DİJİTAL KÜTÜPHANE KANALI

Keyifli Okumalar Dileriz

Binlerce kategoride milyonlarca PDF e-kitap, ders kitapları, dergiler ve romanlara platformumuz üzerinden ücretsiz ulaşabilirsiniz.

RESMİ WEB SİTEMİZ

https://rantey.org

Yedek ve Duyuru Kanallarımız
Sitemize erişim engeli gelmesi veya adres değişikliği durumunda aşağıdaki kanallardan güncel giriş adresine erişebilirsiniz:

• Telegram: https://t.me/birkitapbir

• WhatsApp Kanalımız : https://whatsapp.com/channel/0029VbDHv8uE50Us4IvMoc0Y

SİNEMA
TELEVİZYON
VİDEO, BİLGİSAYARLI SİNEMA SÖZLÜĞÜ

NİJAT ÖZÖN

SİNEMA
TELEVİZYON
VİDEO, BİLGİSAYARLI SİNEMA SÖZLÜĞÜ

NİJAT ÖZÖN

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

KABALCI

KABALCI YAYINEVİ: 156
BAŞVURU DİZİSİ: 5

NİJAT ÖZÖN, 25 Aralık 1927'de İstanbul'da doğdu. Yazın tarihçisi Mustafa Nihat Özön'ün oğludur. İlköğrenimini İstanbul'da, orta ve yükseköğrenimini Ankara'da yaptı. Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi'nin Türk Dili ve Edebiyatı ile Kütüphanecilik bölümlerini bitirdi (1952). Öğrenimden sonra yayımcılık yaşamına atılan Özön, İstanbul'da "Bir Yayınevi"nde çalışlı (1952-54). Özel bir şirkette çevirmenlik yaptı (1955-58). 1958'de Ankara'da Anadolu Ajansı Genel Müdürlüğü Dış Haberler Bölümü'ne girdi; çevirmen, sekreter, bölüm şefi olarak çalıştı. 31 Ocak 1980'de buradan emekli oldu. 1962'de Ayten Deniz'le evlenen Özön'ün bir oğlu (Levent, 1964), bir kızı (Alev, 1965) vardır.

Özön, 1966-67 ile 1967-68 öğretim yıllarında Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi'ne bağlı Basın ve Yayın Yüksek Okulu'nda sinema öğretim görevinde; 1978-79'da Kültür Bakanlığı Yüksek Kurulu ve Sinema Yarkulu üyeliklerinde bulundu. 1964'ten 1992 yılına dek Fransa Büyükelçiliği'nin *Fransa'dan Haberler* adlı haftalık bültenini yayımladı. 1975'ten beri Basın Şeref Kartı taşıyan Özön, 1980'de SİYAD Onur Belgesi'ni, 1984'de İFSAK Sinema Ödülü'nü, 1989'da İstanbul Kültür ve Sanat Vakfı'nca düzenlenen 8. Uluslararası Film Festivali'nin Onur Ödülü'nü, 14 Kasım 1989 Türk Sineması Günü'nde sinemaya kırk yıl emeği geçenlere verilen plaketi aldı. 1990'da Fransa Milli Eğitim, Gençlik ve Spor Bakanlığı, Fransız dili ve kültürünün yayılmasına katkısından dolayı kendisine "Palme académique" nişanının "Officier" rütbesini verdi. 1994'te Uluslararası İzmir Film Festivali'nin Altın Artemis'iyle ödüllendirildi.

Yayım yaşamına sinema yazılarıyla başlayan Özön'ün ilk yazısı, Aralık 1950'de *Yağmur ve Toprak* dergisinde çıktı. O tarihten bu yana çeşitli gazete ve dergilerde sinema konusunda yüzlerce inceleme, araştırma, eleştirmesi yayımlanmıştır. Bunlardan Türk sinemasıyla ilgili olanların bir bölümü *Karagözden Sinemaya, Türk Sineması ve Sorunları*'nda (1995) toplanmıştır. 1965-68 yılları arasında Bilgi Yayınevi'nin "Sinema Dizisi"ni yöneten Özön, yurdumuzda sinemayı hemen her yönüyle ciddi olarak ele alıp sinemabilimin ülkemizde yerleşmesinde ilk emeği geçenlerdendir. Sinema sanatı üzerine ilk kitabı (*Sinema Sanatı*, 1956), ilk ciddi sinema dergisini *(Sinema*, 1956), ilk sinema ansiklopedisini (*Ansiklopedik Sinema Sözlüğü*, 1958), Türk sinemasının geniş kapsamlı ilk tarihini (*Türk Sineması Tarihi*, 1962) ve kronolojisini (*Türk Sineması Kronolojisi*, 1968) yayımlamıştır. Türk Dil Kurumu'nun önerisiyle önce sinema terimlerinin, sonra da televizyon terimlerinin Türkçeleştirilmesine katkıda bulundu (*Sinema Terimleri Sözlüğü*, 1963; *Sinema ve Televizyon Terimleri Sözlüğü*, 1983). 1966'da, ilk Türk filminin çevrilişinin elli ikinci, ilk öykülü filminin ellinci yıldönümü dolayısıyla Sinematek Derneği'nin hazırladığı anma izlencesi için, ilk Türk filmlerinden bazılarını (*Mürebbiye*, 1919; *Binnaz*, 1919; *Bican Efendi Vekilharç*, 1919) KKK Foto-Film Merkezi belgeliğinden gün ışığına çıkarıp kurgu taslaklarını hazırlayarak bunların izleyicilere sunulmasını sağladı. *İlk Türk Sinemacısı Fuat Uzkınay*'la sinemamızın öncüsünü, ilk belgesel ve öykülü film çalışmalarını ortaya koydu. 1968'de yeni kurulan TRT için Türk sinema tarihinin başlangıçtan "Sinemacılar Dönemi"ne dek uzanan izlencenin metnini hazırladı. *Sinema Elkitabı* (1964), üniversitelerin sinema bölümlerinde ders kitabı olarak da okutulan *100 Soruda Sinema* (1972) ve *Sinema: Uygulayımı, Sanatı, Tarihi* (1985) adlı yapıtlarıyla sinemanın geniş yığınlara ulaşmasını sağladı. Özön ayrıca sinemanın temel kuramcılarının (Eisenstein, Pudovkin, Bazin) yapıtlarıyla sinemanın kimi klasiklerinin senaryolarını da Türkçeye çevirmiştir. Bunların yanı sıra *Arkın Sinema Ansiklopedisi*'ni hazırlamış (1975) ve *Cumhuriyet Dönemi Türk Ansiklopedisi*'nin (1984) Türk sinemasıyla ilgili bölümlerini yazmıştır.

Dile ilişkin çalışmaları arasında, *Resimli Uygulamalı Dilbilgisi* (1954), *Söylenişli Fransızca-Türkçe Sözlük* (1965, 1972, 1988), *Dil Kılavuzu* (1985, 1986, *Güzel Türkçemiz* adıyla 1986, *Büyük Dil Kılavuzu* adıyla 1995), *Okullar İçin Yeni Türkçe Sözlük* (1995), *Büyük Yazım Kılavuzu* (1999), *Temel Yazım Kılavuzu* (1999) yer almaktadır.

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

SİNEMA, TELEVİZYON, VİDEO, BİLGİSAYARLI SİNEMA SÖZLÜĞÜ

© Nijat Özön - Kabalcı Yayınevi, 2000

Tanıtım için yapılacak alıntılar dışında
yazılı ve elektronik her türlü ortamda
ticari kullanımı izne bağlıdır.

Teknik Hazırlık: Sabri Gürses

Kapak Düzeni: Serdar Bal

Baskı: Yaylacık Matbaası
Mücellit: Yedigün Mücellithanesi

Birinci Basım: *Sinema Terimleri Sözlüğü* (TDK, 1963)
İkinci Basım : *Sinema ve Televizyon Terimleri Sözlüğü* (TDK, 1981)
Kabalcı Yayınevi'ndeYeniden Yazılmış Birinci Basım:
Sinema, Televizyon, Video, Bilgisayarlı Sinema Sözlüğü, Nisan 2000

KABALCI YAYINEVİ
Himaye-i Etfal Sok. 8-B Cağaloğlu 34410 İSTANBUL
Telefon: (0212) 526 85 86 Faks: (0212) 513 63 05

KÜTÜPHANE BİLGİ KARTI
Cataloging-in-Publication Data (CIP)
Özön, Nijat
Sinema, Televizyon, Video, Bilgisayarlı Sinema Sözlüğü
1. Çoklu Ortam 2. Sözlük 3. Terim
İstanbul: Kabalcı Yayınevi, 2000
ISBN 975-8240-25-0

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

NİJAT ÖZÖN

SİNEMA, TELEVİZYON, VİDEO, BİLGİSAYARLI SİNEMA SÖZLÜĞÜ

(Eski Terimler, Fransızca, İngilizce,
Almanca, İtalyanca karşılıklar ve dizinlerle)

KABALCI YAYINEVİ

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

Sinema ve televizyon yazarı
SEMİH TUĞRUL'un
değerli anısına

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ VII
SÖZLÜĞÜN KULLANILIŞI ÜZERİNE XI
KISALTMALAR VE İMLER XII
SÖZLÜK ..... **13 - 843**
DİZİN
ESKİ TERİMLER - TÜRKÇE 847
FRANSIZCA - TÜRKÇE 875
İNGİLİZCE - TÜRKÇE 938
ALMANCA - TÜRKÇE 1031
İTALYANCA - TÜRKÇE 1082
ÖBÜR DİLLER 1131

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

ÖNSÖZ

Sinema, Televizyon, Video, Bilgisayarlı Sinema Sözlüğü (STVVBSS) ilk kez 1963'te Türk Dil Kurumu'nca yeni bir terimler sözlüğü dizisinin ilk kitabı olarak *Sinema Terimleri Sözlüğü (STS)* adıyla yayımlandı. Ereği, o güne dek yurdumuzda herhangi bir terim çabasına girişilmemiş olan sinema alanında, temel kavramlar için Türkçe karşılıklar önermek, bu alanda ortak bir terim anlayışının yerleşmesini sağlamaktı.

Bu çeşit bir sözlüğün başarı ölçüsü olarak, önerilen terimlerin benimsenmesi ele alınırsa, *STS*'nin bu ereğine büyük ölçüde ulaştığı söylenebilir. Gerçekten de 1963'ten bu yana, sinema konusunda kitap ya da süreli yayın biçiminde ortaya konan yerli ya da çeviri ürünlere bakılınca, sözlükteki terimlerin tümüne yakınının benimsendiği görülür. Bu da, sinemacıların yetişmelerine göre Fransızca, Almanca ya da İngilizce'den olduğu gibi aktarılmış ya da kulaktan kapılmış, çoğunlukla da yanlış söyleyişli, yüzü geçmeyen melez bir terim dağarcığını kullandığı bir ortamda bir başarı sayılabilir. Dahası, iyi bir rastlantı, *STS*'nin, beklenilenden daha da çoğunu yapmasını sağladı: Sözlüğün yayımından birkaç yıl sonra yurdumuzda ilk televizyon çalışmaları başlamıştı. Gerek bu çalışmaların yürütülmesi gerek televizyoncu yetiştirilmesi, ortak bir dilin, ortak terimlerin kullanılması zorunluluğunu ivedilikle gündeme getiriyordu. Bundan dolayı, televizyonun yöneticileri, eğiticiler, sinema ile televizyonun özellikle yapım ile yönetim bakımından büyük benzerlikler taşıdığını, bu alanda terimlerin genellikle ortak olduğunu göz önüne alarak *STS*'deki terimlerin büyük bir bölümünü olduğu gibi televizyon alanına da aktardılar, televizyon yayınlarında milyonlarca izleyiciye ulaştırdılar.

1981'de yine TDK'nin terimler dizisinde yayımlanan *Sinema ve Televizyon Terimleri Sözlüğü (STVTS)*, iki sözlük arasında geçen on sekiz yılda bir yandan sürekli değişen, gelişen dilimizin son verilerini göz önüne almak, aynı süre içinde sinema alanındaki yeni gelişmelerin getirdiği yeni terimlere yer vermek, bir yandan da televizyon terimlerini de başlı başına bir bölüm olarak işlemek gereksiniminden doğmuştu.

Şimdi aradan geçen yirmi yıla yakın süre, bu gereksinimleri çok daha büyük ölçüde duyurmaktadır: Bu süre içinde sinema ile televizyon alanında baş döndürücü bir değişme ve gelişme ortaya çıkmıştır. Bunlara video katılmış; bilgisayar her alana olduğu gibi sinema, televizyon, video alanına da girmiş; böylelikle sayısal film, sayısal televizyon, sayısal video dönemi açılmış; bunların birbiriyle bağlantılı olarak kullanılışı çok araçlılığı ve etkileşimliliği ortaya çıkarmıştır. Bütün bunların iki binli yılların eşiğinde yol açtığı şimdiki ve önümüzdeki temel gelişmeler şöyle özetlenebilir:

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

• Sinema büyük bir değişimden geçmektedir. Bu değişikliğin temelinde kimyasal, örneksel görüntülerden elektronik/sayısal görüntülere yönelim bulunmaktadır. Bunun anlamı, kimyasal duyarkatların, kimyasal işlemlerin yerini, saptandığı anda gerçekleşmiş olan ve bilgisayarda kolayca işlenebilen görüntülerin almakta olduğudur. Bu da duyarkatların yerini de daha kolay, daha esnek, daha elverişli ve nitelikli sayısal video kuşaklarının, sayısal filmlerin, sayısal tıkız tekerlerin, bilgisayar tekerciklerinin, bilgisayarlardaki yerleşik belleklerin alması demektir.

• Bu durumda duyarkatlı kuşağın eskimesi, yıpranması, aşınması, her eşlemde niteliğinden yitirmesi, olduğu yerde bozulması sorunları ortadan kalkmaktadır.

• Sinema dağıtım ve gösterimi yavaştan da olsa artık eski yapısını değiştirecektir. Ağır, hantal, bozulabilir duyarkat kuşaklarından sayısal tıkız tekerlere ya da tek bir özekten sinemalara, evlere sayısal televizyonla, uydu yayınıyla gönderilen, sayısal göstericilerle kullanılan elektronik/sayısal görüntülere geçilecektir.

• Sinema artık kendi başına bir "ada" olmaktan çıkmakta; video, televizyon, uydu televizyonu, sayısal televizyon, yüksek seçiklikli televizyon, Internet'ten ve bunların eklentilerinden oluşan etkileşimli çok araçlılığın bir parçası olmaktadır.

• Video, özellikle de sayısal video, sinema ve televizyonun yanı sıra başlı başına bir sanat dalı olarak gelişmektedir. Sayısal video, sanatçılarına sinema ve televizyondan daha kullanışlı, daha esnek, daha kolay ulaşılabilir, daha ucuz, dolayısıyla daha bağımsız çalışma koşulları sağladığından daha hızlı bir gelişmeye adaydır.

• Internet, uydu olukları bu yeni, çok araçlılık evreninin, bilginin, "yuvarsal köy"ün, iletişim uzayının hızyoludur. Ancak, bilgi, düşünce, veri alışverişinden eğlenceye dek uzanan bu iletişim uzayı ve hızyolu, iştahları kabartmakta, bunları ele geçirme, bunlara egemen olma isteklerini kamçılamaktadır. Bu da bu alanda tekelleşme, bilgi, düşünce, eğlence alanlarını ele geçirip tek elden yönlendirme eğilimini, dolayısıyla dünya çapında yeni bir çatışmanın tehlike ve sakıncalarını da yanında getirmektedir.

Bütün bunlar sözlüğün de bu yeni alanlara açılmasını zorunlu kılmıştır. Sözlükte temel olarak sinema, televizyon, video, bilgisayarlı sinema terimleri yer almış, ancak bunlarla şimdiki ilişkileri çerçevesinde bilgisayar ve çok araçlılığın gerekli terimlerine de yer verilmiştir. Ayrıca geçtiğimiz yıllarda, sinema, televizyon, video yapıtlarının incelenmesi, araştırılması ve çözümlenmesinde göstergebilim ve yapısalcılık önemli bir yer tuttuğundan bu dalların başlıca terimleri de katılmıştır.

Öte yandan, TDK'ce yayımlanan terim sözlüklerinin ereği, yalnızca sinema ve televizyon alanlarındaki kavramlara Türkçe karşılıklar bulmakla sınırlıy-

Ücretsiz PDF Kitap Arşivi - https://rantey.org

dı ve terimlerin yalnızca çok kısa bir tanımıyla yetinilmesi istenmişti. Oysa okurlar kendileri için hepsi de yepyeni bir alan bu konularda terimlerin daha ayrıntılı açıklanmasını istemekteydiler. Bundan dolayı *STVVBSS* bütün bunlar göz önüne alınarak yeniden yazılmıştır. 1981'deki son basımla bu yeni sözlük arasındaki karşılaştırma, *STVVBSS*'nin özelliklerini daha açıklıkla ortaya koyacaktır:

1.Sinema ve televizyon terimleri yeniden gözden geçirilmiş, kimi Türkçe terimlerin yerine yenileri önerilmiştir. Ayrıca aradan geçen yirmi yıla yakın sürede sinema ve televizyon alanına giren yeni terimlere yer verilmiştir.

2.Bundan önceki sözlükte yalnızca sinema ve televizyon terimleri yer almaktaydı. Ayrıca yukarıda sözü edilen iç içe geçiş ve etkileşim göz önüne alınarak bu sözlüğe video, bilgisayarlı sinema terimleri ile sinema yazınında göstergebilim ve yapısalcılıkla ilgili olarak kullanış alanı bulan temel terimler de eklenmiştir. Bu sonuncuların öbürleriyle ilişkisi oranında ele alındığını belirtmeliyiz.

3.Bundan önceki basımda yer alan 3500 kadar madde başına karşılık, bu sözlükte 5250'den çok madde başı yer almaktadır. Ayrıca maddeler kısa bir tanımın ötesinde okuru daha çok aydınlatacak ölçüde genişletilmiştir.

4.Herhangi bir maddede geçen, ayrıca sözlükte kendi maddesinde yer alıp tanımı yapılan maddelere göndermelerde bulunularak konunun daha iyi anlaşılmasına yardımcı olmaya çalışılmıştır.

5.Bundan önceki sözlükte her terimin, varsa, eskiden kullanılanı, bunun yanı sıra Fransızca, İngilizce, Almanca karşılıkları yer almaktaydı. Bu sözlükte bunlara İtalyanca karşılıklar da eklenmiştir.

6.Dolayısıyla bu sözlükte Eski Terimler, Fransızca, İngilizce, Almanca'nın yanı sıra, İtalyanca ve az sayıdaki Öbür Diller'den Türkçe'ye dizinler de yer almaktadır.

7.Kısaca belirtmek gerekirse, sözlüğün oylumu, bundan önceki basımın bir katını aşmıştır.

*

Sözlüğün bu yeni biçiminde de terimler konusunda, daha önceki basımlardaki yol tutulmuş, Türkçe karşılıklarda elden geldiğince yadırganmayacak kök ve gövdelerden, işlek eklerden yararlanılmak yoluna gidilmiştir. Sinemacıların, televizyoncuların, videocuların kısa, söylenişi kolay sözcüklere eğilimleri göz önüne alınarak yine elden geldiğince bu eğilimi karşılayacak sözcükler bulunmasına çalışılmıştır. Bundan dolayı, birden çok sözcükten oluşan birçok terimin kısası yeğlenmiş, çok sözcüklü bu çeşit terimler yalnızca göndermelerde bırakılarak kısa terimler temel alınmıştır. Zorunlu olarak kimi uzun terimlerde, yabancı terimlerde de yapıldığı gibi, kolaylık sağlamak için kısaltmalar da verilmiştir. Terim kargaşası yaratmamak için her kavram tek terimle karşılanmış,

Ücretsiz PDF Kitap Arşivi - https://rantey.org

anlamdaş terimler kullanılmaktan kaçınılmıştır. Zorunlu durumlarda bu çeşit terimler sayılarla birbirinden ayrılmıştır. Sözlüğe şöyle bir göz atan okur bile, Türkçe terimlerin yabancı dillerdeki karşılıkları olarak ortalama üç terim kullanıldığını, kimileyin bunların yarım düzineyi aştığını görecektir. Bu durum o dillerin "varsıllığını" değil, terimler sorununun o dillerde henüz tümüyle çözülmediğini, bir terim kargaşasının sürdüğünü ortaya koymaktadır. Terimlerde birlik olmadığından, herkesçe benimsenebilecek terimler düzenli bir çabayla ortaya konmadığından, her önüne gelen bir terim ortaya atmış, aynı kavram için birbirine yakın ya da uzak bir sürü karşılık türemiştir. Zaten başlangıçtan beri bu alandaki çabalarımızın nedeni de, oturmuş, durulmuş sayılan batı dillerindeki bu sinema, televizyon, video terimleri kargaşasının dizlimizde de yinelenmesini elden geldiğince önlemektir. Bu arada, dizin bölümünün de Fransızca, İngilizce, Almanca, İtalyanca'dan Türkçe'ye çeviri yapacaklar için kullanışlı biçimde düzenlenmesine özen gösterilmiştir.

*

Sözlüğün İtalyanca dizinini yazım yönünden gözden geçiren dostum Giovanni Scognamillo'ya teşekkürlerimi sunarım.

Ankara, Ocak 2000

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

SÖZLÜĞÜN KULLANILIŞI ÜZERİNE

1. Bu sözlükte Türkçe terimler abece sırasına göre madde başı yapılmış; terimin eskiden kullanılan karşılığı ile Fransızca, İngilizce, İtalyanca karşılıkları belirtilmiş; sonra tanımı verilmiştir.

2. Aynı terimlerin değişik anlamları varsa bunlar sayılanarak birbirinden ayrılmıştır. Bu çeşit çokanlamlı terimlerin yabancı dilde her anlam için ayrı bir karşılığı varsa, bunlar da o anlamın başındaki sayıyla belirtilmiştir. Örnek: "dizi" maddesinde yer alan "Al. 1. *Reihe*, 2. *Sendefolge*" sözcükleri, "dizi"nin ilk anlamının Almanca'da *Reihe*, ikinci anlamının *Sendefolge* ile belirtildiğini gösterir.

3. Az sayıda olmakla birlikte aynı terimin değişik kavramlar için kullanıldığı durumlarda, bunlar madde başının sağ üstündeki sayılarla birbirinden ayrılmıştır. Örnek: **im**[1], **im**[2], **im**[3]

4. Her maddenin sonunda, o madde içinde geçen ve sözlükte kendi maddesinde gösterilen terimlere gönderme yapılarak konunun daha iyi anlaşılması sağlanmıştır.

5. İsteğe göre kullanılan sözcükler ayraç içinde gösterilmiştir. Örnek: *balık gözü (mercek), ıskeser (süzgeç), vitesse (de prise de vue).*

6. Yabancı dildeki karşılıklarda terimlerin ilk öğeleri yinelendiğinde bu öğeler bir kez yazılmış, öbür öğeler ayraç içinde verilmiştir. Örnek: *ouverture (d'objectif, mécanique, utile); ouverture d'objectif, ouverture mécanique, ouverture utile*'dir. Bunlar dizinlerde ayrı ayrı gösterilmiştir.

7. Kimi sözcüklerin dişil biçimleri de ayraç içinde belirtilmiştir. Örnek: *présentateur(trice): présentateur, présentatrice; Sprecher(in): Sprecher, Sprecherin.*

8. Herhangi bir dilde başka dilden olduğu gibi alınarak kullanılan terim tırnak içinde verilmiştir. Örnek: Fr. *"foot-room"* || İng. *foot-room* || Al. *"Foot-room"* || *İta. "foot-room"* terimin İngilizce olduğunu, öbür dillere olduğu gibi aktarıldığını gösterir.

9. İngilizce terimlerin yazılışında İngiliz ve Amerikan yazımları arasındaki başkalık belirtilmiştir: *colourcolor, theatre/theater, travelling/traveling* vb. İngilizce bir terim yalnızca ABD'de kullanılıyorsa bu terim (ABD) kısaltmasıyla gösterilmiştir.

10. Değişikliğe uğramayan eski terimler ayrıca belirtilmemiştir.

11. Sözlükte yer alan dört yabancı dilin dışındaki bir dilden alınma terim varsa, bu yabancı dildeki yazım da ayrıca gösterilmiştir. Örnek: [Fr. *Nouveau Cinéma* || İng. *New Cinema* || Al. *neue Kino* || İta. *cinema nuovo* || Portekizce: *Cinema Nôvo*]. Dört yabancı dilin dışındaki az sayıda terim dizinde Öbür Diller – Türkçe bölümünde yer almaktadır.

12. Sözlüğün sonuna, sözlükteki Eski Terimleri, Fransızca, İngilizce, Almanca, İtalyanca, Öbür Dillerdeki terimleri gösteren altı dizin konmuştur. Bu dizinlerde, terimlerin sözlük bölümünde geçtiği Türkçe madde başı belirtilmiştir. Böylelikle bunlardan herhangi birinin Türkçe karşılığını bulmak için ilgili dizine bakmak; aynı terimin tanımını, öbür dillerdeki karşılıklarını topluca bulmak için de karşısında gösterilen Türkçe

Ücretsiz PDF Kitap Arşivi - https://rahley.org

terim yardımıyla o maddeye başvurmak gerekir.

13. Dizinlerde yerden kazanmak için, tamlamalardaki temel sözcük madde başında bir kez verilmiş, ondan sonraki satırlarda ~ imiyle gösterilmiştir. Örnek: "montaj" maddesindeki ~ *bölümü; ~ bürosu; ~ masası*, sırasıyla *montaj bölümü, montaj bürosu, montaj masası*'dır.

KISALTMALAR VE İMLER

(a.) argo

ABD Amerika Birleşik Devletleri

Al. Almanca

BS bilgisayar

E.t. eski terim

Fr. Fransızca

GB göstergebilim

İng. İngilizce

S sinema

SSCB Sovyet Sosyalist Cumhuriyetler Birliği

TV televizyon

V video

NOT: Aynı terim birden çok dalda ortaksa *S/TV/V, S/TV, V/BS*... biçiminde gösterilmiştir

[ ] Yabancı dildeki karşılıkları içine alır

|| Yabancı dildeki karşılıkları birbirinden ayırır

( ) İsteğe göre kullanılan terimleri (*bak.* yukarıdaki 5. madde) ya da yabancı dildeki karşılıklarda terimlerin ilk öğeleri yinelendiğinde, bununla kullanılan öbür öğeleri gösterir (*bak.* yukarıda 6. madde). Ayrıca dizinlerde madde başının büyük ya da küçük harfle olmasına göre öbür öğelerde bunun tersi biçiminde kullanılacağını belirtir. Örnek: "cine" "(C)~panoramic": Cinepanoramic; "Foto" "(f)~gen: fotogen

Herhangi bir madde içinde geçip de sözlükte kendi maddesinde yer alan terimlere gönderme yapar

Dizinde madde başındaki sözcüğün/sözcüklerin yerini tutar (*bak.* yukarıda 13. madde)

Alıntıların başında ve olarak bunları öbürlerinden ayırır

Ücretsiz PDF Kitap Arşivi - https://ranhey.org

SİNEMA, TELEVİZYON, VİDEO, BİLGİSAYARLI SİNEMA SÖZLÜĞÜ

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

A

A = **amper**

A° **angström**

AB = **ana bellek**

abartıcı [İng. *ham* (a.) || Al. *Funkamateur, Schmierenkomödiant* || İta. *gigione*] *S/TV/V.* Rolünü doğallıktan uzak, abartılı biçimde gerçekleştiren acemi oyuncu = *oyuncu, rol*

abartılı tanıtı [İng. *pitch advertising*] *TV.* Olağandan aşırı uzun olan tanıtı = *tanıtı, tantana*

A, B basımı [Fr. *tirage A et B* || İng. *A and B printing, A and B roll printing* || Al. *A und B Kopierverfahren* || İta. *stampa A e B*] *S.* A, B dizilemesiyle hazırlanmış filmin basım yöntemi. Bu yöntem zincirleme, açılma, kararma, bindirme, yapıştırma gibi işlemler için ayrıca bir eşlem çıkarılmasına, dolayısıyla resim niteliğinin bozulmasına meydan vermemek için kullanılır = *A, B, C basımı, A, B dizilemesi, basım, damalı basım, damalı kurgu*

A, B, C basımı [Fr. *tirage A, B et C* || İng. *A, B and C printing* || Al. *A, B und C Kopierverfahren* || İta. *stampa A, B e C*] *S.* A, B basımındakinden daha çapraşık optik etkiler sağlamak ereğiyle iki yerine üç kangala bölünmüş filmin basımı = *A, B basımı, kangal*

A, B dizilemesi [Fr. *assemblage A et B* || İng. *A and B roll assembly, A and B roll editing, A-B roll editing, A and B roll method, A and B rolls* || Al. *A und B Rohschnitt* || İta. *montaggio di A e B*] *S.* Özellikle 16 mm'lik filmlerin dizilemesinde kullanılan bir yöntem. Bu yöntem, filmde etkiler (özellikle noktalamalar) olduğunda ya da yapıştırmaların görünmemesi istendiğinde uygulanır. Etkilerde, film tek değil iki kangal olarak hazırlanır. Her iki kangal bir eşleme iminden başlar. İlk zincirlemenin sonuna kadarki görünçlükler A kangalına sarılır; bunu bir siyah kılavuz izler. B kangalı, A kangalındaki görünçlüğün zincirleneceği noktaya dek bir siyah kılavuzdan oluşur. Böylece, zincirlenecek iki görünçlük, zincirleme uzunluğunca çakışmış olur. Bundan sonraki zincirlemeye dek görünçlükler B kangalına eklenir. Bunun karşılığında A kangalı siyah kılavuzla doldurulur. Bu işlem her iki kangal tamamlanıncaya dek nöbetleşe sürer. Bunun sonunda film, A, B basımına hazırlanmış olur. Yapıştırmaya gelince, 16 mm'lik filmlerde çerçeve çizgisi çok küçüktür; bundan dolayı doğrudan yapılacak bir yapıştırmada, ek yerini gizleme olanağı yoktur. Bunu gizlemek için negatifin kesimi A, B dizilemesinde yani damalı biçimdeyken yapılır: Tek sayılı görünçlükler bir kangalda, çift sayılı görünçlükler öbür kangalda toplanır; her iki kangalda öbür kangaldaki görünçlüklerin uzunluğu kadar siyah kılavuzlar yer alır. Her iki kangal basım aygıtından geçtiğinde ortaya çıkan ilk eşlemde ek yerleri görünmez. Videoda bunun karşılığı A, B makaralarıdır = *A, B basımı, A, B makaraları, basım aygıtı, çerçeve çizgisi, damalı basım, damalı kurgu, dizileme, ek yeri, etkiler, görünçlük, ilk eşlem, eşleme imi, kangal, noktalama, 16 mm'lik film, siyah kılavuz, video, yapıştırma, zincirleme*

Ücretsiz PDF Kitap Arşivi - https://rantey.org

"Abdurrahman Color" (a.) *S.* (Türkiye'de) 1960'lı yılların ortalarında başlatılan renkli film yapımındaki çarpıklığı anlatan argo deyim. Çarpıklık, bu girişimin Türkiye'deki film enflasyonu sırasında vurgun ereğiyle hiçbir ön hazırlık olmaksızın renkli filme başlanmasından kaynaklanmaktaydı. Renkli film çevirecek en temel araç ve gereç, bunu gerçekleştirecek deneyimli uygulaman, renkli film için gerekli işlemelik de yoktu. Yapımcılar her zamanki gibi, en pahalı işi en ucuza çıkarmak için, çalışmaya en iyi renkli boş filmle başlasalar bile, az sonra bunu daha ucuz renkli boş filmlerle sürdürüyorlar; değişik marka renkli filmleri uygun olmayan banyolardan geçirtiyorlar ve uygun olmayan değişik pozitiflere bastırıyorlardı; "maksat, renk olsun"du. Bunun sonucunda ortaya çıkan ucubeye. dünyanın hiçbir yerinde var olmayan "Abdurrahman Color" renkli işlemi deniyordu ☐ *banyo, işlemelik, pozitif, renkli boş film, renkli film, yapımcı*

"A" belgesi [Fr. *certificat "A," autorisation pour adultes seulement, interdiction aux moins de 16 ans* || İng. *"A" certificate, "A"* || Al. *"A"-Certificate, Jugendverbot für Kinder unter 16 Jahren* || İta. *"A"Certificate," visto di censura solamente per adulti* || "A" = adult: "yetişkin" kısaltmasıdır] *S.* İngiliz Film Sıralama Kurulu'nun, yanlarında velisi bulunmayan 16 yaşından küçüklere gösterilmesini yasakladığı filmlere verdiği belge. Günümüzde kullanılmamaktadır ☐ *"H" belgesi, "12," "15," "18," "PG," "U," "U" belgesi, "X" belgesi*

A, B kurgusu [Fr. *montage A et B* || İng. *A and B editing* || Al. *A und B Schnitt* || İta. *montaggio A e B*] *V.* Birden çok video aygıtını denetleyen ve zincirlemeleri gerçekleştiren kurgu dizgesi. Video kurgusunda, iki ayrı görüntü aynı makarada da olsa, bir zincirleme için bunların verici makara ve alıcı makara diye iki ayrı makaraya ayrılması ve verici makaradan alıcı makaraya aktarılması gerekir. Bu kurgu dizgesi daha çok büyük boy kuşaklar için işliklerdeki kurgu odalarında uygulanır. Küçük boy kuşaklarda A, B makaraları yöntemi yeterlidir ☐ *A, B makaraları, görüntü, işlik, kurgu, video aygıtı, zincirleme*

A, B makaraları [Fr. *bobines A et B* || İng. *A and B reels* || Al. *A und B Rollen* || İta. *bobini A e B*] *V.* İyi bir kurgu çalışması yapmak için video kuşaklarında uygulanan ve sinemadaki A, B dizilemesinin benzeri olan yöntem. Sinemadaki kurguda çift film kangalı gibi buradaki kurguda da aynı video kuşağının iki makarası A ve B olarak kullanılır ☐ *A, B dizilemesi*

A, B sarması [Fr. *enroulement de la pellicule dans le sens A ou B* || İng. *A and B Winding* || Al. *A und B Aufrollen* || İta. *avvolgimento A e B*] *S.* Tek sıra delikli filmlerde kullanılan iki çeşit sarma biçimi (Ş. 2) ☐ *A sarması, B sarması, tek sıra delikler*

A, B sınaması [İng. *A-B test*] *TV/V.* Ses, görüntü, veri ya da radyo yinelenimi imlerinin, bir imden öbürüne geçerek ve aradaki değişiklikleri denetleyerek gerçekleştirilen nitelik sınaması ☐ *görüntü, im[1], radyo yinelenimi, ses, veri*

acıklı güldürü [Fr. *comédie larmoyante* || İng. *tearjerker* || Al. *Rührstück* || İta. *commedia drammatica*] *S/TV.* Gülünçlü olaylar ile acıklı olayların birbirini izlediği, izleyicinin dikkatinin gülme ve acıma duyguları uyarılarak sürdürüldü-

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

ğü, belirli kalıplara dayanan ve büyük değer taşımayan sinema ve televizyon yapıtı ☐ *güldürü*

AÇ ☐ ayrıntı (çekimi)

"aç!" [Fr. *ouvrez!* ‖ İng. *fade up!, FU* ‖ Al. *aufblenden!* ‖ İta. *alzare!*] *TV.* Resim seçiciye belli bir alıcının resmini ileten oluğun açılma düğmesini sıfırdan en yükseğe çevirmesi için verilen komut. Alıcıların sayısı eklenerek "ikiyi aç!, üçü aç!..." biçiminde söylenir ☐ *açılma*

açı, alıcı açısı [E.t. *zaviye, kamera zaviyesi* ‖ Fr. *angle (de prise de vues)* ‖ İng. *angle, camera angle, shooting angle, lens angle, angle of view (of a camera lens), taking angle* ‖ Al. *Bildwinkel, Winkel Aufnahmewinkel Blickwinkel, Gesichtswinkel, Betrachtungswinkel* ‖ İta. *angolazione (del'obiettivo, angolo di ripresa, angolo di presa*] *S/TV/V.* Bir alıcı merceğinin, dereceyle belirtilen görüş açısı. Genellikle 35 mm'lik sinema ve televizyon alıcılarının mercekleri şöyle sıralanır: Çok geniş açılı mercek: 40°, geniş açılı mercek: 35°, olağan açılı mercek: 24°, dar açılı mercek: 12°, çok dar açılı mercek: 2°, ☐ *açı, görüş açısı*

açı, görüş açısı [E.t. *zaviye, görüş zaviyesi* ‖ Fr. *angle visuel, angle optique* ‖ İng. *angle of view, visual angle* ‖ Al. *Bildwinkel* ‖ İta. *angolo visivo*] *S/TV/V.* Bir kimsenin, çevresindeki varlıkları seçiklikle görebildiği açı. Alıcının tersine, insan iki gözle görebildiği için bu yatay açı 135°'ye ulaşır ☐ *açı, alıcı açısı*[1]

açı çekimi [E.t. *zaviye planı* ‖ Fr. *plan d'angle* ‖ İng. *angle shot*] *S/TV/V.* Alışılmadık bir açıdan çevrilen çekim. Genellikle çarpıcı, vurucu etki yaratabilecek açılardan saptanan çekimler için kullanılır ☐ *çekim*

açık alıcı [İng. *hot camera*] *TV.* Çalışmakta olan, görüntü alıp yönetim odasına gönderen alıcı[1] ☐ *alıcı[1], görüntü, yönetim odası*

açı - karşı açı [Fr. *champ - contrechamp, plans croisés* ‖ İng. *angle - reverse angle, reverse (angle), matched shot, matching shot, shooting and reverse angle, shot - reaction shot, pingpong shot* (a.) ‖ Al. *Schuß - Gegenschuß, hinüberblicktent gegensetze Ein-stellungen* ‖ İta. *campo - controcampo, inquad-rature opposite*] *S/TV.* Birbirinin karşıtı iki açıdan çevrilmiş iki ayrı çekimin ortaya çıkardığı durum. Genellikle, karşı karşıya konuşan iki kişiyi sırayla göstermede kullanılır ☐ *uç, alan*

açık bezem [Fr. *décor ouvert* ‖ İng. *double bank, open set* ‖ Al. *Doppeldekoration* ‖ İta. *scena aperta*] *S/TV.* Duvarla çevrilmemiş, yalnız belirli köşeleri hazırlanmış bezem çeşidi. Duvarlar, gerektiğinde, yukarıdan asılarak yerleştirilir. Bu çeşit bezem genellikle ufak düzlüklerde, alıcı devinimlerini kolaylaştırmak ereğini güder ☐ *bezem, kapalı bezem*

açık diplik [İng. *limbo set*] *S/TV.* Bir görünçlüğün ardında, sonsuzluğa uzanan, alabildiğine açıklık duygusu veren diplik. Bunun için genellikle bir gök görüntülüğü kullanılır ☐ *diplik, gök görüntülüğü, görünçlük*

açık film [E.t. *müstehcen film* ‖ Fr. *film érotique* ‖ İng. *erotic film, soft-core, soft-core pornography, soft porn* ‖ Al. *erotische Film* ‖ İta. *film erotico*] *S.* **1.** Cinsel konuları, ilişkileri oldukça serbestlikle işleyen, ancak cinsel ilişkiyi doğrudan göstermeyen film. **2.** Açık görünçlükleri bolca olan film ☐ *açık*

Ücretsiz PDF - Kitap Arşivi - https://rare.gy.org

görünçlük, cinsel sömürü filmi, kösnül film, miki

açık görünçlük [E.t. *müstehcen sahne* || Fr. *scène érotique* || İng. *erotic scene* || Al. *erotische Szene* || İta. *scena erotica*] *S.* Cinsel konunun, ilişkinin büyük bir serbestlik, gerçekçilikle ele alındığı görünçlük. İzleyicide cinsel çağrışımlar, istekler uyandırabilecek nitelikteki görünçlük ⌐ *açık film*

açık hava aydınlatması [Fr. *éclairage en extérieur* || İng. *exterior lighting* || Al. *Aussenbeleuchtung* || İta. *illuminazione esterna*] *S/TV/V.* Açık hava koşulları içinde ayrı bir aydınlatma tekniği gerektiren aydınlatma. İşlik aydınlatması karşıtı ⌐ *aydınlatma, stüdyo aydınlatması*

açık hava sineması ⌐ **açık sinema**

açıklama [E.t. *izahat* || Fr. *commentaire* || İng. *commentary, voice-over, VO* || Al. *Kommentar, Sprechtext, Sprechertext, Filmtext* || İta. *commento*] *S/TV/V.* Görüntüleri açıklamak ereğiyle, genellikle görüntülerde yer almayan birinin yaptığı konuşma, öyküleme. Çoğunlukla, belgesel filmlerde, tanıtılarda kullanılır ⌐ *belgesel, görüntü, öyküleme, tanıtı*

açıklamalar [İng. *directions* || İta. *descrizione*] *S.* Bir çevirim oyunluğunun sol sütununda yer alan, uygulayımla ilgili bilgiler. Bunlar çevirim sayısı, çekimin geceyi mi gündüzü mü, içi mi dışı mı gösterdiği, olayın geçtiği yer, çekim ölçeği, alıcı devinimleri, oyuncuların devinimleri, gerekirse çekimin neyi gösterdiğinin kısa betimlemesidir ⌐ *alıcı devinimleri, çekim, çekim ölçeği, çekim sayısı, çevirim oyunluğu, dış, iç*

açıklama seslendirmesi [Fr. *enregistrement du commentaire* || İng. *recording of commentary* || Al. *Kommentaraufnahme* || İta. *registrazione del commento*] *S.* Açıklamanın ses yolu üzerine alınması ⌐ *açıklama*

açıklama yazısı [Fr. *texte introductif* || İng. *introductory text* || Al. *Einführungstext* || İta. *testo introduttivo*] *S/TV.* Bir filmin, bir televizyon izlencesinin başında yer alan ve bunlarla ilgili herhangi bir bilgi sunan yazı ⌐ *film, izlence, yazı*

açıklanmamak koşuluyla [Fr. *"off the record," officieux, officieuse* || İng. *off the record* || Al. *"Off the Record," inoffiziell* || İta. *"off the record," informazioni ufficiose (confidenziali)*] *TV.* Bildirmene, açıklanmamak koşuluyla verilen bilgi. Genelde herhangi bir aygıtla saptanmaksızın yalnızca sözlü olarak verilir; bundan dolayı açıklanmamak koşuluna uyulmazsa yalanlanabilir. "Açıklanmamak koşuluyla" sözü, anlam genişlemesine uyarak, "kaynağı açıklanmaksızın kullanılabilir" anlamına da gelir. Ancak her iki durumda da, ileri sürülen koşullara uymak bir habercilik etiğinin gereği sayılır ⌐ *bildirmen*

açıklayıcı [Fr. *commentateur(trice)* || İng. *commentator* || Al. *Kommentator, Erklärer, Filmberichterstatter* || İta. *commentatore(trice)*] *S.* Açıklamayı okuyan kimse ⌐ *açıklama*

açıklayıcı çekim [Fr. *plan explicatif* || İng. *explanatory shot* || Al. *erklärende Bildfolge* || İta. *ripresa esplicativa*] *S/TV/V.* Bir yapıtın belirli bir noktasını aydınlatmak ereğiyle eklenen çekim ⌐ *çekim*

açıklık, mercek açıklığı, yararlı açıklık [E.t. *derecei vüsat* || Fr. *ouverture (d'objectif), ouverture utile, ouverture mécanique* || İng. *aperture, lens aperture, opening, lens opening* || Al.

Ücretsiz PDF Kitap Arşivi - https://kantey.org

Apertur, Öffnung, Blendenöffnung || *İta. apertura*] *S/TV/V.* Alıcının önünde bulunup mercekten geçerek film, alıcı ışıtacı ya da YAA üzerine düşen ışık niceliğini düzenleyen deliğin ya da ışık düzengecinin açıklığı. Bu deliğin boyu ışık düzengeciyle düzenlenir ve f sayısıyla belirtilir ☐ *bağıntılı açıklık, f sayısı, ışık düzengeci, odak uzunluğu, yük aktarım aygıtı*

açık makara [İng. *open reel*] *V.* Makaraları açıkta olmayan video kuşağı boyu. 1 parmaklık (2,54 cm) ve 2 parmaklık (5,08 cm) boylar açık makaralardır. Buna karşılık ¾ parmaklık (1,90 cm), Betacam, VHS boyları, kutucuklu kuşaklardır; bunların makaraları yoğruk özdekten yapılma bir kutucuk içinde bulunur ☐ *Betacam, boy, kutucuk, makara, VHS, video kuşağı*

açıkoturum [E.t. *aleni celse* || Fr. *tribune, télédébat, téléforum* || İng. *debate, forum, discussion programme (*ABD: *program)* || Al. *Tribüne, Diskussion, Podiumdiskussion, Diskussions-sendung, Rundischgesprachen* || İta. *dibattito, discussione*] *TV.* Bir yöneticinin yönetiminde belirli bir konunun uzmanlar, ilgililer arasında tartışılıp aydınlatılmasını erekleyen, zaman zaman izleyicilerin de görüş ve sorularıyla katıldıkları izlence ☐ *açıkoturum yöneticisi, toplugörüşme*

açıkoturum yöneticisi [Fr. *président des débats, animateur(trice)* || İng. *chairman, discussion leader,* (ABD) *moderator* || Al. *Moderator, Diskussionsleiter* || İta. *animatore(trice), moderatore(trice), direttore(trice) di dibattito*] *TV.* Açıkoturumun düzen içinde yürümesini sağlayan, sorular soran, oturumun yönünden sapmamasını gözeten ve görüşleri özetleyen kimse ☐ *açıkoturum*

açık sestoplar [İng. *open mike, hot mike, live mike*] *S/TV/V.* Çalışmakta olan, ses alıp yönetim odasına gönderen sestoplar ☐ *sestoplar*

açık sinema, açık hava sineması, bahçe sineması [Fr. *cinéma en plein air, cinéjardin* || İng. *open air theatre,* (ABD: *theater*), *soft-top, open air house, open air cinema* || Al. *Freilichtfilmtheater, Freilichtkino* || İta. *cinema all'aperto*] *S.* Yazları ya da iklimi elverişli yerlerde sürekli çalışan, üstü açık sinema salonu. Yalnız yazları çalışanlara yazlık sinema denir. Otomobil parkı biçimindekiler park sineması adını alır. Kapalı sinema karşıtı ☐ *bahçe sineması, kapalı sinema, park sineması, yazlık sinema*

açık uçlu film [İng. *open-ended film*] *S.* Belirli bir konuyu, sorunu ortaya koyan, ancak herhangi bir çözüm sunmayarak bunu tartışmaya açık bırakan sinema yapıtı. Tek kavramlı film'in karşıtı ☐ *açık yapıt, film, tek kavramlı film*

açık uçlu izlence [İng. *open-end (programme)*] *TV.* **1.** Bitiş saati kesinlikle belirtilmemiş izlence. Genellikle kimi tartışma izlenceleri, spor karşılaşmaları, olimpiyat izlenceleri, canlı yayın olarak aktarılan törenler bunlar arasında yer alır. **2.** Sonunda yerel haberlere, tanıtma imine zaman ayırabilen izlence ☐ *canlı yayın, tanıtma imi*

açık yayın [E.t. *açık devre televizyonu* || Fr. *télévision sur antenne* || İng. *open circuit television* || Al. *öffentliches Fernsehen* || İta. *trasmissione su antenna*] *TV.* Verici dalgalıkla her yöne yayımlanan, uygun almaç dalgalığı ve almaçla herkesçe izlenebilen yayın. Kapalı yayın karşıtı ☐ *almaç, dalgalık, kapalı yayın*

Görsel TDK Kitap Arşivi - https://tanitey.org

açılama [Fr. *couvrir* || İng. *coverage, different camera setups*] *S/TV/V.* Güç bir görünçlüğün çevrilmesinde işi sağlama bağlamak için, bu görünçlüğün akla gelebilecek bütün değişik açılardan saptanması. Genelde bu iş için birden çok alıcı kullanılır ⁻ *açı, alıcı, çok alıcılı çevirim, görünçlük*

açılış [İng. *sign on, s/on*] *TV.* Bir televizyonun günlük yayınına başlaması; yayının açılması. Kapanış'ın karşıtı ⁻ *kapanış, yayın*

açılma [E.t. 1. *açılma dissolvens, dissolvens, açık, fondü açık.* 2. *açma* || Fr. 1. *ouverture en fondu, fondu au blanc, fondu à l'ouverture.* 2. *apparition graduel* || İng. 1. *fade-in, fade-in shot, fade-in light.* 2. *dissolve, fade-up, fading up* || Al. 1. *Auf, Aufblendung. Leuchtblendung, Einblendung, Eröffnungsblende.* 2. *weiche Einblendung, Aufblende, Aufblendung* || İta. *dissolvenza in apertura, dissolvenza in luce, apertura in dissolvenza*] *S.* **1.** Bir çekimin karanlıkta başlayıp gittikçe aydınlanarak görüntülerin belirmesine dayanan noktalama çeşidi. Kararma'nın karşıtı. Filmdeki açılma, bir basım aygıtında film geçerken ışık düzengecinin yavaş yavaş açılmasıyla sağlanır. *TV/V.* **2.** Aynı sonucun televizyon ve videoda sağlananı. Videodaki kaynak, ana denetim masasında okunurken, resim siyahtan başlayarak belirli bir hızla yavaş yavaş belirmeye başlar. Ana denetim masasındaki bu çıktı bir video aygıtıyla saptanır ⁻ *ana denetim masası, basım aygıtı, çekim, görüntü, ışık düzengeci, kararma, noktalama, video aygıtı*

açılma - kararma [E.t. *fondü dissolvens* || Fr. *fondu, fondu combiné à l'ouverture et à la fermeture* || İng. *fade* || Al. *Auf- und Abblendung* || İta. *dissolvenza, dissolvenza in apertura e in chiusura*] *S/TV.* **1.** Bir çekimin yavaş yavaş karanlıktan aydınlığa çıkıp görüntülerin belirmesi ya da bunun tersine, yavaş yavaş görüntülerin kararıp kaybolması. Bu iki durumun birbirini izlemesi. *V.* **2.** Videodaki açılma - kararma ana denetim masasında gerçekleştirilir. Kararma için tek kaynak yeterlidir; buna karşılık kararma - açılma için birden çok kaynağa gereksinim duyulur ⁻ *açılma, ana denetim masası, çekim, görüntü, kararma*

açındırıcı [E.t. *yıkayıcı* || Fr. *developpeur* || İng. *developer* || Al. *Entwickler, Filmentwickler* || İta. *sviluppatore*] *S.* Filmlerin açındırma işini yöneten kimse ⁻ *açındırma*

açındırılmış film [E.t. *develope edilmiş film* || Fr. *film developpé* || İng. *developed film* || Al. *entwickelter Film* || İta. *film sviluppato*] *S.* Açındırma işlemi tamamlanmış film ⁻ *açındırma*

açındırma [E.t. *developman, izhar yıkama* || Fr. *développement* || İng. *development, developing, film development* || Al. *Entwicklung, Filmentwicklung* || İta. *sviluppo*] *S.* Alıcıda kullanılan boş film üzerindeki gizli görüntüyü görülebilir biçime sokmak ereğiyle işlemelikte filmi kimyasal işlemden geçirme. Açındırma, açındırma aygıtıyla sağlanır. Alıcıdan kullanılan film bu işlem sırasında, açındırma aygıtında, içlerinde değişik kimyasal eriyikler bulunan teknelerden geçirilir. Bu işlem sonunda kurutma aygıtından da geçen film üzerindeki görüntüler görülebilir duruma geçer. Açındırma sırasında ayrıca sıcaklıkta, hızda ve sürede gerekli değişikliklere başvurularak, çevirim sırasındaki kimi aksamalar da önlenebilir ⁻ *açındırma aygıtı, boş film, çevirim, gizli görüntü,*

Ücretsiz PDF Kitap Arşivi - https://mantey.org

görüntü, işlemelik,kurutma, kurutma aygıtı, tekne

açındırma aygıtı [E.t. *developman makinesi, yıkama aygıtı, izhar makinesi* || Fr. *developpeuse, machine à développer* || İng. *developing machine, processing machine* || Al. *Entwicklungsmachine* || İta. *macchina a sviluppo, apparecchio di sviluppo*] *S.* Açındırmayı gerçekleştiren ve değişik çeşitleri bulunan aygıt ⁻ *açındırma*

açındırma banyosu [E.t. *developman banyosu, izhar banyosu, inkişaf banyosu, yıkama banyosu* || Fr. *bain de developpement* || İng. *developing bath* || Al. *Entwicklerbad* || İta. *bagno di sviluppo*] *S.* Banyonun açındırmada kullanılan çeşidi ⁻ *açındırma, banyo*

açındırmaç [E.t. *yıkamaç* || Fr. *révélateur, développateur* || İng. *developer, developing solution, developing agent, soup* (a.) || Al. *Entwickler, Entwicklungssubstanz* || İta. *sviluppatore, rivelatore*] *S.* Duyarkat üzerinde oluşan gizli görüntünün orta ya çıkmasını sağlayan kimyasal madde. Açındırma banyosunun temel maddesi ⁻ *duyarkat, gizli görüntü, açındırma banyosu*

açındırmak [E.t. *develope etmek, banyo etmek, yıkamak* || Fr. *developper* || İng. *develop, process* || Al. *entwickeln* || İta. *sviluppare*] *S.* Açındırma eylemi ⁻ *açındırma*

açındırma kılavuzu [Fr. *amorce développeuse* || İng. *machine leader* || Al. *Entwicklungsvorspann* || İta. *coda di macchina a sviluppo*] *S.* Sürekli açındırma aygıtında filmin başına takılan, sert, sağlam kılavuz. Asıl filmin, açındırma aygıtında zedelenmeden yürümesini sağlar ⁻ *kılavuz, sürekli açındırma aygıtı*

açındırma süresi [E.t. *developman müddeti* || Fr. *temps de développement, durée du développement* || İng. *development time* || Al. *Entwicklungszeit* || İta. *tempo di sviluppo*] *S.* Filmin açındırma banyosunda kalma süresi ⁻ *açındırma, açındırma banyosu*

açındırma teknesi [E.t. *izhar küveti, developman küveti* || Fr. *cuve à développer* || İng. *developing tank* || Al. *Entwicklertank, Entwicklerdose* || İta. *bacinella di sviluppo*] *S.* Filmlerin açındırma süresince açındırmaca iyice batmasını sağlayacak biçimde yapılmış, yoğruktan ya da, paslanmaz çelikten büyük kap. Sürekli açındırma aygıtı bu çeşit kapların yan yana dizilmesinden oluşur ⁻ *açındırma süresi, açındırmaç, sürekli açındırma aygıtı, tekne*

açma[1] [Fr. *ouverture (de la voie son)* || İng. *fade up* || Al. *Einblendung, Toneinblendung* || İta. *"fade up," aumento di intensita*] *S/TV.* Ses düğmesi yardımıyla sesin gürlüğünü artırma. Kısmanın karşıtı ⁻ *gürlük kısma, ses ve resim düğmesi*

açma[2] [Fr. *décompression* || İng. *decompression* || İta. *decompressione*] *BS.* Sıkıştırılmış verileri yeniden sıkıştırılmadan önceki durumuna getirme ⁻ *sıkıştırma*[2]*, veri*

açma ⁻ **ışık düzengecini açma**

açmak [Fr. *allumer* || İng. *switch on* || Al. *einschalten, ausschalten* || İta. *accendere*] *S/TV/V/BS.* Aygıtı çalıştırmak için düğmeye basmak ya da düğmeyi çevirmek ⁻ *almaç, düğme*

açmak ⁻ **ışık düzengecini açmak**

açma-kapama [Fr. *mise en marche et arrêt* || İng. *on and off, on/off* || Al. *Ein- und Ausschalten* || İta. *accendere e*

Görsel2 PDF Kitap Arşivi - https://rabiey.org

spegnere] *S/TV/V/BS.* Akımla işleyen tüm aygıtlarda ilgili düğmeleri kullanarak elektrik akımının aygıta girmesini ya da kesilmesini sağlamak yoluyla aygıtın çalışmasını ya da durdurulmasını gerçekleştirme ☐ *açma-kapama düğmesi, televizyon, video aygıtı*

açma-kapama düğmesi, düğme [E.t. *açıcı düğme, tuş* || Fr. *bouton (touche), marche-arrêt, interrupteur secteur* || İng. *button (knob) (for switching), on-off (control, switch), power switch* || Al. *Ein-Aus(-Schalter), Abstimmknopf, Netzschalter* || İta. *interruttore di rete*] *S/TV/V/BS.* Elektrik akımıyla beslenen aygıtlarda kent akımından yararlanarak aygıtın çalışmasını ya da kapanmasını sağlayan düğme. Televizyon, video ve ses aygıtında ayrıca ses gürlüğünü düzenlemekte de kullanılabilen dokunaç ☐ *açma-kapama, almaç, kent akımı, ses gürlüğü*

ad [E.t. *isim, filmin ismi,* 2. *isim, programın ismi, programın adı* || Fr. 1. *titre du film, titre principal,* 2. *titre de l'émission, titre (de programme)* || İng. 1. *main title, title,* 2. *programme (*ABD: *program) title* || Al. 1. *Haupttitel, Filmtitel,* 2. *Programmstitel, Titel der Sendung, Sendungtitel* || İta. *titolo di programma*] *S.* **1.** Bir filme verilen ad ve bu adı yazılı olarak belirten görüntüler. *TV.* **2.** Bir izlenceye verilen ad. Bu adı belirten yazıların görüntüsü ☐ *film, görüntü, izlence, yazı*

ad değiştirme [İng. *title change*] *S.* Herhangi bir yapıttan uyarlanmış filme, özgün yapıtınkinden değişik bir ad verilmesi. Genellikle bu değişiklik daha "ticarisel" olacağı düşüncesiyle yapılır. Örnek (ilk ad özgün yapıtın ve yazarın, ikinci ad filmin ve yönetmenin adıdır): *An American Tragedy* (Theodore Dreiser)*/A Place in the Sun* (George Stevens), *Carmen* (Prosper Mérimée)*/The Loves of Carmen* (Charles Vidor), *The Clansman* (Thomas Nixon)*/The Birth of a Nation* (D.-W. Griffith), *The Crucible* (Arthur Miller)*/Les sorcières de Salem* (Raymond Rouleau), *McTeague* (Frank Norris)*/Greed* (Erich von Stroheim), *Orpheus Descending* (Tennessee Willimas)*/The Fugitive Kind* (Sidney Lumet), *The Sleeping Prince* (Terence Rattigan)*/The Prince and the Showgirl* (Laurence Olivier), *To Have and Have Not* (Ernest Hemingway)*/The Breaking Point* (Michael Curtiz), *Washington Square* (Henry James)*/The Heiress* (William Wyler); *Ana Hanım Kız Hanım* (Cahit Atay)*/Kuma* (Atıf Yılmaz), *Devlet Kuşu* (Orhan Kemal)*/Avare Mustafa* (Memduh Ün), *Hülleci* (Reşat Nuri Güntekin)*/Duvaksız Gelin* (Adolf Körner), *Nur Baba* (Yakup Kadri Karaosmanoğlu)*/Boğaziçi Esrarı* (Muhsin Ertuğrul), *Ocak* (Turgut Özakman)*/Gurbet Kuşları* (Halit Refiğ), *Sokakların Çocuğu* (Orhan Kemal)*/Üç Tekerlekli Bisiklet* (Lütfi Ö. Akad/Memduh Ün), *Tuş* (Haldun Taner)*/Bir Aşk Hikâyesi* (Şadan Kamil) ☐ *ad, uyarlama*

Add-A-Vision [Fr. *Add-A-Vision* || İng. *Add-A-Vision, Electronic Filming System, EFS* || Al. *Add-A-Vision* || İta. *Add-A-Vision*] *S/TV/V.* Sinema ile televizyon alıcılarının birlikte kullanılmasına dayanan bir işlem. İngiliz yapısı 35 mm'lik BNC Mitchell alıcısı kullanılır. Mercekten giren görüntü bir yandan film üzerine, bir yandan da örtücü önüne yerleştirilmiş biçme yardımıyla, alıcı eksenine düşey bir Plumbikon ışıtaca düşürülür. Plumbikon ışıtaç bir yandan elektronik bakaca, bir yandan sinema

Ücretsiz PDF Kitap Arşivi - https://mantey.org

yönetmeniyle görüntü yönetmeninin izlediği denetliğe resim yollar. Bir video aygıtı da, daha sonra yayımlanmak ya da kurguda yardımcı olmak amacıyla görüntüleri saptar. Add-A-Vision'un Mitchell Mark II modeli alıcıyı kullanarak biraz değişik çeşidine "Electronic Filming System, EFS" adı verilir. Aradaki fark, odaklama, optik kaydırma, ışık düzengeci ayarının özdevimsel olmasıdır. Böylelikle alıcıyı tek kişi yönetebilir □ *alıcı, denetlik, Gemini, video kuşağı, System 35*

ad kartonu [Fr. *carton de titre* || İng. *main title card, caption board* || Al. *Titelkarton, Titelvorlage* || İta. *cartone di titolo*] *S/TV/V.* Bir film adının, televizyon izlencesi adının alıcıyla saptanması için yazıldığı karton □ *ad, alıcı', izlence*

ADO™ [Fr. *ADO* || İng. *ADO* || Al. *ADO* || İta. *ADO* || "ADO," "Ampex Digital Optics" ortaklığının adından alınma ayırmaçtır] *BS/TV/V/S.* Bir sayısal televizyon etkileri aygıtı. Genelde herhangi bir sayısal televizyon etkileri aygıtı, televizyon resminde kimi etkilerin gerçekleştirilmesini sağlar. Televizyon işleyimindeki çoğu kimse ADO'yu herhangi bir sayısal televizyon etkileri aygıtı anlamına kullansa da, ADO özel yapıda bir STE aygıtı, daha doğrusu bir STE üretecidir. STE aygıtı, etkileri gerçekleştirir ama etkilerin içinde resim üretemez. STE aygıtlarında sağlanan etkilere ek olarak ADO'nun gerçekleştirdikleri arasında resme mozayık görünüşü verme; resmi donuklaştırma; resmin kimi bölümlerindeki siyahlığı tersine çevirerek gizemli bir görünüş kazandırma; resmin çerçeve oranını değiştirme; resmin gri sayısını azaltma; resme görünge kazandırma; resmi birçok parçaya bölme vb yer alır□ *etkiler, resim, sayısal televizyon etkileri, sayısal televizyon etkileri aygıtı*

ad rolü [Fr. *rôle-titre* || İng. *title role, title character, title part* || Al. *Titelrolle* || İta. *"title role," "title part"*] *S/TV.* Bir filme ya da televizyon oyununa adını veren kişiyle ilgili rol □ *rol*

ad sıralaması [Fr. *disposition des noms, "billing"* || İng. *billing* || Al. *Erwähnung des Namen, "billing"* || İta. *disposizione dei nomi, "billing"*] *S/TV.* Tanıtma yazılarında ya da asılarda oyuncu adlarının dizildikleri belirli sıra. Bu sıra oyuncuların o anda hem birbirlerine hem de işleyimdeki yerlerine göre önemlerini yansıtır; bundan dolayı da önemli çekişmelere yol açar. Bunu önlemek için kimileyin görünüş sırası ya da adların abece sırası uygulanır □ *görünüş sırası, oyuncu, tanıtma yazısı*

ad üstü [İng. *above-the-title*] *S/TV/V.* Bir filmin, bir izlencenin adından önce yer alan tanıtma yazısı □ *ad, ad kartonu, son tanıtma yazısı, tanıtma yazısı*

ad yazdırımı [E.t. *isim tescili* || Fr. *depôt de titre* || İng. *title registration* || Al. *Titelregistrierung, Filmtitel-registrierung* || İta. *registrazione di titolo*] *S.* Bir film adının, başkalarınca kullanılmasını önlemek, yapıt hakkını saptamak üzere, ilgili makamlara yazdırılması, kütüğe geçirilmesi □ *ad*

"A" filmi [Fr. *film "A"* || İng. *"A" picture* || Al. *A Film, "A-Picture"* || İta. *film "A"*] *S.* Tecimsel sinemada yapım giderleri, oyuncular, sanat ve emek yönünden ön sırada gelen uzun film. "A" filmi terimi, ikili izlencenin yaygın olduğu ilk zamanlardan kalmadır; o zamanlar, başfilmin yanında yer alan ikinci sıradaki "B" filminin yanında "A"

Ücretsiz PDF Kitap Arşivi - https://ramiey.org

filmi başfilm sayılıyordu ☐ *başfilm, "B" filmi, ikili izlence*

AFNOR ölçünleri [Fr. *standards AFNOR* ‖ İng. *AFNOR standards* ‖ Al. *AFNOR Normen* ‖ İta. *misure AFNOR*] S/TV Fransız Ölçünler Birliği'nce sinema ve televizyon alanında konulan ölçünler ☐ *Fransız Ölçünler Birliği*

Agascope [Fr. *Agascope* ‖ İng. *Agascope* ‖ Al. *Agascope* ‖ İta. *Agascope*] *S.* İsveç'te geliştirilen bir sıkıştırmaçlı geniş görüntülük işlemi. Sıkıştırmaç katsayısı 2'dir ☐ *geniş görüntülük, katsayı, sıkıştırmaç, sıkıştırmaç katsayısı*

Agfacolor™ [Fr. *Agfacolor* ‖ İng. *Agfacolor* ‖ Al. *Agfacolor* ‖ İta. *Agfacolor* ‖ "Agfacolor," bu işlemi gerçekleştiren "Aktiengesellschaft für Fotofabrikation" ortaklığının adından kısaltılarak türetilen ayırmaçtır] *S.* Almanya'da 1939'da 35 mm'lik filmler için ortaya konan katmalı, tek kuşak, renkli film işlemi. İlk Agfacolor'un negatifi, biri tungsten ışıtaçla öbürü gün ışığında kullanılan iki değişik duyarkatlı boş film olarak üretilmekteydi. Bu negatif kırmızı, yeşil ve maviye duyarlı üç katlı duyarkat taşımaktaydı. Agfacolor'un üstünlüğü, olağan alıcılarda kullanılabilmesi, açındırılmasının kolaylığıydı. Buna karşılık Agfacolor'un ara negatifi yoktu, çoğaltımı doğrudan ana negatiften yapmak gerekiyordu ki, bu da her çoğaltımda elde edilen sonucun nitelikçe biraz daha düşmesine yol açmaktaydı. 1947'de Agfa'nın ABD'-deki kolu bu işlemi Anscolor, Ansco Color adıyla piyasaya sürdü. Agfacolor patenti, savaş sonunda bir çeşit "savaş ganimeti" sayıldığından birçok ülkede bu renkli film işlemine dayanan boş filmler geliştirildi. Agfacolor üretimliklerini ele geçiren Sovyetler bu işlemi geliştirerek Sovcolor'u ortaya çıkardılar. Agfa ile Belçika'daki Gevaert ortaklığı da Agfacolor ile Gevacolor'u birleştirerek Agfa-Gevaert adıyla piyasaya sürdüler. Japonya'da Fuji, Fujicolor'u, İtalya'da Ferrania, Ferraniacolor'u Agfacolor'dan geliştirildi ☐ *açındırma, Agfa-Gevaert, alıcı', ana negatif, Ansco Color, ara negatifi, çoğaltım, duyarkat, Ferraniacolor, Fujicolor, gün ışığı, katmalı işlem, negatif, 35 mm'lik film, Sovcolor, tek kuşak renkli film, tungsten ışıtaç*

Agfa-Gevaert [Fr. *Agfa-Gevaert* ‖ İng. *Agfa-Gevaert* ‖ Al. *Agfa-Gevaert* ‖ İta. *Agfa-Gevaert*] *S.* Agfa ile Belçika'daki Gevaert ortaklığının Agfacolor ile Gevacolor'u birleştirerek piyasaya sürdükleri renkli filmin adı. Ancak 1978'de Gevaert Ortaklığı Almanya'daki Bayer Ortalığınca satın alınınca, Gevaert adı yavaş yavaş silinmeye, yalnızca Agfa olarak anılmaya başlandı. Agfa, 1980'lerde Fujicolor'la birlikte Eastmancolor'un durumunu sarsmaya başladı ☐ *Agfacolor, Eastmancolor, Fujicolor, Gevacolor, renkli film*

ağ, sinema ağı, televizyon ağı [E.t. 1. *şebeke*, 2-5. *şebeke, televizyon şebekesi* ‖ Fr. 1. *circuit (de salles), chaîne (de salles)*, 2-5. *réseau, réseau d'émetteurs, réseau de télévision, chaîne d'émetteurs de télévision* ‖ İng. 1. *circuit*, 2-5. *network, television network, programme* (ABD: *program*) *network, network of television stations*, (ABD) *system, system of television stations, transmission network, television transmission network* ‖ Al. 1. *Verleihbezirke, Filmtheaterkreis, Theaterring*, 2-5. *Fernsehnetz, Fernsehleiteungsnetz, Sendernetz, Sendergruppe, Senderkette* ‖ İta. 1. *circuito (di sale), catena di cinema*, 2. *rete, catena di trasmettitori)*] *S.* **1.** Bir

Ücretsiz PDF Kitap Arşivi - https://rantey.org

kentin, bir ülkenin tek elde toplanmış sinema salonlarının oluşturduğu bütün. Günümüzde aynı kişi ya da kuruluşa bağlı olan çok salonlu sinemalar da ağ sayılır. *TV*. **2.** Aynı televizyon kurumuna bağlı yayaçların, vericilerin oluşturduğu bütün. **3.** Bir ülkede birbirine eksendeş kablolar ya da telsiz bağlantılı aktarıcılarıyla bağlı olup aynı anda aynı izlenceyi yayınlayan yayaçların tümü. **4.** Çeşitli ülkelerin, gerektiğinde aynı izlenceyi yayımlamak ereğiyle oluşturduğu bütün. *BS*. **5.** Bilgi alışverişini sağlamak üzere eksendeş kablolar, telefon hatları, telsiz bağlantısıyla bilgisayarların ya da ırakiletişim uygulayımbilimlerinin birbirine bağlanmasından ortaya çıkan oluşum ⁻ *aktarıcı, çok salonlu (sinema), eksendeş kablo, Internet, televizyon, telsiz bağlantısı, verici, yayaç*

ağartma [E.t. *açma, beyazlatma* ‖ Fr. *blanchiment* ‖ İng. *bleaching* ‖ Al. *Bleichen, Bleichung* ‖ İta. *sbiancamento*] *S*. Duyarkatın evrilme sırasında aldığı koyu rengi gidermek amacıyla filmi kimyasal işlemden geçirme. Bu işlemde, açındırılmış olan gümüş görüntü, gümüş bileşiklerine çevrilir ⁻ *duyarkat, evrilme, açındırma, ağartma banyosu*

ağartma banyosu [E.t. *beyazlatma banyosu, açma banyosu* ‖ Fr. *bain de blanchiment* ‖ İng. *bleaching bath* ‖ Al. *Bleichbad* ‖ İta. *bagno di sbiancamento*] *S*. Ağartma için hazırlanan kimyasal eriyik ve bu eriyikteki işlem ⁻ *ağartma*

ağartmak [E.t. *açmak* ‖ Fr. *blanchir* ‖ İng. *bleach* ‖ Al. *ausbleichen, bleichen* ‖ İta. *sbiencare*] *S*. Ağartma işini gerçekleştirmek ⁻ *ağartma*

ağdaş [İng. *netizen* ‖ "netizen"; "Internet"in "net"i (ağ) ile "citizen"in (yurttaş) "izen"i birleştirilerek yapılmış bir sözcüktür] *BS*. Internet'i sürekli kullanan, birbiriyle iletişim kuran kişiler ⁻ *Internet*

ağıl [E.t. *hale, halo* ‖ Fr. *halo, halation* ‖ İng. *halo, halation* ‖ Al. *Lichthof* ‖ İta. *alone*] *S*. **1.** Kimi görüntülerde çok ışıklı varlıkları, nesneleri çevreleyen ışıklı teker. Duyarkatı etkilemek üzere gelen ışığın tabana çarpıp yansıyarak aynı duyarkatı ikinci kez etkilemesinden ileri gelir. Bunu önlemek üzere boş filmlerin çoğunun tabanına bir de ağılönler katı eklenmiştir. *TV*. **2.** Aynı durum, fosforlu maddelerin yer aldığı kimi alıcı ışıtaçlarından dolayı televizyon görüntülerinde de ortaya çıkar ⁻ *ağıl etkisi, ağılönler, duyarkat, taban, ayla*

ağıl etkisi [Fr. *effet halo* ‖ İng. *halo effect, ringing* ‖ Al. *Lichthofeffekt, Haloeffekt* ‖ İta. *effetto alone*] *TV*. Filmdeki ağıla benzer durumu televizyon görüntüsünde oluşturan elektriksel etki. Bu etki, bir video imindeki ufak harfleri ya da çizimleri çevreleyen sapınçlar olarak ortaya çıkar. Bunun nedeni, video iminin yinelenimler arasında hızlı değişimlere uyum sağlamadaki eksikliğidir; bu da birtakım bozukluklara yol açar ⁻ *ağıl, görüntü, sapınç, video imi, yinelenim*

ağılönler [E.t. *antihalo* ‖ Fr. *antihalo* ‖ İng. *antihalo, nonhalation, antihalo backing, antihalation backing, antihalation coating, antihalo coating, antireflective coating, backing, back coating, rem jet* ‖ Al. *Lichthofschutz* ‖ İta. *antialone*] *S*. Ağılı önlemek amacıyla tabana sürülen özel yapıda kimyasal özdek. Tabanın dış yüzüne çekilen bu koyu renkli jelatin kat, filmin duyarkat yönünden gelip duyarkatın çeşitli katların-

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://kantev.org

dan geçtikten sonra tabana ulaşan ışığı soğurarak, yansıyıp bir ağıl oluşturmasını önler. Bu kat, işleme sırasında yıkanıp atılır ☐ *ağıl, duyarkat, işleme, jelatin, taban*

ağlatı [E.t. *haile, facia, trajedi, tragedya* || Fr. *tragédie* || İng. *tragedy* || Al. *Tragödie, Trauerspiel* || İta. *tragedia*] *S/TV.* Geleneksel ağlatıdan yararlanarak sinema ve televizyonda kullanılan bir tür. Dramatik yapı duygular, tutkular, insanların değişmez sorunları üzerine kurulur. Geleneksel ağlatıdaki değişmez alınyazısının yerini, kahramanların yaradılışından, ruhsal yapılarından, yetişmelerinden, toplumsal durumlarından ileri gelen bir değişmezlik alır. Kişiler bu değişmezliğe karşı koyamadıklarından, belli bir sona doğru önüne geçilmez biçimde ilerlerler ☐ *dramatik yapı*

ağsılaşma [Fr. *réticulation* || İng. *reticulation* || Al. *Netzwerk* || İta *retinatura*] *S.* Duyarkatın, dolayısıyla resmin, ağı andıran çatlamalara uğramasından doğan durum. Genellikle yıkama ya da kurutmadaki hızlı ve yeğin sıcaklık değişimlerinden ileri gelir ☐ *duyarkat, yıkama, kurutma*

ağ sineması [Fr. *salle de circuit* || İng. *circuit theatre* || Al. *Kreiskino* || İta. *sala di circuito*] *S.* Bir sinema ağına, çok salonlu sinema topluluğuna bağlı olarak çalışan sinema ☐ *ağ, çok salonlu (sinema), salon*

AİB ☐ **ana işlem birimi**

aile dizisi [Fr. *série pour les familles* || İng. *family series* || Al. *Familienserie* || İta. *serie per la famiglia*] *S/TV.* Ailenin tüm bireylerinin izlemesinde sakınca bulunmayan dizi ☐ *dizi*

aile filmi [Fr. *film pour les familles* || İng. *family film* || Al. *Familienfilm* || İta. *film per la famiglia*] *S.* **1.** Ailenin tüm bireylerinin izlemesinde sakınca bulunmayan film. **2.** Kişilerin kendi aile yaşamlarıyla ilgili olarak çevirdikleri özenci filmi (Türk sinema tüzesinde bu çeşit filmler denetleme dışıdır) ☐ *denetleme, özenci filmi*

aile güldürüsü [E.t. 2. *aile komedisi* || İng. *domestic comedy*] *S/TV/V.* **1.** Eski Yunandan beri süregelen, sinema ve televizyonda belirli bir yapıya dönüşerek tür oluşturan güldürü çeşidi. Bir aile çevresinde, aile bireylerinin günlük yaşamlarıyla sıkı sıkıya ilgili olayları güldürü havası içinde yansıtan film ya da televizyon izlencesi. Gerek sinemada gerek televizyonda dizilere de konu olmaktadır. **2.** (Türkiye'de) Aile filminin güldürü çeşidi ☐ *dizi, güldürü, izlence, sinema, televizyon, tür*

aile izlencesi [E.t. *aile programı* || Fr. *programme pour les familles* || İng. *family programme* (ABD: *program*), *general audience programme* || Al. *Familiensprogramm*] *TV.* Ailenin tüm bireylerinin sakıncasızca izleyebileceği televizyon izlencesi ☐ *izlence*

Akademi ☐ **Sinema Sanat ve Bilimleri Akademisi**

Akademi çerçeve oranı ☐ **çerçeve oranı**

Akademi kılavuzu [Fr. *amorce de l'Académie* || İng. *Academy leader, Academy numbers, standard leader, leader, universal leader* || Al. *Standardsvorspann, "Academy leader"* || İta. *coda di Accademia, "Academy leader"* || Buradaki "Akademi," "Sinema Sanat ve Bilimleri Akademisi"nin kısaltmasıdır] *S.* **1.** Piyasaya çıkarılan bütün dağıtım ve gösterim eşlemlerinin başına (kimileyin sonuna da) takılan, filmin göstericiye ta-

Ücretsiz PDF Kitap Arşivi - https://kitap.org

kılmasını kolaylaştıran, asıl filmi koruyan ve gösterimci için bilgiler taşıyan kılavuz çeşidi. Genellikle 12 ayak^2 (3,66 m) uzunluğundaki bu kılavuzlarda, ayağa ya da saniyeye göre gittikçe küçülen sayılar yer alır; başlama, eşleme noktaları, geçme ve odaklama bilgileri bulunur. Video kutucuklarındaki filmlerde de rastlanan bu kılavuz, gerçekte aktarma sırasında filmden video kuşağına geçmiştir. *V.* **2.** Video kuşağının başında Akademi kılavuzuna karşılık olarak genellikle çekim tahtası görüntüsü ile gittikçe küçülen sayıların yer aldığı kılavuz = *ayak^2, çekim tahtası, dağıtım eşlemi, eşleme, geçme, gösterici, gösterimci, gösterim eşlemi, kılavuz, odaklama, video kuşağı, video kutucuğu*

Akademi ödülleri = **Oscar**

Akademi örtüsü [Fr. *cache de l'Academie* ‖ İng. *Academy mask* ‖ Al. *Maske, "Academy mask"* ‖ İta. *mascherino per colonna sonora, "Academy mask"*] *S.* 35 mm'lik filmde ses yolunun film üzerine alınmasından sonra saptanan resim boyunu gerçekleştiren örtü. Sesin sinemaya girişi, filmin bir yanına ses yolunun konmasına, dolayısıyla resim boyunun değişmesine yol açtı, bu da çerçeve oranını değiştirdi. Görüntülükte eski çerçeve oranını (3:4) sağlamak, ayrıca ses yolunun görüntülükte görünmesini önlemek amacıyla kullanılan örtü, Akademi'ce saptandığından bu adı alır
örtü, ses yolu, sesli penceresi, sessiz penceresi

Akademi ölçünleri [Fr. *standards de l'Académie* ‖ İng. *Academy standards* ‖ Al. *"Academy"-Normen* ‖ İta. *"Academy standards"*] *S.* ABD'de Sinema Sanat ve Bilimleri Akademisi'nce sinema alanında konan ölçünler = *Sinema Sanat ve Bilimleri Akademisi*

akı, ışık akısı [E.t. *seyelan. seyelanı ziya* ‖ Fr. *flux (lumineux)* ‖ İng. *flux, luminous flux* ‖ Al. *Strom, Lichtstrom* ‖ İta. *flusso (luminoso)*] *S/TV.* Birim yüzeyden birim zamanda geçen ışık erkesi niceliği. Lümenle ölçülür = *lümen*

akıcılık [Fr. *continuité* ‖ İng. *continuity, film continuity* ‖ Al. *Fortsetzung* ‖ İta. *continuità*] *S.* 1. Bir filmin bir çekiminden öbür çekimine geçişteki ustalık. Bu geçişte izleyicinin dikkatini uyanık tutma, ilgisini sürdürme, herhangi bir kesiklik, atlama ya da eksiklik duygusu uyandırmama; noktalamayı yerli yerinde kullanma özelliği. *TV.* 2. Bir izlencenin parçalarını ya da birbirini izleyen değişik izlenceleri birbirine kesiksiz, uyumlu biçimde bağlama = *çekim, izlence, noktalama*

akıl defteri [E.t. *telepromptır* ‖ Fr. *teleprompteur, nègre* (a.) ‖ İng. *Teleprompter, television prompter, prompter, prompting device, camera prompting system, autocue, Auto-Q, cueing device, cue card, cue flipper, visualizer, flip card, crib card, script roller, goof sheet, idiot card* (a.), *idiot board* (a.), (ABD) *idiot sheet* (a.) ‖ Al. *Neger, Teleprompter* ‖ İta. *Teleprompter, segnale automatico, copione per il suggeritore, copione del suggeritore*] *BS/TV.* Konuşmacılara, oyunculara, sunuculara, özellikle de haber sunucularına yardımcı olmak ereğiyle kullanılan, birçok çeşidi bulunan aygıt. Bunların çoğu, ayırmaçlarıyla da adlandırılmışlardır (Auto-Q, TelePrompTer). Alıcının herhangi bir yanına yerleştirilen bu bilgisayarlı aygıt, genellikle üzerindeki iri harflerle yazılı bir metni istenilen hızda döndüren bir yuvaktan oluşur. Söyleşmeci bu yazıyı izleyerek, doğrudan doğruya alıcı merceğine karşı söyleşmesini sürdüre-

Ücretsiz PDF Kitap Arşivi - https://rantey.org

bilir □ *alıcı*[1], *haber sunucu, söyleşmeci, sunucu, TelePrompTer*

akım, elektrik akımı [E.t. *cereyanı elektriki, elektrik cereyanı* || Fr. *courant électrique* || İng. *electric current, current* || Al. *elektrischer Strom, Strom* || İta. *corrente elettrica*] *S/TV/V/BS*. Bir iletken boyunca elektronların devinimden oluşan durum. Elektrik akımı birimi amperdir □ *amper*

akım fişi [Fr. *fiche (de prise de courant)* || İng. *mains plug, power plug, plug* || Al. *Kraftstecker, Stecker* || İta. *spina (di corrente)*] *S/TV/V/BS*. Elektrik akımıyla beslenen aygıtların kent akımından yararlanabilmeleri için kullanılan araç.

akımtoplar [E.t. *akü(mülatör)* || Fr. *accu (mulateur)* || İng. *accumulator, storage battery, battery* || Al. *Akku(mulator)* || İta. *accu(mulatore*] *S/TV/V/BS*. Elektrik akımı verilerek doldurulan, istenildiğinde ters yönde akım vererek, kimyasal erke biçiminde saklı bu erkeyi sınırlı bir süre için geri veren aygıt Bir çeşit tersinir pil. Genellikle kg başına $8x10^4$ jul erke sağlayan akımtoplar; çeşitli taşınabilir sinema ve televizyon aygıtlarına gerekli elektrik akımını sağlar □ *akım*

akım yinelenimi [E.t. *şebeke yinelenimi* || Fr. *fréquence du courant* || İng. *current frequency* || Al. *Stromfrequenz* || İta. *frequenza di corrente*] *S/TV/V/BS*. Herhangi bir kentte hizmete sunulan dalgalı akımın yinelenimi. Bu yinelenim, genellikle Avrupa, Asya, Afrika ülkelerinde 50 Hz, ABD'de 60 Hz'dir. Bu yinelenim televizyondaki resim yineleniminin seçiminde önemli bir etkendir ve genellikle akım yineleniminin yarısı resim yinelenimi olarak seçilir □ *dalgalı akım, yinelenim, resim yinelenimi, kent akımı*

akış [İng. *continuity*] *TV*. Herhangi bir televizyon oluğundan yayımlanacak bütün gereçlerin (değişik izlenceler, filmler, haberler, tanıtılar vb) belirli bir düzen içinde birbirini izlemesi □ *haber, izlence, oluk, tanıtı, televizyon*

akış bölümü [İng. *continuity department*] *TV*. Onaydan geçmeden önce bütün yayın gereçlerinin hazırlandığı televizyon bölümü □ *akış, yayın*

akış dizelgesi [İng. *fact sheet, run-down sheet*] *TV*. Bir akış içinde yer alması gereken özel bölümlerle ilgili dizelge. Genellikle, metni önceden hazırlanmamış, doğaçlamadan verilen tanıtıları kapsar □ *akış, tanıtı*

akkor [E.t. *nârı beyza, müteşehhip* || Fr. *incandescent* || İng. *incandescent* || Al. *Weißglühend* || İta. *incandescente*] *S/TV/V*. Işık saçacak kadar ısıtılmış olan □ *akkor ışık, akkorluk*

akkor ışık [E.t. *ziyayı nârı beyza* || Fr. *lumière à incandescence* || İng. *incandescent light* || Al. *Weißglühlicht, Glühlicht* || İta. *luce a incandescenza*] *S/TV/V*. Madenden bir tel parçasının akkor duruma geçinceye, kadar ısıtılması sonunda elde edilen ışık. İşlik aydınlatmasında kullanılır □ *akkor, akkor ışıldak, akkorluk, işlik aydınlatması*

akkor ışıldak [Fr. *lampe à incandescence, projecteur à incandescence* || İng. *incandescent lamp, inky, incandescent tungsten lamp, photoflood, mini, midget* || Al. *Glühlampe* || İta. *lampada ad incandescenza, proiettore a luce incandescente*] *S/TV*. Akkor ışık veren güçlü ışıldak. İçi azot ya da argonla doldurulmuş bir ampulde genellikle tungstenden bir telin 2.500-3.000 santigratlık bir sıcaklığa ulaştırılmasıyla ışık veren aydınlatma aracıdır. Sinema

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rahley.org

ve televizyon aydınlatmasında en geniş ölçüde kullanılan akkor ışıldak uzun ömürlü, dayanıklıdır; yeğinliği yüksektir; çeşitli yuvalara yerleştirilebilir. Ancak, yeğinliği artırıldığı ölçüde ömrü azalır. Üstelik aldığı elektrik erkesinin çoğunu ısı olarak harcar ☐ *akkor, akkorluk, akkor ışık, aydınlatma, tel*

akkorluk [E.t. *teşehhüp* ‖ Fr. *incandescence* ‖ İng. *incandescence* ‖ Al. *Weißglut, Glühen* ‖ İta. *incandescenza*] *S/TV.* Yüksek derecede ısıtılan nesnelerin ışık saçma özelliği. Işık saçan bir nesnenin durumu ☐ *akkor, akkor ışık*

aklık [Fr. E.t. *tenevvür-i satıh* ‖ Fr. *albédo* ‖ İng. *albedo* ‖ Al. *Albedo* ‖ İta. *albedo*] *S/TV/V.* Gelen ışığın yansıyan ışığa oranı ☐ *gelen ışık, yansıyan ışık*

aksaklık [E.t. *bug, yanlış* ‖ İng. *bug*] *S/TV/V/BS.* **1.** Donatıda, donatımda ortaya çıkan ve çalışmasını engelleyen bozukluk. *BS.* **2.** Bilgisayar yazılımının düzgün kullanılmasını engelleyen izlenceleme eksikliği ☐ *bilgisayar, donatı, donatım, izlenceleme, yazılım*

aktarıcı [E.t. *ara istasyonu, yardımcı verici, röle istasyonu, kuvvetlendirici posta, televizyon röle istasyonu, yansıtıcı* ‖ Fr. *réémetteur, émetteur de faible puissance, émetteur d'appoint, relais (de télévision), station d'amplification (réémettrice)* ‖ İng. *repeater (receiver), transponder, low-power transmitter, stand-by transmitter, local transmitter, rebroadcast receiver, television transponder, television translator, translator, relay station (transmitter), rebroadcast transmitter, booster station* ‖ Al. *Kleinsender, Füllsender, Ballempfänger, Orstsender, Ersatzsender, Relaisstation, Relaissender, Relaisstelle, Verstärkeram, "Transponder"* ‖ İta. *ripetitore stazione di collegamento*] *TV.* Bir yayın merkezinden gelen izlenceyi alarak yeniden yayan, böylelikle merkezin yayın alanını genişleten ve gücü vatla ölçülen verici. Genellikle engebeli bölgelerde çalışırlar; güçsüzleşmiş resim ve ses imini ara vericiden alıp bunları güçlendirdikten sonra başka bir oluğun yinelenimine uygulayarak yayarlar ☐ *im[1], izlence, oluk, resim imi, ses imi, verici, yayın merkezi, yinelenim*

aktarıcı alıcı dalgalık [E.t. *röle alıcısı, ara alıcı dalgalığı* ‖ Fr. *antenne réceptrice de relais (hertzien)* ‖ İng. *receiving aerial* (ABD: *antenna*) *of microwave relay transmitter*] *TV.* Aktarıcının, vericiden gelen ses ve resim imlerini toplayan dalgalığı ☐ *aktarıcı, dalgalık, im[1], resim, ses, verici*

aktarıcı uydu [E.t. *yayın uydusu* ‖ Fr. *satellite actif (réémetteur), station de télécommunications spatiales* ‖ İng. *active satellite (repeater), active communications satellite, ACS, relay satellite, satellite station, satellite transponder* ‖ Al. *aktiver Satellit, Aktivsatellit, Satellitenstation, Verstärkerstation für Satellitenübertragung* ‖ İta. *satellite activo, stazioni di telecommunicazioni spaziali*] *TV.* Yalnız yansıtıcılıkla yetinmeyerek, yeryüzünden aldığı elektromıknatıs dalgaları yükselttikten, taşıyıcı yinelenimini değiştirdikten sonra yeniden yeryüzündeki başka bir yayaca gönderebilen uydu. Bu çeşit uydular alıcı ve verici yayaçlarla, yükselteçle donatılmıştır. Telstar, Molniya, Relay, Syncom, Intelsat vb bu çeşit uydulardandır. Yansıtıcı uydu'nun karşıtı ☐ *elekromıknatıs dalgalar, taşıyıcı yinelenim, uydu, yansıtıcı, yansıtıcı uydu, yayaç, yinelenim*

aktarıcı verici dalgalık [E.t. *röle vericisi*

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

|| Fr. *antenne d'emission de relais (hertzien)* || İng. *transmitting aerial* (ABD: *antenna) of micro wave relay transmitter*] *TV.* Aktarıcının, vericiden gelen ses ve resim imlerini yayan dalgalığı *ara alıcı dalgalık, aktarıcı*

aktarma, ses aktarması [Fr. *répiquage* || İng. *transfer, sound transfer, rerecording* || Al. *Überspielung* || İta. *riregistrazione*] *S/TV/V.* **1.** Bir ses kuşağının basım yoluyla başka bir kuşağa geçirilmesi. Genellikle küçültme işlemiyle gerçekleştirilir. **2.** Mıknatıslı sesi optik sese çevirme. 6,35 mm'lik mıknatıslı ses kuşağındaki sesi 16 ya da 35 mm'lik mıknatıslı kuşağa geçirme; buradan da filmin ses kuşağını oluşturmak için optik sese döndürme. **3.** Bir sesi, üzerine saptandığı araçtan başka bir araca (tekerden kuşağa, kuşaktan tekere...) geçirme ⌶ *basım, küçültme, mıknatıslı ses, mıknatıslı ses kuşağı, optik ses*

aktarma yayın [E.t. *naklen yayın* || Fr. *transmission* || İng. *transmission, TX* || Al. *Übertragung* || İta. *trasmissione*] *TV.* Başka bir ülkeden, başka bir televizyon ağından alınarak gerçekleştirilen yayın ⌶ *ağ, yayın*

aktarma yitimi [İng. *transfer loss*] *S/TV.* Aktarma sırasında, özellikle de mıknatıslı sesten optik ses aktarma yapılırken sesin niteliğindeki düşüş ⌶ *aktarma, mıknatıslı ses, optik ses*

"al!" [E.t. 1. *"motor!"* || Fr. 1. *moteur!*, 2. *à vous camera 1, 2...* || İng. 1. *camera!, roll em!, roll camera!, roll film!, take!*, 2. *take! (camera 1, 2...)* || Al. 1. *Kamera!*, 2. *Kamera (1 usw.) ab!* || İta. 1. *motore!*, 2. *a voi camera 1, 2...*] *S.* **1.** Bir çekime başlanırken, yönetmenin alıcıyı çalıştırmaları için verdiği komut. Alıcı başlama imi. *TV.* **2.** Aynı komutun, alıcı sayıları belirtilerek televizyon alıcıları için verileni ⌶ *"kes!," "başla!"*

alan [Fr. *demi-image, trame* || İng. *field* || Al. *Halbbild, Teilbild* || İta. *semiquadro*] *TV.* Çerçevenin en üst satırından en alt satırına kadar olan yatay taramanın tümü. Geçmeli taramada her bir televizyon resminin yarısı. Bu tür taramada televizyon resmi iki alandan oluşur, yani bir resimdeki bütün tek satırlar bir alan, bütün çift satırlar başka bir alan oluşturur. ABD'de saniyede 60 alan, Avrupa ve dünyanın birçok ülkesinde (bu arada Türkiye'de) saniyede 50 alan oluşur ⌶ *çerçeve, geçmeli tarama, satır, yatay tarama, resim, saniyede alan (sayısı)*

alan, seçiklik alanı [E.t. *netlik sahası* || Fr. *champ (de netteté), limites de netteté, zone de netteté* || İng. *field (of sharpness), focal field, limits of definition* || Al. *Blickfeld* || İta. *campo (di nitidezza)*] *S/TV.* Bir alıcı merceğinin seçik bir görüntü sağlayabildiği derinlik ve enin tümü ⌶ *seçik, seçiklik*

alan açısı [Fr. *angle de champ* || İng. *angle of field* || Al. *Feldwinkel* || İta. *angolo di campo*] *S/TV.* Bir merceğin seçiklikle kapsadığı çemberin içinde ortaya çıkan dikdörtgenin köşegenleri çizildiğinde elde edilen açı. Bu açı, odak uzunluğuna, bir ölçüde de ışık düzengecine göre değişir. Olağan odak uzunluğundaki bir merceğin alan açısı 60° kadardır. Bu açı, merceğin oluşturabileceği seçik görüntünün sınırlarını belirler ⌶ *seçiklik odak uzunluğu, ışık düzengeci*

alan başı yapma [Fr. *remontée* || İng. *field flyback* || Al. *Bildrücklauf* || İta. *ritorno dello spot*] *TV.* Tarama demeti-

Ücretsiz PDF Kitap Arşivi - https://rantey.org

nin bir alanın satırlarını tamamladıktan sonra ikinci alanın başına dönmesi ☐ *alan, tarama demeti, satır*

alan boşluğu [E.t. *alan silinmesi, düşey silinme* || Fr. *blocage d'image, suppression de trame* || İng. *field blanking, field suppression* || Al. *Vertikalaustas*] *TV.* Tarayıcı demetin iki alan arasında alan başı yapması için bırakılan boşluk. Bu sürede resim boştur. Bu süre de alan eşleme imiyle alan boşluğu imi verilir *alan, alan başı yapma, alan boşluğu imi, alan eşleme imi, alan süresi, im', tarayıcı demet*

alan boşluğu imi [E.t. *alan silme sinyali* || Fr. *impulsion de blocage (à la fin d'image), signal de suppression de trame, signal de trame* || İng. *field blanking pulse* || Al. *Vertikalaustasimpuls*] *TV.* Alan boşluğu sırasında alıcının çıkışına eklenen negatif im. Bu im' alan başı yapma sırasındaki gereksiz imleri önler ☐ *alan boşluğu, alan başı yapma, im', satır boşluğu, satır boşluğu imi*

alan boşluğu süresi [Fr. *durée de blocage d'image* || İng. *field suppression period* || Al. *Vertikalaustasdauer*] *TV.* Alan boşluğunun süresi. Bu süre satır boşluğu süresinden uzundur. 525 satırda 13-21, 625 satırda 18-22 satır tutar. Bu sürede resim bilgisi taşımayan satırlar yer alır ☐ *alan boşluğu, 625 satır, satır boşluğu, satır boşluğu süresi*

alan bölünmesi [Fr. *découpage électronique* || İng. *split field picture, split screen* || Al. *geteiltes Bild, "split screen"* || İta. *"decoupage" elettronico*] *TV.* Resmin iki alanını ikiye ayırarak bunlardan her birine ayrı kaynaklardan gelen ayrı resim vermekle yapılan elektronik etkiler ☐ *alan, elektronik etkiler*

alan çevireci [Fr. *"field rate converter"* || İng. *field rate converter* || Al. *"field rate converter"* || İta. *"field rate converter"*] *TV.* Bir alan yinelenimini başka bir alan yinelenimine çeviren aygıt. Örneğin 50 Hz'lik yinelenimi 60 Hz'e çeviren ya da bunun tersini gerçekleştiren aygıt ☐ *alan, alan yinelenimi*

alan derinliği, odak derinliği [Fr. *profondeur de champ (de foyer)* || İng. *depth of field (of focus), deep focus* || Al. *Schärfentiefe, Tiefenschärfe, Fokusdifferenz* || İta. *profundità di campo*] *S/TV.* Üzerine odaklama yapılan konunun önünde ve ardında yer alan seçiklik alanının uzunluğu. Alıcının merceği bir konuya odaklandığında, görüntünün en seçik olduğu tek nokta vardır. Film bu noktadan ayrılınca seçiklik de azalmaya başlar. Ancak belirli bir uzaklık içinde göz bu azalmayı ayırt edemez. Bu belirli uzaklığa alan derinliği denir. Belirli bir uzaklıkta bulunan konuya odaklama yapıldığında, yalnız o noktada bulunan cisimler değil, onun önünde ve ardında belirli bir uzaklıkta yer alan cisimler de seçiktir. Bu uzaklık, yani alan derinliği, bulanıklık tekerinin çapına, konunun mercekten uzaklığına, merceğin odak uzunluğuna, ışık düzengecinin az ya da çok açık olmasına göre artar ya da azalır ☐ *alıcı', alıcı merceği, bulanıklık tekeri, görüntü, ışık düzengeci, konu, odak, odaklama, odak uzunluğu, seçik, seçiklik, seçiklik alanı*

alan düzleyici [Fr. *anastigmat, objectif anastigmatique* || İng. *field flattener* || Al. *anastigmatische Linse* || İta. *obiettivo anastigmatico*] *S/TV.* Alan sapması kusurunu düzelten mercek ☐ *alan sapması*

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

alan eşleme imi [E.t. *alan senkronizasyon sinyali, düşey senkronizasyon sinyali* || Fr. *singal de fin d'image, signal de synchronisation de trame* || İng. *field synchronizing pulse, field sync(h). pulse, broad pulse* || Al. *Bildsynchronimpuls, Vertikalsynchronimpuls* || İta. *impulsi di sincronizzazione di semiquadri*] *TV.* Alan eşlemesini sağlamak üzere alan boşluğu süresinde verilen im[1]. 525 satırda her alandan sonra 6, 625 satırda 5 alan eşleme imi yer alır ☐ *alan eşlemesi, alan boşluğu süresi, 625 satır, 525 satır*

alan eşlemesi [E.t. *alan senkronizasyonu, düşey senkronizasyon* || Fr. *synchronisation d'image* || İng. *field sychronism, field scan synchronization* || Al. *Bildsynchronismus* || İta. *sincronizzazione di semiquadro*] *TV.* Alıcı[1] ile almaçta tarayıcı demetin alanları aynı anda oluşturmasını sağlama durumu. Bu sonuç, alan eşleme imiyle gerçekleştirilir ☐ *alan, alan eşleme imi, almaç*

alan yinelenimi ☐ **saniyede alan (sayısı)**

alan genişletici [Fr. *doubleur de champ* || İng. *wide-angle supplementary lens* || Al. *Weitwinkel-Zusatzobjektiv*] *S/TV.* Alıcıdaki merceğin odak uzunluğunu yarıya indirerek olağan bir merceği geniş açılı mercek durumuna sokan, böylelikle ilk merceğin alanını genişleten bir ek mercek çeşidi ☐ *mercek odak uzunluğu, geniş açılı mercek, ek mercek*

alan sapması [Fr. *courbure de champ* || İng. *curvature of field* || Al. *Feldkrümmung* || İta. *curvatura di campo*] *S/TV.* En seçik görüntünün noktalarını düz bir yüzeyde değil, değirmi bir yüzeyde veren mercek kusuru ☐ *alan düzleyici, mercek*

alan sayısı [Fr. *nombre de demi-images* || İng. *number of fields, number of frames* || Al. *Halbbildzahl* || İta. *numero di semiquadri*] *TV.* Bir resmi oluşturan alan sayısı. Geçmeli taramada her resim iki alandan oluşur ☐ *alan, geçmeli tarama, resim*

alan taraması [Fr. *balayage de demi-image* || İng. *field scanning* || Al. *Halbbildabtastung* || İta. *traccia di semiquadro*] *TV.* Geçmeli taramada bir alan oluşturan tarama, yani resmi oluşturan tüm satırların, tek ya da çift olarak, yarısının taranması ☐ *geçmeli tarama, alan, resim*

alan yinelenimi ☐ **saniyede alan (sayısı)**

alçak gerilimli ışıtaç [E.t. *alçak voltajlı lamba* || Fr. *lampe à basse tension, lampe de bas voltage* || İng. *low voltage lamp* || Al. *Niederspannungslampe, Niedervoltlampe* || İta. *lampada di bassa tensione*] *S.* Özellikle özenci gösterici cilerinde kullanılan ufak boyda, yeğinliği değişmeyen, tüketimi az, çok ısınmayan, dayanıklı ışıtaç çeşidi ☐ *ışıtaç, özenci göstericisi*

alçak görüş noktası [Fr. *point de vue basse de caméra* || İng. *low camera view point, low point of view* || Al. *niedrig Stellung der Kamera, Seitenverschrellung* || İta. *punto di vista bassa della macchina da presa*] *S/TV.* Bir alıcının, orta boyda bir insanın omuz düzeyinden aşağıda bulunduğu durum. Yüksek görüş noktasının karşıtı ☐ *görüş noktası, yüksek görüş noktası*

alçak kuşak[1] [İng. *low band* || Al. *Lowband*] *V.* VHS ve Betamax'ta kullanılan çeşitten, sıradan saptama[2] yinelenimi. Yayın için hazırlanan video kuşaklarına saptama daha yüksek yinelenimlerdedir ve bunlara yüksek kuşak[3] denir. Yüksek kuşak[3] karşıtı ☐ *Betamax, kuşak[2], sap-*

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rahey.org

tama², video kuşağı, yayın, yinelenim

alçak yeğinlikli ışık yayı [Fr. *arc à basse intensité* || İng. *low intensity arc* || Al. *Niederintensitätsbogenlampe* || İta. *arco a bassa tensione*] *S.* Kömürün katı taneciklerinin gaz durumuna geçtiği sıcaklıkta ışık kaynağı işi gören yay çeşidi = *ışık yayı, kömür, yüksek yeğinlikli ışık yayı*

alçak yinelenim(ler), AY [Fr. *basse fréquence, BF* || İng. *low frequency, LF* || Al. *Niederfrequenz, NF* || İta. *bassa frequenza*] *TV.* 30-300 kHz arasındaki radyo yinelenimi = *radyo yinelenimi, yinelenim*

alçak yinelenim(ler) katı [Fr. *étage basse fréquence* || *İng. low frequency stage* || Al. *Niederfrequenzstuf* || İta. *stadio di bassa frequenza*] *TV.* Bulucudan çıkan imi yükselten kat = *bulucu, im¹, kat*

alçak yinelenim(ler) yükseltimi [E.t. *alçak yinelenim amplifikasyonu* || Fr. *amplification de basse fréquence* || İng. *low frequency amplification* || Al. *Niederfiequenzverstärkung* || İta. *amplificazione di bassa frequenza*] *TV.* Alçak yinelenim katındaki imin yinelenimini yükseltme = *alçak yinelenim katı, im¹*

alçı [Fr. *plâtre* || İng. *plaster (of Paris)* || Al. *Gips* || İta. *gesso, stucco*] *S/TV.* Bezem yapılmasında kullanılan, suyla karıştırılınca yumuşayıp az sonra katılaşan toz halinde kalsiyum sülfat = *bezem*

alçıcı [Fr. *plâtrier, staffeur* || İng. *plasterer, caster, mold maker* || Al. *Kascheur, Stukkateur* || İta. *gessaio, gessaiuolo, stuccatore*] *S/TV.* Gerektiğinde bezemlerin çeşitli bölümlerini ince bir alçı katıyla örten ya da alçıyla süsleme yapan, kalıp çıkaran usta = *alçı*

alçı işliği [Fr. *atelier de staffeur, atelier de plâtrier* || İng. *mold maker's workshop, staff shop* || Al. *Gipswerkstatt* || İta. *bottega di gessaio*] *S/TV.* Alçı işlerinin hazırlandığı yer = *alçı*

Alexcope [Fr. *Alexcope* || İng. *Alexcope* || *Al. Alexcope* || İta. *Alexcope*] *S.* Sıkıştırmaca dayanan bir geniş görüntülük işlemi. Arjantin kaynaklı olan bu işlemde mıknatıslı ses yollu filmde 2,55:1, optik ses yollu filmde 2,33:1 oranı kullanılır = *geniş görüntülük işlemi, mıknatıslı ses yolu, optik ses yolu, sıkıştırmaç*

algılama eğrisi [Fr. *courbe de perception* || İng. *perception curve* || Al. *Wahrnehmungskurve* || İta. *curva di percezione*] *S/TV/V.* İzleyicilerin, herhangi bir görüntüdeki tüm bilgileri, en azından bunların en önemlilerini özümsemelerini zaman yönünden gösteren eğri. Kurguda bir görüntüden öbürüne geçiş noktası belirlenirken bu eğrinin doruk noktası göz önüne alınır. Kurguda bu noktanın altına düşme, görüntünün anlamını kavramada eksikliğe; bu noktanın üstüne çıkma, uzatmaya, yavaşlığa, sıkıcılığa yol açar = *görüntü, izleyici, kurgu*

al gözüm *S.* (Türkiye'de) **1.** Ufak bir karanlık kutudan oluşan, tek kişinin bir merceğe gözünü dayayarak resim ya da film izlemesini sağlayan aygıtı kullanan kimsenin gösterime başlarken söylediği söz. **2.** Bu sözden alınarak bu karanlık aygıta verilen ad. Bu aygıtta birbiri ardına sıralanmış resimler merceğin önüne tek tek gelir; her resmin gelişinde algözümcü, "al gözüm seyreyle..." diye söze başlayarak izlenen resimle ilgili açıklama yapardı. Karanlık kutuların kimisine ufak bir gösterici düzeneği taşıdığından bunlarda sinemalardaki gösteri

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://turkey.org

sırasında ıskartaya çıkarılmış ya da hurdaya ayrılmış kopuk film parçaları gösterilirdi. Özellikle kırsal kesimde gezici al gözümcülerin çalıştırdıkları bu aygıtlara İkinci Dünya Savaşı ortalarına dek kimi büyük kentlerin kenar semtlerinde bile rastlanırdı ☐ *al gözümcü, gösterici, gösterim, mercek*

al gözümcü *S.* (Türkiye'de) Al gözüm aygıtını çalıştıran kimse ☐ *al gözüm*

alıcı[1], sinema alıcısı, televizyon alıcısı [E.t. 1. *alet, âhize makinesi, alma makinesi, sinema alma makinesi, sinema makinesi, alıcı film makinesi, kamera, film çekme makinesi, film makinesi, sinema alıcı makinesi, alıcı sinema makinesi, film alıcı makine, film alma makinesi, film alıcı makine, film alma makinesi, sinema çekici makinesi, film kamerası,* 2. *kamera, televizyon kamerası, elektronik kamera* || Fr. 1. *appareil de prise de vues, caméra (cinématographique), ciné caméra,* 2. *caméra (de télévision), caméra électronique, caméra video* || İng. 1. *camera, motion picture camera, cinema camera, movie camera, film camera,* 2. *camera, television camera, electron camera, electronic camera* || Al. 1. *Kamera, Filmkamera, Filmbildkamera, Filmapparat, Aufnahmekamera, Filmaufnahmekamera,* 2. *Kamera, Fersehkamera, elektronische Kamera, elektronische Fernsehkamera* || İta. 1. *camera (cinematografico), macchina da presa, macchina da ripresa, apparecchio da presa, apparecchio da ripresa,* 2. *camera, telecamera*] *S.* **1.** Sinema filmi çevirmekte kullanılan aygıt. Genellikle bir fotoğraf aygıtına benzer, ancak fotoğraftaki tek tek resim alma yerine binlerce resmi sürekli olarak alabilir. Alıcı[1] başlıca iki bölümden oluşur: Filmin devinimini sağlayan mekanik bölüm, filmin üzerine görüntü düşürmeye yarayan optik bölüm. Mekanik bölümde boş filmin sarıldığı kutular, filmin geçişini sağlayan düzenek, bu düzeneği devinime geçiren motor ve örtücü yer alır. Fotoğraf aygıtından değişik olarak, sinema alıcısı, yüzlerce metre uzunluğundaki film üzerine saniyede 24 resim aldığı, dakikada 27 m (90 ayak) uzunluğunda film kullandığından, 35 mm'lik alıcılarda 122 m (400 ayak) ya da 305 m'lik (1.000 ayak) kutular bulunur. Resimler birbiri ardından sürekli alındığından, bu sürekli devinim, filmdeki deliklere geçerek filmi devindiren dişli makaralarla sağlanır. Öte yandan, her bir resmin saptanması sırasında, filmin belirli bir süre mercek önünde durması da gerektiğinden, alıcının bu bölümünde bir de aralı devinimi sağlayan düzenek yer alır. Optik bölümde mercek düzeni ve bakaç vardır. Film bu mercek düzeninin önündeki yatak bölümüne geldiğinde, aralı devinim dişlisi filmin alıcı penceresi önünde belirli bir süre duraklamasını sağlar. Bu sırada bir yandan buradaki bir basaç, duraklayan filmi alıcı penceresine doğru bastırırken, öte yandan örtücü de aradan çıkıp merceğin verdiği görüntünün film üzerine düşmesini sağlar. Görüntü alınınca aralı devinim sona erer; film sürekli devinime geçer; örtücü, alıcı penceresini kapar; film bir resim boyu ilerler. Bu durum her resim saptanışında yinelenir. Optik bölümdeki merceğin görevi, konunun görüntüsünü film üzerine düşürmektir. Kullanılan film boylarına ve işlevlerine göre değişik yapıda ve odak uzunluklarında ya da odak uzunlukları değişebilen mercekler vardır. Bakacın göreviyse, bir mercek yardımıyla konunun gözlenerek, film üzerine istenilen boyda ve biçimde düşürülme-

Ücretsiz PDF Kitap Arşivi - https://rantey.org

sinde yardımcı olmaktır. Bunların yanı sıra bugünkü alıcılar, kullanışta büyük kolaylıklar sağlayan yardımcı araçlarla donatılmıştır. Alıcıların boyları, yapıları, kullanılış yerleri bakımından çok çeşitleri vardır. Bu alıcılar her şeyden önce kullandıkları filmin boylarına göre ayrılırlar. *TV.* **2.** Televizyon almacına ya da video kuşağına ulaştırılacak konunun görüntüsünü elektriksel ime çeviren elektronik yapılı alıcı[1]. İşlikte kullanılan televizyon alıcısı genellikle üç bölümden oluşur: Görünçlüğün görüntüsünü aygıtın içinde belirli bir noktaya düşüren optik bölüm (bu bölümde mercekler yer alır); bu merceklerin verdiği görüntüyü çözümleyen alıcı ışıtacı; elektronik bakaç. Sinema alıcısı gibi televizyon alıcısının da birçok çeşidi vardır. Televizyon alıcıları, genellikle, alıcı[1] ışıtacının çeşidine göre sınıflanır. **3.** Televizyon alıcısının işlik dışında kullanılan ufak boy çeşidi. Elde, omuzda taşınabilir olan bu alıcı[1] özellikle habercilik, görüşüm, dışardaki canlı yayın, spor karşılaşmaları gibi değişik çalışmalarda kullanılır; aldığı imleri mini dalga, telsiz bağlantısı, uydular için çanak dalgalıkla aktarır ☐ *alıcı denet masası, alıcı denet odası, alıcı donatısı, alıcı gürültüsü, alıcı hızı, alıcı ışığı, alıcı ışıtacı, alıcı merceği, alıcı motoru, alıcı oluğu, almaç, 65 mm'lik alıcı, aralı devinim, aralı devinim dişlisi, aşırı hızlı alıcı, aynalı alıcı, bakaç, basaç, boş film, boy, büyük 8 mm'lik alıcı, canlıresim alıcısı, canlı yayın, çanak dalgalık, çok düzlem alıcısı, delik, deniz altı alıcısı, destek, dişli makara, 9,5 mm'lik alıcı, el alıcısı, elektriksel im[1], elektronik bakaç, film, fotoğraf aygıtı, geçiş, görüntü, görüntü-ortikon alıcı, görüşüm, ikonoskop (alıcı), işlik alıcısı, kablo kollu alıcı, kurmalı alıcı, kutu, mercek, mini dalga, motor, motorlu alıcı, 16 mm'lik alıcı, orta boy alıcı, 35 mm'lik alıcı, örtücü, özdevinimli alıcı, özenci alıcısı, pencere, renkli alıcı, resim boyu, saniyede 24 resim, saptama[2], 8 mm'lik alıcı, 8 mm'lik video alıcısı, ses alıcısı, sesli alıcı, sessiz alıcı, sinema, siyahbeyaz alıcı, süperikonoskop (alıcı), süperortikon (alıcı), sürekli devinim, sürekli devinimli alıcı, tecimsel sinema alıcısı, tek resim alıcısı, tek 8 alıcı, uydu, video alıcısı, vidikon alıcı, yatak, 70 mm'lik alıcı*

alıcı[1] ☐ **ses alıcısı**

alıcı[2] [E.t. *müşteri* ‖ Fr. *client* ‖ İng. *client* ‖ Al. *Klient* ‖ İta. *cliente*] *S/TV/V.* **1.** Televizyonlara ya da sinemalara tanıtı veren kişi, kurum, kuruluş, ortaklık ya da tanıtı ajansı. *S/TV.* **2.** Bir televizyon ağının ya da yapımevinin hizmetlerinden yararlanmak isteyen kişi, kurum, kuruluş. **3.** Ismarlayıcı ☐ *ağ, ismarlayıcı, sinema, tanıtı, tanıtı ajansı, televizyon, yapımevi*

alıcı açısı ☐ **açı**

alıcı başlığı [İng. *camera helmet* ‖ Al. *Kamerahelm*] *S/TV/V.* Bir görüş noktası alıcısının yerleştirildiği başlık. Böylece, ilgili kişinin taşıdığı başlıktaki uzaktan komutalı bu alıcı yardımıyla, görünçlük bir otomobil ya da motosiklet sürücüsünün, kayakçının, paraşütçünün, cambazın vb görüş noktasından saptanmış olur ☐ *alıcı[1], görünçlük, görüş noktası, görüş noktası alıcısı*

alıcı bölümü [İng. *camera department*] *S.* Başında görüntü yönetmeninin bulunduğu, çevirim takımının bağlı olduğu, alıcıların, alıcı donatılarının kullanılması, bakım ve onarımıyla uğraşan bölüm ☐ *alıcı[1], alıcı donatısı, çevirim takımı, görüntü yönetmeni*

Ücretsiz PDF Kitap Arşivi - https://rafiey.org

alıcıda [İng. *on camera*] *S.* Bir çekim saptanırken çalışmakta olan alıcının önünde bulunan oyuncu, varlık, nesne ☐ *alıcı[1], çekim, oyuncu*

alıcıda kurgu [İng. *editing in the camera, cutting in the camera*] *S.* Yapım sonrasındaki zaman ve para yitimini önlemek için, filmin tümü ya da kimi bölümleri çevrilirken, bitmiş filmde gerçekleşmesi gereken kurgunun yapısı göz önünde bulundurularak yapılan çalışma. Genelde dar bütçeli filmlerde uygulanır ☐ *alıcı, dar bütçeli film, kurgu*

alıcı denetçisi [E.t. *video mühendisi* || Fr. *opérateur (de la voie), racks opérateur de voies* || İng. *camera control operator, vision control operator, video engineer, rack operator, vision control engineer, vision control supervisor, senior television engineer* || Al. *Bildingenieur, Bildopérateur, Kamera kontrollbedienung* || İta. *operatore al controllo*] *TV.* Alıcı denet masasında alıcının çeşitli çalışmalarını yürüten kimse ☐ *alıcı, alıcı deneti, alıcı denet masası*

alıcı deneti [E.t. *kamera kontrol* || Fr. *contrôle de caméra* || İng. *camera control, vision control* || Al. *Kamerakontrolle* || İta. *controllo di camera*] *TV.* Alıcı yönetmeninin rahatça çalışabilmesini sağlamak ereğiyle alıcının çeşitli bölümlerinin ayarlanmasını uzaktan yönetim yoluyla elektronik olarak gerçekleştirme işi ☐ *alıcı yönetmeni, alıcı[1]*

alıcı denet masası [E.t. *kamera denetleme birimi, kamera kontrol masası* || Fr. *racks des voies de camera, baie de voie (caméra), coffret de contrôle, baie de synchro* || İng. *camera control unit, CCU, camera control desk* || Al. *Kamerakontrollgerät, KKG, Kamerakontroll-schrank, Kontrollpult* || İta. *unità di controllo, controllodi camera, quadro di visione*] *TV.* Alıcı denetinin gerçekleştirilmesini sağlayan, çeşitli, denet araçlarıyla donatılmış masa. Bu masa eksendeş bir kabloyla alıcıya bağlıdır ☐ *alıcı deneti*

alıcı denet odası [Fr. *salle d'équipements, salle du contrôle de caméra, voie d'équipements, local équipement image, voie d'amplification (de la camera), salle d'amplificateurs* || İng. *camera control room, vision control room, racks* || Al. *Kamerakontrollraum, Kontrollraum* || İta. sala di *controllo di camera, controllo di camera*] *TV.* Alıcı denet masasının ve alıcının çalışmasını düzenleyen, ayarlayan öbür araçların yer aldığı oda. Bir televizyon alıcısının elden geldiğince kolaylıkla çalıştırılması; alıcı yönetmeninin yayın sırasında hemen hemen yalnızca alıcı devinimlerini, odaklamayı ve çerçevelemeyi gerçekleştirmesi gerekir. Bundan dolayı alıcının öbür çeşitli çalışmalarını, ayarlarını sağlayacak araçlar alıcı denet odasında bulunur. Bunlar, özellikle, alıcının çalışmasına gerekli erkeyi sağlayan kaynaklar, alıcının ışıtacını çalıştıran ve düzenle yen araçlar, bu ışıtaçtan gelen imleri yükselten ve düzelten araçlardır. Bütün bu çalıştırma ve ayarlamaları gerçekleştirmek üzere, alıcı denet odasında, her alıcının bağlı olduğu bir denetlik ve bir salınımçizer bulunur ☐ *alıcı[1], alıcı denet masası, alıcı deneti, denetlik, salınımçizer*

alıcı desteği ☐ **destek**

alıcı devinimleri [E.t. *kamera hareketleri, makine hareketleri* || Fr. *mouvements de la camera* || İng. *camera movements, camera motions* || Al. *Kamerabewegung* || İta. *movimenti di macchina da presa*] *S/TV.* Alıcının çevirim sırasında olduğu

Ücretsiz PDF Kitap Arşivi - https://rantey.org

yerde ekseni üzerinde ya da bir araca yerleştirilerek yer değiştirip yaptığı çeşitli devinimler. Bu devinimlerden çevrinme, kaydırma, izleme... gibi çeşitli durumlar doğar ☐ *alıcı*[1], *çevirim, çevrinme, izleme, kaydırma*

alıcı dışı [İng. *off-camera, off-screen, OS, off-stage*] *S/TV/V.* **1.** Alıcının görüş alanı, dolayısıyla görüntü/görüntülük dışında kalan oyuncu ya da konu. **2.** Sesi işitilen ancak kendisi görüntüde olmayan öyküleyici, açıklayıcı ☐ *açıklayıcı, alıcı*[1], *çerçeve dışı, görüntü, görüş alanı, konu, oyuncu, öyküleyici*

alıcı dingil [E.t. *alıcı eksen* ‖ Fr. *axe récepteur* ‖ İng. *take-up axis* ‖ Al. *Aufwickelachse* ‖ İta. *asse raccoglitrice*] *S.* Doldurmalıkta filmin sarıldığı, madenden küçük çubuk ☐ *verici dingil, doldurmalık*

alıcı dişli [E.t. *alt dişli tambur, son dişli tambur* ‖ Fr. *tambour récepteur tambour inférieur* ‖ İng. *take up sprocket, bottom sprocket* ‖ Al. *Aufwickelzahnrad* ‖ İta. *rocchetto dentato inferiore, tamburo dentato inferiore*] *S.* Filmi alıcı[1], gösterici, bakımlık, basım aygıtı, vb gibi aygıtların verici düzeneğinden alıp alıcı makaraya veren dişli ☐ *alıcı*[1], *alıcı makara, dişli, verici dişli*

alıcı donatısı [E.t. *yardımcı donatım* ‖ Fr. *accessoires (de la caméra, d'une caméra* ‖ İng. *accessoires (of camera), camera accessories, camera equipment* ‖ Al. *Kamerazubehör* ‖ İta. *accessori (di una macchina da presa)*] *S/TV.* Alıcıların çalışması için mutlaka gerekli olmayan fakat bu çalışmayı kolaylaştıran yardımcı araçlar ☐ *alıcı*[1]

alıcı dökümü [E.t. *kamera kartı, durum kartı* ‖ Fr. *conducteur* ‖ *camera card, cue card, camera cue card, running order, shot list (sheet), crib card* ‖ Al. *Einstellungsplan, Ablaufplan, Fahrplan, Kameranotiz, Programmablauf-(plan)* ‖ İta. *conduttore della telecamera*] *TV.* Alıcı oyunluğunun alıcı yönetmeni için hazırlanmış özeti. Alıcıya asılan bu dökümlerde alıcı oyunluğunun yalnız alıcıyla ilgili açıklamaları yer alır ☐ *alıcı*[1], *alıcı oyunluğu, alıcı yönetmeni*

alıcı duldası [İng. *camera trap*] *S.* Birden çok alıcının aynı anda kullanıldığı durumlarda, alcılardan herhangi birinin öbür alıcının görüş alanına girip görüntüsünün saptanmasını önlemekte kullanılan nokta ya da özel olarak hazırlanmış bezem bölümü ☐ *alıcı*[1], *bezem, görüntü, görüş alanı*

alıcı düzenleşimi [İng. *camera matching*] *TV.* Çok alıcıyla çalışıldığında, bütün alıcıların uygulayımsal yönden aynı ayarda, düzende, uyumda olmasının sağlanması. Böylelikle, değişik alıcıların, saptanan nesneyi benzer biçimde aktarması, görüntüde herhangi bir çarpıcı değişiklik belirmemesi sağlanır ☐ *alıcı*[1], *ayar, görüntü*

alıcı görüş noktası ☐ **görüş noktası**

alıcı gürültüsü [E.t. *kamera gürültüsü* ‖ Fr. *bruit de caméra* ‖ İng. *camera noise* ‖ Al. *Kamerageräusch* ‖ İta. *rumore di macchina da presa*] *S/TV.* Alıcının çalışırken çıkardığı gürültü. Ses ve resmin aynı anda alındığı durumlarda çok sakıncalı olduğundan, böyle durumlarda sessiz alıcı kullanılır ☐ *alıcı*[1], *sessiz alıcı, sessizlenmiş alıcı*

alıcı hızı, hız [E.t. *sürat, kamera sürati, vites* ‖ Fr. *cadence (de prise de vues), vitesse (de prise de vues) vitesse de défilement du film, fréquence* ‖ İng. *speed (of film movement), speed, speed*

Ücretsiz PDF Kitap Arşivi - https://fraterv.org

of shooting, speed of taking, camera speed, film speed, film running speed, frequency, rhythm, running speed || Al. *Aufnahmefrequenz, Aufnahmegeschwindigkeit, Drehgeschwindigkeit, Geschwindigkeit, Bildfrequenze, Frequenz, Rhythmus, Filmaufzeit* || İta. *cadenza di presa, cadenza (delle immagi-ni, velocità (di rotazione), frequenza (di presa)*] *S.* Bir alıcıda filmin pencere önünden saniyede geçiş hızı. Bu hız pencere önünden saniyede geçen resim sayısı ya da dakikada ayakla belirtilir. Alıcının olağan hızı 35 mm'lik filmlerde sesli için saniyede 24 resim (dakikada 90 ayak[2] = 27,43 m), sessiz için saniyede 16 resimdir (dakikada 60 ayak[2] = 18,29 m). Ancak son yıllarda televizyon alıcılarının görüntü saptama sayısı olan Avrupa'da saniyede 25, ABD'de saniyede 30 resme uymak için, sinema alıcıları da çoğunlukla saniyede 25 ya da 30 resimlik hızla çalıştırılmaktadır. 16 mm'lik filmlerde olağan hız, 35 mm'liklerde olduğu gibi seslilerde 24, sessizlerde 16 resimdir; ancak dakikada ayak[2] sayısı değişir: Seslilerde dakikada 36 ayak[2] (10,97 m), sessizlerde dakikada 24 ayaktır (7,32 m). Bu hızın altında ya da üstünde yavaşlatılmış devinim, hızlandırılmış devinim ortaya çıkar. Göstericide kullanılan film hangi alıcı hızıyla saptanmışsa devinimin doğallığı için göstericide de aynı hızla oynatılması gerektiğinden alıcı hızı ile gösterici hızı aynıdır □ *alıcı[1], gösterici hızı, hızlandırılmış devinim, pencere, resim, saniyede resim (sayısı), sesli hızı, yavaşlatılmış devinim*

alıcı ışığı [E.t. *kamera ışığı* || Fr. *top, rouge* || İng. *camera cue, camera cue light, cue light, cue, tally light* || Al. *Kameraroticht, Kamerazeichen, Rotlicht* || İta. *top, rosso*] *TV.* Çok alıcıyla çalışılan durumlarda, alıcı[1] yayına girdiğinde, alıcı yönetmenine bunu bildirmek, alıcı önünde bulunanları uyarmak için alıcıda yanan kırmızı ışık □ *alıcı[1], alıcı yönetmeni, yayın, yayında*

alıcı ışıldağı [İng. *camera light, basher, eye light, Obie light*] *S.* Kimi alıcıların üstünde yer alan ve ayrıntıları aydınlatmaya yarayan ufak, toplayıcı ışıldak. Özellikle, görüntüye girmeyecek denli oyuncuya yaklaşarak yüzünü aydınlatan ya da alıcıya bakan oyuncunun gözlerini aydınlatan ışıldak □ *alıcı[1], aydınlatma, toplayıcı ışıldak*

alıcı ışıtacı, ışıtaç [E.t. *alıcı lambası, kamera tüpü* || Fr. *tube analyseur, tube (de prise de vues)* || İng. *tube, camera tube, television tube, television pick-up tube, television pick-up device, pick-up tube,* (ABD) *electron tube* || Al. *Bildaufnahmeröhre, Aufnahmehröhre, Röhre, Abtaströhre, Kameraröhre* || İta. *tubo di ripresa*] *TV.* Televizyon alıcısının içinde yer alan, görüntüsü saptanan nesneden yansıyan ve alıcı merceğinden geçerek gelen ışığı elektriksel ime çeviren ana bölüm. Bu ışıtaç, görüntünün üzerine düşürüldüğü bir ışıkeksiucu ile bu ışıkeksiucunu tarayıp görüntüdeki ışık yeğinliği değişikliklerini buna uygun elektriksel imlere dönüştüren elektron demetli tarayıcı düzenden oluşur. Alıcılar, ışıksalan ışıtaç ve ışıkiletken ışıtaç olarak iki ana bölüme ayrılan bu ışıtaçların yapısına göre ikonoskop, süperikonoskop, ortikon, vidikon... gibi adlar alır □ *alıcı[1], almaç ışıtacı, elektron demeti, elektriksel im[1], görüntü, ışık eksiucu, ışıkiletken ışıtaç, ışıksalan ışıtaç, ikonoskop, mercek, ortikon, süperikonoskop, tarama, vidikon*

alıcı kablosu □ kablo

Ücretsiz PDF Kitap Arşivi - https://turkey.org

alıcı-kalem [Fr. *camera-stylo* || İng. *camera-stylo* || Al. *"caméra-stylo"* || İta. *"caméra stylo"*] *S.* Sinemanın yazın, resim, müzik... gibi bir sanat olduğu, dolayısıyla sinema sanatçısının duygu ve düşüncelerini ortaya koymakta alıcıyı tıpkı bir kalem gibi özgürce ve rahatça, kişisel bir biçem yansıtan yolda kullanması gerektiğini ileri süren Fransız eleştirmen ve yönetmeni Alexandre Astruc'ün ortaya attığı terim. || ".... Sinema, kendisinden önceki bütün öbür sanatların, özellikle de resim ve romanın olduğu gibi, bir anlatım aracı olma yolundadır. Sırasıyla bir panayır eğlencesi, bulvar tiyatrosuna benzer bir eğlence ya da çağın görüntülerini saklayan bir araç olduktan sonra, yavaş yavaş bir dil oluyor. Öylesine bir dil ki, sanatçı bu biçim içinde ve bu biçimle, ne denli soyut olursa olsun düşüncesini anlatabilir ya da bugün bir deneme ya da romanda olduğu gibi, tutkularını olduğu gibi dökebilir. İşte bundan dolayı, sinemanın bu yeni çağını alıcı-sinema diye adlandırıyorum. Bu imgenin belirli bir anlamı var. Bununla anlatılmak istenen, sinemanın yavaş yavaş görselin, görüntü için görüntünün, öykü anlatmanın, somutun boyunduruğundan kurtularak yazılı dilinki denli esnek ve ince bir yazı aracı olacağıdır. Her çeşit olanağı taşıyan, ama her çeşit önyargının da tutsağı olan bu sanat, fotoğrafçıların seçkin alanı olarak kalmaya zorlanmazsa, halk romanının kıyısında kendisine ayrılan gerçekçiliğin ve toplumsal düşlemin küçücük alanında sonsuza dek ayak direyecek değildir. Hiçbir alan sinemaya yasaklanmamalıdır. En derin düşünceler. insanların üretimiyle ilgili bakış açısı, ruhbilim, fizikötesi, düşünceler, tutkular, bunların tümü sinemanın alanına girer. Dahası var: Bu düşünceler ve dünya görüşleri bugün öylesine bir noktaya varmıştır ki, bunları ancak sinema ele alabilir diyoruz. Maurice Nadeau *Combat*'daki bir yazısında 'Descartes bugün yaşasaydı romanlar yazardı' diyor. Nadeau'dan özür dilerim ama, bence Descartes bugün yaşasaydı 16 mm'lik bir alıcı[1] ve filmle odasına kapanır, yöntem üzerine söylevi film üzerine yazardı, çünkü Descartes'ın *Yöntem Üzerine Söylev*'i günümüzde öyle bir duruma erişecekti ki, en uygun biçimde ancak sinemayla ortaya konabilecekti...." (ASTRUC, 1948) ☐ *eleştirmen, film, 16 mm'lik alıcı, sinema dili, yaratıcılar sineması, yönetmen*

alıcı kutu [E.t. *sarma kutusu* || Fr. *magasin récepteur* || İng. *lower spool box* || Al. *Aufwickelmagazin* || İta. *scatola raccoglitrice*] *S.* Büyük göstericilerde makaranın yerleştirdiği alttaki kutu ☐ *alıcı makara, gösterici, kutu*

alıcı kulübesi [İng. *camera booth, soundproof booth, bungalow* (a.), *ice-box* (a.)] *S.* Sesli sinemanın ilk yıllarında ses ile görüntünün birlikte alınabilmesi için sessizlenmemiş alıcının ve alıcıyı kullananların içinde çalıştıkları sessizlenmiş, geniş, önü camlı, tekerlekli kulübe ☐ *alıcı[1], görüntü, ses, sesli sinema, sessizleme*

alıcılara oynatma [Fr. *présentation corporative* || İng. *trade show* || Al. *Sichtvorführung, Sichtveranstaltung, Interessentenvorführung, "Tradeshow"* || İta. *presentazione commerciale*] *S.* Filmlerin kiralama ve satışını sağlamak ereğiyle dağıtımcı ve oynatımcılara yapılan gösterim ☐ *dağıtımcı, oynatımcı*

alıcılı bildirmen [E.t. *aktüalite filmi operatörü* || Fr. *opérateur d'actualité, "reporter-cameraman," reporteur d'ima-*

Ücretsiz PDF Kitap Arşivi - https://rantey.org

ges || İng. *reporter-cameraman, newsreel cameraman* || Al. *Bildberichter, Wochenschau-Kameramann* || İta. *cine reporter, operatore d'attualità, cronista cinematografico, corrispondente cinematografico*] *S/TV.* Sinema için haber filmleri, televizyon için haber filmleri; magazin, görüşme izlencelerine gereç sağlayan, kimileyin de el alıcısıyla canlı yayın gereçleri gönderen kimse ⌶ *haber filmi*

alıcı makara [E.t. *alt makara, alt film makarası* || Fr. *bobine réceptrice, bobine d'enroulement* || İng. *take-up spool, take-up reel, take-up* || Al. *Aufwickelspule, Aufwickelrolle* || İta. *bobine raccoglitrice, bobina avvolgitrice, bobine di avvolgimento*] *S/TV/V.* Alıcı[1], gösterici, basım aygıtı, açındırma aygıtı, ses aygıtı, video aygıtı gibi aygıtlarda, filmin, ses ve görüntü kuşaklarının, video kuşaklarının pencere ya da okuma, saptama kafalarının önünden, açındırma teknesinin içinden geçtikten sonra alındığı ve sarıldığı makara; verici makara'nın karşıtı ⌶ *açındırma aygıtı, açındırma teknesi, alıcı[1], basım aygıtı, film, görüntü kuşağı, gösterici, kuşak[1], makara, okuma kafası, pencere, saptama[2], saptama kafası, ses aygıtı, ses kuşağı, verici makara, video aygıtı, video kuşağı*

alıcı merceği [E.t. *kamera adesesi, kamera objektifi* || Fr. *objectif de prise de vues, objectif de camera* || İng. *camera lens, taking lens* || Al. *Kameraobjektiv, Kameralinse* || İta. *obiettivo della macchina da presa*] *S/TV.* Alıcılarda aktarılacak görünçlüğün, konunun görüntüsünü alıcı içinde gerekli yere düşüren mercek ⌶ *alıcı[1], mercek*

alıcı motoru [E.t. *kamera motoru* || Fr. *moteur (pour caméra)* || İng. *camera motor* || Al. *Motor* || İta. *motore (per macchina da presa)*] *S.* Alıcılarda filmin verici makaradan alıcı makaraya yürümesini sağlayan düzeni çalıştıran ve pil, akü, üreteç ya da kent akımı gibi kaynaklardan beslenerek devinen motor ⌶ *alıcı[1], motor*

alıcı[1] - olay eşleyici [İng. *camera and event synchronizer, event synchronizer*] *S.* Aşırı hızlı bir alıcının herhangi bir olayı saptaması sırasında, bu olayın başlaması ile alıcının çalışmaya başlaması arasında eşleme sağlayan düzenek. İstendiğinde bu eşleme, alıcının olay öncesinde, olayla aynı anda ya da olayın başlamasından sonra çalışmasına göre düzenlenebilir ⌶ *alıcı[1], aşırı hızlı alıcı, eşleme*

alıcı oluğu, oluk [E.t. *kamera kanalı* || Fr. *chaîne vidéo, voie, chaîne de télévision, canal vision, voie d'équipement (d'une caméra)* || İng. *camera channel, channel, camera chain, camera system, video channel* || Al. *Kamerakette, Videokanal, Bildkanal, Kanal, Kamerazug* || İta. *catena camera, catena video, canale*] *TV.* Alıcı[1] ile bunun bağlı olduğu öbür aygıtların oluşturduğu bütün. Alıcıdan bu aygıtlara uzanan yol ⌶ *alıcı[1], oluk*

alıcı oyunluğu [E.t. *alıcı oyunluğu, kamera metni* || Fr. *liste des mouvements de caméra* || İng. *camera script, camera synopsis* || Al. *Kamerascript, Bildscript* || İta. *scrittore di camera*] *TV.* Bir televizyon yayını için hazırlanan, görüntü ve sesle ilgili bütün açıklamaları taşıyan oyunluk. Sinemadaki çevirim oyunluğuna benzer. Alıcı oyunluğunun alıcı yönetmeni için hazırlanmış özeti, alıcı dökümünde gösterilir ⌶ *alıcı[1], alıcı dökümü, alıcı yönetmeni, çevirim oyunluğu, yayın*

Ücretsiz PDF Kitap Arşivi - https://mantey.org

alıcı penceresi ⌶ **pencere**

alıcı sağı/solu, görüntülük sağı/solu [İng. *camera right/camera left, screen right/screen left, screen direction* || Al. *Kamerarechts/Kameralinks, Schirmrechts/Schirmlinks*] *S/TV/V.* Yapımın her aşamasında görüntüdeki devinim yönünün istenildiği gibi saptanmasında ortak bir dil kullanılması için, yön belirlemesinde kullanılan terimler. Oyunluk yazarları, yönetmenler, yönetmen yardımcıları, alıcı yönetmenleri, kurgucular çalışmalarında bu terimleri kullanırlar; yönetmenler komutlarını bunlarla verirler. Buna göre alıcı sağı/solu, görüntülük sağı/solu, alıcıya ve izleyiciye göre belirlenen sağ ve sol yönlerdir; başka bir deyişle, alıcı[1] ya da izleyici görüş açısında, görüntülüğün sağında ve solunda yer alan yönlerdir. Bundan dolayı, alıcı sağı/solu, görüntülük sağı/solu, tiyatroda kullanılan görünçlük sağı/solunun tam tersidir. Çünkü tiyatro görünçlüğünde yön, görünçlükteki oyuncuya göre belirlenir ve salondaki izleyiciye dönük olan oyuncunun sağı/soludur. Görünçlükteki oyuncunun sağı, izleyici görüş açısından sola; solu da izleyiciye göre sağa düşer ⌶ *alıcı[1], alıcı yönetmeni, görünçlük, görüntü, görüntülük, görüş açısı, izleyici, kurgucu, oyunluk yazarı, yapım, yönetmen, yönetmen yardımcısı*

alıcı sınaması [İng. *camera test* || Al. *Prüfzeile für Kamera*] *S.* Alıcının mercek dizgesini, filmin geçişindeki düzgünlüğü, saniyede görüntü sayısının doğruluğunu sınamakta kullanılan kısa film ⌶ *alıcı[1], geçiş, mercek, saniyede görüntü sayısı*

alıcısız film [E.t. *film sans caméra, dessins animés à la main* || İng. *film without camera, hand painted animation, cameraless animation, graphic animation, direct film* || Al. *Film direkt auf Zelluoid, Film direkt auf das Filmband* || İta. *film senza camera*] *S.* Alıcı[1] kullanmaksızın, dolayısıyla işlik ve işlemelik işlemlerine gerek kalmaksızın, doğrudan doğruya boş film üzerine elle çizilerek gerçekleştirilen film. Canlandırma sinemasında uygulanan bir işlemdir ⌶ *alıcı[1], boş film, canlandırma sineması, film, işlemelik, işlik*

alıcı takımı [E.t. *fotoğraf heyeti, kamera ekibi* || Fr. *équipe de caméra, équipe de prise de vues* || İng. *camera crew, camera team* || Al. *Kamerateam, Aufnahmegruppe (für Bild), Aufnahmestab* || İta. *gruppo di ripresa. gruppo addetto alla camera*] *S/TV.* Alıcının kullanılması ve gerekli görüntülerin elde edilmesiyle görevli uygulamanlar (görüntü yönetmeni, alıcı yönetmeni, alıcı yönetmen yardımcısı, başışıkçı, ışıkçılar) topluluğu ⌶ *alıcı[1], alıcı yönetmeni, alıcı yönetmen yardımcısı, başışıkçı, görüntü yönetmeni, ışıkçı, uygulaman*

alıcı uzaklığı ⌶ **uzaklık**

alıcı yerleştirmesi ⌶ **yerleştirme**

alıcı yönetmeni [E.t. 1. *fotoğraf operatör, sinema memulu, kameraman, baş kameraman, kameracı, fotoğrafçı film operatörü, şef operatör, kamera yönetmeni,* 2. *kameracı, televizyon kameracısı, kamera yönetmeni* || Fr. 1. *opérateur (de prise de vues), caméraman, premier caméraman, cadreur, caméraman-cadreur,* 2. *caméraman, opérateur de plateau, cadreur, opérateur de direct* || İng. 1. *cameraman, camerawoman, film cameraman, operator, camera operator, cinematographer,* 2. *cameraman, camerawoman, television cameraman,*

Ücretsiz PDF Kitap Arşivi - https://rantey.org

video camera operator, videographer || Al. 1. *Kameramann, Operateur, Aufnahmeopérateur, Kameraleute,* 2. *Kameramann, Fernsehkameramann* || İta. 1. *operatore (di presa), operatore (di ripresa), operatore (alla macchina], cameraman, operatore (cinematografico), primo operatore,* 2. *cameraman, teleoperatore*] *S.* **1.** Alıcıyı doğrudan doğruya çalıştıran ve yöneten, çevrilen çekimi bakaçtan izleyen, alıcı devinimlerini gerçekleştiren, görüntülerin film üzerine saptanmasını sağlayan, ortaya çıkan alıcı[1] sorunlarını saptayıp çözen kimse. Alıcı takımında, yönetmenin ve görüntü yönetmeninin emrinde çalışır. *TV.* **2.** Alıcıyı doğrudan doğruya çalıştıran kimse. Televizyon alıcı yönetmeni genellikle sinema alıcı yönetmenine eş bir görev yüklenmiştir. Ancak çalışma araçlarının, koşullarının başkalığı bu görevde de kimi değişikliklere yol açar. Aydınlatmanın gerçekleştirilmesi, ışıkların düzenlenmesi görüntü yönetmenine; elde edilen görüntülerin uygulayımsal niteliğini denetlemek görüntü denetçisine; yayımlanacak görüntünün seçimi aynı anda yönetmene düştüğü için alıcı yönetmeni yalnız önceden saptanan çerçevelemeyi, alıcı devinimlerini gerçekleştirir. Buna karşılık odaklayıcı bulunmadığı, üstelik odaklama büyük bir önem taşıdığı için alıcı yönetmeni sürekli olarak bununla uğraşmak zorundadır. Televizyon çalışmalarının, özellikle canlı yayınlarda, kesiksiz olarak gerçekleştirilmesi, yapılan bir yanlışın düzeltilmesi olanağı bulunmaması, dar bir alanda çalışmaların yürütülmesi, televizyon alıcısının çapraşık yapısı alıcı yönetmeninin görevini sinemadaki alıcı yönetmeninin görevinden ayıran başlıca etkenlerdir — *alıcı[1], alıcı devinimleri, alıcı takımı, alıcı yönetmeni yardımcısı, aydınlatma, bakaç, canlı yayın, çekim, çerçeveleme, film, görüntü, görüntü denetçisi, görüntü yönetmeni, odaklama, odaklayıcı, yönetmen*

alıcı yönetmeni yardımcısı [E.t. *kameraman asistanı, kameraman yardımcısı, kamera yönetmeni yardımcısı* || Fr. *assistant opérateur, opérateur-adjoint, aide-opérateur assistant cameraman* || İng. *assistant cameraman, AC, assistant camerawoman, camera assistant, second cameraman, assistant operator* || Al. *Kameraassistent, Bildassistent* || İta. *aiuto-operatore (da presa), assistente operatore*] *S/ TV.* Alıcı yönetmenine bütün çalışmalarında yardımcı olan kişi. Özellikle alıcının çalışmaya hazırlanması, odaklama, ışık düzengecinin ayarı, optik kaydırma gibi işleri gerçekleştirir — *alıcı[1], alıcı yönetmeni, boş film, ışık düzengeci, odaklama, optik kaydırma*

alkali [E.t. *kalevi* || Fr. *alcali* || İng. *alcali* || Al. *Alkali* || İta. *alcali*] *S.* Bir alkali madeninin suda eriyebilen hidroksidi. Bütün açındırmaçlarda alkali vardır. En çok kullanılanı sodyum karbonattır — *açındırmaç*

alkınma, ses alkınması [E.t. *fading, feding* || Fr. *"fading," atténuation, chute d'intensité sonore, évanouissement du son* || İng. *fading. sound fading, attenuation* || Al. *Tonschwund, Schwund, Austönung, Ausblendung, Wellenschwund* || İta. *attenuazione, disturbo, rumore*] *S/TV.* Bir sesin gürlüğünün zaman zaman azalması ya da yitmesi durumu. Almaç dalgalığının topladığı dalgaların güçsüzleşmesinden, yansıyan dalgalar ile kırılan dalgaların zaman zaman birbirine karışmasından doğar — *almaç, dalga, dalgalık, gürlük*

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - http://tabiy.org

alma [Fr. *réception* || İng. *reception* || Al. *Empfang* || İta. *ricezione*] *TV.* Vericiden gönderilerek dalgalık yardımıyla toplanan resim ve ses imlerinin almaçta belirmesi ☐ *verici, almaç*

almaç, radyo, radyo almacı, televizyon, televizyon almacı [E.t. 1. *cihazı âhiz, âhize, reseptör* 2. *radyo, radyo âhizesi, radyo alıcısı,* 3. *alıcı, televizyon alıcısı, set, televizyon, televizyon cihazı, alıcı cihazı, sineskop* || Fr. 1. *récepteur,* 2. *poste de radio, poste récepteur, récepteur radio, récepteur de radiodiffusion, récepteur,* 3. *récepteur (de télévision), téléviseur* || İng. 1. *receiver, RX,* 2. *radio receiver, radio, receiver, wireless set,* 3. *receiver, television (receiver), television set, set, telly* (a.), *box* (a.) || Al. 1. *Empfanger Empfangsgerät,* 2. *Radio, Radioempfänger, Radioapparat, Radiogerät, Empfänger, Empfangsgerät, Rundfunkempfänger,* 3. *Fernsehempfänger, Fernsehgerät, Fernsehapparat, Fernsehempfansgerät, Ferhseher, Television-Gerät, TV-Gerät* || İta. 1. *ricevitore,* 2 *apparecchio radiofonico, radioricevitore, ricevitore,* 3. *apparecchio televisivo, apparecchio ricevente televisivo, ricevitore (televisivo), televisore* || Çeşitli dillerde almaç için kullanılan argo sözcükler için ☐ **gerzek kutusu**] *S/TV.* **1.** Bir kaynaktan gelen elektromıknatıs dalgaları (radyo yinelenimlerini) ses ya da resme çeviren aygıtların genel adı. *TV.* **2.** Bir vericiden gelen elektromıknatıs dalgaları sese. çeviren aygıt. **3.** *TV.* Televizyon alıcısının aktardığı resim ve sesin elektromıknatıs dalgalara dönüştürülüp vericiyle yayımlanmasından sonra bunları dalgalık yardımıyla toplayarak resim ve sese çevirebilen aygıt. Alıcıda olduğu gibi almaçta da temel bölümler bir çıkıştaki sıra kimi yardımcı düzenler de vardır. Bu yardımcı düzenlerden ilki alıcı dalgalıktır. Bunu, alınan gerilimi yükselten yüksek yinelenim katları izler. İstenilen imi öbürlerinden ayıran ara yinelenim katlarını da resim ile ses imlerini birbirinden ayıran bulucu izler. Alçak yinelenim katlarıysa, imi almaç ışıtacına ya da sesyayara uygun düzeye getirir. Almaç ışıtacının görevi alıcı ışıtacında elektriksel imlere dönüştürülen görüntüyü yeniden görüntüye çevirmektir. Değişik yeğinlikteki bu elektriksel imler, elektron topunun buna uygun olarak değişik yeğinlikte taradığı bu ışıtacın fosforışıl görüntülüğünde resmin oluşmasını sağlar. Alıcı ışıtacındaki görüntü çözümlemesine tıpatıp uygun bir eşlemeli çalışmayla almaç ışıtacı bu görüntünün bileşimini gerçekleştirir. Almaçlarda ayrıca resmin düzgünlüğünü, seçikliğini, niteliğini düzenleyen çeşitli ayar düğmeleri bulunur. Televizyon almaçları renkli ya da siyahbeyaz olarak ikiye ayrılır. Ayrıca boylarına göre de değişik almaçlar vardır ☐ *alçak yinelenim katı, alıcı[1], almaç, almaç ışıtacı, ara yinelenim katı, boy, bulucu, dalgalık, düğme, elektriksel im[1], elektromıknatıs dalga, elektron topu, fosforışıl, görüntü, görüntülük, radyo, renkli almaç, seçiklik, siyah-beyaz almaç, tarama, verici, yüksek yinelenim katı*

almaç dalgalığı [E.t. *televizyon anteni, alıcı dalgalığı, alıcı anten* || Fr. *antenne réceptrice, antenne de réception* || İng. *receiving aerial* (ABD: *antenna*), *television receiving aerial* || Al. *Empfangsantenne, Fernsehempfangsantenne* || İta. *antenna ricevente*] *TV.* Verici dalgalığın yaydığı resim ve ses imlerini toplayarak bunları bir iniş kablosuyla bağlı olduğu almaca ulaştıran dalgalık çeşidi. Alıcı

Ücretsiz PDF Kitap Arşivi - https://bir.isik.edu.tr

dalgalıklar vericiye olan uzaklığa, vericinin gücüne, bir ya da birkaç oluğu izlemesine göre değişik yapıdadır. Bir almaç dalgalığının temel öğesi çiftucaydır. Bu çiftucayın boyu, genellikle, alınan yayının dalga uzunluğunun yarısına eşittir. Almaç, verici yayacın yakınında bulunmadıkça, alıcı dalgalığa yöneltici ve yansıtıcı öğeler de katılır. Bunlar dalgalığın vericiye daha iyi yönelmesini ve dalgaların çiftucay üzerine toplanmasını sağlar. Yansıtıcı ile yönelticinin boyu ve aralarındaki uzaklık da yine alınacak dalganın boyuna göre saptanır. Bu çeşit dalgalıkların en yaygını Yagi dalgalığıdır. Bu çeşit dışarı dalgalıkları, vericiyi görecek biçimde ve ona yöneltilmiş olarak konutların yüksekçe bir yerine bir dalgalık direği üzerinde yerleştirilir. Çiftucayın iki ucu bir iniş kablosuna bağlanır. Bir kutu içinde korunan bu bağlantıdan almaca dek eksendeş bir kablo olan iniş kablosu uzanır, Bu kablonun ucu almaçtaki dalgalık yuvasına sokulur. Dalgalık kazancının büyük oluşu görüntünün nitelilikliğini yükseltir. Bu kazanç, dalgalığın vericiye iyi yöneltilmesi ve elden geldiğince dar bir kuşağı kapsamasıyla sağlanır. Dolayısıyla, ilke olarak, her oluk için ya da hiç olmazsa her kuşak[3] için bir dalgalık kullanmak gerekir. Bunlara Kuşak I dalgalığı (ya da bu kuşak[3] 2'den 4'e dek kanalları kapsadığından 2-4 dalgalık), Kuşak III dalgalığı (ya da bu kuşak[3] 5' ten 12'ye dek kanalları kapsadığından 5-12 dalgalık)... denir. Örneğin TRT Ankara Televizyonu Kuşak III üzerinde yayın yaptığından 5-12 dalgalığı kullanılmaktadır. Verici yayaca çok yakın almaçlarda içeri dalgalığı da kullanılabilir ‖ *almaç, 5-12 dalgalık, çiftucay, dalgalık, dalgalık direği, dalgalık kazancı, dışarı dalgalığı, dalga uzunluğu, içeri dalgalığı, 2-4 dalgalık, iniş kablosu, kuşak[3], oluk, resim imi, ses imi, verici dagalık, verici yayaç, Yagi dalgalığı, yansıtıcı, yöneltici*

almaç dalgalığı gücü [E.t. *televizyon anten gücü, alıcı dalgalık gücü* ‖ Fr. *puissance d'antenne réceptrice* ‖ İng. *receiving aerial* (ABD: *antenna*) *power* ‖ Al. *Empfangsantennenleistung* ‖ İta. *potenza dell'antenna ricevente*] *TV.* Almaç dalgalığının gücü. Mikrovatla ölçülür ‖ *almaç dalgalığı, dalgalık, dalgalık gücü, verici dalgalık, verici dalgalık gücü*

almaç ışıtacı [E.t. *tüp, resim tüpü, hayal tüpü, resim lambası, görüntü lambası, resim borusu* ‖ Fr. *tube-image, tube récepteur, tube cathodique de télévision, tube électronique* ‖ İng. *receiver picture tube, television tube, picture tube, picture display tube, display tube,* (ABD) *kinescope* ‖ Al. *Bildröhre, Fernsehbildröhre, Fernsehsöhre, Bildwiedergaberöhre, Wiedergaberöhre* ‖ İta. *tubo a raggi catodici per televisione, cinescopia, kinescope, tubo immagini*] *TV.* Bir almacın resmi oluşturan temel bölümü. İçinin havası tümüyle boşaltılmış, huni biçiminde bir borudur; boyun, koni ve görüntülük bölümlerinden oluşur. Televizyon görüntüleri bu ışıtacın dikdörtgen biçimindeki hafif değirmi görüntülüğünde izlenir. Görüntülük, ışıtacın almaç önünde yer alan ön, dış çeperidir. Almaç ışıtacı gerçekte bir eksiuç ışıtacıdır ‖ *almaç, boyun, eksiuç ışıtacı, görüntü, görüntülük, koni, görüntülük*

Alman İşleyim Ölçünleri [Fr. *DIN* ‖ İng. *DIN* ‖ Al. *Deutsche Industrie-Norm, DIN* ‖ İta. *DIN*] *S/TV.* Almanya'da işleyimde, bu arada sinema ve televiz-

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rafiey.org

yon alanında belli başlı ölçünleri koyan kurum ☐ *DIN hızı, DIN ölçünleri*

almaşık kurgu [E.t. *nöbetleşe kurgu* || Fr. *montage alternant, montage alterné* || İng. *cross cutting, inter cutting, cut back, switchback* || Al. *Wechselschnitt, Kreuzschnitt, "Cross Cutting"-Verfahren, "inter cutting," "cut back," "switch back"* || İta. *montaggio alternato, montaggio incrociato*] *S.* Koşut gelişimi ya da zamandaş gelişimi gerçekleştirmek üzere başvurulan bir kurgu çeşidi: Birbiriyle ilgili olgulardan seçilen parçalar (çekimler), birbiri ardından dizilir, böylelikle çeşitli olguların parçaları iç içe geçer. Örneğin A, B, C olgularının parçaları şu biçimde sıralanır: a^1, b^1, c^1 + a^2, b^2, c^2 + a^3, b^3, c^3... Özellikle "son anda kurtarış"ta çok kullanılır ☐ *çekim,, koşut gelişim, kurgu, olgu, "son anda kurtarış," zamandaş gelişim*

almaşık renk işlemi [Fr. *système de codage séquentiel, système séquentiel* || İng. *sequential system* || Al. *Sequentialverfahren, Folgeverfahren, Sequenzsystem, Sequenzverfahren* || İta. *sistema seguenta*] *TV.* Renklilik bilgisinden birinin bir satır, öbürünün öteki satır sırasında aktarılmasına dayanan işlem. Zamandaş renk işleminin karşıtı. SECAM, almaşık renk işlemine dayanır ☐ *alt taşıyıcı, renklilik alt taşıyıcısı, renklilik bilgisi, renkli televizyon, satır, SECAM (renk işlemi), zamandaş renk işlemi*

almaşık ses [İng. *alternating voices, multiple voices*] *TV.* İki ya da daha çok sunucunun haberleri, öykülemeyi, açıklamayı dönüşümlü olarak sunmaları. Bu tür sunmada genellikle kadın ve erkek sesi birbirini izler ☐ *açıklama, haber, öyküleme, sunma, sunucu*

alt boşluk [Fr. *"foot-room"* || İng. *foot-room* || Al. *"foot-room"* || İta. *"foot-room"*] *S/TV.* Bir oyuncunun ayakları ile alt çerçeve çizgisi arasında yer alan boşluk ☐ *üst boşluk, yan boşluk, çerçeve*

alt büklüm [E.t. *alt bukle* || Fr. *boucle inférieur* || İng. *bottom loop* || Al. *unterste Filmschleife, unsterste Filmschaufe* || İta. *riccio inferiore*] *S.* Çeşitli sinema aygıtlarında, özellikle alıcı[1] ile göstericide, pencerenin altına rastlayan büklüm ☐ *alıcı[1], gösterici, pencere*

altın dikdörtgen [Fr. *réctangle d'or* || İng. *golden rectangle, golden frame* || Al. *goldenes Rechteck* || İta. *rettangolo aureo*] *S/TV/V.* **1.** Kenarları altın orana uyan, bu kenarlar temel alınarak eklenen ya da çıkarılan dikdörtgenlerle aynı oranda büyüyüp küçülebilen dikdörtgen. *S.* **2.** Çerçeve oranı altın orana yakın olduğundan 35 mm'lik eski ölçün film çerçevesine (3:4) verilen ad ☐ *altın oran 35 mm'lik film*

altın oran [Fr. *ration d'or, proportion dorée, proportion divine* || İng. *golden ratio, golden section, divine proportion* || Al. *goldener Schnitt, goldenes Verhältnis, göttliche Proportion* || İta. *proporzione aurea, sezione aurea, proporzione divina*] *S/TV/V.* Ülküsel bir orantıyı verdiği benimsenen özel bir oran. Böyle bir oran, büyük parçanın küçük parçaya oranının, büyük parçanın bütüne oranına eşit olmasıyla ortaya çıkar. Bu da şöyle bir çizemle gösterilir:

yani, AB'nin BC'ye oranı, AB'nin AC'ye oranına eşittir (AB:BC = AB:AC). Bu oranın sayısal değeri yaklaşık 0,618'dir ki buna da altın sayı

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

denir. Göze hoş geldiği çok eski çağlardan beri bilinen, hatta Rönesans döneminde sanat ve bilimdeki uyumun gizemli anahtarı sayıldığından Tanrısal oran (divina proportione) diye de adlandırılan bu oran günümüze dek güzel sanatların her dalında önemli bir rol oynamıştır. Çoğu sanatçının, yapıtlarını yaratırken neredeyse içgüdüsel biçimde bu orana uydukları bu yapıtların incelenmesiyle ortaya çıkmıştır. Bu oranın ve kenarları bu oranı veren altın dikdörtgenin, öbür sanat dallarında olduğu gibi sinema ile televizyondaki çerçeveleme ve görüntü düzenlemesinde de önemli bir rolü vardır ⊏ *çerçeveleme, görüntü düzenlemesi*

altın sayı [Fr. *nombre d'or* ‖ İng. *golden number* ‖ Al. *goldene Zahl* ‖ İta. *numero aureo*] *S/TV/V.* Altın oranın sayısal değeri olan 0,618 ⊏ *altın oran*

625 satır [Fr. *625 lignes* ‖ İng. *625 lines* ‖ Al. *625-Zeilen-Norm* ‖ İta. *625 righe*] *TV.* Uluslararası Radyo Danışma Kurulu'nca (CCIR) Avrupa ülkeleri için konan satır ölçünü. Bu ölçünde her resim 625 satırdan oluşur; saniyede alan sayısı 50'dir. 625 satır ve saniyede 50 yinelenim ölçününün, öbür yayın ölçünlerindeki başkalıktan dolayı üç ayrı çeşidi vardır ⊏ *525 satır, resim, saniyede alan sayısı, satır, satır sayısı, seçiklik, yayın ölçünleri*

altlık *S/TV* [E.t. *yüksek kafa* ‖ Fr. *"high hat," rallonge surélever la caméra* ‖ İng. *high hat, (ABD) hi-hat, top hat, ground tripod, riser* ‖ Al. *"high hat"* ‖ İta. *"high hat"*] *S/TV.* Alıcının üzerine yerleştirilerek çalıştırıldığı, yüksekliği az ve değişmez, yuvak biçiminde dayanak. Genellikle alıcının alttan görüş durumunda çalıştırılmasında kullanılır ⊏ *alıcı*[1]

65 mm'lik film [Fr. *65 mm, film de 65 mm, format 65 mm* ‖ İng. *65 mm (film)* ‖ Al. *Film 65 mm, 65 mm Format, 65 mm Film* ‖ İta. *film di 65 mm*] *S.* Kimi geniş görüntülük işlemlerinde kullanılan 65 mm enindeki boş film. Bu filmin her iki yanında delikler yer alır. Her resme beş delik düşer, her ayakta 12,8 resim bulunur. 65 mm'lik film yalnız alıcılarda boş film olarak kullanılır, gösterimde kullanılmaz. Gösterimde bu negatiften çıkarılan 70 mm'lik eşlemler kullanılır ⊏ *alıcı*[1]*, 65 mm Todd-AO, boş film, delik, eşlem, geniş görüntülük, gösterim, resim, 70 mm'lik film*

65 mm Todd-AO [Fr. *65 mm Todd-AO* ‖ İng. *65 mm Todd-AO* ‖ Al. *65 mm Todd-AO* ‖ İta. *65 mm Todd-AO*] *S.* Todd-AO işleminin 65 mm'lik filmle gerçekleştirileni ⊏ *65 mm'lik film Todd-AO*

alttan aydınlatma [Fr. *éclairage en contre-plongée* ‖ İng. *lighting from below underlighting* ‖ Al. *Beleuchtung von unten* ‖ İta. *illuminazione dal basso*] *S/TV.* Konunun, yere yakın bir ışık kaynağının yukarıya uzanan ışın demetiyle aydınlatılması. Üstten aydınlatma'nın karşıtı ⊏ *aydınlatma, üstten aydınlatma*

alttan görüş [E.t. *kontr plonje, aşağıdan, alt açı* ‖ Fr. *contre-plongée, plan en contre-plongée* ‖ İng. *tilt shot, frog's eye, view worm's eye view, low shot, ground-angle shot, low-angle shot, up angle* ‖ Al. *Kamera von unten, Aufnahme aus der Froschperspektive, Froschperspektive, Froschausnahme, Unterstellung der Kamerai Untersicht* ‖ İta. *angolazione dal basso, ripresa dal basso in alto, presa angolazione da terra, inquadratura dal basso (da terra)*] *S/TV.* Alıcının yatay ekseni üzerinde,

Ücretsiz PDF Kitap Arşivi - https://turkey.org

merceği yukarıya dönük olarak yerleştirilmesi durumu. Böylece aşağıdan yukarıya doğru eğik bir görüş ortaya çıkar. Üstten görüş'ün karşıtı ⊐ *üstten görüş*

alt taşıyıcı (dalga) [Fr. *onde sous-porteuse* ‖ İng. *subcarrier* ‖ Al. *Hilfsträger, Zwischenträger* ‖ İta. *sotto portante*] *TV*. Taşıyıcı dalgaya bağlı olan yardımcı taşıyıcı dalga. Bu dalga, bir video imine, öbür bilgileri bozmayacak biçimde yeni bilgiler eklenmesinde kullanılır. Genellikle video iminin ses gibi, renk bilgisi gibi ayrıntıları bu dalgayla iletilir. Alt taşıyıcının yinelenimi, resmi bozmaması için, yüksek yinelenim ucuna yerleştirilir ⊐ *taşıyıcı dalga, video imi*

alt yan kuşak [Fr. *bande latérale inférieure* ‖ İng. *lower sideband*] *TV*. Yan kuşaklardan biri. Üst yan kuşak karşıtı ⊐ *yan kuşak*[3], *üst yan kuşak*[3]

altyazı [E.t. *yazı, izahat* ‖ Fr. *soustitre, légende* ‖ İng. *subtitle, striptitle, captions* ‖ Al. *Untertitel, Fusstitel, Filmuntertitel* ‖ İta. *sottotitolo*] *S/TV/V*. Bir film, televizyon ya da video görüntüsüne bindirilen ve genellikle yabancı dildeki söyleşmeyi çeviri olarak görüntünün altında veren yazı. Filmlerdeki altyazılar genellikle optik basım aygıtıyla, videolardaki altyazılarsa elektronik aygıtlarla gerçekleştirilir. Altyazılama ayrıca işitme özürlüler için özel bir uygulayımla da kullanılır. Buna örtülü altyazılama denir ⊐ *altyazılama, film, optik basım aygıtı, örtülü altyazılama, söyleşme, video, yazı*

altyazı düğmesi [Fr. *bouton (touche) soustitre* ‖ İng. *subtitle button (knob)* ‖ Al. *Untertitelknopf* ‖ İta. *manopola sottotitolo*] *TV*. Kimi almaçlarda, altyazılı filmlerin yazılarının rahat okunabilmesini sağlayan ayar düğmesi. Genellikle filmlerin çerçevesiyle almaç çerçevesi arasındaki tutmazlıktan dolayı altyazılar çerçeve dışı kalır. Altyazı düğmesi, almaçtaki. görüntüyü hafifçe yukarı kaldırarak yazının görüntülük içine girmesini sağlar ⊐ *altyazı*

altyazılama [Fr. *soustitrage* ‖ İng. *subtitling* ‖ Al. *Untertiteln, Fusstitelung* ‖ İta. *impressione dei sottotitoli*] *S*. **1.** Altyazıları hazırlama ve gerçekleştirme işi. **2.** *TV*. Örtülü altyazılama ⊐ *altyazı, örtülü altyazılama*

altyazılayıcı [Fr. *soustitreur* ‖ İng. *subtitling machine* ‖ Al. *Untertitelmaschine, Fusstitelmaschine* ‖ İta. *scrittore di sottotitoli*] *S*. Bir filmin altyazılarını basan aygıt ⊐ *alt yazı*

altyazılı [Fr. *soustitré* ‖ İng. *subtitled* ‖ Al. *unterbetitelt* ‖ İta. *sottotitolato*] *S/TV*. Altyazısı bulunan (görüntü, film) ⊐ *altyazı*

altyazılı eşlem [E.t *altyazılı kopya* ‖ Fr. *copie soustitrée* ‖ İng. *superimposed print* ‖ Al. *Fusstitelkopie, Kopie mit Untertitel* ‖ İta. *copia sottotitolato*] *S*. Bir filmin altyazılı olarak hazırlanmış eşlemi ⊐ *altyazı, altyazılı, eşlem*

alüminyum katı [Fr. *couche d'aluminium, couche aluminisée* ‖ İng. *aluminium* (ABD: *aluminum*) *coating* ‖Al. *Aluminiumüberzug* ‖ İta. *strato di alluminio*] *TV*. Televizyon almaçlarında, görüntülüğün iç çeperini örten ince alüminyum katı. Başlıca üç yararı vardır: Buradaki gazışıl katı, ışıtacın içinde kalmış olan gazın iyonlaşmış özdeciklerinin temasından korur, böylelikle bu özdeciklerin görüntülüğün hep ortasındaki aynı noktaya düşerek gazışıl katı yakmasını önler; yüksek erkeli elektronların etkisiyle gazışıl katın yaydığı

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi https://ranter.org

ikincil elektronları toplar, dolayısıyla görüntülükte ağıl oluşmasını önler; ışıtacın içine yansıyan ışımayı görüntülüğe yansıtarak ışıtacın parlaklığını artırır ☐ *ağıl, alıcı ışıtacı, almaç, gazışıl, görüntülük, ikincil elektron, parlaklık*

Amerikalılararası Radyo Birliği [Fr. *Association interaméricaine de radiodiffusion, "Asociacion Interamericana de Radiodifusion," AIR* || İng. *Inter-american Radio Association, "Asociacion Interamericana de Radiodifusion," AIR* || Al. *"Asociacion Interamericana de Radiodifusion," AIR, Verband der Rundfunkorganisiationen amerikanischer Staaten* || İta. *"Asociacion Interamericana de Radiodifusion," AIR* || (İspanyolca) *Asociacion Interamericana de Radiodifusion, AIR*] *S/TV.* Güney ve Kuzey Amerika'nın radyo-televizyon örgütlerini bir araya getiren kuruluş. 1946'da kurulan bu birliğin merkezi Caracas'tadır (Venezuela). Belli başlı üyeleri ABD, Arjantin, Brezilya, Bolivya, Şili, Kanada, Meksika, Peru, Uruguay, Venezuela'dır.

Amerikan güldürüsü [E.t. *Amerikan komedisi* || Fr. *comédie américaine* || İng. *American comedy screwball-comedy sophisticated comedy* || Al. *amerikanische Komödie* || İta. *commedia americana, commedia hollywoodiana*] *S.* Avrupa vodvilleri, Broadway oyunları ile sessiz sinema çağındaki Amerikan savruklamalarının birleşmesinden oluşan bir tür. En önemli çağı 1934-1939 arasında yer alan bu türün başlıca özellikleri şunlardır: Yer yer gülütler, nüktelerle bezenmiş hafif bir konu, hızlı bir tempo, canlı bir oyun, genellikle tiyatroyu andıran bir görünçlükleme, Amerikan yaşayışının çeşitli özelliklerinin çok kez alaylı, arada bir yergili anlatımı, yine çok kez yapmacık bir iyimserlik, her şeyi tatlıya bağlama eğilimi. Vodvil gibi Amerikan güldürüsü de genellikle tiyatro yapıtlarından uyarlamadır; bu yüzden tiyatronun etkisini ve tiyatro kokusunu taşır ☐ *güldürü, gülüt, savruklama, sopalama, vodvil*

Amerika Ölçünler Birliği [Fr. *"American Standards Association," ASA* || İng. *American Standards Association, ASA* || Al. *"American Standards Association," ASA* || İta. *"American Standards Association," ASA*] *S/TV.* ABD'de ulusal ölçünleri, bu arada sinema ve televizyonla ilgili ölçünleri saptayan kuruluş. Şimdiki Amerika Ulusal Ölçünler Enstitüsü ☐ *Amerika Ulusal Ölçünler Enstitüsü, ASA Ölçünleri*

Amerika Ulusal Ölçünler Enstitüsü [Fr. *"American National Standards Institute," ANSI* || İng. *American National Standards Institute, ANSI* || Al. *"American National Standards Institute," ANSI* || İta. *"American National Standards Institute," ANSI*] *S/TVV/BS.* 1966'da Amerika Ölçünler Birliği'nin yerini alan kuruluş. ABD'yi, Uluslararası Ölçünler Örgütü'nde temsil eder. Amerika Ölçünler Birliği'nin görevlerine bilgisayar alanında izlenceleme dillerini, iletişim kurallarını ve SCSI arabirimini de eklemiştir ☐ *Amerika Ölçünler Birliği, bilgisayar*

amortisman filmi (a.) *S.* (Türkiye'de) Yapımcının yıl içinde çevirdiği film ya da filmlerin gelir vergisini erteleyebilmek ereğiyle, yıl sonunda, gidere geçsin diye gerçekleştirdiği çırpıştırma film. Amortisman filmleri bir dönem Yeşilçam'daki film enflasyonunun başlıca nedeni olmuştu ☐ *amortisman vergisi*

amortisman vergisi (Türkiye'de) Gelir

Ücretsiz PDF Kitap Arşivi - https://rantey.org

Vergisinde bir dönem filmlerin giderlerini beş yıl içinde amorti edebileceği varsayılarak alınacak vergi için kullanılan deyiş. Amortisman için, kademeli olarak ilk yıl giderlerin % 60, ikinci yıl % 20, üçüncü yıl % 10, dördüncü ve beşinci yıllarda da % 5 oranı kabul edilmişti. Buna göre örneğin 1970'te 200.000,- TL'ye çıkan bir filmin, ilk yıl 120.000,- TL'si vergi dışı tutulmaktaydı. Bu film 300.000,- TL. gelir sağlasa, o yıl için 300.000 - 120.000 = 180.000,- TL üzerinden vergi ödeyecekti. Bundan dolayı yapımcı bu vergiyi erteletmek için yıl sonuna doğru bir film daha yapıyordu.. Gösterime çıkmadığı için henüz gelir sağlamayan bu filmden dolayı yapımcının geliri 300.000,- TL olarak kalıyor; ama ikinci filmin örneğin 250.000,- TL olan giderinden dolayı 150.000,- TL'lik yeni bir amortisman oluşacağından, vergi bildiriminde 220.000,- TL'lik gelire karşılık, (120.000 + 150.000 =) 270.000,- TL'lik bir amortisman gösteriliyor, yapımcı da o yıl gelir vergisi ödemekten kurtuluyordu. Salt vergi erteletmek için çevrilen bu filmlere bundan dolayı amortisman filmi denilmekteydi. Yapımcı isterse ertesi yıl, bu amortisman filmlerinin sayısını artırarak daha sonraki yıllar da vergi ertelemesi sağlayabiliyordu ⬚ *amortisman filmi, yapımcı*

amper, A [Fr. *ampère, A* ‖ İng. *ampere, A, amp* ‖ Al. *Ampere, A* ‖ İta. *ampere, A*] *S/TV.* Elektrik akımının yeğinlik birimi. SI temel birimi olarak amper, boşlukta birbirinden bir metre uzağa koşut olarak yerleştirilmiş, sonsuz uzunlukta doğrusal iki iletkenden geçirildiğinde, bunlar arasında metre başına $2x10^{-7}$ newtonluk bir kuvvet oluşturan değişmez akımın yeğinliğine eşittir. ⬚ *yeğinlik*

amperölçer [E.t. *ampermetre* ‖ Fr. *ampèremètre* ‖ İng. *ammeter, ampermeter* ‖ Al. *Amperemeter, Amperemesser, Strommesser* ‖ İta. *amperometro*] *S/TV.* Elektrik akımının yeğinliğini amper olarak ölçen aygıt ⬚ *amper*

ampersaat, Asa [Fr. *ampère-heure, Ah* ‖ İng. *ampere-hour, Ah* ‖ Al. *Amperstunde. Ah* ‖ İta. *ampere-ora, Ah*] *S/TV.* Elektrik niceliği birimi. Yeğinliği bir amper olan elektrik akımının bir iletkende bir saatte akıttığı elektrik niceliğine eşittir. 3.600 kulon ⬚ *amper*

Ampex™ [E.t. *Ampex* ‖ Fr. *Ampex* ‖ İng. *Ampex* ‖ Al. *Ampex* ‖ İta. *Ampex*] *TV/V.* **1.** ABD'de videoya saptamayı gerçekleştiren ve geliştiren ortaklık. **2.** Televizyon yayınında kullanılmak üzere ilk video aygıtını gerçekleştiren Ampex adlı ABD Ortaklığının adından alınarak bu ilk video aygıtlarına verilen ad. Bu aygıt ve bu aygıtta kullanılan ilk video kuşağı, 1956'da Ampex Ortaklığı'nda Charles I. Ginsburg ve altı kişilik takımınca geliştirildi ve buna Ampex adı verildi. Ampex'te 2,5 parmaklık (5 mm) video kuşağı kullanılmaktaydı ve dört saptama kafası vardı. İlk kez 1956 nisanında sunuldu ve yine ilk kez CBS'nin Hollywood işliklerine yayına girdi ⬚ *saptama², saptama kafası, video aygıtı, video kuşağı, videoya saptama*

ampul [Fr. *ampoule* ‖ İng. *bulb* ‖ Al. *Kolben, Röhrenkolben* ‖ İta. *lampadina (elettrica)*] *S/TV/V.* **1.** Bir ışıtacın ışık sağlayan öğelerini içeren, çeşitli boy ve yapıda saydam ya da yarısaydam cam kap. **2.** Kimileyin ışıtacın yerine de kullanılır ⬚ *ışık, ışıtaç*

AN ⬚ **ara negatifi**

ana bellek [E.t. *sistem belleği, rastgele erişimli bellek* ‖ Fr. *mémoire à accès*

Yeditepe Dijital Kitap Arşivi - https://rantey.org

direct || İng. *random access memory, RAM, main memory*] *BS.* Bilgisayardaki AİB'nin gereksinim duyduğu temel bilgileri hemen ileten bellek. Bu bilgilere erişim yerleşik bellekteki ya da tekerciklerdeki erişimle karşılaştırılamayacak denli hızlıdır. Ana bellek ne denli büyükse, bilgisayarın verimi de o ölçüde artar. Ana bellekteki bilgiler geçicidir; bilgisayar çalışırken kullanılır, bilgisayar kapandığında silinir ☐ *ana işlem birimi, bellek, bilgisayar, tekercik, yerleşik bellek*

ana denetim görevlisi [E.t. *ana kumanda mühendisi, ana komuta mühendisi, teknik yönetmen* || Fr. *chef de (la) chaîne, chef d'émission (de la régie finale), directeur technique* || İng. *master control operator, presentation controller, programme* (ABD: *program*) *controller, presentation operator, technical manager, TM, technical operation manager, TOM,* (ABD) *technical director* || Al. *Betriebsingenieur, Produktionsingenieur, Programmingenieur, Ingenieur vom Dienst, IvD, Sendeingenieur, technischer Betriebsleiter, technischer Direktor* || İta. *direttore tecnico, capo dei servizi tecnici, "master control" supervisore, supervisore*] *TV.* Ana denetim odasının baş görevlisi. Çeşitli kaynaklardan gelen görüntü ve sesin zamanında, doğru olarak ve niteliği denetlenerek verilmesinden sorumludur. Ses ve görüntü donatımlarının çalışma, bakım ve onarımını gözetir; teknik personelin yönetimiyle görevlidir. Ayrıca ana denetim masasında resim ön seçimini gerçekleştirir ☐ *ana denetim masası, resim ön seçimi, ana denetim odası*

ana denetim masası [Fr. *pupitre général, pupitre de commande (du chef d'émission), commutateur mélangeur* || İng. *control desk, control console, console, controle panel, panel, central control, central control switcher, master control, master control switcher, programme* (ABD: *program*) *switcher, continuity master, master switcher, presentation mixer, video control panel* || Al. *Kontrollpult, Überwachungspult, Regiepult, Bild und Tonregiepult* || İta. *pannello di controllo*] *TV.* İzlencelerin sürekli olarak birbirini izlemesi ereğiyle çeşitli kaynaklardan gelen görüntü ve seslerin bir bütün oluşturacak biçimde bileştirilmesini sağlayan araçlarla (görüntü ve ses denetlikleri, görüntü ve ses düzeylerini denetleyen elektronik aygıtlar, etkiler üreteci vb) donatılmış masa. Bu masada bileştirme için ayrıca çeşitli özel etkilerden de yararlanılır. Ana denetim masaları çok yalın, ancak az sayıdaki işlemleri yapabilecek çeşitlerinden çok büyük, çok geniş ve çok çapraşık işlemleri yapabilecek çeşitlerine dek geniş bir yelpazede toplanır. Ana denetim masaları, son kurgu işlemlerinin ve canlı yayınların en önemli öğesidir ☐ *ana denetim odası, bileştirme, canlı yayın, etkiler, etkiler üreteci, görüntü, görüntü denetliği, izlence, ses, son kurgu*

ana denetim odası [E.t. *ana kumanda odası, ana komuta odası, ana kumanda, ana kontrol stüdyosu, son kontrol (odası)* || Fr. *régie finale, régie générale, centre de commutation* || İng. *master control room, central control room, continuity programme* (ABD: *program*) *control, presentation suite, programme (ABD: program) switching centre* (ABD: *center*), *PSC* || Al. *Senderegie, Sendekomplex Schaltzentrale, Endekontrolle, Regiezentrale* || İta. *regia definitiva, "master control room"*] *TV.*

Ücretsiz PDF Kitap Arşivi - https://kantep.org

Yönetim odasından gelen ses ve görüntünün yayına verilmek üzere denetlendiği oda. İzlenceyi oluşturan öğeleri birleştirerek bir bütün olarak yayımlanmasını sağlayan merkez. Çeşitli kaynaklardan (işlik, işlik dışı, televizyon ağı, film, video kuşağı...) gelen izlence öğelerinin birleştirilerek çıkışa verilmesi işi burada gerçekleştirilir. Ayrıca tanıtma resmi, tanıtma imi, tanıtılar, yazılar... gibi ana izlenceye katılan öğeler de buradan yönetilir. ⌶ *ana denetim görevlisi, ana denetim masası*

ana denetlik [E.t. *ana monitor* || Fr. *moniteur principal récepteur de contrôle principal* || İng. *master monitor, master picture monitor, actual monitor, line monitor, transmission monitor* || Al. *Kontrollmonitor* || İta. *"master monitor"*] *TV*. Bir denetim odasında asıl denetlik olarak kullanılan ve yayına verilen görüntüyle sesi gösteren denetlik ⌶ *denetlik, denetim odası, ses, yayın*

ana durumlar [Fr. *positions-clefs* || İng. *key positions* || Al. *Hauptphasen*] *S*. Bir canlıresimde devinimin belli başlı noktalarını oluşturan durumlar. Herhangi bir konu durduğu, devinime başladığı ya da yön değiştirdiği vakit ana durum ortaya çıkar ⌶ *canlıresim, ana resimler, ara resimler*

ana eşlem [E.t. *ana kopya* || Fr. *copie standard (zéro, numéro 0, de réglage* || İng. *standard copy, original-language print* || Al. *Normalkopie, Standardkopie, Musterkopie* || İta. *copia normale, copia standard*] *S*. Kurgusu tamamlanmış negatiften çıkarılan ilk eşlem ⌶ *eşlem, ilk eşlem, negatif*

anahtar [E.t. *komütatör* || Fr. *commutateur* || İng. *tuner* || Al. *Abstimmskala, Abstimmvarioneter* || İta. *sintonizzatore*] *TV*. Eski yapı almaçlarda oluk seçimini yapmak için döndürülen parça. Mekanik oluk seçimini sağlayan anahtar döndürülerek istenilen oluk seçilir. Ayrıca anahtar üzerindeki ince ayar düğmesiyle anahtar tam istenilen noktaya getirilir ⌶ *kanal seçimi, mekanik kanal seçimi*

ana ışık [E.t. *anahtar ışık, temel ışık* || Fr. *lumière de base, éclairement sur le plan principal éclairage principal* || İng. *key light, key, modeling light* || Al. *Grundlicht (bei der Aufnahme), Hauptlicht, Führungslicht, Führung* || İta. *illuminazione principale, illuminazione sul piano principale*] *S/TV*. Herhangi bir görünçlükte konunun aydınlatılmasında kullanılan temel ışık. Cılız ana ışık ve güçlü ana ışık olarak iki çeşidi vardır ⌶ *cılız ana ışık, güçlü ana ışık*

ana işlem birimi, AİB [E.t. *merkezi işlem birimi*İng. *central processing unit, CPU*] *BS*. Bir bilgisayar dizgesinde, bu dizgenin çalışmasını denetleyen, işlemlerini düzenleyen, verilere uygulanan mantıksal ve aritmetik işlemleri yerine getiren ana birim. Tek yongadan oluşanlarına miniişlemci de denen ve bilgisayarın "beyni" sayılan AİB, bilgisayara verilen yönergeleri yorumlar ve yerine getirir ⌶ *anakart, bilgisayar, mini-işlemci, veri, yonga*

anakart [E.t. *sistem kartı* || İng. *mainboard, motherboard*] *BS*. Bilgisayar dizgesini oluşturan bütün parçaların üzerine takıldığı ya da bağlandığı, camyününden yapılma baskıçevrim. Bilgisayarın temelini oluşturan bu kartta veri yolları, yongalar, transistorlar, tümleşik çevrimler, ana bellek bulunur. Bunun yanı sıra çeşitli kartların takılacağı yuvalar; kasanın arkasına açılan ve çevre birimlerini bilgisayara bağlamaya ya-

rayan bağlantı noktaları (port = kapı) yer alır. BS'nin beyni sayılan AİB de bu kart üzerindedir ☐ *ana bellek, ana işlem birimi, baskıçevrim, bilgisayar, çevre birimi, transistor, tümleşik çevrim, yonga, yuva*

ana konu [E.t. *ide, ana fikir* ‖ Fr. *idée (cinématographique)* ‖ İng. *idea* ‖ Al. *Idee, Filmidee, Begriff, Vorstellung* ‖ İta. *idea, nucleo del soggetto, sunto del soggetto*] *S.* Bir öykülü filme çıkış noktası olan kısa konu, başlıca düşün ☐ *konu*

ana kuşak [E.t. *orijinal kopya* ‖ Fr. *copie originale* ‖ İng. *camera master, camera original, dailies masterprint, master copy,* (ABD) *original* ‖ Al. *Originalkopie, Mutterkopie, Meisterkopie* ‖ İta. *copia originale*] *S.* **1.** Boş filmin alıcıda kullanılıp çıkarıldıktan sonra aldığı ad. Ana kuşak evrilir ya da evrilmez (yani pozitif ya da negatif) çeşitten olabilir. Evrilmez film, işlik işleminden geçtikten sonra negatif görüntü verdiğinden buna daha çok ana negatif adı verilir. Ana kuşak, daha sonraki bütün eşlemelerinden daha üstün resim niteliği taşır. *V.* **2.** Alıcıda kullanılan video kuşağının videodan çıkarıldıktan sonra aldığı ad ☐ *ana negatif, boş film, evrilir, kuşak*[1]

ana kuşak kurgusu [Fr. *montage copie originale* ‖ İng. *master matching* ‖ Al. *Originalkopieschnitt* ‖ İta. *montaggio copia orriginale*] *S.* Bir evrilir filmin kurgu eşlemi ya da iş eşlemine uydurulmak üzere kurgu işleminin gerçekleştirilmesi. Genellikle negatif-pozitif çalışmadaki negatif kesiminin karşılığıdır ☐ *ana kuşak*[1]*, evrilir film,iş eşlemi, kurgu, negatif kesim*

ana mıknatıslı kuşak [Fr. *bande magnétique originale* ‖ İng. *master (tape), master magnetic tape* ‖ Al. *Originalband* ‖ İta. *copia campione*] *S/TV.* Görüntüyle aynı zamanda saptanan sesi taşıyan kuşak[1] ☐ *kuşak*[1]*, mıknatıslı ses kuşağı*

ana negatif [E.t. *orijinal megatif* ‖ Fr. *négatif original* ‖ İng. *original negative, original camera negative* ‖ Al. *Originalnegativ* ‖ İta. *negativo originale*] *S.* **1.** Bir alıcıda kullanılan boş film. **2.** Bir alıcıda kullanılıp kimyasal işlemden geçtikten sonra elde edilen ilk negatif. Film basıma hazır duruma geldiğinde bu negatif basıma hazır film örnek alınarak kurgulanır, sonra özel depolarda saklanır ☐ *ana kuşak, boş film, negatif*

ana noktalar [Fr. *points principaux* ‖ İng. *principal points* ‖ Al. *Hauptpunktes* ‖ İta. *punti principali*] *S/TV/V.* Bir kalın mercekte ya da mercek dizgesinde eksen üzerinde yer alan ve optik bakımından ince merceğin merkezine karşılık olan iki düğüm noktası. Giren ve çıkan ışınlar eksenle eşit açı oluşturduklarında giren ışın eksenle birinci ana noktada kesişir, çıkan ışın da ikinci ana noktadan çıkar ☐ *mercek*

ana odak [Fr. *foyer principal* ‖ İng. *principal focus* ‖ Al. *Principalfokus* ‖ İta. *fuoco principale*] *S/TV.* Koşut ışınların pozitif mercekten geçtikten sonra kesiştikleri, negatif mercekten geçtikten sonra ayrıldıkları nokta ☐ *odak*

ana oyunluk [İng. *master script*] *S.* Her şeyi bitmiş, onaylanmış çevirim oyunluğu. Bu oyunluk çoğaltılarak hazırlık ve çalışmalar için tüm ilgililere dağıtılır ☐ *çevirim oyunluğu, oyunluk*

ana pozitif [E.t. *pozitif kontrtip* ‖ Fr. *positif pour contretypage, contretype (positif)* ‖ İng. *master positive, picture master positive, dupe (positive), master*

print, duplicate (print) || Al. *Duplikatpositiv* || İta. *positivo per controtipo*] *S.* Ana negatiften çıkarılan özel olarak hazırlanmış pozitif. Renk düzeltmesi, kertelemesi yapılmış olan bu pozitif gösterimde değil çoğaltımda kullanılır. Ana pozitif genellikle ince tanecikli bir filme basılır ⊏ *ana negatif, çoğaltım, ince tanecikli, kerteleme, renk düzeltme*

ana renkler [E.t. *esas renkler, elvanı müvellide* || Fr. *couleurs fondamentales, couleurs génératrice* || İng. *fundamental colours* (ADB: *colors*), *simple colours* || Al. *Regenbogenfarben* || İta. *colori fondamentali*] *S/TV.* Birincil renklerin tümleyicisi olan renkler. Mavinin tümleyicisi olan ana renk sarı, kırmızınınki mavi-yeşil (cyan), yeşilinki kırmızımavidir (macenta). Bu üç ana rengin karışımı beyazı verir. İki ana rengin bileşimiyse bir birincil rengi verir ⊏ *renk, birincil renkler, çıkarmalı işlem, izge renkleri, katmalı işlem, tümler renkler, renk çemberi*

ana resim canlandırması [İng. *key animation*] *S/BS.* Bir canlandırıcının çizdiği ana resimlerin arasında yer alacak ara resimlerin bilgisayar kullanılarak gerçekleştirilmesine dayanan canlandırma uygulayımı ⊏ *ana durumlar, ana resimler, ara resimler, canlandırıcı, canlandırma, canlıresim*

ana resimler [Fr. *extrêmes, cellulo principaux* || İng. *keys, key drawings (poses), extremes*] S. Bir canlıresimde ana durumları gösteren resimler ⊏ *ana durumlar, ara resimler, canlıresim*

ana yazanak [İng. *master log book*] *S.* **1.** Bir yapım sırasında hazırlanmış olan bütün değişik yazanakların bir araya getirilmesinden oluşan ayrıntılı yazanak. Genellikle çevirim yazanağı, eşleme sayısı dizelgesi, ses yazanağı, uyum yazanağı gibi belgelerin birleştirilmesinden oluşturulur. Yapımevleri artık bu çeşit yazanakları bilgisayar kullanarak ve bilgisayarda saklayarak oluşturmaktadırlar. Ana yazanakların oluşturulması için veri tabanları da geliştirilmiştir. *TV.* **2.** Televizyondaki ana yazanak da sinemadakine benzer; ancak yapısı ve biçimi sinemadaki ana yazanak denli ayrıntılı değildir ⊏ *bilgisayar, çevirim yazanağı, eşleme sayısı dizelgesi, ses yazanağı, uyum yazanağı, yapım, yapımevi, yazanak*

Angénieux [Fr. *Angénieux* || İng. *Angénieux* || Al. *Angénieux* || İta. *Angénieux*] *S.* Günümüzdeki değişir odaklı merceklere en yakın merceklerden biri. Fransa'daki Angénieux ortaklığınca ilk kez 1958'de 16 mm'lik ve 35 mm'lik alıcılar için üretildi. 35 mm'lik alıcılar için üretilen merceğin odak değişikliği oranı 4:1'di. 1963'te bunların odak değişikliği oranı 10:1 olanı yapıldı. Angénieux, bu oranı 1970'te 20:1'e, 1980'de 25:1'e çıkardı. Angénieux değişir odaklı mercekleri bu alandaki en başarılı merceklerden sayılır ⊏ *alıcı[1], değişir odaklı mercek*

angström, Å [Fr. *angström, Å* || İng. *angström, Å* || Al. *Angström, Å* || İta. *angström, Å*] *S/TV.* Uzunluk birimi. Işığın dalga uzunluğunu ya da öğecik boylarını ölçmekte kullanılır. 10^{-10} m'ye (santimetrenin 100 milyonda birine) eşit olan A°'ün yerine şimdi nanometre kullanılmaktadır ⊏ *nanometre*

anıştırma [E.t. *telmih* || Fr. *allusion* || İng. *allusion* || Al. *Anspielung* || İta. *allusione*] *BG.* Bir görüntü, bir söz ya da sesle bilinen bir şeyi akla getirme; bir yapıtta, başka bir yapıta açık, dolaylı ya da üstü kaplı gönderme.

anıtsal film [Fr. *film monumental* || İng. *monumental film, colossal film* || Al. *Monumentalfilm* || İta. *film monumentale, film colossale*] *S.* Kalabalık oyuncuları, göz alıcı bezemleri, zengin giysileriyle görünüşte büyüklük duygusu uyandıran, ama gerçekte kof film (kötüleyici anlamda kullanılır).

Animascope™ [Fr. *Animascope* || İng. *Animascope* || Al. *Animascope* || İta. *Animascope* || "Animascope," bu işlemin ayırmacıdır]. *S.* Canlandırmaya yardımcı işlem. Bu işlem, canlı varlıkların ve devinimli modellerin çapraşık devinimlerinin canlıresim biçimine sokulmasını sağlar. böylelikle tek tek resim çizme gereği kalmaz. Bu işlemle, canlı varlıkların, özellikle insanların devinimi özel yapıdaki bir filme saptanır. Bu film, ayrıntıları ortadan kaldırıp varlığın ve devinimin ana çizgilerini verir ☐ *canlandırma, canlıresim*

Animographe [Fr. *Animographe* || İng. *Animographe* || Al. *Animographe* || İta. *Animographe*] *S/TV.* Fransız Radyo-Televizyon Kurumu Araştırma Bölümü'nün, dar bütçeli televizyon izlenceleri için kısa sürede canlandırma filmi gerçekleştirmek ereğiyle 1963'te ürettiği bir aygıt. Canlandırıcıların 70 mm'lik iki kuşak' üzerine, her biri bir kuşağa olmak üzere tek tek resimler çizerek oluşturdukları filmin Animographe adındaki özel göstericide oynatılmasına dayanır. Gösterici hızı istenildiği gibi düzenlenebilen Animographe'ın verdiği görüntü ya doğrudan doğruya televizyondan yayımlanır ya da siyah-beyaz, istenirse renkli filme saptanır. Bu yöntemde bir saniyelik gösterim için 35 resim kullanmak yeter, bu da emekten ve zamandan büyük ölçüde tutum sağlar ☐ *canlandırma, canlandırıcı*

anlamlama [Fr. *signification* || İng. *signification* || Al. *Bezeichnung, Signification* || İta. *significazione*] *GB/S.* Gösteren ile gösterileni bağlama edimi; başka deyişle gösteren ile gösterilen arasında ilişki kurma; gösterge bunun sonucunda oluşur. Bir göstereni gördüğümüzde, duyduğumuzda bu gösterenin (kavramın) gösterileni (anlamı) anlığımızda canlanır. Anlamlama, bir dilbilimsel birimin gösterilenidir; bu dilbilimsel birimin anlamı, soyut olan gösterilenin tek bir bağlamda kazandığı belirli değerdir; çünkü her gösteren (kavram), ancak belli bir anlamsal dizge içinde, bu dizgedeki ilişkilerine göre belirlenir ve değer kazanır. Bu da bizi kavramların tek başlarına var olmadığını, bir ekin bütünü içinde yer aldığı sonucuna götürür. Her ekinsel olay, bir anlamlama dizgesinin ürünüdür ve her anlamlama ancak bu dizge içinde birbiriyle ilişkisine göre tanımlanır. Anlamlamanın tüm düzgüleri rastlantısaldır; ama gerçeği bir düzgü olmaksızın kavramak da elde değildir. Barthes'e göre anlamlamanın iki düzeyi vardır. Birincisi göstergenin gösterileniyle olan doğrudan ilişkisidir. Bunun sonucunda düzanlam ortaya çıkar. İkinci düzey, bu göstergenin düzanlamının, bu göstergeyi kullanan ekinin değerler dizgesini temsil edebilecek duruma gelmesi yani yananlamın ortaya çıkışıdır ☐ *düzanlam, gösterilen, gösteren, gösterge, yananlam*

anlaşmalı yayaç [İng. *affiliate (station)*] *TV.* Ulusal bir televizyon kuruluşu ya da ağıyla izlence sözleşmesi olan bağımsız, bölge yayacı ☐ *ağ, bölge yayacı, izlence, televizyon, yayaç*

anlatı [E.t. *narrativ* || Fr. *narration* || İng. *narration* || Al. *Erzählung* || İta. *narra-*

zione] *S/TV/V/GB.* Yazınsal metinde anlatı, sözcenin somutlaşmış biçimidir; Yazınsal ürünlerde dil aracılığıyla oluşturulan bu sözce, sinemada görüntüler, söyleşmeler, ses etkileri, müzik ve yazılarla ortaya konur. Bu bakımdan anlatı, bir sinema, televizyon ya da video yapıtının belli bir kavram, düşünce ya da duyguyu görüntüler ve sesler yardımıyla ortaya koymada baş- vurduğu yoldur; görüntü ve sesleri kullanırken bunların sağladığı çeşitli olanaklardan yararlanma biçimidir ☐ *görüntü, müzik, ses, ses etkiler, söyleşme, yazı*

anlıksal film [Fr. *film intellectuel* || İng. *intellectual film* || Al. *intellektuellen Film* || İta. *film intellettuale*] *S.* Yönetmen S.M. Eisenstein'ın anlıksal kurgu anlayışına dayanılarak gerçekleştirilmiş film. || "Anlıksal bir filmden söz açtığımızda, her şeyden önce, izleyicinin düşüncesini yönlendirecek ve onu coşkulu bir anlayışa ulaştıracak yapıdaki bir filmi düşünüyoruz. Benim *Görüngeler* adlı yazımı anımsarsanız, düşüncenin bu coşkulandırılmasının, temel sorunlardan biri olduğunu görebilirsiniz. Beni coşkuyu düşünceden koparmakla suçlamanın hiçbir dayanağı yoktur! Tam tersine! Şöyle yazmıştım: 'Duygular' ile 'us' alanındaki ikiciliğin, bu yeni sanat çeşidi ile tümüyle üstesinden gelinmelidir. Anlıksal sürece ateş ve tutkusunu geri vermek, soyut düşünme sürecini gerçeğin kaynayan gerecine daldırmak zorunludur." (EISENSTEIN, 1935) ☐ *anlıksal kurgu, anlıksal sinema*

anlıksal kurgu [Fr. *montage intellectuel* || İng. *intellectuel montage* || Al. *intellektuellen Montage* || İta. *montaggio intellettuale*] *S.* Eisenstein'ın ileri sürdüğü kurgu çeşitlerinden biri. Anlıksal çeşitten seslerin ve üsttitremlerin, kendilerine uygun düşen anlıksal duygulanmaların birbiriyle çatışacak biçimde yan yana getirilmesine dayanır. Eisenstein, bu kurgu aracılığıyla sinemada en soyut düşünceleri bile izleyiciye sunabilmeyi erekliyordu. Böylelikle sinema tıpkı dil gibi tüm soyut kavramları aktarabilecekti. Eisenstein, *Kurgu Yöntemleri* (1929) adlı incelemesinde ölçümlü kurgu, dizemsel kurgu, titremsel kurgu, üsttitremsel kurgu diye sıraladığı kurgu çeşitlerinin beşincisi olan anlıksal kurgu ve anlıksal sinemayı sonradan içinden konuşma'ya doğru geliştirmeye çalıştı. || "Anlıksal kurgu, genellikle fizyolojik yönden üsttitremsel seslerin değil, anlıksal çeşitten seslerin ve üsttitremlerin kurgusudur yani kendine uygun düşen anlıksal duygulanmaların birbiriyle çatışacak biçimde yan yana getirilmesidir." (EISENSTEIN, 1929) ☐ *anlıksal film, anlıksal sinema, çatışma, dizemsel kurgu, kurgu, ölçümlü kurgu, titremsel kurgu, üsttitrem, üsttitremsel kurgu*

anlıksal sinema [Fr. *cinema intellectuel* || İng. *intellectual cinema* || Al. *intellektuellen Kino* || İta. *cinema intellettuale*] *S.* Anlıksal kurguya dayanılarak gerçekleştirilmiş anlıksal filmler üzerine kurulu sinema. || "Anlıksal sinema, fizyolojik ve anlıksal üsttitremlerin çatışmalı biçimde yan yana gelişlerini çözecek sinema olacak: Yepyeni bir sinema biçiminin kuruluşu; ekinin genel tarihindeki devrimin gerçekleştirilmesi; bilim ile sanatın bireşiminin kurulması." (EISENSTEIN, 1929). || "Yalnızca anlıksal sinema 'mantık dili' ile 'imge dili' arasındaki uyuşmazlığı çözümleyebilir. Eytişimsel film dili üzerine kurulu olanı. Yalnızca kavramların gelişimindeki eytişimsel düşünce ayrılıklarını birleştirebilme yetisini taşıyan böyle bir

sinema aracılığıyla, yığınların kafasını yeni düşünceler ve algılamalarla etkileyebiliriz. Yalnızca böyle bir sinema, biçimi ile çağcıl işleyim uygulayımının en üst derecesini egemenliğine alır. (....) Sinemadaki devrim sesli filmden kaynaklanmayacaktır. Sinemanın devrimi, filmin anlıksallaştırılmasıyla gerçekleşecektir. (EISENSTEIN, 1929). "Sanatımızın en büyük görevini yerine getirmeye sıra geldi: Görüntüler yardımıyla soyut düşünceleri filme almak; bu soyut düşünceleri bir ölçüde somutlaştırmak. Ve bunu, bir düşünceyi herhangi bir fıkra ya da öykü yardımıyla değil, doğrudan doğruya görüntüler ya da görüntülerin düzenlenişinden, önceden belirlenmiş, hesaplanmış coşkusal tepkiler uyandırma yolunu bularak yapmak... Söz konusu olan şey şudur: Önceden düzenlenmiş bir dizi görüntüyü öylesine gerçekleştirmeli ki, duygulandırıcı bir devinim yaratsın ve bu da bir düşünceler dizisine yol açsın. Görüntüden duyguya, duygudan sava. (....) Unutmamalısınız ki sinema aynı zamanda hem devingen hem de düşünce işlemlerini devinime geçirebilecek tek somut sanattır. (....) Bence anlıksal öğeye canlı, somut ve coşkusal kaynaklarını kazandırarak bu büyük bireşimi ancak sinema yapabilir. İşte görevimiz, işte girdiğimiz yol." (EISENSTEIN, 1929) ☐ *anlıksal film, anlıksal kurgu, üsttitrem*

anma gösterisi [Fr. *rétro(spective)* ‖ İng. *retro(spective)* ‖ Al. *Retro(spektive)* ‖ İta. *retro(spettivo)*] *S.* Geçmiş bir dönemin, artık çalışmayan ya da ölmüş bir sinemacının filmlerini, sinemanın gelişmesine katkısı olmakla birlikte zamanında dikkati çekmeyen filmleri, belirli bir türün ürünlerini tanıtmak üzere yapılan toplu gösterim.

Anscochrome [Fr. *Anscochrome* ‖ İng. *Anscochrome* ‖ Al. *Anscochrome* ‖ İta. *Anscochrome*] *S.* ABD yapımı evrilir, tek kuşak[1], renkli film çeşidi. 35 mm ve 16 mm'liği vardır. Anscochrome işlik işleminden sonra göstericide hemen kullanılabilir ya da uygun bir evrilir boş filme basılabilir ☐ *Ansco Color, evrilir, tek kuşak, renkli film*

Ansco Color, Anscolor [Fr. *Ansco Color, Anscolor* ‖ İng. *Ansco Color, Anscolor* ‖ Al. *Ansco Color, Anscolor* ‖ İta. *Ansco Color, Anscolor*] *S.* Agfacolor'un ABD'deki kolunun 1947'de Agfacolor'dan geliştirdiği renkli filmin adı ☐ *Agfacolor, Anscochrome*

Antiope [Fr. *Antiope* ‖ İng. *Antiope* ‖ Al. *Antiope* ‖ İta. *Antiope* ‖ "Antiope" Fransızca "Acquision numérique et télévisualisation d'image organisées en pages d'écriture" = Yazılı Sayfalar Biçiminde Düzenlenmiş Görüntünün Sayısal ve Televizyonlaştırılmış Edinimi'nin kısaltmasıdır] *TV.* Fransa Televizyon Yayını (TDF) eliyle geliştirilen bir yazı görüntüleme yöntemi. 1977'den beri çalışmakta olan bu yazı görüntüleme yönteminde düzgülenmiş sayfalar televizyonla yayımlanır. İzleyici her gün renkli televizyon almacında hava durumu, borsa, yol vb konularda gerekli bilgileri alır; bunun için bir düzgü çözücü ile bir dokunaçlık kullanır. Antiope, ayrıca, işitme özürlüler için televizyon izlenceleriyle ilgili altyazılar da sunar ☐ *almaç, altyazı, dokunaçlık, düzgü, düzgü çözücü, izlence, izleyici, yazı görüntüleme*

AP ☐ **ara pozitifi**

ara (verme) [Fr. 1. *pause,* 2. *interlude* ‖ İng. 1. *break, time out,* 2. *break, chain break, station break* ‖ Al. 1. *Unterbre-*

chung, 2. *Unterbrechung, Programmunterbrechung* || İta. *intervallo*] *S/TV.* **1.** Film çevirimi sırasında oyuncuların ve çevirim takımının dinlenmesi için verilen zorunlu ya da isteğe bağlı ara, dinlenme arası. *TV.* **2.** Yayın sırasında ara imi, tanıtma imi ya da başka duyuruların verilmesi için bırakılan boşluk □ *ara imi, çevirim, çevirim takımı, film, oyuncu, tanıtma imi, yayın*

ara, gösterim arası [E.t. *antrakt* || Fr. *entr'acte* || İng. *interval*, (ABD) *intermission* || Al. *Pause* || İta. *intervallo*] *S.* Sinemalarda gösterim başlarında ya da ortalarında verilen ara. Tek göstericiyle çalışan sinemalarda makara değiştirmek için verilen ara. Genellikle bu aralarda tanıtılar gösterir □ *gösterici, gösterim, makara, tanıtı*

arabesk [Fr. *arabesque* || İng. *arabesque* || Al. *Arabesque* || İta. *arabesco*] *S/TV.* **1.** (Güzel sanatlarda) Çizgiye indirgenmiş çiçek, yaprak, dal, yemiş, hayvan görüntülerinin ve bezemelerin, birbiri içine geçmiş karmaşık, girişik bir düzenlemeyle yansıtıldığı süslü biçem; girişik bezeme. **2.** (Müzikte) Özellikle Mısır filmlerinin etkisiyle, bunların yerli evirimleri için bestelenen parçaları anlatır terim. **3.** (Bundan bozularak) Aynı özelliklerin acılı, kederli, üzgülenmeci (mazohist) eğilimler taşıyan, yozlaşmış biçimi (dolmuş müziği, minibüs müziği); bunun klasik arabesk, Arap arabeski, halk müziği arabeski, taverna arabeski, sol arabesk, acısız arabesk... gibi sınıflandırılan çeşitleri. **4.** (Buradan genişleyerek) Dünyaya bu tür bir bakış açısının ağır bastığı ürünler için kullanılan önad (roman, öykü, film, izlence vb) □ *evirim, film, izlence*

arabirim [E.t. *arayüz* || Fr. *interface* || İng. *interface* || Al. *Nahtstelle, Schnittstelle*] *BS.* Kullanıcının bilgisayar ile iletişim kurmasını sağlayan donanım ve yazılım □ *bilgisayar, dokunmalı görüntülük, donanım, kullanıcı, kullanıcı çizisel arabirimi, yazılım*

ara çekim [E.t. *ara plan, ara sahne* || Fr. *plan insérée* || İng. *cutaway (shot), pick-up (shot), intercut, protection shot* || Al. *Einsatz* || İta. *inserto*] *S/TV.* Belirli bir olguyu yansıtan çekimler arasına bununla doğrudan doğruya ilişkisi olmayan, dolayısıyla izleyicinin dikkatini bu olgudan başka bir noktaya kaydıran çekim. Örneğin bir boks karşılaşmasında, yumruklaşan iki boksörü gösteren çekimler arasına izleyicinin tepkisini gösteren bir çekimin konması gibi. Ara çekim böylece tepkileri yansıtmak ereğiyle kullanıldığı gibi, gerilimi artırmak, geciktirimi sağlamak, çekimler arasındaki uyumda ortaya çıkan bir aksaklığı gidermek, zamanda bir atlamayı gerçekleştirmek... gibi ereklerle de kullanılır □ *atlama, çekim, gerilim[1], geciktirim, olgu, uyum*

ara değmeli basım aygıtı [Fr. *tireuse par contact image par image* || İng. *step-contact printer, step printer, intermittent contact printer* || Al. *Einzelbildkontakt kopiermaschine, Schrittkopiermaschine* || İta. *stampatrice a contatto d'immagine per immagine*] *S.* Aralı basım aygıtının değmeli çeşidi. Bu çeşit basım aygıtlarında film hem aralı devinimle hem de değmeli olarak geçer. Bundan dolayı, elde edilen görüntülerin niteliği, sürekli değmeli basım aygıtınınkinden daha üstündür; ancak işlem daha uzun sürer. Bu özelliği dolayısıyla bu çeşit basım aygıtları, ara negatifi, ara pozitifi gibi görüntü niteliğinin önem kazandığı durumlarda kullanılır □ *ara değmesiz basım aygıtı*

aralı devinim, ara negatifi, ara pozitifi, basım aygıtı, değmeli basım aygıtı, görüntü, sürekli değmeli basım aygıtı

ara filmi [Fr. *"insert"* || İng. *insert* || Al. *"insert"* || İta. *"insert"*] *S/TV.* Bir televizyon izlencesinde, özellikle haberlerde kullanılmak üzere önceden hazırlanan ve canlı yayında izlencenin gerekli yerinde gösterilen film ⌐ *izlence*

ara görüntü [Fr. *"insert"* || İng. *insert (shot)* || Al. *"insert," inserate Zeichnung* || İta. *inserto*] *S.* **1.** Asıl filmle birlikte çevrilmeyip sonradan hazırlanan ve iki çekim arasına yerleştirilen ayrıntı çekimlerinden oluşmuş görüntü. Bunlar genellikle vücut örgenlerini, çeşitli ufak eşyayı, nesneyi ya da özellikle bir yazıyı veren görüntülerdir. *TV.* **2.** Televizyonda özel bir ara görüntü alıcısıyla saptanan aynı nitelikteki görüntü ⌐ *ayrıntı çekimi, çekim*

ara imi [E.t. *ara işareti* || Fr. *interlude* || İng. *interval signal* || Al. *Pausenzeichen, Pausenfüller* || İta. *segnale d'intervallo*] *TV.* İki izlence arasında yer alan resimli, sesli im[1] ⌐ *im[1], izlence*

ara kuşak [Fr. *intermédiaire* || İng. *intermediate* || Al. *"Intermediate"* || İta. *intermedio*] *S.* Tek kuşak, renkli işlemde renkli negatiften sağlanan tek kuşak. Bu kuşak[1] negatif ya da pozitif olabilir. Birincisine ara negatifi, ikincisine ara pozitifi denir ⌐ *ara negatifi, ara pozitifi, kuşak[1], renkli film işlemi*

aralı basaç [Fr. *presseur intermittent* || İng. *intermittent pressure plate* || Al. *intermittieren der Andruckplatte* || İta. *pressore intermittente*] *S.* Aralı devinim sırasında pencere önünde duran filmin üzerine baskı yaparak filmin pencereyle tam çakışmasını sağlayan basaç. Böylelikle filmin sürekli olarak merceğin odak düzleminde bulunması sağlanır. Filmin görüntü taşıyacak alanı üzerinde herhangi bir çizik oluşmaması için, bu basaç filmin yalnızca kenarlarına baskı yapar ⌐ *aralı devinim, basaç, çizik, mercek, odak düzlemi, pencere*

aralı basım [Fr. *tirage image par image* || İng. *intermittent printing, step printing* || Al. *intermittierender Kopieren* || İta. *stampa immagine per immagine (fotogramma per fotogramma)*] *S.* Aralı basım aygıtında aralı devinimle gerçekleştirilen basım ⌐ *aralı basım aygıtı, aralı devinim, basım, basım aygıtı*

aralı devinim [E.t. *fasılalı hareket, fasılalı dönüş, aralı hareket* || Fr. *mouvement intermittent (saccadé), entraînement intermittent, battement intermittent* || İng. *intermittent movement, shuttle* || Al. *intermittierender Filmlauf, diskonti-nuirlischer Bewegung, Filmfortschaltung, Schrittschaltwerk* || İta. *movimento intermittente, battimento intermittente*] *S.* Alıcı[1], gösterici ya da basım aygıtında, filmin pencere önünde belirli bir süre durup yeniden yol alması biçimindeki devinimi. Aralı devinim, bir Malta haçına bağlı aralı devinim dişlisiyle sağlanır. Bu dişli, belirli sürelerle filmin deliklerine geçer, filmi bir resim boyu aşağıya indirip pencere önüne getirir, burada deliklerden çıkarak filmin belirli bir süre durmasını sağlar, sonra yeniden deliklere geçerek filmi bir resim boyu ilerletir. Örneğin saniyede 24 resimli çevirimde, boş film, pencere önünde saniyenin 1/48'i kadar durur, bu kadar süre ışıklandıktan sonra bir resim boyu atlar. Filmin alıcıda hem sürekli hem de aralı deviniminin sağlanabilmesi için, aralı devinimin gerçekleştiği pencerenin altında ve üstünde büklüm yapılır. Aralı

devinim, alıcıda devinimin çözümünü, göstericide bireşimini sağlar. Sürekli devinim'in karşıtı ☐ *alıcı*[1], *aralı geçiş, basım aygıtı, büklüm, gösterici, pencere, saniyede 24 resim, sürekli devinim*

aralı devinim dişlisi [E.t. *aralı hareket dişlisi, fasılalı hareket tamburu* || Fr. *tambour denté intermittent* || İng. *intermittent sprocket* || Al. *intermittierender Zahnrad* || İta. *rocchetto dentato intermittente*] *S.* Aralı devinimle çalışan dişli çeşidi. Genellikle Malta haçıyla çalıştırılan bu dişli, çeşitli sinema aygıtlarının mekanizmasına aralı devinimi sağlar ☐ *aralı hareket, dişli, Malta haçı*

aralı devinim düzeneği [E.t *aralı hareket mekanizması, fasılalı hareket mekanizması* || Fr. *mécanisme intermittent* || İng. *beater mechanism, intermittent mechanism* || Al. *intermittierender Vorrichtung, Filmfortschaltung* || İta. *mecanismo intermittente*] *S.* Dar film göstericilerinde aralı devinimi sağlayan bir düzenek. Sürekli devinimle çalışan bir dişli, filmin sürekli devinimini sağlarken, dışözekli ekseni olan bir makara da her resim için bir dönüş yaparak filmi aşağıya çeker ve pencere önünde aralı devinimini sağlar ☐ *aralı devinim, dar film, dişli, gösterici, sürekli devinim, pencere*

aralı geçiş [E.t. *fasılalı geçiş* || Fr. *défilement intermittent* || İng. *intermittent running* || Al. *intermittierender Bewegungsablauf* || İta. *trasporto intermittente*] *S.* Filmin alıcı[1], gösterici ve basım aygıtında aralı devinimle yol alması ☐ *alıcı*[1], *aralı devinim, basım aygıtı, geçiş, gösterici*

aralık [Fr. *entrefer* || İng. *gap* || Al. *Spalt*] *S/TV/V.* Çeşitli aygıtlardaki mıknatıslı seslendirme, okuma, silme kafalarındaki elektromıknatısın iki ucu arasındaki açıklık; mıknatıslı kafaların ucaylarını oluşturur. Bu kafaların tüm işlemleri, birkaç mikronu geçmeyen bu aralıktan kuşağın geçişi sırasında gerçekleşir ☐ *kafa, elektromıknatıs, mıknatıslı okuma kafası, mıknatıslı seslendirme kafası, mikron, silme kafası, ucay*

aralık düzenleyici [E.t. *entervalometre* || Fr. *intervelomètre* || Al. *Intervalometer* || İta. *intervalometro*] *S.* Uzun aralıklarla tek resimli çevirimlerde bu aralıkların süresini, alıcıyı, ışıkları düzenleyen aygıt ☐ *tek resimli çevirim*

aralı optik basım aygıtı [Fr. *tireuse optique image par image* || İng. *step-optical printer, optical intermittent printer* || Al. *intermittierender optische Kopiermaschine* || İta. *stampatrice ottica intermittente*] *S.* Aralı basım aygıtının optik çeşidi. Bu çeşit basım aygıtı, gelişmiş bir alıcının yapabileceği her şeyi yapabilir; bunun ötesine de geçebilir; çünkü boş film üzerine resimleri tek tek aktarırken çok değişik işlemleri, hileleri gerçekleştirebilir ☐ *alıcı*[1], *aralı devinim, basım aygıtı, optik basım aygıtı*

ara negatifi, AN [Fr. *négatif intermédiaire* || İng. *internegative, IN, interneg, interdupe, intermediate negative, tripack dupe negative* || Al. *Inter-Negativ, Farb-Dup-Negativ, Farbduplikatnegativ, Zwischen-negativ* || İta. *internegativo*] *S.* Ara kuşağın negatif çeşidi. Bir renkli pozitiften basım yoluyla sağlanır. Bu renkli pozitif genelde bir kertelenmiş ara pozitifidir. Böylelikle özgün film saklanarak, bu ara negatiften dağıtım eşlemleri çıkarılmasını sağlar ☐ *ara kuşak, ara pozitifi, basım, dağıtım eşlemi, evrilir film, kerteleme*[1], *negatif, renkli negatif eşlem*

ara pozitifi, AP [Fr. *positif intermédiaire* || İng. *interpositive, IP, intermediate positive, colour (*ABD: *color) master positive intermediate* || Al. *Inter-Positiv, Intermed-Positiv, Farblavendel* || İta. *interpositivo, positivo maestro*] *S.* Ara kuşağın pozitif çeşidi. Bir renkli negatiften basım yoluyla sağlanır. Genelde, alıcıdan çıkan özgün negatiften elde edilir. Ara pozitifi, negatif kesimde korunması ereğiyle ya da gösterim eşleminin çıkarılmasındaki bir ara aşama olarak kullanılır. Bundan sonraki basım aşamasında, kertelenmiş ara pozitifi, kertelenmiş bir ara negatifi sağlar. Dağıtım eşlemleri, bu ara negatifinden elde edilir □ *ara kuşak, ara negatifi, basım, dağıtım eşlemi, gösterim eşlemi, kertele[1], kesim, negatif, pozitif, renkli negatif*

ara resimler [Fr. *intervalles, intermédiaires* || İng. *intervals, in-betweens* || Al. *Intervalls* || İta. *intervalli*] *S/BS.* Canlandırmada ana resimler arasında yer alan ve ana durumlar arasında köprü işi gören resimler. Ara resimler yardımıyla iki ana resim arasında devinimin yavaş yavaş değişmesi gerçekleştirilir. Geleneksel canlandırma uygulayımında ara resimleri, canlandırıcı yardımcısı tek tek çizerek devinimi akıcı biçimde gerçekleştirmeye çalışır. Bilgisayar canlandırmasında, iki ana resim arasında yer alacak ara resimler bilgisayar yazılımıyla sağlanır. Yazılım, iki ana resim arasındaki ara resimlerin devinimin gereklerine göre yönünü, hızını, buna gerekli resim sayısını hesaplayarak buna denk düşen değişik resimleri çizer □ *ana durumlar, ana resimler, bilgisayar canlandırması, canlandırıcı, canlandırıcı yardımcısı, devinim, yazılım*

ara resimleyici [Fr. *intervalliste, intercaleur* || İng. *in-betweener* || Al. *"in-betweener"* || İta. *"in-betweener"*] *S.* Ara resimlerini çizen kimse □ *ara resimler*

araştırma bölümü [Fr. *département de recherches* || İng. *research department* || Al. *Entwicklungsabteilung* || İta. *ufficio ricerche*] *S/TV.* Sinema ve televizyon yapımlarının hazırlanmasında gerekli olan bilgileri derleyen, bunun için çeşitli başvuru araç ve gereçlerini (kitap, dergi, gazete, resim vb) bir araya toplayan, araştırma görevlilerinin çalıştığı bölüm □ *yapım*

araştırmacı gazetecilik [İng. *investigative reporting*] *TV.* Gazetecinin, ele aldığı bir haber konusunu bütün yönleriyle araştırıp incelemesi, karanlık noktalarını aydınlatması, olayın ardında yatan gerçeği ortaya çıkarması, bunu kanıtları ve tanıklarıyla ortaya koyması biçiminde gerçekleştirdiği gazetecilik çalışması.

araştırma filmi [Fr. *film de recherche* || İng. *record film, research film* || Al. *Forschungsfilm* || İta. *film di ricerca*] *S.* Herhangi bir bilimsel araştırmada alıcının bir araştırma aracı olarak kullanılması sonunda elde edilen film. Bu çeşit filmler, belgesel türün en yalınç, en dolaysızıdır. Bu çeşit filmlerde herhangi bir sanat kaygısı yer almaz. Bütün kaygı, araştırma konusunun film üzerine en iyi, en açık ve seçik biçimde aktarılmasıdır. Alıcı[1], çoğunlukla, bir mikroskopla, teleskopla ya da röntgen, gelişmiş tıp aygıtlarıyla birleştirilerek kullanılır □ *belgesel*

ara taşıyıcı [Fr. *interporteuse, "intercarrier"* || İng. *intercarrier (sound)* || Al. *Intercarrierverfahren, Zwischenträgerverfahren* || İta. *"intercarrier"*] *TV.*

Ses için yinelenim değiştirimi kullanan televizyon yayınında, resim ve ses için ortak bir ara yinelenim yükselteci bulunan almaçlarda kullanılan işlem. Sesin yayımlanmasında genlik değiştiriminden yararlanan dizgelerde ses ile resmin değiştirimi aynı çeşitten olduğu için, bunları kendi ara yinelenim katına göndermeden önce birbirinden ayırmak gerekir. Buna karşılık ses, yinelenim değiştirimiyle yayımlanırsa bu ayırmaya gerek kalmaz. Bu durumda resim-ses bütünü bir genlik bulucuya gelir. Genlik bulucu bir yandan video imini yeniden kurar, bir yandan da ses taşıyıcıyı, ses ile resim taşıyıcı arasındaki farka eşit bir yinelenime yerleştirir. Olağan bir ayırıcı, genellikle 5,5 MHz olan bu yinelenimden ses imini ayırır. Bu durumda, bu işlemde, ses ana yinelenim katına gerek kalmamış olur ⌶ *almaç, ana yinelenim katı, ara yinelenim katı, ara yinelenim yükselteci, ayırıcı, bulucu, genlik değiştirimi, resim, ses, yinelenim değiştirimi*

ara verme [Fr. *arrêt momentané* ‖ İng. *pause* ‖ Al. *Stopp* ‖ İta. *pausa*] *V.* Video ve ses aygıtlarında saptama[2] yaparken aygıtı geçici olarak durdurma ⌶ *ara verme düğmesi, ses aygıtı, video aygıtı*

ara verme-dondurma [İng. *pause-still* ‖ Al. *Stopp-Still*] *V.* Video aygıtında saptama[2] yapılırken alınması istenmeyen bölümlerde saptamaya ara verilmesi ya da okuma[3] sırasında herhangi bir resmin sürekli izlenmesi. Bununla ilgili dokunaca basılarak sağlanır. Okuma[3] sırasında bu dokunaca her basışta resim tek tek ilerler ⌶ *okuma[3], resim, saptama[2], video aygıtı*

ara verme düğmesi [Fr. *bouton (touche) d'arrêt momentané* ‖ İng. *pause button (knob)* ‖ Al. *Stopptaste* ‖ İta. *manopola di pausa*] *V.* Video ve ses aygıtlarında aygıtın geçici olarak durmasını sağlayan düğme ⌶ *ara verme, ara verme-dondurma*

araya girme [İng. *cut in*] *TV.* Bir televizyon izlencesi sürerken, bir yıldırım haberi ya da özel bir iletiyi araya yerleştirme ⌶ *izlence, yıldırım haber*

araya koyum [Fr. *insertion* ‖ İng. *intercutting* ‖ Al. *"intercutting"* ‖ İta. *"intercutting"*] *S.* Almaşık kurguyu gerçekleştirmek için, iki ayrı küme oluşturan çekimlerin sırayla birbiri arasına yerleştirilmesi ⌶ *almaşık kurgu, çekim, kurgu*

arayazı [E.t. *yazı, izahat* ‖ Fr. *sous-titre, carton* ‖ İng. *intertitle, subtitle, continuity title, bridging title* ‖ Al. *Zwischentitel* ‖ İta. *didascalia*] *S.* Sessiz sinema çağında, ayrı ayrı çekimler, görünçlükler birbirini izleyip filmlerin uzunluğu arttıkça izleyicilere bunlarla ilgili bilgileri, söyleşmeleri, sözü vermek; konuyla, olguyla ilgili açıklamalarda bulunmak üzere iki çekim arasına yerleştirilen yazı. Arayazı 1900'den başlayarak sessiz sinemada görüntünün yanı sıra, sözün eksikliğini gidermek için başvurulan bir anlatım aracıydı. Bugün de öykülü filmlerde zaman zaman; belgesel filmlerde sık sık kullanılan bir yoldur ⌶ *açıklama, belgesel film, çekim, olgu, öykülü film, öyküleme yazısı, sessiz sinema, söyleşme, yazı*

ara yinelenim [E.t. *ara frekans* ‖ Fr. *fréquence intermédiaire, FI, moyenne fréquence, MF* ‖ İng. *middle frequency, MF, intermediate frequency, IF* ‖ Al. *Zwischenfrequenz, ZF* ‖ İta. *frequenza intermedia, IF*] *TV.* Bir televizyon almacındaki bulucuya uyabilmesi için bir yayının çevrildiği yinelenim ⌶ *almaç,*

bulucu, yayın, yinelenim, yinelenim değiştirme

ara yinelenim katı [E.t. *ara frekans* katı || Fr. *étage à fréquence intermédiaire* || İng. *intermediate frequency stage* || Al. *Zwischenfrequenzstufe* || İta. *stadio di frequenza intermedia*] *TV.* Almaçta, yinelenim değiştiriminden sonra istenilen imi ayıran ve güçlendiren katlar □ *almaç, im', yinelenim değiştirimi*

ara yinelenim yükselteci [E.t. *ara yinelenim amplifikatörü, ara frekans amplifikatörü* || Fr. *amplificateur fréquence intermédiaire* || İng. *intermediate frequency amplifier* || Al. *Zwischenfrequenzverstärker* || İta. *amplificatore di frequenza intermedia*] *TV.* Ses ve resim ara yinelenimlerinin yükseltilmesini sağlayan yükselteçler *ara yinelenim, ses ara yinelenimi, resim ara yinelenimi, yükselteç*

arı çekim [İng. *candid shot*] *S/TV/V.* Önceden hazırlanmadan, sınanmadan, çoğunlukla rastgele saptanmış çekim □ *çekim*

Arı Göz [Fr. *"Candide Eye"* || İng. *Candid Eye* || Al. *"Candid Eye"* || İta. *"Candid Eye"*] *S/TV.* Kanada'daki Ulusal Sinema Kurumu'nun 1958-1960 yıllarında televizyon için gerçekleştirdiği filmlerden oluşan bir akım; dolaysız sinemanın çeşitlerinden biri □ *dolaysız sinema*

arı sinema [Fr. *cinéma pur* || İng. *pure cinema* || Al. *"cinéma pur," reine Film* || İta. *cinema puro*] *S.* Öbür sanatların etkisinden sıyrılmış, yabancı öğelerden arınmış, salt sinemaya özgü bir dil ve anlatımın geliştirilmesi gereğini savunan görüş. Arı sinema, özellikle, öykülü filme bir tepki olarak ortaya atılmış, sinemanın görsel özelliği savunulmuştur □ *öykülü film, salt film, Sinema-Göz, soyut film,*

AromaRama [Fr. *AromaRama* || İng. *AromaRama* || Al. *AromaRama* || İta. *Aroma Rama*] *S.* 1959'da ilk gösterimi yapılan bir kokulu film işlemi. Amerikalı Charles Weiss'ın geliştirdiği bu işlemde otuz bir çeşit ayrı koku, Stratonic adı verilen bir aygıt yardımıyla, filmin görüntülerine uygun olarak iklimleyici dizgesinden salona dağılır, sonra temizlenir. Daha sonra Smell-O-Vision dizgesiyle geliştirilmiştir *kokulu film, Smell-O-Vision*

Arriflex™ [Fr. *Arriflex* || İng. *Arriflex, Arri* || Al. *Arriflex* || İta. *Arriflex* || "Arriflex" ayırmaçtır; gerçekte "Arriflex"teki "Arri," bu alıcının yaratıcıları olan Arnold'un "Ar"ı ile Richter'in "Ri"sinden alınmadır] ABD'deki Arriflex Ortaklığının ürettiği üstün nitelikli alıcı[1]. İlk kez 1937'de Almanya'da gerçekleştirilerek piyasaya sürüldü ve İkinci Dünya Savaşı sırasında Almanlarca çok kullanışlı bir savaş alıcısı olarak geliştirildi. Savaş sonunda Amerikalılarca ABD'ye götürülen kimi Arriflex alıcıları Hollywood'da kullanıldı. 1947'de Arnold ile Richter, Arriflex'i yeniden geliştiler. Hubercilik ve belgecilikte en çok kullanılan alıcılardan biri olduğu gibi işlik dışındaki çalışmalarda uğraşmanların en çok yeğledikleri 35 mm'lik alıcılardan olan Arriflex'in daha sonra geliştirilen modelleri Arriflex IIC ve BL'dir. Arriflex 535 modeliyse birçok elektronik düzenekle donatıldığı gibi, ayrıca zaman düzgüsü ve KEYKODE üreteccini de içerir. Aynı ortaklığın yine üstün nitelikli 16 mm'lik alıcıları da (Arriflex ST, M, BL) vardır *alıcı, KEYKODE, 16 mm'lik alıcı, 35 mm'lik alıcı, zaman düzgüsü*

artçağdaşçılık [E.t. *postmodernizm* || Fr. *postmodernisme* || İng. *postmodernism* || Al. *Postmodernismus* || İta. *postmodernismo*] *S/TV/V/BS.* **1.** İşleyim sonrası toplumunun yığınsal üretim ve geç anamalcılık (ya da çokuluslu anamalcılık) döneminde, daha önceki çağdaşçılık dönemine egemen olan aydınlanmanın insancılığını, ussallığını, doğrularını, gerçeklerini eleştirmeye, sorgulamaya, giderek bunlara saldırıya yönelen akım. Artçağdaşçılık, her dönemin kendi doğrularını, gerçeklerini, ussallığını oluşturduğunu; evrensel doğrular, gerçekler olmadığını savlar; her türlü kapsamlı dünya görüşüne, düşünyapıya karşı çıkar. Artçağdaşçılara göre, çağdaşçılığın zamanı geçmiştir; yepyeni bir dönem başlamıştır. Ancak yine bunlara göre, artçağdaşçılık sanatı, hem daha önceki dönemin sanatına bağlıdır hem de ona bir başkaldırı, meydan okumadır. İkinci Dünya Savaşı'ndan sonra oluşmaya, belirginleşmeye başlayan ve bu çelişkili tutumu yansıtan artçağdaşçılık, kendi tutum ve görüşünü, açık ve seçik biçimde ortaya koymaktansa ya da bunu yapamadığından, sonuçta seçmecilikte karar kılar; bunun çarpıcı bir örneği, artçağdaşçılığın yazın alanındaki tutumudur: Türlere özgü niteliklerin olamayacağını, türler arasında sınır çizilemeyeceğini ileri süren artçağdaşçılık, yapıtlarını değişik türlerin, biçemlerin, anlatıların bir karışımı olarak ortaya koyar. Bir başka belirgin tutum, ağırlığı olan her şeyin şimdiye dek söylendiği, dolayısıyla ne söyleneceğinden çok, nasıl söyleneceğinin yani içerikten çok biçimin önem kazandığı savıdır. Dolayısıyla, artçağdaşçılıktan yana olanlar, daha önceki önemli yapıtları ele alıp kimileyin bunlara anıştırmalarda bulunurlar, överler; kimileyin de bunların gırgırlamasını yaparlar. Bu akımın eleştirmedeki tutumu da yine yukarıdaki görüşlerinden kaynaklanır ve herhangi bir metnin içeriği üzerinde değil, yazınsal değerleri, nitelikleri üzerinde yoğunlaşır. Artçağdaşçılığın eleştiri alanındaki önemli bir yaklaşımı yapısökme'dir (déconstruction). Ancak bu yaklaşım doğrudan doğruya artçağdaşçılığın buluşu olmaktan çok, artyapısalcılığın bir kanadından kaynaklanmıştır. 1960'ların ikinci yarısında Fransız düşünürü Jacques Derrida'nın kitaplarında ileri sürdüğü bu görüşe göre, dilin herhangi tek bir anlamı yüzde yüz yansıtması söz konusu olamaz. Tam tersine herhangi bir metinde birbiriyle çelişen, çatışan durumlar vardır; önemli olan da ilk okumada ortaya çıktığı sanılan anlam değil, bu çelişkiler, çatışkılarla, hatta yazılmayan, söylenmeyenlerle, boşluklarla ortaya konan değişik anlamlardır; bu da ancak, metni yaratanın kurduğu yapıyı oluşturan bütün parçaların tek tek "sökülerek" çözümlenmesiyle ortaya konabilir. Herhangi bir metinde yazarının baştan belirlediği, tek ve değişmez bir anlam değil, yazarının ereğini, niyetini bile aşan çok değişik anlamların yer aldığı ancak böyle bir çabayla saptanabilir. Başlangıçta her türlü düşünyapıya karşı çıkmakla övünen artçağdaşçılık, 20. yüzyılın son çeyreğinde tüm dünyada gemi azıya almaya başlayan ve son çözümde yenisömürgeciliğin yeni adı olan yuvarsallaşmacılığın, Yeni Dünya Düzeni'nin düşünyapısına dönüşmüştür. *S/TV/V.* **2.** Artçağdaşçılığa göre üretilmiş filmler, izlenceler, videolar. Bunların en belirgin özellikleri şunlardır: Türler arasındaki sınırların kaldırılması, türlerin birbirine karışımı; eski filmlere dokundurmalarda, eski filmlerin ünlü görünç-

lüklerine göndermelerde bulunulması, bunlardan alıntılar yapılması; bunların girgirlama yoluyla yeniden işlenmesi; bireyselciliğin, bireye özgü biçemin ikinci sıraya itilmesi ya da tümden göz ardı edilmesi; tüm çalışmalarda seçmeciliğin ağır basması; estetik kaygıların bir yana bırakılarak sık sık "ucuz roman" anlayışına yönelinmesi... ⌶ *girgirlama, görünçlük, tür, yapısalcılık*

artıuç [E.t. *anot* ‖ Fr. *anode* ‖ İng. *anode* ‖ Al. *Anode* ‖ İta. *anode*] *S/TV.* Pozitif elektrikucu. Bir radyo ışıtacı ya da eksiuç ışıtacında artıuç, pozitif gerilim verilen ve eksiucun yaydığı elektronları çeken elektrottur ⌶ *eksiuç, eksiuç ışıtacı, elektrikucu, elektron, gerilim*[2]*, radyo ışıtacı*

art kılavuz [E.t. *son parça filmi* ‖ Fr. *amorce de fin de bobine* ‖ İng. *tail leader, traile, run out* ‖ Al. *Nachlauf* ‖ İta. *coda finale*] *S/TV/V.* **1.** Bir film makarasının sonuna takılan kılavuz çeşidi. Dağıtım eşlemlerinde bu kılavuz, filmi hem yıpranmaktan korur hem de filmin hangi bölümü olduğunu belirtir. Negatiflerde bu kılavuzda ayrıca başlangıç imi de yer alır. Böylelikle bu negatif, kendisiyle ilgili ses kuşağıyla geriden öne doğru da basılabilir. *TV/V.* **2.** Bir video makara ya da kutucuğundaki kuşağın ya da ses kuşağının sonunda yer alan koruyucu parça ⌶ *başlangıç imi, dağıtım eşlemi, film, kılavuz, makara, negatif, ön kılavuz, ses kuşağı*

artzamanlı [E.t. *artsüremli* ‖ Fr. *diachronique* ‖ İng. *diachronic* ‖ Al. *diachronisch* ‖ İta. *diacronico*] *GBS/TV/V.* Dil olgularındaki evrimin, ele alındığı zaman içinde, tarih sırasına göre, doğrusal bir çizgi üzerinde incelenmesiyle ilgili. Sinema, televizyon, videoda zamanın, bir olgunun, bir öykünün anlatımında başından sonuna doğru düz bir çizgide gelişmesini; ayrıca filmi oluşturan çeşitli öğelerin bu doğrultuda incelenmesini anlatır. Zamandaş'ın karşıtı ⌶ *olgu, öykü, zamandaş*

Asa ⌶ **ampersaat**

ASA duyarlığı [E.t. *ASA derecesi* ‖ Fr. *méthode ASA* ‖ İng. *ASA film speed, ASA speed, ASA rating, ASA numbers, ASA exposure index* ‖ Al. *ASA Empfindlichkeit* ‖ İta. *sensibilità ASA*] *S.* Film duyarlığını belirtmek ereğiyle 1941'den beri Amerika Ölçünler Birliği'nce uygulanan bir yöntem. Benzer yöntemlere göre en büyük üstünlüğü, sayılarının aritmetik diziye göre artıp azalması, ışıklama süresini hemen verebilmesidir. Gerçekten de ASA yönteminde ışıklama sayısı bir katına çıkınca film duyarlığı da bir katına çıkar; bu durumda ışıklama süresi yarı yarıya azalır. Örneğin 100 ASA'lık bir film, 50 ASA'lık bir filmden bir kat daha duyardır. 100 ASA'lık film için 1/50 saniyelik ışıklama süresi kullanılırken, 50 ASA'lıkta bu süre 1/25 saniyeye çıkar. ASA sayısı küçük olan bir filmde birbirine daha yakın ufak tuz tanecikleri yer alır; daha seçik, daha ince tanecikli resim verir; daha güçlü ışık gerektirir. 75'in altındaki ASA sayısı olan filmler az duyarlıklı; 75-125 arası ASA sayısı olan filmler orta duyarlıklı; 126-150 ASA sayısı olan filmler olağan duyarlıklı; 150'den artık ASA sayısı olan filmler de üstün duyarlıklı sayılır. ASA duyarlığı yöntemi yeni olmasına karşın, kullanışlılığından ötürü bütün benzer yöntemlerin önüne geçmiştir. Yeni ışıkölçerlerin çoğu da ASA duyarlığına göre yapılmıştır. BSI duyarlığı da ASA duyarlığına uyar. Ancak günümüzde ASA duyarlığının yerini ISO duyarlığı almıştır. Buna kar-

şılık Alman İşleyim Ölçünü'nce uygulanan DIN duyarlığı, aritmetik değil logaritmik temele dayanır ve filmin duyarlığı her 3 derecede bir kat artar □ *Amerika Ölçünler Birliği, BSI duyarlığı, DIN duyarlığı, duyarlık, ISO duyarlığı, ISO ölçünleri, ışıklama süresi, ışıkölçer*

ASA - DIN ÇEVİRME TABLOSU

ASA	DIN	ASA	DIN
50	18	200	24
64	19	250	25
80	20	320	26
100	21	400	27
125	22	500	28
160	23	650	29

asansör çekimi [İng. *elevator shot*] *S.* Asansöre ya da asansörü andıran bir araca yerleştirilen alıcının tam düşey olarak inip çıkma sırasında saptadığı çekim □ *alıcı[1], çekim*

ASA ölçünleri [E.t. *ASA standartları* || Fr. *standards ASA* || İng. *ASA standards* || Al. *ASA-Normen* || İta. *misure ASA*] *S/TV.* Amerika Ölçünler Birliği'nce sinema ve televizyon alanında konulan ölçünler □ *Amerika Ölçünler Birliği*

A sarması [Fr. *enroulement de la pellicule dans le sens A* || İng. *A winding* || Al. *A Aufrollen* || İta. *avvolgimento A*] *S.* Tek delikli filmlerde duyarkat içteyken film saat yönünde açıldığında deliklerin alıcı yönetmeninden sağında olduğu sarma çeşidi. Bu çeşit sarmalar, değmeli basım sırasında kullanılır. Daha çok 16 mm'lik filmlerde kullanılır. B sarması'nın karşıtı □ *alıcı yönetmeni, B sarması, değmeli basım, duyarkat, 16 mm'lik film, sarma, tek delikli film*

asetat [E.t. *halliyet* || Fr. *acétate* || İng. *acetate* || Al. *Azetat* || İta. *acetato*] *S.* **1.** Asetik asidin (sirke asidi) tuzu. Yanmaz film tabanını oluşturan asetat film yapımında kullanılan selüloz asetatın ham maddesidir. **2.** Saydam yaprak □ *asetat film, asetat taban, saydam yaprak, selüloz asetat, taban, yanmaz film*

asetat film [Fr. *film acétate* || İng. *acetate film* || Al. *Azetatfilm, Azetatzellulosefilm* || İta. *film acetato*] *S.* Tabanı asetattan yapılma film □ *asetat taban, taban*

asetat kuşak [Fr. *bande acétate* || İng. *acetate tape* || Al. *Azetatband* || İta. *banda acetato*] *S/TV.* Üzerinde mıknatısa duyarlı demir oksit katı bulunan ses kuşağı. Evlerde ve tecimsel yapımda ses saptamasında kullanılır □ *demir oksit, kuşak[1], mıknatıs, ses, saptama[2]*

asetat taban [Fr. *support acétate* || İng. *acetate base* || Al. *Azetatträger* || İta. *supporto acetato*] *S.* Isıya dayanıklı olduğundan, çabuk alev alan selüloz nitrat yerine kullanılan selüloz asetatlı taban. Böylelikle yanmaz taban, dolayısıyla yanmaz film elde edilir. 35 mm'lik filmlerde kullanılan asetat taban 1951'-de ortaya çıkmış, ondan sonra nitrat tabanların kullanılması yasaklanmıştır. Asetat taban günümüzde de kullanılmaktadır. □ *selüloz asetat, selüloz nitrat, taban, yanmaz film, yanmaz taban*

asetik asit [Fr. *acide acétique* || İng. *acetic acid* || Al. *Essigsäure* || İta. *acido acetico*] *S.* Sirke asidi. Keskin kokulu, aşındırıcı bir sıvı olan asetik asit odunun damıtılmasıyla elde edilir. Hem selüloz asetat yapımında kullanılır hem de saptama banyosuna katılır □ *asetat,*

asetat film, asetat taban, saptama', saptama banyosu, selüloz asetat

aseton [Fr. *acétone* || İng. *acetone* || Al. *Azeton* || İta. *acetone*] *S.* Renksiz, alev alır, hoş kokulu bir sıvı. Eriten olarak yapıştırıcıda kullanılır ⊐ *yapıştırıcı*

ası [E.t. *afiş* || Fr. *affiche, pavé publicitaire* || İng. *poster* || Al. *Plakat* || İta. *affisso*] *S.* Film tanıtısı için hazırlanan çeşitli biçim ve boylardaki duvar duyurusu ⊐ *tanıtı*

askı [Fr. *battant* || İng. *batten* || Al. *Latte* || İta. *cantinella*] *S/TV/V.* Işık kaynakları, donatımlar ya da bezemlerin asılması ya da desteklenmesinde kullanılan tahtadan ya da madenden çubuklar. Genellikle yatay ya da düşey olarak kullanılan yalın bir çubuktan oluşur ⊐ *bezem, donatım, ışık kaynağı*

askı, film askısı [Fr. *support de film coupé pour montage, chutier* || İng. *cut-out hanger, editing rack, rack (for editing)*] *S.* Kurgu odasında, üzerine film parçalarının takıldığı sıra çengeller ⊐ *film, kurgu odası*

asma donatım [Fr. *cintre* || İng. *flies, fly(s)* || Al. *Züge* || İta. *volanti*] *S/TV.* Düzlükte tavandan aşağıya asılı olarak bulundurulan, gerektiğinde indirilip kaldıran donatım çeşidi ⊐ *donatım, düzlük, üst uzam*

astar [E.t. 1. *yapışkan altlık* || Fr. 1. *substratum* || İng. 1. *substratum, adhesive substratum, subbing layer,* 2. *binder* || Al. 1. *substratum,* 2. *Binder* || İta. 1. *substrato,* 2. *legante*] *S.* **1.** Duyarkatın tabana sağlamca yapışmasını sağlamak üzere tabana çekilen yapışkan kat. **2.** Bir video kuşağında mıknatıslı parçacıkları birbirine ve tabana bağlayan yapışkan ⊐ *duyarkat, taban*

astigmatlık [E.t. *astigmatizm* || Fr. *astigmatisme* || İng. *astigsmatism* || Al. *Astigmatismus* || İta. *astigmatismo*] *S/TV/V.* Bir mercek kusuru: Optik eksenden uzakta bulunan bir noktanın görüntüsünün, eksenden uzaklaştıkça, nokta olarak değil doğru, elips, çember, ilkine düşey doğru olarak görünmesi. Başka bir deyişle, görüntünün ortak odağa düşmesini önleyen kusur. Bu kusur astigmatönler mercekle giderilir ⊐ *astigmat mercek, astigmatönler*

astigmat mercek [Fr. *lentille astigmatique, objectif astigmatique* || İng. *astigmatic lens* || Al. *astigmatisch Linse* || İta. *lente astigmatico*] *S/TV.* Astigmatlık kusuru olan mercek ⊐ *astigmatlık, astigmatönler*

astigmatönler (mercek) [E.t. *anastigmat* || Fr. *anastigmat, objectif anastigmatique* || İng. *anastigmatic (lens), anastigmat (lens)* || Al. *Anastigmat* || İta. *obiettivo anastigmatico*] *S/TV.* Astigmatlığı düzelten, görüntünün ortak odağa düşmesini sağlayan mercek ⊐ *astigmatlık*

ASTRA [Fr. *ASTRA* || İng. *ASTRA* || Al. *ASTRA* || İta. *ASTRA*] *TV.* Avrupa Uydu Ortaklığı'nın 1988'de uzaya gönderdiği ilk özel iletişim uydusu. Bu uydular yayını doğrudan evlere ulaştıracak yapıdadır ⊐ *Avrupa Uydu Ortaklığı, uydu, iletişim uydusu*

Asya Yayın Birliği [Fr. *Union asiatique de radiodiffusion, ABU* || İng. *Asian Broadcasting Union, ABU* || Al. *Asiatische Rundfunk und Fernsehunion, ABU, Union der Asiatischen Rundfunkorganisationen* || İta. *Unione asiatica di radiodifusione, ABU*] *TV.* Asya ile Büyük Okyanus ülkelerinin radyo-televizyon kuruluşlarını bir araya getiren bir-

lik. Üyeleri arasında radyo-tele-vizyon konusundaki işbirliği ve izlence alışverişini sağlayan bu birlik 1 Temmuz 1964'te kuruldu. Yönetim Merkezi Tokyo'da (Japonya), Genel Sekreterliği Sydney'dedir (Avustralya).

"aşağıya çevrin!" [Fr. *pano bas!* || İng. *tiltdown!* || Al. *Kamera von oben!* || İta. *pano basso!*] *STV.* Alıcı yönetmenine aşağıya çevrinme için verilen komut ☐ *aşağıya çevrinme, çevrinme*

aşağıya çevrinme [Fr. *pano bas* || İng. *downward tilting* || Al. *nach unten Schwenk* || İta *panoramica verticale verso il basso*] *S/TV.* Düşey çevrinmenin aşasıya doğru olanı. Yukarıya çevrinme'nin karşıtı ☐ *çevrinme, düşey çevrinme, yukarıya çevrinme*

"aşağıya kaydır!" [Fr. *travelling bas!* || İng. *track down!* || Al. *senken!* || İta. *carrello basso!*] *S/TV.* Alıcı yönetmenine aşağıya kaydırma için verilen komut ☐ *aşağıya kaydırma, kaydırma*

aşağıya kaydırma [E.t. *aşağıya hareket* || Fr. *travelling vertical vers bas* || İng. *downward vertical tracking* || Al. *Senkung* || İta. *carrello verticale verso il basso*] *S/TV.* Düşey kaydırmanın aşağıya doğru olanı. Yukarıya kaydırmanın karşıtı ☐ *kaydırma, düşey kaydırma, yukarıya kaydırma*

aşamalı tarama [Fr. *balayage progressif* || İng. *progressive scanning*] *TV.* YSTV için geliştirilen tarama yöntemi. Elektrik akımının yineleminden doğan kırpışmayı önlemek için kullanılan geçmeli taramadan iki bakımdan ayrılır: Biri, daha iyi seçme gücü, öbürü nitelikli yönünden taşıdığı sınırsız olanaklar ☐ *akım, geçmeli tarama, kırpışma, tarama, yinelenim, yüksek seşiklikli televizyon*

aşık [E.t. *kam* || Fr. *came* || İng. *cam (intermittent)* || Al. *Kamm* || İta.*camma*] *S.* Herhangi çapraşık bir devinimi sağlayabilecek biçimde yapılmış ve merkezinden geçmeyen bir dingile bağlı madenden küçük parça. Alıcı[1] ve göstericilerde filmin aralı devinimini sağlayan tırnakları gerekli biçimde çalıştırır ☐ *alıcı[1], aralı devinim, gösterici, tırnak*

aşırı açındırılmış [E.t. *sürdevelope* || Fr. *surdéveloppé* || İng. *overdeveloped, cooked* (a.) || Al. *überentwickelt* || İta. *supersviluppato*] *S.* Aşırı açındırmaya uğramış film ☐ *açındırma, aşırı açındırma*

aşırı açındırma [E.t. *aşırı yıkama, sürdevelopman* || Fr. *surdéveloppement* || İng. *overdevelopment, cooking* (a.) || Al. *Überentwicklung* || İta. *supersviluppo*] *S.* Açındırmacın duyarkat üzerinde gereğinden uzun etki göstermesinden ortaya çıkan açındırma kusuru. Düşük açındırmanın karşıtı ☐ *açındırmaç, açındırma, düşük açındırma*

aşırı açındırmak [Fr. *surdévelopper* || İng. *overdevelop, cook* (a.) || Al. *überentwickeln* || İta. *supersviluppare*] *S.* Aşırı açındırma eylemi ☐ *aşırı açındırma*

aşırı hız [Fr. *ultra-accéléré* || İng. *ultra-speeded up, ultra-high speed, UHS, ultra-high speeded up, super-high speeded up* || Al. *schnellzeitraffer* || İta. *ultra-accelerato*] *S.* Aşırı yavaş çevirim sonunda varlıkların, nesnelerin doğal hızlarının görüntülükte çok hızlı görünmesi durumu. Aşırı yavaş'ın karşıtı ☐ *aşırı yavaş, aşırı yavaş çevirim, çevirim*

aşırı hızlı alıcı [Fr. *caméra à grande vitesse, caméra ultra-rapide, appareil de prise de vues à ultra-rapide* || İng. *ultra-*

speed camera, ultra-high speed camera, super-high speed camera, high speed camera || Al. *Schnellzeitraferkamera, Zeitdehnerkamera* || İta. *camera ultra-accelerato, apparecchio da ripresa a grande velocità*] *S.* Aşırı hızlı çevirimde kullanılan özel yapıda alıcı[1] ☐ *alıcı[1], aşırı hızlı çevirim*

aşırı hızlı çevirim [Fr. *prise de vues à haute fréquence (à grande vitesse, à ultra-rapide)* || İng. *ultra-high speed photography, super-high speed photography* || Al. *Schnellzeitraferaufnahme* || İta. *presa da alta frequenza, ripresa a grande velocità*] *S.* Saniyede 250 resmin üstünde yapılan çevirim. Son derece hızlı devinen varlıkların, nesnelerin devinimini incelemek üzere başvurulan aşırı hızlı çevirim sonunda görüntülükte aşırı yavaşlatılmış devinim ortaya çıkar. Saniyede yüz milyon resim alabilecek özel alıcılar yapılmıştır ☐ *aşırı hızlı alıcı[1], yavaşlatılmış devinim*

aşırı hız sineması [Fr. *cinéma ultra-rapide (à grande vitesse)* || İng. *ultra-speed cinematography, ultra-high cinematography, super-high speed cinematography* || İta. *cinema ultrarapido*] *S.* Aşırı hızlı çevirimle uğraşan sinema kolu ☐ *aşırı hızlı çevirim*

aşırı ışıklama [E.t. *çok ışıklama, sürekpozisyon* || Fr. *surexposition* || İng. *overexposure* || Al. *Überbelichtung* || İta. *sovresposizione*] *S.* Alıcı[1] ya da basım aygıtında, ışık yeğinliğinin, ışıklama süresinin ya da her ikisinin gereğinden çok olması yüzünden konudaki tonların aktarımının gerçeğe uygun olmamasına yol açan durum. Aşırı ışıklama sonucunda görüntüler soluk, silik bir görünüş alır. Düşük ışıklama'nın karşıtı ☐ *ışıklama, düşük ışıklama*

aşırı ışıklamak [Fr. *surexposer* || İng. *overexpose* || Al. *überbelichten* || İta. *sovresporre*] *S.* Aşırı ışıklama eylemi ☐ *aşırı ışıklama*

aşırı ışıklı [E.t. *sürekspoze* || Fr. *surexposé* || İng *overexposed* || Al. *überbelichtet, überbelichteter (Film)* || İta. *sovresposto*] *S.* Aşırı ışıklamaya uğramış filmin durumu. Düşük ışıklı'nın karşıtı ☐ *aşırı ışıklama, düşük ışıklı*

aşırıiletken [E.t. *süperiletken* || Fr. *superconductif* || İng. *superconductive* || Al. *Supraleiter* || İta. *superconduttore*] *S/TV.* Aşırıiletkenlik özelliği taşıyan ☐ *aşırıiletkenlik, iletken, iletkenlik, yarıiletken*

aşırıiletkenlik [E.t. *süperiletkenlik* || Fr. *superconductivité* || İng. *superconductivity* || Al. *Supraleitfähigkeit* || İta. *superconduttività*] S/TV. Kimi metallerin ya da alaşımların düşük sıcaklıkta (örneğin saltık sıfırın birkaç derece üstünde) elektriksel direncinin tümünü yitirerek tam iletken durumuna geçmesi; böylece aşırıiletken bir çevrimdeki bir elektrik akımı, bu akımı üreten kaynak ortadan kalktıktan sonra da yıllarca azalmadan sürebilir. Aşırıiletkenlik özellikle bilgisayarların yapımında önemli bir yer tutar ☐ *aşırıiletken, iletken, iletkenlik, yarıiletken*

aşırı sert [Fr. *contraste maximum* || İng. *maximum contrast, high contrast, hicon* || Al. *kontrastreich, superkontrast*] *S/TV.* Aşırı sertlikteki filmlerde elde edilen ve etkilerde kullanılan, karanlık ile aydınlık bölümleri arasındaki karşıtlık aşırı ölçüye varmış görüntü. Bu görüntünün ereği, boş film ya da video kuşağı üzerine ışığın ya da görüntünün ulaşmasını önleyerek burada bu görüntüye uygun bir delik oluşturmaktır. Bu

delik daha sonra başka bir görüntüyle doldurulur ☐ *aşırı yumuşak, etkiler, sert*

aşırı yavaş [Fr. *ultra-ralenti* || İng. *ultra-slow motion* || Al. *Ultrazeitdehner* || İta. *ultra rallentato*] *S.* Aşırı hızlı çevirim sonunda varlıkların, nesnelerin doğal hızlarının görüntülükte çok yavaş görünmesi durumu. Aşırı hız'ın karşıtı ☐ *aşırı hızlı çevirim, aşırı yavaş*

aşırı yavaş çevirim [Fr. *prise de vues à ultra-ralenti* || İng. *ultra-slow motion photography* || Al. *Ultrazeitdehneraufnahme* || İta. *presa ad ultra rallentato*] *S.* Her bir resmin saatte, günde bir gibi çok uzun zaman aralıklarıyla saptanmasına dayanan çevirim. Son derece yavaş devinen varlıkların, nesnelerin devinimini incelemek ereğiyle başvurulan aşırı yavaş çevirim sonunda görüntülükte aşırı hızlandırılmış devinim ortaya çıkar. Örneğin her on dakikada bir, tek resim saptamak yoluyla çevirim yapılır, sonra bu film saniyede 24 resimli gösterimle oynatılırsa bir saniyelik gösterime gerçekte 24x10 dakikalık (yani 4 saatlik) devinim sığdırılmış olur. Böylelikle yine örneğin 24 saat süren bir çiçeğin açılıp kapanması 6 saniyelik bir gösterime sığdırılır ☐ *aşırı hızlandırılmış devinim*

aşırı yavaş sineması [Fr. *cinéma ultra-ralenti* || İng. *ultra-slow motion cinematography*] *S.* Aşırı yavaş çevirimle uğraşan sinema kolu ☐ *aşırı yavaş çevirim*

aşırı yinelenim(ler), AşY [Fr. *"HYPER"* || İng. *hyperfrequence, HYPER* || Al. *"HYPER"* || İta. *"HYPER"*] *TV.* Eskiden S-kuşağı adı verilen ve 2.535 - 2.655 Mhz arasında yer alan yinelenimler kuşağı. Burada televizyonda "S" ile gösterilen S1 - S41 olukları yer alır. Kablolu televizyon yayınlarına ayrılmıştır ☐ *kablolu televizyon, kuşak*[3]*, oluk, S-kuşağı, televizyon, yinelenim*

aşırı yumuşak [Fr. *contraste minimum, trop peu contrasté* || İng. *minimum contrast, too slight a contrast, too light a contrast, not contrasted enough, too soft, flat, low contrast, low-con, weak* || Al. *kontrastarm, flau, weich* || İta. *troppo poco contrasto*] *S/TV.* Karanlık ile aydınlık bölümleri arasındaki karşıtlık en aza inmiş, karanlık bölümleriyle aydınlık bölümleri arasında kesin ayırım bulunmayan, donuk (resim) ☐ *aşırı sert, resim, sert, sertlik, yumuşak*

aşırı yüksek yinelenim(ler), AYY [İng. *extremly high frequency, EHF*] *S/TV/V.* 30.000 MHz'den 300.000 MHz'ye (30 – 300 GHz) uzanan yinelenim kuşağı; 1 cm dalga uzunluğundadır ☐ *dalga uzunluğu, yinelenim, yinelenim kuşağı*

aşk filmi [Fr. *film d'amour, romance* || İng. *love film, romance* || Al. *Romanze,* || İta. *film d'amore, romanzo, cineromanzo*] *S/TV/V.* Kahramanlarının hepsi erkek olan, hiç kadın kahramanın bulunmadığı filmler bir yana bırakılırsa aşk, öykülü film yapımının neredeyse tümünde şu ya da bu ölçüde yer alan bir izlektir, Ancak izleyicinin konuşma dilinde "aşk filmi, konusu bütünüyle aşk üzerine kurulmuş filmini anlatır. Bu tür filmler, kadın ve erkek kahramanların birbirlerine âşık oluşunu, bu aşkın gelişimini, bu gelişim içinde karşılaştıkları olayları ele alır. Güçlükler, engeller, bunlara karşı verilen savaşım, acı ve tatlı olaylar, özveriler olaylar örgüsünün başlıca öğeleridir. İlk görüşte aşk, karşılıksız aşk, umutsuz aşk, olanaksız aşk, tutkulu aşk, yasak aşk, tensel aşk, aşk-nefret ikilisi bu tür filmlerdeki aşkların başlıca çeşitlemeleridir. Aşk filmleri derin bir tutkuyu, bu tutkuyu yaşayanların

ruhsal durumlarını derinlemesine, gerçekçi bir tutumla verebilir. Ancak bu çeşit filmler oyunluk yazarı, yönetmen ve oyunculardan büyük bir ustalık, ince bir gözlem istediğinden başarılı örnekleri çok azdır. Geniş yığınlara seslenen aşk filmleri daha çok belli kalıplara dayanan, çoğunlukla gerçekdışı, romantik bir havaya büründürülmüş, ayakları yere basmayan, izleyiciyi oyalama ereği güden, kaçış sineması örnekleri arasında yer alır □ *izlek, izleyici, kaçış, kahraman, oyuncu, oyunluk yazarı, öykülü film, yönetmen*

aşma[1] [Fr. *chevauchement* || İng. *overlap* || Al. *Überlappung* || İta.] *S/TV.* Söyleşmenin, kendine yabancı çekime geçmesi. Genellikle, karşılıklı konuşan iki kişinin seslerinin, öbürkünün görüntüsüyle verilmesinde kullanılır. Böylelikle, konuşanlardan birinin sesi duyulurken, öbürünün de buna gösterdiği tepki görülür □ *çekim, görüntü, örtüşmeli ses, ses, söyleşme*

aşma[2] [Fr. *dépassement* || İng. *overrun* || Al. *Überziehen, Zeitüberschreitung* || İta. *superamento (del tempo)*] *TV.* Bir izlencenin bitiş zamanını geçmesi □ *bitiş zamanı, izlence*

aşma[3] [İng. *overage, overrun*] *S/TV.* Herhangi bir yapımın önceden kararlaştırılan bütçesinde yer alandan daha çok harcama yapılması durumu □ *yapım*

aşma[4] [Fr. *overshooting*] *S.* Bir filmin, önceden belirlenen çevirim süresinin ya da kullanılacak film uzunluğunun ötesine geçmesi □ *çevirim süresi, film, uzunluk*

aşnılama [Fr. *vieillissement* || İng. *ageing, aging* || Al. *Alterung* || İta. *invecchiamento*] *S/TV.* Bir bezeme eskimiş görünümü vermek ereğiyle tozlandırma, örümcek ağları takma, sıvasını dökme... gibi çeşitli yollara başvurularak yapılan çalışma □ *bezem*

aşnılayıcı [Fr. *ouvrier du vieillissement* || İng. *ager*] *S/TV.* Aşnılamayı gerçekleştiren kimse □ *aşnılama*

atılım [İng. *stunting* (a.)] *TV.* Televizyon olukları arasındaki çekişmenin yoğunlaştığı dönemlerde, herhangi bir televizyonun, izlencelerinde beklenmedik değişiklikler yaparak öne geçme çabası □ *izlence, oluk, televizyon*

AşY □ aşırı yinelenim(ler)

A tipi [Fr. 1. *type A,* 2. *type A film* || İng. 1. *type A,* 2. *type A film*] *V.* **1.** 1980'lerde televizyon izlencelerin yayınında kullanılan 1 parmaklık (2,54 cm) video kuşağı. Bu kuşak[1] kısa zaman sonra yerini B tipi ve C tipi video kuşaklarına bırakmıştır. Artık kullanılmamaktadır. *S.* **2.** 3.400 K tungsten ışıtaca dengelenmiş renkli film □ *B tipi, C tipi, izlence, kelvin, renkli film, televizyon, tungsten film, tungsten ışıtaç, yayın*

atlama[1] [Fr. *saut* || İng. *jump (cut)* || Al. *Bildsprung, Sprung* || İta. *salto*] *S/V.* Bir film ya da video kuşağındaki devinimin doğal akışını değiştiren kesim. Devinimin doğal akışını gösteren film parçasından bir parçası çıkarılıp geri kalan parçalar birbirine eklenirse, devinimde birdenbire bir sıçrama ortaya çıkar. Bu sıçrama kimileyin de iki film parçasının hangi noktada birleştirilmesi gerektiğini kesinlikle saptayamamaktan da kaynaklanır. Atlamayı önlemek için gerekirse ara çekim kullanılır. Ancak, atlama şaşırtıcı sonuçlar, çarpıcı etkiler sağlamak üzere bilerek de yapılabilir. Bu durumda daha çok, birbirini izleyen atlamalara yer verilir □ *ara çekim, film, kesim, video kuşağı*

atlama[2] [İng. *drop-out* || Al. *Bandfehlstelle*] *V.* Video kuşağında mıknatıslı katın eksikliğinden, demir oksit parçacıklarının kopup dökülmesinden ya da toz, yağ, kir gibi şeylerin kuşağın bu bölümünü örtmesinden dolayı boş bir alan oluşması ve bu alanda imin bir bölümünün yitimi. Gerçekte bu gibi boş alanlar çok ufaktır ama yine de resim ve ses yitimine, bilgi yitimine yol açabilir. Daha önemli boş alanlar komşu tarama satırlarını da etkileyip, satırların yinelenmesine ya da imin kesilmesine yol açabilir. Atlamalar, kuşaklardaki üretim yanlışlarından, kullanımdaki yanlışlardan ya da kullanıldıkları aygıtlardaki bozukluklardan kaynaklanabilir. Gelişmiş video aygıtlarında atlamaları gizleyen atlama dengeleyicileri vardır ⊐ *atlama dengeleyici, bilgi, demir oksit, dökülme, im*[1]*, mıknatıslı kat, resim, satır, ses, tarama, video kuşağı*

atlama dengeleyici [İng. *drop-out compensator* || Al. *Bandfehlstelle-Ausgleicher*] *V.* Uğraşmanların kullandıkları video aygıtlarında kuşaktaki bir atlamayı ayırt eden ve atlanmış resim bilgisinin yerine bir önceki satırı geçiren elektronik aygıt. Aşırı ölçüde atlaması olan video kuşakları, yalnızca saptamaya elverişsiz olmakla kalmaz, video aygıtının çok duyarlı düzeneğinde demir oksitlerini biriktirerek aygıta da büyük zarar verebilir ⊐ *demir oksit, resim bilgisi, saptama*[2]*, satır, video aygıtı, video kuşağı*

atlamalı basım [Fr. *"skip printing"* || İng. *skip printing, skip framing, skip frame* || Al. *"skip printing"* || İta. *"skip printing"*] *S.* Bir negatifte yalnızca düzenli aralıklarla seçilmiş resimlerin pozitife aktarılmasıyla gerçekleştirilen basım. Örneğin negatifteki her üç resimden yalnız birinin pozitife aktarılması yoluyla yapılan basım. Bu durumda pozitifteki devinim, negatiftekinin üç katı hızlanmış görülür. Hızlandırılmış devinim görüntüsü sağlamak için kullanılır. *TV/V.* **2.** Sinemada atlamalı basımla elde edilen hızlandırılmış devinimin televizyon ve videoda özel aygıtlarla sağlananı. Kimi STE aygıtları bu iş için izlencelenebilir. Çok çapraşık olmayan atlamalı basım etkileriyse, bilgisayarlı kurgu aygıtında tek resimli kurguyla gerçekleştirilebilir. STS'ler de atlamalı basım etkisi yaratacak biçimde izlencelenebilir. Yinelemeli basım'ın karşıtı ⊐ *atlanmış resim, basım, hızlandırılmış devinim, negatif, pozitif, STE aygıtı, yinelemeli basım*

atlanmamış resim zaman düzgüsü [İng. *non-drop frame time code*] *TV/V.* Her televizyon resmini birbirini izleyen bir zaman düzgüsü sayısıyla belirlemeyi ve kurgulamayı erekleyen yöntem. Bu zaman düzgüsü, kısa izlencelerde gerçek zamanla başabaş gider, ancak uzun izlencelerde bu başabaşlık aksar. Bunun nedeni şudur: Zaman düzgüsü ilk kullanılmaya başlandığında, bu düzgü saniyede 30 resimdi. Ancak, renkli video iminin kullanılmasıyla saniyede resim sayısı 29,97 oldu. Kısa izlencelerde saniyedeki bu 0,03 resimlik aksama ortaya herhangi bir sorun çıkarmıyordu. Ancak, izlence bir saati aştığında, zaman düzgüsünde, izlencenin zamanından 3,6 saniye fazlalık ortaya çıkıyordu. Bunu önlemek için, uzun izlencelerde bu yöntem yerine, atlanmış resim zaman düzgüsü kullanılır ⊐ *atlanmış resim zaman düzgüsü, izlence, renkli televizyon, resim, saniyede 30 resim, video imi, zaman düzgüsü*

atlanmış resim [İng. *skip-frame, drop-*

frame] *S.* Atlamalı basımda, atlanmış yani basıma aktarılmamış resim. Yinelenmiş resim'in karşıtı □ *atlamalı basım, yinelenmiş resim*

atlanmış resim zaman düzgüsü [İng. *drop frame time code*] *TV/V.* Her televizyon resmini birbirini izleyen bir zaman düzgüsü sayısıyla belirlemeyi ve kurgulamayı erekleyen yöntem. Bu zaman düzgüsü, kısa izlencelerde gerçek zamanla başabaş gider, ancak uzun izlencelerde bu başabaşlık aksar. Bu aksamayı önlemek ve sorunu çözmek için SMPTE, atlanmış resim zaman düzgüsünü ortaya koydu. Buna göre her dakikada, iki zaman düzgüsü sayısı atlanmaktaydı. Böylelikle zaman düzgüsü ile izlencenin gerçek uzunluğu arasındaki zaman uyuşmazlığı ortadan kalkıyordu. Burada dikkat edilmesi gereken nokta, gerçekte resimlerin sayısı aynı kaldığı halde, zaman düzgüsü sayısının atlanmasıdır. Dolayısıyla, atlanmış resim zaman düzgüsü, zamanla tam uyumdadır. Buna karşılık, atlanmamış resim zaman düzgüsünde zaman düzgüsü sayısı atlanmaz, ama zamanla uyum da yoktur□ *atlanmamış resim zaman düzgüsü, izlence, renkli televizyon, saniyede 30 resim, SMPTE, video imi, zaman düzgüsü*

at operası [Fr. *"horse opera"* || İng. *singing western,* (ABD) *horse opera* (a.), *oater* (a.) || Al. *"Horse Opera"* || İta. *"lıorse opera"*] *S/TV.* (ABD'de) Ufak yapımevlerinin çok ucuza çıkardığı, vurdulu kırdılı, yumruklu dövüşlü, kaçıp kovalamacalı, çoğunlukla da şarkıcı kovboyların oynadıkları kovboy filmi için kullanılan kötüleyici deyim. Bundan alınarak, televizyonda hazırlanan aynı nitelikteki izlenceler için de kullanılır. Kovboyların en iyi "arkadaş"larının at oluşundan ve sesli filmin çıkışıyla şarkıcı kovboyların (en ünlüleri Gene Autry ile Roy Rogers) birdenbire önem kazanmasından kaynaklanmıştır. ABD'de at operası için kullanılan öbür argo ad "oater" (yulafçı, yulaf yiyen) de yine bu filmlerde bolca kullanılan atların, dışarıda (çevirim)ler sırasında sürekli yulafla beslenmesinden kaynaklanır □ *dışarıda (çevirim), kovboy filmi, sesli film, yapımevi*

Auricon [Fr. *Auricon* || İng. *Auricon* || Al. *Auricon* || İta. *Auricon*] *S.* ABD'deki Bern-Bach ortaklığının özellikle televizyon haber izlenceleri için geliştirdiği 16 mm'lik sesli alıcı dizisinin (Auricon Cine-Voice, Auricon Pro 600, Auricon Pro 600 Special ile Auricon Super 1200) ortak adı. Bu diziden ilk üretilen Auricon (1957) özellikle hafifliği, kullanışlılığı, optik ve mıknatıslı ses saptaması yönünden video alıcılarının çıkışına dek haber filmciliğinde yaygın biçimde kullanılmış, ayrıca ABD'de dolaysız sinemanın gelişmesinde önemli bir rol oynamıştır. Bu akımın önderlerinden Richard Leacock ile D.A. Pennebaker 1959'da bir Auricon Cine-Voice alıcısını ele alarak bunu daha kullanışlı duruma sokacak değişiklikleri gerçekleştirdiler (bakaç değiştirilerek alıcı omuza yerleştirilebilecek biçime getirildi; 100 ayaklık (304,8 m) yerleşik doldurmalık yerine 400 ayaklık (121,9 m) değiştirilebilir dış doldurmalık takıldı; alıcı motoru ile ses aygıtı arasında tam bir eşleme sağlandı). Auricon alıcısı 1971'de Cinema Products Ortaklığınca CP adıyla geliştirilerek yeni bir canlılık kazandı □ *alıcı', ayak, bakaç, CP, dolaysız sinema. doldurmalık, eşleme, haber filmi, haber izlencesi, mıknatıslı seslendirme, 16 mm'lik alıcı, optik seslendirme, ses aygıtı, sesli alıcı, video a-*

lıcısı

Avrupa Film Akademisi [İng. *European Film Academy, EFA*] *S.* 1988 kasımında Avrupa Film Ödülleri'nin dağıtımına katılan sinemacıların yaptıkları toplantı sonunda kurulan sinema akademisi. Bu akademi, Avrupa Birliği'nin iletişim araçları izlencesi içinde yer almaktadır. Akademinin erekleri, sinema alanında görüş alış verişi, Avrupalı sinemacılar arasında dayanışma ve iletişini sağlama, halkları çağdaş Avrupa sineması konusunda bilinçlendirmedir. Avrupa Film Akademisi, sinema konusunda çeşitli sempozyumlar düzenlediği gibi Avrupa Film ve İletişim Araçları Yaz Okulu'nu destekler; her yıl Felix Ödülü'nü dağıtır ve yılda iki kez yayımlanan *Felix* adlı sinema dergisini hazırlar ☐ *Felix Ödülü*

Avrupa Irakiletişim Uydusu Örgütü [Fr. *Eutelsat* || İng. *European Telecommunications Satellite Organization, Eutelsat* || Al. *Eutelsat* || İta. *Eutelsat*] *TV.* Avupa ülkelerinin iletişim uydularını hazırlamak ve işletmekle görevli örgütü. Merkezi Paris'te (Fransa) olan bu örgüt, uzaya Eutelsat uyduları göndermektedir ☐ *Eutelsat, uydu*

Avrupa Sinema İşleyimi Komitesi [Fr. *Comité de l'industrie de la cinématographie européenne, CICE* || İta. *Comitato dell'Industria cinematografica Europa, CICE*] *S.* Eski Avrupa Ekonomik Topluluğu'nu (Ortak Pazar) oluşturan altı ülkenin (Fransa, İtalya, Federal Almanya, Benelüks) 1962'de kurduğu komite. Bu ülkeler arasında sinema alanındaki işbirliğini, ortakyapımları geliştirmeyi, sinema işleyimleriyle ilgili mevzuatı Roma Antlaşmasına uygun biçime sokmayı erekler.

Avrupa Taşıyıcı Füze Hazırlama ve Yapma Kurulu [Fr. *Conseil européen pour la mise au point et la construction de lanceurs d'engins spatiaux, CECLES* || İng. *European Launcher Development Organization, ELDO* || Al. *Europäische Organisation für die Entwicklung unden Bau von Raumfahrzeugträgern*] *TV.* 1960'ta altı Avrupa ülkesinin (Fransa, İtalya, Federal Almanya, Belçika, Hollanda, İngiltere Avustralya) uydular için taşıyıcı füzeler gerçekleştirmek üzere kurdukları birlik ☐ *uydu*

Avrupa Uydu Ortaklığı [Fr. *Société européenne des satellites, SES*] *TV.* Avrupa ülkelerince oluşturulan ve 1988'den bu yana ASTRA uydularının çalıştırılmasını sağlayan özel kuruluş. Merkezi Lüksemburg'dadır ☐ *ASTRA, uydu*

Avrupa Uyduyla Irakiletişim Konferansı [Fr. *Conférence européenne de télécommunication par satellites, CETS* || İng. *European Conference on Satellite Telecommunications* || Al. *Europäische Konferenz für Fernmeldeverbindungen mittels Satelliten*] *TV.* Avrupa ülkelerinin INTELSAT'la ilgili görüşmeleri yürütmek üzere 1963'te oluşturdukları kuruluş ☐ *Uluslararası Irak İletişim Uydusu*

Avrupa Uzay Ajansı [İng. *European Space Agency, ESA*] *TV.* Avrupa Uzay Araştırmaları Örgütü ile Avrupa Taşıyıcı Füze Hazırlama ve Yapma Kurulu'nun birleşmesiyle 1975'te oluşan kuruluş. Uzay araştırmalarını ve uygulayımbilimini geliştirmeyi erekleyen bu kuruluşun merkezi Paris'tedir; üyeleri Almanya, Avusturya, Belçika, Danimarka, Fransa, Hollanda, İngiltere, İrlanda Cumhuriyeti, İspanya, İsveç, İsviçre, İtalya, Norveç'tir. Finlandiya ile Kanada da gözlemci olarak katılmaktadırlar. Ajansın geliştirdiği Spacelab ilk

kez, Amerikan Uzay Mekiği'nin 1983'teki görevi sırasında uzaya gönderildi. Avrupa Uzay Ajansı'nın Arianespace ortaklığı için geliştirdiği Ariane taşıyıcı füzesi de yine ilk kez 1983'te uzaya gönderildi. Bu füzeler uzaya birçok iletişim uydusu yerleştirmişlerdir □ *uydu, uydudan yayın, uydu televizyonu, uzay yayacı*

Avrupa Uzay Araştırmaları Örgütü [Fr. *Organisation européenne de recherches spatiales, OERS* || İng. *European Space Research Organization, ESRO* || Al. *Europäische Weltraumforschungsorganisation*] *TV.* 1962'de 11 Avrupa ülkesinin (Federal Almanya, Belçika, Danimarka, İspanya, Fransa, İtalya, Norveç, Hollanda, İngiltere, İsveç, İsviçre) oluşturduğu uzay araştırmaları örgütü.

Avrupa Uzay Birliği [Fr. *EUROSPACE* || İng. *EUROSPACE* || Al. *EUROSPACE* || İta. *EUROSPACE*] *TV.* Avrupalı İşleyimcilerin Avrupa'nın uzay alanındaki çıkarlarını korumak üzere 1962'de kurdukları birlik.

Avrupa Yayın Birliği [Fr. *Union européenne de radiodiffusion, UER* || İng. *European Broadcasting Union, EBU* || Al. *Europäische Rundfunk-Union, UER*] *TV.* Aralarında Türkiye'nin de bulunduğu 21 Avrupa ülkesinin radyo-televizyon kuruluşlarının oluşturduğu birlik. Ereği, üyelerinin radyo-televizyon hizmetlerinin çıkarlarını korumak olan bu birlik 1925'te Cenevre'de kurulan Uluslararası Yayın Birliği'nin devamı olarak 1950'de kurulmuştur. Ayrıca dünyanın çeşitli bölgelerindeki ülkelerden ortak üyeleri de vardır. Yönetim Merkezi Cenevre'de, Uygulayım Merkezi Brüksel'de olan birlik, üyeleri arasındaki ilişkiyi sağlar; yayınların gelişmesine, izlence alışverişine, radyo-televizyon alanındaki teknik gelişmeler konusunda üyelerini aydınlatmaya, yayın alanındaki uluslararası kurallara saygı gösterilmesine, bu konuda çıkacak anlaşmazlıkları çözmeye çalışır. Eurovision ile Euroradio EBU'ya bağlıdır. Eurovision çerçevesinde televizyon izlenceleri alışverişini sağlamak ya da televizyon haberlerini uluslararası ölçüde yaymak da bu birliğin görevleri arasındadır□ *Euroradio, Eurovision*

AY □ alçak yinelenimler

ayak[1] *S.* (Türkiye'de) Büyük kentlerde bir ya da daha çok yapımcının, dağıtımcının yalnız kendi filmlerini göstermek üzere bir mevsim boyunca kapattığı sinema ya da sinemalar topluluğu □ *dağıtımcı, sinema, yapımcı*

ayak[2] [E.t. *kadem* || Fr. *pied* || İng. *foot, ft* || Al. *Fuß* || İta. *piede*] *S/TV.* **1.** İngiliz/Amerikan uzunluk birimi (30,48 cm). Özellikle 35 mm'lik filmlerle ilgili ilk ölçüler ABD'de konduğu için sinema alanında çok kullanılır. 35 mm'lik bir filmin 1 ayağında 16 resim, 64 delik vardır. 16 mm'lik filmin 1 ayağında 40 resim; 8 mm'lik filmin 1 ayağında 72 resim bulunur. Makara uzunlukları da, gösterim süresinden çok, uzunluk birimiyle belirtilir. 35 mm'lik film makaraları 400 (122 m), 1.000 (305 m), 2.000 (610 m) ayak[2] film taşır. 35 mm'lik 1.000 ayak[2] (305 m) film, sesli hızında (yani saniyede 24 resim hızında) 11 dakika sürer. *V.* **2.** Video kuşakları ile ses aygıtlarında kullanılan mıknatıslı kuşaklar zaman birimiyle (saat, dakika, saniye) belirtilir. Bunların kuşak[1] uzunluk birimleriyle belirtilmesine pek seyrek rastlanır □ *delik, gösterim süresi, makara, 16 mm'lik film, 35*

mm'lik film, resim, saniyede 24 resim, 8 mm'lik film, sesli (film) hızı, video kuşağı

ayakçı [İng. *utility man (woman)*] *S.* Bir yapım takımında sıralamada en sonda yer alan, çalışmalarda ayak işlerini gören kimse □ *yapım takımı*

ayak-lambert [E.t. *futlambert* || Fr. *pied-lambert* || İng. *foot-lambert* || Al. *Fuß-Lambert* || İta. *piede-lambert*] *S/TV/V.* Parlaklık birimi. Tam yayınıcı bir yüzeyin, ayak^2 kareye 1 lümen ışık yayındırmasına eşittir. Bu birimin metre dizgesindeki karşılığı nit'tir (1 ayak-lambert = 3,42 nit). Siyah beyaz televizyon almacının görüntülüğündeki parlaklık ortalama 35-40 ayak-lambert'tir □ *lümen, nit, parlaklık*

ayakla uzunluk [Fr. *longueur en pieds, calcul en pied, "footage"* || İng. *footage* || Al. *Bezahlunnach Fuß* || İta. *lunghezza in piede*] *S.* Filmin ayakla ölçülen uzunluğu □ *ayak^2, metreyle uzunluk, uzunluk*

ayaklık İng. *foot switch*] *S/TV/V.* Kimi ses aygıtlarının saptama^2 ya da okuma^3 birimlerini çalıştıran mekanik ya da elektronik düzeneğin ayakla yönetilen parçası □ *okuma^3, saptama^2, ses aygıtı*

ayak-mum [E.t. *futkendıl* || Fr. *pied bougie* || İng. *foot-candle* || Al. *Fuß-Kerze* || İta. *piede-candela*] *S/TV.* Aydınlanma birimi. 1 ayak^2 çapındaki bir yuvarın özeğine yerleştirilen 1 mumluk ışık kaynağının bu yuvarın yüzeyini aydınlatma yeğinliğine ya da bir ayak^2 uzaklıktaki bir mumun ışığına eşittir. Ayak^2 kareye 1 lümen ışık. Aydınlanmanın SI birimi lükstür □ *aydınlanma, mum, lümen, lüks, SI birimleri*

ayak sayacı [Fr. *compteur en pied* || İng. *footage counter, footage indicator* || Al. *Fußlängenzähler* || İta. *contatore in piede*] *S/TV/V.* Çeşitli sinema aygıtlarında uzunluğu ayak^2 olarak saptayan sayaç □ *sayaç*

ayakucu [Fr. *pied (de la courbe sensitométrique)* || İng. *toe*] *S.* Duyarlıkölçümü eğrisinin altta sola doğru kıvrılan bölümü. Burada ışıklama yoğunluğu sis düzeyine düşer, dolayısıyla negatif gereçte konunun gölgeli yerleri burada yoğunlaşır □ *duyarlıkölçümü, duyarlık-ölçümü eğrisi, ışıklama, negatif, omuz*

ayaküstücü [İng. *stand-up*] *TV.* Bir izleyici topluluğu önünde, ayakta fıkralar, öyküler anlatan, espriler yapan sanatçı □ *izleyici*

ayar [Fr. *réglage, contrôle, ajustage* || İng. *adjustment, control* || Al. *Regelung, Justierung* || İta. *regolazione, controllo*] *TV.* Almaçlarda seçik, doğru ve düzgün bir görüntü ve pürüzsüz ses elde etmek için yapılan düzenlemeler. Bunların çoğu almacın önündeki çeşitli düğmelerle yapılır, fakat almaç içinde yer alan ayar noktaları da bulunur. Başlıca ayarlar oluk seçme, sertlik ayarı, parlaklık ayarı, yükseklik ayarı, genişlik ayarı, düşey doğrusallık ayarı, görüntülük ayarıdır □ *almaç, düşey doğrusallık ayarı, genişlik ayarı, görüntü, görüntülük ayarı, sertlik ayarı, oluk seçme, parlaklık ayarı, seçik, ses, yükseklik ayarı*

ayar düğmesi, düğme [E.t. *ayar butonu* || Fr. *bouton (de réglage)* || İng. *adjustment button (knob), control button (knob)* || Al. *Regelungsknopf, Drehknopf, Einstelltaste, Knopf, Steller, Schieber, Steuerknopf* || İta. *manopola di regolazione*] *TV.* Almacın çeşitli ayarlarını gerçekleştiren düğmelerden her biri. Genellikle her ayarın yanında +

ve - düğmeleri vardır; bunlara basılarak ayarda alt ya da üst düzeylere geçilir ⊐ *almaç, ayar*

ayar resmi [E.t. *muayene resmi, tanıtma kartı, test resmi, test diyası, mir* || Fr. *mire* || İng. *test card, test chart, tuning card, resolution pattern, definition chart,* (ABD) *test pattern* || Al. *Testbild, Probebild, Prüfbild* || İta. *monoscopio, "test card"*] *TV.* Yayın araçlarının, almaç dalgalığının, almacın düzgün ve aksaksız çalışıp çalışmadığını saptamak üzere televizyon yayaçlarının yayın saatlerinden önce yayınladıkları özel olarak hazırlanmış resim. Hemen her ülkedeki televizyon yayaçlarının yayınladıkları ayar resmi başka başkadır, fakat yine hepsinde resmin düzgünlüğünü saptamak için aynı ilkelere dayanan geometrik biçimler ve sayılar yer alır. Ayar resminin kenarları, çerçeve oranının (3:4) korunup korunmadığını belirtir. Ortadaki çember ile köşelerdeki çemberler, altta, üstte ve yandaki çubuklar, çeşitli doğru ve eğrilerin gerçeğe uygun olarak aktarılıp aktarılmadığı ortaya koyar. Birbirine koşut doğrular, seçikliği denemeye yarar. Beyazdan başlayarak çeşitli grilerden geçip siyaha dek uzanan, gri ölçeği ton kertelenmesini düzenlemeyi sağlar ⊐ *almaç, almaç dalgalığı, ayar, çerçeve oranı, seçiklik, ton kertelenmesi, yayaç*

ayar yayını [Fr. *émission de la mire, émisson pilote* || İng. *test card transmission* || Al. *Testsendung, Testbildsendung* || İta. *emissione pilota, emissione di monoscopio*] *TV.* Asıl yayına başlamadan önce, işlikte çeşitli araç ve gereçlerin, donatımın düzgün olarak çalışıp çalışmadığını anlamak; evlerdeki almaçların da yayını en iyi biçimde izlemesi ereğiyle ayarlanmasını sağlamak için yapılan yayın. Bu yayında ayar resmi yayımlanır ⊐ *almaç, ayar resmi, donatım, işlik, yayın*

aydınlanma (E.t. *tenevvür* || Fr. *éclairement, illumination* || İng. *illumination* || Al. *Beleuchtung* || İta. *illuminazione*] *S/TV/V.* **1.** Görüntüsü saptanacak konunun üzerine bir ya da daha çok kaynaktan ışık gelmesinden doğan durum. **2.** Birim yüzeye bir saniyede düşen ışık niceliği. SI birimi lükstür ⊐ *görüntü, konu, ışık, lüks, SI birimleri*

aydınlanma düzeyi [İng. *light level* || Al. *Lichtstärke, Beleuchtungsstärke*] *S/TV/V.* Herhangi bir görünçlükteki genel aydınlanmanın kandelayla ölçülen yeğinliği ⊐ *aydınlanma, görünçlük, kandela*

aydınlatma [E.t. *tenvirat, ışıklandırma* || Fr. *éclairage* || İng. *lighting* || Al. *Beleuchtung, Ausleuchtung, Beleuchtungswesen* || İta. *illuminazione*] *S/TV/V.* Alıcının önünde yer alan konunun ya da görünçlüğün aydınlatılması, ışıklandırılması işi. Aydınlatma her şeyden önce, herhangi bir görünçlüğün görüntüsünün filme saptanması için gereklidir. Bu durumda, kullanılan ışık kaynağının gücü önem kazanır. Ancak bunun dışında varlıklara, nesnelere, görünümlere belli bir görünüşü sağlamakta da en önemli etkendir. Bu durumda da ışığın yönü önemlidir. Genelde de aydınlatmada ışık kaynaklarının gücüne ve ışığın geliş yönüne göre değişik aydınlatma terimleri ortaya çıkar. Aydınlatmanın başlıca iki kaynağı gün ışığı ve insanların geliştirdiği ışık kaynaklarıdır; aydınlatmanın başlıca iki çeşidi de doğal aydınlatma ile yapma aydınlatmadır ⊐ *alıcı', alttan aydınlatma, aydınlanma, çapraz aydınlatma, çiğ aydınlatma, dağınık aydınlatma, doğal aydınlatma, geriden aydınlatma, görünçlük, gün ışığı,*

ışık kaynağı, konu, önden aydınlatma, üstten aydınlatma, yandan aydınlatma, yapma aydınlatma, yumuşak aydınlatma

aydınlatma donatımı [Fr. *appareils d'éclairage* || İng. *lighting equipment* || Al. *Beleuchtungsgeräte, Beleuchtungsanlage, Beleuchtungseinrichtung, Beleuchtungsmaterial* || İta. *apparecchi d'illuminazione*] *S/TV/V.* Aydınlatmada kullanılan çeşitli boy ve yapıdaki yapma ışık kaynakları ⊐ *aydınlatma, ışık kaynağı*

aydınlatma masası [Fr. *pupitre d'éclairage, jeu d'orgue de lumières* || İng. *lighting (control) console, lighting console, lighting control equipment, light-change board, board, light board, blackout switch, key switch, master switch* || Al. *Lichtorgel, Lichtstellanlage, Lichtregelanlage, Beleuchtungspult, Stellwerk* || İta. *pannello di comando per l'illuminazione*] *S/TV.* Büyük işliklerde bütün aydınlatma çalışmalarının uzaktan yönetim yoluyla gerçekleştirilmesini sağlayan masa. Bu masadaki, çeşitli düğmeler, kollar, ışık kaynaklarının yeğinliğini, devinimini düzenler ⊐ *aydınlatma, ışık kaynağı, işlik*

aydınlatma merceği [E.t. *teksif (adesesi), miksefe, mükessife, kondansör, kondansatör* || Fr. *condenseur, condensateur (optique). lentille condensatrice* || İng. *condenser, condensing lens, optical condenser* || Al. *Kondensor, Beleuchtungslinse, Sammellinse* || İta. *condensatore*] *S/TV.* Bir ışık kaynağından çıkan ışığı toplayıp belli bir noktaya olanca yeğinliğiyle düşürebilen mercek. Özellikle göstericilerde, gösterici ışıtacının ışığını film üzerine düşürmekte kullanılır ⊐ *gösterici, ışık, ışık kaynağı, ışıtaç, mercek*

aydınlatma tasarı [Fr. *conduite d'éclairage* || İng. *light(ing) plan (plot)* || Al. *Lichtplan, Beleuchtungsplan* || İta. *piano delle luci*] *S/TV.* Bir düzlükte ya da dışarıda çevirim yerinde kullanılacak ışık kaynaklarının çeşidini, güçlerini, yerlerini, bunlardan çıkan ışık demetinin yönlerini belirten tasar ⊐ *aydınlatma, dışarıda çevirim yeri, düzlük, düzlük tasarı, ışık demeti, ışık kaynağı*

aygıt sürücü, sürücü [İng. *device driver, driver*] *BS.* Herhangi bir bilgisayarın bir aygıtla iletişim kurmasını sağlayan yazılım ⊐ *bilgisayar, yazılım*

"ayır!" [İng. *hold!*] *S.* Günlük çekimlerden, iyi çekim ile kötü çekim arasında değerlendirildiğinden dolayı basıma gönderilmeyen, ancak ileride kullanılmak olasılığı taşıyan çekimler için yönetmenin verdiği komut ⊐ *ayrılmış çekim, basıla, iyi çekim, kötü çekim, yaramaz*

ayırıcı [E.t. *diskriminatör* || Fr. *discriminateur* || İng. *discriminator* || Al. *Diskriminator* || İta. *discriminatore*] *TV.* Yinelenim ya da evre değiştirimini genlik değiştirimine çeviren diyot ve elektronik çevrimlerden oluşan düzen ⊐ *çevrim*[2]*, diyot, evre değiştirimi, genlik değiştirimi, yinelenim değiştirimi,*

ayırıcı ana negatif [Fr. *séparation négatif original* || İng. *separation master* || Al. *Auszugmutternegativ*] *S.* Ana negatifteki kırmızı, yeşil, mavi bölümleri üç ayrı kuşakta taşıyan negatiflerden her biri. Bunlar, pankromatik filmlere, uygun renk süzgeçleri yardımıyla, üç kez basım yapılarak hazırlanır. Sonra aynı süzgeçler kullanılarak bu üç ayırıcı ana negatiften üç kez basım yoluyla tek kuşak[1] renkli boş filme bir ana negatif çıkarılır ⊐ *ana negatif, ara negatifi, a-*

yırıcı negatif, basım, kuşak[1], negatif, pankromatik, renk süzgeci, tek kuşak[1]

ayırıcı negatif [Fr. *séparation negatif* || İng. *separation negative*] *S.* Ana negatifteki renklerin siyah-beyaz olarak ya ayrı ayrı kuşaklar üzerine ya da tek kuşakta birbirini izleyen resimler olarak basılmasıyla sağlanan negatifler. Çift renkli işlemde bu resimler mavi-yeşil ile kırmızı-turuncuya karşılıktır. Üç renkli işlemdeyse kırmızı, yeşil, maviye karşılıktır ☐ *ana negatif, çift renkli işlem, kuşak[1], negatif, resim, tek kuşak[1], üç renkli işlem*

ayırma [Fr. *dégroupage, dédoublage* || İng. *breakdown*] *S.* Kurguya başlarken bir film kangalındaki değişik çekimleri birbirinden ayırarak sıralama. Genellikle film kangalında bir ya da birden çok çevirimden oluşan günlük çekimleri, görünçlükleri, oyunluktaki sıraya göre sıralama, dizelgeleme ☐ *çekim, çevirim, görünçlük, günlük çekim, kangal, kurgu, oyunluk*

ayırmaç [E.t. *alameti farika, marka, ticaret markası* || Fr. *marque de fabrique (de commerce)* || İng. *mark, trade mark, brand* || Al. *Marke, Schutzmarke, Warenzeichen* || İta. *marca, marchio (di fabbrica)*] *S/TV/V/BS.* Belirli bir üretimliğin ürettiği nesneleri öbürlerinden ayırmak üzere bunların üzerine konulan ad, im[1], resim, simge, damga gibi şeyler ☐ *simge*

ayırtma ☐ **yer ayırtma**

ay ışığı etkisi [Fr. *effet du claire de lune* || İng. *moonlight effect* || Al. *Mondlichtseffekt* || İta. *effetto lunare*] *S.* Görüntüde ay ışığı sağlama yolu. Doğal ay ışığı görüntüsünü saptamanın dışında genellikle yazın güneşin en parlak olduğu öğle vakti pankromatik filmin kırmızı ya da koyu kırmızı bir renk süzgeciyle ve hafifçe düşük ışıklı kullanılması sonucu elde edilir ☐ *düşük ışıklı, görüntü, görüntü saptama pankromatik*

ayla [E.t. *hale* || Fr. *auréol* || İng. *aureol* || Al. *Strahlenkranz, Aureole* || İta. *aureola*] *S/TV.* Belirli bir etki yaratmak ereğiyle özel bir aydınlatmaya başvurularak baş çevresinde oluşturulan ışıklı teker, ağılın istenilerek yapılanı ☐ *ağıl*

ayna [E.t. *mirat, ayine* || Fr. *miroir* || İng. *mirror* || Al. *Spiegel* || İta. *specchio*] *S/TV/V.* Çeşitli sinema ve televizyon aygıtlarında ve ışık kaynaklarında üzerine düşen ışığı düzenli biçimde yansıtan yüzey ☐ *ışık kaynağı*

ayna çekimi [İng. *mirror shot*] *S/TV/V.* Herhangi bir konunun aynaya yansımış görüntüsünü veren çekim. Bu çekim, konunun yalnızca aynaya yansımış görüntüsünü verebileceği gibi; aynı konunun hem ayna dışındaki hem de aynadaki görüntüsünü birlikte de verebilir. Aynadan çekimin bir başka kullanış biçimi, konunun çevresiyle birlikte aynaya yansıması, ama bu çevrenin izleyicinin daha önce gördüğü çevre olmamasıdır; böylelikle gerçekdışı ya da gerçeküstü bir görüntü sağlanmış olur ☐ *çekim, görüntü*

ayna görüntüsü [İng. *mirroring, flip (ping), mirror image*] *S.* **1.** Bir görüntünün yatay yönde 180° döndürülerek gerçekte olduğunun tam tersi sonucun elde edilmesi. Bu durumda, nesneler ve varlıklar bir aynadan yansımış gibi olur ve görüntünün sağı sol, solu sağ olarak görünür. *TV/V.* **2.** Aynı sonucun televizyon ve videoda elde edilmesi. Bunun için STE aygıtı ile ana denetim masası kullanılır ☐ *ana denetim masası, görüntü, STE aygıtı*

aynalı alıcı [Fr. *caméra à miroir* || İng. *mirror camera* || Al. *Zeitlupe* || İta. *macchina da presa ad specchio*] *S.* Aşırı hızlı alıcıların aynalı kasnak kullanan çeşidi. Bu çeşit alıcılar genellikle 4 x 4,5 mm'lik resim boyu için saniyede 40.000 resim, 18 x 22 mm'lik resim boyu (35 mm'lik filmin boyu) için saniyede 2.000 resim alabilir ⊐ *aşırı hızlı alıcı*[1]*, aynalı kasnak, 35 mm'lik film*

aynalı miniakımölçer [E.t. *aynalı galvanometre* || Fr. *galvanomètre à miroir* || İng. *mirror galvanometer* || Al. *Spiegel-Galvanometer* || İta. *galvanometro a specchio*] *S.* Miniakımölçerin aynalı çeşidi. Bir optik seslendirme dizgesinde, ışıklama ışıtacından gelen ışın demetinin, üzerine düştüğü aygıt. Bu miniakımölçer, gelen akımın yeğinliğine göre sağa ya da sola az ya da çok dönerek bu demeti saptırır ⊐ *miniakımölçer, ışıklama ışıtacı, ışın demeti, optik seslendirme*

aynalı kasnak [Fr. *tambour à miroir* || İng. *mirror drum* || Al. *Spiegeltrommel, Spiegelrad, Spiegelzylinder* || İta. *tamburo ad specchio*] *S.* Aşırı hızlı çevirimde optik dengeleyici olarak kullanılan ve bir kasnağın içine düz aynaların yerleştirilmesinden oluşan düzen. Alıcının düzeneği bu döner kasnağın içinde yer alır. Görüntü, kasnağın içinde devinen film üzerine bu aynalar yardımıyla düşürülür ⊐ *aşırı hızlı çevirim, aynalı alıcı, görüntü, optik dengeleyici*

aynalı mercek [İng. *cadiotropic lens, mirror optic lens* || Al. *Spiegellinse, Spielgellinsenobjektiv*] *S/TV.* Uzun odaklı bir mercek çeşidi. Uzun odaklı merceklerin boyları da genellikle çok uzundur; bundan dolayı kullanırken güçlük çıkarır. Aynalı merceklerde yer alan aynalar merceğin boyunun kısalmasını sağlayarak bu sakıncayı önler ⊐ *mercek, uzun odaklı mercek*

aynalı örtücü [Fr. *obturateur à miroir* || İng. *mirror shutter, mirror reflex shutter, mirrored shutter, reflex shutter* || Al. *Spiegelblende, Blendenflügel, Schwingspiegel* || İta. *otturatore ad specchio*] *S.* Saydamsız kanatları aynalı olan örtücü. Örtücü, pencereyi örttüğünde, mercekten gelen görüntü bu aynadan yansıyarak bakaca gider. Aynalı örtücü, yansımalı bakacın temel parçalarındandır ⊐ *bakaç, örtücü, pencere, yansımalı bakaç*

ayrı çevirim [E.t. *çift dizgeli ses kayıt yöntemi* || Fr. *enregistrement double bande, double bande* || İng. *double system (sound recording)* || Al. *Zweibandaufzeichnung* || İta. *registrazione banda doppia*] *S.* Ses ile resmin aynı anda ayrı kuşaklar üzerine, ancak eşlemeli olarak, saptanması. Bu işlemde ses için genellikle mıknatıslı film ya da mıknatıslı kuşak kullanılır. Bu yöntemin başlıca güçlüğü, ses ile resim arasındaki eşlemeyi sağlamaktır. Bunun için en sık kullanılan yöntem, alıcı[1] ile ses saptayıcı motorları arasındaki eşlemeyi kırılcalı eşlemeyle gerçekleştirmektir. Birlikte çevirim'in karşıtı ⊐ *alıcı*[1]*, birlikte çevirim, eşleme, mıknatıslı film, kırılcalı eşleme, mıknatıslı kuşak*[1]*, resim, saptayıcı, ses*

ayrık alıcı [İng. *isolated camera, ISO*] *TV/V.* Çok alıcılı çalışmalarda yönetim masasına görüntü ulaştıran alıcılardan görüntüleri ayrı bir video aygıtına aktarılan alıcı[1]. Kimi televizyon yapımlarında her alıcının çıktıları ayrı bir video kuşağına alınır ⊐ *alıcı*[1]*, görüntü, televizyon, video aygıtı, video kuşağı, yapım, yönetim masası*

ayrık pozitif [Fr. *positif double bande* ‖ İng. *unmarried print* ‖ Al. *Zweiband (nicht kombiniertes Positiv)* ‖ İta. *positivo pista doppia*] *S.* Görüntü ile bu görüntüyle ilgili sesi ayrı kuşaklarda taşıyan, henüz birleşmemiş pozitif ⊐ *pozitif, birleşik eşlem*

Ayrıksı Oyuncu Üretimliği [Fr. *Fabrique de l'Acteur Excentrique, FEX* ‖ İng. *Factory of the Eccentric Actor, FEX* ‖ Al. *Fabrik des exzentriche Schauspieler, FEKS* ‖ İta. *Fabbrica dell'attore eccentrico, FEKS* ‖ Rusça: *Fabrika Eksentriçeskogo Aktöra, FEKS*] *S.* SSCB'de 1921'de Petrograd'da ortaya çıkan bir sinema akımı. Önce bir tiyatro topluluğu olarak başladı. Sonra Grigori Kozintsev ile Leonid Trauberg'in önderliğinde bir araya gelen sinemacı, ressam, oyuncu, sirk sanatçısı gençler, yazının ve tiyatronun etkisinden sıyrılmış, özgün bir sinema sanatı kurmayı erekliediler. Bunun için çağlarının öncü sanat akımlarını örnek aldılar. Çarpıcı durum ve davranışlar, baş döndürücü bir dizem, sokak tiyatrosu, sopalama, panayır ve sirk gösterileri, çeşitli sinema hileleri, yergici tutum... akımın baş öğeleri oldu. ⊐ "Yaşam, alabildiğine kaba, şaşırtıcı, açıkça yararcı, makine dakikliğinde, hızlı, ani bir sanatı gerektiriyor. Bunlarsız hiç kimse sanatı eslemeyecek, izlemeyecek, durup eğlenmeyecek. Yirminci yüzyılın sanatı 1922'nin sanatı, son anın sanatıdır, başka bir biçemle ayrıksılıktır" (KOZİNTSEV, 1922).

ayrılma [E.t. *intişar* ‖ Fr. *dispersion* ‖ İng. *dispersion* ‖ Al. *Dispersion, Zeistreuung, Farbenzeistreuung, Streuung* ‖ İta. *dispersione*] *S/TV.* Çeşitli dalga uzunluklarından oluşan ışığın saydam bir yüzeyden geçerek izgeye dönüşmesi. Örneğin beyaz ışık (güneş ışığı) bir optik biçmeden geçirilirse, kendisini oluşturan dalga uzunluklarına ayrılır; bu ayrılmış bölüm bir görüntülüğe düşürülürse ortaya renkli bir kuşak[3] ya da izge çıkar (sırasıyla kırmızı, turuncu, sarı, yeşil, mavi, mor) ⊐ *dalga uzunluğu, görüntülük, ışık, izge*

ayrılmış çekim [İng. *hold (take), keep take* ‖ Al. *Reserveaufnahme*] *S.* Günlük çekimlerden, iyi çekim ile kötü çekim arasında değerlendirildiği çevirim yazanağında belirtilen çekim. Bu çekim basıma gönderilmez, ancak ileride kullanılmak olasılığından dolayı ayrılıp saklanır ⊐ *"ayır!," basıla, çekim, günlük çekim, iyi çekim, kötü çekim, yaramaz*

ayrım [E.t. *sekans, sahne, bölüm, olaylar dizisi* ‖ Fr. *séquence* ‖ İng. *sequence* ‖ Al. *Sequenz, Filmsequenz, Szenenfolge, Ausschnitt* ‖ İta. *sequenza*] *S.* **1.** Bir ya da daha çok görünçlük içinde geliştirilip olgunun tamamlanmış bir parçasını veren film bölüğü. Görünçlük ile bölüm arasında yer alır. *TV.* **2.** Televizyon oyunlarında buna karşılık olan bölük ⊐ *ayrımlama, bölüm, çekim, çekim-ayrım, görünçlük, olgu*

ayrı mıknatıslı ses [Fr. *son magnétique sépare-double bande, bande magnétique sonore separée, SEPMAG* ‖ İng. *separate magnetic sound (track), SEPMAG* ‖ Al. *separater Magnetton, SEPMAG* ‖ İta. *colonna sonora magnetica separata, SEPMAG*] *S/TV.* Bir görüntü kuşağıyla ilgili mıknatıslı ses yolu ya da yollarını taşıyan ayrı kuşak[1]. Bu iki kuşak[1] ayrı boylarda olabilir. Her iki kuşak[1], aynı noktadan başlayarak eşlemeli kullanılabilecek düzendedir ⊐ *eşlemeli, görüntü kuşağı, mıknatıslı ses kuşağı, mıknatıslı ses yolu*

ayrımlama [Fr. *continuité* || İng. *continuity (sheet), master scene script, preliminary shooting script* || Al. *Kontinuität, Rohdrechbuch, Tagesbericht, "Continuity"* || İta. *continuità, sequenziario*] *S/TV.* Oyunluğun hazırlanmasında bir aşama. Geliştirim ile çevirim oyunluğu arasında yer alan bu aşamada, olgunun değiştiği her yeni durum yeni bir görünçlüğe yol açar. Bu görünçlükler birbiri ardından sıralanır ve her biri bir sayıyla belirtilir. Her görünçlüğün başında olayın geçtiği yer, günün hangi dilimi olduğu belirtilir. Daha sonra olayın nasıl, kimlerin arasında geçeceği, söyleşmelerin ana çizgileri sıralanır. Böylelikle filmin görünçlükleri ve ayrımları belirgin biçimde ortaya çıkmış; karakterler ayrıntılarıyla çizilmiş olur. Ayrımlama bir bakıma, tiyatro oyunu görünüşünde, ancak ondan çok daha ayrıntılı bir metindir. Bir başka önemli ayrılıksa, ayrımlamanın birçok değişikliklerden, geçip değişik evirimlerinin gerçekleştirilmesi, yine de tam kesinleşmiş sayılmamasıdır. Çünkü ayrımlamayı çekim oyunluğu aşaması izler ⌐ *ayrım, çevirim, çevirim oyunluğu, oyunluk, geliştirim, görünçlük*

ayrıntı (çekimi), AÇ [E.t. *detay, en yakın çekim, pek çok yakın çekim* || Fr. *plan de détail, détail* || İng. *detail shot, detail picture, very big close-up, extreme close-up, ECU, XCU, detail image, split image, split picture, insert, tight shot* || Al. *Detailbild, Detailaufnahme* || İta. *dettaglio*] *S/TV.* Herhangi bir konunun çok yakından alınmış, çok büyük görüntüsünü veren çekim. Ayrıntı çekimi genellikle bir oyuncunun yüzünün bir bölümünü (kaş, göz, dudak, burun, kulak vb), vücudunun bir bölümünü (el, ayak, kol vb), ufak nesnelerin çok yakından alınmış görüntüsünü ya da nesnenin bir bölümünü gösterir ⌐ *çekim, konu*

ayrı optik ses [Fr. *son optique séparé, SEPOPT* || İng. *separate optical sound (track)], SEPOPT* || Al. *separater Lichtton, SEPOPT* || İta. *colonna sonora ottica separata, SEPOPT*] *S/TV.* Bir görüntü kuşağıyla ilgili optik ses yolunu taşıyan ayrı kuşak[1]. Bu iki kuşak[1] ayrı boylarda olabilir. Her iki kuşak[1], aynı noktadan başlayarak eşlemeli kullanılabilecek düzendedir ⌐ *eşlemeli, görüntü, kuşak[1], optik ses kuşağı, optik ses yolu*

ayrışık odak [Fr. *focal différentiel* || İng. *differential focus* || Al. *Differentialfokus* || İta. *fuoco differenziale*] *S/TV.* Bir görüntüde yalnız önemli bölümün seçiklikle görülüp geri kalanının odak dışı bulunmasını sağlayan odaklama düzeni ⌐ *odak, odak dışı, odaklama, seçik*

ayrışık odaklama [İng. *differential focusing*] *S/TV.* Ayrışık odağı sağlama ⌐ *ayrışık odak*

ayrışma [E.t. *tahallül* || Fr. *décomposition* || İng. *decomposition* || Al. *Zersetzung* || İta. *decomposizione*] *S.* Nitrat tabanlı bir filmin duyarkatının üretimlikte yapılır yapılmaz başladığı kimyasal değişiklik. Bu değişiklik ağır ama önüne geçilemez niteliktedir; dolayısıyla duyarkata saptanan görüntünün niteliğini de bozar. Film korumasında en önemli iş, ayrışmayı elden geldiğince yavaşlatacak koşulları sağlamaktır ⌐ *duyarkat, film, görüntü, koruma, nitrat taban*

AYY ⌐ **aşırı yüksek yinelenim(ler)**

azalt! [E.t. *"karart!"* || Fr. *baissez la lumière!* || İng. *take down! (light level)* || Al. *zurücknehmen (Licht)!, herunterregeln (Licht)!* || İta. *abassare!*] *S/TV.* Işıkçıya ışık azaltması için verilen komut ⌐ *azaltmak, ışık, ışıkçı*

azaltıcı, ışık azaltıcı [E.t. *karartıcı, reosta* || Fr. *gradateur (de lumière), rhéostat, variateur* || İng. *dimmer* || Al. *Regler, Rheostat, Verdunkler, Lichtregler, Lichtsteuergerät, Steller, Schieber* || İta. *oscuratore (di luce), riduttore, reostato*] *S/TV.* Bir aydınlatma aracının ışığını azaltıp çoğaltmaya yarayan düzen. Özellikle bir görünçlüğün saptanması sırasında ya da bir sinema salonunda ışığın yeğinliğini yavaş yavaş düşürmeye ya da çoğaltmaya yarayan yarayan düzen ☐ *aydınlatma, görünçlük, ışık*

azaltıcı küme [İng. *dimmer banks* || Al. *Beleuchtungssteuerfeld*] *S/TV.* Aynı görünçlüğün aydınlatılması için bir araya getirilmiş azaltıcılardan oluşan bütün ☐ *aydınlatma, azaltıcı, görünçlük*

azaltmak, ışık azaltmak [E.t. *karartmak* || Fr. *baisser (les lumières), graduer (les lumières)* || İng. *dim* || Al. *abblenden, herunterregeln, verdunkeln* || İta. *diminuire, ridurre, abassare*] *S/TV.* Azaltıcı yardımıyla ışık yeğinliğini azaltma işini gerçekleştirmek ☐ *azaltıcı*

az büzülür taban [İng. *low-shrink*] *S.* Büzülmesi çok az olan taban çeşidi ☐ *büzülme, taban*

B

bağdaşım [Fr. *compatibilité* || İng. 1-3. *compatibility*, 3. *compatible colour* (ABD: *color*) || Al. *Kompatibilität, Verträglichkeit* || İta. *compatibilità*] *TV.* **1.** Renkli ve siyah-beyaz televizyon imlerinin birbirine dönüştürülebilme niteliği. **2.** Renkli ya da siyah-beyaz televizyon almacının kendine ait olmayan video imini siyah-beyaz olarak verebilme niteliği. Yani siyah-beyaz almacın renkli yayını siyah-beyaz olarak, renkli almacın da siyah-beyaz yayını siyah-beyaz olarak aktarabilmesi. *V.* **3.** Aynı dizgeye uygun olarak, değişik üreticilerin ürettikleri aygıtlarda video kutucuklarını kullanabilme olanağı. VHS, Betamax, Video 200 gibi değişik dizgelerdeki video kutucuklarda bağdaşım yoktur. Çeşitli işleyim ülkelerinde PAL, SECAM, NTSC gibi değişik renkli televizyon ölçünleri uygulandığından, bağdaşım da sınırlıdır ☐ *düz bağdaşını, renkli almaç, siyah-beyaz almaç, video imi, ters bağdaşım*

bağdaşır [Fr. *compatible* || İng. *compatible* || Al. *verträglich, kompatibel* || İta. *compatibile*] *TV.* **1.** Bağdaşım sağlayabilecek nitelikte. **2.** Eski gerece kolayca uyabilen her çeşit gerecin niteliği. Örneğin, televizyon izleyicisinin her zamanki olukları alabilmek için, gereçlerini değiştirmek zorunda bırakmayan her türlü donanım, bağdaşır niteliktedir *bağdaşım*

bağılnem [E.t. *nispi rutubet* || Fr. *humidité relative* || İng. *relative humidity, RH* || Al. *relative Feuchtigkeit* || İta. *umidità relativa*] *S.* Belirli bir sıcaklıkta havada bulunabilen en çok su niceliğinin yüzdesi. Bir film çok nemli yerlerde bulunduğunda duyarkatında, tabanında ayrışma ortaya çıktığı gibi, nemsiz (kuru) havada da büzülmeye uğrar. Film koruması için en uygun bağılnem 22° C'de % 45'tir ☐ *ayrışma, büzülme, duyarkat, koruma, taban*

bağımsız film [Fr. *film indépendant* || İng. *independent film (feature), indie movie (film)* || Al. *unabhängige Film* || İta. *film indipendente*] *S.* **1.** Bağımsız bir yapımcının ya da yönetmenin çevirdiği film. Genellikle gerekli parasal kaynağı işleyim içinden bulamamış yapımcı ve yönetmenin kendi kaynaklarından, işleyim dışı kaynaklardan sağladığı parayla çevrilen film. **2.** (ABD'de) Hollywood yapımevlerinin dışında çevrilmiş film ☐ *bağımsız yapımcı, bağımsız yönetmen, yapımcı, yönetmen*

bağımsız yapımcı [Fr. *producteur indépendant* || İng. *independent (producer), (ABD) indie* (a.), *free-lance producer* || Al. *unabhängige Produzent* || İta. *produttore indipendente*] *S/TV.* **1.** Bir yapımevine, yapımcıya bağlı olmayan, parasal yönden bağımsız olan, kendi başına çalışabilen yapımcı. **2.** (ABD'de) Hollywood yapımevleri dışında, kendi başına çalışabilen yapımcı ☐ *yapımcı, yapımevi*

bağımsız yönetmen [Fr. *réalisateur indépendant* || İng. *independent (director)* [Al. *unabhängige Regisseur* || İta. *regista indipendente*] *S/TV.* **1.** Yönetmenlik yanında yapımcılık görevini de yüklenen ya da bu görev için yapımcıdan tam bir özgürlük sağlayan yönetmen. **2.** (ABD'de) Hollywood yapı-

pımevlerinin dışında, kendi başına çalışan yönetmen ☐ *yapımcı, yapımevi, yönetmen*

bağıntılı açıklık, güç, mercek duyarlığı, mercek gücü, mercek hızı [E.t. *nispi açıklık, objektif kudreti (hassasiyeti)* || Fr. *ouverture relative (maximale), rapidité* || İng. *relative aperture, maximum aperture, power of a lens, speed (of a lens), lens speed* || Al. *Lichtstärke, relative Öffnung, maximale Öffnung* || İta. *massima apertura di obiettivo, rapidità*] *S/TV/V.* Bir merceğin gerçek ışıklılığını belirten açıklık. Işık düzengecinin en büyük çapının, merceğin odak uzunluğuna bölünmesiyle elde edilir. Örnek: Işık düzengecinin en büyük çapı 30 mm, odak uzunluğu 135 mm olan bir merceğin bağıntılı açıklığı 30:135=1:4,5'tur. Bağıntılı açıklık, mercek yuvası üzerinde 1:4,5 ya da f:4,5 olarak gösterilir ki buna f sayısı denir. Bu sayı ne denli ufaksa mercek duyarlığı o denli büyüktür, dolayısıyla kötü ışık koşullarında da çalışabilir. Ancak bu durumda alan derinliği azalır ☐ *açıklık, alan derinliği, ışık düzengeci, f sayısı, ışıklılık, mercek yuvası, odak uzunluğu*

bağıntılı kurgu [Fr. *montage relationel* || İng. *relational editing* || Al. *Beziehungsmontage* || İta. *montaggio relativo*] *S/TV/V.* Çekimleri, aralarında çağrışım oluşturacak biçimde düzenleyerek gerçekleştirilen kurgu. Bu çekimlerdeki kavramlar birbirini andırabilir ya da birbirinin karşıtı olabilir; önemli olan, bu çekimlerin birbiri ardından gösterilmesi durumunda yeni bir kavrama, üçüncü bir kavrama yol açabilmesi, çağrışım yoluyla bu kavramı akla getirebilmesidir ☐ *çekim, kurgu,*

bağlaç [Fr. *raccordement* || İng. *connector* || Al. *Abzweig, Rückseite* || İta. *raccordo*] *S/TV/V/BS.* Elektrik çevrimlerini birleştirmekte ya da kollara ayırmakta kullanılan birkaç yuvalı ara birim ☐ *çevrim*[2]

bağlama (düzeni) [Fr. *interlock, système interlock, couplage* || İng. *interlock (system)* || Al. *"interlock"* || *İta. "interlock"*] *S/V.* Birden çok motorun aynı hızla eşlemeli olarak dönüşünü sağlayan elektrik düzeni. Özellikle ses ile görüntünün aynı anda ayrı araçlarla saptanmasında ve gösterimde eşlemenin sağlanması yönünden önem taşır: En çok da, görüntüsü bir kuşakta, sesi başka bir kuşakta bulunan henüz bitmemiş bir filmin kurgu sırasında sesle görüntünün birlikte izlenmesi gerektiğinde gereksinim duyulur ☐ *eşleme, eşlemeli, görüntü, kurgu, kuşak*[1]*, ses*

bağlantı[1] [Fr. *connection* || İng. *connection, patching* || Al. *Verbindung, Anschluß, Schaltung* || İta. *collegamento*] *S/TV/V/BS.* Çeşitli aygıtlar ya da bu aygıtların bileşenleri arasında elektronik yoldan tel ya da kabloyla kurulan bağ ☐ *bağlantı kablosu*

bağlantı[2] [İng. *link*] *BS.* Bir BÇA izlencesinde izlencenin çeşitli bölümlerinde yer alan birbiriyle ilişkili bilgilere ulaşmayı sağlayan özellik. Bu bağlantılar bir fare tıklamasıyla kullanıcıyı metnin çeşitli bölümlerine serpiştirilmiş bilgilere ulaştırır ☐ *bağlantılı çok araçlılık, izlence, kullanıcı*

bağlantı kablosu [Fr. *câble de connexion* || İng. *connecting cable, patch cord, patching jack* || Al. *Verbindungskabel* || İta. *cavo di collegamento*] *S/TV/V/BS.* Çeşitli aygıtlar ve bileşenleri arasında bağlantıyı sağlamakta kullanılan çeşitli yapıda kablo ☐ *bağlantı*[1]

bağlantı kutusu [İng. *spider box*] *S/TV/V/BS.* Çeşitli aygıtlar ve bileşenleri arasında bağlantıyı çabucak ve kolayca sağlamak için, birçok giriş ve çıkış yuvaları bulunan kutu ⊐ *bağlantı*[1], *bileşen, yuva*

bağlantılı çok araçlılık, BÇA [Fr. *hypermédia* || İng. *hypermedia* || İta. *ipermedia*] *S/TV/V/BS.* Bağlantılı metnin, metinin yanı sıra ses, resim, görüntü, canlandırma, çizi gibi öğeleri de taşıyan çeşidi. Çok araçlılığın bağlantılı olanı. Bağlantılı metinde olduğu gibi burada da bu çok değişik öğeler birinden öbürüne ulaşmayı sağlayabilecek bağlantılarla donatılmıştır. Bu da kullanıcının konudan konuya, bilgiden bilgiye ve bunları destekleyen seslere, görüntülere istediği anda ulaşabilmesini sağlar. Bağlantılı çok araçlılık özellikle TT-SOB yer alan ansiklopedileri okurlar için çok kullanışlı duruma getirmiştir; bundan dolayı bağlantılı çok araçlılık, etkileşimli çok araçlılığın en önemli araçlarından biridir ⊐ *bağlantı*[2], *bağlantılı metin, canlandırma, çizi, çok araçlılık, etkileşimli çok araçlılık, görüntü, resim, ses, tıkız teker-yalnız okunabilir bellek*

bağlantılı metin [Fr. *hypertexte* || İng. *hypertext* || İta. *ipertesto*] *BS.* Kullanılan sözcüklerin, kavramların, terimlerin aynı dizge içinde, ilgili oldukları, çağrıştırdıkları sözcüklere, kavramlara, terimlere bir tıklamayla atlamayı sağlayan bağlantılarla donatılmış metin. Böylece kullanıcının, okuduğu metni daha iyi anlamasını sağlayacak yeni bilgiler herhangi bir sıra gözetilmeksizin her zaman elinin altında kullanılmaya hazır olarak bulundurulmuş olur. "Hypertext" terimi de 1965'te Ted Nelson tarafından kitap, film gibi doğrusal akışla gerçekleşen araçlara karşılık, bilgisayarda doğrusal olmayan bir biçimde sunulabilen metinleri belirtmek ereğiyle yaratılmıştı ⊐ *bağlantı*[2], *bağlantılı çok araçlılık, bilgisayar, kullanıcı*

bağlantılık [İng. *patch panel (bay)*] *TV/V.* Donatının çeşitli birimlerini elektronik olarak birbirine bağlamakta kullanılan, üzerinde düzinelerce bağlantı yuvası bulunan aygıt ⊐ *bağlantı*[1], *donatı, yuva*

bağlantılı video alıcısı [İng. *dockable camera, dockable video camera*] *V.* Özel uyarlaçlar yardımıyla doğrudan uğraşman video aygıtlarına bağlanarak birlikte çalışmaları sağlanan alıcı. Böylece dışarıda videoya saptama ya da dışarıda haber saptamada tek bir alıcı yönetmenine, bu alıcıyı büyük bir esneklik ve devingenlikle kullanma olanağı sağlanır ⊐ *alıcı, alıcı yönetmeni, dışarıda haber saptama, dışarıda videoya saptama, saptama*[2], *video aygıtı*

bağlayıcı çekim [E.t. *ek çekim, ek plan* || Fr. *plan de coupe, plan de raccord, plan de liaison* || İng. *cut-in scene, bridging shot, matching shot, linking shot, cover shot, splicing scene, cutaway* || Al. *Verbindungszene, Verbindungstück, Einschnitt* || İta. *raccordo, scena di raccordo*] *S.* Bir görünçlüğün kurgusunda zaman ya da akıcılık yönünden duyulan boşluğu doldurmak için kullanılan çekim ⊐ *akıcılık, görünçlük, kurgu, uyum*

bağlayıcı görüntü [Fr. *liaison-image* || İng. *frame coupling* || Al. *Bildverbindung* || İta. *unione per l'immagine*] *S.* İki çekim arasındaki bağı sağlayan görüntü ⊐ *çekim*

bağlı [İng. *slave*] *S/TV/V/BS.* **1.** Bir başka aygıta bağlanıp ona bağımlı olarak çalışan (aygıt). Bu bağlanma genellikle bir

bilgisayar ve video kuşağı zaman düzgüsüyle sağlanır. *TV/V.* **2.** Bir zaman düzgüsü kaynağına bağımlı olan zaman düzgüsü üretecinin durumu ☐ *bağlı zaman düzgüsü, bilgisayar, video kuşağı, zaman düzgüsü, zaman düzgüsü üreteci*

bağlı yayaç [Fr. *station automatique de télé-communication* ‖ İng. *slave (station)* ‖ Al. *Nebensender, Tochtersender* ‖ İta. *stazione auto-matica per telecomunicazioni*] *TV.* Bir televizyon ağında ana yayaca bağlı olan ve bu yayaçtan aldığı izlenceyi yayımlayan yayaç ☐ *ağ, izlence, yayaç*

bağlı zaman düzgüsü [İng. *slaved time code*] *TV/V.* Kaynak olarak kullanılan bir video kuşağından alınarak bir zaman düzgüsü üretecine verilen zaman düzgüsü; böylelikle kaynaktaki zaman düzgüsünün eşlemi çıkarılmış olur. Bu yöntem, kesilmiş bir zaman düzgüsünü sürdürmek, silinmiş ya da yanlış olan zaman düzgüsünün yerine yenisini koymakta kullanılır. Özgün video kuşağının eşlemi çıkarılırken de bu yönteme başvurulur ☐ *bağlı, eşlem, video kuşağı, zaman düzgüsü, zaman düzgüsü üreteci*

bahçe sineması (Türkiye'de) Açık sinemanın öbür adı ☐ *açık sinema*

bakaç, elektronik bakaç [E.t. 1. *vizör,* 2. *vizör, elektronik vizör* ‖ Fr. 1. *viseur (optique, de mise au point, multifocal), visograph, chercheur de champ,* 2. *viseur électronique* ‖ İng. 1. *finder, viewfinder, direct viewfinder, focusing tube, optical viewfinder, action viewer,* 2. *electronic viewfinder, monitor viewfinder (finder)* ‖ Al. 1. *Sucher, Bildsucher, Motivsucher, Optischer-sucher.* 2. *elektronischer Sucher (Bildsucher)* ‖ İta. 1. *visore (ottico), mirino, "loupe,"* 2. *visore elettronico, "viewfinder" elettronico*] *S.* **1.** Alıcıya bağlı ya da alıcıdan ayrı olarak kullanılan, belirli bir merceğe göre görünçlüğün nasıl göründüğünü anlamaya yarayan, değişir odaklı bir mercek dizgesi. Bunun yansımalı bakaç, sürekli yansımalı bakaç, süreksiz yansımalı bakaç gibi çeşitleri vardır. Televizyon alıcılarında bunun elektronik olanı kullanılır. *TV/V.* **2.** Bir televizyon ya da video alıcısında yer alan ve alıcı yönetmeninin görünçlüğü alıcı merceğinin kapsadığı biçimde görmesini sağlayan bakaç. Sinema alıcılarındakinden değişik yapıda olan televizyon alıcısındaki bakaç, gerçekte ufak (1 - 5 parmaklık = 2,5 - 12 cm) bir almaç ya da bir denetliktir. Bu denetlik, alıcı denet masasından gönderilen video imiyle beslenir. Alıcı yönetmeninin çalışmasını kolaylaştırmak için denetlik özellikle seçiklik, doğrusallık, parlaklık, sertlik, çerçeveleme gibi konularda geliştirilmiştir ☐ *alıcı', alıcı denet masası, alıcı yönetmeni, almaç, çerçeveleme, değişir odaklı mercek, denetlik, doğrusallık, elektronik alıcı, görünçlük, ıraklık açısı, mercek, parlaklık, seçiklik, sertlik, sürekli yansımalı bakaç, süreksiz yansımalı bakaç, televizyonlu bakaç, video imi, yansımalı bakaç*

bakaç çizgileri [Fr. *réticule* ‖ İng. *reticle* ‖ Al. *Fadennetz* ‖ İta. *reticolo*] *S/TV/V.* Bakaçların görüntüyü yansıtan yüzeyinde yer alan, dördüllerden oluşan kafes biçiminde çizgiler. Bu çizgiler alıcı merceğiyle gözlemlenen görünçlüğün çerçevesini, hangi bölümlerinin çerçevenin neresine rastladığını, güvenilir alanın sınırlarını, çerçevenin özeğini gösterir ☐ *alıcı merceği, bakaç, çerçeve, görüntü, güvenilir alan, mercek*

bakır kablo [Fr. *câble de cuivre* ‖ İng. *copper cable* ‖ Al. *Kupferkabel* ‖ İta.

cavo di ramo] *TV/BS.* Kablolu televizyonda ve ırakiletişimde cam telden kablonun yanı sıra en çok kullanılan kablo çeşidi. Bakır kablonun kuşak genişliği cam telden azsa da, veri sıkıştırma yöntemlerindeki gelişmeyle birlikte bakır kablo yeniden önem kazanmaya başlamıştır ⌶ *cam tel, ırakiletişim, kablo, kablolu televizyon, kuşak genişliği, sıkıştırma*

bakım [Fr. *entretien* || İng. *maintenance, repair* || Al. *Betriebswartung, Reparatur, Bedienung, Wartung* || İta. *manutenzione*] *S/TV/V/BS.* Sinema, televizyon, video, bilgisayar araçlarının, donatımının bozulmamasını, düzgün işlemesini sağlayacak işleri düzenli olarak yerine getirme.

bakımlık [E.t. *vizyonöz* || Fr. *visionneuse (à film)* || İng. *film viewer, hand viewer* || Al. *Betrachter, Filmbetrachter, Bildbetrachter* || İta. *moviola*] *S.* Filmin kartpostal büyüklüğünde camdan görüntülük üzerinde izlenmesini sağlayan aygıt. Kurguda ya da herhangi bir filmin incelenmesinde kullanılır. Bakımlığın daha büyük, çapraşık ve gelişmiş olanlarına kurgu aygıtı denir ⌶ *film, görüntülük, kurgu, kurgu aygıtı*

bakış çizgisi [Fr. *rayon visuel* || İng. *line of sight, line of vision, eye line* || Al. *Gesichtslinie, Achse* || İta. *linea visione*] *S/TV/V.* **1.** Gözlemcinin gözlerini gözlenen noktayla birleştiren doğru. **2.** Bir görüntüdeki kimsenin baktığı yöne göre ortaya çıkan çizgi, doğrultu ⌶ *bakış uyumu*

bakışımlı ses imi [Fr. *élongations symétriques, piste symétrique* || İng. *bilateral sound track* || Al. *Doppelzackenschrift* || İta. *traccia bilaterale*] *S.* Ses yolu boyunca, bakışımlı olarak uzanan değişir alanlı ses imi ⌶ *ses yolu, ses imi, değişir alanlı ses imi*

bakış uyumu [Fr. *raccord de regard* || İng. *matching looks, eye line match*] *S/TV/V.* Bir görüntüdeki kimsenin bakış yönü ile baktığı konunun iki çekim arasında aynı doğru üzerinde bulunması durumu. Bu uyum, gözlemci ile gözlenen konu arasındaki bakış çizgisine uyularak sağlanır. Bir kimse ilk çekimde sağa, sola, yukarıya, aşağıya, ileriye... bakıyorsa, baktığı şeyi gösteren ikinci çekimdeki konu da buna uygun bir yerde bulunmalıdır. Bu sağlanmadığı takdirde ortaya bir uyumsuzluk çıkar *bakış çizgisi, uyum, uyumsuzluk*

bale filmi [Fr. *film balet* || İng. *ballet film* || Al. *Balletfilm* || İta. *film balletto*] *S.* Bir bale gösterisini olduğu gibi ya da sinemaya özgü anlatımla aktaran film çeşidi

balık gözü (mercek) [Fr. *"fish-eye"* || İng. *fish-eye lens* || Al. *Fischauge (objektiv)* || İta. *"fish-eye"*] *S.* Çok kısa odaklı, dolayısıyla çok geniş açılı olup elden geldiğince geniş bir alanı kapsayabilen mercek çeşidi. Genellikle f 8'lik bir ışık düzengeci açıklığında 180°'lik bir açıyı kapsar. Omuz ve baş çekimleri gibi yakından yapılan çekimlerde biçimbozumu sağlar. Bunun sonucunda ortaya bildik nesnelerin abartılı, gülünç, karikatürleştirilmiş ya da gerçeküstü, ürküntü verici görüntüleri çıkar ⌶ *baş çekimi, biçimbozumu, geniş açılı mercek, kısa odaklı mercek, omuz çekimi, mercek*

balkon [Fr. *balcon* || İng. *balcony* || Al. *Balkon, Rang* || İta. *balcone*] *S.* Sinemalarda salonun dip tarafında yer alan, yüksekçe ve ileriye doğru çıkıntılı bölüm. Büyük salonlarda çok kez iki

balkon bulunur. Tiyatrodan bozma eski sinema salonlarındaysa genellikle üçüncü bir balkon bulunur ve buna üst balkon (paradi) denir ⁻ *birinci balkon. ikinci balkon, paradi*

banyo [Fr. *bain (chimique)* || İng. *bath* || Al. *Bad* || İta. *bagno (chimico)*] *S.* Gizli görüntünün belirmesi için duyarkatın belirli sürelerle daldırıldığı belirli ısıdaki kimyasal eriyikler. Film yan yana dizilmiş, içinde bu eriyiklerin bulunduğu bölmelerden oluşan açındırma aygıtına batırılarak belirli bir sırayla hepsinden geçer. Kimyasal eriyiklerden geçen filmin suyla yıkanması da yine bu sözcükle adlandırılmaktadır. (Türkiye'de genellikle "yıkama" sözeüğü, bu işlemlerin hepsi için kullanılır.) ⁻ *açındırma, açındırma aygıtı, duyarkat, gizli görüntü, işleme, saptama[1], tekne, yıkama* **basaç** [E.t. *basıcı, yaylı plak, yaylı film bastırma kapağı, yaylı mandal, baskı tablası* || Fr. *presseur, cadre presseur, cadre à pression* || İng. *pressure plate* || Al. *Andruckplatte* || İta. *quadro pressore*] *S.* Alıcı[1], gösterici ya da basım aygıtında, pencere önünden geçen filme basınç yaparak pencereyle tam çakışmasını sağlayan yaylı yüzey. Böylelikle filmin sürekli olarak merceğin odak düzleminde bulunması sağlanır ⁻⁻ *aralı basaç, basaçlı makara, mercek, odak düzlemi*

basaçlı makara [E.t. *yaylı tambur* || Fr. *tambour presseur, galet presseur* || İng. *pressure roller, guide rolle, pinch roller* || Al. *Andruckrolle* || İta. *rullo di guida*] *S.* **1.** Alıcı[1], gösterici, basım aygıtı gibi araçlarda filmin üzerine basınç yaparak geçişini sağlayan ve çeşitli yerlere konan makaralar. *V.* **2.** Video ve ses aygıtlarında benzer işlevi kuşak[1] üzerinde yapan makaralar. Lastik yuvaklardan oluşan bu makaralar, görüntü ya da ses kuşağını döndürme çubuğuna bastırarak, bu kuşakların saptama[2] ya da okuma kafalarından hep aynı hızla, kaymaksızın geçişini sağlar ⁻ *alıcı[1], aralı basaç, basaç, basım aygıtı, geçiş, gösterici, makara*

basaç yastığı [Fr. *feutre de pression* || İng. *pressure pad* || Al. *Andruckkufe*] *S/TV/V.* Bir ses aygıtında, okuma-saptama kafalarının önünden geçen mıknatıslı ses kuşağının kafalara iyice değmesini sağlayan basacın ucundaki parça. Yumuşak bir keçeden oluşan bu parça, en az sürtünmeyle en iyi ve düzenli baskıyı sağlar ⁻ *basaç, mıknatıslı ses kuşağı, okuma kafası, saptama kafası, ses aygıtı*

basamaklı salon [E.t. *amfi, amfiteatr* || Fr. *amphithéâtre* || İng. *amphitheatre,* (ABD) *amphitheater* || Al. *Amphitheater* || İta. *anfiteatro*] *S.* Önden (görüntülükten) geriye (gösterim odacığına) doğru basamak basamak yükselen sinema salonu çeşidi

basıcı [Fr. *tireur, tireuse* || İng. *printer* || Al. *Kopiermaschine Operateur* || İta. *stampatore*] *S.* Basım aygıtını çalıştırarak basım işini yöneten kimse ⁻ *basım, basım aygıtı*

"basıla!" [İng. *print!, P!, print it!, it's a print!*] *S.* Yönetmenin günlük çekimler arasından beğendiği çekim için verdiği basım onayı ⁻⁻ *ayır, basım, çekim, günlük çekim, yaramaz*

basım [E.t. *tiraj* || Fr. *tirage* || İng. *printing, copying* || Al. *Kopierung, Kopierwerk, Kopieranstalt, Kopieren* || İta. *stampa (della pellicola)*] *S.* Bir basım aygıtında boş filmi dolu filmin karşısına koyarak eşlemini çıkarma ⁻ *basım aygıtı, boş film, dolu film, eşlem*

basım aygıtı [E.t. *kopya makinesi, matipo* || Fr. *tireuse, machine à tirer* || İng. *printer, printing machine, film-copying machine* || Al. *Kopiermaschine, Kopieranlage, Filmkopiermaschine, Bildkopiermaschine* || İta. *stampatrice (per pellicola)*] *S.* Basım işini gerçekleştiren aygıt. Basım aygıtı, genellikle, dolu ve boş filmlerin duyarkatları birbirine bakar biçimde eşlemeli olarak devinirken, pencere önünde basım ışığı verilerek dolu filmdeki resmin boş film üzerine çıkmasını sağlayan yapıdadır. Basım aygıtları, filmlerin devinim biçimine göre aralı basım aygıtı, sürekli basım aygıtı olarak; filmlerin birbirine değip değmediğine göre de değmeli basım aygıtı, optik basım aygıtı olarak ikiye ayrılır. Bu iki grup da aralarında birleşerek ara değmeli basım aygıtı, sürekli optik basım aygıtı... gibi basım aygıtı çeşitleri ortaya çıkarır. Bunlardan her birinin özelliği ve kullanış yerleri ayrı ayrıdır ⊏ *aralı basım aygıtı, basım, basım ışığı, boş film, değmeli basım aygıtı, değmesiz basım aygıtı, dolu film, duyarkat, optik basım aygıtı, sürekli basım aygıtı*

basım aygıtı merceği [Fr. *objectif de la tireuse* || İng. *copy lens* || Al. *Kopiermaschine-Linse* || İta. *obiettivo di stampatrice*] *S.* Bir optik basım aygıtında dolu filmdeki resmi boş film üzerine düşüren mercek. Alıcı merceklerinden değişik olarak bu mercekler çok yakın aralıklarda kullanılabilecek yapıdadır ⊏ *basım aygıtı, optik basım aygıtı, mercek*

basım aygıtı ölçeği [Fr. *échelle de lumière, échelle de tirage* || İng. *printer scale*] *S.* Bir basım aygıtında, basım aygıtı sayısının en ufaktan en büyüğe dek sıralanmasından oluşan bütün. Genellikle 21-25 basım aygıtı sayısından oluşur ⊏ *basım aygıtı, basım aygıtı sayısı*

basım aygıtı sayısı [Fr. *valeur de tirage* || İng. *printer point, light change point* || Al. *Lichtwertzahl*] *S.* Basım aygıtında kullanılan ışıklamanın sayısı. Bu sayı genellikle logaritma temeline dayanır ve bir sayıdan öbürüne geçiş 0,05 log E'lik bir ışıklama değişikliği sağlar. Bir basım aygıtında genellikle 21-25 basım aygıtı sayısı vardır ⊏ *basım aygıtı, ışıklama*

basım eşlemesi [Fr. *synchronisme à tirage* || İng. *printing synchronisation, printing sync(h), printer sync(h), projection synchronism, projection sync(h)*] *S.* Ses ile görüntü kuşakları birleştirilerek yapılan basımda resim-ses aralığının korunması, böylelikle görünen resim ile işitilen ses arasında tam bir çakışmanın sağlanması. Kurgu eşlemesi'nin karşıtı ⊏ *basım, eşleme, görüntü kuşağı, kurgu eşlemesi, resim-ses aralığı, ses kuşağı*

basım ışığı [E.t. *kopya ziyası* || Fr. *lumière de tirage* || İng. *printer step, printing light, printer light* || Al. *Kopierlicht* || İta. *luce di stampa*] *S.* Bir basım aygıtında basım işinin gerçekleşmesi için değişik yeğinlikte düzenlenebilen ışık. Genellikle basım aygıtlarında 21-25 basım ışığı derecesi vardır. Bunların her birine basım aygıtı sayısı denir ve hepsi birden basım aygıtı ölçeğini oluşturur. Sayı büyüdükçe ışık yeğinliği de artar ⊏ *basım, basım aygıtı, basım aygıtı ölçeği, basım aygıtı sayısı, ışık*

basım ışığı kuşağı [Fr. *bande cache-lumière, bande de changement de lumière* || İng. *control band, printer control band, light change band* || Al. *Lichtsteuerband* || İta. *banda di luce di stampa*] *S.* Basım aygıtında her görünçlük için ışığın yeğinlik ve rengini dü-

zenlemede kullanılan kuşak. Genellikle 35 mm eninde siyah kâğıttan bir kuşaktır. Bu kâğıdın üzerine her görünçlük için çapı değişen delikler açılır. Negatifle birlikte devinen kuşaktaki deliklerin çapı, ışık niceliğini düzenler. Basım ışığının rengini değiştirmek için bu kuşağa renk süzgeçleri de zımbalanabilir ☐ *basım, basım aygıtı, basım ışığı, görünçlük, negatif*

basım işlemi [Fr. *procédé de tirage* || İng. *printing process, copying process* || Al. *Kopierverfahren, Kopierprozeß* || İta. *procedimento di stampa*] *S.* Basımı gerçekleştirmek ereğiyle başvurulan yol ve yöntemlerin tümü ☐ *basım*

basım işliği [E.t. *kopya atelyesi, film matbaası* || Fr. *laboratoire de tirage, atelier de tirage* || İng. *printing laboratory, printing department* || Al. *Kopieranstalt* || İta. *casa di stampa, stabilimento di stampa, laboratorio di stampa*] *S.* İşlemeliğin basım işine ayrılan bölümü ☐ *basım, işlemelik*

basım negatifi [Fr. *négatif pour contretypage* || İng. *duplicating negative* || Al. *Duplikatnegativ* || İta. *negativo per controtipo*] *S.* Çoğaltım negatifi elde etmekte kullanılan negatif çeşidi ☐ *çoğaltım negatifi, negatif*

basım uzunluğu [Fr. *longueur de tirage* || İng. *printing length* || Al. *Kopierlänge* || İta. *lunghezza di stampa*] *S.* Bir filmin basım aygıtından çıktığındaki uzunluğu ☐ *basım, basım aygıtı*

basına gösterim [Fr. *présentation pour la presse* || İng. *press show* || Al. *Vorstellung für Press* || İta. *presentazione per la stampa*] *S.* Bir filmin özel olarak basına sunulmak üzere gerçekleştirilen gösterim ☐ *gösterim*

basınç elektriği [E.t. *piezoelektrik* || Fr. *effet piezo-électrique, piezo-électrique* || İng. *piezo-electricity* || Al. *Pizoelektrizität* || İta. *piezo-elettricità*] *S/TV/V.* İletken olmayan kimi bakışımsız kırılcalarda kendini gösteren etki. Bu çeşit kırılcalara basınç uygulanınca, karşılıklı çeperlerinde pozitif ve negatif elektrik yükü oluşur ya da bunun tersine, bu kırılcalara elektrik gerilimi uygulanınca kırılcaların biçimi, boyu değişir. Bu duruma basınç elektriği etkisi adı verilir. Basınç elektriğinin birinci özelliği sestoplarlarda, tekerçalarlarda; ikinci özelliği sesyayarlarda kullanılır. Ayrıca basınç elektriğine dayanan birçok aygıt vardır ☐ *basınç elektriği aygıtı, iletken, kırılcalı sestoplar, tekerçalar, sesyayar*

basınç elektriği aygıtı [Fr. *cristal* || İng. *crystal* || Al. *Kristall* || İta. *cristallo*] *S/TV.* Basınç elektriğine dayanarak çalışan çeşitli aygıtların genel adı. Bu aygıtlar, çok düzenli elektrik akımı üretmekte kullanılır ☐ *akım, basınç elektriği*

baskı çevrim [E.t. *baskı devre* || Fr. *circuit imprimé* || İng. *printed circuit, PC* || Al. *gedruckter Schaltkreis, gedruckte Schaltung, Steickleiterplatte* || İta. *circuito stampato*] *S/TV.* Bağlantı[1] ve çeşitli bölümleri yalıtkan bir taban üzerine basılmış elektronik çevrim[2]. Böyle bir çevrim[2], genellikle, yalıtkan olarak kullanılan plastikten taban üzerine bakır kaplama yapılmak, çevrimi temsil eden bölümlerin üzeri koruyucu bir katla örtülmek ve bunu bir asit banyosuna batırmakla elde edilir. Asit banyosu sonunda, çevrimin dışındaki bütün maden eriyip gider yalnız çevrim[2] kalır. Baskı çevrimler radyo ve televizyonda geniş ölçüde kullanılır ☐ *çevrim[2]*

basmak [E.t. *tabetmek, kopya etmek,*

kopya çıkarmak || Fr. *tirer* || İng. *print* || Al. *ziehen, kopieren, abziehen, Kopie ziehen, umkopieren* || İta. *stampare*] *S.* Basım işini gerçekleştirmek □ *basım*

baş [İng. *head*] *S/TV/V.* Bir kuşağın, mıknatıslı kuşağın, filmin ya da bunların parçalarının, bölümlerinin başlangıç noktası □ film, kuşak[1], mıknatıslı kuşak

başarılı film [Fr. *film à succès* || İng. hit || Al. *Trefferfilm, Hit, Schlager, Heuler Filmschlager*|| İta. *film a successo*] *S.* Sanat ya da tecim yönünden başarı kazanmış film □ *gişe birincisi*

baş aşağı çekim [Fr. *plan renversé* || İng. *reverse shot*] *S.* Görüntülerin çerçeve içinde baş aşağı göründükleri çekim. Herhangi özel bir durumu yansıtmak ereğiyle alıcının yatay ekseni üzerinde tersine döndürülerek baş aşağı çalıştırılması sonucu elde edilir □ *alıcı[1], baş aşağı çevirim, çekim, çevirim, görüntü*

baş aşağı çevirim [Fr. *prise de vues renversée* || İng. *reverse shooting* || Al. *kopfstehende Kamera*] *S.* Baş aşağı çekimin sağlanması için alıcının baş aşağı biçimde çalıştırılması □ *baş aşağı çekim, çekim, çevirim*

başat renk [Fr. *couleur dominante* || İng. *dominant colour* (ABD: *color*) || Al. *dominant Farb* || İta. *colore dominante*] *S/TV/V.* Herhangi bir resimde ya da görünçlükte ağır basan, egemen olan renk □ *görünçlük, resim*

başat yayaç bölgesi [İng. *area of dominant (station) influence, ADI*] *TV.* (ABD'de) Herhangi bir bölgede en çok hangi bölge yayacının izlendiğini belirten sıralama □ *bölge yayacı, yayaç*

baş çekimi, BÇ [E.t. *baş plan, kafa plan, yakın plan, yakın görünüş, yakın çekim, büyük plan, çok yakın çekim* || Fr. *très gros plan, TGP, plan de tête* || İng. *big close-up, BCU, big close shot, BCS, head close shot, head shot, face shot, very close-up, VCU, very close shot, VCS, tight close-up, tight close shot, choker* || Al. *Sehrgroßaufnahme, ganz groß, ganznah, Ganzgroßeinstellung* || İta. *ripresa delle testà*] *S/TV.* Bir insanın yalnız başını çerçeveleyen çekim çeşidi □ *çekim, çekim ölçeği*

başfilm [E.t. *esas film* || Fr. *principal film de fond de programme, grand film, film de deuxième partie* || İng. *first feature, main film, main feature (film)* || Al. *Hauptfilm, Spitzenfilm, erster Film, abendfüllender Film* || İta. *film principale, film spettacolare*] *S.* İkili izlencede en önemli film. Bu tür iki film gösterilen sinemalarda başfilm bir "A" filmi, ikinci film de "B" filmidir □ *"A" filmi, "B" filmi, film, ikili izlence*

başgiysici [Fr. *chef costumier* || İng. *dress designer, (ABD) costume director* || Al. *Kostümbildner, Gewandmeister* || İta. *capo costumista*] *S/TV.* Bir filmin, bir televizyon oyununun giysiyle ilgili bütün işlerini yöneten kimse □ *başgiysici yardımcısı, giysi, giysici, giysi yaratıcısı, televizyon oyunu*

başgiysici yardımcısı [Fr. *aide-costumier* || İng. *assistant dress designer* (ABD) *costume assistant* || Al. *Kostumbildnerassistent* || İta. *aiuto costumista*] *S/TV.* Çalışmalarında başgiysiciye yardımcı olan kimse □ *başgiysici*

başgösterimci [Fr. *chef opérateur de cabine, opérateur chef de poste, opérateur chef d'équipe* || İng. *first projectionist,* (ABD) *projectionist gang boss* || Al. *Chefvorführer* || İta. *capo proiezionista*] *S.* Gösterim odacığının ve gösterimin yönetiminden sorumlu olan kimse

⌐ *gösterim, gösterimci, gösterim odacığı*

başışıkçı [E.t. *baş elektrikçi, ışıklandırma mühendisi, aydınlatma yönetmeni* || Fr. *chef-électricien, chef d'équipe des électriciens, chef éclairagiste* || İng. 1. *chief electrician, head electrician, gaffer, head gaffer, lighting director,* (ABD) *lighting engineer,* 2. *lighting director, lighting supervisor* || Al. *Chefbeleuchter, Oberbeleuchter, Beleuchtungsmeister* || İta. *capo elettricista*] *S.* **1.** Bir görünçlüğün aydınlatılması için gerekli ışık düzenlemesini yöneten kimse. Başışıkçı, bu çalışma için görüntü yönetmeniyle sıkı bir işbirliği yapar ve onun isteklerini yerine getirir. *TV.* **2.** Aynı işi televizyon yayınlarında gerçekleştiren kimse ⌐ *aydınlatma, düzenleme, görünçlük, görüntü yönetmeni, ışıkçı, yayın*

başışıkçı yardımcısı [Fr. *assistant chef électricien* || İng. *assistant electrician,* (ABD) *best boy* || Al. *Beleuchterassistent* || İta. *aiuto del capo elettricista*] *S/TV.* Çalışmalarında başışıkçıya yardımcı olan kimse ⌐ *başışıkçı*

başkalaştırma [E.t. *metamorfoz* || İng. *morph(ing), metamorphose*] *S/TV/V/BS.* Bir bilgisayar yazılımı ve sayısal olarak biriktirilmiş görüntüler yardımıyla herhangi bir resmi bir başka resme dönüştürme. Örneğin bir atın kafasını, bir insan kafasına çevirme ya da bir çocuğun resmini onun yaşlılığa dek değişik yaşlardaki görüntülerini yaratacak biçimde değiştirme. Bunun için bir başlangıç resmi ile bir bitiş resmi yazılıma yüklenir; yazılım bunların kaç ara resimde, hangi hızla dönüştürüleceğini hesaplayarak ara resimlerini hazırlar. Bilgisayardan önce bu çeşit başkalaştırmalar kilden yontular üzerinde canlandırma uygulayımıyla yapılıyordu. Ancak bilgisayar başkalaştırmaya daha büyük gerçeklik ve kolaylık kazandırdı. Bilgisayarla yapılan başkalaştırmalar günümüzde bilimkurgu filmlerinde, televizyonda (özellikle tanıtılarda) geniş ölçüde kullanılmaktadır ⌐ *bilimkurgu filmi, canlandırma, sayısal, tanıtı, yazılım*

"başla!" [E.t. *"aksiyon!"* || Fr. *action!, partez!* || İng. *action!* || Al. *läuft!* || İta. *azione!*] *S/TV.* Yönetmenin ya da yönetmen yardımcısının bir filmin çekim takımına herhangi bir çevirimin başında verdiği komut; görüntü ve ses alıcılarına, oyunculara, ilgili uygulamanlara işe başlama komutu ⌐ *"al!," çevirim, "kes!," yönetmen*

başlangıç imi [Fr. *marque de départ, signal de départ* || İng. *starting sign, cue signal, start mark* || Al. *Startmarke, Startzeichen, Start-markierung, Einlegemarke* || İta. *segno di partenza*] *S.* **1.** Bir gösterimin, basımın ya da eşlemenin başlama noktasını belirtmekte kullanılan bir çeşit eşleme imi[1]. **2.** Bir ya da birkaç ses kuşağı, film ya da mıknatıslı kuşakta yer alan ve eşlemenin başlama noktasını belirten im. **3.** Ölçün bir kılavuza konulan ve bu nokta ile filmin ilk resmi arasında ne kadar uzunluk bulunduğunu belirten im[1]. Bir görüntü kuşağı varsa, bir ya da birkaç ayrı ses başlangıç imi bunların hepsi arasında eşleme sağlar ⌐ *basım, eşleme, eşleme imi, görüntü kuşağı, gösterim, im[1], kılavuz, resim*

başlangıç resmi [Fr. *départ image, image zéro* || İng. *zero frame*] *S.* Herhangi bir film parçasında, çeşitli işlemler için çıkış noktası olarak alınan resim. Bu resmin bir noktası kenar sayısına rastlar, böylelikle bir sonraki kenar sayısına kadarki herhangi bir nokta bu başlangıç

resmine göre kolayca belirlenebilir ☐ *başlangıç sayısı, kenar sayısı, resim*

başlangıç sayısı [İng. *in point*] *S/TV/V.* Film ya da video kuşağı kurgusunda bir çekimin, görünçlüğün ya da ayrımın başında yer alan resmin sayaçta görünen sayısı; başlangıç resminin sayaçtaki sayısı ☐ *ayrım, başlangıç resmi, çekim, film, görünçlük, kurgu, resim, sayaç, video kuşağı*

başlıca rol [E.t. *prensipal rol* || Fr. *rôle principal* || İng. *principal role (rôle)* || Al. *Prinzipalrolle* || İta. *ruolo principale*] *S/TV.* Bir filmde ya da televizyon oyununda başoyunculardan hemen sonra gelen oyuncuların canlandırdıkları rol ☐ *başrol, başoyuncu, rol, televizyon oyunu*

başlık, üçayak başlığı [Fr. *tête de pied, tête de trepied, plate-forme* || İng. *head, tripod head* || Al. *Stativkopf, Kinoneigekopf* || İta. *testa del treppiede*] *S/TV.* Bir üçayağın alıcı[1] ile birleştiği yerde bulunan ve alıcının, olduğu yerde çeşitli yönlere dönebilmesini sağlayan çeşitli yapıdaki araçlar ☐ *alıcı[1], üçayak*

başlık [Fr. *titre* || İng. *headline*] *S.* **1.** Bir filme verilen adı yazılı olarak belirten görüntüler. *TV.* **2.** Bir izlenceye verilen adı yazılı olarak belirten görüntüler ☐ *ad, film, izlence*

başmakyajcı [Fr. *chef maquilleur(euse)* || İng. *make-up supervisor,* (ABD) *chief make-up artist, key make-up artist* || Al. *Schminkmeister* || İta. *capo truccatore*] *S/TV.* Bütün makyaj işlerini yöneten, sanatçılara göre makyaj çeşitlerini, karakter makyajlarının temellerini saptayan kimse ☐ *makyaj, makyajcı*

başlık görüntülüğü [İng. *head-mounted display, HMD*] *BS/TV.* Bir başlığın önünde göz düzeyinde yer alan ve üçboyutlu görüntü ve ses veren görüntülük. Başlangıçta ABD'deki NASA (Ulusal Havacılık ve Uzay Dairesi) için havacılık ve uzay uçuşlarında benzeteç (simülatör) olarak kullanılmak üzere geliştirilen bu görüntülük, günümüzde sanal gerçek alanında da çok kullanılan bir aygıttır. Bu başlıkta, üçboyutlu görüntü ve ses sağlayan görüntülük ve kulaklıktan başka, kullanıcının başının devinimini ve nereye baktığını sürekli izleyen konum izleyici de bulunur ☐ *bilgisayar, çizi, görüntü, görüntülük, ses, sanal gerçek, üçboyutlu*

başoyuncu [E.t. *baş artist, baş aktör, baş aktris, birinci plan aktör* || Fr. *acteur (trice) de premier plan, interprète principal* || İng. *leading player, leading performer, top player, feature player, leading man, leading lady* || Al. *Hauptdarsteller(in)* || İta. *primo attore (trice), attore(trice) di primo piano*] *S/TV.* Bir filmde ya da televizyon oyununda başrolü canlandıran oyuncu ☐ *başrol, oyuncu, televizyon oyunu*

başrol [Fr. *premier rôle* || İng. *leading role (rôle), leading part, lead* || Al. *Hauptrolle* || İta. *prima parte*] *S/TV.* Bir filmin, televizyon oyununun başkahramanlarıyla ilgili rol. Başoyuncunun canlandırdığı rol ☐ *başlıca rol, başoyuncu, ikinci rol*

başsunucu [İng. *anchor, anchorman, anchorwoman, anchorperson, anchorpeople, key announcer* || Al. *Studioredaktor*] *TV.* Televizyon haber izlenceleri için olayları izleyen bildirmenleri yöneten, yönlendiren; bunların verdikleri haberleri değerlendiren, düzene sokan, yorumlayan, sunan ya da öbür sunucular aracılığıyla sunulmasını sağlayan; belirli bir televizyon oluğunun haber

izlencesine kendine özgü bir deyiş ve tutum kazandıran kimse ⌶ *haber izlencesi, oluk, sunucu, televizyon, televizyon bildirmeni*

"baştan!" [İng. *from the top!*] *S/TV/V.* Yönetmenin sınama ya da çevirim sırasında herhangi bir çekime en başından yeniden başlanması için verdiği komut ⌶ *çekim, çevirim, sınama, yönetmen*

"baştan başa sözlü, şarkılı, danslı film" [Fr. *"all talking, all singing, all dancing (film)"* ‖ İng. *all talking, all singing, all dancing (film)* ‖ Al. *"all talking, all singing, all dancing (film)"* ‖ İta. *"all talking, all singing, all dancing (film)"*] *S.* Sesli sinemanın ilk yıllarında, sinemaya katılan bu yeni öğenin aşırı ölçüde kullanılmasından doğan; söz, şarkı ve dansla doldurulan film türünü anlatan deyim ⌶ *sesli film, söz*

başyapımcı [Fr.*exécutive, chef de production* ‖ İng. *excutive producer* ‖ Al. *Produktionschef* ‖ İta. *capo di produzione*] *S.* Büyük yapımevlerinde her yıl belirli sayıda filmin yapımından sorumlu olan, emrinde birkaç yapımcı çalıştıran kimse ⌶ *yapımcı*

batarya [Fr. *batterie* ‖ İng. *battery, battery pack, power pack* ‖ Al. *Batterie, Batteriepackung* ‖ İta. *batteria, pacco di batterie*] *S/TV/V.* İki ya da daha çok pilin, elektrik erkesi kaynağı olacak biçimde birbirine bağlanmasından oluşan bütün. Batarya özellikle kent akımından yararlanma olanağı bulunmayan yerlerde ve çalışmalarda alıcılara, ses aygıtlarına, video aygıtlarına doğru akım sağlamakta kullanılır. Bulundukları yere göre, aygıtın içinde, belde, omuzda, daha büyükleri tekerlekli araçlarda yer alır ⌶ *alıcı[1], batarya kemeri, elektrik erkesi, pil*

batarya kemeri [İng. *battery belt, belt battery*] *S/TV/V.* İçinde birbirine bağlı birçok hafif bataryanın bulunduğu deri, plastik, sağlam kumaştan kemer. Alıcı yönetmeninin beline takılan bu kemer doğrudan alıcının doğru akım yuvasına bağlanarak özellikle dışarıda el alıcılarıyla çalışırken gerekli akımı (6 - 30 V) verir; böylelikle alıcı yönetmenlerine en güç durumlarda büyük bir devinim olanağı ve rahatlığı sağlar ⌶ *alıcı[1], alıcı yönetmeni, batarya, doğru akım, el alıcısı*

BÇ ⌶ **baş çekimi**

BÇ ⌶ **bilgisayarlı çizi**

BÇA ⌶ **bağlantılı çok araçlılık**

B çekimi [Fr. *plan B* ‖ İng. *B scene* ‖ Al. *B-Szene* ‖ İta. *piano B*] *S.* **1.** Birbirine yapıştırılacak iki film parçasından sağda olanı. **2.** *TV/V.* Gelmekte olan çekim ya da görünçlük ⌶ *çekim, görünçlük, yapıştırma*

B dizilemesi, B makarası [Fr. *bobine B, assemblage B* ‖ İng. *B reel, B roll* ‖ Al. *B-Spule, B-Rolle* ‖ İta. *bobina B, montaggio B*] *S.* **1.** Bir A, B dizilemesinden gelen çekim. *TV/V.* **2.** Sağlanması istenen çekim için gerekli iki çekimin de aynı makarada bulunduğu zaman, bir etki yaratmak için özgün kuşaktan çıkarılan eşlem. **3.** Tamamlanmış bir haber video kuşağındaki ara ya da bağlayıcı çekimler için eklenen diplik ya da başka gereçler taşıyan çekim ⌶ *A, B dizilemesi, ara çekim, bağlayıcı çekim, çekim, diplik, etkiler, makara, video kuşağı*

BDT ⌶ **bilgisayar destekli tasarım**

BeÇ ⌶ **bel çekimi**

beden eğitimi izlencesi [Fr. *programme d'éducation physique* ‖ İng. *physical*

education programme, exercise programme || Al. *Leibeserziehungsprogramm* || İta. *programma d'educazione fisica*] *TV*. İzleyicilere katılma olanağı sağlayan beden alıştırmaları, beden eğitimi devinimlerinin sergilendiği izlence □ *izlence, izleyici*

"bekle!" [Fr. *en veille!* || İng, *stand-by!* || Al. *in Bereitschaft!*] *S*. Düzlükteki oyunculara, çevirim takımına, uygulamanlara bir çekim sona erince bir sonraki çekime geçmek için hazır olmalarını bildiren komut □ *çekim, çevirim takımı, düzlük, uygulaman*

bekleme [Fr. *en veille, mise en veille* || İng. *stand-by* || Al. *Bereitschaft* || İta. *attesa*] *TV/V*. Kimi elektronik aygıtlarda gerekli çevrimlerin komut almaya hazır durumda bulunması □ *çevrim*[2]

bekleme düğmesi [Fr. *bouton de mise en veille* || İng. *stand-by button (knob)* || Al. *Bereitschaftstaste* || İta. *tasto di attesa*] *TV/V*. Bekleme durumuna geçmeyi sağlayan düğme □ *bekleme*

bekleme göstergesi [Fr. *voyant veille* || İng. *stand-by response indicator* || Al. *Bereitschaftsanzeige* || İta. *indicatore di attesa*] *TV/V*. Televizyon almacı, video ve ses aygıtları bekleme durumundayken sürekli yanan ışıklı gösterge. Uzaktan yönetme aygıtından herhangi bir komut verilmek üzere düğmelere her basıldığında da bu ışıklı gösterge yanıp söner □ *almaç, bekleme, gösterge, ses aygıtı, uzaktan yönetme aygıtı, video aygıtı*

bel çekimi, BeÇ [E.t. *bel plan, orta yakın çekim* || Fr. *plan mi-moyen, plan mi-rapproché, demi-gros plan, DGP* || İng. *medium close shot, MCS, mid shot, close medium shot, CMS, waist shot, WS* || Al. *Mittelaufnahme, Halbfigur, Nah(einstellung)* || İta. *mezzo primo piano, MPP, piano medio stretto, PMS, mezza figura, MF*] *S/TV*. Bir kimseyi belinden yukarısıyla çerçeveleyen çekim □ *çekim, çekim ölçeği, çerçeveleme*

belediye denetlemesi [Fr. *censure municipale* || İng. *municipal censorship* || Al. *Stadtzensur* || İta. *censura municipale*] *S*. Kimi ülkelerde film denetlemesinin belediyelerce yapılanı □ *denetleme*

belediye eğlence resmi □ **eğlence resmi**

belgeci [Fr. 1. *documentariste, réalisateur de film documentaire*, 2. *documentariste* || İng. 1. *documentarist, documentary film-maker*, 2. *documentarist* || Al. 1. *Dokumentarist, Dokumentarfilmmacher*, 2. *Dokumentarist* || İta. 1. *documentarista, regista documentarista*, 2. *documentarista*] *S*. **1.** Belgesel filmler çeviren sinemacı, belgesel film yönetmeni. *TV*. **2.** Televizyon için belgesel izlenceler hazırlayan kimse □ *belgesel film, belgesel izlence, sinemacı, yönetmen*

belgelik, film belgeliği [E.t. *arşiv* || Fr. *archive cinématographique* || İng. *archive, film archive, stock shot library, stock footage library, library of stock shot* || Al. *Archiv, Filmarchiv* || İta. *archivio (cinematografico)*] *S/TV*. Filmlerin gereğinde çeşitli işlerde kullanılmak üzere belge olarak saklandığı yer □ *film*

belgelik çekimi [Fr. *plan d'archives, plan de cinémathèque, plan provenant d'une cinémathèque, scène provenant d'une cinémathèque, "stock phots"; "stock shots"* || İng. *library shot (footage), stock shot, stock material, library material, stock phots, stock footage, spares trims, overs, clippings, out takes, cuts, out cuts, film rejects, rejects, film*

clip(s), (ABD) *clips* || Al. *Bildarchivmaterial Archivaufnahme* || İta. *scena di ripertorio, pezzo di cineteca*] *S/TV.* **1.** Bir film belgeliğinde bulunan çekimler, parçalar. Bunlar genellikle önemli olaylarla, kişilerle, yerlerle ilgilidir. Ayrıca filmlerde sık sık kullanılan kalabalıklar, gösteriler, toplantılar, cadde ve sokak görünümleri. Bunlar gerektiğinde kullanılmak üzere sıralanmış olarak saklanır. **2.** Bir film belgeliğinden alınan ve başka bir filmde ya da bir televizyon izlencesinde kullanılan çekim ⌐ *belgelik, belgelik filmi, çekim, film, izlence*

belgelik filmi [Fr. *film d'archive* || İng. *archive film, stock film, stock shot film, library film* || Al. *Archivfilm, Dokumentararchivfilm,* || İng. *film d'archivio*] *S/TV.* Film belgeliğinde saklanan film. Önemli kişilerin, olayların, yerlerin görüntülerini taşıyan bu filmler gerektiğinde başka filmlerde, televizyon izlencelerinde kullanılır ⌐ *belgelik, belgelik çekimi, film, izlence*

belgelik müziği [Fr. *musique d'archive* || İng. *library music* || Al. *Archivmusik* || İta. *musica d'archivio*] *S/TV/V.* Bir müzik belgeliğinde biriktirilmiş ve sıralanmış müzik. Buradan alınarak herhangi bir filmde, izlencede kullanılan müzik ⌐ *film, izlence, müzik, müzik belgeliği*

belgesel [E.t. *dokümanter* || Fr. *documentaire* || İng. *documentary* || Al. *dokumentarisch* || İta. *documentario*] *S/TV.* Belge niteliği taşıyan film ya da televizyon izlencesi ⌐ *belgesel film, belgesel izlence*

belgesel film [E.t. *dokümanter, dokümanter film, vesika mahiyetinde film, belge-film, belge filmi* || Fr. *film documentaire, documentaire* || İng. *documentary film, documentary, fact film, factual film, non-fiction film* || Al. *Dokumentarfilm, Film, Tatsachenfilm, Tatsachenbericht, "Non-fictionfilm"* || İta. *film documentario, documentario*] *S.* Gerçek yaşayıştan alınan herhangi bir olguyu, kendi doğal çevresi ve akışı içinde ya da buna en yakın biçimde sonradan kurulmuş bezemlerde, seçilmiş yerlerde işleyen, çok kez belirli bir ereği yansıtan film çeşidi. ⌐ " 1. Biz sinemanın her yeri karış karış dolaşma, yaşamın içinden gözlemler ve seçimler yapma yeteneğinin yeni ve canlı bir sanat biçimi olarak kullanılabileceğine inanıyoruz. İşliklerde çevrilen filmler, görüntülüğün gerçek dünyaya bu açılma olanaklarını geniş ölçüde bilmezlikten gelmektedir. Bu filmler işliklerde canlandırılmış öyküleri yapay bezemlerde saptamaktadırlar. Belgesel filmler canlı görünçlükleri, canlı öyküleri saptayabilir. 2. Biz özgün (ya da yerli) oyuncuların, özgün (ya da yerli) görünçlüklerin çağdaş dünyanın görüntülükte yorumlanmasında daha iyi kılavuzluk yapacağına inanıyoruz. Bunlar sinemaya daha büyük bir birikim ve gereç sağlamaktadır. Bunlar sinemaya milyonlarca devinim, milyonlarca görüntü sunmaktadır. Bunlar sinemaya, gerçek dünyada, işlikte çalışanların düşleyeceklerinden ya da işlik uygulamanlarının yaratabileceklerinden daha çapraşık ve şaşırtıcı olan olayları yorumlama gücünü vermektedir. 3. [Doğadan] ham özdek olarak alınan bu çeşit gereçlerin ve öykülerin, oyuncularla canlandırılanlardan daha eksiksiz (felsefedeki anlamıyla daha gerçek) olabileceğine inanıyoruz. Kendiliğinden oluşan davranışların görüntülükte özel bir değeri vardır. Geleneğin yarattığı ya da zamanın yonttuğu devi-

nimi çekici kılmakta sinemanın şaşılası bir yeteneği vardır. Sinemanın gelişigüzel seçilmiş dikdörtgen görüntülüğü devinimi özellikle öne çıkarır; bu devinime uzay ve zaman içinde en ileri biçimini verir. Üstüne üstlük, belgesel film, işliğin aldatıcı uygulayımlarının ve kentli oyuncunun incelmiş oyunu için olanaksız olan bir bilgi ve etki sıcaklığını sağlayabilir" (GRIERSON, 1932). || "Gerçek ve yaratıcı düşünce, gerçek şeylerle ilgilenmelidir. Bırakın sinema, eğlence denilen şeyin sınırlarının ötesini araştırsın. Bırakın sinema, işliğin yapay üretimi yerine günümüzün canlılığından doğan, canlı görünçlüklerini, canlı izleklerini işlemeye girişsin. Bırakın sinema, çağdaş sorunları ve olayları, günümüzün varolan şeylerini yorumlamaya girişsin ve böylelikle belirli bir işlevi yerine getirsin. Bırakın sinema, gerçek erkeklerin, gerçek kadınların, gerçek nesnelerin, gerçek sorunların varlığını tanısın ve böylelikle devlete, işleyime, tecime, her çeşit kamusal ve özel kuruluşa, yalnız kişisel görüşleri değil, ortak çıkarlar dünyasının kanıtlarını yansıtacak bir iletişim ve propaganda yöntemi sağlasın." (ROTHA, 1935) ⊐ *belgesel tür*

belgesel izlence [E.t. *belgesel program* || Fr. *émission documentaire* || İng. *documentary programme* (ABD: *program*) || Al. *Dokumentarsendung* || İta. *documentario (televisivo), programma documentario*] *TV.* Belgesel nitelik taşıyan televizyon izlencesi. Genellikle belgesel filmle aynı niteliktedir ⊐ *belgesel, belgesel film, belgesel tür*

belgesel tür [Fr. *documentaire* || İng. *documentary genre* || Al. *dokumentarische Gattung* || İta. *genere documentario*] *S/TV.* Yapıntıya yer vermeyen ya da pek az yer veren; gerecini, konusunu doğrudan doğruya doğadan alan; dışımızdaki dünyayı gerçeğe elden geldiğince uyarak, nesnel bir tutumla yansıtmaya çalışan sinema, televizyon türü. Belgesel tür içinde değişik film ya da izlence çeşitleri yer alır ⊐ *belgesel, belgesel film, belgesel izlence, sinema, televizyon*

belirsiz dip [İng. *limbo*] *S/TV.* Görüntü bakımından hiçbir belirgin özelliği, belirginliği olmayan dip; genellikle ya bulanıktır ya da siyah, gri renktedir ⊐ *bulanık, dip, görüntü*

belirsizlik [E.t. *müphemiyet, müphemlik* || Fr. *ambiguïté* || İng. *ambiguity* || Al. *Ambigität* || İta. *ambiguità*] *S/TV/V/GB.* Anlatımda, betimlemede, karakterlerin verilmesinde, sözlerde değişik yorumlara yol açabilecek tutum. Genellikle yaratıcının isteyerek başvurduğu bu tutum, kimileyin de oyunluk yazarının, yönetmenin acemiliğinden, beceriksizliğinden de kaynaklanabilir. İsteyerek yapıldığında erek, izleyicinin ikircikte kalmasını, değişik yorumlara yönelmesini sağlamaktadır. Bu durum en çok da yapıtın sona erdiriliş biçiminde ortaya çıkar ⊐ *izleyici, oyunluk yazarı, yönetmen*

belirsiz zaman [İng. *ambiguous time*] *S/TV/V.* Herhangi bir yapıtta olguların geçişinde, gelişmesinde gerçek zaman dışında kalan ya da belirginlikle kavranamayan zaman. Bu durum, çoğunlukla yapıtın kuruluşundaki bir yanlıştan kaynaklanır; ancak yapıtı gerçekleştiren bunu isteyerek de yapmış olabilir ⊐ *filmsel zaman, gerçek zaman, olgu, uzatılmış zaman*

belirti [E.t. *alamet* || Fr. *indice* || İng. *index* || Al. *Anzeichen, Indiz* || İta. *indi-*

ce] *GB/S/TV/V.* Bir durumun, bir olgunun varlığını ortaya koyan, bunu doğal olarak içeren olgu. Amerikan filozofu Peirce'e göre, belirti, göstergenin üç çeşidinden biridir (öbürleri: görüntüsel gösterge ile simge). Belirtide, gösterenle gösterilen arasında bitişiklikten doğan nedenli bir ilişki vardır (duman ile ateş arasındaki ilişki gibi). Bir filmin, bir izlencenin izlenmesi sırasında, izleyiciden sık sık, gösteren ile gösterilen arasında bu çeşit bağlantılar kurması beklenir ve istenir ☐ *görüntüsel gösterge, gösteren, gösterilen, gösterge[1], simge*

bellek [Fr. *mémoire* || İng. *memory* || Al. *Speicher* || İta. *memoria*] *TV/V.* Televizyon almaçlarında ve video aygıtlarında çeşitli ayarları, izlencelemeleri ve sayaç ayarlarını, akım kesintisine uğramadığı sürece daha sonra kullanılmak üzere saklayan bölüm ☐ *almaç, izlenceleme, sayaç, video aygıtı*

bellekleme [Fr. *mémorisation* || İng. *store* || Al. *Speicher* || İta. *memorizzazione*] *TV/V.* Gerekli ayarları yaptıktan sonra bunları aygıtın belleğine saptama[2]. Bellekleme düğmesiyle gerçekleştirilir ☐ *ayar, bellek*

Bell & Howell [Fr. *Bell & Howell* || İng. *Bell & Howell* || Al. *Bell & Howell* || İta. *Bell & Howell*] *S.* 1908'de ABD'de kurulan, Bell & Howell'in gerçekleştirdiği alıcıların ortak adı. İlk alıcısını 1910'da üreten bu ortaklık alıcılar alanındaki yerini 1912'de ürettiği Bell & Howell 2709 modeliyle kazandı. 1908'de 35 mm'lik filmlerde günümüzde de kullanılagelen diş deliğini ölçünleştiren bu ortaklık, bu alıcıya sağladığı birçok kullanışlı özelliğin yanı sıra, öbür alıcılarda uzun süre olmayan bir özellik olarak, filmi alıcı penceresinin önünde sıkıca tutan tutucu tırnak taşıyordu. Bundan dolayı bu model çok uzun bir süre ABD'deki işliklerde Mitchell'le birlikte en çok kullanılan işlik alıcısı oldu. Ortaklık 1926'da hafif, kullanışlı ve üstün nitelikli Bell & Howell Eyemo modeliyle de dikkatleri üzerine topladı. Belirli aralıklarla geliştirilen bu model özellikle elde kolayca kullanılabilir olmasıyla hem uzun filmlerde, hem de özellikle belgesellerde geniş bir kullanım alanı buldu; İkinci Dünya Savaşı sırasında da müttefik kuvvetlerince el alıcısı olarak kullanıldı ☐ *alıcı[1], belgesel, Bell & Howell diş deliği, diş deliği, el alıcısı, işlik alıcısı, 35 mm'lik film, pencere, tutucu tırnak, uzun film*

Bell & Howell deliği [Fr. *perforation Bell & Howell* || İng. *Bell & Howell (BH) perforation (standard)* || Al. *Bell & Howell-Perforation* || İta. *perforazione Bell & Howell*] *S.* 35 mm'lik filmlerde kullanılan diş deliği. 1908'den önce 35 mm'lik negatif filmler çoğunlukla delik açılmaksızın satılmaktaydı. Bunları satın alanlar, delik açıcılarla delikleri kendileri açmaktaydılar. ABD'deki Bell & Howell Ortaklığı 1908'de bu delik açıcıların en iyisini ürettiği gibi ayrıca delikleri de ölçünleştirdi. Yine ABD'deki Eastman Kodak Ortaklığı bu delik açıcıyı kullanarak piyasaya delikleri açılmış filmler sürmeye başladı. Böylelikle yanları değirmi olan, yalnız negatiflerde ve çoğaltımda kullanılan 35 mm'likteki bu ölçün delikler günümüze dek gelmiştir ☐ *Bell & Howell, çoğaltım, delik, negatif, 35 mm'lik film*

benzer [E.t. *dublör, standing* || Fr. *double, doublure, "stand-in"* || İng. *double, stand-in (man), twin* || Al. *Doubel, Darsteller(in)-Doubel* || İng. *controfigura*] *S/TV.* Kimi önemsiz ya da tehlikeli

görünçlüklerde asıl oyuncunun yerine çıkan, yapısı ve yüzü bu oyuncuya benzeyen kimse. Bu kimse, asıl oyuncunun yerine oynarsa oyun benzeri, ışıkların düzenlenmesi sırasında çalışırsa ışık benzeri adını alır. Tehlikeli görünçlüklerdeki benzere cambaz, kavga görünçlüklerindekine de kavgacı denir ⌐ *cambaz, ışık benzeri, oyun benzeri*

benzetmeli kurgu [Fr. *montage par analogie* ‖ İng. *editing by analogy* ‖ Al. *Analogiemontage, Analogieschnitt* ‖ İta. *montaggio per analogia*] *S/TV.* İki çekimin ortaya koyduğu kavramlar arasındaki herhangi bir andırıştan yararlanarak bir düşünceyi daha iyi anlatmayı sağlayan kurgu çeşidi ⌐ *kurgu*

berber [Fr. *coiffeur-perruquier, coiffeuse-perruquière, perruquier(ère)* ‖ İng. *hairdresser, hair stylist, coiffeuse, wig maker* ‖ Al. *Frisseur(euse), Perückenmacher* ‖ İta. *parrucchiere(iera)*] *S/TV.* Oyuncuların saçlarını yapan; takma saç, sakal, bıyık hazırlayan kimse

besleme[1] [Fr. *alimentation* ‖ İng. *supply* ‖ Al. *Versorgung, Stromversorgung, Speisung, Züführung* ‖ İta. *alimentazione*] *S/TV/V/BS.* **1.** Bir elektronik aygıtın çalışması için gerekli gerilim ve akımları oluşturan elektrik düzeni. **2.** Bu düzenin sağladığı elektrik akımı ve gerilimler ⌐ *akım, gerilim*[2]

besleme[2] [İng. *feeding, piping*] *TV.* Bir yayın merkezinden ağa, bir ağdan almaçlara, bir yayın arabasından yayın merkezine video imleri gönderme ⌐ *ağ, almaç, video imi, yayın arabası, yayın merkezi*

besleme gerilimi ⌐ **gerilim**[1]

besleme kablosu [Fr. *"feeder"* ‖ İng. *feeder aerial* (ABD: *antenna*), *feeder, aerial lead-in* ‖ Al. *"Feeder," Energieleitung, Antennenkabel, Antennenleitung, Antennenzuleitung* ‖ İta. *"feeder"*] *TV.* Verici yayaçtaki resim ve ses imlerini, yayımlanmak üzere, bu vericinin dalgalığına ulaştıran kablo ⌐ *eksendeş kablo, kuşak kablo, resim imi, ses imi, verici dalgalık, verici yayaç*

besteci [E.t. *bestekâr, müzisyen, fon müzikçisi* ‖ Fr. *compositeur de musique de film, musicien* ‖ İng. *composer (of film music), musician, music score composer, tuner* (a.), (ABD) *scorer* ‖ Al. *Komponist, Filmkomponist, Film-musiker* ‖ İta. *compositore, musicista, autore della musica*] *S/TV.* Sinema ya da televizyon izlenceleri için müzik hazırlayan kimse. Bu alanlarda çalışan kimse genellikle bestecilik-müzik düzenleyiciliği-orkestra yöneticiliğini ya da bunlardan ikisini kendinde toplayan kimsedir. Elektronik müzik aygıtlarının ortaya çıkışından sonra, besteci çoğunlukla tüm orkestrayı da temsil eder ⌐ *elektronik müzik, film müziği, izlence, müzik, müzik düzenleyiciliği, orkestra yöneticisi, sinema, televizyon*

5400K [Fr. *5400K* ‖ İng. *5400K* ‖ Al. *5400K* ‖ İta. *5400K*] *S/TV/V.* Kelvin birimine göre gündüz öğle vakti ortalama renk sıcaklığı. Yaz ortasında bu ortalama 5800K'ye çıkar ⌐ *kelvin, renk, renk dengeleme, renk sıcaklığı*

beşik başlık [İng. *cradle head*] *S.* Özellikle çevrinmenin her çeşidinin çok düzgün gerçekleştirilmesini sağlayan beşik biçiminde, büyük çevrinme başlığı ⌐ *başlık, çevrinme, çevrinme başlığı*

beşlik [Fr. *projecteur 5 kW, projecteur de 5 kilos* ‖ İng. *senior spot 5 kW* ‖ Al. *5 kW Scheinwerfer* ‖ İta. *proiettore da 5000*] *S/TV.* Aydınlatmada kullanılan.

Fresnel mercekli, 5 kilovatlık, odaklanabilir, toplayıcı ışıldak. İkilik ile onluk arasında yer alır ⊐ *aydınlatma, beş yüzlük, birlik*[2]*, Fresnel mercek, ışıldak, ikilik, odaklama, onluk, toplayıcı ışıldak*

beş oluklu işlik [Fr. *studio cinq voies* || İng. *studio with five channels* || Al. *Studio mit fünf Kanalen* || İta. *studio ad cinque canali*] *TV*. Beş alıcının birden kullanılabildiği işlik. Böylelikle her alıcıdan gelen resim, yönetim odasında ayrı denetliklerden izlenebilir ⊐ *alıcı*[1]*, denetlik, resim, yönetim odası*

5-12 dalgalık [*Fr. antenne 5-12* || İng. *5-12 aerial* (ABD: *antenna*) || Al. *5-12-Antenne* || İta. *antenna 5-12*] *TV*. 5, 7, 10, 12 sayılı olukları, kapsayan Kuşak III için hazırlanmış alıcı dalgalık ⊐ *alıcı dalgalık, oluk, Kuşak III*

5 parmaklık makara [İng. *5-inch reel*] *S/TV/V*. 5 parmak (12,7 cm) çapındaki mıknatıslı ses kuşağı makarası ⊐ *makara, mıknatıslı ses kuşağı*

beş yüzlük [Fr. *projecteur 500 W* || İng. *500 W projector* || Al. 500 *W-Scheinwerfer* || İta. *proiettore da 500*] *S/TV*. Aydınlatmada kullanılan 500 vatlık ışıldak ⊐ *aydınlatma, beşlik, birlik*[2]*, ışıldak, ikilik*

525 satır [Fr. *525 lignes* || İng. *525 lines* || Al. *525-Zeilen-Norm* || İta. *525 righe*] *TV*. ABD'de Federal İletişim Kurulu'nca (FCC) konulan satır sayısı. Kuzey Amerika, Kanada, Japonya ve Filipin'de kullanılan bu dizgede her resim 525 satırdan oluşur, saniyede alan sayısı 60'tır ⊐ *625 satır, Federal İletişim Kurulu, resim, saniyede alan sayısı, satır, satır sayısı, seçiklik, yayın ölçünleri*

Betacam™ [Fr. *Betacam* || İng. *Betacam* || Al. *Betacam* || İta. *Betacam*] *TV/V*. Japonya'da Sony Ortaklığının geliştirdiği, televizyon yayını niteliğinde ½ parmaklık (127 mm) video kuşağı ve bunu kullanan video alıcısı. Betacam, parlaklığı, renklilikten ayrı olarak saptar; iki ses oluğu vardır. Alıcıda ayrıca zaman düzgüleme yeteneği de yer alır. Betacam, daha sonra çıkan Betacam SP ile bağdaşır. Betacam, haber izlencelerinde, dar ve orta bütçeli yapımlarda en çok kullanılan alıcı boyudur. Betacam ayrıca televizyon ve video alanında ölçün kuşaktır; bu bakımdan 35 mm'lik filmin sinemada tuttuğu yerin televizyondaki karşılığıdır ⊐ *alıcı*[1]*, Betacam SP, boy, parlaklık, renklilik, ses oluğu, video alıcısı, video kuşağı*

Betacam SP [Fr. *Betacam SP* || İng. *Betacam SP* || Al. *Betacam SP* || İta. *Betacam SP*] *TV/V*. Sony Ortaklığının Betacam'dan sonra ürettiği video alıcısı. Betacam gibi ½ parmaklık (127 mm) video kuşağı kullanan ve onunla bağdaşır olan Betacam SP'nin daha uzun saptama[2] süresi ve dört ses oluğu bulunmaktadır ⊐ *alıcı*[1]*, bağdaşır, Betacam, ses oluğu, video alıcısı, video kuşağı*

Betamax™ [Fr. *Betamax* || İng. *Betamax* || Al. *Betamax* || İta. *Betamax*] *TV/V*. Japonya'da 1975'te Sony Ortaklığının, ev videosu alanında Philips'in ilk geliştirdiği video aygıtına karşı ortaya çıkardığı kutucuklu video kuşağı ve bunu kullanan video alıcısı. Sony, daha önce de Philips'in video aygıtına karşılık U-Matic'i çıkarmıştı. Ancak U-Matic, ¾ parmaklık (19 mm) video kuşağı kullandığı ve bu aygıtlar daha çok televizyon ve video işleyiminde kullanıldığı halde, Betamax bugün hemen bütün ev videolarında kullanılan 1/2 parmaklık (127 mm) kuşak[1] kullanmaktaydı. Böy-

lelikle kutucuğun boyutu da 155 mm x 95 mm x 25 mm gibi son derece elverişli bir boya inmişti. Bundan dolayı, pahalılığı yüzünden yaygınlaşma olanağı bulamayan Philips'ten sonra, en büyük rakibi olan ve bir yıl sonra ortaya çıkacak VHS'den önce piyasaya sürülen Betamax, özellikle ABD ve Japonya'da en yaygın ilk ev videosu oldu; yine Sony'nin daha sonra ürettiği 8 mm'lik kuşak[1] olan Hi-8 ve Japon JVC Ortaklığının VHS kuşağıyla rekabete girişti. Betamax dizgesinde yükleme, U yüklemesidir (Japonca "beta" = tüm yüzey anlamına gelir Bu dizgede televizyon izleri arasında boşluk yoktur) ☐ *ev videosu, Hi-8, kutucuk, kutucuklu video aygıtı, U yüklemesi, VHS, video, video kuşağı*

betimleyici çekim [Fr. *plan descriptif* ‖ İng. *descriptive shot, descriptive scene* ‖ Al. *beschreibende Bildfolge* ‖ İta. *sequenza descrittiva*] *S/TV.* Bir yerin görünüşünü aktarmak, olgunun içinde geçtiği doğa parçasını, bezemi tanıtmak ereğiyle gerçekleştirilen çekim. Genellikle görünçlüğün en ilgi çekici yönlerini, köşelerini ya da en genel görünüşünü yansıtır ☐ *bezem, çekim, görünçlük, olgu*

beyaz dengesi [İng. *white balance* ‖ Al. *Weißabgleich. Weißbalance*] *TV/V.* Bir video alıcısında çalıştırıldığında renk sıcaklığındaki başkalıkları kendiliğinden arayan ve düzelten elektrik çevrimi. Bu çevrim[2], beyaz dengesi doğru değilse bunu elektronik bakaçta yanan bir göstergeyle belirtir. Çevirimden önce alıcının önüne beyaz karton tutulur ve beyaz denge düğmesine basılırsa, alıcı kendi kendini beyaz kartondaki ışığa ayarlar ☐ *alıcı[1], çevirim, çevrim[2], elektronik bakaç, renk sıcaklığı, video alıcısı*

beyaz doruğu [Fr. *niveau du blanc maximum* ‖ İng. *peak white (level)* ‖ Al. *Scheitelpegel für Weiß*] *TV.* Bir resim iminde, resmin en parlak noktasına karşılık olan taşıyıcı dalganın en yüksek genlik noktası ☐ *beyaz düzeyi, genlik, resim imi, taşıyıcı dalga*

beyaz düzeyi [E.t. *beyaz seviyesi* ‖ Fr. *niveau du blanc* ‖ İng. *white level* ‖ Al. *Weißwert, Weißpegel* ‖ İta. *livello del bianco*] *TV.* Bir resim iminde, resmin parlak bölümlerine karşılık olan noktadaki gerilim[2]; renk bilgisi bulunmayan video imi. Değiştirimin pozitif ya da negatif oluşuna göre, eşleme düzeyinin üstünde ya da altında yer alır. Renk düzeyinin, beyazın % 104'ünü aşmaması gerekir; aşarsa saptama[2] işinde uygulayımsal sorunlar ortaya çıkar ☐ *beyaz doruğu, eşleme düzeyi, gerilim[2], negatif değiştirim, pozitif değiştirim, resim imi, saptama[2], siyah düzeyi, video imi*

beyaz film[1] [Fr. *film blanc* ‖ İng. *"film blanc"* ‖ Al. *"film blanc," weißer Film* ‖ İta. *"film bianco"*] *S.* Konusunu iyimser, umut dolu bir hava içinde işleyen film. Genellikle çetin sınavlardan geçen toplumlara iyimserlik aşılamak; beklentilerin, iyiye doğru gelişmelerin umudunu vermek ereğiyle o toplumun belirli dönemlerinde ortaya çıkan fim akımı. Ancak bu çeşit filmlerin çoğunda yapay bir iyimserlik ve umut havası; izleyicilerin beklentilerini kötüye kullanma gibi aksamalara sık sık rastlanır. Kara film'in karşıtı ☐ *kara film, pembe dizi, teleroman*

beyaz film[2] ☐ **İslamcı film**

beyaz görüntülük ☐ **görüntülük**

beyaz ışık [Fr. *lumière blanche* ‖ İng. *white light* ‖ Al. *weißes Licht* ‖ İta. *luce bianca*] *S/TV.* Kesiksiz dalga uzunlukla-

rı izgesine (renklere) ayrılabilen ışık; görülebilir izgedeki tüm renklerin eşit bileşiminden ortaya çıkan ışık ☐ *ışık, izge*

beyaz im [Fr. *signe blanc, carré blanc, rectangle blanc*] *TV.* Kimi ülkelerde bir izlencenin yalnız yetişkinlerce izlenebileceğini, çocuklara ve gençlere göre olmadığını belirtmek için bütün yayın boyunca görüntünün belirli yerlerinde yayınlanan. Örneğin Fransa'da 1960'tan beri bu çeşit izlenceler, görüntünün sağ alt köşesindeki bir beyaz dördül ya da dikdörtgenle belirtilir ☐ im[1], *izlence, yayın*

beyaz ölçüsü [İng. *white reference, reference white, television white* || Al. *Bezugsweiß*] *TV.* Yansıtma değeri % 60 (kimileyin % 77) oranına ulaşacak biçimde aydınlatılmış nesne ☐ *siyah ölçüsü, gerilim*[2], *resim, resim imi*

beyaz telefonlu filmler [Fr. *films aux téléphones blancs* || İng. *white telephone film* || Al. *weißen Telefone Spielen, Filme des weißen Telefons* || İta. *film ad telefoni bianchi*] *S.* İtalya'da faşizm, Almanya'da Nazilik dönemlerinde bu ülkelerde ve bu ülkelerin etkisindeki Avusturya ve Macaristan sinemalarında, Hollywood'un etkisinde, günlük gerçeklerden uzak, kentsoylular çevresini ele alan filmler için kullanılan deyim. Kalıp kişileri, kalıp durumları, çok çizemsel bir yapı içinde, dram, melodram, güldürü ya da melodram-güldürü karması olarak işleyen ve tam bir kaçış sineması niteliği taşıyan bu filmlerde, kentsoylu özentisini yansıtan beyaz telefonlar bir görünçlük donatımı olarak çok sık kullanıldığından bu filmlerin simgesi sayılmıştır ☐ *kaçış sineması*

beyaz sinema ☐ **İslamcı sinema**

beyaz yapıştırıcı [İng. *white tape, white camera tape* || Al. *Weißband*] *S.* Alüminyum renginde ya da siyah olan işlik yapıştırıcısından ayırt etmek üzere kuşak biçiminde beyaz yapıştırıcı. Bu yapıştırıcı en çok makara kutularının çevresine yapıştırılır; böylelikle kutu kapağının açılmasını, kutunun içine ışık sızmasını önler. Ayrıca beyaz etiket işlevini de görür, üzerine içindeki filmle ilgili bilgiler yazılır ☐ *işlik yapıştırıcısı, kutu, makara*

bezem [E.t. *çevre düzenlemesi, alan düzenlemesi, dekor* || Fr. *décor, maquette grandeur* || İng. *set, setting. scene, scenery (set), décor, decoration, design* || Al. *Dekor, Filmdekor, Dekoration, Filmdekoration, Filmarchitektur, Bühne, Bühnenbild, Szenenbild, Szene, Ausstattung, Aufbauten* || *İta. scenografia, decorazione*] *S/TV.* **1.** Bir film görünçlüğünde ya da televizyon izlencesinde belirli bir çevreyi yansıtmak ereğiyle kullanılan ve donatımın dışında yer alan doğal ya da yapma nesnelerin tümü. **2.** Özellikle sınırlı bir çevrede yapma olarak gerçekleştirilen bu çeşit nesneler, yapılar, çatmalar ☐ *bezemci, donatım, görünçlük, izlence*

bezem bezi [E.t. *dekor bezi, dekor tuali* || Fr. *toile (à décor)* || İng. *canvas* || Al. *Malleinwand. Leinwand, Leinen* || İta. *tela*] *S/TV.* Bezemlerin yapılmasında kullanılan kalın, sağlam bez ☐ *bezem*

bezem bölümü [E.t. *bezem bölümü* || Fr. *décoration* || İng. *art department, design department* || Al. *Ausstattungsabteilung* || İta. *scenografia, servizio scenografico*] *S/TV.* Bütün bezem çalışmalarını düzenleyen, hazırlayan, gerçekleştiren bölüm ☐ *bezem*

bezemci [E.t. *dekorcu, dekoratör, dekor kalfası, ressam, dekor ressamı* || Fr. *décorateur(trice)* || İng. *designer, set designer, scenery designer, set dresser, assistant art director,* (ABD) *set decorator* || Al. *Bühnenbildner. Architekt, Film-Architekt, Dekorateur, Szenenbildner* || İta. *decoratore, scenografo*] *S/TV.* Film ya da televizyon izlencesi için bezem hazırlayan kimse ⊐ *bezem*

bezem değişimi [E.t. *dekor değiştirme* || Fr. *changement de décor* || İng. *change of scene, change of scenery,* (ABD) *scene shift* || Al. *Verwandlung Bilder, Bühnenbildwechsel, Bildwechsel, Szenenwechsel* || İta. *cambiemento di scena*] *S/TV.* Bir bezemin sökülüp yerine yenisinin kurulması ⊐ *bezem*

bezem desteği [Fr. *béquille* || İng. *brace, stage brace* || Al. *Stütze* || İta. *sostegno*] *S/TV.* Bir bezemi arkadan tutan parça; genellikle panolara kelepçeyle tutturulan sağlam, tahta ayaklardır ⊐ *bezem*

bezem işliği [E.t. *dekor atelyesi* || Fr. *atelier de décoration* || İng. *setting workshop* || Al. *Dekorateurwerkstatt, Bühne* || İta. *bottega di scenografia*] *S/TV.* Bezemlerin yapılması için gerekli araç ve gereçlerin bulunduğu yer ⊐ *bezem*

bezem korunağı [E.t. *dekor deposu* || Fr. *magasin des décors, dépôt de décors* || İng. *bay, dock, scenery dock, scene dock, scenery store, scenery storage* || Al. *Dekorationsmagazin, Dekorationslager, Fundus, Dekorationsfundus, Kulissenhalle* || İta. *deposito del materiale*] *S/TV.* Bezemlerin gereğinde kullanılmak üzere saklandığı yer ⊐ *bezem*

bezem kurma [Fr. *plantation du décor* || İng. *setting up* || Al *Dekorationssetzen. Dekorationsaufbau* || İta. *montaggio*] *S/TV.* Yapılan bezemin tasara göre belirli yere çatılması ⊐ *bezem*

bezem kurmak [E.t. *dekor kurmak* || Fr. *planter, ériger* || İng. *set up, set, dress (a set), rake* || Al. *bauen, aufbauen* || İta. *montare le scene, allestire (una scenografia), costruire*] *S/TV.* Bezem kurma işi ⊐ *bezem*

bezem kurma salonu [Fr. *aire de prémontage, salle de prémontage, studio de prémontage* || İng. *pre-setting hall, presetting studio* || Al. *Montagehalle, Vorbauhalle. Vorbaustudio* || İta. *sala di premontaggio*] *TV.* Düzlükte bezemin kuruluşunda vakit kazanmak için bezem parçalarının önceden çatıldığı yer ⊐ *bezem, düzlük*

bezem öğesi [Fr. *élément de décor* || İng. *construction unit* || Al. *Dekorationstück*] *S/TV.* Herhangi tamamlanmış bir bezemi oluşturan belli başlı parçalardan her biri ⊐ *bezem*

bezem sökme [E.t. *dekor sökme* || Fr. *démontage du décor* || İng. *breaking of set* || Al. *Dekorationsabbau* || İta. *demolizione (delle costruzione)*] *S/TV.* Kurulu bezemin öğelerinden ayrılarak çıkarılması ⊐ *bezem*

bezem sökmek [E.t. *dekor sökmek* || Fr. *démonter, démolir (les décors), enlever, sucrer* (a.) || İng. *kill (a set),* (ABD) *strike* || Al. *abbauen, gestorben* || İta. *sgombrare, demolire (delle construzione)*] *S/TV.* Bezem sökme eylemi ⊐ *bezem, bezem sökme*

bezem tasarı [E.t. *dekor planı* || Fr. *schéma de plantation des décors* || İng. *set plan* || Al. *Dekorationsgrundriss* || İta. *schema di scenografia*] *S/TV.* Düzlükte ya da işlik dışında bezem öğeleri-

nin nerelere yerleştirileceğini gösteren tasar □ *düzlük, bezem, bezem öğesi, işlik*

"B" filmi [Fr. *film "B"* || İng. *"B" picture, "B" movie* || Al. *B-Film, "B-Picture"* || İta. *film "B"*] *S.* Tecimsel sinemada yapım giderleri, oyuncular, sanat ve emek yönünden "A" filminden sonra yer alan uzun film. Özellikle gangster ve kovboy filmleri bunlar arasında yer alır. Bununla birlikte Amerikan sinemasında yapım siyasası yönünden dar bütçeli filmlerden oluşan bu kümede daha bağımsız çalışma olanağı yönünden dikkate değer çalışmalar da bulunur. "B" filmi terimi, ikili izlencenin yaygın olduğu ilk zamanlardan kalmadır; o zamanlar, başfilmin yanında yer alan ikinci sıradaki film anlamını taşımaktaydı □ *"A" film, başfilm, ikili izlence*

BGÇ □ bilgisayarla geliştirilmiş çizi

biçem [E.t. *üslup, stil* || Fr. *style* || İng. *style* || Al. *Stil* || İta. *stille*] *S/TV/V.* Bir sinemacının, bir televizyoncunun, bir video sanatçısının kendine özgü anlatım yollarının, kişisel tutum, görüş ve duyuşunun oluşturduğu özellik.

biçimbozucu mercek [Fr. *lentille deformante* || İng. *distorting lens* || Al. *verzerrtes Linse, Anamorphot*] *S/TV/V.* Biçimbozumunu gerçekleştiren yapıda mercek □ *biçimbozumu, mercek*

biçimbozumu [E.t. *deformasyon* || Fr. *distorsion (artistique), déformation* || İng. *distortion* || Al. *Verrzerrung, Verdrehung, Verzeichnung* || İta. *distorsione*] *S/TV/V.* Belirli bir görsel etki sağlamak ereğiyle nesnelerin biçiminde optik yoldan gerçekleştirilen değişiklik. Genellikle geniş açılılar ya da biçimbozucu mercekler yardımıyla yakındaki bir konu üzerinde gerçekleştirilir □ *biçimbozucu mercek, bozum, geniş açılılar*

biçimcilik [E.t. *şekilcilik* || Fr. *formalisme* || İng. *formalism* || Al. *Formalismus* || İta. *formalismo*] *S.* Herhangi bir sanatta içeriği ikinci sıraya ya da bir yana iterek biçimi öne çıkarma tutumu. Sinemada bu tutum çoğunlukla, filmin içeriğinden çok uygulayımsal öğelere yer vermekle ortaya çıkar. Bu tutum kimileyin kişisel bir özentiden kaynaklanır; ama daha çok içerikteki boşluğu gözden kaçırmak, suya sabuna dokunmayan konularda izleyicileri uygulayım cambazlıklarıyla oyalamak için başvurulur.

biçim üreteci [Fr. *"pattern generator"* || İng. *pattern generator* || Al. *"Pattern Generator"* || İta. *"pattern generator"*] *TV.* Testere dişi ya da dördül biçimde yalınç geometrik biçimde dalgalar oluşturan üreteç. Bu dalgalar televizyon dizgelerini denetmek, özel etkiler sağlamakta kullanılır □ *dalga, testere dişi*

biçme, optik biçme [E.t. *menşur , prizma, optik prizma* || Fr. *prisme (optique)* || İng. *prism, optical prism* || Al. *Prisma* || İta. *prisma*] *S/TV.* Kullanılacağı ışığa uygun saydam özdekten (örneğin görülebilir ışık için camdan, morötesi ya da kızılaltı için kuvarstan) yapılma üçgen prizma. Sinema ve televizyonda çeşitli optik dizgelerde ya da optik etkilerde kullanılır □ *görülebilir ışık, ışık, kızılaltı (ışınımı), kuvars, morötesi ışınımı, optik dizge, optik etkiler*

biçme mercek [İng. *prism lens*] *S.* Alıcıdaki merceğin önüne takılan ya da yerleşik biçmesi olan bir mercek çeşidi. Böyle bir mercekte oluşan görüntü film üzerinde aynı görüntünün birden çok benzerini oluşturur □ *alıcı[1], biçme, gö-*

rüntü, mercek

Big Mac [Fr. *Big Mac* || İng. *Big Mac* || Al. *Big Mac* || İta. *Big Mac*] *S/TV.* 10 kW gücündeki Fresnel ışıldak ☐ *Fresnel ışıldak*

bileşen [E.t. *mürekkip* || Fr. *composante* || İng. *component* || Al. *Bauelement* || İta. *componente*] *S/TV.* Bir bütünü oluşturan herhangi bir parça.

bileşen im [İng. *component video, component video signal*] *TV.* Parlaklık (siyah/beyaz ve beyaz düzeyi) ile renklilik (renk) imlerine ayrılmış video imi. Bu imler birbirinden ayılmış olarak taşınır ve saptanır. Birincil renklerin kolayca birbirinden ayrılabilmesini sağladığından, video bileşeni, özellikle çapraşık çiziler ile mavi diplik işlemlerinde çok yararlıdır. Bir video bileşeninde taşınan üç im' şunlardır: Resmin kırmızı değeri (k) ile eksi beyaz değeri (Y) olan (k-Y); mavi (m) eksi beyaz (Y) olan (m-Y), bir de beyazı gösteren parlaklık (Y). D1, Betacam ve MII boyları, video bileşeni imiyle çalışır. Bununla birlikte, Betacam ile MII'nin bileşik im' olarak çalıştığı da olur. Günümüzde video bileşen imiyle saptanan üç boy D1, Betacam ile MII'dir. Gerçek bir video bileşeni saptamasında kurguyu gerçekleştirebilmek için, kurgu odasının buna göre düzenlenmiş olması gerekir. Bunun anlamı, her elektronik donanım parçasının video bileşenine göre ayarlanması, yine her parçanın üç kabloyla giriş ve çıkış yapabilmesidir. Bileşik im'in karşıtı ☐ *Betacam, beyaz çizi, boy, düzeyi, birincil renkler, D1, im', kurgu, mavi diplik işlemi, MII, parlaklık, renklilik, video imi*

bileşik [Fr. *combiné, film image-son, image et son combinés* || İng. *composite, combined film, married* || Al. *kombiniert* || İta. *combinata*] *S.* Görüntü ile sesin aynı film üzerinde yer alması durumu ☐ *film, bileşik eşlem, görüntü, ses*

bileşik ana pozitif [Fr. *positif duplicating image et son* || İng. *composite master positive*] *S.* Dağıtım eşlemi çıkarmakta kullanılacak negatif görüntü ve ses eşlemi için hazırlanan bileşik eşlem çeşidi ☐ *bileşik eşlem, dağıtım eşlemi*

bileşik boşluk [Fr. *signaux de supression de ligne et de trame* || İng. *composite blanking*] *TV.* Almaçta resim iminin kaldırıldığı, satırbaşı ile alan başı yapıldığında gönderilen alan ve satır boşluğu imleri ☐ *alan başı yapma, alan boşluğu, almaç, resim imi, satırbaşı, satır boşluğu*

bileşik çekim [Fr. *plan combiné* || İng. *combination shot, combo shot* || Al. *Simultanaufnahme* || İta. *inquadratura combinata*] *S/TV/V.* Aynı çekimin içinde, önde bir kişinin omuz çekiminin, dipte başka bir kişinin bel ya da boy çekiminin yer aldığı çekim ☐ *bel çekimi, boy çekimi, çekim, omuz çekimi*

bileşik çoğaltım negatifi [Fr. *négatif contretype combiné image et son* || İng. *composite dupe negative, combined dupe, composite dupe*] *S.* Çoğaltım negatifi elde etmekte kullanılan bileşik negatif ☐ *bileşik negatif, çoğaltım negatifi*

bileşik devinim [İng. *compound move*] *S/TV/V.* **1.** Oyuncular ile alıcının aynı çekimde aynı anda karşılıklı devinimlerini anlatır. **2.** Alıcının birbirinden değişik devinimleri aynı anda gerçekleştirmesini anlatır. Örneğin kaydırma ile çevrinmenin, vinçle yükselme ile kaydırmanın aynı anda yapılması ☐ *alıcı', alıcı devinimleri, çekim, çevrinme, de-*

vinim[2], *kaydırma, oyuncu, vinçle yükselme*

bileşik eşlem [E.t. *bileşik kopya* || Fr. *copie combinée, positif combiné image et son* || İng. *married print, combined print, combined positive, composite print, sound on film,* || Al. *kombinierte Kopie, kombinierten Bild-Ton-Kopie* || İta. *copia a stampa combinata*] *S.* Ses ve görüntüyü aynı filmde taşıyan pozitif ☐ *görüntü, kuşak*[1]*, pozitif, ses, video kuşağı*

bileşik eşleme imi [Fr. *signaux de synchronisation combinés* || İng. *mixed syncs, mixed sync(h) signals, composite sync(h) (signal)* || Al. *kombinierter Synchronsignals, Synchronsignalgemisch* || İta. *segnali di sincronizzazione combinato*] *TV.* Almaçta hem satır hem alan eşlemesini gerçekleştirecek bilgiyi taşıyan im[1] ☐ *alan eşlemesi, almaç, satır eşlemesi, im*[1]

bileşik eşleme üreteci [Fr. *générateur de synchronisation combiné* || İng. *composite sync(h) generator* || Al. *kombinierter Synchronsignalsgeber* || İta. *generatore di segnali di sincro-nizzazione combinato*] *TV.* Almaçlarda tarama çevrimlerini eşleyen imi oluşturan aygıt ☐ *almaç, bileşik eşleme imi, çevrim*[2]*, eşleme, tarama*

bileşik im [Fr. *signal combiné* || İng. *complete video, composite signal, composite video, composite video signal, composite picture signal, composite TV signal* || Al. *kombinierter Signal, Bildaustastsynchronsignal, BAS-Signal, Signalgemisch, Summensignal* || İta. *segnale combinato*] *TV.* **1.** İki ayrı işlevi gerçekleştirmek üzere tek bir dalga oluşturan im[1]. **2.** Parlaklık ve renkliliği, birleştirilmiş bir im[1] olarak taşıyan ya da saptayan video imi. Bileşik eşleme imi, bileşik resim imi gibi çeşitleri vardır. Bileşen im'in karşıtı. **3.** Parlaklık ve renklilik ile eşleme bilgilerini taşıyan im[1]. Bir televizyon dizgesinin görüntü bilgilerini eksiksiz sağlayabilmesi için, bununla ilgili tüm verileri de eksiksiz alması gerekir. Bunu sağlamak için de bu dizgenin, görüntülükte yer alacak resmi alması, bu resmi doğru renklerle aktarması gerekir. Ayrıca, görüntünün her bir noktasının ne zaman nereye yerleştirileceğini belirten eşleme imleriyle ilgili bilgiler de gereklidir. Gerekli olan bir başka bilgi de, görüntülüğü tarayan elektron demetinin, satır ya da alan değiştiğinde satır başına ya da alan başına dönerken, izleyicilerce görünmemesini sağlayan boşluk imleriyle ilgili bilgilerdir. Bileşik im, bütün bu bilgileri birleştirip taşıyan imdir. NTSC ile PAL, bileşik im temeline dayanan dizgeleridir. Her ikisinde de parlaklık, renklilik, satır eşleme, yatay boşluk aralığı, resim eşleme, düşey boşluk aralığı, renk eşleme imleri bilgisi bulunur ☐ *alan, alan başı yapma, bileşen im, bileşik eşleme imi, bileşik resim imi, boşluk imi, dalga, düşey boşluk aralığı, elektron demeti, eşleme imi, görüntülük, NTSC, PAL, parlaklık, renk eşleme imi, renklilik, resim, resim eşleme, tarama, satır, satırbaşı, satır eşleme imi, yatay boşluk aralığı, yayın ölçünleri*

bileşik negatif [Fr. *négatif combiné image et son* || İng. *composite negative, combined negative, trial print* || Al. *kombinierter Negativ* || İta. *negativo combinato*] *S.* Ses ile görüntüyü aynı filmde taşıyan negatif ☐ *film, görüntü, negatif, ses*

bileşik resim [Fr. *image combinée* || İng. *composite picture* || Al. *kombinierter*

Bild || İta. *immagine combinata*] *TV.* Birden çok kaynaktan gelen resim imlerinden oluşan tam resim imi ☐ *resim, resim imi*

bileşik resim imi [Fr. *signal vidéo combiné* || İng. *composite video signal* || Al. *kombinierter Bildsignal* || İta. *segnale video combinato*] *TV.* Resim imi ile eşleme imlerini taşıyan resim dalgası ☐ *eşleme imleri, resim imi*

bileşke [İng. *convergence*] *S/TV/N/BS.* Eğlenceli bilginin, eğlenceli eğitimin tüm araç ve gereçlerinin bir arada bulunmasının sağladığı durum. İletişim ve bilgi alanındaki çoklu araç bileşenlerinin yer aldığı böyle bir durum, bilgi ve eğlencenin etkileşimli biçimde bir arada gerçekleştirilmesini sağlar. Böyle bir bileşkede video, televizyon, uydu, kablolu almaç, bilgisayar, Internet bağlantısı, TT-SOB, tıpkılık müzik birimi bulunur ☐ *bilgisayar, çoklu araç, eğlenceli bilgi, eğlenceli eğitim, Internet, kablolu televizyon, televizyon, tıkız teker-yalnız okunur bellek, tıpkılık, uydu, video*

bileşme çizgisi [İng. *blend-line*] *S.* **1.** Örtülü filmde örtü içine yerleştirilen görüntü ile bunu çevreleyen asıl görüntü arasında yer alan çizgi. *TV.* **2.** Aynı durumun televizyondaki örtülü bileştirmede ortaya çıkan çeşidi ☐ *görüntü, örtü, örtülü bileştirme, örtülü film*

bileştirici [Fr. *mélangeur (de son), mixeur (de son), technicien du son, technicien du mixage* || İng. 1. *mixer, sound mixer, sound recordist, re-recording man, re-recordist, sound balancer,* 2. *mixer, sound mixer, sound engineer, audio control man* || Al. *Tonmischer, Mischer, Tonmischmeister, Tontechniker* || İta. *tecnico del missaggio, tecnico del suono*] *S.* **1.** Seslendirme masasında ses bileştirme işini yöneten kimse. *TV.* **2.** Düzlükteki çeşitli sestoplarların ve öbür ses kaynaklarının gönderdiği sesleri bileştiren, sesin düzey ve niteliğini denetleyen kimse. Ses yönetim odasındaki seslendirme masasında çalışır ☐ *bileştirme, düzlük, ses, seslendirme masası, sestoplar, ses yönetim odası*

bileştirilmiş kuşak [İng. *mix track, mixed track*] *S/TV/V.* Değişik mıknatıslı ses kuşaklarındaki ya da değişik kaynaklardaki seslerin birleştirilmesinden oluşan mıknatıslı ses kuşağı ☐ *bileştirme, mıknatıslı ses kuşağı*

bileştirme [E.t. 2-3. *miksaj* || Fr. 1. *insertion,* 2-3. *mixage, mélange (des sons)* || İng. 1. *insertion, picture insertion, electronic insertion,* 2-3. *mixing, sound mixing,* (ABD) *dubbing* || Al. 1. *Einsatzung,* 2-3. *Tonmischung, Tonüberblendung, Mischung (der Tonbinder)* || İta. 1. *inserzione,* 2-3. *missaggio*] *TV.* **1.** Bir kaynaktan sağlanan resme başka bir kaynaktan sağlanan resmi katarak gerçekleştirilen özel etki. Örtülü bileştirme ile elektronik örtülü bileştirme olarak iki çeşidi vardır. *S.* **2.** Çeşitli ses kuşaklarındaki seslerin (söyleşme, müzik, ses etkileri...) tek bir kuşak[1] üzerinde toplanması. Bu yöntemde, bütün bu sesler, ses eşlemleyicisi adı verilen aygıtlardaki makaralara aktarılır. Ses eşlemleyicilerin sayısı, birleştirilecek ses yollarının sayısına bağlıdır. Görüntülükte filmin yalnız görüntüleri izlenirken, bütün ses eşlemleyiciler aynı anda çalıştırılır ve bütün ses kaynakları birleştirilir. Çok sayıdaki ses yolları, çoğunlukla, söyleşme, müzik, ses etkileri ve öykülemeden oluşan dört ses yoluna indirgenir. Genelde birleştirmede her kezinde bir film makarası işlenir. Bir film makarası bitince, ses

eşlemleyiciye ikinci bir film makarasıyla ilgili seslerin makaraları yerleştirilir. *TV*. **3.** Çeşitli ses yollarından gelen seslerin tek ya da birden çok ses yolunda ya da tek bir çıkış için bileştirilmesi. Bileştirilecek ses yolları ÖSD, gürültü, ses etkileri, söyleşme, müzik, yapım sırasındaki herhangi bir ses yolundan biri ya da bunların hepsi olabilir. Önce yapım sırasındaki ses yolları, çok yollu ses aygıtındaki kuşağa aktarılır. Aynı anda, bununla ilgili görüntüler de bir video kuşağına aktarılır. Bu video eşlemi çok yollu ses kuşağıyla eşlenir, böylelikle bileştirici, sesi hangi görüntüyle bileştirdiğini görür. Çok yollu ses kuşağında saptama[2] yapılacak ya da okunacak 4, 16, 24, 36 ya da 48 ayrı ses yolu bulunabilir. Özel bir erekle kullanılacak ses yoluna konulacak zaman düzgüsü, bu ses yolunun kaynaklandığı video kuşağından saptanır. Bütün ses kaynakları yerli yerine aktarıldıktan sonra, bunlar söyleşme, öyküleme, etkiler ve müzik olarak kendilerine özgü düzeyde bir ses yolunda birleştirilir. Bütün bu bileştirme işlemleri onaylandıktan sonra, güvenlik önlemi olarak önce bunun bir eşlemi alınır, bunun ardından özgün video kuşağına aktarılır □ *elektronik örtülü bileştirme, eşlem, eşleme, görüntü, görüntülük, gürültü, makara, müzik, okuma[1], örtülü bileştirme, ÖSD, öyküleme, resim, saptama[2], ses, ses düzeyi, ses eşlemleyici, ses etkileri, ses kaynağı, ses kuşağı, ses oluğu, ses yolu, söyleşme, video kuşağı, yapım, zaman düzgüsü*

bileştirme dizelgesi [İng. *dubbing sheets*] *S*. Bileştirme sırasında hangi sesin (söyleşme, ses etkileri, müzik) her ses kuşağının neresinde bulunduğunu, hangi noktada başlayıp hangi noktada bittiğini, bu seslerin birbiriyle ilişkisini birbirine koşut yatay ve düşey sütunlarda çizemsel olarak gösteren dizelge; bir çeşit bileştirme "oyunluğu" □ *bileştirme, müzik, ses, ses etkileri, ses kuşağı, söyleşme*

bileştirmek [Fr. *mélanger, mixer* || İng. *mix*, (ABD) *dub* || Al. *mischen, mixen* || İta. *missare*] *S/TV*. Ses bileştirme eylemi □ *bileştirme*

bileştirme masası □ **seslendirme masası**

bileştirme odası □ **seslendirme odası**

bileştirme örtüsü [Fr. *masque d'incustration* || İng. *inlay mask* || Al. l. *"inlay mask"* || İta. *mascherino per inserto*] *TV*. Örtülü bileştirmede, birinci resmi örterek ikinci resmin dolduracağı bölümü oluşturan örtü □ *örtülü bileştirme*

bilet [Fr. *billet d'entrée , ticket d'entrée, billet (de location)* || İng. *ticket, admission ticket* || Al. *Einttrittskarte* || İta. *biglietta (d'ingresso)*] *S*. Girmelik karşılığı alınarak belirli bir gösterimi belirli bir saatte belirli bir yerden izleme olanağı sağlayan, ayrıca ilgililerin izleyici sayısı ve gelir durumunu saptamalarına yarayan basılı belge □ *gelir, girmelik, gösterim, izleme, izleyici*

biletçi [E.t. *gişe memuru* || Fr. *caissier(ère)* || İng. *ticket seller* || Al. *Kassier(in)* || İta. *cassiere*] *S*. Sinema gişelerinde bilet satan, yer ayıran kimse □ *bilet, gişe, yer ayırtma*

bilet kesici [E.t. *kontrol* || Fr. *contrôleur* || İng. *ticket-collector, ticket-taker* || Al. *Kontrolleur* || İta. *bigliettario*] *S*. Sinema kapısında bilet kesen kimse.

bilgi [E.t. *enformasyon* || Fr. *information* || İng. *information* || Al. *Information* || İta. *informazione*] *TV/BS*. **1.** Bir dizgenin kendi durumunu bir im[1] aracılığıyla başka bir dizgeye bildirmesinin nitel et-

keni. Renkli televizyonda parlaklık ve renkliliği belirleyen radyo dalgası imlerinin nitel etkeni. *S/TV/V/BS.* **2.** Öğrenim, eğitim, araştırma, gözlem, deneyim, uslamlama yoluyla çeşitli konularda varılan, başka bilgilere ulaşmaya da basamak olan sonuç. **3.** Alındığı ve anlaşıldığı zaman alıcının kuşkularını gideren ileti ⁻ *parlaklık, renklilik, renkli televizyon, veri*

bilgi-eğlence [İng. *infotainment* ‖ İngilizce "*in*formation" (bilgi) ile "enter*tainment*" sözcüklerinin ilk ve son seslemlerinin birleştirilmesiyle oluşmuştur] *S/TV/V.* İzleyicileri bilgilendirirken eğlendiren, bilgiyi eğlendirerek sunan film ya da izlence. Birincil olarak bilgiyi, ikincil olarak eğlendirmeyi erekleyen haber filmi ya da haber izlenceleri ⁻ *haber filmi, izleyici*

bilgi hızyolu [İng. *information highway, information superhighway, data highway, data superhighway* ‖ Al. *Infobahn* ‖ (Internet sözcüğünün yerine kullanılan terim)] *TV/V/BS.* Ulusal ve uluslararası bütün bilgisayar ağlarını, veritabanlarını, veri bankalarını birbirine bağlayarak kullanıcıları en hızlı biçimde bilgiye ulaştırabilecek bir altyapı oluşturulmasıyla ilgili tasarı ⁻ *bilgi, bilgisayar, kullanıcı*

bilgisayar [E.t. *kompüter, elektronik beyin, elektronik hesap makinesi, elektronik bilgi işlem sistemi, elektronik kompüter, elektronik bilgisayar* ‖ Fr. *calculatrice, ordinateur* ‖ İng. *computer, data processing system* ‖ Al. *Computer, Rechenanlage* ‖ *İta. calcolatore, macchina calcolatrice*] *S/TV/V/BS.* Önceden hazırlanmış izlenceler yardımıyla, veri depolayan, bu veriye bir dizi mantıksal işlem uygulayan ve istenildiğinde bu işlemlerin sonucunu bilgi olarak sunan elektronik aygıt. Bilgisayarlar çok değişik alanlardaki, çok değişik verileri, çok büyük bir hızla işlerler ve çözerler; dünya çapında bilgi alışverişini sağlarlar; belleklerinin sığasına göre, çok miktarda veri depolayabilir; bunları istenildiğinde kullanabilir ya da başka bilgisayarlarla paylaşabilirler. Öte yandan bilgisayarlar sinema, televizyon, videonun yapımında gittikçe artan ölçüde yer almaktadır. Bilgisayarlar özellikle çeşitli bilgisayar canlandırmasında, film hilelerinde, etkilerde, sinema ve televizyon çizilerinde, kurguda, seslendirmede, işlemelik çalışmalarında, çoklu araçta önemli bir yer tutar ⁻ *çizi, çoklu araç, bilgisayar canlandırması, çizi, çoklu araç, etkiler, hile, işlemelik, izlence, kişisel bilgisayar, kurgu, seslendirme, sinema, televizyon, video*

bilgisayar canlandırması [E.t. *bilgisayar animasyonu, dijital animasyon, dijital animasyon sineması* ‖ Fr. *"computer animation"* ‖ İng. *computer animation, computer generated animation, computer-drawn cartoon, electronic animation* ‖ Al. *"Computer Animation"* ‖ *"computer animation"* ‖ İta. *"computer animation"*] *S/TV/V/BS.* Canlandırmanın canlandırma masasında geleneksel yöntemlerle değil, bilgisayar yardımıyla gerçekleştirileni; genellikle bilgisayar, sinema ve televizyonun bir arada kullanılmasıyla ortaya çıkar. Bilgisayarların yaygınlaşmasıyla birlikte 1980'lerin başında uygulama alanına geçmiş; başlangıçta ancak çok güçlü bilgisayarların desteğiyle gerçekleştirilmiş; sonraları bilgisayarların hızlı gelişimine uygun olarak her yıl biraz daha gelişmiştir. Bilgisayar canlandırması, kullanılan izlenceye göre değişir. En kullanışlı yöntem, bir bilgisayar canlandırma izlence-

sine göre herhangi bir konunun başlangıç noktası ve sonuç noktası olarak iki uç durumunun yaratılması, aradaki gelişimin izlence yardımıyla kendiliğinden gerçekleştirilmesidir. Bir başka yöntem, canlandırılacak kişilerin, varlıkların, nesnelerin modellerini yaratmak; bunların uzamdaki yerlerini sayılarla belirtmek; sonra da devinimleri sırasındaki izleyecekleri yolu belirlemektir. Daha sonra bununla ilgili bilgisayar izlencesi, bu yola göre, herhangi bir modelin her resim içindeki yerini ayrı ayrı hesaplar. Modeller her resim için izlencenin bu hesaplarına göre ve içinde bulunacakları ortamın ışık koşullarına uygun olarak kendiliğinden çizilir ve boyanır; böylece bilgisayar görüntülüğünde ortaya çıkan görüntüleri oluşturan tek tek noktaların yönlendirdiği laser ışınının, negatif filmin buna denk düşen her çerçevesini taramasıyla film üzerine aktarılır. Bilgisayar canlandırması, canlandırmada büyük bir kolaylık sağlar. Ortak devinimler genellikle bir kez işlenir ve tek bir bilgi biçimine sokulur. Bunlar gerektiğinde kullanılır ve araya başka bilgiler yerleştirilebilir. Öte yandan bilgisayarlar fotoğraf, film, canlandırma filmi, çizi vb değişik kaynaklardan sağlanan gereçleri sayısallaştırıp bellekleyebilir. Bilgisayar bunları da yeniden işleyip çeşitli biçimlere sokabilir, kurgulayabilir. Bilgisayar canlandırmasının ilk tecimsel uygulaması Walt Disney Yapımevi'nin oyuncular ile canlandırma uygulayımını bir arada kullandığı *Tron/Tron* (1982, Steven M. Lisberger) adlı filmdi. Yine Walt Disney Yapımevi'nin 1995 sonbaharında 3B canlandırma yazılımlarıyla gerçekleştirdiği *Toy Story/Oyuncak Öyküsü*'yle (Johns Lesseter) gerçek bilgisayar canlandırması başladı. ☐ *alıcı[1], almaç ışıtacı, bellekleme, bilgisayar, bilgisayarla üretilmiş görüntü canlandırma, bilgisayarlı çizi, canlandırma filmi, canlandırma masası, film, görüntü, görüntülük, izlence, konu, kurgulama, laser, model, negatif film, resim, sayısallaştırma, sinema, tarama, televizyon, 3B*

bilgisayar destekli tasarım, BDT [İng. *computer-aided design, CAD*] *BS.* Genellikle mimarlık, mühendislik alanlarında tasarım sürecinde bilgisayarın olanaklarından yararlanmayı sağlayan yazılımlar ☐ *bilgisayar, tasarım*

bilgisayar destekli devinim, Dykstraflex [İng. *computer controlled motion, motion control, Dykstraflex*] *S/BS.* Nesnelerin, maketlerin, robotların bilgisayar yardımıyla uzaktan komuta edilerek devindirilmesini sağlayan düzenek. Özellikle bilgisayarla gerçekleştirilen etkilerde önemli bir yer tutar. Bilgisayar destekli devinim, George Lucas'ın 1975'te kurduğu ve özel etkileri geliştirmeyi erekleyen "Industrial Light and Magic" (ILM) adlı ortaklıkta John Dykstra tarafından geliştirilmiş ve *Star Wars/Yıldız Savaşları, Star Trek/Uzay Yolu, Indiana Jones, E.T., Jurassic Park* gibi filmlerde kullanılmıştır. Bu yöntem hem alıcının hem de maketlerin birbiriyle eşlemeli olarak uzaktan komutla çalıştırılmasına dayanır. Devinimli örtü önünde bulunan maketler ile alıcı[1], hazırlanan bilgisayar izlencesi sayesinde birbirine göre hep aynı durumu korurlar ve aynı çekim, gerektiğinde birçok kez yinelenebilir ☐ *alıcı[1], bilgisayar, çekim, devinimli örtü, eşlemeli, etkiler, maket*

bilgisayar filmi [Fr. *"computer film"* || İng. *computer film* || Al. *"Computer Film"* || İta. *"computer film"*] *S/TV.* Bilgisayar canlandırması uygulayımıyla

gerçekleştirilen filmlere verilen ad. ☐ *bilgisayar canlandırması, canlıresim*

bilgisayar izlencesi ☐ **izlence**

bilgisayarla geliştirilmiş çizi, BGÇ [İng. *computer enhanced graphics, CEG*] *S/TV.* Alıcıyla saptanmış, daha sonra bilgisayarla işlenmiş görüntüler. Bunlar resimler, fotoğraflar, çiziler ve benzerleridir. Bunları bilgisayarla işlemek üzere çeşitli bilgisayarlı aygıtlar ve izlenceler vardır ☐ *alıcı[1], bilgisayar, çizi, fotoğraf, görüntü*

bilgisayarla üretilmiş görüntü, BÜG [İng. *computer generated image(s), CGI*] *BS.* Bilgisayarla üretilen, işlenen, düzenlenen görüntü. Bu görüntü bir bütün olarak üretilebileceği gibi, var olan bir görüntünün işlenmesiyle de üretilebilir. BÜG'de başlıca iki yöntem kullanılır. İlkinde, kullanıcı, bir resim izlencesi yardımıyla resim çizerek, görüntülük üzerinde görüntüyü oluşturur. Bu yöntemde, görüntünün niteliği, büyük ölçüde, kullanıcının resim çizme yeteneğine bağlıdır. İzlence yalnızca, çizimi kolaylaştırmak, yanlış çizilenleri silmek, boşlukları doldurmak, renkleri değiştirmek gibi işlemlerde kolaylık ve hız sağlar. İkinci yöntemde, kullanıcı herhangi bir resim çizmez. Bunun yerine bilgisayara istenilen görüntüyü yaratabilmesi için gerekli bilgiler verilir. Bu yöntemle, bir kez istenilen görüntü elde edildikten sonra, onun değişik açılardan görünüşü, yinelenmesi, devindirilmesi de sağlanabilir. Bundan dolayı sinemada, televizyonda bilgisayarla üretilen görüntülerde bu ikinci yöntem kullanılır. Günümüzde BÜG yöntemiyle her çeşit nesnenin, gerçeğinden ayırt edilemeyecek görüntüsü üretilebilir. Nitekim bu yöntemle günümüzde birçok filmde, gerçekte var olmayan sanal oyuncular yaratılabildiği gibi, gerçek oyuncuların da aslından ayırt edilemeyecek benzerleri hem de devinimli olarak yaratılabilmektedir ☐ *bilgisayar, bilgisayarla geliştirilmiş çizi, bilgisayarlı canlandırma, bilgisayarlı çizi, görüntü, görüntülük, kullanıcı, oyuncu*

bilgisayarlı çizi, BÇ [E.t. *bilgisayar grafiği* ‖ İng. *computer graphics, CG, electronic graphics, EG*] *BS/S/TV/V.* **1.** Bilgisayarlarda bilgisayar çizi yazılımlarıyla gerçekleştirilen çizi. Genel çizi çalışmalarının yanı sıra, sinema, televizyon ve videoda çeşitli etkileri gerçekleştirmede de kullanılır. En önemli kullanılış yeri filmlerdeki görüntülerin işlenmesi, bunların çok değişik biçimlere sokulabilmesidir. Bunun için, filmin görüntüleri resim resim taranarak her biri bilgisayara belirli bir sayıyla aktarılır; olağan bilgisayar resim yazılımlarından biriyle üzerinde istendiği gibi oynanır. Daha sonra aynı görüntüler, bilgisayar canlandırmasında olduğu gibi yeniden filme aktarılır. **2.** Bilgisayarlı çizi üreteciyle gerçekleştirilmiş çiziler ☐ *bilgisayar canlandırması, bilgisayarlı çizi üreteci, film, görüntü, tarama (ee)*

bilgisayarlı çizi üreteci, BÇÜ [İng. *electronic graphics generator, EGG*] *BS/S/TV/V.* Çizileri, başlıkları, yazıları, resimler yapmayı, işlemeyi, düzenlemeyi ve yerleştirmeyi sağlayan bilgisayarlı aygıt. BÜG'ler, bilgisayarlı çizinin, televizyon ve video için özel olarak geliştirilmiş aygıtlarla yapılanıdır. Bu tür aygıtlar, sanatçılara resim sanatındaki fırça vuruşlarının esnekliğini sağlayan çizim ve boyama olanaklarını taşır. BÇÜ'lerde aynı zamanda canlandırma olanağı da vardır. Böylelikle, tek tek video resimleri ya da çapraşık re-

simler yaratılabilir ve canlandırılabilir; bunlara üçboyutluluk kazandırılabilir BÇÜ'lerinin çoğu, video kaynaklarından istenilen siyah-beyaz ya da renkli görüntüleri alabilir; bu da girdi zamanını kısaltarak aygıtta daha rahat çalışma olanağı sağlar. BÇÜ'lerin en tanınmışı Paint Box'tır ⌶ *bilgisayar, bilgisayarlı çizi, canlandırma, çizi, başlık, Paint Box, resim, yazı*

bilgisayarlı yönetim masası [Fr. *pupitre avec ordinateur pour le mélange des images* || İng. *computer switcher, computer assisted switcher* || Al. *Computer-Mischpult*] *TV.* Yönetim masasının bilgisayarlı çeşidi. Önceden hazırlanmış ve biriktirilmiş hilelerin, etkilerin kolaylıkla gerçekleştirilebilmesini sağlar ⌶ *bilgisayar, etkiler, hileler, yönetim masası*

bilgisayar müziği [Fr. *"computer music"* || İng. *computer music* || Al. *"Computer Music"* || İta. *"computer music"*] *S/TV.* Bilgisayarla hazırlanan, istenirse bilgisayarla çalınan müzik. Bilgisayar müziği, besteciyi geleneksel çalgılar kullanmak zorunluluğundan kurtarır; çünkü kullanılan gereç tümüyle bireşimsel niteliktedir. Uygun izlence, her tür sesin elde edilmesini; bunların istenildiği biçimde işlenebilmesini sağlar. Bilgisayar müziğinin en önemli özelliklerinden biri sayısal uygulayımbilime dayanmasıdır. Bilgisayarlar müzikle ilgili bilgileri sayısal olarak biriktirirler, belirli izlenceleri kullanarak bunları sayısal olarak işlerler. 1960'lardan beri elektronik müzik örneksele, bilgisayar müziğiyse sayısala dayanmaktaydı. Günümüzdeyse bu iki müzik de sayısala dayanmaktadır ⌶ *elektronik müzik*

bilimkurgu filmi [E.t. *science-fiction, önceleme filmi, yarınsama filmi* || Fr. *film d'anticipation (de science-fiction), science-fiction* || İng. *science-fiction (film), sci-fi* || Al. *"Science-Fiction"-Film* || İta. *film di fantascienza*] *S.* Bilimin günümüzdeki verilerine dayanarak insanların ilerideki yıllarda gerçekleştirebileceklerini; bu gelişmelerin insan toplulukları üzerinde yol açabileceği etkileri düşlemek, kestirmek, önceden bilmek yoluyla çevrilen film. Bu bakımdan, bilimkurgu filmi, henüz gerçekleşmeyen olayları, olguları ele alır. Bilimkurgu filmlerinin konuları arasında uzay, uzayda gezi ve yaşam; öbür gezegenler, bu gezegenlerdeki yaşam, bu gezegenlerin insanları ya da yaratıkları; zaman içinde gezi; bilimin, uygulayımın, uygulayımbilimin gerçekleştireceklerinin insan toplulukları üzerinde yaratabileceği etkiler vb yer alır.

bilimsel film [E.t. *fenni film, ilmi film* || Fr. *film scientifique* || İng. *scientific film, science film* || Al. *wissenschaftlicher Film* || İta. *film scientifico*] *S.* Bilimsel konuları, bilimsel bulguları ilgililerin anlayabileceği yolda işleyerek veren film ⌶ *bilimsel sinema*

bilimsel sinema [Fr. *cinéma scientifique* || İng. *scientific cinematography* || Al. *wissenschaftlicher Kino* || İta. *cinema scientifico*] *S.* Sinemanın, bilimsel filmler gerçekleştirmekle uğraşan kolu ⌶ *bilimsel film*

bilyalı başlık [Fr. *rotule de pied* || İng. *ball and socket head* || Al. *Kugelgelenkkopf* || İta. *testa sferica*] *S/TV.* Üçayağın başlıkla birleştiği yerde bilyalı eklem bulunan başlık ⌶ *başlık, bilyalı eklem, üçayak*

bilyalı eklem [Fr. *joint à bille, joint à sphère, joint sphérique* || İng. *ball and socket joint* || Al. *Kugelgelenk* || İta.

giunto sferico] *S/TV.* Başlığın her yana kolaylıkla döndürülmesini sağlamak üzere, birbirinin içine iyice yerleşmiş dişi ve erkek yuvardan oluşan yuvarsal eklem ⊐ *başlık, bilyalı başlık, üçayak,*

"bindir!" [Fr. *faire une surimpression*! ‖ İng. *superimpose!, super!, add!* ‖ Al. *durchblenden!* ‖ İta. *sovrappore!*] *TV.* Resim seçiciye, belli bir alıcıdan gelen resmi, başka bir alıcıdan gelen resme bindirmesi için verilen komut. Bindirilecek resmi veren alıcının sayısı belirtilerek "üçü bindir!, biri bindir!" biçiminde söylenir ⊐ *alıcı*[1]*, bindirme, resim seçici*

bindirme [E.t. *sürempresyon, suimpression, süperpoze, üst üste film çekme, üst üste çekim* ‖ Fr. *surimpression, superposition* ‖ İng. *super(imposition), superimposure, superimposed image, S/I, "supered image," double printing, overprint, half-lap dissolve* ‖ Al. *Durchblende, Durchblendung, Überlagerung, Überblendung, Überblenden, Trickeinblendung, Doppelgengäraufnahme, Doppelbelichtung, Superimposierung* ‖ İta. *sovrimpressione*] *S.* **1.** Özel bir görsel etki sağlamak ereğiyle aynı duyarkatın iki ayrı çekimde kullanılması ya da iki ayrı çekimin birbiri üstüne konarak aynı film üzerine basılması. Bu durumda iki ayrı görüntü birbiri üstüne binmiş olarak ortaya çıkar ve her biri aynı seçiciktedir. Bindirmenin özel bir kullanılışı ikizlemedir: Bu durumda duyarkatın belirli bir noktasında örtü kullanılarak iki ayrı çekim ayrı ayrı yer alır. *TV.* **2.** Televizyonda aynı sonucun ayrı alıcılardan gelen resimlerin aynı anda verilmesiyle sağlanması ⊐ *alıcı*[1]*, basım, çekim, duyarkat, ikizleme, örtü*

bindirmek [Fr. *surimpressionner* ‖ İng. *superimpose* ‖ Al. *durchblenden* ‖ İta. *sovrimpressionare*] *S/TV.* Bindirme eylemi ⊐ *bindirme*

bindirmeli yazı [Fr. *titre surimpressionné* ‖ İng. 1. *superimposed title, superimpose, supered title, overlaid title,* 2. *super* ‖ Al. *Durchblendentitel, einkopierter Titel* ‖ İta. *titolo sovrimpressione*] *S/TV.* **1.** Başka bir görüntü üzerine bindirmeyle alınmış yazı. Tanıtma yazılarının, altyazıların, başka yazıların ve çizilerin görüntüye eklenmesinde en yalın, kestirme ve ucuz yöntem. Döner yazının yer aldığı kuşak[1] ile diplik olarak kullanılan film optik basım aygıtında üst üste basılınca bu sonuç elde edilir. *TV.* **2.** Televizyonda görüntü üzerine bindirilmiş yazılar. Televizyonun ilk zamanlarında yazılar görüntülere yarı zincirlemeyle bindirilmekteydi. Günümüzdeyse yazılar görüntülere elektronik aygıtlarla ve örtülü bileştirme yöntemiyle eklenmektedir ⊐ *bindirme, döner yazı, optik basım aygıtı, örtülü bileştirme tanıtma yazısı, zincirleme*

binme [Fr. *chevauchement* ‖ İng. *overlap* ‖ Al. *Überlappung* ‖ İta. *sovrapposizione*] *S.* Ek yerinde oluşan çift film kalınlığının durumu ⊐ *ek yeri*

binmeli yapıştırma [Fr. *collure chevauchement, collure négative* ‖ İng *lap splice, overlapped* (ABD: *overlaped) splice, negative splice, neg splice* ‖ Al. *Überlappungskleben* ‖ İta. *giuntaggio a sovrapposizione*] *S.* İki film parçasının uçlarını birbiri üstüne bindirerek yapılan yapıştırma çeşidi. Genellikle negatiflerde, duyarkatın üzeri kazındıktan sonra ikinci parça ilk parçanın üstüne yapıştırıcıyla yapıştırılarak gerçekleştirilir. Bu bindirmenin, dolayısıyla ortaya çıkan ek yerinin genişliği dar ya da enli olabilir. Genellikle negatiflerdeki yapıştırma dar, pozitiflerdeki yapıştırma

enlidir. Bindirmeli yapıştırmada her iki film parçasından da birer resim kaybedilir. Uç uca yapıştırma'nın karşıtı ☐ *film, düyarkat, ek yeri, uç uca yapıştırma, yapıştırıcı, yapıştırma,*

bipleme [İng. *bleep*] *TV.* Televizyon yayınlarında varolan bir sesi bastırmak üzere kullanılan yeğin "bip" sesi. Genellikle, geçerliğini yitirmiş tarihlerin ya da sakıncalı görünen adların işitilmesini önlemekte kullanılmakla birlikte, asıl kullanım alanı, işitilmesi sakıncalı sözlerin geçtiği yerlerdir. Bu durumda bu sözlerin süresince keskin bir "bip" sesi uygulanır.

bireşimci kurgu [Fr. *montage synthétique* || İng. *synthetic editing* || Al. *synthetische Montage* || İta. *montaggio sintetico*] S/ *TV.* Genellikle uzun çekimlerden ya da bir görünçlük, hatta ayrım boyunca süren tek çekimden oluşan kurgu çeşidi. Sinemacı bu çeşit kurguyla görünçlüğü bir bütün olarak aktarır. Görünçlük içinde yer alan ayrıntıları bulup çıkarmayı, görünçlüğün önemli noktalarını saptamayı, görünçlüğün çözümünü, yorumlamasını izleyiciye bırakır. Bu çeşit kurguda tekdüzeliği önlemek ereğiyle derinlemesine görüntüye, çapraşık alıcı devinimlerine, görünçlükte yer alan varlıkların devinimlerine ve iç kurguya başvurulur. Çözümleyici kurgu karşıtı ☐ *alıcı devinimleri, ayrım, çözümleyici kurgu, derinlemesine görüntü, görünçlük, iç kurgu, kurgu, uzun çekim*

birikimlik, film birikimliği [E.t. *hazne, rezervuar, tank* || Fr. *réservoir* || İng. *film reservoir, reservoir, film storage unit, storage unit* || Al. *Filmschrank* || İta.] *S.* Sürekli açındırma aygıtında aygıt çalışmayı sürdürdüğü halde filmin son bölümünün bir süre durmasını sağlayan bölme. Bu bölme film için bir birikme yeri işini görür. Durmuş olan film ucuna bu sırada yeni bir kangal eklenebilir ☐ *açındırma aygıtı, kangal, sürekli açındırma aygıtı*

biriktirme aygıtı [Fr. *"storage device"* || İng. *storage device, storage switching* || Al.*"Storage Device"* || İta. *"storage-device"*] *TV.* Değişik kaynaklardan gelen bilgiyi, istenildiği anda birleştirip aktarmak üzere tutan aygıt. Bu aygıt yardımıyla, belirli bir kaynağın verdiği bilgi seçilir, tutulur, yayın için gerektiğinde verilir ☐ *bilgi, resim biriktirici*

birim [E.t. *ünite, vahit, vahidi kıyasi* || Fr. *unité (de mesure)* || İng. *unit, measuring unit* || Al. *Einheit, Masseinheit* || İta. *unità (di misura)*] *S/TV.* Bir ölçme ölçünü olarak benimsenen nicelik ya da boy ☐ *SI birimleri*

birinci [Fr. *orchestre* || İng. *stalls* || Al. *Parkett* || İta. *poltrona (di platea)*] *S.* Sinemalarda, sınıflarına göre, kimileyin duhuliye ve hususinin bir bölümünü kapsayan sıralar. Genellikle salonun görüntülükten ortasına doğru uzanan bölümü ☐ *hususi, duhuliye*

birinci balkon [Fr. *premier balcon* || İng. *dress circle,* (ABD) *first balcony* || Al. *erster Rang* || İta. *prima balconata*] *S.* Büyük sinemalarda alttan ilk balkon ☐ *balkon, ikinci balkon, paradi*

birinci kuşak [İng. *first generation* || Al. *erste Kopie*] *S/V.* Ana kuşaktan çıkarılan ilk eşleme verilen ad ☐ *ana kuşak, eşlem, kuşak²*

birincil devinim [Fr. *mouvement primaire* || İng. *primary movement* || Al. *Primärbewegung* || İta. *movimento primario*] *S/TV/V.* İkincil devinim olan alıcının devinime karşılık alıcının önünde-

ki devinim ⊐ *alıcı*[1], *alıcı devinimleri, ikincil devinim, devinim*[1]

birincil elektron [Fr. *électron primaire* ‖ İng. *primary electrons* ‖ Al. *Primärelektronen* ‖ İta. *elettrone primario*] *TV.* Elektron çoğaltıcı bir ereğe düşürüldüğünde ikincil elektronların serbest kalmasına yani ikincil yayına yol açan elektron ⊐ *elektron, elektron çoğaltıcı, ikincil elektron*

birincil renkler (k, y, m) [E.t. *iptidai renkler* ‖ Fr. *couleurs primaires (r, v, b)* ‖ İng. *primary colours* (ABD: *colors*), *(r, g, b)* ‖ Al. *Primärfarbe, Primärvalenz, (r, g, b)* ‖ İta. *colori primarie, (r, v, b)*] *S/TV/V/BS.* Renk izgesindeki kırmızı, yeşil, mavi (k, y, m) renklere denir. Bunların üçü eşit ölçüde üst üste bindirildiklerinde beyazı oluşturur. Ayrıca, iki birincil rengin karışımı bir ana rengi, bunun tersi olarak iki ana rengin karışımı da bir birincil rengi verir. Renkli televizyonda birincil renklere dayanan katmalı işlem; sinemadaysa ana renklere dayanan çıkarmalı işlem kullanılır ⊐ *ana renkler, çıkarmalı işlem, izge renkleri, katmalı işlem, renk, renk çemberi, tümler renkler***birinci yardımcı ⊐ yönetmen yardımcısı**

bir kezlik [İng. *needle drop*] *S/TV/V/BS.* Yapıt hakkı saklı herhangi bir bestenin, sözün, müzik parçasının bir kez kullanılmak üzere verilen hakkı ⊐ *yapıt hakkı*

Birleşmiş Milletler Eğitim, Bilim ve Ekin Örgütü Film ve Görsel İletişim Bölümü ⊐ UNESCO Film ve Görsel İletişim Bölümü

Birleşmiş Milletler Eğitim, Bilim ve Ekin Örgütü Televizyon Genel Kurulu ⊐ UNESCO Televizyon Genel Kurulu

birli çekim [Fr. *plan avec un acteur* ‖ İng. *one-shot, single*] *S/TV/V.* Bir kişiyi göğüs çekiminde gösteren çekim. Bunun gibi, ikili, üçlü çekimler de vardır. Ancak dört ya da daha çok kimseyi gösteren çekimler topluluk çekimi sayılır ⊐ *çekim, göğüs çekimi, ikili çekim, üçlü çekim*

birli gösterici [Fr. *monofilm, projecteur pour un format, appareil de projection pour un format* ‖ İng. *monofilm* ‖ Al. *Einbandprojektor* ‖ İta. *apparecchio da proiezione per uno formato, proiettore per uno formato*] *S.* Çeşitli boylardaki filmlerden yalnız birini oynatabilen gösterici. ⊐ *ikili gösterici, üçlü gösterici*

birlik[1] [E.t. *vahdet* ‖ Fr. *unité* ‖ İng. *unity* ‖ Al. *Einheit* ‖ İta. *unità*] *S/TV.* **1.** Bir film ya da televizyon izlencesinde, anlatılmak istenenin dağınıklığa yol açılmadan, ayrıntılara boğulmadan, ölçülü biçimde, bütünlük duygusu uyandırarak gerçekleştirilmesi durumu. **2.** Bir resmi oluşturan çeşitli öğeler arasında varlığını duyuran uyum □ *izlence, resim*

birlik[2] [Fr. *projecteur 1 kW, projecteur de 1 kilo* ‖ İng. *1 kW, can* (a.), *ashcan* (a.) ‖ Al. *1 kW* ‖ İta. *proiettore da 1000*] *S/TV.* Aydınlatmada kullanılan 1 kilovatlık (1.000 vatlık) ışıldak ⊐ *aydınlatma, beşlik, beş yüzlük, ışıldak, ikilik*

birlikte çevirim [E.t. 1. *tek dizgeli ses kayıt sistemi* ‖ Fr. 1. *enrégistrement bande unique* ‖ İng. 1. *single system sound recording, sound on film, SOF, direct recording,* 2. *sound on tape, SOT* ‖ Al. *Einbandaufzeichnung* ‖ İta. *registrazione banda unica*] *S.* **1.** Ses ile resmin aynı anda aynı kuşak[1] üzerine alınması. Genellikle mıknatıslı seslendirmeyle olur; ancak optik seslendirme

de kullanılabilir. Ayrı çevirime göre daha yalın, dolaysız ve çabuktur. Ancak ses ile resim değişmez biçimde birleştiğinden kurgu olanağı hemen hemen yoktur; eşlemede kimi sorunlar çıkabilir; film duyarlıkları da bu konuda elverişsiz bir durum yaratabilir. Bundan dolayı birlikte çevirim eskiden haber filmlerinde kullanılan bir yöntemdir; bugün filmlerin hemen tümüne yakını ayrı çevirimle gerçekleştirilir. Ayrı çevirim'in karşıtı. **2.** *V.* Video kuşağındaki saptama[2], yapısından dolayı, birlikte çevirime dayanır ☐ *ayrı çevirim, çevirim, duyarlık, eşleme, haber filmi, kurgu, kuşak[1], mıknatıslı seslendirme, optik seslendirme, resim, ses, video kuşağı*

bitirme imi [İng. *wind-up*] *TV.* Oyuncuya, sunucuya izlencenin sona ermek üzere olduğunu, bitiş sözlerine geçmesini belirtmek üzere yapılan el imi ☐ *el imleri, im[2], oyuncu, sunucu*

bitiş [E.t. *final* ‖ Fr. *final* ‖ İng. *ending, closing scene, final scene* ‖ Al. *Schluss (szene)* ‖ İta. *finale, ultima scena*] *S.* Bir filmin sona erişini gösteren, filmin sonunda yer alan görüntüler. Bu görüntülerin ortaya koyduğu belirli durum ☐ *bitiş ayrımı, görüntü, mutlu son*

bitiş ayrımı [Fr. *séquence finale* ‖ İng. *closing sequence, final sequence* ‖ Al. *Schlussbildfolge, Schlusssequenz* ‖ İta. *sequenza ultima, sequenza finale*] *S.* Bir filmde bitişi oluşturan görünçlüklerin tümü; bu görünçlüklerden oluşan ayrım ☐ *ayrım, bitiş, bitiş çekimi, görünçlük*

bitiş çekimi [Fr. *dernier plan du film* ‖ İng. *fade out scene, fade out shot* ‖ Al. *Schlußaufnahme* ‖ İta. *ultima quadro del film, ultima scena del film*] *S.* Bir filmin sonunda yer alan çekim; filmi sona erdiren çekim ☐ *bitiş, çekim*

bitiş zamanı [İng. *out time* ‖ Al. *Endzeit*] *TV.* Bir izlencenin önceden belirlenmiş sona erme zamanı ☐ *aşma[2]*

bitiş sözü [Fr. *mot de la fin* ‖ İng. *tag (line)* ‖ Al. *Schlußwort* ‖ İta. *battuta finale*] *TV.* Herhangi bir tanıtının bitimine yakın sözler; genellikle üstüne basılarak söylenir ☐ *tanıtı*

Black Maria [Fr. *"Black Maria"* ‖ İng. *Black Maria* ‖ Al. *"Black Maria"* ‖ İta. *"Black Maria"* ‖ *"Black Maria,"* ABD argosunda sanıkları, suçluları taşıyan, kapalı, dört köşe, kara renkli polis taşıtının adından alınmıştır; çünkü biçimi ve katranlı kaplamasıyla bu taşıta benziyordu] *S.* Thomas Alva Edison'un 1893'te tamamlanan ilk sinema işliğinin adı. Üstü camla örtülü, yukarıdan güneş ışığı alan ve güneşin durumuna göre çember bir ray üzerinde 360° dönebilen bir yapıydı ☐ *işlik*

B makarası ☐ **B dizilemesi**

B negatifi [Fr. *négatif B* ‖ İng. *B negative* ‖ Al. *B Negativ* ‖ İta. *negativo B*] *S.* **1.** Bir filmin, yönetmence basılması istenmeyen bütün çekimlerinin negatifi. Bu negatif açındırılır ve saklanır; gerekirse kurguda kullanılır. *TV/V.* **2.** Videoda yapılan buna benzer işlem. Ancak, videodaki işlem, elektronik bir işleme olduğundan, elde edilen özgün video kuşağı, ister istensin ister istenmesin, birbirinden ayrılamaz. Bundan dolayı kabul edilen ve edilmeyen kuşaklar, özgün kuşakla aynı makarada yer alır. Atılmasına kesinlikle karar verilmedikçe bu kuşak[1], izlence tamamlanıncaya dek saklanır ☐ *açındırma, çekim, işleme, izlence, kurgu, kuşak[1], negatif, yönetmen*

boca depoları [İng. *dump tanks, spill tanks*] *S.* Büyük işliklerde düzlük çu-

kurlarıyla birlikte kimi film hilelerinde kullanılan su dolu depolar. Bu depolardan işlik çukuruna açılmış birçok su yolu bulunur; gerektiğinde depoların kapakları birdenbire açılarak bu yollardan düzlük çukuruna sular boca edilir; böylece denizde kasırga, deprem dalgaları, sörf dalgaları gibi etkiler sağlanır ⌶ *düzlük, düzlük çukuru, etkiler, hile, işlik*

BoÇ ⌶ **boy çekimi**

boğuk [İng. *boomy, tubby*] *S/TV/V.* Sesin istenilen nitelikte olmaması, seseliminin (rezonans) bozuk olması durumu ⌶ *ses*

bomba (a.) [Fr. *"blockbuster"* ‖ İng. *blockbuster* ‖ Al. *"Blockbuster"* ‖ İta. *"blockbuster"* ‖ "blockbuster," İkinci Dünya Savaşı'nda bütün bir bloğu havaya uçuracak güçteki bombanın adından alınmıştır] *S.* Çok büyük parasal başarıya ulaşan film. Filmin sağladığı kazanç, yapımı için harcanan paraya oranla ne denli büyükse film de bu niteliğe o denli ulaşmış sayılır. Bu filmler daha yapım öncesinde tantanayla başlar ve sürer, özenle seçilmiş az sayıdaki öncelik oynatımı sinemasında pahalı biletlerle gösterime girer. Bu da ayrı bir tanıtı yöntemi sayılır. Bomba sayılan film, genellikle üstünyapım özellikleri gösterir ⌶ *film, öncelik oynatımı sineması, tanıtı, tantana, üstünyapım, yapım*

borulu askı [E.t. *borulu ızgaralar, asma araçlar* ‖ Fr. *porteuse (de projecteurs), grille métallique, barres métalliques* ‖ İng. *fly-bar, spot bar, pipe grids, grid, lighting grid,* (ABD) *light pipe* ‖ Al. *Zugstange, Scheinwerferzug, Scheinwerfer-halter, Gitterdecke, Gitterrostdecke, Lichtgitter* ‖ İta. *supporto per proiettori*] *TV.* İşliğin tavan yüksekliğine göre tabandan 3-6 m. yukarıda, birbirine koşut ya da çapraz olarak bağlanmış borulardan oluşan ızgara. Işık kaynakları bu borulara ya doğrudan doğruya tutturulur ya da düşeyine ayarlanan araçlar yardımıyla asılır ⌶ *ışık kaynağı, geçmeli, işlik, kaydırma askısı*

boru yelkıran [İng. *Zeppelin windscreen*] *S/TV/V.* Üzerinde delikler bulunan, içi kumaş döşeli, uzun boru biçiminde yelkıran. Bu çeşit yelkıranlar, namlu sestoplarları örtmekte ve yelden korumakta kullanılır ⌶ *namlu sestoplar, yelkıran*

boşalma [E.t. *deşarj* ‖ Fr. *décharge (électrique)* ‖ İng. *discharge, electrical discharge* ‖ Al. *elektrische Entladung* ‖ İta. *scorrimento (elettrico)*] *S/TV.* **1.** Bir yoğunlaçta biriken elektrik yükünün bir dış çevrime verilmesi. **2.** Bir pilde biriken kimyasal erkenin elektrik erkesine dönüşmesi ⌶ *çevrim², elektrik erkesi, elektrik yükü, pil, yoğunlaç*

boş film [E.t. *pelikül, ham film, alınmamış film, bakire pelikül* ‖ Fr. *pellicule (cinématographique), pellicule vièrge, film vièrge, film, film cinématographique vièrge, non exposé* ‖ İng. *motion picture film, camera film, film, unexposed film, raw stock, stock, raw film, film stock, non-exposed stock, unexposed, blank, blank film* ‖ Al. *Rohfilm, Rohfilmmaterial, Filmmaterial, Aufnahmematerial, Film, unbelichteter Film, nicht belichteter Film, unbelichtet, Filmstoff* 3. *Weißfilm, Blankfilm* ‖ İta. *pellicola (cinematografica), pellicola cinematografica vergine, pellicola non impressionata, pellicola vergine, non esposto*] *S.* **1.** Üzerine görüntü ya da ses saptanmaya elverişli yapıda, değişik boyları ve çeşitleri olan gereç. **2.** Henüz alıcıda ya da basım aygıtında kullanılmamış, duyarkatı ışıkla

etkilenmemiş film. **3.** Üzerinde görüntü ya da ses bulunmayan film ☐ *alıcı*[1], *basım aygıtı, boy, dolu film, duyarkat, film, görüntü, ışık, ses*

boş kuşak [İng. *blank, blank tape, virgin tape, raw tape* || Al. *Leerband*] *S/TV/V.* Daha önce üzerine ses, görüntü, ses ve görüntü, izlence saptanmamış, boş olarak piyasaya sürülmüş mıknatıslı ses ve görüntü kuşakları, kutucukları. Böyle bir video kuşağı, video aygıtında okunmak istendiğinde hiçbir görüntü belirmez ya da karlanma denilen olay görülür. Aynı durumdaki ses kuşağı, ses aygıtında okunmak istendiğinde hiçbir ses işitilmez ya da yalnızca dip gürültüsü, uğultu işitilir. Dolu kuşak karşıtı ☐ *dip gürültüsü, dolu kuşak, görüntü, izlence, karlanma, kuşak*[1]*, kutucuk, mıknatıslı görüntü kuşağı, mıknatıslı ses kuşağı, okuma*[3]*, ses, ses aygıtı, uğultu, video aygıtı, video kuşağı*

boşluk[1] [E.t. *halâ, vakum* || Fr. *vide* || İng. *vacuum* || Al. *Vakuum* || İta. *vuoto*] *S/TV.* İçinde özdecik ya da öğecik bulunmayan uzay. Ancak böyle bir uzayı gerçekleştirmek olanaksızdır. Bundan dolayı bu terim, içindeki hava ya da gazı tümüyle boşaltılmış, son derece alçak basıncın bulunduğu bir uzayı anlatır. Bir radyo ışıtacında, eksiucun yaydığı elektronların, havanın ya da gazın öğecikleriyle çarpışarak engellenmemesi için, bu ışıtaçta böyle bir boşluk yaratılması gerekir ☐ *ışıtaç, radyo ışıtacı*

boşluk[2] [E.t. *silme* || Fr. *suppression* || İng. *blanking, suppression, gating,* (ABD) *blackout* || Al. *Austasten, Austastung, Rücklaufaustastung, Schwarztastung, Zutastung* || İta. *soppressione*] *TV.* Televizyon almacının ya da denetliğinin görüntülüğünde resim imlerinin görünmesini önleyen düzenli ve aralıklı im[1]. Böylelikle, tarayıcı demetin satırbaşı ya da resim başı yapması sırasında, istenmeyen imlerin ortaya çıkması önlenir ve eşleme imleri gibi belirli biçimdeki imleri göndermek için resim imine ara verilmiş olur. Böylece, görüntülükteki resim tarayıcı demet, resim imini bir satırının sonundan, onu izleyen satırın başına giderken, görüntülükte herhangi bir im[1] gerçekleştiremez. Bu sırada oluşan boşluğa, yatay boşluk aralığı ya da süresi denir. Bu süre içinde satır önü boşluğu, satır ardı boşluğu, yatay eşleme imi, ayar sınamaları ve renk eşlemesi yer alır. Bunun gibi, tarayıcı demet, en üst satırdan en alt satıra dek taramayı bitirip, alanın en alttaki sağ ucundan, ondan sonraki alanın en üstteki sol ucuna geçerken, bir boşluk imi yine resim imine ara verdirir. Bu arada geçen süreye, düşey boşluk aralığı ya da süresi denir. Bu sürede eşleme imleri, eşleme sayısı, yazı görüntüleme verileri, altyazılama yer alır ☐ *alan, almaç, boşluk imi, denetlik, düşey boşluk aralığı (süresi),eşleme imi, görüntülük, im*[1]*, resim başı (yapma), renk eşlemesi,* alan, *satırbaşı yapma, satır ardı boşluğu, satır önü boşluğu, tarayıcı demet, video imi, yatay boşluk aralığı (süresi), yatay eşleme imi, yazı görüntüleme*

boşluk aralığı (süresi) [E.t. *silme periyodu* || Fr. *durée de suppression* || İng. *blanking interval (period)*] *TV.* Satırbaşı ya da alan başı yapılması için boşluğa verilen süre; düşey boşluk aralığı (süresi) ile yatay boşluk aralığı (süresi) ☐ *düşey boşluk aralığı (süresi), yatay boşluk aralığı (süresi)*

boşluk düzeyi [E.t. *silme seviyesi, siyah seviyesi genliği* || Fr. *niveau de suppression* || İng. *blanking level* || Al. *Austastpegel, Austastniveau, Austast-*

wert || İta. *livello di soppressione*] *TV.* Bileşik imde, sıfır im[1] düzeyine karşılık düşen nokta; beyaz doruğunun yüzdesi olarak kimi yayın ölçünlerinde % 25-30, kimilerinde de % 75'te yer alan düzey. Bu düzeyin altında eşleme imleri, üstünde de resim imleri yer alır ⊏ *beyaz doruğu, bileşik im[1], boşluk, eşleme imi, resim imi, siyah düzeyi, yayın ölçünleri*

boşluk imi [E.t. *silme sinyali* || Fr. *signal de suppression* || İng. *blanking pulse, suppression pulse* || Al. *Austastimpulse, A-Impuls, Bildausta-simpuls, Austassignal* || İta. *segnale di soppressione*] *TV.* Birbirini izleyen iki satır ya da iki alan arasında verilen ve yararsız akımları ortadan kaldırarak boşluğu sağlayan im[1]. Satır boşluğu imi ve alan boşluğu imi olarak iki çeşittir ⊏ *alan, alan boşluğu imi, boşluk, satır, satır boşluğu imi*

boşlukta kesme [İng. *cut in blanking, interfield cutting, interfield switching*] *TV.* Bir resim kaynağından öbürüne, alan boşluğu sırasında geçme. Bir kaynaktan öbürüne gelişigüzel geçiş resimde, çeşitli bozulmalara, aksamalara yol açabilir. Oysa iki alan arasındaki boşlukta kesme, bunları önler. Boşlukta kesmede, kendisine geçilecek kaynağın imi tutulur ve boşluk sırasında elektriksel olarak gerçekleştirilir ⊏ *alan, alan boşluğu, resim*

boş ses kuşağı [Fr. *bande sonore non modulée* || İng. *unmodulated track, unmod track* || Al. *un-modulierte Tonband* || İta. *banda suono non modulato*] *S.* Henüz alıcıda kullanılmamış ses kuşağı. Ses yolu kullanılmamış kuşak[1]. Dolu ses kuşağı'nın karşıtı ⊏ *alıcı[1], boş ses yolu, dolu ses kuşağı, kuşak[1], ses kuşağı, ses yolu*

boş ses yolu [Fr. *piste sonore non modulée, piste sonore sans enregistrement* || İng. *unmodulated track, unmod. track, buzz track* (a.) || Al. *unmodulierte Tonspur* || İta. *colonna suono non modulato, traccia sonora senza registrazione*] *S.* Ses yolu kullanılmamış kuşak[1]. Dolu ses yolu karşıtı ⊏ *boş ses kuşağı, dolu ses yolu, kuşak[1], ses kuşağı, ses yolu,*

boy, film boyu, televizyon boyu, video kuşağı boyu [E.t. 1. *kıta, ebad, forma,* 2. *ebat, ekran ebadı, ekran boyu, ekran boyutu, büyüklük* || Fr. 1. *format (de film),* 2. *dimension de l'écran, format de l'écran,* 3. *format (de bande-vidéo)* || İng. 1. *size, gauge, width, film size, film format, film gauge, film dimension, raw stock dimension, format,* 2. *screen size, size of the picture screen,* 3. *video format, videotape format, videotape width* || Al. 1. *Format, Filmformat, Kinoformat,* 2. *Bildschirmformat, Schirmbreite, Schirmgrösse* 3. *Videobandformat* || İta. 1. *formato,* 2. *formato del teleschermo,* 3. *formato (di nastro video)*] *S.* **1.** Herhangi bir filmin, iki kenarı arasında kalan uzunlukla, yani filmin eniyle belirtilen büyüklüğü. Belli başlı film boyları şunlardır: 8 mm, büyük 8, 9,5 mm, 16 mm, büyük 16, 35 mm, 70 mm. Film alıcı[1] ve göstericileri de bu film boylarına göre belirlenir **2.** *TV.* Bir televizyon almacının, görüntülüğüyle belirlenen büyüklüğü. Bu boy, görüntülüğün köşegeninin uzunluğuyla belirtilir. Bugüne dek ölçün bir televizyon boyu belirlenmemiştir. Çeşitli ülkelerde, genellikle en küçükten en büyüğe doğru sıralanan boylar (köşegen uzunlukları) şöyledir: 7,5 cm, 13 cm, 28 cm, 32 cm, 36 cm, 41 cm, 43 cm, 44 cm, 48 cm, 51 cm, 54 cm, 59 cm, 61 cm, 63 cm, 65 cm. Bu boylar genellikle cep televizyonu, el televizyonu, taşınabilir

televizyon, salon televizyonları olarak kümelendirilir. En çok kullanılan boylar 44 cm, 51 cm, 59 cm, 61 cm'dir. Televizyon almaçlarının 70 cm'den sonraki olağanüstü büyüklerine dev görüntülük denir. **3.** *V.* Herhangi bir video kuşağının, iki kenarı arasında kalan uzunlukla, yani kuşağın eniyle belirtilen büyüklüğü. Belli başlı video kuşağı boyları şunlardır: 8 mm, ½ parmak (1,27 cm), ¾ parmak (1,9 cm), 1 parmak (2,54 cm). Genelde 8 mm'lik ve ½ parmaklık (1,27 cm) video kuşakları, geniş yığınların ev videolarında kullandıkları boylardır. Bunlar arasında 8 mm, Betamax, VHS, Hi8, SVHS vardır. SVHS ile Hi8 hem ev videosunda hem de kimileyin yayında kullanılır. Betacam, Betacam SP ve MII ise, ½ parmaklık (1,27 cm) kuşakların yayında kullanılan çeşitleridir. ¾ parmaklık (1,9 cm) boylarla doğrudan doğruya uğraşman televizyon, video alanına geçilmektedir. Bu boyda yer alan kuşakların başında U-Matic ile U-Matic SP yer alır. Bununla birlikte, bu boylar da yerlerini Betacam ile MII'ye bırakmışlardır. Ancak uğraşman televizyon/video alanında en çok kullanılan boy, 1980'lerde ortaya çıkan 1 parmaklık (2,54 cm) Type C'dir. Bunun Type A ve Type B çeşitleri varsa da, en yaygın olanı Type C'dir. Son zamanlarda gerek sayısal televizyon, videonun gelişmesi gerek üstün nitelikleri gerek çok değişik ereklerle kullanılabilme yeteneği dolayısıyla sayısal video kuşakları uğraşman televizyon ve videonun başlıca gereci durumuna gelmektedir. ¾ parmak (1,9 cm) ya da ½ parmak (1,27 cm) boyundaki bu kuşaklar D1, D2, D3 olarak sıralanmaktadır. Videonun ilk zamanlarında çıkan 2 parmaklık (5,08 cm) kuşaklarsa bugün artık kullanılmamaktadır *alıcı', almaç, Betacam, Betacam SP, Betamax, büyük 8, büyük 16, cep televizyonu, D1, D2, D3, dev görüntülük, 9,5 mm, el televizyonu, ev videosu, film, görüntülük, gösterici, Hi8, MII, 16 mm, 35 mm, salon televizyonu, sayısal televizyon, sayısal video, sayısal video kuşağı, 8 mm, SVHS, taşınabilir televizyon, U-Matic, U-Matic SP, Type A, Type B, Type C, VHS, video kuşağı, 70 mm*

boyacı [Fr. *peintre (en décor), artiste-peintre-décorateur* || İng. *painter, scenic artist* || Al. *Anstreicher, Dekorationmaler, Kunstmaler, Prospektmaler, Maler* || İta. *pittore*] *S/TV.* Bezemleri boyayan kimse ⌶ *bezem, boya işliği*

boya işliği [Fr. *atelier de peinture* || İng. *paint room* || Al. *Malerei* || İta. *bottega di vernice*] *S/TV.* Sinema ve televizyon bezemlerinin boyandığı işlik ⌶ *bezem, boyacı, işlik*

boyalı örtülü film [İng. *painted mat(t, te)*] *S.* Örtülü filmin kimi bölümleri renkli olan çeşidi ⌶ *örtülü film*

boyalı taban [İng. *tinted base*] *S.* Siyah-beyaz filmin basımında kimi görünçlüklerde renk etkisi sağlamak üzere kullanılan tabanı boyalı boş film. Örneğin ay ışığı için mavi, yangın için kırmızı boyalı taban gibi. Renkli filmin gelişmesiyle bırakılmıştır ⌶ *basım, boş film, görünçlük, siyah-beyaz film, renkli film, taban*

boyama [Fr. *coloriage, coloration* || İng. *tint(ing), dyeing, colouring* (ABD: *coloring*) || Al. *Kolorierung, Handkolorierung, Einförbung, Farbgebung* || İta. *coloritura*] *S.* Filmin herhangi bir renge elle boyanması işi. Renkli film çıkmadan önce, daha 1900'lerden başlayarak izleyici üzerinde etki uyandırmak için kimi görünçlükler çeşitli renklere boya-

nırdı. Genellikle gündüz çekilen gece görünçlükleri için film maviye boyanır; yangın görünçlüklerinde kırmızı kullanılır; ışıtaçla aydınlatılan odalar için turuncu seçilirdi. Pathé Ortaklığı elle boyama işini kolaylaştırmak için 1905'te kalıp kullanma yöntemini geliştirdi. Boyamada pozitif görüntü tek renge boyanır; böylelikle görüntünün saydam bölümleri renkli olduğu halde saydamsız bölümleri değişmez. Renklendirme[1]'nin tersi ☐ *görünçlük, pozitif görüntü, renklendirme[1], renkli film*

boyamak [Fr. *colorer* || İng. *tint, dye, colour* (ABD: *color*) || Al. *kolorieren* || İta. *colorire, tingere*] *S.* Boyama eylemi

boyanmış film [Fr. *film coloré* || İng. *coloured* (ABD: *colored*) *film* || Al. *handkoloriert Film* || İta. *film colorate*] *S.* Elle boyanan filmin durumu ☐ *boyama*

boy çekimi, BoÇ [E.t. *boy plan, orta plan, orta uzak çekim, yakın plan* || Fr. *plan moyen, PM* || İng. *medium shot, MS, mid shot, middle shot, full-length shot* || Al. *Halbnah(einstellung)* || İta. *piano medio, PM, medio piano, MP, figura intera, campo medio, CM*] *S/TV.* Bir insanı boylu boyunca çerçeveleyen büyüklükte çekim ☐ *çekim, çekim ölçeği, çerçeveleme*

boyun, ışıtaç boynu [Fr. *col du tube* || İng. *neck of the tube* || Al. *Kolbenhals* || İta. *collo di tubo*] *TV.* Almaç ışıtacının koni biçimindeki bölümünden sonra gelen, ince bir boruyu andıran bölümü. Burada tarayıcı demetin oluşmasını sağlayan eksiuç, elektron topu, Wenhelt borusu yer alır. ☐ *almaç ışıtacı, eksiuç, elektron topu, tarayıcı demet, Wenhelt borusu*

boyun sestopları [E.t. *boyun mikrofonu* || Fr. *micro-cravate* || İng. *neck microphone (mike), necklace microphone (mike), chest micro-phone (mike), halter microphone (mike), lavalier(e) microphone (mike), lav* || Al. *Umhängemikrofon* || İta. *microfono a collare, microfono da collo, collarino, microfono a cravatta*] *S/TV.* Bir askıyla boyuna asılan ve gizlenen ufak sestoplar çeşidi. Genellikle boyunbağının altına saklanır ☐ *sestoplar*

bozma, yayın bozma [İng. *jamming, active jamming* || Al. *Störgeräusch, Störung* || İta. *disturbo*] *TV.* Bir radyo-televizyon yayının almaçlara ulaşmasını bilinçli olarak engelleme. Genellikle, yayını bozulmak istenen yayacın gönderdiği imlere daha güçlü imler karıştırılarak gerçekleşir ☐ *im[1], karıştırmak, yayın*

bozulma [Fr. 1. *distorsion (du son),* 2. *brouillage, défaut de transmission* || İng. 1. *sound distortion, distortion,* 2. *scrambling* || Al. 1. *Tonverzerrung,* 2. *"Scrambling"* || İta. 1. *distorsione,* 2. *annebbiamento*] *S/TV.* **1.** Sesin alınıp yayımlanmasında, alınan ses ile yayımlanan ses arasındaki her türlü başkalığı belirten terim. Bu başkalık, seslendirme ya da yayın dizgesinde ses dalgasının uğradığı istenmeyen değişikliklerden doğar. **2.** *TV.* Bir radyo-televizyon yayınının alınışında, yararlı ime binen zararlı bir imin ses ya da resmi etkilemesi durumu. Yayın bozulmasına yol açan kaynaklar başlıca üç çeşittir: Başka vericilerden ya da almacın kendisinden üretilen radyo dalgası yayınları; çeşitli kaynaklardan gelen parazitler; istenilen yayının dalgalığa dolambaçlı yollardan ulaşması. Televizyondaki yayın bozulması radyodakinden daha çeşitlidir. Bunun başlıca

nedeni televizyonun hem ses hem de resim imleri yaymasıdır. Bundan dolayı resmin resimle, sesin sesle, resmin sesle, sesin resimle bozulması durumlarıyla karşılaşılır. Yayın ölçünlerinin çeşitliliği de bir başka nedendir □ *almaç, dalga, dalgalık, im[1], parazit, resim, ses, seslendirme, verici, yayın, yayın ölçünleri*

bozulma □ **film bozulması**

bozum, görüntü bozumu [Fr. *distorsion (d'image)* || İng. *image distortion, distortion, frame distortion* || Al. *Bildverzerrung, Bildverzeichnung* || İta. *distorsione (della immagine)*] *S/TV.* **1.** Görüntüde belirli bir etki sağlamak için biçimbozucu mercek yardımıyla ya da başka araçlarla nesnelerin gerçek görünüşlerini değiştirme. **2.** Bunun, mercekteki bir kusur dolayısıyla istenmeden olanı. *TV.* **3.** Taranan konu ile bunun almaç görüntülüğündeki görüntüsü arasında ortaya çıkan göze çarpıcı başkalık. Bozum, yayın öncesinde alıcıdaki bozukluktan, yayın sırasında yayaçlar arasındaki bozukluktan ya da doğrudan doğruya almaçlardaki bozukluktan kaynaklanır □ *biçimbozumu, biçimbozucu mercek, görüntü*

bölgesel haberler, yerel haberler [Fr. *informations locales (régionales)* || İng. *local news, regional news* || Al. *Regionalnachrichten* || İta. *informazioni regionali*] *TV.* Bir ülkenin belirli bir yöresinde ya da bölge yayaçlarının kapsadığı alanlarda olup bitenlerle ilgili haberler □ *dış haberler, iç haberler*

bölgesel izlence [Fr. *programme regional* || İng. *regional programme* (ABD: *program*), (ABD) *regional broadcasting* || Al. *Regionalprogramm* || İta. *programma regionale*] *TV.* Belirli bir bölgenin özellikleri göz önünde tutularak bu bölge için hazırlanmış izlence çeşidi; bölgesel televizyon izlencesi □ *bölgesel televizyon, izlence, yerel izlence*

bölgesel televizyon [Fr. *télévision régionale* || İng. *regional television* || Al. *Regionalfernsehen* || İta. *televisione regionale*] *TV.* Bir ülkenin belirli bir bölgesi için kurulmuş, yayınları yalnız bu bölgede izlenebilen televizyon □ *ulusal televizyon, yerel televizyon, yayın*

bölgesel yapım merkezi [Fr. *centre de production régional* || İng. *regional production centre* (ABD: *center*) || Al. *Regionalproduktionszentrum* || İta. *centro di produzione regionale*] *TV.* Merkezdeki yapımdan ayrı olarak bölgesel izlenceleri hazırlamak ya da yapım merkezine yardımcı olmak üzere kurulan yapım merkezi □ *bölgesel izlence, yapım merkezi*

bölge yayacı [E.t. *bölge istasyonu, bölgesel istasyon* || Fr. *station locale, station régionale* || İng. *local station, regional station* || Al. *Regionalsender, Regionalanstalt* || İta. *stazione locale, stazione regionale*] *TV.* Ana yayaçlardan ayrı olarak bölge gereksinimlerini karşılamak üzere kurulmuş ufak taşra yayacı □ *yayaç*

bölüm [E.t. *kısım, fasıl, epizot* || Fr. *partie, épisode* || İng. *part, episode* || Al. *Teil, Episode* || İta. *episodio*] *S/TV.* **1.** Bir filmde birkaç ayrımdan oluşan, konunun ana parçalarından birini ortaya koyan bölük. **2.** Bölüntülü bir filmin her bir parçası. **3.** Bir televizyon dizisinin ayrı ayrı yayımlanan her bir parçası □ *ayrım, bölüntülü film, dizi, film,*

bölümleme [E.t. *sınıflandırma* || Fr. *classification* || İng. *classification* || Al.

Klassifikation || İta. *classificazione*] *S.* Hangi filmin hangi yaş dilimince izlenmesi uygun olduğunu belirlemek üzere bu işle görevli kurum ya da kuruluşlarca yapılan değerlendirme. Denetleme kurulunca gerçekleştirilir □ *denetleme, denetleme kurulu, film, özdenetleme, törel bölümleme*

bölüntü [E.t. *epizot* || Fr. *épisode* || İng. *episode* || Al. *Episode* || İta. *episodio*] *S/TV/V.* **1.** Bir filmin ya da televizyon filminin içinde yer alan, kendi başına bir bütün oluşturan parça. **2.** Bir bölüntülü filmin bölüntülerinden herhangi biri □ *bölüntülü film, film, televizyon filmi*

bölüntülü anlatı [İng. *episodic*] *S/TV/V.* **1.** (Kötü anlamda) Bir filmin, televizyon filminin ya da oyununun dramatik yapısını oluşturan bölümleri birbirinden vurgulayarak ayıran; bunlar arasındaki bağlantıyı tam olarak kuramayan; bölümler arasındaki geçişi akıcı biçimde veremeyen, bundan dolayı yapıtın tümüne kesik kesik, bölük pörçük bir anlatının egemen olduğu durum. **2.** (İyi anlamda) İlk bakışta birbiriyle ilintisi tümüyle kavranamayan ama öykü ilerledikçe bir boz-yap oyunu gibi parçaların yerli yerine oturmaya başladığı, böylelikle izleyicinin yapıtı merak ve ilgiyle izlemesini sağlayan durum □ *anlatı, bölüm, dramatik yapı, düz anlatı, izleyici*

bölüntülü film [E.t. *seriyal, sürekli dizi film* || Fr. *film à épisodes, film en épisodes, ciné-roman, "serial"* || İng. *serial(s), serial film,* (ABD) *cliff-hanger* (a.) || Al. *Serienfilme, Episodenfilm, Forsetzungsfilm, "Serials"* || İta. *cine-seria, film a seria, film episodi, film in episodi, "serial"*] *S.* Konusu bir öncekinin devamı olan, aynı kişilerce oynanan, piyasaya aynı anda ya da çok kısa aralıklarla sürülen, birkaç uzun filmden oluşan sinema yapıtı. Bölüntülü film, gerçekte, 2.000 - 3.500 m olan olağan uzunluktaki filmin iki üç katı uzunluğundaki bir filmin parçalara ayrılarak oynatılması olarak düşünülebilir. Hızlı gelişen, soluk kesici serüvenlerden oluşan, bölüm sonları başkahramanlarını ölümcül tehlikenin eşiğinde bırakarak (ABD argosunda bu filmler için kullanılan "cliff-hanger = uçurumun başına asılı" deyimi bunu vurgular) sonraki bölümün merakla beklenmesine yol açan bölüntülü filmler, 1920'lerden İkinci Dünya Savaşı bitimine dek birçok ülkedeki semt sinemalarının, 3. sınıf sinemaların gözde ürünleriydi. Bunlar Türkiye'de "iki devre otuz iki kısım tekmili birden" etiketiyle sunulmaktaydı □ *"iki devre otuz iki kısım tekmili birden," semt sineması, uzun film*

Brechtçi sinema [Fr. *cinéma brechtien* || İng. *brechtian cinema* || Al. *brechtistich Kino* || İta. *cinema brechtista*] *S.* Alman ozanı, oyun yazarı ve tiyatrocu Bertolt Brecht'in tiyatro için geliştirdiği, sinemaya da taşınan kuramı. Bu kuramın temelinde, Marxçı olan Brecht'in, tiyatronun toplumu eğitmesi ve değiştirmesi gerektiği, dolayısıyla siyasal bir nitelik taşıdığı düşüncesi yatmaktadır. Böylelikle tiyatro izleyiciyi bir sonuca varmaya ve eyleme yöneltir. Brecht'in kuramında epik tiyatro ile yabancılaşma/uzaklaşma kavramları önemli bir yer tutar. Bu iki kavram, belirli bir çizgi üzerinde gelişen geleneksel gerçekçi tiyatrodan ayrılır; anlatıyı alabildiğine özgürleştirir; doğrudan izleyiciye seslenmelere, maskelere başvurarak, tiyatronun tiyatroluk özelliklerini vurgulayarak, izleyiciye sürekli olarak bir "oyun" karşısında olduğunu duyumsatır; onların görünçlükteki kişilerle, olaylarla öz-

deşleşmelerini engellemeye çalışır. Böylece izleyici, edilginlikten çıkarak, sunulanları duygusal bir kendini kaptırmayla değil, soğukkanlı, bilimnçli bir gözlemci olarak, uslamlamayla değerlendirir.

B sarması [Fr. *enroulement de la pellicule dans le sens B* || İng. *B winding* || Al. *B Aufrollen* || İta. *avvolgimento B*] *S.* Tek delikli filmlerde duyarkat dıştayken film saat yönünde açıldığında deliklerin alıcı yönetmeninin solunda kaldığı sarma çeşidi. Bu çeşit sarma alıcıdaki filmlerde genellikle 16 mm'lik filmlerde kullanılır. A sarması'nın karşıtı ⌶ *A sarması, duyarkat, gösterimci, sarma, tek delikli film*

BSI duyarlığı [E.t. *BSI derecesi* || Fr. *méthode BSI* || İng. *BSI speed, BSI film speed, BSI* speed *rating* || Al. *BSI-Empfindlichkeit* || İta. *sensibilità BSI*] *S.* Film duyarlığını belirtmek ereğiyle İngiliz Ölçünler Enstitüsü'nce uygulanan bir yöntem. Bu duyarlık ASA duyarlığıyla aynıdır ⌶ *ASA duyarlığı, duyarlık, İngiliz Ölçünler Enstitüsü*

BSI ölçünleri [Fr. *standards BSI* || İng. *BSI standards* || Al. *BSI Normen* || İta. *misure BSI*] *S/TV.* İngiliz Ölçünler Enstitüsü'nce sinema ve televizyon alanında konulan ölçünler ⌶ *İngiliz Ölçünler Enstitüsü*

B tipi [Fr. 1. *type B,* 2. *type B film* || İng. 1. *type B,* 2. *type B film*] *V.* **1.** 1980'lerde televizyon izlencelerin yayınında kullanılan ve A tipinden sonra ortaya çıkan 1 parmaklık (2,54 cm) video kuşağı. Bu kuşak[1] C tipi video kuşağından daha üstün nitelikte görüntü sağlamakla birlikte, tecimsel alanda onun kadar yaygınlaşmamıştır. *S.* **2.** 3.200 K tungsten ışıtaca dengelenmiş renkli film ⌶ *A tipi, C tipi, izlence, kelvin, renkli film, televizyon, tıngsten film, tungsten ışıtaç, yayın*

budama *S.* [Fr. 1-2. *coupe* || İng. 1-2. *trimming,* 3-4. *crop(ping)* || Al. 1-2. *Beschneidung* || İta. 1-2. *taglio*] *S.* **1.** Yapıştırmaya başlangıç olarak filmin kesilmesi. **2.** Bir filmin, denetleme kurulu kararınca özü zedelenecek ölçüde kesilmesi. **3.** Bir film görüntüsünde bir ayrıntıyı vurgulamak için, alıcının görüntünün belli bir bölümüne yaklaşarak ya da örtü kullanarak bu bölüm dışındakileri çerçeve dışında bırakması. *TV.* **4.** Televizyonda aynı sonucun sayısal televizyon etkileriyle sağlanması; özellikle sayısal televizyon etkiler çerçevesinin kimi bölümlerinin ortadan kaldırılması, çerçeve oranının değiştirilmesi ⌶ *alıcı[1], çerçeve, çerçeve oranı, denetleme kurulu, görüntü, örtü, sayısal televizyon etkileri, yapıştırma*

budun filmi [Fr. *film ethnique* || İng. *ethnic film* || Al. *ethnische Film* || İta. *film etnico*] *S.* Aynı dili konuşan, aynı ekini paylaşan topluluklar çevresini konu alan, bu çevrenin özelliklerini yansıtan film. Bu tür filmler, genellikle geniş bir toplumda azınlıkta kalan toplulukları ya da dünyanın uzak köşelerinde yaşayan ufak toplulukları ele alır; bu toplulukları simgeleyecek kişilerin, ailelerin, çevrenin ekseninde kurulur; bunların yaşam biçimlerini, dünya görüşlerini, davranışlarını, inançlarını, gelenek ve göreneklerini yansıtır. Budun filmleri, genellikle göçmenleri, göçmen işçileri, sığınmacıları, azınlıkları ele alır ⌶ *budunbilim filmi*

budunbilim filmi [Fr. *film ethnographique* || İng. *ethnographic film* || Al. *ethnografische Film* || İta. *film etnografico*] *S.* Toplumların ve toplulukların

özdeksel ve tinsel ekinlerini nesnel tutumla açıklayan, betimleyen; geleneksel ekinlerinin özünü ve bu özün, değişmekte olan dünya koşullarına ayak uydurma çabalarını yansıtan belgesel film çeşidi. Bu çeşit filmlerde budunbetim (etnografi) ağırlık kazanır: Ele alınan budunun yerleşimi ve çevresi; barınma, beslenme, giyinişleri; üretim biçimleri ve ilişkileri; yönetim biçimleri; doğum, bebeklik ve çocukluk, erişkenliğe geçiş ve ölüm konusundaki gelenek ve görenekleri; dünya ve evren, doğaüstü güçler konusundaki inanışları vb derinlemesine incelenip betimlenir. Genellikle bilimsel araştırmaya gereç olarak ya da bilimsel araştırmanın sonuçlarını yaymak ereğini güder. Yitmekte olan toplulukların yaşamlarını ve özelliklerini saptamakta, çeşitli toplumların gelişme çizgilerini ortaya çıkarmakta büyük önem taşır ⌶ *belgesel film, budun filmi*

buğuönler [Fr. *anti-buée*] *S/V.* Alıcı merceğinin dış etkenlerle buğulanmasını önleyen özdek ⌶ *alıcı*[1], *mercek*

bulanık [E.t. *flu* ‖ Fr. *flou (de l'image)* ‖ İng. *out of focus, blur, blurred, unsharp, hazy* ‖ Al. *unscharf, flau, weich, "flou"* ‖ İta. *sfocato, "flou," sfocatura (dell'immagine*] *S/TV.* **1.** Görüntünün odak noktasına düşmemesinden doğan durum. Bu durumda görüntülerin seçikliği azalır, bulanıklaşır. Bu durum kimileyin özel bir etki sağlamak için istenerek yapılır. **2.** Yıldırım geçişinde görüntülerde ortaya çıkan durum: Görüntüler seçikliğini yitirerek bulanıklaşır ⌶ *bulanık film, bulanık görüntü, odak noktası, seçiklik, yıldırım geçiş, yumuşak odak*

bulanık film [Fr. *film flou* ‖ İng. *out of focus film* ‖ Al. *unscharf Film* ‖ İta. *film sfocato*] *S.* Tümü ya da bir parçası bulanık görüntüler taşıyan film ⌶ *bulanık, bulanık görüntü*

bulanık görüntü [Fr. *image floue* ‖ İng. *unsharp picture, blurred picture* ‖ Al. *unschärfes Bild* ‖ İta. *immagine sfumato, immagine "flou"*] *S/TV.* Herhangi bir nedenden görüntülük üzerinde bulanık olarak izlenen görüntü ⌶ *bulanık, bulanık film*

"bulanıklaştır!" [Fr. *passez au flou!* ‖ İng. *defocus!* ‖ Al. *Defokus!, In die Unschärfe ziehen!* ‖ İta. *sfocare!*] *S/TV.* Alıcı yönetmenine görüntüyü bulanıklaştırması için verilen buyruk ⌶ *alıcı yönetmeni, bulanık, bulanıklaştırma*

bulanıklaştırma [Fr. *"defocusing," passage au flou* ‖ Al. *"Defocusing"* ‖ İta. *"defocusing"*] *S/TV.* Resmin odak dışı kılınmasıyla görüntüye bulanık bir görünüş sağlama ⌶ *bulanık, bulanık görüntü, odak dışı*

bulanıklık tekeri [E.t. *bulanıklık dairesi* ‖ Fr. *cercle de diffusion, cercle de confusion* ‖ İng. *circle of confusion, blur circle* ‖ Al. *Zerstreuungskreis*] *S/TV.* Seçikliği tam olmayan bir görüntüdeki bulanıklık derecesini gösteren teker. Tam seçik bir görüntü, nesnedeki noktayı nokta olarak verir; ancak, bu seçiklikten uzaklaşıldıkça, nesnedeki noktalar çapı ufak ya da büyük tekerler biçiminde aktarılır. Bu tekerin çapı, görüntünün seçiklik derecesini verir. Genelde, uygulayımsal yönden alıcı merceğinin herhangi bir alanı eksiksiz seçik olarak aktardığı ancak tek bir nokta varsa da, bulanıklık tekerinin alanı içinde yer alan herhangi bir çekim, tam odakta olmasa da kabul edilebilir bir seçiklikte dir; çünkü insan gözü, bu alanı da seçik sayar ⌶ *bulanık, seçik, seçiklik,*

bulanık zincirleme [İng. *defocused dis-*

solve, defocus mix (transition), focus pull transition] *S/TV.* Zincirlemede, ilk çekimin son görüntülerinin gittikçe bulanıklaşması, ikinci çekimin ilk görüntülerinin gittikçe seçikleşmesi, böylelikle araya giren bulanık görüntülerle bir çekimden öbürüne geçilmesi durumu ☐ *bulanıklaştırma, çekim, görüntü, zincirleme*

bulaşma [İng. *print-through*] *S/V.* Bir makaradaki gerecin (film, video ya da ses kuşağının mıknatıslı bölümünün) bir katındaki bilgilerin, istenmeksizin bitişik kata geçmesi. Bulaşma, gerecin uygun olmayan koşullarda (sıcaklık, makaranın sıkı sarılması...) saklanmasından kaynaklanır ☐ *film, makara, ses kuşağı, video kuşağı*

bulgu çekimi [İng. *discovery shot, reveal shot*] *S/TV/V.* **1.** Herhangi bir görünçlüğün çekiminde, alıcı devinimlerinin, alıcı açısının beklenmedik biçimde izleyiciye sunduğu bir kişi, bir nesne. Bu kişi ve nesne çarpıcı bir özellik taşıyabilir, bundan dolayı da izleyicide az ya da çok şaşırtıcı etki yaratabilir. Kimileyin de, çevirim çalışmaları sırasında, oyunlukta yer almayan; yönetmenin, alıcı yönetmeninin düşünmediği bu tür herhangi bir görüntü, bir rastlantı sonucu ortaya çıkar **2.** Özellikle geriye kaydırma ya da geriye optik kaydırmayla görünçlüğün genişlemesi, çerçeve içine yeni konuların girmesi, bu konulardan kimilerinin beklenmedik, şaşırtıcı bir etki yaratmasına yol açan çekim çeşidi ☐ *açı, alıcı devinimleri, alıcı yönetmeni, çekim, çerçeve, çevirim, geriye kaydırma, görünçlük, görüntü, konu, optik geriye kaydırma oyunluk, yönetmen*

bulma[1] [İng. *spotting*] *S/V.* **1.** Kurgu sırasında herhangi bir ses kuşağında belirli bir sesin tam yerini belirlemek. Kurgu aygıtının okuma kafası yardımıyla gerçekleştirilir. **2.** Herhangi bir belgeselde, belgelik filminde, haber filminde herhangi bir kimseyi ya da ünlü bir kişiyi araştırıp ortaya çıkarma, saptama ☐ *belgelik filmi, belgesel, haber filmi, kurgu, kurgu aygıtı, okuma kafası, ses, ses kuşağı*

bulma[2]**, değiştirim bulma** [E.t. *demodülasyon* || Fr. *démodulation, détection* || İng. *demodulation, detection* || Al. *Demodulation* || İta. *demodulazione*] *TV.* Değiştirimin tersi olan işlem: Aktarılan imi, bunun değiştirime uğrattığı dalga içinden bulup çıkarma. Ses ya da resim imlerini kablolar ya da dalgalar yardımıyla göndermek için bunları yüksek yinelenimlere yerleştirmek gerekir. Alışta bu imleri almaçla izleyebilmek için de bunları bu değiştirime uğramış yüksek yinelenimli salınımdan ayırmak gerekir. Bu ayırma işlemine bulma adı verilir ☐ *bulucu, değiştirim, bulucu, dalga, im*[1]*, resim bulucu, resim imi, salınım, yüksek yinelenim*

bulucu, değiştirim bulucu [E.t. *detektör* || Fr. *détecteur, démodulateur* || İng. *detector demodulator* || Al. *Demodulator Detektor, Gleichrichter* || İta. *demodulatore*] *TV.* Değiştirim bulma işini gerçekleştiren aygıt. Bulucu, genellikle yarı iletken bir diyottur. Ses ve resim için ayrı bulucular vardır ☐ *değiştirim bulma, diyot, ses bulucu, resim bulucu*

Buttes-Chaumont okulu [Fr. *école des Buttès-Chaumont*] *TV.* Fransız Radyo-Televizyon Kurumu'nun Paris yakınındaki Buttes-Chaumont'da bulunan işliklerinde André Falk yönetiminde çalışan televizyon oyunları bölümü için kullanılan terim. Bu okulun ereği, eldeki verilerden (tiyatro oyunları, filmler,

televizyon filmleri) yararlanarak en kısa zamanda televizyona özgü, salt televizyon nitelikleri taşıyan oyunlar gerçekleştirmek, televizyon türleri geliştirmek, televizyon oyunu biçemi yaratmaktı. Fransız televizyonunun emekleme çağına rastlayan bu çalışmalar 1956'dan 1965'e dek on yıl sürdü.

buzlu cam [E.t. *sütlü cam* || Fr. *verre dépoli, dépoli* || İng. *ground glass, mat (t, te) glass, frosted glass* || Al. *Mattscheibe* || İta. *vetro smerigliato, vetrino smerigliato*] *S.* Bir yüzü özel bir özdekle donuklaştırılmış, yarısaydam, görüntü verebilir cam. Alıcılardan kimilerinde görüntünün seçikliğini sağlamak için odaklama dizgesinin son bölümü olarak kullanılır. Bakımlıkların görüntülüğü de çok kez buzlu camdandır ☐ *alıcı[1], bakımlık, görüntü, odaklama, seçiklik,*

BÜG ☐ bilgisayarla üretilmiş görüntü

büklüm [E.t. *kavis, halka, bukle* || Fr. *boucle* || İng. *loop, film loop* || Al. *Filmschleife, Schleife, Filmschlaufe* || İta. *riccio (di film)*] *S.* Alıcı[1] ya da göstericide pencerenin alt ve üstünde filme verilen değirmilik. Bu değirmilik, filme aralı devinim sırasında esneklik sağlayarak gerilmesini, kopmasını önler ☐ *alt büklüm, aralı devinim, pencere, üst büklüm*

bütçe [Fr. *budget* || İng. *budget, production budget* || Al. *Etat* || İta. *preventivo*] *S/TV.* **1.** Herhangi bir filmin ya da televizyon izlencesinin gerçekleştirilmesi için gerekli olduğu tahmin edilen giderleri gösterir döküm; yapım giderinin önceden hazırlanan dökümü. **2.** Bu döküme dayanılarak ayrılan ya da harcanan paranın tümü ☐ *çizgi altı giderler, çizgi üstü giderler, film, gider, televizyon izlencesi*

büyük boy saydam resim [E.t. *büyük boy diya(pozitif)* || Fr. *24x36 mm diapositive* || İng.*double frame (slide)* || Al. *Dia-Nutzformat 24x36 mm* || İta. *24x36 mm diapositiva*] *S/TV.* Boyu 24x36 mm olan saydam resim ☐ *saydam resim*

büyük ışıldak [Fr. *arc 225 ampères, "maxi brute"* || İng. *maxi brute* || Al. *"Maxi-Brute"* || İta. *"maxi brute"*] *S.* Genellikle renkli film çeviriminde kullanılan en büyük boy işlik ışıldağı. Yüksek yeğinlikli ışık yayından oluşur. 60 cm'lik merceği olan bu ışıldak genellikle 225 amperliktir ☐ *ışıldak, ışık yayı*

büyük maket [İng. *magniscale*] *S/TV.* Bir nesnenin doğal boyundan daha büyük olan maket. Bu çeşit maketler, sinema ya da televizyon alıcılarının ayrıntıları daha etkileyici biçimde göstermeleri için kullanılır ☐*alıcı[1], maket, sinema, televizyon*

büyük 16, büyük 16 mm'lik film [Fr. *Super-16 mm, film de Super-16 mm, format Super-16 mm* || İng. *Super 16 mm (film), 16 mm Type S, 16 mm Type S format, 16 Type S film* || Al. *Super-16-mm-Film, Super-16-mm-Format, Super-16-mm, Super-16, Super-16-mm-Schmalfilm* || İta. *Super-16 mm, film di Super-16 mm*] *S.* 16 mm'lik filmin 1973'te piyasaya sürülen bir çeşidi. Dar filmlerin en büyüğü olan büyük 16'nın boy bakımından, olağan 16 mm'lik filmden hiçbir başkalığı yoktur. Ancak sese ayrılan bölüm de görüntü bölümüne katılarak resim boyu % 40 oranında arttığı gibi, çerçeve oranı da 35 geniş görüntülükteki çerçeve oranına (1,66:1) yükselmiştir. Büyük 16'da ses bölümü olmadığından, önce 35 mm'lik filme

büyültmek ya da video kuşağına aktarmak gerekir ☐ *boy, büyük 8, büyültme, çerçeve oranı, görüntü, 16 mm'lik film, 35 mm'lik film, resim, resim boyu, ses, video kuşağı*

büyük 8, büyük 8 mm'lik film [E.t. *Super 8 mm* ‖ Fr. *Super-8 mm, film de Super-8 mm, format Super-8 mm* ‖ İng. *Super-8 mm (film), 8 mm Type S, Type S format, Type S film* ‖ Al. *Super-8-mm-Film, Super-8-mm-Format, Super-8-mm, Super-8, Super-8-mm-Schmalfilm* ‖ İta. *Super-8 mm, film di Super-8 mm*] *S.* 8 mm'lik filmin 1965'te piyasaya sürülen bir çeşidi. Dar filmlerin en küçüğü olan büyük 8'in boy bakımından, olağan 8 mm'lik filmden hiçbir başkalığı yoktur. Buna karşılık deliklerin olağan 8 mm'lik filmde yatay olarak bulunan uzun kenarı, büyük 8'de dikey olarak yer alır. Böylelikle resim alanı, olağan 8'dekine göre % 50 oranında artar. Büyük 8'de bir ayakta 72 resim,1 m'de 235,3 resim yer alır. Çerçevesi 4,14x5.69 mm'dir. Saniyede 18 ya da 24 resim geçecek hızla oynatılır. Optik ya da mıknatıslı ses yoluyla kullanılabilir. Büyük 8, yalnız özenci sinemasında değil eğitim sinemasında ve televizyonda da kullanılmaktadır. Büyük 8'in başlıca iki çeşidi vardır: Kodak büyük 8 (Kodak Super-8) ile Fuji tek 8 (Fuji single-8). Aradaki başlıca fark taban maddesinde ve kutucuklarındadır. Büyük 8 filmler kutucuklar içinde kullanılır ☐ *çerçeve, dar film, delik, Fuji tek 8, Kodak büyük 8, kutucuk, mıknatıslı ses yolu, optik ses yolu, özenci sineması, resim, 8 mm'lik film*

büyük 8 mm'lik alıcı [Fr. *caméra Super-8 mm* ‖ İng. *Super-8 camera* ‖ Al. *Schmalfilmkamera für Super-8 mm* ‖ İta. *apparecchio da presa Super-8 mm*] *S.* Büyük 8 mm'lik filmle çalışan alıcı çeşidi. Bu çeşit alıcılar kutucuklu film kullanır ve genellikle özdevimseldir ☐ *alıcı, büyük 8, kutucuk, özdevimsel*

büyük 8 mm'lik film ☐ **büyük 8**

büyük 8 mm'lik gösterici [Fr. *projecteur pour Super-8 mm, appareil de projection pour Super-8 mm, appareil de projection Super-8 mm, projecteur cinéma Super-8 mm* ‖ İng. *Super-8 mm projector, substandard projector for Super-8 mm* ‖ Al. *Schmallfilmprojektor für Super-8 mm* ‖ *apparecchio di proiezione Super-8 mm*] *S.* Büyük 8 mm'lik filmlerin gösteriminde kullanılan gösterici çeşidi ☐ *büyük 8, gösterici*

büyük 8 yöntemi [Fr. *procédé Supe8-8 mm* ‖ İng. *Super-8 mm process* ‖ Al. *Super-8-Verfahren* ‖ İta. *procedimento Super-8 mm*] *S/TV.* Büyük 8 mm'lik filmin ya 16 mm, 35 mm'lik eşlemlerinin çıkarılarak ya da doğrudan doğruya büyük 8 mm olarak film tarayıcı yardımıyla televizyonda gösterilmesi işlemi ☐ *büyük 8, 16 mm, 35 mm, film tarayıcı*

büyük VHS, BVHS [Fr. *Super-VHS, S-VHS, SVHS* ‖ İng. *Super-VHS, S-VHS, SVHS* ‖ Al. *Super-VHS, S-VHS, SVHS* ‖ İta. *Super-VHS, S-VHS, SVHS*] *TV/V.* VHS'nin yaratıcısı JVC'nin (Matsushita) 1988 sonunda geliştirdiği ev video aygıtı ve video alıcısı. Büyük VHS'nin ilk video alıcısı, GF-100 adını taşıyordu. 2,7 kg ağırlığındaki alıcının 400 satırdan çok yatay seçme gücü vardı (eski alıcılarda 240 satır). Ayrıca üçboyutlu tıpkılık ve üstün kurgu olanakları taşıyordu. BVHS'nin görüntü niteliği, geleneksel video aygıtından çok üstündür. Çünkü BVHS dizgesi, parlaklık ile renklilik imlerinin ayrılmasına dayanır. Oysa geleneksel video aygıtın-

da böyle bir ayırma yoktu. Bunun sonucunda karışmalar hemen tümüyle önlenir, bir saydam resim canlılığında görüntü sağlanır. BVHS video aygıtını kullanmak için televizyon almacında buna uygun Y bağlacı denilen bir uyarlaç bulunmalıdır. BVHS, kendinden önceki bütün video aygıtlarıyla bağdaşır. Böylelikle bir BVHS video aygıtı, eski VHS kutucuklarını gösterebilir. Ayrıca, parlaklık iminin ayrılmasından ötürü, PAL dizgesindeki bir kutucuk, SECAM dizgesinde izlenebilmektedir. Buna karşılık, bir VHS aygıtı, BVHS kutucuğunu gösteremez. Bundan başka BVHS dizgesinde saptama[2] yapmak için özel kutucuk (BVHS kutucuğu) gerekir. Kısacası, Büyük VHS, yeni bir ölçün engeli getirmeksizin, görüntü ve ses niceliğini artırmakta, kurgu olanaklarını genişletmekte ve alıcının ağırlığını azaltmaktadır. Bu yapısıyla BVHS boyu, VHS ile uğraşmanların kullandıkları ½ parmaklık (1,27 cm) Betacam ve MII boyları arasında yer alır ☐ *alıcı[1], bağdaşım, Betacam, büyük VHS-C, görüntü, karışma, kurgu, kutucuk, MII, ölçün, PAL, parlaklık, parlaklık imi, renklilik, renklilik imi, saptama[2], satır, SECAM, seçme gücü, tıpkılık, uyarlaç, üçboyutlu ses, VHS, video alıcısı, video aygıtı*

büyük VHS-C [Fr. *Super-VHS-C* ‖ İng. *Super-VHS-C* ‖ Al. *Super-VHS-C* ‖ İta. *Super-VHS-C*] *TV/V.* Büyük VHS'nin tıkız çeşidi ☐ *büyük VHS*

büyültme [E.t. *agrandisman, genişletme* ‖ Fr. *agrandissement, gonflement* (a.) ‖ İng. *enlargement, optical enlargement, blow-up, film enlargement, print-up,* 5. *bumping* ‖ Al. *Vergrößerung* ‖ İta. *ingrandimento*] *S.* **1.** Bir filmin, optik basım yoluyla, daha büyük boyda bir film üzerine aktarılması. Örneğin 8 mm'lik filmin 16 mm'ye, 16 mm'lik filmin 35 mm'ye, 35mm'lik filmin 70 mm'ye aktarılması. Küçültme karşıtı. **2.** Bir filmin negatifinde yer alan resmi kart üzerine çıkartma, filmden fotoğraf çıkartma. Genellikle bu resimler tanıtılarda pek az kullanılır; asıl kullanım alanları, sinema tarihi, araştırmaları, incelemeleri, eleştirme yazılarıdır. Tanıtıdaysa daha çok çalışma fotoğrafı kullanılır. Bunlar herhangi bir çekimden sonra fotoğrafçı eliyle saptanan görüntülerdir. Bunlar da bir filmin yapım çalışmasını yansıtmak bakımından önemli olmakla birlikte bir filmden büyültme yoluyla alınan resmin yerini tutamaz. Bu sonuncular, alındığı filmin yapısal ve biçemsel yönünden önem taşıdığı gibi, ayrıca yitik filmlerden çıkarılmış resimler sinema tarihçisi için önemli ipucudur. Bu bakımdan çoğunlukla yerine getirilmeyen bir görevi anımsatmakta yarar vardır: Resmin kaynağı yani çalışma fotoğrafı mı yoksa büyültme mi olduğu mutlaka belirtilmelidir. **3.** Filmin bir resmindeki herhangi bir bölümünün bir resim boyuna çıkarılması. *TV.* **4.** Bir fotoğrafın ya da herhangi basılı bir gerecin tümünün ya da bir bölümünün televizyonda kullanılmak üzere belirli bir boya çıkarılması. *V.* **5.** Bir video kuşağını daha büyük boy kuşağa aktarma (örneğin 3/4 parmaklık kuşağı 1 parmaklık kuşağa aktarma) ☐ *boy, fotoğraf, küçültme, negatif, 16 mm'lik film, optik basım, 35 mm'lik film, resim, 8 mm'lik film, video kuşağı, 70 mm'lik film*

büyültmek [*Fr. agrandir, gonfler (a.)* ‖ İng. *blow-up, enlarge, print-up, bump up* ‖ *Al. vergrößern* ‖ *İta. ingrandire*] *S/TV.* Büyültme eylemi ☐ *büyültme*

büyülü fener [E.t. *sihir siracı, sihirli fe-*

ner, lantern majik || Fr. *lanterne magique* || İng. *magic lantern* || Al. *Lanterna magica* || İta. *lanterna magica* || Latince: *lanterna magica*] *S.* Saydam resim göstericisinin ve göstericinin ilkel biçimi, atası. Önünde mercek, içinde ışık kaynağı bulunan bir karanlık kutudan oluşur. Merceğin odak noktasına yerleştirilen cama çekili resim bu ışık kaynağının ve merceğin yardımıyla görüntülük üzerine düşürülür ☐ *gösterici, ışık kaynağı, karanlık kutu, mercek, odak noktası*

büyüteç düğmesi [Fr. *commande loupe, bouton (touche) loupe* || İng. *magnifier button (knob)* || Al. *Vergrößerungsglasknopf* || İta. *manopola di magnificatore*] *TV.* Kimi almaçlarda, görüntünün ayrıntılarını daha iyi izleyebilmek için resmin orta bölgesini büyülten düzeni çalıştıran düğme ☐ *almaç, görüntü, resim*

büzülme [Fr. *retrait (du film), rétrécissement (de la pellicule, du film)* || İng. *shrinkage, shrinkig* || Al. *Schrumpfung* || İta. *restringimento della pellicola, ritiro della pellicola, contrazione della pellicola*] *S.* Hava koşullarının elverişsizliğinden dolayı film tabanında ya da duyarkatta ortaya çıkan kırışma, kısalma. İşleme, kurutma ya da koruma sırasında film çok kuru bir yerde bulunduğunda, tabandaki ve duyarkattaki esnekleştiricilerin ve nemin buğulaşması sonunda kırışma ve kısalmalar ortaya çıkar. Bu durumda film hem boyundan hem eninden kaybeder; bu da delikler arasındaki uzunlukta düzensizliklere yol açar. Bunun sonucu olarak, delikler göstericideki dişlere denk gelmediğinden filmin yırtılmasına yol açar. Bu büzülme, iyi koşullarda korunmamış bir filmde, filmin yaşlanmasıyla da ortaya çıkar ya da artar. Günümüzdeki asetat tabanlı filmler % 0,5 büzülme oranına dek bozulmayacak yapıdadır ☐ *delik, diş, duyarkat, gösterici, işleme, koruma, kurutma, taban, yan büzülme, yırtılma*

BVHS ☐ **büyük VHS**

byte, B [Fr. *byte, B, octet, o* || İng. *byte, B* || Al. *Byte, B* || İta. *byte, B*] *BS.* 8 ikiliden (bit) oluşan, anlamlı bilgi içerebilen en küçük veri öğesi; veri sığası. Bilgisayarlarda en küçük birim olarak kullanılır. Örneğin, 0100 0001 ikiliden (bit) oluşan byte A'yı; 0100 0011 ikiliden oluşan byte C'yi gösterir. Ana belleğin, yerleşik tekerinn, tekerciğin sığası byte'la ölçülür. Byte ancak çok küçük bir bilginin karşılığı olduğundan, bu sığalar genellikle kilo- (bin), mega- (milyon), giga- (milyar) önekleriyle belirtilir. Ancak kilobyte 1.000 byte değil 1.024 byte; megabyte, 1.000 KB değil, 1.024 KB; gigabyte, 1.000 MB değil, 1.024 MB'dir:

1 KB	1 kilobyte	1.024 B
1 MB	1 megabyte	1.024^2 B
1 GB	1 gigabyte	1.024^3 B
1 TB	1 terabyte	1.024^4 B

☐ *bellek, ana bellek, bilgi, bilgisayar, birim, gigabyte, ikili, kilobyte, megabyte, SI birimleri, sığa, teker, tekercik, terabyte, veri, yerleşik teker*

C

c ⌶ **mum**

C ⌶ **kulon**

C ⌶ **renklilik**

Cable News Network ⌶ **CNN**

Caligari'cilik ⌶ **dışavurumculuk**

Callier etkisi [Fr. *effet Callier* || İng. *Callier effect* || Al. *Callier-Effekt* || İta. *effetto Callier*] *S.* Bir optik dizgede ışığın yayınmasının oluşturduğu etki. Özellikle optik basım aygıtında kendini gösterir. Optik basım aygıtında negatif üzerine düşürülen ışık, görüntüyü oluşturan gümüş parçacıklarının bir ayna i-şini görmesi dolayısıyla yayınır; bundan dolayı pozitif üzerine düşmez. Negatifin yoğunluğunun çok olduğu yerlerde bu etki çok, az olduğu yerlerde de azdır. Bunun sonucunda, bir optik basım aygıtında basılan pozitifteki sertlik, değmeli basım aygıtındakinden büyüktür. Optik ya da değmeli basım aygıtı kullanıldığına göre ölçülen yoğunluk oranına Callier katsayısı denir ve "Q" ile gösterilir ⌶ *basım aygıtı, değmeli basım aygıtı, görüntü, negatif, optik basım aygıtı, pozitif, sertlik, yayınma*

cambaz, kavgacı (a.) [Fr. *cascadeur, cassecou, casse-gueule, doublure casse-cou, double, "stunt man"* || İng. *stunt man (woman, person), bump artist* || Al. *Filmakrobat, Sensationsdarsteller, Kaskadeur, Gefahrendouble, "Stuntman"* || İta. *acrobata, cascatore, "stunt man"*] *S.* **1.** Attan düşme, yüksekten atlama, hızla giden bir araçtan atlama, hızlı araç sürme, taşıtların çarpışması, savaş görünçlükleri... gibi tehlikeli durumları canlandıran ya da böyle durumlarda asıl oyuncunun yerini alan kimse. **2.** (Türkiye'de) Yukarıdakilerden dövüş görünçlüklerinde çalışanlarına "kavgacı" denir ⌶ *benzer, yedeklemek*

cam çekimi [E.t. *ayna çekimi* || Fr. *plan truqué par le procédé du verre* || İng. *glass shot, glass work, glass matte shot* || Al. *Glasverfahren* || İta. *procedimento di vetro*] *S.* Yalnız bir bölümü yapılmış bir bezemi, cam üzerine çizilmiş resimle bütünlemeye dayanan sinema hilesi. Alıcıdan belirli bir uzaklığa konulan cam üzerine bezemin bir bölümü çizilir; camın boyanmayan bölümlerinden de gerideki yarım bezem görünür. Alıcı bu ikisini birleştirerek film üzerine aktarınca ortaya bütünlenmiş büyük bir bezem görüntüsü çıkar ⌶ *alıcı[1], bezem, resim, sinema hilesi, Schüfftan işlemi*

Camera 65 [Fr. *Camera 65* || İng. *Camera 65* || Al. *Camera 65* || İta. *Camera 65*] *S.* Bir geniş film, geniş görüntülük ve üçboyutlu işlemi. Todd-AO işlemini andıran Camera 65'te 65 mm'lik film kullanılır. Alıcı[1] ve gösterici de buna uygun olarak değişik yapıdadır ⌶ *alıcı[1], 65 mm'lik film, geniş film, geniş görüntülük, gösterici, Todd-AO, üçboyutlu işlemi*

Camerascope [Fr. *Camerascope* || İng. *Camerascope* || Al. *Camerascope* || İta. *Camerascope*] *S.* CinemaScope'un İngiliz işliklerinde uygulanan bir çeşidi. Sıkıştırmaç temeline dayanan bir geniş görüntülük işlemi ⌶ *CinemaScope, geniş görüntülük işlemi, sıkıştırmaç*

camlı bölme [Fr. *baie vitre, paroi vitrée* ||

İng. *sound-proof window*] *TV*. **1.** Yönetim odasında işliğe bakan ve bu ikisini birbirinden ayıran ses geçirmez pencere. *S/TV*. **2.** Seslendirme işliklerinde seslendirme odasını işlikten ayıran ses geçirmez pencere ☐ *işlik, seslendirme işliği, seslendirme odası, yönetim odası*

camlı işlik [E.t. *camlı stüdyo* || Fr. *studio vitré* || İng. *glass-enclosed studio* || İta. *teatro a vetri, teatro di posa capannoni in vetro*] *S*. Sinemanın ilk çağlarında, çevirimde gün ışığından yararlanmak için duvarları ve damı camlı olarak yapılmış işlik ☐ *çevirim, gün ışığı, işlik*

cam tel [E. *cam elyaf* || Fr. *fibre* || İng. *fibre* (ABD: *fiber*) *optic, optical fibre* (ABD: *fiber*) || Al. *Faseroptik* || İta. *fibra*] *TV*. Işık ve bilgiyi daha geniş çapta ve güvenilir biçimde aktarabilen yapıda, saç teli inceliğinde kablo çeşidi. Televizyon dalgalık bağlantısını sağlayan eksendeş kablo yerine kablolu televizyonda kullanıldığı gibi, ışık vurularına çevrilecek ses, resim ve veri imleri için ırakiletişimde 1990'larda gittikçe yaygınlaşmaya başladı. Cam telin en önemli üstünlüklerinden biri, televizyon imini herhangi bir aktarıcıya gerek kalmaksızın çok uzak yerlere eriştirebilmesi. Elektrik dizgelerinde yaklaşık her 1,5 km'de bir aktarıcı kurmak gerekirken, cam telin kullanıldığı dizgelerde 400 km'de bir aktarıcı kurmak gerekmektedir. Üstelik yeni geliştirilen cam tel yükselteçleriyle bu uzaklık daha da artmaktadır. Cam tel kullanan bir kablolu televizyon ağı daha pahalıya mal olmakla birlikte, nitelikte, güvenilirlikte ve bilgi imi yelpazesinde daha büyük esneklik sağlar ☐ *bakır kablo, bilgi, dalgalık, eksendeş kablo, ırakiletişim, ışık, im[1], kablo, kablolu televizyon, resim, ses, veri*

canavar filmi [Fr. *film de monstre*, 2. *"kaiju eika"* (Japonca) || İng. *monster film*, 2. *"kaiju eiga"* || Al. 1. *Monstrefilm*, 2. *"kaiju eiga"* || İta. 1. *film de mostro*, 2. *"kaiju eika"*] *S*. **1.** Doğaüstü güçleri olan, denetlenemeyen, insanlar için büyük bir tehlike oluşturan insan, insanüstü, yarıinsan, hayvan ya da bilinmeyen bir yaratıkla ilgili film. Bunlar çılgın bilginlerin yarattıkları, uzaydan gelen ya da değişinime (mutasyon) uğramış yaratıklardır. **2.** (Japonya'da) Dev canavarları, yaratıkları konu alan film. 1954'te *Gojira/Godzilla* ile başlayan bu akım otuz beş yılda yalnız Gojira'yı konu alan yirmiye yakın filmin çevrilmesine yol açmış; bunlara *Rodan, Mothra, Varan* gibi yenileri eklenmiştir. Japon canavar filmlerinin ilginç yanı, Hiroshima ve Nagasaki'ye atılan atom bombalarının karabasanını hâlâ yaşayan Japonların bu filmlerin çoğunda nükleer denemelerin tehlikesine dikkati çekmeleridir (örneğin *Gojira*, ABD'nin Bikini'deki nükleer denemesi yüzünden yeniden canlanan dinozor benzeri bir dev canavarı anlatır).

canlandırıcı [E.t. *ressam* || Fr. *animateur(-trice), chef animateur(-trice)* || İng. *animator, cartoon film artist, cartoon film designer* || Al. *Trick-filmzeichner, Hauptphasenzeichner, Trickzeichner, Phasentrickzeichner, Phasenzeichner, Zeichner* || İta. *animatore (trice)*] *S*. Bir canlıresim ya da çizem filmi için, devinimi sağlayan resimleri gerçekleştiren sanatçı. Bir canlıresimdeki belli başlı devinimleri çizen kimse ☐ *canlandırıcı yardımcısı, canlandırma, canlandırma sineması, canlıresim, çizem filmi*

canlandırıcı yardımcısı [Fr. *assistant animateur(trice)* || İng. *assistant car-*

toon film designer, assistant cartoon film artist, assistant animator || Al. *Hauptzwischenphasenzeichner* || İta. *assistente animatore(-trice)*] *S.* Canlandırıcının çalışmalarında yardımcı olan kimse; özellikle ara resimleri gerçekleştirir ⊐ *ara resimler, canlandırıcı, canlandırma*

canlandırma [E.t. *animasyon* || Fr. *animation* || İng. *animation* || Al. *Animation, figürlicher Trick* || İta. *animazione*] *S.* Tek tek resimleri ya da devinimsiz nesneleri, gösterim sırasında devinim duygusu verebilecek biçimde düzenleme ve filme aktarma işi. Bu devinim duygusu çeşitli yollardan gerçekleştirilebilir: Saydam yapraklar üzerine ya da doğrudan doğruya boş film üzerine çizerek; kuklaları, eklemli resimleri, nesneleri devindirerek. Çizimlerde, devinim parçalara bölünür, her parça tek tek ardı ardına alıcıyla saptanır. Kukla gibi nesnelerde de bunların devinimli her bölümü ve tümünün uzaydaki devinimi yine parçalara bölünür, yine her parça tek tek ardı ardına alıcıyla saptanır. Son yıllardaysa daha çok bilgisayar canlandırmasına başvurulmaktadır ⊐ *bilgisayar canlandırması, canlandırıcı, canlandırma filmi, canlandırmak, canlandırma sineması, canlandırma yöntemleri, canlıresim, saydam yaprak*

canlandırma filmi [Fr. *film d'animation* || İng. *animated film* || Al. *Animationsfilm, Multiplikationsfilm, Trickfilm* || İta. *film d'animazione*] *S.* Canlandırma yöntemleriyle gerçekleştirilmiş film ⊐ *canlandırma, canlandırma yöntemleri, canlıresim*

canlandırma hileleri [Fr. *truquages d'animation* || İng. *animations* || Al. *mekanische Trickworrichtungen* || İta. *trucchi d'animazione*] *S.* Sinema hilelerinin canlandırma yöntemleriyle yapılan çeşidi ⊐ *canlandırma, canlandırma yöntemleri, hile*

canlandırmak [Fr. *animer* || İng. *animate* || İta. *animare*] *S.* Canlandırma işini gerçekleştirmek ⊐ *canlandırma*

canlandırma masası [Fr. *table d'animation* || İng. *animation bench (rostrum, board, crane, stand), benchwork, downshooter* || Al. *Tricktisch, Trickbank* || İta. *tavola d'animazione*] *S.* Canlıresimlerin gerçekleştirilmesinde tek tek resimlerin gerektiği biçimde alınmasını sağlayan, düşey bir eksen üzerinde aşağıya yukarıya devinebilen canlıresim alıcısıyla donatılmış, çeşitli devinimlerin ve işlemlerin gerçekleştirildiği masa. Bu masada, alıcıdan başka alıcı desteği, döner tabla, tutucu tırnaklar vardır. İlk kez Walt Disney İşliğince gerçekleştirilen canlandırma masası günümüzde bilgisayarlaştırılmıştır ⊐ *alıcı[1], canlandırma, canlandırma sineması, canlıresim, canlıresim alıcısı, destek, döner tabla, tutucu tırnak*

canlandırma sineması [Fr. *cinéma d'animation* || İng. *animated cinema, animations* || Al. *Animation(kino)* || İta. *cinema d'animazione*] *S.* Canlandırma filmleri gerçekleştiren sinema kolu ⊐ *canlandırma, canlandırma filmi*

canlandırma yöntemleri [Fr. *techniques d'animation* || İng. *animation techniques* || Al. *Animationstechnik* || İta. *tecnici d'animazione*] *S.* Canlandırmada çeşitli işlem ve gereçle uygulanan ve değişik canlandırma türlerinin, çeşitlerinin oluşmasını sağlayan yöntemler: Canlıresim, kukla filmi, gölge filmi, alıcısız film, iğneli görüntülük, sarkaçlı film vb ⊐ *alıcısız film, canlandırma, canlıresim, gölge filmi, iğneli görüntü-*

lük, kukla filmi, sarkaçlı film

canlı çizem [E.t. *canlı şema* || Fr. *schéma animé* || İng. *animated diagram* || Al. *Zeichentrick* || İta. *diagramma animato*] *STV/V/BS.* Herhangi bir nesnenin yapısını, işleyişini göstermek ereğiyle canlandırma yöntemine göre yapılmış devinimli çizgi resim □ *canlandırma, çizim filmi*

canlı çizgiler [Fr. *carton à tirette* || İng. *animated caption, live action card animation, animation* || Al. *Schiebeinsert, Trickgrafik* || İta. *titolo scorrevole (a tamburo)*] *TV/B.* Canlandırmanın televizyonda çizgilere, biçimlere, yazılara uygulanan özel yöntemi. Televizyonda canlandırma, sinemada olduğu gibi tek resimli çevirime dayanmaz. Bu canlandırma, televizyon alıcısının önüne yerleştirilen, boyu almaç görüntülüğünün çerçeve oranına uygun düşen bir levha üzerinde mekanik araçlarla yapılan devinimlerle gerçekleştirilir; günümüzdeyse bilgisayarla gerçekleştirilmektedir □ *alıcı[1], almaç, almaç görüntülüğü, canlan-dırma, tek resimli çevirim, televizyon alıcısı.*

Canlı Çizi Dizgesi, CÇD [İng. *Animated Graphic System, AGS*] *V/BS.* Bir video görüntüsünün elektronik yoldan değiştirilmesini, küçültülüp büyütülmesini sağlayan dizge □ *çizi, görüntü, büyültme, küçültme*

canlıresim [E.t. *hareketli resim, komik film, resimli film, kukla filmi, Mickey Mouse, miki (filmi), karton (film), çizgi film* || Fr. *dessin animé* || İng. *cartoon, animated cartoon, cartoon film, animated picture* || Al. *Trickfilm, Zeichenfilm, Zeichentrickfilm, Multiplikationsfilm* || İta *disegno animato, cartoni animati*] *S.* Canlandırma sinemasının en önemli ve yaygın çeşidi. Bir devinimi parçalarına ayırıp bunların tek tek yapılan resimlerinin yine alıcıyla tek tek çevrilmesine dayanan yöntem. Böyle bir film, gösterimde sürekli bir devinimi ortaya koyar. Bir canlıresim hazırlanırken önce bunun oyunluğunun baştan sona resimlenmesi olan resimli taslak hazırlanır. Sonra bu resimli taslaktaki çekimlere göre ses kuşağı saptanır. Bunu, çekimlerdeki devinimler ile ses kuşağının eşlenmesi izler; çekimlerdeki kişilerin ve nesnelerin devinimlerindeki ana durumlar, bunların başlama ve bitişleri bir çizelgede belirtilir. Aynı çizelgede, önemli seslerin başlama ve bitiş noktaları da yer alır. Canlandırıcılar bu ana durumları veren ana resimleri çizerler. Canlandırıcı yardımcıları da ana durumlar arasında yer alan ara resimleri ve görünçlüğün dipliğini oluşturacak resimleri de ayrı saydam yapraklara çizerler. Bu resimlerin hepsi saydam yapraklar üzerine aktarılır. Renklendirilmeleri de saydam yaprakların arka yüzünden gerçekleştirilir. Bütün bunlar bittikten sonra, devinimin saniyede 24 resime bölünmüş parçalarını gösteren her saydam yaprak, canlandırma masasındaki canlıresim alıcısıyla yine tek tek film üzerine saptanır □ *alıcı[1], ana durumlar, ana resimler, ara resimler, canlandırıcı, canlandırıcı yardımcısı, canlandırma, canlandırma masası, canlandırma sineması, canlıresim alıcısı, çekim, diplik, film, görünçlük, gösterim, oyunluk, resim, resimli taslak, saniyede 24 resim, saydam yaprak, ses kuşağı, tek resim*

canlıresim alıcısı [Fr. *caméra d'animation, caméra pour les prise de vues dessin animé* || İng. *animation camera, rostrum camera* || Al. *Animationskamera, Trickkamera* || İta. *apparecchio da presa per disegno animato*] *S/BS.*

Canlıresim çeviriminde kullanılan özel yapıda alıcı[1]. Canlandırma masasının temel öğesi olan bu alıcı[1] genellikle optik ekseni yere düşey olarak yöneltilmiş, sağlam bir desteğe sıkıca tutturulmuştur. Canlıresim alıcısı tek tek resim saptayabilir; özdevinimli kararma, açılma, zincirleme, odaklama; düz geçiş, ters geçiş yapabilir; desteği üzerinde aşağıya yukarıya yer değiştirebilir; kaydırmayı gerçekleştirebilir. Günümüzde bu alıcının çalışması bilgisayarlaştırılmıştır ☐ *açılma, alıcı[1], canlandırma, canlandırma masası, canlandırma sineması, canlıresim, destek, düz geçiş, kararma, kaydırma, odaklama, optik eksen, tek resim, ters geçiş, zincirleme*

canlıresim alıcı yönetmeni [Fr. *opérateur de dessin animé* || İng. *cartoon cameraman* || Al. *Trickkameramann* || İta. *operatore di disegno animato*] *S.* Canlıresim alıcısını kullanan kimse ☐ *alıcı[1], alıcı yönetmeni, canlıresim, canlıresim alıcısı*

canlı saptama [İng. *live-on-tape*] *S/TV/V.* Herhangi bir televizyon izlencesinin, yapım sonrası aktarma ve kurguyla değil, yapım sırasında gerçek zamanda video kuşağına saptanması durumu ☐ *izlence, video kuşağı*

canlı yayın [E.t. *naklen yayın, dış yayın* || Fr. *émission en direct, programme en direct, en direct* || İng. *live, live relay, live broadcast, live direct, direct pickup, live programme* (ABD: *program), live presentation, live production, live transmission, live television (broadcasting), telecast* || Al. *Liveprogramm, Liveübertragung, Livesendung, Direktübertragung, Direktsendung, Originalübertragung* || İta. *trasmissione diretta, emissione diretta, emissione dal vero, prog-ramma dal vivo, programma in presa diretta, televisione a ripresa diretta* || NOT: Terimin eski karşılığı olan "naklen yayın," birbirinin karşıtı olan, hem "canlı yayın" hem de "dolaylı yayın" için yanlış olarak kullanılmıştır. Kimi televizyoncuların canlı yayın ile dolaylı yayını bir araya getiren "banttan (kuşaktan) canlı yayın" terimi büsbütün yanlıştır] *TV.* Daha önceden herhangi bir gereç üzerine saptanmamış; işlikte ya da işlik dışında gerçekleştirildiği, alıcıyla saptandığı anda yayına verilen izlenceler için kullanılan terim. Dolaylı yayın'ın karşıtı ☐ *alıcı[1], dışarıda (canlı) yayın, dolaylı yayın, işlikte canlı yayın, izlence, kuşaktan yayın*

"canlı yayını başlat!" [İng. *it's on the air!, take it away!*] *TV.* Dışarıda (canlı) yayın izlencesinin başlaması için verilen komut ☐ *dışarıda (canlı) yayın*

casus(luk) filmi [Fr. *film d'espionnage, film d'espion* || İng. *spy film, espionage film, cloak and dagger film* || Al. *Spion(in)film, Spionagefilm* || İta. *film di spionaggio, film di spione*] *S.* Haberalma örgütlerinin, bu örgütlerde çalışanların etkinliklerini öykülü film çerçevesinde ele alıp işleyen film. Bu filmler genellikle ideolojik savaşın, soğuk savaşın bir uzantısı, aracı olarak kullanılır; serüven filmlerinin bilinen çerçevesi içinde ele alındığında bile içine bu çeşit öğeler serpiştirilmiştir ☐ *öykülü film, serüven filmi*

CCIR ☐ **Uluslararası Radyo İletişimi Danışma Kurulu**

CCIR 601 [Fr. *CCIR 601* || İng. *CCIR 601* || Al. *CCIR 601* || İta. *CCIR 601*] *V.* Uluslararası Radyo İletişimi Danışma Kurulu (CCIR), Sinema ve Televizyon Mühendisleri Derneği (SMPTE) ile Avrupa Yayın Birliği'nin (EBU) 1987'de

sayısal, renkli video için saptadıkları dünya ölçünü. Bu ölçünde kırmızı, yeşil, mavi imleri tek bir parlaklık iminde (siyah/beyaz) ve iki renklilik iminde (renkli) bir araya getirilir. Böylelikle, örneksel mıknatıslı kuşaklardakinin tersine sayısal video kuşaklarına bu sayısal imlerden, niteliklerinden bir şey yitirmeksizin istenildiği kadar eşlem çıkarılabilir. Günümüzde ITU-R BT.601 olarak bilinmektedir. İlk kez D1 video boyunda kullanıldığından D1 olarak da adlandırılmaktadır ⊐ *Avrupa Yayın Birliği, D1, örneksel, parlaklık imi, renklilik imi, sayısal, sayısal video, sayısal video kuşağı, Sinema ve Televizyon Mühendisleri Derneği, Uluslararası Irakiletişim Birliği, Uluslararası Radyo İletişimi Danışma Kurulu*

CCIR ölçünleri [Fr. *standards CCIR* ‖ İng. *CCIR standards* ‖ Al. *CCIR-Normen* ‖ İta. *misure CCIR*] *TV.* Uluslararası Radyo İletişimi Danışma Kurulu'nun radyo-televizyon alanında koyduğu ölçünler ⊐ *Uluslararası Radyo İletişimi Danışma Kurulu*

CÇD ⊐ **Canlı Çizi Dizgesi**

cd ⊐ **kandela**

CdS ışıkölçer ⊐ **kadmiyum sülfitli ışıkölçer**

cep sineması [Fr. *cinéma de poche* ‖ İng. *small cinema*] *S.* Genellikle 100-600 arası izleyici alabilecek boyda sinema ⊐ *sinema*

cep televizyonu [Fr. *téléviseur de poche, récepteur de poche* ‖ İng. *pocket receiver*] *TV/V.* Cepte taşınabilecek boyda almaç. Boyu genellikle 7,5 cm'dir. Bunların kimilerinde televizyon almacı ile video aygıtı bir arada bulunur ⊐ *almaç, boy, el televizyonu, salon televizyonu, taşınabilir televizyon, televizyon*

cep video aygıtı [Fr. *vidéo de poche* ‖ İng. *pocket video*] *TV/V.* Cepte taşınabilecek boy ve ağırlıkta video aygıtı. 8 mm'lik video kuşağıyla çalışan ve sıvı kırılcalı görüntülüğü olan bu aygıta istenirse 8 mm'lik bir video alıcısı da bağlanabilmektedir ⊐ *alıcı[1], video aygıtı, video alıcısı*

CIE ⊐ **Uluslararası Aydınlatma Kurulu**

CIE yöntemi [Fr. *système CIE* ‖ İng. *CIE system* ‖ Al. *CIE-System* ‖ İta. *sistema CIE*] *S/TV.* Uluslararası Aydınlatma Kurulu'nca renkölçümü alanında konan uluslararası ölçünler ve bu ölçünlere göre çeşitli renklerin sağlanmasında uygulanan yöntem ⊐ *renk, renkölçümü, Uluslararası Aydınlatma Kurulu*

cılız ana ışık [Fr. *éclairage faible sur le plan principal* ‖ İng. *low key (lighting)* ‖ Al. *"Low Key Lighting"* ‖ İta. *illuminazione debole sul piano principale, piccole luci sul piano principale*] *S/TV/V.* Ana ışığın dar bir alanı aydınlatacak biçimdeki durumu. Bu durumda görünçlüğün büyük bir bölümü karanlık ya da yarı aydınlık görünüş alır. Güçlü ana ışık karşıtı ⊐ *ana ışık, görünçlük, güçlü ana ışık*

cıva buğulu ışık yayı [Fr. *arc à vapeur de mercure* ‖ İng. *mercury vapour (ABD: vapor) arc, mercury arc* ‖ Al. *Quecksilberdampfbogenlicht* ‖ İta. *arco a mercurio*] *S.* Genellikle basım aygıtlarında ve işlik aydınlatmasında kullanılan yüksek yeğinlikli ışık kaynağı. İçi cıva buğusuyla doldurulmuş ufak bir kuvars ışıtaçtaki elektrikuçlarından oluşur. Renk niteliklerini düzeltebilen bu çeşit ışıtaçlar ayrıca 35 mm'lik gösterici-lerde de kullanılır ⊐ *aydınlatma, ba-*

sım aygıtı, elektrikucu, ışık kaynağı, gösterici, işlik

cıva buğulu ışıtaç [Fr. *lampe à vapeur de mercure* || İng. *mercury vapour (*ABD: *vapor) lamp, mercury-cadmium lamp, mercury-cadmium discharge lamp, coop* (a.) || Al. *Quecksilberdampflampe* || İta. *lampada a vapori di mercurio*] *S/TV.* İçi cıva buğulu olan ve elektrik akımı geçirilince mavimtırak ışık veren ışıtaç. İşleyimde ve karayollarının aydınlatılmasında kullanılan bu ışıtaç, cıva buğusuna kadmiyum eklenerek mavimtırak gri rengi giderilmek yoluyla sinema ve televizyonda ışık kaynağı olarak kullanılmaktadır ⌶ *akım, aydınlatma, ışık kaynağı, ışıtaç*

Cinecolor [Fr. *Cinecolor* || İng. *Cinecolor* || Al. *Cinecolor* || İta. *Cinecolor*] *S.* 1933-1955 yılları arasında kullanılan bir renkli film işlemi. Başlangıçta çift kuşaklı negatiften biri mavi-yeşil, öbürü turuncu-kırmızı görüntüler veren çift duyarkatlı bir eşlem çıkarmaya dayanıyordu. Sonraları üç renkli işleme döndü. Tek kuşak' işleminin çıkmasıyla bırakıldı ⌶ *çift kuşak', eşlem, renkli film işlemi, negatif, tek kuşak', üç renkli işlem*

Cinema Digital Sound™ [Fr. *Cinema Digital Sound, CDS* || İng. *Cinema Digital Sound, CDS* || Al. *Cinema Digital Sound, CDS* || İta. *Cinema Digital Sound, CDS* || "Cinema Digital Sound" ayırmaçtır] *S/BS.* Kodak ile Optical Radiation Corporation'un 1990'da sinemada sayısal sesi uygulamak üzere geliştirdikleri dizge. 35 mm'lik ve 70 mm'lik filmde uygulanan ve sekiz oluğun sayısal olarak düzgülenmesine dayanan yöntem. Mikroskobik büyüklükteki siyah ve beyaz noktalardan oluşan bu oluklar arasında herhangi bir taşma olayına rastlanmaz. Daha önceleri filmlerin kimi bölümlerinde uygulanan sayısal ses, bu dizgeyle ilk kez filmlerin bütününde (*Dick Tracy*, 1990, Warren Beatty) uygulanmaya başlanmıştır ⌶ *düzgüleme, 35 mm'lik film, sayısal ses, ses oluğu, taşma, 70 mm'lik film*

CinemaScope™, CS [E.t. *Sinemaskop* || Fr. *CinemaScope, CS* || İng. *CinemaScope, CS* || Al. *CinemaScope, CS* || İta. *CinemaScope,* CS || "CinemaScope" ayırmaçtır] *S.* Bir geniş görüntülük ve üçboyutlu işlemi. Fransız Prof. Henri Chrétien'in 1927'de gerçekleştirdiği "Hypergonar" adlı bir sıkıştırmaca dayanır. ABD'deki Twentieth-Century Fox'un satın alıp televizyonun küçük görüntülüğüne sinemanın karşı çıkabilmesini kolaylaştırmak üzere 1952'de CinemaScope adıyla piyasaya sürülen bu buluşta sıkıştırmaç, görüntüyü iki yandan 2:1 oranında sıkıştırır; böylelikle geniş bir görünçlüğün 35 mm'lik film üzerindeki çerçeveye sığdırılmasından sonra göstericiye takılan ikinci bir mercek (sıkıştırmayı kaldıran yaymaç) bu sıkıştırılmış görüntüyü gerçek büyüklüğüne çevirir. Üçboyutlu sese dayanan CinemaScope, optik ya da mıknatıslı ses yolu kullanabilir. Bu da çerçeve oranında ufak bir değişikliğe yol açar. Optik ses yolu kullanan filmde çerçeve oranı 2,35:1 (en yaygın geniş görüntülük çerçeve oranı), mıknatıslı dört ses yolu kullanandaysa 2,55:1'dir. İlk örneğini 1953'te *The Robe* filmiyle veren CinemaScope, ABD'de ve öbür kimi ülkelerde çeşitli geniş görüntülük işlemlerinin ortaya atılmasına öncülük etmiştir. "CinemaScope"taki "scope" sözcüğü, geniş görüntülükle anlamdaş olarak kullanılarak, çeşitli ülkelerde az çok birbirine benzeyen geniş görüntülük

işlemleri ortaya atılmıştır (bunların çizelgesi için çerçeve oranı maddesine bakınız.) Ancak CinemaScope da, bu işlemin CinemaScope 55 adındaki çeşidi de, CinemaScope'a benzeyen öbür geniş görüntülük işlemleri de çok uzun ömürlü olamamış, yalnızca Panavision varlığını sürdürebilmiştir ☐ *CinemaScope 55, çerçeve, çerçeve oranı, geniş görüntülük, görünçlük, gösterici, Hypergonar, mıknatıslı ses yolu, optik ses yolu, 35 mm'lik film, Panavision, sıkıştırmaç, sıkıştırma' oranı, üçboyutlu, üçboyutlu ses, yaymaç*

CinemaScope delikleri [Fr. *perforation Cinema-Scope* || İng. *CinemaScope perforation, CS perforation, foxholes* || Al. *CinemaScope-Perforation* || İta. *perforazione CinemaScope*] *S.* Mıknatıslı dört ses yolu bulunan CinemaScope filmlerinin pozitif eşlemlerindeki diş delikleri. CinemaScope işlemini geliştiren "20th Century Fox Co." adına dayanarak Fox deliği de (foxhole) denir ☐ *CinemaScope, delik, diş, mıknatıslı ses yolu, pozitif eşlem*

CinemaScope 55 [Fr. *CinemaScope 55* || İng. *CinemaScope 55* || Al. *CinemaScope 55* || İta. *CinemaScope 55*] *S.* CinemaScope'un 1964'te piyasaya sürülen ve 55,6 mm'lik negatif filme dayanan çeşidi. Resmi 2:1 çerçeve oranında sıkıştırır. Bundan dolayı CinemaScope 55'in resmi gerçekte, negatif üzerine sıkıştırılan resmin dört katı büyüklüktedir. Böylelikle bu görüntü, 35 mm'lik ölçün filme aktarıldığında, çok yüksek seçme gücüne ulaşır ☐ *CinemaScope, çerçeve oranı, 55 mm'lik film, görüntü, 35 mm'lik film, resim, seçme gücü, sıkıştırma'*

CinemaScope görüntülüğü [E.t. *Sinemaskop perdesi* || Fr. *écran de CinemaScope* || İng. *CinemaScope screen* || Al. *CinemaScopebreitwand* || İta. *schermo di CinemaScope*] *S.* CinemaScope filmlerini göstermeye yarayan ve oranı 1:2,66 olan görüntülük (yurdumuzda genellikle bütün geniş görüntülük oranlan için bu terim kullanılmaktadır) ☐ *CinemaScope, geniş görüntülük, görüntülük*

Cinemiracle [Fr. *Cinémiracle* || İng. *Cinemiracle* || Al. *Cinemiracle* || İta. *Cinemiracle*] *S.* Bir geniş görüntülük ve üçboyutlu işlemi. Cinerama'nın geliştirilmiş biçimi olup, ondaki üç alıcı' ve üç göstericiyi kullanır. Ancak göstericiler Cinerama'da olduğu gibi ayrı ayrı üç gösterim odacığında değil, tek gösterim odacığındadır ☐ *alıcı', Cinerama, geniş görüntülük, gösterici, gösterim odacığı, üçboyutlu*

Cinepanoramic, Franscope[Fr. *Cinepanoramic, Franscope* || İng. *Cinepanoramic, Franscope* || Al. *Cinepanoramic Franscope* || İta. *Cinepanoramic, Franscope*] *S.* Sıkıştırmaca dayanan bir geniş görüntülük işlemi. Fransa'da geliştirilen ve Franscope adını da alan bu işlem 1:2,33 oranındadır ☐ *geniş görüntülük, sıkıştırmaç*

Cinerama™ [E.t. *Sinerama* || Fr. *Cinérama* || İng . *Cinerama* || Al. *Cinerama* || İta. *Cinerama* || "Cinerama," bu işlemi ortaya atan Cinerama Corporation'un koyduğu ayırmaçtır] *S.* 1952'de ABD'de ortaya sürülen bir geniş görüntülük ve üçboyutlu işlemi. Özel bir alıcı', özel bir gösterici ve özel bir sinema salonu gerektirir. Cinerama alıcısı, mercekleri 27 mm aralıklı üç ayrı alıcının yan yana getirilip eşlemeli çalışmalarına dayanır. Her alıcının merceği, çok geniş bir görünçlüğün belirli bir bölümünü saptar. Böylelikle elde edilen üç ayrı film,

üç ayrı göstericiyle, özel yapıdaki Cinerama görüntülüğüne yansıtılır. Cinemara'da 35 mm'lik film kullanılır; ancak resim yüksekliği altı deliği kapsadığından resmin eni iki yandaki deliklere kadar uzanır. Bundan dolayı bu üç kuşak[1] yan yana görüntülüğe yansıtıldığında, genellikle olağan görüntülüğün altı katı büyüklüğünde görüntü verir; kapsanan toplam görüş alanı yatay 146°, düşey 55,5°'dir. Ayrı bir 35 mm'lik film üzerine alınan sekiz mıknatıslı ses yolu, beşi görüntülük gerisinde, üçü yanlarda ve salonun arkasında bulunan sesyayarlardan verilir. Böylelikle gerek görüntü gerekse ses yönünden büyük bir derinlik (üçboyutluluk) duygusu sağlanır. Gerek üç ayrı alıcıyla çevrilen üç ayrı filmin ortaya çıkardığı güçlükler gerek bu üç filmin üç ayrı göstericiyle görüntülüğe yansıtılmasında çıkan güçlükler gerekse görüntülük üzerinde yan yana getirilen görüntülerin birleşme çizgilerinin göze çarparlığı yüzünden, bu üç kuşaklı Cinerama'dan ayrı olarak, daha sonralan 70 mm'lik filmi tek göstericide kullanan bir Cinerama çeşidi de geliştirilmiştir. Bundaki çerçeve oranı 2,33:1'dir ☐ *alıcı[1], Cinerama görüntülüğü, delik, geniş görüntülük, görünçlük, gösterici, kuşak[1], mercek, mıknatıslı ses yolu, 35 mm'lik film, sesyayar, üçboyutlu, 70 mm'lik film,*

Cinerama görüntülüğü [E.t. *Sinerama perdesi* || Fr. *écran de Cinérama* || İng. *Cinerama screen* || Al. *Cineramabreitwand* || İta. *schermo di Cinerama*] *S.* Cinerama işlemine göre çevrilmiş filmlerin gösteriminde kullanılan 1:2,1 oranındaki özel görüntülük. Derinliği 5 m'ye dek uzanabilen bu içbükey görüntülük, 1.000 kadar yoğruk telin yan yana düşey olarak sıralanmasından oluşur *Cinerama, görüntülük*

cingıl [Fr. *"jingle"* || İng. *jingle* || Al. *"jingle"* || İta. *"jingle"*] *TV.* Tanıtıyı ısmarlayan ortaklığın ve ürünün adını yineleyen sözler ve ezgilerin yer aldığı, müzikli ve şarkılı tanıtı ☐ *tanıtı*

cinsel sömürü filmi [E.t. *seks filmi, baldır bacak filmi (a.)* || Fr. *film porno (graphique), porno* || İng. *porno (graphic) film, porno(graphic) movie, porno(graphic) production, porn, sex film, sexploitation, (ABD) blue movie, French film, stag picture, stag film, hard-core (a.), dirty movie* || Al. *Sexualfilm, porno(graphische) Film, Schund und Schmutz* || İta. *film pornografico*] *S.* Cinsel konuları, ilişkileri izleyicinin cinsel duygularını körüklemek, sömürmek ereğiyle ve genellikle en kaba biçimde işleyen film. Bu yönüyle de kösnül filmden ayrılır. UNESCO'nun 1986 martında Madrid'deki uzmanlar toplantısında cinsel sömürü (pornographie) ile kösnüllük (érotisme) arasında şu ayırım yapılmıştı: "Cinsel sömürü, aşksız, sevgisiz, sevecenlikten yoksun ya da sorumsuz bir cinselliğin parasal ereklerle, kışkırtıcı bir biçimde sunulmasıdır. Kösnüllük, aşkın yazınsal ya da sanatsal anlatımıdır." Konu öznel değerlendirmelere oldukça açık olmakla birlikte, cinsel sömürü filmlerinin ayırt edici özelliklerinin şunlar olduğu söylenebilir: Cinselliğe yaklaşımda tecimsel ereklerin, cinsel duyguları sömürmenin ağır basması; hiçbir estetik ya da sanatsal kaygı taşımaması; hatta doğru dürüst bir öyküsü bile olmaması; çıplaklık ve cinsel ilişkilerin gelişigüzel biçimde birbirini izlemesi; cinsel ilişkileri en çıplak, en kaba biçimde, ayrıntılı olarak yansıtması; bunun sadizme, ölü seviciliğine, hayvanlarla sevişmeye dek vardırılması; kadınların ve çocukların salt cinsel nes-

neler olarak sunulması; cinsel bozuklukların sergilenmesi ve özendirilmesi; kimileyin bütün bunları sözde "bilimsellik" kisvesi altında yutturmaya çalışması. Nitekim cinsel sömürü filmi en sonunda günümüzde en aşırı çeşidi olan, el altından gizlice satılan tecavüz ve öldürme filmlerine dek varmıştır. Cinsel sömürü filmlerinin kimi ülkelerde televizyonda ancak belirli saatlerde gösterilmesine izin verilmiştir. Bunların cinsel sömürü filmi olduğunu belirten "beyaz dördül" ya da "kırmızı nokta" gibi imlerin tün gösterim boyunca belirtilmesi zorunludur; kimi ülkelerde de paralı/kablolu televizyonların ancak düzgülü (şifreli) olanlarında gösterilebilir ⊐ *açık film, kösnül film, miki, tecavüz ve öldürme filmi*

cinsel sömürü videosu [E.t. *seks videosu* ‖ Fr. *vidéo porno(graphique), porno* ‖ İng. *porno(graphic) video, porn, sex video, dirty video, video nasty* ‖ Al. *Sexualvideo, porno(graphische) Video* ‖ İta. *video pornografico*] *V.* Cinsel konuları, ilişkileri izleyicinin cinsel duygularını körüklemek, sömürmek ereğiyle ve genellikle en kaba biçimde işleyen video. Video kutucukları televizyona, filme göre çok kolaylıkla elden ele dolaştığı; filmlerden, televizyon izlencelerinden, öbür videolardan aktarılıp çoğaltılabildiği, izlenebildiği için denetlenmesi de bir o kadar güçtür. Bundan dolayı cinsel sömürü videolarının, şiddet içeren videoların özellikle çocuklar ve gençler bakımından denetlenmesi büyük önem kazanmaktadır ⊐ *cinsel sömürü filmi, çoğaltım, denetleme, izleme, izlence, kutucuk, miki, tecavüz ve öldürme filmi, video*

Circarama [Fr. *Circarama* ‖ İng. *Circarama* ‖ Al. *Circarama* ‖ İta. *Circarama*] *S.* Bir çember görüntülük ve üçboyutlu işlemi. Disney'nin piyasaya sürdüğü bu işlemde başlangıçta 16 mm'lik on iki gösterici kullanılıyordu. Sonradan 35 mm'lik dokuz gösterici kullanılmaya başlandı. Bu göstericiler yuvgu biçimindeki sinema salonunun bütün iç duvarını kapsayacak biçimde yan yana sıralanmış görüntüleri yansıtır. İzleyiciler bu görüntüleri, salonun ortasından izlerler ⊐ *çember görüntülük işlemi, gösterici, 16 mm'lik film, 35 mm'lik film, üçboyutlu*

Circlevision™ [Fr. *Circlevision* ‖ İng. *Circlevision* ‖ Al. *Circlevision* ‖ İta. *Circlevision* ‖ "Circlevision" ayırmaçtır] *S.* Disney Studio'sunda gerçekleştirilen ve tecimsel yönden başarıya ulaşan ilk çember görüntülük işlemi. 360°'lik bir görüntülükte kesiksiz görüntü sağlar. Tecimsel başarıya ulaşmasıysa Disney Ortaklığının Disneyland, Disney World, Epcot Center, Euro-Disney/Disneyland Paris, Tokyo Disneyland gibi Walt Disney eğlence parklarında yer almasındandır ⊐ *çember görüntülük işlemi, görüntü*

Circlorama [Fr. *Circlorama* ‖ İng. *Circlorama* ‖ Al. *Circlorama* ‖ İta. *Circlorama*] *S.* SSCB'de geliştirilen. Kinopanorama adlı çember görüntülük işleminin İngiltere'deki adı ⊐ *çember görüntülük işlemi, Kinopanorama*

C kelepçesi [Fr. *serre-joint C* ‖ İng. *C clamp* ‖ Al. *C-Klammer* ‖ İta. *morsa C*] *S/TV.* Işık kaynaklarını ya da öbür gereçleri kaydırma askılarına tutturmakta kullanılan, madenden C biçiminde, vidalı araç ⊐ *askı, ışık kaynağı, kaydırma askısı*

CMX™ , CMX 6000™ [Fr. *"CMX, CMX 6000"* ‖ İng. *CMX, CMX 6000* ‖ Al.

"CMX, CMX 6000" || İta. *"CMX, CMX 6000"* || CMX, bu dizgeyi üreten ortaklığın (CMX) Corporation) ayırmacıdır] *V.* Video kuşağının kurgusunda kullanılan mıknatıslı biriktirme dizgesinin ayırmacı. CMX, video kuşağının kurgusunda kullanılan ilk bilgisayarlı dizgelerden birini gerçekleştiren ortaklıklardandır □ *kurgu, mıknatıslı biriktirme (dizgesi), video kuşağı*

CMX 6000™ □ CMX™

CNN [Fr. *CNN* || İng. *CNN* || Al. *CNN* || İta. *CNN* || "CNN," "Cable News Network" = Kablolu Haberler Ağı" kısaltmasıdır] *TV.* ABD'de Ted Turner'in, günün 24 saatinde sürekli dünya haberleri yayınında bulunan televizyon oluğu. 1979'da çalışmaya başladı □ *haber, oluk, yayın*

commedia dell'arte [Fr. *"commedia dell'arte," comédie italienne* || İng. *"commedia dell'arte* || Al. *"Commedia dell'Arte"* || İt. *commedia dell'arte*] *S/TV.* İtalyan doğaçlama halk tiyatrosu. Kökleri ortaçağa uzanan, 1550'lerde kuzey İtalya'da başlayıp Avrupa tiyatrosunu derinden etkileyen bir tiyatro biçimi. Gezici toplulukların birkaç sayfalık bir taslak üzerine, özellikle güldürü öğelerini görünçlükte, halkın beğenilerine göre doğaçlamayla yaratmasına dayanır. Açık havada oynanan oyunda kalıp kişiler yer alır: Arlecchino (uşak), Pantalone (yaşlı, zengin zampara), Dottore (şarlatan doktor) vb. Genç sevgililerin dışında tüm oyuncular maskelidir. Hiç değişmeyem bu maskeler ve kişilerin üzerine basılarak canlandırılması bu kalıp kişilerin izleyicilerce hemen tanınmasını sağlar. Oyunun temel gelişimi içinde palyaçoluk, cambazlık, şarkıcılık, dansçılık da önemli bir yer tutar. Commedia dell'arte'de sopalama, kovalama önemli bir güldürü öğesidir. Commedia dell'arte, Avrupa'daki öbür halk tiyatrolarını, sözsüz oyunu, varyete ve müzikhol gösterilerini etkilediği, bunlara esin kaynağı olduğu, bol bol öğeler verdiği gibi, bu yolla sinemanın özellikle sessiz dönemindeki güldürüleri de geniş çapta etkilemiştir □ *doğaçlama, görünçlük, güldürü, kovalama, oyun, sopalama*

COMSAT □ İletişim Uydusu Ortaklığı

Convergence™ [Fr. *Convergence* || İng. *Convergence* || Al. *Convergence* || İta. *Convergence* || "Convergence" bir ayırmaçtır] *TV/V.* Video kurgusunda yaygın biçimde kullanılan aygıt □ *kurgu, video*

Courier [Fr. *Courier* || İng. *Courier* || Al. *Courier* || İta. *Courier*] *TV.* ABD Silahlı Kuvvetleri muhabere sınıfınca gerçekleştirilen etkin ırakiletişim uydusu. Bunun 18.8.1960'ta atılan "Courier I-A" adlı ilkörneği yörüngeye oturmadı. "Courier I-B" 4.10.1960'ta uzaya gönderildi. 225 kg ağırlığındaki yuvar biçiminde uydu yeryüzünden 1.058 km yükseklikteki bir yörüngeye yerleşti. Uyduda dört verici, dört alıcı ve beş ses aygıtı buluyordu. Uydu dakikada 75.000 sözcüğü alıp saptayabiliyor ve yeryüzünden gönderilen komutla bunları yeniden yayabiliyordu. Bu uydu ancak iki hafta çalışabildi □ *ırakiletişim, uydu, yörünge*

CP™ [Fr. *CP* || İng. *CP* || Al. *CP* || İta. *CP* || "CP," bu alıcıyı gerçekleştiren Cinema Products Ortaklığının kısaltmasından türetilen ayırmaçtır] *S.* Mitchell Camera Corporation'dan ayrılan Edmund DiGiuglio'nun 1968'de kurduğu Cinema Products Ortaklığı'nın 1971'den başlayarak gerçekleştirdiği hafif,

kullanışlı, ucuz alıcıların ortak adı. Bu ilk 16 mm'lik CP-16, Leacock ile Pennebaker'in daha önce Auricon alıcısından kendi çalışmaları için değişiklikler yaparak gerçekleştirdikleri alıcıya dayanmaktaydı. ABD'deki televizyonların % 64'ü 1973'te bile Auricon kullandıklarından, bunun ucuz ve kullanışlı evirimi hızla yaygınlaşmaya başladı. 1975'te CP-16R modeli çıktı ve Avrupa pazarına dek yayıldı. Bunu 1976'da GSMO modeli izledi. Cinema Products ayrıca 1973'te eski Mitchell alıcılarından geliştirdiği 35 mm'lik X35R modelini piyasaya sürerek bu kez de pahalı Panavision alıcılarının çetin bir rakibi oldu □ *alıcı*[1], *Auricon, Mitchell, 16 mm'lik alıcı, 35 mm'lik alıcı*

cps □ **çevrim**[1]

Cronar [Fr. *Cronar* || İng. *Cronar (base)* || Al. *Cronar* || İta. *Cronar*] *S.* ABD'nde Du Pont de Nemours üretimliğinde yapılan polyester çeşidi yoğruk özdek. Bu özdek, ince fakat direnci çok kuşaklar yapımında kullanılır. Selüloz tabanların yerini alan Cronar tabanların yapılışında yararlanılır □ *kuşak*[1], *polyester, polyester taban, selüloz taban, taban*

CS □ **CinemaScope**

c/s □ **çevrim**[1]

C tipi [Fr. *type C* || İng. *type C*] *V/TV.* 1980'lerde televizyon izlencelerinin yayınında kullanılan ve A ve B tiplerinden sonra ortaya çıkan 1 parmaklık (2,54 cm) video kuşağı. Bu kuşakta üç ses yolu bulunmaktadır; bunlardan ikisi yapım ya da kurguya, üçüncüsü zaman düzgüsüne ayrılmıştır. Bu kuşak[1] günümüzde yayında en çok kullanılan, ölçün video kuşağıdır. Bununla birlikte D1, D2, D3 gibi sayısal kuşaklar da ağır basmaya başlamıştır □ *A tipi, B tipi, D1, D2, D3, izlence, kurgu, sayısal, televizyon, yapım, yayın, zaman düzgüsü*

C yuvası [E.t. *C somunu* [Fr. *monture C* || İng. *C-mount* || Al. *C-Objektivhalter* || İta. *montatura C*] *S.* 16 mm'lik alıcılarda vidalı, ölçün mercek yuvası. Yuvadaki dişlerin dış yarıçapı 1 parmaktır (2,54 cm) ve 1 parmakta 12 diş vardır □ *alıcı*[1], *geçmeli yuva, mercek yuvası, 16 mm'lik alıcı*

Ç

çabuk değişir bezem [Fr. *décor à transformations* || İng. *quickchange scenery* || Al. *Verwaandlungsszenerie*] *S/TV.* Bir görünçlükden öbürüne en kısa zamanda geçilmesini sağlamak üzere kolaylıkla sökülüp takılabilen hazır bezem ⌶ *bezem*

çağdaş film [Fr. 1. *film à sujet contemporain,* 2. *film contemporain,* 3. *"gendai-geki"* (Japonca) || İng. 1. *contemporary-life film,* 2. *contemporary film,* 3. *"gendai-geki"* || Al. 1 . *Gegenwartsfilm,* 2. *Film der Gegenwart,* 3. *"gendai-geki"* || İta. *film a soggetto contemporaneo, film contemporaneo,* 2. *film contemporaneo,* 3. *"gendai-geki"*] *S.* **1.** Konusu çağımızda geçen film. **2.** Çağdaş sinemanın ürünü olan yapıt. **3.** Özellikle Japon sinemasında çağ filminin, tarihsel filmin karşıtı olarak günümüzün konularını işleyen film türü için kullanılan terim ⌶ *çağdaş sinema, çağ filmi, tarihsel film*

çağdaş sinema [Fr. *cinéma contemporain* || İng. *contemporary cinema* || Al. *Kino der Gegenwart* || İta. *cinema contemporaneo*] *S.* **1.** Sinema tarihi bir bütün olarak ele alındığında, "klasik sinema" özelliklerinin büyük ve temelli değişikliklere uğradığı İkinci Dünya Savaşı'ndan sonraki dönemi kapsayan sinema. **2.** (Genel olarak) Günümüze en yakın dönemde ortaya çıkan ve sinemanın en son gelişmelerinin özelliklerini yansıtan sinema ⌶ *dönemlere ayırma, sinema tarihi*

çağ filmi [Fr. 1. *film d'époque,* 2. *film d'époque, film historique "jidai-geki"* (Japonca) || İng. 1. *period film,* 2. *period film, "jidai-geki"* || Al. 1. *historischer Film,* 2. *"jidai-geki"* || İta. 1. *film d'epoca,* 2. *"jidai-geki"*] *S.* **1.** Belli bir çağı bütün toplumsal, siyasal, ekinsel özellikleriyle canlandıran tarihsel film çeşidi. **2.** Özellikle Japon sinemasında Japonya'nın Batı uygarlığına açılışından önceki derebeyleri, samuraylar dönemini yansıtan ve geleneksel Kabuki tiyatrosundan büyük ölçüde yararlanan film türü. Çağdaş filmin (gendai-geki) karşıtı ⌶ *tarihsel film, çağdaş film*

çağrışım, görüntü çağrışımı [Fr. *association d'images* || İng. *association of frames, association of pictures* || Al. *Bildenvereinigung* || İta. *associazione di immagini*] *S/TV/V.* **1.** Görüntülerin içerdiği kavramın izleyicide yeni kavramlara yol açması durumu; bu yolla izleyiciyi etkileme. **2.** Bir çekimin sonundaki görüntülerin uyandırdığı çağrışımla bundan sonraki çekimin ilk görüntülerine geçiş ⌶ *çekim, görüntü*

çakar (ışıtaç) [E.t. *flaş (lambası)* || Fr. *flash, ampoule flash, lampe éclair* || İng. *flash bulb, photoflash lamp, flash* || Al. *Blitz, Blitzlampe, Bliztlichtlampe* || İta. *lampo di magnesio*] *S.* Magnezyumla ya da elektronik düzenle çalışan, son derece kısa sürede çok güçlü ışık verip sönen ışıtaç. Fotoğrafçılıkta çok sık kullanılan bu ışıtaç, aşırı hız sinemasında konuyu düzenli aralıklarla aydınlatmada kullanılır ⌶ *aşırı hız sineması, aydınlatma*

çakışma [Fr. *convergence* || İng. *convergence* || Al. *Konvergenz* || İta. *convergenza*] *TV.* Renkli televizyon almaçla-

rındaki elekli ışıtaçlarda, üç ayrı renkteki elektron demetinin elekte aynı noktada birleşmesi ⁻ *almaç, elek, elektron demeti, renkli televizyon*

çalgısız müzik [Fr. *musique synthétique* || İng. *synthetic music, music without instruments, hand-painted music, hand-drawn music*] *S.* Hiçbir bir çalgıdan yararlanmaksızın çalgısız ses temeline göre gerçekleştirilen müzik. Ses yolundaki ses imlerinin incelenmesi ve bunların optik işleme başvurulmaksızın doğrudan doğruya elle film üzerine çizilmesiyle gerçekleşir. Böylelikle çalgısız ses yöntemi ile alıcısız film yöntemi birleştirilmiş olur ⁻ *alıcı[1], alıcısız film, çalgısız ses, film, müzik, ses imi, ses yolu*

çalgısız ses [Fr. *son synthétique* || İng. *synthetic sound, hand-drawn sound, hand-painted sound, animated sound, artificial sound*] *S.* Doğrudan doğruya ses yoluna elle çizilerek elde edilen herhangi bir ses. Ses kaynağından yararlanmaksızın elde edilen ses ⁻ *alıcısız fim, çalgısız müzik, ses, ses yolu*

çalışma [Fr. *marche* || İng. *drive, motion, movement* || Al. *Antrieb* || İta. *movimento*] *S/TV/V/BS.* Belirli bir düzenin belirli bir güçle işletilmesine dayanan araçlarda bu düzenin devinime geçmesi.

çalışma aydınlatması [Fr. *éclairage de service* || İng. *work(ing) light, house light(s)* || Al. *Arbeitslicht, Baulicht* || İta. *illuminazione di servizio*] *S/TV.* Bir çevirime hazırlanırken, düzlüğün çalışılabilecek ölçüde aydınlatılması. Çevirime ya da yayına gerekli aydınlatmanın dışında kalan, yapım için kullanılmayan aydınlatma ⁻ *aydınlatma, çevirim. düzlük, yayın*

çalışma çizelgesi [E.t. *iş planı, çalışma cetveli, çalışma tablosu* || Fr. *plan de travail (de production, de tournage), tableau de travail* || İng. *production schedule, shooting schedule* || Al. *Produktionsplan, Aufnahmeplan, Herstellungsplan, Arbeitsplan, Drehplan, Dispositionsplan* || İta. *piano di ripresa (di lavoro, di lavorazione, di produzione), quadro di lavaro*] *S.* **1.** Bir filmin çevrilişiyle ilgili belli başlı hazırlıkları, çalışmaların yürüyüşünü bir bakışta gösterecek biçimde düzenlenmiş çizelge. Bu çizelgede, her günkü çalışmalarda yer alacak bütün öğeler (oyuncular, figüranlar, bezem, çekim sayısı, iç ve dış çalışma...) gün gün ayrılmış sütunlarda tek tek gösterilir. *TV.* **2.** Sinemadaki çalışma çizelgesinin televizyon çalışmalarına göre düzenlenmiş olanı ⁻ *çalışma dökümü, çevirim*

çalışma dökümü [Fr. *conducteur* || İng. *running order, script breakdown* || Al. *Produktionsablauf, Ablaufplan, Programmablaufplan, Fahrplan* || İta. *conduttore*] *TV.* Bir televizyon oyunluğunun, yapımı gerçekleştirmek ereğiyle, çalışma sırasına göre, görüntü ve ses için gerekli uygulayımsal açıklamaları kapsayacak biçimde hazırlanması. Bu dökümde her çekim, oyunluktaki sırasıyla belirtilir ve her çekim için bezem, alıcı[1], ses kaynağı, çekim süresi... gibi bilgiler verilir ⁻ *alıcı[1], bezem, çekim, oyunluk, döküm, görüntü, ses, yapım*

çalışma fotoğrafı [Fr. *photo de travail de production, de plateau)* || İng. *production still* || Al. *Arbeitsphoto, Werkaufnahme, Standphoto* || İta. *fotografia di scena, fotografia della lavorazione, "si gira"*] *S/TV.* Bir filmin ya da televizyon izlencesinin yapımı sırasında çekilen fotoğraf. Bu fotoğraflar doğrudan doğruya, saptanan çekimlerle ilgili olabileceği gibi, çevirim takımının çalışmala-

rıyla da ilgili olabilir. Bunlar daha sonra film ya da izlencenin tanıtısında ya da çalışmalarda herhangi bir çekimdeki durumun belgelenmesinde kullanılır ⁻ *fotoğraf, tanıtı*

çalışma gölgesi [Fr. *ombre* ‖ İng. *shadow* ‖ Al. *Schatten* ‖ İta. *ombra*] *S/TV.* Bir çevirim sırasında, çevirimi gerçekleştiren kişilerin ve donatımın, istenmediği halde görüntü çerçevesine düşen gölgesi ⁻ *çevirim, donatım, görüntü çerçevesi*

çalıştırma [Fr. *déclenchement, mise en marche* ‖ İng. *release (a motor), starting* ‖ Al. *Auslösung* ‖ İta. *scatto*] *S.* Bir alıcıda, filmin verici dingilden alıcı dingile aktarılması, aralı devinimini sağlayan ana düzenin devinime geçirilmesi durumu ⁻ *alıcı[1], alıcı dingil, aralı devinim, verici dingil*

çalıştırma düğmesi ⁻ **düğme**

çalıştırmak [Fr. *déclencher* ‖ İng. *release (a motor), start* ‖ Al. *auslösen* ‖ İta. *far scattare*] *S.* Çalıştırmayı başlatmak ⁻ *çalıştırma*

çalkama [Fr. *agitation* ‖ İng. *agitation, turbulation* ‖ Al. *Beunruhigung* ‖ İta. *agitazione*] *S.* **1.** Açındırılmakta olan filmin yüzüne yakın yerdeki açındırmacın devindirilmesi. Böylelikle daha düzgün bir açındırma sağlanır ve yönsel açındırma etkisi önlenir. **2.** İşlikteki havuzda ya da su tankında dalga etkisi sağlamak üzere suyun dalga makinesiyle devindirilmesi ⁻ *açındırma, açındırmaç, dalga etkisi, dalga makinesi, işlik, yönsel açındırma*

çalkayıcı [Fr. *agitateur* ‖ İng. *agitator* ‖ Al. *Ruhrer, Ruhrwerk* ‖ İta. *agitatore*] *S.* **1.** Açındırmacın çalkanmasını sağlayan araç. **2.** Havuzda ya da su tankında çalkama işini sağlayan araç ⁻ *açındırmaç, çalkama*

çamur gibi [İng. *muddy* (a.)] Çevirimde, işlemede ya da basımdaki aksaklıklardan dolayı görüntülerde ortaya çıkan niteliksizliği belirten söz ⁻ *basım, çevirim, görüntü, işleme*

çanak dalgalık [E.t. *çanak anten, parabolik anten* ‖ Fr. *antenne parabolique* ‖ İng. *dish aerial (*ABD: *antenna), parabolic aerial, satellite dish, television receive-only, TVRO* ‖ Al. *Antennenspiegel, Parabol-Antenne* ‖ İta. *paraboloide*] *TV.* Dolaysız yayın uydusunun yayınını doğrudan doğruya almayı sağlayan çanak biçimindeki dalgalık ⁻ *çanak yansıtıcı, dalgalık, dolaysız yayın uydusu, yansıtıcı, yayın*

çanak yansıtıcı [E.t. *parabolik yansıtıcı* ‖ Fr. *réflecteur parabolique* ‖ İng. *parabolic reflector, dish (pan)* ‖ Al. *parabolischer Reflektor* ‖ İta. *riflettore parabolico*] *TV.* Yüksek tepelere yerleştirilen aktarıcılardaki dalgalıkların çanak biçimindeki yansıtıcıları. Bu yansıtıcılar televizyon dalgalarının daha iyi alınıp gönderilmelerini sağlar ⁻ *aktarıcı, çanak dalgalık, dalga, dalgalık, yansıtıcı*

çanak yansıtıcılı ışıldak [İng. *PAR light, PAR luminaire, bird's eye* (a.) ‖ "PAR," "parabolic aluminized reflector" (çanak biçiminde alüminyum katlı yansıtıcı"nın kısaltmasıdır; Clarence Birdseye'ca gerçekleştirildiği için de, söylenişi benzediğinden, argoda "bird's eye" (kuş gözü" diye adlandırılır] *S.* İçi alüminyum sıvalı çanağı bulunan ışıldak. Bu çeşit ışıldaklar dar ya da geniş güçlü bir ışın demeti sağlar ⁻ *ışıldak, ışın demeti, yansıtıcı*

çanta *S.* [Fr. *sac* ‖ İng. *case* ‖ Al. *Tasche* ‖ İta. *cassetta*] *S/V.* Alıcıların korunmasını ve taşınmasını sağlayan çeşitli bi-

çim ve boydaki kutular ⇨ *alıcı*[1]

çapraşık kaydırma [Fr. *travelling complexe* || İng. *complex travelling,* (ABD: *traveling)* || Al. *Komplexkamerafahrt* || İta. *carello intricato*] *S/TV.* Alıcının çeşitli kaydırmaları aynı çekim içinde gerçekleştirmesinden doğan devinim ⇨ *alıcı*[1]*, çekim, kaydırma*

çapraz aydınlatma [Fr. *éclairage à feux croisés* || İng. *cross lighting* || Al. *Kreuzbeleuchtung* || İta. *illuminazione a fuochi incrociati*] *S/TV.* Geriden aydınlatma ile önden aydınlatma arasında gerek yön gerek elde edilen sonuç bakımından ortalama durumdaki aydınlatma ⇨ *aydınlatma, geriden aydınlatma, önden aydınlatma*

çapraz bağlantı [İng. *hyperlink*] *BS.* Bağlantılı çok araçlılıkta izlencenin çeşitli bölümlerindeki bilgilere ya da Web içindeki çeşitli yerlere geçmeyi sağlayan bağ çeşidi. Bir fare tıklamasıyla çok değişik öğelerin birinden öbürüne hemen ulaşmayı sağlar ⇨ *bağlantı*[2]*, bağlantılı çok araçlılık, bağlantılı metin, çok araçlılık, Web*

çapraz çiftucay [E.t. *çapraz çift (kutup), döner dolap, turnike* || Fr. *deux dipôles associés à angle droit* || İng. *turnstile (aerial)* (ABD: *antenna)* || Al. *X-Form, Kreuzdipol*] *TV.* Birbiriyle dik açı oluşturacak biçimde kesişen iki çiftucaydan oluşmuş verici dalgalık. Bir televizyon dalgalığının ışınım biçimi, yatay alanda elden geldiğince tüm yönlü, dikey alanda da tek yönlü olmalıdır. Yatay alanda bir çiftucay kullanıldığında, dalgalık çevresindeki imin biçimi 8 rakamını andırır. Bu ilk çiftucaya yine yatay alanda ikinci bir çiftucay eklenirse, her iki dalgalığın ışınım imleri aşağı yukarı bir çember oluşturur ⇨ *çiftucay, dalgalık, ışınım, im*[1]*, verici dalgalık*

çarpıcı aydınlatma [İng. *cameo lighting*] *S/TV/V.* Karanlık bir dipliğin önünde yalnızca oyuncuların aydınlatılıp öne çıkarıldığı aydınlatma biçimi ⇨ *aydınlatma, diplik, oyuncu*

çarpıcı çekim [E.t. *flaş* || Fr. *flash, imagechoc* || İng. *flash, quick shot* || Al. *Flash, Blitz* || İta. *flash*] *S/TV.* Gerek kısalığı gerek özü yönünden izleyici üzerinde sarsıcı, vurucu bir etki yapmak üzere hazırlanmış; çoğunlukla ayrıntı ya da baş çekiminden oluşan bir çekim çeşidi ⇨ *ayrıntı, çekim, baş çekimi*

çarpıcı kurgu [Fr. *montage des attractions, montage d'attraction* || İng. *montage of attraction, montage* || Al. *Attraktionsmontage* || İta. *montaggio delle attrazioni*] *S.* Eisenstein'ın sirkten, müzikholden esinlenerek önce tiyatroda, sonra sinemada geliştirdiği ilk kurgu çeşidi. Tepkebilimin, belirli uyaranların belirli tepkilere yol açması ilkesine dayanır. Bir çekime belirli, seçilmiş uyaranların yerleştirilmesini, bunların yardımıyla izleyicilerin ister istemez belirli tepkilere yönlendirilmesini erekler. Bu çekimler, çoğunlukla, çarpıcı çeşittendir. ⇨ ".... Bilim ancak araştırma alanına ölçü birimleri uygulanabildiği zaman başlar. Öyleyse sanatın gücünü ölçecek bir birim arayalım. Fizik 'iyon'ları, 'elektron'ları, 'nötron'ları biliyor. Sanatta da 'çarpıcılık'lar ('atraksiyon'lar) olacak! Günlük dile uygulayım alanından geçmiş bir sözcük vardır; makine parçalarının ve boru parçalarının bir araya getirilmesini anlatır. Bu güzelim sözcük *kurgu*'dur (montaj). Henüz moda olmamışsa da geçer akçe olmak için her niteliği taşımaktadır. Tamam! *İzlenim birimlerinin belli bir dizgede birleşmesi,* adını bu iki sözcükten alacak! Biri

işleyimden, öbürü müzikholden gelen iki sözcükten.... İşte 'çarpıcı kurgu' terimi böyle doğdu...." (EISENSTEIN, 1946). □ ".... Çarpıcılık, tiyatronun her saldırgan anıdır; yani izleyiciyi, duyumsal ya da ruhsal bir eyleme yönelten her öğedir. Bu öğeler, izleyicide kimi coşkusal şokları oluşturmak için deney yoluyla doğrulanabilir ve matematiksel olarak hesaplanabilir.... Seçilmiş ve özerk ama sonuçta izleksel belirli bir etkiye açık eylemlerin özgür kurgusu...." (EISENSTEIN, 1923). □ ".... Kurgunun gücü, izleyicinin coşkularını ve usunu, yaratma sürecine sokmasındadır. İzleyici, yaratıcının imgeyi kurarken izlediği yolu izlemeye zorlanır. İzleyici yalnız gösterilen öğeleri görmekle kalmaz, yaratıcının yaşadığı gibi, imgenin ortaya çıkış ve oluşunun devimsel sürecini de yeniden yaşar. Bu belki de yazarın düşünce ve duygusunu tümüyle izleyiciye ulaştırmada elden gelen en ileri ölçüde bir yaklaşımdır...." (EISENSTEIN, 1939). □ *çarpıcı çekim, kurgu*

çarpıcı rol [İng. *cameo (role, appearance)*] *S/TV.* Bir filmde ya da televizyon izlencesinde, özellikle ünlü bir oyuncunun üstlendiği kısa, genellikle tek bir görünçlükteki rol. Kimi ünlü yönetmenlerin kendi filmlerindeki kimi çekimlerde görünüp kaybolması da böyledir (Örnek: Alfred Hitchcock'un kendi çevirdiği birçok filmde görünmesi) □ *film, görünçlük, izlence, oyuncu*

çatışma [Fr. *conflit* ‖ İng. *conflict* ‖ Al. *Konflikt* ‖ İta. *conflitto*] *S.* Eisenstein'ın kurgu kuramının temelinde yer alan terim (Eisenstein kimileyin bununla anlamdaş olarak 'çelişki' terimini de kullanır): Nesnelerin, nesnel olayların özünde yer alan, bunların devinimini, değişimini, gelişimini sağlayan itici güç. Varlık, birbiriyle çelişen iki karşıtın birbiri üzerindeki eylemlerinin sürekli evrimidir. Aynı özelliğin sanat alanındaki yansıması da kendini yine çatışma olarak gösterir. Sinema sanatının temeli olan kurgu ve kurgunun gözesi olan çekim de kendini, birbirine karşıt iki parçanın çatışmasıyla gösterir. Eisenstein'a göre çekim içindeki çatışma türleri şunlardır: 1. Çizemsel çatışma (yani çekimler içinde yer alan çeşitli çizgilerin, doğruların birbiriyle çatışması); 2. Düzlemlerin çatışması (yine çekimler içindeki çeşitli düzlemlerin konumlarından ortaya çıkan çatışma); 3. Oylumların çatışması (çekim içindeki nesnelerin, varlıkların boyutlarının ortaya çıkardığı çatışma); 4. Uzamsal çatışma (çekimde yer alan uzam parçalarının çatışması); 5. Işık çatışması (çekimlerin ışıklılık derecesinin, aydınlık, karanlık, loşluk bölümlerinin çatışması); 6. Dizem çatışması (çekimlerin sıralanışından doğan çatışma); 7. Özdek ile görüş noktası arasındaki çatışma (özdeğe bakış açısından ötürü ortaya çıkan biçimbozumunun oluşturduğu çatışma); 8. Özdek ile bunun uzamsal doğası arasındaki çatışma (değişik mercek yardımıyla ortaya çıkan biçimbozumunun yol açtığı çatışma); 9. Bir olay ile bunun zamansal doğası arasındaki çatışma (yavaşlatılmış devinim, hızlandırılmış devinim, tek resimli devinimle olayın doğal süresi ve bozulan süresi arasındaki çatışma); 10. Tüm optik karmaşa ile apayrı bir alan arasındaki çatışma (yani bir yanda optik öte yanda akustik alanlar arasındaki çatışma) *biçimbozumu, çekim, dizem, hızlandırılmış devinim, görüş noktası, ışık, ikili çatışma, kurgu, mercek, tek resimli devinim, yavaşlatılmış devinim*

ÇAY □ **çok alçak yinelenim(ler)**

çekim [E.t. *plan* || Fr. *plan* || İng. *shot, take, camera shot* || Al. *Aufnahme, Einstellung, "Take"* || İta. *inquadratura, quadro, ripresa, campo (d'immagine)*] *S.* **1.** Alıcının sürekli olarak bir kez çalıştırılmasıyla, başka deyişle, alıcı motorunun çalışmaya başlaması ile durması arasındaki süre içinde elde edilen film parçası. **2.** Çevirim oyunluğunda, alıcının sürekli olarak bir kez çalıştırılmasıyla elde edilecek olan, her biri bir sayıyla gösterilen bölümler. **3.** Alıcının bir kez çalıştırılması sırasında alıcı açısı, görüş noktası, alıcı[1] ile çevrilen görünçlük arasındaki uzaklık, mercek çeşidi... gibi etkenlere göre başka başka özellikler gösteren görüntülerin tümü. Bu son durumda görüntüler gerek çerçeve içinde kapladıkları yer, gerek görüş açısı ve noktası, gerek çevirim sırasında alıcının devinimiyle değişik özellikler kazanır ki, bunların her biri özel bir adla belirtilir. *S/GB.* **4.** (Eisenstein'da) Çekimin klasik tanımıyla birlikte sinemada başka anlamlar da kazanan öğe. Eisenstein bunun için kimileyin çekim yerine parça, film parçası terimini de kullanır ve bu iki terim kimileyin çakışır, kimileyin de parça, çekimin bile daha küçük bir bölümü olabilir. Çekim ya da parça, filmi, daha doğrusu filmin yapısını kuran kurgunun gözesidir. Çekim, içindeki çeşitli öğelerden dolayı, bir çatışma taşır. Çekim özerktir. Çekimin tek başına, zorunlu, her zaman geçerli, değişmeyen bir anlamı yoktur. Çekim, filmdeki komşu çekimlerle de değişmez bir ilişki içinde değildir. Bundan dolayı, kurgu, bu özerk, kendi başına buyruk çekimi, vermek istediği anlamlara istediği gibi bağlar. Çekim asıl anlamını, kurguyla bağlandığı, kendini çevreleyen öbür çekimlerle birlikte kazanır; dolayısıyla, filmin dizimsel zincirinin bir halkasıdır. Çekimi oluşturan görüntünün içinde birçok öğe, birçok uyaran, dolayısıyla çeşitli çatışmalar vardır. *TV.* **4.** Televizyon yayınında, sinemadaki çekimin özelliklerine karşılık olan durum. **5.** Birden çok alıcıyla çalışıldığı durumlarda, bir kaynaktan öbürüne geçilinceye dek yer alan bölüm. Yönetim odasından bir alıcıdan öbürüne geçilmesi için verilen iki komut arasındaki bölüm. *V.* **6.** Televizyon izlencesinden videoya aktarılan görüntülerde ya da doğrudan doğruya video alıcısıyla saptanan görüntülerde sinemadaki çekime karşılık olan durum ☐ *açı çekimi, açıklayıcı çekim, alıcı[1], alıcı açısı, alıcı devinimleri, alıcı motoru, ara çekim, ayrıntı çekimi, bağlayıcı çekim, baş aşağı çekim, baş çekimi, bel çekimi, betimleyici çekim, boy çekimi, çarpıcı çekim, çatışma, çekim-ayrım, çekim ölçeği, çekim sayısı, çekim uzunluğu, çerçeve, çevirim oyunluğu, değişmez çekim, deneme çekimi, devingen çekim, diz çekimi, durgun çekim, eğik çekim, genel çekim, giriş çekimi, göğüs çekimi, görünçlük, görüntü, görüş noktası, günlük çekim(ler), ikili çekim, izlence, izleyici çekim, karşı açı çekimi, kaydırmalı çekim, kısa çekim, kurgu, mercek, omuz çekimi, optik kaydırma çekimi, öznel çekim, saptama[2], sessiz çekim, somut çekim, soyut çekim, tepki çekimi, toplu çekim, uzak çekim, uzun çekim, üçlü çekim, video alıcısı, vinç çekimi, yarı diz çekimi, yarı genel çekim, yeni çekim, yönetim odası*

çekim ardı tahtası [İng. *end slate, tail slate* || Al. *Schlußklappe*] *S.* Çekim tahtasının, bir çekimin sonunda yer alanı. Genelde çekim tahtaları her çekimin başında kullanılır. Ancak, eşlemedeki olası bir kaymayı önlemek için çekim tahtasının çekimin hem başında hem de

sonunda kullanıldığı durumlar da olur ☐ *çekim, çekim tahtası, eşleme*

çekim-ayrım [Fr. *plan-séquence* ‖ İng. *"plan-séquence," long take, sequence shot* ‖ Al. *Einstellungssequenz, "Plan-Séquence"* ‖ İta. *"plan-séquence," piano-sequenza*] *S/TV.* Bir ayrım oluşturacak denli uzun olan, bir ayrım boyunca sürdürülen, kesintisiz çekim; böylelikle bir çekim, bir ayrım boyunca uzatılarak tek bir çekim gibi sunulabilir; oysa geleneksel sinemada bunun birçok çekime bölünmesi gerekir. Bundan bir adım ötesi, bir çekimin bir makara boyunca (300 m) uzatılmasıdır ki, gösterimde 11 dakika sürer. Alfred Hitchcock *The Rope/Ölüm Kararı* (1948) adlı filminde bütün çekimleri makara boyunca uzatıp bunları bitimini doğal bir geçişle sağlayarak tüm bir filmin tek bir çekimden oluşmuş gibi görünmesini sağlamıştır. Kuşkusuz böyle bir çalışma. alıcı devinimlerinin, ışık kaynaklarının yerleştirilmesinin, oyuncuların devinimlerinin, bezemlerin önceden tüm ayrıntılarıyla tasarlanmasına, kurgunun alıcı çalıştırılırken yapılmasına bağlıdır, bundan dolayı da çok özenli bir hazırlık gerektirir ☐ *alıcıda kurgu, alıcı devinimleri, ayrım, bezem, çekim, gösterim, ışık kaynağı, makara, oyuncu, yerleştirme*

çekim çözümlemesi [Fr. *analyse des plans* ‖ İng. *shot analysis* ‖ Al. *Aufnahmeanalyse* ‖ İta. *analisi di quadro*] *S.* Bir filmin çekim çekim çözümlenmesi işi. Her çekimin, hatta her resmin tüm öğelerini, bileşenlerini tek tek çözümlemeye dayanır. Her çekimin değişik açılardan irdelenmesine dayanan bu çözümleme, filmin yapısını, kuruluşunu ve kurgusunu bütün ayrıntılarıyla ortaya çıkarmaya yarar. Çekim çözümlemesi, özellikle sinemacılık öğretiminde, filmin daha sonra topluca kavranmasında, değerlendirilmesinde temel olan bir çalışmadır ☐ *çekim, kurgu, sinemacılık öğretimi*

çekim dizelgesi [Fr. *liste des plans* ‖ İng. *shot listing* ‖ Al. *Shotlist* ‖ İta. *lista di ripresa*] *S.* Filmliklerdeki filmlerde yer alan çekimlerin sıralanmasından, her çekimde yer olan görüntülerin betimlenmesinden oluşan dizelge ☐ *çekim, film, filmlik*

çekim ölçeği [E.t. *plan ebadı* ‖ Fr. *échelle des plans, grosseur des plans, échelle de l'image* ‖ İng. *scale of shots, image scale, picture scale* ‖ Al. *Einstellungsarten* ‖ İta. *scala dell'inquadratura*] *S/TV/V.* Konuların görüntü çerçevesine oranla kapladıkları yerin değişmesinden oluşan çeşitli boydaki çekimler dizisi. Konuların çerçeveye oranla az ya da çok yer kaplamaları, konu ile alıcı[1] arasındaki uzaklığa ya da kullanılan merceğe göre değişir. Konunun çerçevede en büyükten en küçüğe doğru kapladığı yer bakımından çekim ölçeği şu çekimlerden oluşur: Ayrıntı çekimi, baş çekimi, omuz çekimi, göğüs çekimi, bel çekimi, diz çekimi, boy çekimi, genel çekim, toplu çekim, uzak çekim ☐ *alıcı[1], ayrıntı çekimi, baş çekimi, bel çekimi, boy çekimi, çekim, çerçeve, diz çekimi, genel çekim, göğüs çekimi, konu, mercek, omuz çekimi, toplu çekim, uzak çekim*

çekim sayısı [E.t. *numara, plan numarası* ‖ Fr. *numéro (du plan)* ‖ İng. *number (of shot), shot number, slate number* ‖ Al. *Szennennummer, Einstellungsnummer* ‖ İta. *numero dell'inquadratura (del quadro)*] *S/TV/V.* Çekimlerin, çevirim oyunluğunda sıralanırken aldıkları sayı. Film çeviriminde çekim tahtası ü-

zerine de yazılan bu sayı, çekimlerin kurgu sırasında birbirinden ayırt edilebilmesini de sağlar □ *çekim, çekim tahtası, çevirim oyunluğu, kurgu*

çekim tahtası [E.t. *klaket* || Fr. *ardoise, tableau, pancarte* || İng. *slate (board), camera slate, clapper, clap board, clapper board, head slate, take board, number board* || Al. *Klappe, Tafel, Synchronklappe* || İta. *ciak, tavoletta*] *S.* Çekimlerin birbirinden kolaylıkla ayırt edilmesini sağlayacak bilgiler bulunan ve bir çekimin başında (kimileyin buna ek olarak sonunda ya da hem başında hem sonunda) alıcı[1] önünde tutulan levha. Bu levhada filmin, yönetmenin, alıcı yönetmeninin, yapımevinin adı, çekim sayısı, çekimin kaçıncı kez çevrildiği, çevirim tarihi... gibi bilgiler yer alır. Çevirime başlanırken önce bu tahta alıcının önünde tutulur; görüntüsü film üzerine saptandıktan sonra çekilir; asıl filmin çevrilmesine geçilir. Ses ile görüntünün birlikte alındığı durumlarda, ikisi arasındaki eşlemeyi sağlamak ereğiyle, bu levhaya bağlı olarak bir de şakşak bulunur. Gerektiğinde, şakşak kullanılmadan önce, şakşakçı çekim tahtası üzerindeki bilgilerden kimilerini de yüksek sesle söyleyebilir. Çekim sonunda yer alan çekim tahtasına çekim ardı tahtası adı verilir □ *alıcı, çekim, çekim ardı tahtası, çekim sayısı, çevirim, elektronik çekim tahtası, eşleme, film, görüntü, resim şakşağı, ses, ses şakşağı, şakşak, şakşakçı, yapımevi, yönetmen*

çekim uzunluğu [Fr. *longueur de plan* || İng. *length of shot* || Al. *Szenenlänge* || İta. *lunghezza di piano*] *S/TV/V.* Bir çekimin görüntülük üzerindeki süresinden oluşan uzunluk □ *çekim*

çember görüntülük işlemi [Fr. *écran circulaire* || İng. *full circle process, cylindrical screen, projection*] *S.* Geniş görüntülük işlemlerinin en aşırı biçimi. Bu işlemde görüntülük 360□'lik tam bir çember biçimindedir. Circarama, Kinopanorama, Circlevision çember görüntülüğün başlıca örnekleridir □ *Circarama, Circlevision, geniş görüntülük, Kinopanorama*

çember saptama kafası [İng. *ring-type recording head*] *TV.* Çember biçimindeki çok geçirgen bir göbek ve buna sarılı telden oluşan video saptama kafası. Bu çemberin bir noktası aralıktır. Saptama[2] sırasında, demir oksit katıyla örtülü video kuşağı bu noktadan geçerken çemberin aralık olan iki ucuna değer, böylelikle göbekteki mıknatıslı çevrimi bütünler. Göbekten geçen akımın yeğinliğine uygun olarak kuşakta bir mıknatıslı biçim oluşur. Bunun tersine, daha önce üzerine saptama[2] yapılmış bir kuşak[1] bu noktadan geçerken, mıknatıslı çevrim yeniden bütünlenir; böylelikle göbekte, bu noktadaki mıknatıslı akıyla orantılı bir akım oluşur □ *akım, çevrim[1], demir oksit, video kuşağı*

çentik [E.t. *ankoş* || Fr. *encoche* || İng. *notch, nick* || Al. *Kerbe* || İta. *tacca*] *S.* Basım sırasında basım aygıtının ışık düzengecini belirli bir açıklığa getirecek düzeni işletmek üzere filmin kenarına yapılan (<) biçiminde oyuk □ *basım, basım aygıtı, ışık düzengeci, ışık düzengeci açıklığı*

çentiklemek [E.t. *ankoş yapmak* || Fr. *encocher* || İng. *notch* || Al. *kerben* || İta. *fare delle tacche*] *S.* Filme çentik atmak □ *çentik*

çentikleme masası [Fr. *table encocheuse* || İng. *notching table* || Al. *Kerbentisch* || İta. *tavola da tacca*] *S.* Çentikleme işi-

nin yapılmasında kullanılan masa ☐ *çentik, çentikleme*

çentikleyici [Fr. *encocheuse* ‖ İng. *notcher* ‖ İta. *intaccatrice*] *S.* Çentik yapmakta kullanılan aygıt ☐ *çentik*

çepeçevre ses [İng. *surround sound*] *S/TV/V/BS.* Dört oluklu sesin yerini alan bir üçboyutlu ses dizgesi. Bu dizgede, dört oluklu ve dört sesyayarlı dizgenin yerini tüm sinema salonunu, salonu ya da odayı çepeçevre kuşatan çok sayıda oluklar ve sesyayarlar alır. Ses kaynağının uzamdaki yerine ya da yer değiştirmesine koşut olarak sesyayarlardan çıkan sesler de yer değiştirir; böylelikle seste eksiksiz bir üçboyutluluk, derinlik sağlanır ☐ *çepeçevre ses, dört oluklu ses, oluk, ses kaynağı, sesyayar, üçboyutlu ses*

çeper artıucu [Fr. *revêtement métallique servant d'anode, anode cylindrique* ‖ İng. *wall anode* ‖ Al. *Wandanode*] *TV.* Bir alıcı ışıtacının iç çeperine çekilen maden katından oluşan artıuç. Bu yardımcı artıuç, ışıtacın daha iyi ve verimli çalışmasını sağlar ☐ *alıcı[1], alıcı ışıtacı, artıuç*

çerçeve, resim çerçevesi [E.t. *kadr, kare, ankadraman* ‖ Fr. *cadre* ‖ İng. *frame* ‖ Al. *Bilderrahmen, Rahmen, Rahmengestell, Feld, Kader, Bildfeld* ‖ İta. *quadro*] *S.* Bir film üzerinde her bir resmin yüzeyini sınırlayan, dikdörtgen oluşturan doğrular. Bu çerçeve, alıcının penceresince oluşturulur ☐ *alıcı[1], alıcı penceresi, çerçeve çizgisi, pencere, resim*

çerçeve çizgisi [E.t. *resim çizgisi* ‖ Fr. *ligne de séparation de deux images, barre de cadre, barre de cadrage* ‖ İng. *frame line (bar)* ‖ Al. *Bildlinie, Bildstrich, Bildsteg* ‖ İta. *interlinea, linea di separazione dei fotogrammi*] *S.* Bir filmin pozitif eşleminde art arda bulunan iki resmi birbirinden ayıran yatay, siyah çizgi. Düzgün bir gösterimde bu çizgi görüntülükte görünmez. Kimileyin görüntülükte bu çizgi belirir, o vakit çerçeve kayması ortaya çıkmış olur; bu durum çerçeveleyiciyle önlenir. Film kurgu sırasında bu çizgiden kesilir ☐ *çerçeveleyici, çerçeve, gösterim, kayma, kurgu, pozitif eşlem, resim*

çerçeve çizgisi yapıştırması [Fr. *collure dans une barre de cadrage* ‖ İng. *frame-line join, frame-line splice* ‖ Al. *Bildlinieklebstelle* ‖ İta. *giunta interlinea*] *S.* Yapıştırmanın çerçeve çizgisinde yapılarak ek yerinin tam çerçeve çizgisi üzerine getirilmesi durumu ☐ *çerçeve çizgisi, ek yeri, yapıştırma*

çerçeve çizgisi yapıştırma aygıtı [Fr. *colleuse par chevauchement* ‖ İng. *frameline splicer* ‖ Al. *Bildlinieklebepresse* ‖ İta. *giuntatrice interlinea*] *S.* Yapıştırmanın tam çerçeve çizgisi üzerinde gerçekleştirilmesini sağlayan yapıştırma aygıtı ☐ *çerçeve çizgisi, çerçeve çizgisi yapıştırması, yapıştırma aygıtı*

"çerçeveden çık!" [İng. *clear the frame!*] *S/TV/V.* **1.** Yönetmen yardımcısının ya da görüntü yönetmeninin, alıcının görüş alanında bulunan kimselere, burayı boşaltmaları için verdiği komut. Genellikle alıcının yerleştirilmesi sırasında, alıcının görüş alanında bulunan oyuncularla ya da düzlük işçileriyle ilgilidir. **2.** Yönetmenin herhangi bir oyuncuya verdiği komut. Bunun anlamı, çerçeve dışına kesinkes çıkması gereken oyuncuya "alıcı[1] önünden çekildiğinde çerçeve dışına çıktığından emin ol" demektir ☐ *alıcı[1], çerçeve, çerçeve dışı, düzlük işçisi, görüntü yönetmeni, görüş*

alanı, oyuncu, yerleştirme[1], yönetmen, yönetmen yardımcısı

çerçeve dışı [E.t. *kadr dışı, çekim dışı* || Fr. *hors champ, hors de l'image, "off"* || İng. *out of frame, out of shot, off,* (ABD) *out of vision, OOV* || Al. *nicht im Bild, "Off," im Off* || İta. *fuori, fuori campo (quadro)*] *S/TV/V.* Bir alıcı merceğinin görüş alanı dışında kalan, dolayısıyla görüntü çerçevesine girmeyen herhangi bir nesne ya da varlığın durumu. Çerçeve içi'nin karşıtı ⌶ *alıcı[1], alıcı dışı, alıcı merceği, çerçeve, çerçeve içi, görüş alanı*

çerçeve düzeltme [E.t. *kareleme* || Fr. *cadrage* || İng. *framing* || Al. *Bildstricheinstellung*] *S.* Filmi gösterici, bakımlık, kurgu aygıtı ya da film yayın aygıtında resmin pencereye tam olarak çakışmasını sağlayacak biçimde çalıştırmak. Bu sağlanamadığında kayma ortaya çıkar, yani çerçeve çizgisi görüntülükte görünür. Bu düzeltme bu aygıtların çoğunda bulunan çerçeveleyiciyle sağlanır ⌶ *bakımlık, çerçeve çizgisi, çerçeveleyici, film, film yayın aygıtı, görüntülük, gösterici, kayma, kurgu aygıtı, pencere, resim*

çerçeve düzeltmek [Fr. *cadrer* || İng. *frame, rack* || Al. *einstellen*] *S/TV.* Çerçeve düzeltme işi ⌶ *çerçeve düzeltme*

çerçeve içi [E.t. *kadr içi, çekim içi* || Fr. *dans le champ, à l'image* || İng. *in frame, in picture, in shot,* (ABD) *in vision* || Al. *im Bild* || İta. *in quadro*] *S/TV/V.* Bir alıcı merceğinin görüş alanı içinde kalan, dolayısıyla görüntü çerçevesine giren herhangi bir nesne ya da varlığın durumu. Çerçeve dışı'nın karşıtı ⌶ *alıcı[1], alıcı merceği, çerçeve, çerçeve dışı, görüş alanı,*

çerçeve kayması ⌶ **kayma**

çerçeveleme, görüntü çerçevelemesi [E.t. *ankadraman, kadraj* || Fr. *cadrage, encadrement* || İng. *framing* || Al. *Bildbühneneinstellung, Bildstricheinstellung, Bildverstellung, Bildeinstellung, Einstellung, Bildbegrenzung* || İta. *inquadratura, quadro, messa in quadro*] *S/TV/V.* Sinemacı ya da televizyoncunun elindeki gereci görüntü çerçevesinin ikiboyutlu alanı içerisine en uygun, en elverişli biçimde yerleştirmesi işi ⌶ *altın dikdörtgen, altın oran, altın sayı, çerçeve, düzenleme*

çerçeveleme dokunuşu [İng. *framing movement*] *S/TV/V.* Devinimdeki bir oyuncuyu tam çerçevede tutmak için, alıcı yönetmeninin alıcıya hafifçe (yaklaşık 30°'den az) yatay ya da düşey çevrinme yaptırması ⌶ *alıcı[1], alıcı yönetmeni, çerçeve, düşey çevrinme, yatay çevrinme*

çerçevelemek [Fr. *cadrer* || İng. *frame* || Al. *Bild einstellen, einstellen* || İta. *inquadrare*] *S/TV/V.* Çerçeveleme eylemi ⌶ *çerçeveleme*

çerçeveleyici [Fr. *commande de réglage* || İng. *framing device, framer* || Al. *Bildfangregler*] *S.* Çeşitli sinema aygıtlarında, kayan resmi çerçeve çizgisi görünmeyecek biçimde düzelten düzenek ⌶ *çerçeve çizgisi, çerçeve düzeltme, kayma*

çerçeveleyici düğmesi [İng. *framing knob (lever)*] *S.* Çerçeveleyiciyi çalıştıran düğme ⌶ *çerçeveleyici*

çerçeve oranı, Akademi çerçeve oranı, ölçün çerçeve oranı [E.t. *görüntü oranı, görüntü boyutu, resim boyutları oranı, boyut oranı* || Fr. *aspect de l'image, format de l'image, cadre* || İng. *aspect ratio, AR, picture ratio, screen ratio, ratio, format* || Al. *Verhältnis,*

Bildseitenverhältnis, Seitenverhältnis (der Bild), Bildeindruck, Bildformat, Format, Grösse ‖ İta. *aspetto dell'immagine, formato dell'immagine, quadro*] *S.* **1.** Bir film ya da görüntülük üzerindeki resmin eni ile yüksekliği arasındaki oran. Ölçün ya da Akademi çerçeve oranı 4:3'tür (1,33:1). Daha sonra sesli filmin çıkışıyla bu oran 1,37:1 olmuştur. 1950'li yılların başındaysa geniş görüntülük işlemleriyle bu oranın 2,70:1'e dek çıkmışsa da, bu yıllarda en yaygın çerçeve oranı, CinemaScope ve bunun değişik çeşitlerinde 2,35:1 olmuştur. Günümüzde en çok kullanılan çerçeve oranları 1,66:1, 1,76:1, 1,85:1'dir. Yine günümüzde filmlerin çoğu, eskiden geniş görüntülük sayılan 1,85:1 çerçeve oranında çevrilmektedir; bundan dolayı bu oran artık ölçün sayılmaktadır. Kimi filmler önce ölçün çerçeve oranında (1,33:1) çevrilir, sonra büyültülür, eni ve yüksekliği düzeltilir; ancak görüntü niteliği ölçün filmdekinden azıcık düşüktür. Büyük 16'nın çerçeve oranı 35 mm'ninkinin tıpkısıdır. *TV.* **2.** Televizyonda çerçeve oranı, ölçün filmde olduğu gibi, 4:3'tür (1,33:1). Bunun dışındaki tek değişik çerçeve oranı Hi-Vision adı verilen Japon YSTV'ninki olup (5:3, 16:9) 1,78:1'dir. Geniş görüntülük oranlarında çevrilmiş bir film, film yayın aygıtıyla ya da video kuşağına aktarılarak televizyonda gösterilirken yanlardan ya da alttan üstten budanmak zorunda kalınır. Televizyon görüntülüğünde yer alacak bölümün seçilmesine yatay ve düşey seçme denir. Yatay ve düşey seçmeden başka bir yol da, filmin tüm enini video kuşağına aktarmak ve görüntülüğün alt ve üstüne siyah bir örtü yerleştirmektir. Filmin bu yolda aktarılmasına zarf boyu işlemi denir ve özellikle filmlerin tanıtma yazıları ve arayazıları sırasında kullanılır ☐ *arayazı, büyük 16, dar film, film, film yayın aygıtı, geniş görüntülük, görüntülük, güvenilir alan, Hi-Vision, ölçün film, 35 mm'lik film, resim, tanıtma yazıları, video kuşağı, yatay ve düşey seçme*

Başlıca çerçeve oranları:

İşlem	Çerçeve oranı
Agascope	2,35:1
Arriscope	2,35:1
Arrivision(3B)	2,35:1
Cinepanoramic	2,35:1
CinemaScope	2,35:1
CinemaScope 55	2,35:1
Cinescope	2,35:1
Colorscope	(Değişik)
Cromoscope	2,35:1
Daiescope	2,35:1
Dimension 150	2,2:1
Duo-Vision	2,35:1
Dyaliscope	2,35:1
Euroscope	2,35:1
Franscope	2,35:1
Grandeur	2:1(yaklaşık)
Grandscope	2,35:1
Hammerscope	2,35:1
J-D-C Scope	2,35:1
Megascope	2,35:1
Metroscope	1,66:1 - 2:1
MGM Camera 65	2,75:1
Natural Vision	2:1
Naturama	2,35:1
Nikkatsu Scope	2,35:1
Panascope	2:1
Panavision	2,35:1, 2,4:1
Panavision Super 70	2,35:1 (35 mm), 2.2:1 (70 mm)
Panoramic(a)	2,35:1
Realife	2:1(yaklaşık)
Regalscope	2,35:1
RKO-Scope	2,35:1
Scanoscope	2,35:1

İşlem	Çerçeve oranı
Shawscope	2,35:1
Sovscope	2,35:1
Space-Vision (3B)	2,35:1
Spectrascope	2,35:1
Superama	2,35:1
Superpanorama 70	2,2:1 (70 mm)
Super Panavision 70	2,35:1 (35 mm), 2.2:1 (70 mm)
SuperCinescope	2,35:1
Superscope	2:1
Super Technirama 70	2,2:1 (70 mm)
Super Techniscope	1,85:1 - 2,35:1
Super 35	1,85:1 - 2,35:1
Super Totalscope	2,35:1
System 35	1,85:1 - 2,35:1
Technirama	2,35:1
Techniscope	2,35:1
Todd-AO	2,2:1
Todd-AO 35	2,35:1
Toeiscope	2,35:1
Tohoscope	2,35:1
Totalscope	2,35:1
Totalvision	2,35:1
Ultra Panavision 70	2,75:1
Ultrascope	2,35:1
Vistarama	2,35:1
Vistascope	2,35:1
VistaVision	1,66:1 - 2:1
Vitascope	2:1 (yaklaşık)
WarnerScope	2,35:1
Warwickscope	2,35:1

çerçevesiz film [Fr. *film sans cadre* || İng. *frameless film*] *S.* Alıcısız filmlerin kimilerinde, resimlerin çerçeveye bakılmaksızın sürekli olarak film üzerine çizilmesinden doğan durum □ *alıcısız film, çerçeve*

çevireç [E.t. *mübeddil, konvertör, çevirici, televizyon konvertörü* || Fr. *convertisseur* || İng. *converter, convertor* || Al. *Umformer, Konverter, Umsetzer, Wandler* || İta. *convertitore*] *S/TV.* **1.** Bir akımı, başka çeşit akıma (örneğin dalgalı akımı doğru akıma); bir yinelenimi başka bir yinelenime (örneğin ÇYF'yi PYF'ye); bir ölçünü başka bir ölçüne çeviren aygıt. Kullanıldıkları alanlara göre çok çeşitli çevireçler vardır. **2.** Belli bir düzgüye sokulmuş, bilgiyi başka bir kılığa sokan aygıt □ *akım, alan çevireci, dönüştürgeç, elektronik çevireç, evireç, ölçün çevireci, satır çevireci, satır biriktirici çevireç, yinelenim*

çevireç □ **elektronik çevireç**

çevireç □ **ölçün çevireci**

çevirim [E.t. *çekim, çekme, çevirme, alma, film alma, film çevirme, film çekme* || Fr. *tournage, prise, prise de vues, prise de vues cinématographique, filmage* || İng. *filming, shooting, film shooting, camera shooting, take, taking, recording* || Al. *Aufnahme, Filmaufnahme, Bildaufnahme, Dreh, Dreharbeiten* || İta. *ripresa (cinematografica), ripresa (del film), presa (visiva)*] *S.* **1.** Sinema filmini gerçekleştirmek üzere alıcının çalıştırılarak duyarkatın üzerine gizli görüntülerin saptanması. **2.** Alıcının çalıştırılmasına bağlı olarak yapılan işlerin tümü. **3.** (Genel anlamda) Bir filmi gerçekleştirmek için yapılan işlerin tümü □ *alıcı', duyarkat, gizli görüntü, film*

çevirim □ **televizyona alma**

çevirim günü [E.t. *iş günü* || Fr. *journée de prise de vues* || İng. *shooting day* ||

Al. *Drehtag* || İta. *giornata di ripresa, giorno*] *S/TV.* Çevirimin yer aldığı gün. Çalışılmayan günün karşıtı olarak kullanılır □ *çevirim*

çevirim hakkı [E.t. *filme alma hakkı* || Fr. *droits d'adaptation cinématographique* || İng. *film rights* || Al. *Verfilmungsrechte* || İta. *diritti di adattamento cinematografici*] *S.* Herhangi bir metnin film olarak gerçekleştirilmesini sağlayan hak.

çevirim izni [E.t. *çekme izni, çekim izni* || Fr. *autorisation de tourner* || İng. *shooting permit, shooting permission, filming permit, filming permission* || Al. *Filmaufnahme-Erlaubnis, Dreherlaubnis, Aufnahmegenehmigung, Filmaufnahmegenehmigung* || İta. *permasso di ripresa*] *S.* Kimi ülkelerde bütün çevirimler ya da belirli yerlerdeki çevirimler için yetkililerden alınması gerekli olan izin □ *çevirim* **çevirim - kurgu oranı** [İng. *shooting ratio, ratio* || Al. *Drehverhältnis*] *S/V.* Bir film ya da video kuşak yapımında kullanılan film ya da kuşağın uzunluğu ile bunların son kurguda belirlenen uzunlukları arasındaki niceliksel oran. Örneğin 10'a 1 oranı, yapımda kullanılan film ya da kuşağın son kurguda 10'da 1'e indirildiğini belirtir. Yapımlardaki bu oran film ya da video yapıtının türüne göre çok değişkendir. Ayrıca tecimsel kaygılar, bütçeler, hazırlık çalışmalarının ve yapım çalışmalarının düzenli olup olmaması da bu oranı etkiler □ *çevirim, film, son kurgu, tür, uzunluk, video kuşağı, yapım*

çevirim oyunluğu [E.t. *çekim senaryosu, çevirim senaryosu, dekupajlı senaryo, teknik senaryo, dekupaj, çevirme kitabı, dekupaj senaryosu, senaryo* || Fr. *découpage technique, découpage final, découpage, scénario découpé, "script"* || *İng. shooting script, script, shot list* || Al. *Drehbuch Buch, technisches Drehbuch, Aufnahmeplan* || İta. *sceneggiatura tecnica*] *S/V.* Oyunluğun, çevirime hazır durumdaki en son aşaması ve biçimi. Ayrımlamadan sonraki bu aşamada her görünçlük çevirimdeki en küçük birim olan çekimlere bölünür; her çekim bir sayıyla belirtilir; her çekimle ilgili bütün uygulayımsal açıklamalar yapılır; filmdeki bütün söyleşmeler verilir; sesle ilgili bilgiler sıralanır. Çevirim oyunlukları bütün çekimlerin 1'den başlayarak sıralanmasıyla oluşturulmuş olmakla birlikte, biçim olarak genelde iki ayrı sütuna ayrılmıştır. Soldaki sütunda görüntülerle ilgili bilgiler, sağdaki sütundaysa seslerle ilgili bilgiler yer alır. Görüntülerle ilgili bilgiler sütununda çekim sayısı, çekimin iç mi dış mı olduğu, zaman dilimi; yer; çekim çeşidi; alıcının durumu, devinimleri; çekimde yer alan gelişmenin kısa betimlemesi; noktalama yer alır. Seslerle ilgili bilgiler sütununda oyuncuların canlandırdığı kişilerin adlarına bağlı olarak bunların konuşmaları; müzik, ses etkileri, bunlarla ilgili uygulayımsal açıklamalar yer alır □ *alıcı[1], alıcı devinimleri, ayrımlama, çekim, çekim sayısı, çevirim, dış, görünçlük, görüntü, iç, müzik, noktalama, oyuncu, oyunluk, ses, ses etkileri, söyleşme, yer*

çevirim oyunluğu yazarı [E.t. *çevirim senaryocusu* || Fr. *découpeur, auteur du découpage* || İng. *continuity man, shooting script writer* || Al. *Drehbuchautor* || İta. *autore della sceneggiatura tecnica*] *S/V.* Çevirim oyunluğunu hazırlayan kimse. Bu işi genellikle yönetmen yapar □ *çevirim, çevirim oyunluğu, yönetmen yardımcısı*

çevirim sayısı [Fr. *numéro de prise* || İng. *take number* || Al. *Aufnahmenummer, Zakenummer*|| İta *numero d'ordine della ripresa, numero della ripresa*] *S/V.* Herhangi bir çekimin kaçıncı kez çekildiğini belirtmek üzere çekim tahtasına yazılan sayı. Birkaç çevirim arasından hangisinin seçildiği bu sayıyla belirtilir ⌶ *çekim, çekim tahtası, çevirim*

çevirim süresi [Fr. *durée de prise de vues, durée de tournage* || İng. *shooting period* || Al. *Drehzeit* || İta. *durata della ripresa*] *S/V.* İlk çevirim gününden son çevirim gününe kadar geçen zaman ⌶ *çevirim, çevirim günü, ilk çevirim günü, yapım süresi*

çevirim takımı [E.t. *teknik ekip* || Fr. *équipe de tournage* || İng. *film unit* || Al. *Aufnahmestab, Aufnahmeteam, Aufnahmegruppe* || İta. *gruppo di ripresa, squadra di ripresa, truppa*] *S.* Bir filmi çevirmek üzere bir araya gelen ya da bir çevirim günü birlikte çalışan uygulamanlar, işçiler, oyuncular topluluğu ⌶ *çevirim, çevirim günü*

çevirim yazanağı [E.t. *çevirim raporu* || Fr. *rapport de tournage, rapport de travail (d'une journée)* || İng. *camera report (log), report sheet, log sheet, dailies, production notes (report)* || Al. *Aufnahmebericht, Tagesbericht* || İta. *rapporto di ripresa*] *S.* Çevirim takımındaki uygulamanların hazırladığı yazanak. Genelde, bu iş için önceden hazırlanmış formların doldurulmasıyla oluşur. Ne çeşit filmlerin kullanıldığını, çevirimin hangi koşullarda gerçekleştiğini, hava koşullarını, çevrilen çekimlerin dizelgesini, çekimlerin sayısını, uzunluğunu, bunlardan hangilerinin basılacağını, hangilerinin saklanacağını, hangilerinin atılacağını, nedenlerini, özel etkilerin bulunup bulunmadığını, her çekim için kendilerini ilgilendiren uygulayım bilgilerini, ortaya çıkan sorunları, yorumları, tavsiyeleri taşıyan bu yazanak daha sonra işlik, kurgu, seslendirme, basım gibi işlerde yardımcı olur ⌶ *çevirim takımı, uygulaman, çekim*

çevirim yeri [E.t. *lokasyon* || Fr. *lieu de tournage, lieu de prise de vues, emplacement* || İng. *location* || Al. *Aufnahmegefinde, Aufnahmeort, Drehort, Schauplatz Standort* || İta. *piazzamento, luogo di produzione*] *S.* Çevirim takımının bir çevirim günü çalıştığı yer. Genellikle işlik dışındaki bir yeri anlatır ⌶ *çevirim, çevirim takımı, çevirim günü*

çevirme ⌶ **ölçün çevirme**

çevirmek [E.t. *almak, çekmek, film almak, film çekmek, filme çekmek, tertip etmek, manzara almak, döndürmek, ahz etmek, sho(o)t etmek* || Fr. *tourner, filmer, cinématographier, faire un film, prendre (un film)* || İng. *shoot, take, film, cinematograph* || Al. *drehen, filmen, verfilmen, aufnehmen, filmaufnehmen* || İta. *girare (un film), prendere (un film), filmare*] *S.* Çevirim eylemi ⌶ *çevirim*

çevirmek ⌶ **televizyona almak**

çevre birimi [E.t. *çevre donatımı* || Fr. *unité périphérique, périphérique* || İng. *peripheral (equipment, unit)* || Al. *periphere Einheit* || İta. *periferico, unità periferica*] *BS.* Bilgisayarın doğrudan parçası olmayan, bilgisayara sonradan dışarıdan ya da içeriden bağlanarak çeşitli işlemleri gerçekleştiren aygıtlar: Yazıcı, tarayıcı, fare, modem, TT-SOB sürücü, yönelteç vb ⌶ *bilgisayar, fare, modem, tıkız teker-salt okunabilir bellek, yönelteç*

çevre filmi [İng. *ecofilm*] *S.* Çevre konu-

larını, özellikle çevre korunmasını konu alan film.

çevrel yayaç [Fr. *poste périphérique* || İng. *peripheral station* || Al. *Randzonensender* || İta. *stazione periferico*] *TV.* Başka bir ülkenin sınırlarına yakın olan ve yayınları bu ülkenin sınır bölgelerinde izlenebilen yabancı televizyon yayacı ⌸ *televizyon yayacı*

Çevren [Fr. *Horizon* || İng. *Horizon* || Al. *Horizont* || İta. *Orizzonte* || Rusça: *Gorizont* = Çevren] *TV.* Rusya'nın iletişimde kullandığı eşlemeli uydu dizgesi ⌸ *eşlemeli uydu, uydu*

çevresel yitim [E.t. *çevresel kayıp* || İng. *loss of the edge*] *TV.* Alıcının saptadığı, yönetim odası denetliğinin verdiği resimde, yayındaki etkenlerden ya da almacın özelliklerinden dolayı, kenarlarda ortaya çıkan yitim. Buna göre, almaçtaki resim, alıcının saptadığından ufaktır, dolayısıyla çerçevelemede bu yitimin göze alınarak çalışılması bir zorunluluktur. Özellikle yazılarda, bu yitim hesaba katılmadığında almaç bunları tam olarak vermez. Çevresel yitim çıktıktan sonra kalan alana güvenilir alan denir. Asıl çalışma işte bu güvenilir alana göre yapılmalıdır ⌸ *alıcı*[1]*, almaç, çerçeveleme, denetlik, güvenilir alan, resim, yazı, yönetim odası*

çevre sesi [İng. *environmental sound, room tone*] *S/TV/V.* **1.** (Genel olarak) Herhangi çevrede doğal olarak yer alan, oranın ayrılmaz öğesi olan ses (örneğin, bir caddedeki trafik sesleri, konuşmalar, bağrışmalar, satıcıların sesleri vb). Bir çekimden önce ya da sonra saptanan bu ses, o çevrenin doğallığını yansıtarak bir bakıma doğal çevrenin ya da o görünçlükle ilgili bezemin belirgin özelliğini taşır. **2.** (Özel olarak) Bir odanın, söyleşmeler dışında, ses yönünden kendine özgü "havası," bu havayı veren sesler ⌸ *çekim, gürültü, ses, söyleşme*

çevrim[1]**, sikl** [E.t. *sikl* || Fr. *cycle* || İng. *cycle* || Al. *Schwingungszug* || İta. *ciclo*] *S/TV/V/BS.* **1.** Bir dizgede oluşan ya da bir dizgenin oluşturduğu bir dizi değişikliğin her biri. Bu değişiklik, her çevrim[1] sonunda başlangıç noktasına döner. Örneğin bir dalgalı akımda en büyük pozitif akımdan en büyük negatif akıma ya da bunun tersine gidiş bir çevrimdir. Bir dalgalı akımın yinelenimi, saniyedeki çevrim[1] sayısına eşittir. **2.** (Özellikle) Bir elektromıknatıs dalganın tam bir salınımı. Bu durumda çevrim[1], radyo yineleniminin temel birimidir (kilosikl = 1.000 sikl "çevrim[1]," mega-sikl = 1.000 kilosikl, gigasikl = 1.000 megasikl). Yinelenimler genellikle saniyede sikl "çevrim[1]" (cps, c/s) ya da hertz olarak belirtilir ⌸ *dalgalı akım, elektromıknatıs dalga, hertz, salınım, yinelenim*

çevrim[2]**, elektrik çevrimi** [E.t. *devre* || Fr. *circuit (électrique)* || İng. *circuit, electric circuit* || Al. *Stromkreis, Kreis, Leitung, Schaltreis* || İta. *curcuito*] *S/TV/V/BS.* **1.** İçinden elektrik akımı geçen iletken yolun tümü. **2.** Elektrikle işleyen bir aygıtta bu çeşit yollardan oluşan ağ ⌸ *akım, elektrik*

çevrinme [E.t. *pan, panorama, panoramik, sving* || Fr. *panoramique* || İng. *pan shot, panoramic shot, panning, panning shot, pan, sweep* || Al. *Schwenk, Kameraschwenk, Schwenkung, Kameraschwenkung, Panoramaschwenk* || İta. *panoramica*] *S/TV/V.* Alıcının yatay ya da düşey ekseni çevresinde sağa sola ya da yukarıya aşağıya devinimi. Özellikle yatay çevrinme ⌸ *alıcı*[1]*, aşağıya çevrinme, düşey çevrinme, sağa çevrinme,*

sola çevrinme, yatay çevrinme, yukarıya çevrinme

çevrinme başlığı [Fr. *plate-forme panoramique et de bascule (à panoramique horizontal et vertical), tête plate-forme et de bascule* || İng. *pan and tilt head, panoramic and tilting head, pan(ning) head* || Al. *Schwenk- und Neigekopf, Schwenkkopf, Panoramakopf, Kameraschwenkkopf* || İta. *testa panoramica, testina giroscopica*] *S/TV/ V.* Bir üçayağın, çevrinmeyi gerçekleştirmeye yarayan başlığı ☐ *üçayak, başlık, çevrinme*

çevrinmek [E.t. *pan yapmak, panoramik yapmak* || Fr. *panoramiquer* || İng. *pan* || Al. *panoramieren, schwenken* || İta. *panoramicare*] *S/TV/V.* Çevrinme eylemi ☐ *çevrinme*

çevrinme kolu [Fr. *manivelle de la plate-forme panoramique* || İng. *pan(ning) handle, panning bar* || Al. *Schwenkhebel, Schwenkarm* || İta. *leva panoramica*] *S/TV/V.* Çevrinme başlıklarında alıcının kolaylıkla çevrinmesini sağlamak için bulunan uzunca, saplı tutamak ☐ *alıcı[1], çevrinme, çevrinme başlığı*

çevrinmeli kaydırma [Fr. *pano-travelling* || İng. *travelling* (ABD: *traveling*) *and pan shot, pano-travelling* (ABD: *traveling*) || Al. *Panotravelling, Kamerafahrt in Langsrichtung* || İta. *carello-panoramico, carellata-panoramica*] *S/TV/V.* Çevrinme ile kaydırmanın bir arada yapılmasından oluşan alıcı devinimi ☐ *alıcı[1], alıcı devinimleri, çevrinme, kaydırma*

çevrinmeli yazı [İng. *pan title*] *S/TV/V.* Tanıtma yazılarının bir çeşidi. Bu çeşit yazılar alıcı merceğinin önünden yanlamasına geçer ☐ *alıcı[1], alıcı merceği, çevrinme, tanıtma yazısı*

çevrinme-tarama [İng. *pan and scan*] *S/TV.* Bir geniş film, televizyonun 3:4 oranındaki çerçevesinde gösterilirken, filmin görüntülükte yer alacak bölümünü seçme işi. Geniş film boyu, televizyonun 3:4 çerçeve oranının dışına taştığından, filmin görüntüsünü bu çerçeveye uydurmak için, filmdeki resimler alttan, üstten ya da yanlardan kırpılır; kimileyin de bu kırpılma yanlardan ya da alt ve üstten aynı anda gerçekleşir. Görünçlükteki ağırlık noktasına göre resmin kırpılacağı yerler, filmin televizyona aktarıldığı sırada sürekli olarak seçilir. Kırpılma sırasında resmin bir bölümü yitirilir ☐ *çerçeve oranı, film, geniş film, görüntü, resim*

çeyrek parmaklık [Fr. *quart pouce* || İng. *quarter inch (tape)* || Al. *Schnürsenkel* (a.) || İta. *quarto pollice*] *S/TV/V.* Makaralı mıknatıslı ses kuşağı kullanan ses aygıtlarındaki kuşağın ölçün genişliği (¼ parmak = 6,35 mm) ☐ *makara, mıknatıslı ses kuşağı, ses aygıtı*

çığırtkan [Fr. *annonceur, bonimenteur, bonisseur, chasseur-annonceur, chasseur-aboyeur*] *S.* **1.** Panayır sinemalarında izleyici avlamak ereğiyle, gösterilen filmi öven kimse. **2.** Sessiz sinema döneminde, aynı işi gördükten sonra ayrıca gösterim sırasında filmi açıklayan kimse ☐ *panayır sineması*

çıkarma [Fr. 1. *déchargement*, 3. *coupure* || İng. 1. *unloading*, 2. *eject*, 3. *cut* || Al. 1. *Entlandung* || 1. *scaricamento*] *S.* **1.** Kullanılmış filmi işlemeliğe göndermek üzere alıcıdan alma. *V.* **2.** Video aygıtında, ses aygıtında yüklenmiş kutucuğun geri verilmesini sağlayan yaylı düzenek; bu düzeneği çalıştıran düğme. Yükleme karşıtı. *S/TV.* **3.** Bir oyunluktan, filmden ya da televizyon izlencesinden sözcükleri, görüntüleri ya da bir

parçayı, kullanmamak ereğiyle alma *alıcı[1], oyunluk, film, görüntü, işlemelik, izlence*

çıkarmak [Fr. *décharger* || İng. *unload* || Al. *entladen, auslegen* || İta. *scaricare*] *S.* Filmi alıcıdan alma eylemi ☐ *çıkarma*

çıkarmalı basım [Fr. *tirage soustractif* || İng. *subtractive printing* || Al. *subtraktives Kopierung* || İta. *stampa sottrattivo*] *S.* Renkli pozitif basımında bir yol: Işıklama kaynağından gelen renkler, araya renk süzgeçleri yerleştirilerek, istenildiği biçimde soğurulur; böylelikle beyaz ışık izgesinin istenmeyen bölümleri film üzerine düşmez ☐ *basım, çıkarmalı işlem, ışıklama, izge, renk, renkli pozitif, renk süzgeci, soğurma*

çıkarmalı işlem [E.t. *renklerin çıkarılması işlemi, renklerin tefazulüyle terkip usulü, tefazulle terkip* || Fr. *procédé soustractif (de couleurs soustractif), synthèse soustractive des couleurs, soustractif* || İng. *subtractive process, subtractive colour* (ABD: *color), system, subtractive colour* (ABD: *color) process* || Al. *subtraktives Farbverfahren, subtraktive Mischung* || İta. *processo sottrattivo, sistema sottrattivo, sottrattivo*] *S.* **1.** Beyaz ışık izgesinin istenmeyen bölümlerini çıkarmakta saydam boyaların kullanıldığı renkli film işlemi. Bu işlemde kullanılan, çıkarıcı birincil renkler kırmızıyı soğurucu (sarı), yeşili soğurucu (mavi+yeşil, cyan) ve maviyi soğurucu (kırmızı+mavi, macenta) renklerdir. Gösterimde, göstericideki ışık kaynağından çıkan beyaz ışık görüntülüğe düşürüldüğünde renkli film bir renk süzgeci işini görerek beyaz ışıktan kimi renkler soğurulmuş, böylece görüntülükteki görüntüye istenilen renkler verilmiş olur. Bugün sinemada kullanılan renkli film işlemlerinin hepsi çıkarmalı işleme dayanır. *TV.* **2.** Aynı işlemin televizyona uygulananı. Bununla birlikte televizyonda daha çok katmalı işlem, yani birincil renkler olan kırmızı, yeşil ve mavinin birleştirilmesiyle bütün öbür renklerin elde edilmesi yöntemi uygulanır ☐ *beyaz ışık, birincil renkler, gösterici, gösterim, izge, katmalı işlem, renkli film, renkli televizyon, renk süzgeci, soğurma*

çıkış[1], sinema çıkışı [Fr. *sortie* || İng. *exit* || Al. *Abgang, Ausgang* || İta. *uscita*] *S.* Bir sinemada izleyicilerin salondan ve yapıdan çıkmasını sağlayan kapı, geçit ve dış kapılar; özellikle salon kapıları. Herhangi bir tehlike karşısında izleyicilerin kolaylıkla ve çabucak çıkabilmeleri güvenlik yönünden gerekli olduğundan, çıkışın salonun alabileceği izleyici sayısıyla orantılı düzenlenmesi belediye yönetmelikleri gereğidir. Bundan dolayı çıkış kapılarının sayısı ve genişliği belirli kurallara bağlanmıştır .. *izleyici, salon, sinema,*

çıkış[2] [Fr. *sortie* || İng. *output* || Al. *Ausgang* || İta. *uscita*] *S/TV/V/BS.* Çeşitli sinema, televizyon, video, bilgisayar araç ve gereçlerinde, bunların elektronik bileşenlerinden gelen im[1] gerilimlerinin dışarıya verildiği uç. Giriş'in karşıtı ☐ *gerilim[2], giriş, im[1]*

çıktı [E.t. *output* || Fr. *donnée de sortie* || İng. *output* || Al. *Ausgabe* || İta. *uscita*] *BS.* Herhangi bir bilgisayardan dışarıya bilgi aktarımı; dışarıya gönderilen bilgi. Girdi karşıtı ☐ *bilgi, bilgisayar, girdi*

çılgın güldürü [Fr. *"screw-ball comedy"* || İng. *screw-ball comedy* || Al. *"Screwball Comedy"* || İta. *"screw-ball comedy"*] *S.* Amerikan güldürüsünün

1930'lardaki bir çeşidi. Ekonomik bunalımın patlak verdiği ve savaş tehlikesinin gittikçe arttığı çılgın ve anlamsız bir dünyada, mutluluğu, çılgın ve anlamsız davranışlar içinde aramaya çalışan kişileri ve durumları yansıtır ⌶ *Amerikan güldürüsü, güldürü*

çıplak benzer [Fr. *doublure nue* ‖ İng. *body double* ‖ Al. *Körperdouble* ‖ İta. *contro figura nuda*] *S/TV/V.* Asıl oyuncuların çıplak görünmesi gereken görünçlüklerde, özellikle de sevişme görünçlükleri ya da açık görünçlüklerde, bunların yerine oynayan oyuncu ⌶ *benzer*

çıplaklık filmi [Fr. *film nudiste* ‖ İng. *nudist film, nudist camp film, nudie* (a.), *flesh film, skin flick* (a.) ‖ Al. *Nacktkulturfilm* ‖ İta. *film nudista*] *S.* Çıplaklık yanlılarının yaşayışını gösteren ya da sözde böyle bir yaşayışı göstermek bahanesiyle çıplakları ele alan film. Cinselliğin öne geçtiği bu filmler zaman zaman açık film kılığına bürünür ⌶ *açık film*

çırpıştırma film [Fr. *"quickie"* ‖ İng. *quickie, quota quickie,* ‖ Al. *"Quickie"* ‖ İta. *"quickie"*] *S.* **1.** İngiltere'de 1927-1939 arasında yürürlükte olan ve bir sinema mevsiminde belirli sayıda yerli filmin gösterilmesini zorunlu kılan saptanca yasasının gereklerini yerine getirmek için çok kısa sürede, ucuza çevrilmiş düşük nitelikteki film. **2.** Daha sonra genellikle bu nitelikteki bütün filmleri anlatır olmuştur. Yeşilçam'ın amortisman filmleri de bu özellikleri taşır ⌶ *amortisman filmi, kötü film, saptanca*

çiçek dürbünü etkisi [Fr. *effet kaléidoscope* ‖ İng. *kaleidescope effect* ‖ İta. *effetto caleidescopio*] *S/TV/V.* Aynı boydaki uzun dörtgen aynaları dördül ya da üçgen biçimdeki parçaların içine yerleştirerek ve bunları alıcı merceğinin önüne takarak görüntü çerçevesi içinde görüntünün mozaiği andırır değişik görünüşlerini veren hile ⌶ *alıcı[1], alıcı merceği, çerçeve, mercek*

çift alanlı çekim [İng. *split focus shot*] *S/TV/V.* Çift alanlı mercekle gerçekleştirilmiş çekim ⌶ *çift alanlı mercek*

çift alanlı mercek [İng. *split field lens, dioptre* (ABD: *diopter*) *lens*] *S/TV/V.* **1.** Bir yarısı olağan, öbür yarısı omuz çekiminde görüntü alabilecek yapıda olan mercek. Böylece alıcıya göre birbirinden değişik uzaklıklarda bulunan konular aynı anda, aynı odakta buluşturulur. **2.** Bir odaktan öbürüne atlayabilen yapıda mercek ⌶ *alıcı, görüntü, konu, odak, omuz çekimi*

çift boy resim [Fr. *double image* ‖ İng. *double frame* ‖ Al. *Doppelbild*] *S.* 35 mm'lik filmde bir resmin olağan dört deliklik yer yerine sekiz deliklik yer kaplamasından oluşan durum. Bu çeşit filmler alıcı penceresinin önünden uzunlamasına değil yanlamasına geçer. Olağan 35 mm'lik filmde dört delik, resmin yüksekliğini sınırladığı halde, ikinci durumda sekiz delik, resmin enini sınırlar. Çift boy resim, genellikle VistaVision, Technirama gibi geniş görüntülük işlemlerinde kullanılır ⌶ *alıcı[1], alıcı penceresi, delik, geniş görüntülük, 35 mm'lik film, resim, Technirama, VistaVision, yanlamasına geçiş*

çift büyük 8 [Fr. *double Super-8 mm* ‖ İng. *double Super-8 mm* ‖ Al. *Doppel-Super-8 mm* ‖ İta. *doppio Super-8 mm*] *S.* Çift 8 temeline dayanan büyük 8. Alıcıda 16 mm'lik olarak kullanılır; işlik işlemlerinden sonra uzunlamasına ikiye

kesilince iki ayrı büyük 8 film kılığına girer □ *alıcı[1], büyük 8, çift 8*

çift dağıtıcı [Fr. *double-ambiance* || İng. *double broad*] *S/TV.* Dağıtıcı iki ışıldaktan oluşan aydınlatma aracı □ *aydınlatma, dağıtıcı, dağıtıcı ışıldak, ışıldak*

çift delikli film [E.t. *iki taraflı delikli film* || Fr. *film à deux rangées de perforations, film à double perforation* **1** İng. *double-perf(orated film), double-perf(orated stock), double perforation* || Al. *zweiseitig perforierter Film, doppelt perforierter Film* || İta. *pellicola a doppia perforazione, pellicole a perforazione bilaterale*] *S.* İki yanında da delikler sıralanan film. 35 mm'lik bütün filmler, 16 mm'liklerin sessizleri, çift 8'lerin alıcıda kullanılanları ve 35 mm'den daha geniş filmler çift deliklidir. Tek delikli film karşıtı □ *alıcı[1], çift 8, delik, delikli film, geniş film, 16 mm'lik film, 35 mm'lik film, tek delikli film*

çifte bakış [İng. *double take*] *S/TV/V.* Güldürülerde çok kullanılan bir gülüt: Oyuncunun çevresine kayıtsızca bakıp başını çevirirken, birden bu ilk bakışta gördüğü ama hemen kavramadığı bir kişiyi, bir nesneyi, bir durumu ayrımsayıp ikinci kez şaşkın bakışı □ *güldürü, gülüt, oyuncu*

çifte devinim [Fr. *double action* || İng. *double action* || Al. *doppelt Handlung* || İta. *doppia azione*] *S/TV/V.* Yapımdaki ya da kurgudaki bir yanlıştan dolayı bir devinimin ya da devinim parçasının iki kez yinelenmiş olması □ *devinim, kurgu, yapım*

çift eklemleme [Fr. *double articulation* || İng. *double articulation* || Al. *Doppelgliederung* || ta. *doppia articulazione*] *GB.* **1.** Sözcelerin, iki aşamalı bir seçimle oluşturulması özelliği. Doğal dillerin tümünde, ilk aşamada sözcükler (göstergeler) seçilerek birbirine eklemlenir. İkinci aşamada, sözcükleri (göstergeleri) oluşturan sesler (sesbirimleri) seçilerek birbirine eklemlenir. Dilbilimcilere göre öbür bütün dizgeler tek eklemli olduğu halde bütün doğal diller çift eklemlidir. *S/TV/V.* **2.** Dilde çift eklemleme dilin en önemli özelliği olduğu halde, sinema, televizyon ya da video dilinde çift eklemleme konusu çok tartışmalıdır ve bu alanda çift eklemleme olmadığını savunanların sayısı da az değildir. Bunu da sinemadaki görüntünün hem gösteren hem de gösterilen olmasına bağlarlar. Buna karşılık Umberto Eco, görsel düzgülerle ilgili incelemesinde yalnızca sinema diline özgü üç eklemleme olduğunu öne sürer: □ "Algılama düzgülerinden çıkarılan *görüntüsel betiler* bir dizi oluştururlar (1. aşama); bu diziden *görüntüsel göstergeler* kurmak için diziden birimler seçilir (2. aşama); bu görüntüsel görüntülerle *görüntüsel sözceler* oluşturularak resimler gerçekleştirilir (3. aşama)" (ECO, 1967) □ *dizi, düzgü, görüntüsel gösterge, gösterge, göstergebilim*

çifte rol [İng. *dual role*] *S/TV/V.* Herhangi bir oyuncunun bir film ya da televizyon oyununda iki ayrı rolü birden canlandırması durumu. Genellikle benzerini, ikizini canlandırma biçiminde olmakla birlikte birbirine hiç benzemeyen kişileri canlandırma biçiminde de ortaya çıkabilir □ *film, oyuncu, rol, televizyon oyunu*

çift film [E.t. *bipack usulü* || Fr. *"bipack"* || İng. *bipack, two-strip* || *Al. "Bipack"* || İta. *"bipack"*] *S.* **1.** Renkli film çevi-

riminde alıcı penceresi önünde aynı anda iki boş filmin kullanılması işlemi. Bu filmlerden biri ortokromatik öbürü pankromatiktir. Duyarkatları birbirine değen bu filmler aynı görüntüyü değişik renkte saptarlar. **2.** Bugün ancak basım aygıtında, devinimli örtülü filmlerde, bindirmelerde, kimi film hilelerinde kullanılmaktadır ☐ *alıcı[1], alıcı penceresi, basım aygıtı, bindirme, boş film devinimli örtülü film, duyarkat, film, görüntü, hile, ortokromatik, pankromatik, pencere, renkli film*

çift filmli alıcı [Fr. *caméra bipack* ‖ İng. *bipack camera* ‖ Al. *Bipackkamera* ‖ İta. *camera bipack*] *S.* Çift film kullanabilen alıcı[1] ☐ *alıcı[1], çift film*

çift görüntülüklü almaç [E.t. *iki ekranlı alıcı* ‖ Fr. *téléviseur à double écran* ‖ *İng. double screen receiver*] *TV.* İki görüntülüğü olan ve aynı anda iki ayrı yayının izlenmesini sağlayan almaç ☐ *almaç, görüntülük*

çift gösterici [E.t. *çift çalışan makine* ‖ Fr. *projecteur double* ‖ İng. *double-head projector* ‖ Al. *Rechts- und Links Bildwerfer* ‖ İta. *proiettore doppio, proiettori abbinati*] *S.* Gösterimde sürekliliği sağlamak, bir makaradan öbürüne aralıksız geçmek için iki gösterici bulunması durumu ☐ *çift göstericili gösterim, gösterici, gösterim, makara*

çift göstericili gösterim [Fr. *projection double poste* ‖ İng. *double-headed projection*] *S.* Gösterimde iki gösterici kullanma durumu ☐ *çift gösterici, gösterici, gösterim*

çift hızlı [Fr. *deux vitesses* ‖ İng. *double speed* ‖ Al. *umschaltbar, mit zweierlei Geschwindigkeit* ‖ İta. *doppia velocità*] *S.* Saniyedeki hız süresi iki ayrı biçimde ayarlanabilen sinema aracı. Özellikle alıcı[1] ve gösterici için kullanılır ☐ *alıcı[1], gösterici, hız*

çift kenarlı seslendirme [Fr. *enregistrement à double (piste)* ‖ İng. *double edge (recording), recording down both edges of film, double recording system, double sided recording* ‖ Al. *Doppelaufzeichnung* ‖ İta. *registrazione doppia*] *S.* **1.** Filmin her iki yanında da ses yolu bulunması ve bunların kullanılmış olması durumu. Tek kenarlı seslendirmenin karşıtı. **2.** 35 mm'lik tüm mıknatıslı kuşakta filmin iki yanına da ses alınmış olması durumu ☐ *35 mm'lik film, seslendirme, ses yolu, tek kenarlı seslendirme, tüm mıknatıslı kuşak*

çift kuşak [Fr. *double bande* ‖ İng. *double-headed (print), unmaried* ‖ Al. *Zweiband* ‖ İta. *pista doppia*] *S.* Günlük çevirimlerde, iş eşlemlerinde görüntü ile sesin henüz birleştirilmemiş olarak iki ayrı kuşakta yer alması durumu. Bunlar birlikte incelenmek üzere, ses ve görüntünün eşlemeli olarak izlenmesini sağlayan özel aygıtta izlenir ☐ *eşlemeli, görüntü, görüntü kuşağı, günlük çevirim, iş eşlemi, kuşak[1], ses, ses kuşağı*

çift kuşak göstericisi [Fr. *projecteur double-bande* ‖ İng. *two track projector, twin track projector, double head projector* ‖ Al. *Zweibandvorführapparat* ‖ İta. *proiettore pista doppia*] *S.* Çift kuşak gösteriminde kullanılan gösterici ☐ *çift kuşak, gösterici, kuşak[1]*

çift mercekli tarayıcı [İng. *twin lens scanner, twin lens flying spot telecine*] *TV.* Bir film yayın aygıtında, tarayıcı ışıtaçtaki iki ayrı resmi ayrı yerlere düşüren iki mercek. Film üzerindeki her resmi iki kez taramak için kullanılır. Bu da televizyonun çift alanlı geçmeli taramasına karşılık olur ☐ *film yayın ay-*

gıtı, geçmeli tarama, tarama, tarayıcı ışıtaç

çift 16 [Fr. *double 16 mm* || İng. *double 16 mm, double-run 16 mm, double 16 mm film* || Al. *Doppel-16-mm-Film* || İta. *doppio 16 mm*] *S.* İşlemelik ve basımda kullanılan, 16 mm'lik filmlerdeki çeşitten delikleri olan bir film çeşidi. Çok sayıda eşlemlemede kullanılan çift 16, işleme ve basımdan sonra uzunlamasına ortadan ikiye kesilince 16 mm'lik iki eşlem elde edilir ⌶ *basım, delik, eşlemleme, işlemelik, 16 mm'lik film*

çift ölçünlü almaç [Fr. *téléviseur bistandard bistandard* || İng. *dual standard receiver* || Al. *Zweinormenfernsehempfänger*] *TV.* İki ayrı satır sayısındaki televizyon yayınlarını alabilen almaç (örneğin İngiltere'de 405 ve 625 satırlı yayınları, Fransa'da 626 ve 819 satırlı yayınları izleyebilen almaç) ⌶ *almaç, satır sayısı, yayın ölçünleri*

çift renkli işlem [Fr. *bichromie, dicromie, procédé bichrome* || İng. *two-colour (ABD: color) process, two-colour (ABD: color) system* || Al. *Zwei-farb-verfahren, Bipacksystem* || İta. *bicromia, sistema a due colori*] *S.* Görülebilir izgenin iki bölümüne dayanan renkli film işlemi. Bu işlemde bir duyarkat mavi-yeşil, öbür duyarkat turuncu-kırmızı bölümü saptar. Üç renkli işleme göre niteliği düşük bir renkli film işlemidir ⌶ *duyarkat, izge, renkli film, üç renkli işlem*

çift resim [Fr. *double image* || İng. *double frame*] *S.* Canlandırma sinemasında her resmin iki kez çevrilmesi sonucu sağlanan resimler. Çift resimli canlandırmayı sağlar ⌶ *canlandırma, çift resimli canlandırma, resim, tek resim*

çift resimli canlandırma [Fr. *animation par double image* || İng. *double frame animation*] *S.* Çift resim ilkesine dayanılarak gerçekleştirilen canlandırma. Her resim iki kez kullanıldığından devinimin hızı ya da belli bir süredeki devinim için gerekli resmin sayısı yarıya iner; zamandan ve emekten tutum sağlanır. Çok yavaş devinimler için aynı resmin üç ya da dört kez yinelenmesi de olanaklıdır. Tek resimli canlandırma'nın karşıtı ⌶ *canlandırma, çift resim, tek resimli canlandırma*

çift 8 [Fr. *double-8* || İng. *double-8, double-run 8 mm, double-8 mm film* || Al. *Doppel-8-mm-Film* || İta. *doppio 8 mm*] *S.* 8 mm'lik bir film çeşidi. Bu film, iki 8 mmlik filmin 16 mm'lik film biçiminde hazırlanımışıdır; fakat delik aralıkları olağan 8 mm'lik filmdeki gibidir, Alıcıda önce bir yanı kullanılır, makaranın yeri değiştirilerek ikinci yana geçilir. Bu 16 mm'lik film işlemelikte işlendikten sonra uzunlamasına ortadan ikiye kesilir ve 8 mm'lik tek kuşak[1] elde edilir ⌶ *delik, delik aralığı, makara, 16 mm'lik film, 8 mm'lik film*

çift ses yolu [Fr. *double piste (sonore)* || İng. *double track* || Al. *Doppelspur* || İta. *pista doppia (sonora)*] *S.* Bir filmin iki yanında da ses yolu bulunması durumu ⌶ *çift kenarlı seslendirme, ses yolu*

çiftucay, çiftucaylı dalgalık [E.t. *iki kutuplu, dipol, adi iki kutuplu, esas anten, dipol anteni, iki kutuplu anten* || Fr. *dipôle (simple), doublet (simple)* || İng. *dipole (aerial,* ABD: *antenna)* || Al. *Elementardipol, Dipol, Dipolantenne, Stabdipol, Stabantenne* || *İta. dipolo, antenna a dipolo*] *TV.* Biri öbürünün uzantısı olacak biçimde yerleştirilmiş, aynı boyda iki iletkenden oluşan yarım dalga dalgalığı. Genellikle daha çapra-

şık bir dalgalığın temel bölümünü oluşturan bu dalgalığın parçalarından her biri dalga uzunluğunun dörtte birine eşittir; ikisi birden aynı dalga uzunluğunun yarısı olur. İçi boş çubuklardan oluşmuş bu dalgalığın içinden dalgalar yansır. Dalgalığın birbirine yaklaşık iki ucu bir iniş kablosuna bağlanır. Alıcı ya da verici dalgalık olarak kullanılan çiftucay, yatay ya da düşey olarak yerleştirilebilir. Buna uygun olarak da televizyon dalgaları yatay ya da düşey olarak ucaylanır. Alıcı dalgalık ile verici dalgalık aynı konumda olmalıdır. Çiftucay bir ÇYY dalgalığıdır ⌐ *alıcı dalgalık, çok yüksek yinelenim(ler), dalga, dalgalık, dalga uzunluğu, iniş kablosu, ucaylama, verici dalgalık, yarım dalga dalgalığı*

çiftucaylı dalgalık ⌐ **çiftucay**

çift yapıştırma [Fr. *double collure* ‖ İng. *double splice* ‖ Al. *doppelt Kleben* ‖ İta. *doppio giuntaggio*] *S.* Bir iş eşleminin gösterimden önce kuşaklı yapıştırmayla birleştirilmiş film parçalarının iki yanını ayrıca yapıştırıcı kuşakla pekiştirme; böylelikle film parçalarının gösterim sırasında gösterici tarafından birbirinden ayrılması önlenmiş olur ⌐ *eşlem, gösterici, gösterim, iş eşlemi, kuşaklı yapıştırma, yapıştırıcı kuşak*

çift yönlü sestoplar [E.t. *iki yönlü mikrofon* ‖ Fr. *micro bidirectionnel* ‖ İng. *bidirectional microphone, figure of eight microphone* ‖ Al. *zweißitig gerichtetes Mikrofon, Mikrofon mit Achtercharakteristik, Achtermikrofon, Achter*] *S/TV/V.* Önündeki ve ardındaki alanların seslerine duyarlığı olan, fakat yanlardakiyle alt ve üstteki alanların sesini iyi alamayan sestoplar çeşidi. Bu çeşit sestoplarların duyarlık alanları genellikle yatay ve düşey düzlemlerdeki bir 8 rakamını andırır ⌐ *sestoplar*

çiğ aydınlatma [Fr. *éclairage dure* ‖ İng. *hard lighting* ‖ Al. *volles Licht Beleuchtung* ‖ İta. *illuminazione duro*] *S/TV.* Çiğ ışık kullanılarak yapılan aydınlatma ⌐ *aydınlatma, çiğ ışık*

çiğ ışık [Fr. *lumière dure* ‖ İng. *hard light, harsh light* ‖ Al. *volles Licht, hartes Licht* ‖ İta. *luce duro, grandi luci*] *S/TV.* Çok yeğin ışık kaynağının verdiği ışık. Konunun böyle bir kaynaktan aydınlatılmasıyla doğan durum. Bu durumda gölge ile ışıklı bölgeler birbirinden keskin çizgilerle ayrılır ⌐ *aydınlatma, ışık, ışık kaynağı, konu, yumuşak ışık*

çiğ yansıtıcı [Fr. *réflecteur dure* ‖ İng. *hard reflector* ‖ Al. *hartes Reflektor* ‖ İta. *riflettore duro*] *S.* Gümüş ve alüminyum yapraklarla örtülü, ayna gibi yansıtma özelliği olan yansıtıcı. Çıplak güneş ışığında parlak noktalar oluşturan yeğin bir ışık yansıtır ⌐ *yansıtıcı, yumuşak yansıtıcı*

çizem [E.t. *şema* ‖ Fr. *schéma* ‖ İng. *diagram, graph* ‖ Al. *Diagramm, Grafik, Zeichnung* ‖ İta. *diagramma, schema*] *S/TV.* Çapraşık bir yapıyı yalın, anlaşılır çizgilerle gösteren biçim. Özellikle belgesel filmlerde, belgesel izlencelerde kullanılır ⌐ *belgesel film, belgesel izlence, çizem filmi, film, izlence*

çizem filmi [E.t. *şema filmi* ‖ Fr. *film de schémas* ‖ İng. *diagram film* ‖ Al. *Diagrammfilm* ‖ İta. *film di schemi, film con diagrammi*] *S.* Çizemlerden oluşan canlıresim ⌐ *canlıresim, çizem*

çizgi altı giderleri [İng. *below the line*] *S/TV/V.* Bir filmin, televizyon izlencesinin ya da videonun gerçekleştirilme-

sinde yaratıcı öğelerin dışındakiler için ayrılan bütçe bölümü. Bunlar çevirim takımının, uygulamanların, yönetmen yardımcısının, yapım görevlisinin ve öbür personelin ücretleri, araç ve gereç, donatım giderleri, işlik giderleri, yolculuk, barınma, beslenme giderleri vb'dir. Çizgi altı giderler, genelde, daha önceden ayrıntısına dek hesaplanabilir değişmez giderlerdir. Çizgi üstü giderleri'nin karşıtı ☐ *çizgi üstü giderleri*

çizgi üstü giderleri [İng. *above the line*] *S/TV/V.* Bir film ya da televizyon izlencesinin gerçekleştirilmesinde yaratıcı öğeler için ayrılan bütçe bölümü. Bunlar yapımcı, yönetmen, oyunluk yazarı, oyuncular vb'lerinin ücretleridir. Çizgi altı giderleri'nin karşıtı ☐ *çizgi altı giderleri*

çizgiyi aşma [İng. *crossing the line*] *S/TV/V.* Açı - karşı açı ya da uç çekimlerinde, çekim değişirken, alıcının iki konu arasından geçtiği varsayılan çizginin öte yanına atlayarak 180° kuralını çiğneyip çizginin ötesine geçmesi ☐ *açı - karşı açı, çekim, konu, uç², 180° kuralı*

çizi [E.t. *grafik* ‖ Fr. *graphique* ‖ İng. *caption, graphic* ‖ Al. *Grafik* ‖ İta. *grafico*] *S/TV.* Film ya da televizyon için hazırlanan, elle çizilmiş yazı ve resim gereci.

çizici [E.t. *grafist, grafikçi* ‖ Fr. *animateur graphique, graphiste* ‖ İng. *graphic designer, graphic artist* ‖ Al. *Grafiker, Gebrauchsgrafiker, grafischer Zeichner* ‖ İta. *artista grafico*] *TV.* Bir televizyon izlencesinin bütün çizi gerecini izlencenin konusuna, biçemine uygun biçimde hazırlayan sanatçı ☐ *çizi, çizi gereci, televizyon izlencesi*

çizi desteği [Fr. *présentoir, chevalet, pupitre* ‖ İng. *caption stand, easel* ‖ Al. *Insertpult, Insertständer, Grafikständer, Titelständer* ‖ İta. *cavalletto per titoli*] *TV.* Çizi gerecini alıcının düzeyinde tutan destek ☐ *alıcı¹, çizi, çizi gereci*

çizi döndürücü [Fr. *dérouleuse* ‖ İng. *caption roller* ‖ Al. *Grafikrolle* ‖ İta. *tamburo grafico*] *TV.* Döner yazı biçiminde hazırlanmış çizi gerecini devindiren alıcı-verici makaralı aygıt ☐ *çizi gereci, döner yazı*

çizi gereci [E.t. *grafik malzemesi* ‖ Fr. *animation graphique* ‖ İng. *graphic design, graphics* ‖ Al. *grafik* ‖ İta. *grafico*] *S/TV/V.* Bir film ya da televizyon izlencesi için elle çizilen bütün yazı, resim, bezeme, süsleme, çizelge, çizem, harita... gibi gereç ☐ *çizi, çizici, televizyon izlencesi*

çizik [Fr. *rayure* ‖ İng. *scratch, rain* ‖ Al. *Schramme, Bildschramme, Regnen, Krätze* ‖ İta. *graffiatura, pioggia*] *S.* **1.** Filmin yüzeyinde yabancı cisimlerden ya da filmin pürüzlü yerlere sürtünmesinden oluşan derin sıyrık. Çizintiden daha derindir. Genellikle, alıcılarda, açındırma aygıtında, basım aygıtlarındaki sert parçacıkların duyarkatı örselemesinden ortaya çıkar ve görüntülük üzerindeki görüntüde düşey olarak görünür. Ufak bir çizik bile, görüntülüğe yansıyan resimde aslının 10.000 katı büyür ve resmin bu bölümünde bir boşluk görülür. Negatif çizik ve pozitif çizik olarak iki çeşidi vardır. **2.** Çizikleme sonucu ortaya çıkan durum ☐ *açındırma aygıtı, alıcı¹, basım aygıtı, çizikleme, çizinti, duyarkat, film, negatif çizik, pozitif çizik*

çizi kartonu [Fr. *carton graphique* ‖ İng. *caption card*] *TV.* Çizide kullanılan karton. Ölçün boyutu 12x10 parmaktır (30,48 x 25,40 cm) ☐ *çizi*

çizikleme [Fr. *mutilation* || İng. *mutilation* || Al. *Verstümmelung* || İta. *mutilazione*] *S.* Bir filmin eşleminin çizikleyiciden geçirilerek üzerinde çizikler oluşturulması. Genellikle bir filmin izinsiz çoğaltılmasını, kullanılmasını önlemek üzere hazırlık çalışmaları için dışarıya verilen belgelik çekimi eşlemlerine bu işlem uygulanır ⊐ *belgelik çekimi, çizi, çizik, çizikleyici,*

çiziklenmiş eşlem [Fr. *copie mutilée* || İng. *scratched print, scratch print, slash print* || Al. *Verstümmelteskopie* || İta. *copia mutilata*] *S.* Çizikleme işleminden geçirilmiş eşlem ⊐ *çizik, çizikleme, eşlem*

çizikleyici [Fr. *mutilateur* || İng. *mutilator* || İta. *mutilatore*] *S.* Filmin yüzünde çizik oluşturmakta kullanılan aygıt ⊐ *çizik, çizikleme, çiziklenmiş eşlem*

çizikli film [Fr. *film rayé* || İng. *scratched film* || Al. *veregneter Film* || İta. *film rigato*] *S.* Üzerinde çizikler bulunan film ⊐ *çizik*

çizikönler [İng. *liquid gate, liquid gate printing*] *S.* Kimi basım aygıtlarında, film üzerinde oluşmuş çizikleri ortadan kaldırıcı eriyiği sızdıran bölüm. Genellikle perkloretilen yüklü olan bu bölüm, basım sırasında, filmin üzerine bu eriyiği sıvayarak çizikli yerlerin doldurulmasını sağlar, böylelikle çiziklerin görünmesini önemli ölçüde azaltır. 1960'lardan başlayarak 16 mm'lik filmlerin 35 mm'liğe büyütülmesi yaygınlaştığından, büyültme sırasında da çiziklerin önlenmesi önem kazandığından, çizikönler uygulaması geniş ölçüde kullanılmaya başlanmıştır ⊐ *basım, büyültme, çizik, film, 16 mm'lik film, 35 mm'lik film*

çiziksizleme [Fr. *dérayage* || İng. *scratch removal, polish out* || Al. *Putzen einer Kopie* || İta. *rigatura*] *S.* Filmin üzerinde istenilmeksizin oluşan çizikleri gidermek için yapılan işlem. Genellikle, göstericide kullanılma sonunda oluşan çizikleri gidermekte uygulanır ⊐ *çizik, gösterici*

çiziksizlemek [Fr. *dérayer* || İng. *polish out* || Al. *putzen* || İta. *lustrare*] *S.* Çiziksizleme eylemi ⊐ *çiziksizleme*

çizinti [Fr. *abrasion* || İng. *abrasion* || Al. *Abrasion, Abrieb* || *İta. abrasione*] *S.* Filmin yüzünde, sert bir cisme sürtünmekten ileri gelen hafif sıyrık. Çizik kadar derin değildir. Kimileyin filme eskilik görünüşü vermek ya da sessiz dönemin siyah-beyaz filmi havasını vermek üzere bilerek de yapılır ⊐ *çizik, yanal çizinti*

çizintiönler [Fr. *antiabrasif* || İng. *antiabrasive* || Al. *Gegenschleifmittel* || İta. *antiabrasivo*] *S.* Duyarkatın üstünü örterek çizintilere karşı koruyan jelatinimsi kat ⊐ *çizinti, duyarkat*

ÇKD ⊐ **çok kısa dalga(lar)**

çocuk filmi [Fr. *film pour enfants* || İng. *children's film, film for children* || Al. *Kinderfilm* || İta. *film per bambini, film per ragazzi*] *S.* Çocuklar için özel olarak çevrilmiş ya da çocukların da ilgilenebileceği nitelikte film ⊐ *genç filmi*

çocuk izlencesi [E.t. *çocuk programı* || Fr. *émission enfantine, émission de TV pour les enfants* || İng. *children's programme* ABD: *program*), *television programme for children,* (ABD) *kidvid* || Al. *Kinderprogramm* || İta. *programma per ragazzi*] *TV.* Çocuklar için hazırlanmış televizyon izlencesi ⊐ *televizyon izlencesi*

çocuk oyuncu [İng. *child actor* || İta.

attore bambino, attrice bambina] *S/TV/V.* Çocukluk çağında oyunculuğa başlamış kişi. Genellikle çocukluk çağının bitişiyle oyunculuk uğraşı da sona erer; ancak oyunculuğu çocukluk döneminden sonra sürdürebilenler de vardır □ *oyunculuk*

çocuk suçluluğu filmi [İng. *juvenile delinquency film*] *S.* Yasaları çiğneyen, suç işleyen, ancak yaşından dolayı tüze bakımından sorumluluğu olmayan çocuk ve gençleri konu alan film. Çevresiyle, toplumla uyum sağlayamayan, kurallara başkaldıran çocukların bu davranışlarının altında yatan nedenleri ortaya çıkarmaya çalışır.

çocuk televizyonu *[Fr. télévision pour les enfants* || İng. *children's television* || Al. *Kinderfernsehen* || İta. *televisione per ragazzi*] *TV.* Çocuklar için izlence hazırlayan televizyon kolu □ *çocuk izlencesi*

çocuk yıldız [İng. *baby star*] *S/TV.* Filmde ya da televizyonda başrole çıkan çocuk oyuncu □ *yıldız*

çoğaltım [E.t. *kopya alma, kopya çıkarma, kopya basma* || *Fr. contretypage, "duplicating"* || İng. *duplicating, duplicate, duplication, dupe* || Al. *"Duplicating," Duplikat* || İta. *controtipaggio, stampa per controtipo*] *S.* **1.** Asıl eşlemle aynı özellikleri taşıyan yeni bir eşlemi tek işlemde elde etme. Başka deyişle, bir pozitiften doğrudan doğruya pozitif, bir negatiften doğrudan doğruya negatif elde etme. Eşlem'in karşıtı. Çoğaltımın bu çeşidinde en yalın işlem basımdır. Negatif-pozitif işlemdeyse, bir ana pozitiften bir çoğaltım negatifi elde etme anlamına gelir. Bu çoğaltım negatifi de bir ana negatiften sağlanmıştır. **2.** Bu durumda, çoğaltımın ikinci anlamı asıl kuşağın özelliklerini taşıyan yeni bir kuşağı iki işlemde elde etmektir □ *ana negatif, ana pozitif, basım, çoğaltım, çoğaltım negatifi, eşlem, kuşak[1], negatif, negatif-pozitif işlemi, pozitif*

çoğaltım eşlemi [E.t. *ikinci negatif, contretype* || Fr. *contretype, copie contretypée, duplicata, "duplicating"* || İng. *duplicate, "dupe," dupe print, printing dupe* || Al. *Duplikat, Dup* || İta. *controtipo, doppione*] *S.* Çoğaltım negatifinin öbür adı □ *çoğaltım, çoğaltım negatifi, eşlem*

çoğaltım hakkı [E.t. *kopya alma hakkı, kopya çıkarma hakkı, teksir hakkı* || Fr. *droits de reproduction (cinématographique)* || İng. *right of reproduction, copyright, film rights* || Al. *Vervielfältigungsrechte* || İta. *diritti di riproduzione cinematografici*] *S.* Herhangi bir filmin eşlemini çıkarmayı, bu eşlemleri çoğaltmayı sağlayan hak □ *eşlem, film, çoğaltım*

çoğaltım işlemi [Fr. *procedé de contretypage* || İng. *duplicating process* || Al. *"Duplicating"- Verfahren, Duklikatprozess* || İta. *procedimento di controtipaggio*] *S.* Çoğaltımı gerçekleştirmek için başvurulan yollar □ *çoğaltım*

çoğaltım negatifi [E.t. *örnek kopyası* || Fr. *négatif contretype, contretype négatif* || İng. *dupe negative, duplicate negative, first generation dupe* || Al. *Dup-Negativ, Duplikatnegativ* || İta. *controtipo negativo*] *S.* Bir pozitiften basım yoluyla elde edilmiş negatif film. Ana negatif dışındaki herhangi bir negatif. Bir başka negatif ya da pozitif elde etmekte kullanılır. Çoğaltım eşlemi de denir □ *ana negatif, basım, çoğaltım eşlemi, negatif, pozitif*

çoğaltım pozitifi [Fr. *positif contretype* || İng. *dupe positive, duplicate positive* || Al. *Dup-Positiv, Duplikatpositiv* || İta. *controtipo positivo*] *S.* Ana pozitif dışındaki herhangi bir pozitif □ *ana pozitif, çoğaltım, pozitif*

çoğaltmak [Fr. *contretyper* || İng. *dupe, duplicate* || Al. *duppen, doppeln* || İta. *stampare un controtipo, fare un controtipo, tirare un controtipo*] *S.* Çoğaltım eylemi □ *çoğaltım*

çok alçak yinelenim(ler), ÇAY [İng. *very low frequency, VLF* || Al. *Längstwellenfrequenz*] *S/TV/N/BS.* 3 ile 30 KHz arasındaki yinelenimler ya da uzunluğu 100.000 m ile 10.000 m arasındaki dalgalar □ *dalga, yinelenim*

çok alıcılı çevirim [Fr. *"multicam"* || İng. *multicam, multiple camera setup, multicamera filming* || Al. *"Multicam"* || İta. *"multicam"*] *S/TV.* Aynı çekimin birden çok alıcı[1] kullanılarak değişik görüş noktalarından saptanması. Böylelikle içlerinden en iyisi ya da en iyileri seçilerek birden çok çekim sağlanmış olur. Daha önceleri çoğunlukla kalabalık görünçlüklerde ya da müzikli ve danslı görünçlüklerde kullanılan bu yöntem 1990'lara doğru filmlerin bütününde ya da birçok görünçlüğünde kullanılmaya başlandı □ *alıcı[1], çekim, çok alıcılı işlem, görüş noktası*

çok alıcılı işlem [Fr. *téchnique multicam, "multicam"* || İng. *multicamera technique, multicam technique, multicam, multiple camera* || Al. *"Multicam"-Verfahren, "Multicam"* || İta. *"multicam"*] *S/TV.* **1.** Sinema ile televizyon alıcılarının birlikte kullanılmasına dayanan, hem televizyon yayını hem film sağlanan işlem. *S.* **2.** Çok alıcı[1] kullanarak görüntü ile sesin sinema uygulayımına göre alındığı, fakat televizyon yapımındaki hızla çalışıldığı işlem. Bu işlemde alıcılar aynı çekimi ya da görünçlüğü aynı anda değişik açılardan saptar; daha sonra kurgu sırasında bunlar arasından en uygunları seçilerek kurgulanır □ *alıcı[1], görüntü, ses, yayın*

çok araçlılık [E.t. *mültimedya, çoklu ortam* || Fr. *multimédia* || İng. *multimedia* || Al. *Multimedia* || İta. *multimedia* || NOT: Buradaki "media" sözcüğü, "mass media"daki (yığınsal iletişim araçları"ndaki) "media" (araçlar) kavramı karşılığıdır; terimin Türkçedeki eski biçimi "çoklu ortam"daki "ortam" kavramıyla ilgisi yoktur] *S/TV/N/BS.* Bilgi sağlanması ereğiyle ses, görüntü, resim, metin, çizi ve canlandırmayı sağlayan yığınsal iletişim araçlarının birden çoğunun bir arada kullanılması durumu. Bunlar birbiriyle bağlantılı olarak kullanıldığında bağlantılı çok araçlılık; doğrudan doğruya karşılıklı iletişim gerçekleştirildiğinde etkileşimli çok araçlılık ortaya çıkar □ *bağlantı[2], bağlantılı çok araçlılık, canlandırma, çizi, etkileşimli çok araçlılık, görüntü, ses, yığınsal iletişim araçları*

çok çevirim [Fr, *expositions multiples* || İng. *multiple exposure* || *Al. Mehrfachbelichtung* || İta. *esposizione multipla, impressione multipla*] *S.* Aynı film parçasının, örtüler kullanarak, ikiden artık kullanılışı (iki kez kullanılırsa çifte çevirim olur). Çok çevirim sonunda aynı çerçeve içinde birbirinden ayrı birkaç görünçlüğün görüntüsü yer alır □ *çerçeve, çevirim, çifte çevirim, film, görünçlük, örtü*

çok düzlem alıcısı [Fr. *Multiplane* || İng. *Multiplane* || Al *Multiplane* || İta. *Multiplane*] *S.* Walt Disney'nin geliştirdiği canlıresim alıcısı. Canlıresme de-

rinlik kazandırmak ereğini güder. Bunu sağlamak için, optik ekseni yere düşey olarak yerleştirilmiş alıcının merceğinden çeşitli uzaklıklarda camlar bulunur. Değişik düzlemleri oluşturan bu camlara yerleştirilen saydam yapraklar üzerindeki resimlerin, aynı anda birden çoğu film üzerine alınması, düzlemlerin ya da alıcının aşağıya yukarıya devindirilmesi yoluyla derinlik duygusu sağlanır ⊐ *alıcı*[1], *canlıresim, derinlik, mercek, optik eksen, saydam yaprak*

çokdüzlemli işlem [İng. *multiplane photography*] *S.* Canlıresimde görüntüye üçboyutluluk kazandırmak için başvurulan işlem: Aynı görünçlüğün uzamdaki değişik düzlemlerde bulunan çeşitli öğelerini (dip bezemi, öndeki devinimli varlıklar...) taşıyan saydam yapraklar, değişik aralıklarla birbiri üstüne yerleştirilir ve canlıresim alıcısıyla saptanır ⊐ *canlıresim, dip bezemi, görünçlük, saydam yaprak, üçboyutluluk*

çok filmli işlem [Fr. *film multiple* || İng. *multi-film system, multiple film system* || Al. *"Multi-film"-System* || İta. *"multi-film"*] *S.* Çok görüntülüklü işlemlerde her görüntülüğe ayrı film yansıtılmasına dayanan işlem ⊐ *çok görüntülüklü işlem, film, görüntülük*

çok görüntülüklü işlem [Fr. *procédé écrans multiples* || İng. *multiscreen (process), multiple screen (process)* || Al. *Mehrschirmverfahren*] *S.* Birden çok görüntülük ile aynı sayıda göstericinin kullanılmasına dayanan çeşitli yöntemlerin ortak adı (örnek: üçlü görüntülük). Çok görüntülüklü işlem, ayrı ayrı görüntülükler üzerine ayrı ayrı görüntüler düşürmek; aynı görüntünün çok geniş bir görünümünü sağlamak; temel görüntüyle ilişkili ya da çatışmalı görüntüleri vermek gibi çeşitli ereklerle kullanılır. Kimileyin görüntülüğün bir bölümü boş da bırakılabilir ⊐ *çember görüntülük işlemi, çok resimli işlem, geniş görüntülük, görüntülük, görüntülük duvarı, gösterici, üçlü görüntülük*

çok hızlı film [İng. *high-speed film*] *S.* **1.** Duyarlığı aşırı, duyarlık göstergesi (ASA, DIN ya da ISO duyarlıkları) çok yüksek film. Işığa aşırı duyarlı olduğundan, karanlıkta bile kullanılabilir. **2.** Hızlandırılmış devinim sinemasında, aşırı hızlı çevirimlerde kullanılmak üzere özel olarak üretilmiş film ⊐ *aşırı hızlı çevirim, boş film, duyarlık, hızlandırılmış devinim, hızlı film, sineması, ışık, yavaş film*

çok imli (aygıt) [Fr. 1. *multiplex*, 2. *multiplex, multiplexer* || İng. 1. *multiplex*, 2. *multiplex, multiplexer, MUX* || Al. 1. *multiplex*, 2. *Multiplex, Multiplexer* || İta. 1. *multiplex*, 2. *multiplex, multiplexer*] *TV.* **1.** Tek bir oluktan iki ya da daha çok imi aynı anda göndermeyle ilgili. **2.** Bunu sağlayan aygıt, dizge. Genellikle, herhangi bir ülkedeki çeşitli oluklarda aynı anda hangi izlencelerin yayınlanmakta olduğunu göstermekte ya da tek oluktan üçboyutlu ses yayınlamakta kullanılır ⊐ *im*[1], *izlence, oluk, üçboyutlu ses*

çok işlemli almaç [Fr. *récepteur (téléviseur) multi-système* || İng. *multisystem television* || Al. *Mehrsystemfernsehgerät* || İta. *ricevitore (televisore) multi-sistema*] *TV.* Renkli televizyon işlemlerinden (PAL, SECAM, NTSC ve bunların türevleri) birden çoğunun izlenmesini sağlayan almaç çeşidi ⊐ *almaç, NTSC (renk işlemi), PAL (renk işlemi), renkli televizyon işlemleri, SECAM (renk işlemi), televizyon*

çok işlemli video [Fr. *magnétoscope mul-*

ti-système || İng. *multi-system video recorder, multi-system VTR* || *Mehrsystemvideomagnetbantgerät* || İta. *magnetoscopio multi-sistema*] *TV/V.* Renkli televizyon işlemlerinden (PAL, SECAM, NTSC ve bunların türevleri) herhangi birinde saptanmış video kuşağının izlenebildiği video aygıtı ⊐ *NTSC (renk işlemi), PAL (renk işlemi), renkli televizyon işlemleri, SECAM renk işlemi), televizyon, video aygıtı*

çok kafalı basım aygıtı [Fr. *tireuse multitêtes* || İng. *multi-head printer*] *S.* **1.** Bir negatifin, birden çok basım aygıtı penceresinden sırayla geçerek bu pencerelerde değişik basım eşlemlerinin aynı anda gerçekleştirilmesini sağlayan basım aygıtı çeşidi. **2.** Birden çok negatifin tek bir pozitif kuşak üzerine aynı anda aktarılmasını sağlayabilen basım aygıtı çeşidi ⊐ *basım, basım aygıtı, basım eşlemi, negatif, pencere, pozitif kuşak*

çok kısa dalga kuşakları ⊐ **çok yüksek yinelenim(ler) kuşakları**

çok kısa dalga(lar) ⊐ **çok yüksek yinelenim(ler)**

çok kısa film [Fr. *film trop court* || İng. *underfootage (film, feature)* || Al. *Unterlängefilm* || İta. *film troppo corto*] *S.* Uzunluğu bir makaradan (300 m) az olan film ⊐ *kısa film, makara*

çok oluklu almaç [Fr. *récepteur multicanaux* || İng. *multi-channel television receiver* || Al. *Fernsehempfänger für mehrere Kanäle* || İta. *ricevatore multicanali*] *TV.* Değişik yinelenimlerde yayında bulunan çeşitli yayaçların yayınlarını alabilen almaç ⊐ *almaç, çok oluklu çok ölçünlü almaç, oluk, yayaç, yayın, yinelenim*

çok oluklu çok ölçünlü almaç [Fr. *récepteur multicanaux multi-standard* || İng. *multi-channel multi-standard television receiver* || Al. *Fernsehempfänger für mehrere Kanäle mit verschiedenen Fernsehnormen* || İta. *ricevitore multicanali multi-standardi*] *TV.* Değişik oluklardaki, değişik ölçünlerdeki yayınları izleyebilen almaç ⊐ *almaç, çok oluklu almaç, çok ölçünlü almaç, oluk, yayın ölçünleri*

çok ölçünlü almaç [E.t. *çok normlu alıcı* || Fr. *récepteur multi-standard* || İng. *multi-standard televsion receiver* || Al. *Fernsehempfänger mit veschiedenen Fernsehnormen* || İta. *ricevitore multistandard*] *TV.* Değişik yayın ölçünlerindeki vericilerin yayınlarını izleyebilen almaç. Özellikle çevrel yayaçların yayınlarının izlenmesinde ve gezilerde bu çeşit almaçlar önem kazanır ⊐ *almaç, çevrel yayaç, verici, yayaç, yayın, yayın ölçünleri*

çok resimli işlem [İng. *multi-image (process), multiple image (proces)*] *S.* Tek bir kuşak[1] üzerindeki bir çerçeve içine sığdırılmış birden çok resmin tek görüntülüğe yansıtılması işlemi. Bu işlemde genellikle 65 mm ya da 70 mm'lik film kullanılır ve tek çerçeveye bir düzine kadar resim alınabilir. Bu resimler çerçeve içinde soldan sağa ve yukarıdan aşağıya istenildiği gibi sıralanabilir ⊐ *65 mm'lik film, çerçeve, çok görüntülüklü işlem, görüntülük, görüntülük duvarı, kuşak[1], resim, 70 mm'lik film*

çok salonlu (sinema) [Fr. *multisalles, complexes* || İng. *cineplex, multiplex (cinema), 'plexes*] *S.* Aynı çatı altında bir arada bulunan, genellikle büyük sinema salonlarının bölünmesinden oluşan iki ya da daha çok sinema salonu

topluluğu. Sayıları kimileyin bir düzineye dek çıkar. Bu sinemalar aynı anda değişik filmler sunduğundan, koltuk sayısı çok olmadığından izleyici çekerek tam dolulukla ve tutumlu çalışmayı sağlar. İlk kez 1970'lerde ABD'de ortaya çıkan çok salonlu sinemaların başarısı, bunların dünya ölçeğinde yayılmasını sağladı. Günümüzde bu tür sinemalar, genellikle büyük alışveriş merkezlerinde yer almalarının yanı sıra, içlerinde lokantalar, kafeler, barlar, Internet erişimleri de bulundurmaktadır ⊏ *film, Internet, izleyici, koltuk sayısı*

çok sert [E.t. *çok kontrast* ‖ Fr. *trop contrast* ‖ İng. *too contrasty, too hard, "soot and whitewash"* (a.) ‖ Al. *zu kontrastreich, zu hart, knochig* ‖ İta. *troppo contrasto, durezza*] *S/TV.* Görüntünün karanlık ve aydınlık bölümleri arasındaki oranın çok olması durumu. Bu durumda karanlık ve aydınlık bölümler birbirinden keskin çizgilerle ayrılır ⊏ *aşırı sert, görüntü, sertlik*

çoksesli kurgu ⊏ **üsttitremsel kurgu**

çok uzun film [Fr. *film trop long* ‖ İng. *overfootage, overfootage film, overfootage feature* ‖ İta. *film troppo lungo*] *S.* Uzunluğu 3500 m'nin üstündeki film ⊏ *uzun film*

çok yollu ses [Fr. *piste sonore multiple* ‖ İng. *multitrack sound* ‖ Al. *Mehrtonspur*] *S.* Seste üçboyutluluğu sağlamak için, değişik yükselteç ve sesyayar dizgesiyle verilmek üzere sesin ses kuşağında birden çok ses yolu üzerine alınması ya da bir ses aygıtının saptama[2] ve okumada[3] birden çok ses yoluna ulaşabilmesi durumu. Örneğin CinemaScope işleminde film üzerinde dört ayrı mıknatıslı ses yolu; 70 mm'lik filmlerde altı mıknatıslı ses yolu bulunur. Cinerama'da ayrı bir 35 mm'lik mıknatıslı kuşak üzerinde yedi ses yolu yer alır ⊏ *CinemaScope, Cinerama, mıknatıslı kuşak, mıknatıslı ses yolu, sesyayar, üçboyutlu ses, 70 mm'lik film, yükselteç*

çokyönlüler [İng. *hyphenates*] *S/TV/V.* Sinema, televizyon, video alanında herhangi bir yapıtın gerçekleştirilmesinde birden çok görevi, işlevi üstlenen kişiler için kullanılan sözcük. Bunlar görevleri arasına bir birleştirme çizgisi (kısa çizgi: -, İngilizcede hyphenate) konularak belirtildiğinden, İngiliz argosunda "hyphenates" olarak adlandırılırlar: yapımcı-yönetmen, yönetmen-oyunluk yazarı, yapımcı-yönetmen-oyunluk yazarı, yönetmen-alıcı yönetmeni, oyuncu-yönetmen-yapımcı vb ⊏ *alıcı yönetmeni, oyuncu, oyunluk yazarı, sinema, televizyon, video, yapımcı, yönetmen*

çok yüksek gerilim [E.t. *çok yüksek tansiyon, çok yüksek voltaj* ‖ Fr. *très hautes tension* ‖ İng. *very high tension (voltage)* ‖ Al. *Höchstspannung* ‖ İta. *altissima tensione*] *TV.* Almaç ışıtaçlarının artıucuna uygulanan binlerce voltluk (15.000-20.000 volt) gerilim[2] ⊏ *almaç ışıtacı, artıuç, gerilim[2], yüksek gerilim*

çok yüksek yinelenim(ler), ÇYY, çok kısa dalga(lar), ÇKD [E.t. *ultra kısa dalga, çok yüksek frekans* ‖ Fr. *ondes métriques, OM, très hautes fréquences, ondes ultra-courtes, HF* ‖ İng. *very high frequency, VHF, ultrashort wave* ‖ Al. *sehr hohe Frequenz, Meterwellenfrequenz, VHF, Ultrakurtzwelle, UKW* ‖ İta. *altissima frequenza, VHF*] *TV.* 30 MHz ile 300 MHz arasındaki yinelenimler ya da uzunluğu 10 m ile 1 m arasındaki dalgalar. Televizyonda, yinelenim değiştirimli radyo yayınlarında, üç-

boyutlu ses radyo yayınlarında, radarda kullanılır. Televizyonda "C" ile gösterilen E2 - E12 arasındaki kuşakları kapsar ☐ *dalga, üçboyutlu ses, yayın, yinelenim, yinelenim değiştirimi*

çok yüksek yinelenim(ler) (ÇYY) dalgalığı yuvası [Fr. *prise pour antenne VHF* ‖ İng. *socket for VHF aerial* (ABD: *antenna)* ‖ Al. *Anchluss für VHF-Antenne* ‖ İta. *presa per antenna VHF*] *TV.* Almaçta çok yüksek yinelenim kuşaklarındaki yayınları izlemek için buna özgü dalgalığın ucunun sokulduğu yuva ☐ *almaç, çok yüksek yinelenim(ler), çok yüksek yinelenim kuşakları, dalgalık yuvası, yayın, yuva*

çok yüksek yinelenim(ler) kuşakları, çok kısa dalga kuşakları [E.t. *VHF frekans bantları, çok yüksek frekans bantları* ‖ Fr. *bandes VHF* ‖ İng. *VHF bands* ‖ Al. *UKW-Bänder, Ultrakurtzwellenbereich* ‖ İta. *bandi VHF*] *TV.* Çok yüksek yinelenimlerin televizyon yayını için bölündüğü kümeler. I., II., III. kuşaklar ÇYF'de yer alır ☐ *çok yüksek yinelenim(ler), Kuşak I, Kuşak II, Kuşak III*

çok yüksek yinelenim(ler) seçici [Fr. *sélecteur* VHF ‖ İng. *selector VHF, tuner* VHF ‖ Al. *UKW-Kanalwähler* ‖ İta. *selettore VHF*] *TV.* Almaçta ÇYY'deki kanalların ayarında kullanılan seçici. Ayrı bir dalgalığı ve dalgalık girişi bulunur ☐ *almaç, çok yüksek yinelenim(ler), dalgalık, dalgalık girişi, oluk, seçici*

çözüm [E.t. *çözülüş* ‖ Fr. *dénouement* ‖ İng. "*dénouement*," *denouement, ending* ‖ Al. "*dénouement*," *Lösung (des Knotens)* ‖ İta. "*dénouement*"] *S/TV/V.* Bir öykülü filmde, bir televizyon oyununda, videoda olgunun bir noktada düğümlenen birikimini, olayların doğal akışı içinde sonuca ulaştıran bölüm. Düğümden sonra gelir ☐ *düğüm, öykülü film, televizyon oyunu*

çözümleme göstericisi [Fr. *appareil de projection pour analyse* ‖ İng. *analytic projector* ‖ Al. *Filmprojektor für Analyse* ‖ İta. *apparecchio da proiezione per analisi*] *S.* Bir filmin gösterimi sırasında istenilen resim üzerinde durdurulabilen gösterici. Bu durumda görüntülükte dondurulmuş resim belirir ve bu göstericinin özel yapısından dolayı film yanmaksızın istenildiği sürece izlenebilir. Bu çeşit göstericilerde ayrıca film geriye sarılarak istenilen bölüm defalarca izlenebildiği gibi, aygıtın devinimi yavaşlatılmış ya da hızlandırılmış olarak vermesi de sağlanabilir. Sinema öğretiminde, özellikle çekim çözümlemesinde kullanılır ☐ *çekim çözümlemesi, dondurulmuş resim, gösterici, gösterim, resim*

çözümleyici kurgu [Fr. *montage analytique* ‖ İng. *analytic editing* ‖ Al. *analytische Montage* ‖ İta. *montaggio analitico*] *S.* Görünçlüğün çok kısa çekimlere bölünmesi; görünçlüğün bütün ayrıntılarının verilmesi; olgunun en ufak parçalarının ortaya konması biçimindeki kurgu. Böylelikle anlatılacak, üzerine dikkat çekilecek her şey, yorumu sinemacının eliyle gerçekleştirilerek önceden hazırlanmış biçimde izleyiciye sunulur Bireşimci kurgu'nun karşıtı ☐ *çekim, görünçlük, kurgu, bireşimci kurgu, çekim, olgu*

çözünürlük ☐ **seçme gücü**

çukurlaşma [İng. *dishing*] *S.* Bir film kangalının genellikle çok gevşek ki-

mileyin de çok sıkı sarılmasından doğan durum. Bu durumda kangalın özeğinde bir çukurlaşma oluşur ve en ufak bir dikkatsizlikte kangal buradan dağılır; filmin yeniden sarılması gerekir ☐ *film, kangal, sarma*

ÇYY ☐ çok yüksek yinelenim(ler)

D

D1 [Fr. *D1* || İng. *D1* || Al. *D1* || İta. *D1*] *V.* ¾ parmak (19 mm) genişliğinde, bileşen imli, sayısal video kuşağı boyu. D2 ile D3'e göre daha gelişmiş, dolayısıyla daha pahalı olan D1 kuşağı bilgileri bir değil üç ayrı düzgülenmiş im[1] kullanarak saptar; böylelikle saptama[2] ve okumada, kaynak imi çok doğru yansıtır. Bu özelliklerinden dolayı D1, etkilerde ve çizilerde yeğlenen bir kuşaktır. Ancak gerek kurguda gerekse çoğaltımda özel elektronik araç gereç gerektirir □ *bileşen im[1], bilgi, boy, çizi, çoğaltım, D2, D3, düzgüleme, etkiler, im[1], kurgu, okuma[3], saptama[2], video kuşağı*

D2 [Fr. *D2* || İng. *D2* || Al. *D2* || İta. *D2*] *V.* ¾ parmak (19 mm) genişliğinde, bileşik imli, sayısal video kuşağı boyu. Bu kuşak[1] renkle ilgili bilgiyi düzgülenmiş tek imde biriktirir; bundan dolayı D1'den daha ucuzdur. Ayrıca, D1'in en çok kuşak[1] uzunluğu, D1'inkini aşar. D2, kurguda, çoğaltımda ve yayında en çok yeğlenen boydur. Kendisinden çok sayıda eşlem çıkarılsa da, im[1] bakımından göze çarpar bir kayıp görülmez; yine de D1 denli nitelikli değildir□ *bileşik im[1], bilgi, boy, çoğaltım, D1, D2-MAC, D3, düzgüleme, eşlem, im[1], kurgu, MAC, renk, sayısal, video kuşağı*

D2-MAC, D2MAC/PACQUET [Fr. *D2-MAC* || İng. *D2-MAC* || Al. *D2-MAC* || İta. *D2-MAC* || Buradaki "D2" "duobinaire" = çift ikili anlamına gelir] *TV.* YSTV'ye geçişteki geçici dönemde uygulanmak için, üzerinde anlaşmaya varılan MAC ölçününün geliştirilmişi. Bu dizge için, bütün yayın araçlarıyla (uydular, telsiz bağlantıları, kablo ağları) bağdaşır evrensel bir ölçün bulunması; bu ölçünün yinelenimlerde ya da kuşak genişliklerinde savurganlığa, bilgi yitimine yol açmaması gerekiyordu. D2-MAC dizgesi bunu sağladı. SECAM, PAL, NTSC gibi renkli televizyon dizgelerinde bütün bilgiler aynı anda aktarılır. D2-MAC ise bu bilgileri birbiri ardından, almaşık biçimde aktaran yeni bir düzgüleme biçimidir; böylelikle bileşik ime özgü olan bütün nitelik yitimlerinin önü alınır. D2-MAC'ta ses nitelikliliği çok gelişerek, tıkız tekerin ses niteliğine ulaştı; ayrıca üçboyutlu oldu. Her izlence için sekiz ses oluğu kullanılmaktadır. Böylelikle istenilen dil (İngilizce, Almanca, Fransızca, Felemenkçe vb) seçilebilmektedir. Ayrıca öbür bilgilere (örneğin altyazılara, yazı görüntülemeye) de yer kalmaktadır. Görüntü de geleneksel televizyon görüntüsüne göre % 50 oranında daha seçiktir. Renkler daha seçik, daha belirgindir. Eksiksiz bir televizyon görüntüsü 520.625 noktadan oluşur. PAL ile SECAM'da görüntü 275.00 noktayı ancak aşar. NTSC'deyse 180.000 noktadır. Oysa 70 mm'lik bir sinema filminde 2.000.000 nokta[2] bulunur. D2-MAC ise, SECAM ile PAL için fazladan 80.000, NTSC için fazladan 50.00 nokta[2] sağlar. 1987 kasımında Almanya üzerinde atılan TV-SAT uydusu, bu yayın dizgesiyle yayına başladı. 1988 ekiminde de Fransa'nın fırlattığı yayın uydusu TDF1, bu dizgeyle yayına girdi. Öte yandan, kullanılmakta olan almaçlar bu dizgeyle kolaylıkla bağdaşır. Gerekli olanlar yalnızca küçük bir çanak dalga-

lık ile uydu için bir oluk seçicidir. Bu esnek dizge, imleri uydu ya da kabloyla aktarabilir. D2-MAC dizgesi, aynı zamanda, EUREKA'nın 1990'lı yıllar için öngördüğü Avrupa YSTV tasarısı için bir çıkış noktası olma özelliği taşımaktadır ⌐ *altyazılama, bağdaşır, bileşik im, bilgi, çanak dalgalık, D1, D2, D3, düzgüleme, görüntü, kablo, kablolu televizyon, kuşak genişliği, MAC, nokta*^{2}*, NTSC (renk işlemi), oluk seçici, ölçün, PAL (renk işlemi), renk, SECAM (renk işlemi), seçik, ses oluğu, telsiz bağlantısı, tıkız teker, uydu, üçboyutlu, yayın, yayın uydusu, yazı görüntüleme, 70 mm'lik film, yinelenim, YSTV*

D2-MAC/PACQUET ⌐ **D2-MAC**

D3 [Fr. *D3* || İng. *D3* || Al. *D3* || İta. *D3*] *V.* ½ parmak (12,5 mm) genişliğinde, bileşen imli, sayısal video kuşağı boyu. Panasonic'ın geliştirdiği bu boy, ¾ parmak (19 mm) genişliğindeki D1 ile D2 boylarına bir seçenek olarak ortaya sürülmüştür. Gerek D2 boyundaki video kuşağıyla bağdaşması, gerek öbür sayısal video kuşaklarındaki gibi dört ses oluğu bulunması, üstelik öbürlerine göre çok daha ucuz oluşundan dolayı gittikçe aranan bir sayısal video kuşağı olmuştur ⌐ *bağdaşırlık, bileşen im*^{1}*, D1, D2, sayısal, ses oluğu, video kuşağı*

da ⌐ **dakikada ayak**

dadacılık [E.t. *dadaizm* || Fr. *dadaïsme* || İng. *dadaism* || Al. *Dadaismus* || İta. *dadaismo*] *S.* İlk Dünya Savaşı içinde ve sonrasında, savaşın getirdiği yıkımlara karşı bir tavırla resim, yazın, müzik, tiyatro, sinema, fotoğraf alanında ortaya çıkan akım. Romen kökenli Fransız ozanı Tristan Tzara, Alman yazarı Hugo Ball ile Fransız ressamı Jean Arp tarafından 1916'da yayımlanan bir bildiriyle Zürih'te (İsviçre) ortaya çıkmış; çeşitli Avrupa başkentlerine ve New York'a yayılmış; sonunda gerçeküstücülükle birleşmiştir. Batı ekinini, estetik ve toplumsal değerlerini yadsıyan dadacılar, çoğunlukla anlaşılmaz ya da güç anlaşılır, okurları, izleyicileri şaşırtıcı, şoka uğratıcın yöntemlere başvurmuşlardır. Sinema alanında, daha sonraları çoğu gerçeküstücülük akımına katılmış olan, Viking Eggeling, Hans Richter, Francis Picabia, René Clair, Man Ray, Marcel Duchamp, Fernand Leger, Dudley Murphy gibi sanatçılarla temsil edilen dadacılık akımı, nesneleri, varlıkları, kişileri gerçek çevrelerinden soyutlayan, herhangi bir öyküye bağlı olmayan, mantıkdışılığa başvuran, ozansılığın ağır bastığı yapıtlar vermiştir ⌐ *gerçeküstücülük*

dağcılık filmi [Fr. *film de montagne, film sur l'alpinisme* || İng. *mountain film* || Al. *Bergfilm* || İta. *film di montagna*] *S.* **1.** Belgesel olarak ya da öykülü filmin temel dram öğesi olarak dağı ve dağcılığı konu alan film çeşidi. **2.** Hitler'den önceki Almanya'da Weimar Cumhuriyeti sırasında Yerbilimci Arnold Fanck'ın Almanya'ya özgü bir film türü olarak başlattığı akım. Almanya'nın dağlık bölgesinde çevrilen bu filmler, konularının örgüsü bakımından bir çeşit "kovboy filmi" yapısında ele alınıyordu. Fanck ve çalışma arkadaşları Leni Riefenstahl, Luis Trenker bu çalışmaları Nazi Almanyası döneminde de sürdürdüler ⌐ *belgesel film, öykülü film*

dağılım, ışık dağılımı [E.t. *dispersiyon, dağılma, ışık serpinmesi* || Fr. *dispersion de lumière* || İng. *dispersion of light* || Al. *Lichtstruung* || İta. *dispersione*] *S/TV/V.* Beyaz ışığın bir mercekten ya da bir üçgen biçmeden geçer-

ken, kırılım göstergeleri değişik olan renklerin değişik açılarda kırılarak dağılması ☐ *biçme, ışık, kırılım, kırılım göstergesi, mercek*

dağılır bezem [Fr. *décor (de plateau) qui s'effondrer, "breakaway"* || İng. *breakaway (scenery, props)* || Al. *Trickdekor, "breakaway"* || İta. *scenografia destinato a crollare, "breakaway"*] *S/TV/V.* Ufak bir baskıyla kırılıp dağılan bezem, bezem parçaları, donatım. Özellikle kavga, dövüş görünçlüklerinde oyuncuların yaralanmaması için bu çeşit bezem ve donatım kullanılır: Hafif, kolay parçalanır gereçten yapılan masa, iskemleler; dağılır yoğruk gereçten yapılma camlar, şişeler vb ☐ *bezem, donatım, görünçlük*

dağınık aydınlatma [Fr. *éclairage en lumière d'ambiance, éclairage ambiant* || İng. *ambient lighting* || Al. *atmosphärische Beleuchtung* || İta. *illuminazione ambientale, illuminazione generale*] *S/TV/V.* Görünçlüğün dağınık ışıkla aydınlatılması ☐ *aydınlatma, dağınık ışık*

dağınık ışık [Fr. *lumière d'ambiance* || İng. *broad (light), ambient light, atmospheric light* || Al. *atmosphärisches Licht, Raumlicht, Umgebungs-licht* || İta. *luce ambientale*] *S/TV/V.* Bir görünçlüğün aydınlatılmasında görünçlüğe eşit ölçüde dağılan, görünçlüğün genel aydınlanmasını sağlayan ışık. Işık-gölge ayırımları keskin olmayan, yumuşak, genel bir aydınlatma sağlar ☐ *aydınlatma, dağınık aydınlatma, görünçlük, ışık*

dağıtıcı [Fr. *ambiance, lampe d'ambiance, projecteur 750 W, bol, "scoop"* || İng. *single broad light, filler lantern, fill-in light, scoop* || Al. *Weichstrahler, Fernsehtluter, Aufheller* || İta. *luce di ambiente, filtro*] *S/TV.* Dağınık ışık kaynağı olarak kullanılan 750 W gücünde, dördül biçiminde, içi beyaza boyanmış maden bir kutudan oluşan ışıtaç ☐ *dağınık ışık, ışıtaç*

dağıtım, işletme [E.t. *tevzi, distribüsyon* || Fr. *distribution* || İng. *distribution, renting, release, film release* || Al. *Verleih, Filmverleih, Auswertung* || İta. *distribuzione, noleggio*] *S/TV/V.* **1.** (Genel anlamda) Herhangi bir sinema, televizyon ya da video ürününün sinemalar, televizyon ağları, kablolar, video kutucukları biçiminde tüketiciye ulaştırılması işi. Satış, kiralama, abone, işletme hakkının belirli süre için verilmesi gibi değişik biçimlerde gerçekleştirilir *S.* **2.** Sinema işleyiminin başlıca üç kolundan biri. Yapımcılar ile oynatımcılar arasında aracılık yapan bu kol, oynatımcılara kiralamak üzere bir filmin dağıtım hakkını belirli bir süre için yapımcıdan satın alarak çalışır. **3.** Filmin yapımcıdan alınarak oynatımcıya kiralanması işi. ☐ *dağıtımcı, dağıtımevi, dağıtım hakkı, kiralama, oynatım, oynatımcı , yapım, yapımcı*

dağıtım bölgesi, işletme bölgesi [Fr *region (cinématographique)* || İng. *territory* || Al. *Länder, Verleihbezirk, Filmverleihbezirk* || İta. *regione*] *S.* Bir ülkenin dağıtım yönünden ayrıldığı belli başlı bölümlerden her biri. Coğrafya durumuna, nüfusuna, sinemalarının sayısına ve dağılımına, film başına getirebildiği ortalama gelire göre her bölge ayrı özellikler gösterir; bundan dolayı da dağıtım yönünden belirli bir önem taşır. Örneğin, Türkiye genellikle şu altı dağıtım bölgesine ayrılmıştır: İstanbul (Marmara, Trakya), İzmir (Ege), Adana (Güney ve Güneydoğu Anadolu), Sam-

sun (Doğu Karadeniz), Zonguldak (Batı Karadeniz), Ankara (Orta Anadolu) ☐ *dağıtım*

dağıtımcı, işletmeci [E.t. *sinema komisyoncusu, sinema acentesi, distribütör* || Fr. *distributeur, loueur de film* || İng. *distributor, renter, releaser* || Al. *Verleiher, Filmverleiher, Verleihgeschaftführer, Verleihdirektor, Verleihchef* || İta. *distributore, noleggiatore*] *S.* Dağıtım işiyle uğraşan kimse ☐ *dağıtım*

dağıtım eşlemi, işletme eşlemi [Fr. *copie de distribution (d'exploitation)* || İng. *release, release print, distribution print, distributing print, general release print, final print* || Al. *Verleihtopie* || İta. *copia di noleggio (di sfruttamento, di distribuzione)*] *S.* Dağıtımcıların gösterim için hazırlattıkları pozitif eşlem. Bu eşlemler genellikle ara negatifinden ya da renkli evrilir ara negatifinden çıkarılır. Televizyondaki film yayınları içinse, film önce video kuşağına aktarılır, sonra yayına verilir. Televizyonda yayınlanmak üzere video kuşağına aktarılan bu eşleme, yayın eşlemi denir ☐ *ara negatifi, dağıtım, dağıtımcı, eşlem, gösterim, pozitif eşlem, renkli evrilir ara negatifi, video kuşağı, yayın eşlemi*

dağıtımevi [Fr. *maison de distribution* || İng. *distribution company, distribution agency, renting company, renting agency* || Al. *Verleihfirma, Filmwerleihfirma, Verleihunternehmen, Film verleihunternehmen, Verwertungsgesellschaft* || İta. *casa di distribuzione, casa di noleggio, agenzia di distribuzione*] *S.* Dağıtım işiyle uğraşmak üzere kurulmuş ortaklık *dağıtım*

dağıtım hakkı, işletme hakkı [E.t. *tevzi ve işletilme hakkı* || Fr. *droits de distribution, droits d'exploitation* || İng. *distribution rights* || Al. *Auswertungsrechte, Verwertungsrecht, Verleihrechte* || İta. *diritti di distribuzione*] *S.* Bir filmin dağıtım işiyle ilgili haklar. Filmi dağıtıp işletme hakkı ☐ *dağıtım*

dağıtım kutusu [E.t. *dağıtıcı* || Fr. *boîte de jonction* || İng. *junction boxe* || Al. *Abzweigdose, Anschlussdose*] *TV.* Ortak dalgalıktan bütün almaçlara dalgalık bağlantısı sağlayan aygıt ☐ *almaç, dalgalık, ortak dalgalık*

dağıtımlık, güç dağıtımlığı [E.t. *tevzi tablosu, aydınlatma dağıtım tablosu, dağıtım tablosu, güç dağıtım tablosu* || Fr. *tableau de distribution (électrique), panneau de distribution* || İng. *distribution board, distribution panel* || Al. *Schaltтafel, Schaftbrett, Verteiler, Verteilertabel, Rangieffeld*] *S/TV.* İşliklerde bütün ışık kaynaklarına ayrı ayrı akım ulaştırmaya yarayan tablo ☐ *akım, ışık kaynağı, işlik*

dağıtım sözleşmesi, işletme sözleşmesi [E.t. *işletme mukavelesi* || Fr. *contrat de distribution, contrat d'exploitation* || İng. *distribution contract* || Al. *Verleihvertrag, Filmwerleihvertrag, Verwertungsvertrag* || İta. *contratto di distribuzione*] *S.* Bir filmin dağıtım hakkını sağlayan sözleşme ☐ *dağıtım, dağıtım hakkı*

dağıtım süresi, işletme süresi [Fr. *durée d'exploitation, periode d'exploitation* || İng. *exhibiton period, time on circuit* || Al. *Verwertungszeit* || İta. *durato di distribuzione*] *S.* Bir filmin piyasaya sürülüşünden başlayıp piyasadan çekilişine dek geçen süre. Dağıtımcıya verilen dağıtım hakkının süresi. Genellikle beş yıldan on yıla dek değişir *dağıtım, dağıtımcı, dağıtım hakkı*

dağıtım yükselteci [İng. *distribution*

amplifier, DA || Al. *Verteilerverstärker*] *S/TV/V.* Ses ve resim imlerini güçlendiren yükselteç. Bu çeşit yükselteçler genellikle tek bir kaynaktaki birçok çıktı için kullanılır ☐ *im', resim imi, ses imi, yükselteç*

dağıtmak, işletmek [Fr. *distribuer, mettre en distribution* || İng. *distribute, rent, release* || Al. *verleihen* || İt. *distribuere, mettere in distribuzione, noleggiare*] *S.* Bir filmin dağıtılması eylemi ☐ *dağıtım*

dakikada ayak', da [E.t. *dakikada fit* || Fr. *pieds par minute* || İng. *feet per minute, fpm* || Al. *Fuß pro Minute* || İta. *piedi per minuto*] *S/TV/V.* Herhangi bir gerecin herhangi bir noktadan saniyede kaç ayak' geçtiğini gösteren birim ☐ *ayak'*

dakikada dönüş, dd [İng. *revolutions per minute, rpm* || İta. *giri al minuto*] *S/TV/V/BS.* Herhangi bir aygıtın ya da aygıt parçasının dönüş hızının ölçününde kullanılan birim; 1 dakikadaki dönüş sayısı ☐ *saniyede dönüş*

dakikalama [Fr. *minutage, préminutage* || İng. *timing* || Al. *Laufzeit, Zeitaufnahme "Timing"* || İta. *calcolo del tempo*] *S/TV.* Tamamlanmış bir filmin ya da televizyon izlencesinin kaç dakika tutacağını kestirmek için çevirim oyunluğu üzerinde çekimlerin uzunluğunu hesaplama ☐ *çekim uzunluğu çevirim oyunluğu, film, geri dakikalama, izlence*

dakikalamak [Fr. *minuter, chronométrer* || İng. *minute, time* || Al. *abstoppen* || İta. *calcolare i tempi, cronometrare*] *S/TV.* Dakikalama eylemi ☐ *dakikalama*

dalga [E.t. *mevce* || Fr. *onde* || İng. *wave* || Al. *Welle* || İta. *onda*] *S/TV/V.* Bir ortamda ya da uzayda parçacıkların esnek kıpırdanmalarına yol açan dönemsel olay ya da sıcaklık, basınç, elektromıknatıs alan gücü, elektrik gücü gibi fiziksel niceliklerde dönemsel değişiklik ☐ *elektromıknatıs alan, elektromıknatıs dalgalar, elektromıknatıs izge, ışık dalgası, radyo dalgası, ses dalgası*

dalga biçimi [Fr. *forme d'onde* || İng. *wave form* || Al. *Wellenform* || İta. *forma d'onda*] *S/TV/V.* **1.** Bir dalganın dönemsel niceliği ile zaman arasındaki bağıntısına göre çiziyle gösterilen biçimi **2.** Elektronik bakaçta görüntünün ayarında yararlanılan bölüm ☐ *dalga*

dalga değiştirimi ☐ **değiştirim**

dalga etkisi [Fr. *effet de vagues* || İng. *wave effect* || Al. *Welleneffekt* || İta. *effetto d'onde*] *S/TV/V.* Görünçlükte dalga görüntüsü sağlayan etki. Dalga makinesiyle sağlanır ☐ *dalgalanma, dalga makinesi*

dalga genliği [Fr. *amplitude d'un onde* || İng. *amplitude of a wave* || Al. *Wellenamplitude*] *S/TV.* Bir dalga devinimde, dalganın ortası ile üstü (ya da altı) arasındaki uzaklık ☐ *dalga, genlik*

dalgalanma [E.t. *mevcelenme* || Fr. *ondulations* || İng. *ripple effects* || Al. *Riffel* || İta. *effetto di increspamento d'acqua*] *S/TV/V.* Dalga etkisi sonucunda görünçlükte görülen dalgalanma görüntüsü ☐ *dalga etkisi*

dalgalı akım [E.t. *mütenavip cereyan, alternatif cereyan, alternatif akım* || Fr. *courant alternatif* || İng. *alternating current, AC* || Al. *Wechselstrom* || İta. *corrente alternata*] *S/TV/V.* Bir yönde en yüksek noktaya eriştikten sonra alçalan ve ters yönde en yüksek noktaya geçen elektrik akısı. Böylelikle oluşan çevrimler sürüp gider. Saniyedeki çev-

rim[1] sayısı yinelenimi verir. Dünyanın birçok ülkesinde, Avrupa ülkelerinde ve bu arada Türkiye'deki dalgalı akımın yinelenimi 50 Hz (220-240 v), ABD ile Kanada'daysa 60 Hz'dir (110-120 v). Kent akımları dalgalı akımdır. Doğru akım'ın karşıtı □ *akı, akım, çevrim[1], doğru akım, hertz, yinelenim*

dalgalı akım üreteci [E.t. *alternatör* || Fr. *alternateur* || İng. *alternator* || Al. *Zerhacker* || İta. *alternatore*] *S/TV.* Dalgalı elektrik akımı üreten aygıt □ *dalgalı akım, üreteç*

dalgalık, televizyon dalgalığı [E.t. *anten, televizyon anteni* || Fr. *antenne (de télévision), aérien* || İng. *aerial,* (ABD) *antenna, television aerial (*ABD: *antenna)* || Al. *Antenne, Fernsehantenne* || İta. *antenna (televisivo)*] *TV.* Resim ya da ses imlerini taşıyan elektriksel imleri elektromıknatıs dalgalar biçiminde yayan ya da böylece yayılmış olan dalgaları toplayan çeşitli yapıdaki iletken ya da iletkenler bütünü □ *almaç dalgalığı, dalga, dışarı dalgalığı, elektromıknatıs dalgalar, içeri dalgalığı, im[1], ortak dalgalık, resim imi, ses imi, verici dalgalık*

dalgalık açısı [İng. *elevation*] *TV.* Bir çanak dalgalık bir uyduya yöneltildiğinde oluşan düşey açı □ *çanak dalgalık, uydu*

dalgalık direği [E.t. *anten direği* || Fr. *mât d'antenne* || İng. *aerial* (ABD: *antenna) mast* || Al. *Antennenmast* || İta. *sostegno dell'antenna, albero dell'antenna*] *TV.* **1.** Bir verici dalgalığın geniş bir bölgeyi yayın alanına alması için üzerine yerleştirildiği, çelikten yapılma gergi telleriyle sağlamca tutturulmuş direk. Bu direklerin uzunluğu 300 m kadardır. **2.** Almaç dalgalığını oluşturan iletkeni taşımağa yarayan çelik ya da galvanizli demirden direk □ *almaç dalgalığı, dalgalık, direk, verici dalgalık, yayın alanı*

dalgalık girişi [E.t. *anten girişi* || Fr. *prise d'antenne* || İng. *aerial (*ABD: *antenna) input* || Al. *Antennenanschluss* || İta. *entrata dell'antenna*] *TV.* Almaçta dalgalık iniş kablosunun almaca girdiği nokta ve bu noktadaki içdirenç. Dalgalık girişindeki içdirenç ohm'la ölçülür ve almacın içdirenci ile iniş kablosunun içdirencinin eşit olması gerekir □ *almaç, dalgalık, içdirenç, iniş kablosu, ohm*

dalgalık gücü [E.t. *anten gücü, anten kuvveti* || Fr. *puissance d'antenne* || İng. *aerial (*ABD: *antenna) power* || Al. *Antennenleistung* || İta. *potenza dell'antenna*] *TV.* Verici ya da alıcı dalgalıkların gücü □ *alıcı dalgalık gücü, dalgalık, verici dalgalık gücü*

dalgalık güçlendirici [E.t. *anten kuvvetlendiricisi, kuvvetlendirici, amplifikatör* || Fr. *amplificateur (d'antenne)* || İng. *aerial (*ABD: *antenna) amplifier* || Al. *Antennenverstärker, Verstärker* || İta. *amplificatore (dell'antenna)*] *TV.* Dalgalık ile iniş kablosu arasına konularak almacın duyarlığını artıran aygıt, yükselteç □ *almaç, dalgalık, iniş kablosu, yükselteç*

dalgalık kablosu □ **iniş kablosu**

dalgalık kazancı [E.t. *anten kazancı* || Fr. *gain (d'antenne)* || İng. *aerial (*ABD: *antenna) gain* || Al. *Verstärkung, Antennenverstärkung, Bildsignalverstärkung, Antennengewinn* || İta. *amplificazione (dell'antenna)*] *TV.* Belirli bir dalgalığın, her yöne ışıma yapabilen ülkülsel bir dalgalığa göre güç kazancı. Dolayısıyla dalgalık kazancı, dalgalığın ölçün bir dalgalığa göre yönselliğinin ölçüsü

olur. Her yöne eşit ölçüde ışımayı gerçekleştiren bir dalgalığı yapmak olanaksız olduğundan, dalgalık kazancını basit çiftucaylıyla karşılaştırmak daha yaygındır. Örneğin basit çiftucayın dalgalık kazancı da. tüm yönlü bir dalgalığa göre 1,64'tür. Verici bir dalgalığın kazancı, bu dalgalığa belirli bir alan gücü üretmek üzere verilen gücün, aynı alan gücünü yaratabilmesi için ölçün bir dalgalığa verilen güçle karşılaştırılarak ölçülür. Almaç dalgalığının gücüyse, bu dalgalığın belirli bir alan gücünden ürettiği im[1], aynı alandan ölçün bir dalgalığın ürettiği imle karşılaştırılarak ölçülür. Genellikle bir dalgalık ne denli dar kuşaklı, ne denli iyi yöneltilmişse kazancı o oranda büyür. Bundan dolayı kazancı büyük dalgalık istenirse her oluk için ya da en fazla iki oluk için bir dalgalık kullanılmak gerekir ⁻ *çiftucay, dalgalık, dalgalık gücü, ışıma, kuşak[3], oluk, verici dalgalık*

dalgalık ucaylanması ⁻ **ucaylanma**

dalgalık uzunluğu [E.t. *anten uzunluğu* || Fr. *longueur d'antenne* || İng. *aerial (*ABD: *antenna) length* || Al. *Antennenlänge* || İta. *lunghezza dell'antenna*] *TV.* Bir televizyon dalgalığının temel parçası olan çiftucaylı dalgalığın uzunluğu. Yaklaşık olarak, alınan imlerin dalga uzunluğunun yarısına eşittir ⁻ *çiftucaylı dalgalık, dalgalık, dalga uzunluğu*

dalgalık yöneltici [E.t. *anten yöneltici, rotor, rotule* || Fr. *"Rotator," support rotatif* || İng. *rotor, Rotator* || Al. *"Rotator"* || İta. *"Rotator"*] *TV.* Ters yönde bulunan iki vericinin yayınını izlemek ya da güçsüz bir vericinin yiten yayınını bulmak için almacın yanına yerleştirilen ve damdaki almaç dalgalığını istenilen yöne çeviren aygıt ⁻ *almaç dalgalığı, verici, yayın*

dalgalık yuvası [E.t. *anten yuvası* || Fr. *prise d'antenne, prise pour l'antenne* || İng. *aerial (*ABD: *antenna) socket (terminal)* || Al. *Antennensteckdose, Antennenbuchse* || İta. *presa dell'antenna, presa di antenna*] *TV.* Almaçlarda iniş kablosunun ucunun sokulduğu delik ⁻ *almaç, dalgalık girişi, iniş kablosu*

dalga makinesi [İng. *wave machine*] *S.* Düzlük çukurundaki suyun dalgalanmasını sağlayarak dalga etkisi yaratan makine ⁻ *dalga etkisi, dalgalanma, düzlük çukuru*

dalga salınımçizeri [E.t. *dalga osilografi, dalga osiloskopu* || Fr. *oscillographe "cathodique"* || İng. *waveform oscilloscope (monitor), WFO, WFM* || Al. *Oszillograph, Kathodenstrahlozilograph* || İta. *oscillografo*] *TV.* Televizyon imlerinin dalga biçiminde izlenmesini sağlayan salınımçizer. Görüntüler, renkler, eşleme düzeyleri bu salınımçizerde dalga biçiminde gösterilir. Yatay eksen (X), zamanı; düşey eksen (Y), imin genliğini belirtir ⁻ *görüntü, eşleme düzeyi, renk, salınımçizer, video imi*

dalga uzunluğu [E.t. *tulü mevç, mevce uzunluğu, mevce boyu, dalga boyu* || Fr. *longueur d'onde* || İng. *wavelength* || Al. *Wellenlänge* || İta. *lunghezza d'onda*] *S/TV.* **1.** Bir dalganın eşit evreli noktaları arasmdaki uzunluk. Örneğin bir sudaki dalgaların uzunluğu, birbirini izleyen dalga uçları arasındaki uzunluktur. Dalga uzunluğu, dalga deviniminin hızının, yinelenimine bölünmesiyle bulunur. Örneğin ışığın hızı saniyede 300.000 km olduğundan, elektromıknatıs ışınımın dalga uzunluğu, bu hızın yinelenime bölümüdür. Buna göre dalga uzunluğu, yinelenimle ters orantılıdır: Dalga uzunluğu arttıkça yinelenim azalır, yinelenim yükseldikçe dalga uzunluğu aza-

lır. *TV.* **2.** Bir elektromıknatıs dalganın birbirini izleyen iki uç noktasının metreyle belirtilen uzunluğu. Bir verici dalgalığın ürettiği, birbirini izleyen iki elektromıknatıs dalga arasındaki uzunluk ☐ *dalga, dalga uzunluğu, elektromıknatıs dalga, elektromıknatıs izge, yinelenim, hız, ışık dalgası, radyo dalgası, ses dalgası, televizyon dalgası*

dallanma [Fr. *ramification* || İng. *branching* || Al. *Verzweigung* || İta. *ramificazione*] *S/TV/V/BS.* Etkileşimli çalışmalarda, kullanıcıya sunulan değişik seçeneklerin dallar biçiminde gösterilmesi. Kullanıcının öykünün hangi yönde dallanacağına karar vereceği noktalara düğüm noktası denir. Her düğüm noktasında iki üç seçenek yer alır ☐ *düğüm noktası, etkileşimli, kullanıcı, öykü*

damalı basım [E.t. *satranç tahtası tekniği* || İng. *checkerboard printing* || Al. *Nachschneiden*] *S.* 16 mm'lik filmlerde filmin A, B basımı için hazırlanmasında temel yöntem: 16 mm'lik filmlerde çerçeve çizgisi, burada doğrudan doğruya bir yapıştırmaya olanak vermeyecek denli incedir. Böyle bir yapıştırma yapılırsa, negatif kesiminde ve bundan çıkarılacak eşlemlerde, dolayısıyla gösterimde belli olur. Bundan dolayı filmin bütün çekimleri tekler A, çiftler B kangalına ayrılarak sarılır. Her iki kangaldaki çekimlerin arası öbür kangaldaki çekimin uzunluğuna eşit siyah kılavuzla kapatılır. Yapıştırma, çerçeve çizgisi üzerinde ve siyah kılavuz yönünde olur; böylelikle ek yeri her vakit siyah kılavuz üzerine taştığından basımda eşlem üzerinde görülmez. Bundan dolayı damalı basım. görünmez eklerin yapılmasında kullanılır ☐ *A, B basımı, A, B makaraları, basım, çekim, çerçeve çizgisi, çerçeve çizgisi yapıştırması, ek yeri, kangal, siyah kılavuz*

damalı dizileme [İng. *checkerboard assembly, checkerboarding*] *V.* Videodaki son kurgu sırasında, herhangi bir kaynaktan sağlanan çekimlerin, başka bir kaynaktan sağlanan çekimlerle birlikte, kurgu karar dizelgesindeki kesin yerini almadan önce video kuşağına saptanması ☐ *çekim, kurgu, kurgu karar dizelgesi, kuşak[1], son kurgu, video*

damalı kurgu [İng. *checkerboard cutting*] *S.* 16 mm'lik negatif filmde A, B dizilemesi yapılmak üzere girişilen kurgu işlemi. Bundan sonra damalı basıma geçilir. Buna damalı kurgu denilmesi, A, B dizilemesi yapılırken A kangalında yer alan resme karşılık B kangalında siyah kılavuzun; B kangalında yer alan resme karşılık da A kangalında siyah kılavuzun yer almasıdır. Böylece A ve B kangalları aynı noktalarda resim - kılavuz olarak dama tahtasına benzer bir görünüş alırlar ☐ *A, B basımı, A, B dizilemesi, basım, kurgu, negatif film*

danışman [E.t. *müşavir* || Fr. *consultant, conseiller* || İng. *consultant, adviser, technical adviser* || Al. *Berater, Fachberater* || İta. *consulente*] *S/TV.* Kimi film ya da televizyon izlencelerinde, uzmanlık isteyen konularda bilgisine başvurulan kimse. Özellikle tarihsel filmlerde, yaşamöyküsel filmlerde, belgesellerde tarihsel gerçeklere uygunluk bakımından görüşüne başvurulan uzmanları anlatır. Yalnız olayların gerçeğe uygunluğu değil, çağın özellikleri (giyim kuşam, bezem, davranış vb) konusunda da görüş bildirirler ☐ *belgesel, film, izlence, tarihsel film, yaşamöyküsel film*

dans düzeni [E.t. *koregrafi, koreografi* || Fr. *chorégraphie* || İng. *choreography* ||

Al. *Choreografie* || İta. *choreografia*] *S/TV.* Bale ve çeşitli dansları bir görünçlük yapıtı olarak tasarlama, görünçlükleme; dansçıların adımlarını, devinimlerini, duruşlarını saptama □ *görünçlük, görünçlükleme*

dans düzenleyici [E.t. *koregraf, koreograf* || Fr. *chorégraphe* || İng. *choreographer* || Al. *Choreograf* || İta. *choreografo*] *S/TV.* Dans düzenini hazırlayan, gerçekleştiren kimse □ *dans düzenleme*

dans filmi [Fr. *film de danse* || İng. *dance film* || Al. *Tanzfilm* || İta. *film di danza*] *S.* Dansın, özellikle stepin büyük bir yer tuttuğu, danslarla bezenmiş, öyküsü dans üzerine kurulmuş film.

dar (açılı) ışın [Fr. *faisceau étroit* || İng. *narrow angle beam* || Al. *engel Lichtkegel, kleiner Lichtkegel* || İta. *raggio stretto*] *S/TV.* Açısı 91° - 179° olan ışın demeti. Geniş (açılı) ışın'ın karşıtı □ *geniş (açılı) ışın, ışın demeti*

dar boş film [Fr. *pellicule format réduit, pellicule sub-standard* || İng. *substandard size stock, substandard film stock, substandard stock* || Al. *Schmalrohrfilm* || İta. *pellicola formato ridotto*] *S.* Dar filmin henüz alıcıda kullanılmamış olanı □ *boş film, dar film*

dar bütçeli film [İng. *low-budget film*] *S.* Olağan tecimsel filme göre bütçesi dar tutulmuş olan film. Genellikle bağımsız yapımcıların, bağımsız yönetmenlerin filmleri çoğunlukla bu niteliktedir □ *bağımsız film, bağımsız yapımcı, bağımsız yönetmen, bütçe, tecimsel film*

dar eşlem [E.t. *dar kopya* || Fr. *copie de réduction, copie obtenue par réduction* || İng. *reduction print* || Al. *Verkleinerungskopie* || İta. *copia ridotta, copia in formato ridotto*] *S.* Küçültme yoluyla, daha geniş bir filmden sağlanan eşlem □ *eşlem, küçültme*

dar film [E.t. *amatör filmi* || Fr. *film réduit (substandard, étroit, format réduit), format réduit (substandard)* || İng. *substandard (film, size, gauge), narrow film, narrow-gauge (film), small film (format)* || Al. *Schmalfilm, Schmalfilmformat, Kleinfilm* || İta. *formato ridotto (substandard), film a passo ridotto (a formato ridotto)*] *S.* Eni, ölçün filmin eninden (35 mm) az olan film. En çok kullanılan dar filmler 16 mm, 9,5 mm, 8 mm, çift 8 mm, büyük 8 mm'dir (Türkiye'de dar film denince genellikle 16 mm'lik film anlaşılır) □ *geniş film, ölçün film*

dar film göstericisi [E.t. *dar film gösteren makine* || Fr. *projecteur pour film substandard* || İng. *substandard film projector* || Al. *Schmalfilmprojektor* || İta. *proiettore di formato ridotto*] *S.* Dar filmlerin gösteriminde kullanılan gösterici çeşidi. Film boylarına göre çeşitleri vardır □ *dar film, film, gösterici*

"darlaştır!" [E.t. *öne zoom, içeriye zoom* || Fr. *serrez!* || İng. *tighten shot!, zoom in!* || Al. *näheffahren!, zuziehen!, Gummilinse zuziehen!* || İta. *stringere (l'inquadratura)!, accorciare (la distanza)!*] *S/TV.* Yönetmenin alıcı yönetmenine alıcının yerini değiştirmeksizin daha dar açılı mercek kullanması için verdiği komut. Genellikle optik kaydırma yoluyla sağlanır. "Genişlet" komutunun karşıtı □ *alıcı[1], alıcı yönetmeni, dar açılı mercek, "genişlet!," optik kaydırma, yönetmen*

dar tarama [İng. *underscanning*] *TV.* Ev almaçlarında görünmesi istenmeyen yatay ve düşey alanları da içine alarak, resmi eksiksiz gösterme. Bir video i-

minde, evlerdeki almaçlarda görülenden daha fazla resim bilgisi bulunur. Bunlar birlikte, video iminde yer alan yatay ve düşey boşluk imleridir. Bunlar da taranmakla birlikte, almaç ışıtacının boyutuyla örtüldüğünden görünmez. Zaten denetliklerde ve kimi ev almaçlarında, resim alanını ayarlayan düzenekler bulunur. Dar taramada bu fazla bilgiler de görülebilir. Geniş taramadaysa sıradan ev almaçlarındaki bölge görülür. Geniş tarama'nın karşıtı ☐ *almaç, almaç ışıtacı, boşluk imi, dar tarama, denetlik, görüntü, görüntülük, ölçün, resim, resim bilgisi, tarama, video imi*

dayanıklılık [Fr. *stabilité* || İng. *stability, film stability* || Al. *Stabilität* || İta. *stabilità*] *S.* Filmin dış etkilere direnme niteliği ☐ *dayanıklılık sınaması*

dayanaklılık sınaması [Fr. *test de stabilité* || İng. *film stability test* || Al. *Stabilitätprobe* || İta. *prova di stabilità*] *S.* Filmin dış etkilere karşı direncini ölçmek için yapılan deneyler ☐ *dayanıklılık*

dB ☐ **desibel**

dBmetre [İng. *dB meter*] *S/TV/V.* Ses düzeyini ölçen ve desibele göre kertelenmiş aygıt ☐ *desibel, ses düzeyi*

dd ☐ **dakikada dönüş**

Debrie [Fr. *Debrie* || İng. *Debrie* || Al. *Debrie* || Al. *Debrie* || İta. *Debrie*] *S.* Bu adı taşıyan alıcıların ortak adı. 1908'de Debrie Parvo alıcısını gerçekleştiren Joseph ile oğlu André Debrie, yalnız alıcılar değil işlemelik aygıtları (basım aygıtı, sürekli açındırma aygıtı, optik basım aygıtı...), üçlü görüntülük işlemleri vb araç ve gereçleri üreten, Avrupa'nın en eski ve köklü araç ve gereç üretimliğini (Établissement Debrie) kuran kişilerdir. En tanınmış ve yaygın Debrie 1932'de üretilen Super Parvo modelidir. Özellikle sesli film çevirmek üzere tasarlanmış, tümüyle sessizlenmiş, buna karşın dönemindeki benzeri alıcılardan daha küçük ve daha hafif olan bu alıcı büyük bir tecimsel başarı kazandı. Bunun değişik tarihlerde yenilenen modelleri İkinci Dünya Savaşı sonuna dek tüm Avrupa'da ve dünyanın birçok ülkesinde en çok kullanılan alıcılardandı ☐ *alıcı[1], basım aygıtı, optik basım aygıtı, sesli film, sessizleme, sürekli açındırma aygıtı, üçlü görüntülük*

değerlendirme, film değerlendirmesi [Fr. *appréciation (cinématographique), "appraisal"* || İng. *film appreciation, appraisal* || Al. *Auszeichnung, "Appraisal," Filmbewertung* || İta. *apprezzamento (del film), valutazzione (del film), valorizzazione di film, "appraisal"*] *S.* **1.** Bir filmin çeşitli yönlerden taşıdığı özellikleri ayırt edip, çözümleyip film konusunda bir yargıya varma. Değerlendirmede genellikle üzerinde en çok noktalar filmin sinema sanatı ve uygulayımına getirdiği yenilikler, filmin bu yönden taşıdığı özgünlük; öbür filmler üzerindeki etkileri; filmin yönetmenin öbür çalışmaları arasındaki yeri; yönetmenin yapmak istedikleri ile sonuçta gerçekleştirdikleri arasındaki ilişkidir. **2.** Özellikle yetkili bir kurulca bu yolda varılmış ve nedenleriyle açıklanmış yargı.

değerlendirme kurulu [Fr. *"appraisal panel"* || İng. *apraisal panel* || Al. *Filmbewertungsstelle, Prüfungausschuß, "Appraisal Panel"* || İta. *"appraisal panel"*] *S.* Bir filmi değerlendirmekle görevlendirilmiş yetkili kimselerden oluşan kurul ☐ *değerlendirme*

değirmi çekim [İng. *arc (shot), arcing*]

S/TV/V. Alıcının içerlek ya da dışarlak bir yay çizecek biçimdeki devinimi. Bu tür çekimlerde alıcı[1], konuyu genellikle çevreleyecek biçimde saptar ☐ *alıcı[1], alıcı devinimleri, çekim, konu, saptama[1]*

değişir alanlı işlem [Fr. *procédé à densité constante, procédé à densité fixe* ‖ İng. *variable area system* ‖ Al. *konstanter Schwärzungverfahren* ‖ İta. *processo a densità costante, processo a densità fissa*] *S.* Seslendirmede değişir alanlı ses imi kullanan işlem ☐ *değişir alanlı ses imi, değişir alanlı seslendirme, seslendirme*

değişir alanlı ses imi [Fr. *piste sonore à densité fixe (à élongation variable, à densité constante, à largeur variable)* ‖ İng *variable-sound track, variable-width sound track, squeeze track, variable-area sound track* ‖ Al. *konstanter Schwärzung, schwankender Breite, Zackenschrift, Amplitudenschrift, Tonband im Zackenschrift* ‖ İta. *colonna sonora ad area variabile, traccia sonora a densità costante (ad area variabile, a densità fissa, a larghezza variabile)*] *S.* Değişik ende, saydamsız çizgilerden oluşan ses yolu. Bu ses yolunun ışık geçirirliği çizgilerin enine göre değişir ☐ *değişir alanlı işlem, değişir alanlı seslendirme, değişir yoğunluklu ses imi, ses imi, seslendirme, ses yolu*

değişir alanlı seslendirme [Fr. *enregistrement à densité fixe (à élongation variable, à densité constante)* ‖ İng. *variable-area sound recording (recording), variable width recording, fixed density recording* ‖ Al. *Zackenschriftaufzeichnung* ‖ İta. *registrazione a densità fissa (a densità costante, ad area variabile)*] *S.* Değişir alanlı işleme başvurularak yapılan seslendirme ☐ *değişir alanlı işlem, seslendirme*

değişir çerçeve [Fr. *cadre dynamique* ‖ İng. *dynamic square*] *S.* Çerçeve oranı bütün film boyunca aynı kalmayıp, görünçlüğün gereğine göre değiştirilebilen çerçeve ve bunu sağlayan düzen. Olağan çerçeve oranı 3:4'tür (1:1,33); değişir çerçeve, bu oranı isteğe göre değiştirebilen düzendir ☐ *çerçeve, çerçeve oranı, Dynamic Frame, Magnascope*

değişir hızlı alıcı [Fr. *caméra à plusieurs vitesses, appareil de prise de vues à plusieurs vitesses* ‖ İng. *multiple speed camera* ‖ İta. *camera a velocità multipla, apparecchio da presa à velocità multipla*] *S.* Çeşitli hızda çalışabilen alıcı[1] çeşidi ☐ *alıcı[1], alıcı hızı*

değişir hızlı video [Fr. *vidéo à plusieurs vitesses* ‖ İng. *variable-speed playback* ‖ İta. *video a velocità multipla*] *V.* Sesli hızından yavaş ya da hızlı çalışsa bile video resimlerini bozmadan gösterebilen video aygıtı. Bu tür video aygıtları yalnız bu iş için kullanılır ve yalnız okuma[3] işini gerçekleştirir. Değişir hızlı videoların çoğu, sesli hızının bir katı ile üç katı arasındaki hızlarda yavaş ya da hızlı çalışabilir. Sayısal tekerçalarlarsa sesli hızından -30'dan +30'a dek değişen hızlarda çalışabilir

değişir odaklı mercek [E.t. *zoom merceği, zoom mercek düzeni, foküsü değişebilen objektif, zoom objektifi* ‖ Fr. *objectif à foyer variable, (à distance focale variée, à focal variable, à distance focale variable), "zoom"* ‖ İng. *zoom, zoom lens, variable focus lens (focal length lens), varifocal lens* ‖ Al. *Transfokator, Gummilinse, Objektiv mit veränderlicher Brennweite, Multifokusobjektiv, Varioptik, Objektiv mit verstellebarer-Brennweite, Varioobjektiv, V.-*

O., linse mit veräderlicher Fokus, "Zoom," Zoom-Objektiv || İta. *obiettivo a lunghezza focale variabile, obiettivo a distanza focale variabile, obiettivo transfocale, obiettivo a fuoco variabile, lente con fuoco variabile, lente fuoco ag-giustabile, Transfocator, "zoom"*] *S/TV/V.* Çevirim sırasında odak uzunluğu (dolayısıyla büyütme gücü) belirli sınırlar içinde değişebilen mercek. Genellikle bu sınır 3:1 ve 20:1 arasında yer alır. Bu çeşit mercekler bu sınırlar içindeki odak uzunluğu olan bütün merceklerin işini görebildiği gibi, optik kaydırmayı da sağlar. 16 mm'lik alıcılar için günümüzdekilere en yakın yapıda değişir odaklı mercekler ABD'de 1947'de çıkan Zoomar ile Fransa'da 1950'de çıkan Pan-Cinor'du. 35 mm'likler için olanlar birkaç yıl sonra çıktı: Zoomar (1954), Pan-Cinor (1956). Değişir odaklı merceklerin optik kaydırma oranı 35 mm'lik filmler için günümüzde 55:1 ve daha büyüğe doğru geliştirildi. Değişmez odaklı mercek'in karşıtı ☐ *alıcı*[1]*, Angénieux, çevirim, değişmez odaklı mercek, mercek, odak uzunluğu, optik kaydırma, optik kaydırma oranı, Pancinor, Zoomar*

değişir odaklı mercek motoru [İng. *zoom lens motor*] *S/TV/V.* Değişir odaklı merceklerde merceğin düzgün ve akıcı biçimde özdevinimli kaydırmayı yapabilmesi için kullanılan ufak motor. Geliştirilmiş alıcılarda birkaç ayrı hızda çalışan motor vardır, böylelikle özdevinimli kaydırma hızı da değişir ☐ *alıcı*[1]*, değişir odaklı mercek, kaydırma, mercek, motor, optik kaydırma, özdevinimli kaydırma*

değişir örtücü [E.t. *dönen obtüratör, değişen obtüratör* || Fr. *obturateur variable (ouverture variable, secteur variable)* || İng. *variable shutter (aperture shutter), rotary disk shutter, fading shutter* || Al. *Variabelverschluß, Sektorenblende, Flügelblende, Umlaufblende* || İta. *otturatore a settori, otturatore per dissolvenza*] *S.* Olağan durumda yarım teker biçiminde olan, ancak istendiğinde tam bir teker biçimine girinceye kadarki bütün biçimleri alabilen örtücü ☐ *örtücü*

değişir yoğunluklu işlem [E.t. *değişik yoğunluklu sistem, değişen ziya kesafeti usulü* || Fr. *procédé densité variable (d'enregistrement densité variable)* || İng. *variable density system, (recording system)* || Al. *schwankender Schwarzungverfahren, konstanter Breiteverfahren, Tonband im Sprossenschrift-System* || İta. *processo a densità variabile*] *S.* Seslendirmede değişir yoğunluklu ses imi kullanan işlem ☐ *değişir yoğunluklu ses imi, değişir yoğunluklu seslendirme, seslendirme*

değişir yoğunluklu ses imi [Fr. *piste sonore densité variable* || İng. *variable-density (sound) track* || Al. *schwankender Schwarzung, konstanter Breite, Sprossenschrift, Intensitäts-schrift, Tonband im Sprossenschrift* || İta. *traccia sonora a densità variabile, pista a densità variabile, colonna sonora a densità variabile*] *S.* Aynı ende, fakat yoğunluğu değişen çizgilerden oluşan ses yolu. Bu ses yolunun ışık geçirirliği çizginin yoğunluğuna göre değişir ☐ *değişir alanlı ses imi, değişir yoğunluklu işlem, değişir yoğunluklu ses imi. değişir yoğunluklu seslendirme, ses imi, ses yolu*

değişir yoğunluklu seslendirme [Fr. *enregistrement à densité variable* || İng. *variable-density (sound) recording* || Al. *Sprossenschrift, Sprossenschriftaufzei-*

chnung || İta. *registrazione a densità variabile*] *S.* Değişir yoğunluklu işleme başvurularak yapılan seslendirme ⊐ *değişir yoğunluklu işlem, değişir yoğunluklu ses imi, seslendirme*

değişken kurgu [İng. *random access editing* || Al. *Random-Access-Montage, Random-Access-Schnitt*] *V.* Video yapım sonrası çalışmalarında kullanıcıya bir izlencenin herhangi bölümünün kurgusunu, geri kalan bölümlere bağımlı kalmaksızın gerçekleştirme olanağı veren yöntem. Bunu sağlayan aygıta değişken kurgu aygıtı denir ⊐ *değişken kurgu aygıtı, izlence, kullanıcı, kurgu, video, yapım sonrası*

değişken kurgu aygıtı [İng. *random access editing device (system)* || Al. *Random-Access-Montage-Gerät (-Verfahren), Random-Access-Schnitt-Gerät (-Verfahren)*] *V/BS.* Değişken kurgunun gerçekleştirilmesini sağlayan aygıt. Bu aygıt, genellikle, bir dizi video biriktirme aygıtının eşgüdümlü çalışmasını düzenleyen bir bilgisayardan oluşur. Video kuşağının kurgulu evirimi gerçekleştirilip dağıtıma hazır bir eşlemi ortaya çıkıncaya dek, kurgucunun kurgu konusunda verdiği kararlar bir çizelge olarak bilgisayarın belleğine aktarılır. Böylelikle, kurgucu bu çizelgede istediği değişiklikleri yapabilir; bilgisayar da buna dayanarak, çizelgede yer alan öbür öğeleri, bu değişikliklerin her birine özdevinimli olarak uyarlar. Örneğin kurgucu herhangi bir çekimi kısaltmış, uzatmış ya da bu çekimin yerini değiştirmişse, bu değişikliklerin ilgili çekimler üzerinde yapacağı değişiklikler bilgisayarca hemen gerçekleştirilir. Değişken kurgu aygıtlarında, kurgucunun yaptığı değişiklikler sonucu ortaya çıkacak yeni durumu doğrudan görebilmesini sağlayan ön izleme kolaylığı da vardır. Değişken kurgu aygıtlarının video kuşağına ve tekere dayanan başlıca iki çeşidi vardır: Video kuşaklı olanlarda, değişken kurgu aygıtı, bir dizi video kutucuğu kullanan aygıt arasında eşgüdümü sağlar. Tekerli olanlardaysa laserle çalışan tekerler kullanılır. Bu tekerler, kuşaklılardan daha hızlı çalıştıklarından, kaynak olarak kullanılan tekerlerin sayısı da daha azdır ⊐ *bilgisayar, dağıtım, değişken kurgu, eşlem, evirim, kurgu, kurgucu, kuşak*[1]*, laser, teker, video, video kuşağı*

değişmez çekim [E.t. *sabit plan* || Fr. *plan statique (fixe), champ fixe, caméra fixe* || İng. *static shot, fixed shot (angle, camera), lock-off* || Al. *statische Aufnahme, Fix-Focus-Einstellung, feste Einstellung* || İta. *inquadratura statica, quadro fissa, campo fissa*] *S/TV/V.* Alıcının bütün çevirim boyunca açı ve görüş noktası değiştirilmeksizin olduğu yerde çalıştırılmasıyla elde edilen çekim ⊐ *açı, alıcı*[1]*, çekim, çevirim, görüş noktası*

değişmez hızlı motor [İng. *constant speed motor, governor motor*] *S.* Görüntü ile sesin ayrı kuşaklar üzerinde, ancak eşlemeli biçimde saptandığı ayrı çevirimlerde kullanılan alıcı motoru. Bu motor bütün çevirim boyunca hiç değişmeyen bir hızla çalışır ⊐ *alıcı motoru, ayrı çevirim, eşlemeli, görüntü, kuşak*[1]*, ses*

değişmez odak [E.t. *sabit objektif mihrakı, sabit mihrak* || Fr. *foyer fixe, mise au point fixe* || İng. *fixed focus* || Al. *Fix-Focus* || İta. *fuoco fisso*] *S/TV/V.* Değişmeyen tek odağa dayanan mercek dizgesi ⊐ *değişmez odaklı mercek, mercek, odak*

değişmez odaklı mercek [E.t. *sabit mihraklı objektif* || Fr. *objectif à foyer fixe (à mise au point fixe), fix-focus* || İng. *fixed focus lens, fixed focal length lens, prime lens* || Al. *Fix-Focus-Objektiv, Festobjektiv* || İta. *obiettivo a fuoco fisso*] *S/TV/V.* **1.** Duyarkata belirli uzaklıkta bulunan ve odak uzunluğu hiç değişmeyen mercek. Değişir odaklı mercek'in karşıtı. **2.** Değişmez odak temeline dayanan, odaklama düzeni bulunmayan mercek çeşidi. Daha çok özenci sinemasındaki basit, ucuz alıcılarda yer alan bu mercekler belirli bir uzaklıktan sonsuza dek her alanı aynı seçiklikte verirler ⊐ *değişir odaklı mercek, değişmez odak, duyarkat, mercek, odak, odaklama, odak uzunluğu*

değişmez uydu ⊐ **eşlemeli uydu**

değişmez yaprak [İng. *held cell*] *S.* Canlandırmada kullanılan saydam yaprakların, üzerindeki resimler değişmeyen çeşidi. Örneğin diplik olarak kullanılan saydam yapraklar genellikle bu çeşittendir: Değişmez bezemi yansıtan bu saydam yaprakların üzerindeki resim değişmez; buna karşılık bu bezemin önünde yer alan devinimi yansıtan saydam yapraklardaki resimler değişir ⊐ *bezem, diplik, resim, saydam yaprak*

değiştirgeç [E.t. *transdüktör* || Fr. *transducteur* || İng. *transducer* || Al. *Wandler, Transduktor* || İta. *"transducer"*] *S/TV/V.* Bir ya da birkaç araçtan ya da yayın dizgesinden çeşitli biçimlerdeki erkeyi alan ve bunları başka bir erke biçiminde bir ya da birkaç başka araç ya da yayın dizgesine veren aygıt. Buna göre sesyayar, sestoplar, tekerçalar... birer değiştirgeçtir ⊐ *dalga, erke, tekerçalar, sestoplar, sesyayar, yayın dizgesi*

değiştirilebilir mercek [Fr. *objectif interchangeable* || İng. *interchangeable lens* || Al. *auswechselbare Objektiv, Wechselobjektiv* || İta. *obiettivo intercambiabile*] *S/TV.* Kimi alıcılarda istenildiğinde mercek yuvasına takıp çıkarılabilen, başka bir mercekle yer değiştirebilen mercek ⊐ *alıcı[1], mercek, mercek yuvası*

değiştirim[1] [Fr. *substitution. caméra arrêtée* || İng. *substitution* || Al. *Stopptrick, Verwandlungstrick* || İta. *sostituzione*] *S.* Bir film hilesi: Alıcının çevirim sırasında durdurulması, alıcı[1] önündeki kişi ya da nesnelerin değiştirilmesi, sonra çevirimin aynı noktadan sürdürülmesi temeline dayanır. Böylece, bir çekimde yer alan kişi ya da nesneler birdenbire değişmiş, birinin yerini başkası almış olarak görünür. İlk kişi ya da nesnenin yerine başka bir kişi ya da nesne geçirilmemişse bu kez de ilk kişi ya da nesne birdenbire ortadan yok olmuş sonucu sağlanır ⊐ *alıcı[1], çekim, çevirim, hile*

değiştirim[2], dalga değiştirimi [E.t. *modülasyon* || Fr. *modulation* || İng. *modulation* || Al. *Modulation, Aussteuerung* || İta. *modulazione*] *TV.* Vericiden almaçlara gönderilen elektromıknatıs dalgaların üç özelliğinden birinde yapılan değişiklik. Buna göre bu değişiklik dalganın salınım genliğinde yapılırsa genlik değiştirimi; yinelenimde yapılırsa yinelenim değiştirimi; evresinde yapılırsa evre değiştirimi denir. Bunlardan ilki radyo ve televizyon yayınında, ikincisi radyo yayınında kullanılır. Üçüncüsü özel erekler dışında uygulamaya girmez. Bunların dışında bir de vuru düzgüsü değiştirimi vardır. Değiştirime uğrayan dalga, taşıyıcı dalgayla aktarılır. Genlik değiştiriminde, taşıyıcı dal-

ganın değiştirimci dalgayla değişikliğe uğrayan yanayına uçeğri denir. Yinelenim değiştiriminde, taşıyıcının genliği değişmez, fakat yinelenimi, değiştirimci dalgalara göre zaman zaman değişir. Değiştirimin ereği, bir dalgaya başka bir imi düzgülemektir. Değiştirim, aynı anda binlerce haberleşmeyi sağlamak, büyük erke harcamasından kaçınmak, yan yana birden çok imi birbirini etkilemeksizin göndermek için gerekli bir işlemdir □ *almaç, elektromıknatıs dalgalar, evre, evre değiştirimi, genlik, genlik değiştirimi, im[1], salınım, taşıyıcı dalga, uçeğri, VDD, verici, yinelenim, yinelim değiştirimi*

değiştirim □ **ses değiştirimi**

değiştirim bulma □ **bulma**

değiştirim bulucu □ **bulucu**

değiştirimci [E.t. *modülatör* || Fr. *modulateur* || İng. *modulator* || Al. *Modulator* || İta. *modulatore*] *TV.* İşlikten gelen video iminin yüksek yinelenimli akımlarla birleşmesini sağlayan aygıt. Bir vericideki ses yineleniminin son aşaması. Bu aşamada ses yinelenimi, taşıyıcı yinelenimle birleşir □ *im[1], işlik, verici, ses yinelenimi, taşıyıcı yinelenim, verici gücü, video imi, yüksek yinelenim*

değiştirimlemek [E.t. *modüle etmek* || Fr. *moduler* || İng. *modulate* || Al. *modulieren, aussteuern* || İta. *modulare*] *TV.* Değiştirim işini gerçekleştirmek □ *değiştirim*

değiştirme torbası [Fr. *manchon noir, pantalon, sac pour chargement (en plein jour), sac de chargement, "changing-bag," "charging-bag"* || İng. *changing bag, charging bag* || Al. *Dunkelsack, Wechselsack, Kassettenwechselsack, "Chargingbag," "Changingbag"* || İta. *"changing bag"*] *S.* Dışarıda çevirimlerde, karanlık oda olmadığı zaman filmleri alıcıya takıp çıkarmak, günlük çekimleri işlemek üzere kullanılan, kolluklu, kalın, siyah kumaşlı, ışık geçirmez torba □ *alıcı[1], dışarıda çevirim, günlük çekim, karanlık oda*

değmeli basım [Fr. *tirage par contact* || İng. *contact printing* || Al. *Kontaktkopieren, Kontaktverfahren* || İta. *stampa per contatto*] *S.* Basımın en kolay ve en hızlı gerçekleştirilen çeşidi. Negatif ve pozitif filmlerin duyarkatları birbirine değerek basım aygıtı penceresinden geçer. Bunun sonucunda, resim boyu, özgün filmdeki resim boyuna eşit, değmeli eşlem elde edilir. Optik basım'ın karşıtı □ *basım, basım aygıtı, negatif film, optik basım, pozitif film*

değmeli basım aygıtı [Fr. *tireuse par contact* || İng. *contact printer* || Al. *Kontaktkopiermaschine* || İta. *stampatrice a contatto. stampatrice per contatto*] *S.* Değmeli basımı gerçekleştiren aygıt □ *basım aygıtı, değmeli basım, değmeli eşlem*

değmeli eşlem [E.t. *değmeli kopya* || Fr. *copie (par procédé) contact, epreuve contact, copie obtenue par tirage par contact, copie obtenue par tirage direct* || İng. *contact print, direct print* || Al. *Kontaktkopie, Kontaktabzug* || İta. *copia per contatto. copia diretto, copia stampa per contatto*] *S.* Değmeli basım aygıtında değmeli basımla elde edilen eşlem □ *değmeli basım, eşlem*

delgeç [E.t. *zımba* || Fr. *poinçonneuse* || İng. *puncher, punching machine* || Al. *Lochstanze, Stanze* || İta. *punzone*] *S.* Film üzerinde çeşitli ereklerle im' koymak, değişik boyda delik açmakta kul-

lanılan aygıt → *delik, film, im*[1]

deli (a.) [İng. *sidekick*] *S.* (Türkiye'de) Kovboy filmlerinde kahramanın (esas oğlanın) yardımcısı olan karakter oyuncusu ("kovboyun delisi"). Genellikle saf, delidolu -daha çok da işi deliliğe vuran-, ayağı yere basan, dobra dobra konuşan, az çok Don Kişot'un Sancho Pançа'sını andıran ve güldürü öğesi olarak kullanılan tip. Amerikan sinemasında bu tipi sürekli canlandıran ve hep aynıesas oğlanla çalışan oyuncular vardır → *esas oğlan, karakter oyuncusu, kovboy filmi*

delik, diş deliği [E.t. *perforasyon* || Fr. *perforation* || İng. *perf(oration), sprocket hole* || Al. *Perforation, Perforationsloch* || İta. *perforazione, foro*] *S.* Filmin ya da mıknatıslı kuşağın çeşitli sinema araçlarında düzenli geçişini sağlamak için, bu araçlardaki dişlere uygun biçimde tek ya da iki yanında, düzenli aralıklarla uzunlamasına sıralanan, belirli boy ve biçimdeki boşluklar → *çift delikli film. diş, film, geçiş, mıknatıslı kuşak*[1]*, tek delikli film*

delik açıcı [Fr. *perforeuse, machine à perforer* || İng. *perforating machine, perforator* || Al. *Perforiermaschine* || İta. *perforatrice*] *S.* Boş film ya da çeşitli mıknatıslı kuşakların yapımında filmin ya da kuşağın tek ya da iki yanına düzenli aralıklarla belirli boyda diş deliği açan aygıt → *boş film, delik, delik açma, delik aralığı, delikli film, mıknatıslı kuşak*[1]

delik açma [Fr. *perforage* || İng. *perforation* || Al. *Perforation* || İta. *perforazione*] *S.* Filmlerin ve kuşaklarda diş deliklerini gerçekleştirme → *delik, delik açıcı*

delik açmak [Fr. *perforer* || İng. *perforate* || Al. *lochen* || İta. *perforare*] *S.* Filmlere ya da kuşaklara diş deliği açma işi *delik, delik açıcı, delik açma*

delik aralığı [Fr. *pas (des perforations)* || İng. *pitch* || İta. *passo (delle perforazioni)*] *S.* Birbirini izleyen iki deliğin yatay eksenleri arasındaki uzunluk → *delik*

delikli film [Fr. *bande perforée* || İng. *perforated film* || Al. *Perfo-Band* || İta. *colonna perforata*] *S.* Çeşitli sinema aygıtlarında geçişi kolaylaştırmak için tek ya da iki yanında delikleri olan film → *delik*

delikli görüntülük [Fr. *écran perforé (pour films sonores), écran poreux* || İng. *perforated screen, porous screen* || Al. *perforierte Bildwand* || İta. *schermo perforato, schermo poroso*] *S.* Arkasındaki sesyayarlardan çıkan sesin salona geçebilmesi için üzerinde binlerce ufak delik bulunan görüntülük → *görüntülük, sesyayar*

delmek [E.t. *zımba atmak* || Fr. *poinçonner* || İng. *punch* || Al. *lochen* || İta. *punzonare*] *S.* Delgeçle delik açmak, im[1] koymak → *delgeç, diş deliği*

Delrama™ [Fr. *Delrama* || İng. *Delrama* || Al *Delrama* || İta. *Delrama* || (Delrama ayırmaçtır)] *S.* Bir geniş görüntülük işlemi: Görüntüyü sıkıştırmak, sonra da yaymak için sıkıştırmaç yerine olağan bir mercek önüne yerleştirilmiş değirmi yüzeyler kullanılır. Bu yüzeyler, alıcı merceği önünde, ön yüzü halka biçimindeki biçmelerden; gösterici merceği önünde, yüzeyi gümüşle örtülü aynalardan oluşur → *alıcı*[1]*, geniş görüntülük, sıkıştırmaç, mercek*

demet [E.t. *huzme* || Fr. *faisceau* || İng. *beam* || Al. *Strahl, Bundel* || İta. *fascio*]

S/TV. Belirli bir yönde yol alan ışınım; özellikle ışın demeti ya da elektron demeti ☐ *elektron demeti, ışın demeti, ışınım*

demirmıknatıslık [E.t. *ferromanyetizm* ‖ Fr. *ferromagnétisme* ‖ İng. *ferromagnetism* ‖ Al. *Eisenmagnetismus* ‖ İta. *ferromagnetismo*] *S/TV/V.* Demir, kobalt, nikel ve kimi alaşımlardaki demirmıknatıssallıktan kaynaklanan özellik. Bunun sonucunda bu tür metallerde güçlü mıknatıslık üretilebilir; yani bunlardaki öğeciklerde bulunan mıknatıssal parçalar aynı yönde sıralanarak güçlü bir mıknatıslı alana yol açabilir ☐ *mıknatıs, mıknatıslama, mıknatıslanma, mıknatıslı alan, mıknatıslık, mıknatıssal, mıknatıssal yönelme*

demir oksit [Fr. *oxyde de fer* ‖ İng. *iron oxide, ferrous oxide, ferric oxide, oxide of iron, oxide* ‖ Al. *Eisenoxyd* ‖ İta. *ossido di ferro*] *S/TV/V.* Kırmızı renkli, suda erimeyen bir demir bileşeni (F_2O_3). Mıknatıslı kuşakların üzerine çekilen ve mıknatıslama işleminin gerçekleştirilmesini sağlayan kat. Ses ve video aygıtlarındaki mıknatıslı saptama kafalarından gelen elektrik imlerinin saptanmasını, sonra da bunların okuma kafalarında okunmasını sağlar ☐ *mıknatıslama, mıknatıslı kuşak*

deneme [Fr. *audition* ‖ İng. *audition*] *S/TV.* Herhangi bir oyuncunun, bir topluluğun yeteneklerini sınamak üzere işlikte, genellikle sinema ve televizyon alıcısı ya da sestoplar önünde yapılan ve yetkililerce değerlendirilen sınama ☐ *alıcı[1], işlik, sestoplar, sınama*

deneme çekimi [Fr. *plan d'essai* ‖ İng. *test shot* ‖ Al. *Probieraufnahme, Probeaufnahme* ‖ İta. *inquadratura di prova*] *S.* Güç bir çekime hazırlık olmak üzere herhangi bir görünçlüğün filme alınması ☐ *çekim*

deneme kuşağı [Fr. *bande d'essai* ‖ İng. *test tape* ‖ Al. *Bezugsband, Magnetbezugsband, Testband* ‖ İta. *banda di prova*] *S/TV/V.* Mıknatıslı kuşaklardan (mıknatıslı ses kuşağı ya da video kuşağı) ve bunların kullanılacağı aygıtlardan alınacak sonuçları sınamak üzere, üreticinin verdiği özel yapıda kuşak ☐ *mıknatıslı kuşak, mıknatıslı ses kuşağı, video kuşağı*

deneme eşlemi [E.t. *tecrübe kopyası, deneme kopyası* ‖ Fr. *copie d'essai* ‖ İng. *sample print, rush print* ‖ Al. *Testkopie* ‖ İta. *copia campione*] *S.* Bir basımda elde edilen ilk eşlem. Kertelemesi yapılmamış olan bu eşlem basım yanlışlarının düzeltilmesinde kullanılır ☐ *basım, ilk eşlem, kerteleme[1]*

deneme filmi [E.t. *tecrübe filmi* ‖ Fr. *film d'essai, bout d'essai (pour un acteur(trice))* ‖ İng. *test film, screen test* ‖ Al. *Probierfilm, Testfilm, Prüffilm, Probefilm, Meßfilm* ‖ İta. *provino (attore)*] *S.* Yeni bir oyuncuyu denemek üzere çevrilen kısa film parçası. Bu deneme, çevrilmesi tasarlanan bir oyunluğun herhangi bir görünçlüğü olabileceği gibi, gelişigüzel seçilmiş bir parça ya da oyuncunun kendi seçtiği bir parça da olabilir ☐ *görünçlük, oyuncu, oyunluk*

denemelik [E.t. *prova şeridi* ‖ Fr. *bande témoin* ‖ İng. *control strip, gamma strip, control film* ‖ Al. *Steuerband* ‖ İta. *colonna di controlla*] *S.* Görüntü sertliğini ölçmek için bir duyarlıkölçere konulan film parçası ☐ *duyarlıkölçer, görüntü, sertlik*

deneme oynatımı [Fr. *visionnement préalable, "preview"* ‖ İng. *preview* ‖ Al. *Abnahme, "Pre-view"* ‖ İta. *visione*

preventiva, "pre-view"] *S/TV.* Yeni çevrilmiş bir filmin ya da video kuşağına alınmış bir izlencenin izleyici üzerindeki etkisini anlamak üzere, piyasaya sürülmeden önce gösterimi. Buradan alınan izlenim ve sonuçlara göre filmde, izlencede ya da bunların pazarlama yönteminde kimi değişiklikler yapılabilir □ *gösterim, habersiz oynatım, oynatım, sürüm*

deneme parçası [Fr. *bande sensitométrique, bout d'essai, bande d'essai* || İng. *test strip, sensitometric test strip, sensitometre (*ABD: *sensito-meter) strip, step wedge* || Al. *Probeschnitt, Sensitometerstreifen* || İta. *pellicola di prova, provino*] *S.* Duyarlıkölçümünde kullanılmak üzere alıcıya takılan filmlerin ucunda yer alan parça. Genellikle bu parçada her biri öncekinden belli ölçüde fazla ışıklanmış resimler sıralanır. Bundan dolayı işleme sonunda film parçası üzerinde gittikçe artan yoğunlukta resimler oluşur. İşlemelikte bu parça, boş filmin özelliklerini, ayrıca açındırma ve basım aygıtlarını denetimde kullanılır □ *açındırma aygıtı, alıcı[1], basım aygıtı, boş film, duyarlıkölçümü, ışıklama, işlemelik*

deneme sineması □ **sanat sineması**

deneme yayını [E.t. *tecrübe yayını* || Fr. *émission d'essai* || İng. *trial programme (*ABD: *program), pilot programme, pilot* || Al. *Versuchssendung, Testsendung* || İta. *emissione sperimentale*] *TV.* **1.** Yayın yaşamına yeni başlayacak olan bir televizyon kuruluşunun bütün yayın araç ve gereçlerinin işlerliğini sınamak; ortaya çıkabilecek eksiklik ve yanlışları saptamak; yayın niteliğini geliştirmek üzere kısa ya da uzun süreye yayılan sınama dönemi. **2.** Yeni yayına başlayan bir televizyon yayacının izlencesini geliştirmek için girişilen yayın. **3.** Yeni hazırlanmış bir izlence dizisinin izleyicilerdeki tepkisini ölçmek ve dizinin ilerisi için sonuçlar çıkarmak üzere yapılan yayın □ *dizi, izlence, televizyon vericisi, televizyon yayacı, yayın*

denet [Fr. *vérification* || İng. *film examination* || Al. *Filmprüfung* || İta. *verifica*] *S.* İşlik işlemi tamamlanmış bir filmin herhangi bir aksaklığı olup olmadığını anlamak üzere, dağıtımcıya verilmeden önce incelenmesi □ *dağıtımcı*

denetçi [Fr. *vérificateur(trice)* || İng. *film examiner (checker), examiner, viewer* || *Al Filmprüfer* || İta. *verificatore*] *S.* Deneti gerçekleştiren kimse. Denetçi gösterim odasında filmi izleyerek, görüntülerinin, sesinin, renginin eksiksiz olup olmadığını; çizik, çizinti vb bulunup bulunmadığını inceler; düzeltilmesi gereken eksiklikleri ilgili bölüme bildirir □ *çizik, çizinti, denet, gösterim odası*

denetim [E.t. *kontrol* || Fr. *contrôle* || İng. *monitoring* || Al. *Kontroll, Betriebsaufsicht, Überwachung* || İta. *controllo*] *TV.* Denetlik yardımıyla görüntünün ya da sesin niteliğini izleme işi □ *denetlik, görüntü denetimi, ses denetimi*

denetim sesyayarı [Fr. *haut-parleur de contrôle* || İng. *monitor loudspeaker* || Al. *Kontrollautsprecher, Abhörlautsprecher, Abhörer* || İta. *altoparlante di controllo*] *S/TV.* Televizyon yayını ya da film gösteriminde ses niteliğini izlemeye yarayan sesyayar □ *gösterim, sesyayar, televizyon yayını*

denet izi [İng. *control track, CTL track*] *V.* Video aygıtının okuma sırasında görüntüleri düzenli biçimde verebilmesini sağlamak üzere, video kuşağına konan imlerden oluşan iz. Kuşak[1], saptama

kasnağından geçerken üzerine 30 Hz'-den 60 Hz'ye dek ulaşan hız eşleme imleri konur. Bu vurular, okuma[1], saptama[2] ve öbür işlevler sırasında, kuşak[1] hızının hep aynı düzeyde kalmasını, kuşağın eşlenmesini sağlar. Bütün video saptamalarında bu çeşit denet izleri kullanılır. Video kuşağındaki denet izi, filmdeki diş deliklerine benzer; bu diş deliklerinin filmin ve kuşakların düzgün geçişini sağlayan özelliği gibi bir çeşit elektronik diş deliği işlevi üstlenir. Denet izinin bir benzeri de, yine film çalışmalarında sinema alıcısında bu çeşit vuruları her resimde yineleyen Pilotone'un gerçekleştirdiği imlerdir. Bu imler de ses ile görüntü kuşaklarının eşlemesinde kullanılır *diş deliği, eşleme, eşleme imi, görüntü kuşağı, hız, kasnak, okuma[1], Pilotone, resim, saptama[2], ses kuşağı, video aygıtı, video kuşağı, vuru*

denetleme, televizyon denetlemesi, video denetlemesi [E.t. *sansür, film sansürü, kontrol, film kontrolu, murakabe, muayene, denetim* || *Fr. censure, contrôle (de film), censure de télévision, censure de vidéo* || İng. *censorship, scissor* (a.), *television censorship, video censorship* || Al. *Zensur, Filmzensur, Kontrolle, Filmkontrolle, Fernsehkontrolle, Videokontrolle* || İta. *censura, controllo (dei film), censura di televisione, censura di video*] *S/TV/V.* Yazılı ya da görsel iletişim araçlarında nelerin yasak olduğunu belirleyen kurallar; bu kurallara göre yapılan inceleme; bu incelemenin sonucuna göre uygulanan yaptırımlar, cezalar bütünü. Sinema, televizyon, video konusundaki denetleme yöntemleri ülkeden ülkeye çok değişiktir; kimilerinde ağır, kimilerinde hafiftir, kimilerinde de yoktur. Kimilerinde ülkenin bütününü kapsayan bir denetleme yasası geçerlidir; kimilerinde yerel kurallar uygulanır; kimilerinde ikisi birden vardır. Denetlemenin temel özellikleri de çok değişiktir: Siyasal, dinsel, toplumsal, tecimsel görüşlerden hepsinin yer aldığı; bunlardan birinin ağır bastığı; birkaçından oluşan karma bir görüşün egemen olduğu değişik denetleme mevzuatına rastlanır. Denetleme yetkisi kimi ülkelerde bu iş için görevlendirilmiş devlet görevlilerince uygulanır (devlet denetlemesi); kimi ülkelerde bu görevliler yalnız İçişleri Bakanlığı, Emniyet Genel Müdürlüğü görevlilerinden ya da bunların ağır bastığı görevlilerden oluşur (polis denetlemesi); kimilerinde ilgili kesimin kendi içinden görevlendirilen kimselerce yerine getirilir (özdenetleme); kimi ülkelerde de bu görev hem resmi hem özel kişilerden oluşan bir kurula verilir (karma denetleme). Ayrıca televizyon gibi aynı anda bütün dünyaca izlenen iletişim aracı için, her ülkenin uyması gereken temel kuralları içeren uluslararası anlaşmalar da vardır. Bu alanda günümüzdeki genel eğilim, yazılı ve görsel yığınsal iletişim araçlarının, anayasaların çoğunda yer alan temel hak ve özgürlüklerin hepsini kapsadığı ve temel olarak da basın ve yayına sağlanan tüm haklardan yararlanması gerektiği yolundadır. Bundan dolayı bu özgürlükleri sınırlamaların kapsamı çok dardır ve daha çok belli bir yaşın altındaki çocukları korumayı erekler. Bu da filmlerin sınıflaması yöntemiyle uygulanır *denetleme belgesi, denetleme kurulu, denetleyici, özdenetleme, sinema, televizyon, video*

denetleme belgesi [E.t. *müsaade vesikası, izin vesikası* || Fr. *visa de censure* || İng. *censor's certificate, censor title* || Al. *Zensurkarte* || İta. *visto di censura*] *S.* Bir filmin denetlemeden geçtiğini, ser-

bestçe oynatılabileceğini belirtmek üzere verilen belge. Kimi ülkelerde bu belgenin tümünün ya da kimi bölümlerinin filmin başında gösterilmesi zorunludur ☐ *denetleme, gösterim izni*

denetlemek [E.t. *sansürden geçirmek, muayene etmek, kontrol etmek, kontrola tabi tutmak, murakabe etmek* || Fr. *censurer* || İng. *censor*, (ABD) *breen (a.)* || Al. *zensieren* || İta. *censurare* || "denetlemek"in Amerikan argosundaki karşılığı olan "breen" sözcüğü, ABD'deki özdenetleme kurulunun başkanlarından Joseph Breen'in soyadından alınmıştır] *S.* Denetleme işini gerçekleştirmek ☐ *denetleme*

denetleme kurulu [E.t. *sansür komisyonu, kontrol komisyonu, murakabe komisyonu, sansür heyeti* || Fr. *commission de contrôle, commissiom de censure* || İng. *board of censors, censor board, bord of review* || Al. *Prüfungsausschuß, Zensurausschuß* || İta. *commissione di censura*] *S.* Filmleri denetlemek üzere belirli kişilerden oluşan resmi, yarı resmi ya da özel kuruluş ☐ *denetleme*

denetlenmiş eşlem [E.t. *sansür kopyası, denetlenmiş kopya* || Fr. *copie de censure, copie approuvée par la censure* || İng. *censor print, print approved by censor's board* || Al. *Zensurkopie* || İta. *copia approvata della censura*] *S.* **1.** Denetleme kurulunun denetleme işini yapmakta kullandığı eşlem. **2.** Denetlemeden sonra öbür eşlemlere örnek olarak kullanılacak eşlem ☐ *denetleme, denetleme kurulu, eşlem*

denetleyici [E.t. *sansör, film sansörü, sansür üyesi, kontrol komisyonu azası* || Fr. *censeur, membre de la commision de contrôle, membre de la cornmission de censure* || İng. *censor*, (ABD) *scissor* (a.), *censcissor* (a.), *watchdog* (a.) || Al. *Filmprüfer* || İta. *censore, membro della commissione di censura*] *S.* Denetleme kurulu üyesi ☐ *denetleme, denetleme kurulu*

denetlik [E.t. *monitor, monitör, gözleme monitoru, izleyici* || Fr. *moniteur, récepteur de contrôle* || İng. *monitor, video monitor* || Al. *Monitor, Kontrollempfänger, Kontrollgerät, Bildwiedergabegerät, Bildmonitor, Bildkontrollempfänger* || İta. *monitor*] *TV/V.* **1.** Bir televizyon yayınında görüntü ve sesin niteliğini izlemek, görüntü seçimini gerçekleştirmek, görüntüyü yayına vermek gibi işlerde kullanılan yüksek nitelikli almaç. Alıcı çevrimleri bulunmayan, doğrudan doğruya bir alıcıdan ya da video aygıtından gelen imleri görüntüleyen almaç çeşididir. Denetliğin yapısı ve görevi almacın aynıdır. İkisi de televizyon imlerini resme çevirir. Ancak alıcı[1] ile almaç arasındaki bağlantı[1] vericiyle sağlandığı halde, denetlik bu imleri doğrudan doğruya alıcıdan bir kablo aracılığıyla alır. Denetliğin seçikliği daha yüksektir. Öte yandan görüntüyle ilgili ses, almaca resimle birlikte gönderildiği halde, denetliğe verilmez; ses için ayrı bir denetlik kullanılır. Kullanıldıkları yerlere göre başlıca şu denetlikler vardır: Görüntü denetliği, ses denetliği, işlik denetliği, ana denetlik, yönetim denetliği. *TV/V/S.* **2.** Bir televizyon, video ya da sinema alıcısında, alıcı yönetmeninin saptamakta olduğu görünçlüğü izlemesini sağlayan küçük bakaç ☐ *alıcı[1], almaç, bakaç, görüntü seçimi, kablo, resim, ses, video imi, verici, yayın*

deneysel film [Fr. *film expérimental* || İng. *experimental film* || Al. *Experimentalfilm, Experimentierfilm* || İta. *film sperimentale*] *S.* Sinemada, alışılmışın

dışında yenilikler deneyen film çeşidi. Sinemacının yeni görüşleri, kavramları, anlatımları, biçimleri yarattığı, yeni uygulayımbilimleri yaşama geçirdiği ya da bu alandaki eski denemeleri genişlettiği, yenilediği film ⌶ *öncü film*

dengeleme [Fr. *équilibre* ‖ İng. *balance* ‖ Al. *Ausgleich, Gleichgewicht* ‖ İta. *equilibrio*] *S.* Seslendirme sırasında, değişik seslerin birbiriyle uyumunu sağlama; bunun için çeşitli çalgıların en uygun biçimde yerleştirilmesi ⌶ *ses, seslendirme*

dengeleme ayarı [Fr. *réglage de la balance* ‖ İng. *balance adjustment* ‖ Al. *Balanceregelung* ‖ İta. *regolazione d'equilibratura*] *S/TV/V.* Ses düzeni olan aygıtlarda birden çok sesyayarın bulunması durumunda bunlar arasında denge sağlamak üzere yapılan düzenleme ⌶ *ses, ses ayarı, sesyayar*

dengeleme makarası [İng. *jockey roller, tension roller* ‖ Al. *Spannrolle*] *S.* Göstericide, geçiş sırasında filme istenilen gerginliği sağlayan makara ⌶ *film, geçiş, gösterici, makara*

dengeleme süzgeci [Fr. *filtre de compensation* ‖ İng. *compensation filter, correction filter, conversion filter* ‖ Al. *Kompensationsfilter, Konversionfilter, Korrekturfilter* ‖ İta. *filtro compensazione*] *S.* Yapma ışığa göre hazırlanmış filmi gün ışığında ya da gün ışığı için hazırlanmış filmi yapma ışıkta kullanmayı sağlayan süzgeç çeşidi. Yeni özenci alıcılarında bu süzgeç genellikle makinenin içindedir ve istenildiğinde kullanılabilir ⌶ *gün ışığı, özenci alıcısı, süzgeç, yapma ışık*

dengeleme yolu [Fr. *piste de compensation* ‖ İng. *balancing stripe, balance stripe, magnetic balance track, balancing magnetic stripe* ‖ Al. *Ausgleichsspur, Magnetausgleichsspur* ‖ İta. *colonna compensazione*] *S.* Mıknatıslı ses yolu bulunan filmlerde, iki kenar arasında kalınlık farkı olmaması için filmin öbür kenarı boyunca da çekilen aynı kalınlıkta yol. Böylelikle filmin makaralara düzgün sarılması ve göstericilerde düzgün yürümesi sağlanır. Dengeleme yolu kimileyin sesle ilgili bilgi imleri de taşıyabilir ⌶ *gösterici, makara, mıknatıslı ses yolu*

dengeli başlık [İng. *balance head*] *TV.* Uzun odaklı merceklerin ağırlığını dengelemek üzere güçlü yay taşıyan üçayak başlığı ⌶ *başlık, uzun odaklı mercek, üçayak*

denge topaçlı başlık [Fr. *pied gyroscopique, trépied gyroscopique* ‖ İng. *gyro head, gyro-tripod, gyroscopic head* ‖ Al. *Kreisellstativ, Kreiselkopf* ‖ İta. *treppiede giroscopico*] *S/TV/V.* Bir denge topacı düzeneğiyle çalıştığından, elde omuzda ya da taşıtta bulunan alıcıyı sarsıntılara, sallanmalara karşı koruyan, dolayısıyla görüntülerde herhangi bir sallantıyı önleyen başlık çeşidi ⌶ *alıcı, başlık, görüntü, sallanma, sallanma-önler, sallanmazlık*

deniz altı alıcısı [Fr. *caméra pour prise de vues sous-marine* ‖ İng. *underwater camera, submersible camera* ‖ Al. *Unterwasserkamera* ‖ İta. *apparecchio per ripresa sottomarina*] *S.* Denizin altında film çevirebilecek yapıda alıcı[1] ⌶ *alıcı[1], deniz altında çevirim*

deniz altında çevirim [Fr. *prise de vues sousmarine* ‖ İng. *underwater shooting, underwater filming, underwater shot* ‖ Al. *Unterwasseraufnahme* ‖ İta. *riprase sottomarina*] *S.* Denizin altında deniz altı alıcısıyla gerçekleştirilen çevirim ⌶

çevirim, deniz altı alıcısı, deniz altı sineması

deniz altı koruyucusu [İng. *housing, underwater housing* || Al. *Gehäuse*] *S.* Deniz altında çevirimlerde alıcının içine yerleştirildiği sugeçirmez, basınca dirençli ya da basınçlı deniz altı alıcısı. Bu çeşit alıcılar, dışardan yönetme düzenekleriyle çalıştırılır □ *alıcı*[1]*, deniz altı alıcısı, deniz altı çevirimi*

deniz altı sineması [E.t. *deniz dibinde sinema* || Fr. *cinéma sous-marin* || İng. *underwater cinema(tography)* || Al. *Untervasserkinematografie* || İta. *cinema(tografia) sottomarina*] *S.* Deniz altındaki görünçlükleri çevirmekle uğraşan sinema kolu □ *deniz altında çevirim*

dergi-film [Fr. *magazine filmée, cinémagazine, ciné-journal* || İng. *film magazine, cinemagazine, magazine* || Al. *Filmzeitschrift* || İta. *cinegiornale, giornale cinematografico, cinerassegna*] *S.* Haber filmlerinin haftalık, aylık siyasal dergi özelliğini taşıyan çeşidi. Bu filmlerde belirli olaylar oldukça geniş olarak ve belirli görüşlere uygun biçimde işlenerek yansıtılır. Böylelikle dergi-film belli bir düşüncenin aşılanması aracı olarak kullanılır □ *belgesel film, haber filmi*

dergi-televizyon [İng. *magazine format, magazine*] *TV.* Günlük, haftalık ya da aylık olarak, değişik konuları içeren televizyon izlencesi. Bu konular güncel olmakla birlikte, günü gününe ya da canlı yayın özelliği taşımaz. Zaten daha çok, önceden kullanılmış haber gereçlerini kullanır. Ayrıca haberlerle birlikte magazin türü bölümler de taşıyabilir □ *canlı yayın, izlence*

derinlemesine görüntü [Fr. *champ en profondeur* || İng. *pan-focus, deep-focus (photography), photography-in-depth* || Al. *Tiefeneinstellungen, Schärfentiefe, Tiefenwirkung der Einstellungen, Panfocusverfahren* || İta. *profondità di campo, "pan-focus"*] *S/TV/V.* Derinliği olan bir görünçlükte en öndeki konular ile en gerideki konuların aynı seçiklikte verilebildiği görüntü. Derinlemesine görüntü; merceğin alan derinliğine, açıklığına, odak uzunluğuna, odaklamaya bağlıdır; çünkü bu dört nicelikten herhangi birinin değeri, öbür üçünün değerine bağlıdır; Buna göre alan derinliği, öbür iki değer değiştirilmeden kaldığında şu durumlarda artar: Mercek açıklığı azaltıldığında; odak uzunluğu azaltıldığında; odaklama yapılan nesnenin merceğe uzaklığı artırıldığında. Genelde, özel bir mercek düzeni, güçlü aydınlatma ve ışık düzengecinin küçültülmesiyle gerçekleştirilen çalışmayla, tiyatro görünçlüğünde olduğu gibi bütün nesne ve varlıkların aynı seçiklikte göründüğü, üçboyutluluk duygusu veren görüntüler elde edilir. Derinlemesine görüntü yalnızca uygulayımsal bir işlem değildir. Sinema dilinde, görünçlüklemede de yeni gelişmeler sağlamıştır: Bu işlemde görüş alanı derinlemesine alabildiğine genişler. En öndeki konu ile en dipteki konu arasındaki ilişki aynı seçiklikte, ayrı ayrı çekimlere gerek kalmaksızın bir bütün olarak verilebilir. Oyuncu, bu kesiksiz, bütünlüğü olan görünçlükte rolünü daha rahat, daha akıcı, daha doğal çalışır. Alıcı[1], derinlemesine görüntü yardımıyla uzamı daha eksiksiz, daha tüm olarak yansıtır; bu uzamı parçalamak zorunda kalmaz; çekim değiştirmek, mutlaka devinmek zorunda da değildir. Bu durumda, alıcının devinimlerinden çok, kişilerin ve varlıkların devinimi önem kazanır ya da alıcı[1] ile bunlar, kesiksiz uzam içinde da-

ha akıcı, daha karmaşık ve birbirleriyle daha sıkı ilişkiler içinde devinirler. Kurguda da, değişik çekimlerin birbirini izlemesi değil, aynı görünçlük içindeki kişilerin, varlıkların yer değiştirmesi ya da alıcının devinimleri ağır basar. Derinlemesine görüntü yardımıyla çerçeve içinde aynı anda birçok çekim çeşidi yer alır; oyuncuların, varlıkların, alıcının devinimiyle bir çekimden öbürüne kesiksiz, sürekli, akıcı biçimde geçilir. Bu da kurguya, noktalama işlemlerine gerek kalmaksızın görüntüde bir iç devingenlik, canlılık yaratır. Derinlemesine görüntüde alıcı[1] uzamı kesintisiz yansıttığından, zaman ve uzam, gerçek zaman ve uzam olarak daha yetkin biçimde kullanılabilir. Derinlemesine görüntü izleyiciyi de yapıt karşısında daha etkin olmaya zorlar; çünkü izleyici alışılmış yapıya, kurguya dayanan yapıtlarda önüne daha önce parçalara bölünmüş, seçilmiş görünçlükler konduğu halde, derinlemesine görüntüde görünçlüğü bir bütün olarak bulur ve bunun içindeki ayrıntıları, önemli parçaları kendisi bulmak, yorumlamak zorundadır. Başka bir deyişle, geleneksel yapıdaki tutum çözümleyici olduğu ve bu çözümlemeyi yönetmen yaptığı halde, derinlemesine görüntü işlemi bireşimcidir ve çözümlemeyi izleyiciye bırakır ☐ *açıklık, alan derinliği, alıcı[1], alıcı devinimleri, aydınlatma, bireşimci kurgu, çekim, çerçeve, çözümleyici kurgu, derinlemesine görüntü sineması, derinlik, filmsel uzam, filmsel zaman, gerçek zaman, görünçlük, görünçlükleme, görüntü, görüş alanı, ışık düzengeci, izleyici, kurgu, mercek, noktalama, odaklama, odak uzunluğu, rol, seçiklik, sinema dili, üçboyutlu*

derinlemesine görüntü sineması [İng. *deep field cinematography*] *S/TV/V.* Derinlemesine görüntünün egemen olduğu çalışma ☐ *derinlemesine görüntü*

derinlemesine kaydırma [Fr. *travelling en profondeur*] *S/TV.* Alıcının çevirim sırasında belirli bir konuya yaklaşması ya da bu konudan uzaklaşması durumu. Bunun sonunda öne ya da geriye kaydırma ortaya çıkar ☐ *kaydırma, öne kaydırma, geriye kaydırma*

derinlik [Fr. *profondeur (dans un plan, dans un scène, dans une image)* || İng. *depth (in shot), depth (of a scene)* || Al. *Tiefe* || İta. *profondità*] *S/TV.* **1.** Bir görüntünün, çekimin, görünçlüğün izleyicide uyandırdığı üçboyutluluk duygusu. **2.** Derinlemesine görüntü düzeninin yol açtığı üçboyutluluk duygusu. **3.** Değişik ses kaynaklarının uzam içinde yerleştirilmesinden doğan üçboyutluluk duygusu ☐ *çekim, derinlemesine görüntü, görünçlük, üçboyutlu, üçboyutlu ses*

derişik zaman [Fr. *temps condensé, condensation chronologique* || İng. *temporal concentration, condensing time, time compress* || Al. *Verdichtung der Zeitablauf* || İta. *tempo ristretto*] *S.* Herhangi bir görünçlük çevrilirken gereği olmayan zaman parçalarının atılarak gerçek zamanda yapılan kısaltma. Örnek: Bir kimseyi evin dışında gösteren görüntülerden aynı kimseyi o evin bir odasında gösteren görüntülere geçilirken merdivenleri çıkma, koridoru geçme, kapıyı açma gibi kimi ara durumları atma ya da kısaltma. Derişik zaman filmsel zamanı oluşturan işlemdir ☐ *filmsel zaman, gerçek zaman, görünçlük, görüntü*

derleme [İng. *make-up*] *S.* Bir gösterime hazırlık olarak olağan makaralarda bulunan filmin, büyük ve tek gösterici makarasında birleştirilmesi; bu yolda

birleştirilmiş film ☐ *film, gösterici, gösterim, makara*

derleme masası [İng. *make-up table*] *S.* Gösterim odacığında derlemenin yapıldığı geniş masa ☐ *derleme, gösterim, gösterim odacığı*

derleme eşlemi [E.t. *derleme nüshası, derleme kopyası, devlet nüshası, derleme sayısı* ‖ *Fr. dépôt légal, exemplaire du dépôt légal* ‖ İng. *deposit copy, legal deposit* ‖ Al. *Pflichtexemplar* ‖ İta. *deposito obbligatorio*] *S/V.* Çevrilen her filmden, videodan devletin ilgili kurumunda saklanmak üzere yetkililere verilmesi zorunlu eşlem (basmalarda genelleşmiş olan bu uygulamanın kimi ülkelerde sinema ve videoya da uygulanması sonucu kullanılan bir terimdir) ☐ *eşlem*

derleme film [E.t. *montaj filmi, kurgu filmi* ‖ Fr. *film de montage.*‖ İng. *montage film, compilation film* ‖ Al. *Kompilationsfilm, Chronikfilm, Chronikmontagefilm* ‖ İta. *film di montaggio*] *S.* Daha önce çevrilmiş genellikle belgesel türdeki filmlerin kurgu yardımıyla belirli bir anlayışa göre düzenlenmesinden oluşan film çeşidi ☐ *belgelik filmi, belgesel, kurgu*

desibel, dB [Fr. *décibel, dB* ‖ İng. *decibel, dB* ‖ Al. *Dezibel, dB* ‖ İta. *decibel, dB*] *S/TV.* **1.** Aynı nitelikte iki güç arasındaki ilişkiyi ölçmeye yarayan birim. **2.** Özellik bir sesin öbüründen ne denli güçlü olduğunu belirten birim, ses gürlüğü birimi. Desibel,şimdi kullanılmayan bir birimin (bel) onda biri olan askatıdır. Örneğin A sesi B sesinden 2 bel daha güçlüyse, 10^2 (10 x 10) daha güçlü demektir. Uygulamada 0 dB, gürlüğün en alt düzeyine (l^0) denir. Kulak bu düzeyde 1.000 Hz'lik yani 10^{16} wat/cm^2'-lik sesi duyabilir. Bu da işitilebilirliğin başlangıç noktası olarak alınır. Sessiz bir oda 20 dB, yoğun olmayan trafik 50 dB, dayanılmaz gürültünün eşiği 130 dB'dir. İşliklerdeki ses saptamasında desibel, gürlükölçerle ölçülür; çünkü gürlük birimi, 1 desibeldir. Kimi ses kaynaklarının desibelle ölçüsü şöyledir:

Ses kaynağı	dB
Sessiz oda	20
Hafif trafik	50
Elektrikli süpürge	80
Rock dinletisi	120
Dayanılmaz gürültü eşiği	130
Basınçlı delgi	130
Tabanca sesi	140

☐ *gürlük, gürlükölçer, işitilebilirlik sınırı, ses*

destan filmi [Fr. *film épopée* ‖ İng. *epic film* ‖ Al. *epischer Film* ‖ İta. *film epico*] *S.* Sinemada destan türünün özelliklerini taşıyan film. Toplumların ulusa dönüşümü, bu oluşum sırasındaki uğraşları, bu uğraşlarda öne çıkan kahramanları konu alan; birbirine karşıt güçler arasındaki çatışmaları yansıtan; insan ile çevresi arasındaki ilişkileri veren destan türünün sinema özelliklerine uydurulmuş biçimi: Üstün güçlü, yiğit, atılgan, açık yürekli, içinden çıktıkları toplumun özlemlerini simgeleyen kahramanlar; bu kahramanların çapına uygun karşıt güçler; tehlikelerle dolu, uçsuz bucaksız çevre; coşkulu, korkulu, gergin bir hava; soluk kesecek olaylar, kanlı çatışmalar vb bu çeşit filmlerin başlıca özellikleridir.

destek, alıcı desteği [Fr. *support de caméra* ‖ İng. *camera support, support, camera mount(ing), mounting* ‖ Al. *Stativ, Kamerastativ* ‖ İta. *sostegno*]

S/TV. Alıcı[1] çalıştırılırken sallanmamasını ya da düzgün devinimlerde bulunmasını sağlayan çeşitli biçim ve boydaki yardımcı araç. Bunların başlıcaları üçayak, tekayak, göğüs ayağı, omuz ayağıdır ⊏ *alıcı[1], göğüs ayağı, omuz ayağı, Steadicam, tekayak, üçayak*

destek ışığı [İng. *kicker (light)* ‖ Al. *Gegenstreiflicht*] *S/TV/V.* Herhangi bir konuyu geriden ve yandan aydınlatan yardımcı ışık kaynağı ⊏ *ışık, ışık kaynağı, geriden aydınlatma, yandan aydınlatma*

destekleyici izlence [E.t. *destekleyici program* ‖ Fr. *programme complémentaire* ‖ İng. *supporting programme* (ABD: *program), supplementary programme, additional programme, secondary programme, programme filler* ‖ Al. *Beiprogramm* ‖ İta. *complemento di programma*] *S.* Bir sinema izlencesinde başfilmin yanı sıra gösterilmek üzere hazırlanan ikinci derecede film ya da filmlerden oluşan izlence ⊏ *başfilm, ikili izlence, ikinci film, izlence*

destekleyici müzik [E.t. *fon müziği, arka müziği, dip müziği, temel müzik, background müziği* ‖ Fr. *musique de fond, fond musical* ‖ İng. *background music, mood music* ‖ Al. *Hintergrundmusik, musikalische Kulisse, untermalende Musik, Untermalung* ‖ İta. *musica di fondo*] *S/TV/V.* Filmin, televizyon izlencesinin, video ürününün adını, tanıtma yazısını veren görüntülere eşlik eden müzik. Film müziğinin özel bir biçimi ⊏ *film müziği, görüntü, müzik*

devam filmi, devam izlencesi [Fr. *suite* ‖ İng. *sequel* ‖ Al. *Folge* ‖ İta. *seguito, continuazione*] *S/TV.* Daha önceki bir filmin, bir izlencenin konusunu, kahramanlarını, bu kahramanların serüvenlerini sürdüren yeni film ya da izlence. Dönüş filmi'nin, dönüş izlencesi'nin karşıtı ⊏ *dönüş filmi, film, izlence*

devam izlencesi ⊏ **devam filmi**

dev görüntülük [Fr. *écran géant, jumbo* ‖ İng. *jumbo*] *TV.* Boyları 70 cm'nin üzerinde olan almaç görüntülükleri. (1989'da Grundig, köşegeni 95 cm olan görüntülüğü piyasaya sürdü. Dev görüntülüklü almaçlar son derece ağırdır. Örneğin Grundig'in sözü edilen almacının ağırlığı 130 kg idi. Bundan dolayı boyu zaten sınırlı olan eksiuç ışıtacına dayanan görüntülükler yerine, özel yapıdaki televizyon göstericisi yeğlenir) ⊏ *almaç, eksiuç ışıtacı, görüntülük, televizyon göstericisi*

devingen [Fr. *dynamique* ‖ İng. *dynamic* ‖ Al. *dynamisch* ‖ İta. *dinamico*] *S/TV/V.* **1.** Devingen ayrım, çekim, film, kurgunun yarattığı etki, nitelik. **2.** Alıcının devindirilmesinden doğan durum. Duruk'un karşıtı ⊏ *alıcı[1], ayrım, çekim, duruk, film, kurgu*

devingen ayrım [E.t. *hareketli sahne, dinamik sahne, hareketli sekans* ‖ Fr. *séquence dynamique, séquence d'action* ‖ İng. *action sequence, dynamic sequence, action scene, dynamic scene* ‖ Al. *Aktionsbildfolge, Aktion-Szene, dynamische Sequenz* ‖ İta. *sequenza di azione, sequenza di movimento, sequenza dinamico, sequenza rapida*] *S/TV/V.* Devingen çekimlerin birbirini izlemesinden oluşan canlı ayrım. Durgun ayrım'ın karşıtı ⊏ *ayrım, çekim, devingen çekim, durgun ayrım*

devingen çekim [E.t. *hareketli plan, dinamik plan* ‖ Fr. *plan dynamique, plan d'action, plan variable, plan de mouvement, plan rapide* ‖ İng. *dynamic shot, action shot, rapide scene* ‖ Al.

dynamische Aufnahme, schnelle Bildfolge || İta. *inquadratura dinamico, quadro mobile*] *S/TV/V.* **1.** İçinde devinimin, gerilimin, çatışmanın ağır bastığı çekim. **2.** Alıcı devinimlerinin bol bol kullanıldığı çekim. Durgun çekim'in karşıtı ☐ *alıcı[1], alıcı devinimleri, çekim, durgun çekim*

devingen film [E.t. *hareketli film, dinamik film* || Fr. *film dynamique, film d'action* || İng. *dynamic film, action film* || Al. *dynamische Film, Aktion-Film, "Action-Film"* || İta. *film dinamico, film di azione*] *S.* Başından sonuna dek devingen çekimlerin, devingen ayrımların, soluk kesici görünçlüklerin baş döndürücü bir hızla birbirini izlediği, hızlı dizemli, gerilimli, çatışmalı film ☐ *devingen ayrım, devingen çekim, gerilim[1]*

devingen kurgu [E.t. *hareketli montaj, dinamik montaj* || Fr. *montage dynamique* || İng. *dynamic cutting, dynamic editing* || Al. *dynamische Montage, dynamische Schnitt* || İta. *montaggio dinamico*] *S/TV/V.* Gerek dış öğelerinin (kısa çekimler, hızlı kurgu, gittikçe hızlanan kurgu...) gerek iç öğelerinin (benzerlik, karşıtlık, çatışma vb) izleyicinin anlığında devingenlik duygusuna yol açmasını sağlayabilecek biçimde düzenlenen kurgu çeşidi ☐ *devingen çekim, gittikçe hızlanan kurgu, hızlı kurgu, kısa çekim, kurgu*

devingen uyumlama [İng. *dynamic tracking*] *V.* Video kuşağının değişik hızda okunduğu halde, yayında resmin yine de düzgün görünmesini sağlayan yöntem. Her video aygıtı bunu sağlayamaz, bu özellik ancak kimi uğraşman video aygıtında bulunur ☐ *hız, resim, uyumlama, video aygıtı, video kuşağı, yayın*

Devingen Yol İzleme, DYİ [İng. *Dynamic Track Following, DTF*] *V.* Esnek bir kafa yardımıyla, birden çok video yolu bulunan video kuşaklarında, her yolu ayrı ayrı izleyen ve kafanın eksiksiz okumasını sağlayan yöntem. Bu yöntemin temeli bu esnek kafanın, okumakta olduğu video yolunu şaşmaz biçimde izlemek üzere konumunu değiştirmesine dayanır. Uğraşman video aygıtlarında yer alan DYİ, ayrıca ev videolarından Video 2000 için geliştirilmiştir. DYİ yöntemi, ayrıca, video yollarının daha dar olmasını, aynı kuşakta iki video yolunun yer almasını, dondurulmuş resim, yavaşlatılmış devinimin, resim aramanın daha düzgün ve titremesiz verilmesini de sağlar ☐ *dondurulmuş resim, kafa, resim arama, Video 2000, video kuşağı, video yolu, yavaşlatılmış hareket*

devinim[1] [E.t. *hareket* || Fr. *mouvement* || İng. *movement* || Al. *Bewegung* || İta. *movimento*] *S.* ı. Dış dünyanın görüntülerini düzenli aralıklı resimler dizisi biçiminde film üzerine saptarken filmin alıcıda; böyle bir filmdeki resimler dizisini devinimli görüntülere çevirirken filmin göstericide aralı devinimi. **2.** Dış dünyanın seslerini sürekli biçimde saptamak üzere filmin alıcıda; aynı seslerin okunması için filmin göstericide sürekli devinimi. ☐ *alıcı[1], aralı devinim, film, görüntü, gösterici, ses, sürekli devinim*

devinim[2] [E.t. *aksiyon* || Fr. *action* || İng. *action* || Al. *Handlung* || İta. *azione*] *S.* **1.** Bir film kuşağında sese karşı görüntü bölümünü belirtmekte kullanılan genel terim. *TV.* 2. Televizyon yayınında sese karşı görüntüyü belirtmekte kullanılan genel terim. *S/TV/V.* **3.** Her bir resimde yer alan eylem, edim (canlıların, cansızların yer değiştirmesi, edim ve ey-

lemleri); çerçeve içindeki durukluğu bozan ve dikkatleri üzerine çeken her çeşit değişiklik. ☐ *film, görüntü, kuşak*[1], *ses, televizyon yayını*

devinimde uyum [Fr. *raccord dans le mouvement, raccord de mouvement* ‖ İng. *matching of actions, match(ing) action*] *S.* İki ya da daha çok çekime bölünmüş, değişik açılardan saptanmış devinimin, kesiksiz, akıcı biçimde görünmesini sağlayan uyum çeşidi ☐ *çekim, uyum, uyum kesmesi, uyum resmi*

devinim evresi [Fr. *phase de mouvement* ‖ İng. *movement phase* ‖ *Al. Bewegungphase* ‖ İta. *fase di movimento*] *S.* Filmin çeşitli sinema aygıtlarındaki aralı devinimi sırasında pencere önünde bir resim boyu yol aldığı ve örtücünün kapalı olduğu evre. Durma evresi'nin karşıtı ☐ *aralı devinim, durma evresi, film, örtücü, pencere, resim*

devinimli bakımlık [E.t. *hareketli bakımlık* ‖ Fr. *visionneuse animée* ‖ İng. *animated viewer*] *S.* Film üzerindeki resimleri gösterici gibi devinimli görüntü olarak verebilen bakımlık. Devinimsiz bakımlık'ın karşıtı ☐ *bakımlık, devinimsiz bakımlık, gösterici, resim*

devinimli örtü [Fr. *cache mobile, cache animé* ‖ İng. *flipper* ‖ Al. *Wandermaske* ‖ İta. *mascherino mobile*] *S.* Film hilelerinde yararlanılan örtü çeşidi. Özel olarak hazırlanmış bir görüntü negatifidir. Bu negatifteki görüntüler devinimli bir örtü görevi üstlenir ve örtülü film çeviriminde kullanılır ☐ *devinimli örtülü film, film, görüntü, hile, negatif, örtü, örtülü film,*

devinimli örtülü film [Fr. *image composite réalisé par cache et contre-cache animés, procédé de cache et contre-cache, "travelling matte," trucage par cache et contre-cache* ‖ İng. *travelling* (ABD: *traveling*) *mat(t, te process), TM, multi-film travelling matte* ‖ Al. *"Travelling Matte," "Travelling-Matte-Verfahren, Wander-maskenverfahren* ‖ İta. *effetto speciale di mascherino e contromascherino, trucco con mascherino e contromascherino, "travelling matte," procedimento "matte"*] *S.* Örtülü filmin bir çeşidi. Bezem ile devinimli varlığın negatifinin alıcıda aynı zamanda elde edilmesine dayanır ☐ *alıcı*[1], *bezem, devinimli örtü, negatif, örtülü film*

devinimsiz bakımlık [Fr. *visionneuse fixe* ‖ İng. *viewing gadget*] *S.* Buzlu cam üzerinde bir büyüteç taşıyan basit yapılı bakımlık. Bu çeşit bakımlıkta resimler tek tek incelenir, devinimli bir görüntü oluşmaz. Devinimli bakımlık'ın karşıtı ☐ *bakımlık, devinimli bakımlık, görüntü, resim*

devinimsiz canlandırma [İng. *pixillation*] *S.* **1.** Bir dizi resmin birbiri ardından kullanılmasıyla elde edilen canlandırma. Bu canlandırmada fotoğraflar ya da dondurulmuş görüntüler kullanılır. Bunlardan sağlanan çok kısa çekimler kesmeyle birbirine bağlanır; böylelikle izleyicide bir devinim duygusu uyandırılır; ama aynı zamanda bunların devinimsiz olduklarını duyumsatacak bir süre de verilir ☐ *canlandırma, çekim, dondurulmuş görüntü, fotoğraf, izleyici, kesme, kıpırtılı canlandırma, resim*

devinimsiz örtülü film [Fr. *image composite réalisée par cache et contre-cache fixes* ‖ İng. 1. *split-screen process, split-screen shot, shared screen, composite shot, mat(t, te) shot,* 2. *printed matte shot,* 3. *hold-out matte* ‖ Al. *"Split-Screen"* ‖ İta. *"split-screen"*] *S.* **1.** Devinimsiz örtüyle iki kez

ya da daha çok kullanılmış film. Bunun sonucunda görüntülükte birbirinden yatay ya da düşey çizgiyle ayrılmış birden çok görüntü yer alır. Bu film hilesi çoğunlukla, iki ayrı rolü birden canlandıran oyuncu için kullanılır. Ya da telefonda konuşan birden çok kişiyi anda göstermek için başvurulur. İlk çevirimde duyarkatın (çerçevenin) bir yanı, alıcı[1] önüne yerleştirilen örtüyle kapatılır, çerçevenin yalnız öbür yanına görüntü alınır. Daha sonra film ters geçişle başlangıç noktasına getirilir; bu kez örtünün dişisi kullanılarak filmin öbür yanına görüntü saptanır. **2.** Yalnız bir bölümü doğada devinimli olarak çevrilip geri kalanı elle yapılmış resimle tamamlanan film hilesi. Genellikle ayna çekimini andırır; ondan ayrılığı örtü ve dişi örtü yardımıyla aynı film parçasının ayrı ayrı zamanlarda iki kez kullanılmasındadır. **3.** Optik etkileri gerçekleştirmek üzere optik basım aygıtında kullanılan aşırı sert siyah-beyaz film. Bu film, optik basım aygıtında kullanıldığında, asıl filmin kimi bölümlerinin ışıklanmasını önler; böylelikle bu bölümlere görüntü çıkmaz ☐ *aşırı sert, ayna çekimi, çerçeve, çevirim, diplik, dişi örtü, duyarkat, etkiler üreteci, film, geçiş, görüntü, hile, ışıklama, optik etkiler, optik basım aygıtı, örtü, siyah-beyaz film, yönetim masası*

devinimsiz örtülü görüntü [Fr. *découpage électronique* ‖ İng. *split screen, shared screen, hold-out matte* ‖ Al. *"Split Screen"* ‖ İta. *"découpage" elettronico*] *TV/V.* Devinimsiz örtülü film hilesinin televizyonda iki alıcının çıkışları birleştirilerek elde edileni. Televizyonda bu sonuç, devinimsiz örtünün, birden çok STE aygıtı çıktılarının yönetim masasında birleştirilmesiyle ya da herhangi bir elektronik etkiler üretecinden yollanıp resmin içine yerleştirilerek diplikte herhangi bir delik yaratılmasıyla elde edilir. Aynı sonuç, kaynak olarak kullanılan A ve B makaralarından gelen görüntülerin ana denetim masasında birleştirilmesiyle de sağlanır ☐ *alıcı[1], devinimsiz örtülü film, hile, televizyon*

devinim yanılsaması [Fr. *illusion de mouvement* ‖ İng. *illusion of movement* ‖ Al. *Illusion der Bewegung* ‖ İta. *illusione di movimento*] *S/TV/V.* Görme sürerliğinden dolayı sinema, televizyon, videodaki tek tek resimlerin birbirini belirli bir hızla ve aralı devinimle izlemesi sonucu izleyicide oluşturduğu devinim duygusu ☐ *görme sürerliği, göz yanılması, phi olayı, resim, sinema, televizyon, video*

devinirlik [E.t. *momentum* ‖ Fr. *impulsion, quantité de mouvement* ‖ İng. *momentum* ‖ Al. *Impuls, Bewegungsgrösse* ‖ İta. *quantità di moto*] *S.* Devinen bir cismin, kütlesi ile hızının çarpımına eşit olan niceliği. Canlandırmada bir karakterin ya da nesnenin, kütlesine ve hızına bağlı olan devinim derecesi ☐ *canlandırma, devinim, karakter*

devşirme takım [İng. *pick-up crew*] *S/TV.* Sinema, televizyon yapımında, genellikle ülke dışındaki çalışmalarda yerel uygulamanlardan oluşturulan yapım takımı ☐ *takım, uygulaman, yapım takımı*

DHS ☐ **dışarıda haber saptama**

DIN duyarlığı [E.t. *DIN derecesi* ‖ Fr. *méthode DIN* ‖ İng. *DIN film speed, DIN speed, DIN speed rating, DIN exposure index* ‖ Al. *DIN-Empfindlichkeit* ‖ İta. *sensibilità DIN* ‖ "DIN," "Deutsche Industrie-Norm" (Alman İşleyim Ölçünü) kısaltmasıdır] *S.* Film

duyarlığını belirtmek üzere Alman İşleyim Ölçünü'nce (DIN) uygulanan bir yöntem. Sinema ve fotoğraf filmlerinin ışığa göreceli duyarlığını belirleyen ve logaritmik temele dayanan bu yönteme göre filmin duyarlığı her 3 derecede bir kat artar (ASA duyarlığıysa aritmetik temele dayanır). Örneğin 20 DIN'lik bir filmin duyarlığı 17 DIN'lik filmden bir kat büyüktür. DIN duyarlığı kesirle gösterilir (örneğin yukarıdaki duyarlıklar 20/10° DIN, 17/10° DIN biçiminde yazılır). Kesrin payına 10 eklendiğinde Scheiner (Avrupa) duyarlığı bulunur (örneğin 17/10° DIN = 27° Scheiner) ☐ *Alman İşleyim Ölçünü, ASA duyarlığı, duyarlık, ışıklama süresi, Scheiner duyarlığı*

DIN ölçünleri [Fr. *standard DIN* ‖ İng. *DIN standards* ‖ Al. *DIN-Normen* ‖ İta. *misure DIN*] *S/TV.* Alman İşleyim Ölçünü'nce sinema ve televizyon alanında konulan ölçünler ☐ *Alman İşleyim Ölçünü, DIN duyarlığı*

dış [E.t. *harici (sahne), dış sahne* ‖ Fr. *extérieur. plein air* ‖ İng. *exterior (shot), EXT, outdoor* ‖ Al. *Aussenaufnahme* ‖ İta. *esterno*] *S/TV/V.* **1.** Açık havada geçen görünçlüklerin yer aldığı çekim (bu anlamda, kapalı bir yerde çevrilse bile görüntüleri açık havayı, işlik dışını gösteren çekim için de kullanılır). **2.** Açık havada çevrilmiş çekim; iç'in karşıtı ☐ *çekim, dışarıda, görünçlük, iç, işlik*

dışalım **film dışalımı**

dışarıda (canlı) yayın [E.t. *dış yayın* ‖ Fr *direct en extérieur, extérieur, prise de vues extérieur* ‖ İng. *outside broadcast, OB, outdoor pick-up, live outdoor pick-up, live outside broadcast, remote broadcast, remote,* (ABD) *remote pick-up, field pick-up, nemo* (a.) ‖ Al. *Aussenaufnahme, Aussenfernsehsendung, Aussenübertragung, AÜ* ‖ İta. *ripresa in esterno, presa in esterno*] *TV.* Yerleşik işliklerin dışında, doğal bezemler arasından yapılan canlı yayın çeşidi *canlı yayın, doğal bezem, işlik, işlikte canlı yayın, yayın*

dışarıda (çevirim) [E.t. *açıkta, tabii yerlerde, açık hava, açık havada, hariçte, stüdyo haricinde, harici, açık havada çevirme, yerinde film alma* ‖ Fr. *extérieurs, en extérieur, prise de vues en extérieur, "location"* ‖ İng. *location, on location, location shooting, LOC, exterior shooting, outdoor shooting, field* ‖ Al. *Aussenaufnahme, Freilllichtaufnahme, "location"* ‖ İta. *esterni, presa in esterno, ripresa in esterno, "location"*] *S/TV/V.* İşlik dışında, açık havada, doğal bezemler arasında gerçekleştirilen çalışma. İşlikte ya da içeride çevirim'in karşıtı olarak kullanılır ☐ *çevirim, dış, içeride (çevirim), işlik, işlikte çevirim*

dışarıda çevirim görevlisi [Fr. *régisseur d'extérieur* ‖ İng. *location man, location manager, location director,* (ABD) *facilities director* ‖ Al. *Aussenaufnahmeleiter* ‖ İta. *incaricato delle schelta degli esterni*] *S/TV.* Dışarıda çevirimler için dışarıda çevirim takımının çalışmasına gerekli gereç, donatım, taşıma, yerleşme vb işlerini dü-zenleyen kimse ☐ *çevirim, dışarıda çevirim, dışarıda çevirim takımı, donatım*

dışarıda çevirim takımı [Fr. *équipe de tournage en extérieur* ‖ İng. *location unit* ‖ Al. *Aussenaufnahmestab* ‖ İta. *gruppo di ripresa in esterno*] *S.* Dışarıda çevirimi gerçekleştiren çevirim takımı ☐ *çevirim, çevirim takımı, dışarıda çevirim*

dışarıda çevirim yeri [Fr. *lieu de prise de vues en extérieur, emplacements* || İng. *location point* || Al. *Aufnahmegelände* || İta. *piazzamento*] *S.* Dışarıda çevirim için seçilmiş, hazırlanmış yer ☐ *dışarıda çevirim*

dışarı dalgalığı [E.t. *harici anten, dış anten* || Fr. *antenne extérieur* || İng. *outdoor aerial* (ABD: *antenna*), *external aerial* || Al. *Außenantenne* || İta. *antenna esterno*] *TV.* Almacın bulunduğu yapının dışında, genellikle dama kurulan dalgalık çeşidi (kimileyin de balkona kurulur). İçeri dalgalığı'nın karşıtı ☐ *almaç, alıcı dalgalık, dalgalık, içeri dalgalığı*

dışarıda haber saptama, DHS [İng. *electronic news gathering, ENG*] *V.* Video alıcısıyla işlik dışında, dışarıda videoya saptamanın haber için yapılanı. Genellikle haberler için özel yapıdaki ufak video alıcılarıyla gerçekleştirilir. Eskiden sinema alıcılarıyla gerçekleştirilen bu çalışma günümüzde video alıcılarıyla yapılmaktadır ☐ *alıcı*[1]*, dışarıda haber saptama alıcısı, dışarıda videoya saptama, işlik, video alıcısı, videoya saptama*

dışarıda haber saptama alıcısı, DHS alıcısı [İng. *ENG camera*] *V.* Dışarıda haber saptamada kullanılan hafif, kullanışlı video alıcısı ☐ *dışarıda haber saptama, video alıcısı*

dışarıda videoya saptama, DVS [İng. *electronig field production, EFP*] *V.* Video alıcısıyla işlik dışında, dışarıda yapılan çalışma. Bu çalışma dışarıda haber görüntü ve seslerini saptamak için yapılırsa dışarıda haber saptama denir ☐ *dışarıda haber saptama, işlik, saptama*[2]*, video alıcısı, videoya saptama*

dışarıda yayın takımı [Fr. *équipe de prise de vues extérieur* || İng. *outside broadcast unit, OBU* || Al. *Aussenübertragungstab* || İta. *gruppo di ripresa in esterno*] *TV.* Dışarıda canlı yayını gerçekleştiren takım. Genellikle işlik dışındaki bütün canlı yayınları bu takım gerçekleştirir. Dışarıda yayın takımının en önemi aracı yayın arabasıdır ☐ *dışarıda canlı yayın, işlik, yayın arabası*

dışarı donatımcısı [Fr. *accessoiriste d'extérieur* || İng. *outside property man* || Al. *Aussenrequisiteur* || İta. *accessorista di esterni*] *S/TV.* Dışarıda çevirimlerde görünçlük donatımını sağlayan ve yöneten kimse ☐ *dışarıda çevirim, donatım, donatımcı*

dışavurumcu [E.t. *ekspresyonist* || Fr. *expessionniste* || İng. *expressionist* || Al. *Expressionist* || İta. *espressionista*] *S.* Dışavurumculuk akımından olan sinema sanatçısı ☐ *dışavurumculuk*

dışavurumculuk, Caligari'cilik [E.t. *ekspresyonizm* || Fr. *expressionnisme, caligarisme* || İng. *expressionism, calligarism* || Al. *Expressionismus, Caligarismus* || İta. *espressionismo, caligarismo*] *S.* İlk Dünya Savaşı'ndan sonra Alman sinemasında ortaya çıkan bir akım. Genellikle 1910'dan sonra güzel sanatlarda başlayan dışavurumculuk akımından, bu arada en çok da tiyatrodaki dışavurumculuktan etkilenmiştir. Temel özellikleri biçimbozumu, parçalanma, bölünme, yeğin ve abartılı duyguların dışa vurulması olan dışavurumculuğun sinemadaki başlıca özellikleri şunlardır: İnsanın en gizli yönlerini açığa vurmayı sağlayan anlatım yolu; kimileyin bir gölge denli silik, kimileyin korkunç bir dev denli güçlü karakterler; bu karakterleri çevreleyen acayip, ürkütücü bezemler; insanların ve nesnelerin görünüşünü bu bezemlerdeki vuru-

culuğa yaklaştıran aydınlatma biçimi; düşlemsel, korkunç olaylar; ağır, ezici, sıkıcı, karabasanlı bir hava; ağır, abartmalı bir oyun biçimi. Bu akımın ilk önemli filmi *Das Kabinett des Dr. Caligari/Dr. Caligari'nin Muayenehanesi* olduğu için bu akıma Caligari'cilik de denir. Nazilerin işbaşına geçişinden sonra "yoz sanat" diye nitelendirilen dışavurumculuk dünya sinemasında özellikle aydınlatma, bezem ve karabasanlı, gerilimli hava yaratma alanlarında derin izler bırakmıştır; bu yönden etkilerinin en belirgin olduğu sinema türleri korku filmleri, gangster filmleri, kara filmler, casusluk filmleri, ruhsal filmlerdir ⊐ *aydınlatma, bezem, casusluk filmi, gangster filmi, kara film, korku filmi, oyun, ruhsal film*

dış haberler [Fr. *informations internationales (étrangères)* ‖ İng. *international news, foreign news* ‖ Al. *Berichterstattung Ausland* ‖ İta. *informazioni internazionali*] *S/TV.* Belirli bir ülkeye göre, kendi dışındaki ülkelerde, uluslararası alanda ortaya çıkan olaylarla ilgili haberler. Genellikle o ülkedeki televizyonların, ulusal haber ajanslarının dışarıdaki temsilcilerinden ya da uluslararası haber ajanslarından alınan haberlerden oluşur ⊐ *iç haberler, yerel haberler*

dışsatım ⊐ **film dışsatımı**

dıştan (gürültü) [Fr. *bruit off* ‖ İng. *off noise* ‖ Al. *"Off"-Geräusche* ‖ İta. *rumore esterno*] *S/TV/V.* Gürültünün, çerçeve dışındaki bir kaynaktan çıkması durumu; içten (gürültü)'nün karşıtı ⊐ *çerçeve, gürültü, içten (gürültü)*

dıştan (ses) [F.t. *kadr dışı* ‖ Fr. *voix-off, son-off voix hors du champ, hors du champ, "off"* ‖ İng. *off (-screen voice, OVS)* ‖ Al. *"Off," "Off"-Stimme* ‖ İta. *voce fiori campo, VFC*] *S/TV/V.* Sesin, görüntüde bulunmayan bir kaynaktan çıkması durumu; içten (ses)'in karşıtı ⊐ *içten (ses)*

dikeyine çekim [İng. *head-on shot*] *S/TV/V.* İçinde alıcıya doğru devinimin yer aldığı çekim. Çoğunlukla bir çarpmayı, toslamayı anlatır ⊐ *alıcı[1], çekim*

dikey kesit [Fr. *élévation* ‖ İng. *elevation* ‖ Al. *Aufriß* ‖ İta. *elevazione*] *S/TV.* İşlik düzlüğünün, düşey düzlemlerini de belirten planı. Özellikle çapraşık görünçlüklemelerde oyuncuların, alıcı devinimlerinin, ışık kaynaklarının, bezemlerin, donatımların yerini belirlemekte kullanılır ⊐ *alıcı devinimi, bezem, donatım, düzlük, görünçlükleme, ışık kaynağı, işlik, oyuncu*

dikkat çelme [İng. *attention getting*] *TV.* Bir televizyon filminin başlangıcından beklenen özellik. Tecimsel televizyon anlayışına göre, böyle bir film ilk 20-40 saniyede izleyicinin ilgisini çekebilmeli; bunu başaramazsa izleyici başka bir oluğa geçebilir ⊐ *izleyici, oluk, televizyon filmi*

dikkat süresi [İng. *attention span*] *S/TV.* İzleyicinin dikkatinin canlı tutulabildiği süre. Bu süre sıklıkla rastlanılan örneklerin yarattığı alışkanlıklara, etkilere göre değişir. Örneğin filmlerde genellikle 20 saniye kadar olan ortalama çekim uzunluğu, televizyon uygulayımındaki örneklerin (kısa, vurucu çekimlere dayanan film parçaları, tanıtılar) etkisiyle günümüzde 6 saniyeye dek düşmüştür ⊐ *çekim, film, izleyici, parça, tanıtı*

diklik, ses dikliği [E.t. *yükseklik* ‖ Fr. *hauteur (du son)* ‖ İng. *pitch (of a note, of sound)* ‖ Al. *Tonhöhe* ‖ İta. *altezza (di suono)*] *S/TV.* Bir sesin incelik ya da kalınlık derecesi. Diklik doğrudan doğ-

ruya yinelenime bağlıdır. Sesin saniyedeki titreşim sayısı olan yinelenim fiziksel bir olaydır. Bu olayın kulağımızdaki etkisi ruhsaldır ve diklik denir. Yinelenim değiştikçe diklik de değişir; diklik derecesine göre seslerin incelik ya da kalınlık durumu ortaya çıkar ☐ *yinelenim, incelik, kalınlık, ses*

dil [E.t. *lisan* || Fr. *langue, langage* || İng. *language* || Al. *Sprache* || İta. *lingua, linguaggio*] *GB.* **1.** F. de Saussure'e göre, dilyetisinin bireylerce kullanılabilmesini sağlayan, toplumca benimsenmiş, uzlaşımsal düzen. Belli bir insan topluluğuna özgü, çift eklemeli sesli göstergeler dizgesi. Sözcüklerden, sözcüklerin dil kurallarına uygun dizilmelerinden oluşan iletişim aracı. Bu kurallar belli bir dizge, dil dizgesi oluşturur. *S/TV/V.* **2.** Saussure, dili, belirli bir ekinin tüm dilbilimsel dizgesini belirtmekte kullanmıştı. Buna göre, doğal diller dışında kalan, iletişim sağlamaya yönelik her türlü göstergeler dizisi, anlatım yöntemi bu çerçeveye girer. Örneğin sinema dili, televizyon dili, video dili ☐ *çift eklemleme, gösterge, iletişim*

dilme [İng. *chopping*] *TV.* Ses ya da görüntüdeki bozulmayı önlemek için, dalgaların uç noktalarını budayarak dorukları elektronik yönden denetleme ☐ *bozulma, bozum, doruk, doruktan doruğa, görüntü, ses*

dil sürçmesi [İng. *blooper* (a.)] *S/TV/V.* Oyuncunun, sunucunun, yorumcunun, görüşümcünün alıcı[1] karşısında konuşurken yaptığı yanlış ☐ *alıcı[1], oyuncu, sunucu, yorumcu*

Dimension-150 [Fr. *Dimension-150* || İng. *Dimension-150* || Al. *Dimension-150* || İta. *Dimension-150*] *S.* Bir geniş görüntülük işlemi: 70 mm'lik filmin çok değirmi bir görüntülükte gösterilmesi temeline dayanır ☐ *geniş görüntülük, 70 mm'lik film*

dingil [E.t. *aks* || Fr. *axe* || İng. *shaft* || Al. *Achse* || İta. *albero*] *S/TV/V.* Çeşitli sinema, televizyon, video aygıtlarında tekerlek, yuvgu, çark vb parçaların özeklerinden geçen, bunların devinimini sağlayan çubuk.

dinleme [Fr. *écoute* || İng. *monitoring, listening* || Al. *Abhören, Abhörkontrolle* || İta. *ascolto*] *S/TV/V.* **1.** Bir sesin, seslendirme ya da okuma[3] sırasında, denetim ereğiyle izlenmesi. **2.** Ses kaynağından çıkan sesin izlenmesi ☐ *okuma[3], ses denetimi, seslendirm*

dinleme çekimi [İng. *listening shot*] *S/TV/V.* Karşısındakini dinleyen oyuncuyu gösteren bir ara çekim çeşidi. Bu çeşit çekimler, konuşana karşı ne gibi bir tepki gösterildiğini ortaya koymak, uzun bir konuşmanın sıkıcılığını hafifletmek ya da yanlışlık yapılan bir konuşmada doğrusunun sonradan eklenebilmesini sağlamak için kullanılır *ara çekim, çekim, oyuncu, tepki çekimi*

dinlemek [Fr. *écouter* || İng. *monitor, listen* || Al. *abhören* || İta. *ascoltare*] *S/TV/V.* Dinleme eylemi ☐ *dinleme*

dinleme oluğu [Fr. *chaîne d'écoute* || İng. *audition (channel)* || Al. *Abhörkanal* || İta. *canale di ascolto*] *TV.* Bir seslendirme masasının ikinci oluğu. Bu oluk, özellikle, yayına verilmeden önce sesleri önceden dinleyip denetlemekte kullanılır ☐ *oluk, ses, seslendirme masası, yayın*

dinlenme salonu [Fr. *foyer d'artistes* || İng. *green room* || Al. *Konversationszimmer, Künstlerfoyer, Künstlerzimmer* || İta. *sala degli artisti*] *S/TV.* Oyuncula-

rın çalışmaya başlamadan önce ya da çalışma aralarında dinledikleri yer. Tiyatrodan alınma bu terim, sinema ve televizyon oyuncuları için, özellikle de izleyicilerin de bulunduğu canlı yayın gösterilerine katılan oyuncular için kullanılır ⌐ *canlı yayın, izleyici, oyuncu, sinema, televizyon*

dinleyici [*Fr. auditeur(trice)* ‖ İng. *listener* ‖ Al. *Hörer(in), Zuhörer* ‖ İta. *ascoltatore(trice)*] *TV.* Televizyon ve radyo izlencelerini işlikte ya da almaçtan izleyen kimse ⌐ *izlence*

dinot [*Fr. dynode*l ‖ İng. *dynode* ‖ Al. *Dynode, Prallanode* ‖ İta. *dinodo*] *TV.* Elektron çoğaltıcılarda ikincil yayını gerçekleştirmekte kullanılan değişik biçimlerdeki yüzeyler. Bu yüzeyler genellikle sezyum-antimonla sıvanmıştır ⌐ *elektron çoğaltıcı. ikincil yayın*

dinot etkisi [Fr. *effet dynode* ‖ İng. *dynode effect, dynode spots, dynode flare* ‖ Al. *Dynode-Effekt* ‖ İta. *effetto dinodo*] *TV.* Görüntü ortikon ışıtacında, dinodun yüzeyindeki kusurlardan dolayı resmin üzerinde beliren parlak noktalar. Genellikle mercek parıltısını andırır. Karanlık, loş görünçlüklerde, karanlık dipliklerde daha çok rastlanır ⌐ *dinot, diplik, görüntü ortikon ışıtacı, parıltı*

dinsel film [E.t. *dini film* ‖ Fr. *film religieux* ‖ İng. *religious film* ‖ Al. *religiöser Film* ‖ İta. *film religioso*] *S.* Konusunu dinden alan, izleyicide dinsel duyguyu uyandırmayı, dinsel inançları yaymayı erekleyen film.

dinsel izlence [E.t. *dini program* ‖ Fr. *programme religieux* ‖ İng. *religious programme* (ABD: *program*), *church broadcasting, pray television* ‖ Al. *religiöser Programm* ‖ İta. *programma religiosa*] *TV.* **1.** Din konularını ele alan, bu konulardaki açıkoturumları, konuşmaları içeren izlence. **2.** Dinsel günlerde tapınaklardan gerçekleştirilen canlı yayın ⌐ *açıkoturum, canlı yayın*

dip [E.t. *fon, arka plan, geri plan* ‖ Fr. *fond arrière plan, second plan* ‖ İng. 1. *background, BG,* 2. *atmosphere* ‖ Al. *Hintergrund, "Background"* ‖ İta. *fondo, sfondo, secondo piano*] *S/TV/V.* **1.** Görünçlüğün gerisinde yer alan bölüm, geriye düşen yerler. Bir çekimde, alıcıdan en uzakta bulunan, dolayısıyla gösterimde görüntünün en gerisindeki alan bölüm. Öndeki oyuncuların, devinimlerin, olguların geçtiği yerin ardında diplik işlevi gören kişilerin, eşyanın, nesnelerin, görünçlüğün yer aldığı bölüm. Ön karşıtı. **2.** Bu bölümün, genel yapısı, görünüşü, kişileriyle görünçlüğe sağladığı hava ⌐ *görünçlük, hava, olgu, oyuncu, ön*

dip bezemi [E.t. *background, hareketli dekor, dip dekoru* ‖ Fr. *découverte, décor de fond, plan découverte* ‖ İng. *background set(ting)* ‖ Al. *Hintergrunddekoration, Hintergrundsaufbauten* ‖ İta. *sfondo della scena, piano di sfondo*] *S/TV/V.* Bir görünçlükte dipteki bir aralığın (pencere, kapı...) ötesinde görünen bezem. Genellikle dışarının bir görünümünü veren bu bezem doğal ya da yapma, canlı ya da cansız olabilir. Hem yapma hem cansız olduğunda son derece büyültülmüş fotoğraf; hem yapma hem canlı olduğu zaman geriden gösterim kullanılır ⌐ *bezem, dip, dip fotoğrafi, geriden gösterim*

dip bezi [Fr. *rideau de fond, toile de fond* ‖ İng. *backdrop, drop, backcloth* ‖ Al. *Prospekt* ‖ İta. *telone di sfondo*] *S/TV/V.* Üzerine dip bezeminin çizildiği bez ⌐ *bezem, bezem bezi, dip bezemi*

dip devinimi [İng. *background action*] *S/TV/V.* Bir çevirim sırasında asıl devinimin geçtiği ön bölümün ardında gerçekleşen devinim[2]. Dip devinimi genellikle, öndeki devinime canlı bir diplik oluşturur ⌸ *çevirim, devinim[2], dip, diplik, ön*

dip düzeyi [İng. *background level*] *S/TV/V.* Dipte belirli bir hava yaratmak üzere kullanılan ses etkileri, söyleşmeler ve destekleyici müziğin, görünçlükteki öbür öğeleri bastırmamasını sağlayan düzey ⌸ *destekleyici müzik, dip, görünçlük, hava, söyleşmeler*

"dip düzeyi!" [İng. *under!, hold under!, hold to BG!*] *S/TV.* **1.** Ses etkileri, söyleşmeler ve destekleyici müziğin öbür öğeleri bastırmayacak düzeye getirilmesi için verilen komut **2.** Bu komut kimileyin ses etkileri, söyleşmeler ve destekleyici müzikten herhangi birinin öbür ikisini bastırmaması için de kullanılır ⌸ *destekleyici müzik, dip, ses etkileri, söyleşmeler*

dip fotoğrafı [Fr. *découverte (photographique), pantalon, photo-décor* || İng. *photo backing, backing* (ABD) *photographic mural* || Al. *Backgroundgrossfoto, fotografischer Vergrösserungen, Photo-Background* || İta. *fondale, fondino*] *S/TV/V.* Dip bezemi olarak kullanılan son derece büyültülmüş fotoğraf ⌸ *dip bezemi*

diplik [E.t. *fon* || Fr. *fond* || İng. *background, backing. false front, background plate* || Al. *Hintersetzer, Hintergrunddekor Rucksetzer* || İta. *sfondo*] *S/TV/V.* **1.** Oyuncuların gerisinde, son derece büyültülmüş fotoğraflardan ya da resimlerden oluşan bezem. *S.* **2.** Canlıresimde saydam yaprakların en altında yer alan ve üstüne konan öbür saydam yapraklardaki resimler için bezem oluşturan saydam yaprak. Diplik ressamınca hazırlanır. Genellikle devinimsizdir ⌸ *bezem, canlıresim, dip bezemi, diplik ressamı, saydam yaprak*

diplik film [Fr. *film pour transparence* || İng. *background film, back projection film, back projection plate, back projection key, transparency* || Al. *Rückprojektionsfilm* || İta. *film per retroproiezione*] *S/TV.* Yapma ve canlı dip bezemi elde etmek üzere geriden gösterimde kullanılan film ⌸ *dip bezemi, geriden gösterim*

diplik ressamı [İng. *background artist*] *S/BS.* Canlandırma sinemasında canlıresimler için diplik resmi hazırlayan sanatçı. Devinimlerin yer aldığı saydam yapraklardan ayrı bir saydam yaprağa çizilen ve devinimsiz olan bu resim, devinimli saydam yaprakların altına yerleştirilince bunlar için bir dip bezemi oluşturur. Bilgisayar canlandırmasının gelişmesiyle diplik ressamının işi büyük ölçüde kolaylaşmıştır ⌸ *bilgisayar canlandırması, canlandırma sineması, canlıresim, diplik, saydam yaprak, dip bezemi*

dip sisi [İng. *distance fog*] *S/TV.* Bir genel çekimde uzaklarda görünen sis; böylelikle görüntünün dip bölümü bu sisle örtülmüş olur. Bunun sonucunda bir doğa olayı aktarıldığı gibi, sisin bastırması ya da açılmasıyla belirli bir etki sağlanabilir; görüntüye derinlik kazandırılabilir ⌸ *genel çekim, görüntü, sis*

direk, televizyon direği [Fr. *pylône* || İng. *mast, pylon* || Al. *Mast* || İta. *albero*] *TV.* Verici dalgalığın elden geldiğince geniş bir alana yayında bulunmasını sağlamak üzere yüksek bir tepeye dikilen, genellikle 300 m'den uzun çelik direk ⌸ *dal-*

galık direği, kule, verici dalgalık

direnç [E.t. *mukavemet, rezistans* || Fr. *résistance (électrique)* || İng. *resistance, electrical resistance* || Al. *Widerstand, elektrischer Widerstand* || İta. *resistenza*] *S/TV.* İçinden elektrik akımı geçen bir iletkenin bu akıma karşı koyması durumu. Üstüniletkenlerin dışında bütün iletkenler, içlerinden geçen akıma karşı koyar ve elektrik erkesinin bir parçasını ısıya çevirir. Dolayısıyla direnç, bir iletkenden akım geçerken, iletkenin iki ucundaki gerilim[2] farkının elektrik akımına oranıdır. Bir iletkenin belirli bir akıma direnci, bu iletkenin boyuna, yapısına, sıcaklığına bağlıdır. SI direnç birimi ohm'dur ⁻ *akım, direnç, içdirenç, iletken, ohm, aşırıiletken*

diş [Fr. *dent (de tambour)* || İng. *tooth, sprocket tooth* || Al. *Zahn* || İta. *dente*] *S.* Dişli makaralardaki çıkıntılardan her biri. Bu çıkıntılar filmlerde ya da kuşaklardaki deliklere girerek bunların çeşitli aygıtlardan düzgün geçişini sağlar ⁻ *delik, dişli makara*

diş deliği ⁻ **delik**

dişi örtü [*Fr. contre-couche* || İng. *reverse mask, counter matte, female matte* || Al. *Gegenmaske* || İta. *contro-mascherino*] *S/TV.* Bir örtünün tüm ya da tüme yakın bütünleyicisi olan parça. Devinimsiz örtülü filmde, dişi örtü, örtünün saydamsız bölümünün saydam; saydam bölümünün saydamsız olduğu parçadır; örtü'nün karşıtı ⁻ *devinimsiz örtülü film, örtü*

dişli başlık [Fr. *tête de pied à roues dentées, plate-forme à engrenage* || İng. *gear(ed) head* || Al. *Stativkopf mit Zahntrieb verstellung* || İta. *testa di treppiede regolabile*] *S/TV/V.* Üçayak başlığının dişli çarklar yardımıyla çalıştırılan çeşidi ⁻ *başlık, üçayak*

dişli makara [E.t. *dişli tambur, tambur* || Fr. *tambour denté, roue dentée, galet denté* || İng. *sprocket, sprocket drum, sprocket wheel, gang* || Al. *Zahnrad, Zahntrommel, Schaltrolle* || İta. *tamburo dentato, rocchetto dentato*] *S.* **1.** Alıcı[1], gösterici, eşleyici, açındırma aygıtı vb aygıtlarda filmin düzgün devinimlerini sağlamak üzere dişleri bulunan makaralar. Bu dişler filmlerdeki deliklere girerek filmin geçişini sağlar. **2.** Özellikle eşleyicilerde bulunan bu çeşit makara. Çeşitli kuşaklar arasındaki eşleme, bu makaraların dişlerine takılarak kuşakların aynı hızla döndürülmesiyle sağlandığından dişli makaralar büyük önem kazanır. Genellikle birden çok dişli makarası olan eşleyiciler bu makaraların sayısıyla anılır ⁻ *açındırma aygıtı, alıcı[1], alıcı diş, delik, diş, eşleme, eşleyici, gösterici, makara, verici diş*

Divcon [Fr. *Divcon* || İng. *Divcon* || Al. *Divcon* || İta. *Divcon*] *TV.* ABD'de RCA ortaklığınca geliştirilen ve bilgisayarın biriktirdiği basılı bilgiyi almaca veren aygıt. Aygıtın girdisi saniyede 2.000 karakteri biriktirebilecek güçtedir. Bu bilgi, almaçtaki görüntünün üzerine bindirilerek ya da tek başına verilebilir. Divcon, özellikle, spor haberlerinde sonuçların açıklanması, seçim sonuçları, gazete başlıkları, tanıtılar, altyazılarda kullanılır ⁻ *almaç, altyazı, bilgisayar, bindirme, görüntü, tanıtı*

diyoptri [Fr. *dioptrie* || İng. *dioptre (ABD: diopter)* || Al. *Dioptrie* || İta. *diottria*] *S/TV.* Bir merceğin güç birimi. Herhangi bir merceğin diyoptriyle gücü, o merceğin metreyle belirtilen odak uzunluğunun karşıtıdır. Örneğin odak uzunluğu 0.10 m olan merceğin gücü, 1/f = 1/0,10 m = 10 diyoptridir. Diyoptri

yakınsak mercek için (+), ıraksak mercek için (-) imiyle belirtilir ☐ *ıraksak mercek, mercek, odak uzunluğu, yakınsak mercek*

diyot (ışıtacı) [Fr. *diode* ‖ İng. *diode* ‖ Al. *Diode* ‖ İta. *diodo*] *S/TV.* Doğrultmaç ya da bulucu olarak kullanılan ışıtaç. Diyot, radyo ışıtaçlarının en yalınıdır; ancak iki elektrikucu vardır: Elektron yayan eksiuç ile eksiuca göre pozitif güce ulaştığında bu elektronları çeken artıuç. Uzun süre radyolarda ve televizyonlarda kullanılan bu çeşit ışıtaçların yerini günümüzde katı durum yarıiletkenleri almıştır ☐ *artıuç, bulucu, doğrultmaç eksiuç, elektrot, ışıtaç, katı durum çevrimi, triyot (ışıtacı)*

diz çekimi, DÇ [E.t. *Amerikan plan(ı), diz plan(ı), orta plan, orta çekim* ‖ Fr. *plan américain, PA, plan italien, PI, plan moyen serré, PMS* ‖ İng. *medium close shot, MCS, close medium shot, CMS, knee shot* ‖ Al. *amerikanische Aufnahme, amerikanische Einstellung* ‖ İta. *piano americano, PA*] *S/TV/V.* Bir insanı dizinden ya da baldır ortasından yukarısına dek çerçeveleyen çekim çeşidi ☐ *çekim, çekim ölçeği, çerçeveleme*

dizelge temizliği [İng. *list cleaning*] *V.* Bir izlencenin son kurgusuna geçmeden önce, KKD'den işi kalmayan bütün kurguları çıkarma işi. Son kurguya geçilmeden önceki çalışmalarda, gerekli görülmeyen kurgular, kurgu parçaları silindiği için. bunların KKD'den de çıkarılması gerekir ☐ *kurgu, kurgu dizelgesi, kurgu karar dizelgesi, son kurgu*

dizem [E.t. *tempo* ‖ Fr. *tempo* ‖ İng. *tempo* ‖ Al. *Tempo* ‖ İta. *tempo*] *S/TV.* Bir film ya da televizyon izlencesinde anlatıdan dolayı ortaya çıkan yavaşlık ya da hızlılık duygusu.

dizi [E.t. *emsile* ‖ Fr. *paradigme* ‖ İng. *paradigm* ‖ Al. *Paradigma* ‖ İta. *paradigma*] *GB.* **1.** Göstergelerin düzgü içinde düzenlendikleri iki yoldan biri (öbürü dizimdir). Bunlar çoğunlukla eksenlerle gösterilir: Düşey eksen (dizi), yatay eksen (dizim). Birincisi seçmeyle, ikincisi birleşimle ilgilidir. Diziler, göstergelerin sınıflandırılmasıdır. Bir dizi, belirli bir ulamda yer alan benzer göstergeler takımıdır; ancak burada göstergenin her biri değişik bir anlam taşır. Dizi bunlar arasındaki ilişkiyi gösterir. *S/TV/V.* **2.** Sinema, televizyon ve videoda dizi, çekimlerin birbirine bağlanma (noktalama) yöntemleriyle ilgilidir. Ayrıca yapısalcı yöntemdeki ikili karşıtlıkları (Örnek: dişi/erkek, iyi/kötü, birey/toplum vb) ele alarak bunları sinemadaki ikili karşıtlıklara uygular ☐ *çekim, dizim, düzgü, gösterge, noktalama*

dizi, film dizisi, televizyon dizisi [E.t. *seri* ‖ Fr. 1-2. *série,* 3. *feuilleton (télévisé)* ‖ İng. 1. *series,* 2-3. *serial, series on television, episodic TV, episodic drama, ED* ‖ Al. 1. *Serie, Filmserie,* 2. *Reihe, Fortsetzungsreihe, Fortsetzungsserie,* 3. *Sendefolge. Sendereihe, Fernsehserie* ‖ İta. 1. *serie,* 2. *programma a puntate,* 3. *romanzo sceneggiato*] *S.* **1.** Konu, tutum, biçem yönünden birbirine bağlı olan; aynı oyuncular, aynı çevirim takımıyla gerçekleştirilen filmler. *TV.* **2.** Birbirinin devamı olan, aynı takım ve genellikle aynı oyuncularla gerçekleştirilen televizyon izlenceleri. **3.** Konusu kendi içinde bir izlence oluşturacak biçimde parçalara ayrılmış, her biri öbürünün devamı olarak belirli aralıklarla yayımlanan televizyon oyunu ☐ *biçem, çevirim takımı, konu, oyuncu, televizyon izlencesi, televizyon oyunu*

dizi adı [E.t. *seri adı* || Fr. *titre de série, titre de feuilleton* || İng. *serie title* || Al. *Serie-Titel* || İta. *titolo di serie*] *S/TV.* Bir film ya da televizyon dizisinin genel adı ☐ *dizi*

dizi ışıldak [İng. *clipstrip*] *S/TV.* Dipteki görünçlükleri ya da gök görüntülüğünü aydınlatmada kullanılan, kuvars ışıtaçlı ışıldaklar. Yayındırıcı kanatları olan bu ışıldaklar, tutturma çubuklarına yan yana dizilerek geniş bir alanı aynı düzeyde aydınlatırlar ☐ *aydınlatma, dip, gök görüntülüğü, görünçlük, ışıldak, kuvars ışıtaç, tutturma çubuğu, yayındırıcı kanat*

dizileme [Fr. *assemblage, groupage, montage premier positif* || İng. *assemby (editing), shot assembly, scripted order, first assembly, rough assembly, daily assembly, assemble edit* || Al. *taglisches Ausmustern von Aufnahmen, Musterzusammenstellen, Vormontage, Rohschnitt, Schnittrolle* || İta. *montaggio preventivo*] *S.* **1.** Kurguya hazırlık olmak üzere bir gün içinde birikmiş olan çekimlerin değişik çevirimlerini, kılavuzlar, çekim tahtası görüntüleri ve bunlarla ilgili ses kuşaklarını içine alacak biçimde ve izleme sırasına göre bir araya getirme. *TV/V.* **2.** Video kuşaklarında, özgün video kuşağındaki çekimlerin seçiminin yapıldığı ilk kurgu aşaması. Bu kurguda birbirinin bütünleyicisi olan izlence parçaları ya da kendi başına bütünlüğü olan parçalar art arda dizilir; tanıtılar yerlerine yerleştirilir. Bu çalışma herhangi bir yaratıcı özellik taşımadığından dizileme diye adlandırılır ☐ *çekim, çevirim, kurgu, kaba kurgu, ses kuşağı, video kuşağı*

dizim [Fr. *syntagme* || İng. *syntagm* || Al. *Syntagma* || İta. *syntagma*] *GB.* **1.** Göstergelerin düzgü içinde düzenlendikleri iki yoldan biri (öbürü dizidir). Bunlar çoğunlukla eksenlerle gösterilir: Düşey eksen (dizi), yatay eksen (dizim). Birincisi seçmeyle, ikincisi birleşimle ilgilidir. Dizim, anlamlı bir bütün oluşturan, birbiriyle etkileşimli göstergelerin düzenli biçimde birleşimidir. Dilbilimde buna söz zinciri de denir. Bu birleşim bir kurallar çerçevesi içinde, saymaca olarak gerçekleşir. Dizimler, dizilerden yapılan seçimle gerçekleşir. *S/TV/V.* **2.** Sinema, televizyon ve videoda çekimlerin sıralanıp bir araya getirilişi dizimle ilgilidir. Bir çekimin kendinden önce ve sonraki çekimlerle karşılaştırılması da dizimseldir ☐ *çekim, dizi, düzgü, gösterge*

doğaçlama [1. *tuluat,* 2. *irtical* || Fr. 1. *ab libitum, improvisation,* 2. *improvisation* || İng. 1. *ad lib(bing), ad libitum, improvisation,* 2. *improvisation* || Al. 1-2. *Improvisierung* || İta. 1-2. *improvvisazione*] *TV.* **1.** Oyuncuların doğaçlamayla gerçekleştirdikleri konuşmalar, yorumlar, espriler, yanıtlar, girişler. Doğaçlama, genelde o anda içe doğanlar olmakla birlikte televizyon izlencelerinde çoğunlukla önceden titizlikle çalışılan ama sanki doğaçlamaymış gibi gerçekleştirilen bir çalışma ürünüdür. *S.* **2.** Oyuncuların filmin bütününde ya da bir bölümünde, herhangi bir sınama yapmaksızın, oyunda ve konuşmalarda herhangi bir metne dayanmadan, o anda içlerinden geldiği gibi davranmaları yöntemi. Oyuncuların kendi yaratıcılıklarını kullanarak görünçlüğe doğallık, içtenlik, kendiliğindenlik kazandırmak ereğiyle uygulanır. Daha çok yarı belgesellerde başvurulan bir yöntemdir ☐ *izlence, oyuncu, yarı belgesel, sınama, yorum*

doğaçlama sineması [Fr. *cinéma impro-*

visé || İng. *improvised cinema* || Al. *unvorbereitetes Kino* || İta. *cinema improvisato*] *S.* Çevirimden önce herhangi bir hazırlık, sınama yapılmaksızın, herhangi bir oyunluğa bağlanmaksızın, oyuncuların herhangi bir durumu içlerinden geldiği gibi canlandırmasına dayanan tutum. Bu tutuma göre gerçekleştirilen sinema yapıtının niteliği ☐ *çevirim, oyunluk,*

doğa filmi [Fr. *film de nature* || İng. *nature film*] *S.* Dünyanın değişik coğrafya bölgelerindeki doğa yaşamını, özellikle yabanıl yaşamı konu alan film türü ☐ *tür*

doğal aydınlatma [Fr. *éclairage naturel* || İng. *natural lighting* || Al. *natürliche Beleuchtung, Tageslichtbeleuchtung* || İta. *illuminazione naturale*] *S/TV/V.* Güneş ışığından yararlanarak gerçekleştirilen aydınlatma. Yapma aydınlatma'nın karşıtı ☐ *aydınlatma, yapma aydınlatma*

doğal bezem [E.t. *tabii dekor* || Fr. *décor naturel, décor réel* || İng. *natural setting, practical set* || Al. *natürliche Dekoration* || İta. *scenografia naturale*] *S/TV/V.* Bir film ya da televizyon izlencesi için önceden hazırlanmamış, bulunduğu gibi kullanılmış bezem çeşidi. Yapma bezem'in karşıtı ☐ *bezem, film, televizyon izlencesi, yapma bezem*

doğal ışık [E.t. *tabii ışık* || Fr. *lumière naturelle* || İng. *natural light, available light, existing light* || Al. *natürliches Licht* || İta. *luce naturale*] *S/TV/V.* Yapma ışığın dışında, doğal kaynaklardan sağlanan ışık; güneş ışığı, gün ışığı, ay ışığı. Yapma ışık karşıtı ☐ *güneş ışığı, gün ışığı, yapma ışık*

doğallık [E.t. *tabiilik* || Fr. *naturel* || İng. *naturalness* || Al. *Natürlichkeit* || İta. *naturalezza*] *S/TV/V.* Davranış, devinim, konuşmada özentiden, yapmacıktan uzak, günlük yaşamdakine uygun gerçekleştirilen oyun ☐ *oyun*

doğal ses(ler) [Fr. *son naturel* || İng. *actual sound, indigenous sound, live sound*] *S/TV/V.* Daha önceden herhangi bir gereç üzerine saptanmamış, doğada ortaya çıktığı anda görüntüyle birlikte alınan ses ☐ *görüntü, ses*

doğal yavaş [İng. *fine slow, natural slow*] *S/V.* Sayısallaştırma yöntemiyle saptandığından, filmlerde ya da video kuşağındaki eski yavaşlatılmış devinimden daha akıcı, gerçekçi ve doğal olan yavaşlatılmış devinim ☐ *film, video kuşağı, sayısallaştırma, yavaşlatılmış devinim*

doğru akım [E.t. *cereyanı mütemadi* || Fr. *courant continu* || İng. *direct current, DC* || Al. *Gleichstrom* || İta. *corrente continua*] *S/TV/V.* Hep aynı yönde yol alan elektrik akımı. Dalgalı akım'ın karşıtı ☐ *akım, dalgalı akım*

doğrulama [E.t. *tahkik (etme)* || Fr. *vérification* || İng. *verification, check up* || Al. *Verifikation* || İta. *verificazione*] *S/TV.* Bir haberin doğruluğunu birkaç koldan, değişik kaynaklardan saptamaya çalışma ☐ *haber*

doğrultmaç [E.t. *redresör* || Fr. *redresseur* || İng. *rectifier* || Al. *Gleichrichter* || İta. *radrizzatore*] *S/TV.* Dalgalı akımı doğru akıma çeviren aygıt. Belirli bir yöne giden akıma, ters yöne giden akımdan daha çok direnç gösteren bir düzenden oluşur. Dalgalı akım olan kent akımından beslenen bütün radyo dalgası aygıtlarında doğru akımı sağlar ☐ *akım, dalgalı akım, doğru akım, kent akımı*

doğru oluk [Fr. *canal direct*] *TV.* Güçsüzleştirilmiş üst yan kuşağı kullanan oluk. Ters oluk'un karşıtı ⊏ *kanal, ters oluk, üst yan kuşak*

doğrusallık, tarama doğrusallığı [E.t. *lineerlik* || Fr. *linéarité (de balayage)* || İng. *scan linearity, scanning linearity, linearity* || Al. *Linearität (der Ablenkung), Abtastlinearität*] *TV.* Bir resimdeki herhangi bir noktanın gerek düşey gerekse yatay olarak tam yerinde bulunması ⊏ *doğrusallık ayarı, resim, tarama*

doğrusallık ayarı [E.t. *lineerlik ayarı* || Fr. *réglage de linéarité, ajustage de linearité* || İng. *linearity hold* || Al. *Linearitätregelung* || İta.] *TV.* Almaçtaki resmi oluşturan yatay ve düşey çizgiler arasındaki uzaklıkların aynı olmasının sağlanması. Buna göre düşey doğrusallık ayarı ve yatay doğrusallık ayarı olarak iki çeşit doğrusallık ayarı vardır ⊏ *doğrusallık, düşey doğrusallık ayarı, resim, yatay doğrusallık ayarı*

doku [Fr. *texture* || İng. *texture* || Al. *Gefüge* || İta. *trama*] *BS.* Herhangi bir yüzeyde boya, bezeme ya da başka gereçlerle sağlanan görünüş; özellikle de derinlik izlenimi.

doku eşlemi [İng. *texture mapping*] *S/TV/V/BS.* Bilgisayarda ikiboyutlu çizilerin ve resimlerin, üçboyutlu nesne ya da yüzeylere uygulanması. Bu ikiboyutlu çizi ve resimler herhangi ikiboyutlu bir resim olabilir. Doku eşlemi, üçboyutlu modellerin çapraşıklığını artırmadan gerçek duygusu veren üçboyutlu görüntüler yaratmayı sağlar ⊏ *bilgisayar, çizi, ikiboyutlu, resim, üçboyutlu*

dokunaç [E.t. *tuş* || Fr. *touche* || İng. *key* || Al. *Taste* || İta. *tasto*] *BS.* Dokunaçlığı oluşturan, dokunaç düzeneğini devinime geçiren, üzerinde harf, sayı, im, komut belirtilen parçalardan her biri ⊏ *bilgisayar, dokunaçlık*

dokunaçlık [E.t. *klavye* || Fr. *clavier* || İng. *keyboard* || Al. *Tastatur* || İta. *tastiera*] *BS.* Bilgisayara ya da bilgisayara dayalı dizgelere harflerin, sayıların, imlerin, komutların girilmesinde kullanılan; üzerinde bunların belirtildiği dokunaçlar bulunan giriş aygıtı ⊏ *bilgisayar, dokunaç*

dokunmalı görüntülük [İng.*touchscreen, touch-sensitive screen*] *BS.* Kullanıcının görüntülüğe parmaklarıyla dokunarak komutları verebilmesini ve izlenceyi yönlendirebilmesini sağlayan arabirim uygulayımı ⊏ *arabirim, görüntülük, izlence, kullanıcı*

9,5 mm'lik alıcı [Fr. *caméra 9,5 mm* || İng. *9,5 mm camera* || Al. *Schmalfilmkamera für 9,5 mm* || İta. *apparecchio da presa 9,5 mm*] *S.* 9,5 mm'lik filmle çalışan alıcı[1] çeşidi ⊏ *alıcı[1], 9,5 mm'lik film*

9,5 mm'lik film [Fr. *9,5 mm, film de 9,5 mm, format 9,5 mm* || İng. *9,5 mrn (film)* || Al. *9,5-mm- Film, 9,5-mm-Schmalfilm, 9,5-mm, 9,5-mm-Format, Schmalfilm 9,5 mm, 9,5-Pathéformat* || İta. *9,5 mm, film di 9,5 mm*] *S.* Eni 9,5 mm olan bir dar film çeşidi. Özenci sinemasında kullanılan dar filmlerin en eskilerinden biri olan bu film 1922'de Fransa'da piyasaya sürüldü; uzun yıllar, özellikle Avrupa ülkelerinde çok yaygınlaştıktan sonra yerini yavaş yavaş 8 mm'lik filme bıraktı. Filmin tam ortasında, resim aralarındaki tek sıra delikleriyle öbür film çeşitlerinden kolaylıkla ayırt edilen 9,5 mm'lik filmlerde 1 ayakta 40 resim, 1 m'de 132 resim yer alır. Çerçevesi 8,5

x 6,5 mm'dir (seslide 7,1 x 6,2 mm) ☐ *çerçeve, dar film, delik, özenci sinema-sı, resim, 8 mm'lik film*

9,5 mm lik gösterici [Fr. *projecteur pour 9,5, appareil de projection 9,5 mm, appareil de projection pour 9,5 mm. projecteur pour 9,5 mm., projecteur cinéma 9,5 mm* ‖ İng. *9,5 mm projector, substandard projector for 9,5* ‖ Al. *Schmalfilmprojektor für 9,5 mm* ‖ İta. *apparecchio da proiezione 9,5 mm*] *S.* 9,5 mm'lik filmlerin gösteriminde kullanılan gösterici çeşidi ☐ *9,5 mm'lik film, gösterici, gösterim*

dolam [E.t. *çember, lup, halka, bukle* ‖ Fr. *boucle, film (en) boucle* ‖ İng. *buckle (in film), film loop, loop, sound and picture loop, continuous loop* ‖ Al. *Filmschleife, Schleife* ‖ İta. *anello (di film)*] *S.* Göstericide görüntü ya da sesin art arda birçok kez izlenilip işitilmesini sağlamak için bir film parçasının iki ucunun yapıştırılmasıyla oluşturulan halka. Bu durumda sonsuz film ortaya çıkar. Dolamlar ses ile resmi birlikte taşıyan kuşaklar olabilecekleri gibi, yalnız ses ya da yalnız resim kuşaklarından da oluşabilir. Dolamlar, genellikle sözlendirme, ÖSD, sürekli ses etkileri, eğitim için kullanılır. Ayrıca basım aygıtından birçok eşlem alınmak istendiğinde de, dolam biçimine sokulan ana film aralıksız döner ☐ *görüntü, gösterici, özdevinimli söyleşme değiştirme, ses, sonsuz film, sözlendirme halkası*

dolap, film dolabı [Fr. *armoire (à films)* ‖ İng. *storage cabinet, safe, vault* ‖ Al. *Schrank* ‖ İta. *armadio (per film)*] *S/V.* Filmlerin ve video kuşaklarının dış etkilerden korunması ve saklanmasında kullanılan madenden dolap. Özellikle yanar filmlerde bu dolaplarda havalandırma ve yangın söndürme donanımı bulunur ☐ *havalandırma, korunak[1], video kuşağı, yanar film*

dolaşım düzeni [Fr. *système de circulation* ‖ İng. *circulation system* ‖ Al. *Kreislaufsystem* ‖ İta. *sistema circolare*] *S.* Sürekli açındırma aygıtlarında eriyiğin bütün tekneleri dolaşmasını, tazelenmesini sağlayan; ısı değiştirgeçleri, tulumbalar, borulardan oluşan dizge ☐ *eriyik, sürekli açındırma aygıtı, tazeleme*

dolaşma [Fr. *bourrage (de film)*‖ İng. *film jam, jam, buckle, buckling (of film), camera buckle, pile-up, salad, spaghetti* (a.) ‖ Al. *Filmsalat (* a.) ‖ İta. *insalata* (a.)] *S.* Filmin çeşitli sinema aygıtlarında kullanıldığı sırada kıvrımlar, büklümler oluşturarak birbirine dolanması ☐ *film*

dolaylı yayın [E.t. *naklen yayın* ‖ Fr. *émission en différé* ‖ İng. *recorded programme* (ABD: *program)* ‖ Al. *vorproduzierte Fernsehsendung, auf gezeichnete Sendung, gespeicherte Sendung* ‖ İta. *programma registrato* ‖ NOT: Terimin eski karşılığı olan "naklen yayın," birbirinin karşıtı olan, hem "canlı yayın" hem de "dolaylı yayın" için yanlış olarak kullanılmıştır. Kimi televizyoncuların canlı yayın ile dolaylı yayını bir araya getiren "banttan (kuşaktan) canlı yayın" terimi büsbütün yanlıştır] *TV.* Herhangi bir yöntemle film, video kuşağı gibi bir araç üzerine saptandıktan az ya da çok süre sonra gerçekleştirilen yayın için kullanılır. Canlı yayın'ın karşıtı ☐ *canlı yayın, filmden yayın, kuşaktan yayın, video kuşağı, yayın*

dolaysız alış [İng. *direct reception* ‖ Al. *Direktempfang*] *TV.* Televizyon yayınlarını yer yayacının aracılığı olmaksızın

doğrudan doğruya uydudan alma ☐ *uydu, yayın, yer yaycı*

dolaysız aydınlatma [Fr. *éclairage direct* ‖ İng. *direct lighting* ‖ Al. *Direktbeleuchtung* ‖ İta. *illuminazione diretto*] *S/TV/V.* Işık kaynağından çıkan ışığın yansıtıcı olmaksızın görünçlüğü doğrudan aydınlatması durumu ☐ *aydınlatma, görünçlük, ışık, ışık kaynağı, yansıtıcı*

dolaysız sinema [Fr. *cinéma direct* ‖ İng. *direct cinema, candid cinema, candid eye, candid camera, uncontrolled cinema* ‖ Al. *"uncontrolled Cinema," unkontrollierten Film* ‖ İta. *"direct cinema"*] *S.* Sinema ile televizyon çalışma yöntemlerinin bağdaştırılmasıyla ortaya çıkan sinema akımı. 1960 sularında ABD ile Kanada'da özellikle Flaherty'nin eski alıcı yönetmeni Richard Leacock'un ön ayak olmasıyla gelişti. Dolaysız sinema bir yandan televizyonun canlı yayın yapan elektronik alıcısının uygulayımına, bir yandan televizyon için hazırlanan filmlerin uygulayımına dayanır; sinemada öteden beri var olan haber filmlerinin, belgesel filmlerin denemelerinden yararlanır. Dolaysız sinema, görüntü ile sesin, olayın ortaya çıktığı anda saptanmasına büyük önem verir. Televizyon filmi ve televizyon yayını çalışmalarına uygun olarak aynı anda birkaç alıcının birden aynı olayı değişik açılardan saptamasını da öngörür. Çalışma, büyük bir bölümüyle doğaçlamalı yapılır; zaten saptanan olayların önceden belirlenmesi de olanaksızdır. Yönetmenlik ile alıcı yönetmenliği aynı kişide birleşir. Yönetmen-alıcı yönetmeni kurguyu, daha filmi çevirirken, çevirim sırasında gerçekleştirmeye çalışır. Dolaysız sinema çalışmalarına katılanlar arasında David Leacock, Robert Drew, Don Pennebaker, Albert ve Davis Maysle, Frederick Wiseman sayılabilir ☐ *alıcı[1], alıcı yönetmeni, Auricon, belgesel film, canlı yayın, haber filmi, kurgu, Sinema-Gerçek, Sinema-Göz, televizyon filmi, yayın, yönetmen*

dolaysız yayın [Fr. *télévision directe par satellite* ‖ İng. *direct broadcast(ing) by satellite* ‖ Al. *direkte Satellitenübertragung*] *TV.* Dolaysız yayın uydularından doğrudan doğruya evlerdeki almaçlara yapılan yayın. Yayın, dolaysız yayın uydusuna gönderilir; buradan da çanak dalgalıklarla doğrudan doğruya alınarak almaçlarda izlenir; böylelikle yayınların alınışında yer yayaçlarına gerek kalmaz ☐ *almaç, dolaysız alış, dolaysız yayın uydusu, uydu, uydudan yayın, yer yayacı*

dolaysız yayın uydusu [Fr. *satellite de télévision directe, satellite de diffusion directe* ‖ İng. *direct broadcast(ing) satellite, DBS, direct-to-home satellite, DTH* ‖ Al. *Satellit für direkte Sendung*] *TV.* Herhangi bir yer yayacının aracılığına gerek kalmaksızın, vericiden gönderilen yayınları yeryüzünün çok geniş bölgelerine doğrudan ulaştıran uydu ☐ *aktarıcı, almaç, dolaysız yayın, uydu, uydu televizyonu, üreteç, verici, yayaç, yer yayacı*

Dolby™ [Fr. *Dolby* ‖ İng. *Dolby, Dolby sound* ‖ Al. *Dolby* ‖ İta. *Dolby*] *S/TV/V.* Video kuşağının bulucularından Ray (mond) Dolby'nin saptama[2] ve okuma[3] için geliştirdiği gürültü azaltıcı, sesin tıpkılığını sağlayan dizge. Bu dizgenin temeli, saptamada ses düzeyini yükseltmeye, okumada bu düzeyi alçaltmaya, ayrıca izgede sesin hışıltılı çıktığı yüksek bölümleri gizlemeye dayanır; saptanan ses okunurken, gürültüden daha yüksek bir düzeye çıkarılır; böyle-

likle gürültü bastırılmış olur. Dolby'nin başka özellikleri de vardır: Dolby'de, ses aygıtı kafasında ya da tıkız teker okuyucusundaki gibi iki ses yolu değil, dört ses yolundan ya da oluğundan oluşan ses dizgesi bulunur. Bunların dördü de aynı anda okunur. Bir taşıyıcı yinelenim, bunlardan her birinin bir düzgü çözücüdeki elektronik dizgenin, iki ses yolundan yola çıkarak okunmasını sağlar. Bu yöntemin üstünlüklerinden biri, sinema salonları Dolby'yle donatılmış olsun olmasın, aynı eşlemleri kullanabilmesidir. İki oluk, görüntülüğün iki yanındaki sesyayarlar içindir ve müzik ile gürültüleri yayar. Üçüncü oluk, görüntülüğün ardında ortada bulunan sesyayara gider. Bu da söyleşiler içindir. Dördüncü oluk da ses etkilerine ayrılmıştır. Buna "çepeçevre" denir; salonu çevreleyen bir dizi sesyayardan yayımlanır. Düzgü çözücünün işlemesi çok titizlik ister. Bu hem bileştirme sırasındaki Dolby ölçünlerine uymak hem de sesin okunmasındaki oluğun niteliği ve doğru ayarlanması için geçerlidir. Ayarı bozuk bir dizge ya da iyi düzenlenmemiş bir eşlemede filmin sesi çok bozulur; sesli çevirimler tutarsızdır, hiç nedensiz üçboyutluluktan tekboyutluluğa geçer ya da bir sesyayardan öbürüne atlar. Başlangıçtaki Dolby daha sonra geliştirilerek çeşitli Dolby dizgeleri gerçekleştirilmiştir. 1965'te ses aygıtları için patenti alınan Dolby 1972'de *Quiet Revolution* adlı müzik belgeseliyle sinemada da uygulanmaya başladı, ancak sinemada asıl yaygınlığını *Star Wars* (1977) filmiyle sağladı. O tarihten beri dünyadaki birçok sinema salonu çeşitli Dolby dizgelerine geçti. 1990'da da bu dizge sayısal seslendirmeyle birleşti ☐ *bileştirme, çekim, çepeçevre ses, Dolby A, Dolby B, Dolby C, Dolby NR, Dolby SR, Dolby Shure, düzgü çözücü, eşlem, eşleme, görüntülük, gürültü azaltma, izge, kafa, müzik, okuma*[3]*, oluk, saptama*[2]*, ses aygıtı, ses düzeyi, sesyayar, ses yolu, söyleşi, taşıyıcı yinelenim, tıkız teker, video kuşağı*

Dolby A [Fr. *Dolby A* ‖ İng. *Dolby A* ‖ Al. *Dolby A* ‖ İta. *Dolby A*] *S/TV/V.* Dolby'nin, ses izgesini dört yinelenim kuşağına ayırarak çalıştığı çeşidi. Uğraşmanların kullandığı bir dizgedir ☐ *Dolby, Dolby B, Dolby C, izge, kuşak*[3]*, ses, yinelenim*

Dolby AC-3 [Fr. *Dolby AC-3* ‖ İng. *Dolby AC-3* ‖ Al. *Dolby AC-3* ‖ İta. *Dolby AC-3*] *S/TV/V/BS.* Dolby Sayısal yöntemi kullanılan filmlerin ses yollarında, yeni Dolby Sayısal (Surround AC-3) tekerlerinde, ABD'deki YSTV'de, yeni SVT'lerde kullanılan çok oluklu düzgüleme uygulayımbilimi. Bu uygulayımbilim şöyle işler: Saptamada görünçlüğün değişik noktalarına sestoplar yerleştirilerek sesler beş ayrı oluktan saptanır; bu sesler sayısallaştırılır; sayısallaştırılmış bu ses yine beş ayrı oluktan sesyayarlarla bulunulan yerin çeşitli noktalarından verilir. Aynı yöntem gerekli donanımla bilgisayarda da gerçekleştirilir ☐ *Dolby, Dolby Sayısal, düzgüleme, film, oluk, sayısal video tekeri, ses yolu, yüksek seçiklikli televizyon*

Dolby B [Fr. *Dolby B* ‖ İng. *Dolby B* ‖ Al. *Dolby B* ‖ İta. *Dolby B*] *S/TV/V.* Dolby'nin kutucuklu ses aygıtları ve FM radyo yayınları için evlerde kullanılan çeşidi ☐ *Dolby, Dolby A, Dolby C, kutucuklu ses aygıtı, yinelenim değiştirimi*

Dolby C [Fr. *Dolby C* ‖ İng. *Dolby C* ‖ Al. *Dolby C* ‖ İta. *Dolby C*] *S/TV/V.*

Dolby B'nin kutucuklu ses aygıtları için gürültü azaltıcı özelliği daha da geliştirilmiş çeşidi ☐ *Dolby A, Dolby B, gürültü azaltma, kutucuklu ses aygıtı*

Dolby NR [Fr. *Dolby NR, réducteur de bruit Dolby* || İng. *Dolby NR* || Al. *Dolby NR* || İta. *Dolby NR* || "Dolby NR"deki "NR," "noise reduction" = gürültü azaltıcı anlamına gelir] *S/TV/V.* Dolby'nin, alt düzeydeki yüksek yinelenimlerde mıknatıslı ses kuşağının tıslama sesini azaltan geliştirilmiş çeşidi. Dolby NR dizgesinde bu imler saptama[2] sırasında yükseltilir, okumadaysa alçaltılır ☐ *Dolby, im[1], mıknatıslı ses kuşağı, okuma[3], saptama[2], yinelenim*

Dolby Pro Logic [Fr. *Dolby Pro Logic* || İng. *Dolby Pro Logic* || Al. *Dolby Pro Logic* || İta. *Dolby Pro Logic*] *TV.* Dolby Surround'ın daha geliştirilmişi. Evlerdeki televizyon almaçlarındaki çepeçevre ses dizgesini daha eksiksiz biçime getirir. Dolby Pro Logic, düzgülenmiş izlenceden aldığı çepeçevre ses bilgisini içermekle kalmaz, ayrıca dizgeye bir orta oluk katarak söyleşmeleri ve ses etkilerini görüntülüğün ortasında tutar; daha geniş dinleme ve görme alanı sağlar; olukların birbirinden iyice ayrılmasını, daha eksiksiz ses derinliğini gerçekleştirir ☐ *almaç, çepeçevre ses, Dolby Surround, düzgüleme, izlence, oluk, ses derinliği, ses etkileri, söyleşme*

Dolby Sayısal [Fr. *Dolby Digital* || İng. *Dolby Digital* || Al. *Dolby Digital* || İta. *Dolby Digital*] *S/TV/V/BS.* Dolby İşlemeliklerinin Dolby SR'den sonra geliştirdiği sayısal ses saptama ve okuma. Temel olarak Dolby SR'ye sayısal optik ses yolu yerleştirilmesiyle oluşmuştur: Aynı 35 mm'lik film üzerinde yer alan dört oluklu SR örneksel ses yoluna ek olarak, altı oluklu sayısal optik ses yolu konmuştur. Daha önceki Dolby yöntemlerinde olduğu gibi, bu yeni yöntem de sinema salonlarındaki eski döşemleri geçersiz kılmaz; Dolby Sayısal olukları taşıyan filmler eskisi gibi okunur. İstenirse, göstericilere sayısal okuma kafaları ve sayısal çözücü eklenerek sayısal optik ses yolu da okunabilir ☐ *çözücü, Dolby, Dolby SR, gösterici, oluk, optik ses yolu, örneksel, sayısal, sayısal ses*

Dolby Shure [Fr. *Dolby Shure* || İng. *Dolby Shure* || Al. *Dolby Shure* || İta. *Dolby Shure*] *S/TV/V.* Dolby'nin ses yayın koşullarının evlerde yaratılmasını sağlayan yöntem: Bunu, tekeri okuma kafası ile tıpkılık oluğu arasına yerleştirilen, bir düzgü çözücü sağlar. Kuşkusuz, çepeçevre etkisini yaratmak için, arkaya ve yanlara bir iki sesyayar katmak, söyleşi ses yolu için de ortaya bir sesyayar eklemek gerekir. Oluğun ölçün sesyayarlar çifti, müziğin üçboyutunu sağlayan iki ses yolu ve etkiler için kullanılmaktadır ☐ *çepeçevre ses, Dolby, düzgü çözücü, etkiler, kafa, oluk, sesyayar, teker, tıpkılık*

Dolby SR [Fr. *Dolby SR* || İng. *Dolby SR* || Al. *Dolby SR* || İta. *Dolby SR* || "SR," "spectral recording = izgesel saptama" kısaltmasıdır] *S/TV/V.* Dolby'nin yerini alan örneksel ses yöntemi. İkisi arasında en önemli başkalık, Dolby SR'deki gürültü azaltıcı ek elektronik kart yardımıyla daha geniş bir incelik - kalınlık aralığı sağlamasıdır; böylece incelik - kalınlık aralığı 80 dB'ye ulaşır. İnce yinelenimler daha az rahatsız edicidir, yayın daha seçiktir. Optik okumadaki belirgin özellik olan, hoşa gitmeyen tıslama yoktur. Özellikle sinema salonlarındaki okuma[3] için bunun önemi büyüktür; çünkü büyük salonlarda kullanılması gerekli olan büyük sesyayarlar-

da, örneğin fısıltıları, gürlüğü yüksek olan bu sesyayarlarla vermek sorun olur. Bunun nedeni sesin gürlüğü arttıkça, ses kuşağındaki dizge gürültüsünün de artmasıdır. Dolby SR, bu gürültüyü büyük ölçüde kaldırarak, yüksek gürlükte bile ince seslerin bozulmaksızın verilmesini sağlar ⌐ *desibel, Dolby, Dolby sayısal, gürültü, gürültü azaltma, incelik-kalınlık aralığı, okuma*[3]*, ses kuşağı, sesyayar, yinelenim*

Dolby SR-D [Fr. *Dolby SR-D* ‖ İng. *Dolby SR-D* ‖ Al. *Dolby SR-D* İta. *Dolby SR-D* ‖ "SR." "spectral recording"in (izgesel saptama);"D," "digital"ın (sayısal) kısaltmasıdır] *S/BS.* Sinema işleyiminde hem Dolby Stereo SR (SR) örneksel hem de Dolby Sayısal (D) optik ses yollarını taşıyan 35 mm'lik dağıtım eşlemlerini belirtmekte kullanılan terim ⌐ *dağıtım eşlemi, Dolby Sayısal, Dolby SR, Dolby Stereo, optik ses, ses yolu, 35 mm'lik film*

Dolby Stereo™ [Fr. *Dolby Stéréo* ‖ İng. *Dolby Stereo* ‖ Al. *Dolby Stereo* ‖ İta. *Dolby Stereo*] *S.* **1.** Dolby İşlemeliklerinin sinemalarda kullanılmak üzere geliştirdiği özgün ses dizgesi. Bu dizgede Dolby-A çeşidi gürültü azaltıcı, filmin üzerindeki ses yollarının saptanmasında ve okunmasında kullanılır. Dolby Stereo, dört oluğu temsil eder. Dolby saptama aygıtı işlikte kullanılan dört oluğu iki oluğa aktarıp film üzerine aktarır; Dolby okutacıysa filmdeki bu iki oluğu salondaki ses dizgesinde yeniden dört oluğa çevirir. **2.** Günümüzde Dolby'nin film seslendirme ve okuma[3] uygulayımlarının tümünü kapsayan terim ⌐ *Dolby, Dolby A, gürültü azaltıcı, okuma*[3]*, okutaç, oluk, saptama, seslendirme, ses yolu*

Dolby Surround [Fr. *Dolby Surround* ‖ İng. *Dolby Surround* ‖ Al. *Dolby Surround* ‖ İta. *Dolby Surround*] *TV.* Sinemalarda kullanılan Dolby Stereo film ses dizgesinden geliştirilerek evlerde kullanılan çepeçevre ses dizgesi ⌐ *çepeçevre ses, Dolby, Dolby Stereo*

doldurma ışık [E.t. *doldurma ışığı, dolgu ışığı, destek ışığı* ‖ Fr. *lumière d'appoint* ‖ İng. 1. *fill-in light, fill (light), filler (light). 2. booster light, booster* ‖ *Al. Aufheller. Aufhellicht, Fullicht, allgemeine Beleuchtung* ‖ İta. *luce di rinforzo, illuminazione generale*] *S/TV* **1.** Ana ışıktan oluşan keskin gölgeleri yumuşatmak üzere önden ve yandan verilen yumuşak ışık. Ana ışığı destekleyen ışık. **2.** Dışarıda çevirimlerde gün ışığını artırmak üzere kullanılan, genellikle ışık yayından sağlanan ışık ⌐ *ana ışık, gün ışığı, ışık yayı, yumuşak ışık*

doldurmalık [E.t. *magazin, şarjör, kaset, şasi* ‖ Fr. *magasin, boîte magasin* ‖ İng. *magazine, mag, film magazine* ‖ Al. *Magazin, Filmmagazin* ‖ İta. *magazzino*] *S.* Alıcıda ya da göstericide kullanılacak boş filmi alıcıya kolayca takılacak durumda bulunduran, ışığa karşı korunmalı, kapalı kutu. Bu kutular alıcıya yerleştirildiğinde, başkaca bir işleme gerek kalmaksızın filmin kendiliğinden geçiş düzeneğine girmesini sağlar. Kutu, biri verici, öbürü alıcı olan iki makaradan oluşur ⌐ *alıcı*[1]*, alıcı makara, boş film, geçiş düzeneği, kutucuk, ufak doldurmalık, verici makara*

dolu film [E.t. *alınan film, empresyone edilmiş film* ‖ Fr. *film exposé, exposé, film impressionné* ‖ İng. *exposed (film), exposed footage* ‖ Al. *belichteter Film, belichtet* ‖ İta. *impressionato, film impressionato*] *S.* Alıcıda kullanılarak duyarkatı etkilendirilmiş, üzerinde gizli

görüntü bulunan, ancak henüz açındırılmamış film. Böyle bir film bir daha kullanılamaz. Boş film karşıtı ☐ *açındırma, alıcı[1], boş film, gizli görüntü*

dolu kuşak[1] [Fr. *bande enregistrée* || İng. *pre-recorded tape, recorded tape*] *S/TV/V.* Daha önce üzerine ses, görüntü, ses ve görüntü, izlence saptanmış mıknatıslı ses ve görüntü kuşakları, kutucukları. Boş kuşak[1] karşıtı ☐ *boş kuşak[1], görüntü, izlence, kuşak[1], kutucuk, mıknatıslı görüntü kuşağı, mıknatıslı ses kuşağı, ses*

dolu ses kuşağı [Fr. *bande sonore modulée* || İng. *modulated track* || Al. *modulierte Tonband* || İta. *banda sonora modulata*] *S.* Alıcıda kullanılmış, ses yolu etkilenmiş kuşak[1]. Boş ses kuşağı karşıtı ☐ *alıcı[1], boş ses kuşağı, kuşak[1], ses kuşağı, ses yolu*

dolu ses yolu [Fr. *piste sonore modulée* || İng. *modulated track* || Al. *modulierte Tonspur* || İta. *colonna sonora modulata*] Alıcıda kullanılmış, etkilenmiş ses yolu. Boş ses yolunun karşıtı ☐ *alıcı[1], boş ses yolu, ses yolu*

donanım [E.t. *gereç, hardware* || Fr. *matériel (de traitement de l'information)* || İng. *hardware* || Al. *Hardware*] *BS.* Bir bilgisayar dizgesini oluşturan bileşenler; bilgisayarın içinde ya da dışında yer alıp da elle tutulabilir herhangi bir parça. Örneğin görüntülük, dokunaçlık, fare, anakart, yerleşik teker, yazıcı, tarayıcı vb. Yazılım karşıtı ☐ *bileşen, bilgisayar, görüntülük, yazılım, yerleşik teker*

donatı [E.t. *alet ve edevat, ekipman* || Fr. *équipement* || İng. *outfit, rig* || Al. *Ausrüstung, Gerät* || İta. *attrezatura, apparecchiatura*] *S/TV.* Bir film çevirmek ya da bir televizyon yayınını gerçekleştirmek için gerekli araçlar ☐ *film, yayın*

donatı çantası [Fr. *porte-accessoires, boîte à accessoires, sac "toujours prêt"* || İng. *accessories hold-all case, hold-all case, ever-ready case, gadget box* || Al. *Bereitschaftstasche* || İta. *cassetta di accessori (per apparecchio da presa)*] S/TV. Alıcı donatısını taşımakta kullanılan çanta ☐ *alıcı[1], alıcı donatımı*

donatım, görünçlük donatımı [E.t. *aksesuar, malzeme, sahne donatımı* || Fr. *accessoires (d'un studio)* || İng. *properties, props, set dressings* || Al. *Requisiten, Spielrequisiten, Atelierfundus, Fundusgegenstande* || İta *accessori, attrezzi*] *S/TV.* Bir bezem, bir görünçlük içinde yer alan en küçüğünden en büyüğe her çeşit eşya, nesne ☐ *bezem, görünçlük*

donatımcı [E.t. *aksesuarcı* || Fr. *accessoiriste (de plateau)* || İng. *property man (manager, master, mistress, woman), props man (manager, mistress, woman, boy, hustler), set dresser* || Al *Requisiteur, Innenrequisiteur* || İta. *accessorista, attrezzista (di scena), trovarobe, segretario(a) di scena*] *S/TV.* Görünçlük donatımıyla ilgili işleri yürüten kimse. Görünçlük donatımının sağlanması, bakımı ve korunmasından, gerekli görünçlükler için gerektiği anda donatımın bulundurulmasından sorumlu kimse ☐ *donatım, görünçlük*

donatım dökümü [Fr. *liste des accessoires* || İng. *prop plot, property plot, property list* || Al. *Requisitenliste* || İta. *lista degli accessori*] *S.* **1.** Bir çevirim günü için gerekli donatımı gösteren dizelge. *TV.* **2.** Bir izlence için gerekli donatımı gösteren dizelge ☐ *çevirim günü, donatım, izlencesi*

donatım korunağı [E.t. *malzeme deposu,*

aksesuar deposu, depo || Fr. *magasin des accessoires* || İng. *property-room, property store, prop room* || Al. *Requisitenmagazin, Requisitenfundus, Requisitenraum, Requisitenkammer, Requisite* || İta. *attrezzeria*] *S.* Görünçlük donatımının saklandığı ve korunduğu yer ⁻ *donatım*

donatı torbası [İng. *ditty bag (box)*] *S.* Alıcı takımının çalışmalarında yararlı olabilecek ufak tefek araç ve gereçleri taşıyan torba. Bu torba ağzı açık olarak üçayak başlığının altında asılı durur ⁻ *alıcı, alıcı takımı, üçayak, üçayak başlığı*

donatmak [İng. *dress*] *S/TV.* Herhangi bir bezemin, görünçlüğün gerekli bütün donatımlarını yerli yerine koymak ⁻ *donatım, bezem, görünçlük*

dondurma ⁻ resim dondurma

dondurulmuş resim [E.t. *sabitleşmiş kare* || Fr. *arrêt du temps* || İng. *freeze frame, hold frame, stop frame, frozen picture, suspended animation, stop camera (effect), freeze-frame effect,* 2 *freeze frame, hold frame, stop frame,. still frame,* 3. *still frame (picture)* || *Al. Standbildverlängerung, Standkopie, weiterkopiertes Einzelbild, Stopptrick*] *S.* **1.** Sürekli bir devinim verilirken bu devinimin bir noktada durdurulup sürekli tek resmin gösterilmesi. Bu sonuç sinemada basım işlemiyle, televizyonda elektronik işlemle sağlanır. Bir filmde dondurulmuş resim, filmin dondurulması istenen tek bir resminin, optik basım aygıtında boş film üzerine belirli bir süre yinelenerek basılmasıyla gerçekleştirilir; çünkü bu durumda filmin üzerine filmin tek başına devinimsiz olan tek bir resmi ardı ardına basılmış olur. Bu yinelenme, resmin ne kadar dondurulmak istendiğine bağlı olarak uzar ya da kısalır. Böylelikle görüntülükteki devinim durdurulmuş olarak, sanki bir saydam resim ya da fotoğraf izleniyormuşçasına yansıtılır. Bu işlem, genellikle çok hızlı devinimin bir noktasını (örneğin ipi gögüsleyen, çıtayı aşmakta olan bir atlet, kaleye giren top...) rahatça izlemek için kullanılır. Öykülü filmlerde de çeşitli etkiler sağlamak ereğini güder. Dondurulmuş resim ayrıca kısa gelen bir çekimi uzatmak, ölçün hızdan yavaş çevrilmiş filmi ölçün hıza ulaştırmak için de kullanılır. *TV/V/BS.* **2.** Televizyon ve videoda bu sonuç, çeşitli elektronik aygıtlarla elde edilir. Bunlar değişik hızlı video aygıtları, STE aygıtları, STS ve resim biriktiricilerdir. *V.* **3.** Videodaki dondurma düğmesine basıldığında görüntülükte sürekli olarak görülen tek resim ⁻ *basım, çekim, devinim, dondurma düğmesi, elektronik işlem, fotoğraf, optik basım aygıtı, ölçün hız, öykülü film, resim, resim biriktirici, resim dondurma, saydam resim, STE aygıtı, STS, video, video aygıtı*

donuk görüntülük [Fr. *écran mat* || İng. *mat(t, te) screen, ma(t, te) white screen* || Al. *Mattschirm* || İta. *schermo opaco*] Parlaklığı her görüş açısından aynı olan, yansıtıcı özellikte görüntülük. Genellikle çinko ya da başka oksitlerin püskürtülmesiyle elde edilir ⁻ *görüntülük*

donuklaştırıcı fısfıs [İng. *dulling spray*] *S/TV/V.* Aydınlık ya da parlak yüzeylerdeki parıltı ya da yansımaları yok etmek ya da azaltmakta kullanılan madde.

donuk yüz ⁻ duyarkat yüzü

Doppler etkisi [Fr. *effet Doppler* || İng. *Doppler effect, Doppler shift, Doppler's principle* || Al. *Dopplereffekt* || İta.

effetto Doppler] *TV.* Belirli bir kaynaktan çıkan sesin ya da elektromıknatıs ışınımın yineleniminde, bu kaynak ile onu izleyen gözlemcinin birbirlerine göre deviniminden doğan değişme. Kaynak ile gözlemci birbirine yaklaştıkça yinelenim artar; birbirinden uzaklaştıkça azalır. Örneğin devinen bir nesnenin çıkardığı sesin dikliği, devinimsiz bir gözlemciye göre, bu nesne yaklaştıkça artıyor, uzaklaştıkça azalıyor gibi gelir. Yine bunun gibi, devinimli bir nesnenin ışığı, devinimsiz bir gözlemciden uzaklaştıkça kırmızı olarak görünür. Doppler etkisi özellikle uydu iletişiminde önem kazanır ⁝ *diklik, elektromıknatıs ışınım, ışık, ses, uydu iletişimi, yinelenim*

doruk [Fr. *crête* ‖ İng. *peak, crest* ‖ Al. *Spitze*] *S/TV/V.* Gürlükölçerde göstergenin ulaştığı en yüksek nokta; belirli bir durumda gürlüğün en yüksek düzeyi ⁝ *gürlük, gürlükölçer*

doruk aşağı [Fr. *anticlimax* ‖ İng. *anticlimax* ‖ Al. *Antiklimax* ‖ İta. *"anticlimax"*] *S/TV/V.* Doruk noktaya ulaşan bir durumun doğal sonuca ulaşması umulurken beklenmedik biçimde yeğinliğini yitirerek güçsüzleşmesi. Güldürülerde başarılı kullanıldığında birdenbire şaşırtıcı bir etki yaratarak izleyicilerin gevşemesini sağlayan bu tutum, ciddi yapıtlarda başarısızlığın bir belirtisi sayılır ⁝ *doruk nokta*

doruk nokta [Fr. *climax* ‖ İng. *climax* ‖ Al. *Klimax, Höhepunkt* ‖ İta. *"climax"*] *S/TV/V.* Olaylar dizisinin gittikçe yeğinleşerek vardığı uç nokta ⁝ *doruk aşağı, düğüm*

doruktan doruğa [E.t. *tepeden tepeye* ‖ Fr. *crête à crête* ‖ İng. *peak-to-peak, crest to crest* ‖ Al. *Spitze-zu-Spitze*] *TV.* Bir dalga biçiminin en negatif noktasından en pozitif noktasına kadarki ölçümü ⁝ *dalga*

dosya [Fr. *dossier* ‖ İng. *file* ‖ Al. *Datei* ‖ İta. *filza*] *BS.* Herhangi bir saklama aracında tutulan, belleklenen bilgi birimi. Bir dosyada metin, resim, çizi, çizim gibi çok değişik bilgi yer alabilir. Ayrıca çok değişik dosya biçimleri vardır ⁝ *bellekleme, bilgisayar, çizi, çizim*

doyma [E.t. *işba* ‖ Fr. *saturation* ‖ İng. *saturation, colour* (ABD: *color*) *saturation* ‖ Al. *Sättigung, Farbsättigung* ‖ İta. *saturazione*] *S/TV/V.* Bir renkteki beyazın eksiklik derecesi; başka bir deyişle, bir rengin arılık derecesi. Bir renk beyazdan ne denli uzaksa o denli doymuştur. Örneğin tüme yakın yeşili taşıyan, içinde beyaz pek az bulunan bir yeşil, arı yeşildir yani tam doyma durumundadır; buna karşılık soluk yeşil, tam doymamış yeşildir. Buna göre, tam doymuş ışıkta beyaz ya da gri ışık yoktur; hiç doymamış ışıksa yalnız beyaz ışıktan oluşur. Yine buna göre doyma, bir renkser rengin, en yakın renksemez renkten uzaklığını, başka bir deyişle griden farkını belirten özelliktir. Nötr ya da renksemez olan beyazlar, griler ve siyahların doyma derecesi sıfırdır. Sarımtırak beyazlar, yeşilimtırak griler, mavimtırak siyahların... doyma derecesi düşüktür. Canlı ve parlak renklerin doyma dereceleriyse yüksektir . Böylelikle doyma, renklerin arılık ve canlılık derecelerinin ölçülmesini sağlar ⁝ *beyaz ışık, ışık, renk, renksemez, renkser*

dökülme [İng. *shedding*] *V.* Bir video kuşağına sıvalı demir oksidin tabandan ayrılıp düşmesi. Bunun sonucunda kuşaktaki atlamalar gittikçe çoğalır. Dökülmenin çoğaldığı video kuşakları gözden çıkarılmalıdır ⁝ *atlama*[2], *demir*

oksit, taban, video kuşağı

döküm [Fr. *dépouillement,* || İng. *breakdown* || Al. *Einzelaufstellung des Drehbuches* || İta. *piano di lavorazione*] *S.* Çevirime başlamadan önce, çevirim oyunluğunun taranmasıyla ortaya çıkan, çalışmaların kestirme ve düzenli olmasını sağlayan izlence. Dökümler, genellikle, filmin başlıca bezemlerine göre hazırlanır. Belli başlı her bezem içinde geçen görünçlükler, oyunluktaki sıralarına bakılmaksızın kümeleştirilir. Her çevirim günü için gerekli bütün uygulaman, oyuncu, donatım ayrı ayrı taranır. Böylelikle döküm, hem çalışma çizelgesinin hem de günlük dökümün hazırlanmasına temel olur ⊏ *bezem, çalışma çizelgesi, çalışma dökümü, çevirim, çevirim oyunluğu, oyunluk, günlük döküm*

döküm askısı [*cue card holder, camere card holder*] *TV.* Alıcılarda, alıcı yönetmeninin dökümü rahatça izlemesini sağlamak için bulunan askı ⊏ *alıcı[1], alıcı yönetmeni, döküm*

döküm kâğıdı [Fr. *fiche technique, fiche de tournage, "dope sheet"* || İng. *dope sheet, report sheet* || Al. *Inhaltsangabe, Begleittext, "Dopesheet"* || İta. *"dope sheet"*] *S.* **1.** Bir döküme hazırlık olmak üzere bezem, oyuncu, giysi, donatım... gibi çeşitli öğelerin her biri için ayrı ayrı hazırlanan kâğıtlar. **2.** Bir filmlikteki herhangi bir film için hazırlanan ayrıntılı bilgileri içeren belge ⊏ *bezem, donatım, donatım, döküm, giysi*

döndüreç [İng. *actuator, jack, blackjack*] *TV.* Bir çanak dalgalıkta çanağı doğuya ya da batıya döndüren düzenek ⊏ *çanak dalgalık, dalgalık*

döndürme çubuğu [Fr. *cabestan* || İng. *capstan, spindle,* (ABD) *puck* || Al. *Bandantrieb, Bandtrans-portrolle* || İta. *cabestano*] *S/TV/V.* Bir ses aygıtında mıknatıslı kuşağın, bir video aygıtında video kuşağının belirli bir hızla ve düzgün olarak yol almasını sağlayan yuvak biçiminde çubuk. Mıknatıslı kuşak, motora bağlı bu çubuk ile bir avara kasnağın arasında yer alır. Aygıt çalıştırılınca kasnak, dönmeye başlayan çubuğa kuşağı bastırarak dönüşü sağlar. Motorun hızı ile çubuğun çapı kuşağın hızını belirler. Ses aygıtı gövdesinde bu çubuğun ucu görülür ⊏ *döndürme çubuğu motoru, mıknatıslı kuşak, ses aygıtı, video aygıtı, video kuşağı*

döndürme çubuğu motoru [İng. *capstan servo*] *V.* Kimi gelişmiş video aygıtlarında döndürme çubuğunu en düzgün biçimde çalıştıran, elektronik denetimli motor. Bu motor, video kuşağın saptama[2] ve okuma[3] durumlarındaki hızını elektronik olarak denetir ⊏ *döndürme çubuğu, okuma[3], video aygıtı, video kuşağı*

dönem [E.t. *devir* || *Fr. période* || İng. *period* || Al. *Periode* || İta. *periodo*] *S/TV.* Belirli zaman aralıklarıyla yinelenen herhangi bir olayın, bu aralıklarda oluşumu için gerekli zaman (örneğin bir sarkacın, başlangıç noktasından kalkıp yine aynı noktaya gelişi).

dönemleme [İng. *periodisation*] *S.* Tarih araştırmalarını, çalışmalarını ve bunların izlenmesini kolaylaştırmak ereğiyle belirli bir çağı, birbirini izleyen daha kısa zaman kesimlerine ayırma. Nitekim gerek dünya sinema tarihleri gerek ülkelerin sinema tarihleri ayırt edici özellikler göz önüne alınarak değişik dönemlere ayrılmıştır. Örneğin biz başlangıçtan günümüze uzanan Türk sineması tarihini çeşitli kitap ve yazılarda. İlk Dönem, Tiyatrocular Dönemi, Geçiş

Dönemi, Sinemacılar Dönemi, Yeni/Genç Sinema Dönemi, Günümüz Sineması olarak ayırmaktayız.

dönemsel *S* [E.t. *devri, devirli* || *Fr. périodique* || İng. *periodic* || Al. *periodisch* || İta. *periodico*] *S/TV.* Dönemlere bağlı olarak oluşan ☐ *dönem*

döner diplik [Fr. *fond tournant* || İng. *rolling back*] *S/TV/V.* Tanıtma yazılarının altında yer alan döner yüzey ☐ *diplik, tanıtma yazıları*

döner mercekli alıcı [Fr. *caméra à tourelle* || İng. *turret front camera* || Al. *Kamera mit ObjektivRevolver* || İta. *camera a torretta girevole*] *S.* Mercek tablası olan alıcı[1] ☐ *alıcı[1], mercek tablası*

döner sarımlıklı sestoplar [Fr. *microphone électrodynamique à bobine* || İng. *moving coil microphone, dynamic microphone, pressure microphone* || Al. *elektrodynamisches Mikrofon, dynamisches Mikrofon* || İta. *microfono a bobina mobile*] *S/TV/V.* İçinde ufacık döner sarımlık bulunan sestoplar çeşidi. Zar titreşince, döner sarımlık mıknatıslı alanda devinir ve sarımlığın uçlarında ses dalgasının ses basıncı kadar gerilim[2] oluşur ☐ *gerilim[2], mıknatıslı alan, sestoplar*

döner saydam resimlik [Fr. *carrousel* || İng. *carousel* (ABD: *carrousel)* || Al. *Rundmagazin* || İta. *carosello*] *S.* Saydam resim göstericisinin çember biçiminde olan saydam resim doldurmalığı ☐ *saydam resim, saydam resim değiştirici, saydam resim doldurmalığı, saydam resim göstericisinin*

döner silme kafası ☐ **silme kafası**

döner resim [İng. *flip*] *S.* **1.** Bir optik etki: Resim yatay ya da düşey ekseni çevre sinde döner. Bu dönme sırasında, bir resmin arkasından başka bir resim çıkarsa buna dönmeli silinme denir. *TV.* **2.** Aynı sonucun televizyonda STE aygıtı ve ana denetim masasıyla elde edileni ☐ *dönmeli silinme, optik etkiler, resim, STE aygıtı*

döner yazı [Fr. *titre roulant, titre en déroulant, déroulant* || İng. *rolling title, roller title, running title, roller caption, roll-up title, creeper title, creeping title,* (ABD) *crawling title, crawl title, crawl, drum, roll drum* || Al. *Rolltitel, rollender Titel, Steigtitel* || İta. *didascalia a tamburo, didascalia evolvente*] *S/TV/V.* Tanıtma yazılarının görüntülüğün altından üstüne doğru, az çok değirmi biçimde deviniminden oluşan durum. Genellikle tanıtma yazılarının bir yuvak üzerine yerleştirilip yuvak yavaşça döndürülürken saptanmasına dayanır; ancak günümüzde bu iş bilgisayar yardımıyla yapılmaktadır ☐ *görüntülük, tanıtma yazıları, yazı üreteci*

dönme, resim dönmesi [Fr. *défilement vertical* || İng. *linehold, roll (of frame), roll over, vertical roll, sync(h) roll, flopover* || Al. *vertikal Ablenkung, Durchfallen, Bilddurchfallen* || İta. *defilamento verticale, "caduta" delle immagini*] *TV.* Almaçta resmin aşağıya ya da yukarıya doğru, hızlı ya da yavaş olarak yer değiştirmesi. Resim eşlemesinin bozulmasından, karışmadan ya da almacın iyi ayarlanmamasından kaynaklanır. Bu durumda, vericiden gönderilen saniyedeki resim sayısı, almaçta oluşan saniyedeki resim sayısından değişiktir ☐ *almaç, ayar, dönme ayarı, karışma, resim, resim eşlemesi.*

dönme ayarı [Fr. *contrôle du défilement verticale, réglage de la stabilité verticale* || İng. *vertical lock* || Al. *Bildfang-*

regler || İta. *controllo di linearità*] *TV.* Almaçtaki akmayı durdurmak için yapılan ayar ⁼ *almaç, dönme, resim eşleme ayarı*

dönme film (a.) *S.* (Türkiye'de) Üzerinde ufak değişiklikler yapılıp adı değiştirilerek pazara yeni filmmiş gibi sürülen eski film ⁼ *ad, film*

dönmeli silinme [İng. *flipover, flipover wipe*] *S/V.* **1.** Bir görüntünün dönüp arkasındaki başka bir görüntüye yerini bırakmasıyla gerçekleşen silinme. Dönüş ekseni yatay ya da düşey olabilir. *TV.* **2.** Aynı sonucun televizyonda STE aygıtıyla elde edileni ⁼ *döner resim, görüntü, silinme*

dönüş filmi, dönüş izlencesi [İng. *prequel* || "prequel," "pre-" (ön, önce, öncesi) ile "sequel"in (devam filmi) kısaltmasıdır] *S/TV.* Bir devam filminin ya da devam izlencesinin ikinci, üçüncü, ya da daha sonrakilerinde, ilk film ya da izlencedeki olayların öncesini ele alıp işleyen film ya da izlence. Devam filmi'nin, devam izlencesi'nin karşıtı ⁼ *devam filmi, film, izlence*

dönüşgözler [E.t. *stroboskop* || Fr. *stroboscope* || İng. *stroboscope* || Al. *Stroboskop* || İta. *stroboscopia*] *S/TV/V.* Dönen ya da salınan cisimleri duruyormuş gibi göstererek inceleyen araç. Bu araç, en yalın biçimiyle, kenarlarında bir ya da birkaç delik bulunan, dönen bir tekerdir. Gözlemci, dönen cisimle eşlemeli olarak devinen bu delikten bakarak, dönen cismi gözler. Bu durumda dönen cisim, hep aynı noktada, devinimsizmiş gibi görünür. Daha gelişmiş dönüşgözler, cismin deviniminin, belirli bir yinelenimle yanıp sönen ya da açılıp kapanan bir ışık kaynağıyla aydınlatılması yoluyla gerçekleştirilir ⁼ *dönemsel, dönüşgözler etkisi, optik, salınım, yinelenim*

dönüşgözler etkisi [E.t. *stroboskop etkisi* || Fr. *effet stroboscopique* || İng. *stroboscopic effect (interference), strobe effect, strobing (effect), wagon-wheel effect* || Al. *stroboskopischer Effekt* || İta. *effetto stroboscopico*] *S/TV/V.* Bir düşey parmaklığın ya da parmaklıklı döner bir cismin, başka bir döner cisim arasından görülmesinde ortaya çıkan durum. Örneğin bir alıcının dikey parmaklık karşısında sağa sola hızlı çevrinme yapması sırasında parmaklığın dalgalanır gibi görünmesi ya da bir araba tekerleğinin, araba yol aldığı halde devinimsiz ya da arabanın gittiği yönün tersine döner görünmesi. Bu olay, dönüşgözlerin çalışma ilkesiyle kısaca açıklanabilir: Saniyede (n) dönüş yapan bir teker, yine aynı yinelenimle yanıp sönen bir ışık kaynağıyla aydınlatılırsa, ışığın her yanışında bu teker, ondan önceki aydınlatmada bulunduğu noktada yani hiç devinmemiş gibi görünür. Dönüşün yinelenimi, aydınlatmanın yinelenimini aşarsa teker ileriye doğru, bunun tersi durumda da geriye doğru döner görünür. Alıcının saniyede 24 resimlik hızla çalışması yani örtücünün bunu sağlayacak yinelenimle merceği kapatıp açması da, tıpkı devinen cisimleri belirli bir yinelenimle yanıp sönen ışık kaynağının aydınlatmasındaki gibi bir sonuç sağladığından, yukarıdaki durumlar ortaya çıkar. Aynı duruma, değişik koşullarda, televizyonda da rastlanır: Televizyon yayın standardına göre, saniyede 60 dönüş yapan bir tekerlek, ABD'de, saniyede 50 dönüş yapan bir tekerlek de Avrupa'daki televizyonlarda dönmüyor gibi görünecektir. Tekerlek bu hızların üstünde dönerse ileriye, bu hızın altına düşerse geriye doğru dönüyor görüne-

cektir ☐ *alıcı*[1], *aydınlatına, çevrinme, dönemsel, dönüşgözler, ışık kaynağı, sinema, televizyon, yinelenim*

dönüş izlencesi ☐ **dönüş filmi**

dönüştürgeç [E.t. *muhavvile, transformatör* || Fr. *transformateur* || İng. *transformer* || Al. *Transformator, Trafo* || İta. *trasformatore*] *S/TV/V.* Yinelenimde bir değişiklik yapmaksızın belirli bir gerilimdeki dalgalı akımı başka bir gerilime çeviren aygıt. Akımı daha alçak gerilime ya da daha yüksek gerilime çevirdiğine göre gerilim düşürücü ve gerilim yükseltici adını alır ☐ *dalgalı akım, gerilim*[2], *gerilim düşürücü, gerilim yükseltici, yinelenim*

dört duvarlı bezem [İng. *four-walled set*] *S/TV/V.* Dört kenarı da duvarla çevrili bezem. Bu duvarlar çalışma alanını tümüyle kuşatır ☐ *bezem, eğreti duvar*

dört ışıtaçlı alıcı [Fr. *caméra à quatre tubes* || İng. *four-tube camera* || Al. *Vierröhrenkamera*] *TV.* Renkli televizyon alıcısı çeşidi. Renkli televizyon alıcıları genellikle üç ışıtaçlıdır. Fakat RCA'nin geliştirdiği renkli televizyon alıcısında, biri parlaklık için görüntü ortikon, üçü de renk bilgisi için vidikon olmak üzere dört alıcı ışıtacı bulunur ☐ *alıcı*[1], *alıcı ışıtacı, görüntü-ortikon ışıtacı, iki ışıtaçlı alıcı, renkli televizyon, üç ışıtaçlı alıcı, vidikon ışıtacı*

dörtlü eşleyici [Fr. *synchroniseuse à quatre bandes* || İng. *fourway synchronizer, fourway winder*] *S.* Aynı anda dört kuşağın birden eşlemesini yapabilecek dört dişli makarası bulunan eşleyici ☐ *dişli makara, eşleme, eşleyici, kuşak*[1]

dörtlü görüntü saptama [İng. *quadruplex recording, quad(ruplex)*] *TV/V.* 1956'da dörtlü video aygıtıyla kullanılmaya başlanan görüntü saptama yöntemi. Artık kullanılmamaktadır ☐ *dörtlü video aygıtı*

dörtlü saptama kafası [İng. *quadruplex head*] *TV/V.* Dörtlü video aygıtının dört saptama kafası ☐ *dörtlü video aygıtı, kafa, saptama*[2]

dörtlü video aygıtı [İng. *quadruplex recorder, 4-head recorder*] *TV/V.* 1956'da ABD'deki Ampex Ortaklığınca gerçekleştirilen ve dört saptama/okuma kafası bulunan video aygıtı. Bu çeşit aygıtta 2 parmaklık (5 cm) video kuşağı, havası boşaltılmış bir bölümden içbükey biçimde geçer. Dört kafayı taşıyan bir teker, kuşağın geçiş yönüne dikey olarak döner ve kuşağın üzerine enlilemesine dört bölümlü kayıt yapar. Dörtlü video aygıtının özelliği, uzunlamasına ya da eğik çalışan aygıtlardan daha hızlı kayıt yapmasıdır. Kuşağın geçiş hızı saniyede 15 parmak (38,1 cm) olduğu halde, kafa ve kuşak[1] arasındaki bağıntılı hız saniyede 1.500 parmaktır (38,10 m). Ses yolu ile görüntü kılavuz yolu, kuşağın kenarında yer alır ve yeri değişmeyen kafalarca taranır. Dörtlü video aygıtı özellikle yavaşlatılmış devinim ve dondurulmuş resim alanında çok kullanışlıdır ☐ *eğik im*[1], *enine video aygıtı, geçiş, okuma kafası, saptama kafası, ses yolu, video aygıtı, video kuşağı*

dört oluklu [Fr. *quadraphonique* || İng. *four channel, quadraphonic* || Al. *quadraphonisch* || İta. *quadrafonico*] *S/TV/V.* Dört ayrı oluktan saptama[2] ve okumanın gerçekleştirildiği üçboyutlu ses dizgesinin niteliği ☐ *dört oluklu ses, okuma*[3], *oluk, saptama*[2], *üçboyutlu ses*

dört oluklu ses [Fr. *son quadraphonique*

|| İng. *quadraphonic sound, four channel sound* || Al. *quadraphonische Ton* || İta. *suono quadrafonico*] *S/TV/V.* Dört ayrı oluktan saptaması ve okuması gerçekleştirilen ve odanın dört köşesine yerleştirilen dört ayrı sesyayardan verilen üçboyutlu ses çeşidi. Bunun daha geliştirilmesi çepeçevre sestir ⌐ *çepeçevre ses, dört oluklu, okuma*[3]*, oluk, saptama*[2]*, üçboyutlu ses*

dört 8 [İng. *quad-8*] *S.* Uzunlamasına beş sıra deliğin yer aldığı 35 mm'lik bir film çeşidi. Bu film işlendikten ve basıldıktan sonra, dıştaki delik sıralarından biri kesilerek atılır, sonra uzunlamasına üç kez kesilince ortaya dört ayrı 8 mm'lik ya da büyük 8 mm'lik film çıkar. Dört 8, yalnız çok sayıda eşlemleme gerektiğinde işlemeliklerde kullanılır ⌐ *büyük 8 mm'lik film, delik, eşlemleme, işlemelik, 35 mm'lik film, 8 mm'lik film*

405 satır [Fr. *405 lignes* || İng. *405 lines* || Al. *405-Zeilen-Norm* || İta. *405 righe*] *TV.* 1936'da İngiltere'de benimsenen satır ölçünü. Bu ölçünde her resim 405 satırdan oluşur; saniyede alan sayısı 50'dir. Bu satır ölçünü bugün artık kullanılmamaktadır ⌐ *625 satır, resim, saniyede alan sayısı, satır, satır sayısı, seçiklik, yayın ölçünleri*

döşeme [Fr. *mobilier* || İng. *furniture* || Al. *Möbel* || İta. *mobili*] *S/TV.* Bir görünçlüğün döşenmesine yarayan eşya ve gereç ⌐ *görünçlük*

döşemeci [Fr. *ensemblier* || İng. *clearer-hoor man, stock-keeper* || Al. *Requisitenmeister, Fundusverwalter*] *S/TV.* Sanat yönetmeninin buyruğunda çalışan, gerekli döşeme gerecini sağlayan, koruyan, onaran kimse ⌐ *döşeme, sanat yönetmeni*

döşemecilik (a.) (Türkiye'de) Açık saçık filmde ya da cinsel sömürü filminde kadın başoyuncuyu bir erkekle sevişmeye başlarken gösterip, asıl sevişme olgusunda onun yerini, belli etmeyecek biçimde, başka bir kadın oyuncunun alıp sevişmeyi sürdürmesi ⌐ *açık saçık film, cinsel sömürü filmi*

döşemeci yardımcısı [Fr. *tapissier* || İng. *assistant draper* || Al. *Tapezierer* || İta. *tappezziere*] *S/TV.* Döşemenin bakımını, ufak tefek düzeltmeleri, onarımları yapan; boyama, yüz değiştirme, kaplama gibi işleri gerçekleştiren kimse ⌐ *döşeme, döşemeci*

döşeme korunağı [Fr. *magasin du mobilier* || İng. *furniture store, furnishings store* || Al. *Möbelmagazin, Möbelfundus* || İta. *deposito di mobili*] *S/TV.* Döşemenin saklandığı yer ⌐ *döşeme*

döşeme ressamı [Fr. *tapissier-décorateur* || İng. *draper* || Al. *Tapeziere* || İta. *tappezziere*] *S/TV.* Döşemeye hazırlık olmak üzere görünçlüğün taslağını çizen, döşemenin yerleştirilmesini sağlayan, çağın gereklerine göre taslak çalışmaları yapan, bezemeleri gerçekleştiren kimse ⌐ *döşeme*

dövüş sanatları filmi [İng. *martial arts film*] *S.* Uzak Doğu'nun bireysel savunma sanatı olan kungfu (Çin) ile karate, ninjutsu'ya (Japon) dayanan filmleri kapsayan terim. Bu çeşit filmlerde bu sanatı öğrenmekte ya da geliştirmekte olan genç bir kahraman ile bunun öğretmeni vardır. Öğretmen, öğrencisine yalnız dövüş sanatını değil, buna temel olan yaşam felsefesini, dünya görüşünü de öğretir. Öğrenci kötülere karşı iyiliği simgeler, bundan dolayı kötülerle çarpışır. Bu arada kötüler öğretmeni öldürür; öğrenci de bunun öcünü alır.

Kahraman erkek ya da kadın olabilir □ *karate filmi, kungfu filmi, samuray filmi*

dram [Fr. *drame* ‖ İng. *drama* ‖ Al. *Drama* ‖ İta. *dramma*] *S/TV/V.* Tiyatrodaki geleneksel ağlatının zamanın gelişmesine ve sinemanın özelliklerine uygun olarak gösterdiği evrimle oluşan tür. Kahramanlar, ağlatının kapalı, dar, dış dünyayla ilişkisiz çevresinde yaşamaktan çıkıp belli bir çevrenin, belli bir çağın somut koşulları içinde yer alırlar; günlük yaşamın içindedirler; durumları, davranışları bu yaşamın koşullarıyla belirlenir. Dram kahramanlarının belli bir toplumsal durumu, bu durumdan, ileri gelen davranışları vardır. Dramatik yapı; duygulardan, tutkulardan çok, kahramanın içinde yaşadığı toplumsal koşulların etkisiyle kurulur. Dramda da kahraman olağandışı bir durumla karşı karşıyadır. Toplumsal yapısının, bilincinin, kendini çevreleyen koşulların elverdiği ölçüde bu olağandışı durumun üstesinden gelmeye çalışır. Kahraman ile onu çevreleyen koşullar arasında bir güç denemesi, çetin bir sınav ortaya çıkar. Dram kahramanı bu sınavda kendi kendini daha iyi tanır, güçlü ya da güçsüz yanlarını öğrenir; elindeyse güçsüz yanlarını güçlendirmeye çalışır. Dramın ereği, ortaya böyle olağandışı bir durum ortaya koyup, kahramanı bu durumla karşı karşıya getirmek, bu sınavı anlatmak, bunun sonunda kahramanın hangi noktaya, neden ve nasıl geldiğini açıklamaktır □ *ağlatı, melodram*

dramatik [Fr. *dramatique* ‖ İng. *dramatic* ‖ Al. *dramatisch* ‖ İta. *drammatico*] *S/TV.* **1.** Tiyatroyla ilgili. **2.** Dramla ilgili. **3.** Coşkulandırıcı, acılı, feci □ *dram*

dramatik yapı [Fr. *structure dramatique* ‖ İng. *dramatic structure, structure, film structure* ‖ Al. *dramatische Struktur* ‖ İta. *struttura drammatica*] *S/TV/V.* Bir filmin, bir televizyon oyununun bir izlek çevresinde gelişen, olgunlaşan, biçimlenen kuruluşu. Belirli bir izleğin belirli bir konu içinde işlenirken, belirli bir noktadan yola çıkılıp, geliştirilip, bir sonuca ulaşıncaya kadar konuya giriş, konunun açılması, yürüyüşü, gelişmesi; kişilerin ve bu kişilerin içinde yer aldıkları çevrenin tanıtılması; kişiler arasında ve kişiyle çevresi arasındaki ilişkiler; bu ilişkileri etkileyen çeşitli olaylar gibi öğelerin bir tasara göre düzenlenişinden ortaya çıkan kuruluş *film, izlek, televizyon oyunu*

dudak eşlemesi [E.t. *dudak senkronu, dudak senkronizasyonu* ‖ Fr. *synchronisation des lèvres* ‖ İng. *lip synchronization, lip sync(h)* ‖ Al. *Bildband und Tonband auf gleiche Länge ziehen* ‖ İta. *sincronizzazione di labbra*] *S/TV.* **1.** Sinema ile televizyon yapımında, konuşan herhangi bir kişinin dudak devinimlerinin görüntüsü ile çıkan ses arasındaki uyum. Bu uyum, hem süre bakımından (yani sesin, dudak devinime başladığı zaman çıkıp durduğu zaman kesilmesi), hem de biçim bakımından (yani dudağın aldığı biçime uygun ses çıkarılması) yapılır. Bu uyum, filmde, her çekimin başında kullanılan çekim tahtası ve şakşakla sağlanır. Bu ikisindeki resim ve sesinin birleştiği nokta, dudak eşlemesinin başlangıcı olur. Televizyonda aynı uyum zaman düzgüsü sayılarıyla sağlanır. *S.* **2.**. Bir dilden başka dile sözlendirme yapılırken, iki ayrı dildeki dudak devinimleri birbirinden çok başka olabildiğinden, dudak eşlemesi özellikle büyük önem kazanır ve titizlik ister. **2.** Söyleşmelerde, ses ile görüntünün birlikte saptanması □ *çekim tahtası, eşleme, görüntülük, söyleşme, sözlendirme,*

şakşak, zaman düzgüsü

dudak sestopları [İng. *lip microphone (mike), lip-ribbon microphone (mike)* || Al. *Lippenmikrofon, Nahbesprechungsmikrofon*] *S/TV.* Konuşan bir kimsenin dudaklarına en yakın ve dudaklara dönük biçimde yerleştirilen sestoplar çeşidi. Genellikle çok kalabalık ve gürültülü yerlerde (örneğin futbol, boks karşılaşmalarında) sunucunun sesinin öbür sesleri bastırması gerektiğinde kullanılır □ *sestoplar*

Dufaycolor [Fr. *Dufaycolor* || İng. *Dufaycolor* || Al. *Dufaycolor* || İta. *Dufaycolor*] *S.* Fransız fotoğrafçısı Louis D. Dufay'nin geliştirdiği bir üç renkli, katmalı işlem. Fransa ve İngiltere'de geliştirilen bu işlemde birincil renkler (mavi, yeşil, kırmızı) çok ince çizgilerden bir ağ ya da süzgeç oluşturacak biçimde duyarkatta yer alır. Bu üç rengin oranı, uzaktan bakıldığında herhangi bir renk vermeyecek biçimdedir. Film, alıcıda tabanı ışığa dönük olarak kullanılır, bundan dolayı görünçlüğün her noktasından yansıyan ışık mavi, yeşil ya da kırmızı oluşuna göre bu süzgeçten ayrılarak duyarkata ulaşır. Böylelikle duyarkattaki görüntü, görünçlüğün renklerine göre oluşur □ *birincil renkler, katmalı işlem, taban, üç renkli işlem*

Dunning işlemi [Fr. *procédé Dunning, Dunning, séparation colorée* || İng. *Dunning (process), Dunning shot, process shot* || Al. *Dunning(-Verfahren)* || İta. *Dunning, metodo Dunning, procedimento Dunning*] *S.* C. Dodge Dunning'in 1927'de ortaya koyduğu bir işlem. Siyah-beyaz filmde kullanılan bu işlem, renk seçimine dayanan bir film hilesidir ve önceden çevrilmiş bir dip ile sonradan çevrilmekte olan bir ön'ü tek bir filmde birleştirme yoludur. Dipteki bezemin sarıyla renklendirilmiş bir pozitifi elde edilir. Bu pozitif, alıcıda pankromatik bir negatif önüne yerleştirilir. Bu alıcının önünde sarı renk elbise giyen, sarı aydınlatılan oyuncular mavi-yeşil bir diplik önünde oynarlar. Böylelikle oyunculardan gelen ışık, sarı renkli pozitifi geçerek negatife gelir. Mavi-yeşil renk, renk süzgeci işini gören pozitif tarafından tutulur; bunun yerine negatife, pozitif üzerindeki görüntü çıkar. Böylece, pozitifin dip bezemi ile oyuncular tek filmde birleşmiş olur □ *alıcı[1], dip, dip bezemi, diplik, hile, görüntü, negatif, oyuncu, ön, pankromatik, pozitif, renk seçimi, renk süzgeci, siyah-beyaz film*

"durdur!" [İng. *save the camera!*] *S/TV/V.* Alıcının çalıştırılmasına son verilmesi komutu □ *alıcı[1]*

durdurma [Fr. *arrêt* || İng. *stop* || Al. *Halt* || İta. *arresto*] *V.* Video ve ses aygıtlarında saptamanın sonunda aygıtın çalışmasını sona erdirme □ *durdurma düğmesi, saptama[2], ses aygıtı, video aygıtı*

durdurma banyosu [Fr. *bain d'arrêt* || İng. *stop bath* || Al. *Unterbrechungsbad, Stoppbad* || İta. *bagno d'arresto*] *S.* İşlemede bir önceki banyonun kimyasal etkimesini önlemekte kullanılan eriyik (örneğin bir alkali banyosundan sonra başvurulan asit banyosu) □ *banyo, eriyik, işleme*

durdurma düğmesi [Fr. *bouton (touche) d'arrêt* || İng. *stop button (knob)* || Al. *Halttaste* || İta. *manopola d'arresto*] *V.* Video ve ses aygıtlarında durdurmayı sağlayan düğme □ *durdurma, ses aygıtı, video aygıtı*

durgun ayrım [E.t. *hareketsiz sahne* || Fr. *séquence lente* || İng. *slow scene* || Al

langsame Bildfolge, langsame Sequenz || İta. *sequenza lenta*] *S/TV.* Durgun çekimlerin birbirini izlemesinden oluşan devinimsiz ayrım. Devingen ayrım'ın karşıtı ☐ *çekim, devingen ayrım, durgun çekim,*

durgun çekim [E.t. *hareketsiz plan* || Fr. *plan lent* || İng. *slow shot* || Al. *langsame Aufnahme* || İta. *inquadratura lenta*] *S/TV.* **1.** İçinde fazla devinim olmayan, gerilimsiz, çatışmasız, ağır gelişen çekim. **2.** Alıcı devinimlerinin az olduğu ya da hiç yer almadığı çekim. Devingen çekim'in karşıtı ☐ *alıcı[1], alıcı devinimleri, çekim, devingen çekim*

durgun film [E.t. *hareketsiz film* || Fr. *film lent* || İng. *slow film* || Al. *langsame Film* || İta. *film lento*] *S.* Büyük bir bölümü durgun çekimlerden, duruk ayrımlardan oluşan, yavaş dizemli, gerilimi az ya da gevşek, çatışmasız film. Devingen film'in karşıtı ☐ *devingen film, durgun ayrım, durgun çekim, gerilim[1]*

durgun kurgu [E.t. *hareketsiz montaj* || Fr. *montage statique* || İng. *static editing, static cutting* || Al. *langsame Montage* || İta. *montaggio statico*] *S.* Gerek dış öğelerinin (uzun çekimler, yavaş kurgu, gittikçe yavaşlayan kurgu...) gerek iç öğelerinin (çatışmasız, yavan, düz...) izleyicide durukluk duygusuna yol açmasıyla sonuçlanan kurgu çeşidi. Devingen kurgu'nun karşıtı ☐ *çekim, devingen kurgu, durgun çekim, duruk, gittikçe yavaşlayan kurgu, kurgu, uzun çekim, yavaş kurgu*

durgun saatler [İng. *fringe time*] *TV.* Herhangi bir ülkede, yoğun saatlerin (19:00 - 23:00) dışında yer alan saatler; 17:00-19:00 ile 23:00 - 01:00 arası ☐ *yoğun saatler*

durma evresi [Fr. *phase d'arrêt* || İng. *stopping phase* || Al. *Haltphase* || İta. *fase d'arresto*] *S.* Filmin çeşitli sinema aygıtlarındaki aralı devinimi sırasında pencere önünde durduğu ve örtücünün açık bulunduğu evre. Devinim evresi karşıtı ☐ *aralı devinim, devinim evresi, örtücü, pencere*

duruk [E.t. *statik* || Fr. *statique* || İng. *static* || Al. *statisch* || *İta. statico*] *S/TV.* **1.** Durgun ayrım, çekim, film, kurgunun yarattığı etki, nitelik. **2.** Alıcının hiç devinim ettirilmemesinden doğan durum. Devingen karşıtı ☐ *alıcı[1], devingen, durgun ayrım, durgun çekim, durgun film*

duruk elektrik [Fr. *électricité statique* || İng. *static electricity* || Al. *statische Elektrizität* || İta. *elettricità statica*] *S/TV/N/BS.* Elektrik akımı gibi bir yerden başka bir yere yol almayan, olduğu yerde duran elektrik yükü ☐ *akım, elektrik, elektrik yükü*

duruk elektrik izi [İng. *static*] *S.* Filmlerin duyarkatında duruk elektrik boşalması sonucu oluşan ufak lekeler ☐ *film, duruk elektrik, duyarkat*

durulama banyosu [Fr. *bain de clarification* || İng. *clearing bath* || Al. *Klärbad*] *S.* İşlemede, bir önceki işlemin kalıntılarını temizlemek için yapılan banyo ☐ *banyo, işleme, yıkama*

durum güldürüsü [E.t. *durum komedisi* || Fr. *comédie de situation* || İng. *situation comedy, sitcom* || Al. *Situationskomödie* || İta. *commedia di situazione*] *S/TV.* **1.** Temel güldürü gücünü, karakterden değil, karakterlerin içine düştükleri gülünç durumlardan alan güldürü çeşidi. Bu çeşit güldürülerin temel yapısı, birbirini hızla izleyen değişik durumlar yaratmak, bu durumların iç içe geçerek giri-

şik bir kılığa girmesini sağlamak, sonunda da bu durumdan sıyrılmak, bunları bir çözüme ulaştırmak biçimindedir. *TV.* **2.** Televizyonda ayrıca aynı çevrede, aynı bezemde, aynı kişilerin başından geçen benzer olayların sıralandığı güldürü dizilerini anlatır ☐ *güldürü, karakter güldürüsü*

duruşma filmi [İng. *courtroom film*] *S.* Konusunun büyük bir bölümü mahkeme salonunda geçen; duruşma ve duruşma dışında sanık(lar), kurban(lar), bunların aileleri, tanık(lar), yargıç(lar), savcı(lar), avukat(lar) arasındaki ilişkilerin ağır bastığı film.

duyar [E.t. *hassas, duyarlı* || Fr. *sensible* || İng. *sensitive* || *Al. empfindlich* || İta. *sensibile*] *S/TV.* Film, mercek, ışıkölçer... gibi gereç ve aygıtların kendilerine özgü işlerde iyi sonuç verebilecek nitelikte olduğunu anlatır genel terim ☐ *duyarlık*

duyargaç [E.t. *algılayıcı* || İng. *sensor* || İta. *sensore*] *BS.* Devinim, renk, ısı, nemlilik, konum, ses düzeyi vb fiziksel durumları algılayarak bunları bilgisayar aktaran aygıt. Sanal gerçekte kullanılan başlık görüntülüğü, giysiler de duyargaçlarla donatılmıştır ☐ *bilgisayar, sanal gerçek*

duyarkat [E.t. *emülsiyon* || Fr. *émulsion* || *İng. emulsion (layer, coating)* || Al. *Emulsion. Schicht* || İta. *emulsione, strato sensibile*] *S.* **1.** Film tabanı üzerinde yer alan, jelatin ve gümüş bromür ya da gümüş klorür katı. Jelatin, katı asıltı özdeği olarak kullanılır. Duyarkatın temel özdeği olan, ışığa duyarlı gümüş halojenürleriyse (gümüş tuzları), bu katı asıltıya yapışarak ışığa tepkimede bulunur. Gümüş halojenürleri bu tepkime sonucunda halojen ile gümüş maden birikintisi olarak iki bileşene ayrılır. Filmin açındırılması sırasında ışıklanmamış gümüş halojenürleri filmden ayrılır, geriye gümüş tanecikleri kalır. Renkli filmdeyse taban üzerinde üç ayrı duyarkat yer alır; bunlar sarı, kırmızı+mavi, mavi+yeşil renklidir. Boş filmin duyarkatı alıcıda kullanıldığında ışık etkisiyle üzerinde gizli bir görüntü oluşur. Bu gizli görüntü işlemeyle önce negatif, sonra pozitif bir görüntü verir. Böylelikle duyarkat, görüntü oluşturan temel gereçtir. Duyarkatların gördükleri işlere göre birçok çeşidi vardır. Duyarkat filmin donuk yüzüdür; parlak yüz, taban yüzüdür. **2.** *V.* Bir mıknatıslı kuşak[1], video kuşağı ya da mıknatıslı film üzerine sıvanmış demir oksit katı. Video alıcısı, görüntüyü elektronik imlere çevirmekle birlikte, bu imleri saptayan, video kuşağındaki demir oksittir. Bu kat, ses aygıtı ya da video aygıtında kullanıldığında üzerine ses ya da resim imleri çıkar ☐ *açındırma, alıcı[1], boş film, demir oksit, donuk yüz, duyarkat yüzü, film, gizli görüntü, gümüş bromür, gümüş halojenürleri, gümüş klorür, ışık, ışıklama, im[1], işleme, jelatin, mıknatıslı film, mıknatıslı kuşak[1], negatif, parlak yüz, pozitif, renkli film, ses aygıtı, taban, taban yüzü, video alıcısı, video aygıtı, video kuşağı*

duyarkat dışta [Fr. *émulsion à l'extérieur* || İng. *emulsion side out* || İta. *emulsione all'externo*] S. Filmin sarılmasında ya da alıcı[1], gösterici gibi aygıtlarda kullanılırken duyarkatın makaranın göbeğine karşıt yöne dönük olması durumu; duyarkat içte'nin karşıtı *alıcı[1], duyarkat, duyarkat içte, film, gösterici, makara, göbek*

duyarkat içte [Fr. *émulsion à l'intérieur* || İng. *emulsion side in* || İta. *emulsione*

all'interno] *S.* Filmin sarılmasında ya da alıcı[1], gösterici gibi aygıtlarda kullanılırken duyarkatın makaranın göbek yanına dönük olması durumu; duyarkat dışta'nın karşıtı ☐ *alıcı[1], duyarkat, duyarkat dışta, film, göbek, gösterici, makara*

duyarkatlama [Fr. *émulsionnage* ‖ İng. *emulsion coating* ‖ Al. *Emulsionsschicht*] *S/V.* Bir duyarkatlama aygıtında taban üzerine duyarkatın sıvanması işi ☐ *duyarkat, duyarkatlama aygıtı, taban*

duyarkatlama aygıtı [Fr. *machine à émulsionner* ‖ İng. *emulsion-coating machine, film-coating machine* ‖ Al. *Emulsionschichtmaschine*] *S.* Taban üzerine duyarkatın düzgün biçimde sıvanmasını sağlayan aygıt. Makaralar yardımıyla duyarkat eriyiğinin bulunduğu bölüme gelen taban bu eriyikten geçer ya da daha başka bir yöntemle duyarkat bir huni yardımıyla tabana sürülür. Bundan sonra taban bir soğutma bölümünden dikey olarak geçer; burada duyarkat tabana iyice yapışır. Son bölüm, kurutma bölümüdür ☐ *duyarkat, duyarkatlama, taban*

duyarkat sayısı [E.t. *emülsiyon numarası* ‖ Fr. *numéro d'émulsion, numéro de négatif, numéro de fabrication* ‖ İng. *emulsion number, batch number, emulsion batch number* ‖ Al. *Emulsionsnummer, Emulsionschargennummer* ‖ İta. *numero dell'emulsione*] *S.* Aynı yapraktan çıkan duyarkatları göstermekte kullanılan sayı. İşlemede bütün film boyunca aynı sonucu almak için, duyarkat sayısı aynı olan boş filmlerin kullanılması önemlidir ve yeğlenir ☐ *boş film, duyarkat, işleme, uyumlu boş film, yaprak*

duyarkat yüzü, donuk yüz [E.t. *emülsiyonlu taraf* ‖ Fr. *côté émulsion* ‖ İng. *emulsion side* ‖ Al. *Schichtseite, Schichtlage, Emulsionsebene* ‖ İta. *lato emulsione*] *S.* Tabanın duyarkat sıvanmış, ışığa duyarlı yüzü. Taban yüzü'nün karşıtı. Taban yüzünün parlaklığına karşı, duyarkat yüzü donuk oluşuyla seçilir ☐ *duyarkat, taban, taban yüzü*

duyarlaştırıcı [Fr. *sensibilisateur* ‖ İng. *sensitizer* ‖ Al. *Sensibilisator* ‖ İta. *sensibilizzatore*] *S.* İzgenin yalnız mavi ve mor ötesi bölümünü kapsayan kısa dalga uzunluklarına duyar olan duyarkatın duyarlığını artırmak üzere yapılış sırasında katılan kimyasal madde. Duyarlaştırıcılar böylelikle doğal duyarlığın yeşil, kırmızı hatta kızılaltına dek genişlemesini sağlar ☐ *duyarkat, duyarlık, izge, kısa dalga*

duyarlık, film duyarlığı [E.t. *hassasiyet, hız, film hızı, sürat, film sürati* ‖ Fr. *sensibilité (du film), rapidité (du film)* ‖ İng. *sensibility, sensitivity, film sensitivity, speed, emulsion speed, film speed, rating* ‖ Al. *Empfindlichkeit, Filmempfindlichkeit, Filmsensibilität* ‖ İta. *sensibilità (dell'emulsione), rapidità (d'emulsione)*] *S.* Bir duyarkatın ışıktan etkilenme, ışık etkisiyle gizli görüntü oluşturma yeteneğini anlatan genel terim. Bu duyarlık, duyarlık göstergesi adı verilen değişik yöntemlere dayanılarak bulunan sayılarla belirtilir. Genelde, bir filmin duyarlığı ne denli çoksa, taneciklilği de o denli çoktur. Çok duyarlı bir film son sınırına dek zorlanırsa, görüntüde kaynayan bir suyun fokurdamasına benzer durum ortaya çıkar. Duyarlığı çok filmlere hızlı film, az olanlara yavaş film, aşırı olanlara çok hızlı film denir ☐ *çok hızlı film, duyarkat, duyarlık göstergesi, gizli gö-*

rüntü, hızlı film, ışık, yavaş film

duyarlık göstergesi [Fr. *indice d'exposure* || İng. *exposure index, EI* || Al. *Belichtungsindex* || İta. *indice di posa*] *S.* Bir filmin göreceli duyarlığını belirtmek üzere boş filme verilen sayı. Bu sayı, filmin duyarlığına, ışıklama genliğine, ölçün ışıklamaya ve özel açındırma koşullarına dayanır. Çeşitli yöntemlere dayanılarak belirlenmiş duyarlık göstergeleri (ASA duyarlığı, DIN duyarlığı vb) ve bunlara dayanılarak kertelenmiş ışıkölçerler, hazırlanmış çizelgeler vardır. Böylelikle kullanıcı bu ışıkölçerlere ve çizelgelere bakarak, değişik ışık koşullarında en doğru ışıklamayı sağlar. Duyarlık göstergesi yüksek filmlere hızlı film denir □ *açındırma, ASA duyarlığı, boş film, DIN duyarlığı, duyarlık, hızlı film, ISO duyarlığı, ışıklama, ışıklama genliği, ışıkölçer, kullanıcı, Scheiner duyarlığı*

duyarlıkölçer [E.t. *sansitometre* || Fr. *sensitomètre* || İng. *sensitometre (*ABD: *sensitometer)* || Al. *Empfindlichkeitmesser, Sensitometer* || İta. *sensitometro*] *S.* Duyarkat üzerinde, aldığı ışık niceliğiyle geometrik bir diziyle etkilenmiş bir bölge elde etmekte kullanılan aygıt. Işıklama süresinin ya da ışık yeğinliğinin değişmesine göre duyarlıkölçer de değişik ışık süreli ya da değişik yeğinliklidir. En yalın duyarlıkölçer yansız gri kama denilen kama biçiminde bir aygıttır. Duyarlıkölçerde kullanılan kuşağa deneme parçası denir □ *deneme parçası, duyarkat duyarlık, duyarlıkölçümü, ışık, ışıklama*

duyarlıkölçücü [E.t. *sansitometrist* || Fr. *sensitométriste* || İng. *sensitometrist* || İta. *sensitometrista*] *S.* Duyarlıkölçeri kullanan kimse, duyarlıkölçümü uzmanı *duyarlıkölçer, duyarlıkölçümü*

duyarlıkölçümü [E.t. *sansitometri* || Fr. *sensitométrie* || İng. *sensitometry* || Al. *Sensitometrie* || İta. *sensitometria*] *S.* Duyarkatın ışıktan etkilenme ve açındırma sırasındaki tepkisini ölçme bilimi. Belirli bir duyarkatta ışıklama ile yoğunluk arasındaki bağı kesinlikle saptamaya yarar. Duyarlıkölçümü üç aşamada gerçekleştirilir: a) Deneme parçalarının hazırlanması, b) Duyarlıkölçümü eğrilerinin çizimi, c) Bu eğrilerden sonuç çıkarılması □ *açındırma, deneme parçası, duyarkat, duyarlık, duyarlıkölçümü eğrisi, ışık, ışıklama, yoğunluk,*

duyarlıkölçümü eğrisi [Fr. *courbe sensitométrique* || İng. *H and D curve, D log E curve. characteristic curve* || Al. *Sensitometerkurven* || İta. *curva sensitoria*] *S.* Belirli bir duyarkatın ışıklama ve açındırma yoğunluğuyla ilgili eğri. Herhangi bir duyarkat, bu duyarkatı etkileyen ışıklamanın yeğinliği ile açındırmadan sonra ortaya çıkan resmin yoğunluğu arasındaki belirli ilişkiyi ortaya koyar. Bu ilişkiyi gösteren eğriye de duyarlıkölçümü eğrisi denir. Duyarlıkölçümü eğrisi, bir deneme parçasının, gittikçe artan bir ışığa tutulması, bunun açındırılması, denemenin sonucunun çiziye dökülmesiyle sağlanır. Belirli bir boş filmin duyarlıkölçümü eğrisi, bu boş filmin sertlik duyarlığını, ışıklama genliğini, ışığa duyarlığını ortaya koyar. Aşırı sert bir filmin eğrisi, aşırı yumuşak bir filmin eğrisinden daha dikçedir. Aşırı sert boş filmler genellikle tanıtma yazılarında, yazılarda; aşırı yumuşak boş filmlerse, yayın eşlemlerinde kullanılır. Genel film yapımındaysa yaklaşık 45°'lik açıdaki ortalama duyarlıkölçümü eğrisindeki boş film kullanılır. Duyarkatın etkilendiği ışıklamanın yeğinlik derecesi sınırlıdır. Çok düşük yeğinliklerde hiçbir görüntü

oluşmaz. Çok yüksek yeğinliklerdeyse maksimum bir görüntü yoğunluğuna ulaşılır ve bu noktadan sonra yeğinlik ne denli yükselirse yükselsin yoğunluk artmaz. Bu iki uç arasında, görüntü yoğunluğunun yeğinlikle orantılı olarak değiştiği bölge yer alır. Görünçlüğün ton ayırtılarının uygun biçimde aktarılabilmesi için, görünçlüğün ayırtıları bu bölge içinde yer almalıdır. Bu bölge duyarlıkölçümü eğrisinin düz çizgisi diye adlandırılır. Görüntü yoğunluğunun minimumuna yaklaştığı bölüme ayakucu, maksimuma yaklaştığı bölüme de omuz adı verilir ⌶ *açındırma, aşırı sert, aşırı yumuşak, ayakucu, boş film, deneme parçası, duyarkat, duyarlık, duyarlıkölçümü, ışıklama, ışıklama genliği, omuz, sertlik, yayın eşlemi, yoğunluk*

düğme ⌶ **açma-kapama düğmesi**

düğme ⌶ **ayar düğmesi**

düğme, çalıştırma düğmesi [E.t. *deklanşör* || Fr. *bouton (touche) (de marche, de demarrage, de déclenchement), déclencheur, presse-bouton* || İng. *button (knob), releaser, trigger, release button (knob), push-button* || Al. *Auslöser, Auslöseknopf* || İta. *dispositivo di scatto*] *S/V.* Alıcının çalışma düzenini devinime geçiren düğme ⌶ *alıcı*[1]

düğüm [Fr. *noeud (de l'action)* || İng. *crisis, knot* || Al. *Handlungsknote* || İta. *nodo, nocciolo*] *S/TV/V.* Bir dramatik yapıda serimden sonra olguların birbiriyle çatıştığı, çatallaştığı, içinden çıkılmaz gibi görünen tıkanıklıklar yarattığı gerilimli noktalar. Çözümden önce gelir ⌶ *çözüm, doruk nokta, dramatik yapı, gerilim*[1]*, olgu*

düğüm noktası [Fr. *nœud* || İng. *node* || Al. *Knoten* || İta. *nodo*] *S/V/BS.* Bir dallanmada kullanıcıya sunulan seçeneklerin yer aldığı nokta. Burada kullanıcının karar vermesi için seçenekler ya da seçke olanakları sunulur. Kullanıcının burada vereceği karara göre öykü şu ya da bu yöne doğru gelişir ⌶ *dallanma, kullanıcı, öykü, seçke*

dünyada ilk oynatım [Fr. *première mondiale* || İng. *world premiere* || Al. *Welturaufführung*] *S.* Yoğun bir tanıtı çabasıyla piyasaya sürülmüş bir filmin dünyanın bir ya da birkaç kentinde aynı günde gösterilmeye başlanması ⌶ *ilk oynatım, tanıtı*

düşey boşluk aralığı (süresi) [İng. *vertical interval, vertical blanking interval (period)*] *TV.* Bir tarama sırasında, tarayıcı demetin, en üst satırdan en alt satıra dek taramayı bitirip, alanın en alttaki sağ ucundan, ondan sonraki alanın en üstteki sol ucuna geçerken, resim imine bir boşluk imiyle verilen aralık ya da süre; başka bir deyişle, alanlar arasında verilen aralık ya da süre. Bu aralık (süre) boyunca, resim bilgisi kesilir; 21 satır kadar süren bu aralık sırasında, resim bilgisi dışındaki bilgiler yani düşey boşluk bilgileri verilebilir ⌶ *alan, boşluk, boşluk imi, düşey boşluk aralığı (süresi), düşey boşluk bilgileri, resim imi, satır, tarama, tarayıcı demet*

düşey boşluk bilgileri [İng. *vertical interval recording*] *TV.* İki alan arasında bırakılan boşlukta yani düşey boşluk aralığında (süresinde), kesilen resim imi yerine eklenebilen bilgiler. Bu süre içinde 21 satıra eşit olan resim imi kesilir; bu satırların kimilerine, gerekli başka bilgiler geçirilebilir. Bunlar özellikle örtülü altyazılama, düşey zaman düzgüsü, düşey sınama imi, düşey örnek imi gibi bilgilerdir ⌶ *alan, boşluk, düşey boşluk aralığı (süresi), düşey sınama imi, düşey örnek imi, düşey zaman düz-*

güsü, örtülü altyazılama, satır

düşey çevrinme [E.t. *tilt* || Fr. *panoramique vertical, mouvement vertical de caméra* || İng. *vertical pan(ning) tilt-(ing), pan up, pan down* || Al. *Kameraneigung. geneigte Kamera, Vertikalschwenk* || İta. *panoramica verticale*] *S/TV/V.* Alıcının, yatay ekseni çevresinde aşağı ya da yukarıya doğru çevrinmesi; yatay çevrinme'nin karşıtı ☐ *çevrinme, yatay çevrinme*

düşey çizgiler [E.t. *şakuli hatlar* || *Fr. verticales, lignes verticales* || İng. *verticals (lines)* || Al. *Vertikale, Senkrechte* || İta. *verticali, linee verticali*] *S/TV/V.* Görüntü çerçevesinin yan kenarlarına koşut olan varsayımsal çizgiler. Çerçevelemede nesnelerin varlıkların yerleştirilmesinde bu varsayımsal çizgiler göz önüne alınır ☐ *çerçeveleme, görüntü, görüntü çerçevesi, yatay çizgiler*

düşey doğrusallık ayarı [E.t. *düşey lineerlik ayarı* || *Fr. linéarité verticale, contrôle du défilement vertical, reglage de la stabilité verticale* || İng. *vertical lock, hold control, framing control, frame hold, vertical hold* || Al. *Bildfangregelung, Bildfangregler, Bildfang, Bildkippregelung, Ablenkung vertikal* || İta. *controllo di linearita verticale*] *TV.* Almaçtaki resmi oluşturan yatay çizgiler arasındaki uzaklıkların eşit olmasını sağlama ☐ *almaç, doğrusallık, doğrusallık ayarı, yatay doğrusallık ayarı*

düşey kaydırma [E.t. *havai traveling, diklemesine kaydırma, dikey yükseliş, düşey alçalış, dikey kaydırma* || Fr. *travelling vertical* || İng. *vertical tracking, elevator shot, vertical travelling* (ABD: *traveling*) || Al. *vertikales Bewegen der Kamera* || İta. *carrellata aerial (aerea)*] *S/TV/V.* Alıcının asansör çeşidinden bir araca yerleştirilerek yukarıya da aşağıya doğru yer değiştirmesi sırasında çalıştırılması ☐ *alıcı*[1]*, kaydırma, yanlamasına kaydırma*

düşey örnek imi [İng. *vertical interval reference signal, VIRS*] *TV.* Televizyon almaçlarındaki özdevinimli renk düzeltici çevrim[2] için örnek oluşturan düzgülenmiş im[1]. Düşey boşluk aralığındaki (süresindeki) resim iminin 19 ve 21. satırlarına yerleştirilir ☐ *almaç, çevrim*[2]*, düşey boşluk aralığı (süresi), düzgü, im*[1]*, özdevinimli, renk düzeltici, resim imi, satır*

düşey resim [Fr. *image verticale* || İng. *vertical image* || Al. *Hochbild* || İta. *immagine verticale*] *S.* Film üzerinde, filmin enliliğine doğru değil uzunluğuna doğru yer alan görüntü. Özellikle kimi geniş görüntülük işlemlerinde büyük görüntü elde etmek için görüntüler bu yolda yer alır. Film de gerek alıcıda gerek göstericide pencere önünden dikine değil yanlamasına geçer. Olağan filmlerdeki yatay resim karşıtı ☐ *alıcı*[1]*, film, geniş görüntülük, görüntü, gösterici, pencere, yatay resim*

düşey saptırma [Fr. *déviation verticale, déflexion verticale* || İng. *vertical deflection, field deflection* || Al. *Vertikalablenkung* || İta. *deviazione verticale*] *TV.* Elektron demetinin yukarıdan aşağıya yönelmesini sağlama. Yatay saptırma'nın karşıtı ☐ *elektron demeti, saptırma, yatay saptırma*

düşey saptırma sarımlığı [Fr. *bobine de déviation verticale, bobine de balayage vertical* || İng. *vertical deflection coil* || Al. *Vertikalablenkspule, V-Ablenkspule* || İta. *bobina di deflessione verticale*] *TV.* Alıcı[1] ve almaçlarda elektron demetini düşey olarak saptıran sarımlık

alıcı', almaç, düşey saptırma, elektron demeti, saptırma sarımlığı, yatay saptırma sarımlığı

düşey sınama imi [İng. *vertical interval test signal, VITS*] *TV*. Bir televizyon dizgesinin düşey boşluk bilgilerinin kapsamını belirlemekte kullanılan bir dizi sınama imi ⁻ *düşey boşluk bilgileri, televizyon*

düşey tarama [Fr. *balayage vertical, exploration verticale* ‖ İng. *vertical scanning* ‖ Al. *Vertikalabtastung* ‖ İta. *esplorazione verticale, scansione verticale*] *TV*. Elektron demetinin resmi oluşturmak için çerçeve içinde yukarıdan aşağıya doğru gerçekleştirdiği tarama ⁻ *çerçeve, elektron demeti, tarama, yatay tarama*

düşey ucaylama [E.t. *düşey polarizasyon* ‖ Fr. *polarisation verticale* ‖ İng. *vertical polarisation* ‖ Al. *vertikal Polarisation (Polarisierung)*] *TV*. Verici dalgalığın düşey biçimde yerleştirilerek elektromıknatıs dalgaları düşey biçimde yaymasının sağlanması ⁻ *dalgalık, elektro mıknatıs dalgalar, verici dalgalık*

düşey ucaylanmış yayın [Fr. *onde verticalement polarisée, polarisation verticale* ‖ İng. *vertically polarized transmission* ‖ Al. *vertikal Polarisiert Sendung*] *TV*. Bir televizyon verici dalgalığının elektromıknatıs dalgaları düşey biçimde yayması durumu. Çiftucayın düşey olarak yerleştirilmesiyle sağlanan bu yayında almaç dalgalığının da düşey olarak kurulması gerekir. Yatay kutuplanmış yayın'ın karşıtı ⁻ *alıcı dalgalık, çiftucay, elektromıknatıs dalga, televizyon, ucay, verici dalgalık*

düşey zaman düzgüsü, DZD [İng. *vertical interval time code, VITC*] *TV*. Düşey boşluk aralığı (süresi) sırasında, bir resim iminin 12 ve 14. satırlarına yerleştirilebilen düzgülenmiş görsel im'. Bu im' ancak görüntüler saptanırken gerçekleştirilebilir. Bu imi yazmak ve okumak için özel bir aygıt gereklidir ⁻ *düşey boşluk aralığı (süresi), düzgü, im', resim imi, satır, zaman düzgüsü*

düşlem görüntüsü [İng. *dream mode*] *S/TV/V*. Çeşitli yapıtlarda kahramanların düş, düşlem, düşünce, düşün, imgelemlerinin yansıtılma biçimi. Bu görünçlüklerde genellikle yumuşak ışık, yumuşak odak, süzek, yavaşlatılmış devinim, kenarları bulanıklaştırılmış görüntü kullanımı gibi yöntemlerden birine, birkaçına ya da tümüne birden başvurulur ⁻ *bulanık görüntü, görünçlük, süzek, yavaşlatılmış devinim, yumuşak ışık, yumuşak odak*

düşlemsel film [Fr. *fantastique, film fantastique* ‖ İng. *fantasy film, fantastic film* ‖ Al. *phantastische Film* ‖ İta. *film fantastico*] *S/BS*. Düşgücüne dayanan, düşgücünün alabildiğine özgürce kullanılmasından kaynaklanan, doğadışını, doğaüstünü, olağanüstünü, olanaksızı yansıtan film türü. Sinemanın olağanüstü olanakları düşlemsel film için en elverişli çalışma alanını yaratmış; bilgisayarın, bilgisayar canlandırmasının gelişmesi bu olanakların sınırını daha da genişletmiştir. Sanal gerçek, sinemada ve videoda, özellikle video oyunlarında, düşlemsel çalışmalara yeni alanlar açmıştır. Ancak düşlemsel filmin, aynı zamanda doğaüstü ya da doğadışı güçlere, boş inanlara eğilimli bir yönü de vardır. Bundan dolayı düşlemsel film bu özellikleriyle izleyiciyi hem yanlış yönlere sürükleyebilir hem de tam tersine izleyicinin düşgücünü, düşünce alanını genişletebilir. Öte yandan düşlemsel film türü sinema sanatçısına, si-

nema sanatına en bağımsız en arı çalışma olanağını, en geniş deneysel girişimleri sağlayabilir ☐ *bilgisayar, bilgisayar canlandırması, izleyici, sanal gerçek, video, video oyunu*

düşük açındırılmış [E.t. *sudevelope* || Fr. *sous-développé* || İng. *underdeveloped, burned up* || Al. *unterentwickelt* || İta. *sottosviluppato*] *S.* Düşük açındırmaya uğramış film ☐ *açındırma, düşük açındırma*

düşük açındırma [E.t. *sudevelopman* || Fr. *sous-développement* || İng. *underdeveloping, underdevelopment,* || Al. *Unterentwicklung* || İta. *sottosviluppo*] *S.* Açındırmacın duyarkat üzerinde gereğinden kısa etki göstermesinden ortaya çıkan açındırma kusuru. Aşırı açındırma'nın karşıtı ☐ *açındırma, açındırmaç, aşırı açındırma, duyarkat*

düşük açındırmak [Fr. *sous-développer* || İng. *underdevelop, burn up* || Al. *unterentwickeln* || İta. *sottosviluppare*] *S.* Düşük açındırma eylemi ☐ *açındırma*

düşük ışıklama [E.t. *suekpozisyon* || Fr. *sous-exposition* || İng. *underexposing, underexposition, underexposure* || Al. *Unterbelichtung* || İta. *sottoesposizione*] *S.* Alıcı[1] ya da basım aygıtında, ışık yeğinliğinin, ışıklama süresinin ya da her ikisinin gereğinden az olması yüzünden konudaki tonların aktarımının gerçeğe uygun olmamasına yol açan durum. Bunun sonucunda negatifteki görüntü silik, pozitif görüntü koyu çıkar. Aşırı ışıklama'nın karşıtı ☐ *alıcı[1], aşırı ışıklama, basım aygıtı, görüntü, ışıklama, ışıklama süresi, ışık yeğinliği, negatif, pozitif*

düşük ışıklamak [Fr. *sous-exposer* || İng. *underexpose* || Al. *unterbelichten* || İta. *sottoesporre*] *S.* Düşük ışıklama eylemi ☐ *düşük ışıklama, ışıklama*

düşük ışıklı [E.t. *suekspoze* || Fr. *sous-exposé* || İng. *underexposed* || Al. *unterbelichtet* || İta. *sottoespoto*] *S.* Düşük ışıklamaya uğramış filmin durumu. Aşırı ışıklı'nın karşıtı ☐ *aşırı ışıklı, düşük ışıklama, ışıklama*

düşük seçiklik [Fr. *basse definition* || İng. *low definition* || İta. *bassa definizione*] *TV.* Satır sayısı, yeterince seçiklik sağlayamayacak denli az olan yayın ölçünü. Örneğin saniyede 405 ve 441 satırlar bu sınıfa girer ☐ *orta seçiklik, satır sayısı, seçiklik, yayın ölçünü, yüksek seçiklik*

düz aktarma [İng. *one-light videotape*] *V.* Bir video kuşağının, herhangi bir düzeltme, ekleme, çıkarma yapılmaksızın, doğrudan doğruya başka bir video kuşağına aktarılması ☐ *aktarma, video kuşağı*

düzanlam [Fr. *dénotation* || İng. *denotation* || Al. *Denotation* || İta. *denotazione*] *GB.* **1.** Bir sözcüğün, kavramın, tümcenin, akla ilk gelen, temel anlamı, sözlük anlamı; gösterenin gönderme yaptığı kavram; yapıtın ilk okumada ortaya çıkan anlam. *S/TV/V.* **2.** Sinema, televizyon ve videoda düzanlam; söyleşi, davranış, oyun, kişiler, karakterler, olaylar, çevre, aydınlatma, görüntü düzenlemesi vb öğelerin olağan göndermeler yapacak biçimde kullanılmasını anlatır; başka bir deyişle tüm bu öğelerin kullanılışında alıcının salt saptayıcı bir işlem üstlenmesidir. Burada önemli olan, alıcının hangi konuyu saptadığıdır. Yananlam'ın karşıtı ☐ *alıcı[1], anlamlama, aydınlatma, görüntü düzenlemesi, gösteren, karakter, okuma[2], oyun, söyleşi, yananlam*

düz anlatı [Fr. *montage normal (narratif)*

|| İng. *continuity cutting (editing)*] *S/V.* **1.** Kurgunun anlatı yönünden en çok kullanılan, en yalınç biçimi: Filmin konusu başından sonuna dek zaman sırasına sıkı sıkıya uyularak ortaya konur; konuya giriş, sergileme, gelişme, düğümlenme, çözüm düzgün bir sıra izler. Olaylar bir neden-sonuç ilişkisi içinde düzgün, mantıklı bağlantıyla gelişip ilerler. Bunu sağlamak için, öykünün anlatılışındaki kesintiler kurgu ustalığıyla önlenerek, kolay anlaşılır bir akıcılık sağlanır. **2.** (Kötü anlamda) Bir filmin konusunu oluşturan olguları, izleyicileri şaşırtmayacak, kolayca anlayabilecekleri biçimde, düz bir gelişme çizgisi izleyerek yansıtan kurgu; geleneksel kurgu yaklaşımı ⁻ *anlatı, bölüntülü anlatı, konu, kurgu, olgu*

düz aydınlatma [İng. *flat light*] *S/TV/V.* Herhangi bir görünçlükte sertliğin, gölge-ışık oyunlarının yer almadığı, her yanın aynı düzeyde aydınlatıldığı durum ⁻ *aydınlatma, görünçlük, sertlik*

düz bağdaşım [Fr. *compatibilité directe* || İng. *direct compatibility* || Al. *direkt Kompatibilität*] *TV.* Siyah-beyaz bir almacın renkli yayınları siyah-beyaza çevirip verebilmesi durumu ⁻ *almaç, bağdaşım, siyah-beyaz almaç, renkli yayın, ters bağdaşım*

düz cam [İng. *flat glass*] *S/TV/V.* Alıcıda merceğin önünde yer alarak merceği tozdan, sudan, yabancı özdeklerden koruyan düz, ince, görüntüyü bozmayan cam *alıcı[1], mercek*

düzdeğişmece [E.t. *mecazı mürsel* || Fr. *métonymie* || İng. *metonymy* || Al. *Metonymie* || İta. *metonimia*] *GB.* **1.** Bir eğretileme çeşidi. Eğretilemedeki benzerlik kuran yardımcı sözcüklerin (Örnek: gibi) kaldırılarak bir kavram yerine bir başkasının doğrudan kullanılması. Bu iki kavram arasında neden-sonuç, soyut-somut gibi ilişkiler bulunur. Düzdeğişmecede birbirinin yerine kullanılan kavramlar arasında yakınlık, bitişiklik vardır. *S/TV/V.* **1.** Bir görüntüdeki konunun, özelliği olan bir nesne, görüntüyle ortaya konması (Örnek: Direğe çekilen ve üzerinde kurukafa, çift kemik bulunan bayrağın korsan gemisini anlatması) ⁻ *eğretileme, kapsamlayış*

düz devinim [Fr. *marche avant* || İng. *forward action (motion)* || Al. *Vorwartsgang, Vorlauf* || İta *marcia avanti*] *S.* Görüntüdeki devinimlerin doğadakine uygun oluşu. Tersine devinim'in karşıtı ⁻ *devinim, tersine devinim*

düzelteç [Fr. *stabilisateur* || İng. *stabilizer* || Al. *Konstanthalter, Regler*] *S/TV.* Seslendirme aygıtlarında kuşağın geçtiği yolda bulunup kuşağın düzgün devinimini sağlayan makara ⁻ *kuşak[1], makara, seslendirme aygıtı*

düzeltici makyaj [İng. *corrective make-up*] *S/TV.* Yüzdeki leke, çil, yara izi... gibi kusurları örtmeyi erekleyen makyaj. Düzeltici makyaj, kusurlu yönleri örtmeyi, buna karşılık hoşa gidebilecek yönleri belirginleştirmeyi öne alır ⁻ *makyaj*

düzeltici süzgeç [E.t. *düzeltme süzgeci* ||Fr. *filtre correcteur* || İng. *colour (ABD: color) correction filter, colour (ABD: color) conversion filter, conversion filter, daylight conversion filter, photometric filter, trimming filter* || Al. *Korrekturfilter*] *S/TV/V.* **1.** Işık kaynağının renk sıcaklığını boş filmin özelliklerine uydurabilmek ereğiyle bu sıcaklığı düzelten süzgeç. Video alıcılarının çoğu, renk sıcaklığındaki değişiklikleri beyaz denge denetiyle dengeler;

ancak kimi durumlarda merceğe ulaşan ışığın niteliği düzeltici süzgeçle değiştirilince daha iyi sonuç alınır. Yine kimi video alıcılarının içinde, yalın renk düzeltmelerini -örneğin gün ışığından içeri ışığına geçişi- sağlayan süzgeçler bulunur. Ancak mercek önüne takılan süzgeçler daha etkilidir:

SÜZGEÇ (Görünür renk)	ETKİSİ	UYGULAMA
Yansız yoğunluk (gri)	Merceğe ulaşan ışık niceliğini azaltır	Dağınık ışık çok güçlü ya da alan derinliği az olduğunda
Gökyüzü (pembe)	Morötesi ışığını yok eder	Mavi göğün mavimsi gölgelerini tutar
Morötesi (Duru)	Morötesi ışığını soğurur	Açık havada kara ve deniz görünümündeki mavi sisi yok eder
Ucaylayıcı(Gri)	Yansıyan ışığı soğurur	Arada su ya da pencere yer aldığında yansımayı önler. Renkli çalışmalarında arılığı ve sertliği geliştirir
Işınır (mor)	Yeşilimsi gölgeyi yok eder	Işınır ışığın yaydığı yeşil rengi düzeltir. Değişik ışınır ışıkları düzelten değişik süzgeçler vardır
Mavi (mavi)	Kırmızıları soğurur, renk sıcaklığını artırır	Yapma ışıktaki çekimde ya da parlak ortamda gölgedeki konunun renk dengesini düzeltir
Sarımtırak (Sarımtırak)	Mavileri soğurur, renk sıcaklığını artırır	Aydınlatmada maviliği yok eder; bulutlu havadaki portre çalışmaları için yararlıdır

2. Özellikle büyük 8 alıcılarda, yapma ışığa göre hazırlanmış boş filmin gün ışığında kullanılabilmesi için yer alan süzgeç. Bu anlamda daha çok dengeleme süzgeci terimi kullanılır ☐ *boş film, büyük 8 alıcı, dengeleme süzgeci, ışık kaynağı, renk sıcaklığı, süzgeç, yapma ışık*

düzengeç, gerilim düzengeci [E.t. *nâzım, regülatör, voltaj regülatörü, besleme gerilimi regülatörü, gerilim regülatörü, stabilizatör* || Fr. *régulateur (de tension), régulateur (d'intensité)* || İng. *regulator, voltage regulator, compensator, stabilizer* || Al. *Spannungsregler, Regler, Spannungssteller* || İta. *regolatore (di tensione)*] *S/TV/V/BS.* Kent akımındaki gerilim[2] düzensizliklerini belirli sınırlar içinde düzenleyen aygıt. Bu aygıt, direnci değişen ve içinden geçen elektrik akımının değişimlerini sınırlayan maden bir telden oluşur. Bu madenin dirençliliği, sıcaklığıyla değişir; sıcaklık artınca direnci de artar. Örneğin bir tungsten telin 2500° C'deki direnci, soğuk olduğu zamankinin dokuz katıdır. Bundan dolayı böyle bir düzengeç bir almacın besleme[1] kaynağına takılırsa, gerilimde ani bir yükselme olduğunda akım çoğalır, tungstenin sıcaklığı da artar. Telin direnci artınca, düzengecin kutuplarındaki gerilim[2] düşmesi de çoğalır. Bundan dolayı, gerilim düzengeci, beslemedeki gerilimin ani yükseliş ve düşüşleri ne olursa olsun, bu gerilimi hep aynı düzeyde tutarak verir. Kent akımındaki gerilim[2] düzensizlikleri, özellikle televizyon almaçlarındaki resmin bozulmasına yol açar. Genellikle en yeni almaçlarda bu düzensizleri kendiliğinden dengeleyen düzenekler yer alır. Ancak gerilim[2] belli bir düzeyin altına düşer ya da üstüne çıkarsa bu düzenek yetmez, bundan dolayı ek bir düzengeç kullanmak gerekir. Bu düzengeci, almacın çektiği güçten üstün bir güçte seçmelidir (örneğin 150 W'lik bir almaç için en azından 200 W'lik bir düzengeç) ☐ *almaç, besleme[1], direnç, gerilim[2], kent akımı, tel*

düzenleme, görüntü düzenlemesi, ışık düzenlemesi [E.t. 1. *kompozisyon,* 2. *ışık yönetimi* || Fr. 1. *composition (de l'image),* 2. *réglage des lumières* || İng. 1. *composition, frame composition, picture composition,* 2. *adjustment lighting* || Al. 1. *Bildgestaltung, Kompozison der Bild, Bildkomposition,* 2. *Ausleuchtung* || İta. 1. *composizione (dell'immagine),* 2. *illuminazione*] *S/TV/V.* **1.** Varlıkların, nesnelerin derinlemesine yerleştirilmesi işi. Görünge kurallarına dayanarak eldeki gereci uzamda en uygun biçimde yerleştirme yoluyla görüntüye derinlik kazandırma çalışması. **2.** *S/TV/V.* İşlikteki ışık kaynaklarının, görünçlüğün gereklerine, oyuncuların ve alıcının devinimlerine göre yer, yön, yeğinlik bakımından hazırlanması ☐ *çerçeveleme, derinlik, görünge, görüntü, ışık, işlik, yerleştirme*

düzenleyici yükselteç [İng. *processing amplifier, proc amp*] *TV.* **1.** Çok yüksek ya da çok alçak video imlerini elektronik yoldan sınırlayarak belirli bir düzeye getiren aygıt. Özellikle de, çok aydınlık video imi düzeylerini, yani video çevrimine yük bindiren düzeyleri olağan düzeye indiren aygıt. **2.** Bir video imindeki eşleme imlerini kaldıran, bunların yerine yeni ortaya çıkan imleri geçiren aygıt. Düzenleyici yükseltecin bu alandaki temel işlevi, yitik eşleme imlerinin yerini alarak yanlış imleri doğrularıyla değiştirmektir. Bu aygıt ayrıca kullanıcıya, bir imin renklilik, parlaklık düzeyi gibi uygulayımsal ö-

zelliklerini düzenleme olanağı da sağlar ⁻ *düzey ayarı, eşleme imi, parlaklık, renklilik, video imi*

düzensiz çerçeveleme [Fr. *cadrage désordonné* ‖ İng. *disorderly framing*] *S/TV/V.* Alıcının düzensiz, gelişigüzel deviniminden doğan durum. Belirli bir etki sağlamak için kullanılır. Örnek: Bayılmak üzere olan bir kimsenin baş dönmesiyle yere yuvarlanırken çevresindekileri nasıl gördüğünü gösteren görünçlük ⁻ *alıcı[1], alıcı devinimleri, çerçeveleme*

düz eşlem [E.t. *düz kopya* ‖ İng. *flat print*] *S.* Olağan mercekli göstericide kullanılabilen film. Sıkıştırmaç gerektiren sıkıştırılmış eşlem'in karşıtı ⁻ *eşlem, gösterici, sıkıştırılmış eşlem, sıkıştırmaç*

düzey ayarı [İng. *clipping*] *TV.* Çok yüksek ya da çok alçak video imlerinin elektronik yoldan sınırlanarak belirli bir düzeye getirilmesi. Bunu gerçekleştiren aygıta düzenleyici yükselteç denir ⁻ *düzenleyici yükselteç, video imi, yükselteç*

düz geçiş [Fr. *marche avant* ‖ İng. *forward run* ‖ Al. *Vorlauf* ‖ İta. *marcia in avanti*] *S.* Alıcı[1] ya da gösterici düzeneğinin olağan işleyişi sonunda filmin verici makaradan alıcı makaraya doğru yol alması. Ters yürüme'nin karşıtı ⁻ *alıcı[1], alıcı makara, geçiş, gösterici, verici makara, ters geçiş*

düz geniş görüntülük [İng. *flat wide-screen, flat process*] *S.* Geniş görüntülük işleminde sıkıştırmacın değil olağan merceğin kullanılmasını anlatır. Bu işlemde geniş görüntülük görünüşü, gösterici penceresinin alttan ve üstten istenilen çerçeve oranında örtülmesiyle sağlanır. Genellikle 35 mm'lik, kimileyin de daha geniş film kullanılabilir ⁻ *çerçeve oranı, geniş görüntülük, gösterici penceresi, mercek, sıkıştırmaç*

düz gölge filmi [İng. *flat-figure film (animation), silhouette animation*] *S.* Aradaki görüntülüğü kaldırıp iki boyutlu biçimleri doğrudan doğruya alıcı[1] karşısında devindirerek gerçekleştirilen canlandırma. Gölge filminden ayrı olarak düz gölge filminde biçimler önden aydınlatılır, renkli de olabilir, ancak derinlik izlenimini yitirir ⁻ *alıcı[1], canlandırma, gölge filmi*

düz görüntülük [E.t. *düz ekran* ‖ Fr. *écran plat* ‖ İng. *flat-screen* ‖ Al. *Flachbildschirm* ‖ İta. *schermo piatto*] *TV//V/BS.* Ön yüzleri düz olan görüntülük çeşidi. Genellikle derinlikleri de azdır. Sıvı kırılcalı görüntülüklerin tümü düzdür ve derinlikleri çok azdır ⁻ *görüntülük, sıvı kırılcalı görüntülük*

düzgü [E.t. *kod, şifre, düğüm* ‖ Fr. *code* ‖ İng. *code* ‖ Al. *Code, Kode* ‖ İta. *codice*] *GB.* **1.** Bir iletişim ediminde buna katılanların paylaştıkları, saymaca nitelikli simgeler ve kurallar dizgesi. Başka bir deyişle bir gösterilenler topluluğundan bir gösterenler topluluğuna ya da bunun tersine geçişi sağlayan saymaca dizge. Böylelikle bu düzgüyü bilen kullanıcılar, düzgülenmiş bilgileri çözebilir ya da yeniden düzgüleyebilir, bunların alışverişini gerçekleştirebilirler. Bu da ancak aynı ekin ortamında yaşayanların günlük deneyimleriyle edinebilecekleri bir alışkanlıktır. Çünkü düzgüler saymaca olduğundan, düzgülerin toplumsal ve ekinsel yönleri vardır. Bunun bir sonucu da, düzgülerin zamanla değişebileceği, yeni düzgülerin ortaya çıkabileceğidir. *BS.* **2.** Bir bilgisayar yazılımındaki komutların ve yönergelerin simgesel olarak düzenlenme-

si. *S/TV/V.* **3.** Sinema, televizyon ve video yapıtları, yığınsal iletişim araçları olarak günlük yaşamda ve iletişimdeki düzgülerin hepsinin sürekli kullanıldığı bir alandır. Düzgüler ayrıca ancak uzunca anlatılabilecek kimi durumları en kısa yoldan ortaya koyabilen özellikleri dolayısıyla, belirli ve oldukça sınırlı bir süreye bağlı olan bu yapıtlar için de zorunlu bir araçtır. Özellikle filmlerde bu düzgülerin kimileri günümüze dek uzanan süreçte, gereğinden çok kullanılmış, kalıplaşmış, bundan dolayı çoğunun kullanılmasından vazgeçilmiştir. Bunların yerini yeni düzgüler almıştır. Sinema, televizyon ve video, günlük yaşamdaki düzgülerin yanı sıra, başlıca görüntü ve sesle ilgili düzgüler kullanır. Bunlardan kimileri yalnız sinema, televizyon ya da videoya özgüdür; kimileri de öbür iletişim araçlarıyla ortak düzgülerdir. Sinema, televizyon ve video kullanılan başlıca düzgüler şunlardır: Türlere özgü düzgüler (belirli bir türe özgü düzgüler; türlerarası ortak düzgüler; aynı türü ortaklaşa kullanan araçlardaki ortak düzgüler); alıcıyla ilgili düzgüler (çekim, mercek, devinim, görüş açısı, çerçeveleme vb); kurguyla ilgili düzgüler (noktalama, kurguyla elde edilen tartım); sesle ilgili düzgüler; ışıkla, renkle ilgili düzgüler; anlatıyla ilgili düzgüler ☐ *açı, alıcı[1], anlatı, çekim, çerçeveleme, devinim, düzgüleme, gösteren, göstergebilim, gösterilen, iletişim, kurgu, mercek, noktalama, renk, ses, simge[1], tartım, tür, yığınsal iletişim aracı*

düzgü çözme [E.t. *kod çözme, şifre çözme, düğüm çözme* || Fr. *décodage* || İng. *decoding* || Al. *Dekodierung* || İta. *decodifica, decodificazione*] *TV/V/BS.* Bir iletinin düzenlediği düzgünün bilinmesi sayesinde bu iletiyi anlama, yorumlama ☐ *düzgü*

düzgü çözmek [E.t. *kod çözmek, şifre çözmek, düğüm çözmek* || Fr. *décoder* || İng. *decode*] *TV/V/BS.* Düzgü çözme işlemini gerçekleştirmek ☐ *düzgü*

düzgü çözücü [E.t. *kod çözücü, şifre çözücü, düğüm çözücü* ||Fr. *décodeur* || İng. *decoder* || Al. *Dekoder* || İta. *decodificatore*] *BS.* **1.** Düzgülenmiş imleri okunabilir imlere (harfler, sayılar) çeviren elektronik aygıt. *TV.* **2.** Televizyon almaçlarına bağlanarak düzgülü yayında, düzgülenmiş imleri çözüp bunların görüntülükte izlenebilmesini sağlayan aygıt ☐ *düzgü, düzgüleme*

düzgüleme [E.t. *kodlama, şifreleme* || Fr. *codage, encodage* || İng. *encoding, coding* || Al. *Codierung, Kodierung* || İta. *codifica, codificazione*] *TV/V/BS.* **1.** Veriyi, daha sonra yeniden özgün biçimine çevrilebilecek biçimde düzgülerle ortaya koyma. *GB/S/TV/V.* Bir düzgünün ortaya çıkış yolu ☐ *düzgü*

düzgülemek [E.t. *kodlamak, şifrelemek, düğümlemek* || Fr. *coder, encoder* || İng. *encode, code* || Al. *kodieren* || İta. *codificare*] *TV/V/BS.* Düzgüleme işlemini gerçekleştirmek ☐ *düzgüleme*

düzgüleyici [E.t. *kodlayıcı, şifreleyici* || Fr. || İng. *coder, encoder* || Al. *Koder, Enkoder*] *V/TV.* Bir bileşen imi alarak bunu bileşik ime çeviren donanım ya da birim ☐ *bileşen im, bileşik im, donanım*

düz kurgu [İng. *linear editing*] *V.* Video kurgusundaki olağan yöntem: Gerçekleştirilen her kurgu işlemi, birbiri ardından bir video kuşağına saptanılarak yapılır. Düz kurgunun özelliği, her işlemin video kuşağına hemen yansıtılmasıyla gerçekleştiğinden, kurgudaki her yeni kurgunun da yine video kuşağına yan-

sıtılmış olması gerekir. Bunun da en kestirme yolu, kurgulu video kuşağının yeni bir kuşağa aktarılmasıdır. Böylelikle yeni bir kurgulu video kuşağı elde edilir ki, bu da her kurgu işleminin yeniden aktarılması zorunluluğunu ortadan kaldırır. Bu yöntemin sakıncası, bir yandan ortaya bir sürü video kuşağı eşlemi çıkması bir yandan da örneksel video boylarında her eşlem çıkarılışında görüntü niteliğinin aşınmasıdır. Girişik kurgu'nun karşıtı ⇨ *boy, elektronik kurgu, eşlem, girişik kurgu, kurgu, kurgulu video kuşağı, örneksel, video, video kuşağı*

düzlük, işlik düzlüğü [E.t. 1. *plato, set* ‖ Fr. 1. *plateau (de studio), "set,"* 2. *plateau (de télévision)* ‖ İng. 1. *floor, stage, set, studio floor, studio stage, live stage,* 2. *floor, studio* ‖ Al. 1. *Bühne, Filmatelier, Aufnahmeraum,* 2. *Studio, Aufnamestudio, Fernsehaufnahmestudio* ‖ İta. 1. *teatro (di posa), "set,"* 2. *studio*] *S.* **1.** İşliklerde film çevirmekte kullanılan uzun, geniş, hangar biçiminde, içinde aydınlatmayı, alıcı devinimlerini, bezem kurmayı kolaylaştıracak düzeni bulunan yapı. Düzlüklerin boyutları işliklerde yapılacak çalışmalara, ülkelere göre değişir, genellikle 15 x 30 m'den 50 x 100 m'ye dek ulaşır. Bunun gibi bir işlikteki düzlük sayısı da değişiktir. *TV.* **2.** Bir yayının hazırlandığı işlik ya da işliğin bir bölümü. ⇨ *işlik*

düzlük çukuru [Fr. *piscine, fosse* ‖ İng. *tank, studio tank* ‖ İta. *piscina*] *S.* **1.** Düzlüklerin tabanında yer alan, yüzme havuzunu andırır çukur. Bu çukurun boyutu, düzlüğün boyutuna göre değişir, derinliğiyse genellikle 3 m'dir. Üzeri istenildiğinde açılıp kapanabilen bu çukur, düzlük düzeyinden aşağıdaki bezemlerin kurulmasında, alçak görüş noktasından çevirimlerin gerçekleştirilmesinde kullanılır. **2.** Düzlük çukurunun suyla doldurularak yüzme havuzları, deniz, göl, ırmak vb görünümleri sağlanan, kimileyin de deniz altı çevirimleri yapılan biçimi. Bu durumda başka etkiler de kullanılarak, açık denizde fırtına, yağmur, kasırgalar; maketler kullanılarak bu ortamdaki teknelerin, gemilerin durumu; yine maketler kullanılarak denize düşen uçaklar; deniz altı çevirimleri vb görünçlükler yaratılır. Deniz altı çevirimlerini kolaylaştırmak için, düzlük çukurunun suyla doldurulan bölümündeki kenarlarda geniş pencereler yer alır ⇨ *alçak görüş noktası, bezem, çevirim, düzlük, etkiler, görünçlük, maket*

düzlük işçisi [E.t. *makinist, set işçisi, stüdyo işçisi* ‖ Fr. *machiniste (de plateau), machino* (a.) ‖ İng. *floor man (woman), stage hand, scene hand, rigger, facilities man (woman), scenic service man, scenery hand, scene shifter, stag* (a.), (ABD) *grip* ‖ Al. *Atelierarbeiter, Bühnenarbeiter* ‖ İta. *macchinista (di scena)*] *S/TV.* Bezemleri söküp kuran, alıcı devinimlerini kolaylaştıran, uygulamanların çalışmalarına yardım eden kimse ⇨ *alıcı[1], alıcı devinimi, bezem, uygulaman*

düzlük kaplaması [Fr. *pavage* ‖ İng. *floor covering, flooring* ‖ İta. *pavimento*] *S/TV.* Düzlüğün, çevirim sırasında kaydırma arabası, vinç, sestoplar arabası... gibi tekerlekli araçların düzgün, sarsıntısız devinimini sağlayacak yapıda olan taban gereci. Bu kaplamanın ayrıca sesi soğuran, dayanıklı, boyama ve temizlemeye yatkın olması da gerekir ⇨ *çevirim, düzlük, kaydırma arabası, sestoplar arabası, vinç*

düzlük tasarı [E.t. *stüdyo planı, sahne*

planı || Fr. *plan du studio* || İng. *floor plan, studio plan, stage plan, staging plan, ground plan* || Al. *Studioplan, Bauplan, Studiogrundriss* || İta. *piano dello studio*] *S/TV.* Bezem kurulması, alıcı[1] ve sestoplar devinimleri, kişilerin devinimleri, giriş ve çıkışlar gibi çeşitli çevirim çalışmalarının ayrıntılarını önceden saptamak için hazırlanan plan. Düzlüklerdeki çalışmalar, düzlüklerin olanaklarıyla sınırlıdır. Bundan dolayı bir çevirim ya da yayın hangi düzlükte gerçekleştirilecekse bu düzlüğün konumu ve durumu büyük bir önem kazanır. Her düzlüğün önceden hazırlanmış, basılıp çoğaltılmış boş planı vardır. Çalışmalar bu plan üzerinde bezem, görünçlük donatımı, alıcı devinimleri, ışık kaynaklarının yerleştirmesi, oyuncuların devinimleri belirli imlerle gösterilerek hazırlanır — *alıcı[1], alıcı devinimleri, çevirim, bezem, düzlük, görünçlük donatımı, ışık kaynağı, sestoplar, yayın*

düzlük yönetmeni [E.t. 1. *plato amiri* || Fr. 1. *chef de plateau, régisseur de plateau,* 2. *assistant de plateau* || İng. 1. *studio manager, SM,* 2. *assistant floor manager, AFM, technical director, TD* || Al. 1. *Innenaufnahmeleiter, Aunahmeleiter, Inspizi-ent,* 2. *Zweiter Aufnahmeleiter* || İta. 1. *direttore di scena,* 2. *assistente di studio*] *S.* **1.** Düzlükteki çalışmaların düzgün biçimde gerçekleştirilmesinden; oyuncuların, figüranların çağrılmasından; görünçlük donatımının yerleştirilmesinden; çevirime hazır duruma geçilmesinden sorumlu olan görevli *TV.* **2.** Yönetmenin ikinci yardımcısı. Yönetmen ve yönetmen yardımcısıyla birlikte çalışır. Özellikle yönetmen ile donatım bölümü arasındaki bağı sağlar. Oyunculara yardımcı olur — *çevirim, donatım, düzlük, yapım görevlisi, yönetmen, yönetmen yardımcısı*

düz tarama [E.t. *basit tarama* || Fr. *balayage (simple, ordinaire, normal)* || İng. *sequential scanning, progressive scanning, non-interlaced scanning* || Al. *Sequenzsystem*] *TV.* Taramada bir yöntem: Elektron demetinin bütün resmi soldan sağa ve yukarıdan aşağıya bir kez tarayarak satırları birbiri ardından sırayla oluşturması. Bu tarama biçimi kırpışmaya yol açtığından bugün yerini geçmeli taramaya bırakmıştır — *alan, alan taraması, geçmeli tarama, kırpışma, resim, tarama*

düz video [Fr. *vidéo linéaire* || İng. *linear video* || Al. *Linearvideo* || İta. *video lineare*] *V.* İlk çekiminden son çekimine dek düz bir akış içinde izlenen video. Bu özelliğiyle çekimlerinin sıralanışı kullanıcının isteğine göre değişen etkileşimli video'nun karşıtıdır — *çekim, etkileşimli video, kullanıcı, video*

düz yapıştırma [Fr. *collure droite* || İng. *straight join (cut), vertical cut*] *S.* Ek yeri filmin yanlarına dikey gelecek biçimdeki yapıştırma; köşegen yapıştırma'nın karşıtı — *ek yeri, köşegen yapıştırma, yapıştırma*

DVS — **dışarıda videoya saptama**

Dyaliscope [Fr. *Dyaliscope* || İng. *Dyaliscope* || Al. *Dyaliscope* || İta. *Dyaliscope*] *S.* Fransa'da gerçekleştirilen ve sıkıştırmaca dayanan bir geniş görüntülük işlemi. Çerçeve oranı 2,33, sıkıştırma[1] katsayısı 2'dir — *çerçeve oranı, geniş görüntülük, sıkıştırmaç, sıkıştırma[1] katsayısı*

DYİ — **Devingen Yol İzleme**

Dykstraflex — **bilgisayar destekli devinim**

Dynalens™ [Fr. *Dynalens* || İng. *Dyna-*

lens || Al. *Dynalens* || İta. *Dynalens* || "Dynalens" ayırmaçtır] *S/TV/V.* Yeğin titreşimlerin egemen olduğu ortamlardaki (örneğin otomobiller, tekneler, helikopterler, uçaklar vb) çekimlerde bu titreşimlerin görüntülere yansımasını önleyen yapıda alıcı merceği. Genelde bu gibi durumlarda alıcının kendisini bu titreşimden korunmasını sağlayan özel araçlar kullanılır. 1965'te piyasaya sürülen Dynalens ise, merceğin önüne yerleştirilen değişken bir parçanın kırınımı değiştirmesi yoluyla alıcı merceğinin optik yolunu, titreşimlere karşı sürekli düzelten bir yöntemle çalışır. Bu yöntem sayesinde hem yatay hem de düşey titreşimler önlenebilir; görüntülerde sallanmazlık sağlanabilir ⁻ *alıcı, görüntü, kırınım, mercek, sallanma, sallanmaönler, sallanmazlık*

Dynamic Frame [Fr. *Dynamic Frame* || İng. *Dynamic Frame* || Al. *Dynamic Frame* || İta. *Dynamic Frame*] *S.* 1956'da Amerikalı Glenn Alvey Jr. tarafından geliştirilen bir değişir çerçeve işlemi. Magnascope'un geliştirilmişi. Bu işlemde, görüntünün yükseklik ve genişliğini düzenleyen ve kendi kendine çalışan örtücüler yardımıyla görüntülükteki görüntü büyük bir dikdörtgenden dördüle ya da daracık bir çizgiye dek değişik çerçeve oranlarına geçebilmektedir ⁻ *değişir çerçeve, çerçeve oranı, Magnascope, örtücü*

DZD ⁻ düşey zaman düzgüsü

E

E erke

Early Bird → **Intelsat**

Eastmancolor [Fr. *Eastmancolor* || İng *Eastmancolor, Eastman Color* || Al. *Eastmancolor* || İta. *Eastmancolor*] *S.* ABD'deki Eastman Kodak üretimliğinin, daha önceki Kodachrome ve Ektacolor'dan 1952'de geliştirdiği, hem 16 mm'lik hem de 35 mm'likleri bulunan renkli film işlemi. Tek taban üzerinde, üç ayrı renge duyarlığı olan üç duyarkat temeline dayanır. Technicolor gibi özel bir alıcı[1] gerektirmeyen Eastmancolor'un herhangi olağan bir 35 mm'lik alıcıda kullanılması bu renkli film işleminin birdenbire çok yaygınlaşmasını sağladı. Eastmancolor'un 1953'te 16 ASA'lık, 1959'da 50 ASA'lık duyarlıkta geliştirilmiş boş filmleri çıkarması bu yaygınlaşmayı artırdı. Bu da üç kuşaklı özel bir alıcı gerektiren en büyük rakip Technicolor'un durumunu iyiden iyiye sarstı. Bundan dolayı 1956'dan başlayarak bütün 35 mm'lik renkli, tecimsel Amerikan filmleri Eastmancolor işlemiyle çevrilmeye başlandı. Ancak Fujicolor ile Agfa-Gevaert'in hem daha hızlı hem de daha ucuz negatifler üretmesiyle Eastmancolor'un durumu 1980'lerde sarsılmaya başladı. Eastmancolor işleminde önce bir negatif kullanılır (Eastmancolor Negative), sonra bu negatif bir basım filmine (Eastmancolor Print Film) basılır ☐ *Agfa-Gevaert, alıcı[1], ASA duyarlığı, duyarkat, Ektacolor, Fujicolor, Kodachrome, negatif, 16 mm'lik film, 35 mm'lik alıcı, 35 mm'lik film, renkli film, renkli film işlemi, Technicolor, tek taban*

Eberhard etkisi [Fr. *effet Eberhard* || İng. *Eberhard effect* || Al. *Eberhardeffekt* || İta. *effetto Eberhard*] *S.* Kenar etkisinin bir çeşidi. Filmin fazla ışıklanmış bölümü taze açındırmaca rastladığında ışıklanmamış bu bölgenin iç sınırı merkezdekinden daha yoğun olur ☐ *ışıklama, kenar etkisi*

Echo I [Fr. *Echo I* || İng. *Echo I* || Al. *Echo I* || İta. *Echo I*] *TV.* 12.8.1960'ta uzaya gönderilen edilgin ırakiletişim uydu-balonu. "Yankı" anlamına gelen bu uydu, yeryüzünün bir noktasından gönderilen radyo dalgaları bir başka noktadaki yer yayacına hiçbir değişiklik yapmaksızın yansıtıyordu. 30,5 metre çapındaki alüminyum kaplı bir balon olan bu uydunun ağırlığı 61 kg'dı. Atıldığı andaki yerberisi 1.520 km, yerötesi 1.680 km'ydi. Uydu-balonun yörüngesi her altı ayda bir tam bir çemberden elipse dek değişmekteydi. Echo I'in dolanma süresi 110 dakikaydı. Uydu-balonun 1980 yılına kadar uzayda kaldı ☐ *Echo II, edilgin uydu, ırakiletişim uydusu, radyo dalgası, uydu, uydu-balon, yer yayacı*

Echo II [Fr. *Echo II* || İng. *Echo II* || || Al. *Echo II* || İta. *Echo II*] *TV.* 25.1.1964'te yörüngeye yerleştirilen uydu-balon. 41 m çapında, 347 kg. ağırlığındaki Echo II'nin yansıtma niteliği ilk uyduya göre daha çoktu. Echo II yalnız ırakiletişim uydusu olarak değil atmosferin üst katlarındaki olayları incelemekte de kullanıldı ☐ *Echo I, uydu, uydu-balon*

Éclair Cameflex [Fr. *Éclair Cameflex* ||

İng. *Éclair Cameflex*, (ABD) *Camerette* || Al. *Éclair Cameflex* || İta. *Éclair Cameflex*] *S.* 1948'de Fransa'da Éclair ortaklığınca Michel Coutant ile Mathot tarafından gerçekleştirilen alıcı[1]. Almanların Arriflex'ine karşılık üretilen Cameflex, Arrfilex'in tüm özelliklerini taşıdığı gibi, ayrıca omuza dayanıp kullanılmak ve motoru çalışırken boş film doldurmalığı iki saniyede takılmak gibi üstünlük taşıyordu (çünkü filmin takılması için gerekli bütün düzenekler doldurmalığın içinde bulunuyordu). Éclair Cameflex bu özellikleriyle Fransa'da Yeni Dalga'nın çıkışı ve gelişmesinde büyük bir rol oynadı ⌐ *alıcı[1], doldurmalık, Yeni Dalga*

EÇA ⌐ **etkileşimli çok araçlılık**

Ediflex™ [Fr. *Ediflex* || İng. *Ediflex* || Al. *Ediflex* || İta. *Ediflex* || "Ediflex" ayırmaçtır] *S/V/BS.* Filmlerin kurgusunda video uygulayımlarından yararlanmayı sağlayan bir dizge. 1980'lerin sonuna doğru geliştirilen bu yöntemde, günlük çekimlerin birçok eşlemi, film yayın aygıtı yardımıyla yarım parmaklık (1,27 cm) video kuşağı kutucuklarına aktarılır; bu arada eşlemlere televizyonda kullanılan zaman düzgüsü de eklenir. Video kuşağındaki çekimler, filmde yer alacağı sıraya göre kümeleştirilir. Kutucuklar yan yana sıralanmış video aygıtlarında aynı anda bilgisayar denetiminde okunur. Bir video kurgusu dizgesiyle kolayca seçilen bu çekimlerle ilgili kurgu noktaları bilgisayarca saptanır; böylelikle kutucukta çekimlerin kurgulanmış bir eşlemi oluşur. Daha sonra film, bu video kurgusuna göre hemen kurgulanır ⌐ *bilgisayar, çekim, elektronik kurgu, eşlem, film yayın aygıtı, günlük çekim, kurgu, kutucuk, video, video aygıtı, video kurgusu, video kuşağı, zaman düzgüsü*

EEME ⌐ **Elektrik ve Elektronik Mühendisleri Enstitüsü**

EGS ⌐ **elektronik görüntü saptama**

eğik çekim [Fr. *plan oblique* || İng. *lateral shot, canted shot* || Al. *schräge Aufnahme, schräge Einstellung* || İta. *ripresa inclinata*] *S/TV/V.* Görüntünün sağa ya da sola eğik olarak göründüğü çekim. Eğik çerçeveleme sonunda elde edilir ⌐ *çekim, eğik çerçeveleme, görüntü*

eğik çerçeveleme [E.t. *yatık çerçeveleme* || Fr. *cadrage penché, cadrage oblique* || İng. *lateral framing, Dutch angle, Dutch tilt, Dutch tilt angle, off angle* || Al. *schräge Einstellung* || İta. *inquadratura inclinata*] *S/TV/V.* Alıcının yatay ekseni üzerinde sağa ya da sola eğilmiş olarak çalıştırılması durumunda çerçeve içinde varlık ve nesnelerin ters yöne eğilmeleri durumu ⌐ *alıcı[1], alıcı ekseni, çerçeveleme, eğik çekim*

eğik çizgiler [Fr. *obliques, lignes obliques* || İng. *slanting lines, obliques* || Al. *Schräglinie* || İta. *obliqui, sghembe*] *S/TV/V.* Görüntü çerçevesinde köşegenlere aşağı yukarı koşut olan varsayımsal çizgiler. Çerçevelemede nesnelerin, varlıkların yerleştirilmesinde bu varsayımsal çizgiler göz önüne alınır ⌐ *çerçeve, çerçeveleme, düşey çizgiler, görüntü, yatay çizgiler*

eğik görüntü saptama [Fr. *enregistrement balayage hélicoïdal* || İng. *helical scan (recording), slant track* || Al. *Schrägspurverfahren, Schrägschriftverfahren*] *TV/V.* Video kuşağına görüntülerin eğik olarak saptanması işlemi. Bu çeşit saptamada kuşak[1] geniş çaplı bir kasnaktan eğik olarak geçer. Bu eğiklik

video aygıtının markasına göre 180° ile 360° arasında değişir. Bu kasnağın içinde eksendeş, döner daha küçük bir kasnak vardır. Bu kasnağa bağlı kafa ya da kafalar, kasnaktaki yarıktan kuşağa değerek görüntüyü ve sesi saptar ve okur. Bu görüntülerin imi, kuşak[1] üzerinde adamakıllı eğik durumdadır. Böylelikle daha az kuşağa daha çok görüntü saptanabilir. Genellikle, 2 parmaklık (5,08 cm) kuşak[1] kullananların dışındaki bütün video boylarında eğik görüntü saptama yöntemi kullanılır. Enine görüntü saptama ve dörtlü görüntü saptama'nın karşıtı → *dörtlü görüntü saptama, dörtlü video aygıtı, eğik im, eğik video aygıtı, enine görüntü saptama, enine video aygıtı, görüntü, görüntü saptama, kafa, saptama[2], video aygıtı,video kuşağı, videoya saptama*

eğik video aygıtı [Fr. *magnétoscope à balayage hélicoïdal* || İng. *helical scan recorder* || Al. *Schrägspurgerät, Schrägschriftgerät*] *TV/V.* Eğik görüntü saptamayı gerçekleştiren video aygıtı → *eğik görüntü saptama, eğik im, video aygıtı*

eğik im [Fr. *image oblique* || İng. *lateral track, helical-scan track, slant track* || Al. *Schrägspur, Schrägschrift* || İta. *traccia inclinata*] *TV/V.* Video kuşağında video iminin video yoluna eğik olarak saptanmışı. Enine im'in karşıtı → *eğik görüntü saptama, enine im, video kuşağı, video imi, video yolu*

eğik tarama [Fr. *balayage hélicoïdal* || İng. *helical scanning* || Al. *Helicalabtastung* || İta. *scansione inclinata*] *TV/V.* Eğik görüntü saptamayı gerçekleştiren eğik video aygıtındaki tarama biçimi. Bu aygıttaki kasnağa eğik olarak sarılan kuşağa saptama kafaları görüntüleri eğik olarak saptar → *eğik görüntü saptama, enine görüntü saptama, eğik video aygıtı, enine video aygıtı, kasnak, saptama kafası, tarama, video kuşağı*

eğik yüzey [Fr. *rampe* || İng. *ramp* || Al. *Rampe* || İta. *rampa*] *S.* Merdivenlerden ya da yokuştan inen çıkan oyuncuları. nesneleri izlemek için, üzerinde alıcının kaydırma yapabileceği biçimde hazırlanmış yüzey. Kaydırma arabasının kullanıldığı bu yüzeyde gerekirse kaydırmalık da bulunabilir → *alıcı[1], kaydırma, kaydırma arabası, kaydırmalık*

eğitici film [E.t. *terbiyevi film* || Fr. *film éducatif* || İng. *educational film, instructional film, training film, skill film* || Al. *Lehrfilm, Erziehungsfilm, Bildungsfilm* || İta. *film educativo, film d'istruzione*] *S.* Belirli bir konuda eğitmek, özellikle bir meslek kolunda yetişkinlere bilgi vermek ereğiyle hazırlanmış film. Bu tür filmler bu işte uzmanlaşmış kuruluşlarca özellikle eğitim kurumları (okullar, üniversiteler), meslek kolları için özel olarak gerçekleştirilir. Daha geniş yığınları erekleyenleriyse televizyonda da yayınlanır → *film, televizyon*

eğitim izlencesi [E.t. *eğitim programı* || Fr. *émission educative* || İng. *educational broadcast* || Al. *Erziehungssendung, Bildungprogramm, Lehrprogramm, Lehrsendung* || İta. *emissione educativo*] *TV.* Eğitim ereği güdülerek hazırlanmış izlence → *eğitim televizyonu*

eğitim sineması [Fr. *cinéma éducatif, cinéma pédagogique* || İng. *educational cinematography* || Al. *Bildungskino* || İta. *cinema educativo*] *S.* Eğitici filmler gerçekleştiren sinema kolu → *eğitici film*

eğitim televizyonu [Fr. *télévision éducative* || İng. *educational television,*

ETV || Al. *Bildungsfernsehen, Lehrfernsehen, Erziehungsfernsehen, Schulfernsehen, Unterrichtsfernsehen* || İta. *televisione educativa*] *TV.* Televizyonun eğitimde yardımcı bir araç olarak kullanılmasını erekleyen, eğitim izlenceleri yayınlayan televizyon kolu □ *eğitim izlencesi, okul televizyonu*

eğlenceli bilgi [İng. *infotainment* || "infotainment," "information" (bilgi) sözcüğünün ilk iki seslemi ile "entertainment" (eğlence) sözcüğünün son iki sesleminin birleştirilmesiyle türetilmiştir] *TV/V/BS.* Bilgileri eğlenceli biçimde sunan, eğlendirerek bilgilendiren çok araçlılık ürünleri için kullanılan terim □ *bilgi, etkileşimli çok araçlılık*

eğlenceli eğitim [İng. *edutainment* || "edutainment," "education" (eğitim) sözcüğünün ilk seslemi ile "entertainment" (eğlence) sözcüğünün son seslemlerinin birleştirilmesiyle türetilmiştir] *TV/V/BS.* Eğitim gereçlerini eğlenceli biçimde sunan etkileşimli çok araçlılık ürünleri için kullanılan terim. Eğlenceli bilgi'nin bir çeşidi □ *eğlenceli bilgi, etkileşimli çok araçlılık*

eğlence resmi, belediye eğlence resmi [E.t. *belediye eğlence rüsumu* || Fr. *taxe sur les spectacles, impôt sur les spectacles* || İng. *entertainment taxe* || Al. *Vergnügungssteuer* || İta. *tassa sugli spettacoli*] *S.* Çeşitli ülkelerde tiyatro, konser, sirk, varyete vb gösterilerden, bu arada sinemalardan belediyelerce alınan resim. (Türkiye'de uzunca bir süre 1.7.1948 gün, 5237 sayılı "Belediye Gelirleri Kanunu"na göre "gayrısafi hasılattan" yerli filmlerde "sinema ücretinin" % 25'ine yabancı filmlerde % 70'ine kadar eğlence resmi alınmaktaydı. Bilet bedelinin tümü temel alınırsa, bu oran yerli filmlerde % 20, yabancı filmlerde % 41 olmaktaydı.

eğlendirici film [E.t. *eğlence filmi* || Fr. *film de divertissement, film récréatif* || İng. *entertainment film (feature, picture)* || Al. *Lustspielfilm, Unterhaltungsfilm* || İta. *film ricreativo, film di trattamento, film divertente*] *S.* En geniş izleyici yığınına ulaşabilecek özellikler taşıyan, izleyiciyi oyalamak, avutmak, hoşça vakit geçirmesini sağlamaktan başka erek gütmeyen film çeşidi □ *eğlendirici izlence, film, izleyici*

eğlendirici izlence [E.t. *eğlence programı* || Fr. *émission de variétés, divertissement* || İng. *variety programme* (ABD: *program), light entertainment programme, show* || Al. *Unterhaltungssendung, leichte Unterhaltungssendung, Unterhaltungsprogramm, "Show"(-Sendung)* || İta. *programma di varietà*] *TV.* İzleyicileri eğlendirmeyi erekleyen; hafif müzik, dans, kısa oyun, çeşitli gösterilerden oluşan izlence □ *eğlendirici film, izlence, izleyici*

eğreti duvar [İng. *wild wall, floating wall*] *S/TV.* Bir bezemde istenildiğinde kolayca açılan duvar; böylelikle alıcı[1] bu duvarın bulunduğu noktaya yerleştirilerek rahatça çalıştırılabilir; daha sonra aynı duvar yeniden yerine yerleştirilerek karşı açıdan çevirim yapılabilir. Eğreti duvar, alıcının yerleştirmesini ve devinimlerini sınırlamadan dört duvarlı bezemin kullanılmasını sağlar □ *alıcı[1], alıcı devinimleri, bezem, dört duvarlı bezem, karşı açı, yerleştirme*

eğretileme [E.t. *istiare* || Fr. *métaphore* || İng. *metaphor* || Al. *Metapher* || İta. *metafora*] *GB.* **1.** Belirli bir anlamı yansıtan bir sözcüğü ya da deyimi, ikisi arasında benzerlik kurmak için, başka bir sözcük ya da deyim yerine kullanmak.

Bir başka deyişle, yaygın bir kavramı, çok yaygın olmayan bir kavramın yerine geçirerek, ikinci kavramı birincinin yardımıyla ortaya koymaktır. Bu benzerlik kurmada ya da karşılaştırmada bunu sağlayan sözcükler (Örnek: gibi) kullanılmaz. Eğretilemede birbirinin yerine kullanılan kavramlar arasında yakınlık, bitişiklik yoktur; bir kavramdan öbürüne atlama vardır *S/TV/V.* **2.** Sinema, televizyon ve videoda eğretileme, doğrudan doğruya karşılaştırma ilişkisi olan iki çekimi birbiri ardından sıralamaktır. İkinci görüntü, ilk görüntü için eğretileme işlevi görür (Örnek: Chaplin'in *Modern Times/Asri Zamanlar* (1936) filminin başlangıcında bir kapıdan itişip kakışarak geçen koyun sürüsü çekimi ile bunun izleyen, işlerine yetişmek için itiş kakış metrodan çıkan işçileri gösteren çekim) = *düzdeğişmece, kapsamlama*

EIA Ölçünleri [Fr. *standard EIA* || İng. *EIA-System* || Al. *EIA-Norm, EIA-System* || İta. *misure EIA*] *TV.* ABD'de Elektrik İşleyimleri Birliği'nce saptanan 525 satırlı, saniyede 60 alanlı televizyon yayın ölçünü = *525 satır, Elektrik İşleyimleri Birliği, saniyede alan sayısı, yayın ölçünleri*

EIG = **etkin ışıma gücü**

Eidophor [Fr. *Eidophore, Eidophor, Eidhofor* || İng. *Eidophor* || Al. *Eidophor, Eidophor-Verfahren, Eidophor-Projektion, Eidophor-Projektor, Fernsehgrossbildprojektor* || İta. *Eidoforo, schermo gigante*] *TV.* Bir televizyon gösterimi işlemi: Elektron demeti, Eidophor aygıtında görünmez bir görüntü oluşturur. Bu görüntü tıpkı bir saydam resim işi görür; bundan dolayı da örneğin, ışık yayı gibi güçlü bir ışık kaynağınca aydınlatılarak geniş görüntülüğe yansıtılabilir = *elektron demeti, geniş görüntülük, ışık yayı, saydam resim, televizyon gösterimi*

ek çekim [Fr. *plan non prévu au découpage* || İng. *extra shot, extra scene* || İta. *ripresa non prevista nella scenaggiatura*] *S.* Kurgu sırasında ortaya çıkan bir boşluğu, uyumsuzluğu gidermek üzere sonradan gerçekleştirilen çekim; çevirim oyunluğunda yer almayan çekim = *çekim, çevirim oyunluğu, kurgu*

ek çentiği [Fr. *encoche sonore, cache jointure* || İng. *blooping notch* || Al. *Tonpopel, Fliege* (a.) || İta. *lunetta annerita*] *S.* Ek yeri gürültüsünü önlemek için filmin kenarına yapılan çentik = *çentik, ek yeri, ek yeri gürültüsü*

ek film [Fr. *complément de programme* || İng. *fill-up, supply reel* || Al. *Beiprogramm, Programmfüller* || İta. *complemento di programma*] *S.* Bir sinemadaki izlencenin eksik süresini doldurmak üzere gelişigüzel seçilmiş film = *izlence*

ek gürültüsü [Fr. *bruit cause par un collage, bruit cause par une collure, bruit de collure, bruit produit par la collure* || İng. *blooping, bloop, splice noise, splice bump* || Al. *Tonblubbern* || İta. *rumore delle giunte*] *S.* Yapıştırmada ses yolu üzerinde ortaya çıkan değişiklikten, ek yerinden ileri gelen gürültü = *ek çentiği, ek yeri, yama, ses yolu, yapıştırma*

ekin filmi [E.t. *kültür filmi* || Fr. *film culturel* || İng. *cultural film* || Al. *Kulturfilm* || İta. *film culturale*] *S.* İzleyicinin genel bilgi düzeyini yükseltmek üzere ve belirli bir bilgi, sanat, uygulayım düzeyi koruyarak çevrilmiş belgesel film çeşidi = *belgesel film*

ekin izlencesi [E.t. *kültür izlencesi* || Fr. *programme culturel* || İng. *cultural programme* (ABD: *program*) || Al. *Kulturprogramm* || İta. *programma culturale*] *TV.* İzleyicinin genel bilgi düzeyini yükseltmek üzere ve belirli bir bilgi, sanat, uygulayım düzeyi koruyarak hazırlanmış izlence ⊏ *izlence, üçüncü izlence*

ek izlence [Fr. *complément de programme* || İng. *fill, fill-up* || Al. *Beiprogramm, Programmfüller* || İta. *complemento di programma*] *TV.* Bir televizyon izlencesinde, iki izlence arasında herhangi bir nedenle kalan boşluğu doldurmak üzere kullanılan, hazır bulundurulan izlence. Genellikle, izlence çizelgesinde yer almayan, olayların beklenmedik gelişmesi üzerine özel olarak hazırlanmış izlencelerin ve ne kadar süreceği önceden kestirilemeyen spor izlencelerinin ardından kullanılır ⊏ *izlence, izlence çizelgesi, spor izlencesi*

ekleme [İng. *layering*] *V.* Bir sayısal teker saptayıcı ya da sayısal video aygıtı yardımıyla ardı ardına saptamalar yaparak etkiler ekleme yöntemi. Sayısal yöntemdeki saptamalarda, imlerdeki yitim önemsenmeyecek ölçüde olduğundan, herhangi bir görüntü kuşağına istenildiği kadar saptama[2] yapılabilir. Bundan yararlanarak, sayısal teker ya da sayısal video kuşağı üzerinde de her kezinde gerekli kurgular yapılarak istenilen etkiler eklenebilir. Örneğin, bir sayısal tekerin bir yüzüne ya da bir sayısal kuşağa bir saptama[2] yapılır, kurgu yardımıyla bir etki eklenir; daha sonra buradaki görüntüler yeniden bir başka kuşağa ya da tekerin öbür yüzüne aktarılarak bunun üzerinde kurgu çalışmalarıyla yeni etkiler eklenir. Her yeni saptamada yeni bir öğe eklenerek görüntü üzerinde istenilen sonuç elde edilinceye dek bu çalışma sürer ⊏ *etki, görüntü kuşağı, im[1], kurgu, saptama[2], sayısal teker saptayıcı, sayısal video aygıtı, sayısal video kuşağı*

ekleme renk [İng. *added colour (tinting)*] *S.* Renkli bir filmde, çevredeki doğal renklerin yanı sıra filmin tümüne ya da kimi bölümlerine egemen bir renk katma yöntemi. Bu renk, çevirim ya da basım sırasında renk süzgeçleriyle sağlanır. Özellikle geçmişi yansıtan filmlerde doğal renklerin yanı sıra filme belirli sıcak bir rengi sağlamak için kullanılır ⊏ *basım, çevirim, renkli film, renk süzgeci, sıcak renkler*

eklemli başlık [Fr. *tête joint sphérique* || İng. *ball and socket head* || Al. *Kugelgelenk* || İta. *testa sferica*] *S/TV.* Bir üçayağın yuvar biçimindeki ucunun buna uygun bir dişi yuva içinde her yöne döndürülebilen başlığı ⊏ *başlık, üçayak*

eklemli resim [İng. *cutout*] *S.* Canlandırmada kullanılan; kâğıt, mukavva, deri, tahta ya da başka gereçlerden kesilen ufak boy resimler. Genellikle karagöz biçimleri gibi kol, bacak, baş eklemleri bulunan bu resimler her seferinde aynı resmi yeniden çizmeye gerek kalmaksızın bu eklemlerden vücut organlarını yavaş yavaş devindirmek yoluyla canlandırmayı sağlar. Ancak bu devinim, son derece yalınç, çizemseldir ⊏ *canlandırma*

ek mercek [E.t. *tali objektif, ek objektif, takma mercek, diopter mercek, makro mercek* || Fr. *lentille additionnelle, bonnette, objectif additionnel* || İng. *supplementary lens, auxiliary lens, attachment lens, additional lens, dioptre lens* || Al. *Zusatsobjektiv, Vorsatzlinse* || İta. *lente addizionale*] *S/TV.* Asıl mer-

ceğin odak uzunluğunu değiştirmek için bunlara takılan mercek. Bu mercek, pozitif ek mercek, negatif ek mercek olarak iki çeşittir ☐ *mercek, negatif ek mercek, odak uzunluğu, pozitif ek mercek*

ekonomi haberleri [Fr. *informations économiques* ‖ İng. *economics news*] *TV.* Televizyonlarda günün ekonomiyle ilgili haberlerine ayrılan bölüm. Ekonomi haberlerinde akçalı konular, borsalar, para ve döviz borsaları, ortaklıklarla ilgili haberler, yorumlar, görüşümler vb yer alır. Ekonomi haberleri, hemen her televizyon oluğunda olağan haberlere ek ya da ondan ayrı olarak verildiği gibi bu konuda uzmanlaşmış oluklar, hatta yalnızca bu konuda yayında bulunan oluklar da bulunmaktadır ☐ *haber(ler), oluk*

ek ödeme [İng. *residuals, residual income*] *TV.* Herhangi bir izlencenin ya da tanıtının ilk sunuluş dönemi bittikten sonra yeniden yayımlanması durumunda yönetmen, oyuncu, yazar, besteci vb kimselere yapılan yeni ödeme ☐ *izlence, tanıtı*

eksendeş doldurmalık [Fr. *magasin coaxial* ‖ İng. *coaxial magazine* ‖ Al. *Koaxialmagazin* ‖ İta. *magazzino coassiale*] *S.* Alıcı ve verici dingilleri yan yana, birbirine koşut olarak yer alan doldurmalık çeşidi ☐ *alıcı dingil, doldurmalık, verici dingil*

eksendeş kablo [E.t. *koaksiyal kablo, ortak eksenli kablo, eş merkezli kablo, eşeksenli kablo* ‖ Fr. *cable coaxial, cable blindé* ‖ İng. *coaxial cable, coaxial television cable, coaxial feeder, coax, video cable* ‖ Al *Koaxialkabel, Fernsehkabel, konzentrische Kabel* ‖ İta. *covo coassiale*] *TV.* Resim ve ses bilgisini taşımakta kullanılan, içi dolu bir iletkenle bunu çevreleyen içi boş bir iletkenden oluşan kablo. Bu iki iletken birbirinden politen (polietilen), polistiren ya da hava gibi yalıtkanlarla birbirinden ayrılır. Bu çeşit kablo bir yerden başka bir yere en az erke yitimiyle yüksek yinelenim aktarmakta kullanılır. Özellikle telefon konuşmalarının, radyo ve televizyon imlerinin aktarılmasında yararlanılır. Kablolu televizyon yayınını evlere ulaştıran kablo da eksendeş kablodur. Televizyon alanındaki en önemli kullanılış yeri, verici ile verici dalgalığı ya da alıcı dalgalık ile almaç arasındadır. Ancak bu son durumda kuşak kablo da çok kullanılır. Eksendeş kablodaki erke yitimi, aktarılan yinelenimin kare köküyle orantılı olarak artar; kablo çapı arttıkça azalır. Bundan dolayı PYY kablosu, ÇYY kablosundan daha kalındır. Yine de eksendeş kablo, televizyon alanında ancak çok uzak olmayan noktalar arasında kullanılır, çünkü her 40 km'de bir aktarıcı kurulmasını gerektirir. Oysa radyo bağlantısında, aktarıcıların birbirinden uzaklığı 100 km'ye dek erişebilir. Eksendeş kabloların içdirenci 50, 60, 75, 100 ohm'luktur ☐ *aktarıcı, alıcı dalgalık, almaç, çok yüksek yinelenim(ler), içdirenç, iletken, kablo, kuşak kablo, ohm, pek yüksek yinelenim(ler), radyo bağlantısı, video imi, verici, verici dalgalığı, yüksek yinelenim*

ek sesyayar [E.t. *ilave hoparlör, harici hoparlör* ‖ Fr. *haut-parleur supplémentaire* ‖ İng. *extension (loud) speaker* ‖ Al. *Zusatzlautsprecher* ‖ İta. *altoparlante supplementare*] *S/TV/V/BS.* Kimi ses aygıtlarına kendi sesyayarının dışında, çeşitli ereklerle eklenen sesyayar *ses aygıtı, sesyayar*

ek sesyayar yuvası [Fr. *prise pour haut-parleur supplémentaire* || İng. *socket for extension (loud) speaker* || Al. *Steckdose für Zusarzlautsprecher* || İta. *presa per altoparlante supplementare*] *S/TV/V/BS.* Kimi aygıtlarda ek sesyayar kablo ucunun takıldığı yuva. Genellikle bu yuvaya kulaklık da takılabilir ⌶ *ek sesyayar, kulaklık*

eksiuç [Fr. *cathode* || İng. *cathode* || Al. *Kathode* || İta. *catodo*] *S/TV/V/BS.* Negatif elektrikucu. Özellikle radyo ışıtaçlarında, eksiuç ışıtaçlarında, televizyon alıcı[1] ve almaç ışıtaçlarında negatif yüklü olan ve elektron üreten elektrikucu ⌶ *alıcı[1], almaç, elektron, elektrot, eksiuç ışıtacı, radyo ışıtacı*

eksiuç ışınları [E.t. *katot şuaları, katot ışınları* || Fr. *rayons cathodiques* || İng. *cathode rays* || Al. *Kathodenstrahlen* || İta. *raggi catodici*] *TV/V/BS.* Havası boşaltılmış bir ışıtaçta elektrik boşalması oluştuğunda eksiuçtan yayılan elektron akısı ⌶ *akı, boşalma, elektron, eksiuç, ışıtaç*

eksiuç ışıtacı [E.t. *fotokatot, katot lambası* || Fr. *tube cathodique (à rayons cathodiques, de l'image), cathoscope* || İng. *cathode ray tube, CRT, picture tube* || Al. *Katodenstrahlrröhre, braunsche Röhre, Wiedergaberöhre* || İta. *tubo catodico, cinescopio*] *TV/V/BS.* Eksiuç ışınlarının devinimini doğrudan doğruya gözlemeyi sağlayabilen, havası boşaltılmış ışıtaç. Böyle bir ışıtaçta bir elektron topundan çıkan elektron demeti, yatay ve düşey saptırıcılar arasından geçerek ışıldar bir görüntülüğe düşer. Böylelikle elektron demetinin durumu, görüntülükte oluşan ışıldarlıkla izlenebilir. Eksiuç ışıtaçları, salınımçizerlerin, bilgisayar görüntülüklerinin ve özellikle almaç ışıtaçlarının termelini oluşturur. Almaç ışıtacındaki görüntülüğün iç çeperinde bulunan renkli benekler üzerine düşen elektron demeti, burada resmi oluşturur. Almaçtaki görüntülük, bir eksiuç ışıtacının izleyiciden yana olan yüzeyidir ⌶ *almaç ışıtacı, elektron demeti, elektron topu, eksiuç ışınları, salınımçizer, görüntülük, ışıldar, ışıtaç, renkli benek, resim, saptırıcı*

eksiuç ışıtaçlı gösterici [E.t. *katot lambalı projektör* || Fr. *projecteur de télévision à tube cathodique* || İng. *cathode ray tube projector* || Al. *Kathodenstrahlröhre-Projektor* || İta. *proiettore a tubo catodico*] *TV.* Televizyon gösteriminde kullanılan bir gösterici çeşidi. Çok yüksek gerilimde çalışabilen, dolayısıyla uygun bir optik dizgeyle yansıtılan çok parlak bir görüntü verebilen göstericidir. İçbükey bir aynanın karşısına yerleştirilmiş bir eksiuç ışıtacından oluşur ⌶ *görüntü, eksiuç ışıtacı, televizyon göstericisi, televizyon gösterimi, yüksek gerilim[2]*

eksiuçlu salınımçizer ⌶ **salınımçizer**

ek süre [İng. *spread, time spread*] *TV.* **1.** Bir izlencenin belirlenen zaman dilimini aşması durumunda verilebilecek süre. **2.** Canlı yayınlarda izleyicilerin tepkilerine alkışlarına, gülmelerine ayrılan zaman ⌶ *izlence, izleyici, zaman dilimi*

Ektachrome™ [Fr. *Ektachrome* || İng. *Ektachrome* || Al. *Ektachrome* || İng. *Ektachrome, ECO* || İta. *Ektachrome* || "Ektachrome," ayırmaçtır] *S.* ABD'deki Eastman Kodak fabrikasının geliştirdiği tek kuşaklı, renkli, evrilir sinema ve fotoğraf filmi. Genellikle 16 mm'lik film olarak kullanılır. Ektachrome filmlerinin ana kuşağı doğrudan doğruya gösterimde kullanılmaz, gösterim eşlemlerine temel olur ⌶ *ana kuşak,*

evrilir film, gösterim, gösterim eşlemi, 16 mm'lik film, renkli film işlemi, tek kuşak[1]

Ektacolor™ [Fr. *Ektacolor* || İng. *Ektacolor* || Al. *Ektacolor* || İta. *Ektacolor Ektachrome* || "Ektacolor," ayırmaçtır] *S.* ABD'de Eastman Kodak fabrikasının 1948'de piyasaya sürdüğü ve Kodacolor'la aynı özellikleri taşıyan, negatif renkli film. Kodacolor'dan ayrılığı, işlemesinin Kodak fabrikasınca değil, kullanan tarafından gerçekleştirilebilmesidir ⁻ *işleme, Kodacolor, negatif renkli film*

ek yeri *S.* [E.t. *ek, yapıştırma yeri* || Fr. *joint, collure* || İng. *join, splice, film splice, edit* || Al. *Klebestelle* || İta. *guinta, incollatura*] *S.* İki film parçasının birbirine yapıştırıldığı nokta. Ek yeri iki türlüdür: İki ayrı film parçasının uçları birbirine koşut bitiştirilerek gerçekleştirilen uç uca yapıştırma sonucu ortaya çıkan ek yeri; iki ayrı film parçasının uçları birbiri üstüne bindirilerek yapılan binmeli yapıştırma sonucu ortaya çıkan ek yeri. ⁻ *binmeli yapıştırma, uç uca yapıştırma, yapıştırıcılı yapıştırma, yapıştırma*

el alıcısı [E.t. *portatif kamera, portatif makine* || Fr. 1. *caméra à main, (portable, portative, de reportage),* 2. *caméra portative (de reportage)* || İng. 1. *hand camera, portable camera, combat camera, reporter camera, handheld camera, lightweight camera,* 2. *hand camera, reporter camera, handheld-TV camera, walkie-lookie* (a.), *creepie-peepie* (a.) || Al. 1. *Reporterkamera, Handkamera, Filmhandkamera,* 2. *Fernsehhandkamera, tragbare Fersehkamera, Reporter Fernsehkamera* || İta. 1. *macchina da presa a mano, camera a mano, camera portatile. macchina da presa portatile, macchina a spalla,* 2. *camera a mano*] *S.* **1.** Elde taşınabilir ve kullanılabilir boy ve ağırlıktaki sinema alıcısı. Bütün özenci alıcıları bu sınıfa girdiği gibi, ayrıca 35 mm'lik alıcılardan da bu yapıda olanlar vardır. Haber filmleri, görüşüm filmi çeviriminde en çok bu alıcılar kullanılır. *TV.* **2.** Bir alıcı yönet-meninin taşıyıp kullanabileceği boy ve ağırlıktaki televizyon alıcısı. Bu çeşitli alıcılar ya canlı yayında kullanılır ya da bir video aygıtına bağlı olarak çalışır. Bu ikinci durumda, video aygıtı da çok kez alıcı yönetmenince taşınabilecek yapıdadır ⁻ *alıcı*[1]*, alıcı yönetmeni, canlı yayın, görüşüm filmi, haber filmi, video alıcısı, video aygıtı, 35 mm'lik alıcı, özenci alıcısı,*

el altında [İng. *on hold*] *S.* Günü birlik çalışmak üzere telefonla çağrıldığında çevirim yerinde bulunmak üzere bekleyen oyuncu ya da uygulamanın durumu. Belirli bir süre için başka bir iş üstlenmezler ve gündelikle çalışırlar ⁻ *çevirim yeri, oyuncu, uygulaman*

elde çevirim [İng. *hand-held*] *S/TV/V.* Üçayak, destek ya da herhangi bir başka araç kullanmaksızın, alıcı yönetmeninin alıcıyı elde ya da omuzda taşıyarak gerçekleştirdiği çevirim. Bir sallanmaönler kullanılmadıkça böyle bir çevirimde alıcı ister istemez sallandığından, titrediğinden, sonuçta elde edilen görüntüler de sallantılı, sarsıntılı, titrek olur. Kimi durumlarda böyle bir sonuç, çevrenin karmaşıklığını ya da anlatımdaki bir doğallığı yansıtmak için özellikle kullanılır ⁻ *alıcı*[1]*, çevirim, destek, sallanma, sallanmaönler, üçayak*

el donatımı [Fr. *accessoires à main* || İng. *hand props* || Al. *Requisiten* || İta. *accessori a mano*] *S/TV/V.* Herhangi bir

görünçlükte oyuncuların elde taşıyabilecekleri ya da kullanabilecekleri boyda, ufak, hafif donatımlar: Baston, şemsiye, çanta, çiçek, tabanca, telefon vb ⬚ *donatım, görünçlük*

Electronicam, Electronic Cam [Fr. *Electronicam, Electronic-Cam* ‖ İng. *Electronicam, Electronic-Cam* ‖ Al. *Electronicam, Electronic-Cam, E-Cam* ‖ İta. *Electronicam, Electronic-Cam*] *S/TV/V.* Sinema ile televizyon alıcılarının birlikte kullanılmasına dayanan bir yapım işlemi. İlk kez 1955'te ABD'de "Electronicam" adıyla kullanıldı, sonra Almanya'da "Electronic-Cam" adıyla geliştirildi. Her iki işlemde de tek bir mercek dizgesi 35 mm ya da 16 mm'lik siyah-beyaz ya da renkli film üzerine düşürdüğü görüntüyü ayrıca bir televizyon alıcısına düşürür. Aynı görünçlük için birkaç alıcı birden kullanılır. Bu alıcıların çeşitli açılardan saptadıkları görüntüler denetliklerden izlenir. "Electronicam" işleminde, yönetmen, bu denetliklerden izlediği görüntüler arasında seçim yaparak yayına verir. Bu yayın aynı zamanda video kuşağına alınır. Daha sonra, sinema alıcılarında saptanmış olan filmler de, bu görüntü kuşağının yardımıyla kurgulanır. Böylelikle aynı izlencenin çok üstün nitelikli, çok üstün kurgulu bir film evirimi sağlanmış olur. "Electronic-Cam" işlemindeyse canlı yayın bir yana bırakılır, bütün çaba izlencenin her çeşit elektronik kolaylıklardan yararlanılarak film üzerine en kusursuz biçimde saptanmasına harcanır. Yönetmen burada, sinema alıcılarını denetliklerden izleyip alıcı yönetmenlerine gerekli bütün komutları anında vererek film çevirimine televizyon yapımının çabukluk ve canlılığını sağlar ⬚ *alıcı, Add-A-Vision, denetlik, Gemini, görüntü, kurgulama, video kuşağı, 16 mm'lik film, 35 mm'lik film, renkli film, siyah-beyaz film, System 35, yayın*

Electronic Filming System ⬚ **Add-A-Vision**

Electronic Video Recording, EVR [Fr. *Electronic Video Recording, EVR, système EVR* ‖ İng. *Electronic Video Recording, EVR* ‖ Al. *ElectronicVideo-Recording, EVR, EVR-System, EVR-Verfahren* ‖ İta. *Electronic Video Recording, EVR*] *TV/V.* ABD'de Dr. Peter Goldmark'ın CBS işlemeliğinde geliştirdiği bir elektronik film saptama işlemi. Bu işlem, optik ya da mıknatıslı bütün kaynaklardan (örneğin sinema alıcısı, televizyon alıcısı, video aygıtı...) gelen bir resmin, elektronik film yardımıyla özel yapıda bir filme aktarılmasına, sonra bu filmin elektronik okuyucu yardımıyla video imine çevrilerek televizyon almacında izlenmesine dayanır. Elektronik film saptayıcıda, resim üzerindeki bilgiyle değişkenlik gösteren elektron demeti, havası boşaltılmış bir bölümde, özel yapıdaki elektronik filmi etkiler. Bunun sonucunda, filmin üzerine, boyunun küçüklüğüne karşın, en duyar filmlerin verebileceğinden daha seçik bir görüntü çıkar. Gerçekten de 8,75 mm enindeki bu film üzerinde resim boyu 2,5 x 3,3 mm olan iki dizi resim yer alır. Buna göre, resim boyu 16 mm'lik filmdekinin onda birinden, büyük 8 mm'lik filmdekinin yarısından küçük olmasına karşın bu resimlerin seçikliği daha üstündür. 17 cm çapındaki kutucukta yer alan 228,6 m uzunluğundaki film her biri yarımşar saat süren siyah-beyaz iki izlence ya da yarım saat süren renkli bir izlence sağlar. Filmin iki yanında mıknatıslı iki ses yolu bulunur. Bu film, görüntülerinin üstün se-

çikliği dolayısıyla çok sayıda ve hızla çoğaltılabilir. Filmlerde delik yoktur. Kutucuk içindeki film, gösterim için bir elektronik okuyucuya yerleştirildiğinde aygıtın düzeneğinde kendiliğinden yürümeye başlar. Elektronik okuyucu 625 satırlı herhangi bir almacın dalgalık girişine bağlanır; film okuyucuda elektronik film taramayla okunduğunda televizyon yayınındaki benzer elektronik imler oluşur ve imler bu almaca verilince, görüntü almaç görüntülüğünde izlenir. Film, okuyucuda saniyede 12,7 cm (saniyede 50 resim) hızla yol alır. EVR, renkli görüntü de aktarabilir. Bu durumda resim dizilerinden biri siyah-beyaz imin (parlaklık), öbürü de renk bilgisinin (renklilik) saptanmasında kullanılır; bundan dolayı da renkli görüntülerde gösterim süresi yarıya iner. EVR özellikle bir görsel-işitsel araç olarak çok elverişlidir. Piyasaya hazır izlenceler olarak kutucuklar içinde sürülen EVR filmleri elektronik okuyucuda kullanılırken, başkaca bir araca gerek kalmaksızın bu okuyucuya bir düzine televizyon almacı bağlanabilir. Araya bir yükselteç eklendiğinde bu almaçların sayısı istenildiği kadar çoğaltılabilir. Okuyucu, bir ses aygıtı kolaylığıyla çalıştırılır; öne geriye sarma yapılabilir; filmin istenilen bölümü izlenebilir; tek resim üzerinde istenildiği kadar durulabilir. Film kutucuk içinde korunduğu, deliksiz olduğu, gerilmesi, yıpranması olmadığı, elektronik film taramayla okunduğu için ömrü çok uzundur ⌐ *alıcı', almaç, 625 satır, büyük 8 mm'lik film, delik, elektron demeti, elektronik film, elektronik film saptayıcı, elektronik film saptama, elektronik film tarama, elektronik im', elektronik okuyucu, görsel-işitsel araç, kutucuk, video aygıtı, mıknatıslı ses yolu, 16 nmm'lik film, parlaklık, renklilik, resim, seçiklik, ses aygıtı, video imi*

elek [E.t. *maske, maskeleme tabakası, delikli maske* || Fr. *masque perforé (en tôle d'acier perforé)* || İng. *aperture mask, shadow mask* || Al. *Lochmaske, Metallochmaske* || İta. *"shadow mask"*] *TV/V/BS.* Renkli almaçlarda, görüntülüğün iç çeperinin 15 mm kadar önünde yer alan, 0,1 mm kalınlığında çelik elek. Bu elekte, görüntülükteki üçlü noktaların sayısı kadar, yani aşağı yukarı 400.000'e yakın delik bulunur. Bunların çapı 250 mikrondur. Bu delikler, üçlü noktaların özeğine rastlayacak biçimdedir. Üç ayrı rengi aktaran elektron toplarından çıkan elektron demetleri bu örtünün yüzeyinde kesişir. Elekteki bir delikten geçen kırmızı demet arkadaki üçlü noktanın yalnız kırmızı olanına, yeşil demet yeşil noktaya, mavi demet mavi noktaya düşer. Ama örneğin görüntülüğü yalnız kırmızı demet tarıyorsa bu demet yalnız kırmızı noktalara düşer; örtü yeşil ve mavi noktaları gölgeler. Böylelikle elek, elektron demetlerinin rengine göre, görüntülükteki üçlü noktalardan gerekenlerin uyarılması sonucu katmalı işlemin gerçekleştirilmesini sağlar ⌐ *demet elektron demeti, elektron topu, görüntülük, katmalı işlem, renkli almaç, üçlü nokta*

elekli ışıtaç [E.t. *maskeli tüp, maskeli resim tüpü* || Fr. *tube masque perforé* || İng. *shadow mask tube* || Al. *Bildröhre mit Lochmaske, Schattenmaskenröhre, Maskenröhre* || İta. *"shadow mask tube"*] *TV/V/BS.* Eleği bulunan renkli televizyon almacı ⌐ *almaç, almaç ışıtacı, elek*

elektrik [E.t. *elektrikiyet* || Fr. *électrique, électricité* || İng. *electricity* || Al. *Elektrizität* || İta. *elettricità*] *S/TV/BS.* Elekt-

rik yükünün yol açtığı bütün olaylar için kullanılan genel terim ☐ *elektrik yükü*

elektrik akımı ☐ **akım**

elektrik alanı [E.t. *elektriki saha* ‖ Fr. *champ électrique* ‖ İng. *electric field* ‖ Al. *elektrisches Feld* ‖ İta. *campo elettrico*] *S/TV/V/BS.* Elektrik yükü çevresinde, bir kuvvetin elektrik yüklü parçacıkları etkilediği bölge. Bu noktadaki pozitif birim elektrik yüke etkide bulunan kuvvetle ölçülür ☐ *elektrik yükü*

elektrik çevrimi ☐ **çevrim²**

elektrik erkesi [E.t. *kudreti elektrikiye, elektrik enerjisi* ‖ Fr. *énergie électrique* ‖ İng. *electrical energy* ‖ Al. *elektrische Energie* ‖ İta. *energia elettrica*] *S/TV/V/BS.* Elektrik yükleri ve bunların devinimlerine bağlı erke. Vat-saniye (jul) ya da kilovat-saat ile ölçülür. Bir kilovat-saat 3,6 x 10^6 jul ya da 8,59845 x 10^5 kaloriye eşittir ☐ *erke, elektrik yükü, jul, vat*

elektrik gücü ☐ **güç**

Elektrik İşleyimleri Birliği [Fr. *Electric Indus-tries Association, EIA* ‖ İng. *Electric Industries Association, EIA* ‖ Al. *Electric Industries Asso-ciation, E-IA* ‖ İta. *Electric Industries Associ-ation, EIA*] *TV.* ABD'de elektrik işleyimindeki ölçünleri saptayan kurul ☐ *EIA ölçünü*

elektrik kablosu ☐ **kablo**

elektrik kordonu [Fr. *cordon secteur* ‖ İng. *power line* ‖ Al. *Netzschnur, Schnur* ‖ İta. *linea elettrica*] *S/TV/V/BS.* Elektrik akımıyla beslenen sinema, televizyon, video, bilgisayar aygıtlarının yuvaya sokulan kordonu ☐ *akım, yuva*

elektrik motorlu alıcı [E.t. *elektrik motorlu kamera* ‖ Fr. *caméra avec moteur électrique, caméra à moteur électrique* ‖ İng. *electric driven camera* ‖ Al. *elektromotorische Kamera* ‖ İta. *macchina da presa a motore elettrico*] *S/V.* Elektrik motoruyla çalıştırılan alıcı[1] çeşidi. Bu alıcıların motorları pil, batarya, akımtoplar, üreteç ya da kent akımıyla beslenir. Motor, alıcının temel düzeneğinden ayrı olarak, değişir odaklı merceğini çalıştırmada da kullanılabilir ☐ *akımtoplar, alıcı[1], batarya, değişir odaklı mercek, elektrik motoru, kent akımı, üreteç*

elektrik motoru [Fr. *moteur électrique* ‖ İng. *electric motor* ‖ Al. *Elektromotor* ‖ İta. *motore elettrico*] *S/TV/V/BS.* Elektrik erkesini mekanik erkeye çeviren aygıt. Elektrik akımıyla beslenen bu motor, sinema, televizyon, video, bilgisayar alanında çeşitli araç ve aygıtların çalıştırılmasını sağlar ☐ *akım, elektrik erkesi, motor*

elektrikucu [Fr. *électrode* ‖ İng. *electrode* ‖ *Al Elektrode* ‖ İta. *elettrodo*] *S/TV/V/BS.* **1.** Gaz, sıvı ya da yalıtkan bir gereçte elektrik akımının girip çıkmasını sağlayan iletken. Pozitif elektroda artıuç, negatife eksiuç denir. **2.** Yarı iletken bir aygıtta, elektron yayan, toplayan ya da bir mıknatıslı alan yardımıyla bunların devinimlerini düzenleyen parça ☐ *artıuç, eksiuç, elektrik akımı, elektron, iletken, mıknatıslı alan, negatif, pozitif, yarı iletken*

Elektrik ve Elektronik Mühendisleri Enstitüsü, EEME [İng. *Institute of Electrical and Electronics Engineers, IEEE*] ABD'de elektrik ve elektronik alanında çalışan mühendislerin bağlı oldukları otuzdan artık kuruluşu bir araya getiren enstitü. Merkezi New York'ta bulunan bu enstitü, elektrik ve elektronik alanındaki birçok çeşitli ölçünleri

koyar, yeni uygulayımsal buluşlara ön ayak olur ⁞ *FireWire, IEEE-1394*

elektrik yükü [Fr. *charge électrique* ‖ İng. *electrical charge, electric charge* ‖ Al. *elektrische Ladung, Ladung* ‖ İta. *carica elettrica*] *S/TV/V/BS.* Elektrik yükünün niteliği açıklanamamıştır. Ancak, elektrik yüklü maddenin özellikleri az çok bilinmektedir. Elektron adı verilen öğeciksel tanecik negatif elektrik yüklü, proton ise pozitif yüklüdür. Bunlar, elektriksel olarak yüklü özdeğin temel birimleridir. Bundan dolayı eşit sayıda protonları ve elektronları olan madde, elektriksel yönden yansızdır; elektronları daha çok olan madde negatif yüklü, elektronları az olan özdek, pozitif yüklüdür. Aynı yüklü olanlarda birbirlerini itici, karşıt yüklü olanlarda da birbirlerini çekici bir kuvvetin ortaya çıktığı bilinmektedir, Bu kuvvetlerin yer aldığı bölgeye elektrik alanı adı verilir, Elektrik yükü SI birimlerinde kulonla ölçülür ⁞ *elektron, kulon, SI birimleri*

elektromıknatıs [E.t. *mıknatısı elektriki* ‖ Fr. *électro-aimant* ‖ İng. *electromagnet* ‖ Al. *Elektromagnet* ‖ İta. *elettromagnete*] *S/TV/V/BS.* Üzerine sarılan iletken telden elektrik akımı geçirilince mıknatıslık kazanan demir ⁞ *akım, iletken, mıknatıslık*

elektromıknatıs alan [Fr. *champ électromagnétique* ‖ İng. *electromagnetic field* ‖ Al. *elektromagnetisches Feld* ‖ İta. *campo elettromagnetico*] *S/TV/V/BS.* **1.** Bir iletkenden elektrik akımı geçirildiğinde bu iletkenin yakınında ortaya çıkan ve mıknatıslılık özelliği taşıyan alan. *TV.* **2.** Bir verici dalgalıktan radyo dalgaları geçtiğinde, uzaktaki bir iletkende (alıcı dalgalığında) buna uygun elektrik akımı oluşturan alan ⁞ *akım, alıcı dalgalık, elektromıknatıslık, iletken, mıknatıslık, radyo dalgası, verici dalgalık*

elektromıknatıs dalgalar [E.t. *elektromanyetik dalgalar* ‖ Fr. *ondes électromagnétiques* ‖ İng. *electromagnetic waves* ‖ Al. *elektromagnetischen Welle* ‖ İta. *onde elettromagnetiche*] *S/TV/V/BS.* Elektrik ve mıknatıslı alanlarla ilgili ve elektrik yükünün ivmesinden doğan erkenin dalgaları ⁞ *elektrik yükü, elektromıknatıs izge, ışınım*

elektromıknatıs ışınım ⁞ **ışınım**

elektromıknatıs izge [E.t. *elektromanyetik tayf* ‖ Fr. *spectre électromagnétique* ‖ İng. *electromagnetic spectrum, spectrum of electromagnetic radiations, spectrum* ‖ Al. *Spektrum der elektromagnetischen Wellen, Gesamptspektrum der elektromagnetischen Wellen* ‖ İta. *spettro elettromagnetico*] *S/TVV/BS.* Tüm elektromıknatıs ışınımların izgesi. Başka bir anlatımla, 10^{-17} m dalga uzunluğundaki (10^{22} kHz yinelenimdeki) evren ışınlarından 10^{5} m dalga uzunluğundaki (1 kHz yinelenimdeki) radyo yinelenimlerine dek uzanan elektromıknatıs ışınımları kesiksiz olarak kapsayan izge. En yüksek yinelenimlerden alçak yinelenimlere doğru bu izgede sırasıyla evren ışınları, gama ışınları, röntgen ışınları, daha sonra morötesi ışınımları, görülebilir ışık, kızılaltı ışınımları yer alır. Bunu 10^{-1} m'den (10^{9} kHz) aşağıya doğru radyo yinelenimleri izler ⁞ *alçak yinelenim, dalga uzunluğu, elektromıknatıs ışınım, evren ışınları, görülebilir ışık, görülebilir izge, ışınım, izge, kızılaltı (ışınımı), morötesi ışınımı, radyo yinelenimleri, röntgen ışınları, yinelenim, yüksek yinelenim*

elektromıknatıslık [E.t. *elektrikiyeti mık-*

natısiye, elektromagnetizma, elektromanyetizm || Fr. *électromagnétisme* || İng. *electromagnetism* || Al. *Elektromagnetismus* || İta. *elettromagnetismo*] *S/TV/V/BS.* İçinden elektrik akımı geçen bir iletkenin yakınında bir elektromıknatıs alan ortaya çıkması durumu ☐ *akım, elektromıknatıs alan, iletken, mıknatıslı alan*

elektromotor kuvvet [E.t. *kuvvei müteharrik bil-elektrik, elektromotris kuvvet* || Fr. *force électromotrice, FEM* || İng. *électromotive force, EMF* || Al. *elektromotorische Kraft* || İta. *forza elettromotrice*] *S/TV/V.* Bir elektrik çevriminin ucaylarına bağlanınca çevrimde akım oluşturan aygıtın niteliği; bir çevrimde elektrik akımı üretmek için gerekli elektrik erkesi kaynağı. Voltla ölçülür ☐ *akım, çevrim*[2], *elektrik çevrimi, elektrik erkesi, volt*

elektron [Fr. *électron* || İng. *electron* || Al. *Elektron* || İta. *elettrone*] *S/TV/V/BS.* Bütün öğeciklerin yapısında bulunan öğeciksel tanecik. 1,6021 x 10^{-19} kulonluk negatif elektrik yüklü elektronun kütlesi 9,1091 x 10^{-31} kg'dir ve yaklaşık bir hidrojen öğeciğinin 1/1836'sı kadardır; çapı 2,81777 x 10^{-15} m'dir. Elektron, öğecik çekirdeğine bağlıdır ve ortadaki çekirdeğin çevresinde yer alan basamaklarda değişik sayılarda elektronun döndüğü varsayılır. Her öğecikteki basamağın sayısına ve her basamaktaki elektron sayısına göre değişik kimyasal öğeler ortaya çıkar. Yukarıda belirtildiği gibi belirli nicelikte elektrik taşıyan elektron, bu özelliğinden dolayı elektrik akımının temel öğesidir. Elektronun çeşitli görünüşlerini elektriksel olaylarla izleriz ☐ *akım, elektrik yükü, kulon, öğe, öğecik*

elektron bombardımanı [Fr. *bombardement électronique* || İng. *electrons bombardment* || Al. *Elektronenbombardement* || İta. *bombardamento elettronico*] *TV/V/BS.* Elektronların belirli bir ereğin üzerine düşürülmesi durumu ☐ *elektron*

elektron çoğaltıcı [Fr. *multiplicateur d'électrons, électromultiplicatrice* || İng. *electron multiplier, photomultiplier* || Al. *Elektronenvervielfacher, Sekundärelektronenvervielfacher* || İta. *moltiplicatore elettronico*] *TV/V/BS.* Birbiri ardına dizilmiş elektrotların elektronlarla bombardımanı yoluyla ufak bir akımı güçlendiren aygıt. Elektron çoğaltıcı, içinde birden çok elektrikucu bulunan bir ışıkgözüdür. İlk elektroda düşen ışık buradan elektron fırlatır; bu elekronlar ikinci elektrodu bombardıman ederek aynı olayı oluşturur . Her aşamada elektron sayısı gittikçe artar. Elverişli gereç ve ona yakın elektrikucu kullanmak yoluyla binlerce katlık bir çoğaltma sağlanabilir. Bunun sonunda, ölçme işine ya da iletilmeye elverişli bir akım oluşur ☐ *akım, elektikucu, elektron, elektron bombardımanı, ışık, ışıkgözü*

elektron demeti [E.t. *elektron huzmesi* || Fr. *faisceau électronique, faisceau d'électron, pinceau electronique* || İng. *electron beam, electronic beam, beam* || Al. *Elektronenbundel, Elektronenstrahl. Elektronenstrahlbundel* || İta. *facette elettronico, pennello elettronico*] *TV/V/BS.* Aynı kaynaktan çıkan, aynı yörünge üzerinde aynı hızla yol alan elekronlar topluluğu. Bu demetler televizyon alıcısının ışıtacında elektron topundan çıkıp ereğe giderek görüntüyü elektronik ime çevirirler. Almaç görüntülüğündeyse, görüntülüğün iç çeperindeki fosforları etkileyerek görüntüyü oluştururlar ☐ *alıcı*[1], *almaç, almaç ışıtacı, elektron, e-*

lektron topu, erek, görüntü, görüntü demeti, görüntülük, kılavuz demeti

elektronik [Fr. *électronique* || İng. 1. *Electronic*, 2. *electronic* || Al. 1. *Elektronik*, 2. *elektronisch* || İta. 1. *elettronica*, 2. *elettronico*] *S/TV/V/BS.* **1.** Elektrik olaylarını, elektronların devinimlerinden oluşmuş sayarak inceleyen, özellikle bunların işleyime uygulanmasıyla uğraşan fizik dalı. Bu dalın içine özellikle radyo ışıtaçlarının ısıliyonlaşma yayını, ışılelektrik etkisi, katılardaki iletkenlik, ışınırlık... gibi olaylar girer. Uygulama alanında da radyo, televizyon, telefon, radar, bilgisayarlar... bulunur. **2.** Elektronlarla ilgili, elektronik özellik taşıyan *elektrik, elektron, ışılelektrik, ışınırlık, iletkenlik, radyo ışıtacı*

elektronik ayar [Fr. *réglage electronique* || İng. *electronic contral* || Al. *elektronische Regelung* || İta. *regolazione elettronico*] *TV.* Alıcının çeşitli bölümlerinin alıcı denet odasından elektronik yolla düzenlenmesi. Böylelikle, odaklama ve optik kaydırma dışındaki bütün ayarlar buradan yapılabilir ⁼ *alıcı*[1], *alıcı denet odası, odaklama, optik kaydırma*

elektronik bakaç ⁼ **bakaç**

elektronik bakaçlı alıcı [Fr. *caméra à viseur électronique* || İng. *electronic viewfinder camera, monitor viewfinder (finder) camera* || *elektronischer Kamerasucher* || İta. *camera a visore elettronico*] *S/TV/V.* Bütün televizyon ve video alıcıları zaten elektronik bakaçlı olduğu için, bu terim, olağan bakacın yanı sıra elektronik bakaçla da donatılmış sinema alıcısını anlatır. Elektronik bakaçtan gelen görüntü bir video aygıtına bağlı olarak çalıştığından, yönetmenin ve alıcı yönetmeninin, günlük çekimleri izlemek için ertesi günü beklemeksizin o gün gerçekleştirilen çekimleri hemen izleyebilmesini sağlar. Elektronik bakaçların sinema alıcılarında kullanılması 1960'larda başladı; ancak yaygınlaşması, vidikon ışıtaçların küçülmesi ve daha seçik görüntü verebilmesinden dolayı 1970'lerde gerçekleşti. Yine 1970'lerde alıcıların uzaktan komutalı vinçlerin kullanılmaya başlanması, bu alıcıların elektronik bakaçlarla donatılmasını zorunlu kıldı; çünkü bu alıcıların saptayacağı görüntülerin de uzaktan denetlikte izlenmesi gerekiyordu. Sinema alıcılarındaki elektronik bakaçlar, ışık bölücü biçme sayesinde, alıcının temel bakacıyla aynı görüntüyü verir ⁼ *alıcı*[1], *alıcı yönetmeni, bakaç, çekim, denetlik, görüntü, günlük çekim, ışık bölücü biçme, Louma, video aygıtı, vidikon ışıtaç, vinç, yönetmen*

elektronik çekim tahtası [İng. *electronic slate (clapper)*] *S.* Kimi alıcıların içinde yer alan ve çekim tahtası işini üstlenen elektronik aygıt. Çevirim başladığında bu aygıt birkaç resim alır, bu resimleri sislendirir, aynı süre içinde bu resimlerle eşlemeli ses çıkarır. Böylelikle hem yapım sırasında hem de yapım sonrasında resim ile ses arasında eşleme sağlanır ⁼ *alıcı*[1], *çekim tahtası, resim, eşleme, yapım, yapım sonrası*

elektronik çevireç, çevireç [Fr. *convertisseur électronique* || İng. *electronic converter* || Al. *elektronische Fernsehumsetzer* || İta. *convertitore elettronica*] *TV.* Ölçün çevirecinin elektronik çeşidi. Satır ya da alan ölçününü ya da her ikisini birden başka bir ölçüne elektronik olarak çeviren aygıt ⁼ *çevireç, ölçün çevireci*

elektronik etkiler [Fr. *truquage électronique, effets électroniques* || İng. *elect-*

ronic (special) effects || Al. *elektronischer Spezialeffekte, elektronischer Tricks* || İta. *trucchi elettronici, effetti elettronici*] *TV/V.* Sinemadakine benzer optik etkilerin televizyonda ve videoda elektronik araçlar ve işlemlerle gerçekleştirilenı □ *etkiler, hile*

elektronik film [Fr. *film électronique* || İng. *electronic film* || Al. *elektronische Film* || İta. *film elettronico*] *S/TV/V.* **1.** Elektronik film saptamada kullanılan, üzerine birincil elektron çarptığında 5-10 ışıközü yayan bir katla örtülü film. **2.** Bu saptama[2] sonunda elde edilen film □ *birincil elektron, elektronik film saptama, ışıközü, saptama[2]*

elektronik film saptama [Fr. *enregistrement électronique, enregistrement par faisceau électronique* || İng. *electron beam recording, EBR* || Al. *Bildautzeichnung mit Elektronenbundel, Elektronenstrahlautzeichnung* || İta. *registrazione con fascette elettronico*] *S/TV/V.* Video imine uygun değişimlere uğrayan bir elektron demetinin yardımıyla film üzerine görüntü saptama. Video kuşağından filme görüntü aktarmada kullanılan bir yöntem. Elektromıknatıs izgenin görülebilir ya da görülebilire yakın bölgelerindeki ışıktan etkilenen film, elektron demetlerinden de etkilenebilir; böylelikle, havası boşaltılmış bir bölmeden geçen film üzerine, elektron demetleriyle görüntü aktarılabilir. Tarayıcı noktayla çalışan en yeni film yayın aygıtlarında bu işlem kullanılır. Elektronik film saptayıcılar bu yöntemle çalışır. Video kuşağından filme görüntü aktarmada kullanılır □ *elektromıknatıs izge, elektron demeti, elektronik film, elektronik film saptayıcı, elektronik görüntü saptama, film yayın aygıtı, görülebilir izge, görüntü, ışık, saptama[2], tarayıcı nokta, video imi, video kuşağı*

elektronik film saptayıcı [Fr. *enregistreur à faisceau électronique* || İng. *electron beam recorder, EBR* || Al. *Bildaufzeichnungsgerät mit Elektronenbündel, Elektronenstrahlaufzeichnungsgerät* || İta. *registrato a fascetta elettronico*] *S/TV/V.* Optik ya da mıknatıslı, çeşitli kaynaklardan gelen görüntünün verdiği bilgiyle değişime uğrayan elektron demetinin, havası boşaltılmış bir bölümde, elektronik filmi tarayıcı noktayla taraması sonucu bu görüntüleri film üzerine aktaran aygıt. Bu tür film saptayıcılarındaki tarayıcı nokta, bir ışık kaynağı gibi çalışan elektronik demetine dayanır ve filmi herhangi bir ışık kaynağı gibi etkiler □ *bilgi, elektron demeti, elektronik film, elektronik film saptama, elektronik film tarama, görüntü, ışık kaynağı, tarayıcı nokta*

elektronik film tarama [Fr. *balayage à faisceau électronique (du film)* || İng. *electron-beam film scanning* || Al. *Filmabtasten mit Elektronenbündel* || İta. *traccia a fascette elettronico (di film)*] *S/TV/V.* Üzeri, birincil elektron çarptığında 5-10 ışıközü yayan bir katla örtülü filmin görüntülerinin, havası boşaltılmış bir bölümde bir elektron demetiyle doğrudan doğruya taranması işlemi. Bu tarama sonunda ortaya çıkan ışık, elektron çoğaltıcıyla güçlendirilerek video imi olarak verilir. En yeni film yayın aygıtlarında kullanılan bu işlem, eski film yayın aygıtlarında mercekleri ve fosforlu görüntülüğü aradan kaldırdığı için, ışık yitimini önler, bundan dolayı daha iyi sonuç verir □ *birincil elektron, elektron çoğaltıcı, elektron demeti, film tarama, film yayın aygıtı, ışık, ışıközü, video imi*

elektronik film tarayıcı [Fr. *lecteur à faisceau électronique* || İng. *electron-beam film scanner* || Al. *Filmabtaster mit Elektronenbündel* || İta. *tracciare a fascette elettronico*] *S/TV/V.* Film yayın aygıtının, elektronik film tarama ilkesine göre çalışan çeşidi = *elektronik film tarama, film yayın aygıtı*

elektronik görüntü [Fr. *image électronique* || İng. *electron image* || Al. *Elektronenbild* || İta. *immagine elettronico*] *TV/V.* Alıcı merceğinden gelen optik görüntünün ışıkeksiucu üzerine düşmesi sonucu yayılan elektronların erek üzerinde oluşturduğu görüntü. Bu görüntü, ışıkeksiucunda, optik görüntüdeki ışığın değişimlerini tıpı tıpına izleyen elektrik yüklerinden oluşur. Elektronik görüntü gerekli işlemlerden geçtikten sonra almaca aktarılır ve almaç ışıtacında yeniden optik görüntüye çevrilir. *TV/V/BS.* **2.** Açığa çıkması için ayrıca kimyasal işlemden geçmesi gereken sinema görüntülerine karşılık doğrudan elektronik aygıtlarla alınan, saptanan, işlenen, yayımlanan görüntü. Kimyasal görüntü karşıtı *alıcı[1], almaç, alıcı merceği, elektron, erek, görüntü, ışıkeksiucu, kimyasal görüntü, optik görüntü, saptama[2], sinema*

elektronik görüntü saptama [Fr. *enregistrement électronique* || İng. *electronic recording* || Al. *elektronische Bildaufzeichnung* || İta. *registrazione elettronico*] *S/TV.* Elektronik film saptama işlemiyle görüntü saptama = *elektronik film saptama*

elektronik kurgu [Fr. *montage electronique* || İng. *electronic editing, electronic cut* || Al. *elektronische Schnittbearbeitung, elektronischer Schnitt* || İta. *montaggio elettronico*] *V.* Video ya da sayısal video aygıtları yardımıyla, çeşitli video parçalarını bir araya getirerek ortaya bir izlence çıkarma. Bir video kuşağından başka bir video kuşağına görüntü aktarmayı ya da bir video kuşağının istenilen noktasına bir canlı yayın eklemeyi ve bunu kesim, yapıştırma gibi işlemlere başvurmaksızın gerçekleştirmeyi sağlayan kurgu. Elektronik kurgu düz ya da girişik kurgu olarak başlıca iki çeşittir = *canlı yayın, düz kurgu, girişik kurgu, görüntü, kesim, kurgu, izlence, sayısal video, sayısal video kurgusu, video, video kuşağı, yapıştırma*

elektronik mercek = **mercek**

elektronik müzik [Fr. *musique électronique* || İng. *electronic music* || Al. *elektronische Musik* || İta. *musica elettronica*] *S/TV/V/BS.* **1.** Elektronik ses aygıtlarından yararlanarak elde edilen seslere, ses aygıtında belirli bir biçim verilmek yoluyla gerçekleştirilen müzik. Genelde bilgisayar müziği, somut müzik ve çok değişik elektronik aygıtlarla yaratılan, işlenen ya da desteklenen tüm müzikler de elektronik müzik adı altında toplanır. **2.** Yinelenimleri düzenlenebilir çeşitli biçimdeki dönemsel gerilimler üreten elektronik aygıtlarla gerçekleştirilen müzik. Temelde bu aygıtlar istenilen diklik, titrem ya da yinelenimde düzenlenebilen elektronik sarkaçlardan oluşur. Doğrudan doğruya elektronik müzik gerçekleştirmek için oluşturulan bu aygıtların başlıcaları Martenot Dalgaları, Trautonium, Ondioline, Hellertion, Theremin'dir *bilgisayar müziği, diklik, sarkaç, ses aygıtı, somut müzik, titrem, yinelenim*

elektronik okuyucu [Fr. *appareil lecteur, lecteur, Teleplayer* || İng. *Teleplayer* || Al. *EVR-Abtastgerät, Fersehfilmkassettenwiedergabe gerät, Abspielgerät,*

Kassettenabspielgerät, "Teleplayer" || İta. *"Teleplayer"*] *TV.* Elecronic Video Recording işleminde elektronik filmi tarayıp video imine çevirerek almaca veren aygıt ☐ *almaç, Electronic Video Recording, elektronik film, film tarama*

elektronik oluk seçme [Et. *elektronik usulle kanal seçimi* || [Fr. *choix de programme automatique par électronique* || İng. *electronic programme (*ABD: *program) selecting* || Al. *elektronische Programmwahlautomatik* || İta. *selezione di canale con tuner elettronico*] *TV.* Her biri bir oluğa ayarlanabilen düğmeler ve bunlara bağlı elektronik çevrimler yardımıyla gerçekleştirilen oluk seçimi ☐ *çevrim*[2]*, mekanik seçme, mekanik oluk seçme*

elektronik örtülü bileştirme [Fr. *surimpression, "overlay"* || İng. *overlay, brightness separation overlay, electronic moving mat(t, te)* || Al. *"Overlay"* || İta. *sovrimpressione, "overlay"*] *TV.* Bir alıcıdan gelen görüntünün içine başka bir alıcıdan gelen devinimli görüntünün yerleştirilmesi. İlk görüntü, devinimli bir diplik oluşturur; ikinci görüntü bu diplikle kaynaşır ve böylelikle bileşik tek görüntü gerçekleştirilmiş olur. Bu işlem, aşağı yukarı sinemadaki devinimli örtülü film işleminkine benzer bir sonuç sağlar *alıcı*[1]*, bileştirme, diplik devinimli örtülü film, görüntü, örtülü bileştirme*

elektron topu [E.t. *elektron tabancası, elektron tüfeği, elektron kaynağı* || Fr. *canon à électrons* || İng. *electron gun* || Al. *Elektronenkanone* || İta. *cannone elettrone (elettronico)*] *TV/V/BS.* Bir alıcı[1] ya da almaç ışıtacının boyun bölümünde yer alan; eksiuç, Wenhelt yuvağı ve artıuçtan oluşan parça. Eksiucun elektron yaymasını ve bu elektronların bir demet biçiminde Wenhelt yuvağından artıuca doğru giderek ereği ya da görüntülüğü bombardıman etmesini sağlar. Bu bölümde demeti saptırıcı ve hızlandırıcı düzenler de yer alabilir ☐ *alıcı*[1]*, alıcı ışıtacı, almaç ışıtacı, artıuç, elektron, elektron demeti, eksiuç, Wenhelt yuvağı*

eleştiri [E.t. 1. *sinema tenkidi, film tenkidi, tenkit, eleştirme, kritik,* 2. *televizyon tenkidi, tenkit, kritik, eleştirme* || Fr. 1. *critique (du film),* 2. *critique (de la télévision* || İng. 1. *film criticism, criticism, review, film review,* 2. *television criticism, criticism, review, television review* || Al. 1. *Filmkritik, Kritik,* 2. *Fernsehkritik, Kritik* || İta. 1. *critica (cinematografica),* 2. *critica (televisiva)*] *S.* **1.** Bir filmin sanat-estetik, uygulayım, düşünyapı, toplumbilim yönünden değerlendirilmesiyle uğraşan yazı türü. *TV.* **2.** Bir televizyon izlencesinin aynı yönlerden değerlendirilmesiyle uğraşan yazı türü ☐ *eleştirmen*

eleştirmen [E.t. 1. *sinema münekkidi, film münekkidi, sinema tenkitçisi, film tenkitçisi, münekkit, tenkitçi, kritik, eleştirmeci,* 2. *televizyon münekkidi, televizyon tenkitçisi, tenkitçi, münekkit, kritik, eleştirmeci* || Fr. 1. *critique (cinématographique),* 2. *critique (de télévision), télécritique* || İng. 1. *critic, film critic, film reviewer, reviewer,* 2. *critic, television critic, television reviewer, reviewer* || Al. 1. *Filmkritiker, Kritiker,* 2. *Fernsehkritiker, Kritiker* || İta. 1. *critico (cinematografico), critico,* 2. *critico (televisivo)*] *S.* **1.** Sinema eleştirisiyle uğraşan kimse. *TV.* **2.** Televizyon eleştirisiyle uğraşan kimse ☐ *eleştiri*

el imleri [İng. *hand signals (cue)*] *S/TV.* Bir yapım sırasında yönetmenin, yönetmen yardımcısının ya da öbür gö-

revlilerin oyunculara, uygulamanlara, sunuculara, konuklara elle verdiği komut. Sinemada sesli çevirim yapıldığında kullanılan bu tür imler, televizyonda genellikle hep sesli çevirim yapıldığından çok geniş ölçüde kullanılır ⊐ *yapım imleri*

elle kaydırma [Fr. *zoom manuel* || İng. *manual zoom* || Al. *manueller Zoom* || İta. *zoom manuele*] *S/V.* Optik kaydırmanın elle yapılanı. Özdevimsel kaydırma'nın karşıtı ⊐ *kaydırma, optik kaydırma, özdevimsel kaydırma*

55 mm'lik film [Fr. *55 mm, film de 55 mm* || İng. *55 mm (film)* || Al. *55-mm-Film* || İta. *film di 55 mm, 56 mm*] *S.* 20th Century Fox yapımevinin 1954'te CinemaScope 55 işlemi için kullandığı 55 mm enindeki negatif film. Bu film üzerindeki negatif resim, 35 mm'lik CinemaScope filmindeki resim alanının dört katıdır. Bu negatif, daha sonra küçültme basımıyla 35 mm'lik gösterim eşlemine çevrilir. Negatifin geniş alanı, çok seçik bir resim sağlar. Ancak 55 mm'lik film kullanılması yapım giderini büyük ölçüde artırdığından bu işlem kısa bir süre sonra bırakılmıştır ⊐ *CinemaScope, CinemaScope 55, gösterim eşlemi, küçültme basımı, negatif, 35 mm'lik film, seçik*

el televizyonu [E.t. *küçük alıcı* || Fr. *récepteur portable, téléviseur portable* || İng. *hand receiver, portable receiver,* (ABD) *portable set* || Al. *Hand-Fernsehempfänger* || İta. *televisore portatile*] *TV.* Elde kolaylıkla taşınabilir boy ve ağırlıktaki almaç. Genellikle iç dalgalıklı, transistorludur; kent akımıyla ya da akımtoplar, batarya, pille çalışır. Boyu genellikle 13, 28, 32, 36 cm'dir ⊐ *akımtoplar, almaç, batarya, boy, cep televizyonu, iç dalgalık, pil, salon televizyonu, taşınabilir televizyon, transistor*

el telsizi [Fr. *mobilophone, émetteur-récepteur miniature, "walkie-talkie"* || İng. *walkie-talkie* || Al. *Tornistersprecherfunkgerät, Tornistersender, Funksprechgerät, Handfunksprechgerät, tragbares Sprechrunkgerät, tragbares Funksprechgerät, "walkie-talkie"* || İta. *trasmettitore-ricevitore portatile, "walkie-talkie"*] *S/TV.* Elde taşınabilecek boy ve ağırlıkta alıcı-verici aygıt. Genellikle 10 vat güçteki bu el telsizi, düzinelerce kilometrelik bir alanda haberleşmeyi sağlar. Metrik dalgalarda (25-500 MHz) çalışan bu telsiz, özellikle güvenlik güçleri, trafik otomobilleri, bildirmenlerce ya da sinema ve televizyondaki yapım çalışmalarında kullanılır ⊐ *alıcı, verici*

Emekçi Ekini [E.t. *Emekçi Kültürü* || Fr. *Culture Prolétarienne, Proletkult* || İng. *Proletarian Culture, Proletkult* || Al. *proletarische Kultur, Proletkult* || İta. *Cultura Proletario, Proletkult* || Rusça: "Proletarskaya Kultura"dan kısaltma "Proletkult"] *S.* Geçmişin ekin ve sanat geleneklerini toptan yadsıyan; bunun yerine, küçümsenen eski kimi sanat biçimleriyle birlikte emekçi sınıfı için yeni bir ekin ve sanat yaratmayı erekleyen akım. Sovyet sanatının, bu arada sinemanın ilk yıllarını etkileyen bu akım 1917'de örgütlenmiş, 1932'de dağılmıştır.

emme [Fr. *imbibition* || İng. *imbibition (printing)* || İta. *imbibizione*] *S.* Renkli film basımında, özellikle Technicolor işleminde uygulanan yöntem: Görüntünün renklerine göre hazırlanan kalıplar, üzerlerindeki kabartmanın derinliğiyle orantılı olarak boyaları emerler; emilmiş boya, kalıplardan çıplak filme aktarılır ⊐ *basım, görüntü, renk, renkli film,*

Technicolor

Emmy Ödülleri [Fr. *prix Emmy* || İng. *Emmy Awards* || Al. *Emmy-Preis* || İta. *premio Emmy* || Emmy, televizyon alıcısında en yaygın olarak kullanılan alıcı ışıtacı "im(age orthicon)" = "görüntü ortikon"un argodaki adı "Immy"den türetilmiştir. Bir kadın adını anımsatan Emmy'den dolayı, bu ödül bir kadın yontucuğu biçimindedir] *TV.* ABD'deki Ulusal Televizyon Sanat ve Bilimleri Akademisi'nin 25 Ocak 1949'dan beri her yıl televizyonun yapım, değişik izlenceler, oyunculuk alanlarında dağıttığı ödüllerin adı. Sinemadaki Oscar Ödüllerinin televizyondaki karşılığı sayılır ⊐ *Ulusal Televizyon Sanat ve Bilimleri Akademisi*

en [E.t. *genişlik, enlilik* || Fr. *largeur* || İng. *width* || Al. *Breite, Filmbreite* || İta. *ampiezza*] *S.* Bir filmin iki kenar arasında kalan genişliği. Bu genişlik film çeşitlerine göre değişir ve filmin boyunu belirler ⊐ *boy, görüntü eni*

en elverişli zaman [İng. *best time available, BTA*] *TV.* Bir oluk için bir tanıtıyı ya da bir dizi tanıtıyı yayımlamanın en uygun olduğu zaman ⊐ *oluk, tanıtı*

enine dalgalar [Fr. *ondes transversales* || İng. *transverse waves* || Al. *Transversalwellen* || İta. *onde trasversale*] *TV.* Dalganın yer değiştirmesinin, yayılma yönüne dikey yüzeyde olması ⊐ *dalga, yayılma*

enine görüntü saptama [Fr. *enregistrement à balayage transversal* || İng. *transverse-scan recording, transverse recording* || Al. *Querspurverfahren, Querschriftverfahren Querschriftaufzeichnung, Querspuraufzeichnung, Transversalaufzeichnung*] *TV/V.* Video kuşağına görüntülerin enine aktarılması. Bu çeşit saptamada kuşak[1], ses aygıtlarındaki gibi, düz bir çizgi üzerinde ilerler. Bunu sağlayan aygıtta bulunan dört saptama kafasının ekseni kuşağın uzunluğuna koşut, tekeriyse diktir. Kafa, dönüş sırasında 2 parmaklık (5,08 cm) kuşağı enlilemesine tarar ve hafifçe eğik bir im[1] oluşturur. Bu eğiklik, kuşağın ileriye doğru deviniminden ileri gelir ⊐ *dörtlü video aygıtı, dörtlü görüntü saptama, eğik görüntü saptama, eğik im[1], enine video aygıtı, enine im[1], saptama kafası, video kuşağı, videoya saptama*

enine im[1] [E.t. *enine iz* || Fr. *image transversale, image perpendiculaire* || İng. *transverse-scan track* || Al. *Querspur, Querschrift*] *TV/V.* Video kuşağında video iminin video yoluna dikey olarak saptanmış durumu. Bu durumda video imi, video kuşağında enlilemesine doğru yer alır, ancak tam dikey değildir, bununla birlikte eğikliği eğik im[1] kadar da çok değildir ⊐ *eğik im[1], video kuşağı, video imi, video yolu*

enine tarama [Fr. *balayage transversal* || İng. *transverse scanning* || Al. *Transversalabtastung* || İta. *scansione transversale*] *TV/V.* Enine görüntü saptamayı gerçekleştiren enine video aygıtındaki tarama biçimi. Bu aygıttaki dört saptama kafası, video kuşağını enlilemesine tarar ⊐ *enine görüntü saptama. enine video aygıtı, saptama[2], saptama kafası, tarama, video kuşağı*

enine video aygıtı [E.t. *enine izli video kaydedici* || Fr. *magnétoscope à balayage transversale* || İng. *transverse-scan recorder, transverse recorder* || Al. *Querspurgerät, Querschriftgerät*] *TV.* Enine görüntü saptamayı gerçekleştiren video aygıtı. Dörtlü video aygıtı bu çeşittir ⊐ *dörtlü görüntü saptama, dörtlü*

video aygıtı, eğik görüntü saptama, eğik video aygıtı, eğik im[1], enine görüntü saptama, video aygıtı

en küçük takım [Fr. *équipe minima* || İng. *minimum crew*] *S/TV.* **1.** Bir çevirimi gerçekleştirmek için gerekli en az görevli sayısından oluşmuş çevirim takımı. **2.** Kimi ülkelerde, yürürlükteki sinema ya da iş yasalarına göre, uzun filmleri gerçekleştirmek üzere gerekli en az görevli sayısına dayanan çevirim takımı □ *çevirim, çevirim takımı, takım*

en son açıklık [Fr. *ouverture maximum* || İng. *extreme aperture, maximum aperture* || Al. *Maximalöffnung, maximale Öffnung* || İta. *massima apertura (di diaframma)*] *S/TV/V.* Alıcı[1] ışık düzengecinin en son açılma noktası. Yaklaşık olarak açıklıkla aynıdır *açıklık, alıcı[1], ışık düzengeci*

en yakın odaklama uzaklığı [Fr. *distance minimum de mise au point* || İng. *minimum focusing distance, MFD* || İta. *distanza minima di messa a fuoco*] *S/TV/V.* Bir konunun, tam odakta olmak koşuluyla, merceğe en yakın yerleştirilebileceği uzaklık □ *mercek, odak, odaklama, odaklama uzaklığı*

erek [E.t. *hedef* || Fr. *cible (du tube)* || İng. *target* || Al. *Bildschirm, Gitter, "Target"* || İta. *bersaglio (del tubo), parte terminale del tubo catodico, "target"*] *TV/V.* Alıcı ışıtacının ya da YAA'nın, üzerinde elektronik görüntü oluşturmak üzere elektron demetinin odaklandığı bölüm *alıcı[1], alıcı ışıtacı, elektron demeti, elektronik görüntü, yük aktarım aygıtı*

erek yığın [E.t. *hedef kitle* || İng. *target, target audience*] *S/TV/V.* Belli bir izlencenin ya da filmin sunulmak üzere özellikle belirlenmiş izleyici kesimi. Bir izlence ya da filmin, taşıdığı özelliklerle, beklentilerine yanıt vereceği sanılan izleyici topluluğu. Böyle bir izlencenin ya da filmin, böyle bir izleyici yığınınca benimseneceği, bu yolda daha önceki örneklere dayanılarak varsayılır ve buna göre hazırlanır □ *film, izlence, izleyici*

erg [Fr. *erg* || İng. *erg* || Al. *Erg* || İta. *erg*] *S/TV.* CGS (santimetre, gram, saniye) dizgesinde iş ya da erke birimi. 1 dinlik bir kuvvetin uygulama noktasının 1 cm devinmesiyle yapılan iş. 1 erg = 10^{-7} juldur □ *erke, jul*

ergenlik filmi [İng. *comig-of-age movie* || Al. *Pubertätsfilm*] *S.* Konusu, bireylerin çocukluktan ergenliğe geçerken ortaya çıkan fiziksel ve ruhsal sorunlarının yol açabileceği olaylar dizisine dayanan film. Genellikle yumuşak, duygusal bir hava içinde, güldürü olarak, kimileyin de nesnel bir yaklaşımla ele alınıp işlenir.

eriyik [E.t. *mahlul* || Fr. *solution* || İng. *solution* || Al. *Lösung, Auflösung* || İta. *soluzione*] *S.* Birbirine benzemeyen özdeciksel yapıdaki iki ya da daha çok özdeğin tektürel (homojen) karışımı. Genellikle katıların sıvı içinde erimelerini anlatmakta kullanılır ama başka eriyik çeşitleri de vardır. Filmin işlemesinde çeşitli eriyikler kullanılır □ *işleme*

erke, E [E.t. *kudret, enerji* || Fr. *énergie* || İng. *energy* || Al. *Energie* || İta. *energia*] *S/TV/V/BS.* Bir fiziksel dizgenin iş yapılabilme yeteneği. Erkenin gizil, devimsel, elektriksel, ısıl, kimyasal, çekirdeksel, ışınsal gibi çeşitli biçimleri vardır. Öbür erke çeşitleri, çapraşık dizgelerde yine bunlardan doğar. Bu çeşitli erkeler uygun araçlarla birbirlerine çevrilebilir. Bu çevrilme ancak özdeğin bulunduğu durumda gerçekleştirilebilir.

Özdek bulunmadığı zamanki erke biçimi ancak ışınsal erkedir. Erkenin SI birimi juldur, simgesi E'dir . Bir kilovatsaat 3,6 milyon juldur ☐ *jul, SI birimleri*

erkek filmi [Fr. *film pour hommes* ‖ İng. *man's film, men's film, male-oriented film* ‖ Al. *Menschenfilm* ‖ İta. *film per uomi*] *S.* Erek yığın olarak erkekleri seçen, erkek izleyicilere seslenen film. Genellikle erkek izleyicilerde oluşmuş kadın imgesi gözetilerek, bunların kadınlar konusundaki düşlemlerini yansıtır. Bu tür filmlerde "erkeklik gösterileri," maçoluk, etek düşkünlüğü, kadını ikinci sınıf yurttaş görme, kadını aşağılama, sık sık başvurulan öğelerdir ☐ *izleyici, kadın filmi*

erkek oyuncu [E.t. *aktör* ‖ Fr. *acteur* ‖ İng. *actor* ‖ Al. *Darsteller, Schauspieler, Ausführender, Mime* (a.) ‖ İta. *attore*] *S/TV.* Bir film ya da televizyon oyununda rol alan erkek ☐ *kadın oyuncu, oyuncu, sinema oyuncusu, televizyon oyuncusu*

erken girme [İng. *jumping cue*] *S/TV/V.* Oyuncunun söze ya da davranışa, olması gerekenden daha önce başlaması ☐ *oyuncu*

ertelenmiş yayın [İng. *delayed broadcast, DB, rebroadcast* ‖ Al. *Wiederholung, Übernahme*] *TV.* Herhangi bir ağa bağlı yayacın, ağda yayımlanmış bir izlenceyi kuşağa saptayıp daha sonra yayımlanmak üzere elde tutması ☐ *ağ, yayaç, yayın*

esas kız (a.) [İng. *ingenue, young leading woman*] (Türkiye'de) Bir filmde -özellikle de kovboy filminde- başrole çıkan genç kadın oyuncu ☐ *esas oğlan*

esas oğlan (a.) [İng. *juvenile, young leading man*] (Türkiye'de) Bir filmde -özellikle de kovboy filminde- başrole çıkan genç erkek oyuncu ☐ *esas kız*

eskil film [Fr. *film antique* ‖ İng. *ancient film, antique film* ‖ Al. *Antikfilm* ‖ İta. *film antico*] *S.* Konusu, söylenebilimsel dönemden, eskiçağdan yeniçağa dek uzanan sürede geçen film. Bunlar tarihsel filmler olduğu gibi, bu dönemleri yalnızca bir bezem olarak kullanarak günlük yaşamı yansıtan öykülü filmler de olabilir ☐ *öykülü film, tarihsel film*

esnekleştirici [Fr. *plastifiant* ‖ İng. *plasticizer* ‖ İta. *plastificante*] *S/TV/V.* Filmlerin, kuşakların esnekliğini sağlamak, bozulmasını önlemek için tabana katılan, uçucu olmayan sıvı madde ☐ *film, kuşak*[1]

eşcinsel filmi [İng. 1. *gay film* (erkek eşcinsel filmi), 2. *lesbian film* (kadın eşcinsel filmi)] *S.* **1.** Erkek eşcinsellerce ya da kimileyin eşcinsel olmayanlarca erkek eşcinseller için çevrilmiş film. Genellikle eşcinsel toplulukları çevresini ele alıp buradaki yaşamı, ilişkileri yansıtır. **2.** Kadın eşcinsellerce ya da kimileyin eşcinsel olmayanlarca kadın eşcinseller için çevrilmiş, aynı özellikleri taşıyan film.

eşikaltı görüntü [Fr. *image subliminale (de la vingt-cinquantième)* ‖ İng. *subliminal image (cut)*] *S/TV/V.* Çok kısa sürelerle birbiri ardından görüntülüğe yansıtılarak bilinçaltının eşiğine yerleştirilen görüntü. Bireylere, bilincine varmadan, ayırdında olmaksızın bir görüşü, bir düşünceyi, bir varlığı, bir nesneyi gizlice benimsetmekte kullanılır. Bir başka deyişle, başka görüntüler arasında bir iki resim olarak yer aldığından doğrudan doğruya algılanmayan ya da algılayanca o anda algılandığının ayırdına

varılamayan, buna karşın algılayanın bilincine gizlice yerleşen, aşılanan görüntü. Yapılan bilimsel araştırmalara göre, kişi, gözün saniyede 2 - 5 devinimiyle, çok kısa görüntüleri yakalayabilir. Üstelik bize ulaşan görsel bilgilerin % 90'ından çoğunu tutabiliriz. Bu yöntem kimi ürünlerin satışını artırmak için gizli tanıtı kampanyalarında (örneğin ABD'de sinema salonlarında patlamış mısır ya da Coca Cola tanıtılarında) ya da beyin yıkamada (özellikle Kore savaşı sırasında savaş tutsakları üzerinde) kullanılmıştır. Harold Daniels'in Hollywood'da birbiri ardından çevirdiği iki filmde (*Terror in the Haunted House/Hayaletli Evdeki Yılgı*, 1958; *A date with Death/Ölümle Buluşma*, 1959) bu uygulayıma rastlandığından hemen yasaklanmıştır. Bugün birçok ülkede yasaklanmış olmakla birlikte, bu uygulayım özellikle siyasal propaganda aracı olarak kullanılmaktadır. Bunun bir örneği, 1988 mayısında Fransız Cumhurbaşkanlığına ikinci kez seçilen François Mitterrand'ın adaylığı sırasında, Antenne 2 adlı Fransız televizyon oluğunun haber tanıtma yazısına Mitterrand'ın portresini aralıklı olarak "sokuşturma"sıdır. Bu tanıtma yazısı 1987 eylülü ile 1988 mayısı arasında 2949 kez yayımlanmış, bu durum ancak çok sonra anlaşılarak İletişim ve Özgürlükler Ulusal Kurulu'nun uyarılmasıyla bu kurulca önlenmiş, sonradan da dava konusu olmuştur. Sinemada eşikaltı bir uyarı yaratabilmek için, saniyede 24 resim olan geçiş hızına 25. bir resim eklemek yeterlidir. Bundan dolayı uzmanlar eşikaltı görüntüye "saniyede 25. resim" de demektedirler ☐ *görüntü, görüntülük, haber, saniyede 24 resim, tanıtma yazısı*

eşit zaman [İng. *equal time*] *TV.* Seçimlerde parti başkanlarına ya da parti sözcülerine televizyonda eşit konuşma süresi sağlayan ilke. Birçok ülkede yasalarla düzenlenmiştir.

eşlem [E.t. *kopya* || Fr. *copie* || İng. 1. *print*, (ABD) *copy, dub, dubbing, duplicate*, 2. *dub* || Al. *Kopie, Filmkopie, Abzug, Filmabzug* || İta. *copia*] *S.* **1.** Asıl kuşağın karşıt niteliğindeki bir benzerini elde etme. Bu yolda elde edilmiş kuşak[1]. Bir negatifin eşlemi pozitif, bir pozitifin eşlemi negatiftir. **2.** Asıl filmin çeşitli ereklerle kullanılmak üzere hazırlanmış benzeri (bu anlamda hep pozitif eşlem anlatılır). *V.* **3.** Bir videо kuşağının ya da mıknatıslı ses kuşağının yeni bir kuşak[1] üzerine aktarılan benzeri ☐ *basım, çoğaltım, film, kuşak[1], negatif eşlem, pozitif eşlem*

eşlem başına hak [E.t. *kopya başına hak* || Fr. *droits à la copie* || İng. *rights per print* || Al. *Rechte an der Kopie* || İta. *diritti per copia*] *S.* Eşlem sayısı üzerinden yapılan sözleşmeyle elde edilen haklar ☐ *eşlem*

eşleme [E.t. 1-3. *resim ve sesin tevazünü, ses ile hareketi birbirine uydurma (raptetme), senkronizasyon*, 4. *senkronizasyon* || Fr. 1-4. *synchronisation* || İng. 1-3. *synchronization, sync(h), syncing (up), picture and sound synchronization, "sink"* (a.), 4. *synchronization* || Al. 1-3. *Synchronisation*, 4. *Synchronisation, Synchronisierung* || İta. 1-4. *sincronizzazione*] *S/TV/V.* **1.** Görüntü ile ses kuşakları arasındaki gerekli bağı anlatır genel terim. *S.* **2.** Ses ile resmin ya film üzerindeki yerleri ya da bunların görüntülük üzerinde işitilme ve görülme zamanları bakımından uyumlu olması durumu. *S/TV/V.* **3.** Bir sesin, ilgili olduğu resimle uyumunu sağlama; görüntü ile sesin birlikte, düz-

gün olarak gitmesi durumu. **4.** *TV*. Eşleme imleriyle sağlanan sonuç: Alıcı ışıtacındaki tarama ile almaç ışıtacındaki tarama arasında tam bir uyum sağlama. Böylelikle görüntülükteki resim gerek yatay gerek düşey tarama bakımdan herhangi bir aksaklık göstermez ⌸ *alıcı*[1], *alıcı ışıtacı, almaç ışıtacı, düşey tarama, eşleme imleri, görüntü kuşağı, görüntülük, resim, ses, ses kuşağı, tarama, yatay tarama*

eşleme ayarı [E.t. *senkronizasyon ayarı* || Fr. *réglage de synchronisation* || İng. *synchronization control* || Al. *Synchronisationregelung* || İta. *controllo di sincronizzazione*] *TV*. Almaçtaki satır eşlemesini ya da resim eşlemesini gerçekleştirme ⌸ *almaç, eşleme, resim eşlemesi satır eşlemesi*

eşleme ayırıcı [E.t. *senkron ayırıcı, senkronizasyon ayırıcı* || Fr. *séparateur des signaux de synchronisation* || İng. *synchronizing separator, sync(h) separator* || Al. *Impulstrenende, Separator* || İta. *separatore dei segni disincronizzazione*] *TV*. Satır ve resim eşleme imlerinin önce video iminden, sonra da birbirlerinden ayrılmasını sağlayan bölüm. Video iminde hem resim hem de eşleme bilgisi vardır. Resmin kusursuz olarak izlenebilmesi için bu iki bilginin birbirinden ayrılması, ayrıca eşleme imlerinin de ayrılması gerekir. Eşleme ayırıcı bunu sağlar ⌸ *eşleme, resim eşleme imi, satır eşleme imi, video imi*

eşleme bileştirici [Fr. *mélangeur de synchronisation* || İng. *mixer* || Al. *Signalmischer* || İta. *"mixer"*] *TV*. Resim imine eşleme imlerini katan aygıt. Bu katma sonucunda resim imi video imine dönüşür ⌸ *resim imi, video imi, eşleme imleri*

eşleme imi [E.t. *senkronizasyon imi* || Fr. *marque de synchronisation, top de claquette* || İng. *synchronizing mark, sync(h) mark, sync(h) cue, clapper mark, clap mark, clap* || Al *Synchronzeichen, Synchronmarken von Klappe, Gelichzeitigkeismark, Klappenschlag, Startim-pulsch Synchronmarke* || İta. *segno per la sincronizzazione, fotogramma del ciak*] *S*. **1.** Görüntü ile ses aynı zamanda alındığında, çekim tahtasının görüntü kuşağındaki resmi ile şakşağın gürültüsünün ses kuşağında ses yolundaki iminden oluşan im[1]. **2.** Eşleyicide ve kurgu sırasında kuşak[1] üzerine, görüntü ile ses arasında eşlemeyi sağlamak için elle konan im[1]. Genellikle bir çekimin, bir makaranın ya da ses kuşağının başındaki bir resim üzerine, burasının eşlemede başlangıç noktası olduğunu belirtmek için konur. Bu im[1] yağlı kalemle yazı ya da çizgi olarak konabildiği gibi, ilgili resme çentik atmak yoluyla da konabilir ⌸ *çekim, çekim tahtası, eşleme, eşleyici, görüntü, kurgu, makara, resim, şakşak, ses, ses imi, ses kuşağı*

eşleme imleri [E.t. *eşleme imleri, senkronizasyon sinyalleri, senkronizasyon imleri, saptırma senkronizasyon sinyalleri* || Fr. *signaux de synchronisation (des balayage)* || İng. *synchronizing signal, synchronizing pulses, sync(h) pulses* || Al. *Synchronimpulse* || İta. *segni di sincronizazzione*] *TV*. Resmi oluşturan öğelerin hem alıcıda hem de almaçta aynı anda ortaya çıkmasını, bir satırın aynı anda taranmasını ya da satırbaşının aynı anda yapılmasını sağlayan imler. Bu imler, eşleme üretecinin ürettiği ve resim imine eklenen elektriksel imlerdir. Satır eşleme imi ve alan eşleme imi olarak iki çeşittir ⌸ *alan, alan eşleme imi, almaç, elektriksel im*[1]*, eşleme, eş-*

leme imi, eşleme üreteci, resim imi, satır, satırbaşı yapma, satır eşleme imi, tarama

eşlemek [E.t. *senkronize etmek* || [Fr. *synchroniser* || İng. *synchronize* || Al. *synchronisieren* || İta. *sincronizzare*] *S.* Eşleme işini gerçekleştirmek ☐ *eşleme*

eşleme kılavuzu [Fr. *amorce synchronisation* || İng. *synchronizing leader, sync(h) leader*] *S/TV.* Kılavuzun eşlemeyle ilgili bilgiler taşıyan bölümü. Özellikle Akademi kılavuzu, gösterim kılavuzu ve televizyon kılavuzunda yer alır ☐ *Akademi kılavuzu, eşleme, gösterim kılavuzu, kılavuz, televizyon kılavuzu*

eşleme kilitlemesi [İng. *jam sync(h)*] *TV/V.* Bir zaman düzgüsü üretecini bir video kuşağına kilitleme işlemi. Bu kilitlemeden sonra, üretecin düzgüsü bu kuşağa ya da başka bir video kuşağına saptanır. Eşleme kilitlemesi, bir kuşakta ara verilen ya da sona eren zaman düzgüsünü yeniden başlatmakta ya da silinmiş zaman düzgüsününün yerine yenisini geçirmekte kullanılır ☐ *kilitleme, video kuşağı, zaman düzgüsü, zaman düzgüsü üreteci*

eşleme kuşağı [İng. *alignment tape* || Al. *Justierungband*] *V.* Video aygıtında saptama[2] ve okuma[3] işlevlerini ayarlamak ereğiyle üreticinin hazırladığı ve üzerinde resim ile ses imlerinin taşıtan sınama kuşağı ☐ *kuşak[1], okuma[3], resim imi, saptama[2], ses imi, video aygıtı*

eşlemeli [E.t. *senkron, senkronize* || Fr. *synchrone, en synchronisme, en sync.* || İng. *in sync(h)* || Al. *synchron* || İta. *sincrono, in sincronizzazione*] *S.* Eşlemesi yapılmış, eşlemesi eksiksiz (film) ☐ *eşleme*

eşlemeli çevirim [Fr. *prise de vues synchronisée* || İng. *synchronized shooting, sync(h) track recording* || İta. *presa foto-fonica*] *S.* Görüntü ile sesin aynı zamanda alınması durumu ☐ *görüntü, ses*

eşlemeli hız [İng. *synchronous speed*] *S/TV/V.* Resim ve sesin saptama[2], okuma[3] ve gösterimde herhangi bir bozukluğa uğramaması için alıcı, gösterici, ses aygıtı gibi aygıtların eşlemeli olarak çalıştıkları belirli hız ☐ *eşleme, gösterim, hız, okuma[3], resim, saptama[2], ses*

eşlemelik [E.t. *mutabakat, senkronizm* || [Fr. *synchronisme* || İng. *synchronism* || Al. *Synchronität, Synchronismus, Gleichlauf, Übereinstimmung* || İta. *sincronismo*] *S.* Eşlemeli olma durumu ☐ *eşlemeli*

eşlemeli ses [Fr. *son synchrone* || İng. *synch(ronous) sound* || Al. *Synchronton* || İta. *suono sincrono*] *S.* **1.** Alıcı[1] ile seslendirme aygıtının birbirine bağlı olarak çalıştırılması sonucu ses ile görüntünün birlikte saptanması durumu. **2.** Resimle eşlenmiş ses ☐ *alıcı[1], görüntü, ses, seslendirme aygıtı*

eşlemeli ses yolu [Fr. *piste sonore synchrone* || İng. *sync(h) track* || Al. *synchron Tonspur* || İta. *colonna sonora sincrona*] *S.* Çevirim sırasında görüntüyle aynı anda eşlemeli olarak saptanmış ses yolu ☐ *çevirim, eşlemeli, görüntü, ses yolu*

eşlemeli uydu, değişmez uydu [E.t. *senkron peyk* || Fr. *satellite synchrone (géostationnaire, géosynchrone, stationnaire)* || İng. *geostationary satellite, GEOS, stationary satellite, geosynchronous satellite, synchronous satellite* || Al. *geostationärer Satellit, geosynchroner Satellit, stationärer Satellit, Synchronsatellit* || İta. *satellite stazionario,*

satellite geostazionario] *TV.* Yörüngesi eşleğe koşut ve yörünge hızı dünyanın kendi ekseni çevresindeki dolanmasına eşit olduğundan, yeryüzündeki belli bir noktaya göre hep aynı noktada devinimsiz gibi görünen yapma uydu. Deneyler, eşlek üzerinde 35.700 km yükseltide bulunan ve eşleğe koşut olarak saniyede 3 km hızla dolanan bir uydunun dünyadaki bir noktaya göre hep aynı noktada görüneceğini ortaya koymuştur. Böyle bir uydu, yeryüzünün % 40 kadarını kapsayabilir. Buna göre, dünya çevresinde eşit aralıklarla aynı yükseltideki bir yörüngeye yerleştirilen üç uydu yardımıyla bütün yeryüzünü kapsamak eldedir. Intelsat uyduları bu çeşittendir. Eşlemesiz uydu karşıtı ☐ *eşlemeli yörünge, eşlemesiz uydu, Intelsat, ırakiletişim uydusu, uydu, yapma uydu, yörünge*

eşlemeli yörünge [Fr. *orbite synchrone (géostationnaire, géosynchrone)* || İng. *synchronous orbit, geosynchronous orbit, geostationary orbit, stationary orbit, Clarke belt* || Al. *Synchronbahn* || İta. *orbita sincrona* || "Clarke belt"teki Clarke, ünlü İngiliz bilimkurgucusu Arthur C. Clarke'ın adından alınmadır] *TV.* İletişim uydularında en çok kullanılan yörünge çeşidi. Yeryuvarından 35.800 km (22.300 mil) yükseklikteki bu yörüngede uydu, dolanımını 24 saatte (yani dünyanın bir tam dönüşüne eşit olarak) tamamlar. Eşleğe koşut olan bu yörüngede dünyayla aynı hızdaki dolanımını aynı yönde tamamlayan bir uydu, eşlek üzerinde hep aynı noktada yer alır, bundan dolayı yer yayaçlarıyla dolaysız ve kesiksiz bir bağlantı sağlar. İletişim uydularının çoğu eşlemeli yörüngeye yerleştirilir ☐ *eşlemeli uydu, uydu, yer yayacı, yörünge*

eşleme masası [E.t. *senkron masası* || Fr. *table à synchroniser* || İng. *multiple turntable, synchronizing bench, sync(h) bench* || Al. *Synchronisationstisch* || İta. *tavola sincronizzazione*] *S.* Çeşitli ses kuşakları ya da ses kuşağı ile görüntü kuşağı arasında eşlemeyi sağlamakta kullanılan ve üzerinde çeşitli donatım bulunan masa ☐ *eşleme, görüntü kuşağı, ses kuşağı*

eşleme motoru [Fr. *moteur Selsyn, moteur synchrone* || İng. *Selsyn™ motor, sync(hronous) motor* || Al. *Selsynmotor, Synchronmotor* || İta. *motore Selsyn, motore sincrono* || "Selsyn," ayırmaçtır] *S.* Başka motorlara ya da üretece bağlandığında bunlar arasında tam bir eşleme sağlayabilen bir motor çeşidi. Bu motor güç üretmez, buna karşılık güç üreten motorlarla birleştirilerek bunların aynı anda dönmeye başlamasını, aynı hızla dönmesini ve aynı anda durmasını yani eşlemeli çalışmalarını sağlar *eşleme, motor, üreteç*

eşleme sayılaması [İng. *coding* || Al. *Codierung, Kodierung*] *S.* Bir pozitif görüntü kuşağı ile bununla ilgili ses kuşaklarının kenarına kurgu sırasında eş sayıların basılması. Bu basım, sesin görüntü ile eşlemesinden sonra gerçekleştirilir. Böylelikle görüntü ile ses kuşakları iş eşlemi oluşturmak üzere kesilseler bile, daha önce eşleme sayılaması yapılmamış bölümler arasında da eşlemenin sağlanmasına yardımcı olur ☐ *basım, eşleme, eşleme sayılayıcısı, eşleme sayısı, görüntü kuşağı, görüntü pozitifi, iş eşlemi, kurgu, ses kuşağı*

eşleme sayılayıcısı *[Fr. machine à coder* || İng. *coding machine*] *S.* Film üzerine eşleme sayılarını basan aygıt ☐ *eşleme sayısı*

eşleme sayısı [Fr. *numéro de code* || İng. *code number, rubber number* || Al. *Gleichenummer* || İta. *numero di codice*] *S.* **1.** Bir pozitif görüntü kuşağı ile bununla ilgili ses kuşaklarının kenarına kurgu sırasında basılan eş sayılar. Böylelikle bir makaranın başından sonuna dek birer ayak aralıkla sıralanmış eşleme imi ortaya çıkmış olur. Kenar sayısıyla karıştırılmamalı. **2.** Filmlerde, özellikle 16 mm'liklerde kenar sayısı bulunmadığı ya da okunamadığı vakit basılan sayılar. *TV.* **3.** Zaman düzgüsü ☐ *eşleme, eşleme imi, görüntü pozitifi, kenar sayısı, makara, 16 mm'lik film, ses kuşağı, zaman düzgüsü*

eşleme sayısı dizelgesi [Fr. *liste de numéro de code* || İng. *code book* || Al. *Gleichnummerliste*] *S.* Kurgucu ya da kesicinin, her çevirim için eşleme sayılarını temel alarak hazırladığı dizelge. Bu dizelgede her çevirimin başlangıç ve bitiş eşleme sayıları, özgün kenar sayısı, çekimin betimlenmesi yer alır. Her çevirimdeki günlük çekimlerin ses ve görüntü kuşaklarının birbiriyle eşlemesi gerçekleştirildiğinde, birbirinden ayrı olan bu kuşakların eşlemelerinin kolayca sağlanması için benzer eşleme sayıları verilir. Çekimler yerli yerine konmadığı ya da herhangi bir hasara uğradığında, bu çekimlerin bulunmasında ya da iş eşleminin sağlanmasında eşleme sayıları büyük önem kazanır ☐ *çekim, çevirim, eşleme, eşleme sayısı, görüntü kuşağı, günlük çekim(ler), iş eşlemi, kesici, kurgucu, ses kuşağı*

eşlemesiz [Fr. *asynchrone, désynchronisé* || İng. *non-sync(h), non-synchronous, off-sync(h), out of sync(hro-nization)* || Al. *asynchron* || İta. *asincrono*] *S.* **1.** Görüntü ile ses kuşakları ya da yalnızca ses kuşakları arasında eşleme bulunmaması durumu. Günlük çekimlerde ya da basımda, ayrı ayrı bulunan görüntü ile ses kuşakları birbiriyle tam eşlenmediği durumlarda ortaya çıkar. **2.** Gerçekleştirilmiş olan böyle bir eşlemenin bozulmuş olması durumu. Eşlemeli karşıtı ☐ *eşleme, eşlemeli, görüntü kuşağı, ses kuşağı*

eşlemesizlik [Fr. *asynchronisme* || İng. *non-synchronism* || Al. *Asynchronismus* || İta. *asincronismo*] *S.* Eşlemesiz olma durumu ☐ *eşlemesiz*

eşlemesiz motor [Fr. *moteur asynchrone* || İng. *wild motor, variable speed motor* || Al. *asynchron Motor* || İta. *motore asincrono*] *S.* Ses aygıtıyla eşlemeli olarak çalışmayan motor. Genellikle görüntü ile sesin birlikte alınmadığı zaman kullanılan alıcı motorlarını anlatır ☐ *alıcı', eşlemeli, motor, ses aygıtı*

eşlemesiz seslendirme [Fr. *enregistrement asynchrone* || İng. *wild recording, non-sync(h) recording* || Al. *asynchron Tonaufnahme* || İta. *registrazione asyncrona*] *S.* Sesin görüntüden ayrı, tek başına, eşlemesiz saptanması durumu ☐ *eşlemesiz, görüntü, ses*

eşlemesiz ses yolu [Fr. *piste sonore asynchrone* || İng. *wild track, nonsync sound track, wild sound* || Al. *asynchron Tonspur* || İta. *colonna sonora asincrona*] *S.* Kendisine eşlik edecek görüntülerin dışında tek başına, eşlemesiz seslendirmeyle saptanmış ses yolu; eşlemeli ses yolu'nun karşıtı ☐ *eşlemesiz seslendirme, eşlemeli ses yolu, ses yolu*

eşlemesiz uydu [Fr. *satellite non synchrone, satellite à défilement* || İng. *non-synchronous satellite, non-stationary satellite*] *TV.* Eşlemeli uydudan daha az yükseltide bulunan ve dolanma süresi daha kısa olan uydu. Bundan dolayı bu

çeşit uydular, yer yayaçlarınca ancak belirli saatler içinde izlenebilir, Telstar, Relay, Molniya uyduları bu çeşittendir. Eşlemeli uydu'nun karşıtı ☐ *uydu, eşlemeli uydu, yer yayacı*

eşleme üreteci [E.t. *senkronizasyon sinyalleri generatörü* || Fr. *générateur de synchronisation* || İng. *synchronizing pulse generator, synchronize pulse generator, sync(h) pulse generator, SPG, synchronizing generator, sync(h) generator* || Al. *synchronisierter Taktgeber* || İta. *generatore di impulsi di sincronizzazione, "pulse generator," PG*] *TV/V.* Yatay ve düşey taramayı başlatan imler ile eşleme imleri başta olmak üzere, alıcı[1] ile almaçta eksiksiz bir eşlemeyi sağlayan bütün elektriksel komutları üreten araç. Bu aracın ürettiği imler, özellikle, satır eşleme imi, alan eşleme imi, satır boşluğu imi, alan boşluğu imidir. Eşleme üreteci, bütün bu elektriksel imler için ortak eşleme imi üretir. Yeni eşleme üreteçleri ufak boydadır ve alıcıların, uğraşman video aygıtlarının, ana denetim masalarının içinde yer alır. Bu aygıtlar, değişmez, kesin bir eşlemeyi sağlamak üzere ortak bir video imine kilitlenir ☐ *alan boşluğu imi, alan eşleme imi, alıcı[1], almaç, ana denetim masası, düşey tarama, eşleme, eşleme imleri, im[1], kilitlenme, satır boşluğu imi, satır eşleme imi, tarama, video imi, yatay tarama*

eşlemleme [Fr. *kopya çıkarma* || Fr. *tirage* || İng. 1. *printing,* 2. *copying, dubbing* || Al. 1. *Vervielfältigung,* 2. *Kopierung*] *S.* **1.** Bir filmden eşlem elde etme. Basım yoluyla sağlanır. *V.* **2.** Bir video kuşağından eşlem elde etme. İki video aygıtının birbirine bağlanması ve birinci video aygıtındaki dolu video kuşağının, ikinci video aygıtındaki boş video kuşağına aktarılmasıyla sağlanır. Bu bağlama, birinci video aygıtındaki video çıkışı, ses çıkışı yuvalarının uygun bağlantı kablosuyla ikinci videonun video girişi, ses girişi yuvasına bağlanmasıyla gerçekleşir. İlk video aygıtındaki okuma[3], ikinci video aygıtındaki saptama düğmelerine basılınca aktarma başlar. Elde edilen eşlemin niteliği biraz yitime uğrar. Bir video kuşağını daha büyük boy video kuşağına aktarmaya büyültme adı verilir ☐ *boy, büyültme, okuma[3], saptama[2], video aygıtı, video çıkışı, video girişi, ses girişi, video kuşağı*

eşlemleme durumu [İng. *dub mode*] *V.* 3/4 (1,9 cm) parmaklık video aygıtlarının, giriş ve çıkış olukları yardımıyla, radyo yinelenim imlerini video imlerine çevirip sonra yeniden radyo yinelenimine çevirmeksizin aktarabilme durumu. Etkilere olanak tanımadığından bu çeşit saptama[2] yöntemi kurguda kullanılmaz. Buna karşılık im[1] yitimini önemli ölçüde önleyen bu yöntem çoğaltımda yeğlenir ☐ *çoğaltım, etkiler, im[1], kurgu, radyo yinelenimi, video aygıtı, video imi*

eşlemlemek [E.t. *kopya çıkarmak* || Fr. *tirer une copie* || İng. *make a print* || *machen ein Kopie* || İta. *stampare una copia*] *S.* Bir filmden herhangi bir eşlem elde etmek ☐ *basmak, basım, film, eşlem*

eşleşimlik [İng. *intersync*] *V.* Eski dörtlü görüntü aygıtlarında iki ya da daha çok video kuşağı arasındaki eşlemeyi sağlayan yardımcı aygıt ☐ *dörtlü video aygıtı, eşleme, video kuşağı*

eşleyici [E.t. *senkron makinesi* || Fr. *synchroniseuse* || İng. *synchronizer, gang synchronizer* || Al. *Synchronabziehtisch, Synchronisator, Synchronumroller,*

Hesselbach (a) || İta. *sincronizzatore*] *S.* **1.** Kurgu odasında görüntü ve ses kuşakları arasında eşlemeyi sağlamakta kullanılan aygıt. Aynı dingile bağlı ve birlikte dönen çok sayıda dişli makaradan oluşur. Eşlemesi yapılacak kuşaklar, eşleme imleri bir düzeye gelmek üzere bu makaraların dişlerine takılınca hepsi aynı delik aralığıyla yürür. Eşleyicide ayrıca resim sayacı, uzunluk sayacı, okuma kafası da bulur. *TV.* **2.** Televizyonda gelen resim imini, ölçü olarak kullanılan imle karşılaştıran aygıt. Bu aygıt gelen resmi, ölçü sayılan resimle zamandaş oluncaya dek geciktirir; böylelikle eşlemeyi sağlar ⌐ *delik, delik aralığı, dişli makara, eşleme, eşleme imi, kuşak*[1]*, okuma kafası, resim, resim imi, sayaç*

etkenlik [Fr. *actinisme* || İng. *actiny* || Al. *Aktinität* || İta. *attinicità*] *S.* Bir ışığın bir duyarkatı etkileme yeteneği. Bu yetenek, ışığın çeşidine, yeğinliğine, duyarkatın çeşidine göre değişir ⌐ *ışık, duyarkat*

etki aydınlatması [Fr. *éclairage d'effet* || İng. *effect lighting* || Al. *Effektlicht, Effektspitze, Effektbeleuchtung* || İta. *illuminazione d'effetto*] *S/TV/V.* Özel bir etki sağlamak üzere ışıkların, süzgeçlerin, yansıtıcıların, ışıklı ve gölgeli yerlerin düzenlenmesiyle sağlanan aydınlatma ⌐ *ışık, süzgeç, yansıtıcı*

etkici [Fr. *technicien de truquage, truqueur, trucman* || İng. *special effects man* || Al. *Trickmeister, Pyrotechniker* || İta. *tecnico di effetto speciale*] *S/TV.* Etkileri, hileleri gerçekleştiren kimse ⌐ *etkiler, hile*

etkiler [E.t. *efekt, özel etkiler* || Fr. *effets (speciaux)* || İng. *effects, EFX, FX, special effects, SFX* || Al. *Spezialeffekt, Trick* || İta. *effetti speciali*] *S.* **1.** Bir filmde olağan çevirim yöntemleri dışında başvurulan yöntemlerle belirli bir sonucun sağlanması; doğal kaynaklardaki görüntü ve sesin değiştirilmesi ya da bunların doğal kaynakların dışında elde edilmesi. Optik, mekanik, elektronik, kimyasal yöntemlerle gerçekleştirilmiş görüntüyle ilgili ya da gürültü, doğal sesler gibi sesle ilgili sonuçlar. Bunların bir bölümüne hile de denir. Bunlar yapım sırasında çevirimde; yapım sonrasında işlemelikte ya da hem yapım sırasında hem de yapım sonrasındaki işlemlerin birleştirilmesiyle gerçekleştirilebilir. Yapım sırasındaki etkiler çeşitli ışık kaynaklarının, süzgeçlerin kullanımına dayanan aydınlatma; değişik devinim araçlarının kullanımıyla ortaya çıkan alıcı devinimleri; çeşitli merceklerin kullanılması; merceklerin önüne örtü takılması; alıcıdaki filmin özelliklerine dayanan etkiler; bu filmin alıcı düzeneğindeki ileriye ya da geriye değişik hızlarla geçişi; maket kullanımı vb işlemlerdir. Yapım sırasındaki çevirimde, yapım sonrası kimi işlemler göz önüne alınarak ve bu ikisi birleştirilerek gerçekleştirilen etkiler arasında mavi diplik işlemi, devinimli örtülü film yer alır. Yapım sonrasındaysa kurguda sağlanan etkiler; özellikle optik basım aygıtının sağladığı geniş olanaklarla gerçekleştirilen çok değişik etkiler bulunur. *TV/V.* **2.** Benzer sonuçların televizyonda, videoda özellikle elektronik aygıt ve yöntemlerle gerçekleştirilenleri ⌐ *alıcı*[1]*, alıcı devinimleri, çevirim, devinimli örtülü film, doğal ses(ler), düz geçiş, etkiler kuşağı, etkiler ses yolu, film, hile, ışık kaynağı, işlemelik, kurgu, maket, mavi diplik işlemi, mekanik etkiler, mercek, optik basım aygıtı, optik etkiler, örtü, sayısal tele-*

vizyon etkileri, ses etkileri, süzgeç, ters geçiş, yapım

etkiler kuşağı, gürültü kuşağı [Fr. *bande effets sonores, bande de bruit* || İng. *effects track, sound effects track* || Al. *Geräuschband* || İta. *banda effetti sonori, banda rumori*] *S.* **1.** Üzerinde yalnızca ses etkileri, gürültüler bulunan ses kuşağı. Ses öğesi varsıl ve çapraşık olan filmlerde ses etkilerini taşıyan kuşakların sayısı düzineyi aşar. Bundan dolayı, seslendirmenin daha kolay ve hızlı yapılabilmesi için, değişik kuşaklarda yer alan bütün ses etkiler kuşağı önce bir tek kuşakta bileştirilir; buna etkiler kuşağı denir. *V.* **2.** Sinemada olduğu gibi videodaki son kurgu çalışmalarında da genellikle ses etkileri, söyleşmeden ayrı bir kuşağa aktarılır ⌶ *etkiler, gürültü, kurgu, kuşak[1], ses etkileri, ses kuşağı, seslendirme, söyleşme, video*

etkiler ses yolu [Fr. *piste d'effets sonores* || İng. *effects track* || Al. *Geräuschspur* || İta. *colonna effetti sonori, colonna rumori*] *S.* Ses etkilerini taşıyan ses yolu ⌶ *etkiler, ses etkileri, ses yolu*

etkiler üreteci [Fr. *générateur des effets spéciaux* || İng. *special effects generator, SEG* || Al. *Trickmischer* || İta. *generatore d'effetti speciali*] *TV/V.* Çeşitli kaynaklardan gelen video imlerini bileştiren, ayıran, işleyen aygıt. Gelişmiş bir etkiler üreteci video aygıtlarından, video alıcılarından gelen görüntüler yardımıyla kurgulanmış bir video kuşağı gerçekleştirebilir; sinemadaki noktalamaları video kuşağına uygulayabilir ⌶ *etkiler, noktalama, üreteç, video alıcısı, video aygıtı, video imi, video kuşağı*

etkileşim [Fr. *interaction* || İng. *interaction* || Al. *Wechselwirkung*] *TV/V/BS.* Bilgisayarda bilgilerin hem verici - kullanıcı (gidiş yolu) hem de kullanıcı - verici (geliş yolu) yönüne aktarılması; ayrıca kullanıcının (izleyicinin), sorunlarını çözmek için gerekli bilgileri sorgulamasını sağlama durumu ⌶ *bilgi, bilgisayar, kullanıcı*

etkileşimli [Fr. *interactif* || İng. *interactive* || Al. *wechselwirkend*] *TV/V/BS.* Kimi bilgisayarlı dizgelerde, kullanıcının komut, istek ve sorularına dizgenin yanıt verebilmesi; kullanıcı ile dizge arasında çift yönlü alışveriş sağlanabilmesi; kullanıcı ile dizge arasında iletişim kurulabilmesi durumu ⌶ *etkileşimli televizyon, etkileşimli video, iletişim, kullanıcı*

etkileşimli çok araçlılık, EÇA [İng. *interactive multimedia, IMM*] *TV/V/BS.* Ses, görüntü, çizi ve canlandırmayı sağlayan yığınsal iletişim araçlarının birden çoğunun bir arada bulunması ve bunların kullanıcı tarafından etkileşimli olarak kullanılabilmesi durumu ⌶ *canlandırma, çizi, etkileşimli, görüntü, kullanıcı, ses, yığınsal iletişim aracı*

etkileşimli film [Fr. *film interactif* || İng. *interactive film (movie)* || Al. *Wechselwirkungfilm*] *S.* İzleyicinin, öykünün gelişmesindeki belirli noktalarda işe karışarak bu gelişmenin yönünü değiştirebilmesine, öyküdeki bir kahramanın görüş noktasını seçebilmesine olanak sağlayan film kavramı ⌶ *etkileşim, etkileşimli, izleyici, öykü*

etkileşimli televizyon [Fr. *télévision interactive* || İng. *interactive television* || Al. *Wechselwirkungfernsehen*] *TV.* Kablolu televizyon aracılığıyla kullanıcı ile televizyon arasında çift yönlü alışverişi sağlayan dizge. Kullanıcı (izleyici) böyle bir dizgede tartışmalara, yarış-

malara katılabileceği gibi, ayrıca değişik izlenceleri seçebilir ya da bunlara ulaşabilir ☐ *etkileşim, izlence, izleyici, kablolu televizyon, kullanıcı*

etkileşimli video [Fr. *vidéo interactive* || İng. *interactive video* || Al. *Wechselwirkungvideo*] *V.* Bir video kutucuğunun video oyunları, görüntü dondurma, görünçlükleri yineleme gibi kullanıcıya (izleyiciye) sağladığı çeşitli izlenceleme uygulayımları. Bununla ilgili donanım ve yazılımlar bir arada kullanıldığında kullanıcıların bir izlencenin akışı hatta sonucu üzerinde karar verme olanağına erişebilmelerini sağlayan dizge. Etkileşimli video, özel olarak hazırlanmış izlence kutucukları ya da video tekerleri, bunu okuyan bir aygıt, bunu gösteren bir görüntülük ve çıktıyı veren bir yazıcıyla birlikte özellikle eğitim ve öğretim ereğiyle kullanılır. Böylelikle öğretmenin yerini alan etkileşimli video, öğrencinin, verilen bilgiyi alma, anlama, özümlemesini adım adım izleyip denetleyebilir; özel dikkat gereken boşlukları, alanları saptayabilir ☐ *donanım, düz video, etkileşimli, görüntü dondurma, görüntülük, kullanıcı, video aygıtı, video kutucuğu, video oyunu, yazıcı, yazılım*

etkin ışıma gücü ☐ **verici dalgalık gücü**

etkin satır sayısı [E.t. *aktif çizgi sayısı* || Fr. *nombre de lignes actifs par image* || İng. *number of lines seen in viewed picture, active lines per picture*] *TV.* Alan boşluğunda yer alan ve resim bilgisi taşımayan satırlar çıktıktan sonra kalan satır sayısı. Başka bir deyişle yayın ölçünündeki satır sayısından, alan boşluğundaki satır sayısı çıkınca geriye kalan satır sayısı. Her tarama ölçününde boş satırların sayısı değiştiği için etkin satır sayısı da değişir. Örneğin, 625 satırda (CCIR) boş satır sayısı 18-22 arasında değiştiğinden, resmi oluşturan etkin satır sayısı 581-589'dur ☐ *alan boşluğu, 625 satır, resim bilgisi, satır sayısı, tarama ölçünü, yayın ölçünleri*

etkin satır süresi [İng. *active line time*] *TV.* Satır süresinden, satır boşluğu süresi çıktıktan sonra kalan süre. Örneğin, satır süresi 525 satırda 53, 625 satırda (CCIR) 51,5 mikro saniyedir ☐ *625 satır, 525 satır, satır boşluğu süresi, satır süresi*

etkin yöndeş ışıma gücü [Fr. *puissance effective rayonnée isotropique, EIRP* || İng. *effective isotropic radiated power, EIRP*] *TV.* Bir uydunun aynı yönde gönderilen im' gücünün ölçüsü ☐ *uydu, verici dalgalık gücü*

etki süzgeci [Fr. *filtre d'effets* || İng. *effects filter* || *Al . Effekte-Filter* || İta. *filtro d'effetti*] *S/V.* Alıcı merceğine takılarak, saptanacak görüntüde çeşitli optik etkiler, hileler oluşturan süzgeç çeşidi ☐ *alıcı', alıcı merceği, görüntü, hile, optik etki, süzgeç*

Eurimages [Fr. *Eurimages* || İng. *Eurimages* || Al. *Eurimages* || İta. *Eurimages* || "Eurimages"ın resmi adı "Fonds Européen de Soutien à la Coproduction et à la Diffusion des Œuvres de Création Cinématographiques et Audiovisuelles"dir (Avrupa Sinema ve Görsel-İşitsel Yaratı Yapıtlarının Ortakyapımını ve Dağıtımını Destekleme Fonu)] *S.* Avrupa ülkelerinin sinema ve görsel-işitsel alanlarındaki ekinsel kişiliğini ve varlığını, özellikle ABD sinemasına karşı, korumak üzere 1988 sonunda Avrupa Konseyi'nce oluşturulan ve Avrupa Konseyi ülkelerinin üye oldukları kuruluş. Merkezi Strasbourg'dadır (Fransa). Türkiye de yirmiden ar-

tık üyesi olan bu kuruluşun 18. üyesidir (28.02.1990). Üye ülkelerin yıllık ödentileri, değişik yardımlar, ödünç verilen para girdilerinden oluşturulan Eurimages Fonu, her yıl başvuruları inceleyerek ülke sinemalarına yapım, dağıtım ve oynatım alanlarında yardımda bulunmaktadır. Türkiye üye olduğundan bu yana birçok filmin çevrilmesi için fondan destek görmektedir.

Euroradio [Fr. *Euroradio* || İng. *Euroradio* || Al. *Euroradio* || İta. *Euroradio*] *TV.* Avrupa Yayın Birliği üyesi ülkelerin radyo örgütleri arasında kurulan Avrupa Radyo Birliği

Eurovision [Fr. *Eurovision* || İng. *Eurovision* || Al. *Eurovision, Euro* (a.) || İta. *Eurovision*] *TV.* Avrupa Yayın Birliği üyesi ülkelerin televizyon örgütleri arasında kurulan Avrupa Televizyon Birliği. Ereği, üyeleri arasında televizyon izlenceleri alışverişini ve anakaralararası televizyon bağlantısını sağlamaktır. Eurovision 1954 martında kuruldu; başlangıçta dokuz Batı Avrupa ülkesinden (Fransa, İngiltere, Federal Almanya, İtalya, Hollanda, Lüksemburg, İsviçre, Danimarka, Belçika) oluşuyordu. Üyelerinde tek bir yayın ölçünü uygulanmamasından ötürü büyük güçlüklerle karşılaştı (Fransa'da 819 satır, İngilere'de 405 satır, çoğu ülkelerde 625 satır.) Fakat örgüt kısa zamanda gelişti. Bugün aralarında Türkiye'nin de bulunduğu 26 ülkede otuzdan fazla üyesi, yine otuza yakın ortak üyesi bulunmaktadır. 172.669 km'si radyo bağlantısı, 3.180 km'si kabloyla olmak üzere 175.849 km'lik bir televizyon ağı vardır. Bu ağ içinde 6.000'e yakın verici, yalnız Avrupa'da 70 milyondan fazla almaç yer alır. Eurovision üyeleri, istedikleri izlenceleri ücret karşılığı izlerler; kendi yayınlarını da öbür üyelere ulaştırırlar. Bu yayınlar radyo bağlantısı ya da uydular yardımıyla ulaştırılır. Eurovision, anakaralararası ilk televizyon yayınını 23.7.1962'de Telstar I uydusuyla gerçekleştirmiş, Kuzey Amerika ile Avrupa arasında dolaysız yayın sağlanmıştır. 16.4.1964'te Telstar uydusuyla ilk kez Avrupa ile Japonya arasında bağlantı[1] kurulmuş; bunu aynı yıl Tokyo Olimpiyatlarının yayını izlemiştir. 1968'de Meksika Olimpiyatlarından sonra 1972 Münih Olimpiyatlarının yayını Eurovision için olduğu denli Türkiye için de bir dönüm noktası olmuş, bu yılın temmuzunda Sofya üzerinden Edirne-İstanbul radyo bağlantısına ulaşan Eurosivion radyo bağlantısı yardımıyla Türkiye ilk kez Eurovision yayınlarını izleme olanağını bulmuştur. Bundan sonra Eurovision ile Türkiye arasındaki izlence alışverişi gittikçe sıklaşmaya başlamıştır. Eurovision'un uygulayım merkezi (Uluslararası Uygulayım Eşgüdüm Merkezi) Brüksel'dedir. Yayınların hazırlanmasıyla uğraşan İzlence Eşgüdümü Sekreterliği ise Avrupa Yayın Birliği'nin Cenevre'deki Yönetim Merkezi'ndedir. Eurovision'un tanıtma resmi, bir ayla ile 12 yıldız, tanıtma müziği ise Marc Antoine Charpentier'nin bir melodisidir □ *ağ, almaç, 625 satır, Avrupa Yayın Birliği, 405 satır, Euroradio, radyo bağlantısı, 819 satır, tanıtma müziği, tanıtma resmi, televizyon izlencesi, Telstar, uydu, verici, yayın ölçünü*

Eutelsat [Fr. *Eutelsat* || İng. *Eutelsat* || Al. *Eutelsat* || İta. *Eutelsat*] *TV.* Avrupa Irakiletişim Uydusu Örgütü'nün uzaya gönderdiği iletişin uydularının ortak adı □ *Avrupa Irakiletişim Uydusu Örgütü*

evireç [E.t. *enversör* || Fr. *inverseur* || İng.

inverter || Al. *Konverter* || İta. *convertitore*] *S/TV/V/BS.* Çevirecin özel bir biçimi: Bir doğru akımı dalgalı akıma çeviren aygıt. Özellikle çeşitli taşıtlarda (otomobil, kamyon, uçak, tekne vb) 12 ya da 24 V'lik doğru akımı dalgalı akıma çeviren aygıt ⌶ *çevireç, dalgalı akım, doğru akım, volt*

evirim [E.t. *versiyon* || Fr. *version* || İng. *version* || Al. *Verfilmung, Fassung* || İta. *versione*] *S.* Bir filmin uğradığı değişiklikler sonunda girdiği çeşitli biçimlerden herhangi birini belirtmekte kullanılan terim.

evre [E.t. *faz* || Fr. *phase* || İng. *phase, PH* || Al. *Phase* || İta. *fase*] *S/TV/V.* Aynı yinelenimdeki dönemsel iki devinimin birbirine göre durumunu saptayan özellik. İki devinim aynı anda, dönemsel devinimin aynı noktasında bulunuyorlarsa aynı evrededirler (evrede); ayrı noktasında bulunuyorlarsa ayrı evrededirler (evredışı). Ses dalgalarının ve elektrik salınımlarının evresinden de söz edilebilir. Çünkü birincisi hava özdeciklerinin devinimine, ikincisi elektronların iletkenlerdeki gidiş gelişlerine bağlıdır. Evre, açı birimleriyle (derece, grad, radyan) ölçülür ⌶ *dalga, dönemsel, elektron, yinelenim, salınım*

evre değiştirimi [E.t. *faz modulasyonu* || Fr. *modulation de phase, MP* || İng. *phase modulation, PM* || Al. *Phasenmodulation, PM* || İta. *modulazione di fase, MF*] *S/TV/V.* **1.** Yüksek yinelenimli bir dalganın evresinin, daha alçak yinelenimli bir dalganın gücüyle orantılı olarak değiştirilmesi. Evre değiştirimi, yinelenim değiştirimine çok benzer **2.** Televizyonda, dikmeliksel (sinüzoidal) bir taşıyıcı dalganın evre açısının değiştirilmesi. ⌶ *değiştirim, evre, genlik değiştirimi, taşıyıcı dalga, yinelenim değiştirimi*

evreleme [İng. *phasing* || Al. *Phaseneinstellung*] *S/TV/V.* Ses iminin bir bölümünün isteyerek ya da istenmeyerek giderilmesi. Bu durum, yinelenimleri aynı ancak dalga biçimleri zamana göre azıcık kaymış iki ses kaynağının birleştirilmesiyle oluşur. Evredeki imlerin dalga biçimleri zaman bakımından birbiriyle tümüyle uyuşur. evredışı imlerin dalga biçimleri az ya da çok ölçüde uyumsuzluk gösterir; karşıtevreli imlerse birbirini tümüyle giderir.

evren ışınları [E.t. *kozmik şualar, kozmik ışınlar* || Fr. *rayons cosmiques* || İng. *cosmic rays* || Al. *kosmische Strahlen* || İta. *raggi cosmici*] *S/TV.* Uzayın derinliklerinden ve çoğu bilinmeyen kaynaklardan gelen, çok yüklü taneciklerden oluşan, çok büyük erkeli ışınım. Havayuvarının üst katlarında tanecikler ve öğecikler arasındaki çarpışmalar, temel taneciklerden oluşan evren ışınları serpintilerine yol açar; bunlar da yeryüzünde Geiger sayacı gibi aygıtlarla saptanır.

evrilir [E.t. *inverzibl, reversal* || Fr. *inversible* || İng. *reversible, reversal* Al. *Umkehr, Umkehrung* || İta. *inversibile*] *S.* Evrilir nitelikteki duyarkatın özelliği ⌶ *evrilir duyarkat*

evrilir boş film [Fr. *pellicule inversible* || İng. *reversible stock, reversal stock* || Al. *Umkehr-Rohfilm* || İta. *pellicola inversibile*] *S.* Henüz alıcıda kullanılmamış evrilir duyarkatlı film ⌶ *alıcı[1], boş film, evrilir duyarkat*

evrilir duyarkat [Fr. *émulsion inversible* || İng. *reversible emulsion, reversal emulsion* || Al. *Umkehremulsion* || İta. *emulsione inversibile*] *S.* Alıcıda kullanılıp işleme sonunda doğrudan doğruya

pozitife dönebilen yapıda duyarkat. Duyarkatı oldukça kalın, özel yapıdadır. İşleme sonunda, konunun doğadaki görünüşünün tıpkısını verir. Örneğin, herhangi bir görünçlüğün çeviriminde kullanılan evrilir duyarkat, o görünçlüğün pozitif görüntüsünü verir. Bir negatiften basılan evrilir duyarkat da bir çoğaltım negatifi sağlar. Dolayısıyla alıcıda, açındırma aygıtında ve gösterimde hep aynı film kullanılır, arada negatif yer almaz. İşleme sırasında bu duyarkat önce negatife, sonra pozitife döner. Hem siyah-beyaz hem de renkli çeşitleri olan evrilir duyarkat, özellikle özenci sinemasında kullanılan dar filmlere uygulanır. Bunun nedeni her şeyden önce ekonomiktir. Genellikle özenciler yalnız bir kuşağa gereksindiklerinden evrilir filmler kısa zamanda yaygınlaşmıştır. Bu kolaylık ve ucuzluğuna karşın, eldeki tek kuşak[1] olduğu için, evrilir filmin, negatif-pozitif işlemedeki ana negatif kadar titizlikle saklanması, korunması gerekir ☐ *açındırma aygıtı, alıcı[1], ana negatif, dar film, duyarkat, evrilir film, gösterim, işleme, kuşak[1], negatif, negatif-pozitif işleme, özenci sineması, pozitif, renkli film, siyah-beyaz film,*

evrilir film [E.t. *inverzibl film, reversal film, çevrilebilen film* || Fr. *film inversible, positif direct* || İng. *reversible film, reversal film* || Al. *Umkehrfilm* || İta. *film inversibile*] *S.* Evrilir duyarkatlı film ☐ *evrilir duyarkat*

evrilir film işlemesi [E.t. *reversal film banyosu. reversal film developmanı* || Fr. *traitement de la pellicule inversible, procédé inversible, inversion, développement par inversion, traitement d'inversion* || İng. *reversal (film) process, reversible process* || Al. *Umkehrverfahren* || İta. *procedimento inversibile, lavorazione della pellicola inversibile, procedimento d'inversione*] *S.* Evrilir duyarkattaki gizli görüntüyü ortaya çıkarmak, açındırma sonunda negatif yerine doğrudan doğruya pozitif görüntü sağlamak için gerçekleştirilen işleme. Evrilir film işlemesi ilk açındırmadan sonra kalan gümüş bromürün pozitif görüntü olanağı taşımasına dayanır: Konunun loş bölümleri duyarkatı ya etkilememiştir ya da pek az etkilemiştir. Bundan dolayı ilk açındırmada gümüş tuzu kırılcaları ya hiç değişmez ya da pek az değişir. Bu gümüş tuzlarının ışıklama ve ikinci bir açındırmayla pozitif görüntüye çevrilesi olanağı vardır. Bundan dolayı, evrilir film işlemesi genellikle şu sırayı izler: Negatif açındırmaçla ilk açındırma; ağartma (ilk açındırmada oluşan negatif görüntünün ortadan kaldırılması); ışıklama (geri kalan gümüş tuzları etkileme); pozitif görüntüyü oluşturan ikinci açındırma. Bundan dolayı evrilir film işlemesi, negatif ve pozitifin ayrı ayrı fakat bir kez açındırılmasına dayanan negatif-pozitif işlemeden ayrılır ☐ *açındırma, açındırmaç, ağartma, evrilir duyarkat, gizli görüntü, gümüş bromür, ışıklama, işleme, negatif görüntü, negatif-pozitif işleme, pozitif görüntü,*

ev videosu [İng. *home video (deck, recorder)*] *V.* Büyük televizyon kuruluşlarının kullandığı çapraşık yapılı, ağır, hantal video aygıtlarına karşılık hafif, taşınabilir, makara yerine kutucukla çalışan kullanışlı video aygıtı ve buna uygun öbür bileşenleri anlatır terim. 1972'de Hollanda'daki Philips Ortaklığının, daha önce geliştirdiği kutucuklu ses aygıtı temeline dayanarak, kutucuk içinde yer alan video kuşağına dayanan

Philips kutucuklu video aygıtıyla başlayan ev videosu, U-Matic, Betamax, V-HS, Video 2000, Hi-8 video aygıtlarıyla yaygınlaştı = *Betamax, Hi-8, kutucuk, kutucuklu ses aygıtı, kutucuklu video, U-Matic, VHS, video aygıtı, Video-2000*

F

f ⇨ **f sayısı**

F ⇨ **farad**

Fantasound [*Fr. Fantasound* || İng. *Fantasound* || Al. *Fantasound* || İta. *Fantasound*] *S.* Walt Disney'nin, *Fantasia* adlı filminde seslendirme ve bu sesin çalınmasında kullandığı bir üçboyutlu ses işlemi. Salonun çeşitli yerlerine yerleştirilmiş çok sayıdaki sesyayar ile görüntü kuşağından ayrı olarak üzerinde dört ses yolu bulunan bir ses kuşağı temeline dayanır ⇨ *görüntü kuşağı, ses kuşağı, seslendirme, sesyayar, ses yolu, üçboyutlu ses*

farad, F [Fr. *farad, F* || *İng. farad, F* || Al. *Farad, F* || İta. *farad S/TV/V.* Elektrik sığası birimi. 1 kulonluk elektrik yükü verildiğinde yüzeyleri arasında 1 voltluk gerilim[2] farkı oluşan bir yoğunlacın sığasına denir: Farad = kulon (tutulan elektrik niceliği) : yüzeyler arasındaki gerilim[2]. Ancak bu birim çok büyük olduğundan mikrofarad (10^{-6} F) askatı kullanılır ⇨ *elektrik yükü, kulon, sığa, volt, yoğunlaç*

FCC ölçünleri [Fr. *standards FCC* || İng. *FCC standards* || Al. *FCC-Normen* || İta. *misure FCC*] *TV.* ABD'deki Federal İletişim Kurulu'nun televizyon alanında koyduğu ölçünler ⇨ *Federal İletişim Kurulu*

Federal İletişim Kurulu [*Fr. Federal Communications Commission, FCC* || İng. *Federal Communications Commission, FCC* || Al. *Federal Communications Commission, FCC* || İta. *Federal Communications Commission, FCC*] *TV.* ABD'de iletişim alanındaki çalışmaları düzenleyen kurul. Hükümete bağlı ancak bağımsız bir kuruluş olarak çalışan bu kurul, 1927'de kurulan Federal Radyo Kurulu'nun yerini almak üzere 1934'te oluşturuldu. Kurulu oluşturan yedi üye Senatonun onayıyla cumhurbaşkanınca atanır. Üyelerin görev süresi yedi yıldır ve Senatoya karşı sorumludurlar. Başlangıçta yalnız radyo alanını düzenleyen bu kurul, günümüzde radyo, televizyon, kablolu televizyon, telefon ve telsiz alanını da düzenlemektedir. Bu arada ABD'deki televizyon yayın ölçünlerini saptama; kuşak[1] ve yinelenim özgüleme; radyo ya da televizyon kuruluşu için izin verme; yayınların yasalara uygunluğunu denetlemek üzere yayınları izleme; hava ve deniz trafiğindeki ivedi durumlar için yardım sağlama gibi görevler de bu kurulun yetki alanındadır ⇨ *FCC ölçünleri, kablolu televizyon, kuşak[1], televizyon, yayın ölçünleri, yinelenim*

Felix Ödülü [Fr. *prix Felix* || İng. *Felix Award*] *S.* Her yıl Avrupa Film Akademisi'nce verilen sinema ödülü. Amerikan Oscar Ödülü'ne eşdeğer sayılan bu ödül, Prof. Markuz Lupertz'in yarım metre boyundaki yontucuğuyla simgelenmektedir. Ödülün kaynağı kamu fonlarıdır ⇨ *Oscar*

feminist film [Fr. *film féministe* || İng. *feminist film* || İta. *film femminista*] *S.* Tarih boyunca çeşitli toplumlarda, kadınlara karşı cinsel başkalıklardan kaynaklanan eşitsizlik ve haksızlıkları kadınların görüş açısından ele alıp irdeleyen; erkek egemenliği ve sömürüsüne

karşı kadınlar için her alanda eşit haklar, cinsel özgürlük, kendi bedenine sahip çıkma gibi temel görüşleri savunan film □ *kadın filmi*

fener (a.) (Türkiye'de) *S.* Sinemaların önyüzlerinin büyük bölümünü kapsayacak boyda renkli ası (Sözcüğün bu anlamı, elektriğin yaygınlaşmadığı dönemde, geceleyin asının görülebilmesi için bunların yanlarına asılan fenerlerden kaynaklanmıştır) □ *ası*

Ferraniacolor [Fr. *Ferraniacolor* || İng. *Ferraniacolor* || Al. *Ferraniacolor* || İta. *Ferraniacolor*] *S.* İtalya'da Ferrania ortaklığınca 1953'te piyasaya sürülen negatif-pozitif tek kuşak[1], renkli film işlemi. Agfacolor'dan geliştirilmiştir. Daha sonra evrilir çeşidi de yapılmıştır □ *Agfacolor, evrilir film, negatif-pozitif, renkli film, tek kuşak[1]*

fıçı sapması [E.t. *fıçı bükülmesi* || Fr. *distorsion en barillet* || İng. *barrel distortion* || Al. *tonnenformige Verzeichnung* || İta. *distorsione a bariletto*] *S/TV/V.* Bir mercekte ya da eksiuç ışıtacının saptırma dizgesinde, bir dördülün görüntüsünün köşelere doğru büzülerek fıçı biçimini alması sonucunu doğuran kusur □ *eksiuç ışıtacı, mercek, sapınç, saptırma*

figüran [Fr. *figurant, extra, acteur de complement* || İng. *extra, crowd (artist), dress extra, crowd person, atmosphere person, background player, silent bit, walk-on* || Al. *Komparse(en), Filmkomparse(n), Statist, Filmstatist "Extra"* || İta. *figurante, comparsa*] *S.* Bir filmin kalabalık görünçlüklerini doldurmakta kullanılan, söyleşmeye katılmayan, tanıtma yazılarında adı geçmeyen oyuncu □ *tanıtma yazısı*

figüran topluluğu [E.t. *figürasyon* || İng. *crowd of extra, extras* || Al. *Komparserie, Statisten, Statisterie* || İta. *figuranti massa*] *S.* Bir filmdeki bütün figüranlar; bu figüranların çoğunun ya da hepsinin bir arada bulunması durumu □ *figüran*

film, sinema filmi [Fr. *film (cinématographique), film-cinéma* || İng. *film, picture, motion picture, moving picture, motion piture film, movie, cinematogaph film, cine-film, pic* (a.), *pix* (a.), *spaghetti* (a.), *macaroni* (a.), *flick* (a.), *flicker(s)* (a.) || Al. *Film, Kinefilm, Kinofilm, Filmband, Filmstreifen, Streifen* || İta. *film (cinematografico)*] *S.* **1.** Sinema filmini gerçekleştirmekte kullanılan, selüloitten, saydam, esnek, bükülebilir, bir yüzü ışığaduyar katla sıvalı, bir ya da iki yanında delikler yer alan, eni ve biçimi çeşitli ölçünlere göre belirlenmiş kuşak[1]; sinemanın işlenmemiş özdeği (ham maddesi). **2.** Bunun henüz alıcıda kullanılmamış, duyarkatı etkilenmemiş olanı, boş film. **3.** Aynı kuşağın alıcıda kullanılmış, üzerinde gizli görüntü oluşmuş olanı, dolu film. **3.** (Genel anlamda) Göstericide kullanılmak üzere her şeyi hazır, tamamlanmış sinema yapıtı. (Filmin siyah-beyaz, renkli, dar, geniş, sesli, sessiz, negatif, pozitif... gibi birçok çeşidi vardır. Bunlar kendi maddelerinde ayrı ayrı gösterilmiştir) □ *alıcı[1], boş film, boy, dolu film, duyarkat, gizli görüntü, gösterici, ışığaduyar, kuşak[1], selüloit, sinema, sinema yapıtı*

"film!" [Fr. *top téléciné!* || İng. *run telecine!, roll telecine!, roll film!, run TK!, roll TK!* || Al. *abfahren!, Film ab!* || İta. *ferma il telecine!*] *TV.* Yönetmenin film yayıncısına filmi yayına sokması için verdiği komut □ *film yayıncısı, yönetmen*

film adı ⊐ **ad**

film askısı ⊐ **askı**

film belgeliği ⊐ belgelik

filmbilim [E.t. *filmoloji* || Fr. *filmologie* || İng. *filmology* || Al. *Filmologie, Filmkunde* || İta. *filmologia*] *S.* Filmi bir anlatım aracı olarak bütün yönleriyle inceleme konusu yapan bilim dalı ⊐ *sinemabilim*

film birikimliği ⊐ **birikimlik**

film boyu ⊐ **boy**

film bozulması, bozulma [Fr. *détérioration (de la pellicule, du film), déformation (du film, de la pellicule)* || İng. *film deterioration (degradation)* || Al. *Schrumpfung (des Filmmaterials)* || İta. *difetto di pellicola, terazione della pellicola*] *S.* Boş ya da dolu filmde çeşitli nedenlerden ileri gelen ve filmin gerekli sonucu vermesini engelleyen değişiklikler. Bozulma, genellikle, çok iyi bir koruma gerektiren filme, bunun için elverişli koşulların sağlanmamasından doğar. Ancak, boş filmin alıcıya takılmasından, işlemelikte açındırılmasına, kurguya, eşlem çıkarılmasına, göstericilerde kullanılmasına dek her aşamada da en iyi koşullarda bile film kendiliğinden aşınır, yıpranır. Bütün bunlar filmin bozulmasına yol açar ⊐ *açındırma, alıcı[1], boş film, dolu film, eşlem, film, görüntü bozulması, gösterici, işlemelik, koruma, yıpranma*

film bölümü [İng. *film chain (island), island*] *S/TV/V.* Bir televizyon kuruluşunda film yayınıyla ilgili araç ve gereçlerin toplandığı, film yayın çalışmalarının yapıldığı bölüm. Burada filmleri hemen yayına sokabilecek film yayın aygıtı, göstericiler, saydam resim göstericisi, çok imli aygıt, video alıcısı vb donanım bulunur. Bugün eskimiş olan bu uygulamanın yerini elektronik bir dizgede birbirine bağlı aygıtlar almıştır ⊐ *film, film yayın aygıtı, çok imli (aygıt), film yayını, saydam resim göstericisi, televizyon, video alıcısı*

filmci ⊐ **sinemacı**

filmcilik ⊐ **sinemacılık**

film çıkrığı [Fr. *pied support (de rouleau)* || İng. *horse, film horse*] *S.* Kurguda kullanılan yardımcı araç: Bir taban üzerine dikilmiş koşut iki koldan oluşur. Kullanılan filmin eninden biraz daha aralıklı olan bu iki kolun ortasında bir çubuk bulunur. Film kangalı bu çubuğa geçirilerek çeşitli kurgu işlemleri yapılır ⊐ *kangal, kurgu*

film çözümlemesi [Fr. *analyse de film, analyse filmographique* || İng. *film analysis* || Al. *Filmanalyse* || İta. *analisi di film*] *S.* Filmi değerlendirmeye, film üzerinde yargıya varmaya hazırlık olarak, ele alınan filmin, öğelerine ayrılması, her öğenin ayrı ayrı incelenmesi işi ⊐ *değerlendirme, görüntü öğeleri sinemalık çözümleme*

film değerlendirmesi ⊐ **değerlendirme**

filmden kuşağa aktarma [İng. *film-to-tape transfer*] *S/TV/V.* Bir filmdeki görüntü ve sesin bir video kuşağına aktarılması; filmin video kuşağına çıkarılan eşlemi ⊐ *eşlem, film, film oluğu, film yayın aygıtı, görüntü, ses, video kuşağı*

film dışalımcısı [E.t. *film ithalatçısı* || Fr. *importateur de film* || İng. *film importer* || Al. *Filmimporteur* || İta. *importatore di film*] *S.* Başka ülkelerde çevrilmiş filmlerin belli bir ülkeye getirilip işletilmesi işiyle uğraşan kimse ⊐ *film dışalımı, film dışsatımı, film dışsatımcısı*

film dışalımı [E.t. *film ithalatı* || Fr.

importation de film || *İng. film importation* || Al. *Filmeinfuhr* || İta. *importazione di film*] *S.* Bir ülkeye, yabancı ülkede çevrilmiş bir filmin getirilmesi ⌐ *film dışsatımcısı, film dışsatımı, film dışalımcısı*

film dışsatımcısı [E.t. *film ihracatçısı* || Fr. *exportateur de film* || İng. *film exporter* || Al. *Filmexporteur* || İta. *esportatore de film*] *S.* Bir ülkede çevrilen filmin başka ülkelere satılması işiyle uğraşan kimse ⌐ *film dışsatımı, film dışalımı, film dışalımcısı*

film dışsatımı [E.t. *film ihracatı* || Fr. *exportation de film* || İng. *film exportation* || Al. *Filmausfuhr* || İta. *esportazione di film*] *S.* Bir filmin çevrildiği ülkeden başka bir ülkeye satılarak gönderilmesi *film dışsatımcısı, film dışalımcısı, film dışalımı*

film dizelgesi [E.t. *filmografi, film dizini* || Fr. *filmographie, liste de films, index de films* || İng. *credit sheet, bio sheet, filmography, film list, list of films, index of films* || Al. *Filmverzeichnis, Filmographie* || İta. *elenco di film*] *S.* **1.** Bir sinemacının (yönetmen, yapımcı, oyuncu, yazar, uygulaman...) sinema alanındaki çalışmalarını, hangi filmlerde hangi nitelikle çalıştığını açıklayan, bu filmlerin dizelgesini içeren bilgi notu. **2.** Belli bir ülkenin, belli bir sinema türünün... ortaya koyduğu filmleri sıralamak üzere, dar ya da geniş tutulmuş film kimliklerinden oluşan dizin. **3.** Film kimliklerinin açıklamalar, değerlendirmeler, yardımcı bilgilerle desteklenmiş çeşidi *film, oyuncu, sinemacı, tür, uygulaman, yapımcı, yazar, yönetmen*

film dizisi ⌐ **dizi**

film dolabı ⌐ **dolap**

film duyarlığı ⌐ **duyarlık**

film düzlemi [İng. *film plane*] *S/TV/V.* Alıcıda merceğin ardında boş filmin ışıklama boyunca devinimsiz durduğu yer. En iyi sonuç, film düzleminin odaklama düzlemiyle bire bir çakıştığı zaman alınır. Televizyon ve video alıcılarındaysa film düzleminin yerini erek yüzeyi alır ⌐ *alıcı[1], boş film, erek, film, ışıklama, mercek, odaklama, odaklama düzlemi, televizyon, video*

filmegider [E.t. *sinejenik, filmojenik* || Fr. *filmogénique* || İng. *filmogenic* || Al. *filmogen* || İta. *filmogenico*] *S.* Bir kimsenin, bir nesnenin ya da bir konunun görünüş ya da işleniş yönünden Filme yatkın olması, filmde iyi sonuç vermesi niteliği ⌐ *resmegider*

filmegiderlik [E.t. *filmojeni, sinejeni* || Fr. *filmogénie, cinégénie* || İng. *filmogeny, filmogenie* || Al. *"Filmogénie"* || İta. *filmogenia*] *S.* Filmegider olma durumu ⌐ *filmegider, resmegider*

filme saptama [E.t. *kinescope* || Fr. *kinescope, enregistrement de télé* || İng. *telerecording, TR, television recording, television telerecording, film telerecording, television film recording, film transfer,* (ABD) *kinescope (recording), kine, kines* || Al. *Kinescope, Filmautzeichnung (vom Bildschirm), FAZ, Fernsehautzeichnung, Fernseheutnahme, photographische Bildautzeichnung* || İta. *kinescope, registrazione televisiva (di un filmato), teleregistrazione (di film)*] *S/TV.* Bir televizyon izlencesinin alıcı ışıtacındaki görüntülerini, filme saptayıcı yardımıyla, sinema filmi üzerine aktarma. Bu işlem, izlencenin yayını sırasında yayınla birlikte gerçekleştirilip, elde edilen filmin gösterimiyle izlencenin istenildiğinde yinelenebile-

ceği gibi, yayın yapılmaksızın yalnız film üzerine aktarmakla da yapılabilir. Bu ikinci durumda, elde edilen filmin seçme, ayıklama, kurgu işlemlerinden geçtikten sonra ortaya çıkan evirimi, bu televizyon izlencesinin film yardımıyla ilk kez yayımlanmasında kullanılır. Filme saptama işlemi, videoya saptama işleminin gelişmesinden önce kullanılan bir uygulayımdı ☐ *alıcı*[1], *alıcı ışıtacı, ayıklama, evirim, filme saptayıcı, izlence, kurgu, seçme, videoya saptama, yayın*

filme saptanmış [Fr. *programme enregistré sur kinescope* ‖ İng. *filmed production, filmed programme* (ABD: *program)* ‖ Al. *Filmaufnahme des Fernsehsendung* ‖ İta. *programma registrato su kinescope*] *S/TV.* Filme saptama işine konu olmuş (izlence) ☐ *filme saptama, izlence*

filme saptayıcı [E.t. *kineskop* ‖ Fr. *kinescope, vidigraphe, vidéo enregistreur sur film* ‖ İng. *telerecorder, television recorder, television recording equipment, film telerecorder,* (ABD) *kinescope (camera), kine* ‖ Al. *Kinescope, Filmaufzeichnungsgerät, FAZ-Anlage, Bildautzeichnungsgerät* ‖ İta. *kinescope, trascrittore, vidigrafo*] *S/TV.* Filme saptamayı gerçekleştiren aygıt. Bu aygıtın temel öğeleri, görüntülüğünde televizyon görüntüsü oluşan bir almaç ile bunun karşısında yer alan bir sinema alıcısıdır. Ancak bunların bütünleyicisi olan öğelerle birlikte bir filme saptayıcı başlıca şu bölümlerden oluşur: Görünçlüğü video imine çeviren televizyon alıcısı; bu alıcının verdiği imleri güçlendiren bir yükselteç; yükselteçten gelen güçlendirilmiş televizyon imlerini görüntüye çeviren bir eksiuç ışıtacı (almaç ya da bu işlemde kullanılan özel adıyla kineskop); bu eksiuç ışıtacının görüntülüğünde oluşan görüntüyü film üzerine saptayan bir sinema alıcısı ☐ *alıcı*[1], *almaç, eksiuç ışıtacı, filme saptama, görüntü, kineskop, video imi, yükselteç*

film fişi [Fr. *fiche de référence* ‖ İng. *dope sheet* ‖ Al. *Aufnahmebericht, "Dopesheet"* ‖ İta. *scheda di riferimento*] *S.* Bir filmin içindeki çekimlerin, film sıralağına temel olmak üzere, ayrıntılarını gösteren fiş ☐ *çekim, film, film sıralağı*

film fotoğrafı [Fr. *photo extraite du film, photo de scène, "action still"* ‖ İng. *action still* ‖ Al. *Einzelbildvergrösserung, "Action Still* ‖ İta. *fotoğrafia estratta dal film, "action still"*] *S.* Bir filmden çıkarılan fotoğraf; filmin üzerindeki resimlerden elde edilen fotoğraf ☐ *fotoğraf, resim*

film geçmek ☐ **göstermek**

film göstermek ☐ **göstermek**

film hilesi ☐ **hile**

film içinde film [İng. *movie-within-the-movie*] *S.* Bir filmin içinde yer alan başka bir filmden görüntülerin durumu. Bunun olağan çeşidi, film içinde yer alan filmi izleyicinin hemen ayırt edebilmesidir. Örneğin filmde bir sinema salonunu ya da gösterim odacığını gösteren görünçlükte görüntülükte yer alan gösterim gibi. Asıl filmde gösterilen eski bir haber filmi de görüntülerinin "eskiliği"nden dolayı hemen anlaşılabilir; zaten çoğunlukla bunların film içinde film oldukları da ayrıca belirtilmiş olabilir. Bir de izleyicinin ilk ağızda bunu ayrımsamamasına özen gösterilen durumlar vardır. Örneğin sanki filmin bir bölümü olarak başlayıp süren ama sonunda bunun film içinde bir sinema çalışmasından görüntüler olduğu anlaşılan

bölüm gibi. Kimi filmler de bunun gibi baştan sona birbirine geçmiş asıl film ve asıl filmin içindeki başka bir film çalışmasıyla sürüp gidebilir ⊐ *film, görünçlük, görüntü, görüntülük, gösterim, gösterim odacığı, haber filmi, izleyici*

filmin yapısı ⊐ **yapı**

film izleme ⊐ **izleme**

film koruması ⊐ **koruma**

film kutucuğu ⊐ **kutucuk**

filmlik [E.t. *sinematek, sinemaevi, film arşivi, filmarşiv, film kütüphanesi, film kitaplığı* || Fr. *cinémathèque, filmothèque* || İng. *film library (archive)* || Al. *Filmothek, Filmarchiv, Kinematek* || İta. *filmoteca, cineteca, cinemateca*] *S.* **1.** Sinemacılar, araştırıcılar, izleyiciler için önem taşıyan filmleri toplayan, sıralayan, sıralaklayan, koruyan; sinemayla ilgili oyunluk, ası, yayın, anılar vb çeşitli belgeleri saklayan; istenildiğinde bunları yararlanmaya sunan kurum. *TV.* **2.** Televizyon yapım ya da yayın merkezlerinde bulunan buna benzer kurum. Ancak, gereç, korunaklama, sıralaklama yönünden kimi başkalıklar vardır. Genellikle televizyon için düzenlenen filmliklerde film üzerine saptanmış çeşitli izlencelerin yanı sıra video kuşakları da bulunur. Ayrıca, televizyonun yayın özellikleri yönünden görüntü ve ses kuşakları çok kez ayrı ayrıdır. Gereç değişik olduğundan bunların depolanması, koruma yöntemleri de değişiktir. Buradaki gereç sürekli olarak ve ivedilikle kullanıldığından kataloglama çok yönlü ve ayrıntılıdır ⊐ *belgelik, görüntü kuşağı, video kuşağı, ses kuşağı, sıralaklama, sinema müzesi*

filmlik görevlisi [Fr. *cinémathécaire, filmathécaire* || İng. *film librarian* || Al. *Filmothekar, Kinemathekar, Filmarchivar* || İta. *cinetecario, filmotecario, cinematecario*] *S/TV.* Filmlik yönetiminde görev alan, filmlikte çalışan kimse ⊐ *filmlik*

film makarası ⊐ **makara**

film müziği [Fr. *musique de film* || İng. *film music, movie music, film score, score, incidental music* || Al. *Filmmusik, Tonfilmmusik* || İta. *musica per film, musica del film*] *S.* Herhangi bir film için, sinemanın özelliklerine uygun biçimde hazırlanmış müzik. Film müziği, filmin ya da televizyon izlencesinin tanıtma yazısındaki görüntülere eşlik etmek üzere hazırlanan destekleyici müzikten ayrı olarak, konunun işlendiği görüntülere eşlik etmek üzere, bunlarla örgensel bir bağ kuracak yolda hazırlanmış müziktir. Bu görüntüleri destekler, güçlendirir, anlamlandırır. Bundan dolayı film müziği genellikle filmin son kurgusu tamamlandıktan sonra hazırlanır. Böylelikle görüntüler ile müzik arasındaki uyum sağlanmaya çalışılır. Günümüzde bestecilerin çoğu bu iş için bilgisayardan yararlanmaktadır. Sessiz sinema döneminde filmin görüntülerine dışarıdan çalgılarla eşlik etmek üzere kullanılan müzik, sesli sinemanın gelişmesiyle film üzerindeki sesyolunda yer almıştır. ⊐ *çalgısız müzik, destekleyici müzik, elektronik müzik, somut müzik*

film oynatmak ⊐ **göstermek**

film öyküsü ⊐ **öykü**

film parçası ⊐ **parça**

Film Plus [Fr. *Film Plus* || İng. *Film Plus* || Al. *Film Plus* || İta. *Film Plus*] *S/TV/V.* Filmleri açıklayıcı, yorumlayıcı, yararlı ek bilgilerle sunan TT-SOB ya da

laserli video teker çeşidi. Bu çeşit yığınsal iletişim aracında filmin bütününün yanı sıra bu filmi daha iyi anlamaya, değerlendirmeye yardımcı olacak eleştiriler, çözümlemeler, yorumlar; yapımla ilgili bilgiler; filmde çalışanlarla ilgili bilgiler; kimileyin filmin oyunluğu yer alır. Bütün bunlar, kullanıcının çabucak, kolayca erişebileceği biçimde düzenlenmiştir ⌶ *eleştiri, film, film çözümlemesi, kullanıcı, laserli video teker, tıkız teker-yalnız okunabilir bellek, oyunluk, yapım, yığınsal iletişim aracı*

film sarıcı ⌶ **sarıcı**

filmsel [Fr. *filmique* ‖ İng. *filmic* ‖ Al. *filmisch* ‖ İta. *filmico*] *S.* Filme özgü, film özellikleri taşıyan ⌶ *film, sinemalık*

filmsel evren [Fr. *univers filmique* ‖ İng. *filmic universe* ‖ Al. *filmische Universum* ‖ İta. *universo filmico*] *S.* Dışımızdaki dünyanın film görüntülerinde aldığı biçimin tümü. Film görüntüleriyle yaratılan, film özellikleri taşıyan, yalnız bu görüntülerde var olabilen evren ⌶ *filmsel*

filmsel gerçek [Fr. *realité filmique* ‖ İta. *filmic reality* ‖ Al. *filmische Realität* ‖ İta. *realità filmica*] *S.* **1.** Doğadan derlenen gereç yardımıyla, sinemanın olanaklarından yararlanarak yeniden yaratılan, kurulan gerçek. **2.** Kullanılan gereçler ve başvurulan yöntemler, doğadaki gerçeğe uymasa bile, sonuç yönünden izleyicide gerçek duygusu uyandıran, dolayısıyla yalnız görüntüler yardımıyla görüntülükte yaratılan gerçek.

filmsel uzam [Fr. *espace filmique* ‖ İng. *filmic space, cinematic space* ‖ Al. *filmische Raum* ‖ İta. *spazio cinematografico*] *S.* Bir filmde kurgu yoluyla yaratılan, çekimler arasındaki ilişkiden doğan, yalnız görüntülerde gerçeklik kazanan, doğada ancak kimi öğeleri yer alan, filme özgü uzam. Örnek: Bir kimseyi bir yere bakarken gösteren çekimin ardından bir evi gösteren çekim, ev ile o kimse arasında yakınlık ve ilişki olduğunu gösterir, ama gerçekte bu iki görüntü birbirinden yüzlerce kilometre uzakta alınmış olabilir. Filmsel uzam, birbirini izleyen çekimlerdeki ayrı ayrı uzamların tek bir bütün oluşturmasıyla ortaya çıkar ⌶ *çekim, görüntü, kurgu, yaratıcı coğrafya*

filmsel zaman [E.t. *sinematografik zaman* ‖ Fr. *temps filmique, temps cinématographique* ‖ İng. *filmic time, film time, cinematic time* ‖ Al. *filmische Zeit* ‖ İta. *tempo cinematografico*] *S.* Bir filmde kurgu yoluyla yaratılan, çekimler arasındaki ilişkiden doğan, yalnız görüntülerde var olan, filme özgü zaman. Sinemacı, zamanı doğal akışıyla yansıtabileceği gibi, bu akışı hızlandırabilir, yavaşlatabilir, altüst edebilir, tersine döndürebilir, zaman içinde atlamalar yapabilir, gerçek yaşamda bir araya gelmesi olanaksız zaman bölümlerini (geçmiş zaman, gelecek zaman, şimdiki zaman) yan yana getirebilir ⌶ *çekim, derişik zaman, görüntü, kurgu*

film oyunluğu ⌶ **oyunluk**

film kabı ⌶ **kap**

film sığası [E.t. *film kapasitesi* ‖ İng. *film capacity*] *S.* Alıcı[1], gösterici ya da öbür sinema aygıtlarının bir kezde alabileceği en çok film uzunluğu ⌶ *alıcı[1], film, gösterici*

film sıralağı [E.t. *film sıralağı* ‖ Fr. *catalogue de films* ‖ İng. *film catalogue* ‖ Al. *Filmkatalog* ‖ *İta. catalogo dei film*] *S/TV.* Filmleri öbür filmler arasın-

da ya da bir filmdeki çekimleri öbür çekimler arasında kolayca bulabilmek ereğiyle yönetmen, yapımcı, yapımevi, uygulamanlar, oyuncular, konu, içerik... gibi çeşitli yönlerden sıralamalar yapılarak gerçekleştirilen dizelge. Belgesel filmlerde ayrıca görüntülerde yer alan olgunun, olayın, kişilerin, yerin ve tarihin belirlenip sıralakta belirtilmesi büyük önem taşır ☐ *çekim, film, film fişi*

film şarkısı [Fr. *chanson de film* || İng. *hit song, hit tune* || Al. *Filmschlager (melodie), Schlager* || İta. *canzone di film*] *S.* **1.** Bir film için özel olarak hazırlanmış şarkı. **2.** Filmin konusu içinde yeri olan ya da salt filmi süslemek için kullanılan şarkı. **3.** Bir filmde yer alan ve film piyasaya sürüldükten sonra izleyicilerce çok tutularak ün kazanan şarkı.

film tanıtısı ☐ **tanıtı**

film tarama [Fr. *balayage de film* || İng. *film scanning* || Al. *Filmabtasten* || İta. *traccia di film*] *S/TV.* Film üzerindeki optik görüntüleri televizyon imlerine çevirmek için film yayın aygıtında gerçekleştirilen tarama ☐ *film yayın aygıtı, görüntü, optik görüntü, tarama, video imi*

film üzerine film [İng. *movie-about-a-movie*] *S.* Önemli bir filmin çevrilişi konusunda hazırlanmış, genellikle belgesel nitelikte film ☐ *sinema üzerine film*

film yanması ☐ **yanma**

film yaratıcısı ☐ **yaratıcı**

film yayın aygıtı, FYA [E.t. *telesine(ma), film verici, film gösterme makinesi, film okuyucu* || Fr. *téleciné(ma), lecteur de télécinéma* || İng. *telecine, TK, TC, telecine machine, film pick-up, film scanner* || Al. *Filmabtaster, Filmgeber, Filmabtastgerät, Filmübertragungsanlage* || İta. *telecine(ma)*] *S/TV/V/BS.* Sinema filmi üzerindeki optik görüntüleri elektriksel video imlerine çevirerek yayına veren aygıt. Sinema filmleri televizyonda ancak bu aygıt yardımıyla yayımlanabilir. Bu video imleri doğrudan doğruya yayına verilebileceği gibi, görüntüler ve sesler filmden video kuşağına aktarılarak istenildiğinde de kullanılabilir. Nitekim günümüzde sinema filmlerinin video kuşaklarına aktarılmasında bu aygıtlardan yararlanılmaktadır. En yalınç film yayın aygıtı, olağan bir film göstericisinin merceği karşısında yer alan bir televizyon alıcısından oluşur. Bu işe en yatkın alıcı[1], vidikon çeşidi olduğu için buna vidikon film aygıtı denir. Film yayınında kullanılan bir başka yalınç yol, sinema görüntülüğünde izlenen filmin bir video alıcısıyla saptanmasıdır. Ancak bu iki yöntemden de iyi bir sonuç alınamaz. Günümüzde bu iş için çok gelişmiş film yayın aygıtları vardır. Bunlar doğrudan doğruya film üzerindeki görüntüyü tarayan özel yapıda aygıtlardır. Bu aygıtlarda bir eksiuç ışıtacından çıkan ışıklı benek, filmin görüntüsü üzerine düşerek resmi tarar; bundan dolayı bu çeşit film yayın aygıtına tarayıcı film aygıtı denir. Bu tarama bu işte çok iyi yetişmiş, deneyimli film yayıncıları eliyle gerçekleştirilir; çünkü renk düzeltmeleri, yoğunluk ayarı gibi filmin yayında görüneceği son biçimini belirleyen işlemler bu sırada sağlanır. Film yayıncısı en iyi sonuca ulaştığına karar verdiği anda filmin görüntülerini video kuşağına aktarır. Günümüzde en gelişmiş yayın aygıtları, renk düzeltmelerini ve çeşitli film boylarını aktarmayı sağlayabilir. Kimi film yayın aygıtları çeşitli etkileri de ger-

çekleştirebilir. Örneğin filmin görüntüleri büyültülebilir; kendi ekseni çevresinde döndürülebilir; aygıtın eksi ve artı uçları değiştirilerek negatif ya da pozitif görüntü elde edilebilir (bu özellik kullanılarak, negatif filmler, herhangi bir pozitif eşlem çıkarılmaksızın televizyonda pozitif görüntü olarak izlenebilir). Filmlerin bu aygıtlar yardımıyla video kuşağına alınması filmin görüntüleri üzerinde çeşitli değişikliklerin, özel etkilerin gerçekleştirilmesini sağlar; çünkü video görüntüleri bilgisayar yardımıyla bunların yapılmasına elverişlidir. Film üzerinde bu çeşit işlemler gerektiğinde film önce film yayın aygıtıyla video kuşağına aktarılır; bilgisayardaki, STE aygıtıyla işlenmesi bittikten sonra yine film yayın aygıtlarına benzer aygıtlarla bu kez video kuşağından filme çevrilir. Bu çeşit aygıtlarda özellikle laserden yararlanılır ☐ *alıcı', boy, büyültme, eksiuç ışıtacı, eşlem, etkiler, film aygıtı, film yayıncısı, film yayını, görüntü, görüntülük, gösterici, ışıklı benek, laser, mercek, negatif, negatif görüntü, optik görüntü, pozitif, pozitif görüntü, renk düzeltme, resim, sayısal televizyon etkileri aygıtı, tarama, tarayıcılı film yayın aygıtı, video imi, video kuşağı, vidikon, vidikon film aygıtı, yayın, yoğunluk*

film yayıncısı [*Fr. opérateur du téléciné* ‖ *İng. telecine operateur* ‖ Al. *Filmabtasteroperateur* ‖ İta. *operatore di telecinema*] *S/TV.* Film yayın aygıtını çalıştıran, film yayınını gerçekleştiren kimse ☐ *film yayın aygıtı, film yayını*

film yayın eşlemi ☐ **yayın eşlemi**

film yayını [E.t. *telesine(ma)*‖ Fr. *téléciné(ma), retransmission d'un film par la television* ‖ İng. *telecine(ma), telekinema, film televising, transmission of a film* ‖ Al. *Filmübertragung, Filmsendung, Fernsehübertragung eines Films* ‖ İta. *telecine(ma)*] *S/TV.* Sinema filmlerinin televizyonda yayımlanması işi. Sinema filmleri televizyon izlencelerinde sık sık yer alır. Öte yandan televizyon için özel olarak hazırlanmış televizyon filmleri vardır. Kimi televizyon izlencelerinde kimi bölümlerin sinema alıcısıyla saptanması, dolayısıyla bu bölümlerde film gösterilmesi daha kolay, daha tutumlu bir yoldur. Nihayet kimi televizyon izlenceleri de video kuşağı yerine filme saptayıcı yardımıyla film üzerine alınarak ileride kullanılmak üzere saklanır. Bütün bu durumlarda, televizyonda film yayını büyük bir önem kazanır. Bu yayın, film yayın aygıtı denilen özel bir aygıtla gerçekleştirilir. Genellikle film yayınında en çok kullanılan film boyları 35 mm ve 16 mm'dir. Kimileyin 8 mm'lik filmler de kullanılabilir ama bu pek iyi bir sonuç vermez. Buna karşılık büyük 8, film yayınında gittikçe yaygınlaşmaktadır. Film yayınında gerek siyah-beyaz gerek renkli film kullanılabilir. Geniş görüntülük işlemlerine göre çevrilmiş filmler, televizyonun değişmeyen 3:4 çerçeve oranında dolayı ancak yitime uğrayarak yayımlanabilir. Film yayınında ortaya çıkan en önemli sorun, yayın ölçünleri, daha doğrusu tarama ölçünü ile saniyede resim sayısıdır. Genellikle tarama ölçünü, film yayınında kolaylıkla çözülebilir. Avrupa televizyon yayınındaki saniyede 25 resim ölçünü, saniyede 24 resimlik hızla çevrilen filmlerin yayınında büyük güçlük çıkarmaz. Bu filmler saniyede 25 resim hızla yayımlanabilir. Yayındaki % 4'lük hızlanma gözle ayırt edilmez. Kaldı ki televizyon için hazırlanan filmler artık saniyede 25 resimlik hızla çevrilmektedir. Buna karşı-

lık ABD'deki saniyede 30 resimlik yayın ölçünü, sinema filmlerinin televizyonda yayını için değişik yöntemler gerektirir. Bu kurallara uyularak televizyonda her film yayımlanabilir, ancak yayın niteliği her zaman aynı düzeyde olmaz. Televizyonda film yayınında iyi bir sonuç alınabilmesi için, özel olarak film yayın eşlemi hazırlamak gerekir □ *alıcı', büyük 8, çerçeve oranı, film, filme saptayıcı, film yayın aygıtı, geniş görüntülük, video kuşağı, 16 mm'lik film, 35 mm'lik film, renkli film, saniyede resim sayısı, 8 mm'lik, siyah-beyaz film, tarama ölçünü, televizyon, televizyon filmi, televizyon izlencesi, yayın eşlemi, yayın ölçünleri*

film yıpranması □ **yıpranma**

FireWire [Fr. *FireWire* || İng. *FireWire* || Al. *FireWire* || İta. *FireWire* || "FireWire" İngilizce'de "Ateşleme Teli" anlamına gelir] *BS/V.* EEME'nin 1968'de ABD Silahlı Kuvvetleri için füzeleri ateşleyecek dizgeleri birbirine bağlamakta kullanılmak üzere geliştirdiği ölçün. IEEE-1553 sayısıyla belirlenen bu uygulayımbilimi daha sonra Apple Ortaklığı satın aldı, bilgisayarlar için geliştirdi ve günümüzde IEEE-1394 ölçünü ya da işleyimdeki adıyla FireWire olarak ortaya çıkardı. FireWire günümüzde bilgisayarların en gelişmiş kapısı, arabirimi sayılıyor. En yeni sayısal aygıtlar (bunların sayısı 63'e dek çıkıyor) bu yoldan bilgisayara bağlanıp saniyede 400 Megabitlik aktarım yapılabiliyor. Özellikle sayısal video alıcılarıyla saptanmış görüntülerin bilgisayarlarda kurgulanabilmesi, işlenebilmesi için bunlara aktarılmasında FireWire kullanılmaktadır □ *arabirim, bilgisayar, Elektrik ve Elektronik Mühendisleri Enstitüsü, sayısal video alıcısı*

fiyasko [İng. *bomb* (a.)] *S/TV.* Parasal başarı kazanamayan bir film ya da izleyici ölçümü yüksek olmayan bir televizyon izlencesi □ *film, izlence, izleyici*

fon [Fr. *phone* || *İng. phon* || Al. *Phon* || İta. *fon*] *S/TV.* Bir sesin fizyolojik gürlüğünü yani kulakta bıraktığı izlenimi ölçmeye yarayan birim. Herhangi bir sesin fon olarak gürlüğü, 1.000 Hz yinelenimdeki bir sesin desibel olarak gürlüğüne eşittir □ *gürlük, desibel, Hz*

fori (a.) (Türkiye'de) Genellikle çocuklardan, gençlerden, ayaktakımından oluşan izleyicilerin kavga, dövüş, kovalama görünçlüklerinde filmin kahramanlarına arka çıkmak için alkışlama, tepinme, ıslık çalma gibi gösterileri. Bunu yapanlara forici, bu çeşit gösterilerin sık sık yapıldığı sinemalara forili sinema denir. Daha önceki tuluat tiyatrosu ve kantocu gösterilerinden kalma bir terimdir.

formaldehit [Fr. *formaldéhyde* || İng. *formaldehyde* || Al. *Formaldehyd* || İta. *formaldeide*] *S.* Keskin kokulu, renksiz, suda çok kolay erir gaz (HCHO). Renkli film işleminde jelatini sertleştirmede kullanılır □ *jelatin, renkli film*

fosfor [Fr. *phosphore* || İng. *phosphor* || Al. *Phosphor* || İta. *fosforo*] *TV.* Belirli dalga uzunluğundaki ışık vurduğunda ışıldama özelliği taşıyan özdek. Fosfor, bu özelliğini, bu erkeyi biriktirmesine, sonra da yaymasına borçludur. Fosfor, eksiuç ışıtaçlarının iç çeperine sürülür, elektron demeti vurduğunda ışıtacın dış çeperinde buna uygun ışıldama oluşturur □ *dalga uzunluğu, eksiuç ışıtacı, elektron demeti, ışık, ışıldama, renkli nokta*

fosforlanma [E.t. *lemeanı fosfori, fosforesans, fosforışı* || Fr. *phosphorescence*

|| İng. *phosphorescence* || Al. *Phosphoreszenz* || İta. *fosforescenza*] *TV.* Işıldamanın bir biçimi: Daha kısa dalga uzunluğunda bir elektromıknatıs ışımayı soğurduktan sonra bunu daha uzun bir dalga uzunluğundaki bir ışık olarak yayma. Işınırlığın tersine, fosforlanma, ışıma kesildikten sonra da bir süre devam eder ⌶ *dalga uzunluğu, elektromıknatıs ışıma,ışıldama, ışınırlık, ışık, ışıma*

fosforlanmalı [E.t. *fosfori, fosforesan, fosforışıl* || Fr. *phosphorescent* || İng. *phosphorescent, phosphor* || Al. *selbstrahlend* || İta. *fosforescente*] *TV.* Fosforışı özelliği taşıyan (özdek) ⌶ *fosforlanma*

fosforlanmalı görüntülük [E.t. *fosforesan ekran* || Fr. *écran phosphorescent* || İng. *phosphor screen* || Al. *Leuchtschirm* || İta. *schermo fosforescente*] *TV.* Bir eksiuç ışıtacı ya da almaç ışıtacının, iç çeperi forsforlanmalı özdekle sıvalı düz bölümü. Bu görüntülük elektronlarla bombalanınca fosforlanmalı özdek ışık yayar ⌶ *almaç, almaç ışıtacı, elektron, eksiuç ışıtacı, fosforlanmalı*

fot [Fr. *phot* || İng. *phot* || Al. *Phot* || İta. *fot*] *S/TV.* CGS (santimetre, gram, saniye) dizgesinde aydınlanma birimi. Santimetrekarede 1 lümenlik aydınlanmaya eşittir (1 fot = 10.000 lüks) ⌶ *aydınlanma, lüks, lümen*

foto- [Fr. *photo-* || *İng. photo-* || Al. *foto-* İta. *foto-*] *S/TV.* Yunancadan alınma, "ışık" anlamına gelen ve birçok bileşik sözcük türeten önek

foto [Fr. *photo* || İng. *photo* || Al. *foto* || İta. *foto*] *S/TV.* "Fotoğraf" kısaltması. Tek başına ya da başka sözcüklerle bileşerek kullanılır ⌶ *fotoğraf*

foto bildirmeni [E.t. *foto muhabiri* || Fr. *photographe du journal télévisé, reporter photographe* || İng. *television photographer*] *TV.* Televizyondaki haber izlenceleri için gerekli fotoğrafları çeken fotoğrafçı ⌶ *fotoğrafçı*

fotoğraf [*Fr. photo(graphie)* || *İng. photo(graph), picture, still* || Al. *Foto(grafie), Lichtbild* || İta. *foto(grafia)*] *S/TV.* **1.** Fotoğraf aygıtıyla elde edilen resim. Bir film görünçlüğünün, bir film çalışmasının ya da bir oyuncunun fotoğraf aygıtıyla saptanmış resmi. **2.** Bir filmdeki resimlerden çıkarılan fotoğraf, film fotoğrafı. **3.** Görüntülükte devinimsiz bir görüntü sağlamak için kullanılan bir dizi özdeş resim. **4.** Fotoğraf sanatının ürünü ⌶ *çalışma fotoğrafı, film fotoğrafı, fotoğraf aygıtı, oyuncu fotoğrafı*

fotoğraf aygıtı [E.t. *fotoğraf makinesi* || Fr. *appareil photo(graphique), caméra* || İng. *camera, still camera* || Al. *Kamera, Fotokamera, Fotoapparat, fotografische Apparat* || İta. *macchina fotografica*] *S/TV.* Fotoğraf çekmekte kullanılan aygıt ⌶ *fotoğraf, sayısal fotoğraf aygıtı*

fotoğraf çekmek [Fr. *photographier* || İng. *photograph* || Al. *fotografieren, aufnehmen* || İta. *fotografare*] *S/TV.* Fotoğraf aygıtıyla fotoğraf elde etmek ⌶ *fotoğraf*

fotoğrafçı [Fr. *photographe (de plateau, de production)* || İng. *photographer, still photographer (man, cameraman)* || Al. *Fotograf, Standfotograf, Stillbildfotograf Lichtbildner* || *İta. fotografo*] *S/TV.* **1.** İşliklerde çalışma fotoğrafı, oyuncu fotoğrafı ya da film, televizyon izlencesinde kullanılacak fotoğrafları çekmekle görevli kimse. **2.** Fotoğraf sanatçısı ⌶ *fotoğraf*

fotoğrafçılık [Fr. *photographie* || İng. *photography* || Al. *Fotografie, Lichtbildaufnahme* || İta. *fotografia*] *S/TV.* Fotoğraf elde etmek için yapılan çalışmaların tümü; fotoğrafçının işi; fotoğraf sanatı ⊐ *fotoğraf, fotoğrafçı*

fotoroman [Fr. *romanphotos, photoroman, cinéroman* || İng. *comic book* || Al. *Fotoroman* || *İta. fotoroman, cineroman*] *S/TV.* Fotoğraflar ve bunlara eşlik eden kısa söyleşmeler, açıklamalarla gerçekleştirilen roman çeşidi. Fotoroman genellikle, dergi ve gazete sayfalarında gerçekleştirilmiş bir film öyküsü görünüşündedir. Zaten birçok fotoroman, film fotoğrafından oluşturulmuştur. Bununla birlikte özgün fotoromanlar da vardır. Ayrıca özgün fotoromanın sonradan filme alınması ya da bir filmin fotoromana kaynak olması gibi sıkı alışverişe çok rastlanır. Televizyondaki dizi filmler ya da televizyon oyunları için de aynı şey söylenebilir ⊐ *dizi film, film öyküsü, fotoğraf, televizyon oyunu*

Fox Grandeur [Fr. *Fox Grandeur* || İng. *Fox Grandeur* || Al. *Fox Grandeur* || İta. *Fox Grandeur*] *S.* Fox yapımevinin 1929'da piyasaya sürdüğü 70 mm'lik film ⊐ *70 mm'lik film*

Fox Movietone [Fr. *Fox Movietone* || İng. *Fox Movietone* || Al. *Fox Movietone* || İta. *Fox Movietone*] *S.* Sesli sinemada optik seslendirmede kullanılan ilk dizgelerden. Amerikan bulucusu Theodore W Case'in geliştirdiği değişir yoğunluklu işleme dayanan bu yöntem daha sonra Fox ortaklığınca, satın alınarak geliştirildi; 24 Şubat 1927'de bir basın toplantısında Fox Movietone adıyla tanıtıldı. Fox Movietone ilk ağızda sıcağı sıcağına saptanan günlük olayları yansıtan Fox Movitone News adlı haber filmleriyle işe başladı ⊐ *değişir yoğunluklu işlem, haber filmi, optik seslendirme, seslendirme, sesli sinema*

Franscope ⊐ **Cinepanoramic**

Fransız Ölçün Birliği [Fr. *Association Française de Normalisation, AFNOR* || İng. *Association Française de Normalisation, AFNOR* || Al. *Association Française de Normalisation, AFNOR* || İta. *"Association Française de Normalisation," AFNOR*] *S/TV.* Fransa'da ulusal ölçünleri, bu arada sinema ve televizyonla ilgili ölçünleri saptayan kurum ⊐ *AFNOR ölçünleri*

Fresnel ışıldak [E.t. *Fresnel projektörü, Fresnel-spot projektör* || Fr. *projecteur Fresnel* || İng. *Fresnel spot, Fresnel lens spot light* || Al. *Fresnel-Spot, Stufenlinsenscheinwerfer* || İta. *proiettore Fresnel*] *S/TV.* Önünde Fresnel merceği bulunduğundan ışık yeğinliği istenildiği gibi düzenlenebilen 150-5.000 W'lik ışıldak ⊐ *Fresnel merceği, ışık, ışık yeğinliği, ışıldak*

Fresnel merceği [Fr. *lentille de Fresnel* || İng. *Fresnel (lenses), stepped lens* || Al. *fresnelsche Linse, Fresnel, Stufenlinse* || İta. *lente di Fresnel*] *S/TV.* Yüzeyi ufacık merceklerden oluşan, bundan dolayı girintili çıkıntılı bir görünüşü olan mercek çeşidi. Bu yapısı yüzünden, aynı odak uzunluğundaki olağan merceklerden daha ince, daha hafif, sıcağa daha dayanıklıdır ve ışıldaklarda kullanılır ⊐ *Fresnel ışıldak, ışıldak, mercek, odak uzunluğu*

Frontier Film [Fr. *Frontier Film* || İng. *Frontier Film* || Al. *Frontier Film* || İta. *Frontier Film*] *S.* ABD'de 1937'de Paul Strand'ın önderliğinde kurulan ve 1950'lere dek çalışmalarını sürdüren bağımsız Amerikan belgeciler toplulu-

ğu. Ülkenin ekonomik gerçekleriyle ilgili konuları seçen; bunları herkesin anlayabileceği dramatik bir yapı içinde sunan; yoksulluk ve baskının kalkması, insanlığın ilerleyişi, barışın yerleşmesi için savaşım veren; ülkenin bütün bu sorunları karşısında sinemacının yansız kalamayacağı görüşünü savunan bir tutumu benimser. Bu toplulukta Leo Hurwitz, Herbert Kline, Irving Lerner, Pare Lorentz, Willard Van Dyke gibi sinemacılar yer alır.

f sayısı, f [E.t. *f rakamı, f değeri* || Fr. *chiffre f, numéro f* || İng. *f-number, f-stop, f-value, f, lens stop, aperture number* || Al. *Öffnungszahl* || İta. *numero f*] *S/TV.* Çeşitli ışık düzengeci açıklıklarında bir merceğin bağıntılı açıklığını, başka bir deyişle, geçirdiği ışık niceliğini belirleyen sayı. Merceğin odak uzunluğunun, ışık düzengeci açıklığına (çapına) bölünmesiyle elde edilir. Örneğin, odak uzunluğu 135 mm, ışık düzengeci çapı 30 mm olan merceğin f sayısı, 135/30 = 4,5'tur ve f 4,5, f:4,5, f/4,5, 1:4,5 gibi çeşitli biçimlerde yazılır. Işık düzengeci açıklığı istenildiği gibi değiştirilebildiğinden, merceğin bağıntılı açıklığı da değiştirilebilir ve ışık niceliği istenilen düzeye getirilebilir. Bu düzenlemeyi sağlamak için her alıcının mercek çerçevesi üzerinde f sayıları yer alır. Bunlar ışık düzengeci basamaklarını oluşturur. Bu basamakların ölçünleştirilmesi çabaları sonuçlanmadığından başlıca üç çeşit basamaktaki değişik f sayısı dizgesi yer alır. Bunlardan Avrupa'da en çok kullanılanı: 1,6 / 2,3 / 3,2 / 4,5 / 6,3 /9 / 12,5 / 18 / 25 / 36'dır. İngiltere'de kullanılan dizge: 1,4 / 2 / 2,8 / 4 / 5,6 /8 / 11 / 16 / 22 / 32'dir. Üçüncü dizge, zaman zaman kullanılan 1,2 / 1,8 / 2,5 / 3,5 / 5 / 7 / 10 / 14 / 20 / 28 / 40'tır. Hangi dizge olursa olsun f sayılarının iki önemli özelliği vardır: Aynı dizgedeki aynı f sayısına ayarlanmış bütün mercekler aynı nicelikte ışık geçirirler. Her dizgede, bir f sayısından komşu f sayısına geçişte, ışık niceliği 2 katsayısıyla artar ya da azalır. Işık niceliğiyle f sayısı arasındaki bağıntı ters orantılı olduğundan, f sayısı küçüldükçe ışık niceliği artar; f sayısı büyüdükçe ışık niceliği azalır. Örneğin, ışık düzengecini f 4'ten f 5,6'ya geçirilirse ışık niceliği yarıya iner; ışık düzengeci 6,3'ten 4,5'a geçirilirse ışık niceliği iki katına çıkar. İki ayrı f sayısına ayarlanan ışık düzengecinin geçirdiği ışık niceliklerini bulmak için şu formül kullanılır: (birinci f sayısı)^2 : (ikinci f sayısı)^2. Buna göre, örneğin ışık düzengeci f 4'ten f 8'e getirilmişse, ışık niceliğindeki değişiklik $4^2 : 8^2 = 16/64 =$ 1/4'tür, yani ışık niceliği 1/4 oranında azalmıştır, dolayısıyla ışıklama süresi ya da aydınlatmadaki ışık yeğinliğini 4 kez artırmak gerekir ☐ *bağıntılı açıklık, ışık düzengeci, ışık düzengeci açıklığı, ışık düzengeci ayarı, ışıklılık, ışık niceliği, mercek, mercek çerçevesi, odak uzunluğu, T sayısı*

Fujicolor [Fr. *Fujicolor* || İng. *Fujicolar* || Al. *Fujicolor* || İta. *Fujicolor*] *S.* Agfacolor'dan geliştirilen ve 1955'te Japonya'da Fuji ortaklığınca piyasaya sürülen negatif-pozitif, tek kuşak[1], renkli film işlemi. Evrilir çeşidi de vardır. 1980'lerde Agfa-Gevaert'le birlikte Eastmancolor'un durumunu sarsmaya başlamıştır ☐ *Agfacolor, Agfa-Gevaert, Eastmancolor, evrilir, negatif-pozitif, renkli film, tek kuşak*[1]

Fuji tek 8 [Fr. *Fuji single 8* || İng. *Fuji single-8* || Al. *Fuji Single-8* || İta. *Fuji single-8*] *S.* Bir büyük 8 film çeşidi. Kodak'ın büyük 8'inden başkalığı,

kullandığı kutucuğun yapı ve biçimindedir. Fuji tek 8'de kutucuk ince, uzundur. Bunun nedeni, bir yandan Fuji tek 8'in polyester tabanlı, dolayısıyla Kodak'ın büyük 8'inden 2/3 oranında ince olması, bir yandan da filmin sarıldığı dingillerin alt alta yer alışıdır. Bu durum ayrıca Fuji tek 8'in, tersine çevirime elverişli olmasını da sağlar ☐ *büyük 8, kutucuk, polyester, tersine çevirim*

G

"G" [Fr. *"G"* || İng. *"G," "G-rated"* || Al. *"G"* || İta. *"G"* || ("G," "general audience = genel izleyici" kısaltmasıdır] *S.* Amerika Sinema Birliği'nin sıralamasında her yaştaki izleyicinin görebileceği filmleri belirtir. İngiltere'de bunun yerine "U" belgesi kullanılır ⊐ *film, izleyici, "NC-17," "PG," "PG-13," "R"*

gala [Fr. *gala* || İng. *gala, roadshow* || Al. *Gala* || İta. *gala*] *S.* Özellikle pahalı filmlerin ön oynatımında uygulanan bir gösterim yöntemi: Önceden yer ayırtmak yoluyla yüksek girmelik ödeyen izleyicilerin yanı sıra seçkin çağrılılara, gösterilen filmde görev alan sanatçılara da yer verilen gösterim ⊐ *girmelik, gösterim, ön oynatım*

gama [Fr. *gamma* || İng. *gamma* || Al. *Gamma, Steilheit* || İta. *gamma*] *S.* Bir görüntü aktarma işleminde sertlik ölçüsü. Açındırılmış bir filmde, duyarlıkölçümü eğrisinin düz çizgisinin yatay çizgisiyle oluşturduğu açıdır ve görüntülerin aydınlık ile karanlık bölgeleri arasındaki özel ilişkiyi gösterir ⊐ *açındırma, duyarlıkölçümü, duyarlıkölçümü eğrisi, görüntü aktarma, sertlik*

gangster filmi [Fr. *film de gangster* || İng. *gangster film, hoodlum film* || Al. *Gangsterfilm* || İta. *film di gangster*] *S.* Polis filminin bir çeşidi. ABD'deki gangster çevresini konu alan film. Kentleri haraca kesen, kenti nüfuz bölgelerine ayıran, bu bölgeleri genişletmek için kendi aralarında ya da polisle çatışan gangster çetelerini ele alır. Bu filmler kimileyin toplumsal bir eleştiri özelliği de taşır. Zaman zaman da siyasa-mafya arasındaki kirli çıkar ilişkilerine dayanan örgütlü suç konusuna el atar. Gangster filmleri, toplumda değişen değer yargılarına göre, kimileyin gangsterlerin, kimileyin de bunlarla uğraşan yasa adamlarının açısından ele alınıp işlenir. Genellikle canlı, devinimli, hızlı dizemli, gerilimi bol, kurgunun büyük önem taşıdığı film çeşididir ⊐ *gerilim[1], mafya filmi, polis filmi*

Gasparcolor [Fr. *Gasparcolor* || İng. *Gasparcolor* || Al. *Gasparcolor* || İta. *Gasparcolor*] *S.* Tek kuşaklı, renkli film işlemi. 1934'te piyasaya sürüldü. İkisi taban yüzünde, öbürü duyarkat yüzünde bulunan üç duyarkatın üç tamamlayıcı rengi saptamasına dayanır ⊐ *tek kuşak[1], renkli film, duyarkat, tamamlayıcı renkler*

GB ⊐ **gigabyte**

GÇ genel çekim

GD ⊐ **genlik değiştirimi**

gece [Fr. *nuit* || İng. *night* || Al. *Nacht* || İta. *notte*] *S.* Bir çekimin gece çevrildiğini ya da gece görünçlüğü olduğunu çevirim oyunluğu ve çekim tahtasında belirten terim. Gündüz karşıtı ⊐ *çekim, çekim tahtası, çevirim oyunluğu, gündüz*

gece boş filmi [Fr. *pellicule pour prise de vues nocturne* || İng. *night film stock* || Al. *Nachtrohfilm* || İta. *pellicola per ripresa notturna*] *S.* Geceleyin özel bir aydınlatma gerektirmeden çevirimin gerçekleştirilmesini sağlayan duyarlıkta film ⊐ *aydınlatma, çevirim, duyarlık*

gece çevirimi [İng. *night-for-night*] *S.* Bir gece görünçlüğünün gerçekliğini eksiksiz olarak verebilmek için, dışarıda ya

da içeride geceleyin gerçekleştirme. Alıcının görüntüyü saptayabileceği denli bir aydınlatmayla, ama daha iyisi, çok duyarlı gece boş filmi kullanılarak gerçekleştirilir ⊐ *alıcı[1], aydınlatma, dışarıda (çevirim), gece, gece boş filmi, görünçlük, içeride (çevirim)*

gece etkisi [Fr. *effet de nuit, nuit américaine* ‖ İng. *night effect, day-for-night (effect), D/N, day-for-night lighting* ‖ Al. *Nachtaufnahmen* ‖ İta. *effetto notturno, effetto di notte*] *S/V.* Gündüz çevrildiği halde gece çevrilmiş duygusu uyandıran görüntünün durumu. Pankromatik bir filmin kırmızı bir süzgeçle, hafif düşük ışıklamayla kullanılması sonucu elde edilir. Ayrıca bu etki, işlemelikteki özel bir işlemle de güçlendirilir ⊐ *düşük ışıklama, görüntü, gündüz etkisi, pankromatik, süzgeç*

gece gösterimi [E.t. *suare* ‖ Fr. *soirée* ‖ İng. *evening performance* ‖ Al. *Abendvorstellung, "Soirée"* ‖ İta. *serata, "soirée"*] *S.* Geceye rastlayan film gösterimi ⊐ *gösterim, gündüz gösterimi*

gece süzgeci [E.t. *gece filtresi* ‖ Fr. *filtre de nuit* ‖ İng. *night filter* ‖ Al. *Nachtfilter* ‖ İta. *filtro di notte*] *S/V.* Gündüz çevrilen filmlerde gece etkisi sağlamakta kullanılan kırmızı süzgeç ⊐ *gece etkisi, kırmızı süzgeç, süzgeç*

gecikme süresi [İng. *latency*] *BS/V.* Sanal gerçek dizgelerinde kullanıcının eylemi ya da devinimi ile dizgenin bunu yanıtlaması arasındaki gecikme. Bu gecikme, 100 milisaniyenin (0,1 saniyenin) üstüne çıktığında belirginleşir. Kullanıcı ne denli hızlı devinirse gecikme süresi o denli çoktur ⊐ *kullanıcı, sanal gerçek*

geciktirim [E.t. *süspans* ‖ Fr. *suspense* ‖ İng. *suspense* ‖ Al. *Verzögerung, "Suspense"* ‖ İta. *sospensione*] *S/TV/V.* Bir olayın ortaya çıkacağını izleyiciye duyurmak, buna karşılık sonucu durmaksızın geciktirerek onu sürekli bir bekleme, gerginlik, sıkıntı, heyecan içinde bırakmak, soluk kesici bir durum yaratmak biçiminde kendini gösteren anlatı çeşidi ⊐ *gerilim[1]*

geciktirme kablosu [Fr. *cable à retard* ‖ İng. *delay cable*] *TV.* İmlerin aktarılmasında büyük ölçüde geciktirme sağlayan yapıdaki eksendeş kablo ⊐ *eksendeş kablo, im[1]*

geciktirme satırı [Fr. *ligne à retard* ‖ İng. *delay line* ‖ Al. *Lautzeitleitung, Lautzeitglied, Laufzeitkette, Verzögerungsleitung*] *TV.* Girişteki imle çıkıştakinin aynı olmasını, ancak zaman yönünden ikisi arasında bir sürenin yer almasını sağlayan düzen. Genellikle renkli televizyonda kullanılır ⊐ *im[1], PAL (renk işlemi) renkli işlemi, renkli televizyon*

"geç!" [Fr. *changez (image)!* ‖ İng. *cut!, cut to!* ‖ Al. *schnitt!, umschnitt!* ‖ İta. *cambia!*] *TV.* Resim seçiciye, belli bir alıcının verdiği resme bağlantı yapması için verilen komut. Alıcının ya da bunun bağlı olduğu denetliğin sayısı eklenerek " bire geç!, üçe geç!..." biçiminde söylenir ⊐ *alıcı[1], denetlik, resim seçici*

geçici ad [Fr. *titre provisoire (de travail)* ‖ İng. *provisional title, working title,* (ABD) *scratch* ‖ Al. *Werktitel, Arbeitstitel, vorlaufiger Titel* ‖ İta. *titolo provvisorio (di lavoro)*] *S.* Henüz kesinleşmemiş, yalnızca çevrilmekte olan bir filmi belirtmek ereğiyle kullanılan ad ⊐ *ad, kesin ad*

geçirgenlik [Fr. *admittance* ‖ İng. *admittance* ‖ Al. *Scheinleitwert, komplexer Leitwerd* ‖ İta. *ammissione*] *S/TV/ V/BS.* İçdirencin karşıtı. İçdirenç ne denli güçsüzse geçirgenlik o denli çoktur; geçir-

genliğin çokluğu oranında da çevrim[2], akımı daha kolay geçirir. İçdirençle geçirgenlik karşıt olduğundan, geçirgenlik birimi de "ohm" sözcüğünün ters yazılışı olan "mho" ile belirtilir ☐ *akım, çevrim[2], geçirgenlik, içdirenç, ohm, mho*

geçiş [E.t. *geçme, yürüme* ‖ Fr. *entraînement, défilement, déroulement, passage, mouvement, déplacement (du film)* ‖ İng. *drive, film drive (advance, transport, run, movement, travel), advance, feed, transport, run, movement (of the film), travel, pulldown* ‖ Al. *Filmtransport, Filmvorschub, Filmfosrtschaltung, Filmlauf, Bewegungsablauf (des Film)* ‖ İta. *trasporto, passaggio, avanzamento, movimento (del film)*] *S.* **1.** Filmin alıcı[1] ya da göstericide bir resim boyu ilerlemesi. **2.** (Genel olarak) Filmin çeşitli sinema aygıtlarının düzeneğinde ileriye ya da geriye doğru düzenli devinimi; özellikle filmin, alıcı[1] ya da gösterici penceresi önünde devinimi. *S/TV/V.* **3.** Video ya da mıknatıslı ses kuşağının çeşitli aygıtlarda ileriye ya da geriye doğru devinimi; özellikle kafaların önünde devinimi ☐ *alıcı[1], düz geçiş, film, gösterici, kafa, mıknatıslı ses kuşağı, pencere, ters geçiş, video kuşağı*

geçiş dingili [Fr. *axe d'entraînement (moteur)* ‖ İng. *driving shaft* ‖ Al. *Antriebswerke* ‖ İta. *albero motore*] *S.* Sinema aygıtlarında filmin devinimini sağlayan ve bir motora bağlı olan dingil ☐ *dingil, geçiş*

geçiş düzeneği [Fr. *mécanisme d'entraînement* ‖ İng. *driving mechanism* ‖ Al. *Filmtransportme-chanismus* ‖ İta. *meccanismo di trasporto*] *S.* Çeşitli sinema aygıtlarında, filmin düzenli olarak devinimini sağlayan ve bir motora bağlı olarak dönen makaralar, dingiller, dişliler, tırnaklardan oluşan düzenek ☐ *dişli, dingil, geçiş, makara, tırnak*

geçiş makarası [Fr. *roue d'entraînement, tambour denté d'entraînement* ‖ İng. *driving wheel (sprocket)* ‖ Al. *Triebrad* ‖ İta. *ruota motrice*] *S.* Sinema aygıtlarında filmin devinimini sağlayan ve bir motora bağlı olarak dönen makara ☐ *film, makara*

geçit [Fr. *"breezeway"* ‖ İng. *breezeway* ‖ Al. *"Breezeway"*‖ İta. *"breezeway"*] *TV.* NTSC (renk işlemi)nde, bir eşleme iminin bitiş kenarı ile renk eşleme iminin başlangıcı arasında yer alan satır ardı düzlüğü parçası ☐ *boşluk, eşleme imi, NTSC (renk işlemi), renk eşleme imi, satır ardı düzlüğü*

geçme [Fr. *passage* ‖ İng. *changeover* ‖ Al. *Überblendung, Überblenden, Überblender* ‖ İta. *passaggio*] *S.* Bir gösterimin sürekliliğini sağlamak üzere iki gösterici kullanıldığında, birinci göstericideki makara sona ererken ara vermeksizin öbür göstericide hazır bulunan ikinci makarayı göstermeye başlama. Geçme, kullanılan göstericinin çeşidine (film boyuna) göre her 20, 30, 40 ya da 60 dakikada bir olur. Genellikle 35 mm'lik gösterim makaraları 2.000 ayaktır ve 20 dakika sürer ☐ *gösterim, gösterici, makara, 35 mm'lik film*

geçme imi [Fr. *marque de passage, marque de fin de bobine, signal de passage, signal de fin de bobine, avertisseur de fin debobine* ‖ İng. 1. *change over cue, reel end alarm, cue marks,* 2. *electronic cue dots* ‖ Al. *Stanze, Marke, Überblendzeichen* ‖ İta. *segnale di fine di bobina, segnale della fine del rullo, segno di passaggio*] *S.* **1.** Geçmeyi sağlamak için, göstericideki makaranın sona erdiğini, öbür göstericideki makaraya geçmeye hazır olmak gerektiğini be-

lirtmek üzere, resmin sağ üst köşelerine yapılan küçük imler. Bu imler, gösterimde 35 mm'lik filmlerde genellikle her 15 ya da 20 dakikada bir belirir. Ayrıca gösterimcileri makaraların değiştirilmesi gerektiğinde uyarmak üzere göstericilerde sesli imler de yer alır. *TV/V.* **2.** Aynı erekle televizyonda, videoda resme elektronik olarak eklenen imler. Bu imler ufak, dikey, siyah-beyaz çubuklar biçimindedir ⁼ *geçme, gösterici, makara*

geçmeli askı [Fr. 1. *support télescopique* ‖ İng. 1. *telescopic pipe, skyhook, monopole, telescopic hanger,* 2. *pole-cat* ‖ Al. 1-2. *ausziehbares Haken* ‖ İta. 1-2. *supporto a telescopio*] *S/TV.* **1.** İşlikte ışık kaynaklarının tutturulmasına, devindirilmesine ve düzenlenmesine yarayan bir askı çeşidi. Borulu askının ya da kaydırma askılarının, birbiri içine geçerek uzunluğu istenildiği gibi düzenlenebilen çeşidi. *S.* **2.** Aynı askının işlik dışındaki kapalı bir yerde çalışılırken iki duvar arasında tavana yakın ya da tavan ile taban arasına yerleştirilen çeşidi ⁼ *borulu askı, ışık kaynağı, kaydırma askısı*

geçmeli dalgalık [E.t. *teleskopik anten* ‖ Fr. *antenne telescopique* ‖ İng. *telescopic aerial* (ABD: *antenna)* ‖ Al. *Teleskopantenne, ausziehbare Antenne* ‖ İta. *antenna telescopica*] *TV.* Almaca yerleştirilmiş ve birbiri içine geçerek uzayıp kısalabilen içeri dalgalığı ⁼ *almaç, dalgalık, içeri dalgalığı*

geçmeli destek [Fr. *pied télescopique* ‖ İng. *telescopic stand, wheeled telescopic stand, telescopic floor stand, wind up stand,* (ABD) *folding stand* ‖ Al. *ausziehbares Stativ* ‖ İta. *gambe allungabili, gambe telescopico*] *S/TV.* Işık kaynaklarının yer değiştirmesinde, düzenlenmesinde kullanılan, tekerlekli, birbiri içine geçen borularla yüksekliği değiştirilebilen destek ⁼ *destek, ışık kaynağı*

geçmeli tarama [E.t. *aralıklı tarama, tekçift tarama* ‖ Fr. *balayage entrelace, entrelacement* ‖ İng. *interlaced scanning, twin-interlaced scanning, interlace, line interlace, interlacing, offset* ‖ Al. *Zeilensprung, zeilensprungartige Abtastung, Zwischenzeilenabtastung* ‖ İta. *scansione interlacciata*] *TV.* Taramada bir yöntem: Düz taramada elektron demetinin bütün resmi soldan sağa ve yukarıdan aşağıya bir kez taramasına karşılık, aynı demetin önce tek satırları tarayarak bir alan, sonra çift satırları tarayarak ikinci alanı taraması yöntemi (Ş. 232). Böylelikle iki alan bir resmi oluşturur ve bütün resim iki kez taranmış olur. Geçmeli taramada, yatay taramanın hızı değişmediği halde resim iki kez taranmış olduğundan düz taramada ortaya çıkan kırpışmanın önüne geçilir ⁼ *alan, düz tarama, kırpışma, resim, satır, tarama*

geçme makara [İng. *split reel*] *S.* Her iki yanı da çıkarılabilen makara çeşidi (Ş. 113). Böylelikle film makaraya kolaylıkla takılabilir ve çıkarılmış olan yan, yerine konarak makara kapatılabilir ya da iki yan da çıkarılarak makaranın yalnızca göbeği kullanılır ⁼ *göbek, makara, makara yanı*

geçmiş [E.t. *evveliyat* ‖ İng. *background* ‖ Al. *Vergangenheit*] *S/TV/V.* **1.** Herhangi bir film ya da izlencede yer alan kahramanın, asıl konunun başlamasından önceki öyküsü. **2.** Bir haber filmi ya da izlencesinde, bir belgeselde, ele alınan konunun daha önceki tarihsel gelişmesinin özeti; bununla ilgili gereçler ⁼ *belgesel, film, haber filmi, izlence*

gelecekçi [E.t. *fütürist* || Fr. *futuriste* || İng. *futurist* || Al. *Futurist* || İta. *futurista*] *S.* Gelecekçilik akımından yana olan ☐ *gelecekçilik*

gelecekçilik [E.t. *fütürizm* || Fr. *futurisme* || İng. *futurism* || Al. *Futurismus* || İta. *futurismo*] *S.* İtalyan ozanı F.T. Marinetti ve arkadaşlarının ilkelerini önce *Le Figaro* gazetesinin 20 Şubat 1909 günlü sayısında yayımladıkları "Gelecekçilik Bildirisi"nde şiir için koydukları; sonra birbiri ardından yayımladıkları çarpıcı bildirilerle hemen hemen bütün öbür sanat dallarıyla birlikte tiyatro ve sinemaya da genişlettikleri; savaş sırasında Rus öncü sinemacılarının sinemaya uyguladıkları akım. 1922'den sonra İtalya'nın resmi faşist düşünyapısına yamanan gelecekçilik, 1930'ların ortalarında yavaş yavaş ortadan kalkmıştır. Sinemada gelecekçilik, dış dünyanın bütün verilerinden yararlanarak, sinemanın bütün olanaklarını kullanarak, alabildiğine özgür, çarpıcı, devingen, çağrışımlara dayanan bir sinema anlayışını yansıtır. Gelecekçi sinemanın özü, Marinetti ve arkadaşlarının, *Italia Futurista* dergisinde 16 Eylül 1916'da yayımlanan "Gelecekçi Sinema" bildirisinin şu son tümcesinde yer alır: ☐ "Evreni keyfimizce parçalara ayırıp bu parçaları yine keyfimizce birleştirelim."

geleneksel sinema [Fr. *cinéma de papa* || İng. *traditional cinema* || Al. *konventionelle Kino*] *S.* Belirli kurallara, kalıplara bağlı, bunların dışına çıkamayan, genellikle yeniliklere kapalı, kurumlaşmış bir anlayışı yansıtan sinema.

gelen ışık [E.t. *ziyaı varit* || *Fr. lumière incidente* || İng. *incident light* || Al. *einfallendes Licht* || İta. *luce incidente*] *S/TV.* **1.** Bir konunun üzerine düşen ışık. **2.** Bu ışığın niceliği. Yansıyan ışık'ın karşıtı ☐ *ışık, yansıyan ışık*

gelen ışıkölçer [Fr. *posemètre à lumière incidente* || İng. *incident light (exposure) meter, incidence exposure meter* || Al. *Incident-light-Messer* || İta. *esposimetro a luce incidente*] *S/TV.* Konunun üzerine düşen ışığın niceliğini ölçen ışıkölçer çeşidi. Yansıyan ışıkölçer'in karşıtı ☐ *gelen ışık, ışıkölçer, yansıyan ışıkölçer*

gelir, gişe geliri [E.t. *hasılat, sinema salonu hasılatı, gişe hasılatı* || Fr. *recette (d'un film), recette-salle* || İng. *box-office, BO, box-office (takings, receipt), take* || Al. *Einnahme, Filmeinnahme, Filmertrag, Kasseneingängen* || İta. *incasso*] *S.* Bir filmin herhangi bir sinema salonunda ya da oynatım süresi boyunca sağladığı para. Kesintili gelir ya da kesintisiz gelir olarak ikiye ayılır ☐ *kesintili gelir, kesintisiz gelir, oynatım*

geliştirilmiş seçiklikli televizyon, GS-TV, geliştirilmiş televizyon, GTV [İng. *extended definition television, enhanced definition television, EDTV, enhanced television, ETV improved definition television, IDTV*] *TV.* Olağan televizyon ile yüksek seçiklikli televizyon arasında yer alan, geniş görüntülüklü televizyon çeşidi. İmlerin almaç içinde de işlenmesiyle görüntü niteliği (seçikliği) artırılmış bu televizyonda, olağan televizyonun 4:3 olan çerçeve oranı 16:9'a yükselmiştir. Böylelikle geniş görüntülük için hazırlanmış filmler de bu görüntülükte çerçeve oranı bozulmadan gösterilebilmektedir ☐ *televizyon, yüksek seçiklikli televizyon*

geliştirilmiş televizyon ☐ **geliştirilmiş seçiklikli televizyon**

geliştirim [E.t. *tretman, treatment, sine-*

ma hikâyesi, sinematografik hikâye, film hikâyesi || Fr. *traitement* || İng. *treatment, development* || Al. *"Treatment"* || İta. *trattamento, "treatment"*] *S/TV/V.* Oyunluğun hazırlanmasında bir aşama. Özet ile ayrımlama arasındaki bu aşamada özet kırk elli sayfa içinde genişletilir, varsıllaştırılır, işlenir. Bu aşamada oyunluğun dramatik yapısı belirir; başlıca kişiler başlıca özellikleriyle tanıtılır; konunun belli başlı gelişme noktaları ortaya çıkar. Kişilerin, olayların ortaya konması, olguların sıralanması gerçekleştirilir. Söyleşmelerin en önemlileri hazırlanır □ *ayrımlama, özet, oyunluk*

Gemini [Fr. *Gemini* || İng. *Gemini* || Al. *Gemini* || İta. *Gemini*] *S/TV.* Sinema ile televizyon alıcılarının birlikte kullanılmasına dayanan bir yapım işlemi. Benzeri işlemlerden ayrılığı öbürlerinde temel birimi sinema alıcısının oluşturmasına karşılık Gemini'de bunun bir televizyon alıcısı olmasındadır. Gemini, bir değişir odaklı mercekle bir ışık bölücü biçmeden oluşur. Bu biçme 16 mm'lik bir Auricon alıcıya da görüntü verir. Auricon alıcı[1], olağan bir ortikon ya da plumbikon televizyon alıcısına takılabilir. Böylelikle, görünçlük aynı zamanda sürekli olarak film üzerine aktarılabilir. Olağan televizyon çalışmasında olduğu gibi Gemini'de de çok alıcılı işlem uygulanabilir Yönetmen, seçtiği çekimleri filmin kenarına ufak ışık imleri koyarak belirtir; daha sonra bu imler kurguda kılavuz olarak kullanılır. Genellikle alıcıdaki film bütün yapım sırasında kullanılır. Ama istenirse, filmden tutum için alıcı[1] uzaktan yönetim yoluyla istenildiğinde çalıştırılıp istenildiğinde durdurulabilir □ *Add-A-Vision, alıcı[1], çok alıcılı işlem, çekim, değişir odaklı mercek, Electronicam, ışık bölücü biçme, kurgu, ortikon, plumbikon, System 35, yapım*

genç [E.t. *jön, jön promiye, jön karakter, genç kız, jön kız, jön erkek* || Fr *jeune premier(ère)*|| İng. *leading young actor (actress), juvenile lead* || Al. *"Jeune Premier"* || *İta. "jeune premier"*] *S/TV.* **1.** Genç rolüne çıkan oyuncu. **2.** Genç oyuncu □ *oyuncu*

Genç Alman Sineması [Fr. *Jeune Cinéma Allemand* || İng. *Young German Cinema* || Al. *Junger deutscher Film* || *İta. Giovane Cinema Tedesco*] *S.* Oberhausen Sinema Şenliği sırasında 28.2.1962'de Alexander Kluge ile Edgar Reitz'in ön ayak olmasıyla yayımlanan "Oberhausen Bildirisi"yle ortaya çıkan ve 1966'dan başlayarak ilgi çekici yapıtlar ortaya koyan genç Alman yönetmenlerinin geliştirdikleri bir sinema akımı. Bütün genç sinema akımları gibi gelenekleşmiş, kalıplaşmış, kurumlaşmış sinemaya bir tepki olarak doğmuş; iş kaygılarından, çıkar topluluklarından bağımsız; özgür denemeleri, toplumsal ve siyasal bir sinemayı ereklemiştir. Bu akımın başlıca yönetmenleri Kluge, Volker Schlöndorff, Jean-Marie Straub, Werner Schroeter, Rainer Werner Fassbinder,Werner Herzog, Wim Wenders'tir □ *Yeni Sinema*

genç filmi [Fr. *film pour la jeunesse* || İng. *film for young people, youth movie, teen movie* || *Al . Jugendfilm* || İta. *film per giovani*] *S.* Gençler için özel olarak çevrilmiş ya da gençlerin de ilgilenebileceği nitelikte film. Ergenlik, cinsellik, müzik ve dans, okul yaşamı, çete, uyuşturucu, çocuk suçluluğu, şiddet, "asi gençlik" bu filmlerde işlenen başlıca izleklerdir □ *çocuk filmi*

genç izlencesi [Fr. *émission de TV pour la*

jeunesse || İng. *television programme* (ABD: *program) for young people (for youth)* || Al. *Jugendprogramm, Jugendsendung* || *İta. programma per giovani*] *TV.* Gençler için hazırlanmış izlence ⁻ *izlence*

Genç Sinema ⁻ **Yeni Sinema**

genç televizyonu [Fr. *télévision pour la jeunesse* || İng. *young people's television, youth's television, youth television* || Al. *Jugendfernsehen* || İta. *televisione per giovani*] *TV.* Gençler için izlence hazırlayan televizyon kolu ⁻ *gençlik izlencesi, televizyon*

genel bilgi filmi [Fr. *film éducatif servant de résumé* || İng. *background film*] *S.* Öğretici filmden daha az didaktik nitelikte olan, belirli bir konuda genel bilgi vermekle yetinen film çeşidi ⁻ *öğretici film*

genel çekim, GÇ [E.t *umumi plan, umumi görünüş, orta umumi plan, geniş plan, uzak plan, büyük plan, geniş çekim, uzak çekim, topluluk çekimi* || Fr. *plan général, PG, plan lointain, PL, plan moyen large, PML, plan d'ensemble, PE* || İng. *long shot, LS, full shot, FS, far shot, master shot, general shot, GS, crowd shot, full-length shot, FLS* || Al. *Weiteinstellung, Gruppeneinstellung, Gesamtaufnahme, Halbtotale* || İta. *plan medio largo, PML, campo lungo, CL, piano d'insieme campo d'insieme, PE, ripresa d'insieme*] *S/TV/V.* İnsanları geniş bir bezem içinde boylu boyunca gösteren çekim çeşidi ⁻ *çekim, çekim ölçeği*

genel eşleme [İng. *house sync(h)*] *TV.* Belirli bir dizge içinde yer alan bütün televizyon aygıtları için zaman bakımından kılavuzluk yapan, sürekli eşleme imi. Bir eşleme üretecinden çıkan bu imle dizgedeki tüm aygıtlar elektronik olarak ayarlanmış olur; böylelikle de herhangi bir aygıttan çıkan im[1] elektronik olarak öbürlerininkiyle aynı zamanda gerçekleşir ⁻ *eşleme imi, eşleme üreteci, televizyon*

genel oynatım [E.t. *birinci vizyon* || Fr. *première vision, sortie générale* || İng. *first run, general release* || Al. *general Herassbringen eines Film(e)s, Nachaufführung* || İta. *prima visione, usci a generale, distribuzione generale, edizione (di un film)*] *S.* Bir filmin ilk oynatımdan kısa bir süre sonra yurt içinde ya da yurt dışında birçok sinemada aynı zamanda gösterime girmesi ⁻ *gösterim, ilk oynatım, oynatım*

genel oynatım sineması [E.t. *birinci vizyon sinema* || Fr. *cinéma de première vision, salle de première vision* || İng. *general release house,* (ABD) *general release theater* || Al. *Nachaufführungstheater* || İta. *sala di prima visione*] *S.* Genellikle yalnız birinci oynatımlar gerçekleştiren sinema ⁻ *birinci oynatım, oynatım*

genel sınama [E.t. *kamera prova* || Fr. *répétition générale, générale* || İng. *camera rehearsal, dress rehearsal, clear run* || Al. *Kameraprobe, Kamerastellprobe, Generalprobe, heisse Probe, Kostumprobe* || İta. *prova generale*] *TV.* Alıcının, ışık kaynaklarının ve sestopların devinimlerini, oyuncuların devinimlerine göre düzenlemek için yapılan ışıklı, giysili, bezemli, donatımlı son sınama. Tiyatroda bir oyunun izleyici önüne çıkmasından önceki son sınamanın benzeri ⁻ *alıcı[1], giysi, ışık, ışık kaynağı, oyuncu, sestoplar, sınama, soğuk sınama*

geniş açılı çekim [Fr. *plan avec grand*

angulaire || İng. *wide-angle shot* || Al. *Breitenwinkelaufnahme* || İta. *piano ad grandangolare*] *S/TV/V.* Geniş açılı merceklerle saptanmış, geniş bir görüş alanını kapsayan çekim □ *çekim, geniş açılı mercek*

geniş (açılı) ışın [Fr. *faisceau large* || İng. *wide-angle beam* || Al. *breiter Lichtkugel* || İta. *fascio di luce ampio*] *S/TV/V.* Açısı 45-90□ olan ışın demeti □ *dar (açılı) ışın, ışın demeti*

geniş açılılar [E.t. *grandangüler* || Fr. *grands angulaires* || İng. *wide angles* || Al. *Weitwinkels* || İta. *grandangolari*] *S/TV/V.* Geniş açılı merceklerin oluşturduğu kümeye verilen ad □ *geniş açılı mercek, mercek, odak uzunluğu*

geniş açılı mercek [E.t. *kısa mihrak mesafeli objektif, kısa odak mesafeli objektif* || Fr. *objectif grand angulaire, objectif grand angle, grand angle* || İng. *wide angle lens* || Al. *Weitwinkelobjektiv* || İta. *obiettivo grandangolare*] *S/TV/V.* Odak uzunluğu olağandan kısa olan mercek. Bu çeşit mercekler olağan mercekten daha geniş bir görüş alanını kaplarlar; özellikle dar bezemler içinde çalışıldığında kullanılırlar. Her alıcı[1] boyuna (film boyuna) göre geniş açılı merceğin odak uzunluğu başkadır. Genellikle 35 mm'lik alıcı[1] ve televizyon alıcısında 35□liktir □ *alıcı[1], boy, kısa odaklı mercek, mercek, odak uzunluğu, 35 mm'lik alıcı*

geniş film [Fr. *film large, film "grandeur"* || İng. *wide film, wide-gauge film, large-format film* || Al. *Breitfilm* || İta. *film grandeur, formato grandeur, film largo*] *S.* Eni ölçün filmin eninden yani 35 mm'den daha büyük filmlerin genel adı *boy, dar, en, film, film, 35 mm'lik film, ölçün film,*

geniş görüntülük [E.t. 1-2. *panoramik ekran, geniş ekran, geniş perde* || Fr. 12. *écran large (panoramique), grand écran* || İng. 1. *large-screen, wide-screen, panoramic screen, scope,* 2. *large-screen television, big-screen television* || 1. Al. *Breitwand, Breitschirm, Panoramabildwand, Panoramaleinwand,* 2. *Fernsehgroßbild* || İta. 1-2. *schermo grande, grande schermo, schermo di grande formato, schermo panoramico*] *S.* **1.** Olağan sinema görüntülüğünden, başka bir deyişle 1,33:1 oranından daha büyük çerçeve orandaki görüntülük. Filmin çerçeve oranına bağlı olarak değişir. Geniş görüntülük işlemleri başlıca üç temele dayanır: Birden çok filmin görüntülerini görüntülüğe yan yana yansıtmak; görüntüleri özel bir mercekle önce sıkıştırıp daraltmak, sonra bunları genişletip yansıtmak; geniş film kullanmak. Bunlara ek olarak, görüntüyü alttan ve üstten örtülemek yoluyla da geniş görüntülük görünüşü sağlanır, ancak bu tam bir geniş görüntülük işlemi değildir. Geniş görüntülük denemeleri sinema tarihinin başlangıç yıllarına dek uzanmakla birlikte, 1950'lerin başlarında, televizyonun ezici rekabeti karşısında, sinemanın bir savunma aracı olarak ortaya çıkmış ve birçok geniş görüntülük işlemlerine ve değişik çerçeve oranlarına yol açmıştır (bunların bir dizelgesi için çerçeve oranı maddesine bakınız). Geniş görüntülük işlemlerinin çoğunda derinlik, üçboyutluluk etkisi yaratmak ereğiyle görüntülükler az ya da çok içbükeydir. Ayrıca bunların çoğunda çok oluklu, üçboyutlu ses dizgeleri kullanılarak bu üçboyutluluk etkisi artırılır. *TV.* **2.** Sinema görüntülüğündeki bu genişleme çabasına karşılık, şaşırtıcı olan, televizyon görüntülüğünün başlangıçtan beri

sinemanın geleneksel çerçeve oranına (4:3 = 1,33:1) bağlı kalması, hatta bu yüzden geniş görüntülüğe göre çevrilen çok sayıdaki filmin televizyonda gösterilirken alttan ve üstten kesik olarak izlenmesidir. Ancak son yıllarda yüksek seçiklikli ve sayısal televizyon çalışmalarıyla birlikte televizyonda da geniş görüntülükler ortaya çıkmaya başladı. Günümüzde en büyük çerçeve oranı Hi-Vision adı verilen Japon YSTV'ninki olup 1,78:1'dir (5:3, 16:9) ⌶ *Cinerama, çerçeve oranı, derinlik, geniş film, geniş görüntülük işlemi, görüntü, görüntülük, Hi-Vision, içükey görüntülük, mercek, Polyvision, oluk, resim, sayısal televizyon, sinema, televizyon, üçboyutlu, üçboyutlu ses, üçlü görüntülük, yüksek seçiklikli televizyon*

geniş görüntülük işlemi [E.t. *geniş perde usulü* ‖ Fr. *procédé écran large (panoramique)* ‖ *İng. wide-screen process* ‖ Al. *Breitwand-Verfahren* ‖ İta. *procedimento schermo grande (panoramico)*] *S.* Geniş görüntülüğün çeşitli yöntemlerle sağlanması ⌶ *geniş görüntülük*

"genişlet!" [E.t. *geriye zoom* ‖ Fr. *elargissez!* ‖ İng. *widen shot!, zoom out!, loosen shot!, get a wider shot!* ‖ Al. *aufziehen!* ‖ *İta. allargare!, allargare quadro!, allargare l'inquadratura!*] *TV.* Yönetmenin, alıcı yönetmenine alıcının yerini değiştirmeksizin daha geniş açılı mercek kullanması için verdiği komut. Genellikle optik kaydırma yoluyla sağlanır ⌶ *alıcı[1], alıcı yönetmeni, "darlaştır!," geniş açılı mercek, optik kaydırma*

genişletilmiş film [İng. *expanded film*] *S/V/BS.* Uygulayımbilimin en son gelişmelerini kullanan film. Bilgisayar, holografi, laser, sayısal ses, elektronik müzik, bilgisayarla renklendirme vb uygulamalar bunların başlıcaları arasındadır ⌶ *bilgisayar, elektronik müzik, holografi, laser, sayısal ses*

genişletilmiş sinema [İng. *expanded cinema*] *S/B/BS.* Genişletilmiş filmleri gerçekleştiren sinema ⌶ *genişletilmiş film*

genişletmek [Fr. *élargir* ‖ İng. *widen* ‖ Al. *aufziehen* ‖ İta. *allargare*] *S/TV/V.* Bir çekimi, geriye kaydırma ya da optik geriye kaydırmayla başlatmak. Böylelikle görüntülükte sınırlı bir alanı göstererek başlayan görüntü, içine yeni alanlar, varlıklar, nesneler alarak gittikçe genişler ⌶ *çekim, geriye kaydırma, görüntü, görüntülük, optik geriye kaydırma*

genişlik [Fr. *largeur (d'image), amplitude horizontale* ‖ İng. *width (of image) horizontal size* ‖ Al. *Bildbreiten* ‖ İta. *ampiezza (dell' immagine)*] *TV.* Almaçtaki resmin yatay uzunluğu ⌶ *almaç, resim, yükseklik*

genişlik ayarı [Fr. *réglage de largeure d'image, contrôle de la largeur* ‖ İng. *width control, horizontal size control* ‖ Al. *Bildbreitenregelung, Zeilenfangregelung, horizontale Ablenkung* ‖ İta. *controllo dell'ampiezza del'immagine, regolazione dell'ampiazze del'immagine*] *TV.* Almaç görüntülüğündeki resmin iki yanında siyahlık gözükmemesi için yapılan ayarlama. Böylelikle resim, tam görüntülük enini kaplar ⌶ *almaç, genişlik, görüntülük, resim*

genişlik ayarı düğmesi [Fr. *bouton de la réglage de largeur, bouton d'amplitude horizontale* ‖ İng. *width control button (knob)* ‖ Al. *Bildbreitenregelungsknopf* ‖ *İta. manopola di regolazione dell'ampiezza*] *TV.* Genişlik ayarını sağlayan düğme. Genellikle almacın içinde bulu-

nur ⊐ *almaç, genişlik ayarı*

geniş tarama [İng. *overscanning*] *TV.* Ölçün resim boyundan daha geniş bir alanda yapılan tarama. Bir başka deyişle, evlerdeki televizyon görüntülüklerinde izlenen görüntüden daha geniş boyuttaki tarama. Bir video iminde, evlerdeki almaçlarda görülenden daha fazla resim bilgisi bulunur. Ev almaçlarından çoğundaki görüntülük, görüntünün kenarlarında siyah, imsiz boşluklar görünmemesi için resmi daha geniş boyutta tarar. Bununla birlikte, video iminde yer alan ve görünmesi istenmeyen yatay ve düşey boşluk imleri de bu arada taranmakla birlikte, bunlar almaç ışıtacının boyutuyla örtüldüğünden görünmez. Denetliklerde ve kimi ev almaçlarında, resim alanını ayarlayan düzenekler bulunur. Geniş tarama, bir bakıma yaklaşık olarak, ev almaçlarındaki resim boyutundadır. Dar tarama'nın karşıtı ⊐ *almaç, almaç ışıtacı, dar tarama, denetlik, görüntü, görüntülük, ölçün, resim, tarama, video imi*

genlik [E.t. *vüsat, amplitüt* ‖ Fr. *amplitude* ‖ İng. *amplitude* ‖ Al. *Amplitude, Schwingungsweite* ‖ İta. *ampiezza*] *S/TV.* Bir salınım deviniminde denge durumundan en çok uzaklaşılan nokta. Örneğin, bir sarkaçta genlik, salınımın yarısıdır; bir dalga deviniminde, dalganın ortası ile üstü (ya da altı) arasındaki uzaklıktır. Bundan dolayı elektromıknatıs dalgalarda ya da ses dalgalarında genlik, dalganın taşıdığı erkenin niceliğini belirler ⊐ *dalga, elektromıknatıs dalga, erke, genlik, salınım, ses dalgası*

genlik değiştirimi, GD [E.t. *amplitüt modülasyonu, amplitude modulation, AM, genlik modülasyonu* ‖ Fr. *modulation d'amplitude, AM* ‖ İng. *amplitude modulation, AM* ‖ Al. *Amplitudenmodulation, AM* ‖ İta. *modulazione di ampiezza,* AM] *TV.* Bir radyo yayınındaki taşıyıcı dalganın gücünü değiştirmekle görevli ses yineleniminin yayınında kullanılan bir yöntem. Buna göre, taşıyıcı dalganın yinelenimi değil genliği değiştirime uğrar. Taşıyıcı dalganın yinelenimi hep aynı kaldığı halde genliği, resim ya da ses imlerine göre değişir. Taşıyıcı dalganın yanayı, değiştirimi sağlayan dalgalardan dolayı değişen genliğe uyarak değişik bir görünüş alır, buna uçeğri denir. Genlik değiştirimi geniş yinelenim kuşağı gerektirmez; ancak im-gürültü oranı, yinelenim değiştirimine göre daha elverişsizdir. Yinelenim değiştirimi'nin karşıtı ⊐ *değiştirim, genlik, genlik değiştirimi, im', im-gürültü oranı, resim imi, ses imi, ses yinelenimi, taşıyıcı dalga, uçeğri, yayın, yinelenim, yinelenim değiştirimi*

gerçekçi [Fr. *réaliste* ‖ İng. *realist* ‖ Al. *Realist* ‖ İta. *realista*] *S/TV/V.* Gerçekçilikten yana olan ⊐ *gerçekçilik*

gerçekçilik [E.t. *mesleki hakikiyyun, realizm* ‖ Fr. *réalisme* ‖ İng. *realism* ‖ Al. *Realismus* ‖ İta. *realismo*] *S/TV/V.* Dışımızdaki dünyayı, nesnel bir tutumla yansıtmayı erekleyen sinema akımı. Gerçekçilik bir yandan dış dünyayı bütün çapraşıklığı, varsıllığı, derinliğiyle anlayabilecek, kavrayabilecek bilgiyi, bilinci gerektirir; bir yandan da dış dünyanın gerçeğini çarpıtmayacak, bozmayacak, değiştirmeyecek bir dürüstlüğü, soğukkanlılığı zorunlu kılar; nihayet bu gerçeği izleyiciye en inandırıcı, en benimsetici yolda aktaracak, sunacak büyük bir sanat yeteneği ister ⊐ *yeni gerçekçilik*

gerçek görüntü [E.t. *hayali hakiki, hakiki hayal* ‖ Fr. *image réelle* ‖ İng. *real ima-*

ge || Al. *reelles Bild* || İta. *immagine reale*] *S/TV.* Bir mercek ya da değirmi ayna yardımıyla oluşan ve bir görüntülüğe düşürülebilen görüntü. Örneğin, görüntülükteki (sinema ve televizyon görüntülüğündeki) görüntü, gerçek görüntüdür. Sanal görüntü'nün karşıtı ⌐ *sanal görüntü, görüntü, mercek, görüntülük*

gerçeklik izlencesi [İng. *reality programming, reality television, reality show, reality video*] *TV/V.* Yaşamın günlük olaylarını olduğu gibi yansıtmayı erekleyen izlence, video yapıtı. Genelde televizyon ve videodaki yarı belgeselci tutumun konu yönünden her günün olaylarına uygulanmasıyla gerçekleşir; gerçek olaylar dramlaştırılarak yansıtılır. Ne var ki, izleyici ölçüm oranını yükseltme kaygısı, bu türde sık sık yozlaşmalara yol açmaktadır. Hem konu seçiminde hem de konunun işlenmesinde gerçeklik yaftası altında açık saçıklık, hatta cinsel sömürücülük, şiddet sergilenmesi sık rastlanan bir olgudur. Böylece izleyicinin "dikizcilik" eğilimini okşayan magazin basınının, renkli basının tutumuna doğru kaymalar olmaktadır ki bu da gerçekçiliğin, gerçekliğin ve yarı belgeselciliğin tam tersi bir davranıştır ⌐ *izlence, izleyici,izleyici ölçümü, televizyon, video, yarıbelgesel*

gerçek odak [Fr. *foyer réel* || İng. *real focus* || Al. *reelles Brennpunkt* || İta. *fuoco reale*] *S/TV/V.* Yakınsak mercekte ışığın kırıldıktan sonra birleştiği nokta ⌐ *görünen odak, ışık, mercek, odak, yakınsak mercek*

gerçeküstücü [E.t. *sürrealist* || Fr. *surréaliste* || İng. *surrealist* || Al. *Surrealist* || İta. *surrealista*] *S.* Gerçeküstücülükten yana olan ⌐ *gerçeküstücülük*

gerçeküstücü film [E.t. *sürrealist film* || Fr. *film surréaliste* || İng. *surrealistic film* || Al. *surrealistischer Film* || *İta. film surrealista*] *S.* Gerçeküstücülük akımının ürünü olan film ⌐ *gerçeküstücülük*

gerçeküstücülük [E.t. *sürrealizm* || *Fr. surréalisme* || İng. *surrealism* || Al. *Surrealismus* || *İta. surrealismo*] *S.* **1.** 1920-1923 arasında Fransa'da dadacılığın bir dalı olarak yazında ortaya çıkan, bu tarihten sonra güzel sanatlarda da kendini gösteren bir akım. **2.** Bu akımın, gerçeküstücülüğün öncü sinema, soyut filmdeki yansısı. Özellikle 1927'-ye doğru Fransa'da sinemaya uygulanmaya başlayan gerçeküstücülük, nesneleri bilinçaltı dünyasının bir belirtisi olarak gerçekdışı, acayip, çarpıcı görünüşlerle ortaya koymaya çabalar. Sinemadaki gerçeküstücülüğün başlıca sanatçıları Man Ray, Marcel Duchamp, Fernand Leger, Henri Chomette (René Clair), Francis Picabia, Antonin Artaud, Luis Buñuel, Jean Cocteau, Hans Richter'dir ⌐ *öncü sinema, soyut film*

gerçek zaman [İng. *real time*] *S/V.* **1.** Saptanan özgün devinimle aynı olan saptama ya da gösterim zamanı. Hızlandırılmış ya da yavaşlatılmış devinimli olmayan zaman. *BS.* **1.** Arabirimlerde ya da sanal gerçek gibi benzetim dizgelerinde girdi ile çıktı arasında ayırt edilebilir bir gecikme olmaması durumu. Gerçek zaman, kullanıcı bir komut verdiğinde yanıtını hemen aldığı durumdur; bu yanıt 50 milisaniyeden az bir sürede gerçekleşir ⌐ *çıktı, girdi, hızlandırılmış devinim, kullanıcı, kullanıcı çizisel arabirimi, yavaşlatılmış devinim*

gerçek zamanlı canlandırma [E.t. *real time animasyon* || İng. *real time anima-*

tion] *S/BS.* Canlandırmada saptama ve gösterimde devinimin doğallığını yitirmeksizin verilmesi durumu. Bunu sağlamak için saniyede yaklaşık 25 resim saptanması gerekir. Yine de saniyede 15 resmin üstündeki resimler de gerçek zaman tanımlamasına girer ⊐ *canlandırma, devinim, gerçek zaman, gösterim, saniyede resim (sayısı), saniyede 25 resim*

gerçek zamanlı video, GZV [İng. *real time video, RTV*] *V/BS.* SVE'de gerçek zamanlı video görüntülerinin sıkıştırılmasını ve açılmasını sağlayan kip. GZV, SVE yongasıyla donatılmış bilgisayarda doğrudan gerçekleştiribilir ⊐ *açma*[2]*, bilgisayar, gerçek zaman, görüntü, sayısal video-etkileşimli, sıkıştırma*[2]*, video, yonga*

geribeslem [E.t. *fidbek, geribildirim, retroaksiyon* ‖ Fr. *rétroaction* ‖ İng. 1. *acoustic(al) feedback,* 2. *feedback* ‖ Al. 1. *Rückkoplung, Rückwirkung, Rückleitung,* 2. *Rückmeldung*] *S/TV/V.* **1.** Bir dizgenin çıktısından alınan sesin bir bölümünün, istenmeyerek yine o dizgenin girdisine katılması durumu. Örneğin bir yükseltece bağlı olan bir sestoplar ile bir sesyayar yan yana bulunuyorsa, sestopların aldığı ses, sesyayardan çıktığında, bunun bir bölümü yine sestoplarca alınır, yükselteçle güçlendirilerek yeniden sesyayardan çıkar ve kulakları tırmalayan bir ses oluşur. Sesteki geribeslemin en sık rastlananı Larsen etkisidir. **2.** *S/TV/V/BS.* (Genel olarak) Bir dizgedeki çıktının bir bölümünün, o çıktıyı değiştirecek biçimde geri dönmesi. Bir göndericinin herhangi bir alıcıyı etkilemek üzere gerçekleştirdiği davranışın ya da iletinin, alıcı tarafından bu kaynağa değişik bir davranış ya da ileti olarak dönmesi; bunun sonucunda, göndericinin de, varmak istediği ereğe göre, kendine, dolayısıyla davranış ve iletisine çekidüzen vermesi. Geribeslem, bu anlamda, karşılıklı bir etkileşimi anlatır. En yalın örnek olarak, karşılıklı konuşan iki kişiden biri, karşısındakinden beklemediği bir yanıt aldığında, söylediklerinin dayanaklarını buna göre değiştiriyorsa ortada bir geribeslem var demektir ⊐ *Larsen etkisi, ses, sestoplar, sesyayar, yükselteç*

geri dakikalama [İng. *back time, back timing*] *TV.* **1.** Bir televizyon izlencesinin sondan başa doğru süresinin saptanması. Böylelikle, yönetmenin ve oyuncuların, izlencenin akışına ayak uydurmaları, izlenceyi ucu ucuna sona erdirmeleri sağlanır. *S/V.* **2.** Kurguda, bir görünçlüğün belirli bir parçasının belirli bir anda ortaya çıkmasını sağlayan dakikalama. Genellikle, aynı anda ortaya çıkan iki ya da daha çok olgunun birbiriyle bağlantılı olarak düzenlenmesinde uygulanır. Olgu sınırları belirli bir zaman içinde geçtiğinden, kurgucu belirli bir eylemin belirli bir müzik vuruşuna, belirli bir öyküleme noktasına ya da söyleşinin belirli bir sözcüğünün çıkarılışı sırasına denk düşmesini düzenleyebilir ⊐ *dakikalama, izlence, olgu*

geriden aydınlatma [E.t. *ziyaya karşı, arka ışığı, kontrjur, art aydınlatma* ‖ *Fr. éclairage de fond (à contre-jour), contre-jour, lumière en contre jour* ‖ İng. *back lighting (light), lighting from behind, against the light, reverse lighting, separation light, "contrejour"* ‖ Al. *Rückenlicht, Hinterlicht, Gegenlicht, Hintergrundausleuchtung, Gegenlichtaufnahme* ‖ *İta. controluce, illluminazione di fondo (posteriora), luce di fondo*] *S/TV/V.* Konunun, geriden aydınlatılması durumu. Bu durumda konu,

ışık kaynağı ile alıcı[1] arasında bulunur. Işığın yeğinliği ne denli çok olursa konunun silueti o denli belirginleşir ☐ *aydınlatma, ışık kaynağı*

geriden gösterici [Fr. *projecteur par transparence* || İng. *back(ground) projector, BP* || Al. *Ruckprojektor, Ruckpro, Hintergrundprojektor* || İta. *diascopio, proiettore per trasparenza*] *S.* Geriden gösterimde kullanılan gösterici. Bu çeşit göstericilerde filmin penceredeki duruş ve devinimi olağandan çok daha düzgün ve dakiktir. Göstericinin motoru alıcının motoruyla eşlenmiştir; böylelikle gösterici ile alıcının örtücüleri aynı anda açılıp kapanır ☐ *alıcı[1], film, geriden gösterim, gösterici, motor, örtücü, pencere*

geriden gösterim [E.t. *bekgravnd, transparans projeksiyon, art yansıtma* || Fr. *projection par transparence, transparence (animée), retroprojection, décor projeté, "back-projection"* || İng. *back(ground) projection, SP, process projection, transparency process, process-background, process shot process photography, moving back projection,* (ABD) *rear projection, RP, rear screen projection, RSP* || Al. *Rückpro(jektion), Rückprotechnik, Durchprojektion, Hintergrund-Projektion, Transparenz* || İta. *proiezione per trasparenza, trasparenza, trasparente (animato), retroproiezione, ripresa in trasparenza, procedimento trasparente, "back- projection," "process shot"*] *S.* Yarısaydam bir görüntülüğün izleyiciden yana olan yüzünün gerisinden yapılan film ya da fotoğraf gösterimi. Bu gösterimin birkaç ereği vardır: Gün ışığında gösterimi gerçekleştirmek; olağan önden gösterim yapılamadığında (örnek: Bir sinema otobüsünün arkasında yer alan görüntülüğe şoför yerinden yapılan gösterim) gösterimi sağlamak; bir filmin çevrilişinde, oyuncuların gerisinde devinimli ya da devinimsiz bir dip bezemi sağlamak. Asıl geriden gösterim bu sonuncusudur. Bu gösterimde önce bezem olarak kullanılacak devinimli görünçlük filme saptanır. Daha sonra bu film, yarısaydam görüntülüğe yansıtılır. Görüntülüğün öbür yüzünün önünde oynayan oyuncular, geriden gösterim göstericisiyle zamandaş olarak çalışan bir alıcıyla saptanır. Böylelikle devinimli bezem ile bunun önündeki oyuncular aynı film görüntülerinde birleştirilmiş olur. Bu yöntem özellikle yabancı bir ülkede çevrilen devinimli bezem ile işlikte oynayan oyuncuları bir araya getirmekte uygulanır ☐ *alıcı[1], dip bezemi, gösterim, gün ışığında gösterim, görüntülük*

geriden gösterim birimi [Fr. *unité de projection par transparence* || İng. *rear projection unit* || Al. *Rückpro(jektion)-einheit, Durchprojektioneinheit* || İta. *unità di proiezione per trasparenza*] *S.* Geriden gösterim için gerekli araç ve gereçlerle donatılmış küçük, taşınabilir geriden gösterici. Bu çeşit göstericiler sinema salonları bulunmayan uzak yerlerde eğlence, eğitim-öğretim, tanıtı erekleriyle, en çok da gün ışığında gösterim için kullanılır *geriden gösterici, geriden gösterim, gün ışığında gösterim*

geriden gösterim görüntülüğü [Fr. *écran par transparence* || İng. *back projection screen, rear projection screen, process screen* || Al. *Rückproleinwand, Rückproschirm* || İta. *schermo per diascopio*] *S.* Geriden gösterimi gerçekleştiren ve bir yüzüne düşürülen görüntüyü öbür yüzünden yansıtabilen saydam ya da yarısaydam görüntülük *geriden gösterim*

geriden kurgu [İng. *backspace editing, roll-back editing*] ***V.*** Video alıcısının her çalıştırılışında, video aygıtındaki kuşağı azıcık geriye sarmayı sağlayan düzenek. Böylelikle, bir çekimden onu izleyen çekime geçişte herhangi bir aksaklık olmaz. Geriden kurgu gereksinimine yol açan olay şudur: Video alıcısının her çalıştırılışında, resmin tümüyle oluşması birkaç saniye alır. Yine alıcının her durduruluşunda resim bozulur. Bunun sonucu olarak bu kuşak[1] gösterildiğinde iki çekim arasındaki resim bozuk görünür. Alıcıdaki "Bekleme" ya da "Durdurma/Başlama" düğmelerine basıldığında, video aygıtındaki saptama çevriminin çalışması durmak yerine, saptamadan önce kuşağı azıcık geriye alır; böylelikle asıl saptama noktasına gelinceye dek resmin tüm olarak oluşmasına olanak sağlar. Geriden kurgulama denilen bu işlemle, çekimler arasında resimlerin bozulmasına yol açılmaksızın, birbiri ardından istenildiği sayıda çekim sağlanabilir. Ancak, saptama işi tümüyle durdurulunca resim bozulması yine ortaya çıkar. Bu sonuncu durum da kararmayla önlenebilir. Bundan sonraki çekime geçerken de açılmaya başvurulur *açılma, çekim, çevrim*[2]*, geriye sarma, kararma, resim, saptama, video alıcısı, video aygıtı, video kuşağı*

gerilim[1] [E.t. *tansiyon, gerginlik* || *Fr. tension* || İng. *tension* || Al. *Spannung* || İta. *tensione*] *S/TV/V.* Çeşitli yollara başvurularak, konunun anlatısında yaratılan sıkıntılı, gergin hava ⌐ *gecikti-rim*

gerilim[2]**, besleme gerilimi** [E.t. *voltaj*] || Fr. *voltage, tension* || İng. *voltage, tension* || Al. *Spannung, Spannungswert* || İta. *voltaggio, tensione (elettrico)*] *S/TV/V/BS.* Bir elektrik kaynağının gerilimi, gerilim farkı ya da elektromotor kuvveti. Voltla ölçülür ⌐ *gerilim*[2]*, volt*

gerilim düzengeci ⌐ **düzengeç**

gerilim düşmesi [E.t. *voltaj azalması, voltaj düşüklüğü* || Fr. *chute de tension* || İng. *voltage drop* || Al. *Spannungsabfall* || İta. *caduta di tensione*] *S/TV/V/BS.* Kent akımında çeşitli nedenlerden dolayı gerilimde ortaya çıkan azalma ⌐ *gerilim*[2]*, kent akımı*

gerilim düşürücü [Fr. *transformateur dévolteur, dévolteur* || İng. *stepdown transformer* || Al. *Herabtranstormator* || İta. *trasformatore riduttore*] *S/TV/V/BS.* Dönüştürgecin, akımı daha alçak gerilime çeviren çeşidi ⌐ *dönüştürgeç, gerilim*[2]*, gerilim yükseltici*

gerilimölçer [E.t. *voltmetre, voltölçer* || Fr. *voltmètre* || İng. *voltmeter* || Al. *Spannugsmesser, Voltmeter* || İta. *voltmetro*] *S/TV/V/BS.* İki nokta arasındaki gerilim farkını ölçmeye yarayan aygıt ⌐ *gerilim*[2]

gerilim yükseltici [Fr. *transformateur élévateur de tension (survolteur), survolteur* || *İng. step up transformer, booster* || Al. *Herauftransformator* || *İta. trasformatore elevatore*] *S/TV/V/BS.* **1.** Dönüştürgecin, akımı daha yüksek gerileme çeviren çeşidi. **2.** Bu yolla bir ışıtacın aydınlatma gücünü artıran aygıt ⌐ *dönüştürgeç, gerilim*[2]*, gerilim düşürücü*

geri odaklı mercek [Fr. *rétro-focus* || *İng. retrofocus lens, inverted telephoto lens* || Al. *Retro-Fokus* || İta. *retro-fuoco*] *S/TV/V.* Önde ıraksak, arkada yakınsak mercekler ve bu ikisi arasında oldukça uzaklık bulunan bir optik dizge. Böylelikle odak düzlemi, merceğin art yüzün-

den oldukça geride yer alır, dolayısıyla araya yansıtıcı örtü ya da ışık bölücü biçmenin girmesi kolaylaşır. Geri odaklı mercek ayrıca resmin köşelerine dek düzgün bir aydınlatma sağlar ⊏ *aydınlatma, biçme, ıraksak mercek, mercek, odak düzlemi, optik dizge, yakınsak mercek*

geri odak uzunluğu [Fr. *distance rétro-focus* ‖ İng. *back focal distance, back focus* ‖ Al. *Auflagemaß*] *S.* **1.** Merceğin arka yüzü ile odak düzlemi arasındaki uzaklık; sonsuza yerleştirilmiş nokta. Geri odaklı merceklerin ereği, bu uzaklığı elden geldiğince artırmaktır. *TV.* **2.** Işığı elektronik vurulara çeviren elektronik aygıttaki bir düzenleme. Bu düzenleme, merceğin arkasındaki yüzü ile gelen ışığı toplayan aygıtın (örneğin bir televizyon alıcısının ışıtacının) yüzü arasındaki uzunluğu değiştirir ⊏ *alıcı[1], geri odaklı mercek, ışıtaç, odak düzlemi, vuru*

geriye doğru [Fr. *lointain* ‖ İng. *upstage* ‖ Al. *hinten* ‖ İta. *dietroscena*] **1.** *S.* Bir tiyatro görünçlüğü olarak tasarlanan görünçlükte izleyiciden, alıcıdan uzakta, geride olan bölüm ve bu bölüme doğru devinimi anlatan, tiyatrodan alınma terim. **2.** *TV.* Özellikle tiyatro oyunlarını andıran izlencelerde, televizyon oyunlarında aynı durumu anlatan terim *devinim, görünçlük, izleyici, ön, öne doğru, televizyon oyunu*

geriye dönüş [E.t. *fleşbek* ‖ *Fr. retour en arrière, retour, "flashback"* ‖ İng. *flashback, cut back* ‖ Al. *Rückblende, "Flashback"* ‖ İta. *scena retrospettiva, rievocazione, "flashback"*] *S.* **1.** Bir filmin konusunun zaman içindeki düzgün ilerleyişini, zaman sırasını bozarak geçmiş zamana, geçmiş bir olaya dönme; filmin belirli bir yerine, geçmişle ilgili bir görünçlük katma. Kimi filmler, baştaki ve sondaki birer şimdiki zaman görünçlüğü ya da ayrımından sonra geri kalan bütün filmi geriye dönüşle de anlatabilir. **2.** Bir filmde izleyiciye geçmiş bir olayı anımsatmak ya da kişilerden birinin herhangi bir anısına yer vermek üzere daha önceki bir görünçlüğün yinelenmesi. **3.** Bir ara çekimden sonra, daha önceki bir çekime kısa dönüş ⊏ *ara çekim, ayrım, çekim, görünçlük, izleyici, konu*

"geriye kaydır!" [Fr. *travelling arrière!* ‖ İng. *track back! (out!), dolly back! (out!)* ‖ Al. *zurückfahren!* ‖ *İta. carellata indietro!*] *S/TV.* Alıcı yönetmenine alıcıyı geriye kaydırması için verilen komut ⊏ *alıcı[1], alıcı yönetmeni, geriye kaydırma, "öne kaydır!"*

geriye kaydırma [E.t. *traveling geriye* ‖ Fr. *travelling arrière (en dehors)* ‖ İng. *track back (out), dolly back (out), tracking back (out), pullback* ‖ Al. *Rückfahrt, Kamerarückfahrt, Kamera rückwarts, Dolly Zurückfahren, Kamerafahrt rückwärts* ‖ *İta. carrello indietro, carrello carrello arretranti*] *S/TV/V.* Alıcının konudan uzaklaşarak gerilemesi. Öne kaydırma'nın karşıtı ⊏ *alıcı[1], kaydırma, öne kaydırma*

geriye sarma [E.t. *geri sarma,* ‖ *Fr. rembobinage* ‖ İng. *rewind(ing), reverse wind(ing)* ‖ Al. *Rückspulung, Rücklauf* ‖ *İta. riabbobinaggio, riavvolgimento*] *S/TV/V.* Kurgu, gösterim, okuma[3] gibi çeşitli işlemler sırasında filmi, çeşitli kuşakları alıcı makaradan verici makaraya, mekanik ya da elektronik düzeneklerle aktarma ⊏ *gösterim, hızlı geriye sarma, hızlı öne sarma, hızlı sarma, kurgu, kuşak[1], okuma[3], öne sarma, sarma*

geriye sarma düğmesi [Fr. *bouton de rembobinage* || İng. *rewind button* || Al. *Rücklauftaste* || İta. *manopola di riabbobinaggio*] *S/V.* Film ya da kuşağı alıcı makaradan verici makaraya sarma düzeneğini çalıştıran düğme ⁻ *alıcı makara, film, geriye sarma, kuşak[1], verici makara*

geriye sayım [Fr. *compte à rebours* || İng. *countdown* || Al. *Startvorlaufzeit, Startzeit*] *S/TV/V.* **1.** Film ya da video kuşaklarının başlangıcında yer alan ve Akademi kılavuzundaki gittikçe küçülen sayılara benzeyen sayıların denetlik üzerinde geçmeye başlaması. Birer saniye aralıklı bu sayılar 0'a ulaşınca eşleme başlangıcı bulunur. *TV.* **2.** Herhangi bir oyuncunun ya da bir izlencede yer alan herhangi bir kişinin görüntüsü saptanmaya başlamadan önce, bu kimse ile alıcı arasına giren kişinin belirli bir sayıdan başlayarak geriye doğru saymaya başlaması. Birer saniyelik aralarla elle ya da sesle belirtilen bu sayma sonunda alıcı çalışmaya başlar. Bu sayma, Akademi kılavuzundaki saymanın yerini tutar *Akademi kılavuzu, alıcı, denetlik, eşleme, film, görüntü, video kuşağı*

gerzek kutusu (a.) [E.t. *aptal kutusu* || İng. *idiot box, boob tube, goggle box* || Al. *Guckkasten* (a.)] *TV.* Televizyon almacı çeşitli dillerdeki argoda "kutu" sözcüğüyle belirtilir. Bu sözcüğün başına "ahmak, alık, aptal, avanak, beyinsiz, budala, cahil, dangalak, enayi, gerzek, hödük, mankafa, salak, sersem, şapşal, şaşkın" gibi nitelemeler getirilerek argo sözcükler üretilir. Bunun nedeni, televizyonun genelde geniş yığınlara ulaşmak, "reyting sağlamak" için, erek yığın olarak, en alt bilgi, anlayış, anlak düzeyindeki izleyicilere seslenen izlenceler yayınlaması; ayrıca bir "beyin yıkama" aracı olarak çokça kullanılmasıdır ⁻ *almaç, televizyon*

Gevachrome [Fr. *Gevachrome* || İng. *Gevachrome* || Al. *Gevachrome* || *İta. Gevachrome*] *S.* Gevacolor'un 16 mm'lik alıcılarda kullanılan çeşidi. Tek kuşak[1], evrilir bir renkli filmdir ⁻ *evrilir, Gevacolor, 16 mm'lik alıcı, renkli film, tek kuşak[1]*

Gevacolor [Fr. *Gevacolor* || İng. *Gevacolor* || Al. *Gevacolor* || İta. *Gevacolor*] *S.* 1953'te Belçika'daki Gevaert ortaklığınca piyasaya sürülen renkli film çeşidi. Tek kuşak[1], negatif-pozitif bir filmdir. Agfacolor'la yakın ilgisi bulunan bu film sonradan bununla birleşerek Agfa-Gevaert adını aldı ⁻ *Agfacolor, Agfa-Gevaert, Gevachrome*

Gevaert ⁻ **Agfa-Gevaert**

gevreme [Fr. *dessèchement* || İng. *brittleness* || Al. *Sprödigkeit* || İta. *essiccamento*] *S.* Filmin, jelatinindeki nemin ve esnekleştirici özdeklerin yitimi sonucu kolaylıkla kırılabilir duruma gelmesi ⁻ *film, jelatin, nem*

gevşek çerçeveleme [İng. *loose framing*] *S/TV/V.* Çerçeve içindeki başlıca nesne ile çerçeve kenarları arasında oldukça boşluk bırakılmış çekim; böylelikle çerçeve içindeki devinime geniş bir alan sağlanmış olur ⁻ *çekim, çerçeve, devinim, nesne*

gezici gösterim takımı [Fr. *cinéma mobile* || İng. *mobile unit, mobile projection unit* || İta. *cinema mobile, unità cinematografiche mobili*] *S.* Halkı eğitmek ereğiyle gösterim yapabilecek biçimde donatılmış araçlarla çalışan takım ⁻ *gösterim*

gezici sinema [E.t. *seyyar sinema,* || Fr.

cinéma ambulant, cinématographe ambulant || İng. *travelling (*ABD: *traveling) film show* || Al. *Wanderkino, Reisekino* || İta. *cinema ambulante, cinematografo ambulante*] *S.* Çadırda barakada, açık hava sinemalarında film göstermek üzere sürekli olarak yer değiştiren sinema oynatım kolu. Yerleşik sinema'nın karşıtı ☐ *açık sinema, film, gösterim, oynatım, panayır sineması*

gezi filmi [E.t *seyahat filmi* || Fr. *film de voyage, film d'expédition* || İng. *travel film, travelogue* (ABD: *travelog), landscape film, expedition film* || Al. *Reisefilm, Expeditionsfilm* || İta. *film di viaggio, film di spedizione*] *S.* Herhangi bir ülkeyi tanıtmak, bir geziden izlenimleri aktarmak ereğiyle çevrilen film türü ☐ *tür*

gezinek [E.t. *fuaye* [Fr. *foyer* || İng. *lounge,* (ABD) *lobby* || Al. *Wandelgang, foyer* || İta. *ridotto*] *S.* İzleyicinin gösterim başlarında ya da aralarında dinlendiği, sigara içtiği, büfesinden yararlandığı sinema bölümü ☐ *sinema*

gırgırlama [E.t. *parodi* || Fr. *parodie* || İng. *parody, spoof* || Al. *Parodie* || İta. *parodia*] *S/TV/V.* Ünlü, ciddi bir yapıtın kişilerini, olgularını, olaylarını, biçimini, deyişini ele alıp bunları gülünçleştirerek gırgır geçer biçimde yansıtan yapıt.

gider, yapım gideri [E.t. *masraf, prodüksiyon masrafı* || Fr. 1. *coût d'un film, prix de revient de film, devis, frais, coût de la production,* 2. *coût de la production* || İng. 1. *film cost, film budget, costs, production costs, nut,* 2. *production costs, nut* || Al. 1. *Filmkosten, Herstellungkosten, Produktionskosten, Aufwendungen,* 2. *Kosten, Produktionskosten* || İta. 1. *spese, costo del film, spese di produzione,* 2. *costo, spese di produzione, spese*] *S.* **1.** Bir filmin gerçekleştirilmesi için harcanan paranın tümü. *TV.* **2.** Bir izlencenin gerçekleştirilmesi için harcanan paranın tümü ☐ *bütçe, çizgi altı giderler, çizgi üstü giderler, film, izlence*

gider dökümü [İng. *script breakdown*] *S/TV.* Filmin ya da izlencenin oyunluğunu, bu oyunlukta yer alan verileri çözümleyerek ortaya çıkarılan yaklaşık gider ☐ *gider, film, izlence, oyunluk*

gigabyte, GB [Fr. *gigabyte, GB, giga octet, Go* || İng. *gigabyte, GB* || Al. *Gigabyte, GB* || İta. *gigabyte, GB*] *BS.* Bellek birimi, bellek sığası. Yuvarlak hesap 1.000.000.000 byte, tamı tamına 1.073.741.824 byte'tır (2^{30}, 1.024^3 B) *bellek, byte*

girdi [E.t. *input* || Fr. *donnée d'entrée* || İng. *input* || Al. *Eingabe*] *BS.* Herhangi bir kaynaktan bilgisayara bilgi aktarımı; aktarılan bilgi. Çıktı karşıtı ☐ *bilgi, bilgisayar, çıktı*

girimlik [E.t. *duhuliye, bilet ücreti, giriş ücreti* || Fr. *prix d'entrée (de la place)* || İng. *admission price (fee), ticket price, price of admission* || Al. *Eintrittspreis* || İta. *prezzo di entrata*] *S.* Bir sinemaya girmek için ödenen para. Bilet parası ☐ *bilet*

giriş[1] [Fr. *entrée* || İng. *input* || Al. *Eingang* || İta. *entrata*] *S/TV/V/BS.* Çeşitli sinema, televizyon, video, bilgisayar araç ve gereçlerinde elektrik gücünü ya da imleri alan uç. Çıkış'ın karşıtı ☐ *çıkış, im*[1]

giriş[2] [İng. *lead-in*] *TV.* Herhangi bir izlencenin başında ya da izlencenin akışı sırasında, bir bölümden öbürüne geçerken, sunucunun yaptığı tanıtıcı konuş-

ma; yeni bir konuğun, konuk oyuncunun tanıtılması için yapılan konuşma ☐ *izlence, konuk oyuncu, sunucu*

giriş çekimi [E.t. *belirtici çekim* || Fr. *plan de situation, plan de présentation* || İng. *establishing shot, cover shot, opening shot, orientation shot* || Al. *Gesamtaufnahme*] *S/TV/V.* Sonradan daha yakın çekimler yardımıyla ayrıntıları gösterilecek olan yerin çeşitli bölümleriyle bağıntıyı kurmak üzere, bir görünçlüğün başında kullanılan toplu çekim. Giriş çekimi sıklıkla yapıtın başında yer alır ve izleyiciye olayın geçeceği çevre üzerine bilgi vermesi yanında, çoğunlukla yapıtın havasını, deyişini de yansıtabilir ☐ *çekim, toplu çekim*

girişik kurgu [İng. *non-linear editing*] *V/BS.* **1.** Videodaki yapım sonrası kurguda, herhangi bir kurgu parçasını değiştirmeyi gerektiren, ancak bu değişiklikten dolayı öbür kurgu parçalarının değiştirilmesini gerektirmeyen yöntem. Bu yöntemde, yapılan değişikliğe uygun olarak öbür kurgu parçalarının yeri (zaman düzgüsü sayısı) ve öbür uygulayım özellikleri özdevinimli olarak değişir. Sinemada kurgulanacak film parçaları istenildiği gibi kesilip birbirine yapıştırılabildiği, bunun öbür parçalara üzerinde herhangi bir etkisi olmadığı için, bu kurgu zaten girişik kurgudur. Buna karşılık, video kurgusunda durum böyle değildir; bir kurgu parçasının yerini değiştirmek, video kurgusunun tümünü etkileyebilir. Ancak, sinemadaki girişik kurgu videoda da uygulanabilir. Bu da, çok gelişmiş, bilgisayar destekli video kurgu uygulayımıyla gerçekleştirilir. Bu aygıtlardan kimileri video kuşağının, kimileri video tekerinin okunmasına, kimileri her ikisinin de kullanılmasına dayanır. Videodaki girişik kurguda, kurgu parçaları doğrudan doğruya saptanmaz; bunun yerine bu parçalar, girişik kurgu aygıtlarının belleğinde tutulur ve izlenir. Birden çok kurgu parçasının izlenebilmesi, birden çok okuma kafasının ve tekerçaların kullanılmasına bağlıdır. Düz kurgu'nun karşıtı. *S/V/BS.* **2.** Sinemadaki kurgu, temelinde zaten girişik kurgudur. Ancak bilgisayar destekli video kurgu uygulayımının gittikçe gelişmesi, bu uygulayımın kolaylık ve çabukluk yönünden film kurgusunda da uygulanmasına yol açmıştır. Bu kurgu uygulayımında, zaman düzgüsü uygulanmış görüntü negatifleri ile sesler sayısallaştırılarak bir çokaygıtlı bir bilgisayara yüklenir. Kurgucu bilgisayarda bunları işler; görüntüleri filmin anlatısını en iyi yansıtacak biçimde yeniden sıralar; en iyi açıları seçer; böylelikle sanal bir kurgu eşlemi ve ses kuşağı gerçekleştirir. Buna göre filmin alacağı son durum kesinleşince, bilgisayardan bir çekim dizelgesi çıkar. Filmin ilk görüntü negatifi buna göre kesilir. Bilgisayarda oluşturulan değişik sayısal ses kuşakları da optik laser tekerlere aktarılabilir. Daha sonra bunlar sayısal ya da örneksel mıknatıslı ses kuşağında birleştirilir. En sonunda da optik ses negatifine aktarılır. Bileşik film bilinen yoldan gerçekleştirilir ☐ *bilgisayar, düz kurgu, elektronik kurgu, film, kurgu, kurgu karar dizelgesi, okuma*[3]*, okuma kafası, özdevinimli, saptama, tekerçalar, video, yapım sonrası, yapıştırma, zaman düzgüsü*

girişlik [Fr. *hall d'entrée, vestibule, promenoir* || İng. *entrance hall, promenade lobby* || Al. *Eingangshalle, Vorhalle, Vestibul, Vandelhalle* || İta. *vestibolo*] *S.* Sinemalarda salondan önce yer alan ve genellikle gişelerin, tanıtı gereçlerinin bulunduğu genişçe bölüm ☐ *gişe, salon,*

sinema

girişim [E.t. *tedahül, enterferans* || Fr. *interférence* || İng. *interference* || Al. *Interferenz* || İta. *interferenza*] *S/TV.* İki ya da daha çok dalganın birbirine eklenmesi ya da üst üste binmesi. Aynı genlikteki iki dalganın doruk noktaları birbirine değdiğinde, dalga bu noktada yok olur. Bu noktaların birbiri üstüne bindiği noktada dalga güçlüdür ⌐ *dalga, genlik*

gişe [Fr. *guichet, caisse, "box-office"* || İng. *box-office, ticket office* || Al. *Kasse, Kinokasse, "Box-Office"* || İta. *botteghino, "box-office"*] *S.* Sinema biletlerinin satıldığı yer ⌐ *bilet*

gişe birincisi [E.t. *gişe şampiyonu* || Fr, *champion de box-office, film à recettes record, film ayant un très grand succès, film à succès* || İng. *box-office champion (success, hit), hit, smash hit* || Al. *Kassenrekord, Kassenchlager, Kassenerfolg, Schlager*] S. Belirli bir süre içinde en çok kazanç sağlayan film ⌐ *gişe*

gişe geliri ⌐ **gelir**

giydirici [E.t. *gardıropçu* || Fr. *habilleuse, couturière* || İng. *costume mistress, serves, dresser* (ABD) *costumier, wardrobe mistress* || Al. *Garderobier, Darstellergarderobier* || İta. *sarta*] *S.* İşliklerde kadın başoyuncuların giyinmesine yardımcı olan kimse.

giyinme odası [Fr. *loge d'artiste* || İng. *dressing room* || Al. *Darstellergarderobe, Ankleideraum, Garderobe, Ankleidekabine, Kunstlergarderobe* || İta. *camerino*] *S.* Oyuncuların soyunup giyindikleri, makyaj yaptıkları oda ⌐ *makyaj, oyuncu*

giyotinli yapıştırma aygıtı [İng. *guillotine splicer*] *S.* Hızlı yapıştırma işlerinde kullanılan kuşaklı yapıştırma aygıtı çeşidi. Filmleri düz ya da köşegen kesebilen, deliksiz kuşak yapıştırıcı kullanan ve bu yapıştırıcıda delik açabilen bir aygıttır ⌐ *delik, düz yapıştırma, köşegen yapıştırma, kuşaklı yapıştırma, yapıştırma, yapıştırma aygıtı*

giysi [E.t. *elbise, kostüm, kıyafet, tuvalet, giyim* || Fr. *costumes* || İng. *costumes, gowns* || Al. *Kostüm* || *İta. costume, figurini*] *S/TV.* Bir filmde, izlencede kullanılan giyeceklerin tümü. Gerçekte, herhangi bir oyuncunun günlük giysisi dışında, salt herhangi bir film ya da izlencede canlandırdığı kişi için özel olarak hazırlanmış giysiler için kullanılır ⌐ *film, giysici, giysi yaratıcısı, izlence*

giysi bölümü [İng. *wardrobe department*] *S.* Büyük işliklerde giysiyle ilgili bütün çalışmaların yönetildiği, giysi çalışmalarına katılanların bağlı olduğu bölüm ⌐ *giysi, işlik*

giysici [E.t. *kostümist, kostümcü* || *Fr. costumier(ère)* || İng. *costumer, costumier, costume adviser* || Al. *Kostumberater, Garderobenaufseher* || İta. *costumista, figurinista*] *S/TV.* Giysiler üzerinde giysi yaratıcısı ve terziyle birlikte çalışan kimse. Giysi örneklerinin çizimini bunların gerçekleştirilmesini, denenmesini izler. Giysici, gerekirse filmde ya da yayında kullanılacak giysilerin satın alınmasını ya da kiralanmasını da üstlenir ⌐ *başgiysici, başgiysici yardımcısı, giysi, giysi yaratıcısı, terzi*

giysi çizelgesi [Fr. *conduite des costumes* || İng. *costume plot, costum list* || Al. *Kostümliste* || *İta. scheda di costumi*] *S/TV.* Bir film, bir yayın boyunca hangi oyuncuların, ne zaman, hangi giysileri giyeceklerini gösteren çizelge ⌐ *film,*

giysi, yayın

giysi korunağı [E.t. *kostüm deposu* || *Fr. magasin des costumes* || İng. *costume store, wardrobe* || Al. *Kostümmagazin, Kostümfundus* || *İta. deposito di costumi*] *S/TV.* İşliklerde giysilerin ve bunlarla ilgi aksesuarın korunduğu *yer* ⌐ *giysi, işlik*

giysili film [E.t. *kostümlü film* || *Fr. film costumé* || İng. *costume film (picture, drama)* || Al. *Kostümfilm* || İta. *film in costume*] *S.* Oyuncuların tarihsel giysiler kullandıkları; ağırlık noktası, belirli bir dönemi giysilerle canlandırmaya dayanan film türü. Filmin konusunun geçtiği dönemin, kullanılan giysilerden de kestirilmesine dayanan bu filmlerde, giysi tarihinin tüm inceliğiyle bilinmesi, buna uygun giysilerin titizlik ve özenle hazırlanması gerekir ⌐ *giysi*

giysilik [E.t. *vestiyer* || *Fr. vestiaire* || İng. *cloakroom* || Al. *Garderobe, Kleiderablage* || *İta. guardaroba*] *S.* Sinemalarda salona girmeden önce palto, manto gibi üstlüklerin bırakıldığı yer.

giysi sorumlusu [Fr *directeur artistique du costumier* || İng. *costumer, costumier* || Al. *Leiter des Kostümwesen*] *S.* Giysilerin dönemlere göre sıralanmış olarak saklanmasından, korunmasından ve alıcı[1] önünde kullanılacak bütün giysilerin zamanında hazır olmasından sorumlu kimse ⌐ *giysi*

giysi yaratıcısı [E.t. *moda ressamı, moda mütehassısı, modelci, kreatör, kreatris* || Fr. *créateur(trice) de costumes* || İng. *supervising dress designer,* (ABD) *costume designer* || Al. *Kostümzeichner* || *İta. disegnatore(trice), modellista*] *S/TV.* Herhangi bir çağ ya da yer için gerekli giysi örneklerini çizen, yeni giysi örnekleri yaratan, bunların kumaşlarını seçen, gerçekleştirilmesine giysiciyle birlikte bakan kimse ⌐ *giysi, giysici*

gizli alıcı [E.t. *gizli kamera* || Fr. *caméra dissimulé* || İng. *concealed camera* || Al. *ausziehbares Kamera*] *S.* Çalıştığı, çalıştıranlardan başkalarınca bilinmeyen alıcının durumu. Bu işte kullanılan alıcılar gözden saklanmak için ya başka bir kılığa büründürülmüştür (örneğin çanta, kitap, gözlük-alıcı vb) ya da son derece minyatürleştirilmiş, genellikle casusluk etkinliklerinde kullanılan aygıtlardır. Gizli alıcı, olağan yollardan ortaya çıkarılması çok güç ya da olanaksız bir gerçeği açığa çıkarmak ereğiyle kullanılır. Ancak gerek bu yola başvurulması gerek saptanan görüntülerin kullanılması, etik açıdan son derece dürüstlük, özen ve titizlik isteyen, iki yanı keskin kılıç niteliği taşıyan bir durumdur ⌐ *alıcı[1], görüş noktası alıcısı, gözlük-alıcı*

gizli alıcı şakası [E.t. *gizli kamera şakası, kamera şakası* || İng. *candid camera*] *S/TV/V.* Sokaktaki adamı beklemediği bir durumla karşı karşıya bırakarak tepkisini kendisinden habersizce saptamaya dayanan çalışma. İlk kez 1950'lerde Amerikan yapımcı, yönetmen, oyuncu Allen Funt'ın televizyon için hazırladığı, yıllarca sürdürdüğü, sonra başkalarınca da öykünülen eğlendirici izlencesi çeşidi ⌐ *alıcı[1], eğlendirici izlencesi*

gizli görüntü [E.t. *görünmeyen resim* || *Fr. image latente* || İng. *latent image* || Al. *latentes Bild, unsichtbares Bild* || *İta. immagine latente*] *S.* Alıcıda kullanılan bir duyarkatta ışık etkisiyle oluşan, ama gözle görünmesi olanağı bulunmayan resim. Bu resim ancak duyarkatın işlemelikte çeşitli kimyasal işlemlerden geçmesi sonunda görülebilir duruma geçer ⌐ *alıcı[1], duyarkat, gö-*

rüntü, ışık, işlemelik, resim

gizli görüntü yeğinlemesi [Fr. *latensification* || İng. *latensification, latensificazione*] *S.* Bir filmdeki gizli görüntüyü güçlendirmek için bu görüntüyü taşıyan filmi, ışıklamadan sonra ama işlemeden önce özel bir işlemden geçirme. Genellikle çok zayıf bir ışıkta uzun bir ışıklamayla sağlanır ⌶ *film, gizli görüntü, görüntü, ışıklama, işleme, yeğinleme*

gizli sestoplar [Fr. *microphone dissimulé* || *İng. concealed microphone (mike)* || Al. *ausziehbares Mikrophon*] *S/TV/V.* Bir filmin çevrilişinde, bir izlencenin yayınında başkalarınca görülmeyecek biçimde yerleştirilen, kullanılan sestoplar ⌶ *çevirim, film, izlence, sestoplar, yayın*

GNÇ ⌶ **görüş noktası çekimi**

gonk [Fr. *gong* || *İng. gong* || Al. *Gong* || İta. *gong*] *S/TV.* Sinemalarda filmin başlayacağını, televizyonda saat ayarını belirtmede kullanılan, madenden, tepsi biçiminde, tokmakla vurulunca ses veren araç.

gotik film [Fr. *film gothique* || İng. *gothic film* || Al. *gothische Film* || İta. *film gotico*] *S.* Yazındaki gotik roman türünün sinemadaki yansıması. Genellikle gotik şatolarda geçen gizemli, ürkütücü, korkunç, doğaüstü olayların birbirini izlemesine dayanır. Sisli ve puslu, bataklık bölgelerdeki bu şatolar hayaletlerle, gizli geçitlerle, itici ve ürkütücü kişilerle, tehlikelerle doludur. Gotik filmlerin çoğu, gotik romanların uyarlamasıdır ya da bunlara öykünen oyunluklara dayanır ⌶ *oyunluk, uyarlama*

göbek, makara göbeği [Fr. *noyau* || İng. *core, bobbin* (a). || *Al. Filmkren, Bobby, Spulenkörper* || İta. *nucleo*] *S.* Bir makaranın ortasındaki yuvak biçiminde bölüm. Plastikten ya da paslanmaz çelikten olan bu bölüm, makaraya bağlı olmayarak kendi başına da kullanılabilir. Genellikle, düzensiz sarmaların yol açabileceği çizinti ya da çiziklerden korumak için negatifler makara yerine mutlaka göbeğe sarılır. Göbekler film boylarına göre değişir. Çaplarıysa 2 (5,08 cm) ya da 3 parmaktır (7,62 cm). Göbeğin ortasında bir delik ve bu delikten geçecek çubuğun yerleşeceği 1 parmak çapında (2,54 cm) çubuk yuvası bulunur ⌶ *geçmeli makara, makara, negatif, sarma*

göbekli kömür [E.t. *fitilli kömür* || Fr. *charbon à mèche* || İng. *cored carbon*] *S.* Işık yaylı ışıtaçlarda kullanılan kömürün özel bir çeşidi. Bu çeşit kömürlerin ortasında eriyebilir ve uçucu maden tuzları eklenmiş daha yumuşak kömürden oluşan bir bölüm bulunur. Bu göbek, ışık yayının yeğinliğini ve parlaklığını büyük ölçüde artırır ⌶ *ışık yayı, ışık yaylı ışıtaç*

GöÇ ⌶ **göğüs çekimi**

göğüs ayağı [E.t. *dipçik* || Fr. *pied de poitrine* || İng. *chestpod*] *S/TV/V.* Alıcıya destek sağlamak için ucu göğse dayanarak kullanılan bir tekayak çeşidi ⌶ *alıcı[1], tekayak*

göğüs çekimi, GöÇ [E.t. *göğüs plan, ilk plan, birinci plan, ön plan, yakın plan* || *Fr. plan rapproché, PR, rapproché, premier plan, PP, plan rapproché poitrine* || İng. *close shot, CS, chest shot bust shot, medium close-up, MCU* || Al. *Vordergrundaufnahme, mittlere Nahaufnahme, Grossaufnahme, Grosseinstellung, gross* || İta., *primo piano, primissimo piano, PP, piano avvicinato*] *S/TV/V.* Bir insanı göğsünden başının

üstüne dek çerçeveleyen çekim çeşidi ☐ *çekim, çekim ölçeği, çerçeveleme*

gök görüntülüğü [E.t. *siklorama, sayklorama* ‖ Fr. *cyclorama* ‖ İng. *cyclorama, CYC, cyke, panorama cloth, horizon cloth, sky cloth* ‖ Al. *Horizont, Rundhorizont, "Cyclorama"* ‖ İta. *ciclorama*] *S/TV.* İşliği çember ya da yarım çember biçiminde saran ve uygun yolda aydınlatıldığında gökyüzü görünümünü ya da çevrene dek uzanan bir uzamı sağlayan çok geniş dip bezemi ☐ *aydınlama, dip bezemi, işlik, sıra ışıklar*

gök ışıtacı [İng. *skylight*] *S.* Dipteki geniş bir alanı aydınlatmada kullanılan 5.000 ya da 10.000 vatlık ışıtaç ☐ *ışıtaç*

gök süzgeci [E.t. *gök ışığı süzgeci* ‖ Fr. *filtre pour le ciel* ‖ İng. *sky filter, skylight filter* ‖ Al. *Filmmelfilter, "Skylightfilter"* ‖ İta. *filtro per cielo*] *S.* Siyah-beyaz filmde, görünçlüğün geri kalan bölümünü etkilemeksizin, göğün mavi bölümlerini koyulaştıran, karanlıklaştıran süzgeç ☐ *siyah-beyaz film, süzgeç*

gökkuşağı üreteci [İng. *rainbow generator, rainbow test pattern generator* ‖ Al. *Regenbogengenerator*] *TV.* Televizyon görüntülüğünde renkleri eksiksiz bir gökkuşağı izgesi oluşturabilen üreteç. Görüntülüğün renkleri eksiksiz olarak oluşturabilmesini sınamakta kullanılır ☐ *görüntülük, izge, üreteç*

gölge [E.t. *hayal, hayalet, peri, gölgelenme* ‖ Fr. *fantôme, image fantôme, écho (image)* ‖ İng. *ghost (image), echo, double image* ‖ Al. *Geisterbild, Echo* ‖ İta. *immagine fantasma, eco, riflessione*] *TV.* Almaç görüntülüğünde resmin temel konusunun hem bulunması gereken yerde hem de onun biraz yanında daha soluk olarak çift görünmesi durumu. Bunun çeşitli nedenlerinden başlıcaları, işlikte ve yayını alıştaki aksaklıklar olarak şunlardır: İşlikte, koyu bir diplik önündeki çok parlak nesneler, ağılın yanı sıra gölge de oluşturur. Yayını alıştaysa, dalgalık içdirencinin, iniş kablosu ya da dalgalık girişinin içdirencine uymamasından doğar. Ancak gölgenin en çok rastlanan nedeni, bir video iminin alıcı dalgalığa hem doğrudan doğruya hem de gerideki bir engelden yansıyarak dolaylı yoldan ikinci kez ulaşmasıdır ☐ *ağıl, alıcı dalgalık, almaç, dalgalık, dalgalık girişi, diplik, içdirenç, im', iniş kablosu, işlik, resim, yayın*

gölge filmi [Fr. *film d'ombres chinoises* ‖ İng. *silhouette film* ‖ Al. *Silhouettenfilm, Schattenfilm* ‖ İta. *film di silhouettes, film di ombre cinesi*] *S.* Varlıkların siluetlerinden oluşmuş gölgelerin canlandırılmasıyla gerçekleştirilen canlıresim çeşidi ☐ *canlandırma, canlıresim, düz gölge filmi*

gölgeli yazı [İng. *edged caption, drop shadow, offset title*] *S/TV/V.* Kenarında asıl harflerin gölgesini andıran uzantılar bulunan, üç boyutlu görünüş taşıyan yazı çeşidi. Özellikle film ya da izlence adına, tanıtma yazılarına derinlik ve belirginlik vermekte kullanılır ☐ *ad, film, izlence, tanıtma yazısı*

gönderge [Fr. *référent* ‖ İng. *referent* ‖ Al. *Referent* ‖ İta. *referente*] *GB.* **1.** Bir göstergenin (gösteren ile gösterilenin) belirttiği, dış dünyada yer alan nesne ya da varlık; bu tanımdan anlaşılacağı üzere, gösterilen ile gönderge birbirinden ayrıdır. Öte yandan, gönderge belirli bir nesne ya da varlık olarak değil bir nesneler, varlıklar sınıfı olarak anlaşılmalıdır (örneğin "kedi" değil, "kediler"). *S/TV/V.* **2.** Sinema, televizyon, video

yönünden ele alındığında, bir kedinin görüntüsü, bu görüntü için seçilen belli bir kedinin göndergesi değil, daha çok bütün kediler sınıfının göndergesidir ⊐ *görüntü, gösteren, gösterge, göstergebilim, gösterilen*

görmeden artırma [Fr. *enchère à l'avugle* || İng. *blind bidding* || Al. *Blindbieten* || İta. *offerta alla cieca*] *S.* Bir filmin gösterim hakkı için, yapımevlerince oynatımcılar arasında düzenlediği artırma. Oynatımcılar bu artırmaya filmi görmeden katılırlar, genellikle de gösterim eşlemi kendilerine gelinceye dek de filmi görmezler. ABD'de uygulanan bu işlem birçok eyalette yasadışı sayılmaktadır ⊐ *gösterim eşlemi, gösterim hakkı, oynatımcı, yapımevi*

görmeden kiralama [Fr. *location à l'aveugle, location sans projection préalable, programmation avant vision* || İng. *blind booking* || Al. *Blindbuchen* || İta. *noleggio a scatola chiusa, acquisto a scatola chiusae, noleggio alla cieca*] *S.* Film kiralamada bir yol. Buna göre bir film daha çevrilmekteyken ya da alıcı[1] tarafından görülmeksizin kiralanır. Yasadışı bir yoldur ⊐ *kiralama, toptan kiralama*

görme keskinliği [E.t. *kuvvei basıra* || Fr. *acuité visuelle* || İng. *visual acuity* || Al, *Sehschärfe* || *İta. acutezza visiva*] *S/TV/V.* Gözün seçme gücü ⊐ *seçme gücü*

görme sürerliği [E.t. *ağtabaka izlenimi, ağkat izlenimi, tabakaı şebekiye persistansı, retina persistansı* || Fr. *persistence rétinienne* || İng. *persistence of vision* || Al. *Bilderdauer (in den Augen), Bildeindruck, Trägheitseffekt, Trägheits des Augen* || İta. *persistenza retiniche, persistenza delle immagini*] *S/TV/V.* Gözün ağkatındaki görme noktasına düşen görüntülerin, bunları oluşturan neden sona erdikten sonra da bir süre kalması. Bu süre, genellikle, saniyenin 1/12'sidir. Görme sürerliği bu özelliğinden dolayı, sinema ve televizyonun dayandığı temel ilkedir, çünkü devinimsiz nesnelerin devinimli görünebilmesini bu özellik yaratır: Göz, sinema ya da televizyonda bir resmi görür ve bu süre kadar tutar; bu süre içinde bu görüntü ortadan kalkmadan önce ikinci resim gelir; bunları üçüncü, dördüncü... resimler izler; beyin bu birbirinden ayrı resimleri birbirine zincirler; böylece tek tek resimlerden oluşan diziyi, devinimli bir görüntü olarak algılar ⊐ *devinim yanılsaması, göz, göz yanılması, phi olayı, resim, sinema, televizyon*

görsel [E.t. *basari, vizüel* || Fr. *visuel* || İng. *visual* || Al. *visuell* || İta. *visuale, visivo*] *S/TV/V.* **1.** Görmeyle, görme duyusuyla ilgili. Genellikle görüntüler ve gözle izlenebilen her şeyin taşıdığı özellik. Sinema, televizyon ve videoda çok kez ses öğelerine karşılık görüntü öğelerini ve bölümünü belirtmek için kullanılır. **2.** Görüntü özelliği taşıyan, görüntülemeye yatkın olan (roman, öykü, şiir, betimleme vb) ⊐ *görüntü, işitsel, ses*

görsel araçlar [Fr. *moyens visuels* || İng. *visual media* || Al. *visuelle Medien, optische Lehrmittel* || İta. *mezzi visivi*] *S/TV.* Görsel-işitsel araçların görsel olanları. Resimler (fotoğraf ve elle yapılan resim ve çizemler), saydam resimler, filmler bu bölüme girer ⊐ *işitsel araçlar, görsel-işitsel araçlar*

görsel-işitsel [Fr. *audio-visuel* || İng. *audio-visual, AV* || Al. *audio-visuell* || İta. *audio-visivo*] *S/TV/V.* **1.** Görme ve işitmeyle, görme ve işitme duyusuyla

ilgili. **2.** Görme ve işitmeyi erekleyen araçlarla, görsel-işitsel araçlarla ilgili. **3.** Bu araçların tümünün ya da çoğunun birlikte kullanılmasıyla ilgili ☐ *görsel, işitsel, görsel-işitsel araçlar, görüntü, ses*

görsel-işitsel araçlar [E.t. *görme ve işitme araçları* ‖ Fr. *moyens audio-visuels* ‖ İng. *audio-visual media* ‖ Al. *audiovisuelle Medien, AVM, audio-visuelle Lehrmedien, AVL, audio-visuelle Bildungsmittel, AVB, optische-akustiche Lehrmittel, optische-akustische Medien* ‖ İta. *mezzi audio-visivi*] *S/TV/V.* Hem görme hem işitme duyularını aynı zamanda etkileyen, görsel-işitsel eğitimde kullanılan araçlar. Görsel araçlar ile işitsel araçların bileşimi. Bunların başında sesli filmler (sinema) ve televizyon yayını (televizyon) gelir. Alıcı[1], almaç, gösterici, fotoğraf, saydam resim, saydam resim kuşağı, video aygıtı, radyo, kapalı yayın düzeni, ses aygıtı, tekerçalar, dil işlemeliği, film kutucuğu, video kutucuğu, sayısal video tekeri görsel-işitsel eğitim araçlarının en önemlileridir ☐ *alıcı[1], almaç, film, film kutucuğu, fotoğraf, görsel araçlar, görsel-işitsel, görsel-işitsel eğitim, gösterici, işitsel araçlar, kapalı yayın, kutucuk, radyo, saydam resim, saydam resim kuşağı, sayısal video tekeri, ses aygıtı, sinema, tekerçalar, televizyon, tıkız teker, video aygıtı, video kutucuğu*

görsel-işitsel çağrışım [Fr. *association audiovisuelle* ‖ İng. *audio-visual association* ‖ Al. *audio-visuell Assoziation* ‖ İta. *associazione audio-visivo*] *S/TV/V.* Görme ve işitme duyularının özelliklerinden yararlanarak sağlanan çağrışım ☐ *görsel-işitsel*

görsel-işitsel eğitim [E.t *görme ve işitme yoluyla eğitim* ‖ Fr. *enseignement audiovisuel* ‖ İng. *audio-visual education* ‖ Al. *audio-visuelle Bildung* ‖ İta. *educazione audiovisiva*] *S/TV/V/BS.* Öğrencilerin duyularını en ileri düzeyde uyanık tutarak, özellikle görme ve işitme duyuları yoluyla uygulanan etkin bir eğitim yöntemi. Görsel-işitsel araçların geniş ölçüde kullanılmasına dayanır ☐ *görsel-işitsel araçlar*

görsel-işitsel karşısürüm [Fr. *contrepoint audio-visuel* ‖ İng. *audio-visual counterpoint* ‖ Al. *audio-visuelle Kontrapunkt* ‖ İta. *contrappunto audiovisivo*] *S.* Sesli sinemada filmin görsel öğeleriyle işitsel öğeleri arasında tam bir uyum, görsel etkiler ile müzik örgeleri arasında örgensel bir bağ olması gerektiği yolunda yönetmen Eisenstein'ın ileri sürdüğü görüşü anlatan terim. Bir filmdeki bütün görsel ve işitsel öğelerin "hak eşitliği" içinde değerdeş sayılmasına ve bu eşit öğelerin, görüntüdeki temel izleğe göre düzenlenmesine dayanır. Bu düzenlemede ses öğeleri (söz, müzik, gürültü) kimileyin görüntülere eşlik eder kimileyin de görüntülere karşı çıkar ☐ *karşısürüm*

görsel-işitsel kurgu [Fr. *montage audiovisuel* ‖ İng. *audio-visual montage* ‖ Al. *audiovisuelle Montage* ‖ İta. *montaggio audio-visivo*] *S.* Eisenstein'ın, kurguda filmin yalnızca görüntü bölümünün ele alınmasıyla yetinilmeyerek, ses ile görüntü arasında, eşlemeden ayrı, örgensel bir bağın da gerçekleştirilmesi gerektiğine dayanan kurgu görüşü ☐ *eşleme, görsel-işitsel eşleme, görüntü, ses, kurgu*

görsel-işitsel yöntem *S.* [E.t. *görme ve işitme metodu* ‖ Fr. *méthode audiovisuelle* ‖ İng. *audio-visual methods* ‖ Al. *audio-visuelle Methode* ‖ İta. *metodo audio-visivo*] *S/TV.* Görsel-işitsel

eğitimin gerçekleştirilmesinde başvurulan yol *görsel-işitsel eğitim*

görselleştirme [Fr. *visualisation* || İng. *visualization* || Al. *Sichtbarmachung*] *S/TV/V.* Görsel algılamanın benzeri olan görüntüyü anlıkta canlandırma; sonuçta ortaya çıkacak olan görüntünün anlıkta canlandırılmasıyla oluşur. Görselleştirme, sinema, televizyon, video sanatçılarından (yönetmen, oyunluk yazarı, görüntü yönetmeni, sanat yönetmeni vb) her birinin kendi alanındaki hazırlıkları ve çalışmalarında ilk ve en önemli aşamadır. Yapıtın bitmiş durumuna yakın yapısı, bölümleri, parçaları, kişileri, bezemleri vb bu aşamada görsel olarak önce her birinin anlığında yaratılmış olmalıdır. Ondan sonraki tüm çalışmalar görselleştirmenin buna en yakın biçimde somutlaştırılma çabası olarak ortaya çıkar ⬚ *bezemci, görsel, görüntü, görüntü yönetmeni, oyunluk yazarı, sanat yönetmeni, sinema, televizyon, video, yönetmen*

görülebilir ışık [Fr. *rayonnement (lumineux) visible* || İng. *visible light* || Al. *sichtbares Licht* || İta. *luce visibile*] *S/TV.* İzgenin gözle görülebilir bölümünde (10^{12} kHz) yer alan dalgalar; ışık dalgaları ⬚ *dalga, görülebilir izge, izge*

görülebilir izge [Fr. *spectre visible* || İng. *visible spectrum* || Al. *sichtbare Spektrum* || İta. *spettro visibile*] *S/TV/V.* İnsan gözünün algılayabildiği elektromıknatıs ışınımlar bölgesi; başka bir deyişle, elektromıknatıs izgenin görülebilir bölümü. Bu bölgede izge renkleri yer alır *elektromıknatıs izge, görülebilir ışık, göz, ışının, izge, izge renkleri*

görünç [E.t. *temaşa, seyirlik, görmelik* || *Fr. spectacle* || İng. *spectacle, performance, show, entertainment* || Al. *Schauspiel* || İta. *spettacolo*] *S/TV/V.* Görülmeğe değer herhangi bir şey. Bir filmin, bir televizyon yayınının ortaya çıkardığı durum ⬚ *film, yayın*

görünç işleyimi [E.t. *temaşa sanayi, temaşa endüstrisi* || Fr. *industrie du spectacle* || İng. *show business, showbiz* (a.)] *S/TV/V.* Görmeğe dayanan irili ufaklı bütün sanat kollarını kapsayan, bunların işleyişini düzenleyen işleyim ⬚ *görünç*

görünçlük [E.t. 1-4. *sahne* || Fr. 1-4. *scène* || İng. 1. *scene, film scene,* 2-3. *scene,* 4. *stage* || Al. 1. *Szene, Filmszene,* 2-3. *Szene,* 4. *Bühne* || İta. 1-3. *scena,* 4. *palcoscenico*] *S/V.* **1.** Bir filmin, bir videonun başlıca parçalarından biri. Bir ya da daha çok çekim içinde gerçekleştirilen, aynı kişileri aynı bezem içinde gösteren parça (bundan dolayı kimileyin çekim yerine de kullanılır). Böylelikle çekim ile ayrım arasında yer alır. *TV.* **2.** Bir televizyon oyununun aynı kişileri aynı bezem parçası içinde veren bölümü. *S/TV.* **3.** Dış dünyanın film ya da televizyon oyununda yer alan herhangi bir görünüşü. **4.** İşliğin, düzlüğün, üzerinde bezem kurulmuş, çalışılan bölümü ⬚ *ayrım, çekim, bezem, düzlük, film, işlik, televizyon oyunu*

görünçlük çevresi [E.t. *kulis* || Fr. *coulisse* || İng. *wings* || Al. *Kulisse* || İta. *quinte*] *S/TV.* **1.** Bezemi, alıcıya göre, iki yandan çevreleyen kanatlar. **2.** Bu kanatlar arasında oyuncuların görünçlüğe girip çıktıkları boşluk *alıcı[1], bezem*

görünçlük donatımı ⬚ **donatım**

görünçlükleme [E.t. *mizansen, sahne tanzimi, sahne düzenlemesi, sahne düzeni, sahneleme* || [Fr. *mise en scène* || İng. *"mise en scène," staging* || Al.

Inszenierung || İta. *allestimento scenico*] *S/TV.* Belirli bir olguyu en iyi biçimde yansıtmak üzere görüntü öğelerinin alıcı[1] önünde düzenlenmesi işi □ *alıcı[1], görüntü öğeleri, olgu*

görünçlük sağı/solu [Fr. *côté jardin/côté cour* || İng. *stage right/left* || Al. *Links/Rechts* || İta. *a destra/a sinistra del palcoscenico*] *S/TV/V.* Bir tiyatro görüçlüğünde izleyiciye dönük olan oyuncuya göre. oyuncunun görüş açısıyla görünçlüğün sağı ve solu. Sinemada kullanılan alıcı sağı/solu, görüntülük sağı/solu'nun tam karşıtıdır □ *alıcı sağı/solu, görünçlük, görüntülük, görüntülük sağı/solu, oyuncu*

görünen odak [Fr. *foyer virtuel* || İng. *virtual focus* || Al. *Zerstreuungspunkt* || İta. *fuoco virtuale*] *S/TV/V.* Iraksak mercekte ışığın kırıldıktan sonra ıraksadığı nokta. Gerçek odak'ın karşıtı □ *gerçek odak, ıraksak mercek, ışık, odak*

görünge [E.t. *menazır, perspektif* || Fr. *perspective* || Al. *Perspektive* || İta. *prospettiva*] *S/TV/V.* Uzaydaki nesnelerin ve bunların birbiriyle olan ilişkilerinin, birbirine orantılarının belli bir görüş noktasına göre, belli bir yüzeye gerçek görünüşüyle aktarılması; böylelikle ikiboyutlu yüzeyde üçboyutlu, derinlemesine görünüş sağlanması. Başka bir deyişle, ikiboyutlu düz bir yüzey üzerinde nesneleri doğadaki görsel algılanmasına benzer biçimde gösterme. Nesneler. bu görüş noktasından öteye doğru gittikçe küçülürler. Görüngenin başlıca öğeleri görüş noktası, çevren çizgisi, kaçış çizgisi, kaçış noktasıdır. Bir görüntüde bu öğeler ne denli çok yer tutuyorsa, ne denli belirginse, görüntüdeki üçboyutluluk ve derinlik o denli artar □ *ikiboyutlu, üçboyutlu*

görüngesel bezem [E.t. *perspektif dekor* || Fr. *décor avec effet de perspective* || İng. *perspective built set, perspective (set) building, forced perspective* || Al. *Perspektive-Bühnenbild* || İta. *scenografia in prospettiva*] *S/TV.* Ufak düzlüklerde bezeme derinlik kazandırmak için başvurulan yöntem. Bu yöntemde bezemin yalnız alıcıya yakın bölümü doğal büyüklükte kurulur. Belirli bir noktadan geride kalan bölümler perspektif kurallarına uyularak kısaltılır. Böylelikle örneğin 50 m'lik bir koridor 20 m bir uzunluk içinde verilebilir □ *alıcı[1], bezem, düzlük*

görünmez ek *S.* [İng. *invisible join (splicing)*] Ek yerlerinin basım sırasında görünmemesi durumu □ *basım, ek yeri*

görünmez kesme [İng. *invisible cut(ting)*] *S/TV/V.* Çekim içindeki bir devinimi izlerken, bu devinimin akışına ve tartımına uygun biçimde, ustaca gerçekleştirildiğinden izleyicilerce ayrımsanmayan kesme □ *çekim, devinim, kesme*

görünmez kurgu [İng. *invisible editing*] *S.* Çekimlerdeki, alıcı açılarındaki, görüş açılarındaki değişikliklerin, noktalamanın belli belirsiz olduğu, dikkati çekmediği, filmin başından sonuna dek akıcılığın egemen olduğu kurgu yöntemi. Bütün bunların özentiden uzak, öykünün doğal akışına uygun biçimde gerçekleştirilmesiyle sağlanır. Genellikle düz anlatıyla birlikte kullanılır *açı, akıcılık, çekim, düz anlatı, noktalama, öykü*

görüntü [E.t. 1. *hayal, imaj,* 2, 4. *hayal, imaj, resim, kare, görü* || Fr. 1-2, 4. *image* || İng. 1. *image,* 2, 4. *frame,* 3. *action* || Al. 1-2,4. *Bild* || İta. 1-2, 4. *immagine*] *S/TV/V.* **1.** Herhangi bir nesnenin mercek, ayna gibi araçlarla oluş-

turulan resmi; herhangi bir nesnenin kimi ışık olayları sonucu elde edilen resmi. *S.* **2.** Bir film üzerinde sıralanmış resimlerin gösterici yardımıyla görüntülüğe art arda düşürülmesi sonunda devinimin yeniden kurulmasıyla ortaya çıkan görünüş; görüntülük üzerindeki devinimli resimler bütünü. **3.** Bir filmin görsel (resim) bölümü. Ses'in karşıtı. *TV.* **4.** Almaç görüntülüğünde, elektron demetinin oluşturduğu devinimli resimler bütünü. *V.* **5.** Video kuşağındaki görüntü ⌐ *almaç, film gerçek görüntü, görsel, görüntülük, gösterici, mercek, resim, sanal görüntü, ses, video kuşağı*

görüntü aktarımı [E.t. *görüntü yakalama* ‖ Fr. *acquisition vidéo* ‖ İng. *video capture*] *BS/TV/V/S.* Bilgisayarın dışındaki herhangi bir kaynaktan bilgisayara görüntü aktarma işi. Dış kaynak video alıcısı, video aygıtı, SVT, televizyon olabilir. Bu görüntü tek bir resim olabileceği gibi, bir dizi devinimli resimden, bir video kuşağındaki ya da bir filmdeki tüm devinimli resimlere dek uzanır. Görüntü aktarımı bir dış kaynaktan duyargaç yardımıyla algılanan görüntü imlerinin sayısallaştırıldıktan sonra bilgisayarda işlenmesidir. Bu işlemi de görüntü aktarımı kartı gerçekleştirir ⌐ *bilgisayar, film, görüntü, görüntü aktarım kartı, im*[1]*, resim, sayısallaştırma, video, video kuşağı*

görüntü aktarım kartı [E.t. *görüntü yakalama kartı, video yakalama kartı, video işleme kartı* ‖ Fr. *carte d'acquisition vidéo* ‖ İng. *video capture card (board)*] *BS/TV/V/S.* Görüntü aktarımını gerçekleştiren kart. Bu kart tek resmi ya da bir dizi resmi; devinimli resimleri; video kuşağındaki, filmdeki, televizyondaki görüntüleri sayısallaştırıp, sıkıştırıp bilgisayarın yerleşik tekerine aktarır. Bir görüntü kartının temel yapısı şöyledir: Örneksel görüntüyü sayısal dönüştürüp sıkıştırarak bilgisayara gönderen video işleme yongaları; imlerin çeşidine göre bileşik imi alan bileşik video girişi; bileşen imi alan bileşen video girişi; Y/C imi alan Y/C video girişi; görüntüleri yeniden video kuşağına aktarmak ya da görüntüleri televizyonda izlemek için video girişi; gerekirse ayrı bir ses girişi; bilgisayarda televizyon izlemek için televizyon girişi. Görüntü aktarım kartının en önemli yönü, aktarım hızı ile seçme gücüdür (çözünürlük). Aktarım hızı, saniyede aktarılan resim sayısıdır; bu sayı ne denli yüksek olursa, devinimdeki akıcılık, doğallık o denli büyük olur. Örneğin PAL renk işleminde en iyi hız saniyede 25 resimdir. Seçme gücüyse, aktarılan resimdeki nokta sayısıyla belirlenir. Bu hızın 720x576 olması yeğlenir. Görüntü aktarım kartları, görüntülerin sıkıştırılmasında MPEG, MJPEG, Cinepak, Indeo gibi değişik yöntemler kullanır. Bu kartlar, bilgisayar görüntülüğünde ayrı bir pencere açarak, aktarım sırasında saptanan görüntüleri izleme olanağını da sağlar ⌐ *bileşen im, bileşik im, bilgisayar, film, görüntü, görüntü aktarımı, görüntülük, MJPEG, MPEG, örneksel, PAL (renk işlemi), resim, saptama*[2]*, sayısal, sayısallaştırma, seçme gücü, sıkıştırma*[2]*, televizyon, televizyon kartı, video kuşağı, yerleşik teker, Y/C imi, yonga*

görüntü alanı [Fr. *champ d'image (couvert)* ‖ İng. *field of image, image area* ‖ Al. *Bildwinkel, Bildfeld, Bildausschnitt* ‖ İta. *campo d'immagine*] *S/TV/V.* **1.** Alıcının durumu, alıcı ile konu arasındaki uzaklık, odak uzunluğu, alıcı açısıyla belirlenen alan; dolayısıyla çerçeveyle belirlenmiş alan. **2.** Gö-

rüntünün çerçevede ya da görüntülükte kapladığı alan ☐ *alan, alıcı[1], alıcı açısı, çerçeve, görüntü, konu, odak uzunluğu*

görüntü bozulması [Fr. *détérioration de l'image* ‖ İng. *image deteriation (degradation)* ‖ Al. *Bildbeeinträchtigung* ‖ İta. *deterioramento de l'immagine*] *S/V.* Filmlerin ve video kuşaklarının gerekli koşullarda korunmamaktan, yaşlanmaktan, çoğaltımdan, özenli kullanılmamaktan dolayı görüntülerinde ortaya çıkan nitelik yitimi ☐ *çoğaltım, film, film bozulması, görüntü*

görüntü bozumu ☐ **bozum**

görüntü çağrışımı **çağrışım**

görüntü çerçevelemesi **çerçeveleme**

görüntü demeti [İng. *writing beam*] *TV.* Almaç ışıtaçlarında, görüntülüğün iç çeperindeki renkli noktalara düşerek görüntüyü oluşturan elektron demeti ☐ *almaç, almaç ışıtacı, elektron demeti, görüntü, görüntülük, kılavuz demeti, renkli nokta*

görüntü denetliği [E.t. *resim monitoru, görüntü monitoru* ‖ Fr. *moniteur vidéo* ‖ İng. *picture monitor, vision check receiver, picture monitoring receiver, television monitor* ‖ Al. *Bildmonitor, Bildkontrollempfänger, Kontroll-monitor, Signalbildmonitor* ‖ *İta. monitor, video*] *TV.* Denetliğin görüntü için olanı. Ses denetliği karşıtı *denetlik, görüntü, ses, ses denetliği*

görüntü duvarı [İng. *video wall*] *TV/V/BS.* Dokuz ya da daha çok görüntülüğün belirli bir düzende yan yana gelerek gösterim gerçekleştirmesiyle oluşan dizge. Görüntülüklerde aynı anda değişik görüntüler yer alabildiği gibi, yan yana dizili birkaç görüntülük aynı görüntünün tümleyicilerini yansıtarak geniş görüntülük işlevi de gerçekleştirilebilir. Bu dizgenin görüntü kaynağı, görüntülüklere bağlanan laserli video tekeri ya da sayısal video kuşağıdır. Dizgeyi çalıştıransa bilgisayardır. Görüntü duvarı çoğunlukla sergilerde, süpermar-ketlerde, büyük mağazalarda, yoğun tanıtılarda kullanılır ☐ *bilgisayar, çok görüntülüklü işlem, çok resimli işlem, geniş görüntülük, görüntü, görüntülük, gösterim, laserli video tekeri, sayısal video*

görüntü düzenlemesi ☐ **düzenleme**

görüntü düzlemi [İng. *image plane*] *BS/TV.* Bilgisayarda, etkileşimli çok araçlılıkta görüntü katlarından herhangi biri. Bu katlar bellekte tutulur ve istenildiğinde bindirilmiş olarak ya da birbiri ardından görüntülüğe yansıtılarak mavi diplik işlemi, noktalama, etkiler gibi işlemlerde kullanılır. Bu katların tümü ya da kimileri saydam olabilir; böylelikle görüntüde kimi bölümler durukken öbürleri devinimli olarak görülebilir ☐ *etkileşimli çok araçlılık, bellek, bindirme, etkiler, görüntü, görüntülük, mavi diplik işlemi, saydam*

görüntü eni [Fr *largeur de l' image* ‖ İng. *frame width* ‖ Al. *Bildbereit* ‖ *İta. ampiezza dell'immagine*] *S/TV/V/BS.* Görüntülüğe yansıyan görüntünün genişliği ☐ *görüntü*

görüntü eşlemi [E.t. *görüntü kopyası* ‖ Fr. *copie image* ‖ İng. *picture print* ‖ Al. *Bildkopie* ‖ İta. *positivo scena*] *S.* Henüz ses kuşağıyla birleştirilmemiş görüntü kuşağı ☐ *ses kuşağı, görüntü kuşağı*

görüntü geliştirici [İng. *image enhancer, enhancer*] *S/TV/V/BS.* Görüntü geliştirmeyi sağlayan elektronik aygıt ☐ *görüntü, görüntü geliştirme*

görüntü geliştirme [İng. *image enhancement, enhancement*] *S/TV/V/BS.* Video imlerini işleyerek düzensizlikleri giderme, odaklamayı keskinleştirme, renkleri düzeltme, sertliği ayarlama. Bunun sonucu olarak resmin kenarları başta olmak üzere görüntü daha seçikleşir. Bu yöntem ayrıca filmden kuşağa, kuşaktan filme ve kuşaktan kuşağa aktarım dizgelerinde ya da video kurgularında da kullanılır. Görüntü geliştirme, görüntü geliştiricilerle sağlanır *film, görüntü, görüntü geliştirici, kurgu, kuşak[1], seçik, seçiklik*

görüntü güçlendirici [İng. *image intensifier*] *TV.* Işığın yeterli olmadığı durumlarda, ışık gücünü artırmak üzere alıcı ile mercek arasına yerleştirilen özel yapıda aygıt ☐ *alıcı, ışık, mercek*

görüntü içinde görüntü [Fr. *vignette* ‖ İng. *vignette* ‖ Al. *Vignette* ‖ İta. *vignetta*] *S.* Bir filmin çerçevesi içinde çerçevenin tümünü kaplayan görüntünün yanı sıra daha ufak bir çerçeve içinde yer alan başka bir görüntü. Özellikle sessiz sinema döneminde çok kullanılan bu uygulayımda, ufak çerçevenin sınırları dikdörtgenden çok, değişik biçimlerdedir; sınırları da belirgin belirsiz ya da yumuşaktır ☐ *çerçeve, görüntü, katma görüntü, örtü*

görüntü ikonoskopu [Fr. *iconoscope-image* ‖ İng. *image iconscope* ‖ Al. *Image-Ikonoskop, Super-Ikonoskop* ‖ İta. *"image iconoscope"*] *TV.* İkonoskop ışıtacın, duyarlığı daha geliştirilmişi. Alıcı ışıtacına düşen ışık niceliğine oranla daha büyük elektriksel çıkışı vardır ☐ *alıcı[1], alıcı ışıtacı, ikonoskop ışıtaç, ışık niceliği*

görüntü iş eşlemi [Fr. *copie de travail image* ‖ İng. *picture work print* ‖ Al. *Bild-Arbeitskopie* ‖ İta. *copia di lavoro scena*] *S.* Yalnız görüntü taşıyan iş eşlemi ☐ *eşlem, görüntü, iş eşlemi*

görüntü işleme [İng. *image processing*] *S/TV/BS.* Bilgisayar canlandırmasında gerçek görüntülerin bilgisayarca işlenmesi işi. Görüntünün geliştirilmesi ya da değiştirilmesi için yapılan çalışma. Özellikle görüntülerin önemli özelliklerinin ortaya çıkarılması ya da vurgulanması için yapılır. Yapay görüntü işleme'nin karşıtı ☐ *bilgisayar, bilgisayar canlandırması, görüntü, yapay görüntü, yapay görüntü işlemesi*

görüntü kartı [E.t. *grafik kartı, ekran kartı, grafik adaptörü, video kartı* ‖ Fr. *carte vidéo* ‖ İng. *video card*] *BS/V/S/TV.* Bilgisayar görüntülüğünün çalışmasını sağlayan, düzenleyen; bilgisayar ile görüntülük arasında bağlantı kuran; görüntülüğün niteliğini, ölçünlerini belirleyen kart. Görüntü kartları gücünü üzerlerindeki işlemciden ve bellek sığasından alır. Bu işlemci ne denli güçlü olursa karmaşık görüntülerin oluşumunu o denli hızlı gerçekleştirir; devinimli resimlerin, filmlerin, oyunların, renklerin oluşumunu o denli hızlı ve nitelikli yansıtır. Görüntü kartının belleği özellikle değişik seçme gücünde (çözünürlükte) görülebilecek renk sayısıyla ilgilidir. Günümüzde görüntü kartlarında oyun ve grafik çalışmaları için 8 MB'den daha düşük bellek kullanılmıyor; ortalama bellekse 16 MB'ye çıkmış durumda Ayrıca iyi bir görüntü kartı, yüksek seçme güçlerinde görüntülükteki yüksek tazelenme hızlarını da desteklemelidir (örneğin 1.024x768 seçme gücünde görüntülük tazelenme hızı 70-80 Hz olmalıdır) ☐ *bellek, bilgisayar, film, görüntü, görüntü aktarımı, görüntü aktarım kartı, görüntülük, oyun,*

seçme gücü, televizyon kartı

görüntü kurgusu [Fr. *montage visuel, montage image* || İng. *picture editing* || Al. *Bildschnitt* || İta. *montaggio visivo*] *S.* Görüntü kuşağında gerçekleştirilen kurgu ☐ *görüntü kuşağı, kurgu*

görüntü kuşağı [Fr. *bande image* || İng. *visuals, picture film, picture reel, action mute film* || Al. *Bildstreifen* || İta. *colonna visiva, banda visiva, nastro visivo*] *S.* **1.** Yalnız görüntü taşıyan kuşak[1]. **2.** Sesli filmde, kuşağın sese karşılık görüntü bölümünü belirten terim ☐ *görüntü, kuşak[1], ses kuşağı*

görüntüleme [Fr. 1., 2. *affichage* || İng. 1., 2. *display* || Al. *Anzeingen* || İta. 1., 2. *visualizzazione*] *S/TV/V.* **1.** Herhangi varlığı, nesneyi, konuyu görüntü olarak saptama[2], verme; görselleştirmeyi somutlaştırma. *TV/V/BS.* **2.** Televizyon, video, bilgisayardaki görüntüleri, bunların görüntülüklerinde izlenebilecek biçimde ortaya koyma ☐ *bilgisayar, görselleştirme, görüntü, görüntülük, konu, televizyon, video*

görüntülük, beyaz görüntülük, televizyon görüntülüğü [E.t. 1-2. *ekran, tablo, projeksiyon ekranı, perde, projeksiyon perdesi, beyaz perde,* 3. *ekran, televizyon ekranı, monitor, monitör* || Fr. 1-2. *écran (de cinéma, de projection),* 3. *écran de télévision* || İng. 1-2. *screen, projection screen, theatre (ABD: theater) screen,* 3. *television screen, monitor* || Al. 1-2. *Bildwand, Projektionswand, Leinwand, Filmleinwand, Schirm, Projektionsschirm,* 3. *Bildschirm, Fernsehbildschirm, Fernsehschirm* || İta. 1-2. *schermo (cinematografico, di proiezione),* 3. *schermo della televisiva, teleschermo*] *S.* **1.** Göstericinin, üzerine görüntüleri yansıttığı, filmin izlenmesini sağlayan çeşitli dokuda, yansıtıcı, beyaz, gergin yüzey. Yerleşik sinemalarda salonda göstericinin karşısına düşen duvara yerleştirilir. Ayrıca özenci ve gezici sinemalarda katlanır görüntülükler kullanılır. Görüntülüğün çok değişik yapıda olanları vardır. **2.** (Mecaz olarak) Sinema. *TV//V/BS.* **3.** Almaç ışıtacının dışarıya bakan ve üzerinde görüntüler izlenen ufak, dikdörtgen biçimindeki bölümü. Görüntülüğün iç çeperi ışınır özdekle (fosforla) sıvalıdır. Elektron demeti bu ışınır özdekle örtülü yüzeyi satır satır tarayınca görüntü oluşur ve bu görüntü, izleyiciye bakan yüzeyde, yani görüntülük üzerinde belirir. Görüntülüğün üzerine, boyuna göre sürekli olarak 1-2 tonluk bir basınç yüklendiğinden almaç ışıtacının bu bölümü, özellikle ortalarında epeyce kalındır ve özel biçimde işlenmiştir. Televizyon boyları bu dikdörtgen görüntülüğün köşegen uzunluğuyla belirtilir ☐ *almaç ışıtacı, boy, ışınır, gezici sinema, görüntü, gösterici, katlanır görüntülük, özenci sineması, plasma görüntülük, salon, satır, sıvı kırılcalı görüntülük, tarama*

görüntülük boyu ☐ **boy**

görüntülük genişliği [E.t. *ekran boyu, ekran ebadı, perde genişliği, perde boyu* || Fr. *dimension de l'écran, format de l'ecran, largeur de l'écran* || İng. *screen size (width)* || Al. *Bildwandgrösse, Bildschirmbreite, Bildschirmformat, Projektionswandgrösse* || İta. *larghezza di sehermo, formato di schermo*] *S.* Sinema görüntülüğünün eni. Bu boy, genellikle, görüntülüğün yatay uzun kenarıyla ya da en ve yükseklik birlikte söylenerek belirtilir. Görüntülük genişliği filmin boyuna, göstericinin merceğine, gösterici uzaklığına,

salonun yapısına, kullanılan yönteme, izleyici sayısına göre çok değişiktir ☐ *boy, gösterici, gösterici merceği, mercek, görüntülük, uzaklık*

görüntülük noktası ☐ **nokta**[1]

görüntülük parlaklığı, parlaklık [E.t. *ekran parlaklığı* || Fr. *luminosité de l'ecran, brillance de l'écran* || İng. *screen luminance (brightness)* || Al. *Schirmluminanz* || İta. *luminanza di schermo*] *S.* **1.** Bir gösterici filmsiz olarak çalıştırıldığında, göstericiden görüntülüğe düşüp yansıyan ışığın niceliği. Görüntülük parlaklığının içine, ışık kaynağının parlaklığı, mercekten ve örtücüden dolayı yitirilen ışık ve görüntülüğün yansıtma gücü girer. Görüntülük parlaklığı, metrekareye kandelayla ölçülür (1 kandela/m^2 = 1 nit). *TV.* **2.** Almaç görüntülüğünden yansıyan ışığın niceliği ☐ *film, gösterici, ışık kaynağı, kandela, mercek, örtücü, görüntülük*

görüntülük sağı/solu ☐ **alıcı sağı/solu**

görüntülükte görüntüleme [Fr. *affichage sur l'écran* || İng. *on-screen display* || Al. *Anzeigen auf dem Bildschirm* || İta. *visualizzazioni sullo schermo*] *TV/V/BS.* Görüntülerin televizyon, video ya da bilgisayar görüntülüğünde gösterilmesi ☐ *bilgisayar, görüntü, görüntüleme, görüntülük, televizyon, video*

görüntülü telefon [E.t. *telefonlu televizyon, televizyonlu telefon* || Fr. *téléphone télévisé, visiophone, visiophonie vidéophone, vidéo-téléphone* || İng. *television telephone, videophone,* (ABD) *video telephone (telephony)* || Al. *Fernsehtelefon, Fernsehtelefonie* || İta. *telefonovisore*] *TV.* Telefon ile televizyonun birleşmesinden oluşan ve karşılıklı konuşan kimselerin birbirlerini ufak bir televizyon görüntülüğünde izlemelerini sağlayan aygıt. Çeşitli ülkelerde değişik ayırmaçlarla (Visiophone, Picture-phone...) ortaya sürülmüştür) ☐ *görüntülük, televizyon*

görüntülü toplantı [E.t. *telekonferans, videokonferans, görüntülü konferans* || Fr. *téléconférence, visioconférence, vidéoconférence* || İng. *teleconference, teleconferencing, videoconference*] *TV/V/BS.* Ülkeler, anakaralar, hatta uzay araçları ile yeryüzü arasında uydular, yer yayaçları, Internet yardımıyla kurulan bağlantılar sonucu televizyonda, Internet'te düzenlenen toplantı. Bu yöntemle birbirinden çok uzakta, değişik yerlerde bulunan katılımcıların tek bir yerdeymişçesine çalışma toplantıları düzenlenmesi sağlanır. Başlangıçta daha çok görüntüsüz olarak gerçekleştirilen bu toplantı çeşidi günümüzde yerini görüntülü toplantıya bırakmıştır ☐ *Internet, uydu, yer yayacı*

görüntü negatifi [E.t. *resim negatifi* || Fr. *négatif image* || İng. *picture negative, mute negative* || Al. *Bildnegativ, Negativbild* || İta. *negativo scena, negativo visivo*] *S.* Alıcıda kullanıldıktan ya da pozitif görüntüyle işlemden geçirildikten sonra sağlanan negatif film ☐ *alıcı*[1]*, görüntü, negatif, pozitif*

görüntü-ortikon alıcı [E.t. *imaj-ortikon kamera, imaj-ortikon televizyon kamerası* || Fr. *caméra télévision à tube image orthicon* || İng. *image orthicon camera, IO* || Al. *Image-Orthikon-Fernsehkamera* || İta. *telecamera ad immagine orthicon*] *TV.* Görüntü-ortikon ışıtaçlı alıcı ☐ *alıcı*[1]*, görüntü-ortikon ışıtaç*

görüntü-ortikon ışıtacı [E.t. *imaj-ortikon ışıtacı, imaj ortikon televizyon kamera,*

resim ışıtacı || Fr. *tube image-orthicon* || İng. *image-orthicon tube, IO, Immy* (a.) || Al. *Image-Orthikon- Bildaufnahmeröhre* || İta. *tubo immagine orthicon*] *TV*. Özellikle dışarı çalışmalarında kullanılan son derece duyar alıcı ışıtacı çeşidi. 1945'te RCA tarafından piyasaya sürüldü, 1949'dan sonra daha da geliştirildi. Bu ışıtaç, temelde süperikonoskop ışıtaca çok benzer, ancak öğeleri başka türlü yerleştirilmiştir. Elektron demetini sağlayan elektron topu ile merceğin gönderdiği optik ışınları elektronik ışınlara çeviren ışık eksiucu aynı eksen üzerinde yer alır. Bunlar, üzeri sezyum, rubidyum, potasyum gibi özdeklerle sıvalı ereğin iki yanında bulunur. Bu özdekler, üzerlerine düşen ışığın yeğinliğine göre elektron yayarlar, bundan dolayı da görüntü-ortikon ışıtaçları ışıksalan ışıtaçlardır. Erekte oluşan görüntü, ikonoskoptaki gibi optik değil elektronik görüntüdür. Erek 2-5 mikronluk çok ince kattan oluştuğundan bu elektronik görüntü, elektron topunun bombaladığı yüzde ortaya çıkar. Bu görüntünün taranması öbür ışıtaçlardaki gibidir; ancak elektronlar ereğe yavaşlatılmış olarak gelir, böylelikle ikincil yayın önlendiğinden leke de olmaz; ışıtacın duyarlığı da ikonoskopun 100-1.000 katı çoktur, hatta sinema alıcılarını bile aşar. Buna karşılık iz bırakma ve ağıl önlenemez – *ağıl, alıcı*[1]*, alıcı ışıtacı, elektron, elektron demeti, elektronik görüntü, elektronik ışın, elektron topu, erek, ışık eksiucu, ışıksalan ışıtaç, ikincil yayın, iz bırakma, mercek, optik ışın, ortikon ışıtaç, süperikonoskop ışıtaç, tarama*

görüntü öğeleri [Fr. *éléments de l'image* || İng. *elements of image* || İta. *elementi dell'immagine*] *S/TV/V*. Bir sinema, televizyon ya da video görüntüsünü oluşturan belli başlı öğeler. Bunlar çerçeve/çerçeveleme, görüntü düzenlemesi, görüş noktası, alıcı açısı, çekim ölçeği, oyuncu/oyun, çevre/bezem/görünçlük donatımı/giysi/makyaj, aydınlatma, renk, içerik/izlek/konu/oyunluk/dramatik yapı, devinim, ses, görünçlük düzeni/yönetimdir – *alıcı*[1]*, alıcı açısı, aydınlatma, çekim ölçeği, çerçeve, çerçeveleme, çevre, bezem, film çözümlemesi, giysi, görüntü düzenlemesi, görüş noktası, içerik, konu, makyaj, oyun, oyuncu, renk, görünçlük donatımı, görünçlük düzeni, oyunluk, sinemalık çözümleme, izlek, yönetim*

görüntü pozitifi [Fr. *positif image* || İng. *picture positive* || Al. *Bildpozitiv, Pozitivbild* || İta. *positivo visivo, positivo scena*] *S*. Pozitif görüntü taşıyan kuşak[1] – *pozitif, kuşak*[1]

görüntü saptama, saptama [E.t. *yazımlama* || Fr. *enregistrement de télé* || İng. *telerecording, TR* || Al. *Fernsehaufzeichnung, Fernsehbildaufzeich-nung, Fernsehaufnahme, Filmaufzeichnung* || İta. *registrazione televisiva*] *TV*. Televizyon görüntülerinin herhangi bir erekle ileride kullanılmak üzere bir gereç üzerine saptanması. Bunun için başlıca iki yol vardır: Filme saptama, videoya saptama – *filme saptama, görüntü, videoya saptama*

görüntüsel gösterge [E.t. *ikon* || Fr. *icône, signe iconique* || İng. *icon, iconic sign* || Al. *Ikon* || İta. *icona*] *GB*. İki öğe arasında benzerlik ilişkisi kuran, böylelikle dış gerçeğe benzeyen gösterge. Örneğin, bir hayvan ile bu hayvanın resmi arasındaki benzerlik. Amerikan filozofu Peirce'e göre, görüntüsel gösterge, göstergenin üç çeşidinden biridir (öbürleri: belirti ile simge[1]). Belirtide, gösterenle gösterilen arasında bitişiklikten doğan nedenli bir ilişki vardır (duman ile ateş

arasındaki ilişki gibi). Simge, nedensizdir, uzlaşmaya bağlıdır. Ayrıca ereklidir; iletişim ereğiyle kullanılır; bir dilin sözcükleri gibi. Görüntüsel gösterge hem nedenlidir hem de erekli. Dış dünyadaki nesnesine benzemesi bakımından nedenlidir. İletişim ereği taşıdığından ereklidir. Örneğin fotoğraf bir görüntüsel göstergedir. Yine de görüntüsel gösterge, dış dünyadaki nesnenin bire bir benzeri değildir; bu nesneyi bize az ya da çok ölçüde çağrıştırır. Eco'ya göreyse, görüntüsel gösterge nesneyi değil, nesnenin algılanma biçimini yansıtır ⊐ *belirti, gösteren, gösterge, göstergebilim, gösterilen, iletişim, simge*[1]

görüntü ve ses negatifi [Fr. *négatif image et son* ‖ İng. *combined negative* ‖ Al. *kombiniertes Negativ* ‖ İta. *negativo sceno e sonoro*] *S.* Görüntü ile sesin aynı negatif üzerinde birleştirilmişi ⊐ *görüntü, görüntü negatifi, negatif, ses negatifi*

görüntü yönetmeni [E.t. *fotoğraf direktörü, foto direktörü, baş operatör, baş kameraman* ‖ Fr. *directeur de la photo(graphie), chef opérateur (caméraman)* ‖ İng. *chief cameraman, lighting cameraman (camerawoman), photography director, lighting supervisor, first cameraman,* (ABD) *director of photography, head cameraman* ‖ Al. *Chefkameramann, erster Kameramann, Lichtgestalter* ‖ İta. *direttore della fotografia, capo-operatore*] *S/TV.* Alıcı devinimlerinin düzenlenmesinden, görüntülerin yönetmenin isteklerine uygun biçimde sağlanmasından, alıcı takımının denetiminden sorumlu kimse ⊐ *alıcı*[1]*, alıcı devinimleri, alıcı takımı, aydınlatma, görüntü*

görünüş sırası [İng. *order of appearance*] *S.* Bir filmde yer alan oyuncuların tanıtma yazısında, ilk göründükleri sıraya göre dizilmeleri. Böylelikle tanıtma yazısındaki sıra çekişmesi önlendiği gibi, daha ufak rollerde oynayanların izleyicilerce daha kolay ayırt edilmeleri de sağlanmış olur. İlk sakıncanın önlenmesinin bir başka yolu da oyuncuların abece sırasında belirtilmesidir ⊐ *ad sıralaması, oyuncu, tanıtma yazısı*

görüş açısı ⊐ **açı**

görüş alanı [Fr. *champ (visuel)* ‖ İng. *field of view, (of vision, of coverage), visual field, camera coverage, limits* ‖ Al. *Gesichtsfeld, Blickfeld* ‖ İta. *campo visivo, campo di vista*] *S/TV/V.* **1.** İnsan gözünün kapsadığı alan. Bu alan yatay olarak 175-185°, düşey olarak 145-155°'dir. Ancak bu alanın yalnızca özeğine rastlayan dar bir alan odaktadır; bunun dışında kalan bölüm ise odak dışıdır. Bu bölüme çevrel görüş (alanı) denir. Buranın da görülebilmesi için gözün sağa sola ya da aşağıya yukarıya çevrinmesi gerekir. **2.** Bir alıcı merceğinin kapsadığı alan. Alıcının görüş açısının kapladığı alan ⊐ *açı, alan, alıcı*[1]*, alıcı merceği, görüş açısı, mercek, odak, odak dışı*

görüş çizgisi [Fr. *ligne de la vision* ‖ İng. *sight line, audience sight line* ‖ Al. *Gesichtlinie* ‖ İta. *linea di visione*] *S.* Bir sinema salonunda koltukta oturan olağan boyda izleyicinin gözünden görüntülüğe inen dikme. Ön sırada oturanların, arka sıradakilerin görüş alanını kapatmaması için, her sıranın görüş çizgisi, bir öncekinden en az 10 cm yüksek olmalıdır ⊐ *görüntülük, izleyici, koltuk, sinema*

görüş noktası, alıcı görüş noktası [E.t. *kamera görüş noktası* ‖ Fr. *point de vue*

de caméra || İng. *camera viewpoint, point of view, POV, camera's height* || Al. *Kameraeinstellung, Kameraauge, Kamerastandpunkt, Aufnahmestandpunkt* || İta. *punto di vista di camera, punto di presa, punto di ripresa*] *S/TV/V.* **1.** Alıcının konuya göre durumu. Alıcının olağan durumu, orta boylu bir insanın omzu düzeyinde, mercek ekseninin yere koşut olduğu durumdur. "Yüksek," "alçak" gibi terimler bu olağan durumun altında ya da üstünde bulunan alıcıyı anlatır. **2.** Alıcının, filmdeki ya da izlencedeki bir kimsenin bir şeye, bir yere baktığını gösteren çekimden sonra, onun gördüğü şeyi, yeri aktarmak üzere yerleştirildiği nokta □ *alçak görüş noktası, alıcı[1], bakış çizgisi, bakış uyumu, çekim, olağan görüş noktası, göz düzeyi, yüksek görüş noktası*

görüş noktası alıcısı [İng. *point of view camera, POV camera, lipstick camera, gun sight aiming point camera, GSAPC*] *TV/V.* 7,5 - 10 cm boyundaki mini video alıcısı. Bu alıcı[1] jokeylerin, yarış otomobili sürücülerinin, kayakçıların başlıklarına iliştirilerek ya da görülmeyecek biçimde oyunculara yerleştirilerek bunların görüş noktasından çekimler elde edilmesini sağlar. Boyları çok ufak olduğu ve kolaylıkla gizlenebildiği için araştırmacı gazetecilerce de sık kullanılan bir alıcıdır □ *alıcı[1], çekim, gizli alıcı, görüş noktası, göz düzeyi, video alıcısı*

görüş noktası çekimi, GNÇ [Fr. *plan de point de vue de caméra* || İng. *point of view shot, POV shot* || Al. *Kamerastandpunktaufnahme* || İta. *piano di punto di vista di camera*] *S/TV/V.* Filmdeki ya da izlencedeki bir kimsenin bir şeye, bir yere baktığını gösteren çekimden sonra, onun gördüğü şeyi, yeri aktaran çekimi belirtir. Bu iki çekim arasında bakış çizgisinin çakışması ve bakış uyumunun olması gerekir □ *bakış çizgisi, bakış uyumu, çekim, film, görüş noktası, izlence*

görüşüm [E.t. *mülakat, görüşme, röportaj* || Fr. 1. *entretien, "interview,"* 2. *reportage (télévisé, documentaire), téléreportage* || İng. 1. *interview,* 2. *report, reportage, story, news report (coverage), running commentary, commentary, eye-witness* || Al. 1. *"Interview," Fernsehinterview, Gespräch,* 2. *Reportage, Fernsehreportage* || İta. 1. *intervista, "interview,"* 2. *"reportage"*] *S/TV/V.* **1.** Bir televizyon bildirmeni ya da alıcılı bildirmenin, herhangi bir kimsenin, bir uzmanın belirli konulardaki görüşlerini, bilgilerini aktarmak için sorular sorup yanıtlar almaya çalışarak hazırladığı izlence ya da film. *TV.* **2.** Bir bildirmenin herhangi bir olayla ilgili olarak kendi gördüklerini, işittiklerini görüntü ve sözle aktarmasına dayanan izlence □ *görüşüm filmi, izlence*

görüşüm filmi [E.t. *röportaj filmi* || Fr. *film de reportage* || İng. *topical (film), newsreel coverage* || Al. *Reportagefilm* || İta. *film di reportage*] *S.* Görüşüm özelliği taşıyan film çeşidi □ *film, görüşüm*

gösteren, imleyen [Fr. *signifiant* || İng. *signifier* || Al. *Signifikant* || İta. *significante*] *GB.* Bir göstergenin özdeksel yönünü oluşturan işitim imgesi; gösterilenle birleşerek göstergeyi oluşturan öğe □ *gösterge, gösterilen*

gösterge[1], im[1] [E.t. *işaret* || Fr. *signe* || İng. *sign* || Al. *Zeichen* || İta. *segno*] *GB.* **1.** (Genel) Bir başka şeyin yerini alabilen, böylece kendi dışında bir şeyi gösterebilen, o şeyi çağrıştırarak iletişim

sağlayan her şey. **2.** (Dilbilim) Bir gösteren ile bir gösterilenin birleşmesinden doğan birim: • "Dil göstergesi bir nesne ile bir adı birleştirmez; bir kavram ile bir işitim imgesini birleştirir. (...) Kavram (gösterilen) ile işitim imgesi'nin (gösteren'in) bireşimine gösterge diyoruz. (...) Şunu öneriyorum: Bütünü belirtmek için gösterge sözcüğü kullanılmalı; kavram yerine gösterilen ve işitim imgesi yerine de gösteren kullanılmalı." (SAUSSURE, 1916). Göstergenin başlıca üç özelliği vardır: Nedensizdir (gösterilen ile gösteren arasında zorunlu, doğal bir bağ yoktur; saymacadır, buyrultusaldır); çizgiseldir (gösteren işitimsel nitelikli olduğu için zaman içinde gerçekleşir, dolayısıyla zaman içinde bir yayılım gösterir ve bu yayılım bir çizgi üzerinde gelişir); ayrımsaldır (varlığı, hem gösterilen hem gösteren düzeyinde karşılıklı ilişki içinde olduğu öbür göstergelerle koşullanır). **3.** Göstergebilimi mantıkla bir tutan Amerikan filozofu ve mantıkçısı C.S. Peirce'e göre gösterge • "Herhangi biri için herhangi bir ölçüde, herhangi bir erekle her hangi bir şeyin yerini tutan herhangi bir şeydir" (PEIRCE, 1883). Peirce'e göre göstergenin üç çeşidi vardır: görüntüsel (görüntüsel gösterge), simgesel (simge[1]), belirtisel (belirti). Bunlardan birincisi, göstergenin gösterilene benzeyenidir (örneğin portre, fotoğraf, görüntü); ikincisi gösterilene benzemeyen, buyrultusal, saymaca olanıdır (örneğin bayrak); üçüncüsü, gösterilene doğal olarak, doğrudan doğruya bağlı olanıdır (örneğin ateş ile duman). Göstergenin bu üç çeşidi biri olduğu zaman ötekinin olmamasını gerektirmez, yani bir gösterge hem görüntüsel hem simgesel hem de belirtisel olabilir. Sinemada ve televizyonda bu gösterge çeşitlerinin hepsi yer alır: Görüntüsel gösterge (görüntü ve ses), simge (söz ve yazı), belirti (görüntünün etkisi): Kuşkusuz sinema ve televizyonda en ağır basan görüntüsel göstergedir. Öte yandan dil dizgelerinde gösteren ile gösterilen arasında büyük başkalıklar olduğu halde, sinema ve televizyonda gösteren ile gösterilen hemen hemen özdeştir. *S/TV/V.* **4.** Sinema, televizyon ve video her üç gösterge çeşidini de kullanır: Görüntüsel gösterge (görüntü ve ses), simge (söz ve yazı), belirti (görüntü olarak saptanmış şeyin etkisi). Ancak sinema, televizyon ve videoda ağır basan gösterge çeşidi görüntüsel göstergedir. Kimi göstergebilimcilere göre bu üç araçta gösteren ile gösterilen aynıdır ≡ *belirti, fotoğraf, görüntü, görüntüsel gösterge, göstergebilim, gösteren, gösterilen, ses, simge*[1]

gösterge[2] [E.t. *müş'ir, indikatör* || *Fr. indicateur* || İng. *indicator* || Al. *Anzeigegerät* || İta. *indicatore*] *S/TV.* Bir niceliği ölçen aygıtın, bu niceliğin belli bir birime göre değerini gösteren parçası.

göstergebilim, imbilim [E.t. *semiyoloji, işaretbilim* || Fr. *sémiologie, sémiotique* || İng. *semiology, semiotics* || Al. *Semiologie, Semeologie, Semiotik* || İta. *semiologia, semiotica*] *GB.* **1.** Temelleri Amerikan filozofu ve mantıkçısı C.S. Peirce ile İsviçreli dilbilimci F. de Saussure'ce atılan bilim dalı. Her iki bilgin de bu bilimi, gösterge içinde, gösteren (göstergenin sesel ve yazılı biçimi) ile gösterilen (göstergenin kapsadığı kavram) arasındaki temel ayrılığa dayandırmaktaydılar. Mantık ile göstergebilimin hemen hemen aynı olduğuna inanan Peirce'e göre, mantık "göstergelerin zorunlu genel yasalarının bilimidir." Saussure'e göre göstergebilim •

"Göstergelerin toplum içindeki yaşamını inceleyecek bir bilim"dir (SAUSSURE, 1916). Nitekim Saussure henüz var olmayan ama kurulması gerekli bu yeni bilim üzerinde çalışırken her şeyden önce dilbilimsel gösterge üzerinde yoğunlaşmıştır; ona göre: • "Dilbilim, bu genel nitelikli bilimin [yani göstergebilimin] bir bölümünden başka bir şey değildir. Bundan dolayı, göstergebilimin bulacağı yasalar dilbilime de uygulanabilecek." (SAUSSURE, 1916). Dilin çeşitli yönlerini inceleyen Saussure bu tutumuyla aynı zamanda yapısal dilbilimin ve yapısalcılığın da kurucusu olarak bilinir. Göstergebilim, Peirce ile Saussure'ün attığı temeller üzerinde geliştirilerek günümüze dek çok değişik, kimileyin de birbiriyle çatışan kollara ayrılmıştır. Günümüzde göstergebilim, göstergelerin, gerçek dünyayı hem günlük yaşamımızda hem de bu araçlar yardımıyla algılarken oynadığı rolü vurgular; gerçek dünyayı algılarken çoğunlukla araya bu göstergelerin girdiğini, algılamamızda öncelikle ve ağırlıklı olarak bunların yer aldığını; anlamın kuruluşunda da bu yine bu göstergeler dizgesininin bulunduğunu ileri sürer. *S/TV/N/GB.* **2.** Sinema, televizyon ve videoda göstergebilim, kullanılan göstergelerin yapısını, göstergelerin bir yapıt bağlamındaki yerini ve etkisini incelemeye, çözümlemeye çalışır. Bu çalışmanın ereği, sinema, televizyon ve videoda, görsel ve işitsel gösterimin değişik biçimleri sayesinde anlamın nasıl ortaya çıktığını, bu anlamın izleyiciye nasıl iletildiğini ortaya koymaktır. — *artzamanlı, görsel, görüntü, görüntüsel gösterge, gösterge*[1]*, göstergebilim, gösteren, gösterilen, im*[2]*, işitsel, izleyici, ses, simge*[1]*, sinema göstergebilimi, yapısalcılık, zamandaş*

gösterici [E.t. *projektör, sinema projektörü, sinema gösterme makinesi, film gösterme makinesi, projeksiyon makinesi, film projeksiyon makinesi, sinema makinesi* ‖ Fr. *appareil de projection (cinématographique, de films), projecteur (cinematographique, de cinéma)* ‖ İng. *projector, film, projector, motion picture projector, cinematograph* ‖ Al. *Projektor, Projektionsapparat, Vorführapparat, Vorführgerät, Filmvorführapparat, Projektionsgerät, Bildwerfer, Bildwurf-Apparat, Kinomaschine, Filmprojektor* ‖ *İta. proiettore (cinema-tografico), apparecchio da proiezione (di cinema), macchina da proiezione*] *S.* Sinema filmlerini görüntülüğe yansıtarak izlenmesini sağlayan aygıt. Göstericiler, film boylarına göre 8 mm'lik filmlerden 70 mm'liklere dek değişir. Ancak hepsinin ortak özelliği, alıcının çözümlediği devinimin bireşimini gerçekleştirerek devinimi doğal biçimiyle vermektir. Bundan dolayı alıcı[1] ile göstericinin yapısı birbirine çok benzer. Bir göstericinin başlıca bölümleri şunlardır: Göstericide kullanılacak filmin takıldığı verici makara bölümü ile bu filmin gösterim sırasında sarıldığı alıcı makara; filmin aralı devinimini sağlayan düzen; filmin aralı devinim sırasında önünde durakladığı pencere ve aralı devinim ile duraklama sırasında düzenli aralıklarla ışık kaynağıyla film arasına girerek ışığı açıp kapayan örtücü; filmin ses bölümünde düzgün devinimini sağlayan düzen; ses bölümü (okuma bölümü); gösterici ışıtacı (ışık kaynağı); gösterici merceği. Bundan dolayı, bütün bu düzeneğin çalışması da alıcınınkine benzer; yalnız, alıcıda konuların üzerinden yansıyan ışığın alıcı merceğinden boş film üzerine düşerek orada resim oluşturması yerine, göstericide dolu

filmin ardında yer alan çok güçlü ışık kaynağından çıkan ışın demeti, saydam film üzerine düşerek buradaki resmi göstericinin merceği yardımıyla büyük bir görüntülüğe düşürür. Filmin göstericide geçişi de alıcıdaki gibidir: Büyük bir verici makara üzerinde sarılı film, belirli bir yoldan geçerek, gösterici penceresi önüne gelir; burada filmin aralı devinimi başlar; filmin üzerindeki resim, burada belirli bir süre durakladığında, arkadaki çok güçlü bir ışık kaynağınca aydınlatılarak bunun görüntüsü görüntülüğe yansıtılır. Eğer ses varsa aynı anda ses de ses bölümünde okunur. Bunu hemen ikinci, üçüncü... resimler izler. Pencere önünden geçen film, ses bölümünü de geçtikten sonra alıcı makaraya sarılır. Bir makaradaki film bitince, gösterim özdevinimli olarak ikinci göstericide hazır bulunan ikinci makaranın gösterimine geçer. ☐ *alıcı[1], alıcı makara, alıcı merceği, aralı devinim, boş film, boy, dolu film, film, görüntü, görüntülük, gösterici ışıtacı, gösterici merceği, ışık kaynağı, ışın demeti, örtücü, pencere, resim, saydam, 8 mm'lik film, ses, ses bölümü, verici makara, 70 mm'lik film*

gösterici ayağı [E.t. *projektor sehpası* || *Fr. pied de projecteur* || İng. *projector stand* || Al. *Projektor-Stativ* || İta. *treppiede del proiettore, stativo del proiettore*] *S.* Göstericinin, üzerine yerleştirildiği ve sallanmaksızın gösterim yapmasını sağlayan ayak çeşidi *gösterici, gösterim*

gösterici hızı, hız [E.t. *sürat, projeksiyon sürati, kadans* || *Fr. cadence de projecteur vitesse de projection (de défilement du film)* || İng. *running speed, projection speed, projection rate, film speed, film running speed, speed of film movement* || Al. *Vorführgeschwindigkeit* || Ita. *frequenza di proiezione, cadenza di proiettore*] *S.* Göstericide filmin pencere önünden saniyede belirli resim sayısıyla geçmesini anlatır terim. Göstericide kullanılan film hangi alıcı hızıyla saptanmışsa devinimin doğallığı için göstericide de aynı hızla oynatılması gerekir. Bu hız, genellikle, sessiz filmler için saniyede 16, sesli filmler için saniyede 24 resimdir ☐ *alıcı[1], alıcı hızı, gösterici, pencere, saniyede resim, sesli film, sessiz film*

gösterici ışıtacı, ışıtaç [E.t. *projeksiyon lambası, projektör lambası, projeksiyon ampulü, projektör ampulü* || Fr. *lampe de projecteur* || İng. *projection lamp, cinema lamp, projector lamp,* (ABD) *moving pictures lamp* || Al. *Projektionslampe, Projektionsbogenlampe, Kinolampe, Lichtwurflampe* || *İta. lampada per proiezione, lampa da di proiettore*] *S.* Göstericide görüntüyü görüntülüğe yansıtmak için kullanılan güçlü ışık kaynağı. Sinema salonlarındaki büyük göstericiler için genellikle ışık yayı, orta güçteki göstericilerde ksenon ışıtaç, ufak göstericilerde akkor ışıtaç kullanılır ☐ *akkor ışıtaç, görüntü, gösterici, görüntülük, ışık kaynağı, ışık yayı, ksenon ışıtaç*

gösterici ışıtaçlı televizyon [Fr. *appareil à tube pour projection* || İng. *projection tube television*] *TV.* Yüksek gerilimli bir eksiuç ışıtacı yardımıyla televizyon görüntülerini görüntülüğe yansıtan almaç çeşidi ☐ *almaç, görüntü, eksiuç ışıtacı, görüntülük, televizyon göstericisi*

gösterici kömürü [Fr. *charbon pour projection* || İng. *carbon rod for projection* || Al. *Bogenlampenkohle für Projektion* || İta. *carbone per proiettore*] *S.* Göstericide ışık kaynağı olarak kulla-

nılan ışık yayının kömürü, ışık yayı kömürü ⊐ *gösterici, ışık kaynağı, ışık yayı, kömür*

gösterici merceği [E.t. *projeksiyon adesesi, projeksiyon objektifi* || Fr. *objectif de projection* || İng. *projection lens, projector lens* || Al. *Projektionslinse* || İta. *obiettivo di proiezione*] *S.* Göstericinin, güçlü bir ışık kaynağıyla aydınlatılan film üzerindeki resimleri görüntülük üzerine düşürmekte kullanılan merceği ⊐ *gösterici, ışık kaynağı, mercek, resim*

gösterici örtüsü [Fr. *cache de projecteur* || İng. *projector mask* || Al. *Projektionsmaske* || İta. *mascherino di; proiettore*] *S.* Çerçeve oranını değiştirmek üzere gösterici penceresine takılan çeşitli çerçeve oranlarında örtüler ⊐ *Akademi örtüsü, çerçeve oranı, gösterici, örtü, pencere*

gösterici penceresi [E.t. *projeksiyon çerçevesi* || *Fr. fenêtre de projecteur* || İng. *projector aperture, projection aperture, picture window, film window* || Al. *Projektorbildfenser, Bildfenster* || İta. *finestra di proiettore, quadruccio del proiettore*] *S.* **1.** Göstericide bir yandan merceğe bir yandan gösterici ışıtacına açılan ve dikdörtgen bir çerçeveyle çevrelenen delik. Film aralı devinimi sırasında bu pencere önünde durduğunda, ışık kaynağıyla film arasındaki örtücü açılır; film üzerindeki resmin görüntüsü bu delikten merceğe, mercek yardımıyla da görüntülüğe yansıtılır. **2.** 35 mm'lik göstericide Akademi örtüsüyle çevrelenen delik. Gösterici penceresi genellikle alıcı penceresinden biraz ufaktır ⊐ *Akademi örtüsü, alıcı[1], alıcı penceresi, aralı devinim, gösterici ışıtacı, gösterici örtüsü, ışık kaynağı, mercek, 35 mm'lik fim, örtücü, pencere, görüntülük*

gösterici uzaklığı ⊐ **uzaklık**

gösterilen, imlenen [Fr. *signifié* || İng. *signified* || Al. *Signifikat* || İta. *significato*] *GB.* Bir göstergenin kavramsal yönünü oluşturan öğesi; gösterenle birleşerek göstergeyi oluşturan öğe ⊐ *gösteren, gösterge, göstergebilim*

gösterim [E.t. 1. *projeksiyon,* 2. *projeksiyon, irae, temsil, gösterme,* 3. *projeksiyon,* 4. *seans* || Fr. 1. *projection,* 2. *projection (cinématographique, de film),* 3. *projection,* 4. *séance (de cinéma)* || İng. 1. *projection,* 2. *projection, film projection, showing, film showing. performance,* (ABD) *screening, film screening,* 3. *projection,* 4. *show, performance* || Al. 1. *Projektion,* 2. *Projektion, Filmprojektion, Vorführung, Filmvorführung, Aufführung, Vorstellung, Filmvorstellung, Kinovorstellung,* 3. *Projektion,* 4. *"Séance," Abspielung* || İta. 1. *proiezione,* 2. *proiezione (cinematografica, di film),* 3. *proiezione*] *S/TV/V.* **1.** Elektronik ya da kimyasal yapıdaki bir görüntünün ışıklı bir biçime dönüştürülmesi, görüntülük oluşturan bir yüzeye yöneltilip odaklaştırılarak izlenmesinin sağlanması. *S.* **2.** Bir film üzerindeki resimlerin gösterici yardımıyla görüntülüğe yansıtılarak görüntülerin oluşturulması; bu yolla, filmin tümünün ya da bir bölümünün izlenmesinin sağlanması. *TV.* **3.** Eksiuç ışıtacında bir elektron topundan çıkan ve resim imlerini taşıyan elektron demetinin, yatay ve düşey saptırmayla ışıldar bir görüntülüğe düşerek görüntülerin izlenmesinin sağlanması. *S.* **4.** Bir sinemanın, belirli bir izlencenin yer aldığı ve belirli bir saatte başlayıp yine belirli saatte sona eren gösterisi ⊐ *eksiuç ışıtacı, elektron demeti, gösterim, izleme, izlence, film, görüntü, görüntülük, gös-*

terici, resim, resim imi, saptırma, sinema

gösterim arası ☐ **ara**

gösterimci [E.t. *makinist, sinema makinisti, operatör, projeksiyoncu* || *projectionniste, opérateur (projectionniste, de cabine)* || İng. *projectionist, theatre (ABD: theater) projectionist, operator, booth man* || Al. *Vorführer, Filmvorführer, Operateur* || İta. *proiezionista, operatore (proiezionista, di proiezione, di cabina), prima proiezionista, operatore alla macchina da proiezione*] *S.* Göstericiyi çalıştıran, gösterimlerin düzgün olarak yürüyüşünden, gösterim odasının, gösterim odacığının yönetiminden sorumlu olan kimse ☐ *gösterici, gösterim, gösterim odacığı, gösterim odası*

gösterimci yardımcısı *S.* [E.t. *makinist çırağı, makinist muavini* || Fr. *aide opérateur projectionniste, assistant opérateur de cabine, assistant projectionniste, aide-projectionniste* || İng. *assistant projectionist* || Al. *Hilsvorführer* || İta. *passa-film, aiuto operatore di cabina, aiuto proiezionista*] *S.* Gösterimciye çalışmalarında yardımcı olan kimse ☐ *gösterimci*

gösterim ekseni [Fr. *axe de projection* || İng. *projection axis* || Al. *Projeksionsachse*] *S.* Gösterici merceği eksenini ile görüntülük üzerindeki görüntünün özeğini birleştiren kadar giden varsayımsal çizgi ☐ *gösterici merceği, görüntülük*

gösterim eşlemi [E.t. *gösterim kopyası, projeksiyon kopyası* || Fr. *copie de projection* || İng. *projection print* || Al. *Vorführkopie, Vorführungskopie, Theaterkopie* || İta. *copia di proiezione*] *S.* Göstericide kullanılmak üzere hazırlanmış eşlem ☐ *eşlem, gösterici*

gösterim hakkı [Fr. *droits de projection* || İng. *exhibition rights* || Al. *Vorführungsrechte, Aufführungsrecht* || İta. *diritti di proiezione*] *S.* Filmin gösterimini sağlayan hak ☐ *gösterim*

gösterim izni [Fr. *autorisation de projection* || İng. *projection permit* || Al. *Vorführungslizenz, Vorführgenehmigung, Freigabebescheid* || İta. *autorizzazione a proiezione*] *S.* Bir filmin gösterilebileceğini belirten belge ☐ *gösterim*

gösterim kılavuzu [Fr. *amorce projection, amorce opérateur* || İng. *projection leader, release print leader* || Al. *Projektionsworspann* || İta. *coda di proiezione*] *S.* Gösterimciye gösterimde yardımcı olacak bilgileri taşıyan kılavuz ☐ *Akademi kılavuzu, gösterim, gösterimci, kılavuz*

gösterim makarası [Fr. *bobine de projection* || İng. *projection reel, house reel* || Al. *Projektionsrolle* || İta. *bobina per proiezione*] *S.* **1.** Göstericiye takılmak üzere film sarılmış olarak hazırlanan makara. **2.** Sinemalarda kullanılan tecimsel göstericilerde kullanılan makara. Madenden yapılma bu büyük makaralarda ölçün olarak 2.000 ayak (609,6 m) uzunluğunda film bulunur. Ancak günümüzde 10.000 ayak (3.048 m) uzunluğunda film taşıyan üstün makaralar da vardır ☐ *gösterici, makara*

gösterim odacığı [E.t. *makine dairesi, projeksiyon kamarası, sinema kabinesi, projeksiyon kabinesi* || Fr. *cabine (de projection)* || İng. *projection box (booth), box, booth* || Al. *Vorführkabine, Kabine, Bildwerferkabine, Bildwerferraum, Filmvor-führraum* || İta. *cabina (cinematografica, di proiezione)*] *S.* Sinema salonunda görüntülüğün karşısın-

daki duvarın gerisinde yer alan, salona gösterim penceresiyle açılan, içinde göstericiler ve yardımcı donatım bulunan ufak oda ⁻ *gösterici, gösterim, gösterim penceresi, görüntülük*

gösterim odası [E.t. *projeksiyon dairesi, projeksiyon salonu, projeksiyon odası* || Fr. *salle de projection (de vision)* || İng. *projection room, screening room, viewing theatre* (ABD: *theater*), *review room* || Al. *Projektionsraum, Vorführraum, Filmbetrachtungssaal, Zuschauerraum* || İta. *sala di proiezione (di visione)*] *S.* İşliklerde iş eşlemlerinin gösterilmesine ayrılmış oda. Gösterim için özel olarak hazırlanmış herhangi ufak salon ⁻ *gösterim*

gösterim penceresi [Fr. *fenêtre de projection, lucarne de projection* || İng. *projection port, viewing port,* (ABD) *projection window* || Al. *Kabinenfenster* || İta. *finestrino di proiezione, finestrella della cabina, foro di proiezione, sportello di proiettore*] *S.* Gösterim odacığının, görüntülüğün karşısına düşen ufak penceresi. Göstericinin yansıttığı görüntüler bu pencereden çıkarak görüntülüğe ulaşır ⁻ *gösterim odacığı, görüntülük*

gösterim süresi, süre [E.t. *projeksiyon müddeti* || Fr. *durée de projection, temps de projection* || İng. *screen time, projection time, running time* || Al. *Vorführdauer, Vorführzeit, Filmvorführzeit, Laufzeit Filmlaufzeit* || İta. *durata della proiezione*] *S.* **1.** Bir filmin başından sonuna dek geçen aralıksız gösterim zamanı. Filmin zaman birimiyle uzunluğu. *TV/V.* **2.** Herhangi bir televizyon izlencesinin, bir video kuşağının baştan sona dek geçen aralıksız gösterim zamanı. Bunların zaman birimiyle uzunluğu ⁻ *film, gösterim, izlence, televizyon, uzunluk, video kuşağı*

gösterim yönetmeliği [Fr. *réglement de séance* || İng. *local regulations* || Al. *Vorführungsanweisung* || İta. *regolamento di proiezione*] *S.* Gösterimin hangi koşullarda yapılacağını, nasıl ve hangi filmlerden oluşacağını düzenleyen yönetmelik ⁻ *gösterim*

göstermek, film göstermek, film geçmek, film oynatmak [E.t. *aksettirmek, projekte etmek, projeksiyon yapmak, geçmek, film geçmek* || *Fr. projeter, montrer, présenter* || İng. *exhibit, screen, show, project, present* || Al. *projezieren, vorführen, wiedergeben* || İta. *proiettare*] *S.* Bir filmi gösterici yardımıyla görüntülük üzerine yansıtarak izlenmesini sağlamak; gösterimi gerçekleştirmek ⁻ *gösterici, gösterim, görüntülük*

götürü [E.t. *fiks, fiks fiyat* || İng. *four-wall(ing)* || İta. *minimo garantito, prezzo fisso*] *S.* Yapımcı ya da dağıtımcı ile sinema salonu sahibi arasında, gösterilecek filmle ilgili olarak götürü bir fiyat üzerinden yapılan anlaşma. Buna göre yapımcı ya da dağıtımcı, gösterimciyle filmin belirli bir süre sinemasında gösterilmesi için götürü bir fiyat üzerinde anlaşır. Bu fiyat genellikle, o sinemanın bu belirli sürede genellikle sağlayacağı umulan gelir ile sinemanın yine o süre içindeki işletme giderleri + belirli bir kazanca dayanır. Film bu geliri sağlamazsa, yapımcı ya da dağıtımcı aradaki açığı kapatmayı üstlenir. Buna karşılık, götürü bedelin üstündeki bütün kazanç, yapımcı ya da dağıtımcının olur. Götürü anlaşma, temel olarak, sinema salonunun belirli bir film için, belirli bir bedel karşılığı kiralanması gibidir; genellikle tecimsel başarısı kuşkulu filmler için uygulanır ⁻ *yüzde*

gövde [Fr. *corps* || İng. *head*] *S/TV/V.* Alıcı[1], gösterici basım aygıtı gibi çeşitli aygıtların temel düzeneğini taşıyan bölüm. ☞ *alıcı[1], basım aygıtı, gösterici*

gövde desteği [İng. *body brace, body frame, body pod*] *S/TV/V.* El alıcılarının kullanıldığı ve alıcı yönetmeninin konuyu izlediği çekimlerde alıcının sarsıntısını önlemek ya da en aza indirmek üzere kullanılan destek çeşidi. Değişik yapı ve biçimdeki bu destekler, alıcı yönetmeninin beline ve omzuna dayanır. Steadicam, bunun çok özel yapıda bir çeşididir. ☞ *alıcı[1], alıcı yönetmeni, destek, el alıcısı, Steadicam*

göz [E.t. *ayn* || Fr. *œil* || İng. *eye* || Al. *Auge* || İta. *occhio*] *S/TV/V.* Görme duyusu örgeni. Gözün yapısıyla alıcılar arasında büyük bir benzerlik vardır: Göz merceği (kırılcamsı mercek) alıcı merceğine; görüntünün üzerine düştüğü ağkat filmin duyarkatına karşılıktır. Gözün iris'i alıcıdaki ışık düzengecinin işlevini görür. Ağkatta çomak ve koni biçiminde iki çeşit göze vardır. Çomak gözelerin güçsüz ışığa duyarlığı büyüktür; buna karşılık koni gözelerde de seçme gücü çoktur. Gözün gözeleri değişik renklerin ışımalarına aynı ölçüde duyarlı değildir. Ağkatı ancak dalga uzunluğu 0.4 ile 0.7 mikron arasındaki ışımalar etkiler. Ancak gözün gerek seçme gücünün gerek ışık dalgalarına duyarlığının gerekse uyarıcıların etkisinden kurtulmadaki yavaşlığının bir bakıma yararlı olduğunu belirtmek gerekir. Çünkü sinema, televizyon, renkli sinema ve renkli televizyon gözün bu özelliklerine, daha doğrusu eksikliklerine dayanır. Örneğin sinema her şeyden önce gözün görme sürerliğine dayanır. Film, göstericide saniyede 24 resimlik hızla ilerler; sessiz sinemada bu hız saniyede 16 resimdir. Her iki durumda da görüntülükteki görüntüde bir kırpışma ortaya çıkar. Bu kırpışmayı önlemek için, göstericinin örtüsü, her resim pencere önünde dururken, seslide bir kez, sessizde iki kez ışık kaynağıyla filmin arasına girerek, resmin görünme süresini saniyenin 1/48'ine indirir; yani saniyede 48 resimlik bir hız sağlar. Alıcıda durum biraz başkadır. Alıcı[1], saniyede 24 resimlik hızla çalıştırıldığında film her resmi alışta saniyenin 1/48'i kadar pencere önünde durur, sonra yine saniyenin 1/48'i kadar bir sürede bir resim ilerler. Bundan dolayı herhangi bir kimse bir filmi görüntülükte izlediğinde, örneğin iki saatlik bir film izlemişse, gerçekte yalnız bir saatlik resim izlemiştir; öbür bir saati, resimler arasındaki karanlık doldurur. Televizyonda gözün özelliği, her şeyden önce yine kırpışmada, bir de seçme gücünde kendini gösterir. Televizyon resmi, kent akımının yinelenimine bağlı olarak, saniyede 25 ya da 30'luk bir hızla verilir. Ancak bu kadarlık bir hız, kırpışmaya yol açtığından, resmin önce tek satırları, sonra çift satırları taranır (geçmeli tarama) yani aynı resim iki kez taranarak her biri saniyenin 1/50'si (ya da 1/60'ı) kadar süren iki alanla verilir ki, bu da kırpışmayı ortadan kaldırır. Bu tarama aynı zamanda birbirini koşut olarak izleyen alt alta sıralanmış satırlar biçimindedir. Gözün seçme gücünün sınırları, bu ayrı satırları birbirinden iyice ayırt edemediği içindir ki, göz, televizyon resmini bir bütün olarak görür. Başlangıçta düşük tutulmuş olan satır sayısı (örneğin 400'lerdeki satır sayısı), resmin seçikliğini ve bütünlüğünü daha çok yükseltmek için, sonradan artırılmıştır (örneğin 600'lere, hatta 800'lere çıkarılmış, YSTV'deyse 1.250 olmuştur). Görsel

algılama ile elektronik görüntünün saptanması arasında büyük benzerlikler vardır: Gözlerimiz de televizyon/video alıcısı gibi doğayı sürekli tarar; böylece deneyimlerimizin sağladığı düzgülerle doğadaki sertlikler, yumuşaklıklar, ışıklı ve gölgeli yerler, varlar ve yoklardan (0'lar ve 1'ler) oluşan birçok düzgülenmiş bilgiyi beyne gönderir. Alıcı aynı bilgileri elektronik olarak tarayıp eksiuç ışıtacına gönderir. Beyin ve eksiuç ışıtacının dizgesi bu düzgüleri çözer ve görüntü olarak algılamamızı sağlar ☐ *alan, alıcı[1], bilgi, çift satır, dalga uzunluğu, düzgü, eksiuç ışıtacı, geçmeli tarama, gölge, görme sürerliği, görüntü, görüntülük, gösterici, hız, ışık, ışık düzengeci, ışıma, kent akımı, kırpışma, pencere, renk, renkli sinema, renkli televizyon, resim, saniyede 16 resim, saniyede resim sayısı, saniyede 24 resim, satır sayısı, seçme gücü, sertlik, sinema, tarama, tek satır, televizyon, yumuşak, yüksek seçiklikli televizyon*

göz düzeyi [İng. *eye level* || Al. *Augenhöhe*] *S/TV/V.* Yetişkin bir insan gözünün bulunduğu yükseklik (bu yükseklikte yerleştirilen bir alıcı merceğinin durumunu anlatmakta kullanılır) ☐ *alıcı[1], görüş noktası, mercek*

gözetim [Fr. *supervision* || İng. *supervision* || Al. *Überwachung* || İta. *supervisione*] *S.* Mesleğe yeni başlayan, yapımcının tam güvenini taşımayan ya da çok büyük bir yapıma girişen bir yönetmenin çalışmalarının güvenilir bir kimsece denetlenmesi *gözetmen*

gözetleme deliği [E.t. *kamara deliği* || Fr. *fenêtre de visée (de contrôle, d'observation)* || İng. *observation port (hole), inspection window* || Al. *Kabinefenster* || İta. *foro di spia, foro di proiezione, finestrino di osservazione*] *S.* Bir gösterim odacığından salona açılan ufak delik. Gösterimci bu delikten salonu ya da görüntülükteki görüntüleri izler ☐ *gösterimci, gösterim odacığı, görüntülük*

gözetmen [Fr. *superviseur* || İng. *supervisor* || Al. *Betrieb* || İta. *supervisore, direttore artistico*] *S.* Gözetimle görevli kimse. Genellikle ünlü bir yönetmen ya da yapımcıdır ☐ *gözetim*

göz ışığı [İng. *catchlights* || Al. *Augenlicht*] *S/TV/V.* Özellikle baş çekimlerinde kendini belli eden ve ışık kaynaklarının oyuncunun gözlerindeki yansımasından oluşan ışık; gözdeki ışık yansımaları ☐ *baş çekimi, ışık, ışık kaynağı*

göz ışıtacı [Fr. *œil magique (cathodique)* || İng. *magic eye, electron-ray tube* || Al. *magisches Auge, Abstimmanzeigeröhre* || İta. *occhio magico*] *S/TV.* Kimi elektronik araçlarda (radyo, ses aygıtı) ayarın tam olarak yapıldığını gözle görülebilecek biçimde belirten aygıt. Bir triyot ile bir eksiuç ışıtacından oluşur. Alıcı[1] ile verici arasında tam ayar sağlandığında en yüksek değere ulaşan gerilimler saptırma elektrikuçlarına uygulanır; ışıtacın ışınır görüntülüğündeki karanlık dilim en ince durumuna gelir ☐ *alıcı[1], ışınır, eksiuç ışıtacı, verici*

gözlük-alıcı [İng. *glasses cam, video sunglasses*] *TV/V.* Güneş gözlüğüne gizlenmiş, gizli çevirimlerde kullanılan çok ufak boyda televizyon alıcısı. Bu alıcılar sıradan bir güneş gözlüğünü andırır ve gözlüğün buruna rastlayan kemerine yerleştirilmiş ufacık bir merceği vardır. Ayrıca gözlüğün çeşitli yerlerinde bir yük aktarım aygıtı, ufacık bir sestoplar, bir NiCad (nikel kadmiyum) pil bulunur. Gözlük, gömlek ya da ceket altından geçen ufak bir kabloyla cep

kitabı boyundaki bir video aygıtına bağlıdır ⊐ *alıcı*[1], *çevirim, gizli alıcı, mercek, pil, sestoplar, video aygıtı, yük aktarım aygıtı*

göz yanılsaması [Fr. *illusion d'optique* ‖ İng. *optical illusion* ‖ Al. *optische Täuschnug* ‖ İta. *illusione ottica*] *S/TV/V.* Gözün, belirli koşullarda, nesneleri olduğundan değişik algılaması biçiminde ortaya çıkan yanılma ⊐ *devinim yanılsaması, görme sürerliği, göz, phi olayı*

gözyeri [E.t. *oküler* ‖ Fr. *oculaire (de visée)* ‖ İng. *eye-piece* ‖ Al. *Okular, Lupe, Kameralupe* ‖ İta. *oculare*] *S/V.* Bakacın göz yerleştirilen bölümü ⊐ *bakaç*

gözyeri halkası [İng. *eye cup,* (ABD) *donut* (a.)] *S/V.* Gözyerine dayandığında gözü koruyan, gözyerine gölge yapan halka. Bu halka, madenden gözyeri ucunun gözü zedelememesi için lastik, kumaş ya da süngerden yapılmıştır ⊐ *gözyeri*

gözyeri merceği [Fr. *objectif de visée* ‖ İng. *finder lens, eye-piece lens* ‖ Al. *Sucherobjektiv* ‖ İta. *obiettivo di lupe*] *S/V.* Gözyeri bölümünde bulunan mercek ⊐ *gözyeri, mercek*

grafit [Fr. *graphite* ‖ İng. *graphite* ‖ Al. *Graphit* ‖ İta. *grafite*] *TV.* Karbonun eşözdeksel biçimi. Parlak, kara renkli, altıgen kırılcalı, doğal ya da yapay olarak elde edilebilen özdek. Kurşun-kaleminde, elektronik aygıtlarda kullanılır. Bir iletken olan grafit, alıcı[1] ya da almaç ışıtaçlarının iç çeperlerine sürülerek ikinci artıuç görevini yüklenir ⊐ *alıcı*[1], *almaç, almaç ışıtacı, artıuç, iletken*

Grandeur [Fr. *Grandeur* ‖ İng. *Grandeur* ‖ Al. *Grandeur* ‖ İta. *Grandeur*] *S.* 1929'da piyasaya sürülen ve 70 mm'lik geniş filme dayanan ilk geniş görüntülük işlemlerinden ⊐ *geniş film, geniş görüntülük, 70 mm'lik film*

gri ölçeği [E.t. *gri koyuluklar cetveli, renk merdiveni* ‖ Fr. *échelle des gris* ‖ İng. *grey* (ABD: *gray*) *scale, grey card, neutral test card* ‖ Al. *Grauskala, Graukeil* ‖ İta. *scala dei grigi*] *S.* **1.** Duyarlıkölçümünde ve işlemenin denetiminde kullanılan; beyazdan başlayıp griden geçerek siyaha ulaşan düz resimlerden oluşmuş film parçası. Böylelikle gittikçe azalan bir yansıtabilirlik ya da saydamlık niteliğindeki parça, öbür filmlerin beyaz-gri-siyah kertelenmesini denetimde kullanılır. *TV/V.* **2.** Özellikle siyah-beyaz televizyondaki ayar resminde, görüntünün ton kertelenmesini doğru olarak gerçekleştirebilmek için bulunan ve beyazdan siyaha doğru gittikçe koyulaşan yatay ve dikey kuşaklar. Video aygıtlarının kertelenmesinde de kullanılan gri ölçeği genellikle on ya da on beş basamaklıdır ⊐ *ayar resmi, duyarlıkölçümü, işleme, siyah-beyaz televizyon, ton kertelemesi, video aygıtı*

gri süzgeç ⊐ **yoğunluk süzgeci**

gri taban [Fr. *support gris* ‖ İng. *grey* (ABD: *gray*) *base* ‖ Al. *Grau-Schichtträger* ‖ İta. *supporto grigio*] *S.* Tabanın yüzeyinden duyarkata yansıyan ışığın ağıl oluşturmasını önlemek için gri boya katılmış taban çeşidi. Birçok boş film, özellikle siyah-beyaz negatif ve çoğaltım gereci gri tabanlıdır. Tabana katılan gri boya çıkmaz niteliktedir; bu bakımdan işlemede yok olan öbür ağılönlerlerden değişiktir ⊐ *ağıl, ağılönler, boş film, çoğaltım, duyarkat, ışık, işleme, siyah-beyaz negatif, taban*

grotesk film [Fr. *film grotesque* ‖ İng. *grotesque film* ‖ Al. *Groteskfilm* ‖ İta.

film grottesco] *S.* **1.** Güldürüde gerçekdışı durumları, olguları, tipleri kullanan; güldürü öğesini saçmaya, anlamsızlığa dayandıran film. **2.** Dramda itici, yadırgatıcı durumları, olguları, tipleri abartılı biçimde ele alıp vurgulayan film □ *dram, güldürü, olgu, tip*

GSTV □ **geliştirilmiş seçiklikli televizyon**

GTV □ **geliştirilmiş seçiklikli televizyon**

güç, elektrik gücü [E.t. 1. *takat*, 2. *kuvvei elektrikiyye, elektrik kuvveti* || Fr. 1. *puissance*, 2. *puissance (électrique)* || İng. 1. *power*, 2. *electric(al) power, juice* (a.) || Al. 1. *Leistung*, 2. *Kraftstrom* || İta. 1. *potenza*, 2. *energia elettrica*] *S/TV/V.* **1.** İş yapma oranı. Birim zamana düşen iş birimleriyle ölçülür. SI birimi vattır. **2.** Vatla ölçülen iş yapma oranı; elektrik gücü 1 vatlık bir güç. saniyede jul iş yapar □ *jul, vat*

güç □ **bağıntılı açıklık**

güç □ **yayaç gücü**

güç dağıtımlığı ⇒ **dağıtımlık**

güçlendirilmiş açındırma [İng. *forced development (processing), extended development, additional development, push, push processing, pushed in developing, pushing film*] *S.* Düşük ışıklanmış bir filmde görüntü yoğunluğunu düzeltmek için etkililiği artırılmış açındırma. Bu etkililik filmin açındırma süresini, açındırmanın sıcaklığını ya da ikisini birden artırma yoluyla sağlanır; böylelikle filmin sertlik oranı artar □ *açındırma, açındırma süresi, düşük ışıklama, film, görüntü, sertlik oranı*

güçlü ana ışık [E.t. *kuvvetli ana ışık* || Fr. *éclairage fort sur le plan principal* || İng. *high key lighting*] *S/TV/V.* Ana ışığın. bir görünçlüğün aydınlatılmasında geniş bir alanı iyice aydınlatacak durumda olması. Koyu karanlık yerine orta ve açık tonların ağır bastığı aydınlatma. Bu aydınlatmada koyu gölgeler yer almaz; aydınlık bölüm ağır basar. En çok, önden aydınlatmada kullanılır. Cılız ana ışık'ın karşıtı □ *ana ışık, cılız ana ışık, önden aydınlatma*

güçlü çizgiler [E.t. *kuvvet çizgileri* || Fr. *lignes fortes* || İng. *powerful lines* || Al. *machtige Linien*] *S/TV/V.* Çerçeveyi altın sayıya göre yatay ve düşey olarak kesen çizgiler □ *altın dikdörtgen, altın oran, altın sayı, çerçeve, çerçeveleme, güçlü noktalar*

güçlü noktalar [E.t. *kuvvet noktaları* || Fr. *points forts*] *S/TV/V.* Güçlü çizgilerin kesiştikleri noktalar □ *altın dikdörtgen, altın oran, altın sayı, çerçeve, çerçeveleme, güçlü çizgiler*

güçsüzleşme [Fr. *atténuation* || İng. *attenuation (loss)* || Al. *Abschwächung, Dämpfung* || İta. *attenuazione*] *TV.* Aktarılan elektrik erkesinin kablo ya da dalgayla yol alırken gitgide yitime uğraması; kablodan geçerken im^1 gücünün azalması. Yinelenim ne denli yüksekse güçsüzleşme oranı o denli çoktur *dalga, elektrik erkesi, güç, im^1, kablo, yinelenim*

güçsüzleştirici [E.t. *zayıflatıcı* || Fr. *atténuateur* || İng. *attenuator* || Al. *Abschwächer, Dämpfungsglied*] TV. Güçlü bir vericinin yakınındaki almaçlarda kullanılan ve video iminin yeğinliğini azaltan aygıt □ *almaç, video imi*

güçsüzleştirilmiş kuşak [Fr. *bande atténuée (affaiblié)*] *TV.* Bir aygıtın büyük ölçüde güçsüzleştirerek geçirdiği yinelenimlerdeki kuşak[1] □ *kuşak[3], yinelenim*

güçsüzleştirilmiş yan kuşak [E.t. *izli yan bant, vestigial yan bant, artık yan bant* || Fr. *bande latérale atténuée, BLA, bande latérale affaiblié* || İng. *vestigial sideband* || Al. *Restseiteband*] *TV.* Vericinin kapsadığı kuşak[3] genişliğinden tutum sağlamak için, büyük bölümü kullanılmayan yan kuşağa verilen ad ☐ *kuşak[1], kuşak[2] genişliği, yan kuşak[3]*

güldürü [E.t. *komedi* || Fr. *comédie* || İng. *comedy* || Al. *Komödie* || İta. *commedia*] *S/TV/V.* İnsanların, olayların, durumların gülünç yanlarını ele alan; bunları gülünç bir açıdan işleyen sinema ve televizyon oyunu türü. Gülünçlük çok kez, olması gerekenle olmaması gerekenin beklenmedik, şaşırtıcı bir biçimde tersyüz olmasından doğar ☐ *acıklı güldürü, durum güldürüsü, güldürü (filmi), güldürü izlencesi, hafif güldürü, kara güldürü, karakter güldürüsü, televizyon oyunu, töre güldürüsü*

güldürü (filmi) [E.t. *komik film, komedi filmi* || Fr. *film comique* || İng. *comic film, film comedy, comedy film, funny film* || Al. *Filmkomödie, Lustspielfilm, Filmlustspiel* || İta. *film comico*] *S.* Yazındaki, görünçlükteki çeşitli güldürü geleneklerini sinemanın sağladığı olanaklarla varsıllaştırarak yansıtan film. İzleyicileri güldürmekle birlikte düşünmeye yönelten, sonunda az çok ağlatısal (trajik) bir izlenim bırakan sinema yapıtı Güldürü filmi, toplumsal yaşayışla ilgili bütün aksaklıkları; toplumsal ilişkilerdeki düzensizlikleri; toplumda geçer akçe olan yanlış değerleri, kalıpları; insanların budalalıklarını alaycı, eleştirici bir tutumla yansıtır; bunların gülünç yanlarını gösterir. Toplumdaki gelenek ve göreneklerin, törenin, kişilerin inceden inceye gözlenmesiyle edinilmiş bilgilere dayanır, Güldürü türünün sinemada birçok çeşidi vardır ☐ *Amerikan güldürüsü, durum güldürüsü, güldürü, hafif güldürü, İngiliz güldürüsü, kara güldürü, müzikli güldürü, karakter güldürüsü, savruklama, sopalama, töre güldürüsü, vodvil*

güldürü izlencesi [Fr. *émisson de comédie* || İng. *comedy programme (*ABD: *program)* || Al. *Komödieprogramm* || İta. *programma di commedia*] *TV.* Güldürünün, güldürü filminin özelliklerini televizyona aktaran izlence. Bunun daha kısa olanları, eğlendirici izlencenin bir parçası ya da onunla iç içe geçmiş olarak da kullanılır ☐ *eğlendirici izlence, güldürü, güldürü (filmi)*

güldürü oyuncusu [E.t. *komik (aktör), komedyen* || Fr. *acteur comique, comique* || İng. *comedian* || Al. *Komiker* || İta. *comico*] *S/TV/V.* Güldürülerde oynayan, başarı kazanan oyuncu ☐ *güldürü, oyuncu*

gülme kuşağı [İng. *laugh-track*] *TV.* Gülmenin yer alması gereken herhangi bir izlence yayına verildiğinde kullanılmak ereğiyle, üzerinde gülme, kahkaha sesi yer alan ses kuşağı. Bu kuşak, izlencenin izleyici önünde gerçekleştirildiği sırada izleyicilerin gülme sesini artırmak ya da gülme sesi olmadığı zaman bunu yayına eklemekte kullanılır. Gülme kuşaklarındaki bu "gülme etkisi," kıkırdamaktan kahkaha tufanına dek uzanır; bunlar sesliklerde sıralanmış olarak bulundurulur ☐ *hazır gülme, izlence, izleyici, ses kuşağı, seslik, yayın*

gülüt [Fr. *"gag"* || İng. *gag* || Al. *komischer Einfall, "Gag"* || İta. *trovata, "gag"*] *S.* Asıl oyunluktan ayrı olarak bir filme yerleştirilen beklenmedik gülünç durumlar. Bir görünçlüğe canlılık, neşe katan gülünç durum. Bu durumlar

ya oyuncu tarafından doğaçlamayla yaratılır ya da bu işle görevli gülütçü tarafından oyunluğun incelenmesiyle bulunur ☐ *gülütçü*

gülütçü [Fr. *"gagman"* ‖ İng. *gagman, gag-writer* ‖ Al. *komischer Einfälle Autor, "Gagman"* ‖ İta. *"gagman"*] *S.* Bir filmin gülütlerini hazırlamakla görevli, gülüt yaratıcı kimse ☐ *gülüt*

gümüş bromür [Fr. *bromure d'argent* ‖ İng. *silver bromide* ‖ Al. *Bromsilber* ‖ İta. *bromuro d'argento*] *S.* Duyarkatın temel gereci olan gümüş bromür kırılcaları (AgBr). Soluk sarı renkli, erimez tuz biçimindeki bu kırılcalar jelatin içinde düzenli olarak dağılarak duyarkatı oluşturur ☐ *duyarkat*

gümüş çıkarma [Fr. *récupération d'argent* ‖ İng. *silver recovery* ‖ İta. *ricupero di argento*] *S.* **1.** Bir filmin işlenmesi sırasında saptama banyosunda kalan artık gümüşün ayrılıp alınması. Bir gizli görüntü açındırıldığında, görüntünün yalnız ışıklanmış olan gümüş tuzları, görünür resmi oluşturmak üzere madene çevrilir. Işıklanmamış gümüş tuzları saptama banyosunda filmden ayrılır. Bu gümüşün niceliği, kullanılan filme göre değişir. Fakat genellikle 35 mm'lik filmin her 300 metresinden aşağı yukarı 30 gr gümüş çıkar. Büyük işlemelikler milyonlarca metrelik film işlediklerinden bu artık gümüşleri geri alabilmek büyük önem kazanır. Bunun için başlıca üç yol vardır: Kimyasal çökeltim, madensel yer değiştirme, elektroliz. **2.** Ayrıca çeşitli eşlemlerdeki gümüşü elde etmekte de aynı işlem kullanılır. Ancak, filmin gösterimden tümüyle çekilmesinden ve aradan çok uzun süre geçmesinden sonra girişilen bu işlem, çok sakıncalı sonuçlara yol açabilir. Çünkü salt para kazanmak ereğiyle yapılan bu girişim, filmin elde hiçbir eşleminin bulunmamasına, hatta çoğaltım negatiflerinin, ana negatifinin bile elden çıkmasına yol açabilir. Özellikle Türkiye'de, sonucu düşünülmeden uygulanan bu yöntem sonunda, salt bu yüzden, kesinlikle elden çıkmış birçok film vardır ☐ *açındırma, gizli görüntü, görünür resim, ışıklama, işleme, işlemelik, 35 mm'lik film, saptama banyosu*

gümüş görüntülük [E.t. *gümüş perde* ‖ Fr. *écran d'argent* ‖ İng. *silver screen* ‖ Al. *Silberschirm*] *S.* Yansıtma gücünün artırılması için üzeri hafif gümüş eriyiği sıvanmış görüntülük ☐ *görüntülük*

gümüş halojenürleri [Fr. *halogénures d'argent* ‖ İng. *silver halides* ‖Al. *Silber-Halogenide, Silbersalz*] *S.* Gümüşle halojenlerin bileşimi: Gümüş bromür, gümüş klorür, gümüş iyodür. Jelatin içine kırılca biçiminde dağılarak duyarkatı oluştururlar ☐ *duyarkat, gümüş bromür, gümüş klorür*

gümüş klorür [Fr. *chlorure d'argent* ‖ İng. *silver chloride* ‖ Al. *Chlorsilber* ‖ İta. *cloruro di argento*] *S.* Duyarkatın temel maddesi (Ag Cl). Jelatin içine düzenli olarak dağılmış gümüş klorür kırılcaları duyarkatı oluşturur ☐ *duyarkat*

gündüz [Fr. *jour* ‖ İng. *day* ‖ Al. *Tag* ‖ İta. *giorno*] *S//TV/V.* Çekimin gündüz gerçekleştirildiğini ya da gündüz görünçlüğü olduğunu belirtmek üzere oyunlukta ve çekim tahtasında yer alan sözcük; gece karşıtı ☐ *çekim, gece*

gündüz dizisi [İng. *daytime serial, DS*] *S.* Televizyonda gündüz yayımlanan, genellikle 30 ya da 60 dakika uzunluğundaki dizi ☐ *dizi*

gündüz etkisi [Fr. *effet de jour* ‖ İng. *day*

effect, night-for-day (effect), N/D, night-for-day lighting || Al. *Tagaufnahmen* || İta. *effetto di giorno*] *S.* Gece çevrildiği halde gündüz çevrilmiş duygusu uyandıran görüntünün durumu. Geceleyin çevrilen görünçlüğü gündüz etkisi uyandıracak biçimde aydınlatarak sağlanır □ *aydınlatma, gece etkisi, görünçlük*

gündüz gösterimi [E.t. *matine* || Fr. *matinée* || İng. *"matinée," afternoon performance* || Al. *"Matinée"* || İta. *diurno*] *S.* Gündüze rastlayan film gösterimi □ *gece gösterimi*

güneş ışığı [E.t. *ziyayı şems, güneş ziyası* || Fr. *lumière solaire* || İng. *sunlight* || Al. *Sonnenlicht* || İta. *luce del sole, luce solare*] *S/TV/V.* Güneşin bir ışık kaynağı olarak verdiği aydınlık. Güneşten doğrudan doğruya gelen ışık; doğal ışık kaynağı □ *doğal ışık, gün ışığı, ışık, ışık kaynağı*

güneş ışınımı [E.t. *şuaı şems, güneş şuası* || Fr. *rayonnement solaire* || İng. *solar radiation* || Al. *Sonnenstrahlung* || İta. *radiazione solare*] *S/TV/V.* Güneşin yaydığı ışık, ısı ve öbür çeşitli elektromıknatıs dalgalar □ *elektromıknatıs dalga, ışınım*

güneşlik [E.t. *parasol, parasoley, güneş diyaframı* || Fr. *parasoleil* || İng. *sunshield, sun visor, lens hood, lens shade, sunshade, eyebrow* || Al. *Sonnenblende, Sonnentubus, Kompendium, Balg, Gegenlichtblende, Sonnenschutz* || İta. *parasole, paraluce, compendio*] *S/TV/V.* Alıcı merceğini zararlı ışınlardan korumak üzere mercek önüne takılan yardımcı donatım çeşidi. Bu araç, merceğin önünde gölgeli bir alan sağlamar □ *alıcı[1], alıcı merceği, ışın*

güneş pili [Fr. *pile solaire* || İng. *solar cell (battery)* || Al. *Sonnenzelle* || İta. *pila solare*] *TV.* Güneşten aldığı erkeyi elektrik erkesine çeviren pil. Genellikle, ışıkelektrik etkiye duyar bir yarıiletken aygıttır. Uydularda, uzay araçlarında ve bu arada ırakiletişim uydularında elektronik donatımın erke kaynağı olarak kullanılır □ *erke, elektrik, ışıkelektrik, ırakiletişim uydusu, uydu, yarıiletken*

gün ışığı [E.t. *gündüz ışığı* || Fr. *lumière du jour, (du soleil, blanche)* || İng. *daylight* || Al. *Tageslicht* || İta. *luce diurna*] *S/TV/V.* Gündüzleri güneşin gönderdiği ışınlardan oluşan ışık. Sinema, televizyon ve videoda kullanılan doğal ışık kaynağı. Olağan gün ışığı öğleyin ortalama 5.500-6.000 kelvindir. Yapma ışık'ın karşıtı □ *doğal ışık, güneş ışığı, ışık, ışık kaynağı, ışın, kelvin, renk sıcaklığı, yapma ışık*

gün ışığı açındırma aygıtı *S.* [Fr. *développeuse de la lumière du jour* || İng. *daylight developing machine* || Al. *Tageslichtentwicklungsmaschine* || İta. *macchina a sviluppo diurno*] *S.* Gün ışığında açındırmayı sağlayan aygıt □ *açındırma, açındırma aygıtı, gün ışığı*

gün ışığı (boş) filmi [Fr. *pellicule pour prise de vues à la lumière du jour* || İng. *daylight film* || Al. *Tageslichtfim* || İta. *pelicola per luce naturale*] *S.* Gün ışığında kullanılan boş film çeşidi □ *boş film, gün ışığı*

gün ışığı göstericisi [Fr. *projecteur pour la lumière du jour* || İng. *daylight projector, overhead projector* || Al. *Tageslichtprojektor, Tageslichtschreibprojektor, Demonstrations-projektor, Schreibprojektor, Arbeitsprojektor, "Overhead"- Projektor* || İta. *proiettore per luce diurno*] *S.* Gün ışığında gösterimi gerçekleştirebilen gösterici □ *gösterici, gün ışığında gösterim*

gün ışığı ışıtacı [Fr. *lampe à lumière du jour* || İng. *daylight lamp* || Al. *Tageslichtlampe*] *S.* İzgesel bileşimi gün ışığındakine yakın ışık veren ışıtaç ☐ *gün ışığı, ışık, ışıtaç*

gün ışığında gösterim [Fr. *projection à la lumière du jour, projection en plein jour* || İng. *daylight projection* || Al. *Freilichtvorführung, Tageslichtvorführung* || İta. *proiezione di giorno, proiezione alla luce del giorno*] *S.* Gündüzün ışıkta yapılan gösterim. Genellikle geriden gösterimle sağlanır. Fakat son zamanlarda olağan gösterim biçimiyle de gerçekleştirilmektedir ☐ *geriden gösterim, gösterim, gün ışığı*

gün ışığı renkli filmi [İng. *daylight colour (*ABD: *color) film*] *S.* Dışarıda çevirimler için gün ışığına göre dengelenmiş renkli film ☐ *dışarıda (çevirim), gün ışığı, renk dengeleme*

günlük çekim dizilemesi [Fr. *assemblage des rushes, montage des rushes* || İng. *rushes assembly, daily assembly*] *S.* Günlük çekimlerin birbirine eklenmesiyle yapılan kaba kurgu ☐ *dizileme, günlük çekim, kaba kurgu*

günlük çekim eşlemesi [Fr. *synchronisation des rushes* || İng. *synchronizing rushes* || Al. *Bildmustersynchronisation* || İta. *sincroniz-zazione dei giornalieri*] *S.* Günlük çekimlerin ses ve görüntü kuşaklarının eşlenmesi ☐ *eşleme, günlük çekim, görüntü kuşağı, ses kuşağı,*

günlük çekim gösterimi [Fr. *projection de travail* || İng. *screening of the rushes* || Al. *Schnittvorführung* || İta. *proiezione dei giornalieri*] *S.* Günlük çekimlerin incelenmesi, ayıklanması, seçimi ereğiyle yapılan gösterim ☐ *gösterim, günlük çekim*

günlük çekim(ler) [Fr. *bouts, epreuves (de tournage), "rushes"* || İng. *rushes, dailies, daily rushes, daily rush print* || Al. *Bildmuster, Muster, Tagesausbeute, "Rushes"* || İta. *produzione del giorno, giornalieri, "rushes"*] *S.* Bir çalışma gününde çevrilen ve yönetmence, ortaya çıkacak filmde hangisinin kullanılabileceğine karar verilmek üzere izlenen çekimler. Bu çekimler aynı gün işlemelikte işlenerek iş eşlemi çıkarılır; işlemelikten geldiklerinde, çoklukla da ertesi gün görüntülükte incelenir. Böylelikle bir ilk seçim ve ayıklama gerçekleştirilir. Günlük çekimlerin, oyunluktaki gibi sıralanması zorunlu değildir; genellikle, çevriliş sırasına göre düzenlenmiştir. Günlük çekimler renkliyse büyük ölçüde bir renk düzeltmesi yapılmaz; işlemelik, görünçlükler için yaklaşık bir renk değeri saptar ve o görünçlükle ilgili çekimlerin tümünü bu renk değerinde basar ☐ *basım, çalışma günü, çekim, çevirim, görünçlük, görüntülük, iş eşlemi, işlemelik, oyunluk, renk düzeltmesi, seçim, yönetmen*

günlük döküm [Fr. *feuille de service (de travail), plan de travail quotidien, tableau de service* || İng. *call (sheet, time), cue sheet, shooting call, crew call* || Al. *Tagesordnung* || İta. *ordine del giorno, foglio giornalieri*] *S/TV.* Bir çevirim gününde yapılacak işleri, bu işler için gerekli kişi, donatım, gereçleri gösteren ve bir gün öncesinden ilgililere dağıtılan kâğıt. Genelde alıcılar, ışıklar, ses, basım vb işler için ayrı ayrı dökümler hazırlanır ☐ *alıcı[1], alıcı dökümü, basım, çalışma dökümü, çevirim günü, çevirim yazanağı, donatım, ışık, ses*

günü birlik oyuncu [İng. *dayplayer*] *S/TV.* Yalnız bir günlüğüne tutulmuş o-

yuncu. Bununla birlikte bu oyuncunun rolü önemli olabilir, bundan dolayı da tanıtma yazısında adı belirtilebilir ☐ *oyuncu, tanıtma yazısı*

gürleme [İng. *blast(ing)* ‖ Al. *Übersteuerung*] *S/TV/V.* Yüksek ses gürlüğü düzeylerinde ortaya çıkan keskin, bozulmaya uğramış ses. Genellikle bir ses yükseltecine ya da sesyayara birdenbire aşırı elektrik yükü binmesinden kaynaklanır ☐ *bozulma, elektrik yükü, gürlük, sesyayar, yükselteç*

gürlük, ses gürlüğü [E.t. *ses hacmi, ses volümü, volüm* ‖ Fr. *intensité (sonore), niveau (sonore), volume (du son), intensité (du son)* ‖ İng. *sound intensity, loudness, sound volume, intensity, amplitude (of sound)* ‖ Al. *Tonstärke, Lautstärke, Schallintensität, Schallstärke* ‖ İta. *intensità (del suono)*] *S/TV/V.* Birim alandan geçen güç; başka bir deyişle, santimetrekareden geçen ses erkesi. Ses gürlükleri 10^{-16} vat/cm^2 olan bir düzeye oranla ölçülür. Bir ses dalgasının gürlüğü, ses dalgası basıncının karesiyle orantılıdır ☐ *gürlükölçer, ses, ses dalgası*

gürlük aralığı [İng. *volume range*] *S/TV/V.* Herhangi bir dizgede en düşük ve en yüksek gürlük düzeylerin aralığı. Desibelle ölçülür ☐ *desibel, gürlük*

gürlük ayarı, ses gürlüğü ayarı [E.t. *volüm ayarı, ses şiddeti ayarı* ‖ [Fr. *réglage de puissance (d'intensité sonore)* ‖ İng. *volume adjustment (control), loudness control, contour* ‖ Al. *Lautstärkeregelung, Lautstärkeregler* ‖ İta. *regolazione del volume*] *S/TV/V.* Herhangi bir ses aygıtının ya da almacın sesyayarından çıkan sesin gürlüğünü istenilen düzeye getirmek için yapılan düzenleme. Bu düzenleme ses düğmesiyle yapılır ☐ *almaç, gürlük, ses aygıtı, ses ve resim düğmesi, sesyayar*

gürlük birimi [İng. *volume unit, VU*] *S/TV/V.* Gürlüğün ölçülmesinde kullanılan birim. 1 gürlük birimi 1 desibeldir. Gürlükölçerle ölçülür ☐ *desibel, gürlük, gürlükölçer*

gürlükölçer [Fr. *vumètre, volumètre* ‖ İng. *VI (volum indicator) meter, VU (volume unit) meter, level indicator* ‖ Al. *VU-Meter, Pegelanzeiger, Aussteuerungsmesser*] *S/TV/V.* Seslendirmede ya da ses yayınında gürlüğü denetime, ölçmeye yarayan aygıt. Bu aygıt yardımıyla gürlüğün gerekenin üstüne çıkması ya da altına düşmesi önlenir. Aygıtın kadranı -20'den 0 dB'ye dek kertelenmiştir. Ayrıca +3'e dek kırmızıyla yazılı bir uzantısı vardır. Kimi gürlükölçerlerde, bunun yanı sıra, kadranın alt bölümünde yüzdeye göre kertelenmiş rakamlar da yer alır. Ses imi ne denli yeğinse, aygıtın göstergesi o kadar çok sapar. Gürlükölçerlerde 0, evrensel bir ölçüttür ☐ *gürlük, gürlük birimi, ses, ses imi, ses imi ölçer, seslendirme*

gürültü [Fr. *bruit* ‖ İng. *noise* ‖ Al. *Geräusch, Rauschen, Rauschton* ‖ İta. *rumore*] *S/TV/V.* Sinemada ya da televizyonda sesin saptanması, okunması ya da yayımlanması sırasında çıkan istenmeyen sesler. Bir imin üzerine binen her çeşit beklenmedik, istenmeyen bozucu etki gürültüdür. Genellikle hesapta olmayan bir kaynaktan çıkan sesler ya da saptamada kullanılan aygıttan kaynaklanan seslerdir. Bu sonuncular, bir çevrimi oluşturan birleşenlerdeki gelişigüzel ısı deviniminden kaynaklanır. Bunlar, yüksek bir im - gürültü oranı üretilmesi gereken ırakiletişim ve tıpkılık için zararlıdır. Televizyon ve videodaki istenmeyen elektronik imler gürültü sa-

yılır. *V.* **2.** Bir video kuşağındaki istenmeyen görüntü bozukluğu. Işığın iyi ayarlanmamasından, aşırı taneciklilikten, saptamadaki aksaklıktan doğar ☐ *bileşen, çevrim*[2]*, görüntü, ırakiletişim, ışık, im - gürültü oranı, okuma*[1]*, ses, taneciklilik, tıpkılık, video kuşağı*

gürültü ☐ ses etkileri

gürültü aygıtı [Fr. *machine à bruit (à bruiter)* ‖ İng. *noise machine, effects machine* ‖ Al. *Krachmaschine*] *S/TV.* Doğal sesleri işlikte gerçekleştirmekte kullanılan aygıt ☐ *doğal sesler, gürültü işliği, ses etkileri*

gürültü işliği [İng. *foley(ing) stage* ‖ "foley(ing)." bu yöntemi ilk kullananlardan Foley'in adından alınmadır] *S/TV/V.* Doğal seslerin çeşitli araçlar kullanılarak elde edildiği işlik. Örneğin dört nala koşan bir atın çıkardığı nal sesleri, bir kapının çarpılışından çıkan ses, belirgin biçimde duyulan ayak sesleri, kar üstünde yürüyen kişinin ayak sesleri, yel, fırtına sesleri... gibi. Bir gürültü işliğinde gürültülerin ekleneceği görünçlüklerin izlenmesi için gösterici ve görüntülük; çeşitli seslerin elde edilebileceği kasalı açılır kapanır kapılar, pencereler; içi nişasta dolu havuzcuklar (karda ayak sesi için), nal seslerine öykünmek için yarım hindistancevizi kabukları; su sesleri için su kapları; yel, fırtına için yel aygıtı vb bulunur. Bu tür seslerin filme eklenmesi için, önce film görüntülükte izlenir; eklenecek seslerin çeşitleri ve yerleri saptanır; daha sonra da gürültü işliğinde, ilgili görüntü ile buna eşlik edecek ses etkisinin gerçekleştirilmesi ve eşlenmesine geçilir. Bu çalışmalar, görünçlük sesle birlikte alınmadığı, alınan sesin başarılı görünmediği ya da başarılı olmakla birlikte vurgulanması gerektiği zaman yapılır ☐ *doğal ses(ler), etkiler, görünçlük, görüntülük, gösterici, işlik, yel aygıtı*

gürültü azaltıcı [İng. *noise reducer*] *S/TV/V.* **1.** Seste gürültü azaltmayı sağlayan aygıt. *TV.* **2.** Televizyondaki herhangi bir görüntüdeki gürültüyü azaltan aygıt. ☐ *film, görüntü, gürültü, gürültü azaltma, ses, televizyon, yayın*

gürültü azaltma [Fr. *réduction des bruits* ‖ İng. *noise reduction*] *S/TV/V.* **1.** Seste istenmeyen herhangi bir gürültüyü belirsizleştirme işlemi. Bu gürültü, ses dizgesindeki bir aksaklıktan kaynaklanabilir. Bir yinelenim düzenleyici, belirli ses yinelenimlerini artırabilir ya da azaltabilir. Örneğin herhangi bir aygıttan kaynaklanan uğultu öbürlerinden ayırt edilip ortadan kaldırılabilir. Gürültü en çok ses gürlüğünün az olduğu durumlarda kendini belli eder. Bu durum, ses gürlüğünün az olduğu bölümlerde pozitif eşlemin yoğunluğunu artırmakla önlenir. Bunun için de sapmaya uğrayan ışık demetinin film üzerine düşürülmesi sağlanır Ayrıca, sesi saptayan aygıtlara özgü gürültüleri ortadan kaldıran dizgeler de vardır. Bunlardan en tanınmışı Dolby NR'dir. *TV.* **2.** Televizyondaki gürültü kendini görüntünün niteliğindeki aksaklıkla gösterir. Bu gürültünün başlıca nedeni, ışıklamadaki yetersizlik ya da yayında kullanılan filmdeki taneciklilik ☐ *dip gürültüsü, Dolby NR, gürültü, gürültü azaltıcı, gürlük, ışık demeti, ışıklama, pozitif eşlem, optik ses kuşağı, ses, ses kuşağı, taneciklilik, uğultu, yinelenim, yinelenim düzenleyici*

gürültü kuşağı ☐ etkiler kuşağı

güvenışığı *S.* [Fr. *lumière de sécurité* ‖ İng. *safe light* ‖ Al. *Dunkelkammerlampe, Panikbeleuchtung*] *S.* Karanlık odada duyarkatı etkilemeyen özel

yapıda bir ışıtaçtan gelen ışık. Duyarkatı etkilemeyen dalga uzunluğundaki ışık ⌐ *duyarkat, karanlık oda*

güvenilir alan [E.t. *güvenli alan, güvenlikli alan* ‖ *İng. safe area, safe picture area, video safe, safe action area, picture safety area, picture safe, essential area, tv mask*] *TV.* Filmlerin televizyonla yayımında ya da televizyon için hazırlanan yazı ve çizimlerde, resimdeki çevresel yitim çıktıktan sonra kalan alan. Bu alan, evlerde kullanılan olağan almaçların görüntülük boyundadır. Gerçekte görüntüyü taşıyan televizyon iminin alanı, bundan büyüktür. Bundan dolayı gerek film yayınında gerekse yazı ve çizimlerde izleyicilerin bunları almaç görüntülüklerinde eksiksiz görmelerini sağlamak için, bunların güvenilir alan içinde yer alması gerekir. Kural olarak güvenilir alan, tüm alanın yükseklik ve genişliğinin % 80'idir ⌐ *almaç, çevresel yitim, film yayını, görüntü, görüntülük, güvenilir yazı alanı, resim, televizyon imi, televizyon yayını, yazı*

güvenilirlik [Fr. *fiabilité* ‖ İng. *reliability* ‖ Al. *Betriebssicherheit, Zuverlässigkeit*] *S/TV/V.* Herhangi bir aygıtın ya da bu aygıtı oluşturan bileşenlerin gerektiği biçimde çalışması olasılığının derecesi ⌐ *bileşen*

güvenilir yazı alanı [İng. *safe title are*] *TV.* Olağan ev almaçlarının görüntülüğünde yazıların eksiksiz görünebildiği alan. Bu alanın dışında kalan yazıların bir bölümü görünmeyebilir. Televizyon görüntülüğünün çerçeve oranı 4:3'tür. Ayrıca televizyon iminde, almaç görüntülüğünde izlenenden daha büyük görüntü vardır. Bu görüntü bu görüntülüğe verildiğinde bir bölümü çerçeve dışında kalır. Bundan dolayı görüntülükteki yazılar hazırlanırken bu çerçeve oranının göz önüne alınması gerekir. Buna en uygun çalışma yöntemi de yazıların 22,5 x 30 cm boyutundaki kartonlara yazılmasıdır; böylelikle yazılar güvenilir yazı alanı içinde yer alır ⌐ *almaç, çerçeve oranı, görüntülük, güvenilir alan, televizyon imi, yazı*

güvenlik aydınlatması [Fr. *éclairage de sécurité* ‖ İng. *secondary lighting,* (ABD) *emergency lighting (light)* ‖ Al. *Notebeleuchtung, Panikbeleuchtung* ‖ İta. *illuminazione di sicurezza*] *S/TV.* İşliklerde ya da sinema salonlarında herhangi bir aksaklık ya da tehlike anında olağan aydınlatma kesildiğinde kendiliğinden çalışmaya başlayan ve bağımsız bir kaynaktan beslenen yedek aydınlatma ⌐ *aydınlatma, işlik*

güvenlik önlemleri [E.t. *emniyet tedbirleri* ‖ Fr. *mesures de sécurité* ‖ İng. *safety measures* ‖ Al. *Sicherheitsmassnahme* ‖ İta. *misure di sicurezza*] *S.* Sinemalarda yangına karşı gerek yapı gerek gereç gerekse personel yönünden uyulması gerekli önlemler ⌐ *güvenlik yönetmeliği*

güvenlik tırnağı [İng. *safety tab, record tab (button)*] *V.* Video ve ses aygıtı kutucuklarında kuşağın göründüğü kenara karşıt olan kenarda yer alan ve saptanmış kuşağın silinmesini önleyen ufak parça. Bu parçanın üç yanı açıktır. Kutucuk yüklendiğinde aygıtın düzeneği buradaki parçanın yerinde olup olmadığını yoklar; parça kırılıp alınmışsa aygıt kuşağı silip yeni bir saptama yapamaz. Daha sonra kuşağın silinmesi ve yeni bir saptama yapılması gerekirse burası yapıştırıcı kuşakla kapatılır. Kimi kutucuklarda bir tane, kimisinde iki tane güvenlik tırnağı bulunur ⌐ *kuşak[1], saptama, ses aygıtı, silme, video aygıtı*

güvenlik videosu [İng. *security television (video)*] *TV/V.* Herhangi bir yerin, yapının güvenliğini sağlamak için kurulan ve kullanılan kapalı yayın. Özellikle kamuya açık önemli bölgelerde, yapılarda (müzeler, bankalar, hipermarketler vb) kişilerin davranışlarını, giriş ve çıkışları sürekli denetlemek üzere kullanılır. Güvenlik televizyonu, güvenliği sağlanacak yerin can alacak noktalarına yerleştirilmiş alıcılardan oluşur. Bu alıcılar, kablolarla denetliklere ve video aygıtlarına bağlıdır. Değişik yerlerdeki alıcılardan gelen görüntüleri veren bir dizi denetlik varsa, bunlar sürekli izlenir. Görünürdeki alıcılardan bir bölümü makettir, yalnızca caydırıcı bir işlev üstlenir. Alıcıların bir bölümü de gizlidir. Video aygıtlarında saptanan görüntülerin tümünde gün, saat, dakika, saniye, kimileyin de uzunluk sürekli belirtilir; böylelikle herhangi olayın ne gün, hangi saatte olduğu saptanabilir ☐ *alıcı*[1], *denetlik, kapalı yayın*

güvenlik yönetmeliği [E.t. *emniyet nizamnamesi, emniyet talimatnamesi* ‖ Fr. *réglement de sécurité* ‖ İng. *safety regulations* ‖ Al. *Sicherheitsvorschriften* ‖ İta. *regolamento di sicurezza*] *S.* Sinemalarda yangın ya da başka olaylara karşı alınması gerekli güvenlik önlemlerini sıralayan yönetmelik

GZV ☐ **gerçek zamanlı video**

H

H = **henry**

haber alıcısı [İng. *news camera*] *S.* **1.** Haber filmlerini hazırlamakta kullanılan taşınabilir, hafif, çok değişik koşullarda kullanılmaya elverişli alıcı çeşidi. *TV/V.* **2.** Dışarıda haber saptama, dışarıda videoya saptama işlerinde kullanılan taşınabilir, hafif televizyon. video alıcısı = *alıcı[1], dışarıda haber saptama, dışarıda videoya saptama, haber filmi, video alıcısı*

haber bölümü [E.t. *haber servisi* || Fr. *service d'information (télévisée)* || İng. *newsroom, editorial newsroom, news desk* || Al. *Chefredaktion, Redaktion, Redaktionsraum, Nachrihtenredaktion* || İta. *servizio d'informazione*] *TV.* Haber işliğinin haber izlencesi metnini hazırlamakla görevli bölümü. = *haber, haber işliği, haber izlencesi*

haber filmi [E.t. *aktüel film, aktüalite filmi, hadisat filmi, havadis filmi, aktüalite, dünya havadisleri (filmi), film gazetesi, jurnal, güncel film* || Fr. *actualités, film d'actualités, bande actualités, journal (cinématographique), presse filmée* || İng. *actuality, newsreel, news (film), topical,* (ABD) *movietonews, newsie (a.), news pic (a.)* || Al. *Aktualitäten, Wochenschau, Nachrichtenfilm* || İta. *attualità (cinematografiche), film di attualità, giornale cinematografica*] *S/TV.* Haber özelliği gösteren günlük önemli olayları ortaya çıktıkları anda saptayan, belirli aralıklarla piyasaya sürülen, sinemalarda ve televizyonlarda gösterilen belgesel film çeşidi = *belgesel film*

haber filmi sineması [Fr. *salle de cinéma d'actualités, cinéac, ciné-bref* || İng. *news cinema (theatre,* ABD: *theater)* || Al. *Aktualitätenkino, AKI* || İta. *sala di cinema per attualità, cineattualità*] *S.* Yalnız haber filmleri gösteren sinema salonu = *haber filmi*

haber işliği [E.t. *haber stüdyosu* || Fr. *studio d'actualités* || İng. *news studio* || Al. *Nachrichtenstudio, Aktualitätenstudio*] *TV.* Haberlerin hazırlanması ve yayımlanmasıyla görevli işlik bölümü = *haber(ler), haber izlencesi, işlik*

haber izlencesi [E.t. *aktüalite programı, haber programı* || Fr. *actualités (télévisées), journal télévisée, informations (télévisées), emission d' information (d'actualité)* || İng. *news programme* (ABD: *program), television news programme, television news, news feature programme, informational programme* (ABD: *program) (programming),* (ABD) *news broadcast, newscast* || Al. *Informationsendung, Nachrichten(sendung), Fernsehnachrichten, Tagesschau* || *İta. telegiornale, annunzi, trasmissione informativo, programma informativo*] *TV.* Günün haberlerini söz ve görüntüyle yansıtan izlence = *haber (ler), izlence*

haber(ler) [Fr. *information(s), nouvelle(s)* || İng. *news, nx, news on television* || Al. *Nachrichten, Information(en), Tagessachau* || İta. *informazione(i)*] *TV.* Günün iç ve dış olayları konusunda kamuoyunu aydınlatıcı ve oluşturucu bilgiler veren kısa metin ve bu metinle ilgili görüntü gereci = *haber izlencesi*

haber müdürü [E.t. *istihbarat şefi* || Fr. *chef des informations* || İng. *chief of*

information, news director (editor), desk editor] *TV*. Haber bölümünü yöneten kişi. İlgili bildirmenleri ve yardımcılarını haber toplamaya gönderir; toplanan haberlerin düzenlenmesini, yayına hazır duruma getirilmesini gözetir ⁻ *bildirmen, haber, haber bölümü, yayın*

habersiz oynatım [Fr. *présentation non annoncée (surprise)* ‖ İng. *sneak preview* ‖ İta. *presentazione a sorpresa, presentazione non annunciata*] *S*. Bir filmin izleyicideki tepkisini öğrenmek ereğiyle bu filmin bir sinema izlencesine habersizce eklenip gösterilmesi. İzleyicilerin tepkisini öğrenmek için gerçekleştirilen böyle bir oynatımın yapılacağı, ancak son dakikada bildirilir. Kimileyin film başlamadan önce dağıtılan formlarla da izleyicinin görüşleri yazılı olarak alınır. Gerektiğinde bu tepkiler göz önüne alınarak filmde kimi değişiklikler de yapılır ⁻ *deneme oynatımı, oynatım*

haber sunucu ⁻ **sunucu**

hafif güldürü [Fr. *comédie légère* ‖ İng. *light comedy* ‖ Al. *leichte Komödie*] *S*. Yalnızca eğlendirmek ereği güden, yüzeyde kalan, daha çok davranışların gülünçlüğünden ya da söyleşmelerdeki esprilerden güç almaya dayanan bir güldürü çeşidi ⁻ *güldürü*

halojen ışıtaç ⁻ **tungsten halojen şıtaç**

hastane filmi/dizisi [İng. *hospital film /serie*] *S/TV*. Çevre olarak hastaneyi kullanan; doktorları, hastaları, hastabakıcıları, hemşireleri, hastane yönetimini ve yöneticilerini, bunlar arasındaki ilişkileri güldürü ya da dram çerçevesinde ele alan film ya da dizi ⁻ *dram, güldürü*

hava [E.t. *atmosfer* ‖ Fr. *atmosphère, ambiance, milieu* ‖ İng. 1. *atmosphere, ambiance, milieu,* 2. *ambiance, presence,* 3. *atmosphere, ambiance, presence* ‖ Al. *Atmosphäre, Atmo* (a.) ‖ İta. *atmosfera*] *S/TV/V*. **1.** Belirli bir çevreye başka çevrelerden ayrı, değişik bir özellik sağlayan öğelerin oluşturduğu bütün. Bu öğelerin başlıcaları şunlardır: Bezem, insanlar, giysi, aydınlatma, dramatik durum, biçem, görüş açısı... **2.** Herhangi bir oyuncunun kendine özgü oyun biçimi; düzlükte ya da görünçlükte yaratabildiği kendine özgü çekicilik. *S*. **3.** Belirli bir çevrenin özelliğini taşıyan sesle yaratılan durum. Bir çeşit ses "bezemi" sayılacak bu ses, genellikle, ilgili görünçlüğün sesli çekiminden önce ya da sonra ayrıca saptanıp sonradan filme eklenir ⁻ *aydınlatma, bezem, biçem, giysi, görüş açısı*

havacılık filmi [İng. *aviation movie*] *S*. Konusu havacılık olan film. Bu tür çerçevesinde, havacılığın gelişmesi, bu gelişmede yer alan kişilerin yaşamöyküleri, özellikle Birinci ve İkinci Dünya Savaşı'na katılan hava kuvvetlerinin etkinlikleri, bu etkinliklerde sivrilen kişilerin serüvenleri ele alınan başlıca konulardır.

havacılık sineması [Fr. *cinématographie aérienne* ‖ İng. *aerial cinematography*] *S*. Bir uçak, helikopter ya da yöneltilebilir balondan geniş alanların görüntülerini sağlamakla uğraşan sinema dalı. Bu tür çevirimlerde alıcılar titreşimleri önleyen araçlarla donatılır. Konu, pilotun görüşüyle öznel olarak verilecekse, başlığa yerleştirilen özel bir alıcı[1] kullanılır. Özellikle haber sinemacılığında, araştırmalarda, keşif uçuşlarında başvurulan bir yöntemdir ⁻ *alıcı[1], görüntü, görüş noktası alıcısı*

havadan çekim [Fr. *plan aérien* ‖ İng. *aerial shot* ‖ Al. *Luftaufnahme, Flieger-*

aufnahme] *S/V.* Herhangi bir hava taşıtından (uçak, helikopter, balon...) saptanmış çekim ☐ *çekim*

hava durumu [Fr. *prévisions météorologique, bulletine météorologique, météo (rologie)* || İng. *weather report, weather forecast* || Al. *Wetterbericht, Wettervorhersage* || İta. *previsione del tempo, bolletino meteorologico*] *TV.* Belirli bir süre içinde havanın nasıl olacağını belirten izlence. Hava yazanaklarının okunduğu yayın ☐ *izlence*

hava görüngesi [E.t. *hava perspektifi* || Fr. *perspective aérienne* || İng. *aerial perspective* || İta. *prospettico aereo*] *S/TV/V.* Havayuvarının etkisiyle uzaktaki nesnelerin yakındakilerden daha soluk, belirsiz görünmesi. Bunun nedeni havadaki toz, su, buğu vb'dir. Bu etki, resimde, görüntüde uzaklığı ve üçboyutluluğu yansıtmakta kullanılır ☐ *görüntü, üçboyut*

havalandırma [Fr. *ventilation* || İng. *ventilation* || Al. *Lüftung* || İta. *ventilazione*] *S/TV.* **1.** İşliklerde, düzlüklerde, sinema salonlarında kirli havayı atıp yerine temiz hava sağlama. *S.* **2.** Korunaklarda filmin çabuk bozulmasını önlemek için aynı işin yapılması. **3.** Büyük göstericilerde güçlü ışık kaynağının çıkardığı yüksek ısıyı ve zararlı gazları önlemek üzere sürekli olarak hava verme ☐ *düzlük, film, film bozulması, gösterici, işlik, korunak*

hava püskürtme [İng. *air squeegee (knife), squeegee*] *S.* Filmin açındırılması sırasında, kuşağın yıkama bölümünden çıkıp kurutma bölümüne girerken üzerindeki sıvının atılması için basınçlı hava uygulama ☐ *açındırma, film, kurutma, yıkama*

hayalet filmi [İng. *ghost film*] *S.* Bütününde ya da yalnızca bir bölümünde hayaletleri ele alan film. Hayalet filmlerine yaklaşım yalnız korku ya da yılgı filmleri çerçevesinde değil, güldürü çerçevesinde de olabilir. Ayrıca hayalet yalnız insan biçiminde değil, değişik yaratıklar biçiminde de ortaya çıkabilir; iyicil ya da kötücül hayaletler kullanılabilir ☐ *güldürü filmi, hayaletli ev filmi, korku filmi, yılgı filmi*

hayaletli ev filmi [İng. *haunted house film*] *S.* Söylentilere ya da uydurma bir hayalet öyküsüne dayanarak içinde hayaletlerin dolaştığı söylenen bir evde geçen film. Genellikle bir korku filmi çeşitlemesidir; ancak polis filminin, güldürünün de özelliklerini taşıyabilir. Konusu çoğunlukla hayalet ya da hayaletleri kullanarak, bir cinayeti örtbas etmek ya da kendisine kalan kalıt payını alacak birini korkutup kaçmasını sağlamaya çalışmak üzerine kurulur ☐ *hayalet filmi, korku filmi, polis filmi*

hayranlar derneği [Fr. *club de fan* || İng. *fan club* || Al. *"fan club," Filmbesucher-Organisation* || İta. *"fan club"*] *S.* Kimi ülkelerde çeşitli yıldızların adlarını taşıyan ve o yıldızın hayranlarınca kurulan dernekler ☐ *yıldız*

hayvan filmi [Fr. *film d'animaux* || İng. *animal film* || Al. *Tierfilme* || İta. *film di animali*] *S.* **1.** Kahraman/kahramanlar olarak hayvanın/hayvanların yer aldığı film. **2.** Zaman zaman insanlar görünse bile hayvanların ağır bastığı, hayvanlar çevresinde geçen film. **3.** Bir ailede beslenen hayvanın çevresinde geçen film. Her üç bölümde de "Rin Tin Tin" (köpek), "Lassie" (köpek), "Flipper" (yunus) vb hayvanların başrolde olduğu dizi filmler de çevrilmiştir ☐ *başrol, dizi, kahraman*

Hazeltine™ [Fr. *Hazeltine* || İng. *Hazeltine* || Al. *Hazeltine* || İta. *Hazeltine* || "Hazeltine," bu aygıtı üreten ortaklığın adından alınma ayırmaçtır] *S/TV/BS.* Bir elektronik kerteleme[1] aygıtı, renk çözücü çeşidi. 1959'da pazara sürülen bu aygıtta bir ışık kaynağından çıkan ışık demeti filmi geçerek bir almaç ışıtacına, buradan da almaç görüntülüğüne ulaşır. Görüntülük, basım sırasında renkte değişiklikler yapıldığında filmdeki görüntünün nasıl görüneceğini ortaya koyar. Bu sırada aygıtın bilgisayarı, her görünçlük için gerekli değişik ışık değerlerini veren bir dizelge hazırlar. Basım aygıtına verilen bu dizelge, basım sırasında ışığı buna göre düzenler ⌐ *almaç ışıtacı, basım, film, görüntülük, ışık, ışık demeti, ışık kaynağı, kerteleme[1] aygıtı, renk, renk çözücü*

"hazır!" [İng. *speed!*] *S.* **1.** İşleyişi hızlı bir dönüşe bağlı olan hiçbir aygıt, çalıştırıldığı anda beklenen hıza erişemez; bunun için çok kısa da olsa bir sürenin geçmesi gerekir. "Hazır!" sözü, görüntü ve ses alıcılarının eşlemeli çalışacak hıza eriştiklerini belirtir. Yönetmen "al" komutunu verdikten sonra, alıcılar bu hıza ulaşınca "hazır!" yanıtı verilir; ancak ondan sonra "başla!" komutuna sıra gelir. *V.* **2.** Video ya da ses aygıtının gerekli hıza eriştiğini belirtir söz ⌐ *"al!," alıcı[1], "başla!," eşlemeli, ses alıcısı, ses aygıtı, video aygıtı*

hazır gülme [İng. *canned laughter*] *TV.* Kimi televizyon filmlerinde, televizyon izlencelerinde, güldürülerde ses kuşağına ses etkileri olarak sonradan ya da yayın sırasında eklenen gülme sesleri ⌐ *durum güldürüsü, gülme kuşağı, izlence, ses, ses etkileri, ses kuşağı, televizyon filmi*

hazır izlence [E.t *paket program* || Fr. *"package"* || İng. *package, canned programme* || Al. *"Package," Programmkonserve* || İta. *"package"*] *TV.* **1.** Bir ana yapım merkezinde gerçekleştirilip herhangi bir gereç üzerine saptandıktan sonra yayımlanması için bölge televizyonlarına ya da yabancı televizyonlara gönderilen izlence. **2.** Bir yapımcının gerçekleştirip satışa hazır olarak beklettiği izlence ⌐ *izlence, yapım merkezi*

hazırlık [Fr. *préparation* || İng. *lining up* || Al. *Vorbereitung* || İta. *preparazione*] *S/TV/V.* Bir film çevirimine, bir televizyon izlencesine ya da bir videoya başlamadan yapılan işlerin tümü. İlk çevirim gününe dek yapılan çalışmalar ⌐ *çevirim, ilk çevirim günü, film, televizyon izlencesi*

hazırlık süresi [İng. *line-up time, lining up, warm-up time* || Al. *Vorbereitungszeit, Vorschaltzeit, Vorlaufzeit*] *TV.* Yayına başlamadan önce işlikteki araç ve gereçlerin ısınma, düzenleme, denetimi için gerekli süre. Genellikle yayından önceki 30-60 dakikalık süre. *S.* **2.** Alıcı takımının, alıcı donatısının düzenlenmesi, çevirime hazır duruma getirilmesi için yaptıkları çalışmaların süresi ⌐ *işlik, yayın*

hazır müzik [Fr. *musique en conserve* || İng. *canned music* || Al. *Musikkonserve* || İta. *musica riprodotta*] *S/TV/V.* Herhangi bir saptama gereci üzerinde hemen kullanıma hazır durumda bulunan müzik ⌐ *müzik, saptama*

"H" belgesi [Fr. *certificat "H," visa pour film d'épouvante* || İng. *"H" certificate* || Al. *"H"- Certificate* || İta. *"H"-Certificate, visto per un film terrificante* || ("H" = horrific film ["yılgı filmi"] kısaltmasıdır)] *S.* İngiliz Film Sıralama

Kurulu'nun, yılgı filmlerine verdiği belge. Günümüzde kullanılmamaktadır ☐ *"A" belgesi, "12," "15," "18," "PG," "U," "U"belgesi, "X" belgesi, yılgı filmi*

H dalgalık [E.t. *H anten* || Fr. *antenne H* || İng. *H-aerial* (ABD: *antenna)* || Al. *H-Form* || İta. *antenna* H] *TV.* Yansıtıcı olarak kullanılan ve (H) biçiminde olan dalgalık ☐ *dalgalık, yansıtıcı*

helikopter çekimi [İng. *helicopter shot*] *S/TV/V.* Helikopterden saptanmış çekim ☐ *çekim, saptama*[2]

helikopter desteği [İng. *helicopter mount, helicopter camera mount, copter mount* || Al. *Hubschrauberstativ*] *S/TV/V.* Helikopterlerin aşırı titreşimlerinin ve sert devinimlerinin alıcıyı etkilemesini önleyecek biçimde yapılmış özel yapıda destek ☐ *alıcı*[1]*, destek, Dynalens, Wesscam*

hemen yineleme [İng. *instant replay*] *TV/V.* Bir canlı yayında, verilmekte olan izlencenin seçilmiş bir bölümünün, özel bir video aygıtındaki saptamasından aktarılarak yinelenmesi. Çoğunlukla spor izlencelerinde önemli bir anın olağan hız, yavaşlatılmış devinim ya da dondurulmuş resim olarak yinelenmesi biçiminde ortaya çıkar ☐ *canlı yayın, dondurulmuş resim, izlence, olağan hız, spor izlencesi, video aygıtı, yavaşlatılmış devinim*

henry, H [Fr. *henry, H* || İng. *henry, H* || Al. *henry, H* || İta. *henry, H* || Amerikan fizikçisi Joseph Henry'nin adından alınmadır] *S/TV/V.* SI birimleri dizgesinde, irkilimlik birimi. Bir kapalı çevrimden geçen akım, saniyede 1 amper oranında değiştiğinde 1 voltluk elektromotor kuvvet oluşturuyorsa, o sarımlığın irkilimliği 1 henry'dir ☐ *akım, amper, çevrim, irkilimlik, SI birimleri, volt*

hertz, Hz [Fr. *hertz* || İng. *hertz* || Al. *Hertz* || İta. *hertz* || Alman fizikçi H.R. Hertz'in adından alınmadır] *S/TV.* SI birimlerinde yinelenim birimi. Dönemsel zamanı bir saniye olan dönemsel olayın yinelenimidir ve saniyede bir çevrime eşittir. Elektromıknatıs salınımları belirlemekte kullanılan hertzin en çok kullanılan katları şunlardır: 1 kilohertz (ya da saniyede 1 kilosikl) = 1.000 Hz (kısaltması: 1 kHZ, 1 kc/s), 1 megahertz (saniyede 1 megasikl) = 1.000 kHz (10^6 Hz) (kısaltması: 1 MHz, 1 Mc/s), 1 gigahertz (saniyede 1 gigasikl) = 1.000 MHz (10^9 Hz) (kısaltması: 1 GHz, Gc/s), 1 terahertz (saniyede 1 terasikl) = 1.000 GHz (10^{12} Hz) (kısaltması: 1THz, Tc/s) ☐ *çevrim*[1]*, dönemsel, yinelenim, elektromıknatıs salınım, SI birimleri,*

hertz dalgaları [Fr. *ondes hertziennes* || İng. *hertzian waves* || Al. *hertzsche Wellen* || İta. *onde hertziane*] *TV.* Telsiz dalgaları, radyo dalgaları. Bu dalgalar, en kısa radar yinelenimi olan 1 cm dalga uzunluğunun karşılığı olan 3 x 10^{10} hertzin üstündeki yinelenimden başlayıp, 2.000 m uzunluğundaki radyo uzun dalgasının karşılığı olan 1,5 x 10^5 hertz altındaki yinelenimlere dek uzanır ☐ *yinelenim, hertz, radyo dalgaları*

hız ☐ **alıcı hızı**

hız ☐ **gösterici hızı**

hız ☐ **seslendirme hızı**

hız göstergesi [Fr. *indicateur de vitesse* || İng. *speed indicator* || Al. *Geschwindigkeitzeiger* || İta. *indicatore di tachimetro*] *S.* Çeşitli sinema aygıtlarında, özellikle alıcılar ile göstericilerde saniyedeki resim sayısını belirten gösterge ☐ *alıcı*[1]*, alıcı hızı, gösterge, gösterici,*

gösterici hızı, saniyede resim sayısı

hızlanan kurgu [İng. *build-up*] *S/TV/V.* Birbiri ardından gittikçe daha kısa çekimlerin sıralanması, bu çekimlerdeki devinimlerin gittikçe hızlanması, iç devingenliklerinin yoğunlaşması biçiminde ortaya çıkan kurgu ve anlatı. Genellikle herhangi bir ayrımın ya da bölümün sonuna doğru yol alarak bir düğüm ya da çözüme gidişte kullanılır □ *anlatı, ayrım, bölüm, çekim, çözüm, düğüm, devinim, kurgu*

hızlandırılmış devinim [E.t. *hızlı hareket, süratli hareket, hızlandırılmış hareket, akselere* || Fr. *mouvement accéléré, accéléré* || İng. *quick motion, fast motion, fast-mo, accelerated motion, undercranking, time-lapse, elapsed-time, speeded-up, high-speed pictures* || Al. *Zeitraffer(aufnahme). Zeitraffer-Effekte* || İta. *accelerato, movimento accelerato*] *S.* **1.** Bir filmin herhangi bir görünçlüğündeki devinimin gerçektekinden daha hızlı görünmesi durumu. Alıcının olağan hız altında çalıştırılıp elde edilen filmin olağan gösterici hızıyla oynatılması sonucu ortaya çıkar. Yavaşlatılmış devinim'in karşıtı. *V.* **2.** Video alıcısının aynı yolda çalıştırılmasıyla sağlanan sonuç. Bununla birlikte videoda aşırı hızlı çevirim ya da aşırı yavaş çevirimi gerçekleştirmek için özel yapıda video alıcısı ve video aygıtı gerekir. **3.** Videodaki okumayı olağan okuma[3] hızının birkaç kat üstünde gerçekleştirerek görüntülüktcki devinimi hızlandırma. Genellikle aranılan bir resmi çabucak bulmak için aygıtın hızlı öne sarılmasına benzer. Ancak hızlandırılmış devinimle yapılan bu arama, aygıtın buna ayrılmış düğmesiyle başlatılır ve okuma[3] olağanın beş on katı gerçekleştirilirken, görüntülükte de hızla geçen resimler izlenebilir □ *alıcı[1], alıcı hızı, aşırı hızlı çevirim, aşırı yavaş çevirim, görüntülük, gösterici, gösterici hızı, hızlı öne sarma, okuma[3], resim, resim arama, saniyede resim sayısı, video, video alıcısı, video aygıtı, yavaşlatılmış devinim*

hızlandırılmış devinim sineması [Fr. *cinéma accélérée, cinématographie accélérée* || İng. *time-lapse cinematography, high-speed cinematography* || Al. *Zeitrafferkino* || İta. *cinema accelerato*] *S.* Hızlandırılmış devinimle çevrilen filmler gerçekleştiren sinemacılık kolu. Genellikle gözle ayırt edilemeyecek denli ağır gelişen ve çok uzun sürede oluşan devinimleri kısa bir süre içinde incelemek için bilimsel alanda, bilimsel sinemada, araştırma filmlerinde başvurulan yöntemle çalışan sinema dalıdır □ *araştırma filmi, bilimsel sinema, hızlandırılmış devinim*

hızlanma süresi [İng. *run-up, run-up time* || Al. *Hochlaufzeit, Startforlaufzeit*] *V.* Bir video aygıtında, video kuşağının doğru dönüş hızına erişmesi için geçen 10 -15 saniyelik süre □ *video aygıtı, video kuşağı*

hızlı çevirim [Fr. *prise de vues accélérée* || İng. *high-speed shooting* || Al. *Zeitrafferaufnahme* || İta. *ripresa accelerato*] *S.* Yavaşlatılmış devinimi sağlamak üzere alıcının olağan hızının üstünde çalıştırılması. Yavaş çevirim karşıtı □ *alıcı[1], saniyede resim sayısı, yavaş çevirim, yavaşlatılmış devinim*

hızlı düz devinim [Fr. *marche avant rapide* || İng. *quick forward action* || Al. *schneller Vorwärtsgang* || İta. *marcia avanti rapida*] *S.* Alıcının, hızlandırılmış devinim sağlayacak hızda düz yürümeyle çalıştırıldığında elde edilen so-

nuç. Hızlı ters devinim'in karşıtı ⊏ *alıcı*[1], *düz yürüme, hızlandırılmış devinim, hızlı ters devinim*

hızlı film [Fr. *film rapide* ‖ İng. *fast (film)*] *S.* Duyarlığı çok, duyarlık göstergesi (ASA, DIN ya da ISO duyarlıkları) yüksek film. Işığa çok duyarlı olduğundan, iyi aydınlatılmamış, loş ya da ışığın en az olduğu yerlerde bile kullanılabilir. ISO duyarlığı 200/24'ün üstündeki filmler hızlı film sayılır. Yavaş film'in karşıtı ⊏ *ASA duyarlığı, DIN duyarlığı, duyarlık, duyarlık göstergesi, film, ISO duyarlığı, ışık, yavaş film*

hızlı geriye sarma [Fr. *rembobinage rapide, retour rapide* ‖ İng. *fast rewind, fast reverse wind* ‖ İta. *riabbobinaggio rapido*] *S/TV.* Geriye sarma'nın hızlı olanı ⊏ *geriye sarma*

hızlı geriye sarma-arama [İng. *rewind - search*] *V.* Okuma[3] sırasında video aygıtında kuşağın olağan hızın beş altı katı hızla geriye sarılmasını ve belirli bir resmi ararken kuşağın görsel olarak hızla izlenmesini sağlama. Bununla ilgili dokunaçla sağlanır ⊏ *hızlı geriye sarma, hızlı öne sarma, okuma*[3]*, resim arama, video aygıtı, video kuşağı*

hızlı kurgu [Fr. *montage rapide* ‖ İng. *quick cut(ting), fast cutting, flash cutting, accelerated montage* ‖ Al. *rasche Montage, rasche Schnitt* ‖ İta. *montaggio rapido*] *S.* Çok kısa çekimlerin birbirini izlemesinden oluşan kurgu. Böylelikle birbirini hızla izleyen çekimlerin sıralanmasından doğan durum. Yavaş kurgu'nun karşıtı ⊏ *çekim, kısa çekim, kurgu, yavaş kurgu*

hızlı mercek [Fr. *objectif à grande ouverture, objectif lumineux* ‖ İng. *wide aperture lens, fast lens* ‖ Al. *lichtstarkes Objektiv* ‖ İta. *obiettivo a grande apertura*] *S/TV/V.* Açıklığı olağanın üstünde, dolayısıyla geçirdiği ışık niceliği çok olan mercek. Merceğin daha çok ışık geçirmesi, duyarlığı daha düşük boş film kullanılabilmesini, böylece daha az tanecikli ve daha yüksek sertlikte görüntü elde edilebilmesini sağlar. Bir başka olanak da, ışık düzengecinin daha çok kısılarak alan derinliğini artırabilmesidir. Yavaş mercek karşıtı ⊏ *açıklık, alan derinliği, boş film, duyarlık, görüntü, ışık düzengeci, ışık niceliği, yavaş mercek, mercek, sertlik, tanecik*

hızlı öne sarma [Fr. *débobinage rapide, rébobinage rapide* ‖ İng. *fast forward wind*] *S.* **1.** Öne sarma'nın hızlı olanı. *S/V.* Video ve ses aygıtlarında kuşağın hızla öne sarılması düzeneği; bu düzeneği çalıştıran düğme ⊏ *öne sarma*

hızlı öne sarma-arama [İng. *fast forward wind-search*] *V.* Okuma[3] sırasında video aygıtında kuşağın olağan hızın beş altı katı hızla öne sarılmasını ve belirli bir resmi ararken kuşağın görsel olarak hızla izlenmesini sağlama. Bununla ilgili dokunaçla sağlanır ⊏ *hızlı geriye sarma, hızlı öne sarma, okuma*[3]*, resim arama, video aygıtı, video kuşağı*

hızlı sarma [Fr. *enroulement rapide, rébobinage rapide* ‖ İng. *fast wind*] *S/TV.* Sarmanın hızlı olanı ⊏ *sarma*

hızlı tersine devinim [Fr. *marche arrière rapide* ‖ İng. *quick reverse (action)*‖ Al. *schneller Rücklauf* ‖ İta. *marcia indietro rapida*] *S.* Alıcının, hızlandırılmış devinim sağlayacak hızda ters yürümeyle çalıştırıldığında elde edilen sonuç. Hızlı düz devinim'in karşıtı. *alıcı*[1]*, hızlandırılmış devinim, hızlı düz devinim, ters yürüme,*

hızölçer [Fr. *tachymètre* ‖ İng. *tacho-*

meter || Al. *Geschwindigkeitmesser, Tachometer* || İta. *tachimetro*] *S.* Hız ölçen aygıt. Bunun alıcıya takılan ve saniyedeki resim sayısını gösterenleri, alıcıya ekli motora takılınca, hangi hızda çalıştığını gösterenleri vardır ⁻ *alıcı*[1], *motor, saniyede resim sayısı*

hidrojen iyonu yoğunluğu, pH [Fr. *concentration de l'ion hydrogène, pH* || İng. *hydrogen ion concentration, pH (value)* || Al. *Wasserstoffionenkonzentration, pH*] *S.* Bir eriyiğin litresine düşen pozitif hidrojen iyonlarının (H^+) gram olarak niceliği. Bir eriyiğin asitlik ya da alkalilik derecesini ölçmekte kullanılır ve genellikle 1'den 14'e dek uzanan logaritmik bir ölçekle belirtilir. Ne asit ne de alkali olan yani yansız (nötr) bir nitelik taşıyan arı suyun pH değeri 7'dir. Bunun altındaki bütün eriyikler asit, bunun üstündeki bütün eriyikler de alkalidir. Örneğin pH değeri 1 olan sıvı çok asitlidir; pH değeri 14 olan sıvı çok alkalidir. Bir açındırmanın çabukluğunu, açındırmacın alkalilik derecesi belirler: Açındırmacın alkalilik derecesi ne denli büyükse, açındırmayı o denli çabuk gerçekleştirir ⁻ *açındırma, açındırmaç, alkali, iyon*

hile, film hilesi, televizyon hilesi [E.t. 1. *trük, trükaj, sinema hilesi, trik* || Fr. 1. *trucage, truquage, trucs (de cinéma),* 2. *trucage, truquage* || İng. 1. *trick, special effect, cheat,* 2-3. *trick, special effect, cheat* || Al. 1. *Tricks, Filmtricks, Trucaverfahren, Trucaaufnahme, Aufnahmetricks,* 2. *Tricks, Fernsehentricks* || *İta. trucco*] *S.* **1.** Olağan çevirim yöntemleriyle gerçekleştirilmesi güç, pahalı, tehlikeli, zaman alıcı[1] ya da olanaksız bulunan işlemlerin optik, mekanik, kimyasal kimi özelliklerden yararlanılarak yapılanı. Bu yolla elde edilen olağandışı, olağanüstü sonuçlar. **2.** *TV.* Sinemadakine benzer hilelerin televizyonda elektronik yöntemlerle elde edilenleri. **3.** Televizyonda çekim yeni bir açıdan alındığında, örneğin birinci alıcıdan ikinci alıcıya geçildiğinde başvurulan uygulayım. Bu durumda oyuncu, birinci alıcının karşısında hangi durumdaysa, ikinci alıcı[1] karşısında da durumunu ona göre değiştirir; böylelikle izleyicinin, açı değişiminden dolayı, oyuncunun durumunda herhangi bir değişiklik ayırt etmemesi sağlanır ⁻ *alıcı*[1], *çekim, çevirim*

hileli çekim [Fr. *plan truqué* || İng. *cheat shot*] *S.* **1.** Herhangi bir film hilesi taşıyan çekim. **2.** Bir varlık ya da devinimin gerçektekinden başka türlü görünmesi için o varlık ya da devinimin yalnız bir bölümünü alıp geri kalanını görüş alanı dışında bırakan çekim. Örnek: Yüksek bir yerden atlayan kimseyi gösteren çekimde, bu kimsenin düşmeye başlamasını gösterip alttaki ağı görüntü dışında bırakan çekim ⁻ *çekim, görüntü, hile*

hileli çevirim [Fr. *truquage(à la prise de vues)* || İng. *trick shot* || Al. *Trickaufnahme* || İta. *trucco (a ripresa)*] *S.* Çevirim sırasında alıcının optik ve mekanik olanaklarıyla hileyi gerçekleştirme ⁻ *alıcı*[1], *çevirim, hile*

hileli film [Fr. *film truc (de truquage, de trucage)* || İng. *trick film* || Al. *Trickfilm* || *İta. film a trucchi, film con trucchi*] *S.* **1.** Sinema uygulayımının birtakım olanaklarından yararlanılarak sağlanmış, gerçekte varolması olanaksız olay ve durumların büyük yer tuttuğu film çeşidi. **2.** Özellikle sinemanın emekleme döneminde izleyicileri şaşırtmak ereğiyle film hilelerine bol bol yer veren, yapısını bunun üzerine kuran film ⁻

hile

hipo, sodyum hiposülfit [Fr. *hyposulfite de soude, hypo* || İng. *sodium hyposulfite, hyposulphite of sodium, thiosulfate, hypo* || Al. *Fixiernatron* || İta. *iposolfito di sodio*] *S.* İşlemede saptama aşamasında en çok kullanılan sodyum hiposülfit (tiyosülfit) ($Na_2 S_2 O_3.5H_2 O$) ya da eriyiği ☐ *işleme, saptama*

Hi-8™ (mm) [Fr. *Hi-8 (mm)* || İng. *Hi-8 (mm)* || Al. *Hi-8 (mm)* || İta. *Hi-8 (mm)* || "Hi-8," ayırmaçtır] *V.* Sony'nin 8 mm'lik video alıcılarında kullanılmak üzere 1982'de geliştirilmiş, 8 mm boyunda, görüntüsü daha seçik ve tıpkılıkla desteklenmiş video kuşağı. Hi-8'in bileşenlerinin de küçük, kutucuğunun daha uzun süreli oluşu; mıknatıslı kuşağın daha geniş kurgu olanakları sağlaması başlıca özellikleridir. Bütün bunlardan dolayı olağan 8 mm'lik video kuşağından daha üstündür. Ancak, 8 mm'lik bir video kuşağı, VHS video alıcısında izlenemez. Buna karşılık, VHS video alıcısıyla aynı ölçündeki video aygıtları bağdaşabilir. VHS-C video alıcıları ile VHS video aygıtları da birbiriyle bağdaşabilir. Öte yandan, 8 mm'lik ve Hi-8 (mm)'lik video alıcıların ancak PAL dizgesinde çalışan çeşitleri vardır. Bunlar bir renk çevirici olmaksızın SECAM dizgesindeki almaca bağlanamaz. Aynı ölçündeki 8 mm ve Hi-8 (mm)'lik video alıcılarının doğrudan almaca bağlanabilmesi için de bu almaçta bir Y-C ya da S-VHS yuvası olması gerekir; yoksa bir uyarlaç kutusu almak gerekir ☐ *alıcı[1], almaç, video aygıtı, kutucuk, video alıcısı, PAL (renk işlemi), renk çevirici, SECAM (renk işlemi), seçik, tıpkılık*

Hi-8 alıcı [Fr. *caméra Hi-8* || İng. *Hi-8 camera* || Al. *Hi-8-Kamera* || İta. *camera Hi-8*] *S.* Sony'nin Hi-8 mm'lik video kuşağını kullanmak üzere özel olarak geliştirdiği ve 1990'da piyasaya sunduğu alıcı çeşidi. Uğraşman ve özencilerin kolaylıkla kullanabileceği, çok hafif, görüntü niteliği yüksek alıcı ☐ *alıcı[1], görüntü, Hi-8 (mm), video kuşağı*

Hi-Vision [Fr. *Hi-Vision* || İng. *Hi-Vision* || Al. *Hi-Vision* || İta. *Hi-Vision*] *TV.* Japon NHK televizyonunun geliştirdiği YSTV. Saniyede 60 resme (alan) ve görüntülüğün 1.125 satırla taranmasına dayanır. Şimdiki olağan dizgelerdeki gibi, gerçekte tek satırlardan oluşan 60 alan ile çift satırlardan oluşan 60 alanın taranması söz konusudur. Olağan televizyon görüntülük boyu olan 3:4 oranına karşılık, Hi-Vision'da bu oran 3:5'tir (16:9, 1,78:1, yani sinemadaki geniş görüntülük oranına yakındır). Saniyede 60'lık alan ve resim sayısı, Japonya'daki kent akımının (ABD'de olduğu gibi) saniyedeki 60 Hz'lik yinelenimiden kaynaklanır. Dünyanın geri kalan ülkelerinin büyük çoğunluğundaysa bu yinelenim 50 Hz'dir.50 Hz ile aydınlanan görüntüler, 60 Hz'de saptanırsa, rahatsız edici sonuçlar doğurabilir. Gerçi gözümüz bunu ayırt edecek denli duyarlı değildir. Ama ışınır ışıtaçların ışığı, elektrik akımı yinelemine göre dalgalanır. Kısa ışıklama süreleri gerektiren hızlı devinimler için görüntüler iyi aydınlanmayabilir. Bu sakıncalardan kaçınılsa bile, 625 satır ve 50 Hz'den 1.125 satır ve 60 Hz'ye geçmek, kullanılmakta olan bütün televizyon almaç ve donanımlarının işe yaramaz duruma gelmesi demektir. Bunu önlemek için, YSTV için yapılmamış almaçlarda, bu seçiklikteki görüntüleri alma olanağını koruyarak yüksek seçikliğe doğru geçişi sağlayan geçici uygulayımlar da gelişti-

rilmiştir. Bunlardan biri, almacın ışın demetine satırın altında ve üstünde bir dizi dalgalanma verdirmektir. Bu da, ışın demetinin, görüntülükte taramanın sağladığından daha çok noktaya ulaşmasını sağlar; böylelikle de 625 satır korunmakla birlikte. Japonların önerdikleri görüntü seçikliği sağlanabilir. Nitekim Avrupalıların YSTV'ye geçiş için kullandıkları D2-Mac-Pacquets dizgesi bu geçici uygulayımı kullanmaktadır □ *akım, alan, almaç, 625 satır, 1.125 satır, D2-Mac-Pacquets, geniş görüntülük, görüntülük, görüntülük boyu, ışın demeti, ışınır ışıtaç, kent akımı, resim, saniyede resim sayısı, saniyede satır sayısı, satır, seçik, seçiklik, tarama, yinelenim, YSTV*

HMI™ [Fr. *HMI* || İng. *HMI, HMI discharge lamp* || Al. *HMI* || İta. *HMI* || "HMI = halogen metal iodide," bu ışıtacı üreten Osram'ın kullandığı ayırmaçtır] *S/TV/V.* Almanya'da Osram Ortaklığınca 1974'te üretilen 5.600 K ya da 3.200 K'lik ışıkyaylı ışıtaç. Morötesi bakımından çok varsıl olan bu ışıtaç, yapma gün ışığını gerçekleştirmekte kullanılır; kapalı havalarda ya da geceleyin gün ışığı sağlar; aynı nicelikte elektrik gücü harcayan ışıtaçların iki ya da üç katı ışık verir. Bu ışıtaçların gücü, sonraları düzen biçimde artmış, 1981'de 6 kW, 1985'te 12 kW, 1989'da 18 kW'ye yükselmiştir. 1981'de Fransa'daki LTM Ortaklığının "Yumuşak - Gün Işığı" ışıtaçlarını üretmesiyle bunların yumuşak ışık verenleri de çıkmıştır □ *gün ışığı, ışık, ışıkyayı, ışıtaç, morötesi (ışınımı), yumuşak ışık*

Hollywood Onu [Fr. *dix d'Hollywood* || İng. *Hollywood Ten* || Al. *zehn von Hollywood* || İta. *dieci di Hollywood*] *S.* ABD Temsilciler Meclisi'nin "Amerikan Karşıtı Etkinlikler Komitesi"yle işbirliği yapmadıkları, anayasanın temel hak ve özgülükleri düzenleyen Birinci ve Beşinci eklerini ileri sürerek yanıt vermeyi reddettikleri için 1947'de "Kongreye hakaretten" hapis cezası alan Hollywoodlu yapımcı, yönetmen, oyunluk yazarı Edward Dmytryk, Dalton Trumbo, Albert Maltz, Herbert Biberman, John Howard Lawson, Adrian Scott, Alvah Bessie, Lester Cole, Ring Lardner, Jr., Samuel Ornitz. Bunlar daha sonra sinema ve televizyon işleyiminde baskı, gözdağı, şantaj, ihbar furyasıyla kara dizelgeye alındıkları için ABD sinema işleyiminde büyük sarsıntıya yol açan üç yüze yakın kişinin simgesi oldu □ *kara dizelge*

holografi [Fr. *holographie* || İng. *holography* || Al. *Holographie* || İta. *olografia*] *S/TV.* Macar-İngiliz elektrik mühendisi Dennis Gabor'un 1947'de kuramsal ilkelerini ortaya koyduğu üçboyutlu fotoğraf işlemi. Hologramların gerçekleşmesiyse 1960'ların başlarında, laser ışınının kullanım alanına geçmesiyle başlamıştır. Holografi, alıcı[1] ve mercek kullanılmaksızın (bundan dolayı merceksiz fotoğraf diye de anılır), dalga özelliklerine dayanılarak, görüntü oluşturup saptamaksızın gerçekleştirilir. Holografi, bir laser ışık demetinin yarısaydam bir ayna yardımıyla konu üzerine düşürülmesine dayanır. Işık demeti aynada ikiye ayrılır. Bir demet konuya gider ve buradan yansıyarak film üzerine düşer. Öbür demet doğrudan doğruya aynı film üzerine düşer. Bu iki ışık demeti film üzerinde bir hologram oluşturur. Bu hologram bir görüntü değildir; işlenmiş filme bakıldığında hiçbir resim görülmez. Buna karşılık bir hologram, konunun görülebilir her bölümünden gelen ışığı taşır. Konuyu aynı üçboyut-

lulukla görebilmek için hologram, ilk kullanılana eş bir laserden gelen ışık demetiyle aydınlatılır. Hologram, ışığın kırınımını sağlayarak aynı film yüzeyiyle eşit açıda iki ışık demeti oluşturur. Bunlardan biri gerçek görüntüyü, öbürü sanal görüntüyü ortaya çıkarır. Bu ikinci görüntü üçboyutludur. 1980'lerin sonuna doğru renkli hologramların gerçekleştirilmesi sağlandı; sinema ile televizyondaysa henüz deney aşamasındadır ☐ *alıcı*[1]*, film, gerçek görüntü, görüntü saptama, hologram, ışık demeti, kırınım, laser, mercek, sanal görüntü, üçboyutlu*

hologram [Fr. *hologramme* ‖ İng. *hologram* ‖ Al. *Hologramm* ‖ İta. *olografia*] *S/TV.* Holografi işleminde üçboyutlu görüntüyü oluşturmak üzere gerekli bilgileri taşıyan resim ☐ *görüntü, holografi, üçboyutlu*

H ve D duyarlığı [E.t. *H ve D derecesi, H ve D hızı* ‖ Fr. *méthode H et D* ‖ İng. *H and D speed* ‖ Al. *H und D-Empindlichkeit* ‖ İta. *sensibilità H e D*] *S.* Film duyarlığını belirtmek üzere, duyarlık-ölçümünün bilimsel temellerini koyan iki bilginin, İsviçreli kimyacı Ferdinand Hurter ile İngiliz kimyacı ve fotoğrafçısı V.C. Driffield'in buldukları yöntem. Duyarlıköl̇çümü eğrisinin düz çizgisinin niteliklerine dayanan bu yöntemde duyarlık, derecesini belirten sayıyla doğru orantılı olarak ve aritmetik diziyle artar. Örneğin 2000° H ve D duyarlığı, 1000°'dekinden bir katı yüksektir. Bu yöntem artık kullanılmamaktadır ☐ *duyarlık, duyarlıköl̇çümü, duyarlıköl̇çümü eğrisi*

Hypergonar™ [Fr. *Hypergonar* ‖ İng. *Hypergonar* ‖ Al. *Hypergonar* ‖ İta. *Hypergonar* ‖ "Hypergonar" ayırmaçtır] *S.* **1.** Fransız bilgini Prof. Henri Chrétien'in 1925-1930 arasında geliştirdiği bir sıkıştırmacın adı. **2.** Bu merceğin kullanılışına dayanan ve yine aynı bilgince geliştirilen bir geniş görüntülük işleminin adı. Bu işlem daha sonra CinemaScope işlemine yol açmıştır ☐ *CinemaScope, geniş görüntülük, mercek, sıkıştırmaç*

I

IEEE-1394 [Fr. *IEEE-1394* || İng. *IEEE-1394* || Al. *IEEE-1394* || İta. *IEEE-1394* || "IEEE," "Institute of Electrical and Electronics Engineers" (Elektrik ve Elektronik Mühendisleri Enstitüsü'nün kısaltmasıdır] *BS/V.* Bilgisayarlar için EEME'ce yeni geliştirilen kapı; daha çok FireWire adıyla tanınır ⌐ *Elektrik ve Elektronik Mühendisleri Enstitüsü, FireWire*

Imax™ [Fr. *Imax* || İng. *Imax* || Al. *Imax* İta. *Imax*] *S.* Kanada'da geliştirilen, özel bir görüntülükte izlenen, 70 mm'lik film kullanan, geniş görüntülük işlemi. Bu işlemde polyester tabanlı film, alıcıda yanlamasına geçer; böylelikle daha büyük bir görüntü, hemen hemen olağan filmdekinin on katı büyüklüğünde görüntü elde edilir. Bu görüntüler, Cinerama'nınkinden daha büyük içbükey bir görüntülükte izlenir. Her ne kadar Imax'ın çerçeve oranı 1, 435:1 gibi küçük bir sayıysa da, bunların yansıtıldığı görüntülüklerin boyu çok büyüktür: Olağan bir geniş görüntülük 13, 7 m x 5, 8 m; Cinerama 19, 5 x 9, 4 m boyutundayken, Imax 30, 6 x 22, 8 m boyutundadır. Bu da Imax'a ruhsal üçboyutluluk kazandırır. Imax'ın gözlükle izlenen doğrudan üçboyutlu çeşidi de (Imax Solido) vardır. Imax'ta tıkız teker niteliğinde çok oluklu ses sağlamaktadır. Bütün bu özelliklerden dolay Imax işlemine dayanan filmlerin izlenmesi ancak bu iş için özel olarak düzenlenmiş sinema salonlarında gerçekleşebilmektedir. Ayrıca 1950'lerin başlarında ortaya çıkan birkaç üçboyutlu film işlemi denemesinde olduğu gibi, Imax için şimdilik hemen hemen yalnızca özel olarak doğa filmleri, uzay filmleri çevrilmektedir; bunların uzunlukları da bir saati geçmemektedir. Imax'ın geliştirilmişi Imax Solido'dur. ⌐ *geniş görüntülük, görüntü, görüntülük, Imax Solido, polyester taban, tıkız teker, yanlamasına geçiş, 70 mm'lik film*

Imax Solido™ [Fr. *Imax Solido* || İng. *Imax Solido, Imax3D film* || Al. *Imax Solido* || İta. *Imax Solido*] *S.* Imax'ın günümüzde geliştirilmiş geniş görüntülük ve üçboyutlu biçimi. İzleyiciler, motosiklet sürücülerininkine benzeyen gözlük takarlar; bu gözlüğün merceklerine elektronik bir dizgeyle açılıp kapanan bir örtü yerleştirilmiştir ve her bir göz için ayrı ayrı görüntüler almaşık olarak yansıtılır; böylelikle izleyiciye üçboyutluluk duygusu verilir ⌐ *geniş görüntülük, Imax, izleyici, üçboyutlu*

Intelsat [Fr. *Intelsat* || İng. *Intelsat* || Al. *Intelsat* || İta. *Intelsat*] *TV.* **1.** Uluslararası Irakiletişim Uyduları Örgütü. **2.** Bu örgütün uzaya gönderdiği ırakiletişim uydularının genel adı. Bunlardan Comsat adına uzaya gönderilen ilk uydu, Intelsat I, başlangıçta "Early Bird" (Şafak Kuşu) adını taşımaktaydı. Uydu, 6-7 nisan gecesi (1965) Cape Kennedy uzay merkezinden atıldı. Değişmez uydu olan Intelsat I, Syncom uydularından geliştirilmişti. Ağırlığı 38, 5 kg olan uydu, Atlantik üzerinde bir yörüngeye yerleştirildi. Uydunun yüzeyi 600 güneş gözesiyle örtülüydü;bunların yüzölçümü 12.500 cm^2'ye ulaşıyor ve güneş ışınlarını aldığında 45 W'lik erke üretiyordu. Intelsat I, 4 MHz'lik bir televizyon

oluğu ve çok sayıda telefon oluğu taşımaktaydı. Uydu 2.5.1965'te beş Amerikan ve Kanada televizyon ağı ile 19 Avrupa televizyon örgütünün yayınladığı bir izlencenin açılışında kullanıldı. Bu uydudan geliştirilen Instelsat II dizisinin ilk uydusu "Lani Bird" adını taşıyordu. 1966'ta Büyük Okyanus üzerinde yörüngeye oturtulan bu uyduda iki ayrı televizyon oluğu yer almaktaydı ve iletişim yönünden Intelsat I'den daha elverişliydi. Intelsat III, Büyük Okyanus, Atlas Okyanusu ve Hint Okyanusu üzerindeki yörüngelere oturtulmak üzere 1969 yılı içinde atılan yeni diziden üç uyduyu kapsamaktaydı. Böylelikle yayınları ilk kez tüm dünyayı kapsayacak bir uydu dizgesi gerçekleştirilmişti. Bu dizge ayrıca bir kezde 1.200 telefon söyleşmesi sağlayabiliyordu. Intelsat IV, 13.6.1972'de Hint Okyanusu üzerinde yörüngeye oturtuldu. 5-6 bin telefon söyleşmesinin aynı anda yapılmasını sağlayacak yapıdaki bu uydu ayrıca 12 televizyon oluğu taşımaktaydı. Intelsat V, dört İngiliz izlencesini (Premiere, The Children's Channel, Screen Sport, Mirror Vision) ve Amerika CNN oluğunu yayınlamaktaydı. 1989'da hizmete giren Intelsat VI uyduları 24.000 telefon söyleşmesi sığalıydı. Günümüzde Intelsat'ın ırakiletişim ağı, 19 uydudan; 170 ülkeyi birbirine birbirine bağlayan 1.600'den çok dalgalıktan oluşan, dünyanın en geniş ırakiletişim ağıdır ☐ *Comsat, değişmez uydu, ırakiletişim uydusu, oluk, televizyon ağı, Uluslararası Irakiletişim Uyduları Örgütü, yörünge*

Intersputnik [Fr. *Intersputnik* || İng. *Intersputnik* || Al. *Intersputnik* || İta. *Intersputnik*] *TV.* SSCB zamanında Doğu Avrupa ülkeleri arasında 1973'ye kurulan iletişim birliği. Merkezi Moskova olan bu birliğe üye 16 ülkenin televizyonları arasında izlenceleri alışverişini ereklemekteydi ☐ *televizyon izlencesi*

Intertel [Fr. *Intertel* || İng. *Intertel* || Al. *Intertel* || İta. *Intertel*] *TV.* Doğu Avrupa ülkeleri arasında kurulan televizyon birliği. Daha çok Intervision adıyla tanınır ☐ *Intervision*

Internet [Fr. *Internet, Net* || İng. *Internet, Net* || Al. *Internet, Net* || İta. *Internet, Net*] *BS.* Dünya üzerindeki bütün bilgisayar kullanıcılarına açık, bilgi alışverişi sağlayan bilgisayar ağı. 1973 yılında temelleri atılan Internet'e bağlanmak bir telefon hattı, modem ve Internet Servis Sağlayıcıları aracılığıyla sağlanır. Internet ağının kurulması da, yayılması da, her gün büyük bir hızla gelişen bilgi dağarı da temelde dünya çapındaki "imece"ye dayanır. Internet, elektronik mektuplaşma diyebileceğimiz e-posta (e-mail, electronic mail); istenilen bilgileri, dosyaları çabucak bulup kullanıcının bilgisayarına indirme; tartışma, haber, yardım kümeleri oluşturma; elektronik kitap, müzik, görüntü sunma; elektronik tecim vb hizmetler sunar; dünya çapında resmi ve özel kurum ve kuruluşları, üniversiteleri, kitaplıkları, müzeleri vb'lerini birbirine bağlar. Şimdiki kestirimlere göre 2000 yılında bütün dünyada Internet'e 100 milyon bilgisayar bağlanacaktır ☐ *ağdaş, bilgi hızyolu, bilgisayar, kullanıcı*

Intervision [Fr. *Intervision* || İng. *Intervision* || Al. *Intervision* || İta. *Intervision*] *TV.* Uluslararası Radyo ve Televizyon Örgütü'ndeki Doğu bloğu ülkelerinden başlıcaları arasında SSCB'nin dağılmasından önce kurulmuş olan tele-

vizyon birliği. SSCB, Demokratik Alman Cumhuriyeti, Polonya, Romanya, Macaristan, Bulgaristan, Çekoslavakya ve Finlandiya'nın üye bulundukları bu birliğin merkezi Prag'daydı. Bu birlik gerek kendi üyeleri arasında gerekse Eurovision'la izlence alışverişi yapıyordu. Intervision'da bir araya gelen televizyon ağında yılda ortalama 2.000 kadar yayın alınıp verilmekteydi ⌐ *Eurovision, Intertel, izlence, televizyon ağı, Uluslararası Radyo ve Televizyon Örgütü*

ırakiletişim [E.t. *telekomünikasyon, uziletişim* ‖ Fr. *télécom(munication)* ‖ İng. *telecom(munication)* ‖ Al. *Fernmeldewesen, Fermeldetechnik* ‖ İta. *telecom (unicazione)*] *TV.* Çok uzak noktalar arasında elektromıknatısa dayanan, telli ya da telsiz olarak sağlanan bilgi alışverişi. Telgraf, telefon, radyo, minidalga, uydu, bilgisayar, televizyon, teleks gibi aygıtlarla resim, ses, im gönderme bu iletişim alanına girer ⌐ *bilgisayar, elektromıknatıs, iletişim, im[1], minidalga, resim, ses, televizyon, uydu*

ıraklık açısı [E.t. *ihtilafı manzar, paralaks* ‖ Fr. *parallaxe* ‖ İng. *parallax* ‖ Al. *Parallaxe* ‖ İta. *parallasse*] *S/TV/V.* İki ayrı noktadan, uzaktaki bir konuya yönelmiş doğrultular arasındaki açı. Dolayısıyla bir alıcının bakacı ile merceğin verdiği görüntüler arasındaki açı. Bunun uygulamadaki sonucu, bir kimsenin bakaçtan gördüğü ile film üzerine saptanan görüntü arasındaki başkalıktır. Bu açı, bakaç ile merceğin iki ayrı optik eksende olmalarından kaynaklanır ve gözlenen konu ne kadar yakınsa açı o denli büyür. Çerçevelemenin doğru olarak gerçekleştirilmesini güçleştiren bu durum, konuyu aynı mercekten gören yansımalı bakaçla önlenir ⌐ *alıcı[1], bakaç, çerçeveleme, optik eksen, yansımalı bakaç*

ırak merceği [E.t. *telefoto mercek, teleobjektif, tele merceği* ‖ Fr. *téle(objectif)* ‖ İng. *telephoto lens, tele-lens, field lens, long lens, long focal length lens* ‖ Al. *Teleobjektiv, Telefotoobjektiv, Fernbildlinse, Tüte* (a.) ‖ İta. *Teleobiettivo*] *S/TV/V.* Çok uzun odaklı, dar açılı mercek çeşidi. Çok uzaktaki konuların çok yakın görüntülerini ya da omuz çekimi elde etmekte kullanılan mercek ⌐ *mercek, odak, omuz çekimi, uzun odaklı mercek*

ıraksak [E.t. *mütebait* ‖ Fr. *divergent* ‖ İng. *divergent* ‖ Al. *divergierend* ‖ İta. *divergente*] *S/TV/V.* Ortak bir yol ya da noktadan ayrı yönlere gidip uzaklaşan ⌐ *ıraksak mercek*

ıraksak mercek [E.t. *adesei mütebait, konkav adese, içbükey mercek* ‖ Fr. *lentille divergente, lentille concave* ‖ İng. *diverging lens, divergent lens, concave lens, negative lens* ‖ Al. *Zerstreuungslinse, Konkav-Linse* ‖ İta. *lente divergente, lente concava*] *S/TV/V.* Koşut ışın demetini yanlara doğru kırarak birbirinden uzaklaştıran mercek çeşidi. Bu merceklerin kenarları, ortalarından daha kalındır ⌐ *ışın demeti, mercek, yakınsak mercek*

Iscomorphot [Fr. *Iscomorphot* ‖ İng. *Iscomorphot* ‖ Al. *Iscomorphot* ‖ İta. *Iscomorphot*] *S.* Almanya'da geliştirilen bir sıkıştırmaçlı geniş görüntülük işlemi ⌐ *geniş görüntülük, sıkıştırmaç*

ISD ⌐ **ışıksalan diyot**

ısıkeser örtücü [Fr. 1. *obturateur d'incendie* ‖ İng. *fire shutter, safety shutter* ‖ Al. *Feuerschutzklappe*] *S.* Gösterici penceresinin hemen ardında yer alan,

film ile ışık kaynağının arasını kapatan örtücü çeşidi. Bu örtücü ancak gösterici gerekli hızda çalışmasını sürdürdüğünde açık kalır; bu hız güvenlik sınırının altına düştüğünde ışık kaynağından gelen ışını keser; böylelikle filmin alev alıp yangın çıkmasını önler ☐ *gösterici penceresi, ışık kaynağı, örtücü*

ısıkeser süzgeç [Fr. *filtre anticalorique* ‖ İng. *heat absorbing filter, heat filter, heat protection filter* ‖ Al. *Warmeschutzfilter* ‖ İta. *filtro di assorbimento di caloria*] *S.* Tek resimli devinimle çalışabilen göstericilerde, gösterici ışıtacı ile film arasına giren özel süzgeç. Bu süzgeç, ışık kaynağı önünde uzun süre duran filmin yanmasını önleyebilecek biçimde ısıyı azaltır, ancak bu arada görüntü de seçikliğinden kaybeder ☐ *film, gösterici, gösterici ışıtacı, ışık kaynağı, seçiklik, süzgeç, tek resimli devinim*

ısılyoğruk [E.t. *termoplastik* ‖ Fr. *thermoplastique* ‖ İng. *thermoplastic* ‖ Al. *Thermoplastik* ‖ İta. *termoplatico*] *S/TV/V.* Isıtıldığında yoğruk olan özdek; özellikleri değişmeksizin defalarca ısıtılıp soğutulabilen yoğruk özdek ☐ *yoğruk*

ısılyoğruk kuşak [E.t. *termoplastik bant, termoplastik kuşak* ‖ Fr. *bande thermoplastique* ‖ İng. *thermoplastic (recording) tape*] *S/TV.* Isılyoğruk saptamada kullanılan, polyester tabanlı, üzeri ince, saydam, iletken bir katla örtülü, bunun üzerine de ısılyoğruk kat çekilmiş kuşak[1]. Bu ısılyoğruk kat 85° - 100° C ısıtıldığında yumuşar; 70° - 80° C altında soğuduğunda yeniden sertleşir. Genellikle 16 mm'lik olan ısılyoğruk kuşağın 8 mm'lik çeşidi de vardır.16 mm'lik ısılyoğruk kuşak[1] saniyede 30 resimlik hızla kullanılır. Bir makarası 35 dakikalık gösterim sağlar ☐ *ısılyoğruk, ısılyoğruk saptama, polyester taban*

ısılyoğruk renkli saptama [Fr. *enregistrement thermoplastique en couleur* ‖ İng. *thermoplastic colour (*ABD: *color) recording*] *S/TV.* Renkli televizyon alıcısından gelen üç birincil renkte (kırmızı, yeşil, mavi) tek elektron demetini aynı anda değiştirime uğratarak gerçekleştirilen ısılyoğruk saptama ☐ *alıcı[1], birincil renkler, elektron demeti, değiştirim, ısılyoğruk saptama*

ısılyoğruk saptama [Fr. *enregistrement thermoplastique* ‖ İng. *thermoplastic recording, TPR, thermoplastic video recording*] *S/TV.* Resim ya da başka biçimdeki bilgiyi elektron demeti yardımıyla ısılyoğruk bir kuşak[1] üzerine saptama işlemi. Bu işlemde kullanılan ısılyoğruk kuşaktaki ısılyoğruk kat, bir ısıtıcıdan geçirilerek yumuşatılır. Yumuşayan kuşak[1] bir elektron topunun altından geçirilir. Topun negatif elektron demeti, kuşağı tarayacak biçimde saptırılır ve gelen imin dalgalandırmasıyla saptanacak konuya uygun düşen bir imi kuşağa geçirir. Kuşaktaki ısılyoğruk kat yumuşak durumdayken, negatif elektron yükünün kuşaktaki iletken kat tarafından çekilmesiyle biçim değiştirir. Bu biçim, elektron demetinin vermiş olduğu yük biçimiyle orantılıdır ve kuşakta kendini irili ufaklı dalgalar biçiminde gösterir. Isılyoğruk kat soğur soğumaz bu dalgalar sertleşir ve resim, başkaca bir işleme gerek kalmaksızın oluşmuş olur. Bu resmin okunması ya da gösterimi kırılım fotoğrafı yardımıyla gerçekleştirilir). Kuşak[1] üzerinde herhangi bir resim (dalgalanma) yoksa, ışık kaynağının görüntüsü bir aydınlatma merceği yardımıyla kuşağın öbür yanındaki çubuk üzerine düşürülür ve görüntülüğe hiç ışık gelmez. Kuşakta

resim varsa, bu dalgalar ışığı kırar ve ışık, çubuğun çevresinden saparak görüntülüğe düşer. Böylelikle çubuk, bir çeşit örtücü işlevi görür ve ışığın yalnızca kuşak[1] üzerindeki dalgalara uygun olarak görüntülüğe düşmesini sağlar. Isılyoğruk saptama 1950 yıllarında General Electric Company'nin (ABD) araştırma işlemeliğinde Dr. William E. Glenn tarafından geliştirilmiştir ve bugün bile deney aşamasındadır. Ancak, videoya saptama yanında çok geniş bir kullanılış alanı bulabilecek özelliktedir. Özellikle saptamadaki dalga genişliğinin çok yüksek olması, resmin saptanır saptanmaz başkaca bir işleme gerek kalmaksızın oluşması, kuşağın ısıtılarak resmin silinmesi, böylelikle kuşağın yeniden kullanılabilmesi, renkli görüntü saptamaya elverişli olması başlıca üstünlükleridir ☐ *aydınlatma merceği, bilgi, elektron demeti, elektron topu, görüntülük, görüntü saptama, ısılyoğruk, dalga, ısılyoğruk kuşak[1], ısılyoğruk renkli saptama, ışık kaynağı, im[1], kırılım fotoğrafı, mıknatıslı resim, örtücü*

ısılyoğruk saptayıcı [Fr. *enregistreur thermoplastique* ‖ İng. *thermoplastic (tape) recorder*] *S/TV.* Isılyoğruk saptamayı gerçekleştiren aygıt ☐ *ısılyoğruk, ısılyoğruk saptama*

ısınma [İng. *warm-up*] *S/TV.* Canlı yayın öncesinde izleyicileri havaya sokmak için işlikte gerçekleştirilen kısa alıştırma çalışmaları, kısa izlencelerle sağlanan sonuç ☐ *canlı yayın, işlik, izleyici*

ısıtmalı yapıştırma aygıtı [İng. *hot splicer*] *S.* Yapıştırıcının yapıştırma özelliğini artırmak ve yapıştırma süresini kısaltmak için, elektrikle ısıtma bölümü olan yapıştırıcı çeşidi ☐ *yapıştırıcı, yapıştırma, yapıştırma aygıtı*

ısmarlama film [Fr. *film réalisé sur commande* ‖ İng. *sponsored film, commissioned film* ‖ Al. *Auftragsfilm* ‖ İta. *film realizzato per commissione*] *S.* **1.** Bir kimse ya da kurumun verdiği siparişe dayanılarak gerçekleştirilmiş film. **2.** (Kötü anlamda) Bir yönetmenin istemediği halde çevirmek zorunda kaldığı film.

ısmarlama yapım [Fr. *programme réalisé sur commande* ‖ İng. *sponsored programme* (ABD: *program)* ‖ Al. *Auftragsproduktion, Fremdproduktion, Sponsorsendung, gesponsorte Sendung* ‖ İta. *programma realizzato per commissione*] *TV.* Bir televizyon yapım merkezinin, kendi örgütü dışında bir kurum ya da kimseye hazırlattığı izlence. Özyapım'ın karşıtı ☐ *izlence, özyapım, yapım*

ısmarlayıcı [E.t. *siparişçi* ‖ Fr. *commenditaire* ‖ İng. *sponsor,* (ABD) *backer* ‖ Al. *Kommanditist, Gesellschafter* ‖ İta. *accomodante*] *S/TV.* **1.** Belirli koşulları taşıyan bir filmin ya da televizyon izlencesinin gerçekleştirilmesini parasal olarak destekleyen kişi, kurum, kuruluş, ortaklık; alıcı[2]. **2.** Tanıtıları, belirli bir izlencenin öncesinde, içinde ya da sonrasında yayımlanan kişi, kurum, kuruluş ya da ortaklık; alıcı[2] ☐ *alıcı[2], film, televizyon izlencesi*

ISO duyarlığı [Fr. *sensibilité ISO* ‖ İng. *ISO speed (sensibility)* ‖ Al. *ISO-Sensibilität* ‖ İta. *sensibilità ISO*] *S.* Uluslararası Ölçünler Birliği'nin, daha önceki ASA ile DIN duyarlıkları yerine bütün dünyada film duyarlığını belirtmek için saptadığı ölçün. Gerçekte bu, yeni bir ölçün değil, ASA ile DIN duyarlıklarının birlikte kullanılmışıdır. Böylelikle örneğin 100/21 olarak gösterilen ISO duyarlığı, gerçekte 100 ASA

ile 21 DIN duyarlığıdır. ISO duyarlığına göre 25/15 ile 100/21 arasındaki filmler yavaş; 200/24 üstündeki filmler hızlı; bu ikisi arasında (125/22 ile 200/24 arası) ise orta hızda sayılır. Günümüzde ISO 400/27'ün bile üstünde üstün duyarlıklı (çok hızlı) filmler üretildiği gibi, bu duyarlık birtakım işlemlerle bunun bile üstüne ulaştırılmaktadır. Böylelikle mum ışığında bile görülebilir görüntüler sağlanabilmektedir. Son zamanlarda kutucuklar içinde satılan 35 mm'lik boş filmlerde DX düzgülemesi kullanılmaktadır. Bu düzgü, kutucuktaki filmin ISO duyarlığını ve kutucuktaki boş filmde yer alan resin sayısını belirtmektedir. Yeni elektronik alıcıların çoğunda bu düzgüleri okuyan duyargaçlar bulunduğundan, alıcı bu düzgüleri algılamakta, ışıklamayı da buna göre özdevinimli olarak ayarlamaktadır ⊐ *alıcı[1], ASA duyarlığı, boş film, DIN duyarlığı, duyargaç, duyarlık, düzgü, hızlı film, ışıklama, kutucuk, özdevinimli, resim sayısı, Uluslararası Ölçünler Birliği, yavaş film*

ISO ölçünleri [Fr. *standards ISO* || İng. *ISO standards* || Al. *ISO-Normen* || İta. *misure ISO*] *S/TV.* Uluslararası Ölçünler Örgütü'nün sinema ve televizyondaki kimi ölçünleri de kapsayan ölçünleri ⊐ *ISO duyarlığı, Uluslararası Ölçünler Örgütü*

ışığaduyar [Fr. *photosensible* || İng. *photosensitive* || Al. *lichtempfindlich* || İta. *fotosensibile*] *TV.* Uygun elektromıknatıs ışınım karşısında ışıkiletkenlik, ışıkelektrik etkisi gösteren (özdek) ⊐ *elektromıknatıs ışınım, ışıkelektrik, ışıkiletkenlik*

ışığa tutma [İng. *flashing, fogging the negative*] *S.* Herhangi bir boş filmi, alıcıda kullanmadan önce ya da sonra, çok düşük ışıkla aynı ölçüde etkileme. 1947'de büyük işliklerde denenmeye başlanan bu yöntem sonunda filmin olağan hızı artırılıyor ve daha yumuşak bir görüntü sağlanıyordu. Bu yöntem 1960'lara doğru yaygın biçimde kullanılmaya başlandı. Bu yöntemin önceden ışığa tutma ve sonradan ışığa tutma olarak iki çeşidi vardır. 1980'lerde Panavision Ortaklığı bu işi alıcı yönetmenlerinin doğrudan alıcıda gerçekleştirmesi için Panaflesher adlı bir aygıt üretti. Bu aygıt alıcıdaki doldurmalığa takılır; ışığa tutma işi de ya boş film alıcı penceresinden geçmeden önce ya da geçtikten sonra gerçekleştirilir. Arriflex'in de 1990'da çıkardığı buna benzer Arri VariCon adlı aygıtı vardır ⊐ *alıcı[1], bol film, doldurmalık, önceden ışığa tutma, pencere, sonradan ışığa tutma*

ışık [E.t. *ziya* || Fr. *lumière* || İng. *Light* || Al. *Licht* || İta. *luce*] *S/TV/V.* Göze uyarımda bulunan ve beyin tarafından yorumlandığında görme duyusuna, yani görülebilir ışığa yol açan elektromıknatıs ışınım. Başka bir deyişle, ışımayla yayılan ve görme duyusuyla algılanan erke biçimi. Bu elektromıknatıs ışınım 4 x 10^{-7} m (mor) ile 7, 7 x 10^{-7} m (kızıl) arasındaki dalga uzunluklarında yer alır. Beyaz ışıksa, görülebilir dalga uzunluklarının bir karışımıdır. Dalga uzunluklarındaki değişiklikler gözde değişik duyulara yol açarak değişik renkleri oluşturur ⊐ *dalga uzunluğu, elektromıknatıs ışınım, görülebilir ışık, ışıma, ışınım, renk*

"ışık!" [Fr. *lumière!* || İng. *light!* || Al. *Licht!* || İta. *luce!*] *S/TV.* Bir görünçlüğün aydınlatılması için yönetmenin ışıkçılara verdiği komut ⊐ *aydınlatma, ışıkçı, yönetmen*

ışık açısı [Fr. *angle de faisceau lumineux*

‖ İng. *light beam angle* ‖ Al. *Lichtbundelswinkel* ‖ İta. *angolo di fascio di luce*] *S.* Bir göstericiden gelen ışın demetinin görüntülüğe düşüş açısı. En ülküsel durum, gösterici penceresinin görüntülüğe koşut, dolayısıyla bu açının da bir dik açı olmasıdır. Genellikle bu dik açıdan 3-5 derecelik bir sapma kabul edilebilir. Bunun üstündeki sapmalarda görüntülükteki görüntü yamuklaşır ⁻ *görüntü, gösterici, ışın demeti, görüntülük*

ışık akısı ⁻ **akı**

ışık azaltıcı ⁻ **azaltıcı**

ışık azaltmak ⁻ **azaltmak**

ışık benzeri [Fr. *doublure lumière, doublure éclairage* ‖ İng. *stand-in double* ‖ Al. *Lichtdouble* ‖ İta. *contro figura di illuminazione*] *S/TV.* Işıkların düzenlenmesi sırasında asıl oyuncunun yerine istenilen devinimleri yapan benzer ⁻ *benzer, ışık, oyuncu*

ışık bölücü biçme [Fr. *prisme diviseur* ‖ İng. *light-splitting prism, prism beam splitter, beam splitter* ‖ Al. *Strahlenteilerprisma*] *S/TV/V.* Işın demetini belirli oranda bölerek değişik yönlere saptırma özelliği taşıyan biçme ya da içbükey yarı ayna. Böylelikle ışığın bir bölümü bir bakaca, ışıkölçere, video aygıtına saptırılırken geri kalanı da yoluna devam eder. Işığın saptırılmış bölümü de, asıl bölümü de bozulmaz ya da temelli bir değişikliğe uğramaz. Genellikle alıcılarda, film yayın aygıtlarında bulunur ⁻ *alıcı[1], bakaç, biçme, film yayın aygıtı, ışıkölçer, ışın demeti, renkli sinema, renkli televizyon, video aygıtı*

ışıkçı [E.t. *elektrikçi, enstallatör, lamba gardiyeni, elektrisyen* ‖ *Fr. électricien (de plateu), éclairagiste* ‖ İng. *electrician, lighting electrician, technician, lamp operator, juicer* (a.), *sparks* (a) ‖ Al. *Beleuchter, Elektriker* ‖ İta. *tecnico delle luci, datore di luci elettricista*] *S/TV.* Başışıkçının yönetiminde çalışan, görünçlüğün aydınlatılması için gerekli ışık kaynaklarını yerleştiren, düzenleyen, kullanan, elektrik akımını sağlayan, bağlantıları kuran kimse ⁻ *akım, aydınlatma, başışıkçı, görünçlük, ışık kaynağı*

ışık dağılımı ⁻ **dağılım**

ışık dengeleme süzgeci [İng. *light balancing filter*] *S.* Renk doğruluğunu sağlamak üzere, konudan yansıyan renk sıcaklığını değiştiren süzgeç. Bu süzgeç, iç ve dış aydınlatmada ortaya çıkan renk sıcaklığı değişikliklerini giderir. Bunu sağlamak için de süzgeç, kertelenmiş olarak hafifçe renklendirilmiştir ⁻ *ışık, konu, renk doğruluğu, renk sıcaklığı, süzgeç*

ışık düzengeci [E.t. *diyafram* ‖ Fr. *diaphragme (iris), iris* ‖ İng. *diaphragm, lens diaphragm, iris, stop, iris diaphragm* ‖ Al. *Blende, Iris, Irisblende* ‖ İta. *diaframma (ad iride), iride*] *S.* Alıcının ya da kimi basım aygıtlarının mercek düzeni içinde bulunup duyarkat üzerine gelen ışığın niceliğini düzenlemekte kullanılan açılır kapanır düzen. Birbiri üzerine binen incecik maden yüzeylerden oluşan ışık düzengeci, mercek içinde ışığın geçebileceği bir delik oluşturur. Bu delik, ışık düzengeci bileziği ve üzerindeki ışık düzengeci göstergesiyle istenildiği gibi ayarlanır ⁻ *alıcı[1], basım aygıtı, ışık düzengeci açıklığı, ışık düzengeci bileziği, ışık düzengeci göstergesi, mercek*

ışık düzengeci açıklığı [Fr. *ouverture du diaphragme* ‖ İng. *diaphragm aperture,*

camera aperture, focal aperturelens aperture, shutter aperture, working aperture, iris aperture, shooting aperture, aperture of diaphragm || Al. *Blendenöffnung, Blende, Öffnung* || İta. *apertura del diaframma*] *S/TV.* Bir ışık düzengecinin açılma derecesi, ayarlandığı açıklık ☐ *ışık düzengeci, ışık düzengeci ayarı*

ışık düzengeci ayarı [Fr. *réglage du diaphragme* || İng. *diaphragm setting, lens setting, pull stop, stop pull* || Al. *Blendeneinstellung* || İta. *diaframmatura, regolazione del diaframma*] *S/TV.* Işıklama süresine, aydınlatma durumuna, sinemada ayrıca filmin duyarlığına göre ışık düzengeci açıklığının düzenlenmesi ☐ *aydınlatma, ışık düzengeci, ışık düzengeci açıklığı, duyarlık, ışıklama süresi*

ışık düzengeci bileziği [Fr. *bague de commande du diaphragme* || İng. *stop ring. diaphragm ring, iris ring* || Al. *Blendenring* || İta. *anello di diaframma*] *S/TV/V.* Işık düzengeci ayarını gerçekleştirmek üzere mercek çerçevesinde yer alan, üzerinde ışık düzengeci göstergesi bulunan ve sağa sola çevrilebilen parça ☐ *ışık düzengeci ayarı, ışık düzengeci göstergesi, ışık düzengeci kolu, mercek çerçevesi*

ışık düzengeci göstergesi [Fr. *indicateur de diaphragme* || İng. *diaphragm indicator, stop indicator, diaphragm scale* || Al. *Blendenzeiger, Blendenskala* || İta. *indicatore di diaframma, scala dei diaframmi*] *S/TV/V.* Mercek çerçevesi üzerinde f sayısının karşısına getirilerek ışık düzengeci ayarını sağlayan çıkıntı ☐ *mercek çerçevesi, f sayısı, ışık düzengeci ayarı*

ışık düzengecini açma, açma [Fr. *ouverture du diaphragme* || İng. *opening up, opening of diaphragm (of aperture)* || Al. *Aufblendung, Öffnung der Blende, Blendenöffnung* || İta. *apertura di diaframma*] *S/TV.* Alıcıya daha çok ışık girmesini sağlamak için ışık düzengeci açıklığını büyültme. Işık düzengeci göstergesini daha küçük bir f sayısına getirmekle gerçekleştirilir. Işık düzengecini kısma'nın karşıtı ☐ *alıcı[1], f sayısı, ışık düzengeci, ışık düzengeci açıklığı, ışık düzengecini kısma*

ışık düzengecini açmak, açmak [Fr. *ouvrir le diaphragme* || İng. *open up, open diaphragm* || Al. *aufblenden, Blende öffnen* || İta. *aprire il diaframma*] *S/TV.* Işık düzengecini açma işi ☐ *ışık düzengeci, ışık düzengecini açma*

ışık düzengecini kısma, kısma [Fr. *fermeture du diaphragme* || İng. *stopping down* || Al. *Abblendung* || İta. *chiusura di diaframma*] *S/TV/V.* Alıcıya daha az ışık girmesini sağlamak için ışık düzengeci açıklığını küçültme. Bu durum ışık düzengeci göstergesini daha büyük bir f sayısına getirmekle gerçekleştirilir. Işık düzengecini açma'nın karşıtı ☐ *alıcı[1], f sayısı, ışık düzengeci, ışık düzengeci göstergesi, ışık düzengecini açma*

ışık düzengecini kısmak, kısmak [Fr. *fermer le diaphragme* || İng. *stop down, close diaphragm* || Al. *abblenden, Blende schliessen* || İta. *chiudere il diaframma*] *S/TV.* Işık düzengecini kısma işi ☐ *ışık düzengeci, ışık düzengecini kısma*

ışık düzengeci kolu [Fr. *barrette de diaphragme* || İng. *diaphragm rod* || Al. *Blendenhebel* || İta. *leva del diaframma*] *S/TV/V.* Kimi alıcılarda ışık düzengeci bileziğini daha kolay devindirmek için

bulunan ufak kol ☐ *ışık düzengeci, ışık düzengeci bileziği*

ışık düzengeciyle açılma [Fr. *ouverture du diaphragme (en diaphragme)* || İng. *iris in* || Al. *Aufblendung* || İta. *apertura del diaframma*] *S/TV/V.* Açılmanın ışık düzengeciyle gerçekleştirilmesi. Bu açılma, ufak bir noktadan başlayan bir çember içindeki görüntünün gittikçe büyüyerek tüm görünçlüğü kaplamasıyla gerçekleşir. Işık düzengeciyle kararma'nın karşıtı. Bunun, mercek önüne yerleştirilen ve ışık düzengecini andıran bir aygıtla gerçekleştirilenine noktalı açılma denir ☐ *açılma, ışık düzengeci, ışık düzengeciyle kararma, kararma, noktalı açılma*

ışık düzengeciyle açılma - kararma [Fr. *fondu au diaphragme* || İng. *iris in-out, circle in circle out, 2. irising* || Al. *Auf- und Abblendung* || İta. *dissolvenza ad diaframma*] *S/TV/V.* **1.** Açılma - kararma'nın ışık düzengeciyle gerçekleştirilmesi. **2.** Bunun alıcı merceğinin önüne yerleştirilen ve ışık düzengecini andıran araçla gerçekleştirilen çeşidi ☐ *alıcı[1], ışık düzengeci, açılma - kararma, mercek, noktalı açılma - kararma*

ışık düzengeciyle kararma [Fr. *fermeture du diaphragme, fermeture en diaphragme* || İng. *iris out* || Al. *Abblendung* || İta. *chiusura del diaframma*] *S/TV/V.* Kararmanın ışık düzengeciyle gerçekleştirilmesi. Bu kararma, tüm görünçlüğü kaplayan bir görüntünün gittikçe daralan bir çemberin içinde küçülüp sona ermesiyle gerçekleşir. Işık düzengeciyle açılma'nın karşıtı. Bunun mercek önüne yerleştirilen ve ışık düzengecini andıran aygıtla gerçekleştirilenine noktalı kararma denir ☐ *ışık düzengeci, ışık düzengeciyle açılma, kararma, noktalı kararma*

ışık düzenlenmesi ☐ **düzenleme**

ışıkeksiucu [E.t. *fotokatot* || Fr. *photocathode* || İng. *photocathode* || Al. *Fotokathode* || İta. *fotocatodo*] *S/TV.* Üzerine ışık düştüğünde elektron yayan, ışığa duyar maddeyle sıvanmış eksiuç. Işıkgözlerine, alıcı ışıtaçlarında bulunur ☐ *alıcı[1], alıcı ışıtacı, eksiuç, elektron, ışıkgözü*

ışıkelektrik [E.t. *fotoelektrik* || Fr. *photoélectricité* || İng. *photo-electricity* || Al. *Lichtelektrizität* || İta. *fotoelettricita*] *S/TV.* Işıkelektrik etkisi olayı ☐ *ışıkelektrik etkisi*

ışıkelektrik etkisi [Fr. *effet photoélectrique* || İng. *photo-electric effect* || Al. *Fotoeffekt, fotoelektrische Effekt, lichtelektrische Effekt* || İta. *effetto fotoelettrico*] *S/TV/V.* Bir özdeğin, üzerine görülebilir ışıma, morötesi ya da kızılaltı ışınlar vurduğunda elektron yayabilmesi durumu. Bu durumda, öğeciklere bağlı elektronlar, kendilerini serbest bırakmak için gerekli erkeyi ışık biçiminde almış olurlar. Bu elektronların yakınına pozitif bir artıuç konursa, artıuç bu elektronları çeker, dolayısıyla bir akım toplamış olur. Işık erkesinin bu yolda elektrik erkesine çevrilmesi, ışıkgözlerinin çalışma temelidir ☐ *elektron, ışık, ışıkgözü, ışıma, kızılaltı (ışınımı), morötesi ışınları*

ışıkelektriksel [E.t. *fotoelektriksel* || Fr. *photo-électrique* || İng. *photo-electric* || Al. *fotoelek-trisch, lichtelektrisch* || İta. *fotoelettrico*] *S/TV/V.* Işıkelektrik özelliği taşıyan ☐ *ışıkelektrik etkisi*

ışıkelektron [E.t. *fotoelektron* || Fr. *photoélectron* || İng. *photo-electron* || Al. *Fotoelektron* || İta. *fotoelettrone*] *S/TV/V.* Işıkelektrik olayında ışığın etkisiyle salıverilen elektron ☐ *elektron, ışık,*

ışıkelektrik etkisi

ışık geçirgenliği [Fr. *transmission* || İng. *transmission (of light)* || Al. *Durchlassung* || İta. *trasmissione*] *S/TV/V.* Saydam cisimlerin ışığı geçirme yeteneği ☐ *ışık*

ışıkgeçirmez [İng. *light tight* || Al. *lichtdicht, lichtundurchlässig*] *S.* Işığı sızdırmayan alıcıların, doldurmalıkların, değiştirme torbalarının ve öbür alıcı donatılarının niteliği ☐ *alıcı, değiştirme torbası, doldurmalık, donatı, ışık*

ışıkgözlü ışıkölçer [E.t. *fotoselli pozmetre* || Fr. *posemètre à cellule photo-électrique, photomètre à cellule photo-électrique* || İng. *photocell, photometer, photo-electric meter, photo-electric exposure meter* || Al. *Fotozelle-Belichtungsmesser* || İta. *posemetro a cellula fotoelettrico*] *S/TV/V.* Işık yeğinliğini ışıkgözüyle ölçen ışıkölçer çeşidi ☐ *ışık, ışıkgözü, ışıkölçer*

ışıkgözü [E.t. *fotosel, fotoelektrik sel, fotoelektrik lamba, fotoelektrik hücresi, fotosel hücresi, fotoelektrik hücre* || Fr. *cellule photo-électrique* || İng. *photo-electric cell, PEC, photocell, phototube* || Al. *Foto(selen)zelle, Fotoelement, fotoelektrische Zelle* || İta. *cellula fotoelettrica*] *S/TV.* Işıkelektrik etkisine dayanan ve üzerine bir ışık düştüğünde bunu elektrik erkesine çeviren aygıt. Yalınç bir ışıkgözü, havası boşaltılmış ya da çok düşük basınçlı bir ışıtaç içinde yer alan iki elektrik ucundan oluşur. Bunlardan biri, üzeri ışığa duyar özdekle sıvalı düz bir eksiuç, öbürü bir artıuçtur. Eksiucun üzerine ışık düşünce ışığa duyar özdek bu ışığın yeğinliğiyle orantılı olarak elektron yayar. Artıuç da bu elektronları toplar. Böylelikle ışık erkesi, elektrik erkesine çevrilmiş olur. Işıkgözleri optik seslendirmede, fotoğraf aygıtlarında, sinema alıcılarında, ışıkölçerlerde... kullanılır ☐ *alıcı[1], artıuç, eksiuç, elektrik, elektrikucu, elektron, fotoğraf aygıtı, ışık, ışıkelektrik etkisi, ışıkölçer, ışıkgözlü ışıkölçer, ışıtaç, optik seslendirme*

ışık hızı [E.t. *sürati ziya* || Fr. *vitesse de la lumière* || İng. *velocity of light, light speed* || Al. *Lichtgeschwindigkeit* || İta. *velocità della luce*] *S/TV.* Işığın boşlukta birim zamanda aldığı yol. Uluslararası Radyo Bilimleri Birliği'nin 1957'deki kararına göre, ışığın boşluktaki hızı 299.792, 5 km/sn'dir; ancak bu rakam, ortalama 300.000 km/sn olarak kabul edilir ☐ *ışık*

ışık ışını [E.t. *şuaı ziyai* || Fr. *rayon lumineux* || İng. *light ray* || Al. *Lichtstrahl* || İta. *raggio luminoso, raggio di luce*] *S/TV.* Işığın bir ışınım noktasından çıktıktan sonra herhangi bir yöne giderken izlediği doğru ☐ *ışık, ışınım*

ışıkiletken ışıtaç [E.t. *fotoiletken lamba* || Fr. *tube photo-conducteur* || İng. *photo-conductive tube*] *TV.* Kimi özdeklerin ışık etkisiyle iletkenliklerinin ya da dirençlerinin değişmesi temeline dayanan alıcı ışıtacı çeşidi. Vidikon ışıtaç bu çeşittendir. İşleyimde kullanılabilen ışıkiletken özdekler, genellikle, selenyum ile taltumdur ☐ *alıcı[1], alıcı ışıtacı, direnç, ışıkiletkenlik, ışıksalan ışıtaç, iletkenlik, vidikon ışıtaç*

ışıkiletkenlik [E.t. *fotoiletkenlik* || Fr. *photoconductivité* || İng. *photoconductivity* || Al. *lichtelektrische Leitfähigkeit* || İta. *fotoconduttività*] *S/TV.* Kimi özdeklerin (özellikle selenyumun), üzerine gelen ışığın yeğinliği arttıkça elektrik iletkenliğinin artması özelliği ☐ *iletkenlik, selenyum*

ışık kaynağı [E.t. *menbaı ziya, muzi* || Fr. *source de lumière* || İng. 1. *light source,* 1-2. *light source, luminaire* || Al. *Lichtquelle* || İta. *sorgente di luce*] *S/TV/V.* **1.** Işık salan cisim. **2.** Aydınlatmada kullanılan araç, aydınlatma aracı. Işıtaç, ışıtaç yuvası, kablo, ışıtaç desteği ve donatılarından oluşan birim □ *aydınlatma, gün ışığı, ışık, yapma ışık*

ışıkkesen [Fr. *sas, intercepteur de lumière* || İng. *light trap (lock)* || *A. Lichtschleuse* || İta. *garza*] *S.* **1.** Karanlık odalara girip çıkarken içeriye ışık sızmasını önleyen düzen. Çift kapı, kalın perdelerden oluşur. **2.** Alıcının ya da basım aygıtının doldurmalığına filmin takılıp çıkarılması sırasında ışıktan etkilenmesini önleyen düzen □ *alıcı, basım aygıtı, doldurmalık, ışık, karanlık oda*

ışıkkeser [İng. *dowser* || Al. *Lichtklappe, Blende*] *S.* **1.** Gösterici ya da basım aygıtında ışığın film üzerine düşmesini engelleyen kapak. Gösterimde bir göstericideki makaradan öbür göstericideki makaraya geçerken bu geçişin ayrımsanmasını önlemekte; basım aygıtındaysa kararmayı sağlamakta kullanılır. **2.** *TV.* Yönetim masasında kararma sağlayan düğme □ *basım aygıtı, film, geçme, gösterici, gösterim, ışık, kararma, makara, yönetim masası*

ışıklama [E.t. *poz verme, eskpozisyon* || Fr. *exposition, pose, lumination* || İng. *exposure* || Al. *Belichtung* || İta. *esposizione, posa*] *S/TV/V.* Işığa duyarlı bir özdeğin belirli bir süre ışığa tutulması. Örneğin çevirim sırasında, aydınlatılmış olan konunun görüntüsünün duyarkat üzerine belirli bir süre düşerek bu duyarkatı etkilemesi. Film üzerine bir konunun resminin saptanabilmesinde ilk ve temel işlem, duyarkatın alıcıda ya da basım aygıtında bu yolda ışıklanmasıdır. Televizyonda ışığa duyarlı bölüm, alıcı ışıtacı ya da YAA'dır. Işıklamanın etkisi, süreye ve yeğinliğe bağlıdır □ *alıcı[1], alıcı ışıtacı, aşırı ışıklama, aydınlatma, basım aygıtı, çevirim, duyarkat, düşük ışıklama, film, ışıklama süresi, resim, YAA, yeğinlik*

ışıklama ayarı [İng. *exposure setting*] *S/TV/V.* Çevirime başlangıç olarak f sayısının ve örtücü hızının belirlenmesi □ *çevirim, f sayısı, örtücü hızı*

ışıklama deneti [İng. *exposure control*] *S.* Gerek çevirim gerek basım sırasında, doğru bir ışıklama ve bir örneklik sağlamak için ışıklama konusunda uygulanan sürekli denet □ *basım, ışıklama*

ışıklama düzengeci [Fr. *valve de lumière* || İng. *light valve* || *Al. Lichtrelais, Spaltoptik* || İta. *fotovalvola, valvola a bagliore*] *S.* Bir seslendirme ya da basım aygıtında ışık yeğinliğini düzenleyen araç. Yürüyen film üzerine yöneltilmiş ışın demetine biçim veren bir yarıktan oluşur □ *basım aygıtı, ışık yeğinliği, ışın demeti, seslendirme*

ışıklama genliği [Fr. *latitude d'exposition, latitude de pose* || İng. *latitude (of exposure), exposure latitude* || Al. *Belichtungsspielraum* || İta. *latitudine di posa*] *S.* Bir duyarlıkölçümü eğrisinde düz çizgiye rastlayan bölge. Görüntü yoğunluğunun, ışıklama yeğinliğiyle orantılı olarak arttığı bu bölgede görünçlüğün ton ayırtıları uygun biçimde aktarılabilir. Burası, aşırı ışıklama ile düşük ışıklama arasında yer alan bölgedir. Burada yoğunluk, ışıklamanın logaritmasıyla orantılıdır □ *aşırı ışıklama, duyarlıkölçümü, duyarlıkölçümü eğrisi, düşük ışıklama, görüntü*

ışıklama ışıtacı [Fr. *lampe d'exposition (d'enregistrement)* || İng. *exposure*

lamp, recording lamp || Al. *Tonlampe* || İta. *lampada di esposizione (di registrazione)*] *S.* Optik seslendirme dizgesinde duyarkat üzerine çeşitli yollardan ve değişik biçimlerde düşürülecek ışığı sağlayan kaynak □ *duyarkat, ışık, optik seslendirme*

ışıklama katsayısı [Fr. *facteur d'exposure* || İng. *exposure factor* || Al. *Belichtungsfaktor* || İta. *fattore di posa*] *S/TV/V.* Konu ile mercek arasına ışık soğurucu ya da yansıtıcı-yayındırıcı gereçler konduğunda, yeğinliği azalan ışığı dengelemek için ışık düzengecinin fazladan ne kadar açılması gerektiğini belirten sayı □ *ışık, ışık düzengeci, ışıklama, konu, mercek, soğurucu, T sayısı, yansıtıcı-yayındırıcı, yeğinlik*

ışıklama süresi [E.t. *pozlandırma müddeti, pozlandırma süresi, poz müddeti* || Fr. *temps de pose, durée d'exposition, exposition* || İng. *exposure time* || Al. *Belichtungszeit, Aufnamhezeit* || İta. *tempo di posa*] *S.* Bir konunun görüntüsünün tam ve başarılı olarak duyarkata saptanması için gerekli ışıklamanın süresi. Bu süre merceğin, duyarkatın yapısına, aydınlatma biçimine, ışık yeğinliğine. ışık düzengecinin açıklığına, örtücünün durumuna, alıcı hızına... göre belirlenir □ *alıcı[1], alıcı hızı, aydınlatma, duyarkat, ışık, ışık düzengeci açıklığı, ışıklama, mercek, örtücü*

ışıklama yarığı [Fr. *fente* || İng. *exposure slit, slit* || Al. *Spaltblende* || İta. *fenditure*] *S.* Optik seslendirme dizgesinde, aynalı miniakımölçerden gelen ışın demetinin film üzerine düşmeden önce geçtiği yarık □ *aynalı miniakımölçer, film, ışın demeti, optik seslendirme*

ışıklı kutu [Fr. İng. *light box* || Al. *Lichtkasten, Lichtfeld*] *S.* İçinde bir ışık kaynağı bulunan, bir yüzü saydam ya da buzlu camdan kapalı kutu. Bu kutunun saydam yüzüne film parçası ya da saydam resim yerleştirilerek resim izlenir ya da fotoğrafı çekilir. Ayrıca herhangi bir gölge oluşmadan yazıların ya da ufak nesnelerin fotoğrafı da yine bu saydam yüzeyde çekilir □ *film, ışık kaynağı, saydam resim*

ışıklılık [E.t. *objektif ışık kuvveti* || Fr. *luminosité* || İng. *luminance, brilliance* || Al. *Leuchtdichte, Beleuchtung* || İta. *luminosità*] *S/TV.* Bir merceğin geçirebileceği en çok ışık niceliği. Bağıntılı açıklıkla aynıdır □ *bağıntılı açıklık, ışık, mercek*

ışıklı nokta □ **nokta[2]**

ışıkölçer [E.t *pozometre, poz ölçen, fotometre* || Fr. *posemètre* || İng. *exposure meter, photometer, light meter* || Al. *Belichtungsmesser, Fotometer, Lichtmessgerät* || İta. *esposimetro, posometro*] *S/TV/V.* Çeşitli ışık koşullarına göre en uygun sonucun alınabilmesi için duyarkat üzerine ne kadar ışık düşmesi gerektiğini belirten aygıt. Bir görünçlüğün çeşitli noktalarındaki ışık yeğinliğini gösterir; ışıklama süresinin ne kadar olması gerektiğini belirtir. Işıkölçerin temel bölümü bir ışıkgözüdür ve üzerine düşen ışığın yeğinliğiyle orantılı bir elektrik akımı üreterek ışık yeğinliğinin ölçülmesini sağlar. Konuya gelen ışığı ya da konudan yansıyan ışığı ölçen iki çeşit ışıkölçer bulunur. En yeni alıcılarda, özellikle özenci alıcılarında ışıkölçerler alıcı[1] içinde bulunur, böylelikle ışıkölçümünün özdevimsel olarak gerçekleştirilmesini sağlar □ *akım, alıcı[1], duyarkat, gelen ışıkölçer, ışık, ışıkgözü, ışıklama, ışıklama süresi, ışıkölçümü, kadmiyum sülfitli ışıkölçer, özdevimsel, özenci alıcısı, yansıyan ışıkölçer*

ışıkölçümü *[Fr. photométrie* || İng. *photometry* || Al. *Lichtstärkemessung, Lichtmessung* || İta. *fotometria] S/TV.* Belirli bir ışık kaynağından gelen ışık yeğinliğinin ölçülmesiyle uğraşan bilim kolu □ *ışık kaynağı, ışıkölçer*

ışık örtüsü [Fr. *écran métallisé (opaque, parasoleil), drapeau, petit nègre, feuille* || İng. *flag, small flag, French flag, nigger, gobo, target, elephant ears* (a.) || Al. *Neger, schwarze Wand* || İta. *bandiera, gobbo, negro, schermo opaco, schermo anteluce, schermo controluce*] *S/TV/V.* Işık kaynağının önüne getirilerek görünçlüğe düşecek ışık niceliğini düzenleyen, ışığın alıcıya doğrudan doğruya ulaşmasını önleyen, gölge düşüren ya da özel aydınlatma etkileri sağlayan saydamsız, siyah renkli yüzey. Maden, tahta ya da mukavvadan yapılma dikdörtgen biçimindeki bu yüzey bir desteğe yerleştirilerek kullanılır □ *alıcı[1], aydınlatma, ışık, ışık kaynağı*

ışıközü [E.t. *foton* || *Fr. photon* || İng. *photon* || Al. *Photon, Lichtquant* || İta. *fotone*] *S/TV.* Işık dalgasının erkesini taşıyan öğesel parçacık. Her ışıközü ışığın dalga yinelenimine göre belirli bir erke taşır □ *dalga, erke, ışık, ışık dalgası*

ışıksalan diyot, ISD [Fr. *photo-émissif diode* || İng. *light emitting diode, LED* || Al. *fotoemissions Diode*] *S/TV/V/BS.* Bir elektrik akımı geçtiğinde ışıksalan yarıiletken diyot. Birçok aygıtın göstergelerinde aydınlatma ya da harf, sayı, imleri göstermede kullanılır □ *akım, diyot*

ışıksalan ışıtaç [E.t. *foto yayıcı lamba* || Fr. *tube photo-émissif* || İng. *photo-emission tube, photo-emissive tube*] *TV.* Kimi yarıiletken özdeklerin ışık etkisiyle elektron salması temeline dayanan ışıtaç □ *elektron, ışıkeksiucu, ışıkelektrik etkisi, ışıkelektron, ışıkgözü, ışıkiletken ışıtaç*

ışık sınaması [Fr. *répétition pour les éclairages* || İng. *lighting rehearsal, (ABD) light rehearsal* || Al. *Beleuchtungsprobe* || İta *prova delle luci*] *S/TV.* Işıkların yerleştirilmesi, görünçlüğün gereklerine göre devindirilmesi, yeğinliklerinin düzenlenmesi ereğiyle yapılan sınama □ *ışık*

ışık soğurma □ **soğurma**

ışık soğurucu □ **soğurucu**

ışıkta takma [Fr. *chargement en plein jour* || İng. *daylight loading* || Al. *Tageslichtladung* || İta. *caricamento a luce del giorno*] *S.* Boş filmin alıcıya aydınlık bir yerde takılabilmesi durumu □ *alıcı[1], boş film, değiştirme torbası, ışıkta takma makarası*

ışıkta takma makarası [Fr. *bobine chargeable en plein du jour* || İng. *daylight loading spool* || Al. *Tageslichtspule*] *S.* Karanlık oda ya da değiştirme torbası kullanmaya gerek kalmadan, filmin alıcıya loş ışıkta takılabilmesini sağlayan makara. Filmin sıkıca sarıldığı bu makaranın, ışığın sızmasını önleyen yanağı vardır □ *alıcı, boş film, değiştirme torbası, karanlık oda, makara, makara yanağı*

ışıktoplar [E.t. *ışık toplayıcı yarım küre, ışık toplayıcı* || İng. *diffusing hemisphere, hemisphere photosphere*] *S/TV.* Gelen ışıkölçerlerde ışıkgözünün üzerinde yer alan yarımyuvar ya da koni biçimindeki yarısaydam başlık. Işıkölçere her yönden gelen ışığı toplayarak ışıkgözüne ulaştırır □ *ışıkgözü, gelen ışıkölçer*

ışık ve gölge [Fr. *lumière et ombre* || İng.

light and shade, light and dark || Al. *Licht und Schatten* || İta. *ombre e luce, chiaroscuro*] *S/TV/V.* Bir görüntünün aydınlık ve loş bölümlerini, bunların görüntü içinde dağılımını anlatan terim. Özellikle karanlık ile aydınlık bölümlerin birbiriyle uyuşumu ya da karşıtlığının ağır bastığı dışavurumculukta, siyah-beyaz filmlerde, kara filmlerde çok sık rastlanır □ *aydınlatma, dışavurumculuk, görüntü, kara film, Rembrandt aydınlatması, siyah-beyaz film*

ışık yayı [E.t. *ark, elektrik arkı* || Fr. *arc* || İng. *arc, electric arc* || Al. *Bogen, Lichtbogen* || *İta. arco*] *S.* 3000□ C'nin üzerinde bir sıcaklıkla ortaya çıkan ve yeğin bir ışık veren boşalma. Yeter gerilimli ve doğru akımlı bir üretece bağlı iki elektrikucunun uçları arasında akımın, elektrikuçlarının buğusuyla aktarılması sonucunda ortaya çıkar. En yaygın olanı, elektrikucu olarak kömür kullanan kömürlü ışık yayıdır. Kömürlü ışık yayının renk sıcaklığı, gün ışığ'ninkine yakındır. Işık yaylarının yerini halojen ışıtaçlar almıştır □ *akım, boşalma, cıva buğulu ışık yayı, doğru akım, elektrikucu, gerilim*[2]*, halojen ışıtaç, ışık, ışık yaylı ışıtaç, kömürlü ışık yayı, üreteç*

ışık yayı kömürü □ **kömür**

ışık yayınımı □ **yayınım**

ışık yaylı ışıtaç [E.t. *ark lambası* || Fr. *lampe à arc, projecteur à arc* || İng. *arc lamp,* (ABD) *arc light* || Al. *Bogenlampe, Lichtbogenlampe, Kohlenlampe* || İta. *lampada ad arco di carboni, proiettore ad arco di carboni*] *S/TV.* Işık yayı ilkesine göre çalışan ışıtaç çeşidi Bunun en çok kullanılanı kömürle çalışır □ *ışık, ışık yayı, kömürlü ışık yayı, ışıtaç*

ışık yeğinliği □ **yeğinlik**

ışık yemiş [İng. *light-struck*] *S.* Herhangi bir nedenden dolayı az ya da çok, istenmeden ışıktan etkilenmiş boş film. Böyle bir filmde bozulmalar ortaya çıktığından film kullanılmaz duruma geçer □ *boş film, film, film bozulması, ışık*

ışık yerleştirmesi □ **yerleştirme**

ışıldak [E.t *projektör* || Fr. *projecteur (de lumière, solaire), "sunlight," gamelle, casserole* || İng. *projector, sunlight, studio lamp, sun arc-light, brute* (a.), (ABD) *sun arc, luminaire* || Al. *Scheinwerfer, "Sunlight"*|| İta. *proiettore (di luce), "sunlight")*] *S/TV.* Bir görünçlüğün aydınlatılmasında kullanılan, güçlü bir ışık kaynağı bulunan, özel yapısıyla bu ışık kaynağından çıkan ışın demeti düzenlenebilen ışıtaç. Sinema ve televizyonda kullanılan ışıldak çeşitleri akkorlarda 1-10 kW arası, ışık yaylarında 40-225 amper arasıdır. Işıldakların ışık demeti darlaştırılabilir ya da genişletilebilir. Bunların en güçlüleri İlk Dünya savaşı sırasında orduların kullandığı ışıldaklardan geliştirilmiştir. Genellikle geceleyin dışarıda çevirimlerde parlak, güneşli gün görünüşü elde etmekte kullanılır □ *akkor ışıldak, aydınlatma, dışarıda (çevirim), ışık, ışık kaynağı, ışık yayı, ışın demeti, yaylı ışıtaç*

ışıldama [E.t. *lemean, gazışı* || Fr. *luminescence* || İng. *luminescence* || Al. *Lumineszenz* || İta. *luminescenza*] *TV.* Herhangi bir cismin, yüksek sıcaklık (akkorluk) dışında herhangi bir nedenle ışık yayması özelliği. Bu neden, doğrudan doğruya ışık ya da ışık ışınımlarına yakın ışınımlar olabilir. Fosforlanmalı ya da ışınır özdekler ortaya çıkan ışıldama, almaç görüntülüğü üzerinde görüntünün belirmesini sağlar. Işıldama-

nın iki özel durumu fosforlanma ile ışınırlıktır ‖ *akkorluk, almaç görüntülüğü, fosforlanma, fosforlanmalı, görüntü, ışınır, ışınırlık, ışınım*

ışıldar [E.t. *lemeanlı, gazışıl* ‖ Fr. *luminescent* ‖ İng. *luminescent* ‖ Al. *Leuchtstoff* ‖ İta. *luminescente*] *TV.* Işıldama özelliği taşıyan (özdek) ‖ *ışıldama*

ışıma [E.t. *inşia* ‖ Fr. *rayonnement* ‖ İng. *radiation* ‖ Al. *Strahlung* ‖ İta. *irraggiamento*] *S/TV/V.* Elektromıknatıs titreşim kaynağının, bulunduğu ortama dalgalar biçiminde erke yayması durumu ‖ *elektromıknatıs dalga, erke, ışınım*

ışın [E.t. *şua* ‖ *Fr. rayon* ‖ İng. *ray* ‖ Al. *Strahl* ‖ İta. *raggio*] *S/TV/V.* **1.** Herhangi bir ışınım kaynağından çıkarak herhangi bir yöne giden bir ışınımın izlediği doğru. **2.** Bu ışınımın kendisi ‖ *ışınım*

ışın demeti [E.t. *hızmei ziyaiye, ışık hızmesi, ışık demeti, şua hızmesi* ‖ Fr. *faisceau lumineuse, (de rayons), pinceau de rayons* ‖ İng. *light beam, pencil of light* ‖ Al. *Lichtbundel, Lichtbahn, Lichtstrahl* ‖ İta. *fascio di luce, fascio luminosa*] *S/TV/V.* **1.** Belirli bir yönde yol alan ışınım. **2.** (Özellikle) Işık ışınlarının oluşturduğu demet ‖ *ışık, ışın, ışınım*

ışınım, elektromıknatıs ışınım [E.t. 1. *inşia, radyasyon,* 2. *elektromanyetik radyasyon* ‖ Fr. 1. *radiation,* 2. *radiation électromagnétique* ‖ İng. 1. *radiation,* 2. *electromagnetic radiation* ‖ Al. 1. *Strahlung,* 2. *elektromagnetische Strahlung* ‖ İta. 1. *radiazione,* 2. *radiazione elettromagnetica*] *S/TV/V.* **1.** (Genellikle) Herhangi bir kaynaktan herhangi bir ışın, dalga devinimi ya da parçacığın yayılması. **2.** (Özellikle) Elektromıknatıs ışınım; bir elektrik yükünün ivmesinden doğan, elektrik ve mıknatıslı alanlarla ilgili erkenin dalgalarından oluşan ışınım. Bu elektrik ve mıknatıslı alanlar uzayda birbirlerine ve yayılma yönüne dik açıda yol alabilirler. Elektromıknatıs ışınım, özdeğin çıkardığı ışıközüyle oluşturulur. Elektromıknatıs ışınımın nitelikleri yinelenimlerine bağlıdır ‖ *dalga, elektrik, elektrik yükü, elektromıknatıs alan, elektromıknatıs dalgalar, elektromıknatıs izge, erke, ışıközü, ışın, ışınım, yinelenim*

ışınır [*E.t. flüori, flüoresan, flüorışıl* ‖ Fr. *fluorescent* ‖ İng. *fluorescent* ‖ Al. *fluoreszierend* ‖ İta. *fluorescente*] *TV.* Işınırlık özelliği taşıyan (özdek) ‖ *ışınırlık*

ışınır görüntülük [E.t. *flüoresan ekran* ‖ Fr. *écran fluorescent* ‖ İng. *fluorescent screen* ‖ Al. *Leuchtschirm, Leuchtstoffschirm* ‖ İta. *schermo fluorescente*] *TV.* Bir eksiuç ışıtacının ya da almaç ışıtacının, iç çeperi ışınır özdekle sıvalı düz bölümü. Elektron topunun gönderdiği elektron demeti buraya çarpınca görüntülüğün önünde ışıklı bir görüntü oluşur ‖ *almaç, almaç ışıtacı, elektron demeti, elektron topu, ışınır, eksiuç ışıtacı*

ışınır ışıtaç [E.t. *flüoresan lamba* ‖ Fr. *lampe fluorescente* ‖ İng. *fluorescent lamp,* (ABD) *fluorescent tube* ‖ Al. *Fluoreszenzlampe, Leuchtstofflampe* ‖ İta. *lampada fluorescente*] *S/TV.* Özellikle büyük işyerlerini aydınlatmada ya da ışıklı tanıtılarda kullanılan boru biçimindeki bu ışıtaçlar, ışlık aydınlatmasında da kullanılır. Aynı vattaki tungsten ışıtaca göre üç kat güçlü ışık verir ve daha uzun ömürlüdür. Işıtaca sıvanan ışınır kata göre rengi düzenlenebilir. Geniş alanları aydınlatmada kullanılır.

Bir ışınır ışıtacın iç çeperi ışınır özdekle sıvalıdır. İçindeki çok alçak basınçlı cıva buğusunda elektriksel boşalma oluşunca ortaya çıkan morötesi ışınları ışığa dönüşür ☐ *boşalma, ışınır, ışık, işlik aydınlatması, morötesi ışınları, tungsten, vat*

ışınırlık [E.t. *lemeanı flüori, flüoresans, flüorışı* ‖ Fr. *fluorescence* ‖ İng. *fluorescence* ‖ Al. *Fluoreszenz* ‖ İta. *fluorescenza*] *TV.* Kimi özdeklerin, Röntgen ışınları, morötesi ışınları gibi kimi dalga uzunluklarından erke alması, bunu çok kısa süre tuttuktan sonra başka bir dalga uzunluğunda (görülebilir ışık olarak) yayabilmesi özelliği. Örneğin, bir televizyon görüntülüğünün iç çeperine sıvalı kat, bu özelliği taşır. Fosforlanmanın tersine ışınırlık, ışık kaynağı kesilince sona erer ☐ *dalga uzunluğu, fosforlanma*

ışıtaç [E.t. *lamba* ‖ Fr. *lampe* ‖ İng. *lamp* ‖ Al. *Lampe, Leuchte, Scheinwerfer* ‖ İta. *lampada*] *S/TV/V.* Sinema, televizyon, video çalışmalarının çeşitli aşamalarında, özellikle aydınlatmada, yapma ışık kaynağı olarak kullanılan ve değişik yapıda, boyda, güçte çeşitleri olan aygıt. Genellikle, havası boşaltılmış ya da içinde özel bir gaz bulunan camdan bir kap içinde bir telin elektrik akımıyla akkor duruma getirilmesiyle çalışır ☐ *akım, akkor, ampul, aydınlatma, ışık kaynağı, ışık yaylı ışıtaç*

ışıtaç ☐ **alıcı ışıtacı**

ışıtaç ☐ **almaç ışıtacı**

ışıtaç ☐ **gösterici ışıtacı**

ışıtaç ☐ **radyo ışıtacı**

ışıtaç boynu ☐ **boyun**

ızgara [Fr. *grille* ‖ İng. *grid, control grid* ‖ Al. *Gitter* ‖ İta. *rete*] *S/TV.* Radyo ışıtaçlarında eksiuç ile artıuç arasına yerleştirilen ızgara biçiminde elektrikucu. Izgaralar, ulaştırıldıkları gerilime göre elektron akısını yavaşlatmaya ya da hızlandırmaya yarar ☐ *akı, artıuç, elektrot, eksiuç, radyo ışıtacı*

ızgara etkisi [Fr. *moirage* ‖ İng. *mesh effect (patterning), moiré pattern(ing)* ‖ Al. *Gitterstruktur, Moiré, Riffelmuster*] *TV.* **1.** Resimde, ızgara görünüşünde ortaya çıkan kusur. Görüntü-ortikon ve vidikon çeşidi ışıtaçlardaki ızgaranın iyi yerleştirilmemesinde doğar. **2.** Aynı görünüşün, yinelenmiş, geometrik biçimlerdeki (örneğin damalı giysi, geometrik biçimli desenler...) konuların aktarılmasında ortaya çıkması. Bu durumdaki ızgara, tarama sırasında oluşan girişimden doğar. **3.** Bir televizyon yayınının komşu bir yayının dalgalarından etkilenmesi sonucu doğan benzer görünüş ☐ *dalga, girişim, görüntü-ortikon ışıtaç, ızgara, resim, tarama, vidikon ışıtaç, yayın*

İ

İBT ⌶ **İleri Bağdaşır Televizyon**

iç [E.t. *dahili (sahne), iç sahne* ‖ Fr. *intérieur* ‖ İng. *interior (shot), INT., indoor (studio shot)* ‖ Al. *Innenaufnahme* ‖ İta. *interno*] *S/TV/V.* **1.** Kapalı yerlerde geçen görünçlükleri içine alan çekim. İşlik içinde, kapalı yerlerde çevrilmiş çekim. **2.** Herhangi bir yapının gerçek ya da bezem olarak kurulmuş içi. Dış'ın karşıtı. ⌶ *dış, içeride, işlik*

içbükey görüntülük [Fr. *écran concave (courbé)* ‖ İng. *curved screen* ‖ Al. *gewölbte Bildwand*] *S.* Kimi geniş görüntülük işlemlerinde kullanılan ve izleyiciden yana yüzeyi bir yay parçası gibi değirmi olan görüntülük. Bu değirmilik, geniş görüntülük işlemine göre az ya da çok olabilir ⌶ *geniş görüntülük, görüntülük*

iç dalgalık [E.t. *iç anten* ‖ Fr. *antenne incorporée* ‖ İng. *built-in aerial (*ABD: *antenna)* ‖ Al. *eingebaute Antenne* ‖ İta. *antenna incorporata*] *TV.* Almacın içine yerleştirilmiş dalgalık çeşidi. Ancak verici yayaçların çok yakınında ufak almaçlarda iyi sonuç verir ⌶ *almaç, dalgalık, verici yayaç*

içdirenç [E.t. *empedans, impedans* ‖ Fr. *impédance* ‖ İng. *impedance* ‖ Al. *Impedanz, Scheinwiderstand* ‖ İta. *impedenza*] *S/TV/V.* **1.** Bir çevrimin, dalgalı akımın geçişine gösterdiği tüm direncin ohm'la ölçüsü. Bu direnç, bu dalgalı akımı geçirmek için gerekli gerilimin (volt), çevrimden geçen akımın yeğinliğine (amper) bölünerek bulunur. İçdirenç, akımın yinelenimine göre değişir. Dalgalı akımların içdirenci, doğru akımların direncine eşittir ve onun gibi ohm'la belirtilir. İçdirenç, iki elektronik aygıtı birbirine bağlarken ya da almaçla dalgalığı birleştirirken büyük bir önem kazanır. Örneğin almaçların içdirençleri 240 - 300 ohm'dur; dalgalığın içdirencinin de buna uygun olması gerekir. **2.** Özellikle bir sestopların içdirenci. Bu içdirenç ne denli azsa, sesyayar o denli iyidir ⌶ *akım, almaç, çevrim*[2]*, dalgalık, dalgalı akım, direnç, doğru akım, ohm, sesyayar, yinelenim*

içdirenç dönüştürgeci [E.t. *empedans muhavvilesi, empedans çevirici* ‖ Fr. *transformateur d'adaptation (d'impédance)* ‖ İng. *matching transformer, impedance transformer (matching transformer)* ‖ Al. *Widerstandtrasformator*] *S/TV/V.* İçdirençleri birbirine uygun düşmeyen elektronik aygıtları ya da dalgalık ile almaçları birbirine bağlarken araya takılan ve içdirençlerden birini öbürüne uygun duruma geçiren aygıt ⌶ *almaç, dalgalık, dönüştürgeç, içdirenç*

içeri dalgalığı [E.t. *dahili anten, iç anten* ‖ Fr. *antenne intérieure* ‖ İng. *internal aerial (*ABD: *antenna)* ‖ Al. *Innenantenne, Zimmerantenne* ‖ İta. *antenna interno*] *TV.* Almacın bulunduğu yapının içinde ya da doğrudan doğruya almacın yakınında yer alan dalgalık çeşidi. Bu dalgalık ancak verici yayaca çok yakın yerlerde iyi bir sonuç verebilir ⌶ *almaç, dalgalık, dışarı dalgalığı, iç dalgalık, verici yayaç*

içeride (çevirim) [E.t. *dahilde, dahili (sahne), stüdyo dahilinde, stüdyo içinde, stüdyo içi, dekor içi, kapalı hava* ‖ Fr. *prise de vues en intérieur* ‖ İng. *interior shooting (filming)* ‖ Al. *Innen-*

aufnahme || İta. *presa in interno*] *S/V.* İşlikte ya da kapalı herhangi bir yerde gerçekleştirilen çalışma. İşlik dışında, açık havada yani dışarıda çevirim'in karşıtı olarak kullanılır ☐ *çevirim, dış, dışarıda çevirim, işlik, işlikte çevirim*

içeriksel onarım [İng. *editorial restoration, editorial reconditioning*] *S.* İçinden kimi bölümleri eksik ya da değiştirilmiş olan bir filmi, özgün biçimine sokmak üzere yapılan çalışma ☐ *onarım*

içgörümsel mercek [Fr. *objectif endoscopique* || İng. *endoscopic lens* || Al. *endoscopische Linse*] *TV/V.* Video alıcılarına takılan ince, uzun yapıda mercek. Tıp alanındaki araştırma ve çalışmalarda kullanılan ve içi boş uzun bir telin ucuna takılan bu mercek, vücudun iç örgenlerinin yüksek seçiklikli görüntülerinin YSTV uygulayımbilimine uygun olarak sağlanmasını ve izlenmesini gerçekleştirir ☐ *mercek, video alıcısı, yüksek seçiklikli televizyon*

iç haberler [Fr. *informations intérieures, (nationales)* || İng. *national news, domestic news* || Al. *Berichterstattung Inland*] *S/TV.* Bir ülkede ortaya çıkan olaylarla ilgili olarak o ülkenin haber kaynaklarından alınıp yayımlanan haberler ☐ *dış haberler, bölgesel haberler*

iç ışıkölçer [Fr. *posemètre incorporé* || İng. *built-in light meter* || Al. *eingebaute Belichtungsmesser* || İta. *esposimetro incorperato*] *S/TV/V.* Kimi alıcıların içinde yer alan ve ışığın değişen yeğinliğine göre ışık düzengecini özdevinimli olarak kısan ya da açan düzenek ☐ *alıcı[1], ışık, ışık düzengeci, ışıkölçer, özdevinimli ışık düzengeci*

iç içe film (çevirme) (Türkiye'de) *S.* Bir film çevrilirken, aynı çevirim takımından, aynı oyunculardan, bezemlerden yararlanılarak ikinci, üçüncü bir film çevirme ya da bunlara gereç hazırlama ☐ *çevirim, çevirim takımı, bezem, oyuncu*

içiletişim [E.t. *konuşma sistemi, iç konuşma sistemi, stüdyo konuşma sistemi* || Fr. *interphone* || İng. *communications, intercom(munication) system, talkback (circuit)* || Al. *Gegensprechanlage, Sprechanlage, Wechselsprechanlage, Regieleitung* || İta. *interfono, "communications"*] *TV.* Bir televizyon yayını sırasında. yayına katılanlar arasında gerekli komut ve yönergelerin gönderilmesi ereğiyle yapılan söyleşmeler ve bunu sağlayan dizge. Genellikle yönetim odası ile düzlükte çalışanlar arasındaki iletişimi kapsar ☐ *düzlük, yayın, yönetim odası*

içinden (konuşma) [E.t. *iç monolog, iç konuşma* || Fr. *monologue intérieur, voix intérieur* || İng. *internal monologue, inner monologue, interior monologue (voice)* || Al. *innere Rede* ||İta. *voce interna*] *S/TV/V.* **1.** Görüntülükte görünen bir kimse konuşmadığı halde, aklından geçenlerin bu kimsenin sesiyle aktarılması durumu. **2.** Aynı terim, Eisenstein tarafından "bilinç" ya da "düşünce" akışını kapsayacak biçimde genişletilmiştir. Eisenstein, içinden konuşmayı, anlıksal sinemanın bir uzantısı ve sesli sinemanın en önemli yönü, uygulayımı olarak görür. Eisenstein'a göre, içinden konuşma, bilinç akışı yalnızca bir sanat yöntemi, uygulayımı değil, ilkel düşüncenin de temelidir; ayrıca bu içsel konuşmanın dışa vurulan konuşmadan apayrı bir özelliği, kendine özgü bir sözdizimi vardır. Bundan dolayı da Eisenstein, içinden konuşmanın en büyük ustası saydığı James Joyce'a büyük önem verir, onu düşünce ve duyguların

içsel sürecini yansıtan yeni biçimlerin kurucusu sayar: "Allak bullak olmuş bir anlıkta, düşüncelerin tüm akışının uygun biçimde sunulması yolunu ancak film sağlayabilir. Ya da, yazın bunu yapabilirse, kendi katı çerçevesinin sınırlarını parçalayan bir yazındır bu. Yazının bu alandaki en parlak başarısı, Leopold Blum'un *Ulysses*'teki ölümsüz 'içinden konuşması' olmuştu" (EISENSTEIN, 1932). "İçinden konuşma, kahramanın coşkularının çizilmesinde, sorunu daha öykücü bir çizgiye oturtarak, kavramların akışındaki katı soyutlamayı bir ölçüde sıcaklaştırdı... İçinden konuşmayı kurma yasaları, sanat ürünlerinin biçim ve düzenlemelerindeki kuruluşu yöneten bütün yasa çeşitlerinin temelindeki yasalar olarak ortaya çıkmıştır" (EISENSTEIN, 1935) *anlıksal sinema, görüntülük, sesli sinema*

içkili sinema [Fr. *salles quatre murs* || İng. *four walls cinema* || Al. *Verzehrkino*] *S.* Kimi ülkelerde, film gösterilirken içki ve yiyecek servisi de yapılan sinema.

iç kurgu [Fr. *montage intérieur* || İng. *internal editing* || Al. *innere Montage, innere*] *S.* Çeşitli uzunluklarda ve niteliklerdeki çekimlerin belirli bir düzenle sıralanışından sağlanan sonucun, genellikle çok uzun bir çekim-ayrım içinde başka yöntemlere başvurularak elde edilmesi. Bu yöntemlerin başlıcaları alıcı devinimleri, derinlemesine görüntü, görüntü düzenlemesi, oyundur. İç kurgu sonunda bireşimci kurgu ortaya çıkar *alıcı*[1], *alıcı devinimleri, bireşimci kurgu, çekim, çekim-ayrım, derinlemesine görüntü, görüntü düzenlemesi, kurgu, oyun*

iç müzik [İng. *featured music, source music*] *S/TV/V.* Bir görünçlükte bulunan kaynaktan çıkan müzik, görünçlüğün doğal müziği; örneğin bir görünçlükteki radyodan, televizyondan yayılan müzik ⊡ *görünçlük, müzik*

içsel gürültü [Fr. *bruit inhérent* || İng. *inherent noise* || Al. *Eigengeräusch* || İta. *rumore inerente*] *S/TV/V/BS.* Göstericinin ya da görüntülüğün ses dizgesi çalışırken çıkan ve dizgenin ayrılmaz öğesi olan gürültü, ses ⊡ *görüntülük, gösterici, gürültü*

içten (gürültü) [Fr. *bruit off* || İng. *off noise* || Al. *"Off"-Geräusche* || İta. *rumore interno*] *S/TV/V.* Gürültünün, çerçeve içindeki bir kaynaktan çıkması durumu. Dıştan (gürültü)nün karşıtı *çerçeve, dıştan (gürültü), gürültü*

içten (ses) [E.t. *kadr içi* || Fr. *voix-on, son-on, voix dans le champ, dans le champ, "on," voix-in* || İng. *on (screen)* || Al. "On" || İta. *voce in quadro*] *S/TV/V.* Sesin, çerçeve içindeki bir kaynaktan çıkması durumu. Dıştan (ses)in karşıtı *çerçeve, (dıştan) ses, ses*

iğneli yüzey [Fr. *écran d'épingles* || İng. *pin screen (animation)* || Al. *Nadelsystem* || İta. *schermo di spilli*] *S.* Alexandre Alexeieff ile Claire Parker'in geliştirdikleri bir canlandırma yöntemi: 125 x 100 x 2,5 cm boyutunda düz beyaz bir levha üzerindeki bir milyon deliğe yerleştirilmiş bir milyon iğneye dayanır. 0,5 cm çapındaki bu deliklerdeki iğnelerin çapı 0,45 cm, boyu 3 cm'dir. Bu iğnelerin hepsi levha üzerinde en uzun olarak bulundukları ve yandan aydınlatıldıklarında, karşıdan bakılan levha kapkaranlık görünür. İğne başlarının levhaya yapıştığı en kısa durumlardaysa levha beyazdır. İğnelerin boyları bu iki uç nokta arasında düzenlenerek beyazdan siyaha dek bütün gri ayırtılar elde

edilebilir. Bu iğneler ufak merdaneler yardımıyla çeşitli bölümlerde çeşitli boylara sokularak iğneli görüntülük üzerinde siyah-beyazın değişik tonlarında, değişik biçimler yaratılabilir. Bu biçimler canlandırma yöntemiyle tek tek film üzerine saptanarak canlıresim elde edilir *canlandırma, canlıresim*

2B ikiboyutlu

ikiboyutlu, 2B [E.t. *iki buutlu* || Fr. *deux dimensions* || İng. *two dimensional, 2D* || Al. *zweidimensional* || İta. *due dimensioni*] *S/TV.* Yalnız eni ve boyu olan, derinliği bulunmayan; görüntülükteki görüntüleri bu duyguyu veren □ *derinlik, üçboyutlu*

ikiboyutlu (ses) [Fr. *binaural* || İng. *binaural* || Al. *binaural* || İta. *binaurale*] *S/TV/V.* **1.** İki kulakla işitilen, iki kulak için olan (ses). **2.** Üçboyutluluk duygusu uyandırmak için iki ayrı sestoplardan alınarak saptanan ve iki oluktan verilen (ses); tekboyutlu (ses) karşıtı □ *oluk, ses, sestoplar, tekboyutlu (ses), üçboyutlu ses*

"iki devre otuz iki kısım tekmili birden" (Türkiye'de) (a.) *S.* **1.** Genellikle çocuklar ve gelişmemiş izleyiciler için ikinci, üçüncü sınıf Amerikan yapımevlerince gerçekleştirilen, 3,5 - 4 saat uzunluğunda olan ve tümü bir kezde gösterilen bölüntülü serüven filmlerini anlatan söz. **2.** (Bundan alınarak günlük dilde) Ayrıntılarıyla anlatılan çok uzun olay, serüven □ *bölüntülü film*

2-4 dalgalık [Fr. *antenne 2-4* || İng. *2-4 aerial* (ABD: *antenna)* || Al. *2-4-Antenne* || İta. *antenna 2-4*] *TV.* 2, 3, 4 sayılı olukları kapsayan Kuşak 1 için hazırlanmış almaç dalgalığı □ *alıcı dalgalık, Kuşak 1, oluk*

iki film [Fr. *tandem* || İng. *double feature* || Al. *Doppel-Film*] *S.* İkili izlenceyi oluşturan filmler. □ *ikili izlence, izlence*

iki gözle görme [Fr. *vision binoculaire* || İng. *binocular vision* || Al. *binokular Sehen* || İta. *visione binoculare*] *S/TV.* Nesnelerin iki gözle algılanması. Nesneleri tek ya da çift gözle görmek arasındaki temel ayrılık, nesnelerin derinliklerini (üçboyutluluklarını) ve uzamdaki yerlerini değerlendirmede kendini gösterir. İki göz arasında 12,5 cm kadar uzaklık bulunduğundan, nesneye iki gözle bakıldığında, bunlardan her biri nesnenin kendinden yana bölümünü öbüründen biraz değişik görür. İki gözün aktardığı görüntülerden her biri beyinde tek izlenim olarak birleşir, böylelikle nesnenin derinliği ve uzamdaki yeri belirlenir □ *üçboyut, üçboyutluluk*

iki ışıtaçlı alıcı [Fr. *camera à deux tubes* || İng. *two-tube camera* || Al. *Kamera mit zwei Röhren*] *TV.* İki ışıtaçtan oluşan renkli televizyon alıcısı. Japonya'da Toshiba üretimliğinin geliştirdiği ve ilk kez 1964 ekimindeki Tokyo Olimpiyatları'nda kullanılan "NHK" alıcısı, biri parlaklık, öbürü renk bilgisi aktaran iki görüntü-ortikon ışıtaçtan oluşmuştu. 1968'de de ABD'deki Ampex üretimliği, "ABC" radyo-televizyon ortaklığıyla ortaklaşa bu çeşit bir alıcı[1] geliştirdi. Bu alıcı[1], biri parlaklık, öbürü renk bilgisi aktaran iki plumbikon ışıtaçtan oluşuyordu *alıcı[1], alıcı ışıtacı, dört ışıtaçlı alıcı, görüntü-ortikon ışıtacı, parlaklık, plumbikon ışıtaç, renk bilgisi, renkli televizyon, üç ışıtaçlı alıcı*

iki kulakla işitme [Fr. *audition binauriculaire* || İng. *binaural hearing* || Al. *binaural Gehör* || İta. *udito binaurale*] *S/TV.* Seslerin iki kulakla algılanması. İnsan kulağının, yuvarsal yapıdaki ka

fanın iki yanında ve birbirinden 20 cm kadar uzakta bulunuşu, ses kaynağının yerini bulmakta büyük bir kolaylık sağlar ⌶ *ses*

ikili[1] [E.t. *biner* || Fr. *binaire* || İng. *binary* || Al. *binär* || İta. *binario*] *BS.* 0 ile 1 öğelerinden oluşan ⌶ *bilgsayar, ikili*[2]

ikili[2] [E.t. *bit* || Fr. *bit* || İng. *bit* || Al. *Bit* || İta. *bit* || İngilizce "*bi*nary digit" (ikili sayı) kısaltmasıdır] *BS.* **1.** 0 ile 1 öğelerinden oluşan sayı, ikili sayı; sayısal bilginin tek bir öğesi. **2.** Bilgisayarlarda düzgülemede kullanılan en küçük veri öğesi. **3.** Veri saklama sığası birimi; bilgi ölçü birimi. 8 ikili, 1 byte oluşturur ⌶ *byte, ikili*[1]*, kilobyte, veri*

ikili çatışma [Fr. *conflit binaire* || İng. *binary conflict* || Al. *binäre Konflikt* || İta. *conflitto binario*] *S/TV/V.* Yapısalcı dilbilim ile yapısalcı toplumsal insanbilimin ikicilik, ikili karşıtlık görüşünün dramatik yapıya yansıması. Bu karşıtlık, dizgede bir özelliğin varlık - yokluk'u ya da aynı türün iki karşıt öğesini oluşturan özelliklerle ortaya çıkar. Bu ikili karşıtlıklar, doğal değil, ekinseldir. Buna göre dramatik yapı da doğa ile ekin arasındaki çatışmaya dayanmalı, bunu vurgulamalıdır. Doğa ile ekinin karşıtlığına dayanan başlıca çatışmalar insan - doğa, insan - dünya, insan - kendi, insan - başkası (insan)dır ⌶ *dramatik yapı*

ikili çekim [Fr. *plan avec deux acteurs* || İng. *two-shot* || Al. *Zweiereinstellung*] *S/TV.* İki kişiyi göğüs çekiminde gösteren görüntü ⌶ *çekim, göğüs çekimi, görüntü, üçlü çekim*

ikili gösterici [Fr. *bi-film, projecteur bi-film (pour deux formats), appareil de projection bi-film (de projection pour deux formats)* || İng. *bifilm projector, dual-gauge projector, dual-standard projector, combined protector for two sizes* || Al. *Doppelformatprojektor, Zweiformat projektor, Zweiformatbildprojektor* || İta. *apparecchio da proiezione per due formati, proiettore per due formati*] *S.* İki ayrı boydaki filmi gösterebilen yapıdaki gösterici (örneğin 8 mm ve büyük 8; 8 mm ve 16 mm'lik filmleri gösterebilen gösterici) ⌶ *boy, büyük 8, film, gösterici, 16 mm'lik film, 8 mm'lik film*

ikili izlence [Fr. *double programme* || İng. *double feature programme (*ABD: *program)* || Al. *Doppelprogramm* || İta. *doppio programma*] *S.* İki uzun filmin yer aldığı izlence. Genellikle ölü mevsimde ya da ikisi de birinci ya da ikinci oynatımını çoktan tamamlamış iki uzun filmin izleyici çekmek ereğiyle "bir bilete iki film" tanıtısıyla gösterilmesi. 1950'lere dek sık sık başvurulan bir yöntemdi ⌶ *iki film, izlence, uzun film*

ikilik [Fr. *projecteur 2 kW, projecteur de 2 kilos* || İng. *junior (spot), 2 kW, deuce* || İta. *proiettore da 2000*] *S/TV.* **1.** İki kilovat (2.000 W) gücünde, Fresnel mercekli, toplayıcı ışıldak. **2.** Aynı tas içinde iki ışıtaçtan oluşan ışık kaynağı ⌶ *beşlik, beş yüzlük, birlik*[2]*, Fresnel merceği, ışıldak, ikilik, toplayıcı ışıldak*

ikili Malta haçı [Fr. *croix de Malte double* || İng. *double Maltese cross* || Al. *Doppelmalteserkreuz* || İta. *croce di Malta doppia*] *S.* İki Malta haçının birlikte çalıştığı düzen ⌶ *Malta haçı*

ikili oranı [İng. *bit-rate*] *BS/V/TV.* İkililerin aktarım hızı; genellikle saniyede ikili, daha çok da saniyede milyon ikili (Mega bits per second = Mbps) olarak ölçülür. Örneğin sayısallaştırılmış bir resimde bununla ilgili bilgilerin aktarımı, saptanması, okunması, kaynağın,

oluğun, alıcının yapısına ve sığasına uygun olan ikili oranlarında gerçekleşir ☐ *bilgi, ikili*[2], *okuma*[3], *oluk, resim, saptama, sayısallaştırma*

iki makaralık film [E.t. *iki bobinlik film* ‖ Fr. *film de deux bobines* ‖ İng. *two reelers* ‖ Al. *Zweispulenfilm* ‖ İta. *film in due rulli*] *S.* İki makara uzunluğunda (yaklaşık 600 m) film. Sinemanın ilk dönemlerinde öykülü filmler genellikle tek, iki ya da üç makaralıktı ☐ *makara, öykülü film, tek makaralık film, üç makaralık film,*

ikinci balkon [Fr. *deuxième balcon* ‖ İng. *upper circle, (*ABD*) second balcony* ‖ Al. *zweiter Rang, oberer Rang* ‖ İta. *seconda balconata*] *S.* Kimi büyük sinemalarda, alttan ilk balkonun üzerindeki balkon ☐ *balkon, birinci balkon, paradi*

ikinci film [Fr. *film de complément (de première partie), complément,* ‖ İng. *second feature, co-feature, programmer, picture* ‖ Al. *zweiter Film* ‖ İta. *film di complemento*] *S.* İkili izlencedeki iki filmden önemsiz olanı ☐ *başfilm, ikili izlence*

ikincil devinim [Fr. *mouvement secondaire* ‖ İng. *secondary movement* ‖ Al. *Sekundärbewegung* ‖ İta. *movimento secondario*] *STV/V.* Birincil devinim olan alıcı önündeki devinime karşılık alıcının devinimi ☐ *alıcı*[1]*, alıcı devinimleri, birincil devinim, devinim*[1]

ikincil elektron [Fr. *électron secondaire (libéré)* ‖ İng. *secondary electron* ‖ Al. *Sekundärelektronen* ‖ İta. *elettrone secondario*] *TV.* Birincil elektronun, elektron çoğaltıcı bir yüzeye çarpması sonucu serbest kalan elektron. Böylelikle ikincil yayın ortaya çıkar ☐ *birincil elektron, elektron, elektron çoğaltıcı, ikincil yayın*

ikincil yayın [Fr. *émission secondaire* ‖ İng. *secondary emission* ‖ Al. *Sekundärelektronenemission* ‖ İta. *emissione secondario*] *TV.* Elektrikuçlarının öbür elektronlar çarpınca elektron yayma özelliği. Çarpan elektronlara birincil, daha çok sayıda yayılan elektronlara ikincil elektronlar denir. İkincil elektronların birincilere oranına yayım katsayısı adı verilir. İkincil yayım, elektron çoğaltıcılarda başvurulan bir yöntemdir ☐ *birincil elektron, elektrikucu, elektron, elektron çoğaltıcı, ikincil elektron,*

ikinci oynatım [E.t. *ikinci vizyon* ‖ Fr. *deuxième vision* ‖ İng. *second run* ‖ Al. *Zweitaufführung* ‖ İta. *seconda visione*] *S.* Bir filmin, genel oynatıma girdikten sonra yeniden piyasaya sürülmesi durumu ☐ *genel oynatım, oynatım, sürüm*

ikinci oynatım sineması [E.t. *ikinci vizyon sinema* ‖ Fr. *salle de deuxième vision* ‖ İng. *second run theatre (*ABD: *theater), second run house* ‖ Al. *Nachspieltheater, Nachaufführungstheater* ‖ İta. *sala di seconda visione*] *S.* Genellikle her zaman ikinci oynatımı gerçekleştiren sinema. Sinema sınıflamasında en geride gelen sınıf ☐ *ikinci oynatım, oynatım, sinema*

ikinci rol [Fr. *rôle secondaire, petit rôle* ‖ İng. *supporting role, small part* ‖ Al. *Nebenrolle* ‖ İta. *parte secondaria*] *S/TV.* Başrol ve başlıca rolden sonra gelen rol ☐ *başlıca rol, başrol*

ikinci takım [Fr. *seconde équipe* ‖ İng. *second unit, B team* ‖ Al. *zweiten Spat, "Second Unit"* ‖ İta. *seconda troupe*] *S.* İkinci çevirim takımı. Bu çevirim takımı genellikle üstünyapımlarda, özel yetenek ve uzmanlık isteyen görünçlüklerde ya da asıl çalışma yerinden çok u-

zaktaki görünçlüklerde görev alır; ikinci takım yönetmeninin emrinde çalışır ⁻ *çevirim, çevirim takımı, ikinci takım yönetmeni, üstünyapım*

ikinci takım yönetmeni [Fr. *réalisateur de seconde équipe* ‖ İng. *second unit director* ‖ Al. *"Second Unit Director"* ‖ İta. *regista della seconda troupe*] *S.* İkinci takımın çalışmasından sorumlu olan yönetmen ⁻ *ikinci takım*

ikinci yardımcı [Fr. *deuxième assistant-realisateur* ‖ İng. *second assistant director, SAD, (*ABD*) second unit man* ‖ Al. *zweiter Regieassistent* ‖ İta. *secondo aiuto del regista*] *S.* Yönetmen yardımcısına bütün çalışmalarında destek olan kimse. Yönetmenin ikinci yardımcısı. ⁻ *yönetmen, yönetmen yardımcısı*

iki üç, iki üç tarama [İng. *two-three-two-three scanning, three-two pulldown*] *TV.* Saniyede 24 resimlik filmi, saniyede 30 resimlik (60 alanlık) ABD televizyon yayın ölçününe (NTSC) uydurabilmek için kullanılan yöntem. Filmin bir saniyesinde birbirini izleyen 24 resim, NTSC dizgesinin bir saniyesindeyse 30 resim (60 alan) bulunur. Bu durumda televizyonda gösterilecek bir filmin saniyedeki 24 resmini, 30 resme (60 alana) çıkarmak, bunun için de bir saniyelik filme 6 resim (12 alan) daha eklemek gerekir. Bu da şöyle sağlanır: Filmin 1 saniyedeki birbirini izleyen 24 resim birincisi iki alanlı taramadan, ikincisi üç alanlı taramadan, üçüncüsü iki alanlı taramadan, dördüncüsü üç alanlı taramadan geçer (iki tarama, üç tarama, iki tarama, üç tarama...), yani filmde resmin her bir aşırısında fazladan 1 alan (yarım resim) kazanılmış olur. 24 film resmi böylelikle bir saniye sonunda fazladan 6 resim (12 alan) kazanır; toplam resim sayısı 30'a, alan sayısı 60'a yükselir. Başka bir deyişle filmin bir saniyelik parçası iki kez taranan 12 resim ile üç kez taranan 12 resimden oluşur, bu da 2 x 12 + 3 x 12 = 24 + 36 = 60 alan (30 resim) eder ⁻ *alan, NTSC, saniyede alan (sayısı), saniyede resim sayısı, tarama, yayın ölçünü*

ikiye bölme [İng. *slitting*] *S.* Bir film kangalının kesme aygıtıyla kesilerek ikiye ayrılması. Örneğin 70 mm'lik filmin böylelikle 35 mm'lik film boyuna, 16 mm'lik filmin 8 mm'lik film boyuna getirilmesi ⁻ *boy, kangal, kesme aygıtı, 16 mm'lik film, 35 mm'lik film, 8 mm'lik film*

ikiz (film) [Fr. *films jumelés (jumeaux)*] *S.* İki ülkenin yapımcılarının, kendi ülkelerinin ulusal film ölçülerine uyan iki ayrı filmi kendi ülkelerinde çevirmek için anlaşmaları sonunda ortaya çıkan filmler. Bu durumda, her filmin uyruğu ayrıdır, ancak her iki film de, tüzel yönden, çift uyrukluktan yararlanan birer ortakyapım sayılır ⁻ *ortakyapım, yapımcı*

ikizleme [Fr. *double exposition (impression)* ‖ İng. *double exposure, DX* ‖ Al. *Doppelbelichtung* ‖ İta. *doppia esposizione, doppiamento*] *S.* Aynı film parçasının alıcıda iki kez kullanılması. Örtü ve dişi örtü kullanılırsa film üzerinde iki ayrı görünçlüğün görüntüleri yan yana yer alır. Örtü kullanılmazsa, bindirme ortaya çıkar ⁻ *alıcı', bindirme, dişi örtü, örtü*

ikiz resim [E.t. *anaglyph* ‖ Fr. *anaglyphe* ‖ İng. *anaglyph* ‖ Al. *Anaglyph* ‖ İta. *anaglifo*] *S.* İkiz resim işlemindeki çift resimlere verilen ad ⁻ *ikiz resim işlemi*

ikiz resim işlemi [Fr. *procédé des anaglyphes* ‖ İng. *anaglyphic process* ‖ Al.

Anaglyphenver-fahren || İta. *procidimento di anaglifi, sistemi a due colori*] *S.* Bir gözlüklü üçboyutlu işlemi. Her resim birbirinin aynı, fakat ayrı renkte ve hafifçe kaydırılmış olarak saptanır. Bu resimler yine bu renklere uygun camlı özel gözlükle seyredildiğinde iki gözden her biri, resimlerin birini görür, böylelikle üçboyutluluk duygusu yaratılır ⁻ *resim, üçboyutlu işlemi, üçboyut, üçboyutlu*

iklimleme [E.t. *klima, klimatizasyon, air condition* || Fr. *climatisation, conditionnement de l'air* || İng. *air condition(ing)* || Al. *Klimatisierung* || İta. *condizionamento d'aria*] *S/TV.* Sinema salonlarını, sinema ve televizyon işliklerini istenilen sıcaklıkta tutma, korunakların sıcaklığını düzenleme *iklimleyici, işlik, korunak*

iklimleyici [E.t. *klima tesisatı, klima cihazı, air condition* || Fr. *climatiseur* || İng. *air conditioner* || Al. *Klimaanlage* || İta. *condizionatore dell'aria*] *S/TV.* İklimlemeyi sağlayan aygıt ve düzen *iklimleme*

ikonoskop (alıcı) [E.t. *ikonoskop kamera* || Fr. *iconoscope, caméra télévision à tube iconoscope* || İng. *iconoscope (camera)* || Al. *Ikonoskop(-Kamera)* || İta. *iconoscopio, telecamera ad iconoscopio*] *TV.* İkonoskop ışıtaçlı alıcı[1] *alıcı[1], ikonoskop ışıtaç*

ikonoskop (ışıtaç) [E.t. *ikonoskop lambası* || Fr. *iconoscope, tube iconoscope* || İng. *iconoscope (tube), Ike* || Al. *Ikonoskop(-Bildaufnahmeröhre)* || İta. *tubo iconoscopio, iconoscopio*] *TV.* Televizyon alıcılarında kullanılan resim çözümleyici ışıtaçların ilki. 1923-1924 yıllarında Vladimir K. Zworykin tarafından gerçekleştirildi ve yine onun eliyle 1934'te daha olgunlaştırıldı. İkonoskop ışıtacın temel bölümleri, havası boşaltılmış bir ışıtaç içindeki elektron topu ile mozaikten oluşur. Elektron topu, eksiuç ışıtaçlarındaki gibi bir eksiuç, Wenhelt borusu ve bir artıuçtan ibarettir. Mozaik 9 x 12 cm boyutundaki incecik bir mikanın üzerine yerleştirilmiş 100 milyon kadar yuvardan oluşmuştur. Bu gümüş yuvarlar, ışıksalan olması için sezyum oksitle sıvalıdır. Mikanın öbür yüzü ince bir gümüş katıyla örtülüdür. Böylelikle mikanın iki yüzü bir yoğunlaç oluşturur. Konunun görüntüsü mercek yardımıyla mozaik üzerine düşürülünce her yuvar, kendisine rastlayan görüntü noktasının aydınlık derecesiyle orantılı olarak elektron yayar. Elektron topundan gelen elektron demeti, mozaiği düzenli biçimde tarar; bu arada her yuvara değerek onun pozitif yükünü yansızlaştırır. Yük direncinin uçları arasında, yuvarların aydınlanma derecesine göre değişen gerilim[2] farkı sağlanır. Bu fark, görüntünün elektrik akımına dönüştürülmesini sağlar. Bu akım da video imini taşıyan dalgaların değiştirimini gerçekleştirir. İkonoskop ışıtaçlar bugün artık kullanılmamaktadır; çünkü bu çeşit ışıtaçların kimi kusurları vardır. Bunların başlıcası, mozaiğin saldığı ikincil elektronların yeniden mozaik üzerine düşmesinden ileri gelen lekelerdir. İkincisi iz bırakmadır. Nihayet tarama köşegen biçimde yapıldığından resimde ortaya çıkan yamuk etkisi bunlara katılabilir. Bunlardan dolayı ikonoskop ışıtaçlı alıcılar bugün ancak ABD'de kimileyin televizyonda film ya da da saydam resim gösterimi dışında kullanılmamaktadır *alıcı[1], alıcı ışıtacı, artıuç, eksiuç, eksiuç ışıtacı, elektron, elektron demeti, elektron topu, görüntü, görüntü ikonoskopu, ışıtaç, i*

kincil elektron, ikonoskop alıcı, im[1], iz bırakma, mozaik, pozitif, süperikonoskop, tarama, Wenhelt borusu, yoğunlaç

İleri Bağdaşır Televizyon [Fr. *"Advanced Compatible Television," ACTV* || İng. *Advanced Compatible Television, ACTV* || Al. *"Advanced Compatible Television," ACTV* || İta. *"Advanced Compatible Television," ACTV*] *TV.* Olağan televizyon almaçlarında YSTV yayınlarının olağan biçimde izlenmesini sağlayan YSTV dizgesi. Bu dizgeyi, Fransa'daki Thomson Ortaklığı'nın ABD'den satın aldığı RCA'nın kolu geliştirdi. İlk kez 1988'de Thomson Ortaklığı'nca Strasbourg'da tanıtıldı ⊐ *almaç, bağdaşım, bağdaşır, YSTV*

ileriye atlayış [Fr. *"flash-forward," "flash-back" inverse* || İng. *flash forward, flash ahead* || Al. *"Flash-Forward"* || İta. *"flash forward"*] *S/TV/V.* Anlatıda şimdiki zamandan gelecek zamana geçiş; konunun gelişmesinde daha sonra yer alacak herhangi bir olayı, izleyiciye önceden sezdirme, belirtme, ortaya koyma; gelecek zamanı bilinçli olarak önceden kavrayarak davranışları, tasarıları buna göre düzenleme ve bunu yansıtma. Geriye dönüş'ün karşıtı ⊐ *anlatı, geriye dönüş*

iletişim [E.t. *haberleşme, muhabere, komünikasyon, bildirişim, bildirişme* || Fr. *communication* || İng. *communication* || Al. *Kommunikation* || İta. *comunicazione*] *S/TV.* **1.** Kişiler arasında duygu, düşünce, bilgi, ileti, haber alışverişi. Bu alışverişin en yaygın, en çabuk biçimde yapılması için gerekli araçların geliştirilmesi çağımızın en önemli konularından biridir. İnsanlığın en eski çağlarından bu yana dil, yazı (abece), basımcılık, telgraf, telefon, radyo, televizyon, bilgisayar ağı, uydu iletişimi, laser en önemli adımlar olmuştur. **2.** İletişim kuramında, bir "verici" ile bir "alıcı" arasında, bir "oluk"tan yararlanılarak gönderilen "ileti" yardımıyla aktarılan "bilgi". **3.** Bu alışverişte kaynak durumunda olan kimsenin ortaya koyduğu ya da koymak istediği anlam ile bunu algılayanın buna verdiği anlam arasındaki özdeşlik, benzerlik ya da uyum ilişkisi. Bu da ancak verici ile alıcının düzgülemede ve düzgü çözmede aynı dizgeyi kullanmaları durumunda gerçekleşebilir ⊐ *ırakiletişim, yığınsal iletişim*

iletişim araçları ⊐ **yığınsal iletişim araçları**

iletişimlik, yığınsal iletişim araçlığı [Fr. *médiathèque* || Al. *Mediatheque*] *S/TV.* Yığınsal iletişim araçlarıyla yaratılan ürünlerin topluca bulundurulduğu yer ⊐ *yığınsal iletişim araçları*

iletişim sanatları [Fr. *arts de la communication* || İng. *communication arts* || Al. *Kommunikationskunst* || İta. *arti della communicazione*] *S/TV/V/BS.* Yığınsal iletişim sanatı. Yığınsal iletişim araçlarıyla (basın, sinema, radyo, televizyon, teker, mıknatıslı ses kuşağı, kutucuk, aşı, bilgisayar ağları vb). gerçekleştirilen sanat ⊐ *aşı, bilgisayar, bilgisayar ağı, kutucuk, mıknatıslı ses kuşağı, radyo, sinema, teker, televizyon, yığınsal iletişim, yığınsal iletişim*

iletişim uydusu ⊐ **uydu**

İletişim Uydusu Ortaklığı, COMSAT [Fr. *"Communications Satellite Corporation," COMSAT* || İng. *Communications Satellite Corporation, COMSAT* || Al. *"Communications Satellite Corporation," COMSAT* || İta. *"Communications Satellite Corporation," COMSAT*] TV. ABD'de 31.8.1962 günlü ya-

sayla kurulan ve uydular yardımıyla dünya çapında tecimsel bir iletişim dizgesi kurarak bu dizgeyi işletmekle görevlendirilen özel ortaklık. Bu ortaklık, uydular aracılığıyla uluslararası iletişim ve televizyon ağlarına sayısal ve örneksel ses, veri ve televizyon iletişimini sağlar. Bu ortaklığın yarı anamalı 150 büyük Amerikan ortaklığınca, öbür yarısı da halka satılan pay belgeleriyle sağlanmıştır. 1964'te Uluslararası Irakiletişim Uyduları Örgütü (Intelsat) kurulunca COMSAT, ABD üyesi olarak buraya katılmış ve anamalının büyük bir bölümü de buraya yatırılmıştır. Zaten COMSAT, Intelsat'ın geçici kurulunca, Intelsat uydularının yönetimiyle görevlendirilmiştir. Bugüne dek uzaya gönderilen dört kuşaktan Intelsat uydusunu bu kuruluş yönetmektedir ☐ *Intelsat, uydu*

iletişim uzayı, İU [E.t. *siber uzay, siber spas, sanal dünya, sanal uzay* ‖ Fr. *"cyberspace"* ‖ İng. *cyberspace* ‖ Al. *"Cyberspace"* ‖ İta. *"cyberspace"*] *BS/S/TV/V.* Bilgisayar uygulayımbiliminin gelişmesiyle ortaya çıkan, ancak bu işleyimde herhangi bir uygulayım olayını adlandırmayan, yalnızca kurgusal bir içerik taşıyan terim. Somut olarak, günümüzdeki BS ağının (Internet), BS belleğinin, veri bankalarının, ırakiletişimin, sayısal araç ve gereçlerin oluşturduğu bir iletişim evrenini temel alır. Ancak İU, bu terimi ortaya ilk atan William Gibson'a göre bunun daha da ötesidir: Karşılıklı yaşanan bir sanrıdır (halüsinasyon). Bedene bağlı algılayıcı ve iletici aygıtların aracılığıyla fizik evren ile elektronik evren arasında sağlanan etkileşimdir. İU, dünyayı çepeçevre sarmalayan bilgisayar ağında, insan bilincinin gerçekleştirdiği, ancak gerçekte varolmayan bir uzaydır (sanal evren). Varolmayan bir evrende, görsel etkiler yardımıyla tensel ve dokunsal duyumlarla olaya egemen olmak üzere kurgulanmıştır. BS çevrimlerinin birbiriyle iletişiminden oluşturulan bu sanal ortama insan ancak sinir dizgesini BS'nin çevrimlerine bağlayarak geçebilir. Bu sanal evren, ancak bu durumda insan için bir gerçeklik kazanır. Nitekim, Gibson'un, İU'yu ortaya ilk koyan romanı *Neuromancer*'de, vücutlarına bağladıkları elektrikuçlarıyla İU'ya açılan bir çeşit "BS korsanları"nın, çokuluslu ortaklıkların en gizli bilgilerini çalmaları anlatılır. Gibson'un dediği gibi "İU, onu betimleyen panelin fiziksel konumundan tümüyle bağımsızdır". "(İletişim uzayı) ... her ulustan matematik kavramları öğrenmiş çocukların her Allahın günü kurala uygun milyarlarca işleçle (operator) karşı karşıya gelerek paylaştığı bir sanrıdır; ... insan dizgesindeki her bilgisayarın veri bankasından çıkarılmış verilerin çizi olarak gösterilmesidir. Aklın alamayacağı bir karmaşıklık. Usun sonsuz uzayında sıralanmış ışık çizgileri; veri öbekleri, kümeleri, kentin ışıkları gibi uzaklaşıp giden...." (GIBSON, 1984) ☐ *bellek, bilgisayar, çevrim, çizi, elektrikucu, görsel, Internet, ırakiletişim, iletişim*

iletken [E.t. *nâkil* ‖ Fr. *conducteur* ‖ İng. *conductor* ‖ Al. *Stromleiter, Leiter* ‖ İta. *conduttore*] *S/TV/V.* Elektrik akımının akışına elverişli özdek ☐ *aşırı iletken, aşırı iletkenlik*

iletkenlik [E.t. *nâkiliyet* ‖ Fr. *conductibilité* ‖ İng. *conductibility* ‖ Al. *Leitungsfähigkeit* ‖ İta. *conducibilità*] *S/TV.* Bir iletkenin direncinin tersi olan özellik, iletim yetisi ☐ *aşırı iletken, aşırı iletkenlik, iletken*

ilk çevirim günü [Fr. *premier tour de*

manivelle, première prise de vues || İng. *first shooting day, first take* || Al. *rester Drehtag*] *S.* Bir filmin çevrilmesine başlandığı ilk gün. Çevirimin başlangıcı *çevirim*

ilk eşlem [E.t. *birinci kopya* || Fr. *première copie, copie étalon (zéro, epreuve, de reglage, numéro un)* || İng. *first print, check print, answer print, first answer print, test print, approval print, grading print (copy)* || Al. *erste Kopie, Musterkopie*] *S/V.* Deneme eşlemindeki basım yanlışları düzeltildikten sonra elde edilen ilk eşlem. İşlemelikte bütün işlemleri yapılarak ses kuşağı ve optik etkilerle birlikte gösterime hazır duruma geirilmiş eşlem. Bu eşlem onaylandıktan sonra dağıtım eşlemlerinin çoğaltılmasına geçilir. Bu onaylamada en çok, yoğunluk, renk, optik sesin niteliğine bakılır. İlk eşlemin videodaki karşılığı video ana eşlemidir ¯ *ana eşlem, basım, çoğaltım, dağıtım eşlemi, deneme eşlemi, eşlem, gösterim, işlemelik, optik etkiler, optik ses, renk, ses kuşağı, video ana eşlemi, yoğunluk*

ilk oynatım [Fr. *deuxième exclusivité avant-premier* || İng. *preview, advance showing prerelease* || Al. *erste Privatvorführung, vor der Premiere, Vorpremier* || İta. *anteprima*] *S.* Ön oynatım ile genel oynatım arasında yer alan oynatım *dünyada ilk oynatım, genel oynatım ilk oynatım sineması, oynatım, ön oynatım,*

ilk oynatım sineması [E.t. *ilk vizyon sineması, birinci vizyon sineması* || Fr. *salle de première vision* || İng. *first screening theatre* (ABD: *theater*), *prerelease theatre* || Al. *Uraufführungskino* || İta. *sala di prima visione*] *S.* Genellikle her zaman ilk oynatım yapan sinema. Sınıflamada ön sırada yer alan sinema ¯ *ilk oynatım, oynatım*

ilkörnek [E.t. *ennuzeci evvel, arketip* || Fr. *archétype* || İng. *archetype* || Al. *Archetyp* || İta. *archetipo*] *S/TV/V.* İsviçreli ruhbilimci C.G. Jung'a göre, insanın en eski atalarından kalıt olarak geçmiş anlıksal imge; ortak bilinçdışında varlığını sürdüren bu imge belirli bir tarihe ya da döneme bağlı değildir. Bu anlıksal imgeler yazında, sanatta (bu arada filmlerde) sık sık ele alınıp işlenir.

im[1] [E.t. *işaret, sinyal* || Fr. *signal* || İng. *signal* || Al. *Signal* || İta. *segnale*] *TV.* Bir yayın dizgesine bilgi taşıyan elektrik akımı ya da radyo dalgası *akım, radyo dalgası, resim imi, ses imi, video imi, yayın dizgesi*

im[2] [E.t. *işaret, nişan* || Fr. *marque* || İng. *mark, toe mark* || Al. *Marke* || İta. *segno*] *S/TV.* **1.** Düzlükte ya da dışarıda çevirim yerinde bezemlerin, donatımların, alıcıların, ışık kaynaklarının, oyuncuların bulunmaları gereken yerleri belirtmek için konulan simgeler. Genelde kuşak yapıştırıcının, işlik yapıştırıcısının renklilerinden olan yapıştırıcılarla, kimileyin de tebeşirle oluşturulan bu simgeler kutu, "T," ters "V" ya da yalnızca düz bir çizgi biçimindedir. Dışarıdaysa daha çok yere kazılan bir çarpı imi ya da bir noktaya yerleştirilen taş parçası kullanılır. **2.** El imleri *alıcı, bezem, dışarıda çevirim yeri, donatım, düzlük, el imleri, ışık kaynağı, işlik yapıştırıcısı, kuşak yapıştırıcı, oyuncu*

im[3] ¯ **gösterge**[1]

imbilim **göstergebilim**

im bölücü [İng. *signal splitter*] *TV/V.* Birden çok almaç ya da videoyu beslemek için bir radyo yinelenim imini bölen aygıt ¯ *almaç, im*[1]*, radyo yineleni-*

mi, video

im dili [E.t. *işaret dili* || İng. *sign language, SL*] *TV.* **1.** Bir televizyon izlencesinde işitme ve konuşma özürlüler (sağır-dilsizler) için kullanılan sağır-dilsizler abecesi. **2.** İzlencedeki konuşmalarda çevirmence bu dilin kullanılacağını gösteren im (örneğin İngilizcede bu. "SL"dir) □ *im*[2], *izlence*

im düzeyi [E.t. *sinyal kuvveti* || Fr. *niveau de signal, tension de signal, tension de signalisation* || İng. *signal strength* || Al. *Signalstärke* || İta. *tensione del segnale*] *TV.* Bir video iminin çıkış ve girişteki gerilimi. Kusursuz bir yayın için bu düzeylerin birbirine uyması gerekir □ *çıkış, giriş, im*[1], *yayın*

im-gürültü oranı [E.t. *işaret-gürültü oranı, sinyal-gürültü oranı, görüntü-gürültü oranı* || Fr. *rapport signal-parasite, rapport signal sur bruit* || İng. *signal to noise ratio, S/N ratio, signal-to-interference ratio* || Al. *Rauschabstand, Störabstand* || İta. *rapporto segnale-rumore*] *S/TV/V.* **1.** İstenilen bir im[1] ile buna bağlı bir gürültünün düzeylerinin birbirine oranı; başka bir deyişle, istenilen imin düzeyinin istenmeyen parazitin genliğine oranı. Genellikle desibelle ölçülür. *TV.* **2.** Bir elektriksel yayın dizgesinde, istenilen imin genliğinin, istenmeyen parazite oranı. Bu oran, dizgenin çalıştığı kuşak[3] genişliğine, dolayısıyla yayınlayabileceği bilginin niceliğine sınır çektiğinden, dizgenin yapısında önemli bir etkendir. Genellikle alıcının çalıştığı ışık koşulları yetersizse, gürültü, imi bastırır; im-gürültü oranı birincinin aleyhine bozulur, bunun sonucu olarak da resim temiz görünmez. Yeterli ışık koşulundaysa im-gürültü oranı birinci lehine düzelir, imi bastıracak güçte bir resim belirir □ *alıcı*[1], *desibel, gürültü, im*[1], *im*[1] *düzeyi, kuşak*[3] *genişliği, parazit, yayın dizgesi*

im ışığı [E.t. *kırmızı sinyal* || Fr. *signal rouge* || İng. *cue light,* (ABD) *tally light* || Al. *Rotlicht, Grünlicht, Kontrollicht, Signallampe* || İta. *segnale luminoso, lampada spia, "cue lamp"*] *TV.* **1.** Yayında olan alıcıyı belirten im[1]. **2.** Alıcının içinde bulunan ve yandığında resim seçicinin bu alıcıya geçtiğini belirten ışık □ *alıcı*[1], *im*[1], *resim seçici, yayında*

imleme[1] [Fr. *répérage* || İng. *cording off, papering*] *S.* Basılacak ya da çoğaltılacak bölümlerin nereden başlayıp nerede sona ereceğini belirtmek üzere, buna temel olan filmin arasına kâğıt iliştirme ya da deliklerine iplik takma □ *basım, çoğaltım*

imleme[2] [İng. *video black, edit black*] *V.* Bir video kuşağı, görüntü ve ses saptamada kullanılmadan önce, boylu boyunca hazırlık imleri koyma. Bu imler, kuşağın kurgusunda ve katmalı saptama yapılmasında yardımcı olur. Bunlar arasında özellikle denet izi, zaman düzgüsü yer alır □ *denek izi, görüntü, im*[1], *katmalı saptama, kurgu, ses, video, video kuşağı, zaman düzgüsü*

imlenen □ **gösterilen**

imleyen □ **gösteren**

imlik [İng. 1. *banner,* **2.** *slug*] *S.* Kurguya geçilirken çekimler arasında yer alan eksik bölümleri belirtmek üzere kullanılan film parçaları. Bu parçalar, eksik olan bölümler tamamlanıncaya dek bu eksikliği belirtmek üzere kalır. İmlik üzerinde, eksik bölümle ilgili bilgiler yer alır. Bu bilgiler arasında bölümün niye eksik kaldığı, buraya eklenmesi düşünülen bölümün niteliği (dondurulmuş resim, tanıtı, optik etkiler vb) bulunur.

Ses kuşaklarında bu çeşit eksik bölümler için, geçici olarak eski ya da gereği olmayan film parçaları kullanılır. *V.* **2.** Videoda aynı erekle kullanılan parçalar. Video kuşağındaki bu parçalar üzerindeki bilgiler genellikle bir yazı üreteciyle gerçekleştirilir; kimileyin de filmdeki imlikler, video kuşağına aktarılır ☐ *çekim, dondurulmuş resim, kurgu, optik etkiler, ses kuşağı, video kuşağı, yama, yazı üreteci*

im[1] okuyucu [İng. *resolver*] *S/TV/V.* Bir Pilotone'un ya da başka bir ses imininin düzgülerini çözerek herhangi bir okuma[1] aygıtının, ses kuşağını saptandığı hızla okuyabilmesini sağlayan aygıt. Bu işlem, film çevrilirken ses saptamasında eşleme motoru kullanıldığında, bu sesin kuşaklara aktarılması için gereklidir. Bu aygıt aynı zamanda, oyuncuların dudak eşlemelerinin her çevirimde değişmezliğinin sağlanmasında da kullanılır ☐ *çevirim, dudak eşlemesi, eşleme motoru, okuma[3], Pilotone, saptama, ses imi, ses kuşağı*

im[1] yükselteci [İng. *low noise amplifier, LNA*] *TV.* Uydunun alıcı aktarıcı dalgalığının güçsüz imlerini güçlendiren aygıt ☐ *aktarıcı alıcı dalgalık, im[1], uydu, yükselteç*

im[1] yüzeyi [E.t. *sinyal plakası* ‖ Fr. *plaque de signal* ‖ İng. *signal plate* ‖ Al. *Signalplatte* ‖ İta. *placca di segnale*] *TV.* Bir alıcı ışıtacında, giden imin alındığı elektrikucu ☐ *alıcı[1], alıcı ışıtacı, elektrikucu, im[1]*

ince artı [İng. *cross hairs* ‖ Al. *Fadenkreuz*] *S/TV/V.* **1.** Alıcıların, fotoğraf aygıtlarının bakaçlarındaki buzlu camda yer alan ve resmin tam ortasını gösteren, kıl inceliğinde artı imi. **2.** *BS.* Bilgisayarlarda özellikle çizi izlencelerinde, çizimi kolaylaştırmak için, imlecin aldığı biçim ☐ *alıcı[1], bakaç, bilgisayar, buzlu cam, çizi izlencesi, fotoğraf aygıtı*

ince ayar [E.t. *kanal ince ayarı* ‖ Fr. *réglage fin, accord fin, syntonisation précise* ‖ İng. *fine tuning* ‖ Al. *Feinabstimmung, Scharfabstimmung* ‖ İta. *sintonizzazione ottima, sintonia fine*] *TV.* Oluk seçiminden sonra, çevrimler arasındaki uyumu sağlamak, istenilen yayacı kusursuz olarak alabilmek için yapılan ayar. Bu ayar, ince ayar düğmesiyle gerçekleştirilir ☐ *ayar, çevrim[2], ince ayar düğmesi, oluk, oluk seçme*

ince ayar düğmesi [Fr. *vernier d'accord* ‖ İng. *fine tuning button (knob), spindle for channel tuning* ‖ Al. *Feinabstimmknopf, Scharfabstimmknopf* ‖ İta. *manopola di sintonizzazion ottima*] *TV.* İnce ayarın yapılmasını sağlayan düğme. Bu düğme, oluk seçme düğmesinin yanında ya da arkasındadır. Bu düğme, diyotlar yardımıyla ayarın yapılmasını sağlar ☐ *ayar, diyot, düğme, ince ayar, oluk seçme düğmesi*

ince kurgu [E.t. *ince montaj* ‖ Fr. *montage final* ‖ İng. *fine cut* ‖ Al. *Feinschnitt, weicher Schnitt* ‖ İta. *montaggio definitivo*] *S.* Kurguda, kaba kurgudan sonraki işlem. Bu aşamada film aşağı yukarı son biçimini alır. Kaba kurgu ile ince kurgu arasındaki başkalık, ikincisinde daha seçici davranılarak gereksiz bütün öğelerin (görünçlükler, çekimler, resimler...) atılması, buna karşılık gereken yeni çekimlerin katılmasıyla çekimlere son biçimlerinin verilmesi; çekimleri birbirine bağlayan noktalamanın gerçekleştirilmesi; anlatıya süreklilik ve akıcılık sağlanması; filim tartım ve dizeminin sağlanmasıdır. Bütün bu işlemler gerekirse baştan sona birkaç kez

yinelenerek ince kurgu daha eksiksiz biçimde gerçekleştirilmeye çalışılır ☐ *akıcılık, anlatı, çekim, dizem, görünçlük, kurgu, kaba kurgu, noktalama, resim, tartım*

incelik ayarı [E.t. *tizlik ayarı* ‖ *Fr. correction de l'aigu, réglage de l'aigu* ‖ İng. *treble (tone) control* ‖ Al. *Hochtonbereich* ‖ İta. *regolazione dei toni alti*] *TV.* Almacın ses bölümünde, ince seslerin yani yinelenimleri yüksek seslerin düzgün alınması için yapılan ayar ☐ *alınaç, yinelenim, kalınlık ayarı, ses, ses ayarı*

incelik - kalınlık aralığı [İng. *dynamic range* ‖ Al. *Dynamikbereich. Dynamikumfang*] *S/TV/V.* Bir ses aygıtının sesleri saptama ve okumada herhangi bir bozulmaya yol açmadan çıkarabildiği en ince ve en kalın ses arasındaki oran ☐ *bozulma, incelik ayarı, kalınlık ayarı, ses aygıtı*

ince tanecik [Fr. *grain fin* ‖ İng. *fine grain* ‖ Al. *Feinkorn* ‖ İta. *grana fina S.* Taneciğin çok ince yapılısı. Bir duyarkatın tanecikleri ne denli ince olursa duyarkat o denli iyi sonuç verir. Ancak ince tanecikli duyarkatlar daha uzun ışıklama süresine gereksinir ☐ *duyarkat, ince tanecikli boş film, ince tanecikli film, iri tanecik, tanecik*

ince tanecikli boş film [Fr. *pellicule grain fin* ‖ İng. *fine-grain stock* ‖ Al. *Feinkornfilm* ‖ İta. *pellicola grana fine*] *S.* Duyarkatı ince tanecikli olan kullanılmamış film ☐ *boş film, duyarkat, ince tanecik,*

ince tanecikli film [Fr. *film à grain fin* ‖ İng. *fine grain film* ‖ Al. *Feinkornfilm* ‖ İta. *film grana fine*] *S.* İnce tanecikli dolu film. Çoğaltımda ince tanecikli pozitif anlamına gelir. Ana negatiften ince tanecikli boş film üzerine siyah-beyaz pozitif eşlem çıkarılır; bu da siyah-beyaz bir çoğaltım negatifinin hazırlanmasında kullanılır ☐ *ana negatif, çoğaltım, çoğaltım negatifi, ince tanecik, pozitif, siyah-beyaz pozitif*

incili görüntülük [Fr. *écran perlé (givré)* ‖ İng. *pearl screen, glass pearl screen, beaded screen, glass-beaded screen* ‖ Al. *Perlwand, Kristallschirm, Kristallperlwand* ‖ İta. *schermo a perlino, schermo perlinato, schermo ghiacciato*] *S.* Üzeri yansıtıcı yuvarcıklarla sıvalı sinema görüntülüğü. Bu çeşit görüntülükler, üzerlerine düşen ışığı aynı yönde, yani gösterici yönünde büyük ölçüde yansıtma özelliği taşır. Bundan dolayı da bu görüntülükler özellikle özenci sinemasında ve uzun, dar salonlardaki gösterimlerde kullanılır. Ancak görüntülüğün ortasına rastlayan salon bölümünden yanlara gidildikçe görüntülük parlaklığı birdenbire düşer ☐ *ışık, özenci sineması, görüntülük, görüntülük parlaklığı*

İngiliz (Belgesel) Okulu [Fr. *école (documentariste) anglaise* ‖ İng. *British (documentary) school* ‖ Al. *englische Dokumentarfilmbewegung* ‖ İta. *scuola del documentario britannica*] *S.* John Grierson'un önderliğinde kurulan, özellikle 1928-1951 arasında kendini gösteren belgesel film akımı. Çağının önemli sorunlarını insancıl bir yaklaşımla ele alan, bu sorunların günlük yaşamdaki yansımalarını işleyen, bunların kesinlikle çözülmesi gerektiğine izleyicileri inandırmaya çalışan okul. Doğal çevreyi ustalıkla yansıtmak, insanı bu doğal çevre içindeki günlük uğraşılarıyla ele almak, görüntü-ses uyumu denemelerine girişmek, kurguyu sesin olanaklarıyla yeniden değerlendirmek, etkileyici

bir tartım sağlamak, belgesel film ile öykülü film arasında örgensel bir bağ kurmaya çalışmak bu okulun belli başlı özellikleridir. Okulun başlıca sanatçıları Alberto Cavalcanti, Humphrey Jennings, Paul Rotha, Harry Watt, Sir Basil Right, Edgar Anstey, Sir Arthur Elton'dur ☐ *belgesel, belgesel film, belgesel tür*

İngiliz güldürüsü [Fr. *comédie anglaise* ‖ İng. *British comedy* ‖ Al. *englischer Komödie* ‖ İta. *commedia inglese*] *S.* Özellikle İkinci Dünya Savaşı sonunda büyük bir gelişme gösteren film çeşidi. Hangi yönden bakılırsa bakılsın inanılmayacak, alışılmadık, saçma gibi görünen bir durumu, bir olayı çıkış noktası olarak almak, sonra bunun yol açtığı sonuçları büyük bir ağırbaşlılık, soğukkanlı bir gülmeceyle işlemeye dayanır. Ayrıca gelenek ve göreneklerin eleştirilmesi, toplumsal yergi, kişilerin ruhsal çözümlemesi de büyük önem kazanır. Ölülerle, ölüm olayıyla bol bol gülmeceye başvurulması bu filmlerin en büyük özelliklerindendir ☐ *güldürü*

İngiliz Ölçünler Enstitüsü [Fr. *"British Standards Institute," BSI* ‖ İng. *British Standards Institute, BSI* ‖ Al. *"British Standards Institute," BSI* ‖ İta. "British *Standards Institute," BSI*] *S/TV.* İngiltere'de sinema ve televizyonu da kapsayan ulusal ölçünleri saptamakla görevli kurum

iniş kablosu, dalgalık kablosu [E.t. *iniş (hattı)* ‖ *Fr. descente d'antenne, câble de descente (de liaison, de l'antenne), collecteur, "feeder"* ‖ İng. *feeder, lead-in, aerial* (ABD: *antenna*) *cable* ‖ Al. *Speiseleitungskabel, "Feeder," Antennenkabel, Antennenzuleitung* ‖ İta. *cavo di alimentazione, "feeder"*] *TV.* Verici dalgalığı vericiye ya da almaç dalgalığını almaca bağlayan kablo. Görevi, verici dalgalığı ya da almacı yüksek yinelenimli imle beslemektir. Yapısı, taşıyacağı dalganın uzunluğuna bağlıdır. Genellikle, alıcı ile verici yayacı ve verici yayaç ile verici dalgalığı arasında eksendeş kablo; almaç dalgalığı ile almaç arasında da kuşak kablo kullanılır. Alıcı dalgalık genellikle evlerin damına kurulduğundan bunu almaca bağlayan iniş kablosu çok zaman metrelerce uzunluğa varır ve bu arada her çeşit parazit oluşturucu kesimlerden geçer. Bundan dolayı bu iniş kablosunun elden geldiğince kısa tutulması ve dış etkilere karşı korunması gerekir ☐ *alıcı dalgalık, alıcı yayaç, almaç, dalgalık, eksendeş kablo, kablo, kuşak kablo, parazit, verici dalgalık, verici yayaç*

insanbilim filmi [Fr. *film anthropologique* ‖ İng. *anthropological film* ‖ Al. *anthropologische Film* ‖ İta. *film antropologico*] *S.* İnsanın kökenini, gövdesel yapısını, ırkını, çevresini, toplumsal ilişkilerini, ekinini inceleyen film. Çoğunlukla bununla ilgili bilimsel çalışmaları, saptamaları gerçekleştiren araştırma filmi, belgesel filmdir ☐ *araştırma filmi, belgesel film*

irdeleme merceği [İng. *probe lens*] *S/TV/V.* Bir sinema, televizyon ya da video alıcı yönetmenine incelenen ve saptanan nesnelerin her bir yerine ulaşmasını sağlayan mercek dizgesi ve donatıları ☐ *alıcı yönetmeni, donatı, mercek*

iriölçek merceği [İng. *macro lens*] *S.* İriölçek sinemasındaki çevirimlerde kullanılan özel yapıdaki mercek. Alıcıya çok yakın olan nesnelerden (yaklaşık 2,5 cm) sonsuza dek odaklanabilen bu mercekle çok ufak nesnelerin çok büyük görüntüleri sağlanabilir ☐ *alıcı*[1]*, çevi-*

rim, görüntü, iriölçek sineması, mercek, odaklama, Macrozoom™

iriölçek sineması [Fr. *macrocinéma(tographie)* ‖ İng. *macrocinema (tography), cinemacrography* ‖ Al. *Makrokinematografie* ‖ İta. *macrocinematografia*] *S.* Mikroskopla görülebilecek konular ile olağan odak uzunluğundaki merceğin alabileceği konular arasında yer alan büyüklükteki varlıkların, başka bir deyişle, büyüteçle görülebilecek boydaki konuların filmini çevirmekle uğraşan sinema kolu ☐ *mercek, Macrozoom™, odak uzunluğu, ufakölçek sineması*

iris [Fr. *iris* ‖ İng. *iris* ‖ Al. *Iris* ‖ İta. *iride*] *S.* Alıcının önünde yer alan ve çember biçiminde küçülüp büyüyen örtü çeşidi. Özellikle noktalı açılma - kararmayı gerçekleştirmekte kullanılır ☐ *açılma, alıcı[1], kararma, noktalı açılma, noktalı kararma, örtü*

iri tanecik [Fr. *gros grain* ‖ İng. *coarse grain* ‖ Al. *Grobkorn* ‖ İta. *grana grossa*] *S.* Taneciğin iri yapılısı.. Bu çeşit tanecikleri olan filmlerin görüntülükteki görüntüleri beneklidir. İnce tanecik'in karşıtı ☐ *ince tanecik, iri tanecikli görüntü, tanecik*

iri tanecikli görüntü [Fr. *image granuleuse* ‖ İng. *coarse grain image, coarse-grained image*] *S.* Duyarkatı iri tanecikli olduğundan görüntülükte bu tanecikleri kendini belli eden, benekli görüntü ☐ *duyarkat, iri tanecik, tanecik*

irkilimlik [E.t. *indüktans* ‖ Fr. *inductance* ‖ İng. *inductance* ‖ Al. *Induktanz* ‖ İta. *induttanza*] *S/TV/V/BS.* Bir çevrimden ya da o çevrimin yakınındaki mıknatıs yönünden ilişkili bir çevrimden geçen akımın değişimiyle ilk çevrimde oluşan elektromotor kuvvet. İrkilimlik birimi henry'dir ☐ *akım, çevrim, elektromotor kuvvet, henry*

iskele [Fr. *passerelle, gril, pont-volant, corridor de service* ‖ İng. *grid, catwalk, bridge, flying bridge, flybridge, gantry, gantries, lighting bridge, gallery, lighting gantry* ‖ Al. *Laufkatze, Laufsteg, Gitterdecke, Arbeitsbrücke, Beleuchtungsbrücke, Beleuchterücke, Beleuchtergang, Beleuchter-bühne, Beleuchtergalerie* ‖ İta. *passerella, ponteluce, ponte dei volanti, ponte di lavoro sopra la scena*] *S/TV.* Düzlüklerde, ışıkların yerleştirilmesi ve ışıkçıların dolaşabilmesi; sestoplarların yukarıdan sarkıtılabilmesi için tavana yakın yükseklikte duvarı çepeçevre saran çıkıntı ☐ *düzlük, ışık, ışıkçı, sestoplar*

İslamcı film [E.t. *milli film, İslami film, beyaz film[2]*] *S.* (Türkiye'de) İslamcı sinema akımının ürünü olan film ☐ *İslamcı sinema*

İslamcı sinema [E.t. *milli sinema, İslami sinema, beyaz sinema*] *S.* 1970'lerin başında ortaya çıkan; yandaşlarınca önce milli sinema, 1990'lara doğru İslami sinema denilen, 1990 başlarında da beyaz sinema diye adlandırılan sinema akımı. Bütün bu adlandırmalar, Türkiye'de siyasal İslamcı akımların gelişmelerinden kaynaklanmaktaydı: Milli Nizam Partisi, Milli Selamet Partisi, Refah Partisi, Fazilet Partisi çizgisinde gelişen siyasal dincilik, başlangıçta "dini," "İslami," hele "şeriat" sözcüklerini kullanamadığından bunları bu partilerin kullandığı "milli görüş" deyişiyle örtülüyordu. Bundan esinlenerek £bu sinema önce "milli sinema" diye adlandırıldı. Daha sonra yavaş yavaş dini sinema, İslami sinema adları altında açıkça şeriat övgüsü yapılan filmler ortaya çıktı. Ancak bu akıma katılanların bir yandan din ö-

ğesini değişik ölçülerde ve yönlerde kullanmaları; bir yandan çevrilen İslamcı filmlerin çoğunun başarısız ve yetersiz oluşu, bunları İslam sözcüğüne bağlamanın İslam için zararlı olabileceği düşüncesine yol açtığından yeni bir örtüleme, yumuşatma ve cepheyi genişletme çabasıyla bu akıma beyaz sinema denilmeye başlandı; yine de bu akımın temelinde, başlangıçtan beri ereklenen, "asr-i saadet"in bozulmamış İslam dinine, bu dine bağlı İslam ahlakının ve düzeninin yani şeriatın yerleşmesine sinema yoluyla katkıda bulunma ilkesi değişmedi; ne var ki İslamcı sinemanın çıkmazı da yine bundan kaynaklanmaktaydı; çünkü değişmeyen, değişmemesi gereken, kemikleşmiş bir din ve ahlak anlayışıyla insanın beşikten mezara dek uzanan yaşamını düzenlemeyi savlamaktaydı ⬚ *İslamcı film*

İspanyol kovboy filmi, paella western [Fr. *western espagnol, paella-western* ‖ İng. *Spanish western, paella western* ‖ Al. *spanische Western* ‖ "paella," bizim midye salmasına benzeyen, ancak içinde ayrıca çeşitli deniz ürünleri, tavuk eti de bulunan ünlü İspanyol yemeğidir] *S.* İtalyan kovboy filmlerinin İspanya'da çevrilenleri ⬚ *İtalyan kovboy filmi*

iş eşlemi [E.t. 1-3. *kontrol kopyası, çalışma kopyası, iş kopyası* ‖ Fr. 1-3. *copie de travail, copie-travail* ‖ İng. 1-2. *work print, working print, cutting copy (print), picture checkprint,* 3. *window dub* ‖ Al. 1-3. *Arbeitskopie, Probekopie, Schnittkopie* ‖ İta. 1-3. *copia di lavoro, copia di lavorazione, copia campione, positivo di lavorazione*] *S.* **1.** Alıcıda kullanılan özgün filmin eksiksiz pozitif eşlemi. Üzerinde kenar sayıları bulunan bu eşlem filmin kurgusuna, seslendirilmesine hazırlık çalışmalarında kullanılan ve ayırma sonucu ortaya çıkan filmden alınmıştır. Bu eşlem dizilemeye başlangıç olarak işlenir, kaba ve ince kurgulardan geçtikten sonra ortaya filmin gösterimde kullanılacak biçimi çıkar; bu durumda da alıcıdaki özgün film bu kez bu eşleme uygun biçime getirilir. **2.** İş eşleminde ses ayrı bir kuşaktadır; ancak sonradan iş eşleminin ve bununla ilgili ses yolunun bileştirilmesinden oluşan bütüne de iş eşlemi denir. *V.* **3.** Video alıcısındaki özgün kuşaktan elde edilen ilk eşlem. Bu eşlemde zaman düzgüleri de yer alır. İş eşlemleri, kuşağı izlemekte ya da ilk kurgu çalışmalarında kullanılır. Videodaki iş eşleminde, görüntülerle ilgili sesler de birlikte yer alır. İş eşlemlerinde zaman düzgüleri resimlere yerleştirildiğinden son kurguda pek işe yaramaz; ancak çok gerektiğinde başvurulan yardımcı eşlem olarak kullanılır. İş eşlemi yapım sırasında ya da yapım sonrasında elde edilir ⬚ *alıcı*[1], *ayırma, eşlem, ince kurgu, kaba kurgu, kenar sayısı, kurgu, kuşak*[1], *pozitif eşlem, resim, seslendirme, son kurgu, video alıcısı, yapım, yapım sonrası, zaman düzgüsü*

işitilebilirlik sınırı [Fr. *champ d'audibilité, zone d'audibilité* ‖ İng. *range of audibility, audible-range, limits of audibility, audibility range* ‖ Al. *Hörbereich*] *S/TV/V.* İnsan kulağının algılayabileceği ve değerlendirebileceği ses dalgaları yineleniminin sınırları. Bu sınır 30 Hz'de başlar 20.000 Hz'de biter ⬚ *hertz, ses dalgası, ses yinelenimi, yinelenim*

işitsel [E.t. *sem'i, oral* ‖ Fr. *auditif* ‖ İng. *aural* ‖ Al. *auditive* ‖ İta. *auditivo*] *S/TV/V.* İşitmeyle, işitme duyusuyla ilgili. Genel olarak seslerin ve kulakla algılanabilen her şeyin taşıdığı özellik.

Sinema ve televizyonda çok kez görüntü öğelerine karşı ses öğelerini ve bölümünü belirtmek için kullanılır ☐ *görsel, görüntü, ses*

işitsel araçlar [Fr. *moyens auditifs* ‖ İng. *sound media* ‖ Al. *auditive Medien, akustische Lehrmittel* ‖ İta. *mezzi auditivi*] *S/TV/V.* Görsel-işitsel araçların işitsel olanları. Bunların başlıcaları teker, ses kuşağı, radyodur ☐ *görsel araçlar, görsel-işitsel araçlar*

işleme [Fr. *traitement (de la pellicule)* ‖ İng. *processing, film processing, treatment* ‖ Al. *Bearbeitung, Filmbearbeitung* ‖ İta. *lavorazione (della pellicola), trattamento (della pellicola)*] *S.* Bir filmdeki gizli görüntüyü ortaya çıkarmak için duyarkatın işlemelikte çeşitli kimyasal işlemlerden (açındırma, yıkama, saptama[1], kurutma, sertleştirme vb) geçirilmesi. İşleme, filmin siyah-beyaz ya da renkli oluşuna, negatif-pozitif ya da evrilir işleme dayanmasına göre değişik yollar izler. Alıcıdan çıkan yüzlerce metrelik film günümüzde kimyasal işlemlerin hepsini sürekli açındırma aygıtı adı verilen tek bir aygıtta geçirir. Bu aygıttan çıkan negatif film basım aygıtında pozitif film üzerine basılır ☐ *açındırma, basım aygıtı, duyarkat, evrilir film, evrilir film işlemesi, gizli görüntü, işlemelik, megatif film, negatif-pozitif işleme, pozitif film, renkli (film), renkli film işlemesi, kurutma, saptama[1], sertleştirme, siyah-beyaz (film), sürekli açındırma aygıtı, yıkama*

işlemelik [E.t. *laboratuvar* ‖ Fr. *labo (ratoire)* ‖ İng. *lab(oratory)* ‖ Al. *Labor(atorium)* ‖ İta. *labo(ratorio), sala di sviluppo*] *S.* Alıcıda kullanılmış filmin gizli görüntülerini pozitif görüntü biçimine çevirmek için yapılan işlemlerin gerçekleştirildiği işlik bölümü ya da yalnız bu iş için kurulmuş özel yapı. Bu işlem, açındırmayla gerçekleştirilir. İşlemelikte bu temel işlem yanında ayrıca basım, çoğaltım, kerteleme[1], etkiler ve bunlarla ilgili yan işler de yapılır ☐ *açındırma, alıcı[1], basım, çoğaltım, etkiler, film, gizli görüntü, görüntü, işleme, işlik, kerteleme[1], pozitif*

işletme ☐ **dağıtım**

işletme bölgesi ☐ **dağıtım bölgesi**

işletmeci ☐ **dağıtımcı**

işletme eşlemi ☐ **dağıtım eşlemi**

işletme hakkı ☐ **dağıtım hakkı**

işletmek ☐ **dağıtmak**

işletme sözleşmesi ☐ **dağıtım sözleşmesi**

işletme süresi ☐ **dağıtım süresi**

işleyim filmi [E.t. *sınai film, endüstri filmi* ‖ [Fr. *film industriel* ‖ İng. *industrial film* ‖ Al. *Industriefilm* ‖ İta. *film industriale*] *S.* İşleyimin herhangi bir kolunun çalışmalarını gösteren ya da bu işleyim kolunun tanıtılmasını, tanıtısını, propagandasını erekleyen film ☐ *işleyim sineması*

işleyim sineması [E.t. *sınai sinema* ‖ Fr. *cinéma pour industrie, cinéma industriel* ‖ İng. *industrial cinematography* ‖ Al. *Industrie-Kino* ‖ İta. *cinema per industria*] *S.* İşleyim filmi gerçekleştiren sinema kolu ☐ *işleyim filmi*

işlik, sinema işliği [E.t. 1. *atölye*, 2-3. *darüssınaa, fabrika, atölye, stüdyo, sinema stüdyosu*, ‖ Fr. 1. *atelier*, 2-3. *studio, studio cinématographique (de prise de vues)* ‖ İng. 1. *workshop*, 2-3. *studio, film studio, motion picture studio* ‖ Al. 1. *Werkstatt, Atelier*, 2-3. *Studio, Atelier, Filmstudio, Filmaufnahmestudio, Filmatelier, Aufnahmestudio*

‖ İta. 1. *bottega, officina,* 2-3 *studio (di ripresa), teatro di posa, stabilimento cinematografico.*] *S.* **1.** Büyük işliklerde bezem, donatım, giysi, alçı işleri... gibi çeşitli çalışmaların yapıldığı özel bölümler. *S.* **2.** (Geniş anlamda) Film çevirmek için gerekli bütün yapıları, kuruluşları kapsayan özel yapı. Büyük bir işlikte, değişik birkaç boyda düzlük; seslendirme, sözlendirme odaları, gösterim odaları; bezem, görünçlük donatımı işlikleri, depoları; işlik arsası; yönetime ayrılan odalar; lokanta, bar... gibi bölümler bulunur. **3.** (Dar anlamda) Film çevrilmesinde içeride çevirimlerin gerçekleştirilmesini, ayrıca seslendirme çalışmalarını sağlayan bölümler. Bu anlamda özellikle düzlük ile işlik anlamdaş olarak kullanılır ☐ *alçı, bezem, donatım, giysi, düzlük, film, içeride (çevirim), işlik, işlik arsası, korunak, seslendirme, sözlendirme*

işlik, televizyon işliği [E.t. *stüdyo, televizyon stüdyosu* ‖ Fr. *studio (de télévision)* ‖ İng. *television studio, studio* ‖ Al. *Studio, Atelier, Fernsehstudio* ‖ İta. *studio (televisivo)*] *TV.* **1.** Televizyon izlencelerinin hazırlanması, yayına verilmesi için gerekli bütün teknik araç ve gereçleri, kuruluşları, yönetim bölümlerini kapsayan özel yapı. Büyük bir işlikte değişik boyda düzlükler, yönetim odası, alıcı denet odası, ana denetim odası, bezem, donatım işlikleri, korunakları, sınama salonu, çizi çalışmaları bölümü, film, videoya saptama bölümleri, kurgu, seslendirme, sözlendirme işlikleri, sunucu işliği, yönetime ayrılan odalar, lokanta, bar... gibi bölümler bulunur. **2.** Bir izlencenin doğrudan doğruya alıcı[1] önünde gerçekleştirildiği özel yer. Bu anlamda işlik ile düzlük anlamdaş olarak kullanılır ☐ *alıcı[1], ana denetim odası, bezem, donatım, düzlük, film, izlence, korunak, kurgu, videoya saptama, seslendirme, sınama salonu, sözlendirme, sunucu işliği, yayın, yönetim odası*

işlik alıcısı [E.t. *stüdyo kamerası, iç kamera* ‖ Fr. *caméra de studio (de plateau)* ‖ İng. *studio camera* ‖ Al. *Studiokamera, Atlierkamera* ‖ İta. *macchina da presa di teatro di posa*] *S.* İşliklerdeki çalışmalarda kullanılan, her çeşit karmaşık çekimi vinç ya da kaydırma arabaları yardımıyla gerçekleştirmeye elverişli, büyük boy, ağır alıcı[1]. Alıcıların en büyük boyu ☐ *alıcı[1], çekim, işlik, kaydırma arabası, vinç*

işlik arsası [Fr. *terrain de studio, terrain d'extérieurs* ‖ İng. *lot, back lot, exterior lot* ‖ Al. *Aufnahmegelände, Filmgelände, Aufnahmeort, Ateliergelände, Gelände, Studiofreigelände, "lot"* ‖ İta. *terreno della studio, terreno della teatro di posa, terreno per esterni, "lot"*] *S.* Dışarıda çevirimler için, işliğe bağlı, geniş, boş, bu işe ayrılmış arsa. İşlik arsasında, kurulu bezemler, sokaklar, caddeler, donatı ve donatım korunakları, oyuncular için gezerevler, makyaj, giysi bölümleri bulunur. Kimileyin tüm işlik alanını da belirtir ☐ *dışarıda çevirim, işlik*

işlik aydınlatması [E.t. *éclairage de studio* ‖ İng. *studio lighting, studio lights, background light, dressing light,* (ABD) *set lights* ‖ Al. *Studiobeleuchtung* ‖ İta. *illuminazione del teatra di posa*] *S/TV.* İşlik düzlüğünde yapılan kapalı yer aydınlatması ☐ *aydınlatma, düzlük, işlik*

işlik denetliği [E.t. *stüdyo monitörü* ‖ Fr. *récepteur de plateau, récepteur de contrôle* ‖ İng. *studio monitor* ‖ Al. *Studiomonitor, Studioempfänger* ‖ İta.

monitor di studio] *TV*. Çalışmaların işlikte izlenebilmesi için kullanılan denetlik ☐ *denetlik, işlik*

işlik düzlüğü ☐ **düzlük**

işlik filmi [Fr. *film de studio* ‖ İng. *studio film (picture)* ‖ Al. *Studiofilm* ‖ İta. *film di studio*] *S*. Tümü ya da tümüne yakını işlikte çevrilmiş film. Bu tür filmler ne denli ustalıkla hazırlanmış ve çevrilmiş olursa olsun, filmde bir "havasızlık," eksiklik, yapaylık duyumsanır; çevre ikinci sıraya itilir; kişiler arasındaki ilişkiler ön sıraya geçer ☐ *işlik*

işlik günü [Fr. *journée de studio* ‖ İng. *studio day* ‖ Al. *Studiotage* ‖ İta. *giornata in un teatro di posa*] *S*. Çevirimin işlikte yapıldığı günler; işlikte çalışılan günler ☐ *çevirim, işlik*

işlik sözleşmesi [E.t. *stüdyo kontratı* ‖ Fr. *contrat de location de studio (d'entreprise)* ‖ İng. *studio contract* ‖ Al. *Filmstudiovertrag* ‖ İta. *contratto di teatro di posa*] *S*. Herhangi bir işliğin bir bölümünün ya da tümünün, hizmetleriyle birlikte ya da bunlarsız, bir yapımcıya ya da çevirim takımına hangi koşullarla kiralandığını belirten sözleşme ☐ *işlik, çevirim, çevirim takımı, yapımcı*

işlikte canlı yayın [Fr. *direct en studio* ‖ İng. *live studio programme* (ABD: *program), live from the studio* ‖ Al. *Studiofernsehsendung* ‖ İta. *presa diretta in studio*] *TV*. Canlı yayının işlikte gerçekleştirileni. İşlikteki izlencenin herhangi bir gereç üzerine saptanmaksızın aynı anda yayına verilmesi. Dışarıda canlı yayın'ın karşıtı ☐ *canlı yayın, dışarıda (canlı) yayın, işlik, izlence, yayın*

işlikte çevirim [E.t. *stüdyoda çevirim* ‖ Fr. *prise de vues en studio* ‖ İng. *shooting in studio, studio shooting, floor shooting* ‖ Al. *Atelieraufnahme* ‖ İta. *presa in teatro*] *S*. İşlik düzlüğünde gerçekleştirilen çevirim ☐ *çevirim, düzlük, işlik*

işlikte sınama [Fr. *répétition en studio* ‖ İng. *studio rehearsal, rehearsal on stage* ‖ Al. *Studioprobe, Probe in der Dekoration* ‖ İta. *prova in studio*] *TV*. Sınama salonunda değil düzlükte yapılan sınama. Böylelikle oyuncular ve uygulamanlar izlencenin gerçekleştirileceği yere göre hazırlanmış olurlar *düzlük, işlik, izlence, oyuncu, sınama, sınama salonu, uygulaman*

işlik yapıştırıcısı [İng. *gaffer('s) tape, camera tape* ‖ Al. *Klebeband, Lassoband*] *S/TV*. İşliklerde kullanılan çok işlevli kuşak yapıştırıcı. Rengi alüminyumu andıran ya da siyah olan 2 parmak (5 cm) enindeki özel yapıda bu çok güçlü, kuşak biçimindeki yapıştırıcı, en çok ağırca gereçlerin, bezem parçalarının, alıcının bir yere tutturulmasında kullanılır ☐ *bezem, işlik, kuşak yapıştırıcı*

işlik yönetimi [Fr. *adminstration (de studio)* ‖ İng. *studio administration, administration, studio management, management* ‖ Al. *Atelierleitung, Aufnahmeleitung* ‖ İta. *direzione dello stabilimento*] *S/TV*. Bir işliğin çalışmalarının düzenlenmesi, bu çalışmaların yürütülmesi ☐ *işlik*

işlik yönetmeni [E.t. *stüdyo yönetmeni* ‖ Fr. *directeur de studio* ‖ İng. *studio manager, SM* ‖ Al. *Aufnahmeleiter* ‖ İta. *direttore di teatro di posa*] *S/TV*. İşliğin yönetimini üstlenen kimse ☐ *işlik, işlik yönetimi*

İtalyan kovboy filmi, makarna western [Fr. *western italien, western à l'italienne, spaghetti-western* ‖ İng. *Italian wes-*

tern, Italo-western, spaghetti western || Al. *Italo-Western, italianische Western, Sado-Western*] *S.* 1963 yılına doğru tarihsel filmler ve cinsellik filmlerinin yanı sıra ortaya çıkan, kısa bir süre içinde nicelik yönünden büyük bir sayıya ulaşan kovboy filmleri. Amerikan kovboy filmlerini temel almakla birlikte her şeyden önce tecimsel erekleri gözeten bu filmlerin çoğu Amerikan takma adları kullanan İtalyan, İspanyol, Alman yönetmenleri, İtalyan oyuncuları tarafından çok kısa süre içinde, ufak bütçeyle ve baştan savma bir tutumla çevrilmekteydi. Daha çok, gelişmiş ülkelerin üçüncü dördüncü sınıf sinemaları ve az gelişmiş ülkeler izleyicisi için hazırlanan bu filmlerde devingenlik, sadizm, cinsellik çarpıcılık, gülmece, uygulayım gösterisi ve her çeşit başıboşluk en göze çarpan özelliklerdir *cinsellik filmi, kovboy filmi, tarihsel film*

İU ☐ **iletişim uzayı**

iyi çekim [Fr. *prise de vues réussie* || İng. *circled take, good take (footage), OK take* || İta. *ripresa buona, quadro buono*] *S.* Günlük çekimler arasından asıl filmde kullanılmak üzere ayrıldığı çevirim yazanağında belirtilen başarılı çekim. Kötü çekim'in karşıtı. Bunlar iş eşlemi çıkarılmak üzere işlemeliğe gönderilerek basılır ☐ *ayrılmış çekim, basım, çekim, çevirim yazanağı, günlük çekim, iş eşlemi, işlemelik, kötü çekim*

iyi film [Fr. *film de bon qualité, bon film* || İng. *good film, (ABD) epic* (a.) || Al. *gut Film* || İta. *buono film, film di buona qualità*] *S.* Sanat yönünden belli bir düzeyin üstüne ulaşan, başarılı film. Kötü film'in karşıtı *kötü film*

iyon [Fr. *ion* || İng. *ion* || Al. *Ion* || İta. *ione*] *TV.* Elektrik yüklü öğecik ya da öğecik kümesi. Pozitif yüklü iyonlar (katyonlar), öğeciğin ya da öğecik kümesinin elektriksel yönden yansızlığı için gerekenden daha az elektron taşırlar; negatif yüklü iyonlardaysa daha çok elektron vardır ☐ *elektron*

iyonlaşma [Fr. *ionisation* || İng. *ionization* || Al. *Ionisation, Ionisierung* || İta. *ionizzazione*] *TV.* Elektron kazanma ya da yitirmeden dolayı iyon oluşumu; içinde iyon oluşma ☐ *elektron, iyon*

iyonyuvarı [E.t. *iyonosfer* || Fr. *ionosphère* || İng. *ionosphere* || Al. *Ionosphäre* || İta. *ionosphere*] *TV.* Yer gazyuvarının 50-400 km yükseltideki üst katmanı. Güneşten gelen morötesi ışınım ve röntgen ışınımlarından dolayı gazyuvarındaki öğecik ve özdecikler iyonlaştığından iyonyuvarında serbest elektronlar yer alır ve çeşitli elektriksel iletken katmanlar oluşur. Bundan dolayı da iyonyuvarı radyo yinelenimlerindeki elektromıknatıs ışınımları yansıttığından anakaralararası radyo yayınlarında yararlıdır. İyonyuvarı birbirinden değişik yükseltide dört bölgeye ayrılır: D bölgesi (50-90 km), E bölgesi (90-150 km), F bölgesi (150-400 km), Her bölgenin elektron yoğunluğu değişiktir. Aynı bölgede de gece-gündüze göre değişiklikler gösterir ☐ *elektromıknatıs ışınım, elektron, iletken, iyon, iyonlaşma, morötesi ışınım, röntgen ışınımı*

iz [Fr. *trace* || İng. *trace* || Al. *spur* || İta. *traccia*] *TV.* Elektron demetinin eksiuç ışıtacında çizdiği görülebilir biçim ☐ *eksiuç ışıtacı, elektron demeti*

iz bırakma [E.t. *görüntü tutulması, görüntü hatırlama, kalıcı görüntü* || Fr. *image rémanente, mémorisation visuelle, rémanence, effet de mémoire, traînage (tube vidicon)* || İng. 1. *after glow,*

afterimage sticking, burn-in, burned-in (image), sticking, sticking memory, lag, memory (retention), picture retention, image retention, visual memory, vidicon lag, persistance, (ABD) *iconic memorization, streaking,* 2. *comet tail* || Al. *Remanenz, Speicherung, Nachleuchtem, Nachziehen, Bilderinnerungsvermögen, Fahnziehen, Nachzieheffekt, Nahziehfahne* || İta. *persistenza, trascinamento (tubo vidicon), permanenza dell'immagine, memorizazzione iconica, stampare, stampatura*] *TV.* **1.** Çeşitli nedenlerden dolayı, bir konunun negatif görüntüsünün, bunu izleyen görünçlüğün üzerine çıkması ve kısa ya da uzun bir süre sürmesi. Genellikle görüntü-ortikon gibi ereği ince olan alıcılarda yetersiz ışık koşullarında devinimsiz cisimlerin saptanmasında, ereğin eskimesi durumlarında ortaya çıkar. Örneğin karşıtlığı çok olan resimler, siyah-beyaz yazılar, ayar resimleri, alıcının görünçlüğü uzun süre devinimsiz saptaması iz bırakma olayına yol açar. Alıcı ışıtacı yaşlandıkça iz bırakma olayı daha çok göze çarpar, daha uzun sürer. İz bırakmanın önüne, yörüngesel taramayla geçilir. Ayrıca, çok uzun ve duruk çekimlerde alıcıyı hafifçe oynatmak, alıcı[1] yayında olmadığı zaman odak değiştirmek de iz bırakmayı önler. Kimileyin iz bırakma çok uzun, günlerce sürebilir. Bu durumda alıcıyı odak dışına getirip iz bırakan resim kayboluncaya dek parlak, beyaz bir yüzeye tutmak gerekir. **2.** Eski yapı plumbikon ışıtaçlarda ortaya çıkan buna benzer kusur: Görünçlükteki devinimli bir görüntü, ardında kuyrukluyıldıza benzer bir yol bırakarak geçer ← *alıcı[1], alıcı ışıtacı, ayar resmi, duruk çekim, erek, görüntü görüntü-ortikon alıcı, sertlik, negatif görüntü, odak, odak dışı, plumbikon ışıtaç, resim, yörüngesel tarama*

izge, ses izgesi [E.t. *tayf,* 2. *tayf, ses tayfı* || Fr. 1. *spectre,* 2. *spectre audible* || İng. 1. *spectrum,* 2. *audio spectrum* || Al. 1. *Spektrum.* 2. || İta. 1. *spettro,* 2. *spettro audibile*] *S/TV/V.* **1.** Elektromıknatıs ışınımların, kendilerini oluşturan dalga uzunluklarına ya da yinelimlere ayrıldıklarında sağlanan sonuç. Görülebilir ışık bölümünde bunun iyi bir örneği. beyaz ışığın bir optik biçmeden geçtiğinde ortaya çıkan renkler kuşağıdır. Buna izge renkleri denir. Görülebilir ışığın dışında kalan dalga uzunlukları da izgenin bir bölümünü oluşturur ve duyarkatta etkisini gösterebilir. Görülebilir ışıkta mordan daha kısa dalgaya morötesi, kırmızıdan sonra yer alan daha uzun dalgaya kızılaltı denir. **2.** İnsan kulağının agılayabileceği ve değerlendirebileceği ses dalgaları yineliminin kuşağı. Bu kuşak[3] genellikle 30 - 20.000 Hz arası sayılır. Ancak bunlar son sınırdır. Uygunu 30 - 15.000 Hz'dir ← *ayrılma, beyaz ışık, dalga uzunluğu, duyarkat, elektromıknatıs, elektromıknatıs izge, görülebilir ışık, görülebilir izge, ışının, işitilebilirlik sınırı, izge renkleri, optik biçme, renk, ses, ses dalgası, yinelenim*

izge renkleri [E.t. *tayf renkleri* || Fr. *couleurs de spectre* || İng. *spectrum colours (*ABD: *colors)* || Al. *Spektralfarbe* || İta. *colori dello spettro*] *S/TV.* Beyaz ışığın bir optik biçmeden geçtiğinde ortaya çıkan, kesiksiz, görülebilir izgedeki renkler kuşağı. Bu renklerin adları, dalga uzunlukları ve yinelenimleri şunlardır:

Adı	Dalga uzunluğu/10^{-7} m	Yinelenim/10^{14} Hz
Kırmızı	6,470 – 7,000	4,634 – 4,284
Turuncu	5,850 – 6,470	5,125 – 4,634
Sarı	5,750 – 5,830	5,215 – 5,125
Yeşil	4,912 – 5,750	6,104 - 5215
Mavi	4,240 – 4,912	7,115 – 6,104
Mor	4,000 – 4,240	7,495 – 7,115

izin [İng. *clearance* || Al. *Freistellung*] *S/TV/V.* Yapıt hakları saklı bulunan gereçlerin (müzik parçaları, klipler, uzun alıntılar vb) film, televizyon, radyoda kullanılması için yapıt hakkı iyesinin onayı □ *yapıt hakkı, yapıt hakkı iyesi*

izlek [E.t. *tema* || Fr. *thème* || İng. *theme* || Al. *Thema* || İta. *tema*] *S/TV/V.* Bir filmin, bir televizyon oyununun içeriğini, özünü en kısa yoldan özetleyen ana düşünce: dramatik yapının çekirdeği; ilk görüntülerden son görüntülere dek geliştirilip işlenen ana düşünce □ *film, televizyon oyunu*

izleme, film izleme, televizyon izleme [E.t. 1. *seyretme, film seyretme,* 2. *seyretme, televizyon seyretme* || Fr. 1. *vision* || İng. 1. *vision, seeing, viewing (of a film),* 2. *viewing (television* || Al. *Sicht, Vision* || İta. *visione*] *S.* **1.** Bir filmin göstericiyle yansıtılan ya da bakımlıkta oynatılan görüntülerini izleme. *TV.* **2.** Bir televizyon almacının görüntülüğündeki görüntüleri izleme □ *almaç, bakımlık, denetim, denetlik, dinleme, film, görüntü, görüntülük, gösterici, izlence, ses, televizyon*

izlemek, film izlemek, televizyon izlemek [E.t. 1. *seyretmek, film seyretmek,* 2. *seyretmek, televizyon seyretmek* || Fr. 1. *voir le film, regarder le film,* 2. *voir la télévision, regarder la télévision* || İng. 1. *view (a film),* 2. *view (television)* || Al. 1. *Film ansehen,* 2. *Fernseh ansehen* || İta. *visionare*] *S.* **1.** Film izleme eylemi. *TV.* **2.** Televizon izleme eylemi □ *film, izleme, televizyon*

izleme uzaklığı [Fr. *distance d'observation* || İng. *viewing distance* || Al. *Betrachtungsabstand*] *S.* **1.** Görüntülüğün boyuna göre en ön ve en arka sıraların ne kadar uzakta yer almasının gerektiğini belirleyen ölçün. *TV.* **2.** Görüntülüğün boyuna göre almaca en yakın izleyicinin bulunması gerektiği nokta. Bu nokta, genellikle görüntülük eninin 5-7 katıdır □ *almaç, görüntülük, izleme, izleyici, sıra*

izlence, bilgisayar izlencesi [E.t. *program* || Fr. *programme* || İng. *program(me)* || Al. *Programm* || İta. *programma*] *BS.* Bilgisayarların belirli bir görevi ya da görevler dizisini yerine getirebilmesi için, bunu gerçekleştirecek adımları ayrıntılarıyla tanımlayan komutlar ve yönergeler dizisi □ *bilgisayar*

izlence, sinema izlencesi, televizyon izlencesi [1-2. *program, sinema programı,* 3-5. *program, televizyon programı* || Fr. 1-2. *programme (de cinéma),* 3-5. *programme (de télévision)* || İng. 1-2.

programme (ABD: *program*), *cinema programme*, 3-5. *programme* (ABD: *program*), *television programme*, 6. *video program* (ABD: *programme*) || Al. 1-2. *Programm, Filmprogramm, Kinoprogramm, Verleihprogramm*, 3-5. *Programm, Fernsehprogramm* || İta. 1. *programma (di cinema)*, 3-5. *programma (di televisione)*] *S.* **1.** Bir sinemanın bir gösterimindeki filmlerden oluşan ve belirli bir süre sonunda yerini başka filmlere bırakan gösterisi. **2.** Belirli tarihlerde ve gösterimlerde hangi filmlerin gösterileceğini, bu filmlerle ilgili kısa bilgileri veren yazı. *TV.* **3.** Belirli bir televizyon yayacının bir gün içinde değişik bölümlerden oluşan yayınlarının tümü. **4.** Bu yayın içinde kendi başına bir bütün oluşturan bölümlerden her biri. **5.** Bu bölümlerin sıralanış ve saatlerini gösteren, bunlarla ilgili kısa bilgiler veren yazı. *V.* **6.** Televizyon izlencelerinin videoya saptanmışı ☐ *gösterim, izlence çizelgesi, izlence dergisi, izlenceleme, sinema, televizyon, televizyon yayacı*

izlence adı ☐ **ad**

izlence başına ödeme [Fr. *paiement à la séance* || İng. *pay-per-view, PPW*] *TV.* Paralı televizyonda izlenen her izlence başına para ödemeye dayanan yöntem ☐ *izlence, paralı televizyon*

izlence bölümü [E.t. *program bölümü* || Fr. *service de programme* || İng. *programme* (ABD: *program*) *department, programming department, traffic department* || Al. *Hauptabteilung Programmplanung* || İta. *servizio di programma*] *TV.* İzlenceleme işini yapan, izlence çizelgesini hazırlayan ve bunların aksaksız olarak uygulanmasını düzenleyen, gereğinde yedek izlenceleri yayına koyan bölüm ☐ *izlence çizelgesi, izlenceleme*

izlenceci [E.t. *programcı* || Fr. *programmateur* || İng. *programmist, programmatist, programmer* || Al. *Programmateur, Programmgestalter* || İta. *programmatore*] *S.* Sinemalarda izlenceleri düzenleyen kimse ☐ *izlence, proglamlama, sinema*

izlenceci ☐ **yapımcı**

izlencecilik ☐ **yapımcılık**

izlence çizelgesi [E.t. *program cetveli* || Fr. *grille (des programmes, horaire), livre de programmation* || *programme* (ABD: *program*) *schedule, release schedule* || Al. *Programmschema, Sendeplan* || İta. *griglia oraria*] *TV.* **1.** Bir izlencenin yayın günü, saati, süresi, konusu, yapımcısı, yönetmeni ve yapımla ilgili bütün gerekli bilgileri kapsayan çizelge. **2.** Belirli bir süre içinde bu çeşit ayrı ayrı izlencelerin birleştirilmesinden oluşan çizelge. Bu çizelgede her izlence belirli gün ve saatlere ayrılmıştır ☐ *izlence, izlenceleme, yapım, yapımcı, yayın, yönetmen*

izlence değişimi [E.t. *program mübadelesi* || Fr. *échange des programmes* || İng. *programme* (ABD: *program*) *exchange* || Al. *Programmaustausch* || İta. *scambio di programmi*] *TV.* Ulusal ya da uluslararası televizyon ağlarında yer alan yayaçlar arasında karşılıklı olarak televizyon izlencelerinin alınıp verilmesi işi ☐ *ağ, izlence, yayaç*

izlence dergisi [E.t. *program mecmuası, program dergisi, program* || Fr. *programme* || İng. *programme* (ABD: *program*) *(leaflet), handbill* || Al. *Programm(heft)* || İta. *programma*] *S.* Bir sinemada gösterilen filmin tanıtma yazısını, özetini veren, gelecek izlence-

yi açıklayan, bu arada sinemanın genel konularını da ele alan ve izlence değiştikçe yayımlanan dergi. Genelde bir sinema ya da sinema ağınca yayımlanır ☐ *ağ, film, gelecek izlence, özet, izlence, sinema, tanıtma yazısı*

izlencedışı gereç [İng. *non-programme (*ABD: *non-program) material*] *TV.* Televizyon yayınlarında izlenceden sayılmayan tanıtı, bildiri gibi gereçler ☐ *izlence, tanıtı, televizyon, yayın*

izlence işliği [E.t. *program stüdyosu* || Fr. *cabine de programme*] *TV.* Vericiden önce yer alan ve işliklerden, film yayın aygıtlarından, dışarıda yayın takımından gelen izlence öğelerini birleştiren işlik ☐ *dışarıda yayın takımı, film, film yayın aygıtı, işlik, verici*

izlenceleme [E.t. 1. *programlama,* 2-3. *programlama, program planlaması,* 4-5. *program seçme* || Fr. 1-3. *programmation,* 4-5. *préselection* || İng. 1-3. *programming,* 4-5. *timer programming, presetting* || Al. 1-3. *Programmplanung,* 4-5. *Vorwahl* || İta. 1. *programmazione (cinematografica),* 1.-3. *programmazione,* 4-5. *preselezione*] *S.* **1.** Bir sinemada gösterilecek filmlerin seçimi, sürelerinin düzenlenmesi, filmlerin zamanında elde edilmesi, izlencenin yayımlanması, tanıtılması işi. *TV.* **2.** Yapımı, yayını tasarlanan izlencelerin saptanması. **3.** İzlencenin, izlence çizelgesinin hazırlanması. İzlencelemede, belirli bir olukta hangi izlencenin ne zaman yayımlanacağı kararlaştırılırken birçok değişkeni de göz önüne almak gerekir: İzleyicilerin durumu, alışkanlıkları, eğilimleri; oluktaki öbür izlencelerin niteliği, bunların birbiriyle olan ilişkisi; rakip olukların durumu; mevsimler, tatiller, günün ayrıldığı zaman dilimleri, çocukların uyanık olduğu zamanlar; kimi ülkelerde izlenceler için konmuş saptancalar da araştırılıp, incelenip ona göre düzenlenir. *TV/V.* **4.** Almaçtaki olukları, izlenceleri daha sonra kolayca bulmak ereğiyle her oluğa bir izlence sayısı verme işi. **5.** Video aygıtlarında, zamanlayıcı yardımıyla, televizyon yayınlarından seçilen hangi izlencenin, önceden gün ve saat sırasına konularak, zamanı geldiğinde özdevinimli olarak saptanacağını sağlama işi ☐ *film, izlence, izlenceci, izlence çizelgesi, izlence sayısı, saptama, sinema, yapım, yayın*

izlencelemek [E.t. *programlamak* || Fr. *programmer* || İng. *programme (*ABD: *program)* || Al. *Programm austellen* || İta. *programmare*] *S/TV.* İzlenceleme işini gerçekleştirmek ☐ *izlenceleme*

izlence sayısı [Fr. *numéro de programme* || İng. *programme nummer* || Al. *Programmnummer* || İta. *numero di programma*] *TV/V.* İzlenceleme sırasında her oluğa verilen sayı ☐ *izlenceleme, oluk*

izlence sunucu ☐ **sunucu**

izlence taslağı [Fr. *conducteur* || İng. *running order* || Al. *Produktionsablauf* || İta. *conduttore*] *TV.* Yayına başlamadan önce sunucuya verilen ve sunulacak izlencelerin saatlerini, konularını, yapıma katılan sanatçı ve uygulamanları belirten metin ☐ *izlence, sunucu, yayın*

izlence yapımı ☐ **yapım**

izlence yapım merkezi ☐ **yapım merkezi**

izlence yayın bölümü [E.t. *program yayın bölümü* || Fr. *bloc-programme* || İng. *continuity suite,* (ABD) *program-block* || Al. *Sendekomplex* || İta. *blocco-programma*] *TV.* İzlence işliği ile sunucu işliğinden oluşan bölüm ☐ *izlence işliği,*

sunucu işliği

izlenimci [E.t. *empresyonist* || Fr. *impressionniste* || İng. *impressionist* Al. *Impressionist* || İta. *impressionista*] *S.* İzlenimcilik akımında yer alan sanatçı □ *izlenimcilik*

izlenimcilik [E.t. *empresyonizm* || Fr. *impressionnisme* || İng. *impressionism* || Al. *Impresisonismus* || İta. *impressionismo*] *S.* Fransa'da İlk Dünya Savaşı sonunda aydınların, sinema eleştirmen ve kuramcılarının ön ayak oldukları sinema akımı. İçe dönük; ruhsal, durumlara, anılara, düşlere ilk kez büyük bir yer veren; bunları sinemanın olanaklarıyla yansıtmaya çalışan izlenimcilikte çerçeveleme, görüntü düzenlemesi, biçimbozumu, bindirme, örtü, bulanık görüntü, karşıtlamalı kurgu, yavaşlatılmış devinim gibi sinemaya özgü uygulayımlar bol bol kullanıldı; yoğrumsal gereçler ön sıraya geçti; geniş görüntülüğün ilk başarılı denemeleri gerçekleşti. Ancak bu akımın, Fransız yazın geleneğine fazla bağlı olması sinemayı kimileyin yazının etki alanına soktu □ *biçimbozumu, bindirme, bulanık görüntü, çerçeveleme, eleştirmen, geniş görüntülük, görüntü düzenlemesi, karşıtlamalı kurgu, kuramcı, örtü, yavaşlatılmış devinim, yoğrumsal gereç*

izleyici, sinema izleyicisi, televizyon izleyicisi [E.t. 1-2. *temaşager, seyirci, sinema seyircisi,* 3-4. *seyirci, televizyon seyircisi* || Fr. 1-2. *spectateur(trice),* 3-4. *téléspectateur-(trice)* || İng. 1-2. *spectator, patron, cinemagoer, filmgoer,* (ABD) *moviegoer,* 3-4. *viewer, televiewer* || Al. 1-2. *Zuschauer, Besucher, Kinobesucher, Filmtheaterbesucher, Kinopublikum,* 3-4. *Zuschauer, Fernsehzuschauer, Fernseher, Seher* (a.) || *İta.* 1-2. *spettatore(trice),* 3-4. *telespettatore(trice)*] *S.* **1.** Sinemalara giden, filmi izleyen kimse. **2.** İnceleme ve araştırmalarda birim olarak ele alınan tek izleyici. *TV.* **3.** Televizyon yayınını izleyen kimse. **4.** İnceleme ve araştırmalarda birim olarak ele alınan tek izleyici. □ *sinema, televizyon, yayın*

izleyici çekim [Fr. *plan prise en mouvement, plan d'accompagnement, prise de vues poursuite, prise da vues en suivant le mouvement* || İng. *follow shot, follow action shot, continuous shot, dollying shot, tracking shot, trucking shot, following shot, running shot, follow focus shot* || Al. *Folgenaufnaufname, Verfolgungsaufnahme, Mitschwenk, Fahraufnahme* || İta. *ripresa seguendo il movimento, carello a seguire*] *S/TV.* Alıcının, devinimli bir konuyu sürekli olarak çerçeve içinde tutmak üzere bu konuyla birlikte devinerek gerçekleştirdiği çekim. İzleyici çekimde, alıcı[1] çok değişik devinimlerin çoğunu ya da hepsini gerçekleştirebilir □ *alıcı[1], alıcı devinimleri, çekim, çerçeve, odak değiştirmek*

izleyici çevrinme [Fr. *panoramique d'accompagnement* || İng. *follow pan*] *S/TV.* Alıcının olduğu yerde, kimileyin de devinirken devinimli bir konuyu çevrinmeyle izlemesi □ *alıcı[1], çevrinme*

izleyici çözümlemesi [Fr. *analyse de public* || İng. *audience analysis* || Al. *Zuschaueranalyse* || İta. *analisi di pubblico*] *S/TV.* Sinema ve televizyon izleyicilerinin özelliklerini, sayılarını sınıflara ayırıp ayrı ayrı inceleyerek yapısını ortaya çıkarma çalışması. Bu araştırmalarda cinslik, yaş, uğraş, öğrenim, eğitim, ekin düzeyi, ekonomik düzey, yerleşim birimleri vb üzerinde durulur. Bunun sonucunda her topluluğun ilgileri, alışkanlıkları, beğenileri, eğilimleri, beklentileri konusunda toplanan bilgiler

yardımıyla üretim, pazarlama siyasaları belirlenir ☐ *izleyici, sinema, televizyon*

izleyici ışıldak [E.t. *izleyen nokta projektörü* || Fr. *projecteur de poursuite* || İng. *follow spot(light), trouper* (a.) || Al. *Verfolgsscheinwerfer, Verfolger(spot)* || İta.] *S/TV.* Devinimli bir konuyu izleyerek aydınlatabilen toplayıcı ışıldak. Genellikle uzakta yer alan, devinimli konuları güçlü bir ışıkla izleyip aydınlatmakta kullanılır ☐ *toplayıcı ışıldak*

izleyiciler [E.t. *seyirciler* || Fr. *spectateurs, public* || İng. *audience, public, spectators, patrons* || Al. *Zuschauer, Publikum, Filmpublikum* || İta. *pubblico, spettatori*] *S.* **1.** Bir film gösterimine izleyici olarak katılan kimseler, izleyici topluluğu. Genel olarak izleyici. *TV.* **2.** Televizyon yayınlarını izleyen kimseler, izleyici topluluğu. **3.** Bir televizyon izlencesi, özellikle de canlı yayın işlikte gerçekleştirilirken hazır bulunan, kimileri bu izlenceye katılan kimseler ☐ *canlı yayın, film, gösterim, izleyici, katılım, televizyon, yayın*

izleyici mektubu [Fr. *courrier des admirateurs* || İng. *fan mail* || Al. *Fanbrief* || İta. *posta degli ammiratori*] *S.* Bir yıldızın hayranlarının gönderdiği mektup ☐ *izleyici, yıldız*

izleyiciölçer [Fr. *"Audimeter," "Peoplemeter"* || İng. (ABD) *Audimeter™, Peoplemeter™* || Al. *"Audimeter," "Peoplemeter"* || İta. *"Audimeter," "Peoplemeter"* || ("Audimeter," "Peuplemeter" aygıtın ayırmaçlarıdır)] *TV.* Bir televizyon almacına takılarak almacın kaç kez kullanıldığını, hangi oluğu izlediğini saptayan aygıt. Böylelikle belirli bir televizyon izlencesinin izleyici sayısı saptanır ☐ *almaç, izlence, izleyici, izleyici sayısı, oluk, televizyon*

izleyici ölçümü, ölçüm [E.t. *rating, reyting* || Fr. *estimation du public, recherche sur le public, enquête sur le public* || İng. *audience research (survey), television audience research,* (ABD) *rating, audience rating* || Al. *Zuschauermessung, Zuhörerforschung, Teilnehmermessung, Zuschauerforschung, Zuschauerbefragung* || İta. *inchiesta sul pubblico, valutazzione del pubblico, valutazzione del numero dei telespettatori, conteggio del pubblico*] *TV.* **1.** Televizyon izleyicilerinin çeşitli izlenceler karşısındaki tepkilerini, görüşlerini, eğilimlerini, izleme alışkanlıklarını, belirli izlenceleri izleyenlerin sayısını saptamak üzere yapılan ölçüm. Türkiye'de 1989'da "Televizyon İzleme Araştırma Komitesi" (TİAK) ile "Audit Great Britain" (AGB) arasında yapılan sözleşmeye göre bu ölçüm AGB'ce yürütülmektedir. 1998 ortasında bu ölçüm 12 il, 40 ilçe, 30 köydeki 1.630 denekle yapılmaktaydı. **2.** Bu araştırmalarda saptanan sayılara göre belirli bir izlencenin izleyicilerce "tutulma" oranı. **3.** Bu ölçümün yüzde olarak belirtilmesi. **4.** ABD'de bu çeşit ölçümlerin örnekleme yöntemiyle gerçekleştirilen çeşitli biçimleri. Bunlar genellikle bu yöntemlerin ayırmaçlarıyla belirtilir (Hooper, Nielson, Pulse, Trendex, Videodex, vb). ☐ *izlence, izleyici, televizyon*

izleyici sayısı [E.t. *seyirci adedi* || Fr. *fréquentation* || İng. *attendance* || Al. *Besuch* || İta. *frequenza (cinematografica), spettatori*] *S.* Belirli bir izlencenin, belirli bir sinemanın, belirli bir dönemin ya da mevsimin izleyicilerini belirten sayı ☐ *izlence, izleyici, sinema*

J

J – jul

jelatin [Fr. *gélatine* || İng. *gelatine (*ABD: *gelatin), gel* || Al. *Gelatine* || İta. *gelatina*] *S.* **1.** Hayvanların kemik ve deri kalıntılarının sulandırılmış asitte kaynatılmasıyla elde edilen protein. Suda eriyebilen bu madde eriyik halinde gelince pelteleşir. Besin, dokuma, yapıştırıcı madde gibi çeşitli alanlarda kullanılan jelatinin duyarkat yapımında önemli bir yeri vardır. Jelatin, taban üzerine incecik duyarkatın çekilmesine elverişli bir astar hazırlar; ayrıca duyarkatın temeli olan gümüş bromür ya da gümüş klorürün düzgün biçimde dağılarak kalmasını sağlar. Jelatin büyük ölçüde su çeker ve şişer, böylelikle işlemede kimyasal eriyiklerin duyarkatın derinliklerine kadar geçmesine de elverişlidir. *S/TV/V.* **2.** Renkli, ışığa dayanıklı olan jelatin, duyarkattan başka, ışığın yeğinliğini azaltan, ışığı yayındıran ya da ışığın renk niteliğini değiştiren süzgeçlerde yarı saydam madde olarak da kullanılır – *duyarkat, eriyik, gümüş bromür, gümüş klorür, süzgeç, taban, yayındırma*

JPEG [Fr. *JPEG* || İng. *JPEG* || Al. *JPEG* || İta. *JPEG* || "JPEG," İngilizce "Joint Photographic Experts Group" (Ortak Fotoğraf Uzmanları Topluluğu, OFUT) nun kısaltmasıdır] *BS.* İki Uluslararası kuruluş olan Uluslararası Ölçünler Örgütü ile Uluslararası Telgraf ve Telefon Danışma Kurulu'na (Comité Consultatif International Télégraphique, CCIT) bağlı OFUT'un geliştirdiği görüntü sıkıştırma ölçünü. JPEG, görüntünün 7:1 ile 50:1 oranında, aynı sayıdaki işlemle, yani hep aynı sürede, sıkıştırılmasını sağlayabilir. JPEG'in devinimli görüntüler için sıkıştırma yöntemi MJPEG'dir – *görüntü, MJPEG, MPEG, sıkıştırma*[2], *sıkıştırma oranı*[2], *Uluslararası Ölçünler Örgütü*

jul, J [Fr. *joule, J* || İng. *joule, J* || Al. *Joule, J* || İta. *joule, J*] *S/TV.* SI birimlerinde erke ya da iş birimi. 1 newtonluk bir kuvvetin, kuvvet yönünde 1 m yol aldığında yaptığı iş. Jul, aynı zamanda 1 ohm'luk direnci olan bir iletkenden geçen 1 amperlik elektrik akımının 1 saniyede yaptığı iştir (1 jul = 10^7 erg) – *akım, newton, ohm, SI birimleri*

K

K ¯ **kelvin; kilo-**

kaba kurgu [Fr. *montage préalable, montage préliminaire, premier montage, bout à bout* || İng. *rough cut* || Al. *Rohschnitt, harter Schnitt, Kleben* || İta. *primo montaggio, montaggio preliminare, montaggio lungo*] *S.* Filmin son durumunda yer almak üzere seçilmiş çekimlerin, çevirim oyunluğundaki sıraya göre birbirine eklenmesine dayanan ilk kurgu işlemi. Bu aşamada çekimlerin süresi, tartımı henüz düzenlenmemiştir. Bu aşamada elde edilen evirimde de yeni yeni çekimler ya da görünçlükler eklenebilir, çıkarılabilir ya da bunların yerleri değiştirilebilir ¯ *çekim, çevirim oyunluğu, dizileme, ince kurgu, kurgu*

kabarcıklanma [İng. *blistering*] *S.* Aşırı ışınır erkeyle karşı karşıya gelmekten dolayı negatifin ya da eşlemin yüzeyinde kabarcıklar oluşması. Bu durumda film kullanılmaz duruma düşer ¯ *eşlem, film, negatif*

kabarma [Fr. *gondolage, gofrage* || İng. *buckle, buckling* || Al. *Krümmen, Knieken, Verziehen* || İta. *abbombamento*] *S.* Bir filmin üzerinde fazla sıcak ya da gerilme yüzünden oluşan tümselme. Bu tümselme, alıcı[1] ya da gösterici merceği önündeki filmin tam odaklanmasını engelleyebilir ¯ *alıcı[1], film, gösterici, odaklama, tümselme*

kablo [Fr. *câble* || İng. *cable* || Al. *Kabel* || İta. *cavo*] *S/TV/V/BS.* İçi iletkenden, dışı koruyucu örtüden oluşan, elektrik akımı, im[1] taşıyan ya da çeşitli aygıtlar arasında bağlantı[1] sağlayan yuvarlak ya da yassı iri kordonların genel adı ¯ *akım, alıcı[1], alıcı kablosu, ara kablo, bağlantı kablosu, besleme kablosu, eksendeş kablo, elektrik kablosu, geciktirme kablosu, iletken, iniş kablosu, kablolu televizyon, yassı kablo*

kablo, alıcı kablosu [E.t. *kamera kablosu* || Fr. *câble de caméra* || İng. *camera cable* || Al. *Kamerakabel* || İta. *cavo della telecamera*] *TV.* Alıcıyı alıcı denet masasına bağlayan kablo. Bu kablo yardımıyla alıcının çeşitli çalışmaları alıcı denet masasından denetlenebilir; alıcının verdiği görüntü de denetlenmek üzere alıcı denet masasına gönderilebilir. Bu kablolarla 30-40 ayrı bağlantı[1] sağlanabilir ve kablonun uzunluğu 600 m'ye, hatta 1.000 m'ye ulaşabilir. Alıcı kabloları gerek işliklerde gerekse dışarı çalışmalarda, güç çalışma koşullarında kullanıldığından esnek ve çok sağlam yapılıdır ¯ *alıcı[1], alıcı denet masası, görüntü*

kablo, elektrik kablosu [Fr. *câble (électrique)* || İng. *cable,* (ABD) *cord* || Al. *Kabel* || İta. *cavo*] *S/TV/V/BS.* Elektrik akımı ileten ve üzeri yalıtkanla örtülü çeşitli boydaki maden tel ¯ *akım, eksendeş kablo, kablo, yalıtkan*

kablocu [Fr. *câbliste, "cableman"* || İng. *cableman* || Al. *Kabelhilfe* || İta. *"cableman"*] *TV.* **1.** Alıcı devinimleri sırasında alıcı kablosunu yöneten işçi. Kablolardan sorumlu kimse. *S.* **2.** Elektrik kablolarını çevirim sırasında yöneten işçi ¯ *alıcı[1], alıcı devinimleri, alıcı kablosu, çevirim*

kablo koruyucu [İng. *cable guard*] *S/TV.*

Alıcıları taşıyan tekerlekli araçların (vinç, kaydırma arabası, tekerlekli kol, tekerlekli üçgen) kabloları çiğnemesini önlemek üzere, tekerleklerin çevresini saran madenden koruyucu ☐ *alıcı*[1], *kaydırma arabası, kablo, tekerlekli kol, tekerlekli üçgen, vinç*

kablolu ev [İng. *cable household*] *TV.* Kablolu televizyonu olan evlerin sayımında kullanılan birim ☐ *kablolu televizyon*

kablolu televizyon [Fr. *télévision par câble (coaxial), télévision filaire, télédistribution (par câbles), filovision, diffusion par câble, TV-câble* || İng. *cable television, cable TV, community television, CTV, community aerial (antenna) television, central aerial television, CATV, wire distribution service, wire broadcasting, wired television (system)* || Al. *Fernsehen über Videokabel, Grossgemein-schaftsantennenfernsehen, Kabelfernsehen, Kabelfernsehen (system), Ortsantennenanlage, Gemeinschaftsantennenanlage* || İta. *televisione per cavo coassiale, antenna centralizzata*] *TV.* Televizyon yayınlarını konutlara tıpkı elektrik, havagazı, su gibi özel bir dağıtım ağıyla ulaştıran dizge. Televizyon yayınlarını abonelere ulaştırmakta kullanılan bu dizge genelde telefon ağına benzer bir yapıdadır: Belli bir dağıtım özeğinden konutlardaki bir bağlantı kutusuna gelen eksendeş kablolar buradan her aboneye ayrı bir kabloyla ulaştırılır. Kapalı yayın da dar çerçeveli bir kablolu yayın çeşididir. Kablolu yayın, özellikle büyük kentlerde açık havadan gelen elektromıknatıs dalgaların birçok etkenden dolayı bozulmasına karşı, girişimi önleyici bir yöntem olarak 1950'lerde ABD ve Kanada'da başlamış ve hızla öteki ülkelere de yayılmıştır. Eksendeş kablo, görüntülerin niteliğini korumanın yanı sıra, daha çok im taşımasıyla kablosuz yayındaki sınırlılığın da üstesinden gelmektedir. Bu kablolar elli kadar oluğun izlenebilmesini sağlayabildiklerinden, kablosuzdan daha çok sayıda oluğun izlenmesine olanak vermektedir. Kablolu televizyonun izlenmesi, sürdürüm ya da izlence başına ödemeyle gerçekleşir. Günümüzde, kablolu televizyonun sayısallaşması, cam telli kabloların kullanıma girmesiyle ortaya daha geniş olanaklar çıkmaktadır. Bunlar arasında etkileşimli bağlantı[1], elektronik kitaplıktan izlence (bu arada film) seçme, Internet'e hızlı bağlanma vb. Ancak uydu televizyonu, kablolu televizyonun en büyük rakibidir ☐ *ağ, cam tel, eksendeş kablo, elektromıknatıs dalga, girişim, görüntü, im, kapalı yayın, oluk, sayısal televizyon, televizyon izlencesi, televizyon yayını, uydu televizyonu*

kablosuz sestoplar [İng. *wireless microphone (mike), radio microphone (mike)*] *S/TV.* Sesi, seslendirme masası ya da ses aygıtına ulaştırmada kablodan değil radyo dalgalarından yararlanan sestoplar. Genellikle ufak bir vericinin sestoplarla birleştirilmesinden oluşan kablosuz sestoplar, oyunculara, sunuculara görülmeyecek biçimde yerleştirilerek kullanılır ☐ *kablo, oyuncu, radyo dalgaları, ses, ses aygıtı, seslendirme masası, sestoplar, sunucu, verici*

kaçış filmi [Fr. *film d'évasion* || İng. *escapist film* || Al. *Wirlichkeitsfluchtfilm* || İta. *film di evasione*] *S.* Kaçış sineması anlayışına göre çevrilmiş film ☐ *kaçış sineması*

kaçış sineması [Fr. *cinéma d'évasion* || İng. *cinema of escapism, escapist cinema* || Al. *Wirlichkeitsfluchtkino* || İta.

cinema di evasione] *S.* İzleyicinin dikkatini oyalayıcı, eğlendirici, avutucu, uyutucu ya da düşsel durumlarla çelerek onu günlük sorunlarından, günlük gerçeklerden uzaklaştırmayı erekleyen sinema. Özellikle toplumların yaşamlarındaki güç ve çetin dönemlerde sinemacının ya kendini ya izleyiciyi ya da hem kendini hem de izleyiciyi günlük gerçeklerden uzaklaştırmak için giriştiği bir çabanın ürünüdür. Kaçış sinemasına en çok baskı altında yaşayan toplumlarda rastlanır; bu toplumlarda ya denetlemenin zoruyla ya da sinemacının, baskıyı uygulayanların yanında bilinçli olarak yer almasıyla ortaya çıkar ☐ *kaçış filmi*

kadın filmi [Fr. *film pour femmes* ‖ İng. *woman('s) film, women('s) film* ‖ Al. *Frauenfilm* ‖ İta. *film per donne*] *S.* **1.** Kadın yönetmenlerce çevrilmiş film; sinema tarihi boyunca kadın yönetmenlerin elinden çıkan, bunların damgasını taşıyan film. **2.** Temel kişi olarak kadını konu alan; çağlar boyunca çeşitli toplumsal koşullardaki kadınların durumlarını, sorunlarını yansıtan film. **3.** Erek yığın olarak kadınları seçen, kadın duygularına, kadın izleyicilere seslenen film ☐ *feminist film, yönetmen*

kadın oyuncu [E.t. *aktris* ‖ Fr. *actrice* ‖ İng. *actress* ‖ Al. *Darstellerin, Schauspielerin* ‖ İta. *attrice*] *S/TV/V.* Bir filmde ya da televizyon oyununda rol alan kadın ☐ *erkek oyuncu, oyuncu, sinema oyuncusu, televizyon oyuncusu*

kadmiyum [Fr. *cadmium* ‖ İng. *cadmium* ‖ Al. *cadmium* ‖ İta. *cadmio*] *S/TV/V/BS.* Doğada çinkoyla birlikte bulunan, gümüş beyazı, yumuşak metal öğe.

kadmiyum sülfitli ışıkölçer, CdS ışıkölçer [Fr. *cellule au sulfure de cadmium* ‖ İng. *cadmium sulphide cell (meter), CdS-cell, CdS-meter* ‖ Al. *Cadmium-Sulfid-Zelle, CdS-Zelle, Cadmium-Sulfid-Belichtungsmesser, CdS-Belichtungsmesser*] *S/TV/V.* Işıkgözündeki duyargacı, kadmiyum sülfitli minik bir pilden oluşan ışıkölçer. Filme alınan nesneden yansıyan ışık niceliğini ölçen bu ışıkölçerde ışıkgözü, pilden çıkan akımı denetler. En yeni özenci alıcılarına yerleştirilen bu tür ışıkölçerler, özdevinimli ışık düzengecini oluşturur. Birçok alıcıda, yansımalı bakaçla birleştirilmiştir ☐ *ışıkgözü, ışıkölçer, kadmiyum, özdevinimli ışık düzengeci, özenci alıcısı, yansımalı bakaç*

kafa [Fr. *tête* ‖ İng. *head* ‖ Al. *Kopf* ‖ İta. *testa*] *S/TV/V/BS.* Elektrik ya da akustik dalgaları saptayan ya da okuyan değiştirgeç. Özellikle ses ve video aygıtlarındaki mıknatıslı ses ve görüntünün saptanma ya da okunmasında, mıknatıslı imleri elektrik imlerine, elektrik imlerini de mıknatıs imlerine çevirir. Video görüntüsünün ya da sesin imini temsil eden elektrik imleri, bir elektromıknatıstan oluşan saptama ya da okuma kafasına gelir; elektromıknatısın ucaylarını oluşturan buradaki aralığın önünden geçen mıknatıslı kuşağın üzerindeki demir oksit katında buna uygun resim ya da ses imlerini oluşturur; okumadaysa, bu demir oksit imleri yeniden elektrik imlerine çevrilir ☐ *aralık, değiştirgeç, demir oksit, elektrik, elektromıknatıs, görüntü, görüntü saptama, mıknatıslı kuşak*[1]*, mıknatıslı okuma kafası, mıknatıslı seslendirme kafası, okuma*[3]*, optik okuma kafası, optik seslendirme kafası, resim, resim imi, saptama, saptama kafası, ses, ses aygıtı, ses imi, ucay, video aygıtı*

kafa ayarı [İng. *head alignment (adjust-*

ment) || Al. *Eintaumen des Kopfes*] *S/TV/V.* Ses aygıtlarında kafa ve aralık ile mıknatıslı kuşağın birbirlerine göre durumunun doğruluğunu sağlama □ *aralık, kafa, mıknatıslı kuşak, ses aygıtı*

kafa temizleme kutucuğu [İng. *head-cleaning cassette*] *V.* **1.** Video aygıtlarının kirlenen kafalarının temizlenmesi için özel olarak hazırlanmış kutucuk. Bu kutucuk herhangi bir video kutucuğu gibi aygıta yüklenip çalıştırıldığında kafayı temizler. **2.** Ses aygıtlarında aynı işi gören özel kutucuk □ *kafa, kirli kafa, kutucuk, ses aygıtı, video aygıtı*

kafes, tarama kafesi [Fr. *raster, tram* || Fr. *trame* || İng. *raster* || Al. *Raster, Bildraster, Teilbild* || İta. *trama*] *TV.* Tarayıcı demetin bir resmi oluşturduğunda ortaya çıkan biçim. Dikdörtgen olan bu biçim, eşit aralıkla, alt alta sıralanmış yatay, koşut çizgilerden oluşur ve tarayıcı demetin. tıpkı kitap okunurkenki gibi, soldan sağa ve yukarıdan aşağıya doğru devinimiyle gerçekleşir. Alıcı ışıtacı ile almaç ışıtacının görüntülüğündeki kafeslerin özdeş olması, ancak ikisi arasında tam bir eşlemeyle sağlanır □ *alıcı[1], alıcı ışıtacı, almaç ışıtacı, eşleme, resim, tarayıcı demet*

kâğıda basım [Fr. *film sur papier* || İng. *paper print*] *S.* Sinemanın başlangıcında filmlerde yapıt hakkı bulunmadığından bu hakkı korumak için kullanılan bir yöntem. ABD'de Edison'un yardımcısı ve Edison yapımevini yöneten W.K.L. Dickson 1894'te bu yapımevince hazırlanan filmleri korumak için, fotoğraflarda uygulanan yapıt hakkının filmlere de uygulanmasını sağlamak ereğiyle bu kısacık filmlerin tek tek resimlerini kâğıt üzerine basıp Kongre Kitaplığı'na sunarak bunların yapıt haklarını kütüğe geçirtti. Öbür yapımcılar da bu örneğe uyunca 1894 ile 1912 arasında bu kitaplığa 5.500'ü aşan sayıda kâğıda basım yöntemine uygun film sunuldu. 1912'de de zaten ABD'de sinema da yapıt hakkı kapsamına alındı. Bu kâğıt basımlara kaynak olan nitrat tabanlı filmlerin çoğu yitip gittiği halde, kâğıt basımları elde bulunmaktaydı; ancak Kongre Kitaplığı'nın raflarında unutulmuştu. 1952'de özel bir çalışma takımı bu kâğıt basımlardaki tek tek fotoğrafları boş film üzerine aktararak bunların göstericide kullanılabilir eşlemlerini üretti. Böylelikle Amerikan sinema tarihinin başlangıcıyla ilgili 3.050 film kurtarılmış oldu □ *basım, boş film, eşlem, fotoğraf, gösterici, nitrat taban, resim, yapımevi, yapıt hakkı*

kahraman (erkek/kadın) [Fr. *héros, héroïne, protagoniste* || İng. *hero, heroine, protagonist* || Al. *Held, Heldin, Protagonist* || İta. *eroe, eroina, protagonista*] *S/TV/V.* Bir filmde, dizide olayların özeğinde olan, genellikle izleyicinin yakınlık duyduğu, yapmak istediklerini ya da yapamadıklarını simgeleyen, kendisiyle özdeşleştirdiği kişi □ *dizi, film, karşıt kişi, özdeşleşme*

kalabalık görünçlük [Fr. *scène de foule* || İng. *crowd scene* || Al. *Massenszene* || İta. *scena di folla*] *S.* Çok sayıda figüranın çok geniş bir alanı doldurduğu görünçlük □ *figüran*

"kaldır!" [İng. *scrub!*] *S/TV.* Yönetmenin düzlük işçilerine düzlükteki bezemin ya da donatımın kaldırılması için verdiği komut □ *bezem, donatım, düzlük, düzlük işçisi, yönetmen*

kalınlık ayarı [E.t. *pestlik ayarı* || Fr. *correction des graves, réglage du grave* || İng. *bass (tone) control* || Al. *Tiefftonbereich, Bassregelung* || İta. *rego-*

lazione dei toni bassi] *S/TV/V.* Almacın ses bölümünde, kalın seslerin yani yinelenimleri alçak seslerin düzgün alınması için yapılan ayar ⊏ *almaç, yinelenim, incelik ayarı, ses, ses ayarı*

kalıp [E.t. *klişe* || Fr. *cliché* || İng. *cliché* || Al. *Klischee* || İta. *cliché*] *S/TV/V.* Bir sözün, tümcenin, duygunun, biçimin, karakterin, tipin, uygulayım yönteminin sayısız denecek ölçüde yinelenmesiyle ortaya çıkan, özgünlüğünü ve değerini yitirmiş, modası geçmiş, bıkkınlık verici kullanım ⊏ *kalıp kişiler, kalıplaştırma, karakter, tip*

kalıp, renkli film kalıbı [Fr. *matrice (de tirage couleur)* || İng. *matrice, matrix, colour* (ABD: *color) matrix* || Al. *Matrize, Matrix, Farbmatrize, Farbmatrix* || İta. *matrice (di stampa colore)*] *S.* Technicolor işleminde renkli filmlerin basımında kullanılan kalıp. Üç ayrı renkteki negatiften yapılan ve hepsinin değişik renklerini bir araya toplayan bu kalıpta resim, sertleştirilmiş jelatin içinde kabartma olarak yer alır. Bu kabartma resimli kalıp, emme yoluyla renklendirilir ⊏ *basım, emme, jelatin, negatif, renkli film, Technicolor*

kalıp kişiler [Fr. *stéréotypes* || İng. *stereotypes* || Al. *Stereotypen* || İta. *stereotipi*] *S/TV/V.* Hep aynı kalıptan çıkmışçasına aynı özellikler, aynı niteliklerle çizilen, yansıtılan, bu kalıpların içine hapsedilmiş gibi ele alınan tipler. Genellikle belirli bir tipin özelliklerinin yinelene yinelene hem bunu kullananların hem oynayanların hem de izleyicilerin kafasında kalıplaşmasından kaynaklanır ⊏ *kalıp, kalıplaştırma*

kalıplaştırma [Fr. *stéréotypage* || İng. *stereotyping* || İta. *stereotipia*] *S/TV/V.* Kişilere ırk, ulus, din, uğraş, sınıf vb sıralamalarına göre birtakım özellikler, nitelikler yakıştırma. Bu özellik ya da nitelikler genellikle yüzeysel bir bakış açısına dayanan, kaba, aşağılayıcı kalıplardır; çoğunlukla da herhangi bir ulusun başka topluluklara, "yabancılar"a, "yabanlar"a bakışını yansıtan yaftalardır: "Soğuk İngiliz," "ateşli Latin," "korkak Yahudi," "geveze İtalyan," "tembel Meksikalı," "vahşi Kızılderili," "çılgın Rus," "şehvetli Arap," "gerzek Zenci," "zalim ağa," "hırslı siyasetçi," "işkolik işadamı," "kadınsı eşcinsel," "erkeksi feminist" vb. Kalıplaştırma, olumlu yaklaşımlarda da çoğunlukla aynı yüzeyselliği taşır ⊏ *kalıp, kalıp kişiler*

"kalkışa geç!" [Fr. *attention!* || İng. *stand by (for a rise)!* || Al. *Fertig!, Läuft!, Achtung!, Aufnahme!* || İta. *attenzione!*] *TV.* Alıcı yönetmenine, oturduğu yerden kalkmak üzere bulunan bir kimseyi çerçeve içinde tutmaya hazırlanması için verilen buyruk ⊏ *alıcı[1], alıcı yönetmeni, çerçeve*

kalori [Fr. *calorie* || İng. *calorie, calory* || Al. *Kalorie* || İta. *caloria*] *S/TV.* Isı niceliği birimi. 1 g suyun sıcaklığını 1 C° yükseltmek için gerekli ısı tutarı. Bu tutar aynı zamanda SI ısı birimi olan 4,1868 jula eşittir ⊏ *jul, SI birimleri*

Kalvar film [Fr. *film Kalvar* || İng. *Kalvar film, Kalvar motion picture film* || Al. *Kalvar-Film* || İta. *film Kalvar*] *S.* Kalvar işleminde kullanılan film çeşidi. Saydam polyester tabana sürülmüş polimer katından oluşur. Termoplastik reçine içinde düzgün olarak dağılmış, morötesine duyarlığı olan bileşikten bir duyarlaştırıcısı vardır. Bu duyarlaştırıcı, ışığa duyar olan diazonyum tuzundan oluşur ⊏ *duyarlaştırıcı, film, Kalvar işlemi, motötesi, polyester taban*

Kalvar işlemi [Fr. *procédé de Kalvar* || İng. *Kalvar process* || Al. *Kalvar-Verfahren* || İta. *procedimento Kalvar*] *S.* Işığın yayınmasına ve ısıyla açındırmaya dayanan yeni bir sinema işlemi. Geleneksel gümüş tuzlu filmlerde, gelen ışık, açındırılmış gümüş tuzundaki gümüş taneciklerince soğurulduğu halde, Kalvar filmde bu ışık, dağınık özeklerden yansıtılır ve kırılır. Bu işlemde, Kalvar filmin diazonyum tuzundan oluşan duyarkatı, morötesi ışınımlarda çözülür, nitrojen ve öbür uçucu gazlar salar. Çözülmüş olan bu özdeklerin yaptığı iç basınç bir gizli görüntü oluşturur. Bu film ısıtılınca, reçine kırılcacıkları yumuşar ve gaz halindeki çözülme ürünleri genişler. Bunu, polimerin düzenli olarak kabarcıklar biçiminde yeniden kırılcalaşması izler. Bu kabarcıklar, kendilerini çevreleyen ortamdan değişik kırılım göstergesinde bulunduklarından, üzerlerine gelen ışığı yayar ve görüntüyü oluştururlar. Kalvar film ısıyla açındırılır. İşleme bütünüyle kurudur ve hiçbir kimyasal özdek gerektirmez. Açındırma yalnızca yoğruk duyarkatı yumuşatacak ölçüdeki ısının uygulanmasıyla sağlanır. Bu açındırmadan sonra saptama işlemi için film, morötesi ışığına tutulur ⊐ *açındırma, duyarkat, gizli görüntü, Kalvar film, kırılım, morötesi, saptama, yayınma*

kamaşma [Fr. *éblouissement* || İng. *flare, dazzle, flash* || Al. *Überstrahlung* || İta. *abbagliamento*] *S.* **1.** Bir optik dizgede film üzerine düşen istenmeyen ışık. Optik dizgedeki yüzeylerden yansıyan bu ışık, film üzerine ya düzgün biçimde dağılarak resimdeki karşıtlığı azaltır ya da belirli bölümlere toplanarak resmin niteliğini bozar. *TV.* **2.** Televizyon ışıtaçlarında, aslında etkilenmemesi gereken fosforlanmalı bölgelerin etkilenmesinden doğan ve bu bölgeye düşen ışık ⊐ *fosforlanmalı, ışık, sertlik, optik dizge, parıltı, resim, televizyon ışıtacı*

kammerspiel [Fr. *"kammerspiel"* || İng. *"kammerspiel"* || Al. *Kammerspiel* || İta. *"kammerspiel"*] *S.* Almanya'da 1921'e doğru dışavurumculuğa karşı bir tepki olarak ortaya çıkan sinema akımı. Adını Reinhardt'ın birkaç yüz kişilik "Kammerspiel"den (oda tiyatrosu) alan bu akım, dışavurumculuğun öznelciliğine, abartmacılığına karşı gerçekçiliğe yönelişi yansıtır. Kammerspiel, çok yalınç bir konu çerçevesinde küçük insanların günlük yaşayışlarını gerçekçi bir tutumla ele alır ⊐ *dışavurumculuk*

kammerspiel filmi [Fr. *"kammerspielfilm"* || İng. *"kammerspielfilm"* || Al. *Kammerspielfilm, Triebfilm, Strassenfilm* || İta. *"kammerspiel-film"*] *S.* Kammerspiel akımında gerçekleştirilmiş film ⊐ *kammerspiel*

kamu malı yapıt [Fr. *ouvrage tombé dans le domaine public* || İng. *work in the public domain* || Al. *freigewordenes Werk*] *S/TV/V.* Yapıt hakkı olmayan ya da varsa bile koruma süresi geçtiğinden sona eren, dolayısıyla kamunun özgürce kullanımına açık yapıt. Böyle bir yapıt, herhangi bir yapıt hakkı ödenmeksizin ya da izin alınmaksızın kullanılabilir ⊐ *yapıt hakkı, yapıt hakkı ödemeliği*

kamuya oynatım [Fr. *présentation publique* || İng. *public showing,* (ABD) *public screening* || Al. *öffentliche Vorführung, offene Vorführung* || İta. *presentazione pubblico*] *S.* Herhangi bir filmin kamuya sunulması. Özel oynatım'ın karşıtı ⊐ *özel oynatım*

kan torbacığı [İng. *blood bag (capsule)*] *S.* Oyuncuların giysileri altına gizlenmiş, dokunulduğunda ya da ufak patla

yıcılar yardımıyla yarılan, içinde yapay kan bulunan, ufak plastik kap. Kavga ve dövüş görünçlüklerinde bıçaklama, kurşunlama vb durumlarda kanlı bir görünüş sağlamakta kullanılır □ *giysi, görünçlük, oyuncu*

kandela, cd [Fr. *candela, cd* || İng. *candela, cd* || Al. *Candela, cd* || İta. *candela, cd*] *S/TV.* SI birimlerinde ışık yeğinliği birimi: Yüzölçümü 1/600.000 m^2 olan bir kara cismin, 101.325 Nm^{-2} basınçta platinin ergime noktasında yatay doğrultudaki ışık yeğinliğine eşittir. (Eski, uluslararası mumun yerini alan kandelaya "yeni mum" da denir) □ *mum, SI birimleri, yeğinlik*

kangal [Fr. *rouleau* || İng. *roll* || Al. *Rolle, Filmrolle* || İta. *rollo*] *S.* Makaraya değil, göbekli. ya da göbeksiz olarak kendi çevresinde sarılmış çeşitli boydaki film tomarı □ *göbek, makara*

kanka filmi (a.) [İng. *buddy film*] *S.* Erkekler ya da kadınlar arasında kafadarlığı, can dostluğunu, "ruh gibi" arkadaşlığı vurgulayan film. Örnek: *Butch Cassidy and the Sundance Kid/Sonsuz Ölüm* (George Hill), *The Sting* (G. Hill), *Jules et Jim/Jules ve Jim* (François Truffaut), *Thelma and Louise* (Ridley Scott), *Üç Arkadaş* (Memduh Ün)

kap, film kabı, video kabı [Fr. *panier à film* || İng. *film bin, bin, trim bin, editing bin,* (ABD) *film barrel, cutting barrel*] *S.* **1.** Özellikle kurgu işlemleri sırasında gereksiz film parçalarının içine konulduğu, kenarları ve içi bez kaplı, madenden, camyününden ya da örme hasırdan kap. Bu kabın üstünde film parçalarının asılacağı ufak çengeller de bulunur. Filmin herhangi bir bölümünün kurgusu bitince bu gereksiz parçalar, ileride kullanılabilir düşüncesiyle ayrı bir yerde saklanır. **2.** Bakımlık ya da göstericideki bir filmin, alıcı makara kullanılmadığı zaman bir yerde toplanması için kullanılan aynı çeşitten kutu. **3.** *V.* Video alanında, bu kapların iki değişik çeşidi yer alır. Biri video kuşaklarının taşındığı, madenden tekerlekli arabacıklardır. Video kuşakları kurguda film gibi kesilip parçalar oluşmadığından, film kabına benzer bir kaba gereksinme duyulmaz. Buna karşılık, çeşitli ereklerle kullanılacak olan video kuşaklarını elde hazır bulundurmak ya da çeşitli yerlere taşımak için bu arabacıklar kullanılır. Video kuşaklarının kurgusu bitince bunlar da alıcılara verilir ya da bir yerde saklanır. Video alanında kullanılan öbür "kap," elektroniktir. Gelişmiş video kurgu dizgelerinde, yine kap adını taşıyan elektronik birikimlik aygıtına benzer bir aygıt kullanır. Bunlar kurgu sırasında kullanılmak üzere elektronik resimleri saklarlar □ *alıcı makara, bakımlık, film, gösterici, kurgu*

kapalı alıcı[1] [İng. *dead camera*] *S/TV/V.* Bozulduğundan ya da açma düğmesine basılmadığından dolayı çalışmayan alıcı[1]. Açık alıcının karşıtı □ *alıcı[1], açık alıcı[1]*

kapalı bezem [Fr. *décor fermé* || İng. *box scene,* (ABD) *box set(ting)* || Al. *geschlossene Dekoration* || İta. *scena di camera*] *S/TV.* Dört yanı da kapalı olan bezem. Genellikle bu bezemi dört bir yandan çevreleyen duvarlardan birkaçı ya da hepsi, alıcının devinimlerini ya da çeşitli araçların girişini kolaylaştırmak üzere sökülüp takılabilir □ *açık bezem, alıcı[1], bezem*

kapalı gişe [Fr. *complet* || İng. *house full,* (ABD) *full house* || Al. *Ausverkauft* || İta. *esaurito*] *S.* Herhangi bir gösterimin bütün biletlerinin satıldığını anlatır te-

rim ☐ *bilet, gişe, gösterim*

kapalı düzlük [İng. *closed set*] *S/TV/V.* Herhangi bir yapım sırasında, oyunculardan ve yapım takımından başka kimsenin bulunmasına izin verilmeyen düzlük. Bu düzlüğe yabancıların alınmamasının çeşitli nedenleri vardır: Yalnız bu yapım takımının bildiği gizli etkilerin uygulanması; bir çıplaklık görünçlüğünün çevrilmesi; oyunculardan ve yapım takımından üzerinde yoğunlaşma isteyen çok dramatik bir görünçlüğün çevrilmesi vb ☐ *düzlük, etkiler, görünçlük, oyuncu, yapım, yapım takımı*

kapalı sestoplar [İng. *dead microphone (mike)*] *S/TV.* Bozulduğundan ya da açılmadığından dolayı çalışmayan sestoplar. Açık sestopların karşıtı ☐ *kapalı sestoplar, sestoplar*

kapalı sinema, kışlık sinema [Fr. *salle standard* ‖ İng. *hard-top*] *S.* Dört yanı ve üstü kapalı olan, yaz kış çalışan yerleşik sinema çeşidi. Açık sinema, açık hava sineması, bahçe sineması, yazlık sinema karşıtı ☐ *açık sinema, yazlık sinema*

kapalı yayın [E.t. *kapalı devre (televizyonu), kapalı devre televizyon sistemi* ‖ Fr. *télévision en circuit fermé, circuit fermé (de télévision)* ‖ İng. *closed circuit television, CCTV, closed circuit, CC* ‖ Al. *"Closed Circuit Television," Kabelfernsehen, geschlossenes Fernsehsystem, nichtöffentliches Fernsehen, schulinternes Fernsehen, Fernsehen in Kurzschlussbetrieb, Betriebsfernsehen, industrielles Ferhnsehen* ‖ İta. *televisione a circuito chiuso, circuito chiuso*] *TV.* Alıcıdan doğrudan doğruya eksendeş kablolar yardımıyla almaçlara video imi aktararak gerçekleştirilen yayın. Bu bakımdan bir verici yayaç yardımıyla uzayda yayılan elektromıknatıs dalgalar yoluyla yapılan açık yayın'ın karşıtıdır. Bundan dolayı kapalı yayın ancak belirli bir yapıda ya da birbirine oldukça yakın yapılar bütününde, belirli ereklerle belirli sayıdaki izleyici topluluğuna eğitsel, bilimsel, işleyimsel ya da başka ereklerle yapılır. Kapalı yayının en çok kullanıldığı yerler okullar, eğitim merkezleri, ekin merkezleri, oteller, hastaneler, havalimanları, limanlar, demiryolları, metrolar, trafik, büyük işleyim kuruluşları... ya da insanların doğrudan doğruya gözleyemeyeceği yerlerdir (makinelerin, insan vücudunun içi, füze atış rampaları, nükleer denemeler...). Kapalı yayın ayrıca güvenlik televizyonunda da kullanılır. Türkiye'de TRT Ankara Televizyonunun kuruluşu sırasında yapılan deneme çalışmaları bir yana bırakılırsa, kapalı yayın 1971'den başlayarak çeşitli öğretim kurumlarına yavaş yavaş girmiştir. Bunlar arasında Eskişehir İktisadi ve Ticari İlimler Akademisi, Ege Üniversitesi Tıp Fakültesi, Ankara Hacettepe Üniversitesi... ilk yer alanlardandır ☐ *açık yayın, alıcı', almaç, elektromıknatıs dalgalar, eksendeş kablo, güvenlik televizyonu , verici yayaç, video imi, yayın*

kapanış [İng. *sign off, s/off*] *TV.* Bir televizyonun günlük yayınının sona erişi; yayının kapanması. Açılış'ın karşıtı ☐ *açılış, yayın*

kaplamalı mercek [Fr. *objectif traité* ‖ İng. *coated lens* ‖ Al. *vergütetes Objektiv*] *S/TV/V.* Gelen ışığın bir bölümünü yansıttığından ışıklılığı azalmasın diye üzerine özel bir kat çekilmiş mercek. Genellikle çok sayıda merceğin birleşmesinden oluşan merceklerde ışık yansıması artar. Bunu önlemek için de

merceğin üzerine incecik magnezyum flüorit katı çekilir ☐ *gelen ışık, ışık, ışıklılık, mercek*

kapsama alanı [İng. *footprint, glob*] *TV.* Herhangi bir iletişim uydusunun yeryüzünde erişebildiği coğrafya alanı. Yeryüzünde, herhangi bir iletişim uydusundan gelen imlerin en iyi alınabildiği alan ☐ *im', uydu, yayın alanı*

kapsamlayış [Fr. *synecdoque* ‖ İng. *synecdoche* ‖ Al. *Synekdoche* ‖ İta. *sineddoche*] *GB.* **1.** Düzdeğişmecenin bir çeşidi: Bir sözcüğü kapsamını genişleterek ya da daraltarak bütün - parça, cins – tür, tekil-çoğul ilişkisi içinde bir başka kavram yerine kullanma. *S/TV/V.* **2.** Sinema, televizyon ve videoda özellikle bütünün parçayı, parçanın bütünü göstermesi yolundaki kapsamlayış çok kullanılır.

kara diplik [Fr. *fond noir* ‖ İng. *black backing, black drop* ‖ Al. *schwartz Hintergrund Dekor, schwartzer Vorhang* ‖ İta. *fondo nero*] *S/TV.* Dipliğin siyah renkli gereçten yapılanı ☐ *diplik*

kara dizelge [E.t. *kara liste* ‖ Fr. *liste noire* ‖ İng. *black list* ‖ Al. *schwarze Liste* ‖ İta. *lista nera*] *S/TV.* **1.** Resmi ya da özel kuruluşların herhangi bir yönden sakıncalı saydıkları kişi ve kurumları izlemek, gözetmek, etkinliklerini engellemek için hazırladıkları dizelge. Büyük etkileme gücü olduğundan bu tür bir uygulamaya en geniş ve katı biçimde sinema ve televizyon işleyiminde rastlanmaktadır. **2.** Bu tür uygulamalardan en geniş ve ünlüsü, ABD Temsilciler Meclisi'ndeki "Temsilciler Meclisi Amerikan Karşıtı Etkinlikler Komitesi"nin İkinci Dünya Savaşı sırasında başlayıp savaş sonrasına da sarkarak hazırladığı dizelgelerdir. Buna dayanarak komite 1947'de, ABD sinema ve televizyon işleyimindeki komünist etkisiyle ilgili soruşturmasında, komünizmle ilgisi bulanmayan ama kuşkulu görülenler de dahil olmak üzere, birçok oyuncu, oyunluk yazarı, yönetmen ve uygulamanın, yapımevlerince kara dizelgeye alınmasına, işsiz kalmalarına ve "Hollywood Onu" diye adlandırılan on kişinin de hapse atılmasına yol açmıştır. Bunlardan kimileri hapse atılmaktan kurtulmak, uğraşlarını sürdürebilmek için komiteyle işbirliği yapmak ya da yabancı ülkelere göç etmek, uzun bir süre takma adla çalışmak zorunda kalmışlardır (kimileri de bu takma adla yaptıkları çalışmalarda Oscar Ödülü almışlardır). Bu karalama ve kara dizelge siyasası 1950-1954 yılları arasında McCarthycilikle birlikte doruk noktasına ulaşmış, ondan sonra da durumun olağanlaşması yıllar almıştır ☐ *Hollywood Onu*

kara film [Fr. *film noir* ‖ İng. *"film noir"* ‖ Al. *"film noir," schwarzer Film, schwärzgefarbten Film* ‖ İta. *"film noir"* ‖ Bu filmlerin çoğu, Fransa'da Gallimard Yayınevi'nin "Kara Dizi" adlı polis romanlarının uyarlamasına dayandığından, Fransız eleştirmencilerince "film noir" olarak adlandırılmış, bundan dolayı bu terim yerleşmiştir] *S.* Polis ve gangster filmlerinin İkinci Dünya Savaşı sırasında gelişen bir çeşidi. Suçlu çevresini ruhsal özellikleriyle yansıtır; bu çevreyi çok kez bu çevreden birinin açısından ortaya koyar. Kahramanları, çoğunlukla karanlık işlere bulanmış polis, polis hafiyesi; hırsızlar, katiller, tetikçiler; fahişeler vb'dir. Soygun, uyuşturucu madde kaçakçılığı, şiddetli ölüm, şantaj, cinsellik... başlıca konulardır. Suçlular kadar bu suçlularla savaşıma girişen yasa adamlarının da o-

lumsuz yanları belirtilir. Gergin, boğucu, ürkütücü, kötümser bir hava içinde, ışık ve gölge düzenlemesinin ağır bastığı bir görüntü düzenlemesiyle gelişir. Beyaz film'in karşıtı ☐ *beyaz film', gangster filmi, ışık ve gölge, polis filmi*

kara güldürü [E.t. *kara komedi* ‖ Fr. *comédie noire* ‖ İng. *black comedy* ‖ Al. *schwarze Komödie* ‖ İta. *commedia nera*] *S.* Ciddi, ağır bir konunun güldürüyle karışık yergi havası içinde işlenmesiyle oluşan güldürü çeşidi. Böylelikle güldürüye az ya da çok ölçüde acılık katılarak konunun üzerine dikkatin daha iyi çekilmesi sağlanır. Kara güldürülerde ele alınan konular ölüm, cinayet, savaş, toplumsal çürümenin başlıca çeşitleri ve benzerleridir ☐ *güldürü, İngiliz güldürüsü, tür*

kara ışık [Fr. *lumière noire* ‖ İng. *black light* ‖ Al. *Schwarzlicht* ‖ İta. *luce nera*] *S/TV/V.* Kızılaltı ya da morötesi yakınında bulunan ışık; görülebilir izgenin dışında kalan ışıyan erke. Siyah-beyaz ya da renkli filmlerde etkiler sağlamak ereğiyle süzgeçlerle kullanılır ☐ *etkiler, görülebilir izge, kızılaltı (ışınımı), morötesi (ışınımı), renkli film, siyah-beyaz film*

karakter [Fr. *caractère* ‖ İng. *character* ‖ Al. *Charakter* ‖ İta. *carattere*] *S/TV/V.* Bir yapıttaki kişileri birbirinden ayıran, kendilerine özgü iç ve dış yapılarıyla ortaya çıkan kişileştirmenin belirlediği birey; tip ☐ *karakter çizme, tip, ufak karakter*

karakter çizme [E.t. *kompozisyon (yaratma), karakterizasyon* ‖ Fr. *caractérisation* ‖ İng. *characterization* ‖ Al. *Charakterisierung* ‖ İta. *caratterizzazione*] *S/TV/V.* Bir oyuncunun canlandırdığı kişinin iç yapısını ve dış görünüşünü, davranış ve konuşmalarını birbiriyle uyum içinde, aksatmadan, gerçeklik duygusu verecek biçimde ustalıkla ortaya koyması. Karakterin çizilmesi, her karakterin özelliklerini, temel yapısını, kişiliğini belirleyen oyunluktan başlar; yönetmenin buna eklediği önemli ayrıntılarla sürer ve sonuçta bu ikisini kaynaştırarak oyunda en iyi biçimde somutlaştıran oyuncuda biter ☐ *karakter oyuncusu, karakter rolü, oyun, oyuncu, oyunluk, yönetmen*

karakter güldürüsü [E.t. *karakter komedisi, ıra güldürüsü* ‖ Fr. *comédie de charactère* ‖ İng. *comedy of characters* ‖ Al. *Charakterslustspiel* ‖ İta. *commedia di carattere*] *S/TV/V.* Herhangi bir ıranın, tipin temel özelliklerini ele alıp bunu gülmece yoluyla işleyen film ya da televizyon izlencesi ☐ *film, durum güldürüsü, güldürü, izlence, töre güldürüsü*

karakter makyajı [Fr. *maquillage de composition* ‖ İng. *character make-up*] *S/TV/V.* Belirli bir tipi, özellikle tarihsel bir kişiyi ya da çok özel yapısı olan bir kişiyi canlandırmak için yapılan makyaj ☐ *karakter çizme, karakter oyuncusu, karakter rolü, makyaj*

karakter oyuncusu [E.t. *karakter artisti, karakter aktörü, kompozisyon artisti* ‖ Fr. *acteur de composition* ‖ İng. *actor of composition, character actor (actress)* ‖ Al. *Charakterspiler(in), Charakterdarsteller(in)* ‖ İta. *attore di carattere*] *S/TV/V.* Belirli bir karakteri bütün ayrıntılarıyla yaratmakta usta olan, rolüne büyük bir gerçeklik boyutu kazandıran oyuncu. Karakter oyuncuları, yaşları ne olursa olsun, başlangıçtan beri bu rollerde uzmanlaştıkları gibi, yaşları ilerlemiş kimi yıldızların da karakter oyunculuğuna geçtiklerine sık sık rastlan-

maktadır ☐ *karakter çizme, karakter makyajı, karakter rolü, oyuncu, yıldız*

karakter rolü [İng. *character role (part)* ‖ Al. *Charakterrolle*] *S/TV/V.* Alışılmadık nitelikler, özellikler taşıyan bir kişiyle ilgili olduğundan, canlandırılması oyuncuların yeteneğine, ustalığına bağlı olan rol. Genellikle karakter oyuncularınca canlandırılır ☐ *karakter çizme, karakter oyuncusu*

karanlık bölme [İng. *dark end*] *S.* Açındırma aygıtında, filmin açındırılmak üzere aygıta girdiği tümüyle karanlık bölüm ☐ *açındırma, açındırma aygıtı*

karanlık kutu [E.t. *karanlık oda* ‖ Fr. *chambre noire* ‖ İng. *dark chamber, dark room, camera obscura* ‖ Al. *Dunkelraum, Camera Obscura* ‖ İta. *camera obscura*] *S.* Her yanı sıkıca kapalı, genellikle iç çeperleri siyaha boyanmış, yalnız ufak bir deliği olan, çeşitli büyüklükte kutu. Bu ufak delikten giren ışınlar dışarıdaki bir konunun ters görüntüsünü, deliğin karşısına rastlayan iç çepere düşürür. 16. yüzyıl ortalarından beri kullanılan karanlık kutu, bugünkü fotoğraf aygıtlarının, sinema alıcılarının temelini oluşturmuştur ☐ *alıcı*[1]*, fotoğraf aygıtı, görüntü, ışın, karanlık oda*

karanlık oda [Fr. *chambre noire, cabinet noire* ‖ İng. *dark room* ‖ Al. *Dunkelkammer, Dunkelraum* ‖ İta. *camera obscura*] *S.* Fotoğrafçılıkta ve sinemacılıkta, üzerinde gizli görüntü bulunan duyarkatın bozulmadan işlenmesi için ya da boş filmlerin alıcıya takılması sırasında kullanılan, ışık sızmaz oda ☐ *duyarkat, gizli görüntü, görüntü, ışık, işleme, karanlık kutu*

kararma [E.t. *fondü, fondü kapalı, dissolvens kapalı, karartma, degrade* ‖ Fr. 1. *fondu à la fermeture, fondu au noir, fermeture en fondu,* 2. *disparition graduelle* ‖ İng. 1. *fade out, fade-in black,* 2. *dissolve* ‖ Al. 1. *Ausblendung, Abblende, Abblendung, Ausblende, Schwarzblende, Schwarzblendung, Schlussblende,* 2. *weiche Ausblendung* ‖ *İta. dissolvenza in chiusura, chiusura in dissolvenza, dissolvenza per oscuramento*] *S.* **1.** Bir çekimin aydınlıkta başlayıp gittikçe kararark görüntülerin yitmesine dayanan noktalama çeşidi. Açılma'nın karşıtı. Filmdeki kararma, bir basım aygıtında film geçerken ışık düzengecinin yavaş yavaş kapatılmasıyla sağlanır. *TV/V.* **2.** Aynı sonucun televizyon ve videoda sağlananı. Videodaki kaynak, ana denetim masasında okunurken, görüntü belirli bir hızla yavaş yavaş kararmaya başlar. Ana denetim masasındaki bu çıktı bir video aygıtıyla saptanır ☐ *açılma, ana denetim masası, basım aygıtı, çekim, görüntü, ışık düzengeci, kararma, noktalama, video aygıtı*

kararma camı [Fr. *verre pour fondu au noir* ‖ İng. *fading glass*] *S.* Bir ucu saydam olup öbür ucuna doğru gittikçe saydamsızlaşan cam. Çalıştırılan bir alıcının merceği önünden yavaşça geçirildiğinde bir çeşit mekanik kararma sağlanır ☐ *alıcı*[1]*, alıcı merceği, kararma, kimyasal kararma*

kararma eriyiği [Fr. *solution pour fondu* ‖ İng. *fading solution*] *S.* Kimyasal kararmada kullanılan eriyik ☐ *kararma, kimyasal kararma*

"karart!" [Fr. *fermez!* ‖ İng. *fade-out!, FO!, fade to black!, to black!* ‖ Al. *ausblenden!*] *TV.* Resim seçiciye belli bir alıcının resmini ileten oluğun düğmesini en yüksekten sıfıra çevirmesi için verilen komut; "aç!"ın karşıtı. Alıcıların sayısı eklenerek "biri karart[1], üçü

karart!" biçiminde söylenir □ *"aç!," açma, alıcı[1], karatma, resim*

karartma [İng. *blackout*] *S/TV.* **1.** Bölümlerden oluşan güldürülerde, eğlence izlencelerinde bölüm sonunda birden bütün ışıkların sönerek görünçlüğün karartılması. **2.** Yarışmalar, dünya karşılaşmaları, herkesin ilgisini çeken canlı yayınlarda yayının bir bölümü verildikten sonra, belirli bir alan ya da tüm yayın alanları için kesilmesi. Bunun nedeni, o gösterileri para ödeyerek izleyenlerden ya da düzgülü yayınlardan sağlanacak geliri artırmaktır. **3.** Kimi ülkelerde belirli kurum ya da kuruluşlara ya da belirli kişi ya da kişilere verilen yetkiyle sakıncalı görülen izlencelerin yayınının önceden yasaklanması; görüntülük (ekran) karatma. **4.** Aynı yasağın, yayın kurallarına aykırı yayında bulunan oluklara sonradan ceza olarak uygulananı; görüntülük (ekran) karartma □ *canlı yayın, düzgülü yayın, eğlence izlencesi, görünçlük, görüntülük, güldürü, izlence, yarışma izlencesi, yayın, yayın alanı*

karate filmi [Fr. *film-karaté, film de karaté* ‖ İng. *karate film* ‖ Al. *Karate-Film* ‖ İta. *film di karate*] *S.* Uzak Doğu'nun bireysel savunma sanatlarından Japon savunma sanatı olan karate'ye dayanan film çeşidi. Genelde, Çin bireysel savunma sanatı olan kungfu'ya dayanır □ *kungfu filmi*

kareli buzlu cam [İng. *TV reticle*] *TV.* Televizyon alıcılarında optik dizgenin odağında yer alan, üzeri ufacık karelere ayrılmış, güvenilir alan da belirtilmiş buzlu cam. Merceğin daha geniş görüş alanı içinde, güvenilir alanı da hesaba katarak yanlışsız bir çerçevelemeyi gerçekleştirmekte kullanılır □ *alıcı[1], buzlu cam, çerçeveleme, görüş alanı, güvenilir alan, mercek, odak, optik dizge*

kar etkisi [Fr. *effet de neige* ‖ İng. *snow effect* ‖ Al. *Schneeeffekt* ‖ İta. *effetto di neve*] *S.* Doğal kar dışında, görüntüde kar görünüşü sağlama. Genellikle bu iş için hazırlanmış gereç kullanılarak gerçekleştirilir □ *etkiler, görüntü*

karışma [E.t. *müdahale* ‖ Fr. *interference, perturbation* ‖ İng. *interference* ‖ Al. *Interferenz, Störung* ‖ İta. *interfrenza*] *TV.* Yakın ya da aynı yinelenimdeki iki yayının birbirini etkilemesi durumu □ *yinelenim, yayın*

karıştırmak [E.t. *müdahale etmek, bozmak* ‖ Fr. *brouiller (une émission)* ‖ İng. *scramble* ‖ Al. *kodieren, "scramble"* ‖ İta. *annebbiare*] *TV.* Bir yayında isteyerek yapılan karışma. Yayını bozmak için başvurulur □ *bozma, karışma, yayın*

karlanma [E.t. *karlı resim, karlı görüntü, kar, karlama* ‖ Fr. *bruit vidéo, neige, "snowing"* ‖ İng. *picture noise, video noise, garin, snow(ing)* ‖ Al. *Bildrauschen, Schnee, "Snowing"* ‖ İta. İta. *neve, rumore video*] *TV.* Bir televizyon resminde, elektriksel düzensizlikten doğan, resmin her yanında titreşen ufacık noktalar biçiminde oluşan aksaklık. Bu elektriksel düzensizlik arttıkça resim bir kar tipisini andırırcasına bu taneciklerle örtülür. Genellikle her resimde biraz karlanma bulunur. Ancak, alıcı ışıtacı iyi ışık almadığı ya da bunu önlemek için yükselteç artırıldığında bu karlanma rahatsız edici bir düzeye ulaşır. Karlanma genellikle, ses aygıtlarında, pikaplarda, radyolardaki uğultunun resim karşılığıdır □ *alıcı[1], alıcı ışıtacı, resim, uğultu, yükselteç*

karşı açı [E.t. *aksi plan, ters açı* ‖ Fr. *contre champ, angle opposé* ‖ İng. *reverse, reverse angle, back angle* ‖ Al.

Gegeneinstellung, Gegensätliche-Einstellung, Gegenschuß, Achsensprung || İta. *contro-campo*] *S/TV/V.* Bir önceki çekimdeki alıcı açısıyla 180°lik değişiklik gösteren açı □ *alıcı*[1], *alıcı açısı, açı - karşı açı, çekim*

karşı açı çekimi [E.t. *aksi plan, kontr plan, amors, ters açılı çekim* || Fr. *plan contre-champ* || İng. *reverse angle shot, reverse shot* || Al. *Gegeneinstellung, Gegenschuß* || İta. *ripresa contro-campo*] *S/TV/V.* Karşı açılı çekim □ *çekim, karşı açı*

karşı izlenceleme [İng. *counter programming*] *TV.* Rakip bir televizyon oluğundaki izlenceye karşı, bir başka televizyon oluğunca aynı zaman diliminde özellikle ortaya sürülen izlence. Bunun ereği, bu zaman diliminde çok izleyici toplayan rakip oluğun izleyicilerini kendi oluğuna çekmektir □ *izlence, izleyici, oluk, zaman dilimi*

karşısürüm [Fr. *contrepoint* || İng. *counterpoint* || Al. *Kontrapunkt* || İta. *contrappunto*] *S/TV/V.* Görüntünün içindekilerde, görüntüler arasında, ses ve müzikte, görüntü ile ses arasındaki çatışmanın belirli bir erekle düzenlenmesi □ *görsel-işitsel karşısürüm, görüntü, müzik, ses*

karşıt kahraman [Fr. *antihéros* || İng. *antihero*] *S/TV/V.* İzleyicinin kendini özdeşleştirebildiği, ancak alışılagelen kahramana benzemeyen kişi. Kahramandan değişik olarak, karşıt kahraman, genellikle birçok eksikliği olan sıradan bir kişidir; karşılaştığı olayların beklenmedik gelişmesiyle kendini aşan çatışmaların ortasına düşer; tüm güçsüzlüğüne karşın bu çatışmanın üstesinden gelmeye çalışır; bu da izleyicide karşıt kahramana karşı bir yakınlık uyandırır. Bunun bir başka çeşitlemesi de, karşıt kahramanın, olayın kötü adamıyla savaşan, ama yapısı, davranışları, kullandığı yöntemler bakımından bu kötü adamdan pek de farklı olmayan biri olmasıdır □ *izleyici, kahraman, kötü adam, özdeşleşme*

karşıt kişi [Fr. *antagoniste* || İng. *antagonist* || Al. *Gegner* || İta. *antagonista*] *S/TV/V.* Kahramanın karşısında yer alan, ona karşıt bir kişiyi canlandıran kimse. Kahraman ile bu karşıt kişi arasındaki sürekli çatışma, yapıttaki olguların iskeletini oluşturur; olaylar dizisinin başlamasını, gelişmesini, sonuçlandırılmasını sağlar □ *kahraman, olgu*

karşıtlamalı kurgu [Fr. *montage par antithèse* || İng. *editing by antithesis* || Al. *Kontrastmontage, Oppositzonsmontage, antitetische Schnitt* || İta. *montaggio antitetico*] *S/TV/V.* Çekimlerin taşıdıkları kavramların birbiriyle çarpıştırılması, çatıştırılması yoluyla belirli bir görüşü, düşünceyi daha etkin biçimde ortaya koymayı sağlayan kurgu çeşidi (örneğin açlıktan ölen insanları gösteren çekimi, yakılan ya da denize dökülen artık üretimi gösteren çekimlerin izlemesi) □ *çekim, kurgu*

kasnak [Fr. *tambour* || İng. *drum* || Al. *Trommel* || İta. *tamburo*] *V.* Video kuşağının saptama ya da okuma[3] sırasında sarılıp döndüğü yuvak biçiminde parça □ *okuma*[3], *saptama, video kuşağı*

kat[1] [E.t. *tabaka* || Fr. *couche* || İng. *layer, coat, coating* || Al. *Schicht, Überzug* || İta. *strato*] *S.* **1.** Film tabanı üzerine sürülen çeşitli duyar ya da koruyucu özdekten oluşan astar. *S/TV/V/BS.* **2.** Kuşak[1] ya da film üzerine çekilen mıknatıslı gereç □ *duyarkat, film, taban*

kat[2] [Fr. *stage* || İng. *stage* || Al. *Stufe* ||

İta. *stadio*] *TV.* Radyo ya da televizyon almacındaki çeşitli elektronik birlikleri belirten terim. Bu elektronik birliklerden her birinin ayrı bir görevi vardır. Bunların birbiriyle bağlantılı olarak çalışmaları, dalgalığın aldığı dalgalardan resmin ve sesin oluşmasını sağlar. Başlıca katlar şunlardır: Alçak yinelenim katı, ara yinelenim katı, yüksek yinelenim katı ⊐ *alçak yinelenim katı, almaç, dalgalık, ara katı, dalga, radyo, resim, ses, televizyon, yüksek yinelenim katı*

kat çekme [Fr. *couchage* ‖ İng. *coating* ‖ Al. *Beschichtung* ‖ İta. *rivestimento*] *S/TV/V/BS.* Taban üzerine çeşitli yapıda katın sıvanması işi ⊐ *kat, taban*

katı durum çevrimi [Fr. *circuit de l'état solide* ‖ İng. *solid-state circuit* ‖ Al. *Festkörperschaltkreis*] *S/TV/V/BS.* Radyo ışıtaçlarının yerini alan transistorların temelini oluşturan, yarıiletkenden yapılmış çevrim ⊐ *çevrim², radyo ışıtacı, transistor, yarıiletken*

katılım [Fr. *participation* ‖ İng. *audience participation, participation* ‖ Al. *Teilnahme* ‖ İta. *partecipazione*] *TV.* Bir izlenceyi, özellikle eğlendirici izlencelerini, açıkoturum, yuvarlak masa gibi izlenceleri işlikte izleyenlerin bunlara katılması durumu ⊐ *açıkoturum, eğlendirici izlence, izlence*

katılımcı [E.t. *programa katılan* ‖ Fr. *participant (au programme)* ‖ İng. *participant* ‖ Al. *Teilnehmer (im Programm)* ‖ İta. *participante*] *TV.* Eğlendirici, açıkoturum, yuvarlak masa gibi izlencelere görevliler, uygulamanlar dışında katkıda bulunan izleyici ⊐ *izlence, izleyici, katılım*

katılımlı izlence [İng. *audience participation programme*] *TV.* İzleyicilerin doğrudan ya da telefonla katılımına açık izlence ⊐ *izlence, izleyici, katılım*

katlanır görüntülük [Fr. *écran à ouverture automatique (portable)* ‖ İng. *self-erecting screen, transportable screen* ‖ Al. *Aufspringschirm, transportabel Bildwand* ‖ İta. *schermo portatile*] *S.* Dar filmlerin gösteriminde kullanılmak üzere kolaylıkla açılır kapanır, üçayak üzerine takılabilir, bir yerden bir yere taşınabilir görüntülük ⊐ *dar film, görüntülük, üçayak*

katlanır yüzey [E.t. *katlanır pano* ‖ Fr. *châssis pliant* ‖ İng. 1. *book, book-flat, two-fold flat,* 2. *three-fold flat* ‖ Al. *Klapp-Kulisse* ‖ İta. *quinta a paravento*] *S/TV.* **1.** Bir bezemin birbirine menteşeyle tutturulmuş, açılır kapanır iki yüzeyden oluşan parçası. **2.** Aynı yüzeyin üçe katlanan çeşidi ⊐ *bezem*

katlanmış çiftucay [E.t. *katlanmış iki kutuplu anten, katlanmış dipol* ‖ Fr. *dipôle replié (en trombone), doublet replié* ‖ İng. *folded dipole* ‖ Al. *Faltdipol* ‖ İta. *dipolo ripiegato*] *TV.* Çiftucayın katlanmasıyla oluşan dalgalık çeşidi ⊐ *dalgalık, çiftucay*

katma görüntü [İng. *inset image, inset scene*] *S/TV/V.* Tüm görüntülüğü kaplayan bir görüntünün ufak bir bölümüne kendi çerçevesiyle yerleştirilen başka bir görüntü ⊐ *çerçeve, görüntü, görüntü içinde görüntü, görüntülük*

katmalı basım [İng. *additive printing*] *S.* Film basımında, filmi ışıklamada ışık kaynağı olarak üç ayrı rengi -kırmızı, yeşil, mavi- birleştirerek gerçekleştirilen işlem. Beyaz ışığın bu üç renge ayrılması, yansıtır-geçirir aynayla sağlanır ⊐ *basım, beyaz ışık, ışık kaynağı, ışıklama, yansıtır-geçirir ayna*

katmalı işlem [E.t. *renklerin ilavesiyle terkip usulü, ilaveyle terkip, renklerin toplamı işlemi* || Fr. *procédé additif, additif, procédé de couleurs par synthèse additive, procédé de couleurs additifs, synthese additive des couleurs* || İng. *additive method, additive process, additive colour* (ABD: *color*) *process, additive colour synthesis, additive colour system* || Al. *additive Mischung, additives Verrfahren, additives Fabverahren, additiven Frabfilmtechnik, additive Farbsynthese* || İta. *processo additivo, procedimento per sintesi additiva, sistema additiva, processo cromatico additivo*] *S/TV.* Renkli sinema ve televizyon işlemi. İzgedeki bütün renklerin oluşturulmasında, konunun üç birincil renkteki (mavi, kırmızı, yeşil) ayrı ayrı resimlerinin görüntülük üzerinde birleştirilmesine dayanır. Üst üste bindirilen üç ayrı renkteki bu resimlerin parlaklıklarına göre her nokta istenilen rengi alır. Genellikle televizyonda katmalı işlem, sinemadaysa çıkarmalı işlem kullanılır ⊏ *birincil renkler, çıkarmalı işlem, parlaklık, görüntülük, renkli film, renkli sinema, renkli televizyon, resim*

katmalı kurgu [İng. *insert edit(ing)*] *V.* Video kuşağındaki denet izlerinin korunduğu, kuşağın yalnız ses ve resim bölümlerinin işlendiği durum. Katmalı saptama sırasında yalnız ses ya da yalnız resim kurgusu yapılabilir ⊏ *denet izi, katmalı saptama, resim, ses, toplu saptama, video kuşağı*

katmalı saptama [İng. *insert recording*] *V.* Toplu saptamadakinden değişik olarak, resim ve ses bölümlerinin ayrı ayrı saptanması yöntemi. Katmalı saptamanın yapılabilmesi için, daha önce kuşakta bir toplu saptamanın gerçekleştirilmiş olması, dolayısıyla kuşakta denet izinin yer alması gerekir. Bunun için de genellikle baştan aşağı toplu saptama yapılmış bir kuşak kullanılır ⊏ *denet izi, katmalı saptama, resim, ses, toplu saptama, video kuşağı*

kavgacı ⊏ **cambaz**

kavrayışlı [İng. *quick study*] *S/TV/V.* Sözlerini ve rolünü çabucak kavrayan rolün gereklerini hemen kapan (oyuncu) ⊏ *oyuncu, rol, söz*

kayar görünçlük [Fr. *scène coulissante* || İng. *sliding stage, rolling stage* || Al. *Schiebebühne* || İta. *scena scorrevole, palcoscenico scorrevole*] *S/TV.* Öne arkaya, sağa sola devinim ettirilebilen görünçlük çeşidi ⊏ *görünçlük*

kaydırma [E.t. *traveling* || Fr. *travel(l)ing, chariot* || İng. *travelling* (ABD: *traveling*), *tracking, trucking, dollying, crabbing* || Al. *Kamerafahrt, Fahraufnahme, "Travelling"* || İta. *carrello, carrellata*] *S/TV/V.* Alıcının herhangi bir araç üzerinde çeşitli yönlere devindirilmesi; özellikle öne, yanlara, aşağıya, yukarıya sürekli devinimi ⊏ *alıcı*[1]

kaydırma arabası [E.t. *şaryo, dolly, traveling arabası* || Fr. *chariot travel(l)ing, chariot, vélocilateur, voiture travel(l)ing, caméra-car, "dolly, chariot porte-caméra* || İng. *trolley, velocilator, dolly, shotmaker, insert car, truck, travelling* (ABD: *traveling*) *truck, camera car, insert car, cart, camera truck, camera dolly,* (ABD) *doll buggy* (a.) *goose* (a.) || Al. *Kamerawagen, Kamerafahrgestell, fahrbarer Kameraständer, Fahrstativ, "Dolly"(-Fahrwagen), Schienenwagen* || İta. *carrello, treppiede rotabile, "dolly"*] *S/TV/V.* Kaydırmayı sağlamak için alıcının yerleşti-

rildiği tekerlekli hafif araç. Bu tekerlekli araç kimileyin kaydırmalığa yerleştirilerek daha düzgün, sarsıntısız ve kolay bir kaydırmayı sağlar. Kimileyin sestoplar da böyle bir araca yerleştirilerek kullanılabilir ☐ *alıcı*[1], *kaydırma, sesyayar*

kaydırma askısı [E.t. *hareketli raylar, kuvvet rayları* || Fr. *système de rails, gril* || İng. *lighting rail, slotted grid* || Al. *Rillendecke, Lichtleiste, Lichtzeile*] *TV.* Perdeler için kullanılan rayları andıran askı çeşidi. Işık kaynakları bu rayların makaralarına tutturulur ve bir çubuk yardımıyla itilerek düzlüğün istenilen noktasına getirilir ☐ *borulu askı, düzlük, geçmeli askı, ışık kaynağı*

kaydırmacı [Fr. *travel(l)ingman, caméraman chariot, assistant chariot, pousseur* || İng. *dolly man, arm swinger, tracker,* (ABD) *dolly pusher, pusher, steerer, helmsman* || Al. *Kamerafahrer, Dollyfahrer* || İta. *addetto al carrello, carrellista*] *S/TV.* Alıcı takımının kaydırma arabasını yönetmekte uzmanlaşmış üyesi. Özellikle çapraşık alıcı devinimlerinin yer aldığı görünçlüklerde kaydırmacının ustalığı büyük önem kazanır ☐ *alıcı*[1], *alıcı devinimleri, alıcı takımı, kaydırma, kaydırma arabası*

kaydırmak [Fr. *faire un travel(l)ing* || İng. *truck, track, dolly* || Al. *kamerafahren* || İta. *carrellare*] *S/TV/V.* Kaydırma işini gerçekleştirme) ☐ *kaydırma*

kaydırma kolu ☐ **kol**

kaydırmalı bakaç [İng. *rackover*] *S.* Yansımalı bakaçtan önce, bir ölçüde bunun işini gören bakaç çeşidi: Film geçiş düzeneği ile bakacı şaşmaz biçimde birbirinin yerine kaydırabilen bir yapıdan oluşur. Alıcı merceği, üçayaktaki alıcı tabanına bağlı olarak değişmez biçimde durur. Alıcı[1] çevirim durumundayken, alıcı düzeneğindeki film tam bu merceğin karşısındadır. Alıcı yönetmeni, saptayacağı konuyu görmek istediğindeyse, alıcı[1] bir kol yardımıyla kaydırma düzeneğinin kızağında yana kaydırılır; bu kez, merceğin önüne bakaç geçer. Alıcı yönetmeni ya da yönetmen bu durumda çerçeveleme ve odaklamayı saptadıktan sonra, çevirim için film düzeneği yeniden mercek karşısına kaydırılır. Dolayısıyla bu yöntemde bakaç ile çevirim aynı anda kullanılamaz; ancak alıcı yönetmeni, saptayacağı konuyu, film üzerinde yer alacağı biçimiyle görebilir. Yansımalı bakaç, ıraklık açısının doğurduğu sakıncayı kaldırarak, çevirim sırasında da konunun film üzerine alındığı zamanki görüntüsünü düşürdüğü için, kaydırmalı bakaç artık kullanılmamaktadır ☐ *alıcı*[1], *bakaç, çerçeveleme, çevirim, ıraklık açısı, mercek, odaklama, üçayak, yansımalı bakaç*

kaydırmalı çekim [Fr. *plan en travel(l)ing, plan de chariot, plan prise en mouvement, prise de vues en chariot, prise de vues en mouvement* || İng. *moving shot, track, tracking shot, travelling* (ABD: *traveling*) *shot, dolly shot, trolley shot, truck shot, trucking shot, tracking shot* || Al. *Fahraufnahme, Kamerafahrtaufnahme, Fahr* || İta. *presa a seguimento, presa a seguire, ripresa con carrello*] *S/TV/V.* Alıcının herhangi bir tekerlekli araca (kaydırma arabası, vinç, tekerlekli iskemle, otomobil, tren...) yerleştirilerek kaydırıldığı sırada çalıştırılmasıyla elde edilmiş çekim ☐ *çekim, kaydırma, kaydırma arabası*

kaydırmalık [E.t. *travel rayı* || Fr. *rails pour travelling (de travelling, pour caméra), piste de guidage* || İng. *camera*

rails (tracks), tracking rails, guide tracks (for dolly), parallels, tracks, rails || Al. *Laufschiene* || İta. *binario per il carrello*] *S/TV/V.* Kaydırmanın düzgün ve gerektiğinde çok hızlı yapılmasını sağlamak için, kaydırma arabasının, üzerinde yol aldığı dar hatlı demiryolunu andıran madenden ya da tahtadan ray □ *kaydırma, kaydırma arabası*

kaydırmalık döşeme [Fr. *pose le rail* || İng. *track laying* || İta. *posa le rotaie*] *S/TV/V.* Kaydırmalık gerecinin döşenmesi □ *kaydırmalık*

kayma, çerçeve kayması, kuşak kayması, resim kayması [E.t. 1. *dekadraj,* || Fr. 1. *décadrage,* 2. *filage (d'image, dans une projection)* || İng. 1. *out of rack, out of frame, misframe,* 2. *ghost image,* (ABD) *travel ghost,* 3. *creep(ing)* || Al. 1. *verschobener Bildstrich,* 2. *ziehende Blende, Ziehen des Bildes* || İta. 1. *fuori quadro,* 2. *filaggio, filatura*] *S.* **1.** Bir gösterim bozukluğu. Filmin herhangi bir nedenle atlaması, çerçevenin pencereyle çakışmasını önler; böylelikle görüntülüğe, art arda bulunan iki resmin yarı bölümleri yansır. **2.** Örtücünün, filmin aralı devinimiyle eşlemeli çalışmamasından dolayı pencereyi iyice kapamaması sonucu, parlak nesnelerin birbiri üstüne binmiş gibi görünmesi. *S/V.* **3.** Göstericide ya da video aygıtında filmin ya da kuşağın pencere ya da okuma kafası önünden düzgün geçmemesi, kayması sonucu görüntünün düzensiz, ağır devinimi. Özellikle video aygıtındaki kuşağın döndürme çubuğu çevresinde kayması sonucu ortaya çıkar, resim ile ses arasındaki eşlemeyi de bozarak hem görüntüde hem de seste düzensizliğe yol açar □ *aralı devinim çerçeve, döndürme çubuğu, eşleme, film, gösterici, gösterim, kuşak[1], okuma kafası, örtücü, pencere, resim, video aygıtı*

kaynak aydınlatması [İng. *source lighting*] *S.* Herhangi bir bezemdeki doğal ışık kaynağının benzerini sağlayabilen aydınlatma uygulayımı. Örnek: Bir odada pencereden giren ışığın, günün değişik saatlerindeki durumunu yansıtabilen aydınlatma □ *aydınlatma, bezem, ışık kaynağı*

kazanç [Fr. *gain* || İng. *gain* || Al. *Verstärkung, Signalverstärkung, Gewinn* || İta. *amplificazione*] *S/TV/V.* **1.** (Genel olarak) Bir elektronik dizgenin yükseltme oranı; yükseltilmiş bir sesin düzeyi; bir resmin parlaklığı. **2.** (Özel olarak) Bir elektronik dizgede ya da bu dizgenin yükselteç gibi bir bölümündeki im[1] gücünde artış. Genellikle çıkış gücünün, giriş gücüne desibel oranıyla belirtilir □ *dalgalık kazancı, desibel, kazanç ayarı, özdevinimli kazanç ayarı, parlaklık, ses düzeyi, yükselteç*

kazanç ayarı [Fr. *contrôle de gain* || İng. *gain control* || Al. *Verstärkungsregelung*] *S/TV/V.* **1.** Bir sesin saptama, bileştirme, okuma[3] gibi işlemlerinde im[1] gücünü azaltma ya da çoğaltma işi. *TV/V.* **2.** Bir televizyon ya da video alıcısında beyaz düzeyinin düzenlenmesi işi □ *alıcı[1], beyaz düzeyi, im[1], saptama, ses, video alıcısı*

kazıma [Fr. *grattage, raclage* || İng. *scrape, scraping* || Al. *Schabe* || İta. *raschiatura*] *S.* Yapıştırılacak filmin üstündeki duyarkatı kazıyıcı yardımıyla sıyırma □ *duyarkat, kazıyıcı, yapıştırma*

kazıyıcı [Fr. *grattoir, raclette* || İng. 1. *scraper, scraping tool,* 2. *scribe* || Al. *Schabemesser, Filmhobel* || İta. *raschietto (per giunte)*] *S.* **1.** Duyarkatı kazımakta kullanılan ağzı keskin ya da pü-

rüzlü araç. **2.** Hem kazımada hem de im[2] koymada kullanılan ucu sivri araç □ *duyarkat, im[2], kazıma*

KB □ kilobyte; kişisel bilgisayar

KÇA □ kullanıcı çizisel arabirimi

k - Y (k eksi Y) [Fr. *r - Y* || İng. *r - Y* || Al. *r - Y* || İta. *r - Y*] *TV/V.* k - Y, kırmızı - Y (kırmızı eksi Y)'dir ve kırmızı imden parlaklık (Y) imini çıkarınca oluşan renk başkalığı imi anlamına gelir. Parlaklık imi, k ile birleşince birincil kırmızı rengi oluşturur □ *im[1], m - Y, parlaklık, parlaklık imi, renk başkalığı imi*

kelvin, K [Fr. *kelvin, K* || İng. *kelvin, K* || Al. *kelvin, K* || İta. *kelvin, K*] *S/TV.* SI birimlerinde ısıldevimbilim (termodinamik) sıcaklık birimi: Suyun üçlü noktadaki (yani suyun gaz, sıvı ve katı durumlarının dengede olduğu noktadaki) ısıldevimbilim sıcaklığının 1/273,16'sına eşittir. Kelvin birimleriyle santigradın aralıkları birbirine eşittir. Santigratla belirtilen bir sıcaklık, kelvin eksi 273,15° C'ye eşittir. Sinemada renk sıcaklığını ölçmede kullanılır. 1967'den önce kullanılmakta olan "kelvin derecesi"nin yerine geçmiştir □ *renk sıcaklığı, SI birimleri*

Kem™ [Fr. Kem || İng. Kem || Al Kem || İta. Kem || "Kem," KEM Picture Sound, Inc. adlı ortaklığın ürettiği bu kurgu masasının ayırmacıdır] *S.* Düz kurgu masalarının en tanınmışlarından biri. Hemen bütün kurgu işlemlerinin yapılabileceği bu kurgu masasında üç resim bölümü, üç görüntülük, bunlarla birlikte çalışan üç ses bölümü vardır. Ayrıca, gerektiğinde resim bölümünün yerine ses bölümü geçirilerek çok sayıdaki ses kuşağı üzerinde çalışılabilir □ *görüntülük, kurgu, kurgu masası, resim bölümü, ses bölümü, ses kuşağı*

kenar [Fr. *bord* || İng. *edge* || Al. *Perforationsrand, Perforatiansseite* || İta. *bordo*] *S.* Film kuşağının iki yanı □ *film, kuşak[1]*

kenar alanı [İng. *fringe area*] *TV.* Bir televizyon vericisinin ulaşabildiği alana bitişik alan. Vericinin gönderdiği imler bu alanda güçsüzleşir, belirsizleşir. Bu alanda vericiyi izleyebilmek için yüksek kazançlı yöneltmeli dalgalık ve duyarlığı yüksek bir almaç kullanmak gerekir □ *almaç, im, kazanç, verici, yöneltmeli dalgalık*

kenar etkisi [Fr. *effet de bord* || İng. *edge effect* || Al. *Randeffekt* || İta. *effetto di bordo*] *S.* İşlemede açındırmacın, filmin çok ışıklı bölümlerinde azalması, bu bölümlere komşu az ışıklı bölümlerin kenarının gerektiğinden az açınmasına yol açar. Bunun daha aşırı biçiminde de, çok ışıklanmış bölümün kenarlarında ışıklı çizgiler oluşur □ *açındırmaç, Eberhard etkisi, film, ışıklama, işleme*

kenar kabarması [İng. *fluting*] *S.* Bir kangalda aşırı nemin film kenarında yol açtığı kabarma □ *kabarma, kangal, nem*

kenar sayısı [E.t. *feet numarası* || Fr. *numéro de bord (de "footage), chiffres repères, piétage* || İng. *footage number, edge number, key number, key lettering, negative number, latent edge number* || Al. *Randnummer, Fussnummer* || İta. *numero di bordo (sul negativo, di identificazione)*] *S.* **1.** Birçok boş film çeşidinde, filmin bir yanında delikler ile kenar arasında düzenli aralıklarla yer alan sayı ve harfler. Eşleme sayısıyla karıştırılmamalı. Eşleme sayısı, işlemelik çalışmaları sonrasında, kurgu işlemlerini kolaylaştırmak için iş eşlemine basıldığı halde, kenar sayıları boş film üretimliğinde film tabanına basılır

ve film açındırıldığında ortaya çıkar. Basımda negatiften pozitife de geçen bu sayılar yardımıyla herhangi bir kuşak[1] üzerindeki resimler çabucak bulunduğu gibi, iki ayrı kuşağın eşlemesi de kolaylıkla gerçekleştirilir. Kenar sayıları 35 mm'lik filmlerde birer ayak[2] arayla (ya da 16 resimde bir, 64 delikte bir) yer alır. Son yıllarda kenar sayıları, bilgisayar desteğinden yararlanılarak gerçekleştirilmektedir. Örneğin boş filmin en büyük üreticilerinden Kodak, kenar sayısı içinde yer alan bilgileri düzgüleyerek bunu Keykode adıyla, süpermarketlerde kullanılanlar gibi, çubuk düzgü (barkod) biçimine sokmuştur. *V.* **2.** Filmlerdeki kenar sayısının video kuşağındaki karşılığı zaman sayısı'dır ⌐ *açındırma, ayak[2], basım, boş film, delik, eşleme, eşleme sayısı, kenar, Keycode, kuşak[1], negatif, pozitif, taban, zaman sayısı*

kenar sayısı dizelgeleme [İng. *keying* ‖ Al. *Eintastung,*] *S.* Negatif kesiminde kullanılacak negatifin sağlanması için, gerekli kenar sayılarının dizelgesinin çıkarılması işi. Bu işi genellikle negatif kesici yapar ⌐ *kenar sayısı, negatif, negatifi kesici, negatif kesimi*

kenar sislenmesi [Fr. *voile aux bords (du film)* ‖ İng. *edge fog(ging)*] *S.* Bir doldurmalığa ışık sızması, film kutusunun iyi kapanmaması ya da filmin gevşek sarılmasından dolayı, boş filmin kenarlarında ışık sızmasından ortaya çıkan sislenme. Bu sislenme, deliklerden öteye geçip resme ulaşmamışsa zararsızdır ⌐ *boş film, delik, film kutusu, ışık, resim, sislenme*

kent akımı [E.t. *şehir cereyanı, şebeke cereyanı* ‖ Fr. *secteur (électrique), courant industriel, courant fort* ‖ İng. *mains (electricity), power supply system* ‖ Al. *Starkstromnetz, Netz, Hauptteilung*] *S/TV.* Kentlerde belirli bir merkezden bir elektrik ağıyla dağıtılan elektrik akımı. Bu akımın yinelenimi genellikle 50 Hz'dir; Amerika anakarası ülkelerindeyse 60 Hz'dir. Bütün televizyon araçları genellikle kent akımıyla çalıştığından, özellikle yayın ölçünlerinde kent akımı yineleniminin önemli bir rolü vardır. Özellikle saniyede resim sayısı ve saniyede alan sayısı, kent akımı yineleniminin kat ve askatlarına uygun seçilir. Bundan dolayı Avrupa ülkelerinde (bu arada Türkiye'de) saniyede resim sayısı 25, ABD'de saniyede 30 resimdir ⌐ *akım, yinelenim, saniyede alan sayısı, saniyede resim sayısı, yayın ölçünü*

kent senfonisi [Fr. *symphonie de la ville* ‖ İng. *city symphony* ‖ Al. *Großstadtsymphonie* ‖ İta. *sinfonia della città*] *S.* Belirli bir kentin günlük yaşamından görüntüleri Sovyet sinemacısı Dziga Vertov'un sinema-göz kuramından yola çıkarak, ancak izlenimcilik, ozansılık ve tartımın ağır bastığı, müzik çağrışımları uyandıracak biçimde, kurgu ustalığına dayanan bir tutumla yansıtan film çeşidi. İlk örneklerini Alman yönetmeni Walter Ruttmann'ın *Berlin, die Symphonie einer Großstadt/Berlin, Büyük Bir Kentin Senfonisi* (1927), daha sonra da yine aynı yönetmenin *Melodie der Welt/Dünya Melodisi* (1929) adlı filmleriyle veren bu akıma Nazım Hikmet de *İstanbul Senfonisi* (1934), *Bursa Senfonisi* (1934) gibi kısa filmlerle katılmıştı ⌐ *görüntü, izlenimcilik, kurgu, sinema-göz, tartım*

kerteleme[1] [Fr. *étalonnage* ‖ İng. *rating, grading,* (ABD) *timing* ‖ Al. *Lichtbestimmung, Entzerrung, Gradation* ‖ İta. *verifica*] *S.* Düzgün, tek biçimli, yo-

ğunluğu doğru ve değişmez pozitif bir eşlem elde etmek için, yoğunluğu değişik bir negatife basım sırasında verilecek ışığı ayarlama. Basımda kullanılan ışık ayrı, özel bir kaynaktan sağlanır. Bu ışığın mavi, yeşil, kırmızı renklerinin niceliği birbirinden bağımsız olarak denetlenebilir, bu da her bir çekimin ışıklama ve renk dengesinin denetlenmesini sağlar. Çekimler arasındaki ufak tefek değişiklikler düzeltilerek görüntülerin niteliğinde süreklilik sağlanır ☐ *basım, eşlem, ışık, negatif, pozitif*

kerteleme[2] [Fr. *graduation* ‖ İng. *calibration, graduation* ‖ Al. *Gradeinteilung*] *S/TV/V.* Mercek yuvası üzerinde f sayısı, T sayısı ya da odak uzunluğu sayılarını belirtme ☐ *f sayısı, mercek yuvası, odak uzunluğu, T sayısı*

kerteleme aygıtı [Fr. *machine à étalonner* ‖ İng. *Cinex printer, sensitester, scene tester, timer, grader* ‖ Al. *Lichtbestimmungsmachine* ‖ İta. *macchina a verificare*] *S.* Kertelemeye başlangıç olarak belli bir negatifin komşu resimlerini değişik basım ışığında basarak kerteleme[1] örneği sağlayan aygıt. Bu ışıklamalar, basım aygıtının ölçün ışığına göre yapıldığından, negatifin basım ışığının çeşitli kertelerinde nasıl bir sonuç vereceği bu örneğe bakılarak anlaşılabilir ☐ *basım aygıtı, basım ışığı, kerteleme[1], kerteleme örneği, resim*

kertelemek *S.* [Fr. *étalonner* ‖ İng. *grade* ‖ Al. *Licht bestimmen, abstufen, entzerren* ‖ İta. *verificare*] *S.* Kertelemeyi gerçekleştirmek ☐ *kerteleme[1]*

kerteleme örneği [Fr. *test étalonnage, film étalon, bande étalon, bande d'étalonnage* ‖ İng. *Cinex test, Cinex strip, test film, grading band, grading copy, grading print, grading strip, wedge* ‖ Al. *Lichtsteuerband, Lichtbestimmungskopie, Test-kopie, Bildband* ‖ İng. *provino di stampa, film campione*] *S.* Negatifin kerteleme[1] aygıtında ışıklanmasından elde edilen 2 m kadar uzunlukta pozitif film kuşağı. Bu kuşakta, negatifteki on bir resmin on bir değişik basım ışığında pozitif üzerine aktarılmış örneği bulunur. Bu basım ışıkları, basım aygıtındaki basım ışığının çift değerleri seçilerek uygulanmıştır. Böylelikle kerteleme[1] örneğinde, en açıktan en koyuya doğru uzanan değişik basımlar elde edilmiş olur. Kerteleyici, her görünçlüğün kerteleme[1] örneğini negatifle birlikte inceleyerek en uygun basım ışığını seçer ☐ *basım aygıtı, basım ışığı, film, kerteleme[1], kerteleme aygıtı, kerteleyici, kuşak[1], negatif, pozitif*

kerteleyici [Fr. *étalonneur* ‖ İng. *film grader, grader, light controller, timer* ‖ Al. *Lichtbestimmer, Entzerrer* ‖ İta. *controllore delle luci*] *S.* Kerteleme[1] işini gerçekleştiren kimse ☐ *kerteleme[1]*

kerteli süzgeç [Fr. *filtre dégradé* ‖ İng. *graduated filter, gradual filter* ‖ Al. *Verlaufblende, Verlauffilter* ‖ İta. *filtro degrado*] *S.* Soğurma katsayısı bir kenardan öbürüne doğru yavaş yavaş azalan süzgeç. Görünçlüğün çeşitli bölümlerinde değişik etkiler sağlamak için kullanılır. Örneğin gök süzgecinin üst bölümü sarıdır, aşağıya doğru gittikçe açıklaşır, sonunda renksizleşir. Böylelikle siyah-beyaz filmde, görünçlüğün alt bölümünde herhangi bir değişiklik olmaksızın üst bölümde yer alan mavi göğün yoğunluğu artırılmış olur ☐ *siyah-beyaz film, soğurma katsayısı, süzgeç*

"kes!" [E.t. *"stop!"* ‖ Fr. *coupez!* ‖ İng. *cut!, stop!* ‖ Al. *aus!, stop!* ‖ İta. *stop!, alt!*] *S.* Çevirimin sona erdiğini, alıcının

durdurulmasını bildirmek için yönetmenin alıcı yönetmenine verdiği komut ☐ *"al!," alıcı[1], alıcı yönetmeni, çevirim, yönetmen*

kesici [Fr. *montör asistanı, montajcı asistanı* || Fr. *aide-monteur(euse), assistant monteur, monteur-adjoint* || İng. *editor,* (ABD) *cutter, assistant editor (film editor), joiner, splicing girl, negativ cutter, neg cutter* (a.) || Al. *Cutterassistent, Kleber(in), Filmkleber(in), Schnitter(in)* || İta. *aiuto montatore, assistente montatore, assistente al montaggio, passa-film*] *S.* Filmin kurgusuna hazırlık olarak kesim işini yapan, kaba kurguyu hazırlayan kimse; kurgucunun yardımcısı ☐ *film, kaba kurgu, kesim, kurgu, kurgucu*

kesilme [Fr. *interruption, panne* || İng. *breakup* || Al. *Unterbrechung, Panne* || İta. *interruzione, avaria*] *S/TV/V.* Gösterim ya da yayın sırasında film, televizyon ya da video görüntüsünün herhangi bir nedenden bozulması, yitmesi ☐ *film, görüntü, gösterim, kesinti, televizyon, yayın, yayın kesilmesi*

kesim [E.t. *kesme* || Fr. *découpage* || İng. *cutting, breaking down* || Al. *Schnitt, Schnittbearbeitung, "Cutting"* || İta. *taglio*] *S.* Bir filmin kaba kurgusuna hazırlık olarak kesilmesi işi ☐ *kaba kurgu, kesici, kurgu*

kesim ve kurgu [Fr. *découpage et montage* || İng. *cutting and editing* || Al. *Schnitt und Montage* || İta. *taglio e montaggio*] *S.* Filmin kesilerek kaba kurgusunun yapılması işi ☐ *film, kaba kurgu, kesim, kurgu*

kesin ad [Fr. *titre définitif* || İng. *release title* || Al. *endgültiger Titel* || İta. *titolo definitivo*] *S.* Bir filmin piyasaya sürülürken aldığı ad. Geçici ad'ın karşıtı ☐ *ad, film, geçici ad*

kesin oyunluk [E.t. *kesin senaryo, kesin oyunluk* || Fr. *scénario d'exploitation* || İng. *release script*] *S.* Bir film oynatıma hazır duruma geldikten sonra hazırlanan ve tamamlanmış filmi bütün ayrıntılarıyla yansıtan oyunluk. Bu çeşit oyunluklar, tamamlanmış film bakımlıkta incelenerek hazırlanır ☐ *bakımlık, film, oynatım, oyunluk,*

kesinti[1] [Fr. *coupure, coupe* || İng. *cuts*] *S.* Bir filmde yapımcı ya da yönetmenin isteği dışında, genellikle denetleme sonunda, kimileyin de dağıtımcı ya da oynatımcılarca yapılan budama ☐ *budama, dağıtımcı, denetleme, film, oynatımcı, yapımcı, yönetmen*

kesinti[2] [İng. *glitch*] *TV/V.* Video imindeki kısa süreli kesilme. Bozuk video kuşağından, başarısız kurgudan ya da yayındaki bir sorundan kaynaklanabilir ☐ *kesilme, kurgu, video imi, video kuşağı, yayın kesilmesi*

kesintili evirim [Fr. *version mutilée* || İng. *mutilated version*] *S.* Herhangi bir filmin, yapımcı ya da yönetmeninin isteği dışında kesintilere uğramış biçimi. Özellikle, denetleme sonucu kesintilere uğramış film ☐ *denetleme, evirim, film, kesinti[1], yapımcı, yönetmen*

kesintili gelir [E.t. *net hasılat, net kazanç, net gelir* || Fr. *bénéfice net* || İng. *net profit* || Al. *Reingewinn* || İta. *beneficio netto, utile netto*] *S.* Bir filmin oynatılması sırasında satılan biletlerin bedelinden oluşan ve vergi, eğlence resmi, salon sahibi, yapımcı payları, tanıtı giderleri, çeşitli giderler gibi harcamalar çıktıktan sonra kalan kazanç tutarı ☐ *bilet, eğlence resmi, gelir, kesintisiz gelir, oynatım, yapımcı*

kesintisiz evirim [Fr. *version intégrale* || İng. *integral version*] *S.* Kesintiye uğramamış film. Denetlemenin hiçbir kesinti yapmadığı film. Bir filmin bu çeşit eşlemi □ *eşlem, evirim, film, kesinti[1], kesintili evirim*

kesintisiz gelir [E.t. *brüt hasılat, brüt kazanç, brüt gelir* || Fr. *recette brute* || İng. *gross receipt* || Al. *Bruttoeinnahmen* || İta. *incasso lordo*] *S.* Bir filmin oynatılması sırasında satılan biletlerin bedelinden oluşan ve henüz vergi, eğlence resmi, salon sahibi, yapımcı payları, tanıtma giderleri, çeşitli giderler gibi harcamaların hesaba katılmadığı kazanç tutarı □ *kesintili gelir, gelir*

keskinlik [Fr. *acuité* || İng. *acuity, acutance* || Al. *Schärfe* || İta. *acutezza*] *S/TV.* Bir resmin seçikliğinin fiziksel ölçüsü. Seçiklik öznel bir ölçü olduğu ve ister istemez en azından iki resmin gözle karşılaştırılmasına dayandığı halde, keskinlik fiziksel ölçüye dayanır □ *resim, seçiklik*

kesme [E.t. *"cut," net kesinti, kesinti* || Fr. *coupure (franche, directe), passage immédiat, changement simple de plan, "cut,"* || İng. *cut (out), cutaway, abrupt passage, straight cut, direct cut,* 3. *butt cut (edit),* 4. *clip* || Al. *scharfe Überblendung, direkte Übergang, Überblendung, Schnitt, "Cut,"* 3. *"Butt Cut (Edit)"* || İta. *taglio, stacco, passaggio per stacco, pasaggio di quadro, "cut,"* 3. *"butt cut (edit)"*] *S.* **1.** Alıcı yönetmenine, ses yönetmenine "kes!" komutu vererek çevirimi sona erdirme. **2.** İki çekimin kurguda birbirini izlemesinden doğan durum. Kurgunun, noktalamanın en yalınç biçimi olan bu durumda bir çekimden öbürüne doğrudan doğruya geçilir. İki film parçasındaki çekimin kurguda doğrudan doğruya birbirine yapıştırılmasıyla sağlanır. *TV.* **3.** Televizyonda aynı sonucun, bir alıcıdaki görüntüden başka bir alıcıdaki görüntüye doğrudan doğruya geçme yoluyla sağlanması. **4.** Bir oluğun çıkışını birdenbire sona erdirme. **5.** (Resim olarak) bir elektronik imin, önceden belirlenen bir anda, özdevimli olarak beyaz düzeyinde sona erdirilmesi. (Ses olarak) bir sözcüğün yarıda kesilmesi. *V.* **6.** Sinema ve televizyonda bir çekimden öbür çekime doğrudan doğruya geçerek sağlanan durumun videoda kuşaklarında çapraşık kurgu aygıtlarıyla doğrusal ve doğrusal olmayan kurguyla gerçekleştirilmesi □ *alıcı[1], alıcı yönetmeni, beyaz düzeyi, çekim, çevirim, doğrusal kurgu, doğrusal olmayan kurgu, görüntü, "kes!," kurgu, video kuşağı, noktalama, oluk, ses yönetmeni, yapıştırma*

kesme aygıtı [İng. *slitter, film slitter*] *S.* Bir filmi uzunlamasına tam ortadan ikiye bölen aygıt. Örneğin 16 mm'lik filmi 8mm'ye, 35 mm'lik filmi 17,5 mm'ye ayırır □ *film, ikiye bölme*

kesme biçme filmi [İng. *slice-and-dice film, splatter, slasher film*] *S.* Yılgı filmlerinin bir çeşidi: İnsanların kesilip biçilmesi görüngülerine dayanan film. Kurbanlar çoğunlukla genç ve güzel kadınlardır □ *görüngülük, yılgı filmi*

kestanefişeği [Fr. *pétard* || İng. *squib* (a.) || İta. *petardo*] *S.* Bir oyuncuya ya da bezemin bir yanına yerleştirilen, uzaktan komutayla çalıştırılan, patladığında bir merminin çarptığı sanısını uyandıran ufak, patlayıcı düzen □ *bezem, oyuncu*

KEYKODE™ [Fr. *KEYKODE* || İng. *KEYKODE* || Al. *KEYKODE* || İta. *KEYKODE*] *S.* Kodak üretimliğinin bilgisayardan yararlanarak, kenar sayısını çubuk düzgü (barkod) biçiminde geliştir

mesi sonucu ortaya çıkan simge. Keykode simgeleri çubuk düzgü olarak film kenarı boyunca sıralanır. Bu düzgünün çözümü için özel bir aygıt kullanılır. Keykode dizgesinin herkesçe aygıtsız okunabilen çeşidi de aynı zamanda yer alır. Resimlerin ve uzunluğun belirlenmesi ya negatif filmdeki gizli kenar sayısı ya da işlemelik çalışmaları sonunda film kenarına basılan ayrı kenar sayısı sayesinde gerçekleşir ⌶ *düzgü, kenar sayısı, negatif sayısı*

Keystone Aynasızları [İng. *Keystone Cops (Kops)*] *S.* Amerikan yapımcı-yönetmeni Mack Sennett'in Amerikan güldürüsünün ilk yıllarındaki sopalama filmlerinde sıkça kullandığı topluluk: Palabıyıklı, irikıyım, üniformaları üstlerinden dökülen, hantal, beceriksiz, uzayıp giden kovalamalarda sanığı ya da suçluyu yakalarken genelde hep birbirlerine toslayıp yuvarlanan polisler... (Keystone adı, Sennett'in Edendale, California'daki işliğinin adıdır) ⌶ *gülüt, kovalama, kremalı pasta, kumsal güzelleri, savruklama, sopalama*

kHz ⌶ **kilohertz**

kılavuz [E.t. *lider, amors, kılavuz bant, kılavuz film* ‖ Fr. *amorce, bande amorce* ‖ İng. 1. *leader (strip), lead, film leader,* 2. *tape leader, leader, videotape leader, video leader* ‖ Al. 1. *Startvorspann, Blankfilm, Filmvorspann, Vorspann,* 2. *Vorlaufband, Startband* ‖ İta. *coda (iniziale), coda da inizio, coda di testa del film, nastro di partenza*] *S.* **1.** Filmlerin, film parçalarının başında, sonunda, aralarında yer alan; filmin alıcı[1], gösterici, açındırma aygıtı, basım aygıtı... gibi çeşitli aygıtlara takılıp çıkarılmasını kolaylaştıran; filmi koruyan; asıl film için pay bırakan; kurgulamalarda boşluk dolduran; kimileyin çeşitli bilgiler taşıyan ve birçok çeşidi bulunan renkli, renksiz, siyah, beyaz, saydam ya da saydamsız sağlam film parçası. Filmlerde beyaz kılavuz makara başını, siyah kılavuzsa makara sonunu gösterir. Kılavuz olarak genellikle, filmde kullanılmayacak, atılacak parçalar kullanılır. *V.* **2.** Video kuşaklarının ya da videoya alınmış izlence kuşaklarının başına ve sonuna takılan aynı nitelikte parça. Bu kuşaklardaki kılavuz genellikle açık renk yoğruktandır. Işık duyargaçları video kuşakların başında ve sonunda yer alan bu kılavuzları duyumsayarak kuşağın, başta ve sonra kutucuktan kopup ayrılmasını önler. İzlencelerin başındaki kılavuzlardaysa, kuşak[1] içinde yer alan gereçle ilgili bilgiler de yer alır. Bunlar 10 saniyelik renkli ayar resmi, 15 saniye çekim tahtası, 8 saniye Akademi kılavuzu, 2 saniye saydamsız kılavuzdur ⌶ *açındırma aygıtı, açındırma kılavuzu, Akademi kılavuzu, alıcı[1], art kılavuz, basım aygıtı, çekim tahtası, duyargaç, eşleme kılavuzu, film, gösterici, gösterim kılavuzu, koruyucu kılavuz, mıknatıslı kuşak[1], ön kılavuz, renkli ayar resmi, saydam kılavuz, saydamsız kılavuz, tanıtıcı kılavuz, televizyon kılavuzu*

kılavuz açıklama [Fr. *commentaire pilote* ‖ İng. *pilot commentary* ‖ Al. *Pilotkommentar* ‖ İta. *commento piloto*] *S.* Açıklamanın ses kuşağına alınmasına yardımcı olması için, filmin gösterilişi sırasında çekim çekim yapılan anlatım. Böylece açıklamanın hem anlatım, tonlama hem de dakikalama yönünden hazırlığı yapılmış olur ⌶ *açıklama, çekim, dakikalama, gösterim, ses kuşağı*

kılavuz demeti [İng. *pilot beam. index neam, indexing beam* ‖ Al. *Pilotträger*] *TV.* Kimi renkli almaç ışıtaçlarında, görüntü demetinin renkleri doğru verme-

sini sağlamak için, bu demeti yönlendiren elektron demeti ☐ *alma, almaç ışıtacı, elektron demeti, görüntü demeti*

kılavuz makara [Fr. *galet guide, galet de guidage, rouleau guide* ‖ İng. *guide roller* ‖ Al. *Laufrolle, Führungsrolle, Umlenkrolle* ‖ İta. *rullo di guida*] *S.* Alıcı[1], gösterici, basım aygıtı gibi araçlarda filmin belirli bir yolu izlemesi için yerleştirilmiş makaralar ☐ *alıcı[1], basım aygıtı, gösterici, makara*

kılavuz ses [Fr. *son-témoin* ‖ İng. *guide track, scratch track, reference track, pilot tone* ‖ Al. *Pilotton*] *S.* **1.** Görüntü kuşağıyla aynı zamanda saptanan, fakat tamamlanmış filmde kullanılma ereği taşımayan eşlemeli ses. Özellikle dışarıda çevirimlerde, ses aygıtıyla saptanan olağan sesin yanı sıra saptanır. Bu kılavuz ses, daha sonra işlikteki çalışmalarda eşlemeleri sağlamakta kullanılır. **2.** Alıcı ile göstericide ses eşlemesini sağlamak üzere, asıl sesin yanı sıra saptanan ses ☐ *dışarıda çevirim, eşleme, eşlemeli ses, film, görüntü kuşağı, işlik, ses aygıtı, sonradan seslendirme*

kılavuz ses kuşağı [Fr. *bande pilote, bande de contrôle* ‖ İng. *control track* ‖ Al. *Schaltband* ‖ İta. *banda sonora di guida*] *S.* Sesin gürlüğünü artırmak ya da sesyayarları çalıştırmak üzere asıl ses kuşağından ayrı olarak hazırlanan yardımcı ses kuşağı ☐ *gürlük, ses kuşağı, sesyayar*

kılavuz ses yolu [Fr. *piste pilote, piste de contrôle* ‖ İng. *control track* ‖ Al. *Hilftonspur, Kontrollspur* ‖ İta. *colonna sonara di guida*] *S.* Kılavuz sesi taşıyan ses yolu ☐ *kılavuz ses, ses yolu*

kılçık [İng. *angel hair, skivings*] *S.* Filmin kenarlarının, göstericinin geçiş düzeneğinde ya da yatağında yol alırken, çapaklı madenlere ya da eğrilmiş bölümlere sürtünmesinden oluşan kıl gibi ince döküntüler. Gösterimde aksamalara yol açabilir ☐ *film, geçiş düzeneği, gösterici, gösterim, yatak*

kılçık biçim [İng. *fishbone pattern*] *TV.* Yakındaki radyo yinelenimlerinin yol açtığı girişimden dolayı almaç görüntülüğünde oluşan kılçığı andırır görüntü bozulması ☐ *almaç, girişim, görüntülük, radyo yinelenimi*

kıpırtılı canlandırma [İng. *pixil(l)ted animation, pixillation*] *S.* Oyuncuların devinimleriyle gerçekleştirilen canlandırma. Bu canlandırmada iki yöntem kullanılır: Oyuncular devinirlerken, düzenli aralıklarla duraksayarak tek resimli çevirimle saptanırlar ya da devinimleri, değişik hızlarda çalışan alıcıyla sürekli olarak saptanır; böylelikle elde edilen görüntüler daha sonra optik basım aygıtında atlamalı basım, dondurulmuş resim yöntemleriyle işlenir. Ortaya çıkan devinim atlamalı, tutuk, kıpırtılı, doğal olmayan bir devinimdir; özel bir etki sağlamada kullanılır ☐ *alıcı[1], atlamalı basım, canlandırma, devinimsiz canlandırma, dondurulmuş resim, optik basım aygıtı, oyuncu, tek resimli çevirim*

kırılcalı eşleme [İng. *crystal sync(h) (control), cordless sync(h), cordless synchronization, cableless synch* ‖ Al. *Quartzsteuerung*] *S/TV/V.* Birbirine kabloyla bağlanmamış ayrı motorların eşlemeli çalışmasını, özel olarak kesilmiş kırılcaya dayanan bir salıngaçla sağlama. Böylelikle, fiziksel yönden bağlantısı bulunmayan motorların belirli bir yinelenimde çalışması sağlanır. Örneğin bir sinema alıcısı ile bir ses aygıtının motorlarının sürekli aynı hızda dönmesi yani aralarında eksiksiz bir

eşleme sağlanması için, bir kırılcalı salıngaç her iki motorun dönüşünü denetler. Filmlerin sesli çevirimlerinde de, yine herhangi fiziksel bir bağlantı[1] olmaksızın, ses ile görüntü arasındaki düzgün, eksiksiz eşlemeyi kırılcalı salıngaç sağlar. Kırılcalı salıngaçların temelini güvenilir, değişmez yinelenimde titreşen bir kuvars dilimi oluşturur ☐ *alıcı[1], eşleme, film, motor, görüntü, kırılca, kuvars, Pilotone, salıngaç, ses, ses aygıtı, yinelenim*

kırılcalı motor [Fr. *moteur à cristal* ‖İng. *crystal motor* ‖ Al. *Kristall-Motor* ‖ İta. *motore a cristallo*] *S/TV/V.* Hızı kırılcalı salıngaçla düzenlenen motor. Kırılcalı eşlemeyi sağlamada kullanılır ☐ *hız, kırılca, kırılcalı eşleme, salıngaç*

kırılcalı sestoplar [E.t. *billur(lu) mikrofon* ‖ Fr. *microphone à cristal, microphone piezo-électrique* ‖ İng. *crystal microphone* ‖ Al. *piezoelektrischen Mikrofon, Kristall-Mikrofon* ‖ İta. *microfono a cristallo*] *S/TV.* Basınç elektriği temeline dayanılarak yapılmış sestoplar. Mıknatıslı alana gereksinme duyulmayan bu çeşit sestoplarlarda, kırılcanın yüzeylerinde ortaya çıkan gerilim[2] farkından yararlanılır. Ses titreşimleri, incecik kırılcanın biçimini değiştirerek bu gerilim[2] farkına yol açar. Kırılca ve buna bağlı öbür gereç çok az yer tuttuğundan, kırılcalı sestoplarlar özellikle boyuna, yakaya asılan ufacık sestoplarlar sınıfına girerler ☐ *basınç elektriği, boyun sestopları, sestoplar, yaka sestopları*

kırılım [E.t. *inkisar* ‖ Fr. *réfraction* ‖ İng. *refraction* ‖ Al. *Refraktion, Brechung* ‖ İta. *rifrazione*] *S/TV.* Bir ışının ya da elektromıknatıs dalganın, yoğunluğu tekbiçim olmayan saydam bir ortamdan (örneğin sudan ya da iyonyuvarından) geçerken doğrultusunun değişmesi ☐ *ışın*

kırılım fotoğrafı [Fr. *procédé "schlieren"* ‖ İng. *schlieren photography* ‖ Al. *Schlierenverfahren* ‖ İta. *precedimento schlieren*] *S/TV.* Gaz ya da sıvılardaki yoğunluk değişikliklerinin oluşturduğu kırılımların fotoğraflarını çekme. Isılyoğruk saptamada kullanılır ☐ *fotoğraf, ısılyoğruk saptama, kırılım*

kırılım göstergesi [E.t. *karinei inkisar, inkisar indisi, kırılma indisi* ‖ Fr. *indice de réfraction* ‖ İng. *refractive index, index of refraction* ‖ Al. *Brechung-Exponent, Brechung-Zahl* ‖ İta. *indice di rifrazione*] *S/TV.* Bir kırılımda kırılının derecesini belirten sayı. Gelen ışının gelme açısı sinüsünün, kırılım açısı sinüsüne oranıyla belirtilir ☐ *gelen ışın, kırılım*

kırınım [E.t. *tekâsürü ziya, tekâsür, difraksiyon* ‖ Fr. *diffraction* ‖ İng. *diffraction* ‖ Al. *Beugang* ‖ İta. *diffrazione*] *S/TV.* Bir ışık demeti daracık bir yarıktan, keskin bir kenardan geçip ya da ufak bir cismi dolanıp bir yüzeye düştüğünde ortaya çıkan olay. Bu durumda, ışık demetinin kenarında, keskin gölgeler değil, birbiri ardından sıralanmış aydınlık-karanlık çizgiler görülür. Kırınma özellikle ışık düzengeci açıklığının az olduğu durumlarda önem kazanır ☐ *ışık, ışık demeti, ışık düzengeci, ışık düzengeci açıklığı*

kırışma [Fr. *plissage* ‖ İng. *creasing*] *S.* Film üzerinde uzunlamasına ortaya çıkan ve kırışıklarla kendini gösteren bozulma. Genellikle filmin açındırma aygıtında ya da göstericideki geçişinde herhangi bir aksaklıktan kaynaklanır ☐ *açındırma aygıtı, film, geçiş, gösterici*

kırmızı eşlem [Fr. *copie marron (grain*

fin), marron, film marron, || İng. *fine-grain print (for duping), fine grain positive, fine grain master positive, red master, duplicating print* || Al. *Marronkopie, Marron, Zwischenpositiv (auf Marronmaterial), Duplikatpositiv, Feinkornkopie* || İta. *copia marrone, marrone*] *S.* Basımda kullanılmak üzere ana negatiften elde edilen ince tanecikli, kırmızımtırak renkli kuşak[1] ☐ *ana negatif, basım, kuşak[1]*

kırmızı ışık [Fr. *rouge* || İng. *warning light* || Al. *Rotlicht* || İta. *rosso*] *S/TV.* İşliklerin, düzlüklerin kapısında, içeride çalışma olduğunu, içeriye girilemeyeceğini belirtmek üzere yanan uyarma ışığı ☐ *düzlük, işlik*

kırmızılı sözcükler [İng. *red flag words*] *S/TV/V.* Herhangi bir oyunluk ya da izlence metninde, iftira davasına yol açabilecek nitelikte oldukları için, altı kırmızıyla çizilmiş ya da kırmızı harflerle yazılmış sözcükler, tümceler ☐ *izlence, oyunluk*

kırmızı süzgeç [Fr. *filtre rouge* || İng. *red filter* || Al. *Rotfilter* || İta. *filtro rosso*] *S.* Kırmızı renkli süzgeç. Genellikle kırmızıya çok duyar olan duyarkatlarla kullanılarak özel etkiler sağlar. Görüntüye çok koyu bir görünüş kazandıran kırmızı süzgeç, gündüzün gece etkisi sağlamakta, fırtına, kapkaranlık gökyüzü gibi sonuçlar elde etmekte kullanılır ☐ *duyarkat, gece etkisi, görüntü, özel etkiler, süzgeç*

kırpıntı (film) [Fr. *chutes (de films), dechet (de film)* || İng. *waste film, cuts, out cuts, trims, outs, out takes, clips, fill, cutting room floor* (a.) || Al. *Verschnitt, Ausschnitt* || İta. *scarto, caduta (della pellicola), ritaglia (di film)*] *S.* Çevrilen ancak kullanılmayan film parçaları; bir kurgu sonunda geriye kalan film parçaları. Bunlar dikkatle saklanır ve sınıflanır. Bunun nedeni, kaba kurgudan ince kurguya geçtikçe içlerinden kimilerinin kullanılma gereği duyulabilmesidir. Kırpıntılar ayrıca filmden fotoğraf elde etmek, kılavuz yapmak, başka filmlerde kullanılmak gibi çeşitli işlere de yarayabilir ☐ *film fotoğrafı, ince kurgu, kaba kurgu, kılavuz, kurgu*

kırpışma [E.t. *titreme, kırpışım* || Fr. *papillotement, papillotage, scintillement* || İng. *flickering, flicker* || Al. *Flimmern, Bildflimmern* || İta. *scintillio, scintillamento, sfarfallamento, sfarfallio, "flicker"*] *S/TV.* Saniyedeki resim sayısı, gözün görme sürerliği süresinden az ya da buna yakın olduğunda ortaya çıkan ve görüntülükteki resmin atlamalı, sarsak, titrek olarak görünmesine yol açan durum. Resmin karanlık ve aydınlık dönemlerinin hızı, görme sürerliği sağlayamayacak denli düşük olduğundan sürekli bir aydınlık sağlanamamasından, aydınlık ve karanlığın birbirini hızla izlemesinden ortaya çıkar. Göstericide saniyede resim sayısı 24 olduğu, örtücü resmi iki kez kapattığı için resim yinelenimi saniyede 48'e yükseldiğinden kırpışma olmaz. Ancak örtücü ile filmin devinimi arasında eşleme sağlanamadığı, resmin hızı düştüğünde kırpışma ortaya çıkar. Televizyonda saniyede resim sayısı Avrupa'da 25, Amerika'da 30'dur. Geçmeli taramayla bu hız bir kat yükselir (yani saniyede 50 ve 60 resim olur). Bu da kırpışmaya yol açmaz. Yine de, örneğin bir görünçlüğün çok aydınlık bölümlerinde bir kırpışma ayırt edilebilir. Resmin tek ve çift satırları arasında da geçmeli bir kırpışma ortaya çıkabilir. Birbirine yakın yatay çubuklardan oluşan biçimlerin aktarılmasında da kırpışmanın bir çeşidine

rastlanır. Ancak televizyondaki kırpışmanın en çok rastlananı film gösterimlerindedir ⊐ *eşleme, geçmeli tarama, görme sürerliği, gösterici, gösterim, örtücü, resim, resim hızı, resim yinelenimi, saniyede resim sayısı, saniyede 24 resim, satır, tarama, televizyon*

kısa çekim [E.t. *kısa plan* || Fr. *plan court* || İng. *short shot* || Al. *kurze Einstellung* || İta. *inquadratura breve, inquadratura corta*] *S/TV/V.* Uzunluğu, süresi az olan çekim ⊐ *çekim*

kısa dalga, KD [Fr. *onde courte, OC* || İng. *short wave, SW* || Al. *Kurtzwelle, KW* || İta. *onde corte, OC*] *TV.* Radyo yayınlarına ayrılan 11 m - 50 m arasındaki dalga uzunlukları. Şu dalga uzunluklarını kapsar: 49 m (5.950-6.200 kHz), 41 m (7.100-7.300 kHz), 31 m (9.500- 9.775 kHz), 25 m (11.700-11.975 kHz), 19 m (15.100-15.450 kHz), 16 m (17.700-17.900 kHz), 13 m (21.450-21.750 KHz), 11 m (25.600-26.100 kHz) ⊐ *dalga uzunluğu, radyo dalgaları*

kısa film [Fr. *court metrage, film de court metrage* || İng. *short (film), shortie* || Al. *Kurzfilm* || İta. *cortometraggio, film cortometraggio*] *S.* Uzunluğu ülkeden ülkeye bir ile üç makara (300 - 1.000 m) arasında değişen film. Başlıca ülkelerde genelde kabul gören uzunluklar şunlardır: Fransa ~ 300 m, İtalya ~ 300 m, Almanya ~ 150 m, Belçika ~ 150 m. Belgesel filmlerin, tanıtı filmlerinin, canlı resimlerin çoğu kısa filmlerdir ⊐ *çok kısa film, orta uzunlukta film, öykülü kısa film, uzun film*

kısa haberler [Fr. *brèves (nouvelles)* || İng. *short, brief, news in brief, news summary, news headlines* || Al. *Kurznachrichten* || İta. *notizie in breve*] *TV.* Haber izlencesinin başında ya da bu izlenceden ayrı olarak tek başına, özet olarak verilen haberler ⊐ *haber izlencesi*

kısaltım [E.t. *rakursi* || Fr. *raccourci* || İng. *foreshortening* || Al. *Verkürzung* || İta. *scorcio*] *S/TV/V.* Görünge nedeniyle kimi boyutları daha ufak görünen nesneleri alıcıyla bu yolda aktararak sağlanan sonuç, etki ⊐ *alıcı[1], görünge*

kısa odaklı mercek [E.t. *kısa mihrak mesafeli objektif, kısa odak mesafeli objektif* || Fr. *objectif à court distance focale, objectif à court foyer* || İng. *short focus lens* || Al. *kurze Brennweite-Objektiv* || İta. *obiettivo a corto fuoco, obiettivo di piccolo lunghezza focale*] *S/TV/V.* Odak uzunluğu olağandan kısa olan mercek. Genellikle 35 mm'lik alıcı[1] ve televizyon alıcısında kısa odaklı mercekler 18 mm, 24 mm, 28 mm, 32 mm, 35 mm, 40 mm'dir. Kısa odaklı mercekler geniş açılıdır ve kimileyin de açıyla belirtilirler ⊐ *alıcı[1], geniş açılı mercek, mercek odak, uzunluğu*

kısa tanıtı [E.t. *spot* || Fr. *"spot," message (publicitaire), spot de publicité* || İng. *spot, advertising break* || Al. *Werbeeinblendung, Durchsage, "Spot"* || İta. *"spot"*] *TV.* Televizyonda çok kısa süreli, sözlü ve görüntülü tanıtı ⊐ *tanıtı*

kıskı [E.t. *takoz* || Fr. *cheville* || İng. *wedge* || Al. *Keil* || İta. *cuneo*] *S.* Alıcıya belli bir açı vermek üzere başlık ile alıcı[1] arasına yerleştirilen, değişik açıları bulunan maden parça; genellikle açı çekimlerinde yardımcı olarak kullanılır ⊐ *açı çekimi, alıcı[1], başlık*

kısma [Fr. *fermeture (de la voie son), fondu sonore* || İng. *fade (down), sound fade* || Al. *Ausblendung, Tonausblendung, Abblende, Abblendung, Ausblen-*

de. Tonblende || İta. *diminuzione di intensità, dissolvenza sonora, "fade down"*] *S/TV.* Ses düğmesi yardımıyla sesin gürlüğünü azaltma. Açma'nın karşıtı □ *açma, gürlük, ses ve resim düğmesi*

kısma □ ışık düzengecini kısma

kısmak □ ışık düzengecini kısmak

kışlık sinema □ kapalı sinema

kıtık [İng. *cushion*] *TV.* Bir televizyon izlencesi öngörülenden önce sona erdiğinde, aradaki boşluğu doldurmak için kullanılan hazır gereç □ *izlence, televizyon*

kıvrım [İng. *curl*] *S.* Boş filmin tabanı ile duyarkatı arasındaki boşluktan dolayı filmde ortaya çıkan kıvrılma. Genellikle filmin gereken sıcaklık ya da nemlilikte bulunmamasından kaynaklanır □ *boş film, duyarkat, nemlilik, taban*

kıvrımönler [İng. *non-curl backing*] *S.* Boş filmin tabanına çekilerek filmin açındırılması sırasında ıslak ve kuru durumlarda bulunduğu sıralarda kıvrılmasını önleyen saydam jelatin kat □ *açındırma, boş film, jelatin, taban*

kıyak gezerev [İng. *honey wagon* (a.)] *S/TV.* İşliklerden uzakta, açık havada, dışarıda çevirimlerde çeşitli gereksinimleri karşılamak üzere donatılmış gezerev (treyler). Genellikle iyi donatılmış bu tür gezerevlerde makyaj odaları, giyinme odaları, duşlar, banyolar, tuvaletler tek tek ya da bunlardan birkaçı bir arada düzenlenmiş olarak bulunur □ *dışarıda çevirim, işlik, makyaj odası, giyinme odası*

kızılaltı duyarkatı [Fr. *émulsion infrarouge* || İng. *infrared emulsion* || Al. *Infrarotemulsion* || İta. *emulsione infrarosso*] *S.* İzgenin kızıltı ışınımlarına çok duyar olan duyarkat çeşidi. Genellikle gün ışığında gece etkisi elde etmek ya da örtülü film işleminde kullanılır □ *gece etkisi, izge, kızılaltı, kızılaltı ışınımı, örtülü film*

kızılaltı (ışınımı) [E.t. *enfraruj radyasyon, kırmızı altı radyasyon, kızılötesi radyasyon* || Fr. *radiation infrarouge* || İng. *infrared radiation* || Al. *infrarote Strahlung* || İta. *radiazione infrarossa*] *S.* İzgenin kırmızıdan sonra gelen bölümündeki gözle görülemeyen ışınım. Elektromıknatıs ışınımın görülebilir ışık ile PYF radyo dalgaları arasındaki dalga uzunluklarını yani 0,8 mikron ile 1 mm dalga uzunluklarını kapsayan bölümü. Isı ışınımları da denen kızılaltı ışınımı, ısıyla sağaltmada kullanıldığı gibi, sisli, dumanlı havayı görülebilir ışıktan daha iyi geçtiğinden bu gibi hava koşullarında özel yapıda bir duyarkatla birlikte kullanılır □ *duyarkat, elektromıknatıs ışınım, görülebilir ışık, izge*

kızılaltı kurutması [Fr. *séchage par radiation infrarouge* || İng. *infrared drying* || Al. *Trockenung mit infrarote Strahlung* || İta. *essiccamento ad radiazione infrarossa*] *S.* İşlemeden sonra filmin sıcak hava yerine kızılaltı ışınımıyla kurutulması. Gerek su gerekse filmdeki gümüş, kızılaltı ışınımını iyi soğurduğundan, bu çeşit kurutma, harcanan erkeye oranla çok etkili ve verimli bir yöntemdir □ *işleme, kızılaltı (ışınımı), kurutma, soğurma*

kızılaltı sineması [İng. *infrared cinematographyı*] *S.* Kızılaltı duyarkatı kullanarak karanlıkta görüntü sağlamayı ya da gün ışığında gece etkisi elde etmeyi erekleyen sinema □ *gece etkisi, kızılaltı (ışınımı), kızılaltı duyarkatı*

kızılaltı yönetme aygıtı □ uzaktan yö-

netme aygıtı

"kilim gibi film" (Türkiye'de) *S.* Yabancılara göre Türkiye'nin egzotik sayılabilecek öğelerini, gelenek ve göreneklerini, folkor öğelerini bolca taşıyan, bu öğeleri vurgulayarak yansıtan film.

kilitlenme, resim kilitlenmesi, üreteç kilitlenmesi [Fr. *commutation* || İng. *generator lock, genlock, locking, picture locking* || Al. *Blockierung, Verriegelung*] *TV/V.* Çeşitli kaynaklardan (değişik işliklerden, dışarıda canlı yayından, video aygıtından, yabancı işliklerden. . .) gelen resimler arasında geçiş, bileştirme ya da özel etkiler sağlanabilmesi için, bunların birbiriyle eşlenmesini sağlama işi. Değişik kaynaklardan gelen video imleri bileştirilecekse ya da birtakım etkiler gerçekleştirilecekse, bütün bu işlemler sırasında her aygıttaki satır ve alan eşlemelerinin birbirinin tıpkısı olması büyük önem taşır. Bu da, genellikle iki ya da daha çok eşleme üretecinden gelen eşleme imlerinin eşlenmesi, bütün resim imi öğelerinin herhangi bir satır ya da alan için aynı anda oluşmasıyla gerçekleşir. Bu durumda çeşitli kaynaklardan gelen resimlerin saniyede satır ve alan sayılarının aynı olması sağlanır. Böylece aynı zamanda resim dönmesinin de önüne geçilmiş olur. Eşlemenin bu aksamasız çalışması, dizgedeki bütün eşleme üreteçlerinin birbirine bağlanmasıyla gerçekleştiğinden buna üreteç kilitlenmesi denir. Bunun sonucunda elde edilen tüm resimler aynı satır ve alan eşlemesine uyduğu, düzgün ve eksiksiz resim elde edildiği için de bu alanda kullanılan uygulayıma resim kilitlemesi denir ⌶ *alan eşlemesi, bileştirme, canlı yayın, dönme, eşleme, eşleme imi, eşleme üreteci, etkiler, işlik, özel etkiler, resim, resim imi, saniyede alan (sayısı), saniyede satır (sayısı), satır eşlemesi, video aygıtı, video imi*

kilitlenme süresi [İng. 1. *lock-up (time),* 2. *lock-up (time), preroll*] *S.* **1.** Bir eşleyicinin, kaynak aygıtla birlikte çalışmaya başladığı ana dek geçen süre; başka bir deyişle, eşlemeli çalışacak bütün aygıtların, eşleme sırasında kendilerinden beklenen olağan hızlarına erişinceye dek geçen süre. Genelde hemen hiçbir aygıt, çalışmaya başladığı anda, olağan hızına erişmez; bunun için bir süre geçmesi gerekir. Oysa eşlemenin düzgün olarak gerçekleştirebilmesi için aygıtların bu olağan hızlarına erişmesi zorunludur. Aradaki bu süreye kilitlenme süresi denir. *V.* **2.** Video ve ses aygıtlarının saptamadan önce ya da okumadan önce, eşlemenin başlayacağı ana dek geçen süre ⌶ *eşleme, eşlemeli, eşleyici, okuma*[3]*, ses aygıtı, video aygıtı*

kilit taşı [Fr. *clef de voûte* || İng. *keystone* || Al. *Schlußstein* || İta. *chiave di volta*] *S/TV/V.* Göstericinin optik ekseni görüntülüğün özeğinden aşağıda ya da yukarıda bulunduğunda görüntü çerçevesinin aldığı biçim. Bu durumda çerçeve dikdörtgen biçiminden ayrılarak düz ya da ters konmuş bir kilit taşını andırır. Görüntülük düşey durumundan yeterince öne ya da arkaya eğilerek bu durum bir ölçüde önlenebilir. Televizyon gösteriminde bu bozukluk satır tarama uzunluğu elektronik yoldan değiştirilerek düzeltilir ⌶ *çerçeve, görüntü çerçevesi, gösterici, optik eksen, görüntülük, tarama, televizyon gösterimi*

kilo- [Fr. *kilo-* || İng. *kilo-* || Al. *Kilo-* || İta. || İta. *chilo-*] *S/TV/V/BS.* **1.** "Bin" (1.000) anlamına önek. *BS.* **2.** Kilobyte ⌶ *kilobyte*

kilobyte, KB [Fr. *kilobyte, KB, kilo octet, Ko* || İng. *kilobyte, KB* || Al. *kilobyte, KB* || İta. *chilobyte, CB*] *BS.* Bellek birimi, bellek sığası. Yuvarlak hesap 1.000 byte, tamı tamına 1.024 byte'tır (2^{10}, 1.024 B) ☐ *bellek, byte*

kilohertz [Fr. *kilohertz, kHz* || İng. *kilohertz, kHz* || Al. *Kilohertz, kHz* || İta. *chilohertz, kHz*] *S/TV/V/BS.* 1.000 hertz ☐ *hertz, SI birimleri*

kilosikl, kc [Fr. *kilocycle, kc, kilocycle par seconde, kc/s* || İng. *kilocycle, kc, kilocycle per second, kc/s* || Al. *Kilohertz, kHz* || İta. *chilociclo, kc, chilociclo per secondo, kc/s*] *S/TV/V/BS.* Yinelenim ölçüsü. Saniyede 1.000 çevrim[1] (sikl); bu da kc/s olarak kısaltılır ve SI birimlerinde 1 kHz'ye eşittir ☐ *çevrim[1], yinelenim, hertz*

kilovat, kW [Fr. *kilowatt, kW* || İng. *kilowatt, kW* || Al. *Kilowatt, kW* || *İta. chilowatt, kW*] *S/TV/V/BS.* 1.000 vat ☐ *vat*

kimyasal kararma [Fr. *fondu chimique* || İng. *laboratory fade, chemical fade* || Al. *chemische Blende* || İta. *dissolvenza chimica*] *S.* Kararmanın işlemelikte kimyasal işlemle elde edileni ☐ *işlemelik, kararma*

kimyasal görüntü [Fr. *image chimique* || İng. *chemical image* || Al. *chemische Bild* || İta. *immagine chimico*] *TV/V/BS.* Doğrudan elektronik aygıtlarla alınan, saptanan, işlenen, yayımlanan elektronik görüntülere karşılık, açığa çıkması için ayrıca kimyasal işlemden geçmesi gereken sinema görüntüleri. Elektronik görüntü karşıtı ☐ *elektronik görüntü, görüntü, sinema*

Kinemacolor [Fr. *Kinemacolor* || İng. *Kinemacolor* || Al. *Kinemacolor* || İta. *Kinemacolor*] *S.* İngiliz sinemacısı G.A. Smith'in 1906'da gerçekleştirdiği, Technicolor'dan önce sinemadaki ilk tecimsel renkli işlem: Alıcının merceği önünde kırmızı ve mavi-yeşil süzgeçli bir çark döner; böylelikle negatifin resimleri sırayla kırmızı ve mavi-yeşil olarak ışıklanır. Bu negatiften elde edilen bir siyah-beyaz eşlem, merceği önünde yine süzgeçli çark dönen göstericiyle görüntülüğe yansıtılır ☐ *alıcı[1], mercek, negatif, renkli sinema, süzgeç, Technicolor*

Kinopanorama [Fr. *Kinopanorama* || İng. *Kinopanorama, Circlorama* || Al. *Kinopanorama* || İta. *Kinopanorama*] *S.* SSCB'de geliştirilen bir çember görüntülük işlemi. 360°'lik tam bir çember görüntülük üzerine görüntülerin yansıtılmasına dayanır. Bunun daha geliştirilmiş biçiminde 22 göstericiden yarısı çember görüntülüğe, öbür yarısı da çember görüntülüğün üzerinde kubbe biçiminde uzanan bölüme görüntü yansıtır ☐ *çember görüntülük, gösterici, görüntü, görüntülük*

Kino-Vario [Fr. *Kino-Vario* || İng. *Kino-Vario* || Al. *Kino-Vario* || İta. *Kino-Vario*] *S.* Doğu Almanya'da geliştirilen çok resimli işlem: Üç gösterici görüntülük üzerinde birbirine geçen alanlara görüntü yansıtacak biçimde yerleştirilir. Bu göstericilerdeki üç filmin çeşitli yerleri örtülerle kapanmıştır. Bu üç filmin görüntüleri böylelikle görüntülüğün çeşitli bölümlerinde yanyana gelerek çok değişik ve dramatik etkilere yol açabilir. Gösterimde dört ses yollu mıknatıslı kuşak[1] kullanılır. Bunun, tek kuşak[1] üzerine birkaç basımda görüntü alıp üç film ve üç gösterici yerine tek film ve tek göstericiyle aynı sonucu sağlayan çeşidi de vardır ☐ *basım, çok*

resimli işlem, film, gösterici, görüntü, gösterim, mıknatıslı kuşak[1], örtü, görüntülük, ses yolu

kiralama [Fr. *location* || İng. *booking* || Al. *Filmmiete* || İta. *noleggio*] *S.* Bir filmin belirli bir süre kullanılması için bir tutar karşılığı oynatımcıya verilmesi □ *film, görmeden kiralama, oynatımcı, toptan kiralama*

kiralama sözleşmesi [Fr. *contrat de location* || İng. *booking contract* || Al. *Filmmietevertrag, Filmleihvertrag* || İta. *contratto di locazione, contratto di noleggio*] *S.* Filmlerin kiralanmasındaki koşullarını belirten sözleşme □ *film, kiralama*

kiralama tutarı [Fr. *frais de location* || İng. *rental* || Al. *Filmmietebetrag*] *S.* Bir filmin kiralanması için ödenen para □ *kiralama*

kirli kafa [İng. *clogged head*] *V.* **1.** Oksitle ya da başka nesnelerle kirlendiğinden gürültüye ya da resmin yitmesine yol açan video saptama ya da okuma kafası. Kirli kafa ayrıca kuşağın zarar görmesine de yol açabilir. Bunun önüne geçmek için, kafaların düzenli aralıklarla ya kafa temizleme kutucuğuyla ya da özel yapıda bir bez ve eriyikle temizlenmesi gerekir. **2.** *S/TV.* Aynı durum, ses aygıtlarının saptama ve okuma kafaları için de geçerlidir □ *gürültü, kafa,kafa temizleme kutucuğu, okuma kafası, resim, saptama kafası, ses aygıtı, video*

kişisel bilgisayar, KB [Fr. *ordinateur personel* || İng. *personal computer, PC* || Al. *"Personal-Computer"* || İta. *computer personale* || "Personal Computer" (PC), IBM Ortaklığının 1981 sonbaharında piyasaya sürdüğü bilgisayarın ayırmacıydı] *BS.* Kullanıcının başkalarına bağlı kalmaksızın evde, işyerinde tek başına kullanabileceği yapıdaki bilgisayar □ *bilgisayar, kullanıcı*

"kitapsız ilim, Ahmet Tarık Tekçe'siz film olmaz" *S.* (Türkiye'de) Oyunculuk yıllarında hemen her yerli filmde boy gösterdiğinden Ahmet Tarık Tekçe için söylenen söz.

KKD □ **kurgu karar dizelgesi**

klasik film [Fr. *film classique* || İng. *classic film* || Al. *klassische Film* || İta. *film classico*] *S.* Getirdiği yenilikler, kullandığı yeni yöntemler, taşıdığı insancıl değerlerle çağının, döneminin, türünün çığır açan en iyi örneklerinden, öncülerinden olduğu gibi, kendi alanındaki daha sonraki gelişmelere, değişikliklere karşın eskimeyen, güncelliğini koruyan sinema yapıtı.

klieg ışıtacı [İng. *Klieg light*™ || "klieg" ("kliegl" değil) sözcüğü, bu ışıtacı üreten ABD'li John H. ile Anton T. Kliegl kardeşlerin kurdukları Kliegl Ortaklığı'nın aldığı ayırmaçtır] *S.* 1920'li, 1930'lu yıllarda tiyatro ve sinema aydınlatmasında kullanılmaya başlanan güçlü, ışık yaylı ışıtaç çeşidi □ *aydınlatma, ışık yaylı ışıtaç*

klistron [Fr. *klystron* || İng. *klystron* || Al. *Klystron* || İta. *klystron*] *TV.* ÇYF'de (30 cm - 1 mm dalga uzunluklarında) elektromıknatıs ışınım üreten ya da bu ışınımı yükselten elektron ışıtacı. Desimetrik dalgalarda çalışan kimi televizyon vericilerinde, radyo bağlantısında, radarda kullanılır □ *dalga uzunluğu, elektromıknatıs ışınım, ışıtaç, radyo bağlantısı, verici*

Kodachrome™ [Fr. *Kodachrome* || İng. *Kodachrome* || Al. *Kodachrome* || İta. *Kodachrome*] *S.* 1935'te ABD'deki

Eastman Kodak üretimliğinin piyasaya sürdüğü tek kuşak[1], evrilir, renkli film çeşidi. Duyarkatı üç birincil renkten (mavi, yeşil, kırmızı) etkilenebilen üç eşit parçaya bölünmüş boş film kullanılır. Önceleri 16 mm'lik olarak piyasaya sürülen, sonra 8 mm'lik ve fotoğrafçılıkta kullanılan 35 mm'lik çeşitleri de çıkarılan Kodachrome bugün daha çok 8 mm ile büyük 8 mm'lik olarak kullanılmaktadır ☐ *birincil renkler, boş film, büyük 8, evrilir film, 16 mm'lik film, 35 mm'lik film, renkli film, 8 mm'lik film, tek kuşak[1]*

Kodacolor™ [Fr. *Kodacolor* ‖ İng. *Kodacolor* ‖ Al. *Kodacolor* ‖ İta. *Kodacolor*] *S.* ABD'de Eastman Kodak üretimliğinin 1928'lerde 16 mm'lik film olarak piyasaya sürdüğü bir renkli film işlemi. Kodacolor İkinci Dünya Savaşı içinde yalnız fotoğrafçılıkta kullanılan bir renkli negatif-pozitif işlemi olarak geliştirildi; artık sinemacılıkta kullanılmamaktadır ☐ *film, 16 mm'lik film, negatif-pozitif işlemi, renkli film*

Kodak büyük 8 [Fr. *Kodak Super-8 mm* ‖ İng. *Kodak Super-8 mm* ‖ Al. *Kodak-Super-8-mm-Film* ‖ İta. *Kodak Super-8 mm*] *S.* 1965'te piyasaya ilk kez sürülen büyük 8 çeşidi ☐ *büyük 8*

kokulu film [Fr. *film à l'odeur* ‖ İng. *smellie* (a.) ‖ İta. *film odoroso*] *S.* Görüntülükteki görüntülere ilişkin kokuları da çeşitli yöntemlerle verebilen film işlemi ☐ *AromaRama, Smell-O-Vision*

kol, kaydırma kolu, kurma kolu [Fr. *manivel, manivela, maniveła kolu, çevirme kolu* ‖ Fr. *manivelle* ‖ İng. *crank, hand crank, crank handle, lever* ‖ Al. *Kurbel, Handkurbel* ‖ İta. *manovella*] *S.* **1.** Eski alıcı[1] ve göstericilerde, aygıtı çalıştırmak için elle döndürülen, alıcı[1] ya da göstericinin düzeneğini devinime geçiren sap. **2.** Bu sap, kurmalı alıcılarda kurmalı motorun yayını kurar. 3. Kimi alıcılarda zincirlemeyi ya da ikizlemeyi çevirim sırasında gerçekleştirmek için filmi alıcının düzeneğinde geriye döndüren düzenek. **3.** Optik kaydırmanın düzgün biçimde yapılmasını sağlamak için, dişli bir düzeneği devindiren kol ☐ *alıcı[1], göstericı, kollu alıcı, kurmalı alıcı, motor, optik kaydırma*

kollu alıcı [Fr. *camèra à manivelle (avec entraînement à main), appareil de prise de vues à manivelle* ‖ İng. *crank hand drive camera* ‖ Al. *Kamera mit Handkurbel* ‖ İta. *apparecchio da ripresa a manovella (da presa a mano), macchina da presa a manovella*] *S.* Düzeneği elle döndürülür bir kolla devinime geçen eski yapı alıcı[1]. Filmin çevirimi bu kolun döndürülmesiyle sağlanır. "Film çevirmek" deyişi, bu kollu alıcılar döneminden kalmıştır ☐ *alıcı[1], elektrik motorlu alıcı, kol, kurmalı alıcı, motorlu alıcı*

koltuk [E.t. 2. *hususi* ‖ Fr. 1. *fauteuil, place, siège,* 2. *parterre* ‖ İng. 1. *seat,* 2. *pit* ‖ Al. 1. *Platz, Sitzplatz,* 2. *Hochparkett* ‖ İta. 1. *posto,* 2. *platea*] *S.* **1.** Sinemada oturacak yer birimi olarak kullanılan terim. **2.** Sinemalarda, birinciden sonra salonun arkasına doğru uzanan bölüm ☐ *birinci, salon*

koltuk sayısı [Fr. *nombre de place, capacité (de la salle)* ‖ İng. *seating capacity* ‖ Al. *Sitzplatzzahl, Platzanzahl, Fassungsvermögen, Kapasität* ‖ İta. *numero di posti a sedere, capacità (della sala)*] *S.* Bir sinemadaki koltukların tümü; dolayısıyla bir sinemanın alabileceği toplam izleyici sayısı. Sinemanın sığası ☐ *koltuk*

koltuk sırası = *sıra*

konaçlar [E.t. *koordinatlar* || Fr. *coordonnées* || İng. *coordinates* || Al. *Koordinaten* || İta. *coordinate*] *S.* Herhangi bir noktanın, doğrunun, düzlemin konumunu belirlemeye yarayan dizge. Bilgisayarlı çizide ya da bilgisayarlı geliştirilmiş çizide çalışılırken, filmin herhangi bir resmindeki noktanın konumunun belirlenmesi büyük önem taşır. Bu da yatay konaç ekseni (X) ile düşey konaç ekseni (Y) kullanılarak sağlanır = *bilgisayarlı çizi, bilgisayarlı geliştirilmiş çizi, nokta*[1]

konfeti [Fr. *confetti* || İng. *confetti* || Al. *Konfetti* || İta. *confetti*] *TV.* Bir televizyon almacında gürültünün yol açtığı renkli noktalar, lekeler ve beneklerin konfeti yağışını andıran durumu = *almaç, gürültü*

koni [E.t. *mahrut* || Fr. *cône* || İng. *cone* || Al. *Kegel* || İta. *cono*] *TV.* Almacın boyun ile görüntülük bölümü arasında yer alan ve koni biçiminde olan bölümü = *almaç, boyun, görüntülük*

koni ışık [İng. *cone light*] *S/TV.* İçi donuk beyaz boyalı koni biçiminde bir kutuya yerleştirilmiş 10 kW'lik tungsten ışıtaçtan oluşan ışık kaynağı. Bu ışık kaynağı, çalışılan bezemin üstüne yerleştirilir ve buradan aşağıya, ışık kaynağının önüne yer alan yine donuk beyaz panjurun arasından gelen yumuşak ışık sağlar. Özellikle birden çok alıcıyla çalışılan görünçlüklerde gölgesiz, yumuşak aydınlatma gerektiren televizyon çalışmalarının gereksinimi karşılamak üzere 1951'de uygulanmaya başlanmıştır = *alıcı*[1]*, bezem, görünçlük, ışık kaynağı, kilovat, tungsten ışıtaç, yumuşak aydınlatma, yumuşak ışık*

konu [E.t. 1-2. *mevzu, obje,* 3. *mevzu, süje, tema, vaka, sinematografik mevzu, film mevzuu* || Fr. 1-2. *objet,* 2. *sujet, récit* || İng. 1-2. *object,* 3. *story, subject, action theme* || Al. 1-2. *Objekt, Aufnahmeobjekt,* 3. *Sujet, Filmsujet, Inhaltsangabe, Stoff* || İta. 1-2. *oggetto,* 3. *soggetto*] *S/TV/V.* **1.** Sinema, televizyon, video alıcısının, fotoğraf aygıtının merceğinin üzerine yöneltildiği ve görüntüsünü saptamayı amaçladığı temel varlık, nesne, görünüm. **2.** Bu yolla saptanmış olan nesne. 3. Öykülü bir filmin ya da bir televizyon oyununun en kısa biçimde anlatılabilecek olgusu = *alıcı*[1]*, fotoğraf aygıtı, mercek, olgu, öykülü film, televizyon oyunu*

konuk oyuncu [İng. *guest star (artist)*] *S/TV.* Herhangi bir filmde ya da izlencede kısa ancak önemli bir rol üstlenen ünlü oyuncu = *oyuncu*

konuşma izlencesi [İng. *talk programme*] *TV.* Konuşmaların ağır bastığı açıkoturum, toplugörüşme, görüşüm, konuşma (konferans) gibi izlencelerin genel adı = *açıkoturum, görüşüm, izlence, toplugörüşme*

kopma [Fr. *cassure (du film), rupture (du film)* || İng. *break (in the film), breaking (of the film), rupture, film rupture* || Al. *Brechung, Riss, Filmriss* || İta. *rottura*] *S.* Filmin herhangi bir nedenden dolayı alıcıda, göstericide ya da açındırma aygıtında iki parçaya ayrılması = *açındırma aygıtı, alıcı, film, gösterici*

korku filmi [Fr. *film d'épouvante* || İng. *creepie* (a.) || Al. *Gruselfilm* || İta. *film terrificante*] *S.* Korkunç kişilere, varlıklara, olaylara yer veren, korkunç görünçlüklerin birbirini izlediği film türü = *yılgı filmi*

korsan eşlem [E.t. *korsan kopya, sahte nüsha, sahte kopya, kaçak eşlem* || Fr.

contrefaçon || İng. *counterfeit, pirated copy* || Al. *Fälschung* || İta. *contraffatto*] *S/V.* **1.** Bir filmden, bir videodan, bir ses kuşağından, tecimsel ereklerle, izinsiz çıkarılmış eşlem. **2.** Bir filmin, bir videonun, bir ses kuşağının benzeri olarak, tecimsel ereklerle, izinsiz gerçekleştirilmiş eşlem ⌶ *eşlem, film*

korsan yayaç [E.t. *korsan istasyon* || Fr. *station pirate, station en haute mer, émetteur pirate* || İng. *pirate station* || Al. *Raubsender, Piratsender* || İta. *stazione pirata*] *TV.* **1.** Genellikle herhangi bir ülkenin sınırları dışındaki bir ülkeden ya da karasuları dışındaki bir tekne ya da platformdan radyo-televizyon yayını yapan yayaç. Bu yayaçlar, ulusal sınırların dışında ya da uluslararası sularda bulunduklarından, yayının ulaştığı ülkelerin tüzel, mali ya da uygulayımsal denetimi dışında kalırlar. 1960'larda özellikle Atlantik Okyanusu'nda yer alan korsan yayaçlardan sonra ilk kez 1965 aralığında Malmö açıklarındaki "Cheeta" adlı gemiden televizyon yayını yapan bir korsan yayaç türemişti. **2.** Belirli bir ülkenin içinde kaçak yayın yapan yayaçlara da kimileyin bu ad takılmaktadır: İstanbul'da televizyon vericisi kurulup kurulmaması tartışmalarının yapıldığı sırada 1970 mayısında Mecidiyeköyü'ndeki bir apartmandan yayın yapan televizyon gibi. **3.** Belirli bir ülkeyi erekleyen, izlencelerinin hemen tümü bu ülkede hazırlanan, ancak yasalar bu ülkede yayın yapılmasına izin vermediğinden yayınlarını yabancı bir ülkeden gerçekleştiren yayaç: Türkiye'de televizyon yayın tekeli yasalarla TRT'ye verildiği dönemde 7.5.1990'da Almanya'dan yayın yapan Magic Box Star 1 televizyonu gibi ⌶ *izlence, korsan yayın, yayaç, verici, yayın*

korsan yayın [Fr. *émission pirate* || İng. *pirate broadcast* || Al. *Piratensendung* || İta. *emissione pirata*] *TV.* Bir korsan yyaçla gerçekleştirilen yayın ⌶ korsan *yayaç*

koruma, film koruması [E.t. *muhafaza* || Fr. *conservation du film* || İng. *film preservation, preservation* || Al. *Aufbewahrung, Erhaltung* || İta. *conservazione del film, custodia della pellicola*] *S.* Filmin bozulmasını önlemek üzere alınan önlemlerin tümü. Bu önlemlerin uygulanması işi. Özellikle nitrat tabanlı filmler birçok yönden sıkı sıkıya korunmaya gereksinimi olan nesnelerdir. Çabucak alev alabildiğinden, hatta bir çeşit patlayıcı olduğundan (selüloz nitrat, pamuğun nitrik ve sülfürik aside batırılmasıyla elde edilen pamuk barutunun yakın akrabasıdır), bu çeşit tabanlı filmlere yanar film de denir. Filmin bu yapısı yalnız koruma bakımından değil gösterim bakımından da önem taşır. Çünkü filmler gösterim sırasında çok güçlü ışık kaynağının çok yakınından geçer. Özellikle sinemanın ilk döneminde göstericilerde hemen hiç güvenilir olmayan ışık kaynağı kullanıldığı düşünülürse tehlikenin büyüklüğü daha iyi anlaşılır. Nitekim bu yüzden çok yangınlar çıkmış, çok feci sonuçlarla karşılaşılmıştır. Bu nedenle daha sonraki yıllarda yalnız göstericilerin daha güvenli duruma getirilmesiyle yetinilmemiş, gösterim odacıkları yangına karşı çok sıkı önlemlerle korunmuştur. Film ayrıca, kimyasal yönden kalımlı da değildir; bu yüzden en iyi koşullarda saklansa bile, genellikle elli yılda kendi kendini yok eder. Bunun nedeni oksitlenerek nitrojen oksit çıkarmasıdır. Film yüzeyi yavaş yavaş yapışkanlaşır, daha sonra da duyarkatı tabandan ayrılır. Film sıkıca kapatılmış

bir kapta saklansa da, tabanda gaz oluşur; bu gaz astarla birleşerek asit üretir; böylelikle duyarkattaki görüntü solmaya başlar, taban da kendi kendini yok eder. Daha da kötüsü, film gittikçe patlayıcı bir nitelik kazanır. Oksitlenme sonucu filmden çıkan gazlar birikirse yanma ortaya çıkar; çünkü selüloz nitrat kendi oksitleyicisini taşıdığından, yanması için havaya gereksinimi yoktur. Bir kez de yanmaya başladı mı söndürmesi son derece güçtür. Renkli filmler bozulmaya siyah-beyaz filmlerden daha yatkındır ve daha özenli bir koruma gerektirir. Tüm renkli filmlerin renkleri yıllar geçtikçe soluklaşır; özgün renkleriyle pek az benzerliği kalır. Bütün bunlar nitrat filmlerin korunaklanmasında büyük sorunlar çıkarmaktadır. Yapımcıların bu filmlerin eşlemlerini tecimsel değeri geçtikten sonra saklamaları için bir neden yoktur. Bu filmleri bir arada tutmak, yeterince tehlikelidir. Üstelik bu yükü taşımaktansa, nitrat tabandaki gümüşün çıkarılması için bunları satmak daha çok yeğlenir. Aynı tehlikeler, filmin kesinlikle saklanması gereken ana negatif için de geçerlidir. Yine de bir ülkedeki tüm yapımcıların ellerindeki ana negatiflerin binlercesini bir arada tutmak bir cephanelik oluşturmaktan farklı sayılmaz. Nitekim Türkiye'de belediyelerin özgüledikleri ve hiçbir koruma önlemi bulunmayan yapılarda saklanan ana negatif ve eşlemlerden çoğu, birkaç kez çıkan yangınla kül olup gitmiştir. Bundan dolayı bunları korumanın en iyi yolu, filmleri en iyi koşullarda saklamak üzere özel olarak yapılmış korunaklardır. Yine de, yukarıda belirtildiği üzere nitrat tabanlı filmler, en iyi koşullarda bile kendi kendini yok ettiklerinden günümüzde filmleri korumanın en önemli sorunu eski nitrat tabanlı filmlerin bir an önce asetat tabana aktarılmasıdır. Böyle bir aktarım izlencesi dünyanın birçok ülkesinde iyi kötü uygulanmakla birlikte, ekonomik yönden en güçlü ülkeler bile bunun üstesinden tümüyle gelebilmiş değillerdir. Bu konuda en önemli sorun, para ve zamandır. Örneğin, ABD Kongre Kitaplığı'nda nitrat tabandan asetat tabana aktarılması gereken 25.000.000 m'ye film bulunmaktadır (bu miktar 10.000 tane uzun filme eşittir). İngiltere'de Ulusal Film Belgeliği'ndeki nitrat filmlerin bugün uygulanan hızla asetata aktarılmasının altmış yıl alacağı hesaplanmaktadır. Kuşkusuz o zamana dek eşlemi çıkarılabilecek pek az nitrat taban kalacaktır. Bu filmlerin video kuşağına alınması daha kolay ve ucuzdur ve filmin tümüyle yok olmasını önler; ancak videoya aktarılmış bir filmin, özgün filmin birçok özelliğinden yoksun olduğu da açıktır ☐ *ana negatif, asetat taban, duyarkat, eşlem, film, film bozulması, görüntü, korunak*[1]*, korunaklama, nitrat taban, selüloz nitrat, taban, uzun film, video kuşağı, yanar film, yitik film*

korunak[1] [E.t. *depo, koruma deposu, film deposu* ‖ Fr. *dépôt, blockhaus pour film, casemate* ‖ İng. *storage vault, library vault, film vault, vault* ‖ Al. *Blockhaus, Filmblockhaus, Filmtresor, Sagerhaus, Depot, Gewölbe* ‖ İta. *deposito*] *S/V.* Film ve video kuşaklarının korunması için özel olarak yapılmış yapı. Özellikle filmin yanıcı, çabuk bozulma özelliği göz önüne alınarak, çeşitli güvenlik önlemleri uygulanan, film saklamaya yarayan özel yapı. Korunaklarda genellikle sıcaklık ile nem belirli bir düzeyde tutulur; havalandırma düzeni yer alır ve yangına karşı çok sıkı önlemler uygulanır. Örneğin, daha çok özen isteyen renkli boş filmlerin korunması için ge-

rekli korunak koşulları şöyledir: 6 aya dek 13° sıcaklık; 6 aydan sonra -18°'den - 23°'ye dek sıcaklık. Boş film ya da kuşak[1], bu sıcaklıklarda korunduktan sonra kullanılmak istenildiğinde, korunaktan çıkarılmadan önce oda sıcaklığında (yaklaşık 20°) tutulur ☐ *dolap, korunaklama*

korunak[2] [E.t. *depo* || Fr. *magasin* || İng. *bay, dock* || Al. *Magazin* || İta. *magazzino*] *S/TV.* Bir sinema ya da televizyon işliğinde hemen kullanılmak üzere bulundurulması gereken araç ve gereçlerin (çevirim takımının kullandığı araç ve gereçlerin), donatımların saklandığı bölüm ☐ *çevirim takımı, donatım, işlik*

korunaklama [E.t. *depolama* || Fr. *emmagasinage, stockage* || İng. *storage, film storage* || Al. *Filmmagazinierung, Magazinierung, Filmlagerung* || İta. *immagazzinamento*] *S/TV.* Filmlerin kısa ya da uzun sürede korunması, saklanması için, gerekli koşullara uygun yerlerde, özellikle korunaklarda tutulması, sınıflandırılması ☐ *korunak*

koruyucu kapak [İng. *protective flap, guard flap*] *V.* Takma sırasında, video aygıtının özdevinimli olarak açtığı video kutucuğu kapağı; böylelikle video kuşağının bir bölümü, bununla ilgili düzenekçe çekilip aygıta yerleştirilir. Kutucuk aygıttan çıktığı zaman da bu kapak kapanarak kuşağı korur ☐ *kutucuk, özdevinimli, takma, video aygıtı*

koruyucu kılavuz [İng. *protective leader, protective head leader*] *S.* Filmi, çeşitli kuşakların ucuna takılıp çeşitli aygıtlarda kullanıldığında zedelenmekten koruyan sert, saydamsız kılavuz çeşidi ☐ *film, kılavuz, kuşak[1]*

koşut gelişim [Fr. *actions parallèles* || İng. *parallel development, parallel action* || Al. *Parallelhandlung* || İta. *azzioni parallele*] *S/TV/V.* Birbiriyle ilişkisi bulunan, ayrı ayrı yerlerde ortaya çıkan birden çok olgunun ve parçalarının art arda ya da iç içe sıralanışıyla gerçekleştirilen anlatı çeşidi ☐ *anlatı, eşzamanlı gelişim, koşut kurgu, nöbetleşe kurgu, olgu*

koşut kaydırma [Fr. *travelling parallèle* || İng. *parallel travelling* (ABD: *traveling)* || Al. *Parallelkamerafahrt* || İta. *carrello parallelo*] *S/TV/V.* Alıcı[1] ile konu arasındaki uzaklık değişmeksizin gerçekleştirilen kaydırma çeşidi. Bunlar düşey kaydırma, yanlamasına kaydırmadır ☐ *alıcı[1], düşey kaydırma, kaydırma, konu, yanlamasına kaydırma*

koşut kurgu [E.t. *paralel montaj* || Fr. *montage parallèle* || İng. *parallel editing* || Al. *Parallelschnitt, Parallelmontage, Simultanmontage* || İta *montaggio parallelo*] *S/V.* Çekimleri koşut gelişim sağlayacak biçimde birleştirme: İki ya da daha çok olgu ve bunların parçaları birbiri ardından sıralanır; bir olgu bitirildikten sonra bununla ilgili ikinci, üçüncü olguya geçilir. Buna göre, koşut kurguda A, B, C olguları ile bunların parçaları (a, b, c) şöyle sıralanır: A (a^1, a^2, a^3) + B (b^1, b^2, b^3) + C (c^1, c^2, c^2) ☐ *çekim, eşzamanlı gelişim, koşut gelişim, nöbetleşe kurgu, olgu*

koşutlama [Fr. *collimation* || İng. *collimation* || Al. *Kollimation* || İta. *collimazione*] *S/TV/V.* Bir mercek dizgesini, ıraksak ya da yakınsak ışınlar çıkaran bir ışık kaynağının koşut ışınlar vermesini sağlayacak biçimde düzenleme işi. Mercek dizgesinin bu biçimde düzenlenmesi odaklamanın eksiksiz yapılmasında ve seçik bir görüntü sağlanmasında da büyük önem taşır ☐ *görüntü, ışın,*

mercek, odaklama, seçik

kovalama [Fr. *poursuite* || İng. *chase, pursuit* || Al. *Verfolgung* || İta. *inseguimento*] *S/TV/V.* Kaçan ile kovalayan arasındaki ilişkiyi kullanarak geciktirim ve dolayısıyla dramatik yapıda gittikçe artan bir gerilim[1] yaratan durum. Bu gerilim[1], heyecanla beklenen karşılaşma ne denli uzatılır ve bu arada ne denli tehlikeli durumlar ortaya çıkarsa o denli yoğunluk kazanır. Genellikle kahramanın, düşmanını izlemesi ya da tam tersine düşmanın kahramanı izlemesiyle gelişir. Bu arada birbirine yaklaşmalar, kılpayı kurtulmalar, ölümcül olabilecek tehlikeler, kovalamayla hiç ilgisi olmayan kimselerin bundan dolayı uğradığı kazalar, ölümler işin tuzu biberi yerine geçer. Devingen filmlerin, özellikle serüven, polis, kovboy, güldürü türlerinde sık sık başvurulan bir yöntemdir. Kalabalık cadde ve sokaklarda otomobillerin çılgınca bir hızla kaçıp kovalanması; kovboy filmlerinde atlı arabalı kovalamalar; motosikler, tren, uçak, helikopter gibi daha değişik araçlarla gerçekleştirilen kovalamalar en sık rastlanan örneklerdir. Kovalama 1900'den beri değişik çeşitlemeleriyle filmlerde kullanılagelmiştir ⌶ *dramatik yapı, geciktirim, gelirim, güldürü filmi, kovboy filmi, polis filmi, serüven filmi*

kovalama filmi [Fr. *film de poursuite* || İng. *chase film* || Al. *Verfolgungsfilm* || İta. *film d'inseguimento*] *S.* Temel olgusu, olaylar örgüsü kovalamaya dayanan film ⌶ *kovalama*

kovalama görünçlüğü [Fr. *scène de poursuite* || İng. *chase scene* || Al. *Verfolgungsszene* || İta. *scena d'inseguimento*] *S.* Kovalamanın büyük bir yer tuttuğu, kovalama üzerine kurulan görünçlük ⌶ *kovalama*

kovboy filmi, western [Fr. *film de cowboy, "western"* || İng. *western (picture)* || Al. *Wildwestfilm, "Western"* || İta. *film western, film di cowboy, cappellone* (a.)] *S.* ABD'nin Atlantik kıyısından içerilere, batıya doğru göç sırasındaki olayları konu alan; çoğu zaman at sırtında, kovalamalarla dolu olan film. Serüven filmlerinin en tanınmış çeşitlerinden biri olan kovboy filmi, bu bölgenin tarih olaylarından, halkbiliminden, bu ikisine dayanılarak oluşturulmuş yazın ürünlerinden yararlanır. Kovboy filminin belli başlı izlekleri şunlardır: Göçmenlerin bilinmedik, yeni bir anakaraya ayak basışları; anakara içlerine yayılmaları; bu yayılış sırasında Kızılderililerle, doğayla savaşımları; yeni topraklara yerleşme sorunları; bağımsızlık savaşı, içsavaş, altına hücum, el değmemiş topraklara hücum; gecekondu kasabaların, gecekondu çiftliklerin kurulması; anakaranın iki ucunu birbirine bağlama çabası... Kovboy filmlerinin başlıca kişileri öncüler (pioneer), Kızılderililer, kovboylar, yasadışı yaşayanlar, haydutlar, yasayı simgeleyen şerif vb'dir. Bununla birlikte kovboy filminin kalıplaşmış, az ya da çok yozlaşmış örnekleri de vardır. Bu filmlerde bir yanda kovboy, atı, sevgilisi ("kızı"), yardımcısı ("delisi") bir yanda kovboyun karşısına çıkan "kötü adam," haydutlar, Kızılderililer vardır. Çevre; çayır (prairie), çöl, çiftlik, kasaba, bardır. Olaylar çok kez Kızılderililerin saldırısı; kötü adamın, haydutların çiftçileri, kasabalıları yıldırması, çiftlikleri basması, sürüleri kaçırmasıdır; tabancayla yumrukla hesaplaşma, at üstünde kovalamacadır. Sonunda, iyiler kötülere mutlaka üstün gelir. Bu kalıplaşmış kovboy filmine karşılık, gerçek kovboy filminin çevre ya da kişilerine dayanan

ya da bundan az çok uzaklaşarak ruhbilimsel, toplumbilimsel derinlik kazanan filmlere de rastlanır. Amerikan kovboy filmlerinin yanı sıra, bunların birer öykünmesi olarak 1960'lara doğru Batı Almanya'da ("Isar western," bu filmler Münih'ten geçen Isar Irmağı'nın yakınlarında çevrildiğinden), Japonya'da ("soya western"), özellikle İtalya'da ("spagetti western," "makarna western") ve bu arada Türkiye'de de ("pilav western") kovboy filmleri çevrilmeye başlanmıştır ☐ *İtalyan kovboy filmi, serüven filmi, Türk kovboy filmi*

koyulaştırıcı [Fr. *renforçateur* ‖ İng. *intensifier* ‖ Al. *Verstärker* ‖ İta. *rinforzatore*] *S.* Koyulaştırma banyosunun temel kimyasal özdeği ☐ *koyulaştırma, koyulaştırma banyosu*

koyulaştırma [Fr. *renforcement* ‖ İng. *intensification, intensifying* ‖ Al. *Verstärkung* ‖ İta. *rinforzamento*] *S.* İyi bir görüntü veremeyecek denli güçsüz olan bir filmin kimyasal işlemlerle yoğunluğunun artırılması ☐ *koyulaştırıcı, koyulaştırma banyosu*

koyulaştırma banyosu [Fr. *bain renforçateur* ‖ İng. *intensifying bath* ‖ Al. *Verstärkungsbad* ‖ İta. *bagno rinforzatore*] *S.* Koyulaştırmayı gerçekleştirmek için açındırılmış filmin geçirildiği banyo. Güçlü bir koyulaştırma banyosundaki koyulaştırıcı genellikle amonyaktır ☐ *açındırma, film, koyulaştırıcı, koyulaştırma*

kömür, ışık yayı kömürü [E.t. *ark kömürü* ‖ Fr. *charbon (d'arc, de lampe à arc)* ‖ İng. *carbon (rod), arc carbon, trim* ‖ Al. *Kohle, Lampenkohle* ‖ İta. *carbone (per arco)*] *S/TV.* Işık yayı oluşturmakta kullanılan özel yapıda, çubuk biçiminde kömür. Petrol kokundan elde edilen bu grafit kömürüne parlak yanması için kimi tuzlar da katılır. Bu çeşit kömürler, yandığında çok ışık verir, az kül bırakır ☐ *ışık, ışık yayı, kömürlü ışık yayı*

kömürlü ışık yayı [Fr. *arc à charbon* ‖ İng. *carbon arc* ‖ Al. *Reinkohlen-Bogen, Kohlenbogen* ‖ İta. *arco a carbone*] *S/TV.* Işık yayının ve ışık yaylı ışıtacın kömürlü çeşidi. İki kömürün elektrikucu arasında oluşturulan ışık yayıdır. Bu yay, elektrikuçları arasında bir kısa çevrimle çok yüksek sıcaklığın ve gerilim[2] farkının oluşturulması sonucu sağlanır. Sinema işliklerinde ve göstericilerde ışık kaynağı olarak geniş ölçüde kullanılır. Buna karşılık televizyon işliklerindeki kullanış alanı dardır. Kömürlü ışık yayının kullanılması güç, kömürünün yanma süresi kısa, ışıtaçları hantaldır; ancak çok güçlü bir ışık kaynağıdır. Geniş bir alanı yeğin bir ışıkla aydınlatmakta benzersizdir. Renk ısısı yüksektir; güneş ışığına yakındır. Kömürlü ışık yayının yerini günümüzde aynı işi daha iyi gören ksenon ışıtaç almıştır ☐ *aydınlatma, çevrim[2], elektrikucu, ışık, ışık kaynağı, ışık yayı, ışık yaylı ışıtaç, işlik, kömür, ksenon ışıtaç*

kömürlü sestoplar [Fr. *micro(phone) au charbon, micro(phone) à charbon* ‖ İng. *carbon microphone* ‖ Al. *Kohlemikrofon, Kohlekörnermikrofon* ‖ İta. *microfono a carbone*] *S/TV.* Gerilim[2] uygulanan bir kömürün direnci değiştirilerek ses imi sağlayan sestoplar çeşidi. Bu kömüre değen zar bu imleri ses titreşimine çevirir. Kömürlü sestopların en çok kullanıldığı aygıt telefondur. Eskiden radyoda da çok kullanılan kömürlü sestoplar yeterince duyar olmadığından yerini başka sestoplar çeşitlerine bırakmıştır ☐ *direnç, ses imi, sestoplar, zar*

köprü[1] [İng. *bridge*] *S/TV/V.* Herhangi bir

sinema ya da televizyon yapıtında bir yerden başka bir yere, bir başka zamana ya da bir durumdan başka bir duruma geçişi anlatmaya yarayan müzik parçası ya da ses etkileri ☐ *ses etkileri, sinema, televizyon*

köprü[2] [E.t. *düpleksör* ‖ Fr. *duplexeur, diplexeur, "diplexer"* ‖ İng. *diplexer* ‖ Al. *Trennweiche, Wiche, "Diplexer"* ‖ İta. *"diplexer"*] *TV.* **1.** Verici yayaçta ortak bir besleme kablosu ve dalgalıktan yararlanan resim ve ses vericilerinin çıkışlarının bağlandığı aygıt. Bu aygıt çift yönlü bir vana işini görür: Yüksek yinelenimli akımları ancak resim verici - dalgalık ve ses verici - dalgalık yönünde bırakır. Böylelikle iki vericinin birbirini etkileyip karıştırmasını önler. **2.** Alıcı dalgalıklarda iki dalgalığı ortak bir iniş kablosuna bağlayan aygıt. **3.** Ortak dalgalıklarda bu dalgalığın çıkışını değişik almaçların girişlerine dağıtan aygıt ☐ *akım, dalgalık, beşleme kablosu, verici, yüksek yinelenim*

köprüleyici [İng. *bumper*] *TV.* Bir televizyon dizisinde, araya tanıtı girerken söylenen merak uyandırıcı, geciktirim yaratıcı davranış, olgu ya da söz. Ereği, izleyicinin, dizinin tanıtıdan sonra gelen bölümünün de izlemesini sağlamaktır ☐ *dizi, geciktirim, izleyici, tanıtı*

körük [Fr. *soufflet* ‖ İng. *bellows* ‖ Al. *Balgen* ‖ İta. *soffietto*] *S.* Alıcının gövdesi ile mercek arasında yer alan akordiyon gibi katlanır açılır, ışık sızdırmaz parça. Bu parça, mercek ile film düzlemi arasındaki uzaklığı, dolayısıyla odak uzunluğunu artırmaya yarar; böylelikle alıcının özellikle portre çalışmalarını kolaylaştırır _ *alıcı*[1]*, mercek*

kösnül film [E.t. *şehevi film, şehvani film, erotik film, aşk filmi* ‖ Fr. *film érotique* ‖ İng. *erotic film, soft core* ‖ Al. *erotische Film* ‖ İta. *film erotico*] *S.* Aşkı ve buna bağlı olarak cinselliği, insan doğasının ve yaşamının ayrılmaz bir parçası olarak gören; cinselliğin ruhsal ve fiziksel düzeneğinin tüm ayrıntılarını bilinçle ele alan; bunları büyük bir doğallık ve estetik tutumla, sorumlulukla işleyen film ☐ *açık film, cinsel sömürü filmi, miki*

köşegen [Fr. *diagonale* ‖ İng. *diagonal* ‖ Al. *Diagonale, Bildschirmdiagonale* ‖ İta. *diagonale*] *TV.* Almaçların görüntülük boyunu belirtmekte temel alınan öğe. Görüntülük boyu, köşegenin uzunluğuyla belirtilir ☐ *almaç, görüntülük*

köşegen çevrinme [E.t. *mail panoramik* ‖ Fr. *panoramique oblique, panoramique diagonal* ‖ İng. *oblique pan, diagonal pan(ning)* ‖ Al. *Diagonalschwenkung* ‖ İta. *panoramica diagonale*] *S/TV/V.* Alıcının yatay ile düşey çevrinme arasındaki yönde çevrinmesi. Bu durumda alıcı[1], görüntü çerçevesinin köşegenlerine çakışan bir yol izler ☐ *alıcı*[1]*, çevrinme, düşey çevrinme, görüntü çerçevesi, yatay çevrinme*

köşegen kaydırma [Fr. *travelling oblique* ‖ İng. *oblique travelling (*ABD: *traveling), diagonal tracking* ‖ Al. *Diagonalkamerafahrt* ‖ İta. *carrello diagonale, carrellata obliqua*] *S/TV/V.* Alıcının öne ve yanlamasına kaydırma arasındaki ortalama devinimi ☐ *alıcı*[1]*, kaydırma, öne kaydırma, yanlamasına kaydırma*

köşegen yapıştırma [Fr. *collure diagonale* ‖ İng. *diagonal join (cut, splice)* ‖ Al. *Diagonalklebestelle, schräge Filmschnitt* ‖ İta. *giunta diagonale, incollatura diagonale*] *S.* Filmin, kenara dikey

olmayacak biçimde yapıştırılması. Genellikle mıknatıslı ses kuşağı da bu yolda yapıştırılır. Böylelikle gelen ses giden sesin üzerine bindirilerek ek yerindeki gürültü azaltılmış ya da bastırılmış olur ☐ *düz yapıştırma, ek yeri, yapıştırma*

kötü adam [E.t. *bedmen, badman* ‖ Fr. *vilain, "villain," traître* ‖ İng. *villain, badman, heavy* (a.) ‖ Al. *Schurke* ‖ İta. *traditore*] *S.* Filmlerde, özellikle kovboy filmlerinde, izleyiciye sevimsiz gelen, filmin kahramanıyla çekişme durumunda olan, çeşitli kötülükler işleyen ve sonunda çoğunlukla alt olan kimse ☐ *kovboy filmi*

kötü çekim [Fr. *prise de vues défectueuse, prise de vues ratée* ‖ İng. *no good take, NG, NG take, bad footage, bad take, buzzard* (a.) ‖ Al. *Nichtkopierer, NK, schlechte Aufnahme* ‖ İta. *ripresa difettosa*] *S.* Günlük çekimler arasından bitmiş filmde kullanılmaya yeterli görülmediği; işe yaramaz, kusurlu olduğu çevirim yazanağında belirtilen başarısız çekim. İyi çekim'in karşıtı. Bu çekimler, yapım sonrası çalışmalarında başka işlerde (örneğin kılavuz olarak) kullanılır ☐ *ayrılmış çekim, çekim, çevirim yazanağı, günlük çekim, iyi çekim, kılavuz, yaramaz*

kötü film [Fr. *navet, mauvais film, film de mauvaise qualité, film mediocre* ‖ İng. *bad film, trashy film, trash, kitsch, turkey* (a.), *flop* (a.), (ABD) *chaser* (a.), *weakie* (a.), *schlock movie (film)* (a.), *dog* (a.), *dud* (a.) ‖ Al. *Kitsch(film), kitschiger Film* ‖ İta. *cattivo film, film di cattiva qualita*] *S.* Hiçbir sanat değeri taşımayan, düşük nitelikte film. Başarısız film. İyi film'in karşıtı ☐ *çırpıştırma film, iyi film*

köy filmi [İng. 1-2. *rural film* ‖ Al. 3. *Heimatfilm*] (Türkiye'de) *S.* **1.** (Dar anlamda) Çevresi köy (daha geniş olarak kırsal bölge); kişileri, kahramanları burada yaşayan insanlardan seçilmiş film. Kent çevresini, kent insanlarını anlatan filmlerden ayırt etmekte kullanılır. Ancak bu anlamdaki köy filmi, konusu yalnızca dış görünüşe (köy bezemi, köylü giysileri) dayanan bir çevrede geçen herhangi bir öyküden yani yüzeysel bir anlatımdan öteye geçmez. Çoğu zaman da varsıl ağa oğlu ya da kızının, yoksul oğlan ya da kıza tutulması, araya varsıllığın ve kötü adamın girmesi; oğlan - kız - ağa - kötü adam dörtlüsü arasındaki öykünün anlatılması gibi bir kalıp içinde yer alır. **2.** (Geniş anlamda) Köyü ve köylüyü kendilerini çevreleyen ekonomik ve toplumsal koşullarda, bu koşullarla belirlenmiş olarak ele alan; bu koşullardan doğan ilişkileri inceleyen; köylünün bu koşullar ve ilişkilerdeki davranışlarını; olayları ve koşulları kavrayış, anlayış, yorumlayış biçimini yansıtan; köye de köylüye de gerçek niteliğini veren film. **3.** Almanya'da Nazi döneminde kırsal kesimdeki insanları, bunların yaşamlarını, ilişkilerini, uğraşlarını, yaşadıkları çevreyi konu alan film. Çoğunlukla yapay, eğreti, kartpostal manzaralı, zoraki mutluluk havası içindeki bir tutumu yansıtır ☐ *konu, kötü adam, öykü*

kremalı pasta [İng. *custard pie*] S. Amerikan yapımcı-yönetmen Mack Sennet'in 1913'te başlattığı, kısa zamanda yaygınlaştığı için genelde sopalama'nın anlamdaşı olarak kullanılan sözcük. Belli bir kimseye doğru atılan ve bu kimsenin yüzüne yapışıp dağılan kremalı pastanın sıkça kullanılışından kaynaklanmıştır. Bunun bir çeşitlemesi de, pastanın ereklenen kimseye değil de

yanlış ve atılmaması gereken kişiye rastlamasıdır ⌶ *sopalama*

krom dioksit (kuşak[1]) [Fr. *dioxyde de chrome* || İng. *chromium dioxide (tape), metal tape* || Al. *Chromdioxid* || İta. *diossido di cromo*] *S/TV/V.* Televizyon ve videodaki video kuşağında, mıknatıslı ses kuşaklarında duyarkatı oluşturan ve polivinilklorit tabana çekilen, krom dioksit ($Cr\ O_2$) kırıntıları. Krom dioksit, demir oksitli kuşaklardan çok daha üstün niteliklidir. **2.** Kromdioksit kırıntılarından oluşan kat ⌶ *demir oksit, muknatıslı görüntü kuşağı, polivinilklorit, taban, video*

ksenon ışıtaç [Fr. *lampe à xénon* || İng. *xenon lamp* || Al. *Xenonlampe* || İta. *lampada a xenon*] *S/TV.* Orta güçteki göstericilerde ışık yaylı ışıtaç yerine kullanılan; yapımdaysa daha ufak, daha hafif, daha az elektrik harcayan, buna karşılık daha güçlü aydınlatma aracı olan ışıtaç. Önceleri ABD'de Xenotech, Inc. tarafından tanklarda ışıldak yerine kullanmak üzere üretilen bu ışıtaç, 1970'te "Sunbrute" adıyla sinema işleyiminin kullanımına sunuldu. Bu ışıtaçta, yüksek basınçlı ksenon gazı bulunan ortamda eksi uçtan artıuca giden doğru akım bir ışık yayı oluşturur. Ksenon ışıtacın ışığı, gün ışığına benzer. Uzun ömürlü, rengi iyi belirten bir ışıtaç olmasının yanı sıra kömürlü ışık yaylı ışıtaçlardaki denli sıcaklık yaymadığından ondaki denli havalandırma düzeni gerektirmez ⌶ *gösterici, gün ışığı, ışık yaylı ışıtaç, ışıtaç, kömürlü ışık yayı*

kukla filmi [Fr. *film de marionnettes (de poupée, film de pantins)* || İng. *puppet film, puppet animation (film)* || Al. *Puppenfilm, Puppentrickfilm* || İta. *film con pupazzi (di fantocci, con marionette, con fantocci), pupazzi animati*] *S/BS.* Kuklaların canlandırmayla devindirilmesine dayanan film çeşidi. Kukla filmleri de canlıresimler gibi devinimin parçalara bölünüp her parçanın tek tek film üzerine saptanmasına dayanır. Canlıresim ile kukla filmi arasındaki başlıca ayrılık, canlıresimlerin elle çizilen resimlerden oluşmasına karşılık, kukla filmlerinde kuklaların, yani üçboyutlu nesnelerin yer almasıdır. Kukla filmi yaratıcısı da bir oyunlukla yola çıkar. Bu oyunlukta yer alan üçboyutlu kuklaları ve öbür nesneleri hazırlar. Daha sonra bu kuklaları ve nesneleri devinimli duruma geçirebilmek için, devinimi saniyede 24 resme böler; kuklaların ve nesnelerin her resimdeki durumunu bunu izleyen resimde biraz değiştirir; her resmi tek tek film üzerine saptar. Kukla filmleri, canlıresim gibi çok sayıda kimsenin katılımını gerektirmediğinden ve canlıresim gibi işleyimleşmediğinden, uzun süre birkaç kukla filmi sanatçısının çabası sonucu varlığını sürdürmüştür. Ancak son yıllarda olağan filmler ile kukla film uygulayımlarının bir arada kullanıldığı filmlerin artışı; baştan sona kuklaların, modellerin yer aldığı uzun filmlerin ortaya çıkışı; bilgisayar ve bilgisayar canlandırması uygulayımının büyük bir hızla gelişmesi sonucu eski "el ürünü" kukla filmlerle hiçbir benzerliği kalmayan bir "sanal kukla" filmi işleyimi ortaya çıkmıştır ⌶ *canlandırma, bilgisayar, bilgisayar canlandırması, canlandırma sineması, canlıresim, oyunluk, saniyede 24 resim*

kulaklık [Fr. *écouteur serre-tête, casque d'écoute, casque téléphonique* || İng. *headphone(s), phones, earphones, earpiece, headset, monitor head,* (ABD) *head receiver, cans* (a.) || Al. *Hörer, Kopfhörer, Kopfgeschirr, Kopfhörs-*

prechgarnitur || İta. *cuffia (ricevente)*] **1.** *TV.* İşlikte, düzlükte çalışan kimseler arasında iletişimi sağlamak için bu kimselerin kulaklarına taktıkları aygıt. Bu aygıt, işlikteki sestoplarlara geçmemesi gereken sesleri çalışanlara ulaştırmakta kullanılır. Özellikle yönetmenin komutlarının yönetmen yardımcısına ve alıcı yönetmenlerine ulaştırılmasını sağlar. Bunun sestoplarlı çeşidi bu kişiler arasındaki iletişimi gerçekleştirir. *S.* **2.** Dışarıda çevirimlerde geniş bir alana yayılan çalışanlar arasında iletişimi sağlamakta kullanılan aygıt. **3.** *S/TV/V.* Sinema, televizyon ve video alanlarında kullanılan çeşitli aygıtların sesini kendi başına izlemek için kullanılan aygıt. Kulaklık yuvasına takılarak kullanılır ☞ *alıcı yönetmeni, düzlük, işlik, kulaklık yuvası, sestoplar, yönetmen, yönetmen yardımcısı*

kulaklık yuvası [Fr. *prise pour casque d'écoute, prise de casque* || İng. *socket for headphone, headphone input socket* || Al. *Anschluss für Kopfhörer, Kopfhörer-Buchse, Ohrhörerbusche* || İta. *presa per cuffia (ricevente), presa cuffie*] *S/TV/V.* Kimi sesli aygıtlarda (ses aygıtı, almaç...) sesi dışarıya vermeden izlemek için kullanılan kulaklığın takıldığı yuva. Bu yuva genellikle ek sesyayar yuvasıyla birleştirilmiştir ☞ *almaç, kulaklık, ses aygıtı, sesyayar*

kule, televizyon kulesi [Fr. *tour (d'antenne, de télévision)* || İng. *aerial (*ABD: *antenna) tower, television tower, tower* || Al. *Turm, Fernsehturm* || İta. *torre (di antenna, di, televisione)*] *TV.* Verici dalgalığın elden geldiğince geniş bir alana yayında bulunabilmesini sağlamak için özel yapıda, çelik ya da betondan çok yüksek kule. Bu kuleler genellikle yüksek tepelere yapılarak, kule yüksekliğine tepenin yükseltisi de eklenmiş olur. Televizyon kuleleri verici yayacın dalgalığını taşımanın yanında öbür iletişim araçlarıyla ilgili donatımı da taşırlar. Ayrıca turistik ereklerle bu kulelerde izleme katları, döner lokantalar da bulunabilir. Dünyanın en yüksek televizyon kulesi 1965'te Moskova'da yapılan 580 m boyundaki kuledir. Türkiye'deki televizyon kulesi, TRT İstanbul Televizyonu Çamlıca Verici İstasyonuna ek olarak Çamlıca tepesinde kurulmuştur ve yüksekliği 143 m'dir ☞ *verici dalgalık, verici yayaç, yayın*

Kuleşov deneyi [Fr. *effet Kulehov* || İng. *Kuleshov effect* || Al. *Kuleschow-Effekt, Kuleschow-Experiment* || İta. *effetto Kuleşov*] *S.* Sovyet yönetmeni ve kuramcısı Lev Kuleşov'un, kurgunun temel işlemlerini ve kurgu kuramını dayandırdığı ilkeleri ortaya koyan deneyleri. Bunlar özellikle, çekimler arasındaki ilişkiyi ortaya koyan, çekimlerin şu ya da bu yolda sıralanışına göre çekimlerin ortaya çıkardığı bütünün başka başka anlamlar kazanabileceğini gösteren deneyler ile başka başka yerlerde ve zamanlarda çevrilmiş çekimlerle filmsel uzam ve zaman yaratılabileceğini ortaya koyan deneylerdir. Bu deneylerden başlıcaları şunlardır: Kuleşov ile öğrencisi Pudovkin; yönetmen Geo Bauer'in bir filminden İvan Mosjukin'in bir baş çekimini aldılar. Bu baş çekimi elden geldiğince "yansız" (nötr) bir anlam taşıyordu. Sonra bu baş çekimini üç ayrı çekimle (masada bir çorba tabağı, ölü bir kadının yattığı tabut, oyuncaklarıyla oynayan bir çocuk) üç kez yinelediler. Ortaya (a) Mosjukin'in baş çekimi, (1) Çorba tabağı, (a) - Mosjukin'in baş çekimi, (2) Ölü kadın - (a) Mosjukin'in baş çekimi, (3) Oynayan çocuk düzeni çıktı. Bu parça, izleyicilere gösterildi

ğinde, izleyiciler Mosjukin'in çorba tabağı önünde açlığı; cenaze önünde acıyı; çocuk önünde mutluluğu büyük bir başarıyla yansıttığı sanısına kapıldılar. Oysa Mosjukin'in baş çekimi bambaşka bir filmden, bambaşka bir çerçeve içindeyken alınmıştı ve her üç durumda da hep aynıydı. Kuleşov'un bir başka deneyi, bir tabancanın ayrıntı çekimine, bir adamın korkuyu yansıtan baş çekimine, yine aynı adamın gülüşünü gösteren baş çekimine dayanıyordu. Bu üç çekim: Gülen adam - tabanca - korkan adam düzeninde sıralanınca izleyicide adamın yüreksiz olduğu görüşü uyanıyordu. Birinci ile üçüncü çekimlerin yeri değiştirilince bunun tam tersi bir düşünceye yol açıyordu. Kuleşov ile Pudovkin'in bir başka deneyi de şuydu: İki sinemacı şu çekimleri birbiri ardından sıraladılar: (1) Soldan sağa yürüyen delikanlı, (2) Sağdan sola yürüyen genç kadın, (3) Delikanlı ile genç kadın karşılaşıp el sıkışıyorlar. Delikanlı eliyle bir yeri gösteriyor, (4) Geniş merdivenli, büyük, beyaz bir yapı, (5) Kadın ve erkek merdivenleri çıkıyorlar. Bu beş ayrı çekimin birbirine eklenmesiyle oluşan görünçlük gösterildiğinde izleyicide uyanan izlenim, aynı yer ve zamandaki bir olgu karşısında bulunulduğu yolundadır. Oysa her çekim ayrı ayrı zamanlarda, başka başka yerlerde çevrilmiş, hatta beyaz, büyük yapı bir Amerikan filminden alınmıştı (Beyaz Saray). Kuleşov'un öğrencileriyle yaptığı bir başka deney de, hiç var olmayan bir kadını yaratmaktı. Görüntülükte gösterilen filmde bir kadın tuvalet masasının önüne oturuyor, saçını tarıyor, yüzünü boyuyor, manikür yapıyor, çoraplarını, elbisesini giyiyordu... Oysa, filmdeki kadın, başka başka kadınların baş, yüz, el, bacak, ayaklarının ayrı ayrı çekimlerinden yaratılmıştı ⊐ *baş çekimi, çekim, filmsel evren, filmsel uzam, filmsel zaman, kurgu, yaratıcı coğrafya*

kullanıcı [Fr. *usager* ‖ İng. *user* ‖ Al. *Benutzer(in)* ‖ İta. *utente*] *BS.* **1.** (Genel) Bir dizgenin sağladığı olanaklardan yararlanmak üzere bu dizgeyle etkileşime giren kişi ya da kuruluş. **2.** Bilgisayarı kullanan kişi ⊐ *bilgisayar*

kullanıcı arabirimi [İng. *user interface*] *BS.* Kullanıcının bilgisayarla ya da bilgisayar yazılımıyla alışverişini, etkileşimini sağlayan, bilgisayarı denetlemesini gerçekleştiren araçlar. Bunlar, dokunaçlık, fare, görüntülük gibi girdi ve çıktı donatımları; seçkeler, pencereler, simgeler gibi yazılımlardır. Günümüzde KÇA'lar kişisel bilgisayarlarda kullanıcılar için en yaygın kullanıcı arabirimi yazılımıdır ⊐ *arabirim, bilgisayar, çıktı, dokunaçlık, donatım, etkileşim, girdi, görüntülük, kişisel bilgisayar, kullanıcı, kullanıcı çizisel arabirimi, seçke, simge, yazılım*

kullanıcı çizisel arabirimi, KÇA [İng. *graphical user interface, GUI*] *BS.* Kullanıcıya bilgisayarla etkileşiminde çizisel görüntüler sunarak istediklerini fare tıklamasıyla seçme olanağı veren işletim dizgesi. Bu arabirimin sunduğu olanaklar arasında pencereler, simgeler, seçkeler yer alır ⊐ *arabirim, bilgisayar, çizi, görüntü, kullanıcı, seçke, simge, yazılım*

kulon, C [Fr. *coulomb, C* ‖ İng. *coulomb, C* ‖ Al. *coulomb, C* ‖ İta. *coulomb, C* ‖ "coulomb," Fransız fizikçisi C.A. Coulobm'un adından alınmıştır] *S/TV.* Elektrik yükünün SI birimi. Bir saniyede aktarılan 1 amperlik elektrik niceliğidir. 10^{-1} elektromıknatıs birim; 3×10^{9} durukyük (elektrostatik) birim ⊐ *SI bi-*

rimleri

Kumsal Güzelleri [İng. *bathing beauties, bathing girls*] *S.* Amerikan yapımcı-yönetmeni Mack Sennett'in Amerikan güldürüsünün ilk yıllarındaki filmlerinde sıkça kullandığı topluluk. Birbirinden güzel mayolu kızlardan (bunlardan Marie Prevost, Phyllis Haver, Carole Lombard, Gloria Swanson, Clara Bow gibi kimileri ileriki yıllarda birer yıldız olmuşlardır) oluşan topluluğun yer aldığı film dizisinin adından alınmıştır. Sinemada cinselliği o dönemde izin verildiği en geniş ölçüde kullanıldığı bı filmlerde cinsellik ile güldürü bir arada yer almıştır ⊐ *Keystone Aynasızları*

kum torbası [Fr. *sac de sable* ‖ İng. *sandbag* ‖ Al. *Sandsack* ‖ İta. *sacchetto di sabbia*] *S/TV.* Kum torbası tiyatroda kullanılan bir araçtır; buradan alınarak sinema ile televizyonda yeni işlevler kazanmıştır. İçi kum dolu bu torbalar, tiyatroda perde indirip kaldırmada dengeleme öğesi ya da bezemlerin sağlamca durmasını sağlayan bir araç olarak kullanılır. Sinema ile televizyondaysa bezemlerin, ışık kaynaklarının devrilmemesinde ağırlık; kaydırma arabalarının düzgün, sarsıntısız devinimi için safra; alıcılar için altlık; oyuncuların devinim için belirlenmiş sınırı aşmalarını önleyen engel olarak kullanılır ⊐ *alıcı, altlık, bezem, ışık kaynağı, kaydırma arabası*

kungfu filmi [Fr. *film de kung fu, karaté chinois* ‖ İng. *kung fu film, eastern* (a.), *eastern soja* (a.) ‖ Al. *Kung-Fu-Film, "Eastern"* ‖ İta. *film di kung fu*] *S.* Uzak Doğu'nun bireysel savunma sanatı olan kungfu (Çin) ile karate'ye (Japon) dayanan film çeşidi. Hong Kong, Singapur, Güney Kore yapımevlerince çevrilen bu filmler, özellikle 1970'lerden başlayarak bütün dünyayı sardı. El ve ayağın bir savunma silahı olarak kullanılmasına dayanan kungfu ve karate, Uzak Doğu'da başlangıçtaki salt savunma ereğinden saptırılarak filmlerde kanlı, öldürücü, anlamsız bir şiddet gösterisine büründü. Bu filmlerin başlıca özellikleri şunlardır: Kırıcı, öldürücü, çoğunlukla sadizme varan şiddet; öç alma duygusu çevresinde oluşan konu; birbirinden kesinlikle ayrılan iyiler ve kötüler; sinema hilelerinin bol bol kullanılması ⊐ *karate filmi*

kurgu, televizyon kurgusu, video kurgusu [E.t. 1-4. *montaj,* 5. *video montajı* ‖ Fr. 1-4. *montage,* 5. *montage de bande-vidéo* ‖ İng. 1, 3-4. *editing, montage,* 2. (ABD) *montage,* 5. *videotape editing, video editing, tape editing* ‖ Al. 1-4. *Montage, Filmmontage, Schnitt, Filmschnitt, Schnittbearbeitung,* 5. *Magnetbildbandschnitt, Magnetbandcutting, Magnetbandschnitt, Magnetbandbearbeitung* ‖ İta. 1-4. *montaggio,* 5. *montaggio di nastri*] *S.* **1.** Bir filmin çevrilişi sırasında elde edilen çekimler arasında seçim yapmak, bunları çevirim oyunluğundaki sıralarına göre dizmek, bu çekimlerin uzunluklarını büyük bir titizlikle saptamak, çekimlerin içerik yönünden ilişkilerini göz önüne almak, bunları belirli bir anlatıya göre düzenlemek işi. Böylelikle kurgu yardımıyla filme özgü uzam ve zamanı yaratmak, filmsel gerçeği ve evreni kurmak, filmin tartımını ve dizemini gerçekleştirmek, filmin akıcılığını sağlamak gibi çapraşık ve değişik sonuçları erekleyen çalışma. **2.** (ABD'de) Görsel bir etki yaratmak üzere, genellikle zincirlemelerin, bindirmelerin de yer aldığı kısa ve çarpıcı çekimlerin birbirini hızla izlemesinden doğan durum. Bu çeşit kurgu genellikle bir müziğin tartımına uygun biçimde

gerçekleştirilir. (ABD'de bu çeşit kurgu için yalnız "montage" terimi kullanılır, birinci tanımdaki kurgu, "editing" ile anlatılır). **3.** (Sinemada kurgunun daha kolay ve hızlı gerçekleştirilmesi için, bilgisayar ve video kurgusu uygulayımlarının gittikçe yaygınlaşmasından ötürü) Girişik kurgu. *TV.* **4.** Bir televizyon kurgusu, ereği aynı olmakla birlikte, film çalışmalarındakine hiç benzemeyen biçimde, doğrudan doğruya yayın sırasında ve anında değişik alıcılardan gelen resimler seçilerek yapılır ve resim seçme terimiyle belirtilir. *V.* **5.** Video kuşağındaki çekimlerin uyumlu bir bütün oluşturacak yolda bir araya getirilmesi. Bir video kuşağının kurgusu, film kurgusuyla karşılaştırılamayacak denli çapraşıktır. Bir kez, video kuşağındaki resimler, filmde olduğu gibi gözle görülmez. İkincisi, bu resimler, çoğunluğu 12,7 mm'lik dar bir kuşak[1] üzerindedir. Üçüncüsü, resimler bu dar kuşağın kenarlarıyla bir dik açı oluşturmaz, neredeyse bir köşegen oluşturacak kertede eğiktir. Bundan dolayı da kuşak[1] film gibi kesilirse, resmin bir bölümü kesilen kuşağın sol ve sağında kalır. Bu kuşağın görüntülerini veren aygıtlar, bakımlıklardaki gibi kurgu kolaylıkları sağlayamaz. Kısacası, video kuşağı, filmde ya da ses kuşağı gibi yalnızca kesilip yapıştırılarak kurgulanamaz. Bundan dolayı video kuşağının kurgusu üç yönde gelişmiştir. Birincisinde, eşlemlemeden yararlanılır: Boş bir video kuşağı alınır ve bunun üzerine özgün kuşaktaki görüntüler istenilen sırada eşlemlenerek yeni bir kuşak[1] elde edilir. Bu sırada, olağan mıknatıslı görüntü kuşağı okuma[3] aygıtında görüntüleri istenildiğinde durduran ve belirli bir resim üzerinde durmayı sağlayan bir düzenden yararlanılır. Bu yöntemde, özgün kuşaktaki eşleme imlerinin, ikinci kuşakta da yerli yerine konması önem taşır. Daha gelişmiş olan ikincisinde elektronik kurgu uygulanır. En kolay ve esnek yöntem, üçüncüsü olan sayısal video kurgusudur ☐ *akıcılık, almaşık kurgu, anlıksal kurgu, bağıntılı kurgu, benzetmeli kurgu, bireşimci kurgu, çarpıcı çekim, çevirim oyunluğu, çözümleyici kurgu, derişik zaman, devingen kurgu, dizem, dizemsel kurgu, durgun kurgu, elektronik kurgu, filmsel evren, filmsel gerçek, filmsel uzam, filmsel zaman, girişik kurgu, görsel-işitsel kurgu, görüntü, hızlı kurgu, iç kurgu, ince kurgu, kaba kurgu, karşıtlamalı kurgu, kesim ve kurgu, kısa çekim, koşut kurgu, kurgu, kurgu aygıtı, kurgu biçimi, kurgucu, kurgu eşlemesi, kurgulama, kurgu masası, kuşak[1], ölçümlü kurgu, resim seçme, sayısal video kurgusu, son kurgu, tartım, tartımlı kurgu, titremsel kurgu, uyum, üsttitremsel kurgu, video kuşağı, yavaş kurgu, yinelemeli kurgu*

kurgu aygıtı [E.t. *montaj makinesi, Moviola* ‖ Fr. *appareil de montage Editola, Moviola, Mauritone, Moritone, Movitone, Moviela, Movieola* ‖ İng. *editing machine, Editola, Moviola, Mauritone, Moritone, Movitone, Moviela, Movieola, Acmeola* ‖ Al. *Editola, Moviola, Mauritone, Moritone, Moviela, Movieola, Acmeola* ‖ İta. *Editola, Moviola, Mauritone, Moritone, Movitone, Moviela, Movieola, Acmeola*] *S.* Kurgunun çeşitli işlemlerini gerçekleştirmekte kullanılan aygıt. Bakımlığın daha geliştirilmiş ve ayrıntılı biçimi. Bu aygıtlarda bakımlık, yapıştırma aygıtı, öne ve geriye sarma bölümleri bir arada bulunur. Kurgu aygıtları çoğunlukla ayrı görüntü ve ses bölümlerinden oluşur. Ses bölümünde hem mıknatıslı hem optik ses okunabilir. Kuşaklar çeşitli hızda

öne, geriye sarılabilir. Kurgu aygıtları çok çeşitlidir ve genellikle ayırmaçlarıyla da (Moviola, Editola...) anılır. Kurgunun hemen hemen tüm işlemlerini bir arada rahatça yapabilecek yapıdaki yatay düzenlenmiş aygıta kurgu masası denir ⌐ *bakımlık, geriye sarma, görüntü bölümü, devinimli kurgu, kurgu masası, mıknatıslı ses, optik ses, öne sarma, ses bölümü*

kurgu başlama deneti [İng. *edit start control, ESC*] *V.* Ara verme düğmesine basıldığında, video kuşağı bir saniye geri sarıldığında, parçalar arasında görüntü bozulmasını en aza indiren yöntem ⌐ *ara verme düğmesi, görüntü, kuşak*[1]

kurgu biçimi [İng. *mode*] *V.* **1.** Video kurgu aygıtında gerçekleştirilen ve bilgisayarlaştırılmış KKD'de kısaltmalarla belirtilen kurgu çeşidi. Bu kurgu çeşitleri zincirleme (Z), silinme (S), kesme'dir (K). **2.** Bir KKD'de belirtilen kurguyu gerçekleştirme yöntemi. Bir videonun son kurgusu, birbirini izleyen birçok aşamada gerçekleşir. Her biri abece sırasıyla gösterilen aşamalardaki kurgu biçimleri, gittikçe çapraşıklaşarak gelişir. KKD hazırlanırken, bu dizelgedeki istenmeyen kurguların ya da saptandıktan sonra yeni öğeler katıldığı için uzunluğu değişen kurguların temizlenmesinde bilgisayardan yararlanılır. Kurgu biçimlerinin başlıcaları şunlardır: *A biçimi*: Bütün kurgu parçaları düzgün, aralıksız olarak saptanır. Dizelgedeki ilk kurgu parçası, izlencenin ilk resmidir. *B biçimi*: KKD, makara sayılarına göre düzenlenir. Bir makaradaki bütün kurgu parçaları, KKD'de kümelendirilir; her kurgu parçası bu küme içindeki gösterim sırasına göre dizelgelenir. Son kurgu işleminde, aynı kaynak makaraya dayanan kümelenmiş kurgu parçaları, izlencenin son durumunda birbirinden ayrı düşseler bile, birlikte tamamlanır. Bundan dolayı kaynak makara, gerekli kaynak noktaları arasında gidip geldiği gibi, erek makara ya da makaralar da her kümedeki kurgu yapılırken buna uygun biçimde gidip gelirler. Bir kümenin işi bitince, bundan sonraki kaynak makara yüklenir ve bundan sonraki kurgu parçaları kümesi işlenmeye başlar. *C biçimi*: C biçimi, bundan öncekinin geliştirilmişidir. Bu aşamada, KKD, B biçimindeki gibi makara sayısına göre düzenlenir. Ancak burada kaynak noktaları yükselen bir sırada dizelgelenir. Bunun sonucunda da saptama kuşağı sürekli olarak öne ve geriye gidip gelir. *D biçimi*: Bu da temelde B biçimi gibidir; ancak bunda da KKD yine makara sayılarına göre düzenlenir. Bir makaradaki bütün kurgu parçaları, KKD'nin bir bölgesinde yer alır ve her parça gösterim sırasına göre dizelgelenir. B ile D biçimi arasındaki ayrım, D biçiminde, KKD'nin sonunda bütün etkilerin yer almasıdır. *E biçimi*: Bu da temelde C biçiminin aynıdır, çünkü KKD makara sayılarına göre sıralanmıştır ve kurgu parçaları gösterim sırasına göre yer alır. Ancak D biçiminde olduğu gibi E biçiminde de bütün etkiler KKD'nin sonunda yer alır ⌐ *kesme, kurgu, kurgu karar dizelgesi, silinme, video, zincirleme*

kurgucu, sinema kurgucusu, video kurgucusu [E.t. 1. *montajcı, baş montör, montör, montaj operatörü* || Fr. 1. *monteur(euse), chef monteur(euse),* 2. *monteur magnétoscope* || İng. 1. *supervising editor,* (ABD) *editor, film editor,* 2. *tape editor, videotape editor* || Al. 1. *Schnittmeister(in), Cutter(in),* 2. *Magnetbandcutter* || İta. 1. *montatore(trice),*

capo montatore, tecnico del montaggio, 2. montatore(trice) di nastri] *S.* **1.** Kurgu işinin gerçekleştirilmesinden sorumlu kimse. Filme en son biçimini veren; filmin akıcılığının, anlaşılırlığının, dizem ve tartımının sağlanmasında yaratıcı bir görevi gerçekleştiren kimse. Her ne kadar bütün bu özellikler önce yönetmence tasarlanır, oyunlukta belirtilirse de bunun somutlaşması ancak yönetmen ile kurgucunun sıkı işbirliğiyle gerçekleştirilebilir. Bu işbirliğinde de kurgucu; bilgisi, deneyimleri, sezgileri, becerileriyle; aksaklıkları, eksiklikleri, boşlukları önlemedeki önerileriyle önemli bir yere tutar. Genelde yönetmenle birlikte çalışan sinema kurgucusu, hem görüntülerin hem de sesin kurgusundan sorumludur; bütün bu çalışmaları birkaç yardımcıyla gerçekleştirir. Her ne kadar sinema ve video kurgucusu, kurgu alanının başlıca iki kişisiyse de, çok gelişmiş işliklerde ya da üstünyapım gibi çok çapraşık çalışmalarda kurgu alanında bir çeşit uzmanlaşma ortaya çıktığı için, değişik dallarda çalışan uzman kurgucular da vardır. Bunlardan başlıcaları ses kurgucusu, etkiler kurgucusu, söyleşi kurgucusu, belgesel kurgucusu, haber filmi kurgucusu vb'dir. *TV/V.* **2.** Video kuşağının kurgusunu gerçekleştiren kimse. Video kurgucusunun işi genelde sinema kurgucusununki gibidir, ama aygıtların kullanımına, uygulayım olanaklarına daha çok bağımlıdır. Öte yandan video kurgucusu yalnız görüntülerin kurgusuyla uğraşır, video ses kurgusunu başkası gerçekleştirir ⌐ *akıcılık, dizem, görüntü kurgusu, işlik, kesici, kurgu, ses kurgusu, tartım, üstünyapım, video kuşağı, video ses kurgusu, yönetmen*

kurgu dizelgesi [İng. *clean list*] *V.* Bir video izlencesinde son kurguyu yapabilmek için gerekli olan bütün kurguların ve bununla ilgili bilgilerin yer aldığı dizelge. Bu dizelge genellikle bir izlencede birbirini izleyen kurgu dizelgelerini inceleyerek bunlardan gereksiz olanları ayıklayan bir bilgisayarca hazırlanır. Bu dizelge bilgisayar tekerciklerine aktarılarak kullanılmak üzere saklanır. Videodaki kurgu dizelgesi bir bakıma sinemadaki negatif kurgu dizelgesinin benzeridir ⌐ *bilgisayar,dizelge temizliği, izlence, kurgu, kurgu karar dizelgesi, negatif kurgu dizelgesi, son kurgu, teker, video*

kurgu eşlemesi [Fr. *synchronisme à montage* || İng. *parallel sync(h), editing sync(h), level sync(h), level cut, recording sync(h), cutting sync(h), dead synch, editor's synch,* (ABD) *editorial cut, straight cut, editorial sync(hronization)*] *S.* Kurgu sırasında resmin ve bu resimle ilgili sesin yan yana, aynı düzeye getirilmesiyle yapılan eşleme. Basım eşlemesinin karşıtı olan kurgu eşlemesinde resim-ses aralığına uyulmaz ⌐ *eşleme, basım eşlemesi, kurgu, resim, resim-ses aralığı, ses*

kurgu eşlemi [Fr. *copie de montage* || İng. *sample print, cutting print* || Al. *Schnittkopie* || İta. *copia di montaggio*] *S.* Kurgu çalışmalarında kullanılan eşlem ⌐ *eşlem, kurgu*

kurgu imi [İng. *edit pulse* || Al. *Schneideimpuls*] *V.* Bir enine video aygıtının denet izinde, birbirini izleyen iki resim arasındaki çizgiyi belirleyen mıknatıslı $im^{\dagger}$ ⌐ *denet izi, enine video aygıtı, $im^{\dagger}$, resim*

kurgu karar dizelgesi, KKD [İng. *edit decision list, EDL*] *V.* Video kurgusunda her biri zaman düzgüsüyle belirlenmiş video çekimlerinin yer aldığı dizel-

ge. Bu dizelgeye göre gerçekleştirilen kurgu, izlencenin yapısını oluşturur. Çevirim yazanağına dayanılarak oluşturulan KKD ya bilgisayarda hazırlanır ya da elle yazılır. Bu dizelgede her çekim için kaynak olan kuşak[1] makarasıyla ilgili bilgiler, her çekimdeki zaman düzgüsünün başlangıç ve bitiş yerleri, çekimin süresi yer alır. Daha çapraşık KKD'lerde televizyon etkileriyle ilgili bilgiler de bulunur□ *bilgisayar, çekim, çevirim yazanağı, dizelge temizliği, etkiler, izlence, kurgu, kurgu dizelgesi, makara, video kuşağı, zaman düzgüsü*

kurgulama [E.t. *dekupaj yapma, dekupe etme* ‖ Fr. *découpage* ‖ İng. *"découpage"* ‖ Al. *"Découpage"* ‖ İta. *sceneggiatura, "decoupage"*] *S.* **1.** Kurguyu gerçekleştirmek için yapılan çalışma. **2.** Bir filmin çevirim oyunluğuna hazırlık olarak, ileride yapılacak kurguyu önceden tasarlama; filmi çekim çekim anlıkta canlandırma ve bunu kâğıt üzerine dökme işi □ *çekim, çevirim oyunluğu, kurgu*

kurgulamak [E.t. *montaj yapmak, dekupaj yapmak, dekupe etmek* ‖ Fr. *monter, découper* ‖ İng. *edit, cut* ‖ Al. *schneiden, montieren* ‖ İta. *sceneggiare, montare*] *S/V.* Kurguyu, kurgulamayı gerçekleştirmek. Kurgu, kurgulama eylemi □ *kurgu, kurgulama*

kurgulu video kuşağı [İng. *edited master, video master*] *TV/V.* Üzerine bir televizyon izlencesi alınmış video kuşağının kurgulanmış biçimi. Bu video kuşağında, optik etkiler ve yazılarla birlikte resim ve sesle ilgili bütün bölümler de yer alır Kurgulu video kuşağından sonra video ana kuşağının gerçekleştirilmesine geçilir □ *izlence, kurgu, optik etkiler, resim, ses, video ana kuşağı, video kuşağı, yazı*

kurgu masası [E.t. *montaj masası* ‖ Fr. *table de montage* ‖ İng. *editing table, cutting table, editing bench, cutting bench, flatbed* ‖ Al. *Filmschneidetisch, Schneidetisch* ‖ İta. *tavolo di montaggio*] *S.* Kurgu işinde kullanılan ve kurgu çalışmalarını kolaylaştıracak aygıtlarla donatılmış ve yatay olarak düzenlenmiş aygıt. Bu masanın üstünde yatay olarak ses ve görüntü kuşakları verici ve alıcı makaralarının ya da göbeklerinin yerleştirildiği döner altlıklar yer alır. Bu altlıklar birbiriyle eşlemeli ya da eşlemesiz olarak motorla çalışır. Masada ayrıca okuma kafaları, yapıştırma aygıtı; masada kugucunun oturduğu yerin karşısında da bir ya da birkaç bakımlık bulunur. Kurgu masasının bu yolda yatay olarak düzenlenmesi; kimi dikey olarak çalışan kurgu aygıtlarının tersine, kurgucuya istenilen resim ve ses bölümünü bulma, kesme, yapıştırma, eşleme işlemlerinde büyük bir rahatlık ve kolaylık sağlar. Daha gelişmiş kurgu masalarındaysa, ses ve görüntü kuşakları için konan zaman düzgüleri yardımıyla eşlemeyi özdevinimli gerçekleştirme; filmden kuşağa hızlı aktarma gibi çalışmalar da yapılabilir □ *alıcı makara, bakımlık, eşleme, eşlemeli, eşlemesiz, film, filmden kuşağa aktarma, göbek, görüntü kuşağı, kurgu, kurgu aygıtı, kuşak[1], okuma kafası, ses kuşağı, verici makara, yapıştırma, yapıştırma aygıtı, zaman düzgüsü*

kurgu negatifi [Fr. *négatif pour montage* ‖ İng. *cut negative* ‖ Al. *Schnitt-Negativ* ‖ İta. *negativo per montaggio*] *S.* Kurgu işinde kullanılan negatif film □ *kurgu, negatif*

kurgu odası [E.t. *montaj odası, montaj bürosu, montaj dairesi, montaj bölümü* ‖ Fr. *salle de montage* ‖ İng. *editing*

room, cutting room, 2. *bay, editing bay, video editing bay* || Al. *Schneideraum* || İta. *sala di montaggio, cabina di montaggio*] *S.* **1.** Kurgu işlerinin yapıldığı ve bu iş için özel donatımı, araç ve gereçleri olan oda. İşliklerin kurguya ayrılan bölümü. *TV/V.* **2.** Televizyon ve videoda aynı işin yapıldığı yer ⊐ *işlik, kurgu*

kurgu pozitifi [Fr. *positif modèle* || İng. *fine cut print* || Al. *Feinschnittkopie, Schnittkopie* || İta. *positivo di montaggio, montaggio definitivo*] *S.* Filmin ince kurgusu yapıldıktan sonra elde edilen pozitif ⊐ *ince kurgu, kurgu, pozitif*

kurmaca [Fr. *fiction* || İng. *fiction* || Al. *Fiktion, Erdichtung*] *S/TV/V.* Olgulardan, güncel olaylardan çok yaratıcının imgelemine dayanan yazınsal yapıt (roman, öykü, oyun, oyunluk vb)

kurmak [Fr. *remonter* || İng. *wind* || Al. *aufziehen* || İta. *caricare*] *S.* Kurmalı alıcılarda, motoru çalıştıran yayı kurulu duruma geçirmek üzere kolu ya da anahtarı çevirmek ⊐ *alıcı*[1], *kurmalı alıcı, motor*

kurma kolu ⊐ **kol**

kurmalı alıcı [E.t. *saat yaylı makine, zemberekli kamera, zemberekli alıcı, kurma yaylı kamera, kurgulu alıcı* || Fr. *caméra à ressort (à moteur à ressort, à moteur mécanique)* || İng. *spring driven camera* || Al. *Federwerkkamera* || İta. *macchina da presa a motore a molla*] *S.* Kurmalı motorla çalışan eski tür alıcı[1] ⊐ *alıcı*[1], *kurmalı motor, kurma yayı*

kurmalı motor [E.t. *zemberekli motor* || Fr. *moteur à ressort (mécanique)* || İng. *spring (wound) motor, clockwork motor* || Al. *Federwerkmotor* || İta. *motore a molla*] *S.* Kurma yayıyla çalışan motor çeşidi ⊐ *kurma yayı, motor*

kurma yayı [E.t. *zemberek* || Fr. *ressort* || İng. *spring* || Al. *Feder(werk)* || İta. *molla*] *S.* Ekseni çevresinde döndürülüp sıkıştırıldıktan sonra eski durumuna gelirken bir iş, bir devinim sağlayan çelik yay ⊐ *alıcı*[1], *kurmalı alıcı, kurmalı motor*

kurt adam filmi [İng. *werewolf movie (film)*] *S.* Eski çağlardan beri süregelen bir boşinanca göre, kimi erkek ya da kadınlar, kimi etkenlerle ya da kendi kendilerine, davranışları ve görünüşleriyle kurda dönüşürler. Bu dönüşüm çoğunlukla dolunayda ya da ayın bulutlar arasında gizlendiği karanlıkta olur. Uluyarak çevreye saldıran kurt adamlar/kadınlar çocukları ve cesetleri yerler. Ruhbilimde de "lycanthropy" (kurt adamlaşma) denilen sabukluk (hezeyan) vardır ki, insanın sesindeki, yeme alışkanlıklarındaki değişikliklerle kendi kurt adam sanmasıdır. Kurt adam filmi bu dönüşümü ve buna bağlı olayları konu alan filmdir.

kurutma [Fr. *séchage* || İng. *drying* || Al. *Trocknung* || İta. *essicamento, asciugamento*] *S.* İşlemelik işlemlerinin sonunda ıslak filmin nemini gidermek için temiz, tozsuz, havalı ya da ılık havalı yerde yapılan havalandırma. Aynı işin kurutma aygıtıyla yapılması ⊐ *işlemelik, kurutma aygıtı* ⊐

kurutma aygıtı [Fr. *séchoir, machine à sécher* || İng. *drier, drying machine* || Al. *Trockenapparat* || İta. *macchina ad essicamento*] *S.* İşlemeliklerde kullanılan ve kurutma işini daha çabuk ve özdevimsel olarak gerçekleştiren aygıt ⊐ *işlemelik, kurutma*

kurutma dolabı [Fr. *armoire de séchage* || İng. *drying cabinet, drying chamber,*

drybox || Al. *Trockenschrank* || İta. *armadio di essiccazione, armadio di seccaggio, armadio di asciugamento*] *S.* Açındırma aygıtlarının, filmin kurutulmasına ayrılmış bölümü. Film, sıcak hava dolaşan bu bölümden geçerek kurur ⌶ *açındırma, açındırma aygıtı, kurutma*

kurutmak [Fr. *sécher* || İng. *dry* || Al. *trocknen* || İta. *essiccare*] *S.* Kurutma işi ⌶ *kurutma*

kurutucu [Fr. *sécheur(euse)* || İng. *drier, film drying machine operator* || Al. *Trockenapparatoperateur* || İta. *operatore di macchina ad essiccamento*] *S.* Kurutma işini yöneten kimse ⌶ *kurutma, kurutma aygıtı*

kuşak[1] [E.t. *kurdele, şerit, bant* || Fr. *bande* || İng. *track, strip, band* || Al. *Band, Filmband, Filmstreifen* || İta. *banda, colonna*] *S.* **1.** Boş film yapımında kullanılan, üzeri duyarkatla örtülü, çok geniş bir tabandan film boylarına göre istenilen ende kesilen parçalardan her biri. **2.** Bir filmin, boş filmden dolu filme dek bütün çeşitlerini anlatır genel terim. **3.** Henüz birleştirilmemiş ses ve görüntü taşıyan filmler. **4.** (Kötü anlamda) Hiçbir dikkate değer özellik taşımayan, sıradan sinema yapıtı ⌶ *boş film, boy, dolu film, duyarkat, ses kuşağı, görüntü kuşağı, taban*

kuşak[2] [Fr. *génération* || İng. *generation* || Al. *Generation* || İta. *generazione*] *S/V.* Herhangi bir kuşağın, ana kuşağa ne denli uzak olduğunu belirten terim. Örneğin bir ana kuşaktan çıkarılan ilk eşlem, birinci kuşaktır; birinci kuşaktan çıkarılan eşlemse ikinci kuşaktır. Bir örneksel video kuşağında video iminden her eşlem alındığında görüntü niteliği bozulur. Sayısal videodaysa böyle bir nitelik yitimi söz konusu değildir⌶ *ana kuşak[1], eşlem, görüntü, kuşak[1], örneksel, sayısal, video*

kuşak[3], yinelenim kuşağı [E.t. *bant, frekans bandı* || Fr. *bande (de fréquence)* || İng. *band (of frequency), audio band, broadcast band, frequency band, wave band, television band, frequency range, range of frequency* || Al. *Band, Welleband, Frequenzband, Fernsehband, Fernsehbereich* || İta. *banda (di frequenza)*] *TV.* Televizyon yayınlarına ayrılan, metrik ve desimetrik çok kısa elektromıknatıs dalga uzunluklarını kapsayan dalgaların bölündükleri yinelenim aralıkları. Bu kuşaklar ÇYF'de (çok yüksek yinelenimler) Kuşak I, Kuşak II, Kuşak III ve PYF'de (pek yüksek yinelenimler) Kuşak IV, Kuşak V olmak üzere beş kuşağa ayrılmıştır. CCIR Ölçünlerinde bunlardan Kuşak II dışındaki bütün öbür kuşaklar televizyon yayınlarında kullanılır. Bu kuşakların her biri de ayrıca oluklara bölünmüştür ⌶ *CCIR ölçünleri, çok yüksek yinelenimler, dalga uzunluğu, elektromıknatıs dalga, yinelenim, Kuşak I, Kuşak II, Kuşak III, Kuşak IV, Kuşak V, oluk, pek yüksek yinelenimler, yayın*

Kuşak I [E.t. *Bant I* || Fr. *Bande I* || İng. *Band I* || Al. *Band I, Fernsehbereich I* || İta. *Banda I*] *TV.* ÇYF'de 41 - 68 MHz (7,32 - 4,40 m) arasında yer alan yinelenim kuşağı. 2., 3., 4. olukların yer aldığı bu kuşak[3] televizyon yayınlarına ayrılmıştır. İTÜ Televizyonu, TRT Ankara Televizyonu'na radyo bağlantısıyla bağlanmadan önce bu kuşaktaki 4. oluktan yayın yapmaktaydı ⌶ *çok yüksek yinelenimler, kuşak[3], oluk, radyo bağlantısı, yayın*

Kuşak II [E.t. *Bant II* || Fr. *Bande II* || İng. *Band II* || Al. *Band II, UKW*

Bereich || İta. *Banda II*] *TV*. ÇYF'de 87,5 - 100 MHz (3,43 - 3,00 m) arasında yer alan yinelenim kuşağı (kimi ülkelerde 108 Mhz'ye dek uzanır). Birkaç ülke dışında bu kuşakta televizyon yayını yer almaz. Bu kuşak[3], yinelenim değiştirimi ve çok kısa dalga radyo yayınlarına ayrılmıştır ☐ *çok yüksek yinelenimler, yinelenim, yinelenim değiştirimi, kuşak[1], yayın*

Kuşak III [E.t. *Bant III* || Fr. *Bande III* || İng. *Band III* || Al. *Band III, Fernsehbereich III* || İta. *Banda III*] *TV*. ÇYF'de 174 - 230 MHz (1,72 - 1,30 m) arasında (Fransa'da 162 MHz'den baş-lar) yer alan yinelenim kuşağı. Bu kuşakta 5'ten 12'ye kadarki oluklar yer alır. Türkiye'de yayın yapan bütün televizyon vericileri bu kuşakta çalışır ve Türkiye'ye 10. oluğa (10. oluk dahil) kadarki oluklar ayrılmıştır ☐ *çok yüksek yinelenimler, kuşak[1], oluk, verici* **Kuşak IV** [E.t. *Bant IV* || Fr. Bande IV || İng. *Band IV* || Al. *Band IV, Fernsehbereich IV* || İta. *Banda IV*] *TV*. PYF'de 470 - 622 Mhz (0, 64 - 0, 48 m) arasında yer alan yinelenim kuşağı. Bu kuşakta 21'den 40'a kadarki oluklar yer alır. Televizyondan ayrı olarak radar için de kullanılır ☐ *kuşak[1], oluk, pek yüksek yinelenimler*

Kuşak V [E.t. *Bant V* || Fr. *Bande V* || İng. *Band V* || Al. *Band V, Fernsehbereich V* || İta. *Banda V*] *TV*. PYF'de 622 - 960 MHz (0,48 - 0,31 m) arasında yer alan yinelenim kuşağı. Bu kuşağın 790 MHz'ye (0,37 m) uzanan bölümünde 41'den 60'a dek olan oluklar sıralanır ☐ *kuşak[1], oluk, yinelenim*

kuşak[1] dönüyor [İng. *tape run*] *V*. Kutucuktaki kuşağın bütün devinimlerinde bunu belirten ışıklı gösterge ☐ *kuşak[1], kutucuk*

kuşak geçirimi [E.t. *band geçirici, geçici bant, bantpas* || Fr. *bande passante* || İng. *bandpass (filter)* || Al. *Bandfilter, Bandpaß, Bandpaßfilter* || İta. *banda passante*] *TV*. Bir dalga süzgecinin ancak belirli bir yinelenim kuşağını geçirme özelliği ☐ *dalga, kuşak[3], yinelenim*

kuşak genişliği [E.t. *bant genişliği* || Fr. *largeur de bande* || İng. *bandwidth, BW* || Al. *Bandbreite, Breite des Frequenzbandes* || İta. *larghezza di banda*] *TV*. Bir televizyon yayınında verici yayınının kapsadığı yinelenim kuşağının genişliği; başka bir deyişle, bir herhangi bir kuşağın alt ve üst sınırları arasında kalan yinelenim bölümü. Belirli bir oluğa ayrılan bu genişlik Hz'yle (kHz ya da Mhz) belirtilir. Bu bakımdan oluk genişliğiyle anlamdaş olarak da kullanılır. Bir televizyon yayınında, video imiyle değiştirime uğramış bir resim taşıyıcı, bir de ses taşıyıcı dalga bulunur. Bunların genişliği, benimsenen yayın ölçününe ve değiştirim biçimine göre değişir. Taşıyıcı dalganın, video imiyle değiştirime uğramasından dolayı bir verici, yayacağı yinelenimin bir katına eşit genişlikte kuşağı kapsar. Gerçekten de basit bir hesap, (f) yinelenimindeki bir imle değiştirime uğrayan bir (F) yinelenim dalgasının, F-f'den F+f'ye dek uzanacağını ortaya koyar. Ancak bu genişliğin hepsi kullanılmaz. Yan kuşaklardan birinin kaldırılması sayesinde bir vericinin kapsadığı yinelenim kuşağı genişliğinde % 30-40 oranında bir tutum sağlanabilir. Yinelenim kuşağının genişliği, bir kuşak[3] içine yerleştirilecek oluk sayısını belirler. Genişlik ne denli az olursa kuşağa o kadar çok oluk yerleştirilebilir. Genellikle Kuşak I ve II-I'teki kuşak genişliği, yayın ölçünlerine ve değiştirim yöntemlerine uyarak ül-

kelere göre 5 - 14 MHz arasında değişir. Örneğin Türkiye'nin de içinde bulunduğu CCIR 625 satır ölçününde kuşak genişliği 7 Mhz'dir. Kuşak IV ve V'teyse bu genişlik bütün ülkelerde 8 MHz'dir ⁻ *değiştirim, im*[1]*, kuşak*[3]*, oluk, oluk genişliği, oluk sayısı, resim taşıyıcı dalga, satır, satır ölçünü, ses taşıyıcı dalga, televizyon, verici, video imi, yan kuşak, yayın, yayın ölçünü, yinelenim, yinelenim kuşağı*

kuşak kayması ⁻ **kayma**

kuşaklı sestoplar [E.t. *çubuklu mikrofon* || Fr. *microphone (électrodynamique) à ruban* || İng. *ribbon microphone (mike), velocity microphone (mike)* || Al. *Bändchenmikrofon* || İta. *microfono a nastro*] *S/TV/V.* Döner sarımlıklı sestoplar gibi çalışan, ancak ondan değişik olarak kuşağı hem iletken hem de zar görevi yüklenen sestoplar çeşidi. Bu kuşak, iki uzun ucay arasına yerleştirilmiş kırmalı ince bir maden yapraktır. Sürekli mıknatısa bağlı olan uzun ucaylar arasındaki bu yaprak hem iletkenlik görevini yüklenir hem de zar olarak titreşir ⁻ *döner sarımlıklı sestoplar, sestoplar*

kuşak yapıştırıcı [Fr. *bande adhésive* || İng. *adhesive tape, splicer tape, splicing tape, transparent tape* || İta. *nastro adhesivo*] *S/TV/V.* Film ya da kuşak[1] yapıştırmada kullanılan, delikli ya da deliksiz, özel yapıda yapıştırıcı gereç ⁻ *film, kuşak*[1]*, kuşaklı yapıştırma, yapıştırıcılı yapıştırma, yapıştırma, yapıştırma aygıtı*

kuşaklı yapıştırma [E.t. *seloteypli yapıştırma* || Fr. *collure avec bande adhésive* || İng. *tape splice, Mylar splice* || Al. *Klebevorgang* || İta. *giuntaggio con nastro adesivo*] *S.* Filmin yapıştırma gereci olarak kuşak yapıştırıcıyla, en çok da Mylar'ın saydam kuşak yapıştırıcısıyla yapıştırılması. Uç uca yapıştırma yöntemine göre yapılan bu yapıştırmada ya daha önce filmin deliklerine uygun olarak hazırlanmış kuşak yapıştırıcı kullanılır ya da bunun deliksiz çeşidi filme yapıştırıldıktan sonra kuşaklı yapıştırma aygıtıyla delik açılır ⁻ *çift yapıştırma, delik, film, kuşak yapıştırıcı, Mylar, uç uca yapıştırma, yapıştırma, yapıştırıcı, yapıştırma aygıtı*

kuşaklı yapıştırma aygıtı [Fr. *colleuse à bande adhésive* || İng. *tape splicer (joiner)* || Al. *Klebepresse* || İta. *giuntatrice a nastro adesivo*] *S.* Kuşaklı yapıştırmayı gerçekleştiren yapıştırma aygıtı. Uç uca yapıştırmada kullanıldığından buna uç uca yapıştırma aygıtı da denir ⁻ *kuşaklı yapıştırma, uç uca yapıştırma aygıtı, yapıştırma, yapıştırma aygıtı*

kuşak parçası ⁻ **parça**

kuşaktan yayın [E.t. *banttan yayın* || Fr. *émission de programme magnétoscope* || İng. *videotape transmission* || Al. *Bildbandsendung* || İta. *trasmissione di programma registrato (su magnetoscopio)*] *TV.* Dolaylı yayının bir çeşidi. Video kuşağına alınmış bir izlencenin yayını ⁻ *dolaylı yayın, video kuşağı, yayın*

kuşak yitimi [İng. *generation loss*] *S.* Birinci kuşaktan sonraki kuşaklara geçildiğinde filmin ses ve görüntü niteliğinde gittikçe artan düşüş. Bu nitelik yitimi, birbirini izleyen eşlemlemeden, çoğaltımdan kaynaklanır ⁻ *çoğaltım, eşlemleme, film, görüntü, kuşak*[2]*, ses*

kutu, makara kutusu [E.t. *buat* || Fr. 1-2. *boîte (à film)*, 3. *magasin* || İng. 1-2. *can, film can, container, tin*, 3. *spool box* || Al. *Dose, Buchse* || İta. 1-2. *scatola (per*

film), 3. scatolo parafuoco] *S.* **1.** Makaraların korunması, saklanması, taşınması için yerleştirildikleri alüminyum, paslanmaz çelik ya da plastikten, yassı ve yuvarlak kutu. Kutular filmleri tozdan, nemden, aşırı sıcak ya da soğuktan, ışınımdan, çarpmalardan konur. **2.** Kutular genellikle bir makaralık film taşıdığından, makara gibi film uzunluk birimi olarak da kullanılır. Bir kutu film, 35 mm'lik filmlerde, 1.000 ayaktır (304 m). **3.** Büyük göstericilerde, aygıtın üst ve altında yer alan, verici ve alıcı makaraların takıldığı kapaklı yuva. Günümüzde tecimsel sinemalarda gösterilen uzun filmler 9 - 12 makaradır (9.000 - 12.000 ayak = 3.000 - 3.600 m). Günümüzdeki gelişmiş göstericilerdeki kutular, tek bir makarada toplanan bu uzunluktaki bir filmi alabilecek boydadır ≈ *alıcı[1], makara, gösterici, makara, verici makara*

kutucuk, film kutucuğu, ses kutucuğu, video kutucuğu [E.t. 1. *kaset*, 2. *kaset, ses kaseti*, 3. *video kaset* || Fr. 1. *cassette, ciné-cassette*, 2. *cassette (magnétique), mini-cassette*, 3. *vidéo-cassette* || İng. 1. *cassette, film cassette, cartridge, film cartridge, movie-box*, 2. *cassette, cartridge, tape cassette (cartridge, capsule), capsule*, 3. *video cassette, VC, videotape cartridge (cassette), carts* || Al. 1. *Kassette, Filmkassette, Filmladekassette*, 2. *Kassette, Bandkassette, Tonkassette, Tonbandkassette*, 3. *Fernsehkassette, Magnetbildbandkassette, Videokassette, Video-Recorder-Kassette, Bildband-kassette, Bild-kassette, Videobandkassette* || İta. 1. *cine-cassetta, cassetta, cine-cartuccia*, 2. *cassetta (per nastro magnetico)*, 3. *videocassette*] *S.* **1.** Alıcı[1] ya da göstericiye doğrudan doğruya takılmak üzere önceden hazırlanmış belli uzunluktaki filmi taşıyan ufak, ışık geçirmez kutu. Özellikle özenci sinemasında çok kullanılan bu kutucuklar filmin tek bir devinimle alıcı[1] ya da göstericiye kullanıma hazır olarak yerleştirilmesini sağlar. İçinde verici ve alıcı makaralar bulunan kutucuklar ayrıca üzerlerindeki çeşitli girinti ve çıkıntılarla özdevimsel alıcıların ışıklama düzeninin kendi kendine ayarlanmasını sağlar. *S/TV.* **2.** İçinde mıknatıslı ses kuşağının sağa ya da sola sarılmasını sağlayan alıcı ve verici dingil ya da makarası bulunan ufak kutu. Bu kutucuklar ufak boy ses aygıtlarına kolaylıkla takılıp çıkarılarak seslendirme ve okumada kullanılır. Bunların doldurulmuş olarak piyasaya hazır sürüleni de bulunur. *TV/V.* **3.** Kutucuklu video aygıtında kullanılan ve içinde video kuşağı bulunan ufak kutu. Kutucuklu televizyonda, kutucuklu video aygıtında kullanılır. Video kutucuğu, temelde ses kutucuğu yapısındadır ve onun gibi kullanılır ≈ *alıcı[1], alıcı makara, görüntü kuşağı, gösterici, ışıklama, kuşak[1], kutucuk, kutucuklu video aygıtı, kutucuklu ses aygıtı, kutucuklu televizyon, mıknatıslı ses kuşağı, özdevimsel alıcı, özenci sineması, ses aygıtı, verici makara, video aygıtı*

kutucuk aygıtı [İng. *cart(ridge) machine*] *TV/V.* Genellikle büyük televizyon ağlarında, video kuşaklarını birbiri ardından okumakta kullanılan aygıt. Çok sayıda kutucuk yerleştirilen bu aygıt, bilgisayarla denetlenen düzeneği yardımıyla, bu kutucukları istenilen anda okuma[3] durumuna getirecek biçimde ayarlanarak saatler sürecek yayını izlencenin akışına göre hazırlar ≈ *izlence, kutucuk, televizyon ağı, video kuşağı, yayın*

kutucuklu alıcı [Fr. *caméra à cassette* || || İng. *cartridge camera* || Al. *Kassetten-*

kamera || İta. *camera a cassetta*] *S/V.* Kutucuk kullanan sinema ya da video alıcısı □ *alıcı', kutucuk, video alıcısı*

kutucuklu görüntü aygıtı □ **kutucuklu video aygıtı**

kutucuklu gösterici [Fr. *projecteur à cassette* || İng. *cassette loading projector, cartridge projector* || Al. *Filmkassettenprojektor, Vorführkassettenprojektor, Kassettenprojektor* || İta. *proiettore a cassetta*] *S.* Özellikle 8 mm'lik ve büyük 8 mm'lik göstericilerde, kutucuğun aygıta yerleştirilmesiyle gösterime hazır olan gösterici çeşidi □ *büyük 8 mm, gösterici, gösterim, kutucuk (film kutucuğu), 8 mm'lik*

kutucuklu ses aygıtı [Fr. *magnétophone à cassette* || İng. *cassette recorder, cartridge recorder, cassette tape recorder, Compact Cassette* || Al. *Kassettenrecorder* || İta. *magnetofono a cassetta*] *S/TV.* Ses aygıtının kutucukla çalışan çeşidi. 1963'te Philips'in piyasaya sürdüğü bu çeşit ses aygıtları günümüzde çok yaygındır ve özellikle özenci sinemasında geniş bir kullanılış alanı vardır. Genellikle 3,81 m eninde, çok ince ve üç çeşit kutucuk kullanılır. Kutucuk boyu değişmediği halde kutucuğunun içindeki mıknatıslı ses kuşağının uzunluğu değişir. Buna göre C-60, C-90, C-120 boyundaki kutucukların iki yanı da kullanıldığında 60, 90, 120, 180. 240 dakika sürer □ *kutucuk (ses kutucuğu), mıknatıslı ses kuşağı, ses aygıtı*

kutucuklu ses kuşağı [Fr. *cassette à bande magnétique* || İng. *cassette tape* || Al. *Kassettenband, Kassettenmagnettonband* || İta. *cassetta per nastro magnetico*] *S/TV/V.* Kutucuklu ses aygıtında kullanılan ve kutucuk içinde yer alan mıknatıslı ses kuşağı □ *kutucuk, kutucuklu ses aygıtı, mıknatıslı ses kuşağı*

kutucuklu televizyon [Fr. *télévision à cassette* || İng. *cassette television* || Al. *Kassettenfernsehen* || İta. *televisivo a cassetta*] *TV.* İçinde önceden doldurulmuş video kuşağı bulunan ya da istenilen televizyon izlencesini saptamak üzere boş video kuşağı taşıyan video kutucuğunu kullanan televizyon kolu. Olağan bir televizyon almacına bağlanarak bu almaçtan bir izlenceyi kutucuktaki kuşağa saptamak ya da kutucuktaki hazır izlenceyi almaçta izlemekle gerçekleştirilir. Araya, kutucuklu video aygıtı girer. Kutucuklu televizyon, özellikle önceden hazırlanmış eğitim ve öğretim izlencelerinin piyasaya sürülmesiyle birdenbire büyük bir önem kazanmış ve yaygınlaşmaya başlamıştır □ *almaç, izlence, kutucuk (video kutucuğu), kutucuklu video aygıtı, video kuşağı, televizyon*

kutucuklu video aygıtı, kutucuklu görüntü aygıtı, KVA [Fr. *magnétoscope à vidéo-cassette, "Video-Cassette-Recorder," VCR* || İng. *Video-Cassette-Recorder, VCR, cas-sette videotape recorder* || Al. *Bildbandkassettengerät, Ton-Bil-Aufzeichnungsgerät, "Video-Cassette-Recorder," Video-Cassetten-Recorder, VCR* || İta. *"Video-Cassette-Recorder," VCR*] *TV.* Video aygıtının kutucukla çalışan ufak boydaki çeşidi. Video görüntü ve seslerini saptar ve okur. Kutucuklu televizyonda kullanılır. 1974'te ilk kutucuklu video aygıtını (KVA) gerçekleştiren Hollanda'daki Philips ortaklığı buna Video Cassette Recorder (VCR) adını vermişti. Öncekileri bir ayırmaç olarak kullanılan bu ad, sonradan kutucuk kullanan bütün video aygıt ve alıcılarını anlatır oldu. KVA, içinde video kuşağı bulunan ½ parmak

(1,27 cm), ¾ parmak (1,9 cm) kutucukları, Betamax, Betacam, VHS kutucuklarını kullanır. Çoğu video alıcılarının içinde de KVA bulunur ⊐ *Betacam, Betamax, kutucuk, kutucuklu televizyon, VHS, video alıcısı, video aygıtı, video kuşağı*

kutuda [İng. *in the can*] *S.* **1.** Bir filmin tüm işlemlerinin bitip gösterime hazır durumda kutulara yerleştirilmiş olduğunu anlatan deyim. *TV/V.* **2.** Bundan alınarak, yayına hazır durumda bekleyen izlence ⊐ *film, izlence, kutu, yayın*

kutupsal yörünge [Fr. *orbite polaire* || İng. *polar orbit* || Al. *Polarbahn* || İta. *orbita polare*] *TV.* Bir uydunun, eşleğe dikey olan yörüngesi ⊐ *uydu, yörünge*

kuvars [E.t. *quartz* || İng. *quartz* || Al. *Quarz* || İta. *quarzo*] *S/TV/V.* Arı silis. Kuvars kırılcaları, çok yüksek yinelenimlere erişen basınç elektriği üretebilir. Bir kuvars üzerine belirli bir yönde basınç uygulanırsa kırılcanın bu yöne koşut yüzleri arasında elektrik yükü görülür ⊐ *basınç elektriği, elektrik, yinelenim, kırılca*

kuvars ışıtaç [E.t. *kuvars iyotlu lamba* || Fr. *lampe quartz-halogène* || İng. *quartz-halogen lamp, quartz lamp* || Al. *Quarz-Halogen-Lampe, Quarzlampe* || İta. *lampada quarzo-alogeno*] *S/V.* Dingin bir atmosferde tuzverenleri (iyot ya da brom) kullanan tungsten telli ışıtaç. Bu çeşit ışıtaçlar kuvars-iyot ya da kuvars-brom ışıtaçlarıdır ve genellikle kuvars-halojen ışıtaçları diye adlandırılır ve daha çok tungsten halojen ışıtaç adıyla tanınır. Ufak boyda olmalarına karşın güçlü olan bu ışıtaçlar özellikle özenci sinemasında başlıca aydınlatma araçlarıdır ⊐ *aydınlatma, kuvars, ışıtaç, özenci sineması, tungsten, tungsten halojen ışıtaç*

kuvvet [Fr. *force* || İng. *force* || Al. *Kraft* || İta. *forza*] *S/TV/V.* Bir cismin durma ya da devinim durumunu değiştiren dış etken. SI birimi newtondur ⊐ *newton, SI birimleri*

kuyruk sapması [Fr. *coma* || İng. *coma* || Al. *Koma, Zerstreuunskreis*] *S/TV/V.* Optik eksenin üzerinde yer almayan konunun görüntüsünde ortaya çıkan bir mercek kusuru: Bu çeşit mercekler, eksen üzerinde olmayan bir noktayı tam bir nokta olarak değil bunun yanı sıra ışıklı çizgilerden oluşan bir uzantıyla birlikte yansıtır. Böylelikle nokta, bir kuyruklu yıldız görünüşü kazanır ⊐ *görüntü, konu, mercek, optik eksen*

kuyrukluyıldız [İng. *cometing*] *S.* Bir filmin açındırılması sırasında ortaya çıkan bir durum: Açındırmaca karışan minicik maden parçalarından dolayı filmin üzerinde ışıklı benekler oluşması. Genellikle kuyrukluyıldız biçiminde ortaya çıktığından bu adı almıştır ⊐ *açındırma, açındırmaç, film*

küçük araba [İng. *perambulator*] *S/TV/V.* Üzerine sestoplar ya da alıcı yerleştirilen, üç ya da dört tekerlekli, ufak kaydırma arabası ⊐ *alıcı, kaydırma arabası, sestoplar*

küçük görüntülük [Fr. *petit écran* || İng. *small screen* || Al. *Kleinschirm* || İta. *piccolo schermo*] *TV.* Sinemanın büyük görüntülüğü karşısında televizyonun küçük görüntülüğünü anlatan ve mecazi anlamda televizyonu belirten terim ⊐ *görüntülük, sinema, televizyon*

küçük ışıldak [Fr. *petit projecteur, petit spot, 100-200 W, "baby spot* || İng. *inkie, inky, inky dink, inky dinky, dinky inky, dinky, baby, baby keg, keg, baby*

spot, pup, mini lite || Al. *"Babyspot," "Inky-Dinky," Liliput, Pipifax* (a.), *Schnipex* (a.) || İta. *"baby spot," "inky-dinky"*] *S/TV/V.* 100-200 W gücünde akkor ışıldak. Odaklanabilir bu en küçük akkor ışıldak, kişilerin ya da donatımın bir bölümünü aydınlatmakta kullanılır ☐ *akkor, ışıldak, odaklama*

küçültme [Fr. *réduction (optique)* || İng. *reduction, optical reduction, reduce* || Al. *Verkleinerung, Reduktion* || İta. *riduzione*] *S.* Bir filmin, optik basım yoluyla kendinden daha ufak boyda bir film üzerine aktarılması. Genellikle 35 mm'lik filmin dar filmler üzerine alınmasında uygulanır. Büyültme karşıtı ☐ *büyültme, dar film, film, optik basım, 35 mm'lik film*

küçültme aygıtı [Fr. *tireuse pour réduction* || İng. *optical reduction printer* || Al. *Verkleinerungsmaschine* || İta. *stampatrice per riduzione*] *S.* Küçültme işini gerçekleştiren optik basım aygıtı çeşidi ☐ *küçültme, optik basım aygıtı*

küçültme basımı [Fr. *tirage par réduction, tirage réductif* || İng. *reduction printing* || Al. *verkleinert Kopieren* || İta. *stampa per riduzione, stampa riduttiva*] *S.* Küçültme işlemi için yapılan basım ☐ *basım, küçültme*

küçültmeci [Fr. *réducteur* || İng. *reducer* || Al. *Abschwächer-Operateur* || İta. *operatore di riduzione*] *S.* Küçültme çalışmalarını yöneten kimse ☐ *küçültme*

küçültme işlemi [Fr. *procédé de réduction* || İng. *reduction process* || Al. *Verkleinerungverfahren* || İta. *procedimento di riduzione*] *S.* Küçültme işi için başvurulan çalışmaların tümü. Bunun için uygulanan yöntemler ☐ *küçültme*

küçültmek [Fr. *réduire* || İng. *reduce* || Al. *verkleinen* || İta. *ridurre*] *S.* Küçültme eylemi ☐ *küçültme*

küçültülmüş (film) [Fr. *réduit* || İng. *reduced* || Al. *verkleinert* || İta. *ridotto*] *S.* Küçültme işlemine uğramış (film), küçültme işlemiyle elde edilmiş (film) ☐ *küçültme*

küme ışıldak [E.t. *yaygın ışıklı lambalar topluluğu, toplu ışıklı lambalar topluluğu* || Fr. *banc de lampes à incandescence, banc d'éclairage* || İng. *broads, bank (of lights), cluster* || Al. *Lichtbank, Lichtkasten, Beleuchtungsbühne (im Studio)*] *S/TV.* Birden çok akkor ışıldağın tek ya da çok sıra halinde yansıtıcı bir kutu içine dizilmesinden oluşan ışıldak. Her biri 150 W'lik 8 - 10 ışıldaktan oluşan bu küme, geniş bir alanı kapsayan yumuşak ışık verir ☐ *akkor, akkor ışıldak, ışıldak, ışıtaç, yansıtıcı, yumuşak ışık*

küme izlenceleme [İng. *block programming*] *TV.* İzleyicilerin sürekli aynı oluğu izlemelerini sağlamak için, önemli izlencelerin birbiri ardından sıralanmasıyla gerçekleştirilen izlenceleme. İzleyici ölçümünü yüksek tutmak için başvurulan yöntem ☐ *izlence, izlenceleme, izleyici, izleyici ölçümü, oluk*

kümeleme [Fr. *regroupement* || İng. *cross-plot, cross-hatch* || İta. *ragruppamento*] *S.* Film yapımını kolaylaştırmak üzere aynı bezem içindeki çekimleri bir araya toplamak; çalışma gününü elden geldiğince azaltmak için oyuncuların çalışma durumlarını düzenleme işi ☐ *çalışma günü, çekim, bezem, yapım*

KVA ☐ **kutucuklu video aygıtı**

kW ☐ **kilovat**

k, y, m birincil renkler

L

lambert, l [Fr. *lambert, l* || İng. *lambert, l* || Al. *Lambert, l* || İta. *lambert, l*] *S/TV.* Parlaklık birimi. Santimetrekarede 1 lümen yayan düzgün bir yansıtıcının parlaklığı ☐ *lümen, parlaklık*

Lani Bird [Fr. *Lani Bird* || İng. *Lani Bird* || Al. *Lani Bird* || İta. *Lani Bird*] *TV.* Intelsat II dizisinden ilk uydunun adı ☐ *Intelsat, uydu*

Larsen etkisi [Fr. *effet Larsen* || İng. *Larsen effect* || Al. *Larseneffekt* || İta. *effetto Larsen*] *S/TV/V.* Seste en belirgin geribeslem olayı: Sestoplar ve sesyayarların yanlış konuşlandırılmasından dolayı, korkunç bir uğultunun sesyayardan sestoplara geçmesi ☐ *geribeslem, sestoplar, sesyayar*

laser [Fr. *laser, optique maser* || İng. *laser, optical maser* || Al. *Laser(strahl)* || İta. *laser* || "laser" sözcüğü, "light amplification by stimulated emission of radiation = uyarılmış ışınım yayınıyla ışık güçlendirme" sözcüklerinin ilk harflerinden üretilmiştir; harfleri belli bir kısaltma olduğundan "lazer" değil "laser" olarak yazılması gerekir)] *S/TV/V/BS.* İzgenin görülebilir ya da buna yakın bölümünde çalışan bir maser, yani optik maser. Laser, izgenin bu bölümündeki değişik yinelenimli, bağdaşık olmayan, dağınık ışığı alarak bunu daracık, yoğun, bağdaşık bir ışın demetine çevirir. Bildiğimiz beyaz ışık, gerçekte çeşitli dalga boylarında, değişik renklerdeki ışığın bileşiminden oluşur. Laser ise tek bir dalga boyunda, tek renkli bir ışıktır; dalga uzunluğu mikronla ölçülür; güçlü, son derece yöneltilebilir, tek renkli ve bağdaşık bir ışık demeti oluşturur. 1958-1960 arasında Amerikan fizikçileri Schawlow, C.H. Townes, G. Gould, T. Maiman'ın ortak ya da ayrı ayrı çalışmalarıyla geliştirilen laser, bu özellikleri dolayısıyla birçok alanda, bu arada ırakiletişimde çok büyük olanaklar sağlamaktadır. Tek bir laser ışık demeti şimdi aşırı yüksek yinelenimlerdeki dalgalarda telefon, televizyon iletişiminde gerçekleştirilenin 10.000 katını yapabilecek güçtedir. Laser demeti ayrıca, tıkız tekerlerin taranıp okunmasında da kullanılmaktadır. Günümüzde çeşitli aygıtlarda kullanılan kırmızı laser 630 nm dalgaboyundadır. Mavi laserse 414 nm boyundadır ve daha az dağılır. Bundan dolayı mavi laser, kırmızı lasere göre daha ufak veri izlerine erişebilip okuyabilir. Bundan dolayı günümüzde mavi laserin kırmızı laserin yerini almasına çalışılıyor. Bu durumda örneğin TT sığası iki ya da dört katına çıkarılabilecek. Aynı durum, yazılabilir SVT'lerine veri saptama[3] için de geçerli ☐ *aşırı yüksek yinelenimler, dalga uzunluğu, görülebilir ışık, ışık demeti, izge, ırakiletişim, maser, saptama[3], tıkız teker*

laserli video tekeri [Fr. *disque vidéo à laser* || İng. *laserdisc, laser videodisc*] *S/TV/V.* Üzerindeki ses ve görüntü imleri laser ışınıyla okunan video tekeri ☐ *görüntü, im, ses, laser, video tekeri*

laserli video tekerçalar [Fr. *lecteur de disque à laser* || İng. *laser videodisc player*] *S/TV/V.* Laserli video tekerinin okunmasında kullanılan aygıt. 1978'de Hollanda'daki Philips Ortalığı'nca geliştirildi ☐ *laser, laserli video tekeri, video tekeri*

laserli video teker saptayıcı [İng. *laser videodisc recorder, LVR*] *S/TV/V.* Laserli video tekerine ses ve görüntü saptayan aygıt □ *laser, laserli video tekeri, video tekeri*

LaserVision™, LV [Fr. *LaserVision, LV* || İng. *LaserVision, LV* || Al. *LaserVision, LV* || İta. *LaserVision, LV* || LaserVision, ayırmaçtır] *TV.* Hollanda'daki Philips Ortaklığınca 1980'lerin başında geliştirilen etkileşimli video teker dizgesi. 30,5 cm (12 parmak) çapındaki plastik tekerler üzerine değişmez açısal hız yöntemiyle yayın niteliğinde 54.000 resim alabilmekteydi. Video iminin kuşak genişliğinden kaynaklanan engel, tekerin dakikada 1.800 dönüşe varan hızı sayesinde aşılmaktaydı. Örneksel biçimde saptanan resimler bir bilgisayarda ya da ayrı bir görüntülükte tek tek resimler ya da sürekli devinim olarak izlenebilmekteydi. Daha sonraları değişmez doğrusal hız yöntemiyle saptanan LaserVision tekerleriyse her yüzüne yayın niteliğinde 90.000 resim alabiliyordu ki, bu da iki saatlik bir gösterime eşitti. Tekerin okunması incecik bir laser demetinin teker üzerine düşürülmesiyle sağlanmaktaydı. LaserVision gerek yüksek bir uygulayımbilim gerektirdiğinden gerek pahalılığından geniş tüketici yığınına ulaşamadı; ama bugün bile uğraşmanlar arasında yaygın olarak kullanılmaktadır. Ayrıca DVD'ler çıkıncaya dek ABD ve Japonya'da öykülü uzun filmlerin çoğu LaserVision'dan geliştirilen laserli video tekerlerine aktarılarak piyasaya sürülmüştür. LaserVision'un asıl önemi, daha sonraki değişik etkileşimli video uygulayımbilimlerine yolu açması olmuştur. Örneğin Philips ile Japon Ortaklığı Sony, bunu 12 cm (4 $^{3}/_{4}$ parmak) çapındaki tıkız tekerlere ses saptamada kullanmışlardır □ *bilgisayar, etkileşimli video, görüntülük, gösterim, kuşak genişliği, laserli video tekeri, örneksel, resim, teker, tıkız teker, video tekeri, yayın niteliği*

Lawrence ışıtacı [Fr. *tube Lawrence* || İng. *Lawrence tube, chromatron tube, post-deflection focus tube, focus-mask tube* || Al. *Lawrence-Bildröhre* || İta. *tubo Lawrence*] *TV.* Renkli televizyon almacında kullanılan bir ışıtaç çeşidi. Bu almaçları daha yalınçlaştırmak için geliştirilen bu ışıtaçlar, daha çok ufak almaçlarda uygulanmaktadır. Bugün daha yaygın olan elekli ışıtaçlardan ayrıldığı yönler şunlardır: Üç elektron topu yerine tek elektron topu; delikli örtü yerine tel kafes; üçlü noktalar yerine ışıtacın iç çeperinde düşey kuşaklar oluşturan fosfor. Elektron demeti tel kafesten geçerek fosfor kuşakların üzerine düşer. Bu düşüş, tel kafese uygulanan gerilime göre değişir ve demet buna uygun olarak kırmızı, mavi ya da yeşil fosfora ulaşır □ *almaç, elek, elektron demeti, elektron topu, gerilim*[2]*, renkli almaç, renkli ışıtaç, kafes, üçlü nokta*

lm □ **lümen**

loca [Fr. *loge* || İng. *box* || Al. *Loge* || İta. *palco*] *S.* Sinemalarda salonun dip bölümünde sıralanan, kimileyin yanlara doğru da uzanan, birbirinden ince bölmelerle ayrılmış beş altı kişilik özel izleyici yerleri □ *salon*

lokomotif [Fr. *locomotive, film locamotive* || İng. *locomotive* || Al. *Lokomotive* || İta. *locomativo*] *S.* Filmin kiralanmasında, dağıtımında bir yol. Buna göre, değersiz filmleri sürebilmek için ortaya birkaç iyi film çıkarılır; bu sonuncuların kiralanabilmesi için öbürlerinin de alınması zorunlu tutulur. Toptan kirala-

mada başı çeken bu iyi filmler lokomotif sözcüğüyle belirtilir ⊐ *dağıtım, kiralama, toptan kiralama*

Louma™ [Fr. *Louma* ‖ İng. *Louma* ‖ Al. *Louma* ‖ İta. *Louma* ‖ Louma, ayırmaçtır] *S.* Fransa'da yapılan, 1976'da İngiltere'de Samuelson Film Services Ortaklığınca geliştirilen uzaktan komutalı büyük işlik vinçlerinin en gelişmişi. Bu vinç, alıcı yönetmenince bir komuta tablosundan kolaylıkla yönetilebilir, 8 m'ye yaklaşan kolu yardımıyla en çapraşık devinimleri gerçekleştirebilir; sonuçlar bir televizyon görüntülüğünden izlenebilir ⊐ *alıcı yönetmeni, görüntülük, işlik, vinç, vinç kolu*

lüks, lx [Fr. *lux, lx* ‖ İng. *lux, lx* ‖ Al. *Lux, lx* ‖ İta. *lux, lx*] *S/TV.* SI aydınlanma birimi: Metrekareye 1 lümen. Lüks sayısı, alıcıların ışığa ne ölçüde duyar olduğunu gösterir. Örneğin, 10 lüks, çok karanlık ortamda bile görüntü saptayacak ölçüde duyarlı televizyon alıcısını belirtir ⊐ *aydınlanma, lümen, SI birimleri*

lüks koltuk [Fr. *parterre* ‖ İng. *pit* ‖ Al. *Hochparkett* ‖ İta. *platea*] *S.* Koltuğun kimi sinemalarda uğradığı ikinci bölünme ⊐ *koltuk*

lüksölçer [Fr. *luxmètre* ‖ İng. *luxmeter, illumination photometer,* (ABD) *illumination meter* ‖ Al. *Luxmeter* ‖ İta. *luxmetro*] *S/TV.* Aydınlanmayı lüks cinsinden ölçen aygıt ⊐ *aydınlanma, lüks*

lümen, lm [Fr. *lumen, lm* ‖ İng. *lumen, lm* ‖ Al. *Lumen, lm* ‖ İta. *lumen, lm*] *S/TV.* SI ışık akısı birimi: 1 kandela yeğinliğindeki ışık kaynağının birim yay açıda saniyede yaydığı ışık niceliği; yani böyle bir kaynaktan birim uzaklıktaki birim alana saniyede düşen ışık niceliği ⊐ *ışık akısı, ışık kaynağı, kandela, SI birimleri*

LV ⊐ **LaserVision**

lx ⊐ **lüks**

M

MII™ [Fr. *MII™* || İng. *MII™* || Al. *MII™* || İta. *MII™*] *V.* Panasonic'in yayında kullanılan yarım parmaklık (12,7 mm) video kuşağı boyu. Sony'nin aynı boydaki Betacam'ının başlıca rakibi □ *Betacam, boy, video kuşağı*

MAC [Fr. *MAC* || İng. *MAC* || Al. *MAC* || İta. *MAC* || "MAC," "multiplexage analogique des composants" = bileşenlerin örneksel birleşimi anlamına gelir] *TV.* YSTV'ye geçişteki geçici dönem için Avrupalı başlıca televizyon araç ve gereç üreticilerinin (Thomson, Philips, Thorn EMI), üzerinde anlaştıkları ortak ölçün. Kullanılmakta olan televizyon almaçlarıyla bağdaşır kalarak görüntü ve seste bir iyileştirmeyi sağlamaktadır. Uyduyla televizyon yayınında kullanılan bu dizgede, örneksel resim ile sayısal ses bileşenleri kullanılır. MAC dizgesi düzgülemenin daha iyi yapılmasını sağlar, böylelikle izlencelerdeki korsanlığa karşı daha güvenliklidir Bunun daha geliştirilmişi D2-MAC dizgesidir. Ayrıca A-MAC, B-MAC, C-MAC, D-MAC gibi çeşitlemeleri vardır. Bunlardan A-, B-, C-, D2-MAC Kuzey Amerika, Avustralya ve Güney Afrika ülkelerinde; C-, D-MAC ise Batı Avrupa, İngiltere ve İskandinavya'nın bir bölümünde kullanılır □ *almaç, bağdaşır, D2-MAC, düzgüleme, görüntü. izlence, örneksel,resim, ses, YSTV*

Macrozoom™ [Fr. *Macrozoom* || İng. *Macrozoom* || Al. *Macrozoom* || İta. *Macrozoom* || "Macrozoom" ınerceğin ayırmacıdır] *S.* Değişir odaklı merceklerin çok yakındaki konuları da seçiklikle saptayabilen çeşidi. Genellikle merceğin 2,5 cm ötesindeki konulardan başlayarak sonsuza dek odaklanıp seçik görüntü sağlayabilir; böylelikle çok ufak konuların çok yakından alınan büyük görüntülerini verebilir. Ancak, adındaki "zoom = kaydırma" nitelemesinin tersine, bu mercek optik kaydırma yapamaz, yalnızca belirli uzaklıklardaki nesneler üzerine odaklanarak bunların görüntülerini saptayabilir. İriölçek sinemasında da kullanılır □ *değişir odaklı mercek, iriölçek sineması, mercek, optikkaydırma, seçiklik*

maden görüntülük [Fr. *écran métallique* || İng. *metallic screen* || Al. *metallisierte Bildwand* || İta. *schermo metallico*] *S.* Madensel taneciklerle sıvanmış sinema görüntülüğü. Genellikle alüminyum tanecikleriyle sıvanmış olan bu görüntülük, üzerine düşen ışığı yayındırmaz, yansıtır. Bu çeşit görüntülükler daha çok ucaylanmış üçboyutlu ışıkla yapılan üçboyutlu gösterimde kullanılır □ *ışık, görüntülük, kutuplanmış ışık, üçboyutlu, yansıtma, yayındırma*

mafya filmi [Fr. *film de mafia* || İng. *mafia film* || İta. *film di mafia*] *S.* Kökeni çok eski çağlarda Sicilya'daki (İtalya) "Cosa Nostra"ya dayanan, İtalyan göçmenlerle ABD'ye, daha sonra dünyanın hemen her ülkesine yayılan örgütlü suçla ilgi film. Aileler, küçük ve bağımsız çeteler biçiminde çalışan, zaman zaman birbiriyle öne çıkma savaşımına giren mafia, başta "capo di tutti capi" (baba), "capo" (yardımcı). "mafioso" (üye) olarak örgütlenmiş; içki, sigara, silah kaçakçılığından, kumarhanelere, fuhşa, uyuşturucuya, kara para

aklamaya, siyasaya dek çeşitli alanlara el atmıştır. Mafya filmi, bütün bunlardan ve son yıllarda gerek İtalya gerek ABD'de örgütlü suçlara karşı açılan savaşımdan esinlenen konuları işler. İtalyan mafyası, Amerikan mafyasının yanı sıra Japon mafyası, Çin mafyası, Rus mafyası da bu filmlere konu olmuştur. Mafya filmi, polis filminin, gangster filminin bir çeşitlemesidir ⌶ *gangster filmi, polis filmi*

magazin (izlencesi) [Fr. *magazine* || İng. *magazine programme* (ABD: *program*) || Al. *Magazinsendung*] *TV.* Geniş izleyici yığınlarının ilgisini çekecek değişik konulardan derlenmiş, daha çok eğlence ağırlıklı izlence ⌶ *izlence*

Magirama [Fr. *Magirama* || İng. *Magirama* || Al. *Magirama* || İta. *Magirama*] *S.* Yönetmen Abel Gance'ın 1957'de Nelly Kaplan'la birlikte yeniden hazırladığı ve Polyvision işlemine göre gerçekleştirdiği kısa filmlerden oluşan izlence ⌶ *Polyvision*

Magiscope [Fr. *Magiscope* || İng. *Magiscope* || Al. *Magiscope* || İta. *Magiscope*] *S.* Abel Gance'ın 1954'te geliştirdiği bir optik etki: 14 mercekli özel bir alıcı[1], kişileri, ufak boydaki fotoğraflar üzerinde yer alan bezemlerin arasında gösterir ⌶ *alıcı[1], mercek, optik etkiler*

Magnafilm [Fr. *Magnafilm* || İng. *Magnafilm* || Al. *Magnafilm* || İta. *Magnafilm*] *S.* 1929'da piyasaya sürülen bir geniş görüntülük işlemi. 56 mm'lik özel bir filme dayanır ⌶ *geniş görüntülük*

Magnascope [Fr. *Magnascope* || İng. *Magnascope* Al. *Magnascope* || İta. *Magnascope*] *S.* 1926'da kullanılan bir geniş görüntülük işlemi: Özel bir gösterici merceği, değişik büyültme gücüyle filmin kalabalık, geniş görünçlüklerini görüntülüğe geniş olarak yansıtır ⌶ *geniş görüntülük, gösterici, mercek*

makara [E.t. 1. *tambur*, 2-5. *bobin, film bobini*, 6. *bobin* || Fr. 1. *tambour*, 2-5. *bobine (pour film)*, 6. *bobine* || İng. 1. *drum, roller*, 2-5. *reel, spool, film reel (spool)*, 6. *reel* || Al. 1. *Trommel*, 2-5. *Rolle, Filmrolle, Filmspule, Bobby* (a), 6. *Rolle, Spule* || İta. 1. *tamburo*, 2-5. *bobina (per film)*, 6. *bobina*] *S.* **1.** Çeşitli film aygıtlarında filmin yürümesini sağlayan, kimileri dişli ya da basaçlı da olan, yuvak biçiminde ufak teker. *S.* **2.** Silindir biçimindeki göbeğine film sarılan, iki yanı kapalı, madenden ya da plastikten teker. **3.** Bu tekere sarılmış film. **4.** Bu filmin içeriği. **5.** (35 mm'lik filmlerin makaraları hep aynı boyda olduğundan) film uzunluk birimi: 35 mm'lik filmin bir makarasında 1.000 ayak[2] (304 m) film vardır. Genellikle 16 ve 9,5 mm'liklerde bir makara 400 ayak[2] (120 m), 8 mm ve büyük 8 mm'liklerde 200 ayak[2] (60 m) film taşır: *S/TV.* **6.** Bu makaraların mıknatıslı ses kuşağı, mıknatıslı film, video kuşağı için olanı ⌶ *basaçlı makara, büyük 8, dişli makara, 9,5 mm'lik film, film, göbek, gösterim makarası, kılavuz makara, mıknatıslı film, video kuşağı, mıknatıslı ses kuşağı, 16 mm'lik film, 35 mm'lik film, 8 mm'lik film*

makara boyu [Fr. *dimension de bobine, longueur de bobine* || İng. *reel size, length of reel* || Al. *Rolle-Format, Rolle-Länge* || İta. *dimensione di bobina, lunghezza di bobina*] *S/TV.* Mıknatıslı film, mıknatıslı ses kuşağı, video kuşağı gibi kuşakların sarıldığı makaraların alabildiği uzunluk ⌶ *makara, makara çapı, makara süresi, mıknatıslı film, video kuşağı, mıknatıslı ses kuşağı*

makara çapı [Fr. *diamètre de bobine* || İng. *reel diameter, winding diameter* || Al. *Spulendurchmesser, Wickeldurchmesser* || İta. *diametro di bobina*] *S/TV.* Mıknatıslı film, mıknatıslı ses kuşağı, video kuşağı gibi kuşakların sarıldığı makaraların çapı ⌶ *makara, makara, boyu, makara süresi, mıknatıslı film, video kuşağı, mıknatıslı ses kuşağı*

makara dizisi [Fr. *train de galets* || İng. *rack*] *S.* Bir sürekli açındırma aygıtında, filmin bu aygıtın çeşitli bölümlerinde ilerlemesini sağlayan makaralar. Alt ve üstte iki dizi olarak yer alan bu makaraların dönüş hızı istenilen biçimde ayarlanarak filmin belirli bir hızda ilerlemesi sağlanır ⌶ *açındırma, açındırma aygıtı, sürekli açındırma aygıtı*

makara göbeği ⌶ **göbek**

makara kutusu ⌶ **kutu**

makaralı [İng. *tape-to-tape*] *V.* Mıknatıslı ses kuşağı, mıknatıslı film, video kuşağının büyük makaralara sarılı olarak kullanılan çeşidi. Bir verici makaradan alıcı makaraya ya da bunun tersine sarılarak çalışır. Kutucuklarda kullanılan film ya da kuşaklardan ayırmak için kullanılır; kutucuklu'nun karşıtı ⌶ *alıcı makara, film, kutucuk, makara, mıknatıslı ses kuşağı, verici makara, video kuşağı*

makara özeti [İng. *reel summary*] *TV/V.* Bir izlencenin son kurgusu için hangi kaynakların kullanılacağını gösterir dizelge. Bilgisayarda ya da elle hazırlanır ⌶ *bilgisayar, izlence, son kurgu*

makara sonu [Fr. 1. *fin de bobine* || İng. 1. *reel end, foot, tail,* 2. *short end,* 3. *cutdown stock* || İta. 1. *fine di bobina*] *S.* **1.** Bir makaradaki filmin son bölümü. **2.** Bir makaranın sonunda kullanılmadan kalan boş film. Bu boş film gerek tam makara uzunluğunda olmaması gerek daha önceki bir yapımdan artakalması yüzünden düşük fiyatla satılır. **3.** *V.* Bir video kuşağının sonunda, kurgu bittikten sonra kalan oldukça uzun, kullanılmamış bölüm. Yapım sonrası işlemleri bittikten sonra alıcı[1] bu boş kalan bölümü almak istememişse bu bölüm kesilerek aynı alıcının başka bir çalışmasında kullanılır ya da başka bir alıcının başka bir işinde kullanılmak üzere satılır ⌶ *makara*

makara süresi [Fr. *durée de bobine* || İng. *reel playing time* || Al. *Laufzeit* || İta. *durata di bobina*] *S/TV.* Mıknatıslı film, mıknatıslı ses kuşağı, video kuşağı gibi kuşakların bir makarasının süresi ⌶ *makara, makara boyu, makara çapı, mıknatıslı film, video kuşağı, mıknatıslı ses kuşağı*

makara yanağı [Fr. *flasque, collerette* || İng. *flange* || Al. *Flansch* || İta. *flangia*] *S.* Bir film makarasının göbeğini iki yandan kapatan teker yüzeyler. Filmin makara göbeğine düzgün olarak sarılmasını, sarılmış filmin göbekten çıkmamasını sağlar ve filmi korur ⌶ *göbek, makara*

makarna western ⌶ **İtalyan kovboy filmi**

maket [E.t. *model* || Fr. *maquette, modèle réduit* || İng. *model, miniature, miniature model, diorama, mock-up, scenic* || Al. *Modell, Miniatur* || İta. *modello, miniatura, modellino (in scala ridotta), plastico*] *S/TV/V/BS.* Doğal bezemlerin ya da nesnelerin yalnız dış görünüşünü veren örnekleri. Zamandan ve paradan kazanmak için ufak boyda ya da büyük boyda olabilen maketler işlikteki çalışmalarda bezem işini görmek üzere, hi-

lelerde ya da önemli bir bezemin yapılmasına hazırlık olarak kullanılır (büyük boy maket, genellikle, bezem adını alır). Maketler genellikle görünge kurallarına göre hazırlanıp, uygulanarak simgeledikleri doğal boy nesnelerin yerini alır (Örnek: batan gemiler; dinamitle uçurulan köprüler; yıkılan köprülerden ırmağa uçan trenler...). Eskiden hazırlanması güç buna karşılık alınan sonuç doyurucu olmayan maketler, günümüzde elektronik aygıtlar ve bilgisayarların katılımıyla çok iyi hazırlandıkları, çarpıcı sonuçlar sağladıkları için daha çok kullanılmaktadır = *bezem, hile, işlik*

maket canlandırması [İng. *model animation*] *S.* Maketler kullanılarak yapılan canlandırma = *canlandırma, maket*

maket çekimi [Fr. *plan de maquette, prise de vues avec maquette, prise de vues avec modèle réduit, plan de modèle réduit* || İng. *model shot, model mat(t, te) shot, mat(t, te) shot, miniature shot* || Al. *Modellaufnahme, Modelltrick* || İta. *ripresa di modellino, ripresa con modellino, ripresa con miniature*] *S.* Maketin kullanıldığı ya da bir bölümü tam bezem olarak hazırlanmış olan bir görünçlüğün geri kalan bölümünün maketle bütünlendiği çekim = *çekim, bezem, maket, Schüfftan işlemi*

maketçi [Fr. *maquettiste* || İng. *model maker* || Al. *Modellmacher, Modellbauer, Modellschreiner* || İta. *modellista*] *S.* Maketleri hazırlayan, yapan kimse _ *maket*

maket işliği [Fr. *atelier des maquettes* || İng. *model workshop* || Al. *Modellwerkstatt* || İta. *bottega di modello*] *S.* Maketlerin hazırlandığı, yapıldığı işlik bölümü _ *işlik, maket*

maket korunağı [Fr. *magasin des maquettes* || İng. *model store* || Al. *Modellmagazin* || İta. *deposito di modellino*] *S.* Maketlerin saklandığı, korunduğu yer = *maket*

makyaj [Fr. *maquillage* || İng. *make-up* || *Schminke, "Make-Up," Maske* || İta. *truccatura, trucco*] *S/TV.* Resmegiderliği sağlamak, belli bir tipi yaratmak ya da yalnızca kimi düzeltmeler yapmak üzere oyuncunun yüzünde ve bedeninde yapılan boyama ve değiştirmeler = *düzeltici makyaj karakter makyajı, resmegiderlik, temel makyaj*

makyajcı [E.t. *makyaj mütehassısı, makyör* || Fr. *maquilleur(euse)* || İng. *make-up man (person),* (ABD) *make-up artist* || Al. *Maskenbildner(in), Maske* (a.), *Schminker* || İta. *truccatore(trice)*] *S/TV.* Makyaj işini gerçekleştiren kimse _ *başmakyajcı, makyaj*

makyaj fişi [Fr. *fiche de maquillage* || İng. *make-up card, make-up chart* || Al. *Schminkzettel, Schminkvorlage* || İta. *scheda di truccatura*] *S/TV.* Her oyuncu için kullanılan makyaj gerecinin ve her çekimde uygulanacak makyajın belirtildiği fiş. Her oyuncuya giden en uygun makyajın yer aldığı fiş = *çekim, makyaj, oyuncu*

makyaj yapmak [Fr. *maquiller* || İng. *make up* || Al. *schminken* | İta. *truccare*] *S/TV.* Makyajı gerçekleştir uygulama işi = *makyaj*

Malta haçı [E.t. *haç, krua dö malt, Geneva tekerleği* || Fr. *croix de Malte* || İng. *Maltese cross, Geneva cross, cross wheel, iron cross* || Al. *Malteserkreuz* || İta. *croce di Malta*] *S.* Genellikle 35 mm'lik göstericilerde filmin aralı devinimini sağlayan ve biçimi Malta haçını andıran ufak parça. Kimileyin 16 mm'lik göstericilerde de kullanılır = *aralı*

devinim, gösterici

marangoz-doğramacı [Fr. *menuisier(-charpentier), menuisier en décor* || İng. *construction carpenter, studio carpenter, carpenter, chip* (a.), *chippie, chippy* (a.) || Al. *Bühnentischler, Tischler* || İta. *carpentiere*] *S/TV.* İşliklerde bezemlerin, doğrama işlerinin yapılmasıyla görevli kimse ☐ *bezem, işlik*

marangoz işliği [Fr. *atelier de menuiserie* || İng. *carpenter's shop* || Al. *Tischlerei, Tischlereiverkstat* || İta. *carpenteria*] *S/TV.* İşliğin marangoz-doğramacının çalışma yeri olarak ayrılan bölümü ☐ *işlik, marangoz-doğramacı*

masal filmi [Fr. *film féerique* || İng. *fairy feature, fairy tale film* || Al. *Märchenfilm* || İta. *film fiabesco*] *S.* Konusu bir masalı işleyen, masal havası taşıyan film çeşidi.

masa sestopları [Fr. *micro de table* || İng. *desk microphone, table microphone* || Al. *Tischmikrofon* || İta. *microfono da tavolo*] *S/TV.* Masa üzerinde bir desteğe yerleştirilerek kullanılan sestoplar *sestoplar*

masaüstü video, MÜV [İng. *desktop video, DTV*] *BS/V.* Video kuşağını işleyebilen ve kurgulayabilen masaüstü bilgisayar dizgesi. Bu dizgede mıknatıslı kuşak ya da teker girdileri, sayısallaştırma birimi, bellekleme birimi, görüntü işleme yazılımı, çizi yazılımı, kurgu yazılımı, video aygıtı çıktısı yer alır ☐ *bellekleme, bilgisayar, çizi, görüntü, kurgu, mıknatıslı kuşak, sayısallaştırma, teker, video, video aygıtı, video kuşağı, yazılım*

maser [Fr. *maser* || İng. *maser* || Al. *Maser* || İta. *maser* || "maser" sözcüğü, "microwave amplification by stimulated emission of radiation = uyarılmış ışınım yardımıyla minidalga yükseltme" sözcüklerinin baş harflerinden üretilmiştir] *S/TV.* Belirli yinelenimlerde minidalgalar ve gürültü düzeyi düşük olan yükseltme sağlamak üzere öğeciklerin ve özdeciklerin iç erkesinden yararlanan bir sınıf yükseltece ve titreşim üretecine verilen genel ad. İlk kez 1951'de Amerikan fizikçisi C.H. Townes tarafından tasarlandı. Bu aygıtların dayandığı uyarılmış yayın, yüksek erkeli bir nicem durumunda bulunan öğeciğin bir ışıközü yaymasıdır. Bu da, dışarıdan eşit erkeli bir başka ışıközünün etkisi sonucu oluşur. Böylece, uyarılmış ışıközü ya da dalga, yüksek erkeli öğeciğin yaydığı ışıközüyle artırılmış olur. Maser, öğeciklerinin büyük bir çoğunluğu, uyarıcı yinelenirden değişik bir yinelenimdeki elektromıknatıs ışınımla etkilenince, yüksek erkeli bir duruma geçebilen etkin bir araçtır. Bu araç seselimli bir boşluğa yerleştirilmiştir. Maserler, öbür bütün yükselteçlerden daha düşük gürültü düzeyinde çalışırlar. Bu bakımdan, uzaydan gelen ve büyük ölçüde yükselme gerektiren elektromıknatıs dalgalar için radyo-gökbilimde geniş bir kullanım vardır. Işık yineleniminde çalışan maserler, optik maser ya da laser adını alır ☐ *elektromıknatıs ışınım, gürültü düzeyi, ışıközü, nicem, laser, minidalga, öğecik, özdecik, seselim yinelenim, yükselteç, yükseltme*

mavi diplik [Fr. *écran bleu, fond bleu* || İng. *blue backing, blue screen* || Al. *Blauwand, blau Hintergrund* || İta. *fondo blu, schermo blu*] *S.* Mavi diplik işleminde kullanılan, özel mavi renkte perde ya da diplik ☐ *diplik, mavi diplik işlemi*

mavi diplik işlemi [Fr. 1."*blue screen*

process," "blue screen effect," 2. *"chroma key," "chromakey"* || İng. 1. *blue screen process, blue screen effect,* 2. *chroma key, chromakey, colour key* || Al. 1-2. *"Blue Screen Process," "Blue Screen Effect," Blaustanzverfahren, Farbschablonentrick, Stanztrick* || İta. 1.*"blue secreen process," "blue screen effect,"* 2. *"chroma key," "chroma-key"*] *S.* **1.** Devinimli örtülü filmin hazırlanışında kullanılan bir işlem: Öndeki devinim, her yanı eşit aydınlatılmış bir mavi diplik önünde renkli negatif kullanılarak çevrilir. Bu durumda, diplikten gelen ışık, renkli negatifin yalnız maviye duyar katını etkilediği halde, öndeki varlıklar olduğu gibi filme saptanmış olur. Bu negatif daha sonra, mavi diplik, renk süzgeçleriyle ortadan kaldırılarak basılır ve ortaya çıkan görüntüler birleştirilerek istenilen devinimli örtüler sağlanır. Bu da, olağan bir diplik görünçlüğüyle birleştirilerek çoğaltım negatifini oluşturur. *TV.* **2.** Aynı hilenin televizyonda elektronik yolla sağlananı: Herhangi bir görüntüden (genellikle bir diplikten), önceden belirlenmiş bir rengin elektronik yolla yok edilmesi, bunun yerine başka bir görüntünün geçirilmesi. Belirlenen renk genellikle birincil renklerden olan mavidir. En çok hava durumu izlencelerinde kullanılır: Hava durumunun sunucusu mavi bir diplik önünde durur; maviyle ilgili renk imi elektronik yoldan yok edilir, bunun yerine hava durumunu gösteren haritanın görüntüsü geçirilir. Televizyondaki mavi diplik işlemi, ana denetim masasında gerçekleştirilir ve iki okuma[3] kaynağı gerektirir. Bunlardan biri dipliği sağlayan kaynak, öbürü de diplikle birleştirilecek görüntüdür. Bu görüntü, daha önce renkli, her yeri aynı ölçüde aydınlatılmış, değişmez bir dipliğin önünde, önden saptanmıştır □ *ana denetim masası, basım, çoğaltım, çoğaltım negatifi, diplik, görüntü, devinimli örtülü film, negatif, örtü, renkli negatif, renk süzgeci*

mavi eşlem [E.t. *levandel* || Fr. *copie (bleu) lavande, bleu lavande, lavande, copie sur support teinte en bleu, mauve* || İng. *lavender (print), blue (print), duping positive (print), duplicating positive, fine-grain duping print (duplicating positive), fine-grain print* || Al. *Lavendel(kopie), Duplikatpositiv, Feinkornzwischenpositiv, Zwischenpositiv* || İta. *lavander, lavanda, copia lavanda, copia lavender, malva*] *S.* Griye çalan mavi renkte bir taban üzerinde ince tanecikli duyarkatı bulunan, karşıtlığı az kimi pozitif çoğaltım filmlerine verilen ad □ *çoğaltım, çoğaltım pozitifi, duyarkat, eşlem, ince tanecikli, pozitif, taban*

mavi eşlem (boş) filmi [Fr. *pellicule pour copie lavande* || İng. *fine-grain stock for duping* || Al. *Lavendelmaterial* || İta. *pellicola per lavander*] *S.* Mavi eşlem için henüz kullanılmamış boş film □ *boş film, mavi eşlem*

mavi-kırmızı [E.t. *macenta* || Fr. *pourpre* || İng. *magenta* || Al. *Purpur* || İta. *porpora*] *S/TV/V.* Üç renkli işlemde kullanılan ve yeşilin tümleyicisi olan ana renk. Yeşili soğurur □ *ana renkler, tümler renkler, üç renkli işlem*

mavi süzek [Fr. *tulle bleu* || İng. *blue net* || Al. *blau Netzstoff, blau Tüll* || İta. *velatino blu*] *S/TV/V.* Bir ışık kaynağının önüne yerleştirilerek ışığın yeğinliğini azaltan ya da ışık dengesini sağlayan orta yoğunlukta süzek □ *ışık, ışık kaynağı, siyah süzek, süzek, yeğinlik*

mavi süzgeç, 80A süzgeç [Fr. *filtre bleu* || İng. *blue filter, 80A filter* || Al. *Blau-*

filter || İta. *filtro blu*] *S/TV/V.* Tungsten ışıtacın ışığını gün ışığına çeviren dengeleme süzgeci (80A) ☐ *dengeleme, gün ışığı, tungsten ışıtaç*

mavi-yeşil [E.t. *siyan* || Fr. *bleu-vert* || İng. *cyan* || Al. *Blau-Grün, Cyan* || İta. *blu-verde*] *S/TV/V.* Üç renkli işlemde kullanılan ve mavinin tümleyicisi olan ana renk. Maviyi soğurur ☐ *ana renkler, tümler renkler, üç renkli işlem*

MB ☐ **megabyte**

Mc/s ☐ **megasikl**

megabyte, MB [Fr. *mégabyte, MB, méga octet, Mo* || İng. *megabyte, MB* || Al. *Megabyte, MB* || İta. *megabyte, MB*] *BS.* Bellek birimi, bellek sığası. Yuvarlak hesap 1.000.000 byte, tamı tamına 1.048.576 byte'tır (2^{20}, 1024^2) ☐ *bellek, byte*

megahertz, MHz [Fr. *mégahertz, MHz* || İng. *megahertz, MHz* || Al. *Megahertz, MHz* || İta. *megahertz, MHz*] *S/TV/V/BS.* SI birimlerinde yinelenim ölçüsü. Saniyede 1.000.000 hertz ☐ *hertz, megasikl, SI birimleri, yinelenim*

megasikl, Mc/s [Fr. *mégacycle, Mc, mégacycle par seconde, Mc/s* || İng. *megacycle, Mc, megacycle per second, Mc/s* || Al. *Megahertz, MHz* || İta. *megaciclo, Mc, megaciclo per secondo, Mc/s*] *S/TV/V/BS.* Yinelenim ölçüsü. Saniyede 1.000.000 çevrim^{1} (sikl). Bu da Mc/s olarak kısaltılır ve SI birimlerinde 1 Mhz'ye eşittir ☐ *çevrim^{1}, yinelenim, hertz, SI birimleri*

mekanik etkiler [Fr. *effets mécaniques* || İng. *mechanical effects* || Al. *mechanische Tricks* || İta. *effetti meccaniche*] *S.* Etkilerin en basit olanı. Bunlar film çevrilirken düzlükte mekanik yoldan gerçekleştirilen etkilerdir: Patlamalar, çarpışmalar, çöken köprüler, duvarlar, maket kullanımı vb. ☐ *etkiler, maket*

mekanik oluk seçme [E.t. *mekanik usulle kanal seçimi, mekanik akortlu kanal seçme* || Fr. *choix de programme par tuner mécanique* || İng. *mechanical programme (ABD: program) selecting* || Al. *mechanische Programmwähl* || İta. *selezione di canale con tuner meccanico*] *TV.* Üzerinde almacın izleyebileceği oluk sayısı kadar uç bulunan bir anahtarın döndürülmesiyle yapılan oluk seçimi. Anahtarda ayrıca ince ayar düğmesi de bulunur. Elektronik oluk seçme'nin karşıtı ☐ *almaç, elektronik oluk seçme, ince ayar, oluk seçme*

mekanik tarama [Fr. *balayage mécanique* || İng. *mechanical scanning* || Al. *mechanische Bildabtastung* || İta. *traccia mecanica*] *TV.* Taramanın mekanik düzenlerle yapılanı. Örneğin Nipkow çarkı böyle bir taramayı gerçekleştirir. Elektronik tarama'nın karşıtı ☐ *elektronik tarama, Nipkow çarkı, tarama*

mekanik televizyon [Fr. *télévision mécanique* || İng. *mechanical television* || Al. *mechanische Fernsehen* || İta. *televisione mecanico*] *TV.* Mekanik taramaya dayanan televizyon. Elektronik yöntemlerle çalışan televizyondan önceki televizyon ☐ *mekanik tarama, televizyon*

mekikleme [E.t. *şatıllama* || İng. *shuttle*] *TV.* Televizyon izlencelerinin sarkması yani izlence akışında önceden belirlenen saati aşması durumunda, herhangi bir film gösterimi varsa, araya hemen tanıtı sokularak, bu sırada filmin daha ileri bir noktasına atlanması. Bu atlama filmi yayına vermekte kullanılan video aygıtındaki mekik düğmesiyle sağlanır; bu düğme filmin öne ya da geriye hızlı

sarmayla çabucak belli bir noktaya ulaşmasını sağlar. Filmin bütünlüğünü bozan bir uygulamadır □ *akış, film, gösterim, hızlı öne sarma, tanıtı, video aygıtı, yayın*

m - Y (m eksi Y) [Fr. *b - Y* || İng. *b - Y* || Al. *b - Y* || İta. *b - Y*] *TV/V.* m - Y, mavi - Y' dir (mavi eksi Y) ve mavi imden parlaklık (Y) imini çıkarınca oluşan renk başkalığı imi anlamına gelir. Parlaklık imi, m ile birleşince birincil mavi rengi oluşturur □ *im', k- Y, parlaklık imi, renk başkalığı imi*

melez film [İng. *hybride movie (film)*] *S.* İçinde değişik türlerden öğeler barındıran, bundan dolayı herhangi belirli bir türün içine sokulamayan film. Bu durum genellikle, yapımcı/yönetmen/oyunluk yazarı üçlüsünün ne yapacaklarına kesin karar verememelerinden kaynaklanır □ *tür, oyunluk yazarı, yapımcı, yönetmen*

melodram [Fr. *mélodrame* || İng. *melodrama* || Al. *Melodram* || İta. *melodramına*] *S/TV/V.* Sinema, televizyon ve videonun nın en yaygın, gelişmemiş izleyicinin en çok tuttuğu, ağlatı ile dramın bozulmuş, karikatürleştirilmiş biçiminde ortaya çıkan türü. Melodram da ağlatı gibi insanlığı öteden beri ilgilendiren sorunları, insanı alt üst eden derin duyguları ele alır. Ancak bunu yaparken son derece yalınç, çizemsel bir yol izler. Melodram her şeyi kalıplar içinde ele alır: İnsanlar, olaylar, duygular hep kalıplaştırılmıştır. Dünya, iyiler ile kötüler olarak kesinlikle ikiye ayrılmıştır. İyiler çok iyi, kötüler çok kötüdür. İyiler ile kötüler arasındaki savaşımın sonucu daha başlangıcından bilinir: Çok kez, beklenmedik bir kurtarıcı, beklenmedik bir anda ortaya çıkıp her şeyi tatlıya bağlar. İster acıklı ister sevinçli olsun, bütün durumlar çizemsel bir yoldan birbirini nöbetleşe izler. Her adımda beklenmedik bir rastlantı, kahramanın işini kolaylaştırır. Bu bakımdan melodram, bir tür adı olmaktan çok, kötüleyici bir nitelik olarak kullanılmaktadır: İzleyiciyi en kolay yoldan etkilemek için en ucuz yollara başvuran; olağanüstü durumlar, olağanüstü rastlantılar, çapraşık olaylar düzenleyen; yalınç, kaba, abartılı çizgilerle karakter çizmeye kalkışan; kişileri kukla gibi kullanan; ahlak dersleri veren yapıtların niteliği. Sinemacılar kimileyin bir tür, ama daha çok bir anlatım yolu olarak melodramdan yararlanmaktadırlar. Melodramatik tutum, dramın karikatürleştirilmiş biçimi olduğu denli, gerçeğin de karikatürleştirilmiş biçimidir. Sinemacı, gerçeği bütün varsıllığı, karmaşıklığıyla anlatamadığında, çıkış yolu olarak melodrama başvurur. Böylelikle, doğrudan doğruya melodram türünde çevrilmemiş filmlerde, iyi niyetli sinema yapıtlarında bile, melodram öğelerinin yer aldığı, zaman zaman melodram özelliği gösteren görünçlüklere başvurulduğu ya da başlangıçta sağlam bir gidişi olan bir filmin, sonunda melodrama dönüştüğüne sık sık rastlanır □ *ağlatı, dram, melodram filmi, tür*

melodram filmi [Fr. *film mélodramatique* || İng. *melodrama,* (ABD) *cinemelodrama* || Al. *melodramatische Film* || İta. *film melodrammatico*] *S.* **1.** Melodram türünde çevrilmiş film. **2.** Melodram özellikleri taşıyan film □ *melodram*

menajer [Fr. *agent* || İng. *agent, manager, business manager* || İta. *agente, impresario*] *S/TV.* Sinema ve televizyon alanında sanatçı, uygulaman, yönetici olarak çalışan kişilerin iş ilişkilerini kuran, iş bağıtlarını gerçekleştiren, çalışma ya-

şamlarıyla ilgili önerilerde bulunan, çalışma yaşamını düzenleyen, izlenceleyen kişi ☐ *sinema, televizyon*

mercek, elektronik mercek, optik mercek [E.t. 1. *adese, objektif* ‖ Fr. 1. *lentille, objectif,* 2. *lentille électronique (électromagnétique)* ‖ İng. 1. *lens, objective,* 2. *electron lens, electronic lens* ‖ Al. 1. *Linse, optische Linse, Objektiv,* 2. *elektronische Linse* ‖ İta. 1. *lente, obiettivo,* 2. *lente elettronica*] *S/TV/V.* **1.** Bir yüzleri yuvarsal, öbür yüzleri yuvarsal ya da düzlem olan camdan yapılma saydam cisim. Bu cisimler bir ışın demetini kırılmaya uğratarak belli bir noktaya düşürür. Sinema, televizyon, video ve fotoğraf aygıtındaki mercekler görüntüyü belirli bir noktaya, örneğin filmin duyarkatına düşürmeye ya da göstericideki mercekler filmdeki görüntüyü görüntülük üzerine yansıtmaya yarar. Merceklerin yapılarına ve işlevlerine göre birçok çeşidi vardır (En az iki mercekten oluşan mercek dizgesine objektif denmekle birlikte, İngilizce'de her ikisi için de aynı terimin kullanıldığı göz önüne alınarak bu sözlükte hep mercek terimi kullanılmıştır). *TV.* **2.** Bir elektron demetini tıpkı optik mercek gibi saptırabilen mıknatıslı alan dizgesi; elektronik mercek ☐ *alıcı[1], alıcı merceği, biçimbozucu mercek, değişir odaklı mercek, değişmez odaklı mercek, duyarkat, fotoğraf aygıtı, geniş açılı mercek, görüntülük, gösterici, gösterici merceği, ıraksak mercek, ışın demeti, kırılım, kısa odaklı mercek, mıknatıslı alan, uzun odaklı mercek, video aygıtı, yakınsak mercek*

mercek ☐ **alıcı merceği**

mercek ☐ **gösterici merceği**

mercek açıklığı ☐ **açıklık**

mercek ardı süzgeç [İng. *behind-the-lens filter*] *S/TV/V.* Alıcı ile film arasındaki bir yuvaya yerleştirilen içi jelatinli mercek. Mercek önüne takılan kimi süzgeçlerle aynı işi görür; kimi renkleri ya da biri dışında bütün renkleri tutar ☐ *film, jelatin, mercek, renk, süzgeç*

mercek çerçevesi [Fr. *monture (tubulaire) d' objectif* ‖ İng. *lens barrel (mount), objective barrel (mount, standard)* ‖ Al. *Objektivfassung, Objektivhalterung, Standarte* ‖ İta. *montatura di lenti (di obiettivo)*] *S/TV/V.* Bir alıcının mercek dizgesini oluşturan merceklerin aynı eksen üzerine sıralanıp çeşitli değişiklikleri, ayarları, odaklamaları, ölçmeleri, yapmasını sağlayan madenden boru biçiminde uzantı. Bir mercek çerçevesinde mercekten başka, merceğe yardımcı başlıca şu öğeler bulunur: ışık düzengeci, f sayısı (T sayısı) göstergeleri, odaklama bileziği ya da odaklama kolu, optik kaydırma kolu ☐ *alıcı[1], ayar, f sayısı, ışık düzengeci, mercek, odaklama, odaklama bileziği, odaklama kolu, optik kaydırma kolu, T sayısı*

mercek desteği [İng. *lens cradle (carrier, support), cradle*] *S/TV/V.* Uzun odaklı ve ağır mercekleri alttan destekleyen parça ☐ *uzun odaklı mercek*

mercek duyarlığı ☐ **bağıntılı açıklık**

"mercek geriye!" [Fr. *élargissez!* ‖ İng. *zoom out!* ‖ Al. *aufziehen!* ‖ İta. *allargare!*] *S/TV.* Alıcı yönetmenine optik geriye kaydırma yapması için verilen komut ☐ *alıcı[1], alıcı yönetmeni, geriye kaydırma, "mercek öne!," optik geriye kaydırma, optik kaydırma,*

mercek gücü ☐ **bağıntılı açıklık**

mercek hızı ☐ **bağıntılı açıklık**

mercek iletkisi [Fr. *rapporteur d'objectif*

|| İng. *lens protractor, camera lens protractor* || Al. *Objektiv-Winkelmesser* || İta. *goniometro di obiettivo*] *S/TV.* Belirli bir merceğin belirli bir uzaklıkta ne kadarlık yatay bir açıyı kapsadığını ya da bunun tersine, hangi yatay açının belirli bir uzaklıkta hangi mercekle kapsanabileceğini gösteren iletki çeşidi. Düzlük planı üzerine çakıştırılan bu çeşit saydam bir iletki, bu soruların karşılığını hemen verir ⊐ *düzlük, mercek*

mercek kapağı [Fr. *bouchon (d'objectif)* || İng. *lens cap, cap* || Al. *Objektivdeckel, Schutzkappe* || İta. *copriobiettivo*] *S/TV.* Alıcı merceğini dış etkenlerden (çarpma, toz, nem vb) korumak için mercek ucuna takılan madenden, lastikten ya da yoğruktan başlık ⊐ *alıcı*[1], *alıcı merceği*

"mercek öne!" [Fr. *serrez!* || İng. *zoom in!* || Al. *näherfahren!* || İta. *accorciare!*] *S/TV.* Alıcı yönetmenine optik öne kaydırma yapması için verilen komut ⊐ *alıcı*[1], *alıcı yönetmeni, optik kaydırma, optik öne kaydırma, öne kaydırma, "mercek geriye!"*

merceksi görüntülük [Fr. *écran lenticulaire* || İng. *lenticular screen* || Al. *Linsenförmigbildwand* || İta. *schermo lenticolare*] *S.* Plastik üzerine etil selüloz püskürtülerek ufacık merceklerden oluşmuş gibi görünen görüntülük. Böylelikle görüntünün daha geniş bir alana yayılması, dolayısıyla salonun genişletilmesi sağlanabilir. Buna karşılık görüntülüğün parlaklığı azalır ⊐ *görüntülük, görüntülük parlaklığı*

mercek tablası [Fr. *tourelle (d'objectif), tourelle à objectif, tourelle tournante d'objectif, tourelle mobile* || İng. *lens turret, turret, multiple lens turret* || Al. *Objektivrevolver, Revolverkopf* || İta. *torretta, torretta porta obiettivi, torretta girevole porta obiettivi*] *S/TV.* Birden artık merceği olan alıcılarda bu mercekleri taşıyan ve çevrildiğinde alıcı penceresi önüne istenilen merceği getiren tekerlek biçiminde donatım. Genellikle eski yapı alıcılarda bir mercek tablasında üç ayrı odak uzunluğunda, eski yapı televizyon alıcılarında dört ayrı odak uzunluğunda mercek bulunuyordu. Bugün bunların yerini değişir odaklı mercek almıştır ⊐ *alıcı*[1], *alıcı penceresi, değişir odaklı mercek, mercek, odak uzunluğu*

mercekten [Fr. *à travers l'objectif* || İng. *through-the-lens, TTL, behind-the-lens, BTL* || Al. *Innenmessung, Belichtungsmessung durch das Objektiv, "TTL"-Messung, "TTL"-Prinzip* || İta. *"through-the-lens," TTL*] *S/V.* **1.** Alıcının merceği ardında yer alan, dolayısıyla filmle aynı ölçüde ışık alabilen bir ışıkölçeri belirtir. Özdevimsel alıcılarda bulunan bu ışıkölçer, ışık düzengeci ayar koluna bağlı olarak ışık düzengecini ışığın yeğinliğine göre kendi kendine düzenler. **2.** Kimi alıcılarda yansımalı bakacın doğrudan doğruya alıcı merceğinden gelen görüntüyü almasından dolayı yansımalı bakaç yerine kullanılır ⊐ *alıcı*[1], *alıcı merceği, ışık düzengeci, ışık, ışıkölçer, mercek, özdevimsel alıcı, yansımalı bakaç*

mercek uyarlacı [İng. *lens adapter*] *S/TV/V.* Değişik mercekler kullanılmak istendiğinde ve mercek yuvası buna elverişli olmadığında ikisi arasında yer alan uyarlaç ⊐ *mercek, mercek yuvası, uyarlaç*

mercek yuvası [E.t. *objektif yatağı* || Fr. *monture (des objectifs)* || İng. *lens mount (housing)* || Al. *Objektivhalterung, Objektivfassung, Standarte* || İta.

montatura] *S.* Mercekleri değiştirilebilir alıcılarda bu mercekleri alıcı penceresinin önüne tutturmak için bulunan vidalı ya da sürgülü yuva ☐ *alıcı*[1], *alıcı penceresi, mercek*

merkez denetlemesi [Fr. *censure centrale* || İng. *central censorship* || Al. *Zentralfilmzensur* || İta. *censura centrale*] *S.* Bir ülkede filmlerin merkezdeki tek bir kurulca denetlenmesi durumu ☐ *denetleme*

merkez izlencesi [Fr. *programme national* || İng. *national programme (*ABD: *program)* || Al. *Gemeintschaftsprogramm, Zentralprogramm* || İta. *programma nazionale*] *TV.* Bir televizyon ağı için merkezde hazırlanan ve merkezden yayımlanan izlence. Bölgesel izlence karşıtı ☐ *ağ, bölgesel izlence*

MESECAM [Fr. *MESECAM* || İng. *MESECAM* || Al. *MESECAM* || İta. *MESECAM* || "MESECAM," "Middle East" (Ortadoğu) ile "SECAM"ın birleşmesinden oluşmuştur] *TV.* SECAM renk işleminin Ortadoğu'da kullanılan biçimi ☐ *SECAM*

metin [Fr. *texte* || İng. *copy* || Al. *Beitrag* || İta. *materiale*] *TV.* Bir televizyon izlencesi sırasında okunacak her türlü yazılı gereç. Özellikle haber, tanıtı gereci ☐ *haber, izlence, tanıtı*

metinsel dizge [Fr. *système textuel* || İng. *textual system*|| İta. *sistema testuale*] *S/TV/V/GB.* Metin, dilbilimde inceleme konusu olan, araştırmacının derlediği sözlü ya da yazılı örneklerin hepsini kapsayan sözcelerin (ifade/énoncé) tümünü anlatır. Hjelmslev'e göre de metin, bir dizgeyi, özellikle de dil gibi özgül bir dizgeyi gerçekleştirmedeki her çeşit oluştur. Böylelikle Hjelmslev'e göre metin, aşağı yukarı Saussure'deki "söz"ün karşılığıdır. Metinsel dizge, dilbilim/göstergebilimdeki metin kavramının sinemaya uygulanışından (filmsel metin) ortaya çıkan kavramdır. Filmsel metin, filmin, anlamlı bir söylem olarak ele alınması, filmin iç yapılarının ve filmde rastlanabilecek tüm anlam düzenlemelerinin incelenmesi demektir. Göstergebilimciler konuya iki yönden yaklaşabilirler: Kimileri filmi bir ya da daha çok düzgülerin iletisi olarak inceler. Kimileri de herhangi bir filme özgü dizgeyi inceler. Sinema yönünden metinsel dizge üçe ayrılabilir: Filmsel, filmsel olmayan, filmötesi. Filmsel metin, bir filmde öbür filmlerdeki öğelerin kullanılmasıdır (buna belirli bir filmde, bir türde kullanılan bütün yerleşmiş öğeler girer). Filmsel olmayan metin, öbür sanatlardaki (yazın, tiyatro, resim vb) yerleşmiş öğeler ve düzgüler, gösterim dizgeleridir. Filmötesi metin, filmde, doğası gereği estetik alanın dışında kalan alanlardaki (tıp, dirimbilim, hukuk, siyasa vb) anlamlamaların kullanılmasıdır. Metinsel dizgenin film incelemelerinde araştırmacıların en önemli ilgi alanı sinema türleri olmuştur ☐ *düzgü, filmsel, göstergebilim, tür*

metre sayacı [Fr. *compteur métrique, métreuse* || İng. *length in metres (*ABD: *meters), counter (indicator)* || Al. *Meterzähler* || İta. *contatore metrico*] *S/TV/V.* Çeşitli sinema aygıtlarında uzunluğu metre olarak saptayan sayaç ☐ *sayaç*

metreyle uzunluk [E.t. *metraj, metre olarak uzunluk* || Fr. *métrage* || İng. *measurement in metres (*ABD: *meters)* || Al. *Meterlänge* || İta. *metraggio*] *S.* Bir filmin, kuşağın metreyle ölçülen uzunluğu. Ayakla uzunluk'un karşıtı ☐ *ayakla uzunluk, film, kuşak*[1]

mho *S/TV.* [Fr. *mho* || İng. *mho* || Al. *mho* || İta. *mho*] Geçirgenlik birimi. 1 mho'luk geçirgenlik, 1 ohm'luk iç direnç eşittir. Birimi ohm olan içdirenç'in karşıtı ⊐ *geçirgenlik, içdirenç, ohm*

MHz ⊐ **megahertz**

MIDI [Fr. *MIDI* || İng. *MIDI* || Al. *MIDI* || İta. *MIDI* || "MIDI," İngilizce "Musical Instrument Digital Interface" (Çalgı Sayısal Arabirimi" kısaltmasıdır)] *BS/S/TV/V.* 1983'te elektronik müzik işleyimince, müzik bilgilerinin alışverişi için hem donanımı hem de yazılımı belirlemek üzere benimsenen ölçün. MIDI bir çalgı değil, sayısal yönergeler göndererek, bilgisayar ile ses üreteçleri ve öbür elektronik müzik aygıtlarının birbiriyle iletişim kurmasını sağlayan bir arabirimdir. MIDI kullanan bir kimse, değişik yapıdaki elektronik dokunaçlıkların, ses üreteçlerinin, ardışımlayıcıların ve öbür elektronik müzik aygıtlarının birbiriyle iletişimini sağlar. Böylelikle bir dokunaçlı ses üreteci yardımıyla çeşitli ses üreteçlerinin yönetilmesi ve yönlendirilmesi gerçekleştirilebilir. MIDI ayrıca, kullanıcının, dokunaçlı bir örnekleyiciyle sesleri örneklemesine ya da saptamasına, sonra da bunları çalmasına yardımcı olur ⊐ *bilgisayar, donanım, elektronik müzik, örnekleyici, sayısal, sayısal ses, ses üreteci, yazılım*

mıknatıs [Fr. *aimant* || İng. *magnet* || Al. *Magnet* || İta. *magnete*] *S/TV.* Komşu cisimde bir mıknatıslı alan oluşturan cisim ⊐ *mıknatıslı alan*

mıknatıslama [Fr. *couchage (de piste magnétique), pistage* || İng. *magnetic striping, striping (process, sound track)* || Al. *Magnetrandspuren, Magnetrandbeschichten, Bespurungsverfahren, Filmbespurung, Bespurung*] *S.* Mıknatıslı seslendirmede kullanmak üzere filmin kenarına mıknatıslı ses yolu geçirme. Özellikle özenci sinemasında kullanılan dar filmlerde, filmin kurgusu bittikten sonra filmin kenarına ses yolu geçirilir ve film bundan sonra seslendirilir ⊐ *dar film, kurgu, mıknatıslanmış, mıknatıslı seslendirme, mıknatıslı ses yolu, özenci sineması, seslendirme, ses yolu*

mıknatıslanma [Fr. *aimantation* || İng. *magnetization* || Al. *Magnetisierung* || İta. *magnetizzazione*] *S/TV.* Mıknatıslık özelliği kazanma, mıknatıslı alan oluşturma niteliği edinme ⊐ *mıknatıslı alan, mıknatıslılık*

mıknatıslanmış (film) [İng. *prestriped*] *S.* Üretilirken kenarına mıknatıslı ses yolu çekilmiş (film) ⊐ *mıknatıslama, mıknatıslı ses yolu*

mıknatıslı alan [E.t. *sahai mıknatısiyye, manyetik alan* || Fr. *champ magnétique* || İng. *magnetic field* || Al. *Magnetfeld* || İta. *campo magnetico*] *S/TV.* Bir sürekli mıknatısın ya da içinden elektrik akımı geçen bir çevrimin yakınında oluşan kuvvetin alanı ya da uzayı ⊐ *akım, çevrim*[2], *elektromıknatıs alan, mıknatıs*

mıknatıslı biriktirme (dizgesi) [İng. *magnetic storage, magnetic storage system*] *V.* Verileri saklamak için mıknatıslıktan yararlanan bilgi biriktirme birimi. Burada saklanan veriler daha sonra özellikle video kuşağının kurgusunda kullanılır ⊐ *kurgu, mıknatıslık, veri, video, video kuşağı*

mıknatıslı film [E.t. *manyetik film, perforeli manyetik bant, manyetik delikli bant* || Fr. *film magnétique, bande magnétique perforée* || İng. *magnetic film, mag film (stock), mag, magnetic stock,*

perforated magnetic film (tape), perforated tape, sprocketed (magnetic) tape, full coat, sound stock || Al. *perforierten Magnetfilm, Magnetfilm, Magnetperfoband, Magnetsplitfilm, Perfoband, Perfo-Magnetband, Cord, Cordband, Split* || İta. *film magnetico*] *S/TV.* Seslendirmede kullanılan 35 mm, 17,5 mm, 16 mm, 8 mm eninde delikli film. 35 mm, 16 mm ve 8 mm'lik sinema filmleriyle aynı boy ve yapıdadır; fakat üzeri demir oksitle örtülüdür. Delikleri aynı boydaki sinema filmlerindekinin tıpkısı olduğundan bu filmlerle aynı durumda ve aynı hızla geçerler; bu da ses ve görüntü eşlemesini kolaylaştırır. Sesin ve görüntünün eşlemeli fakat ayrı ayrı saptanmasında kullanılır. Optik film karşıtı □ *delik, görüntü, mıknatıslı film, mıknatıslı kuşak*[1]*, mıknatıslı ses kuşağı, 16 mm'lik film, 17,5 mm'lik film, optik film, 35 mm'lik film, 8 mm'lik film ses, seslendirme, tüm katlı*

mıknatıslı filmli ses aygıtı [Fr. *magnétophone à film magnétique* || İng. *magnetic film recorder (recording machine)* || Al. *Magnetfilmgerät, Cordmaschine, Cordspieler* || İta. *magnetofono a film magnetico*] *S.* Mıknatıslı film kullanan ses aygıtı. Bu çeşit aygıtlarda, genellikle, ayrı ayrı seslendirme ve okuma kafaları, filmin düzenli devinimini sağlayan dişli makaralar, düzenteker bulunur; eşleme motoruyla çalışır □ *dişli makara, mıknatıslı film, okuma kafası, ses aygıtı, seslendirme kafası*

mıknatıslı fotoğraf aygıtı [Fr. *photo magnétique*] *TV/V.* Resimleri mıknatıslı teker üzerine alabilen fotoğraf aygıtı. Böyle bir aygıt almaca bağlanarak almaçta izlenen herhangi bir görüntünün fotoğrafını bu tekere çekebilir. Ayrıca bu yöntem sayesinde fotoğrafçılıkta gerekli olan işlemelik çalışmaları ortadan kalkmıştır. Ufak bir teker üzerine renkli en az 50 resim alınabilmektedir. Daha sonra bu fotoğraf aygıtı almaçtaki özel bir yuvaya bağlanarak bu resimler almaçta izlenebilmektedir. Fotoğraf iyi çıkmamışsa, beğenilmemişse ya da gereği yoksa, ses aygıtında olduğu gibi silinip yenisi alınabilmektedir. Tekerler istenildiği kadar kullanılabilmekte ya da saydam resimler gibi saklanabilmektedir. Bu alandaki ilk aygıt Canon ion'dur. Günümüzde yerini sayısal fotoğraf aygıtı'na bırakmıştır □ *almaç, görüntü, işlemelik, mıknatıslı teker, saydam resim, sayısal fotoğraf aygıtı*

mıknatıslı görüntü alıcısı □ **video alıcısı**

mıknatıslı görüntü aygıtı □ **video aygıtı**

mıknatıslı görüntücü □ **video görüntücüsü**

mıknatıslı görüntü kuşağı □ **video kuşağı**

mıknatıslı görüntülük □ **videoluk**

mıknatıslı görüntü saptama □ **videoya saptama**

mıknatıslı görüntü saptama arabası □ **videoya saptama arabası**

mıknatıslık [E.t. *mıknatısiyet* || Fr. *magnétisme* || İng. *magnetism* || Al. *Magnetismus* || İta. *magnetismo*] *S/TV.* Bir mıknatıstan ya da bir elektrik akımından doğan irkilim (indükleme) alanındaki cismin durumu. Bu durumlarla uğraşan fizik dalı □ *akım, mıknatıs*

mıknatıslı kafa [Fr. *tête magnétique* || İng. *magnetic head* || Al. *Magnetkopf* || İta. *testa magnetica*] *S/TV.* Ses aygıtlarında, video aygıtlarında ses ya da görüntü imlerini mıknatıslı kuşağın üzerine aktaran ya da aktarılmış olan ses ya

da görüntüyü okuyan bölüm ☐ *görüntü, im[1], kuşak[1], mıknatıslı okuma kafası, mıknatıslı seslendirme kafası, ses, ses aygıtı*

mıknatıslı kat [Fr. *couche magnétique* ‖ İng. *magnetic layer* ‖ Al. *magnetische Schicht* ‖ İta. *strato magnetico*] *S/TV.* Mıknatıslı kuşakların üzerine çekilen demir oksit katı ☐ *kuşak[1], mıknatıslı kuşak[1], demir oksit*

mıknatıslı kuşak [E.t. *manyetik bant, manyetik şerit, bant, şerit, teyp bandı* ‖ Fr. *bande magnétique* ‖ İng. *magnetic tape, tape, electromagnetic tape* ‖ Al. *Magnetband* ‖ İta. *nastro magnetico*] *S/TV/V.* Üzeri mıknatıslı katla örtülü, ses ya da görüntü saptamaya yarayan kuşak[1] ☐ *görüntü, kuşak[1], mıknatıslı film, mıknatıslı ses kuşağı, video kuşağı, ses*

mıknatıslı kuşak yolu [İng. *tape path*] *V.* Video ya da ses kuşağının video ya da ses aygıtının düzeneğinde izlediği yol ☐ *ses aygıtı, ses kuşağı, video aygıtı, video kuşağı*

mıknatıslı odaklama [İng. *magnetic focusing* ‖ Al. *magnetische Fokussierung*] *TV.* Bir mıknatıslı alanın uygun biçimde düzenlenmesi yoluyla bir elektron demetinin odak roktasına düşebilecek duruma sokulması ☐ *elektron demeti, mıknatıslı alan, odaklama, odak noktası*

mıknatıslı okuma kafası [Fr. *tête magnétique de reproduction* ‖ İng *magnetic reproducing head* ‖ Al. *Wiedergäbekopf, Wiedergäbemagnetkopf* ‖ İta. *testa di lettura magnetica*] *S/TV.* Ses aygıtlarında, video aygıtlarında sesin ya da görüntünün oluşmasını sağlayan bölüm. Üzerine mıknatıslı ses saptanmış mıknatıslı ses kuşağı, saptama kafasına benzer bir elektromıknatıstaki boşluğun önünden geçirilirse, bu boşlukta yönü ve gücü bu saptamaya göre değişen gerilime yol açar. Bu gerilim[2], saptama sırasındaki gerilimin tıpkısıdır. Bu gerilim[2], yükselteçle güçlendirilerek sesyayara gönderilirse, saptanmış olan ses okunur yani yeniden oluşturulur ☐ *elektromıknatıs, gerilim[2], görüntü, mıknatıslı kafa, mıknatıslı ses, mıknatıslı ses kuşağı, mıknatıslı seslendirme kafası, okuma[3], ses, ses aygıtı, sesyayar, video aygıtı, yükselteç*

mıknatıslı-optik [Fr. *magnétique-optique, mag-opt* ‖ İng. *magopt(ical)* ‖ Al. *magnetisch-optisch, "magopt(ical)"* ‖ İta. *mangetico-ottico, mag-opt*] *S.* Kimi dağıtım eşlemlerinde bulunan mıknatıslı ve optik ses yolları. Böylelikle bu filmler hem mıknatıslı hem de optik okuma kafalarıyla okunabilir. Bu çeşit ses yollarına genellikle 35 mm'lik CinemaScope dağıtım eşlemlerinde rastlanır. Bu eşlemlerde dört mıknatıslı, bir de optik ses yolu bulunur. Olağan 35 mm'lik filmlerde optik ses yolu her zamanki yerindedir, fakat bu ses yolunun eni, olağan enin yarısıdır. 16 mm'liklerde de durum aynıdır ☐ *CinemaScope, dağıtım eşlemi, eşlem, mıknatıslı okuma kafası, mıknatıslı ses yolu, 16 mm'lik film, optik okuma kafası, optik ses yolu, 35 mm'lik film, ses yolu*

mıknatıslı-optik gösterici [İng. *magnetic-optical projector, magoptical projector, optical-magnetic projector*] *S.* Hem mıknatıslı hem de optik ses yollarını okuyabilen sesli gösterici ☐ *gösterici, mıknatıslı ses yolu, optik ses yolu, sesli gösterici*

mıknatıslı-optik eşlem [İng. *magopt, magoptical copy (print, release print)* ‖ Al. *Magoptical-Kopie*] *S.* Üzerinde hem mıknatıslı hem de optik ses yolu bulu-

nan eşlem ☐ *eşlem, mıknatıslı ses yolu, optik ses yolu*

mıknatıslı ses [Fr. *son magnétique* ‖ İng. *magnetic sound* ‖ Al. *Magnetton* ‖ İta. *suono magnetico*] *S/TV.* Mıknatıslı seslendirme yoluyla saptanan ses. Optik ses karşıtı ☐ *mıknatıslı seslendirme, optik, optik ses, ses*

mıknatıslı ses imi [Fr. *strie (sonore)* ‖ İng. *magnetic sound track* ‖ Al. *Magnettonspur, Magnetrandspur, Magnetspur* ‖ İta. *traccia magnetica sonora*] *S/TV.* Mıknatıslı seslendirme sonunda mıknatıslı ses kuşağı üzerinde demir oksit tozlarının mıknatıslanmasıyla beliren fakat gözle görülmeyen biçimler ☐ *demir oksit, mıknatıslama, mıknatıslı seslendirme, ses imi, ses kuşağı, seslendirme*

mıknatıslı ses kuşağı [E.t. *manyetik bant, manyetik ses bandı, ses şeridi, teyp bandı, bant* ‖ Fr. *bande magnétique, ruban magnétique (à couche magnétique)* ‖ İng. *sound recording tape, audio tape, recording tape, tape, magnetic stripe, stripe, ribbon* ‖ Al. *Tonband, Magnettonband, Magnetband, Magnetofoband* ‖ İta. *nastro magnetico*] *S/TV.* Ses aygıtında kullanılarak mıknatıslı seslendirme yoluyla üzerine ses saptanan kuşak[1]. Genellikle 1/4 parmak (6,35 mm) eninde, selüloz asetat, selüloz triasetat, polivinilklorit ya da polyester taban üzerine demir oksit ya da krom dioksit sıvalı bir kuşaktır ☐ *demir oksit, krom dioksit (kuşak[1]), mıknatıslı kuşak[1], mıknatıslı ses aygıtı, seslendirme, polivinilklorit, polyester, selüloz asetat, selüloz triasetat, seslendirme, taban*

mıknatıslı ses kuşağı hızı [İng. *magnetic tape speed, tape speed, audio tape speed* ‖ *Bandgeschwindigkeit*] *S/TV/V.* Mıknatıslı ses kuşağının sesi saptarken ya da çalarken ses aygıtındaki saptama ve okuma kafalarının önünden geçiş hızı. Saniyede parmakla ölçülür. Mıknatıslı ses kuşağının ölçün hızları şunlardır:

Saniyede parmak

1 $^{7}/_{8}$ (4,76 mm)
3 ¾ (9,52 mm)
7 ½ (19,05 mm)
15 (38,01 mm)
30 (76,02 mm)

Bunlardan saniyede 7 ½ ve 15 parmak, uğraşman çalışmalarında kullanılan hızlardır ☐ *mıknatıslı ses kuşağı, okuma kafası, saniyede parmak, ses, ses aygıtı, saptama kafası*

mıknatıslı seslendirme [Fr. *manyetik ses kaydı* ‖ Fr. *enregistrement magnétique, enregistrement électromagnétique, enregistrement sur bande magnétique* ‖ İng. *magnetic recording (sound recording), tape recording, TR* ‖ Al. *Tonbandaufnahme, magnetische Tonaufnahme, Magnettonaufnahme, Magnettonverfahren* ‖ İta. *registrazione magnetica*] *S/TV /V.* Üzeri demir oksit sıvalı mıknatıslı ses kuşağının bir mıknatıslı seslendirme kafası önünden geçirilerek ses titreşimlerine uygun bir mıknatıslı alanda mıknatıslanması temeline dayanan seslendirme çeşidi. Bu seslendirme çeşidi sinemada ilk kez Hollywood'da 1949'da başladı, ancak asıl gelişmesini 1950'lerde gösterdi. Optik seslendirme'nin karşıtı ☐ *demir oksit, mıknatıslı ses kuşağı, mıknatıslı seslendirme kafası, optik seslendirme, seslendirme*

mıknatıslı seslendirme kafası [E.t. *manyetik kayıt kafası* ‖ Fr. *tête magnétique d'enregistrement* ‖ İng. *magnetic recording head* ‖ Al. *Magnettonkopf, Mag-*

nettonaufnahmekopf || İta. *testina di registrazzione magnetica*] *S/TV/V.* Mıknatıslı kafanın mıknatıslı seslendirmede kullanılan çeşidi. Bir ses aygıtında ayrıca okuma ve silme kafaları yoksa, seslendirme kafası bu işlevleri de yüklenir □ *mıknatıslı kafa, mıknatıslı okuma kafası, mıknatıslı seslendirme, okuma kafası, ses aygıtı, seslendirme, silme kafası,*

mıknatıslı sesli film [Fr. *film à piste magnétique, copie à piste magnétique couchée, COMMAG* || İng. *optical picture film with magnetic sound track, magnetic sound stripe film, combined magnetic (sound), composite magnetic (sound), COMMAG* || Al. *Film mit Magnetspur, kombinierter Magnetton, COMMAG* || İta. *film a colonna sonora magnetica, copia con pista magnetica orizzontale, COMMAG*] *S/TV.* Bir ya da daha çok mıknatıslı ses yolu taşıyan görüntü kuşağı. Bu ses yolu, işlemelikteki işlemler sırasında filmin taban yüzüne geçirilir. 16 mm'liklerde bir, 35 mm'liklerde 1-4 mıknatıslı ses yolu bulunabilir □ *ayrı mıknatıslı ses, ayrı optik ses, görüntü kuşağı, işlemelik, mıknatıslı ses yolu, 16 mm'lik film, optik sesli film, 35 mm'lik film, ses yolu, taban*

mıknatıslı sesli gösterici [Fr. *projecteur avec son magnétique* || İng. *magnetic sound projector* || Al. *Magnettonsprojektor* || İta. *proiettore magnetico*] *S.* Mıknatıslı okuma kafası bulunan gösterici □ *gösterici, mıknatıslı okuma kafası, optik sesli gösterici*

mıknatıslı seslik [Fr. *magnétothèque* || İng. *sound tape library* || Al. *Magnettonbandarchiv* || İta. *magnetoteca*] *S/TV.* Mıknatıslı ses kuşaklarının sınıflanarak saklandığı, korunduğu yer □ *mıknatıslı ses kuşağı*

mıknatıslı ses yolu [Fr. *piste sonore magnétique* || İng. *magnetic (sound) track, mag track (stripe), magnetic (sound) stripe, sound stripe, edge stripe (track)* || Al. *Magnettonspur, Magnetschallspur, Magnettonrandspur, Magnetspur* || İta. *pista magnetica, colonna sonora magnetica*] *S.* Çeşitli mıknatıslı ses kuşaklarında ya da filmlerde mıknatıslı seslendirmeye ayrılmış ve mıknatıslı ses iminin yer aldığı yol □ *mıknatıslı ses kuşağı, mıknatıslı seslendirme, ses imi, ses yolu*

mıknatıslı ses yüzeyi [İng. *full track* || Al. *Volspur*] *S/TV/V.* Mıknatıslı ses kuşağının ses saptamada kullanılan mıknatıslı kat çekilmiş bölümü □ *mıknatıslı kat, mıknatıslı ses kuşağı, saptama*

mıknatıslı tek ses yolu [İng. *single-stripe film*] *S.* Üzerinde bir tane mıknatıslı ses yolu bulunan film. Bu filmin karşı kenarında da yine bir yol bulunur. Bu yolun işlevi, kuşak[1] makaralara sarılırken ya da çeşitli düzeneklerden geçerken ilk yolun kalınlığına uygun dengeyi sağlamaktır □ *dengeleme yolu, makara, mıknatıslı ses, mıknatıslı sesli film, mıknatıslı ses yolu, ses kuşağı*

mıknatıslı üç ses yolu [İng. *three-stripe film*] *S.* Üzerinde üç tane mıknatıslı ses yolu bulunan film. Böylelikle değişik seslerin aynı film üzerine alınması olanağını sağlar □ *mıknatıslı ses, mıknatıslı ses yolu, mıknatıslı tek ses yolu, ses, ses yolu*

mıknatıssal [E.t. *mıknatısi, manyetik* || Fr. *magnétique* || İng. *magnetic* || Al. *magnetisch* || İta. *magnetico*] *S/TV.* Mıknatıs özelliği taşıyan. Mıknatısla ilgili □ *mıknatıs*

mıknatıssal yönelme [Fr. *orientation des particles magnétiques* || İng *magnetic*

particle orientation, orientation of magnetic particle] *S/TV.* Video aygıtı ya da ses aygıtında kuşağın mıknatıslı alandan geçtikten sonra üzerindeki demir oksit tozlarının aldıkları yön ☐ *demir oksit, video aygıtı, mıknatıslı kuşak[1], ses aygıtı*

mıknatıstan arındırıcı [Fr. *démagnétiseur* ‖ İng. *demagnetizer* ‖ Al. *Entmagnetisierungsdrossel* ‖ İta. *demagnetizzazore*] *S/TV/V.* Çeşitli mıknatıslı aygıtlarda, mıknatıslı kuşakların kafalarda bıraktığı demir oksit artıklarını temizleyen araç ☐ *demir oksit, mıknatıs arındırma, mıknatıslı kuşak[1]*

mıknatıstan arındırma [Fr. *démagnétisation* ‖ İng. *demagnetization, demagnetizing* ‖ Al. *Entmagnetisierung* ‖ İta. *demagnetizzazione*] *S/TV/V.* Çeşitli mıknatıslı aygıtlarda, mıknatıslı kuşakların kafalarda bıraktığı demir oksit artıklarını, mıknatıslı alanları temizleme ☐ *demir oksit, mıknatıslı kuşak[1], mıknatıstan arındırıcı, tümden silme*

Mica™ [Fr. Mica ‖ İng. *Mica* ‖ Al. *Mica* ‖ İta. *Mica* ‖ "Mica," ayırmaçtır] *TV.* Yaygın olarak kullanılan bir ölçün çevireci ☐ *ölçün çevireci*

Mickey Mousing [Fr. *"Mickey Mousing"* ‖ İng. *Mickey Mousing* ‖ Al. *"Mickey Mousing"* ‖ İta. *"Mickey Mousing"*] *S.* Filmdeki devinimlerin dizemiyle tam bir eşleme sağlamaya, hatta bu devinimleri seslerle betimlemeye çalışan ya da doğa seslerine benzetilmeye çalışan film müziği anlayışını belirten kötüleyici terim. Örneğin bir arabayı çeken atın yer aldığı görünçlükte atın nal seslerine benzeyen seslerin çıkması. Bu çeşit müzik en çok Mickey Mouse filmlerinde kullanıldığından bu adı almıştır ☐ *eşleme, film müziği*

miki (a.) [Eskiden Türkiye'de en yaygın canlıresim Mickey Mouse olduğundan canlıresme verilen adlardan biri olan "miki"den alınarak] (Türkiye'de) Cinsel sömürü filmi, videosu ☐ *cinsel sömürü filmi, cinsel sömürü videosu*

mikron, μ [Fr. *micron* ‖ İng. *micron* ‖ Al. *Mikron* ‖ İta. *micron*] *S/TV/V/BS.* Metrenin milyonda biri. Çok ufak uzunlukları ölçmekte kullanılır.

miniakımölçer [E.t. *galvanometre* ‖ Fr. *galvanomètre* ‖ İng. *galvanometer* ‖ Al. *Galvanometer* ‖ İta. *galvanometro*] *S.* **1.** Zayıf güçte elektrik akımlarını ölçmekte kullanılan aygıt. Elektrik akımının mıknatıs etkisine dayanarak çalışır. **2.** Optik seslendirmede ışık demetini saptırmada kullanılan miniakımölçer çeşidi, aynalı miniakımölçer ☐ *akım, aynalı miniakımölçer, ışık demeci, optik seslendirme*

minidalga [Fr. *micro-onde* ‖ İng. *microwave, M/W* ‖ Al. *Mikrowelle* ‖ İta. *microondo*] *TV.* Dalga uzunluğu 30 cm ile 1 mm (1 GHz - 300 GHz) arasında yer alan yani çok kısa radyo dalgalarından kızılaltı bölgesine dek yaklaşan elektromıknatıs ışıma. Bu dalgalar televizyonda özellikle telsiz bağlantısında, örneksel ya da sayısal verileri aktarmada kullanılır. Bu yinelenimlerdeki dalgalar önlerine çıkan engelleri aşamaz ve geriye yansır; bundan dolayı bu dalgalarla çalışan verici ve aktarıcıların birbirlerini görmeleri gerekir ☐ *aktarıcı, dalga uzunluğu, elektromıknatıs ışıma, örneksel, sayısal, telsiz bağlantısı, veri, yinelenim*

minidizi [İng. *mini-serie, limited serie (serial)*] *TV.* Yedi sekiz bölümü aşmayan televizyon dizisi ☐ *dizi*

minifilm [Fr. *microfilm* ‖ İng. *microfilm* ‖ Al. *Mikrofilm* ‖ İta. *microfilm*] *S.* Çeşitli

belgelerin sinema filmi üzerine alınması işi. Her resim çerçevesi içine bir belge alınır, sonra camdan bir görüntülük üzerinde her resim büyütülmüş olarak teker teker yansıtılır ve incelenir ☐ *film*

miniişlemci [E.t. *mikroişlemci* ‖ Fr. *microprocesseur* ‖ İng. *microprocessor*] *BS.* Tek bir yongadan oluşan ana işlem birimi. 1971'de Intel Ortaklığında ABD'li Marcian E. Hoff tarafından gerçekleştirilen 4004 adlı ilk miniişlemci, bir bilgisayarın tüm işlemlerini tek bir yonga üzerinde bir araya getirmekteydi. O tarihten beri miniişlemcilerin gücü hemen hemen yılda bir katlanarak büyüdü ☐ *ana işlem birimi, bilgisayar, yonga*

miniyonga ☐ **yonga**

mired [Fr. *mired* ‖ İng. *mired* ‖ Al. *Mired* ‖ İta. *mired* ‖ "mired," "micro-reciprocal-degree = mini ters derece" kısaltmasıdır] *S/TV.* Renk sıcaklığı ölçü birimi. Kelvin derecesinin milyonda biridir ☐ *kelvin, renk sıcaklığı*

Mitchell [Fr. *Mitchell* ‖ İng. *Mitchell* ‖ Al. *Mitchell* ‖ İta. *Mitchell*] *S.* ABD'deki Mitchell Camera Corporation'un ilk kez 1920'de John E. Leonard eliyle gerçekleştirdiği, daha sonra değişik tarihlerde 35 mm'lik ve 16 mm'lik çeşitli modellerini sürdüğü, sinema işleyiminde çok yaygınlaşan alıcıların ortak adı. Mitchell alıcıları sessiz sinema dönemindeki yaygınlıklarını sesli sinema döneminde de sürdürmüşlerdir. Sesli sinemanın başlarında gerçekleştirilen Mitchell NC'yi, 1934'te BNC modeli izlemiş, 1968'de BNC'nin BNCR modeli geliştirilmiştir. Mitchell daha sonraki yıllarda da yeni modeller çıkarmışsa da 1970'lerden başlayarak duraklama ve gerileme dönemine girmiştir. Mitchell'in sessiz ve sesli film dönemlerinde özellikle işlik alıcısı olarak başta Hollywood yapımevleri olmak üzere en çok kullanılan ve geliştirilen modelleri NC ve BNC, üstün nitelikli, çok kullanışlı, birçok yardımcı donatımı olan, böylelikle çok değişik çalışma koşullarına ve biçimlerine ayak uydurabilen alıcılar sayılır. Filmin son derece düzgün aralı devinimini sağlayan Mitchell düzeneğiyse birçok alıcıya örnek oluşturmuştur. Mitchell ayrıca bu ağır ve büyük işlik alıcısının yanı sıra 1963'te Mitchell Mark II ya da R-35 modeliyle hafif bir alıcı ortaya koymuş; ayrıca 16 mm'lik Mitchell SSR'yi gerçekleştirmiştir ☐ *alıcı*[1]*, aralı devinim, işlik alıcısı, Mitchell düzeneği, 16 mm'lik alıcı, 35 mm'lik alıcı, yapımevi*

Mitchell düzeneği [Fr. *mécanisme Mitchell* ‖ İng. *Mitchell mechanism* ‖ Al. *Mitchell-Mekanismus* ‖ İta. *meccanismo Mitchell*] *S.* Filmin son derece düzgün aralıklı devinimini sağlayabilen düzen. Mitchell alıcılarının 1927'deki modellerinde geliştirilen bu düzende filmin iki yanındaki deliklere girip aşağıya indiren iki diş ve tutucu tırnak bulunur ☐ *alıcı*[1]*, aralıklı devinim, diş, Mitchell, tırnak*

MJPEG [Fr. *MJPEG* ‖ İng. *MJPEG* ‖ Al. *MJPEG* ‖ İta. *MJPEG, Motion JPEG* ‖ "MJPEG," "JPEG"in başına "motion"ın (devinim) kısaltması olan "M"nin katılmasıyla oluşmuştur] *S/TV/V/BS.* JPEG görüntü sıkıştırma ölçününün devinimli görüntüler için olanı. Saniyede 25 ya da 30 resimlere gerçek zamanda uygulanır. Sıkıştırma[2] ve açmada resmin her alanı ayrı ayrı işlenir ☐ *alan, gerçek zaman, saniyede 30 resim, saniyede 25 resim, sıkıştırma*[2]

Mobilrail™ [Fr. *Mobilrail* ‖ İng. *Mobil-*

rail || Al. *Mobilrail* || İta. *Mobilrail* || "Mobilrail" bu dizgenin ayırmacıdır] *S/TV.* İşliklerde kullanılan ızgaraların daha geliştirilmiş, daha kullanışlı biçimi □ *ızgara*

modem [Fr. *modem* || İng. *modem* || Al. *Modem* || İta. *modem* || "modem" İngilizcede "*mo*dulator" (değiştirimci" ile "*dem*odulator" (bulucu) sözcüklerinin ilk seslemlerinin birleştirilmesiyle türetilmiştir] *BS.* Bilgisayarların, telefon hatlarından yararlanarak birbiriyle bağlantı kurmasını sağlayan aygıt. Modem bunu sağlamak için bilgisayardan çıkan sayısal imleri, telefonda örneksel olan örneksel imlere çevirir (değiştirme); bilgisayara telefonla gelen örneksel imleri de sayısal imlere çevirir (taşıyıcı dalgadaki değiştirilmiş imi bulup çıkarma). Bilgisayarların telefon hatlarından yararlanarak Internet'le bağlantı kurması da modemle sağlanır. Modemler iç ve dış modem olmak üzere ikiye ayrılır; ikisi de aynı işi görür. İç modemler kişisel bilgisayarın içine yerleşebilen ufak bir kart biçimindedir. Günümüzde modemler telefon hatlarında saniyede 56 kilobit üzerindeki hızla çalışabilir □ *bilgisayar, Internet, im, örneksel, sayısal, taşıyıcı dalga*

Molniya [Fr. *Molnya* || İng. *Molnya* || Al. *Molnya* || İta. *Molnya* || Rusça: *Molnia* ("Şimşek")] *TV.* SSCB'nin eşlemesiz ırakiletişim uyduları dizisi. Bu uyduların yörüngeleri son derece eliptiktir; yerberileri Güney yarımyuvarında 500 km civarındayken, Kuzey yarımyuvarda 40.000 km'ye ulaşır; eşlekle (ekvator) 65°'lik eğim oluşturur ve dolanma süresi 12 saate yakındır. Bu özelliklerinden dolayı, çok geniş olan SSCB topraklarının büyük bir bölümünü uzun bir süre görebilir. Ancak. eşlemeli bir uydu olmadığından, sürekli bir bağlantı[1] sağlayabilmek için bu uydulardan çok sayıda uzaya gönderip bir ağ kurmak gerekmektedir. Nitekim 1972 sonuna dek bir düzine civarında Molniya yörüngeye yerleştirilmiştir. Bu uydulardan her biri, 24 saatlik bir dönemde SSCB topraklarında 8-10 saat kalır. Yirmi kadar yer yayacı, Moskova'daki merkezden gönderilen yayınları bu uydular aracılığıyla alarak bölge yayaçlarına ulaştırır. İlk uydu, Molniya I, 23.4.1965'te uzaya gönderilmiştir. Yerberisi 566 km, yerötesi 39.904 km'ydi. Uydu, yörüngesinin büyük bir bölümünü SSCB'nin aynı yöresi üzerinde tamamlıyor, uzun süre devinimsiz gibi görünüyor, bu bakımdan ülkede günde sekiz saat kadar bu uydudan yararlanmak olanağı sağlanıyordu. 1 ton ağırlığındaki Molniya I'de çok sayıda alıcı ve verici yayın dizgesi vardı ve Moskova ile Vladivostok arasında (9.300 km) televizyon bağlantısı sağlamaktaydı. 29.11.1965'te Molniya I, ayrıca, Moskova'dan Paris'e SECAM renkli televizyon işlemiyle ilk yayını göndermekte de kullanıldı. 14.10. 1965'te uzaya gönderilen Molniya I-I'nin yerberisi 500 km, yerötesi 40.000 km'ydi. İçinde 40 W'lik bir verici bulunuyordu. Yine 40 W'lik bir vericiyle donatılan Molniya III 25.4.1966'da uzaya gönderildi. Yerberisi 499 km, yerötesi 39.500 km'ydi. Dolanma süresi on iki saate yakındı. Molniya III, 1966 mayısında Paris'ten Moskova'ya Victor Hugo'nun "Lucrèce Borgia" adlı oyununun renkli olarak aktarılmasında da kullanıldı □ *ağ, bölge yayacı, eşlemeli uydu, eşlemesiz uydu, ırakiletişim uydusu, SECAM (renk işlemi), uydu, verici, yayın, yer yayacı, yörünge*

Mondovision [Fr. *Mondovision, Mondiovision* || İng. *Mondovision* || Al. *Mondo-*

vision || İta. *Mondovision*] *TV*. Irakiletişim uyduları aracılığıyla anakaralararası televizyon yayını ve bu yayını sağlayan ağ. Dünya televizyon yayını anlamına gelen bu yayın ilk kez 23.7.1962'de ABD'ndeki Andover yayacı ile Fransa'daki Pleumeur-Bodou yayacı arasında ve Telstar uydusu aracılığıyla gerçekleştirildi. ABD televizyon ağı ile Eurovision ve Intervision arasındaki televizyon izlenceleri ilk kez böylelikle doğrudan doğruya anakaralararasında yayımlandı ☐ *ağ, Eurovision, Intervision, ırakiletişim uydusu, izlence, Telstar, yayaç, yayın*

monoskop [Fr. *monoscope* || İng. *monoscope* || Al. *Monoskop* || İta. *monoscopio*] *TV*. Değişmeyen tek bir resmi yayımlamakta kullanılan alıcı ışıtacı. Örneğin ayar resmi, tanıtma resmi gibi resimleri yayımlayan monoskop, ereği yalınçlaştırılmış bir ikonoskoptur. Madenden bir levha olan bu ereğe, yayımlanacak resim düşürülür. Çözümleyici elektron demeti, resmin aydınlık ve karanlık bölümlerine ulaşınca ikincil yayıma yol açar; bu da video imini oluşturur ☐ *alıcı[1], alıcı ışıtacı, ayar resmi, elektron demeti, erek, ikincil yayım, ikonoskop (ışıtaç), im[1], resim*

Montage™ [Fr. *Montage* || İng. *Montage* || Al. *Montage* || İta. *Montage* || "Montage" bir ayırmaçtır] *TV/V*. Video kuşaklarının kurgusunda kullanılan yaygın bir değişken kurgu aygıtının adı ☐ *değişken kurgu, değişken kurgu aygıtı, video, video kuşağı*

Moog ses üreteci [İng. *Moog synthesizer, Moog*] *S/TV/V/BS*. ABD'li Robert Moog'ın 1964'te yarattığı ve kendi adıyla anılan elektronik ses üreteci. Ses üreteçlerinin en tanınmış ve yaygınlarından olan bu aygıt herhangi bir çalgının sesini çıkarabilmeyi erekliyordu. Moog bu aygıttan sonra 1976'da da düzenleri (akorları) çıkarabilen Polymoog'u da yarattı ☐ *elektronik müzik, ses, ses üreteci*

morötesi çevirim [İng. *ultraviolet photography, UV photography, back light photography, back light ultraviolet photography, fluorescence photography, reflected light ultraviolet photography* || Al. *Ultraviolettaufnahme*] *S*. Morötesi ışınımından yararlanılarak yapılan çevirim. Sinemadaki morötesi çevirimde, ışınır ışıktan yararlanılır. Işık kaynakları özel morötesi süzgeciyle donatılmıştır. Morötesi çevirim hem siyah-beyaz filmde hem de renkli filmde uygulanabilir; ancak, siyah-beyaz filmde daha iyi sonuç verir, daha dramatik etki sağlar ☐ *çevirim, ışık kaynağı, ışınır ışık, morötesi ışınım, morötesi süzgeci, renkli film, siyah-beyaz film*

morötesi (ışınımı) [E.t. *maverayı benefşevi, ultraviyole* || Fr. *radiation ultraviolet* || İng. *ultraviolet radiation, UV* || Al. *Ultraviolettstrahlung* || İta. *radiazione ultravioletto*] *S/TV*. İzgenin mordan sonra gelen bölümündeki ışınım. Elektromıknatıs ışınımın, görülebilir ışık ile Röntgen ışınları arasındaki dalga uzunluklarını yani 4×10^{-7}'den 5×10^{-9} metreye dek ulaşan dalga uzunluklarını kapsayan bölümü. En uzun morötesi ışınlarının dalga uzunlukları, mor ışığınkinden daha kısadır ve insan gözünün algılayabildiği en kısa dalga uzunluğundaki ışınlardır. Morötesi ışınları filmleri etkiler. Güneş ışığında, ışık yaylı ışıtaçlarda ve cıva buğulu ışıtaçlarda bu ışınlara çok rastlanır. Bu ışınların insan vücudundaki ergosterol üzerine etkisi D vitaminini oluşturur. Morötesi ışınlarının istenmeyen bölümleri,

uygun süzgeçlerle önlenebilir ☐ *cıva buğulu ışıtaç, dalga uzunluğu, elektromıknatıs ışınım, elektromıknatıs izge, görülebilir ışık, ışık yaylı ışıtaç, izge, morötesi süzgeci, Röntgen ışınları, süzgeç*

morötesi süzgeci [Fr. *filtre ultraviolet, filtre UV* || İng. *ultraviolet filter, UV filter, exciter filter* || Al. *Ultraviolettfilter, UV-Filter* || İta. *filtro ultravioletto, filtro per ultravioletto*] *S/V.* Morötesi ışınlarını süzen renk süzgeci. Güneş ışığında, ışık yaylı ışıtaçlarda ve cıva buğulu ışıtaçlardaki morötesi ışınımları denetlemekte kullanılır. Özellikle çok yükseklerde (1.500 m'nin üstündeki dağlarda, uçuşlarda), kimileyin de deniz kıyısındaki çevirimlerde kullanılarak görüntüde sisi önler ☐ *cıva buğulu ışıtaç, çevirim, görüntü, güneş ışığı, ışık yaylı ışıtaç, morötesi ışınımı, renk süzgeci, sis*

mor süzek [İng. *lavender net* || Al. *Lavendelnet*] *S/TV/V.* Işık kaynağının önüne konularak yoğunluğunu azaltan süzek ☐ *mavi süzek, siyah süzek, süzek*

motor [Fr. *moteur* || İng. *motor* || Al. *Motor* || İta. *motore*] *S.* Çeşitli biçimlerdeki erkeyi mekanik erkeye çeviren aygıt. Daha çok elektrik motoru anlamına kullanılır ☐ *alıcı[1], alıcı motoru, motorlu alıcı*

motorlu alıcı [Fr. *caméra à moteur* || İng. *motor driven camera* || Al. *Motorantriebkamera* || İta. *apparecchio da presa a motore*] *S.* Düzeneği motorla çalıştırılan alıcı çeşidi. Kollu alıcı'nın karşıtı ☐ *alıcı[1], alıcı motoru, kollu alıcı, motor*

Moviola™ [Fr. *Moviola* || İng. *Moviola, Hollywood Moviola* || Al. *Moviola* || İta. *Moviola* || "Moviola" ayırmaçtır] *S.* Kurgu aygıtlarının en tanınmış ve yaygını. İlk başarılı modeli 1924'te ABD'de gerçekleştirildi. Daha öncekilerden önemli başkalıkları, ayaklıkla işletilen, hızı değişebilen ufak bir motoru; aygıtın içine yerleştirilmiş bir ışıtacı; film geçiş hızı arttığında çalışmaya başlayan bir örtücüsü bulunmasıydı. (Bu kurgu aygıtı öylesine tutuldu ki, bir ara bütün buzdolaplarına Frigidaire ayırmacından dolayı frijider denmesi gibi, çok değişik kurgu aygıtlarında da Moviola denildi ve Moviola, kurgu aygıtı anlamına gelmeye başladı. Bu yüzden, karışıklığı önlemek için özgün Moviola'ya Hollywood Moviolası dendiği de olur.) 1930'da aygıtın sesli film için olanı çıktı. Temelde sessiz filmde kullanılan Moviola'nın aynı olan bu aygıtta ek olarak, göstericilerde olduğu gibi, ses yolunun sürekli geçtiği bir okuma kafası bulunmaktaydı. Bu ilk Moviola'larda, daha sonrakilerde olduğu gibi görüntü bir görüntülüğe geriden gösterimle yansıtılmıyor, yalnızca bir büyüteçten izleniyordu. 1930'lardan beri Avrupa sinema işleyimlerinde kullanılmaya başlayan kurgu masaları Moviola'nın bu geleneksel yapısını değiştirmedi; ancak 1960'larda Avrupa yapısı kurgu masalarının ABD'ye de girmesi üzerine Moviola da en sonunda 1971'de Magnasync Moviola ayırmaçlı bir kurgu masasını pazara sürdü. Bu aygıtın yapısı Steenbeck'i andırıyor, ancak ondan daha gelişmiş öğeler taşıyordu ☐ *geçiş, görüntü, gösterici, ışıtaç, kurgu aygıtı, kurgu masası, örtücü, sesli film, sessiz film, Steenbeck*

mozaik [Fr. *mosaïque (photoélectrique, photosensible)* || İng. *mosaic (electrode), light-sensitive mosaic* || Al. *Mosaik(-Elektrode)* || İta. *mosaico*] *TV.* Görüntünün, üzerine düşürüldüğü ve tarandığı alıcı ışıtacı bölümü. Bu ışıtacın

temel öğelerinden biri olan mozaik, bir yüzü gümüşlü, görüntüyü alan; öbür yüzü ışıkgözü gibi çalışan sayısız maden parçacıklarından oluşmuş ince bir mika yaprağıdır. Milyonlarca sezyumlu gümüş yuvarcığından oluşan bu ikinci yüze ışık düştüğünde, sezyum yuvarcıkları elektron yayarak pozitif yüklü elektriksel bir görüntü oluştururlar. Bu görüntü, elektron topundan gelen elektron demetiyle taranarak bir video imine yol açar ☐ *alıcı*[1]*, alıcı ışıtacı, elektron, elektron demeti, elektron topu, görüntü, tarama*

MPEG [Fr. *MPEG* ‖ İng. *MPEG* ‖ Al. *MPEG* ‖ İta. *MPEG* ‖ "MPEG," İngilizce "Moving Pictures Expert Group" (Film Uzmanları Topluluğu) kısaltmasıdır] *S//TV/V/BS.* Film Uzmanları Topluluğu'nca (MPEG) sinema ve video görüntülerini sıkıştırma[2] konusunda konan ölçün. Bu ölçün 100:1 sıkıştırma oranını aşan bir ölçüye ulaşır. MPEG ölçünü televizyon görüntüleri niteliğinde görüntü ve TT niteliğinde ses elde etmeyi erekler. MPEG'in sıkıştırma uygulayımında yalnızca filmdeki anahtar resimlerle ilgili bilgiler eksiksiz olarak saklanır; aradaki resimler bu anahtar resimden değişikliklerine göre belirlenir. Günümüze dek başılaca üç MPEG ölçünü belirlenmiştir: MPEG 1: 1991 aralığında saptanan ilk ölçündür ve yukarıdaki uygulayıma dayanır. MPEG 2: MPEG 1'in alanını daha geniş uygulamaları kapsayacak biçimde genişletmiştir. MPEG 3: Başlangıçta YSTV'yi erekleyen bu ölçün, sonradan MPEG 2'yle birleştirilmiştir. MPEG 4: Daha önceki MPEG'lerin görsel-işitsel alanları kapsayan geliştirilmiş biçimi. Özellikle, yukarıdakilere ek olarak, sesi sıkıştırmakla ilgili olan İleri Ses Düzgülemesi (Advanced Audio Coding) taşımasıyla dikkati çeker. Genelde filmlerin gösterimi sırasında sıkıştırılmış filmlerin düzgülerinin çözülmesi gerekir ki, bilgisayar yeterince hızlı değilse, bunun için bir MPEG 2 düzgü çözücü kartına gereksinim duyulur. Bundan dolayı, genelde, SVT sürücüleri MPEG 2 kartıyla gelir ☐ *görüntü, JPEG, MP3, sayısal video tekeri sürücüsü, sıkıştırma oranı*[2]*, ses, sinema, tıkız teker, video, yüksek seçiklikli televizyon*

MP3 [Fr. *MP3* ‖ İng. *MP3* ‖ Al. *MP3* ‖ İta. *MP3* ‖ "MP3," "MPEG 1, Layer 3'ün kısaltmasıdır] *BS/S/TV/V.* MPEG'in 1992'de çok araçlılık için geliştirdiği müzik dosyalarını sıkıştırma yöntemi. Bu yöntem yardımıyla müzik dosyalarının büyüklüğü 10:1 oranına dek düşürülebilir. Bu yöntem, ses alanında yokluğu duyumsanabilen her sesin atılmasına dayanır. İnsan kulağı, kısık sesli bir titremle aynı anda daha yakın sesli bir titremi duyuyorsa, birincisini kulak ardı eder. MP3 işte bu kısık titremleri atarak dosya boyunu küçültür. Bütün ses kaynakları, uygun yazılımla MP3 biçimine döndürülebilir. Bunun için, örneksel imler önce sayısallaştırılır. Ses kaynağı örneğin TT üzerindeki gibi zaten sayısalsa, doğrudan sayısal olarak okunabilir. MP3 özellikle 1997'den beri, müzik dünyasında büyük bir çalkantıya yol açtı. Çünkü MP3 sayesinde Internet'in de devreye girmesiyle her türlü müzik parçası, ses etkileri, niteliği bozulmaksızın, ücretsiz olarak bilgisayarlara, tıkız tekerlere, minitekerlere kolayca aktarılabilmekteydi. Bu parçalar bilgisayarlarda, TTÇ'lerde. minitekerçalarlarda dinlenebileceği gibi, bu iş için MP3çalarlar da yapılmıştır (bunlar daha önce saptama ereğiyle de kullanılıyordu; ama bu işte kullanılmaları yasaklandı). MP3'leri bilgisayarlarda dinle-

yebilmek için MP3çalar yazılımından yararlanılır. Bunların en kullanışlısı Winamp'tır. Bir başka kolaylık, istenilen müzik parçalarının, örneğin evdeki olağan müzik TT'lerindeki parçaların, bu iş için hazırlanmış bir yazılımla MP3'e çevrilmesi, bunların sıkıştırılmış olarak yeni bir TT'ye aktarılması (bir TT üzerine MP3'le 9 saatlik müzik sığdırılabilir) ya da bilgisayarın belleğine yerleştirilmesidir. Bunun için en kullanışlı yazılım da Exact Audio Copy'dir (EAC). Günümüzde MP3'ün yerini MPEG 4 almaktadır. MPEG 4, daha çok görüntü sıkıştırmayı ereklemekteyse de, bunun içinde yer alan ve özellikle sesi sıkıştırmakla ilgili olan İleri Ses Düzgülemesi (Advanced Audio Coding), MP3'ten daha esnek ve kullanışlı bir sıkıştırma aracıdır ☐ *bilgisayar, çok araçlılık, im[1], MPEG, MP3çalar, müzik, örneksel, saptama[2], sayısal, sayısallaştırma, ses, ses etkileri, sıkıştırma[2], tıkız teker, tıkız tekerçalar, yazılım*

MP3çalar [İng. *MP3 player*] *BS/S/TV/V.* MP3'le sıkıştırılmış müzik parçalarını dinlemek üzere geliştirilmiş özel tekerçalar. Eskiden daha çok açık havada yürürken, koşarken kullanılan walkman'lerden daha ufak, daha hafif, daha dayanıklı, sarsıntılara dirençli, atlama yapmayan, nitelikli ses sağlayan MP3çalarlar, yalnız walkman'lerin yerini değil, yine bu etkinlikler sırasında kullanılan kutucuklu ses aygıtının, TTçaların yerini de almıştır. MP3çalarlar, ilk zamanlarda saptama da yapabilecek biçimdeyken, yapıt hakkını korumak üzere, yalnız MP3çalar olarak kullanılmalarına izin verilmiştir. Bundan dolayı MP3çalarlara MP3 müzik dosyası aktarmak için bir bilgisayara gereksinim bulunmaktadır ☐ *MP3, saptama[2], sıkıştırma[2], tekerçalar*

mum, c [Fr. *bougie, c* ‖ İng. *candle, c* ‖ Al. *Kerze, c* ‖ İta. *candela, c*] *S/TV/V.* Işık yeğinliğinin eski birimi. İlk mum birimi (mumgücü), saatte 120 gram yanan bir ispermeçet mumuna göre saptanmıştı. Bunun yerini alan uluslararası mum, özel koşullar altında yanan bir Harcourt ışıtacının her yöne eşit olarak yaydığı ışığın onda biri olarak saptandı. Bunun yerine günümüzde kandela kullanılmaktadır. Mum birimi, bir görünçlüğün aydınlatılması için yapılan çalışmalarda, düzenlemelerde büyük önem taşımaktadır. Bu düzenlemede, görüntüsü alınacak belirli alandaki beyaz ışığın yeğinliği ölçülmektedir ☐ *ışık yeğinliği, kandela*

mumlama [Fr. *cirage* ‖ İng. *waxing, edge waxing, lub(rication)* ‖ Al. *Paraffinierung* ‖ İta. *inceratura*] *S.* İşlemelikten çıkmış bir filmin çeşitli aygıtlarda kolayca dönmesini sağlamak üzere ince bir balmumu katı çekme. Özellikle filmin iki yanına ve yalnızca duyarkat yüzüne çekilen bu kat, sürtünmeyi azaltarak filmin göstericilerdeki ömrünü uzatır ☐ *duyarkat yüzü, gösterici, işlemelik*

mumlayıcı [Fr. *machine à cirer* ‖ İng. *waxing machine* ‖ Al. *Paraffiniermaschine* ‖ İta. *macchina a incerare*] *S.* Filmleri mumlamakta kullanılan aygıt ☐ *mumlama*

mutlu son [E.t. *mesut sonuç* ‖ Fr. *fin heureuse, "happy end"* ‖ İng. *happy end* ‖ Al. *glückliches Ende, "happy end"* ‖ İta. *"happy end"*] *S.* Bir filmin, izleyicide inandırıcı bir etki bırakmayacak biçimde mutlu bir sonuca erişmesi durumu.

mühendis [Fr. *ingénieur* ‖ İng. *engineer* ‖ Al. *Ingenieur* ‖ İta. *ingegnere*] *S/TV/V.* Bir işliğin, bir televizyon kuruluşunun

uygulayımsal işlerini yöneten kimse. Seslendirme, elektronik kurgu, yayın, kablolu yayın, uydu iletişimi, bilgisayar dizgesi bunların başlıcalarıdır ☐ *elektronik kurgu, işlik, kablolu yayın, televizyon, uydu iletişimi, yayın*

mühendislik bölümü [İng. *engineering department* || Al. *Ingenieurwesenabteilung* || İta. *sezione ingegneria*] *S/TV /V.* İşliklerde, televizyon kuruluşlarında bir başmühendisin yönetimindeki mühendislerin oluşturduğu bölüm ☐ *işlik, mühendis, televizyon*

MÜV ☐ **masaüstü video**

müzik [E.t. *musiki* || Fr. *musique* || İng. *music, score* || Al. *Musik, Partitur* || İta. *musica*] *S/TV.* Bir film, izlence ya da tanıtıda kullanılan özgün ya da derleme her çeşit müziği anlatır genel terim ☐ *film müziği*

müzikal (film) [Fr. *film musical, musical* || İng. *musical (film),* (ABD) *filmusical, cinemusical* || Al. *Musikalfilm, Filmmusical, "musical"* || İta. *film musicale, musicale*] *S.* (İki dünya savaşı arasında) Broadway görünçlüklerinin rövülerinden esinlenerek sinema için özel olarak hazırlanmış müzikli, şarkılı, danslı film çeşidi. Zengin (fakat kimileyin bayağı) bezemler, ustaca (fakat kimileyin kalıplaşmış) koreografiler, yüzlerce figüranın aynı anda geometrik biçimler içinde danslarının yer aldığı film. Bu film çeşidine, tanınmış caz orkestralarının, caz ustalarının, caz şarkıcıları ve dans sanatçılarının başköşeyi aldığı filmler de katılmıştır. İkinci Dünya Savaşı içinde ve sonrasında müzikal filmler yeni bir gelişme göstermiş, doğrudan doğruya sinemanın özelliklerine göre düşünülmüş yapıtlar ortaya konmuştur. Caz müziği, dans, bale, koreografinin büyük yer tuttuğu; bunların her birinin bu alandaki ustalar eliyle hazırlandığı; bezem ve giysilerin büyük bir beğeniyle kullanıldığı bu yeni müzikal, müziğin ve dansın sinemanın devinimi verebilmekte, dizem ve tartım yaratabilmekteki ulaşılmaz yeteneğine bağlı olarak oluşturulmuştur ☐ *dans filmi, bezem, figüran, müzikli film, müzikli güldürü, şarkılı film*

müzik belgeliği [İng. *music library*] *S/TV.* Müzikle ilgili notaların, tekerlerin, tekerciklerin, mıknatıslı ses kuşaklarının, kutucukların, ses kuşaklarının kullanıma hazır, sıralaklanmış olarak saklandığı yer ☐ *mıknatıslı ses kuşağı, müzik, ses kuşağı, sıralaklama, teker, tekercik*

müzik düzenlemesi [E.t. *aranjman* || Fr. *arrangement musical* || İng. *arrangement, musical, arrangement* || Al. *Musikarrangement, musikalische Einrichtung* || İta. *arrangiamento*] *S/TV.* Belirli bir erekle yazılmış müzik yapıtının başka bir erekle kullanılabilecek biçimde yeniden hazırlanması ☐ *müzik*

müzik düzenleyici [E.t. *aranjör* || Fr. *arrangeur* || İng. *arranger, music arranger* || Al. *Bearbeiter* || İta. *arrangiatore*] *S/TV.* Müzik düzenlemesiyle, özellikle de sinema, televizyon, radyo için müzik düzenlemesiyle uğraşan kimse. Genelde, bu düzenlemeyi bestecinin kendisi yapar. Ancak başkalarının bestelediği müziği ele alarak bunları yeniden düzenleyenler de vardır. Müzik düzenleyicileri kimileyin sıradan bir besteyi alıp ona yeni bir ses, canlılık, deyiş katabilirler ☐ *müzik düzenleme*

müzik görevlisi [E.t. *müzik direktörü* || Fr. *directeur musical* || İng. *music director, musical director* || Al. *Musik-*

Direktor, Kapelmeister || İta. *direttore della musica*] *S.* Bir filmin müzikle ilgili bütün çalışmalarını yöneten kimse ☐ *müzik*

müzik izlencesi [E.t. *müzik programı* || Fr. *émission musicale* || İng. *musical programme* (ABD: *program*), *music broadcast* || Al. *Musiksendung, Musikprogramm* || İta. *programma musicale*] *TV.* Televizyonun müziğe ayrılmış olan, müzik yayınını kapsayan izlencesi ☐ *izlence, müzik*

müzik kuşağı [Fr. *bande musique* || İng. *music track* || Al. *Musikband* || İta. *colonna musica*] *S.* Filmin müziklerini taşıyan, henüz öbür ses kuşaklarıyla birleştirilmemiş kuşak[I] ☐ *kuşak[I], müzik, ses kuşağı*

müziklendirme [Fr. *enregistrement de la musique* || İng. *music recording, scoring* || Al. *Musikaufnahme* || İta. *registrazione della musica*] *S.* Film müziğinin özel işlikte çalınarak kuşak[I] ya da film üzerine alınması işlemi ☐ *film, işlik, kuşak[I], müzik, seslendirme*

müzikli film [Fr. *film de musique* || İng. *film with music* || Al. *Film mit Musik, Musikerfilm* || İta. *film di musica*] *S.* Müziğin büyük bir yer tuttuğu, yapısı müzik üzerine kurulmuş filmleri anlatan genel terim ☐ *müzikal (film), müzikli güldürü, şarkılı film*

müzikli güldürü [Fr. *comédie musicale* || İng. *musical comedy* || Al. *musikalische Komödie, "musical comedy"* || İta. *commedia musicale*] *S.* Amerikan güldürüsü ile müzikal filmin birleş-mesinden doğan film çeşidi ☐ *Amerikan güldürüsü, güldürü, müzikal (film)*

Mylar™ [Fr. *Mylar* || İng. *Mylar (tape)* || Al. *Mylar* || İta. *Mylar* || "Mylar," DuPont ortaklığının ürettiği bu kuşağın ayırmacıdır] *S/T/V.* **1.** Video kuşaklarında taban olarak kullanılan özdek. Uzay çalışmalarının ortaya çıktığı günlerde geliştirilen polietilen terefhalattan yapılma ve Mylar ayırmacıyla piyasaya sürülen bu polyester özdek, mıknatıslı filmin, üç çeyrek parmaklık (3/4 parmak = 1,9 cm) mıknatıslı ses kuşağının ve video kuşağının tabanını oluşturmaktadır. Mylar taban, inceliği, sağlamlığı, dayanıklılığı, aşırı sıcaklık değişikliklerine ve nemliliğe direnci bakımından öbür bütün tabanlardan üstündür. **2.** Mylar'ın film kurgusunda kullanılan saydam, yapıştırıcı kuşağı ☐ *mıknatıslı film, mıknatıslı ses kuşağı, polyester, taban, video kuşağı*

M yüklemesi [İng. *M-load, M-wrap*] *V.* Bir video kutucuğu video aygıtına yüklendiğinde, kutucuktaki kuşağın çeşitli makaralara geçerek aldığı biçim. Bu durumda makara kilitleri açılır ve iki kılavuz makara, kutucuktaki kuşaktan bir bölümü çekip alır: bu sırada kuşak[I] M biçimini aldığından buna M yüklemesi denir. VHS dizgesinde çalışan kuşaklarda kullanılır. Buna karşılık U-Matic ve bundan geliştirilen Betamax dizgesindeki kuşaklar U yüklemesiyle takılır ☐ *Betamax, kutucuk, kutucuklu video, U-Matic, U yüklemesi, VHS, video kuşağı*

N

n nano

N Newton

Nagra™ [Fr. *Nagra* || İng. *Nagra* || Al. *Nagra* || İta. *Nagra* || "Nagra" ayırmaçtır] *S/TV/V.* Mıknatıslı seslendirmenin sinemada kullanılışı yaygınlaşmaya başladığında ortaya çıkan ve film yapımında yaygın olarak kullanılan, makaralı, çeyrek parmaklık (6,35 mm) mıknatıslı ses kuşağıyla çalışan, üstün nitelikli, taşınabilir ses aygıtlarının genel adı. İlk kez İsviçre'de M.S. Kudelski tarafından gerçekleştirilen Nagra'nın film yapımında en kullanışlı ilk modeli 1959'da çıkan Nagra III'tü. Bu model görüntü kuşağıyla eşlemeli olarak çalışabiliyor; bunun için de mıknatıslı ses kuşağı üzerine Pilotone ile zaman düzgüsünü saptayabiliyordu. 6 kg'den biraz fazla olan bu aygıt omuzda taşınırken de kullanılabilmekteydi. Nagra on yıl içinde bütün dünyada film yapımında en çok kullanılan ses aygıtı olmuştu. 1971'de daha gelişmiş olan Nagra IV modeli çıktı. Ertesi yılki Nagra SN ise 1 kg ağırlığında, iki sigara paketi boyundaydı. 1980'e doğru Nagra'nın üçboyutlu ses saptayan Nagra SL modeli pazara sürüldü. Nagra ayrıca film yapımında saptanan seslerin video kuşağına aktarılmasında da kullanılır ☐ *film, makara, mıknatıslı ses kuşağı. Pilotone, video, video kuşağı, yapım, zaman düzgüsü*

namlu sestoplar [E.t. *tabanca mikrofon* || Fr. *micro ultradirectionnel (mitrailleuse)* || İng. *ultradirectional microphone, highly directional microphone (mike), line microphone, tube microphone, slit microphone, rifle microphone, shotgun microphone, gun (mike)* (a.), *rifle mike* (a.) || Al. *Ultrarichtungsmikrofon, stark gebündeltes Mikrofon* || İta. *microfono ultradirezionale*] *S/TV/V.* Son derece dar açılı bir alanda çalışan, uzaktaki bir ses kaynağına yöneltildiğinde çeşitli sesler arasında yalnız bu kaynağın sesini ayırt edip alabilen sestoplar çeşidi ☐ *sestoplar, ses, ses kaynağı*

nano-, n [Fr. *nano-, n* || İng. *nano-, n* || Al. *Nano-, n* || İta. *nano-, n*] *S/TV/V.* Milyarda bir anlamına gelen önek. Çok ufak nicelikleri belirtmekte kullanılır. Örneğin 1 nanometre (1 nm), 1 metrenin milyarda biridir (10^{-9} m); 1 nanosaniye (1 ns), 1 saniyenin milyarda biridir.

Natural Vision [Fr. *Natural Vision* || İng. *Natural Vision* || Al. *Natural Vision* || İta. *Natural Vision*] *S.* Bir gözlüklü üçboyutlu işlemi ☐ *üçboyutlu (film), üçboyutlu gözlüğü*

Naturama [Fr. *Naturama* || İng. *Naturama* || Al. *Naturama* || İta. *Naturama*] *S.* ABD'de geliştirilen bir geniş görüntülük işlemi. Sıkıştırmaca dayanır. Çerçeve oranı 1:2,33'tür ☐ *çerçeve oranı, geniş görüntülük, sıkıştırmaç*

"NC-17" [Fr. *"NC-17"* || İng. *"NC-17"* || Al. *"NC-17"* || İta. *"NC-17"* || "NC-17," "no children under 17 admitted = 17 yaşından küçükler giremez" kısaltmasıdır] *S.* Amerika Sinema Birliği'nin sıralamasında, 17 yaşından küçüklerin göremeyeceği filmleri belirler. ABD'de eski "X" belgesinin yerini almıştır ☐

film, "G," izleyici, "PG," "PG-13," "R," "X" belgesi

negatif [Fr. *négatif* || İng. *negative, neg* || Al. *Negativ* || İta. *negativo*] *S.* **1.** Negatif görüntü elde etmek üzere alıcıda kullanılan boş film. Alıcıda kullanılan özgün film genellikle negatiftir. Pozitif'in karşıtı. **2.** Bu yolda kullanılmış fakat henüz işlemelikte işlenmemiş dolu film. **3.** İşlemelikte işlenerek negatif görüntü taşıyan film. Pozitif'in karşıtı. **4.** Negatif görüntü. Pozitif'in karşıtı. **5.** (Genellikle) Doğadakinin ters renk tonunda görüntü veren duyarkatları ve bu görüntüleri anlatır. Pozitif'in karşıtı. *TV.* **6.** Uç değiştirme yoluyla almaçta oluşturulan ve doğadakinin ters renk tonunda olan görüntü. Pozitif'in karşıtı ☐ *alıcı*[1], *ana negatif, ara negatifi, bileşik negatif, boş film, çoğaltım megatifi, dolu film, duyarkat, görüntü, görüntü negatifi, işlemelik, kurgu megatifi, negatif boş film, negatif duyarkat, negatif eşlem, negatif film, negatif görüntü, negatif kesimi, negatif-pozitif işleme, pozitif, renkli negatif film, ses negatifi, uç değiştirme*

negatif açındırması [E.t. *negatif develope edilmesi* || Fr. *développement négatif* || İng. *negative development, negative developing* || Al. *Negativentwicklung* || İta. *sviluppo negativo*] *S.* Negatif filme uygulanan açındırma ☐ *açındırma, negatif film*

negatif boş film [E.t. *menfi pelikül* || Fr. *pellicule négative* || İng. *negative stock, production stock* || Al. *Negativmaterial, Negativfilm, eingelagertes Negativ* || İta. *pellicola negativa*] *S.* Henüz alıcıda kullanılmamış negatif film. Genelde orta duyarlıkta, yaklaşık 75 - 125 ASA'lık, ince tanecikli bir boş film çeşididir. Pozitif boş film'in karşıtı ☐ *alıcı*[1], *ASA, boş film, duyarlık, ince tanecikli, negatif film*

negatif çizik [Fr. *rayure négative* || İng. *negative scratch* || Al. *Negativschramme* || İta. *graffiatura negativa*] *S.* Negatifte oluşan çizik. Negatifi zedelediği. dolayısıyla pozitiflere de geçtiği için. zararı daha önemlidir ☐ *çizik, negatif, pozitif, pozitif çizik*

negatif dağıtım eşlemi [Fr. *négatif image pour tirage de copies d'exploitation* || İng. *picture release negative*] *S.* Dağıtım eşleminin çoğaltımda kullanılan çeşidi ☐ *çoğaltım, dağıtım eşlemi, negatif*

negatif değiştirim [Fr. *modulation négative (d'amplitude)* || İng. *negative modulation* || Al. *Negativmodulation* || İta. *modulazione negativo*] *TV.* Taşıyıcı dalganın en düşük genlik değerinin. resmin katıksız beyazlarına karşılık olduğu değiştirim çeşidi. Katıksız siyahlar en yüksek genlik değerinin % 75'ine karşılıktır. Eşleme imleri % 100 düzeyinde bulunur. Bu çeşit değiştirimde parazitler siyah olarak görünür, çünkü dalgalığa gelen parazitler, gerilimdeki artışla aynı sonucu verir. Dolayısıyla. görüntülükte beyaz olarak görünen pozitif değiştirimin parazitlerine göre, negatif değiştirim daha elverişli sayılır. Buna karşılık negatif değiştirimde parazitler, eşleme imlerinin alınışını pozitif değiştirimdekinden daha çok bozar ☐ *dalgalık, değiştirim, eşleme imi, genlik, gerilim*[2], *parazit, pozitif değiştirim, taşıyıcı dalga*

negatif deliği [Fr. *perforation négative* || İng. *negative perforation* || Al. *Negativperforation* || İta. *perforazione negativo*] *S.* 35 mm'lik negatif filmlerin ölçün delikleri. Pozitif filmdeki dikdörtgene yakın biçimden değişik olarak negatifte

bu deliğin kısa kenarları değirmidir. Bell & Howell deliği de denir ☐ *Bell & Howell deliği, delik, negatif fım, 35 mm'lik film, pozitif deliği, pozitif film*

negatif duyarkat [Fr. *émulsion négative* ‖ İng. *negative emulsion* ‖ Al. *Negativemulsion* ‖ İta. *emulsione negativo*] *S.* Negatif filmin duyarkatı ☐ *duyarkat, negatif, negatif film*

negatif ek mercek [Fr. *lentille additionnelle négative* ‖ İng. *negative supplementary lens* ‖ Al. *Negativ-Zusatzobjektiv* ‖ İta. *lente addizionale negativo*] *S/TV/V.* Asıl merceğin önüne takılarak bu merceğin odak uzunluğunu artıran, açısını darlaştıran ek mercek çeşidi. Böylelikle çok dar açılı mercek sağlanarak konuların ufak görüntüleri elde edilir ☐ *dar açılı mercek, ek mercek, mercek, odak uzunluğu, pozitif ek mercek*

negatif eşlem [E.t. *negatif kopya* ‖ Fr. *copie négatif, contretype négatif* ‖ İng. *dupe negative, duplicate* ‖ Al. *Dupnegativ, Duplikatnegativ* ‖ İta. *contratipo negativo*] *S.* Bir negatiften basım yoluyla elde edilen negatif ☐ *basım, negatif, pozitif*

negatif film [Fr. *film négatif* ‖ İng. *negative film* ‖ Al. *Negativfilm, Filmnegativ* ‖ İta. *film negativo*] *S.* Negatif-pozitif işleminde alıcıda kullanılan ve işlemelikte işlendiğinde negatif görüntü veren film ☐ *işlemelik, negatif, negatif-pozitif işlemi, pozitif film*

negatif görüntü [Fr. *image négative* ‖ İng. *negative image, negative picture* ‖ Al. *Negativbild* ‖ İta. *immagine negativa*] *S.* **1.** Negatif duyarkatın işlemelikte işlendikten sonra verdiği görüntü. Böyle bir görüntüde cisimlerin doğadaki aydınlık ve karanlık bölümleri tam tersine dönmüştür. Gerçekte beyaz olan bölümler siyah, siyah olan bölümler beyaz görünür. *TV.* **2.** Uç değiştirme yoluyla almaçta oluşturulan görüntünün niteliği ☐ *duyarkat, görüntü, işlemelik, uç değiştirme*

negatif kesici [Fr. *aide-monteur(euse) de négatif* ‖ İng. *negative cutter, negatif matcher* ‖ Al. *Negativfilmschnitter(in), Filmkleber, Kleber, Negativabzieher, Negativcutter* ‖ İta. *aiuto monatoro di negativo*] *S.* Negatif kesimini gerçekleştiren kimse ☐ *kesici, negatif kesimi*

negatif kesimi [Fr. *découpage du négatif, montage négatif, remontage de l'original* ‖ İng. *negative cutting (assembly, editing, matching), cut negative, matching (negative),* (ABD) *conforming* ‖ Al. *Negativschnitt, Nachschneiden, Negativmontage* ‖ İta. *taglio del negativo, montaggio del negativo*] *S.* **1.** Ana negatifi, en son biçimini almış pozitife (iş eşlemine) uydurmak için yapılan kurgu. İş eşlemindeki kenar sayıları izlenerek titizce yapılan bu kurgu sonunda ana negatif, çekim çekim, resim resim, pozitife benzer. Ana negatifler hem çok değerli hem de dış etkilere (toz, pislik...) çok açık özdeklerdir; bundan dolayı işlemeliklerde çok sıkı koşullar altında, elden geldiğince dış etkilerden korunarak, kısa sürede işlenmeleri gerekir. Ayrıca, ana negatifin kurgulanmasında kuşak yapıştırıcı değil, doğrudan yapıştırıcı kullanılarak yapıştırıcılı yapıştırma gerçekleştirilir; bu yapıştırma süreklidir. Bir yapıştırmadan sonra herhangi bir değişiklik yapılmaya kalkışılırsa, uç uca getirilen iki parçanın yapıştırma noktasındaki iki resmi yitirilir. Dolayısıyla, ana negatifi temiz tutmak, yapıştırma noktalarındaki resimleri dikkatle seçmek, doğru yapıştırmak gere-

kir. Bu da ancak bu işte uzmanlaşmış kişilerce gerçekleştirilebilir *TV/V.* **2.** Bir son kurgu çalışmasında, alıcıdan çıkan video kuşağını, ön kurgu kuşağına uydurmak için yapılan kurgu. Bu kurgu genellikle kurgu dizelgesinden yararlanılır ☐ *alıcı[1], ana negatif, çekim, iş eşlemi, işlemelik, kenar sayısı, kesim, kurgu, kurgu dizelgesi, kuşak yapıştırıcı pozitif, resim, son kurgu, video kuşağı yapıştırıcı, yapıştırıcılı yapıştırma, yapıştırma*

negatif kurgu dizelgesi [Fr. ‖ İng. *negative cut list*] *S.* Çevirim sonucunda elde edilen her çekimin sıraya konularak gerçekleştirilen dizelgesi. Kaba kurguya temel olarak hazırlanan bu dizelgede, her çekimin hangi kenar sayısı taşıdığı da belirtilir ☐ *çekim, çevirim, kenar sayısı, kurgu, kaba kurgu*

negatif kurgusu [Fr. *montage négatif, remontage de l'original* ‖ İng. *negative editing (assembly), matching (negative)* ‖ Al. *Negativmontage* ‖ İta. *montaggio del negativo*] *S.* Ana negatifi, en son biçimini almış pozitife uydurmak ereğiyle yapılan kurgu. Bunun sonunda ana negatif, çekim çekim, resim resim pozitife benzer ☐ *ana negatif, çekim, kurgu, negatif, pozitif, resim*

negatif-pozitif işleme [Fr. *traitement négatif-positif, procédé négatif-positif* ‖ İng. *negative-positive process* ‖ Al. *Negativ-Positiv-Verfahren* ‖ İta. *procedimento negativo-positivo, lavorazione negativo-positivo*] *S.* Negatif duyarkattaki gizli görüntüyü ortaya çıkarmak, açındırma sonunda negatif görüntü sağlamak, bu negatif yardımıyla pozitif görüntü elde etmek üzere gerçekleştirilen işleme. Duyarkattaki gümüş tuzları, konudan gelen ışığın etkisiyle gizli görüntü özekleri oluşturur. Açındırma sırasında, açındırmaç bu gizli görüntü özeklerini oluşturan gümüş tuzu kırılcalarını siyah görünüşlü gümüşe çevirir. Açındırılmış olan kırılcaların az ya da çok yoğunluğu, resmi ortaya çıkarır. Ancak bu resim negatiftir: Konunun en aydınlık bölümleri siyah, en karanlık bölümleri beyaz olarak görünür. Açındırma sırasında etkilenmemiş olan gümüş tuzları bir saptama banyosuyla temizlenir. Bu negatif görüntünün işe yarar duruma getirilmesi için, bir başka duyarkat üzerine basım, çoğaltım yoluyla aktarılması gerekir. Basım aygıtında gerçekleştirilen bu işlem sonunda da pozitif film elde edilir. Pozitif filmde, konunun doğadaki renk tonları doğadakine uygun olarak yer alır. Evrilir film işlemesi'nin karşıtı ☐ *açındırma, açındırmaç, basım, basım aygıtı, çoğaltım, duyarkat, evrilir film işlemesi, gizli görüntü, negatif, negatif görüntü, pozitif, pozitif görüntü, pozitif film, saptama banyosu*

nemlendirme [E.t. *rutubetlendirme* ‖ Fr. *humidification* ‖ İng. *damping* ‖ Al. *Dämfung, Dedämfung* ‖ İta. *umettazione*] *S.* Filmin kuruyup gevremesini, dolayısıyla kolayca kopmasını önlemek için filme azıcık ıslaklık verme *film, gevreme, kopma*

nemlilik [Fr. *humidité* ‖ İng. *humidity* ‖ Al. *Feuchtigkeit* ‖ İta. *umidità*] *S.* Havadaki su buğusu niceliğinin ölçüsü. Nemlilik derecesi film korumasında önemli bir etkendir. Bunun için özellikle bağılnem göz önüne alınır ☐ *bağılnem, koruma*

nesnel anlatı [Fr. *caméra objective* ‖ İng. *objective camera* ‖ Al. *objektive Kamera* ‖ İta. *camera obiettivo*] *S/TV/V.* Alıcının, konuyu yansız bir tanık gibi, üçüncü tekil kişinin görüş noktasından

aktarmasıyla ortaya çıkan durum. Öznel anlatı'ın tersi ¯ *alıcı*[1], *konu, görüş noktası, öznel anlatı*

newton, N [Fr. *newton, N* || İng. *newton, N* || Al. *Newton, N* || İta. *newton, N* || "newton," İngiliz fizikçisi Sir Isaac Newton'un adından alınmadır] *S/TV/V.* SI kuvvet birimi. 1 kg'lik bir kütleye her saniye 1 m'lik ivme kazandırmak için gerekli kuvvete eşittir ¯ *SI birimleri*

New York Okulu [Fr. *école de New York* || İng. *New York School*] *S.* Özellikle 1960'lara doğru New York'ta ortaya çıkan, Hollywood'a karşı bir tepki olarak bağımsız sinemacıların oluşturdukları sinema akımı. Başlıca yönetmenleri: Robert Frank, Albert Leslie, John Korty, Michael Roemer, Robert Young, Leslie Stevens, Jonas Mekas, Adolfas Mekas, Sidney Meyers, Frank Perry, Joseph Strick, John Cassavetes, Morris Engel, Shirley Clarke, Carl Lerner, Ben Maddow.

NHK [Fr. *NHK* || İng. *NHK* || Al. *NHK* || İta. *NHK* || NHK. Japonca "Nippon Hoso Kyokai = Japonya Yayın Ortaklığı" adının kısaltmasıdır] *TV.* Japonya'da Toshiba ortaklığının gerçekleştirdiği renkli televizyon alıcısı. Çift ışıtaçlı ilk renkli televizyon alıcısıdır. 1964 Tokyo Olimpiyadı bu alıcıyla aktarılmıştır ¯ *alıcı*[1], *renkli alıcı, renkli televizyon*

ni-cad™ [Fr. *ni-cad* || İng. *ni-cad* || Al. *ni-cad* || İta. *ni-cad* || "ni-cad," ayırmaçtır] *S/TV/V.* Yaygın olarak kullanılan bir nikel kadmiyum akımtopları ¯ *nikel kadmiyum pili*

nicem [E.t. *kuvantum* || Fr. *quantum* || İng. *quantum* || Al. *Quanten* || İta. *quanto*] *S/TV/V.* Yayılan ya da soğurulan erkenin en ufak niceliği, en ufak birimi. Elektromıknatıs ışımanın nicemi ışıközüdür ¯ *elektromıknatıs ışıma, erke, ışıközü*

nickelodeon [Fr. *"nickelodeon"* || İng. *nickelodeon* (a.) || Al. *"Nickelodeon"* || İta. *nickelodeon"*] *S.* ABD'de Pittsburgh'da 1905 yılında yalnız film göstermek üzere açılan ilk yerleşik sinema salonuna verilen ad. Bu sinemalara, girimlik olarak, 5 sentlik (beşlik) nikel para ödendiğinden sinema argosunda bu adı almıştır. Koltuk sayısı 200'e varmayan nikelodeonlar, yalnızca film gösteren kapalı sinemaların bütün dünyada birden yaygınlaşmasının başlangıcı olmuştur. Nitekim yalnızca ertesi yıl (1906) ABD'de bunların sayısı birdenbire 3.000'e ulaşmış, özellikle kentlerin yoksul semtlerinde, caddeye bakan dükkânlardan bozma salonlar da açılmıştır. Bu salonların en geniş izleyicisi işçiler, çocuklar, özellikle de bu yıllarda ABD'ye hızla akan göçmenlerden oluşmuştur. Öte yandan, bu durum bütün dünyada bu salonları besleyecek film üretiminin bir işleyim dalına dönüşmesini sağlamıştır. Amerikan sinemasında ilk büyük yapımcıların, dağıtımcıların çoğu da bu salonları işletenlerden çıkmıştır. ABD'de on yıl kadar süren nickelodeon dönemi, 1915'te doğrudan doğruya sinema salonu olarak gerçekleştirilen yapıların hatta "sinema sarayları"nın çoğalmasıyla ortadan kalkmıştır ¯ *dağıtımcı, girimlik, kapalı sinema, koltuk sayısı, yapımcı, yerleşik sinema*

nikel kadmiyum pili (akımtopları) [İng. *nickel-cadmium battery), NiCad*] *S/TV/V.* Artıucu nikelden, eksiucu kadmiyumdan olan; genellikle yeniden doldurulabilir, taşınabilir pil, akımtoplar çeşidi ¯ *akımtoplar, artıuç, eksiuç, pil*

ninja filmi [İng. *ninja film*] *S.* Çok sıkı

etik kurallarını düzenleyen "bushido"ya bağlı samurayların, kendilerinin yapamayacakları kirli işlerini yaptırmakta kullandıkları kiralık katiller olan ninja'ların serüvenlerini anlatan film. Böylece, samurayların bir çeşit tetikçiliğini yapan ninja, gerçekte Japon dövüş sanatlarından biri olan "ninjutsu"da ustalık kazanmış kişi demektir. "nin" (gizlilik) ile "jutsu" (sanat) sözcüklerinden oluşan ninjutsu, gizlilik sanatı anlamına gelir. Siyah, beyaz ya da kırmızılara bürünen, çok değişik silahlar kullanan ninjalar kendilerini son derece iyi gizlerler, düşmanın karşısına hiç beklenmedik anda çıkarlar, işlerini bitirdikten sonra yine aynı gizlilikle gözden yitip giderler. Ninja filmleri yalnız Japonya'da, Uzak Doğu ülkelerinde değil, ABD'de de çevrilmektedir ⌐ *dövüş sanatları filmi, samuray filmi*

Nipkow çarkı [Fr. *disque de Nipkow* ‖ İng. *Nipkow disk, rotating disk scanner* ‖ Al. *Nipkowscheibe* ‖ İta. *disco di Nipkow*] *TV.* Alman mühendisi Paul Nipkow'un yayında ve almada kullanılan ilk mekanik tarama aygıtı. Bu çarkın kenarında sarmal biçimde sıralanmış delikler bulunur. Bu sarmallık, deliklerden her birinin taradığı alanın, öbürünün taradığı alana bitişik olmasını sağlar. Sarmalın ilk ve son deliği arasındaki yarıçap farkı, taramanın yatay ya da düşey oluşuna göre, resmin genişlik ve yüksekliğini belirler ⌐ *alan, düşey tarama, mekanik tarama, mekanik televizyon, resim, tarama, yatay tarama, yayın*

nitrat film [Fr. *film nitrate* ‖ İng. *nitrate film, nitrocellulose film* ‖ Al. *Nitro(zellulose)film* ‖ İta. *film nitrato*] *S.* Nitrat tabanlı film ⌐ *nitrat taban, taban*

nitrat taban [Fr. *support nitrate* ‖ İng. *nitrate base* ‖ Al. *Nitro(zellulose)-schichtträger* ‖ İta. *supporto nitrato*] *S.* Selüloz nitrattan (selüloit) yapılma taban. Çabucak alev alabildiğinden, hatta bir çeşit patlayıcı olduğundan (selüloz nitrat, pamuğun nitrik ve sülfürik aside batırılmasıyla elde edilen pamuk barutunun yakın akrabasıdır), bu çeşit tabanlı filmlere yanar film de denir. Bütün bunlara karşın, yıpranma ve kopmaya karşı dayanıklı olduğundan 1888'de gerçekleştirilen nitrat taban, sinemanın başlangıcından 1951'e dek 35 mm'lik filmlerde en çok kullanılmış tabandır. Bu çeşit filmlerin kullanılması 1951'den sonra hemen her ülkede yasaklanmıştır ⌐ *asetat taban, astar, duyarkat, film, kopma, koruma, nitrat film, selüloit, selüloz nitrat, taban, yanar film, yanmaz film, yıpranma*

Noel filmi [Fr. *film de Noël* ‖ İng. *Christmas movie* ‖ Al. *Weihnachtsfilm* ‖ İta. *film di Natale*] *S.* Genellikle konusu zaman bakımından Noel arifesi ve Noel'e rastlayan; olayların gelişmesinde Noel'in getirdiği duyguların, coşkuların ağır bastığı, bunların etkilerinin ele alındığı film. Çoğunlukla da, uzun süredir bir araya gelememiş ya da dağılmış aile bireylerini bir araya getiren etken olarak konusu Noel çevresinde dönen film.

nokta[1]**, görüntülük noktası** [E.t. *piksel* ‖ Fr. *pixel* ‖ İng. *pixel* ‖ Al. *pixel* ‖ İta. *pixel* ‖ "pixel," "picture element" (resim öğesi) kısaltmasıdır] *BS/TV/V.* Bir görüntülükte görüntünün oluşmasını sağlayan en küçük birim. Bir televizyon ya da bilgisayar görüntülüğündeki görüntü (resim), yan yana sıralanmış noktaların oluşturduğu satır ve sütunlara dayanır. Görüntülüğün en küçük birimi, görüntüyle ilgili bilgiyi taşıyan bu noktalardır. Bir bilgisayar görüntülüğündeki re-

sim. belli sayıdaki bu noktaların oluşturduğu kafes adı verilen bir dikdörtgendir. Örneğin bir görüntülüğün seçikliği 640 x 480 noktaysa, yatay satırın 640 noktadan oluştuğu, düşey olarak da bu satırlardan 480 tanesinin sıralandığı ve toplan 307.200 noktadan oluştuğu anlaşılır. Yatay ve düşey olarak sıralanan bu noktaların toplamı ne denli çoksa görüntünün seçikliği de o denli iyi olur; buna seçme gücü (çözünürlük) denir ⁻ *bilgisayar, görüntü, görüntülük, kafes, resim, satır, seçme gücü*

nokta[2]**, ışıklı nokta** [Fr. *spot (lumineux), point (lumineux)* ‖ İng. *spot* ‖ Al. *Lichtpunkt* ‖ İta. *"spot"*] *TV.* Almaçta yan yana gelerek satırları, dolayısıyla resmi oluşturan ve elektron demetinin görüntülüğe çapmasından oluşan nokta ⁻ *almaç, elektron demeti, resim, satır, tarayıcı demet, tarayıcı nokta*

nokta aralığı [İng. *dot pitch*] *TV/V/BS.* Görüntülükte resmi oluşturan yan yana noktaların birbirine göre uzaklığı. Bu aralık ne denli az olursa resmin seçikliği o denli yüksek olur. Bu aralık mm'yle ölçülür ve mm'ye düşen nokta sayısıyla (n/mm) belirlenir ⁻ *görüntülük, nokta*[1]*, resim, seçiklik*

nokta ışıldağı [E.t. *benek projektör, spot projektör, nokta ışık projektörü, ışık noktası projektörü* ‖ Fr. *"rifle spot"* ‖ İng. *rifle spot* ‖ Al. *"Rifle Spot"* ‖ İta. *"rifle spot"*] *S/TV.* Uzaktaki bir noktaya yeğin bir ışın demeti gönderebilen toplayıcı ışıldak çeşidi. Değişmez odaklı içbükey bir aynası vardır ⁻ *değişmez odak, ışıldak, ışın demeti, toplayıcı ışıldak*

noktalama [E.t. *geçme, bağlantı* ‖ Fr. *ponctuation* ‖ İng. *ponctuation, transition* ‖ Al. *filmische Zeichensetzung, Übergang, Szenenübergang* ‖ İta. *punteggiatura*] *S.* Bir filmin çekim, görünçlük, ayrım, bölüm gibi çeşitli bölünmelerini birbirinden ayırmakta kullanılan işlemlerin tümü. Bunların başlıcaları kesme, zincirleme, kararma, açılma, silinme, silinmeli açılma, silinmeli kararma, silinmeli kararma-açılma, noktalı açılma, noktalı kararma, noktalı kararma-açılma, yıldırım geçişidir ⁻ *açılma, ayrım, bölüm, çekim, kararma, kesme, noktalı açılına, noktalı kararma, noktalı açılma-kararma, görünçlük, silinme, silinmeli açılına, silinmeli açılma-kararma, silinmeli kararına, yıldırım geçiş, zincirleme*

noktalı açılma [E.t. *irisle açılma* ‖ Fr. *ouverture en iris* ‖ İng. *iris fade in* ‖ Al. *Aufblendung* ‖ İta. *apertura a iride, apertura circolare*] *S.* Bir çekimin ufacık bir noktadan başlayarak gittikçe büyüyen bir çember biçiminde açılması, sonunda bütün görüntülüğü kaplayan görüntüye dönüşmesi. Bir noktalama çeşidi. Noktalı kararma'nın karşıtı. Genellikle, mercek önüne yerleştirilen ve alıcının ışık düzengecini andıran bir aygıtın, kapalıyken yavaş yavaş açılmasıyla gerçekleştirilir. Bunun ışık düzengeciyle yapılanına ışık düzengeciyle açılma denilir ⁻ *çekim, görüntü, ışık düzengeciyle açılma, noktalama, noktalı açılma-kararına, noktalı kararına*

noktalı açılma-kararma [E.t. *irisle fondü* ‖ Fr. *fondu en iris, ouverture et fermeture en iris* ‖ İng. *iris fade in - fade out, iris wipe* ‖ Al. *Auf- und Abblendung* ‖ İta. *dissolvenza in iride*] *S.* Noktalı açılma ile kararmanın ya da bunun tersinin birlikte olması: İlk görüntüler gittikçe ufalan bir çember içinde nokta biçimine gelip yiter, sonra bu noktadan gittikçe büyüyen çember içinde başka

görüntüler belirir. Bir noktalama çeşidi ⁘ *açılma, ışık düzengeciyle açılma - kararma, kararma, noktalama, noktalı açılma, noktalı kararma*

noktalı kararma [E.t. *irisle kararma* || Fr. *fermeture en iris* || İng. *iris fade out* || Al. *Abblendung, Aussblendung* || İta. *chiusura a iride, chiusura circolare*] *S.* Bir çekimin büyük bir çemberden başlayıp ufacık bir nokta biçimine gelerek yitmesi. Bir noktalama çeşidi. Noktalı açılma'nın karşıtı. Bunun ışık düzengeciyle yapılanına ışık düzengeciyle kararma denir ⁘ *çekim, ışık düzengeciyle kararma, noktalama, noktalı açılma*

NTSC (renk işlemi) [Fr. *système NTSC* || İng. *NTSC system* || Al. *NTSC-System* || İta. *sistema NTSC* || "NTSC," National Television System Committee = Ulusal Televizyon Dizgesi Kurulu kısaltmasıdır. Bu kurul, ABD'de renkli televizyon yayın ölçünlerini saptamakla görevlidir] *TV.* Renkli televizyon işlemi. 1954'te ABD'de kullanılmaya başlayan renkli televizyon ve video saptama dizgesi. Bu işlemde her resim 525 satırdan oluşur; resim sayısı saniyede 30, alan sayısı saniyede 60'tır. Satırların yalnız 485'i resim bilgisi taşır; geri kalanlar eşleme ve öbür yardımcı bilgiler içindir NTSC, ulusal çapta ölçünleşen ve tecimsel alanda başarıyla uygulanan renkli televizyon işlemlerinin ilkidir. Kanada, Japonya ve Güney Amerika'nın birçok ülkesi de bu işlemi benimsemişlerdir. NTSC zamandaş renk işlemine dayanır yani renklilik alt taşıyıcısı aynı anda iki renk bilgisini birden taşır. Ayrıca bir de parlaklık bilgisi vardır. Görüntüyle ilgili bu üç bilgi, bir bilgisayar yardımıyla işlenerek sağlanır: Kırmızı, yeşil ve mavi ışıkla aydınlanan alıcı ışıtacından gelen elektrik imleri bu bilgisayarda parlaklık imi ve iki tane renklilik imine dönüştürülür. Gerek parlaklık iminin taşıyıcı dalgası gerekse renklilik işlerinin alt taşıyıcısı 6 MHz'lik bir kuşağa sığdırılır. NTSC bağdaşır bir işlemdir yani renkli yayınlar, siyah-beyaz almaçlarla da rahatlıkla izlenebilir. Renkli görüntülerinin niteliği iyidir; imleri gürültü ve parazitlere karşı oldukça iyi korunur. Buna karşılık aynı alt taşıyıcıda renklilikle ilgili iki bilgiyi aynı anda taşıması oldukça çapraşık donatımı gerektirir, bu donatımın bozulma olasılıklarını artırır ve maliyetini yükseltir. Bundan başka gölge olayına karşı fazla duyarlıdır ⁘ *alıcı[1], alıcı ışıtacı, bağdaşım, bağdaşır, eşzamanlı renk işlemi, gölge, görüntü, gürültü, kuşak, parazit, parlaklık, renklilik, renklilik alt taşıyıcısı, renklilik bilgisi, renkli televizyon, saniyede 30 resim, siyah-beyaz almaç, taşıyıcı dalga, Ulusal Televizyon Dizgesi Kurulu*

O

OÇ [**omuz çekimi**

OD [**orta dalga**

oda aydınlığı [Fr. *éclairage d'ambiance de la pièce* || İng. *ambient (room) lighting* || Al. *Raumbeleuchtung* || İta. *illuminazione ambiente*] *TV.* Almaçtaki görüntünün izlenmesi için gerekli aydınlık. Odanın olağan aydınlığı [*almaç, aydınlık, görüntü*

odak, odak noktası [E.t. *mihrak, mihrak noktası, fokus, noktaı mihrak* || Fr. *foyer, point focal, focus* || İng. *focus, focal point* || Al. *Fokus, Brennpunkt* || İta. *fuoco, punto focale*] *S/TV/V.* Bir merceğin ya da yuvarsal aynanın asal ekseni üzerinde çok uzakta bulunan bir kaynaktan bu eksene koşut olarak gelen ışınların mercekten geçtikten ya da aynada yansıdıktan sonra bu asal eksen üzerinde kırıldıkları ya da yansıdıkları nokta. Uygulamada bu, merceğin sonsuza odaklandığında ortaya çıkan noktadır. Aynanın ya da merceğin çeşidine göre bu, gerçek ya da görünen odak olabilir. Odak noktası, merceğin verdiği görüntünün seçik olması için konunun bulunması gereken yeri gösterir. Buna göre konunun odakta ya da odak dışı bulunduğu söylenir [*gerçek odak, görünen odak, ışın, konu, mercek, odak dışı, odakta, seçik*

odak bölünmesi [E.t. *bölüştürülen seçiklik* || Fr. *"split focus"* || İng. *split focus* || Al. *"Split Focus"* || İta. *"split focus"*] *S/TV/V.* Alıcıdan oldukça uzakta bulunan iki konu arasında, aşağı yukarı eşit uzaklıkta bir noktaya yapılan odaklama. Bu durumda iki konu da alan derinliğine girer ve eşit seçikliktedir [*alan derinliği, alıcı[1], odaklama, seçiklik*

odak değiştirmek [Fr. *suivre le point* || İng. *change focus, follow focus, pull focus*] *S/TV/V.* Devinen bir konu alıcıyla izlenirken bu konu üzerine sürekli odaklama yapmak [*alıcı[1], izleyici çekim, konu, odak, odak kaydırma, odaklama*

odak derinliği [**alan derinliği**

odak dışı [Fr. *pas au point* || İng *out of focus* || Al. *unscharf* || İta. *sfocato*] *S/TV/V.* Bir görüntüde asıl konunun ya da başka cisimlerin seçik olmaması durumu. Görüntünün bulanık olması [*bulanık, bulanık görüntü, görüntü, konu, odak, seçik*

odak düzlemi [E.t. *görüntü düzeyi* || Fr. *plan focal* || İng. *focal plane* || Al. *Brennebene, Einstelebene, Bildebene, Brennpunktebene* || İta. *piano focale*] *S/TV/V.* Koşut ışınların bir mercekten geçerken kırıldıktan sonra oluşturdukları düzlem. Odak düzlemi ile film düzlemi ya da erek yüzeyi çakıştıklarında görüntü odakta demektir. Bu düzlem, merceğin odak noktasında ve mercek eksenine dikey olan düzlemdir [*erek, film düzlemi, ışın, mercek, odak, odak noktası, odakta*

odak kaydırma [İng. *focus pull, pull(ing) focus, throwing focus, plopping focus, racking focus*] *S/TV/V.* Alıcının merceğine göre, birbirinden derinlik yönünden uzakta bulunan iki konunun birinden öbürüne odaklama yapma. Bu iki konudan biri üzerine dikkati toplamak ereğiyle bir önceki konudaki odaklamadan öbür konuya odaklama yapılır, böylece ilk konu odak dışı kalır ve bu-

lanıklaşır. Genellikle dipte bulanık görünen bir nesneye odaklama yaparak bunu seçikleştirip öndekini bulanıklaştırma ya da bunun tam tersini yapma biçiminde ortaya çıkar. ☐ *alıcı[1], alıcı merceği, bulanık, bulanık görüntü, derinlik, konu, odak, odak değiştirmek, odak dışı, odaklama*

"odakla!" [Fr. *le point sur la une! (la deux!...)* || İng. *focus up!, focus (one!, two!...)* || Al. *Kamera (1, 2...) Schärfe ziehen!* || İta. *mettere a fuoco (la 1!, la 2!...)*] *TV.* Alıcı yönetmenine, odaklanmamış olarak yayın dışı bulunan alıcıyı odaklaması için verilen komut. Genellikle alıcı[1] sayısı eklenerek "ikiyi odakla!, üçü odakla!..." biçiminde söylenir ☐ *alıcı[1], alıcı yönetmeni, odak, odaklama*

odaklama [E.t. *ayar, objektif ayarı, net ayarı, belginlik ayarı* || Fr. *mise au point, focalisation* || İng. *focusing* || Al. *Schärfeinstellung, Einstellung, Fokussierung, Bündelung* || İta. *messa a fuoco*] *S/TV/V.* Seçik bir görüntü elde etmek üzere görüntüyü tam odak noktasına düşürmek için alıcı merceğinde yapılan ayarlama ☐ *alıcı[1], alıcı merceği, görüntü, odak, odak noktası, seçik*

odaklama bileziği [Fr. *bague de mise au point* || İng. *focusing ring, sleeve* || Al. *Schärfentiefenring, Objektivring* || İta. *anello di messa a fuoco*] *S.* Mercek çerçevesinde bulunan ve sağa sola çevrilince odaklamayı sağlayan halka ☐ *mercek, mercek çerçevesi, odaklama*

odaklama büyüteci [Fr. *loupe de mise au point* || İng. *focus magnifier, focusing microscope (telescope)* || Al. *Schärfeinstellungslupe* || *İta. lente d'ingrandimento di messa a fuoco*] *S.* Odaklamanın tam olarak yapılıp yapılmadığını daha rahat biçimde izlemek üzere kimi bakaçlarda yer alan ve görüntüyü büyülten mercek ☐ *bakaç, görüntü, mercek, odaklama*

odaklamak [E.t. *net yapmak, ayar etmek* || Fr. *faire la mise au point, mettre au point* || İng. *focus* || Al. *scharf einstellen, einstellen, fokussieren, Schärfe einstellen, Schärfe ziehen, ziehen* || İta. *mettere a fuoco*] *S/TV.* Odaklama eylemi ☐ *odaklama*

odaklama kolu [E.t. *ayar kolu, ayar çubuğu* || Fr. *barrette de mise au point* || İng. *focusing rod* || Al. *Schärferad* || İta. *leva di messa a fuoco*] *S.* Odaklamayı daha kolay gerçekleştirmek için odaklama bileziğine eklenen uzunca çıkıntı ☐ *odaklama, odaklama bileziği*

odaklama uzaklığı [E.t. *ayar mesafesi* || Fr. *distance de mise au point* || İng. *focusing distance* || Al. *Schärfeinstellungdistanz* || İta. *distanza di messa a fuoco*] *S/TV/V.* Alıcı merceğinin yöneltildiği konu ile odak düzlemi arasındaki uzaklık ☐ *alıcı[1], alıcı merceği, konu, odaklama, odak düzlemi*

odaklayıcı [Fr. *assistant de mise au point, premier assistant(-opérateur), metteur au point, pointeur* || İng. *first assistant cameraman, focus puller, follow-focus cameraman,* (ABD) *lenser, hocus focus boy* (a.) || Al. *Schärfenassistent, Schärfezieher* || İta. *assistente ai fuochi*] *S.* **1.** Alıcının devindirilmesi sırasında odaklamayı gerçekleştiren alıcı yönetmeni yardımcısı. *TV.* **2.** Gerek odaklamanın sağlanıp sağlanmadığını sürekli izleyebildiği, gerek alıcı devinimleri daha az olduğu için televizyonda odaklamayı doğrudan doğruya alıcı yönetmeni gerçekleştirir *alıcı[1], alıcı yönetmeni, odaklama,*

odaklanabilir ışık [İng. *focusing light*]

S/TV/V. İçinde ileri geri devindirilerek belirli bir noktaya odaklanmayı sağlayan bir ışıtaç bulunan ışık kaynağı ☐ *ışık kaynağı, ışıtaç, odaklama*

odak noktası ☐ **odak**

odakötesi uzaklığı [E.t. *net keskinliği, net olma sahası, hiperfokal mesafesi, odaküstü uzaklığı* ‖ Fr. *distance hyperfocale, hyperfocale* ‖ İng. *hyperfocal distance* ‖ Al. *Brennnweite nacheinstellung* ‖ İta. *distanza iperfocale*] *S/TV/V.* Merceklerin sonsuza odaklandıklarında bütün konuların seçik olarak görünmeye başladığı uzaklık. Herhangi bir mercek sonsuza odaklandığında, mercekten belirli bir uzaklıktaki noktadan başlayarak sonsuza dek bütün uzaklıklarda yer alan konular seçiktir. Bu nokta ile mercek arasındaki uzaklığa, odakötesi uzaklığı denir. Öte yandan, odakötesi uzaklığına odaklanmış bir mercek, bu uzaklığın yarısından sonsuza kadarki alanda yer alan konuların görüntüsünü de yine seçiklikle verebilir ☐ *mercek, konu, odak, odaklama, seçik*

odakta [Fr. *au point* ‖ İng. *in focus* ‖ Al. *scharf* ‖ İta. *a fuoco*] *S/TV/V.* Odaklamanın eksiksiz yapılmış olması durumu; bu durumdan dolayı görüntüde oluşan seçiklik. Odak dışı'nın karşıtı ☐ *görüntü, odak, odak dışı, odaklama, seçiklik*

odak uzunluğu [E.t. *mihrak mesafesi, mihrak uzunluğu, fokus uzunluğu* ‖ Fr. *distance focale, longueur focal* ‖ İng. *focal distance (length)* ‖ Al. *Brennweite, Objektivbrennweite* ‖ İta. *lunghezza focale*] *S/TV/V.* Merceğin optik özeği ile odak noktası arasındaki uzunluk. Bir alıcı merceği sonsuza odaklı-ğında, gelen ışık optik özekten geçtiği varsayılan bir doğruyu odak noktası denilen ve merceğin ardında yer alan bir noktada keser. Bu nokta ile merceğin optik özeği arasındaki uzunluk merceğin odak uzunluğunu oluşturur. Bu uzunluk mm ile belirtilir ve merceklerin üzerine yazılır. Filmin duyarkatının ya da alıcı ışıtacındaki ereğin düzlemlerinin bu kesme noktasında yer alması gerekir. Mercekler genellikle kısa odaklı, uzun odaklı, olağan (orta) odaklı olarak üçe ayrılır. Ancak, sinemada, film boylarına göre bu kısa, uzun, olağan odağın ölçüsü değişir. Değişik odak uzunluklarındaki merceklerin kullanılış yerleri de ayrı ayrıdır. Aynı boydaki film çerçevesi temel alınırsa, bir merceğin açısı, odak uzunluğuyla ters orantılıdır; yani kısa odaklı merceklerin açısı daha geniş (bunlara geniş açılılar denir); uzun odaklı merceklerin açısı daha dardır (bunlara dar açılılar denir). Olağan odaklı merceklerse olağan açılıdır. 35 mm'lik filmlerde, genellikle 50 mm odak uzunluğundaki, 24° açılı bir mercek de olağan mercek sayılır ☐ *açı, alıcı', alıcı ışıtacı, alıcı merceği, boy, dar açılılar, duyarkat, erek, gelen ışık, geniş açılılar, kısa odaklı, mercek, odaklamak, odak noktası, olağan açılı mercek, olağan odaklı mercek, optik özek, orta odaklı, sonsuz, uzun odaklı*

odak uzunluğu değiştirme [Fr. *changement de la distace focale* ‖ İng. *change of focal length* ‖ Al. *Brennweitenänderung, Brennweitenverstellung*] *S/TV/V.* Özellikle görüntülerin alınması sırasında devinimli bir konuyu izlemek ya da alıcı' yerinde durduğu halde konuya yaklaşmak ya da konudan uzaklaşmak için yapılan odaklama ☐ *alıcı', çevirim, konu, odaklama*

odak uzunluğu motoru [Fr. *"Power-Zoom"* ‖ İng. *"Power-Zoom"* ‖ Al.

"Power-Zoom" || İta. *"Power-Zoom"*] *S/V.* Optik kaydırmanın düzgün, sarsıntısız, sıçramasız yapılmasını sağlamak için odak uzunluğunu değiştirebilen ufak motor ⊐ *odak uzunluğu, odak uzunluğu değiştirme, optik kaydırma*

ohm [Fr. *ohm* || İng. *ohm* || Al. *Ohm* || İta. *ohm*] *S/TV.* SI direnç birimi: Bir iletkenin iki ucu arasında değişmeyen 1 voltluk gerilim[2] farkı uygulanarak iletkende 1 amperlik akım oluştuğunda, iletkenin iki ucu arasındaki dirence denir: V (volt) = A (amper) x R (direnç, ohm olarak). Simgesi: Ω ⊐ *akım, amper, direnç, iletken, volt*

okul filmi [E.t. *mektep filmi* || İng. *film for schools, classrom film* || Al. *Schulfilm* || İta. *film scolastico*] *S.* Belirli bir dersin öğretimine yardımcı olmak üzere gerçekleştirilmiş öğretici film çeşidi ⊐ *öğretici film*

okullarda oynatım hakkı [Fr. *droits scolaire* || İng. *rights for projections in schools* || Al. *Rechte zur Vorführung in Schulen* || İta. *diritti di distribuzione scolastica*] *S.* Bir filmin yalnız okullarda oynatılmak üzere kiralanması durumu ⊐ *film, kiralama, oynatım*

okul öncesi yayını [Fr. *émission prescolaire* || İng. *pre-school broadcasting* || Al. *Vorschulprogramm* || İta. *trasmissione pre-scolastica*] *TV.* Okul çağına varmamış çocukların eğitimini gözeten yayın ⊐ *yayın*

okul televizyonu [Fr. *programme scolaire, émission d'enseignement, télévision d'enseignement, réception en classe* || İng. *school broadcast, schools television programme* (ABD: *program*), *instructional broadcast (program, programme, television), ITV, curriculum, classroom reception* || Al. *Schulfernseh(sendung), Lehrfernseh, Lehrplan, Stoffplan, Klassenempfang* || İta. *televisione scolastica, trasmissione per le scuole, programma scolastica, trasmissione scolastica*] *TV.* Okullardaki ders izlencelerine göre hazırlanmış yayın; okulları erekleyen yayın ⊐ *eğitim izlencesi, eğitim televizyonu, okul öncesi yayını, yayın*

okuma[1] [Fr. *lecture* || İng. *reading, readthrough* || Al. *Lesen* || İta. *lettura*] *S.* Bir filmin oyunluğunun, oyunluk yazarı, yönetmen ve oyuncuların katılımıyla baştan sona okunarak irdelenmesi. Çevirime başlangıç olan ilk çalışmadır. Oyuncular oyunlukta kendileriyle ilgili bölümü okurlar. Herhangi bir rol için henüz bir oyuncu seçilmemişse, bir başkası onun yerine okur. Oyunluğun içeriği, ne anlatmak istediği bu çalışma sırasındaki tartışmayla, en çok da yönetmenin açıklamalarıyla ortaya çıkar ⊐ *oyuncu, oyunluk, oyunluk yazarı, yönetmen*

okuma[2] [Fr. *lecture* || İng. *reading* || İta. *lettura*] *S/TV/V/GB.* Okur ya da izleyicinin bir metni, bir filmi ve daha geniş anlamda tüm iletişim araçlarının sunduğu ürünleri anlama, kavrama çabası. Bu çaba, bu ürünlerin yüzeysel görünüşü denli, bunun altında yatan daha derin anlamları, anlatımları, taşıdığı varsıllıkları kavramayı, hatta okur ya da izleyicinin bu ürünü kendi çabasıyla kendisi için yeniden kurmasını, yaratmasını da kapsar ⊐ *düzanlam, yananlam*

okuma[3] [Fr. *reproduction* || İng. *reproduction, play(back)* || Al. *Wiedergabe, Tonwiedergabe* || İta. *riproduzione*] *S/TV.* **1.** Film, mıknatıslı kuşak[1], mıknatıslı film gibi çeşitli gereç üzerine saptanmış optik ya da mıknatıslı sesin din-

lenmesi ereğiyle okuma kafasından geçirilmesi. **2.** *V.* Video aygıtındaki kuşağın çalıştırılarak görüntü ile ses imlerini okuyan kafalardan geçirilmesi, böylelikle görüntü ile sesin görüntülüğe aktarılarak buradan izlenmesi işi. **3.** Teker üzerine saptanmış sayısal ses ya da görüntülerin dinlenebilir ya da görülebilir duruma geçmesi için sürücülerin, tekerçalarların bununla ilgili bölümünden geçmesi ⁻ *film, görüntü, görüntü imi, im*[1], *mıknatıslı film, video kuşağı, mıknatıslı kuşak*[1], *mıknatıslı ses, okuma kafası, optik ses, ses, ses imi*

okumak [Fr. *reproduire* ‖ İng. *reproduce* ‖ Al. *wiedergeben* ‖ İta. *riprodurre*] *S/TV/V.* Okuma kafası yardımıyla okuma eylemi ⁻ *okuma*[3], *okuma kafası*

okuma kafası [Fr. 1. *tête de reproduction (de lecture. tête sonore), bloc sonore, lecteur (sonore, de son),* 2. *tête de reproduction* ‖ İng. 1. *sound head (reproducer), film reproducer head, reproducer head, reproducing head, playback head, replay head,* 2 *reproducing head, playback head, audio head* ‖ Al. 1. *Tonkopf, Wiedergabekopf, Hörkopf,* 2. *Wiedergabekopf* ‖ İta. 1. *testa di lettura (sonora), lettore del suono,* 2. *testa di riproduzione*] *S/TV.* **1.** Çeşitli ses aygıtlarında, sesli göstericilerde, herhangi bir gereç üzerine saptanmış sesi yeniden oluşturan, dinlenmesini sağlayan ana bölüm. Optik ve mıknatıslı olmak üzere iki çeşidi vardır. *V.* **2.** Video aygıtında görüntüleri ve bunlarla ilgili sesleri yeniden okuyan kafa ⁻ *görüntü, video aygıtı, mıknatıslı okuma kafası, okuma, optik okuma kafası, ses, ses aygıtı, sesli gösterici*

okunmuş söyleşi [İng. *feed lines*] *S.* Sesin görüntüyle birlikte saptanmadığı çevirimlerde, alıcı[1] önündeki oyuncuya, söyleyeceği sözleri anımsatmak için alıcı görüş alanı dışındaki biri tarafından oyunluktan okunan söyleşi tümceleri ⁻ *alıcı*[1], *çevirim, görüntü, oyunluk, ses, söyleşi*

okutaç [Fr. *lecteur de son* ‖ İng. *sound reader, reader, squawk* ‖ Al. *Tonlesegerät* ‖ İta. *lettore del suono*] *S.* Sarıcıya eklenerek elle çalıştırılan ve ses kuşağı üzerindeki çalışmaları kolaylaştıran okuma bölümü. Yalınç bir okuma kafasından oluşur ⁻ *okuma kafası, sarıcı, ses kuşağı*

olağan açılı mercek [Fr. *objectif normal* ‖ İng. *normal angle lens* ‖ Al. *Normalwinkelobjektiv* ‖ İta. *obiettivo normale*] *S/TV/V.* Odak uzunluğu ne kısa ne uzun olan mercek. 35 mm'lik sinema alıcısında ve televizyon alıcısında 24°'lik mercek ⁻ *alıcı*[1], *mercek, odak, odak uzunluğu, olağan odaklı mercek, 35 mm'lik alıcı*

olağan ayar [Fr. *normal* ‖ İng. *normal* ‖ Al. *normal* ‖ İta. *normale*] *TV.* Almaçlarda bütün gerekli ayarları (ses, renk, parlaklık, sertlik), üretimlikten çıkış sırasındaki ayarlar düzeyine getiren ayar. Bununla ilgili olağan ayar (normal) dokunacına basılarak sağlanır ⁻ *ayar, parlaklık, renk, ses, sertlik*

olağan görüş noktası [E.t. *normal görüş noktası* ‖ Fr. *point de vue normal* ‖ İng. *normal view-point, eye-level view, level camera (angle, shot), straight on* ‖ Al. *normale Stellung der Kamera* ‖ İta. *punto di vista normale*] *S/TV/V.* Alıcı merceğinin yerden olağan insan boyu kadar yükseklikte bulunduğu durum ⁻ *alıcı*[1], *alıcı merceği, görüş noktası*

olağan hız [Fr. *vitesse normale, cadence normale* ‖ İng. *normal speed* ‖ Al. *Normalgeschwindigkeit* ‖ İta. *cadenza*

normale, velocità normale] *S.* Alıcı[1] ve göstericilerde, resimlerin görüntü penceresi önünden saniyede geçiş sayısı bakımından en çok kullanılanı. Bu hız, sessizlerde saniyede 16 resim, seslilerde 24 resimdir. Alıcının bu hızın altında ya da üstünde çalıştırılması sonunda yavaşlatılmış devinim, hızlandırılmış devinim gibi özel etkiler sağlanır □ *alıcı[1], alıcı hızı, görüntü penceresi, gösterici, gösterici hızı, resim, saniyede resim sayısı, sesli film, sessiz film*

olağan odaklı mercek [E.t. *normal odak mesafeli objektif, orta odak uzunluğu olan mercek, normal mihrak mesafeli objektif* || Fr. *objectif à focale normale* || İng. *normal lens, normal focal length lens* || Al. *Normalobjektiv, Normalbrennweite* || İta. *obiettivo a lunghezza focale normale*] *S.* **1.** Odak uzunluğu kısa ile uzun arasında yer alan ve konunun insanın görüşüne yakın görüntüsünü veren mercek. Olağan odaklı mercek, film boyuna göre değişir. Bugün sinemada kullanılan film boylarına göre olağan odaklı mercekler şunlardır: 8 mm'lik film: odak uzunluğu 13 mm; 9,5 mm'lik film: odak uzunluğu 20 mm; 16 mm'lik film: odak uzunluğu 25 mm; 35 mm'lik film ve televizyon alıcısı: odak uzunluğu 50 mm; 65/70 mm'lik film: odak uzunluğu 85/100 mm. *TV.* **2.** Mercek tablasıyla donatılmış eski model televizyon alıcılarında 75 mm'lik ve 90 mm'lik mercekler □ *alıcı[1], 65 mm'lik film, boy, 9,5 mm'lik film, kısa odaklı, konu, mercek, odak uzunluğu, olağan açılı mercek, 16 mm'lik film, 35 mm'lik film, 8 mm'lik film, uzun odaklı mercek, 70 mm'lik film*

olay yerinden haber [İng. *field reporting*] *TV.* Önemli bir olayın, ortaya çıktığı yerde inceleyip araştırarak haber yapılması. Televizyonda görüntülü ve sesli olarak, ilk anda görüntü aktarması yapılamıyorsa yalnız sesli olarak gerçekleştirilir. Bu ikinci durumda elde edilen görüntüler canlı yayın bağlantılarıyla ya da çekilen filmlerin, video kuşaklarının sonradan gönderilmesiyle sağlanır □ *canlı yayın, film, görüntü, ses, video kuşağı*

olgu [E.t. *aksiyon* || Fr. *action* || İng. *action* || Al. *Handlung* || İta. *azione*] *S/TV/V.* Öykülü bir filmin, bir televizyon oyununun, filminin, bir video ürününün konusunu oluşturan olaylar dizisi. Bu konuyu başlatan, geliştiren, sonuca ulaştıran olayların sıralanmasından oluşan durum □ *konu, öykülü film, televizyon oyunu*

olgu taslağı [İng. *action sketch*] *S.* Canlıresimde, filmi oluşturan olguların evrelerini gösteren kabataslak resimlerden oluşan dizi □ *canlıresim, olgu*

olimpiyat yayını [Fr. *émission des jeux olympiques* || İng. *transmission of the Olympic Games* || Al. *Übertragung der Olympischenspiele* || İta. *trasmissione dei giuochi olimpici*] *TV.* Olimpiyat oyunlarının televizyon aracılığıyla değişik ülkelere ve anakaralara aktarılması işi. Dört yılda bir yapılan olimpiyat oyunlarının ya da bu dört yıl aralığında yer alan kış olimpiyatları nın televizyonda yayını, televizyon uygulayımı alanında çeşitli atılımları gerektirdiğinden, özellikle televizyonun ilk gelişme yıllarında her olimpiyat yayını aşağı yukarı, televizyon uygulayımındaki en son gelişmelerin, yeniliklerin, ilerlemelerin ortaya konduğu dönüm noktaları oldu. Nitekim 1956'da Cortina d'Ampezzo'daki (İtalya) kış olimpiyatları Eurovision için ilk sınav olmuştu. 1960'taki Roma (İtalya) Olimpiyadı,

Eurovision' un ikinci sınavı oldu. 1964 Tokyo (Japonya) Olimpiyadı, Mondovision'un uygulanma olanağının ilk büyük denemesiydi. Ayrıca bu olimpiyadın renkli olarak yayımlanması renkli televizyona büyük bir atılım kazandırmıştı. Aynı durumu 1968'deki Mexico City (Meksika) Olimpiyadında da görüyoruz. Bu olimpiyatla ilgili yayında ayrıca ilk kez kimi görüntülerin videoyla yinelenmiş ve yavaşlatılmış olarak verilmesi gerçekleştirildi. 1972 Münih-Kiel (Batı Almanya) Olimpiyadı'nda o zamana kadarki olimpiyatlar arasında televizyonun en çarpıcı atılımları ortaya konuldu; televizyonun 1972 yılında ulaştığı ve ayrıca salt bu olimpiyat için gerçekleştirilmiş ilerlemenin bütün örnekleri verildi. 13.6.1972, anakaralararası yayını sağlayacak olan Intelsat IV uydusu Hint Okyanusu üzerinde yörüngeye yerleştirildi. ARD (Arbeitsgemeinschaft der öffentlichrechtlichen Rundfunksanstalten der Bundesrepublik Deutschland) ile ZDF (Zweites Deutsches Fernsehen) kuruluşlarında birleşen bütün Batı Almanya televizyon ortaklıkları "Das Deutsche Olympia-Zentrum Radio Television, DOZ"yi (Almanya Radyo-Televizyon Olimpiyat Merkezi) kurdular. Münih televizyon kulesinin de içinde yer aldığı bu merkez 13 ayrı oluktan renkli televizyon yayınının yapılmasını, 60 ayrı dilde açıklamalarda bulunulmasını sağladı. Günde ortalama 6-10 saatlik canlı yayını gerçekleştiren bu merkezde 64 radyo işliği, 11 renkli televizyon işliği bulunuyordu. Spor yarışmalarının anında aktarılması için çeşitli yerlere 64 alıcı[1] yerleştirilmişti. Yarışmalar ayrıca kuşağa da alınıyor, istenildiğinde yineleniyor, bütün önemli rekorların kırılışı tekrar tekrar, kimileyin yavaşlatılmış devinimle gösteriliyordu. 1972 Münih-Kiel Olimpiyadı böylelikle, hemen hemen televizyon ağı bulunan bütün ülkelerce izlenebildi → *ağ, canlı yayın, Eurovision, Intelsat, işlik, Mondovision, renkli televizyon, televizyon, televizyon kulesi, yavaşlatılmış devinim, yayın*

oluk, televizyon oluğu [E.t. 1. *kanal,* 2. *kanal, televizyon kanalı* ‖ Fr. 1. *chaîne (électrique), voie,* 2. *canal de télévision* ‖ İng. 1. *channel, CH,* 2. *television channel* ‖ Al. 1. *Kanal,* 2. *Fernsehkanal* ‖ İta. 1. *canale,* 2. *canale di televisivo*] *S/TV.* **1.** Ektriksel imlerin aktarılmasındaki tek yol (tek yönde ya da iki yönde olabilir). Alıcı[1] oluğu, yinelenim oluğu, ses oluğu, seslendirme oluğu... gibi. *TV.* **2.** Bir televizyon yayınında, resim yayını ile buna bağlı ses yayınının kapsadığı yinelenim kuşağı. Televizyon kuşaklarının ayrıldığı bölümlerden her biri. Radyoda bir yayın genlik değiştiriminde dalga uzunluğu; yinelenim değiştiriminde yinelenimle belirlendiği halde, televizyonda oluk sayılarıyla belirlenir. Bunun nedeni her şeyden önce kolaylık sağlamak içindir; çünkü televizyonda kullanılan yinelenimler basit sayılarla belirtilmemiştir. Örneğin TRT İstanbul Televizyonu Çamlıca verici yayacın resim yineleminin 175,25 MHz olduğu kolaylıkla anımsanamaz. Bundan başka, bir televizyon yayınında resim ve ses olarak iki ayrı im[1] vardır; bunların ikisi de aynı oluktadır. Oluklar, resim taşıyıcıların artan yinelenimlerine göre 1'den başlayarak sayılanır. Örneğin Kuşak III, 5-12 arasındaki oluklara bölünmüştür. Benimsenen ölçünlerin ayrı oluşundan dolayı bu olukların metrik dalgalarda bölünüşü her ülkede aynı değildir; buna karşılık desimetrik dalgalarda her ülke için aynıdır. Türkiye'deki televizyon vericilerinin çoğu Kuşak III'teki 5. o-

luktan yayın yapar ⌶ *dalga uzunluğu, genlik değiştirimi, im[1], kuşak[3], oluk genişliği, oluk sayısı, resim imi, resim taşıyıcı, resim yayını, ses imi, ses yayını, televizyon yayını, verici yayaç, yayın, yinelenim, yinelenim değiştirimi*

oluk ⌶ **alıcı oluğu**

oluk ⌶ **ses oluğu**

oluk ⌶ **seslendirme oluğu**

oluk genişliği [E.t. *kanal genişliği* || Fr. *largeur de canal* || İng. *channel width* || Al. *Kanalbreite* || İta. *larghezza di canale*] *TV*. Televizyon yayınlarına ayrılan ve belli bir kuşağın oluk sayısını belirleyen ölçün oluk eni. Bunlar, benimsenen yayın ölçünlerine göre 405 satır 50 alan yineleniminde (405/50) 5 MHz; 525/60'ta 6 MHz; 625/50'de (CCIR) 7 MHz; 625/50'de (Doğu Avrupa) 8 MHz; 625/50'de (İngiltere) 8 Mhz; 819/50'de 14 MHz'dir. TRT Televizyonunun oluk genişliği 7 Mhz'dir. Oluk genişliğinin seçiminde özellikle iki etken rol oynar: Televizyon yayınlarına ayrılan izgenin genişliği ve değişik izlenceler seçme olanağını sağlamak için gerekli oluk sayısı; resmin niteliğinin belirli bir düzeyde tutulması. Oluk ne denli dar olursa, belirli bir kuşağa daha çok oluk yerleştirmek, dolayısıyla izlence sayısını artırmak kolaylaşır; ancak oluk darlaştıkça resmin niteliği de düşer. Bundan başka, yukarıdaki yayın ölçünlerinden, satır sayısı çoğaldıkça yani resmin nitelik düzeyi yükseldikçe oluk genişliğinin de arttığı görülmektedir. Öte yandan, renkli televizyon yayınındaki oluk genişliği, siyah-beyaz yayındakinden büyüktür ⌶ *alan sayısı, oluk, oluk sayısı, kuşak[1], renkli televizyon, satır sayısı, siyah-beyaz televizyon, televizyon yayını, yayın ölçünleri*

oluk karışması [Fr. *interférence des canaux, perturbation des canaux* || İng. *co-channel interference* || Al. *Kanalinterferenz*] *TV*. Aynı olukta çalışan televizyon yayaçlarının birbirini etkilemesi. Oluklardan daha geniş ölçüde yararlanmak, dağlık bölgelere ya da öbür elverişsiz kesimlere yayını ulaştırabilmek için birçok küçük vericiyi aynı oluğa vermek yaygın bir yöntemdir. Bu yayaçlar birbirinden elden geldiğince uzaktadır; fakat değişim yuvarındaki (troposfer) hava koşulları, özellikle çok sıcak günlerde, televizyon imlerini gerektiğinden çok daha uzak noktalara ulaştırabilir; böylelikle aynı oluktaki başka bir yayacın yayınına karışabilir ⌶ *oluk, video imi, televizyon yayacı, verici, yayın*

oluklama [Fr. *"zapping"* || İng. *zapping* || Al. *"Zapping"* || İta. *"zapping"*] *TV*. Uygun bir izlence arama, tanıtılardan kaçma ya da yalnızca can sıkıntısından ötürü, ardı ardına olukların birinden öbürüne geçme, atlama ⌶ *olukla*

oluk sayısı [E.t. *kanal numarası* || Fr. *indicateur des canaux, numéro du canal* || İng. *channel indication (number)* || Al. *Kanalenzeige, Nummer des Kanals, Programmnummer* || İta. *indicatore dei canali, numero del canale*] *TV*. Her kuşaktaki olukları ayrı ayrı belirten, oluk seçiciye yazılarak oluk seçmeyi sağlayan sayılar ⌶ *kuşak[1], oluk, oluk seçici, oluk seçme,*

oluk seçici [E.t. *tuner, kanal seçici* || Fr. *sélecteur de canal (de voie)* || İng. *channel selecor (switch), channel selector switch), programme* (ABD: *program) selector, tuner* || Al. *Kanalwähler, Kanalschalter, Programmwahleranlage, PWA* || İta. *selettore di canale*] *TV*. Almaçta, istenilen oluktaki izlenceyi

izleyebilmek için almacı bu oluğa ayarlayan düzen. Oluk seçme düğmeleriyle çalıştırılır ☐ *almaç, izlence, oluk, oluk seçme, oluk seçme düğmesi*

oluk seçme [E.t. *kanal seçme* ‖ Fr. *choix d'émission (des programmes), réglage des canaux (de l'accord), recherche des canaux, commutation du programme* ‖ İng. *channel tuning (select), tuning, choice of programme* (ABD: *program*) ‖ Al. *Programmumschaltung, Programmwahl, Kanaleinstellung, Abstimmung des Kanals* ‖ İta. *regolazione dei canali, sintonizzazione di programma*] *TV/V.* İstenilen izlenceyi izleyebilmek için almacı, video aygıtını oluk seçici yardımıyla belirli bir oluğa ayarlama. Bu ayarlama mekanik oluk seçme ve elektronik oluk seçme olarak iki ayrı yöntemle gerçekleştirilir ☐ *almaç, elektronik oluk seçme, izlence mekanik oluk seçme, oluk, oluk seçici, oluk seçme düğmesi, özdevinimli ince ayar, video*

oluk seçme düğmesi [E.t. *kanal seçme tuşu, program düğmesi* ‖ Fr. *bouton (touche) pour le choix des programmes, bouton (touche) de réglage des canaux* ‖ İng. *programme* (ABD: *program*) *selector button (knob), tuning button (knob)* ‖ Al. *Programmwahltaster, Drehknopf für Kanaleinstellung* ‖ İta. *manopola di regolazione dei canali*] *TV.* Almaçların önünde yer alan ve elektronik oluk seçmeyi sağlayan düğmeler. Bu düğmelerin arkasında ya da yanında oluk seçiciyi istenilen oluk sayısı üzerine getiren ince ayar düğmesi de yer alır. Böylelikle ince ayar yapıldıktan sonra, oluk seçme düğmelerinden birine basılarak istenilen kanaldaki izlencenin izlenmesi sağlanır. Genellikle en yeni almaçlarda oluk seçme düğmeleri iki ayrı düzendedir. Almaçların bir bölümünde, altı oluk seçme düğmesinden ilk üçü Kuşak III'e ayrılmıştır. Dolayısıyla bu üç düğme 5-12 arasındaki olukların seçilmesinde kullanılır. Dördüncü düğme Kuşak I'e ayrılmıştır, bununla da 2-4 arasındaki oluklar seçilir. Son iki düğme Kuşak IV/V'e ayrılmıştır ve 21-60 arasındaki olukların seçilmesini sağlar. Daha yeni bir düzendeyse, yine altı oluk seçme düğmesi olmakla birlikte, bu düğmelerden her birinde Kuşak I, III, IV/V'teki bütün olukların seçilebilmesi olanaklıdır ☐ *almaç, elektronik oluk seçme, ince ayar, ince ayar düğmesi, kuşak*[3]*, oluk, oluk seçici, oluk seçme*

omuz [Fr. *épaule (de la courbe)* ‖ İng. *shoulder* ‖ Al. *Schulter* ‖ İta. *spalla*] *S/TV/V.* Duyarlıkölçümü eğrisinin üstte sağa doğru kıvrılan bölümü. Bu bölümde ışıklamanın artışı, yoğunlukta aynı ölçüde artışa yol açmaz. Dolayısıyla negatif gereçlerde bu bölüm konunun tüm ton özelliklerini yansıtmaz. Bu bölüm düşük ışıklama bölgesidir ☐ *ayakucu, duyarlıkölçümü eğrisi, düşük ışıklama, ışıklama*

omuz çekimi, OÇ [E.t. *omuz plan, göğüs plan, büyük plan, büyük ileri plan, ilk plan, gros plan* ‖ Fr. *gros plan, GP, "close up"* ‖ İng. *big shot, close-up, CU, close-up view, shoulder shot, mug shot* (a.), *X-ray* (a.) ‖ Al. *Nah(einstellung), Grossaufnahme, Nahaufnahme, "Close-Up"* ‖ İta. *primissimo piano*] *S/TV/V.* Bir insanı omuzlarından yukarısına dek çerçeveleyen çekim çeşidi ☐ *çekim, çekim ölçeği*

omuzluk [Fr. *piéd de l'épaule* ‖ İng. *shoulder pod (tripod)* ‖ Al. *Schulterstativ*] *S.* Alıcının çevirim sırasında sarsılmaması, sallanmaması için omuza

dayanan özel çıkıntı ya da ayağı □ *alıcı*[1], *çevirim*

omuzluklu alıcı [İng. *shoulder-mounted camera* || Al. *Schulterstützekamera*] *S/TV/V.* Tecimsel ya da yarı tecimsel alıcılardan elverişli olanların omuz desteğinde taşınabilen, bunun için omuzluğu olan alıcı[1] çeşidi □ *alıcı*[1], *omuzluk, tecimsel alıcı*

16 mm'lik alıcı [Fr. *caméra 16 mm, appareil de prise de vues pour 16 mm* || İng. *16 mm camera* || Al. *16-mm-Aufnahmekamera* || İta. *apparecchio da presa 16 mm*] *S.* 16 mm'lik filmle çalışan alıcı[1] çeşidi. Bu çeşit alıcılar özenci sineması ile tecimsel sinemada kullanılır. Özellikle belgesel filmlerde ve televizyonda en çok kullanılan alıcı[1] çeşididir □ *alıcı*[1], *belgesel, film, 16 mm'lik film, özenci sineması, tecimsel sinema, televizyon*

16 mm'lik eşlem [Fr. *copie d'exploitation en 16 mm* || İng. *16 mm release print* || Al. *16-mm-Verleihkopie* || İta. *copia di sfruttamento in 16 mm*] *S.* 16 mm'den daha büyük ya da daha küçük bir boydaki filmden çıkarılmış 16 mm'lik dağıtım eşlemi □ *boy, dağıtım eşlemi, 16 mm'lik film*

16 mm'lik film [Fr. *16 mm, film de 16 mm, format 16 mm* || İng. *16 mm (film)* || Al. *Schmalfilm 16 mm, 16-mm-Schmalfilm, 16-mm-Film, 16-mm-Format, 16-mm-Schmalfilmformat* || İta. *film di 16 mm, 16 mm*] *S.* 1923'te piyasaya sürülen ve eni 16 mm olan film çeşidi. Başlangıçta özenciler için hazırlanan bu film sonradan 16 mm'lik boş filmin ve alıcısının gelişmesiyle tecimsel sinemada da kullanılmaya başlandı. 16 mm'lik film, belgesel filmde, eğitim, araştırma, işleyim alanında, 35 mm'lik filmlerin küçültülmüş eşlemlerinde ve televizyonda en çok kullanılan film boyudur. Ancak günümüzde televizyon ve film alanında yerini büyük 16'ya bırakmıştır. 16 mm'lik filmde 1 ayakta 40 resim, 1 metrede 131,5 resim vardır. Çerçevesi 10,36 x 7,5 mm'dir. Sessizlerde çift sıra delik, seslilerinde tek sıra delik bulunur. Her komşu resim arasına bir delik rastlar. Saniyede 16 resim (sessiz) ya da 24 resim (sesli) geçecek hızla oynatılır. Optik ya da mıknatıslı ses yoluyla kullanılabilir □ *belgesel film, boy, çerçeve, dar film, delik, hız, küçültme, mıknatıslı ses yolu, optik ses yolu, 35 mm'lik film, özenci sinemacı, saniyede 16 resim, saniyede 24 resim, sesli film, sessiz film, Super 16, tecimsel sinema, televizyon*

16 mm'lik gösterici [Fr. *projecteur pour 16 mm (cinéma 16 mm), appareil de projection 16 mm (de projection pour 16 mm)* || İng. *16 mm projector, substandard projector for 16 mm* || Al. *Schmalfilmprojektor für 16 mm* || İta. *apparecchio da proiezione 16 mm*] *S.* 16 mm'lik filmlerin gösteriminde kullanılan gösterici çeşidi □ *gösterici, gösterim, 16 mm'lik film*

onarım [İng. *restoration, reconditioning*] *S.* **1.** Bir filmin içeriksel ya da fiziksel-kimyasal yönlerden uğradığı değişiklikleri gidermek üzere yapılan çalışma. **2.** Yaratıcısının isteği dışında değiştirilmiş bir filmi yeniden özgün durumuna getirme □ *içeriksel onarım, uygulayımsal onarım*

onay çekimi [İng. *nod(ding) shot*] *TV.* Bir televizyon izlencesinde dinleyicinin, izleyicinin, konuğun, katılmacının ya da görüşüme katılanın başını eğerek onayladığını gösteren sessiz çekimi *çekim, izlence, izleyici, görüşüm*

"15" [Fr. *"15"* || İng. *"15"* || Al. *"15"* || İta. *"15"*] *S/V.* İngiliz Film Sıralama Kurulu'nun sıralamasında 15 yaşın üstündekilerin görebileceği film ya da video kutucuklarını belirler □ *"A" belgesi, "H" belgesi, "18," "PG," "U," "U" belgesi, "X" belgesi*

14 parmaklık makara [İng. *14-inch reel*] *S/TV/V.* 14 parmak (35,56 cm) çapındaki mıknatıslı ses kuşağı makarası □ *makara, mıknatıslı ses kuşağı*

"12" [Fr. *"12"* || İng. *"12"* || Al. *"12"* || İta. *"12"*] *S/V.* İngiliz Film Sıralama Kurulu'nun sıralamasında 12 yaş üstündekilerin görebilecekleri film ya da video kutucuklarını belirler □ *"A" belgesi, "H" belgesi, "15," "18," "PG," "U," "U" belgesi, "X" belgesi*

onluk [Fr. *projecteur 10 kW* || İng. *10 kW, tenner, big eye* (a.) || Al. *10 kW-Scheinwerfer* || İta. *proiettore da l0 kW*] *S/TV.* 10 kW gücünde akkor ışıldak □ *akkor ışıldak, ışık kaynağı, ışıldak*

"18" [Fr. *"18"* || İng. *"18"* || Al. *"18"* || İta. *"18"*] *S/V.* İngiliz Film Bölümleme Kurulu'nun sıralamasında 18 yaşın üstündekilerin görebileceği film ya da video kutucuklarını belirtir □ *"A" belgesi, "H" belgesi, "12," "15," "PG," "U," "U" belgesi, "X" belgesi*

17,5 mm'lik film [Fr. *17,5 mm, film de 17,5 mm, format 17,5* || İng. *17,5 mm (film)* || Al. *17,5-mm-Schmalfilm, 17,5-mm-Film, 17,5-mm-Format, 17,5-mm-Schmalfilmformat, Schmalfilm l7,5 mm* || İta. *film di 17,5 mm, 17,5 mm*] *S.* 35 mm'lik filmin ortadan, uzunlamasına bölünmesiyle elde edilen dar film çeşidi. Bu filmde yalnız bir sıra delik bulunur. Sinemanın ilk zamanlarında ortaya sürülen bu film pek tutunmamıştır. Ancak tutum ereğiyle optik ya da mıknatıslı seslendirmede ses kuşağı olarak oldukça geniş kullanma alanı vardır □ *dar film, delik, mıknatıslı ses kuşağı, optik ses kuşağı, 35 mm'lik film, seslendirme*

opera filmi [Fr. *opéra filmé* || İng. *screen opera, opera film* || Al. *Opernfilm, Filmoper* || İta. *film opera*] *S.* Bir operanın film üzerine saptanmasından oluşan yapıt. Özellikle sesli sinemanın ilk yıllarında operetlerle birlikte büyük bir yaygınlık kazanmıştı. Müzikli filmin bir çeşidi □ *film, müzikli film, operet filmi, sesli sinema*

operet filmi [E.t. *sinema opereti* || Fr. *opérette filmée* || İng. *screen operetta* || Al. *Operettenfilm, Filmoperette* || İta. *film operetta*] *S.* Bir operetin sinemaya uyarlanmasıyla ortaya çıkan ya da sinema aracılığıyla operet özellikleri gösteren özgün bir oyunluğu yansıtan film. Özellikle sesli sinemanın ilk yıllarında en yaygın müzikli film çeşitlerinden biriydi □ *film, müzikli film, opera filmi, sesli sinema*

optik bakaç □ **bakaç**

optik basım [Fr. *tirage optique* || İng. *optical printing, projection printing* || Al. *optisches Kopieren* || İta. *stampa ottica*] *S.* Basıma temel olan film ile basımda kullanılan boş film arasında bir optik dizgenin yer aldığı basım çeşidi. Optik basım aygıtıyla gerçekleştirilen bu basım çeşidi genellikle basım işleminin dışında küçültme, büyültme, optik etkiler gibi işlemlerin gerçekleştirilmesini de sağlar. Değmeli basım karşıtı □ *basım, boş film, büyültme, değmeli basım, film, küçültme, optik basım aygıtı, optik dizge, optik etkiler*

optik basım aygıtı, Truca [E.t. *trükaj makinesi* || Fr. *tireuse optique, machine*

de trucage (truquage), Truca || İng. *optical printer (reduction printer), trick machine, Truca* || Al. *optische Bank, Trickkopiermaschine, optische Kopiermaschine, Trickgerät, Trıca* || İta. *stampatrice ottica, macchina per trucchi, camera per trucchi, Truca*] *S.* Optik basımı gerçekleştiren basım aygıtı çeşidi. Optik basım aygıtları, temelde, bir alıcı[1] ile bir göstericinin aynı birimde bir araya gelmesinden oluşur. Alıcıda, boş film, göstericide dolu film bulunur ve bunlar eşlemeli olarak geçer. Bu çeşit basım aygıtları optik dizgeye dayandığı ve bu dizgede çeşitli değişiklikler yapılabildiği için, optik basım aygıtı aynı zamanda optik etkilerin, çeşitli noktalama işlemlerinin, büyültme ve küçültme gibi işlemlerin gerçekleştirilmesinde de kullanılır ⊏ *basım aygıtı, optik basım, optik dizge, optik etkiler*

optik biçme ⊏ **biçme**

optik bileştirme aygıtı [Fr. *couplage optique, "mutiplexer"* || İng. *multiplexer, MUX, optical multiplexer* || Al. *"Multiplexer"* || İta. *moltiplicatore, "multiplexer"*] *TV.* Genellikle film yayın aygıtı dizgesinde, değişik kaynaklardan (çeşitli film yayın aygıtları, saydam resim göstericileri, göstericiler...) gelen resimleri ortak im[1] üretici olukta birleştiren optik aygıt. Bu aygıtın temel bölümü devinimli aynalardan, biçmelerden oluşur ⊏ *biçme, saydam resim gösterici, film, film yayın aygıtı, gösterici, im[1], resim*

optik dengeleme [Fr. *compensation optique* || İng. *optical compensation* || Al. *optischer Ausgleich* || İta. *compensazione ottica*] *S.* Optik dengeleyiciyle sağlanan sonuç ⊏ *optik dengeleyici*

optik dengeleyici [E.t. *ziya ile tevazün* || Fr. *compensateur optique* || İng. *optical compensator* || Al. *optische Ausgleicher* || İta. *compensatore ottico*] *S.* Yalnız sürekli devinimli alıcılarda, alıcı hızına uygun olarak aynı yönde görüntüyü yansıtan ayna düzeni. Böylelikle çok kısa bir süre içinde, yansıyan görüntü ile devinen film birbirine göre devinimsiz duruma geçerler ve bu süre içinde görüntü film üzerine saptanır. Genellikle aşırı hızlı alıcılarda kullanılır ⊏ *alıcı[1], alıcı hızı, aşırı hızlı alıcı, film, görüntü, sürekli devinim, sürekli devinimli alıcı*

optik dizge [Fr. *système optique* || İng. *optical system* || Al. *optische System* || İta. *sistema ottico*] *S/TV/V.* Alıcı[1], gösterici, basım aygıtı, mikroskop, ırakgörür vb aygıtların optik bölümlerinin temeli olan ve mercekler, aynalar, biçmelerden oluşan çapraşık bütün ⊏ *alıcı[1], basım aygıtı, biçme, mercek*

optik eksen [E.t. *optik mihver, optik aks* || Fr. *axe optique* || İng. *optical axis* || Al. *optische Achse* || İta. *asse ottico*] *S/TV/V.* Merceğin, üzerinde bakışımlı olarak bulunduğu doğru; merceğe dikey gelen ışığın ikiye bölünmediği doğru ⊏ *gelen ışık, ışık, mercek*

optik etkiler [Fr. *trucage optique, truquage optique, effets optiques* || İng. *optical trick, optical effects, opticals, visual effects* || Al. *optische Tricks* || İta. *trucco ottico, effetti ottiche*] *S.* **1.** Optik kurallardan yararlanarak gerçekleştirilen hile. **2.** Olağan bir alıcıyla sağlanmış görüntülerde, optik basım aygıtıyla gerçekleştirilen hileler. Bunlar genellikle zincirleme, açılma, kararma, noktalı açılma - kararma, bindirme, silinme... gibi noktalama denilen hileler; büyültme, küçültme, yavaşlatılmış devinim, hızlandırılmış devinim, dondurulmuş resim, döner resim, tersine devinim, atla-

malı basım, yinelemeli basım, optik kaydırma, devinimsiz örtülü film gibi oldukça yalın hilelerdir. Daha çapraşık hilelerse, mavi diplik işlemi, devinimli örtülü film gibi hilelerdir. Genelde optik basım aygıtındaki hileleri gerçekleştirmek için en azından iki ayrı film parçası gerekir; kimi çapraşık hilelerdeyse bir tek çekimi oluşturmak için bir düzineye yakın film parçasının optik basım aygıtında birleştirilmesi, işlenmesi gerekebilir. Eskiden işlemeliklerde yapılan bu çeşit film hileleri günümüzde çoğunlukla bu işte uzmanlaşmış işlemeliklerde bilgisayarlı aygıtlarla gerçekleştirilmektedir. Film hileleri gerçekleştirildikten ve onandıktan sonra, negatif kesici tarafından negatife aktarılır. *TV/V.* **3.** Televizyon ve videoda elektronik yoldan, bilgisayarla gerçekleştirilen benzer hileler ☐ *açılma, alıcı[1], atlamalı basım, bindirme, büyültme, hızlandırılmış devinim, devinimli örtülü film, devinimsiz örtülü film, dondurulmuş resim, döner resim, hile, kararma, küçültme, mavi diplik işlemi, noktalama, noktalı açılma - kararma, optik basım aygıtı, optik kaydırma, silinme, tersine devinim, yavaşlatılmış devinim, zincirleme*

optik geriye kaydırma [Fr. *travelling optique en arrière* || İng. *zooming out* || Al. *optische Rückfahrt* || İta. *carrello indietro ottico*] *S/TV.* Optik kaydırmanın geriye kaydırma çeşidi. Optik öne kaydırma'nın tersi ☐ *geriye kaydırma, kaydırma, optik kaydırma, optik öne kaydırma*

optik görüntü [Fr. *image optique* || İng. *optical image* || Al. *optische Bild* || İta. *immagine ottica*] *S/TV/V.* Herhangi bir konunun bir optik dizgeden geçtikten sonra oluşan görüntüsü *elektronik görüntü, konu, görüntü, optik dizge*

optik kaydırma [E.t. *zoom* || Fr. *travelling optique, changement continu rapide de cadrage* || İng. *zooming* || Al. *optische Fahrt, optische Fahraufnahme, Zoomen* || İta. *zoomata*] *S/TV/V.* **1.** Değişir odaklı mercekle gerçekleştirilen kaydırma. Kaydırma, alıcının yer değiştirmesiyle gerçekleştirildiği halde, optik kaydırmada alıcı[1] olduğu yerde durur; alıcının değişir odaklı merceği yakından uzağa ya da uzaktan yakına odak değiştirdiğinde tıpkı alıcı[1] öne ya da geriye kaydırma yapıyormuş gibi bir sonuç elde edilir. Kaydırma hızlı ya da yavaş yapılabilir. *S.* **2.** Sinemada optik kaydırma etkisi, yapım sonrasında optik basım aygıtında da gerçekleştirilebilir. *V.* **3.** Videoda optik kaydırma, yapım sonrasında bir SVE aygıtında ya da film yayın aygıtında filmden video kuşağa aktarma sırasında da gerçekleştirilebilir ☐ *alıcı[1], değişir odaklı mercek, film yayın aygıtı, geriye kaydırma, kaydırma, odak değiştirme, optik basım aygıtı, optik geriye kaydırma, optik öne kaydırma, öne kaydırma, SVE aygıtı, video kuşağı*

optik kaydırma çekimi [Fr. *plan avec effet de rapprochement ou d'éloignement* || İng. *zoom shot* || Al. *Vergrösserungsoder Verkleinerungs-effekt Linstellung* || İta. *quadro con effetto di avvicinamento o allontanamento*] *S/TV/V.* Optik kaydırma yoluyla elde edilen çekim. Yakınlaşma ya da uzaklaşma etkisi uyandıran optik kaydırmalı çekim ☐ *çekim, optik kaydırma*

optik kaydırma etkisi [Fr. *effet de travelling optique* || İng. *zoom effect* || Al. *Zoomeffekt* || İta. *effetto di zoomata*] *V.* Video kuşağında sayısal video etkileri aygıtıyla elektronik yoldan gerçek-

leştirilen optik kaydırma □ *optik kaydırma, sayısal video etkileri aygıtı, video kuşağı*

optik kaydırma oranı [İng. *zoom(ing) ratio*] *S/TV/V.* Değişir odaklı merceğin en kısa odaktan en uzun odağa dek kapsadığı oranlar. Ayrıntı çekiminden uzak çekime dek sıralanan oranlar şöyledir: 6:1 (12,5 - 75 mm), 10:1 (9,5 - 95 mm; 12 - 120 mm), 20:1 (12 - 240 mm), 40:1, 55:1 ve daha büyük □ *değişir odaklı mercek, kısa odaklı mercek, uzun odaklı mercek*

optik kaydırma yönetimi [İng. *zoom control*] *S/TV/V.* Değişir odaklı merceğin kaydırmayı düzgün biçimde yapabilmesi için, elle ya da motorla çalıştırılması. Bu çalıştırma, mekanik olarak elle ya da ufak bir motorla gerçekleştirilir □ *değişir odaklı mercek, değişir odaklı mercek motoru, optik kaydırma, özdevinimli düzenek, özdevinimli kaydırma*

optik küçültme eşlemi [Fr. *copie par réduction optique* || İng. *optically-reduced print* || Al. *optische Verkleinerungskopie* || İta. *copia ottenuta per riduzione ottica*] *S.* Küçültme işlemi sonunda sağlanan eşlem □ *eşlem, küçültme işlemi*

optik mercek □ **mercek**

optik okuma kafası [E.t. *optik okuyucu* || Fr. *tête optique de reproduction* || İng. *optical reproducing head* || Al. *Wiedergabetonkopf* || İta. *testa di lettura ottica*] *S.* Optik seslendirmeyle saptanmış sesi yeniden oluşturan ve dinlenmesini sağlayan okuma kafası. Genellikle uyarıcı ışıtaç ve ışıkgözünden oluşur. Mıknatıslı okuma kafası'nın karşıtı □ *ışıkgözü, mıknatıslı okuma kafası, okuma kafası, optik seslendirme, ses, uyarıcı ışıtaç*

optik öne kaydırma [Fr. *travelling optique en avant* || İng. *zooming in* || Al. *optische Vorfahrt* || İta. *carrello in avanti ottico*] *S/TV/V.* Optik kaydırmanın öne kaydırma çeşidi. Optik geriye kaydırma'nın tersi □ *geriye kaydırma, kaydırma, optik geriye kaydırma, optik kaydırma*

optik örtücü [İng. *optical intermittent*] *S.* Film pencere önünden aralı devinimle geçmediği halde, resmi optik yoldan pencere önünde bir süre durdurarak aralı devinim izlenimi sağlayan örtücü çeşidi. Genellikle iki ucu saydamsız, çok yüzlü bir biçmeden oluşan bu örtücü, pencere önünden sürekli devinimle geçen film üzerindeki resmi, filmin yürüyüş hızına uygun olarak kırılım yoluyla pencere önünde tutar. Bu çeşit örtücüler filmin sürekli devinimle kullanıldığı kimi kurgu aygıtı, bakımlık, film yayın aygıtı gibi aygıtlarda yer alır □ *aralı devinim, bakımlık, biçme, film, film yayın aygıtı, hız, kurgu aygıtı, örtücü, pencere, resim, sürekli devinim*

optik özek [Fr. *centre optique* || İng. *optical centre* (ABD: *center*) || Al. *Mittelpunkt* || İta. *centro ottico*] *S/TV.* Bir merceğin geometrik özeğinde yer alan nokta. Işık bu noktada sapmadan geçer □ *ışık, mercek*

optik biçme □ **biçme**

optik sapınç □ **sapınç**

optik ses [E.t. *ziya-ses sistemi* || Fr. *son optique* || İng. *optical sound, photographic sound* || Al. *Lichtton, Filmton* || İta. *suono ottico*] *S.* Optik seslendirmeyle elde edilmiş ses. Optik ses, film eşlemlerindeki saptama ve okumalarda kullanılan bir yöntemdir. Bu yöntemde,

bileştirmeyle elde edilen tek ses yolu, basım yoluyla negatif filmin kenarında yer alan ve sese ayrılan bölüme kuşak[1] boyunca aktarılır. Optik sesin temeli, sesin saptanışında ve okunuşunda ses imlerinin optik dizgeden yararlanılmasıdır Mıknatıslı ses karşıtı ☐ *basım, bileştirme, eşlem, mıknatıslı ses, negatif film, optik ses imi, optik ses kuşağı, optik seslendirici, optik seslendirme, optik sesli film, optik ses yolu, saptama, okuma[3], ses, seslendirme*

optik ses imi [Fr. *trace (optique, acoustique)* ‖ İng. *optical sound track, optical sound image* ‖ Al. *Lichttonschrift* ‖ İta. *traccia ottica, traccia acustica*] *S.* Optik seslendirmede ses titreşimlerinin film üzerine çıkan görüntüsü ☐ *film, optik seslendirme, ses, ses yolu yolu*

optik ses kuşağı [Fr. *bande son optique* ‖ İng. *optical sound reel, optical sound track* ‖ Al. *Lichttonband* ‖ İta. *banda suono ottico*] *S.* Üzerine, optik seslendirme işlemiyle optik ses imi saptanmış kuşak[1]. Genellikle 35 mm'lik film üzerine bir ya da birden çok olarak alınır. Yine genellikle optik ses kuşağı önce müzik, söyleşme, gürültüler olarak üç ayrı ses kuşağına alınır, sonra tek kuşak[1] üzerinde bileştirilir ve bu bileşik kuşaktaki ses yolu, görüntü kuşağına aktarılır. Mıknatıslı ses kuşağı karşıtı ☐ *görüntü kuşağı, kuşak[1], mıknatıslı ses kuşağı, optik ses imi, optik seslendirme, 35 mm'lik film, ses, ses yolu*

optik seslendirici [E.t. *muaddit, kayıt makinesi, ses kayıt makinesi, ses kaydeden makine, ses makinesi* ‖ Fr. *enregistreur (sonore), appareil d'enregistrement (sonore)* ‖ İng. *optical recorder, optical sound recorder, optical recording apparatus, film recorder* ‖ Al. *Tonmaschine, Lichttonmaschine* ‖ İta. *apparecchio di registrazione (sonora)*] *S.* Sestoplardan ses alıcısına dek uzanan ve optik seslendirmeyi gerçekleştiren dizgenin tümü ☐ *sestoplar, optik seslendirme, ses alıcısı, seslendirme*

optik seslendirme [E.t. *optik ses kaydı* ‖ Fr. *enregistrement optique* ‖ İng. *optical recording, (sound recording, film recording), photographic sound recording* ‖ Al. *Lichttonaufzeichnung, photographische Tonaufzeichnung* ‖ İta. *registrazione foto-acustica (ottica)*] *S.* Ses kaynağından çıkan sesin sestoplarla algılanarak mekanik erkenin elektrik erkesine çevrilmesi, bu elektrik erkesinin bir optik dizgeyi devinime geçirmesi, devinime geçen optik dizgedeki ışık titreşimlerinin görüntüsünün film üzerine aktarılması temeline dayanan seslendirme. Bunun sonucunda film üzerinde optik ses imleri yer alır. Mıknatıslı seslendirme'nin karşıtı. Optik seslendirme, sesli sinemanın gerçek başlangıcı olmuştur. Sesli sinemanın yaygınlaşmaya başladığı 1928 ortasında bütün dünyada başlıca dört optik seslendirme uygulayımbilimi bulunmaktaydı: Western Electric dizgesi, RCA Photophone dizgesi, Fox Movietone dizgesi (ABD) ile Tobis-Klang dizgesi (Almanya). İkinci Dünya Savaşı sonuna dek tüm dünyadaki sesli filmler şu ya da bu ölçüde bu dört dizgeye dayanılarak paylaşılıyordu ☐ *film, Fox Movietone dizgesi, görüntü, ışık, mıknatıslı seslendirme, optik dizge, optik ses imi, RCA Photophone dizgesi, ses alıcısı, ses kaynağı, seslendirme, sestoplar, Tobis-Klang dizgesi, Western Electric dizgesi*

optik seslendirme kafası [Fr. *tête enregistreur optique* ‖ İng. *optical sound head* ‖ Al. *Licht-tonaufnahmekopf* ‖ İta.

testa di registrazione foto-acustica] *S.* Bir optik seslendiricinin, ses alıcısının temel bölümü. Genellikle bir ışıklama ışıtacı, bir optik dizge ve bir aynalı miniakımölçerden oluşur. Mıknatıslı seslendirme kafası'nın karşıtı ☐ *alıcı, aynalı miniakımölçer, mıknatıslı seslendirme kafası, optik dizge, optik seslendirici, optik seslendirme, ses, ses alıcısı, seslendirme kafası*

optik sesli film [Fr. *copie à piste optique, COMOPT* || İng. *combined optical (sound), composite optical, COMOPT* || Al. *kombinierter Lichtton, Lichttonkopie, Lichttonfilm, COMOPT* || İta. *copia con pista ottica, COMOPT*] *S.* Yanında optik ses yolu bulunan görüntü kuşağı. Optik sesli bileşik eşlem ☐ *bileşik eşlem, görüntü kuşağı, optik ses, optik ses yolu*

optik sesli gösterici [Fr. *projecteur avec son optique* || İng. *optical sound projector* || Al. *Lichttonprojektor*] *S.* Optik okuma kafası bulunan gösterici ☐ *gösterici, mıknatıslı sesli gösterici, optik okuma kafası*

optik ses yolu [Fr. *piste sonore optique* || İng. *optical track (sound track), photographic sound track* || Al. *Lichttonspur, photographische Tonspur, Lichtton-Randspur* || İta. *colonna sonora ottica*] *S.* Optik ses imlerinden oluşan ses yolu. Mıknatıslı ses yolu'nun karşıtı ☐ *mıknatıslı ses yolu, optik ses imi, ses yolu*

optik süzgeç ☐ **süzgeç**

optik tersine devinim [İng. *reversal optical*] *S.* Tersine devinimin optik basım aygıtında sağlananı. Bu yöntemde, olağan biçimde saptanmış devinimi taşıyan çekim, basım aygıtına baş aşağı yerleştirilerek basılır ☐ *basmak, çekim, optik basım aygıtı, tersine devinim*

orkestra yöneticisi [E.t. *orkestra şefi* || Fr. *chef d'orchestre* || İng. *conductor* || Al. *Kapellmeister* || İta. *direttore d'orchestra*] *S/TV.* Bir filmin müziklendirilmesi sırasında ya da bir televizyon dinletisinde orkestrayı yöneten kimse ☐ *müziklendirme*

orta [E.t. *orta plan* || Fr. *milieu* || İng. *middle* || Al. *Mittelgrund*] *S/TV.* Görünçlüğün ortasında yer alan bölüm; ortaya düşen yerler.

orta boy alıcı [Fr. *caméra pour les extérieurs* || İng. *field camera*] *S.* El alıcısı ile işlik alıcısı arasında yer alan, dışarıda çevirimlerde kullanılan, taşınabilir boyda alıcı[1] ☐ *alıcı[1], el alıcısı, dışarıda çevirim, işlik alıcısı*

orta dalga, OD [Fr. *ondes moyennes, OM, petites ondes, PO* || İng. *medium waves, middle waves, MW, medium waves band, broadcast band, BCB* || Al. *Mittelwellen, MW* || İta. *onde medie, OM*] *TV.* Radyo yayınlarına ayrılan 571,5 m - 186,9 m (510 - 1605 kHz) arasındaki dalga uzunlukları. Avrupa'da genlik değiştirimi yerine kullanılan terim ☐ *dalga uzunluğu, genlik değiştirimi, radyo dalgaları, yayın*

ortak dalgalık [E.t. *kolektif anten, toplayıcı anten, toplu anten* || Fr. *antenne collective (commune)* || İng. *central aerial (*ABD: *antenna) system, communal aerial (*ABD: *antenna)* || Al. *Gemeinschaftsantenne, Hauptantennensystem* || İta. *sistema ad antenna centrale*] *TV.* Birçok almacın beslenmesini sağlayan tek bir alıcı dalgalık. Genellikle çok daireli bir konutta her daire için ayrı ayrı dalgalık kurulmasının doğuracağı sakıncalara karşı, bütün almaçların tek bir dalgalıktan beslenmesini sağlamak üzere kurulur. Zaten bir-

çok ülkede belirli bir daire sayısından sonra ortak dalgalık kurulması zorunludur. Ortak dalgalık, almaçlara eksendeş kabloyla bağlanır. Alıcı sayısı az, verici yayaç güçlüyse yükselteç kullanılmaz, ama bunun tersi durumlarda yükselteç kullanmak gerekir ☐ *alıcı dalgalık, almaç, dalgalık, eksendeş kablo, verici yayaç, yükselteç*

ortak dalgalık yuvası [E.t. *kolektif anten prizi* || Fr. *prise d'antenne collective (d'antenne du mur)* || İng. *aerial (*ABD: *antenna) outlet* || Al. *Gemeinschaftsantennen-Anschluss* || İta. *presa di antenna centrale*] *TV.* Ortak dalgalığın her dairedeki ucunun bağlı olduğu yuva ☐ *ortak dalgalık*

ortaklık sözleşmesi [Fr. *contrat de participation* || İng. *sharing contract* || Al. *Teilhabervertrag* || İta. *contratto di partecipazione*] *S.* Bir filmin yapımındaki ortaklığın koşullarını belirleyen sözleşme ☐ *film, yapım*

Ortak Pazar filmi [Fr. *film d'origine communautaire* || İng. *Common Market film*] *S.* Avrupa Ekonomik Topluluğu (Ortak Pazar) ülkelerinden birinde, bu ülke uyrukları arasından seçilen kimselerle çevrilen ve Ortak Pazar ülkelerinde ulusal film gibi özgürce dolaşabilen film (AET ülkelerinde, "yerli film" kavramının yerini almıştır) ☐ *yerli film*

ortakyapım [E.t. *koprodüksiyon* || Fr. *coproduction* || İng. *coproduction* || Al. *Koproduktion, "Coproduction," Gemeinschaftsproduktion* || İta. *coproduzione*] *S.* Çeşitli ülkelerden iki ya da daha çok yapımcının işbirliğinden doğan film çalışması. Bu çalışma sonunda ortaya çıkan film. Ortakyapım hemen her zaman tümüyle tecimsel bir erek taşır. Sağladığı en büyük yarar da, gerçekleştirilen filmin, ortakyapıma katılan ülkelerin her birinde o ülkenin ulusal filmi sayılması, bunun sağladığı olanaklardan yararlanmasıdır ☐ *film, yapımcı*

"ortala!" [Fr. *centrez!* || İng. *centre (*ABD: *center) up!, frame up!* || Al. *zentrieren!* || İta. *centrare!*] *TV.* Alıcı yönetmenine konuyu çerçevenin ortasına getirmesi için verilen komut ☐ *alıcı[1], alıcı yönetmeni, çerçeve, konu*

ortalama [Fr. *centrage* || İng. *centring,* (ABD) *centering*] 1. *centraggio,* 2-3. *centraggio delle lampada, stringere delle lampada*] *S/TV/V.* **1.** Çerçevelemede asıl konuyu çerçevenin ortasına yerleştirme. *S.* **2.** Bir göstericinin ışıtacını, resmin her noktasını eşit yeğinlikte aydınlatacak biçimde düzeltme. *S/TV.* **3.** Bir ışıldağın ışıtacını, en yeğin aydınlatmayı sağlayacak biçimde, ışıldağın odak noktasına göre ayarlama ☐ *aydınlatma, çerçeve, çerçeveleme, gösterici, gösterici ışıtacı, konu, odak noktası, resim*

orta seçiklik [Fr. *moyenne définition* || İng. *middle definition* || İta. *medio definizione*] *TV.* Düşük ve yüksek seçiklik arasında yer alan satır sayısı. Saniyede 525 ve 625 satırlar bu sınıfa girer ☐ *625 satır, 525 satır, düşük seçiklik, satır sayısı, seçiklik, yüksek seçiklik*

orta uzunlukta film [Fr. *film de moyen métrage, moyen métrage* || İng. *short feature* || Al. *Matinee-Film* || İta. *medio metraggio*] *S.* Kısa ile uzun film arasında yer alan ve uzunluğu genellikle 1.200 m olan film. En çok belgesel filmlerde rastlanır ☐ *kısa film, uzun film*

orta yinelenim(ler), OY [E.t. *orta frekans* || Fr. *ondes hectométriques* || İng. *medium frequencies, middle frequencies, MF* || Al. *Mittelwelle*] *TV.* 1.000 -

100 m (300 - 3.000 kHZ) arasındaki radyo yinelenimleri ☐ *yinelenim, radyo yinelenimi*

ortikon ışıtaç [Fr. *tube orthicon, orthicon(oscope)* ‖ İng. *orthicon (tube), orthiconoscope* ‖ Al. *Orthikon-Bildaufnahmeröhre* ‖ İta. *tubo orthicon*] *TV.* Görüntü-ortikon ışıtacının ilk çeşidi. Alıcı merceğinin aktardığı optik görüntü, arka yüzü ışığa duyar mozaikten saydam bir ereğe düşürülür. Tarama, bu arka yüzün karşısına yerleştirilmiş elektron topundan çıkan elektron demetiyle gerçekleştirilir. Demetin saptırılması karma bir işleme dayanır: Hem saptırma sarımlıklarıyla elektromıknatıs, hem de saptırma levhalarıyla durukyüktür (elektrostatik). Mozaiğin önünde madenden bir yuvak (silindir) bulunur. Bu yuvak, frenleme elektrikucu işini görür. Böylelikle elektronları mozaiğe varmadan önce yavaşlatır. Mozaiğe gelip de kullanılmayan elektronlar, yöreye yansır. Ortikon ışıtacın duyarlığı ikonoskop ışıtacınkine eşittir. Görüntü ne denli parlaksa imin yeğinliği de o denli yüksektir. Dolayısıyla sertlikler gerçeğe uygun biçimde aktarılır. Optik görüntü, elektron topuyla aynı doğrultuda bulunduğundan yamuk etkisi yoktur. İkincil yayım önlendiğinden leke de yoktur. Buna karşılık çok yeğin bir aydınlatmada bu dengeler bozulur, ikincil yayım önlenemez. Öte yandan ortikon ışıtacın seçikliği de düşüktür, çünkü yavaşlatılmış elektronlarla ince bir elektron demeti elde etmek güçtür. Bu kusurlarından dolayı ortikon ışıtaç bugün artık kullanılmamaktadır ☐ *alıcı[1], alıcı ışıtacı, alıcı merceği, aydınlatma, elektromıknatıs, elektron demeti, elektron topu, elektrot, erek, görüntü-ortikon ışıtacı, ikincil yayım, ikonoskop (ışıtaç), im[1], mozaik, optik görüntü, saptırma sarımlığı, seçiklik, sertlik, tarama*

ortokromatik [Fr. *ortho(chromatique)* ‖ İng. *ortho(chromatic)* ‖ Al. *ortho(chromatisch), farbempfindlich* ‖ İta. *orto (cromatica)*] *S.* Duyarkatı ortokromatik olan film ☐ *duyarkat, film, ortokromatik duyarkat*

ortokromatik (boş) film [Fr. *pellicule ortho(chromatique)* ‖ İng. *orthochromatic film, orthochromatic raw stock, ortho film* ‖ Al. *orthochromatische Film, Orthofilm* ‖ İta. *pellicola ortocromatica*] *S.* Duyarkatı ortokromatik olan kullanılmamış film ☐ *boş film, film, ortokromatik duyarkat*

ortokromatik duyarkat [Fr. *émulsion ortho(chromatique)* ‖ İng. *orthochromatic emulsion* ‖ Al. *orthochromatische Emulsion* ‖ İta. *emulsione ortocromatica*] *S.* İzgenin yalnızca mavi ile yeşil ışınımlarına duyarlık gösteren siyahbeyaz duyarkat çeşidi. ☐ *duyarkat, duyarlık, ışınım, izge*

ortopankromatik, süperpankromatik [Fr. *ortho-panchromatique, superpanchromatique* ‖ İng. *orthopanchromatic, superpanchromatic* ‖ Al. *orthopanchromatisch, superpanchromatisch* ‖ İta. *ortopancromatica, superpancromatica*] *S.* Duyarkatı ortopankromatik olan film ☐ *duyarkat, film. ortopankromatik duyarkat*

ortopankromatik (boş) film [Fr. *pellicule ortho(panchromatique), pellicule superpanchromatique* ‖ İng. *orthopanromatic film, orthopan-chromatic raw stock, superpanchromatic film, superpanchromatic raw stock* ‖ Al. *orthopanchromatische Film, Orthopanfilm, superpanchromatische Film* ‖ İta. *pellicola ortopancromatica, pellicola superpancromatica*] *S.* Duyarkatı ortopankro-

matik olan kullanılmamış film ☐ *boş film, duyarkat, ortopankromatik duyarkat*

ortopankromatik duyarkat, süperpankromatik duyarkat [Fr. *émulsion orthopanchromatique, émulsion superpanchromatique, ortho-panchromatique, rectopanchromatique* ‖ İng. *orthopanchromatic emulsion, superpanchromatic emulsion* ‖ Al. *orthopanchromatische Emulsion, super-panchromatische Emulsion* ‖ İta. *emulsione ortopancromatica, emulsione superpancromatica*] *S.* İzgenin bütün görülebilir ışığına duyar olmakla birlikte, mavi ve yeşil bölgelerine aşırı, turuncu ve kırmızı bölgelerine çok az duyarlık gösteren duyarkat çeşidi ☐ *duyarkat, duyarlık, görülebilir ışık, izge*

Orwocolor [Fr. *Orwocolor* ‖ İng. *Orwocolor* ‖ Al. *Orwocolor* ‖ İta. *Orwocolor*] *S.* Negatif-pozitife dayanan, tek kuşak[1] renkli film işlemi. Doğu Almanya'da geliştirilen bu işlem Agfacolor'u andırır ☐ *Agfacolor, renkli film, tek kuşak[1]*

Oscar [Fr. *Oscar* ‖ İng. *Oscar, Academy Awards* ‖ Al. *Oscar* ‖ İta. *Oscar*] *S.* **1.** ABD'deki Sinema Sanat ve Bilimleri Akademisi'nin her yıl sinema alanındaki en başarılı çalışmalar için yirmiden artık dalda verdiği altın kaplama heykelcik. 34 cm boyunda, 3,8 kg ağırlığındaki bu heykelciği MGM'in sanat yönetmeni Cedric Gibbons tasarlamış, George Stanley heykelciği yapmış ve altın kaplanmıştır. Heykelcik, Akademi'nin kuruluşu sırasındaki beş ana kolunu (oyuncular, yönetmenler, yapımcılar, yazarlar, uygulamanlar) simgeleyen beş ispitli bir film makarası üzerine yerleşen, kılıç tutmuş çıplak bir şövalyeden oluşur. Öyküye göre, Akademinin kitaplık görevlisi Margaret Herrick, heykelciği gördüğünde "Amcam Oscar'a ne kadar da benziyor" dediği için, adı Oscar olarak yerleşmiştir. İlk ödüller, 16 Mayıs 1929'daki törende verilmişti ve Akademi'nin kurulduğu 1927 yılıyla 1928'deki yapımları ödüllendirmekteydi. *S/TV.* **2.** (Mecaz olarak) Herhangi bir alandaki en başarılı çalışmaya verilen ödül; ödül ☐ *Sinema Sanat ve Bilimleri Akademisi*

35 mm'lik alıcı [Fr. *caméra 35 mm, appareil de prise de vues pour 35 mm* ‖ İng. *35 mm camera* ‖ Al. *35-mm-Aufnahmekamera* ‖ İta. *apparecchio da presa 35 mm*] *S.* 35 mm'lik filmle çalışan alıcı[1] çeşidi. Tecimsel sinemada en yaygın olan alıcı[1] çeşididir. Kullanılacağı yere göre 35 mm'lik alıcıların çok değişik boyda ve ağırlıkta olanları vardır. Bunlar genellikle işlik alıcısı, orta boy alıcı[1], el alıcısı gibi çeşitlere ayrılır. Ayrıca sesli alıcı[1], sessiz alıcı[1], 35 mm'lik film kullanmakla birlikte sıkıştırmaç yardımıyla geniş görüntülük için film gerçekleştiren alıcı[1], kimi renkli film alıcıları da vardır ☐ *alıcı[1], film, el alıcısı, işlik alıcısı, orta boy alıcı, 35 mm'lik film, renkli film*

35 mm'lik eşlem [E.t. *35 mm'lik kopya* ‖ Fr. *copie d'exploitation en 35 mm* ‖ İng. *35 mm release print* ‖ Al. *35-mm-Verleihkopie* ‖ İta. *copia di sfruttamento in 35 mm*] *S.* 35 mm'den daha küçük ya da daha büyük boydaki filmden çıkarılmış 35 mm'lik dağıtım eşlemi ☐ *dağıtım eşlemi, 35 mm'lik film*

35 mm'lik film [Fr. *35 mm, film de 35 mm, format 35 mm* ‖ İng. *35 mm (film)* ‖ Al. *35-mm-Normalfilm, Film 35 mm, 35-mm-Format* ‖ İta. *film di 35 mm, 35 mm*] *S.* 1889 yılında piyasaya sürülen, daha sonra ölçünleşen ve günümüze dek tecimsel sinemada en çok kullanılan

film boyu. 35 mm'lik filmin iki yanında delikler sıralanır. Her resmin yüksekliğine iki yanda dörder delik düşer. 1 ayakta 16 resim, 1 metrede 52,6 resim vardır. Çerçevesi 3:4 oranında 15,60 x 20,80; 1:1,65 oranında 12,75 x 21 mm'dir. Saniyede 16 resim (sessiz) ya da 24 resim (sesli) geçecek hızla saptanır ve oynatılır. Optik ya da mıknatıslı ses yoluyla kullanılabilir ☐ *delik, film, hız, resim, çerçeve, çerçeve oranı, mıknatıslı ses yolu, optik ses yolu, 35 mm'lik alıcı, 35 mm'lik gösterici, oynatım, ölçün film, saniyede 16 resim, saniyede 24 resim, saptama*

35 mm'lik gösterici [Fr. *projecteur pour 35 mm (cinéma 35 mm), appareil appareil de projection pour 35 mm (de projection 35 mm)* || İng. *35 mm projector, standard projector for 35 mm* || Al. *Filmprojektor für 35 mm* || İta. *apparecchio da proiezione 35 mm*] *S.* 35 mm'lik filmlerin gösteriminde kullanılan gösterici çeşidi ☐ *gösterici, 35 mm'lik film*

32 mm'lik film [Fr. *32 mm, film de 32 mm, format 32 mm* || İng. *32 mm film* || Al. *32-mm-Film, 32-Format* || İta. *film di 32 mm, 32 mm*] *S.* 32 mm genişliğinde bir film çeşidi. Kendi başına kullanılmayan bu film, işlemeden ve basımdan sonra boylu boyunca kesildiğinde iki 16 mm'lik ya da dört 8 mm'lik kuşak[1] oluşturacak biçimde delikler taşır. Bu deliklerin sayısı, sırası ve yeri, kesildikten sonra elde edilecek film boyuna göre değişir ☐ *basım, delik, işleme, kuşak[1], 16 mm'lik film, 8 mm'lik film*

OY ☐ **orta yinelenim(ler)**

oymalı örtü [Fr. *silhouette, écran en contreplaque découpé* || İng. *flipper, profile board, cucalorus, cucaloris, cukaloris, kukaloris, cookie, kukie, kookie, kuke* || Al. *Neger* || İta. *spezzato mobile a cerniera*] *S/TV/V.* Çeşitli varlıkların gölgelerini andırması için üzerinde ve kenarlarında değişik oymalar bulunan kontrplak. Böyle bir örtü, ışık kaynağının önüne yerleştirildiğinde istenilen noktaya ağaç, yaprak, ev, kafes... gibi cisimlerin gölgeleri düşürülmüş olur ☐ *ışık kaynağı, ışık örtüsü*

oynamak [E.t. *temsil etmek, rolü yapmak* || Fr. *jouer, interpréter* || İng. *play, act* || Al. *spielen, darstellen* || İta. *recitare*] *S/TV/V.* Oyunluktaki belirli bir kişiyi canlandırmak ☐ *oyun, oyuncu, oyunluk*

oynatım [Fr. *exploitation* || İng. *exhibition* || Al. *Vorführung* || İta. *esercizio, sfruttamento*] *S.* Sinema işleyiminin üç ana kolundan biri: Filmlerin izleyicilere gösterilmesi işiyle uğraşan kol ☐ *dünyada ilk oynatım, genel oynatım, habersiz oynatım, ilk oynatım, oynatımcı, öncelik oynatımı, ön oynatım, sinema işleyimi*

oynatımcı, sinemacı [E.t. *sinemacı, sinema sahibi* || Fr. *exploitant (de salle), propriétaire de salle* || İng. *cinema owner, theatre* (ABD: *theater*) *owner, motion picture theatre owner,* (ABD) *exhibitor* || Al. *Filmtheaterbesitzer, Kinotheater-besitzer, Lichtspieltheaterbesitzer, Filmtheater-Manager, Lichtspieltheater-Geschäftsführer* || İta. *esercente*] *S.* Oynatım işiyle uğraşan kimse. Sinema salonu sahibi ☐ *oynatım, sinema yöneticisi, salon*

oynatım saptancası [E.t. *kota* || Fr. *quota (à l'écran), contingentement (à l'écran), taux de contingentement (à l'écran)* || İng. *quota* || Al. *Quota* || İta. *quota*] *S.* Kimi ülkelerde, sinemaların belirli bir süre içinde oynatmaları zo-

runlu olan yerli filmlerin yabancı filmlere oranı. Yerli yapımı korumak için uygulanan bu yöntemde, belirli bir düzeyi aşan yerli filmlerin, yabancı film oynatan sinemalarda belirli bir oran içinde gösterilmesi zorunlu kılınır. Örneğin Fransa'da 1946'da sinemaların on üç haftanın dört haftasını yerli filmlere ayırmaları zorunlu kılınmış, sonradan bu oran on üç haftada beş haftaya çıkarılmıştı — *sinema, yabancı film, yerli film*

oynatmak [Fr. *exploiter* ‖ İng. *exhibit* ‖ Al. *vorführen* ‖ İta. *esercire*] *S.* Bir filmin izleyiciye gösterilmesi işi — *film, izleyici, oynatım*

oynayanlar [E.t. *eşhas, kişiler, kast* ‖ Fr. *interprétation, distribution, liste des interprètes, "cast"* ‖ İng. *cast (list, of characters), dramatis personae* ‖ Al. *Besetzung, "Cast"* ‖ İta. *interpreti, "cast"*] *S/TV/V.* Bir film ya da televizyon oyununda, video yapıtında her biri belirli bir rol alan oyuncuların dizelgesi. Rol dağıtımı dizelgesi — *film, oyun, oyuncu, rol*

oyun [E.t. *sureti temsil, tarzı temsil, temsil* ‖ Fr. *interprétation, jeu* ‖ İng. *acting* ‖ Al. *Darstellung, Darstellerbesetzung, Spiel* ‖ İta. *interpretazione*] *S/TV/V.* **1.** Oyunluktaki, televizyon oyunundaki belli bir kimseyi canlandırma işi. **2.** Bu işin yapılış biçimi — *oyuncu, oyunluk, televizyon oyunu*

oyun, video oyunu [Fr. *jeu* ‖ İng. *video game, game* ‖ Al. *Spiel* ‖ İta. *giuoco*] *TV/V/BS.* **1.** Bilgisayar ya da televizyon görüntülüğünde izlenen ve katılınan bir elektronik oyun izlencesi. Daha sonra avuç içinde çalıştırılabilen oyun aygıtları da gerçekleştirildi. 1972'de *Pong* adlı bir masa topu oyunu, ilk başarılı video oyunu olarak ortaya çıktı. Televizyon almacının görüntülüğünde oynanan bu oyun, tümleşik çevrimleri olan küçük bir denetim birimi ile görüntüdeki raketleri yönetmeye yarıyan yönelteçlerden oluşmaktaydı. 1975'te bir adım daha atılarak, yarı izlencelenebilen video oyunu ortaya çıktı. Bundan sonraki adım, video oyununu sağlayan bileşenleri birbirinden ayırmak, denetim birimini bağımsız kılmak, değişik oyun kutucuklarını denetim birimindeki yuvalarına yerleştirerek çeşitlendirmek oldu. Böylelikle ortaya, oyun kutucuklarındaki oyun izlencelerini çözmek için ufak bir bilgisayar taşıyan denetim birimi; televizyon almacının ÇYY dalgalığına bağlanan video oyunu bağlantı kutusu ve yönelteçlerden oluşan bileşenler çıktı. Bu temel bileşenlerin yanında değişken olan yalnızca, yonga taşıyan oyun kutucuklarıydı. Ne var ki bunlardaki bilgi, bir ses tekerindeki gibi değişmez çeşittendi. Sonraki gelişmelerde, bu kutucukların çeşitli oyunlar içermesi, her oyunun birkaç düzeyde oynanabilmesi gerçekleştirildi. Oyunlar dokunaçlığın dokunaçlarıyla ya da daha iyisi yönelteçle yönetilir. Kullanıcı, bilgisayardaki izlenceye karşı tek başına ya da iki kullanıcı bilgisayara ya da birbirine karşı yarışarak oyunu yönetir. Günümüzde video oyunları çok araçlılıkla birleşerek ve TT-SOB'lere taşınarak son derece gelişmiş ve çeşitlenmiştir. Ses ve görüntü etkileri, hileler, sanal gerçek kullanımı bu oyunları son derece çekici duruma getirmiştir. Oyunlar serüven, bilmece, savaş, yarışma, benzetim, spor vb türlere ayrılmıştır. Özellikle 1990'lı yıllarda bütün dünyada video oyun salonlarının çoğalması video oyunlarının yaygınlaşmasının bir başka nedenidir. Bu salonlarda yan yana di-

zilmiş ve para atılarak çalıştırılan video oyunu aygıtları yer alır. Video oyunlarının temel erek yığını çocuklar ve gençlerdir. Bu bakımdan özellikle filmlerde ve televizyon izlencelerinde olduğu gibi, video oyunlarında da sıklıkla yer alan şiddet ve cinselliğin olumsuz etkileri tartışılmaktadır. Ama öte yandan bu oyunların kullanıcıları çok etkin biçimde, bu etkileşimli iletişim aracıyla karşı karşıya getirmesi; yaparak, uygulayarak öğrenme, bilgilenme, eğlenmeyi bir arada kullanması son derece yararlı, yeni çevrenler açıcı bir rol oynadığı da tartışmasız benimsenmektedir ⊐ *almaç, bileşen, bilgisayar, çevrim², çok araçlılık, dokunaçlık, etkiler, etkileşim, görüntülük, hile, kullanıcı, ses etkileri, tıkız teker-yalnız okunabilir bellek, sanal gerçek, tümleşik çevrim, yönelteç*

oyun ⊐ **televizyon oyunu**

oyun benzeri [Fr. *doublure jeu* ‖ İng. *understudy* ‖ Al. *Spieldouble, Ersatzschauspieler(in)* ‖ İta. *contrafigura*] *S.* Kimi önemsiz görünçlüklerde asıl oyuncunun yerine oynayan kimse ⊐ *benzer, oyuncu*

oyun bölümü [Fr. *service des émissions dramatiques* ‖ İng. *dramatic programme* (ABD: *program) department* ‖ Al. *Fernsehspiel-Hauptabteilung* ‖ İta. *servizio di dramma televisivo*] *TV.* Televizyon oyunlarının seçilmesi, hazırlanması ve yapımıyla görevli bölüm ⊐ *televizyon oyunu*

oyuncu [E.t. *sanatkâr, artist, mümessil* ‖ Fr. *interprète* ‖ İng. *player, performer, artist, talent* ‖ Al. *Aufführende* ‖ İta. *interprete*] *S/TV/V.* Oyunlukta ya da televizyon oyunundaki belirli bir kişiyi canlandıran kimse. Oynama işini gerçekleştiren kimse. Sinema ve televizyonda oyuncular genellikle belirli bölümlere ayrılmışlardır. Bunların başlıcaları yıldızlar, başoyuncular, ufak rol oyuncuları, figüranlar, benzerler, cambazlar, kavgacılardır ⊐ *başoyuncu, benzer, cambaz, erkek oyuncu, figüran, kadın oyuncu, kavgacı, oynamak, oynayanlar, oyun, oyunluk, sinema oyuncusu, televizyon oyuncusu, ufak rol oyuncusu, yıldız*

oyuncu bölümü [Fr. *département interprétation* ‖ İng. *casting department, casting office*] *S.* Büyük işliklerin oyuncuların sağlanması işiyle uğraşan bölümü ⊐ *işlik, oyuncu*

oyuncu fotoğrafı [Fr. *photo d'artiste* ‖ İng. *art still* ‖ Al. *Schauphoto* ‖ İta. *ritratto*] *S/TV.* Bir sinema ya da televizyon oyuncusunun özel olarak çektirdiği ve tanıtılarda kullanılan fotoğrafı ⊐ *fotoğraf, oyuncu, tanıtı*

oyuncu seçimi [E.t. *rol dağıtımı* ‖ Fr. *choix des interprètes, distribution (artistiques), "casting"* ‖ İng. *choice of actors, casting (of actors), distribution* ‖ Al. *Besetzung* ‖ İta. *scelta di interpreti, distribuzione degli attori, "casting"*] *S/TV.* Bir oyunlukta ya da televizyon oyunundaki kişileri canlandırmak için en uygun oyuncuları bulup seçme işi ⊐ *oyuncu, oyunluk, televizyon oyunu*

oyunculu çalışma [İng. *live action*] *S/TV.* Oyuncularla gerçekleştirilen çevirim. Film, video kuşağına alınarak sonradan gösterimde ya da yayında kullanılabileceği gibi, canlı yayında da kullanılan bu çalışma, canlandırmanın karşıtı bir durumu anlatır ⊐ *canlandırma, canlı yayın, çevirim, film, gösterim, oyuncu, video kuşağı*

oyuncu yönetmeni [Fr. *directeur du département interprétation, chef de la*

département interprétation, chef de la figuration || İng. *casting director* || Al. *Besetzungsleiter, Komparserieleiter, "casting director"* || İta. *direttore per la scelta degli attori, "casting director"*] *S.* Oyuncuların bulunması, seçimi, figüranların sağlanması, deneme filmlerinin çevrilmesi, sınamaların yapılması, çevirim sırasında figüranların yerli yerinde bulundurulması gibi işlerle uğraşan kimse ☐ *çevirim, deneme filmi, figüran, oyuncu,*

oyuncu yönetmen yardımcısı [Fr. *régisseur adjoint* || İng. *casting assistant director* || Al. *Besetzungsleiter-Assistent, Komparserieleiter-Assistent* || İta. *assistente per la scelta degli attori, addetto alla distribuzione delle parti*] *S.* Oyuncu yönetmenine çalışmalarında yardımcı olan kimse ☐ *oyuncu yönetmeni*

oyunluk, film oyunluğu, televizyon oyunluğu [E.t. 1-2. *senaryo, film senaryosu,* 3. *senaryo, televizyon senaryosu* || Fr. 1-2. *scénario, "script,"* 3. *scénario, "script," texte* || İng. 1-2. *scenario, script, film script, screenplay, photoplay, book,* 3. *script, television script* || Al. 1-2. *Drehbuch, Buch, Manuskript, Filmmanuskript, Szenarium, Filmtext, Textbuch (eines Film),* 3. *Buch, Drehbuch, Text* || İta. 1-2. *scenario, sceneggiatura, manoscritto, soggetto,* 3. *copione, soggetto*] *S.* Bir filmin çevrilmesine temel olan metin. Bir filmin en kısa yoldan anlatılan konusunu veren metne özet; bunun en geliştirilmiş, en son biçimine de çevirim oyunluğu denir. Özetten çevirim oyunluğuna doğru da geliştirim ve ayrımlama yer alır. Bunların hepsinin adı da, genellikle, oyunluktur. Bir oyunluk, film bittiğinde yer alacakların önceden tasarlanmış yazılı betimlemesidir. Bundan dolayı oyunluk, filmin bütün yapım aşamalarında kılavuzluk işlevi üstlenir. Ayrıca oyunluğun taranması, dökümünün çıkarılmasıyla, çevirim takımının belli başlı çalışanları (oyuncular, alıcı yönetmeni, sanat yönetmeni, yazman vb) için hazırlanacak daha özel kılavuzların da temelini oluşturur. Oyunluk, genellikle yönetmenin katılımıyla oyunluk yazarınca hazırlanır. Söyleşmelerin önem kazandığı durumdaysa söyleşme yazarının katkısı sağlanır. Oyunluklar özgün ya da uyarlama olabilir. Özgün oyunluk, herhangi bir film için özel olarak tasarlanmış bir metindir. Uyarlamaysa, bunun dışında daha önce yaratılmış herhangi bir yazın ürününün sinema özelliklerine uyumlu biçime sokulmasıyla oluşur. Bu durumda gerekirse özgün metni yazanın katkısı da sağlanır. Oyunluğun en önemli aşaması, özet ve geliştirimden sonraki ayrımlamadır. Burada çevirime temel olacak çevirim oyunluğunun iskeleti, yapısı ortaya çıkmış olur. **2.** Çevirim oyunluğunun kısaltması: çevirim oyunluğu. *TV.* **3.** Herhangi bir televizyon izlencesinin gerçekleştirilmesinde kılavuz olmak üzere hazırlanan metin ☐ *alıcı yönetmeni, ayrımlama, çevirim oyunluğu, çevirim takımı, film, geliştirim, izlence, kesin oyunluk, oyuncu, oyunluk yazarı, özet, özgün oyunluk, sanat yönetmeni, son çevirim oyunluğu, söyleşme yazarı, uyarlama, yapım, yazman, yönetmen*

oyunluk görevlisi [E.t. *senaryo görevlisi* || Fr. *directeur du scénario, lecteur (de manuscrit), examinateur du scénario* || İng. *scenario editor, story editor, story analyst, script editor, story reader, reader* || Al. *Dramaturg, Stoffführender Redakteur* || İta. *addetto all'esame degli scenari*] *S.* Büyük yapımevlerinde

filmlerde kullanılmak üzere konu, buluş araştırmak; olası bir yapıma gereç olabilecek kitapları, oyunları okumak; gönderilen öyküleri, geliştirimleri, oyunlukları incelemek; bunların özetlerini çıkarmakla görevli kimse. Bu görevli, filme alınmaya elverişli gördüğü metinleri ayırır, değerlendirir ve bununla ilgili görüşlerini bir yazanakla yapımcıya bildirir □ *film, işlik, konu, özet, oyunluk, yapım, yapımcı, yapımevi*

oyunluk sözleşmesi [E.t. *senaryo mukavelesi* || Fr. *contrat de scénario* || İng. *script contract* || Al. *Manuskriptvertrag* || İta. *contratto di sceneggiatura*] *S.* Herhangi bir metni oyunluk biçimine getirmek için oyunluk yazarı ile yapımcı arasında yapılan sözleşme □ *oyunluk, oyunluk yazarı*

oyunluk yazarı [E.t. *muharrir, senarist, senaryocu, senaryo muharriri, senaryo yazıcısı, senaryo yazarı, müellif* || Fr. *scénariste, auteur de scénario* || İng. *scriptwriter, screenwriter, writer, scenarist, scenario writer, continuity writer, scripter, author of the script* || Al. *Drehbuchautor, Autor, Drehbuchverfasser, Dramaturg, Texter, Textdichter* || İta. *scenarista, scenaggiatore(trice), soggettista, autore della scenaggiatura*] *S/TV.* Oyunluğun herhangi bir aşamasını hazırlayan kimse □ *oyunluk*

oyunluk yazdırımı [E.t. *senaryonun tescili* || Fr. *dépôt de scénario* || İng. *script deposit*] *S.* Bir oyunluğun yapıt hakkının korunması için, adının ve özetinin yetkili yere yazdırılması □ *özet, oyunluk*

oyunluk yazmak [E.t. *senaryo yazmak* || Fr. *écrire un scénario* || İng. *script*, (ABD) *scenarize* || Al. *texten* || İta. *scrivere uno scenario*] *S/TV.* Herhangi bir metni oyunluk kılığına sokma ya da özgün bir oyunluk gerçekleştirme eylemi □ *özgün oyunluk, oyunluk*

ozansı film [Fr. *film poétique* || İng. *poetic film* || Al. *poetischer Film* || İta. *poema cinematografico, film poema*] *S.* Şiir özellikleri ağır basan, ozansı bir hava taşıyan film. Genellikle görüntülerinin güzelliği, görüntülerle imge yaratmadaki başarısı ya da açıklama, söz, söyleşmeler gibi ses bölümündeki ozansı özellikle kendini gösterir

ozansı gerçekçilik [E.t. *şairane realizm* || Fr. *réalisme poétique* || İng. *poetic realism* || Al. *poetischer Realismus* || İta. *realismo poetico*] *S.* Fransa'da İkinci Dünya Savaşı öncesinde ortaya çıkan bir sinema akımı. Yazarlıktan, gazetecilikten gelen oyunluk yazarları kimi yönetmenlerle işbirliği yaparak birlikte çalışan takımlar oluşturdular. Aralarında ozanlar da bulunan bu oyunluk yazarları, yaklaşmakta olan büyük dünya savaşının verdiği sıkıntıyı, tedirginliği, toplumda yankısını bulan kaynaşmayı izlek olarak ele alan, ağır, boğucu, kötümser havalı oyunluklar yazdılar. Fransız orta sınıfının, işçi sınıfının sorunlarını işlediler. Böylelikle bir yandan günlük gerçeklere bir yandan bu gerçeklerin ozanca bir tutumla işlenmesine dayanan filmler ortaya çıktı. Ruhbilimsel gerçekçilik, toplumcu coşumculuk (romantizm) gibi adlar da verilen bu akımın en tutulan adı ozansı gerçekçilik oldu □ *oyunluk yazarı, yönetmen*

ozon [Fr. *ozone* || İng. *ozone* || Al. *Ozon* || İta. *ozono*] *S.* Oksijenin ayrıbiçimi (allotropu): O_3. Mavimtırak, belirgin kokulu bir gazdır. Oksijenden elektrik akımı geçtiğinde oluşur; bundan dolayı elektrikli aygıtların yakınında hemen

duyulan bir kokuya yol açar. İyi bir yükseltgendir (oksitleyicidir); bu yüzden su ve havanın arıtımında, metroların havalandırılmasında, ağartma işlerinde kullanılır. Göstericilerin ışıtaçlarında oluşan ozon, gösterim dizgesi için zararlı olabilir; bundan dolayı göstericinin havalandırma dizgesini sürekli olarak gözetmek gerekir ☐ *gösterici, gösterici ışıtacı, gösterim*

Ö

ÖAES = **özdevinimli alıcı etkileri sistemi**

öbür ad [Fr. *titre alternatif, variante, soustitre* || İng. *alternative title, sub-title* || Al. *Nebentitel, Untertitel* || İta. *titolo alternativo, sottotitolo*] *S.* Bir filmin asıl adının dışında kullanılan ikinci, üçüncü adı = *ad, film*

ödemelik [E.t. *ücret, kaşe* || Fr. *cachet, traitement, honoraires* || İng. *fee, salary* || Al. *Gage, Honorar, Lohn, Gehalt* || İta. *paga, trattamento, onorari*] *S/TV.* Yapılan iş karşılığı çalışanlara ödenen para

ödül, sinema ödülü, televizyon ödülü [Fr. 1. *prix du cinéma,* 2. *prix de télévision* || İng. 1. *cinema award, film prize, film price,* 2. *television award (prize, price)* || Al. 1. *Filmpreis,* 2. *Fernsehpreis* || İta. 1. *premio di cinema,* 2. *premio di televisione*] *S.* **1.** Çeşitli ülkelerde başarılı sinema çalışmalarını değerlendirmek için verilen armağan, *TV.* **2.** Çeşitli ülkelerde başarılı televizyon çalışmalarını değerlendirmek için verilen armağan = *Emmy, Oscar*

ÖGA = **özdevinimli gürlük ayarı**

öğe[1] [E.t. *eleman* || Fr. *élément* || İng. *element* || Al. *Element* || İta. *elemento*] *TV.* Bir dalgalığı oluşturan parçalardan her biri. Örneğin altı öğeli dalgalık altı parçadan oluşmuştur. Genellikle alıcı dalgalık, vericiden uzaklaştıkça bu öğelerin sayısı da artar = *alıcı dalgalık, dalgalık, verici*

öğe[2] [E.t. *eleman, element* || Fr. *élement* || İng. *element* || Al. *Element* || İta. *elemento*] *S/TV.* Kimyasal yolla daha yalın özdeklere ayrılamayan, aynı öğecik sayısını taşıyan öğeciklerden oluşan özdek = *öğecik*

öğecik [E.t. *atom* || Fr. *atom* || İng. *atom* || İta. *atomo*] *S/TV.* Bir öğenin, herhangi bir kimyasal tepkimede yer alabilen en ufak parçası. Bir öğecik, çekirdek adı verilen pozitif yüklü özek bölümü ile bunun çevresinde gezegen gibi yer alan bir ya da daha çok sayıdaki negatif yüklü elektronlardan oluşur = *elektron, öğe, öğecik, özdek*

öğrenci filmi [Fr. *film d'étudiant(e)* || İng. *student film* || Al. *Studen(in)film* || İta. *film di studente(ssa)*] *S.* Sinema/sinemacılık öğretimi veren kurumlarda eğitim gören öğrencilerin bu kurumları bitirirken hazırladıkları film. Genellikle 10-15 dakikalık kısa film biçimindedir = *kısa film, sinemacılık öğretimi, sinema öğretimi*

öğrenci izleyici [Fr. *télé-élève* || İng. *school viewer, tele-pupil* || Al. *Fernsehschüler* || İta. *teleallievo*] *TV.* Bir eğitim izlencesini öğrenci olarak izleyen izleyici = *eğitim izlencesi*

öğretici film [E.t. *ders filmi, didaktik film* || Fr. *film d'enseignement, film didactique* || İng. *teaching film, didactic film* || Al. *Unterrichtsfilm, Zehrfilm, Aufklärungsfilm* || İta. *film di insegnamente, film didattico*] *S.* Bir ders, bir bilgi konusunu okul içi ya da okul dışı öğretimde yardımcı ders gereci olacak biçimde işleyen film çeşidi. Bu filmler, eğitbilim ilkelerine uygun olarak, hangi yaşlarda ki, hangi bilgi düzeyindeki izleyici önüne çıkacaksa buna uygun olarak hazır

lanır □ *film*

ÖİA □ **özdevinimli ince ayar**

ÖKA □ **özdevinimli kazanç ayarı**

ölçülü kurgu [İng. *cutting to the beat*] *S.* Çekimleri herhangi bir müzik parçasının önceden belirlenen bir noktasından başlatarak bu parçanın ölçülerine uygun biçimde kurgulama. Örneğin müzik videoları için çevrilen filmlerde bu kurgu çeşidi çok kullanılır. Bir başka örneği de canlandırma filmleridir. □ *canlandırma filmi, çekim, kurgu, kurgulama*

ölçülü oynamak [İng. *underplay*] *S/TV.* Herhangi bir rolü abartmadan, bastırmadan, vurgulamadan, dengeli, doğal biçimde canlandırmak □ *oyun, rol*

ölçüm □ **izleyici ölçümü**

ölçümlü kurgu [Fr. *montage métrique* || İng. *metric montage, metric editing* || Al. *metrische Montage* || İta. *montaggio metrico*] *S.* Çekimlerin uzunluğuna dayanılarak gerçekleştirilen kurgu. Filme belli bir tartım sağlanmasında, filmin dizeminin düzenlenmesinde en önemli rolü oynayan ve çekimlerin kısalık ya da uzunluklarına göre sıralanmasından oluşan kurgu çeşidi □ *çekim, dizem, kurgu, tartım*

ölçün aralık [Fr. *décalage standard* || İng. *standard interval* || Al. *Standard-Bild-Ton-Versatz*] *S.* 35 mm'lik filmde 20 resimlik olan resim ses aralığı □ *35 mm'lik film, resim, resim-ses aralığı*

ölçün boş film [E.t. *standart boş film* || Fr. *pellicule format standard (standard)* || İng. *standard-size stock, standard stock* || Al. *Normalrohfilm* || İta. *pellicola formato standard, pellicola normale*] *S* Henüz kullanılmamış ölçün film □ *boş film, film, ölçün film*

ölçün çerçeve oranı □ **çerçeve oranı**

ölçün çevireci, çevireç [E.t. *standart çevireci* || Fr. *convertisseur de standard (de norme)* || İng. *television standards converter, standards converter, image converter, image transfer converter* || Al. *Normenwandler, Fernsehumsetzer, Bildwandler* || İta. *convertitore di norma*] *TV.* Televizyon imlerini bir ölçünden öbürüne elektriksel ya da optik yolla çevirebilen aygıt. Genellikle, belirli satır sayısındaki resmi, başka bir satır sayısındaki resme çevirmek için kullanılır. Ölçün çevirecinin en basiti, belli bir ölçünde çalışan almacın karşısına, başka bir ölçünde çalışan alıcıyı yerleştirerek alıcıdaki görüntüleri yeniden yayımlamaktır. Ancak görüntü niteliği yönünden böyle bir işlemden iyi bir sonuç alınamaz. Daha çapraşık çevireçler, bilgisayar uygulayımına göre çalışırlar ve belirli bir ölçünde çalışan televizyon dizgesinden alınan bilgileri biriktirdikten sonra bunu değişik bir ölçüne çevirip yayımlarlar. İki ayrı ölçün, ancak belirli birkaç ortak nitelik taşıyorsa olumlu bir sonuç alınarak birbirine aktarılabilir. Televizyonda değişik ölçünler kullanılması, buna karşılık sık sık uluslararası yayınlara başvurulması, ölçün çevirecini gerekli kılmaktadır □ *almaç, alıcı, çevireç (elektronik çevireç), satır sayısı, video imi, yayın ölçünleri*

ölçün çevirme, çevirme [E.t. *standart çevirme* || Fr. *conversion* de *standard (de norme)* || İng. *standards conversion* || Al. *Fernsehumsetzung, Normenwandlung* || İta. *conversione di norma*] *TV.* Çeşitli ülkelerde kullanılan değişik yayın ölçünlerinin birbirine çevrilmesi işi. Örneğin NTSC'yi PAL ya da SECAM'a ya da bunları NTSC'ye çevir-

me. Ülkeler arasındaki televizyon izlencelerinin alışverişi ya da komşu ülkelerin yayınlarını izleme, bu değişik ölçünlerin birbirine çevrilmesini önemli kılar ☐ *izlence, NTSC, ölçün çevireci, PAL, SECAM, yayın ölçünleri*

ölçün delik [E.t. *standart delik* || Fr. *perforation standard* || İng. *standard perforation* || Al. *Standardperforation* || İta. *perforazione standard*] *S.* Ölçün filmin deliği ☐ *delik, ölçün film*

ölçün film [E.t. *normal film, normal ebat, standart forma, standart film* || Fr. *film standard (normal commercial), format standard, standard* || İng. *standard film (size, format, gauge, gauge film), commercial film* || Al. *Normalfilm, Normalfilmformat, Normalformat* || İta. *film normale (standard), formato standard (normale, commerciale), standard*] *S.* 35 mm'lik film. Tecimsel sinemada en çok bu boy filmler kullanıldığından "ölçün film" diye adlandırılır ☐ *35 mm'lik film*

ölçün hız [E.t. *standart hız, standart sürat, normal sürat* || Fr. *vitesse normale* || İng. *standard speed* || Al. *Normalgeschwindigkeit* || İta. *velocità normale*] *S.* Alıcı' ve göstericilerde sessiz filmlerde saniyede 16, sesli filmlerde saniyede 24 resimlik hız ☐ *alıcı', film, gösterici, resim, saniyede resim (sayısı), sesli film, sessiz film, saniyede 16 resim, saniyede 24 resim*

ölçün 8 (mm'lik film) [E.t. *standart 8 (mm'lik film)* || Fr. *film de 8 mm (standard)* || İng. *standard 8 mm film, standard-8 (film), regular-8 (film)* || Al. *Standard-8-mm-Film* || İta. *film di 8 mm (standard)*] *S.* Büyük 8 mm'lik filmin ortaya çıkışından sonra, tek ya da çift 8 olarak kullanılan asıl 8 mm'lik filmi belirtmek için kullanılmaya başlanılan terim ☐ *büyük 8, çift 8, film, 8 mm'lik film, tek 8*

ölüm kalım filmi [İng. *survival film (movie, picture)*] *S.* Genellikle tehlikelerle dolu düşman bir çevrede, yaşamı sürdürecek yiyecek ve içecekten, araç ve gereçten yoksun olan kişi ya da ufak bir topluluğun, yaşamak için verdiği uğraşı anlatan; kişilerin böyle bir durumun üstesinden ancak anlaklarını, deneyimlerini, becerilerini kullanarak gelebileceklerini gösteren film.

ölü nokta [Fr. *point mort*, 4. *temps mort* || İng. *dead air, dead spot* || Al. *tote Punkt* || İta. *punto di morte*] *TV.* **1.** Yayın sırasında, elde olmaksızın, hiçbir imin yayımlanmadığı an. **2.** Televizyon yayınlarının nitelikli olarak izlenemediği bölge. Bu durumda yayını izlemekte başka yöntemler (örneğin kablolu televizyon, uydu televizyonu) kullanılır. **3.** *S/TV/V.* Herhangi bir görünçlüğün devinimin yer almadığı, dikkati çekmeyen, boşluk duygusu yaratan bölgesi. **4.** Bir olayın anlatılışında, gelişmenin durakladığı ya da izleyicilerin ilgisinin azaldığı nokta. **5.** Bir bezemde alıcı açısı dışında kalan alan. **6.** Bir ses yankılandığında bu sesin dalgaları belirli bir noktada karşılaşıp birbirini ortadan kaldırınca seste oluşan boşluk ☐ *açı, alıcı', bezem, devinim, görünçlük, im', kablolu televizyon, uydu televizyonu, yankı, yayın*

ön [E.t. 1. *ön plan, birinci plan,* 2. *duhuliye* || Fr. 1. *premier plan, avant-plan,* 2. *orchestre* || İng. 1. *foreground, FG,* 2. *stalls* || Al. 1. *Vordergrund,* 2. *Parkett* || İta. 1. *primo piano (prospettico), PP.* 2. *poltrona*] *S/TV.* **1.** Görünçlüğün, bezemin önündeki bölüm, öne düşen yerler. Bir çekimde alıcıya en yakın yerler. Dip karşıtı. *S.* **2.** Kimi ikinci, üçüncü sınıf

sinemalarda en önde, görüntülüğe en yakın sıralar ☐ *alıcı*[1], *bezem, birinci, dip, görünçlük*

ön bileştirme [Fr. *pré-mixage* || İng. *premixing* || Al. *erster Mischung* || İta. *premissaggio*] *S/TV.* Seslendirme ya da yeniden seslendirme işlemlerine katılacak ses kuşaklarının sayısı çok olduğunda, bunların aralarında kümelendirilmesiyle yapılan ilk bileştirme. Böylelikle, çok sayıdaki bu sesler, asıl bileştirmede tek bir ses gibi kullanılabilir ☐ *bileştirme, ses kuşağı, seslendirme, yeniden seslendirme*

önceden besteleme [Fr. *présynchronisation musicale* || İng. *pre-scoring* || Al. *Musikaufnahme (bevor das Bild aufgenommen wird)* || İta. *presincronizzazione musicale*] *S/TV.* Bir filmin ya da izlencenin yapımına geçmeden önce, daha sonra bunlara eklenecek olan müziği besteleme ve seslendirme. En çok canlandırma sinemasında kullanılır. Sonradan besteleme'nin karşıtı ☐ *beste, çevirim, eşleme, canlandırma, müziklendirme, sonradan besteleme*

önceden ışığa tutma [İng. *pre-flashing*] *S.* Bir ışığa tutma yöntemi: Herhangi bir boş filmin, alıcıda kullanılmadan önce, baştan sona aynı ölçüde, çok hafif ışıkla etkilenmesini sağlama. Bu durumda boş filmin sertliği azalır, buna karşılık gölgedeki ayrıntılar belirginleşir. Bununla birlikte aynı sonucu sağlamak için genellikle sonradan ışığa tutma yeğlenir ☐ *alıcı*[1], *boş film, ışığa tutma, sertlik, sonradan ışığa tutma*

önceden seslendirme [E.t. *playback, pleybek* || Fr. *préenregistrement, "playback"* || İng. *playback, pre-recording, replay, reproduction* || Al. *Abspielen, Rückspielen, "Play-Back"(-Verfah-ren)* || İta. *presincronizzazione, preregistrazione, fonoriproduzione, "playback"*] *S.* **1.** Ses kuşağının çevirimden önce saptanması; bu kuşaktaki seslerin oyun, ek sesler ya da her ikisiyle birlikte eşlemeli olarak okunması durumu. Önceden seslendirme, müzikli filmlerde ya da belli çevirim koşullarında başvurulan bir yöntemdir. Bu işlemde şarkıcı ya da orkestra parçayı edimler; ses kuşağına alınan bu parça daha sonra sesyayarla verilirken şarkıcı ya da orkestra bu parçayı dinleyerek buna uygun oyun çıkarırlar. Daha sonra bu ses kuşağı ile görüntü kuşağı birleştirilir. Önceden seslendirmenin ereği, oyuncunun oyun ile şarkıyı, orkestranın oyun ile çalışmayı aynı anda gerçekleştirmesinin güçlüğünü ortadan kaldırmak, sesi ve oyunu ayrı ayrı en iyi koşullar altında yerine getirmektir. *TV/V.* **2.** Aynı yöntemin televizyonda uyulananı ☐ *bileştirme, eşlemeli seslendirme, görüntü kuşağı, müzikli film, okuma*[3], *oyun, ses kuşağı*

önceden sözlendirme [Fr. *prédoublage* || İng. *pre-dubbing* || Al. *Vorsynchronisation* || İta. *predoppiaggio*] *S.* Bir görünçlükteki söyleşmelerin bu görünçlüğün görüntülerinden önce alınması durumu ☐ *görüntü, sözlendirme*

önceleme [İng. *pre-empt*] *TV.* Daha önceden belirlenip kesinleşmiş bir izlencenin yerine önceliği ağır basan bir izlenceyi geçirme. Genellikle, birdenbire ortaya çıkan çok önemli bir olay, gündemi alt üst eden beklenmedik bir olgu, bunlarla ilgili açıkoturum bunların başında gelir ☐ *izlence*

öncelik hakkı [Fr. *droits d'exclusivité* || İng. *exclusive rights* || Al. *Vorspielrechte, Ausschließlichkeitsrechte* || İta. *diritti di esclusiva*] *S.* Öncelik oynatımını sağlayan hak ☐ *öncelik oynatımı*

öncelik (oynatımı) [Fr. *exclusivité, priorités, en exclusivité, première sortie* || İng. *exclusivity, exclusive run, first release, barring* || Al. *Ausschließlichkeit, Allein-Vertrieb* || İta. *esclusività, prima presentazione, prima proiezione*] *S.* Önemli bir filmin öncelik oynatımına ayrılmış birinci sınıf bir ya da birkaç sinemada ilk olarak oynatılması durumu. Böylelikle bir sinemaya ya da sinemalar topluluğuna, iyi filmlerin işletilmesi için geçici bir tekel sağlayan, dolayısıyla bu süre içinde, komşu sinemaları ve izleyicilerini bu filmlerden yoksun bırakan bir yöntem ⌶ *oynatım, öncelik hakkı, öncelik oynatımı hakkı, sinema*

öncelik oynatımı sineması [Fr. *salle d'exclusivité, cinema d'exclusivité* || İng. *first run house, first runner,* (ABD) *first run theater* || Al. *Ausschliesslichkeit-Theater* || İta. *sala di visione esclusiva*] *S.* Öncelik oynatımına ayrılmış birinci sınıf sinema ⌶ *öncelik oynatımı*

öncü [E.t. *avangart* || Fr. *avant-garde* || İng. *"avant-garde"* || Al. *"Avantgarde"* || İta. *avanguardia*] *S.* **1.** (Dar anlamda) 1920 yıllarına doğru Fransa'da beliren, kısa zamanda öbür ülkelere de yayılan sinema akımı. Yazın ve yoğrumsal sanatlarda ortaya çıkan gerçeküstücülük, gelecekçilik, küpçülük, dadacılık akımlarının sinemaya yansımasıyla oluştu. Yazarlar, ozanlar, ressamlar kendi alanlarındaki tasarılarını sinemanın olanaklarıyla bu akım içinde gerçekleştirdiler. Bu akım, sinemanın çok geniş, çok varsıl bir deneme alanı olduğunu ortaya koydu; sinemaya şiir yönünden varsıllık kattı; görüntü yoğrumunun, tartımın, dizemin, kurgunun daha iyi değerlendirilmesini sağladı. **2.** (Geniş anlamda) Bu akımın özelliklerine uygun olarak sinema alanındaki her çeşit yeniliği ve denemeleri içine alan yolda filmler gerçekleştiren getiren sinema okullarının niteliği ⌶ *deneysel film, dizem, gelecekçilik, gerçeküstücülük, kurgu, tartım*

öncü film [E.t. *avangart film* || Fr. *film d'avant-garde* || İng. *avant-garde film* || Al. *Avantgarde-Film* || İta. *film di avanguardia*] *S.* Öncü akımının gerçekleştirdiği film; deneysel film ⌶ *öncü, deneysel film*

öncü sineması [E.t. *avangart sinema* || Fr. *cinéma d'avant-garde* || İng. *avant-garde cinematography* || Al. *Avantgarde-Kino* || İta. *cinema avanguardia*] *S.* Öncü film gerçekleştirmekle uğraşan sinema akımı ⌶ *öncü, öncü film*

öndelik [E.t. *avans* || Fr. *avance* || İng. *advance* || Al. *Vorschuß* || İta. *anticipato*] *S/TV/V.* Yazar, oyunluk yazarı, besteci, sanat yönetmeni vb kimselere ilerideki yapıt hakkı alacaklarına karşılık olarak yapılan ön ödeme

önden aydınlatma [Fr. *éclairage de face (frontal, plat), lumière de face* || İng. *frontal lighting, front lighting* || Al. *Frontalbeleuchtung, Frontallicht, Vorderlicht* || İta. *illuminazione frontale*] *S/TV.* Işık kaynağının, konunun önünde yer alması, konu üzerine önden ışık göndermesi durumu ⌶ *aydınlatma, ışık kaynağı, konu*

öndenetleme [Fr. *précensure* || İng. *precensorship* || Al. *Vorzensur* || İta. *precensura*] *S.* Çevrilmesine henüz başlanmamış bir filmin oyunluğu üzerinde yapılan, bundan alınan sonuca göre filmin çevrilip çevrilmeyeceğine ya da değişiklik yapılmasına karar verilmesini sağlayan denetleme çeşidi. Oyunluk denetlemesi ⌶ *denetleme, oyunluk*

öndenetlik [Fr. *récepteur de contrôle (avant diffusion), récepteur de contrôle (régie)* || İng. *preview monitor (bank, picture monitor),* (ABD) *preview screen* || Al. *Monitor, Kontrollbildschirm* || İta. *monitor*] *TV.* Yönetim odasında yönetmenin ya da resim seçicinin yayına vermek üzere çeşitli kaynaklardan gelen resimleri izlediği bir dizi denetlik ⌶ *denetlik, resim, resim seçici, yayın, yönetim odası, yönetmen*

önden gösterim [Fr. *projection frontale* || İng. *front projection, front screen projection* || Al. *Aufprojektion* || İta. *proiezione frontale*] *S.* **1.** Gösterimin olağan biçimi: Gösterici, saydamsız bir yüzeyin (genellikle beyaz görüntülük) karşısında bulunur ve göstericinin bu yüzeye düşürdüğü görüntüler, göstericinin bulunduğu yana yansır. İzleyici de bu yansıyan yönde bulunur. Geriden gösterim'in tersi. **2.** Aynı terim bir film hilesini anlatır: İşlikte, alıcıya göre belli bir noktaya yerleştirilen bir gösterici, yarı yansıtıcı bir aynaya görüntü düşürür. Bu görüntü, ayna yardımıyla, diplik işi gören incili görüntülüğe yansıtılır. Görüntülüğün karşısındaki bir alıcı[1], aynanın içinden hem görüntülüğe yansıyan görüntüyü hem de bu görüntülük önündeki görünçlüğü aynı anda film üzerine saptar. **3.** Bunun 1969'da, son derece yansıtıcı bir özdek olan "scotchlite" ile gerçekleştirileni. "Scotchlite", şimdiye dek bulunan en yansıtıcı özdektir ve bundan yapılmış bir görüntülüğe herhangi bir yönden gelen ışığı yine olduğu gibi o yöne yansıtır. Bu yöntemde "scotchlite" görüntülüğü önünde oynayan oyuncular olağan biçimde aydınlatılır; önünde merceklere 45°'lik açıya yerleştirilmiş yarı yansıtıcı ayna bulunan bir alıcıyla görüntüleri saptanır. Öndeki devinimle birleştirilecek olan dipteki görünçlük bu merceğin eksenine 90° açıyla yansıtılarak yarı yansıtıcı aynaya düşürülecek, buradan da "scotchlite" görüntülüğüne yansıyacak biçimde düzenlenir. Alıcı[1], ayna ve gösterici eksiksiz biçimde hizalandığı takdirde, "scotchlite" görüntülüğünde oluşan görüntü olduğu gibi alıcı merceğine düşer. Bu görüntülerden oyuncuların üzerine düşen bölümse, oyuncuları aydınlatan ışıkla emildiğinden merceği etkilemez ⌶ *alıcı[1], beyaz görüntülük, diplik, geriden gösterim, görüntü, görüntülük, gösterici, gösterim, incili görüntülük, işlik, mercek*

önden yükleme [İng. *front-loading*] *V.* Yeni videolarda aygıtın önündeki kutucuk yükleme bölmesinden yapılan yükleme. Kutucuk bu bölmeye yarıya kadar itilince kendiliğinden içeri çekilip yerleşmiş olur. Üstten yükleme'nin karşıtı ⌶ *kutucuk, üstten yükleme, video aygıtı, yükleme, yükleme bölmesi*

öne doğru [Fr. *face à la* || İng. *downstage* || Al. *nach Vorn* || İta. *in fronte*] **1.** *S.* Bir tiyatro görünçlüğü olarak tasarlanan görünçlükte öne, izleyiciye, alıcıya yakın olan bölüm ve bu bölüme doğru devinimi anlatan, tiyatrodan alınma terim. **2.** *TV.* Özellikle tiyatro oyunlarını andıran izlencelerde, televizyon oyunlarında aynı durumu anlatan terim ⌶ *devinim, geriye doğru, görünçlük, izleyici, ön, televizyon oyunu*

öne-geriye bileştirme [İng. *rock and roll dubbing, roll-back dubbing*] *S.* Bir bileştirme sırasında, görüntü ve ses kuşaklarını istenilen noktada durdurup eşlemeli olarak öne ya da geriye doğru sarmayı sağlayan düzenek ⌶ *bileştirme, geriye sarma, görüntü kuşağı, öne sarma, ses kuşağı*

"öne kaydır!" [Fr. *travelling avant!* || İng. *track in!, dolly in!* || Al. *näherfahren!, vorfahren!* || İta. *carellata in avanti!*] *S/TV.* Alıcı yönetmenine alıcıyı öne kaydırması için verilen komut. "Geriye kaydır!"ın karşıtı ☐ *alıcı[1], alıcı yönetmeni, "geriye kaydır!", öne kaydırma*

öne kaydırma [E.t. *traveling ileri, ileri traveling* || Fr. *travelling avant (en dehors)* || İng. *track in, tracking in, dolly in* || Al. *Vorfahrt, Dolly Vorfahren, Kamerafahrt vorwarts* || İta. *carrello in avanti, carrello avanzanti*] *S/TV.* Alıcının öne doğru devindirilerek konuya yaklaşması durumu. Böylelikle konu ön sıraya geçerken, konunun önündeki ve çevresindeki varlıklar ve nesneler çerçeve dışı kalır. Geriye kaydırma'nın karşıtı ☐ *alıcı[1], çerçeve dışı, geriye kaydırma, kaydırma, konu*

öne sarma [Fr. *débobinage* || İng. *forward wind(ing)* || Al. *Vorlauf*] *S/TV.* Kurgu, gösterim, okuma[3] gibi çeşitli işlemler sırasında filmi, çeşitli kuşakları verici makaradan alıcı makaraya aktarma ☐ *alıcı[1], alıcı makara, geriye sarma, gösterim, hızlı öne sarma, hızlı geriye kurgu, kuşak[1], okuma[3], sarma, verici makara*

öngerilim [E.t. *bayas* || Fr. *tension de polarisation* || İng. *bias* || Al. *Vorspannung*] *S/TV/V.* Bir elektrik çevriminde yer alan herhangi öğeye uygulanan değişmez gerilim. Böylelikle bu öğenin, olağandan değişik bir gerilime ulaşması sağlanır. Öngerilimin en çok kullanıldığı durum, elektron borusundaki denet öğesinde ya da transistordaki ortalama gerilimi, duyarlıkölçümü eğrisinin düz bölümünün ortasına yakın yerde çalışacak duruma getirmektir. Öngerilim, ayrıca mıknatıslı seslendirmeyi kolaylaştırmak ve bozulmayı önlemekte de kullanılır. Bunun için ses aygıtıyla sesi saptarken, mıknatıslı ses kuşağına belirli düzeyde gerilim vererek ses düzeyini uğultunun ve bozulmanın üstüne çıkarılır. Böylelikle çeşitli nedenlerden kaynaklanan uğultu ve bozulmaların önüne geçilmiş olur ☐ *bozulma, çevrim[2], duyarlıkölçümü eğrisi, elektron, gerilim[2], mıknatıslı ses kuşağı, mıknatıslı seslendirme, ses, ses aygıtı, ses düzeyi*

ön izleme [İng. *preview*] *TV/V.* Bir televizyon izlencesinin yayına verilmeden önce tümünün ya da bir bölümünün gözden geçirilmesi ☐ *izleme, izlence, yayın*

ön kılavuz [Fr. *amorce de commencement de bobine* || İng. *head leader* || Al. *Filmvorspann, Startband, Startvorspann, Vorspannfilm*] *S.* Bir film makarasının başına takılan kılavuz çeşidi. Makaraların birbiriyle olan ilişkisini belirten bilgiler taşır; art kılavuz'un karşıtı ☐ *art kılavuz, kılavuz, makara*

ön kurgu [İng. *off-line, off-line editing, off-line videotape editing*] *V.* Videoda, sinemadaki kaba kurgunun karşılığı olan bir ilk kurgunun gerçekleştirildiği kurgu. Ön kurgunun yalınkat biçimi, iki video aygıtı kullanılarak bir izlencenin kabataslak yapısı ortaya çıkarıldığında gerçekleştirilmiş olur. Daha gelişmiş ön kurgu, bilgisayar ve çok sayıda okuma kafasının yardımıyla tam bir iş eşlemi ve bilgisayar yardımıyla her kurgu işleminin ayrıntılı dizelgesi gerçekleştirildiğinde ortaya çıkar. Son kurgu'nun karşıtı ☐ *bilgisayar, izlence, kaba kurgu, kurgu, okuma kafası, son kurgu, video, video aygıtı*

ön oynatım [E.t. *gala, prömiyer* || Fr.

première || İng. *premiere, "première", first screening* || Al. *Erstaufführung, Uraufführung, Premiere* || İta. *prima, "première"*] *S.* Öncelik oynatımı ile ilk oynatım arasında yer alan ya da öncelik oynatımı yapılmadığı zaman kimi önemli filmler için özel bir törenle gerçekleştirilen oynatım ☐ *ilk oynatım, öncelik oynatımı, ön oynatım eşlemi, ön oynatım sineması, özel oynatım*

ön oynatım eşlemi [Fr. *copie de présentation* || İng. *preview print, show print, show copy, general release print* || Al. *Vorführkopie, Uraufführungskopie* || İta. *copia di presentazione*] *S.* Ön oynatım ya da özel bir oynatım için seçilmiş, üstün nitelikli eşlem ☐ *eşlem, ön oynatım, özel oynatım*

ön oynatım sineması [Fr. *cinéma d'exclusivité* || İng. *first screening house* || Al. *Erstaufführungs-theater, Uraufführungstheater* || İta. *sala di visione esclusiva*] *S.* Ön oynatıma ayrılmış sinema ☐ *ön oynatım, sinema*

ön ses kurgusu [İng. *prelaying*] *TV.* Çeşitli ses kuşaklarını, yollarını bileştirme için hazırlama. Bu hazırlığın içine seslerin yerlerinin belirlenmesi, ses kaynaklarının ön bileştirmesi, söyleşmelerin gözden geçirilmesi, ses kaynaklarının çok yollu bir ses kuşağına aktarılması gibi çalışmalar girer ☐ *bileştirme, çok yollu ses, ön bileştirme, ses kaynağı, ses kuşağı, ses yolu, söyleşme*

önyükselteç [E.t. *preamplifikatör* || Fr. *pré-amplificateur* || İng. *pre-amp(lifier)* || Al. *Vorverstärker* || İta. *preamplificatore*] *S/TV/V.* Asıl yükselteçten önce yer alıp, çok alçak düzeydeki imleri bu yükseltecin işleyebileceği düzeye ulaştıran, im-gürültü oranını düzelten yükselteç çeşidi. Genellikle sestoplar, ses aygıtı, tekerçalar gibi aygıtlarda kullanılır ☐ *im[1], im-gürültü oranı, ses aygıtı, sestoplar, tekerçalar, yükselteç*

örgü [Fr. *intrigue, trame* || İng. *plot* || Al. *Handlungsablauf, Verwicklung* || İta. *trama, intreccio*] *S/TV/V.* Bir roman, öykü, oyun ya da oyunlukta, olayların ve olguların karşılıklı ilişkilerinin, neden - sonuçlarının düzenlenmesinden ortaya çıkan durum ☐ *oyunluk*

örnek eşlem [Fr. *copie de référence* || İng. *reference print*] *S.* Yapımcı ve yönetmenin onayladığı dağıtım eşlemi. Genellikle daha sonraki eşlemlerin niteliği konusunda ölçü olarak kullanılır ☐ *dağıtım, dağıtım eşlemi, eşlem, yapımcı, yönetmen*

örnek [İng. *sample*] *BS.* Müziği gerçekleştirmek üzere sayısal ortama aktarılmış seslerin tümü ☐ *müzik, sayısal, ses, örnekleme, örnekleyici*

örnekleme [Fr. *échantillonage* || İng. *sampling*] *BS.* Örnekselden sayısala çevirmedeki ilk aşamada yapılan işlemin adı. Bu aşama, sürekli değişen elektriksel dalga biçiminin örneklenmesidir. Bu bağlamda örnekleme, imin geriliminin (voltaj) aşırı hızla ölçülmesi anlamına gelir. Örneğin bu hız müziğin örneklenmesinde genellikle 44,1 kHz'dir (yani saniyede 44.100 kez). Daha sonra bu örnekler, sayısal imleri üretmek üzere 0 ve 1'lere çevrilir. Sayısala çevrilen sesler mıknatıslı kuşağa ya da tekerciğe aktarılır. Belleğe alınan bu sayısal ses bir komuta dokunacıyla yeniden çıkarılabilir. Bir izlence ya da örnekleyici yardımıyla bu ses tüm dokunaçlık üzerinde armonize edilebilir ☐ *dalga, dalga biçimi, gerilim[2], im[1], örnekleyici, örneksel, örneksel-sayısal çevireç, sayısal*

örnekleyici [İng. *sampler*] *BS.* Sayısala

çevrilip belleğe alınmış sesleri bir izlence yardımıyla ve dokunaçlığıyla armonize edebilen araç ⊐ *bellek, dokunaçlık, izlence, MIDI, örnekleme, sayısal, sayısal ses*

örneksel [Fr. 1. *analogue,* 2. *analogique* || İng. 1.*analog,* 2. *analogic(al)* || Al. 1. *Analog,* 2. *analoges* || İta. 1. *analogo,* 2. *analogico*] **1.** (Ad) Verileri ya da fiziksel nicelikleri, sayısalda olduğu gibi sayılarla değil, özgün imle orantılı olarak sürekli bir fiziksel değişkene (örneğin gerilime, basınca) göre alma, gönderme, biriktirme yöntemi; bu değişkeni sayıyla değil bir göstergeyle belirtme yöntemi. Örneksel araç, kaynağıyla benzerlik gösterir. Sayısalın tersine, örneksel imler, her eşlemle ya da işlemin her yeni aşamasında biraz daha bozulur. Sinemadaki çalışmalarda araç ve gereçlerin hemen tümü örneksel dir. Bununla birlikte son zamanlarda, sayısal ses ve sayısal film ve bunları işleyen araç ve gereçlerle sayısal, sinema alanına da girmektedir. D1, D2, D3 dışındaki birçok video kuşağı da yine örneksel dir. **2.** (Önad) Verinin ya da fiziksel niceliklerin sayıyla göstergeyle belirtilmesine değgin. Sayısal karşıtı ⊐ *D1, D2, D3, eşlem, gerilim, gösterge, im[1], sayısal, veri, video kuşağı*

örneksel-sayısal çevireç [İng. *analog-to-digital converter, ADC, A/D*] *S/TV /V/BS.* Elektronik aygıtlardaki örneksel verileri sayısal verilere çeviren aygıt. Bu işlem özellikle bilgisayarlar, sayısal ses aygıtları, sayısal videolarda, iletişim araç ve gereçlerinde büyük önem kazanır; çünkü görüntülerin ve seslerin saptanması, yayını ve işlenmesinde, başından sonuna dek örneksel verilerle çalışmaktansa, bunları önce sayısala çevirip işlemek, sonra yeniden örneksele çevirmek daha kullanışlı ve tutumlu bir yöntemdir. Ayrıca görüntülerin ve sesin bütün bu işlemler sırasında bozulmasını da büyük ölçüde önler ⊐ *bilgisayar, bozulma, görüntü, ses, örneksel, saptama[2], sayısal, sayısal ses aygıtı, sayısal video, veri, yayın*

örneksel saptama [İng. *analog recording*] *S/TV/V.* Üretilen ses dalgalarına örnek işlevi gören değiştirimlerden yararlanılarak gerçekleştirilen optik ya da mıknatıslı ses saptaması; sayısal saptama'nın karşıtı ⊐ *değiştirim, mıknatıslı ses, optik ses, saptama[2], sayısal saptama, ses dalgası*

örneksel ses [İng. *analog sound (audio)*] *S/TV/V/BS.* Sesin, bir elektrik akımı gibi sürekli değişen araçla saptanması. Örneksel saptamadaki elektronik dizgenin elverişsizliğinden dolayı sayısal sesin tersine örneksel ses bozulmaya ve gürültüye yatkındır. Bundan dolayı günümüzde örneksel sesten sayısal sese geçilmiştir. Sayısal ses'in karşıtı ⊐ *akım, bozulma, gürültü, örneksel, örneksel saptama, saptama[1], sayısal, sayısal ses, ses*

örnek yaprak [İng. *model sheet*] *S/BS.* Canlandırmada, elle ya da bilgisayar canlandırmasıyla çizilmiş bir karakterin başlıca özelliklerini belirten örnek resim. Örnek yaprakta bu karakterle ilgili boy bos, vücut öğeleri arasındaki orantı, mimikleri, davranış biçimi, konuşurken dudaklarının aldığı biçim vb özellikler yer alır. Örnek yaprak, canlandırıcılara ana resimlerin çizilmesinde kılavuzluk yapar ⊐ *ana resimler, canlandırıcı, canlandırma, saydam yaprak*

örtme [Fr. *zaponnage* || İng. *blooping, deblooping*] *S.* Filme yama koyma *yama, örtme mürekkebi*

örtme mürekkebi [Fr. *encre pour éliminateur, zapon liquide, peinture éliminant le bruit du collage* || İng. *blooping ink*] *S.* Filmin kimi yerlerini, özellikle ses yolundaki ek yerlerini örtmekte kullanılan çabuk kurur, ışık geçirmez, siyah mürekkep. Bu mürekkep özellikle filmin ek yerinde yama işlevi görerek ek gürültüsü işitilmesini önler ☐ *ek, ek gürültüsü, yama, ek yeri, film, örtme, ses yolu*

örtü [E.t. *kaş* || Fr. *cache, vignette, masque* || İng. *mask, mat(t, te), vignette* || Al. *Kasch, Cash, "Cache", Maske, Vignette* || İta. *mascherino*] *S.* **1.** Duyarkatın yalnız bir bölümünün etkilenmesini sağlamak ve birtakım özel etkiler elde etmek için alıcı merceği önüne takılan çeşitli biçimdeki saydamsız cisimler ya da boş filmin önüne takılan, saydamsız bölümleri bulunan film parçaları. Örneğin görünçlüğü bir anahtar deliğinden ya da ırakgörürden (dürbün) izliyormuş duygusunu veren anahtar deliği, ırakgörür biçimindeki örtüler bunlardandır. Örtüler, örtü kutusundaki yerlerine takılarak kullanılır. **2.** Pencere boyunu değiştirmek için alıcı[1], gösterici, basım aygıtı penceresine takılan parça. Genellikle gösterimlerde, yatay olarak genişletilmiş filmlerde, görüntüyü alt ve üstten kırpmak için göstericilerde kullanılır. *TV.* **3.** Görüntü üzerinde çeşitli biçimler elde etmek üzere alıcı[1] önüne takılan parça ☐ *alıcı[1], alıcı merceği, basım aygıtı, boş film, dişi örtü, duyarkat, görüntü, görüntü içinde görüntü, gösterici, örtü kutusu, pencere, pencere boyu*

örtücü [E.t. *obtüratör, ışık kesici* || Fr. *obturateur* || İng. *shutter* || Al. *Verschluß, Kameraverschluß, Projektorverschluß* || İta. *otturatore*] *S.* Alıcı[1] ya da göstericide pencere önündeki resim, yerini kendinden sonraki resme bırakırken, ışık kaynağı ile mercek arasına girerek ışık demetinin resim üzerine düşmesini önleyen, böylelikle filmin aşağıya doğru devinimini örten devinimli parça. Örtücü, aralı devinim düzeneğine bağlı olarak sürekli döner; örtü bölümü, filmin bir resim boyu yer değiştirirkenki devinimine; açık bölümü, filmin pencere önünde duraklayıp, ışıktan etkilenmesine denk düşer. Örtücü genelde yarım çember biçimindedir ve değişmez. Bundan dolayı açık bölümü 180°'dir. Buna göre dönüş süresi sırasında örtücü sürenin yarısında açık yarısında kapalıdır. Böylelikle saniyede 24 resimlik geçişte filmin ışıklanma süresi 1/48 saniyedir. Ancak bu yarım çemberin tam çembere dek değişik biçimlere giren çeşidi de vardır; buna değişir örtücü denir. Değişik örtücülerde bu açısı değiştirilerek ışıklama süresi de değiştirilebilir ☐ *alıcı[1], değişir örtücü, örtücü açıklığı, örtücü hızı, gösterici, ışık demeti, ışık kaynağı, mercek, pencere, resim*

örtücü açıklığı [Fr. *ouverture d'obturateur* || İng. *shutter opening, shutter aperture* || Al. *Verschlußöffnung* || İta. *apertura dell'otturatore*] *S.* Değişir örtücülü alıcılarda örtücünün ışık geçiren bölümünün açıyla ölçülen açıklığı. Bu açıklığın değişmesi ışıklama süresinde değişikliğe yol açar. Olağan açıklık 180°'dir ve saniyede 24 resim hızla çalışan bir alıcıda, bu durumda ışıklama süresi 1/48 saniye olur. 35 mm'lik alıcıda yine aynı hızda, fakat değişik örtücü açıklığında şu ışıklama süreleri sağlanır: 200° (1/44), 190° (1/46),180° (1/48), 175° (1/50), 170° (1/51), 160° (1/54), 140° (1/62)... ☐ *alıcı[1], değişir örtücü, hız, ışıklama süresi, 35 mm'lik alıcı, örtücü, saniyede 24 resim*

örtücü ayarı [Fr. *réglage de l'obturateur* || İng. *setting of shutter* || Al. *Verschlußeinstellung* || İta. *regolazione dell'otturatore*] *S.* Değişir örtücülerde örtücü açıklığında yapılan düzenleme ☐ *değişir örtücü, örtücü, örtücü açıklığı*

örtücü hızı [Fr. *vitesse d'obturateur, vitesse d'obturation* || İng. *shutter speed* || Al. *Verschlußgeschwindigkeit* || İta. *velocità dell'otturatore*] *S.* Örtücünün pencere önünde dönüş hızı; pencereyi açıp kapama hızı. Bu hız, alıcı hızıyla bağıntılıdır ☐ *alıcı[1], alıcı hızı, hız, örtücü, pencere*

örtücüyle açılma [Fr. *ouverture de l'obturateur* || İng. *shutter fade in* || Al. *Aufblende mit Verschluß* || İta. *dissolvenza in apertura ad otturatore*] *S.* Değişir örtücü açıklığını kapalı durumdan gittikçe açık duruma getirerek elde edilen açılma. Örtücüyle kararma'nın karşıtı ☐ *açılma, değişir örtücü, örtücü, örtücü açıklığı, örtücüyle kararma*

örtücüyle açılma - kararma [Fr. *fondu à l'obturateur, fondu d'obturateur* || İng. *shutter fade, fade made with camera shutter* || Al. *Abblende mit Verschluß, Abblende (durch eine Kamera)* || İta. *dissolvenza ad otturatore*] *S.* Değişir örtücüyle gerçekleştirilen açılma ve kararma ☐ *açılma - kararma, değişir örtücü, kararma, örtücü*

örtücüyle kararma [E.t. *obtüratörle kararma, obtüratörle fondü, otomatik fondü* || Fr. *fermeture de l'obturateur* || İng. *shutter fade out* || Al. *Ausblendung mit Verschluß* || İta. *dissolvenza in chiusura ad otturatore*] *S.* Değişir örtücü açıklığını açık durumdan gittikçe kapalı duruma getirerek elde edilen kararma. Örtücüyle açılma'nın karşıtı ☐ *kararma, örtücü, örtücü açıklığı, örtücüyle açılma*

örtü çizgisi [İng. *mat(t, te) bleed*] *S.* Örtü ile bunun içine yerleştirilen görüntünün tam çakışmamasından dolayı, örtü içindeki görüntünün çevresinde oluşan çizgi. Bu yanlış kullanıştan dolayı izleyiciler örtü kullanıldığının ayrımsarlar ☐ *görüntü, örtü, örtü taraması*

örtü kutusu [Fr. *porte-cache* || İng. *mat(t, te) box, effects box* || Al. *Kompendium*] *S/TV/V.* Güneşliği de olan, alıcı merceğinin önüne yerleştirilen, çeşitli etkilerin gerçekleştirilmesi için örtülerin, süzgeçlerin takılabildiği dikdörtgen kutu. Örtü kutusu sert maddelerden yapılmış, değişmez olabildiği gibi, körüklü, katlanabilir, değişir de olabilir; bu sonuncular özellikle değişik odak uzunluğundaki merceklerle kullanılmaya elverişlidir ☐ *alıcı[1], güneşlik, mercek, örtü, süzgeç*

örtülü altyazılama [İng. *closed captioning, closed captioned, close-captioned, CC*] *TV.* Bir televizyon yayınında ancak bir düzgü çözücü aracılığıyla görülebilen altyazılama yöntemi. İşitme engellilerin herhangi bir izlenceyi izleyebilmesi için geliştirilen bu yöntemde, altyazılama bilgisi video iminin içine düzgülenerek yerleştirilir. Genelde bu bilgi, resmin 21 satırlık bilgiye eş olan düşey boşluk aralığında saptanır. Daha önce sözlendirme sırasında yapılan düzgüleme sırasındaki örtülü altyazılama sözleri ve zaman düzgü imleri bir bilgisayara yüklenir. Sözlendirme yapılırken zaman düzgüsü, bilgisayarı harekete geçirerek bu düzgülenmiş imi doğru zamanda sözlendirmeye katmasını sağlar. İzlenceye katılmış olan bu imi[1], bir düzgü çözücü yardımıyla almaç görüntülüğünde altyazı olarak görünür. Bu çeşit izlencelerin başında yer alan (cc)

[= closed captioning (captioned)] imi, bu izlencenin örtülü altyazılı olduğunu belirtir. Bilinen altyazılamadan başkalığı, örtülü altyazılamanın düzgülenmiş olması ve ancak bu düzgülenmenin çözülmesi seçeneği yeğlendiğinde işlemesidir. Bilinen altyazılamaysa filmin üzerine basılıdır ve her zaman görünür. Ayrıca bu altyazılamada filmde kullanılan dilin çevirisi verilir; oysa örtülü altyazılama, filmde kullanılan dil bir de yazılı olarak verilir ¯ *almaç, almaç görüntülüğü, altyazı, altyazılama, bilgisayar, düşey boşluk aralığı, düzgü çözücü, düzgüleme, görüntülük, izlence, satır, sözlendirme, video imi, yayın*

örtülü bileştirme [Fr. *incrustation, découpage électronique, "inlay"* || İng. *inlay, keyed-insertion, keying, static electronic mat(t, te), mixing* || Al. *Stanzen, "Inlay"* || İta. *inserto (elettronico), "inlay"*] *TV.* Bir alıcıdan gelen görüntünün içine başka bir alıcıdan gelen görüntünün yerleştirilmesi. Başka bir deyişle, diplikte elektronik yoldan bir delik açılması ve bu deliğin içine resim, yazı ya da renk doldurulması. Genellikle görüntülerdeki yazılar, başlıklar, çiziler diplikte açılan boşluğa bu yöntemle yerleştirilir. Elektronik örtülü bileştirmedekinden değişik yönü, ilk kaynaktan gelen görüntünün devinimsiz bir diplik oluşturmasıdır. Üçüncü bir kaynak, bu diplik için kullanılacak istenilen biçimdeki örtünün görüntüsünü sağlar. İkinci kaynaktaki resim, bu örtücünün ilk kaynaktaki resimde örttüğü yeri doldurur. Bu televizyon hilesi sinemadaki devinimsiz örtülü filmle elde edilen sonucu andırır ¯ *alıcı', bileştirme, diplik, elektronik örtülü bileştirme, görüntü, devinimsiz örtülü film, hile*

örtülü film [Fr. *film-cache* || İng. *travelling* (ABD: *traveling*) *mat(t, te), travelling masks, mat(t, te) rolls* || Al. *Matteverfahren, "Travelling Matte"* || İta. *processo matte, "travelling matte"*] *S.* Renk seçimine dayanan Dunning işleminin, yalnız siyah-beyaz ayırımına dayanan ve işlemelikte optik basım aygıtıyla gerçekleştirilebilen çeşidi: Bezem ile devinimli cisim ayrı ayrı çevrilir. Devinimli cisim siyah bir diplik önünde bulunur. Bundan iki ayrı pozitif çıkarılır: Olağan pozitif ile karşıtlığı çok pozitif. Bezem negatifi ile karşıtlığı çok pozitif birlikte basılınca, bezem ile devinimli cisim birleşir; ancak karşıtlığı çok olan pozitif, ışık geçirmediğinden burada bir örtü işini görür ve cismin yeri boş olarak çıkar. Bundan sonra, bu örtülü bezem görüntüsü ile olağan pozitif ikinci kez basılınca, bezemin boş kalan yerindeki devinimli boşluk, olağan pozitifteki görüntüyle doldurulmuş olur. Örtülü film, en çok, kendi kendine devinen cansız cisimleri gösteren görünçlüklerde kullanılan bir film hilesidir ¯ *basım, bezem, boyalı örtülü film, diplik, Dunning işlemi, hile, ışık, işlem, sertlik, negatif, örtü, optik basım aygıtı, pozitif, renk seçimi, siyah-beyaz ayırımı*

örtülü tanıtı [İng. *plug* (a.)] *S/TV.* **1.** Tanıtı yapıldığını elden geldiğince duyumsatmayacak biçimde gerçekleştirilen tanıtı. **2.** Başka bir konudaki film ya da izlence içinde dolaylı yoldan yapılan tanıtı. *TV.* **3.** Bir yarışma izlencesinde armağanları sağlayan kuruluşun adıyla ilgili açıklama ¯ *tanıtı*

örtüşmeli devinim [İng. *overlapping action*] *S.* Kurguda bir öncekı çekimin sonundaki devinim ile bu devinimin devamını veren bir sonraki çekimin başındaki devinimi gösteren iki film parça-

sında, devinimin akıcılığını bozmayacak doğru resimleri seçerek sağlanan durum — *akıcılık, çekim, devinim, film, kurgu*

örtüşmeli ses [İng. *overlapping sound*] *S.* Bir çekimdeki sesin sonraki çekimde sürmesi ya da sonraki çekimdeki sesin başlangıcının önceki çekimin sonunda duyulması durumu — *aşma*[1], *çekim, ses*

örtü taraması [İng. *mat(t, te) scan*] *S.* Örtülü filmin bilgisayarla taranarak, örtü içindeki devinimlerin daha başarılı denetlenmesini ve örtü çizgilerinin ortadan kaldırılmasını sağlayan işlem *bilgisayar, örtü, örtü çizgisi*

örümcek ağı aygıtı [İng. *cobweb-maker, cobweb gun, spinner* || Al. *Spinnwebmaschine*] *S.* İstenilen yerlere örümcek ağı yapan aygıt. Bu aygıt, içinde yapışkan eriyik bulunan bir kab, bir pervane ve eriyiği püskürten bir ağızdan oluşur. Bu eriyik, püskürtüldüğü yere yapışır ve hemen örümcek ağı görünümü verir.

örümcek araba [İng. *spider (spyder) dolly, octopus dolly*] *S/TV.* Örümceklerdeki sekiz ayağa benzer biçimde sekiz tekerleği olan, bu sayede istenilen her yöne kolaylıkla devinebilen kaydırma arabası. Ayrıca subasınçlı bir ayakla donatıldığından alıcının aşağıya ve yukarıya çok düzgün ve kolay devinimini de sağlar — *kaydırma arabası, subasınçlı ayak, yanlamasına kaydırma arabası*

ÖSD — **özdevinimli saptama deneti; özdevinimli söyleşme değiştirme**

ÖSVA — **özenci sayısal video alıcısı**

ÖYA — **özdevinimli yinelenim ayarı**

öykü, film öyküsü [E.t. 1-2. *hikâye, film hikâyesi* || Fr. 1-2. *histoire, récit (cinématographique),* 3. *diégèse* || İng. 1-2. *story, film story, screen story, narrative,* 3. *diegesis* || Al. 1-2. *Filmerzählung,* 3. || *İta.* 1-2. *storia, racconto (cinematografico),* 3.] *S.* **1.** Henüz oyunluk biçiminde işlenmemiş bir filmin konusuna verilen yazınsal biçim. **2.** Bir film tamamlandıktan sonra bu filmin konusundan çıkarılan ve çeşitli ereklerle kullanılan yazınsal biçim. *GB.* **3.** Bir öykünün iç dünyası, içeriği. Bu terimi yeniden canlandıran Souriou'nun anlatımıyla: — "Bir film öyküsünün, anlaşılabilirlik çerçevesinde, sunduğu ya da varsaydığı dünyayla, anlatılan öyküyle ilgili her şey. Örnek: a) Birbiri ardından gösterilen iki ayrım, öykü içinde birbirinden uzun bir aralıkla (öyküsel zaman bakımından saatler ya da yıllar boyuyla) birbirinden ayrılmış iki görünçlüğü sunabilir. b) Düzlükte birbirine bitişik olan iki bezem, öyküsel uzayda, birbirinden yüzlerce metre uzakta olduğu varsayılan yapıları temsil edebilir. c) Kimileyin iki oyuncu (örneğin bir çocuk ile bir yetişkin ya da bir yıldız ile benzeri, örneğin bir cambaz), birbiri ardından aynı öyküsel kişiyi canlandırabilirler" (SOURIAU, 1953). Böylece, öykünün iç dünyasını, içeriğini, filmin sunduğu ya da içeriğinden hemen ortaya çıkan anlatı öğeleri oluşturur. Öyküsel çözümleme, bütün bu öğelerin yöntembilimsel çözümlemesiyle filmin yapısını ortaya çıkarmayı erekler — *ayrım, benzer, bezem, düzlük, film, film çözümlemesi, görünçlük, oyunluk, öykü*

öyküleme [Fr. *narration* || İng. *narration, off-screen narration* || Al. *Erzählung* || İta. *narratage*] *S.* Öykülü filmlerde, filmin kişilerinden birinin ya da filmde hiç görünmeyen bir üçüncü kişinin, filmin öyküsünü anlatması durumu — *açıklama, film, öykülü film*

öyküleme yazısı [İng. *narrative title*] *S.* Sessiz sinema döneminde, iki görünçlük arasında zaman aralığı olduğunda, görüntüyle verilmeyen gelişmeleri anlatmak ya da bundan sonra olacaklara giriş niteliğinde olmak üzere konuyla, olguyla ilgili açıklamaları içeren arayazı çeşidi *açıklama, arayazı, görünçlük, konu, olgu, öykü*

öyküleyici [Fr. *narrateur(trice)* ‖ İng. *narrator* ‖ Al. *Erzähler* ‖ İta. *narratore(trice)*] *S.* Öykülemeyi yapan kimse *açıklayıcı, öyküleme*

öykülü film [E.t. *mevzulu film, konulu film* ‖ Fr. *film de fiction (avec histoire, dramatique)* ‖ İng. *fiction film, story film, story-telling film, fictional film, theater film, photoplay* ‖ Al. *Spielfilm* ‖ İta. *film a soggetto (dramatico)*] *S.* Gerçek yaşayıştan alınma ya da oyunluk yazarının düş gücüyle uydurduğu bir konuyu öykü biçiminde sunan film ☐ *belgesel film, konu, öykülü kısa film, salt film, oyunluk yazarı, soyut film,*

öykülü kısa film [Fr. *film de court (moyen) métrage de fiction, court (moyen) métrage dramatique* ‖ İng. *short subject (feature), featurette* ‖ Al. *Kurzspielfilm* ‖ İta. *novella cinematografica, cortometraggio a soggetto*] *S.* Öykülü film özelliği taşımakla birlikte uzunluğu olağandan az olan film ☐ *kısa film, öykülü film*

öyküntü [İng. *clone, spinoff*] *TV.* Başka bir izlenceye öykünerek gerçekleştirilmiş izlence. Genellikle, başarı kazanmış bir izlencenin değişik, yeni bir bakış açısından yinelenmesine dayanır ☐ *izlence*

özdecik [E.t. *molekül* ‖ Fr. *molécule* ‖ İng. *molecule* ‖ Al. *Molekül* ‖ İta. *molecola*] *S/TV.* Bir özdeğin fiziksel ve kimyasal özelliklerini taşıyan, ondan bağımsız olarak var olabilen, bölünürse özellikleri değişecek taneciklerinden her biri ☐ *özdek*

özdek [Fr. *madde* ‖ Fr. *matière* ‖ İng. *matter* ‖ Al. *Stoff* ‖ İta. *materia*] *S/TV/V/BS.* İnsan bilincinden bağımsız olarak doğada somut olarak yer alan her tür varlık, nesne; uzayda yer tutma, kütlesi olma niteliklerini taşıyan erkenin özel bir biçimi ☐ *erke, öğecik, özdek, erke*

özdenetleme [E.t. *kendi kendini denetleme, otosansür* ‖ Fr. *auto-censure, autocotrôle* ‖ İng. *auto-censorship* ‖ Al. *Selbstkontrolle, Freiwillige Selbstkontrolle* ‖ İta. *autocensura*] *S.* **1** Denetlemenin bulunmadığı kimi ülkelerde sinema işleyiminin kendiliğinden oluşturduğu, denetleme kuralları, denetleme kurulu ve denetlemenin uygulanması işi. **2.** Filminin ileride herhangi bir yönden denetleme kurulunca sakıncalı görülebileceğini düşünen sinemacının kendi filmine uyguladığı denetleme *denetleme, denetleme kurulu*

özdeşleşme [Fr. *identification (à la vedette)* ‖ İng. *identification (with the star)* ‖ Al. *Übereinstimmung mit dem (der) Filmstar, Identifizierung* ‖ İta. *identificazione*] *S.* İzleyicinin kendini bir yıldızla, film kahramanıyla bir tutup onun başından geçenleri kendi yaşıyormuş sanısına kapılması. Ancak genel bir durumu yansıtan bu kısa tanım, özdeşleşmenin tüm çarpraşıklığını ortaya koyamaz. Fransız ruhçözümcüsü Jacques Lacan'a göre, özdeşleşmenin temelinde, bebeğin kendi benliğinin ayırdına vardığı "ayna evresi" yatar; bebek bu evrede aynada kendi görüntüsünü görerek ya da kendine benzer bir varlık olan annesinin görüntüsü yardımıyla kendi kendiyle özdeşleşir. Daha sonraki ku-

ramcılar. sinemadaki özdeşleşmeyi, "aynadaki çocuk" ile "görüntülük karşısındaki izleyici" arasındaki benzerlik üzerine kurmuşlardır: Her iki durumda da çerçevelenmiş, sınırlanmış bir yüzey söz konusudur. Aynanın ve görüntülüğün bu özelliği, izleyiciye aynı zamanda herhangi bir nesneyi yalıtma, bunu bir bütün olarak kurma olanağı verir. Bir değişiklikle: görüntülük, aynada olduğu gibi, izleyiciyi yansıtmaz. Ayna ile görüntülük arasındaki ikinci benzerlik noktası, bebeğin bu evrede devinim yeteneğinin olmayışı ile izleyicinin sinema gösterimini izlemesi sırasındaki devinimsizliğidir. Bebeğin devinimsizliği, kendi benliğini imgesel biçimde kavramasına yol açar, yani devinimsizliğine karşın görsel yeteneğini geliştirir. Aynı durum sinema izleyicisinde de gözlemlenir: İzleyici de koltuğunda devinimsizdir; görüntülük izleyiciye başka nesnelerin görüntülerini yansıtır; salonun karanlıklığı görsel etkinliği öne çıkarır. Bütün bunlar, bebeğin, ayna evresinde benliğini kavraması sırasındaki durumları sinema izleyicisinin de yaşamasını sağlar. Öte yandan, filmin kahramanıyla özdeşlemenin, ona duyulan yakınlıktan doğduğu yanılgısına kapılmamalı, Freud'ün ileri sürdüğü gibi "kendimizi bir kimseye yakın bulduğumuz için onunla özdeşleşmeyiz; onunla özdeşleştiğimiz için ona yakınlık duyarız." Yani yakınlık duymak, özdeşleşmenin nedeni değil, sonucudur. Bu noktada ikinci bir yanılgıya düşmekten de kaçınmak gerekir: İzleyicinin çapraşık yapısı, ruh durumu onun özdeşleştiği kimseye mutlaka yakınlık duyması demek de değildir, çünkü aralarında hiçbir benzerlik olmayan bir kimseyle de özdeşleşebilir; hatta aynı anda, örneğin hem saldırgan ile hem de saldırıya uğrayanla kendini özdeşleştirmiş olabilir ☐ *görüntülük, izleyici, kahraman, yıldız*

özdevinimli [E.t. *otomatik* || Fr. *automatique* || İng. *automatic* || Al. *automatisch* || İta. *automatica*] *S/TV.* Sinema ve televizyon araç ve gereçlerinde çalışmalarının büyük bir bölümünün el değmeden ya da ayar, düzenleme gibi işlerin kendiliğinden gerçekleşmesi durumunu belirten nitelik

özdevinimli alıcı [E.t. *otomatik kamera* || Fr. *caméra automatique* || İng. *automatic camera* || Al. *automatische Filmkamera* || İta. *macchina da presa automatica*] *S.* Kimi düzenlemeleri kendiliğinden çalışan, bir kez ayarlandı mı çevirim sırasında kimi işleri kendiliğinden yapan alıcı[1]. Örneğin ışık düzengeci, odaklama, optik kaydırma gibi ayarların kendiliğinden gerçekleştiği alıcı[1] ☐ *alıcı[1], ayar, çevirim, ışık düzengeci, odaklama, özdevinimli, özdevinimli ışık düzengeci, özdevinimli düzenek, özdevinimli kaydırma*

özdevinimli alıcı etkileri dizgesi, ÖAED [İng. *automated camera effects system, ACES*] *S/BS.* Alıcının devinimlerini yöneterek birbirinden ayrı çevirimlerle etkiler gerçekleştirebilen, bilgisayarlı dizge. Etkilerde uzmanlaşmış ortaklıklarda kullanılır ☐ *alıcı[1], alıcı devinimleri, bilgisayar, çevirim, etkiler*

özdevinimli bağlantılık [İng. *router, routing switcher*] *TV.* Çeşitli donatılardan gelen im[1] girdilerini alan, bunları uzaktan komutayla başka donatılara gönderebilen elektronik aygıt. Bu çeşit aygıtlar bilgisayarlıdır ve kolayca seçim yapabilir. Bağlantılığın özdevinimli çalışanı ☐ *aygıt, bağlantılık, donatı, girdi, im[1]*

özdevinimli dalgalık yöneltici [Fr. *dispo*

sitif de poursuite automatique du satellite] *TV.* Yöneltmeli dalgalığın, uyduya eksiksiz ve sürekli biçimde özdevinimli olarak yöneltilmesini sağlayan düzenek *uydu, özdevinimli, yöneltmeli dalgalık*

özdevinimli dizileme [İng. *auto-assembly*] *TV/V/BS.* Dizilemenin özdevinimli gerçekleştirilmesi. Bir izlencenin bütün uygulayımsal öğeleri işlendiğinde ve izlencedeki öbür öğeler temel etkilerle birlikte rastgele bir dizilemeyle elde edildiğinde, bilgisayar yardımıyla gerçekleştirilen dizilemeye denir. Bir televizyon izlencesinin, dizileme aşamasındaki bu kurgu çeşidi, bir kurgu dizelgesi ve kurgu bilgisayarıyla gerçekleştirilir. Başarılı bir özdevinimli dizileme için kimi değiştirgelerin (parametre) eklenmesi, kurgu dizelgesinin de eksiksiz olması gerekir. Özdevinimli dizileme genellikle durum güldürüleri, tanıtılar ve dizilerde kullanılır. Bunun nedeni, bu çeşit izlencelerde ışıkların ve rengin uygulamanlarca sıkı bir denetim altında tutulabilmesi, düzeltilebilmesi, dolayısıyla özdevinimli kurguda sorun çıkarmamasıdır. Buna karşılık, işlik dışında hazırlanan izlencelerde ya da sinema filmlerinde renk ve ışık düzeltmeleri özdevinimli dizilemeye elverişli olmadığından bu yöntem kullanılamaz ☐ *dizi, dizileme, durum güldürüsü, etkiler, ışık, işlik, izlence, kurgu dizelgesi, renk, tanıtı, uygulaman*

özdevinimli durdurucu [İng. *buckle switch, run out switch, trip switch*] *S.* Alıcıda ya da göstericide büzülme, dolaşma, kabarma, kopma, tümselme gibi bozukluklarda ya da takma yanlışlarında elektrik akımını hemen keserek alıcıyı durduran düzenek. Özellikle aşırı hızlı alıcılarda bulunur ☐ *akım, alıcı[1], aşırı hızlı alıcı, büzülme, dolaşma, kabarma, kopma, takma, tümselme*

özdevinimli düzenek [Fr. *servomécha-nisme, servo-régleur* ‖ İng. *servo control, servomechanism*] *S.* Mekanik, elektrik, elektronik çeşitten bir düzen. Bu düzen bir aygıtın çeşitli parçalarının belirli koşullar altında kendi kendine çalışmasını sağlar. Genellikle ufak güçte mekanik devinimi daha büyük bir güç isteyen mekanik bir devinime çevirir. Özellikle özenci alıcılarında ışık düzengeci, odaklama, optik kaydırma gibi işlerin özdevinimli olarak gerçekleştirilmesini sağlar. Bu düzen genellikle minik yardımcı motorlara, ışıkgözlerine dayanır ☐ *alıcı[1], ışık düzengeci, ışıkgözü, odaklama, optik kaydırma, özdevinimli, özenci alıcısı*

özdevinimli geçme [Fr. *passage automatique* ‖ İng. *automatic change-over (between projectors)* ‖ Al. *automatische Überblendvorrichtung (an Projektoren)* ‖ İta. *passaggio automatico*] *S.* Çift gösterici kullanıldığı durumlarda geçmenin, gösterimcinin eli değmeksizin özdevinimli olarak gerçekleşmesi *çift gösterici, geçme, gösterici, özdevinimli*

özdevinimli geriye sarma [İng. *autorewind*] *V.* Kutucuklu video ve ses aygıtlarında kuşağın sona gelince kendiliğinden geriye sarılmasını sağlayan düzenek. Böylelikle kutucuk yeniden izlenmeye hazır duruma gelir ☐ *geriye sarma, kutucuklu ses aygıtı, kutucuklu video aygıtı, ses aygıtı, video aygıtı*

özdevinimli gürlük ayarı, ÖGA [E.t. *otomatik volüm ayarı* ‖ Fr. *commande automatique de volume* ‖ İng. *automatic volume control, AVC, antifading* ‖ Al. *automatische Lautstärkeregelung* ‖ İta. *commando automatico dell'intensita*]

TV. Televizyonun çalıştığı dalga uzunluklarındaki düzensizliklerden dolayı ses düzeyinde ortaya çıkan dalgalanmaları azaltmak için almaçlarda yer alan ve gürlüğü belirli bir düzeyde kendiliğinden tutmayı sağlayan düzen □ *almaç, dalga uzunluğu, gürlük*

özdevinimli ışık düzengeci [E.t. *otomatik diyafram ayarı* || Fr. *diaphragme automatique* || İng. *through-the-lens liht metering, TTL metering, automatic light metering, automatic diaphragm system* || Al. *automatische Blendeneinstellung* || İta. *diaframma automatica*] *S.* İçteki bir ışıkölçere bağlı olarak kendi kendine ayarlanabilen ışık düzengeci □ *ışık düzengeci, ışıkölçer, özdevinimli, özdevinimli alıcı*

özdevinimli ışıklama [Fr. *exposition automatique* || İng. *automatic exposure* || Al. *automatische Belichtung* || İta. *esposizione automatica*] *S/TV/V.* Mercekten giren ışığın yeğinliğine göre ışıklama süresinin özdevinimli olarak düzenlenmesi □ *ışık, ışıklama, ışıklama süresi, mercek, yeğinlik*

özdevinimli ince ayar, ÖİA [Fr. *réglage fin automatique* || İng. *automatic fine tuning, AFT, auto-tuning* || Al. *automatische Feinabstimmung* || İta. *sintonia fine automatica*] *TV.* Oluk seçmenin özdevinimli ve daha duyarlı yapılması. Kimi almacın oluk seçicisinde yer alan bir elektronik aygıt, oluğun imleri en güçlü biçimde almasını, yinelenimin kaymamasını, böylelikle sürekli "oluk-ta" kalmasını sağlar; böylelikle almaç, görüntüleri en iyi biçimde verir □ *almaç, im[1], oluk, oluk seçme, özdevinimli*

özdevinimli izlence ayarı [İng. *automatic programme search, APS*] *V.* Bir video kutucuğunda herhangi bir izlencenin başını ve sonunu belirleyip kolayca ve çabucak bulunmasını sağlayan elektronik aygıt □ *izlence, kutucuk*

özdevinimli izlenceleme [Fr. *programmation automatique* || İng. *automatic presetting* || Al. *automatische Vorwahl* || İta. *preselezionare automatica*] *TV/V.* Video aygıtlarını televizyonların izlencelerine göre ayarlayamayan ya da ayarlamaya üşenen izleyiciler için sağlanan bir kolaylık. Bu çeşit aygıtlara televizyonların izlenceleriyle ilgi düzgüler girildiğinde bu ayar kendiliğinden gerçekleşir □ *düzgü, izlence, izlenceleme, izleyici, video aygıtı*

özdevinimli kapanma [İng. 1. *automatic shut-off,* 2. *automatic shut-off, end of tape, EOT*] *S.* **1.** Alıcılarda film koptuğunda ya da bittiğinde alıcı motorunu kendiliğinden durduran düzenek. *S/TV/V.* **2.** Ses aygıtlarında mıknatıslı ses kuşağı koptuğunda ya da sona erdiğinde aygıtı kendiliğinden durduran düzenek □ *alıcı[1], alıcı motoru, film, kopma, mıknatıslı ses kuşağı, ses aygıtı*

özdevinimli kaydırma [E.t. *otomatik zoom* || Fr. *zoom automatique, "power-zoom"* || İng. *power-zoom, motorized zoom lens, automatic zoom, motor-driven zoom* || Al. *automatische Zoom* || İta. *zoom elettrico*] *S/V.* Motorla çalışan değişir odaklı mercekle yapılan kaydırma. Bu çeşit merceklerde odak elle değil ufak bir motor yardımıyla değişir. Bundan dolayı optik kaydırmanın daha düzgün ve akıcı olması sağlanır. Geliştirilmiş alıcılarda birkaç ayrı hızda çalışan motor vardır, böylelikle özdevinimli kaydırma hızı da değişir *alıcı[1], değişir odaklı mercek, kaydırma, mercek, optik kaydırma*

özdevinimli kazanç ayarı, ÖKA [E.t.

otomatik kazanç ayarı || Fr. *commande automatique de gain, CAG* || İng. *automatic gain control, AGC,* || Al. *automatische Verstärkerregelung* || İta. *commando automatico dell'aumento*] *S/TV /V.* Sinema, televizyon ve videolarda, ses aygıtlarında ses ve görüntü düzeylerindeki istenmeyen değişiklikleri düzelten elektronik çevrim[2]. Böylelikle ses ve görüntü çıkışları, önceden belirlenmiş bir düzeyde ya da düzeyler aralığında tutulabilir. Bir ses çevriminde, güçsüz bir giriş imi, özdevinimli olarak daha yüksek bir düzeye çıkarılabilir ya da dalgalanan bir düzey belirli bir noktada tutulabilir. Bir görüntü çevrimindeyse, kaynak ne denli parlaksa, açıklık o denli azaltılır. Özencilerin kullandığı video alıcılarında hem ses hem de görüntüde ÖKA geniş ölçüde kullanılmaktadır *açıklık, almaç, çevrim[2], görüntü, im[1], özdevinimli, özdevinimli gürlük ayarı, parlaklık, ses*

özdevinimli kış/yaz saati ayarı [İng. *auto daylight saving time*] *V/BS.* Video aygıtında ya da bilgisayarda kışın ve yazın gün ışığından daha çok yararlanmak üzere yapılan saat değişikliğini kendiliğinden gerçekleştiren düzen ⌐ *bilgisayar, video aygıtı*

özdevinimli odaklama [E.t. *otomatik ayar* || Fr. *mise au point automatique* || İng. *automatic focusing, servo-focus, servo-focus system, autofocus* || Al. *automatische Schärfeinstellung* || İta. *messa a fuoco automatica*] *S/TV/V.* Kimi alıcılarda, mercek konuya yöneltildiğinde odaklamanın kendi kendine gerçekleşmesi. Bu odaklama, merceğe bitişik olan kızılaltı duyargaçlarıyla gerçekleştirilir *alıcı[1], duyargaç, kızılaltı (ışınım), konu, mercek, odaklama*

özdevinimli saptama deneti, ÖSD [İng. *automatic recording check, ARC*] *V.* Bir video aygıtında kuşağın her bölümünün son saniyesinde görüntü nitelikliliğinin gözden geçirilmesini sağlayan düzenek ⌐ *görüntü, özdevinimli, saptama, video aygıtı, video kuşağı*

özdevinimli söyleşme değiştirme, ÖSD [İng. *automatic dialogue replacement, ADR, additional dialogue replacement, ADR, electronic line replacement, ELR, looping*] *S/V.* Sözlendirmenin bir çeşidi. Bu tür sözlendirme, sözlendirme dolamının sözlendirme işliğindeki görüntülük üzerinde gösterilmesi, sözlendirmecilerin de görüntülerdeki dudak devinimlerine uygun sesi çıkarmaya çalışmalarıyla gerçekleştirilir. Sözlendirme dolamı, dudak eşlemesine uygun ses en iyi biçimde çıkıncaya dek yinelenir. Bu sözlendirmeye başvurulmasının değişik nedenleri vardır: Çevirim sırasında denetlenemeyen ses kaynaklarından çıkan seslerin sözlendirmeye karışması; oyuncunun çevirim sırasındaki konuşmasının istenilene uygun olmaması; yönetmenin, söyleşmelerdeki bir bölümü değiştirmek istemesi vb. Özdevinimli söyleşme değiştirme işlemi, bir sözlendirme dolamına ya da bilgisayarla düzenlenmiş video ses kuşağına dayanan bir ses kaynağı ile herhangi bir ses saptama aygıtı gerektirir ⌐ *dudak eşlemesi, ses kaynağı, söyleşme, sözlendirme, sözlendirme dolamı*

özdevinimli takma [Fr. *chargement automatique* || İng. *automatic threading* || Al. *Einfädelautomatik, automatische Einfädelung* || İta. *caricamento automatico*] *S.* Filmin göstericiye kolaylıkla takılmasını sağlayan düzen. Bu düzende, film kılavuzunun düzgün biçimde kesilmiş ucu ilk makaraya verilince, göstericideki bütün makara, film yatağı,

film yolu ve seslendirme kafasını geçip alıcı makaraya ulaşır ☐ *alıcı makara, film, film yatağı, gösterici, kılavuz, makara, seslendirme kafası, takma, özdevinimli*

özdevinimli yinelenim ayarı, ÖYA [E.t. *otomatik frekans ayarı* || Fr. *commande automatique de fréquence, CAF* || İng. *automatic frequency control, AFC* || Al. *Scharfabstimmungsautomatik, automatische Scharfabstimmung* || İta. *controllo automatica della frequenza*] *TV.* İstenilen oluk üzerine uyum çevrimlerinin elle kabaca ayarlanmasından sonra bunları tam ayarını kendi kendine gerçekleştirerek sürekli bu ayarda tutan düzen: ÖYA, bir anahtarla sağlanır. Oluk seçicide bulunan bu anahtar çıkarıldıktan sonra ayar yapılır; ayar sona erdiğinde bu anahtar yerine takılınca ÖYA da kilitlenmiş olur ve artık değişmez. Anahtar yerinden çıkarıldığındaysa ÖYA iptal edilmiş olur ☐ *ayar, çevrim[1], oluk, oluk seçici*

özek odaklı dalgalık [İng. *centre* (ABD: *center*) *focus aerial* (ABD: *antenna*), *prime focus aerial* (ABD: *antenna*)] *TV.* Ortasında derince bir parabol yer alan çember biçiminde dalgalık ☐ *dalgalık, odak*

özel olaylar [Fr. *événements spéciaux* || İng. *special events* || İta. *eventi speciali*] *TV.* Ulusal ya da uluslararası ölçekte kamuoyunun ilgisini çekebilecek önemli olaylar (savaş, seçim, devlet ya da hükümet başkanları toplantısı, olimpiyatlar vb) ve bunların hazırlığını, gerçekleşmesini, sonuçlarını ele alan özel izlenceler ☐ *izlence*

özel oynatım [Fr. *présentation privée, représentation spéciale* || İng. *private showing, information screening,* (ABD) *private screening* || Al. *geschlossene Vorführung* || İta. *proiezione privata, proiezione speciale, presentazione privata, visione privata*] *S.* Herhangi bir filmin belirli bir çağrılı topluluğuna gösterilmesi. Kamuya oynatım'ın karşıtı ☐ *film, kamuya oynatım, oynatım*

özel sinema [Fr. *cinéma non commercial* || İng. *non-commercial theatre* (ABD: *theater)* || Al. *Filmkunsttheater*] *S.* Kazanç ereği gütmeyen, sinema sanatının tanıtılması, yayılması için çalışan sinema. Tecimsel sinema karşıtı ☐ *tecimsel sinema*

özenci alıcısı [E.t. *amatör kamerası, heveskâr makinesi, dar film makinesi, dar film kamerası* || Fr. *caméra pour format réduit, caméra amateur* || İng. *amateur camera, home movie camera, narrow-gauge cine camera* || Al. *Amateurkamera, Amateurfilmkamera, Schmalkamera, Schmalfilmkamera* || İta. *cine camera per passo ridotto, macchina da presa per dilettante*] *S.* Dar filmleri kullanan, ufak, hafif, kolayca çalıştırılabilen alıcı[1] çeşidi. Özenci alıcısı genellikle özdevinimli düzenekle donatılmıştır ☐ *alıcı[1], dar film, özdevinimli düzenek, özenci sineması*

özenci filmi [E.t. *amatör filmi* || Fr. *film d'amateur* || İng. *amateur film, home movie* || Al. *Amateur-Film* || İta. *film d'amatore, film di dilettante*] *S.* **1.** Özencilerce çevrilmiş, dar filmlerden biri üzerine saptanmış film. **2.** Özenci niteliği taşıyan, film, özenci sinemasının özelliklerini yansıtan film. **3.** (Kötüleyici anlamda) Özenci sinemasının eksikliklerini, acemiliklerini taşıyan sinema ürünü ☐ *dar film, özenci sineması*

özenci göstericisi [E.t. *amatör projeksiyon makinesi* || Fr. *projecteur pour*

format réduit || İng. *narrow-gaudge projector* || Al. *Schmalfilmprojektor* || İta. *proiettore per famiglia*] *S.* Dar filmlerin gösteriminde kullanılan gösterici çeşidi. Özellikle evlerde kullanılan gösterici ⁻ *dar film, göstericı, özenci sineması*

özenci oyuncu [E.t. *amatör aktör, amatör oyuncu* || Fr. *acteure(trice) amateur, acteur non professionnel, non professionnel* || İng. *amateur actor(tress), non-professional actor(tress), non-actor-(tress), natural (actor, actress)* || Al. *Amateursehauspieler(in), Laienakteur, Laiendarsteller(in), Amateurspieler(in), Nichtschauspieler(in)* || İta. *attore(trice) dilettante*] *S.* **1.** Uğraşman olmayan, oyunculuk eğitiminden geçmemiş oyuncu. **2.** Alıcı[1] önüne ilk kez çıkan oyuncu. Uğraşman oyuncu karşıtı ⁻ *alıcı[1], oyuncu, uğraşman oyuncu*

özenci sayısal video alıcısı, ÖSVA [İng. *consumer DV camera, consumer digital video camera, consumer digital camcorder*] *V.* SVA'ların özenciler için olanı. Bunların yapısı, öbürlerinden tek bir video yongası (YAA) bulunmasıyla ayrılır. Bu durum görüntülüğün niteliğini biraz düşürmekle birlikte, ışığın az olduğu yerlerde bile çalışmayı engellemez ⁻ *sayısal video alıcısı, video, video alıcısı, yük aktarma aygıtı*

özenci sinemacı [E.t. *amatör sinemacı, sinema amatörü, amatör, heveskâr* || Fr. *cinéaste amateur, amateur de cinema* || İng. *amateur film-maker, amateur movie-maker* || Al. *Filmamateur, Kino-Amateur, Amateurfilmer* || İta. *cinedilettante, dilettante di cinema*] *S.* Özenci sinemasıyla uğraşan kimse ⁻ *özenci sineması*

özenci sineması [E.t. *amatör sineması, heveskâr sineması* || Fr. *cinema d'amateur* || İng. *amateur cinematography, home movie making* || Al. *Amateur-Filmwesen* || İta. *cine-amatore*] *S.* Kazanç amacı gütmeyen, kişisel zevk için film çevirmekle uğraşan ve dar filmlerle çalışan sinemacılık dalı ⁻ *dar film*

özet [E.t. *sinopsis* || Fr. *synopsis, résumé* || İng. *synopsis, outline, summary* || Al. *Synopsis, Exposé, Entwurf, Zusammenfassung* || İta. *synopsis, sinossi, scaletta, soggetto*] *S.* Bir oyunluk çalışmasının ilk aşaması. Beş altı sayfalık olan özet, filmin konusunu en kısa yoldan anlatan, filmin konusu üzerine ilgilileri aydınlatan bir metindir. Ayrıca tamamlanmış bir filmin de çeşitli ereklerle özeti çıkarılır ⁻ *film, konu, oyunluk*

özgün ad [E.t. *orijinal ad* || Fr. *titre original* || İng. *original title* || Al. *Originalhaupttitel* || İta. *titolo originale*] *S.* Bir filme, çevrildiği ülkede o ülkenin diliyle verilmiş olan ad ⁻ *ad*

özgün ayar [Fr. *remise à l'état initial* || İng. *reset(ting)* || Al. *Rückstellung* || İta. *ripristino*] *TV.* Bir almaçta renk, parlaklık, sertlik, seçiklik gibi temel resim ayarlarında değişiklikler yapıldıktan sonra yeniden üretimlik çıkışı ayarına dönüşün sağlanması. Genellikle "Normal" sözcüğüyle belirtilen düğmeye basılarak gerçekleştirilir

özgün evirim [E.t. *orijinal (versiyon), asıl kopya* || Fr. *version originale* || İng. *original version* || Al. *Originalfassung* || İta. *versione originale*] *S.* Yabancı bir filmin başka bir dilde sözlendirilmemiş, çevrildiği dildeki eşlemi. Sözlendirilmiş evirim'in karşıtı ⁻ *film, sözlendirilmiş evirim, sözlendirme*

özgün görüntü negatifi [Fr. *négatif image original* || İng. *original picture nega-*

tive] *S.* Alıcıda kullanıldıktan sonra asıl görüntü negatifini oluşturmak üzere işlemelikte işlenmiş negatif. Ana negatifin görüntü negatifi çeşidi ☐ *alıcı*[1], *ana negatif, görüntü negatifi, işlemelik*

özgün müzik [E.t. *orijinal müzik* || Fr. *musique originale* || İng. *original music* || Al. *Originalmusik* || İta. *musica originale*] *S/TV.* Bir film ya da televizyon oyunu, izlencesi için özel olarak bestelenmiş müzik ☐ *film müziği, izlence, müzik*

özgün oyunluk [E.t. *orijinal senaryo* || Fr. *scénario original* || İng. *original scenario (screenplay)* || Al. *filmischen Originalstoff, Originalstoff, Original-Drehbuch* || İta. *sceneggiatura originale*] *S.* Herhangi bir metinden uyarlanmamış, doğrudan doğruya film için hazırlanmış oyunluk ☐ *oyunluk, uyarlama*

özgün ses negatifi [Fr. *négatif son original* || İng. *original sound negative*] *S.* Sesli alıcıda kullanıldıktan sonra film üzerinde negatif ses imi veren kuşak[1]. Ses negatifinin alıcıdan çıkanı ☐ *alıcı*[1], *film, negatif, ses, ses imi, sesli alıcı, ses negatifi*

özgün uzunluk [Fr. *métrage original, longueur original* || İng. *original footage (length)* || Al. *Originalfilmlänge* || İta. *lunghezza originale*] *S.* Bir filmin, yönetmen ya da yapımcısı tarafından gerçekleştirildiği, piyasaya sürülmeye hazır durumdaki uzunluğu. Denetleme ya da başka nedenlerle kesilmeden önceki uzunluk ☐ *denetleme, film, uzunluk, yapımcı, yönetmen*

özgün televizyon oyunu [Fr. *pièce de télévision originale* || İng. *original television play* || Al. *Originalfernsehspiel* || İta. *dramma televisivo originale*] *TV.* Herhangi bir metinden uyarlanmamış, doğrudan doğruya televizyon için hazırlanmış oyun ☐ *televizyon oyunu, uyarlama*

Özgür Sinema [Fr. *Cinema Libre. "Free Cinema"* || İng. *Free Cinema* || Al. *"Free Cinema"* || İta. *"Free Cinema"*] *S.* İngiltere'de daha önce *Sequence* adlı sinema dergisinin yazarları olan Lindsay Anderson ile Karel Reisz'ın önderliğinde, çalışmalarını 1956-1959 yıllarında gerçekleştiren bir sinema akımı (bu akıma, İngiltere'de genç roman ve oyun yazarlarına verilen adla "Öfkeli Genç = Angry Young Man" sineması da denilmektedir. Ancak Özgür Sinema, "Öfkeli Genç" roman ve oyunundakinden çok daha gerçekçi ve ayağı yere basan bir tutumu yansıtır). İngiliz (Belgesel) Okulu'nun, Yeni Gerçekçilik'in ve televizyonun etkisiyle oluşan bu akımda bağımsız, ufak çevirim takımlarının, taşınabilir ufak alıcılar, ses aygıtlarıyla, çevirim koşullarının elverişsizliğine aldırmaksızın evlerde, sokaklarda, okullarda, dans salonlarında, meyhanelerde... günlük yaşayışı kendi doğal akışı içinde saptamak başlıca özellikti. 1956'da yayımlanan bildirilerinde ereklerinin "özgürlüğe, bireyin önemine ve günlük yaşamın anlamına inanmaya dayanan bir tutumu paylaşmak" olduğu belirtilmekteydi. Bu akımda, yukarıda sayılanlardan başka, Tony Richardson, Gavin Lambert, Lorenza Mazzetti, Claude Goretta, Alain Tanner; Walter Lassally (görüntü yönetmeni), John Fletcher (kurgucu) yer aldılar. Özgür Sinema'nın üyelerinden çoğu daha sonra öykülü uzun filmlere geçtiler *İngiliz (Belgesel) Okulu, Yeni Gerçekçilik*

öznel anlatı [E.t. *sübjektif kamera, öznel kamera* || Fr. *caméra subjective* || İng.

subjective camera || Al. *subjektive Kamera* || İta. *camera soggettivo, soggettivazione della macchina da presa*] *S.* Alıcının, konuyu kişilerden birinin görüş noktasından, onun ağzından anlatmasıyla ortaya çıkan durum. Nesnel anlatı'ın tersi. Öznel anlatıda alıcının merceği bu kişinin yerini alır; dolayısıyla izleyici de olayları, olguları, durumları, varlıkları bu kişinin görüş noktasından izler; izleyinin görüşü bu kişinin görüşüyle birleşir. Bundan dolayı öznel anlatı, tekil birinci kişinin anlatı özelliğini taşır ⁻ *alıcı', alıcı merceği, görüş noktası, konu, nesnel anlatı*

öznel çekim [Fr. *plan subjectif* || İng. *subjective shot, participation shot* || Al. *subjective Einstellung* || İta. *inquadratura soggettivo*] *S.* Öznel anlatının kullanıldığı çekim çeşidi ⁻ *çekim, öznel anlatı*

özyapım [İng. *sustained programme (*ABD: *program), sustaining (programme)* || Al. *Eingenproduktion*] *TV.* Bir televizyon yapım merkezinin kendi örgütü içinde, kendi olanaklarıyla hazırlattığı izlence; herhangi bir ısmarlayıcının desteği olmaksızın gerçekleştirilen izlence; ısmarlama yapım'ın karşıtı ⁻ *ısmarlama yapım, ısmarlayıcı, izlence, yapım merkezi*

özyaşamöyküsel film [E.t. *otobiyografik film* || Fr. *film autobiographique* || İng. *autabiographical film* || Al. *autobiographischer Film* || İta. *film autobiografico*] *S.* Bir yönetmenin kendi yaşayışından aldığı gerece dayanarak, kendi yaşam deneyimlerini, yaşayışını yansıtarak çevirdiği film ⁻ *yaşamöyküsel film*

P

Paint Box™ [Fr. *Paint Box* || İng. *Paint Box* || Al. *Paint Box* || İta. *Paint Box* || "Paint Box," Quantel Ortaklığı'nın ürettiği bilgisayarlı çizi üretecinin ayırmacıdır] *TV/V.* Bilgisayarlı çizi üreteçlerinin en geliştirilmiş ve yaygınlarından biri. İlk kez İngiltere'de 1982 ekiminde 4. Oluk'un (Channel 4) açılışında kullanıldı ☐ *bilgisayarlı çizi üreteci*

PAL (renk işlemi) [Fr. *système PAL* || İng. *PAL system* || Al. *PAL-System, PAL-Prinzip, PAL-Norm* || İta. *sistema PAL* || PAL = Phase Alternation Line (Evre Değiştirme Satırı) kısaltmasıdır] *TV.* NTSC (renk işlemi)nin aksayan yönlerinin düzeltilmesiyle 1963'te Batı Almanya'da Dr. Walter Bruch'un Telefunken işlemeliklerinde geliştirdiği renkli televizyon işlemi. 625 satır, 50 alan dizgesindedir. Bu satırların 576'sı resim bilgisi taşır; geri kalanları eşleme ve öbür yardımcı bilgiler içindir. NTSC'de resmin renközü, evre açısıyla belirlenir. Bundan dolayı evredeki bozulmalar, almaçtaki resimde renk yanlışlarına yol açar. Evre bozukluklarıysa özellikle uzaklara yapılan yayınlarda sık sık rastlanan bir olaydır. PAL (renk işlemi), işte NTSC (renk işlemi)nin bu aksaklığını gidermiştir. Bu da her satırda evre değiştirimiyle sağlanır. Yani NTSC'de olduğu gibi yine her satırda parlaklık bilgisi ve renklilikle ilgili iki bilgi (k - Y ile m - Y) aynı anda aktarılır. Yalnız her satır taramasında k - Y iminin evresi, bir öncekine göre 180°lik kaydırmayla gönderilir. Zaten işlemin adı da (PAL = Phase Alternation Line = Evre Değiştirme Satırı) bundan kaynaklanmaktadır. Birbirini izleyen iki satırın imleri almaçta bir geciktirme satırı yardımıyla birleştirilir. PAL (renk işlemi), NTSC'deki evre bozulmalarından dolayı renkte ortaya çıkacak bozulmaları önlediğinden daha üstün bir işlemdir. Buna karşılık bağdaşırlığı NTSC kadar iyi nitelikli değildir. Öte yandan PAL, yansımadan dolayı gölgenin sık sık rastlandığı dağlık ülkelerde NTSC ile SECAM'dan daha iyi sonuç vermektedir. 1965 Viyana ve 1966 Oslo Konferansları'nda Avrupa ülkeleri için tek bir renkli televizyon işleminin benimsenmesi yolundaki hararetli görüşmeler sırasında PAL ile SECAM işlemleri arasında çetin bir çekişme olmuş, sonunda Avrupa ülkeleri bu iki renk işlemi arasında ikiye bölünmüşlerdir. Batı Almanya, İsviçre, İtalya, İngiltere, Hollanda, İskandinav ülkeleri PAL'i (bu arada Türkiye de TRT'nin deneme yayınlarına, Almanya'nın hediye ettiği araç ve gereçlerle başladığından PAL'i); Fransa, Belçika, Sovyetler Birliği ve Doğu Bloğunun birçok ülkesi de SECAM'ı seçmişlerdir. Ancak bütün renkli televizyon işlemleri az ya da çok güçlükle, birbirine dönüştürülebildiğinden Eurovision ya da Mondovision'daki renkli yayınlar bu ağlar içindeki her ülkeden izlenebilmektedir. PAL'in B, D, G, H, I çeşitleri Avrupa'da SECAM'ın kullanılmadığı bütün ülkelerde ve yine dünyada birçok ülkede kullanılmaktadır. M, N, CN çeşitleriyse o denli yaygın değildir. PALplus (PAL+) ise var olan 4:3 çerçeve oranındaki almaçlara karşılık geniş görüntülüğün 16:9 çerçeve oranını sağlayan bir PAL çeşitlemesidir. PALplus olmayan almaçlar geniş

görüntülük için hazırlanmış filmleri zarf boyunda gösterir ¨ *ağ, almaç, bağdaştırlık, çerçeve oranı, Eurovision, evre, evre değiştirimi, geciktirme satırı, geniş görüntülük, gölge, im[1], Mondovision, NTSC (renk işlemi), parlaklık bilgisi, renklilik bilgisi, renkli televizyon, renközü, resim, satır, SECAM (renk işlemi), yansıma, zarf boyu*

Panaglide™ [Fr. *Panaglide* || İng. *Panaglide* || Al. *Panaglide* || İta. *Panaglide* || "Panaglide" ayırmaçtır] *S.* Sallanmaönlerle donatılmış alıcı[1] çeşidi. Panavision'un Steadicam benzeri alıcısı ¨ *alıcı[1], sallanmaönler, Steadicam*

Panavision™ [Fr. *Panavision* || İng. *Panavision* || Al. *Panavision* || İta. *Panavision* || "Panavision" ayırmaçtır] *S.* Panavision Ortaklığının geniş görüntülüklü birkaç işleminin ortak adı. 1954'ten başlayarak Panavision, Super-Panavision, Ultra-Panavision çeşitleri ortaya çıktı. Asıl Panavision 35 mm'lik film ve sıkıştırmaç kullanarak 2:1 çerçeve oranında çalışır. Panavision ortaklığı ayrıca 35 mm ve 16 mm'lik üstün nitelikli alıcılar ve donanımlar da üretir ¨ *geniş görüntülük, 35 mm'lik film, sıkıştırmaç, Super-Panavision, Ultra-Panavision*

Panavision alıcı [Fr. *caméra Panavision* || İng. *Panavision camera* || Al. *Panavisionkamera* || İta. *camera di Panavision*] *S.* Panavision geniş görüntülük işlemleri için kullanılan alıcıların ortak adı. Panavision Ortaklığı başlangıçta bunun için Mitchell BNC alıcısının değiştirilmiş biçimini kullandı; daha sonra kendi özgün alıcılarını geliştirdi. Bunların en tanınmışı Panavision Super R-200'dür ¨ *alıcı[1], geniş görüntülük işlemi*

panayır sineması [Fr. *cinéma forain* || İng. *fair-ground film show* || Al. *Jahrmarktskino* || İta. *cinema di fiera*] *S.* Özellikle sinemanın ilk çağlarında, yerleşik sinemanın yaygınlaşmadığı dönemde gezici sinemanın panayır panayır dolaşan çeşidi ¨ *gezici sinema, yerleşik sinema*

Pan-Cake ™ [Fr. *Pan-Cake* || İng. *Pan-Cake* || Al. *Pan-Cake* || İta. *Pan-Cake* || "Pan-Cake" ayırmaçtır] *S/TV.* Nemli bir süngerle sürülen, sıkıştırılmış, hafif nemli pudra. Yüze matlık veren bu kozmetik, sinema ve televizyon makyajının başlıca gerecidir ¨ *makyaj*

Pan-Cinor™ [Fr. *Pan-Cinor* || İng. *Pan-Cinor* || Al. *Pan-Cinor* || İta. *Pan-Cinor* || "Pan-Cinor" ayırmaçtır] *S.* Günümüzdeki değişir odaklı merceklere en yakın yapıdaki merceklerden biri. Fransa'daki SOM-Berthiot ortaklığını üretimi olan Pan-Cinor'un 16 mm'lik alıcılar için olanı 1950'de, 35 mm'lik alıcılar için olanı 1956'da çıktı. Odağın değişme oranı 4:1'di ¨ *alıcı[1], değişir odaklı mercek*

panjur [Fr. *baffle* || İng. *baffle*] *S/TV.* Işlik ışıtaçlarının önünde yer alıp renk sıcaklığını değiştirmeksizin ışığın yeğinliğini ve yönünü düzenleyen, açılıp kapanır yüzeyler ¨ *ışıtaç, işlik*

pankromatik [Fr. *pan(chromatique)* || İng. *pan(chromatic)* || Al. *pan(chromatisch)* || İta. *pan(cromaticao)*] *S.* Duyarkatı pankromatik olan film ¨ *duyarkat, ortokromatik, ortopankroma-tik, pankromatik duyarkat, süperpankromatik*

pankromatik (boş) film [Fr. *pellicule panchromatique* || İng. *panchromatic raw stock, pan(chromatic) film* || Al. *panchromatische Film, Panfilm* || İta. *pellicola pancromatica*] *S.* Duyarkatı

pankromatik olan kullanılmamış film ☐ *boş film, duyarkat, pankromatik duyarkat*

pankromatik duyarkat [Fr. *émulsion panchromatique* || İng. *panchromatic emulsion* || Al. *panchromatische Emulsion* || İta. *emulsione pancromatica*] *S.* İzgenin görülebilir bütün ışınımlarına duyarlığı olan duyarkat çeşidi. 1923'te ABD'de Eastman Kodak Ortaklığınca sürekli olarak üretilmeye başlandı (daha önce çok az miktarda ve özel sipariş üzerine sağlanabiliyordu) ☐ *duyarkat, ışının, izge, pankromatik*

pankromatik sınama süzgeci [İng. *panchromatic viewing filter, viewing filter*] *S.* Pankromatik filmlerde (siyah-beyaz) parlak noktaların ve sertliğin nasıl görüneceğini anlamak üzere alıcı yönetmenlerinin çevirimden önce kullandıkları süzgeç. Renkli sınama süzgeci'nin karşıtı *alıcı yönetmeni, çevirim, pankromatik (boş) film, parlak noktalar, sertlik, süzgeç*

paralı televizyon [Fr. *télévision payante* || İng. *pay, pay television, pay TV, subscriptiontelevision, fee television, pay-as-you-see-television, pig-sequel television* (a.), (ayrıca ayırmaçları da vardır:) *Cinemax, Phonevision, Showtime, Telemeter, Subscriber Vision...*) || Al. *Münzfersehen*] *TV.* Belirli bir para karşılığı izlenebilen televizyon yayını. Ancak abonelerin izleyebildiği izlenceleri yayımlayan televizyon dizgesi. Tecimsel televizyonun kapalı yayınına dayanır. Çok değişik biçimleri vardır. Genelde kablolu yayın ya da kablolu yayınla birlikte düzgüyle verilen yayınla gerçekleşir (düzgülü yayın). Bu dizgede evlerdeki her almaç, yayını eksendeş kabloyla alır. Bunun karşılığında belirli bir sürdürümlük (abone) ücreti öder. Kimilerinde bu kablonun ucuna bir kumbara ya da sayaç takılmıştır. Abone bu kumbaraya bozuk para ya da jeton atarak izlenceyi izler ya da izlediği izlence sayaçla saptanarak buna göre fatura çıkarılır. Ancak almacın eksendeş kabloya bağımlı olması başka oluklardaki yayınları izlemesine engel olmaz *almaç, düzgülü yayın, eksendeş kablo, izlence, kablolu televizyon, kapalı yayın, oluk, televizyon*

parazit [Fr. *parasite* || *atmospherics, atmospheric interference (distortion), interference, static, static interference* || Al. *Störgeräusch, atmosphärische Störung, Rauschen* || İta. *parassita*] *TV.* Vericilerin ürettiği dalgaların dışında, elektrik yüklerinin hızlı yer değiştirmesinden doğan ve bu dalgaların ilettiği yayını bozan radyo dalgası yayını. Parazit, çeşitli kaynaklı radyo dalgalarının etkisinden doğar. Parazitlere yol açan başlıca etkenler genellikle şunlardır: Hava değişimi parazitleri (fırtına, şimşek, yıldırım, yağmur bulutu), uzay parazitleri (güneş ya da güneş dizgesindeki yıldızların değişikliklerinden doğanlar, özellikle güneş lekeleri, güneşteki patlamalar), yapma parazitler (bulunulan bölgedeki çeşitli elektrik araçlarından doğanlar, örneğin patlamalı motorlar, ışınır ışıtaçlar, yüksek yinelenimli araçlar). Parazitler televizyon resminde genellikle leke olarak belirir *bozulma, dalga, karışıma, resim, verici, yayın*

parça, film parçası, kuşak parçası [Fr. 1. *fragment de film, métrage de film*, 2. *fragment*, 3. *"clip"* || İng. 1. *strip of film*, 2. *strip*, 3. *clip, video clip* || Al. 1. *Teil eines Films*, 2. *Teil*, 3. *"Clip"* || İta. 1. *pezzetto di film*, 2. *pezzetto*, 3. *"clip"*] *S.* **1.** Bir filmden alınmış, çıkarılmış bölüm; bütün bir filmin bir bölü-

mü. **2.** *S/V.* Bir film ya da video kuşağından alınmış parça. Genellikle görüşümlerde ya da haberlerde kullanılır. **3.** *S/V.* Bir müzik parçasının tanıtımını yapmak üzere hazırlanan kısa film ya da kısa video kuşağı. Özellikle hafif müzik alanında yeni besteleri, şarkıları ya da şarkıcıları pazarlamak ereğiyle hazırlanır ☐ *film, görüşüm, haber filmi, haber izlencesi, video kuşağı*

parçalı film (a.) *S.* (Türkiye'de) Arasına, cinsel sömürü filmlerinden parçalar eklenmiş film ☐ *cinsel sömürü filmi*

parıldama [İng. 1. *bloom,* 2. *bloom, tearing* || Al. *Überstrahlung*] *S.* **1.** Bir resimde ya da resmin bir bölümünde ortaya çıkan ve resmin ayırtılarını görmeyi önleyen ışık. Genellikle, aydınlık bir bölümdeki ağıl olarak kendini gösterir. Boş filmdeki gümüş halojenürleri güçlü bir ışık sonucu aşırı ışıklanınca,, aşırı ışıklanmamış komşu parçacıkların bile bundan etkilenmesi sonucu ortaya çıkar. **2.** *TV/V.* Aynı olayın aşırı ışıklama ya da renk bilgisi sonucu almaç ışıtacında ve bundan aktarılan video kuşağında ortaya çıkanı ☐ *ağıl, aşırı ışıklama, boş film, gümüş halojenürleri, kamaşma, parıltı, renk bilgisi, resim, video kuşağı, yırtılma*

parıltı [E.t. *parlama* || Fr. *lumière parasite, reflet* || İng. *flare, flaring, lens flare* || Al. *Reflex, Überstrahlung* || İta. *abbagliamento*] *S/TV/V.* Bir optik dizgede görüntü yüzeyine düşen gereksiz ışık. Genellikle optik dizgedeki yüzeylerden ışığın yansıması sonucu oluşur. Bu yansıma görüntü üzerine eşit olarak yayılırsa görüntünün sertliği azalır; belirli bölgelere düşerse ışıklı noktalar ortaya çıkar. Almaç ışıtacındaki parıltı, gerekli alanın dışındaki fosforışıl özdeğin uyarılması sonunda oluşan ışıktan ileri gelir ☐ *almaç, almaç ışıtacı, fosforışıl, görüntü, ışık, kamaşma, nokta, optik dizge, sertlik, yansıma*

park sineması [Fr. *autospectacle, "drive-in"* || İng. *drive-in, soft-top,* (ABD) *drive-in theater* || Al. *Parkplatztheater, Autokino, "Drive-in"* || İta. *cinematografo a posteggio, "drive-in"*] *S.* Otomobil parkı biçiminde yapılmış açık sinema. İzleyiciler filmi otomobillerinden inmeksizin dev bir görüntülükte izlerler. Ses, her otomobile verilen ufak sesyayarlardan ya da sinemadan yayınlanarak otomobillerin radyosundan dinlenen yayından izlenir. Sonraları görüntülerin, her otomobildekiler için ayrı ufak bir görüntülükten izlenebilecek biçimde düzenlenmişi de yapılmıştır ☐ *açık sinema, görüntülük, bahçe sineması, sesyayar, yazlık sinema*

parlaklık, resim parlaklığı [E.t. 1. *görüntü parlaklığı* || Fr. 1-2. *luminosité (de l'image), brillance (de l'image), clarté (de l'image)* || İng. 1-2. *brightness (of image), brilliance (of image), brilliancy (of image), luminosity (of image), luminance, luma* || Al. 1-2. *Brillanz, Helligkeit, Bildhelligkeit* || İta. 1-2. *luminosità (dell'immagine), brillanza (dell'immagine)*] *S/TV/V.* **1.** Konudan yansıyıp merceğe giden ışığın niceliği; başka bir deyişle, bir yüzeyin, bakıldığı yöne doğru ışık yansıtma gücü. Bu ışık niceliği, konunun aydınlatılma, renk ve cinsine göre değişir. Parlaklık birimi, birim alana kandeladır. Örneğin bir siyah-beyaz televizyon almacının parlaklığı, metrekareye 300 kandela (300 cd/m^2) kadardır. (1 nit = 1 m^2ye 1 kandela, 1 stilb = 1 cm^2ye 1 kandela). **2.** Bir sinema ya da televizyon resminde siyahların tüm siyah, beyazların tam beyaz olması durumu; resmi o-

luşturan çeşitli noktaların tam ışık yeğinliği. *TV.* **3.** NTSC ve PAL renk işlemlerinde iki bölümü olan imin bir bölüm. Bu iki bölümden biri renklilik (C), öbürü siyah ve beyaz olan bölümdür (Y). Siyah ve beyaz olan bölüme parlaklık denir. Renkli televizyon yayınının siyah-beyaz almaçlarca da izlenebilmesini imin bileşeni sağlar □ *almaç, aydınlatma, ışık, im', kandela, konu, mercek, NTSC (renk işlemi), PAL (renk işlemi), parlaklık imi, renklilik, resim, siyah-beyaz almaç, video imi, yeğinlik*

parlaklık □ **görüntülük parlaklığı**

parlaklık ayarı [Fr. *réglage de luminosité (de la brillance)* || İng. *brightness control* || Al. *Helligkeitsregelung, Helligkeitssteuerung* || İta. *controllo di luminosità*] *TV.* Almacın görüntülüğündeki resmin parlaklığını düzenleme. Genellikle sertlik ayarıyla birlikte yapılan bu düzenlemede, görüntülüğün iç çeperine düşen elektronların sayısı değiştirilir. Görüntülüğe düşen elektronlar ne denli çoksa parlaklık o denli yüksek, elektronlar ne denli azsa parlaklık o denli düşüktür. Almaçtaki parlaklık düğmesi sağa sola çevrilerek ya da (+) ve (-) imleriyle gösterilen dokunaçlara basılarak, oda ışığına uygun bir parlaklık sağlanır. En uygun parlaklık, ayar resminde yer alan gri ölçeğinde ortaya düşen dilimlerin ortalama bir griyi verdiği durumdur. Parlaklık ayarından sonra sertlik ayarı yapılır □ *almaç, almaç görüntülüğü, ayar, ayar resmi, elektron, parlaklık, parlaklık düğmesi, resim, sertlik ayarı*

parlaklık bilgisi [Fr. *information de luminance* || İng. *luminance information* || Al. *Helligkeitsinformation* || İta. *informazione di luminanza*] *TV.* **1.** Siyah-beyaz televizyonda görüntünün her öğesi için almaca gönderilen tek bilgi. Bu bilgi, görüntünün aydınlanış biçimini ve ışığı nasıl yansıttığını belirtir, almaçtaki görüntünün buna uygun biçimde oluşmasını sağlar. **2.** Renkli televizyonda renklilik bilgisine ek olarak gönderilen aynı çeşit bilgi □ *almaç, bilgi, görüntü, ışık, parlaklık, renklilik bilgisi, renkli televizyon, siyah-beyaz televizyon*

parlaklık düğmesi [Fr. *régulateur de luminance, bouton de luminosité* || İng. *brightness control button (knob)* || Al. *Helligkeitsregelungsknopf* || İta. *manopola di regolazione della luminosità*] *TV.* Almaçlarda parlaklık ayarının yapılmasını sağlayan düğme. Almacın önünde bulunur □ *almaç, parlaklık, parlaklık ayarı*

parlaklık imi, Y [E.t. *parlaklık sinyali* || Fr. *luminance, Y, signal de luminance* || İng. *luminance, Y, luminance signal, Y signal* || Al. *Luminanz, Leuchtdichte, Leuchtdichtesignal, Y, Y-Signal* || İta. *luminanza, Y, segnale di luminanza*] *TV.* Bir bileşen imde, video imlerinin renge karşı parlaklığını (beyaz niceliğini) belirleyen im'; video imlerinin ayrılabildiği iki imden biri (öbürü renklilik (chrominance, C). Parlaklığın uluslararası simgesi Y'dir. Genellikle bu iki im' birleşir ve bunun çıktısı tek bir im' olarak bir almaca verilir. Bunların Y ile C olarak ikiye ayrılması, bunların birbirini bozmasını önler; böylelikle görüntü niteliklilği yükselir. Video bileşen imi, resmin kırmızı değeri (k) ile eksi beyaz değeri (Y) olan (k-Y); mavi (m) eksi beyaz (Y) olan (m-Y), bir de beyazı gösteren parlaklıktan (Y) oluşur. DI, Betacam ve MII boyları, video bileşen imiyle çalışır. Bununla birlikte, Betacam ile MII'nin bileşik im' olarak çalıştığı da olur □ *almaç, Betacam, bi*

leşen im', *DI, görüntü, MII, parlaklık, parlaklık bilgisi, renk, renklilik, video imi*

parlaklık oluğu [İng. *luminance channel* || Al. *Luminanzkanal*] *TV/V.* Bir renkli televizyon yayını ya da video aygıtındaki yinelenim izgesinin parlaklık bilgisi taşıyan bölümü. Siyah-beyaz ya da renkli televizyon almaçlarında parlaklık ayarında kullanılır ☐ *almaç, izge, parlaklık, parlaklık ayarı, parlaklık bilgisi, renkli televizyon, video aygıtı, yayın, yinelenim*

parlaklık oranı [Fr. *gamme de luminance* || İng. *brightness range, luminance range* || Al. *Helligkeitsreichweite* || İta. *serie di luminanza*] *S/TV/V.* **1.** Bir resmin en aydınlık bölümü ile en karanlık bölümü arasındaki oran. **2.** Herhangi bir bezem içinde çevrilen görünçlükte nesnelerden, bezemden, donatımdan, giysilerden yansıyan ışığın, ışıkölçerle saptanan değeri. Böylelikle bir çekime gerekli en doğru ışıklama saptanır ☐ *bezem, çekim, donatım, giysi, görünçlük, ışık, ışıklama, ışıkölçer, resim*

parlak nokta [Fr. *point brillant, endroit très éclairé* || İng. *hot spot, highlight, flare spot, womp*] *S.* **1.** Bir resimde çok çiğ ışıkla aydınlatılmış ya da aşırı ışıklanmış bölge. **2.** Herhangi bir görünçlükte, bir kişiyi ya da nesneyi çevresindekilerden daha belirgin duruma getirmek için yapılan aydınlatmanın sonucu. **3.** Kişi ya da nesnenin, görüntüyü bozmayacak kertede alabileceği en çok ışık niceliğinin ölçüsü ☐ *aşırı ışıklama, aydınlatma, çiğ ışık, resim*

parlak yüz ☐ **taban yüzü**

parlatıcı [Fr. *machine à dépolir le film* || İng. *film polishing machine* || Al. *Filmpoliereninaschine, Filmmattiermaschine* || İta. *macchina per pulire il film*] *S.* Filmi parlatma işinde kullanılan aygıt ☐ *parlatma*

parlatma [Fr. *polissage* || İng. *polishing* || Al. *Polieren* || İta. *pulita*] *S.* Filmin temizlenmesi sırasında tertemiz, parlak bir görünüş sağlama. Parlatıcı yardımıyla yapılır ☐ *film, parlatıcı*

parmak [E.t. *inç, pus* || Fr. *pouce, "inch"* || İng. *inch* || Al. *Zoll, "Inch"* || İta. *pollice, "inch"*] *S/TV.* İngiliz uzunluk birimi (2.54 cm).

pazar araştırması [Fr. *étude de marché* || İng. *market research*] *S/TV.* İzleyicilerin ülke, bölge, yaş dilimleri, cinslik, eğitim-öğretim, uğraş vb yönlerden özelliklerinin ortaya çıkarılması için yapılan araştırma. Bu bilgiler izleyici profilinin, izleyici alışkanlıklarının, kazanılabilecek yeni izleyicilerin; üretilecek film ya da izlencelerin özelliklerinin belirlenmesinde kullanılır. Başka bir kullanım alanı da filmleri, izlenceleri parasal yönden destekleyebilecek ya da tanıtı verebilecek ısmarlayıcıları etkilemektir ☐ *film, ısmarlayıcı, izlence, izleyici, tanıtı*

pazarlama [İng. *build-up*] *S/TV.* Yeni bir oyuncuyu piyasaya sürmek ya da uzunca bir süre yapımdan çekilmiş ünlü bir oyuncunun geri dönüşünü vurgulamak ereğiyle yapılan yoğun tanıtı. Radyo-televizyonlarda görüşümler, yazılı ve görsel basında tanıtılar, magazin basınında yazılar, öyküler, dedikodular vb. yolların hepsi birden kullanılarak gerçekleştirilir ☐ *görüşüm, oyuncu, tanıtı*

PÇYY ☐ **pek çok yüksek yinelenim(ler)**

pek çok yüksek yinelenim(ler), PÇYY [E.t. *süper yüksek frekans* || Fr. *ondes centimétriques* || İng. *super high fre-*

quency, SHF || Al. *superhohe Frequenz*] *TV.* 3-30 GHz (10-1 cm) arasındaki radyo yinelenimi □ *radyo yinelenimi*

pekiştirici [Fr. *stabilisateur* || İng. *stabilizer* || Al. *Konstanthalter, Stabilizierung* || İta. *stabilizzatore*] *S.* **1.** Nitrat tabanlı filmlerin üretiminde kullanılan, filmin kimyasal yönden dayanıklılığını artırıp yanıcılığını azaltan özdek. **2.** Renkli filmde jelatini sağlamlaştıran, renkli görüntünün korunmasını sağlayan özdek □ *film, jelatin, nitrat taban, resim, taban,*

pek yüksek yinelenim(ler), PYY [E.t. *çok çok yüksek frekanslar, ultra yüksek frekanslar, hiperfrekans* || Fr. *ultra haute fréquence, UHF, ondes décimétriques, hyperfréquence* || İng. *ultra high frequency, UHF* || Al. *Höchstfrequenz, ultrahohe Frequenz, UHF, Ultrakurzwelle, UKW* || İta. *frequenza ultra elevata*] *TV.* 300 ile 3.000 MHz arasındaki yinelenimler ya da uzunluğu 1 dm ile 10 dm arasındaki dalgalar. Televizyonda "C" ile gösterilen E21 - E69 arasındaki kuşakları kapsar □ *yinelenim, pek yüksek yinelenim(ler) kuşakları*

pek yüksek yinelenim(ler) dalgalığı yuvası [Fr. *prise pour antenne UHF* || İng. *socket for UHF aerial* (ABD: *antenna)* || Al. *Anschluß für UHF-antenne* || İta. *presa per antenna UHF*] *TV.* Almaçta pek yüksek yinelenim kuşaklarındaki yayınları izlemek için buna özgü dalgalığın ucunun sokulduğu yuva □ *almaç, dalgalık yuvası, kuşak*[3], *pek yüksek yinelenim(ler), yayın, yinelenim, yuva*

pek yüksek yinelenim(ler) kafası [E.t. *hiperfrekans kafası* || Fr. *tête hyperfréquence*] *TV.* Çanak dalgalığın odağında yer alan kafa. Yayımlanan dalganın düşey ya da yatay ucaylanmasına uygun olarak bu kafanın durumunun değiştirilmesi gerekir □ *çanak dalgalık, düşey ucaylama, pek yüksek yinelenim(ler) yatay ucaylama*

pek yüksek yinelenim(ler) kuşakları [E.t. *UHF frekans bantları* || Fr. *bandes UHF* || İng. *UHF bands* || Al. *UHF-Bänder, Dezimeterwellen* || İta. *bandi UHF*] *TV.* Pek yüksek yinelenimlerin televizyon yayını için bölündüğü kümeler. Kuşak IV ve Kuşak V, PYY'de yer alır □ *kuşak*[3], *Kuşak IV, Kuşak V, pek yüksek yinelenim(ler), televizyon, yayın, yinelenim*

pek yüksek yinelenim(ler) seçici [E.t. *UHF selektörü* || Fr. *sélecteur UHF* || İng. *selector UHF, tuner UHF* || Al. *UHF-Kanalwähler* || İta. *selettore UHF*] *TV.* Almaçta PYY'deki olukların ayarında kullanılan seçici. Ayrı bir dalgalığı ve dalgalık girişi bulunur □ *almaç, dalgalık, dalgalık girişi, ayar, oluk, pek yüksek yinelenim(ler), seçici*

pembe dizi [Fr. *série rose*] *TV.* Genelde geniş okur yığını için yazılmış pembe ya da beyaz dizilerdeki romanların özelliğini televizyona aktaran izlenceler. Bilinçsiz, sıradan okurları erekleyen bu piyasa romanlarında her şey, Voltaire'in *Candide ou l'optimisme/Candide ya da İyimserlik* öyküsüne temel alarak yerdiği "olabilecek dünyaların en iyisinde, her şeyin en iyi olduğu" düşüncesine uygun olarak geçer: Toplumsal, ekonomik koşullaran soyutlanmış; günlük gerçeklerden uzak; ayakları yere basmayan; her şeyin büyük bir iyimserlik içinde tozpembe görüldüğü ve düşsel biçimde anlatıldığı; yığınları gerçek dünyadan uzaklaştırıp sanal, var olmayan bir dünyaya sürüklemeyi erekleyen kaçış ürünlerinin adıdır *beyaz film, teleroman*

pencere, alıcı penceresi [E.t. 2. *kamera çerçevesi* || Fr. 1. *fenêtre*, 2. *fenêtre d'exposition, fenêtre de prise de vues, fenêtre de caméra, fenêtre de l'image* || İng. 1. *window, aperture, film gate, film window*, 2. *picture gate, camera gate, camera aperture, aperture* || Al. 1. *Bildfenster, Filmfenster*, 2. *Bildfenster, Kamerafenster* || İta. 1. *finestrino, finestra*, 2 *quadriccio (della macchina da presa), quadriccio di esposizione, finestra di ripresa (dell'immagine)*] *S.* **1.** Alıcı[1], gösterici, basım aygıtı gibi çeşitli aygıtlarda mercek ardında yer alan ve film üzerine açılan dikdörtgen biçiminde delik. Bu delik, çerçeveyi belirler. **2.** Özellikle alıcının önünde, mercek ile film arasında yer alan ve görüntüyü film üzerine belli boydaki dikdörtgen biçiminde düşürecek yapıda olan açıklık. Bu pencere, duyarkat üzerinde çerçevenin oluşmasını sağlar ⁻ *alıcı[1], alıcı penceresi, basım aygıtı, çerçeve gösterici, gösterici penceresi, pencere, sesli penceresi, sessiz penceresi*

pencere boyu [Fr. *format de fenêtre* || İng. *aperture size* || Al. *Bildfenstergrösse* || İta. *formato di finestrino*] *S.* Alıcılarda ve göstericilerde her film boyuna göre ayrı ayrı olan ve ölçünleşen açıklık ⁻ *alıcı[1], boy, gösterici, pencere*

pencere örtüsü [Fr. *masque de fenêtre* || İng. *gate mask, film-gate mask, framing mask* || Al. *Bildfeldmaske, Bildmaske, Bildfensterabdeckung, Bildfenstereinsatz* || İta. *mascherino di finestrino*] *S.* Pencerenin boyunu, dolayısıyla görüntünün alanını değiştirmekte kullanılan örtü ⁻ *örtü, pencere*

perde [Fr. *rideau* || İng. *curtain, drape* || Al. *Vorhang, Proszeniumsvorhang* || İta. *telone, sipario*] *S.* Sinema salonunda görünçlük ile salonu ayıran, beyaz görüntülüğün önünde yer alan açılır kapanır kumaş ⁻ *görünçlük, salon*

perde arkası filmi [İng. *behind-the-scenes film*] *S/TV/V.* Önemli bir filmin ya da televizyon izlencesinin, dizisinin nasıl gerçekleştirildiğini yansıtan film. Genellike belgesel nitelik taşıyan bu tür filmlerde tanıtma ve tanıtı özellikleri de yer alabilir ⁻ *belgesel, dizi, film, izlence, tanıtı*

"PG" [Fr. *"PG"* || İng. *"PG," "PG"-rated* || Al. *"PG"* || İta. *"PG"* || "PG," "parental guidance = ana babanın kılavuzluğunda" kısaltmasıdır] *S.* Amerika Sinema Birliği ile İngiliz Film Sıralama Kurulu'nun sıralamasında, 17 yaşından küçük çocuklar için ancak ana babanın kılavuzluğuyla seçilecek filmleri (İngiltere'de ayrıca video kutucuklarını) belirtir. "PG"ye giren filmlerde şiddete pek az rastlanır; yetişkinlerin izleyebileceği durumlar ya sözcükler de için de aynı şey söz konusudur. Bunlarda bir tırmanma olursa, yaş bakımından konulan sınırlamalar da daha sıkılaşır. ⁻ *"A" belgesi, film, "G," "H" belgesi, izleyici, "NC-17," "12," "15," "18," "PG-13," "R" "X" belgesi*

"PG-13" [Fr. *"PG-13"* || İng. *"PG-13"* || Al. *"PG-13"* || İta. *"PG-13"* || "PG-13," "parental guidance 13 = 13 yaşından küçükler ana babanın kılavuzluğunda" kısaltmasıdır] *S.* Amerika Sinema Birliği'nin sıralamasında, 13 yaşından küçük çocuklar için ancak ana babanın kılavuzluğuyla seçilecek filmleri belirtir ⁻ *film, "G," izleyici, "NC-17," "PG," "R"*

pH ⁻ **hidrojen iyonu yoğunluğu**

phi olayı [Fr. *effet phi* || İng. *phi phenomenon (effect)*] *S/TV/V.* Özellikle devinimsiz nesneleri birbiri ardından

hızla sunarak bunlara sağlanan devinim yanılsaması; başka bir deyişle duruk uyarıcıların, sıralı bir gelişme içinde birbiri ardından verilmesiyle ortaya çıkan sanal devinimin algılanması. Örneğin, belirli aralıklarla sıralanmış olan ışık kaynakları, birbiri ardından belirli aralıklarla yakılırsa, izleyici bunu birbirinden ayrı ayrı ışıklı noktalar olarak değil, kesiksiz bir ışık çizgisi olarak görür; buna sanal devinim olayı adı verilir. Burada izleyici, gerçekte süreksizlik ve devinimsizlik olan bir durumda süreklilik ve devinimliliği kendi anlığında kurmuştur. Phi olayı, beyin ile görme siniri arasındaki karşılıklı ilişkiden kaynaklanır. Bu bakımdan phi olayı ile görme sürerliliğini birbirine karıştırmamalıdır. Çünkü görme sürerliği gözün ağkatındaki gözelerin kısa bir süre de olsa ortaya çıkan eylemsizliğinden, başka bir deyişle tembelliğinden kaynaklanır ⁻ *devinim yanılsaması, görme sürerliği, göz yanılması*

Pictographe [Fr. *Pictographe* ‖ İng. *Pictograph, "Pictographe"* ‖ Al. *Piktograph, "Pictographe"* ‖ İta. *Pittografo, "Pictographe"*] *S/TV.* 1938'de yönetmen Abel Gance ile optikçi Pierre Angénieux'nün geliştirdikleri bir mercek dizgesi. Asıl merceğin önüne takılan ek mercekler yardımıyla, ışık düzengeci açıklığı ne olursa olsun, alıcı merceğine en yakın noktadan sonsuza dek sıralanmış konuları aynı seçiklikte aktarır. Pictographe aynı zamanda maket, fotoğraf, filmle, çevrilecek herhangi bir görünçlüğü birleştirerek aktarabilir ⁻ *alıcı[1], alıcı merceği, derinlemesine görüntü, ışık düzengeci açıklığı, ek mercek, film, fotoğraf, maket, mercek, seçiklik*

Pictoscope [Fr. *Pictoscope* ‖ İng. *Pictoscope* ‖ Al. *Pictoscope* ‖ İta. *Pictoscope*] *S.* Olağan mercekler ile sıkıştırmacın birleşimine dayanan bir ABD geniş görüntülük işlemi ⁻ *geniş görüntülük mercek, sıkıştırmaç*

pil [Fr. *pile (sèche)* ‖ İng. *cell, dry cell, battery* ‖ Al. *Trockenbatterie* ‖ İta. *pila (a secco)*] *S/TV/V.* Kimyasal erkeyi elektriksel erkeye çeviren ve birkaç voltluk akım verebilen üreteç; kuru pil. Bu çeşit piller özellikle özenci sinemasındaki alıcılarda ve video alıcılarında çok kullanılır ⁻ *alıcı[1], erke, üreteç, volt*

Pilotone™ [Fr. *Pilotone* ‖ İng. *Pilotone* ‖ Al. *Pilotone* ‖ İta. *Pilotone* ‖ "Pilotone ayırmaçtır] *S.* Videodaki denet izinin benzerini film üzerinde gerçekleştiren elektronik vuru üreteci. Film çalışmalarında sinema alıcısında bu çeşit vuruları her resimde yineleyen Pilotone'un gerçekleştirdiği imler resim ile sesin eşlemesinde kullanılır. Sinema alıcısına bağlı bu üreteç, film üzerinde her resim saptandığında bunlara bir vuru izi ekler. Aynı vuru bir kablo aracılığıyla seslendiriciye gönderilerek ses yollarından birine aktarılır. Bu vuru, böylelikle, alıcının çalıştığı hızı belirler. Bu sesi, alıcının hızıyla eşlemeli olarak yeniden verebilmek için bir im[1] okuyucu kullanılır. İm okuyucu vuru izini okurken, okuma[3] hızını sürekli olarak alıcı hızına göre ayarlar ⁻ *alıcı[1], alıcı hızı, denet izi, eşleme, film, im[1], resim, saptama, ses, seslendirici, ses yolu, üreteç, video, vuru*

plazma görüntülük [İng. *plasma display*] *TV/BS.* Seyreltik gazlarda elektrik boşalımı sırasında ortaya çıkan ve elektrik bakımından iyonlaşmış, yansız gaz anlamındaki plazma temeline dayanan görüntülük ⁻ *görüntülük, iyonlaşma, sıvı kırılcalı görüntülük*

plumbikon ışıtaç [E.t. *plambikon televizyon kamerası, plambikon lamba* || Fr. *plumbicon, tube plumbicon* || İng. *plumbicon tube* || Al. *Plumbikon(-Röhre)* || İta. *tubo plumbicon*] *TV.* 1960 başlarında Hollanda'daki "N.V. Philips Gloelampenfabriken"in vidikondan geliştirdiği bir alıcı ışıtacı çeşidi. Vidikondan değişik olarak kurşun oksitli bir ereği olan ışıkiletken ışıtaç. Özellikle renkli televizyonda gittikçe daha çok kullanılan plumbikon ışıtaçlar daha değişmez siyah düzeyi üretirler ve daha duyarlıdırlar. Bundan dolayı da vidikon ve görüntü-ortikon ışıtaçlarının yerini almaktadırlar □ *alıcı[1], alıcı ışıtacı, erek, görüntü-ortikon ışıtacı, ışıkiletken ışıtaç, renkli televizyon, siyah düzeyi, vidikon*

Polaroid™ (fotoğraf aygıtı) [Fr. *caméra Polaroid, Polaroid* || İng. *Polaroid (camera)* || Al. *Polaroid-Kamera* || İta. *macchina fotografica Polaroid, Polaroid* || (Polaroid, ayırmaçtır)] *S.* Edwin H. Land tarafından 1947'de gerçekleştirilen ve anında pozitif resim sağlayan ilk fotoğraf aygıtı. Herhangi bir karanlık oda çalışmasına gerek duyulmaksızın, çekildikten birkaç saniye sonra aygıttan bir pozitif resim baskısı verir. Alıcıda içi açındırıcı dolu kabarcıklarla örtülü pozitif kâğıt makarası bulunur. Işıklanmış film bu kâğıda değer. Kâğıt, basaçlar yardımıyla alıcının çıkışı olan yarığa ilerlerken bir yandan da bu kabarcıklar yarılır; kabarcıklardan çıkan açındırmaçla açındırma birkaç saniyede tamamlanır ve positif baskı yarıktan çıkar. Polaroid'in sinema çalışmalarında da kullanım yeri vardır: Yapım sırasında hemen saptanması gereken birçok durumun (belirli oyuncuların, belirli görünçlüklerdeki giysileri, makyajları; oyuncuların durumları; içeri ve dışarı çalışmalardaki bezemlerin durumu...) saptanmasına yarar □ *açındırıcı, bezem, fotoğraf aygıtı, giysi, görünçlük, makyaj, oyuncu*

Polaroid sinema, polivision [Fr. *cinéma Polaroid, Polivision* || İng. *Polaroid cinema, Polivision* || Al. *Polaroid-Kino, Polivision*] *S.* Polaroid fotoğraf aygıtını geliştiren Polaroid ortaklığınca, 1977 başlarında aynı temele dayanılarak ortaya atılan ve özenci sineması için, filmin hemen açındırılmasını sağlayan dizge. Polivision adıyla piyasaya çıkarılan bu dizge, bir alıcı[1] ile bir televizyon almacını andıran bir göstericiden oluşmaktadır. Polivision'un taşınabilir alıcısına, 2,5 dakika süren bir film yerleştirilmektedir. Alıcıda kullanılan bu kutucuk, daha sonra göstericinin üst bölümüne yerleştirilmektedir. Burada bir dakikada açındırılan renkli film, göstericinin 30 cm'lik görüntülüğünde izlenmektedir. Polivision piyasaya ilk çıkarıldığında sessizdi. Video alıcıları (camescope) üzerindeki çalışmaların hızlanması üzerine, özenci sinemasına canlılık getirmek için geliştirilen polivision beklenen ilgiyi görmemiş ve video alıcılarındaki gelişmelere yenik düşmüştür □ *açındırma, alıcı[1], almaç, gösterici, görüntülük, video alıcısı, polaroid (fotoğraf aygıtı)*

polis filmi [E.t. 1. *polisye film, detektif filmi,* 2. *hafiye filmi* || Fr. *film policier, film criminel,* 2. *film de détective* || İng. 1. *detective film, police film,* 2. *private-eye film* || Al. 1. *Polizeifilm, Kriminalfilm,* 2. *Detektivfilm*|| İta. 1. *film poliziesco, film criminale,* 2. *film di "detective"*] *S.* **1.** Yasa ve düzeni korumakla görevli polisler ile suçlular arasındaki savaşımda polislerin durumunu, çalışmasını ele alan film. Gerçekte polis

filmi birçok çeşitlemeyi kapsayan geniş kapsamlı bir terimdir. Bunlar arasında gangster filmi, mafya filmi, suçlu kim filmi vb yer alır. **2.** Kahramanın resmi polis yerine özel detektif olduğu polis filmi. Bu çeşit filmlerde doğrudan doğruya özel detektif olan ya da eskiden resmi polisken detektifliğe geçen kahraman, kendi başına, çoğunlukla da resmi polisle çekişerek, kendi yöntemlerini kullanarak karanlık bir olayı çözmeye çalışır. Genellikle sert, çetin ceviz, toplumun çürümüşlüğünün bilincinde bir karakteri simgeler. Özel deteklifliğin çok yaygın olduğu ABD'de bu karakterlerin çokça işlendiği polis romanlarının ünlü kahramanlarından (Philip Marlowe, Sam Spade, Mike Hammer vb) çoğunun serüvenleri sinemaya aktarılmıştır ☐ *gangster filmi, kara film, mafya filmi, suçlu kim filmi*

polivinilklorit, PVC [Fr. *chlorure de polyvinyle* ‖ İng. *polyvinyl chloride, PVC* ‖ Al. *Polyvinylchlorid, PVC* ‖ İta. *cloruro di polivinile*] *TV.* Kimi mıknatıslı kuşak[1] tabanlarında ya da tekerlerde kullanılan yoğruk çeşidi (CH_2:-CHCl). Vinil kloridin polimerleşmesinden üretilen renksiz, ısılyoğruk bir özdektir ☐ *ısılyoğruk, kuşak[1], video kuşağı, mıknatıslı kuşak[1], taban, teker, yoğruk*

Polivision ☐ **Polaroid sinema**

Polyecran [Fr. *Polyecran* ‖ İng. *Polyecran* ‖ Al. *Polyecran* ‖ İta. *Polyecran*] *S.* Çekoslavakya'da geliştirilen çok görüntülüklü işlem: Birden çok film görüntüsü ya da fotoğrafın, yan yana ve üst üste sıralanmış görüntülüklere yansıtılmalarına dayanır. Ayrıca birden çok ses oluğundaki sesler de bu görüntülerle birlikte verilir. Görüntülüklerdeki resimler, tek bir görüntünün bütünleyicisi olmaktan çok, dramatik bir etki yaratmak ereğini güden birbiriyle ilişkili ya da birbiriyle çatışan resimlerdir ☐ *çok görüntülüklü işlem, film, fotoğraf, görüntü, görüntülük, resim, ses, ses oluğu*

polyester [Fr. *polyester* ‖ İng. *polyester* ‖ Al. *Polyester* ‖ İta. *poliester* ‖ "polyester," "polyethelene terephthalate" kısaltmasıdır] *S/TV.* Genellikle bir polihidrik alkol ile bir polibazik asitten elde edilen bir polimer. Sentetik reçine, elyaf ve yoğruk yapımında kullanılır. Sinema ve televizyonda mıknatıslı kuşak[1] ve film tabanlarının üretilmesinde yer alır ☐ *film, mıknatıslı kuşak[1], polyester taban, taban, yoğruk*

polyester film [Fr. *film polyester* ‖ İng. *polyster film, polyester base film* ‖ Al. *Polyesterfilm* ‖ İta. *film poliester*] *S.* Tabanı polyesterden olan film ☐ *polyester, polyester taban*

polyester taban [Fr. *support polyester* ‖ İng. *polyester base* ‖ Al. *Polyester-Schichtträger* ‖ İta. *supporto poliester*] *S/TV.* Polyesterden yapılma, ince, dayanıklı, uzun ömürlü taban çeşidi. E.I. du Pont de Nemours and Co. eliyle geliştirilmiştir. ☐ *polyester, taban*

Polyvision [Fr. *Polyvision* ‖ İng. *Polyvision* ‖ Al. *Polyvision* ‖ İta. *Polyvision*] *S.* Üçlü görüntülüğün bulucuları yönetmen Abel Gance ile Mühendis André Debrie'nin geliştirdikleri bir geniş görüntülük ve çok görüntülüklü işlem: Yan yana sıralanmış on kadar görüntülük üzerinde başka başka ya da birbirinin bütünleyicisi olan görüntüler aynı zamanda ya da ayrı ayrı olarak yer alır ☐ *çok görüntülüklü işlem, geniş görüntülük, görüntü, görüntülük, üçlü görüntülük*

pop video [İng. *pop video*] *V.* Üzerinde

pop müzik parçaları bulunan video kuşağı. video kutucuğu. Pop müziğin görüntülerle bağdaştırılmış ve kuşak parçası olarak üretilmiş olan çalışmalarının bir araya getirilmesiyle oluşur. 1980'li yıllarda hızla çoğalan ve yayılan bir video türüdür. Bu tür, tıpkı sinemada kısa filmlerin oynadığı işlevlerden birini yüklenerek yönetmenlerden çoğunun yetişmesinde etken oldu ya da yönetmenler pop videoda ek bir çalışma alanı buldular. Özellikle 1981'de MTV televizyonunun yayına başlaması pop videonun yayılmasını alabildiğine hızlandırdı. Buna koşut olarak video sunuculuğu kendi başına bir uğraş olarak ortaya çıktı ⁻ *görüntü, parça, video kuşağı, video kutucuğu, video sunucusu*

pozitif [Fr. *positif* ‖ İng. *positive* ‖ Al. *Positiv* ‖ İta. *positivo*] *S.* **1.** Pozitif görüntü elde etmekte kullanılan boş film. **2.** Bu yolda basım aygıtında kullanılmış fakat henüz işlemelikte işlenmemiş dolu film. **3.** İşlemelikte işlenmiş, pozitif görüntü taşıyan film. **4.** Pozitif görüntü. **5.** (Genellikle) Doğadakinin aynı renk tonunda görüntü veren duyarkatları ve bu görüntüleri anlatır. Negatif'in karşıtı ⁻ *basım aygıtı, boş film, dolu film, duyarkat, film, görüntü, işlemelik, negatif, pozitif görüntü*

pozitif açındırması [E.t. *pozitif develope edilmesi* ‖ Fr. *développement positif* ‖ İng. *positive development, positif developing* ‖ Al. *Positiv-Entwicklung* ‖ İta. *sviluppo positivo*] *S.* Pozitif filme uygulanan açındırma. Negatif açındırması'nın karşıtı ⁻ *açındırma, negatif açındırması, pozitif film*

pozitif boş film [E.t. *müspet pelikül, pozitif pelikül* ‖ Fr. *pellicule positive* ‖ İng. *positive stock, print stock (film)* ‖ Al. *Positiv-Material* ‖ İta. *pellicola positiva*] *S.* Henüz basım aygıtında kullanılmamış pozitif film. Basım aygıtında kullanılarak pozitif eşlem elde etmeyi sağlayan boş film çeşidi. Bu boş film genelde duyarlığı az, ince taneciklidir. Pozitif boş filmin aşırı yumuşak çeşidi televizyon için basılan eşlemlerde kullanılır; çünkü televizyon yayınının yumuşaklık oranı, gösterimde kullanılandan daha düşüktür. Ksenon ışıtaçla çalışan göstericilerde de , bu ışıtacın mavimtırak rengini dengelemek için kırmızımtırak renkli pozitif boş film kullanılır. Negatif boş film'in karşıtı ⁻ *boş film, film, negatif boş film, pozitif film*

pozitif çizik [Fr. *rayure positive* ‖ İng. *positive scratch* ‖ Al. *Positiv-Schramme* ‖ İta. *graffiatura negativa*] *S.* Gösterimde ya da sarmada özellikle toz birikmesinden oluşan çizik. Negatif çizik denli önemli değildir. Negatif çizik karşıtı ⁻ *çizik, gösterim, negatif çizik, sarma*

pozitif değiştirim [Fr. *modulation positive (d'amplitude)* ‖ İng. *positive modulation* ‖ Al. *Positivmodulation* ‖ İta. *modulazione positivo*] *TV.* Taşıyıcı dalganın en yüksek genlik değerinin, resmin katıksız beyazlarına karşılık olduğu değiştirim çeşidi. Katıksız siyahlar en yüksek genlik değerinin % 25'inde yer alır. Böylelikle resim değiştirimi % 25 ile % 100 arasındaki değerleri kapsar. Eşleme imleri % 25 düzeyinin altındadır. Bu çeşit değiştirimde parazitler beyaz olarak görünür, çünkü dalgalığa gelen parazitler, gerilimdeki artışla ters sonuç verir; dolayısıyla görüntülükte siyah olarak görünen negatif değiştirim denli elverişli değildir; çünkü görüntülükte daha belirgindir. Buna karşılık pozitif değiştirimde parazitler, eşleme imlerinin alınışını negatif değiştirimdeki denli bozamaz. Negatif değiştirim'in

karşıtı ☐ *değiştirim, eşleme imi, genlik, gerilim, görüntülük, negatif değiştirim, parazit, resim, resim değiştirimi, taşıyıcı dalga*

pozitif deliği [Fr. *perforation positive (rectangulaire)* || İng. *positive perforation (standard perforation), Eastman standard perforation, Kodak standard, KS, Kodak perforation, Kodak standard perforation* || Al. *Positiv-Perforation* || İta. *perforazione positiva, perforazione rettangolare*] *S.* 35 mm, 65 mm ve 70 mm'lik pozitif filmlerdeki ölçün delikler. Negatifte bu deliklerin yan kenarlarının hafifçe değirmi olmasına karşılık pozitifte düzdür. Dikdörtgen biçimindeki bu deliklerin yalnız köşeleri hafifçe yuvarlaklaşır. Negatif deliği'nin karşıtı ☐ *65 mm'lik film, delik, negatif deliği, 35 mm'lik film, ölçün delik, 70 mm'lik film*

pozitif duyarkat [Fr. *émulsion positive* || İng. *positive emulsion* || Al. *Positiv-Emulsion* || İta. *emulsione positivo*] *S.* Pozitif filmin duyarkatı. Negatif duyarkat'ın karşıtı ☐ *duyarkat, negatif duyarkat, pozitif*

pozitif ek mercek [Fr. *lentille additionnelle positive* || İng. *positive supplementary lens, close-up lens, copying lens, portrait lens* || Al. *Positiv-Zusatzobjektiv, Positiv-Vorsatlinse, Vorsatlinse für Nahaufnahme,* || İta. *lente addizionale positivo*] *S/TV/V.* Asıl merceğin önüne takılarak bu merceğin odak uzunluğunu kısaltan, açısını genişleten ek mercek çeşidi. Böylelikle çok geniş açılı mercek elde edilerek cisimlerin çok büyük görüntüleri sağlanabilir. Pozitif ek merceği kolumuzu uzatıp tuttuğumuzda ufak, baş aşağı bir görüntü verir. Negatif ek mercek'in karşıtı ☐ *ek mercek, geniş açılı mercek, negatif ek mercek, mercek, odak uzunluğu*

pozitif eşlem [E.t. *pozitif kopya* || Fr. *copie positive* || İng. *positive print* || Al. *Positiv-Kopie* || İta. *copia positiva*] *S.* Bir negatiften basım yoluyla elde edilen eşlem. Negatif eşlem'in karşıtı ☐ *basım, eşlem, negatif, negatif eşlem, pozitif*

pozitif film [Fr. *film positif* || İng. *positive film* || Al. *Positivfilm, Filmpositiv* || İta. *film positivo*] *S.* **1.** Negatif-pozitif işlemde, alıcıda kullanılıp işlemelikte işlendikten sonra ortaya çıkan negatif filmden basım yoluyla elde edilen görüntü taşıyan film. Negatif film karşıtı. **2.** Evrilir filmde, evrilir film işlemesi sonunda sağlanan aynı nitelikteki film. **3.** (Genellikle) Göstericiye takılarak oynatıma hazır olan bütün gösterim ya da dağıtım eşlemleri ☐ *alıcı', basım, dağıtım eşlemi, evrilir film işlemesi, görüntü, gösterici, gösterim eşlemi, işlemelik, negatif film, negatif-pozitif işleme, oynatım, pozitif görüntü*

pozitif görüntü [Fr. *image positive* || İng. *positive image, positive picture* || Al. *Bild-Positiv, Positiv, Positiv-Bild,* || İta. *immagine positiva*] *S.* Pozitif duyarkatın basım aygıtında kullanılıp işlemelikte işlendikten sonra verdiği görüntü. Böyle bir görüntüde cisimlerin doğadaki aydınlık ve karanlık bölümleri, renkleri olduğu gibi yer alır. Negatif görüntü'nün karşıtı ☐ *basım aygıtı, duyarkat, görüntü, işleme, işlemelik, negatif görüntü, pozitif duyarkat*

pozitif görüntü eşlemi [Fr. *positif duplicating "images"* || İng. *picture duping print*] *S.* Çoğaltım negatifi elde etmek için hazırlanan pozitif eşlem ☐ *çoğaltım negatifi, pozitif, pozitif eşlem*

pozitif-negatif anahtarı [Fr. *bouton positif-négatif* || İng. *positive negative*

switch || Al. *Positiv-Negativ-Schalter* || İta. *interruttore positivo-negativo*] *TV.* Uç değiştirmeyi, dolayısıyla bir televizyon alıcısında pozitiften negatife dönülmesini ya da bir film yayın aygıtında negatif filmden pozitif görüntü elde edilmesini sağlayan düzeni çalıştıran anahtar □ *alıcı[1], film yayın aygıtı, uç değiştirme, negatif, negatif film, pozitif, pozitif görüntü*

Prevost™ [Fr. *Prevost* || İng. *Prevost* || Al. *Prevost* || İta. *Prevost* || "Prevost," bu kurgu masasını gerçekleştiren Prevost Ortaklığı'nın ayırmacıdır] *S.* 1960'ların başında İtalya'da Prevost Ortaklığı'nca gerçekleştirilen, kolaylığı ve ucuzluğuyla kısa zamanda yaygınlaşan kurgu masası çeşidi. Bir dizi ayna yardımıyla kurgu masasının bir ucundaki görüntülüğe yansıtılan görüntüler, bu sayede birçok kişi tarafından aynı anda izlenebilir. Aygıtın bir başka özelliği sıkıştırılmış görüntüyü yayarak verebilmesidir □ *görüntü, görüntülük, kurgu masası, sıkıştırma[1], yayma*

priz [Fr. *prise (de courant)* || İng. *outlet* || Al. *Anschlußdose* || İta. *presa*] *S/TV/V/BS.* Elektrik akımının, özellikle de kent akımının alınması için kablo, kordon fişinin takıldığı yuva □ *akım, kent akımı*

propaganda filmi [Fr. *film de propagande* || İng. *propaganda film* || Al. *Propaganda-Film* || İta. *film di propaganda*] *S.* Belirli bir düşünceyi aşılamak üzere gerçekleştirilmiş film □ *film*

propaganda izlencesi [Fr. *émission de propagande* || İng. *propaganda programme* (ABD: *program*) || Al. *Propaganda-Sendung* || İta. *trasmissione di propaganda*] *TV.* Belirli bir düşünceyi aşılamak üzere hazırlanmış izlence □ *izlence*

pus süzgeci [İng. *haze filter, haze-cutting filter*] *S/TV/V.* Morötesi ve maviyi süzerek havadaki pusu azaltan ya da yok eden süzgeç çeşidi □ *morötesi (ışınımı), süzgeç*

PVC □ **polivinilklorit**

PYY □ **pek yüksek yinelenim(ler)**

R

"R" [Fr. *"R"* ‖ İng. *"R," "R-rated"* ‖ Al. *"R"* ‖ İta. *"R"* ‖ "R," "restricted = sınırlı" kısaltmasıdır] *S.* Amerika Sinema Birliği'nin sıralamasında 17 yaşından küçüklerin ancak ana babalarıyla ya da yetişkin bir kişiyle birlikte izleyebileceği filmleri belirler ☐ *film, "G," izleyici, "NC-17," "PG," "PG-13"*

rabarba (a.) [İng. *crowd burble, Walla-Walla* (a.)] S. (Türkiye'de) *S.* Sözlendirilmiş filmlerdeki kalabalık görünçlüklerde duyulan sözlü gürültüler ☐ *rabarbacı*

rabarbacı (a.) *S.* (Türkiye'de) Rabarbayı yapanlar ☐ *rabarba*

radyo [Fr. *radiodiffusion (sonore, visuelle), télégraphie sans fil, TSF, radio* ‖ İng. *radio (broadcasting), broadcasting, wireless* ‖ Al. *Funk, Rundfunk, Radio* ‖ İta. *radio*] *TV.* **1.** (Genel anlamda) Elektriksel imleri, telsiz olarak, yaymak üzere elektromıknatıs ışınımdan yararlanma. En geniş anlamda radyo, ses yayınını (buna radyo telgraf ve radyo telefon da girer), televizyon ve radarı kapsar. **2.** (Dar anlamda) Elektromıknatıs ışınımdan yararlanarak gerçekleştirilen ses yayını. Radyonun en önemli öğeleri bir yanda, ses imlerini işleyip belirli bir güce eriştirerek yayan verici; öte yanda bu imleri bir dalgalık yardımıyla toplayıp dinleyicinin izlemesini sağlayan almaçtır. Bu dizgenin başlangıcında sestoplar bulunur. Buradan gelen ses imleri işlenir, yükseltilir, yayına hazır duruma getirilir ve bir verici yayacın verici dalgalığına yollanır. Bu dalgalık elektromıknatıs dalgaları yayar. Ses yayınında, verici istasyonun en önemli bölümü, radyo yinelenim taşıyıcı dalga üretecidir. Bu dalga sestoplardan gelen elektrik akımına uygun olarak değiştirime uğrar. Değiş-tirime uğrayan dalga, verici dalgalıkla yayımlanır. Almaç bu taşıyıcı dalgaya göre ayarlandığında, yayımlanan imi alır. Almaç, değiştirime uğrayan dalga içinden, aktarılan imi ayıran değiştirim bulucuyla donatılmıştır. Böylelikle aktarılan im[1] almacın sesyayarından izlenebilir ☐ *akım, alıcı[1], almaç, dalgalık, değiştirim, değiştirim bulucu, elektromıknatıs, ışınım, im[1], resim imi, ses imi, sestoplar, sesyayar, taşıyıcı dalga, televizyon, verici, verici yayaç, yayaç*

radyo ☐ **almaç**

radyo almacı ☐ **almaç**

radyo dalgaları [Fr. *ondes radiophoniques* ‖ İng. *radio waves* ‖ Al. *Funkwellen* ‖ İta. *radioonde*] *TV.* Radyo yayınlarına (ses ve resim) ayrılan elektromıknatıs dalgalar. Bu dalgaların yinelenimi 150 kHz'den 960 Mhz'ye ya da dalga uzunlukları 2.000 m'den 0,31 m'ye dek uzanır ☐ *dalga, dalga uzunluğu, yinelenim, yayın*

radyo ışıtacı, ışıtaç [E.t. *radyo lambası* ‖ Fr. *lampe (à vide, de radio), tube à vide* ‖ İng. *valve, radio valve, thermionic valve, vacuum valve, (ABD) tube, radio tube, thermionic tube, vacuum tube* ‖ Al. *Röhre, Radioröhre, Rundfunkröhre, Elektronenröhre* ‖ İta. *valvola (termoionica)*] *S/TV.* İçi boşaltılmış ya da özel bir gazla doldurulmuş camdan bir ko-

runcak (mahfaza) içinde, ısıtılan bir elektrikucunun (eksiuç) serbest bıraktığı elektronların pozitif yüklü bir başka elektrikucuna (artıuç) toplandığı ışıtaç çeşidi. Işıtaçların çoğunda, artıuçla eksiuç arasında ızgaralar da bulunabilir. En yalınç radyo ışıtacı iki elektrikuçludur, bundan dolayı diyot adını alır. Buna tek ızgara eklenince triyot olur ve ızgara sayısına göre tetrot, pentot... adlarını alır. Bu ışıtaçlar elektronikte, özellikle radyoda, televizyonda kullanılır. Bu çeşit ışıtaçların yerini günümüzde transistorlar almıştır ☐ *artıuç, diyot, eksiuç, elektrikucu, elektron, elektronik, ızgara, pozitif, triyot*

radyo iletişimi [Fr. *radiocommunication* || İng. *radio-communication* || Al. *Funkverbindung, Funkverkehr* || İta. *radiocomunicazione*] *TV.* Elektromıknatıs dalgaların uzayda yayılmasıyla sağlanan iletişim *elektromıknatıs dalga, iletişim, radyo*

radyo vericisi ☐ **verici**

radyo yayacı, yayaç [E.t. *radyo istasyonu, istasyon, radyo yayın istasyonu, radyo postası, posta yayın postası* || Fr. *station radio(phonique)* || İng. *radio station, broadcasting station* || Al. *Rundfunkanstalt, Rundfunkstation, Sendestation* || İta. *stazione radiofonico*] *TV.* Radyo izlencelerini yayan istasyon *izlence, radyo*

radyo yayını ☐ **yayın**

radyo yinelenimi [E.t. *radyo frekansı* || Fr. *ondes radioélectrique* || İng. *radiofrequency, RF* || Al. *Radiofrequenz, RF, Hochfrequenz, HF* || İta. *radiofrequenza*] *TV.* Elektromıknatıs dalgalarla radyo iletişimini sağlayabilen yinelenimlerin tümü. Radyo iletişimin-de bunların 10 kHz ile 100.000 MHz arasında yer alanları kullanılır (radyo yinelenimlerinin dizelgesi için yinelenim maddesine bakınız) ☐ *elektromıknatıs dalgalar, radyo, radyo dalgaları, radyo iletişimi, yinelenim*

Rank Cintel™ [Fr. *Rank Cintel* || İng. *Rank Cintel* || Al. *Rank Cintel* || İta. *Rank Cintel* || "Rank Cintel" bu aygıtı üreten Rank Ortaklığı'nın belirlediği ayırmaçtır] *S/TV.* Rank Ortaklığı'nın gelişmiş film yayın aygıtı. Bu film yayın aygıtı, bir eksiuç ışıtacından çıkan ışık kaynağını kullanarak çalışır. Bundan dolayı bu film yayın aygıtı, tarayıcı film aygıtıdır ☐ *eksiuç ışıtacı, film yayın aygıtı, ışık kaynağı, tarayıcı film aygıtı*

RCA Photophone dizgesi [İng. *RCA Photophone system*] *S.* Sesli sinemada optik seslendirmenin ilk dizgelerinden. Değişir alanlı işleme dayanan bu yöntem ABD'de RCA Ortaklığı'nca geliştirildi ☐ *değişir alanlı işlem, optik seslendirme, sesli sinema*

Relay [Fr. *Relay* || İng. *Relay* || Al. *Relay* || İta. *Relay*] *TV.* ABD'nin bir ırakiletişim uydu dizgesi. Sekizgen bir biçmeyi andıran ilk uydu, Relay I, 13.12.1962'de Cape Kennedy'den uzaya gönderildi. Ondan beş ay önce gönderilen Telstar gibi Relay I de eşlemesiz, etkin bir uyduydu, fakat daha büyük bir yayın gücü vardı (Telstar'ın 2,5 W'sine karşılık 10 W). Yörüngesi daha yüksek olan (yerberi: 1.317 km, yeröte: 7.442 km) Relay I, Telstar'dan daha uzun süre yayın olanağı taşıyordu. Dolanma süresi 3 saat 5 dakikaydı. Elektrik üreteçlerinde ortaya çıkan bir aksaklık Relay I'in 1963 ocağından önce yayın yapmasına elvermedi. Fakat bu tarihten sonra uydu 2.000'in üstünde yayın yaptı. Bunun

RADYO YİNELENİMLERİ

Yinelenim adı	Kısaltma	Yinelenimler	Dalga Uzunluğu
Çok alçak yinelenim(ler)	ÇAY	3–30kHz	100–10 km
Alçak yinelenim(ler)	AY	30-300 kHz	10 km–1.000 m
Orta yinelenim(ler)	OY	30-3.000 kHz	1.000–100 m
Yüksek yinelenim(ler)	YY	3–30 MHz	100–10 m
Çok yüksek yinelenim(ler)	ÇYY	30–300 MHz	10–1 m
Pek yüksek yinelenim(ler)	PYY	300–3.000 MHz	1 m–10 cm
Pek çok yüksek yinelenim(ler)	PÇYY	3.000–30.000 MHz	10-1 cm
Aşırı yüksek yinelenim(ler)	AşYY	30-300 GHz	1 cm-1 mm

290 saati anakaralararası televizyon yayınından oluşmaktaydı (Kennedy'nin cenaze töreni, ABD'den Japonya'ya ilk dolaysız yayın). 21.1.1964'te uzaya gönderilen Relay II, ilkinden çok değişik değildi; ancak yerberisi 2.129 km, yerötesi 7.400 km olan değişik bir yörüngedeydi; bu da uyduya anakaralararasında 10 ile 70 dakika arasında değişen yayını gerçekleştirmesini sağlıyordu. 1964 martında, bu uydu yardımıyla bu kez Japonya'dan ABD'ye ilk televizyon yayını gerçekleştirildi ☐ *eşlemesiz*

Rembrandt aydınlatması [İng. *Rembrandt lighting*] *S/TV/V.* Bir görünçlüğün, görünçlükteki kişilerin aydınlatılmasında aydınlık ve karanlık bölümlerin iyice belirginleştirilmesine dayanan aydınlatma yöntemi. Bu durumda görünçlüğün aydınlık bölümleri ile koyu gölgeli bölümleri arasında gözde çarpan bir karşıtlık ortaya çıkar; kişiler, nesneler karanlık bir çevre içinde hemen ayrımsanan, ışıkla yoğrulmuş, üçboyutlu biçimlere dönüşür; dramatik bir etki yaratır. Rembrandt'ın en ünlü yapıtlarında rastlanan bir yöntem olduğundan bu adı almıştır ☐ *aydınlatma, görünçlük, gölgeler ve ışıklar*

renk [E.t. *levn* || Fr. *couleur* || İng. *colour, (*ABD: *color)* || Al. *Farbe* || İta. *colore*] *S/TV/V.* Belirli dalga uzunluğundaki elektromıknatıs ışınımın, gözün ağkatında yarattığı etkinin, özek sinir dizgesince yorumundan doğan durum. Beyaz ışık yani gün ışığı, güneş ışığı, değişik dalga uzunluklarındaki elektromıknatıs ışınımların bir karışımıdır. Bu ışık bir optik biçme yardımıyla, kendisini oluşturan elektromıknatıs ışınımlara ayrıldığında altı renk ortaya çıkar (Bu altı renk ve özellikleri için ☐ **izge renkleri**). Bu izgenin sağında ve solunda gözle görülemeyen morötesi ve kızılaltı ışınları uzanır. Görülebilir ışınımların hepsini yansıtan bir yüzey beyaz olarak görünür. Kimi yüzeylerinse bu ışınımların kimilerini soğurma, kimilerini yansıtma özelliği vardır. Bu durumda yüzey, hangi ışınımı yansıtıyorsa o ışınımın dalga uzunluğuna karşılık düşen renkte görünür. Örneğin sarıdan başka bütün renkleri soğuran, yalnız sarıya karşılık olan ışınımı yansıtan bir yüzey sarı olarak görünür. Bu renklerden ma-

vi, yeşil, kırmızıya birincil renkler denir. Bu üç ana renk eşit ölçüde üst üste bindirildiklerinde beyazı oluşturur. İki birincil rengin karışımı bir ana rengi verir. Böylelikle iki rengin uygun karışımından başka renkler elde edilebilir. Herhangi siyah-beyaz bir işlemde (sinema ve televizyon) görüntüyü aktarabilmek için rengin yalnız parlaklık bilgisi yeterlidir. Herhangi bir renkli işlemdeyse bir renk izlenimini aktarabilmek için, parlaklığın yanı sıra renközü ile doymayı da yeniden kurabilmek gerekir. Parlaklık, renközü ve doyma, rengin üç değişkenidir ⌶ *ağkat, ana renkler, ayrılma, beyaz ışık, birincil renkler, dalga uzunluğu, doyma, elektromıknatıs ışınım, güneş ışığı, gün ışığı, izge, izge renkleri, kızılaltı, morötesi, görülebilir ışık, optik biçme, parlaklık, renközü, sıcak renkler, soğuk renkler, soğurma, tümler renkler*

renk arılığı [Fr. *pureté de couleur* || İng. *colour (*ABD: *color) purity* || Al. *Farbreinheit* || İta. *purità di colore*] *S/TV /V.* Rengin temel düzeydeki durumu: Beyazın ve ek renklerin bulunmadığı durum; başka bir deyişle beyazın yüzde 0 arılık, izge renklerininse yüzde 100 arılıkta olduğu durum ⌶ *izge, renk*

renk ayarı [Fr. *réglage de couleur* || İng. *colour (*ABD: *color) adjustment* || Al. *Farbregelung* || İta. *regolazione di colore*] *TV.* Almaçta renklerin canlı ya da donuk görünmesini sağlamak için yapılan düzenleme. Genellikle (+) ve (-) imleriyle gösterilen renk ayar dokunaçlarına basılarak gerçekleştirilir ⌶ *almaç, renk*

renk başkalığı imi [Fr. *signal de différence de couleur* || İng. *colour (*ABD: *color) difference signal* || Al. *Farbdifferenzsignal*] *TV/V.* Renkli televizyonda renklilik iminin oluşması yöntemi: Renkli televizyondaki parlaklık imi, üç birincil rengin belirli oranda karışmasından oluştuğundan, yapısında az da olsa renklilik bilgisi taşır. Aktarıcı çevrimler, parlaklık imindeki kırmızı imi alıp çıkararak (k - Y), yeşil + mavi (y + m) rengi; parlaklık imindeki mavi imi çıkararak (m - Y), kırmızı + yeşil (k + y) imi üretir; dolayısıyla k - Y (kırmızı eksi parlaklık) ile m - Y'ye (mavi eksi Y) (Y burada parlaklığı gösterir) renk başkalığı imleri denir. Bu iki renk başkalığı iminin birleşmesi, renklilik imini oluşturur. Ayrıca renklilik imini oluşturmak üzere iki renk başkalığı iminin birleşmesindeki değişik yollar da değişik renkli televizyon dizgelerine yol açar. Almaçlardaki bir dizi çevrim[2], bu renk başkalığı imlerini parçalarına ayırarak özgün kırmızı, mavi ve yeşil imleri yeniden üretir ve resmi oluşturur ⌶ *almaç, birincil renkler, çevrim[2], im[1], k - Y, m - Y, parlaklık, parlaklık imi, renk, renklilik, renklilik alt taşıyıcısı, renklilik bilgisi, renklilik imi, renkli televizyon*

renk bileştirici [Fr. *codeur* || İng. *encoder, coder, colour encoder, colour modulator,* (ABD) *colorplexer* || Al. *Koder, Enkoder* || İta. *"encoder," "coder"*] *TV.* Renk çözücünün yaptığının tam tersini gerçekleştiren çevrim. Renk çözücü, iki renk başkalığı imini alır ve bunları bir renklilik imi oluşturacak biçimde birleştirir ⌶ *renk, renk başkalığı imi, renk çözücü*

renk bulaşması [İng. *chroma crawling*] *TV.* İki renkser rengin görüntülükte yan yana geldiğinde ortaya çıkan renkser sapınç. İki rengin buluştuğu noktada, video iminin bir rengin yineleniminden

öbür rengin yinelenimine hızlı biçimde dönmesi sonucu, iki renk birbirine karışmış görünür ☐ *görüntülük, renk, renkser, renkser sapınç, video imi*

renk çemberi [Fr. *cercle chromatique* || İng. *chromatic circle* || Al. *Farbkreis* || İta. *circolo cromatico*] *S/TV/V.* Birincil renkler, ana renkler, tümler renklerin birbiriyle ilişkilerini yansıtan çember ☐ *ana renkler, birincil renkler, renk, tümler renkler*

renk çevirici [Fr. *transcodeur* || İng. *transcoder, colour (*ABD: *color) converter* || Al. *Farbnormwandler, Farbumkoderer, Transkoder, Umkodierer* || İta. *"transcoder"*] *TV.* Renk çevirme işini gerçekleştiren aygıt ☐ *renk, renk çevirme*

renk çevirme[Fr. *transcodage* || İng. *transcoding* || Al. *Transkodireung, Umkodierung, Dekodierung* || İta. *"transcoding"*] *TV.* Ayrı renk işlemini kullanan ülkeler arasında yayın alışverişini sağlayabilmek için renkli bir işlemi öbür işleme aktarma. Örneğin PAL'yi SECAM'ye aktarma ya da bunun tersini gerçekleştirme ☐ *PAL (renk işlemi), SECAM (renk işlemi), renkli televizyon, yayın*

renk çözücü [E.t. *kod çözücü, şifre çözücü* || Fr. *décodeur* || İng. *decoder, colour (*ABD: *color) decoder, chroma demodulator* || Al. *Dekoder, Farbdekoder* || İta. *"decoder"*] *TV.* Televizyon dizgesinde, video iminin renklilik bölümünü alarak bundan iki renk başkalığı imini üreten çevrim ☐ *renk, renk başkalığı imi, renklilik, video imi*

renk çözülmesi [Fr. *décomposition des couleurs* || İng. *colour (*ABD: *color) break-up* || Al. *Farbaufbrechen* || İta. *decomposizone dei colori*] *S.* Renkli filmlerde dış etkilerden dolayı resimlerdeki renklerin bozulması ☐ *renkli film*

renk çözümleyici [Fr. *analyseur de couleur* || İng. *colour (*ABD: *color) analyser (*ABD: *analyzer), electronic analyzer* || Al. *Farbabtaster* || İta. *analizzatore di colori*] *S.* Bir renkli filmin işlemelikte basılmadan önce renk düzeltme yapıldığında nasıl sonuç alınacağını önceden, elektronik yolla saptayan aygıt. Bu aygıt, temelde bir eksiuç ışıtacından oluşur. Filmden geçen bir ışık, bu eksiuç ışıtacına gelir ve çeşitli ışıklama altında filmin nasıl görüneceğinin eksiuç ışıtacının görüntülüğünde izlenmesini sağlar. Böylelikle, geleneksel yöntemde işlemelikteki basımdan önce filim çeşitli bölümlerinden alınan parçaların sınanması gibi çok zahmetli, zaman yitimine yol açan ve pahalı bir çalışmayı ortadan kaldırır ☐ *basım, işlemelik, renk düzeltme, eksiuç ışıtacı, görüntülük, renkli film*

renk çubuğu [Fr. *bande des couleurs* || İng. *colour (*ABD: *color) bar(s), colour strip* || Al. *Farbbalken* || İta. *striscia dei colori*] *TV/V.* Renkli televizyonda ayar resminde yer alan ve renk ayarını sağlamakta kullanılan, izgenin altı renginden oluşan dikey çubuklar. Renk çubuğu, izlencenin yayınından ya da bir video kuşağının herhangi bir izleme dizgesinde izlenmesinden önce renk doğruluğunu sınamak ve düzeltmek için kullanılır ☐ *ayar, ayar resmi, izge, izge renkleri, renk doğruluğu, renkli televizyon, video kuşağı*

renk danışmanı [Fr. *conseiller à la couleur* || İng. *colour (*ABD: *color) consultant* || Al. *Farb-Berater* || İta. *consulente del colore*] *S.* Renkli filmlerin

çevrilmesinde renk konusundaki çalışmaları yöneten uzman □ *renkli film*

renk dengeleme [Fr. *balance de la couleur* || İng. *colour (ABD: color) balance (balancing)* || Al. *Farbabstimmung, Farbabgleich, Farbbalance, Farbgleichgewicht*] *S/TV/V.* **1.** Bir beyaz rengin temel alınarak sinema, televizyon ve video alanında alıcının, elektronik aygıtların renk bileşenlerinin ayarlanarak renk doğruluğunun sağlanması. Böylece, birbirini izleyen çekimlerdeki ya da aynı görünçlüğün birden çok alıcıyla saptanmasındaki görüntülerde renk doğruluğu sağlanır. *S.* **2.** Sinemada gerçek renk, ancak çevirim sırasında film, belirli bir ışık kaynağına, örneğin gün ışığına, tungsten ışıtaca dengelenmiş olarak kullanıldığında elde edilebilir. Daha sonra işlemelikte uygulanan bütün renk dengelemesinin uygulamaları ancak belirli bir ölçüde etkili olabilir. Bir filmi, daha önceden dengelendiği ışıktan değişik bir ışıkta kullanmak, renk doğruluğunun azalmasına yol açar. Renk dengelemesini sağlayacak ışığın uygunluğu ve niteliği, Kelvin birimiyle ölçülür □ *çakar (ışıtaç), çevirim, gün ışığı, ışık, ışık kaynağı, ışınır ışıtaç, işlemelik, Kelvin, renk doğruluğu, renk sıcaklığı, tungsten ışıtaç*

renk doğruluğu [Fr. *fidélité des couleurs* || İng. *colour (ABD: color) fidelity* || Al. *Farbentreue* || İta. *fedeltà dei colori*] *S/TV/V.* Doğadaki renklerin gerçeğe uygun olarak aktarılması durumu. Renk yanlışlığı'nın karşıtı □ *renk, renk yanlışlığı*

renk duyarlığı [Fr. *sensibilité chromatique* || İng. *chromatic sensibility (sensitivity)* || Al. *Farbempfindlichtkeit* || İta. *sensibilità cromatica*] *S.* Duyarkatın, izgenin çeşitli renklerine karşı duyarlığını gösteren durum □ *duyarkat, duyarlık, izge, renk*

renk düzeltici [İng. *colour (ABD: color) corrector*] *S/TV/V.* Bir resmin renk ve parlaklığının düzenlenmesini sağlayabilen elektronik aygıt. Bu çeşit aygıtlar, bileşik imi, renklilik ile parlaklık öğelerine ayırarak, ince düzenlemeler yapılabilmesini sağlar. Renk düzelticiler, özellikle filmlerin video kuşağına aktarılmasında önemli rol oynar □ *bileşik imi, parlaklık, renk, renk düzeltme, renklilik, resim, video kuşağı*

renk düzeltme [Fr. *correction de la couleur* || İng. *colour (ABD: color) correction* || Al. *Farbkorrektur*] *S/TV/V.* **1.** Alıcının çalıştırılması sırasında ışık kaynağı ile konu arasındaki renk dengelemesinin sağlanması için yapılan işlem. Herhangi bir konu, herhangi bir nesne, belirli bir rengin ışığını yansıttığından dolayı gözümüzce renkli olarak algılanır. Bunun gerçekleşebilmesi için de, gelen ışığın içinde, yansıttığı o belirli rengin bulunması gerekir. Gerçekte, konular ve nesneler, gerçek renklerini ancak beyaz ışıkta verirler; çünkü beyaz ışık, bütün renklerin ışık dalgalarından oluşmuştur. Beyaz olmayan, belli başlı renklerden yoksun olan ışık, üzerine düştüğü nesnelerin renklerini bozabilir. Sinema ve televizyon alanında bunun önemi büyüktür; çünkü sıradan çalışma koşullarında eksiksiz beyaz ışığa pek az rastlanır. Gerçekten de, alıcının çalıştırıldığı değişik koşullardaki ışığın rengi yere, zamana, hava durumuna ve kullanılan yapma ışığın çeşidine göre değişir. Gözümüz bu değişiklikleri kendiliğinden dengeler, böylelikle örneğin beyaz nesneleri her koşulda beyaz olarak gö-

rürüz; ne var ki alıcı[1] bunu kendiliğinden yapamaz. Bunun anlamı şudur: Mavinin ağır bastığı gün ışığında çalışmak üzere ayarlanmış bir alıcı[1], bir içeri aydınlatmasında sarıya çalan bir renk saptayacaktır. Buna karşılık, sarı rengin ağır bastığı bir tungsten ışıtacının aydınlattığı içeri aydınlatmasına göre ayarlanmış bir alıcı[1] da, gün ışığında çalıştırıldığında, olduğundan daha mavi bir renk saptayacaktır. Renk dengelemesindeki bütün bu değişiklikler renk düzeltme süzgeçleri yardımıyla önlenir. Çalışılan çevrede mercek önündeki ışığın rengi ne olursa olsun, uygun çeşitten renk düzeltme süzgeci kullanıldığı sürece, mercekten geçip filme ulaşan ışığın rengi her zaman doğru biçimde dengelenmiş, düzeltilmiş olur. *S.* **2.** Bir ışık kaynağının renk sıcaklığı ile filmin kullanıldığı çevrenin renk sıcaklığı arasındaki dengeyi sağlamak üzere özel mercek ya da süzgeçler kullanılması. **3.** Kullanılmış, açındırılmış film üzerinde işlemelikte yapılan renk düzeltmesi. Buna kerteleme[1] denir. *TV.* **4.** Herhangi bir görünçlükteki rengin değiştirilmesi. Genellikle bir renk düzelticiyle yapılır. *V.* **5.** Video alıcılarındaki çevrim[2] yardımıyla alıcının gün ışığı ya da yapma ışığa göre ayarlanması. Video alıcılarından çoğunda yer alan bir elektronik çevrim[2] çalıştırılınca, alıcının gün ışığında mı yoksa yapma ışıkta (tungsten ışığında) mı çalıştığını saptar ve alıcıyı buna göre ayarlar. **6.** Elektronik kurgu sırasında, video kuşağında yapılan renk düzeltmesi ☐ *açındırma, alıcı[1], beyaz ışık, çevrim[2], düzeltici süzgeç, elektronik kurgu, gün ışığı, ışık kaynağı, kerteleme[1], konu, renk dengeleme, renk doğruluğu, renk düzeltici, renk düzeltme süzgeci, süzgeç, tungsten ışıtaç, video kuşağı, yapma ışık*

renk düzeltme süzgeci [Fr. *filtre de correction de la couleur* ‖ İng. *colour* (ABD: *color*) *correction filter, colour compensation filter, CC filter* ‖ Al. *Farbkorrekturfilter, Farbkompensationsfilter*] *S.* Renk düzeltme, özelliği olan, çeşitli renklerdeki süzgeçler ☐ *renk düzeltme, süzgeç*

renk düzengeci [Fr. *régulateur de chroma* ‖ İng. *chroma control* ‖ Al. *Farbpegelregler* ‖ İta. *regolatore di croma*] *TV/V.* Televizyondaki canlı yayınlarda ve video kuşaklarında renk düzeyini ayarlayan aygıt. Renközünün yeğinliğini değiştirerek çalışır. Düzengecin en alt düzeyi sıfırdayken görüntü siyah-beyazdır ☐ *canlı yayın, kuşak[1], renk düzeyi, renközü*

renk eşleme imi [Fr. *salve (de réference, de synchronisation de couleur), signal de synchronisation de couleur* ‖ İng. *colour (*ABD: *color) burst, colour synchronizing burst, colour sync(hronzing) signal, chroma burst, reference burst* ‖ Al. *Farbsynchronsignal, "Burst"* ‖ İta. *"burst"*] *TV.* NTSC ve PAL'de öbür eşleme imlerinden ayrı olarak, renklilik alt taşıyıcısının evresini düzenlemek için kullanılan eşleme imi. Bu im[1], satır ardı boşluğunda yer alır, dolayısıyla her satırda verilir. Bu imin görevi, alt taşıyıcı evresinin aktardığı rengin konudaki renge uyması için evre bilgisi sağlamaktır. Almacın doğru rengi aktarması bu yolla sağlanır ☐ *almaç, alt taşıyıcı (dalga), eşleme imi, evre, im[1], NTSC (renk işlemi), PAL (renk işlemi), renk, renklilik, renklilik alt taşıyıcısı, satır, satır ardı boşluğu*

renk ızgarası [Fr. *grille (de post focali*

sation, de post-déviation) || İng. *grid, wire grid, grille, aperture grille* || Al. *Gitter* || İta. *griglia*] *TV.* En yeni renkli almaçlarda delikli örtünün yerini alan parça. Bu çeşit almaçlarda görüntülüğün iç çeperi, mavi, yeşil, kırmızı incecik renk kuşaklarının düşey olarak sıralanmasından oluşur. Bunların 2 cm kadar önünde 60 cm'lik görüntülük için düşey olarak sıralanmış 650 telden oluşan bir ızgara yer alır. Delikli örtünün yerini renk ızgarasının alması görüntülük parlaklığını % 60 oranında artırır. Bu çeşit renk ızgarası kullanan renkli almaçların üç elektron toplu ya da tek elektron toplu olanları vardır ☐ *almaç, elek, elektron topu, parlaklık, görüntülük, renk, renkli almaç, Trinitron*

renk karışmasıönler [Fr. *suppression d'interférences couleurs, "color-tip"* || İng. *colour (*ABD: *color) interference suppression, color-tip* || Al. *"Color-Tip"* || İta. *"color-tip"*] *TV.* Renkli yayının siyah-beyaz almaçla izlenmesi durumunda, renklilik alt taşıyıcısının yol açtığı karışmadan dolayı görüntüde beliren noktalı çizgileri giderici düzen. Almaçlarda genellikle sertlik düğmesiyle birleştirilmiştir ☐ *almaç, görüntü, karışma, renk, renklilik alt taşıyıcısı, renkli yayın, sertlik düğmesi, siyah-beyaz almaç*

renk kertelemesi [İng. *grading, timing, colour timing, colour grading*] *S/TV.* Bir negatif filmin her çekiminde renk dengelemenin gerçekleştirilmesi işi. Renk kerteleyici bu iş için, negatif filmi bir televizyon görüntülüğünde gösteren aygıtı kullanır; böylelikle her çekim burada çözümlenir. Her çekimin renk ve ışıklama düzeltmesi yapılarak bunlar bir bilgisayar tekerine saptanır. Negatif film basım aygıtında geçerken, bilgisayar, boş filme ulaşan ışık değerlerini düzenleyerek, istenilen renk dengelemesini sağlar. Bu işlem sonunda elde edilen ilk renk kerteleme[1] eşlemine ilk eşlem adı verilir. Eksiksiz bir renk kerteleme[1] eşlemi elde edilinceye de çok sayıda renk kerteleme[1] çalışması yapılır ☐ *basım aygıtı, bilgisayar, boş film, çekim, film, görüntülük, ışıklama, ilk eşlem, kerteleme[1], kerteleyici, negatif film, renk düzeltme, renk dengeleme, teker, televizyon*

renk kılavuzu [Fr. *copie-pilote* || İng. *pilot (print)* || Al. *Pilot-Kopie* || İta. *copia pilota*] *S.* Renkli filmlerin basımı pahalıya mal olduğundan bunların günlük çekimleri genellikle siyah-beyaz olarak hazırlanır, fakat her çekimin sonuna 50 cm kadar renkli basımı eklenir. Bunlara renk kılavuzu denir. Renk kılavuzu, üç birincil renkten birine ağırlık verilerek yapılacak bir basımın nasıl sonuç vereceğini alıcı yönetmenine gösterir. Siyah-beyaz filmlerdeki kerteleme[1] örneğinin yerini tutar ☐ *alıcı[1], alıcı yönetmeni, basım, birincil renkler, günlük çekim(ler), kerteleme[1] örneği, renkli film, siyah-beyaz film*

renklendirilmiş film [İng. *colorised (*ABD: *colourized) film*] *S/BS.* Bilgisayar yardımıyla siyah-beyazdan renkliye çevrilmiş film ☐ *bilgisayar, renklendirme[2]*, renkli *film, siyah-beyaz film*

renklendirme[1] [E.t. *viraj* || Fr. *virage* || İng. *toning* || Al. *Viragierung* || İta. *viraggio*] *S.* Tek renkli pozitif görüntüde kimyasal işlemlerle değişik renkli sonuçlar elde etme. Renklendirmede görüntünün saydamsız bölümleri renkli olduğu halde, saydam bölümleri değişmez; çünkü görüntünün yalnızca siyah

gümüş bölümü kimyasal işlemle değişikliğe uğrar. Boyama'nın tersi ☐ *boyama, pozitif görüntü, tek renkli*

renklendirme[2] [İng. *colourisation (*ABD: *colorization), colourising (*ABD: *colorizing)* || İta. *colorazione*] *S/BS.* Siyah-beyaz filmlerin bilgisayar yardımıyla renkli filme dönüştürülmesi işlemi ☐ *bilgisayar, renklendirilmiş film, renkli film, siyah-beyaz film*

renkli alıcı [Fr. *caméra couleur* || İng. *colour (*ABD: *color) television caméra* || Al. *Farbkamera, Farbfernsehkamera* || İta. *camera di televisione a colori*] *TV.* Renkli televizyon yayınlarını gerçekleştiren alıcı[1]. Genellikle ışıtaçlarının sayısına göre sınıflanır: İki, üç ve dört ışıtaçlı alıcılar vardır. Bu ışıtaçlar görüntü-ortikon, vidikon ya da plumbikon ışıtaçlardır ☐ *alıcı[1], dört ışıtaçlı alıcı, görüntü-ortikon ışıtacı, iki ışıtaçlı alıcı, plumbikon ışıtaç, renkli televizyon, üç ışıtaçlı alıcı, vidikon ışıtaç, yayın*

renkli almaç [E.t. *renkli televizyon cihazı, renkli televizyon alıcısı, renkli alıcı* || Fr. *récepteur de television en couleur* || İng. *colour (*ABD: color*) (television) receiver* || Al. *Farbfernsehempfänger, Farbempfänger* || İta. *televisore a colori, apparecchio ricevente televisiva a colori*] *TV.* Renkli televizyon yayınlarının izlenebilmesini sağlayan almaç. Bu çeşit almaçlar, siyah-beyaz almaçlardaki bütün temel çevrimlerle donatıldıkları gibi, ayrıca renk bilgisini alan, çözen ve bunu alıcının saptadığı biçimde aktaran ek donatımları da taşırlar. Bunlardan en önemlisi, bileşik renk imini üç birincil renge ayıran renk çözücüdür. Renkli almaçlar özellikle ışıtaçlarının yapısıyla siyah-beyaz almaçtan ayrılır ☐ *almaç, almaç ışıtacı, birincil renkler, çevrim[2], im[1], renk bilgisi, renk, renk çözücü, renkli almaç ışıtacı, renkli televizyon, siyah-beyaz almaç, yayın*

renkli almaç ışıtacı [Fr. *tube-image couleur* || İng. *colour (*ABD: *color) display tube, colour (picture) tube, chromoscope,* (ABD) *color kinescope* || Al. *Farbbildröhre* || İta. *tubo immagini colore*] *TV.* Renkli almacın ışıtacı. Bu ışıtaçların çok değişik yapıda olanları vardır. Siyah-beyaz almaç ışıtacından değişik yönü, elektron topunun sayısı, görüntülük iç çeperinin yapısı ve elektron topu ile görüntülük arasında yer alan elek ya da renk ızgarasıdır. Renkli almaçlarda genellikle üç elektron topu bulunur. Sonradan bu üç elektron topunun işini tek başına gören elektron topu da geliştirilmiştir. Üç elektron topundan her biri, ilke olarak, üç birincil renkten biriyle ilgili bilgiyi taşır. Görüntülük iç çeperi, üç birincil renkte gazışıl özdekle sıvanmıştır. Bu gazışıl özdek ya renk üçgenleri biçiminde ya da renk kuşağı biçimindedir. Elektron topu ile görüntülük arasında elek ya da renk ızgarası yer alır ☐ *almaç, almaç ışıtacı, birincil renkler, elektron topu, gazışıl, ışıtaç, renkli almaç, renkli elek, renk ızgarası, renkli televizyon, renk üçgeni, siyah-beyaz almaç*

renkli ana pozitif [Fr. *positif couleur pour contretypage*|| İng. *colour (*ABD: *color) master positive* || Al. *Dup-Farbpositivfilm* || İta. *positivo colori per controtipo*] *S.* Özgün bir renkli negatiften çıkarılan renkli pozitif basım ☐ *basım, renkli, renkli negatif, renkli pozitif*

renkli ayar resmi [Fr. *mire couleur* || İng. *colour (*ABD: *color) test card,* (ABD) *color bar, color test bar, color test pattern, test bar* || Al. *Farbtestbild* ||

İta. *monoscopia a colori*] *TV.* Ayar resminin renkli yayınlarda kullanılanı. Bu çeşit ayar resimlerinde, siyah-beyaz yayınlardaki ayar resmindeki bilgilerden başka renkle ilgili ayarların yapılmasını sağlayacak bilgiler de vardır. Bunun en önemlisi, izgenin altı rengini gösteren renk çubuğudur □ *ayar resmi, izge, siyah-beyaz yayın, renk çubuğu, renkli yayın, yayın*

renkli boş film [E.t. *renkli pelikül* ‖ Fr. *pellicule couleur* ‖ İng. *colour (*ABD: *color) stock* ‖ Al. *Farbfilmmaterial* ‖ İta. *pellicola a colori*] *S.* Renkli film çeviriminde kullanılan, özel duyarkatlı, henüz alıcıda kullanılmamış film □ *alıcı[1], boş film, duyarkat, renkli film*

renkli eşlem [E.t. *renkli kopya* ‖ Fr. *copie couleur* ‖ İng. *colour (*ABD: *color) print, colour print film* ‖ Al. *Farbabzug, Farbkopie* ‖ İta. *copia colori*] *S.* Özgün bir renkli negatiften ya da bir ara negatifinden çıkarılan eşlem □ *ara negatifi, renkli film, renkli negatif, eşlem*

renkli evrilir ara negatifi [İng. *colour (*ABD: *color) reversal internegative (intermediate), CRI* ‖ Al. *Farbumkehrinternegativ*] *S.* Renkli evrilir film işlemesinde doğrudan ana negatiften çıkarılan renkli ara negatifi. Renkli evrilir ara negatifi sayesinde, negatiften pozitif çıkarılması, sonra da bundan negatif boş filme yeni bir basım yapılması aşaması ortadan kaldırılmış olur. Optik basım doğrudan doğruya evrilir ara negatifine dayanır. Ancak, renkli evrilir ara negatifi artık kullanılmamaktadır □ *ara negatifi, basım, evrilir, renkli evrilir film işlemesi, , negatif, negatif boş film, optik basım, pozitif, renkli*

renkli evrilir film [E.t. *reversal renkli film* ‖ Fr. *film inversible en couleur* ‖ İng. *colour (*ABD: *color) reversal film, reversal-type colour film* ‖ Al. *Umkehrfarbfilm, Farbumkehrfilm, Color-Umkehrfilm* ‖ İta. *film invertibile a colori*] *S.* Evrilir filmin renkli olanı. Alıcıda kullanılıp işlemelikte açındırılınca pozitif görüntü veren renkli boş film □ *açındırma, alıcı[1], evrilir film, işlemelik, pozitif görüntü, renkli boş film, renkli film*

renkli film [Fr. *film en couleur* ‖ İng. *colour (*ABD: *color) film* ‖ Al. *Farbfilm* ‖ İta. *film a colori*] *S.* Doğadaki renkleri gerçeğe uygun biçimde aktaran film çeşidi. Renkli film, üç birincil rengin uygun oranda karıştırılmasıyla bütün öbür renklerin elde edilebilmesi temeline dayanır. Yapılacak iş, önce bir görünçlükteki renklerin saptanması (çözümleme), sonra bunların birleştirilmesidir (bireşim). Bu kuralın değişik yöntemlerle gerçekleştirilmesinden çeşitli renkli film işlemleri ortaya çıkar. Technicolor dışında, genellikle bütün renkli filmler, siyah-beyaz filmlerin kullanıldığı alıcılarda kullanılır. Yalnız bu filmlerin duyarkatları siyah-beyaz filmlerden ayrı yapıdadır. Bu iş için genellikle tek kuşak[1] filmler kullanılır. Bir başka ayrılık bu filmin işlemesindedir. Sinemanın ilk yıllarında, ilk renkli film denemeleri, filmlerin siyah-beyaz çekildikten sonra kimi görünçlüklerin elle tek bir renge bir bütün olarak boyanmak üzere gerçekleştirilen boyamaydı. Daha sonra tek renkli pozitif görüntüde kimyasal işlemlerle değişik renkli sonuçlar gerçekleştiren renklendirmeye başvuruldu. 1918'de Technicolor ortaklığı yalnız kırmızı ve yeşile dayanan bir renkli film işlemi ortaya çıkardı. 1932'de yine aynı ortaklığın üç renk

temeline dayanan ilk işlemi gerçekleştirildi ve önce Walt Disney'nin *Flowers and Trees/Çiçeklerle Ağaçlar* adlı canlı-resminde uygulandı. Üç kuşaklı ilk Technicolor işleminin baştan sona uygulandığı ilk uzun filmse 1935'teki *Becky Sharp*'tı ☐ *alıcı*[1], *birincil renkler, boyama, çıkarmalı işlem, duyarkat, katmalı işlem, kuşak*[1], *renk, renklendirme*[1], *renkli alıcı, renkli boş film, renkli evrilir film, renkli film işlemesi, renkli film işlemi, renkli negatif eşlem, renkli negatif film, renkli pozitif film, renkli sinema, siyah-beyaz film, Technicolor, tek kuşak*[1]

renkli film çözümleyici [İng. *colour (*ABD: *color) film analyzer*] *S.* İşlemeliklerde renkli negatifleri tarayarak, bu negatiften basılacak eşlemler için doğru ışıklamayı saptayan optik-elektronik aygıt ☐ *basım, eşlem, ışıklama, negatif, renkli film, renkli negatif*

renkli film işlemesi [Fr. *traitement couleur* || İng. *colour (*ABD: *color) process(ing)* || Al. *Farbverfahren* || İta. *procedimento di film a colori*] *S.* Renkli duyarkattaki gizli görüntüyü renkli resim biçimine getirmek için yapılan işleme: Açındırmaçta, gümüş tuzlarını gümüşe çeviren kimyasal tepkimenin yanı sıra ikincil tepkimeler de ortaya çıkar. Açındırmaç, bu ikincil tepkimeyle oksitlenir. Renkli bir resim elde edebilmek için, açındırmacın bu oksitlenmiş biçimini renkleyiciyle etkimek gerekir. Bu durumda renkleyici özdek, kendi rengine uygun bir boya oluşturur. Bu olay, renkli negatifin açındırılmasında ya da renkli evrilir filmlerde ikinci açındırmada ortaya çıkar ☐ *açındırmaç, duyarkat, evrilir film işlemesi, gizli görüntü, negatif-pozitif işlemesi, renkli film, renkli film işlemi, renkli negatif film, renkli pozitif film*

renkli film işlemi [Fr. *procédé de cinéma en couleur* || İng. *colour (*ABD: *color) film system* || Al. *Farbfilmverfahren* || İta. *procedimento di presa a colori (di cinema a colori)*] *S.* Renkli film elde etmek için yapılan işlerin tümü ☐ *renkli film, renkli film işlemesi*

renkli film kalıbı ☐ **kalıp**

renkli film yayın aygıtı [Fr. *teleciné(ma) en couleurs* || İng. *colour (*ABD: *color) telecine* || Al. *Farbfilmabtaster* || İta. *telecine(ma) a colori*] *TV/S.* Renkli televizyon için renkli filmlerin gösterilmesini sağlayan film yayın aygıtı çeşidi. Bu çeşit aygıtlarda filmden geçen ışık kırmızı, yeşil, mavi bölümlerine ayrılır ve bu renklerin her biri kendi elektriksel imini verir ☐ *film yayın aygıtı, ışık, im*[1], *renkli film, renkli televizyon*

renkli ışık [İng. *coloured light*] *S.* Renkli film çeviriminde renkli boş filmin ya da doğadaki, bezemlerdeki renklerin sağladıklarıyla yetinmeyerek, herhangi bir rengin ağır basmasını erekleyen ışık. 1970'lerin sonuna doğru başlayan, 1980'lerde yaygınlaşan bu aydınlatma yönteminde, bir görünçlüğün aydınlatılmasında o görünçlüğün ruhsal yönden taşıdığı anlamı daha iyi yansıtacağı varsayılan herhangi bir rengin öbürlerine egemen olması sağlanır ☐ *aydınlatma, görünçlük, renk, renkli boş film, renkli film*

renkli kuşak aktarması [Fr. *"Vidtronics"* || İng. *Vidtronics*™ || Al. *"Vidtronics"* || İta. *"Vidtronics"* || (Vidtronics, işlemin ayırmacıdır)| *TV/V/S.* Renkli video kuşağından renkli film yayın aygıtında kullanılmak üzere

renkli film çıkarılması. Bu işlemde video kuşağı, video aygıtına okunurken aygıtın çıkışı bir siyah-beyaz saptayıcıya bağlanır. Video aygıtı ilk gösterimde kırmızı bilgileri filme aktarır, daha sonra sırasıyla ikinci, üçüncü gösterimde yeşil ve mavi bilgiler ayrı filmlere aktarılır. Aynı görüntülerin üç değişik renkteki bilgilerini taşıyan bu üç siyah-beyaz negatif filmden 35 mm'lik ya da 16 mm'lik renkli eşlemler elde edilir ☐ *eşlem, filme saptayıcı, video aygıtı, video kuşağı, 16 mm'lik film, 35 mm'lik film, renkli film, renkli film yayın aygıtı, siyah-beyaz film, siyah-beyaz negatif film, siyah-beyaz saptayıcı*

renklilik, C [E.t. *krominans* || Fr. *chrominance, C, chroma* || İng. *chrominance, C, chroma* || Al. *Chrominanz, C* || İta. *qualità cromatica, C, croma*] *S/TV/V.* **1.** Renkölçümünde parlaklığa karşı rengi belirleyen bölüm. Bu bölüm renközü ile doymadan oluşur ve renklilik bilgisini verir. **2.** Renkli televizyondaki NTSC ile PAL renkli işlemlerinde video imini oluşturan ve görüntülükte siyah-beyaz ile renkli olarak görülen iki bölümden renkli olanı *doyma, NTSC (renk işlemi), PAL (renk işlemi), parlaklık, renk, renk başkalığı imi, renklilik bilgisi, renkölçümü, renközü, video imi*

renklilik alt taşıyıcısı [Fr. *sous-porteuse chrominance* || İng. *chrominance subcarrier, colour* (ABD: *color) carrier* || Al. *Chrominanz-Zwischenträger*] *TV.* Renkli televizyonda renklilik bilgisinin değiştirime uğrattığı alt taşıyıcı dalga. Bu dalga parlaklık imine eklenerek bileşik imi yani renklilik + parlaklık imini oluşturur. Bu alt taşıyıcının değiştirim biçimi başka başka renkli televizyon işlemlerine yol açar ☐ *alt taşıyıcı dalga(lar), bileşik im', değiştirim, im', parlaklık, renk başkalığı imi, renklilik bilgisi, renkli televizyon*

renklilik bilgisi [Fr. *information de chrominance* || İng. *chrominance information* || Al. *Farbinformation* || İta. *informazione di qualità cromatica*] *TV.* Renközü ile doymadan oluşan bilgi ☐ *bilgi, doyma, renk başkalığı imi, renközü*

renklilik imi [E.t. *krominans sinyali* || Fr. *signal de chrominance* || İng. *chrominance signal, crom. sig.* || Al. *Chrominanzsignal, Farbartsignal, F-Signal, Farbwertsignal* || İta. *segnale di qualità cromatica*] *TV.* Bütün renkli televizyon işlemlerinde renkle ilgili bilgiyi veren ve renk değişikliğini gösteren iki imden oluşan bileşik im'. Bunlar iki renk başkalığı imidir; iki renk başkalığı iminin birleşmesinden renklilik imi oluşur. Renkli televizyon dizgelerindeki değişiklikler, renk başkalığı imlerinin renklilik bilgisini oluşturmak üzere değişik yollar kullanmasından kaynaklanır ☐ *bileşik im', bilgi, renk, renk başkalığı imi, renkli televizyon*

renklilik oluğu [E.t. *krominans kanalı* || Fr. *canal de chrominance* || İng. *chrominance channel* || Al. *Chrominanzkanal*] *TV.* Renkli yayında yinelenim izgesinin, renklilik bilgisini kapsayan bölümü ☐ *izge, oluk, renk, renk başkalığı imi, renklilik bilgisi, renkli yayın, yinelenim*

renkli negatif eşlem [E.t. *negatif renkli kopya* || Fr. *copie négatif coleur, contretype négatif couleur* || İng. *colour* (ABD: color) *dupe negative, colour duplicate negative* || Al. *Dupfarbnegativ, Duplikatfarbnegativ* || İta. *contra-*

tipo negativo colori] *S.* Bir renkli negatiften basım yoluyla elde edilen renkli negatif ☐ *ara negatifi, basım, negatif, pozitif, renkli negatif film*

renkli negatif film [Fr. *négatif couleur* || İng. *colour* (ABD: *color*) *negative (film)* || Al. *Negativfarbfilm, Farbnegativfilm, Colornegativfilm*] *S.* Alıcıda kullanıldıktan ve işlemelikte açındırıldıktan sonra üzerinde negatif görüntüler beliren renkli film. Renkli pozitif film'in karşıtı ☐ *açındırma, alıcı*[1]*, işlemelik, negatif görüntü, renkli film, renkli pozitif film*

renkli nokta [E.t. *fosfor noktası* || Fr. *luminophore, phosphore* || İng. *phosphor dot* || Al. *Leuchtstoffpunkt, Phosphorpunkt*] *TV.* Üçlü noktayı oluşturan noktalardan her biri. Üç renkten birini temsil eden nokta. Olağan bir almaç görüntülüğünde bir milyondan çok olan bu noktaların çapı 430 mikrondur ☐ *almaç, almaç görüntülüğü, renk, üçlü nokta*

renkli pozitif film [Fr. *positif couleur* || İng. *colour* (ABD: *color*) *positive (film)* || Al. *Farbpositiv-film, Positivfarbfilm*] *S.* Negatif renkli filmden basım yoluyla sağlanan pozitif görüntülü film. Renkli negatif film'in karşıtı ☐ *renkli negatif film, basım, pozitif görüntü, renkli film*

renkli resim imi [İng. *colour* (ABD: *color*) *picture signal* || Al. *Farbbildaustastsignal, FBA-Signal, Farbbildsignal*] *TV.* Herhangi bir görünçlüğün üç renk bileşenini (parlaklık, renközü, doyma) elektriksel olarak taşıyan im[1] ☐ *doyma, görünçlük, parlaklık, renk, renközü*

renkli saptayıcı [Fr. *kinéscope en couleur* || İng. *colour* (ABD: *color*) *telerecorder, colour film telerecorder,* (ABD) *color kinescope* || Al. *Farbfilmaufzeichnungsgerät* || İta. *kinescope a colori*] *TV/S.* Renkli televizyon yayınını renkli film üzerine saptayan filme saptayıcı çeşidi ☐ *filme saptayıcı, renkli televizyon, yayın*

renkli saydam resim [E.t. *renkli slayt, renkli diya* || Fr. *diapo(sitive) en couleurs* || İng. *colour* (ABD: *color*) *slide* || Al. *Farbdia* || İta. *diapositiva a colori*] *S.*. Saydam resmin renkli çeşidi ☐ *saydam resim*

renkli sinema [Fr. *cinéma en couleur, cinématographie en couleur* || İng. *colour* (ABD: *color*) *cinematography* || Al. *Farbenkinematografie* || İta. *cinema a colori*] *S.* Renkli film çevirmekle uğraşan sinema dalı. Siyah-beyaz sinema'nın karşıtı ☐ *renkli film, siyah-beyaz sinema*

renkli televizyon [Fr. *télévision en couleur* || İng. *colour* (ABD: *color*) *television* || Al. *Farbfernsehen* || İta. *televisione a colori*] *TV.* Doğadaki renkleri aktarabilen televizyon. Siyah-beyaz televizyon'un karşıtı. Siyah-beyaz televizyon yalnız siyah ile beyaz arasındaki kertelenmeye uygun elektrik akımını kullanır. Bu akımların konunun satır satır çözümlenmesiyle birbirini izlemesi ortaya video imini çıkarır. Oysa renkli televizyonda her renk için ayrı bir ime gerek vardır. Ancak doğadaki renkler çok sayıda olduğundan bunların her birini ayrı ayrı aktarmak olanaksızdır. Fakat burada, üç birincil rengin uygun oranda karışımının ya da birbirine katılmasının, bütün öbür renkleri oluşturabilmesi işleri kolaylaştırır. Renkli televizyonun temeli, siyah-beyaz televizyon için yeterli olan parlaklık bilgisinin yanı sıra iki renk arasındaki değişikliği veren

renklilik bilgisini de aktarmaya dayanır: Parlaklık imi, siyah-beyaz televizyonda olduğu gibi, ayrıntılı bir siyah-beyaz resmi oluşturacak bilgiyi taşır. Böylelikle bu bölüm, siyah-beyaz almaçlarca da alınabilir. Renklilik imi de, yukarıdakine eklenerek, taşıdığı renklilik bilgisi yardımıyla, televizyondaki görüntünün renkli olmasını sağlar. Çünkü renklilik bilgisi içinde yer alan üç birincil renkle ilgili renközü ve doymanın çeşitli bileşimleri, doğadaki bütün renklerin aktarılmasını gerçekleştirebilmektedir. Bu bilginin yayımlanması, daha doğrusu renklilik alt taşıyıcısının değiştirime uğrama biçimi de renkli televizyondaki PAL, NTSC, SECAM gibi değişik renk işlemlerini ortaya çıkarır. Bu bilgilerin oluşturduğu renkli görüntülerin televizyon almaçlarında izlenebilmesi için, almaca gelen üç birincil renk (kırmızı, mavi, yeşil), renkleri ayırabilen aynalar ya da biçmeler yardımıyla üç birincil renge ayrılmaktadır. Renkli yayınları izlemede, siyah-beyazdan ayrı bir almaç kullanılır. Ancak burada da bağdaşım denilen özellik önem kazanır. Yani siyah-beyaz almacın renkli yayınları siyah-beyaz olarak izleyebilmesi, renkli almacın da siyah-beyaz yayınları siyah-beyaz olarak izleyebilmesi sağlanır. Yine önemli ve çözülmüş bir sorun da değişik renkli televizyon işlemlerinin birbirine çevrilebilmesidir ⌐ *akım, almaç, bağdaşım, birincil renkler, değiştirim, doyma, im', NTSC (renk işlemi), PAL (renk işlemi), parlaklık, parlaklık bilgisi, renk, renk çevirme, renkli alıcı, renkli almaç, renklilik, renklilik alt taşıyıcısı, renklilik bilgisi, renkli televizyon işlemleri, renkli yayın, renközü, satır, SECAM (renk işlemi), siyah-beyaz televizyon, televizyon, video imi, renkli televizyon işlemleri*

renkli televizyon işlemleri [Fr. *systèmes de television en couleur* ‖ İng. *colour (ABD: color) television systems* ‖ Al. *Farbfernsehen-Systeme* ‖ İta. *sistemi di televisione a colori*] *TV.* Renkli televizyonu gerçekleştirmede kullanılan değişik yöntemler. Bugün başlıca şu üç işlem kullanılmaktadır: NTSC (ABD'de geliştirildi), PAL (Almanya'da geliştirildi), SECAM (Fransa'da geliştirildi). Bu üç ayrı işlem birbirine çevrilebilmektedir ⌐ *NTSC (renk işlemi), PAL (renk işlemi), renk çevirme, renkli televizyon, SECAM (renk işlemi)*

renkli yayın [Fr. *transmission en couleur* ‖ İng. *colour (ABD: color) transmission, colour programme (ABD: program)* ‖ Al. *Farbsendung, Farbübertragung* ‖ İta. *trasmissione a colori*] *TV.* Renkli televizyon işlemlerinden biriyle yapılan yayın. Siyah-beyaz yayın karşıtı ⌐ renkli *televizyon işlemleri, siyah-beyaz yayın*

renkölçer [Fr. *colorimètre* ‖ İng. *colorimeter* ‖ Al. *Farbmesser* ‖ İta. *coloremetro*] *S/TV/V.* Belli bir rengi, bir ölçün renge, bir renkler basamağına ya da kimi birincil renklere göre ölçerek çözümleyen aygıt ⌐ *birincil renkler, renkölçümü*

renkölçümü [Fr. *colorimétrie* ‖ İng. *colorimetry* ‖ Al. *Farbmessung, Farbmetrik, Farblehre* ‖ İta. *colorimetria*] *S/TV/V.* Optiğin renklerle uğraşan dalı. Özellikle renklerin ölçülmesi, ayırt edilmesi; değişik renklerin ışınımlarının nasıl birleştikleri; gözün renkli ışınımlara nasıl tepki gösterdiği konularıyla uğraşan dal ⌐ *optik, renk, renkölçer*

renkönler [Fr. *"colour killer"* || İng. *colour (*ABD: *color) killer* || Al. *"Colorkiller," Farbabschalter, Ferbsperre* || İta. *"colour killer"*] *TV.* Ters bağdaşımda dalgalıktan gelen ya da almaçta oluşan parazitlerin, renk eşleme imi olmadığı zaman, istenmeyen renge yol açmaması için, bu imlere ayrılan yükselteçleri çalıştırmayan düzen ☐ *almaç, dalgalık, bağdaşım, parazit, renk, renk eşleme imi, ters bağdaşım, yükselteç*

renk örneği [İng. *colour (*ABD: *color) lily, lily*] *S.* Renkli film çevirimlerinde bir görünçlüğün başında, daha sonra işlikte renk konusundaki çalışmalara temel alınmak üzere alınan görüntü. Bu görüntü film makaralarının başında ve sonunda yer alır ☐ *çevirim, film, görünçlük, görüntü, işlik, makara, renk, renkli film*

renk örtüşmesi [İng. *colour (*ABD: *color) registration*] *TV.* Bir renkli televizyon almacının görüntülüğünde, kırmızı, yeşil ve mavinin üst üste binerek çakışması ☐ *almaç, görüntülük, renkli televizyon*

renközü [Fr. *couleur, teinte, tonalité (de couleur), nuance (de couleur)* || İng. *colour (*ABD: *color), hue, dye, tone, shade, tint* || Al. *Farbe, Farbton, Farbwert* || İta. *colore, tinta (dei colori)*] *S/TV/V.* **1.** Rengin üç değişkeninden biri (öbürleri parlaklık, doyma): Karmaşık bir ışığın ağır çeken dalga uzunluğu, dolayısıyla bu dalga uzunluğuna uygun düşen rengi. Herhangi bir rengin kırmızı, sarı, yeşil, mavi ve yeniden kırmızı olarak çembersel biçimde sıralanan renklerden birine benzerliği. Siyah, beyaz ve gri, renközü bulunmayan ışıklardır. *TV.* **2.** Renkli televizyonda renklilik bilgisini oluşturan öğelerden biri. **3.** Zaman düzelticinin işlevlerinden biri: Zaman düzeltici, eksiksiz renk izgesini kırmızıya ya da yeşile doğru düzeltir ☐ *dalga uzunluğu, doyma, parlaklık, renk, renklilik bilgisi, renkli televizyon, zaman düzeltici*

renk saçağı [İng. *colour (*ABD: *color) edging*] *TV.* Renkli görüntünün kenarlarında beliren istenmeyen renkler ☐ *görüntü, renk*

renksemez [E.t. *akromatik* || Fr. *achromatique* || İng. *achromatic* || Al. *achromatich, farblos* || İta. *acromatico*] *S/TV.* Renközü olmayan. Siyah, beyaz, gri renksemezdir. Renkser'in karşıtı ☐ *renközü, renkser*

renksemez mercek [E.t. *akromatik adese, akromatik objektif* || Fr. *objectif achromatique (apochromatique)* || İng. *achromatic lens* || Al. *achromatische Linse* || İta. *obiettivo acromatico*] *S/TV.* Renkser sapıncı düzeltilmiş mercek. Bütün üstün nitelikli alıcılarda kullanılan bu çeşit mercekler değişik dalga uzunluğundaki iki rengi ortak odak noktasına düşürür ☐ *alıcı[1], dalga uzunluğu, mercek, odak, renk, renkser sapınç*

renkser [E.t. *kromatik* || Fr. *chromatique* || İng. *chromatic* || Al. *chromatisch* || İta. *cromatico*] *S/TV.* Renközü olan. Renksemez'in karşıtı ☐ *renközü, renksemez, renkserlik*

renkserlik [Fr. *chromaticité* || İng. *chromaticity* || Al. *Farbigkeit, Farbart, Farbwert* || İta. *cromaticita*] *S/TV.* Bir rengin, renkölçümünde, renközü ve doyma özelliklerine dayanan niteliği *doyma, renk, renkölçümü, renközü*

renkserlikölçer [İng. *vectorscope* || Al.

Vektorskop, Vektoroszilloskop, Pegelvektorskop] *TV/V.* Bir video imindeki renk doymasını ve evreyi denetlemekte kullanılan salınımçizer çeşidi. Özellikle video alıcılarında, ana denetim masalarında, video aygıtlarında ve öbür aygıtlardaki renkserlik bilgisini gözeterek renk doğruluğunu sağlar. Bu aygıt ayrıca video imlerinin birbiriyle olan zamandaşlığını saptamakta da kullanılır ☐ *alıcı[1], ana denetim masası, doyma, evre, renk doğruluğu, renkserlik, salınımçizer, video aygıtı, video imi*

renkser sapınç [Fr. *aberration chromatique* || İng. *chromatic aberration* || Al. *Farbabweichung* || İta. *aberrazione cromatica*] *S/TV.* Görüntünün kenarlarında renkli lekeler biçiminde kendini gösteren mercek kusuru. Gelen ışık, kendini oluşturan üç bileşenine - kırmızı, yeşil, mavi ışınlara- ayrılır ve merceğin ötesindeki değişik odak noktalarına (örneğin kırmızı, mercekten en uzağa; mavi, merceğe en yakına) düşer. Oluşan resimler boyca ve bulundukları yer yönünden aynı değildir. Sonuçta oluşan resmin kenarlarında renk girişimleri ortaya çıkar. Bunun nedeni, merceklerin, ayrı dalga uzunluğundaki renklere değişik kırılım göstergesi taşımasıdır. Bu kusur renksemez mercekle düzeltilir ☐ *dalga uzunluğu, kırılım göstergesi, görüntü, mercek, odak, renk, renksemez mercek, renkser, resim*

renk sıcaklığı [Fr. *température de couleur* || İng. *coulour (*ABD: *color) temperature* || Al. *Farbtemperatur* || İta. *temperatura di colore*] *S/TV/V.* **1.** Herhangi bir ışık kaynağının, görülebilir izgede benzer eğri verebilen bir kara gövde ışınımının salt sıcaklığıyla belirlenen niteliği; görünçlükteki göreceli kırmızılık ya da maviliğe dayanır. Renkli sinema ve televizyonda renk bozulmasını önlemek için, görünçlük aydınlığının, bu görünçlüğü saptayan ve yeniden veren dizgedeki renk sıcaklığına denk düşmesi gerekir. Renk sıcaklığı kelvin'le ölçülür. Yüksek renk sıcaklığı, mavi ışık kaynaklarından sağlanır. Işık ne denli maviyse, renk sıcaklığı o denli yüksektir. Bu durum, kırmızı ışık kaynağının tersidir; ışık ne denli kırmızıysa, renk sıcaklığı o denli düşüktür. Renk dengelemesinin ortasında, eksiksiz, arı beyaz sayılan gün ışığı yer alır; gün ışığı 6.000° K'dir. Sinemada aydınlatmada kullanılan tungsten halojen ışıtaç 3.200 K'dir. Bir mumun en kırmızı sayılan ışığı 1.000° K'dir. Bunun tam öbür ucunda yer alan ve son kertede bulutlu olup kopkoyu maviye ulaşan gökyüzü 10.000° K'dir. Çakar (ışıtaç)lar, kuvars ışıtaçları, ışınır ışıtaçlar 5.000° K'dir (Burada şu noktaya dikkat etmek gerekir: Yüksek sıcaklıktaki mavi ve buna yakın renkler, estetik yönden soğuk; düşük sıcaklıktaki kırmızı ve buna yakın renklerse, yine estetik yönden sıcak diye adlandırılır). Boş filmler, renk sıcaklığına çok duyarlıdır; bundan dolayı belirli ışık koşullarında kullanılabilmeleri için, değişik boş filmler ve renk süzgeçleri üretilerek renk düzeltimi sağlanmıştır *TV/V.* **2.** Televizyon/video alıcılarında herhangi bir renk sıcaklığını dengeleyebilecek bir elektronik çevrim[2] bulunur ☐ *beyaz dengesi, çevrim[2], ışık kaynağı, ışınım, izge, kara gövde, kelvin, renk dengeleme, renk doğruluğu, renk düzeltimi*

renk sıcaklıkölçeri [Fr. *thermocolorimètre, kelvinomètre* || İng. *colour (*ABD: *color) temperature meter, Kelvin meter* || Al. *Farblichtbestimmer,*

Farbtemperaturemesse, Lichtfarbmeßgerät] *S/TV/V.* Kelvin ölçeğine göre renk sıcaklığını ölçen, kırmızı ve mavi süzgeçlerle donatılmış ve ışıkgözlü ışıkölçeri andıran aygıt. Görülebilir izgenin uçlarını yansıtan süzgeçlerden her birinin verdiği değerler okunur ve bu iki uç değer arasındaki oran, kelvin ölçeğine göre yorumlanır. Filmin renk sıcaklığındaki uyumu sağlamakta kullanılır ☐ *görülebilir izge, ışıkgözlü ışıkölçer, kelvin, renk sıcaklığı, süzgeç*

renk sınama süzgeci [İng. *colour (*ABD: *color) contrast viewing filter, viewing filter*] *S.* Renkli çevirimden önce görünçlükteki parlak noktalar ile gölgelerin ayrıntılı olarak görmek için alıcı yönetmenlerinin kullandıkları süzgeç. Pankromatik sınama süzgeci'nin karşıtı ☐ *alıcı yönetmeni, çevirim, gölge, pankromatik sınama süzgeci, parlak noktalar, renk, süzgeç*

renk uyumu [Fr. *raccord de couleurs* || İng. *colour (*ABD: *color) match(ing)* || Al. *Farbanpassung* || İta. *raccordo di colori*] *S/TV/V.* Birbirini izleyen çekimlerde renk yönünden sağlanması gerekli uyum çeşidi. Genellikle içeride çevirimlerde ışık kaynakları istenildiği gibi düzenlenebildiği ve denetlenebildiği için bu uyumu sağlanmak kolaydır. Ancak hava koşullarına bağlı olan dışarıda çevirimlerde, özellikle renkli filmlerde bu uyum çok güçlükle sağlanabilir ☐ *çekim, dışarıda çevirim, ışık kaynağı, içeride çevirim, renk, renkli film, uyum*

renk uzayı [*Fr. espace chromatique* || İng. *colour* (ABD: *colour*) *space* || Al. *Farbenraum* || İta. *spazio cromatico*] *S/TV/V.* Renklerin uzayda genellikle üçboyutlu olarak geometrik biçimde gösterilişi ☐ *renk, renk üçgeni*

renk üçgeni [Fr. *triangle des couleurs* || İng. *colour (*ABD: *color) triangle* || Al. *Farbdreieck* || İta. *triangolo di colori*] *S/TV/V.* Renkölçümünde kimi hesapların yapılması, özelliklerinin belirtilmesi için renklerin bir dik üçgenin içindeki noktalarla gösterilmesini sağlayan üçgen. Üçgenin köşelerine yakın olan bölümler kırmızı, yeşil, mavi ışıkları gösterir. Bu üç rengin değişik oranlarda karıştırılmasıyla elde edilebilecek renkler de üçgenin içindeki bir noktayla gösterilir. Bu üç rengin karışımının beyazı verdiği nokta, beyaz noktası olarak adlandırılır. İzgenin arı renkleri üçgenin kenarları dışında kalır, çünkü bunlar üç rengin karışımıyla tam olarak elde edilemez ☐ *izge, renk, renkölçümü, renk uzayı*

renk yanlışlığı [Fr. *infidélité des couleurs* || İng. *colour (*ABD: *color) error, colour-hue error* || Al. *Farbfehler, chromatischer Fehler* || İta. *infidelta dei colori*] *S/TV/V.* Doğadaki renklerin gerçeğe uygun olarak aktarılmaması durumu. Renk doğruluğu'nun karşıtı ☐ *renk, renk doğruluğu*

resim, televizyon resmi [E.t. 1. *fotoğraf, kadr, kare, çerçeve,* 2. *karikatür, desen* || Fr. 1. *photogramme, vue, cadre, image,* 2. *dessin, "cartoon,"* 3-4. *image de télévision* || İng. 1. *picture, frame, image, photographic image, film image, single frame,* 2. *cartoon, drawing,* 3-4. *television picture (image), frame* || Al. 1. *Bild, Filmbild, Einzelbild, Vollbild, Aufnahme,* 2. *Zeichnung, "Cartoon,"* 3-4. *Fernsehbild* || İta. 1. *fotogramma,* 2. *disegno, "cartoon,"* 3-4. *immagine di televisione*] *S.* **1.** Film üzerinde çerçeve içinde yer alan fotoğraflardan her biri. **2.** Bir canlıresim için çizilen resimlerin

her biri. *TV.* **3.** Almaç görüntülüğünde, görüntülüğün üst satırdan alt satıra dek taranması sonunda, iki alandan oluşan görüntü. Taramaya göre böyle bir resim (PAL, 625 satır) 1/25 saniyede ya da (NTSC, 525 satır) 1/30 saniyede oluşur. **4.** İzleyicinin almaç görüntülüğünde gördüğü, izlediği görüntünün en ufak birimi ⊐ *alan, almaç, canlıresim, çerçeve, film, fotoğraf, görüntü görüntülük, NTSC (renk işlemi), PAL (renk işlemi), satır, tarama, televizyon*

resim arama [İng. *picture search, tape search, visual search*] *V.* Video aygıtlarında istenilen resmin bulunmasını sağlayan düzen. Bunun için yapılan çalışma. Genellikle hızlı öne sarma ya da hızlı geriye sarmaya başvurularak öne resim arama, geriye resim aramayla gerçekleştirilir. Bu sırada görüntülükteki görüntü genellikle olağan hızın beş on katı hızla öne ya da geriye doğru taranır. Bu sırada ses kesilir. Aranılan resim bulununca genellikle resim dondurmayla görüntülükte izlenebilir ya da okuma' düğmesine basılarak olağan hıza dönülür ⊐ *hızlandırılmış devinim, hızlı geriye sarma, hızlı öne sarma, resim dondurma, resim, video aygıtı*

resim ara yinelenimi [Fr. *fréquence intermediaire image* || İng. *vision intermediate frequency* || Al. *Bildzwischenfrequenz* || İta. *video frequenza intermedia*] *TV.* Ara yinelenimin resim imiyle ilgili olanı ⊐ *ara yinelenim, , resim, resim imi, ses ara yinelenimi, yinelenim*

resim ara yinelenim yükselteci [E.t. *resim kuvvetlendirici(si)* || Fr. *amplificateur fréquence inter-médiaire image, amplificateur d'image à moyenne fréquence* || İng. *vision intermediate frequency amplifier* || Al. *Bildzwischenfrequenz-verstärker* || İta. *amplificatore della video-frequenza intermedia*] *TV.* Almaçta resim ve ses imleri ayrıldıktan sonra resim ara yinelenimini güçlendiren yükselteç ⊐ *almaç, ara yinelenim yükselteci, im', resim ara yinelenimi, resim imi, ses ara yinelenim yükselteci, ses imi, yükselteç*

resim ayarı [Fr. *réglage de l'image* || İng. *picture adjustment* || Al. *Bildeinstellung* || İta. *regolazione di immagine*] *TV.* Televizyon almaçlarında resimle ilgili düzenlemelerin yapılması. Bunlar renk, parlaklık, sertlik, seçiklik... gibi düzenlemelerdir. Genelde almaçtaki tek bir düğmeye üst üste basılarak +/- yan düğmeleriyle düzenlenir ⊐ *almaç, parlaklık, renk, resim, seçiklik, sertlik*

resim başı (yapma) [Fr. *retour du spot* || İng. *flyback, frame flyback, return trace, picture flyback* || Al. *Rücklauf, Bildrücklauf, Strahlrücklauf* || İta. *ritorno dello spot*] *TV.* Tarayıcı demetin yukarıdan aşağıya dek resmin bütün satırlarını taradıktan sonra, yeni bir resim taramasına başlamak üzere döndüğü nokta; resmin başlangıç noktası. Resim başının hem alıcıda hem de almaçta aynı anda gerçekleşmesi resim eşleme imiyle sağlanır ⊐ *alıcı', almaç, resim, resim eşleme imi, satır, satırbaşı, tarama, tarayıcı demet*

resim bileştirmesi ⊐ **bileştirme**

resim bellekleyici [İng. *frame store*] *TV/V.* Bir ya da daha çok televizyon resmini belleğinde biriktiren elektronik aygıt. Binlerce televizyon resmini saklayabilen bellekleyiciler olduğu gibi devinimli tek resmi alıp bunu saklayan ve zamanı geldiğinde bir televizyon dizge-

sine bunu veren bellekleyiciler de vardır ☐ *bellekleme, resim, televizyon*

resim boyu [E.t. *resim ebadı, resim büyüklüğü, görüntü boyu* ‖ Fr. *format de l'image, dimension de l'image, grandeur de l'image* ‖ İng. *frame size, image size, picture size, format, size of image* ‖ Al. *Bildformat, Bildgrösse* ‖ İta. *formato dell'immagine*] *S.* **1.** Filmin boyuna göre bu film üzerindeki resmin çerçeveyle sınırlanan boyu. *TV.* **2.** Resmin, almacın görüntülüğünde gözlemlenen boyu ☐ *boy, çerçeve, film, resim*

resim bölümü [Fr. *tête de projecteur (de projection, optique), bloc optique* ‖ İng. *picture head, projection head* ‖ Al. *Bildkopf* ‖ İta. *testa di scena (del proiettore, del proiezione)*] *S.* Gösterici-nin görüntüleri yansıtmaya yarayan bölümü. Ses bölümü'nün karşıtı ☐ *gösterici, ses bölümü*

resim bulucu [Fr. *démodulateur-image* ‖ İng. *picture demodulator* ‖ Al. *Bildemodulator* ‖ İta. *demodulatore immagine*] *TV.* Resim imleri için bulma işini gerçekleştiren bulucu ☐ *bulma, bulucu, resim, resim imi*

resim çerçevesi ☐ **çerçeve**

resim çözümleyici [Fr. *dissecteur de l'image (de Farnsworth), "image-dissector," tube "image-dissector"* ‖ İng. *image dissector (tube), dissector tube* ‖ Al. *"Image-Dissector"* ‖ İta. *"image dissector"*] *TV.* Amerikalı P.T. Farnsworth'un 1934'te Nipkow çarkını temel alarak ortaya çıkardığı elektronik resim çözümleyici. Mekanik televizyon ile elektronik televizyon arasında bir köprü sayılabilecek resim çözümleyici ışıtaç, ortasında ufacık bir delik bulunan madenden bölmeyle ikiye ayrılmıştır. Mercekten gelen optik görüntü düz, saydam bir ışık eksiucu levha üzerine düşer. Bu ışık eksiucunun her noktası, aldığı ışıkla orantılı elektron yayar, böylelikle bir elektronik görüntü oluşturur. Bu elektronik görüntü, bir elektronik mercek yardımıyla maden bölme üzerine düşürülür. Bölmedeki ufacık delikten geçen elektronlar, görüntünün bir noktasına karşılıktır. Işıtacın çevresindeki saptırma sarımlıkları yardımıyla bu elektronik görüntüyü sağa sola ve yukarıya aşağıya saptırmak mümkündür. Görüntünün yatay sapışı bir satır taramasına, düşey sapışı bir resim sayısına denk düşer. Böylelikle elektronik görüntünün (resmin) her bir noktası ufacık delik önünden sırayla geçmiş olur. Her noktadan çıkan elektronlar, elektron çoğaltıcı yardımıyla çoğaltılır ve ışıtaç çıkışından resim imi olarak çıkar. Resim çözümleyici ışıtaç uygulama alanı bulmamakla birlikte, daha sonraki elektronik televizyon ışıtaçlarının temel öğelerini taşıdığından bunların gelişmesine basamak olmuştur ☐ *alıcı ışıtacı, elektron, elektron çoğaltıcı, elektronik görüntü, elektronik televizyon, fotokatot, görüntü, ışıtaç, mekanik televizyon, Nipkow çarkı, resim, resim imi, resim sayısı, saptırma sarımlığı, satır tarama*

resim değiştirimi [E.t. *resim modülasyonu* ‖ Fr. *modulation vidéo* ‖ İng. *vision modulation* ‖ Al. *Modulation des Bilsenders* ‖ İta. *modulazione video*] *TV.* Resim taşıyıcı dalganın değiştiriminde kullanılan değiştirim çeşidi. Bütün ölçünlerde genlik değiştirimi biçimindedir ☐ *değiştirim, genlik değiştirimi, resim, resim taşıyıcı dalga*

resim değiştirim yönü [E.t. *resim modülasyonunun polaritesi* ‖ Fr. *sens de*

modulation vidéo || İng. *sense of vision modulation, polarity of vision modulation*] *TV*. Resim taşıyıcı dalganın değiştirim uçeğrisinin genliğiyle ortaya çıkan durum. Bu genlik, alıcının önündeki görünçlüğün aydınlığıyla bağlı olarak artarsa değiştirim yönü pozitif, azalırsa negatiftir. Kimi yayın ölçünlerinde (örneğin İngiliz 405 satır, Fransız 819 satır) pozitif, kimilerinde (geri kalanlar) negatif resim değiştirim yönü kullanılır ⁻ *alıcı*[1], *değiştirim, 405 satır, genlik, resim, resim değiştirimi, resim taşıyıcı dalga, satır, 819 satır. yayın ölçünü, uçeğri*

resim dönmesi ⁻ **dönme**

resim dondurma, dondurma [E.t. 1. *filmi tutarak gösterme* || Fr. *arrêt sur l'image* || İng. *standstill, still frame, stop, freezing (frames), freeze effect (frame), freeze, stop-camera effect, freeze-frame effect, freeze framing, still picture, stop framing, hold framing, hold* || Al. *Standbild, Stillstand, Einzelbild, Stoptrick, Standbildverlängerung, Standkopieren* || İta. *fermo sull'immagine, arresto dell'immagine*] *S.* **1.** Bir film gösterilirken, kuşaktaki herhangi bir resmi alıcı penceresi önünde istenildiği kadar tutma. Böylelikle devinimli bir görüntünün istenilen parçası görüntülük üzerinde bir resim gibi incelenebilir. *V.* **2.** Televizyonda video izlenirken, kuşaktaki herhangi bir resmi görüntülükte tutma. Genellikle resim arama sonunda aranılan resim bulunduğunda, bunun izlenmesinde kullanılır. Bu durumda kuşağın devinimi durur, buna karşılık video kasnağı dönmeyi sürdürerek kuşağın o bölümünü sürekli tarar. Bu durum, kuşağın o bölümünü yıpratacağından genelde videoda resim dondurma kısa bir süre sonra kendiliğinden sona erer ve kuşak[1] olağan dönüşüne başlar. Resim dondurmada, görüntülükteki resmin niteliğinde ister istemez bir düşüş olur (bulanıklık, titreme). Bu düşüş, video aygıtının çeşidine göre değişiktir. Ayrıca, resim dondurma süresince ses de duyulmaz ⁻ *alıcı*[1], *alıcı penceresi, dondurulmuş resim, film, görüntü, görüntü dondurma, görüntülük, gösterim, kasnak, kuşak*[1], *resim, resim arama, tarama, video*

resim eşleme ayarı [E.t. *resim senkronizasyon ayarı* || Fr. *réglage de synchronisation verticale* || İng. *vertical lock (picture hold)* || Al. *Bildfangregelung, Bildfang, Bildsynchronisation* || İta. *controllo verticale*] *TV*. Resim eşlemesini sağlamak üzere yapılan ayar. Bu eşleme bozulduğunda resim aşağıya ya da yukarıya doğru döner. Resim eşleme ayarı bu dönmeyi önler. Dönme ayarı da denir ⁻ *ayar, dönme, dönme ayarı, eşleme, resim, resim eşleme düğmesi, resim eşleme imi, resim eşlemesi*

resim eşleme düğmesi [E.t. *resim senkronizasyon ayar düğmesi* || Fr. *bouton (touche) de réglage de synchronisation verticale* || İng. *button (knob) for vertical picture hold* || Al. *Bildsynchronzsationtaste* || İta. *manopola di controllo verticale*] *TV*. Resim eşleme ayarını sağlayan düğme. Almacın arkasında bulunur, sağa ya da sola döndürülerek resim eşlemesini yeniden sağlar ⁻ *almaç, eşleme, resim, resim eşleme ayarı, resim eşlemesi*

resim eşleme imi [E.t. *resim senkronizasyon işareti, düşey senkronizsyon imi, resim başı imi* || Fr. *signal de fin d'image* || İng. *frame sync(h) (synchronizing pulse), vertical sync(hronising)*

pulse || Al. *Bild-synchronimplus, Bildwechselimpuls, Bildsynchronsignal* || İta. *segni di sincronizzazione di immagine*] *TV*. Resim eşlemesini sağlayan eşleme imi ⌶ *eşleme, eşleme imi, im*[1], *resim, resim eşlemesi*

resim eşlemesi [E.t. *resim senkronizasyonu, düşey senkronizasyon* || Fr. *synchronisation-trame* || İng. *frame synchronization, picture synchronization, vertical hold* || Al. *Bildsynchronisation, Vertikalsynchronisation* || İta. *sincronizzazione d'immagine*] *TV*. **1.** Bir saniyedeki resim sayısının alıcı[1] ile almaçta aynı olması; aynı zamanda oluşması durumu **2.** Bu durumun sağlanması. Resim eşlemesi, resim eşleme imiyle sağlanır. Resim eşlemesinin bozulması sonunda dönme denilen durum ortaya çıkar. Almaçtaki dönmenin düzeltilmesi için dönme ayarı ya da resim eşleme ayarı yapılır ⌶ *alıcı*[1], *almaç, dönme, dönme ayarı, resim başı (yapma), resim eşleme ayarı, resim eşleme imi, saniyede resim sayısı*

resim evrilmesi [Fr. *inversion trame (image)* || İng. *picture inversion, frame inversion (reversal), inversion, negative projection, phase reverse* || Al. *Inversion, Bildrücklauf* || İta. *inversione dell'inquadratura*] *TV/S*. Uç değiştirme yoluyla gerçekte pozitif olan bir görüntüyü negatife, gerçekte negatif olan bir görüntüyü pozitife çevirme. Film yayın aygıtından gelen video imi ucunun çevrimde değiştirilmesiyle sağlanır. Ancak bu çeşit bir film yayını filme zarar verebilir; bundan dolayı ancak bir kez kullanılmalıdır ⌶ *çevrim, film yayın aygıtı, görüntü, negatif, pozitif, resim, uç değiştirme, video imi*

resim içinde resim [İng. *picture-in-picture, PIP*] *TV*. Bir televizyon almacının görüntülüğünde değişik kaynaklardan gelen ve aynı anda yer alan birden çok resim ⌶ *almaç, görüntülük, resim*

resim imi [E.t. *resim sinyali, görüntü sinyali* || Fr. *signal de vision* || İng. *picture signal, vision signal* || Al. *Bildsignal, B-Signal* || İta. *segnale di visione (d'immagine)*] *TV*. Alıcı ışıtacında elektron demetinin ışıkeksiucundaki görüntüyü tarayarak buna uygun oluşturduğu elektrik akımı. Bu im[1] resimle ilgili bilgileri taşır. Henüz işlenmemiş olan bu ime daha sonra eşleme ve boşluk imleri de katılınca video imi oluşur ⌶ *akım, alıcı*[1], *alıcı ışıtacı, boşluk imi, elektron demeti, eşleme imi, görüntü, ışıkeksiucu, tarama, video imi*

resim kartonu [Fr. *carton d'art* || İng. *art card* || Al. *Kunstkarton* || İta. *cartone d'arte*] *S*. **1.** Daha sonra alıcıyla aktarılmak ereğiyle, üzerine yazı, resim, desen, bezeme çizilmiş ya da basılmış karton. Bu kartonun üzerindeki gereç alıcıyla saptanarak, optik basım aygıtı yardımıyla filmdeki herhangi bir resimle birleştirilir. *TV/V*. **2.** Aynı erekle televizyon ve videoda kullanılan karton. Bu kartonun üzerindeki gereç video alıcısıyla alınır, video kuşağına saptanır, uygun üretece yüklenir ⌶ *alıcı*[1], *optik basım aygıtı, video alıcısı, video kuşağı*

resim kayması ⌶ **kayma**

resim kesilmesi [Fr. *coupure de l'image* || İng. *vision break, image drop-out* || Al. *Bildausfall*] *TV*. Bir yayında herhangi bir nedenden ötürü resim alınamaması ⌶ *resim, yayın*

resim kilitlenmesi ⌶ **kilitlenme**

resimlik [Fr. *phototèque* || İng. *phototheque, photograph library, stills library* || Al. *Bildarchiv, Fotoarchiv, Fotostelle* || İta. *fototeca*] *S/TV.* Herhangi bir erekle kullanılacak resimlerin sıralanmış olarak saklandığı yer □ *resim*

resimli roman [Fr. *bande dessinée* || İng. *comic strip, comics* || Al. *Bildgeschichte, "Comic-Strip"* || İta. *racconto a fumetti*] *S/TV.* Fotoromanın elle yapılmış resimlerle gerçekleştirileni. Resimli romanda herhangi bir öykü soldan sağa ve yukarıdan aşağıya sıralanmış bu çeşit resimlerle anlatılır. Bu resimlere kimileyin çember içindeki kimileyin de resim çerçevesi altındaki yazılar eşlik eder; geneldeyse bu çember içi yazılar, kişilerin sözlerini yansıtır □ *fotoroman*

resimli taslak [E.t. *filmin resimle öyküsü* || Fr. *conducteur visuel, "storyboard"* || İng. *storyboard, continuity sketches* || Al. *Ablaufplan, "Storyboard"* || İta. *"storyboard"*] *S/TV.* **1.** Bir film ya da izlenceyi özetleyen dizi resimler. Resme yatkınsa yönetmen elinden, değilse bir sanatçının elinden çıkan bu resimler film ya da izlencedeki belli başlı olguların en önemlileri seçilerek gerçekleştirilir. Bunlar çevirim sırasında oyunluktaki olguların genel havasını hemen kavramakta, açıklamakta kolaylık sağlar. Özellikle yönetmen, görüntü yönetmeni, sanat yönetmeni, bezemci, giysici tarafından kullanılır. *S.* **2.** Resimli taslak özellikle canlandırma filmlerinde büyük önem taşır ve bir canlandırma filminin hemen tüm oyunluğu, çalışmaya başlangıç olarak resimli taslak olarak hazırlanır. **3.** ABD'de belirli bir tecimsel filmi ya da izlenceyi özetleyen dizi resimler. Özellikle bu çeşit izlence ya da filmleri ısmarlayacak olan, ancak televizyon ve sinema uygulayımını bilmediğinden oyunluktan anlamayan ısmarlayıcılar için hazırlanır. Resimli taslak tanıtılar için de kullanılır □ *bezemci, çevirim, film, giysici, görüntü yönetmeni, ısmarlayıcı, izlence, olgu, oyunluk, sanat yönetmeni, sinema, tanıtı, televizyon, yönetmen*

resim öğesi [Fr. *élément de l'image* || İng. *picture element* || Al. *Bildpunkt, Bildelement* || İta. *elemento d'immagine*] *TV.* Bir televizyon dizgesinin çözümleyebileceği en ufak bilgi özdeği □ *bilgi*

resim önseçimi [Fr. *présélection des images* || İng. *preselection* || Al. *Vorwahl* || İta. *preselezione*] *TV.* Resim seçmeye hazırlık olarak ana denetim görevlisinin ana denetim masasında gerçekleştirdiği iş □ *ana denetim görevlisi, ana denetim masası, resim seçme*

resim parlaklığı □ **parlaklık**

resim sayacı □ **sayaç**

resim sayısı [E.t. *kare sayısı, görüntü sayısı* || Fr. *nombre d'images* || İng. *number of frames* || Al. *Bildzahl* || İta. *numero di immagini*] *S.* Filmin boyuna göre filmin belirli uzunluğunda yer alan resim sayısı (örneğin 35 mm'lik bir filmin 1 m'sinde 52,6 resim bulunur) □ *boy, film, 35 mm'lik film, resim*

resim seçici [Fr. *mélangeur vidéo (d'images), opérateur de mélanges* || İng. *vision mixer (operator), mixer, vision switcher,* (ABD) *switcher* (a.), *vision director, video director, video control operator, technical director, TD* || İta. *Bildmischer(in), Einblender(in)* || İta. *addetto al missaggio delle immagini*] *TV.* Resim seçme işini gerçekleştiren kimse. Bu işi ya doğrudan doğruya yö-

netmenin kendi yapar ya da genellikle onun verdiği komutlara göre bir başkası gerçekleştirir ☐ *resim, resim seçme, yönetmen*

resim seçikliği [Fr. *netteté de l'image* || İng. *picture definition, picture sharpness* || Al. *Bildschärfe* || İta. *nitidezza d'immagine*] *TV.* **1.** Almaçtaki resmin seçikliği. *V.* **2.** Videoda gösterilen resmin seçikliğini düzenleyen düzen. Bununla ilgili düğme sağa çevrilince resim keskinleşir, sola çevrilince yumuşar ☐ *almaç, resim, seçiklik, video aygıtı*

resim seçme [Fr. *mélange des images* || İng. *picture mixing, video mixing, vision mixing* || Al. *Bildmischung* || İta. *regia video*] *TV.* Çeşitli kaynaklardan (değişik alıcılar, film yayın aygıtı, video aygıtı, saydam resim tarayıcı...) gelen değişik resimler arasında, düzgün, kesiksiz, akıcı, isteğe uygun biçimde bir seçme yaparak yayına verme işi. Resim seçme gerçekte sinemadaki kurgunun karşılığıdır. Ancak sinema ve televizyon arasındaki uygulayımsal çalışmaların değişikliği, kurgu ile resim seçme arasında temelli başkalıklar ortaya çıkarır: Sinemada kurgu, çevirim sırasında elde edilen yüzlerce çekim arasından bir ilk seçim yapılarak, kaba kurguyla birleştirilerek elde edilen eşlemin ardı ardına izlenmesi, yeniden bir ayıklama yapılması, ince kurguya geçilmesiyle gerçekleştirilir. Çevirimdeki aksamalar, zaten birçok çekimin birkaç kez çevrilmesiyle önlenmiştir. Kurgu sırasında gerekirse, yeniden kimi çekimler, bağlayıcı çekimler elde edilebilir. Kurgucu ve yönetmen kurgu masasında en uygun biçimi, uzunca bir süre içinde gelişen çalışmalarıyla elde etmeye çalışırlar. Oysa bir canlı yayındaki resim seçme çalışması bundan çok başkadır: Görüntü saptanması genellikle ortalama dört alıcıyla yürütülür. Yine çok kez bu dört alıcı[1] aynı anda çalışır. Yönetmenin, resim seçicinin önündeki yarım düzine kadar denetlikte, bu alıcılardan ve daha başka kaynaklardan gelen resimler aynı anda çıkar. Yönetmenin hangi resmi seçeceğine hemen karar vermesi, bunu bildirmesi, resim seçicinin bu resmi yayın için hemen ayırması gerekir. Resmin yayına girişi, yayından çıkışı, yerini bir başka resme bırakışı, bu arada uygulanacak noktalama biçimi, araya başka kaynaklardan katılacak resimler, yazılar... bütün bu kurgu işlemlerini hiç aksamadan, birbiri ardından, kesiksiz bir yayın içinde, izlencenin özüne en uygun biçim ve tartımı da sağlayarak gerçekleştirmek zorunluluğu vardır. Resim seçme işi, yönetim masasında yerine getirilir ☐ *alıcı[1], bağlayıcı çekim, canlı yayın, çekim, çevirim, denetlik, saydam resim tarayıcı, eşlem, film yayın aygıtı, kaba kurgu, kurgu, kurgucu, kurgu masası, video aygıtı, noktalama, resim, resim seçici, tartım, yayın, yazı, yönetim masası, yönetmen*

resim seçme masası ☐ **yönetim masası**

resim-ses aralığı [E.t. *görüntü - ses aralığı* || Fr. *décalage (entre l'image et le son)* || İng. *interval (between sound and picture), distance between the sync(h) picture and sound on a married print, advance, sound and picture advace, sound advance, sound track advance, sound lead, sync(h) advance (separation)* || Al. *Bild-Ton-Versatz, Bild-Ton-Abstand, Tonverlauf* || İta. *processione della immagine sul suono, spostamento*] *S.* Bileşik eşlemde herhangi bir resim ile bu resme ilişkin ses

imi arasındaki uzaklık. Göstericide resmin aralı devinimle, ses yolunun ise sürekli devinimle geçmesi gerekir. Bundan dolayı pencerenin altında bir büklüm yapılır ve pencere önünden aralı devinimle geçen film, bu büklümden sonra sürekli devinerek okuma kafası önünden geçer. Pencere ile okuma kafası arasındaki aralıktan dolayı, pencere önündeki resim ile buna ilişkin ses imi arasında buna eşit bir aralık yer alır. 35 mm'lik filmde bu aralık 20 resim, 16 mm'likte 26 resimdir. Yani ses imi, ilgili olduğu resimden, biricisinde 20 resim, ikincisinde 26 resim önde bulunur. **2.** *V.* Her video aygıtının ses ve resim kafası arasında bir aralık varsa da, bu son derece azdır ve ayırt edilmez ☐ *aralı devinim, bileşik büklüm, eşlem, film, gösterici, okuma kafası, pencere, resim, ses imi, ses yolu, sürekli devinim, video aygıtı*

resim-ses eşleyici [İng. *picture synchronizer, pic-sync,* (ABD) *Comp-Editor*] *S.* 1965'te İngiltere'de kurgu masasına seçenek olarak piyasaya sürülen küçük kurgu aygıtı. Filmin ufak bir görüntüsünü birçok ses kuşağıyla birlikte vererek kurguyu kolaylaştıran aygıt ☐ *görüntü, kurgu, kurgu aygıtı, kurgu masası, ses kuşağı*

resim-ses kurgusu [E.t. *görüntü-ses montajı* || Fr. *montage image-son* || İng. *picture-sound editing*] *S.* Resim-ses aralığını gözeterek yapılan kurgu. Basım eşlemesine hazırlık olan kurgu ☐ *basım eşlemesi, kurgu, resim-ses aralığı*

resim şakşağı [Fr. *claquette image* || İng. *vision clap, beat picture, picture beat (clapp)* || Al. *Klappenbild* || İta. *ciak immagine*] *S.* Film üzerinde şakşağın çarpışını gösteren resim. Bu resim ile ses şakşağı yan yana getirilince eşleme gerçekleşir ☐ *çekim tahtası, eşleme, film, resim, şakşak, ses şakşağı*

resim taşıyıcı dalga [Fr. *onde porteuse d'image (porteuse de la vision), porteuse vision,* || İng. *vision carrier, image carrier* || Al. *Bildträger* || İta. *onda portante di visione*] *TV.* Taşıyıcı dalganın resim taşıyanı ☐ *ses taşıyıcı dalga, taşıyıcı dalga*

resim taşıyıcı yinelenimi [Fr. *fréquence de l'onde porteuse* || İng. *vision frequency* || Al. *Bildträgerfrequenz* || İta. *frequenza di onda portante di visione*] *TV.* Taşıyıcı dalganın yinelenimle belirtilen değeri ☐ *yinelenim, taşıyıcı dalga*

resim titremesi ☐ **titreme**

resim uyumu [Fr. *raccord des images* || İng. *picture matching* || Al. *Bildampassung* || İta. *raccordo di immagini*] *TV.* Çeşitli kaynaklardan gelen resimlerin yayına verilmeden önce aynı sertlik ve parlaklıkta olmasının sağlanması ☐ *sertlik, parlaklık, resim, yayın*

resim üreteci [Fr. *générateur de balayage image, générateur de balayage vertical* || İng. *picture generator, vertical scanning generator, field time base* || Al. *Bildgenerator* || İta. *generatore di scansione verticale*] *TV.* Resmi oluşturan düşey taramanın yapılmasını sağlayan üreteç ☐ *düşey tarama, resim, satır üreteci, tarama üreteci*

resim vericisi ☐ **verici**

resim yinelenimi ☐ **saniyede resim (sayısı)**

resim yinelenimi çevirme [İng. *frame rate conversion*] *TV/V/BS.* Günümüzde

televizyonda ölçünleşen resim yinelenimi 25, 29,97, 30, 60'tır. Bir dizgeden öbürüne aktarımda bu sayıların uygun biçimde değiştirilmesine resim yinelenimi çevirme denir. Bu da en yalınından saniyede yinelenen resim sayısına resim ya da alan ekleme, bu sayıdan resim ya da alan çıkarmayla gerçekleştirilir ☐ *alan, resim, resim yine-lenimi, saniyede resim (sayısı), televizyon, yinelenim*

resim yükselteci [Fr. *amplificateur de vidéo* ‖ İng. *video amplifier (frequency amplifier)* ‖ Al. *Videoverstärker, Videofrequenzverstärker, VF-Verstärker* ‖ İta. *amplificatore di video*] *TV.* Alıcıdan çıkan resim imlerini güçlendiren yükselteç ☐ *alıcı[1], iml, resim, yükselteç*

resmegider [E.t. *fotojenik, resme geliş* ‖ Fr. *photogénique* ‖ İng. *photogenic* ‖ Al. *fotogen* ‖ İta. *fotogenico*] *S/TV.* **1.** (Genel kullanışta) Hoşa giden, güzel ve çekici bir görüntü veren (kimse). **2.** (Gerçek anlamı) Sinema ve televizyon görüntülerinin gereklerine uygun bir kişinin, bezemin, nesnenin, görünümün yalnızca sinema ya da televizyonla ortaya konabilecek bir gücü, güzelliği, gerçeği taşıması durumu. Bu ikinci anlamda, ağırlık noktası konuda olmaktan çıkarak doğrudan doğruya görüntüye kaymaktadır ☐ *filmegider, görüntü, rsmegiderlik, sinema, televizyonagider*

resmegiderlik [E.t. *fotojeni, iyi resim verme* ‖ Fr. *photogénie* ‖ İng. *photogeny, photogenie* ‖ Al. *"Photogénie"* ‖ İta. *fotogenia*] *S/TV.* Resmegider olma durumu ☐ *resmegider*

resmi oynatım [Fr. *présentation officielle* ‖ İng. *official presentation* ‖ Al. *offizielle Vorführung* ‖ İta. *presentazione ufficiale*] *S.* Bir filmin resmi makamlarca gösterilmesi, bu makamlarca sunulması ☐ *film, gösterim, oynatım*

ressam [Fr. *dessinateur* ‖ İng. *designer* ‖ Al. *Zeichner* ‖ İta. *disegnatore(atrice)*] *S/TV.* Sinema ve televizyon için çeşitli resim ve canlıresimleri çizen kimse ☐ *canlıresim, resim, sinema, televizyon*

ressam-bezemci [Fr. *peintre-décorateur, peintre de décor* ‖ İng. *scene-painter* ‖ Al. *Dekorationsmaler* ‖ İta. *pittore scenografo*] *S/TV.* Dip bezemlerinin resimlerini yapan sanatçı ☐ *dip bezemi, resim*

rol [Fr. *rôle, personnage* ‖ İng. *role, part, character* ‖ Al. *Rolle, Teil* ‖ İta. *ruolo, parte, personaggio*] *S/TV/V.* Bir oyuncunun bir filmde ya da televizyon oyununda payına düşen, canlandırması gereken bölüm, kişilik ☐ *film, oyuncu, televizyon oyunu*

Rotoscope™ [Fr. *Rotoscope* ‖ İng. *Rotoscope* ‖ Al. *Rotoscope* ‖ İta. *Rotoscope* ‖ "Rotoscope" ayırmaçtır] *S.* **1.** ABD'li canlandırma sinemacıları Max ve Dave Fleischer kardeşlerin geliştirdikleri bir canlandırma aygıtı ve buna dayanan uygulayım: Canlandırmada kullanılacak devinim bir film üzerine saptanır. Rotoscope bu devinimi oluşturan resimleri geriden gösterimle tek tek canlandırma masasına yansıtır. Canlandırıcı, bu resimleri saydam yapraklara çizer. Böylelikle akıcı bir devinimi oluşturan resimler eksiksiz sağlanmış olur. **2.** *V.* Fleischer kardeşlerin 1920'lerde geliştirdikleri bu uygulayım günümüzde video sanatçılarınca da kullanılmaktadır. Video alanında uygulanan Rotoscope uygulayımında resimler sayısallaştırılarak bir resim izlencesine aktarılmakta, burada işlendikten sonra

belleklenmektedir ☐ *bellekleme, canlandırma, canlandırma masası, film, geriden gösterim, resim, video*

Rouxcolor [Fr. *Rouxcolor* ‖ İng. *Rouxcolor* ‖ Al. *Rouxcolor* ‖ İta. *Rouxcolor*] *S.* 1948'de Fransa'da ortaya sürülen bir renkli film işlemi. Bu işlemde, alıcının önüne takılan dört ufak mercek, 35 mm'lik filmin üzerine tek resimlik alana aynı konunun dört ufak resmini düşürür. Birbirinin aynı olan bu dört ufak resim kırmızı, yeşil, sarı ve mavi renktedir. Gösterimde bu kez göstericinin önüne takılan dört ufak mercek, her biri ayrı renkteki bu resimleri görüntülük üzerinde üst üste bindirir. Ancak gerek çevirimde gerekse gösterimde özel mercek dizgesi gerektirdiğinden bu işlem çok yaygınlaşmamıştır ☐ *alıcı[1], çevirim, film, gösterim, mercek, 35 mm'lik film, görüntülük, renkli film, renkli film işlemi, renkli sinema*

röntgen alıcısı [Fr. *caméra pour cinéradiographie* ‖ İng. *cineradiology camera* ‖ Al. *Röntgenkamera* ‖ İta. *macchina da presa per Röntgencinematografia*] *S.* Sinema-röntgeni gerçekleştirebilen alıcı[1] çeşidi ☐ *alıcı[1], sinema-röntgen*

röntgen ışınları [E.t. *x ışığı, x ışını, röntgen şuaları* ‖ Fr. *rayons x (Röntgen)* ‖ İng. *x-rays, Röntgen rays* ‖ Al. *Röntgenstrahlung* ‖ İta. *raggio x (Röntgen)*] *S/TV/V.* Alman fizikçi Wilhelm Konrad Röntgen'in 1895'te bulduğu elektromıknatıs ışınım. Işıkla aynı niteliktedir, ancak çok daha kısa dalga uzunluğunda yer alır. Bu ışınların dalga uzunluğu $5x10^{-9}$ ile $6x10^{-12}$ metre arasındadır. Bir elektron topundan çıkan hızlı elektron demetinin sert bir özdeğe çarpışı sırasında oluşan röntgen ışınları, görülebilir ışığın geçemediği özdeklerden (tahta, et, kemik...) geçer ve insan vücudunun iç örgenlerinin resimlerini çekmekte kullanılır. Röntgen ışınları duyarkatları tıpkı ışık gibi etkiler. Bu ışının özdekçe soğurulması, özdeğin yoğunluğuna ve öğecik ağırlığına bağlıdır. Bir siyah-byaz almaçtaki elektron demeti almaç görüntülüğünün iç çeperini tararken de röntgen ışınları oluşur. Ancak bu ışınlar güçsüzdür ve izleyicilere zarar vermemesi için ayrıca almaç görüntülüğünde birtakım önlemler alınmıştır. Renkli televizyonda röntgen ışınları daha güçlü ve daha tehlikeli olarak ortaya çıkar. Bundan dolayı aynı önlemler renkli almaçlarda daha sıkı olarak uygulanmakla birlikte, ayrıca bu çeşit almaçlar çalıştırılırken almaç görüntülüğüne belirli bir uzaklıktan fazla yaklaşmamak gerekir ☐ *almaç, dalga uzunluğu, duyarkat, elektro-mıknatıs ışınım, elektron demeti, elektron topu, görülebilir ışık, ışık, görüntülük, renkli televizyon, tarama*

ruhsal film [Fr. *film psychologique* ‖ İng. *psychological film* ‖ Al. *psychologisches Film* ‖ İta. *film psicologico*] *S.* İnsanların düşünce, duygu ve tutkularını inceleyen, iç dünyalarını yansıtan, bunların çözümlenmesine büyük yer veren; bunu yaparken bir yandan da izleyiciyi bu olgular karşısında tepki vermeye, özdeşleşmeye ya da kendini tanımaya yönlendiren film çeşidi ☐ *izleyici, özdeşleşme*

ruhsal üçboyutlu [Fr. *sensation de relief, effet de relief* ‖ İng. *three dimensional effect* ‖ Al. *dreidimensionaler Effekt* ‖ İta. *effetto di tridimensionale*] *S.* Gerçekte üç boyutlu olmadığı halde izleyicide üçboyutlu duygusu uyandıran görüntülerin durumu. Bu terim gerçek

üçboyutlunun karşıtı olarak kullanılır. Gerçekte hiçbir film işlemi gerçek üçboyutlu değildir. Ancak, fizik yasalarına göre elde edilen üçboyutlu görüntüden, salt görünüş özelliğinden dolayı bu duyguyu veren ya da bu duyguyu güçlendiren üçboyutlu işlemi ayırmak için bu terim kullanılmaktadır. Ruhsal üçboyutlu, geniş görüntülük işlemine dayanır. İnsan gözü belli bir anda 165° genişlikte, 60° yükseklikte bir alanı kapsar. Olağan alıcıların mercekleriyse bu alanın ancak 30°-40°'lik bir parçasını alabilir. İnsan görüşünün kapsadığı genişlikte bir görüntünün, içbükey bir görüntülüğe yansıtılması durumunda izleyicide aynı zamanda bir derinlik duygusu uyandırdığı denenmiştir. Cinerama, CinemaScope. . . gibi işlemler bu duyguya dayanan ruhsal üçboyutlu işlemlerdir :: *alıcı', derinlik, geniş görüntülük, görüntü, mercek, içbükey görüntülük, üçboyutlu*

S

saat [Fr. *heure* || İng. *hour* || Al. *Stunde* || İta. *ora*] *V.* Video aygıtlarında ve bunun zamanlayıcısında saati belirten gösterge ve bunun ayarını sağlayan düğmeler ☐ *saat ayarı, video aygıtı, zamanlayıcı*

saat ayarı [Fr. 1. *signal horaire* || İng. 1. *time signal,* 2. *clock set* || Al. 1. *Zeitzeichen* || İta. 1. *segnale orario*] *TV.* **1.** Belirli zamanlarda saatlerin düzenlenmesi için görüntülü ve sesli olarak verilen ayar. **2.** *V.* Video aygıtındaki saatin çalıştırılmak üzere ayarlanması. Video aygıtı prize bağlanıp açma/kapama düğmesi açık duruma getirildiğinde, aygıtın önünde saat, zamanlama, sayaç ve bunlarla ilgili bellek için ayrılan bölümde bulunan saat işlemeye başlar ve yanıp sönerek SUN (sunday = pazar kısaltması) ile 0:00'ı gösterir. Bu saatin ayarı, bu bölümün altındaki kapaklı bölümde yer alır. Buradaki CLOCK SET (saat ayarı) düğmesi basılı tutularak haftanın istenilen gün, HOUR (saat) düğmesine basılarak istenilen saat, MIN+/MIN- (dakika) düğmelerine basılarak istenilen dakika seçilir; parmak saat ayarı düğmesinden çekilir çekilmez saat işlemeye başlar ☐ *açma-kapama düğmesi, bellek, sayaç, video aygıtı, zamanlama*

saati saatine [İng. *on the nose*] *TV.* **1.** Bir izlencenin önceden açıklanan saatte başlaması. **2.** Yönetmence, canlı yayının önceden kararlaştırılan süreye uygun biçimde gerçekleşmekte olduğunu, ağırdan almaya ya da aceleye gerek olmadığını belirten im ☐ *canlı yayın, izlence, yönetmen*

sabun operası (a) [Fr. *"soap opera"* || İng. (ABD) *soap opera, soap* (a.) || Al. *"Soap Opera"* || İta. *"soap opera"*] *S/TV.* ABD'de, uzayıp giden duygu sömürüsüne dayanan; çoğunlukla sonunda tatlıya bağlanan kalıp olaylar, kalıp kişilerle dolu filmler, radyo ve televizyon izlenceleri için kötü anlamda kullanılana argo deyim (bu deyim, 1930'lardaki bu çeşit radyo izlencelerinden çoğunun, tanıtı ereğiyle, sabun ya da temizlik tozu üreticilerince ısmarlanmasından kaynaklanır). Sabun operaları, genellikle "pembe dizi" iyimserliği ile melodram kötümserliği arasında değişen; kalabalık bir aileyi temel alan, zaman zaman dışarıdan kişilerin katıldığı, çok kişili, çarpraşık ilişkili, iç içe geçmiş olgulu, inanılmayacak rastlantılarla dolu, gerçek dışı örgüsü olan; abartılı bir iyimserlik ya da melodram havası taşıyan; tecimsel kaygıları ön sıraya çıkan; geniş yığınları erekleyen; sanat kaygısı ve değeri taşımayan ürünlerdir. Dizinin her bölümü, hızla değişen ve gelişen, iç içe geçmiş öykülerden, kısa kısa görünçlüklerden oluşur. Olgular genellikle koşut gelişimle yansıtılır ve bir noktada kesilip bir başka görünçlüğe geçilir; sonra yine yarım bırakılan olguya geçilir. Bölüntülü filmlerin her bölümünün sonunda olduğu gibi, sabun operalarında da her bölümün sonu, başkahramanlardan birinin tehlikede olduğu, izleyicinin soluğunu kesen ya da en azından kaygı, merak içine atan bir olayla sonlanır; böylelikle izleyicinin gelecek bölümde yine televizyon karşısına geçmesi sağlanır. ABD sinema ile televizyonunun dünya çapındaki egemenliğinden dolayı yaygınlaşan sabun operası

türü, günümüzde bunun bir çeşitlemesi olan Latin Amerika teleromanlarıyla daha da yaygınlaşmıştır ⌐ *bölüntülü film, görünçlük, izlence, izleyici, koşut gelişim, melodram, olgu, örgü, tanıtı, teleroman*

saçaklanma [İng. *fringing*] *S.* **1.** Rengin gerektiği yolda aktarılmamasından dolayı görüntüde ortaya çıkan beyazlı siyahlı çizgiler. Genellikle mercekteki kusurların yol açtığı girişim ya da kırınımdan kaynaklanır. **2.** Devinimli örtülü filmde örtüyle asıl filmin birleştiği noktalarda ortaya çıkan aynı türden aksaklık ⌐ *devinimli örtülü film, girişim, kırınım, mercek, renk*

"sağa çevrin!" [Fr. *faites un "pano" à droite!* || İng. *pan right!* || Al. *schwenk nach rechts!* || İta. *panoramicare a destra!*] *TV.* Alıcı yönetmenine sağa doğru yatay çevrinme yapması için verilen komut ⌐ *alıcı*[1]*, alıcı yönetmeni, çevrinme, sağa çevrinme*

sağa çevrinme [Fr. *panoramique à droite* || İng. *pan right* || Al. *rechts Kameraschwenkung* || İta. *panoramica a destra*] *S/TV.* Alıcının sağa doğru yatay çevrinme yapması ⌐ *alıcı*[1]*, çevrinme, yatay çevrinme*

"sağa kaydır!" [Fr. *travel(l)ing à droite!* || İng. *crab right!* || Al. *Kamerafahrt nach rechts!* || İta. *carrellare a destra*] *TV.* Kaydırmanın sağa yapılmasını belirten komut ⌐ *kaydırma*

sağa kaydırma [Fr. *travel(l)ing à droite* || İng. *crab right* || Al. *Kamerafahrt nach rechts* || İta. *carrella a destra*] *S/TV.* Kaydırmanın sağa doğru olanı ⌐ *kaydırma*

salıngaç [E.t. *osilatör* || Fr. *oscillateur* || İng. *oscillator* || Al. *Oszillator* || İng. *oscillatore*] *TV.* Her çeşit (elektrik, mekanik, optik, akustik...) salınım oluşturan aygıt. Elektrikli salınım üreteçleri, belirli yinelenimde dalgalı im[1] oluşturan aygıtlardır; almaçlarda, yinelenim değiştirimine gerekli salınımı sağlarlar ⌐ *almaç, yinelenim, salınım, yinelenim değiştirimi*

salınım [E.t. *raks, ihtizaz* || Fr. *oscillation* || İng. *oscillation* || Al. *Schwingung, Schwangung* || İta. *oscillazione*] *S/TV/V.* Bir denge durumu çevresinde oluşan dönemsel devinim. Bu devinim, birim zamandaki yinelenme sayısına -yinelenim- ve yeğinliğine -genlik- göre belirlenir. Örneğin bir sarkacın, durmadan yinelenen gidip gelme devinimi; bir dalgalı akım çevriminde, elektronların yinelenen ileri geri titreşimi ⌐ *çevrim*[2]*, dönemsel, yinelenim, genlik*

salınımçizer, eksiuçlu salınımçizer [E.t. *osiloskop, osilograf, katot ışınlı osilograf tüpü, katot osiloskopu, katotlu osiloskop* || Fr. *oscilloscope cathodique, à rayons cathodiques, oscillographe cathodique, oscillographe à rayons cathodiques* || İng. *oscilloscope, oscillograph, cathode ray oscilloscope, CRO* || Al. *Oszilloskop, Oszillograf, Kathadenstrahloszilloskop,* || İta. *oscillografo, oscilloscopio a raggi catodici*] *S/TV/V.* Temel bölümü eksiuç ışıtacına dayanan ve değişken elektriksel nicelikleri gözle görülür biçimde vererek izlenmesini sağlayan aygıt. Bu elektriksel nicelikler, salınımçizerin görüntülüğünde sürekli değişen bir dalga olarak görülebilir. Böylelikle bu aygıt elektronik ölçümleri gerçekleştirir; bir elektrik gerilimindeki değişmeleri görülebilir kılığa sokarak düzeyini değerlendirmeyi, biçimini izlemeyi sağlar. Özellikle televizyon çalışmalarında her alıcıdan gelen resim

imlerinin niteliğini denetlemek üzere alıcı denet odasında kullanılır Bu değişmeler, eksiuç ışıtacının ışınır görüntülüğünde ince bir elektron demeti biçiminde ortaya çıkar. Salınımçizer radar dizgelerinde de kullanılır ⊐ *alıcı denet odası, dalga salınımçizeri, eksiuç ışıtacı, elektron demeti, gerilim, görüntülük, ışınır alıcı[1], resim imi, televizyon*

sallanma [Fr. *instabilité* || İng. *unsteadiness, camera shake* || Al. *Unbeständigkeit* || İta. *instabilità*] *S/TV/V.* Çevirim sırasında alıcının istenilenin dışında kıpırdanmasından doğan durum. Bunun sonucunda sallantılı bir görüntü ortaya çıkar. Çoğunlukla alıcının elde çalıştırması durumunda ortaya çıkar. Sallanmazlık'ın karşıtı ⊐ *alıcı[1], çevirim, görüntü, sallanmazlık*

sallanmaönler [Fr. *stabilisateur* || İng. *stabilizer* || Al. *Konstanthalter, Regler* || İta. *stabilizzatore*] *S/TV/V.* Alıcının sallanmasını, titreşimini önleyen, böylelikle sallanmanın önüne geçerek sallanmazlık sağlayan aygıt ve donatılar. Bunların başlıcaları Dynalens, Steadicam, denge topaçlı başlıktır ⊐ *alıcı[1], denge topaçlı başlık, Dynalens, sallanma, sallanmazlık, Steadicam*

sallanmaz alıcı [İng. *fluid camera*] *S/TV/V.* Sallanmaönler aygıt ve donatıları olduğundan, alıcı yönetmeninin elinde en çapraşık devinimlerde bile sallanmadan çalıştırılabilen alıcı[1] ⊐ *alıcı[1], sallanma, sallanmaönler, sallanmazlık*

sallanmazlık [Fr. *stabilité* || İng. *stability* || Al. *Stabilität* || İta. *stabilità*] *S/TV/V.* Alıcının, göstericinin çalıştırılırken sağlam bir desteğe oturtulmasından dolayı görüntülerde ortaya çıkan düzgünlük; sallanma'nın karşıtı ⊐ *alıcı[1], destek, görüntü, gösterici, sallanma*

salon, sinema salonu [Fr. *salle(de cinéma, obscure, de projection)* || İng. *auditorium, theatre* (ABD: *theater) hall* || Al. *Saal, Kinosaal, Filmtheater* || İta. *sala (di proiezione, di cinema, cinematografica, obscura), cinematografo*] *S.* Sinemanın, film gösterimini izleyenlere ayrılmış; koltuk sıraları, önde görüntülük, arkada gösterim odacığı, yanlarda çıkış kapıları, üstte balkonları, kimilerinde locaları bulunan salonu ⊐ *balkon, çıkış, film, görüntülük, gösterim, gösterim odacığı, koltuk, loca, sinema*

salon eğimi [Fr. *inclinaison* || İng. *cinema-floor rake*] *S.* Bir sinema salonunda koltuk sıralarının, izleyicinin görüş çizgisine uygun olarak önden arkaya doğru yavaş yavaş yükselmesinden doğan eğim ⊐ *görüş çizgisi, izleyici, koltuk, sinema salonu*

salon televizyonu [Fr. *téléviseur de salon (à grand écran), récepteur de salon, grand écran*] *TV.* Genellikle möbleli, kapaklı, büyük boy salon almacı. Masa, sehpa ya da kendi ayağı üzerinde durur. Boyu genellikle 51, 54, 59, 61, 63, 65, 72 cm'dir ⊐ *almaç, boy, cep televizyonu, el televizyonu, taşınabilir televizyon*

salonun aydınlatılması [Fr. *éclairage de salle* || İng. *house lighting, house light(s), cinema lighting, auditorium lighting* || Al. *Saalbeleuchtung* || İta. *illuminazione della sala*] *S.* Bir sinema salonuna gösterim sırasında ya da arasında gerekli ışığın sağlanması ⊐ *ara, gösterim, salon*

salt film [Fr. *film absolu* || İng. *absolute film, minimal film, structural film* || Al. *absoluter Film* || İta. *film assoluto*] *S.* Birbiri ardından saptanmış resimleri herhangi bir kurgu işleminden geçir-

meksizin görüntülüğe sürekli olarak yansıtan; bunlar yardımıyla çağrışımlar gerçekleştiren, tartımlı biçimler yaratan film çeşidi. Bu tür filmde alıcı devinimsiz, devinimli, değişik görüş açısına yerleştirilmiş olarak çalıştırılır; bol bol optik kaydırmaya başvurulur; işlemelikte açındırılırken ya da basılırken sıra dışı değişik işlemlerden geçirilir; ses yolu için seslendirmenin tüm olanakları kullanılır, değişik denemeler gerçekleştirilir ☐ *arı sinema, öykü, soyut film, tartım*

samuray filmi [Fr. *film de samouraï* ‖ İng. *samurai film, Japanese western* ‖ İta. *film di samurai* ‖ Al. *Samuraifilm*] *S.* Japonya'da 16. yüzyılın sonlarında başlayan shogun (askeri diktatör) döneminde, bunun ve buna bağlı daimio'ların (derebeyi) hizmetinde çalışan anlamına gelen samuray'ları (savaşçı) konu alan film. Samuray, yine aynı yüzyılda Osmanlı'da eyalet veziri ile beylerbeyi hizmetindeki sarıca'ları andırıyorsa da, Japonya'nın bir çeşit şövalyesi sayılan samuray'lar, "bushido" denilen çok sıkı onur ve etik kurallarına bağlı çalışan seçkin bir asker sınıfıydı. Samuray, bağlı olduğu derebeyi öldüğü, ordusu dağıldığında ronin (başıboş samuray) olduğu halde yine de bushido'ya sıkı sıkıya bağlı olarak davranırdı; oysa sarıcalar parayı kim verirse ona hizmet eder ya da eşkıya olur, bundan dolayı Osmanlı tarihlerinde "sarıca haşeratı" diye anılırlardı. Samuraylar ok, mızrak, ateşli silah ama özellikle kılıç kullanmakta çok ustaydılar; ölünceye dek tek komutana bağlı kalırlardı. Her samuray'ın kılıç kullanmasını öğrendiği bir okulu vardı ve her okulun uygulayımı ayrıydı. Bütün bu özellikleriyle samurayların yaşamı Japon sinemasının vazgeçilmez izleklerinden biri olmuş; Amerikan sinemasındaki kovboy filmleri gibi konularında da, niteliğinde de çok çeşitlemeleri olan bir film türü olarak geliştirilmiştir (Nitekim Kenji Mizoguchi'nin *Shichinin no Samurai/Yedi Samuray* (1954) adlı samuray filmi, ABD'de John Sturges'ın eliyle *Magnificent Seven/Yedi Silahşörler* (1962) adıyla kovboy filmi olarak yeniden çevrilmişti) ☐ *dövüş sanatları filmi, izlek, kovboy filmi, ninja filmi*

sanal gerçek [Fr. *réalité virtuel* ‖ İng. *virtual reality, VR* ‖ Al. *virtuelles Realität* ‖ İta. *realità virtuale*] *BS.* Kullanıcıları bilgisayarın yarattığı bir dünyanın içine sokarak onlarda gerçek dünyada yaşıyormuş duygusu uyandırabilen dizge. Görülebilen, dokunulabilen, ele alınabilen nesnelerin ve varlıkların yer aldığı sanısına, yanılsamasına yol açan böyle bir ortam, matematik modeller, bilgisayar izlenceleri ve bilgisayar arabirimiyle yaratılır. Kullanıcı bu sanal gerçek ortamında bilgisayarla etkileşimini, dokunaçlık ya da fare gibi alışılagelen aygıtlar yerine, günlük yaşamdakine daha yakın yöntemlerle sağlar. Bunların başında, kullanıcının çevresini gözlemekte kullandığı, başa takılan ve gözün her biri için bir bilgisayar görüntülüğü ile üçboyutlu ses kulaklığı taşıyan başlık görüntülüğü gelir. Başlık görüntülüğünde bulunan bir konum izleyici, kullanıcının başının devinimini ve nereye baktığını sürekli izler; bu bilgi yardımıyla da bilgisayar, kullanıcının baktığı yöne uygun sanal dünyanın görüntülerini yeniden hesaplayarak buna uygun yeni görüntüler yollar. Kullanıcının dokunma duyusunu kullanabilmesi için de özel eldivenler kullanılır *başlık görüntülüğü, bilgisayar, dokunaç, fare, görüntülük, izlence, kulaklık, kullanıcı, üçboyutlu ses*

sanal görüntü [E.t. *hayali zahiri, gerçek dışı görüntü, zahiri hayal, zahiri görüntü* || Fr. *image virtuelle* || İng. *virtual image* || Al. *Luftbild, virtuelles Bild* || İta. *immagine virtuale*] *S/TV/V.* Gerçekte herhangi bir ışık ışınının düşmediği ya da bir ışının çıkmadığı noktada gözlemciye varmış gibi görünen görüntü. Bu noktaya bir görüntülük konursa üzerinde görüntü belirmez. Örneğin bir nesneden gelen ışınlar düz bir aynaya düştüğünde, bu nesnenin aynanın ötesinde görünen görüntüsü sanal görüntüdür. Gerçek görüntü karşıtı ☐ *gerçek görüntü, görüntü, ışık, ışın*

sanal oyuncu [Fr. *acteur virtuel* || İng. *virtual actor, vactor* (a.), *soft actor, synthespian* || İta. *attore virtuale* || İngilizce'deki argo "vactor" sözcüğü, "virtual"in ilk harfiyle ile "actor"un birleşmesinden türetilmiştir] *BS/S/TV/V.* Bilgisayarda üretilmiş oyuncu. Sinema ve televizyonda gittikçe yaygın biçimde kullanılan sanal oyuncular özellikle kalabalık görünçlüklerin yansıtılmasında büyük kolaylık sağlamaktadır. Bunun nedeni bu sanal oyuncuların kolaylıkla çoğaltılıp değişik yüzlerle, değişik durumlarda verilebilmesidir ☐ *bilgisayar, görünçlük, oyuncu, sinema, televizyon*

sanat filmi [Fr. *film d'art* || İng. *art film (feature)* || Al. *Kunstfilm* || İta. *film d'arte*] *S.* **1.** Sanat kaygılarını ön sırada tutan, iş ve tecim olanaklarını geri sıraya atan film. Tecimsel film karşıtı. **2.** Sanat düzeyi yüksek film ☐ *tecimsel film, tecimsel sinema*

Sanat Filmi [Fr. *film d' art* || İng. *"film d'art," art film* || Al. *"Film d'Art"* || İta. *"film d'art"*] *S.* 1908 yılına doğru Fransız sinemasında ortaya çıkan bir akım: Tanınmış yazarların hazırladığı oyunlukların, ünlü tiyatro oyuncularınca, tiyatro uygulayımına göre canlandırılmasına, ünlü bestecilerin özgün film müziği hazırlamasına dayanır. Daha sonra öbür batı ülkelerine de yayılmıştır. Aşırı ölçüde tiyatro etkisi taşımasına karşın, henüz bir ayaktakımı eğlenecesi sayılan sinemaya saygınlık kazandırma düşüncesinden doğmuş ve bu yönde oldukça yararı dokunmuştur ☐ *besteci, film müziği, oyuncu, oyunluk*

sanat sineması, deneme sineması [Fr. *salle spécialisée, cinema d'essai (d'art, cinéma d'art et d'essai)* || İng. *art cinema, specialized hall, art house,* (ABD) *art theater* || Al. *Filmkunsttheater* || İta. *cinema culturali e "d'essai," sala speciale*] *S.* Taşıdığı değerlerin, getirdiği yeniliklerin anlaşılması güç olduğundan tecimsel sinemalarda yer bulamayan, ayrıca sanat değeri yüksek eski ve yeni seçme filmleri düzenli olarak gösteren sinema. Sanat sinemalarında yer alan filmler sinemanın klasikleri ya da dönemin başat yapım kalıplarına aykırı; yeni anlatıları, uygulayımbilimlerini deneyen; tecimselden çok sanatsal yanı ağır basan; sinemaseverlere, seçkin izleyicilere seslenen filmlerdir. Ayrıca 1920'li yıllardan 40'lı yıllara uzanan ve sinema denetlemesinin yaygın olduğu dönemde, bu sinemalardan çoğu özel durumlarından dolayı olağan sinemalarda yer bulamayan kimi filmlerin de gösterilmesini sağlamışlardır. Bu sinemaların bir başka özelliği, pek tanınmayan, kıyıda köşede kalmış ülkelerin filmlerini göstermektir. Sanat sinemaları 1920'lerde daha çok sinema derneği yapısındaki kuruluşlarla başlamış, bunu 1924'te "Vieux Colombier" tiyatrosundaki ilk sanat sineması izlemiştir (kurucusu Jean Tedesco) ☐ *sinema derneği, tecimsel sinema*

sanat üzerine film [Fr. *film sur l'art* || İng. *film on art, art film* || Al. *Kunstfilm, Film über Kunstwerk* || İta. *film sull'arte*] *S.* Konu olarak herhangi bir sanat ürününü (tablo, yontu, anıt, yapı...) ele alan, bunu belirli bir biçem ve anlatıyla açıklayan film çeşidi ⊏ *anlatı, biçem*

sanat yönetmeni [E.t. *ar direktör, sınai direktör, mimar, film mimarı, şef dekoratör, sanat direktörü* || Fr. *directeur artistique, architecte-décorateur (chef), chef décorateur, architecte-chef décorateur* || İng. 1. *art director, architect, production designer (director),* 2. *scenic designer* || Al. *Architekt, Filmarchitekt, Bühnenbildner, Szenenbildner, Bühnenmeister, Szenenbildner* || İta. *direttore scenica (dell'allestimento scenico), architetto scenografo*] *S.* **1.** Bir filmdeki tüm görünçlüklerde bezemlerin, giysilerin, donatımların hazırlanmasıyla ilgili bütün işleri yöneten kimse. Bezemlerin ve giysilerin tasarlanması, çizilmesi; önemli görünçlüklerin resimli taslaklarının hazırlanması; bütün film boyunca kendine özgü bir görselliğin sağlanması sanat yönetmeninin sorumluğundadır. *TV.* **2.** Aynı çalışmanın eşini televizyonda yapan kimse ⊏ *film, bezem, bezemci, donatım, giysi, görünçlük*

sanat yönetmen yardımcısı [Fr. *premier assistant décorateur* || İng. *assistant art director* || Al. *Filmarchitekt-Assistent* || İta. *aiuto architetto*] *S.* Sanat yönetmenine çalışmalarında yardımcı olan kimse ⊏ *sanat yönetmeni*

sandık [Fr. *coffre (pour transport de film)* || İng. *transite case, case* || Al. *Koffer* || İta. *cassetta per trasporto di film*] *S.* Filmlerin taşınmasında kullanılan, yangına karşı korumalı, genellikle madenden ya da üzeri maden yüzeyle örtülü kap ⊏ *film*

saniyede alan (sayısı), alan yinelenimi [E.t. *saniyede yarı resim (sayısı), saniyede geçen yarı resim sayısı* || Fr. *fréquence d'analyse verticale, fréquence demi-image* || İng. *number of fields per second, field frequency, frame repetition rate,* (ABD) *vertical frequency* || Al. *Halbbildfrequenz, Halbbildner/sec., Rasterwech-selfrequenz, Vertikalfrequenz, V-Frequenz* || İta. *frequenza semi-quadro*] *TV.* Bir saniyede taranan alanın sayısı. Geçmeli taramada her resim iki alandan oluştuğundan, bu tarama dizgesinde saniyede alan sayısı, resim sayısının iki katıdır. Buna göre saniyede alan sayısı Avrupa'da (bu arada Türkiye'de) 50, ABD'de 60'tır ⊏ *alan, geçmeli tarama, resim, saniyede resim (sayısı), tarama*

saniyede dönüş, sd [İng. *revolutions per second, rps* || İta. *giri al secondo*] *S/TV/V/BS.* Herhangi bir aygıtın ya da aygıt parçasının dönüş hızının ölçümünde kullanılan birim; 1 saniyedeki dönüş sayısı ⊏ *dakikada dönüş*

saniyede 16 resim [Fr. *16 images par seconde* || İng. *16 frames per second* || Al. *16 Bilder pro Sekunde, 16 Bilder/s, 16 B/s* || İta. *16 immagini al secondo*] *S.* Çevirimde ve gösterimde pencere önünden saniyede 16 resim geçmesi durumu. Genellikle her boyda sessiz filmin çevirimde ve gösterimdeki hızı budur ⊏ *alıcı[1], alıcı hızı, çevirim, gösterim, pencere, resim, saniyede resim (sayısı), sessiz film*

saniyede 15 parmak [İng. *15 inches per second, 15 ips*] *S/TV/V.* Uğraşman çalışmalarda mıknatıslı ses kuşağının, sesin saptamasında kullanılan ses aygıtında dönüş hızı. Genelde dışarıda çevi-

rimlerde bu hız saniyede 7,5 parmaktır (19.05 mm); bu hızla saptanan ses kuşağı daha sonra saniyede 15 parmak (38.01 mm) hızla dönen kuşağa aktarılır ☐ *mıknatıslı ses kuşağı, mıknatıslı ses kuşağı hızı, saniyede parmak, saptama*[2]*, ses, ses aygıtı*

saniyede 18 resim [Fr.*18 images par seconde* ‖ İng. *18 frames per second* ‖ Al. *18 Bilder pro Sekunde, 18 Bilder/s, 18 B/s* ‖ İta. *18 immagini al secondo*] *S.* Büyük 8 filmlerin sessiz olarak çeviriminde ve gösteriminde genellikle uygulanan alıcı[1] ve gösterici hızı ☐ *alıcı*[1]*, alıcı hızı, büyük 8, çevirim, gösterici, gösterici hızı*

saniyede 30 resim [Fr. *30 images par seconde* ‖ İng. *30 frames per second* ‖ Al. *30 Bilder pro Sekunde* ‖ İta. *30 immagini al secondo*] *TV/V.* Bir saniyede alıcıdan almaca aktarılan resimlerin sayısı. Başta ABD olmak üzere NTSC (renk işlemi)ni benimseyen ülkelerde 525 satır/60 alan/30 resimdir ☐ *alıcı*[1]*, almaç, kent akımı, kırpışma, NTSC (renkli işlemi), saniyede resim (sayısı)*

saniyede parmak, sp [E.t. *saniyede inç* ‖ İng. *inches per second, ips*] *S/TV/V.* Bir kuşağın ses ya da video aygıtındaki kafaların önünden saniyede geçiş hızının ölçüsü ☐ *kuşak*[1]*, ses aygıtı, video aygıtı*

saniyede resim (sayısı), resim yinelenimi [E.t. 1. *saniyede kare sayısı, saniyedeki kare sayısı* 2. *resim frekansı, saniyede tam resim sayısı, saniyede geçen tam resim sayısı* ‖ Fr. 1. *images par seconde, images-seconde,* 2. *fréquence des images (image), cadence d'image* ‖ İng. 1. *frames per second, fps, f/s, pictures per second, pps, p/s, frame frequency, frame rate, film frame rate, film rate,* 2. *picture frequency (repetition frequency), number of frames per second, frame repetition rate, frame rate,* (ABD) *frame frequency* ‖ Al. 1. *Bilder pro Sekunde, Bilder/s, B/s, Bildfrequenz,* 2. *Bildfolgenfrequenz, Bildfrequenz, Bildwechselfrequenz* ‖ İta. 1. *immagini per secondo, fot./sec.,* 2. *frequenza immagine*] *S.* **1.** Alıcı[1] ya da gösterici penceresi önünden bir saniyede geçen resimlerin sayısı. Bu sayı, alıcı[1] ya da gösterici hızını belirler. Genellikle bütün boylarda, sessiz filmler için saniyede 16 (büyük 8'de 18), sesli filmlerde 24 resim geçer. Herhangi bir etki sağlamak ereğiyle, çevirimde ya da çevirim sonrasında işlemelikte bu hız değiştirilebilir. Çevirim sırasında filmin geçişi hızlandırılırsa görüntülükteki devinim yavaşlar; geçiş yavaşlatılırsa görüntülükteki devimin hızlanır. *TV/V.* **2.** Bir saniyede alıcıdan almaca aktarılan resimlerin sayısı. Genellikle, parlak bir televizyon görüntüsünde kırpışmanın belli olmaması için bu sayının saniyede 25 ya da daha çok olması gerekir. Gerek buna gerekse televizyon alıcı[1] ve almaçlarını besleyen kent akımının yinelenimine bağlı olarak Avrupa'da, dünyanın birçok bölgesinde (ve bu arada Türkiye'de) bu sayı saniyede 25, ABD'de saniyede 30 olarak seçilmiştir. Sinemada olduğu gibi televizyon ve videoda da çeşitli ereklerle bu hız değiştirilir ve sinemadaki sonuçlar sağlanabilir ☐ *alıcı*[1]*, alıcı hızı, almaç, büyük 8, görüntü, gösterici, gösterici hızı, hızlandırılmış devinim, kent akımı, kırpışma, pencere, resim, saniyede alan (sayısı), saniyede 30 resim, saniyede 25 resim, yavaşlatılmış devinim, yinelenim*

saniyede satır (sayısı), satır yinelenimi [E.t. *çizgi frekansı, satır frekansı* ‖ Fr. *fréquence de ligne (d'analyse horizontale), fréquence-ligne* ‖ İng. *line*

frequency, horizontal line frequency, number of lines per second, (ABD) *horizontal frequency* || Al. *Horizontalfrequenz, Zeilenfrequenz* || İta. *frequenza linea*] *TV.* Bir saniyede taranan satırların sayısı. Bu sayı, bir resimdeki satırların toplamı yani satır sayısı (S) ile saniyedeki resim sayısının (R) çarpımına eşittir. Örneğin Türkiye'nin de benimsediği CCIR dizgesinde S = 625, R = 25'tir. Buna göre saniyede satır sayısı, 625 x 25 = 15.625'tir (15.625 Hz) ☐ *saniyede resim (sayısı), satır, satır sayısı*

saniyede 25 resim [Fr. *25 images par seconde* || İng. *25 frames per second* || Al. *25 Bilder pro Sekunde* || İta. *25 immagini al secondo*] *S/TV.* Türkiye'nin de benimsediği CCIR dizgesinde 625 satır/50 alan/25 resmi kullanan PAL, SECAM renkli işlemlerinde saniyedeki resim sayısı. Ölçün sesli filmde de eskiden saniyede 24 resim olan resim sayısı genellikle 25 resme çevrilmiştir ☐ *CCR dizgesi, ölçün film, PAL (renk işlemi), saniyede resim (sayısı), saniyede 24 resim, SECAM (renk işlemi), sesli film*

saniyede 24 resim [E.t. *saniyede 24 kare, saniyede 24 fotoğraf* || Fr. *24 images par seconde* || İng. *24 frames per second* || Al. *24 Bilder pro Sekunde, 24 Bilder/s, 24 B/s* || İta. *24 immagini al secondo*] *S.* Çevirimde ve gösterimde pencere önünden saniyede 24 resim geçmesi durumu. Genellikle her boyda sesli filmin çevirimde ve gösterimdeki hızı budur ☐ *çevirim, gösterim, pencere, saniyede resim (sayısı), sesli film*

sap [E.t. *kabza* || Fr. *poignée* || İng. *carrying handle, handle, hand-hold, handgrip* || Al. *Kamerahandgriff*] *S/V.* Taşınabilir alıcıların elde sağlamca tutulabilmesi için altta bulunan ve elle kavranan çıkıntı ☐ *alıcı[1], taşınabilir alıcı*

sapınç, optik sapınç [E.t. *aberasyon, taharrüf* || Fr. *aberration (optique)* || İng. *aberration, optical aberration* || Al. *Streuung* || İta. *aberrazione*] *S/TV/V.* Merceklerin görüntüyü oluşturmakta ortaya çıkan kusurları. Başlıca sapınçlar, renkser, yuvarsal, fıçı sapması, yastık sapmasıdır ☐ *fıçı sapması, görüntü, mercek, renkser sapınç, yastık sapması, yuvarsal sapınç*

saptama[1] [E.t. *tespit* || Fr. *fixage* || İng. *fixing, fixation, stabilization* || Al. *Fixieren, Bildfixieren* || İta. *fissaggio*] *S.* Açındırma sonunda ışıklanmamış gümüş bromürü ortadan kaldırma. Böylelikle resmin ışıktan etkilenmemesi sağlanır. Saptama[1] sonunda gümüş bromür, gümüş tuzuna dönüştürülür, bu da suda yıkamakla çıkarılır ☐ *açındırma, açındırmaç, gümüş bromür, saptama banyosu*

saptama[2] [Fr. *enregistrement* || İng. *recording* || Al. *Aufnahme, Aufzeichnung, Einspielung, Speicherung* || İta. *registrazione*] *S/TV/V.* Çeşitli alanlarda herhangi bir nesnenin görüntüsünü, sesini bir gerecin üzerine aktarıp saklanmasını, biriktirilmesini, işlenmesini, okunmasını sağlama ☐ *biriktirme, elektronik görüntü saptama, elektronik film saptama, elektronik görüntü saptama, filme saptama, görüntü, görüntü saptama, okuma[3], ses, saptama kafası, saptayıcı, sayısal saptama, videoya saptama*

saptama ☐ görüntü saptama

saptama banyosu [E.t. *tespit banyosu* || Fr. *bain de fixage, fixateur* || İng. *fixing bath (solution), fixer, stabilizer* || Al. *Fixierbad* || İta. *bagno di fissaggio*] *S.* Saptamayı sağlayan banyo çeşidi. Bu

banyoda en çok kullanılan özdek hipodur (sodyum tiyosülfat) ☐ *banyo, hipo, saptama*[1]

saptama durumu [İng. *electronics to electronics, E to E*] *TV/V.* Çeşitli televizyon ve video aygıtlarında tüm elektronik çevrimlerin çalışmaya hazır bulunduğunu anlatan terim. Aygıtın doğrudan doğruya saptamaya geçmeden önce görüntü ve ses için saptama düzeylerinin ayarlanmasını sağlar ☐ *çevrim*[2], *görüntü, saptama*[2], *ses, televizyon, video*

saptama düğmesi [İng. *record button (knob)*] *V.* **1.** Video aygıtlarında saptamayı başlatan düğme. Genellikle saptamayı başlatmak için, saptama[2] ve okuma[3] düğmelerine aynı anda basılır; ancak kimi video aygıtlarında bu iş, tek bir saptama düğmesiyle de gerçekleştirilir. Kimi video aygıtlarında da, saptama işlemi saptama[2] ve okuma[3] düğmelerine aynı anda basılmakla gerçekleştirilse de, bunlarda bir de ivedi saptamalar için kullanılan ayrı bir saptama düğmesi de bulunur. **2.** Ses aygıtlarında aynı işlevi yerine getiren düğme ☐ *okuma*[3], *saptama*[2], *ses aygıtı, video aygıtı*

saptama hızı [İng. 1-2. *recording speed,* 3. *writing speed* ‖ Al. 1-2. *Einspielungsgeschwindigkeit*] *S/TV/V.* **1.** Gramofon, tekerçalar tekerlerinin saptanmasındaki ölçün hızlar: Dakikada 78, 45, 33 $^1/_3$ dönüş. **2.** Mıknatıslı kuşak hızı. *V.* **3.** Video saptama kafalarının, kendilerine değerek geçen kuşağın hızına oranla dönüş hızı ☐ *kuşak*[1], *saptama kafası, video aygıtı*

saptamak [Fr. *fixer* ‖ İng. *fix* ‖ Al. *fixieren* ‖ İta. *fissare*] *S.* Saptamayı gerçekleştirmek ☐ *saptama*[1]

saptama kafası [Fr. *tête d'enregistrement* ‖ İng. *recording head, magnetic recording head* ‖ Al. *Aufnahmekopf, Aufzeichnungskopf* ‖ İta. *testina di registrazione*] *S/TV/V.* **1.** Ses aygıtının sesi saptayan bölümü. Yumuşak demirden ince yüzeylerin üst üste bindirilmesi ve bunun üzerine sarılmış makaranın oluşturduğu bir elektromıknatıstır. Elektromıknatısın iki ucu birbirine yakındır. Makaraya değişken gerilim uygulanınca, elektromıknatısın uçları karşıt mıknatıs ucayı oluşturur. Gerilimin yönü değişince ucaylar da değişir. Bu durumda, iki uç arasındaki dar boşlukta mıknatıslı alanın yönü de, gerilimin gücü de değiştirilebilir. Bu sırada boşluğun önünden mıknatıslı kuşak[1] geçirilirse, üzerindeki parçacıklar da mıknatıslı alanın durumuna uygun biçimde sıralanır. Silme kafası'nın karşıtı. **2.** Video aygıtında görüntüleri mıknatıslı kuşak[1] üzerine saptayan kafa. Silme kafası'nın karşıtı ☐ *görüntü, kafa, video aygıtı, mıknatıslı kuşak*[1], *ses aygıtı, silme kafası*

saptama seçici [İng. *record select*] *V.* Video aygıtının televizyon almacından ya da öbür aygıtlardan saptama[2] yapmasını sağlayan düğme ☐ *almaç, saptama*[2], *televizyon, video aygıtı*

saptanca filmi [E.t. *kota filmi* ‖ Fr. *film de contingemtement (de quota)* ‖ İng. *quota film* ‖ Al. *Quota-Film* ‖ İta. *film di quota*] *S.* Oynatım saptancasına giren film ☐ *oynatım saptancası*

saptayıcı [Fr. *enregistreur* ‖ İng. 1. *recorder,* 2. *pick-up device* ‖ Al. *Aufnahmegerät, Aufnahmemaschine, Recorder* ‖ İta. *registratore*] *S/TV/V/BS.* **1.** Çeşitli alanlarda herhangi bir nesnenin görüntüsünü, sesini bir gerecin üzerine aktarıp saklanmasını, biriktirilmesini, işlenmesini, okunmasını sağlayan aygıtla-

rın genel adı. Saptama[2] işini yapan aygıt. **2.** Bir görüntüyü elektrik imine çeviren elektronik aygıt. Televizyon alıcı ışıtaçları, YAA bu çeşit aygıtlardandır □ *alıcı[1], alıcı ışıtacı, biriktirme, elektronik film saptayıcı, filme saptayıcı, görüntü, im[1], okuma[3], renkli saptayıcı, saptama[2], sayısal teker saptayıcı, ses, siyah-beyaz saptayıcı, teker saptayıcı, yük aktarım aygıtı*

saptırma [Fr. *déviation, déflexion* || İng. *deflection* || Al. *Ablenkung* || İta. *deviazione, deflessione*] *TV.* Alıcı[1] ya da almaçta taramanın düzgün olarak gerçekleşebilmesi için, elektron demetinin yatay ya da düşey olarak yön değiştirmesinin sağlanması □ *alıcı[1], almaç, elektron demeti, tarama*

saptırma açısı [Fr. *angle de déviation* || İng. *deflection angle* || Al. *Ablenkungwinkel* || İta. *angolo di deflessione*] *TV.* Elektron demetinin açıyla ölçülebilen sapma derecesi □ *elektron demeti, saptırma*

saptırma boyunduruğu [İng. *deflection yoke*] *TV.* Eksiuç ışıtacının boynunu dışarıdan saran saptırma sarımlıklarının tümü □ *eksiuç ışıtacı, boyun, saptırma sarımlığı*

saptırma çevrimi [E.t. *saptırma devresi* || Fr. *circuit de déviation (de déflexion)* || İng. *deflection circuit* || Al. *Ablenkschaltung* || İta. *circuito di deflessione*] *TV.* Saptırma işini düzenleyen çevrim[2] □ *çevrim[1], saptırma*

saptırma sarımlığı [E.t. *saptırma bobini* || Fr. *bobine de déviation (de déflexion, déviatrice)* || İng. *deflection coil* || Al. *Ablenkspule* || İta. *bobina di deflessione*] *TV.* Eksiuç ışıtacının boynunda yer alan, burada oluşturduğu mıknatıslı alanla elektron demetinin yatay ya da düşey sapmasını sağlayarak taramayı gerçekleştiren sarımlıklar. İki yatay, iki düşey saptırma sarımlığı vardır □ *boyun, elektron demeti, eksiuç ışıtacı, sarımlık, tarama*

sarı [Fr. *jaune* || İng. *yellow* || Al. *Gelb* || İta. *giallo*] *STV/V/BS.* Üç renkli işlemde kullanılan ve mavinin tümleyicisi olan ana renk. Maviyi soğurur □ *ana renkler, tümler renkler, üç renkli işlem*

sarıcı, film sarıcı, video kuşağı sarıcı [Fr. 1. *enrouleuse, bobineuse, embobineuse, réembobineuse,* 2. *enrouleuse bande vidéo* || İng. 1. *winder, winding machine, rewind(s), rewinder,* 2. *videotape winder* || Al. 1. *Umroller, Umspuler,* 2. *Videobandumroller* || İta. 1. *avvolgitrice, riavvolgitore(trice),* 2 *avvolgitrice nastro video*] *S.* **1.** Bir filmi bir makaradan başka bir makaraya geçirmekte kullanılan aygıt. Kolla ya da motorla döndürülen bir dingilden oluşur. **2.** *TV.* Video kuşağının sarılmasında kullanılan sarıcı çeşidi □ *film, makara, video kuşağı, sarma, sarma masası*

sarımlık [E.t. *bobin* || Fr. *bobine* || İng. *coil* || Al. *Spule* || İta. *bobina*] *STV/V/BS.* Genellikle halka ya da yuvak biçimindeki yumuşak demirden bir göbeğe sarılı, yalıtılmış telden oluşan aygıt. Birçok elektrikli aygıtla birlikte kullanılarak, bu tellerden geçen elektrik akımının değişik sonuçlar doğurmasını sağlar □ *akım*

sarı süzgeç [Fr. *filtre jaune* || İng. *yellow filter* || Al. *Gelbfilter* || İta. *filtro giallo*] *S.* Siyah-beyaz filmler için en çok kullanılan süzgeçlerden olan sarı renkli süzgeç. Bu süzgeç özellikle mavi ışınımları tutar, mavi gökyüzünü koyu griyle vererek beyaz bulutların daha belirginleşmesini sağlar □ *film, siyah-*

beyaz film, süzgeç

sarkaçlı film [Fr. *pendule composé* || İng. *compound pendulum* || Al. *Pendelsystem* || İta. *pendolo composito*] *S.* Canlandırma sinemasında 1951'den sonra uygulanan bir işlem: Devinimleri çapraşık bir sarkaçla yönetilen ışıklı cisimlerin duyarkat üzerine çeşitli biçimler çizmesine dayanır □ *canlandırma, canlandırma sineması, duyarkat, film*

sarma [Fr. *enroulement, bobinage, embobinage* || İng. *winding, spooling* ||Al. *Wicklung* || İta. *avvolgimento*] *S/TV.* Bir filmi ya da bir mıknatıslı kuşağı bir makaradan, bir göbekten öbür makaraya, göbeğe aktarma □ *geriye sarma, göbek, hızlı geriye sarma, hızlı öne sarma, hızlı sarma, makara, mıknatıslı kuşak, öne sarma*

sarmak [Fr. *enrouler, embobiner* || İng. *wind, spool* || Al. *spulen* || İta. *avvolgere*] *S/TV.* Sarma eylemi □ *sarma*

sarmal açılma [Fr. *ouverture en spirale* || İng. *whirling fade-in* || İta. *apertura a spirale*] *S.* Açılmanın sarmal biçimde olanı: Görüntü, bir sarmalın bir noktasından başlayıp yavaş yavaş sarmalın bütünlenmesiyle belirir; sarmal kararma'nın karşıtı □ *açılma, görüntü, sarmal kararma*

sarmal kararma [Fr. *fermeture en spirale* || İng. *whirling fade-out* || İta. *chiusura a spirale*] *S.* Kararmanın sarmal biçimde olanı: Görüntü tamamlanmış bir sarmalın yavaş yavaş bir nokta biçiminde yitmesiyle ortadan kalkar; sarmal açılma'nın karşıtı □ *görüntü, kararma, sarmal açılma*

sarma masası [Fr. *table de rebobinage (d'enroulement)* || İng. *winding table (bench)* || Al. *Wicklungstisch* || İta. *tavolo di riavvolgimento*] *S/TV.* Üzerinde sarıcı bulunan ve sarma işini kolaylaştıran masa □ *sarıcı, sarma*

sarsıcı kesim [İng. *shock cut*] *S.* Kendinden sonraki çekime geçtiğinde, görüntüye eşlik eden sesin çarpıcı bir değişikliğe (sesin birdenbire çok yükselmesi ya da çok yüksek sesin birdenbire kesilmesi gibi) uğradığı çekim. Çoğunlukla atlamayla birlikte kullanılır □ *atlama, çekim, görüntü, ses*

SATCOM □ uydu iletişimi

satır [E.t. *çizgi, tarama çizgisi* || Fr. *ligne (d'analyse)* || İng. *line, scanning line, scan line* || Al. *Zeile, Abtastzeile, Bildzeile* || İta. *linea (di scansione)*] *TV/V/BS.* Tarayıcı elektron demetinin yatay tarama sırasında soldan sağa bir gidişinde oluşturduğu çizgi. Günümüzdeki değişik televizyon dizgelerine belirli sayıdaki satırlar bir araya gelerek bir resmi oluşturur □ *elektron demeti, satır sayısı, tarama, tarayıcı demet, yatay tarama*

satır ardı boşluğu [E.t. *arka düzlük* || İng. *back porch, post-sync(h) line-blanking period* || Al. *hintere Schwarzschulter*] *TV.* Bir satır eşlemesinin arka kenarı ile satır boşluğunun sonu arasındaki uzun aralık. Bu boşluk, satır önü boşluğu ile satır eşlemesi imi çıkarıldıktan sonra geri kalan süredir □ *satır, satır boşluğu, satır eşlemesi, satır önü boşluğu*

satırbaşı [Fr. *début de la ligne* || İng. *start of line*] *TV.* Tarayıcı demetin bir satırı soldan sağa taradıktan sonra döndüğü nokta yani taranan satırdan sonraki satırın başı □ *satır, tarama, tarayıcı demet*

satırbaşı yapma [Fr. *retour (de ligne)* || İng. *line flyback,* (ABD) *horizontal flyback* || Al. *Zeilenrücklauf* || İta.

ritorno di linea] *TV.* Tarayıcı demetin bir satırı taradıktan sonra öbür satırın başına dönmesi ☐ *alan başı yapma, satır, satırbaşı, tarama, tarayıcı demet*

satır biriktirici çevireç [İng. *line store converter*] *TV.* Gelen bilgiyi uygun bir biriktiriciye yazan, daha sonra bu video imini, çıktı ölçününe uygun tarama oranına göre okuyan çevireç ☐ *bilgi, satır, video imi*

satır boşluğu [E.t. *satır silinmesi, çizgi silinmesi, yatay silme* || Fr. *blocage de ligne, suppression de ligne* || İng. *line blanking, porch* || Al. *Zeilenabtastung, Schwarzschulter*] *TV.* Tarayıcı demetin satırbaşı yapması için gerekli süreyi sağlamak üzere alıcı[1] ya da almaçta bırakılan boşluk. Bu boşluk süresince video imi kesilir. Bu sırada satır eşleme imi verilir. CCIR 625 standardında 12 mikrosaniye süren bu boşluk, satır önü boşluğu ile satır ardı boşluğu oluşur ☐ *alıcı[1], almaç, boşluk, CCIR ölçünleri, satırbaşı yapma, satır eşleme imi, satır önü boşluğu, satır ardı boşluğu, tarayıcı demet, video imi*

satır boşluğu imi [E.t. *çizgi silme sinyali* || Fr. *impulsion de blocage (à la fin de ligne), signal de suppression de ligne* || İng. *line-blanking pulse,* (ABD) *horizontal blanking pulse* || Al. *Zeilenaustastimpuls*] *TV.* Satır boşluğu sırasında alıcının çıkışına eklenen negatif im[1]. Bu im[1], satırbaşı yapılması sırasındaki gereksiz imleri önler ☐ *im[1], satır, satır boşluğu, satırbaşı yapma*

satır boşluğu süresi [E.t. *çizgi silme periyodu* || Fr. *durée de suppression de ligne* || İng. *line suppression period* || Al. *Zeilenabtastungdauer*] *TV.* Satır boşluğunun süresi. Satır eşleme imlerinin verildiği bu süre yayın ölçünlerine göre değişir; 525 satırda 11 mikrosaniye; 625 satırda 12 mikrosaniyedir *625 satır, 525 satır, satır, satır boşluğu, satır eşleme imi*

satır çevireci [İng. *line rate converter*] *TV/V.* Renkli televizyondaki saniyede satır sayılarını birbirine dönüştüren çevireç. Örneğin 625 satırı 525 satıra çeviren ya da bunun tersini gerçekleştiren aygıt. Yedi kafalı özel bir video aygıtıdır ☐ *625 satır, 525 satır, kafa, renkli televizyon, saniyede satır (sayısı), satır, video* aygıtı

satır eşleme ayarı [E.t. *satır senkronizasyon ayarı* || Fr. *réglage de synchronisation horizontale* || İng. *horizontal (picture) hold, horizontal lock* || Al. *Zeilenfangregelung, horizontale Ablenkung* || İta. *controllo orizzontale*] *TV.* Satır eşlemesini sağlamak için yapılan ayar. Bu ayar bozulduğunda resimde yırtılma ortaya çıkar ☐ *ayar, satır, satır eşleme düğmesi, satır eşleme imi, satır eşlemesi, yırtılma*

satır eşleme düğmesi [E.t. *satır senkronizasyon ayar düğmesi* || Fr. *bouton (touche)de réglage de synchronisation horizontale* || İng. *button (knob) for horizontal picture hold* || Al. *horizontale Ablenkungtaste* || İta. *manopola di controllo orizzontale*] *TV.* Satır eşleme ayarını sağlayan düğme. Almacın arkasında ve genellikle kapağın içinde bulunur ☐ *almaç, ayar, satır eşleme ayarı*

satır eşleme imi [E.t. *satır senkronizasyon işareti, yatay senkronizasyon imi, çizgi senkronizasyon sinyali, yatay senkronizasyon sinyali* || Fr. *signal de synchronisation de ligne (de fin de ligne)* || İng. *line-sync(hronizing) pulse, line synchronisation signal, line pulse, horizontal synchronizing pulse* || Al.

Horizontalimpuls, H-Impuls, Horizontal-Synchronimpuls, Zeilen-synchronimpuls, Zeilengleichlaufsignal || İta. *segni di sincronizzazione di linee*] *TV*. Satır taramasının alıcı' ile almaçta aynı anda başlayıp aynı anda bitmesini düzenleyen eşleme imi çeşidi. Bu im' satır boşluğu sırasında verilir □ *alıcı', almaç, eşleme imi, satır boşluğu, satır taraması*

satır eşlemesi [E.t. *satır senkronizasyonu* || Fr. *synchronisation horizontale, synchronisation-ligne* || İng. *line synchronization, horizontal hold* || Al. *Horizontalsynchronisation, Zeilensynchronisation* || İta. *sincronizzazione di linea*] *TV*. **1.** Satır eşlemi imi yardımıyla satırların alıcıda ve almaçta aynı zamanda oluşması durumu. **2.** Bu durumun sağlanması. Bu eşlemenin bozulması sonunda yırtılma denilen durum ortaya çıkar. Yırtılmanın önlenmesi için satır eşleme ayarı yapılır □ *alıcı', almaç, satır, satır eşleme ayarı, satır eşleme imi, yırtılma*

satır önü boşluğu [E.t. *ön düzlük* || İng. *front porch, pre-sync(h) line-blanking period* || Al. *vordere Schwarzschulter*] *TV*. Bir satır boşluğunun başlangıcı ile satır eşlemesinin ön kenarı arasındaki kısa aralık. Bu boşluğun ereği, satır eşlemesine geçmeden önce her satır taramasının önünde yeterli bir zaman bırakmaktır. Bu süre içinde im', satırın sonundaki renközü değeri ne olursa olsun, siyah düzeyine geçmekte serbesttir □ *im', renközü, satır, satır ardı boşluğu, satır boşluğu, satır eşlemesi, satır taraması, siyah düzeyi*

satır sayısı [E.t. *satır sistemi, çizgi sayısı* || Fr. *nombre de ligne par image* || İng. *number of lines, lines per frame, line number* || Al. *Zeilennorm, Zeilenzahl, Zeilenzahl (je Bild)* || İta. *numero di linea per immagine*] *TV*. Bir televizyon resmini oluşturan satırların sayısı. Resim başına düşen bu satır sayısı, televizyonda yayın ölçünlerinin en önemlisi sayılır ve resmin seçikliğini belirler. Günümüzde başlıca üç değişik satır sayısı vardır: 525 (NTSC), 625 (PAL), 1.125 (YSTV) □ *NTSC (renk işlemi), PAL (renk işlemi), resim, satır, seçiklik, yayın ölçünleri, yüksek seçiklikli televizyon*

satır süresi [Fr. *durée de ligne* || İng. *line period (duration)* || Al. *Zeilendauer, Zeilenzeit* || İta. *durata di linea*] *TV*. Tek bir satır bilgisinin süresi. Bunun içine resim iminin bir satırı ile satır boşluğu süresi girer. Bu süre 525 satırda 64 mikrosaniye, 625 satırda 63,5 mikrosaniyedir □ *625 satır, 525 satır, resim imi, satır, satır boşluğu süresi*

satır taraması [Fr. *balayage de ligne* || İng. *line scanning* || Al. *Zeilenablenkung, Zeilenabtastung* || İta. *scansione di linea*] *TV*. Alıcıda, almaçta, film yayın aygıtında resmin bir satırını oluşturmak için tarayıcı demetin yatay olarak soldan sağa devinimi □ *alıcı', almaç, film yayın aygıtı, resim, satır, tarama*

satır üreteci [E.t. *çizgi tarama jeneratörü* || Fr. *générateur de balayage horizontal (de balayage ligne)* || İng. *horizontal scanning generator, line generator (time base)* || Al. *Zeilengenerator* || İta. *generatore di scansione orizzontale*] *TV*. Satırı oluşturan yatay taramanın yapılmasını sağlayan üreteç □ *resim üreteci, satır, tarama üreteci, yatay tarama*

Saticon™ [Fr. *Saticon* || İng. *Saticon* || Al. *Saticon* || İta. *Saticon* || "Saticon" ayırmaçtır] *TV*. Yüksek nitelikli, yüksek

seçme gücü olduğu halde oldukça ucuz televizyon alıcı ışıtacı çeşidi. Işığa duyarlığı çok, değişik aydınlatma koşullarına yatkın, temiz görüntüler sağlar ☐ *alıcı[1], alıcı ışıtacı, seçme gücü*

savaş filmi [E.t. *harp filmi* ‖ Fr. *film de guerre* ‖ İng. *war film* ‖ Fr. *Kriegsfilm* ‖ İta. *film di guerra*] *S.* Doğrudan doğruya savaşı konu alan ya da konusunu bir savaş çerçevesine sıkıca oturtarak işleyen film çeşidi. Çoğunlukla çarpışan yanlardan birinin tutulduğu, yansızlıktan uzak, salt güç gösterisine dayanan; savaş görünçlükleri, olağanüstü kahramanlıklarla savaş övgüsü yapılan filmlerdir. Genelde, herhangi bir serüven filmim çerçevesine savaşın yerleştirilmesiyle gerçekleştirilir. Savaşın gerçek nedenlerini, savaştan asıl zarar görenleri, savaşın acımasızlığını, insanlık dışı özelliğini yansıtan, barış düşüncesini yücelten pek az film vardır ☐ *film*

savlı film [E.t. *tezli film* ‖ Fr. *film à thèse* ‖ İng. *thesis film, film of ideas* ‖ Al. *Thesenfilm* ‖ İta. *film a tesi*] *S.* Ortaya bir sav sürerek bu savın doğruluğunu kanıtlamaya çalışan film çeşidi.

savruklama [E.t. *bürlesk* ‖ Fr. *burlesque* ‖ İng. *"burlesque"* ‖ Al. *Burleske, Filmburleske* ‖ İta. *burlesco*] *S.* Güldürü filmlerinin en yalınç, en ilkel ve özellikle sinemanın ilk yıllarından sessiz sinemanın sonuna dek büyük bir gelişme gösteren çeşidi. 15. yüzyılda İtalya'da ortaya çıkan "commedia dell'arte" adındaki güldürü çeşidine, İngiliz müzikhollerindeki pandomima geleneğine dayanır; ortaçağdaki fars geleneğinin izlerini de taşır. Commedia dell'arte'de oyuncular bir taslaktan yola çıkıp gülünç durumları, davranışları, söyleşmeleri içlerine doğduğu gibi canlandırırlar. Fars, günlük yaşamın gülünç olan, hoşa giden durumlarını ortaya koyar; bu arada kovalama, sopalama, beklenmedik rastlaşma gibi bir dizi kalıplaşmış gülünç durumları kullanır. İngiliz müzikhollerindeki pandomima da, oyuncunun yaratma gücüne, oyun gücüne, özellikle mim gücüne dayanan çok hesaplı, çok ince bir güldürü çeşidi ortaya koyar. Sinemadaki savruklama işte bütün bunları, sinemanın özellikleri içinde kaynaştırıp geliştirmiştir. Savruklamada gülüt denilen gülünç buluşlar hızla birbirini izler; sopalama, kovalama, tekme atma, kremalı pasta fırlatma, beklenmedik rastlaşma gibi kaba güldürme öğeleri bol bol kullanılır. Bütün bunlar, sağlam bir mantık dizisi içinde, baş döndürücü bir hızla birbirini izler; izleyiciye hemen hemen, soluk alma fırsatı verilmez. Kimileyin bunun yanı sıra saçmanın, mantıkdışının, gerçekdışının yer aldığı da görülür. Savruklamanın belli tipleri vardır; bunlar kalıp tiplerdir; kaba makyajlıdır; devinimleri abartmalıdır. Savruklamada dizem çok hızlıdır, hatta çok kez hızlandırılmış devinime başvurulur; film hilelerinden büyük ölçüde yararlanılır. Savruklama, öbür güldürü filmleri çeşitlerine temel olmuş, bu çeşitler içinde savruklama örneklerine de zaman zaman yer verilmiştir ☐ *Amerikan güldürüsü, dizem, güldürü, güldürü filmi, gülüt, hızlandırılmış devinim, hile, sopalama, kovalama*

sayaç, kuşak sayacı, resim sayacı, süre sayacı, uzunluk sayacı [E.t. *saat, kontör, sayıcı* ‖ Fr. 1. *compteur d'images,* 2-3. *compteur de longueur (de mètres)* ‖ İng. 1. *picture counter, frame counter,* 2-3. *length counter, footage counter (indicator), film speed indicator, tape counter, tape remaining indicator, counter,* 4. *lap* ‖ Al. 1. *Bildzähler,* 2-3. *Filmlängenmeßuhr, Meterzähler, Fuß-*

längenzähler, Zähler || İta. 1. *contatore foto-gramma, contatore immagine, contafotogramma, contaimmagini,* 2-3. *contatore di lunghezza*] *S.* **1.** Alıcılarda ve kimi öbür sinema aygıtlarında, filmin ya da kuşağın boyuna göre, pencere önünden kaç resim geçtiğini belirten araç; resim sayacı. *S/V.* **2.** Sinema aygıtlarında, ses aygıtlarında, video aygıtlarında ne kadar film ya da kuşak[1] kullanıldığını uzunluk çeşidinden (genellikle ayak[2] ya da metre olarak) belirten sayaç. Bu sayaçların başlıca iki çeşidi vardır: Bir çeşidi aygıttaki gerecin kullanılmış olan uzunluğunu, bir çeşidi de henüz kullanılmamış olan uzunluğunu belirtir; kuşak[1] sayacı; uzunluk sayacı. *V.* **3.** Video aygıtlarında bu sayaç, saat ayarının yapıldığı kapaklı bölümden ayarlanır. Buradaki sayaç (counter) düğmesine basıldığında çalışma durumuna geçer. Aynı yerdeki sıfırlama (reset) düğmesine basıldığında sayaç 0000 sayısını gösterir. Videoya saptama[2] yapıldığında ya da gösterime geçildiğinde, sonradan üzerine dönülmek istenilen noktaların bulunduğu yerler sayaçta buraya rastlayan sayılar yardımıyla kolayca bulunur. Bunu daha da kolaylaştırmak üzere bu bölüme bir de bellek eklenmiştir. Böylelikle kuşakta ulaşılmak istenen noktalar bu bellek yardımıyla dizinlenebilir. Bu durumda, belirlenmiş nokta, hiçbir aramaya gerek kalmaksızın hemen bulunabilir. Hızlı öne ya da geriye sarmada bellek (memory) düğmesine basılırsa sayaç 0000'da durur; böylece saptama[2] başlangıcına çabucak erişilebilir. *V.* **4.** Video kuşağında belirli bir noktanın süreye göre bulunmasını sağlayan sayaç. Videodaki sayaç düğmesine iki kez basıldığında, bilgi gösterme görüntülüğünde saat rakamı belirir. Bu durumda kuşak[1] uzunluğu birer dakikalık aralarla zaman birimiyle ölçülür. Kuşağın bekleme ve durdurma durumunda ölçme kesilir. Böylece kuşak[1], zaman birimiyle ölçülmüş olur. Kuşağın kullanılmış bölümüyle ilgili zaman, toplam zamandan çıkarılınca, kaç dakikalık süre kaldığı anlaşılır ☐ *alıcı, ayak[2], bekleme, bellek, boy, film, gösterim, hızlı geriye sarma, hızlı öne sarma, kuşak[1], metre, pencere, resim, saat ayarı, saptama[2], sayaç belleği, ses aygıtı, sıfırlama, uzunluk*

sayaç belleği [İng. *counter memory*] *V.* Video aygıtındaki sayaçla ilgili işlemlerin belleğe bağlı olarak gerçekleştirilmesini düzenleyen bellek; bununla ilgili düğme ☐ *sayaç, sayaç düğmesi, video aygıtı*

sayaç düğmesi [İng. *counter button*] *V.* Video aygıtında sayacı çalıştıran düğme ☐ *sayaç, video aygıtı*

saydam [Fr. *transparent* || İng. *transparent* || Al. *durchsichtig* || İta. *trasparente*] *S/TV/V.* Herhangi bir dalga deviniminin (ışık, ses, röntgen ışını...) geçmesine elverişli olan (özdek). Genellikle ışığı bütünüyle geçiren özdekler için kullanılır. Saydamsız karşıtı ☐ *dalga, ışık, saydamsız, yarısaydam*

saydam görüntülük [E.t. *şeffaf ekran* || Fr. *écran transparent* || İng. *transparent screen* || Al. *Transparenzschirm* || İta. *schermo trasparente*] *S.* Saydam nitelikte geriden gösterim görüntülüğü ☐ *geriden gösterim, görüntülük*

saydam kılavuz [Fr. *film amorce transparent* || İng. *clear leader* || Al. *Blankfilm* || İta. *coda trasparente*] *S.* Kılavuzun saydam çeşidi ☐ *kılavuz*

saydamlama [Fr. *affaiblissement* || İng.

lightening (a print) || Al. *Abschwächung* || İta. *indebolimento*] *S.* İşlemelikte bir film parçasındaki görüntülerin genel yoğunluğunu azaltma. Görüntüdeki aşırı yoğunluğu önlemek için açındırmadan ve saptamadan sonra bir saydamlaştırıcı özdekle gerçekleştirilir ☐ *açındırma, film, görüntü, işlemelik, saptama*[1]*, yoğunluk*

saydam resim [E.t. *diya(pozitif), slayt* || Fr. *diapo(sitive), vue fixe, film fixe* || İng. *slide (film), film slide, lantern slide, transparency, diapositive, still picture* || Al. *Dia(positiv), Dia(kopie), Standbild, Standphoto, Lichtbild, Kleinbild* || İta. *diapositiva, trasparente*] *S/TV.* Güçlü bir ışık kaynağı ve mercek dizgesinin yardımıyla görüntülükte büyültülmüş, olarak gösterilmek üzere saydam bir tabana çıkartılmış pozitif resim. Bu resim, genellikle 35 mm'lik bir film üzerindeki tek resme benzer, ancak bu resim bir düşey resim olduğundan boyu da değişiktir. Bu resim belirli boydaki mukavvadan ya da yoğruktan bir çerçeveye yerleştirilmiştir ☐ *pozitif, resim, saydam resim boyu, saydam resim çerçevesi, saydam resim göstericisi, taban*

saydam resim bakımlığı [Fr. *visionneuse pour diapositive* || İng. *slide viewer* || Al. *Diapositivbetrachter, Diabetrachter, Bildbetrachter*] *S/TV.* Saydam resmin bir kişi tarafından görülmesini sağlayan, ışıklı, büyüteçli, ufak aygıt ☐ *saydam resim*

saydam resim boyu [E.t. *diya forması, diya boyu, diya ebadı, slayt boyu* || Fr. *format (de diapo)* || İng. *lantern slide size, diapositive size, slide size* || Al. *Dia-Format, Dia-Nutzformat* || İta. *formato (di diapositivo)*] *S/TV.* Bir saydam resmin eni ve yüksekliğiyle belirtilen ölçüsü. Saydam resim boyu çok çeşitlidir ve genellikle şu boylara rastlanır: 85 x 100 mm (Avrupa), 70 x 70 mm (Avrupa, ara boy). 82 x 82 mm (3,25 x 3,25 parmak, İngiltere), 82 x 100 mm (3,25 x 4 parmak, ABD), 5 x 5 mm (2 x 2 parmak, ufak boy). Fakat 35 mm'lik filmlerin ve buna uygun fotoğraf aygıtlarının yaygınlaşmasından sonra gerek siyah-beyaz gerekse renkli saydam resimler hemen bütün ülkeler için ölçünleşmiş ve 24 x 36 mm (1 x 1,5 parmak) olmuştur. Bunun dördül biçiminde 24x 24 mm (1 x 1 parmak) olanı da vardır. Her iki durumda da saydam resimler 50 x 50 mm'lik bir saydam resim çerçevesi içine yerleştirilir ☐ *35 mm'lik film, saydam resim, saydam resim çerçevesi*

saydam resim çerçevesi [E.t. *diya çerçevesi, slayt çerçevesi* || Fr. *cadre (de vue, de diapo)* || İng. *mask, frame, slide mound* || Al. *Diarahmen* || İta. *quadro (di diapositiva)*] *S/TV.* Bir saydam resmin zedelenmesini önlemek ve saydam resim göstericisinde kolaylıkla kullanılmasını sağlamak için ortasına yerleştirildiği mukavvadan ya da yoğruktan çerçeve ☐ *saydam resim, saydam resim göstericisi*

saydam resim değiştirici [Fr. *dispositif passe-vue* || İng. *slide carrier (changer)* || Al. *Bildschieber. Diawechselschieber, Diapositiv-Weselschlitten*] *S/TV.* Bir saydam resim göstericisinin saydam resimleri birbiri ardından gösterebilmesini sağlayan düzen ☐ *döner saydam resimlik, saydam resim, saydam resim göstericisi*

saydam resim doldurmalığı [Fr. *passe-vues à magasin, panier-classeur* || İng. *slide magazine* || Al . *Dia- Magazin, Rundmagazin* || İta. *magazzino (di diapositiva)*] *S/TV.* Çok sayıda saydam resmin belirli bir sırayla görüntülüğe

yansıtılmasını sağlayan düzen. Genellikle 30 ile 120 saydam resim arasında değişebilen bir sığası vardır □ *döner saydam resimlik, saydam resim, doldurmalık*

saydam resim göstericisi [E.t. *diyapozitif projektörü, slayt projektörü* || Fr. *projecteur pour diapo(sitive), projecteur fixe (de vues fixes), appareil de projection pour vues fixes, diascope* || İng. *slide projector, diascope* || Al. *Diaprojektor, Diaprojektionsgerät, Sichtbildgerät, Bildwerfer, Diawerfer* || İta. *proiettore per diapositiva, apparecchio da proiezione per diapositiva, diascopia, proiettore per immagini fisse*] *S/TV.* Saydam resimleri görüntülüğe yansıtmakta kullanılan gösterici çeşidi *gösterici, saydam resim. saydamsız resim göstericisi, saydamsız-saydam resim göstericisi, tepegöz*

saydam resim gösterimi [Fr. *projection de diapositive* || İng. *slide projection* || Al. *Diapositivprojektion* || İta. *proiezione di diapositiva*] *S/TV.* Saydam resimlerin görüntülüğe yansıtıl-masıyla gerçekleştirilen gösterim □ *saydam resim, saydam resim gösterimi*

saydam resim kuşağı [E.t. *diyapozitif şeridi, diya şeridi, film şeridi, şerit, slayt şeridi* || Fr. *film fixe (en bande), série de diapositives* || İng. *film strip, strip, slide film, series of slides* || Al. *Bildband, Filmstreifen, Bildstreifen, Dia-Serien* || İta. *filmine, filmstrip, film fisso*] *S.* 35 mm'lik film üzerine basılmış, genellikle aynı konudaki saydam resimlerden oluşan dizi. Çoğunlukla 3 m uzunlukta olan saydam resim kuşağının herhangi bir film parçasından başkalığı. resimlerinin ayrı ayrı oluşu ve saydam resim göstericisinde tek tek, devinimsiz gösterilmesidir. Çerçevesiz oluşu, birbiri ardından kolaylıkla sıralanması yönünden saydam resimlerden daha kullanışlıdır. Özellikle eğitim, öğretim, bilgi erekli ya da tanıtı, pazarlama aracı olarak kullanılır □ *kuşak', 35 mm'lik film, saydam resim*

saydam resim kuşağı göstericisi [Fr. *passe-film, projecteur fixe (pour film fixe), appareil de projection pour film fixe* || İng. *film strip projector* || Al. *Filmstreifenprojektor* || İta. *proiettore per filmine, proiettore di film fisso, apparecchio da proiezione per film fisso*] *S.* Saydam resim kuşaklarını göstermekte kullanılan gösterici çeşidi. Kimi saydam resim göstericileri, ufak bir değişikle, saydam resim kuşaklarını da gösterebilirler; fakat yalnız saydam resimleri ya da yalnız saydam resim kuşaklarını gösteren gösterici çeşitleri de vardır □ *gösterici, saydam resim göstericisi, saydam resim kuşağı*

saydam resimlik [Fr. *diathèque* || İng. *slide library* || Al. *Diathek* || İta. *diateca*] *S/TV.* Saydam resimlerin sıralanmış, sıralaklanmış olarak saklandığı yer □ *saydam resim*

saydam resim tarayıcı [E.t. *diya verici, slayt verici* || Fr. *multiplexeur images, analyseur d'images fixes, AIF* || İng. *slide scanner, Telejector* || Al. *Diaabtaster, Diageber* || İta. *moltiplicatore immagini, proiettore per telefoto*] *TV.* Saydam resimleri televizyonda yayımlamakta kullanılan aygıt. Genellikle film yayın aygıtına benzer □ *film yayın aygıtı, saydam resim*

saydam resim taşıyıcı [Fr. *châssis passe-vues, passe-vues* || İng. *slide carrier* || Al. *Diapositiv-halter, Diahalter, Diapositiv-Wechselschlitten, Dia-Wechselschlitten* || İta. *portatore di diapositiva*]

S. Saydam resimleri, mercek ile ışık kaynağı arasından geçirmeye yarayan gösterici parçası ☐ *saydam resim, saydam resim göstericisi*

saydamsız [E.t. *gayri şeffaf, opak* ‖ Fr. *opaque* ‖ İng. *opaque* ‖ Al. *lichtundurchlässig, undurchsichtig* ‖ İta. *opaco*] *S/TV/V.* Herhangi bir dalga devinimin (ışık, ses, röntgen ışını...) geçmesine elverişli olmayan (özdek). Genellikle ışığı geçirmeyen özdekler için kullanılır. Saydam karşıtı ☐ *dalga, ışık, saydam, yarısaydam*

saydamsız kılavuz [Fr. *film amorce noir, film amorce opaque* ‖ İng. *black leader, opaque leader* ‖ Al. *Schwarzfilm, undurchsichtig Filmvorspann* ‖ İta. *coda nera, coda opaca, pellicola nera (annerita)*] *S.* Kılavuzun saydamsız çeşidi. Özellikle A, B dizilemesinde kullanılır ☐ *A, B dizilemesi, kılavuz, saydam, saydamsız, saydamsızlık*

saydamsızlık [E.t. *gayri şeffaflık, opasite* ‖ Fr. *opacité* ‖ İng. *opacity* ‖ Al. *Undurchsichtigkeit, Opazität* ‖ İta. *opacità*] *S/TV.* **1.** Saydamsız olma durumu. *S.* **2.** Filmin ışık geçirmezlik durumu ve bunun ölçümü ☐ *saydam, saydamlık, saydamsız*

saydamsız resim göstericisi [Fr. *épiscope* ‖ İng. *episcope* ‖ Al. *Episkop* ‖ İta. *episcopio*] *S/TV.* Saydamsız resimlerin (fotoğraf, kitap sayfası, her çeşit basılı gereç...) görüntülüğe büyük görüntülerini yansıtan bir çeşit gösterici. Saydam resim göstericisi saydam resimleri yansıttığından, saydamsız resimler ancak bu göstericiyle yansıtılabilir ☐ *gösterici, saydam resim göstericisi, saydamsız-saydam resim göstericisi, tepegöz*

saydamsız-saydam resim göstericisi [Fr. *épidiascope* ‖ İng. *epidiascope* ‖ Al. *Epidiaskop* ‖ İta. *epidiascopio*] *S/TV.* Hem saydam resim göstericisi hem de saydamsız resim göstericisi olarak çalışabilen aygıt ☐ *saydam resim göstericisi, saydamsız resim göstericisi, tepegöz*

saydam yaprak [Fr. *cell, cello, cellulo, cellule* ‖ İng. *acetate, cellulose acetate, cel(l), celluloide, clear acetate* ‖ Al. *Zelle, "Cell"* ‖ İta. *cellula, celluloide*] *S.* Canlandırmada kullanılan, üzerine resimlerin çizildiği, çerçeve oranına uygun, aynı boyda, bir kenarında ölçün delikler bulunan selüloz asetat, selüloz triasetat ya da benzer yoğruk gereçten üretilmiş yaprak ☐ *canlıresim, çerçeve oranı, değişmez yaprak, ölçün delik, resim, selüloz asetat, selüloz triasetat, yoğruk*

saydam yaprakla canlandırma [Fr. *animation avec cellulos* ‖ İng. *cell animation*] *S.* Canlıresimde canlandırmanın saydam yapraklar yardımıyla gerçekleştirilmesi. Saydam yapraklar, alttaki resmi gösterdiğinden bu yöntem bezem, devinimsiz varlık ve devinimli varlıkların ayrı yapraklar üzerine alınmasını, devinimsiz bezem ile devinimsiz varlıklar için yalnız bir resmin kullanılmasını, böylelikle zamandan ve emekten tutumu sağlar ☐ *bezem, canlandırma, canlıresim, resim, saydam yaprak*

sayılayıcı [Fr. *repéreur, machine à piéter (pour numéroter)* ‖ İng. *numbering machine, film numberer (numbering machine), edge numbering machine* ‖ Al. *Randnumerierungsmaschine*] *S.* Boş film üzerine belirli aralıklarla kenar sayıları basan aygıt ☐ *boş film, film, kenar sayısı*

sayısal [E.t. *dijital, nümerik* ‖ Fr. *numérique, numéral* ‖ İng. *numeric(al), digital* ‖ Al. *Digital, digital* ‖ İta.

digitale] *S/TV/V/BS.* **1.** (Ad) Herhangi bir imi, belirli sayısal değerler dizisiyle gösterme yöntemi. Bu yöntem yardımıyla bilgiler, 1 ve 0'lar (ya da açık - kapalı, evet - hayır) kullanılarak işlenir ve biriktirilir. Örnekselin tersine, sayısaldaki bilgilerin işlenmesi, biriktirilmesi, aktarılması, eşlemlenmesi sırasında özgün imde herhangi bir bozulma olmaz ya da özgün im[1], ayrımsanamayacak ölçüde bir değişikliğe uğrar. Ayrıca sayısal imler sıkıştırılmaya ve veri aktarımına daha elverişlidir. Çok araçlılığın temel öğelerinin hepsi (metin, ses, müzik, resim, görüntü, canlandırma vb) sayısal biçimde sağlanabilmektedir; bu da bilgi alışverişini hem hızlandırmakta hem de yaygınlaştırmaktadır. Bütün çok araçlılık öğelerinin aynı biçimde düzgülenebilmesi etkileşimliliğin sınırlarını da genişletmektedir. Video alanında sayısal yöntem hızla yaygınlaşmaktadır. D1, D2, D3 sayısal boylardır. VHS, Betacam, 8 mm'lik kuşaklar örnekseldir. STE aygıtı, imlerin işlenmesi için bunları sayısal olarak düzgüler. Sayısal teker saptayıcılar, sayısal ses kuşağı, tıkız tekerlerde de sesin niteliğini yüksek tutmak için sayısal düzgülemeye başvurulur. Sayısal, sinema alanında da gittikçe yaygınlaşmaktadır. Özellikle ses ve etkiler alanında sayısal araç ve gereçlerden büyük ölçüde yararlanılmaktadır. Optik basım aygıtının yerini alan yeni sayısal aygıtlarla filmden videoya, sonra da videodan filme aktarma yapılırken bilgisayar yardımıyla çok çapraşık film etkileri gerçekleştirilmektedir. Örneksel karşıtı. **2.** (Önad) Verinin ya da fiziksel niceliklerin sayıyla gösterilmesine değgin. Örneksel karşıtı ☐ *Betacam, bilgi, bilgisayar, çok araçlılık, D1, D2, D3, düzgü, düzgüleme, eşlemleme, etkiler, im[1], optik basım aygıtı, örneksel, sayısal Betacam, sayısal ses, sayısal televizyon etkileri aygıtı, ses, ses kuşağı, sıkıştırma[2], teker, veri, VHS, video*

sayısal Betacam [Fr. *Betacam digital* || İng. *digital Betacam* || Al. *Digital-Betacam* || İta. *Betacam digitale*] *V.* Betacam'ın sayısal olanı. Bu video kuşağı boyunda $^1/_2$ parmaklık (12,5 mm) video kuşağına, sıkıştırılmış video imi saptanır ☐ *Betacam, sayısal, sayısal boy, video imi, video kuşağı, video kuşağı boyu*

sayısal bileştirme [Fr. *mixage digitale* || İng. *digital mixing* || Al. *Digitaleinsatzung* || İta. *misagio digitale*] *S/TV /V/BS.* **1.** Yapım sonrasında iki ya da daha çok sayısal veriyi birleştirerek tek bir veri elde etme. *V.* **2.** Video ses kurgusu. **3.** Video kurgusu, kurgu ☐ *kurgu, kurgu biçimi, sayısal, veri, video ses kurgusu, yapım sonrası*

sayısal boy [Fr. *format digital* || İng. *digital format* || Al. *Digitalformat* || İta. *formato digitale*] *TV/V.* Sayısal televizyon ve videoda kullanılan sayısal video kuşağı. Bunlar 1/2 parmak (12,5 mm) ya da 3/4 parmak boyundaki (19 mm) D1, D2, D3 kuşaklarıdır. Hepsi de hem saptamada hem okumada sayısala dayanan bu kuşaklar aynı zamanda hemen hemen hiçbir im[1] yitimine uğramadan eşlemlenebilir ve kullanılabilir ☐ *boy, D1, D2, D3, eşlemleme, im[1], sayısal, sayısal Betacam, sayısal televizyon, sayısal video, televizyon, video, video kuşağı*

sayısal film [Fr. *film digital* || İng. *digital film*] *S/TV/V/BS.* Olağan film görüntülerinin sayısala çevrilmesiyle ya da sayısal video alıcıyla doğrudan sayısal olarak gerçekleştirilmesiyle elde edilen

film. Bu filmlerin dağıtımı SVT, TT-SOB, video kuşağı gibi aracılarla ya da uyduyla sağlanır. Sinema salonlarındaki gösterimiyse sayısal göstericilerle gerçekleştirilir. Çok yeni bir uygulayımbilim olan sayısal filmin dağıtım ve gösterimi 1998 sonbaharından beri yavaş yavaş uygulama alanına geçmekte ve sinema işleyiminde büyük değişimlere yol açacak gibi görünmektedir. Böylelikle sayısallaştırılmış filmlerin belli bir özekten uydu oluklarıyla dünyanın çeşitli bölgelerindeki sinema salonlarına aynı anda en kestirme yoldan gönderilmesi sağlanabilmektedir. Bunun için çok pahalıya çıkan eşlemler çıkarmaya gerek bulunmamaktadır. Yalnız uydu olukları değil SVT, TT-SOB gibi araçlar da, filmin eşleminin çıkarılmasından ve film makaralarının ulaştırılmasından daha elverişlidir. Sayısal film, olağan filme göre resim ve renk niteliği yönünden daha iyi olduğu gibi, yıpranma, solma gibi bozulmalara da uğramamaktadır. Öte yandan bütün bunlar giderleri alabildiğine azaltmakta, bilet fiyatlarını da ucuzlatmaktadır. Sinema salonlarında sayısal filmleri gösterebilmek için şimdiden başlıca iki sayısal film gösterici çeşidi ortaya çıkmıştır: Amerikan Hughes-JVC Ortaklığı'nın geliştirdiği Görüntü Işığı Yükseltme[1] (Image Light Amplification, ILA) ile Texas Instruments'ın Sayısal Işık İşleme (Digital Light Processing, DLP). Birincisi, ışık yansımaları temeline göre çalışır; her biri yeşil, kırmızı, mavi imleri oluşturan yüksek seçiklikli üç ışıtaçtan oluşur. İkincisi, üzerinde yaklaşık 1,3 milyon minik aynanın yer aldığı 3,5 cm genişliğindeki bir yongaya dayanır ☐ *dağıtım, eşlem, film, film bozulması, gösterim, oluk, renk, resim, salon, sayısal, sayısallaştırma, sayısal video alıcı, sayısal video tekeri, seçiklik, tıkız tekersalt okunur bellek, uydu, video kuşağı, yıpranma*

sayısal film gösterici [Fr. *projecteur pour film digital* || İng. *digital film projector*] *S.* Sayısal filmin gösteriminde kullanılan gösterici ☐ *gösterici, gösterim, sayısal, sayısal film*

sayısal fotoğraf aygıtı [E.t. *digital kamera, dijital fotoğraf makinesi, sayısal kamera* || Fr. *caméra digital, appareil photo numérique* || İng. *digital camera, still-video camera* || Al. *Digitalkamera, digitale Fotokamera* || İta. *camera digitale*] *S/V/TV/BS.* Fotoğrafları optik/kimyasal olarak değil elektronik/sayısal olarak saptayan ve saptadıklarını bilgisayar ortamına aktarabilen fotoğraf aygıtı. Sayısal fotoğraf aygıtlarının, geleneksel film temeline dayanan fotoğraf aygıtlarına göre birçok üstünlüğü bulunmaktadır: Film ve banyo gideri olmaması; sonucun hemen alınması; bu sonucun, her sayısal fotoğraf aygıtında bulunan ufak sıvı kırılcalı görüntülükte izlenip saklanmaya değer bulunup bulunmadığına hemen karar verilebilmesi; istenmeyenlerin silinmesi; yazıcıdan çıktı alınabilmesi; bilgisayara JPEG olarak kolaylıkla aktarılıp belleklenmesi ve uygun yazılımla kolayca işlenebilmesi vb. Sayısal fotoğraf aygıtlarının şimdiye dek çok yaygın kullanılmamasının başlıca iki nedeni vardı: Seçme gücünün (çözünürlüğün) yeterli olmayışı ve pahalılığı. Sayısal fotoğraf aygıtlarında seçme gücünün yüksekliğini YAA sağlamaktadır. Günümüzde işleyimin seçme gücü ölçünü olan bir milyon noktayı (megapixel) aşan 1.280 x 1.024 (1.310.720 nokta) seçme gücündeki fotoğraf aygıtları elverişli bir fiyata satın alınabilmektedir.

Kaldı ki fiyatların düşüşü de seçme gücünün artışı da sürmektedir. Sayısal fotoğraf aygıtlarında resimler aygıt içindeki yerleşik bir belleğe, takılıp çıkarılabilen bellek kartlarına ya da bilgisayar tekerciğine saptanmaktadır. Kimi sayısal fotoğraf aygıtları devinimli resimler de çekebilmektedir. Kuşkusuz bunlar birkaç saniye süren devinimli resimlerdir. Ayrıca resimlere sesli, kısa açıklamalar girme olanağı da bulunmaktadır ⁻ *bellekleme, fotoğraf, fotoğraf aygıtı, JPEG, resim, sayısal, seçme gücü, sıvı kırılcalı görüntülük, tekercik, yazılım, yük aktarım aygıtı*

sayısallaştırıcı [İng. *digitizer*] *BS.* Bir örneksel ölçümü sayısal düzgüye çeviren aygıt ⁻ *düzgü, örneksel, sayısal, sayısallaştırma*

sayısallaştırma [İng. *digitization, digitizing*] *S/TV/V/BS.* Bilgisayar uygulayımında, sürekli değişen bir girdi kaynağını, ikiliyle belirtilen bir dizi birime çevirme. Örneğin herhangi bir tarayıcı, taradığı bir fotoğrafı, aydınlık ve karanlığın çeşitli yoğunluklarına göre, 0 ve 1 'den oluşan bir dizi ikiliye çevirir. Bunun için genellikle örneksel-sayısal çevireci kullanılır ⁻ *bilgisayar, fotoğraf, ikili*[2]*, örneksel-sayısal çevireç*

sayısal-örneksel çevireç [İng. *digital-to-analog converter, DAC, D/A*] *S/TV/V/BS.* Elektronik aygıtlardaki sayısal verileri örneksel verilere çeviren aygıt. Bu işlem özellikle bilgisayarlar, sayısal ses aygıtları, sayısal videolarda, iletişim araç ve gereçlerinde büyük önem kazanır; çünkü görüntülerin ve seslerin saptanması, yayını ve işlenmesinde sayısal verilerle çalışmak büyük bir hızla yaygınlaşmaktadır. Dolayısıyla bunların daha sonra yeniden örneksele çevrilmesi de gerekmektedir. Bu da sayısal - örneksel çevireçle gerçekleştirilir ⁻ *bilgisayar, bozulma, görüntü, ses, örneksel, saptama*[2]*, sayısal, sayısal ses aygıtı, sayısal video, veri, yayın*

sayısal saptama [İng. *digital recording*] *S/TV/V/BS.* **1.** Sesin ya da görüntü imlerinin saptanmasında örneksel değil sayısal uygulayımın kullanılması. **2.** Özellikle sesin sayısal olarak saptanması. Örneksel ses saptamasıyla alınan sesin okunuşu sırasında, saptama[2] gereci ve aygıtından kaynaklanan bir bozulma kaçınılmazdır. Sayısal saptamadaysa, değişken ses imleri bir dizi ikiliye çevrilerek alındığından bu bozulma ya tümüyle ortadan kalkar ya da ayrımsanamayacak duruma getirilir. Günümüzde ses aygıtlarındaki kuşaklarda, video kuşağında, tıkız tekerlerde, filmlerdeki yeni ses dizgelerinde genellikle sayısal saptama uygulanmaktadır. Örneksel saptama'nın karşıtı ⁻ *bozulma, film, ikili*[2]*, im, kuşak*[1]*, okuma*[3]*, örneksel, örneksel saptama, saptama*[2]*, sayısal, sayısal ses, sayısal video saptama, ses, ses aygıtı, tıkız teker, video*

sayısal ses [İng. *digital sound (audio)*] *S/TV/V/BS.* Sayısal olarak ya da sayısala çevrilerek saptanmış ses. Değişken ses imlerinin 0'lar ve 1'lerden oluşan bir dizi ikiliye çevrilmiş biçimi. Sayısal ses bu özelliği dolayısıyla, sayısal veri olarak saklanabildiğinden, bilgisayarda herhangi bir veri gibi işlenebilir, değiştirilebilir, üzerinde oynanabilir. Bu da sesin yeniden işlenmesinde, kurgulanmasında, niteliğinin yükseltilmesinde, ses etkileri gerçekleştirilmesinde büyük kolaylıklar sağlar. Sayısal saptamanın bir başka önemli uygulama alanı müziktedir. Burada da yine genelde sese sağlanan olanakların tümü müzik çalışmalarında da sağlanır. Sinemada sayısal

sesin ilk uygulaması 1990'da Cinema Digital Sound dizgesiyle gerçekleştirilmiştir. Örneksel ses karşıtı ☐ *bilgisayar, bilgisayar müziği, Cinema Digital Sound, elektronik müzik, ikili*[2]*, im, kurgulama, müzik, örneksel ses, saptama*[1]*, sayısal, sayısal ses aygıtı, ses, ses etkileri, veri*

sayısal ses aygıtı [Fr. *magnétophone à cassette audio-digitale* || İng. *digital audio tape, DAT*] *S/TV/V.* Sesi sayısal olarak saptayıp çalabilen ses aygıtı. Sayısal ses aygıtları 1970'lerde, video aygıtlarındaki dizgeden yararlanılarak, uğraşmanların kullandıkları ses aygıtlarında da uygulanmaya başladı. 1983'te, Philips (Hollanda) ile Sony'nin (Japonya) geliştirdikleri tıkız teker, daha önce bu tekere saptanmış sayısal sesi laserle okuma[3] olanağını sağlayarak, sayısal sesi evlere de soktu. Japon Matsushita ortaklığıysa 1987 martında piyasaya sürdüğü sayısal ses aygıtıyla, daha önce saptanmış sayısal seslerin evlerdeki aygıtlarla çoğaltılmasını sağlayarak bu olanağı daha da genişletti. Bu sayısallık, yalnız sıradan ses aygıtlarından değil, tıkız tekerçalarlardan da üstün, olağanüstü bir nitelik sağlamaktadır. Günümüzde boyutları küçültülmüş bir video aygıtı yapısında olan ve hemen hemen aynı biçimde çalışan sayısal ses aygıtları, ses imlerini bir örneksel - sayısal çevireç yardımıyla sayısal veri biçimine sokarak saptar; saptamadan sonra da bir sayısal-örneksel çevireç yardımıyla yeniden örneksele çevirir. Bu çeşit ses aygıtlarında kutucukların süresi iki saate dek çıkabilmektedir (tıkız tekerde 75 dakika). Ayrıca kullanışta da büyük bir esneklik sağlamaktadır. Örneğin parça başını hemen bulabilme, çalınacak parçaları istenilen sıraya dizebilme, belleğe geçirme vb ☐ *im, kutucuk, örneksel, örneksel - sayısal çevireç, sayısal, sayısal-örneksel çevireç, sayısal ses, ses kuşağı, ses aygıtı, tıkız tekerçalar, veri, video aygıtı*

sayısal ses işleme aygıtı, SSİA [İng. *digital audio workstation, DAW*] *S/TV/V.* Çeşitli ses kaynaklarından gelen sesleri birleştirip işlemede mıknatıslı ses kuşağının yerine sayısal sesi kullanan elektronik aygıt; seslendirme (bileştirme) masası yerine geçen sayısal seslendirme (bileştirme) masası. Az ya da çok çapraşık çeşitleri bulunan SSİA, hem sinemada hem de televizyonda yapım sonrası çalışmalarında bileştirme aracı olarak kullanılır. Bu aygıtın, geleneksel bileştirme aygıtlarına üstünlüğü, çeşitli ses kuşaklarında aranılan sesi hemen bulabilmesi, çok değişik bileştirme olanaklarının tek bir aygıtta yer almasıdır. Ancak çok pahalı aygıtlardır ☐ *bileştirme, mıknatıslı ses kuşağı, sayısal ses, ses kaynağı, ses kuşağı, seslendirme, seslendirme masası*

sayısal ses kuşağı [İng. *digital tape, digital audio tape, DAT*] *S/TV/V/BS.* Sesin saptanmasında kullanılan mıknatıslı ses kuşaklarının sayısal olanı. Seste sayısal saptama[2], uğraşmanlar için 1970'lerde geliştirildi, 1980'lerin sonuna doğru geniş yığınlara açıldı. Sayısal saptama, sayısal ses aygıtlarınca gerçekleştirilmekte, elde edilen sesler alışılagelen üçboyutlu ses dizgesindeki ses yükselticisinden alınarak dinlenmektedir ☐ *mıknatıslı ses kuşağı, saptama*[2]*, sayısal, sayısal saptama, sayısal ses, sayısal ses aygıtı, ses*

sayısal sıkıştırma [Fr. *compression digitale* || İng. *digital compression* || Al. *Digitalkompression*] *S/TV/V.* Görüntülerin kurgu ve yayın ereğiyle sıkıştırılmasında, sonra da olağan izleme boyu-

na çevrilmesinde kullanılan yöntem ☐ *görüntü, kurgu, sayısal, yayın*

sayısal teker saptayıcı, STS [İng. *digital disk recorder, DDR*] *TV/V.* Sayısallaştırılmış sesi saptamak, işlemek, okumak ve biriktirmek için mıknatıslı teker kullanan bilgisayarlı aygıt. Bu aygıtlar aynı zamanda sınırlı ölçüde görüntü de saptayabilir; ancak doğrudan doğruya ses bileştirmede ya da doğrudan doğruya görüntü çalışmalarında kullanılan STS'ler de bulunmaktadır. Ses STS'leri, aynı sesi, imde herhangi bir yitim olmaksızın sayısız kez saptayabilir. Kimi ses STS'leri, çok yollu ses saptayıcıları gibidir; üzerlerinde çok sayıda ses yolu taşıyabilir ve bunların bileştirmesini gerçekleştirebilir. Görüntü STS'leri de, imde herhangi ayırt edilebilir bir yitim olmaksızın görüntüleri defalarca saptayabilir. Sayısal video kuşakları çıkmadan önce, STS'ler, birden çok saptamayı gerektiren çapraşık etkilerde kullanılan biricik aygıttı. STS, televizyon görüntülerini tek tek saptayabilir ve bu resimleri, sesli hızının -30 ile +30 katı hızla gösterebilir (bir video aygıtının olağan hızı aşabilen hızıysa sesli hızının 3 katıdır). STS'nin bir başka kullanılış alanı da, filmden video kuşağına görüntü aktarmadadır. Bu aktarmada, film tek resim boyu ilerleyip her bir resimde tutucu tırnak yardımıyla durdurulurken STS de bunun görüntüsünü video kuşağına aktarır. Ne var ki STS'nin görüntü alanındaki bu saptaması ancak 1/10 saniyeyle sınırlıdır ☐ *bileştirme, bilgisayar, biriktirme, çok yollu ses, etkiler, görüntü, görüntü saptama, im[1], mıknatıslı teker, okuma[3], resim, resim boyu, saptama[3], saptayıcı, sayısal, sayısallaştırma, sayısal ses, sayısal video kuşağı, ses, ses yolu, tutucu tırnak, video kuşağı*

sayısal televizyon [Fr. *télévision digitale* ‖ İng. *digital television, smart television* (a.) ‖ Al. *Digitalfernsehen* ‖ İta. *televisione digitale*] *TV.* Sayısal uygulayımbilime dayanan televizyon. Sayısal televizyonun en önemli özelliği, kablodan ya da uydudan alınan olukların sayısını eskisinden çok daha büyük ölçüde çoğaltabilmesidir. Televizyon oluklarındaki örneksel imler, elektromıknatıs izgenin büyük bir bölümünü kaplamaktadır. Oysa sayısal televizyonda bu imler, 0'lar ve 1'lerden oluşan ikili[2] düzgüye çevrilince imler daha küçük bir alana sıkıştırılabilmektedir. Bu da izleyicilerin yüzlerce oluğu izleyebilmesi demektir. Sayısal imler, girişimden, örneksel imlerdeki kadar etkilenmediğinden daha nitelikli ses ve görüntü çok daha niteliklidir. Bu yöntem resimlerin saklanmasında ve işlenmesinde de kullanılır ☐ *düzgü, elektromıknatıs izge, girişim, görüntü, ikili[2], im[1], kablolu televizyon, oluk, örneksel, sayısal, ses, televizyon, uydu televizyonu*

sayısal televizyon etkileri, STE [E.t. *dijital video efektleri* ‖ İng. *digital video effects, DVE*] *TV/V.* **1.** Özel etkiler sağlamak için herhangi bir televizyon resmini oluşturan bilgi üzerinde bir elektronik işlemciyle oynama. **2.** Bu etkileri sağlayan elektronik aygıt, sayısal televizyon etkileri aygıtı ☐ *sayısal televizyon etkileri aygıtı, televizyon*

sayısal televizyon etkileri aygıtı, STE aygıtı [İng. *digital video effects device, DVE device*] *TV/V.* Sayısal televizyon etkilerini gerçekleştiren aygıt. Çok çeşitli STE aygıtı ve bu aygıtların sağladığı çok değişik etkiler vardır. Günümüzde kullanılan en yaygın STE aygıtları arasında Abekas A-53, ADO, Kaleidoscope, Mirage, Pinnacle yer almaktadır.

STE aygıtları örneksel video imini sayısal biçime sokarak resmin üzerinde oynanmasını sağlar, sonra bunu yeniden örneksele çevirir. STE aygıtında elektronik boşluklar yaratmayı daha yetkin biçime sokmak için, aşırı sert resimler de kullanılabilir. Bu aygıtların gerçekleştirdikleri başlıca etkiler arasında televizyon resmine yapılan kaydırma (yaklaşma, uzaklaşma); resmin sağını sol, solunu sağ yapma; resim çerçevesinde değişiklik; resmi parçalara bölme; resim çerçevesinin yerini değiştirme; resme kenarlık koyma, bunun kalınlığını, rengini verme; resmi büyültme, küçültme; resmin hızını azaltma ya da çoğaltma; resme yatay ya da düşey taklak attırma; resim dondurma; devinimli örtü; resmi bir kitap sayfası gibi döndürme; resmi değişik geometrik biçimlere sokma vb yer alır. Yardımcı aygıtlara başvurularak bu etkiler daha da çeşitlendirilebilir (resmi değişik geometri biçimlerine sokma; resmi kendi ekseninde istenilen açıda döndürme; sağ - sol ya da alt - üstte resmin ters görüntüsünü verme; resmi başka bir çerçeve içine sokma; resimdeki bir noktaya, bir bölgeye yaklaşma ya da buradan uzaklaşma; resmi kendi ekseni çevresinde hızla döndürme; örtülü bileştirme, vb). STE aygıtının gerçekleştirdiği etkileri, sinemada optik basım aygıtının yapar. Ancak optik basım aygıtı, STE aygıtı gibi resim yaratmaz, yalnızca bunlar üzerinde belirli değişiklikler gerçekleştirir ☐ *ADO, aşırı sert resim, bilgi, büyültme, çerçeve, elektronik boşluk, etkiler, kaydırma, küçültme, optik basım aygıtı, örneksel, örtülü bileştirme, resim, sayısal, sayısal televizyon, video imi*

sayısal video [Fr. *vidéo digital* ‖ İng. *digital video, DV* ‖ Al. *Digital-Video* ‖ İta. *video digitale*] *V.* 1'ler ve 0'lardan (sıfır) oluşan elektronik birimlerle düzgülenmiş video imlerine dayanan uygulayım. Video imini, sürekli değişen gerilimle ortaya koyan örneksel uygulayımdan değişik olarak sayısal yöntemde im[1] son derece ufak zaman birimlerine bölünür; her zaman birimindeki im[1] gücü ölçülür; sonra her im[1] gücü sayısal bir düzgüyle gösterilir; bu sayılar da 1'ler ve 0'(sıfırlar)dan oluşur. Sayısal saptamanın, dolayısıyla sayısal videonun en büyük üstünlüğü, imlerin işlenmesinde, aktarılmasında ve çoğaltımında, imde hemen hiçbir yitme ya da bozulmanın görülmemesidir. Sayısal videoda resim bilgileri 1'ler ve 0'ların dizilişinden oluştuğu için, resim aslına en uygun biçimde ortaya çıkar ve çoğaltılabilir. İşlenmesinde, biriktirilmesinde ve aktarılmasında büyük güçlükler taşıyan örneksel videoya karşılık, sayısal video kolaylıkla işlenebilir, biriktirilebilir ve aktarılabilir. Biriktirme rastgele erişimli araçlara (yerleşik teker, TT vb) yapıldığından, sayısal video etkileşimli bir özellik kazanır; eğitim, öğretim, oyun vb alanlarda kullanılır. Günümüze dek doğrusal bir yapıda olan film bile, sayısal video sayesinde, kullanıcının isteğine göre anlatısı, öyküsü, sonu değiştirilebilir kılığa girer. Günümüzde sayısal video saptamasında üç boy kuşak[1] kullanılmaktadır: D1, D2, D3. Sayısal videonun başka çeşitleri de vardır; bunlar da STE aygıtı, STS'dir ☐ *bilgi, boy, çoğaltım, D1, D2, D3, düzgü, gerilim, im[1], örneksel, resim, saptama[2], sayısal, sayısal saptama, sayısal teker saptayıcı, sayısal televizyon etkileri, sayısal video tekeri, video imi, video kuşağı*

sayısal video alıcısı, SVA [Fr. *caméscope digital* ‖ İng. *digital video camera,*

digital video camcorder, DVC, digital camescope || Al. *Digitalvideokamera* || İta. *videocamera digitale*] *V.* Sayısal video alanında kullanılan alıcı[1]; video alıcısının sayısal olanı. Günümüzde bu alıcılar yapısı bakımından üçe ayrılır: Özenci video alıcıları, yarı uğraşman video alıcıları, uğraşman video alıcıları. Bu üç çeşit alıcı, bir bakıma sırasıyla sinemadaki 8 mm'lik, 16 mm'lik, 35 mm'lik alıcılara karşılıktır ⁻ *alıcı[1], özenci video alıcısı, uğraşman video alıcısı, sayısal video, video alıcısı, yarı uğraşman video alıcısı*

sayısal video-etkileşimli, SVE [Fr. *vidéo digitale-interactif, DVI* || İng. *digital video interactive, DVI* || Al. *Digital-Video-Wechselvirkung, DVI*] *V/BS.* Intel Ortaklığının video görüntülerinin sıkıştırılmasını ve açılmasını sağlamak üzere geliştirdiği miniyonga. Çok araçlılık dizgelerinde tüm devinimli video görüntülerini gerçekleştirmekte kullanılır ⁻ *açma[2], çok araçlılık, etkileşimli, etkileşimli video, gerçek zamanlı video, görüntü, sayısal video, sıkıştırma[2], video, yonga*

sayısal video kurgusu [Fr. *montage numérique* || İng. *digital (video) editing* || Al. *Digitalvideoschnitt* || İta. *montaggio digitale*] *V/BS.* Bir video kuşağındaki görüntülerin, görüntü aktarım kartı yardımıyla bilgisayarda gerçekleştirilen kurgusu. Video kuşağının en kolay yoldan kurgusunu sağlar. Eskiden ancak bu iş için özel yapıdaki sayısal kurgu aygıtlarıyla yapılabilen sayısal video kurgusu, çok hızlı Pentium AİB'li bilgisayarların çıkışı, yüksek sığalı yerleşik tekerlerin gelişmesiyle KB'lerde gerçekleştirilmeye başlandı. Buna sıkıştırma uygulayımlarının gelişmesi de eklenmelidir. Sayısal video kurgusu için, bilgisayara takılmış bir görüntü aktarım kartı, Pentium AİB'li hızlı bir bilgisayar, yüksek sığalı bir yerleşik teker, sayısal video görüntülerini işleyecek bir yazılım gerekir. Sayısal video kurgusunda ilk işlem, görüntüyü yakalayarak bilgisayarda bununla ilgili bir dosya hazırlamaktır. Video alıcısındaki görüntüler bilgisayardaki dosyaya aktarıldıktan sonra, bunun kurgusu yazılımla gerçekleştirilir. Bu yazılımlar bütün karmaşık noktalama işlemlerini, yazılamaları, seslendirmeyi, eşlemeyi, ses etkilerini, görüntülere optik kaydırmayı, hızlandırılmış ya da yavaşlatılmış devinimi, görüntü dondurma, hileleri gerçekleştirebilir. Bilgisayarda kurgusu tamamlanmış görüntüleri yine aynı görüntü aktarım kartı bu kurgulanmış biçimiyle video kuşağı üzerine aktarabilir ⁻ *ana işlem birimi, bilgisayar, eşleme, görüntü, görüntü dondurma, görüntü aktarım kartı, hızlandırılmış devinim, hile, kişisel bilgisayar, kurgu, noktalama, optik kaydırma, ses etkileri, seslendirme, sıkıştırma[2], video alıcısı, video kuşağı, yavaşlatılmış devinim, yazılama, yazılım, yerleşik teker*

sayısal video kuşağı [Fr. *vidéo-bande digital* || İng. *digital video tape* || Al. *Digitalvideoband* || İta. *nastro video digitale*] *V.* 1991'de başlayan sayısal video aygıtlarında kullanılan uluslararası ölçün kuşaklar. Bunlar hepsi de kutucuk içinde yer alan D1, D2, D3 kuşaklarıdır. Bunlardan D1 ile D2 ¾ parmak (19 mm), D3 ise ½ parmaktır (12,7 mm) ⁻ *D1, D2, D3, kutucuk, sayısal, sayısal video, sayısal video aygıtı, video kuşağı*

sayısal video saptama [Fr. *enregistrement magnétique digital* || İng. *digital video(tape) recording, DVR, DVTR* || Al. *Digitalmagnetaufzeichnung* || İta.

registrazione magnetica digitale] *TV/V.* Video imlerinin sayısal uygulayımla saptanması. 1991'den başlayarak yeni eğik görüntü aygıtlarıyla video imlerinin sayısal olarak saptanması çalışmaları benimsendi. Buna bağlı olarak kutucuklar içinde yer alan D1, D2, D3 gibi başlıca üç boy ölçün kuşak[1] ortaya çıktı. Örneksel olan televizyon imleri bu kuşaklara aktarılmadan önce örneksel-sayısal çevireçle sayısala çevrilmekte, ortaya çıkan ikililerdeki yanlışlar düzeltilmektedir. Böylece kuşağa aktarılan sayısal imler, daha sonra yayına verilmeden önce bu kez sayısal-örneksel çevireçle örneksele dönüştürülmektedir. Bununla birlikte sayısal kuşağın bir eşlemi, başka ereklerle kullanılmak üzere saklanmaktadır ☐ *boy, D1, D2, D3, eğik video aygıtı, eşlem, ikili*[2]*, im*[1]*, kutucuk, örneksel, örneksel - sayısal çevireç, sayısal, sayısal - örneksel çevireç, video imi, yayın*

sayısal video tekerçalar/sürücü, SVT-Ç/S [Fr. *lecteur de disque vidéo digital* || İng. *digital video disk player/driver, DVD player/driver* || Al. *Digitalvideoplattenspieler* || İta. *lettore di videodisco digitale*] *V/TV/S/BS.* STV'nin okunmasını sağlayan özel olarak yapılmış SVT-çalar ya da bilgisayara bağlanmış ya da yerleştirilmiş sürücü. Günümüzde kullanılan SVT sürücüleri üçüncü kuşaktan olup sayısal video tekerinde 4x, 5x, 6x hızındadır (STV'de 1x, saniyede 1.352 KB aktarım hızıdır); TT-SOB'yedeyse 50x hıza dek ulaşmaktadır (TT-SOB'de 1x, saniyede 150 KB aktarım hızıdır). SVTS birden çok SVT (SVT-SOB, SVT-S, SVT-REB, SVT-Görüntü) ile birden çok TT'yi (TT-Ses, TT-SOB, TT-S, VTT vb) desteklemektedir. Bilgisayarlardaki SVT sürücüleriyle birlikte kullanıldığında, SVT'ler video kuşaklarından çok daha üstündür. Çünkü görüntü ve ses niteliği yüksektir; kuşak gibi yıpranmaz; çeşitli yazılımlar yardımıyla bilgisayar, STV'lerdeki görüntü ve sesleri büyük bir esneklikle işleme olanağı taşır. Doğrudan erişimle, vakit alan ileriye ya da geriye sarmalar ortadan kalkar. Televizyondan, video kuşağına saptanan yayınlardaki tanıtılar kesip atılabilir vb ☐ *bilgisayar, görüntü, okuma*[3]*, sayısal video tekeri, ses, sürücü, tanıtı, tıkız teker-salt okunur bellek, video kuşağı, yayın, yazılım*

sayısal video tekeri, SVT [Fr. *disque vidéo digitale, DVD* || İng. *digital video disk, digital versatile disk, DVD* || Al. *Digital-Videoplatte* || İta. *disco video digitale, DVD* || İngilizce addaki "versatile," "çok yönlü, çok erekli" anlamına gelir] *TV/V/S/BS.* Sayısal videonun saptanmasında ve dağıtımında, yüksek ses ve görüntü niteliğiyle dikkati çeken, yüksek yoğunluklu araç. İlk kez 1996 sonlarında Japonya ve Güney Kore'de geliştirildi. Bir SVT de TT gibi 4¾ parmak çapındadır (120 mm). Ancak TT-SOB'lerin 650 MB'lik sığasına karşılık SVT-SOB'lerin sığası 17 GB, SVT-REB'lerinse 5.2 GB'dir. Bir SVT üzerine uğraşman niteliğinde 9 saatlik ses ve görüntü saptanabilir. Veriler tıpkı TT'de olduğu gibi sarmal biçimde dizilmiş ufacık çukurlar ve düzlüklerde yer alır. Aradaki sığa başkalığı laserden kaynaklanır: TT'de dalga uzunluğu 780 nm olan laser, SVT'de 650 ve 635 nm'ye düşürülmüştür. Bu sayede verilerin saptandığı çukurlar ve düzlüklerin boyları çok daha ufaktır. SVT'nin bir yüzüne bu yeni laser uygulayımbilimi sayesinde 4.7 GB veri saptanabilir. Ölçün TT-SOB'tekinden değişik olarak STV'nin her iki yüzüne de veri yazılabilir; böylece 9.4 GB'lik bir sığaya u-

laşılabilir. Ama SVT'de bundan fazlası da var: STV'nin bir yüzündeki 4.7 GB'lik veriyle yetinilmez. Bunu da iki katına çıkarmak elde. Çünkü STV'nin bir yüzünde üst üste iki kat bulunur. Biri gümüş kat; öbürü bunun üstündeki yarısaydam altın kat. Bu iki kattan hangisinin okunacağını laserin yoğunluğu ve odaklaması belirler. Bunun sonucu olarak SVT'nin bir yüzüne 8,5 GB'lik, iki yüzüne toplam 17 GB'lik veri saptanabilir. Bu da ölçün bir TT'nin sığasının 26 katı demektir. Böylelikle SVT'ler filmler, videolar, oyunlar, müzik, veri biriktirme, fotoğraf derlemi, büyük yazılımlar için en uygun araç olarak ortaya çıkmaktadır. Bir SVT'ye uzun bir filmin tümü, beş altı dilde altyazılarıyla, sözlendirmesiyle, üçboyutlu çok nitelikli sesle, film konusundaki çeşitli açıklamalarla yerleştirilebilir. Bundan dolayı SVT'lerin yakın bir gelecekte TT'lerin yerini alması beklenebilir. SVT'deki bu veriler bir sayısal video tekerçalarda ya da bilgisayardaki sayısal video sürücüsünde laser demetiyle okunur. SVT, gerçekte bir TT ailesinin genel adıdır. Bu aile içinde günümüzde beş çeşit SVT çeşidi yer alır: SVT-SOB (sayısal video tekeri-yalnız okunabilir bellek = DVD-ROM): TT-SOB'a benzeyen yüksek bellek sığalı teker; SVT-Görüntü (sayısal video tekeri-görüntü = DVD-Video): Özellikle doğrusal film için kullanılan teker; SVT-Ses (sayısal video tekeri-ses = DVD-Audio): Yalnız ses için kullanılan teker; SVT-S [sayısal video tekeri-saptama = DVD-R (Recor-dable)]: Bir kez veri saptanabilen teker; SVT-REB (sayısal video tekeri-rastgele erişimli bellek = DVD-RAM): SVT'nin silinir ve yeniden saptanabilir çeşidi. Öte yandan SVT ayrıca geniş görüntülük için hazırlanmış çerçeve oranındaki filmler için de elverişlidir; çünkü çerçeve oranı 16:9'dur. Ana babalar çocuklarının görmesini istemedikleri filmler için şifreli koruma izlenceleri kullanabilmektedirler ya da bunun yerine aynı filmin, aynı teker üzerine alınmış değişik evirimlerinden birini seçebilmektedirler. SVT, sayısal video tekerçalar/ sürücü yardımıyla almaç ya da bilgisayar görüntülüklerinde izlenir. MPEG-2 sayısal videoya, Dolby Sayısal'a ya da MPEG-2 sayısal sese dayanan SVT, kullanıcıya etkileşimlilik, aynı anda birden çok dil desteği, ana babaların kullanımı denetleyebilmesi gibi birçok özellikler sağlar. SVT'ler son birkaç yıl içinde büyük bir yaygınlık kazandı. Bunun nedeni, fiyatının video kutucuklarına yaklaşmasına karşın ondan daha uzun süreli, daha nitelikli, daha esnek ve kullanışlı olması; üstelik pahalı özel tekerçalarlara gerek kalmaksızın bilgisayarlardaki STV sürücüleriyle de kullanılabilmesidir. Bilgisayarda SVT'yi izleyebilmek için Windows 98 işletim dizgesi, Pentium II 350 MHz bir işlemci, 64 ya da 128 MB bellek, 4X SVT sürücüsü, 16 MB bellekli AGP görüntü kartı yeterlidir (bunlara gerekirse bir MPEG-2 kartı eklenebilir). Bir SVTÇ/S yazılımıysa işleri büyük ölçüde kolaylaştırır. Böylelikle devinim dengelenmesi; filmin istenilen resimlerinin bilgisayarın belleğine alınması; çerçeve oranının değiştirilmesi; ışık. ses düzenlemelerinin gerçekleştirilmesi; yavaşlatılmış devinime geçilmesi gibi işlemler yapılabilir. SVT'yi satın alırken dikkat edilmesi gereken bir nokta, SVT işleyimince dünya pazarlarının altı coğrafya bölgesine ayrılması, bunlardan her birinin bir bölge düzgüsü taşıması; belirli bir bölge düzgüsündeki SVT'nin

başka bir düzgüde yer alan bölgede kullanılamaması ya da bu düzgünün en çok beş kez değiştirilebilmesidir. Bununla yapılmak istenen STV'nin dağılım alanını sınırlayarak sinema işleyiminin zarar görmesini önlemektir (görünüşte korsan filmleri önleme gerekçesine dayanmaktaysa da gerçekte filmleri değişik bölgelerde, değişik tarihlerde pazara sürmeyi erekleyen bir pazarlama yöntemi söz konusudur). Bu altı bölge (ülke) kodu şunlardır: 1. ABD, Kanada; 2. Avrupa, Yakındoğu, Güney Afrika, Japonya (Türkiye'nin yer aldığı bölge); 3. Güneydoğu Asya; 4. Avustralya, Orta Amerika, Güney Amerika; 5. Afrika, Asya, Doğu Avrupa; 6. Çin. ☐ *almaç, bellek, bilgisayar, çerçeve oranı, Dolby Sayısal, geniş görüntülük, görüntü, izlence, laser, MPEG-2, resim, sayısal video, sayısal video tekerçalar/sürücü, ses, sürücü, teker, tıkız teker, veri, video kutucuğu, video tekeri, yavaşlatılmış devinim*

sayısal video tekeri yazılımı, SVTY [İng. *SoftDVD*] *TV/V/S/BS.* SVT'leri bilgisayarda daha kolay izlemek, çeşitli düzenlemeleri ve yardımcı olanakları sağlamak için hazırlanmış yazılım çeşidi ☐ *bilgisayar, yazılım*

Scanoscope [Fr. *Scanoscope* ‖ İng. *Scanoscope* ‖ Al. *Scanoscope* ‖ İta. *Scanoscope*] *S.* ABD'de geliştirilen ve sıkıştırmaca dayanan bir geniş görüntülük işlemi ☐ *geniş görüntülük, sıkıştırmaç*

Scheiner duyarlığı [E.t. *Scheiner derecesi* ‖ Fr. *méthode Scheiner* ‖ İng. *Scheiner (film) speed* ‖ Al. *Scheiner-Empfindlichkeit* ‖ İta. *sensibilità Scheiner*] *S.* Film duyarlığını belirlemek üzere Prof. Julius Scheiner'in bulduğu bir yöntem. Dereceyle belirtilen bu yöntemde, üç Scheiner derecesi, duyarlığın bir katı artışını gösterir. Bugün kullanılmayan Scheiner duyarlık yönteminin Avrupa ve ABD'nde iki ayrı çeşidi bulunmaktaydı ☐ *duyarlık, DIN duyarlığı, film*

Schüfftan işlemi [Fr. *procédé Schüfftan, plan truque par le procédé du miroir* ‖ İng. *Schüfftan process (shot), mirror shot (effect)* ‖ Al. *Spiegeltrickverfahren, Schüftanverfahren* ‖ İta. *procedimento Schüfftan*] *S.* Görüntü yönetmeni Eugen Schüfftan'ın geliştirdiği bir film hilesi. Belli bir bezemin yalnız bir parçası doğal büyüklükte yapılıp, geri kalan parçası minyatür olarak hazırlanır ve bu minyatürün bir aynadan yansıyan görüntüsü, yarım bezemle birlikte alındığında bütünlenmiş bezem görüntüsü verir ☐ *bezem, cam çekimi, film, görüntü, hile, yönetmeni*

sd ☐ **saniyede dönüş**

SECAM (renk işlemi) [Fr. *système SECAM* ‖ İng. *SECAM system* ‖ Al. *SECAM-System* ‖ İta. *sistema SECAM* ‖ SECAM, "séquentiel couleur à mémoire, = bellekli, almaşık renk" kısaltmasıdır] *TV.* 1958'de Fransa'da Henri de France'ın geliştirdiği renkli televizyon işlemi. 625 satır, 50 alanlı, yinelenim değiştirimli bir dizgedir. NTSC (renk işlemi)nin aksaklıklarını gidermek için geliştirilmiştir. NTSC'de renkler, renklilik alt taşıyıcısının evresine bağlıdır. Oysa evre, dış etkenlerden en çabuk etkilenen bir salınımdır. SECAM'da ise renklilik alt taşıyıcısı her seferinde yalnız bir renkle ilgili bilgiyi taşır. Bu renkle ilgili bilgi her satırda nöbetleşe değişir: Bir kez parlaklık bilgisiyle birlikte kırmızı, bir kez yine parlaklık bilgisiyle birlikte maviyle ilgili renklilik bilgisi aktarılır. Bundan

dolayı SECAM, almaşık renk işlemidir. Ancak, yalnızca bir renklilik bilgisi rengi kurmaya yetmeyeceğinden, her satır için gönderilen renklilik bilgisi almaçta geciktirme satırıyla tutulur ve öbür satır için de kullanılır. Böylelikle gerçekte her satır için iki ayrı renklilik bilgisi, parlaklık bilgisiyle birlikte aynı anda verilmiş olur. Bu işlemin "séquentiel couleur à mémoire, SECAM = bellekli, almaşık renk" adı da hem almaşık hem de bilgiyi biriktirip kullanmasından ileri gelir. SECAM ayrıca videoya saptamanın kolaylığı, renk için özel ayarlara gereksinme göstermemesi yönünden de NTSC'den üstündür. SECAM (renk işlemi) Fransa, eski SSCB, eski Doğu Bloğu ülkelerinin büyük bir bölümü ve kimi Ortadoğu ülkelerince benimsenmiştir. 30.7.1966'da imzalanan bir anlaşmaya göre SECAM'ın geliştirilmişi olan SECAM III, "Fransız-Sovyet ortak dizgesi" olmuştur ☐ *almaç, ayar, evre, geciktirme satırı, videoya saptama, NTSC (renk işlemi), parlaklık, parlaklık bilgisi, renklilik alt taşıyıcısı, renklilik bilgisi, renklilik imi, renkli televizyon, salınım, satır*

seçebilirlik [Fr. *sélectivité* ‖ İng. *selectivity* ‖ İng. *Trennschärfe* ‖ İta. *selettività*] *TV.* Bir almacın, birbirine yakın yinelenimler arasından belirli bir yinelenimi seçebilme özelliği ☐ *almaç, yinelenim*

seçik [E.t. *net, berrak* ‖ Fr. *nette, aigu* ‖ İng. *sharp* ‖ Al. *scharf* ‖ İta. *netto, acuto*] *S/TV/V.* Bir konunun duyarkat ya da almaç görüntülüğü üzerindeki görüntüsünün bulanıklıktan uzak, her noktasının görüntüde bir nokta oluşturacak arılıkta olması ☐ *almaç, bulanık, duyarkat, görüntü, konu, görüntülük*

seçiklik [E.t. 1. *netlik, keskinlik* ‖ Fr. 1. *netteté, définition, finesse,* 2. *définition* ‖ İng. 1. *sharpness (of image), definition,* 2. *definition (of picture, of image), picture quality, broadcast quality* ‖ Al. 1. *Schärfe, Bildschärfe,* 2. *Bildgüte, Bildqualität, Abbildungsgüte* ‖ İta. 1. *nitidezza,* 2. *qualità, definizione*] *S/TV/V.* Bir optik dizgenin oluşturduğu görüntünün seçik olma durumu. Genellikle mm'ye düşen çizgi ya da öğelerin sayısıyla ölçülür. *TV.* 2. Bir televizyon resminin, bu resmi oluşturan satırların sayısıyla ortaya çıkan belirginliği, arılığı. Satır sayısı ne denli çoksa seçiklik o denli yüksektir. Ancak satır sayısı çoğaldıkça televizyon olayını gerçekleştirmenin araç ve yöntemleri de o denli çapraşıklaşır. Ayrıca, satır sayısının artışı yinelenimin yükselişine dolayısıyla yinelenim kuşağının genişlemesine yol açar. Bundan dolayı, ne kadar istenilir nitelikte olursa olsun, bir resimdeki satır sayısını çoğaltmanın sınırı vardır. Çeşitli ülkelerin benimsedikleri satır sayısı değişiktir; bundan da çeşitli yayın ölçünleri doğmuştur. Genellikle 405 satırı düşük seçiklik; 525, 625 satırları orta seçiklik; 819 satırı yüksek seçiklik olarak belirlenir. YSTV ise 1.250 satır sayısına ulaşmıştır. Türkiye, bütün Avrupa ülkelerinin benimsediği CCIR 625 satır ölçününü seçmiştir ☐ *625 satır, 525 satır, 405 satır, görüntü, optik dizge, resim, satır, satır sayısı, seçik, seçme gücü, 819 satır, yayın ölçünleri, yinelenim, yinelenim kuşağı, yüksek seçiklikli televizyon*

seçiklik alanı ☐ **alan**

seçim [Fr. *choix* ‖ İng. *selection (of takes, of shots)* ‖ Al. *Selektion* ‖ İta. *scelta*] *S.* Çekimler ve yeni çekimler arasından kurguda kullanılacakları ayırma ☐ *çekim, kurgu*

seçke [E.t. *menü* || Fr. *menu* || İng. *menu* || Al. *Menü* || İta. *menu*] *BS.* Bir bilgisayar izlencesinin kullanıcının değişik seçenekler arasından seçim yapabilmesi için görüntülükte sunduğu seçenek dizelgesi ☐ *bilgisayar, izlence, kullanıcı*

seçki filmi [İng. *anthology film*] *S.* Sinema tarihinin belirli dönemlerini, film türlerini, bir yönetmenin filmlerini vb örneklemek için değişik filmlerden parçalar alınarak oluşturulmuş film. *That's Entertainment/İşte Eğlence* (MGM'in müzikallerinden seçme parçalar), *When Comedy was King/Güldürünün Kral Olduğu Zamanlar* (Amerikan güldürüsü), *Chaplin: A Character is Born/ Chaplin: Bir Karakter Doğuyor* (Şarlo tipinin doğuşu)... bunlardandır.

seçme gücü, çözünürlük [E.t. *ayırım, ayırma gücü* || Fr. 1. *pouvoir séparateur (résolvant, de résolution),* 2. *pouvoir séparateur de l'oeil, acuité de l'œil* || İng. 1. *resolving power, resolution,* 2. *sharpness of vision* || Al. 1. *Auflösungsvermögen,* 2. *Sehschärfe* || İta. 1. *potere risolvente,* 2. *potere risolvente di occhio*] *S/TV/V/BS.* **1.** Bir optik dizgenin, birbirine yakın iki noktayı seçiklikle aktarabildiği en az uzaklık. Bu uzaklık, açı ya da uzunlukla ölçülebilir. Herhangi bir konudaki komşu noktaların birbirinden ayırt edilebilmesinin bir sınırı vardır. Bundan dolayı optik bir dizgenin seçme gücü, komşu iki ufak noktanın birbirinden açısal ayrılığıdır. Seçme gücü, genellikle konuda milimetreye düşen çizgi sayısıyla belirtilir. Televizyonda, genellikle, resim boyuna düşen ve gözle ayırt edilebilen satır sayısıyla belirlenir. Bir bilgisayar görüntülüğünde santimetreye ya da parmağa düşen noktaların sayısı ya da bunların toplamı olan yatay ve düşey noktaların sayısıyla ortaya çıkar. Bir resimdeki ayrıntıların seçikliği, seçme gücüne bağlıdır. Seçme gücü ne denli büyükse, resmin seçikliği de o denli çoktur. **2.** Gözün aynı özelliği gösteren niteliği. *BS.* **3.** Görüntülüğün görüntüleri, yazıcının çıktıları en ince ayrıntılara dek aktarabilme niteliği. Görüntülüğün seçme gücü, santimetreye ya da parmağa düşen nokta[1] sayısıyla belirtilir. Genelde, görüntülüğün yatay ve düşeyinde yer alan noktaların toplam sayısıyla belirtilir. En yaygın seçme güçleri 640x480, 800x 600, 1024x768, 1280x1024'dir. Yazıcının seçme gücü, parmak başına düşen noktayla ölçülür. Bu da genelde, parmak başına 125'ten 300'e dek uzanır. Ancak çeşitli uygulayımla daha da büyük seçme güçlerine ulaşan yazıcılar da bulunur. *S/TV.* **4.** Bir merceğin ya da duyarkatın, bir fotoğraf görüntüsünde en ince ayrıntıları sağlayabilme yeteneği ☐ *bilgisayar, görüntülük, göz, nokta[1,2], optik dizge, resim, seçiklik, televizyon, yazıcı*

seki [Fr. *praticable, parallèle, plateforme (de prise de vues)* || İng. *rostrum, platform, parallel, pancake* (a.) || Al. *Pratikabel, Tribüne, Podest* || İta. *praticabile*] *S/TV.* Alıcı[1] ile alıcı yönetmeni ve yardımcısının yüksek görüş noktasında çalışabilmesini sağlamak için tahtadan yapılmış ayaklı, dört köşe, yüksekçe kürsü ☐ *alıcı[1], alıcı yönetmeni, alıcı yönetmen yardımcısı, yüksek görüş noktası*

sekizinci sanat [Fr. *huitième art* || İng. *eighth art* || Al. *achte Kunst* || İta. *ottava arte*] *TV.* Yedinci sanat diye adlandırılan sinemadan sonra ortaya çıktığından televizyon sanatını anlatmak için kullanılan deyim. Televizyon sanatı *sinema, televizyon, televizyon sanatı, yedin*

ci sanat

8 mm'lik alıcı [Fr. *caméra 8 mm, appareil de prise de vues pour 8 mm, caméra pour 8 mm* || İng. *8 mm caméra* || Al. *8-mm-Aufnahmekamera* || İta. *apparecchio da presa 8 mm, macchina da presa 8 mm*] *S.* 8 mm'lik filmle çalışan alıcı[1] çeşidi. Bu çeşit alıcılar, özenci sinemasında en yaygın olan alıcılardır □ *alıcı, büyük 8, 8 mm'lik film, özenci sineması*

8 mm'lik film [Fr. *8 mm, film de 8 mm, format 8 mm* || İng. *8 mm (film)* || Al. *Schmalfilm 8 mm, 8-mm-Schmalfilm, 8-mm-Schmalfilmformat, 8-mm-Format, 8-mm-Film* || İta. *film di 8 mm, 8 mm*] *S.* 1932'de piyasaya sürülen ve eni 8 mm olan film çeşidi. Daha önce özenci sinemasında en yaygın boy olan 9,5 mm'lik filmin yerini kısa zamanda aldı. 1960'larda eğitim alanında da kullanılmaya başlandı. 1966'ya doğru büyük 8, bu boy filmin en büyük rakibi olarak ortaya çıktı. Büyük 8'den ayırmak için ölçün 8 mm'lik film de denir. 8 mm'lik filmin yalnız bir kenarı boyunca delikler sıralanır; her iki resim arasına bir delik düşer. 1 ayakta 80 resim, 1 m'de 263 resim vardır. Çerçevesi 4,8 x 3,6 mm'dir. Saniyede 16 ya da 18 resim (sessiz) ya da 24 resim (sesli) geçecek hızla saptanıp oynatılır. Mıknatıslı ses yolu katılabilir. Dar filmlerin en ufak boyudur. 8 mm'lik film yerini 1980'lerde ortaya çıkan 8 mm'lik video kuşağına bıraktı □ *büyük 8, dar film, delik, 9,5 mm'lik film, mıknatıslı ses yolu, ölçün 8 (mm'lik film), özenci sineması, resim, 8 mm'lik (video kuşağı)*

8 mm'lik gösterici [E.t. *8 mm'lik projeksiyon makinesi* || Fr. *projecteur (pour) 8 mm, appareil de projection (pour) 8 mm, projecteur (cinéma) 8 mm* || İng. *8 mm (film) projector, substandard projector for 8 mm* || Al. *Schmalfilmprojektor für 8 mm, 8-mm-Filmprojektor* || İta. *apparecchio da proiezione 8 mm*] *S.* 8 mm'lik filmlerin gösteriminde kullanılan gösterici çeşidi □ *gösterici, gösterim, 8 mm'lik film*

8 mm'lik video alıcısı [İng. *8 mm (video)*] *V.* Sony'nin 8 mm'lik video kuşağı kullanan video alıcısı □ *8 mm'lik (video kuşağı), video kuşağı*

8 mm'lik (video kuşağı) [İng. *8 mm, Video 8*] *V.* Eni 8 mm olan video kuşağı. 8 mm'lik video alıcılarında kullanılır. İlk kez 1988'de Sony tarafından pazara sürüldü. Daha ufak bir kutucukta, daha uzun süreli (2 saat) saptama olanağı sağladığından, kullanışlılığı ve hafifliği dolayısıyla kısa sürede yaygınlaştı. Daha sonra Hi-8 (mm)liklerin geliştirilmesiyle kuşak genişliği de artınca görüntü seçikliği de arttı ve uğraşman video alıcılarından alınan sonuca yaklaştı □ *Hi-8 (mm), kuşak genişliği, saptama[2], 8 mm'lik video alıcısı, video kuşağı*

8,75 mm'lik film[Fr. *film de 8,75 mm* || İng. *8,75 mm film* || Al. *8,75-mm-Film* || İta. *film di 8,75 mm*] *TV.* Electronic Video Recording'te, optik ya da elektronik kaynaktan gelen resimlerin, elekronik film saptayıcı yardımıyla üzerine aktarıldığı özel yapıda ve 8,75 mm (yani 35 mm x 1/4) eninde deliksiz film □ *delik, Electronic Video Recording, elektronik film, elektronik film saptama, elektronik film saptayıcı*

819 satır [Fr. *819 lignes* || İng. *819 lines* || Al. *819-Zeilen-Norm* || İta. *819 righe*] *TV.* Fransa'nın 1948'de benimsediği satır ölçünü. Fransa'da daha önce 441 satır ölçünü kullanılıyordu. 819 satıra geçilince de, önceki ölçünde başlayan ya-

yın bir süre sürdü. 819 satır (denemeleri süren YSTV dışında) bugün dünyada kullanılan en yüksek satır ölçünü, dolayısıyla en seçik görüntü olmakla birlikte, Fransa bu alanda, 525 satır kullanan ABD ve 625 satır kullanan Avrupa ülkeleri arasında tek başına kaldığından 1961'de ikinci yayın için 625 satırı benimsemek zorunda kaldı. Bugün de bu ülkede 625 ile 819 satır ölçünleri kullanılmaktadır □ *625 satır, 525 satır, satır, satır sayısı, seçik, seçiklik, 819 satır, YSTV*

80A süzgeç □ **mavi süzgeç**

Selecta-Vision [Fr. *Selecta-Vision* || İng. *Selecta-Vision* || Al. *Selecta-Vision* || İta. *Selecta-Vision*] *TV.* ABD'de RCA'nın geliştirdiği ve elektronik görüntü saptama ile hologramın birleştirilmesinden oluşan işlem. Bu işlemde siyah-beyaz ya da renkli televizyon imleri bir sinema filmi üzerine aktarılır. Bu filmdeki görüntüler de laser yardımıyla Cronar üzerine geçirilerek bir hologram ana eşlemi elde edilir. Bu ana eşlem, elektroliz yöntemiyle nikel kaplamalı kalıba çevrilir. Bu kalıpla polivinilklorit üzerine istenildiği kadar eşlem basılabilir. Bu eşlemler bir laser okuyucuyla yayına verilir □ *Cronar, elektronik görüntü saptama, eşlem, film, görüntü, hologram, im[1], laser, polivinilklorit, siyah-beyaz televizyon, renkli televizyon, yayın*

selenyum [Fr. *sélénium* || İng. *selenium* || Al. *Selen* || İta. *selenio*] *S/TV/V.* Kimyasal nitelikleri yönünden kükürdü andıran öğe. Kimyasal simgesi (Se) olan selenyum, ışıkiletken bir öğedir ve bu özelliğinden dolayı ışıkgözlerinde, ışıkiletken ışıtaçlarda kullanılır □ *ışıkgözü, ışıkiletken ışıtaç*

selüloit [Fr. *celluloïd* || İng. *celluloid* || Al. *Zelluloid* || İta. *celluloide*] *S.* **1.** Selüloz nitrat ve kâfurudan yapılan ısılyoğruk özdek. İnce, saydam, bükülebilir olan selüloit, sinema filmlerinin tabanının yapımında kullanılır. **2.** (Mecaz olarak) Film. ("Celluloid City = Selüloitkent, Filmkent," Hollywood'un adlarındandır) □ *ısılyoğruk, selüloz nitrat, taban,*

selüloz [Fr. *cellulose* || İng. *cellulose* || Al. *Zellulose* || İta. *cellulosa*] *S.* Doğada bitkilerin göze zarlarında bulunan özdek; ağaç telcikleri ($C_6H_{10}O_5$). Ağaç hamuru, pamuk ve öbür yeşil bitkilerden elde edilir. Kâğıt, iplik, yoğruk, patlayıcı özdek yapımında kıllanılır. Film tabanlarındaki selüloz asetat ile selüloz nitratın temel özdeğidir □ *selüloz asetat, selüloz nitrat, taban*

selüloz asetat [Fr. *acétate de cellulose* || İng. *cellulose acetate, acetyl-cellulose* || Al. *Zelluloseazetat, Azetylzellulose* || İta. *acetato di celluloso*] *S.* **1.** Asit anhidritlerin selülozu etkimesinden elde edilen ester. Beyaz renkli, katı bir yoğruktur; ısıtılarak iplik ve yoğruk yapımında kullanılır. Asetat tabanın temel özdeğidir **2.** Saydam yaprak □ *asetat taban, nitrat taban, saydam yaprak, selüloz, selüloz nitrat, taban, yanar film, yanmaz film, yanmaz taban*

selüloz nitrat [E.t. *nitroselüloz* || Fr. *nitrate de cellulose, nitrocellulose* || İng. *cellulose nitrate, nitrocellulose* || Al. *Nitrozellulose* || İta. *nitrocellulosa*] *S.* Nitrat tabanlı filmlerin temel özdeği. Selüloz esterin nitrik asitle işlemden geçirilmesiyle elde edilir. Plastik ve patlayıcı özdek yapımında kullanılır *nitrat film, nitrat taban, selüloz, taban, yanar film, yanmaz film*

selüloz triasetat [Fr. *triacétate de cellu-*

lose || İng. *cellulose triacetate* || Al. *Zellulosetriazetat* || İta. *triacetato di celluloso*] *S.* Selüloz asetatın bir çeşidi. Triasetat tabanın temel özdeği □ *selüloz asetat, taban, triasetat taban*

semt sineması [İng. *neighbourhood theatre (*ABD: *theater)*] *S.* Büyük kentlerin merkezinden uzaktaki semtlerde ve mahallelerde yer alan sinema.

Sensurround™ [Fr. *Sensurround* || İng. *Sensurround* || Al. *Sensurround* || İta. *Sensurround* || "Sensurround" bu işlemin ayırmacıdır] *S.* Deprem titreşimlerine benzer titreşimlerin duyumsanmasını sağlayan bir etki aygıtı. Bu aygıt filmin görüntüleriyle eşlemeli olarak ses kuşağına, kulağın duyamayacağı, ancak kulakta ve bedende titreşim olarak algılanabilecek ses dalgalarını düzgüleyerek yerleştirir. Bu etki, *Earthquake/ Deprem* (1974, Mark Robson) filminde izleyicilerin deprem sarsıntılarını duyumsaması ereğiyle kullanılmıştır. Bu aygıt ancak alçak yinelenimli ses dalgalarını verebilen sesyayarlarla donatılmış sinemalarda kullanılabilmiştir □ *düzgüleme, etkiler, ses dalgası, ses kuşağı, sesyayar, yinelenim*

serbest [Fr. *pigiste* || İng. *free-lance* || Al. *freie* || İta. *independente*] *S/TV.* Sinema ya da televizyon alanında herhangi bir kuruluşun kadrosunda yer almayan, uzun süreli sözleşmesi olmayan, daha çok belirli bir iş için kısa süreli, "parça başına," bağımsız çalışan kimseyi belirtmekte kullanılır: serbest bildirmen, serbest sunucu, serbest yazar vb □ *bildirmen, sinema, sunucu, televizyon, yazar*

serim [Fr. *exposition* || İng. *exposition* || Al. *Exposition* || İta. *esposizione*] *S/TV/V.* Herhangi bir konunun anlatımına başlarken izleyicilere önbilgileri, özellikle de konudaki kişilerle, çevreyle ilgili bilgileri veren, konuya bir çeşit giriş sayılabilecek bölüm.

sertleştirme [Fr. *tannage* || İng. *hardening, tanning* || Al. *Härtung* || İta. *indurimento*] *S.* Açındırma sırasında yumuşamış olan duyarkatı dış etkilerden korumak için, kimi sülfatlar eklenerek sağlamlaştırma. Özellikle renkli filmlerde önem kazanır □ *açındırma, duyarkat, renkli film*

sertlik [E.t. *kontrast, kontrastlık, farklılık, karşıtlık, tezat* || Fr. *contraste* || İng. *contrast* || Al. *Kontrast* || İta. *contrasto*] *S/TV/V.* **1.** Bir görünçlüğün doğadaki, filmdeki, video kuşağındaki ya da görüntülükteki aydınlık ve karanlık bölümleri arasındaki ilişki. *S.* **2.** Bir resmin en koyu bölümü ile en açık bölümü arasındaki oran. Örneğin 20:1 sertlik oranı, resimdeki en güçlü ışığın, en güçsüz ışıktan 20 kat parlak olduğu anlamına gelir. Film görüntüsü televizyondan daha yüksek sertlik oranındadır. Bu sertlik, çevirimden önce ön ışıklamadan geçirilmesi, çevirim sırasında kimi süzgeçler kullanılması ya da çevirimden sonra son ışıklamadan geçirilmesiyle değiştirilebilir. Aşırı yumuşak boş filmler griye çalan siyah ve donuk beyaz görüntüler verir. Aşırı sert boş filmlerse, aradaki gri tonların yittiği belirgin siyah-beyaz görüntülere yol açar. Genellikle aşırı yumuşak boş filmler televizyon yayınlarında, aşırı sert boş filmlerse başlıklarda, yazılarda kullanılır. *TV.* **3.** Televizyon görüntüsündeki sertlik de filme göre daha sınırlı olmakla birlikte, yine de değiştirilebilir. Bunun için, merceklerden ya da elektronik olanaklardan yararlanılır □ *aşırı sert, aşırı yumuşak, başlık, boş film, çe-*

virim, film, görünçlük, görüntü, görüntülük, kuşak', mercek, resim, ışık, ön ışıklama, sertlik azlığı, sertlik oranı, son ışıklama, süzgeç, televizyon, yayın, yazı

sertlik aralığı [Fr. *intervalle de contraste* || İng. *contrast range* || Al. *Kontrastumfang, Kontrast- bereich, Helligkeitsumfang, Leuchtdichteumfang* || İta. *campo di contrasto*] *S/TV.* Sertlik oranının en yüksek olduğu durum. En karanlık noktalar ile en aydınlık noktalar arasındaki oran. Bu aralık doğada en yüksek durumdadır. Ancak alıcıların bunu aktarması aynı ölçüler içinde gerçekleşmez. Genellikle insan gözü 100:1 oranında sertliği algılayabilir. Sinema alıcısının algıladığı sertlik aralığı 40:1 ile 35:1 arasındadır. Televizyon almacındaysa, almacın duyarlığına göre 10:1'den 40:1'e dek değişir ☐ *alıcı, almaç, sertlik, sertlik oranı*

sertlik ayarı [E.t. *kontrast ayarı* || Fr. *réglage de contraste* || İng. *contrast control* || Al. *Kontrastregelung* || İta. *regolazione del contrasto*] *TV.* Almacın görüntülüğündeki resmin sertliğini düzenleme: Genellikle parlaklık ayarıyla birlikte yapılan bu düzenlemede almaca gelen resim iminin gücü değiştirilir. Bu im' çok güçsüzse soluktur, sertlik oranı düşüktür; siyahlar ile beyazların arası iyice belirlenmemiştir. Bunun tersi durumda, aydınlık bölümler ile karanlık bölümler çok kesin çizgilerle birbirinden ayrılmıştır. Sertlik ayarı, resmin estetiğinde önemli bir rol oynar. Bu ayarın gerçekleştirilmesini kolaylaştırmak için ayar resminin alt bölümünde soldan sağa doğru siyahtan beyaza yavaş yavaş değişen dilimler yer almıştır. Sertlik ayarı titizlikle yapılmış bir almaç, dilimlerdeki bu değişikliğe tıpı tıpına uymalıdır. Bunu sağlamak için de parlaklık düğmesini, ortadaki dilimler ortalama bir griyi gösterecek kadar çevirmeli, ondan sonra da sertlik düğmesini yalnız en uçlardaki iki dilimden biri simsiyah, öbürü bembeyaz oluncaya dek çevirmelidir ☐ *almaç, ayar resmi, sertlik, sertlik düğmesi, sertlik oranı, parlaklık ayarı, parlaklık düğmesi, resim imi*

sertlik düğmesi [E.t. *kontrast ayarı düğmesi* || Fr. *bouton du réglage de contrast* || İng. *contrast control button (knob)* || Al. *Kontrastregelungknopf, Kontrastregler* || İta. *manopola di regolazione del contrasto*] *TV.* Almaçlarda sertlik ayarını sağlayan düğme ☐ *almaç, sertlik, sertlik ayarı*

sertlik düşmesi [E.t. *kontrast kaybı* || Fr. *perte de contraste* || İng. *contrast reduction* || Al. *Kontrastminderung* || İta. *reduzione del contrasto*] *TV.* Televizyon imlerinin güçsüzleşmesinden ötürü sertlik oranındaki düşme ☐ *sertlik, sertlik oranı, video imi*

sertlik eksikliği [E.t. *kontrast yokluğu* || Fr. *manque de contraste* || İng. *lack of contrast* || Al. *Kontrastlosigkeit* || İta. *mancanza di contrasto*] *S/TV/V.* Bir görünçlüğün doğadaki, filmdeki ya da görüntülükteki aydınlık ve karanlık bölümleri arasında sertlik olmama ya da pek az olma durumu ☐ *sertlik*

sertlik oranı [E.t. *kontrast oranı* || Fr. *rapport de contraste* || İng. *contrast ratio, lighting contrast ratio* || Al. *Kontrastverhältnis, Kontrastumfang* || İta. *rapporto di contrasto*] *S/TV/V.* **1.** Ana ışık ile doldurma ışık arasındaki oran. Bu oran büyüdükçe sertlik artar; küçüldükçe sertlik azalır. **2.** Yukarıdaki uygulamanın sonucu olarak, birbirine komşu tonlar arasındaki karanlık - ay-

dınlık ilişkisi; bu ilişkiyi belirtmekte kullanılan terim. Örneğin bir insanın yüzü, dipliğin 4 katı aydınlatılmışsa bu iki nokta arasında 4:1 sertlik oranı var demektir. Sertlik oranı arttıkça bu iki nokta birbirinden daha kesinlikle ayrılır; sertlik oranı azaldıkça, iki nokta birbiri içinde yitmeye başlar □ *ana ışık, diplik, doldurma ışık, sertlik, sertlik aralığı, sertlik ayarı*

sertlik süzgeci [E.t. *kontrast filtresi* || Fr. *filtre de contraste* || İng. *contrast filter* || Al. *Kontrastfilter* || İta. *filtro di contrasto*] *S/TV.* Siyah-beyaz filmde kırmızı ile yeşil arasındaki grilik derecesini ortaya çıkarmak için kullanılan süzgeç çeşidi □ *siyah-beyaz film, süzgeç çeşidi*

serüven filmi [E.t. *macera filmi, avantür (filmi)* || Fr. *film d'aventure* || İng. *adventure film,* (ABD) *cliff hangover* (a.) || Al. *Abenteuerfilm* || İta. *film di avventura*] *S.* Kişilerinin tehlikelerle dolu, serüvenli bir yaşam sürdükleri; soluk kesici görünçlüklerle, kahramanca davranışlarla dolu, hızlı dizemli filmler için kullanılan genel terim.

ses [E.t. *savt* || Fr. 1. *son,* 2-3. *audio* || İng. 1. *sound,* 2-3. *audio* || Al. 1. *Ton, Klang, Schall,* 2-3. *audio* || İta. 1. *suono,* 2-3. *audio*] *S/TV/V.* **1.** Titreşimli bir kaynaktan çıkan, belirli bir ortamda uzunlamasına dalgalar biçiminde yayılan, basıncın etkisiyle kulağın algıladığı duyu. *S.* **2.** Bir filmin, film kuşağının görüntüye, resme karşı sesle ilgili öğeleri. *TV/V.* **3.** Bir televizyon izlencesinin, yayınının, bir video kuşağının görüntüye. resme karşı sesle ilgili öğeleri; ses bilgisi taşıyan im[1] □ *dalga izlence, görüntü, im[1], resim, yayın*

"ses!" [İng. *roll sound!*] *S/TV.* Ses aygıtının sesi okuması ya da saptaması için verilen komut □ *okuma, saptama[2], ses, ses aygıtı*

ses aktarması □ **aktarma**

ses alıcısı, alıcı[1] [E.t. *sesli film makinesi, ses makinesi, seslendirme aygıtı* || Fr. *caméra son, appareil de prise de son* || İng. *sound camera* || Al. *Tonkamera, Tonfilmkamera, Lichttonkamera* || İta. *camera sonora, camera del suono, camera di registrazione sonora, apparecchio di ripresa del suono*] *S.* Sesli film çeviriminde kullanılan ve ses kuşağının üzerine optik ses imlerini saptayan alıcı. Ses alıcısı, gerçekte bir optik seslendiricidir. □ *alıcı, optik ses imi, optik seslendirici, ses kuşağı, sesli alıcı, sesli film*

ses alkınması □ **alkınma**

ses ana pozitifi [İng. *sound master positive*] *S.* Özgün ses negatifinden elde edilen aşırı yumuşak eşlem. Bu eşlem, çoğaltım negatifi sağlamakta kullanılır □ *aşırı yumuşak, çoğaltım negatifi, özgün ses negatifi*

ses ara yinelenimi [Fr. *fréquence intermédiaire son* || İng. *sound intermediate frequency* || Al. *Tonzwischenfrequenz* || İta. *frequenza intermedia di suono*] *TV.* Ara yinelenimin ses imiyle ilgili olanı □ *ara yinelenim, im[1], resim ara yinelenimi, ses, ses imi, yinelenim*

ses ara yinelenim yükselteci [Fr. *amplificateur fréquence intermédiaire son (à moyenne fréquence)* || İng. *sound intermediate frequency amplifier* || Al. *Tonzwischenfrequenzverstärker* || İta. *amplificatore del suono frequenza intermedia*] *TV.* Almaçta resim ve ses imleri ayrıldıktan sonra ses ara yinelenimini güçlendiren yükselteç □ *almaç, ara*

yinelenim yükselteci, im[1], resim ara yinelenim yükselteci, resim imi, ses imi, ses ara yinelenimi

ses ayarı [Fr. *réglage du son* || İng. *sound adjustment* || Al. *Toneinstellung* || İta. *regolazione di suono*] *S/TV/V.* Ses düzeni olan çeşitli aygıtlarda sesin incelik ve kalınlığında, birden çok sesyayar varsa bunların dengelenmesinde yapılan düzenleme ☐ *dengeleme ayarı, gürlük ayarı, incelik ayarı, kalınlık ayarı, sesyayar*

ses aygıtı [E.t. *manyetik ses kayıt cihazı, ses kayıt cihazı, manyetik ses alma makinesi, ses alma makinesi, teyp (makinesi)* || Fr. *magnétophone, enrégistreur magnétique* || İng. *audio tape recorder, ATR, tape recorder, magnetic recorder (tape recorder, sound recorder), recorder* || Al. *Bandspieler, Magnettongerät, Magnetofon(gerät), Tondbandgerät, Tonbandmaschine, magnetische Schreiber* || İta. *magneto-fono*] *S/TV/V.* Demir mıknatıs özdeklerindeki artık mıknatıslamadan yararlanarak sesi saptayan ve okuyan aygıt. Ses aygıtları, sestoplardan ya da başka kaynaklardan aldıkları ses imlerini, mıknatıslı alandan geçirilen mıknatıslı ses kuşağına alınması (sesin saptanması); sonra bu kuşağın bir elektrik çevrimi yakınından geçirilerek akım oluşturması (sesin okunması) temeline dayanır ☐ *çevrim[1], mıknatıslı ses, mıknatıslı seslendirme, mıknatıslı ses kuşağı*

ses aygıtı yuvası [Fr. *prise pour magnétophone* || İng. *socket for tape recorder, recording jack* || Al. *Tonbandgeräte-Anschluß* || İta. *presa per magnetofono*] *S/TV.* Kimi aygıtlarda (örneğin almaçta, göstericide) ses aygıtının bağlanmasına ayrılan yuva ☐ *almaç, göstericide, ses aygıtı, yuva*

ses başyönetmeni [E.t. *ses mühendisi, tonmayster* || Fr. 1. *chef operateur du son (de prise de son),* 1-2. *ingénieur du son (en chef)* || İng. 1. *recording director, audio control engineer,* (ABD) *sound director, chief recordist,* 2. *audio engineer, sound engineer* || Al. 1-2. *Toningenieur, Tonmeister* || İta. 1-2. *tecnico del suono, fonico recordista, ingegnere in capo del suono, ingegnere fonico, ingegnere del suono*] *S.* **1.** Seslendirme ve yeniden seslendirme çalışmalarını yöneten kimse. Ses takımının başkanı. *TV.* **2.** Bir televizyon yayınının ses yayınından sorumlu olan kimse ☐ *seslendirme, ses takımı, ses yönetmeni, yeniden seslendirme*

ses bileştirmesi ☐ **bileştirme**

ses bindirmesi [Fr. *surimpression sonore* || İng. *superimposition of sound, sound superimposure* || Al. *Tonüberlagerung* || İta. *sovrimpressione sonora*] *S/TV.* Bir sesin yanı sıra bir başka sesin belirmesi ☐ *bindirme, ses*

ses bozulması ☐ **bozulma**

ses bozumu ☐ **bozum**

ses bölümü [Fr. *tête sonor (de lecture), bloc sonore* || İng. *sound head* || Al. *Tonkopf* || İta. *testa sonora*] *S.* Bir göstericide, ses yolundaki sesin okunmasını sağlayan bölüm. Bir okuma kafasından oluşan bu bölüm, resim bölümü'nün karşıtıdır ☐ *gösterici, okuma kafası, resim bölümü, ses yolu*

ses bulucu [Fr. *démodulateur-son* || İng. *sound demodulator* || Al. *Tondemodulator* || İta. *demodulatore suono*] *TV.* Ses imleri için bulma işini gerçekleştiren bulucu ☐ *bulma, bulucu, ses imi*

sesbüyütür [E.t. *megafon* || Fr. *mégaphone, porte-voix* || İng. *megaphone,*

bull horn (a.), *loud haler* (a.) || Al. *Megaphon(e), Schalltrichter* || İta. *megafono*] *S.* **1.** Ağız dayayacak açıklığı ve bunun koni biçiminde uzantısı olan, sesi yükselterek uzağa yayan araç. Yönetmenin ya da yönetmen yardımcılarının dışarıda çevirimlerde komutlarını herkese duyurabilmeleri için kullanılır. Özellikle ses yayınının gelişmediği sessiz sinema döneminde çok sık kullanılan bu araç, yönetmen iskemlesiyle birlikte yönetmeni simgeleyen bir öğe sayılırdı. **2.** Aynı aracın, içinde döner sarmalıklı sestoplar, sesyayar, ses düğmesi bulunan ve akımla çalışan çeşidi. Bu çeşit sesbüyütürler sesi 50 - 50 m'ye dek ulaştırabilir ⌶ *akım, dışarıda (çevirim), döner sarmalıklı sestoplar, ses ve resim düğmesi, sesyayar, yönetmen, yönetmen yardımcısı*

ses çıkışı, ses çıkış yuvası [Fr. *sortie audio* || İng. *audio output, audio output jack* || Al. *Audioausgang* || İta. *uscita audio*] *S/TV/V.* Çeşitli sinema, televizyon ve video aygıtlarında ses imlerini dışarıya vermeye yarayan yuva ⌶ *ses imi, yuva*

ses çıkış yuvası ⌶ **ses çıkışı**

sesçi [Fr. *preneur de son, sondeur* || İng. *sound man* || Al. *Tonassistent* || İta. *presa di suono*] *S/TV.* Ses aygıtıyla sinema ya da televizyon için ses saptayan uygulaman ⌶ *ses, ses aygıtı*

sesdağılımı [E.t. *ilmi savt, akustik* || Fr. *acoustique* || İng. *acoustics* || Al. *Akustik* || İta. *acustica*] *S/TV/V.* **1.** Fizikte sesin dağılımını inceleyen dal. Ses dalgalarının havada ya da başka bir ortamda üretilmesi, aktarımı, saptanması, yanklanması, dağılımı, algılanmasıyla ilgili bütün olaylar bu dala girer. **2.** Belirli bir yerin, buradaki seslerin işitilebilirlik ve doğruluğu yönünden taşıdığı özellik ya da nitelik ⌶ *ses dalgası, yankı*

ses dalgası [Fr. *onde sonore* || İng. *sound wave* || İng. *Schalwelle* || İta. *onda sonora*] *S/TV/V.* Titreşimli bir kaynağın kendini çevreleyen havada oluşturduğu değişken basıncın devinimi ⌶ *dalga, ses*

ses değiştirimi, değiştirim [E.t. *ses modülasyonu* || Fr. *modulation du son* || İng. *sound modulation* || Al. *Modulation des Tonsenders* || İta. *modulazione di suono*] *TV.* Televizyon yayınında ses için kullanılan değiştirim çeşidi. Bu değiştirim 405 satır dizgesinde genlik, öbür dizgelerde yinelenim değiştirimi biçimindedir ⌶ *değiştirim, 405 satır, genlik değiştirimi, ses, yayın, yinelenim değiştirimi*

ses derinliği [E.t. *ses perspektifi* || Fr. *perspective sonore, effet d'espace* || İng. *sound perspective, acoustic perspective* || Al. *Raumwirkung, Klangperspektive* || İta. *prospettiva sonora*] *S/TV/V.* Algılanan bir sesin, algılayana göre uzaklığının oluşturduğu özellik. Bu derinlik, sesin gürlüğü ve niteliğiyle değerlendirilir. Genellikle bir yakın çekimde sesin yakından, uzak çekimde de uzaktan duyulması gerekir. Bu da sestopların ses kaynağına göre yerleştirilmesi ya da yeniden seslendirmede bu uzaklığın göz önüne alınarak ses ayarının yapılmasıyla sağlanır ⌶ *gürlük, ses, sestoplar, uzak çekim, yakın çekim*

ses dikliği ⌶ **diklik**

ses dizelgesi [Fr. *liste de sons nécessaire au réenregistrement* || İng. *cue sheet* || Al. *Mischplan*] *S.* Yeniden seslendirmede alınacak seslerin, nasıl ve ne yolda alınacağını gösteren çizelge. Bir çeşit ses oyunluğu ⌶ *oyunluk, ses, yeniden*

seslendirme

ses düzeyi [Fr. *niveau sonore* || İng. *loudness, sound level* || Al. *Lautheit, Tonstärke, Tonpegel, Lautstärkepegel* || İta. *livello del suono*] *S/TV/V.* Kulağın sese olan fizyolojik yatkınlığının derecesi. Bu da, sesin gürlüğüne ve yinelenimine, bağlıdır. Fon ya da desibelle ölçülür ⌶ *desibel, fon, yinelenim, gürlük, ses*

ses ekleme [İng. *audio dubbing*] *V.* Dolu video kuşağındaki sesin silinip yerine başka sesin konulması. Örneğin, sözlendirmelerde özgün dildeki söyleşmelerin yerine başka dildeki söyleşmelerin geçirilmesi bu yolla olmaktadır. Ses ekleme, video aygıtlarının çoğunda bulunan ses ekleme düzeniyle yapılır. Ses ekleme şu aşamalarla gerçekleştirilir: *a.* Videonun sestoplar yuvasına bir sestoplar, ses girişine de ses aygıtı ya da tekerçalar bağlanır; *b.* Ses ekleme düğmesine basılır. Bu durumda video kuşağındaki görüntüler okunur ve televizyon almacından izlenir; *c.* Aynı anda ses çevrimi, saptama[2] durumuna geçer. Daha önce saptanmış ses imleri silinir, bunun yerine sestoplar, ses aygıtı ya da tekerçalardan gelen sesler alınır. Ses saptaması yapılırken bu sesler de almaçtan dinlenebilir ⌶ *almaç, çevrim[2], dolu kuşak[1], görüntü, okuma[3], saptama[2], ses, ses aygıtı, ses girişi, ses imi, seslendirme, sestoplar, sözlendirme, söyleşme, tekerçalar, video aygıtı*

ses eşlemi [E.t. 1-2. *ses kopyası* || Fr. 1-2. *copie son* || İng. 1. *sound print,* 2. *dub* || Al. 1-2. *Tonkopie* || İta. 1-2. *copia sonora*] *S.* **1.** Bir ses negatifinden elde edilmiş pozitif eşlem **2.** Bir filmin ses yolunun mıknatıslı film üzerine aktarılması. Buna ses kurgusuna bir eşlem gönderme, radyo ya da televizyondaki tanıtılarda kullanma gibi çeşitli nedenlerden dolayı başvurulabilir ⌶ *eşlem, mıknatıslı film, pozitif, pozitif eşlem, ses, ses eşlemlemek, ses eşlemleyici, ses kurgusu, ses negatifi, ses yolu, tanıtı*

ses eşlemlemek [İng. *dub* || Al. *umspielen*] *S.* Bir filmin ses yolunu mıknatıslı film üzerine aktarmak. Ses eşlemleyicisiyle gerçekleştirilir ⌶ *film, mıknatıslı film, ses eşlemleyici, ses yolu*

ses eşlemleyici [İng. *dubber*] *S.* Mıknatıslı filmdeki sesleri okuyarak bunların eşlemlerini çıkaran ses aygıtı. Ses eşlemleyicisi, düşey olarak kurulmuş büyücek bir aygıttır. Temel olarak, verici makara, alıcı makara ve mıknatıslı filmdeki sesleri okuyan bölümlerden oluşur. Aygıt, üzeri tümüyle demir oksit örtülü mıknatıslı filmdeki dört ses yolunu da okuyabilir ⌶ *alıcı makara, demir oksit, eşlem, mıknatıslı ses, ses aygıtı, ses eşlemi, ses eşlemlemek, ses yolu, verici makara*

ses etkicisi [Fr. *technicien de bruitage, bruiteur* || İng. 1. *sound-effects man (technician),* 2. *foley artist* || Al. *Geräuschemacher, Geräuschtechniker* || *İta. tecnico di effetti sonori*] *S/TV/V.* **1.** Çeşitli ses etkilerini gerçekleştiren ve yöneten kimse. **2.** Yapım sonrasındaki ses etkileri çalışmalarında, özellikle bu etkilerin insan kaynaklı olanlarını hazırlayan kişi. Bunlar değişik ortamlardaki ayak sesleri, vurma, tokat, öpüş vb seslerdir. Bunlar sağlandıktan sonra etkiler kuşağına eklenir ⌶ *etkiler kuşağı, ses, ses etkileri, yapım sonrası*

ses etkileri, gürültü [E.t. *efekt* || Fr. *effets sonores, bruitage, bruits* || İng. *audio effects, sound effects, FX, SFX* || Al. *Geräusch(kulisse), Geräusche* || İta. *effetti sonori, rumori*] *S/TV/V.* Söyleş-

me, öyküleme, müzik dışında çeşitli doğal ve doğa dışı seslerin işlikte elde edilmesiyle ilgili etkiler. İşlikte çeşitli kaynaklardan gerçekleştirilen doğal ve doğa dışı sesler (fırtına, kasırga, şimşek, yıldırım, hayvan sesleri, sokağın gürültüsü, uçak sesi vb). Ses etkileri; ses etkileri belgeliği, gürültü aygıtı, gürültü işliği, ses saptamaları, etkiler üreteci gibi çeşitli kaynaklardan sağlanabilir. Ayrıca ses aygıtlarıyla saptanmış doğal sesler üzerinde işliklerdeki çeşitli aygıtlarla oynanarak da doğa dışı sesler elde edilebilir ⊐ *doğal sesler, etkiler, etkiler üreteci, gürültü aygıtı, gürültü işliği, işlik, ses, ses etkileri belgeliği*

ses etkileri belgeliği [Fr. *archive des effets sonores* ‖ İng. *sound effects library, effects library* ‖ Al. *Geräuscharchiv* ‖ İta. *archivio dei effetti sonori*] *S/TV/V.* Ses etkilerinin sıralanmış biçimde, her an kullanıma hazır olarak saklandığı belgelik ⊐ *belgelik, ses etkileri*

ses geçirir [Fr. *transsonore, perméable au son* ‖ İng. *transsonor, sound porous* ‖ Al. *Transsonor* ‖ İta. *transsonoro*] *S/TV.* Sesi tutmayan, soğurmayan (özdek) ⊐ *ses, soğurma*

ses geçirir görüntülük [Fr. *écran transsonore (perméable au son)* ‖ İng. *transsonor screen, sound porous screen* ‖ Al. *Transsonorschirm* ‖ İta. *schermo trassonoro*] *S.* Arkasında bulunan sesyayardan çıkan sesi salona verebilen görüntülük çeşidi ⊐ *görüntülük, ses, sesyayar*

ses geçirmez [Fr. *insonore* ‖ İng. *soundproof* ‖ Al. *schalldicht* ‖ İta. *asonoro*] *S/TV.* Sesi geçirmeyen, tutan, soğuran yapıda olan (özdek) ⊐ *ses, soğurma*

ses geçirmezleme [Fr. *insonorisation, isolement phonique* ‖ İng. *sound proofing* ‖ Al. *Schalldichtung, Geräuschdämpfung, Akustikisolation* ‖ İta. *isolamento fonico, smorzamento*] *S/TV.* Herhangi bir aygıtı ses geçirmez duruma sokma ⊐ *ses, ses geçirmez*

ses giriş-çıkış yuvası ⊐ **ses giriş-çıkışı**

ses giriş-çıkışı, ses giriş-çıkış yuvası [İng. *audio in-out (socket)*] *V.* **1.** Video aygıtlarında ek ses giriş ve akışını sağlayan bağlantı yuvası. **2.** Video alıcısının okuma[3] ya da saptama[2] sırasında ses imleri almada ya da bu imleri vermede kullanılan yuvası ⊐ *okuma[3], saptama[2], ses imi, video alıcısı, video aygıtı*

ses girişi, ses giriş yuvası [Fr. *entrée audio* ‖ İng. *audio input, audio input jack* ‖ Al. *Audioeingang* ‖ İta. *ingresso audio*] *S/TV/V.* Çeşitli sinema, televizyon ve video aygıtlarında ses imlerini almaya yarayan yuva ⊐ *ses imi, yuva*

ses giriş yuvası ⊐ **ses girişi**

ses gürlüğü ⊐ **gürlük**

ses gürlüğü ayarı ⊐ **gürlük ayarı**

"ses hazır!" [Fr. *bon pour le son!* ‖ İng. *o.k. for sound!* ‖ Al. *Ton klar!*] *S.* Yönetmenin sorusuna karşılık olarak ses başyönetmeninin seslendirme işlemine hazır olduğunu belirten yanıtı ⊐ *ses, ses başyönetmeni, seslendirme, yönetmen*

ses hızı [Fr. *vitesse (de propagation) du son* ‖ İng. *velocity of sound, sound velocity* ‖ Al. *Schallgeschwindigkeit* ‖ İta. *velocità del suono*] *S/TV/V.* Sesin birim zamanda aldığı yol. Bu hız, sesin, içinde yol aldığı ortama göre değişir. Genellikle havada, 0° C'de saniyede 332 metredir ⊐ *ses*

"sesi aç!" [Fr. *ouvrez!, ouverture de la voie son!* ‖ İng. *fade up!, FU!* ‖ Al.

aufblenden! || İta. *alzare il sonoro!*] *S/TV.* Sesin yükseltilmesi için verilen komut ☐ *ses*

"sesi kes!" [Fr. *coupez le son!* || İng. *cut sound!, take out sound!* || Al. *Stopp!, Ton aus!* || İta. *tagliate il suono!*] *S/TV.* Sesin kesilmesi için verilen komut ☐ *ses*

ses kartı [Fr. *carte son* || İng. *sound card* || Al. *Soundkarte*] *BS.* Bilgisayarlardan müzik takımı (seti) niteliğinde ses elde edilmesini, üretilmesini, işlenmesini sağlayan kart. Çok araçlılıktaki, oyunlardaki sesleri dinlemek, müzik TT'lerini, müzik dosyalarını çalmak vb işler bu kartlarla gerçekleştirilir. Günümüzdeki ses kartları 32'si donanım, 32'si yazılımla denetlenen, 64 notalık ses örneklemesi yapabilen; 44,1 kHZ'de üçboyutlu sayısal ses saptayabilecek ve çalabilecek niteliğe erişmiştir. Bu kartlarda örnekselden sayısala, sayısaldan örneksele dönüştürücüler, örnekleme üreteci; dalga çizelgesi ses üreteci (wavetable synthesizer); sayısal im işlemcisi (digital signal processor) bulunmaktadır ☐ *bilgisayar, çok araçlılık, donanım, müzik, oyun, örnekleme, örneksel, saptama*[3]*, sayısal ses, ses, ses üreteci, tıkız teker, üçboyutlu ses, yazılım*

"sesi kıs!" [Fr. *fermez!* || İng. *fade down!* || Al. *abklingen!*] *S/TV.* Sesin gürlüğünün azaltılması için verilen komut ☐ *gürlük, ses*

ses imi [E.t. 1. *ses görüntüsü,* 2. *ses sinyali* || Fr. 1. *image du son (de la piste sonore), trace,* 2. *signal audio (son)* || İng. 1. *sound image, track,* 2. *audio signal, sound signal* || Al. 1. *Tonspur, Tonschrift, Lichttonschrift,* 2. *Audiosignal, Tonsignal* || İta. 1. *traccia sonora, immagine del fonogramma,* 2. *segnale acustico (audio)*] *S/TV.* **1.** Ses titreşimlerinin optik ses yolu üzerindeki resmi *TV.* **2.** Bir televizyon yayınında sesi oluşturan im[1]. Ses iminin değiştirim biçimi 405 satır dizgesinde genlik, öbürlerinde yinelenim değiştirimidir ☐ *değiştirim, 405 satır, genlik değiştirimi, optik ses yolu, ses, yayın, yinelenim değiştirimi*

ses imi ölçer [Fr. *"peak programme meter"* || İng. *peak programme (*ABD: *program) meter, PPM* || Al. *Spitzenaussteuerungsmesser* || İta. *"peak programme meter"*] *TV.* Ses iminin doruk noktasını ölçen aygıt. Bir vericiye ses imi verildiğinde doruk noktalarının en üst düzeyi aşmaması gerekir. Ses imi ölçer bunu denetlemeye yarar ☐ *gürlükölçer, im*[1]*, ses imi, verici*

ses iş eşlemi [Fr. *copie de travail son* || İng. *sound work print* || Al. *Tonarbeitskopie* || İta. *copia di lavoro suono*] *S.* İş eşleminin ses yolu taşıyan çeşidi ☐ *eşlem, iş eşlemi, ses yolu*

ses işlemi [E.t. *ses sistemi* || Fr. *procédé sonore* || İng. *sound system* || Al. *Tonsystem* || İta. *procedimento sonoro*] *S.* Sesli film çevirmek için yapılan çalışmaların tümü. Bu çalışmalarda uygulanan yöntem ☐ *ses, sesli film*

ses işliği *S.* [E.t. *sesli film stüdyosu* || Fr. *studio sonore (de prise de vues en sonore)* || İng. 1. *sound stage (studio),* 2. *sound bay* || Al. *Tonaufnahmestudio* || İta. *studio sonoro (per registrazione sonora, per ripresa col sonora)*] Sesli film çevirmek üzere donatılmış işlik. Sesli çevirimlerin, ses saptamalarının yapılabilmesi için sessizlenmiş işlik *işlik, saptama*[2]*, sesli film, sessizleme*

ses izgesi ☐ **izge**

ses kapama [Fr. *arrêt du son* || İng. *mute* || Al. *Fernsehton aus, Stummschalt* || İta. *eliminizione suono, disinserimento suono*] *TV*. Televizyon almaçlarının U-YA'nın ilgili düğmesine basarak almaçtan ses çıkmasını önleme. Bu düğmeye bir kez basılınca ses kesilir, ikinci kez basınca ses geri döner ☐ *almaç, ses, televizyon, uzaktan yönetme aygıtı*

ses kaynağı [Fr. *source de son* || İng. *sound source* || Al. *Klangquelle, Schallquelle* || İta. *sorgente di suono*] *S/TV/V*. **1.** Sesi üreten nesne, varlık, aygıt. **2.** Bunların bulunduğu yer ☐ *ses*

ses kesilmesi [Fr. *coupure du son* || İng. *break in sound, sound take-off* || Al. *Tonabschaltung, Tonausfall*] *TV*. Bir yayında herhangi bir nedenden ötürü sesin alınamaması ☐ *ses, yayın*

ses kurgucusu [Fr. *monteur(-teuse) son* || İng. *sound editor* || Al. *Tonschnittmeister(in)* || İta. *montatore(-trice) di banda sonora*] *S*. Ses kuşağının kurgusunu gerçekleştiren kişi ☐ *kurgu, ses kuşağı*

ses kurgusu [E.t. *ses montajı* || Fr. *montage du son (sonore), montage-son* || İng. *sound editing, (cutting), track laying, laying sound* || Al. *Tonschnitt* || İta. *montaggio sonoro*] *S*. Ses kuşağında yapılan kurgu. Ses kuşaklarının birleştirilmesindeki kurgu. Genellikle çok sayıdaki (10-30) ses kuşağının eşleme ve kurgusu için kullanılır ☐ *eşleme, kurgu, ses kuşağı, video ses kurgusu*

ses kuşağı [E.t. *ses şeridi, ses bandı, ses filmi* || Fr. *bande son (sonore), partie sonore* || İng. *sound track (tape, reel)* || Al. *Tonband, Tonteil* || İta. *banda sonora (suono), nastro sonoro*] *S*. **1.** Üzerine ses saptanmış optik ya da mıknatıslı ses kuşağı. **2.** Sesli filmde kuşağın görüntüye karşılık ses bölümünü belirten terim ☐ *görüntü, görüntü kuşağı, mıknatıslı ses kuşağı, optik ses kuşağı, ses, sesli film*

ses kutucuğu ☐ **kutucuk**

seslendirme [E.t. *ses kaydı, ses alma, ses tespit ve kaydı* || Fr. *enregistrement (sonore, du son), prise de son, sonorisation* || İng. *sound recording, dubbing* || Al. *Tonaufnahme, Tonaufzeichnung, Schallaufnahme, Schallaufzeichnung, Vertonung* || İta. *registrazione del suono (sonora), ripresa sonora, sonorizzazione, incisione del suono*] *S*. **1.** Bir ses negatifinin sesli alıcıda kullanılıp işlemelik işlemlerinden geçirilerek ses pozitifi elde edilmesi ve bu pozitifin görüntü pozitifi ile birleştirilmesi. Ses ile görüntü arasında tam bir eşleme sağlanması gerekiyorsa, bu seslendirme, ses ile görüntünün aynı anda, sesli alıcıyla saptanması sonucu elde edilir. Böyle bir eşlemenin gerekmediği durumlarda da ses ile görüntü birbirinden ayrı olarak saptanır. Genellikle tam bir eşlemenin gerektiği söyleşme görünçlüklerinin dışında bu ikinci yönteme başvurulur. Gerçekte de bu durumlarda söyleşmenin dışında müzik, ses etkileri gibi değişik ses kuşakları ortaya çıkar. Sonra bu kuşaklar tek kuşakta birleştirilir; daha sonra da görüntü kuşağına aktarılır. Sesli filmin çıkışından yakın zamana gelinceye dek, filmlerde optik seslendirme uygulayımı kullanılmaktaydı. Ancak ses aygıtlarının ve mıknatıslı ses kuşaklarının gelişmesiyle, sesler önce bunlar yardımıyla, örneksel ya da sayısal, tekboyutlu ya da üçboyutlu olarak saptanmaya başlanmıştır. Bu yeni uygulama şöyledir: Bütün saptama[2] işi bittikten sonra ortaya çıkan mıknatıslı ses kuşakları seslendirme işliğinde

mıknatıslı film üzerine aktarılır; değişik ses yolları birleştirilerek tek bir mıknatıslı ses kuşağı elde edilir. Bu mıknatıslı kuşak daha sonra optik ses kuşağına aktarılarak tıpkı eskiden olduğu gibi bir optik ses negatifi sağlanır. Bu işlem de tamamlanınca, görüntü negatifi ile ses negatifi aynı film üzerinde birleştirilir. **2.** Filme optik ya da mıknatıslı ses yolu eklenmesi işi. **3.** *S/TV/V.* Filme ya da video kuşağındaki görüntülere ses ekleme ve saptama[2] işi. **4.** *TV/V.* Sesin doğrudan doğruya yayımlanmadığı zaman başvurulan saptama[2] yöntemleri. Bunlar mıknatıslı ses kuşağı, video kuşağı üzerine saptama[2] işlemleridir ☐ *eşleme, görünçlük, görüntü kuşağı, görüntü pozitifi, işlemelik, mıknatıslı ses kuşağı, mıknatıslı film, mıknatıslı ses yolu, müzik, optik seslendirme, optik ses negatifi, optik ses yolu, örneksel, saptama[2], sayısal, ses, ses aygıtı, ses ekleme, ses etkileri, ses kuşağı, seslendirme işliği, sesli alıcı, ses negatifi, ses pozitifi, söyleşme, tekboyutlu, üçboyutlu, video kuşağı*

seslendirme arabası [Fr. *camion de son (son, sonore, d'enregistrement), car de reportage, cabine d'enregistrement mobile* ‖ İng. *mobile recording unit (recording truck), sound truck, truck, recording truck (van, car)* ‖ Al. *Tonaufnahmewagen, Tonwagen* (a.), *Reportagewagen* ‖ İta. *carro sonoro, autocarro sonoro, unità di registrazione, cabina di registrazione mobile*] *S.* Sesleri işlik dışında, yerinde alabilecek biçimde donatılmış büyük taşıt ☐ *işlik, ses, seslendirme*

seslendirme dizgesi [Fr. *système d'enregistrement* ‖ İng. *recording system* ‖ Al. *Aufnahmesystem* ‖ İta. *sistema di registrazione*] *S/TV/V.* Sestoplar, yükselteç, dinleme birimi, bileştirici, saptayıcı, sesyayardan oluşan seslendirme birimi ☐ *bileştirici, dinleme, saptayıcı, seslendirme, sestoplar, yükselteç*

seslendirme hızı, hız [Fr. *vitesse d'enregistrement (du son)* ‖ İng. *sound recording speed* ‖ Al. *Tonaufnahmegeschwindigkeit* ‖ İta. *velocità di registrazione del suono*] *S/TV/V.* Her çeşit ses saptama[2] ve ses okuma[3] aygıtında, aygıtın saptama[2] ve okuma[3] sırasındaki hızı. Bu hız, genellikle, hangi gereç üzerine ses alınıyorsa o gerecin birim zamandaki dönüş ya da yol alışıyla belirlenir. Örneğin sesli filmlerde seslendirme hızı saniyede 24 resimdir; uzunçalarlarda saniyede 33 ¾ dönüştür; ses aygıtlarında genellikle saniyede 2,4; 4,7; 9,5; 19 cm'dir ☐ *okuma[3], ses, sesli film*

seslendirme işliği [E.t. *ses dairesi, ses stüdyosu* ‖ Fr. *auditorium, studio son (d'enregistrement)* ‖ İng. *auditorium, sound studio (stage), recording studio* ‖ Al. *Tonfilmstudio, Tonstudio, Tonaufnahmestudio, Tonatelier, Schallaufzeichnungsraum* ‖ İta.. *cabina di sonorizzazione, studio di sonorizzazione (di registrazione)*] *S.* Seslendirme, sonradan seslendirme, sözlendirme... gibi çeşitli çalışmaların yapıldığı; filmlerin değişik ses kaynaklarında yer alan seslerinin bileştirildiği, ses geçirmez, sesdağılımı düzgün salon. Bir seslendirme işliğinde büyük bir seslendirme masası, her boy filmin iş eşlemlerinin izlenmesine elverişli bir görüntülük bulunur. Seslendirme işliğine bitişik olan seslendirme odası, ses geçirmez camla buradan ayrılmıştır ☐ *bileştirme, boy, film, görüntülük, gösterim, gösterim odacığı, iş eşlemi, ses, sesdağılımı, ses geçirmez, seslendirme, seslendirme odası, seslen-*

dirme odası, sonradan seslendirme, sözlendirme

seslendirmek [E.t. *ses kaydetmek, ses tespit ve kaydetmek* || Fr. *sonoriser, enregistrer* || İng. *make a sound recording, add sound to a film* || Al. *vertonen, einspielen, aufnehmen* || İta. *sonorizzare, registrare*] *S.* Seslendirme eylemi ☰ *seslendirme*

seslendirme kafası [Fr. *tête d'enregistrement* || İng. *recording head, audio head* || Al. *Aufnahmekopf* || İta. *testa di registrazione*] *S/TV/V.* Ses aygıtlarında, filmin ve videonun sesle ilgili bölümünde sesin saptanmasını sağlayan kafa. Optik ve mıknatıslı olmak üzere iki çeşidi vardır. ☰ *kafa, mıknatıslı seslendirme kafası, optik seslendirme kafası, ses, ses aygıtı, seslendirme*

seslendirme masası [E.t. *ses reji masası, kumanda masası, karıştırma masası, bileştirme masası* || Fr. *pupitre de commande du son (de mélange du son, de mixage), console de mélange du son (de mixage), table de mélange (de mixage), appareil de mixage, mélangeur, mixeur, "audio-mixer," boîte à mixage* || İng. *sound console (control desk, mixer, mixing panel, mixing console, mixing desk), audio mixer (control console, mixing console), mixing table (console), mixer, console, control desk, bank, panel, mixing board, board* || Al. *Tonmischpult, Mischpult, Tonmeisterpult, Tonmischer, Steuerpult, Tonaufnahmepult* || İta. *audio consolle, consolle (di missaggio), banco di missaggio, tavolo di missaggio, fonico, "mixer"*] *S.* **1.** Seslendirme işliğinde çeşitli ses kuşaklarından gelen seslerin denetlenip birleştirilmesini sağlayan aygıt. Bu masada çok sayıdaki oluklardan gelen seslerin her birini denetleyip kısmak, yükseltmek, kesmek, bileştirmek olanağı vardır. *TV.* **2.** Çeşitli kaynaklardan gelen seslerin denetlenip yayına verilmesini sağlayan aygıt ☰ *bileştirme, oluk, ses, ses kuşağı, seslendirme odası, yayın*

seslendirme odası, bileştirme odası [E.t. *camlı kamara, dinleme kamarası, kontrol odası, ses alma odacığı* || Fr. *cabine d'enregistrement (de son, de mixage, sonore), salle de mixage* || İng. *booth, sound booth, sound-proof booth, cabin, isolation booth, mixing room, dubbing room, dummy room, dubbing theatre* (ABD: *theater*), (ABD) *aquarium* (a.) || Al. *Tonkabine, Kabine, Mischatelier, Tonbox* (a.) || İta. *cabina audio (suono, di missaggio, sonora, fonica, di registrazione)*] *S.* Seslendirmede değişik kaynaklardan gelen seslerin okunduğu aygıtlarının bulunduğu, ses geçirmez oda. Seslendirme işliğine bitişiktir ve ses geçirmez bir camla. ayrılmıştır ☰ *işlik, ses, okuma*[3], *ses geçirmez, seslendirme, seslendirme işliği*

seslendirme oluğu, oluk [Fr. *chaîne d'enregistrement (sonore), canal sonore* || İng. *sound channel, recording channel* || Al. *Tonkanal* || İta. *canale di registrazione del suono*] *S.* Sesli film çeviriminde kullanılan ve birbirine bağlı olan ses araç ve gereçlerinin tümü. Sestoplarlar, yükselteçler, seslendirme masası, ses alıcısı, sesyayarlar. . . ☰ *ses, ses alıcısı, seslendirme, seslendirme masası, sesli film, sestoplar, sesyayar, yükselteç*

sesli alıcı [E.t. *sesli kamera* || Fr. *appareil à pellicule unique, caméra, sonore* || İng. *sound camera, single-system sound camera* || Al. *Tonkamera, Tonfilmkamera* || İta. *macchina da presa visiva-sonora, apparechhio a pellicola unica*] *S.* Resim ile sesi aynı anda aynı film ü-

zerine saptayabilen alıcı' ☐ *alıcı', film, resim, ses, sesli alıcı*

sesli-canlı robotlar uygulayımı [Fr. *"Audio-Animatronics"* ‖ İng. *Audio-Animatronics* ‖ Al. *"Audio-Animatronics"* ‖ İta. *"Audio-Animatronics"* ‖ Buradaki "Animatronics," "*anima*ted"in (canlı) baş, "ele*ctronics*"in (elektronik) son seslemlerinin birleştirilmesiyle oluşturulmuştur] *S/BS.* Doğadaki benzerlerini andıran sesli, konuşan ve devinimli robotları üretme, izlenceleme. Bu terim, ABD ve dünyanın çeşitli yerlerindeki Walt Disney eğlence parklarında (Disneyland, Disney World, Epcot Center, Euro-Disney/Disneyland Paris, Tokyo Disneyland) kullanılmak üzere bu çeşit robotları yaratan Disney Ortaklığı'nca türetilmiştir. Elektronik ve mekanik düzeneklere bağlı olarak devinen bu robotlar, devinimleriyle eşlemeli bir ses kuşağı yardımıyla seslendirilirler, konuşturulurlar (örnek: Gettysburg söylevini veren Abraham Lincoln robotu) ☐ *devinim, eşlemeli, ses kuşağı, seslendirme*

sesli çerçevesi [Fr. *format de l' image sonore, "Movietone frame"* ‖ İng. *Movietone frame* ‖ Al. *Tonfilmbildformat, "Movietone Frame"* ‖ İta. *dimensioni del fotogramma sonoro, "Movietone frame"*] *S.* Sesli filmin çıkmasıyla birlikte 35 mm'lik filmde ses yoluna yer ayrıldıktan sonra ölçünleşen çerçeve. Sesli penceresinin sınırladığı alan. Sessiz çerçevesi'nin karşıtı. ABD'de uygulanan Movietone işlemiyle birlikte ölçünleşmiştir ☐ *Akademi örtüsü, çerçeve, Movietone, 35 mm'lik, sesli film, sesli penceresi, sessiz çerçevesi, ses yolu*

sesli çevirim [Fr. *prise de vue sonore* ‖ İng. *sound shooting, direct sound*] *S.* Bir sesli filmin çeviriminde görüntü ile sesin birlikte alınması durumu. Sessiz çevirim'in karşıtı ☐ *görüntü, ses, sessiz çevirim*

sesli diplik [Fr. *fond sonore* ‖ İng. *sound backing*] *S.* Ses ya da müziğin, görüntülerin yanı sıra belli belirsiz yer alması durumu. Yalnızca sessizliği ortadan kaldırmak için kullanılan ses ☐ *görüntü, müzik, ses, sessizlik*

sesli evirim [Fr. *version sonore, film sonorisé* ‖ İng. *sound version* ‖ Al. *Tonfassung* ‖ İta. *versione sonora, film sonorizzato*] *S.* Özgün evirimi sessiz olarak çevrilmiş olan herhangi bir filmin (örneğin sessiz sinema dönemindeki bir filmin) sonradan ses kuşağı eklenmiş evirimi ☐ *evirim, film, ses kuşağı, sesli, sessiz*

sesli (film) [Fr. *film sonore, sonore* ‖ İng. *sound film (picture, motion picture)* ‖ Al. *Tonfilm, Schallfilm* ‖ İta. *film sonoro, sonoro*] *S.* Görüntülerinin yanı sıra bu görüntülere ilişkin sesleri de (söyleşme, öyküleme, müzik, ses etkileri) veren film. Sessiz (film) karşıtı. Bu sesler, eşlemeli olarak, filmin kenarındaki optik ya da mıknatıslı ses yolunda yer alır ☐ *eşleme, görüntü, mıknatıslı ses yolu, müzik, optik ses yolu, öyküleme, ses etkileri, sessiz (film), söyleşme*

sesli (film) görüntülüğü [Fr. *écran projection pour films sonores (pour films sonores)* ‖ İng. *sound (film) screen* ‖ Al. *Tonfilmschirm* ‖ İta. *schermo di proiezione per film sonoro*] *S.* Görüntülüğün ardındaki sesyayardan çıkan sesin salona ulaşabilmesi için ses geçirir yapıda olan görüntülük ☐ *görüntülük, gösterim, ses geçirir görüntülük, sesli film, sesyayar*

sesli (film) hızı [E.t. *sesli film sürati* ‖ Fr.

vitesse du sonore || İng. *sound speed, sound film speed* || Al. *Tonfilmgeschwindigkeit* || İta. *velocità del sonoro*] *S.* Sesli filmin çevrilişi ve gösterimi sırasında pencere önünden saniyede geçen resim sayısıyla belirlenen hız. Sesle eşlenmiş bütün film boylarında bu hız saniyede 24 resimdir. Saniyede alan sayısı 50 olan televizyon dizgelerinde film yayınında bu hız saniyede 25 resme, 60 olanlarda 30 resme çıkar ⊐ *alan sayısı, alıcı*[1]*, alıcı hızı, boy, çevirim, eşleme, gösterici hızı, gösterim, resim, saniyede alan (sayısı), saniyede 24 resim, saniyede resim (sayısı), seslendirme hızı, sesli film, sessiz (film) hızı, yayın*

sesli gösterici [E.t. *sesli sinema makinesi* || Fr. *projecteur sonore (pour film sonore), appareil de projection sonore* || İng. *sound projector* || Al. *Tonprojektor, Tonfilmprojektor* || İta. *apparecchio da proiezione sonora, proiettore sonoro*] *S.* Sesli film için görüntüyle birlikte sesi de verebilen, ses bölümü bulunan gösterici ⊐ *görüntü, gösterici, ses bölümü, sesli film*

sesli gösterim [Fr. *projection sonore* || İng. *sound projection* || Al. *Tonfilmprojektion* || İta. *proiezione sonora*] *S.* Görüntüyle birlikte bununla ilgili sesin de birlikte verildiği gösterim. Sessiz gösterim'in karşıtı. Çok ince bir yarıktan çıkan çizgi biçimindeki ışın demeti, filmin bir yanı boyunca uzanan daracık ses yolu üzerine odaklanır. Ses yolunun değişir yoğunluğu, bu ışığın da filmin öte yanına değişik yoğunlukta geçmesini sağlar. Filmin öte yanındaki bir ışıkgözüne düşen ışıktaki bu değişiklikler, değişik elektronik imlere çevrilir. Bu imler yükselteçle yükseltilir ve sesyayarlarla salona verilir ⊐ *film, ışıkgözü, ışın demeti, gösterim, ses, sessiz gösterim, sesyayar, ses yolu, yükselteç*

sesli im [İng. 1. *automatic slate, beep, bleep tone,* 2. *voice slate*] *S.* **1.** Ayrı çevirimde filme konan ve eşleme için kısa, tiz bir "bip" sesi veren im[1]. Günümüzdeki alıcıların çoğu, film üzerine bu "bip" sesinin görüntüsünü veren ışıklı bir noktayı kendiliğinden koyacak biçimde donatılmıştır. **2.** Bir çekimin başında, çekim tahtası yerine el çırpma, ses verme ya da sestoplara vurma yoluyla yalnızca sesle im[1] gerçekleştirme ⊐ *alıcı*[1]*, ayrı çevirim, çekim, eşleme, film, im*[1]*, sestoplar*

seslik [E.t. *ses arşivi, ses belgeliği* || Fr. *archive sonore, sonothèque, phonothèque* || İng. *sound archive (library), phonotheque* || Al. *Tonarchiv, Lautarchiv, Schallarchiv* || İta. *archivio del suono (sonoro), fonoteche*] *S/TV.* Çeşitli ereklerle kullanılmak üzere her türlü sesin sıralanmış olarak saklandığı yer ⊐ *ses*

sesli penceresi [Fr. *ouverture de l'Académie* || İng. *Academy aperture, reduced aperture, RA, Movietone aperture*] *S.* Akademi örtüsünün çevrelediği alan. Sessiz penceresi'nin karşıtı ⊐ *Akademi örtüsü, pencere, pencere boyu, sesli çerçevesi, sessiz penceresi*

sesli sinema [Fr. *cinéma sonore* || İng. *sound film, (motion picture, cinematography)* || Al. *Tonfilm* || İta. *cinema sonoro*] *S.* **1.** Sesli filmlerle birlikte başlayan sinema dönemi. **2.** Bu dönemin sineması. Sessiz sinema karşıtı ⊐ *sesli (film), sessiz (film), sessiz sinema*

ses negatifi [Fr. *négatif son* || İng. *sound negative* || Al. *Tonnegative* || İta. *negativo-suono, negativo del suono*] *S.* Ses alıcısında kullanılıp kimyasal işlem sonunda ses imlerinin negatif görüntüsünü

veren film ☐ *negatif görüntü, ses alıcısı, ses imi, ses pozitifi*

ses niteliği [Fr. *qualité du son* ‖ İng. *sound quality, quality of sound* ‖ Al. *Tonqualität* ‖ İta. *qualità di suono*] *S/TV/V/BS.* Sesin saptanmasında eksiklik ve yanlışların en aza indirilmesiyle sağlanan durum. Bu nitelik, kullanılan araç ve gerecin iyi seçilmesine, uygun yerleşimine, yetkin biçimde kullanılışına, saptama[2] ve okumadaki yinelenim duyarlığının sağlanmasına bağlıdır ☐ *okuma[3], saptama[2], ses, yinelenim duyarlığı*

ses oluğu, oluk [Fr. *canal son* ‖ İng. *sound channel,* (ABD) *audio channel* ‖ Al. *Tonkanal, Kanal* ‖ İta. *canale del suono*] *TV.* Bir televizyon oluğunun sese ayrılan bölümü ☐ *oluk, ses, televizyon*

ses pozitifi [Fr. *positif son* ‖ İng. *sound positive* ‖ Al. *Tonpositiv, Lichttonpositiv* ‖ İta. *positivo-suono, positivo del suono*] *S.* Ses imlerinin pozitif görüntüsünü taşıyan kuşak[1] ☐ *görüntü, kuşak[1], pozitif görüntü, ses imi, ses negatifi*

ses - resim taşıyıcı aralığı [E.t. *ses ve resim verici frekansları arasındaki fark, ses ve resim taşıyıcıları arasındaki fark, ses ve resim verici frekans farkı* ‖ Fr. *écart entre porteuse son et porteuse vision* ‖ İng. *sound carrier relative to vision carrier* ‖ Al. *Frequenzabstand zwischen Bild- und Tonträgerfrequez*] *TV.* Belli bir olukta ses taşıyıcı dalga ile resim taşıyıcı dalganın yinelenimleri arasındaki fark: Örneğin Kuşak III, 5. olukta yayın yapan TRT Ankara Televizyonunun resim taşıyıcısının yinelenimi 175,25 MHz, ses taşıyıcısının yinelenimi 180,75 MHz, ses - resim taşıyıcı farkı buna göre 5,5 Mhz'dir ☐ *oluk, resim taşıyıcı dalga, resim taşıyıcı yinelenimi, ses taşıyıcı dalga, ses taşıyıcı yinelenimi, yinelenim*

ses sınaması [Fr. 1. *répétition pour le son,* 2. *répétition pour la voix* ‖ İng. 1. *sound rehearsal,* 2. *voice test* ‖ Al. 1. *Tonprobe,* 2. *Sprechprobe, Stimmprobe* ‖ İta. 1. *prova per il suono,* 2. *prova per la voce*] *S/TV.* **1.** Alınan sesin niteliğinin saptanması için yapılan sınama. **2.** Bir oyuncunun, sunucunun, öyküleyicinin sesinin sestoplara uygun olup olmadığının, etkililiğinin belirlenmesi için yapılan deneme ☐ *ses, ses niteliği*

ses sınama kuşağı [İng. *buzz track* ‖ Al. *Lichttonwobbel*] *S.* Bir optik seslendiricideki ışıklama yarığının doğru durumda olup olmadığını belirlemek için, üzerine özel olarak optik ses saptanmış kuşak[1] ☐ *film, ışıklama yarığı, optik ses, optik seslendirici*

sessiz alıcı [E.t. *sessiz kamera* ‖ Fr. *caméra en muet, appareil de prise de vues en muet* ‖ İng. *silent motion picture camera (camera), mute camera* ‖ Al. *stumme Kamera* ‖ İta. *macchina da presa muto*] *S.* Sessiz film çeviriminde kullanılan alıcı[1] çeşidi ☐ *alıcı[1], çevirim, ses alıcısı, sesli alıcı sessiz (film), sessizlenmiş alıcı*

sessiz çekim [Fr. *plan muet* ‖ İng. *wild shot, MOS* (a.) ‖ Al. *stumme Aufnahme, mit out sound* ‖ İta. *ripresa muto* ‖ İngilizce'deki MOS, İngilizce-Almanca kırması "mit out sound"ın kısaltmasıdır. Sinemanın sessizden sesliye geçiş döneminde Hollywood'da Alman kökenli birçok ünlü yönetmen vardı. Bunların sessiz çekim yerine yanlış olarak kullandıkları bu sözden argo olarak türetilmiştir)] *S.* Sessiz olarak gerçekleştirilmiş çekim. Çekim tahtasında sessiz

çevrileceği belirtilen çekim. İçinde ses bulunmayan çekim. ⊐ *çekim, ses, sessiz*

sessiz çerçevesi [Fr. *format de l'image muette* ‖ İng. *silent frame, full frame* ‖ Al. *Stummbildfor-mat* ‖ İta. *dimensioni del fotogramma muto*] *S.* Sessiz sinema dönemindeki çerçeve oranı; sesli çerçevesi'nin karşıtı ⊐ *çerçeve, çerçeve oranı, sesli çerçevesi, sessiz, sessiz sinema*

sessiz çevirim [Fr. *prise de vues en muet* ‖ İng. *mute (shooting), wild shooting* ‖ Al. *stumm Aufnahme* ‖ İta. *presa cattiva, ripresa sbagliata*] *S.* Bir sesli filmin çeviriminde yalnız görüntülerin alınması, görüntülerle ilgili sesin saptanmasının sonraya bırakılması durumu. Bu durumda çekim tahtasına "sessiz" sözcüğü yazılır ve şakşak açık bırakılır. Sesli çevirim karşıtı ⊐ *çekim tahtası, çevirim, görüntü, ses, sesli çevirim, sesli film, şakşak*

sessiz eşlem [E.t. *sessiz kopya* ‖ Fr. *copie muette* ‖ İng. *mute print* ‖ Al. *Stummkopie* ‖ İta. *copia muta*] *S.* **1.** Bir sesli filmin ses yolu taşımayan görüntü kuşağı. **2.** Henüz ses yolu katılmamış görüntü negatif ya da pozitifi ⊐ *görüntü negatifi, görüntü pozitifi, kuşak[1], ses, sesli (film), sessiz, ses yolu*

sessiz (film) [Fr. *film muet, muet* ‖ İng. *silent (film, picture), mute* ‖ Al. *Stummfilm, stumm* ‖ İta. *film muto (silenzioso), muto*] *S.* **1.** Sessiz olarak çevrilmiş, ses yolu bulunmayan film. **2.** Sessiz gösterim için hazırlanmış film. Sesli (film) karşıtı ⊐ *film, gösterim, sesli (film), sessiz, ses yolu*

sessiz (film) hızı [E.t. *sessiz film sürati* ‖ Fr. *vitesse du muet* ‖ İng. *silent speed* ‖ Al. *Stummfilmgeschwindigkeit* ‖ İta. *velocità del muto*] *S.* Sessiz filmin çevriliş ve gösterimi sırasında pencere önünden saniyede geçen resim sayısıyla belirlenen hız. Lumière'in kolla çalıştırılan ilk alıcısından beri alıcılarda kolun tam bir dönüşü 8 resim saptadığından ve bu alıcılar aynı zamanda gösterici olarak da kullanıldığından, bu hız genellikle kolun bir saniyede iki kez çevrilmesinden dolayı, saniyede 16 resim olmuş; ancak sessiz sinema döneminin ilk yıllarında 12 - 24 arasında değiştikten sonra 1906'da hemen her ülkede saniyede yaklaşık 16 resim olarak yerleşmiş; ancak sessiz film son dönemlerinde yeniden 12 -24 arasında değişmeye başlamıştır ⊐ *alıcı[1], alıcı hızı, çevirim, gösterici hızı, gösterim, hız, kol, pencere, saniyede resim (sayısı), sesli (film) hızı, sessiz (film)*

sessiz gösterici [E.t. *sessiz film makinesi, sessiz sinema makinesi, sessiz projeksiyon makinesi* ‖ Fr. *projecteur muet (pour film muet), appareil de projection muet* ‖ İng. *silent projector* ‖ Al. *Stummprojektor, Stummfilmprojektor* ‖ İta. *apparecchio da proiezione muto, proiettore muto*] *S.* Ses bölümü bulunmayan, yalnız sessiz film oynatan gösterici. Sesli gösterici karşıtı ⊐ *gösterici, ses, ses bölümü, sesli gösterici, sessiz (film)*

sessiz gösterim [Fr. *projection muet* ‖ İng. *silent projection* ‖ Al. *Stummfilmprojektion* ‖ İta. *proiezione muto*] *S.* Yalnız görüntülerin verildiği, sesin yer almadığı gösterim; sessiz film gösterimi; sesli gösterim karşıtı ⊐ *film, gösterim, ses, sesli gösterim, sessiz, sessiz (film)*

sessizleme [Fr. *isolement phonique, insonorisation* ‖ İng. *sound insulation, sound proofing* ‖ Al. *Schalldichtung, Schalldämpfung, Geräuschdämpfung* ‖ İtz. *isolamento fonico*] *S/TV.* Herhangi

bir işliğin, seslendirme odasının, seslendirme işliğinin saptama[2] ya da aktarma için gerekli seslerin dışındaki bütün yabancı seslere karşı korunmalı duruma getirilmesi ☐ *işlik, seslendirme işliği, seslendirme odası*

sessizleme kutusu [Fr. *caisson d' insonorisation (insonore)* ‖ İng. *blimp, sound blimp, sound-proof casing* ‖ Al. *Schallbox, Schalldichte Hülle, Schallhülle, Schallschutzhaube, "Blimp"* ‖ İta. *cuffia afonica*] *S.* Sesli film çevriminde, alıcının çalışırken çıkardığı sesin dışarıya çıkarak sestoplara gitmesini önlemek üzere kullanılan, içine alıcının yerleştirildiği ses geçirmez kutu. Günümüzde cam telden ya da alüminyum alaşımından yapılan sessizleme kutusu, içindeki alıcının ve merceklerinin denetlenebileceği eklentilerle donatılmıştır. Sessizlenmiş alıcı[1], sessizleme kutusuna gereksinim duymayacak biçimde sessizlenmiş yapıda olan alıcıdır ☐ *alıcı[1], mercek, sesli (film), sessizlenmiş alıcı*

sessizleme örtüsü [İng. *barney, sound barney*] *S.* Sesli film çevirimlerinde alıcı[1] sesini azaltmak için alıcının üstüne örtülen, sık dokunmuş, ağır kumaştan örtü. Bir zamanlar sessizleme kutusunun yerine kullanılırdı ☐ *alıcı[1], çevirim, sesli (film), sessizleme kutusu*

sessizlenmiş alıcı [Fr. *caméra insonorisé, appareil de prise de vues insonorisé* ‖ İng. *silenced motion picture camera, self-blimped camera, sound-proof camera, blimped camera, BlimpCam, noiseless camera* ‖ Al. *selbstgeblimpte Kamera, Blimp-Kamera* ‖ İta. *macchina da presa insonora, apparecchio da presa insonoro*] *S.* Sesli film çevriminde kullanılmak üzere, motor gürültüsünün dışarı sızması önlenmiş alıcı[1]. Böyle bir alıcıda gürültü en aza indirilmiş ve sestoplarca algılanması önlenmiştir ☐ *alıcı[1], çevirim, motor, sesli alıcı, sesli (film), sessiz alıcı*

sessizlik [Fr. *silence* ‖ İng. *silence* ‖ Al. *Ruhe* ‖ İta. *silenzio*] *S.* Sessiz sinema döneminde filmler baştan sona sessiz olduğundan bu dönemde değerlendirilemeyen ve kullanılamayan özellik. Kalabalık, gürültülü, uğultulu bir yerde sesin birdenbire kesilmesi ya da çok sessiz bir yerde ufak tıkırtıların, iniltilerin işitilmesi; çok sessiz bir görünçlüğün birden korkunç bir gürültüye yerini bırakması; işitme duyusunu yitiren bir kimsenin durumunun yansıtılması gibi ses ile sessizliğin karşıtlanmasına dayanan durumlar hep sesli sinemayla birlikte sessizliğin de önemli bir öğe olarak belirmesiyle başlamıştır ☐ *film, ses, sesli sinema, sessiz sinema*

sessiz penceresi [Fr. *format de fenêtre pour film muet* ‖ İng. *full aperture, FA, silent aperture* ‖ Al. *Bildfenstergrösse für Stummfilm* ‖ İta. *formato di finestrino per film muto*] *S.* Sessiz sinema döneminde 35 mm'lik alıcı[1] ve göstericilerdeki pencere boyu. Resme en geniş yeri ayıran pencere boyudur (alıcıda 24 x 18 mm, göstericide 23 x 17,25 mm). Sesli penceresi'nin karşıtı ☐ *pencere, pencere boyu, sesli penceresi*

sessiz sinema [Fr. *cinéma muet* ‖ İng. *silent film (motion picture)* ‖ Al. *Stummfilm* ‖ İta. *cinema muto*] *S.* **1.** Sinemanın bulunuşundan sesli sinemanın ortaya çıkışına dek uzanan dönemdeki sinema. Sesli film yapımına değişik tarihlerde başlayan her ülkeye göre başka başka olan bu dönem, genellikle 1895'ten 1930'a dek uzanır. **2.** Bu dönemin, kendine özgü dilini, sanatını, biçemini, tekniğini, kurallarını yansıtan filmler-

den oluşan sinema. Başlıca özellikleri görüntünün egemenliği, görsel öğelerin üstünlüğü, anlatının yalınlığı, kurgunun ağır basması, oyun anlayışı (mimikler), arayazılar. Sesli sinema'nın karşıtı ☐ *sesli (film), sesli sinema, sessiz (film)*

ses soğurma ☐ **soğurma**

ses soğurucu ☐ **soğurucu**

ses süzgeci ☐ **süzgeç**

ses şakşağı [Fr. *claquette son* || İng. *sound clap, beat record, record beat (clap)* || Al. *Klappentonaufzeichnung* || İta. *ciak suono*] *S.* Ses yolunda şakşağın çarpışından çıkan sesi veren ses imi. Bu im' ile şakşağın çarpışını gösteren resim yani resim şakşağı yan yana getirilince eşleme gerçekleşir ☐ *çekim tahtası, eşleme, resim, resim şakşağı, ses, ses imi, ses yolu, şakşak*

ses takımı [E.t. *ses ekibi* || Fr. *équipe du son* || İng. *sound crew* || Al. *Aufnahmegruppe (für Ton)* || İta. *gruppo di ripresa suono*] *S/TV.* Sesin saptanmasıyla görevli uygulamanlar topluğu ☐ *ses*

ses taşıyıcı dalga [Fr. *onde porteuse du son, porteuse son* || İng. *sound carrier* || Al. *Tonträger* || İta. *onda portante del suono*] *TV.* Taşıyıcı dalganın ses taşıyanı. Televizyon yayınında resim taşıyıcı dalganın yinelenimine yakın bir ses taşıyıcı dalgası kullanılır. Böylelikle ses ve resim için tek bir dalgalık kullanılması ve ikisinin de ortak yükselteç katlarından geçmesi sağlanır. Bu da, aygıtların yapısını çapraşıklıktan kurtarır ☐ *dalgalık, resim taşıyıcı dalga, taşıyıcı dalga, televizyon, yayın, yinelenim, yükselteç*

ses taşıyıcı - oluk kenarı aralığı [İng. *sound carrier relative to edge channel*] *TV.* Ses taşıyıcı dalga ile oluk kenarı arasındaki fark. TRT Ankara Televizyonunda bu fark -0,25 Mhz'dir ☐ *oluk, ses taşıyıcı dalga*

ses taşıyıcı yinelenimi [E.t. *ses taşıyıcı frekansı* || Fr. *fréquence de l'onde porteuse du son* || İng. *sound carrier frequency* || Al. *Tonträgerfrequenz* || İta. *frequenza di onda portante del suono*] *TV.* Ses taşıyıcı dalganın yinelenimle belirtilen değeri ☐ *ses taşıyıcı dalga, yinelenim*

ses titremesi ☐ **titreme**

ses titremi ☐ **titrem**

ses titremi ayarı ☐ **titrem ayarı**

sestoplar [E.t. *mikrofon* || Fr. *micro (phone)* || İng. *mic(rophone), mike* || Al. *Mikro(fon), Tüte* || İta. *micro(fono)*] *S/TV/V.* Bir ses oluğunun başına yerleştirilen, ses dalgalarının erkesini mekanik erkeye, sonra da elektrik erkesine çeviren değiştirgeç; bu elektrik erkesi de yeniden sese çevrilebilir. Sestopların çalışması şöyledir: Bir ses dalgası bir zarın iki yüzü arasında basınç değişimlerine yol açar ve zarı titreştirir. Bu titreşim bir elektrik dizgesini etkileyerek bir gerilim oluşturur. Bu gerilimin yinelenim ve genliği, ses dalgasının yinelenim ve genliğiyle belirlenir. Sestopların, yapısına göre, çok değişik çeşitleri vardır, buna uygun olarak kullanılış yerleri de çok çeşitlidir ☐ *değiştirgeç, genlik, gerilim, oluk, ses, ses dalgası, yinelenim, zar*

sestoplar arabası [E.t. *mikrofon vinci* || Fr. *grue de micro(phone)* || İng. *microphon boom, mike boom, sound boom, boom* || Al. *Mikrofonkran, Mikrofongalgen, Galgen, Tongalgen, "Boom"* || İta. *"boom"*] *S/TV.* Sestopların her çeşit deviniminin kolaylıkla yapılmasını sağ-

layan tekerlekli ve vinçli en büyük araç □ *sestoplar, sestoplar ayağı, sestoplar kamışı, sestoplar kolu, tekerlekli kol, vinç*

sestoplar ayağı [Fr. *support micro* || İng. *microphone support (stand), floor stand* || Al. *Mikrofonstativ* || İta. *sostegno di micro*] *S/TV.* Üzerine sestoplar yerleştirilen üçayak □ *sestoplar, üçayak*

sestoplarcı [E.t. *mikrofoncu, perşınan, tünek adamı, ses asistanı, ses makinisti, mikrofon sürücü, mikrofon teknisyeni* || Fr. *perchiste, "perchman," assistant du son, deuxième assistant son* || İng. *perchman, mike man, microphone operator, boom operator (boy, slinger, swinger),* (ABD) *boom man, microphone boom man, perchist* || Al. *Mikrofonmann, Tonangler, Mikroassistent, zweiter Tonassistent, Mikromann, "Perchman"* || İta. *microfonista, giraffista, assistente del suono, secondo assistente del suono*] *S/TV.* Ses kaynağının yer değiştirmesine göre sestopların devinimlerini düzenleyen, sestopların sesi en iyi alabilecek durumda olmakla birlikte her zaman çerçeve dışı kalmasını sağlayan kimse □ *çerçeve, çerçeve dışı, ses, ses kaynağı, sestoplar*

sestoplar desteği [İng. *desk stand, table stand*] *S/TV.* Masa üzerinde sestopları yerleştirmek ve yönlendirmekte kullanılan ufak ayak □ *sestoplar, sestoplar ayağı*

sestoplar devinimleri [E.t. *mikrofon hareketleri* || Fr. *mouvements de micro* || İng. *microphone movements (motions)* || Al. *Mikrofonbewegung* || İta. *movimenti di microfono*] *S/TV.* Ses kaynağının yer değiştirmesine uygun olarak sestopların bu kaynağa yakın fakat çerçeve dışı kalması için gerçekleştirilen devinimler □ *çerçeve dışı, ses kaynağı, sestoplar*

sestoplar dışı [Fr. *"off-micro"* || İng. *off-microphone, off-mike* || Al. *"Off-Mikro"* || İta. *"off-micro"*] *S/TV/V.* Sestopların duyar yanında bulunmayan ses kaynağının durumu. Bu durumda ses ya hiç alınmaz ya da çok güçsüz alınır, dolayısıyla istenilen nitelikte saptanmamış olur. Ancak bu ikinci durum kimileyin de ses yardımıyla derinlik ya da uzaklık duygusuna yol açmak için özellikle kullanılır □ *ses, ses kaynağı, sestoplar*

sestoplar gölgesi [E.t. *mikrofon gölgesi* || Fr. *ombre de microphone* || İng. *microphone shadow* || Al. *Mikrofonschatten* || İta. *ombra di microfono*] *S/TV.* Sestopların iyi yönetilememesinden, ışık kaynaklarının durumundan dolayı sestoplar gölgesinin alıcının görüş alanı içine düşmesi, dolayısıyla görüntüde yer alması □ *görüntü, görüş alanı, ışık kaynağı, sestoplar*

sestoplar kamışı [E.t. *mikrofon kolu, perş* || Fr. *perche (microphonique)* || İng. *fishpole, fishing rod* || Al. *Mikrofonangel, Angel* || İta. *canna, "fishpole"*] *S/TV.* Ucuna takılan sestopları, oyuncuların yer değiştirmesine göre, onların başları üstünde ama alıcı görüş alanının dışında devindiren ve olta kamışını andıran hafif değnek. Sestoplar devinimlerini sağlayan araçlardan en yalınç ve hafifi. İlk zamanlar kamıştan yapıldığı için bu adı almıştır; günümüzde daha çok alüminyumdan ya da camyününden yapılmaktadır □ *alıcı[1], oyuncu, görüş alanı, sestoplar*

sestoplar kolu [E.t. *mikrofon kolu* || Fr. *bras de microphone* || İng. *microphone boom, hand boom, boom* || İta. *braccio del microfono*] *S/TV.* Sestoplar devinimlerini sağlamakta kullanılan çeşitli

boyda sırıklar. Sestoplar bu kolun ucuna asılarak devindirilir. Sesli sinemanın çıkışından sonra 1929'da geliştirilmeye başlandı ☐ *sestoplar*

sestoplar yuvası [Fr. *prise pour le microphone* || İng. *microphone jack* || Al. *Mikrofonanschluss* || İta. *presa per il microfono*] *S/TV/V/BS.* Kendi yerleşik sestopları olmayan değişik aygıtlara dış sestopların bağlanmasını sağlayan yuva ☐ *sestoplar, yuva*

ses üreteci [Fr. *synthé(tiseur)* || İng. *synthesizer*] *BS.* Sesleri elektronik yöntemle üretebilen, işleyebilen aygıt. Bu aygıt, çalgıların sesini üretebildiği, değiştirebildiği ya da yeni sesler yaratabildiği gibi, konuşan bir kimsenin sesine yakın sesleri de çıkarabilir. Birincisine müzik üreteci, ikincisine söz üreteci denir. Uğraşman müzikçilerin kullanabileceği ilk müzik üretecini, 1964'te ABD'de Robert Moog gerçekleştirdi. Minimoog adını taşıyan bu ses üreteci teksesliydi. İlk çoksesli üreteç de birkaç yıl sonra ortaya çıktı. Ses üreteçleri, elektronik müziğin hızla gelişmesini sağladı. Günümüzde bilgisayarların da katkısıyla, sayısal olarak işlenen her ses belleğe geçirilebilmektedir. Ses üretecinin ilkesi oldukça yalındır: Elektrik akımının değişikliklerine doğrudan karışmak yerine, sesin aktarımına giren öğeler, bilişimsel düzgülere etkide bulunur. Her ses, çıkarıldığı anda 1 ve 0'lardan oluşan bir dizi olarak düzgülenir (1 = akım var, 0 = akım yok). Daha sonra, yeniden ses olarak çıkarılmak üzere, bu düzgü çözülür. Böylelikle sayısala çevrilmiş olan ses, bir mıknatıslı kuşağa ya da tekerciğe aktarılabilir. Böylelikle belleğe alınmış herhangi bir ses, bir komuta dokunacıyla yeniden çıkarılabilir. Daha sonra bir izlence, bu sesi tüm dokunaç üzerinde armonize etmektedir; buna örnekleme denir. Böylece besteci, gezegende bilinen tüm sesleri el altında bulundurabilmektedir. Ses üreteçleri 1970'lerde ve 1980'lerde çok yaygındı; ancak günümüzde sayısal örnekleyicilerin çıkışı üzerine yerlerini bunlara bırakıp daha çok özel etkilerin yaratılmasında, elektronik ses üretilmesinde kullanılmaktadır ☐ *akım, dokunaç, düzgü, elektronik müzik, mıknatıslı kuşak*[1]*, örnekleme, örnekleyici, sayısal, tekercik*

ses üstüne ses [İng. *sound on sound, SOS* || Al. *Ton im Ton*] *S/TV/V.* Daha önce bir ses yoluna alınmış olan sesin, aynı anda yeni sesler eklenerek bir başka ses yoluna saptanması yöntemi ☐ *saptama*[2]*, ses, ses yolu*

sesüstü (ses) [Fr. *ultrason* || İng. *ultrasonic sound* || Al. *Ultraschall* || İta. *ultrasonico*] *S/TV/V.* Yinelenimi 20.000 Hz'nin (20 kHz) üstünde olan, dolayısıyla insanın işitme yeteneğinin üst sınırını aşan diklikte ses. Havanın ya da başka bir ortamın bu yinelenimin üstünde titreşimiyle oluşur. Genellikle çeşitli ortamların ince ölçümlerinde ve ince temizlikte kullanılır ☐ *diklik, hertz, ses, sesüstü temizleme, sesüstü yinelenim, yinelenim*

sesüstü temizleme [Fr. *nettoyage ultrasonique* || İng. *ultrasonic cleaning* || Al. *Ultraschallreinigung* || İta. *pulizia ultrasonica*] *S/TV.* Filmdeki kir, toz ve gereksiz kalıntıların sesüstü yinelenimleriyle giderilmesi işi. Özellikle dağıtım eşlemlerinin üzerinde kir, toz ve gereksiz kalıntılar birikir. Bunları sıradan temizleyiciyle arındırmak güçtür. Film böyle bir temizleyiciye batırıldığında kabarcıklar oluşur; bu kabarcıklar da temizleyicinin çok ince özdeklere eri-

şimini önler. Bu temizleyici sıvı, sesüstü yinelenimleriyle titreşime uğratılırsa bu tür özdekler üzerinde çok daha etkili olur. Bu tür temizlik genellikle televizyonda film yayınından önce de yapılır ⊐ *dağıtım eşlemi, film yayını, sesüstü (ses), temizleyici, yinelenim*

sesüstü üreteci [Fr. *générateur ultrasonique* || İng. *ultrasonic generator* || Al. *Ultraschallgenerator* || İta. *generatore ultrasonico*] *S/TV.* Sesüstü yinelenim üreten aygıt ⊐ *sesüstü, sesüstü yinelenim*

sesüstü yinelenim [Fr. *fréquence ultrasonique* || İng. *ultrasonic frequency, UF* || Al. *Überhörfrequenz* || İta. *frequenza ultrasonica*] *S/TV.* İnsanın işitme yeteneğinin üst sınırını aşan; 20.000 Hz'nin (20 kHz) üstünde olan yinelenim ⊐⊐ *hertz, sesüstü (ses), sesüstü yinelenimli almaç, yinelenim*

sesüstü yinelenimli almaç [E.t. *süperheterodin* || Fr. *récepteur superhétérodyne* || İng. *superheterodyne (receiver), superhet* (a.) || Al. *Überlagerungsempfänger* || İta. *ricevitore supereterodina* || ("superheterodyne," "supersonic heterodyne" = "sesüstü güç değiştirme" anlamına gelir)] *TV.* İstenilen im' yinelenimini, içinde ürettiği bir başka yinelenimle değiştirebilen almaç. Bütün radyo ve televizyon almaçları, alınan yayını ara yinelenimlerden birine aktaran bu özelliği taşır. Böylelikle almaç, dalgalığın topladığı dalganın yinelenimini değiştirerek bunu ara yinelenim katlarına ve yayımlanan imi yeniden kurmakla görevli bulucuya uygun kılığa sokar ⊐⊐ *almaç, dalgalık, ara yinelenim, ara yinelenim katı, bulucu, dalga, im', televizyon, yayın*

ses ve resim düğmesi [E.t. 1-2. *potansiyometre, fader* || Fr. 1. *bouton de volume,* 1-2. *potentiomètre, "fader,"* || İng. 1. *volume control button (knob),* 1-2. *potentiometer, pot'meter, pot* (a.), *fader* || Al. 1. *Lautstärkereglerknopf, Lautstärkeregelungsknopf,* 1-2. *Potentiometer, Pot* || İta. 1. *manopola per regolazione del suono,* 1-2. *potenziometro*] *S/TV.* **1.** Bir ses aygıtında, kurgu masasında, gösterimcide, almaçta sesyayara verilen sesin gürlüğünü düzenleyen düğme; sesi açıp kısan düğme. **2.** Bir kurgu masasında görüntüyü aydınlatan ya da karartan düğme ⊐ *almaç, gösterimci, gürlük, kurgu masası, ses, ses aygıtı, seslendirme, sesyayar*

ses ve resim yayını ⊐ **yayın**

"ses ve resmi kapat!" [İng. *fade sound and picture!*] *TV.* Yönetmenin, izlencenin sona erdirilmesi için yönetim odasında verdiği komut ⊐ *izlence, yönetim odası, yönetmen*

ses vericisi ⊐ **verici**

sesyayar [E.t. *hoparlör* || Fr. *haut-parleur, écouteur, enceinte* || İng. *loudspeaker, speaker* || Al. *Lautsprecher, Strahler* || İta. *altoparlante*] *S/TV/V/BS.* Elektrik akımını, uzaktan işitilebilecek gürlükte ses dalgalarına çeviren aygıt. Genellikle, elektromıknatıs bir yöntemle titreştirilebilen kâğıt bir koniden oluşur ⊐ *akım, elektromıknatıs, gürlük, ses dalgası*

sesyayar çıkışı [E.t. *oparlör çıkışı* || İng. *speaker output*] *S/TV/V/BS.* Ses üreten çeşitli aygıtlara ek sesyayar takmakta kullanılan yuva. Buraya kulaklık da takılabilir Genellikle beşli yuvadır *ek sesyayar, kulaklık, sesyayar, yuva*

ses yayını ⊐ **yayın**

ses yazanağı [İng. *sound log (report)* ||

Al. *Tonbericht*] *S.* Alıcı[1] için hazırlanan çevirim yazanağının, ses alıcısı için olanı. Ses bölümünce hazırlanan ses yazanağında, ses saptamasıyla ilgili bütün bilgiler yer alır. Alıcıdan çıkan bütün çekimler son filmde kullanılmadığı gibi, ses alıcısından çıkan bütün sesler de son filmde kullanılmayabilir. Ses yazanağında, saptamanın tarihi, saptama sayısı, yeri, saptamanın hızı, saptamada kullanılan kuşağın çeşidi, her çekimle ilgili sesin hangi koşullarda gerçekleştirildiği, bunlardan hangisinin kullanılacağı, kullanılacak seslerin dizelgesi yer alır; sesin saptanmasında herhangi bir sorunla karşılaşıp karşılaşılmadığını belirtilir ⊐ *alıcı[1], çekim, çevirim yazanağı, saptama[2], ses, ses alıcısı, ses bölümü, ses kuşağı*

ses yinelenimi [E.t. *ses frekansı* || Fr. *fréquence son* || İng. *audio-frequency, AF* || Al. *Hörfrequenz, Niederfrequenz, NF, Tonfrequenz* || İta. *audio-frequenze, frequenze audio*] *S/TV.* Olağan insan kulağının işitilebilirlik sınırı içinde yer alan yinelenim. Yaklaşık 30 - 20.000 Hz'dir ⊐ *yinelenim, işitilebilirlik sınırı, ses*

ses yollu negatif [Fr. *négatif avec piste sonore* || İng. *negative with sound track* || Al. *Negativ mit Tonspur* || İta. *negativo con pista sonora*] *S.* Üzerinde ses yolu bulunan negatif ⊐ *negatif, ses yolu*

ses yolu [E.t. *sesi kaydetmeye mahsus kısım, ses kaydedilen yer, ses pisti, ses bandı* || Fr. *piste (sonore)* || İng. *sound track, track* || Al. *Tonspur, Spur* || İta. *colonna sonora*] *S.* **1.** Bir ses kuşağında yer alan ve ses imlerini taşıyan bir ya da birkaç daracık yol. **2.** Sesli filmlerde, görüntü kuşağının bir ya da birkaç yerinde yer alan ve ses imlerini taşıyan yollar. *S/V.* **3.** Bir filmin ya da bir video kuşağının yalnız müziklerini taşıyan kuşak[1]; bunların ses kutucuğu, uzunçalar, tıkız teker üzerinde bulunanı ⊐ *görüntü kuşağı, ses, ses imi, ses kuşağı, sesli (film)*

ses yönetim odası [E.t. *ses reji odası* || Fr. *contrôle son* || İng. *sound control room* || Al. *Tonregie(raum)* || İta. *cabina di controllo audio*] *TV.* Kimi işliklerin yönetim odalarında ses için ayrılan bölüm. Yayının sesle ilgili yönünün denetlenlendiği bölüm ⊐ *işlik, ses, yayın, yönetim odası*

ses yönetmeni [E.t. *ses şefi, ses alıcısı* || Fr. *opérateur du son, chef assistant du son, "recorder," "recordman"* || İng. *sound cameraman (operator, man, recordist, camera operator, supervisor, camera operator), floor mixer, recordman, recordist, monitor man,* (ABD) *knob twister* (a.) || Al. *Tonassistent, erster Tonassistent, Tontechniker* || İta. *operatore del suono, recordista, "recordman"*] *S.* Ses alıcısını çalıştıran, sesin film üzerine saptanması işini doğrudan doğruya yöneten kimse ⊐ *film, ses, ses alıcısı, ses başyönetmeni*

ses yöntemi [Fr. *système sonore* || İng. *sound system* || Al. *Tonsystem* || İta. *sistema sonoro*] *S/TV/V.* Sesin saptanmasında ya da yayımlanmasında kullanılan yöntem ⊐ *ses, yayın*

ses yükselteci ⊐ **yükselteç**

ses zincirlemesi [Fr. *enchaînement sonore* || İng. *sound dissolve, segue* || Al. *Tonüberblendung* || İta. *dissolvenza sonora*] *S/TV/V.* Bir sesin yanı sıra başka bir sesin belirerek yavaş yavaş onun yerini alması. Bir sesten başka sese yavaş yavaş geçiş ⊐ *ses, zincirleme*

sezyum [Fr. *césium* || İng. *cesium, cae-*

sium || Al. *Zäsium* || İta. *cesio*] *TV/V.* Fiziksel ve kimyasal özellikleri bakımından sodyumu andıran, beyaz renkte metal. Kimyasal simgesi (Cs) olan bu öğe ışıksalandır ve bu özelliğinden dolayı alıcı ışıtaçlarının görüntülüğünde, ışıkgözlerinde ışığaduyar bir kat oluşturur ☐ *alıcı', alıcı ışıtacı, görüntülük, ışığaduyar, ışıkgözü*

SI birimleri [Fr. *Système International (d'Unités), SI* || İng. *SI units, International System* || Al. *SI* || İta. *SI*] *S/TV/V/BS.* Uluslararası Ağırlıklar ve Ölçüler Genel Konferansı'nın, uluslararası ilişkilerde, özellikle bilimsel alışverişte kullanışlı ve tek bir ölçü dizgesi oluşturmak için benimsediği birimler. İlk kez 1954'teki 10. Genel Konferansta temelleri konan bu dizge, 1960 ekimindeki 11. Genel Konferansta "Uluslararası Birimler Dizgesi" (Système International d'Unités) adını aldı ve bütün dillerde "SI" kısaltmasıyla gösterilmesi benimsendi. Bugün bütün bilim dünyasında ortaklaşa kullanılan ve eski "CGS" (santimetre, gram, saniye) dizgesinin yerini alan SI'nin yedi temel birimi vardır: *metre* (uzunluk), *kilogram* (kütle), *saniye* (zaman), *amper* (elektrik akımı yeğinliği), *kelvin* (ısıldevimbilim/termodinamik sıcaklık), *kandela* (ışık yeğinliği), *mol* (özdek niceliği). Aynı konferansta ayrıca bu birimlerin ek birimleri (radyan, rad; steradyan, sr) ile türevleri (hertz, Hz; newton, N; jul, J; vat, W; kulon, C; volt, V; farad, F; ohm, Ω; veber, Wb; tesla, T; henri, H; lümen, lm; lüks, lx) kabul edildi. Temel birimlerde süreklilik ve değişmezlik sağlamak için, bunlar doğanın sağladığı ölçülerle yeniden tanımlandı (örneğin metre, kripton öğeciğinin ışınımıyla tanımlandı). Birimlerin kısaltmalaları ve yazılışları saptandığı gibi, temel birimlere katılınca bunların kat ve askatlarını oluşturan önekler de belirlendi:

Önek	*Kısaltma*	*Çarpan*	*Anlamı*
tera	T	10^{12}	trilyonkatı
giga	G	10^{9}	milyarkatı
mega	M	10^{6}	milyonkatı
kilo	k	10^{3}	binkatı
hekto	h	10^{2}	yüzkatı
deka	da	10	onkatı
desi	d	10^{-1}	ondabiri
santi	c	10^{-2}	yüzdebiri
mili	m	10^{-3}	bindebiri
mikro	μ	10^{-6}	milyondabiri
nano	n	10^{-9}	milyardabiri
piko	p	10^{-12}	trilyondabiri
femto	f	10^{-15}	katrilyondabiri
atto	a	10^{-18}	kentilyondabiri

Örneğin metreye katılan kilo önekiyle kilometre (bin metre), saniyeye katılan mikro önekiyle mikrosaniye (saniyenin milyondabiri) elde edilir. Bu kitapta SI birimleri kullanılmıştır.

sıcak [Fr. *chaud* || İng. *warm* || Al. *warm* || İta. *caldo*] *S/TV/V.* Herhangi bir görünçlükte sıcak renklerin egemen olması durumu. Bu durumda görünçlüğün "sıcak" olduğu söylenir. Soğuk'un karşıtı ☐ *görünçlük, izge, izge renkleri, renk, sıcak renkler, soğuk*

sıcak ışık [Fr. *lumière chaude* || İng. *warm light* || Al. *Warmlicht* || İta. *luce caldo*] *S/TV/V.* Çok ısı çıkaran ya da içinde mavi rengin çok az bulunduğu ı-

şık. Bu tür ışık kırmızıya yakındır ve soğuk ışıktan daha alçak bir dalga yinelenimindedir. Soğuk ışık'ın karşıtı ☐ *dalga, izge renkleri, sıcak, soğuk, sıcak renkler, yinelenim*

sıcak renkler [Fr. *couleurs chaudes* || İng. *warm colours* (ABD: *color*) || Al. *warme Farben* || İta. *colori calde*] *S/TV/V.* Renk izgesinin kızıl ucundaki renkler: Sarı, kırmızı, turuncu, kızıl. Soğuk renkler'in karşıtı ☐ *izge, izge renkleri, sıcak, soğuk renkler*

sıfırlama [İng. *reset(ting)* || Al. *Rückstellung*] *S/TV/V.* Çeşitli aygıtlardaki sayaçların yeni bir ölçüme başlamak üzere sıfıra getirilmesi işi ☐ *sayaç*

sıfırlama düğmesi [İng. *reset button (knob)* || Al. *Rückstellungtaste*] *S/TV/V.* Sıfırlamayı sağlayan düğme ☐ *sıfırlama*

sığa [E.t. *sia* || Fr. *capacité* || İng. *capacitance, electrical capacity* || Al. *Kapazität* || İta. *capacità*] *TV.* Bir yoğunlacın elektrik yükü tutabilme gücünün ölçüsü. SI birimi faraddır. Sığa, yüzeyler arasındaki uzaklığa ve özdeğe (hava, kâğıt, yoğruk), yüzeylerin yüzölçümüne bağlıdır ☐ *farad, SI birimleri, yoğunlaç*

sıkıştırılmış eşlem [İng. *squeezed print*] *S.* Sıkıştırmaçla çevrilmiş bir filmin eşlemi. Böyle bir filmin gösterimde kullanılabilmesi için, göstericiye yaymaç takılması gerekir. Düz eşlem'in karşıtı ☐ *düz eşlem, eşlem, film, göstericı, sıkıştırmaç, yaymaç*

sıkıştırma[1] [E.t. 1. *anamorfoz* || Fr. 1. *anamorphose*, 2. *compression* || İng. 1. *anamorphosis, anamorphic process, anamorphic cinematography*, 2. *squeeze, compression, image compression, anamorphic compression, horizontal compression* || Al. 1 *Anamorphose*, 2. *Kompression* || İta. 1. *anamorfosi*, 2. *compressione*] *S.* **1.** Bir merceğin kapsadığı alanın, film boyu değişmediği halde, artırılmasını sağlayan optik işlem. En yaygın örneği, sıkıştırmaca dayanan CinemaScope'tur. Yayma'nın karşıtı. **2.** Sıkıştırmaca dayanan geniş görüntülük işlemlerinde, konunun iki yanından basıklaştırılmış olarak filme görüntü vermesi ☐ *boy, CinemaScope, film, görüntü, geniş görüntülük, sıkıştırmaç, yayma, yaymaç*

sıkıştırma[2] [Fr. *compression* || İng. *compression* || Al. *Kompression* || İta. *compressione*] *BS.* Belleklenecek ya da aktarılacak verileri, daha ufak bir alana sığdırılabilecek biçime sokma. Ses ya da görüntüler için değişik sıkıştırma yöntemleri kullanılmakta ve bu alanda yeni uygulayımbilimler geliştirilmektedir. Başarılı bir sıkıştırma, yeniden eski durumuna getirilen ikili akışında, özgün ikili akışının tıpatıp gerçekleşmesidir. Sıkıştırma yöntemlerinde en çok, artık bilginin atılmasından yararlanılır ☐ *açma*[2], *bellekleme, ikili*[2], *resim, ses, sıkıştırma oranı*[2], *veri, yitimsiz sıkıştırma*

sıkıştırmaç [E.t. *anamorfozcu mercek, anamorfozör* || Fr. *anamorphoseur, objectif anamorphoseur (anamorphotique)* || İng. *anamorphotic, anamorphic (lens), anamorphote lens, A-lens* || Al. *anamorphotisch, Anamophot(objektiv), anamorphische Linse, anamorphotische Linse (Objektiv)* || İta. *obiettivo anamorfico*] *S.* Geniş perdelik bir görüntünün enini olağan film enine sıkıştıran mercek çeşidi. Bu çeşit mercekler çok geniş bir alanı olağan bir çerçeve içine "sıkıştırır". Daha sonra gösterimde göstericinin önüne takılan yaymaç, sıkışmış görüntüyü eski genişliğine getirir. Bu çeşit merceklere dayanan en yaygın ge-

niş görüntülük işlemi CinemaScope'tur ☐ *CinemaScope, geniş görüntülük, mercek, sıkıştırma*[1]*, yaymaç, yaymaçlı gösterim*

sıkıştırmaçlı çevirim [Fr. *prise de vues anamorphotique* || İng. *anamorphic photography* || Al. *anamorphische Aufnahme* || İta. *ripresa anamorfica*] *S.* Alıcıya sıkıştırmaç takılarak gerçekleştirilen çevirim. Bunun sonunda boş filme geniş bir alanın sıkıştırılmış görüntüsü çıkar ☐ *alıcı*[1]*, boş film, görüntü, sıkıştırmaç*

sıkıştırma[1] **katsayısı** [E.t. *anamorfozcul katsayı* || Fr. *coefficient anamorphotique* || İng. *anamorphic factor (coefficient), compression factor* || Al. *anamorphische Koefizient* || *İta. coefficiente anamorfotico*] *S.* Bir sıkıştırmacın, olağan mercekle kullanıldığında bu merceğin yatay açısını kaç katı daralttığını gösteren sayı ☐ *mercek, sıkıştırmaç*

sıkıştırma oranı[1] [Fr. *rapport de compression* || İng. *compression ratio* || Al. *Kompressionsverhältnis* || İta. *rapporto di compressione*] *S.* **1.** Çeşitli geniş görüntülük işlemlerinde, ölçün ya da ölçün olmayan filmler üzerindeki resimlerin sıkıştırmaçla sıkıştırılma oranı. Örneğin CinemaScope'ta 35 mm'lik film üzerine resim, iki yandan 2:1 oranında sıkıştırılarak saptanır. Technirama'da çevirim sırasında resim 1,5:1 oranında sıkıştırılır. 35 mm'lik çoğaltım eşlemi hazırlanırken resim 1,33:1 oranında bir kez daha sıkıştırılır, böylelikle sıkıştırma[1] oranı (1,5 x 1,33 =) 2:1 olur ☐ *CinemaScope, geniş görüntülük, 35 mm'lik film, ölçün film, resim, sıkıştırma*[1]*, Technirama*

sıkıştırma oranı[2] [Fr. *rapport de compression* || İng. *compression ratio* || Al. *Kompressionsverhältnis* || İta. *rapporto di compressione*] *BS.* Herhangi bir sayısal verinin aslına göre ne denli sıkıştırıldığını veren sayı. Örneğin 1 MB'lik bir görüntü sıkıştırılarak 128 KM'ye indirilmişse, burada sıkıştırma oranı 1.048.576 : 131.072 = 8, yani 8:1 olacaktır. Bu oran ne denli büyükse sıkıştırma da o kadar çoktur. Kullanılan yönteme ve sıkıştırılan gerecin çeşidine göre değişik sıkıştırma oranları vardır. Özellikle resim, çizi, ses gibi çok geniş yer kaplayan gereçlerde sıkıştırma çok büyük önem kazanmaktadır ☐ *çizi, kilobyte, megabyte, resim, sayısal veri, ses, sıkıştırma*[1]

sınama [E.t. *prova* || Fr. *répétition* || İng. *rehearsal* || Al. *Probe* || İta. *prova, ripetizione*] *S/TV.* Oyunu pişirmek, ışık, alıcı[1], sestoplar devinimlerini düzenlemek üzere çevirimden önce yapılan çalışmaların tümü ☐ *alıcı*[1]*, çevirim, genel sınama, ışık, oyun, sestoplar, soğuk sınama*

sınama imi [Fr. *signal de test* || İng. *test signal* || Al. *Testsignal, Meßsignal, Prüfsignal* || İta. *segnale di prova*] *TV/V.* Televizyon almacının video aygıtına ayarlamasında kullanılan video imi. Videodan almaca giden im[1], bir televizyon yayacından gelen radyo yinelenimi gibidir. Bundan dolayı video için oluk seçme de televizyon için oluk seçmeye benzer. Videonun, televizyon gibi değişik televizyon yayaçlarının yayınlarını alabilecek biçimde oluk seçmenin yapılabilmesi için önce televizyon almacı ile video aygıtı arasında sınama imi yardımıyla bağlantı[1] kurulması gerekir. Bu bağlantının başlıca basamakları şöyledir. Almaç ile video açılır. Almaçta "AV," "VCR" ya da kuşak[1] imiyle belirtilen düğme videoya ayrılır.

ÖYA kapalı durıma getirilir. Videonun arkasındaki düğme CH SET (OLUK SEÇME) konumuna getirilir. Video, almaca im[1] göndermeye başlar. Almacın PYY kuşağında 36. oluk yakınlarında bulunan bu im[1], ayar düğmesiyle seçikleştirilir. Bu durumda sınama imi, görüntülükte düşey beyaz kuşaklar biçiminde ortaya çıkar. Oluk ayarı bu kuşaklar en seçik duruma gelinceye dek yapılır. Bunun sonucunda televizyon almacı, video aygıtına ayarlanmış olur. ÖYA açık duruma geçirilir; CH SET düğmesi de COLOUR (Renkli) durumuna getirilir. Bundan sonra videonun oluk seçme işlemlerine geçilir. ☐ *almaç, im[1], oluk, oluk seçme, özdevinimli yinelenim ayarı, tek yüksek yinelenim(ler), radyo yinelenimi, seçiklik, video aygıtı, video imi, yayaç, yayın*

sınama oyunluğu [Fr. *scénario de répétition* || İng. *rehearsal script* || Al. *Probedrehbuch* || İta. *sceneggiatura di prova*] *TV.* Sınamayı kolaylaştırmak üzere, gereksiz ayrıntılardan arınmış, söyleşmeleri, devinimleri, yeri, zamanı belirten oyunluk çeşidi ☐ *sınama*

sınama salonu [E.t. *prova salonu* || Fr. *salle de répétition, studio de répétition* || İng. *rehearsal room (studio)* || Al. *Proberaum, Probebühne, Probestudio* || İta. *sala di prova (di ripetizione)*] *TV.* Düzlükte çalışılmadığı zaman sınamaların gerçekleştirildiği salon ☐ *düzlük, sınama*

sınamasız [İng. *cold*] *S/TV/V.* Hiç sınama yapmaksızın ya da sınamaya pek az yer verilerek oynama, okuma[1] için kullanılan nitem *okuma[2], oynama, sınama, sunma*

sınamasız sunma [İng. *cold reading*] *TV.* Daha önce sınaması gerçekleştirilen haber, tanıtı, izlence sunma ☐ *haber, izlence, sınama, tanıtı*

sınama tasarı [Fr. *plan de répétitions* || İng. *rehearsal plan* || Al. *Probeplan* || İta. *piano di prova*] *TV.* Sınamaların düzen içinde, aksamadan, kesiksiz olarak yürütülmesini sağlamak için hazırlanan kılavuz ☐ *sınama*

sınıraşırılık [İng. *spillover*] *TV.* Başka bir ülkenin sınırlarına yakın olan bir çevrel yayacın yayınlarının, bu yabancı ülkede izlenebilmesi durumu ☐ *çevrel yayaç, yayın*

sınırlayıcı [İng. *limiter* || Al. *Begrenzer*] *S/TV.* Ses ya da resim imi düzeylerinin önceden belirlenmiş bir sınırı aşmamasını özdevinimli olarak sağlayan elektronik aygıt. İstenmeyen gürültüleri ortadan kaldırmakta ya da görüntüyü daha doğru bir renk dengesine ulaştırmakta kullanılır ☐ *görüntü imi, gürültü, ses imi*

sınırlı haklar [Fr. *droits limités* || İng. *limited rights* || Al. *beschränkte Rechte* || İta. *diritti limitati*] *S.* Film dağıtımında, filmle ilgili haklardan yalnız bir bölümünün verilmesi durumu ☐ *dağıtım, film, tüm haklar*

sıra, koltuk sırası [Fr. *rang (de fauteuils)* || İng. *row* || Al. *Reihe* || İta. *fila*] *S.* Bir sinema salonunda yan yana dizilen koltuklardan oluşan dizi. Bu sıraların birbirinden uzaklığı kurallara bağlıdır ☐ *koltuk*

sıra ışıklar [İng. *strip (light), boarder light, cyc strip*] *S/TV/V.* Yan yana dizilmiş bir dizi ışık kaynağından oluşan bütün. Bunlar birbirinden ayrı olabileceği gibi, aynı kutu içinde yan yana dizilmiş ışıtaçlardan da oluşabilir. Genellikle kuvars ışıtaçların yan yana dizil-

mesiyle oluşan sıra ışıklar, özellikle gök görüntülüğünün aydınlatılmasında kullanılır ☐ *aydınlatma, gök görüntülüğü, ışık kaynağı, ışıtaç, kuvars ışıtaç*

sıralaklama [E.t. *kataloglama* || Fr. *catalogage* || İng. *cataloguing (*ABD: *cataloging)* || Al. *Katalogisierung* || İta. *catalogazzione*] *S/TV/V.* Filmlik ve belgeliklerde çeşitli sinema ve televizyon gereçlerinin (film, kuşak[1]...) belirli kurallara göre sıralağa geçirilmesi işlemi ☐ *belgelik, filmlik, sinema, televizyon*

sıralama [E.t. *tasnif, sınıflandırma* || Fr. *classification* || İng. *classification* || Al. *Klassifikation* || İta. *classificazione*] *S/TV/V.* Sinema ve televizyonda kullanılan çeşitli gereçlerinin (film, mıknatıslı kuşak[1], video kuşağı, resim, saydam resim...) istenildiği anda kolayca bulunabilecek biçimde sıralanması ☐ *film, video kuşağı, mıknatıslı kuşak[1], resim, saydam resim, sinema, televizyon*

sıralı çevirim [İng. *continuity shooting*] *S.* Bir filmin, çevirim oyunluğundaki çekim sayılarını ardı ardına izleyerek çevrilmesi. Olağan bir filmin baştan sona bu yolda çevrilmesi hemen hiç kullanılmayan bir yöntemdir; çünkü her şeyden önce tutumlu bir davranış sayılmaz. Ancak kimi filmlerde bütün bir ayrımın ya da bölümün böyle çevrilmesi işin gereği olabilir. Örneğin filmin ana olgusu doğadaki bir çevreye ve olaya sıkı sıkıya bağlıysa, sıralı çevirim daha uygun bir çalışma yöntemi olabilir ☐ *ayrım, bölüm, çekim, çekim sayısı, çevirim, çevirim oyunluğu, olgu*

sıvı başlık [Fr. *tête de pied à liquide* || İng. *fluid head, liquid head* || Al. *Flüssigkeitskopf* || İta. *testa del treppiede a liquido*] *S/TV.* Akışkan ya da sıvı özdek taşıdığı için, sürtünmeli ya da dişli başlıklardan daha yumuşak devinimler yapabilen başlık çeşidi ☐ *başlık, dişli başlık, sürtünmeli başlık*

sıvı kırılca [E.t. *mayi kristal, sıvı kristal* || Fr. *cristal liquide* || İng. *liquid crystal* || Al. *flüssiger Kristall* || İta. *cristallo liquido*] *TV/BS.* Kimi kırılca özellikleri bulunan, hem sıvı hem katı cisim gibi davranan özdecik. Sıvı kırılcaların özdecikleri, tıpkı bir sıvının özdecikleri gibi oldukça özgür biçimde devinebilirler. Ancak yine bu özdeciklerin bir katı kırılcada olduğu gibi aynı yönde ve aynı biçimde dizilme eğilimleri vardır. Sıvı kırılcalar bu sıvı ve katı gibi olabilme özelliklerini, ancak belirli bir basınçta ve sıcaklıkta gösterebilir. Sıvı kırılcalar bir elektomıknatıs alandayken değişik yönlerde değişik optik özelliklere bürünür. Günümüzde sayısal saatlerde, elektronik hesap makinelerinde, kimi küçük almaçların görüntülüğünde, bilgisayar görüntülüklerinde kullanılır ☐ *almaç, elektromıknatıs alan, görüntülük*

sıvı kırılcalı görüntülük [İng. *liquid (crystal) display, LCD*] *V/BS.* Sıvı kırılca temeline dayanılarak üretilmiş düz görüntülük. Bu görüntülük, cam ya da yoğruk içinde yer alan sıvı kırılcalardan oluşur; içinden akım geçtiğinde ışığın uç değiştirme olayı gerçekleşerek görüntünün oluşması sağlanır. Başlangıçta taşınabilir ufak bilgisayarların görüntülüğünde kullanılan bu uygulayımbilim, günümüzde büyük görüntülüklerin yerine de kullanılmaktadır. Sıvı kırılcalı görüntülüklerin en göze çarpar özelliği, derinliği 40 - 50 cm'ye ulaşan ve televizyon almaçlarında da kullanılan eksiuç ışıtacına göre 5-6 cm derinlikte olması ve yüzeyinin dümdüz oluşudur. Bunun yanı sıra sıvı kırılcalı görüntü-

lükler, eksiuç ışıtaçlarından daha hafiftir ve daha az güç tüketir. Buna karşılık sıvı kırılcalı görüntülüklerin görüş açısı sınırlıdır ve daha pahalıdır ⊐ *düz görüntülük, görüntülük, sıvı kırılca, plazma görüntülük, uç değiştirme, yoğruk*

sikl ⊐ **çevrim**[1]

silinme [E.t. *maske* || Fr. *volet (à rideau), fondu effacé, "wipe"* || İng. *wipe, pushover wipe* || Al. *Wischblende, Schiebeblende* || İta. *tendina, mascherino mobile*] *S/TV/V.* **1.** Bir noktalama çeşidi: İkinci çekimin görüntüsü çerçevenin herhangi bir yerinden görünür, ilk çekimin görüntüsünü herhangi bir biçimde (düz, eğri, kırık, eğik, yatay, düşey çizgiler...) silerek yerini alır. İki görüntü arasında çizgiler yumuşak ya da sert, keskin ya da belirsiz olabilir. Sinemada silinme, optik basım aygıtında gerçekleştirilir. *TV/V.* **2.** Televizyon ve videodaki silinme, A ve B kaynaklarından gelen görüntülerle ana denetim masasında sağlanır ⊐ *çekim, çerçeve, görüntü, noktalama, optik basım aygıtı*

silinmeli açılma [Fr. *ouverture en fondu par volet* || İng. *wipe on* || İta. *apertura per mascherino mobile*] *S/TV/V.* Bir çekimin silinmeyle açılması; silinmeli kararma'nın karşıtı ⊐ *açılma, çekim, silinme*

silinmeli kararma [Fr. *fermeture en fondu par volet* || İng. *wipe off* || İta. *chiusura per mascherino mobile*] *S/TV.* Bir çekimin silinmeyle kararması; silinmeli açılma'nın karşıtı ⊐ *açılma, çekim, silinme*

silinmeli kararma - açılma [E.t. *vole, süratli geçiş, süratli kapatılma - açılma* || Fr. *fermeture et ouverture par volet (par cache mobile)* || İng. *wipe off and on, wipe* || Al. *Wischblende, Schiebeblende* || İta. *chiusura ed apertura per mascherino mobile*] *S/TV.* Silinmeli bir kararmanın silinmeli bir açılmayla izlenmesi ⊐ *açılma, kararma, silinmeli açılma, silinmeli kararma*

silme[1] [Fr. *effacement* ⁉ İng. *erasing, erasion, erasure, wiping* || Al. *Löschung* || İta. *cancellazione*] *S/TV/V.* Üzerine ses ya da görüntü saptanmış mıknatıslı kuşakları, silme kafasından geçirerek saptanmış olanları ortadan kaldırma; böylelikle yeni bir saptamaya hazırlama ⊐ *görüntü, mıknatıslı kuşak*[1]*, saptama*[2]*, saptama kafası, ses, silme kafası*

silme[2] [İng. *wall-to-wall*] *S/TV/V.* Bir film ya da izlencenin resim ve ses bakımından doluluğunu anlatır. Örneğin çok ve çeşitli sinema hileleri bulunan bir film, silme hile; gürültüler, söyleşmeler, müzik parçaları, ses etkileri, açıklamalarla dolu bir izlence silme ses; görsel etkileri bol bol kullanan film ya da izlence silme etki sözüyle belirtilir ⊐ *etkiler, film, gürültü, hile, izlence, resim, ses, söyleşme*

silme kafası [E.t. *silici baş* || Fr. 1-2. *tête d'effacement* || İng. 1. *erasing head, erase head, wiping head, eraser,* 2. *erasing head, erase head, wiping head, flying erase head, rotary erase head* || Al. 1-2. *Löschkopf* || İta. 1-2. *testa di cancellamento*] *S/TV.* **1.** Ses aygıtı ya da video aygıtlarının silmeyi sağlayan bölümü. Bu kafa, kuşak[1] saptama kafasına ulaşmadan, daha önce saptanmış olan bölümleri siler. Silme kafası, temelde, saptama[2] ve okuma[3] kafalarına benzer. **2.** *V.* Ses aygıtındaki, yeri değişmez silme kafasından değişik olarak video aygıtlarındaki silme kafaları bir kasnak üzerinde yer almıştır ve dönerek çalışır; bundan dolayı döner silme kafası olarak da adlandırılır. Ayrıca videoda iki silme

kafası bulunur. Bunlardan biri ana silme kafasıdır ve video kuşağındaki resim imlerini siler; öbürü ses silme kafasıdır ve ses imlerini siler ⌶ *kafa, video aygıtı, okuma*[1]*, saptama*[2]*, saptama kafası, ses aygıtı, silme*

silmek [Fr. *effacer* ‖ İng. *erase, wipe* ‖ Al. *löschen* ‖ İta. *cancellare*] *S/TV/V.* Silme işini gerçekleştirmek ⌶ *silme*

simge[1] [E.t. *timsal, remiz, sembol* ‖ Fr. *symbole* ‖ İng. *symbol* ‖ Al. *Symbol* ‖ İta. *simbolo*] *GB.* **1.** Amerikan filozofu Peirce'e göre, simge, göstergenin üç çeşidinden biridir (öbürleri: belirti ile görüntüsel gösterge). Simge, nedensizdir (Saussure'e göreyse simge hiçbir zaman tümüyle nedensiz değildir; simgenin göstereniyle gösterileni arasında doğal bir bağ kalıntısı vardır), uzlaşmaya bağlıdır. Simgenin, konusuyla ne benzerliği ne de bağlantısı vardır (Örneğin İslamlığın yeşil bir ayla simgeleştirilmesi ya da tüzenin teraziyle anlatılmak istenmesi gibi). Bundan dolayı simge, öğrenilmeyi gerektirir. Ayrıca ereklidir; iletişim ereğiyle kullanılır. Bir dilin sözcükleri gibi. *S/TV/V.* **2.** Simge, sinema, televizyon ve videoda, aynı anda düzanlam ve yananlam taşıyan kişiler, yerler, nesneler, olaylardır. Simgeler bu özellikleriyle yapıtlara varsıllık kazandırır. ⌶ *belirti, görüntüsel gösterge, gösteren, gösterge, göstergebilim, gösterilen*

simge[2] [İng. *logo*] *S/TV/V/BS.* Herhangi bir kurum, kuruluş, yapım ya da ürünü hemen akla getiren görsel biçim. Bu simge çoğunlukla ayırmaç olarak da kullanır ⌶ *ayırmaç*

simge[3] [E.t. *ikon* ‖ Fr. *icône* ‖ İng. *icon* ‖ Al. *Ikon* ‖ İta. *icona*] *BS.* Herhangi bir yazılımda dosyayı, klasörü, belgeyi, seçkelerdeki öğeleri bilgisayar görüntülüğünde belirten ufacık resim ⌶ *bilgisayar, dosya, görüntülük, seçke, yazılım*

Simplifilm [Fr. *Simplifilm* ‖ İng. *Simplifilm* ‖ Al. *Simplifilm* ‖ İta. *Simplifilm*] *S.* Fransa'da Achille Dufour, daha sonra da Henri Mahé'nin geliştirdiği ve Pictographe'ı andıran bir işlem. Bir özel optik dizge yardımıyla bir fotoğraf ile canlı bir görünçlüğün alıcı[1] önünde birleştirilmesine dayanır ⌶ *alıcı*[1]*, fotoğraf, Pictographe*

sine- [Fr. *ciné-* ‖ İng. *cine-, kine-* ‖ Al. *Kine-, Kino-* ‖ İta. *cine-* ‖ "Sinema" ("sinematograf" = cinématographe; cinematograph, kinematograph; Kinematograph; cinematografo) sözcüğünden kısaltmayla elde edilen bir önek] *S.* Yabancı dillerde "ciné-club, ciné-caméra, cinéphile; cine-camera, cinemagazine; Kinefilm; cinedilettante, cineteca..." gibi bileşiklerde kullanılır ⌶ *sinema, sinematograf*

sinema [E.t. 1. *sinema tiyatrosu, sinema sarayı, sinema binası,* 2-6. *sinematograf* ‖ Fr. 1. *cinéma, salle (de cinéma),* 2-6. *cinéma(tographie)* ‖ İng. 1. *cinema theatre (house), cinema, the flicks* (a.), (ABD) *theater, motion picture theater, movie house (theater), picture house, pictures, movies,* 2-6. *cinema (tography), kinema(tography),* (ABD) *motion picture, moving picture, movie* ‖ Al. 1. *Filmtheater(bau), Lichtspiel, Lichtspieltheater, Lichtspielhaus, Kino (bau), Schauspielhaus, Kintopp* (a.), 2-6. *Film, Kinematografie* ‖ İta. 1. *cinema, sala cinematografica,* 2-6. *cinema(tografia)*] *S.* **1.** Filmlerin izleyicilerce toplu olarak izlenebilmesi için özel olarak yapılmış yapı. Boyları ve iç yapıları çok değişik olan bu yapıların temel bölümleri şunlardır: Bilet satılan

gişelerin bulunduğu giriş; salona açılan bekleme salonu; gezenek; koltuk sıralarının, balkonların, locaların, çıkış kapılarının ve görüntülüğün yer aldığı salon; görüntülüğün karşısına düşen yerde bulunan gösterim odacığı. **2.** Herhangi bir devinimi düzenli aralıklarla parçalara bölerek bunların resimlerini saptama[2], sonra bunları gösterici yardımıyla karanlık bir yerde görüntülük üzerine yansıtarak devinimi yeniden oluşturma işi. **3.** Bir ülkede sinemayı oluşturmak için gerekli kuruluşların tümü; sinema işleyimi. **4.** Güzel sanatların bir dalı olarak sinema sanatı (yedinci sanat). **5.** Sinemayı oluşturmak için yapılan çalışmaların tümü; sinemacılık. **6.** Bir ülkenin kendine özgü nitelikler taşıyan yerli sineması (2-6. anlamlarındaki "sinema" sözcüğü, "sinematograf" sözcüğünün kısaltmasıdır) ⌸ *çıkış, film, gezenek, gişe, görüntülük, gösterici, gösterim odacığı, izleyici, koltuk, loca, salon, resim, saptama[2], sinemacılık, sinema işleyimi, sinematograf*

sinema ağı ⌸ **ağ**

sinema alıcısı ⌸ **alıcı[1]**

sinema arabası [E.t. 1. *film göstermeye mahsus otomobil* ‖ Fr. 1. *ciné-bus,* 1-2. *unité de cinéma mobile* ‖ İng. 1. *cinema van (car, truck), film car,* 1-2. *mobile cinema unit* ‖ Al. 1-2. *Kinomawagen*] *S.* **1.** Karayolunun geçtiği her yerde sinema gösterimini gerçekleştirebilecek biçimde donatılan, gün ışığında gösterim yapabilen otobüs. **2.** Film çevirmek için gerekli bütün araç ve gereçlerle donatılmış motorlu, tekerlekli büyük taşıt. Çalışma ve dinlenme için bölümler de bulunan bu taşıtlar karayollarının bulunduğu her yere gidebildikleri gibi kargo uçaklarıyla çok uzaklara da taşınabilir. Çoğunlukla birkaçı bir arada kullanılır ⌸ *çevirmek, çevirim, gösterim, gün ışığında gösterim*

sinema basını [Fr. *presse cinématographique* ‖ İng. *film press* ‖ Al. *Filmpresse* ‖ İta. *stampa cinematografica*] *S.* Sinema konusunda yayımda bulunan yayımların tümü.

sinemabilim [Fr. *cinématologie* ‖ İng. *cinematology* ‖ Al. *"Cinematologie"* ‖ İta. *cinematologia*] *S.* Sinema olgusunu tüm yönleriyle (sanat, estetik, işleyim, uygulayım, toplumsal olgu vb) ele alıp araştıran bilim dalı ⌸ *filmbilim*

sinema bölümü [Fr. *service cinéma, département cinématographique* ‖ İng. *film department (service, division)* ‖ Al. *Filmbüro* ‖ İta. *servizio cinematografico*] *S.* Doğrudan doğruya sinemayla ilgili olmayan herhangi bir kuruluşta (örneğin bir televizyon kuruluşunda) sinemayla ilgili çalışmaları yöneten bölüm ⌸ *sinema*

sinemacı, filmci [Fr. *cinéaste, cinématographe* ‖ İng. *film-maker, cineast* ‖ Al. *Filmmaher, Cineast* ‖ İta. *cineasta*] *S.* Sinemanın çeşitli kollarından herhangi birinde çalışan kimse; uğraşı sinemacılık olan kimse ⌸ *sinema, sinemacılık*

sinemacı ⌸ **oynatımcı**

sinemacılık, filmcilik [Fr. *cinéma (tographe), cinématographie* ‖ İng. *cinematograph(y), kinematograph(y), filmmaking,* (ABD) *motion pictures* ‖ Al. *Kinematographie, Filmgewerbe* ‖ İta. *cinema(tografia), cinematografo*] *S.* **1.** Sinema filmlerinin gerçekleştirilmesi için gerekli araç ve gereçleri yapmak, film çevirmek, bunların sürümünü sağlamak üzere yapılan çalışmaların tümü. **2.** Bu çalışmaları yapanların işi, uğraşı.

3. Sinema çalışmaları, uygulayımı, sanatı, işleyimiyle ilgili konular ☐ *film, sinema, sinemacı, sinemacılık uğraşı*

sinemacılık okulu [Fr. *école de cinéma* ‖ İng. *film school* ‖ Al. *Filmschule* ‖ İta. *scuola di cinema*] *S.* Sinemacılık öğretimi yapılan, sinema uygulamanları, oyuncuları yetiştiren öğretim kurumu ☐ *sinema, sinemacılık, sinemacılık öğretimi*

sinemacılık öğretimi [Fr. *enseignement (de la technique) cinématographique, étude du cinema, formation professionnelle* ‖ İng. *film study* ‖ Al. *Filmstudium, Filmkunde-Unterricht* ‖ İta. *insegnamento del cinema*] *S.* Sinemanın herhangi bir meslek dalında sinemacı yetiştirmeyi erekleyen öğretim ☐ *sinemacı, sinema öğretimi*

sinemacılık uğraşı [E.t. *sinemacılık mesleği* ‖ Fr. *carrière cinématogra-phique, profession cinématographique* ‖ İng. *cinema profession* ‖ Al. *Filmberufe* ‖ İta. *carriera cinematografica*] *S.* Sinemanın çeşitli kollarından herhangi birinde yapılan iş, uğraş konusu ☐ *sinema, sinemacılık*

sinema çıkışı ☐ **çıkış**

sinema delisi [Fr. *fervent du cinéma,"fan"* ‖ İng. *film fan, fan, movie buff, buff* ‖ Al. *Filmenthusiast, Filmnarr, "Fan"* ‖ İta. *apassionato del cinematografo, fanatico (del cinema), "fan"* ‖ ("fan," "fanatic" = bağnaz kısaltmasıdır)] *S.* Hiçbir sanat kaygısı beslemeksizin sinemaya yalnız yıldızlar açısından bağlı olan ve bu çeşit sinemaya hastalık derecesinde düşkün kimse ☐ *sinema, sinema düşkünü, sinemasever, yıldız*

sinema dergisi [E.t. *sinema mecmuası, film mecmuası* ‖ Fr. *revue cinématographique (du cinéma), periodique du cinéma* ‖ İng. *film magazine (review), movie magazine, cinema periodical* ‖ Al. *Filmnagazin, Filmzeitschrift* ‖ İta. *rivista cinematografica*] *S.* Sinemayla ilgili konularda yayında bulunmak üzere çıkan dergi. Bu dergiler uğraş dergisi, sinema sanatıyla ilgili yazılar yayımlayan dergi, sinema uygulayımıyla ilgili dergi, özenci sineması dergileri, izlence dergileri, yalnız sinema delilerini ilgilendiren dergiler gibi çok çeşitleri olan yayın organlarıdır ☐ *izlence dergisi, özenci sineması, sinema, sinema delisi, sinema uğraşı, sinema uygulayımı*

sinema derneği [E.t. *sinema kulübü* ‖ Fr. *ciné-club* ‖ İng. *film society (club)* ‖ Al. *Filmclub* ‖ İta. *cineclub, circolo del cinema*] *S.* Üyelerine sinema sanatını tanıtmayı, sevdirmeyi; sinema bilgi ve ekinini vermeyi; sinema yapıtlarının değerlendirilmesini öğretmeyi erekleyen kuruluş. Sinema dernekleri bu ereğe ulaşmak için eski ve yeni seçme filmleri gösterir, tanıtır; film üzerine tartışmalar düzenler; ayrıca sinema kitaplığı, izlence dergileri, dergiler, kurslarla bu çalışmalara destek olur. Sinema dernekleri, sinemanın bir sanat olarak belirmeye başladığı İlk Dünya Savaşı sonrasında ortaya çıkmıştır. Terimi ilk kez Fransız sinema eleştirmeni Louis Delluc, 1920 ocağında yayımlamaya başladığı *Ciné-Club* dergisini tanıtma yazısında kullanarak şöyle diyordu: ☐ "Touring-Club var; Ciné-Club de olmalıdır.... *Ciné-Club* dergisi izleyiciler ile sinemacılar arasındaki ilişkilere yardımcı olacak, bu alandaki coşkuları, bütün gençlerin çabalarını destekleyecek, Fransız sinemasının gelişmesi için her çeşit gösteriyi düzenleyecektir." (DELLUC, 1920) Aynı yıldan başlayarak sinema derneği yapısındaki kuruluşlar birbiri ardından

sökün etti: "Ciné Club" (Louis Delluc, 1921), "Club des Amis du Septième Art" (1921, Riccioto Canudo), "Club Français du Cinéma" (Léon Moussinac, 1923), "Tribune Libre du Cinéma" (Charles Léger, 1924). Bunları 1924'te "Vieux Colombier" tiyatrosundaki ilk sanat sineması izledi (kurucusu Jean Tedesco). Sinema derneklerinin çoğu günümüzde, 1947'de kurulan Uluslararası Sinema Dernekleri Federasyonu'nda toplanmıştır ☐ *filmlik, izlence dergisi, sanat sineması, sinema, sinema dergisi, sinema kitaplığı, sinema sanatı, tecimsel sinema, Uluslararası Sinema Dernekleri Federasyonu*

sinemadışı [Fr. *anticinématographique* ‖ İng. *uncinematic* ‖ Al. *unfilmisch* ‖ İta. *anticinematografico*] *S.* Sinema sanatının gereklerine, niteliklerine, özelliklerine aykırı düşen; sinemaya uymayan; sinemalık'ın karşıtı ☐ *sinema, sinema sanatı, sinemalık*

sinema dilbilgisi [E.t. *sinema grameri* ‖ Fr. *grammaire cinématographique* ‖ İng. *grammar of the film, film grammar* ‖ Al. *Grammatik der Film, Kinogrammatik* ‖ İta. *grammatica cinematografica, grammatica del film*] *S.* Sinema dilinin gelişmesi boyunca ortaya koyduğu temel anlatı özelliklerinden çıkarılan kurallar dizisi ☐ *sinema, sinema dili, sinema sanatı*

sinema dili [Fr. *langage cinématographique* ‖ İng. *film language* ‖ Al. *Filmsprache* ‖ İta. *linguaggio del film (cinematografico)*] *S.* **1.** Sinemanın başlangıcından bu yana ortaya koyduğu en iyi yapıtlarının anlatı, biçim, biçem özellikleriyle oluşan; doğrudan doğruya sinemanın yapısından doğan ya da öbür sanatlardan esinlenerek sinemaya özgü bir kılığa sokulan anlatım özelliklerinin, bu özelliklerin dayandığı temellerin tümü. Sinemayı bir anlatı aracı olarak öbür sanatların anlatım yollarından ayıran; sinema olarak taşıdığı özellik ve olanakların, kendine özgü sözcük (görüntü) dağarcığının, bunların kullanılış tarzından doğan biçemin oluşturduğu dil. **2.** Sinemanın gereklerine uygun anlatı yolu ☐ *anlatı, görüntü, sinema, sinema dilbilgisi, sinema sanatı*

sinema düşkünü [E.t. *sinema müptelası* ‖ Fr. *habitué du cinema* ‖ İng. *cinemagoer, picturegoer,* (ABD) *moviegoer* ‖ Al. *Besucher, Filmbesucher* ‖ İta. *frequentatori di cinema*] *S.* Filmlerin iyi ya da kötü oluşuna bakmaksızın sürekli olarak sinemaya giden, olanağı içinde hiçbir filmi kaçırmamaya çalışan sinema tiryakisi ☐ *sinema, sinema delisi, sinemasever*

sinema dünyası [E.t. *sinema âlemi* ‖ Fr. *monde du cinéma* ‖ İng. *cinema world,* (ABD) *cinemaland, filmland, filmdom, moviedom, movieland, screenland, screendom, picturedom* ‖ Al. *Welt der Film* ‖ İta. *mondo del cinema*] *S.* Sinemacıların ve sinema kuruluşlarının oluşturduğu çevre, sinema çevresi ☐ *sinema, sinemacı*

sinema ekini [E.t. *sinema kültürü* ‖ Fr. *culture cinématographique* ‖ İng. *film culture* ‖ Al. *Filmkultur* ‖ İta. *cultura cinematografica*] *S.* Sinemayla ilgili konularda gerekli genel bilgilerin tümü ☐ *sinema, sinema kuramı, sinema sanatı*

sinema enstitüsü [Fr. *institut du cinéma (du film)* ‖ İng. *film institute, motion picture institutute* ‖ Al. *Filminstitut* ‖ İta. *istituto cinematografico*] *S.* Sinema araştırma ve öğretimini erekleyen yüksek öğretim kurumu ☐ *sinema*

sinema estetiği [Fr. *esthétique du cinéma* || İng. *film aesthetics (esthetics)* || Al. *Filmästhetik, Ästhetik des Films* || İta. *estetica del cinema, (cinematografica)*] *S.* Sinemayı güzel sanatların bir dalı olarak ele alıp, sinemadaki yaratma çabasının dayandığı temelleri, kuralları en geniş biçimde inceleyen, bu incelemeden bir genellemeye varmaya çalışan estetik dalı ⊐ *sinema, sinema dilbilgisi, sinema dili, sinema sanatı*

sinema filmi ⊐ **film**

Sinema-Gerçek [Fr. 1. *Ciné-Pravda, Ciné-Vérité, "Kino-Pravda,"* 2. *Cinéma Vérité* || İng. 1. *Film-Truth, "Kino-Pravda,"* 2. *"Cinéma Vérité"* || Al. 1. *Kino-Wahrheit, "Kino-Pravda,"* 2. *"Cinéma Vérité"* || İta. 1. *Cine-Verità, "Kino-Pravda,"* 2. *"Cinéma Vérité"* || Rusça: *Kino-Pravda* (Sinema-Gerçek)] *S.* **1.** Sovyet yönetmeni Dziga Vertov'un 1922-24'te, *Pravda (Gerçek)* gazetesine ek olarak çevirdiği dergi-film dizisinin adı. Dizinin her filminde belirli bir konu, belgesel bir tutumla işleniyordu. Sinema-Gerçek bir yandan yerini giderek yine Vertov'un geliştirdiği Sinema-Göz'e bıraktığı gibi, çok sonraları da bir başka sinema okulunun adı oldu. **2.** Fransa'da, 1957'ye doğru Jean Rouch'un öncülüğünde kimi budunbilimcilerin bir yandan dolaysız sinema bir yandan Vertov'un Sinema-Gerçek, Sinema-Göz akımını kendi araştırma alanlarına uygulaması sonunda ortaya çıkan akım. Bu anlamda ilk kez 1960 ocağında Edgar Morin'in Rouch'un filmlerini ele aldığı *"Pour un Nouveau Cinéma Vérité"* başlıklı yazısında kullanıldı. Aynı yıllarda elde taşınabilir, kullanışlı, hafif alıcıların, ses aygıtlarının, hızlı filmlerin, hızlı merceklerin ortaya çıkması sonucu, toplumbilimcilerin de aynı yöntemleri uygulamasıyla giderek bir toplumbilim ve budunbilim araştırma ve soruşturma aracı niteliği kazandı. Bu akıma zaman zaman katılanların başlıcaları Chris Marker, Mario Ruspoli, François Reichenbach, Pierre Perrault, Michel Brault'dur. "(....) Dziga Vertov'un sorununu çözmüştük: Alıcıyı bir örtünün içine gizleyerek istediğimiz yere gidebilir, bir metroda, bir otobüste, sokakta eşlemeli olarak seslendirebilirdik. Bir başka üstünlük daha: Örtünün içindeki alıcı[1] küçüktü. Sokak ortasında film çevirebilir ve uygulamanlarla oyuncular dışında kimse film çevrildiğinin ayırdına varamazdı; *Chronique d'un été/Bir Yazın Öyküsü* uygulayım yönünden böylelikle olanaklaşabilmişti. Bundan böyle budunbilimciler, toplumbilimciler dünyanın herhangi bir köşesine gidebilirler ve şimdiye dek rastlanmamış görüntüler getirebilirler: Ses ve resmin, devinimin, bezemin, dilin bütün anlamıyla birbirine bağlı olduğu görüntüler. Artık elimizde sürekli bir ilerleme (verici sestoplarlar, odaklamanın ve ışık düzenlemesinin özdevinimli gerçekleştiği alıcılar vb) içinde olan olağanüstü bir araç vardır. Şimdilik -kuşkusuz budunbilimcilere sesleniyorum-, tehdit altındaki kimi ekin belirtileri tümüyle ortadan yitip gitmeden bu aracı vakit geçirmeksizin kullanmalıyız. Çabalarımızı yoğunlaştırmak zorunda olduğumuza inanıyorum. Morillère'in İnsan Müzesi'nde yönettiği okulda, sinemanın bu yeni uygulayımlarını öğretmek için budunbilimcileri, hatta sinemacıları yetiştirmek zorundayız. Nereye varılacak? Bunu hiç bilmediğimi söylemeliyim. Ama bundan böyle, tecimsel sinemanın ve sinema işleyiminin yanı sıra ve bu sonuncusuna sıkı sıkıya bağlı olan bir 'başka sinema'nın var ol

duğu görüşündeyim ve bu sinema her şeyden önce sanat ve araştırma sinemasıdır." (Rouch, 1962) ☐ *dergi-film, dolaysız sinema, Sinema-Gerçek, Sinema-Gerçekçiler, Sinema-Göz, Sinema-Gözcüler*

Sinema-Gerçekçiler [Fr. *"pravdisti"* || İng. *"pravdisti"* || Al. *"pravdisti"* || İta. *"pravdisti"* || Rusça: *pravdisti* (Sinema-Gerçekçiler)] *S.* "Sinema-Gerçek" dergi-film dizisini gerçekleştiren Sinema-Gözcüler'in öbür adı ☐ *Sinema-Gerçek, Sinema-Göz, Sinema-Gözcüler*

sinema göstergebilimi [Fr. *sémiologie du film, sémiologie du cinema* || İng. *semiology of the cinema, semiotics of the cinema, cinesemiotics* || Al. *Kinosemiologie, Semiotik der Film, Filmsemiologie, Kino-Zeichenlehre* || İta. *semiologia del film*] *S/GB.* Bir dil, anlatı ve anlamlama aracı olarak sinemaya uygulanan; filmin okunmasına yardımcı olan göstergebilim. Göstergebilimcilere göre sinema, düzgülenmiş göstergelerin ardışık olarak sıralandığı bir dizgedir. Sinema göstergebilimi filmleri göstergelerine, simgelerine, düzgülerine ayırarak çözümler; aralarındaki bağlantıları araştırır ve yorumlar; düzanlam, yananlam ve bağlamları, anlamlama yöntemlerini inceler. Ne var ki göstergebilimi uygulayıp yazılı ve özellikle sözlü dil ile sinema arasında benzerlikler kurarak yapılan bağlantıların pek de başarılı olduğu söylenemez. Bu çabalar genellikle, sinema kuramcılarının çok daha önceleri ortaya koyduklarını yeni terimlerle yinelemekten ve konuları karmaşıklaştırmaktan öteye pek bir sonuç vermemiştir. Sözlü dile uygulanan göstergebilimin sinemaya nasıl uygulanacağı, hatta uygulanabilirliği açıklıkla ortaya konmamıştır. Göstergebilimciler arasında bu konuda bir görüş birliği yoktur. Sözlü dilin en küçük anlamlı birimi sayılan sözcüğün sinemada karşılığı olmadığını savlayan göstergebilimciler olduğu gibi, sinemanın düzgüsü olmayan bir dil olduğunu ileri süren göstergebilimciler de vardır. Kaldı ki, kendinden önceki sanatların hemen hepsinden öğeler alan sinemada birden çok göstergebilimsel dizgenin bulunuşu işleri daha da karıştırmaktadır. Sonuç olarak uzun bir deneme döneminden sonra sinema göstergebilimi günümüzde, sinemalık çözümlemenin, film çözümlemesinin kimi yönlerden (bunu doğrudan göstergebilimin alanına giren kimi öğeler olarak belirtebiliriz) bir yardımcı aracı olmaktan öteye geçmemektedir. Sinema göstergebiliminin en yararlı olabilecek özelliği, filmin okunmasına, anlaşılabilmesine hazırlık olarak, bulabildiği düzgüleri bir dizge içinde derleyip toparlaması, buna bir düzence getirmesidir; böylelikle gözden kaçabilecek ya da önemsiz gibi gelebilecek ayrıntıların ortaya çıkarılması sağlanır ☐ *anlamlama, bağlam, anlatı, düzanlam, düzgü, düzgüleme, film çözümlemesi, gösteren, gösterge, göstergebilim, gösterilen, okuma[1], simge[1], sinemalık çözümleme, yananlam*

Sinema-Göz *S.* [Fr. *Ciné-Œil, "Kino-Glaz"* || İng. *Kino-Eye, "Kino-Glaz"* || Al. *Kino-Auge, "Kino-Glaz"* || İta. *Cine-Occhio, Cinema-Occhio, "Kino-Glaz"* || Rusça: *Kino-Glaz* (Sinema-Göz)] *S.* Vertov'un SSCB'de Sinema-Gerçek'ten sonra geliştirdiği sinema akımı: Sinemayı tiyatrodan ve başka alanlardan gelen bütün yabancı öğelerden arındırmaya çalışan bu akım, sinema merceğinin insan gözünün yerini alarak her an her yerde yaşamı olduğu gibi saptamasını temel aldı. Alıcıyı so-

kağa, okullara, üretimliklere götürdü; yeni bir toplum yaratma çabası içinde olan insanları bu yaratma süreci içinde, doğaçtan saptadı. Sonraki bütün belgesel sinema okullarını büyük çapta etkiledi. ☐ "Ben Sinema-Göz'üm; Âdem'den daha eksiksiz insanı yarattım; hazırlık taslaklarına, çizemlerine göre birbirinden değişik binlerce insan yarattım. Ben Sinema-Göz'üm. Birinden en güçlü, en usta kolları alıyorum; öbüründen en çevik, en hızlı bacakları; bir üçüncüsünden en güzel, en anlamlı başı. Kurguyla yeni bir insan, eksiksiz bir insan yaratıyorum... (....) Ben Sinema-Göz'üm. Ben mekanik gözüm. Ben makineyim; size dünyayı gösteriyorum, yalnız benim gösterebileceğim biçimde. Bugünden başlayarak sonsuza dek, insanın devinimsizliğini aşıyorum; ben kesiksiz bir devinimim. Nesnelere yaklaşırım, nesnelerden uzaklaşırım, nesnelerin altına kayarım, nesnelerin üstüne tünerim, dörtnala giden bir atın burnuna yaklaşırım, bir kalabalığın ortasına dalarım, saldırıya geçen askerin önüne düşerim, sırtüstü yuvarlanırım, uçaklarla havalanırın, düşen ve kalkan vücutlarla düşer kalkarım. (....) Yaşamın karışıklığına, kesinlikle: 1) İnsan gözüne, dünyanın görüntüsünü gereksizleştiren ve onun yerine kendi "görüyorum"unu öneren "Sinema-Göz"; 2) İlk kez, bu yolda görülen, kurulu yaşamın dakikalarını düzenleyen kurgucu, girerler." (Vertov, 1923) ☐ *alıcı*[1], *belgesel film, belgesel tür, mercek, sinema, Sinema-Gerçek*

Sinema-Gözcüler [Fr. *"kinoki, kinoks"* ‖ İng. *"kinoki, kinoks"* ‖ Al. *"kinoki, kinoks"* ‖ İta. *"kinoki, kinoks"* ‖ Rusça: *kinoki, kinoks* (Sinema-Gözcüler) ("kinoki, kinoks" sözcüğü Rusça "kino = sinema" ile "oko = göz" sözcüklerinden türetilmiştir)] *S.* Vertov'un Sinema-Göz akımından yana olanlar. 1922 yılına dek Sinema-Göz akımını yalnızca Vertov temsil ediyordu. 1922'de Vertov, eşi Elizaveta Svilova ve Vertov'un kardeşi Mikail Kaufman'dan oluşan Üçlü Kurul oluştu. 1923'te bunların adı "kinoki, kinoks" (Sinema-Gözcüler) oldu. Sinema-Gözcüler aynı zamanda "Sinema-Gerçek" dergi-film dizisini gerçekleştirdiklerinden, bu topluluğa Sinema-Gerçekçiler de denmiştir ☐ *Sinema-Göz, Sinema- Gerçek, Sinema-Gerçekçiler*

sinema işleyimi [E.t. *sinema sanayii, sinema endüstrisi* ‖ Fr. *industrie cinématographique (du film)* ‖ İng. *film industry, motion picture industry* ‖ Al. *Filmindustrie, Filmwirtschaft* ‖ İta. *industria del film (cinematografica)*] *S.* Film yapımını, dağıtımını ve oynatımını gerçekleştiren, buna ek olarak sinema araç ve gereçlerinin üretimini sağlayan işleyim kolu ☐ *dağıtım, film, oynatım, yapım*

sinema işliği ☐ **işlik**

sinema izlencesi ☐ **izlence**

sinema izleyicisi ☐ **izleyici**

sinema kitaplığı [Fr. *bibliothèque du cinéma* ‖ İng. *film (books) library, library of film books* ‖ Al. *Filmbibliothek* ‖ İta. *biblioteca cinematografica*] *S.* Sinemayla ilgili yayınların bir araya toplandığı kitaplık. Genellikle filmliklerde, belgeliklerde, sinema müzelerinde, sinema öğretim kurumlarında bir de sinema kitaplığı yer alır ☐ *belgelik, filmlik, sinema, sinema müzesi*

sinema kuramcısı [Fr. *théoricien du cinema* ‖ İng. *theoretician of the film, theorist of the film* ‖ Al. *Filmtheoretiker*

|| İta. *teorico del cinema (del film)*] *S.* Sinema kuramı alanında çalışan düşünür ☐ *sinema, sinema kuramı*

sinema kuramı [E.t. *sinema nazariyesi, sinema nazariyatı* || Fr. *théorie du cinéma* || İng. *theory of the film, film theory* || Al. *Filmtheorie, Theorie der Film* || İta. *teoria cinematografica (del film), teorica del film*] *S.* Sinemanın, sinema yapıtlarının dayandığı ilkeleri açıklayan; sinemadaki yaratma çabalarına yön veren görüş, düşünce, tutumları uyumlu bir dizge içinde ortaya koyan; bunlardan elde edilen çıkarımları, daha sonraki çalışmalara temel olabilecek biçimde yansıtan bilgiler bütünü ☐ *sinema, sinema yapıtı*

sinema kurgucusu ☐ **kurgucu**

sinema kütüğü [E.t. *sinema sicili* || Fr. *registre (public) du cinéma* || İng. *cinematograph registre* || Al. *Kino-Registratur* || İta. *pubblico registro cinematografico, registro cinematografico*] *S.* **1.** Sinema alanındaki yapıt haklarının, iyelik haklarının korunabilmesine dayanak olmak üzere bu hakların yazıldığı kütük **2.** Bununla ilgili tüzel işlemleri gerçekleştiren kuruluş ☐ *yapıt hakkı*

sinemalık [E.t. *sinematografik, sinematografiklik* || Fr. *cinématographique, du cinéma* || İng. *cinematographic, cinematic* || Al. *kinematographisch* || İta. *cinematografico*] *S.* Sinemaya özgü olan, sinema özelliği taşıyan, sinemaya gider özellikleri bulunan. Sinemayla ilgili. Sinemadışı'nın karşıtı ☐ *filmsel, sinema, sinemadışı*

sinemalık çözümleme [Fr. *analyse cinématographique (cinégraphique)* || İng. *cinematographical analysis, cinegraphic analysis* || Al. *kinematographische Analyse* || İta. *analisi cinegrafica*] *S.* Bir filmin sinema özellikleri yönünden yapılan, görüntü öğelerinin teker teker incelenmesine dayanan çözümleme ☐ *film, film çözümlemesi, görüntü öğeleri, sinema*

sinema mevsimi [E.t. *sinema sezonu* || Fr. *saison cinématographique* || İng. *cinema season* || Al. *Verleihsaison* || İta. *stagione cinematografica*] *S.* Çeşitli ülkelerin iklim durumuna göre değişen ve genellikle sonbahar - kış aylarını kapsayan süre. Türkiye'de genellikle eylül - mayıs arasında yer alır ☐ *sinema, sinema yılı, televizyon mevsimi*

sinema müzesi [Fr. *musée du cinéma* || İng. film *museum* || Al. *Filmmuseum* || İta. *museo del cinema*] *S.* Sinema tarihiyle ilgili belgelerin, araç ve gereçlerin saklanıp sunulduğu yer ☐ *sinema, sinema tarihi*

sinema oyuncusu [E.t. *sinema aktörü (aktrisi), sinema artisti, sinema sanatkârı, film aktörü (aktrisi), film artisti, film sanatkârı* || Fr. *acteur(trice) de cinéma* || İng. *film actor(tress), motion picture actor(tress)* || Al. *Filmschauspieler(in), Filmdarsteller(in)* || İta. *attore(trice) di cinema*] *S.* Filmlerde oynayan oyuncu ☐ *erkek oyuncu, kadın oyuncu, oyun, oyuncu, televizyon oyuncusu*

sinema ödülü ☐ **ödül**

sinema öğretimi [Fr. *éducation cinématographique* || İng. *film teaching (education)* || Al. *Filmerziehung* || İta. *educazione cinematografica*] *S.* **1.** Sinema diline yabancı olan kimselere bu dilin özelliklerini öğretmek, sinemayı bir anlatı aracı ve sanat olarak belletmek ereğinde olan öğretim. **2.** Özellikle orta ve yüksek dereceli okullarda sinemanın temel ilkeleri konusundaki öğretim ☐

sinemacılık öğretimi

sinema öğretmeni [Fr. *professeur du cinéma* || İng. *film teacher* || Al. *Filmlehrer(in)* || İta. *professore del cinema*] *S.* Sinema ya da sinemacılık öğretimiyle uğraşan kimse ⊐ *sinema, sinemacılık öğretimi, sinema öğretimi*

sinema romanı [Fr. *ciné-roman* || İng. *film story, picture story* || Al. *"Ciné-Roman," Filmroman* || İta. *"ciné-roman"*] *S.* **1.** Kaynağı bir film olan, herhangi bir filme dayanılarak yazılan roman. **2.** Sinemaya uyarlama olanağı göz önünde tutularak yazılan roman. **3.** Sinemadan çok romana yakın olan, roman öğelerine geniş yer veren film çeşidi ⊐ *film, roman, uyarlama*

sinema-röntgen [Fr. *cinéradiographie* || İng. *cineradiography, X-ray cinematography, cineradiology* || Al. *Röntgenkinematographie* || İta. *Röntgencinematografia*] *S.* **1.** Sinema alıcısı ile röntgen aygıtının birleşmesinden oluşan sinema dalı. **2.** Röntgen ışınları yardımıyla iç örgenlerin devinimli görüntülerinin saptanması ⊐ *alıcı[1], görüntü, sinema*

sinema salonu ⊐ **salon**

sinema sanatçısı [E.t. *sinema sanatkârı, sinema adamı* || Fr. *cinéaste, artiste* || İng. *film-maker, movie-maker* || Al. *Filmmacher, Cineast* || İta. *cineasta, tecnico del cinema*] *S.* **1.** Sinema sanatının ürünlerini veren kimse. **2.** Sinemanın uygulayımsal alanları dışında çalışan, doğrudan sinema sanatıyla ilgili çalışmalarda bulunan kimse ⊐ *sinema, sinema sanatı, yaratıcı, yönetmen*

sinema sanatı [Fr. *art du cinéma (cinématographique)* || İng. *art of the film* || Al. *Kunst der Film, Filmkunst, Kinematurgie* || İta. *arte del cinema (cinematografica)*] *S.* Herhangi bir kavramı, bir düşünceyi, bir konuyu, (sesli sinemada sesle de desteklenen) devinimli resimler (görüntüler) yardımıyla ortaya koymak ereğini taşıyan sanat dalı. Sinema sanatçısı bu çalışmayı gerçekleştirirken sinema araç ve gereçlerinin sağladığı olanaklardan yararlanır; görüntünün öğelerini en uygun biçimde düzenleyip kullanarak sinema sanatının ürünü olan filmi yaratır ⊐ *film, görüntü, görüntü öğeleri, resim, sinema, sinema sanatçısı, yaratıcı, yedinci sanat*

Sinema Sanat ve Bilimleri Akademisi, Akademi [Fr. *"Academy of Motion Picture Arts and Sciences," AMPAS* || İng. *Academy of Motion Picture Arts and Sciences, AMPAS* || Al. *"Academy of Motion Picture Arts and Sciences," AMPAS* || İta. *"Academy of Motion Picture Arts and Sciences," AMPAS*] *S.* ABD'de (Beverly Hills, California) sinemanın sanat ve uygulayım alanında gelişmesini sağlamak üzere 1927 haziranında sinema işleyiminin ileri gelenlerince oluşturulan kuruluş. Ereği, sinema sanat ve uygulayımını geliştirmek, bu alanlardaki çalışmaları desteklemek, her yılın sinema alanındaki en başarılı çalışmalarını ödüllendirmektir. Akademi üyeleri, Akademi'nin çağrısı üzerine seçilir. Akademi'nin günümüzde on iki dalı vardır: Oyuncular, yönetmenler, yapımcılar, görüntü yönetmenleri, sanat yönetmenleri, kurgucular, besteciler, ses yönetmenleri, oyunluk yazarları, kısa filmciler, yöneticiler, halkla ilişkiler uzmanları. Akademi içinde ayrıca bir araştırma kurulu da vardır ve sinema alanındaki kimi ölçünleri saptamıştır. Her yıl Oscar ödüllerini de bu Akademi verir ⊐ *Oscar, sinema*

sinemasever [Fr. *cinéphile* || İng. *film*

lover, discriminating cinegoer, cinephile || Al. *Filmes Freund*] *S.* **1.** Sinema sanatını, ekinini benimsemiş, sinemaya bundan dolayı bağlı olan kimse. **2.** Sinemayı bilerek seven, bilinçli izleyici ☐ *sinema delisi, sinema düşkünü*

sinema şenliği ☐ **şenlik**

sinema tarihçisi [Fr. *historien du cinéma* || İng. *cinema historian* || Al. *Filmhistoriker* || İta. *storico del cinema*] *S.* Sinema tarihi üzerine araştırma, inceleme yapan kimse ☐ *sinema, sinema tarihi*

sinema tarihi [Fr. *histoire du cinéma* || İng. *history of cinema (of film), film history* || Al. *Filmgeschichte, Geschichte des Films* || İta. *storia del cinema*] *S.* Sinemanın bulunuş, doğuş ve gelişme evrelerini sanat, estetik, uygulayım, uygulayımbilim, işleyim, ekonomi, toplumbilim yönlerini de göz önüne alarak araştıran; bütün bu evrelerdeki filmleri, film türlerini, bunlardaki çeşitli öğelerin özellik ve gelişmelerini, bu yaratı ve gelişmelerde katkıları olan kişileri, sinema üzerine düşünce ve kuramları, dünya sinemasıyla olan ilişkileri, etkileşimi ele alan tarih dalı. Sinema tarihi, tarih araştırmalarının kural ve yöntemlerine sıkı sıkıya uymak zorunda olduğu gibi, sanat tarihçiliğinin yöntemlerine de uymak zorundadır. Öte yandan genelde uygulayımbilim, işleyim, ekonomi, toplumbilim bir sanat dalının incelenmesinde ve tarihinin yazılmasında ele alınan konular olmasa da ya da çok kısa açıklamalarla yetinilse de, sinemanın bir sanat olarak gelişmesinde ve ürününü ortaya koymasında, yapısı bakımından, yukarıda sıralanan yan dallara ayrılmaz biçimde bağlıdır ve bunları göz önüne almayan bir sinema tarihi düşünülemez. Öte yandan sinema tarihinin yazılabilmesi için, yine bu sıralanan dalların uzmanlarınca kendi başlarına ayrıntılı araştırma ve incelemelerinin yapılması da gerekir ☐ *sinema, sinema tarihçisi*

sinematograf [Fr. *cinématographe* || İng. *cinematograph, kinematograph* || Al. *Kinematograph* || İta. *cinematografo* || Yunanca "κινημα, -ατος" (*kinêma, -atos* = devinim) ile "γραφεω" (*graphein* = yazmak) sözcüklerinden türetilen ve devinimi yazan, saptayan anlamına gelen bileşik sözcük.] *S.* Lumière Kardeşler'in kendi buluşları olan sinema aygıtına verdikleri ad. Bu aygıt hem alıcı[1], hem gösterici, hem de basım aygıtı olarak kullanılabiliyordu. Sinematograf ve bundan türeyen sinematografi (devinimi yazma, saptama[2]), sonradan sinema, sine biçiminde kısaltılarak çeşitli anlamlarda kullanıldı; çeşitli sözcüklerin türetilmesinde temel alındı ☐ *alıcı[1], basım, basım aygıtı, gösterici, sinema, sine-*

sinema toplumbilimi [Fr. *sociologie du cinéma* || İng. *sociology of film* || Al. *Soziologie der Film* || İta. *sociologia cinematografica*] *S.* Sinemanın toplum içindeki yerini ve toplumla karşılıklı etkileşimini, toplumbilimsel özelliklerini inceleyen bilim kolu ☐ *sinema*

sinema türleri, tür [E.t. *janr* || Fr. *genres du cinéma (cinématographiques, du films)* || İng. *cinematographic genres* || Al. *Gattungen des Films* || İta. *generi cinematografici*] *S.* Filmlerin belirli bir konuyu işlerken kullandığı gerece, uygulayımbilime, çeşitli öğelerin kullanılış tarzına, belli bir konuyu ele alış açısına, biçime, deyişe göre ortak yönleri bulunarak yapılan kümelendirmeye dayanan adlandırmalar. Yine de türleri birbirinden ayıran kesin sınırlar yoktur; ayrıca aynı film içinde değişik türlerin

özellikleri de yer alabilir. Öte yandan türler kendi içinde de değişim ve gelişime uğrayabilir; yeni yeni türler ortaya çıkabilir. Türler dolayısıyla kalıplaşmalar oluşabilir; bu kalıpları kırıp türü geliştirme, genişletme, yenileştirme çabaları kendini gösterebilir. Toplumdaki değişmelere göre kimi türler ikinci sıraya atılıp kimi türler öne çıkarılabilir. Bütün bu değişiklik ve gelişmeler bir yandan da sinema uygulayımbilimindeki gelişmelere de bağlıdır. Başlıca türler belgesel, tarihsel, yaşamöyküsel, destan, kovboy filmi, ağlatı, dram, melodram, güldürü, müzikli ve danslı film, serüven filmi, savaş filmi, polis filmi, gangster filmi, korku filmi, bilimkurgu filmi, düşlemsel film, soyut ya da salt film, canlandırmadır(bu türler kendi maddelerinde ayrı ayrı ele alınmıştır) ☐ *film, konu*

sinema tüzesi [E.t. *sinema hukuku* ‖ Fr. *droit du cinéma (de la cinématographie, (cinématographique)* ‖ İng. *law of cinematography* ‖ Al. *Filmrecht* ‖ İta. *diritto cinematografico*] *S.* Bütün sinema çalışmalarını düzene bağlayan yasa, tüzük, yönetmelik, kararnamelerdeki tüze kurallarından oluşmuş tüze dalı ☐ *sinema*

sinema uygulamanı ☐ **uygulaman**

sinema uygulayımı [E.t. *sinema tekniği* ‖ Fr. *technique du cinéma (cinématographique)* ‖ İng. *film technique, motion picture technique* ‖ Al. *Filmtechnik, Kinotechnik* ‖ İta. *tecnica del cinema (del film, cinematografica)*] *S.* Bir filmi gerçekleştirmek için başvurulan uygulayımsal araç ve gereçlerin kullanılmasıyla ilgili işlemler, yöntemler ☐ *sinema, sinema teknikçisi*

sinema üzerine film [İng. *movie movie*] *S.* Konusu sinema dünyasında geçen, sinema dünyasındaki kişileri, ilişkileri, işleyişi, sinema dünyasının içyüzünü belgesel ya da öykülü film çerçevesinde ele alan film ☐ *film üzerine film, sinema dünyası*

Sinema ve Televizyon Mühendisleri Derneği [İng. *Society of Motion Picture and Television Engineers, SMPTE*] *S/TV/V.* ABD'deki sinema, televizyon, video, elektronik görüntüleme alanında çalışan uğraşmanların oluşturdukları dernek. 1916'da "Society of Motion Picture Engineers, SMPE" (Sinema Mühendisleri Derneği) adıyla kurulan bu dernek, 1950'de televizyon alanını da kapsayarak "STMD" (SMPTE) adını aldı. Bu dernek sinema, televizyon, video alanlarında ABD'deki yeni buluşları, yeni gelişmeleri izler; bu alanlarda ABD'de (dolayısıyla dünyada) geçerli olacak donatı, araç ve gereç ölçünlerini saptar; bunlarla ilgili bilgileri yayımlar ☐ *sinema, televizyon, video*

sinema yapımcılığı ☐ **yapımcılık**

sinema yapımcısı ☐ **yapımcı**

sinema yapımı ☐ **yapım**

sinema yapıtı [E.t. *sinema eseri* ‖ Fr. *œuvre cinématographique* ‖ İng. *cinematographic work* ‖ Al. *Filmwerk* ‖ İta. *opera del cinema*] *S.* Bir düşünce, yaratı ürünü olarak film. Bu anlamda sinema ürünü, herhangi bir gereç (film) üzerine saptanmış sanat yapıtı sayılır; yani burada önemli olan, sinema ürününün, üzerinde saptandığı filmin özdeği değil, bu özdek üzerindeki sanatsal yaratmadır ve bu bakımdan da tüze açısından "fikir ve sanat eseri" niteliği taşır *film, sinema tüzesi*

sinema yasası [E.t. *sinema kanunu* ‖ Fr.

loi sur le cinéma || İng. *cinematograph act* || Al. *Filmgesetz* || İta. *legge per la cinematografia (sulla cinematografia, cinematografica)* *S.* Bir ülkedeki sinema çalışmalarını ya da bu çalışmaların yalnız bir bölümünü düzene bağlamak için çıkarılmış yasa ⌐ *sinema, sinema tüzesi*

sinema yazarı ⌐ **yazar**

sinema yazınlığı [E.t. *sinema edebiyatı* || Fr. *littérature cinématographique* || İng. *film literature* || Al. *Filmliteratur* || İta. *letteratura cinematografica*] *S.* **1.** Sinema üzerine yayımlanmış kitap ve süreli yayınların tümü. **2.** (Dar anlamda) Oyunluk, film öyküsü, sinema romanı gibi yayınlar ⌐ *film öyküsü, oyunluk, sinema romanı*

sinema yılı [Fr. *année cinématographique* || İng. *cinematographical year* || Al. *Verleihjahr* || İta. *anno cinematografico*] *S.* Sinema mevsiminin başlangıcı temel alınarak hesaplanan yıl. Genellikle 1 eylülden başlayıp ertesi yılın 31 ağustosuna dek sürer ⌐ *sinema mevsimi*

sinema yöneticisi [E.t. *sinema müdürü* || Fr. *chef de poste, directeur de salle, gérant* || İng. *cinema manager,* (ABD) *theater menager* || Al. *Filmtheaterleiter, Theaterleiter, Filmmanager, Lichtspieltheaterleiter* || İta. *direttore di sala, gerente di sala*] *S.* Bir sinema salonunun çalışmalarını yöneten, işletilmesini sağlayan kimse ⌐ *oynatımcı, sinema*

sinema yönetmeni ⌐ **yönetmen**

sirk filmi [Fr. *film de cirque* || İng. *circus film* || Al. *Zirkusfilm* || İta. *film di circo*] *S.* Bir sirk çevresinde geçen, genellikle sirkte çalışanlar arasındaki ilişkileri, aşkları, çekişmeleri, çekememezliği, kıskançlığı, dram öğeleri olarak kullanan, bu arada bol bol değişik sirk numaralarına yer veren film.

sis [Fr. *voile* || İng. *fog, fogging, veiling, soup* (a.) || Al. *Schleier, Belichtungsschleier* || İta. *velo*] *S.* **1.** Görüntü üzerinde beliren, az ya da çok yoğun donukluk. Sis genellikle çevirimde ya da işlemelikteki bir yanlışlıktan ileri gelir; en çok da boş filmin alıcıya takılıp çıkarılması sırasında makaraya ışık sızması sonucu makara ucu ya da sonunda filmin ışık almasından doğar. Ayrıca, aşırı açındırma, filmin bayatlaması, son kullanma tarihinin geçmesi ya da filmin uygun olmayan koşullarda korunaklanması sonucu da oluşabilir. **2.** Aynı durum, belirli bir etki sağlamak için doğal ya da yapay yollarla da sağlanabilir. **3.** Doğadaki sis. Bu sisin görüntüsü ⌐ *alıcı[1], aşırı açındırma, boş film, çevirim, film, görüntü, ışık, işlemelik, korunaklama, makara, son kullanma tarihi*

sis aygıtı [Fr. *machine à voile* || İng. *fog machine, fogmaker* || Al. *Nebelsmaschine* || İta. *macchina a velo*] *S/TV/ V.* Bir görünçlükte sis üreten, çeşitli boy ve biçimlerdeki aygıt. Yapma sis genellikle sıcak su, buz ve bir pervaneden oluşan birim tarafından üretilir; en çok kullanılan yöntem, kuru buz (katı karbon dioksit) dolu bir kaba sıcak su boca edilmesidir ⌐ *düzlük, sis*

sis etkisi [Fr. *effet de brouillard* || İng. *fog effect, smoke and fog effect* || Al. *Nebeleffekt* || İta. *effetto di nebbia*] *S.* Görüntüde sis ya da duman görünüşü sağlamak için çeşitli yollardan yaratılan etki ⌐ *görüntü, sis*

sis süzgeci [Fr. *filtre de voile* || İng. *fog filter* || Al. *Schleierfilter* || İta. *filtro di velo*] *S.* Sis görünüşü sağlayan süzgeç çeşidi. Bunlar başlangıçta sis ya da pus

olmadığı zamanlar bu görünüşü sağlamak üzere üretilmişti; ancak 1970'lerde görüntüye yumuşak, yayındırıcı bir özellik kazandırmak ereğiyle kullanılmaya başlandı ☐ *sis, süzgeç, yayındırıcı, yumuşak*

sisli [Fr. *voilé* || İng. *foggy* || Al. *verschleiert* || İta. *velato*] *S.* Sisi olan; herhangi bir nedenden üzerinde sis beliren ☐ *sis*

sis tabancası [İng. *fog gun*] *S/TV/V.* Sis aygıtının taşınabilir, ufak çeşidi ☐ *sis, sis aygıtı*

siyah-beyaz alıcı [Fr. *caméra noir et blanc* || İng. *black-and-white camera* || Al. *Schwarzweißfernsehkamera* || İta. *telecamera bianco e nero*] *TV.* Siyah-beyaz görüntü yayınında kullanılan alıcı[1]. Renkli alıcı karşıtı ☐ *alıcı[1], renkli alıcı, televizyon*

siyah-beyaz almaç [E.t. *siyah-beyaz televizyon cihazı, siyah-beyaz televizyon alıcısı, siyah-beyaz alıcı* || Fr. *récepteur monochrome* || İng. *monochrome (television) receiver* || Al. *Schwarzweißempfänger* || İta. *ricevitore monocromo*] *TV.* Yayını yalnız siyah-beyaz olarak izleyebilen almaç. Bu çeşit almaçlar ya yalnız siyah-beyaz yayınları izlemek için yapılmıştır ya da renkli yayınları da siyah-beyaz olarak izleyebilirler. Renkli almaç'ın karşıtı ☐ *almaç, renkli almaç, renkli yayın, siyah-beyaz yayın*

siyah-beyaz (film) [Fr. *film en noir et blanc, noir et blanc, film monochrome* || İng. *black-and-white (film), B and W* || *Schwarzweißfilm* || İta. *film in bianco e nero, bianco e nero*] *S.* Tek renk temeline dayanan, saydamsızlıktan saydamlığa dek çeşitli yoğunluk dereceleri gösteren film. Bu çeşit filmler görüntülük üzerinde siyahtan beyaza dek değişen çeşitli gri kertelemelerini ortaya koyarlar. Renkli film karşıtı ☐ *film, görüntülük, renkli film, saydamsız*

siyah-beyaz negatif boş film [Fr. *pellicule négative en noir et blanc* || İng. *black-and-white negative stock* || Al. *Schwarzweißnegativmaterial*] *S.* Negatif boş filmin siyah-beyaz olanı ☐ *boş film, film, negatif boş film*

siyah-beyaz negatif film [Fr. *film négatif en noir et blanc* || İng. *black-and-white negative film* || Al. *Schwarzweißnegativfilm*] *S.* Siyah-beyaz sinemada kullanılan negatif film ☐ *negatif film, siyah-beyaz film*

siyah-beyaz pozitif film [Fr. *film positif en noir et blanc* || İng. *black-and-white positive film* || Al. *Schwarzweißpositivfilm*] *S.* Siyah-beyaz sinemada kullanılan pozitif film ☐ *film, pozitif film, siyah-beyaz sinema*

siyah-beyaz pozitif boş film [Fr. *pellicule positif en noir et blanc* || İng. *black-and-white positive stock* || Al. *Scwarzweißpositivmaterial*] *S.* Pozitif boş filmin siyah-beyaz olanı ☐ *boş film, film, pozitif boş film*

siyah-beyaz saptayıcı [Fr. *kinéscope en noir et blanc* || İng. *black-and-white telerecorder,* (ABD) *black-and-white kinescope* || Al. *Schwarzweißfilmaufzeichnungsgerät* || İta. *kinescope a bianco e nero*] *S/TV.* Siyah-beyaz televizyon görüntülerini film üzerine saptayan film saptayıcı çeşidi ☐ *film, filme saptayıcı, görüntü, renkli saptayıcı, siyah-beyaz film, siyah-beyaz televizyon*

siyah-beyaz sinema [Fr. *cinéma(tographie) en noir et blanc* || İng. *black-and-white cinematography* || Al. *Schwarzweißkinematografie* || İta. *cinematografia in bianco e nero*] *S.* Siyah-beyaz

film çevirmekle uğraşan sinema kolu; renkli sinema'nın karşıtı ⁻ *film, renkli sinema, sinema*

siyah-beyaz televizyon [Fr. *télévision en noir et blanc* || İng. *black-and-white television, mono-chrome television* || Al. *Schwarzweißfernsehen* || İta. *televisione in bianco e nero*] *TV.* Yalnız siyah ile beyaz arasındaki gri kertelenmesine uygun elektrik akımını kullanarak doğadaki renkleri ancak bu kerteleme' içinde aktarabilen televizyon. Renkli televizyon karşıtı ⁻ *kerteleme', renkli televizyon, televizyon*

siyah-beyaz yayın [Fr. *transmission en noir et blanc* || İng. *black-and-white transmission (programme,* ABD: *program), monochrome transmission, black-and-white* || Al. *Schwarz-weißsendung, Schwarzweißübertragung* || İta. *trasmissione in bianco e nero*] *TV.* Siyah-beyaz televizyon işlemiyle yapılan yayın. Renkli yayın karşıtı ⁻ *renkli televizyon, renkli yayın, siyah-beyaz televizyon*

siyah doruğu [Fr. *niveau de noir maximum* || İng. *peak black (level)* || Al. *Scheitelpegel für Schwarz*] *TV.* Bir resim iminde, resmin en karanlık noktasına karşılık olan taşıyıcı dalganın en alçak değiştirim noktası ⁻ *beyaz doruğu, değiştirim, resim, resim imi, siyah düzeyi, taşıyıcı dalga*

siyah düzeyi [E.t. *siyah seviyesi* || Fr. *niveau du noir* || İng. *black level, pedestal, setup* || Al. *Schwarzpegel, Schwarzwert* || İta. *livello di nero*] *TV.* Bir resim iminde, resmin karanlık bölümlerine karşılık olan noktadaki gerilim; başka bir deyişle, resmin en karanlık bölümünü gösteren imin genliği. AŁD'deki yayın ölçünlerine göre, resmin yayınlanabilecek en düşük ışıklaması, boşluk düzeyinin üzerindeki beyaz düzeyinin % 7,5'idir. FCC'nin saptadığı yayın ölçününe göre, resim bilgisinin, bu siyah düzeyinin altına düşmemesi gerekir. Televizyon hilelerindeyse bu düzey aşılır ve çoğunlukla % -6 düzeyine dek iner. Değiştirimin pozitif ya da negatif oluşuna göre eşleme düzeyinin üstünde ya da altında yer alır ⁻ *beyaz doruğu, beyaz düzeyi, boşluk düzeyi, değiştirim, eşleme düzeyi, FCC, resim, resim imi, siyah doruğu*

siyah ölçüsü [İng. *black reference, reference black, television black* || Al. *Bezugsschwarz*] *TV.* Resim iminde % 0 oranındaki gerilim. Resmin, yansıtma değeri % 3 oranından düşük olan gölgeli ya da aydınlatılmamış bölgeleri ⁻ *beyaz ölçüsü, gerilim, resim, resim imi*

siyah süzek [Fr. *tulle noir* || İng. *black net* || Al. *schwarze Netzstoff, schwarze Tüll* || İta. *velatino nero*] *S/TV.* **1.** Aydınlatmayı azaltan kara renkli süzek. Özellikle içeriye giren gün ışığını azaltmakta kullanılır. **2.** Bir ışık kaynağının önüne yerleştirilerek ışığın yeğinliğini azaltan ya da ışık dengesini sağlayan süzek ⁻ *aydınlatma, ışık kaynağı, mavi süzek, süzek, yeğinlik*

siyasal film [Fr. *film politique* || İng. *political film* || Al. *politischer Film* || İta. *film politico*] *S.* Siyasal sinema tutumuna göre çevrilmiş film ⁻ *siyasal sinema*

siyasal sinema [Fr. *cinéma politique* || İng. *political cinema, polit kino* || Al. *politisches Kino* || İta. *cinematografia politica*] *S.* Sinemanın toplumu siyasal yönden bilinçlendirme aracı, siyasal savaşımda bir silah olarak kullanılmasını savunan ve bu yolda filmler gerçekleştiren sinema akımı. Siyasal sinema, yaşanılan dünyanın, ülkenin, çağın, kurulu

düzenin aksaklıklarını, çarpıklıklarını gözler önüne sermeye, bunun nedenlerini ortaya koymaya, toplumu bu konularda bilinçlendirmeye çalışır. Siyasal sinema, geçmişteki bir konuyu ele aldığında bile, ereği, bugünü ve geleceği bu aksaklık ve çarpıklıklardan arındırma yolunu açmaktır. Siyasal sinema ürünleri çoğunlukla belgesel, yarı belgesel tutumla çevrilir; öykülü film olarak çevrildiğinde bile genellikle gerçek olgulara, olayların dış yüzünün ardındaki gerçeklere el atar ⁻ *belgesel, siyasal film, yarı belgesel*

skeç [Fr. *esquisse* ‖ İng. *sketch* ‖ Al. *Skizze, Zeichnung, "Sketch"* ‖ İta. *scenetta, "sketch"*] *TV.* Genellikle günlük yaşamdan alınmış bir konuyu en can alıcı çizgileriyle, dikkati çekici tiplerle, oldukça abartılmış olarak kısa bir süre içinde sunan, hızlı dizemli, esprili bir güldürü çeşidi ⁻ *güldürü*

S-kuşağı [Fr. *bande S* ‖ İng. *S-band* ‖ Al. *S-Band* ‖ İta. *banda S*] *TV.* S1 - S41 oluklarını kapsayan, 2.535 - 2.655 Mhz'-lik yinelenim(ler) kuşağı. Günümüzde aşırı yinelenim(ler) adı verilmektedir. Kablolu televizyon yayınlarına ayrılmıştır ⁻ *aşırı yinelenim(ler), kablolu televizyon, oluk, yinelenim*

Smell-O-Vision [Fr. *Smell-O-Vision* ‖ İng. *Smell-O-Vision* ‖ Al. *Smell-O-Vision, Schmell-O-Vision* ‖ İta. *Smell-O-Vision*] *S.* Bir kokulu film işlemi. AromaRama'nın geliştirilmişi ⁻ *AromaRama, kokulu film*

SMPTE ⁻ **Sinema ve Televizyon Mühendisleri Derneği**

sodyum hiposülfit ⁻ **hipo**

soğuk [Fr. *froid* ‖ İng. *cold* ‖ Al. *kalt* ‖ İta. *freddo*] *S/TV/V.* Herhangi bir görünçlükte soğuk renklerin egemen olması durumu. Bu durumda görünçlüğün "soğuk" olduğu söylenir. Sıcak'ın karşıtı *görünçlük, sıcak, sıcak renkler, soğuk ışık, soğuk renkler*

soğuk ışık [Fr. *lumière froide* ‖ İng. *cold light, fluorescent light* ‖ Al. *Kaltlicht* ‖ İta. *luce freddo*] *S/TV/V.* Çok az ısı çıkaran ya da içinde kırmızı rengin çok az bulunduğu ışık. İçi gaz dolu, üzeri ışınır bir katla örtülü bir ışıtacın verdiği ışık. Bu tür ışık maviye yakındır Örneğin ışınır ışık, soğuk bir ışıktır. Bu tür ışık maviye yakındır ve sıcak ışıktan daha yüksek bir dalga yinelenimindedir. Sıcak ışık'ın karşıtı ⁻ *ışınır, izge renkleri, sıcak ışık, soğuk, soğuk renkler*

soğuk renkler [Fr. *couleurs froides* ‖ İng. *cold colours* (ABD: *color*) ‖ Al. *kalte Farben* ‖ İta. *colori freddi*] *S/TV/V.* Renk izgesinin mor ucundaki renkler: Yeşil, mavi, mor. Sıcak renkler'in karşıtı ⁻ *izge, izge renkleri renk, sıcak, sıcak renkler, soğuk*

soğuk sınama [E.t. *soğuk prova* ‖ Fr. *filée, répétition dans la continuite (dans technique), mise en place* ‖ İng. *run-through, walk-through, stagger-through, dry run, first rehearsal* ‖ Al. *kalte Probe, Durchlauf, Stellprobe* ‖ İta. *repetizione della continuità, prova generale solo per gli attori, prova in studio*] *S/TV.* Oyuncuların her çekimdeki devinimleri yinelemesi, uygulamanların bu devinimleri izlemesi, yönetmenin bunlarla ilgili açıklama ve düzeltmeleri yapmasına dayanan sınama çeşidi. Bu çeşit sınamada alıcı devinimleri de gerçekleştirilir, ancak herhangi bir saptama[2] yapılmaz ⁻ *alıcı[1], alıcı devinimleri, devinim, genel sınama, oyuncu, saptama[2], sınama, uygulaman, yönetmen*

soğuk yansıtıcı [İng. *cold-mirror reflector*] *S/TV.* Yansıtıcısı alüminyumlu değil özel bir katla sıvanmış işlik ışıtacı. Bu özel kattan dolayı yansıtıcı görülebilir ışığı en az yitimle yansıtır; buna karşılık kızılaltı ışınımlarını ışıtaç başlığının altından dışarıya verir. Böylelikle konu üzerine düşen sıcaklığın üçte iki kadarı azaltılmış olur; bu da oyuncular için büyük bir rahatlık sağlar ⊐ *ışık, ışınım, ışıtaç, kızılaltı (ışınımı), konu, yansıtıcı*

soğurma, ışık soğurma, ses soğurma [E.t. 1-2. *mas, imtisas* ‖ Fr. 1. *absorption (de lumière),* 2. *absorption (du son)* ‖ İng. 1. *light absorption,* 2. *sound absorption* ‖ 1. Al. *Lichtabsorption,* 2. *Schallabsorption* ‖ 1. İta. *assorbimento (di luce),* 2. *assorbimento (del suono)*] *S/TV/V.* **1.** Işığın kimi özdeklerden geçerken, ışığı oluşturan kimi renklerin bu özdekçe tutulması. **2.** Ses dalgasının bir yüzeye çarptığında, erkenin bir bölümünün bu yüzeyce tutulması ⊐ *dalga ışık, ses*

soğurucu, ışık soğurucu, ses soğurucu [Fr. 1. *absorbant (de lumière),* 2-3. *absorbant (du son)* ‖ İng. 1. *light absorber,* 2-3. *sound absorber, gobo* ‖ Al. 1. *Lichtabsorber,* 2-3. *Schallabsorber* ‖ İta. 1. *assorbitore (di luce),* 2-3. *assorbitore (del suono)*] *S/TV.* **1.** Işığı soğurma özelliği olan özdek. **2.** Seselimi önlemek, sesdağılımını düzenlemek üzere işliklerde, sinema salonlarında kullanılan ses erkesini soğurur özdek. **3.** Ses soğurucunun çevirim sırasında kullanılan, taşınabilir, çeşitli boylarda yüzeylerden oluşan çeşidi ⊐ *işlik, sesdağılımı, seselim, sinema, soğurma*

soğutma [Fr. *refroidissement* ‖ İng. *cooling* ‖ Al. *Kühlung* ‖ İta. *raffreddamento*] *S.* Gösterim sırasında göstericide ışıtacın verdiği sıcaklığı azaltma ⊐ *gösterici, gösterim, ışıtaç*

"sola çevrin!" [E.t. *sola pan!"* ‖ Fr. *faites un "pano" à gauche!* ‖ İng. *pan left!* ‖ Al. *schwenk nach links!* ‖ İta. *panoramicare a sinistra!*] *TV.* Alıcı yönetmenine sola doğru yatay çevrinme yapması için verilen komut ⊐ *alıcı[1], alıcı yönetmeni, çevrinme, sola çevrinme, yatay çevrinme*

sola çevrinme [Fr. *panoramique à gauche* ‖ İng. *pan left* ‖ Al. *links Kameraschwenkung* ‖ İta. *panoramica a sinistra*] *S/TV.* Alıcının sola doğru yatay çevrinme yapması ⊐ *alıcı[1], çevrinme, yatay çevrinme*

"sola kaydır!" [Fr. *travel(l)ing à gauche!* ‖ İng. *crab left!* ‖ Al. *Kamerafahrt nach links!* ‖ İta. *carrellare a sinistra!*] *TV.* Kaydırmanın sola yapılmasını belirten komut ⊐ *kaydırma, sola kaydırma*

sola kaydırma [Fr. *travel(l)ing à gauche* ‖ İng. *crab left* ‖ Al. *Kamerafahrt nach links* ‖ İta. *carrello a sinistra*] *S/TV.* Kaydırmanın sola doğru olanı ⊐ *kaydırma*

somut çekim [Fr. *plan concret* ‖ İng. *concrete shot (sequence)* ‖ Al. *konkrete Einstellung* ‖ İta. *inquadratura concreta*] *S/TV.* Somut kavramları anlatan çekim. Soyut çekim karşıtı ⊐ *çekim, soyut çekim*

somut müzik [Fr. *musique concrète* ‖ İng. *"musique concrète," concrete music* ‖ Al. *"Musique Concrète"* ‖ İta. *"musique concrète"*] *S/TV.* İlk kez 1948'de Fransız bestecisi Pierre Schaeffer tarafından geliştirilen müzik. Elektronik aygıtlarla elde edilen her çeşit sesin (müzik, doğa, insan, mekanik vb kaynaklı seslerin) ses süzgecinden geçirile-

rek düzenlenmesi, birleştiril-mesi, işlenmesiyle gerçekleştirilen müzik. Bu tür müzik kendi başına bir müzik yapıtı olarak kullanıldığı gibi, filmlerde bilinen film müziğinin yanı sıra da kullanılmıştır. Ayrıca Maurice Béjart, Pierre Boulez, Olivier Messiaen, Xenakis, Edgar Varèse gibi tanınmış besteciler de somut müzik besteleri yapmışlardır ⌶ *elektronik müzik*

"son anda kurtarış" [Fr. *sauvetage à la dernière minute* || İng. *last-minute rescue* || Al. *Rettung in letzter Minute* || İta. *salvataggio in ultimo minuto, montaggio alla Griffith*] *S.* Sinema. anlatısında koşut gelişim, almaşık kurguyla ortaya konan durum: Aynı zamanda iki ya da daha çok durum birbirine bağlı olarak gösterilir. Bu durum, büyük bir tehlikeyle karşı karşıya olan bir kimseyle onu bu tehlikeden kurtarmak için uğraşan kimselerin görüntüleriyle ortaya konur. Gittikçe kısalan çekimlerle sonuca doğru hızla ilerlerken izleyicide "kurtulabilecek mi, kurtulamayacak mı?" kaygısı yaratılır; geciktirim ile izleyici heyecana sürüklenir, son anda her şey olumlu bir yolda sonuçlanır. Griffith'in ilk kez düzenli bir biçimde sık sık kullandığı bu anlatının en büyük özelliği göz önüne alınarak bu anlatı bu deyimle adlandırılmıştır ⌶ *almaşık kurgu, çekim, koşut gelişim, kurgu*

son çevirim oyunluğu [Fr. *découpage technique définitif* || İng. *final shooting script* || Al. *endgültiges Drehbuch* || İta. *sceneggiatura definitiva*] *S.* Bir çevirim oyunluğunun, düzeltmelerden sonra aldığı en son biçim ⌶ *çevirim oyunluğu, oyunluk*

sondan [İng. *back laying*] *S.* Bir kurgu uygulayımı: Herhangi bir görünçlükteki ses-görüntü eşlemesinin başlangıç noktası olarak görünçlük başının değil sonunun temel alınması *eşleme, görünçlük, kurgu*

son eşleme imi [İng. *end sync(h) mark*] *S.* Görüntü ve ses kuşaklarının başına değil sonuna konan eşleme imi. Böylelikle basım her iki yönde de yapılabilir *basım, eşleme, görüntü, ses*

son kesim [İng. *final cut*] *S.* İnce kurgunun benimsenmesinden sonra iş eşleminin bu kurguya göre kesilmesi işi. İnce kurgu ile son kurgu arasında yer alır ⌶ *ince kurgu, kesim, kurgu, son kurgu*

son kullanma tarihi [Fr. *péremption* || İng. *expiry date, date of expiration, expiration date* || Al. *gültig bis* || İta. *termine di scadenza*] *S.* Boş filmlerin kutularında yer alan, filmin kullanılması ve açındırılması için aşılmaması gereken süreyi belirten tarih. Genellikle bu tarih, boş filmin piyasaya sürülmesinden 2 - 2,5 yıl sonrasıdır. Üretimliklerin güvencesi bu tarihi aşmaz. Ancak film, bu tarihten bir süre sonraya kadar kullanılabilir ⌶ *açındırma, boş film, film, kutu*

son kurgu [Fr. 1. *montage final*, 2. *"on-line"* || İng. 1. *final editing*, 2. *on-line, on-line editing, on-line videotape editing*] *S.* **1.** Bir filmde bütün kurgu işlemleri gerçekleştirildikten sonra sağlanan kurgu. *V.* **2.** Sinemadaki son kurgunun videodaki karşılığı; bütün kurgu işlemleri gerçekleştirildikten sonra yayına hazır bir video kuşağı sağlamayı erekleyen kurgu. Bu kurgu, bütün ses öğelerinin bir araya getirilmesi, en çok da bütün seslerin bileştirilmesi; izlencede kullanılacak filmlerin hazır durumu getirilmesi; izlencede yer alacak bütün etkilerin gerçekleştirilmesiyle sağlanır. Bu etkiler genellikle ayrı bir kurgu iş

lemiyle son kurguya katılır ve bu işlem, sinemadaki kurgudan çok değişik uygulayım ve yöntemle gerçekleştirilir. Ön kurgu'nun karşıtı ⌐ *bileştirme, etkiler, film, izlence, kurgu, ön kurgu, ses, video*

son kurgu eşlemi [Fr. *copie de montage finale* || İng. *final editing print (trial composite), trial composite print*] *S.* Son kurgusu yapılmış filmden çıkarılan eşlem ⌐ *eşlem, son kurgu*

sonradan besteleme [İng. *post-scoring*] *S/TV.* Bir film ya da izlencenin müziğinin yapım bittikten sonra bestelenmesi. Önceden besteleme'nin karşıtı ⌐ *beste, film, izlence, önceden besteleme, yapım*

sonradan ışığa tutma [İng. *post-flashing*] *S.* Bir ışığa tutma yöntemi: Herhangi bir boş filmin, alıcıda kullanıldıktan sonra, işlemeliğe gönderilmeden ve basım aygıtında kullanılmadan önce, baştan sona aynı ölçüde, çok hafif ışıkla etkilenmesini sağlama. Bu durumda boş filmin sertliği azalır, buna karşılık gölgedeki ayrıntılar belirginleşir. Aynı sonuç önceden ışığa tutmayla da sağlanabilirse de genellikle sonradan ışığa tutma yeğlenir ⌐ *alıcı[1], basım aygıtı, boş film, ışığa tutma, işlemelik, sertlik, önceden ışığa tutma*

sonradan seslendirme [Fr. *post-synchronisation, post-sonorisation* || İng. *post-sync(hronization), post-synchronising, post-synching, post-dubbing, post-recording, looping,* || Al. *Nachsynchronisation, Nachsynchronisierung, Nachsynchronisierverfahren* || İta. *postsincronizzazione, postsonorizzazione*] *S.* **1.** Herhangi bir filmin bütün görüntüleri sessiz olarak saptandıktan sonra, gerekli seslerin işlikte eklenmesi, filmin işlikte seslendirilmesi durumu. **2.** Bütün eşlemeli seslerin, özellikle de söyleşmelerin işlikte eklenmesi durumu. Önceden seslendirme'nin karşıtı ⌐ *film, görüntü, önceden seslendirme, seslendirme*

sonradan seslendirmek [Fr. *post-synchroniser* || İng. *post-synchronize, post-sync(h)* || Al. *nachsynchronisieren* || İta. *postsincronizzare*] *S.* Sonradan seslendirmeyi gerçekleştirmek ⌐ *seslendirme, sonradan seslendirme*

Sonraki Dalga [Fr. *"Next Wave"* || İng. *Next Wave* || Al. *"Next Wave"* || İta. *"Next Wave"*] *S/TV/V.* 1997'de bütün dünyadaki çok dar bütçeli İngilizce uzun filmlerin çevrilmesini desteklemek üzere Los Angeles'te (ABD) çalışmalarına başlayan topluluk. Genelde bu filmler çevrildikten, kaba kurguları yapıldıktan sonra bu topluluk, bu filmlerin yapım sonrası çalışmalarına yardımcı olmakta; mali destek sağlamakta; yönetmenlerinin şenliklere katılma, basında tanıtılma, kendi ülkelerinde ya da yabancı ülkelerdeki sinemalarda gösterime girmelerine ön ayak olmakta; daha sonraki uzun filmleri için maddi kaynak bulmaktadır. Bunun karşılığında da, yapılan harcamalar, filmin kazancından Sonraki Dalga topluluğuna ödenmektedir. 1997 yılına dek Sonraki Dalga topluluğuna sunulan çok dar bütçeli filmlerin hemen tümü boş filmle gerçekleştiriliyordu. Bu tarihten sonra, daha da ucuz olan sayısal video filmleri bunların yerini almaya başladı ⌐ *boş film, çevirim, dar bütçeli film, kaba kurgu, sayısal video filmi, şenlik, uzun film, yapım sonrası*

son sınama [İng. *end test*] *S.* Alıcıda kullanılmış film makarasının açındırılmasından önce bir parçasının işlemelikte geçirildiği sınama ⌐ *açındırma, alıcı, film, işlemelik, makara*

son söz [E.t. 2. *replik* || Fr. *réplique* || İng. 1. *out, outcue,* 2. *cue* || Al. *Stichwort* || İta. *segnale*] *S/TV.* **1.** Bir öykülemenin, söyleşmenin başka bir bölümüne geçmeden önceki sözlerin sonu. **2.** Bir oyuncunun, karşısındaki oyuncuya söze başlamasını belirtir biçimde söylediği söz ⊐ *öykületne, söyleşme*

sonsuz [Fr. *infini* || İng. *infinity* || Al. *unendlich* || İta. *infinito*] *S/TV.* Alıcı merceğine göre çok uzakta bulunan noktaların durumu. Böyle bir noktadan gelen ışınlar birbirine koşut sayılır. Sonsuz, fotoğraf aygıtlarından (∞) ile gösterilir ⊐ *alıcı[1], alıcı merceği, fotoğraf aygıtı, ışın, mercek*

sonsuz film [Fr. *film sans fin* || İng. *loop film, band film, cyclic film* || Al. *Schleifenfilm* || İta. *film senza fine*] *S.* Herhangi bir film parçasının iki ucu birbirine yapıştırılarak halka biçimine getirilmesi, böylelikle göstericide kesiksiz olarak defalarca gösterilmesi durumu. Özellikle seslendirmede, sözlendirmede kullanılır ⊐ *film, gösterici, halka, seslendirme, sözlendirme*

son tanıtma yazısı [İng. *end titles (credits), closing credits* || Al. *Abspanntitel, Abspann*] *S/TV/V.* Tanıtma yazısının tümünün ya da bir bölümünün filmin ya da izlencenin sonunda çıkanı ⊐ *film, izlence, tanıtma yazısı*

sonuçlandırma [İng. *button up*] *TV.* Yöneticinin bir tartışma izlencesini, açıkoturumu, toplugörüşmeyi, tartışmayı özetlemesi ve kapanış sözlerini söylemesi ⊐ *açıkoturum, toplugörüşme*

son yazısı [Fr. *titre final* || İng. *end title (caption), closing title (caption)* || Al. *Endtitel, Nachspann, Schlußtitel* || İta. *titolo finale (con "fine")*] *S.* Bir filmin sonunda yer alıp filmin bittiğini, sona erdiğini belirten yazı; bu yazının görüntüsü. Bu yazı Türkçe filmlerde "SON," Fransız filmlerinde "FIN," İngiliz filmlerinde "THE END," Alman filmlerinde "ENDE," İtalyan filmlerinde "FINE" biçimindedir ⊐ *film, yazı*

sopalama [Fr. *coup de bâton, "slapstick"* || İng. *slapstick (comedy), knockabout comedy, custard pie (comedy)* || Al. *Klamotte* (a.), *"Slapstick"(-Komödie), komischer Einfall* || İta. *"slapstick"*] *S.* Savruklamayla büyük benzerlik gösteren güldürü çeşidi. Savruklamadaki bütün öğeleri kullanır. Ancak sopalama, savruklamadakinden daha hızlı dizemli, daha devinimlidir. Devinimli ve gülünç tek tek görünçlükler üzerine kurulmuştur. Konu birliği pek aranmaz. Kaçıp kovalamacalar, sopalamalar, kıça tekme atmalar, kremalı pasta fırlatmalar gibi öğeler daha çok kullanılır. (Buradaki sopalama, İtalyanların geleneksel güldürüsü *commedia dell'arte*'nin başlıca kahramanlarından Arlecchino'nun, karşıtlarına karşı kullandığı ucu kıvrık sopasından kaynaklanmaktadır. Hokkabazların, soytarıların, ortaoyunundaki pişekârın kullandıkları şakşak, pastav aynı kaynaktan gelmektedir. *Commedia dell'arte*'deki sopalama, İngiliz müzikhollerinde, Amerikan savruklama tiyatrolarında sürdürülmüştür; sessiz sinemayla birlikte buradan sinemaya da geçmiştir. Sessiz sinemanın ilk büyük sanatçılarının hemen hepsi müzikhol ya da savruklama tiyatrosundan geldikleri için, bu geleneği filmlerinde de yaşatmışlardır) ⊐ *güldürü, kremalı pasta, savruklama*

Sovcolor [Fr. *Sovcolor* || İng. *Sovcolor* || Al. *Sovcolor* || İta. *Sovcolor*] *S.* Agfacolor'un 1945'ten sonra SSCB'de geliştirilmiş olanı. Negatif-pozitif, tek ku-

şak, renkli film işlemidir → *Agfacolor, renkli film, tek kuşak*

Soviet Scope [Fr. *Soviet Scope* || İng. *Soviet Scope* || Al. *Soviet Scope* || İta. *Soviet Scope*] *S.* Sıkıştırmaca dayanan bir geniş görüntülük işlemi. Çerçeve oranı 1:2,35'tir → *çerçeve oranı, geniş görüntülük, sıkıştırmaç*

soyuntu [İng. *flaking*] *S.* Filmin gösterici penceresi önünden geçerken duyarkattan koparak burada biriken parçacıklar. Genellikle kenar mumlamasının gerektiği gibi yapılmamasından kaynaklanır ve filmin zarara uğramasına yol açar → *duyarkat, film, gösterici penceresi, mumlama*

soyut çekim [Fr. *plan abstrait* || İng. *abstract shot (sequence)* || Al. *abstrakte Einstellung* || İta. *inquadratura astratta*] *S/TV/V.* Soyut kavramları anlatan çekim. Somut çekim'in karşıtı → *çekim, somut çekim*

soyut film [Fr. *film d'abstraction (abstrait)* || İng. *abstract film* || Al. *Abstraktfilm, abstrakter Film* || İta. *film astratto*] *S.* Soyut biçimlerin belirli bir anlayışla birbiri ardından sıralanmasına; soyut biçimlerdeki çizgilerin ve renklerin gerek görüntüdeki devinimle gerek görüntüler arasında kurgudan doğan devinimle belli bir uyum oluşturmasına dayanan film türü. Genellikle bu görüntüler müzikle de desteklenir. Soyut film, yoğrumsal sanatların, en çok da resmin soyut akımlarının sinemadaki devinimden de yararlanarak izleyicinin duyularını etkilemeyi erekler. Bundan dolayı soyut film, ancak kendi de ressam olan bir sinemacının ya da ressamla sıkı bir işbirliği yapan sinemacının elinden çıkabilir. Soyut filmcinin en büyük çabası, kurgunun bütün olanaklarından yararlanarak, yalnız görsel değerler taşıyan arı bir sinema yapıtı yaratmaktır → *arı sinema, devinim, görüntü, kurgu, müzik, salt film*

söbemsi ışıldak [İng. *ellipsoidal spot (light), liko*] *S/TV.* Önündeki mercek söbemsi kesmelerden oluşan ve konu üzerine çiğ ışık düşüren toplayıcı ışıldak çeşidi → *çiğ aydınlatma, çiğ ışık, toplayıcı ışıldak*

"sök!" [Fr. *enlevez!, sucrez!* (a.) || İng. *strike!, kill!* || Al. *gestorben!, abbauen!* || İta. *sgombrare!*] *S/TV.* Bezemlerin tümünün ya da bir bölümünün sökülmesi için verilen komut → *bezem, bezem sökme*

sömürü filmi [Fr. *film d'exploitation* || İng. *exploitation film* || Al. *Ausbeutungsfilm* || İta. *film di sfruttamento*] *S.* Toplumun önem verdiği temel konuları ya da önemli güncel olayları salt tecimsel erekler için kullanan film. Bu çeşit filmlerde cinsellik, cinsel saldırı, şiddet, cinayet, terör, uyuşturucu vb konular, insanların en bayağı duygularına seslenecek biçimde işlenir.

"söndür!" [Fr. *coupez!, eteignez!* || İng. *flash'em!, kill!, save the lights!* || Al. *ausdrehen!* || İta. *spegnere!*] *S/TV.* Işıkların söndürülmesi için verilen komut → *ışık*

söndürmek [Fr. *couper, éteindre* || İng. *kill* || Al. *ausdrehen* || İta. *spegnere*] *S/TV.* Işık kaynaklarının çalışmasına son vermek → *ışık, ışık kaynağı*

söyleşi (izlencesi) [İng. *talk show, chat show*] *TV.* Bir sunucunun yönetimine, bir ya da daha çok ünlünün katıldığı, çoğunlukla karşılıklı söyleşi havası içinde geçen, kimileyin araya bu ünlülerin ustalıklarını sergiledikleri görünç-

lüklerin de eklendiği izlence ⊐ *görünçlük, görüşüm, izlence, sunucu*

söyleşme [E.t. *mükâleme, muhavere, diyalog, konuşma(lar)* || Fr. *dialogue* || İng. *dialogue, (*ABD, ayrıca *dialog)* || Al. *Dialog, Filmdialog* || İta. *dialogo*] *S/TV/V.* Bir filmde, televizyon oyununda, videoda yer alan, kişiler arasındaki iletişimi sağlayan sözler, konuşmalar ⊐ *film, söz, televizyon oyunu*

söyleşme bileştirici [İng. *floor mixer, production mixer* || Al. *Studiotonmeister*] *S.* Düzlükte ya da dışarıda çevirimlerde söyleşmeleri en iyi biçimde saptamaktan ve bileştirmekten sorumlu kimse ⊐ *bileştirme, dışarıda çevirim, düzlük, söyleşme*

söyleşme kuşağı [Fr. *bande-dialogue* || İng. *dialogue track* || Al. *Dialogband*] *S.* Söyleşmelerin yer aldığı kuşak[1] ⊐ *kuşak[1], söyleşme*

söyleşme sınaması [İng. *running lines*] *S/TV/V.* Oyuncuların oyunluktaki söyleşmelerde kendi paylarına düşen konuşmalar için yaptıkları çalışma □ *oyuncu, oyunluk, söyleşme*

söyleşme tümcesi ⊐ **tümce**

söyleşme yazarı [E.t. *diyalogist, diyalogcu, diyalog yazarı* || Fr. *dialoguiste, auteur des dialogues* || İng. *dialogue writer, dialoguist* || Al. *Dialogist, Dialogautor, Dialogverfasser* || İta. *dialoghista, scrittore dei dialoghi*] *S.* Bir filmin söyleşmelerini yazan kimse ⊐ *söyleşme*

söyleşme yazısı [İng. *dialogue title, spoken title*] *S.* Sessiz sinema döneminde görüntüler arasında herhangi bir oyuncunun konuşmasını yansıtan arayazı *arayazı, görüntü, sessiz sinema,*

söyleşme yönetimi [Fr. *régie des dialogues* || İng. *dialogue direction* || Al. *Dialogregie, Dialogführung* || İta. *regia del dialogo*] *S.* Bir filmde gerek sınamalarda, gerekse çevirimde söyleşmelerin gerektiği biçimde gerçekleştirilmesini sağlamak için oyuncuların hazırlanması, çalıştırılması işi ⊐ *çevirim, oyuncu, söyleşme*

söyleşme yönetmeni [Fr. *directeur de dialogue* || İng. *dialogue director (coach)* || Al. *Dialogregisseur, Dialogleiter* || İta. *direttore del dialogo*] *S.* Söyleşme yönetimini gerçekleştiren kimse ⊐ *söyleşme, söyleşme yönetimi*

söyleyiş kılavuzu [İng. *pronouncer, pronunciation check list*] *TV.* Söyleyişi güç ya da bilinmeyen sözcüklerin okunuşunu, söyleyişini belirtmek üzere hazırlanmış dizelge. Sunuculara, haber sunuculara, konuşmacılara yardımcı olarak hazırlanan bu dizelgede, özellikle yabancı sözcükler, az bilinen sözcükler, söylenişi güç sözcükler, genellikle uluslararası sesçil abeceyle verilir ⊐ *haber sunucu, sunucu*

söz [Fr. 1-3. *parole*|| İng. 1. 3. *speech,* 2. *lyrics* || Al. 1, 3. *Sprach, Rede,* 2. *Lyrik* || İta. 1-3. *parola*] *S/TV.* **1.** Söyleşmelerde ya da söyleşmeler dışında kullanılan her çeşit sözcüklerden oluşan ses. **2.** Bir şarkının ya da müzik parçasının metni. *GB.* **3.** F. de Saussure'e göre, dilyetisinin bir kezlik duruma uygulanmasından doğan bireysel kullanılışı. Dilden ayrı ele alınması gereken dil, bireysel bir istenç ve anlak edimidir. "…. Dili sözden ayırmak demek, aynı zamanda toplumsal olanı bireyselden, temel olanı az çok rastlantısal olandan da ayırmak demektir. Dil, konuşan kişinin bir işlevi değildir; bireyin edilgin olarak saptadığı bir üründür…. Buna karşılık söz, bireysel bir istenç ve anlak

edimidir.... Kuşkusuz bu iki konu birbirine sıkı sıkıya bağlıdır. Sözün anlaşılabilmesi, bütün sonuçlarını verebilmesi için dil zorunludur; ama dilin yerleşebilmesi için de söz zorunludur. Tarihsel açıdan, söz olgusu her zaman daha önce ortaya çıkar.... Dilin evrimini sağlayan, sözdür.... Dil, sözün hem aracı hem de ürünüdür. Ama bütün bunlar ikisinin de birbirinden kesinlikle apayrı şeyler olmasını önlemez." (SAUSSURE, 1916) ⌐ *ses, söyleşme, söz yazarı*

söz kuşağı [E.t. *söz bandı* || Fr. *bande parole* || İng. *speech band* || Al. *Sprachband* || İta. *banda parola*] *S.* Üzerinde yalnız sözleri taşıyan ses kuşağı ⌐ *kuşak[1], ses kuşağı, söz*

sözlendirici [E.t. *dublajcı, dublaj sanatkârı* || Fr. *acteur(trice) chargé du doublage* || İng. *dubber, dubbing speaker (actor, actress)* || Al. *Synchronsprecher(in)* || İta. *doppiatore(trice)*] *S.* Bir filmin sözlendirilmesinde çalışan, sesiyle herhangi bir oyuncuyu konuşturan kimse ⌐ *film, oyuncu, sözlendirme, sözlendirme sanatçısı*

sözlendirilmiş dağıtım eşlemi [Fr. *copie d'exploitation en version doublée* || İng. *foreign version release print* || Al. *ausländische Fassung* || İta. *copia di sfruttamento doppiata*] *S.* Çevrildiği dilden başka dilde sözlendirilmesi yapılmış dağıtım eşlemi. Bu eşlem ya filmin çevrildiği ülkede hazırlanır ya da dağıtımcısınca gösterileceği ülkede yaptırılır ⌐ *dağıtım, dağıtımcı, dağıtım eşlemi, eşlem, film, sözlendirilmiş (film), sözlendirme*

sözlendirilmiş evirim [E.t. *dublaj versiyonu,* (Türkiye için) *Türkçe (versiyon)* || Fr. *version doublée* || İng. *dubbed version* || Al. *synchronisierte Fassung* || İta. *versione doppiata*] *S.* Bir filmin, sözlendirme işleminden geçirildikten sonra elde edilen biçimi, eşlemi. Genellikle asıl çevrildiği dilden yerli dile çevrilerek sözlendirilmiş film için kullanılır. Özgün evirim karşıtı ⌐ *eşlem, evirim, film, özgün evirim, sözlendirilmiş (film), sözlendirme*

sözlendirilmiş (film) [E.t. *dublaj filmi* || Fr. *film doublé* || İng. *dubbed film* || Al. *synchronisierte Film* || İta. *film doppiato*] *S.* Sözlendirme işleminden geçmiş (film) ⌐ *evirim, film, sözlendirilmiş evirim, sözlendirme*

sözlendirme [E.t. *dublaj, duble etme* || Fr. *doublage* || İng. *dubbing, overdubbing* || Al. *Doubeln, Synchronisation, Synchronisierung, Synchronisieren, "Doublage," "Dubbing"* || İta. *doppiaggio (di film)*] *S.* **1.** Söyleşmelerin, sonradan seslendirme yoluyla alınıp filme katılması. *S/V.* **2.** Görüntülerle birlikte alınmış söyleşmelerin sözlendirme işliklerinde aynı oyuncular ya da başkalarınca, dudak eşlemesi yoluyla saptanması. **3.** Yabancı bir dildeki söyleşmelerin, yine aynı yoldan ana dilinde verilmesi ⌐ *dudak eşlemesi, film, görüntü, oyuncu, özdevinimli söyleşme değiştirme, sonradan seslendirme, sözlendirme dolamı, sözlendirme işliği*

sözlendirme dolamı [Fr. *boucle pour doublage* || İng. *dubbing loop* || Al. *Synchronschleife* || İta. *anello per doppiaggio, anello per la sincronizzazione*] *S.* Sözlendirme çalışmasının kolaylıkla yapılması için, sonsuz film biçiminde düzenlenmiş dolam ⌐ *dolam, sonsuz film, sözlendirme*

sözlendirme işliği [E.t. *dublaj odası, dublaj stüdyosu* || Fr. *salle de doublage* || İng. *dubbing studio (theatre)* (ABD:

theater) || Al. *Synchronstudio, Synchronatelier, Mischstudio* || İta. *sala di sincronizzazione*] *S.* Sözlendirme çalışmaları için özel olarak hazırlanmış seslendirme işliği □ *seslendirme, seslendirme işliği, sözlendirme*

sözlendirmek [E.t. *dublaj yapmak, duble etmek* || Fr. *doubler* || İng. *dub* || Al. *doubeln, synchronisieren* || İta. *doppiare*] *S.* Sözlendirmeyi gerçekleştirmek □ *sözlendirme*

sözlendirme kafası [Fr. *tête de doublage* || İng. *dubbing head* || Al. *Doubelkopf* || İta. *testa di doppiaggio*] *S.* Sözlendirme işleminde sözlerin saptanmasında kullanılan kafa □ *kafa, sözlendirme*

sözlendirme kılavuzu [Fr. *bande rythmo* || İng. *rhythm tape, visual tape* || Al. *Rhythmusträger, Textband* || İta. *ritmografia*] *S.* Sözlendirmeyi kolaylaştırmakta kullanılan kuşak[1]. Sözlendirilecek film görüntülükte gösterilirken, metni taşıyan sözlendirme kılavuzu da görüntünün altında verilir. Sözlendirme kılavuzundaki ışıklı noktalar, dudakların deviniminin metinle uyuşmasını sağlar. Sözlendirici böylelikle vurgulamaya, söyleyime (diksiyon) daha uygun konuşabilir □ *film, kuşak[1], görüntülük, sözlendirici, sözlendirme*

sözlendirme sanatçısı [İng. *voice artist*] *S.* Herhangi bir canlandırma filminde yer alan çizgi, resim, yontu ya da kukla biçimindeki insan ya da hayvan karakterlerinin sesini veren sanatçı. Sözlendirme ve sözlendiricinin çalışmalarından çok değişik olarak sözlendirme sanatçısı seslendireceği karaktere uygun, yadırganmayacak, hoşa gidecek konuşma biçimi, bir ses niteliği bulmak, sesini bir araç gibi ustalıkla kullanmak zorundadır □ *canlandırma filmi, sözlendirici, sözlendirme*

sözlendirme yönetmeni [E.t. *dublaj rejisörü* || Fr. *réalisateur de doublage* || İng. *dubbing director* || Al. *Synchronregisseur* || İta. *direttore di doppiaggio*] *S.* Sözlendirme çalışmalarını yöneten kimse □ *sözlendirme*

sözleşme yapma [E.t. *mukavele yapma, kontrat yapma* || Fr. *engagement* || İng. *booking, engagement* || Al. *Engagement* || İta. *impegno*] *S/TV.* Oyuncular, çevirim takımı, işlik, işlemelik, sinema salonu, araç ve gereçlerin ve benzerlerinin bir işte çalıştırılmalarının ya da kullanılmalarının kurallarını iki yan için de bağlayıcı tüzel belgeye bağlama □ *çevirim takımı, işlemelik, işlik, oyuncu, salon*

sözlü (film) [Fr. *film parlant, "talkie"* || İng. *talking picture (film), talkie* (a.) || Al. *Tonfilm, Sprechfilm* || İta. *film parlato*] *S.* Öbür seslerin (örneğin müzik, doğal sesler) yanı sıra söyleşmeleri de veren film. Sesli sinemanın ilk yıllarında eşleme sorunu tam çözülemediğinden bu dönemdeki filmlerde ses olarak yalnız müzik yer alıyordu ya da buna ek olarak ancak bir iki tümcelik söz verilebiliyordu. Sözlü film terimi, sözün istenildiği gibi kullanılma olanağının bulunduğu ilk filmler için kullanılır □ *doğal sesler, eşleme, film, müzik, ses, sesli (film), sesli sinema, söyleşmeler, söz, sözlü sinema, yüzde yüz sözlü (film)*

sözlü sinema [Fr. *cinéma parlant* || İng. *talking motion pictures* || Al. *Tonfilm* || İta. *cinema parlato*] *S.* Sözlü filmleri gerçekleştirebilen sinema. Sesli sinemanın tam anlamıyla gerçekleştirilmişi □ *sesli sinema, sözlü (film)*

sözsüz [İng. *mix-minus*] *TV.* Açıklama taşımayan izlence. Genellikle spor ve

lencelerindeki bir uygulamadır: Herhangi bir spor olayı (karşılaşma, yarışma vb.) bu olayın geçtiği yerin doğal sesleriyle birlikte, ancak buradan ya da işlikten herhangi bir açıklama, sunucu konuşması olmadan saptanır; daha sonra spor izlencesi ya da haber izlencesi olarak yayına verilmeden önce ya da verilirken açıklamalar, sunucu konuşmaları eklenir ☐ *açıklama, haber izlencesi, izlence, söz, spor izlencesi, sunucu*

sözsüz ses kuşağı [Fr. *bande son internationale* ‖ İng. *music and effects track(s), M and E track(s), international (sound) track, international sound* (a.) ‖ Al. *internatationales Tonband, IT-Band* ‖ İta. *banda sonora internazionale*] *S.* Sözün dışında her çeşit sesi (müzik, doğal sesler) taşıyan kuşak[1]. Bu çeşit kuşaklar, yabancı filmlerin başka dillerde sözlendirilmesini kolaylaştırmak için hazırlanır. Böylelikle yabancı dildeki filmin söz dışındaki sesleri herhangi bir değişikliğe uğramaksızın bunların üzerine filmin sözlendirileceği ülkenin ana dilindeki söyleşmeler bindirilir ☐ *film, doğal sesler, kuşak[1], müzik, ses bindirmesi, ses kuşağı, söz, sözlendirme*

sözsüz ses yolu [Fr. *piste sonore internationale* ‖ İng. *music and effects track, M and E track, international (sound) track* ‖ Al. *internationales Tonspur, IT-Spur* ‖ İta. *colonna internazionale*] *S.* Sözsüz ses kuşağındaki ses yolu ☐ *ses kuşağı, ses yolu, sözsüz ses kuşağı*

söz yazarı [İng. *lyricist, lyrist* ‖ Al. *lyrische Dichter*] *S/TV.* Müzik parçaları için söz yazan kimse ☐ *söz*

sp saniyede parmak

Spacevision [Fr. *Spacevision* ‖ İng. *Spacevision* ‖ Al. *Spacevision* ‖ İta. *Spacevision*] *S.* 1967'de ABD'de Albay Robert Bernier'nin geliştirdiği üçboyutlu film. Alıcının önünde bir biçme dizgesinden, altta ve üstte yer alan iki merceğe gelen ikiz görüntünün 35 mm'lik film üzerine yine aynı biçimde düşmesine dayanır. Göstericide yine aynı biçme dizgesiyle bu ikiz görüntüler görüntülüğe düşürülür. İzleyici ucaylama süzgeçli gözlükle bu görüntüleri tek ve üçboyutlu görüntü olarak izler ☐ *alıcı[1], biçme, görüntü, görüntülük, mercek, 35 mm'lik film, ucaylama süzgeci, üçboyutlu (film)*

spor filmi [Fr. *film sportif* ‖ İng. *sport film* ‖ Al. *Sportfilm* ‖ İta. *film sportivo*] *S.* Spor konusunda belgesel film ya da öyküsü spora dayanan film. Genellikle bir spor kulübünün, bir spor olayının ya da ünlü ünsüz bir sporcunun çevresinde oluşur; spor dallarından herhangi biri olabilir ☐ *belgesel film, öykülü film*

spor izlencesi [Fr. *programme sportif* ‖ İng. *sports and events, television sports news* ‖ Al. *Sport(schau)* ‖ İta. *programma sportivo*] *TV.* Günün spor olaylarını haber biçiminde sunan izlence. Spor haberleri izlencesi ☐ *izlence, spor magazini, spor yayını*

spor magazini [Fr. *magazine sportif* ‖ İng. *sports magazine* ‖ Al. *Sportmagazin*] *TV.* Çeşitli spor olayları, haberleri, bilgilerinden derlenmiş izlence ☐ *spor izlencesi*

spor sunucusu [İng. *sportscaster* ‖ "sportscaster," "sports" (spor) ile "broadcaster"den (sunucu) türetilmiştir] *TV.* Televizyonda spor izlencelerini sunan kimse ☐ *spor izlencesi*

spor yayını [Fr. *programme sportif en direct* ‖ İng. *sports broadcast, transmission of sports events,* (ABD) *sportscast* ‖ Al. *Sport(sendung)* ‖ İta. *programma*

sportivo in presa diretta] *TV.* Spor olaylarının canlı yayını ☐ *canlı yayın, yayın*

SSİA ☐ **sayısal ses işleme aygıtı**

STE ☐ **sayısal televizyon etkileri**

Steadicam™ [Fr. *Steadicam* || İng. *Steadicam* || Al. *Steadicam* || İta. *Steadicam* || "Steadicam" ayırmaçtır] *S/TV/V.* ABD'de 1976'da alıcı yönetmesi Garret Brown'un gerçekleştirdiği aygıt. Alıcı yönetmeninin, gövdesine bağlanmış bir el alıcısını en elverişsiz koşullarda bile kullanarak sallanmayan görüntüler saptamasını sağlar. Bu sonuç, aygıtın denge topacı temeline dayanan yapısının, alıcıyı her ne olursa olsun değişmez bir düzlemde tutmasıyla gerçekleşir. Alıcı yönetmeni bu sayede sürekli devinimde olan kişileri, nesneleri kaydırma araçlarının kullanılamayacağı yerlerde izleyebilir. Örneğin alıcı yönetmeni koşan bir kimsenin ardından koşabilir, merdivenleri inebilir, çıkabilir, sallantısız çevrinmeler yapabilir. Brown 1984'te bunun çok daha karmaşık ve çapraşık devinimlerde kullanılan bilgisayarlı modeli Skycam'ı da gerçekleştirdi; ancak yapısının ve kullanışının karmaşıklığından dolayı tecimsel bir başarı kazanamadı ☐ *alıcı[1], alıcı yönetmeni, çevrinme, el alıcısı, görüntü, gövde desteği, kaydırma, omuzluk, sallanma, sallanmaönler, sallanmazlık*

STE aygıtı ☐ **sayısal televizyon etkileri aygıtı**

Steenbeck™ [Fr. *Steenbeck* || İng. *Steenbeck* || Al. *Steenbeck* || İta. *Steenbeck* || "Steenbeck" ayırmaçtır] *S.* 1960'larda ilk kez Almanya'da pazara sürülen yaygın bir kurgu masası çeşidi. İtalyan yapımı Prevost kurgu masasını andıran Steenbeck'in ondan değişik olarak geriden gösterime dayanan buzlu camdan büyücek bir görüntülüğü bulunmaktaydı ☐ *kurgu masası, Prevost*

Stereokino [Fr. *Stéréokino* || İng. *Stereokino* || Al. *Stereokino* || İta. *Stereokino*] *S.* Gözlüksüz üçboyutlu film işlemi. 1940 yılında SSCB'de S.P. İvanov tarafından geliştirilmiştir. Görüntülüğün önüne yerleştirilen bir tel kafesin, iki ayrı göstericinin yansıttığı iki resmin birini sağ, öbürünü sol göz için ayırması termeline dayanır ☐ *üçboyutlu film, üçboyutlu gözlüğü*

Stereovision [Fr. *Stéréovision* || İng. *Stereovision* || Al. *Stereovision* || İta. *Stereovision*] *S/TV.* 1964'te Çekoslavakya'da Mühendis Vladimir Novotny'nin geliştirdiği gözlüklü bir üçboyutlu televizyon işlemi. Özel olarak hazırlanmış bir filmden görüntülüğe aynı görünçlüğün iki görüntüsü yansıtılır, kutuplayıcı gözlükle bakılınca üçboyutlu tek bir görüntü izlenir ☐ *film, görüntü, kutuplayıcı gözlük, görüntülük, üçboyutlu televizyon*

STS ☐ **sayısal teker saptayıcı**

subasınçlı ayak [E.t. *hidrolik ayak, hidrolik yükselmeli kamera ayağı, hidrolik kamera ayağı* || Fr. *pied hydrolique, pied-boule* || İng. *ped(estal), hydraulic pedestal (stand), stomp up* || Al. *Kamerafahrgestell, Pumpstativ, hyd- raulischer Stativ* || *İta. sostegno idrolico*] *S/TV.* Alıcının subasınçlı bir düzenle alçalıp yükselmesini sağlayan tekerlekli kaydırma arabası. Çok sessiz ve kolay çalıştığından televizyon işliklerinde en çok kullanılan kaydırma arabası ve üçayak çeşididir. İç içe geçme üç kattan oluşan orta sütun istenilen yüksekliğe getirilip kilitlenebilir. Lastikli üç tekerlek, aracın 360°'lik her yöne devinimini

kolaylaştırır ☐ *alıcı[1], işlik, kaydırma arabası, üçayak*

suçlu kim filmi [Fr. *film de mystère* ‖ İng. *mystery film, whodunit* (a.) ‖ Al. *Werist-der Täter, Mysterienspiel-Film "whodunit"* ‖ İta. *racconto giallo, "whodunit"* ‖ İngilizce "whodunit" argo sözü, "who done it?" (bunu kim yaptı?" sözünün bozulmuşudur] *S.* Polis filminin bir çeşidi: Karanlık bir olayın aydınlığa kavuşturulması, suçlunun ortaya çıkarılması temeline dayanan film türü. Bunu sağlamak için ortaya karanlık bir olay sürülür (bir cinayet, bir soygun, bir kaybolma...); bu olayla yakın ilişkisi bulunan kişiler tanıtılır; bu kişilerin kuşkulu olabilecek yönleri belirtilir; olayın aydınlatılmasına yarayacak kimi ipuçları ortaya konur. Olaylar sıkı bir mantık çerçevesinde gelişir, sonunda bir çözüme ulaşır. Suçlu kim filmlerinde, olayı aydınlatmakla görevli bir kimse (bir polis, bir detektif, bir gazeteci, olayın suçu haksız olarak üzerine yüklendiği biri...) vardır. İzleyicinin, kendini bu kişinin yerine geçirebilmesine, olayı onunla birlikte çözebilmesine çalışılır ☐ *polis filmi*

su lekesi [Fr. *tache d'eau* ‖ İng. *water spots* ‖ Al. *Wasserfleck* ‖ İta. *machhia d'acqua*] *S.* Filmin açındırma ve kurutulmasından sonra yüzeyinde oluşan su izleri ☐ *açındırma, kurutma*

sulu göz film [İng. *tear-jerker, weepie, weepy, weeper* (a.), *hankie* (a.)] *S.* İzleyicileri en kolay yoldan duygulandırarak ağlatmayı erekleyen, duygu sömürüsü yapan film. Çoğunlukla aşk, çocuk sevgisi, özveri, hastalık, sakatlık, acı gibi izlekler üzerine izleyicinin duygularıyla oynayarak, bu duyguları mıncıklayarak salt ağlatmak ereği güder.

sunma [E.t. *takdim* ‖ Fr. *présentation* ‖ İng. *presentation, announcement* ‖ Al. *Präsentation* ‖ İta. *presentazione*] *TV.* İzlencelerin, haberlerin, tanıtıların sunulması işi ☐ *açık oturum, haber(ler), izlence, sunucu, tanıtı*

sunma bölümü [Fr. *service de la présentation* ‖ İng. *presentation department* ‖ Al. *Präsentationabteilung* ‖ İt. *servizio di presentazione*] *TV.* İzlencelerin, haberlerin, tanıtıların sunulmasıyla, bunlarla ilgili çalışmaların düzenlenmesiyle görevli bölüm ☐ *haber(ler), izlence, sunma, sunucu*

sunucu, haber sunucu, izlence sunucu [E.t. 1. *spiker, televizyon spikeri, haber spikeri,* 2. *takdimci* ‖ Fr. 1. *annonceur, speaker(ine), télé-speaker(ine), présentateur(trice), présentateur(trice) de la télévision, lecteur(trice),* 2. *animateur-(trice), présentateur(trice) (de programme)* ‖ İng. 1. *speaker, announcer, news announcer, newscaster, newsreader,* 2. *presenter, anchorman, linkman, linkwoman* (a.), *compère, master of ceremony (ceremonies), MC, emcee, host* ‖ Al. 1. *Sprecher(in), Ansager(in), Fernsehansager(in), Fernsehspre-cher (in), Nachrichtensprecher(in), Tageschau-sprecher(in),* 2. *Ansager(in), Präsentator, Moderator* ‖ İta. 1. *annunciatore(trice), presentatore(trice),* 2. *animatore(trice), presentatore(trice)*] *TV.* **1.** Televizyon haberlerini, haber izlencelerini sunan kimse. **2.** Televizyon yayınlarında bir izlenceyi, genellikle eğlence izlencesini sunan, izlenceyi yorumlayan, izleyici önünde gerçekleştirilenlerde izleyiciye seslenen kimse ☐ *başsunucu, haber izlencesi, haber(ler), izlence, izleyici, eğlendirici izlence, sunma, televizyon, yayın*

sunucu işliği [E.t. *takdimci stüdyosu, su-*

nucu stüdyosu, spiker stüdyosu || Fr. *studio de speaker(ine) (de complément), cabine de speaker(ine)* || İng. *announcer studio (booth), announcing booth, booth, cubicle, presentation studio, continuity studio, aquarium* (a.) || Al. *Sprechersstudio, Ansagestudio* || İta. *studio di annunciatore(trice)*] *TV.* İşlik düzlüğüne bitişik olan; izlenceleri, haberleri, hava durumunu sunmak, az kişili söyleşmeleri, görüşmeleri yayımlamakta kullanılan ufak işlik □ *düzlük, görüşme, haber(ler), hava durumu, işlik, yayın*

sunuş [Fr. *présentation* || İng. *presentation* || Al. *Präsentation* || İta. *presentazione*] *TV.* Bir televizyon yayın merkezinin, çeşitli bölümlerden oluşan izlencelerinin sürekli, akıcı bir gidiş içinde, izlence aralarını gerekli biçimde doldurarak ve yayına belirli bir kişilik kazandırarak yayması □ *izlence, televizyon, yayın, yayın merkezi*

Super-Panavision™ [Fr. *Super-Panavision* || İng. *Super-Panavision* || Al. *Super-Panavision* || İta. *Super-Panavision* || "Super-Panavision" ayırmaçtır] *S.* Panavision Ortaklığınca Panavision'un 1960'ta ortaya sürülen çeşidi: 65 mm'lik negatif film üzerine saptanan görüntülerin, sıkıştırmaçla 35 mm'lik filme aktarılmasına dayanır. Bunun 70 mm'lik film üzerine aktarılanı da vardır. Bu durumda 2,25:1 çerçeve oranı ve 4 oluklu ses ya da 2:1 çerçeve oranı, 6 oluklu ses sağlanır □ *65 mm'lik film, film, görüntü, negatif film, 35 mm'lik film, Panavision, sıkıştırmaç, Ultra-Panavision*

Superscope [Fr. *Superscope* || İng. *Superscope* || Al. *Superscope* || İta. *Superscope*] *S.* Sıkıştırmaca dayanan bir geniş görüntülük işlemi: 35 mm'lik negatife olağan biçimde alınan görüntüler, sıkıştırmaçla sıkıştırılarak geniş görüntülük için eşlem çıkarılır ve göstericide buna uygun yaymaçla kullanılır □ *eşlem, geniş görüntülük, görüntü, gösterici, negatif film, 35 mm'lik film, sıkıştırmaç, yaymaç*

Super Technirama 70 [Fr. *Super Technirama 70* || İng. *Super Technirama 70* || Al. *Super Technirama 70* || İta. *Super Technirama 70*] *S.* Technirama'nın 70 mm'lik film çeşidi. Bu işlemde, Technirama'da olduğu gibi görüntüler önce, alıcıda yanlamasına geçen 35 mm'lik film üzerine saptanır, sonra bu negatiften 70 mm'lik film üzerine eşlem çıkarılır. Çerçeve oranı 1:2,2'dir □ *alıcı*[1]*, çerçeve, çerçeve oranı, eşlem, film, görüntü, negatif, Technirama, yanlamasına geçiş, 70 mm'lik film*

SuperTechniscope™ [Fr. *SuperTechniscope* || İng. *SuperTechniscope* || Al. *SuperTechniscope* || İta. *SuperTechniscope* || "SuperTechniscope" ayırmaçtır] *S.* Techniscope geniş görüntülük işleminin 1984'te geliştirilen yeni biçimi. Bu işlem, 35 mm'lik boş filmin, ses yoluna ayrılan bölümünün de görüntüye ayrılmasına ve görüntü çerçevesinin yarıdan biraz aşağıya uzatılmasına dayanır. Bu negatif, düşey 2:1 oranındaki yaymacı olan bir optik basım aygıtında basılır. Techniscope'a benzeyen bu işlemin değişik olan yönü, Techniscope'ta negatifin yarısının kullanılmasına karşılık SuperTechniscope'ta negatifin tümünün kullanılması, seçikliğin daha çok artması ve negatifteki görüntü alanının daha büyük olmasıdır □ *çerçeve, çerçeve oranı, geniş görüntülük, optik basım aygıtı, 35 mm'lik film, seçiklik,ses yolu, yaymaç*

"susunuz!" [Fr. *silence!* || İng. *silence!,* (ABD) *quiet!* || Al. *schweig!* || İta.

silenzio!] *S/TV.* Bir çevirime başlanacağı sırada düzlükte bulunanları ses çıkarmamaları için uyarma komutu ☐ *çevirim, düzlük*

süngülü yuva [Fr. *monture à baïonette* ‖ İng. *bayonet mount* ‖ Al. *Bajonettobjectivhalter* ‖ İta. *montatura ad baionetta*] *S.* Değiştirilebilir mercekli alıcılarda, merceklerin süngü gibi bastırılarak takılıp çıkarılabildiği mercek yuvası çeşidi ☐ *alıcı[1], C yuvası, değiştirilebilir mercek, mercek, mercek yuvası*

süperikonoskop (alıcı) [Fr. *supericonoscope, caméra télévision à tube supericonoscope* ‖ İng. *supericonoscope (camera)* ‖ Al. *Super-Ikonoskop(-Kamera)* ‖ İta. *supericonoscopio, telecamera ad supericonoscopio*] *TV.* Süperikonoskop ışıtaçlı televizyon alıcısı ☐ *alıcı[1], ışıtaç, süperikonoskop (ışıtaç), televizyon*

süperikonoskop (ışıtaç) [Fr. *supericonoscope, tube supericonoscope, superémitron, émitron, ériscope, photicon, PES (Photo-Electron-Stabilized) photicon, CPS (Cathode Potential Stabilized) émitron* ‖ İng. *supericonoscope emitron (tube), superemitron, PES (Photo-Electron-Stabilized) Photicon, CPS (Cathode Potential Stabilzed) emitron* ‖ Al. *Super-Ikonoskop(röhre)* ‖ İta. *supericonoscopia, tubo supericonoscopio* ‖ (*emitron*, "Electrical and Music Industries"den kısaltmadır)] *TV.* İkonoskop ışıtacın geliştirilmiş biçimi. İkonoskoptaki mozaik iki işlevi birden yüklenir: Video iminin oluşturduğu çevrimin bir parçası olmak (ışıksalan); ışık erkesini elektrik erkesine çevirmek. Süperikonoskopta bu iki işlev birbirinden ayrılmıştır: Optik görüntü bir eksiuç ışıtacı üzerinde oluşur. Bu yarısaydam eksiuç ışıtacı, bir yüzüne düşen ışın demetini öteki yüzünden ayrılan bir elektron demetine döndürür. Bir elektronik mercek dizgesi bu elektron demetini mozaik üzerine düşürür ve burada görüntü, bir elektronik birikimi biçiminde ortaya çıkar. İkonoskopta olduğu gibi, bir elektron topundan gelen elektron demeti, bilinen biçimde mozaiği tarayarak bu görüntüyü okur. Süperikonoskopun ikonoskopa göre bir çok üstünlüğü vardır: İkonoskoptan daha duyarlıdır, dolayısıyla daha az bir aydınlatma gerekirir. Optik bölümü çok büyük değildir. Ancak süperikonoskopta da zaman zaman lekeler ve iz bırakmaya rastlanır ☐ *alıcı[1], alıcı ışıtacı, aydınlatma, çevrim[2], eksiuç ışıtacı, elektron demeti, elektron topu, ışık, ışıksalan ışıtaç, ışın demeti, ikonoskop (ışıtaç), im[1], iz bırakma, mercek, mozaik, optik görüntü, tarama*

süperortikon (alıcı) [Fr. *super-orthicon, caméra television à tube super-orthicon* ‖ İng. *superorthicon (camera)* ‖ Al. *Super-Orthikon(-Kamera)* ‖ İta. *superorthicon, telecamera ad superorthicon*] *TV.* Süperortikon ışıtaçlı televizyon alıcısı ☐ *alıcı[1], süperortikon (ışıtaç), televizyon*

süperortikon (ışıtaç) [Fr. *tube superorthicon* ‖ İng. *superorthicon tube* ‖ Al. *Super-Orthikon(röhre)* ‖ İta. *tubo superorthicon*] *TV.* Duyarlığı ortikon ışıtaçtan daha yüksek olan ışıtaç ☐ *görüntü-ortikon ışıtacı, ortikon ışıtaç*

süperpankromatik ☐ **ortopankromatik**

süperpankromatik (boş) film ☐ **pankromatik (boş) film**

süperpankromatik duyarkat ☐ **ortopankromatik duyarkat**

sürçme [İng. *beard, fluff*] *S/TV/V.* Bir

oyuncunun, sunucunun yanlış sözcük kullanması, sözcükleri yanlış söylemesi, atlaması; dil sürçmesi □ *oyuncu, sunucu, tekleme*

sürdürümcü [E.t. *abone* || Fr. *abonné* || İng. *subscriber* || Al. *Teilnehmer* || İta. *abbonato*] *TV.* Kablolu televizyona ya da paralı televizyona bağlı olan kişi □ *kablolu televizyon, paralı televizyon*

süre □ **gösterim süresi**

süre □ **yayın süresi**

sürekli açındırma aygıtı [Fr. *machine à développement continu* || İng. *continuous developing machine (processing machine)* || Al. *Durchlaufentwicklungsmaschine* || İta. *macchina a sviluppo continuo*] *S.* Bir filmin bir uçtan öbür uca dek çeşitli teknelerdeki kimyasal özdeklerden ve yıkama bölümlerinden geçerek bütün açındırma işleminin aralıksız yapılmasını sağlayan aygıt. Bu aygıtlarda filmin devinimi, açındırmacın verilişi, sıcaklığı, açındırma süresi ayarlanarak açındırma işlemi kendiliğinden yapılır. Sürekli açındırma aygıtlarının ilkörneği 1907'de Fransa'daki Gaumont Ortaklığınca gerçekleştirilmiştir. □ *açındırma, açındırma aygıtı, açındırmaç, açındırma süresi, film, tekne, yıkama*

sürekli basım [Fr. *tirage continu* || İng. *continuous printing* || Al. *Durchlaufkopierung* || İta. *stampa continua*] *S.* Basıma temel olan film ile bu film yardımıyla basılacak boş filmin pencere önünden sürekli devinimle geçişiyle yapılan basım □ *basım, boş film, pencere, sürekli devinim*

sürekli basım aygıtı [Fr. *tireuse continu* || İng. *continuous printer (film-printer, rotary printer)* || Al. *Durchlaufkopiermaschine* || İta. *stampatrice continua*] *S.* Sürekli basımı gerçekleştiren basım aygıtı çeşidi. Bu çeşit aygıtlarda dolu film ile boş film pencere önünden sürekli devinimle geçerler. İlk sürekli basım aygıtı 1911'de ABD'deki Bell & Howell Ortaklığı'nca gerçekleştirilmiştir. □ *basım, basım aygıtı, sürekli basım, sürekli devinim*

sürekli değmeli basım aygıtı [Fr. *tireuse continue par contact* || İng. *continuous-contact printer* || Al. *Durchlauf- und Kontaktkopiermaschine* || İta. *stampatrice continua e contatto*] *S.* Basımın hem sürekli hem de değmeli olmasını sağlayan basım aygıtı. Bu çeşit aygıtlarında film aralı devinim olmaksızın, sürekli biçimde geçtiğinden görüntü niteliği yüksek değildir; buna karşılık çok sayıda dağıtım eşleminin kısa sürede elde edilmesini sağlar. Bundan dolayı dağıtım eşlemleri ve iş eşlemleri çıkarmakta kullanılır. Sürekli basım aygıtında, negatif film ile boş film birbirine değerek, sürekli biçimde bir ışık kaynağının önünden geçer. Negatif filmdeki görüntülerden geçerek boş film üzerine düşen ışık, bu görüntüleri doğrudan boş filme aktarır. Bu film açındırılınca pozitif görüntüler elde edilir □ *aralı devinim, basım, basım aygıtı, boş film, dağıtım eşlemi, değmeli basım aygıtı, görüntü, ışık, iş eşlemi, negatif film, optik basım aygıtı, pozitif görüntü, sürekli basım aygıtı*

sürekli devinim [E.t. *sürekli hareket* || Fr. *mouvement continu, entraînement continu* || İng. *continuous movement (motion, run)* || Al. *kontinuierlicher Filmlauf (Bewegung)* || İta. *moto continuo*] *S.* Filmin aralı devinime uğramaksızın düzgün yürümesi. Aralı devinim'in karşıtı □ *aralı devinim, film*

sürekli devinim biçmesi [Fr. *prisme pour mouvement continu* || İng. *continuous motion prism* || Al. *kontinuierlicher Filmlaufprisma* || İta. *prisma per moto continuo*] *S.* Kimi sinema aygıtlarında (örneğin aşırı hızlı alıcı, bakımlık) filmin sürekli devinimle yürümesi sırasında, her resmin sanki aralı devinimdeki gibi kısa bir süre için durmuş görünmesini sağlayan optik dengeleyici □ *aralı devinim, aşırı hızlı alıcı, bakımlık, biçme, film, optik dengeleyici sürekli devinim*

sürekli devinimli alıcı [İng. *contiuously-moving film camera, continuous-motion film camera*] *S.* Filmin pencere önünden sürekli devinimle geçtiği 16 mm'lik bir alıcı[1] çeşidi. Bu çeşit alıcılarda, devinimli bir ayna, görüntüyü filmin geçişine eş hızda devindirir; böylelikle film sanki devinimsizmiş gibi olduğundan seçik bir görüntü saptanır. Alıcı hızı saniyede 24 resimdir. Bu çeşit alıcılarda mıknatıslanmış film kullanılır ve alıcıdaki mıknatıslı seslendirme kafası sesi görüntülerle aynı anda saptar □ *alıcı[1], film, geçiş, görüntü, mıknatıslı seslendirme kafası, 16 mm'lik alıcı, pencere, seçik*

sürekli geçiş [Fr. *défilement continu* || İng. *continuous running* || Al. *kontinuierlicher Filmlauf* || İta. *trasporto continuo*] *S.* Filmin çeşitli sinema aygıtlarında aralı devinime uğramaksızın yol alması □ *aralı devinim, film, geçiş*

sürekli gösterici [Fr. *projecteur continu* || İng. *continuous projector* || Al. *Durchlaufprojektor* || İta. *proiettore continua*] *S.* Dolamlı film takıldığı için, geriye sarmaya gerek kalmadan filmi sürekli gösteren gösterici □ *dolam, film, geriye sarma, gösterici*

sürekli gösterim [Fr. *projection continue* || İng. *continuous projection* || Al. *Durchlaufprojektion, pausenlose Vorführung* || İta. *proiezione continua, spettacolo continuato*] *S.* **1.** Birçok makaradan oluşan filmin hiç ara verilmeksizin gösterilmesi. Çift göstericiyle ya da büyük sığalı verici ve alıcı makaraları olan göstericilerle sağlanır. **2.** Filmin bir yandan gösterilirken bir yandan kendiliğinden sarılması ve bütün filmin gösterimi bitince hiç ara vermeksizin yeni bir gösterime hazır olması durumu. Film, makaranın iç tarafındaki ucundan başlayıp gösterici düzeneğine verilir ve aynı makaranın dışından sarılmaya başlar □ *çift gösterici, gösterim, makara, sürekli gösterim sineması*

sürekli gösterim sineması [Fr. *cinéma permanent (à programme permanent)* || İng. *continuous performance theatre* (ABD: *theater*), *continuous programme theatre* (ABD: *program theater*), *grind (house)*, (ABD) *continuous show theater* || Al. *Tageskino* || İta. *sala di cinema a spettacolo continuato (di cinema a programma permanente)*] *S.* Gösterimin aralıksız yapıldığı, ayrı gösterimlere bölünmediği, izleyicilerin her an bilet alıp girebilecekleri sinema □ *gösterim, izleyici, sinema*

sürekli işleme [Fr. *traitement continu* || İng. *continuous processing* || Al. *Durchlaufentwicklung* || İtai *lavorazione continuo*] *S.* Sürekli açındırma aygıtında filmin bütün işleme sürecinden aralıksız geçmesi □ *açındırma, film, işleme, sürekli açındırma, sürekli açındırma aygıtı*

sürekli optik basım aygıtı [Fr. *tireuse optique continue* || İng. *continuous optical printer* || Al. *Durchlauftrickkopiermaschine* || İta. *stampatrice continua ed*

ottico] *S.* Basımın hem sürekli hem optik yoldan olmasını sağlayan basım aygıtı ⌐ *basım, basım aygıtı, optik basım, sürekli basım,*

sürekli yansımalı bakaç [Fr. *viseur réflexe continu* || İng. *continuous reflex finder (reflex viewfinder)*] *S.* Yansıtıcı bölümü mercek ile örtü arasında kaldığından konunun görüntüsünün alıcı[1] çalıştırıldığı zaman da izlenebildiği bakaç çeşidi. Süreksiz yansımalı bakaç'ın karşıtı ⌐ *alıcı[1], bakaç, konu, mercek, örtü, süreksiz yansımalı bakaç, yansımalı bakaç*

süreksiz yansımalı bakaç [Fr. *viseur réflexe non continu* || İng. *non-continuous reflex finder (reflex viewfinder)*] *S.* Alıcı[1] çalıştırıldığında yansıtıcı bölüm ortadan kalktığı için görüntü veremeyen bakaç çeşidi. Bu çeşit bakaçlar ancak alıcı[1] çalıştırılmadığı zaman görüntü verirler. Sürekli yansımalı bakaç'ın karşıtı ⌐ *alıcı[1], bakaç, görüntü, sürekli yansımalı bakaç, yansımalı bakaç*

süre sayacı ⌐ **sayaç**

sürmek [Fr. *sortir (un film), lancer (un film), mettre en distribution* || İng. *release, launch* || Al. *herausbringen* || İta. *mettere in commercio (un film)*] *S.* Sürüm eylemi ⌐ *sürüm*

sürtünmeli başlık [Fr. *tête de pied à friction* || İng. *friction head, free head* || Al. *Friktionkopf* || İta. *testa del treppiede a frizione*] *S/TV/V.* Alıcının düzgün biçimde çevrinme yapmasını sağlamak üzere sürtünmeyle devinen başlık çeşidi ⌐ *alıcı[1], başlık, çevrinme*

sürüm [Fr. *sortie (d'un film), lancement (d'un film)* || İng. *release, film release, launching* || Al. *Einsatz* || İta. *edizione (di un film), uscita (di un film)*] *S.* Bir filmin oynatılmak üzere ortaya çıkarılması; piyasaya, gösterime sunulması *film, gösterim, oynatım*

süslü arayazı [İng. *art title, illustrated title*] *S.* Sessiz sinema döneminde kimileyin resimlerle bezenmiş, bezekli bir çerçeve içinde yer alan arayazı çeşidi ⌐ *arayazı*

süzek [E.t. *tül* || Fr. *tulle, trame, mousseline, mamma* || İng. *net, tulle, gauze, open-end net* || Al. *Netzstoff, Tüll, Softscheibe, Raster, Gaze* || İta. *velatino, garza*] *S.* Işığın önüne konulan ince kumaş ya da tülden yarısaydam yayındırıcı. Süzek, odakta herhangi bir düzenleme yapmaksızın yumuşak odak etkisi elde etmekte ya da doyma sağlamakta kullanılır ⌐ *doyma, ışık, odak, mavi süzek, mor süzek, siyah süzek, yayındırıcı, yumuşak odak*

süzgeç, optik süzgeç, renk süzgeci, ses süzgeci [E.t. 1. *filtre, renk filtresi,* 2. *filtre, ses filtresi* || Fr. 1. *filtre (couleur), filtre coloré, écran (couleur),* 2. *filtre de son* || İng. 1. *filter, colour (*ABD: *color) filter, optical filter, coloured (*ABD: *colored) filter, gel, gelatine filter, jelly, colour (*ABD: *colour) jelly,* 2. *electrical filter, sound filter* || Al. 1. *Filter, Farbfilter, Gelatinefilter,* 2. *Klangfilter* || İta. 1. *filtro (coloro),* 2. *filtro del suono*] *S/TV/V.* **1.** Renkli camdan ya da arasına jelatin konarak yapıştırılmış iki camdan oluşan, izgedeki kimi ışıkları soğuran, kimilerini bırakan araç. Süzgeçler alıcı merceğinin önüne takılarak ışık yeğinliğini azaltmaya, görüntünün renk tonlarını değiştirmeye yarar. Özellikle siyah-beyaz filmlerde renklerin aktarılışını değiştirmeye, renkli filmlerdeyse renkleri düzeltmeye yarar. Süzgeçler, renklerine göre, ayrı ayrı durumlarda kulla-

nılır. *S/TV/V.* **2.** Seslendirmede, okumada, yayında kimi yinelenim kuşaklarını güçsüzleştiren; istenilen yinelenimler ile istenmeyenleri birbirinden ayırt eden; bir dalganın aktarımında, izgenin kimi yinelenimlerini ortadan kaldıran çevrim[2] ☐ *alıcı[1], alıcı merceği, çevrim[2], dengeleme süzgeci, düzeltici süzgeç, film, ışık, izge, kırmızı süzgeç, kuşak[1], mercek, okuma[3], renkli film, sarı süzgeç, seslendirme, siyah-beyaz film, soğurma, yeşil süzgeç, yinelenim, yoğunluk süzgeci*

süzgeç katsayısı [Fr. *coefficient du filtre* || İng. *filter factor (coefficient)* || Al. *Filterfaktor* || İta. *fattore del filtro*] *S/TV.* Süzgeç kullanıldığından dolayı ortaya çıkan ışık azalmasını karşılamak üzere gerekli ışıklama süresinin artış niceliğini gösteren sayı. Her süzgeç, mercekten geçen ışığı soğurarak bir azalmaya yol açar. Bundan dolayı ya ışığı çoğaltmak ya da ışık düzengecini açmak gerekir. Süzgeç katsayısı bunun niceliğini belirtir. Örneğin (x4) süzgeç katsayısı, ışıklama süresinin, süzgeç kullanılmadığı zamandakinin dört katına çıkarılmasını gösterir ☐ *ışık, ışık düzengeci, ışıklama, ışıklama süresi, mercek, süzgeç*

süzgeçli sestoplar [İng. *filter mic(rophone)*] *S/TV/V.* Süzgecinin yardımıyla yinelenimi değiştirilerek ses etkilerinin gerçekleştirilmesinde kullanılan sestoplar çeşidi. Bu çeşit sestoplarlar, insan sesini kalınlaştırır, hafifçe genizden söylenmiş özelliği katar; müzik ya da etkileri inceltir. Genellikle eskiden gelişmemiş ses aygıtlarıyla saptanmış konuşmalara ya da şarkı seslerine öykünmekte; telefondaki, sesyayarlardaki konuşma seslerine benzer sesler sağlamakta kullanılır ☐ *ses, ses etkileri, sestoplar, süzgeç*

süzgeç tekeri [Fr. *roue des filtres* || İng. *filter wheel* || Al. *Filterrad, Filterrevolver* || İta. *ruota dei filtri*] *TV.* Alıcıda mercek ile ışıtaç arasında yer alan ve üzerinde değişik süzgeçler bulunan teker. Bu teker yardımıyla istenilen süzgecin hemen seçilip kullanılması sağlanır ☐ *alıcı[1], ışıtaç, mercek, süzgeç*

SV ☐ **sayısal video**

SVA ☐ **sayısal video alıcısı**

SVE ☐ **sayısal video-etkileşimli**

SVHS ☐ **Super VHS**

SVT ☐ **sayısal video tekeri**

SVTÇ/S ☐ **sayısal video tekerçalar/sürücü**

SVTY ☐ **sayısal video tekeri yazılımı**

Syncom [Fr. *Syncom* || İng. *Syncom* || Al. *Syncom* || İta. *Syncom*] *TV.* Uzaya gönderilen ilk eşlemeli uydu dizisi. Bu diziden üç uydu gönderildi. 14.2.1963'te gönderilen Syncom I, yörüngesine oturacağı sırada taşıyıcı füzenin son katındaki bir patlamadan dolayı parçalandı. Buna karşılık 26.7.1963'te gönderilen Syncom II yörüngesine oturdu ve başarılı deneyler gerçekleştirdi. 40,5 kg ağırlığındaki bu uydu, çembersel bir yörüngeye (yerberi 35.785 km, yeröte: 35.797 km) oturmuştu. Dünyanın dönüş hızına (saatte 1.600 km) ayak uydurabilmek için saatte 10.500 km hızla dönüyordu. Syncom II, televizyon iletişimi dışında her çeşit iletişimi (telefon, radyo, radyofoto vb) denedi. 19.8. - 1964'te uzaya gönderilen Syncom III, 32 kg ağırlığında, çapı 71 cm, yüksekliği 40 cm boyunda yuvak biçiminde bir uyduydu. Büyük Okyanus üzerinde yörüngeye oturan Syncom III, telefon iletişiminde kullanıldığı gibi Tokyo ile ABD'nin batı kıyıları arasında bağlantı'

kurarak 1964 Tokyo Olimpiyadı'nı başlıca karşılaşmalarını gönderdi ☐ *eşlemeli uydu, iletişim, uydu, yörünge*

System 35 [Fr. *System 35* ‖ İng. *System 35* ‖ Al. *System 35* ‖ İta. *System 35*] *S/TV/V.* Bir sinema - televizyon ortak işlemi: 1965'te geliştirilen bu işlemde Mitchell Mark II çeşidi 35 mm'lik bir sinema alıcısı kullanılır. Bu alıcıya bir vidikon ışıtaç eklenmiştir. Bu ışıtaç, mercekten geçip yansımalı bir örtücüden yansıyan görüntüyü alır; ışıtacın çıkışı hem elektronik bakacı, hem de çeşitli denetlikleri besler. Böylelikle yönetmen ve görüntü yönetmeni çevirimi istedikleri noktadan izleyebilirler. Vidikon ışıtaç aynı zamanda bir video aygıtını da besler. Bu aygıt, çevirimin tümünü ya da yalnız bir bölümünü saptar. System 35, tek alıcıyla da çok alıcıyla da uygulanabilir. Çok alıcılı işlem, birden çok televizyon alıcısının kullanıldığı uygulayımı andırır. Bu alıcılardan gelen görüntüler bir dizi denetliğe verilir. Yönetmen bunları izleyerek alıcı yönetmenlerine komut verir; istediği alıcıyı çalıştırıp istediğini durdurabilir; hangi alıcının hangi çekimlerinin kullanılacağını belirtmek üzere filme imler koydurabilir ☐ *alıcı[1], çevirim, çok alıcılı işlem, denetlik, elektronik bakaç, film, görüntü, görüntü yönetmeni, ışıtaç, mercek, video aygıtı, 35 mm'lik alıcı, örtücü, vidikon ışıtaç, yönetmen*

Ş

şakşak [E.t. *klaket* || Fr. *claquette, clap* || İng. *clap (stick), clapper (stick), stick* || Al. *Klappe, Synchronklappe* || İta. *ciak*] *S.* Ses ile görüntünün aynı zamanda alındığı durumlarda çekim tahtasına eklenen ve tahtanın kenarına çarptırılınca güçlü bir "şak" sesi çıkaran parça. Bu parçanın, çekim tahtasına çarpışını gösteren resim ile bu çarpıştan dolayı oluşan ses titreşiminin ses yolundaki imi yan yana getirilince eşleme kolaylıkla sağlanır. En yeni alıcıların bu imleri çevirime başlarken sağlayacak iç donanımları vardır □ *çekim tahtası, eşleme, görüntü, im[1], resim, resim şakşağı, ses, ses şakşağı*

"şakşak" [Fr. *claquette!* || İng. *clap!* || Al. *Klappe!* || İta. *ciak!*] *S.* Şakşağın kullanılması için şakşakçıya verilen komut □ *şakşak, şakşakçı*

şakşakçı [E.t. *klaketçi* || Fr. *claqueman, "clapman," "clapper-boy"* || İng. *clapper (boy)* || Al. *Klappenschläger, Klappermann* || İta. *ciacchista*] *S.* Çekim tahtasını her çekimin başında alıcının önünde tutarak şakşağı kullanan kimse □ *alıcı[1], çekim tahtası, resim şakşağı, ses şakşağı, şakşak*

şakşakçı-takıcı [Fr. *"clapper-loader"* || İng. *clapper-loader* || Al. *"clapper-loader"* || İta. *"clapper-loader"*] *S.* Şakşakçılık ve takıcılık işlerini birlikte gören kimse □ *şakşak, şakşakçı, takıcı*

şanzıman (şanjman) (a.) *S.* (Türkiye'de) **1.** Cinsel sömürü filmi gösteren sinemalarda, polis baskınına karşı hemen gösterime geçmeye hazır ve üzerinde sakıncasız herhangi bir film bulunan yedek gösterici. **2.** Bu göstericiye geçiş. **3.** İlk göstericide yer alan ve içinde genellikle yabancı filmlerden aktarılmış çok açık bölümler bulunan cinsel sömürü filmi. Baskın geçiştirildikten sonra bu kez bunun bulunduğu göstericiye geçilir □ *cinsel sömürü filmi, gösterici*

şarkıcı [Fr. *chanteur(euse)* || İng. *singer* || Al. *Sänger* || İta. *cantante, cantatrice*] *S/TV.* Bir filmde ya da televizyon izlencesinde şarkı söyleyen kimse □ *film, izlence, müzik, müzikli film, şarkılı film*

şarkılı film [Fr. *film chantant* || İng. *singing film, singie* (a.), *tuner* (a.) || Al. *Gesangsfilm* || İta. *film di cantanti*] *S.* **1.** Bir dizi şarkıya, ünlü bir şarkıcının yaşamöyküsüne dayanan ya da bir şarkıyı konusuna temel alan film. **2.** (Türkiye'de) Başoyuncusu/başoyuncuları ünlü şarkıcı olan, içinde bol bol şarkı bulunan film □ *film, şarkı, şarkıcı*

şarlomsu [Fr. *chaplinesque* || İng. *chaplinesque* || Al. *"chaplinesque"* || İta. *"chaplinesque"*] *S.* Amerikan güldürü oyuncusu Charles S. Chaplin'in görüntülükte yarattığı Şarlo (Charlot) tipini andıran, bu tipin özelliklerini taşıyan (kişi, durum, tutum) □ *güldürü oyuncusu, tip*

şemsiye ışığı [İng. *umbrella light*] *S.* Beyaz bir şemsiyenin oluşturduğu kubbeye yöneltilen ve buradan yansıtılan yumuşak ışık çeşidi □ *yumuşak ışık*

şenlik, sinema şenliği, televizyon şenliği [E.t. 1. *festival, sinema festivali, film festivali,* 2. *festival, televizyon festivali* || Fr. 1. *festival (du film, de cinéma),* 2. *festival de télévision* || İng. *film festival,*

2. *television festival* || Al. 1. *Filmfestspiele,* 2. *Fernsehfestspiele* || İta. 1. *festival di cinema (cinematografico), mostra cinematografica,* 2. *festival di televisione, mostra di televisione*] *S.* **1.** Çeşitli filmlerin topluca oynatılması, değerlendirilmesi biçiminde düzenlenen ulusal ya da uluslararası film gösterisi. Şenlikler, genellikle ulusal, uluslararası, bölgesel ya da belirli türlerde (örneğin canlandırma, belgesel, korku filmleri, düşlemsel filmler...) ya da konu belirtilmeksizin, belirli boylarda (kısa film, uzun film, orta uzunlukta film); yarışmalı ya da yarışmasız, ödüllü ya da ödülsüz olarak düzenlenir. Şenliklerin şenliği olarak daha önceki şenliklerin önemli filmlerini topluca gösteren şenlikler de vardır. Film gösterilerinin yanı sıra, anma gösterileri, ek gösteriler, sergiler, söyleşmeler, açık oturumlar düzenlenebilir. Özellikle uluslararası sinema şenlikleri aynı zamanda birer film pazarı işlevi de görür. İlk büyük uluslararası şenlik 1932'de Venedik'te iki yılda bir olarak başlayan Venedik Sinema Şenliği'dir. "Yeni bir sanat olan sinemayı, öbür sanatlar düzeyine çıkarmayı" ereklemekteydi. Venedik'i Cannes (ilk kez 1939, ikinci kez 1946), Berlin (1961) sinema şenlikleri izledi. Günümüzdeyse sinema şenliklerinin sayısı 400'ü aşmakta ve hemen her yıl yenileri eklenmektedir. Türkiye'deki başlıca sinema şenlikleri şunlardır: Uluslararası İstanbul Film Festivali, Uluslararası Ankara Film Festivali, Uluslararası İzmir Film Festivali, Antalya Altın Portakal Film Festivali, Adana Altın Koza Kültür ve Sanat Festivali. *TV.* **2.** Çeşitli televizyon izlencelerinin topluca gösterilmesi, değerlendirilmesi biçiminde ortaya çıkan gösteri. Genellikle herhangi bir gereç (film, video aygıtı) üzerine saptanmış izlencelerle düzenlenir. Uluslararası televizyon şenlikleri izlence pazarı işlevi de görebilir ☐ *anma gösterisi, belgesel, canlıresim, değerlendirme, film, izlence, kısa film, korku filmi, video aygıtı, orta uzunlukta film, sinema, tür, uzun film, televizyon*

şeytan makarası [Fr. *"diabolo"* || İng. *diabolo* || Al. *"diabolo"* || İta. *"diabolo"*] *S.* Sürekli açındırma aygıtında dönen filmin büklümüne asılı duran, açındırmanın gereklerine göre filmin uzunluğunda ortaya çıkan azalıp çoğalmaları dengelemek üzere inip çıkabilen makara. Bu makara, filmin, açındırma aygıtındaki makaraların birinden öbürüne gerilmeksizin, kopmaksızın aktarılmasını sağlayan boşluğu yaratır ☐ *açındırma, açındırma aygıtı, büklüm, film, makara, sürekli açındırma aygıtı*

şimşek etkisi [Fr. *effet d'éclair* || İng. *lightning effect* || Al. *Blitzlichteffekt* || İta. *effetto di fulmine*] *S.* Herhangi bir film görünçlüğünde yapay olarak yaratılan şimşek çakması görünüşü.

şipşak [E.t. *enstantane* || Fr. *instantané* || İng. 1. *snapshot, instantaneous,* 2. *snapshot* || Al. 1. *Momentfotografie, Momentaufnahme, Schnapp-schuß,* 2. *Momentaufnahme, Schnappschuß* || İta. *instantaneo*] *S.* **1.** Işıklama süresi saniyenin 1/25'i ya da daha kısa olan, hızlı bir devinimi, oluşumu sırasında saptayan fotoğraf çekme yöntemi. **2.** Hazırlıksız olarak gerçekleştirilen çevirim ☐ *çevirim, fotoğraf, ışıklama, ışıklama süresi*

şişirme [İng. *blurb*] *TV.* Aşırı abartılmış tanıtı ☐ *tanıtı, tantana*

şişirmek [Fr. *remplir* || İng. *pad* || Al. *schinden* || İta. *infarcire*] *S/IV/V.* **1.** Bir filmi ya da video kuşağını kırpıntı

filmler, ıskartaya çıkarılmış çekimler, kullanılmayan kuşak parçaları ekleyerek gereksiz yere uzatma. **2.** Önemli bir role söyleşme bölümleri ekleyerek rolü gereğinden çok büyütmek. Genellikle bir yıldızın isteği üzerine yapılır = *çekim, film, kırpıntı (film), söyleşme, video kuşağı, yıldız*

T

taban [Fr. *base, support* || İng. 1. *base, support, backing, film base, emulsion, support (carrier),* 2. *tape base* || Al. 1. *Schichtträger, Träger, Filmträger,* 2. *Schichtträger, Träger, Magnetbandschichtträger* || İta. *supporto*] *S.* **1.** Üzerine, ışığaduyar duyarkatı oluşturan kimyasal özdek sıvalı, saydam, selüloit kuşak[1]. Tabanlar önceleri nitrattan yapılıyordu; ancak çok yanıcı, tehlikeli ve kolay bozulur olduğundan sonraları asetat kullanılmaya başlandı. Günümüzde genellikle triasetat kullanılmaktadır. Film tabanının fotoğrafta herhangi bir rolü yoktur; yalnız son derece ince olan duyarkata desteklik işini görür. Taban, filmin parlak yüzüdür. Donuk yüz ise duyarkat yüzüdür. *TV/V.* **2.** Mıknatıslı kuşak[1] ve video kuşağında, üzerine demir oksit sıvanan asetat, polivinilklorit ya da polyesterden kuşak[1]. Günümüzdeki video kuşaklarında polyester tabanlı ve Mylar ayırmacını taşıyan kuşak[1] kullanılmaktadır. Film tabanı, video kuşağı tabanından daha kalındır ⊐ *asetat taban, demir oksit, donuk yüz, duyarkat, duyarkat yüzü, film, fotoğraf, görüntü, görüntü kuşağı, kuşak[1], mıknatıslı kuşak[1], Mylar, nitrat taban, polivinilklorit, polyester, selüloit, triasetat taban, video kuşağı*

taban ışıtaçları [Fr. *rampe* || İng. *footlights, striplights, floats* || Al. *Fußrampe, Lichtrampe, Beleuchtungsrampe* || İta. *ribalta*] *S/TV.* İşlik düzlüğünün tabanına, görünçlüğü önden aydınlatacak biçimde yerleştirilen bir dizi ışıtaç ⊐ *aydınlatma, düzlük, ışıtaç, işlik*

taban yüzü, parlak yüz [E.t. *emülsiyonsuz taraf* || Fr. *côté support* || İng. *celluloid side, base side, cell side* (a.) || Al. *Schichtträgerseite*] *S.* Tabanın duyarkat bulunmayan, duyarlı olmayan yüzü. Duyarkat yüzü'nün karşıtı. Duyarkatın donuk oluşuna karşı taban yüzü parlak oluşuyla seçilir ⊐ *duyarkat, duyarkat yüzü, taban*

takıcı [Fr. *deuxième assistant-opérateur adjoint (assistant opérateur de prise de vues)* || İng. *film loader, loader (boy), second assistant cameraman* || Al. *zweiter Kameraassistent* || İta. *secondo assistente operatore di ripresa*] *S.* Alıcıya boş filmin takılıp, kullanılan filmin çıkarılması işini yapan, boş ve dolu filmleri koruyan kimse ⊐ *alıcı[1], boş film, dolu film, şakşakçı-takıcı*

takım [E.t. *ekip, tim* || Fr. *équipe, personnel, "team"* || İng. 1. *unit, film unit (crew), crew, team,* 2. *unit, crew, team* || Al. 1. *Aufnahmegruppe, Filmgruppe Aufnahmestab, Stab, Personengruppe,* 2. *Aufnahmegruppe, Aufnahmestab, Stab, Team* || İta. *truppa, gruppo, "troupe"*] *S.* **1.** Bir film çeviriminde görüntüleri saptama[2], aydınlatma, ses alma gibi belli başlı çalışmaları yapmak için gerekli uygulamanlar topluluğu. *TV.* **2.** Bir televizyon yayınını, özellikle dışarıda canlı yayını gerçekleştiren uygulamanlar topluluğu ⊐ *aydınlatma, çevirim, dışarıda (canlı) yayın, en küçük takım, film, görüntü, ses, uygulaman, televizyon, yayın*

takımbaşı [Fr. *directeur de l'équipe* || İng. *unit manager*] *S/TV.* İşlik dışı çalışmalarda takımın teknik yönetim işlerini çeviren kimse ⊐ *işlik, takım*

takma [Fr. 1. *chargement (de la caméra),* 2. *chargement* || İng. 1. *loading (of the camera), threading, film threading,* 2. *loading, threading, lacing, tape lacing* || Al. 1. *Filmeinlegen,* 2. *Videoeinlegen* || İta. 1. *caricamento (della pellicola, di un film, della macchina da presa),* 2. *caricamento*] *S.* **1.** Boş ya da dolu filmin alıcı[1], gösterici, basım aygıtı... gibi aygıtlara yerleştirilmesi, filmin düzgün biçimde geçmesi için dişlilere, makaralara, yataklara konması, büklüm yapılması gibi işlerin tümü. *V.* **2.** Video kutucuğu kutucuk bölümüne yüklendiğinde kuşağın video kuşağından bir dolamın özdevinimli olarak çekilip başta kasnak olmak üzere aygıtın düzeneğine yerleştirilmesi işi. Makaralı aygıtlarda kuşağın, aygıtın düzeneğine elle yerleştirilmesi işi ⌶ *alıcı[1], basım aygıtı, boş film, dolu film, film, gösterici, kutucuk, kutucuk bölümü, makara, özdevinimli, yatak*

takmak *S.* [Fr. 1. *charger (une caméra),* 2. *charger* || İng. 1. *load, thread up,* 2. *lace* || Al. 1-2. *einlegen* || İta. 1-2. *caricare*] *S.* **1.** Filmi sinema aygıtlarına yerleştirme eylemi. *V.* **2.** Video kutucuğunu kutucuk bölümüne yerleştirerek kuşağın düzeneğe sarılmasını sağlamak; makaralı aygıtlarda kuşağı aygıtın düzeneğine elle yerleştirmek ⌶ *film, takma*

tam alttan görüş [İng. *extreme low shot*] *S.* Alttan görüşün yerden ya da buna yakın noktadan yukarıya doğru gerçekleştirilmesi. Örneğin sırtüstü yatan birinin göğü izlemesini, gökyüzündeki bir uçağa bakmasını veren çekim. Tam üstten görüş'ün karşıtı ⌶ *alttan görüş, tam üstten görüş*

tam bezem [E.t. *"complex," decor en "complex"* || İng. *complex, composite set* || Al. *Reihendekoration, "Complex"* || İta. *"complex"*] *S/TV.* Birbirine bağlı (örnek: bir apartman dairesi) geniş bir bezemin bütün olarak kurulması durumu ⌶ *bezem*

tam özdevinimli alıcı [Fr. *caméra automatique perfectionné, caméra-robot* || İng. *fully automatic camera*] *S.* Düzenlemelerin, ayarların hemen tümüne yakınını kendi kendine gerçekleştirebilen alıcı[1]. Örneğin ışık düzengeci, odaklama, optik kaydırma gibi bölümlerin kendi kendine düzenlenmesi. Daha çok özenci alıcılarında uygulanır *alıcı[1], ayar, ışık düzengeci, odaklama, optik kaydırma, özenci alıcısı*

tam üstten görüş [İng. *extreme high shot, XHS, EHS, extreme high-angle shot*] *S.* Üstten görüşün tam tepeden ya da buna yakın yerden ve oldukça yüksekten gerçekleşmesi. Örneğin bir uçaktan, helikopterden, yüksek bir yapının damında aşağıya doğru gerçekleştirilen görüş. Tam alttan görüş'ün karşıtı ⌶ *üstten görüş*

tanecik [E.t. *gren* || Fr. *grain (d'émulsion)* || İng. *grain* || Al. *Korn* || İta. *grana (dell'emulsione, della pellicola)*] *S.* Duyarkatta yer alan, ışıklanıp açındırıldığında film üzerindeki görüntüyü oluşturan gümüş halojenür yuvarcıkları. Bu yuvarcıklar genellikle gözle seçilemeyen düzensiz biçimlerdedir. Az aydınlatılmış görünçlüklerde iyi bir görüntü sağlayabilmek için duyarlığı çok olan boş film kullanılır. Bu tür filmlerin duyarkatlarındaysa iri tanecikler bulunur; bu da görüntülükte bu taneciklerin görünmesine yol açar ⌶ *açındırma, aydınlatma, boş film, duyarkat, görüntülük, gümüş halojenürleri, ışıklama, ince tanecik, iri tanecik, taneciklilik*

tanecik azaltma [İng. *grain reduction*] *TV*. Bir video imindeki taneciklilığı ortadan kaldırmak için filmi elektronik işlemle televizyon resmine çevirme ☐ *görüntü geliştirme, tanecik, taneciklilik, video imi*

taneciklilik [Fr. *granulation* || İng. *granularity, graininess* || Al. *Körnigkeit* || İta. *granulazione*] *S*. Bir duyarkatta yer alan tanecik sayısının ve boyunun, yüzey birimine göre durumu. Genellikle duyarlık arttıkça gümüş halejenürleri niceliği arttığından taneciklilik de çoğalır. Taneciklilik özel bir etki yaratılmak ereğiyle de kullanılabilir. Örneğin, sinemanın ilk zamanlarında kullanılan boş filmler iri tanecikli olduğundan, o zamanları yansıtmak için kimi görünçlükler özellikle iri tanecikli boş filmle çevrilebilir ☐ *duyarkat, duyarlık, etkiler, gümüş halojenürleri, iri tanecikli, tanecik*

tanıtı, film tanıtısı, televizyon tanıtısı [E.t. 1. *reklam, film reklamı, ilan, film ilanı,* 2. *reklam programı, televizyon reklamı* || Fr. 1. *publicité (de lancement),* 2 *publicité (à la télévision), émission compensée.* || İng. 1. *publicity, advertising, advertisement, commercial,* 2. *television advertising (advertisement), commercial,* 3. (ABD) *teaser* || Al. 1. *Reklame, Werbung, Anzeigenwerbung, Startwerbung, Publizität,* 2. *Fernsehreklame, Fernsehwerbung, Werbefernsehen* || İta. 1-2. *pubblicità*] *S*. **1.** Bir filmin izleyicisini çoğaltmak için çeşitli yollardan (gazete tanıtısı, radyo tanıtısı, el tanıtısı...) yararlanılarak yapılan duyurular. **2.** Tanıtı filmi. *TV*. **3.** Televizyon izlenceleri arasına yerleştirilmiş ve herhangi bir izlencenin ya da filmin izleyicisini çoğaltmak ereğiyle çarpıcı biçimde hazırlanmış tanıtı. *TV/V*. **4.** Televizyon, video yoluyla yapılan tanıtı; bu tanıtı için hazırlanmış izlence. **5.** Tanıtı videosu ☐ *film, izlence, izleyici, tanıtı filmi, tanıtı videosu, televizyon*

tanıtı arası [E.t. *reklam arası* || İng. *commercial break*] *TV*. İzlencenin akışı sırasında tanıtıların yayımlanması için ayrılan zaman dilimi ☐ *akış, izlence, tanıtı, zaman dilimi*

tanıtı-belgesel [İng. *infomercial* || İngilizce "*in*formation" (bilgi) ile "com*mercial*" (tanıtı) sözcüklerinin ilk ve son seslemlerinin birleştirilmesiyle oluşturulmuştur] *S/TV/V*. Kısa bir belgesel kılığında hazırlanmış tanıtı filmi, tanıtı videosu. Sıradan tanıtılardan daha uzun (genellikle 90 saniye) olan bu çeşit tanıtılarda, pazarlamadan çok ürünle ilgili bilgi verilme, satıştan çok nitelik ve hizmet üzerinde durulur ☐ *belgesel, tanıtı filmi, tanıtı videosu*

tanıtı bulantısı [İng. (ABD) *cluttervision* (a.)] *TV*. Kısa bir süre için (örneğin yarım saat) çok değişik malların tanıtılarını izlemekten doğan bulantı (bu çeşit tanıtılar daha çok ABD televizyonlarında yer alır) ☐ *tanıtı, televizyon*

tanıtıcı [E.t. *reklamcı* || Fr. *publicitaire* || İng. *publicity manager (agent)* || Al. *Reklamechef, Reklamefachmann, Werbeleiter, Werbefachmann* || İta.] *S/TV*. Sinema ya da televizyon için tanıtı hazırlayan kimse ☐ *tanıtı*

tanıtıcı çevrinme [Fr. *panoramique d'exploration* || İng. *information pan*] *S/TV*. Alıcının çok yavaş yatay ya da düşey çevrinme yaparak bir konuyu ya da bir çevreyi düzenli olarak gösterdiği, tanıtı tığı çevrinme ☐ *alıcı', çevrinme, düşey çevrinme, yatay çevrinme*

tanıtıcı kılavuz [Fr. *amorce d'identification* || İng. *identification leader* || Al. *Allonge* || İta. *coda d' identificazione*] *S.* Makara başlarında filmin adını, makara sayısını belirten kılavuz çeşidi ya da ön kılavuzun bu bilgileri veren bölümü ☐ *film, kılavuz, makara, ön kılavuz*

tanıtıcı yazı [İng. 1. *review, film review,* 2. *review, television review*] *S.* **1.** Gösterime çıkacak olan ya da çıkan filmleri tanıtmak üzere özet bilgilerden oluşan yazı. Eleştiriye göre oldukça kısa olan tanıtıcı yazıda genellikle filmin kısa tanıtma yazısı, konusu verilir; kimileyin filmin bir iki tümcelik değerlendirmesi yapılır. *TV.* **2.** Aynı çalışmanın televizyon izlenceleri için yapılanı ☐ *eleştiri, film, gösterim, izlence, konu, tanıtma yazısı*

tanıtı filmi [E.t. *reklam filmi, ilan filmi, ilanat filmi* || Fr. *film publicitaire* || İng. *advertising film (filmlet), publicity film, commercial, film publicity, screen advertising, theatre advertising* || Al. *Werbefilm, Reklamefilm, Filmreklame* || İta. *film pubblicitario (reclamistico, di richiamo)*] *S/TV.* **1.** Sinemalarda, televizyonlarda tanıtı için gösterilen film. **2.** Herhangi bir şeyin tanıtısını yapmak üzere çevrilmiş kısa film ☐ *film, kısa film, sinema, tanıtı, televizyon*

tanıtı görevlisi [Fr. *agent de publicité, publicitaire* || İng. *publicity-man, advertising agent* || Al. *Werbefachmann* || İta. *agente di pubblicità*] *S.* Bir yapımevinde, çevrilen filmlerin ve yapımevine bağlı yıldızların tanıtı yoluyla değerlendirilmesini sağlayan kimse ☐ *film, tanıtı, yapımevi, yıldız*

tanıtımlık [E.t. 1. *demo* || Fr. *démo* || İng. 1. *demo(nstration),* 2. *demo(nstration), demo film (tape)* || Al. *Demo* || İta. *demo*] *BS.* **1.** Büyük bir bilgisayar izlencesini kullanıcılara tanıtmak, özellik ve olanakları konusunda bilgi edinmelerini sağlamak üzere hazırlanmış ufak çapta örnek. *S/TV/V.* **2.** Sinema ya da televizyondaki tanıtıların tasarlanması, hazırlanması, tanıtıyı ısmarlayanların görüşünün alınması ereğiyle hazırlanmış taslak film ya da video kuşağı ☐ *bilgisayar izlencesi, izlence, kullanıcı, sinema, tanıtı, televizyon, video kuşağı*

tanıtı öbeği [İng. *pod* (a.)] *TV.* Yayında bir araya getirilmiş ve birbiri ardından gösterilen tanıtılar bütünü ☐ *tanıtı, yayın*

tanıtı önleyici [İng. *commercial cutter*] *TV/V.* Televizyondan videoya izlence aktarırken aradaki tanıtılarda videonun çalışmasını özdevinimli olarak beklemeye alarak tanıtıların video kuşağına geçmesini önleyen düzenek ☐ *bekleme, izlence, tanıtı, televizyon, video aygıtı*

tanıtı resmi [E.t. *lobi* || Fr. *photo publicitaire* || İng. *advertising still picture, lobby card*] *S.* Üzerinde filmin, başlıca oyuncu ve uygulamanların adları ile filmden bir ya da birkaç resim bulunan, sinema sergenlerine konulan, genellikle 27 x 42 cm boyunda renkli karton ☐ *film, oyuncu, uygulaman*

tanıtı tarifesi [İng. *card rate*] *TV.* Herhangi bir olukta yayımlanacak tanıtılar için saptanan ücret dizelgesi. Tanıtı tarifesinin düzenlenmesinde tanıtının kaç kez, ne zaman, ne uzunlukta, hangi zaman diliminde yayımlanacağı gibi durumlar göz önüne alınır ☐ *oluk, tanıtı, zaman dilimi*

tanıtı videosu [İng. *video advertising*] *TV/V.* **1.** Televizyon ve videoyla yapılan tanıtı. *V.* **2.** Video kutucukları üzerinde

yer alan ve çeşitli yollardan izleyicilere ulaştırılan tanıtı ☐ *kutucuk, tanıtı*

tanıtı yöneticisi [E.t. *reklam müdürü* || Fr. *directeur de publicité, chef de publicité* || İng. *advertising manager, publicity director, publicity chief,* (ABD) *scribe* || Al. *Reklamchef, Werbechef* || İta. *capo dell'ufficio pubblicità*] *S.* Büyük yapımevlerinde tanıtı bölümünü yöneten kimse ☐ *tanıtı, yapımevi*

tanıtma filmi [E.t. *gelecek program, fragman* || Fr. *bande-annoce, film-annonce, bande de lancement, fragment (de film)* || İng. *film clip, trailer, coming attractions, promotion spot* || Al. *Vorschau, Filmvorschau, "Trailer"* || İta. *presentazione del prossimo film, annunci di programma, prossima, prossimamenti, cortometraggio di presentazione*] *S.* Bir sinemada, sonraki izlencelerde yer alacak filmleri tanıtmak üzere bunlardan seçilmiş örneklerden oluşan kısa film. Gnellikle, bir sonraki film için "gelecek izlence (program)," daha sonraki filmler için "pek yakında" belirlemesi yapılır ☐ *film, izlence, kısa film, sinema, tanıtı*

tanıtma imi [Fr. *signal d'identification* || İng. *identification signal, station identification (signal), ID, station break, liner,* (ABD) *call letters (numbers, sign)* || Al. *Kennungssignal, Stationskennung, Erkennungszeichen, Pausenzeichen, Indikativ* || İta. *segnale d'identificazione*] *TV.* **1.** Bir televizyon ya da radyo yayacını öbürlerinden ayırt etmekte kullanılan tanıtma sesi, tanıtma müziği, tanıtma resmi, yayaç adının kısaltması (örnek: TRT). **2.** Uluslararası iletişim kuruluşlarının, uluslararası anlaşmalar çerçevesinde televizyon ve radyo yayaçlarını birbirinden ayırt etmek için saptadığı kısaltmalar, sayılar. Başvurucular genellikle bu imlerin kendi kuruluş adlarının kısaltması olmasına özen gösterirler (ABC, ARD, BBC, CBS, CNN, NBC, vb). Özellikle çok sayıda özel radyo ve televizyonun bulunduğu ABD'de bu imler büyük önem taşır ve en azından her yarım saatte bir oluk sayısıyla birlikte gösterilmesi zorunludur. Yine ABD'de ilk harfleri "K" ile "W" olan radyo ve televizyon tanıtma imleri tecimsel kuruluşlarca yaygın olarak kullanılır. Mississippi Irmağı kabaca sınır olarak alınıp, "K" harfi batıdakileri, "W" harfi doğudakileri kapsar ☐ *tanıtma müziği, tanıtma resmi, tanıtma sesi, televizyon yayacı, yayaç*

tanıtma müziği [Fr. *indicatif musical* || İng. *identification tune (music)* || Al. *Erkennungsmelodie, Indikativ* || İta. *sigla musicale, stacco musicale*] *TV.* Herhangi bir televizyon yayacının simgesi olan, yayına başlamadan önce çaldığı değişmez ezgi ☐ *televizyon yayacı, yayın*

tanıtma resmi [Fr. *indicatif vidéo* || İng. *identification caption* || Al. *Bildkennung, Vorspanndia, optischen Kennzeichen* || İta. *sigla video*] *TV.* Bir televizyon yayacını tanıtmak için kullanılan, üzerinde genellikle tanıtma imi, simgesi ya da bir belirtkeden oluşan resim ☐ *tanıtma imi, televizyon yayacı*

tanıtma sesi [Fr. *indicatif audio* || İng. *identification sound* || Al. *Erkennungston* || İta. *sigla audio*] *TV.* Herhangi bir televizyon yayacının, yayına başlamadan önce gönderdiği değişmez ses (müzik ya da başka bir ses) ☐ *müzik, ses, televizyon yayacı, yayın*

tanıtma yazısı [E.t. *jenerik (yazısı), on yazı* || Fr. *générique* || İng. *credit title (lines), credits, main titles, titles, screen*

credit, list of credits, opening titles (captions, credits), production credits || Al. *Vorspann, Titelvorspann, Namenvorspann, Titelliste* || İta. *titolo, titoli di testa, lista degli attori*] *S/TV.* Bir filmde, televizyon izlencesinde, video kuşağında emeği geçen yapımcı, yönetmen, uygulaman, oyuncuların vb kimselerin adlarını ve izlencenin gerçekleştirilmesiyle ilgili bilgileri içeren, başta ya da sonda yer alan dizelge; filmin, izlencenin kimliğini açıklayan yazılar ⊐ *film, oyuncu, uygulaman, yapımcı, yazı, yönetmen*

tanıtma yazısı dipliği [Fr. *fond de générique* || İng. *title background* || Al. *Titeluntergrund* || İta. *fondo di titoli*] *S/TV.* Tanıtma yazısının altında yer alan diplik ⊐ *diplik, tanıtma yazısı*

tanıtma yazısı kartonu [Fr. *carton de générique (générique)* || İng. *title card (caption)* || Al. *Titelvorspann, Titelvorlage* || İta. *titoli di testa*] *S/TV.* Tanıtma yazısını taşıyan karton ⊐ *tanıtma yazısı*

tanıtma yazısı müziği [İng. *title music* || Al. *Titelmusik*] *S/TV.* Tanıtma yazısı ya da son tanıtma yazısı çıkarken çalınan, bunun için özel olarak hazırlanmış müzik ⊐ *müzik, son tanıtma yazısı, tanıtma yazısı*

tantana (a.) [Fr. *tam-tam, publicité tapageuse* || İng. *ballyhoo, hype* (a.) || Al. *Tamtam, Reklame-Tamtam* || İta. *strombazzata publicitaria*] *S/TV/V.* Aşırı abartılı, aşırı övücü, göklere çıkarıcı, gerçek dışı tanıtı ⊐ *abartılı tanıtı, tanıtı*

tapınaktan yayın [İng. *electronic temple, electronic church*] *TV.* Bir tapınaktan (cami, kilise, havra vb) yapılan canlı yayın. Dinsel törenlerin canlı yayını ⊐ *canlı yayın*

tapınç filmi [İng. *cult film (movie)*] *S.* Eleştirmenlerce tutulmasa da, geniş izleyici yığınınca beğenilmese de, genel gidişe aykırı sayılsa da az sayıda ama belirli bir izleyici topluluğunu yıllardır ardından sürükleyen filmler için kullanılır ⊐ *eleştirmen, film, izleyici*

tarama[1] [Fr. *balayage, analyse (de l'image), exploration (de l'image)* || İng. *scanning, sweep, picture scanning* || Al. *Abtastung, Ablenkung, Bildabtastung, Bildablenkung* || İta. *scansione, traccia, analizzi, esplorazione*] *TV.* Bir elektron demetinin, alıcıda merceğin verdiği resmi çözümlemek, almaçta aynı resmi oluşturmak için, ilkinde ereği, ikincisinde görüntülüğü düzenli biçimde dolaşması. Bu tarama, insanın herhangi bir yazıyı okurken gözlerinin izlediği yolu izler yani elektron demetinin nokta biçimindeki ucu resmin dikdörtgen yüzeyini sol üst noktasından başlayıp sağ üst noktasına dek izler; böylece birinci satır tarandıktan sonra elektron demeti bir alt satıra geçer ve bu devinim, resim dikdörtgeninin en alt satırına dek sürer. Bütün yüzeyin taranması bitince, resmin sağ alt ucuna ulaşmış olan elektron demeti buradan yine ondan sonraki resmin sol üst ucuna atlar. Alıcıdaki taramada, görüntüler video imlerine çevrilir; almaçlardaysa video imleri görüntüye çevrilir. Taramanın düz tarama ve geçmeli tarama olarak iki ayrı biçimi vardır. Tarama hızı, benimsenen yayın ölçününe göre değişir ⊐ *alıcı*[1]*, almaç, düz tarama, elektron demeti, erek, geçmeli tarama, mercek, görüntü, görüntülük, resim, satır, video imi, yayın ölçünü*

tarama[2] [İng. *jog(ging)*] *V.* Eğik görüntü saptamaya dayanan video kuşağının kurgusu sırasında, kuşağı yavaşça öne

ya da geriye sararak resimleri tek tek devindirme □ *eğik görüntü saptama, geriye sarma, kurgu, öne sarma, video kuşağı*

tarama[3] [İng. *sweeps*] *TV.* (ABD'de) Bütün yerel televizyonlar için yıl boyunca birçok kez yinelenen izleyici ölçümü. Böylelikle her televizyonun izlenme sıklığı belirlenerek, tanıtılar için buna dayanan bir ücret basamağı saptanır □ *izleyici ölçümü, tanıtı, televizyon*

tarama doğrusallığı □ **doğrusallık**

tarama evrilmesi [Fr. *inversion ligne* || İng. *scanning reversal, line reversal* || Al. *Abtastunginversion* || İta. *inverzione di traccia*] *TV.* Saptırma sarımlığından geçen akımın yönünü tersine çevirmek yoluyla taramanın ters yöne döndürülmesi. Bu durumda resmin yönü doğadakinin tersine döner yani sağı sol, solu sağ olur; bir aynadan izleniyormuş gibidir □ *akım, saptırma sarımlığı, tarama*

taramak [Fr. *balayer, analyser, explorer* || İng. *scan, sweep* || Al. *abtasten, ablenken* || İta. *scansare, analizzare, esplorare*] *TV.* Tarama eylemi □ *tarama*

tarama kafesi □ **kafes**

tarama üreteci [E.t. *tarama jeneratörü* || Fr. *générateur de balayage* || İng. *scanning generator, time-base generator* || Al. *Ablenkgenerator, Zeitablenkgenerator* || İta. *generatore di scansione*] *TV.* Alıcı[1] ve almaçta taramanın gerçekleştirilmesini, elektron demetinin saptırılmasını sağlayan imleri üreten çevrim[2] □ *alıcı[1], almaç, çevrim[2], elektron demeti, im[1], resim üreteci, satır üreteci, tarama*

tarayıcı demet [E.t. *tarama huzmesi* || Fr. *faisceau d'analyse (explorateur)* || İng. *scanning beam* || Al. *Abtaststrahl* || İta. *fascio esploratore*] *TV.* Alıcı[1] ya da almaçta elektron topundan çıkan ve saptırma sarımlıkları yardımıyla ereği ya da görüntülüğü tarayan demet. Tarama işini gören elektron demeti □ *alıcı[1], almaç, elektron demeti, elektron topu, erek, görüntülük, saptırma sarımlığı, tarama, tarayıcı nokta*

tarayıcılı film yayın aygıtı, TFYA [Fr. *téléciné à flying spot* || İng. *flying spot telecine, flying spot film scanner, flying spot scanner, film scanner* || Al. *Lichtpunktabtaster, Punklichtabtaster* || İta. *telecine a flying-spot*] *TV.* Film yayın aygıtının tarayıcı nokta yardımıyla çalışan çeşidi □ *film yayın aygıtı, tarayıcı nokta*

tarayıcı nokta [E.t. *spot, tarama spotu, tarama noktası* || Fr. *spot d'exploration (d'analyse, volant), "flying spot"* || İng. *flying spot, scanning spot (dot)* || Al. *Abtastpunkt, Lichtpunkt, Punklicht, "Flying-Spot"(-Prinzip)* || İta.] *TV/V.* Eksiuç ışıtacında saydam bir özdek üzerindeki resmi, örneğin bir film ya da saydam resmi tarayan nokta. Dolayısıyla saydam özdekler üzerindeki resimlerin televizyonda yayımlanması ereğiyle çözümlemesini sağlama yönteminin temeli. Saydam bir gereç üzerine önceden saptanmış bir resim ile televizyon alıcısının saptadığı resmin özellikleri değişiktir. Örneğin bir film ya da saydam üzerindeki resim, daha önce saptanmış olduğuna göre hazır demektir; bundan dolayı bunu televizyonun olağan tarama işleminden geçirmek gereksizdir. Bunun yerine şu yöntem izlenir: Bir eksiuç ışıtacının görüntülüğüne düşen elektron demetinin ucu olan nokta, ışık kaynağı olarak kullanılır. Bu beneğe, istenilen satır sayısını sağlayacak hız verilir ve saniyede istenilen sa

yıda resim taranır. Bu ışık bir mercek yardımıyla film üzerine düşürülür; böylelikle film, bu ışıklı noktayla taranmış olur. Işıklı noktanın taradığı yerlerin aydınlık ya da karanlık oluşuna göre, filmin öte yanına geçen ışığın yeğinliği de az ya da çok olur. Bu ışık yine bir mercek yardımıyla bir ışıkgözüne düşürülür. Işıkgözü bu ışığın yeğinliğindeki değişiklikleri akıma çevirir. Bu akım, video imini oluşturur. Tarayıcı nokta, film yayın aygıtlarının temelini oluşturur. Bu durumda aynı zamanda film, video kuşağına da aktarılır □ *alıcı[1], eksiuç ışıtacı, elektron demeti, film, filmden kuşağa aktarma, film yayın aygıtı, görüntülük, ışıkgözü, ışık kaynağı, im[1], resim, satır sayısı, saydam, tarama, televizyon, yayın*

tarihsel film [E.t. *tarihi film* || Fr. *film historique* || İng. *historical film* || Al. *historicher Film, Historienfilm* || İta. *film storico*] *S.* Tarihsel bir olayı konu alan, bu olayın geçtiği çağı, çevreyi, kişileri yansıtan film türü. Tarih gerçeğini doğruya en yakın biçimde yansıtmayı, bu gerçeği nesnel tutumla vermeyi erekleyen film □ *tür*

tartım [E.t. *ritim* || Fr. *rythme* || İng. *rhythm, pace, timing* || Al. *Rhythm* || İta. *ritmo*] *S.* Bir filmde nesnelerin, varlıkların, alıcının devinimlerinden; çekimlerin birbirini izlemesinden; anlatının gerilim ve gevşeme noktalarının düzenlenişinden doğan yavaşlık, hızlılık, durgunluk, gerginlik duygusunun yarattığı sonuç. Bütün bunlar yönetmenin ustalığına, tartım duygusuna bağlıdır □ *alıcı[1], alıcı devinimleri, anlatı, çekim, film, tartımlı kurgu, yönetmen*

tartımlı kurgu [Fr. *montage rythmique* || İng. *rhythmic montage* || Al. *rhythmische Montage* || İta. *montaggio ritmico*] *S.* Tartımın, yalnız çekimlerin uzunluğuna bağlı olarak değil, aynı zamanda görüntülerin içeriğinin (görüntüde yer alan varlıkların taşıdığı anlamın), görüntü içinde yer alanlar arasındaki bağın, görüntüler arasındaki bağlantının göz önünde tutularak elde edilmesine dayanan kurgu çeşidi. Eisenstein'ın beş temel çeşide ayırdığı kurgudan ikincisi. Bu kurguda, çekimin uzunluğu, çekimdeki gereç ile bu gereci göstermekte kullanılan uzunluğun çarpımıyla ortaya çıkar. Bu uzunluk göreceli dir; çünkü burada görüntüdeki gereç (içerik), uzunluğun belirlenmesinde eşit haklar taşır. Bu durumda, örneğin, bir metrelik omuz çekimi, bir metrelik genel çekimden apayrıdır. Eisenstein'a göre kurgu çeşitlerinden ilki olan ölçümlü kurgudaki salt uzunluk, çekimin içsel devinimiyle çarpışınca tartımlı kurgu ortaya çıkar. □ *çekim, görüntü, kurgu, ölçümlü kurgu, tartım*

tas ışıldak [E.t. *tas projektörü, tas biçimli projektör* || Fr. *casserole* || İng. *scoop* || Al. *"Scoop"* || İta. *padellone*] *S/TV/V.* Işıtacı tas biçiminde bir yuvaya yerleştirilmiş, 500-1.000 vatlık, yayındırıcı ve yansıtıcı, yumuşak ışık kaynağı □ *ışık kaynağı, ışıtaç, vat, yansıtıcı, yayındırıcı*

taslak [E.t. *eşel, şema, sinematografik şema* || [Fr. *échelle* || İng. *outline* || Al. *Skizze* || İta. *scaletta*] *S.* Oyunluğun özetten başlayarak geliştirilmesine geçilirken, çalışmalarda yardımcı olacak metin. Bu metinde özetin hangi yönlere doğru geliştirileceği, hangi olguları kapsayabileceği, geliştirimde hangi olgular üzerinde durulması gerektiği gibi noktalar belirtilir; ayrımlamanın ağırlık noktaları saptanır □ *ayrımlama, geliştirim, oyunluk, özet*

taşınabilir gösterici [Fr. *appareil de projection portatif, projecteur portatif* || İng. *portable projector* || Al. *Kofferprojektor* || İta. *apparecchio da proiezione portabile, proiezione portabile*] *S.* Bir yerden bir yere kolaylıkla taşınabilecek ağırlıkta gösterici. Genellikle dar filmlerde kullanılan bütün göstericiler taşınabilir çeşittendir. 35 mm'liklerin de taşınabilir çeşidi vardır ⌐ *dar film, gösterici, 35 mm'lik gösterici*

taşınabilir televizyon [E.t. *portatif alıcı* || Fr. *récepteur transportable, téléviseur transportable* || İng. *portable receiver,* (ABD) *portable set* || Al. *Reiseempfänger, Koffergerät* || İta. *televisore trasportabile*] *TV.* Bir yerden bir yere taşınabilecek ağırlıkta almaç. El televizyonu ile salon televizyonu arasında yer alır. Boyu genellikle 36, 41, 43, 48 cm'dir ⌐ *almaç, boy, el televizyonu, cep televizyonu, salon televizyonu*

taşınabilir video aygıtı [Fr. *magnétoscope transportable (portatif), vidéographe transportable (portatif)* || İng. *portable recorder (deck), portable video recorder, portapack* || Al. *Reisevideomagnetbandgerät, Reise-MAZ* || İta. *magnetoscopio trasportabile (portabile), videoregistratore trasportabile (portabile)*] *V.* Elde taşınabilir büyüklük ve ağırlıkta video aygıtı. Bu çeşit aygıtların video alıcısı için bir girişi bulunur; böylelikle alıcının aktardığı video imleri doğrudan doğruya video aygıtındaki video kuşağına aktarılır. Genelde, bu aygıtların elden geldiğince ufak ve hafif olması gerektiğinden, taşınabilir video aygıtlarında televizyon kanallarını arayıp bulan ve buradan video kuşağına görüntü ve ses aktaran bölümleri ve zamanlayıcı bulunmaz. İstenirse bunlar ek bir aygıt olarak taşınabilir ⌐ *alıcı[1], video alıcı girişi, video alıcısı, video aygıtı, video imi, video kuşağı*

taşıyıcı dalga [Fr. *onde porteuse* || İng. *carrier (wave), CW* || Al. *Träger(welle)* || İta. *onda portante*] *TV.* Değişmez genlik ve yinelenimde, sürekli elektromıknatıs ışınım. Taşıyıcı dalganın niteliklerinden biri yani genliği, yinelenimi, kimileyin de evresi, video iminin değerine uygun biçimde değiştirime uğratılarak yayılır; böylelikle video iminin almaca ulaştırılması sağlanır. Bu değiştirim, izlence kaynağından çıkan resimlere ya da seslere uygun düşen elektrik akımlarının salınımıyla sağlanır ⌐ *almaç, dalga, değiştirim, elektromıknatıs, evre, genlik, ışınım, resim, resim taşıyıcı dalga, ses, ses taşıyıcı dalga, video imi, yinelenim*

taşıyıcı yinelenim [E.t. *taşıyıcı frekans* || Fr. *fréquence porteuse* || İng. *carrier frequency* || Al. *Trägerfrequenz, TF* || İta. *frequenza portante*] *TV.* Televizyon yayınlarında resim ve ses taşıyıcı dalganın yinelenimi. Radyo yayınlarında 0,15 - 300 Mhz arasında olan bu yinelenim, televizyon yayınlarında, 41 - 960 MHz arasında yer alır ⌐ *resim taşıyıcı dalga, ses taşıyıcı dalga, taşıyıcı dalga, televizyon, yayın, yinelenim*

taşma [İng. *bleed, cross talk*] *S/TV.* **1.** Kaydırma ya da optik kaydırma yapılırken, görüntünün ana düzenlemesinin çerçeve çizgisinin dışına çıkması ya da daha yakın bir çekime geçilince ortaya çıkan benzer durum. *TV/V.* **2.** İki oluk arasında ses, resim imlerinin ya da radyo yineleniminin birbirine karışması. Almaçların birbirine yakın oluşundan, iyi yalıtım yapılmamasından ya da bileşenlerde ortaya çıkan aksaklıklardan kaynaklanır. *V.* **3.** Özellikle bir ses yolundaki seslerin bir başka ses yolundaki

seslere karışması. Ses imlerinden birinin çok güçlü ve ses yollarının birbirine çok yakın olduğu durumlarda ortaya çıkar. İlk ¾ parmaklık kuşaklarda sık rastlanan bir olaydı ⌐ *oluk, radyo yinelenimi, resim imi, ses, ses imi, ses yolu*

tavşan kulağı (dalgalık) [E.t. *V şeklinde anten* ‖ Fr. *antenne V* ‖ İng. *V-aerial, rabbit ear (aerial),* (ABD) *V-antenna* ‖ Al. *V-Antenne, V-Formantenne* ‖ İta. *antenna V*] *TV.* (V) biçiminde iki çubuktan oluşan, bir eksen üzerinde dönen, geçmeli olduğundan uzunluğu ayarlanabilen içeri dalgalığı. Bu çeşit dalgalıklar, güçlü vericilerin yakınında kullanılır; genellikle el televizyonlarında, taşınabilir televizyonlarda yer alır. Dalgalığın (V) biçimindeki kollarının oluşturduğu düzlem, vericiye dikey olarak yöneltilir. Ayrıca kollar arasındaki açı düzenlenerek seçik bir görüntü elde edilmeye çalışılır ⌐ *dalgalık, el televizyonu, görüntü, içeri dalgalığı, seçik, taşınabilir televizyon, verici*

tazeleme [Fr. *régénération* ‖ İng. *replenishment* ‖ Al. *Entwicklerregenerierung, Regenerier-ung, Regeneration* ‖ İta. *rigenerazione*] *S.* Bir açındırma aygıtında kullanılan açındırmacın yerine yenisini koyma. Aygıtta özdevinimli bir düzenleyici, açındırmaç eriyiğinin hep aynı nitelikte kalmasını sağlar ⌐ *açındırma aygıtı, açındırmaç*

tazeleyici [Fr. *régénérateur* ‖ İng. *replenisher* ‖ Al. *Regenerierflüssigkeit* ‖ İta. *rigeneratore*] *S.* Tazelemede kullanılan açındırmaç eriyiği ⌐ *açındırmaç, tazeleme*

TB ⌐ **terabyte**

TÇ ⌐ **toplu çekim**

tecavüz ve öldürme filmi [Fr. *"snuff film"* ‖ İng. *snuff film* ‖ Al. *"Snuff-Film"* ‖ İta. *"snuff film"*] *S/TV/V.* Cinsel sömürü filminin en aşırı biçimi: Büyük bir sadizm içinde gerçek tecavüzün ve öldürmenin yer aldığı film. Bu tür filmler, bunları gerçekleştirenin ya kendisi ya da başkalarınca yeniden izlenerek bundan zevk alması, doyuma ulaşması için gerçekleştirilir. Bu filmlerde yer alanlar oyuncu değildir. Bunlar gerçek kurbanlardır. Kendi istemleri dışında kaçırılan, tecavüze uğrayan, işkenceyle öldürülen kişiler, özellikle de kadınlar ve çocuklardır. Başlangıçta 8 mm'lik kısa filmlerle gerçekleştirilen bu filmlerin varlığı 1970'lerden beri biliniyordu. Ancak, önceleri dünyanın kimi ülkelerinde bir avuç kimsenin salt kendileri için çevirdikleri bu yoldaki tek tük film; etnik savaşların her çeşit vahşete sahne olan ortamında bunun tecimini yapan insanların, çetelerin ortaya çıkması, buna koşut bir "karaborsa dağıtım" örgütünün boy göstermesiyle korku verici bir boyuta ulaşma yolundadır. Daha da kötüsü, bu tür filmlerin dağıtımının yavaş yavaş gizlilikten de sıyrılıp video, video kutucukları, video oyunları, kablolu yayın, Internet gibi ortamlarda boy göstermeye başlamasıdır. Joel Schumacher'in 1998'de çevirdiği *8 mm/8 mm* adlı filmi bu çeşit filmleri çeviren çevreyi konu alır ⌐ *cinsel sömürü filmi, dağıtım, Internet, kablolu yayın, kısa film, 8 mm'lik film, video, video kutucuğu, video oyunu*

Technicolor™ [Fr. *Technicolor* ‖ İng. *Technicolor* ‖ Al. *Technicolor* ‖ İta. *Technicolor* ‖ "Technicolor" ayırmaçtır] *S.* 1915'te ABD'de Herbert T. Kalmus ile Daniel F. Comstock'un geliştirdikleri renkli film işlemi. Ancak önceleri iki ayrı negatif için katmalı işlem, sonra da

çıkarmalı işlem kullanan bu renkli film yöntemi, 1932'ye gelinceye dek çok yavaş ve sonuçları bakımından da pek doyurucu olmayan bir gelişme gösterdi. Bu tarihte özel yapıda bir alıcıda, aynı zamanda kullanılan üç ayrı duyarkat üzerine aynı konunun üç ayrı renkteki görüntülerinin saptanmasına dayanan bir işlem oldu ve 1934'te ilk kez *La Cucaracha* adlı kısa filmde uygulandı. Bu ayrı renkteki görüntüleri sağlayabilmek için, alıcının optik bölümünde yer alan bir biçme, ışığı kırmızı, mavi ve yeşile ayırır; elde edilen negatifin her biri, kendi özelliklerini taşıyan birer kalıp oluşturmakta kullanılır. Bu kalıpların yardımıyla üç ayrı renk aynı pozitifte birleştirilir. Bundan dolayı, çevirimde ayrı bir uygulayım ve alıcı[1] gerektiren Technicolor, oynatımda olağan göstericiyle gösterilebilir. Technicolor'un bu yeni biçimi ilk kez canlandırma sinemasında kullanıldı (Walt Disney, *The Three Little Pigs/Üç Domuzcuk*, 1933). Rouben Mamoulian'ın 1935'te çevirdiği *Becky Sharp* ise bu yeni uygulayımla çevrilen ilk öykülü uzun film oldu. Technicolor, 1950'lerin başına dek hantal alıcıları, üç ayrı negatifi, her filmde kullanılması zorunlu tutulan "Tecnicolor danışmanları"yla renkli film alanında özellikle ABD'de bir tekel oluşturdu. Ancak 1951'de tek kuşak[1] renkli negatifler çıkınca bu özel yapıdaki alıcıya gerek kalmadı; yeni yeni renkli film işlemleri ortaya çıktı; tekel yıkıldı. Geniş görüntülük işlemleri gelişince, Technicolor renkli işlemi bunlarla birleştirilerek Techirama, Techniscope gibi renkli geniş görüntülük işlemleri ortaya sürüldüyse de bunlar da uzun ömürlü olmadı ☐ *alıcı[1], biçme, canlandırma sineması, çıkarmalı işlem, çift renkli işlem, duyarkat, film, geniş görüntülük, gösterici, kalıp, katmalı işlem, negatif, oynatım, öykülü film, pozitif, renk, renkli film, film işlemi, renkli negatif film, Technirama, Techniscope, tek kuşak[1], üç renkli işlem*

Technirama [Fr. *Technirama* ‖ İng. *Technirama* ‖ Al. *Technirama* ‖ İta. *Technirama*] *S.* Technicolor ile geniş görüntülük işleminin birleştirilmesinden oluşan renkli geniş görüntülük işlemi. Technicolor ortaklığınca geliştirilen bu işlemde, Vistavision'da olduğu gibi, özel alıcı[1] kullanılarak 35 mm'lik negatif film pencere önünden yanlamasına geçer. 8 deliğe bir resim düşecek biçimde yani iki resim boyunda tek resim alındıktan sonra bu resimler sıkıştırmaç yardımıyla sıkıştırılarak 16 mm'likten 70 mm'liğe dek değişik boylarda basılabilir. Örneğin çevirimde, sıkıştırmaçla resim 1,5:1 oranında sıkıştırılır. 35 mm'lik çoğaltım eşlemi hazırlanırken resim 1,33:1 oranında bir kez daha sıkıştırılır, böylelikle sıkıştırma[1] oranı (1,5 x 1,33 =) 2:1 olur. Bu durumda. dağıtım eşlemleri CinemaScope göstericisiyle 2,35:1 çerçeve oranında oynatılabilecek duruma getirilmiş olur ☐ *CinemaScope, çerçeve oranı, çevirim, dağıtım eşlemi, delik, film, geniş görüntülük, gösterici, 16 mm'lik film, 35 mm'lik film, renkli film, resim, sıkıştırma[1], sıkıştırmaç, sıkıştırma[1] oranı, Technicolor, Techniscope, Vistavision, 70 mm'lik film*

Techniscope [Fr. *Techniscope* ‖ İng. *Techniscope* ‖ Al. *Techniscope* ‖ İta. *Techniscope*] *S.* İtalya'daki Technicolor işlemeliğinin, Technicolor ile geniş görüntülük işlemini birleştirerek gerçekleştirdiği renkli geniş görüntülük işlemi. 1960'ta ortaya sürülen bu işlem, yine Technicolor ortaklığının geliştirdiği

Technirama'nın tam tersi bir yönteme dayanır: 35 mm'lik negatif filmde her resim, olağan resim boyunun yarısıdır; böylelikle iki deliğe tek resim düşer; negatif tüketimi de yarıya iner. Bu yarım resim, yaymaçla büyültülür ve 35 mm'lik dağıtım eşleminde olağan resim boyuna çıkarılır. Dağıtım eşlemi de yaymaçlı bir göstericide kullanılır; böylelikle çerçeve oranı 2,35:1'e yükselir. 1984'te bunun SuperTechniscope adı verilen çeşidi çıkmıştır □ *çerçeve oranı, dağıtım eşlemi, delik, geniş görüntülük, gösterici, negatif film, 35 mm'lik film, resim, sıkıştırmaç, SuperTechniscope, Technicolor, Technirama, yaymaç*

tecimdışı dağıtım [Fr. *distribution en dehors des circuits commerciaux, "non-theatrical distribution"* || İng. *non-theatrical distribution* || Al. *Filmauswertung ausserhalb der Filmtheater, "non-theatrical distribution"* || İta. *distribuzione non commerciale, "non-theatrical distribution"*] *S.* Herhangi bir filmin tecimsel erek dışında sinema derneklerinde, okullarda, özel oynatımlarda gösterilmek üzere sürülmesi. Tecimsel dağıtım'ın karşıtı □ *film, oynatım, sinema derneği, tecimsel dağıtım*

tecimdışı dağıtım hakkı [Fr. *droits de distribuer en dehors des circuits commerciaux, "non-theatrical rights"* || İng. *non-theatrical rights* || Al. *rechte für Filmauswertung ausserhalb der Filmtheater, "non-theatrical rights"* || İta. *diritti non commerciali, "nontheatrical rights"*] *S.* Bir dağıtımcıya herhangi bir filmin tecimdışı dağıtımını sağlayan hak □ *film, dağıtımcı, tecimdışı dağıtım*

tecimdışı film [Fr. *film non commercial, non commercial* || İng. *non theatrical* || Al. *künstleriche Film* || İta. *non commerciale, film non commerciale*] *S.* **1.** Tecimsel sinemaların gerekleri, izleyicinin düzeyi gözetilmeksizin çevrilmiş film. **2.** Tecim ereğiyle değil salt sanat ereğiyle çevrilmiş, deneysel nitelikte film. **3.** Bu erekle çevrilmediği halde bu özellikleri taşıyan film □ *deneysel film, film, izleyici, tecimsel film, tecimsel sinema*

tecimsel dağıtım [Fr. *distribution commerciale, "theatrical distribution"* || İng. *theatrical distribution* || Al. *kommerzielle Verleih, "theatrical distribution"* || İta. *distribuzione commerciale, "theatrical distribution"*] *S.* Tecimsel filmlerin tecimsel sinemalarda gösterilmek üzere dağıtımı. Tecimdışı dağıtım'ın karşıtı □ *tecimdışı dağıtım, tecimsel film, tecimsel sinema*

tecimsel filmi [E.t. *ticari film, iş filmi* || Fr. *film commercial, commercial, film du commerce* || İng. *commercial film, theatrical film* || Al. *Handelsfilm, kommerziellen Film* || İta. *film commerciale*] *S.* **1.** Tecimsel sinemalarda oynatılmak üzere gerçekleştirilmiş, bu sinemaların gereklerini ve izleyicinin durumunu göz önünde bulunduran film. **2.** İyi iş yapacağı, tecimsel yönden başarı kazanacağı sanılan film. **3.** (Kötü anlamda) Başarısız, kazançtan başka ereği olmayan film; tecimdışı film'in karşıtı □ *kötü film, tecimdışı film, tecimsel sinema*

tecimsel izlence [Fr. *commercial, programme commercial* || || İng. *commercial, commercial programme* || Al. *kommerzielle Sendung* || İta. *programma commerciale*] *TV.* **1.** Tecimsel televizyonlarda oynatılmak üzere gerçekleştirilmiş, bu televizyonların gereklerini ve izleyicinin durumunu göz önünde bulunduran izlence. **2.** İyi iş yapacağı, tecimsel yönden başarı kazanacağı sanı-

lan izlence. **3.** (Kötü anlamda) Başarısız, kazançtan başka ereği olmayan izlence □ *izlence, tecimsel televizyon*

tecimsel sinema [Fr. *cinéma commercial* || İng. *commercial theatre (*ABD: *theater)* || Al. *kommerzielle Filmtheater* || İta. *cinema commerciale*] *S.* Kazanç ereğiyle kurulmuş, belli bir para karşılığı izleyiciye film gösteren sinema. Özel sinema'nın karşıtı □ *film, izleyici, sinema, özel sinema*

tecimsel sinema alıcısı [Fr. *caméra professionnel, appareil de prise de vues pour professionnel* || İng. *professional camera* || Al. *Berufskamera* || İta. *macchina da presa professionale*] *S.* Uğraşman sinemacıların kullandığı geliştirilmiş ve çapraşık yapılı alıcı[1] çeşidi. Tecimsel filmin gereklerine göre yapılmış alıcı[1]. Özenci alıcısı'nın karşıtı □ *alıcı[1], özenci alıcı, tecimsel film*

tecimsel televizyon [Fr. *télévision commerciale, chaîne commerciale* || İng. *commercial television* || Al. *kommerzielles Fernsehen, Werbefernsehen* || İta. *televisione commerciale*] *TV.* **1.** Kamu kuruluşu niteliği taşımayan, kazanç ereğiyle çalışan, elden geldiğince geniş izleyici yığınına ulaşabilecek nitelikte izlenceler yayımlayan ve genellikle tanıtı geliriyle beslenen özel girişim televizyonu □ *izlence, izleyici, tanıtı*

tecimsel tür [İng. *industrial grade*] *S/TV/V/BS.* Tecimsel, işleyimleşmiş sinema, televizyon, video, bilgisayar alanında kullanılan araç ve gereçler (alıcı, kurgu masası, denetlik, gösterici, video aygıtı vb.). Uğraşmanların kullandıkları üstün nitelikli araç ve gereçler. Tüketici türü'nün karşıtı □ *alıcı, denetlik, gösterici, kurgu masası, sinema, tecimsel sinema, televizyon, tüketici türü, video, video aygıtı*

tekayak [Fr. *pied monopode, monopode* || İng. *monopod* || Al. *Monopod, Einbein-Stativ* || İta. *monopode*] *S/TV/V.* Yalnız bir ayağı bulunan ve ivedi durumlarda hafif alıcılarda kullanılan alıcı desteği □ *alıcı[1], destek, üçayak*

tek bezem [Fr. *décor unique* || İng. *permanent set(ting)* || Al. *beständige Dekoration* || İta. *scenografia unica*] *S/TV.* Bir film ya da televizyon izlencesi boyunca kullanılan değişmez bezem □ *bezem, film, izlence*

tek bezemli film [İng. *ark film (movie)* || Buradaki "ark" sözcüğü, Nuh Peygamber'in yaptığı "Noah's ark"tan (Nuh'un gemisi) alınmadır] *S.* Konusu baştan sona, değişmeyen tek bezemde ya da tek dam altında geçen film (örnek: Alfred Hitchcock'un bir cankurtaran sandalında geçen *Lifeboat/Yaşamak İstiyoruz* (1944) ile bir salonda geçen *The Rope/Ölüm Kararı* (1948) filmleri) □ *bezem*

tekboyutlu (ses) [Fr. *monophonique, monaural* || İng. *mono(phonic)* || Al. *monophon, monaural, einkanalig* || İta. *monofonico*] *S/TV/V.* Sesin saptanması, okunması, yayınında yalnız tek oluk kullanılmasından doğan durum. Üçboyutlu ses karşıtı □ *ikiboyutlu (ses), oluk, ses, üçboyutlu ses*

tekboyutlu (ses) saptama [Fr. || İng. *monophonic recording*] *S/TV/V.* Sesin yalnızca bir tek oluğa alınması □ *oluk, ses, tekboyutlu (ses)*

tek çevirim [İng. *one-shot*] *TV.* Genellikle canlı yayınlarda, bir daha yinelenmesi olanağı olmayan, yalnızca bir kez gerçekleştirilen çevirim *canlı yayın, çevirim*

tek delikli film [Fr. *film à une rangée de perforations (à simple perforation)* || İng. *single-perf(orated film)* || Al. *einseitig perforierter Film* || İta. *pellicola a semplice perforazione*] *S.* Tek sıra deliği olan film çeşidi. 16 mm'lik filmin seslilerinde, 9,5, 8 mm ve büyük 8'lerde tek sıra delik bulunur ⊐ *büyük 8, 9,5 mm'lik film, 16 mm'lik film, tek sıra delik*

tek elektron toplu ışıtaç [Fr. *tube monocanon* || İng. *single gun colour (*ABD: *color) picture tube*] *TV.* Renkli almaçlarda genellikle üç ana rengin her birini ayrı bir elektron topu verir. En yeni almaçlardaysa (örnek: Trinitron) üç renk tek bir elektron topuyla sağlanır ⊐ *almaç, ana renkler, elektron topu, renkli almaç, Trinitron*

teker [E.t. *plak* || Fr. *disque* || İng. *gramophone record, record, disk (disc), phonograph record, platter* || Al. *Schallplatte, Platte* || İta. *disco*] *TV.* Üzerine ses saptanan, çeşitli özdekten yapılma çember biçiminde araç. Sestopların uygun biçimde gerilime çevirdiği ses titreşimleri bir iğneyi bu titreşimlere uygun biçimde sağa sola oynatır. İğne, düzenli olarak dönmekte olan yumuşak bir özdekten yapılma tekere bu titreşimleri geçirir. Böylelikle tekerin üzerinde ses kaynağından çıkan titreşimlere uygun oyuk çemberler oluşur. Bu yumuşak özdekten sert bir erkek kalıp (yani oyuğun tam karşılığı olan çıkıntılı kalıp) çıkarılır. Bu kalıp yardımıyla binlerce teker basılabilir Bu tekerler günümüzde genellikle polivinilkloritten yapılmaktadır. Bu tekerler bir tekerçalar yardımıyla okunur. Tekerler dakikada 78, 45, 33 1/3 ve 16 ½ dönüşlüdür. Bugün 78 dönüşlü tekerler kullanılmamaktadır. En çok kullanılan, 33 1/3 dönüşlü uzunçalar tekerlerdir. 78 dönüşlülerde bir milimetrede üç oyuk çember olduğu halde, dakikada 45 ve 33 1/3 dönüşlülerde 10 oyuk çember vardır. Böylelikle örneğin bir uzunçaların bir yüzü 30 dakika kadar sürebilir ⊐ *pikap, polivinilklorit, ses, tekerçalar, uzunçalar*

tekercik [E.t. *disket* || Fr. *disque souple, disquette*|| İng. *disk (disc), diskette, computer disk (disc), floppy disk (disc), magnetic disk (disc)* || Al. *"Floppy," "Diskette"* || İta. *"floppy," "diskette"*] *BS.* Üzerine mıknatıslı kat çekilmiş, çeşitli boy, biçimde ve sığada bilgisayar gereci. Bu tekercik, bilgisayarlara izlence ya da veri yüklemekte ya da bilgisayarlardaki izlence ve verilerin yedeklenmesinde kullanılır ⊐ *bilgisayar, TT-ROM*

tekerçalar [E.t. *plakçalar, pikap* || Fr. *pick-up (électrique, électrophone* || İng. *pick-up, record player (reproducer)* || Al. *Plattenmaschine, Tonabnehmer, Plattenspieler, Schallplattenabtaster, Schallplattenabspielgerät* || İta. *riprodut-tore acustico, fonorivelatore, "pick-up"*] *S/TV.* Bir tekere saptanmış sesleri okuyan elektromekanik aygıt. Tam bir pikap, bir teker döndürücü, tekerdeki ses yollarına göre devinen kol, bu kolun ucuna bağlı bir okuma kafası ve okuma kafasına bağlı olarak ses yolları üzerinde dolaşan bir iğneden oluşur. İğne mekanik devinimi elektrik akımına çevirir, bu akım yükselteçle güçlendirilir ve sesyayarla ses titreşimlerine döndürülür ⊐ *akım, okuma kafası, teker, sesyayar, yükselteç*

tekerlekli denetlik [İng. *jeeped monitor*] *TV.* İşliklerde tekerlekler üzerinde devindirilebilen eski model denetlik ⊐ *denetlik, işlik*

tekerlekli kol [E.t. *zürafa* || Fr. *giraffe* || İng. *small boom, lazy arm* || Al. *"Giraffe"* || İta. *giraffa*] *S/TV.* Sestoplar kolunun tekerlekli bir araca yerleştirilmesiyle oluşan bütün □ *sestoplar, sestoplar kolu*

tekerlekli üçgen [E.t. *tekerlekli kaide* || Fr. *pied de Charlot, Derbie* || İng. *skid* || Al. *Andruckkufe*] *S/TV.* Her köşesinde lastik bir tekerlek bulunan, köşelerine alıcıların üç ayağı yerleştirilince hem sallantısız hem de devinimli bir araç biçimi alan üçgen □ *alıcı*[1], *üçayak*

teker sunucu [E.t. *disk jokey, plak sunucu* || Fr. *animateur, "disk jockey"* || İng. 1. *disk (disc) jockey, DJ* || Al. *Disk-Jockey* || İta. *"disk jockey"*] *TV.* Televizyon, radyo ya da gece kulüplerinde yeni ya da gözde tekerleri sunan kimse □ *teker, video sunucu*

tek ışıklamalı eşlem [İng. *one-light (print)*] *S.* Ana negatiften basım aygıtında değişmeyen tek basım ışıklama sayısıyla (basım aygıtı sayısı) çıkarılan eşlem. İşlemelikte incelenen ana negatif için ortalama bir basım ışıklaması saptanır; bu ortalama basım ışıklaması, başından sonuna dek değiştirilmeksizin uygulanarak kısa yoldan pozitif bir iş eşlemi elde etmek ereğiyle kullanılır. Bundan da gerekirse başka eşlemler çıkarılır. Renkli filmlerde de yine ortalama bir renk değeri bulunarak bir iş eşlemi basılır. Tek ışıklamalı eşlem ancak iş eşlemi olarak ya da günlük çekimlerin izlenmesinde kullanılır □ *ana megatif, basım aygıtı, basım aygıtı sayısı, günlük çekim, ışıklama, iş eşlemi, işlemelik, pozitif, renkli film*

tek kavramlı film [İng. *single-concept film*] *S.* Yalnızca bir kavramı ele alarak işleyen, dar bütçeli, genellikle eğitici-öğretici film çeşidi. Örneğin deniz, kuşlar, trafik vb. konularını ele alan ya da "nasıl çalışır?" genel başlığıyla araçların, aygıtların nasıl çalıştığını anlatan filmler. Açık uçlu film'in karşıtı □ *açık uçlu film, dar bütçeli film, eğitici film, öğretici film*

tek kenarlı seslendirme [Fr. *enregistrement simple* || İng. *recording down one edge of film* || Al. *Einzackenschrift* || *registrazione semplice*] *S.* Filmin yalnız bir kenarına ses saptama durumu □ *film, kenar, ses*

tek kişilik gösteri [Fr. *spectacle solo* || İng. *one man show*] *TV.* Tek kişinin çeşitli alanlardaki ustalığını yansıtan izlence çeşidi.

tek kuşak[1] [Fr. *"monopack," pellicule à trois couches* || İng. *monopack, integral tripack (film), multi-layer (colour,* ABD: *color) film* || Al. *"Monopack" (film), Mehrschichtenfarbfilm* || İta. *"monopack"*] *S.* **1.** (Genellikle) Renkli filmde kullanılan, tek taban üzerinde üç duyarkat taşıyan boş film çeşidi. **2.** (Dar anlamda) 1940-1950 arasında kullanılan, 16 mm'lik Kodachrome'u andırıp 35 mm'lik sinemada kullanılan aynı çeşitten evrilir film □ *boş film, duyarkat, Kodachrome, 16 mm'lik film, 35 mm'lik film, renkli film, taban*

tekleme [İng. *flub* (a.)] *S/TV/V.* **1.** Bir oyuncunun söyleşmede ya da davranışta yaptığı yanlışlık. **2.** Çevirim takımının çalışmasında ortaya çıkan herhangi bir yanlışlık □ *çevirim takımı, oyuncu, söyleşme, sürçme*

tek makaralık film [E.t. *bir bobinlik film* || Fr. *film d'un bobine* || İng. *one-reel film* || Al. *Einakter(film)*] *S.* Tek makarada (yaklaşık 300 m) tamamlanan film; özellikle sinemanın ilk dönemindeki

filmlerin uzunluğu ☐ *film, makara*

tekne [E.t. *küvet* || Fr. *cuve* || İng. *tank, apron tank* || Al. *Tonk, Gefaß, Trog, Küvette* || İta. *bacinella*] *S.* **1.** Film açındırmasında kullanılan, içine açındırmaç konulup film daldırılan kap. **2.** Sürekli açındırma aygıtında çeşitli açındırma eriyiklerini taşıyan yan yana dizilmiş bu çeşit kaplardan her biri ☐ *açındırma, açındırma aygıtı, açındırmaç, açındırma teknesi, film, sürekli açındırma aygıtı*

tek oluk dalgalığı [E.t. *bir kanal için anten* || Fr. *antenne pour canal unique* || İng. *single channel aerial (*ABD: *antenna)* || Al. *Kanalantenne* || İta.] *TV.* Yalnız bir oluğun yayınını alabilen dalgalık ☐ *dalgalık, oluk, yayın*

tek ölçünlü almaç [Fr. *récepteur monostandard, téléviseur monostandard* || İng. *monostandard television receiver* || Al. *Fernsehempfänger mit monostandard* || İta. *ricevitore mono-standard*] *TV.* Yalnız bir ölçündeki yayını izleyebilen almaç ☐ *almaç, ölçün, yayın*

tek renkli [Fr. *monochromatique* || İng. *monochromatic, monochrome* || Al. *monochromatisch, einfarbig* || İta. *monochromatico*] *TV.* Belirli bir dalga uzunluğunda olan (ışık) ☐ *dalga boyu, ışık*

tek resim [Fr. *image par image* || İng. *single frame* || Al. *Einzelbild* || İta. *immagine per immagine, fotogramma per fotogramma*] *S.* Canlandırma sinemasında her resmin bir kez saptanması sonunda sağlanan, tek resimli canlandırmayı gerçekleştiren resimler. Çift resim karşıtı ☐ *canlandırma, çift resim, resim, tek resimli canlandırma*

tek resim alıcısı [E.t. *tek tek görüntü kamerası* || Fr. *caméra pour image par image* || İng. *stop-action camera, stop-motion camera* || Al. *Zeitraffer* || İta. *macchina di immagine per immagine (di fotogramma per fotogramma)*] *S.* Resimleri olarak tek tek saptayan alıcı[1]; canlıresim alıcısı ☐ *alıcı[1], canlıresim, canlıresim alıcısı, resim, tek resim*

tek resim düzeneği [Fr. *méchanisme de l'image par image* || İng. *single-frame mechanism, stop-frame mechanism, stop-action mechanism* || Al. *Einzelbildschaltung* || İta. *meccanismo di immagine per immagine (di fotogramma per fotogramma, di un solo fotogramma)*] *S.* Bir alıcının tek resimli çevirimi gerçekleştirmesini sağlayan düzenek ☐ *alıcı[1], tek resim, tek resimli çevirim*

tek resimli canlandırma [Fr. *animation image par image* || İng. *single-frame animation* || Al. *Einzelbildzeichentrick* || İta. *animazione immagine per immagine (fotogramma per fotogramma)*] *S.* Tek resim ilkesine dayanılarak gerçekleştirilen; her resmin bir kez kullanılmasına, devinimin olağan hızında görünmesine dayanan canlandırma çeşidi. Çift resimli canlandırma'nın karşıtı ☐ *canlandırma, çift resimli canlandırma, tek resim, tek resimli çevirim*

tek resimli çevirim [E.t. *tek resim alma, tek tek resim alma, tek görüntülü çevirim* || Fr. *prise de vues image par image, vue par vue, image par image* || İng. *stop-motion (photography), stop-action photography, stop-frame shooting, single-frame shooting (exposure), single picture taking, frame-per-frame exposure, one turn one picture, time-lapse shooting (recording)* || Al. *Einzelbildaufnahme, Zeitrafferaufnahme, Bild-für-Bild-Aufnahme* || İta. *ripresa di immagine per immagine (di un solo fotogramma, con interruzione), ripresa fotogramma per fotogramma, presa*

passa uno] *S.* **1.** Canlandırma ya da bunun dışındaki olağan filmlerdeki hileler için her seferinde bir tek resim saptama. Daha önceleri de tek tük denemeler yapılmışsa da tek resimli çevirim ABD'li J. Stuart Blackton'un 1906'daki film çalışmalarıyla başlamıştır. **2.** Uzun zaman aralıklarıyla her seferinde bir tek resim saptama ☐ *resim, tek resim*

tek resimli devinim [Fr. *marche image par image* || İng. *stop-motion* || Al. *Zeitraffer(aufnahme), Einergang, Einzelbild(aufnahme)* || İta. *marcia a passo uno, scatto ad un solo fotogramma*] *S.* Çeşitli sinema aygıtlarında pencere önünden filmin her seferinde bir resim boyu geçip durması ☐ *film, pencere, resim, sinema*

tek resimli geçiş [İng. *frame, frame advance*] *V.* Video aygıtında görüntülerin her kezinde tek resim olarak ilerlemesi; böylelikle resimler tek tek görülebilir. Bu yolla özellikle hızlı ya da çok hızlı devinimlerin rahatça izlenebilmesi sağlanır ☐ *görüntü, resim, video aygıtı*

tek resimli gösterim [Fr. *projection image par image* || İng. *frame by frame projection* || Al. *Bild-für-Bild Projektion, Einzelbildprojektion* || İta. *proiezione immagine per immagine*] *S.* Göstericideki filmi, görüntülüğe her seferinde bir resim yansıtacak biçimde geçirerek aygıtı saydam resim göstericisi gibi kullanma ☐ *film, gösterici, resim, saydam resim, saydam resim göstericisi*

tekresimlik [E.t. *monoskop* || Fr. *monoscope* || İng. *monoscope* || Al. *Monoskop* || İta. *monoscope*] *TV.* Değişmeyen tek bir resmi yayımlamakta kullanılan alıcı ışıtacı ☐ *alıcı[1], alıcı ışıtacı, resim*

tek resim sineması [Fr. *cinématographie image par image* || İng. *stop motion cinematography, stop-action cinematography* || Al. *Zeitraffer-kinematografie* || İta. *cinematografia con arresto*] *S.* Tek resimli çevirime dayanan sinema kolu ☐ *tek resim, tek resimli çevirim, sinema*

tek 8 [Fr. *single 8* || İng. *single-8 (mm film), single run 8 mm film* || Al. *Single-8-mm-Film* || İta. *single 8*] *S.* Alıcıda doğrudan doğruya 8 mm olarak kullanılan 8 mm'lik film çeşidi ☐ *alıcı[1], 8 mm'lik film*

tek 8 alıcı [Fr. *caméra pour single 8* || İng. *single-8-camera* || Al. *Single-8-Aufnahmekamera* || İta. *macchina da presa per single 8*] *S.* Tek 8 filmi kullanabilen alıcı[1] ☐ *alıcı[1], tek 8*

tek ses yolu [Fr. *simple piste* || İng. *single track* || Al. *Einspur, einzelne Tonspur* || İta. *colonna semplice*] *S.* Çeşitli ses yollarının tek bir ses yolunda birleştirilmesinden oluşan kuşak[1] ☐ *kuşak[1], ses, ses kuşağı, ses yolu*

tek sıra delik [Fr. *perforation unilateral (un seul côté* || İng. *side perforation, one sided perforation* || Al. *enseitige Perforation*] *S.* Filmin yalnız bir kenarında ya da 9,5 mm'lik filmlerde filmin yalnız ortasında iki çerçeve arasında yer alan delik ☐ *delik, film, kenar*

tek yan kuşak[3], TYK [Fr. *bande latéral unique, BLU* || İng. *single sideband, SSB* || Al. *Einseitenband, ESB* || İta. *banda laterale unica, BLU*] *TV.* Taşıyıcı dalga ile iki yan kuşaktan oluşan bir dalga izgesinde, yan kuşaklardan yalnız birinin kullanılması durumu ☐ *dalga, izge, taşıyıcı dalga, yan kuşak[3]*

tek yönlü sestoplar [Fr. *micro(phone) unidirectionnel* || İng. *unidirectional microphone* || Al. *einseitig gerichtetes Mikrofon, Richtmikrofon* || İta. *microfo*

no unidirezione] *S/TV/V.* Yüzlerinden yalnız birine dikey eksen üzerindeki ses kaynağına duyarlığı olan sestoplar □ *ses kaynağı, sestoplar*

tel [E.t. *filaman* || Fr. *filament* || İng. *filament* || Al. *Glühfaden, Glühdraht, Draht, Heizfaden* || İta. *filamento*] *S/TV.* Elektrik ışıtaçlarında, radyo ışıtaçlarında bulunan, ısıya çok dayanıklı, ergime noktası çok yüksek, elektrik akımı geçirilince akkor olabilen tungstenden incecik tel □ *akkor, ışıtaç, radyo ışıtacı, tungsten*

tele [Fr. *télé* || İng. *tele* || İta. *tele*] *TV.* Televizyonun, konuşma dilinde kısaltılmışı □ *televizyon*

tele- [Fr. *télé-* || İng. *tele-* || Al. 2. *tele-* || İta. *tele-*] *S/TV.* **1.** "Televizyon" sözcüğünden kısaltmayla elde edilen önek (Yabancı dillerde *téléciné, téléfilm, teleplayer* vb bileşiklerde kullanılır). **2.** Yunanca "tele" (uzak, ırak) sözcüğünden alınarak yabancı dillerde bu anlamda önek olarak kullanılan ve çeşitli bileşikler (*télécommunication, télégraphe, téléphone, télévision; telefilm, telephoto, teleplayer, telerecorder, television; Telefon, Telefoto, Telegrafie, Teleskop; telefon, telefoto, teleobiettivo,* vb) türeten sözcük.

Télécom 1 [Fr. *Télécom 1* || İng. *"Télécom 1"* || Al. *"Télécom 1"* || İta. *"Télécom 1"*] *TV.* Fransız ırakiletişim uydusu □ *ırakiletişim, uydu*

TELECOM 71 [Fr. *TELECOM 71* || İng. *TELECOM 71* || Al. *TELECOM 71* || İta *TELECOM 71*] *TV.* 17.6.1971'de Cenevre'de (İsviçre) açılan, dünyanın ilk ırakiletişim sergisi □ *ırakiletişim*

Telejector™ [Fr. *Telejector* || İng. *Telejector* || Al. *Telejector* || İta. *Telejector* || ("Telejector," aygıtın ayırmacıdır)] *TV.* Film yayın aygıtıyla kullanılan saydam resim göstericisi. Televizyon izlencelerine saydam resim katmakta kullanılır. Genellikle 5 x 5 cm boyunda 6 - 8 saydam resmi alan iki tekeri bulunur □ *film yayın aygıtı, izlence, saydam resim*

TelePrompTer™ [Fr. *TelePrompTer* || İng. *TelePrompTer* || Al. *TelePrompTer* || İta. *TelePrompTer* || "TelePrompTer," bu çeşit aygıtların en yaygınının ayırmacıdır] *TV.* Akıl defterinin en yaygın, en gelişmiş çeşidi. Bu aygıtta, okunacak metin bilgisayarda yazılır; uzun bir tomar olarak iri harflerle bir kâğıda basılır. Bu kâğıt, aygıttaki eksene yerleştirilerek istenilen hızda döndürülür. Alıcının üstündeki yansıtıcı bir görüntülüğe yansıtılan bu yazı, alıcının tam karşısındaki kişi tarafından okunur. Yazıyı okuyan kişi, alıcının tam karşısında olduğundan, izleyicilere doğrudan sesleniyormuşçasına konuşmuş olur. Aygıtı çalıştıran işletmen, dönüş hızını, konuşmacının okuma hızına göre ayarlar. En yeni aygıtların çalışması daha özdevinimlidir ve bilgisayarlarca daha iyi denetlenmekte, işletmene gerek kalmamaktadır □ *akıl defteri*

teleroman [Fr. *"télénovéla"* || İng. *"telenovela"* || Al. *"Telenovela"*|| İta. *"telenovela"* || İspanyolca: *telenovela*] *TV.* Latin Amerika ülkeleri televizyonlarının, özellikle de Brezilya ile Meksika televizyonlarının gerçekleştirdikleri diziler için kullanılan terim. Teleroman, ABD'deki sabun operası türünün abartılı bir çeşitlemesidir; sabun operası gibi teleroman da temel olarak Yeşilçam melodramlarının daha cilalısı, geniş olanaklısı olmaktan öteye geçmez. Abartı bu dizilerin oylumunda da kendini gös-

terir ve bir teleroman genellikle yüz bölüme ulaşır □ *beyaz film, dizi, izlence, melodram, pembe dizi, sabun operası*

telesayar [Fr. *"téléputer"* || İng. *teleputer* || Al. *"Teleputer"* || İta. *"teleputer"* || "teleputer," İngilizce "television"un (televizyon) ilk iki seslemi ile "computer"in (bilgisayar) son iki sesleminin birleştirilmesiyle türetilmiştir] *TV/BS.* Televizyon ile bilgisayardan oluşan melez dizgeleri belirten terim □ *bilgisayar, televizyon*

telesine(ma) [Fr. *télécinématographie* || İng. *telecinematography, telekinematography* || Al. *Telekinematografie* || İta. *telecinematografia*] *S.* Çok uzaklardaki konuların çok yakın görüntülerini elde etmekle uğraşan sinema kolu

Télétel [Fr. *Télétel* || İng. *"Télétel"* || Al. *"Télétel"* || İta. *"Télétel"*] *TV/BS.* Fransa'da geliştirilen kamusal bir yazı etkileşimli görüntüleme dizgesi. Fransız PTT'since hizmete sunulan bu dizge, yurttaşların çok sayıda kamu kuruluşuna ulaşarak bilgi edinmesini sağlamaktadır. Bu bilgiler bir görüntülükte görüntülenir. Bu görüntülük, kendi başına bir uç görüntülüğü olabileceği gibi, düzgü çözücüsü ve dokunacı olan renkli bir televizyon almacı da olabilir □ *almaç, dokunaç, etkileşimli, görüntüleme, görüntülük, uç, düzgü çözücü, yazı görüntüleme*

Televisor [Fr. *Televisor* || İng. *Televisor* || Al. *Televisor* || İta. *Televisor*] *TV.* İskoçyalı John Logie Baird'in 1922'de Nipkow tekerine dayanarak gerçekleştirdiği ilk tecimsel televizyon almacı □ *almaç, Nipkow tekeri*

televizyon, TV [Fr. *télévision, TV* || İng. *television, TV, telly* (a.), *broadcast television, picture transmission,* (ABD) *video* || Al. *Fernsehen, FS, Sehfunk, Bildfunk, Bildübertragung, Fernsehbildübertragung* || İta. *televisione, TV*] *TV.* **1.** Elektronik görüntülerin ve bunlarla ilgili seslerin elektromıknatıs dalgalar, uydular ya da kablolar yardımıyla çok uzaklardaki yerlere anında ulaştırılabilmesini ve buralardaki almaçlarda izlenebilmesini sağlayan dizge. Bunu gerçekleştirmek için gerekli başlıca aygıt ve donanımlar alıcı[1], kablolar, verici, verici dalgalık, alıcı dalgalık, almaçtır. Elektronik yapıdaki alıcının merceği konunun görüntüsünü alıcı ışıtacındaki ereğe düşürür. Erekteki görüntü bir ışın demetiyle nokta nokta, satır satır taranarak çözümlenir. Bu çözümlemeye uygun biçimde oluşan video imleri, eksendeş kablolar ya da verici yayacın verici dalgalığı yoluyla yayımlanır. Bu ikinci durumda, bir taşıyıcı dalga, video imlerini dalgalığa ulaştırır. Bu dalgalığın almaca verdiği video imleri, almacın çeşitli katlarından geçerek bir elektron topundan çıkan elektron demeti yardımıyla almacın görüntülüğünde konuyu yeniden kurar. Görüntülükteki bu resim, alıcının ereğindeki resmin tıpkısıdır. Alıcının saptadığı görüntüler daha sonra kullanılacaksa, video imleri bir video kuşağına saptanır. **2.** Bir ülkede televizyonu oluşturmak için gerekli kuruluşların tümü, televizyon işleyimi. **3.** Güzel sanatların bir kolu olarak televizyon sanatı; sekizinci sanat. **4.** Televizyonu gerçekleştirmek için yapılan çalışmaların tümü; televizyonculuk. **5.** Bir ülkenin kendine özgü nitelikler taşıyan yerli televizyonu □ *alıcı[1], alıcı dalgalık, alıcı ışıtacı, almaç, almaç ışıtacı, dalgalık, eksendeş kablo, elektromıknatıs dalgalar, elektron demeti, elektronik görüntü, elektron topu, erek, görüntü,*

görüntülük, ışın demeti, kablo, kablolu televizyon, kat, konu, mercek, nokta, resim, satır, tarama, taşıyıcı dalga, televizyonculuk, televizyon işleyimi, televizyon sanatı, telsiz bağlantısı, uydu, verici, verici dalgalık, video imi, video kuşağı

televizyon ⊐ **almaç**

televizyona alma [Fr. *prise de vues vidéo (électronique)* ‖ İng. *televising* ‖ Al. *Fernsehaufnahme* ‖ İta. *ripresa video*] *TV.* Yayımlanacak konuyu alıcıyla saptama[2] ⊐ *alıcı[1], saptama[2], televizyon*

televizyona almak [Fr. *téléviser* ‖ İng. *televise* ‖ Al. *fernsehaufnahmen* ‖ İta. *televisera*] *TV.* Televizyona alma eylemi ⊐ *televizyon, televizyona alma*

televizyonagider [E.t. *telejenik* ‖ Fr. *télégénique* ‖ İng. *telegenic, videogenic* ‖ Al. *telegen* ‖ *telegenico*] *TV.* Bir kimsenin, bir nesnenin, bir varlığın ya da görünümün, görünüş ya da işleniş bakımından televizyona yatkın olması, televizyon görüntüsünde iyi sonuç vermesi niteliği ⊐ *görüntü, televizyon*

televizyonagiderlik [E.t. *telejeni* ‖ Fr. *télégénie* ‖ İng. *telegeny, videogeny* ‖ Al. *"Telegenie"* ‖ İta. *telegenia*] *TV.* Televizyonagider olma durumu ⊐ *televizyon, televizyonagider*

televizyon ağı ⊐ **ağ**

televizyon alıcısı ⊐ **alıcı[1]**

televizyon almacı ⊐ **almaç**

televizyon basını [Fr. *presse de la télévision* ‖ İng. *television press* ‖ Al. *Fernsehpresse* ‖ İta. *stampa televisiva*] *TV.* Televizyon konusunda yayın yapan süreli yayınların tümü.

televizyon belgesi [E.t. *ruhsat, ruhsatname, televizyon ruhsatnamesi, televizyon ruhsatı* ‖ Fr. *permis de récepteur* ‖ İng. *television licence (franchise)* ‖ Al. *Fernsehgenehmigung, Fernselizenz* ‖ İta. *permesso di ricevitore*] *TV.* Televizyon almacı iyelerinin, almaçlarını ilgili yere yazdırmaları karşılığında aldıkları belge. (Türkiye'de, 3222 sayılı Telsiz Yasasına göre, almaç iyeleri, eskiden PTT'den "Genel Telsiz Telefon Neşriyatını Almağa Mahsus Tesisata Ait Ruhsatname" adıyla bu çeşit bir belge almak zorundaydılar) ⊐ *almaç, televizyon*

televizyon bildirmeni [E.t. *televizyon muhabiri, televizyon gazetecisi* ‖ Fr. *téléreporter, journaliste de télévision (de plateau, de desk), journaliste-présentateur(trice)* ‖ İng. *reporter, television reporter, broadcast journalist, BJ'er, television journalist, correspondent,* (ABD) *newsman*] ‖ Al. *Reporter, Fernsehreporter, Fernsehjournalist, Korrespondent, Berichterstatter* ‖ İta. *cronista, telecronista*] *TV.* **1.** Televizyon için haber derleyen gazeteci. **2.** Herhangi bir televizyonun yurt içindeki belirli yerlerde, yurt dışındaki başkentlerde ya da uluslararası örgütlerde sürekli bulundurduğu ve merkeze düzenli olarak haber ya da yorum gönderen gazetecisi. **3.** Derlediği haberleri televizyonda kendi sunan gazeteci ⊐ *televizyon, televizyon bildirmenliği*

televizyon bildirmenliği [E.t. *televizyon muhabirliği, televizyon gazeteciliği* ‖ Fr. *journalisme de télévision (de plateau, de desk)* ‖ İng. *broadcast journalism, television journalism, electronic journalism, EJ* ‖ Al. *Fernsehjournalism* ‖ İta. *giornalismo di televisione*] *TV.* Televizyonun haber izlenceleri için haber derleme işi. Kimileyin haber sunma işini de kapsar. Televizyon bildirmenliği,

önce İkinci Dünya Savaşı sırasında radyo bildirmenliğiyle başladı; 1950'li yıllarda buna televizyon da katıldı; günümüzdeyse ses aygıtı, video aygıtı, uydu iletişimi ve Internet'le kapsamını genişletti ⊐ *haber izlencesi, ses aygıtı, Internet, televizyon, televizyon bildirmeni, video aygıtı*

televizyon boyu ⊐ **boy**

televizyoncu [Fr. 1. *téléaste* ‖ İng. 1. *"teleaste," televisionist* ‖ Al. 1. *"téléaste"* ‖ İta. 1. *"téléaste"*] *TV.* **1.** Televizyonda yaratı alanında çalışan kimse, televizyon sanatçısı. **2.** Televizyonun çeşitli kollarından herhangi birinde çalışan kimse. Uğraşı televizyonculuk olan kimse. **3.** Televizyon bakım, onarım, kurma işleriyle, televizyon alım satımıyla uğraşan kimse ⊐ *televizyon*

televizyonculuk *TV.* **1.** Televizyon yayınlarının gerçekleştirilmesi için gerekli araç ve gereçleri yapmak, yayınları hazırlamak ve yaymak için yapılan çalışmaların tümü. **2.** Bu çalışmaları yapanların uğraşı. **3.** Televizyon çalışmaları, uygulayımı, sanatı, işleyimiyle ilgili konular. **4.** Televizyon bakım, onarım, kurma işleri; televizyon alım satım işleri ⊐ *televizyon, yayın*

televizyonculuk okulu [Fr. *école de télévision* ‖ İng. *television school* ‖ Al. *Fernsehschule* ‖ İta. *scuola di televisione*] *TV.* Televizyonculuk öğretimi yapılan; televizyon uygulamanları, oyuncuları, sanatçıları yetiştiren öğretim kurumu ⊐ *televizyon, televizyonculuk, televizyonculuk öğretimi*

televizyonculuk öğretimi [Fr. *enseignement (de la technique) de télévision, étude de la télévision, formation professionnelle* ‖ İng. *television study* ‖ Al. *Fernsehstudium, Fernsehkunde-Unterricht* ‖ İta. *insegnamento di televisione*] *TV.* Televizyonun herhangi bir dalında televizyoncu yetiştirmeyi erekleyen öğretim ⊐ *televizyon, televizyoncu, televizyonculuk*

televizyonculuk uğraşı [E.t. *televizyonculuk mesleği* ‖ Fr. *carrière de télévision* ‖ İng. *television profession* ‖ Al. *Fernsehberufe* ‖ *carrieara televisiva*] *TV.* Televizyonun çeşitli kollarından herhangi birinde yapılan iş, uğraş konusu ⊐ *televizyon, televizyoncu, televizyonculuk*

televizyon çizisi [İng. *video graphics*] *TV/V/B.* Televizyon, video ya da görsel-işitsel sunumlar için üretilen çizilerin genel adı. Bunlar çoğunlukla bilgisayar, bilgisayarlı çizi üreteci, yazı üreteci, Paint Box gibi özel aygıtlarla üretilir. Üretilen çiziler, üçboyutlu bilgisayar çizileri, bilgisayarlı canlandırma, sayısal video görüntüleri, yazılar, başlıklardır. Bu çiziler televizyon yayınında çok geniş bir yer tutar: Dizelgeler, çizilemeler, çizemler, planlar, haritalar, çeşitli yazılar/metinler, başlıklar vb. Masaüstü video dizgeleriyse televizyon çizisinin alanını videoya doğru genişleten araçlardır ⊐ *başlık, bilgisayar, bilgisayarlı canlandırma, bilgisayarlı çizi üreteci, çizem, çizi, görsel-işitsel, görüntü, masaüstü video, Paint Box, sayısal video, televizyon, video, yazı, yazı üreteci*

televizyonda gösterim [Fr. *retransmission de film par la télévision* ‖ İng. *television transmission of a film (broadcast of a film), film on television,* (ABD) *televising of a film* ‖ Al. *Fernsehübertragung eines Film* ‖ İta. *ritrasmissione di un film per la televisione*] *S/TV.* Bir filmin izleyicilere televizyonda sunulması ⊐ *film, gösterim, televizyon*

televizyon dalgalığı □ **dalgalık**

televizyon denetlemesi □ **denetleme**

televizyon dergisi [E.t. *televizyon mecmuası* || Fr. *revue de la télévision, périodique de la télévision* || İng. *television magazine (review, periodical)* || Al. *Fernsehzeitschrift, Fernsehmagazin* || İta. *rivista televisiva*] *TV.* Televizyonla ilgili konularda yayımda bulunmak üzere çıkarılan dergi □ *televizyon*

televizyon derneği [E.t. *televizyon kulübü* || Fr. *téléclub* || İng. *television society, televiewer's society (club)* || Al. *Fernsehclub* || İta. *teleclub, circolo della televisione*] *TV.* Televizyon izleyicilerinin kurduğu ve televizyon sanatını tanıtmak, sevdirmek, televizyon bilgi ve ekinini vermek ereğinde olan kuruluş □ *izleyici, televizyon, televizyon sanatı*

televizyon dilbilgisi [E.t. *televizyon grameri* || Fr. *grammaire de la télévision* || İng. *grammar of the television, television grammar* || Al. *Grammatik des Fernsehen, Fernsehgrammatik* || İta. *grammatica televisiva (della televisione)*] *TV.* Televizyon dilinin kullanılışında, uygulanışında göz önüne alınan kurallar □ *televizyon, televizyon dili*

televizyon dili [Fr. *langage télévisuel* || İng. *television language* || Al. *Fernsehsprache* || İta. *linguaggio della televisione (televisivo)*] *TV.* **1.** Televizyonun başlangıcından bu yana ortaya koyduğu en iyi ürünlerini anlatı, biçim, biçem özellikleriyle oluşan; doğrudan doğruya televizyonun yapısından doğan ya da öbür sanatlardan esinlenerek televizyona özgü bir kılığa sokulan anlatım özelliklerinin, bu özelliklerin dayandığı temellerin tümü. Televizyonu bir anlatı aracı olarak öbür sanatların anlatım yollarından ayıran; televizyon olarak taşıdığı özellik ve olanakların, kendine özgü sözcük (görüntü) dağarcığının, bunların kullanılış tarzından doğan biçemin oluşturduğu dil. **2.** Televizyonun gereklerine uygun anlatı yolu □ *televizyon*

televizyon direği □ **direk**

televizyon dizgeleri □ **yayın ölçünleri**

televizyon dizisi □ **dizi**

televizyon dünyası [E.t. *televizyon âlemi* || Fr. *monde de la télévision* || İng. *television world* || Al. *Welt des Fernsehen* || İta. *mondo della televisione*] *TV.* Televizyoncuların, televizyon kuruluşlarının oluşturduğu çevre □ *televizyon, televizyoncu*

televizyon ekini [E.t. *televizyon kültürü* || Fr. *culture télévisuelle* || İng. *television culture* || Al. *Fernsehkultur* || İta. *cultura televisiva*] *TV.* Televizyonla ilgili konularda gerekli genel bilgilerin tümü □ *televizyon*

televizyon enstitüsü [Fr. *institut de la télévision* || İng. *television institute* || Al. *Fernsehinstitut* || İta. *istituto televisivo (della televisione)*] *TV.* Televizyon araştırma, inceleme, öğretimini ereklevyen yüksek öğretim kurumu □ *televizyon, televizyon öğretimi*

televizyon estetiği [Fr. *esthétique de la télévision* || İng. *television aesthetic (esthetic)* || Al. *Fernsehästhetik, Ästhetik des Fernsehen* || İta. *estetica televisiva (della televisione)*] *TV.* Televizyonu güzel sanatların bir dalı olarak ele alıp, televizyondaki yaratma çabasının dayandığı temelleri, kuralları en geniş biçimde inceleyen, bu incelemelerden bir genellemeye varmaya çalışan estetik dalı □ *televizyon*

televizyon eşlemi □ **yayın eşlemi**

televizyon filmi [E.t. *telefilm* || Fr. *téléfilm, film de télévision* || İng. *television film (movie), film for television, made-for-television (feature, movie), telemovie,* (ABD) *telefilm* || Al. *Fernsehfilm, Fernsehspielfilm* || İta. *telefilm*] *S/TV.* **1.** Televizyonda gösterilmek üzere hazırlanmış, televizyon özellikleri taşıyan film. **2.** Televizyon yöntemlerinden yararlanılarak gerçekleştirilmiş film. (Bunun için Electronicam, Vidicam, vb yöntemler kullanılır) □ *Electronicam, film, televizyon, video filmi, Vidicam*

Televizyon-Gerçek [Fr. *caméra invisible, Télévision-Vérité* || İng. *"Télévision-Vérité"* || Al. *"Télévision-Vérité"* || İta. *"Télévision-Vérité"*] *TV.* Sinemadaki Sinema-Gerçek akımlarının televizyona uygulanmışı □ *sinema, Sinema-Gerçek, televizyon*

televizyon girişi [Fr. *prise vidéo* || İng. *television input* || Al. *Fernsehanschluß* || İta. *entrata della televisione*] *TV.* Kimi almaçlarda video aygıtı ya da kapalı yayında televizyon alıcısından gelen kablonun bağlandığı yuva □ *alıcı[1], almaç, kablo, kapalı yayın, video aygıtı*

televizyon görüntülüğü □ **görüntülük**

televizyon göstericisi [E.t. *gösterici lambalı televizyon, Eidophor* || Fr. *projecteur de télévision (de l'image télévisée, à grande image)* || İng. *television projector (picture projector), large screen television projector, big screen television projector* || Al. *Fernsehprojektor, Fernsehbild-projektor, Fernsehgroßbildprojektor, Fernseh-projektionsempfänger* || İta. *proiettore dell'immagine televisiva*] *TV.* Bir televizyonun verdiği görüntülerin kalabalık topluluklarca izlenmesini sağlayan özel yapıda gösterici. □ *görüntü, gösterici, televizyon, televizyon gösterimi*

televizyon gösterimi [Fr. *projection de l'image télévisée (de télévision à grande image), télévision sur grand écran* || İng. *projection television, projection television system, theatre (*ABD: *theater) television, big screen television (projection), large screen television (projection)* || Al. *Fernsehprojektion, Projektionsfernsehen, Fernsehgroßprojektion, Fernsehgroßbildprojektion* || İta. *proiezione dell'immagine televisiva*] *TV.* Televizyon yayınının kalabalık izleyici topluluklarınca izlenmesini sağlamak üzere, televizyon görüntüsünün yeterli ışıklılığını koruyacak nitelikteki özel, büyük bir görüntülüğe yansıtılmasıyla gerçekleştirilen gösterim. Bu gösterim, eksiuç ışıtacı, Eidophor, sıvı kırılcalı görüntülük ya da plazma görüntülükle gerçekleştirilir. Televizyon göstericisinin sağladığı bu gösterimle görüntüler 1 -10 m arasında değişen bir görüntülükte izlenir □ *Eidophor, eksiuç ışıtacı, gaz plazmalı görüntülük, geniş perde, görüntü, görüntülük, izleyici, plazma görüntülük, sıvı kırılcalı görüntülük, televizyon, yayın*

televizyon hakkı [Fr. *droits de télévision* || İng. *television rights* || A. *Fernsehrechte* || İta. *diritti televisivi (per la televisione)*] *S/TV.* **1.** Bir filmin televizyonda gösterimini sağlayan hak; televizyonda yayın hakkı. *TV.* **2.** Herhangi bir yapıtın televizyonda yayımlanmasını sağlayan hak □ *film, gösterim, televizyon, yayın*

televizyon hilesi □ **hile**

televizyon işleyimi [E.t. *televizyon endüstrisi, televizyon sanayii* || Fr. *industrie de la télévision* || İng. *television industry* || Al. *Fernsehindustrie,*

Fernsehwirtschaft ‖ İta. *industria televisiva, industria della televisione*] *TV.* Televizyon yayınlarının hazırlanmasını, yayımlanmasını gerçekleştiren, buna ek olarak televizyon araç ve gereçlerinin üretilmesini sağlayan işleyim kolu ⊐ *televizyon, yayın*

televizyon işliği ⊐ **işlik**

televizyon iyesi [Fr. *détenteur(trice) de permis de récepteur* ‖ İng. *television licence holder* ‖ Al. *Fernsehteilnehmer* ‖ İta. *detentore di permesso di ricevitore*] *TV.* Televizyonu (almacı) olan ve bunun için televizyon belgesi alan kimse ⊐ *almaç, televizyon, televizyon belgesi*

televizyon izleme ⊐ **izleme**

televizyon izlemek ⊐ **izlemek**

televizyon izlencesi ⊐ **izlence**

televizyon izleyicisi ⊐ **izleyici**

televizyon kartı [Fr. *carte télévision, carte TV* ‖ İng. *television card, TV card* ‖ Al. *Fernsehkarte, TV-Karte*] *TV/BS.* Bilgisayara takılarak televizyon yayınlarını bilgisayar görüntülüğünde izlemeyi sağlayan kart. Televizyon kartı, bilgisayar görüntülüğünde televizyon görüntüsünün izlenebildiği bir pencere açar; bu pencerenin boyu isteğe göre düzenlenebilir; böylelikle bir yandan bilgisayarda çalışırken bir yandan da televizyon yayını izlenebilir; hatta birden çok televizyon oluğunun izlenebileceği ufak pencereler de açılabilir. 14 parmaklık (35,56 cm), yaklaşık 37 cm'lik bir almaca karşılık gelir; ancak BS görüntülüğünün görüntüsü daha seçiktir. Televizyon kartları, yalnızca bu işi görebildikleri gibi bunun yanı sıra görüntü kartı, görüntü aktarımı, BS-TV çeviriciliği, radyo yayınlarını izleme işlerini gören çeşitleri de vardır ⊐ *bilgisayar, görüntü kartı, görüntülük, görüntü aktarımı, görüntü aktarım kartı, televizyon, yayın*

televizyon kılavuzu [Fr. *amorce pour téléciné (pour télévision)* ‖ İng. *leader for television film, television (film) leader* ‖ Al. *Fernsehfilmvorspann* ‖ İta. *coda per televisione*] *TV/S.* Filmlerin televizyonda gösterimi için film yayıncısına gerekli bilgileri veren kılavuz çeşidi ⊐ *film, film yayıncısı, gösterim, kılavuz, televizyon, yayın*

televizyon kitaplığı [Fr. *bibliothèque de la télévision* ‖ İng. *television (books) library, library of television books* ‖ Al. *Fernsehbibliothek* ‖ İta. *biblioteca televisiva*] *TV.* Televizyonla ilgili yayınların bir araya toplandığı kitaplık ⊐ *televizyon*

televizyon kulesi ⊐ **kule**

televizyon kuramcısı [Fr. *théoricien de la télévision* ‖ İng. *theorist of the television, theoritician of the television* ‖ Al. *Fernsehtheoritiker* ‖ İta. *teorico della televisione*] *TV,* Televizyon kuramı alanında çalışan düşünür ⊐ *televizyon, televizyon kuramı*

televizyon kuramı [E.t. *televizyon nazariyesi, televizyon nazariyatı* ‖ Fr. *théorie de la télévision* ‖ İng. *theory of the television* ‖ Al. *Fernsehtheorie, Theorie die Fernsehen* ‖ İta. *teoria televisiva (della televisione)*] *TV.* Televizyondaki yaratma çabalarına yön veren, televizyon yapıtlarının dayandığı ilkeleri açıklayan görüş, düşünce, tutumların uyumlu bir dizge içinde ortaya konmasından oluşan bilgi ⊐ *televizyon, televizyon kuramcısı*

televizyon kurgusu ⊐ **kurgu**

televizyonla öğretim [E.t. *televizyon dersi* || Fr. *cours télévisé, leçon télévisée, télé-enseignement* || İng. *television course (correspondence course), telecourse, televised lesson* || Al. *Fernsehkursus, Telekolleg* || İta. *corso televisivo (televisivo per corrispondenza)*] *TV.* Ders izlencelerinin televizyon yayınlarıyla aktarılması ☐ *izlence, televizyon, yayın*

televizyonla tanı [E.t. *televizyonla teşhis* || Fr. *télédiagnose* || İng. *telediagnosis* || Al. *Fernsehdiagnose* || İta. *telediagnosia*] *TV.* Doktor ile hastanın televizyon iletişimi yardımıyla karşılaştırılmaları sonucu gerçekleştirilen tanı ☐ *televizyon*

televizyonla yayımlama [Fr. *émission, télévision diffusion* || İng. *televising, television transmission (broadcast)* || Al. *Fernsehsendung, Fernsehübenragung* || İta. *trasmissione*] *TV.* Herhangi bir izlencenin, yapıtın televizyon aracılığıyla almaçlara ulaştırılması ☐ *almaç, izlence, televizyon*

televizyonla yayımlamak [Fr. *téléviser* || İng. *televise,* (ABD) *telecast* || Al. *senden, über Fernsehen ausstrahlen* || İta. *teletrasmettere*] *TV.* Televizyonla yayımlama işi ☐ *televizyon, yayın*

televizyonlu bakaç [İng. *reflex television monitor, television monitor viewing*] *S/TV.* Yansımalı bakaçların, kapalı yayınla birleştirilmiş biçimi. Bu durumda ortaya bir elektronik bakaç çıkar. Bu bakaç, alıcının optik bakacına elektroniğin uygunlanmasıyla geliştirilmiştir ☐ *bakaç, elektronik bakaç, optik bakaç, yansımalı bakaç*

televizyonlu ev [İng. *television home, broadcast homes*] *TV.* **1.** İzleyici ölçümü için yapılan araştırmalarda, almacı olan evleri belirtmekte kullanılan birim. **2.** İçinde bir ya da daha çok almaç bulunan, televizyon yayınlarını alabilen birim ☐ *almaç, izleyici ölçümü, televizyon, yayın*

televizyonluk [Fr. *télévisuel*] *TV.* Televizyona özgü olan, televizyon özelliği gösteren, televizyonagider özellikleri bulunan ☐ *televizyon, televizyona-gider*

televizyonluk [Fr. *téléthèque* || İng. *teletheque* || Al. *"Telethek"* || İta. *teleteca*] *TV.* Televizyon yayınlarının herhangi bir gereç (film, video kuşağı, video tekeri, vb) üzerine saptanmış olarak saklandığı, korunduğu, sıralandığı yer ☐ *video kuşağı, video tekeri, televizyon, yayın*

televizyonlu telefon [E.t. *telefonlu televizyon* || Fr. *telephone télévisé, visiophone, vidéophone, vidéo-téléphone* || İng. *television telephone,* (ABD) *video telephone (telephony)* || Al. *Fernsehtelefon, Fernsehtelefonie* || İta. *telefonovisore*]. *TV.* Telefon ile televizyonun birleşmesinden oluşan ve karşılıklı konuşan kimselerin birbirlerini ufak bir televizyon görüntülüğünde izlemelerini sağlayan aygıt. Çeşitli ülkelerde değişik ayırmaçlarla (Visiophone, Picturephone ...) ortaya sürülmüştür ☐ *görüntülük, televizyon*

televizyon mevsimi [Fr. *saison de la télévision* || İng. *television season* || Al. *Fernsehsaison* || İta. *stagione della televisione*] *S.* Çeşitli ülkelerin iklim durumuna göre değişen ve genellikle sonbahar - kış aylarını kapsayan süre. Türkiye'de genellikle eylül - mayıs arasında yer alır ☐ *sinema mevsimi*

televizyon oluğu ☐ **oluk**

televizyon oyuncusu [Fr. *acteur(trice) de*

télévision || İng. *television actor(tress) (performer)* || Al. *Fernsehschauspieler (in)* || İta. *attore(trice) televisivo(a)*] *TV.* Televizyon oyunlarında çalışan oyuncu □ *oyun, oyuncu, televizyon*

televizyon oyunluğu □ **oyunluk**

televizyon oyunu [Fr. *pièce de télévision, télédrame, téléthéâtre, émission dramatique* || İng. *television play (drama), teleplay, dramatic programme (*ABD: *program)* || Al. *Fernsehspiel* || İta. *dramma televisiva*] *TV.* Televizyon diline ve uygulayımına uygun biçimde yazılmış, genellikle bir ya da bir buçuk saat süren dram türü. Sinemadaki oyunluğun televizyondaki karşılığı □ *oyunluk, televizyon*

televizyon ödülü □ **ödülü**

televizyon öğretimi [Fr. *éducation de télévision* || İng. *television education (teaching)* || Al. *Fernseherzierung* || İta. *educazione televisiva*] *TV.* Televizyon diline yabancı olan kimselere bu dilin özelliklerini öğretmek, televizyonu bir anlatım aracı ve sanat olarak belletmek ereğini taşıyan öğretim □ *televizyon, televizyon dili, televizyon öğretmeni*

televizyon öğretmeni [Fr. *professeur de télévision* || İng. *television teacher* || Al. *Fernsehlehrer* || İta. *professore della televisione*] *TV.* Televizyon ya da televizyonculuk öğretimiyle uğraşan kimse □ *televizyon, televizyonculuk*

televizyon ölçünleri □ **yayın ölçünleri**

televizyon resmi □ **resim**

televizyon sanatçısı [Fr. *téléaste* || İng. *teleast* || Al. *Teleast* || İta. *teleast*] *TV.* Televizyon sanatının ürünlerini veren kimse □ *televizyon, televizyon sanatı*

televizyon sanatı [Fr. *art télévisuel (de la télévision)* || İng. *television art, art of the television* || Al. *Fernsehkunst, Kunst die Fernsehen* || İta. *arte della televisione (televisiva)*] *TV.* Herhangi bir kavramı, bir düşünceyi, bir konuyu, devinimli resimler (görüntüler) ve bunlarla ilgili ses yardımıyla ortaya koymayı erekleyen sanat dalı. Televizyon sanatçısı bu çalışmayı gerçekleştirirken televizyon araç ve gereçlerinin sağladığı olanaklardan yararlanır; görüntünün öğelerini en uygun biçimde düzenleyip kullanarak televizyon yapıtını gerçekleştirir. Sinemadan değişik olarak televizyon sanatında, canlı yayın yani gerçek ya da görünçlüklemeye dayanan herhangi bir olguyu ortaya çıktığı anda aktarma büyük bir önem kazanır ve televizyona özgüdür. Televizyon kurgusu da sinema kurgusundan ayrılır ve sıcağı sıcağına, aralıksız bir çabayla ortaya çıkar. Televizyonun, sinemaya göre küçük görüntülüğü ve değişik türleri de televizyon sanatının kendine özgü niteliğini yansıtır. Yedinci sanat olarak nitelenen sinemadan sonra çıktığı için televizyon sanatına sekizinci sanat da denir □ *canlı yayın, görünçlükleme, görüntü, görüntülük, görüntü öğeleri, kurgu, resim, sekizinci sanat, televizyon, yayın*

televizyonsever [Fr. *téléphile* || İng. *television lover* || Al. *Fersehenes Freund* || İta. *appassionato di televisione*] *TV.* Televizyon sanatını, ekinini benimsemiş, televizyona bundan dolayı bağlı olan kimse; televizyonu bilerek seven izleyici □ *izleyici, televizyon, televizyon ekini, televizyon sanatı*

televizyon stresi [İng. *video blues*] İng. Aşırı televizyon izleyenlerde ortaya çıkan stres çeşidi.

televizyon şenliği □ **şenlik**

televizyon takımı [E.t. *televizyon ekibi* || Fr. *équipe de télévision* || İng. *television unit* || Al. *Fernsehteam* || İta. *gruppo di televisione*] *TV.* Bir televizyon izlencesini hazırlayan uygulamanlar, işçiler, oyuncular, sanatçılar topluluğu ⊏ *izlence, televizyon*

televizyon tanıtısı ⊏ **tanıtı**

televizyon tarihçisi [Fr. *historien de télévision* || İng. *television historian* || Al. *Fernsehhistoriker* || İta. *storico della televisione*] *TV.* Televizyon tarihi üzerine araştırma ve inceleme yapan kimse ⊏ *televizyon tarihi*

televizyon tarihi [Fr. *histoire de la télévision* || İng. *history of television* || Al. *Fernsehgeschichte, Geschichte des Fernsehen* || İta. *storia della televisione*] *TV.* Televizyonun bulunuş, doğuş, gelişme evrelerini konu alan tarih dalı ⊏ *televizyon*

televizyon toplumbilimi [Fr. *sociologie de la télévision* || İng. *sociology of television* || Al. *Soziologie die Fernsehen* || İta. *sociologia televisiva*] *TV.* Televizyonun toplum içindeki yer ve etkisini, toplumbilimsel özelliklerini inceleyen bilim kolu ⊏ *televizyon*

televizyon türleri, tür [E.t. *janr* || Fr. *genres de la télévision (télévisuels, d'émission, télévisés)* || İng. *genre, television genre* || Al. *Genre, Gattungen die Fernsehen, Programmformen* || İta. *generi televisivi*] *TV.* İzlencelerin belli bir konuyu işlerken kullandığı gerece, uygulayımbilime, çeşitli öğelerin kullanılış biçimine, belli bir konuyu ele alış açısına göre ortak yönleri bulunarak yapılan kümelendirme sonunda ortaya çıkan sıralamalar. Başlıca türler belgesel (haber izlencesi, belgesel izlence, gezi, görüşüm, magazin izlencesi), okul televizyonu, açık oturum, yuvarlak masa izlenceleri, spor izlencesi, televizyon oyunu, dinletiler, eğlendirici izlenceler, yarışma izlenceleri, hava durumu, tanıtıdır. Ayrıca, özellikle, spor karşılaşmalarının, tiyatro, opera, eğlence yerlerinin canlı yayınları ile her çeşit film gösterimi de önemli bir yer tutar ⊏ *açık oturum, belgesel, canlı yayın, gezi-görüşüm, haber izlencesi, hava durumu, izlence, magazin, spor izlencesi, televizyon oyunu, yarışma izlencesi*

televizyon tüzesi [E.t. *televizyon hukuku* || Fr. *droit de la télévision* || İng. *television law* || Al. *Fernsehrecht* || İta. *diritto televisivo (della televisione)*] *TV.* Televizyon çalışmalarını düzene bağlayan tüze kurallarından oluşmuş tüze dalı ⊏ *televizyon*

televizyon uydusu ⊏ **uydu**

televizyon uygulamanı ⊏ **uygulaman**

televizyon uygulayımı [E.t. *televizyon tekniği* || Fr. *technique de la télévision* || İng. *television technique (technology)* || Al. *Fernsehtechnik, Teletechnik* || İta. *tecnica della televisione (televisiva)*] *TV.* Bir televizyon izlencesini gerçekleştirmek, bu izlenceyi yayına hazırlamak için başvurulan uygulayımsal araçların ve yöntemlerin tümü ⊏ *izlence, televizyon, yayın*

televizyon vergisi ⊏ **vergi**

televizyon verici dalgalığı ⊏ **verici dalgalık**

televizyon vericisi ⊏ **verici**

televizyon yapımcılığı ⊏ **yapımcılık**

televizyon yapımcısı ⊏ **yapımcı**

televizyon yapımı ⊏ **yapım**

televizyon yapım merkezi **yapım**

merkezi

televizyon yapıtı [Fr. *œuvre télévisuelle* || İng. *television work* || Al. *Fernsehwerk* || İta. *opera della televisione (televisiva)*] *TV*. Bir düşünce, yaratı ürünü olarak televizyon izlencesi. Tüze açısından "fikir ve sanat eseri" niteliği taşıyan ürün ⊐ *izlence, televizyon*

televizyon yasası [E.t. *televizyon kanunu* || Fr. *loi sur la télévision* || İng. *television act* || Al. *Fernsehgesetz* || İta. *legge per la televisione (sulla televisione, televisiva)*] *TV*. Bir ülkedeki televizyon çalışmalarını ya da bu çalışmaların yalnız bir bölümünü düzene bağlamak üzere çıkarılmış yasa ⊐ *televizyon, televizyon tüzesi*

televizyon yayacı, yayaç [E.t. *televizyon istasyonu, istasyon, posta, yayın postası, televizyon postası, televizyon yayın postası, yayın istasyonu* || Fr. *station (de télévision)* || İng. *station, television station (broadcast station)* || Al. *Station, Anstalt, Sender, Fernsehstation, Fernsehanstalt, Fernsehsender, Fernsehgesellschaft* || İta. *stazione televisiva (della televisione)*] *TV*. Televizyon izlencelerinin yayınını sağlayan kuruluş ⊐ *izlence, televizyon, yayın*

televizyon yayını ⊐ **yayın**

televizyon yayın merkezi ⊐ **yayın merkezi**

televizyon yazarı ⊐ **yazar**

televizyon yazınlığı [Fr. *littérature de la télévision* || İng. *television literature* || Al. *Fernsehliteratur* || İta. *letteratura televisiva*] *TV*. Televizyon konusunda yayımlanmış kitap ve süreli yayınların tümü. ⊐ *televizyon*

televizyon yongası, TV yongası [İng. *V-Chip, Vi-Chip* || "V" ya da "Vi," video (= televizyon) kısaltmasıdır] *TV*. ABD'de şiddet içeren görünçlüklerin değerlendirilip ayıklanması için almaçlara yerleştirilen özel bir yonganın adı. Almaçtaki bu miniişlemci yonga, gelen verileri sürekli izleyerek sakıncalı görüntülerde almacı kapar, sonra yeniden açar. ABD'de televizyondaki şiddet konusunda açılan geniş bir kampanya sonunda bütün yeni almaçlara TV yongası takılmasıyla ilgili bir yasa çıkarılmıştır ⊐ *almaç, görünçlük, görüntü miniişlemci, yonga*

televizyon yönetmeni ⊐ **yönetmen**

telli düğme [E.t. *deklanşör kablosu* || Fr. *déclencheur souple* || İng. *cable release* || Al. *Drahtauslöser* || İta. *scatto flessibile*] *S*. Alıcıyı sarsmadan çalıştırmakta, özellikle tek resimli çevirimi gerçekleştirmekte kullanılan çalıştırma düğmesi çeşidi. Fotoğraf aygıtlarında olduğu gibi, bir ucu aygıta bağlı öbür ucunda yaylı bir düğme bulunan içi telli uzunca bir kordondan oluşur ⊐ *alıcı[1], düğme, tek resimli çevirim*

telsiz bağlantılı alıcı [Fr. *caméra mobile* || İng. *mobile camera, radio (television) camera* || Al. *drahtlose Kamera* || İta. *telecamera mobile*] *TV*. Görüntüleri, yerleşik donatımlara radyo bağlantısıyla aktaran ufak boy alıcı[1]. Genellikle bir vidikon ya da plumbikon alıcıdır; dışarıda yayın takımınca kullanılır ⊐ *alıcı[1], dışarıda yayın takımı, görüntü, radyo bağlantısı, plumbikon, vidikon*

telsiz bağlantısı [E.t. *radyolink (yayını), link, bağlayıcı istasyonlar* || Fr. *faisceau hertzien (radioélectrique), câble hertzien, liaison hertzienne. rayons hertziens* || İng. *radio link, microwave link, microwave relays, directional link* || Al. *Richtfunkverbindung, Richtfunkstrecke,*

Dezistrecke, Mikrowellenverbindung || İta. *collegamento onde hertziane (a micrionde, radiofonico), ponte radio*] *TV.* **1.** Birbirini görebilen iki uzak nokta arasında minidalga yardımıyla kurulan bağlantı[1]. Bu bağlantı[1] özellikle televizyon imlerinin çok uzak yerlere aktarılmasında önemli bir rol oynar. Bilindiği gibi televizyon yayınındaki dalgaların yayılma alanı çok sınırlıdır, üstelik bu dalgalar büyük engelleri aşamaz. Eksendeş kablolarla bu dalgaları aktarmak da yine hem sınırlıdır hem de çok pahalıya çıkar. Bundan dolayı, özellikle çok engebeli yerlerde ya da çok geniş bir televizyon ağı kurulmak istendiğinde radyo bağlantısına başvurulur. Böylelikle ortalama yüzer kilometre arayla yüksek noktalara dikilen radyo bağlantısı alıcı-vericileri, bir önceki vericiden aldıkları imi bir sonrakine aktarırlar. Bu yayının ereği, tek bir vericinin göndereceği imi elden geldiğince uzaktaki tek bir alıcıya aktarmak olduğundan, bütün erke yine tek bir yöne doğru en yoğun biçimde aktarılır. Bundan dolayı bu radyo bağlantısı, genel yayın yapamaz. Radyo bağlantısının bulunduğu bölgelere ya da en ucuna bir televizyon verici yayacı kurmak yoluyla genel yayın sağlanır. **2.** Dışarıda canlı yayınlarda yayın arabasından işliğe ya da verici yayaca, işlikten verici yayaca minidalga yardımıyla kurulan bağlantı[1]. **3.** Telefon konuşmalarını sağlamakta kullanılan aynı türden bağlantı[1] ☐ *ağ, alıcı[1], bağlantı[1], canlı yayın, dışarıda (canlı) yayın,erke, eksendeş kablo, hertz dalgaları, im[1], işlik, minidalga, radyo bağlantısı yayacı, video imi, verici, verici yayaç, yayın, yayın arabası*

telsiz bağlantısı yayacı [E.t. *radyolink istasyonu* || Fr. *station de relais hertziens, tour hertzienne* || İng. *microwave relay station* || Al. *Mikrowellenrelaisstation* || İta. *stazione relais a microonde*] *TV.* Yüksek tepelere birbirini görecek biçimde kurulan ve radyo bağlantısı sağlayan yayaçlar. Bu yayaçlar hem alıcı hem verici olarak çalışır ve bir önceki yayaçtan aldığı imleri yükselterek bir sonrakine aktarır ☐ *radyo bağlantısı, verici yayaç, yayaç*

Telstar [Fr. *Telstar* || İng. *Telstar* || Al. *Telstar* || İta. *Telstar*] *TV.* ABD'nin bir ırakiletişim uydu dizisi. 10.7.1962'de Cape Kenndy'den Atlantik üzerinde uzaya gönderilen Telstar I, eşlemesiz bir aktarıcı uyduydu ve eşlekle 45°'lik açı oluşturuyordu. Yerötesi 5.639 km, yerberisi 951 km'ydi. Dolanma süresi 2 saat 40 dakikaydı Telstar I bu konumuyla ABD'deki Andover yayacı ile Fransa'daki Pleumeur-Bodou yayacı arasında günde dokuz kez bağlantı[1] sağlayabiliyor ve bu bağlantı[1] günde toplam 4 saati aşıyordu. Uydu yine bu konumuyla Van Allen ışınım kuşağının yoğun bölümünden geçiyor ve bu bölgeyle ilgili bilgiler aktarıyordu. Telstar I, 23.7.1962'de ABD ile Avrupa arasında televizyon izlencelerinin alışverişini sağladı. 87 cm çapında, 77 kg ağırlığındaki bu yuvarsal uydunun yayın gücü 2,5 W kadardı. Telstar I, 1963 şubatında çalışmasını sona erdirdi. İlk uydudan daha değişik ve gelişmiş olan Telstar II, 7.5.1963'te uzaya gönderildi. Yerötesi 10.803 km, yerberisi 973 km'ydi. 87 cm çapında, 79 kg ağırlığındaki Telstar II, 3.600 güneş pili yardımıyla, aldığı imleri on milyar katı yükseltebiliyordu. Telstar II, 16.4.1964'te Japonya'dan ilk kez Avrupa'ya televizyon yayını iletti; ayrıca Churchill'in cenaze töreninin bütün dünyaya televizyonla yayımlanmasını sağladı ☐ *aktarıcı uydu, eşlemesiz uydu, ırakiletişim, izlence, uydu, tv*

du iletişimi, yayın

temel kuşak [İng. *base band*] *TV.* Düzgü çözücülerde kullanılan, değiştirimlenmemiş, örneksel ses ve video imi ⊐ *değiştirim*[2], *düzgü çözücü, kuşak*[3], *örneksel, ses imi, video imi*

temel makyaj [Fr. *maquillage de base* ‖ İng. *basic make-up*] *S/TV.* Kişilerin, aydınlatmadan, elektronik araçların araya girmesinden dolayı değişen görünüşlerini gerçeğe yaklaştırmayı erekleyen makyaj çeşidi ⊐ *aydınlatma, makyaj*

temiz kurgu [İng. *clean edit*] *TV.* Bir televizyon izlencesinde uygulayım bakımından hiçbir eksiği olmayan akıcı kurgu ⊐ *izlence, kurgu*

temizleme [Fr. 1-2. *nettoyage, essuyage* ‖ İng. 1. *film cleaning,* 2. *cleaning, cleansing* ‖ Al. 1-2. *Reinigung* ‖ İta. 1-2. *pulizia, pulitura*] *S.* **1.** Çeşitli nedenlerden dolayı kirlenmiş filmi, bu kirlerden arındırma işi. Temizleme özellikle film üzerindeki tozları, kirleri, parmak izlerini vb ortadan kaldırmak için yapılır. Temizlemede film, temizleme eriyikleri içirilmiş basınçlı yastıklardan geçirilir. En yeni yöntemse sesüstü temizlemedir. *S/TV/V.* **2.** Sinema, televizyon, video aygıt ve donanımlarının temizlenmesi işi ⊐ *film, sesüstü temizleme*

temizleme aygıtı [Fr. *machine à nettoyer* ‖ İng. *cleaning machine* ‖ Al. *Reinigungsmaschine* ‖ İta. *spazzolatrice*] *S.* Film temizlemede kullanılan aygıt ⊐ *film, temizleme*

temizleme banyosu [Fr. *bain de nettoyage* ‖ İng. *cleaning bath* ‖ Al. *Reinigungsbad* ‖ İta. *bagno di pulizia*] *S.* Filmleri temizlemekte kullanılan banyo, eriyik çeşidi ⊐ *banyo, eriyik, film*

temizleyici [Fr. *produit pour essuyer le film* ‖ İng. *film cleanser*] *S.* Temizlemeyi sağlayan kimyasal eriyik çeşitleri ⊐ *eriyik, temizleme, temizleme banyosu*

tepe aydınlatması [İng. *pool-hall lighting*] *S/TV/V.* Yuvarlak bir kumar masasında olduğu gibi, doğrudan doğruya tepede yer alan, yalnız dar bir çember içindeki alana yönelen, bunun dışındakileri karanlıkta bırakan ışık kaynağının aydınlatma biçimi. Örnek: Bir kumar masasının tepesindeki tek ışık kaynağından yapılan aydınlatma ⊐ *aydınlatma, ışık kaynağı*

tepegöz [Fr. *rétro-projecteur* ‖ İng. *overhead projecteur*] *S.* Saydam gereçleri görüntülüğe yansıtmakta kullanılan aygıt. Temel olarak saydam resim ya da saydam resim kuşağı kullanan bir saydam resim göstericisine benzer. Ondan değişik olan yönü, saydam gereçlerin aygıta yatay olarak yerleştirilmesi ve bir ayna yardımıyla, kullanıcının arkasında yer alan bir görüntülüğe yansıtılmasıdır. Kullanıcı ayrıca saydam gereç üzerinde özel kalemlerle istediği çizimleri ya da yazıları gerçekleştirebilir; bütün bu süreç sırasında kullanıcının yüzü izleyicilere dönüktür; izleyicilerse bu görüntüleri, kullanıcıların ardındaki görüntülükten izleyebilirler. Bu yapısıyla tepegöz, karatahtanın yerini alan daha çağcıl bir araçtır ⊐ *görüntülük, kullanıcı, saydam resim, saydam resim göstericisi, saydam resim, kuşağı, saydamsız resim göstericisi, saydamsız-saydam resim göstericisi*

tepe güneşi [İng. *top sun*] *S/TV/V.* Öğleyin tam tepede bulunan güneş; gün ışığının en parlak, en güçlüsü ⊐ gün ışığı, ışık

tepki çekimi [Fr. *plan contre-champ* ‖ İng. *reaction shot* ‖ Al. *Gegeneinstel-*

lung, Gegenschuß || İta. *ripresa controcampo*] *S/TV/V.* **1.** Bir olayın hemen ardından bunun herhangi bir kimse üzerindeki etkisini gösteren ya da bu olayı göstermeksizin bunun bir kimse üzerinde uyandırdığı tepkiyi yansıtan çekim. **2.** Bir kimsenin sözlerinin, bu kimseyi dinleyen(ler) üzerindeki etkisini gösteren çekim. Böyle bir çekim genellikle bir karşı açıdır, omuz çekimidir, uçtur ve sessizdir □ *çekim, dinleme çekimi, karşı açı, omuz çekimi, uç*

terabyte, TB [Fr. *térabyte, TB* || İng. *terabyte, TB* || Al. *Terabyte, TB* || İta. *terabyte, TB*] *BS.* Bellek birimi, bellek sığası. Yuvarlak hesap 1.000.000. 000.000 (trilyon) byte, tamı tamına 1.099.511.-627.776 byte'tır (2^{40}, 1.024^4 B) □ *bellek, byte*

ters bağdaşım [Fr. *compatibilité inverse, rétro-compatibilité, double compatibilité* || İng. *reverse compatibility* || A. *Rekompatibilität* İta. *compatibilità inversa*] *TV.* Renkli bir almacın, siyah-beyaz yayını alıp siyah-beyaz olarak verebilmesi durumu □ *almaç, renkli almaç, siyah-beyaz yayın*

ters-düz seslendirme [Fr. *enregistrement push-pull, "push-pull"* || İng. *push-pull (sound recording)* || Al. *Gegentaktaufzeichnung* || İta. *registrazione a pista sonora in controfase*] *S.* Uzunlamasına iki eşit parçaya bölünmüş ve birbirinin tümleyicisi olan bir ses yolunun her bölümüne, öbür bölümdekinin karşıt evresinde yani 180° karşıtında ses titreşimleri saptanması yöntemi □ *evre, seslendirme, ses yolu*

ters geçiş [E.t. *geri sarma, geriye döndürme* || Fr. *marche arrière* || İng. *back drive (run), run back, reverse motion* || Al. *Rücklauf* || İta. *marcia indietro*] *S.* **1.** Alıcının düzeneğini ters yönde çalıştırarak, alıcı makaraya sarılmış filmi yeniden verici makaraya doğru devindirme. **2.** Göstericinin düzeneğini ters yönde çalıştırarak, alıcı makaraya sarılmış filmi yeniden verici makaraya doğru devindirme. Bu durumda filmdeki devinim ters yönde gelişir ve tersine çevirimle elde edilen sonuç sağlanır. Düz geçiş'in karşıtı □ *alıcı[1], alıcı makara, düz geçiş, film, tersine çevirim, verici makara*

tersine çevirim [E.t. *ters döndürme, ters çevrilme, geri alma, geri sarma* || Fr. *prise de vues inverse* || İng. *backward take* || Al. *Rückwärtsaufnahme, Rücklaufverfahren* || İta. *ripresa inversa*] *S.* Bir görünçlüğü, alıcıyı tersine devinimle çalıştırarak çevirme. Bu durumda devinim, doğadakinin tam tersi olur □ *alıcı[1], çevirmek, devinim, görünçlük, tersine devinim*

tersine devinim [E.t. *ters hareket* || Fr. *marche arrière, action inverse, inversion (de mouvement)* || İng. *reverse action (motion), inversion* || Al. *Rückwärtsgang, Rücklauf* || İta. *marcia indietro, inversione, retromarcia*] *S.* **1.** Alıcının ters geçişle ya da baş aşağı çalıştırılması sonucu görüntüdeki devinimin doğadakinin tersine saptanması durumu. Ancak günümüzde birçok etkiler gibi bu da bir optik basım aygıtında gerçekleştirilmektedir. *V.* **2.** Videoda bu etki, okuma[3] hızı değişken ve devingen uyumlaması olan gelişmiş bir video aygıtıyla sağlanır. Okumalı geriye sarması olan birçok video aygıtında, bu hız geriye doğru sesli hızında, öne doğruysa sesli hızının üç katıdır. Bundan dolayı sesli hızından daha yüksek hızdaki bir tersine devinim etkisini sağlayabilmek için, önce geriye sarmada okunan bö

lümün bir eşlemini çıkarmak, daha sonra bunu öne sarma sırasında değişik hızda okuyup bu kez bunun bir eşlemini çıkarmak gerekir. Sesli hızının üç katından daha yüksek hızlar içinse birbiri ardından birçok kez saptama[2] yapmak, sonra da elde edilen kuşağı STS'ye aktarmak gerekir; çünkü STS'nin öne ve geriye hızı, sesli hızının otuz katına ulaşır □ *alıcı[1], baş aşağı çevirim, devingen uyumlama, eşlem, geriye sarma, okuma[3], optik tersine devinim, öne sarma, saptama[2], sayısal teker saptayıcı, sesli hızı, ters geçiş, video aygıtı*

ters oluk [Fr. *canal inversé*] *TV.* Güçsüzleştirilmiş alt yan kuşağı kullanan oluk □ *alt yan kuşak[3], oluk*

terzi [fr. *tailleur* || İng. *costume designer* || Al. *Kostümgestalter* || İta. *sarta, sarto*] *S/TV.* Giysilerin dikimiyle uğraşan kimse.

testere dişi [Fr. *dent de scie* || İng. *sawtooth* || Al. *Sägezahn* || İta. *dente di sega*] *TV.* Gerilimin bir değerden öbürüne düzenli olarak yükselmesi ya da alçalması, bu değere erişir erişmez başlangıç değere geçmesi biçiminde ortaya çıkan, çizisi testere dişini andıran ve elektronikte çok kullanılan elektrik imi □ *gerilim, im[1]*

tetikli sap [E.t. *tetikli kabza* || Fr. *poignédeclic* || İng. *declic handle, pistol grip* || Al. *Revolvergriff, Kamerahaltergriff* || İta.] *S/TV/V.* Elde sıkıca tuttuktan sonra işaret parmağının yetişebileceği yerde tetik biçiminde düğmesi bulunan sap çeşidi □ *sap*

TFYA □ tarayıcılı film yayın aygıtı

T-grain™ [İng. *T-grain* || "T-grain"deki "T," "tabular" (yassı, düz) kısaltmasıdır; "T-grain" (yassı tanecik) Eastman Kodak'ın koyduğu ayırmaçtır] *S.* ABD'deki Eastman Kodak Ortaklığı'nın ürettiği bir boş film ve bu filmi açındırma yönteminin adı. Bu boş filmin gümüş halojenürlerinden oluşan taneciklerı, öbür boş film taneciklerinin tersine yuvarsal ya da düzensiz biçimli değil yassı ve dikdörtgen biçimindedir; bundan dolayı birbirini tümüyle örterler, tanecikler arasında hiç boşluk bırakmazlar; bu da ışığın gümüş halejenürlerinin her birini mutlaka etkilemesini sağlar Bunun iki önemli sonucu, bir yandan duyarkatın her noktasının aynı duyarlıkta olması, bir yandan da daha ince bir duyarkat çekilebilmesidir. Bundan dolayı bu boş filmlerin duyarkatları daha geniş, daha düzdür; bu da bu filmlere daha ince duyarkat ve daha çok duyarlık sağlar. T-grain duyarkatlar sinema işleyiminde 1986'da denenmeye başlandıktan sonra 1989 ve 1990'da "EXR" adıyla pazara sürüldü □ *açındırma, boş film, duyarkat, duyarlık, gümüş halojenürleri, tanecik*

TGDG □ tüm görüntülüklü tüm devinimli görüntü

Theatarama [Fr. *Theatarama* || İng. *Theatarama* || Al. *Theatarama* || İta. *Theatarama*] *S.* 1964 New York Dünya Sergisi'nde sunulan bir çember görüntülük işlemi □ *çember görüntülük işlemi*

Three-perf.™ [Fr. *Three-perf.* || İng. *Three-perf.* || Al. *Three-perf.* || *Three-perf.* || "Three-perf.," "Three" (üç) ile "perf." (=perforation = delik) sözcüklerinden oluşan bir ayırmaçtır] *S.* İsveçli alıcı yönetmeni Rune Ericsson'un Panavision Ortaklığıyla 1980 başlarında uyguladığı bir geniş görüntülük işlemi. Gerçekte yeni bir buluş olmayan, daha önceleri önerilen bu yöntemde, 35

mm'lik film, alıcı penceresi önünde olağan filmlerde olduğu gibi bir kezde dört delik boyu (1 çerçeve) değil, üç delik boyu (olağan çerçevenin % 75'i) kadar ilerler; bu da görüntüye ses yolunu da içine alacak biçimde kuşağın tümü kullanıldığında, yaklaşık 1:1,85 oranı verir. Boş filmden % 25 oranında tutum sağlayan bu yöntem, özellikle çok miktarda negatif harcayan televizyonlara çok çekici geldiğinden geniş bir kullanım alanı bulmuştur □ *alıcı[1], geniş görüntülük işlemi, görüntü, görüntü kuşağı, 35 mm'lik film, pencere, ses yolu*

Thrillarama [Fr. *Thrillarama* ‖ İng. *Thrillarama* ‖ Al. *Thrillarama* ‖ İta. *Thrillarama*] *S.* Bir geniş görüntülük işlemi □ *geniş görüntülük işlemi*

THX™ [Fr. *THX* ‖ İng. *THX* ‖ Al *THX* ‖ İta. *THX* ‖ "THX," ayırmaçtır] *S.* Ses düzeninden en iyi sonucu alabilmek için, bilgisayarlı sayısal sese ve sinema salonlarının yankıbilim ilkelerine göre yapılmasına dayanan bir ses yöntemi. Bu yöntem, San Francisco (ABD, California) yakınlarında Lucasfilm'in kurduğu sinema uygulamaları araştırma merkezindeki mühendisler, Tomlinson Holman ve Andy Moorer tarafından geliştirildi. Tümüyle sayısal bir bilgisayar olan Sundroïd'le gerçekleştirilen bu dizge, uğraşman sesçilerin en eski isteklerinden birine yanıt verir: Özdeş ses "renginde" salonların kurulması. Bu da sinema salonlarının önceden tümüyle çok belirli ölçünlere uyularak saptanmış bir tasarıma göre yapılmasını gerektirmektedir. THX'te sessizlendirme ve sesdağılımının işlenmesi, çalışmanın en önemli yönüdür. Varılmak istenen sonuç, izleyicinin salondaki yeri neresi olursa olsun, her izleyici için elden geldiğince doğrusal bir yankı eğrisi elde etmektir. Bir başka önemli özellik de, görüntülüğün ardındaki duvarın bir yankıönler olarak kullanılmasını sağlamaktır. Sesyayar birimleri, yerleri önceden belirlenmiş olarak salonun duvarlarına gömülür. Her sesyayar biriminde üç ayrı sesyayar bulunur; böylelikle geniş bir izge kapsanır. Bütün sesyayar birimleri bir THX elektronik ses süzgecine bağlanır. Bu süzgeç, sesyayarların ve salonun oluşturduğu sesdağılımı ikilisinin yankı eğrisini ülküselleştirmekle görevlendirilmiştir. Bunun sonucu olarak, izleyici kendisini ilk kez, bileştirmenin gerçekleştirildiği seslendirme işliğindekinin tıpkısı olan sesdağılımı koşullarında bulur □ *bileştirme, izge, salon, sesdağılımı, ses işliği, seslendirme, sesyayar, süzgeç, yankıönler*

tıkız kutucuk [Fr. *cassette compacte* ‖ İng. *compact cassette* ‖ Al. *"Compact Cassette"* ‖ İta. *"Compact Cassette"*] *S/TV/V.* Hollanda'daki Philips ortaklığının 1963'te gerçekleştirdiği ve kutucuklu ses aygıtlarında kullanılan ses kuşağı kutucuğu. Bir sigara paketi büyüklüğünde, ince, dikdörtgen bir kutucuk içindeki iki makaraya sarılı mıknatıslı ses kuşağıdır. Kuşağın iki ucu makaralara sıkıca tutturulmuştur; böylelikle verici makaradan alıcı makaraya sarılan kuşak bittiğinde durur ya da özdevinimli olarak geriye sarılır. Kutucuklar, kutucuklu ses aygıtına kolayca takılıp çıkarılabilir. 60, 90, 120 dakika süren kutucuklar boş ya da dolu olarak satılır; istenildiğinde silinip yeniden kullanılabilir. Bu özellikleriden dolayı kısa bir sürede uzunçalar tekerlerin yerini almıştır □ *kutucuk, ses aygıtı, ses kuşağı*

tıkız teker, TT [E.t. *kompakt disk, tıkız plak, CD* ‖ Fr. *disque compact* ‖ İng.

compact disk (disc), CD ‖ Al. *CD* ‖ İta. *disco compacto, CD*] *BS/TV.* Üzerine sayısal yönden düzgülenmiş bilgi saptanan, 12 cm çapında, ufak, yoğruk teker. Tekere saptanan bilgi, tekerin üzerine yönlendirilen ve sıkı biçimde denetlenen laserle okunur. Laser, teker dönerken, üzerinde bilgi bulunan oyuklara düşer, buradan yansıyan laserdeki değiştirim[2] çözümlenerek okunur. İlk kez 1982'de başında Hollanda'daki Philips Ortaklığınca geliştirilen tıkız tekerler, özellikle geniş ölçüde bilgi taşıyabilmesinden dolayı, günümüzde üstün nitelikli müziğin, bilgisayar izlencelerinin, oyunların, çok araçlılığın, günümüzde her çeşit sayısal verinin saptama[2] aracı olarak kullanılır. Gerçekten de bu küçücük tekerler, yaklaşık 650 MB veri taşırlar ki, bu da aşağı yukarı 1,44 MB'lik 400 tekerciğe karşılık düşmektedir. Böyle bir tekere bir saati aşan yüksek nitelikli müzik ya da olağan uzunlukta bir film sığabilir. Günümüzde en çok kullanılan TT'ler, müzik taşıyan ses TT'leri ile geniş oylumlu bilgiler taşıyan TT-SOB'lerdir. Ancak TT, geniş bir ailenin genel adıdır ve birçok çeşidi vardır: TT-Ses (CD-Audio), TT-SS (Sayısal Ses) (CD-DA, Digital Audio), TT-SOB (CD-ROM), TT-SOBGeliştirilmiş (CD-ROM XA (eXtended Architecture)), TT-E (Etkileşimli) (CD-I (Interactive)), TT-S (Saptanabilir) (CD-R (Recordable)), TT-YY (Yeniden Yazılabilir) (CD-RW (Re-Writable)), VTT (CD-Movie) vb. TT'ler 12 cm (5 parmak) çapında, 1,3 mm ($^1/_{20}$ parmak) kalınlığında polikarbondan bir tekerdir. Bunun bir yüzünde ufacık sarmal oyuklar, bunların arasında da düzlek denilen aralıklar vardır; bunlar sayısal verileri taşırlar. Oyuklar, laser yardımıyla yakılan ve veri işlenen bölümlerdir. Tekerin veri taşıyan yüzü, yansımayı artırmak için altın ya da alimünyumla katla, bunun üzeri de koruyucu cilalı katla kaplanmıştır. Teker, sürücüde dönerken laser, sarmal oyuk ve düzlekleri tarar ve bunların sıralanışına göre yansır ya da yansımaz; bu da sayısal 0'lar ile 1'lerin çeşitli birleşimlerini oluşturarak metin, müzik, resim ya da sayısal olarak düzgülenmiş her çeşit bilgiye dönüşür. TT'ler laserle okunduğundan, üzerine ışından başka bir şey dokunmadığından, sıradan tekerlerle ölçülemeyecek biçimde uzun ömürlüdür □ *bilgisayar, değiştirim[2], düzgü, film, izlence, laser, okuma[3], saptama[2], sayısal, sayısal video tekeri, teker, tekercik, tıkız tekerçalar, tıkız teker-etkileşimli, tıkız teker-salt okunabilir bellek, tıkız teker-saptanabilir, tıkız teker, sayısal ses, tıkız teker-yeniden yazılabilir, yoğruk*

tıkız tekerçalar/sürücü, TTÇ/S [E.t. *kompakt disk çalıcı, tıkız plak çalıcı, CD çalıcı* ‖ Fr. *lecteur disque compact* ‖ İng. *compact disk (disc) player, CD player, CD driver* ‖ Al. *CD-spieler*] *TV/V/BS.* Tıkız tekerleri okuyan aygıt. Tek başına olabildiği gibi, müzik takımlarının (setlerinin) bir bileşeni olarak yer alabilir ya da bilgisayarlarda tıkız teker sürücüsü olarak bulunur. Günümüzde, eski tekerçalarların yerini almıştır. TTÇ'ler, üzeri yoğruk özdekle kaplı yansıtıcı özelliği olan TT'de sayısal bilgi olarak yer alan düzgülenmiş müziği laserle okur; sonra bu bilgiyi bir elektrik çevrimle müziğe çevirir. Bilgisayarlardaki TT-SOB sürücüleri, müzik takımlarındaki (set) TTçalarlarla benzer biçimde çalışır. Bu sürücüler TT-SOB'leri okuyabildiği gibi TT'leri de okuyabilir; buna karşılık TTÇ'ler TT-SOB'leri okuyamaz. Günümüzde TTS'lerin okuma hızı 50x'i geçmiştir (1x,

DDH hızı saniyede 150 KB aktarım hızı demektir; buna göre 12x, DDH hızında çalışan bir sürücünün aktarın hızı saniyede 1.800 KB'dir). Ancak gerçek hız bu değildir. Çünkü var olan başlıca üç çeşit okuma yöntemi değişik hızda çalışır. Bunlardan DAH'de (değişmez açısal hız = CAV, constant angular velocity) okuma merceğinin, TT'in hangi bölümü okuduğuna bakılmaksızın teker hep aynı hızla döndürülür. Bu durumda okuma merceği özekten uzaktayken buradaki yay daha büyük olduğu, dönüş hızıysa değişmediğinden, veri aktarımı azalır. DDH'de (değişmez doğrusal hız = CLV, constant linear velocity) sürücünün TT'yi döndüren motoru değişik hızlarda çalışır: TT'nin özeğine yakın yerlerde yavaş dönerken, buradan uzaklaşıldığında yani çapın büyüdüğü yerlere gelince hızlı döner. Böylelikle okuma merceği veri aktarımını TT'nin her yerinde aynı hızla yapar. 1996'da bu iki yöntemi birleştiren BDAH (bölümsel değişmez açısal hız = PCAV, partial constant angular velocity) gerçekleştirildi. Böylelikle okuma merceği özekten dışa doğru okumayı gerçekleştirirken DAH yöntemi, çapın yarısından sonrasındaysa DDH yöntemi kullanılır. Yine de 12x hızda saniyede 1,8 MB'ye ulaşan veri aktarım hızı, bundan sonraki hızlarda (16x, 20x, 24x...) hiçbir zaman bu sayıların gösterdiği hıza erişemez; bunlar dıştaki imleri okurken erişilebilen en yüksek hızı belirtir; ortalama hız bunun altındadır □ *bileşen, bilgi, bilgisayar, çevrim, düzgüleme, laser, okuma*[3]*, sayısal, tekerçalar, tıkız teker, tıkız teker-salt okunabilir bellek, veri, yoğruk*

tıkız teker-etkileşimli, TT-E [İng. *CD-I, compact disk-interactive*] *BS/TV.* **1.** Ses, görüntü ve metinleri, yüksek sığalı tıkız tekerlerde bir araya getiren bir yazılım ve donanım ölçünü. Bu ölçünle, tek bir TT üzerine 19 saatlik sesin, 7.200 tane seçme gücü yüksek resmin ve 72 dakikalık devinimli görüntünün saptanması sağlanır. **2.** Bu ölçüne uygun gerçekleştirilmiş ve optik teker uygulayımbilimine dayanan teker. TT-E'lerde ses, görüntü, canlandırma, etkiler etkileşimli olarak kullanılabilecek biçimde bir araya getirilir. Bir televizyon almacına bağlı TT-E sürücülerine yerleştirilen TT-E, yönelteçle yönetilerek kullanılır. İlk uğraşman TT-E sürücüleri 1990'da, tüketici sürücüleriyse 1992'de piyasaya çıkarılmıştır □ *canlandırma, donanım, etkiler, görüntü, optik teker, ses, tıkız teker, yazılım, yönelteç*

tıkız teker-salt okunabilir bellek, TT-SOB [İng. *CD-ROM, compact disk-read-only memory*] *BS.* TT'lerin BS yazılımları, çoklu araç izlenceleri, ansiklopediler, başvuru kaynakları gibi geniş oylumlu sayısal bilgiler taşıyan çeşidi. Bunlar yalnızca okunmak üzere üretildiğinden, SOB (Salt Okunur Bellek) adını alır. 650 MB'lik, 74 dakikalık bir tekerdir □ *bilgisayar, çoklu araç, sayısal, tıkız teker*

tıkız teker-saptanabilir, TT-S [İng. *CD-R, compact disk-recordable*] *BS.* Tıkız tekerin, üzerine yalnızca bir kez saptama yapılabilen[2] çeşidi. 1993'te çıkan TTS'ler, TT-E'lerin piyasaya sürülmeden önceki deneme sürümlerinde, verilerin biriktirilmesinde, yedeklemelerde kullanılır. TT-S, daha önce sarmal yolu hazırlanmış boş bir TT-SOB'ye güçlü bir laserle verileri yerleştirir; daha sonra yine bir laserle okunur. TT-S, bu TT çeşidinin yanı sıra bu boş TT'ye saptama yapacak ve bunu okuyacak sürücünün de adıdır □ *laser, okuma*[1]*, saptama*[2]*, sürücü, tıkız teker, tıkız teker*

etkileşimli, tıkız teker-salt okunabilir bellek, veri

tıkız teker-sayısal ses, TT-SS [İng. *CD-DA, compact disk-digital audio*] *BS.* Bilinen müzik TT'si. Kaynak ses dosyasının düzgülenerek sayısal biçimde örneklenmesiyle oluşur. Örnekleme yinelenimi 44,1 kHz'dir.74 dakikalık TT-SS''e 747 MB''lik veri yer alır □ *düzgüleme, örnekleme, sayısal, tıkız teker, yinelenim*

tıkız teker yazıcı, TTY [İng. *CDRW, compact disk rewriter*] *BS.* Bir TT üzerine verileri yazan aygıt. TT'ler başlangıçta pazara veriler yazılmış olarak sürülür, yalnızca okunabilirdi. Sonra, bir kez yazılabilen TT'ler çıktı; bunu silinip yeniden yazılabilen TT'ler izledi. Günümüzde TT'lere yaklaşık 500 MB'lik veri en azından bin kez yazılıp silinebilmektedir. TTY'ler, temelde TT sürücüyü andırır; ancak özel bir laser ışınıyla çalışır. Bu laser ışını, TT-YY'lerin üzerindeki kimyasal katı yakarak verileri yazar. TT yazıcılar TT'lere veri yazabildikleri gibi bu TT'leri okuyabilir de. Nitekim TT yazıcılarda TT-S, TT-YY, TT okuma hızları belirtilmiştir. Bu yazıcılar günümüzde 8x TT-S, 4x TT-YY, 24x TT okuma hızlarına erişmiştir. 8x hızında yazabilen bir TT yazıcıda 650 MB'lik bir TT-S'nin yazılması 7-8 dakika sürer. TT yazıcıların çalışmasında yazılım önemli bir rol oynar, büyük kolaylık ve esneklik sağlar. TT'den TT'ye, yerleşik tekerden TT'ye aktarma yapılabilir; değişik ses kaynaklarıyla kurulan bağlantılarla ses kutucuğundan ya da tekerden TT'ye aktarmalar gerçekleştirilebilir □ *kutucuk, laser, okuma*[3]*, tıkız teker, tıkız teker-saptama, tıkız teker sürücü, tıkız teker-yeniden yazılabilir, yazılım, yerleşik teker*

tıkız teker-yeniden yazılabilir, TT-YY [İng. *CD-RW, compact disk-rewritable*] *BS.* TTyazıcılarla üzerine bin kez veri yazılıp silinebilen TT çeşidi □ *tıkız teker*

tıklama kuşağı İng. *click track* || Al. *Knackenband*] *S/TV.* Müzik ya da yeniden seslendirme sırasında eşlemeyi sağlamak ereğiyle, tartımlı tıklama sesleri çıkararak bir metronom işlevi gören kuşak[1]. Üzerinde eşit aralıklı delikler bulunan bu kuşak besteci, orkestra yöneticisi ya da canlandırıcının çalışmalarında zamanlama konusunda kılavuzluk yapar. Besteci her müzik parçası için bir tıklama hızı belirler. Bir kuşağa aktarılan tıklama sesi, parçanın seslendirilmesi sırasında orkestra yöneticisi ve orkestra üyelerince kulaklıktan dinlenir; böylelikle müzik parçası filmdeki görüntülerle eşlemeyi sağlayacak tartımda yorumlanır □ *besteci, canlandırıcı, eşleme, kuşak*[1]*, müzik, orkestra yöneticisi, yeniden seslendirme, tartım*

tını [E.t. *tınnet, tembre, ses rengi* || Fr. *timbre* || İng. *timbre* (ABD: *timber)* || Al. *Klangfarbe, Tonfarbe* || İta. *timbro*] *S/TV.* Bir sesin, kendisini oluşturan çalgıdan ya da araçtan aldığı ve öbür seslerden ayırt ettiren özellik □ *ses*

tıp [İng. *blip*] *S.* Gösterim için eşleme sesi. Gösterim kılavuzuna yerleştirilen ¼ parmak (6,35 mm) çapında bir çember ya da dördül biçiminde mıknatıslı ses kuşağı yardımıyla çıkar. Bu ses üzerine gösterimci, görüntüleri görüntülüğe yansıtmaya ve sesi işitilebilir duruma getirmeye başlar □ *eşleme, görüntü, görüntülük, gösterim, gösterimci, gösterim kılavuzu, mıknatıslı ses kuşağı, ses*

tıpkılık [E.t. *high fidelity, hayfideliti* || Fr. *haute fidélité, Hi-Fi* || İng. *high fidelity,*

hifi ‖ Al. *hohe Wiedergabegüte, "Hi-Fi"* ‖ İta. *alta fideltà, "Hi-Fi"*] *S/TV.* Sesi, özgün sese elden geldiğince yakın biçimde aktarabilen bir okuma[3] dizgesinin niteliği. Bir ses, okuma[3] dizgesinin yinelenim duyarlığıyla belirlenir. 15.000 - 20.000 Hz'ye kadarki yinelenimleri ve 30 Hz'ye kadarki basları bozulmaya uğratmadan verebilen ses okuma[3] dizgeleri bu nitelikte sayılır. Ses niteliğinin yükseltilmesi için kullanılan başlıca beş yöntem vardır: Dolby, Dolby Shure, Dolby Sr., STS, THX ⊐ *okuma[3], ses, yinelenim*

tıpkılık videosu [Fr. ‖ İng. *Hi-Fi video recorder* ‖ Al. *"Hi-Fi" MAZ*] *V.* Seste tıpkılığı gerçekleştirebilen video aygıtı. Bu tür videolarda ses niteliği işlikteki ses aygıtlarının ve tıkız tekerlerin ses niteliğine ulaşır ⊐ *ses, ses aygıtı, tıkız teker, tıpkılık*

tıp sineması [Fr. *cinématographie médicale* ‖ İng. *medical cinematography* ‖ Al. *medizinischen Kinematografie* ‖ İta. *cinematografia medica*] *S.* Tıp konusunda araştırma ve uygulama filmleri gerçekleştirmekle uğraşan sinema kolu. Tıp eğitim ve öğretinin de bir aracıdır ⊐ *araştırma filmi, film*

tıp televizyonu [Fr. *télévision médicale* ‖ İng. *medical television* ‖ Al. *medizinischen Fernsehen* ‖ İta. *televisione medica*] *TV.* Tıp çalışmalarını, özellikle ameliyatları ilgililere aktaran televizyon kolu. Tıp eğitim ve öğretiminin de bir aracıdır ⊐ *televizyon*

tırnak [E.t. *grif, grif tırnağı* ‖ Fr. *griffe* ‖ İng. *claw* ‖ Al. *Greifer* ‖ İta. *griffa*] *S.* Alıcı[1] ve göstericide filmin aralı devinimine bağlı olarak çalışan, filmdeki deliklere girerek ya filmin pencere önünde düzgün durmasını ya da aralı devinim düzeneğine bağlı olarak bir resim boyu ilerlemesini sağlayan madenden çıkıntılar. Buna göre tutucu tırnak ve yürütücü tırnak çeşitleri vardır ... *alıcı[1], aralı devinim, delik, film, gösterici, pencere, resim, tutucu tırnak, yürütücü tırnak*

tırnakla tutturma [İng. *pin registered*] *S.* Alıcı[1] ya da göstericide filmin aralı devinimi sırasında filmin pencere önünde dururken kıpırdamamasını ve pencereyle tam çakışmasını sağlayan yöntem. Bu yöntemde bir tutucu tırnak filmin deliğine girerek filmi tutar ⊐ *alıcı[1], delik, film, gösterici, pencere, tırnak, tutucu tırnak*

tip [Fr. *type* ‖ *İng. type* ‖ Al. *Typ* ‖ İta. *tipo*] *S/TV.* Bir topluluktaki belirli özellikleri taşıyan bir kimseyi, bilinen kalıplar içinde yansıtan oyun kişisi ⊐ *oyun, tipleme*

tipleme [Fr. *typage* ‖ İng. *typing, typecasting, "typage"* ‖ Al. *Typenbildung* ‖ İta. *tipaggio*] *S/TV.* **1.** Belirli bir tipin tüm çapraşık özelliklerini, bunu en iyi, en rahat, en inandırıcı yoldan yansıtabilecek kişiyle canlandırma. **2.** (Eisenstein'e göre) Eisenstein'ın İtalyan commedia dell'arte'sindeki kalıp kişilerden yola çıkarak geliştirdiği oyuncu uygulayımı: Belirli bir kişinin, bir karakterin tüm özellikleri gözlemlenerek; bu kişiyi, bu karakteri dış görünüşü, fiziksel yapısıyla en iyi yansıtabilecek kişiyi binlerce kişi arasından seçerek kullanma. Eisenstein ayrıca tiplemeyi tek tek kişilerden yığınlara doğru geliştirdi; böylece yığın-kişiyi, sınıf-kişiyi yansıtan toplu tiplemeyi ortaya çıkardı. **3.** (Kötü anlamda) İlk kez belirli bir rolde ünlendikten sonra hep aynı rollerde oynama; bu tür rollerde uzmanlaşma ve kalıplaşma. Bu durum giderek oyun-

lukların bu role uygun düşecek biçimde yazılmasına dek varır. Genellikle bu durumlarda yetenekten çok görünüş önem kazanır. Kimileyin de bu durum, gerçekten yetenekli olan oyuncuların zararına işler; başka tiplerde de başarılı olabilecek böyle bir oyuncu, yapımcıların ve izleyicilerin kendisini hep bu rolde görmek istemeleri yüzünden kendini başka rollerde kanıtlama fırsatını bulamaz □ *oyun, oyunluk, rol, tip*

titrem, ses titremi [E.t. *perde, ses perdesi, ton, ses tonu* || Fr. *ton* || İng. *tone* || Al. *Ton* || İta. *tono*] *S/TV/V.* **1.** Bir sesin diklikle belirlenen özelliği. **2.** İki ses arasındaki aralığı ölçmede kullanılan birim □ *diklik, ses*

titrem ayarı, ses titremi ayarı [E.t. *perde ayarı, ses perdesi ayarı, ton ayarı* || Fr. *réglage de tonalité* || İng. *tone control* || Al. *Klangfarbenregelung* || İta. *controllo di tonalità*] *S/TV/V.* Ses aygıtlarında, seslendirme aygıtlarında ve almaçlarda titremin düzenlenmesi için yapılan ayar □ *almaç, ses, ses aygıtı, seslendirme, titrem*

titreme, resim titremesi, ses titremesi [Fr. 1. *sautillement,* 2. *pleurage* || İng. 1. *flutter, picture flutter, jitter,* 2. *flutter, wow* || Al. 1. *Flackern, Bildflackern,* 2. *Flackern, Heuler, Jaulen, langsame Tonhöhenschwankungen, schnelle Tonhöheschwankungen, Gleischaufschwankung* || İta. 1., 2. *sfarfallio*] *S/TV.* **1.** Sinema ya da almaç görüntülüğünde resmin sürekli olarak hafifçe kıpırdaması biçiminde ortaya çıkan durum. **2.** Bir filmin ya da mıknatıslı ses kuşağının seslendirme ya da okuma[3] aygıtındaki geçişindeki düzensizlikten dolayı sesin bozulması. Bu bozulma, filmin ya da kuşağın dönüşündeki düzensizlikten kaynaklanır □ *almaç, film, görüntülük, mıknatıslı ses kuşağı, seslendirme, okuma[3], resim*

titremsel kurgu [Fr. *montage tonal* || İng. *tonal montage* || Al. || İta. *montaggio tonale*] *S.* Eisenstein'ın kendi kurgu sıralamasında ölçümlü kurgu ile dizemsel kurgudan sonra yer alan kurgu çeşidi; parçanın (çekimin) coşkusal sesine, egemen öğesine, genel titremine dayanan kurgu; çekimin içindeki dizemsel ilkelerin titremsel ilkelerle çatışmasından doğan kurgu. □ "Titremsel kurguda devinim geniş bir anlamda algılanmıştır. Devinim kavramı, kurgu parçasının *bütün duygularını* kapsar. Burada kurgu, parçanın özellik taşıyan *coşkusal sesi*'ne, parçanın egemen öğesine dayanır. Parçanın genel *titrem*'ine." (EISENSTEIN, 1929) □ *kurgu, dizemsel kurgu, ölçümlü kurgu*

titreşim [E.t. *vibrasyon* || Fr. *vibration* || İng. *vibration* || Al. *Schwingung* || İta. *vibrazione*] *S/TV/V.* Esnek bir cisme ya dalgalanan bir ortama herhangi bir basınç uygulandığında denge durumundan ayrılarak girdiği yinelemeli devinim.

tiyatro filmi [Fr. *théâtre filmé, pièce filmée, théâtre en conserve* || İng. *photographed stage-play, photoplay, filmed play (theatre), theatrical film, canned theatre* || Al. *Theaterfilm, Filmtheaterstückauszug, verfilmte Theater* || İta. *teatro filmato*] *S.* **1.** Görünçlüklenen bir tiyatro oyununu olduğu gibi ya da bu düzene çok yakın biçimde aktaran film. **2.** Sinema özelliklerinden çok tiyatro özellikleri taşıyan, tiyatro uygulayımıyla gerçekleştirilen film □ *film, görünçlükleme*

Tobis-Klang dizgesi [İng. *Tobis-Klang system*] *S.* Sesli sinemada optik seslendirmede kullanılan ilk dizgelerden. De-

ğişir yoğunluklu işleme dayanan bu yöntem Almanya'da Tobis Ortaklığınca geliştirildi □ *değişir yoğunluklu işlem optik seslendirme, seslendirme, sesli sinema*

Todd-AO [Fr. *Todd-AO* || İng. *Todd-AO* || Al. *Todd-AO* || İta. *Todd-AO* || (Todd, yapımcı Michael Todd'un soyadı; "AO" da Todd'la ortaklık kuran "American Optical"ın kısaltmasıdır)] *S.* Cinerama'nın üç ayrı alıcı[1], film ve göstericisi yerine tek alıcı[1], film ve gösterici kullanan; çevirimde 65 mm'lik negatif, gösterimde 70 mm'lik pozitif eşleme dayanan, sıkıştırmaca başvurmayan bir geniş görüntülük ve ruhsal üçboyutlu işlemi. İlk kez 1955'te *Oklahoma!* (Fred Zinnemann) filmiyle gerçekleştirilen bu işlemde üzerinde altı mıknatıslı ses yolu bulunan film, gösterimde görüntülük arkasındaki altı sesyayar aracılığıyla salonun çeşitli yerlerine yerleştirilmiş, özel etkileri veren sesyayarlar yardımıyla üçboyutlu ses de sağlar. Çerçeve oranı 2,2:1'di. □ *alıcı[1], 65 mm'lik film, Cinerama, eşlem, film, geniş görüntülük işlemi, gösterici, negatif, pozitif, ruhsal üçboyutlu, 70 mm'lik film*

ton kertelenmesi [İng. *tonal gradation, picture tonal gradation*] *TV.* Siyah-beyaz televizyonda resmi oluşturan ve siyahtan beyaza dek uzanan tonların durumu □ *resim, siyah-beyaz televizyon*

"toparlanın!" [Fr. *terminez!* || İng. *it's a wrap!, wrap!, wrap up!*] *S/TV.* Bir yapımın sonunda çalışmaların sona erdiğini; bezemlerin sökülmesi, araç ve gereçlerin toplanması gerektiğini belirtmek üzere yönetmenin verdiği komut □ *bezem, yapım, yönetmen*

toplaç [E.t. *camia, kolektör* || Fr. *collecteur* || İng. *collector* || Al. *Kollektor, Sommelelektrode* || İta. *collettore*] *TV.* Bir ikonoskopun mozaiğinden çıkan ikincil elektronları toplayan artıuç *artıuç, ikincil elektron, ikonoskop, mozaik*

toplayıcı ışıldak [E.t. *ışık ayarlı lamba, efekt lambası, spotlu lamba* || Fr. *projecteur concentré (à faisceau dirigé), projecteur convergent, "spot (light)"* || İng. *spot(light), spotlamp* || Al. *Scheinwerfer, Spotlicht, Slaglicht, Streiflicht, Richtungslampe, "Spot (light)"* || İta. *proiettore, "spot"*] *S/TV.* Dar bir alana çok güçlü ışık yöneltebilen işlik ışıldağı; toplu ışık sağlayan ışıldak; 200 W'lik - 10 kW'lik ışıldak çeşidi. En küçüklerine küçük ışıldak denir □ *ışık, ışıldak, küçük ışıldak, toplu ışık*

toplu çekim, TÇ [E.t. *çok uzak çekim* || Fr. *plan grand ensemble (éloigné)* || İng. *distance shot, vista shot, very long shot, VLS, group shot* || Al. *Totale, Totalaufnahme* || İta. *piano totale, grande ripresa d'insieme, campo totale, totale, campo lontano*] *S/TV.* Bir yerin uzaktan çevrilmiş görüntüsünü veren çekim □ *çekim, görüntü*

toplugörüşme [E.t. *panel* || İng. *panel* || Al. *Diskussion*] *TV.* Bir bölük uzmanın, belirli bir konuyu irdeledikleri, tartıştıkları,bu konu üzerindeki görüşlerini açıkladıkları izlence □ *açıkoturum*

toplu ışık [Fr. *lumière concentrée (d'effet), "spotlighting"* || İng. *spotlighting* || Al. *Scheinwerferlicht* || İta. *"spotlighting"*] *S/TV.* Belirli bir alanı aydınlatmak üzere kullanılan ışık. Dağınık ışık'ın karşıtı □ *dağınık ışık, ışık, toplayıcı ışıldak*

toplu izin [Fr. *licence générale* || İng. *blanket licence*] *S/TV/V.* Radyolara, yapımevlerine, kamuya açık yerlere bir

dağarcık ya da dizelgede yer alan müzik yapıtlarını belirli bir süre için, belirli bir ücret karşılığı kullanmayı sağlayan belge ☐ *radyo, yapımevi*

toplumcu gerçekçilik [E.t. *sosyalist realizm, sosyalist gerçekçilik* || Fr. *réalisme socialiste* || İng. *socialist realism* || Al. *sozialistischer Realismus* || İta. *realismo socialistico*] *S.* SSCB'de 1930'larda ortaya sürülen, 1936'da partinin resmi sanat kuramı olarak benimsenen, daha sonra halk demokrasilerinde de uygulanan sanat kuramı. Eytişimsel özdekçilik ile tarihsel özdekçiliğe dayanan bu görüş, sanatı, gerçeğin estetik bir yansıması olarak görür; gerçeği bütün canlılığı, derinliği, devingenliği. varsıllığıyla saptamayı erekler. Ancak daha sonraları parti kuramcılarının işe karışması ve kendi görüşlerini sıkı sıkıya uygulamaları sonunda toplumcu gerçekçilik özellikle uygulamada yukarıdaki ereğinden sapmıştır. Bu sonraki biçimiyle toplumcu gerçekçilik, sanatı, partinin siyasasına sıkı sıkıya bağlı, toplumculuğun kuruluşunda ve yerleşmesinde kentsoylu etkilerden arınmış bir araç olarak görür. Uygulamadaysa bu tutum, sanatın öbür dallarında olduğu gibi sinemada da partiyi, partilileri ülküleştiren, kusursuz "olumlu kahraman" tipleri çizen kalıplaşmış, yavan ürünlere yol açmıştır. Ayrıca, başta Eisenstein gibi büyük sinemacılar olmak üzere, birçok sinema sanatçısının biçimcilikle suçlanması, dolayısıyla çalışmalarının engellenmesi, böylelikle zaman zaman sinemada kısırlığa yol açılması da yine bu tutumun sonucudur ☐ *gerçekçilik, toplumsal gerçekçilik*

toplumsal film [E.t. *sosyal film* || Fr. *film social* || İng. *social film* || Al. *Sozialfilm* || İta. *film sociale*] *S.* Konu olarak toplumsal bir sorunu ele alıp işleyen, aydınlatan, çözüme ulaştırmaya çalışan film çeşidi.

toplumsal gerçekçilik [E.t. *sosyal realizm, sosyal gerçekçilik* || Fr. *réalisme social* || İng. *social realism* || Al. *soziales Realismus* || İta. *realismo sociale*] *S.* Önemli toplumsal sorunları gerçekçi bir tutumla ele alıp işleyen, bu sorunları gün ışığına çıkarmaya, çözüm yolları aramaya yönelen sinema akımı ☐ *gerçekçilik, toplumcu gerçekçilik, toplumsal film*

toplu kurgu [İng. *assemble edit(ing)*] *V.* Bir video kuşağı kurgu yöntemi: Daha önce üzerinde video imleri bulunan bir kuşağa yeni resim, yeni ses ve yeni denet izi ekleme; bu da toplu saptamayla sağlanır ☐ *denet izi, katmalı kurgu, katmalı saptama, resim, saptama², ses, toplu saptama, video imi*

toplu saptama [İng. *assemble recording*] *V.* Video kuşağı üzerine ses, resim ve denet izinin birlikte alınması yöntemi. Toplu saptamada, yeni saptama², ses, resim ve denet izini silerek bunların yerine geçer. Kurgu erekli boş video kuşakları genellikle daha önceden zaman düzgüsü, denet iziyle hazırlanır. Uğraşmanlarca yapılan video kuşağı eşlemleme çalışmaları genellikle toplu saptamayla gerçekleştirilir ☐ *denet izi, eşlemleme, katmalı saptama, kurgu, resim, saptama² ses, video kuşağı, zaman düzgüsü*

topraklama [Fr. *mise à la terre* || İng. *earthing,* (ABD) *grounding* || Al. *Erdung* || İta. *messa a terra*] *S/TV/V.* Elektrik dizgesindeki bir noktanın bir kabloyla toprağa (yerkabuğu) bağlanması. Böylelikle, topraklı fiş ve yuva yardımıyla, elektrikli aygıtların dış bö-

lümleri toprağa bağlanmış olur; bu da bu aygıtların dışına dokunan kimselerin akımdan etkilenmesini önler. □ *iletken*

toptan kiralama [Fr. *location en bloc, "block booking"* || İng. *block booking* || Al. *Blockbuchen* || İta. *acquisto in blocco, noleggio in blocco*] *S.* Oynatımcıyı, niteliksiz filmlerin arasına birkaç nitelikli film katılarak oluşturulan paketi kiralamak zorunda bırakma. Belli filmleri kiralamak isteyen kimsenin, bunlarla birlikte kendi seçmediği ya da nitelikçe öbürlerinden düşük başka filmleri de kiralamak zorunda bırakılmasına dayanan, iyi filmlerle birlikte kötülerini de sürmek için başvurulan yasadışı bir kiralama yöntemidir □ *film, görmeden kiralama, kiralama*

Totalscope [Fr. *Totolscope* || İng. *Totalscope* || Al. *Totalscope* || İta. *Totalscope*] *S.* İtalya'da geliştirilmiş, sıkıştırmaca dayanan bir geniş görüntülük işlemi. Çerçeve oranı 1:2,33, sıkıştırma oranı 1:2'dir □ *çerçeve oranı, geniş görüntülük işlemi, sıkıştırmaç*

Totalvision [Fr. *Totalvision* || İng. *Totalvision* || Al. *Totalvision* || İta. *Totalvision*] *S.* Fransa'da geliştirilmiş, sıkıştırmaca dayanan bir geniş görüntülük işlemi □ *geniş görüntülük işlemi, sıkıştırmaç*

töre güldürüsü [E.t. *örf ve âdet komedisi* || F. *comédie de mœurs* || İng. *comedy of manners, drawing-room comedy* || Al. *Sittenkomödie, Sittenstuck* || İta. *commedia di maniere*] *S/TV.* Belirli bir toplumda, belirli bir çağ ya da dönemde, belirli bir toplumsal sınıfta geçerli olan gelenek ve göreneklerin, törelerin, kuralların, o sınıfa özgü davranışların, sınıflar içindeki ya da sınıflar arasındaki ilişkilerin yergisine dayanan güldürü □ *güldürü, karakter güldürüsü*

törel bölümleme [Fr. *cotation morale, cote morale, classification morale* || İng. *moral classification*] *S.* Uluslararası Katolik Sinema Kurumu'nun her film için yaptığı ve Katoliklerin uymasını istediği sıralama □ *bölümleme*

transistor [Fr. *transistor* || İng. *transistor* || Al. *Transistor* || İta. *transistor* || "transistor" sözcüğü, "*trans*fer re*sistor*"dan (aktarım direncesi) türetilmiştir)] *S/TV/V/BS.* Değişik özellikler taşıyan yarıiletkenler arasındaki bağlantıların yardımıyla, tıpkı radyo ışıtacı gibi yükselteç ya da doğrultmaç işlevi görebilen yarıiletken aygıt. 1948'de John Bardeen, Walter Brattain, William Shockley tarafından gerçekleştirilen (bundan dolayı 1956 Nobel fizik ödülünü kazanmışlardır) transistorun başlıca özellikleri ve radyo ışıtacına göre üstünlükleri şunlardır: Daha ufaktır, daha sağlamdır, üretici olmayan güç tüketmez, temel elektrik akımını 20 - 100 katı yükseltebilir, çok az ısınır, hemen çalışmaya başlar, giriş ve çıkış çevrimi yalıtılmamıştır. Transistorlar bu özellikleri dolayısıyla radyo, televizyon, bilgisayar ve tıp aygıtları gibi elektronik bileşenlerin inanılmaz ölçüde küçültülmelerini, sağlam ve güvenilir olmalarını sağlamıştır □ *çevrim², doğrultmaç, im¹, katı durum çevrimi, radyo ışıtacı, yarıiletken, yükselteç*

transistorlu almaç [Fr. *télévision à transistors* || İng. *transistorized receiver* || Al. *Transistorempfänger* || İta. *ricevitore a transistor*] *TV.* Radyo ışıtacı yerine transistorla çalışan almaç □ *almaç, radyo ışıtacı, transistor*

triasetat taban [Fr. *support triacétate* || İng. *triacetate base* || Al. *Triazetat-*

Schichtträger ‖ İta. *supporto triacetato*] *S.* Selüloz triasetattan yapılma, sıcağa en dayanıklı, yanmaz taban çeşidi □ *selüloz asetat, selüloz triasetat, taban, yanmaz taban*

Trinitron™ [Fr. *Trinitron* ‖ İng. *Trinitron* ‖ Al. *Trinitron* ‖ İta. *Trinitron* ‖ "Trinitron" ayırmaçtır] *TV.* Japonya'daki Sony ortaklığının geliştirdiği üstün nitelikli, renkli televizyon almaç ışıtacı. Bu ışıtaç, geleneksel ışıtaçlardan başlıca şu üç noktada ayrılır: Üç birincil rengin her biri için ayrı elektron topu yerine tek elektron topu; üç ayrı elektron demetini odaklamak için kullanılan üç ufak mercek yerine tek büyük mercek; elek yerine renk ızgarası□ *almaç, almaç ışıtacı, birincil renkler, elek, elektron demeti, elektron topu, ışıtaç, renkli almaç, renkli almaç ışıtacı, renk ızgarası, renkli televizyon*

triyot (ışıtacı) [Fr. *triode* ‖ İng. *triode* ‖ Al. *Dreielektronenröhre*] *S/TV.* Diyoda göre daha gelişmiş radyo ışıtacı çeşidi. Yalnız iki elektrikucu bulunan diyottan değişik olarak triyot şu üç elektrikucundan oluşur: Elektron yayan eksiuç, kafes, artıuç. Kafes, eksiuca sarılı tellerden oluşmuştur; eksiuçla kafesi de yuvak biçiminde bir artıuç yüzeyi çevreler. Elektrik akımını denetleme işlevi yüklenen kafesteki gerilimde oluşan değişiklikler, artıuca doğru elektron akışında da buna uygun değişikliklere yol açar, dolayısıyla triyot, bir çeşit yükselteç işlevi görür □ *artıuç, diyot (ışıtaç), eksiuç, elektron, gerilim, yükselteç*

Truca □ optik basım aygıtı

Truecolor [Fr. *Truecolor* ‖ İng. *Truecolor, Trucolor* ‖ Al. *Truecolor*] *S.* 1948'de piyasaya sürülen, iki renkli, çıkarmalı renkli film işlemi □ *çıkarmalı işlem, renkli film*

T sayısı [E.t. *T değeri* ‖ Fr. *chiffre T, numéro T* ‖ İng. *T-stop, T-number, T-rating, T-values, transmission nıımber, true f-stop* ‖ "T," "transmission" : ışık geçirme kısaltmasıdır] *TV.* Açıklığı, f sayısındaki gibi matematiksel formüle göre değil, merceğin geçirdiği gerçek ışık niceliğine göre belirten sayı. f sayısı, merceğin odak uzunluğunun ışık düzengecinin çapına oranıyla hesaplanır. Ancak bu hesap, camların ışığı soğurmasından, yansıtmasından, yapısal başkalıklardan, merceği oluşturan öğelerin sayısından... doğan ışık yitimini göz önüne almaz. Bundan dolayı da f sayıları aynı olduğu halde kimi mercekler aynı nicelikte ışık geçirmezler. Bunun doğuracağı karışıklıkları önlemek üzere kimi merceklerde f sayısı yerine, merceklerin geçirdiği gerçek ışık niceliğini gösteren T sayısı kullanılır; çünkü T sayısı, alıcı[1] yönetmenlerinin açıklığı belirleyeceği daha kesin bir sayı sağlar □ *açıklık, alıcı[1], alıcı yönetmeni, f sayısı, ışık, ışık düzengeci, odak uzunluğu, soğurma*

TT □ tıkız teker

TTÇ □ tıkız tekerçalar

TTÇ/S □ tıkız tekerçalar/sürücü

TT-S □ tıkız teker-saptanabilir

TT-SS □ tıkız teker-sayısal ses

TT-SOB □ tıkız teker-salt okunabilir bellek

TTY □ tıkız teker yazıcı

TT-YY □ tıkız teker-yeniden yazılabilir

tungsten [Fr. *tungstène* ‖ İng. *tungsten* ‖ Al. *Wolfram* ‖ İta. *tungsteno*] *S/TV.* **1.** Gri renkte, çok sert fakat dövülebilir, biçim verilebilir, aşınmaya ve kimyasal etkilere dirençli kimyasal öğe; volfram

(Wolfram, simgesi: W; 1951'de tungsten ile wolfram adının ikisi de resmen kullanıma geçmiştir). Alaşımları özel çelik, kesici araçlar, ışıtaç teli yapımında kullanılır. **2.** Tungsten halojen ışıtaç. **3.** Tungsten film □ *tungsten halojen ışıtaç, tungsten film*

tungsten film [İng. *tungsten film*] *S.* Tungsten ışıtaca dengelenmiş renkli film □ *A tipi, B tipi, C tipi, renkli film, renk dengeleme, tungsten ışıtaç*

tungsten halojen ışıtaç, halojen ışıtaç [Fr. *lampe à halogène* || İng. *tungsten halogen lamp, quartz-iodine lamp, halogen lamp, jacketed lamp* || Al. *Halogenlampe* || İta. *lampada ad alogene*] *S/TV.* Tungsten ışıtacın geliştirilmişi; içine halojen (iyodin ya da bromin) konularak geliştirilmiş tungsten ışıtaç. Tungsten ışıtaçlarda, teldeki tungsten öğecikleri buğulaşır; bunun sonucu olarak tel incelir, ömrü azalır; buğulaşan öğecikler ışıtacın iç çeperine toplanarak burayı karartır. İçine halojen konulmuş tungsten halojen ışıtaçtaysa, halojen buğusu, ışıtacın çeperindeki tungsten öğecikleriyle birleşerek tungsten halid buğusu oluşturur. Bu buğu yeniden tele giderek burada 1.700° C'de parçalanır ve tungsteni yeniden bırakır. Serbest kalan halojen öğecikleri aynı kimyasal değişikliğe yeniden girer. Bunun sonucu olarak da tel, yüksek sıcaklıkta güven içinde çalışır; hem daha çok ışık verir hem de ömrü uzar. Tungsten halojen ışıtaçlar 3.000, 3.200 ya da 3.400 K'de çalışır □ *aydınlatma, HMI, ışık, ışık kaynağı, ışıtaç, kuvars ışıtaç, öğecik, tel, tungsten ışıtaç*

tungsten ışıtaç [Fr. *lampe à (filament de) tungstène* || İng. *tungsten (filament lamp)* || Al. *Nitraphotlampe* || İta. *lampada al tungsteno*] *S/V.* İçi boşaltılmış ya da gaz doldurulmuş bir ışıtaç içinde tungsten telinden oluşan ışıtaç *ışıtaç, tel, tungsten halojen ışıtaç*

turizm filmi [Fr. *film de tourisme* || İng. *tourist film, landscape film* || Al. *Reisefilm* || İta. *film turistico*] *S.* Bir ülkenin turistik özelliklerini tanıtmak ereğiyle çevrilmiş film

turuncu süzgeç [Fr. *filtre orangé* || İng. *orange filter* || Al. *Orangefilter* || İta. *filtro d'arancio*] *S.* Gün ışığını tungsten renk sıcaklığına çeviren dengeleme süzgeci. 85 ya da 85B süzgeç de denir. 5.400 K'yi 3200 K'ye çevirmek için 85 sayılı süzgeç; 5.400 K'yi 3.400 K'ye çevirmek için de 85B sayılı süzgeç kullanılır □ *dengeleme süzgeci, gün ışığı, renk sıcaklığı, süzgeç, tungsten*

tutamaç [İng. *gaffer grip*] *S/TV.* Aydınlatma araç ve gereçlerini gerekli yerlere tutturmakta kullanılan, alüminyumdan, yaylı, hafif, güçlü tutturmalık □ aydınlatma

tutma [Fr. *repérage, stabilisation* || İng. *registration, picture registration* || Al. *Deckung*] *S.* **1.** Bir resmi, kendinden önceki ya da sonraki resmin durumuna tıpatıp uygun yerleştirme. **2.** Özellikle çeşitli sinema aygıtlarında resmi pencere önünde hep aynı durumda bulundurma. **3.** Renkli film basımında, üç ayrı rengin basımında resimleri aynı yerde bulundurma. **4.** Canlandırma masasında saydam yaprakların birbiriyle tam çakışmasını sağlama. *TV.* **5.** Renkli televizyonda alıcıda üç ayrı elektron demetinden oluşan resmi, almaçta üç rengi üst üste tam olarak çakıştırma □ *alıcı[1], almaç, basım, canlandırma masası, elektron demeti, pencere, renkli film, renkli televizyon, resim, saydam yaprak*

tutturma çubuğu [İng. *peg bar, pegs*] *S.*

Canlandırma masasında saydam yaprakların tam çakışmasını sağlayacak biçimde yerleştirilmesinde kullanılan ve üzerinde ölçün dişler bulunan çubuk □ *canlandırma, canlandırma masası, diş, saydam yaprak*

tutturmalık [İng. *patch, pin belt*] *S.* **1.** İki filmin uç uca getirilerek yapıştırılmaksızın geçici olarak birleştirilmesini sağlayan, film eninde, iki yanında delikler bulunan mukavva, selüloit ya da madenden parça. **2.** Film üzerindeki resim ya da ses yolunun yitime uğramaksızın birleşmesini sağlayan yapıştırıcı kuşak □ *delik, film, resim, ses yolu, yapıştırıcı*

tutucu tırnak [E.t. *saptama pimi* || Fr. *griffe de fixité, contre-griffe* || İng. *register pin, pilot pin (claw), film register, register, registration pin, pins, pegs* || Al. *Justiergreifer, Sperrgreifer* || İta. *contro-griffa*] *S.* Filmin çeşitli sinema aygıtlarındaki aralı devinimi sırasında deliklerine girerek tutan ve pencereyle tam çakışmasını, düzgün durmasını sağlayan devinimli çıkıntı □ *aralı devinim, delik, film, pencere*

tutulmak [Fr. *avoir un trou* || İng. *blank, blow, freeze, dry-up* || Al. *Steckenbleiben* || İta. *dimenticare*] *S/TV.* Oyuncunun, söylemesi gereken sözleri unutması, donakalması.

tuzlar [Fr. *haloïdes* || İng. *haloides, halides* || İta. *aloide*] *S.* Flüorin, klorin, bromin, iyodin gibi tuzverenlerin tuzları yani başka bir öğeyle oluşturduğu bileşik. Sinemacılıkta ışığa çok duyar olan gümüş klorür, gümüş bromür ve gümüş iyodür gibi gümüş tuzları, duyarkatların en önemli öğesidir □ *duyarkat, gümüş bromür, gümüş klorür, gümüş halojenürleri, ışık*

tüketici türü [İng. *consumer grade*] *S/TV/V/BS.* Sıradan tüketicilerin, özencilerin, herkesin sinema, televizyon, video, bilgisayar alanında kullanabileceği araç ve gereçler (alıcı, kurgu aygıtı, gösterici, video aygıtı vb.). Bunlar uğraşmanların kullandıkları üstün nitelikte olmayan araç ve gereçlerdir. Tecimsel tür'ün karşıtı □ *alıcı, kurgu aygıtı, gösterici, sinema, televizyon, tecimsel tür, video, video aygıtı*

tümce, söyleşme tümcesi [Fr. *ligne* || İng. *line* || Al. *Zeile* || İta. *linea*] *S/TV.* Bir söyleşmeyi oluşturan parçalardan her biri □ *söyleşme*

tümden silici [Fr. *dégausseur, démagnétiseur* || İng. *bulk eraser, degausser, demagnetizer* || Al. *Entmagnetisierungsdrossel* || İta. *demagnetizzazore*] *TV/V.* Tümden silme işini gerçekleştiren aygıt. Tümden silici, daha önce mıknatıslı ses ve video kuşaklarına saptanmış olan imleri silecek çok güçlü bir mıknatıslı alan yaratır. Tümden silici aynı zamanda çekler, kredi kartları gibi mıknatıslı bölümleri olan öbür araçlarda da aynı işi görür □ *im*[1], *mıknatıslı alan, mıknatıslı ses kuşağı, tümden silme, video kuşağı*

tümden silme [Fr. *démagnétisation* || İng. *bulk erase, degauss(ing), demagnetization* || Al. *Entmagnesierung* || İta. *demagnetizzazione, smagnetizzazione*] *TV/V.* **1.** Bir video kuşağında ya da mıknatıslı ses kuşağında bulunan bütün imlerin bir demede silinmesi. Bu işlem, mıknatıslı olan bu kuşakların çok güçlü bir mıknatıs kaynağının yanına yerleştirilmesiyle gerçekleştirilir. Bu iş için özellikle kullanılan aygıta da tümden silici denir. **2.** *TV.* Bir almaç ışıtacını elektronik yoldan temizleme. **3.** Bir görüntülüğü elektronik yoldan temizleme ve dış mıknatıslı alandan dolayı renkte

oluşan bozulmayı önleme işlemi □ *almaç ışıtacı, im[1], mıknatıslı ses kuşağı, mıknatıstan arındırma, tümden silici, video kuşağı*

tüm görüntülüklü tüm devinimli görüntü, TGDG [İng. *full-screen full-motion video, FSFMV*] *V/BS.* Saniyede 25 sayısal resim ya da daha üstünü, bütün görüntülüğü kapsayacak boyda gösterebilen çok araçlılık ya da bilgisayar dizgesi. 1990 başlarına dek buna benzer dizgeler ancak saniyede 25 resmi, o da ancak görüntülüğün dörtte biri büyüklüğünde gösterebiliyordu. Daha eski dizgeler ise saniyede ancak 10-15 resmi verebiliyordu ki, bunun sonucu olarak görüntüdeki devinim yetersizdi. Sıkıştırma[2] yöntemlerinin gelişmesi bu sınırlamaları kaldırdı; böylece özellikle TT-SOB'lere saptanan filmlerin, video kutucuklarıyla boy ölçüşebilmesine yol açıldı □ *bilgisayar, çok araçlılık, görüntülük, saniyede 25 resim, sıkıştırma[2], tıkız teker-yalnız okunabilir bellek, video kutucuğu*

tüm haklar [Fr. *droits en totalité, tous droits* ‖ İng. *full rights* ‖ Al. *sämtliche Rechte* ‖ İta. *tutti i diritti*] *S.* Film dağıtımında, bir filmin bütün haklarıyla birlikte verilmesi durumu □ *dağıtım, film*

tüm katlı [İng. *full coat*] *S.* Ses saptamada kullanılan ve üzeri silme demir oksitle örtülü mıknatıslı film çeşidi. Çoğunlukla 16 ya da 35 mm boyunda olan bu boş filmlerin üzerine, bütün yüzeyi demir oksitle örtülü olduğundan, birden çok ses yolu alınabilir. Genelde böyle bir mıknatıslı filmin üzerinde müzik, öyküleme, söyleşme ve etkiler olmak üzere dört ses yolu saptanır. Bitmiş filmin üzerindeki tek optik ses yolu da, bu dört ses yolunun bileştirilmesiyle gerçekleştirilir □ *boş film, demir oksit, etkiler, film, mıknatıslı film, müzik, 16 mm'lik film, optik ses yolu, 35 mm'lik film, öyküleme, saptama[2], ses, ses yolu, söyleşme*

tüm kuşak[3] dalgalığı [Fr. *antenne toutes ondes* ‖ İng. *multichannel aerial (*ABD: *antenna)* ‖ Al. *Mehrbereichverstärker* ‖ İta. *antenna per tutti canali*] *TV.* Bir kuşaktaki bütün olukları alabilecek yapıdaki dalgalık □ *dalgalık, kuşak[3], oluk*

tümler açılar [Fr. *angles complémentaires* ‖ İng. *complemenray angles* ‖ Al. *Komplementwinkel* ‖ İta. *angoli complementary*] *S/TV/V.* Aynı çekimdeki kişilerin, nesnelerin birbirine yakın alıcı açılarından saptanmış birden çok çekiminin durumu. Kurgunun daha kolay, akıcılığın daha iyi gerçekleştirilmesini sağlar □ *açı, akıcılık, çekim, kurgu*

tümler maket [Fr. *maquette en avant-plan (de premier plan)* ‖ İng. *foreground miniature* ‖ Al. *Vordergrundmodell* ‖ İta. *modello di primo piano*] *S.* Tutumsal nedenden dolayı tümü yapılmamış bir bezemin eksik kalan bölümünü gösteren çok ufak maket. Bu maket, alıcıdan belirli bir uzaklıkta belirli bir yere konduğunda gerçek bezemin eksik bölümünü doldurur; böylelikle görüntüde gerçek büyüklükteki bezem ile tümler maket tek ve tam büyüklükte bir bezem olarak birleşir □ *alıcı[1], bezem, görüntü, maket*

tümler renkler [E.t. *mütemmim renkler, komplemanter renkler, tamamlayan renkler* ‖ Fr. *couleurs complémentaires* ‖ İng. *complementary colour (*ABD: *colors), secondary colours* ‖ Al. *Komplemänterfarben, Gegenfarben* ‖ İta. *colori complementari*] *S/TV.* Bir birincil rengi, beyazdan çıkardıktan sonra kalan renkler. Tümler renklerden ikisi eşit ol

çüde üst üste bindirildiklerinde beyaz rengi verir □ *ana renkler, birincil renkler, izge renkleri, renk, renk çemberi*

tümleşik çevrim [E.t. *entegral devre, birleştirilmiş devre, tamamlanmış devre, kaynaşmış devre, kaynaşık devre, tümleşik devre* || Fr. *circuit integré, micromodule* || İng. *integrated circuit, IC, microcircuit* || Al. *integrierter Schaltkreis (Baustein), integrierte Schaltung* || İta. *circuito integrale*] *S/TV/V/BS.* 1958'de ABD'li Jack Kilby'nin gerçekleştirdiği, genellikle silikon kırılcacığından yarıiletken bir yongaya katılmış pek ufak, çok dayanıklı ve kendi başına bir dizge oluşturabilen minielektronik çevrim[2]. Bunlar günümüz bilgisayarlarında transistorların yerini almıştır. Tümleşik çevrimler günlük yaşamdaki küçük elektronik hesap makinelerinden, sayısal saatlerden başlayarak bilgisayarlar, elektronik ev aygıtları, televizyon alıcıları ve almaçları, müzik aygıtları, radyolar, iletişim, trafik, işleyim vb gibi çok değişik alanlarda kullanılmaktadır. Tümleşik çevrimler ayrıca bütün bu alanlardaki gelişmelerin hızlanmasında, aygıtların gittikçe küçülmesinde, maliyetlerin sürekli düşürülmesinde de önemli bir rol oynamaktadır □ *alıcı[1], almaç, bilgisayar, çevrim[2], silikon, kırılca, transistor, yarıiletken, yonga*

tümselme [Fr. *pompage* || Ing. *breathing, bouncing, embossing* || Al. *Pumpen, Atmen* || İta. *abbombamento*] *S.* **1.** Filmin alıcı[1] penceresi önünde tümsek yapması. Filmin pencere önünde iyice bastırılamamasından ileri gelen bu durumda, film kimileyin odakta kimileyin odak dışı olur; bunun sonucunda da gösterimde kimileyin seçik kimileyin bulanık bir görüntü ortaya çıkar. **2.** Aynı durum, filmin gösterici penceresi önündeyken gösterici ışıtacının çıkardığı ısıdan dolayı da ortaya çıkar; kimi resimler filmin yüzeyinde dışarıya doğru çıkıntılı biçime girer □ *alıcı[1], alıcı penceresi, bulanık görüntü, film, görüntü*

tür □ sinema türleri

tür □ televizyon türleri

Türk kovboy film, pilav western [İtalyan kovboy filmleri için kullanılan "makarna western" argo sözüne benzetilerek, sinema yazınında kullanılan söz] *S.* 1960'lara doğru çeşitli ülkelerde Amerikan kovboy filmlerine özenilerek filmler çevrilmeye başlandığı, özellikle de İtalyan kovboy filmleri salgınının Türkiye'yi de sardığı sıralarda Türkiye'de çevrilmeye başlanılan kovboy filmlerine verilen ad □ *kovboy filmi*

TÜRKSAT *TV.* (Türkiye'de) Türkiye'nin kendi ulusal uydu dizgesini gerçekleştirmek ereğiyle 1989 başlarında tamamlanan tasarım ve bu tasarıma göre uzaya gönderilen uydu dizisinin adı. Bu tasarımın gerçekleştirilmesi için PTT'ce açılan ihaleyi Fransız Aérospace Ortaklığı kazandı, bununla ilgili sözleşme 21.12.1990'da imzalandı. Sözleşme iki iletişim uydusunun yapımını, bunların Ariane taşıyıcı füzesiyle yörüngeye yerleştirilmesini, yer denetleme istasyonunun kuruluşunu ve burada çalışacak personelin eğitimini öngörmekteydi. Ömrü on üç yıl olarak belirlenen uydular, Türkiye'nin radyo ve televizyon yayınlarının yurdun her köşesine ve dış ülkelere ulaştırılmasının yanı sıra, telefon, faks, veri alışverişini sağlayacak biçimde tasarlanmıştı. TÜRKSAT tasarısının ilk uydusu olan TÜRKSAT-1A 24.12.1994'te, bir Ariane-4 taşıyıcı füzesiyle Fransa'nın Afrika'daki füze atış

üssü Kourou'dan uzaya gönderildi. Ancak füzenin üçüncü katındaki bir aksaklıktan dolayı bu uydu uzayda yok edildi. Bunun üzerine tasarının ikinci uydusu olan TÜRKSAT-1B 11.08.1994'te yörüngesine yerleştirildi ve 10.10.-1994'te hizmete girdi. Türkiye, Orta Avrupa ve Orta Asya'yı kapsama alanına alan bu uyduda 16 aktarıcı bulunmaktadır. Öte yandan, başarısızlıkla sonuçlanan TÜRKSAT-1A uydusunun yerine sigorta anlaşmasına göre Aérospatial'ın gerçekleştirmek zorunda olduğu TÜRKSAT-1C uydusu da 10.07.-1996'da uzaya gönderildi. PTT'nin Aérospatiale'le yaptığı yeni bir sözleşmeye göre, bu uydu TÜRKSAT-1A'dan daha geliştirilmiştir; ayrıca TÜRKSAT-1B üç ayrı bölgeyi kapsamına aldığı halde, TÜRKSAT-1C bundan daha geniş iki bölgeyi (Türkiye-Avrupa, Türkiye-Orta Asya) kapsamına almaktadır. TÜRKSAT-2A'nın gerçekleştirilmesiyle ilgili olarak Aérospatiale'le yapılan sözleşme 16.02.1998'de imzalandı; bu sözleşmeyle bu uydunun 1999 yılı sonunda uzata gönderilmesi öngörülmekteydi; ancak 2000 yılının başında bu öngörü henüz gerçekleşmemişti. TÜRKSAT uyduları için iki uydu yer istasyonu bulunmaktadır. Bunlardanm ana istasyon Gölbaşı'ndaki PTT kuruluşunda, öbürü Orta Doğu Teknik Üniversitesi'ndedir. Bunlar TÜRKSAT uydularını sürekli izlemekte ve gerekli düzeltme ve değişiklikleri, özellikle yörünge değişikliklerini yapmaktadır — *aktarıcı, uydu, yörünge*

TV — **televizyon**

TV yongası — **televizyon yongası**

TYK — **tek yan kuşak**[3]

U

"U" belgesi [Fr. *certificat "U," visa toutes catégories, autorisation pour tous publics* ‖ İng. *"U" certificate* ‖ Al. *"U-Certificate," Jugendfrei Certifikat* ‖ İta. *visto per tutte le categorie, "U-Certificate"* ‖ ("U," "universal": evrensel kısaltmasıdır)] *S/V.* İngiliz Film Sıralama Kurulu'nun, herkesin görebileceği filmlere ve video kutucuklarına verdiği belge. ABD'deki "G" yerine kullanılmaktadır ⁻ *"A" belgesi, "G," "H" belgesi, "12," "15," "18," "PG," "X" belgesi*

ucaylama [E.t. *istiktap, kutuplama, polarizasyon* ‖ Fr. *polarisation* ‖ İng. *polarization* ‖ Al. *Polarisation, Polarisierung* ‖ İta. *polarizazzione*] *S/TV/V.* **1.** Bir ışık demetini ucaylanmış duruma getirme. **2.** Elektromıknatıs dalgaların ışınımına belirli bir yön verme ⁻ *elektromıknatıs dalgalar, ışık demeti, ışınım, ucaylanma, ucaylanmış ışık*

ucaylamak [E.t. *istiktap etmek, kutuplamak* ‖ Fr. *polariser* ‖ İng. *polarize* ‖ Al. *polarisieren* ‖ İta. *polarizzare*] *S/TV/V.* Ucaylama eylemi ⁻ *ucaylama, ucaylanma*

ucaylama süzgeci [E.t. *polorizasyon filtresi, kutuplama filtresi* ‖ Fr. *filtre polarisateur (polorisant, de polarisation), écran polaroid (de polarisation), "pola-screen"* ‖ İng. *polarizing filter (screen), polaroid filter, polorizer, polar screen, pola-screen* ‖ Al. *Polorisationsfilter* ‖ İta. *filtro polarizzatore*] *S/TV/V.* Parlak yüzeylerin yansımasından doğan etkiyi azaltmakta kullanılan süzgeç çeşidi ⁻ *süzgeç, ucaylama*

ucaylanma, dalgalık ucaylanması [E.t. *istiktap, polarizasyon yönü, kutuplama yönü* ‖ Fr. *polarisation* ‖ İng. *polarization* ‖ Al. *Polarisation* ‖ İta. *polarizazzione*] *TV.* Radyo ve televizyon yayınlarında, yayın gücünde yitime yol açmamak için elektromıknatıs dalgaların ışınımına verilen yön. Yayın gücünde yitime yol açmamak için televizyon dalgaları her yöne değil belirli yönlere yayılır; buna ucaylanma denir. Bir ucaylanma, vericinin dalgalık dizgesinin yatay ya da düşey olarak yerleştirilmesiyle sağlanır. Almaç dalgalığının da buna uygun olarak yatay ya da düşey yerleştirilmesi gerekir. Örneğin TRT'nin hemen bütün vericilerinde ucaylanma yataydır; yalnız Edirne vericisinde bu yön düşeydir ⁻ *almaç, dalgalık, elektromıknatıs dalgalar, ışınım, radyo, televizyon, ucaylama, verici, yayın, yayın gücü*

ucaylanmış ışık [E.t. *müstaktap ziya, kutuplanmış ziya, kutuplanmış şua* ‖ Fr. *lumière polarisée* ‖ İng. *polarized light* ‖ Al. *polarzsiertes Licht*] *S/TV/V.* Olağan bir ışık demeti, demetin eksenine dik açılardaki her yönde düzlemler üzerinde yol alan elektromıknatıs dalgalar olarak düşünülebilir. Kimi doğal özdekler (turmalin, kalsit) ya da sentetik araçlar (kutuplayıcı gözlük) ışık demetini yalnız bir ya da birkaç düzlemde bırakıp öbür düzlemlerde tutma özelliğini taşır. Böyle özdeklerden geçirilen ve belirli bir düzlemde yol alan ışığa ucaylanmış ışık denir. Ucaylanmış ışık kimi üçboyutlu işlemlerin temelidir ⁻ *elektromıknatıs dalga, ışık, ışık demeti, ucaylama, ucaylama gözlüğü, üçboyutlu*

işlem

ucaylayıcı [E.t. *kutuplayıcı* ‖ Fr. *polaroid* ‖ İng. *polaroid, polarizer* ‖ Al. *Polaroid* ‖ İta. *polarizzatore*] *S/TV/V.* Ucaylama özelliği taşıyan özdek. Işığı ucaylamada kullanılan bu özellikteki bireşimsel özdek. Bu sonuncusu ucaylayıcı gözlüklerin camını oluşturur ⊏ *ucaylama, ucaylanmış ışık, ucaylayıcı gözlük*

ucaylayıcı gözlük [E.t. *kutuplayıcı gözlük* ‖ Fr. *lunettes polaroid, Polaroid* ‖ İng. *polaroid spectacles, Poloroid* ‖ Al. *Polaroid-Verfahren* ‖ İta. *Polaroid*] *S.* Ucaylama temeline dayanan üçboyutlu sinema işlemlerinde izleyicinin taktığı, camları ucaylayıcılardan oluşan gözlük. İki göstericiyle yapılan gösterimde, göstericilerden her birinin yansıttığı görüntü başka bir düzlemde ucaylanmıştır. Gözlüğün camlarından her biri de buna uygun düzlemde ucaylanır ⊏ *görüntü, gösterici, gösterim, ucaylama, ucaylanmış ışık, ucaylayıcı, üçboyutlu işlemi, üçboyutlu sinema*

ucu dışarıda [İng. *head-out, head-up*] *S/V.* Bir filmin, bir video kuşağının ya da bir ses kuşağının ucunun; makaranın, kutucuğun baş tarafında ve kullanılmaya hazır durumda olduğunu belirtir. Ucu içerde'nin karşıtı ⊏ *film, kutucuk, makara, ses kuşağı, ucu içeride, video kuşağı*

ucu içeride [İng. *tail-out*] *S/V.* Bir filmin, bir video kuşağının ya da bir ses kuşağının ucunun; makaranın, kutucuğun sonunda, göbeğinde olduğunu belirtir. Bu durumda, bunların kullanılabilmesi için önce bunun geriye sarılması gerekir. Ucu dışarda'nın karşıtı ⊏ *film, geriye sarma, göbek, kutucuk, makara, ses kuşağı, ucu dışarıda, video kuşağı*

ucu ucuna [İng. *tight*] *TV.* Bir izlencenin, kendine ayrılmış zaman diliminin bitimine çok yaklaşması durumu *izlence, zaman dilimi*

uç[1] [E.t. *kutup* ‖ Fr. *borne* ‖ İng. *terminal* ‖ Al. *Pol, Klemme, Anschlussklemme* ‖ İta. *estremità (elettrica)*] *S/TV.* **1.** Bir elektrik bağlantısının yapıldığı nokta. **2.** Akımın bir aygıta giriş ve çıkış noktası ⊏ *akım, elektrik*

uç[2] [E.t. *amors, çapraz çekim, alt-üst sahne konumu* ‖ Fr. *amorce, plan sur l'épaule profil perdu* ‖ İng. *reverse shot, over-the-shoulder, OTS, over-the-shoulder shot* ‖ Al. *über-die-Schulter-Einstellung* ‖ İta. *angolazioni corrispondenti (simmetriche), campi corrispondenti, piani corrispondenti, piano di spalla, ripresa di profilo*] *S/TV.* **1.** Önde bir cismin ya da bir kişinin yalnız bir parçasının göründüğü çekim. **2.** Açı - karşı açı yapılırken kişilerden birinin ya da her birinin omzundan sırayla öbürünün görünmesi ⊏ *açı - karşı açı, çekim*

uç[3] [E.t. *terminal* ‖ Fr. *terminal* ‖ İng. *terminal* ‖ Al. *Datenstation*] *BS.* Bilgisayara veri yüklemek ya da bilgisayardan veri almakta kullanılan dokunaçlık/görüntülük ya da dokunaçlık/yazıcı birimi ⊏ *bilgisayar, görüntülük*

UÇ ⊏ **uzak çekim**

uçaktan yayın [Fr. *télévision aeroportée* ‖ İng. *airborne television (link)* ‖ Al. *Luftfernsehen, Luftverbindung*] *TV.* Uzay yayacı olarak kullanılan ırakiletişim uydusu ile yeryüzündeki aktarıcılarının yerini uçağa bırakan ve geniş bir bölgeye televizyon yayınlarını ulaştıran yöntem. Brunswick'teki (Almanya) Alman Havacılık ve Uzay Uçuşları Araştırma ve Deneme Merkezi'nde bir ara geliştirilmeye çalışılan bu yöntem, ucuzluğu ve kolaylığı yönünden, özellikle az ge

lişmiş ülkelerde uydu ya da yer aktarıcılarının işini görmek üzere ortaya sürülmüştür. Gerçekten de, yapılan araştırmalar, vericilerle donatılmış, dört izlence yayımlayan bir uçağın eski Batı Almanya'daki 50 güçlü verici ve 500 kadar aktarıcının yerini alabileceğini göstermiştir. 1970'lerde Batı Almanya'da yalnız bir televizyon izlencesinin yıllık gideri 60 - 70 milyon DM idi; uyduyla yapılan yayında bu gider 100 - 800 milyon DM arasında değişmekteydi. Oysa dört izlence yayan bir uçağın yıllık gideri 25 - 50 milyon DM olarak hesaplanmıştı. Uçaktan yayının en güç yanı, buna uygun uçağı geliştirmektir. Böyle bir uçağın kanat açıklığının 40 m'ye yaklaşması, 10 ton ağırlığında olması ve 5.000 HP'lik dört motorla çalışması gerekmekteydi. Ancak uyduların gelişmesi, öte yandan daha verimli olarak giderlerinin azalması uçaktan yayın çalışmalarının bırakılmasına yol açmıştır ⊐ *ırakiletişim uydusu, televizyon, uydu, uydudan yayın, uzay yayacı, yayaç, yayın*

uç değiştirme [E.t. *kutup değiştirme* || Fr. *inversion de polarité* || İng. *polarity reversal* || Al. *Polaritätumkehrung, Umpolung* || İta. *inversione di polarita*] *TV.* Televizyonda gerçekleştirilen bir elektronik etki. Bir alıcı[1] ya da film yayın aygıtından gelen video iminin olağan elektriksel ucu değiştirilerek gerçekleştirilir: Video imindeki değişimin olağan yönü, alıcıya gelen ışık yeğinliği arttıkça imin de pozitif yönde artmasını sağlayacak biçimdedir. Elektriksel uç değiştirildiğinde, ışık yeğinliği arttıkça im[1] de negatif yönde artar; bunun sonunda da resim, negatif bir fotoğrafı andırır. Böylelikle alıcılar ya da televizyon görüntüsünü sağlayan öbür kaynakların kutupları ters yüz edilmek yoluyla almaç görüntülüğünde negatif bir görüntü sağlanabilir ya da negatif bir film, film yayın aygıtında bu yolda oynatılırsa, almaçta pozitif görüntü elde edilebilir; yani uç değiştirme resim evrilmesine yol açar ⊐ *alıcı[1], almaç, film yayın aygıtı, fotoğraf, görüntü, hile, im[1], ışık, , negatif, negatif film, negatif görüntü, pozitif, pozitif eşlem, pozitif film, pozitif görüntü, resim evrilmesi, uç*

uçeğri [E.t. *zarf* || Fr. *enveloppe* || İng. *envelope* || Al. *Hüllkurve* || İta. *inviluppo*] *S/TV.* Değiştirime uğramış bir dalganın en uç bölümlerini yani genliğin en üst bölümlerini gösteren eğri ⊐ *dalga, değiştirim, genlik*

uç uca yapıştırma [Fr. *collure positive* || İng. *butt splice, positive splice, non-overlap splice, butt-join* || Al. *Aneinanderhängen*] *S.* Herhangi bir resmin yitirilmemesi için, iki film parçasının uçlarını birbirine koşut olarak birleştirip ek yeri boyunca yapıştırma. Genelde saydam, Mylar yapıştırıcı kuşağıyla yapılan bu çeşit yapıştırmaya, kuşaklı yapıştırma da denir. Bu tür bir yapıştırma, geçici olduğundan, iş eşlemi aşaması için çok kullanışlı bir yöntemdir. Binmeli yapıştırma'nın karşıtı ⊐ *binmeli yapıştırma, ek yeri, film, kuşaklı yapıştırma, kuşaklı yapıştırma aygıtı, Mylar, resim, uç uca yapıştırma aygıtı, yapıştırıcılı yapıştırma*

uç uca yapıştırma aygıtı [Fr. *colleuse positive* || İng. *butt splicer (joiner)* || Al. *Stumpfklebelade, Stumpfklebepresse*] *S.* Uç uca yapıştırmayı sağlayan aygıt. Bu işlem genelde saydam bir kuşak yapıştırıcı kullanan aygıtla yapıldığından buna kuşaklı yapıştırma aygıtı da denir ⊐ *kuşaklı yapıştırma, kuşak yapıştırıcı, uç uca yapıştırma*

uçuk (film) (Türkiye'de) Doğal olgu ve olayları, bilinçli olarak karmaşık, çapraşık, ağdalı yollardan anlatan; bunlar arasındaki doğal ilintiyi ortadan kaldıran; bunlara olağanüstü görünüş vermeye çalışan; bunların arasına, hiç olmayacak, inandırıcılığı bulunmayan, düşlemsel görünçlükleri serpiştiren; kişiler arasındaki ilişkileri doğallıktan çıkaran; kişilere belirsiz, tutarsız, kaygan bir kişilik yükleyen; sonuçta neyi niçin anlattığı belirsiz, ayakları yere basmayan (film)

UD = **uzun dalga**

ufak doldurmalık [E.t. *şarjör* || Fr. *chargeur* || İng. *charger* || Al. *Magazin* || İta. *caricatore*] *S.* Doldurmalık ile kutucuk arasında yer alan kapalı, dingilli kutu = *doldurmalık, kutucuk*

ufak karakter [İng. *minor character*] *S.* Filmde ufak bir yeri bulunan, silik gibi görünen ama belleklerde iz bırakan karakter. Bu çeşit karakterler filme doğallık, gerçeklik katar. Kimileyin başrollerdekileri bile ikinci sıraya itebilir. Birçok oyuncu, bu ufak rollerde dikkatleri üzerlerine çekerek ilerlemişlerdir = *başrol, karakter, oyuncu, tip, ufak rol, ufak rol oyuncusu*

ufakölçek sineması [E.t. *mikrosinemotografi* || Fr. *microcinéma(tographie), cinémicrophotographie* || İng. *microcinematography, cinemicrography* || Al. *Mikrokinematografie* || İta. *microcinematografia, cinemicrofotografia*] *S.* Mikroskopla görülebilecek cisimlerin görüntülerini saptayan sinema dalı. Genellikle bir mikroskopa bağlı olarak çalışır. Bilimsel araştırmalarda, sinema hilelerinde kullanılır. İriölçek sineması'nın karşıtı = *iriölçek sineması*

ufak rol [E.t. *küçük rol, üçüncü (derecede) rol, yan rol* || Fr. *silhouette, rôle avec quelques mots* || İng. *silhouette, small part, bit, bit part* || Al. *"Bit"* || İta. *piccola parte, parte con quache battuta*] *S/TV.* Figüranınkinden biraz daha önemli rol; kısa ama dikkati çeken bir tipin yaratıldığı rol = *figüran, oyun, rol, tip, ufak karakter, ufak rol oyuncusu*

ufak rol oyuncusu [E.t. *kompars* || Fr. *comparse, acteur de complément (ayant un petit rôle)* || İng. *bit actor, small part actor (player), bit-part actor,* (ABD) *bit player* || Al. *Chargendarsteller(in), Chargerspieler(in), Charge, Klein-darsteller(in)* || İta. *comparsa, attore con particina, generico*] *S/TV.* Ufak role çıkan oyuncu = *oyun, oyuncu, ufak rol*

ufak üçayak [E.t. *bebek üçayak* || Fr. *petit trépied* || İng. *baby tripod, baby legs, sawed-offs,* (ABD) *shorty* (a.)|| Al. *Kleinstativ* || İta. *treppiede nano, "baby"*] *S/TV.* Üçayağın küçüğü. Ayakları kısa olan bu üçayak, alçak görüş noktasından saptanacak çekimlerde kullanılır = *alçak görüş noktası, çekim, üçayak*

ufak vinç [Fr. *petite grue* || İng. *crane truck, small crane (boom)* || Al. *kleiner Kran, Wagen mit Schwenkarm*] *S/TV.* Elle ya da motorla çalışır ufak boyda vinç = *vinç*

uğraş dergisi [E.t. *meslek dergisi* || Fr. *revue corporative (de métier), périodique technique* || İng. *trade magazine, trades, technical periodical* || Al. *Gewerbefachmazagin, Fachzeitschrift* || İta. *rivista corporativa*] *S/TV.* Sinemacılık ya da televizyonculuk uğraşıyla ilgili yayınlarda bulunanların ya da bu uğraşlardan olanların örgütlendikleri kuruluşlarca yayımlanan dergi. Birincil erek yığını da yine bu dallarda çalışan-

lardır ☐ *sinema, televizyon*

uğraş filmi, izlencesi [İng. *industrial*] *S/TV.* Herhangi bir sinema ya da televizyon ortaklığında hizmet içi erekle, başka ortaklıklarla ilişkilerde ya da ortaklık ile alıcılar arasında kullanılmak üzere hazırlanmış film, izlence ☐ *film, izlence, sinema, televizyon*

uğraşman oyuncu [E.t. *profesyonel aktör (aktris)* ‖ Fr. *acteur(trice) professionnel(le)* ‖ İng. *professional actor(tress)* ‖ Al. *Berufsschauspieler-(in)* ‖ İta. *attore(trice) professionista*] *S/TV.* Oyunculuk eğitiminden geçmiş, oyunculuğu uzun süredir uğraş edinmiş, acemi ya da özenci olmayan oyuncu; özenci oyuncu karşıtı ☐ *oyun, oyuncu, özenci oyuncu*

uğraşman sayısal video alıcısı, USVA [İng. *professional DV camera, professional digital video camera, professional digital camcorder*] *V.* Sayısal videonun uğraşmanlar için olanı. USVA'lar televizyon yapımında kullanılan çok gelişmiş sayısal video alıcılarıdır ☐ *alıcı[1], sayısal video, sayısal video alıcısı*

uğraşman sinemacı [E.t. *profesyonel sinemacı* ‖ Fr. *cinéaste professionnel* ‖ İng. *professional film-maker (movie-maker)* ‖ Al. *Berufsfilmmacher* ‖ İta. *cineasta professionista*] *S.* Sinemacılık eğitiminden geçmiş, sinemacılığı uzun süre uğraş edinmiş kimse. Özenci sinemacı'nın karşıtı ☐ *sinemacı, sinemacılık*

uğultu [Fr. *bruit de fond (de souffle), ronflement, "hum"* ‖ İng. *background noise, ground noise, hum, humming noise, noise ripple, buzz, rumble* ‖ Al. *Grundgeräusch, Grundrauschen, Rauschton, Brumm(ton), Eigenrauschen* ‖ İta. *rumore di fondo, "hum"*] *S.* **1.** Seslendirmede filmdeki taneciklerden kaynaklanan gürültü. Bu uğultu, genellikle, televizyon resmindeki karlanmanın ses aygıtlarındaki karşılığıdır. *S/TV/V.* **2.** Okumada, yükselteçten kaynaklanan gürültü. **3.** Elektrik çevrimindeki yinelenimin seslendirme araçlarındaki gürültüsü. *TV.* **4.** Televizyonda, elektriksel imin görüntüde çizgi olarak beliren etkisi ☐ *çevrim[2], film, görüntü, gürültü, im[1], karlanma, okuma[3], seslendirme, tanecik, televizyon, yinelenim, yükselteç*

uğultu çizgisi [İng. *hum bar* ‖ Al. *Brummstreifen*] *TV.* Doğru akım çevrimlerindeki kent akımıyla çalışan bileşenlerden dolayı almaç görüntülüğünde ortaya çıkan karanlık ve aydınlık çizgiler. Bu çizgiler genellikle devinimsizdir, kimileyin de aşağıya ya da yukarıya doğru kayar. Çizgilerin belirginliği, uğultunun yeğinliğine bağlıdır ☐ *almaç, çevrim, doğru akım, görüntülük, kent akımı, uğultu*

uğultuönler [Fr. *anti-souffle, procédé "noiseless," "noiseless"* ‖ İng. *noiseless, noise suppression, anti-ground-noise, AGN* ‖ Al. *Ruheton, Geräuschunterdrückung, "Noiseless"* ‖ İta. *sistema sonoro "noiseless"*] *S.* Ses yolunda ses imi bulunmadığı zaman çıkan uğultuyu önlemek üzere bu yolu saydamsız bir örtüyle kaplama yöntemi ☐ *ses imi, ses yolu, uğultu*

uğultu süzgeci [İng. *hum filter, rumble filter* ‖ Al. *Brummfilter*] *S/TV/V.* Uğultuyu engellemek için, buna kaynak olan alçak yinelenimleri durduran süzgeç ☐ *alçak yinelenim(ler), süzgeç, uğultu*

uğursuz kadın [E.t. *vamp (kadın), kötü kadın, meşum kadın, vamp* ‖ Fr. *femme fatale, vamp* ‖ İng. *vamp* ‖ Al. *Vamp* ‖ İta. *vamp* ‖ ("vamp," "vampire" (vampir) kısaltmasıdır)] *S.* **1.** Cinsel çekiciliği olan, ancak hiçbir değer duygusu, a-

cıması olmayan, kendisine tutulan erkekleri sömürüp yok olmasına yol açan kadın. **2.** Bu çeşit kadınları canlandıran yıldız ☐ *yıldız*

UIB ☐ **Uluslararası Irakiletişim Birliği**

UIB bölgeleri [İng. *ITU region*] *TV.* Uluslararası Irakiletişim Birliği'nce dünyanın ayrıldığı üç bölge: I. Bölge: Avrupa, Afrika, Yakın ve Orta Doğu; II. Bölge: Kuzey ve Güney Amerika; III. Bölge: Asya, Hindistan ve Güney Pasifik ☐ *Uluslararası Irakiletişim Birliği*

UIB ülke kısaltması [İng. *ITU country code*] *TV.* Uluslararası Irakiletişim Birliği'nce her ülke için ayrı ayrı belirlenen kısaltma, düzgü. Örneğin Türkiye'nin ülke kısaltması TUR'dur ☐ *Uluslararası Irakiletişim Birliği*

Ultimatte™ [Fr. *Ultimatte* ‖ İng *Ultimatte* ‖ Al. *Ultimatte* ‖ İta. *Ultimatte* ‖ "Ultimatte," bu işlemi geliştiren Ultimatte Ortaklığının ayırmacıdır] *TV/V.* Mavi diplik işleminin daha geliştirilmiş biçimini gerçekleştirmeye yarayan aygıt. Bu aygıt özellikle haber izlencelerinde sunucular ile çizileri aynı görüntü içinde birleştirmede kullanılır. Ayrıca sinema yayın aygıtlarında ve kurguda aşırı sert görüntüler sağlar ☐ *aşırı sert, görüntü, haber izlencesi, kurgu, mavi diplik işlemi, sinema yayın aygıtı, sunucu*

Ultra-Panavision™ [Fr. *Ultra-Panavision* ‖ İng. *Ultra-Panavision* ‖ Al. *Ultra -Panavision* ‖ İta. *Ultra-Panavision*] *S.* Panavision ortaklığınca Panavision'un bir çeşidi olarak ortaya çıkarılan geniş görüntülük işlemi: Sıkıştırmaçla iki yandan 1,25:1 çerçeve oranında sıkıştırılmış görüntülerin 65 mm'lik negatife alınmasıyla sağlanır ☐ *65 mm'lik film, geniş görüntülük işlemi, Panavision, Super-Panavision, sıkıştırmaç*

Ultrascope [Fr. *Ultrascope* ‖ İng. *Ultrascope* ‖ Al. *Ultrascope* ‖ İta. *Ultrascope*] *S.* Batı Almanya'da geliştirilen bir geniş görüntülük işlemi. Sıkıştırmaç yardımıyla görüntünün 1:2 oranında sıkıştırılmasına dayanır ☐ *geniş görüntülük işlemi, sıkıştırma' oranı*

Ultra Semi-Scope [Fr. *Ultra Semi-Scope* ‖ İng. *Ultra Semi-Scope* ‖ Al. *Ultra Semi-Scope* ‖ İta. *Ultra Semi-Scope*] *S.* Japon geniş görüntülük işlemi: 35 mm'lik filmde iki delik boyundaki resim hem çevirimde hem de gösterimde kullanılır. Resim, olağan 35 mm'lik resmin yüksekliğinin yarısı olduğundan negatif ve basım giderleri azalır. Ayrıca, çerçeve oranı 1:2,35 olduğundan sıkıştırmaca gerek kalmaz. Buna karşılık bu işlemde alıcıların ve göstericilerin yarı boydaki resme göre değiştirilmesi, ses yolunun da dakikada 45 ayaklık hızla saptanması gerekir ☐ *alıcı', basım, çerçeve oranı, çevirim, delik, geniş görüntülük işlemi, gösterici, gösterim, negatif, 35 mm'lik film, resim, sıkıştırmaç, ses yolu*

ulusal ağ [E.t. *milli şebeke, milli televizyon şebekesi* ‖ Fr. *réseau national* ‖ İng. *national network* ‖ Al. *nationales Fernsehnetz* ‖ İta. *rete nazionale*] *TV.* Herhangi bir ülkenin sınırları içinde yer alan televizyon ağı ☐ *ağ, ulusal televizyon*

ulusal sinema ☐ **yerli sinema**

"Ulusal Sinema" *S.* (Türkiye'de) 1965 genel seçimlerinde Adalet Partisi'nin seçimleri kazanarak 1961 Anayasası'na karşı bir "restorasyon" girişiminde bulunduğu dönemde, daha önce Yeşilçam'da "toplumsal gerçekçilik" akımında yer aldıkları söylenen çoğu genç

sinemacıların önce Halk Sineması, sonra ATÜT (Asya Tipi Üretim Tarzı) sineması, sonra Ulusal Sinema adıyla öne sürdükleri görüş. Bu görüş, Türkiye'de sinemanın, halkın film izleme gereksiniminden doğduğu, halkın yarattığı ve halkın parasıyla desteklenen bir sinema olduğu, bundan dolayı Türk sinemasının halkın isteğini yansıttığı ve yansıtması gerektiği savından yola çıkmış (Halk Sineması); yine o sıralarda başlayan ATÜT tartışmalarından esinlenerek Türk toplumunun geçmişte ATÜT'ün geçerli olduğu bir toplum olduğunu, Türk sinemasının da gerçek ve sağlam temellere oturtulmak isteniyorsa ATÜT'ün bilinmesine ve uygulanmasına dayanması gerektiğini ileri sürmüş (ATÜT sineması); en sonunda da günümüz Türk toplumunun Osmanlıdan geldiğini, dolayısıyla sinemada da "bozulmamış" Osmanlı düzeninin ve sanat özelliklerinin yansıtılması gerektiğini savlamıştır (Ulusal Sinema). 1965-1968 arasında yapay bir çabayla gündemde tutulmaya çalışılan bu birbiriyle çelişkili, tutarsız ve bilimsel hiçbir yönü olmaya görüşler, "Milli Sinema" yaftası altındaki İslamcı sinemayla bir "flört" girişimi de geçirdikten sonra, uygulamada hiçbir somut örnek ortaya konmaksızın sona ermiştir. Bunun başlıca nedenlerinden biri de, eskiden solcu sayılan Ulusal Sinemacılar'ın bu görüşlerinin, 1965 seçimi sonrası Yeşilçam'ından dışlanmamak kaygısıyla giriştikleri yapay bir kuramcılık çabasından kaynaklanmasıdır ⌐ *İslamcı sinemas, toplumsal gerçekçilik, Yeşilçam*

ulusal televizyon [Fr. *télévision nationale* || İng. *national television* || Al. *Nationalfernsehen, nationales Fernsehen* || İta. *televisione nationale*] *TV*. Bir ülkenin tümüne yayınlarını ulaştırabilecek biçimde donatılmış televizyon; bölgesel ya da yerel televizyon karşıtı ⌐ *bölgesel televizyon, ulusal ağ, yerel televizyon*

Ulusal Televizyon Dizgesi Kurulu [Fr. *National Television System Committee, NTSC* || İng. *National Television System Committee, NTSC* || Al. *National Television System Committee, NTSC* || İta. *National Tclevision System Committee, NTSC*] *TV*. ABD'de Federal İletişim Kurulu'nun televizyonla ilgili çalışmalarını yürüten, özellikle televizyon yayın ölçünlerini gerçekleştiren kolu. Bu kurul 1940-1941 arasında ABD'de siyah-beyaz televizyon, 1954'te de renkli televizyon yayın ölçünlerini koymuştu ⌐ *Federal İletişim Kurulu, NTSC (renk işlemi), renkli televizyon, siyah-beyaz televizyon, televizyon, yayın ölçünleri*

Ulusal Televizyon Sanat ve Bilimleri Birliği [Fr. *"National Association of Television Arts and Sciences"*|| İng. *National Association of Television Arts and Sciences* | Al. *"National Association of Television Arts and Sciences"* || İta. *"National Association of Television Arts and Sciences"*] *TV*. ABD'de Sinema Sanat ve Bilimleri Akademisi'ne benzer biçimde, televizyonun uygulayım ve sanat alanında gelişmesini sağlamak üzere oluşturulan birlik. Televizyon uygulamanlarından oluşan bu birlik, televizyon alanında eğitim, araştırma, destek sağlar ve sinemadaki Oscar'a benzeyen televizyon Emmy ödülünü dağıtır ⌐ *Emmy, Sinema Sanat ve Bilimleri Akademisi*

uluslararası ağ [E.t. *milletlerarası şebeke, milletlerarası televizyon şebekesi* || Fr. *réseau international (de la télévision)* || İng. *international (television) network* || Al. *internationales Fernsehnetz* || İta. *rete internazionale (tele-*

visiva)] *TV*. Birden çok ülkenin televizyon ağlarının birleşmesinden oluşan ağ ☐ *ağ*

Uluslararası Aydınlatma Kurulu [Fr. *Commission Internationale d'Eclairage, CIE* ‖ İng. *"Commission Internationale d'Eclairage," CIE* ‖ Al. *"Commission Internationale d'Eclairage," CIE* ‖ İta. *"Commission Internationale d'Eclairage," CIE*] *S/TV*. Aydınlatma ve renkölçümü alanında uluslararası çeşitli ölçünleri saptayan kurul ☐ *renkölçümü*

Uluslararası Filmlikler Federasyonu [E.t. *Uluslararası Film Arşivleri Federasyonu* ‖ Fr. *Fédération Internationale des Archives du Film, FIAF* ‖ İng. *International Federation of Film Archives, FIAF* ‖ Al. *Internationaler Verband des Film Achives, FIAF* ‖ İta. *Federazione Internazionale degli archivi del Film. FIAF*] *S*. Çeşitlik ülkelerdeki filmlikleri bir araya getiren kuruluş. 1938'de kurulan, üye filmlikler arasındaki bilgi ve film alışverişini sağlayan bu kuruluşun merkezi Paris'tedir (Fransa). Bu kuruluşa 1966'da Türk Sinematek Derneği, daha sonra Türk Film Arşivi yazışma üyesi olmuş; TSD, Dernekler Yasasındaki değişiklikten dolayı 1972 sonunda federasyondan ayrılmak zorunda kalmış, TFA 1973 temmuzundaki kongrede asıl üyeliğe geçmiştir ☐ *filmlik*

Uluslararası Irakiletişim Birliği, UIB [E.t. *Milletlerarası Telekomünikasyon Birliği, Uluslararası Telekomünikasyon Birliği* ‖ Fr. *Union Internationale des Télécommunications, UIT* ‖ İng. *International Telecommunication Union, ITU* ‖ Al. *Internationale Fernmelde-Union, ITU*] *TV*. Uluslararası ırakiletişimi düzenlemek üzere kurulan birlik. 1865 yılında Uluslararası Telgraf Birliği adıyla hükümetlerarası bir örgüt olarak kuruldu; 1934'te ırakiletişim alanında var olan bütün kuruluşları kapsayan bir birlik oldu; 1947'te de Birleşmiş Milletler'e bağlandı. Merkezi Cenevre'de (İsviçre) olan bu birliğe 172 ülke üyedir. Birliğin başlıca görevleri arasında dünya çapındaki ırakiletişimi planlamak ve düzenlemek; araç ve gereç, dizge ölçünlerini belirlemektir. Eski Uluslararası Radyo İletişimi Danışma Kurulu da bu kuruluşa katılmıştır ☐ *ırakiletişim, Uluslararası Radyo İletişimi Danışma Kurulu*

uluslararası ırakiletişim kuralları [Fr. *règlements internationaux des télécommunications* ‖ İng. *international radio regulations*] *TV*. Uluslararası Irakiletişim Birliği'nce radyo ve televizyon yayınlarını düzene sokmak, özellikle bu yayınlarda kullanılabilecek dalga ve kuşakları belirlemek üzere saptanan kurallar ☐ *dalga, ırakiletişim, kuşak*[3]*, Uluslararası Irakiletişim Birliği, yayın*

Uluslararası Irakiletişim Uyduları Örgütü, Intelsat [Fr. *Organisation International des Télécommunications par Satellites, Intelsat* ‖ İng. *International Telecommunications Satellite Organization, Intelsat* ‖ Al. *Internationales Fernmeldesatelliten-Organisation, Intelsat* ‖ İta. *Intelsat*] *TV*. Uluslararası tecimsel ırakiletişim uydular dizgesi kurmak üzere oluşturulan kuruluş. ABD 1962'de bu erekle Comsat'ı kurduğunda, Başkan Kennedy bütün öbür yabancı ülkeleri de bu çalışmalara katılmaya çağırmıştı. 1964'te 14 ülke bu çağrıya katıldı ve 20.8.1964'te Washington Anlaşmalarıyla Intelsat kuruldu. İlk olarak Kuzey Atlantik bölgesi için hizmete giren Early Bird adlı ufak bir iletişim uydusunu atan Intelsat'ın geçici statüsü

15.12.1972'ye dek sürdü; o tarihte sürekli anlaşma uygulanmaya başladı. 1996'ya dek 7 Intelsat uydusunu uzaya gönderen Intelsat, yine o tarihte Atlantik Okyanusu, Büyük Okyanus ve Hint Okyanusu üzerinden 180 ülkeye telefon, faks, televizyon, veri gönderme hizmeti sağlamaktadır *Comsat, Intelsat, ırakiletişim, ırakiletişim, İletişim Uydusu Ortaklığı, uydu*

Uluslararası Ölçünler Örgütü [Fr. *Organisation Internationale des Standards, OIS* || İng. *International Standards Organization, ISO* || Al. *Internationale Organisation für Standardesierung, ISO*] *S/TV.* Çeşitli ulusal ölçünler kuruluşlarının çalışmaları arasında işbirliği kurmak üzere oluşturulan uluslararası kuruluş. Bu kuruluş, çeşitli alanlarda, bu arada sinema ve televizyon alanında uluslararası ölçünler saptamaktadır . Merkezi Washington'dadır (ABD) ⁻ *ISO ölçünleri*

Uluslararası Radyo İletişimi Danışma Kurulu, CCIR [Fr. *Comité Consultatif International des Radiocommunications, CCIR* || İng. *International Radio Consultative Committee, IRCC* || Al. *Internationaler Beratender Ausschuß für den Funkdienst, CCIR*] *TV.* Merkezi Cenevre'de (İsviçre) bulunan uluslararası radyo iletişimi kuruluşu. Uluslararası ırakiletişimin uygulayımsal yönleri üzerindeki çalışmaları düzenler; bu konularda önerilerde bulunur ve radyo-televizyon yayın ölçünlerini saptar. Bu kuruluş günümüzde yoktur; daha önce bağlı bulunduğu Uluslararası Irakiletişim Birliği'ne katılmıştır ⁻ *CCIR ölçünleri, ırakiletişim, Uluslararası Irakiletişim Birliği, yayın ölçünleri*

Uluslararası Radyo ve Televizyon Örgütü [Fr. *Organisation Internationale de Radiodiffusion et Télévision, OIRT* || İng. *International Radio and Television Organisation, IRTO* || Al. *Internationale Rundfunk und Fernsehorganisation, OIRT*] *TV.* SSCB, doğu bloğu ülkeleri ve kimi az gelişmiş ülkeleri kapsayan radyo-televizyon kuruluşu. Intervision'u bu örgüt kurmuştur. ⁻ *Intervision*

Uluslararası Radyo ve Televizyon Üniversitesi [Fr. *Université Radiophonique et Télévisuelle Internationale, URTI* || İng. *International Radio-Television University, URTI* || Al. *Internationale Rundfunk- und Fernsehuniversität*] *TV.* 1949 şubatında kurulan, üye ülkeler arasında eğitim ve ekin niteliği taşıyan radyo ve televizyon izlenceleri alışverişini sağlayan üniversite. Bu üniversitesinin iki yılda bir toplanan genel kurulu, altı ayda bir toplanan sürekli kurulu ve bu aralarda bağlantıyı sağlayan bir sekreterliği vardır. Sekreterlik Paris'tedir (Fransa) ⁻ *izlence, televizyon*

Uluslararası Sinema Dernekleri Federasyonu [Fr. *Fédération Internationale des Ciné-Clubs, FICC* || Al. *Internationaler Verband des Filmclubs* || İta. *Federazione Internazionale dei Cine Clubs, FICC*] *S.* Çeşitli ülkelerdeki sinema dernekleri arasında kurulan birlik. 1947 eylülünde Cannes Uluslararası Sinema Şenliği sırasında kurulmuştur ⁻ *sinema derneği*

U-Matic™ [Fr. *U-Matic* || İng. *U-Matic* || Al. *U-Matic* || İta. *U-Matic* || "U-Matic" ayırmacındaki "U," bu aygıttaki yüklemenin U yüklemesiyle yapılmasından kaynaklanır] *V.* Japonya'daki Sony ortaklığının 1970 başlarında piyasaya sürdüğü kutucuklu video aygıtı: U-Matic'ten önce bütün video aygıtları makaralar üzerinde bulunan kuşaklarla

çalışıyordu. Bu kuşakların verici makaradan alıcı makaraya geçmeleri için, uçları kafaların bulunduğu bölümden elle geçirilip öbür makaranın göbeğine sıkıştırılmaktaydı. U-Matic ise kutucuklar sayesinde kolayca takılıp çıkarıldığı gibi, uğraşmanların kullandığı 2 parmak (5,08 cm) enindeki kuşağa karşılık ¾ parmaklık (1.9 cm) dar kuşağıyla da daha az yer tutuyordu. Bundan dolayı U-Matic, özellikle uğraşmanlar arasında hemen tutuldu. U-Matic yarım parmaklık (1,25 cm) kuşaklardan daha enli olduğu gibi, saptama hızı bakımından da (saniyede 26,3 ayak^2 = 8,5 m) ev videolarından çok hızlıdır. Buna karşılık, 8,6 x 5,4 x 1,1 parmak (219 x 138 x 31 mm) kutucukları, ev videolarında kullanılanların hemen hemen bir katı olduğu gibi aygıtın boyu da öyledir. Bu özellikleriyle tam uğraşman ve ev videoları arasında yer alan U-Matic, yarı uğraşman videoculuk alanında kullanılır. Uğraşman ve video işleyimi niteliğinde görüntü ile sesi daha ucuza sağlamak isteyen alanlarda kullanılır. Günümüzde U-Matic'in yerini daha geliştirilmişi olan U-Matic SP almış olup ölçün uğraşman video boyları olan Betacam SP, D1 ve D2 ile birlikte kullanılmaktadır ☐ *alıcı makara, Betacam SP, boy, D1, D2, ev videosu, göbek, kafa, kutucuklu video aygıtı, makara, kuşak*[1]*, saptama*[2]*, saptama hızı, uğraşman, verici makara, video aygıtı, video kuşağı, yarı uğraşman*

U-Matic SP™ [Fr. *U-Matic SP* || İng. *U-Matic SP* || Al. *U-Matic SP* || İta. *U-Matic SP* || "SP," İngilizce "Superior Performace" (Üstün Başarı) kısaltmasıdır] *V.* U-Matic'in uğraşmanlar için daha geliştirilmişi ☐ *U-Matic*

UNESCO (Birleşmiş Milletler Eğitim, Bilim ve Ekin Örgütü) Film ve Görsel İletişim Bölümü [Fr. *UNESCO (Organisation des Nations Unis pour l'éducation, la science et la culture), La Division du Film et l'Information Visuelle* || İng. *UNESCO (United Nations Educational, Scientific, and Cultural Organization) Film and Visual Department*] *S/TV.* UNESCO'nun, Birleşmiş Milletler Üyeleri arasında film ve görsel iletişim araçları konusunda bilgi, uygulayım ve araç yardımlaşmasını sağlamak üzere kurduğu uzmanlık bölümü

UNESCO (Birleşmiş Milletler Eğitim, Bilim ve Ekin Örgütü) Televizyon Genel Kurulu [Fr. *Conseil général de la télévision de l'UNESCO* || İng. *General Assembly for Television of UNESCO* || İta. *Consiglio generale della Televizione dell'UNESCO*] *S/TV.* UNESCO'nun, Birleşmiş Milletler üyeleri arasında televizyon alanındaki bilgi, uygulayım ve araçlar konusunda alışverişi sağlamak üzere oluşturduğu kuruluş

Ursa™ [Fr. *Ursa* || İng. *Ursa* || Al. *Ursa* || İta. *Ursa* || "Ursa" ayırmaçtır] *S/TV.* Filmden video kuşağına saptama^2 yapan film yayın aygıtının en yaygınlarından biri ☐ *film, film yayın aygıtı, kuşak*[1]*, saptama*[2]*, video kuşağı*

ustabaşı [Fr. *chef d'équipe des machinistes de plateau* || İng. *grip boss (foreman), head grip, key grip* || Al. *Vorarbeiter, Werkmeister* || İta. *capo a macchinista di scena*] *TV.* İşlik çalışmalarını yöneten kimse ☐ *işlik*

USVA ☐ uğraşman sayısal video alıcısı

UYA ☐ uzaktan yönetme aygıtı

uyarı imi [İng. *warning sign, bells on/bells off* || Al. *Achtungszeichen*] *S/TV/V.* Düzlüklerin, işliklerin, sesler-

dirme işliklerinin girişinde, içeride çalışma olup olmadığını belirten; ses verdiği ya da yandığında içeri girilmemesi gerektiğini gösteren sesli ya da ışıklı, renkli imler. En çok kullanılanı kırmızı ışıktır ⊐ *düzlük, işlik, seslendirme işliği*

uyarıcı ışıtaç [E.t. *eksitasyon lambası, eksitatör, eksitasyon ampulü* ‖ Fr. *lampe d'excitation (excitatrice)* ‖ İng. *exciter lamp, optical sound lamp* ‖ Al. *Lichttonlampe, Tonprojektorlampe* ‖ İta. *lampada eccitatrice*] *S.* Optik sesli göstericinin optik okuma kafasında yer alan ve ses yolu üzerine ışık düşüren ışıtaç. Ses yolunun değişik yoğunluğuna göre bu ışık az ya da çok yeğinlikle ışıkgözüne giderek değişik bir akımın oluşmasını sağlar; bu akım bir yükselteçle güçlendirilerek sesyayarda ses çevrilir ⊐ *gösterici, ışık, ışıkgözü, ışıtaç, optik okuma kafası, optik ses, optik sesli gösterici, ses yolu, yükselteç*

uyarlaç [E.t. *adaptör* ‖ Fr. *adapteur* ‖ İng. *adapter, adaptor* ‖ Al. *Zwischenstück*] *S/TV.* **1.** Birbirinden değişik boy, yapı vb durumda olan aygıtları ya da bunların kimi bölümlerini birbirine bağlayan ya da birlikte çalışmalarını sağlayan aygıt. **2.** Değişik boy ve biçimlerdeki kablo ucu, fiş, yuva gibi donanımı birbirine uyduran parça. **3.** Bir üreteçten çıkan gerilimi, belirli bir gerilime çeviren aygıt ⊐ *gerilim, üreteç*

uyarlama [E.t. *adaptasyon, uygulama* ‖ Fr. *adaptation (cinématographique)* ‖ İng. *adaptation, film adaptation, screen adaptation* ‖ Al. *Bearbeitung, Filmbearbeiturg, filmische Bearbeitung, Verfilmung* ‖ İta. *adattamento (cinematografico), riduzione (cinematografica)*] *S.* **1.** Sinema için hazırlanmamış bir metni sinemaya uygun biçime sokma. **2.** Sinema için hazırlanmış olan bir özeti, oyunluğun daha sonraki aşamalarına doğru geliştirme ⊐ *oyunluk, özet, sinema*

uyarlamacı [E.t. *adapte eden, uyarlayıcı, uygulayıcı* ‖ Fr. *adaptateur(trice)* ‖ İng. *adapter, adaptator, adaptor* ‖ Al. *Bearbeiter* ‖ İta. *adattatore(trice)*] *S.* Uyarlama işini yapan, uğraşı uyarlama olan kimse ⊐ *uyarlama*

uyarlama hakkı [E.t. *adaptasyon hakkı* ‖ Fr. *droits d'adaptation (cinématographique)* ‖ İng. *film rights* ‖ Al. *Verfilmungsrechte* ‖ İta. *diritti di adattamento (cinematografico)*] *S.* Herhangi bir metnin sinemaya uyarlanmasını sağlayan hak ⊐ *uyarlama*

uyarlamak [E.t. *adapte etmek* ‖ Fr. *adapter* ‖ İng. *adapt, cinematize* ‖ Al. *bearbeiten* ‖ İta. *adattare*] *S.* Uyarlama eylemi ⊐ *uyarlama*

uyarlanabilir [Fr. *adaptable (au cinéma)* ‖ İng. *adaptable, filmable* ‖ İta. *filmabile*] *S.* Sinema özellikleri taşıyan, bundan dolayı uyarlanması kolay olan, uyarlanmaya yatkın metin ⊐ *uyarlama, uyarlamak*

uyarlanmış [E.t. *adapte* ‖ Fr. *adaptée* ‖ İng. *adapted* ‖ İta. *adattato, ridotto*] *S.* Uyarlamaya uğramış, başka bir metinden geliştirilmiş ⊐ *uyarlama, uyarlamak*

uydu, yapma uydu, iletişim uydusu [E.t. 1. *peyk, suni peyk,* 2. *telekomünikasyon peyki,* 3. *televizyon peyki* ‖ Fr. 1. *satellite (artificielle),* 2. *satellite de communication (de télécommunication),* 3. *satellite de télévision* ‖ İng. 1. *satellite, artificial satellite,* 2. *communication satellite, telecommunication satellite, bird* (a.), 3. *television satellite* ‖ Al. 1. *Satellit, künstlicher Satellit,*

Trabant, 2. *Nachrichtensatellit*, 3. *Fernsehsatellit, Telesatellit* || İta. 1. *satellite (artificiale)*, 2. *satellite per telecomunicazioni, satellite per comunicazioni*, 3. *satellite di televisione*] *TV.* **1.** İnsanlarca yapılarak bir gökcismi çevresinde yörüngeye yerleştirilen ve dolanması sağlanan uzay aracı; yapma uydu. İlk yapma uydu, 4.10.1957'de SSCB'nin uzaya gönderdiği Sputnik I'dir. ABD ise ilk uydusu Explorer I'i 31 Ocak 1958'de uzaya gönderdi. Bu tarihten sonra, başta SSCB ve ABD olmak üzere birçok ülke, özellikle havayuvarının (atmosfer) üst katları konusunda bilgi derlemek için bilimsel uydular ya da yeryuvarının yuvarlaklığından dolayı iletişimde ortaya çıkan engeli aşmak için iletişim uyduları göndermeye başlamıştır. Daha sonraki adım insanlı ve insansız uzay araçları, uzay mekikleri ve uzay istasyonları olmuştur. **2.** Yapma uydunun iletişimde, ırakiletişimde kullanılan çeşidi; iletişim uydusu. Bu uydular, çok uzak noktalar arasında, özellikle anakaralar arasında çeşitli iletişimde (telefon, telsiz, televizyon) bağlantı[1] sağlarlar. İletişim uydularının yörünge, eşlekle eğimleri, dolanım süreleri, alıcı - verici ya da yalnız yansıtıcı olmaları gibi yönlerdeki başkalıklarından dolayı çok çeşitleri vardır. **3.** İletişim uydusunun televizyon yayınlarında da kullanılabilen çeşidi; televizyon uydusu. Bu uydular aktarıcı uydu, yansıtıcı uydu olmak üzere başlıca iki çeşittir. Ayrıca eşlemeli ve eşlemesiz olarak da ikiye ayrılır ⌶ *aktarıcı uydu, eşlemeli uydu, eşlemesiz uydu, ırakiletişim, iletişim, televizyon, uydu, uydu iletişimi, yayın, yansıtıcı uydu*

uydu bağlantısı [İng. *uplink* || Al. *Abwärtsverbindung*] *TV.* Yerdeki vericiden uyduya yapılan yayın ⌶ *uydu, verici, yayın uydusu, yer bağlantısı*

uydudan yayın [İng. *satellite television programme, satellite television transmission, satellite transmission, satellite broadcasting* || Al. *Satellitenfernsehprogramm, Fernsehübertragung über Satelliten, Satellitenübertragung*] *TV.* Bir uydu aracılığıyla yapılan yayın. Yer yayacından aktarıcı uyduya gönderilen yayın, buradan yer yayacına aktarılır ⌶ *aktarıcı uydu, dolaysız yayın, uydu, yayaç, yer yayacı, yayın*

uydu iletişimi, SATCOM [Fr. 1. *communication avec satellite*, 2. *SATCOM* || İng. 1. *satellite communications, satcoms*, 2. *SATCOM* || Al. 1. *Satellitenkommunikation*, 2. *SATCOM* || İta. 1. *comunicazione con satellite*, 2. *SATCOM*] *TV.* **1.** Dünyamızın yapma uyduları yardımıyla sağlanan iletişim. Bu iletişimde televizyon yayınlarını ülkeler, anakaralar arasında ve dünya çapında bir noktadan başka bir noktaya ulaştıran uydular da yer alır. **2.** Intelsat üyelerinin katılımıyla gerçekleştirilen dünya uydu iletişimi ağı. Eşleğin üzerinde yaklaşık 35.500 km yükseltiye yerleştirilen eşlemeli uydulardan oluşmuştur. Kuşak[3] genişliği sınırlamalarına bağlı olmaksızın dünya çapında iletişimi sağlar. Bu uydular ağı, yeryüzündeki yer yayaçlarından veri alır, bunlara veri ulaştırır; Büyük Okyanus, Atlas Okyanusu, Hint Okyanusu bölgelerindeki renkli ve renksiz televizyon, telefon, telgraf, teleks, faks iletişimini gerçekleştirir ⌶ *eşlemeli uydu, Intelsat, iletişim, kuşak[3] genişliği, renkli televizyon, renksiz televizyon, televizyon, uydu, yer yayacı*

uydu televizyonu [Fr. *télévision avec satellite* || İng. *satellite television* || Al. *Satellitenfernsehen* || İta. *televisione con*

satellite] *TV*. Bir uydudan yayımlanan televizyon izlencelerinin çanak dalgalıkla izlenmesine dayanan televizyon; televizyon yayınlarının radyo yayınları kolaylığıyla izlenebilmesini sağlayan yayın çeşidi. Bir uydudan yayımlanan televizyon izlencesi ya doğrudan doğruya yeryüzündeki çanak dalgalıklarla alınır ya da uydudan alınıp bir özekte toplanan izlenceler konutlara kablo yardımıyla aktarılır. Bu ikincisi kablolu televizyon adını taşır. Asıl uydu televizyonu herhangi bir yer yayacının aracılığına gerek kalmaksızın doğrudan doğruya bir televizyon uydusundan konutlardaki çanak dalgalıklara yapılan yayındır. Buna dolaysız yayın denir ve dolaysız yayın uydusuyla gerçekleştirilir. Uydu televizyonu için. yeryüzündeki herhangi bir noktaya göre yeri değişmeyen eşlemeli uydu kullanılır. Böylelikle bu uydu ile kapsadığı alan içindeki bütün çanak dalgalıklar arasında sürekli bağlantı[1] kurulabilir. Uydu televizyonu, doğrudan doğruya konutların çanak dalgalıklarına ulaşabildiği için, özellikle çok engebeli, kablo döşenmesine uygun olmayan bölgeler için çok kullanışlıdır. Ayrıca sayısal yayının sağladığı olanaklar dolayısıyla 175 oluğa dek çeşitlilik gösterebilir; oysa örneksele dayanan kablolu televizyonda oluk sayısı 50 kadardır. Uydu televizyonu başlangıçta uygulayımsal, akçalı ve tüzel sorunlar çıkarmış; bu sorunlar zaman içinde çözülmekle birlikte, yine de geriye tam anlamıyla çözülemeyen tortular bırakmıştır. Uygulayımda bugün en önemli sorun, yayınlarda kullanılacak sınırlı sayıdaki yinelenimlerin paylaşılmasıdır. Başlangıçta çok ağır olan akçalı yük, daha sonra uluslararası konsorsiyumların oluşmasıyla oldukça hafiflemişse de yine de pahalıya gelmekte, çok akılcılık ve bilgi isteyen yönetime gereksinme göstermektedir. Değişik ülkerlerce çok değişik anlayış ve ereklerle hazırlanan izlencelerin, ülkeler arasında sınır tanımaz biçimde yayımlanması ise, bu konuda devletlerarası anlaşmalara karşın yine de siyasal, törel ve yapıt hakları yönünden tümüyle giderilmemiş pürüzlere yol açmaktadır ☐ *çanak dalgalık, dolaysız yayın, dolaysız yayın uydusu, eşlemeli uydu, izlence, kablolu televizyon, oluk, örneksel, sayısal, sayısal televizyon, televizyon, uydu, yer yayacı*

uydu yörüngesi ☐ **yörünge**

uygulama (izlencesi) [Fr. *programme d'application* || İng. *application programme*] *BS*. Kullanıcıların özel gereksinimlerini, günlük işlerini gerçekleştirmekte kullandığı izlence çeşidi (örneğin sözcük işlem, çizim, çizelgeleme, sunum vb izlenceler) ☐ *izlence, kullanıcı*

uygulaman, sinema uygulamanı, televizyon uygulamanı [E.t. 1. *teknisyen, sinema teknisyeni*, 2. *teknisyen, televizyon teknisyeni* || Fr. 1. *technicien (cinématographique)*, 2. *technicien (de télévision)* || İng. 1. *technician, film technician*, 2. *technician, television technician* || Al. 1. *Techniker, Filmtechniker*, 2. *Techniker, Fernsehtechniker* || İta. 1. *tecnico (cinematografico)*, 2. *tecnico (televisiva)*] *S*. **1.** Sinemanın herhangi bir uygulayım kolunda çalışan usta işçi. *TV*. 2. Televizyonun herhangi bir uygulayım kolunda çalışan usta işçi ☐ *film, sinema, televizyon, uygulayım*

uygulayımsal aksaklık [E.t. *teknik arıza* || *Fr. incident technique* || İng. *technical failure (fault)* || Al. *Panne, technische Störung* || İta. *incidente tecnico*] *TV*. Yayının gerçekleşmesini sağlayan ay-

gıtlardaki bozukluktan ya da dış etkenlerden dolayı yayının bozulması, niteliğinin düşmesi ya da kesilmesi durumu ☐ *televizyon, yayın*

uygulayımsal aksaklık resmi [E.t. *teknik arıza diyası* || Fr. *diapositive d'excuse* || İng. *fault caption* || Al. *Störungsdia*] *TV.* Uygulayımsal aksaklığı izleyicilere duyurmak için kullanılan saydam resim ☐ *televizyon, uygulayımsal aksaklık*

uygulayımsal onarım [İng. *technical restoration (reconditioning)*] *S.* Filmlerde dış etkilerden doğan fiziksel ya da kimyasal bozuklukları, eksiklikleri ortadan kaldırmak için yapılan işlemler ☐ *film*

uygulayım takımı [E.t. *teknik ekip, teknisyenler ekibi* || Fr. *équipe technique, personnel technique* || İng. *crew, staff* || Al. *Aufnahmeteam* || İta. *truppa tecnico*] *S/TV.* Bir filmin çevrilişinde, bir televizyon izlencesinin hazırlanışında çalışan uygulamanların oluşturduğu birlik ☐ *film, izlence, uygulaman*

uygun çerçeveleme [İng. *compatible composition*] *S/TV.* Herhangi bir film görüngülüğünün, başka bir çerçeve oranında gösterildiğinde, önemli bölümleri yitirilmeyecek biçimde düzenlenmesi ☐ *çerçeve oranı, film, görüngülük*

uyum [E.t. *rakor* || Fr. *raccord* || İng. *match(ing), continuity, directional continuity* || Al. *Zwischenschnitt* || İta. *raccordo*] *S/TV/V.* **1.** İki çekim arasında çeşitli yönlerden aykırılık olmaması durumu. Genelde aynı bezem içindeki çekimler, görüngülükler kümeleştirilip oyunluktaki sırayı izlemeden çevrildiğinden, çoğunlukla birbirinden ayrı zamanlarda geçen bu çekimlerdeki anlam, bezem, donatım, oyun, duruş, davranış, devinim, bakış, yön, giysi, ışık, renk vb özelliklerin, sonradan kurguda oyunluktaki sıralarına yerleştirilmesindeki uyum büyük önem kazanır. Yazman, her çevirimde tuttuğu notlarla bunlarla ilgili en ufak ayrıntıları bile saptayarak, bu uyumun gerçekleştirilmesini sağlar. Notların yanı sıra gerekirse Polaroid fotoğraflardan, video kuşaklarından yararlanılır. **2.** Birbirini izleyen iki çekimin, izleyicide birbirinin tümleyicisi olduğu duygusunu uyandıran özellik. **3.** Birbirini izleyen iki çekimi kurgularken gözetilen ortak öğelerin sağladığı sonuç. Uyumsuzluk karşıtı ☐ *akıcılık, bakış uyumu, bezem, çekim, çevirim, devinimde uyum, donatım, film, görüngülük, izlence, kurgu, oyun, giysi, ışık, oyunluk, Polaroid, renk, renk uyumu, sinema, televizyon, uyum kesmesi, uyum resmi, uyumsuzluk, uyum yazanağı, video kuşağı, yazman, yönde uyum*

uyum kesmesi [İng. *match cut, match image cut, matched cut*] *S/TV/V.* **1.** Birbirinin devamı olan aynı devinimin iki ayrı açıdan saptanmış çekimlerini, kesiksiz, atlamasız bir görünüşü yansıtacak biçimde bağlayan kurgu. Bu kurgulama, izleyiciye görüngedeki değişikliği ayırt ettirmeyecek, akıcılığı sağlayacak biçimde gerçekleştirilir. **2.** *S/TV/V.* Birbirine benzer ya da birbirini çağrıştırır iki nesne, iki görüntü arasında gerçekleştirilen kurgu. *V.* **3.** Bir görüngülüğün daha önce yapılmış kurgusunu, kaldığı yerden sürdüren kurgu. Örneğin, bir video kuşağına uzun bir görüngülük aktarılırken kurgucu bu görüngülüğü sürdürmek isterse, bütün görüngülüğü ve bunun ardından gelecek olanı aktarmak yerine, buna uygun başka bir parçayı uyumlu kurguyla araya sokmayı yeğler ☐ *akıcılık, çekim, görünge, kurgu, kurgulama, uyum resmi, uyum zincirlemesi*

uyumlama [İng. *tracking*] *V.* Başka bir video aygıtında saptanmış ya da dışarıdan alınma dolu bir kutucuk, videoda gösterilmek istendiğinde kimileyin görüntüde beliren yatay gürültü çizgilerini ortadan kaldırmak için yapılan düzeltme. Görüntüdeki bu bozukluk, kutucuktaki görüntünün saptanmasındaki kuşağın durumu ve hızıyla aynı kutucuğun gösteriminde kullanılan videodaki kuşağın durumu ve hızı arasındaki uyumsuzluktan ileri gelir. Bu ikisi arasındaki uyum, uyumlama düğmesiyle sağlanır; düğme sağa ya da sola çevrilince gürültü çizgileri ortadan kalkar. Böyle bir kutucuk uyumlanıp izlendikten sonra düğmeyi yeniden ortadaki duruma getirmek gerekir ⁻ *kutucuk, video aygıtı*

uyumlu boş film [İng. *matching stock*] *S.* Aynı duyarkat sayısını taşıyan, dolayısıyla temel fiziksel özellikleri yönünden aynı yapıda olan boş film ⁻ *boş film, duyarkat sayısı*

uyum resmi [İng. *match cut, match-frame edit, in-frame edit*] *V.* Bir video kuşağında, son kurgunun kaldığı yerdeki devinimi sürdürmek üzere başlangıç alınan resim. Genellikle etkilere geçilirken başlangıç noktası olarak kullanılır ⁻ *etkiler, kurgu, resim, uyum kesmesi*

uyumsuzluk [Fr. *faux-raccord* || İng. *discontinuity, mismatch*] *S/TV/V.* **1.** Çekimler arasındaki uyumun sağlanamamasından ya da sonradan tamamlanmak üzere eksik bırakılmasından dolayı iki çekim arasında uyum eksikliğinden doğan durum. Çevirimde eksik bırakılan ya da eksikliği kurgu sırasında ortaya çıkan ve uyumu sağlamak için gerekli olduğu anlaşılan çekimler çoğunlukla sonradan çevrilir ve bağlayıcı çekim adını alır. **2.** Bir çevirimde alıcının doğru yerleştirilmemesinden ya da alıcı devinimlerinin doğru gerçekleştirilmemesinden doğan durum. Bu durumda 180° kuralına ya da bir önceki çekimin bir sonraki çekime uyumunda aykırılıklar doğar. Uyum karşıtı ⁻ *alıcı[1], alıcı devinimleri, bağlayıcı çekim, çekim, uyum, yerleştirme, 180° derece kuralı*

uyum yazanağı [İng. *continuity log* || Al. *Aufzeichnungsprotokoll*] *S.* Yazmanın, uyumun sağlanmasına temel olacak bilgileri derlediği yazanak ⁻ *uyum, yazanak, yazman*

uyum zincirlemesi [İng. *match dissolve*] *S/TV/V.* Birbirine benzer ya da birbirini çağrıştırır iki nesne, iki görüntü arasında gerçekleştirilen zincirleme ⁻ *görüntü, uyum kesmesi, zincirleme*

uyuşturucu filmi [İng. *drug film*] *S.* Uyuşturucu kaçakçılığı, satışı, bağımlılığı, bu bağımlılıktan kurtuluş çabalarını konu alan film. Çoğunlukla bunların hepsi bir arada işlenir.

U yüklemesi [İng. *U-load, U-wrap*] *V.* Bir video kutucuğu video aygıtına yüklenirken kutucuktaki kuşağın aygıtın geçiş düzeneğine yerleştiğinde aldığı biçim. U-Matic dizgesindeki bir video kutucuğu video aygıtına yüklendiğinde kutucuktaki kuşaktan bir bölüm hemen gerilir. Kılavuz makaralarındaki döndürme çubukları bu parçayı çekip alır ve kasnağa verir. Bu sırada kuşak U biçimini aldığından buna U yüklemesi denir. VHS dizgesindeki M yüklemesine karşılık, U-Matic'te ve bunun daha küçük boydaki Betamax dizgesinde bu çeşit yükleme kullanılır ⁻ *Betamax, kutucuk, kutucuklu video, M yüklemesi, U-Matic, VHS, video, video aygıtı*

uzak çekim, UÇ [E.t. *pek çok uzak çekim* || Fr. *plan très grand ensemble* || İng. *extreme long shot, ELS* || Al. *Weitein-*

stellung || İta. *grandissime riprese d'insieme, campo lunghissimo*] *S/TV.* Bir yerin kule, tepe, uçak, vb yüksek noktalardan ve çok uzaktan alınmış çekimi ☐ *çekim, çekim ölçeği*

uzak erişim [İng. *long distance, DX*] *TV.* Çok uzak yerlerden alınabilen radyo ve televizyon imlerinin niteliği. Bunlar genellikle kısa ya da çok kısa dalgalardır ☐ *dalga, im*[1]

uzaklık, alıcı uzaklığı, gösterici uzaklığı [E.t.1. *kamera uzaklığı, kamera mesafesi,* 2. *projeksiyon mesafesi* || Fr. 1. *distance de caméra (de prise de vues),* 2. *distance de projection* || *İng.* 1. *camera distance, shooting range, subject-to-camera,* 2. *projection distance (throw), projector throw, throw* || Al. 1. *Kameraentfernung, Aufnahmeentfernung, Kameradistanz,* 2. *Projektionsentfer-nung* || İta. 1. *distanza della macchina da presa,* 2. *distanza di proiezione*] *S/TV/V.* **1.** Alıcının merceği ile konu arasındaki uzaklık. *S.* **2.** Göstericinin merceği ile görüntülük arasındaki uzaklık ☐ *alıcı*[1]*, alıcı merceği, görüntülük, gösterici, gösterici merceği, konu*

uzaklıkölçer [E.t. *telemetre, mesafe dürbünü* || Fr. *télémètre* || İng. *telemeter, range finder* || Al. *Entfernungsmesser* || İta. *telemetro*] *S/TV/V.* Bir konunun alıcı merceğine uzaklığını bulmakta kullanılan aygıt. Genellikle, iki aynanın verdiği ayrı görüntüler birleştiğinde, üzerindeki kertelenmede uzaklığın okunabildiği optik dizgeden oluşur. Alıcı[1] merceğine bağlı, özdevinimli çalışan ya da ayrı olarak kullanılabilen çeşitleri vardır ☐ *alıcı*[1]*, alıcı merceği, konu, optik dizge, özdevinimli*

uzaktan yönetme [E.t. *uzaktan kumanda, uzaktan kontrol* || Fr. *commande à distance, télécommande* || İng. *remote control* || Al. *Fernbedienung, Fernbetätigung, Fernsteuerung, Fernschaltung* || İta. *commando a distanza*] *S.* **1.** Bir alıcının uzaktan çalıştırılabilmesi durumu. *TV.* **2.** Almaçların açılıp kapanmasının, oluk seçiminin, çeşitli ayarlamaların uzaktan yapılabilmesi durumui Uzaktan yönetme aygıtıyla sağlanır ☐ *alıcı*[1]*, almaç, ayar, oluk, oluk seçme, uzaktan yönetme aygıtı*

uzaktan yönetme aygıtı, UYA, kızılaltı yönetme aygıtı [E.t. *uzaktan kumanda cihazı, uzaktan kontrol cihazı* || Fr. *dispositif de télécommande, boîtier de télécommande, télécommande* || İng. *remote control unit (equipment), remote commander (controller), shot box, infrared commander (controller)* || Al. *Fernbediengerät* || İta. *dispositivo di commando a distanza, telecommando*] *S.* **1.** Bir alıcının uzaktan çalıştırılabilmesini sağlayan aygıt. *TV/V.* **2.** Bir almacın, bir video aygıtının, bir ses aygıtının uzaktan çalıştırılabilmesini sağlayan aygıt. Herhangi bir kablo bağlantısı olmaksızın kızılaltı ışınımıyla çalışır. Üzerinde çeşitli komutları gerçekleştirecek düğmeler bulunur ☐ *alıcı*[1]*, almaç, kızılaltı (ışınımı), uzaktan yönetme, video aygıtı*

uzaktan yönetme duyargacı [Fr. *élément de réception infrarouge* || İng. *remote control detector, infrared remote control receiver* || Al. *Infrarot-Empfangselement, Fernbedienungssensor* || İta. *sensore a infrarossi*] *TV/V.* Televizyon almacının ya da video aygıtının önünde yer alıp uzaktan yönetme aygıtından gelen komutları alarak bunların yerine getirilmesini sağlayan ışıklı, kızılaltıyla çalışan duyargaç. Uzaktan yönetme ay-

gıtından gelen komutları bu duyargacın alabilmesi için, aygıtın, duyargacın merkezinden çıkan dikmeye göre her iki yanda yaklaşık 30°lik açı içinde ve en çok 7 metre kadar uzakta bulunması gerekir □ *almaç, kızılaltı (ışınımı), uzaktan yönetme, uzaktan yönetme aygıtı, video aygıtı*

uzaktan yönetme düğmesi [Fr. *interrupteur de télécommande* || İng. *remote switch* || Al. *Ferbedienungsabstimmkopf* || İta. *interruttore per commando a distanza*] *S/TV/V.* Alıcı[1], saptayıcı vb aygıtlara bağlanan uzun kablonun ucundaki açma-kapama düğmesi. Böylelikle bu aygıtlar uzaktan yönetmeyle çalıştırılabilir ya da durdurulabilir □ *açma-kapama düğmesi, alıcı[1], saptayıcı*

uzaktan yönetme yuvası [Fr. *prise pour télécommande (pour commande à distance)* || İng. *socket for remote control* || Al. *Fernbedienungsstockdose* || İta. *presa per commando a distanza*] *S/TV.* Alıcı[1] ya da almaçta uzaktan yönetme aygıtının bağlandığı yuva □ *alıcı[1], almaç, uzaktan yönetme aygıtı, yuva*

uzatılmış zaman [İng. *extended time, expanded time*] *S.* Bir filmin herhangi bir görünçlüğünde, olayları, olguları değişik açılardan çekip bunları birbirine ekleyerek, bunların gerçekleşmesi için gerekli gerçek zamanı uzatma. Kimileyin yavaşlatılmış devinimle de kullanılan bu anlatım, görünçlükteki herhangi bir kişi açısından verildiğinde ondaki zamanın uzayıp gidişi, bitmezliği duygusunu yansıtır. İzleyici ereklendiğindeyse bekleme, geciktirim, gerilim[1], duygusunu besler □ *açı, belirsiz zaman, filmsel zaman, geciktirim, gerçek zaman, gerilim[1], görünçlük, izleyici, olgu, yavaşlatılmış devinim*

uzatma eki [E.t. *uzatma tüpü* || Fr. *rallonge* || İng. *extension tube, snoot* (a.) || Al. *Tubus, Verlängerungstubus, Tute* (a.) || İta. *tubo di allungamento*] *S.* Çok ufak konuların yakından ve büyük görüntülerini saptamak için, mercek yuvası ile mercek arasına yerleştirilen ve odak uzunluğunu artıran maden boru. Bu borunun bir ucu mercek yuvasına vidalanır, öbür ucuna da mercek yuvalanır. Uzunluğu genellikle 150 - 300 mm'dir □ *mercek, mercek yuvası, odak uzunluğu*

uzay yayacı [Fr. *station de télécomınunications spatiales* || İng. *satellite station* || Al. *Station für Satellitenübertragung. Satellitenstation* || İta. *stazioni di telecomunicazioni spaziali*] *TV.* Uzayda yayaç işlevi yüklenen, yeryüzündeki bir yayaçtan aldığı televizyon imlerini yeryüzündeki bir başka yayaca aktaran uydu □ *im[1], uydu, yayaç*

UZD □ **uzunlamasına zaman düzgüsü**

uzunçalar (teker) [E.t. *long play, long-play* || Fr. *disque de long durée, microsillon* || İng. *long-play, LP, long-play(ing) record (disk)* || Al. *Langspielplatte, LP* || İta. *microsolco*] *S/TV.* Oyukları çok ince, dakikada dönüş sayısı az olduğundan okuma[3] süresi uzun olan teker çeşidi. Bu çeşit tekerlerde oyuklar genellikle mm'nin $^{1}/_{10}$'u kadardır; dakikada 16, 33 $^{1}/_{3}$ ya da 45 dönüş yaparlar. Tekerin dönüş hızına ve çapına göre kimileyin bir yüzlerinin okunuşu yarım saate ulaşır. Dakikada 78 dönüşlü eski tekerlerin yerini alan uzunçalarlar da bugün yerlerini tıkız tekere bırakmıştır. 33 $^{1}/_{3}$'lük ilk uzunçalarlar 1947'de ABD'deki Columbia Ortaklığınca pazara sürüldü □ *teker, tıkız teker*

uzun çekim [Fr. *plan long* || İng. *long*

shot || Al. *lange Einstellung* || İta. *inquadratura lunga*] *S/TV.* Uzunluğu, süresi çok olan çekim ☐ *çekim*

uzun dalga, UD [Fr. *ondes longues, OL, grandes ondes, GO* || İng. *long waves, LW* || Al. *Langwelle, LW* || İta. *onde lunghe, OL*] *TV.* Radyo yayınlarına ayrılan 2 - 1,2 km (150 - 250 kHz) arasındaki dalga uzunlukları ☐ dalga *uzunluğu, yayın*

uzun erimli sestoplar [İng. *long-range microphone*] *S/TV/V.* Yürek biçiminde sestoplar ile döner sarımlıklı sestopların özelliklerini birleştirerek çok uzakta bulunan bir yerdeki sesleri alabilen yöneltmeli sestoplar çeşidi ☐ *döner sarımlıklı sestoplar, sestoplar, yöneltmeli sestoplar, yürek biçiminde sestoplar*

uzun film [E.t. *uzun metrajlı film, büyük film* || Fr. *film de long métrage, long métrage (film), grand film* || İng. *feature film, full-length film (feature), big film, multiple reel film* || Al. *Spielfilm, abendfüllender Film, Langfilm* || İta. *film a lungometraggio, lungometraggio*] *S.* Tecimsel sinemada uzunluğu 2.000 - 3.500 m arasındaki 35 mm'lik film; tecimsel filmlerin olağan uzunluğu. Günümüzde olağan bir uzun filmin süresi 90 dakikadır. AET ölçülerine göre, uzunluğu en az 1.600 m olan 35 mm'lik film. 16 mm'lik filmlerde uzun film nitelemesi, ortalama 900 m olan filmlere verilir ☐ *film, 16 mm'lik film, 35 mm'lik film, tecimsel film*

uzunlamasına zaman düzgüsü, UZD [İng. *longitudinal time code, linear time code, LTC*] *S/TV/V.* Bir ses kuşağına saptanan zaman düzgüsü çeşidi. Bu çeşit zaman düzgüsü, sayısal olarak saptanan bir ses imidir ve ancak film ya da kuşak[1] devinimliyken okunabilir. Uzunlamasına zaman düzgüsü değişik durumlarda kullanılır: Video ya da film kurgusunda, video ses kurgusunda, değişken film kurgusunda ☐ *film, kurgu, kuşak[1], sayısal, sayısal ses, ses kuşağı, zaman düzgüsü*

uzunluk [Fr. *longueur (d'un film)* || İng. *length, film length* || Al. *Länge, Filmlänge* || İta. *lunghezza (di un film)*] *S.* **1.** Bir filmin uzunluk birimiyle (metre ya da ayak[2]) belirtilen boyu. **2.** Bir filmin zaman birimiyle (saat, dakika, saniye) belirtilen boyu; gösterim süresi ☐ *ayak[2], film, gösterim süresi, yararlı uzunluk*

uzunluk sayacı ☐ **sayaç**

uzun odaklı mercek [E.t. *uzun mihrak mesafeli objektif, uzun odak mesafeli objektif, uzun odak uzunluğu olan mercek* || Fr. *objectif à grande distance focale (de long foyer)* || İng. *long focus lens* || A. *Länge Brennweiteobjektiv, grosse Brennweiteobjektiv* || İta. *obiettivo a lungo fuoco*] *S/TV.* Uzaktaki konuların yakın görüntülerini elde etmekte kullanılan, odak uzunluğu olağanın üstünde mercek. 35 mm'lik alıcılarda 75 - 1.200 mm'lik mercekler bu sınıfa girer ☐ *görüntü, konu, mercek, odak, odak uzunluğu*

Ü

ÜÇ → üçlü çekim

üç alıcı yöntemi [İng. *three-camera technique*] *S.* Ayrı görüş noktalarına yerleştirilmiş üç ayrı alıcının aynı anda, aynı çekimi saptamasına dayanan yöntem. Böylelikle yönetmen tek alıcıyla olduğundan daha hızlı çalışır ve aynı çekimi yinelemeye gereksinim duymaz. Bu yöntem ayrıca yönetmen ile kurgucuya, kurgulanacak çekimlerin seçiminde kolaylık sağlar ☐ *alıcı[1], çekim, görüş noktası, kurgu, kurgucu, yönetmen*

üçayak [E.t. *sehpa, ayak* ‖ Fr. *trépied, pied* ‖ İng. *tripod, stand, camera stand, support, sticks, legs* ‖ Al. *Dreifuß, Stativ, Kinostativ* ‖ İta. *treppiede, piede, stativo, cavalletto*] *S/TV/V.* Alıcı[1] ya da göstericinin çalıştırılması sırasında sallanmamalarını sağlamak için kullanılan üç ayaklı destek ☐ *alıcı[1], destek, gösterici* üçayak başlığı ☐ başlık

3B (film) ☐ üçboyutlu (film)

üçboyut [E.t. *üç buut* ‖ Fr. *trois dimensions* ‖ İng. *three dimensions* ‖ Al. *Dreidimension* ‖ İta. *tre dimensioni*] *S/TV/V/B.* Bir nesnenin en, boy ve derinliği ☐ *ikiboyutlu, üçboyutlu, üçboyutlu işlemi, üçboyutlu sinema*

3B üçboyutlu

3B kartı [E.t. *3D kartı, 3D hızlandırıcı kart* ‖ İng. *3D card* ‖ Buradaki "3D," "three dimensions" (=üçboyutlu) anlamındadır)] *BS.* Bilgisayar görüntülüğünde nesnelerin üçboyutlu görünmesini sağlayan görüntü kartı. Bilgisayar görüntülerine üçboyutluluk kazandırmak, bilgisayarın AİB'sini çok zorlayan bir çalışmadır. Kaldı ki bu görüntülere yalnız üçboyutluluk kazandırmak yanında görüntülere dokulama yapmak, derinliğin ve dokulamanın hesaplanması gibi işlemlerin üstlenilmesi de gerekir. 3D kartı bu yükü AİB'nin üzerinden alıp gerçekleştiren bir karttır; bu yüzden 3B hızlandırıcı kart da denir. 3B kartları özellikle BDT, bilgisayar oyunları, canlandırma gibi alanlarda büyük önem kazanır ☐ *ana işlem birimi, bilgisayar, bilgisayar destekli tasarım, bilgisayarlı canlandırma, görüntü kartı, görüntülük, oyun, üçboyutlu*

üçboyutlu, 3B [E.t. *üç buutlu* ‖ Fr. *à trois dimensions, en relief* ‖ İng. *three-dimensional, 3D* ‖ Al. *dreidimensional* ‖ İta. *a tre dimensioni*] *S/TV/V/BS.* Eni ve boyundan başka derinliği de olan ya da bu derinlik duygusunu uyandıran; ikiboyutlu görüntülükteki görüntüsü derinlik duygusunu uyandıran ☐ *üçboyut, üçboyutlu işlemi, üçboyutlu sinema*

üçboyutlu bezem [Fr. *décor construit* ‖ İng. *constructed set, architectural setting* ‖ Al. *erbautes Bühnenbild*] *S/TV.* İnce yüzeylerin birleştirilmesi biçiminde değil, doğal görünüşte ve derinliği olan bezem çeşidi ☐ *bezem*

üçboyutlu (film), 3-B (film) [E.t. *mücessem film, üç buutlu film, plastik film, kabartma film* ‖ Fr. *film en relief, film stéréo(scopique)* ‖ İng. *stereoscopic film, three-dimensional film, 3-D* ‖ Al. *Raumfilm, dreidimensionaler Film, 3-D(-Film), Relieffilm, plastischer Film, stereoptastischer Film, stereoskopischer Film* ‖ İta. *film plastico (stereoscopico, in rilievo), 3 D*] *S.* Görüntüsü, en ve boydan başka derinlik duygusu da uyandıran film. Bu duygu, ruhsal yön-

den uyandırılabileceği gibi, optik kuralların üçboyutlu görüntüye yol açan özelliklerine başvurularak da sağlanabilir. Birinci durumda ruhsal üçboyutlu, ikinci durumda gerçek üçboyutlu filmden söz açılabilir. Üçboyutlu film terimi, yalnız başına kullanıldığında bu ikincisi anlaşılır. Gerçek üçboyutlu görüntü, gözlüklü ya da gözlüksüz sağlanabilir ☐ *derinlik, görüntü, ruhsal üçboyutlu, üçboyut, üçboyutlu, üçboyutlu işlemi, üçboyutlu sinema*

üçboyutlu görüntülüğü [İng. *integral screen*] *S.* Üçboyutlu sinemada kullanılan, resmin sol ve sağ göz için ayrılmasını sağlayan, ayrıca gözlük kullanılmasına gerek bırakmayan bir görüntülük çeşidi ☐ *görüntülük, üçboyut, üçboyutlu işlemi üçboyutlu sinema*

üçboyutlu gözlüğü [E.t. *anaglif gözlüğü, üç buutlu gözlüğü* ‖ Fr. *lunettes pour anaglyphe* ‖ İng. *anaglyph spectacles*] *S.* İkiz resim işlemine dayanan üçboyutlu filmlerde iki ayrı renkteki resmin her birini ayrı ayrı görüp birleştirmekte kullanılan gözlük ☐ *ikiz resim, ikiz resim işlemi, üçboyutlu, üçboyutlu film, üçboyutlu işlemi, üçboyutlu sinema*

üçboyutlu işlemi [Fr. *procédé stéréoscopique* ‖ İng. *three-dimensional system, 3-D system, stereoscopic system* ‖ Al. *stereoskopisches Verfahren* ‖ İta. *procedimento stereoscopico*] *S/TV.* Sinema ve televizyonda üçboyutlu görüntü sağlamak için yapılan çalışmaların, uygulanan yöntemlerin tümü ☐ *üçboyutlu, üçboyutlu film, üçboyutlu işlemi, üçboyutlu sinema*

üçboyutlu ses [E.t. *stereo(foni)* ‖ Fr. *stéréophonie, son stéréophonique, effet stéréophonique, relief sonore* ‖ İng. *stereo(phony), stereophonic sound* ‖ Al. *Stereo(fonie), Raumton, stereofonischer Ton, dreidimensionaler Klang* ‖ İta. *stereofonia, suono stereofonico, rilievo sonoro*] *S/TV/V/BS.* 1. İki ya da daha çok oluk yardımıyla saptanma, okunma ve yayımlanmayla dinleyicide derinlik duygusu uyandıran ses. Genelde evlerdeki üçboyutlu ses, iki olukludur; sinema işleyimindeyse çepeçevre bir oluk dizgesi söz konusudur; böylece sinema salonlarındaki üçboyutlu ses en azından dört oluktan başlayıp artar. 2. Ses kaynağının durumuna göre yer değiştirerek derinlik duygusu uyandıran ses ☐ *derinlik, okuma*[3]*, saptama*[2]*, ses, ses derinliği, ses kaynağı, üçboyutlu, üçboyutlu seslendirme*

üçboyutlu seslendirme [Fr. *enregistrement stéréophonique* ‖ İng. *stereophic (sound) recording* ‖ Al. *Stereoaufnahme, Stereotonaufnahme* ‖ İta. *registrazione stereofonica*] *S/TV.* Sesin üçboyutlu olarak saptanması ☐ *saptama*[2]*, ses, üçboyutlu ses*

üçboyutlu sinema [E.t. *mücessem sinema, üç buutlu sinema* ‖ Fr. *cinéma en relief* ‖ İng. *stereoscopic cinema(tography), three-dimensional cinematography* ‖ Al. *dreidimensionoler Kinematografie* ‖ İta. *cinematografia stereoscopica, (in rilievo, tridimensionale), stereocinematografia*] *S.* Üçboyutlu filmler gerçekleştirmekle uğraşan sinema kolu ☐ *film, üçboyutlu, üçboyutlu film, üçboyutlu işlemi*

üçboyutlu televizyon [Fr. *télévision en relief* ‖ İng. *stereoscopic television, three-dimensional television* ‖ Al. *stereoplastischer Fernsehen* ‖ İta. *televisione stereoscopica (in rilievo, stereoscopica, tridimensionale)*] *TV.* İki mercekli alıcı[1] yardımıyla elde edilen ikiz resimlerin yayımlanması ve bunların

almaç görüntülüğünde gözlükle izlenmesine dayanan üçboyutlu işlemi □ *alıcı[1], almaç, görüntülük, ikiz resim, mercek, üçboyutlu, üçboyutlu işlemi*

üç elektron toplu ışıtaç [Fr. *tube cathodique couleurs tricanon* || *İng. three-gun colour (*ABD: *color) tube, three-gun tube* || Al. *Dreistrahlröhre*] *TV.* Üç elektron topu bulunan, her biri kırmızı, yeşil, maviden (birincil renkler) birini aktaran renkli almaç ışıtacı □ *almaç, birincil renkler, elektron topu, renkli almaç, renkli almaç ışıtacı*

üçgen [Fr. *triangle* || İng. *triangle, spreader, spider, crowfoot* || Al. *Dreieck* || İta. *triangolo*] *S/TV/V.* Üçayağın kaymaması için ayak uçlarının takılacağı yuvaları taşıyan alüminyum, yoğruk ya da tahtadan üçgen ya da yıldız biçiminde çubuk □ *üçayak*

üç ışıtaçlı alıcı [Fr. *caméra à trois tubes* || İng. *three-tube camera* || Al. *Drei-Röhren-Kamera*] *TV.* Renkli televizyonda her biri birincil renklerden birini alan üç ayrı ışıtaçtan oluşmuş renkli televizyon alıcısı. Gerçekte üç ayrı alıcının tek alıcı[1] gibi çalışmasına dayanır □ *alıcı[1], birincil renkler, ışıtaç, dört ışıtaçlı alıcı, iki ışıtaçlı alıcı, renkli televizyon*

üç kuşak[1] [Fr. *trois-bande* || İng. *three-strip* || Al. *Dreiband* || İta. *tre pellicola*] *S.* Kimi renkli film işlemlerinde kullanılan, üç ayrı taban üzerindeki üç ayrı özellikte kuşaklar. Technicolor'da uzun süre kullanılan bu yöntemde, alıcıda bu üç kuşaktan ikisi değmeli, biri tek başına, fakat hepsi eşlemeli olarak kullanılır. Tek kuşak'ın karşıtı □ *duyarkat, kuşak[1], renkli film, Technicolor, tek kuşak[1], taban, üç kuşak[1] alıcısı, üç kuşak[1] negatifi*

üç kuşak[1] alıcısı [Fr. *caméra à trois-bande* || İng. *three-strip camera* || Al. *Dreibandkamera* || İta. *macchina da presa a tre pellicola*] *S.* Üç kuşak[1] kullanılan renkli film işlemlerinde bu üç kuşağı aynı anda kullanılabilecek yapıdaki alıcı[1]. Bu çeşit alıcılar, genellikle, aynı konunun kırmızı, yeşil ve mavi görüntülerini aynı anda üç ayrı boş film üzerine aktarır. Alıcının optik dizgesi tek mercekten oluşur; ancak bu merceğin ardında yer alan biçme, gelen ışığı üç kuşak[1] negatifine saptırır □ *alıcı[1], biçme, boş film, görüntü, mercek, optik dizge, renkli film işlemi, Technicolor, üç kuşak[1], üç kuşak[1] negatifi*

üç kuşak[1] negatifi [Fr. *négatif trois-bande* || İng. *three-strip negative* || Al. *Dreiband-Negativ* || İta. *negativo a tre pellicole*] *S.* Renkli sinemada üç kuşağa dayanan ve her biri birincil renklerden birini saptayan negatif □ *birincil renkler, negatif, renkli sinema, üç kuşak[1]*

üçlü bağlaç [Fr. *xlr* || İng. *xlr, Cannon, three-pin connector* || Al. *xlr* || İta. *xlr*] *S/TV/V/BS.* Erkek ve dişi biçimleri olan, üç iğneli ya da yuvalı bağlaç. Taşınabilir aygıtlarda ve sestoplarlarda ses bağlantıları için kullanılan dünya çapında ölçünleşmiş bir bağlaçtır□ *bağlaç, ses, sestoplar*

üçlü nokta [Fr. *triade* || İng. *triad, colour (*ABD: *color), triad* || Al. *Tripel, Farbtripel*] *TV/BS.* Renkli almaçların görüntülüklerinin iç çeperinde bulunan ve her biri, renkli noktalardan üçünün bir üçgen biçiminde yan yana gelmesinden oluşan nokta. Üçlü noktaları oluşturan renkli noktaların her biri bir birincil rengi simgeler. Olağan bir almaçta 400.000 üçlü nokta bulunur □ *almaç, görüntülük, nokta, renkli almaç, renkli nokta*

üçlü çekim, ÜÇ [Fr. *plan avec trois acteurs* || İng. *three-shot* || Al. *Dreier-Einstellung*] *S/TV/V.* Üç oyuncunun bel çekimini veren çekim çeşidi ☐ *bel çekimi, çekim, çekim ölçeği, oyuncu*

üçlü görüntülük [E.t. *üçlü perde* || Fr. *triple écran* || İng. *triptych screen*] *S.* Üç olağan görüntülüğün yan yana getirilmesi ve üç göstericinin bunlar üzerine birbirinin tümleyicisi ya da birbirinden değişik görüntüleri yansıtması temeline dayanan geniş görüntülük işlemi ☐ *geniş görüntülük, geniş görüntülük işlemi, görüntülük, gösterici*

üçlü gösterici [Fr. *trifilm, projecteur trifilm (pour trois formats), appareil de projection trifilm appareil de projection pour trois formats* || İng. *trifilm (projector), combined projector for three sizes* || Al. *Tripelformatprojektor, Dreibandprojektor* || İta. *apparecchio da proiezione per tre formati, proiezione per tre formati*] *S.* Üç ayrı boydaki filmi (örneğin 8 mm, büyük 8 ve 16 mm'lik filmleri) gösterebilen gösterici ☐ *boy, büyük 8, film, gösterici, 16 mm'lik film, 8 mm'lik film*

üç makaralık film [E.t. *üç bobinlik film* || *Fr. film de trois bobines* || İng. *three reelers* || Al. *Dreiakter, Dreispulenfilm* || İta. *film di tre rulli*] *S.* Üç makara uzunluğunda (yaklaşık 900 m) film. Sinemanın ilk çağlarında öykülü filmler genellikle tek, iki ya da üç makaralıktı ☐ *film, iki makaralık film, makara, tek makaralık film*

üç renkli alıcı [Fr. *caméra à trois couleurs* || İng. *trichromatic camera,* (ABD) *tricolorcamera* || Al. *Dreifarbefernsehkamera* || İta. *telecamera a tre colori*] *TV.* Her biri tek renkte (kırmızı, mavi, yeşil) görüntü alan üç televizyon alıcısından oluşan tek alıcı[1] *alıcı[1], renk, renkli televizyon*

üç renkli işlem [Fr. *trichromie* || İng. *tricolour system, three-colour process (method), trichromotic process* || Al. *Dreifarbensystem, Dreifarbenverfahren* || İta. *tricromia*] *S/TV/V/BS.* İzgenin görülebilir bölümünün saptanması ve aktarılması için, bu bölümün üçe (genellikle kırmızı, yeşil ve maviye) ayrılması, sonra da birleştirilmesine dayanan renkli sinema ve televizyon işlemi. Uygun biçimde seçilmiş ve niceliği düzenlenmiş üç rengin karışımı gözü yanıltabilir ve tüm doğal renklerin yanılsamasını verebilir. Bu olay renkli film ve televizyonun dayandığı ana ilkedir ☐ *izge, renk, renkli sinema, renkli sinema, renkli televizyon, renkli televizyon işlemleri, üç renkli işlem*

üç resimli canlandırma [Fr. *animation par trois images* || İng. *triple-frame animation*] *S.* Her resmin üç kez kullanılmasından dolayı, devinimin hızının ya da belli bir süredeki devinim için gerekli resim sayısının $^1/_3$ oranında azalmasını sağlayan, üç resim ilkesine dayanılarak gerçekleştirilen canlandırma ☐ *canlandırma, resim*

üç resimli renk işlemi [İng. *successive frame process*] *S.* Tek bir kuşak[1] üzerine, renk ayırımına göre, üç ayrı renkte resmin birbirini izleyerek mavi, kırmızı, yeşil süzgeçlerle alınmasına; bu negatiften atlamalı basım yoluyla pozitif eşlem çıkarılmasına dayanan renkli film işlemi ☐ *atlamalı basım, basım, pozitif eşlem, renk, resim, renkli film, renkli film işlemi, tek kuşak[1]*

üç tekerlekli araba [İng. *tripod scooter,* (ABD) *tripod dolly* || Al. *Stativfahrwagen*] *S/TV.* Üç tekerlekli, hafif, taşı-

nabilir kaydırma arabası ☐ *kaydırma arabası*

üçüncü izlence [Fr. *troisième programme* ‖ İng. *third programme (*ABD: *program)* ‖ Al. *dritte Programm* ‖ İta. *terzo programma*] *TV.* Radyo ile televizyonda geniş yığınları eğitici, yetiştirici, geliştirici ekin izlencelerine verilen ad. 1946'da BBC'nin bu erekle başladığı izlenceye verilen "third programme = üçüncü izlence" adından çıkmıştır ☐ *ekin izlencesi, izlence*

360°'lik çevrinme [İng. *circle shot, three-sixty, 360° pan*] *S/TV/V.* Çevrinmenin kendi ekseni çevresinde 360°'lik bir açı içinde dönerek gerçekleştirileni. Bu durumda alıcı[1], düşey ekseni çevresinde tam bir çember çizer ☐ *alıcı[1], çevrinme*

üleştirim [Fr. *équilibrage*] *S.* 35 mm'lik filmlerde iş eşlemi hazırlandıktan sonra, bu eşlemin 300'er m'lik eşit makaralara bölünmesi işi ☐ *iş eşlemi, makara, 35 mm'lik film*

üreteç [E.t. *müvellit, jeneratör, elektrojen grubu* ‖ Fr. *générateur(trice), éléctrogène, groupe électrogène* ‖ İng. *generator, power unit, jenny* (a.) ‖ Al. *Generator, Aggregat* ‖ İta. *generatore (di corrente), elettrogeno, gruppo elettrogeno, gruppo mobile (di generatori)*] *S/TV/V/BS.* 1. Mekanik erkeden elektrik erkesi üreten aygıt. *TV/V.* 2. Çeşitli televizyon ve video aygıtlarında değişik erekler için imler üreten aygıt ☐ *elektrik, im[1], televizyon, video*

üreteç kilitlenmesi ☐ kilitlenme

ürün çekimi [İng. *pack shot*] *S/TV.* Sinema ya da televizyondaki tanıtının sonunda yalnızca ürünü gösteren durgun çekim ☐ *durgun çekim, tanıtı*

üst balkon [E.t. *paradi* ‖ Fr. *galerie, paradis, poulailler* ‖ İng. *gallery, gods* (a.) ‖ Al. *Galerie, Olymp* ‖ İta. *paradi*] *S.* Tiyatrodan bozma ya da tiyatroya öykünülerek yapılmış eski yapı büyük sinema salonlarının en üstünde, bütün balkonlardan sonra yer alan balkon ☐ *balkon, birinci balkon, ikinci balkon, sinema*

üst boşluk [E.t. *baş üstü boşluğu* ‖ Fr. *"head-room"* ‖ İng. *head-room* ‖ Al. *"Head Room"* ‖ İta. *"head room"*] *S/TV/V.* Bir oyuncunun başı ile üst çerçeve çizgisi arasında yer alan boşluk. Sinema ve televizyondaki görüntüler, gösterim ve yayın sırasında alttan ve üstten kesildiğinden, oyuncuların başlarının görüntülükte yer alabilmesi için saptama[2] sırasında üst boşluğun sürekli olarak gözetilmesi gerekir. Alt boşluk karşıtı. ☐ *alt boşluk, çerçeve, çerçeve çizgisi, güvenilir alan, yan boşluk*

üst büklüm [E.t. *üst bukle* ‖ Fr. *boucle supérieur* ‖ İng. *top loop, upper loop* ‖ Al. *erste Filmschleife (Filmschaufe)* ‖ İta. *riccio superiore*] *S.* Çeşitli sinema aygıtlarında, özellikle alıcı[1] ile gösterici de, pencerenin üstüne rastlayan büklüm; alt büklüm'ün karşıtı ☐ *alt büklüm, büklüm*

üstten aydınlatma [Fr. *éclairage verticale (par plafonnier, en profondeur, en plongée, venant du haut)* ‖ İng. *overhead lighting, top lighting, lighting from above, overlighting* ‖ Al. *Oberlicht, senkrechte Lichtleiste* ‖ İta. *illuminazione dall'alto (verticale)*] *S/TV/V.* Filme alınan konunun ya da görünçlüğün, yukarıda bulunan bir ışık kaynağından aydınlatılması durumu. Alttan aydınlatma'nın karşıtı ☐ *alttan aydınlatma, aydınlatma, görünçlük, konu*

üstten görüş [E.t. *plonje, yukarıdan, üst*

açı || Fr. *plongée, plan en plongée* || İng. *high shot, high angle, high-angle shot, bird's eye view, down shot (angle), overhead shot, plunging shot, top shot* || Al. *Kamera von Oben, Schuß von Oben, geneigte Kamera, Draufsicht, Obersicht, Vogelperspektive, Überstellung der Kamera, Aus-Kamera leicht von oben, Ausnahme aus der Vogelschau* || İta. *presa a vole d'uccello, angolazione a volo d'uccello, angolazione dall'alto, ripresa dall'alte in basso, inquadratura all'alto*] *S/TV/V.* Alıcının, yatay ekseni üzerinde, merceği aşağıya dönük olarak yerleştirilmesi, böylece yukarıdan aşağıya doğru yönelmiş bir görüşün ortaya çıkması durumu □ *alıcı', mercek*

üstten yükleme [İng. *top-loading*] *V.* Eski model videolarda, aygıtın üstünde yer alan kutucuk yükleme bölmesinden yapılan yükleme. Kutucuğu yerleştirmek için önce çıkarma düğmesine basılır; bunun üzerine, aygıtın üstünde bulunan yükleme bölmesinin kapağı 5 cm kadar yükselir; kutucuk buraya yerleştirilir; bölme kilitleninceye kadar üstüne basılır. Önden yüklemede, yüklenen kutucuk, bölmenin üstündeki ufak bir pencereden görülebilir. Önden yükleme'nin karşıtı □ *çıkarma düğmesi, kutucuk, önden yükleme, video aygıtı, yükleme, yükleme bölmesi*

üsttitrem [Fr. *supraton* || İng. *overtone* || Al. *Oberton* || İta. *sovratonale*] *S.* Eisenstein'ın sinemada üsttitremsel kurguyu dayandırdığı temel. Üsttitremler, müzikte, temel bir egemen öğe sesinin titreşimiyle birlikte yer alan bir titreşim dizisidir; bunlar temel sesin yanında yer alan ikinci derecede titreşimlerdir; başka bir deyişle üsttitremler ve alttitremlerdir. Bunların birbirine çarpışı, bunların temel sese çarpışı, temel sesi ikinci derecede bir titreşimler dizisiyle çevreler. Debussy, Scriabin gibi besteciler bu titreşimleri büyük bir ustalıkla kullanmışlardır. Üsttitremsel kurgu, bu titreşimlere (üsttitremlere) dayanır □ *üsttitremsel kurgu*

üsttitremsel kurgu, çoksesli kurgu [Fr. *montage supratonal* || İng. *overtonal montage, supratonal montage* || İta. *montaggio sovratonale*] *S.* Eisenstein'ın kendi kurgu sıralamasında titremsel kurgudan sonra gelen kurgu çeşidi. Çoksesli kurgu (polyphonic montage) da denilen bu kurgu çeşidi müzikteki üsttitremlere dayanılarak geliştirilmiştir: Eisenstein, aynı şeyi sinemaya uygular: Tek bir egemen öğenin kullanıldığı titremsel kurgunun karşısına, bir görüntüdeki bütün öğelerin "hak eşitliği"ne dayanan üsttitremsel kurguyu çıkarır. Bu tür kurguda, görüntüdeki bütün uyaranlara aynı değer verilir. □ "*Özel egemen öğeler*'e uygun geleneksel kurgudan ayrı olarak *Eski ile Yeni* değişik bir yolda kurgulandı. Tek tek egemen öğelerin 'aristokrasisi' yerine biz, bütün kışkırtmalar ya da uyaranlar için hakların eşitliğine dayanan 'demokratik' bir yöntem getirdik; bu kışkırtmalara ya da uyaranlara bir özet, bir karmaşa olarak baktık. (....) *Eski ile Yeni*'nin kurgusu bu yöntemle yapılmıştır. Bu kurgu, *özel* egemen öğeler üzerine kurulmamış, kendisine kılavuz olarak, bütün uyaranlar içinde tüm uyarımı almıştır. Çekimin içindeki özgün kurgu karmaşası budur ve bu karmaşık çekimde bulunan tek tek uyaranların çarpışmasından ve birleşmesinden doğar." (EISENSTEIN, 1929). □ "Bu belki de pek doğru olmayan terimle, karmaşık bir çokseslilığı ve hem müzik hem de görüntü parçalarının *bir bütün olarak* algılanmasını anlıyoruz. Bu bütünlük, özgün görüntüyü

bireştiren (sentezleyen) algılama etkeni olur; bizim tüm çabalarımız da bu görüntünün en yetkin biçimde ortaya çıkarılmasına yöneltilmiştir." (EISENSTEIN, 1940) ⊐ *titremsel kurgu, üsttitrem*

üstün açıklıklı mercek [Fr. *objectif à très grande ouverture* ‖ İng. *high-speed lens* ‖ Al. *hohe Empfindlichkeitlinse*] *S/TV.* Bağıntılı açıklığı çok büyük olan mercek çeşidi ⊐ *açıklık, bağıntılı açıklık, mercek*

üstünyapım [E.t. *süperprodüksiyon, gran spektakl* ‖ Fr. *superproduction* ‖ İng. *superproduction* ‖ Al. *Monumentalfilm* ‖ İta. *grande film*] *S.* Çok büyük giderlerle çevrilen; kalabalık oyunculu, göz kamaştırıcı bezemli ve giysili olan; gürültülü tanıtılarla piyasaya sürülen ama çoğunlukla sanat yönünden büyük bir değer taşımayan film ⊐ *bezem, bomba, gider, giysi, oyuncu*

üst uzam [İng. *fly space*] *S/TV.* Düzlükte donatımın ve perdelerin asıldığı bölüm ⊐ *asma donatım, donatım, düzlük, perde*

üst yan kuşak[1] [Fr. *bande latérale supérieur* ‖ İng. *upper sideband*] *TV.* Yan kuşaklardan biri ⊐ *kuşak*[1]*, yan kuşak*[1]

V

V □ **volt**

VA □ **video aygıtı**

vampir filmi [Fr. *film de vampire* || İng. *vampire film (movie)* || Al. *Vampirfilm* || İta. *film di vampiro*] *S.* Vampirlerle ilgili söylenlerden, boşinanlardan, folklordan, bu konuda yazılmış romanlardan (en ünlüsü İngiliz yazarı Bram Stoker'in 1897 tarihli *Dracula*'sı) esinlenerek çevrilmiş film. Söylenlere göre, vampir, gündüzleri mezarında yatıp geceleri mezarından kalkan, uykudaki insanların kanını emerek beslenen, gün ışımadan yeniden mezarına dönmek zorunda olan (çünkü ışıkta yaşayamaz) bir ölüdür. Vampirler çeşitli tılsımlar, haç ya da bitkilerle (örneğin sarmısak) geri püskürtülebilir; ama ancak yakılarak ya da yüreğine kazık çakılarak öldürülebilir. Vampir filmi, yılgı filminin, düşlemsel filmin yaygın bir çeşididir □ *düşlemsel film, yılgı filmi*

Van Allen ışınım kuşakları [Fr. *radiation de Van Allen* || İng. *Van Allen radiation belts*] *TV.* Uyduların ve uzay araştırma araçlarının sağladığı bilgiler yardımıyla 1958'de ABD'li fizikçi J.A. Van Allen'in varlığını ortaya çıkardığı, dünyamızı çevreleyen yüksek erke kuşakları. Dünyanın mıknatıslı alanı içinde kalan yüklü parçacıkların oluşturduğu bu kuşaklar iki tanedir. Yeryüzünden 2.400-5.600 km yükseltideki iç kuşağın, evren ışınlarının etkisinden dolayı dünya havayuvarının yaydığı ikincil taneciklerden oluştuğu sanılmaktadır. 13.000 - 19.000 km arasında yer alan dış kuşağınsa güneş kökenli olduğu sanılmaktadır. Bu kuşakların, uydu iletişimi yönünden önemi büyüktür, çünkü elektronik araçları bozabilir □ *erke, mıknatıslı alan, uydu, uydu iletişimi*

Varamorph [Fr. *Varamorph* || İng. *Varamorph* || Al. *Varamorph* || İta. *Varamorph*] *S.* Yaymacın enine genişletme katsayısının istenildiği biçimde düzenlenebilmesini sağlayan sıkıştırmaç çeşidi □ *sıkıştırmaç, yaymaç*

VariCon™ [Fr. *"VariCon"* || İng. *VariCon* || Al. *"VariCon"* || İta. *"VariCon"* || "VariCon" ayırmaçtır] *S/TV/V.* Sertlik süzgecinin bir çeşidi: Sertliği sürekli denetleyerek görüntülerde istenilen sertliğin oluşmasını sağlar □ *görüntü, sertlik, sertlik süzgeci*

varsayımsal çizgi [Fr. *ligne imaginaire* || İng. *imaginary line*] *S/TV/V.* Bir çekimde alıcı[1] önünde bulunan oyuncuların arasından geçtiği varsayılan çizgi. Yönde herhangi bir değişiklik olmaması için, oyuncuların ya da alıcının aynı çekim içinde bu çizginin öte yanına geçmemesi gerekir. 180° kuralında yer alan çizgi □ *alıcı[1], çekim, oyuncu, 180° kuralı*

vat, W [Fr. *watt, W* || İng. watt, W || Al. Watt, *W* || İta. *watt, W*] *S/TV/V/BS.* SI güç birimi. Saniyede 1 jula eşittir. Uçları arasındaki gerilim farkı 1 volt olan bir iletkenden 1 amperlik değişmez elektrik akımı geçtiğinde ortaya çıkan erkedir □ *SI birimleri*

VDD □ **vuru düzgüsü değiştirimi**

VDG □ **verici dalgalık gücü**

vergi, televizyon vergisi [E.t. *televizyon ruhsat ücreti, televizyon yıllık ruhsat ücreti, televizyon alıcı ruhsat vergisi, televizyon alıcısı yıllık ruhsat vergisi,*

televizyon ücreti || Fr. *redevance, taxe de télévision* || İng. *television licence fee* || Al. *Fernsehgebühr* || İta.] *TV*. Çeşitli ülkelerde, almaç iyelerinden belirli sürelerde vergi biçiminde alınan para. Başlangıçta Türkiye'de, "televizyon yıllık ruhsat ücreti" adı altında, almacın bulunduğu yerin nüfusuna ve almacın kullanılma amacına göre, değişen bir para alınmaktaydı. Günümüzde elektrik faturalarına ödenen paralardan alınan bir payla karşılanmaktadır ⁻ *almaç*

veri [Fr. *donnée* || İng. *data* || Al. *Daten* || İta. *dati*] *S/TV/V/BS*. Kendisine anlam (bilgi) yüklenmiş örneksel ya da sayısal nicelik; bilginin belli bir kılığa, biçime sokulmuşu. Bilgisayar ancak böyle bir bilgiyi işleyebilir ⁻ *bilgi, örneksel, sayısal*

veri bankası [Fr. *banque de données* || İng. *data bank*] *BS*. Belirli bir bilgi alanıyla ilgili ve kullanıcıların yararlanmasına sunulmak üzere düzenlenmiş verilerin topluca bulunduğu yer ⁻ *kullanıcı, veri*

verici, radyo vericisi, resim vericisi, ses vericisi, televizyon vericisi [Fr. 1. *émetteur (de radio, de radiodiffusion)*, 2. *émetteur (de télévision), centre d'émission (de télévision), centre émetteur (de télévision)*, 3. *émetteur son*, 4. *émetteur vision* || İng. 1. *radio transmitter, broadcasting transmitter*, 2. *transmitter, TX, xmitter, television transmitter*, 3. *sound transmitter*, 4. *vision transmitter* || Al. 1. *Rundfuksender*, 2. *Sender, Fernsehsender*, 3. *Tonsender*, 4. *Bildsender, Fernsehbildsender* || İta. 1. *radio-trasmettitore*, 2. *emittente, trasmettitore* 3. *trasmettitore suono*, 4. *trasmettitore (televisivo)*] *TV*. **1.** Radyo yinelenimlerindeki elektromıknatıs ışınımı yaymakta kullanılan donatım; radyo vericisi. **2.** Eksendeş kablo, telsiz bağlantısı ya da alıcı dalgalık yardımıyla elektrik gerilimi biçiminde resim ve ses imlerini alan, genlik ya da yinelenim değiştirimine uğramış bir taşıyıcı dalga üreten ve bu yolda işlenmiş televizyon imlerini verici dalgalıkla yayan donatım; televizyon vericisi. **3.** Bir televizyon vericisinde ses imini gönderen bölüm; ses vericisi. **4.** Bir televizyon vericisinde resim imini gönderen bölüm; resim verici ⁻ *alıcı dalgalık, eksendeş kablo, elektro mıknatıs ışınım, genlik değiştirimi, radyo, radyo yinelenimi, resim imi, ses imi, taşıyıcı dalga, televizyon imi, telsiz bağlantısı, verici, verici dalgalık, yinelenim değiştirimi*

verici dalgalık, televizyon verici dalgalığı [Fr. *antenne de tranmission (de télévision), antenne d'émission (de télévision), antenne émettrice (de télévision)* || İng. *transmitting aerial* (ABD: *antenna), television transmitting aerial* || Al. *Sendeantenne, Fernsehsendeantenne* || İta. *antenna (televisiva) emittente*] *TV*. Bir vericide işlenmiş olan televizyon imlerini yayan, parabolik biçimdeki iletkenlerin oluşturduğu bütün. Bir verici dalgalığın, geniş bir yayın alanını kapsayabilmesi için elden geldiğince yükseğe kurulması gerekir. Bunun için de verici dalgalıklar, deniz düzeyinden çok yükseklerdeki tepeler, dağlar üzerinde direk ya da kulelerin ucuna yerleştirilir. Ancak bu iki durumda da kimi engellerle karşılaşılır. Doğal yükseklikler (tepe, dağ...), ulaşım güçlükleri, elektrik erkesi sağlanması, personelin yaşama koşulları vb yönden sınırlamalar çıkarabilir. Direk ve kulelerin yüksekliği de gider, uygulayım güçlükleri, havacılık güvenliği, güvenlik, estetik vb yönlerle sınırlıdır. Ayrıca video imini, verici yayaçtan verici dal-

galığa ulaştıran eksendeş kablonun boyu uzadıkça erke yitimi de artar. Bütün bunlardan dolayı verici dalgalığın konumu, bu tür etkenler göz önüne alınarak benimsenen bir ortalama yol sonucu saptanır ⊐ *almaç dalgalığı, almaç dalgalık gücü, dalgalık, direk, eksendeş kablo, iletken, kule, video imi, verici, verici dalgalık gücü, verici yayaç*

verici dalgalık gücü, VDG, etkin ışıma gücü, EIG [E.t. *verici anten çıkış gücü* || Fr. *puissance effective rayonnée, ERP* || İng. *effective radiated power, ERP* || Al. *effektive Strahlungsleistung, ERP*] *TV.* Bir vericinin dalgalığına ve dalgalık kazancına verilen güçlerin çarpımı, yani vericinin gücü ile dalgalık güç kazancının çarpımı. Televizyon yayınlarındaki etkin ışıma gücü çeşitli etkenlere bağlıdır: Engebeler, nüfusun dağılış biçimi, verici yayacın ve verici dalgalığın kurulabileceği yer, oluklar konusundaki uluslararası anlaşmalar... Bir vericiden çıkan güç, genellikle, etkin ışıma gücü olarak belirtilir. Bu da, yalın bir çiftucay kullanarak imi yayabilmek için gerekli güce eşittir. Ancak, çok öğeli verici dalgalıklar kullanarak yalın çiftucaya göre önemli ölçüde kazanç sağlanabilir. Bu çeşit dalgalıklar yöneltmeli olarak düzenlenirse bu yöndeki kazanç daha da artar. Örneğin Kuşak II-I'te 5 kW'lik çıkış güçlü verici kullanarak 200 kW'lik gerçek ışıma gücü sağlanabilir. Yinelim arttıkça, dalgalık kazancı da artar. Kuşak I için olağan gerçek ışıma gücü değeri 60 - 100 kW'dir; Kuşak III, 100 -200 kW; Kuşak IV ve V, 500 - 1.000 kW'dir ⊐ *almaç dalgalığı, almaç dalgalık gücü, çiftucay, dalgalık, dalgalık gücü, dalgalık kazancı, Kuşak I, Kuşak II, Kuşak III, Kuşak IV, Kuşak V, oluk, verici dalgalık, verici gücü, verici yayaç, yinelenim, etkin yöndeş ışıma gücü, yöneltmeli dalgalık*

verici dişli [E.t. *üst dişli tambur, ilk dişli tambur* || Fr. *tambour débiteur (supérieur)* || İng. *feed sprocket, upper sprocket* || Al. *Filmtransportrolle, Vorwickelrolle* || İta. *rocchetto dentato superiore, tamburo dentato superiore*] *S.* Filmi; alıcı[1], gösterici, bakımlık, basım aygıtı vb aygıtların düzeneğine verip verici makaradan çıkaran dişli ⊐ *alıcı[1], bakımlık, basım aygıtı, diş, gösterici, verici makara*

verici dingil [E.t. *verici eksen* Fr. *axe débiteur* || İng. *take-off axis, feed axis* || Al. *Vorwickelachse* || İta. *asse debitrice*] *S.* Doldurmalıkta filmin çıktığı madenden ufak yuvak ⊐ *doldurmalık, film*

verici gücü [E.t. *vericinin çalışma gücü, verici çıkış gücü* || Fr. *puissance apparente rayonnée (de l'émetteur)* || İng. *transmitter (output) power* || Al. *Sendeleistung*] *TV.* Bir vericinin çıkış gücü. Bu güç, yayın ışıtaçlarının uygulayımıyla sınırlıdır. Televizyonda kullanılan yinelenimler için bu güç, 20 kW'yi aşmaz. Bununla birlikte, televizyon yayınlarında, verici çıkış gücü ile dalgalık kazanç gücünün çarpımı olan verici dalgalık gücü (etkin ışıma gücü) önemlidir ⊐ *verici, verici dalgalık gücü, yinelenim*

verici kutu [Fr. *magasin supérieur (débitrice)* || İng. *upper spool box*] *S.* Büyük göstericilerde makaranın yerleştirildiği üstteki kutu; alıcı kutu'nun karşıtı ⊐ *alıcı kutu, gösterici, kutu, makara*

verici makara [E.t. *üst makara, üst film makarası, sevk makarası* || Fr. *bobine débitrice* || İng. *supply spool (reel), feed spool, feed reel, take-off spool, winding spool* || Al. *Abwickelspule, Abwickeltrommel, Ablaufspule* || İta. *bobina di*

racicamento (debitrice)] *S/TV/V.* Alıcı[1], gösterici, basım aygıtı, açındırma aygıtı, ses aygıtı, video aygıtı, açındırma aygıtı gibi aygıtlarda, filmin, ses ve görüntü kuşaklarının, video kuşaklarının pencere ya da okuma, saptama kafalarının önünden, açındırma teknesinin içinden geçmeden önce sarılı olduğu ve verildiği makara; alıcı makara'nın karşıtı □ *açındırma aygıtı, açındırma teknesi, alıcı[1], alıcı makara, basım aygıtı, film, görüntü kuşağı, gösterici, kuşak[1], makara, okuma kafası, saptama[2], saptama kafası, pencere, ses aygıtı, ses kuşağı, video aygıtı, video kuşağı*

verici sestoplar [Fr. *microphone-émetteur, microphone-haute fréquence* ‖ İng. *transmitting microphone* ‖ Al. *Sendemikrofon* ‖ İta. *microfono trasmitente*] *S/TV.* Çok duyar bir sestoplar ile bunun doğrudan doğruya bağlı olduğu 1 W'den ufak güçte vericiden oluşan aygıt. Bu çeşit sestoplarların çalışma yinelenimleri genellikle 40 - 170 Mhz arasındadır; erişimi 5 km'dir □ *sestoplar, verici, yinelenim*

verici yayaç [E.t. *verici televizyon istasyonu* ‖ Fr. *station émetteur (de télévision), station émettrice (de télévision)* ‖ İng. *transmitting station, television transmitter* ‖ Al. *Fernseh-station, Fernsehsender(anlage), Fernsehsenderkomplex* ‖ İta. *stazione trasmittente (televisiva)*] *TV.* Bir ya da birkaç vericisi, verici dalgalığı ve öbür donatımı bulunan, bir yayın merkezinden gelen televizyon imlerini, yayına uygun biçimde işleyerek yayan kuruluş. Bir verici yayaçta genellikle şunlar yer alır: Resim vericisi, ses vericisi, verici dalgalık, üzerine bu dalgalığın yerleştirildiği dalgalık direği ya da kulesi, dalgalığa video imini ulaştıran besleme kablosu, bütün kuruluşu besleyen yüksek gerilim kaynağı, personele ayrılan bölümler □ *video imi, verici, verici dalgalığı, yayın, yayın merkezi*

vernik [Fr. *vernis* ‖ İng. *varnish (layer), lacquer* ‖ Al. *Lacker* ‖ İta. *vernice*] *S.* Filmin gevremesini, aşınmasını, yıpranmasını önlemek için yüzüne çekilen kat □ *film, gevreme, yıpranma*

vernikleme [Fr. *vernissage* ‖ İng. *varnishing, lacquering* ‖ Al. *lackieren* ‖ İta. *verniciare*] *S.* Filme vernik katı çekme □ *vernik*

VHS™ [Fr. *VHS* ‖ İng. *VHS, Video Home System* ‖ Al. *VHS* ‖ İta. *VHS* ‖ VHS, İngilizce "Video Home System = Video Ev Dizgesi"nin kısaltması olan ayırmaçtır] *TV/V.* Japonya'daki JVC'nin (Japan Victor Company) gerçekleştirdiği video aygıtı. Betamax'ın çıkışından birkaç ay sonra üzerinde çalışıldığı açıklanan ve 1978'de piyasaya sürülen aygıt. VHS, U-Matic ile Betamax'ta kullanılan U yüklemesi yerine M yüklemesiyle yeni bir ölçün getirdi. VHS'nin kasnak çapı 2,6 parmaktır (6,6 cm); saniyede 7,3 parmak (18,5 cm) hızla döner. Buna göre VHS'nin görüntü saptama hızı Betamax'tan yavaştır, dolayısıyla görüntü niteliği ona göre biraz düşüktür; buna karşılık ses niteliği daha yüksektir. VHS kutucukları Betamax'ınkinden büyüktür: 7,3 x 4,1 x 9,0 parmak (18,5 x 10,4 x 22,8 cm); süresi dört saate dek ulaşır. VHS'deki video kuşağı yalnızca saptama[2] ve okuma[3] sırasında kafalara sürtünür; hızlı öne ve geriye sarma sırasındaysa kuşak[1] kafadan ayrılarak doğrudan doğruya alıcı ve verici makaralara sarılır; böylelikle de kuşağın çabuk yıpranması önlenmiş olur. Betamax'ın VHS'den önce çıkıp piyasayı ilk ağızda tutmasına kar-

şılık, VHS hızla gelişti ve öne geçti; JVC'den başka birçok ortaklık (Panasonic, Hitachi, Mitsubishi, Akai, Sharp, Magnavox) VHS video aygıtlarını üretmeye başladı ☰ *Betamax, görüntü, görüntü saptama, kasnak, M yüklemesi, U-Matic, U yüklemesi, video aygıtı*

VHS-C [Fr. *VHS-C* ‖ İng. *VHS-C* ‖ Al. *VHS-C* ‖ İta. *VHS-C* ‖ Buradaki "C", "compact = tıkız" kısaltmasıdır] *V.* VHS'nin tıkız çeşidi ☰ *VHS*

video ☰ **video aygıtı**

video [Fr. *vidéo* ‖ İng. *video* ‖ Al. *Video* ‖ İta. *video* ‖ Latince "videre" = "görmek" eyleminden] *TV/V.* **1.** Televizyon yayınlarının elverişli bir araç üzerine saptanması ve istenildiğinde yeniden izlenebilmesi işi. **2.** Bunu sağlayan aygıt; video aygıtı. **3.** Doğadaki görüntüleri sinema alıcısı gibi saptayan, bir video aygıtına bağlı aygıt; video alıcısı. **4.** Bu saptama[2] işinde kullanılan mıknatıslı görüntü kuşağı, video kuşağı. **5.** Video aygıtı ve video alıcısını kullanarak elde edilen elektronik görüntü ve sesleri çeşitli yöntemlerle işleyerek ortaya bir sanat ürünü koymayı erekleyen dal, video sanatı. **6.** Bu sanatın dayandığı temelleri inceleyen dal; video estetiği. **7.** Video ürünlerini gerçekleştirmekle ilgili işleyim kolu; video işleyimi. **8.** Video kuşağına, özellikle de video kutucuğuna saptanmış olarak piyasaya sürülmüş izlence, film vb; video kutucuğu. **9.** Herhangi bir aracın, özellikle de televizyonun, televizyon yayınının sese karşı görüntüyle, resimle ilgili öğeleri; resim bilgisi taşıyan im[1]; resim, görüntü. Ses karşıtı. **10.** (ABD'de) Televizyon. (ABD'de ilk başlarda televizyon terimi yerine hem "television" hem de "video" sözcükleri kullanılmaktaydı. Örneğin, televizyon almaçlarına da ilk çıktığında "video" denmekteydi. "Video" sözcüğü ayrıca televizyon anlamına önek olarak da kullanılmaktaydı. Bundan dolayı daha sonraları kendi başına bir video dalı ortaya çıktığında kullanılan "video" terimi çoğunlukla televizyonu da anıştırdığından çeşitli karışıklıklara yol açmaktadır) ☰ *düz video, elektronik görüntü, etkileşimli video, film, görüntü, görüntü kuşağı, izlence, kurgu, resim, saptama[2], sayısal video, sayısal video tekeri, ses, televizyon, video alıcısı, video aygıtı, video dizgeleri, video estetiği, video imi, video işleyimi, video kuşağı, video kutucuğu, video sanatı, video tıkız tekeri, video uygulayımı, yayın*

"video!" [Fr. *top magnétoscope!* ‖ İng. *run tape!, roll tape!, run VTR!, roll VTR!* ‖ Al. *ab!, abfahren!, MAZ ab!* ‖ İta. *ferma il magnetoscopio!*] *TV/V.* Video aygıtının, videoya saptamaya geçmesini ya da saptanmış kuşağı yayına verrilmesini sağlamak için, bunları çalıştıranlara verilen komut ☰ *video aygıtı, video kuşağı, videoya saptama, yayın*

video alıcısı, mıknatıslı görüntü alıcısı [Fr. *caméscope* ‖ İng. *video camera, video camera recorder, camera cassette recorder, CCR, camcorder* ‖ Al. *Videokamera, Videocamrecorder* ‖ İta. *videocamera* ‖ "camcorder", "*cam*era" ile "re*corder*"in birleştirilmesinden oluşturulan kısaltmadır] *V.* Televizyon alıcısı ile video aygıtının birleşmesinden oluşan aygıt. Video alıcısı temelde bir televizyon alıcısıdır; Bu bölümdeki yapısı televizyon alıcısının benzeridir. Ondan değişik olan yönü, alıcının içinde ayrıca bir video kuşaklı video aygıtı bulunmasıdır. Bundan dolayı, televizyon alıcısının temel işlevi, görüntüleri elektronik olarak saptayıp bunların yayına verilmesiyken, video alıcısında görüntüler

önce video kuşağına saptanır. Daha sonra bu görüntüler istenirse bir görüntülükte izlenir; istenirse televizyonda yayımlanır; istenirse film üzerine aktarılarak sinemalarda da izlenebilir. Video alıcısı, sinemadaki ufak el alıcılarını andıran, kullanışı çok kolay, üstelik işlemelik çalışmaları gerektirmeyen bir alıcı olduğundan, özenci sinemasında da geniş ölçüde sinema alıcılarının yerini almaktadır. Video alıcısında da, televizyonun birçok alanında olduğu gibi, değişik ölçünler, dizgeler vardır: VHS-C, S-VHS, S-VHS-C, 8 mm, Hi-8 vb. Video alıcılarında 8 mm'yi ilk çıkaran Sony, sonradan Hi-8'i çıkardı. Günümüzde bunların yerini artık sayısal video alıcıları almaktadır ☐ *alıcı*[1], *almaç, bağlantılı video alıcısı, Hi-8, video aygıtı, işlemelik, ölçün, özenci sineması, sayısal video alıcısı, 8 mm, S-VHS, S-VHS-C, VHS-C, video kutucuğu, video uygulayımı*

video ana kuşağı [İng. *sweetened edited master*] *TV/V.* Kurgulu video kuşağından sonra hazırlanan ve son görüntü kuşağı ile bileştirilmiş bütün son ses kuşaklarının yer aldığı kuşak[1]. Bundan sonra, izlencenin bütün çoğaltılacak eşlemleri bu ana kuşaktan yapılır. Video ana kuşağı, sinemadaki ara negatifinin benzeridir. Video ana kuşağı onaylandığında herhangi bir kazaya karşı hemen bir eşlemi çıkarılır ☐ *ara negatifi, eşlem, görüntü kuşağı, kurgu, kurgulanmış ses kuşağı, video, video kuşağı, video uygulayımı*

video aygıtı, mıknatıslı görüntü aygıtı, VA, video [E.t. *manyeteskop, manyetik resim kayıt aracı, manyetik resim kayıt cihazı, resim kayıt cihazı, video, video teyp, video teyp kayıt aygıtı, video kaydedici, video kayıt makinesi, video kayıt aracı, şerit makinesi, görüntü yazımlayıcı aygıt, görüntü kayıt aygıtı, Ampex* || Fr. *magnétoscope, vidéographe, vidéo enregistreur magnétique, "video recorder", "videotape recorder", Ampex* || İng. *video (tape) recorder, VTR, videotape machine, television tape recorder, recorder, Ampex* || Al. *Magnetaufzeichnungsgerät, Magnetbildaufzeichnungsgerät, Magnetbildaufzeichnungsanlage, Magnetbandaufzeichnungsgerät, magnetische Bildaufzeichnungsgerät, MAZ, Ton-Bild-Aufzeichnungsgerät, Bildaufzeich-nungsgerät, Bildbandgerät, Magnetbildbandheimgerät, Videomagnetbandgerät, Videoaufzeichnungsgerät, "Video Recorder", "Video Tape Recorder"", Ampex* || İta. *magnetoscopio, videoregistratore, "video recorder", "videotape recorder", Ampex* || ("Ampex", video aygıtının ilkörneğini gerçekleştiren California'daki (ABD) Ampex Ortaklığı'nın kullandığı ayırmaçtır)] *TV/V.* **1.** Video imi biçimindeki görüntüleri ve bunlarla ilgili sesleri video kuşağı üzerine elektronik yöntemle saptayan aygıt. VA, kutucuk kullanan KVA'dan değişik olarak makaraya sarılı video kuşağı kullanır. Bu aygıt çıkmadan önce, televizyon hemen tümüyle canlı yayına dayanıyordu. Oysa canlı yayında, önlenmesi olanaksız yanlışlar yapılabildiği gibi, yayımlanan izlencelerin istenildiğinde yeniden gösterilmek üzere elde bulundurulması olanağı da yoktu. Televizyon görüntülerini sürekli elde bulundurmak için, çok gerektiğinde, filme başvuruluyordu. Ancak bu da çok pahalıya mal oluyor, zaman alıyor ve her zaman iyi sonuç vermiyordu. Video aygıtı bu gereksinmeden doğdu. Bu aygıt, yapısı ve dayandığı ilkeler yönünden bir ses aygıtını andırır. İçinde yoğruk özdekten yapılmış ve üzeri

mıknatıslı özdekle kaplı kuşak[1], saptama kafasından geçirilir. Kafaya gönderilen im[1], mıknatıslı kuşakta mıknatıslı alana yol açar. Mıknatıslı özdekteki metal oksit parçacıkları, bu mıknatıslı alana göre dizilirler. Aynı kuşak[1], aynı hızla okuma kafasından geçirilince, okuma kafası, kuşaktaki metal oksitlerin dizilişine göre bu imleri okur. Aynı kuşak[1], silme kafasından geçirilirse, metal oksitlerin bu dizilişine son vererek hepsini aynı yönde dizer, böylelikle saptama[2] silinmiş olur. Seslerin mıknatıslı ses kuşağı üzerine alınması gerçekleştirildiğinden beri, görüntülerin de aynı işlemle mıknatıslı bir kuşağa alınması düşüncesi de doğmuştu. Ancak sesin 20 KHz civarındaki yinelenimlerde olmasına karşılık, video yineleniminin 6 MHz'ye dek yükselmesi büyük güçlükler doğurmaktaydı. Çünkü yinelenim yükseldikçe, kuşağın dönüş hızı da buna uygun oranda artar ve kilometrelerce uzunlukta kuşak[1] gerektirir. Kuşağın bu denli hızlı dönüşü çeşitli sorunlar yaratır: Kısa süreli bir saptama[2] için çok uzun kuşak[1] gerekir. Örneğin ses için saniyede ortalama 20 cm'lik bir dönüş hızı gerekirken, görüntü için saniyede 10 m'lik bir dönüş hızı gerekir. 1 dakikalık saptama[2] için 600 m kuşak[1], 30 dakikalık bir saptama[2] için de 18 km uzunluğunda kuşak gerekir. Böylesine hızlı dönecek kuşağın çok dirençli, kalın olması gerekir. Bu denli hızlı çalışan bir aygıtın mekanik düzeneğinde uyum sağlanması çok güçtür. Bu güçlüklerin önüne geçmek için, video aygıtlarında kuşak[1], ses aygıtlarında olduğu gibi uzunlamasına değil enine kullanılır. Bir ya da birkaç saptama kafası, kuşağın enine dikey ya da eğik olarak televizyon imlerini geçirir. Böylelikle yaklaşık 5 cm enindeki kuşak[1] saniyede 40 cm hızla geçirilir. Saniyede 250 dönüş yapan bir kasnaktaki dört saptama (ve okuma) kafası, birbirinden 0,4 mm aralıklı, hafifçe eğik yollara imi saptar. Her im[1], saniyenin 1/1.000'inde alınır. Televizyonda saniyede 25 resim geçtiğine göre, 1.000 im[1], 25 resim taşır. Buna göre her im[1], bir resmin 1/40'ını verir. Bu da 25 satır ölçününde her imin 16 satırı kapsamasını sağlar. Ancak video iminin yinelenimi, bu denli hızlı bir dönüşle saptanamayacağından bütün im[1], yinelenim değiştirimi yoluyla 5 Mhz'lik bir taşıyıcı yinelenime aktarılır. Televizyon görüntüsüyle ilgili ses, görüntü kuşağının bir kenarına, ses aygıtındaki gibi aktarılır. Kuşağın öbür kenarında, okuma[3] sırasında kafaların imlerle çakışmasını sağlayacak kılavuz yol bulunur. Video aygıtı ilk kez 1956'da Ampex adıyla piyasaya sürüldü. Ancak gerek Ampex gerek onu izleyen ve ona benzeyen öbür video aygıtları, yalnızca büyük televizyon kuruluşlarını erekleyen, video kuşağı büyük makaralar üzerinde bulunan, hantal yapılı aygıtlardı. O zamandan beri bu aygıtlar büyük gelişmeler gösterdi. Bugün bu aygıtların birçok çeşidi, televizyon yayın merkezlerinde ya da dışarıda izlencelerin saptanıp hemen ya da ileride yayımlanmasında filmlerin yanı sıra büyük ölçüde kullanılmakta, birkaç istisna dışında canlı yayınların yerini almış bulunmaktadır. İlk kez 1972'de ortaya çıkan ev videosuysa, video aygıtlarına büyük bir atılım kazandırdı, çünkü bu aygıtlar, istenilen izlenceleri saptayıp izlemekte bir ses aygıtı kolaylığını taşımaktaydı. Video kuşağı makara üzerinde değil, kolayca takılıp çıkarılabilen kutucuklardaydı. Video aygıtı, gerek almaçtan izlenen bir televizyon yayınını gerekse alıcının saptadığı bir izlenceyi

aktarabilir. Birinci durumda, video aygıtı çıkışı olan bir almaç gerekir. İkinci durumda aygıt doğrudan doğruya alıcıya bağlanır. Böylelikle saptanmış olan görüntülerin yeniden izlenebilmesi için ya özel bir almaç ya da ek bir aygıt eklenmiş herhangi bir almaç kullanılır. Daha sonra hem saptama[2] hem okuma[3] işini bir arada gerçekleştirebilen aygıtlar da geliştirilmiştir (video alıcısı). Video aygıtı gerek görüntülerin niteliği gerek sağladığı tutum gerekse getirdiği kolaylıklar yönünden televizyondaki bütün saptama[2] yöntemlerinden daha elverişlidir. Hatta bu yüzden, sinema alıcılarıyla bile boy ölçüşebilmektedir. Gerek sinema alıcısı gerekse filme saptayıcıda film ancak bir kez kullanıldığı ve çeşitli işlemelik çalışmalarından geçtiği halde, video aygıtındaki kuşak[1], görüntü saptanır saptanmaz ayrıca bir işleme gerek kalmaksızın izlenebilir. Bu kuşaktaki görüntüler ve sesler silinebilir. Silinen kuşak[1] yeniden kullanılabilir. İstenirse saptama[2] sırasında izlenen görüntülerden beğenilmeyenler silinip yerlerine yenileri alınabilir. Birden fazla video aygıtı varsa bu kuşakların eşlemleri kolaylıkla çıkarılabilir. Bu kuşaklardan filme, filmden bu kuşaklara aktarma yapılabilir. Buna karşılık video aygıtlarını kullanmak özellikle uğraşmanlık alanında, sağlam bir uygulayımsal bilgi gerektirir. **2.** Aynı aygıtın hem saptamayı hem de okumayı gerçekleştiren çeşidi: video alıcısı □ *alan, alıcı[1], almaç, 625 satır, Ampex, canlı yayın, dörtlü video aygıtı, eğik görüntü saptama, eğik video aygıtı, enine görüntü saptama, enine video aygıtı, ev videosu, görüntü, im[1], işlemelik, izlence, kasnak, kurgu, kuşak[1], kutucuk, kutucuklu video aygıtı, mıknatıslı alan, mıknatıslı kuşak[1], okuma kafası, resim, saptama[2], saptama kafası, satır, ses, ses aygıtı, silme kafası, taşıyıcı yinelenim, televizyon, video alıcısı, video imi, video kuşağı, video uygulayımı, yayın, yinelenim, yinelenim değiştirimi, yoğruk*

video aygıtı!, VA! [Fr. *top magnétoscope!* ‖ İng. *run tape!, roll tape!, run VTR!, roll VTR!* ‖ Al. *ab!, abfahren!, MAZ ab!* ‖ İta. *ferma il magnetoscopio!*] *TV/V.* Video aygıtının, videoya saptama ya da saptanmış kuşağı yayına vermesini sağlamak için verilen çalıştırma komutu □ *video aygıtı, video kuşağı, videoya saptama[2], yayın*

videocu [İng. *video store*] *V.* Video kutucuklarının satıldığı ya da kiralandığı mağaza □ *kutucuk, video*

video çıkışı [İng. *video tap*] *V.* Video desteğinde, videoya gönderilecek görüntünün bir sinema alıcısından çıktığı yer, çıktı □ *alıcı[1], görüntü, video, video desteği*

video denetlemesi □ **denetleme**

video desteği [İng. *video assist (monitoring, playback, viewfinder)*] *S/V.* Bir film çevrilirken, sinema alıcısından video görüntüsü sağlama ve sağlanan video görüntüsünü çevirim çalışmalarını kolaylaştırmada, desteklemede kullanma durumu. Sinema alıcısından gelen görüntünün video kuşağına alınması, alıcının bakacındaki buzlu camın üzerinde beliren görüntü saptanarak ya da yansımalı bakaçtaki görüntü videoya gönderilerek gerçekleştirilir. Bu saptama[2] için küçük bir video alıcısı ya da video aygıtı kullanılır. Aynı anda görüntülerle ilgili ses de alınır. Bir kapalı yayın yöntemiyle kuşağa aktarılan bu görüntüler yapım sırasında çerçeveleme, odaklama, oyunun izlenmesinde kullanıldığı gibi, yapım sonrasında da

kurgunun ilk işlemlerinde de kullanılabilir ☐ *alıcı*[1], *bakaç, buzlu cam, çerçeveleme, çevirme, film, görüntü, ışıklama, kapalı yayın, kurgu, odaklama, oyun, System 35, video, video kuşağı, yansımalı bakaç*

video dizgeleri [E.t. *video sistemleri* || İng. *video systems*] *V.* Videodaki başlıca dizgeler Betamax, VHS, V-2000 ☐ *Betamax, VHS, V-2000*

video estetiği [Fr. *esthétique du vidéo* || İng. *video aesthetics (esthetics)* || Al. *Videoästhetik* || İta. *estetica del video*] *V.* Videoyu güzel sanatların bir dalı olarak ele alıp, videodaki yaratma çabasının dayandığı temelleri, kuralları en geniş biçimde inceleyen, bu incelemeden bir genellemeye varmaya çalışan estetik dalı ☐ *video, video filmi, video sanatı, video uygulayımı*

video filmi [İng. *video for film*] *S/TV/V.* **1.** Televizyon uygulayımbilimiyle gerçekleştirilmiş bir izlencenin filme dönüştürülmesiyle ortaya çıkan film. Özellikle, görüntülerinin seçikliği filmdeki görüntülere yakın olan YSTV dizgesinin ortaya çıkışıyla, bu uygulayımbilime göre hazırlanmış yapımın ayrıca film üzerine aktarılıp sinemalarda da gösterilmesi düşüncesinden doğmuştur. Bunun ilk denemesi 1987'de Japon Sony Ortaklığının YSTV yöntemiyle İtalya'da hazırladığı *Julia and Julia*'dır (Peter del Monte). İzlence daha sonra Japonya'da filme aktarılıp sinemalarda gösterime çıkmıştır. Ancak görüntülerin seçikliği istenilen ölçüye pek ulaşamamış; YSTV de henüz deneme aşamasında olduğundan bu yöntem pek yaygınlaşamamıştır. *S/V.* **2.** (Türkiye'de) Sinema araç ve gereçleri yerine video araç ve gereçleri kullanılarak gerçekleştirilmiş öykülü film. 1980'li yılların başlarında Avrupa'daki gurbetçi (göçmen) Türk işçileri ve ailelerine eski yeni Türk filmlerinin video kutucuklarıyla ulaştırılmasının ardından, doğrudan doğruya "videoyla film çevrilmesi" sonucu ortaya çıkan bir tür. Avrupa'daki Türk video dağıtım ortaklıklarının, Türkiye'de film yapımının bir dar boğaza girdiği sırada, göçmen işçilerin istemlerini daha kısa sürede, daha ucuza gerçekleşen bu tür bir yapımla karşılama girişimleriyle ortaya çıkıp kısa zamanda büyük bir gelişme göstermiştir. Ancak yetersiz araç ve gereçler, derleme ve deneyimsiz çevirim takımları, özensiz çalışmalara dayandığından ortaya gerçek bir film denemeyecek "şıpınişi", "çırpıştırma" ürünlerden başka bir şey konmamış ve bu furya beş altı yıl sonra sona ermiştir ☐ *film, gösterim, izlence, seçiklik, televizyon, televizyon filmi, video, yapım, yüksek seçiklikli televizyon*

video görüntücüsü, mıknatıslı görüntücü [Fr. *opérateur magnétoscope* || İng. *videotape operator, tape operator* || Al. *Magnetaufzeichnungsgerät-Operateur* || İta. *operatore di magnetoscopio*] *TV/V.* Video aygıtını kullanan uğraşman. Kimi video görüntücüleri, video kurgucusunun yardımcısı sayılır, çünkü son kurgu sırasında bunlar kurgucuya yardım ederler ☐ *kurgu, kurgucu, son kurgu, video aygıtı*

video gösterici [Fr. *vidéoprojecteur* || İng. *video projector*] *V.* Video görüntülerini bir görüntülüğe yansıtan araç. Bu durumda video görüntüleri televizyon almacında ya da denetlikte değil, film görüntüleri gibi büyük görüntülüklerde izlenir; ancak bunlar film görüntülerinin niteliğine ulaşamaz ☐ *denetlik, film, görüntü, görüntülük, gösterici*

video hakkı [İng. *video rights*] *S/V*

Filmlerin video kutucuklarına aktarılıp pazara sürülmesiyle ilgili hak. Kutucuklu video aygıtının gelişmesi üzerine, filmlerin bu yoldan da pazara sürülmesi düşüncesinden doğan bu uygulayım sonunda tüm dünyada sinema filmlerinin kutucuklu videoyla dağıtımına, satılmasına ya da kiralanmasına dayanan geniş bir pazar oluştu. ABD'deki Fox Ortaklığı 1976'da, kendi yapımı olan ve daha önce büyük gelir getirmiş elli filminin video hakkını satarak bu yolun açılmasını sağladı. 1980'de ABD'de kurulan Warner Home Video, eski ve yeni filmlerin video kutucuklarının dünya çapında dağıtımını gerçekleştiren bir ağ oluşturdu ☐ *ağ, film, kutucuk, kutucuklu video aygıtı, video*

Video 2000 [Fr. *Video 2000* ‖ İng. *Video 2000* ‖ Al. *Video 2000* ‖ İta. *Video 2000*] *TV/V.* Hollanda'nın Philips ile Almanya'nın Grundig Ortaklıkları'nın gerçekleştirdikleri video aygıtı. Philips, KVA'yı gerçekleştiren ilk ortaklıktı; ancak daha sonraki Betamax ile VHS'nin piyasada üstünlük sağlaması üzerine Grundig'le birlikte Video 2000'i gerçekleştirdi. 1979'da piyasaya sürülen Video 2000 de Betamax ve VHS gibi yarım parmaklık (1,27 cm) mıknatıslı kuşak[1] kullanır. Philips'in daha önce kutucuklu ses aygıtları için gerçekleştirdiği tıkız kutucuğa verdiği Compact Cassette'e benzeterek Video Compact Cassette adını taktığı kutucuğun boyu 7,5 x 3,9 x 0,9 parmaktır (19 x 9,9 x 2,2 cm), bundan dolayı da VHS kutucuğuna benzer. Ancak aynı kuşak[1] üzerinde iki video yolu birden taşımakla gerek VHS gerek Betamax'tan ayrılır; böylelikle tıpkı ses kuşaklarında olduğu gibi, kutucuk ilk yolu kullandıktan sonra çevrilerek ikinci yol da kullanılır; bu da gösterim süresini bir kat artırır; bir yolu dört saat olmak üzere sekiz saate çıkabilir. Video 2000'in bir başka yeniliği, daha önce ancak profesyonel video aygıtlarında bulunan Devingen Yol İzleme'dir (DYİ). DYİ'nin olanaklarını sağlamak için, VHS ile Betamax fazladan iki video kafası kullanma yöntemini getirmişlerse de bunlar DYİ'nin yerini tam olarak tutmanuştır. Yine de Video 2000, bu üstünlüklerine karşın Betamax ile VHS'nin yerini alamamıştır ☐ *Betamax, devingen yol izleyici, kutucuklu ses aygıtı, kutucuklu video aygıtı, ses yolu, tıkız kutucuk, VHS, video aygıtı*

video imi [E.t. *video sinyali, video imi* ‖ Fr. *signal vidéo (de télévision), vidéo* ‖ İng. *video signal (frequency, frequency signal), VF television signal* ‖ Al. *Videosignal, Videofrequenz, VF, Fernsehsignal* ‖ İta. *segnale video*] *TV.* Televizyon alıcısından çıktıktan sonra işlenen, alıcıdan gelen resim imine, eşleme ve boşluk imlerinin eklenmesinden oluşan, böylelikle yayına hazır duruma gelen karmaşık resim imi ☐ *alıcı[1], boşluk imi, eşleme imi, im[1], resim imi, televizyon, yayın*

video işleyimi [Fr. *industrie du vidéo* ‖ İng. *video industry* ‖ Al. *Videoindustrie* ‖ İta. *industria del video*] *V.* Video yapımını, dağıtımını gerçekleştiren, buna ek olarak video araç ve gereçlerinin üretimini sağlayan işleyim kolu ☐ *dağıtım, video, video uygulayımı, yapım*

video izi [Fr. *strie* ‖ İng. *video track, track, striation* ‖ Al. *Magnetogramm, Streifen* ‖ İta. *striatura*] *TV/V.* Video kuşağı ya da video tekerinde video iminin oluşturduğu iz. Video aygıtındaki video kuşağına saptama[2] yapıldığında, kuşak[1] üzerindeki demir oksit ya da krom dioksit taneciklerinin, gelen video

imine göre dizilişiyle ortaya çıkar. Kuşaktaki birbirine yakın bu izler üzerinde devinen video kafalarının, kendisiyle ilgili olmayan izlerden etkilenmemesi için, saptama[2] ile okuma kafaları arasında bir boşluk bırakılır. Bu boşluğun uzaklığı değişiktir. Kimi video dizgelerinde, bu kafalar arasında 180° lik açı vardır. Kuşak[1], kafanın önündeki makara çevresinden eğik olarak geçer. Bundan dolayı, saptama ve okuma kafaları, kuşak[1] üzerinde eğik bir yol izler. A saptama ya da okuma kafası izi bitirip ayrıldığında, B saptama ya da okuma kafası, önceki izin yanındaki yolu izler. Video kuşağının düz, buna karşılık kafa makarasının eğik olarak döndüğü dizgeler de vardır. Ancak iki durumda da aynı sonuç alınır ⊏ *demir oksit, eğik görüntü saptama, kafa, krom dioksit (kuşak[1]), okuma kafası, saptama[2], saptama kafası, video aygıtı, video kuşağı, video imi, video tekeri*

video kabı ⊏ **kap**

video kurgucusu ⊏ **kurgucu**

video kurgusu ⊏ **kurgu**

video kuşağı, mıknatıslı görüntü kuşağı [E.t. *video bandı, video bant, videoteyp bandı, teyp bandı, televizyon bandı, manyetik kuşak[1], manyetik bant, manyetik şerit, görüntü bandı, görüntü şeridi* ‖ Fr. *bande-vidéo, "videotape"* ‖ İng. *videotape, VT, magnetic picture tape* ‖ Al. *Videoband, Videomagnetband, Magnetbild-band, Bildband, Videotape* ‖ İta. *nastro video, "videotape"*] *TV/V.* Video aygıtlarında saptama[2] ve okumada kullanılan, temelde mıknatıslı ses kuşağına benzeyen kuşak[1]; üzerine demir oksit ya da krom dioksit tozundan kat çekilmiş poliviniklorit ya da polyester tabanlı kuşaktır. Bu kuşaklarda en çok kullanılan taban da polyester özdekli Mylar'dır 2,5 cm ya da 5 cm enindeki bu kuşağın kenarlarında ses yolu da yer alır. Video kuşağı video aygıtlarında kullanılır. Gelen imler aygıtta bir radyo yinelenimine çevrilir ve bunlar kuşağın üzerine saptanır. Video aygıtlarında değişik genişlikte mıknatıslı kuşak[1] kullanılmaktadır:

1" (2,5 cm)	: uğraşman aygıtı
2" (5 cm)	: uğraşman aygıtı
½" (1,27 cm)	: ev tipi aygıt
¼" (0,63 cm)	: ev tipi aygıt

Video kuşaklar yoğruk kutucuklarda yer alır. Kutucukların boyu ve biçimi video dizgelerine göre değişir; bir dizgenin kutucuğu başka bir dizgeninkine uymaz ⊏ *demir oksit, krom dioksit (kuşak[1]), kuşak[1], Mylar, polivinilklorit, taban, video aygıtı, videoya saptama, video uygulayımı*

video kuşağı boyu ⊏ **boy**

video kuşağı sarıcı ⊏ **sarıcı**

video kuşağı yapıştırma aygıtı ⊏ **yapıştırma aygıtı**

video kutucuğu ⌒ **kutucuk**

video kutucuğuna saptama [İng. *video cassette recording*] *TV/V.* Saptamanın video kutucuğunda bulunan video kuşağına yapılanı ⊏ *kutucuk, saptama[2], video kuşağı*

videoluk, mıknatıslı görüntülük [Fr. *vidéothèque* ‖ İng. *videotape library* ‖ Al. *Videothek, Bildbandarchiv* ‖ İta. *videoteca*] *TV.* Video kuşaklarının saklandığı, korunduğu, sınıflandırıldığı işlik bölümü ⊏ *işlik, video kuşağı*

video oyunu ⊏ **oyun**

video sanatçısı [İng. *video artist*] *V.* Video sanatının ürünlerini veren kimse

2. Videonun uygulayımsal alanları dışında çalışan, doğrudan video sanatıyla ilgili çalışmalarda bulunan kimse □ *video, video estetiği, video sanatı, video uygulayımı, yaratıcı, yönetmen*

video sanatı [Fr. *art du vidéo* || İng. *video art, electronic art* || Al. *Kunst der Video, Videokunst* || İta. *arte del video*] *V.* Herhangi bir kavramı, bir düşünceyi, bir konuyu, sesle de desteklenen devinimli resimler (görüntüler) yardımıyla ortaya koymak ereğini taşıyan sanat dalı. Video sanatı bu bakımdan sinema ve televizyon sanatlarıyla birçok ortak yön taşır. Videoda da tıpkı sinemada olduğu gibi yapıt önce bir kuşak[1] üzerine aktarılır (sinemada film üzerine, videoda video kuşağı üzerine). Ancak sinemanın görüntüleri optik-kimyasal olduğu halde (bu görüntüler filmin duyarkatını etkiledikten sonra ancak kimyasal işlemlerden geçerek ortaya çıkabilir) videoda tıpkı ses kuşaklarındaki gibi üzeri demir oksit katıyla örtülü bir kuşak[1] üzerine elektronik yolla saptanır ve başkaca bir işleme gerek kalmaksızın elektronik bir okuma kafasıyla hemen izlenebilir. Televizyonun görüntüleriyse, önceden her mıknatıslı kuşağa saptanmadıysa, alındığı anda yayına verilebilir. Bu durumda filmin ve videonun kurgusu da, televizyondakinden değişiktir. Doğrudan yayınlanan televizyon görüntülerinin kurgusu yayına verilirken yapılır; oysa film ve video kuşağının kurgusu bunlar saptandıktan sonra gerçekleştirilir. Filmin kurgusu ile video kuşağının kurgusu da değişiktir. Film kurgusu daha çok makasla kesip biçme, yapıştırma gibi doğrudan elle yapılan bir çalışmadır. Video kurgusundaysa işe çok çapraşık elektronik kurgu aygıtları, bilgisayar karışır. Video da film gibi, hem başka dalların bir aktarım, dağıtım, yayım aracıdır (örneğin filmlerin, televizyon izlencelerinin) hem de kendi başına bir sanat dalıdır. Video sanatçısı bu çalışmayı gerçekleştirirken video araç ve gereçlerinin sağladığı olanaklardan yararlanır; görüntünün öğelerini en uygun biçimde düzenleyip kullanarak video yapıtını gerçekleştirir. Video sanatı çok genç bir sanat dalıdır ve başlangıçta televizyonun kalıplaşmaya, kemikleşmeye, tecimselleşmeye doğru hızla belirginleşen eğilimine karşı bir başkaldırı olarak çıkmıştır. Video sanatının kurucularından Koreli Nam Juke Paik'in "Televizyon hepimizin tüm yaşamına saldırıdır, şimdi bu saldırıyı yanıtlayabiliriz" sözü bunu yansıtır. Video sanatı 1965'te Japonya'daki Sony Ortaklığı'nın ilk taşınabilir, siyah-beyaz, makaralı video alıcısı olan Portapak'ı çıktığında ilk adımlarını atmaya başladı. Böylelikle ancak büyük televizyon ortaklıklarının, televizyon ağlarının tekelinde bulunan bir iletişim aygıtı, tıpkı büyük yapımevlerinin tekelinde bulunan sinemada özenci alıcıların çıkışında olduğu gibi, sıradan yurttaşların da kullanabileceği bir iletişim aygıtı niteliği kazanmaktaydı. Günümüzde çok hafif, kullanışlı, esnek, bilgisayar destekli, sayısal temele dayanan ve sinema ile televizyona göre çok daha az gideri olan video bu özellikleriyle video sanatçısına daha geniş çalışma özgürlüğü, bağımsızlık sağladığından gelişmeye alabildiğine açıktır. Başlangıçtan beri bu genç sanatın karşılaştığı en büyük güçlük, videonun daha önceki televizyon, daha da önemlisi sinemanın büyük etkisi altında kalması; hemen hemen sinema alıcısıyla ne yapılmışsa ya da ne yapılıyorsa, daha ucuz ve daha esnek olan video alıcısıyla bunları yinelemeye eğilimiydi. İkincisi, işin içine elektronik uygulayımbilimi-

nin, bilgisayar uygulayımlarının girmesiyle video sanatçısının önüne düşleri bile aşan olanaklar çıkınca, bir "uygulayımbilim, uygulayım sarhoşluğu"na kapılıp, daha çok özel etkiler alanında kendini yitirmesiydi. Hiç kuşkusuz ilk adımlarda ağır basan bu etkenler zamanla yerini, bu yeni sanatın kendi bulacağı ve kuracağı anlatı ve deyiş özelliklerine, türlerine bırakacak, video sanat ile uygulayımbilim arasında gerekli dengeyi kuracak, kendine özgü kurallarını kendisi yaratacaktır □ *alıcı*[1], *bilgisayar, demir oksit, okuma kafası, duyarkat, görüntü, film, görüntü öğeleri, izlence, konu, kurgu, kuşak*[1], *makaralı, resim, ses, ses kuşağı, sinema, sinema sanatı, siyah-beyaz, televizyon, televizyon sanatı, sayısal, sayısal video, video alıcısı, video estetiği, video kuşağı, video sanatı, video uygulayımı, yayın*

video ses kurgusu [İng. *sweetening*] *TV/V.* Bir videonun yapım sonrasında ses üzerindeki bütün çalışmalar. Bu çalışmalar sırasında söyleşme, müzik, ses etkileri, gürültü ve öbür ses öğeleri ilgili görüntülerle uyumlu duruma getirilir ve sonunda çeşitli sesler tek bir ses yolunda bileştirilir. Video ses kurgusu genellikle çok yollu bir ses aygıtında ya da SSİA'da gerçekleştirilir. Kurgulu video kuşağında yer alan yapım sırasında elde edilen ses ile buna uygun düşen zaman düzgüsü, video ses kurgu masasında yan yana getirilir ya da bu düzgüler çok yollu ses kuşağına aktarılır. Kurgulu video kuşağında iki ses yolu varsa, bunlar çok yollu ses kuşağına ayrı ayrı aktarılır. Ayrıca kurgulu video kuşağının herhangi bir kazaya uğramaması için de bunun bir eşlemi çıkarılır. Bileştirme sırasında görüntü kuşağı olarak bu eşlem kullanılır. İlk olarak söyleşme, öyküleme, müzik, ses etkileri, çok yollu kuşakta kendileriyle ilgili bölümlere alınır. Bundan sonra hepsi kendilerine özgü düzeydeyken bileştirme işlemine geçilerek tek bir ses yolunda bir araya getirilir. Bu bileştirme işlemi onaylanınca, ses yolu, kurgulu video kuşağına yerleştirilir □ *bileştirme, çok yollu ses, eşlem, görüntü, gürültü, kurgu, kurgulu video kuşağı, kurgu masası, müzik, öyküleme, sayısal ses işleme aygıtı, ses, ses aygıtı, ses etkileri, ses kuşağı, ses yolu, söyleşme, video, yapım, yapım sonrası, zaman düzgüsü*

video sineması [İng. *video cinema*] *V.* Sinema salonu biçiminde düzenlenmiş, ancak yalnızca videoları büyük görüntülüğe yansıtarak gösteren sinema. Bu videolar genellikle açık film, cinsel sömürü filmleri özellikleri taşır □ *açık film, cinsel sömürü filmi, video*

video sunucu [Fr. *"vidéo jockey* || İng. *video jockey, VJ, veejay* || Al. *"Video-Jockey"* || İta. *"video jockey"*] *TV.* Televizyonda müzik videolarını sunan kimse. Uydu televizyonunun, kablolu televizyonun ve müzik videolarının gelişmesi üzerine, teker sunucuların işini televizyonda müzik videoları için yapan kimse. Özellikle 1981'de yalnız müzik yayını yapan ve bu yayının en büyük bölümü müzik videolarından kaynaklanan "Music Television" (MTV) adlı oluğun yayına başlaması ve bunu kısa zamanda benzerlerinin izlemesine koşut olarak video sunuculuğu da yaygınlaşmaya başladı □ *müzik videosu, oluk*

video tekeri [E.t. *televizyon plağı* || Fr. *disque vidéo* || İng. *video disk, picture-and-sound disk* || Al. *Bildplatte, Bild Ton-Platte, Bildschallplatte, Ton Bild Platte, Videoplatte, Videoschallplatte* || İta. *disco video*] *S/TV.* Üzerinde resim ve bununla ilgili ses bilgileri taşıyan ve

bir televizyon almacında izlenebilen teker. Televizyon görüntülerinin, üzerinde saptandığı yeni bir araç olarak, 1970'ten bu yana mıknatıslı kuşağın pahalı üretimine ve görüntü niteliğinin eksikliklerine karşı yeni bir seçenek olarak geliştirildi. Şimdiye dek bu alanda başlıca üç ayrı yönteme dayanan video tekeri gerçekleştirildi. Bunlardan ilki Batı Almanya'daki AEG-Telefunken'in 24.6.1970'te Berlin'de siyah-beyaz, ertesi yıl da Radyo Sergisi'nde renkli olarak sunduğu tekerdir. Bu teker daha sonra ABD'deki Teldec-Decca ortaklığıyla geliştirilip Teldec adıyla piyasaya sürüldü. Teldec, polivinilkloritten esnek, yoğrık özdek üzerine ancak mikroskopla görülebilecek boydaki imlerin sarmal biçimde dizilmesinden oluşur. Bu teker, özel bir tekerçalarla okunur ve tekerçaların bağlandığı herhangi bir televizyon almacından izlenir. Filmden ya da video kuşağından gelen görüntüler polivinilkloritten tekerin üzerine 2 mikron enindeki yola mm'ye 300 im' düşecek biçimde geçirilir. Bu sayıdaki im' 12 saniyelik bir izlenceye eşittir. 5 cm'lik ende genellikle 10 dakikalık bir izlence yer alır. Bu tekerin elektrolizle kalıbı çıkarılır, sonra polivinilklorit üzerine çok sayıda basılır. Televizyon tekerçalarında bu teker dakikada 1.500 dönüş ya da saniyede 25 dönüş yapar (ses uzunçalarlarının dakikada 33 1/3 dönüş yaptığı unutulmamalı). Gerek yolun çok dar oluşu gerekse tekerin büyük bir hızla dönüşü yüzünden video tekerinin okunuşu, bilinen tekerlerden ayrıdır: Paten biçimindeki elmastan tekerçalar iğnesi, basınç temeline dayanarak çalışır. Bu iğne, yoldaki değişik izler üzerine 0,2 gramlık basınçla biner ve bu imleri girintili çıkıntılı biçime sokar; iğne geçince basınç kalktığından bu çıkıntılar birden düzleşir; değiştirgeç, bu basınç değişikliğini, sesi ve resmi veren gerekli elektriksel ime çevirir. Tekerleri bitince özdevimsel olarak değiştiren tekerçalar yardımıyla, bu onar dakikalık gösterimler uzatılabilir. Tekerçaların hızlı çalışmasından dolayı video tekeri tabla üzerinde değil bir hava yastığı üzerinde yer alır; bu durum aynı zamanda çok esnek olan yoğrumsal plağa tam bir düzlemlik sağlar. Hollanda'daki Philips ortaklığının işlemeliklerinde geliştirilen, dayandığı ilke ve temeller 6.9.1972'de basına sunulan Video Long Playing, Teldec'ten çok değişik niteliktedir. Philips'in video tekeri, lasere dayanmaktadır. Bundan dolayı yine Teldec'teki gibi tekerin dakikada 1.500 dönüş yapmasına karşın, çok daha uzun izlenceler (örneğin Louvre Müzesi'nin bütün tabloları) bir uzunçalara sığdırılabilmektedir. Teldec'te olduğu gibi video imi yine 2 mikronluk bir yola alınmaktadır; ancak bir uzunçalarda 60.000 kadar yol bulunmaktadır. Renkli görüntü veren Video Long Playing yönteminde video imini oluşturan bilgiler, bu yol üzerine eğik olarak sıralanan imlerin boylarına ve birbirinden uzaklıklarına göre değişmektedir. Bu imler metalize bir yoğrumsal özdek üzerine alınmakta, bunun üzerine oksitlenmeyi önleyen incecik bir saydam kat çekilmektedir. Bu kadar daracık bir yerde böylesine yoğun bilgiyi taşıyan tekerin okunması laserle sağlanır. Son kertede ince olan bu ışın, tekerin üzerindeki imleri tarar. Bu tarama sırasında imlerin boyları ve birbirlerine uzaklıklarına göre değişik biçimde yansıyan laser ışını bir dizi ayna yardımıyla bir ışıkdiyoda gönderilir; burada oluşan ışıkelektrik ışığı televizyon görüntülüğünde izlenir. Video Long Pla-

ying'de teker ile bunu okuyan araç arasında fiziksel herhangi bir değme olmadığından tekerin eskimesi söz konusu değildir. Teker ayrıca yavaşlatılmış ya da hızlandırılmış devinimle, tek resimli gösterimle, geriye döndürülerek izlenebilmektedir. 1972 aralığında basına sunulan Disco-Vision, Teldec'i geliştirmiş olan Decca Records ortaklığıyla Universal Pictures (sinema ortaklığı), Universal Television (televizyon ortaklığı) ortaklıklarını da kapsayan MCA, Inc. Tarafından geliştirilmiştir. Disco-Vision da Video Long Playing gibi laser ışınından yararlanmaktadır. 12 parmaklık (30,5 cm) tekerlerin 1 parmağında (2,54 cm) laser ışınıyla çizilmiş 12.500 yol yer almaktadır. Televizyon almacına bağlanan özel bir televizyon tekerçalarında okunan tekerin iki yüzünde 40 dakikalık siyah-beyaz ya da renkli televizyon izlencesi yer almaktadır. Bu tekerin ömrü 9.000 saat olarak hesaplanmaktadır. Disco-Vision ilk olarak, Universal Pictures adlı sinema yapımevinin bütün eski filmlerini bu tekerlere alıp piyasaya sürmekle işe başlamıştır. Philips'in Video Long Playing'i 1980 başlarında LaserVision adıyla daha da geliştirilmiş, bu yöntemde 30,5'lik (12 parmak) çapında yoğruk tekerler kullanılmıştır. Tekerin dönüş hızı dakikada 1.800 dönüşe yükseltildiğinden, televizyon imi için gerekli kuşak genişliğine daha iyi ayak uydurulmuştur. Daha sonra bu yöntem, Philips ile Sony'nin geliştirdikleri 12 cm ($4\ ^3/_5$ parmak) çapındaki ses tıkız tekerlerine de uygulanmış; video tekerinin LaserVision ve Disco-Vision çeşitleri sayesinde günümüzdeki tıkız tekerlere geçilmiştir. Günümüzde video tekeri, yalnız okuma[3] için değil hem okuma[3] hem saptama[2] için de kullanılabilmektedir. Bundan dolayı da videodaki değişken kurguda büyük kolaylık sağlamaktadır. Video tekerleri, video kuşaklarından daha çok bilgi taşıyabilir, arama işlevleri daha kolay ve geniştir ve kuşaktan daha dayanıklıdır ☐ *almaç, bilgi, değişken kurgu, film, görüntü, görüntülük, gösterim, hızlandırılmış devinim, ışık-elektrik, im[1], izlence, laser, LaserVision, polivinilklorit, renkli, resim, resim bilgisi, sayısal video tekeri, ses, ses bilgisi, siyah-beyaz, tarama, teker, tekerçalar, tek resimli gösterim, televizyon, televizyon tekerçaları, tıkız teker, uzunçalar, video kuşağı, video tekerçaları, video tıkız tekerçaları, video tıkız tekeri, video uygulayımı, yavaşlatılmış devinim*

video tekerçaları [E.t. *televizyon plakçaları* || Fr. *pick-up disque-vidéo, tourne-disque vidéo, lecteur de vidéo-disque* || İng. *video disk pick-up (disk player, disk reproducer)* || Al. *Bildplattenspieler, Videoplattenspieler, Bildschallplattenspieler, Videodisk-Player* || İta. *pick-up di disco video, lettore di videodischi*] *TV.* Video tekerini okuyan özel yapıdaki tekerçalar ☐ *tekerçalar, video tekeri*

video tekeri saptayıcı, VTS [İng. *video disk recorder, VDR*] *TV/V.* Görüntü ve ses imlerini video tekerlerine saptayan ve okuyan elektronik aygıt. VTS'lerin resim arama, resim dondurma, yavaşlatılmış ve hızlandırılmış devinim özellikleri vardır ☐ *görüntü, hızlandırılmış devinim, im[1], okuma[3], resim dondurma, saptama[2], video tekeri, yavaşlatılmış devinim*

video tıkız kutucuğu, VTK [Fr. *cassette compact vidéo* || İng. *video compact cassette, VCC*] *TV/V.* Ses aygıtları için tıkız kutucuğu gerçekleştiren Hollan

da'daki Philips ortaklığının videolarda kullanılmak üzere özellikle Video 2000 için geliştirdiği tıkız kutucuk. Betamax ile VHS'den sonra çıkan VTK'ler bunların kutucuklarından daha nitelikli ses, görüntü ve daha uzun kullanma süresi sağlamaktaydı □ *Betamax, ses aygıtı, tıkız kutucuk, VHS, video, Video 2000, video uygulayımı*

video tıkız tekerçaları, VTTÇ [E.t. *televizyon tıkız plakçaları* || Fr. *lecteur de CDV* || İng. *video compact disk player, VCD player*] *TV/V.* Video tıkız tekerinin görüntü ve sesini okuyan aygıt □ *televizyon, tıkız teker, video tekeri, video tıkız tekeri, video uygulayımı*

video tıkız tekeri, VTT [E.t. *televizyon tıkız plağı* || Fr. *CD-vidéo, CDV* || İng. *video compact disk, VCD, CD-movie*] *TV/V.* Tıkız tekeri gerçekleştiren Philips'in 1988'de geliştirdiği video tekeri çeşidi. Bu teker, bir laserin görüntü ve sesi okumasına dayanır. Video aygıtı, televizyon yayınlarını saptayabilir; buna karşılık video tıkız tekeri bu yayınları saptayamaz. Bu tekerler önceden üzerlerine ses ve görüntü saptanmış olarak piyasaya sürülür. Buna karşılık video tıkız tekerleri görüntü ile sayısal sesi üstün nitelikte sunar; üstelik eskimez, yıpranmaz, aşınmaz. Kaldı ki, televizyon yayınlarını saptayabilen televizyon tıkız tekerleri üzerinde de çalışılmaktadır. Piyasaya üç çeşit VTT sürülmüştür: a) CDV parça (clip): TT gibi bu da 12 cm çapındadır. Genellikle birkaç dakikalık görüntü ile 15-20 dakikalık ses verebilir. Bu ses bütün ses okuma kafalarıyla okunabilir. b) CDV20: 20 cm çapında. Bir yüzündeki görüntü + ses en çok 20 dakika sürer. CDV parça (clip) ile CDV20, süresi bakımından daha çok parça (clip), rock ve pop müzik parçaları, konserleri için elverişlidir. c) CDV30: 30 cm çapındaki bu VTT'nin bir yüzü en çok 60 dakika sürer; iki yüzüyle iki saate ulaşır. Bundan dolayı filmler ya da birbiri ardından birkaç TTV sayesinde operalar için elverişlidir. Bütün bunlar günümüzde yerlerini sayısal video tekerine bırakmıştır □ *görüntü, laser, okuma kafası, sayısal ses, sayısal video tekeri, tıkız teker, video aygıtı, video tekeri, video tıkız teker-çaları, video uygulayımı, yayın*

video uygulayımı [E.t. *video tekniği* || Fr. *technique du vidéo* || İng. *video technique* || Al. *Videotechnik* || İta. *tecnica del video*] *V/TV/S/BS.* Sayısal video alıcıları kolaylık, esneklik, ucuzluk, elde kullanılabilme, ışık durumundan fazla etkilenmeme, alınan sonucu hemen izleyebilme, yanlışları hemen düzeltebilme, film gibi işlemelikte kimyasal bir işlemden geçmesine gerek bulunmaması, kurgunun bilgisayarla yapılabilmesi, çevirim - kurgu oranının yüksek olması, istenirse film üzerine aktarılabilmesi, elektronik görüntü kullanınımın gittikçe ağır basması, yaratıcılara daha büyük bağımsızlık, özgürlük, deneme olanağı sağlaması bakımından yalnız günümüzün en gözde görüntü aygıtı olmakla kalmamakta aynı zamanda geleceği çok parlak görünmektedir. Video uygulayımında ilk yapılacak iş hangi boy video alıcısıyla ve hangi renkli televizyon işlemiyle çalışılacağına karar vermektir. Sayısal video alıcıları boy olarak başlıca üç kümeye ayrılır: ÖSVA, YUSVA, USVA. Bu üç çeşit alıcı, bir bakıma sırasıyla sinemadaki 8 mm'lik, 16 mm'lik, 35 mm'lik alıcılara karşılıktır. Genellikle kullanış, esneklik, yaygınlık ve parasal yönden en uygunu yarı uğraşman alıcılardır. Bu kümenin en yeğlenen alıcıları da Sony VX1000 ile

Canon XL1'dir. Video kuşağının seçimiyse zaten sayısal video alıcısının seçimine bağlıdır. Renk işlemi bakımından PAL ile NTSC arasında seçim yapmak gerekir. Bununla birlikte daha sonra film üzerine aktarım yapılacaksa PAL bu seçimde ağır basar. Bir kez PAL'deki satırların sayısı (625), NTSC'den (525) 100 satır fazladır. Bu da düşey satır seçikliğinde PAL'i üstün kılar. Öte yandan PAL'in saniyede 25 olan resim sayısına karşılık NTSC'de bu, 30'dur. Buna göre PAL'in saniyedeki resim sayısı ile filmin saniyedeki resim sayısı hemen hemen aynıdır (Filmde saniyede 24 resim). Bu da video kuşağından film üzerine resim aktarımının bire bir olması demektir. Buna karşılık, NTSC renk işlemiyle gerçekleştirilmiş bir video kuşağını film üzerine aktarırken 30 resimden 6 resmin (ya da 12 alanın) ortadan kaldırılması gerekir ki, bu durumda devinimdeki bozulma en sıradan bir izleyicinin bile gözünden kaçmaz. Bütün bunlardan dolayı bu alandaki seçim, yapılacak işe, elde edilmek istenen sonuca, ayrılan bütçeye göre belirlenir. Sayısal video alıcıları, daha önceki örneksel video alıcıları gibi sesi görüntüyle aynı anda saptar. Bu da yerleşik olan sestoplarla aldığı sesi video kuşağına aktaran ses dizgesiyle gerçekleşir. Ancak, sesin saptanmasında, yerleşik sestoplar yerine iyi bir dış sestoplar kullanmak daha yerinde olur. Canon XL1'in 16 ikiliden oluşan üçboyutlu (TT niteliğinde) bir ses yolu; 12 ikiliden oluşan üçboyutlu iki ses yolu ya da 12 ikiliden oluşan tekboyutlu dört ses yolu bulunmaktadır. Başka bir yöntem bir ses masası kullanarak sesi sayısal ses aygıtıyla saptamaktır. Uğraşman düzeyindeki çalışmalarda, özellikle renk sıcaklığındaki sorunları izlemek için bir denetlik kullanılması yeğlenmelidir. Video alıcıları elverişsiz ışık koşullarında bile iyi görüntü verebilir. Bu bakımdan aydınlatma sinemadaki denli karmaşık ve pahalı değildir. Yapımda bir başka üstünlük, video kuşağının filmden daha ucuz olmasından dolayı çevirim - kurgu oranının yüksek olmasıdır. Bu oran sinemada 5:1 dolaylarındayken, sayısal videoda 30:1 dolaylarındadır. Bu da, video sanatçısı için daha rahat, esnek, deneyimlere açık bir çalışma ortamı demektir. Zaten çevirimleri hemen izleyip yanlışları hemen düzeltebilme olanağı da buna eklenince bu sınırların gerçekte daha da geniş olduğu anlaşılır. Videonun yapım sonrasındaki en önemli ve gerekli aygıtı, güçlü bir bilgisayardır. Bir saatlik bir video kuşağının belleklenmesi 13,5 GB tuttuğuna göre, bu bilgisayarın yerleşik belleği de olabildiğince büyük olmalıdır. Bir sayısal görüntü aktarım kartı, bir girişik kurgu yazılımı yapım sonrası araç gereçlerini tamamlar. Bilgisayarda kurgulanan ve işlenen görüntülerin, özgün görüntülerle aynı nitelikte olduğu da belirtilmelidir. Elde edilen video kuşağının ayrıca film üzerine aktarılıp aktarılmaması isteğe kalmış bir iştir. Önemli olan, bu işe daha yapım öncesinde karar verilmesinin, çalışmaların ona göre yürütülmesinin daha yerinde olacağıdır. Her şeye karşın, video kuşağının filme aktarılması her an olanaklıdır. Genelde, video kuşağının filme aktarılması bir zorunluluk değildir. Elde edilen kuşak televizyonda yayına girebilir ya da herhangi bir yerde video aygıtı yardımıyla gösterilebilir. Buna karşılık bir video kuşağının film üzerine aktarılması bunun ayrıca büyük şenliklere, yarışmalara katılabilmesi, alıcıların önüne çıkabilmesi, sinemalarda gösteri

me girebilmesi olanaklarını sağlar. Bu durumda film üzerine aktarım kaçınılmazdır. Aktarımın eksiksiz olabilmesi için, video kuşağındaki görüntülerin daha yapım sırasında en seçik, en temiz, en nitelikli biçimde saptanmış olması gerekir. Kuşak 35 mm'lik film üzerine aktarılacaksa, yine daha yapım sırasında çerçeve oranının 1:1,33 değil, geniş çerçeve oranı olan 1: 1,85 oranında çevrilmiş olması gerekir □ *alıcı*[1,2], *alan, aydınlatma, bellekleme, bilgisayar, çerçeve oranı, çevirim - kurgu oranı, denetlik, elektronik görüntü, film, girişik kurgu, görüntü, görüntü aktarım kartı, gösterim, ışık, ikili*[2], *işlemelik, kurgu, NTSC (renk işlemi), örneksel, 16 mm'lik alıcı, 35 mm'lik alıcı, özenci sayısal video alıcısı, PAL (renk işlemi), renk sıcaklığı, renkli televizyon işlemi, resim, saniyede 30 resim, saniyede 25 resim, saniyede 24 resim, saptama*[2], *satır sayısı, sayısal, sayısal ses, sayısal video, sayısal video alıcısı, sayısal video tekeri, seçik, 8 mm'lik alıcı, ses masası, sestoplar, ses yolu, şenlik, tekboyutlu (ses), uğraşman sayısal video alıcısı, üçboyutlu (ses), video, video alıcısı, video aygıtı, video dizgeleri, video estetiği, video işleyimi, video kuşağı, video kuşağı boyu, video sanatçısı, video sanatı, video tıkız tekeri, yapım, yapım öncesi, yapım sonrası, yarı uğraşman sayısal video alıcısı, yayın, yazılım, yerleşik bellek*

videoya saptama, mıknatıslı görüntü saptama, VS [E.t. *banda alma, kayıt, bant kayıt, video bant kaydı (yapma)* || Fr. *enregistrement magnétique (des signaux de télévision, des images, de télé), enregistremen sur magnétoscope* || İng. *videotape recording, VTR, tape recording, TR, tape, ampexing* I Al. *Magnetaufzeichnung. Magnetbildaufzeichnung, Magnetbandaufzeichnung, magnetische Bildaufzeichnung, MAZ, Ton-Bildaufzeichnung, Bildaufzeichnung, Videoaufzeichnung* || İta. *registrazione su magnetoscopio, registrazione magnetica (su nastro, televisiva)*] *TV/V.* Televizyon görüntülerini ve bunlarla ilgili sesleri, yayından ya da doğrudan doğruya yapım sırasında, video aygıtı yardımıyla video kuşağına aktarma. Televizyon görüntülerinin video kuşağına saptanması, temel olarak, sesin ses aygıtlarında mıknatıslı ses kuşağına aktarılmasına benzer: Bir televizyon alıcısından ya da almaçtan gelen elektrik imleri, mıknatıslı kuşakta bulunan demir oksit parçacıklarının buna uygun olarak sıralanmasına yol açar. Bu kuşak video aygıtında okununca bu parçacıkların sıralanışına uyan elektrik imleri yardımıyla özgün görüntüler yeniden oluşur. Buna karşın, ses imleri ile video imleri arasındaki büyük başkalık, bunların saptanmasında önemli sorunlara yol açar: Ses iminin kuşak genişliği ya da yinelenimi 20.000 Hz'dir; bundan dolayı ses aygıtındaki mıknatıslı kuşak, saptama/okuma kafalarından oldukça yavaş geçer. Video iminin yinelenimi 6 Mhz'ye dek ulaşır. Bu denli yüksek yinelenimi saptayabilmek için video kuşağının hızı 5 - 10 Mhz olmalıdır. Bu da ses aygıtlarındaki kuşak[1] hızının yaklaşık yüz katı demektir. Kuşağın bu denli hızlı dönüşü çeşitli sorunlar yaratır: Kısa süreli bir saptama[2] için çok uzun kuşak[1] gerekir (örneğin 1 dakikalık saptama[2] için 600 m kuşak[1]). Böylesine hızlı dönecek kuşağın çok dirençli, kalın olması gerekir. Bu denli hızlı çalışan bir aygıtın mekanik düzeneğinde uyum sağlanması çok güçtür. 1950'lerin başında çıkan ilk video aygıtları, saptamada ve okumada kabul edilebilir bir gö-

rüntü niteliğine erişmek için, saniyede 914 cm (360 parmak) hızla çalışıyordu. Ancak televizyon yayınları için bu hiç de uygun bir aygıt değildi. Bundan dolayı televizyonlar, saklanacak izlenceleri yine film üzerine almayı sürdürdüler. Bu yüzden, video aygıtlarının bundan sonraki gelişmesinde en büyük ağırlık bu hız sorununu çözmeye verildi. Bu yoldaki ilk adım, video aygıtlarında yalnızca kuşağın değil, saptama kafalarının da devindirilmesiyle atıldı. Nitekim, ev videolarında, dönen bir kasnağın iki yanında ikisi de devinimli iki ayrı saptama kafası bulunur. Video kuşağının dönüş hızı ile saptama kafalarının dönüş hızları birbiriyle uyumludur: A saptama kafası kuşağı tararken tek satırları (resmin yarısını, bir alanı), B video kafası da çift satırları (resmin öbür yarısını, öbür alanı) saptar. Bundan dolayı, video kuşağı üzerinde yan yana iki saptama izi bir resim oluşturur; başka bir deyişle, saptama kafası makarasının her tam dönüşünde bir resim saptanır. Saniyede 25 resim saptandığına göre saptama kafasının makarası da saniyede 25 kez döner. Buna göre kafa makarasının dönüş hızı 25x60 = 1.500/dakikadır. Daha sonra televizyonlarda kullanılmak üzere dörtlü video aygıtı da geliştirildi. Bunu eğik video aygıtı izledi. 1980'lerin sonuna doğru 8 mm'lik (video kuşağı) kullanan video alıcılarının ortaya çıkışı, kutucuklarda yer alan bu kuşakların hem boyunu küçülttü hem saptama[2] süresini uzattı (2 saat) hem daha büyük kuşak genişliğiyle baş edebilir duruma getirdi hem görüntünün niteliğini artırdı hem de bunu kullanan aygıtların boyunu ve ağırlığını azaltarak çok kullanışlı duruma soktu. 1991'den başlayarak da sayısal video saptama bu alandaki son önemli gelişmeyi gerçekleştirdi ☐ *alan, alıcı[1], almaç, dalgalık, demir oksit, dörtlü video aygıtı, eğik video aygıtı, ev videosu, görüntü, kafa, kasnak, kuşak genişliği, kutucuk, Mhz, mıknatıslı ses kuşağı, mıknatıslı seslendirme, mıknatıslı seslendirme kafası, okuma[3], okuma kafası, oluk, resim, saptama[2], saptama kafası, satır, sayısal video saptama, 8 mm'lik (video kuşağı), ses, ses aygıtı, girişi, ses imi, tarama, televizyon, video alıcısı, video aygıtı, video izi, video imi, video kuşağı, video uygulayımı, yapım, yayın, yinelenim*

videoya saptama arabası, mıknatıslı görüntü saptama arabası, VSA [Fr. *unité d'enregistrement (magnétique) mobile* || İng. *mobile recording unit (videotape recorder), MVTR, mobile VTR* || Al. *Magneteaufzeichnungswagen, MAZ-Wagen, Fernsehaufnamewagen, Aufzeichnungswagen* || İta. *unità mobile registrazione*] *TV.* İşlik dışındaki izlenceleri video kuşağına saptamayı sağlayacak biçimde donatılmış araba. Genellikle yayın arabalarında bu donatım da yer alabilir, fakat çoğunlukla bu donatımı taşıyan ayrı bir araba kullanılır *işlik, kuşak[1], video kuşağı, videoya saptama[2], yayın arabası*

videoya saptama birimi, VSB [İng. *videotape recording unit, VTR unit*] *TV/V.* Alıcı[1], denetlik, sestoplar, video aygıtı, video kuşağı, batarya ve ışık kaynaklarından oluşan videoya saptama donatımı ☐ *Alıcı[1], batarya, denetlik, donanım, ışık kaynağı, sestoplar, video aygıtı, video kuşağı, oluşan videoya saptama*

video yinelenimi [E.t. *televizyon frekansı, videofrekans* || Fr. *fréquence vidéo, vidéo-fréquence* || İng. *videofrequency, VF* || Al. *Videofrequenz, VF* || İta. *frequenza video*] *TV.* Radyo yinelenimleri

sınırı içinde yer alan ve televizyon yayınlarında kullanılan yinelenim □ *radyo yinelenimi, televizyon, yayın, yinelenim*

video yolu [Fr. *piste vidéo* ‖ İng. *video track* ‖ Al. *Video(signal)spur, Bildspur* ‖ İta. *colonna video*] *TV.* Video kuşağı ya da video tekerlerinde video iminin yer aldığı daracık yol □ *video kuşağı, video imi, video tekeri*

Vidicam [Fr. *Vidicam* ‖ İng. *Vidicam* ‖ Al. *Vidicam* ‖ İta. *Vidicam*] *TV.* Sinema alıcısı ile televizyon alıcısının birlikte çalıştırılmasına dayanan bir yöntem □ *alıcı[1], sinema, televizyon*

vidikon (alıcı) [Fr. *vidicon, caméra de tube vidicon* ‖ İng. *vidicon (camera)* ‖ Al. *Vidikon(-Kamera)* ‖ İta. *vidicon, telecamera ad vidicon*] *TV.* Vidikon ışıtaçlı alıcı[1] □ *alıcı[1], vidikon (ışıtaç)*

vidikon film aygıtı [Fr. *téléciné à vidicon* ‖ İng. *vidicon telecine* ‖ Al. *Vidikon-Filmabtaster (-Filmgeber)* ‖ İta. *telecine ad vidikon*] *TV.* Olağan bir göstericinin merceği karşısına yerleştirilerek göstericideki filmi televizyon görüntüsüne çeviren ve yayan bir vidikon alıcıdan oluşan film yayın aygıtı çeşidi □ *alıcı[1], film, film yayın aygıtı, gösterici, mercek, televizyon, vidikon (alıcı)*

vidikon (ışıtaç) [Fr. *vidicon, tube vidicon* ‖ *İng. vidicon (tube)* ‖ Al. *Vidikon(röhre)*] *TV.* 1952'de ABD'de RCA'nın geliştirdiği, ışıkiletken temeline dayanan, son derece duyar, ufak boy alıcı ışıtacı. Vidikon, süperikonoskop ile görüntü ortikondan sonra gerçekleştirilmiştir. Bu çeşit ışıtaçlarda, görüntü, gelen ışık niceliğine göre direnci değişen trisülfit antimuan gibi özdeklerden yapılan bir ereğe düşer. Ereğin öbür yüzü bir elektron demetiyle taranır. Çevrim[2], ereğe değen saydam bir im[1] yüzeyiyle bütünlenir. Bu im[1] yüzeyi bir direnç aygıtına bağlıdır. Vidikon ışıtaçların duyarlığı ve seçme gücü çok yüksektir; çabuk ısınır, ancak, güçsüz ışıkta ışık yeğinliğinin değişikliklerine karşı tepkisi yavaştır. Bu da görünçlükteki devinimli nesnelerin almaçta iz bırakmasına yol açar. Vidikon ışıtaçlar genellikle film yayın aygıtlarında, işleyimde ve eğitim alanındaki televizyonda geniş ölçüde kullanılır □ *alıcı[1], alıcı ışıtacı, çevrim[2], duyarlık, elektron demeti, erek, film yayın aygıtı, görüntü, görüntü ortikon, ışıkiletken, ışıtaç, seçme gücü, süperikonoskop, tarama*

Vidireal [Fr. *Vidireal* ‖ İng. *Vidireal* ‖ Al. *Vidireal* ‖ İta. *Vidireal*] *S.* Belçikalı Jean Bourgignon'un ortaya koyduğu, alıcı[1] ile gösterici için özel mercek kullanma temeline dayanan, gözlüksüz üçboyutlu sinema işlemi □ *alıcı[1], gösterici, mercek, üçboyutlu işlemi*

vinç [Fr. *grue (caméra, américaine)* ‖ İng. *crane, camera crane (boom), boom,* (ABD) *whirley* ‖ Al. *Kran, Kamerakran, Atelierkran* ‖ İta. *gru, "boom"*] *S/TV.* Büyük işlik alıcılarının her çeşit devinimini kolaylıkla yapmasını sağlayan tekerlekli, özel yapıda donatım. Alıcı[1] bu vincin ucuna asılıdır. Vinç, alıcıyla birlikte alıcı yönetmenini, gerekirse yardımcısını da taşır; çalışılan alanın enine, boyuna doğru ya da yatay, düşey, çembersel, köşelemesine, düzensiz istenilen devinimi gerçekleştirebilir; genellikle bir elektrik motoruyla çalışır □ *işlik alıcısı, kaydırma arabası, ufak vinç*

"vinç aşağı!" [Fr. *descendez la grue!* ‖ İng. *crane down!* ‖ Al. *Kran tiefer!* ‖ İta. *gru in basso!*] *TV.* Alıcı yönetmenine vincin alçaltılması için verilen komut □ *alıcı[1], alıcı yönetmeni, vinç*

vinç çekimi [Fr. *plan pris d'une grue* || İng. *crane shot, boom shot* || Al. *Kranaufnahme* || İta. *ripresa una gru*] *S/TV.* Vinç üzerinde çalışan bir alıcının saptadığı çekim □ *alıcı[1], çekim, vinç*

vinç kolu [Fr. *bras élévateur* || İng. *crane arm, jib (arm)* || Al. *Kranarm, Ausleger*] *S/TV.* Bir vincin, alıcıyı ve kişileri taşıyan, oturma yerini kaldırıp indiren kolu □ *alıcı[1], vinç*

vinçle alçalma [İng. *craning down* || Al. *Senkrechtschwenk nach unten, senkrechter Schwenk nach unten*] *S/TV.* Vince yerleştirilmiş alıcının vinç koluyla aşağıya doğru devindirilmesi □ *alıcı[1], vinç*

vinçle yükselme [İng. *craning up* || Al. *Senkrechtschwenk nach oben, senkrechter Schwenk nach oben*] *S/TV.* Vince yerleştirilmiş alıcının vinç koluyla yukarıya doğru devindirilmesi □ *alıcı[1], vinç*

"vinç yukarı!" [Fr. *montez la grue!* || İng. *crane up!* || Al. *Kran höher!* || İta. *gru in alto*] *S/TV.* Alıcı yönetmenine vincin yükseltilmesi için verilen komut □ *alıcı[1], alıcı yönetmeni, vinç*

Vistarama [Fr. *Vistarama* || İng. *Vistarama* || Al. *Vistarama* || İta. *Vistarama*] *S.* ABD'de geliştirilen bir geniş görüntülük işlemi. Sıkıştırma[1] katsayısı 2, çerçeve oranı 1 : 2,66'dır □ *geniş görüntülük işlemi*

Vistavision, VV [Fr. *Vistavision, VV* || İng. *Vistavision, VV* || Al. *Vistavision, VV* || İta. *Vistavision, VV*] *S.* Bir geniş görüntülük ve ruhsal üçboyutlu işlemi. CinemaScope gibi tek alıcı[1], tek film, tek göstericiye dayanır. Ancak bu işlemde olağan 35 mm'lik film, alıcı[1] ve göstericide yukarıdan aşağıya doğru değil yanlamasına geçer. Böylelikle 35mm'lik film üzerinde bir resim, 4 değil 8 deliklik yeri yani olağan 35 mm'lik film resminin bir katı yer kaplar. Vistavision'un bir çeşidinde, aynı negatiften aynı biçimde çıkarılan pozitif eşlem, yine filmin yanlamasına geçtiği bir göstericide kullanılarak sıkıştırmaca dayanmaksızın 1 : 1,85 çerçeve oranıyla görüntülüğe yansıtılır. Bir başka çeşidindeyse, büyük boy resim yeniden 35 mm'lik olağan resim boyuna indirilir, fakat özel bir mercek yardımıyla, seçiklik bozulmadan bu resim büyültülebilir. VV'nin CinemaScope'a bir üstünlüğü de zaten görüntülerinin ölçün film üzerine de basılabilmesidir □ *alıcı[1], CinemaScope, delik, film, geniş görüntülük işlemi, gösterici, 35 mm'lik film, resim, ruhsal üçboyutlu, seçiklik, üçboyutlu işlemi, yanlamasına geçiş*

Vitaphone [Fr. *Vitaphone* || İng. *Vitaphone* || Al. *Vitaphone* || İta. *Vitaphone*] *S.* Warner Bros. Ortaklığı'nın 1926'da geliştirdiği tekerlere saptanmış sesli film dizgesi. Warner bu dizgeyi geliştirmek için Vitaphone Corp. adlı bir ortaklık kurdu. Bu ortaklığın kuruluşuyla birlikte Western Electric de Vitapohone'a gerekli aygıtları üretmek için Warner Bros.'la 1926 nisanında bir sözleşme imzaladı. 1926-1927 sinema mevsimi Warner Bros.'un ilk sesli film denemeleriyle açıldı. Bu filmlerin hepsi kısa filmlerdi; bununla birlikte sesli sinemanın da ilk örnekleriydi. Ancak bu ilk örnekler tekerler üzerine alınan seslerin görüntülerle çok güç gerçekleştirilen eşlemesine dayanmaktaydı □ *eşleme, sesli (film), sesli sinema, teker, Western Electric dizgesi*

Vitarama [Fr. *Vitarama* || İng. *Vitarama* || Al. *Vitarama* || İta. *Vitarama*] *S.* Bir geniş görüntülük işlemi: 1939 New

York Dünya Sergisi'nde sunulan bu işlemde on iki gösterici yardımıyla bir kubbenin iç çeperine tek bir görüntü yansıtılmaktaydı ☐ *geniş görüntülük işlemi, görüntü, gösterici*

vodvil [Fr. *vaudville* || İng. *"vaudville", farcical comedy,* (ABD) *farce-comedy* || Al. *Vaudville, Singspiel, Schwank* || İta. *"vaudville"*] *S/TV.* Çok çapraşık, iç içe geçmiş dolantılar dizisinden oluşan tiyatro oyunu çeşidi. Yanlış anlamalar, yanılmalarla sürüp giden, bir noktada arapsaçına dönen durum, sonunda mutlu bir çözüme ulaşır. Salon güldürüsü, bulvar güldürüsü, hafif güldürü denilen çeşitler de gerçekte birer vodvilden başka bir şey değildir. Bunlar, sinema ve televizyona genellikle bir tiyatro oyunundan aktarılır, bu yüzden de çoğunlukla tiyatro kokusu taşır ☐ *güldürü*

volt, V [Fr. *volt, V* || İng. *volt, V* || Al. *Volt, V* || İta. *volt, V*] *S/TV.* SI elektrik gerilimi birimi. Uçları arasında bir vatlık güç oluşurken bir amperlik elektrik akımı taşıyan bir iletkenin iki ucu arasındaki potansiyel farkı. Volt ayrıca potansiyel farkı ve elektromotor kuvvet birimidir. 1 volt, 10 ☐ *akım, amper, güç, SI birimleri*

VS ☐ **videoya saptama**

VSA ☐ **videoya saptama aygıtı**

VTS ☐ **video tekeri saptayıcı**

VTT ☐ **video tıkız tekeri**

VTTÇ ☐ **video tıkız tekerçaları**

vurdulu kırdılı (film) (Türkiye'de) *S.* İçinde kavga ve dövüş görünçlüklerinin çok olduğu, öyküsü bunun üzerine kurulmuş (film) ☐ *görünçlük, öykü*

vuru [E.t. *darbe, itki, empülsiyon, impulse* || Fr. *impulsion, top* || İng. *pulse, impulse* || Al. *Impuls, Takt* || İta. *impulso*] *TV.* **1.** Değeri genellikle değişmez olan bir nicelikte ortaya çıkan ani yükselme, artış. **2.** Son derece kısa süren im[1] ☐ *im[1]*

vuru düzgüsü değiştirimi, VDD [İng. *pulse code modulation, PCM*] *TV.* Radarda ve uydu iletişiminde kullanılan bir değiştirim çeşidi. Bu değiştirimde taşıyıcı dalga, değişik uzunluktaki vurulara ayrılır ☐ *değiştirim, düzgü, radar, taşıyıcı dalga, uydu iletişimi, vuru*

vuru eşlemesi [E.t. *nabız sistemi* || Fr. *synchronisation avec les impulsions* || İng. *pulse sync(hronization), sync(h) pulse* || Al. *Taktsynchronisierung*] *S.* Görüntü ile ses kuşaklarının eşlemeli saptanması olanağı bulunmadığı zaman, eşlemeyi sağlamak için başvurulan bir yol. Deliksiz mıknatıslı kuşak kullanıldığında, genellikle, görüntü ile ses arasında çevirimde bir eşleme olanağı yoktur. Bu durumda alıcıda düzenli aralıklarla bir dizi vuru üretilir; bunlar sesi bozmayacak biçimde mıknatıslı kuşağa geçer. Bu vurular bir çeşit elektronik diş deliği işlevi görür. Daha sonra bu mıknatıslı kuşak[1], vurulara ayak uydurarak çalışan özel bir motorun işlettiği ses aygıtında bu kez mıknatıslı filme aktarılır. Böylelikle ses kuşağı ile görüntü kuşağı arasında eksiksiz bir eşleme sağlanır ☐ *alıcı[1], delik, diş, eşlemeli, görüntü kuşağı, mıknatıslı kuşak, ses kuşağı, vuru*

VV ☐ **VistaVision**

W

W vat

WarnerSuperScope [Fr. *WarnerSuper Scope* || İng. *WarnerSuperScope* || Al. *WarnerSuperScope* || İta. *WarnerSuper Scope*] *S.* "Warner Brothers Picture, Inc." (Warner Bros.) Ortaklığı'nın geliştirdiği bir geniş görüntülük işlemi. Alman Zeiss-Optikon'un oluşturduğu bu işlem, sıkıştırmaca dayanır ☐ *geniş görüntülük işlemi*

Web, World Wide Web, WWW [Fr. *Web, World Wide Web, WWW* || İng. *Web, World Wide Web, WWW* || Al. *Web, World Wide Web, WWW* || İta. *Web, World Wide Web, WWW* || "World Wide Web", "Dünya Çapında Ağ" anlamına gelir] *BS.* Bilgisayar kullanıcılarının Internet aracılığıyla ulaşıp yararlanabildiği bilgi kaynaklarını bulunduran dünya çapındaki ağ. Bu ağ ilk kez 1989'da İngiliz bilgisayar bilgini T. Berners-Lee tarafından, dünya fizikçileri arasındaki bilgi alışverişini geliştirmek ereğiyle kurulmuştu. Daha sonra hızla genişleyerek özel ve kamu kitaplıklarından belgeliklere, gazete ve dergilerden radyo ve televizyonlara, en değişik konuları içeren sayısız web sitelerine dek akla gelebilecek her çeşit bilgi kaynağından oluşan dev bir bilgi bankasına dönüştü. Bir bilgi okyanusu olan Web'de herhangi bir bilgiyi aramak için arama kılavuzları (browser) ile çeşitli arama uygulayım ve yöntemlerine dayanan arama araçları (search engine) kullanılır. Kullanıcılar çapraz bağlantılar, bağlantılı metinler, bağlantılı çok araçlılık yardımıyla bir kaynaktan öbürüne kolayca geçebilirler ☐ *bağlantılı çok araçlılık, bağlantılı metin, çapraz bağlantı, Internet*

Web alıcısı [E.t. *masaüstü kamera, Web kamerası* || Fr. *caméra Web* || İng. *Web camera* || Al. *Web-Kamera* || İta. *camera Web*] *S/V/TV/N/BS.* Bir bilgisayara bağlı olarak bilgisayar ya da masa üstünde çalışmaya hazır, ufak video alıcısı. Devinimli ya da devinimsiz görüntüleri saptayıp bilgisayara, onun aracılığıyla da Internet'e aktaran alıcı çeşididir. Bu bakımdan kullanımları görüntülü toplantı ya da Internet'te canlı yayınla sınırlıdır ☐ *alıcı[1], bilgisayar, görüntü, görüntülü toplantı, Internet, video alıcısı*

Wenhelt yuvağı [Fr. *cylindre de Wenhelt* || İng. *Wenhelt cylinder* || Al. *Steuerelektrode* || İta. *cilindro Wenhelt*] *TV.* Alıcı[1] ya da almaç ışıtacının boyun bölümünde eksiuç ile artıuç arasında yer alan, elektron topunun bir parçasını oluşturan, az ya da çok pozitif gerilim verilince, triyottaki düzenleyici ızgaranın işini gören yani eksiuçtan artıuca giden elektronların niceliğini bir musluk gibi düzenleyen yuvak biçimindeki ek elektrikucu ☐ *alıcı[1], alıcı ışıtacı, almaç, almaç ışıtacı, artıuç, boyun, eksiuç, elektrikucu, elektron, elektron topu, gerilim, negatif, pozitif, triyot*

Wesscam [Fr. *Wesscam* || İng. *Wesscam* || Al. *Wesscam* || İta. *Wesscam*] *S/TV/N.* Kanada'daki Istec Corporation tarafından gerçekleştirilen, sonra ABD'deki Westinghouse Ortaklığınca 1976'da geliştirilen helikopter desteği. İçine alıcının yerleştirildiği 117 cm çapında cam telinden yapılma bir yuvardan oluşur.

Alıcının yatay ve düşey çevrinmeleri uzaktan yönetilir ve görüntüler bir elektronik bakaç yardımıyla denetlikten izlenir. Wesscam, odak uzunluğu 250 mm olan mercek kullanıldığında bile helikopterin oluşturduğu titreşimleri yok eder. Bu özelliğinden dolayı helikopterden başka araçlarda da kullanılmıştır (örneğin 1976 Montreal Olimpiyat Oyunlarında bir otomobilde kullanılmıştır) ⊐ *alıcı*[1]*, düşey çevrinme, helikopter desteği, yatay çevrinme*

western ⊐ **kovboy filmi**

Western Electric dizgesi [İng. *Western Electric system*] *S.* Sesli sinemada optik seslendirmede kullanılan ilk dizge. Değişir alanlı işleme dayanan bu yöntem ABD'de Western Electric Ortaklığınca geliştirildi ⊐ *değişir alanlı işlem, optik seslendirme, sesli sinema, Vitaphone Corp.*

Weston duyarlığı [E.t. *Weston derecesi* || Fr. *méthode Weston* || İng. *Weston (film) speed* || Al. *Weston-Empfindlichkeit* || İta. *sensibilità Weston*] *S.* Film duyarlığını belirtmek üzere aritmetik diziye dayanan yöntem. Weston ışıkölçeriyle yapılan kılgısal deneylerle saptanmış bu yöntem artık kullanılmamaktadır ⊐ *duyarlık, film, ışıkölçer*

Worldnet [Fr. *Worldnet* || İng. *Worldnet* || Al. *Worldnet* || İta. *Worldnet*] *TV.* ABD Haber Ajansı'nın her gün uydu aracılığıyla yabancı televizyonlara ulaştırdığı yayın. Ronald Reagan'ın ilk başkanlığı döneminde (1980-84) başladı. Başlangıçta kamuya açık değildi; dünyaya yayılmış ABD büyükelçiliklerine yayın yapıyordu. Daha sonra Regan'ın ikinci başkanlık döneminin başlangıcında, 1985 nisanında Avrupa ECS-1 uydusuyla Avrupa'ya yayına başladı. Zamanla yayınlarının çoğu yüzden artık ülkeye bedava verilmeye başlandı. ABD'nin resmi görüşünü yansıtan Worldnet, radyodaki "Amerika'nın Sesi"nin (Voice of America) televizyondaki benzeridir; ABD'nin izlediği dış siyasayı açıklar, bu siyasayı benimsetmeye çalışır ⊐ *uydu*

World Wide Web ⊐ **Web**

WWW ⊐ **Web**

X

x [Fr. *x* ‖ İng. *x* ‖ Al. *x* ‖ İta. *x*] *S.* Bir iş eşleminde herhangi bir resmin ve ses kuşağında bununla ilgili sesin bulunduğu yeri belirten im[1]. Her iki kuşaktaki bu imler yan yana getirilince resim ile ses arasındaki eşleme sağlanır ☐ *eşleme, im[1], iş eşlemi, resim, ses kuşağı*

"X" belgesi [Fr. *certificat "X"* ‖ İng. *"X" certificate, "X"-rated* ‖ Al. *"X"-Certifikat* ‖ İta. *"X"-certificate*] *S.* **1.** İngiliz Film Sıralama Kurulu'nun 16 yaşından küçüklerin görmesini yasakladığı filmlere verilen belge. Günümüzde kullanılmamaktadır. **2.** Amerika Sinema Birliği'nin sıralamasında eskiden yalnızca büyüklerin yani 17 yaş ya da yukarısındakilerin görebileceği filmlere verilen belge. Kimi eyaletlerde bu yaş 18 ve üstü hatta 21 ve üstüne de çıkmaktaydı. Bu belge aşırı şiddeti ya da cinsel sömürüyü içeren filmlere verilmekteydi. Günümüzde bunun yerini "NC-17" almıştır ☐ *"A" belgesi, "H" belgesi, "12", "15", "18", "NC-17", "PG", "U", "U"belgesi*

X dalgalık [E.t. *turnike anten* ‖ Fr. *tourniquet* ‖ İng. *turnstile aerial (*ABD: *antenna), X-form aerial* ‖ Al. *Kreuzdipol, X-Formantenne*] *TV.* Yatay düzlemde, birbiriyle dik açılı iki çiftucaydan oluşan verici dalgalık. Bir televizyon verici dalgalığından beklenen, ışımanın yatay düzlemde elden geldiğince tüm yönlü, düşey düzlemde de elden geldiğince tek yönlü olmasıdır. Tek bir çiftucay kullanıldığında, dalgalığın ışıması yatay (8) biçimindedir. Buna yatay düzlemde ikinci bir çiftucay eklenirse, ikisinin ışıması aşağı yukarı yatay düzlemde bir çember oluşturur ☐ *çiftucay, dalgalık, ışıma, verici dalgalık*

Y

Y = **parlaklık imi**

YAA = **yük aktarım aygıtı**

YAAFYA = **yük aktarım aygıtlı film yayın aygıtı**

yabancı dilde evirim [Fr. *version (en langue) étrangère* || İng. *foreign version* || Al. *fremdsprachige Fassung* || İta. *versione straniera*] *S.* Çevrilmiş olduğu ülkenin dilinde olan, yerli dilde sözlendirilmesi yapılmamış evirim; özgün evirim = *evirim, özgün evirim, sözlendirme*

yabancı film [E.t. *ecnebi film* || Fr. *film étranger* || İng. *foreign film* || Al. *ausländische Film* || İta. *film straniero*] *S.* Herhangi bir ülkeye göre yabancı kaynaklı olan film. Yerli film'in karşıtı = *film, yerli film*

yabancı sinema [E.t. *ecnebi sinema* || Fr. *cinéma étranger* || İng. *foreign cinema* || Al. *ausländische Kino* || İta. *cinema straniero*] *S.* Bir ülkeye göre o ülkenin dışındaki sinema; başka ulusların sineması; yerli sinema'nın karşıtı = *sinema, yabancı film, yerli film, yerli sinema*

yabancı ülke evirimi [Fr. *copie version étrangère* || İng. *foreign (version) release print* || Al. *ausländische Fossung* || İta. *copia versione straniera*] *S.* Bir filmin yabancı ülke için hazırlanmış evirimi = *evirim, film*

Yagi dalgalığı, Yagi-Uda dalgalığı [Fr. *antenne Yagi (Uda)* || İng. *Yagi(-Uda) aerial* (ABD: *antenna), Yagi* (a.) || Al. *Yagi(-Uda)antenne* || İta. *antenna Yagi(-Uda)*] *TV.* Bir çiftucayın önünde ve ardında düzenli olarak sıralanan aynı yapıdaki içi boş borulardan oluşan dalgalık çeşidi. Bu düzenleniş, vericiden çıkan erkenin büyük bölümünün alınmasını ve parazit dalgalardan çoğunun yok edilmesini sağlar. Çiftucayın ardındaki çubuk, alınan dalga uzunluğunun dörtte biri boyundadır; aldığı dalgayı yansıtıp çiftucaya gönderir, bundan dolayı yansıtıcı adını alır. Çiftucayın önünde sıralanan çubuklarsa aldıkları dalgayı çiftucaya yönelterek, alınan erkeyi artırırlar, bundan dolayı yöneltici adını alırlar. Televizyonda en çok kullanılan dalgalık çeşididir = *çiftucay, dalgalık, dalga uzunluğu, erke, televizyon, verici, yansıtıcı, yöneltici*

Yagi-Uda dalgalığı = **Yagi dalgalığı**

yağlı kalem [Fr. *crayon gras* || İng. *grease pencil, chinagraph pencil, china marker, marking pencil, wax pencil* || Al. *Fettstift*] *S.* Kurgu ya da başka erekle film üzerine herhangi bir yazı yazmakta ya da im[1] koymakta kullanılan özel bir kalem çeşidi. Yumuşak olan bu kalemin imleri kolayca silinebilir = *film, kurgu*

yağmur etkisi [Fr. *effet de pluie, pluie* || İng. *rain (effect)* || Al. *Regeneffekt, Regenaufnahme* || İta. *presa di pioggia, effetto (di) pioggia*] *S.* Doğal yağmur dışında, görüntüde yağmur görünüşü sağlama = *yağmurlayıcı*

yağmurlayıcı [İng. *rain cluster*] *S.* Yağmur etkisi yaratmak için hortumlara bağlanmış duşlardan oluşan araç = *yağmur etkisi*

Yahudi soykıyımı filmi/dizisi [İng. *holocaust film*] *S/TV.* İkinci Dünya Savaşı

sırasında Nazi Almanyası'nda Yahudi sorununa "kesin çözüm" getirmek üzere Yahudilere uygulanan soykırımı anlatan film ya da dizi. Almanya'dan ve Nazilerin Avrupa'da işgal ettikleri ülkelerden toplanan Yahudilerin götürüldükleri toplama kampları, çalışma kampları, yoketme kampları, gettolar; Yahudilerin gizlendikler yerlerdeki yaşam bu filmlerin temel çevre ve konusudur. Bunlar sinema ve televizyonda öykülü film, belgesel, yarıbelgesel film ve diziler olarak sık sık ele alınmaktadır ☐ *belgesel, dizi, film, öykülü film, yarıbelgesel*

yaka sestopları [İng. *lapel microphone (mike)* ‖ Al. *Ansteckmikrofon, Knopflochmikrofon*] *S/TV/V.* Konuşanın yakasına, boyunbağına ya da mendil cebine iliştirilebilen çok ufak sestoplar ☐ *sestoplar*

yakınsak mercek [E.t. *adesei mütekaribe, konveks adese, dışbükey mercek* ‖ Fr. *lentille convergente (convexe)* ‖ İng. *converging lens, convergent lens, convex lens, positive lens* ‖ Al. *Sammellinse, Konvex-Linse* ‖ İta. *lente convergente*] *S/TV.* Gelen koşut ışınları eksene doğru kırarak birbirine yaklaştıran, kenarları ortasından daha ince olan mercek çeşidi ☐ *ıraksak mercek, mercek*

yakıştırma ad [İng. *supplied title*] *S.* Bir filmin özgün adı saptanamadığı, hiçbir kaynaktan bulunamadığı ya da yittiğinde verilen ad. Özellikte sıralaklamada çok eski filmler için başvurulan bir yöntemdir *ad, film, özgün ad, sıralaklama*

yakuza filmi [İng. *yakuza film* ‖ *"yakuza eiga"* (Japonca)] *S.* Yakuza'nın (Japon mafyası) serüvenlerini anlatan film; Uzakdoğu mafya filmi ☐ *mafya filmi*

yalancı mermi [İng. *bullet squib*] *S/TV/V.* Gerekli yerlere önceden yerleştirilen, içinde az miktarda patlayıcı bulunan, elektrikli telle ya da telsizle uzaktan patlatıldığında bir yüzeye mermi saplandığı sanıını uyandıran nesne.

yalın çekim [İng. *clean shot*] *S/TV/V.* İçinde hiç fazlalık bulunmayan, ancak konunun gerektirdiği en temel öğeleri taşıyan çekim. Böylelikle görüntü düzenlenmesinde yalnızca bir kişi, nesne ya da bunların ufak bir devinimi egemen olur, bütün dikkat bunun üzerine çevrilir ☐ *devinim, düzenleme, görüntü*

yalpa [İng. *weaving, film weave, weave*] *S/V.* Filmin gösterici penceresinden geçerken iki yana sallanması. Genellikle göstericideki alıcı ve verici makaralarda filmlerin gevşek sarılmasından ya da basımdaki yanlıştan kaynaklanır. Aynı durum, filmin video kuşağına aktarılması sırasında da ortaya çıkabilir ☐ *alıcı makara, basım, film, gösterici, pencere, verici makara, video kuşağı*

yalpalık [Fr. *cardan* ‖ İng. *gimbal(s), gimbal mount (tripod)* ‖ Al. *Kardanringe* ‖ İta. *sospensione cardanica*] *S/TV/V.* Ters yönlerde devinen iki çemberden oluşan araç. Böylelikle, bu araca yerleştirilen herhangi bir aygıtın (ışıtaç, pusula...) çevredeki sallantıdan etkilenmesi önlenir ve hep yatay kalması sağlanır. Yalpalığa yerleştirilen alıcı[1] sallansa, kımıldasa, devinse bile yatay duruşu hiç bozulmaz. Örneğin yalpa vuran bir teknenin görüntüsünü vermek için alıcı[1], yalpalığa yerleştirilerek kullanılır ☐ *alıcı[1], görüntü*

yama [E.t. 3-4. *ek yeri* ‖ Fr. 3-4. *cache jointure, voile éliminant le bruit du collage* ‖ İng. 1-2. *reprint, slug, build-*

up, 3-4. *bloop, blooping patch, patch, fogging mark* || Al. 3-4. *Tonpopel* || İta. 3-4. *triangolino nero*] *S.* **1.** Negatif kesiminde eşlemeyi sağlamak ya da çekimlerin gerçek uzunluğunu korumak için, görüntü ya da ses kuşağının eksik bölümlerinin yerine eklenen kılavuz. **2.** Çalışma ya da dağıtım eşlemlerinin bozulmuş bölümlerinin yerini almak üzere hazırlanmış parça. **3.** Ek gürültüsünü önlemek için ek yeri üzerine konan örtü. **4.** Filmin uç uca yapıştırılacak bölümünde resim yitimi olmaması için negatife eklenen parça ⌶ *ek gürültüsü, ek yeri, örtme, örtme mürekkebi* ⌶ *çekim, dağıtım eşlemi, eşlem, eşleme, görüntü kuşağı, imlik, iş eşlemi, kılavuz, negatif kesimi, ses kuşağı*

yamulma [İng. *hook, skew*] *V.* Video kuşağının kafalardan geçerken gevşek olması nedeniyle resmin üst bölümünde ortaya çıkan bozulma. Bu bozulma saptama[2] sırasında oluşmuşsa düzeltilmesi çok güçtür. Kuşağın, saptanmış olduğu video aygıtında okunması bir çözüm olabilir. Bozulma okuma[3] sırasında oluşmuşsa, kuşağın gerginleştirilmesi ve aygıta yeniden yüklenmesi sorunu çözebilir ⌶ *kafa, okuma[3], resim, saptama[2], video aygıtı, video kuşağı, yükleme*

yanak ⌶ **makara yanağı**

yanal çizinti [İng. *cinch marks*] *S.* **1.** Genellikle filmin çok sıkı ya da çok gevşek sarılması sonucu, duyarkatın sürtünmesinden dolayı yanlarda ortaya çıkan çizintiler. *V.* **2.** Üzerinde çalışma sırasındaki dikkatsizliklerden ya da yerli yerinde olmayan döndürme çubuğunun etkisinden dolayı video kuşaklarının yanlarında oluşan çizintiler ⌶ *çizinti, döndürme çubuğu, duyarkat, film, video kuşağı*

yananlam [Fr. *connotation* || İng. *connotation* || Al. *Konnotation* || İta. *connotazione*] *GB.* **1.** Herhangi bir sözcüğün, kavramın, tümcenin en çok kullanılan, ilk akla gelen temel anlamının, düzanlamının yanı sıra taşıdığı öbür anlam(lar). Yapıta ilk okumanın yanı sıra katılan, yapıtı varsıllaştıran, yeni yorumlara yol açan anlamlar. Genellikle bu, sanatçının düzgüleri, o zamana dek kullanıldığı ve anlaşıldığı biçimin dışında ya da bir kavramı yeni bir düzgü içinde kullanmasıyla, yeni bir düzgü yaratmasıyla sağlanır. Bundan dolayı da düzanlam denli yaygın ve kolay anlaşılabilir, kavranabilir değildir. *S.* **2.** Sinemada yananlam; söyleşi, davranış, oyun, alıcı açısı, aydınlatma, görüntü düzenlemesi vb öğelerin, değişik yorumlara yol açabilecek esneklikte kullanılmasıyla sağlanır. Burada sinema sanatçısının seçimi, tutumu, beğenisi işe karışır. Önemli olan, alıcının konuyu nasıl yansıttığıdır. Düzanlam'ın karşıtı ⌶ *alıcı[2], anlamlama, açı, aydınlatma, düzanlam, düzgü, okuma[2], oyun, söyleşi*

yanar boş film [Fr. *pellicule nitrate* || İng. *nitrate stock, inflammable stock, flammable stock, nitrocellulose stock* || Al. *Zellhornfilm* || İta. *pellicola infiammabile*] *S.* Nitrat tabanlı kullanılmamış film ⌶ *boş film, film, nitrat taban, taban, yanar film*

yanar film [Fr. *film flammable (inflammable, combustible), flammable, inflammable* || İng. *flammable (film), inflammable (film)* || Al. *Zellhornfilm* || İta. *film infiammabile (fiammabile), fiammabile*] *S.* Nitrat tabanlı olduğundan kolay alevlenen film çeşidi. Nitrat tabanlı film yaklaşık 130° C'de alev alır ve çabucak yanar (20 ton film 3 dakikada yanabilir). Film yaşlandıkça yanma

daha düşük derecede ve daha çabuk olur. Bundan başka bu film 41° C'de kendi kendine alev alabilir. Bu çeşit filmler 1950'den sonra hemen her ülkede yasaklanmıştır. Yanmaz film'in karşıtı ☐ *nitrat taban, yanar film, yanmaz film*

yanar söner ışıtaç [İng. *pulsed lamp*] *S.* 35 mm'lik göstericilerde kullanılan, içi yüksek basınçlı gazla dolu olan, göstericinin aralı devinimiyle eşlemeli olarak film durduğunda ışık verip, film devinime geçtiğinde sönen bir gösterici ışıtacı ☐ *aralı devinim, film, gösterici, gösterici ışıtacı, ışıtaç, 35 mm'lik gösterici*

yan boşluk [E.t. *bakış boşluğu* ‖ Fr. *"looking room"* ‖ İng. *looking room* ‖ Al. *"Looking Room"* ‖ İta. *"looking room"*] *S/TV.* Görüntüdeki kişi, çerçevenin sağ ya da soluna baktığında oyuncunun başı ile kenar arasında yer alan boşluk ☐ *çerçeve, görüntü*

yan büzülme [İng. *buckling*] *S.* Bir film kangalında sıcaktan, kuruluktan ya da sıkı sarılmaktan dolayı kenarlarda ortaya çıkan büzülme ☐ *büzülme, kangal*

yandan aydınlatma [E.t. *yan ışık* ‖ Fr. *éclairage latérale (de côté), lumière de côté* ‖ İng. *side lighting, edge-lighting* ‖ Al. *Seitenbeleuchtung, waagarechte Lichtleiste* ‖ İta. *illuminazione latérale*] *S/TV.* Konunun ya da görünçlüğün yandan aydınlatılması durumu ☐ *aydınlatma, görüçlük, konu*

yan haklar [İng. *ancillary rights*] *S/TV/V/BS.* Herhangi bir yığınsal iletişim ürününün türevlerini dağıtma ve satma hakkını sağlayan haklar. Örneğin bir filmdeki ya da televizyon izlencesindeki gereçlere dayanılarak, teker, tıkız teker, video gerçekleştirme; resimli roman, fotoroman yayımlama; yontucuklar, giysiler üretme gibi çalışmalar. Kimileyin bu gibi çalışmaların, dayandığı üründen daha çok gelir sağladığı da olur; bundan dolayı bu gibi olası çalışmalarla ilgili ayrıntıların sözleşmelerde ayrıca ve özel olarak belirlenmesi gerekir ☐ *fotoroman, resimli roman, teker, tıkız teker, video, yığınsal iletişim aracı*

yanılma payı [Fr. *tolérance* ‖ İng. *tolerance* ‖ Al. *Toleranz* ‖ İta. *tolleranza*] *S/TV/V/BS.* Herhangi fizik ya da kimya dizgesinin, makine parçalarının ya ölçünlerin hazırlanmasında, gerçekleştirilmesinde ya da çalıştırılmasında izin verilen en çok yanılma sınırı. Bu sınırda kalındığı sürece, bunlardan beklenen sonuçlarda herhangi bir sapma görülmez.

yanılsama [E.t. *galat-i his, illüzyon, vehm-i havas* ‖ Fr. *illusion* ‖ İng. *illusion* ‖ Al. *Illusion* ‖ İta. *illusione*] *S/TV/V.* Duyu bilgisinin yanlış, eksik, çarpıtılmış, biçim değiştirmiş olarak algılanması ya da yorumlanması. Örneğin sinema, televizyon ve videoda en önemli yanılsama, bunların gerçekleştirilebilmesini sağlayan görme sürerliğidir. Görme sürerliği yüzünden belirli bir hızla art arda geçen tek tek resimleri birleştirip aralıksız bir devinim olarak algılarız ☐ *devinim, görme sürerliği, resim, sinema, televizyon, video*

yankı [E.t. *aksiseda, eko* ‖ Fr. *écho, réverbération* ‖ İng. *echo, reverberation* ‖ Al. *Echo, Hall, Nachhall, Halligkeit* ‖ İta. *eco*] *S/TV.* Ses dalgalarının, çeperleri pek soğurucu olmayan bir yere çarpıp geri dönmesi; bu dönme sonunda sesin geride bıraktığı iz. Yankı, yankı etkisi yaratmak üzere bir yankı odasında ya da

elektronik olarak da oluşturulabilir ☐ *ses dalgası, yankı etkisi, yankı odası*

yankı etkisi [Fr. *effet d'écho* ‖ İng. *echo effect* ‖ Al. *Halleffekt* ‖ İta. *effetto dell'eco*] *S/TV.* Herhangi bir görüntüye eşlik eden seslerde doğal kaynaklar dışında istenilerek gerçekleştirilen yankı ☐ *görüntü, ses, yankı*

yankı odası [Fr. *chambre d'écho, salle réverbérante* ‖ İng. *echo room (chamber)* ‖ Al. *Echoraum, Hallraum, Nachhallraum*] *S/TV.* Seslendirme işliklerinde yankı etkisi elde etmek için kullanılan, güçlü yankılanma özelliği olan özel yapıda oda. Bu oda özel bir olukla seslendirme masasına bağlıdır. Eski radyo işliklerinden kalma olan yankı odası günümüzde yerini doğrudan doğruya seslendirme masasında yer alan elektronik aygıtlara bırakmıştır ☐ *oluk, seslendirme işliği, seslendirme masası, yankı, yankı etkisi*

yankı önleme [İng. *damping*] *S/TV/V.* Sestoplar ya da sesyayarın çevresini yankıönler gereçlerle çevreleyerek yankının oluşmasını engelleme ☐ sestoplar, sesyayar, yankı, yankıönler

yankıönler [Fr. *baffle* ‖ İng. *baffle (board), acoustic baffle, sound baffle* ‖ Al. *Schallwand* ‖ İta. *schermo acustico*] *S/TV.* Yankıyı önlemede kullanılan büyük boy yüzey; genellikle dokumadandır ☐ *yankı*

yan kuşak [E.t. *yan bant* ‖ Fr. *bande latérale* ‖ İng. *side band* ‖ Al. *Seitenband* ‖ İta. *banda laterale*] *TV.* Değiştirime uğramış bir taşıyıcı dalganın iki yanında yer alan yinelenimler kuşağı; başka bir deyişle, değiştirime uğramış bir dalganın, taşıyıcı dalga dışındaki yinelenimleri. Örneğin 625 satırlı televizyon yayınında, 5 Mhz'lik ve 1,5 Mhz'lik olmak üzere iki yan kuşak[3] bulunur. Bunlar alt yan kuşak, üst yan kuşak adlarını alır. Video iminin, taşıyıcı dalgayı değiştirime uğratmasından dolayı, verici, yinelenimler kuşağında, yayımlanacak yinelenim kuşağının bir katına eşit kuşak genişliğini kapsar. Buna göre F yinelenimli bir dalga, f yinelenimli bir imle değiştirime uğrayınca F-f'den F+f'ye dek uzanır. Önemli olan, değiştirime uğrayan dalganın taşıdığı bilgidir. Yan kuşaklardan birindeki bilginin, öbür yan kuşakta yinelendiği açıktır. Bu durumda iki yan kuşaktan birinin büyük bir bölümü ortadan kaldırılabilir; böylelikle bir vericinin kuşak[3] genişliğinden % 30 - 40 kadar tutum sağlanabilir. Bütün dizgelerde, taşıtıcıların oluk içindeki dağıtımı aynıdır. Yan kuşaklardan birinin bir bölümü güçsüzleştirilir; öbürü bütünüyle yayımlanır. Güçsüzleştirilen yan kuşağın genişliğinin, oluk genişliğine oranı 0,18 - 0,25 arasında değişir. Bütünüyle yayımlanan yan kuşağın, oluk genişliğine oranıysa 0,70 - 0,80 arasındadır. Resim taşıyıcı dalga, güçsüzleştirilmiş yan kuşağın elverdiği ölçüde oluk ucuna yakındır. Ses taşıyıcı dalga, oluğun öbür ucuna yakın yerleştirilir. Burada da yan kuşağı karışmadan korumak üzere bir boşluk bırakılır; buna güvenlik kuşağı denir ☐ *625 satır, alt yan kuşak[3], bilgi, boşluk, dalga, değiştirim, güçsüzleştirilmiş yan kuşak, karışma, kuşak[3], kuşak genişliği, oluk, oluk genişliği, resim taşıyıcı dalga, ses taşıyıcı dalga, taşıyıcı dalga, video imi, üst yan kuşak[3], verici, yinelenim*

yanlamasına geçiş [E.t. *yanlamasına hareket* ‖ Fr. *défilement horizontal (latéral)* ‖ İng. *horizontal running, sideways running* ‖ Al. *Horizontalfilmlauf* ‖ İta. *passaggio orrizontale*] *S.* Olağan a-

lıcılarda filmin pencere önünde yukarıdan aşağıya doğru yol almasına karşılık, kimi özel yapılı alıcılarda filmin, tıpkı Leica çeşidi fotoğraf aygıtlarındaki gibi yanlamasına yol alması durumu ☐ *alıcı*[1]*, film, geçiş, pencere*

yanlamasına kaydırma [E.t. *yana traveling, paralel izleme, paralel kayma hareketi* ‖ Fr. *travelling horizontal (latéral)* ‖ İng. *horizontal tracking, lateral tracking, crab(bing), jibbing,* (ABD) *tongue* ‖ Al. *Parallelfahrt* ‖ İta. *carrello orrizontale, carrello laterale, carrellata laterale*] *S/TV.* Alıcının, optik ekseninin doğrultusu değişmeksizin, sağa ya da sola tekerlekli bir araçla devinmesi ☐ *alıcı*[1]*, alıcı devinimleri, optik eksen*

yanlamasına kaydırma arabası [Fr. *petit chariot-grue* ‖ İng. *crab dolly*] *S.* Daracık bir alanda bile her yöne çabucak devinebilen kaydırma arabası. Bu çeşit arabalardaki dört tekerlek birbirine bağlıdır, bundan dolayı araba dümdüz giderken istenirse bir anda ilk gidiş eksenine göre 90°'lik bir dönüş yapabilir ☐ *kaydırma arabası, örümcek araba*

yanlış oyuncu seçimi [İng. *miscast*] *S/TV/V.* Herhangi bir rol için, uygun ya da yeterli olmayan oyuncunun seçilmesi durumu ☐ *oyuncu*

yanma[1]**, film yanması** [Fr. *inflammation (de la pellicule, du film)* ‖ İng. *inflammation (of film)* ‖ Al. *Filmbrand* ‖ İta. *infiammazione (della pellicola, di film)*] *S.* Bir filmin herhangi bir nedenden alev alması ☐ *film*

yanma[2] [İng. *burn-in*] *TV.* **1.** Bir alıcı ışıtacının çok güçlü ışık kaynağına odaklanmasından kaynaklanan geçici ya da sürekli bozulma ☐ *alıcı*[1]*, alıcı ışıtacı, ışık kaynağı, odaklama*

yanmaz boş film [Fr. *pellicule de sécurité (acétate, ininflammable, nonflam, support acétate, support sécurité)* ‖ İng. *acetate stock, non-flam stock, safety stock* ‖ Al. *Sicherheitsfilm* ‖ İta. *pellicola all'acetato (ininfiammabile, di sicurezza)*] *S.* Alıcıda kullanılmamış yanmaz film; yanar boş film'in karşıtı ☐ *alıcı*[1]*, yanar boş film, yanmaz film*

yanmaz film [E.t. *alev almayan film* ‖ Fr. *film de sécurité (ininflammable, noninflammable, support ininflammable), ininflammable, non-flammable* ‖ İng. *safety film, non inflammable (film), non flam (film), acetate base film* ‖ Al. *Sicherheitsfilm* ‖ İta. *film ininfiammabile, ininfiammabile*] *S.* Asetat tabanlı olduğundan kolay alev almayan, 1950'den sonra hemen her ülkede kullanılması zorunlu kılınan film. Yanar film'in karşıtı ☐ *asetat taban, film, taban, yanar film, yanmaz boş film, yanmaz taban*

yanmaz taban [Fr. *support de sécurité* ‖ İng. *safety base* ‖ Al. *Sicherheitsschichtträger* ‖ İta. *supporto di sicurezza*] *S.* Tabanı asetat olan boş film ☐ *asetat, asetat film, asetat taban, boş film, yanmaz boş film, yanmaz film*

yansıma[1] [E.t. *inikâs, akis* ‖ Fr. *écho, réflexion* ‖ İng. *reflection* ‖ Al. *Reflexion, Spiegeleung* ‖ İta. *riflessione*] *TV.* Vericiden yayımlanan dalgaların herhangi bir engele çarparak yön değiştirmesi. Bu durum, televizyon görüntüsünde çeşitli düzensizliklere yol açar. Bunun en sık rastlananı gölgedir ☐ *dalga, gölge, görüntü, televizyon*

yansıma[2] [Fr. *réflexion* ‖ İng. *kick* ‖ Al. *Reflexion, Spiegeleung* ‖ İta. *riflessione*] *S/TV/V.* Herhangi görünçlükte istenme-

yen ışık yansıması ☐ *görünçlük*

yansımalı bakaç [E.t. *refleks vizör* ‖ Fr. *viseur réflexe (à visée réflexe)* ‖ İng. *reflex viewfinder (finder), mirror reflex viewfinder, through-the-lens viewfinder, TTL viewfinder* ‖ Al. *Reflexsucher* ‖ İta. *visore reflesso*] *S/TV/V.* Mercekten girip film üzerine düşen görüntünün tıpkısını izleme olanağı veren bakaç. Bu bakaç, aynalı bir örtücün pencereyi örttüğünde mercekten gelen görüntüyü yansıtmasından yararlanarak çalışır. Örtücü, alıcının eksenine 45° eğilimlidir ve ön yüzü aynalıdır. Bundan dolayı örtücü kapalıyken, konunun görüntüsü bu aynadan bakacın buzlu camına yansır. Böylelikle, mercek konuyu nasıl görüyorsa alıcıyı çalıştıran kimse de bakaçta konuyu aynı boy ve biçimde görebilir. Daha yeni alıcılardaysa görüntüyü bakacın buzlu camına yansıtan video alıcısı vardır ☐ *alıcı[1], aynalı örtücü, bakaç, buzlu cam, film, görüntü, konu, mercek, örtücü, pencere, video alıcısı, video desteği*

yansımalı bakaçlı alıcı [Fr. *caméra à viseur réflexe* ‖ İng. *reflex camera*] *S/TV/V.* Yansımalı bakacı olan alıcı[1] ☐ *alıcı[1], bakaç, yansımalı bakaç*

yansımamış dalga [Fr. *onde directe* ‖ İng. *direct wave, ground wave, surface wave* ‖ Al. *Bodenwelle* ‖ İta. *onda diretta*] *TV.* Bir verici dalgalıktan çıkan ve alıcı dalgalığa düz bir doğrultuda doğrudan doğruya giden elektromıknatıs dalga. Yeryüzüne yakın olarak yol alan bu radyo dalgaları genellikle radyodaki orta ve uzun dalgalardır, erimleri de kısadır. Yansımış dalga'nın karşıtı ☐ *alıcı dalgalık, dalgalık, elektromıknatıs dalga, verici, verici dalgalık, yansımış dalga*

yansımaönler (kat) [Fr. *antireflet, couche antireflet, revêtement antireflet* ‖ İng. *antireflective coating (bloom, coat), bloom, lens coating* ‖ Al. *Antireflex* ‖ İta. *strato antiriflesso*] *S/TV/V.* Merceğe gelen ışığın yansıyarak yan etkilerde bulunmasını ya da bu yüzden ışık yitimini önlemek için mercek yüzüne çekilen saydam kat ☐ *ışık, mercek*

yansımaönlerli mercek [Fr. *objectif traité, lentille traitée* ‖ İng. *coated lens, bloomed lens*] *S/TV.* Yansıma önleyici kat çekilmiş mercek ☐ *mercek, yansımaönler (kat)*

yansımış dalga [Fr. *onde indirecte* ‖ İng. *indirect wave, ionospheric wave, reflected wave, sky wave* ‖ Al. *Raumwelle* ‖ İta. *onda indiretta*] *TV.* Bir verici dalgalıktan çıkan ve iyonyuvarından yansıdıktan sonra alıcı dalgalığa giden elektromıknatıs dalga. Yansımamış dalga'nın karşıtı ☐ *alıcı[1], almaç dalgalığı, elektromıknatıs dalga, iyonyuvarı, yansımamış dalga*

yansımış görüntü [Fr. *image projetée* ‖ İng. *screen picture* ‖ Al. *Schirmbild* ‖ İta. *immagine proiettata*] *S.* **1.** Göstericideki film üzerinde bulunan resmin, görüntülük üzerinde yer alması. **2.** Görüntülük üzerindeki görüntü. **3.** Alıcıya giren görüntünün herhangi bir erekle olağan doğrultusundan saptırılması durumu ☐ *alıcı[1], film, görüntü, görüntülük, gösterici*

yansıtaç [E.t. *reflektör* ‖ Fr. *réflecteur, écran réflecteur* ‖ İng. *reflector (screen), silver screen, silver reflector* ‖ Al. *Reflektor, Spiegel, Hohlspiegel, Aufhellschirm, Silberschirm, Scheinwerfer* ‖ İta. *riflettore, schermo riflettente*] *S/TV/V.* Gün ışığını ya da yapma ışık kaynaklarının ışığını yansıtmakta kulla-

nılan çeşitli boy ve biçimde yüzeyler. Genellikle gümüş renkli alüminyum yüzeylerden, gümüş ya da alüminyum yapraklar yapıştırılmış yüzeylerden oluşan yansıtıcılar, tek başlarına ya da bir ışıldağın tas çeperi olarak kullanılabilir □ *ışık, ışıldak*

yansıtıcı [E.t. *reflektör* || Fr. *réflecteur* || İng. *reflector* || Al. *Reflektor* || İta. *riflettore*] *TV.* Yagi-Uda dalgalığında çiftucayın ardında yer alıp, gelen dalgaları bunun üzerine yansıtan parça □ *çiftucay, dalga, dalgalık, Yagi-Uda dalgalığı*

yansıtıcı ışıtaç [Fr. *lampe réflecteur* || İng. *reflector lamp* || Al. *verspiegelte Lampe*] *S.* Arka yüzü yansıtıcı olan akkor gösterici ışıtacı □ *akkor, gösterici ışıtacı*

yansıtıcı uydu [Fr. *satellite passif* || İng. *passive (communication) satellite* || Al. *Passivsatellit, passiver Satellit* || İta. *satellite passivo*] *TV.* Bir verici yayaçtan aldığı elektromıknatıs dalgaları herhangi bir işlemden geçirmeksizin yalnızca yansıtmakla yetinen ırakiletişim uydusu. Aktarıcı uydu'nun karşıtı □ *dalga, elektromıknatıs dalga, ırakiletişim dalgası, verici yayaç*

yansıtıcı-yayındırıcı [Fr. *réflecteur-diffuseur, projecteur diffuseur* || İng. *broadside* || Al. *Streulichtscheinwerfer* || İta. *padelloni*] *S/TV.* Önünde yarısaydam cam bulunan, ışığı hem yansıtarak hem de yayındırarak veren işlik ışıtacı □ *ışık, ışıtaç, yansıtaç, yayındırıcı*

yansıtılmış bezem [Fr. *décor projeté* || İng. *projected scenery* || Al. *Bühnenbildprojektion*] *S/TV.* Dipteki bir görüntülüğe bezemin iki yanından film ya da saydam resim yansıtılarak sağlanan bezem □ *bezem, dip, film, görüntülük, saydam resim*

yansıtılmış görüntü [İng. *aerial image*] *S.* Uzaydaki bir düzlemde oluşturulmuş görüntü. Bir optik dizgenin, görüntülükten değil, bir başka optik dizgeden doğrudan doğruya ya da ayna yardımıyla aldığı görüntü. Genellikle bir yansıtılmış görüntü göstericisiyle gerçekleştirilen bu çeşit görüntüler basımda, canlandırma sinemasındaki geriden gösterimde, etkilerde kullanılır □ *basım, canlandırma, etkiler, geriden gösterim, görüntü, görüntülük, optik dizge, yansıtılmış görüntü basım aygıtı, yansıtılmış görüntü basımı, yansıtılmış görüntü göstericisi, yansıtılmış görüntü saptama, yansıtılmış görüntü sineması*

yansıtılmış görüntü basım aygıtı [İng. *aerial image printer* || Al. *optische Bank, Trickkopiermaschine*] *S.* Yansıtılmış görüntü basımını gerçekleştiren aygıt □ *basım, basım aygıtı, yansıtılmış görüntü*

yansıtılmış görüntü basımı [İng. *aerial image printing* || Al. *Trickkopierung*] *S.* Optik basım aygıtı ile çift kuşaklı değmeli basım aygıtının özelliklerini birleştiren basım işlemi □ *basım, basım aygıtı, optik basım aygıtı, değmeli basım, değmeli basım aygıtı, yansıtılmış görüntü*

yansıtılmış görüntü canlandırma masası [İng. *aerial image animation stand*] *S.* Bir canlandırma masasının yansıtılmış görüntüyle çalışan çeşidi □ *canlandırma, canlandırma masası, yansıtılmış görüntü, yansıtılmış görüntü saptama, yansıtılmış görüntü sineması*

yansıtılmış görüntü göstericisi [İng. *aerial image projector*] *S.* Yansıtılmış

görüntü saptamada kullanılan özel yapıda gösterici. Basım aygıtlarındaki çeşitten olan bu göstericinin motoru, alıcının motoruyla eşlemeli çalışır. Yansıtılmış görüntü göstericisi, optik basım aygıtı gibi kullanılarak zincirleme, açılma, kararma vb işlemlerin gerçekleştirilmesini sağlar ☐ *açılma, alıcı[1], alıcı motoru, basım aygıtı, eşlemeli, görüntü, gösterici, kararma, optik basım aygıtı, yansıtılmış görüntü, yansıtılmış görüntü saptama, zincirleme*

yansıtılmış görüntü saptama [İng. *aerial image photography, visual image photography, virtual image photography*] *S.* Yansıtılmış görüntü göstericisinin verdiği görüntüyü filme aktarma yöntemi. Bu yöntemle yazılar, maketler, başka filmler ve özellikle canlandırma sinemasındaki saydam yapraklar, yansıtılmış görüntüyle birleştirilerek doğrudan doğruya filme alınır ☐ *canlandırma, canlandırma sineması, film, görüntü, gösterici, maket, saydam yaprak, yansıtılmış görüntü, yansıtılmış görüntü göstericisi, yansıtılmış görüntü sineması, yazı*

yansıtılmış görüntü sineması [İng. *aerial image cinematography*] *S.* Yansıtılmış görüntünün sağlanması ve işlenmesiyle uğraşan sinema dalı. Bu sinema dalındaki çalışmalar, yansıtılmış görüntü canlandırma masasına yerleştirilmiş, eşlemeli çalışan bir alıcı[1] ve bir göstericiyle gerçekleştirilir. Göstericinin yansıttığı görüntü ile bir başka görüntü, saydam yaprağın berisinden alıcı[1] tarafından saptanarak film üzerinde birleştirilir ☐ *alıcı[1], canlandırma, canlandırma masası, film, gösterici, saptama[2], saydam yaprak, yansıtılmış görüntü, yansıtılmış görüntü canlandırma masası, yansıtılmış görüntü basım aygıtı, yansıtılmış görüntü basımı, yansıtılmış görüntü göstericisi, yansıtılmış görüntü saptama*

yansıtır-geçirir ayna [Fr. *miroir dichroïque, réflecteur dichroïque* ‖ İng. *dichroic mirror (reflector)* ‖ Al. *dichroitischer Spiegel, farbzerlegender Spiegel*] *S/TV/V.* Üzerine çekilen özel katlar yardımıyla, görülebilir izgenin kimi renklerini geçiren geri kalanını yansıtan ayna. Bu çeşit aynalar yardımıyla, renkli sinema ve renkli televizyon araçlarında istenilen renkleri yansıtmak, istenilenleri geçirmek, dolayısıyla renkleri birbirinden ayırmak eldedir. Bu aynalar, aynı zamanda, görülebilir izgenin bütün dalgalarını yansıtıp kızılaltı dalgalarını geçirdiklerinden aydınlatmada çok sıcaklık yapmayan ışıldaklarda kullanılır ☐ *aydınlatma, ayna, ışıldak, izge, kızılaltı (ışınımı), renk, renkli sinema, renkli televizyon*

yansıtır-geçirir süzgeç [Fr. *filtre dichroïque* ‖ İng. *dichroic filter* ‖ Al. *dichroitischer Filter*] *TV.* Işık kaynaklarının önüne konularak izgenin aşırı kırmızı bölümünü yansıtan, buna karşılık mavi bölümünü geçiren süzgeç. Renkli televizyondaki içeride ve dışarıdaki çalışmalarda; özellikle de tungsten ışıtacın renk sıcaklığını gün ışığının renk sıcaklığına döndürmekte kullanılır, renk dengelemesini sağlar ☐ *dışarıda (çevirim), gün ışığı, ışık kaynağı, içeride (çevirim), izge, renk dengeleme, renkli televizyon, renk sıcaklığı, süzgeç, tungsten*

yansıyan ışık [E.t. *ziyaı münakis* ‖ Fr. *lumière réfléchie* ‖ İng. *reflected light, bounce light, bounced light* ‖ Al. *reflektiertes Licht*] *S/TV/V.* **1.** Bir konunun yüzeyinden yansıyan ışık; bu ışığın niceliği. Gelen ışık'ın karşıtı. **2.** Tavan-

dan ya da bunun gibi geniş, beyaz yüzeylerden yansıyan dağınık ışık. Bu ışık, ışıtaçların doğrudan doğruya, alıcının önündeki konuya değil, tavanlara, duvarlara, parlak yüzeylere, yansıtıcılara yöneltilmesi sonucu elde edilir. Böylelikle, çekimdeki kişi aşırı ölçüde aydınlanmaz, yüzünde ya da giysilerinde bu aşırı ışıklanmadan dolayı parlak noktalar belirmez. Görünçlük de daha doğal bir görünüm kazanır ⌐ *gelen ışık, ışık, yansıyan ışıkölçer*

yansıyan ışıkölçer [E.t. *yansıyan ışık pozometresi, yansıyan ışık ışıkölçeri* ‖ Fr. *posemètre à lumière réfléchie* ‖ İng. *reflected-light meter (exposure meter), reflectance exposure meter*] *S/TV/V.* Konudan yansıyan ışığın niceliğini ölçen ışıkölçer çeşidi. Gelen ışıkölçer'in karşıtı ⌐ *gelen ışık, gelen ışıkölçer, ışık, ışıkölçer, konu, yansıyan ışık*

yapay görüntü [İng. *synthetic image*] *BS.* Gerçekte olmayıp bilgisayarda yaratılan görüntü ⌐ *bilgisayar, görüntü, sanal gerçek, yapay görüntü işleme*

yapay görüntü işleme [İng. *synthetic processing*] *S/BS.* Bilgisayar canlandırmasında, var olan görüntülerin değil, bilgisayarda yaratılan yapay görüntülerin işlenmesi; bilgisayarla üretilmiş görüntü işlemesi. Yapay görüntü işlemenin sinema yönünden önemi, son yıllarda bu yöntemle sanal insanlar, oyuncular, hatta yaşayan ya da yaşamayan oyuncuların tıpatıp benzerlerinin yaratılabilmesidir. Görüntü işleme'nin karşıtı ⌐ *bilgisayar, bilgisayar canlandırması, bilgisayarla üretilmiş görüntü, görüntü işleme, sanal gerçek, yapay görüntü*

yapılanış [E.t. *konfigürasyon, dizge görünümü* ‖ Fr. *configuration* ‖ İng. *configuration* ‖ Al. *Konfiguration* ‖ İta. *configurazione*] *BS.* Bir bilgisayarın iç ve dış bileşenlerinin taşıdıkları özelliklerinin tümü. Bunlar, bu bilgisayarın gücünü, çalışma ve kullanılış biçimini belirler. Bunların başlıcaları ana işlem birimi, bellek, sürücüler, kartlar, görüntülük, dokunaçlık, fare, yazıcı, tarayıcı, modemdir. Ayrıca bu yapılandırmanın da hep birlikte uyumlu ve verimli biçimde çalışabilmesi için işletme dizgeleri, aygıt sürücüleri gibi yazılımlarla yapılanışı gerektiği gibi, kullanıcılar da config.sys, autoexec.bat dosyaları gibi yapılanış dosyalarıyla bunu kendilerine göre özelleştirebilirler ⌐ *ana işlem birimi, aygıt sürücü, bellek, bileşen, bilgisayar, dokunaçlık, dosya, görüntülük, kullanıcı*

yapım, izlence, sinema yapımı, televizyon yapımı [E.t. 1-2. *imal (etme), prodüksiyon, yapma,* 3-4. *prodüksiyon, televizyon prodüksiyonu, program prodüksiyonu* ‖ Fr. 1-2. *production (cinématographique),* 3-4. *production de programme, fabrication de programme (vidéo)* ‖ İng. 1-2. *production, film production (making),* 3-4. *production, television programme (*ABD: *program) production* ‖ Al. 1-2. *Produktion, Filmproduktion, Herstellung, Filmherstellung,* 3-4. *Produktion, Fernsehproduktion, Fernsehinszenierung, Programmproduktion* ‖ İta. 1-2. *produzione (cinematografica),* 3-4. *produzione televisiva, produzione di programmi televisivi*] *S.* **1.** Bir filmin gerçekleştirilmesi için yapılan çalışmaların tümü. **2.** Bu çalışmaların ürünü (belli bir ülkenin, belli bir dönemin, belli bir okulun, yapımevinin ürünü). *TV.* **3.** Bir televizyon izlencesini gerçekleştirmek için gerekli çalışmaların tümü. **4.** Bu çalışma-

ların ürünü ☐ *film, izlence, sinema, televizyon, yapımcı*

yapım bölümü [E.t. *program bölümü, prodüksiyon bölümü* || Fr. *service de production* || İng. *production department, programme (*ABD: *program) servicing department* || Al. *Produktionsabteilung, Produktionsbetrieb* || İta. *servizio di produzione*] *TV.* Yapım işlerinin yürütülmesinden, çalışmalarının düzenlenmesinden sorumlu bölüm ☐ *yapım*

yapımcı, izlenceci, sinema yapımcısı, televizyon yapımcısı [E.t. 1-2. *amil, film amili, tacir, tüccar, film taciri, film tüccarı, sinema şirketi müdürü, şirket müdürü, sinema amili, prodüktör, film prodüktörü, sinema prodüktörü, yapan,* 3. *prodüktör, televizyon prodüktörü, program prodüktörü, programcı* || Fr. 1-2. *producteur(trice du film),* 3. *producteur(trice de télévision)* || İng.1-2. *producer, film producer,* 3. *producer, television producer* || Al. 1-2. *Produzent, Filmproduzent, Hersteller, Filmhersteller,* 3. *Produzent, Fernseproduzent, Redakteur, Realisator* || İta. 1-2. *produttore (cinematografico),* 3. *produttore televisivo (di programmi televisivi), funzionario programmi*] *S.* **1.** Bir filmin yapımıyla ilgili tüm yönetimsel ve parasal işleri (kimi zaman sanatsal işleri de) üstlenen, filmin anaparasını sağlayan kimse. **2.** Bir yapımevinin başkanı, yöneticisi; sinema yapımcısı. *TV.* **3.** Bir ya da birden çok izlencenin ana konusunu bulan; izlencenin hazırlanması, gerçekleştirilmesi çalışmalarını yönetmenle ya da tek başına yürüten kimse; televizyon yapımcısı, izlenceci. Genelde sinema yapımcısından değişik olarak televizyon yapımcısı, yapımın sanat yönünü de gözetir ve genellikle izlenceye bir kişilik, biçem kazandırmakta payı olur ☐ *film, izlence, sinema, televizyon, yapım, yapımcılık, yapımevi*

yapımcılık, izlencecilik, sinema yapımcılığı, televizyon yapımcılığı [E.t. 1. *amillik, film amilliği, sinema amilliği, prodüktörlük, sinema prodüktörlüğü, film prodüktörlüğü,* 2. *prodüktörlük, televizyon prodüktörlüğü, program prodüktörlüğü, programcılık* || Fr. 1-2. *production* || İng. 1. *production, film making,* 2. *production, television production, programme (*ABD: *program) production* || Al. *Herstellung, Filmherstellung,* 2. *Produktion, Fernsehproduktion* || İta. 1-2. *produzi-one*] *S.* **1.** Sinema yapımcısının işi. *TV.* **2.** Televizyon yapımcısının işi; izlencecilik ☐ *sinema, televizyon, yapım, yapımcılık*

yapımcı-yönetmen [E.t. *prodüktör-rejisör* || Fr. *producteur-réalisateur* || İng. *producer-director* || Al. *Produzent-Regisseur* || İta. *produttore-regista*] *S/TV.* Yapımcılık ve yönetmenlik işini birlikte yürüten kimse ☐ *yapımcılık, yönetmenlik*

yapımcı-yönetmen-oyunluk yazarı [E.t. *prodüktör-rejisör-senarist* || Fr. *producteur-réalisateur-scénariste* || İng. *producer-director-writer* || Al. *Produzent-Regisseur-Autor* || İta. *produttore-regista-scenarista*] *S/TV.* Yapımcılık, yönetmenlik ve oyunluk yazarlığı işlerini birlikte yürüten kimse ☐ *oyun yazarlığı, yapımcılık, yönetmenlik*

yapımevi [E.t. *prodüksiyon şirketi, film şirketi, şirket, film kumpanyası, kumpanya, firma, film müessesesi* || Fr. *maison de producion, société productrice* || İng. *production company, producing company* || Al. *Produktionsfirma, Produktionsgesellschaft, Filmgesell-*

schaft, Filmfirma || İta. *società produttrice (di produzione), casa di produzione, compagnia cinematografica*] *S.* Film yapımı işiyle uğraşmak üzere kurulmuş ortaklık □ *film, yapım*

yapımevi dizgesi [Fr. *système de studio* || İng. *studio system* || Al. *Studiosystem* || İta. *sistema di studio*] *S.* İlk Dünya Savaşı ertesinden 1950'ye dek ABD sinema işleyiminde egemen olan tekelci yöntem. Buna göre bütün sinema işleyimi "Beş Büyükler" (majors: Paramount, MGM, Fox, Warners, RKO) ve "Üç Küçükler" (minors: Universal, Columbia, United Artist) adı verilen sekiz yapımevinin tekelinde bulunmaktaydı. "Beş Büyükler", sinemanın başlıca üç kolu olan yapım, dağıtım ve gösterim alanında tam bir tekel kurmuşlardı. "Üç Küçükler"i Büyüklerden ayıran yalnızca sinema salonları olmayışıydı. ABD'deki A ve B filmlerinin hemen hepsini bu sekiz yapımevi üretiyordu; sinema işleyiminin % 85'i "Beş Büyükler"in elindeydi. ABD sinemasının sekiz yapımevinden her biri ayrıca yapımcıları, yönetmenleri, oyunluk yazarlarını, başlıca uygulamanları ve özellikle yıldızları uzun süreli sözleşmelerle kendilerine bağlamışlardı. Özellikle sesli filmin çıkışı sırasındaysa bu yapımevlerinin hepsinin arkasında doğrudan doğruya ya da dolaylı olarak ABD'nin iki büyük bankacısı, Morgan ile Rockefeller topluluğu yer alıyordu; bunun sonucu olarak da ABD sinema işleyimine egemen olan bu tekelin ardında da, ABD'nin en büyük mali sermaye tekeli bulunmaktaydı. Bağımsız yapımevlerinin ve sinema salonlarının sayısı parmakla gösterilecek denli azdı ve bunlar yapımlarını izleyici karşısına çıkarabilmek için yine tekelin vereceği karara bağlıydılar. 1938'de Başkan Roosevelt'in önayak olmasıyla ABD Adalet bakanlığı tekelciliği önleyen yasaya (antitröst yasa) dayanarak bu sekiz yapımevine dava açtı. Adalet Bakanlığı'nın dayandığı olgular şunlardı: ABD'de film yapımının ancak % 5'ten azı bağımsızlarca üretiliyordu. Geri kalanı tekelin üretimiydi; tekel, ABD'deki dağıtımdan sağlanan tüm gelirin % 94'ünü alıyordu. Sonuç ancak 1948'de alındı: "Beş büyükler" ellerindeki sinema salonlarını satacaklardı; ayrıca "Beş Büyükler" ile "Üç Küçükler" kendilerine üstünlük sağlayan dağıtım bölgelerini paylaşma yöntemine de son vereceklerdi. Bu karar 1949'dan başlayarak yavaş yavaş uygulandı ve "Beş Büyükler" dört yıl içinde ellerindeki sinema salonlarını ayrı birer ortaklık olarak oluşturdular ve dağıtım bölgesi paylaşımına son verdiler. Böylelikle bağımsız yapımcıların önü açılmış oldu. ABD sinemasındaki bu yapımevi dizgesinin (ve buna bağlı olarak yıldızcılığın) uygulamada olduğu süre içinde, bunun hem ABD sineması hem de bu sinemanın dünyadaki ağırlığı yüzünden dünya sineması için birçok olumsuz etkisi ortaya çıktı □ *dağıtım, gösterim, oyunluk yazarı, sesli film, sinema işleyimi, uygulaman, yapımcı, yapımevi, yıldız, yıldızcılık, yönetmen*

yapım gideri □ **gider**

yapım görevlisi [Fr. *régisseur de plateau, régisseur (général), secrétaire de production* || İng. *production manager (secretary), PM, line producer, studio manager, SM, stage manager,* (ABD) *floor manager (director), studio floor manager* || Al. *Aufnahmeleiter, Studiomaster, Inspizient, Produktionschef,*

Produktionsleiter, PL, Produktionssekretärin || İta. *direttore della stabilimento, segretario(a) di produzione*] *TV.* Çalışmalar sırasındaki yönetimsel işlerden, görünçlük donatımının sağlanmasından, kullanılmasından, korunmasından sorumlu ve yapım yönetmeninin başlıca çalışma arkadaşlarından biri olan kimse □ *donatım, düzlük yönetmeni, görünçlük, yapım, yapım yönetmeni*

yapım görevlisi yardımcısı [Fr. *assistant du régisseur de plateau, aide-régisseur* || İng. *assistant studio manager (production manager),* (ABD) *assistant floor manager* || Al. *Aufnahmeleiterassistent, Produktionsleiterassistent* || İta. *aiuto di segretario di produzione*] *S/TV.* Yapım görevlisine çalışmalarında yardımcı olan kirnse □ *yapım, yapım görevlisi*

yapım imleri [Fr. *top* || İng. *cue, sign, signal, mark* || Al. *Zeichen, Kommando(zeichen), Einsatz(signal), Stichwort* || İta. *ciak*] *S/TV.* Sinema ve televizyon çalışmalarında yapım takımının sessizce anlaşması, belli işlerin başlama ve bitişlerinin gerçekleştirilmesinin belirtilmesi için el ve kolla, ışıkla, kulaklıklardan sesle verilen komutlar □ *el imleri, sinema, televizyon, yapım, yapım takımı*

yapım merkezi, izlence yapım merkezi, televizyon yapım merkezi [E.t. *televizyon prodüksiyon merkezi, prodüksiyon merkezi, program prodüksiyon merkezi* || Fr. *centre de production (de programme), centre vidéo* || İng. *production centre* (ABD: *center), studio centre (complex)* || Al. *Produktionskomplex, Studiokomplex, Produktionszentrum* || İta. *centro di produzione*] *TV.* Televizyon yayın merkezi için izlence tasarıları hazırlamak, bu tasarıları gerçekleştirmek, izlenceleri doğrudan doğruya yayımlamak ya da çeşitli gereç üzerine aktararak yayına hazır duruma getirmekle görevli kuruluş □ *izlence, televizyon, yayın, yayımlamak, yayın merkezi*

yapım öncesi [Fr. *préproduction* ||İng. *pre-production* || Al. *Vorproduktion* || İta. *preproduzione*] *S/TV/V.* Sinema, televizyon, video ve benzer alanlarda asıl yapım sürecinden önce yer alan ve yapıma hazırlık çalışmalarının tümünün gerçekleştirildiği dönem. Sinemada çevirim, televizyon ve videoda izlence saptamadan önce yer alan bu dönemde oyunluğun yazılması, işlenmesi, yapımın planlanması, bütçenin hazırlanması, oyuncuların seçimi, yapım ve çevirim takımının oluşturulması, gerekli donatıların sağlanması, yer seçimi, bezem ve giysi taslaklarının hazırlanması, çalışma çizelgesinin, çalışma dökümünün çıkarılması gibi çalışmalar yer alır. Yapıma ancak bu hazırlıklardan sonra geçilir □ *bezem, bütçe, çalışma çizelgesi, çalışma dökümü, çevirim, çevirim takımı, çoğaltım, donatı, giysi, izlence, oyuncu, oyunluk, saptama*[2]*, sinema, televizyon, video, yapım, yapım sonrası, yapım takımı, yer seçimi*

yapım öncesi giderleri [İng. *front end*] *S/TV/V.* Yapım öncesi hazırlık ve çalışmaları için yapılan harcamalara ayrılan giderler. Tüm yapımın ayrıntılı bütçesinden önceki geçici bütçeyi oluşturur □ *bütçe, yapım, yapım öncesi*

yapım sayısı [Fr. *numéro de production* || İng. *production munber* || Al. *Produktionszahl* || İta. *numero di produzione*] *S/TV.* Bir yapımla ilgili tüm belgelerde, raporlarda, faturalarda yapım öncesinden yapım sonrasına dek kullanılan ve bu yapımı belirlemeye yarayan sayı □ *yapım, yapım öncesi, yapım sonrası*

yapım sigortası [Fr. *assurance de production* || İng. *film producer's indemnity insurance, general production insurance* || Al. *Produktionsversicherung* || İta. *assicurazione di produzione*] *S.* Bir film yapımının herhangi bir kazaya karşı sigortalanması durumu □ *film, yapım*

yapım sonrası [Fr. *postproduction* || İng. *post-production* || Al. *Nachproduktion* || İta. *post produzione*] *S/TV/V.* Sinema, televizyon, video ve benzer alanlarda asıl yapım süreci ile bu süreçte üretilen yapıtın kullanıma sunulması arasında yer alan dönem. Sinemada çevirim, televizyon ve videoda izlence saptanmayı izleyen bu dönemde kurgu, seslendirme, bileştirme, etkiler, yazılama, basım, çoğaltım gibi çalışmalar yer alır. Yapım öncesi, yapım, yapım sonrası yukarıdaki alanlarda bir yapıtı gerçekleştirmenin başlıca dönemleridir □ *basım, bileştirme, çevirim, çoğaltım, etkiler, izlence, kurgu, saptama*[2]*, seslendirme. sinema, televizyon, video, yapım, yapım öncesi, yazılama*

yapım sonrası düzenleştiricisi, YSD [İng. *post-production editor, PPE*] *BS/TV/V/S.* Sinema, televizyon ve videoda tüm yapım sonrasının bütününe yakın çalışmalarda kullanılan çeşitli aygıtların bağlanarak bir özekten yönetilmesini sağlayan aygıt. Bağlanan aygıtlar arasında film yayın aygıtı, STE aygıtı, yazı üreteci, video aygıtı, yönetim masası, seslendirme masası vb yer alır. Bu aygıt yardımıyla bütün bu aygıtlardan istenen işlemler bir sıra içinde tek tek gerçekleştirilerek sonuç doyurucu olduğunda video aygıtına saptanır □ *film yayın aygıtı, saptama*[1]*, sayısal televizyon etkileri aygıtı, seslendirme masası, video aygıtı, yapım sonrası, yazı üreteci, yönetim masası*

yapım sözleşmesi [E.t. *prodüksiyon kontratı, prodüksiyon mukavelesi* || Fr. *contrat de production* || İng. *production contract* || Al. *Herstellungsvertrag* || İta. *contratto di produzione*] *S.* Bir filmi çevirmek üzere yapılan ve yapım koşullarını düzenleyen sözleşme □ *yapım*

yapım süresi [Fr. *durée de production* || İng. *production time* || Al. *Produktionszeit, Herstellungszeit, Fertigungszeit* || İta. *durata di produzione*] *S.* Bir filmin yapımı için geçen süre; filmin ilk tasarından başlayıp piyasaya sürülebilecek duruma gelinceye dek geçen süre □ *çevirim süresi, film, yapım*

yapım takımı [E.t. *prodüksiyon ekibi, yapım ekibi* || Fr. *équipe de production* || İng. *production unit (team, staff, crew)* || Al. *Aufnahmestab, Aufnahmeteam, Drehstab, Produktionsteam, Produktionseinheit, Produktionsgang, Herstellungsgruppe* || İta. *gruppo di produzione, squadra di produzione, truppa di produzione*] *S/TV.* **1.** Bir filmi, bir televizyon izlencesini gerçekleştirmek üzere bir araya gelen topluluk. *S.* **2.** İşlikte ya da işlik dışında bir filmin tümünü ya da bir bölümünü çevirmek üzere yönetmen, görüntü takımı, ses takımı ve öbür uygulamanlardan oluşan topluluk □ *film, görüntü takımı, işlik, izlence, ses takımı, uygulaman, yapım, yönetmen*

yapım tarihi [E.t. *prodüksiyon tarihi* || Fr. *date de réalisation* || İng. *production date* || Al. *Produktionstermin, Aufnahmetermin* || İta. *data di produzione (di realizazzione)*] *S/TV/V.* Bir filmin, bir televizyon izlencesinin yapımına başlandığı ve yapımının sona erdirildiği zamanı belirten tarih; yapım süresinin

başlangıç ve bitiş tarihleri ☐ *çevirim süresi, yapım, yapım süresi*

yapım toplantısı [E.t. *planlama toplantısı, yönetim toplantısı* ‖ Fr. *conférence de programme, réunion de production* ‖ İng. *planning meeting, production conference (meeting), pre-production meeting* ‖ Al. *Produktionsbesprechung, Produktionssitzung, Regiebesprechung* ‖ İta. *riunione di produzione*] *TV.* Herhangi bir televizyon izlencesinin hazırlanmasına, gerçekleştirilmesine hazırlık olmak üzere, bütün ilgililerin katılımıyla yapılan toplantı ☐ *izlence, televizyon*

yapım yönetmeni [E.t. *prodüksiyon amiri, prodüksiyon müdürü, prodüksiyon direktörü* ‖ Fr. *chef de production, directeur de production* ‖ İng. *associate producer, production manager, PM, head of production* ‖ Al. *Produktionschef, Filmproduktionsleiter, Produktionsleiter, Filmproduktionschef* ‖ İta. *direttore di produzione*] *S.* Bir filmin yapımını, yapımcı adına doğrudan doğruya yöneten kimse. Yapımcı, yönetmen ve yönetmen yardımcısıyla sıkı bir işbirliği içinde çalışan yapım yönetmeni, kişilerin ve kullanılacak araç gereçlerin sağlanmasıyla, bunların beslenme, barınma ve ulaşım işlerinin yapılmasıyla, işliklerin kiralanmasıyla, dışarıda çevirimlerin düzenlemesiyle uğraşır ☐ *film, yapım, yapımcı*

yapım yönetmen yardımcısı [E.t. *prodüksiyon müfettişi* ‖ Fr. *administrateur de production* ‖ İng. *unit production manager, UPM* ‖ Al. *Produktionsleiter-assistent* ‖ İta. *addetto alla produzione*] *S.* Yapım yönetmeninin, filmin bütçesini hazırlamak, hesap işlerini yürütmekle görevli başyardımcısı ☐ *film, yapım, yapım yönetmeni*

yapısalcılık [Fr. *structuralisme* ‖ İng. *structuralism* ‖ Al. *Strukturalismus* ‖ İta. *strutturalismo*] *GB.* **1.** Bir bütünü (yapıyı ya da kimilerine göre dizgeyi) oluşturan çeşitli öğeleri ve bölümleri birbiriyle ilişkileri bakımından inceleyen, çözümleyen; bütünü oluşturan birimleri ortaya çıkaran; sonra da bu birimlerin bütünü (yapıyı, dizgeyi) nasıl oluşturduklarını araştıran yöntem. Özellikle dilbilim ve insanbilimlerinde önemli bir yer tutar. Artyapısalcılık bu yönteme yapısökmeyi eklemiştir (☐ **artçağdaşçılık**). *S/TV/V.* **2.** Bir sinema, televizyon ya da video yapıtını oluşturan birimlerin, öğelerin tümünü belirleyip ortaya çıkarma; bunlar arasındaki ilişkileri inceleme; bu birimlerin, öğelerin nasıl bir ilişki içinde bir araya gelerek yapıtı oluşturduğunu ortaya koyma yöntemi ☐ *göstergebilim, artçağdaşçılık*

yapışkan eriyikli işleme [İng. *viscous processing*] *S.* Kimyasal özdeklerin, yapışkan eriyikler biçiminde duyarkata sürülmesine dayanan ve çeşitli film banyolarına, eriyiklere, kimyasal denetimlere, duyarlıkölçümüne dayanan geleneksel işlemin yerini alan yöntem. Bu çeşit işlemede, duyarkata sürülmüş olan yapışkan eriyikler, belirli bir süre sonunda suyla yıkanınca işleme sona ermiş olur. Böylelikle yalnız başlangıçta bir kez denetten geçen film için başkaca herhangi bir denete gerek kalmaz ☐ *banyo, denet, duyarkat, duyarlıkölçümü, eriyik*

yapıştırıcı [E.t. *film yapıştırma eczası, yapıştırıcı (sıvı), zamk* ‖ Fr. *colle (à film, pour film), adhésif, cement* ‖ İng. *cement, film cement, splicing cement, joining cement, adhesive* ‖ Al. *Filmkitt, Kleber* ‖ İta. *colla (per film)*] *S.* Filmin

yapıştırılmasında kullanılan sıvı yapıştırıcı. Filmin tabanını eriterek iki film parçasının birbirine yapıştırılmasını sağlar ☐ *film, yapıştırma, yapıştırma aygıtı, yapıştırma masası*

yapıştırıcılı yapıştırma [İng. *cement splice*] *S.* Yapıştırıcı kullanılarak gerçekleştirilen yapıştırmayı, saydam kuşak yapıştırıcı ya da Mylar kuşak yapıştırıcı kullanarak yapılan yapıştırmadan ayırmak ereğiyle kullanılan terim. Bu tür yapıştırmada iki film parçasının uçları birbirine bindiğinden her yapıştırmada bu uçlardaki birer resim eksilir ☐ *binmeli yapıştırma, kuşaklı yapıştırma, kuşak yapıştırıcı, Mylar, uç uca yapıştırma, yapıştırıcı, yapıştırma, yapıştırma aygıtı*

yapıştırma [Fr. *collure* || İng. *joining, splicing* || Al. *Kleben* || İta. *giuntura*] *S/TV/V.* Film, mıknatıslı kuşak[1], video kuşağı gibi çeşitli gerecin yapıştırıcı ya da kuşak yapıştırıcı yardımıyla eklenmesi işi. ☐ *ekyeri, film, kuşak[1], kuşak yapıştırıcı, mıknatıslı kuşak[1], video kuşağı, yapıştırıcı*

yapıştırma aygıtı, video kuşağı yapıştırma aygıtı [E.t. 1. *yapıştırma makinesi, yapıştırıcı* || Fr. 1. *colleuse, machine à coller, presse à coller,* 2. *colleuse bande-vidéo* || İng. 1. *splicer, cement splicer, joiner, jointer, splicing machine (press), film splicer (joiner),* 2. *tape splicer, videotape splicer* || Al. 1. *Klebepresse, Filmklebepresse, Klebeblade, Schneidelehre,* 2. *Videobandklebepresse* || İta. 1. *giuntatrice, incollatrice*] *S.* **1.** Film parçalarını birbirine eklemekte kullanılan aygıt. Bu aygıtın yapıştırıcılı ve kuşaklı olarak iki çeşidi vardır. Yapıştırma aygıtı film boylarına göre değişir. Üzerinde film deliklerine geçecek dişler, filmi kesecek bıçak, filmi kazıyacak parça bulunur. Yapıştırılacak parçalar kesilip duyarkatı kazındıktan, temizlendikten sonra buraya yapıştırıcı sürülür ya da uygun kuşak yapıştırıcı konur; filmin öbür parçası, ilk parçanın kazınmış, temizlenmiş, yapıştırıcı sürülmüş bölümünün üzerine gelecek biçimde hazırdır; aygıtın basacı, bu parçaların üzerine kapatılıp kilitlenerek filmin yapışması beklenir. Gelişmiş yapıştırma aygıtlarında, bu bölümde bulunan bir ısıtıcı yapışma süresini kısaltır. *V.* **2.** Video kuşağının yapıştırılmasında kullanılan aygıt. Video kuşağının üzerindeki görüntüler gözle görülemediği için bu kuşağın yapıştırılması değişik yöntemler ve aygıtlar gerektirir. Bu yöntemlerden biri, kuşağın tıpkı film ya da mıknatıslı ses kuşağı gibi kesilip yapıştırılmasıdır. Ancak bunun için bile özel yapıda mikroskoplu bir yapıştırma aygıtı kullanılır ☐ *binmeli yapıştırma, film, kuşak yapıştırıcı, kuşaklı yapıştırma, uç uca yapıştırma, video kuşağı, yapıştırıcılı yapıştırma, yapıştırma*

yapıştırma film [Fr. *film de collage* || İng. *collage film*] *S.* Resim sanatında değişik araçların belirli bir anlayış içinde yan yana getirilip yapıştırılmasından oluşturulan yapıtları andırır biçimde, değişik görüntülerin yan yana getirilmesinden oluşan düzenlemelerle yaratılan deneysel film. Genellikle çeşitli kaynaklarda yer alan devinimli çekimlerle yaratılır. Bunlar arasında canlandırma sinemasının ürünleri büyük yer tutar; değişik karakter ve boyda yazılar, başlıklar, resim parçalarından yararlanılır ☐ *canlandırma sineması, çekim, deneysel film, görüntü*

yapıştırmak [Fr. *coller* || İng. *join, splice*

|| Al. *kleben, zusammenschneiden* || İta. *collegare, congiungere*] *S/TV.* Yapıştırma eylemi □ *yapıştırma*

yapıştırma masası [Fr. *table de collage* || İng. *splicing table (bench)* || Al. *Klebetisch*] *S/TV.* Yapıştırma işinin yapıldığı özel masa □ *yapıştırma*

yapıt hakkı [E.t. *hakkı telif, telif hakkı, iyelik hakkı* || Fr. *droits d'auteur, "copyright"* || İng. *copyright, author's right* || Al. *Unheberrecht, "Copyright"* || İta. *diritti d'autore, "copyright"*] *S/TV/V.* **1.** (Genellikle) Herhangi bir kimsenin bir yapıtı (film, televizyon oyunu, televizyon dizisi, video, oyunluk, beste vb) yaratmasından, gerçekleştirmesinden doğan ve yasalarla güvence altına alınan tüm hakları. **2.** (Türkiye'de) 5.12.1951 gün, 5846 sayılı "Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu" ile sonraki tarihlerde bu yasayı değiştiren çeşitli yasalara göre belirlenmiş haklar. Bu yasanın kapsamına, temel olarak, bilim ve yazın yapıtları, müzik yapıtları, güzel sanatlar yapıtları, sinema yapıtları, bilgisayar izlenceleri girmektedir. Bu yasalarda sıralanan yapıt hakları ve bununla birlikte ele alınan komşu haklar çerçevesinde, bu sözlüğün ele alındığı alanlar olarak, sinema, televizyon, video, bilgisayar yapıt haklarının uygulandığı alanlar arasındadır. **3.** Bu hakların gerektirdiği parasal alacak □ *film, televizyon oyunu, yapıt, yapıt hakkı ödemeliği*

yapıt hakkı iyesi [E.t. *telif hakkı sahibi* || Fr. *propriétaire de droit d'auteur* || İng. *copyright owner, owner of copyright* || Al. *Urheberrechtbesitzer* || İta. *proprietario di diritti d'autore*] *S/TV/V.* Yapıt hakkını taşıyan kimse □ *yapıt hakkı, yapıt hakkı iyesi, yapıt iyeliği, yapıt iyesi*

yapıt hakkı kütüğü [E.t. *telif hakkı sicili* || Fr. *registre de droit d'auteur* || İng. *register of copyright* || Al. *Urheberrechtsregister* || İta. *registro di diritti d'autore*] *S/TV/V.* Yapıt hakkının sağlanması ve korunması için tutulan kütük □ *yapıt hakkı*

yapıt hakkı negatifi [Fr. *négatif déposé* || İng. *deposited negative* || Al. *eingelagertes Negativ* || İta. *negativo depositato*] *S.* Bir film üzerindeki yapıt hakkının korunabilmesi için yapıt hakkı kütüğüne ya da yetkili başka bir kuruluşa sunulan örnek negatif □ *film, negatif, yapıt hakkı, yapıt hakkı kütüğü*

yapıt hakkı ödemeliği [E.t. *hakkı telif, telif ücreti* || Fr. *droit d'auteur, pourcentage d'auteur* || İng. *royalty, percentage payment to author* || Al. *Tantieme* || İta. *percentuale d'autore*] *S/TV/V.* İyelik hakkından doğan parasal alacak; yapıt hakkının parasal karşılığı □ *yapıt hakkı*

yapıt iyeliği [E.t. *eser sahipliği* || Fr. *propriété d'oeuvre* || İng. *ownership of work* || Al. *Werkherrschaft* || İta. *proprietà d'opera*] *S/TV/V.* Herhangi bir yapıtı kullanma, işletme, bu yapıttan yararlanma yetkisini elinde taşıma durumu □ *yapıt hakkı, yapıt hakkı iyesi, yapıt iyesi*

yapıt iyesi [E.t. *eser sahibi* || Fr. *propriétaire d'œuvre* || İng. *proprietor of the work* || Al. *Werkherr* || İta. *proprietario d'opera*] *S/TV/V.* Yapıt iyeliğini elinde bulunduran kimse □ *yapıt hakkı, yapıt hakkı iyesi, yapıt iyeliği*

yapma aydınlatma [Fr. *éclairage artificiel* || İng. *artificial lighting* || Al. *künstliche Beleuchtung* || İta. *illuminazine artificiale*] *S/TV/V.* Gün ışığının dışındaki kaynaklardan yararlanarak ger-

çekleştirilen aydınlatma. Doğal aydınlatma'nın karşıtı ☐ *aydınlatma, doğal aydınlatma, gün ışığı*

yapma bezem [Fr. *décor construit* || İta. *scenografia artificiale*] *S/TV/V.* Bir film ya da televizyon izlencesi için özel olarak hazırlanmış bezem çeşidi; doğal bezem'in karşıtı ☐ *bezem, doğal bezem*

yapma ışık [E.t. *suni ziya, suni ışık* || Fr. *lumière artıficielle* || İng. *artificial light* || Al. *Kunstlicht* || İta. *luce artificiale*] *TV/S/V.* Doğal kaynakların dışında sağlanan ışık; doğal ışık karşıtı ☐ *doğal ışık, ışık*

yapma ışık (boş) filmi [Fr. *pellicule pour lumière artificielle, film pour lumière artificielle* || İng. *artificial light film, type A film* || Al. *Kunstlichtfilm, Kunstlichtfarbfilm* || İta. *pellicola per luce artificiale*] *S.* Yapma ışıkta kullanılmak üzere hazırlanmış boş film; büyük 8 renkli evrilir film çeşidi. Bu filmler genellikle büyük 8 alıcılardaki süzgeç yardımıyla doğal ışıkta da kullanılır ☐ *boş film, büyük 8, renkli evrilir film, yapma ışık*

yapma uydu ☐ **uydu**

yaprak [E.t. *ana rule* || Fr. *axe* || İng. *batch, emulsion batch* || Al. *Charge, Emulsionscharge*] *S.* Boş film yapımında, aynı işlemden geçerek bir kerede gerçekleştirilmiş duyarkatlı yüzey. Ne denli titizlikle hazırlanırsa hazırlansın, bir kezde üretilen duyarkat ile ikinci kezde üretilen duyarkatın nitelikleri aynı değildir. Ancak bir kezde üretilen duyarkat aynı niteliği taşır. Genellikle 35 mm'lik filmler, 1,30 m eninde, 600 m uzunluğundaki duyarkat yaprakları olarak üretilir; sonra uzunlamasına kesilerek 35 mm'lik 35 makara film elde edilir. Yönetmenler bir filmin çevrilmesinde aynı yapraktan elde edilen bu boş filmleri kullanmayı yeğlerler; çünkü bunların duyarkatları hep aynı niteliği taşır. Aynı yapraktan çıkan boş filmler aynı duyarkat sayısıyla belirtilir *duyarkat, duyarkat sayısı, boş film, film,*

yaramaz [İng. *no good, NG*] *S.* Yönetmenin günlük çekimler arasında beğenmediği, kötü bulduğu, dolayısıyla filmde kullanılmasını istemediği çekimler için verdiği komut. Bu çekimler, kılavuz vb gibi ikincil işlerde kullanılır ☐ *ayır, ayrılmış çekim, basıla, günlük çekim, iyi çekim, kötü çekim*

yararlı açıklık ☐ **açıklık**

yararlı uzunluk [Fr. *métrage utile* || İng. *useful length*] *S.* Bir filmin baş ve sonundaki kılavuzlar dışında kalan uzunluğu; filmin gerek alıcıda gerek gösterimde doğrudan doğruya gösterimde kullanılabilen, görüntü taşıyan bölümü ☐ *alıcı[1], film, gösterici, kılavuz, uzunluk*

yaratıcı, film yaratıcısı [Fr. *auteur de film* || İng. *author of film* || Al. *Filmautor* || İta. *autore di film*] *S.* Bir filmin, konusundan kurgusuna dek bütün yaratıcı çalışmalarından sorumlu bulunan, filme kendi biçemini, kişiliğini veren, damgasını vuran sinema sanatçısı ☐ *alıcı-kalem, film, konu, kurgu, sinema sanatçısı, yaratıcı filmi, yaratıcılar kuramı, yaratıcılar sineması, yaratıcılar siyasası*

yaratıcı coğrafya [Fr. *géographie créatrice* || İng. *creative geography* || Al. *schöpferische Geographie* || İta. *geografia creativa*] *S.* Birbirinden çok uzaktaki yerlerde çevrilen görüntülerin bir araya getirilmesi yoluyla film üzerinde yaratılan yeni uzam; yalnız film üzerinde

var olan yer, filmsel uzama yol açan işlem ⊐ *film, filmsel uzam, görüntü, Kuleşov deneyi*

yaratıcı filmi [Fr. *film d'auteur* ‖ İng. *film of author* ‖ Al. *Authorenfilm* ‖ İta. *film d'autore*] *S.* Bir yaratıcının elinden çıkan, bu yaratıcının kişiliğini, biçemini, damgasını, taşıyan film ⊐ *alıcı-kalem, yaratıcı, yaratıcılar kuramı, yaratıcılar sineması, yaratıcılar siyasası*

yaratıcılar kuramı [Fr. *théorie des auteurs* ‖ İng. *"auteur" theory, author theory, "auteurism"* ‖ Al. *Theorie der Autoren* ‖ İta. *teoria d'autori*] *S.* Yönetmeni, filmin tek ve gerçek yaratıcısı sayan eleştiri tutumu ⊐ *alıcı-kalem, yaratıcı, yaratıcı filmi, yaratıcılar sineması, yaratıcılar siyasası*

yaratıcılar sineması [Fr. *cinéma des auteurs (d'auteur)* ‖ İng. *cinematography of authors, "cinéma d'auteur"* ‖ Al. *Kino der Autoren, Autorenfilm, "cinéma d'auteur"* ‖ İta. *cinema d'autori, "cinéma d'auteur"*] S. Bir filmin oyunluğundan kurgusuna dek bütün çalışmalarından doğrudan doğruya sorumlu olan; filmi, düşünce ve duygularının anlatım aracı olarak kullanan; bütün filmlerinde belirli bir biçem ve anlatım özelliği taşıyan yönetmenlerin oluşturdukları sinema. ⊐ ".... Ama bana göre, yönetmenler, görüntüledikleri oyunluklardan ve söyleşmelerden sorumludurlar ve sorumlu olmak istediklerinin altını çizmek de yerinde olur. Yukarıda oyunluk yazarlarının filmleri demiştim; kuşkusuz Aurenche ile Bost bu konuda beni yalanlamayacaklardır. Onlar oyunluklarını sunduklarında film bitmiştir; onların gözünde yönetmen, bu oyunlukları çerçeveleyen baydır... ve ne yazık ki bu bir gerçektir. .... Nihayet, aşağılık tümceler söyleyen bu aşağılık kişilere gelince, Fransa'da bu kişileri algılamaya GÜCÜ YETMEYECEK bir avuç insan tanıyorum; dünya görüşleri en azından Aurenche ile Bost, Sigurd ile Jeanson kadar geçerli olan sinemacılar. Bunlar Jean Renoir. Robert Bresson, Jean Cocteau, Jacques Becker, Abel Gance, Max Ophüls, Jacques Tati, Roger Leenhardt'tır; bunlar da Fransız sinemacılarıdır ve bunlar -ne tuhaf rastlantı- söyleşileri çoğunlukla kendileri yazan *yaratıcılar*'dır; bunların kimileri de yönettikleri öyküleri kendileri kurarlar. 'İyi ama niçin, diyecekler, böylesine hafiflikle alay ettiğiniz bu Gelenek ve Nitelik içinde yapıt vermeye çabalayan bütün sinemacılara niçin aynı hayranlığı duymuyorsunuz? Niçin Yves Allegret'ye Becker, Jean Delannoy'ya Bresson, Claude Autant Lara'ya Renoir'a duyduğunuz hayranlığı duymuyorsunuz?' Ne yapalım, *Nitelik Geleneği* ile *yaratıcılar sineması*'nın barış içinde birlikte yaşayacağına inanamıyorum. Temelde, Yves Allegret ile Delannoy, Clouzot ile Bresson'un ancak karikatürleridirler. .... O halde yaşasın yürekililik. Ama bu yürekliliği de, gerçekten olduğu yerde bulmak gerek. Bu 1953 yılının sonunda Fransız sinemasının yürekliliğinin bir çeşit bilançosunu çıkarmam gerekirse, ... bu daha çok *Hulot*'nun girişiminde, *La Rue de l'Esplanade*'daki hizmetçinin kendi kendine konuşmalarında, *Carrosse d'or*'un görünçlük düzeninde, *Madame de...*'deki oyuncuların yönetiminde, ayrıca Abel Gance'ın Polyvision denemelerinde bulunmaktadır. Anlaşılacağı üzere, bu yürekililikler oyunluk yazarlarının, yönetmenlerin, yazının değil, *sinema adamları*'nın yürekliliğidir." (TRUFFAUT, 1954) ⊐ *alıcı-kalem, yaratıcı, yaratıcı filmi, yaratıcılar kuramı,*

yaratıcılar siyasası

yaratıcılar siyasası [Fr. *politique des auteurs* || İng. *politics of authors* || Al. *Politik der Autoren, "politique des auteurs"* || İta. *"politique des auteurs"*] *S.* Yalnız yaratıcılar sinemasına önem vermek; bir film yaratıcısının kişiliğini, yaratma sürecinde en önemli etken görmek; belli bir yaratıcının bütün yapıtlarını, yaratıcı olmayan sinemacının en iyi filmlerine üstün tutmak; yaratıcının, bir sonraki filminin bir öncekine göre sürekli bir gelişme içinde bulunduğunu ileri sürmek biçiminde kendini gösteren sinema eleştirisi tutumu. Bu kavram, kuramsal yazılarıyla Fransa'daki Yeni Dalga akımına öncülük eden, çoğu da bu akıma katılan Fransız sinema eleştirmenlerince geliştirilmiştir. Bu eleştirmenlerden çoğu, yaratıcılar sinemasında yer alan sinemacıların başında kimi Hollywood yönetmenlerini görmekteydiler. Oysa, Hollywood sinema işleyiminin yapısı, önceden hazırlanmış oyunlukların bu yönetmenlere yapımevleri yöneticileri ve yapımcılarınca dayatılmasına dayandığından, bu sav havada kalmaktaydı. Bunun açıklamasıysa kısaca şöyle yapılıyordu: Amerikan sinema işleyiminin yapısından dolayı Hollywood yönetmenlerinin oyunluk ya da oyuncuların seçimi üzerinde çokça bir denetimleri yoktu; ellerine tutuşturulan ve çevirmek zorunda oldukları oyunlukların çoğu da sudan oyunluklardı. Ama bu sudan oyunluklar, bu yönetmenlere biçem konusunda daha geniş olanaklar sağlamaktaydı; dolayısıyla bunların, kendilerini gösterebilecekleri başlıca alan görünçlüklemeydi yani filmin çevriliş biçimi, biçemiydi. Bundan dolayı bu sinemada yaratıcı, her şeyden önce film çevirme biçemiyle tanımlanmaktaydı. Bu tür yönetmenlerin kendilerine verilmiş bu oyunlukları, kendi görüş ve tutumlarına uygun biçime dönüştürdükleri; kendi izleklerini, biçemlerini sürekli olarak yansıttıkları, filmlere kendi damgalarını vurdukları ileri sürülüyordu. Bunun en aşırı biçimi, kıyıda köşede kalmış kimi yönetmenlerde bile, oldukça zorlamayla, sürekli aynı izleklerin, aynı tutumun görülmesi, bunların yaratıcı düzeyine çıkarılması; bunlar yaratıcı yönetmen olduklarından çevirdikleri ya da çevirecekleri her filmin de iyi olması gerektiği sonucuna ulaşıyordu ☐ *alıcı*[1], *alıcı-kalem, biçim, biçem, çevirim, görünçlük, izlek, oyunluk, yaratıcı, yaratıcı filmi, yaratıcılar kuramı, sineması*

yardımcı bezemci [Fr. *assistant décorateur* || İng. *assistant designer* || Al. *Bühnenbildnerassistent* || İta. *assistente scenografo*] *S/TV.* Bezemciye, çalışmalarında yardımcı olan kimse ☐ *bezem, bezemci*

yardımcı donatımcı [Fr. *assistant accessoiriste* || İng. *property man assistant* || Al. *Requisiteurassistent* || İta. *aiuto accessorista*] *S/TV.* Görünçlük donatımı çalışmalarında donatımcıya yardımcı olan kimse ☐ *donatım, donatımcı*

yardımcı ışıkçı [Fr. *aide-électricien* || İng. *assistant electrician* || Al. *Belichtungstechniker* || İta. *aiuto elettricista*] *S/TV.* Işıkçıya, çalışmalarında yardımcı olan kimse ☐ *ışıkçı*

yardımcı motor [Fr. *servomoteur* || İng. *servo motor* || Al. *Servomotor, Stellmotor* || İta. *servo motore*] *S.* Özdevinimli alıcılarda, filmin geçişini sağlayan düzeneği çalıştıran asıl motorun dışında, çeşitli özdevinimli çalışmaları sağ-

layan minik motor. Genellikle tam özdevinimli alıcılarda biri ışık düzengecini, biri odaklamayı, biri de optik kaydırmayı gerçekleştiren üç minik motor bulunur □ *alıcı*[1], *film, geçiş, ışık düzengeci, motor, odaklama, optik kaydırma, özdevinimli alıcı*

yardımcı oyuncu [E.t. *yardımcı aktör, yardımcı aktris* || Fr. *acteur(trice) qui seconde les premiers rôles* || İng. *supporting actor(tress)* || Al. *Nebendarsteller(in)* || İta. *attore(trice) in una parte secondaria*] *S/TV.* İkinci rolde çalışan oyuncu □ *ikinci rol, oyuncu*

yardımcı yapımcı [E.t. *prodüktör muavini* || Fr. *producteur associé (adjoint)* || İng. *associate producer, assistant producer* || Al. *Produktionsassistent* || İta. *produttore associato, assistente alla produzione*] *S.* Yapımcının bir ya da birkaç filmin çevrilmesiyle görevlendirdiği kimse □ *yapımcı*

yarı belgesel (film, televizyon izlencesi) [E.t. 1-2. *yarı belge-film,* 1-3. *yarı dökümanter* || Fr. 1-2. *film semi-documentaire,* 1-3. *semi-documentaire* || İng. 1-2. *semidocumentary film,* 1-3. *semidocumentary, docudrama* || Al. 1-2. *Semidokumentarfilm,* 1-3. *Semidokumantar* || İta. 1-2. *film semidocumentario,* 1-3. *semidocumeantario*] *S.* **1.** Gerçekte öykülü bir film olarak çevrilip gerçek olay ve çevreyi yansıtan ya da gerçekte belgesel film olarak çevrilip öykülü film özellikleri taşıyan film. **2.** Belgesel film ile öykülü filmlerin özelliklerini birleştiren, bu iki tür film arasında köprü işi gören film; öyküleştirilmiş belgesel. *TV.* **3.** Gerçek, özellikle de güncel olaylara dayanarak, belgesel ile kurmaca özelliklerini birleştiren televizyon izlencesi □ *belgesel, belgesel film, belgesel tür, öykülü film*

yarı diz çekimi, YDÇ [Fr. *plan américain serré, PAS* || İng. *hipshot, tigh shot* || Al. *mittlere Nahaufnahme* || İta. *piano all'americano, PA*] *S/TV/V.* Diz ile bel çekimi arasında yer alan çekim □ *bel çekimi, çekim, diz çekimi*

yarı genel çekim, YGÇ [E.t. *orta umumi plan* || Fr. *plan de demi-ensemble (semi-général, demi-général, de petit-ensemble)* || İng. *semi long shot, medium long shot, MLS* || Al. *Halbtotale, Halbtotalaufnahme* || İta. *mezzo campo lungo*] *S/TV/V.* Toplu çekim ile genel çekim arasında yer alan çekim □ *çekim, genel çekim, toplu çekim*

yarıgölge [Fr. *pénombre* || İng. *half shadow* || Al. *Halbschatten* || İta. *penombra*] *S/TV.* Hafif gölge; karanlık ile aydınlık arası.

yarıiletken [Fr. *semi-conducteur* || İng. *semiconductor* || Al. *Halbleiter* || İta. *semiconduttore*] *TV.* Olağan madensel iletkenlerin tersi özellikler taşıyan iletken: Olağan iletkenlerde sıcaklıkla birlikte direnç de artar; yarıiletkenlerde sıcaklık ve arılık çoğaldıkça direnç azalır. Öğe ya da bileşik olan yarıiletkenlerin en önemlileri germanyum, silikon ve selenyumdur. Transistorların temeli yarıiletkenlerdir □ *aşırıiletken, direnç, iletken*

yarıklı örtü [fr. *cache en dents de scie, masque d'ouverture* || İng. *beam-shaping mask* || Al. *Zackenblende*] *S.* Bir optik seslendirme dizgesinde ışıklama ışıtacından gelen ışın demetine belirli bir biçim vererek bir aynalı miniakımölçere düşüren örtü □ *aynalı miniakımölçer, ışıklama ışıtacı, ışın demeti, optik seslendirme, seslendirme*

yarım donatım [İng. *mock-up* || Al. *naturgetreues Modell*] *S.* Büyük boy bir

donatımın yalnız belirli bir bölümünün doğal boyda maketi. Örnek: Bir otomobilin arka koltuğu ☐ *donatım, maket*

yarım parmak [Fr. *demi-pouce*‖ İng. *half-inch* ‖ Al. *Halbzoll* ‖ İta. *mezzo pollice*] *TV/V.* Ev video aygıtlarında kullanılan video kuşaklarının ölçün boyu (12,7 mm) ☐ *parmak, video aygıtı, video kuşağı*

yarım ses yollu aygıt [Fr. *magnétophone à demi-piste* ‖ İng. *dual track tape recorder, dual track recorder* ‖ Al. *Zweispurmaschine*] *S/TV/V.* ¼ ayak² enindeki yarım ses yollu mıknatıslı kuşakla çalışan ses aygıtı ☐ *ayak², mıknatıslı kuşak¹, ses aygıtı, yarım ses yolu*

yarım ses yolu [Fr. *demi-piste* ‖ İng. *half track, dual track* ‖ Al. *Halbspur* ‖ İta.] *S/TV/V.* **1.** 16 mm'lik sesli filmde, optik ses yolunun yarısına çekilen mıknatıslı kat. Böylelikle aynı filmde hem optik hem mıknatıslı ses yolu kullanılabilir. **2.** ¼ ayak² (6,35 mm) enindeki bir mıknatıslı kuşağın yalnız yarısında yapılan seslendirme. Böylelikle aynı kuşak¹ tersyüz edilerek öbür yarısı da kullanılabilir. Yarım ses yolu ile üçboyutlu seslendirme arasındaki başkalık, yarım ses yolundaki saptama² yüzeyinin daha dar oluşu ve iki kuşak¹ arasındaki koruyucu yolun daha geniş olmasından dolayı iki ses yolundaki taşmanın daha iyi önlenebilmesidir ☐ *mıknatıslı kat, mıknatıslı kuşak¹, 16 mm'lik film, optik ses yolu, saptama², seslendirme, sesli film, taşma, üçboyutlu seslendirme*

yarı özdevinimli alıcı [Fr. *semi-automatique caméra, caméra semi-automatique* ‖ İng. *semi automotic camera* ‖ Al. *halbautomatische Kamera* ‖ İta. *macchina da presa semiautomatica*] *S.* İçteki bir ışıkölçer yardımıyla ışık düzengeci özdevinimli olarak çalışan özenci alıcısı ☐ *ışık düzengeci, ışıkölçer, özdevinimli, özenci alıcısı*

yarısaydam [E.t. *nim şeffaf* ‖ Fr. *translucide* ‖ İng. *translucent* ‖ Al. *durchscheinend* ‖ İta. *traslucido*] *S/TV.* Işığı bütünüyle geçirmediği, dağıttığı için ardındaki nesneleri bulanık gösteren (özdek). Saydam ile saydamsız arasındaki yapıda (özdek) ☐ *saydam, saydamsız*

yarısaydam görüntülük [Fr. *écran translucide* ‖ İng. *translucent screen, semi-transparent screen* ‖ Al. *Rückprojschirm* ‖ İta. *schermo traslucido*] *S.* Yarısaydam nitelikte geriden gösterim görüntülüğü ☐ *görüntülük, geriden gösterim görüntülüğü, yarısaydam*

yarışma izlencesi [E.t. *yarışma programı* ‖ Fr. *émission de jeux, jeux* ‖ İng. *parlour game, game show, quiz programme (*ABD: *program)* ‖ Al. *Quizsendung* ‖ İta. *programma di "quiz"*] *TV.* Yarışmacıların ya da yarışmacı takımların soruları yanıtlandırmalarına dayanan izlence ☐ *izlence*

yarışma sunucusu [İng. *quizmaster* ‖ Al. *Spielleiter* ‖ İta. *presentatore di "quiz"*] *TV.* Yarışma izlencelerinde soruları soran, izlencenin düzenli yürümesini sağlayan kimse ☐ *yarışma izlence*

yarı uğraşman sayısal video alıcısı, YUSVA [İng. *prosumer DV camera, prosumer digital video camera, prosumer digital camcorder* ‖ "prosumer", "*pro*fessional"in (uğraşman) ilk seslemi ile "con*sumer*"in (tüketici) son iki sesleminin birleştirilmesiyle türetilmiştir] *V.* Sayısal video alıcısının yarı uğraşmanlar için olanı. ÖSVA'dan ayrılığı, ÖSVA'da bir video yongası bulunması-

na karşılık YUSVA'da üç video yongası (YAA) bulunmasıdır. Bu da görüntünün niteliğini yükseltmektedir. Ayrıca ÖSVA'ya göre kullanılışı daha kolaylaştıran ve esnekleştiren yardımcı donatımları bulunmaktadır. YUSVA ile kişisel bilgisayarlar arasında bağlantı kurulup görüntülerin niteliğinde herhangi bir yitim olmaksızın kurgu, bileştirme, etkiler gibi çalışmalar gerçekleştirilebilmektedir ☐ *alıcı[1], bileştirme, bilgisayar, etkiler, görüntü, kişisel bilgisayar, kurgu, özenci sayısal video alıcısı, sayısal video alıcısı, video, video alıcısı, yük aktarım aygıtı*

yarı yarıya [İng. *fifty-fifty*] *S/TV/V.* İkili çekimde karşılıklı konuşan iki oyuncudan herhangi birini öne çıkarmaksızın ikisini de eşit olarak yansıtma ☐ *çekim, ikili çekim, oyuncu*

yasak film [Fr. *film interdit* || İng. *banned film* || Al. *nicht freigegebener Film* || İta. *film proibito*] *S.* Yetkili makamlarca gösterilmesine izin verilmemiş film ☐ *film*

yassı kablo [E.t. *simetrik kablo, paralel telli kablo, simetrik çift telli kablo, çift telli simetrik kablo* || Fr. *câble en ruban, ligne de Lecher* || İng. *parallel wire, twin wire* || Al. *Lecherleitung*] *TV.* Özellikle almaç dalgalığını almaca bağlamakta kullanılan, birbirine koşut ve araları yalıtılmış iki iletken telden oluşan kablo. Bu iki iletkenin arasındaki uzaklık değişmez ve yalıtkan olarak genellikle plastikten koruyucu bulunur. Yassı kablonun içdirenci genellikle 300 ohmdur ☐ *almaç, almaç dalgalığı, eksendeş kablo, içdirenç, iletken, iniş kablosu, ohm, yalıtkan*

yastık sapması [E.t. *yastık distorsiyonu* || Fr. *distorsion en coussinet* || İng. *pincushion distortion* || Al. *Kissenverzerrung* || İta. *distorsione con puntaspilli*] *S/TV.* Bir dördülün köşelerinin dışarıya doğru uzanıp kenarlarının içbükey durum alması biçiminde ortaya çıkan mercek kusuru ☐ *mercek*

yaşamöyküsel film [E.t. *biyografik film* || Fr. *film biographique* || İng. *biographical film (picture), biopic* (a.) || Al. *biographische Film* || İta. *film biografico*] *S.* Tanınmış kişilerin ya da ailelerin yaşamöyküsünü konu alan filrn türü ☐ *film, tür*

yaş basım [Fr. *tirage mouillé* || İng. *wet printing, wet gate, wet gate printing* || Al. *Feuchtkopierung*] *S.* Basım aygıtında kullanılacak özgün film üzerinde çizik ya da çizintiler varsa bunları elden geldiğince önlemek ereğiyle başvurulan bir basım işlemi: Basımda kullanılacak boş filmin üzerine bir sıvı (tetrakloretilen) sürülür; boş film doyuk duruma geçer. Böylelikle basım ışığının özgün filmden geçerken bu çizik ve çizintilerde uğrayacağı kırılmanın boş filme yansıması ve görüntüde belirmesi engellenir. Yaş basım, yaş basım aygıtında gerçekleştirilir ☐ *basım, basım aygıtı, basım ışığı, boş film, çizik, çizinti, duyarkat, film, ışık, ışıklama, kırılım göstergesi, taban, yaş basım aygıtı*

yaş basım aygıtı [İng. *wet gate printer* || Al. *Feuchtkopiermaschine*] *S.* Yaş basımı gerçekleştiren özel yapıdaki basım aygıtı ☐ *basım, basım aygıtı, yaş basım*

yaş eşlem [Fr. *copie mouillée* || İng. *green print, green film print*] *S.* İşlemelikten yeni çıkmış ve duyarkatında aşırı nem bulunan eşlem. Sertleştirme ve kurutulması iyi yapılmamış pozitif eşlem. Bu çeşit filmler çok nemlidir. Bu da filim kabarmasına, gösterim sırasında

çatlamasına, çiziklenmesine yol açar □ *kurutma, pozitif eşlem, sertleştirme, yaş film*

yaş film [Fr. *film venant de développement* || İng. *green film*] *S.* İşlemeden yeni çıkmış film □ *film, işleme, yaş eşlem*

yaşlandırma [Fr. *grimage* || İng. *aging* || Al. *Alterung*] *S/TV.* Bir kimseyi yaşlı göstermek için yapılan makyaj □ *makyaj*

yatak [E.t. *kanal, film kanalı* || Fr. *couloir* || İng. *gate, picture gate, film gate* || Al. *Bildkanal, Filmkanal* || İta. *canale*] *S.* Filmin alıcı[1] ve göstericide pencere önünden düzgün geçmesini sağlamak için yapılmış, film enine uygun dar geçit □ *alıcı[1], film, gösterici, pencere, yatak bölümü, yatak baskısı*

yatak baskısı [Fr. *pression de couloir* || İng. *gate pressure* || Al. *Kufendruck*] *S.* Bir alıcı[1] ya da gösterici yatağındaki film üzerine uygulanan baskı. Böylelikle filmin dolaşması ya da odak düzleminden ayrılması önlenir □ *alıcı[1], dolaşma, gösterici, odak düzlemi, yatak, yatak bölümü*

yatak bölümü [Fr. *plaque de couloir* || İng. *aperture plate, film aperture assembly* || Al. *Bildfensterplatte* || İta. *piastra della finestra*] *S.* Yatağı ve buna ilişkin parçaları taşıyan bölüm □ *yatak, yatak baskısı*

yatay boşluk aralığı (süresi) [İng. *horizontal blanking interval (period)*] *TV.* Bir tarama sırasında, tarayıcı demetin, resim iminin bir satırının sonundan, onu izleyen satırın başına giderken, bu ime bir boşluk imiyle verilen aralık ya da süre □ *boşluk, boşluk imi, resim imi, satır, tarama, tarayıcı demet, yatay boşluk aralığı (süresi)*

yatay çevrinme [E.t. *pan, yatay dairesel hareket, yatay çevrinme hareketi* || Fr. *panoramique horizontal, mouvement horizontal de caméra* || İng. *pan, horizontal pan(ning)* || Al. *Horizontalschwenk, Panoramaschwenk* || İta. *panoramica orizzontale*] *S/TV/V.* Alıcının, düşey ekseni çevresinde sağa ya da sola çevrinmesi □ *alıcı[1], çevrinme*

yatay çizgiler [E.t. *ufki hatlar* || Fr. *horizontales, lignes horizontales* || İng. *horizontals (lines)* || Al. *Horizontale, Wagerechte* || İta. *orizzontali*] *S/TV.* Görüntü çerçevesinin yan kenarlarına düşey olan, çerçevelemede nesnelerin, varlıkların yerleştirilmesinde göz önüne alınan varsayımsal doğrular. Düşey çizgiler'in karşıtı □ *düşey çizgiler, görüntü çerçevesi*

yatay doğrusallık ayarı [E.t. *yatay lineerlik ayarı* || Fr. *linéarité horizontale, contrôle du défilement horizontal, réglage de la stabilité horizontale* || İng. *horizontal lock (hold)* || Al. *Zeilenfangregelung* || İta. *controllo di linearite orizzontale*] *TV.* Almaçta resmi oluşturan düşey çizgiler arasındaki uzaklıkların eşit olmasını sağlama □ *almaç, düşey çizgiler, doğrusallık ayarı, düşey doğrusallık ayarı, resim*

yatay resim [Fr. *image horizontale* || İng. *horizontal image* || Al. *Querbild* || İta. *immagine orizzontale*] *S.* Film üzerinde, filmin uzunluğuna değil enliliğine doğru yer alan resim; resmin olağan durumu. Düşey resim karşıtı □ *düşey resim, film, resim*

yatay saptırma [Fr. *déviation horizontale, déflexion horizontale* || İng. *hori-*

zontal deflection, line deflection || Al. *Zeilenablenkung* || İta. *deviazione orizzontale*] *TV.* Elektron demetinin soldan sağa doğru yönelmesini sağlama. Düşey saptırma'nın karşıtı □ *düşey saptırma, elektron demeti*

yatay saptırma sarımlığı [Fr. *bobine de déviation horizontale (de balayage horizontale)* || İng. *horizontal deflection coil, line deflection coil* || Al. *Horizontalablenkspule* || İta. *bobina di deflessione orizzontale*] *TV.* Alıcı[1] ve almaçlarda elektron demetini yatay olarak saptıran sarımlık □ *alıcı[1], almaç, elektron demeti*

yatay tarama [Fr. *balayage horizontal, exploration horizontale* || İng. *horizontal scanning* || Al. *Horizontalablenkung, Horizontalabtastung* || İta. *esplorazione orizzontale, scansione orizzontale*] *TV.* Elektron demetinin resmi oluşturmak için çerçeve içinde soldan sağa doğru gerçekleştirdiği tarama □ *düşey tarama, elektron demeti, resim, tarama*

yatay ucaylama [E.t. *yatay polarizasyon* || Fr. *polarisation horizontale* || İng. *horizontal polorization* || Al. *horizontale Polarisation (Polarisierung)* || İta. *polarizazzione orizzontale*] *TV.* Verici dalgalığın yatay biçimde yerleştirilerek elektromıknatıs dalgaları yatay biçimde yaymasının sağlanması. Düşey ucaylama karşıtı □ *dalgalık, düşey ucaylama, elektromıknatıs dalgaları, ucaylama, ucaylama, verici dalgalık*

yatay ucaylanmış yayın [Fr. *onde horizontalement polarisée* || İng. *horizontally polarized transmission* || Al. *horizontal polarisierte Sendung*] *TV.* Bir televizyon vericisinin, elektromıknatıs dalgaları yatay biçimde yayması durumu. Çiftucayın yatay olarak yerleştirilmesiyle sağlanan bu yayında, alıcı dalgalığının da yatay olarak kurulması gerekir □ *elektromıknatıs dalgalar, verici, yatay ucaylama*

yavan [Fr. *plat* || İng. *flat, dull* || Al. *flach* || İta. *scialbo*] *S/TV/V.* **1.** (Genel olarak) Bir yapıtın, izlencenin bir bölümünde ya da bütününde ağır basan ve ona ilginçlikten uzak, sıradan, donuk, cansız, ruhsuz bir hava veren tutum. **2.** Aynı özelliğin oyınlukta, oyunda ya da görüntü düzenlemesinde olanı □ *görüntü düzenlemesi, izlence, oyun, oyunluk, yapıt*

yavaş çevirim [Fr. *prise de vues au ralenti* || İng. *slow-motion picture* || Al. *Zeitdehneraufnahme* || İta. *ripresa rallentata*] *S/V.* Hızlandırılmış devinimi sağlamak üzere alıcının olağan hızının altında çalıştırılması. Hızlı çevirim karşıtı □ *alıcı[1], hız, hızlı çevirim, saniyede resim sayısı, yavaşlatılmış devinim*

yavaş film [Fr. *film lent* || İng. *slow (film), slow-speed film*] *S.* Duyarlığı az, duyarlık göstergesi (ASA, DIN ya da ISO duyarlıkları) düşük film. Örneğin ISO duyarlığı 25/15 ile 100/21 arasında olanlar yavaş film sayılır. Işığa az duyarlı olduğundan, iyi aydınlatılmamış, loş ya da ışığın en az olduğu yerlerde kullanılamaz. Hızlı film'in karşıtı □ *ASA duyarlığı, DIN duyarlığı, duyarlık, duyarlık göstergesi, film, hızlı film, ISO duyarlığı, ışık*

yavaş kurgu [Fr. *montage lent* || İng. *slow cutting* || Al. *langsame Montage, langsamer Schnitt* || İta. *montaggio lento*] *S/V.* Uzun çekimlerin birbirini izlemesinden oluşan kurgu. Böylelikle birbirini yavaş yavaş izleyen çekimlerin sıralanmasından doğan ve izleyicide yavaşlık duygusu uyandıran kurgu. Hızlı kur-

gu'nun karşıtı ☐ *hızlı kurgu, kurgu*

yavaşlatılmış devinim [E.t. *ralanti, yavaş hareket, yavaş çekim, ralantisörle alınmış resimler, zaman pertavsızı resimleri, zaman pertavsızıyla alınmış resimler* || Fr. *ralenti* || İng. *slow motion (effect), slo-mo, overcranking, time-lens* || Al. *Zeitlupe(neffekt), Zeitlupentempo, Zeitdehner(effekt)* || İta. *movimento rallentato, rallentato, rallentamento, effetto di rallentamento*] *S.* **1.** Doğadaki bir devinimin görüntülükte, olduğundan daha yavaş görünmesi. Bu sonuç ya film çevrilirken ya da yapım sonrasında optik basım aygıtıyla sağlanır. İlk durumda alıcı[1] olağan hızın üstünde çalıştırılır. Elde edilen film, olağan gösterici hızıyla oynatılınca filmin herhangi bir görünçlüğündeki devinim, gerçektekinden daha yavaş görünür. Alıcının olağan hızın üstünde çalıştırılması, olağan hızda çalıştırıldığındaki zaman biriminde olduğundan daha çok sayıda resim saptaması anlamına gelir. Bundan dolayı, böyle bir film parçası olağan hızda gösterilirse, filmdeki olgu daha uzun bir süre izlenir; dolayısıyla devinim yavaşlamış olur. İkinci durumda, optik basım aygıtında, yavaşlatılmış devinimin sağlanacağı bölümdeki resimler bir katı, iki katı... yinelenir; böylelikle yine aynı zaman birimi içine daha çok sayıda resim girmiş olur; bu da gösterimde devinimi yavaşlatır. Hızlandırılmış devinim'in karşıtı. *V.* **2.** Video alıcısının aynı yolda çalıştırılmasıyla sağlanan sonuç. Bununla birlikte videoda aşırı hızlı çevirim ya da aşırı yavaş çevirimi gerçekleştirmek için özel yapıda video alıcısı ve video aygıtı gerekir. Örneğin saniyede 25 ya da 30 resimlik hızla çalışan olağan video alıcılarına karşılık saniyede 90 resimlik hızla çalışan özel yapıda video alıcıları da vardır. **3.** Videodaki okumayı olağan okuma[1] hızının birkaç kat altında gerçekleştirerek görüntülükteki devinimi yavaşlatma. Genellikle bir devinimin incelenmesi için başvurulur ve aygıtın buna ayrılmış düğmesiyle başlatılır. Bu durumda okuma[3], olağanın birkaç katı altında gerçekleştirilirken, gerçekte çok hızlı olan devinim çok yavaş geçen resimlerden rahatça izlenebilir. Ancak video aygıtındaki dönüş hızının azaltılması sınırlıdır: Öne okumada olağan hızın üç katı, geriye okumada olağan hızın bir katı azalabilir ☐ *alıcı[1], alıcı hızı, aşırı hızlı çevirim, çevirim, film, görüntülük, gösterici, gösterici hızı, hızlandırılmış devinim, hızlı öne sarma, okuma[3], olağan hız, optik basım aygıtı, resim, saniyede resim sayısı, video, video alıcısı, video aygıtı, yapım sonrası, yavaşlatılmış devinim sineması*

yavaşlatılmış devinim sineması [Fr. *cinéma au ralenti, cinématographie au ralenti* || İng. *slow-motion cinematography, time-lens cinematogra-phy* || Al. *Zeitdehnerkino, Zeitlupekino* || İta. *cinema rallentato*] *S.* Gözle ayırt edilemeyecek denli hızla gelişen ve kısacık sürede oluşan devinimleri rahatça izleyebilmek için bilimsel alanda, bilimsel sinemada, araştırma filmlerinde başvurulan yöntemle çalışan sinema dalı. Hızlandırılmış devinim sineması'nın karşıtı ☐ *araştırma filmi, bilimsel sinema, hızlandırılmış devinim sineması, yavaşlatılmış devinim*

yavaş mercek [Fr. *objectif à petite ouverture* || İng. *slow lens* || İta. *obiettivo a piccola apertura*] *S/TV/V.* Açıklığı olağanın altında, dolayısıyla geçirdiği ışık niceliği az olan mercek. Merceğin daha

az ışık geçirmesi, duyarlığı daha yüksek boş film kullanma gerekliliğine yol açar. Hızlı mercek karşıtı □ *açıklık, boş film, duyarlık, görüntü, hızlı mercek, ışık niceliği, mercek*

yayaç □ radyo yayacı

yayaç □ televizyon yayacı

yayaç adı [E.t. *istasyon adı* || Fr. *nom de l'émetteur* || İng. *indication of the station* || Al. *Senderbenennung* || İta. *nome di trasmettitore*] *TV.* Herhangi bir televizyon ya da radyo yayacına verilen ad □ *radyo yayacı, televizyon yayacı*

yayaç gücü, güç [İng. *power (of station)*] *TV.* Herhangi bir yayaca, yayın için özgülenen güç. Vatla belirtilir □ *vat, yayaç, yayın*

yaygın ışık [Fr. *"floodlight"* || İng. *flood, floodlight(s), bucket* || Al. *Fluchtlicht, Jupiterlampe* || İta. *"floodlight"*] *S/TV/V.* Geniş bir çevreye çok geniş bir ışın demeti olarak yayılan ışık □ *ışıldak, ışın demeti, yaygın ışıldak*

yaygın ışıldak [Fr. *"floodlight"* || İng. *floodlight (projector)* || Al. *Flutlichtscheinwerfer* || İta. *"floodlight"*] *S/TV/V.* Çevreye çok geniş ışın demeti yayan, yaygın ışık sağlayan ışıldak □ *ışıldak, ışın demeti, yaygın ışık*

yayıcı öğe [Fr. *élément rayonnant* || İng. *radiating element (of aerial), radiator* || Al. *Primärstrahler, Antennenstrahler*] *TV.* Bir verici dalgalığın, elektromıknatıs dalgaları yayan öğesi □ *elektromıknatıs dalgalar, verici dalgalık*

yayılma [E.t. *intişar* || Fr. *propagation* || İng. *propagation* || Al. *Ausbreitung* || İta. *propagazione*] *TV.* Elektromıknatıs ya da radyo dalgalarının çeşitli yönlerde yol alma yeteneği. Bu çeşit dalgalar uzaklara kolaylıkla erişebilir. Herhangi bir iletkene verilen dalgalı akım bu çeşit dalgaları oluşturur; bu dalgalar da uzaktaki iletkenlerde benzer dalgalara yol açar. Değiştirim yoluyla bu dalgalara herhangi bir imi taşıma işi yüklenir □ *dalgalı akım, değiştirim, elektromıknatıs dalgalar, iletken, im'*

yayımlamak [Fr. *téléviser, émettre, diffuser, transmettre* || İng. *televise, broadcast, transmit,* (ABD) *telecast* || Al. *senden, übertragen, ausstrahlen, abstrahlen, übersetzen, über Fernsehen ausstrahlen* || İta. *trasmettere, teletrasmettere*] *TV.* **1.** Resim ve ses imlerini televizyon almaçlarının izleyebileceği biçimde, elektromıknatıs ışınımla yaymak. **2.** Bir izlenceyi televizyonla yaymak □ *almaç, ışınım, izlence, resim imi, ses imi, televizyon*

yayın, radyo yayını, ses yayını, ses ve resim yayını, televizyon yayını [E.t. 1-2. *neşriyat, radyodifüzyon,* 4-5. *transmisyon, televizyon transmisyonu* || *Fr. 1. radiodiffusion (sonore),* 2. *radiodiffusion, transmission du son,* 3. *radiodiffusion sonore et visuelle, radio-télévision,* 4-5. *transmission (télévisuelle), télétransmission, télé-émission, diffusion (télévisuelle), émission (télévisuelle)* || İng. 1. *radio broadcasting (transmission, relay), broadcast, b'cast, BC* 2. *sound broadcasting (transmission),* 3. *sound and vision transmission,* 4-5. *transmission, emission, television transmission (broadcast, broadcast-ing), broadcast, b'cast, BC, broadcasting,* (ABD) *telecasting* || Al. 1. *Hörfunk, Hörrundfunk, Tonrundfunk, Klangübertragung,* 3. *Ton- und Bildübertragung,* 4-5. *Sendung, Fernsehsendung, Übertragung, Fernsehübertragung, Ausstrahlung, Fernsehausstrahlung, Bildsendung, Bildschirmübertragung, Fern-*

sehrundfunk || İta. 1. *radiodiffusione, radiotrasmissone,* 2. *trasmissione del suono,* 3. *trasmissione del suono e visione,* 4-5. *emissione (televisiva), trasmissione (televisiva), teletrasmissione*] *TV.* **1.** Radyoyla yapılan ses yayını; radyo yayını. **2.** Bir televizyon yayınında, izlenceyle ilgili sesin yayını; ses yayını. Televizyonda iki çeşit ses yayın yöntemi vardır. En çok kullanılanı yinelenim değiştirimidir. Bununla birlikte kimi ülkelerde genlik değiştirimi de kullanılır. Bu iki ayrı ses yayın yöntemi için ayrı ses vericileri kullanılır **3.** Elektromıknatıs dalgaların özelliklerinden yararlanılarak ses ve resim imlerinin gönderilmesi; ses ve resim yayını. **4.** Bir televizyon vericisinin, görüntü ve ses imlerini almaçlarda izlenmek üzere göndermesi. Alıcının bu yolda saptadığı görüntüler ile sestoplarların saptadığı bunlarla ilgili sesler, elektriksel imlere çevrilerek almaçlara gönderilir. Bu gönderme radyo dalgalarının uzayda yayılmasıyla ya da kablolar aracılığıyla olur. Ancak eksendeş kabloların aktarma uzunluğu çok sınırlıdır. Birinci durumda açık yayın, ikinci durumda kapalı yayın söz konusudur. Radyo dalgalarının boyları çok kısadır. Bunların bir bölümü toprak tarafından soğurulur; dağ, yapı gibi engellere tutulan bu dalgaların yayın alanı, verici dalgalığın yüksekliğine göre değişir; ortalama 100 km erimlidir. Bu dalgaları daha uzağa ulaştırmak için aktarıcılar kullanılır. **5.** Bu görüntü ve ses imlerinin tümü; izlence; televizyon yayını ☐ *açık yayın, aktarıcı, alıcı[1], almaç, eksendeş kablo, genlik değiştirimi, izlence, kapalı yayın, ses yayını, verici, yayın alanı, yinelenim değiştirimi*

yayın alanı [E.t. *yayın bölgesi* || Fr. *zone de diffusion* || İng. *coverage, television coverage* || Al. *Fernsehversorgung, Fernsehberichterstattung*] *TV.* Bir televizyon vericisinin ya da birçok vericiden oluşan bir televizyon ağının eriştiği alanın ve bu alan içindeki televizyon almaçlarının tümü ☐ *ağ, kapsama alanı, televizyon, yayın*

yayın arabası [E.t. *naklen yayın arabası, naklen yayın aracı* || Fr. *unité de télévision mobile, car de reportage (télévision), voiture de prise de vues (télévision)* || İng. *television car (reporting van, outside broadcast van), outside broadcast vehicle (van), OB van, remote van, mobile outside broadcast unit, mobile control room, MCR, mobile unit (television unit, transmission van),* (ABD) *mobile transmission truck, television camera truck (remote pick-up truck)* || Al. *Übertragungswagen, Ü-Wagen, Fernsehübertragungswagen, Kamerawagen, Fernsehaufnahmewagen, Übertragungszug, Ü-Zug, Aufnahmezug, Aufnahmewagen, Bildaufnahmewagen, Fernsehübertragungszug* || İta. *unità mobile di produzione (mobile televisiva)*] *TV.* Ufak bir televizyon işliğini andıran ve işlik dışındaki olayları, izlenceleri doğrudan doğruya yayımlamakta ya da video kuşağına saptamakta kullanılan büyük taşıt. Genellikle büyük yayın merkezlerine bağlı büyük yayın birliklerinin yayın arabaları, birbirini bütünleyen üç arabadan oluşur. Bunlar yayımlanacak görüntü ve seslerin uygulayımsal niteliğini denetleyen uygulayım arabası; ses ve resim yönetimini, resim seçimini gerçekleştiren yönetim arabası ve yayında kullanılacak alıcı[1], sestoplar, sesyayar, üçayak, ışıtaç, kablo vb gereçleri taşıyan donatım arabasıdır. Daha ufak bir

liklerde bütün bunlar tek bir yayın arabasında birleşmiştir. Bir yayın arabası genellikle canlı yayın yapılacak ya da video kuşağına alınacak olayın geçtiği yerde bulunur. Bu yayında kullanılacak alıcılar izlenceyi eksendeş kablolarla yayın arabasına yollar. Görüntü ve sesler yayın arabasının yönetim ve uygulayım bölümlerinde tıpkı televizyon yayın işliklerinde olduğu gibi işlendikten sonra radyo bağlantısıyla yayın merkezine ya da verici yayaca gönderilir, buradan da yayımlanır ☐ *alıcı*[1], *canlı yayın, eksendeş kablo, görüntü, ışıtaç, işlik, izlence, kablo, video kuşağı, resim, resim seçme, ses, sestoplar, sesyayar, televizyon, üçayak, verici yayaç, yayın, yayın merkezi*

yayın bozma ☐ **bozma**

yayın bozulması ☐ **bozulma**

yayında [Fr. *antenne* (a.), *à l'antenne* (a.), *émission à l'antenne* || İng. *on air, on the air* || Al. *auf Antenne sein, auf Sendung sein* || İta. *trasmissone in onda, sull'antenna*] *TV.* Herhangi bir izlencenin yayımlanmakta olduğunu ya da herhangi bir televizyon yayın aracının yayın için çalışmakta olduğunu belirten deyim ☐ *izlence, televizyon, yayın*

yayındırıcı [E.t. *yayıcı* || Fr. *diffuseur* || İng. *jelly, diffuser* || Al. *Diffuser, Blende, Weichstrahler, Fettblende, Vaselineblende, Salbenblende* || İta. *diffusore, gelatino, diffusa*] *S/TV/V.* **1.** Işığın yayınımını sağlamak için ışık kaynağının önüne konan, ışığı yumuşatmakta kullanılan çeşitli yapıda yüzeyler. Bunlar camyünü, tül, ince kumaş (ipek), saydam kâğıt gibi yarısaydam gereçlerden yapılmıştır. **2.** Işığı yumuşatmak ya da belirli görsel etkiler sağlamak için mercek önüne konan benzer gereçler ☐ *ışık, ışık kaynağı, mercek, yayındırma, yumuşak ışık*

yayındırıcı ışıldak [Fr. *projecteur diffuseur* || İng. *broadside* || Al. *Streulichtscheinwerfer* || İta. *padelloni*] *S/TV.* Işığı hem belirli bir noktaya yönelten hem de yayındıran ışıldak çeşidi ☐ *ışık, ışıldak, yayındırıcı*

yayındırıcı kanat [E.t. *ışık örtücü kepenkler, ışık yöneltici kepenkler, kepenk* || Fr. *écran opaque, volet (articulé)* || İng. *barn-door, barn door(s), flaps, snoot* (a.), *funnel* || Al. *Scheinwerfertor, Tor(blende), Scheinwerfernase, Lichtblende, Blende, Scheuklappe* (a.), *Scheunentor* (a.), *Tubus, Tute* (a.) || İta. *schermo opaca, sportelli regolabili per proiettori*] *S/TV.* Işık kaynağının yanlarında bulunan, açılıp kapanarak ışığın biçimini düzenleyen yayındırıcı yüzey ☐ *ışık, ışık kaynağı, yayındırıcı, yayındırma*

yayındırıcı örtü [Fr. *écran diffuseur, tarlatane, papillon, diffuseur (de soie)* || İng. *scrim, diffusing scrim (screen), diffuser scrim, light diffusing screen, cheese cloth, net, butterfly, silk,* (ABD) *chin scrim* || Al. *Weichzeichner, Streulichtschirm, Streuschirm, Softscheibe* || İta. *schermo diffusore*] *TV.* Yarısaydam özdekten ya da tel kafesten yapılan, böylelikle ışığın bir bölümünü kesip bir bölümünü yansıtan, yayındırıcı ile ışık örtüsü arasında ortalama bir etki yapan ışık örtüsü çeşidi ☐ *ışık, ışık örtüsü, yayındırıcı, yayındırma, yarısaydam*

yayındırıcı süzgeç [Fr. *filtre diffuseur* || İng. *diffusing filter, diffusion filter* || Al. *Diffusionsfilter* || İta. *filtro diffusore*] *S.* Alıcı merceğinin önüne konarak, merceğin verdiği görüntünün seçikliğini azaltan ya da yumuşatan süzgeç ☐ *alıcı*[1],

görüntü, mercek, seçiklik

yayın eşlemi, film yayın eşlemi, televizyon eşlemi [Fr. *copie antenne* || İng. *transmission print (copy), telecine print (copy), TK print (copy)* || Al. *Sendekopie, Abnahmekopie* || İta. *copia da mandare in onda*] *S/TV.* Film yayınında iyi bir sonuç elde edebilmek üzere, televizyon yayınının özelliklerine uygun olarak hazırlanmış eşlem. Sinemalarda gösterilmek üzere hazırlanmış filmler, genellikle, televizyon yayınının nitelikleri düşünülmeksizin çevrilmiştir. Bu filmler, televizyon görüntülüğündeki sertlik azlığına, seçiklik eksikliğine, ortalama siyah-beyaz düzeyine, görüntülük oranına uygun düşmez. Ülkesel durum, bu özelliklere elden geldiğince yaklaşan bir yayın eşlemi hazırlamaktır. Bu da ancak çok geniş olanaklı yayın merkezlerinin yerine getirebileceği bir iştir. Bunun videodaki benzeri video yayın eşlemidir *eşlem, film yayını, sertlik, seçiklik, siyah-beyaz düzeyi, görüntülük oranı, yayın*

yayın eşlemi, video yayın eşlemi [Fr. || İng. *air copy*] *TV/V.* Video kuşağının televizyonda en iyi sonucu alabilecek biçimde yayımlanmaya hazır olan son durumu. Sinemadaki film yayın eşleminin benzeridir □ *video, video kuşağı, yayın*

yayınım, ışık yayınımı [E.t. *intişarı ziya, teşaşürü ziya, difüzyon* || Fr. *diffusion (de la lumière)* || İng. *diffusion, scattering (of light), light scatter(ing)* || Al. *Diffusion, Streuung, Zerstreuung, Weichzeichnung* || İta. *diffusione (della luce)*] *S/TV.* Bir ışık demetinin hava öğeciklerine, toz parçacıklarına, pürüzlü yüzeylere çarparak gelişigüzel dağılması olayı □ *ışık, ışık demeti*

yayın izni [E.t. *yayın lisansı* || Fr. *licence (de diffusion, de transmission)* || İng. *licence* (ABD: *license*), *station licence* || Al. *Sendungslizenz, Ausstrahlungslizenz* || İta. *licenza d'emissione (di trasmissione*] *TV.* Herhangi bir ülkede radyo ya da televizyon yayaçlarının kurulabilmesi ve çalıştırılabilmesi için yetkili kuruluştan alınması gerekli olan izin; bununla ilgili belge. Türkiye'de bu izin "Radyo ve Televizyon Yayın İzni ve Yönetmeliği"ndeki koşullara göre verilir □ *televizyon, yayın, yayaç*

yayın kesilmesi [Fr. *interruption* || İng. *break (in programme, in transmission), interruption* || Al. *Unterbrechung, Programunterbrechung, Umschaltpause* || İta. *interruzione*] *TV.* Yayının herhangi bir aksaklıktan dolayı kısa ya da uzun süre verilememesi durumu *uygulayımsal aksaklık, yayın*

yayın merkezi [Fr. *centre vidéo* || İng. *television (broadcasting) centre* (ABD: *center)* || Al. *Videozentrum, Sendezentrum, Sendekomplex, Fernsehkomplex, Fernsehzentrum* || İta. *centro video*] *TV.* Bir ya da daha çok verici yayacı, bunlardan oluşan ağı besleyen merkez. Yayın merkezi, televizyon ağı içinde yer alan öbür vericilerin tüm izlencelerini ya da bu izlencelerin en önemli bölümlerini yayar □ *ağ, izlence, verici, verici yayaç*

yayınmış ışık [Fr. *lumière diffusée* || İng. *diffused light, stray light, spill light* || Al. *Streulicht* || İta. *luce diffusa*] *S/TV.* Yayınıma uğramış ışık *ışık, yayınım*

yayın niteliği [İng. *air quality, broadcast quality, professional quality*] *S/TV/V.* **1.** Yayımlanacak gereçlerin, izlencelerin yayın için taşıması gerekli en üst ko-

şullar, ölçünler. **2.** Bir üreticinin ürettiği aygıtın çıktısının bu koşullara, ölçünlere uygun olması durumu. Bu ölçünler en azından FCC ölçünleridir ☐ *çıktı, FCC ölçünleri, izlence, yayın, yayın ölçünleri*

yayın ölçünleri, televizyon dizgeleri, televizyon ölçünleri [E.t. *transmisyon standartları, televizyon standartları* ‖ Fr. *standards de transmission (de télévision), normes de télévision* ‖ İng. *transmission standards, television standards, television system, video formats, video broadcasting formats* ‖ Al. *Übertragungsnormen, Fernsehnormen* ‖ İta. *norme televisive*] *TV.* Televizyon yayınları ve çeşitli televizyon dizgeleri için ulusal ve uluslararası kuruluşlarca saptanmış ölçünler. Bu ölçünler başlıca iki kümeye ayrılır. Bunlardan biri, özgüleme (tahsis) ölçünleridir. Bu bölümde birbirini izleyen çeşitli uluslararası toplantılar sonunda radyo ve televizyon yayınları için ayrılan yinelenimler, kuşaklar, oluklar yer alır. Uyulması çok sıkı kurallara bağlanmış olan bu özgüleme ölçünleri, her ülkenin radyo-televizyon yayınlarında kullanabileceği yinelenim, dalga uzunluğu, kuşak[3] ve olukları saptamaktadır (bu ölçünler için, oluk, kuşak[3], oluk sayısı, kuşak[3] genişliği, Kuşak I-V maddelerine bakınız). İkinci bölümde, çeşitli televizyon dizgelerinde uygulanan ölçünler yer alır. Televizyonun çeşitli ülkelerde değişik zamanlarda kullanılmaya başlaması, televizyon dizgelerinde de çeşitlenmeye yol açmıştır. Özgüleme ölçünlerinde olduğu gibi, televizyon dizgeleri ölçünlerinde de bir birlik sağlamak için çeşitli tarihlerde yapılan uluslararası toplantılarda bu konu ele alınmışsa da bu alanda bir birliğe ulaşma olanağı bulunamamıştır. Bu toplantılar daha çok, televizyon dizgelerindeki ayrılığın hangileri olduğunu ortaya koymaya yaramıştır. Nitekim, televizyon dizgeleri arasında başlıca değişikliklerin şu noktalarda ortaya çıktığı saptanmıştır: Satır sayısı, saniyede resim sayısı, resim değiştirim yönü, ses değiştirimi. Bugün kullanılmakta olan belli başlı televizyon dizgeleri şunlardır: Televizyon dizgesi (TV system): B/G (Batı Avrupa), M (Amerika), D/K (Doğu Avrupa), I (İngiliz); Renk dizgesi (Colour system): PAL, SECAM, NTSC 3.58, NTSC 4.43 ☐ *kuşak[3], kuşak[3] genişliği, NTSC (renk işlemi), oluk, oluk sayısı, PAL (renk işlemi), resim değiştirimi, resim değiştirim yönü, saniyede resim sayısı, satır sayısı, SECAM (renk işlemi), ses değiştirimi, televizyon, yayın, yinelenim*

yayın öncesi [Fr. *pré-antenne* ‖ İng. *pre-transmission* ‖ Al. *Vorübertragung*] *TV.* Herhangi bir izlencenin, herhangi bir gerecin (film, fotoğraf, saydam resim vb) yayına hazır bulundurulduğu süre ☐ *film, fotoğraf, izlence, saydam resim, yayın*

yayın süresi [E.t. *program süresi* ‖ Fr. *heure d'antenne* ‖ İng. *transmission time, duration of transmission, air time, programme (*ABD: *program) length* ‖ Al. *Sendezeit, Übertragungszeit, Übermittlungsdauer, Programmsendezeit* ‖ İta. *tempo di emissione*] *TV.* **1.** Bir yayın gününde herhangi bir izlenceye ayrılan süre, zaman dilimi. **2.** Herhangi bir televizyon izlencesinin başlaması ile sona ermesi arasındaki süre. **3.** Bir yayın gününde tanıtı ajanslarına, tanıtıcılara, ısmarlayıcılara satılmış, ayrılmış zaman dilimi ☐ *izlence, yayın*

yayın tarihi [Fr. *date de diffusion* ‖ İng. *transmission date, air date* ‖ Al. *Sendetermin* ‖ İta. *data di emissione*] *TV.* Bir izlencenin yayımlanacağı gün, saat ve

oluk ☐ *izlence, yayın*

yaylı askı [E.t. *pantograf* ‖ Fr. *pantographe, bras flexible* ‖ *pantograph, lazy boy* ‖ Al. *Pantograph, Lampenschere* ‖ İta. *pantografo*] *S/TV.* Işık kaynaklarının tutturulduğu ve yalnızca çekip itmekle konumu kolayca düzenlenebilen askı çeşidi ☐ *ışık, ışık kaynağı*

yayma [İng. *unsqueeze*] *S.* Bir sıkıştırmaçla yatay olarak iki yandan sıkıştırılmış resmi genişleterek ilk durumuna getirme. Göstericideki bir yaymaç yardımıyla gösterim sırasında gerçekleştirilir. Sıkıştırma'nın karşıtı ☐ *gösterici, gösterim, resim, sıkıştırma*[1]*, yaymaç*

yaymaç [Fr. *objectif désanamorphoseur* ‖ İng. *anamorphic converter (lens)*] *S.* Sıkıştırmacın iki yandan sıkıştırdığı resmi yeniden olağan boyuna getirebilen mercek. Sıkıştırmaç karşıtı ☐ *mercek, resim, sıkıştırma, sıkıştırmaç, yayma*

yaymaçlı gösterim [Fr. *projection anamorphotique* ‖ İng. *anamorphic projection* ‖ Al. *anamorphische Projektion* ‖ İta. *proiezione anamorfotica*] *S.* Göstericiye yaymaç takılıp gösterim eşlemindeki sıkıştırılmış resmi olağan biçimine sokarak yapılan gösterim. Bunun sonunda gösterim eşlemindeki sıkıştırılmış resim olağan biçimini kazanır ☐ *eşlem, gösterici, gösterim, gösterim eşlemi, sıkıştırma*[1]*, yaymaç*

yazanak [Fr. *journal* ‖ İng. *log, schedule, routine sheet* ‖ Al. *Log* ‖ İta. *giornale*] *S.* Film yapımının her evresinde çeşitli bölümlerce kendilerivle ilgili konularda düzenli olarak hazırlanan, toplanan bilgiler. Bu bilgiler, yapım öncesi, yapım ve yapım sonrasında yapılanların ve bunlara dayanılarak yapılması gerekenlerin neler olduğunu ilgililere aktarır. Yazanakların başlıcaları şunlardır: Uyum yazanağı, çevirim yazanağı, ses yazanağı, eşleme sayısı dizelgesi *ana yazanak, çevirim yazanağı, eşleme sayısı dizelgesi, ses yazanağı, uyum yazanağı*

yazar, sinema yazarı, televizyon yazarı [E.t. *muharrir* ‖ Fr. 1. *auteur (de cinéma),* 2. *auteur (de télévision)* ‖ İng. 1. *author (of cinema), writer (of cinema),* 2. *author (of television), writer (of television)* ‖ Al. 1. *Autor, Urheber, Verfasser, Filmschriftsteller,* 2. *Autor, Urheber, Verfasser, Fernsehschriftsteller* ‖ İta. 1. *autore (di cinematografo),* 2. *autore (di televisione)*] *S.* **1.** Sinemanın herhangi bir dalında (oyunluk, eleştiri, tarih vb) yazarlık yapan kimse; sinema yazarı. *TV.* **2.** Televizyonun herhangi bir dalında (oyunluk, eleştiri, tarih vb) yazarlık yapan kimse; televizyon yazarı ☐ *eleştiri, oyunluk, sinema tarihi*

yazı [E.t. *titr, başlık* ‖ Fr. *titre, carton* ‖ İng. *title(s), caption(s)* ‖ Al. *Titel, Einblendtitel, Insert, Schrifinsert, Titelinsert* ‖ İta. *titolo, didascalia*] *S/TV/V.* **1.** Görüntüde yer alan, fakat görünçlüğün bir parçası olmayan her çeşit yazıyı anlatır terim. Sinema, televizyon, videoda en sık rastlanan yazı, tanıtma yazılarıdır. Ayrıca, işitme engelliler için altyazı olarak yer alan yazılar; görüntünün üzerinde bindirmeyle verilip bir yeri, bir tarihi, bir açıklamayı içeren yazılar; anlaşılmayan bir konuşmayı, söyleşiyi aktaran yazılar da bunlar arasındadır. Yazılar ayrıca, görüntüdeki oyuncunun aklından geçirdiği ama söylemediği düşünceleri de aktarabilir. Sinemada yazılar genellikle bu işte uzmanlaşmış kuruluşlarda canlıresim alıcısıyla

saptanır. Bu alıcıdan çıkan film daha sonra optik basım aygıtında asıl filmle bileştirilir ; optik basım aygıtının çıktısı da boş filme aktarılır. **2.** Altyazı. **3.** *TV/V.* Televizyon ve videoda yazı; yazı kartonu, video kuşağı, yazı üreteci gibi çok değişik kaynaklardan gelebilir. Yazı kartonundaki yazılar olağan alıcılarla saptanır. Ana denetim masası bunları ya da kuşaktan, yazı üretecinden gelen yazıları, bir diplik kaynağıyla birleştirerek aktarır. Televizyon almacının görüntülüğü, ölçün filmin çerçevesinde olduğu gibi 3:4 oranındadır ve genelde küçüktür. Ayrıca televizyon yayınındaki güvenilir alan içinde çalışma zorunluluğu vardır. Bundan dolayı görüntülükteki yazıların hazırlanmasında bütün bunların göz önünde bulundurulması gerekir. Buna en uygun çalışma yöntemi de yazıların 22,5 x 30 cm boyutundaki kartonlara yazılması ya da bilgisayarda düzenlenecekse bu boyuta uyulmasıdır □ *almaç, altyazı, ana denetim masası, arayazı, bindirmeli yazı, boş film, canlıresim alıcısı, çerçeve oranı, çevrinmeli yazı, diplik, döner yazı, görünçlük, görüntü, görüntü çerçevesi, güvenilir alan, optik basım aygıtı, ölçün film, sinema, son yazısı, tanıtma yazısı, televizyon, video, video kuşağı, yazı kartonu, yazı üreteci*

yazıcı [Fr. *titreur* ‖ İng. *title worker, titling artist* ‖ Al. *Titelanfertiger, Titelzeichner*] *S.* Bir filmin yazılarını hazırlayan, yazıcı aygıtı kullanan kimse □ *film, yazı, yazıcı aygıt*

yazıcı aygıt [Fr. *titreuse* ‖ İng. *title printing machine, title printer, titler* ‖ Al. *Titelgerät, Titelmaschine* ‖ İta. *titolatrice*] *S.* Bir filmin yazılarının film üzerine basılmasını sağlayan aygıt □ *film, yazı*

yazı desteği [Fr. *présentoir, chevalet, pupitre* ‖ İng. *title stand, caption stand (easel)* ‖ Al. *Titelständer, Grafikständer, Insertständer, Insertpult* ‖ İta. *cavaletto per titoli, porta cartello (titolo)*] *S/TV.* Yazının düzgünce saptanması için alıcı[1] önüne konulan ve üzerine yazı yerleştirilen destek □ *alıcı[1], yazı*

yazı etkileri [E.t. *karakter efektleri* ‖ İng. *character effects*] *BS/S/TV/V.* Televizyon ve videodaki sayısal televizyon etkilerinin yazılara uygulanan çeşidi. Sinema, televizyon ve videodaki yazılara uygulanan en yeni yöntemdir. Bu etkiler yazı üreteciyle gerçekleştirilir. Yazıların büyüklükleri (punto), çeşitleri, süslü yazılar, bunların renklendirilmesi; yazıların istenilen açıda döndürülmesi, fırdolayı çevrilmesi, küçülmesi, istenilen yönde giriş ya da çıkış yapması, aşağıya ya da yukarıya doğru kayıp gitmesi, büyütülmesi, kenarlık konması, sözcükleri oluşturan harflerin yanı sıra sayıların, imlerin tek tek ele alınıp bunların istenilen biçimde dizilmesi vb etkiler bu çerçevededir □ *sayısal televizyon etkileri, yazı, yazı üreteci*

yazı görüntüleme [Fr. *télétexte, vidéotexte* ‖ İng. *teletext, videotext, Videotex, viewdata* ‖ Al. *Teletext, Videotext, Bildschirmtext, BTX* ‖ İta. *teletesto, videotesto*] *TV.* **1.** Yazılı bilgileri istenildiği anda televizyonda izlemeyi sağlayan yöntemlerin genel adı. İzleyicinin, almaca bağlı ve üzerinde düğmeler bulunan bir aygıtın düğmelerine basarak hava durumu, son haberler, borsa haberleri, spor karşılaşmaları ya da at yarışlarının sonuçları; uçak, vapur, tren tarifeleri vb bilgileri görüntülükte izleyebilmesini sağlayan bu yöntemler, değişik ülkelerde "Ceefax", "Oracle, "Orbit", "Prestel", "Viewdata", "Titan", "Captains",

"Telidon", "Antiope", "Videotex" vb ayırmaçlarıyla da tanınmaktadır. Günümüzde bu yöntem ölçünleştirilip almaçlara yerleştirilerek doğrudan doğruya UYA'yla ulaşılabilir duruma getirilmiştir. Yöntemin çalışması şöyledir: Olağan televizyon yayınında resimlerden her biri 625 satırdan oluşur. Yine olağan yayında devinimi oluşturmak için her saniyede 25 resim verilir. Yazı görüntüleme için, her 625 satırın 2 satırı kullanılır ve her saniyede 50 satırlık bilgi gönderilir. Bu bilgiler, yazı görüntüleme düzgü çözücüsüyle donatılmış almaçlara gönderilerek gerektiğinde kullanılmak üzere biriktirilir. Bu bilgiye ulaşmak için, UYA'daki yazı görüntüleme düğmesine basmak yeter. Bilgiler her satırı 40 karakterden oluşan 24 satırlık sayfalar biçiminde düzenlenmiş ve dizinlenmiştir. Bu dizinler ve sayfa sayıları yardımıyla istenilen bilgilere çabucak ulaşılabilir. Bu yöntemlerin bir bölümü de etkileşimlidir; dolayısıyla kullanıcılar isteklerini ulaştırarak diledikleri bilgileri veri bankalarından alabilirler, sipariş verebilirler, alışverişi ya da banka işlemlerini gerçekleştirebilirler. Etkileşimde araya telefon bağlantısı da girer □ *almaç, 625 satır, düzgü çözücü, izleyici, kullanıcı, resim, televizyon, uzaktan yönetme aygıtı, veri bankası, yayın*

yazı kartonu [Fr. *carton* || İng. *title card* || Al. *Titelvorlage, Zeichenvorlage* || İta. *cartello*] *S/TV.* Üzerine yazı yazılan karton. Televizyonda ölçün yazı kartonu 25,5 x 30,5 cm boyutundadır; yazıların bunun üzerinde güvenilir alana uygun düşmesi için, kartonun 22,5 x 30 cm'lik bölümünde yer alması gerekir □ *yazı*

yazılama [E.t. *titraj* || Fr. *titrage* || İng. *titling* || Al. *Betitelung* || İta. *titolatura*] *S.* Bir filmin yazılarını görüntü biçiminde gerçekleştirme işi *film, yazı*

yazılama masası [Fr. *banc titre* || İng. *title bench, titling bench, rostrum* || Al. *Titelbank*] *S.* Bir filmin yazılarının alıcıyla saptanmasında kullanılan özel yapıdaki masa □ *alıcı[1], film, yazı*

yazılım [E.t. *logiciel, "software"* || Fr. *programme, "software"* || İng. *software* || Al. *"Software"*.|| İta. *"software"*] *BS.* Bilgisayarların işleyişini sağlayacak bilgisayar izlencelerinin tümü. Bilgisayarın mekanik ve elektronik parça, bileşen ve çevre birimlerinden oluşan donanım'ın karşıtı □ *bileşen, bilgisayar, çevre birimi, donanım, izlence, uygulama*

yazın izlencesi [E.t. *edebiyat programı* || Fr. *émission littéraire* || İng. *literary programme* (ABD: *program*) || Al. *Belletrisksendung* || İta. *emissione letterario*] *TV.* **1.** Yazının çeşitli dallarını tanıtmak, yaymak ereğiyle hazırlanan izlence. **2.** Yazın ürünlerinin sergilendiği izlence □ *izlence, televizyon*

yazı üreteci [E.t. *karakter cihazı* || İng. *caption generator, character generator, CG* || Al. *Zeichengenerator*] *BS/S/TV/V.* Sinema, televizyon ve videoda harfler ve simgeler üreterek bunların resimlerin içine yerleştirilerek verilmesini sağlayan aygıt. Yazı üreteci her çeşit boy ve görünüşte yazılar üretir; bunları gölgelendirebilir, renklendirebilir; biçimbozumuna uğratabilir, devindirebilir; değişik renklerde diplik sağlayabilir; yazıların aşağıya ya da yukarıya dönüşünü, yatay geçişini gerçekleştirebilir... Bir dokunaçlıkla harf ve simgeleri üreten

bu üreteçlerin en gelişmişleri, harf ve simgeleri üretirken çapraşık canlandırma ve etkileri de geliştirebilir. Ayrıca bu üreteçler, ana denetim masasına aşırı sert resim göndererek, diplik resimlerinde bu harf ve simgelerin yerleştirilebileceği oyuklar sağlar. Filmlerde, televizyon izlencelerinde, videoda yazılar, arayazılar, altyazılar bu üreteçle gerçekleştirilir ⌐ *ana denetim masası, aşırı sert, canlandırma, diplik, dokunaçlık, döner yazı, etkiler, resim, televizyon, video*

yazlık sinema *S.* (Türkiye'de) Açık sinemaların yazları çalışan çeşidi ⌐ *açık sinema*

yazman [E.t. *script girl, rejisör sekreteri, prodüksiyon sekreteri, devamlılık yazmanı* ‖ Fr. *secrétaire de plateu, assistante de plateau, "script", "script-girl"* ‖ İng. *script girl, continuity girl (clerk), floor secretary, script clerk (supervisor), secretary of the producer, production secretary, assistant continuity* ‖ Al. *Ateliersekretärin, Sekretärin, "Script", "Script Girl"* ‖ İta. *segretaria(o) di edizione (di scena, di produzione), "script girl"*] *S/TV/V.* Bir filmin çevrilişi ya da bir televizyon izlencesinin hazırlanışı sırasında, çalışmalarla ilgili bütün bilgileri hazırlayan, gerekli notları tutan, çevirimlerle ilgili yazanakları düzenleyen kimse. Yazman, özellikle her çevirimde tuttuğu notlarda bunlarla ilgili en ufak ayrıntıları saptayarak, oyunluktaki değişiklikleri belirterek, oyunluktaki sıraya göre çevrilmemiş çekimlerdeki uyumun gerçekleştirilmesini sağlar ⌐ *akıcılık, çekim, çevirim, film, izlence, oyunluk, sinema, televizyon, uyum, video kuşağı, yazman*

Y/C girişi [Fr. *entrée Y/C (Y/C vidéo, S-Vidéo)* ‖ İng. *Y/C (video) input, S/Video input* ‖ Al. *Y/C-Eingang, Y/C Video-Eingang, S-Video-Eingang* ‖ İta. *ingresso Y/C (Y/C video, S-Video)*] *TV/V.* **1.** Parlaklık (Y) ile renklilik (C) imlerinin almaca ayrı ayrı girişini sağlayan bağlantı noktası. Girişin bu yapısı, video aygıtı ya da video alıcısından gelen bu imlerin almaca ayrı ayrı girmesini gerçekleştirmekle bu imler arasında girişimi önler; böylece resim (görüntü) niteliğinin eksiksiz olmasını sağlar. Video alıcısı ya da video aygıtının bu girişi kullanabilmesi için bu aygıtlarda da Y/C (S-Video) çıkışının bulunması gerekir. En yeni almaçlar, video aygıtları ve video alıcıları böyle bir giriş ve çıkışla donatılmıştır. *BS.* **2.** Bilgisayardaki en yeni görüntü kartları, görüntü aktarım kartlarıda yer alan aynı özellikteki Y/C giriş ve çıkışları ⌐ *almaç, bilgisayar, çıkış, giriş, girişim, görüntü, görüntü aktarım kartı, görüntü kartı, parlaklık imi, renklilik imi, resim, video alıcısı, video aygıtı*

Y/C imi [Fr. *Y/C (vidéo), S-Vidéo* ‖ İng. *Y/C (video), S-Video* ‖ Al. *Y/C (Video), S-Video* ‖ İta. *Y/C (video), S-Video* ‖ Buradaki "S", "separate = ayrı" anlamınadır] *TV/V/BS.* Renklilik iminden ayrılmış parlaklık imini gösteren im^1. SVHS, VHS, Hi-8 ve 8 mm'lik video saptamalarında bu yöntem kullanılır ⌐ *Hi-8, parlaklık imi, renklilik imi, saptama², SVHS, VHS*

YÇ ⌐ **yüz çekimi**

YD yinelenim değiştirimi

YDÇ ⌐ **yarı diz çekimi**

yedek [Fr. *réserve* ‖ İng. *stand-by, understudy* ‖ Al. *Reserve* ‖ İta. *riserva*] *S/TV.* **1.** Herhangi bir olasılığa karşı yedekte bekleyen sunucu, oyuncu **2.** Herhangi bir olasılığa karşı elde bulundurulan iz-

lence, haber, tanıtı ☐ *haber, izlence, oyuncu, sunucu, tanıtı*

yedek alıcı [İng. *backup camera*] *S.* Bir film çevrilirken asıl alıcının yanı sıra kullanılan alıcı[1]. Bu alıcı[1], asıl alıcının atladığı, kaçırdığı görüntülerin saptanmasında; alışılmadık, özgün görüntüleri yakalamada ya da asıl alıcı[1] bozulduğunda çevirimin kesintiye uğramadan yürütülmesinde kullanılır ☐ *alıcı[1], çevirim, film, görüntü, saptama*

yedek ana pozitif [İng. *protective master*] *S.* Ana pozitifin zarar görmesi durumunda çoğaltım negatifi çıkarılması için yedekte bulundurulan pozitif ☐ *ana pozitif, çoğaltım negatifi*

yedek çekim izlencesi [İng. *backup schedule*] *S/TV/V.* Daha önce kararlaştırılmış çekimler herhangi bir nedenle (hava koşullarının elverişsizliği, oyuncuların boş olmaması, uygulamada ya da ulaşımda karşılaşılan büyük güçlükler...) gerçekleştirilemediğinde onların yerini alabilecek çekimlerin izlencesi ☐ *çekim, oyuncu*

yedek eşlem [İng. *dubbing master, protection master (copy), safety master, submaster, backup copy*] *S/TV/V.* **1.** Filmin, kurgulu video kuşağının ya da video ana kuşağının elde edilmesinden sonra bunlardan çıkarılan üstün nitelikte film ya da video kuşağı yedeği. Güvenlik ya da belgeliğe koymak ereğiyle çıkarılır. *TV/V.* **2.** Yedek video eşlemi, herhangi bir izlencenin televizyonda yayını için kullanılan eşlemlerin sağlanmasına da yarar. Kimileyin kurgulu video kuşağı da yedek eşlem olarak kullanılır. Bu durumda da yine hemen bir yedek eşlem çıkarılır ☐ *eşlem, film, izlence, kurgulu video kuşağı, kuşak[1], video ana kuşağı, video kuşağı, yayın*

yedeklemek [Fr. *doubler* ‖ İng. *double*] *S.* **1.** Bir filmin çevrilmesi sırasında bir oyuncunun kimi görünçlüklerdeki oyununu başkasına oynatmak. **2.** Bunu yapan kimsenin eylemi *çevirim, film, oyun*

yedek resimler [İng. *bumper footage*] *S.* Canlandırma sinemasında her görünçlüğün başında, önceki görünçlüğün sonundan bırakılan resimler; böylelikle daha sonraki kurgu işleminin daha kolay ve akıcı olması sağlanır ☐ *akıcılık, canlandırma, görünçlük, kurgu, resim*

yedek ses yolu [İng. *backup track*] *S.* Kurguda güvenlik ereğiyle kullanılan ses yolu ☐ *kurgu, ses yolu*

yedinci sanat [Fr. *septième art* ‖ İng. *seventh art* ‖ Al. *siebente Kunst* ‖ İta. *settima arte*] *S.* İtalyan kökenli Fransız eleştirmeni Canudo'nun güzel sanatların geleneksel altı dalına kattığı sinema sanatını anlatmak için kullandığı deyim; sinema sanatı. ☐ "Burada tüm estetik inancımıza bağladığımız bu sanatı, Yedinci Sanatı, bir sıra sayısıyla adlandırmamızın nedenlerini anımsatmak yararsızdır. Yedinci Sanat deyimi, Quartier Latin'deki konuşmamdan beri, iki ay içinde günlük dile girdi. Ama Yedinci Sanat'ın, onu bu sözcüklerle adlandıranlar için, bütün Sanatların güçlü bir çağdaş bireşimi olduğunun şimdiden anımsanması iyi olur. Yani *tartımsal devinimdeki yoğrumsal sanatların, tablolardaki tartımsal sanatların ve ışıklardaki yontu sanatının bireşimi.* İşte bize göre sinemanın tanımı budur. Ve kuşkusuz bizim anladığımız ve ulaşmaya çabaladığımız Sinema Sanatı'nın tanımı... Yedinci sanat, çünkü, iki yüce sa-

nat, mimarlık ile müzik, "bütünleyicileri" olan resim, yontu, şiir ve dansla günümüze dek, yüzyılların estetik düşü olan altılı tartım korosunu oluşturdu." (CANUDO, 1921). □ "Bilim ile Sanatı, yani Bilimin verileri değil buluşları ile Sanat ülküsünü birleştirdik. Nasıl mı? *Işığın tartımını yakalamak ve saptamakta* bunları birbirine uygulayarak... İşte sinema budur." (CANUDO, 1927).

yeğinlik [E.t. *şiddet* || Fr. *intensité* || İng. *intensity, strength* || Al. *Intensität* || İta. *intensità*] *S/TV/V.* Işık, mıknatıslı alan, akım, ses vb etkileyici niceliklerin birim zamandaki çokluklarını belirten ölçek □ *akım, ışık, gürlük, mıknatıslı alan, ses*

y - Y (y eksi Y) [Fr. *v - Y* || İng. *g - Y* || Al. *g - Y* || İta. *v - Y*] *TV.* **1.** y - Y, yeşil - Y (yeşil eksi Y)'dir ve yeşil imden parlaklık (Y) imini çıkarınca oluşan renk başkalığı imi anlamına gelir. Bu im^1, bir tek tele gönderilecek im^1 yolunu sağlamak üzere gerçekleştirilen bileşik imin düzgülenmişidir □ *bileşik im^1, im^1, parlaklık imi, renk başkalığı imi*

yel aygıtı [Fr. *appareil à vent, machine à vent (à faire le vent)* || İng. *wind machine* || Al. *Windmaschine* || İta. *macchina per il vento*] *S.* Filmlerde yel, fırtına etkisi yaratmakta kullanılan aygıt.

yelkıran [Fr. *parebrise* || İng. *wind shield (breaker, screen, sleeve), wind-gag* || Al. *Windschutz* || İta. *parabrezza*] *S/TV/V.* Sestoplarların rüzgârlı bir yerde çalışırken etkilenmesini önlemek üzere kullanılan siperlik □ *sestoplar, boru yelkıran*

Yeni Amerikan Sineması [Fr. *Nouveau Cinéma Américain* || İng. *New American Cinema* || Al. *Neuer Amerikanischer Film*] *S.* 1960'larda ABD'de bir bölük bağımsız sinemacının kurduğu Yeni Amerikan Sinema Topluluğu'nun oluşturduğu sinema akımı □ *Yeni Amerikan Sinema Topluluğu*

Yeni Amerikan Sinema Topluluğu [Fr. *Groupe de Nouveau Cinéma Américain* || İng. *New American Cinema Group* || Al. *Gruppe Neuer Amerikanischer Film*] *S.* Yeni Amerikan Sineması akımını oluşturan topluluk. Geleneksel Amerikan sinemasına, özellikle Hollywood ürünlerine karşı bir tepki olarak doğdu; bu sinemanın yapım ve yönetim yöntemlerine taban tabana karşıt bağımsız, dar bütçeli, deneysel yanı ağır basan çalışmalara yöneldi. Yeraltı Sineması bu akımın bir koludur. Bu topluluğa katılanların başlıcaları Andy Warhol, Maya Deren, Marie Menken, Kenneth Anger, Stan Brakhage, James Broughton, Curtis Harrington, Ron Rice, Jak Smith, Jonas Mekas, Gregory Markopulos'tur. □ "Dünyanın her yerinde resmi sinemanın soluğu kesiliyor. Bu sinema törel yönden çürümüş, estetik yönden modası geçmiş bir sinemadır; dramatik yönden de sığ ve sıkıcıdır. Görünüşte zahmetine değen, yüksek bir estetik ve törel değer taşımak savında olan, eleştirmen ve izleyicinin de böyle kabul ettiği filmler bile, sinema ürününün çöküşünü açığa vuruyor. Bu filmlerin gerçekleştirilmesindeki ustalık bile, bunların yargılarındaki sahtelik, duyarlık eksikliği, biçem yokluğu için bir örtü olmuştur. (....) Bu eski çürüyüşe karşı başkaldırımız her şeyden önce estetik bir başkaldırıdır. Bizi ilgilendiren, *insan*'dır. İnsan ve insanla doğrudan ilgili her şey. Biz, yönetmeni, modası geçmiş dar ilkeler çerçevesine sokan bir estetik okul değiliz. Ne sanatta ne yaşamda klasik ilkelere inanmak elimizden gelmez. Biz sinemanın bölünmez

bir bireysel anlatım olduğuna inanıyoruz. Bundan dolayı, yaptığımız, görüntülük üzerinde gösterilmeye hazır duruma gelinceye dek, araya yapımcıların ve ismarlayıcıların girmesini kabul etmiyoruz. (....) Biz para kazanmak için değil, film çevirmek için birleşmeye karar verdik. Ve bunu Amerika'yla, kendi kuşağımızla işbirliği yaparak gerçekleştireceğiz. Ortak bir duygu, ortak bir öfke ve benzer bir sabırsızlık bizi kendi aramızda birleştiriyor. ve bizi aynı zamanda bütün dünyadaki Yeni Sinema hareketleriyle birleştiriyor. Fransa, İtalya, Rusya, Polonya ya da İngiltere'deki uğraştaşlarımız bizim kararımıza katılabilirler. Onlar gibi biz de artık 'yaşam ve sanatlar' konusundaki 'büyük yalan'dan bıktık. Onlar gibi biz de yalnızca Yeni Sinemadan yana değiliz: Aynı zamanda 'yeni insan'dan yanayız. Onlar gibi biz de sanattan yanayız, ama yaşam pahasına değil. Artık cilalı ve sahte filmler istemiyoruz; kaba ama canlı filmleri yeğliyoruz; gül suyuna batırılmış filmleri istemiyoruz artık; istediğimiz kan rengi filmlerdir." (Yeni Amerikan Sinema Topluluğu Bildirisi, 1961) ☐ *yapım, Yeni Amerikan Sineması, Yeraltı Sineması, yönetim*

Yeni Avustralya Sineması [Fr. *Nouveau Cinéma Australien* ‖ İng. *New Australian Cinema* ‖ Al. *Neuer Australischer Film*] *S.* Bir okul ya da akım olarak değil, Avustralya hükümetinin 1970'li yıllarda sinema işleyimini destekleme yasası üzerine birdenbire çok sayıda nitelikli filmin üretilmesiyle ortaya çıkan olguyu yansıtan terim. 1960-1969 döneminde yalnızca on sekiz film çevrilirken bu sayı, sonraki on yılda yüz ellinin üzerine çıkmıştır. Bunların en tanınmışları arasında *Walkabout/Sonsuz Çöl* (1971, Nicolas Roeg), *My Brilliant Career* (1979, Gilliam Armstrong), *Breaker Morant* (1980, Bruce Beresford), *Gallipoli/Gelibolu* (1981, Peter Weiss), *Mad Max 2/Çılgın Max 2* (1981, George Miller), *Anzacs/Anzaklar* (1985, George Miller), *Crocodile Dundee* (1986, Peter Faiman) sayılabilir.

yeni çekim [Fr. *plan refait, "retake"* ‖ İng. *re-take* ‖ Al. *Nachaufnahme, Nacheinstellung, Wiederaufnahme. Wiederholung, "Retake"* ‖ İta. *ripetizione (di quadro, di inquadratura), rifacimento (di quadro, di inquadratura)*] *S.* **1.** Başarılı olmayan ya da başarılı olmadığı sanılan bir çekimin yeniden çevrilmesi. **2.** Bu yolda çevrilen çekim ☐ *çekim*

yeni çevirim [E.t. *remake* ‖ Fr. *nouvelle version, "remake"* ‖ İng. *re-make* ‖ Al. *Neuproduktion, Neuverfilmung, Wiederverfilmung, "Remake"* ‖ İta. *riedizione, rifacimento (di un film)*] *S.* **1.** Daha önce çevrilmiş bir çevirim oyunluğunun herhangi bir değişiklik yapılmaksızın ya da ufak tefek değişikliklerle yeniden çevrilmesi. **2.** Bu yolda gerçekleştirilmiş film ☐ *çevirim, çevirim oyunluğu*

Yeni Dalga [Fr. *nouvelle vague* ‖ İng. *new wave* ‖ Al. *neue Welle* ‖ İta. *nuova ondata, "nouvelle vague"*] *S.* **1.** Fransa'da 1958 yılına doğru ortaya çıkan, yaşları ortalama otuz civarında olan, çoğu bağımsız çalışan yeni yönetmenler topluluğuna ilk kez gazeteci Françoise Giroud'nun verdiği ad (1959-1960'ta 67 yeni yönetmen ilk filmlerini çevirerek bir "dalga" gibi Fransız sinema dünyasında boy göstermişlerdi). Fransa'nın önemli sinema dergisi *Cahiers du Cinéma*'daki sinema eleştirmenleri topluluğunun (François Truffaut, Jean

Luc Goddard, Claude Chabrol, Erich Rohmer, Jacques Rivette, Jacques Doniol-Valcroze) başı çektiği bu toplulukta yer alan belli başlı sinemacılar arasında Jean-Gabriel Albicocco, Armand Gatti, Marcel Hanoun, Pierre Kast, Jean-Pierre Mocky, Edouard Molinaro, Jacques Rozier bulunuyordu. Oldukça geniş tutulan bu topluluğa Louis Malle, Roger Vadim, Alain Resnais. Chris Marker gibi sinemacılar da eklenmekteydi. Büyük yapımevlerinin ve geleneksel yapım yöntemlerinin dışında; dar bütçeli, çoğu zaman eşten dosttan toplanan paralarla; en az sayıda yapım takımıyla; yeni geliştirilmiş el alıcıları, boş filmler, ses aygıtlarıyla; çoğunlukla doğaçlamaya, yıldız kullanmamaya dayanan çalışmayla yapıtlarını gerçekleştirmek başlangıçta başlıca özellikleriydi. En önemli birleştirici ilkeleri, *Cahiers du Cinéma*'daki sinema eleştirmenlerince eski kuşak Fransız sinemacılarının "babadan kalma sinema" (le cinéma de papa) diye nitelendirilen "iyi çevrilmiş ama kişiliksiz" yapıtlarına karşı çıkış, alıcı-kalem görüşü ve yaratıcılar sinemasıydı. **2.** (Bundan alınarak) Herhangi bir ülkede belirli bir dönemde birdenbire ortaya çıkan, az ya da çok ortak özellikler taşıyan, genç yönetmenler topluluğu ☐ *alıcı-kalem, boş film, dar bütçeli film, doğaçlama sinema, el alıcısı, ses aygıtı, yapımevi, yapım takımı, yaratıcılar sineması, yıldız, yönetmen*

yeniden bileştirme [Fr. *"remix"* || İng. *remix* || Al. *"Remix"* || İta. *remix"*] *S/TV/V.* Aynı kaynakta ya da başka başka kaynaklardaki daha önce saptanmış, bileştirilmiş müzik öğelerinin yeni bir düzenlemeyle bileştirilmesi ☐ *bileştirme, müzik, saptama*[2]

yeniden düzenleme [Fr. *reconstruction* || İng. *reconstruction* || Al. *Rekonstruktion* || İta. *ricostruzione*] *S.* **1.** Bir filmin daha geniş bir izleyici yığınına ulaşacağı varsayımıyla filmin yeniden düzenlenmesi. Bu düzenleme, sanat kaygısı değil, geniş yığınlara ters gelebileceği kaygısıyla cinsellik, çıplaklık, şiddet, sövme gibi öğeler taşıyan görünçlüklerin çıkarılması yoluyla gerçekleştirilir. Bir filmin değişik pazarlar için değişik evirimlerinin gerçekleştirilmesi de bu çerçeveye girer. *S/TV/V.* **2.** Televizyon ve sinema filmlerinin asıl erekledikleri araçtan başka bir araçta gösterilmesi sırasında değişikliklere uğratılması. Örneğin sinema filmlerinin televizyonda, televizyon filmlerinin sinemalarda gösterimi sırasında, filmlerin sürelerinin uzatılıp kısaltılması ya da çerçeve oranlarının sinema ya da televizyon görüntülüklerine göre örtülerle değiştirilmesi ☐ *çerçeve oranı, evirim, film, görünçlük, görüntülük, gösterim, izleyici, örtü, süre, televizyon filmi*

yeniden kullanma [İng. *recans*] *S.* **1.** Daha önce alıcıya takılmış, ancak kullanılmamış filmi kullanma. Genelde, alıcıda ancak hiç kullanılmamış boş film kullanılır. Ancak kimi durumlarda makara sonları da kullanılabilir. *V.* **2.** Daha önce kullanılmış video ya da mıknatıslı ses kuşaklarını kullanma. Video ya da ses kuşakları başka başka işler için birden çok kullanmaya elverişlidir. Ancak her kullanışta kuşağın niteliği düşer, aksamalara yol açma olasılığı artar ☐ *alıcı*[1]*, boş film, film, makara sonu, mıknatıslı ses kuşağı, video kuşağı*

yeniden kuruş [Fr. *reconstruction* || İng. *reconstruction* || Al. *Rekonstruktion* || İta. *riconstruzione*] *S/TV.* **1.** Herhangi

gerçek bir görünçlüğün, sonradan alıcı[1] önünde tüm gerçeğiyle canlandırılması. **2.** Gerçekte var olan bir bezemi, tüm ayrıntılarıyla işlikte kurma ☐ *alıcı[1], bezem, görünçlük, işlik*

yeniden seslendirme [E.t. *yeniden kaydetme* ‖ Fr. *réenregistrement, repiquage, "rerecording"* ‖ İng. *rerecording, doubling, dubbing* ‖ Al. *Überspielung, Umspielung, Umschnitt, Umschneiden, Kopie, Kopierung* ‖ İta. *riregistrazione, reincisione, "rerecording"*] *S/TV/V.* **1.** Bir ya da daha çok kuşaktaki sesi başka kuşağa aktarma. **2.** Bir ya da daha çok kuşaktaki seslerden yararlanılarak yeniden yapılan seslendirme. **3.** (Özellikle) Bir filmin birçok ses kuşağının (söz, müzik, gürültü vb) birleşmiş tek kuşak[1] biçiminde elde edilmesi için yapılan yeni seslendirme. **4.** Herhangi bir gerece (örneğin mıknatıslı ses kuşağı, teker, film vb) saptanmış sesin bir başka gerece aktarılması. **5.** Bir sesin üzerine başka bir sesin geçirilmesi. **6.** Bir sesi silmeden buna başka bir ses eklenmesi ☐ *film, kuşak[1], mıknatıslı ses kuşağı, teker, ses kuşağı, seslendirme, yeniden bileştirme*

yeniden seslendirmek [Fr. *réenregistrer* ‖ İng. *rerecord, dub* ‖ Al. *überspielen, umkopieren, umschneiden, umspielen* ‖ İta. *reincidere, riregistrare*] *S/TV/V.* Yeniden seslendirme işi ☐ *seslendirme, yeniden seslendirme*

yeniden sürmek [Fr. *rééditer* ‖ İng. *re-edit, re-run, reissue* ‖ Al. *wiederherausgeben* ‖ İta. *rieditare*] *S.* Yeniden sürüm işi ☐ *sürüm, yeniden sürüm*

yeniden sürüm [Fr. *reprise, réédition* ‖ İng. *reissue, re-run, re-release* ‖ Al. *Reprise, Wiederholung, Neuausgabe* ‖ İta. *ripresa, riedizione*] *S.* Daha önce gösterilmiş olan bir filmi, aradan uzunca bir süre geçtikten sonra yeniden piyasaya sürme işi ☐ *film, gösterim, sürüm*

yeniden yayımlama [Fr. *rediffusion* ‖ İng. *repeat* ‖ Al. *Wiederholung* ‖ İta. *ridiffusione*] *TV.* Daha önce yayımlanmış bir izlenceyi, aradan. bir süre geçtikten sonra yeniden yayına sokma *izlence, yayın, yayımlamak*

yeni eşlem [Fr. *copie neuve* ‖ İng. *new print* ‖ Al. *neue Kopie* ‖ İta. *copia nuova*] *S.* Bir filmin eskiyen eşlemlerinin yerine çıkarılan eşlem. Henüz eskimemiş eşlem ☐ *eşlem, film*

Yeni Gerçekçilik [E.t. *neorealizm* ‖ Fr. *neo-réalisme* ‖ İng. *neo-realism* ‖ Al. *Neoreolismus, Neoverismus* ‖ İta. *neorealismo*] *S.* **1.** İtalya'da İkinci Dünya Savaşı'nın sonlarına doğru ortaya çıkıp, savaştan sonra büyük bir gelişme gösteren sinema akımı. Bu akımın temelleri Fransız gerçekçilik ve doğalcılık okuluna, SSCB'deki Sinema-Göz kuramı ve gerçekçilik akımına, İngiliz belgesel sinemasına, İtalyan yazınındaki doğruculuk (verismo) akımına dek çeşitli etkilere dayanır. Başlıca özellikleri şunlardır: Toplumsal sorunlara önem vermek; ulusal yaşamı büyük bir dürüstlükle, insancıl bir tutumla yansıtmak; bu sorunları kendi doğal çevresinde ele alıp incelemek; dar bütçeli, en küçük çevirim takımıyla çalışmak; özenci oyunculara büyük yer vermek; dramatik yapıyı, yaşamın doğal akışına uydurmak; yapmacıksız, yalın bir anlatımdan yararlanmak; sinema hilelerinden, ustalık gösterilerinden kaçınmak; oyunculara kendi yaşayışlarını canlandırmakta büyük özgürlük tanımak; söyleşmelerin ö

nemli bölümünü oyuncuların kendisinin bulmasını sağlamak; siyah-beyaz filmden yararlanmak. İkinci Dünya Savaşı'nın bitimine doğru ortaya çıkan Yeni Gerçekçilik, faşizmin baskısı altında İtalyan Sinema Enstitüsü ve onun yayın organı *Bianco e Nero* dergisinde yuvalanan eleştirmenlerin kuramsal çalışmalarının, savaşın yıkımlarıyla büyük bir sarsıntı ve yoksulluk içine düşen İtalyan toplumunun sorunlarına eğilme gereksinmesinden ve önceki dönemin beyaz telefonlu filmlere tepki olarak doğdu. Akımın başlıca sinemacıları Luchino Visconti Vittorio De Sica, Roberto Rossellini, Alberto Lattuada, Giuseppe De Santis, Renato Castellani, Alessandro Blasetti, Pietro Germi, Luigi Zampa'dır. Bunların yanı sıra oyunluk yazarı olarak Cesare Zavattini, Cecchi D'Amico, Sergei Amidei de önemli bir rol oynamışlardır. Bu akım, sinemaya yeni başlayan ya da yapıma yeniden dönen küçük ülkelerde, bağımsızlığına yeni kavuşan ülkelerde büyük etki yaptı; ABD yapımını bile etkiledi. Her ülke (ABD, Japonya, Hindistan, İspanya, Latin Amerika ülkeleri) Yeni Gerçekçiliği kendine özgü biçimde değerlendirdi. "... Bundan dolayı Yeni Gerçekçiliğin en önemli niteliği, temel yeniliği bence şudur: Yeni gerçekçilik bize 'öykü' zorunluluğunun bir insan yenilgisini bilinçdışı gizleme tarzı; bugün kullanıldığı biçimde düşgücünün de ölü kalıpları canlı toplum olaylarına uygulamaktan başka bir şey olmadığını gösterdi. Kısacası, gördük ki, gerçek son kertede varsıldı; yalnızca bu gerçeğe bakmasını bilmek gerekiyordu. Sanatçının görevi de birtakım değiştirmelere başvurarak izleyiciyi coşturmak ya da tiksindirmek değil, onu kendisinin ya da başkalarının yaptığı şeyler üzerine yani katıksız gerçek üzerine düşünmeye (isterseniz coşkuya, hatta tiksinmeye) yöneltmekti. Böylelikle gerçek karşısında duyulan derin, bilinçdışı bir güvensizlikten, yalancı ve belli belirsiz bir kaçıştan nesnelere, olaylara, insanlara sonsuz bir güvene geçildi. Bu durum alış, ister istemez, gerçeği deşmekte, gerçeğe Yeni Gerçekçiliğe gelinceye dek edinilebileğine inanılmayan bu anlatım yeteneğinin, bu anlatım günün verilmesini zorunlu kıldı. (....) Yeni Gerçekçiliği niteleyen gerçeğin bilincine varışın, doğrudan doğruya dramatik yapıla ilgili iki sonucu vardır: 1) Yeni Gerçekçilikten önceki sinemada bir olay anlatılır, bundan bir başkası, sonra bir üçüncüsü çıkar, bu böyle sürüp giderken; her görünçlük hemen unutulmak üzere düşünülür ve ele alınırken, bugün bir görünçlüğü tasarladığımızda bu görünçlük üzerinde 'durmak' gereksinimini duyuyoruz; çünkü bu görünçlüğün çok uzun yankıların tüm olanaklarını kendinde taşıdığını biliyoruz. Öyleyse rahatça şöyle diyebiliriz: Bize herhangi bir olay verin, size ondan bir görünç (seyirlik) çıkaralım. Sinemanın (uygulayımsal yönden olduğu denli törel yönden de) temel niteliği olan *merkezkaç* gücü, *merkezcil* güce dönüşmüştür. 2) Sinema, yaşamı hep en dıştan görünen olaylarıyla anlattığı halde, Yeni Gerçekçilik bugün dokundurmalarla yetinmeyip çözümlemeye yönelmek gerektiğini öne sürüyor; daha doğrusu bir çözümlemenin içinde bir bireşime. (....) Ben olağanüstü kişilere, kahramanlara karşıyım; bunlara hep içgüdüsel bir kin duydum. Dünyamızdan ve öbür milyonlarca kişiden uzak varlıkları karşısında hep rahatsız oldum. Kişiler biziz. Kahramanlar, izleyicide aşağılık karmaşası yaratır. Yaşamın gerçek kahra-

manlarının kendileri olduğunu izleyicilere söylemek zamanı gelmiştir. Bunun sonucu, her insanın sorumluluk ve onurunun sürekli anımsatılması olacaktır. Yeni Gerçekçiliğin ereği budur: Herkesi güçlendirmek, her birini insan oluşlarının bilincine ulaştır." (ZAVATTINI, 1952). □ "Chaplin, Donskoy, Flaherty'nin açtığı çağdaş sinemanın yolu, gerçekçilik yoludur. Bu yol yürek ister; hem de sinema için her zaman yeni, çok önemli gelişmeler sağlamak zorundadır. Bunu hiçbir zaman unutmamalıyız. Çünkü bunu unutursak, sinemayı *gerçek*'ten ayrılmak zorunda bırakırsak, insancıl anlamı yoksullaşır. (....) En iyi sinema, kendisine bugünkü insancıl, toplumsal gerçeğin çizdiği yolu sürdürmelidir. Bu yol ona varlığının nedenini, ulusal niteliğini, evrensel değerini verir. Sinema yılmaksızın ilerlemeli, önüne çıkan bütün ekonomik ve siyasal engellerle, güvensizlik ve düşmanlıkla savaşıma girmelidir. Bugün alıcınızı, bu en büyük, en iyi anlatım aracını, bayağılıklar için kullanmaya hakkımız yoktur." (DE SICA, 1951) □ *anlatı, belgesel sinema, beyaz telefonlu filmler, çevirim takımı, Dolaysız Sinema, dramatik yapı, gerçekçilik, hile, İngiliz (Belgesel) Okulu, özenci oyuncu, Sinema-Gerçek, Sinema-Göz, siyah-beyaz film, söyleşme, yapım*

yenileme hızı [İng. *refresh rate*] *BS.* Bilgisayarda ya da BÇA dizgesinde, bir görüntünün görüntülükte belirmesi için geçen süre. Bu süre bilgisayar AİB'nin hızı, aktarım hızı, gösterilecek resmin boyu, seçikliği gibi çeşitli etkenlere bağlıdır □ *ana işlem birimi, bağlantılı çok araçlılık, bilgisayar, görüntü, görüntülük, seçiklik*

yenilenmiş zaman düzgüsü [İng. *regenerated time code*] *TV/V.* Eşlemi kullanılmak yerine yenisi yaratılan zaman düzgüsü. Herhangi bir zaman düzgüsü başka bir video kuşağına aktarılmakla yetinilirse, eşlemi çıkarılan bu düzgü çözülemeyecek denli gürültülü ya da bozuk olabilir. Bunu önlemek için, zaman düzgüsü, eski düzgüyü okuyabilecek, sonra da saptanmak üzere yeni, temiz bir sayısal im' yaratacak bir aygıta gönderilir □ *eşlem, gürültü, im', sayısal im', video kuşağı, zaman düzgüsü*

Yeni Sinema', Genç Sinema [Fr. *nouveau cinéma, jeune cinéma* || İng. *new cinema, young cinema* || Al. *neue Kino, neue Film, junger Kino* || İta. *cinema nuovo, cinema giovane*] *S.* 1960'tan sonra çeşitli ülkelerde, kimileyin değişik adlarla anılan, fakat hepsi de geleneksel eski sinemaya karşı bir tepki olarak çıkan, genç sinemacıların yeni bir sinema kurma çabasını yansıtan değişik sinema akımlarının ortak adı. Bu akımların hemen hepsi, siyasal sınırların ötesinde, düşüncede, duyguda, başkaldırıda, yeni bir düzen kurma çabasında ortak nitelikler gösterir. Bu çabalar, bu sinemacıların üyesi oldukları üç büyük dünya topluluğuna göre değişir; "Hür Dünya Topluluğu" denilen Batı dünyası sineması bir bunalım, sıkıntı, bunlardan kurtulma çabasını yansıtan, çoğunlukla da kötümserliğe saplanan bir sinemadır. "Üçüncü Dünya Topluluğu" denilen gelişmemiş ya da az gelişmiş ülkeler sineması bir umut, iyimserlik, iyi bir gelecek için savaşım sinemasıdır. "Doğu Bloku" denilen komünist ülkeler sineması, yukarıdaki iki topluluğun birbirine karşıt özelliklerini taşıyan bir sinemadır. Ancak hepsinde ortak yön, gençlerin kendilerini ve başkalarını ta-

nımak, kendilerini ve çevrelerini sinema yoluyla anlatmak, sorunlarına çözüm bulmak çabasıdır. Yeni Sinema, geleneksel sinemaya karşı çıkarken, bu sinemanın en yararlı yönlerini benimsemekten de kaçınmamaktadır. Sinema-Göz, Sinema-Gerçek, Sovyet Gerçekçiliği. İngiliz (belgesel) okulu, İtalyan Yeni Gerçekçiliği. Yeni Dalganın yapım yöntemleri ve biçemi. televizyon uygulayımı, Dolaysız Sinema, Antonioni, Resnais ve Bergman'ın katkıları bu arada sayılabilir. Yeni Sinema, sinemanın büyük gücünün artık sınırlamalara uğramaksızın kullanılmasını erekler. Bu büyük güç, toplumsal düzen değişikliğini sağlamakta siyasal bir silah; insanı, çevresini tanıtmakta bir araçtır. Yeni Sinema, en yeni olanaklardan yararlanarak alıcının gerçekten alıcı-kalem gibi kullanılmasını ister. Yönetmen, oyunluk yazarı, alıcı yönetmeni çok kez aynı kişide birleşir ve yaratıcılar sinemasını oluşturur. Yapma bezemler, işlik uygulayımları, yıldızcılığa karşı doğal bezemler, tanınmamış oyuncular yeğlenir. Televizyon uygulayımı ile sinema uygulayımı bağdaştırılarak uygulanır. Nesnel gerçekçilik ile öznel bir tutum bir arada kullanılır: Alıcı[1], dış dünyayı bozmadan, çarpıtmadan saptar, ama dış dünyanın gerçeğini sinemacı yorumlar. Dürüstlük, doğruluk, içtenlik. doğallık, kendiliğindenlik Yeni Sinemacı için en önemli niteliklerdir □ *alıcı[1], alıcı-kalem, biçem, Dolaysız Sinema, geleneksel sinema, gerçekçilik, İngiliz (Belgesel) Okulu, Sinema-Gerçek, Sinema-Göz, yapım, yaratıcılar sineması, Yeni Dalga, Yeni Gerçekçilik, yıldızcılık*

Yeni Sinema[2] [Fr. *Cinéma Nouveau* || İng. *new cinema* || Al. *neue Kino* || İta. *cinema nuovo* || Portekizce: *cinema nôvo*] *S.* Brezilya'da 1960'tan sonra geleneksel sinemaya, özellikle Amerikan sinemasının etkisine karşı oluşan yerli sinema akımı. Genellikle yerli ve geleneksel sanat ve ekinin verilerine dayanarak ulusal bir kişiliği olan sinema yaratma çabasını, ayrıca içten ve dıştan ortaya çıkan yeni sömürgeciliğe karşı siyasal bir sinemayı erekler. On yıl kadar süren bu akım, Brezilya'daki askeri düzenin baskısıyla susturulmuş, daha sonra Yeni Yeni Sinema (nôvo cinema nôvo) akımına yol açmıştır. Yeni sinemanın başlıca sinemacıları arasında Carlos Diegues, Roy Guerra, Glauber Rocha, Leon Hirszman, Nelson Pereira Dos Santos, Roberto Santos, Paolo Saracent yer almaktadır. □ "Latin Amerika'nın açlığı yalnızca telaş uyandırıcı toplumsal yoksulluğun belirtisi değildir; toplumun özüdür de. Yine bundan dolayı, ekinimizi bir açlık ekini diye tanımlayabiliriz. Yeni Sinema'nın (Cinema Nôvo) dünya sinemasına oranla trajik yeniliği buradadır: Yeniliğimiz, açlığımızdır; açlığımız da duyulan ama anlaşılmayan en büyük yoksulluğumuzdur. Bununla birlikte biz bu açlığı anlıyoruz. Biz biliyoruz ki, bu açlığın ortadan kaldırılması uygulayımsal yönden hazırlanmış izlencelerle değil, bir açlık ekiniyle olabilir. Açlık ekini, açlığın yapılarını yıkarak nitelik yönünden bunu aşabilir. Ve açlığın ekin yönünden en gerçek belirtisi de *şiddet*'tir. Sömürgeci acımadan doğan bir gelenek olan dilencilik, toplumsal durgunluğun, siyasal aldatmacanın ve göz kamaştırıcı ekinsel yalanın nedeni olmuştur. Aç bir insanın olağan davranışı şiddettir; ama bir açın şiddeti ilkellik değildir; şiddetin estetiği ilkel olmaktan önce devrimcidir; sömürgecinin, sömürülenin varlığını gördüğü andır bu. Her

şeye karşın bu şiddet kinle değil sevgiyle doludur; şiddetin kendisi gibi kaba bir sevgi de olsa. Çünkü bu, bir hoşa gitme ya da hayran hayran izleme sevgisi değil, devinim sevgisi, dönüşüm sevgisidir. (....) Sinemamız, bir açlık siyasası içinde gerçekleşen, dolayısıyla kendine özgü varlığının tüm güçsüzlüklerinin acısını çeken bir sinemadır." (ROCHA, 1967) ☐ *geleneksel sinema, siyasal sinema*

yer[1] [E.t. *mekân* ‖ Fr. *lieu* ‖ İng. *location* ‖ Al. *Aufnahmegelande, Aufnahmeort, Drehort, Schauplatz, Standort, Motiv, Originalmotiv* ‖ İta. *esterni*] *S/TV/V.* Dışarıdaki çevirimlerin gerçekleştirildiği uzam ☐ *çevirim, dışarıda çevirim*

yer[2] [Fr. *place* ‖ İng. *seat* ‖ Al. *Platz, Sitzplatz* ‖ İta. *poltrona, posto*] *S.* Sinema salonundaki oturulacak koltuklardan her biri ☐ *koltuk, salon, sinema*

Yeraltı Sineması [Fr. *cinéma Underground* ‖ İng. *Underground Cinema* ‖ Al. *"Underground"-Kino* ‖ İta. *cinema Underground*] *S.* Yeni Amerikan Sinema Topluluğu içinde ortaya çıkan ve çok değişik eğilimdeki sinemacılardan oluşan bir akım. Genelde, ABD ve öbür ileri işleyim toplumlarında kurulu düzene, bu düzenin kurum ve yasaklarına karşı 1960 ortalarına doğru beliren direniş ve başkaldırı yönelimleri içinde yer alan bu sinema akımı, yapımda, yönetimde, uygulayımda, dağıtımda, biçemde geleneksel sinemanın (özellikle Amerikan geleneksel sinemasının) tüm sınırlarını zorlamayı erekleyen; gerek sanatta gerekse toplumsal yaşamda bireysel başkaldırıyı simgeleyen; gerçekçilikle gerçeküstücülük ve düşlemi, şiddetle şiiri bir araya getiren; cinsel tabuları, denetleme yasaklarını yıkmaya çalışan bir tutumu yansıtır. Yeraltı Sineması'nın en belirgin özellikleri çok kişisel ve bireysel oluşu, bir yaratıcının kendi başına tasarladığı, hazırladığı, gerçekleştirdiği ürünler vermesidir. Bu tür bir yaklaşım, sinemacının tam bir özgürlük içinde çalışmasını; düşgücünün ve dünya görüşünün sınır tanımaz biçimde işe karışmasını, her çeşit arayışa yer verebilmesini gerektirir; bu gereklilik de sinemaya estetik, biçem, uygulayım, içerik yönünden özgür bir yaklaşıma yol açar. Yeraltı sinemacısı, yerleşik sinemanın içinde bunu sağlayabilmek için genellikle 16 mm'lik, 8 mm'lik gereçleri kullanır (gerekirse bunlar sonradan 35 mm'ye büyültülür). Yeraltı Sineması, daha önce dünyanın çeşitli ülkelerinde ortaya çıkan öncü sinemasından, deneysel filmlerden büyük ölçüde etkilenmiştir. Yeni Amerikan Sinema Topluluğu'nun bir parçası da sayılan Amerikan Yeraltı Sineması'nın en tanınmış sanatçıları arasında Kenneth Anger, Andy Warhol, Gregory Markopoulos, Jonas Mekas, Stan Brakhage, Ken Jacobs, Mike ve George Kuchar, Robert Nelson, Jack Smith, Stan VanDerBeek... sayılabilir ☐ *dağıtım, denetleme, deneysel film, biçem, düşlemsel film, geleneksel sinema, gerçekçilik, gerçeküstücülük, öncü sineması, uygulayım, yapım, Yeni Amerikan Sinema Topluluğu, yönetim*

yer ayırtma [E.t. *rezervasyon* ‖ Fr. *reservation, location* ‖ İng. *booking (of seat), advance booking* ‖ Al. *Vorverkauf* ‖ İta. *prenotazione*] *S.* Sinemada belirli bir gösterim için yerin önceden satın alınması ☐ *gösterim, yer*

yer bağlantısı [İng. *down link* ‖ Al. *Abwärtsverbindung*] *TV.* Yörüngedeki

uydudan yerdeki çanak dalgalığa yapılan yayın □ *çanak dalgalık, uydu, yayın, yayın uydusu, yörünge*

yerberi [E.t. *hadidi arz* || Fr. *périgée* || İng. *perigee* || Al. *Perigeum* || İta. *perigeo*] *TV.* Dünya çevresindeki bir uydunun yörüngesinin yere en yakın noktası. Yeröte'nin karşıtı □ *uydu, yeröte, yörünge*

yerel gürültü (ses) [Fr. *bruit d'ambiance* || İng. *atmosphere (noise), ambient sound (noise), ambiance, buzz track, room tone* || Al. *Geräuschatmosphäre, Nebengeräusch, Begleitton* || İta. *rumore d'ambiente (ambientale)*] *S/TV.* Dışarıda ya da işlikte belirli bir yerin havasını yansıtan doğal gürültü ve sesler (Örnek: Bir limanda gemi düdüklerinin, rıhtımdaki vinçlerin, martıların sesleri gibi...). Sesçiler dışarıdaki çevirimlerde, çalışmalarda, bulunulan yerle ilgili olarak birçok ses kuşağı doldururlar. Bu ses kuşakları daha sonra kurguda ses kurgucularının çalışmalarını kolaylaştırır. Kurgucular, söyleşmeler ya da etkiler arasındaki boşlukları bu kuşakların yardımıyla doldurarak, belirli bir yerin havasını eksiksiz yansıtmaya çalışırlar □ *dışarıda çevirim, doğal ses(ler), etkiler, gürültü, hava, kurgu, sesçi, ses kurgusu, ses kuşağı, söyleşme*

yerel gürültü (ses) dolamı [İng. 1. *atmos(phere) loop, buzz track,* 2. *room tone loop, slug of ambient sound*] *S.* **1.** Yerel gürültü (ses) kurgusunda kullanılmak üzere daha önce saptanmış ses kuşağı parçası. *TV.* **2.** Aynı kuşağın televizyon için hazırlanmışı □ *ses kurgusu, ses kuşağı, yerel gürültü (ses)*

yer gösterici [E.t. *teşrifatçı* || Fr. *ouvreur(euse)* || İng. *usher(ette)* || Al. *Platzanweiser(in)* || İta. *maschera*] *S.* Sinemada biletin numarasına göre hangi yere oturulacağını gösteren, izlence dergisi satan kimse □ *bilet, izlence dergisi, yer*

yerel haberler □ **bölgesel haberler**

yerel izlence [Fr. *programme local* || İng. *local programme* (ABD: *program*), (ABD) *local broadcasting* || Al. *Lokalprogramm* || İta. *programma locale*] TV. Yerel televizyonlar için o yerin özellikleri göz önüne alınarak hazırlanan izlence □ *bölgesel izlence, merkez izlencesi, izlence, yerel televizyon*

yerel oluk [Fr. *canal local* || İng. *local channel* || Al. *Ortskanal* || İta. *canale locale*] *TV.* Bir yöredeki birçok yayaca hizmet veren oluk. Böyle bir oluk ana yayaçtan gelen imleri alarak yeniden yayar ya da gelen imleri saptayarak daha sonra yayımlanmak üzere saklar □ *im[1], oluk, yayaç*

yerel televizyon [Fr. *télévision locale* || İng. *local television* || Al. *Lokalfernsehen* || İta. *televisione locale*] *TV.* Herhangi bir kasaba, kent ya da ilde kurulmuş, yayınları yalnız buralardan izlenebilen televizyon □ *bölgesel televizyon, ulusal televizyon, yayın*

yerine [E.t. *istiarei temsiliye, alegori* || Fr. *allégorie* || İng. *allegory* || Al. *Allegorie* || İta. *allegoria*] *GB.* Herhangi gerçek bir olayı ya da kişiyi doğrudan doğruya değil, ama bunların simgelediği kişiler, olaylar, kavramlarla yansıtmak. Gerçek kişiler ve durumlar ile bunların yerine kullanılan imgesel kişi ve durumlar arasındaki benzerlik çok gevşekten bire bir denecek ölçüye varabilir. Örneğin, oyunluğunu Carl Foreman'ın yazdığı Fred Zinnemann'ın yönettiği *High Noon/Kahraman Şerif* ile Arthur Miller'in oyunundan Fransa'da Raymond

Rouleau'nun yönettiği *Les sorcières de Salem/Cadı Kazanı* ABD'deki McCarthyciliğe yapılan göndermelerle birinci duruma; Charles Chaplin'in *The Great Dictator/Şarlo Diktatör*'de Hitler'e yaptığı göndermelerle ikinci duruma örnektir.

yerleşik sinema [Fr. *cinéma permanent* || İng. *permanent cinema* || Al. *Dauerkino* || İta. *cinema permanente*] *S.* Belli bir yerde, yalnız sinema olarak çalışmak üzere, sinema mimarlığının koşullarına uygun biçimde kurulmuş yapı. Gezici sinema'nın karşıtı ☰ *gezici sinema, panayır sineması, sinema*

yerleşik teker, YT [E.t. *disk, sabit disk* || Fr. *disque dur* || İng. *hard disk* || Al. *Festplatte*] *BS.* Tek bir birim biçiminde bir araya getirilmiş birden çok elektromıknatıs tekerden oluşan aygıt. Birimdeki her tekerin kendi okuma/yazma kafası vardır. Yerleşik teker, bilgisayarın içindeki bir bölmeye bir kutu içinde yerleştirilmiştir; kimileyin de bilgisayar dışında yine bir kutu içinde bilgisayara kabloyla bağlanarak kullanılır. Yerleşik tekerlerin sığası günümüzde gigabyte'lara yükselmiştir; günümüzde izlencelerin, işletim dizgelerinin alabildiğine büyüdüğü çok araçlılığın gereksinimleri göz önüne alınınca 10 GB'lik YT'ler olağan sayılmaktadır. Öte yandan bir bilgisayara birden çok yerleşik teker takılabilir. Bir YT'in sığasının yanı sıra dönüş hızı (dakikada dönüş sayısı, ne denli çoksa o denli iyi), ortalama erişim süresi (saniyenin binde biri, ne denli azsa o denli iyi), okuma aktarım hızı (saniyede MB, den denli çoksa o denli iyi), yazma aktarın hızı da (saniyede MB, ne denli çoksa o denli iyi) önemli etkenlerdir ☰ *bellekleme, bilgisayar, elektromıknatıs, gigabyte, okuma kafası, tekercik, yazma kafası*

yerleştirme[1], alıcı yerleştirmesi, ışık yerleştirmesi [E.t. 1. *kameranın yeri, kamera yerleştirmesi, konum* || Fr. 1. *mise en place (de caméra), installation (de caméra, d'appareil),* 2. *installation des sources de lumière* || İng. 1. *camera setup (placing, positioning, alingment, line-up), setup, positioning, rigging,* 2. *lighting setup (setting), positioning, rigging* || Al. 1. *Kameraeinstellung, Einstellung, Eder KameraPosition, Kameraposition, Kamerastandort,* 2. *Lichtsetzung, Einleuchtung* || İta. 1. *allineamento, messa a punto della macchina da presa,* 2. *allineamento di sorgente di luce*] *S/TV.* **1.** Alıcının, saptanacak konuya göre en uygun uzaklık, açı, görüş noktasına konulması; bu nokta saptanıncaya dek yapılan çalışma. **2.** Işık kaynaklarının, ışık düzenlemesine hazırlık olarak belli yerlere konulması ☰ *açı, alıcı[1], düzenleme, görüş noktası, ışık kaynakları, uzaklık*

yerleştirme[2] [Fr. *répétition placer* || İng. *block(ing)* || Al. *Stellprobe*] *S/TV.* Bir çevirimden önce, görünçlükte oyuncuların; alıcı[1], ışık kaynakları, sestoplar ve öbür donatıların nerede duracaklarını, nasıl devineceklerini, donatımların nerede bulunacağını saptama. Böylelikle çekimdeki devinimin nasıl gelişeceği ve dizemi de saptanmış olur. Genellikle sınamalar sırasında gerçekleştirilir ☰ *alıcı[1], çevirim, dizem, donatı, donatım, görünçlük, ışık kaynağı, oyuncu, sestoplar, yerleştirme (alıcı yerleştirmesi, ışık yerleştirmesi)*

yerli film [E.t. *milli film* || Fr. *film national* || İng. *national film* || Al. *Gemeinschaftsfilm, nationales Film* || İta.

film nazionale] *S.* **1.** Herhangi bir ülkenin kendi ürünü olan film. **2.** Kimi ülkelerde, belirli koşullara uyulduğu takdirde, yasalara göre o ülkenin ürünü sayılan ortakyapım. Yabancı film'in karşıtı □ *film, yabancı film*

yerli sinema, ulusal sinema [E.t. *milli sinema* || Fr. *cinéma national* || İng. *national cinema* || Al. *nationaler Kino* || İta. *cinema nazionale*] *S.* Bir ülkenin sinema işleyiminin ve bu işleyimin ürettiği filmlerin tümünün oluşturduğu sinema. Yabancı sinema'nın karşıtı □ *yerli film*

yeröte [E.t. evci arz || Fr. *apogée* || İng. *apogee* || Al. *Apogeum* || İta. *apogeo*] *TV.* Dünya çevresindeki bir uydunun yörüngesinin yere en uzak noktası. Yerberi'nin karşıtı □ *uydu, yerberi, yörünge*

yer seçici [İng. *location scout*] *S.* Yer seçimiyle görevli kimse. Yer seçici, herhangi bir filmin çevrilmesine başlanmadan haftalarca önce yollara düşerek oyunluktaki olayların geçtiği yerlere en uygun olanını bulmaya çalışır; bu arada kullanılması olası yerlerin fotoğraflarını, videosunu alır; çevirim takımının çalışmalarını kolaylaştıracak barınma, beslenme, hizmet olanaklarını saptar □ *çevirim takımı, yer seçimi*

yer seçimi [E.t. *mekân seçimi* || Fr. *choix de lieu, repérage* || İng. *choice of location, lining-up, location hunt (scouting), recce* (a.) || Al. *Lokaltermin, Motivbesichtigung, Motivsuche, Vorbesichtigung*] *S/TV.* Dışarıda gerçekleştirilecek görünçlükler için en uygun yerlerin önceden araştırılıp saptanması □ *dışarıda çevirim, görünçlük, yer seçici*

yer tasarı [E.t. *salon planı, koltuk planı* || Fr. *plan de locations* || İng. *seating plan, box-office plan* || Al. *Sitzplan* || İta. *pianta dei posti*] *S.* Sinema salonundaki oturulacak yerleri gösteren tasar □ *yer*

yer yayacı [E.t. *yer istasyonu* || Fr. *station au sol* || İng. *ground station, earth station* || Al. *Bodenstation, Erdefunkstelle*] *TV.* Uydu iletişiminde yeryüzünden uyduya radyo dalgası imlerini gönderen ya da uydudan aldığı radyo dalgası imlerini yükselterek çevreye veren yayaç □ *im*[1]*, uydu, uydu iletişimi, yayaç*

Yeşilçam (sineması) *S.* **1.** (Türkiye'de) Beyoğlu'nda (İstanbul) yapımevleri ve ortaklıkların çoğunun işyerlerinin topluca bulunduğu sokağın adından alınıp, değişmece (mecaz) olarak: Türk sineması, yerli sinema. **2.** (Kötüleyici anlamda) Salt kazanç ereğiyle çok kısa sürede, en kestirme yoldan, belirli kalıplara uyularak gerçekleştirilmiş ve izleyiciyi sömürmeye dayanan filmler üreten sinema.

yeşil süzgeç [Fr. *filtre vert* || İng. *green filter* || Al. *Grünfilter* || İta. *filtro verde*] *S.* Mavi ile yeşi renkleri soğuran süzgeç çeşidi □ *süzgeç*

yetenek yarışması [İng. *talent show, amateur talent show*] *TV.* Yarışmacıların eğlence dünyasının dallarında (oyunculuk, şarkı, dans, öykünme vb) yeteneklerini ortaya koyarak yarıştıkları izlence □ *izlence, yarışma izlencesi*

yetişkin filmi [Fr. *film pour adultes* || İng. *film for adults, adult film* || Al. *Film für Erwachsene* || İta. *film per adulti*] *S.* **1.** Denetleme kurullarınca belirlensin ya da belirlenmesin, yalnızca yetişkinlerin izlemesi uygun olan film. Genellikle aşırı şiddet, aşırı cinsellik, cinsel sömürü, çok küfürlü konuşmaları içeren filmler bu bölümlemeye girer. **2.** Çocukların anlayamayacağı film; çocuk filmi'nin

karşıtı □ *"A" belgesi, çocuk filmi, film*

70 mm'lik film [Fr. *70 mm, film de 70 mm, format 70 mm* ‖ İng. *70 mm (film), grandeur film* ‖ Al. *70-mm-Film, 70-mm-Format, Film 70 mm* ‖ İta. *film di 70 mm, 70 mm*] *S.* Geniş görüntülük işlemlerinde kullanılan filmlerin en büyük boyu; çerçeve oranı 2,2:1'dir. Ölçün filmin bir katı enindeki bu filmin iki yanında delikler bulunur. Kenar ile delikler ve delikler ile çerçeve arasındaki genişçe boşluklara mıknatıslı ses yolları girer. ABD ve Batı Avrupa'da 70 mm'lik film yalnız eşlemlemekte kullanılır; bu eşlemler de ya 65 mm'lik negatiflerden ya da 35 mm'lik filmin büyütülmesinden sağlanır. Eski SSCB ile Doğu Bloku ülkelerinde 70 mm'lik film alıcılarda da kullanılmaktaydı □ *alıcı[1], 65 mm'lik film, boy, büyültme, çerçeve oranı, delik, eşlem, film, geniş görüntülük işlemi, mıknatıslı ses yolu, ölçün film*

YGÇ □ yarı genel çekim

yığın filmi [Fr. *film de masse* ‖ İng. *mass-film* ‖ Al. *Massenfilm*] *S.* Belirli bir kişiyi kahraman olarak sivriltmeyen, başkahraman olarak halk yığınlarını ele alan film.

yığınsal iletişim [E.t. *kitle haberleşmesi, kitle iletişimi* ‖ Fr. *communication de masse* ‖ İng. *mass communication* ‖ Al. *Massenkommunikation*] *S/TV.* Çok sayıdaki bireylerden oluşan geniş ve dağınık toplulukları, yığınları erekleyen, ilgilendiren iletişim; yığınsal iletişim aracıyla ya da bunlardan birkaçıyla birlikte gerçekleştirilen iletişim □ *iletişim, yığınsal iletişim araçları*

yığınsal iletişim araçları [E.t. *kitle haberleşme araçları, kitle iletişim araçları* ‖ Fr. *moyens de communication de masse* ‖ İng. *mass media, instruments of mass communication* ‖ Al. *Massenmedien, MM, Massenkommunikationsmittel*] *S/TV/V/BS.* Yığınsal iletişimde kullanılan, bu iletişimi sağlayan araçlar (ası, basın, bilgisayar, Internet, kablolu televizyon, kitap, kutucuk, mıknatıslı ses kuşağı, radyo, sinema, teker, tekercik, televizyon, tıkız teker, tıkız kutucuğu, tıkız teker, tıkız teker-ROM, uydu iletişimi, video aygıtı vb). Yığınsal iletişim araçları, geleneksel iletişim araçlarından değişik olarak yayın kaynağından az ya da çok uzaktaki çok geniş yığınlara ulaşıp onları etkileme özelliği taşır □ *ası, bilgisayar, iletişim, Internet, kablolu televizyon, kutucuk, mıknatıslı ses kuşağı, sinema, teker, tekercik, televizyon, tıkız kutucuğu, tıkız teker, tıkız teker-ROM, uydu iletişimi, video aygıtı, yığınsal iletişim*

yığınsal iletişim araçlığı □ iletişimlik

yıkama [Fr. *lavage, rinçage* ‖ İng. *wash(ing), rinse, rinsing* ‖ Al. *Wässerung* ‖ İta. *lavaggio*] *S.* İşlemenin çeşitli aşamalarında, film üzerinde kalması istenmeyen kimyasal özdeklerin akıtılması için arı suyla yapılan temizleme □ *film, işleme*

yıkamak [Fr. *laver, rincer* ‖ İng. *wash, rinse* ‖ Al. *wässern, waschen* ‖ İta. *lavare*] *S.* Yıkama eylemi □ *yıkamak*

yıkım filmi [E.t. *felaket filmi* ‖ Fr. *film de catastrophe* ‖ İng. *disaster film (movie), catastrophe film* ‖ Al. *Katastrophenfilm* ‖ İta. *film di catastrofe*] *S.* Konusunun eksenine bir doğal yıkımı ya da büyük bir kazayı (deprem, sel, kasırga, hortum, deprem dalgası, yanardağ patlaması, yangın, nükleer patlama, radyoaktif

serpinti vb) alan film. Olaylar, genellikle böyle bir yıkımın toplumun geniş bir kesitini tehdit ettiği ya da uygulayımbilimin başarısız kaldığı bir durum çevresinde gelişir.

yıldırım etkisi [Fr. *effet de tonnerre* || İng. *thunder effect* || Al. *Tonnereffekt* || İta. *effetto di tuono*] *S.* Bir filmde yıldırım düşmesini canlandırmak için uygulanan film hilesi □ *film, hile*

yıldırım geçişi [E.t. *hızlı çevrinme, bulanık çevrinme, yıldırım geçişi çevrinmesi, bulanık sahne* || Fr. *arraché, balayage, filage, file, panoramique rapide (filé)* || İng. *whip pan, flash pan, swish pan, zip pan, flip pan, blur pan, pan blur, scanning* || Al. *Reißschwenk* || İta. *strappato*] *S.* Bir çekimin sonunda ve bunu izleyen çekimin başında alıcının çok hızlı çevrinmesiyle görüntülerin birbirine geçmiş biçime girmesinden, bulanıklaşmasından, seçilmez oluşundan yararlanarak gerçekleştirilen noktalama □ *alıcı*[1], *çekim, hızlı çevrinme, noktalama*

yıldırım haber [E.t. *flaş* || Fr. *"flash"* || İng. *flash, news flash, snap* || Al. *"Flash", Vorrangmeldung* || İta. *"flash"*] *TV.* Radyo ya da televizyonda olağan yayın kesilerek verilen, henüz ayrıntıları saptanamamış ya da ayrıntıları sonradan verilecek yeni, çok önemli kısa haber.

yıldız [E.t. *star, vödet* || Fr. 1. *vedette, étoile, "star", "diva", "divo",* 2. *étoile de télévision* || İng. 1. *star, film star, screen star, movie star,* 2. *television star* || Al. 1. *Stern, "Star", Filmstar, Diva, Filmdiva,* 2. *Fernsehstern* || İta. 1. *diva, divo, stella (del cinema), "vedette",* 2. *stella televisiva*] *S.* **1.** Sürekli ve yoğun tanıtıyla gündemde tutulan, bir filmde oynayışı bu filmin gelirini artırabilen gözde oyuncu. Yıldızın ünü ile oyunculuk yeteneği arasındaki ilişki çok tartışmalıdır. Zaten tanıtının dayanağını da bu yetenekten çok, yıldızın özel yaşamının (aşkları, evlenmesi, giyinişi, skandalları vb) oluşturması da bunu gösterir. *TV.* **2.** Sinema yıldızının televizyondaki benzeri □ *film, oyun, yıldızcılık*

yıldız avcısı [Fr. *découvreur de talent* || İng. *talent scout(er), scout(er), talent spotter*] *S.* Yeni yıldızlar bulmaya çalışan kimse □ *yıldız*

yıldızcık [E.t. *namzet, yıldız namzedi, artist namzedi, starlet* || Fr. *starlette* || İng. *starlet* || Al. *Filmsternchen, Sternchen, "Starlet"* || İta. *stellina*] *S.* Yıldız olmak üzere hazırlanan kimse, yıldız adayı □ *yıldız*

yıldızcılık [E.t. *star sistemi* || Fr. *vedettisme, divisme, "star-system"* || İng. *star-system* || Al. *Sternsystem, "Star-System"* || İta. *divismo, "star-system"*] *S.* Filmin başarısını, yıldızların çok aşırı tanıtılarla piyasaya sürülmesine bağlayan, yıldızın çevresinde bir masal havası yaratmayı güden tutum. Yıldızcılık genellikle yapımcının yarattığı bir olgudur; yıldızın oyun yeteneğinden kaynaklanan istemi karşılamak için yapımcının yoğun bir tanıtıya girmesi pek az rastlanan bir olaydır; bu daha çok yapımcının kendi beğenisine bağlı yapay olarak yaratılan bir olgudur. Öte yandan yıldızcılık, yapımcı yönünden sakıncalı sonuçlar da doğurabilir; bunun en çok rastlananı böyle bir girişimin sonunda yapımcının, Dr. Frankenstein gibi kendi yarattığı "canavar"la karşılaşmasıdır. Yıldızcılığın sinema sanatı yönünden en büyük sakıncasıysa, oyunlukların yıldıza göre belirlenmesi ve yıldızların da

çoğunlukla belirli rollerin içine hapsedilmesidir ☐ *oyuncu, tanıtı, yapımcı, yıldız*

yıldızlar filmi [Fr. *film à vedettes, "all star cast"* || İng. *all star cast* || Al. *"All Star Cast"* || İta. *"all star cast"*] *S.* Kahramanlarının hemen hepsi yıldızlarca canlandırılan, oyuncularının büyük çoğunluğu yıldızlardan oluşan film ☐ *oyuncu, yıldız*

yıldız süzgeci [Fr. *filtre d'étoile* || İng. *star filter, star effect filter* || Al. *Sternfilter*] *S.* Görüntüde bir ya da birçok yıldız biçimli parıldama yaratan süzgeç ☐ *görüntü, parıldama, süzgeç*

yılgı filmi [E.t. *dehşet filmi* || Fr. *film d'horreur* || İng. *horror film (movie), horrific film* || Al. *Horrorfilm* || İta. *film raccapricciante*] *S.* Korku filmlerinin en aşırı biçimi ☐ *korku filmi*

yıpranma, film yıpranması [Fr. *usure (de film)* || İng. *wear, film wear* || Al. *Abnutzung*] *S.* Filmin çeşitli sinema aygıtlarında çok kullanılmasından doğan aşınma ve eskime ☐ *film*

yırtılma [Fr. 1. *déchirure (de film), déchirement (de film),* 2. *déchirement horizontal* || İng. 1. *tear(ing), film tear (ing),* 2. *tearing, picture tearing* || Al. 1. *Riss, Filmriss,* 2. *Zerreißen (des Bildes)*] *S.* **1.** Filmin herhangi bir nedenle zorlanması sonucu ortaya çıkan yırtıklar. *TV.* **2.** Genellikle satır eşlemesinin bozulması, yayının güçsüz olması, iyi alınamaması, karışma gibi nedenlerden dolayı, resimde satırların bozulması, yataylıktan sapması, sağa ya da sola yatmış olarak parçalara bölünmesi biçiminde ortaya çıkan bozukluk. Satır eşlemesindeki bozulma genellikle almaçta özdevinimli olarak ayarlanır. Ayrıca almacın arkasında, genellikle kapağın içinde satır eşleme düğmesi de bulunur ☐ *almaç, film, resim, satır, satır eşleme düğmesi, satır eşlemesi, yayın*

yineleme[1] [Fr. *répétition (d'image)* || İng. *repetition* || Al. *Wiederholung* || İta. *ripetizione*] *S/TV/V.* Aynı resmin birbiri ardından sık sık kullanılması *resim*

yineleme[2] [İng. *replay*] *TV/V.* Bir yayında, verilmekte olan izlencenin seçilmiş bir bölümünün, özel bir video aygıtındaki saptamasından aktarılarak yinelenmesi ☐ *izlence, video aygıtı, yayın*

yineleme[3] [İng. *repeat, repeat programme* (ABD: *program)* || Al. *Zweitprogramm, Zweitsendung*] *TV.* Daha önce yayımlanan bir izlencenin aynı gün ya da başka bir zamanda yeniden gösterilmesi ☐ *izlence*

yinelemeli basım [Fr. *"frame stretch"* || İng. *frame stretch, double framing, double printing, multiple printing* || Al. *"Frame Stretch"* || İta. *"frame stretch"*] *S.* Ölçün hızın altında çevrilmiş bir filmi ölçün hıza ulaştırmak için başvurulan bir yöntem. Genellikle sessiz sinema çağında saniyede 16 resimlik hızla çevrilmiş eski filmleri, saniyede 24 resimlik hızda olan sesli film çağındaki hıza getirmek yani görüntülükteki devinimi yavaşlatmak için kullanılır. Optik basım aygıtında bir resmi tek, öbürünü iki kez yineleyip basmakla sağlanır; böylece basımdan önceki negatifte 1, 2, 3, 4, 5... olarak sıralanmış olan resimler, yinelemeli basım sonunda 1, 2, 2, 3, 4, 4, 5, 6, 6... olarak sıralanırlar. Bunun sonucunda filmin uzunluğu % 50 oranında artar ve saniyede 24 resimlik hızda çalışan göstericide kullanılabilecek duruma girmiş olur. Atlamalı basım'ın karşıtı

atlamalı basım, basım, ölçün hız, optik basım, saniyede 16 resim, saniyede 24 resim

yinelemeli canlandırma [İng. *cycle animation*] *S.* Canlandırma sinemasında birbirine çok benzer devinimlerin yer aldığı bölümlerde kullanılan bir dizi resmin yinelenmesi. Örneğin bir uçağın uçuşunu, bir kimsenin yürüyüşünü gösteren resimlerin yeniden çizilmeyerek yinelenmesi ⌶ *canlandırma sineması, resim*

yinelemeli kavram [E.t. *leitmotiv, kılavuz kavram* ‖ Fr. *leitmotiv, motif conducteur* ‖ İng. *leitmotiv, leitmotif, leading motive, motif, theme music* ‖ Al. *Leitmotiv* ‖ İta. *motivo guida, "leitmotiv"*] *S.* **1.** (Film müziğinde) Bir düşüncenin, bir durumun, bir kişinin ilk görünüşü sırasında ona bağlı olarak ortaya çıkan, daha sonra yinelendiğinde bu düşünce, durum ve kişiyi anımsatan, simgeleyen motif. **2.** (Kurguda) Bir filmde önemli bir yer tutan herhangi bir ana kavramı gösteren ve film boyunca sık sık yinelenen görüntüler ⌶ *film, film müziği, görüntü, müzik, yinelemeli kurgu*

yinelemeli kurgu [Fr. *montage par refrain (par leitmotif)* ‖ İng. *editing by leitmotive (by theme)* ‖ Al. *Leitmotivmontage* ‖ İta. *montaggio a ripetizione*] *S.* **1.** Aynı çekimin sık sık kullanılmasıyla ortaya çıkan kurgu. **2.** Yinelemeli kavramı sağlayan kurgu çeşidi ⌶ *çekim, kurgu, yinelemeli kavram*

yinelenim [E.t. *yinelenim, sıklık* ‖ Fr. *fréquence* ‖ İng. *frequency* ‖ Al. *Frequenz* ‖ İta. *frequenza*] *S/TV.* **1.** Bir dönemsel devinimin, bir dalga deviniminin zaman birimindeki çevrim[1], salınım ya da titreşim sayısı. (Genellikle bu zaman birimi saniye olarak alındığından) saniyedeki çevrim[1], salınım ya da titreşim sayısı. Bu çevrim[1], salınım ya da titreşimler, dönem adı verilen eşit zaman aralıklarıyla yinelenme özelliği taşır. Örneğin bir saat sarkacı 2 saniyede 1 salınım yapıyorsa, dönemi 2 saniyedir. Saniyedeki dönem sayısı, yinelenimdir. Örneğin bir piyano klavyesinin ortasındaki la sesini veren tel, titreşime geçtiğinde 1/435 saniyede bir gidiş geliş yapar. Dönemi (T), 1/435'e eşittir, yinelenimi 435'tir. Buna göre, dönemle yinelenim (F) ilişkisi, T = 1/F ya da F = 1/T'dir. Yani dönemsel bir olayın yinelenimi, bu olayın döneminin tersine eşittir. Yukarıdaki örneğe dönersek, la sesinin titreşim dönemi saniyede 435 dönem ya da saniyede 435 çevrimdir. Yinelenimin SI birimi hertz'tir. Yine yukarıda örneğe göre la sesinin yinelenimi 435 Hz'dir **2.** Bir dalga deviniminde, yinelenim, aynı zamanda, bu dalganın yayılma hızının (v), dalganın uzunluğuna (u) bölünmesine eşittir: f = v/u, u = v/f. Burada (v) değişmez, çünkü elektromıknatıs dalganın yayılma hızı saniyede 300.000 km'dir. Buna göre, örneğin, dalga uzunluğu 1.648 m olan Ankara radyosunun yinelenimi, f = 300.000/1.648 = 182 kHz'dir. Yinelenimi 701 kHz olan İstanbul radyosunun dalga uzunluğu da, u = 300.000/1701 = 428 m'dir. **3.** Ses dalgasında, bu dalgayı oluşturan titreşimlerin saniyedeki sayısı. İnsan kulağının işitebildiği seslerin yinelenimi saniyede, yaklaşık 16 - 20.000 titreşimdir (Hz) ⌶ *çevrim[1], dalga, dalga uzunluğu, dönem, dönemsel, elektromıknatıs dalga, hertz, salınım, ses dalgası, SI birimleri, titreşim*

yinelenim aralığı [İng. *frequency range* ‖ Al. *Bandbreite, Empfrangsbereich, Empfangsgebiet, Frequenzbereich*] *TV.* Bir yayın dizgesinin, gücünün büyük bir

yitime uğratmaksızın yayabildiği yinelenimler yelpazesi ☐ *güç, yayın, yinelenim*

yinelenim çevireci [İng. *down converter, front end*] *TV.* Uydudan gelen yüksek yinelenimleri evlerdeki almaçlara uygun alçak yinelenimlere dönüştüren aygıt ☐ *almaç, uydu, yinelenim*

yinelenim değiştirimi, YD [E.t. *frekans modülasyonu, frequency modulation, FM* ‖ Fr. *modulation de fréquence, FM* ‖ İng. *frequency modulation, FM* ‖ Al. *Frequenzmodulation, FM* ‖ İta. *modulazione di frequenza, FM*] *TV.* Bir taşıyıcı dalganın, genliğinin değil yineleniminin değiştirime uğraması. Buna göre. taşıyıcı dalganın genliği hep aynı kaldığı halde yinelenimi, değiştirime uğrayan yinelenimde değişir. Yinelenim değiştirimi, im-gürültü oranının genlik değiştirimine göre daha iyi olmasından dolayı, yayın bozulmasına uğramaz, bundan dolayı niteliği yüksek, temiz ses yayınında kullanılır. Ancak daha geniş yinelenim kuşağı gerektirir. Genlik değiştirimi'nin karşıtı ☐ *bozulma, dalga, değiştirim, genlik, genlik değiştirimi, im-gürültü oranı, ses, taşıyıcı dalga, yayın, yinelenim*

yinelenim duyarlığı [İng. *frequency response* ‖ Al. *Amplituden-Frequenzgang, Frequenzgang*] *S/TV/V.* Herhangi bir ses ya da görüntü dizgesinin, imlerin özgün yinelenim aralığını büyük bir yitime yol açmaksızın saptayabilme ya da okuyabilme yeteneği ☐ *görüntü, im[1], saptama[2], okuma[3], ses, yinelenim, yinelenim aralığı*

yinelenim düzenleme [İng. *equalization, equalizing* ‖ Al. *Entzerrung*] *S/TV/V/BS.* Ses yinelenimlerini ayarlama, böylelikle bu yinelenimleri nitelikli bir saptama[2] ve okuma[3] için gerekli ölçünlere uygun biçime getirme yöntemi. Bu ayarlamayla, ses saptanmasından kaynaklanan güçsüz imlerin güçlendirilmesi ya da değiştirilmesi sağlanır. Ses niteliğinin estetik nedenlerden ya da belli bir duyguyu yansıtacak biçimde değiştirilmesi de yinelim düzenlemesiyle gerçekleştirilir. Yinelenim düzenlemesi, yinelenim düzenleyiciyle yapılır ☐ *im[1], saptama[2], ses, ses imi, ses yinelenimi, yinelenim, yinelenim düzenleyici*

yinelenim düzenleyici [İng. *equalizer, EQ* ‖ Al. *Entzerrer*] *S/TV/V/BS.* Yinelenim düzenlemesini sağlayan aygıt. Ses saptama[2] ve okuma[3] oluklarına yerleştirilen bu aygıt, sesdağılımı bozukluklarını dengelemede ve iyileştirmede, yinelenim duyarlığını değiştirmede kullanılır. Bu aygıt, sesin belirli yinelenimlerini ayırır, sonra bu yinelenimlerin tek tek düzenlenmesini sağlar. Yinelenim düzenleyicisinin yardımıyla kuşaklardaki ses hışıltıları ya da öbür rahatsız edici sesler en aza indirilebili ☐ *okuma[3], oluk, saptama[2], sesdağılımı, yinelenim, yinelenim duyarlığı, yinelenim düzenlemesi*

yinelenim kuşağı ☐ **kuşak[3]**

yinelenim özgüleme [E.t. *frekans tahsisi* ‖ Fr. *attribution des fréquences, allocation de fréquences* ‖ İng. *frequency allocation* ‖ Al. *Frequenzverteilung* ‖ İta. *allogazione di frequenza*] *TV.* **1.** Herhangi bir ülkenin ulusal sınırları içinde yayın alanında çalışan yayaçların birbirini etkilememesi, bozmaması için yayın kuşaklarının belirli kurallara dayanılarak bu yayaçlar arasında paylaştırılması. **2.** Aynı paylaşımın uluslararası alanda yapılması. Özellikle uluslararası

televizyon yayınlarının ve iletişim uydularının çoğalması böyle bir paylaşımın sıkı kurallara bağlanmasını ve titizlikle denetlenmesini zorunlu kılmıştır. Bundan dolayı bu konuda zaman zaman yapılan uluslararası toplantılarda bu paylaşım yeniden gözden geçirilmektedir. Genellikle bu özgülemede, her ülkenin, kendi görsel-işitsel dizgesi üzerindeki denetiminin korunması temel alınmaktadır ⊐ *uydu, yayaç, yayın*

yinelenmiş resim [İng. *repeated frame (picture)*] *S.* Yinelemeli basımda, yinelenmiş yani birden çok kullanılmış resim. Atlanmış resim karşıtı ⊐ *atlanmış resim, basım, yineleme*[1], *yinelemeli basım*

yitik film [E.t. *kayıp film* ‖ Fr. *film perdu* ‖ İng. *lost film* ‖ Al. *verlorener Film* ‖ İta. *film smarrito*] *S.* Çevrildiği bilindiği halde herhangi bir nedenden dolayı herhangi bir eşlemi elde bulunmayan film. Özellikle sinemanın ilk yıllarındaki filmlerin çoğu kesinlikle "yitik film"lerdir. (Örneğin Georges Méliès'in çevirdiği beş yüzden fazla filmin % 75'i yitiktir.) Öte yandan 1950'den önceki filmler yanar film olduğundan bunların arasında fire verenlerin sayısı da çoktur. Yine 1950'den önceki nitrat tabanlı filmler, başlarına fazladan hiçbir şey gelmese de, durdukları yerde bozulmaya çok yatkındırlar ve bunlara biçilen ortalama ömür zaten 50 yıldır. Dolayısıyla bunların özenle saklanmamış olanlarının da, büyük bir çoğunlukla, yitik olduğu varsayılabilir. 1996 ortasında yapılan bir hesaplamaya göre, sessiz filmlerin % 80'i, şu ya da bu nedenden, yitiktir. Yine yapımda en önde gelen ülkelerin gerçekleştirdiği sesli filmlerden % 25'inin de yitik olduğu kestirilmektedir. Bütün bunlara karşın, uzun süredir yitik sanılan filmlerin kıyıda köşede kalmış bir eşleminin bulunduğuna günümüzde bile rastlanmaktadır. Çatı aralarından, bodrumlardan, korunaklardan, kimi bilinmeyen özel derlemlerden (koleksiyonlardan) yitik olduğu sanılan filmler çıkmaktadır; ama bu çok seyrek karşılaşılan bir durumdur ⊐ *bozulma, eşlem, film, nitrat taban, sesli film, sessiz film, yanar film*

yitim [Fr. *disparition* ‖ İng. *disappearance* ‖ Al. *Verschwinden* ‖ İta. *sparizione*] *S.* Alıcının saptadığı bir konunun, alıcı[1] durdurulup görüş alanından çıkarılarak çevirime devam edildiği durumlarda bu konunun birdenbire ortadan yitmiş görünmesine dayanan sinema hilesi ⊐ *hile*

yitimli sıkıştırma [İng. *lossy (compression)*] *BS.* Açılmış görüntünün, sıkıştırmadan önceki görüntüden değişik olduğu durum. Bu değişiklik ayırt edilebilir ya da edilemez ölçüde olabilir; ancak iki görüntü birbirinin tıpkısı değilse sıkıştırma yitimli demektir. Yitimsiz sıkıştırma'nın karşıtı ⊐ *açma*[2], *görüntü, sıkıştırma*[2], *yitimsiz sıkıştırma*

yitimsiz sıkıştırma [İng. *lossless (compression)*] *BS.* Açılmış görüntünün, sıkıştırmadan önceki görüntünün tıpkısı olması durumu. Yitimli sıkıştırma'nın karşıtı ⊐ *açma*[2], *görüntü, sıkıştırma*[2], *yitimli sıkıştırma*

yoğruk [E.t. *plastik* ‖ Fr. *plastique* ‖ İng. *plastic* ‖ Al. *Plastik* ‖ İta. *plastico*] *S/TV.* Yumuşakken istenilen biçime sokulabilen, sertleştiğinde bu durumu koruyan doğal ya da yapma özdek. Reçineler, reçinemsiler, polimerler, selüloz türevleri, kazein özdekleri bunlar arasındadır ⊐ *yoğrumsal*

yoğruk görüntülük [E.t. *plastik perde* ‖

Fr. *écran plastique* || İng. *plastic screen* || Al. *Plastikbildwand* || İta. *schermo a stucco*] *S.* Yoğruktan yapılma sinema görüntülüğü ☐ *görüntülük, yoğruk*

yoğruklayıcı [Fr. *plastifiant* || İng. *plasticizer*] *S/TV.* Filmlerin, kuşakların esnekliğini sağlamak, bozulmasını önlemek için tabana katılan, uçucu olmayan sıvı özdek ☐ *film, kuşak*[1]

yoğrumsal [E.t. *plastik* || Fr. *plastique* || İng. *plastic* || Al. *plastisch* || İta. *plastico*] *S/TV.* Yoğruktan yapılma, yoğruk özelliklerini taşıyan; yoğrulabilen, biçim verilebilen, esnek ☐ *yoğruk*

yoğrumsal çözümleme [E.t. *plastik analiz* || Fr. *analyse plastique* || İng. *plastic analysis* || Al. *plastische Analysis* || İta. *analisi plastica*] *S/TV.* **1.** Dış dünyadaki canlı ya da cansız varlıkların anlamlarını ve yol açabilecekleri çağrışımları, belirli bir anlayış ve erekle değerlendirme ve kullanma işi. **2.** Bunun için yapılan seçme.

yoğrumsal gereç [E.t. *plastik materyel, plastik malzeme* || Fr. *matériel plastique, matière plastique* || İng. *plastic material, plastics* || Al. *plastischer Material, Kunststoff* || İta. *materia plastica*] *S/TV.* **1.** Bir görüntü düzenlemesine katılan bütün canlı ya da cansız öğeler; özellikle görünçlük donatımı. **2.** Yoğrumsal çözümlemeyle değerlendirilen gereç ☐ *donatım, görüntü, görüntü düzenlemesi, yoğrumsal çözümleme*

yoğunlaç [E.t. *kondansatör* || Fr. *condensateur (électrique)* || İng. *condenser, electrical condenser, capacitator, capacitor* || Al. *Kondensator* || İta. *condensatore*] *S/TV/V.* Elektronik aygıtlarda çok kullanılan, iki parçadan oluşan aygıt. Birbirine çok yakın, hava ya da başka bir yalıtkanla (mika, plastik...) birbirinden ayrılmış iki iletken yüzeyden oluşur. Bu düzen, yüzeyler arasındaki gerilim çok olmadığı halde, büyük ölçüde elektrik yükü toplanmasını sağlar. Yüzeylere gerilim verilince, elektronlar yüzeyin birinden ayrılıp öbüründe toplanır; gerilim durdurulduğu zaman bile yüzeylerde hâlâ elektrik yükü bulunur. Bundan dolayı, yoğunlaç, sığa oluşturucu bir aygıttır. Yoğunlacın yüzeyleri birbirine ne denli yakın, bu yüzeyler ne denli geniş, bunları birbirinden ayıran yalıtkanın yalıtkanlık katsayısı ne denli büyükse, sığası o denli çoktur ☐ *elektrik yükü, elektron, gerilim, iletken, sığa, yalıtkan*

yoğunlaçlı sestoplar [E.t. *kondansatörlü mikrofon* || Fr. *micro(phone) à condensateur, microphone-condensateur* || İng. *condenser microphone (mike), capacitor microphone, electrostatic microphone* || Al. *Kondensatarmikrofon, elektrostatische Mikrofon* || İta. *microfono a condensatore*] *S/TV/V.* Yüzeylerinden biri değişmeyen, öbürü zar işini gören yoğunlaç yüzeyinden oluşmuş sestoplar çeşidi. Bu yüzeylerden zar işlevini üstlenen, sestoplara gelen sesle titreşime geçer, iki yüzey arasında sığa değişimlerine yol açarak çalışır. Yoğunlaçlı sestoplar, çok duyarlı, incelik - kalınlık aralığı geniş, yinelenim duyarlığı iyi olan ve bozulmaya yol açmayan bir sestoplardır; ayrıca ufak ve kullanılması kolaydır ☐ *bozulma, ışık düzengeci, incelik - kalınlık aralığı, sestoplar, sığa, yinelenim duyarlığı, yoğunlaç,*

yoğunluk [E.t. *kesafet, dansite* || Fr. *densité* || İng. *density, photographic density* || Al. *Dichte, Schwärzung, Deckung* || İta. *densità*] *S.* Bir görüntünün herhangi

bir noktasının ışığı durdurma derecesini gösteren sayı: Görüntünün bir bölümüne düşen ışığın yeğinliği I_1 ise, I_t/I_1 oranına saydamsızlık denir ve bunun logaritması yoğunluk (D) adını alır Buna göre $D = \log I_t/I_1$'dir. 1'den her zaman ufak olan I_t/I_1 ters oranıysa, görüntünün ışık geçirgenlik oranını gösterir; ancak genellikle bu sayı 100 ile çarpılır ve geçirme yüzdesi olur. Logaritma dizisinde, örneğin, 0,30'luk bir yoğunluk, gelen ışığın yarısını; 1,00'lik bir yoğunluksa gelen ışığın onda birini ya da % 10'unu gösterir. Bir filmin pozitif eşlemindeki en karanlık bölümüm yoğunluğu 3,50'yi aşabilir □ *gelen ışık, görüntü, ışık, ışık geçirgenliği, pozitif eşlem, saydamsızlık*

yoğunlukölçer [E.t. *mikyası kesafet, dansitometre* || Fr. *densitomètre* || İng. *densitometer* || Al. *Densitometer* || İta. *densitometro*] *S.* Yoğunlukölçümünde kullanılan aygıt □ *yoğunlukölçümü*

yoğunlukölçümü [E.t. *dansitometri* || Fr. *densitométrie* || İng. *densitometry* || Al. *Densitometrie* || İta. *densitometria*] *S.* Alıcıdaki ışıklamanın, basım ışığının, açındırma işlemlerinin denetlemesinde yararlanmak üzere, görüntünün yoğunluğunu ölçme işi □ *açındırma, alıcı[1], basım ışığı, görüntü, ışık, yoğunluk, yoğunlukölçer*

yoğunluk süzgeci, gri süzgeç [E.t. *nötr filtre, gri (filtre)* || Fr. *filtre neutre (gris)* || İng. *neutral (density) filter, ND filter, grey* (ABD: *gray*) *filter* || Al. *Dichterfilter, Neutralgraufilter, Graufilter* || İta. *filtro neutro*] *S/V.* Işığın renk değerini etkilemeksizin, bir mercekten giren ışığın yeğinliğini azaltan açık ya da koyu gri süzgeç. Bu süzgeç, belli bir ışık yeğinliğinde kullanıldığında ışık düzengecinin açılmasını sağlar; böylelikle bir yandan alan derinliğinin azalmamasına, bir yandan da görüntüye yumuşaklık vermeye yarar. Belirli bir ışık düzengeci açıklığında çalışıldığı zaman görünçlük çok aydınlıksa, merceğe gelen ışık niceliği süzgeç yardımıyla azaltılır. Süzgecin ışık geçirgenlik değeri 1/10 ile 1/100 arasında değişir. Örneğin 1/10'luk bir süzgeç, ışığı aşağı yukarı ışık düzengecini üç f sayısı azaltılmış denli azaltır □ *alan derinliği, f sayısı, ışık, ışık düzengeci, ışık geçirgenliği, mercek, renk, süzgeç, yumuşak*

yoğun saatler [Fr. *heure de grande écoute (de pointe)* || İng. *peak (viewing) time, prime time, class A time* || Al. *Hauptsendezeit* || İta. *ora di maggiore ascolto, ora di punta*] *TV.* Herhangi bir ülkede, bir yayın alanında, televizyon yayınlarını izleyenlerin sayısının en yüksek olduğu saatler. Bu saatler her ülkedeki, yayın alanındaki çeşitli koşullara, izleyicinin alışkanlıklarına ve olanaklarına göre değişir. Genellikle aile bireylerinin evde bulundukları ve televizyon izledikleri saatlerdir. Örneğin Türkiye'de akşam yemekleri ve yemeği izleyen 19:00-23:00 arası genellikle yoğun saatler sayılır. Her yayın alanının yoğun saatleri çeşitli yöntemlerle saptanabilir. Yoğun saatler, en çok izleyici tarafından izlenmesi istenilen izlencelerin ya da tanıtıların yayın saatlerini saptama yönünden büyük önem kazanır. Durgun saatler'in karşıtı □ *durgun saatler, izleyici, televizyon, yayın, yayın alanı*

yok etme belgesi [Fr. *certificat de destruction* || İng. *destruction certificate* || Al. *Schnittforderung* || İta. *certificato di distruzione*] *S.* Dağıtım süresini tamamlamış bir filmin yok edildiğini göstermek üzere düzenlenen belge □

dağıtım, dağıtım süresi, film

yoklama[1] [İng. *inching*] *S.* İstenilen bir eşlemde, takma noktasını bulmak için filmin ufak bir bölümünü alıcı[1], gösterici, eşleyicide ileri geri devindirme □ *alıcı[1], eşlem, eşleyici, film, görüntü, takma*

yoklama[2] [İng. *bracketing*] *S.* Çevirim sırasında filmi, ışıkölçerin gösterdiği ışıklama süresini ya da f sayısını uygulayarak kullanma, daha sonra aynı görünçlüğün öbür çevirimlerini bu ışıklama süresinin ya da f sayısının azıcık altında ve üstünde yineleme. Böylelikle bu görünçlüğün çevirimi için en uygun ışıklama süresi bulunur □ *çevirim, f sayısı, görünçlük, ışıklama, ışıklama süresi, ışıkölçer*

yoklama düğmesi [İng. *inching button (knob)*] *S.* Alıcı[1], gösterici, eşleyicilerde dingillerden birine bağlı olan ve yoklamayı sağlayan düğme. Bu düğmeye basılınca düğme dingile bağlanır; düğmeyi çevirince film öne geriye hafifçe devinir □ *alıcı[1], eşleyici, gösterici*

yol filmi İng. *road film (movie, picture)*] *S.* Filmdeki olayların büyük bir bölümünün yolda geçtiği, gelişmelerin yolda karşılaşılan olaylarla biçimlendiği film. Söz konusu olan çoğunlukla karayoludur, kullanılan araç da daha çok motosiklet ya da otomobildir. Bu yolculuk çok çeşitli nedenlere, ereklere ya da biçimlere bağlı olabilir: Kaçış, yer değiştirme, bir yerde tutunamama, yolculuğu bir yaşama biçimi olarak seçme, arayış, kendini tanıma, kendini kanıtlama, dünyayı tanıma, özgürlük, serüvencilik vb.

yonga, miniyonga [E.t. *çip, mikroçip* ‖ Fr. *puce* ‖ İng. *chip, microchip* ‖ Al. *"Chip"* ‖ İta. *"chip"*] *S/TV/V/BS.* Bir yonga yaprağı üzerinde tümleşik çevrimlerin yer aldığı öğe. Tümü birbirinin aynı olan yüzlerce tümleşik çevrimin birkaç santimetrelik bir yonga yaprağı üzerine aktarılması, sonra bunların tek tek tümleşik çevrimler taşıyacak biçimde kesilmesiyle elde edilir □ *tümleşik çevrim, yonga yaprağı*

yonga yaprağı [E.t. *yonga plakası* ‖ İng. *wafer*] *S/TV/V/BS.* Tümleşik çevrimlerde yongalara taban olarak kullanılan silikon kırılcadan yapılma, çok ince yarıiletken yüzey □ *tümleşik çevrim, yarıiletken, yonga*

yontu canlandırma [Fr. *modelages animeés* ‖ İng. *claymation, clay animation, sculptmation* ‖ İta. *sculture animate* ‖ "claymation", clay = balçık ile animation = canlandırma sözcüklerinden; "sculpmation", sculpture = yontu" ile animation = canlandırma sözcüklerinden türetilmiştir] *S.* Balçıktan yapılmış, boyanmış yontucukların tek resimli çevirimle canlandırılmasına dayanan canlandırma çeşidi □ *canlandırma, tek resimli çevirim*

yorum [E.t. *tefsir* ‖ Fr. *commentaire* ‖ İng. *news commentary* ‖ Al. *Kommentar, Fernsehkommentar* ‖ İta. *commentario, telecronaca*] *TV.* Televizyon haber izlencelerinde günün önemli bir ya da birkaç olayı üzerine belirtilen görüş □ *haber izlencesi*

yorumcu [E.t. *tefsirci* ‖ Fr. *commentateur(trice)* ‖ İng. *news commentator* ‖ Al. *Kommentator, Fernsehkommentator, Berichterstatter* ‖ İta. *commentatore(trice), telecronista*] *TV.* Yorum hazırlayan ve okuyan kimse □ *yorum*

yönde uyum [Fr. *raccord de direction* ‖ İng. *matching direction*] *S/TV.* Bir çe-

kimde çerçeve içinde sağdan sola ya da soldan sağa devinmekte olan bir varlığın, geri dönmediği, yoluna devam ettiği anlatılmak isteniyorsa, onu izleyen çekimde, ilk çekimdeki yönde yol alır görünmesiyle sağlanan uyum çeşidi. 180° kuralına uyulmakla sağlanır ☐ *çekim, çerçeve, devinim, uyum, 180° kuralı*

yönelteç [E.t. *oyun çubuğu* ‖ Fr. *manette (de jeu), "joystick"* ‖ İng. *joystick* ‖ Al. "Joystick" ‖ İta. *"joystick"*] *TV/V/BS.* Video oyunlarında kullanıcının görüntülükteki imlecin, biçimlerin devinimlerini denetlemekte kullandığı aygıt ☐ *bilgisayar, imleç, kullanıcı, oyun, video*

yönel tici [E.t. *direktör, doğrultucu* ‖ Fr. *directeur, brin directeur* ‖ İng. *director* ‖ Al. *Direktor* ‖ İta. *direttore*] *TV.* **1.** Çiftucayın önüne yerleştirilen bir ya da daha çok sayıdaki iletken çubuk. Bu çubuklar boyca, verici yineleniminden daha yüksek bir yinelenimde seselime geçecek biçimde düzenlenir ve istenilen yönde alanı daha yoğunlaştırır. **2.** Bir PYY dalgalığında imleri dalgalık öğelerine odaklayan yansıtıcı yüzey ☐ *çiftucay, iletken, dalgalık, öğe, PYY, seselim, verici, yinelenim*

yönel tilir dalgalık [Fr. *antenne orientable*] *TV.* Birbirinden değişik yönlerdeki vericilerden herhangi birinin yayınını alabilmek için ona doğru çevrilebilen dalgalık. Özellikle, değişik yörüngelerdeki iletişim uydularının yayınlarını almakta kullanılır. Uydudan yayının iyi alınabilmesi için, dalgalığın bu vericiye 1°'den daha az bir sapmayla yöneltilmesi gerekir. Öte yandan kimi iletişim uydularındaki vericiler düşey ucaylanmış yayın kimileri yatay ucaylanmış yayın yaparlar; dolayısıyla bu yayınlar aynı dalgalıkla alınmak istenirse, uydu değiştiğinde dalgalığın buna yöneltilmesiyle yetinilmeyip dalgalığın odağındaki AY öğesini de çevirmek gerekir ☐ *alçak yinelenim(ler), dalgalık, düşey ucaylanmış yayın, ucaylama, uydu, verici, yatay ucaylanmış yayın, yayın, yörünge*

yöneltmeli [E.t. *tevcihli* ‖ Fr. *directionnel* ‖ İng. *directional* ‖ Al. *gerichtet* ‖ İta. *direzionale*] *S/TV.* Geliş, yansıma, ışınım, yayınım gibi özellikleri sınırlı bir açıda olan kimi optik, elektronik araçların özelliğini belirtir genel terim ☐ *elektronik, ışınım, yayınım*

yöneltmeli başlık ‖ Fr. *tête de pied directionnelle* ‖ İng. *hot head* (a.) ‖ Al. *gerichteter Statıvkopf* ‖ İta. *testa del treppiede direzionale*] *S.* Alıcı yönetmeninin uzaktan komutayla yönetebildiği, yatay ve düşey çevrinme yapabilecek motorla donatılmış başlık çeşidi. Bilgisayarla da donatılan bu başlıklar günümüzde, daha önce 3,5 parmaklık tekerciklere saptanmış olan çevrinme, odaklama, optik kaydırma gibi düzenlemeleri daha sonra olduğu gibi yinelemekte, yatay çevrinmede 360° dönebilmektedir. En tanınmışları Louma (1976), Nettmann Cam-Remote (1984), Ultimate Memory Head'dir (1988) ☐ *alıcı yönetmeni, başlık, bilgisayar, çevrinme, düşey çevrinme, Louma, odaklama, optik kaydırma, tekercik, yatay çevrinme*

yöneltmeli dalgalık [E.t. *tevcihli anten* ‖ Fr. *antenne directionnelle (directive)* ‖ İng. *directional aerial (*ABD: *antenna), DA, beam aerial, beam* (a.) ‖ Al. *Richtantenne, Richtstrahlantenne* ‖ İta. *antenna direzionale*] *TV.* Yalnız bir doğrultuda yayın yapan verici ya da yalnız bir doğrultudan gelen yayınları alan almaç dalgalığı. Yöneltmesiz dal-

galık karşıtı □ *almaç dalgalığı, dalgalık, verici, yayın, yöneltmesiz dalgalık*

yöneltmeli sestoplar [E.t. *tevcihli mikrofon* ‖ Fr. *micro(phone) directionnel* ‖ İng. *directional microphone* ‖ Al. *gerichtetes Mikrofon* ‖ İta. *microfono direzionale*] *S/TV.* Yalnız ses kaynağına yöneltildiğinde dar bir açıdan sesleri alabilen sestoplar çeşidi. Yöneltmesiz sestoplar karşıtı □ *ses kaynağı, sestoplar, yöneltmesiz sestoplar*

yöneltmeli yayın [İng. *line of sight transmission, point-to-point, pointcasting, one-to-one broadcasting* ‖ Al. *Richtfernsehübertragung, Richtfernsehsendung*] *TV.* Belirli bir kaynaktan belirli bir aktarıcıya doğrudan yapılan yayın. Yöneltmesiz yayının karşıtı □ *aktarıcı, yayın, yöneltmesiz yayın*

yöneltmesiz dalgalık [E.t. *omnidireksiyonel anten* ‖ Fr. *antenne omnidirectionnelle* ‖ İng. *omnidirectional aerial* (ABD: *antenna)* ‖ Al. *Rundempfangsantenne, Rundstrahlantenne, ungerichtete Antenne* ‖ İta. *antenna onnidirezionale*] *TV.* Bir verici yayacın yayınının, bulunduğu bölgenin herhangi bir yerinden alınabilmesi için, her doğrultudan eşit yeğinlikte ışınım yapabilen dalgalık çeşidi. Yöneltmeli dalgalık karşıtı □ *dalgalık, ışınım, verici yayaç, yayın, yöneltmeli dalgalık*

yöneltmesiz sestoplar [Fr. *micro(phone) omnidirectionnel (non directionnel)* ‖ İng. *omnidirectional microphone (mike), non-directional microphone, multidirectional microphone (mike), polydirectional microphone (mike)* ‖ Al. *richtungsempfindliches Mikrofon, ungerichtetes Mikrofon, Kugelmikrofon, Kugel* (a.) ‖ İta. *microfono onnidirezionale*] *S/TV.* Hangi yönden olursa olsun bütün ses kaynaklarına eşit duyarlığı olan, her yönden gelen sesleri alabilen sestoplar. Yöneltmeli sestoplar karşıtı □ *ses kaynağı, sestoplar, yöneltmeli sestoplar*

yöneltmesiz yayın [İng. *point-to-multipoint, one-to-many broadcasting*] *TV.* Belirli bir kaynaktan birçok aktarıcıya yapılan yayın. Yöneltmeli yayının karşıtı □ *aktarıcı, yayın, yöneltmeli yayın*

yönetim [E.t. *reji* ‖ Fr. 1-2. *réalisation, mise en scène,* 3-4. *mise en scène, régie* ‖ İng. *direction, directing* ‖ Al. 1-2. *Regie, Filmregie, Spielleitung, Inszenierung,* 3-4. *Regie, Fernsehregie, Bildführung* ‖ İta. 1-2. *regia (cinematografica), direzione,* 3-4. *regia (televisiva)*] *S.* **1.** Bir filmin çevrilişinde tutulan yol. **2.** Bir yönetmenin filmi gerçekleştirirkenki çalışmalarının tümü; bu çalışmaların kendine özgü niteliği. *TV.* **3.** Bir televizyon izlencesinin gerçekleştirilmesinde tutulan yol. 4. Bir yönetmenin izlenceyi gerçekleştirirkenki çalışmalarının tümü; bu çalışmaların kendine özgü niteliği □ *çevirim, film, izlence, yönetmen*

yönetim denetliği [Fr. *écran de contrôle, écran-témoin* ‖ İng. *monitor screen, programme* (ABD: *program) monitor,* (ABD) *vision screen* ‖ Al. *Kontrollbildschirm*] *TV.* Denetliğin yönetimde kullanılanı □ *denetlik, yönetim*

yönetim masası, resim seçme masası [E.t. *reji masası* ‖ Fr. *pupitre pour le mélange des images (de mélange (image), mélangeur vidéo* ‖ İng. *video console (switching console, mixer, mixing desk), vision mixer (mixing desk, switching matrix), mixer (console, bank,*

panel), switcher || Al. *Bildmischpult, Mischpult, Bildmischer* || İta. *consolle di missaggio, banco di missaggio, "mixer"*] *TV.* Yönetmenin ya da resim seçicinin, yönetim odasında resimleri seçip birleştirdiği masa. Çeşitli kaynaklardan gelen resimler, yönetim denetliğinde izlenerek seçilir ve bu masada birleştirilir. Çeşitli kurgu işlemleri ve görsel etkiler de bu masada gerçekleştirilir □ *etkiler, kurgu, resim, resim seçici, yönetim, yönetim denetliği, yönetim odası, yönetmen*

yönetim odası [E.t. *reji odası, resim reji odası, kontrol odası, galeri* || Fr. *régie (du studio), salle de régie, cabine de régie, bloc-programme* || İng. *control room (box), production control room, video control room, vision control room, gallery* (a.) || Al. *Regieraum, Regiekanzel, Bildregieraum, Regiezentrale, Kontrollraum, Bildregiekontrollraum, Regie, Überwachungsraum, Bildkontrollraum, Regierungsraum, Studiobelegung, Schaltraum* || İta. *cabina di regia*] *TV.* Düzlüğü yüksekten görebilen ve düzlükten camlı bölmeyle ayrılmış oda. Yönetmen, izlenceyi bu odadan yönetir. Yönetim odasında, yönetmenin önünde yönetim masası, bu masanın üstünde sıralanmış denetlikler yer alır. Düzlükteki alıcılar ile çeşitli resim kaynakları bu masaya ve denetliklere kablolarla bağlıdır. Yönetmen, denetlikler yardımıyla, çeşitli kaynaklardan gelen resim ve sesleri izler, seçer, seçtirir, bunları akıcı biçimde birbirine bağlar. Yönetmenin yayın için seçtiği resim ve ses ayrı bir denetlikte izlenir. Kimi işliklerde resim yönetimi ile ses yönetimi için ayrı odalar vardır □ *alıcı[1], denetlik, düzlük, izlence, resim, ses, yönetim masası, yönetmen*

yönetmek [Fr. *réaliser, mettre en scène* || İng. *direct, produce* || Al. *Regie führen, inszenieren* || İta. *realizzare*] *S/TV.* Yönetim işi □ *yönetim*

yönetmen, sinema yönetmeni, televizyon yönetmeni [E.t. 1-2. *vazu sahne (eden), dirijör, müdür, direktör, metör an sen, rejisör, sahneye koyan, film direktörü, film rejisörü, sinema rejisörü, yönetici,* 3. *rejisör, televizyon rejisörü* || Fr. 1-2. *réalisateur(trice de cinéma), metteur en scène (de cinéma),* 3. *réalisateur (de télévision), metteur en scene (de télévision). metteur en onde, chef d'émission, chef technique de production* || İng. 1-2. *director, film director,* 3. *director (of television, of programmes, of television programmes), television director, programme (*ABD: *program) director* || Al. 1-2. *Regisseur, Filmregisseur. Realisator, Spielleiter,* 3. *Regisseur, Fernsehregisseur, Bildregisseur, Fernsehdirektor, Fernsehprogrammdirektor, Programmdirektor, stelve trender Fernsehdirektor* || İta. 1-2. *regista (cinematografo), direttore (cinematografo),* 3. *regista (televisivo)*] *S.* **1.** (Dar anlamda) Bir çevirim oyunluğunun görüntü biçimine sokulması için gerekli çalışmaları yöneten kimse. **2.** (Geniş anlamda) Bir filmin gerçekleştirilmesi için, oyunluk yazarı, görüntü yönetmeni, sanat yönetmeni, uygulanmanlar, oyuncular arasında işbirliği sağlayan; bunların çalışmalarını uyumlu biçimde yöneten; filmin bir sanat ürünü niteliği kazanmasından sorumlu olan sanatçı, sinema sanatçısı. *TV.* 3. Bir televizyon izlencesinin gerçekleştirilmesini, yapımcı gözetiminde ya da tek başına üstlenen kimse. Televizyon yönetmeni, sinemadaki yönetmenden değişik olarak izlencenin gerçekleştirilmesinde ortaya çıkan çe-

kimi olduğu biri görme olanağına sahiptir. Ancak televizyon yönetmeni genelde birden çok alıcıyla çalıştığından, aynı anda aynı olgunun değişik alıcılardan aktarılmış çekimleriyle karşı karşıya kalır; bu durumda da bu çekimler arasında bir seçim yapma işini yönetim odasında gerçekleştirir; hangi çekimin canlı yayına verileceğini ya da video kuşağına aktarılacağını orada, anında kararlaştırır. Yine genelde sinema yönetmeni çevirim takımının çalıştığı yerde, alıcının yakınında bulunur, komutlarını orada verir. Televizyon yönetmeniyse, önce çevirim takımıyla ve alıcının yanında çalışır, sonra yönetim odasına çekilerek komutlarını, kulaklıklarını takmış çevirim takımına oradan verir ☐ *alıcı*[1], *canlı yayın, çekim, çevirim takımı, film, görüntü yönetmeni, izlence, oyuncu, oyunluk yazarı, sanat yönetmeni, sinema, televizyon, uygulaman, video kuşağı, yapımcı, yönetim, yönetim odası*

yönetmen-alıcı yönetmeni [Fr. *opérateur-réalisateur* ‖ İng. *director-cameraman* ‖ Al. *Regisseur-Kameramann* ‖ İta. *direttore-operatore*] *S.* Yönetmenlik ile alıcı yönetmenliğini bir arada yürüten sinemacı ☐ *alıcı*[1], *alıcı yönetmeni, yönetmen*

yönetmen bakacı [İng. *director's finder* ‖ Al. *Bildausschnittsucher*] *S/TV.* Bakacın yönetmence kullanılabilen çeşidi. Görüntü yönetmeni, değişik merceklere göre ayarları olan bu bakaçla, belirli bir görünçlüğün hangi mercekle saptanmasının daha uygun olacağını kolayca saptayabilir ☐ *bakaç, görünçlük, görüntü yönetmeni, mercek*

yönetmen yardımcısı [E.t. *asistan, rejisör asistanı, reji assitanı, yönetici asistanı* ‖ Fr. 1. *assistant metteur en scène (réalisateur), premier assistant-réalisateur, aide-metteur en scène,* 2. *assistant-réalisateur, assistant de production, chef de plateau* ‖ İng. 1. *first assistant director,* (ABD) *assistant director, AD, gofer* (a.), 2. *assistant producer, production assistant, PA, floor menager, FM, (ABD) assistant director* ‖ Al. 1. *Regieassistent, erster Regieassistent,* 2. *Regieassistent, Produktionsassistent, Aufnahmeleiter* ‖ İta. 1. *aiuto regista, assistente regista, assistente alla regia, primo aiuto del regista,* 2. *aiuto regista, assistente alla regia, assistente regista, assistente di produzione, direttore di studio*] *S.* **1.** Bir filmin yönetiminde, yönetmenin tüm işlerde yardımcılığını üstlenen kimse. *TV.* **2.** Bir izlencenin hazırlanmasında ve yayınında yönetmenin tüm işlerde yardımcılığını üslenen kimse ☐ *izlence, yayın, yönetim, yönetmen*

yönlendirmeli soru [İng. *leading question*] *TV.* Soruyu soranın, karşısındakinden duymak istediği yanıtı alabileceği biçimde düzenlediği soru. Böyle sorularda, beklenen yanıt, sorunun içinde soru sorulan kişiye alttan alta belirtilmiş, böylelikle nasıl yanıt vermesi gerektiği konusunda yönlendirilmiştir. Örneğin "Uzmanların hemen hepsi bu konuda böyle düşünüyor; siz de katılıyor musunuz?" bu tür sorulardandır. Bu tür sorular etik yönden benimsenmemekle birlikte yansız olmayan bildirmenlerce sık sık kullanılmaktadır ☐ *bildirmen*

yöntem [E.t. *metot* ‖ Fr. *méthode* ‖ İng. *method, Stanislavsky method* ‖ Al. *Methode* ‖ İta. *metodo*] *S/TV.* Moskova Sanat Tiyatrosu kurucularından Kons-

tantin Stanislavski'nin tiyatro oyuncuları için geliştirdiği oyun yöntemi/dizgesinin tiyatro/sinema/ televizyon oyuncularına uygulanmış biçimi. Stanislavski'nin *Bir Oyuncu Hazırlanıyor* (1936) ile *Bir Karakter Oluşturmak* (1948) adlı kitaplarında dile getirdiği bu yöntem, temel olarak, oyuncuların yaratacakları karakterin tüm ayrıntılarını incelemeye, bunlarla kendi yaşamlarındaki gözlem ve deneyler arasında örgensel ve duygusal bir bağ kurmaya, böylelikle oyuncunun, yaratacağı karakterin "derisine girme"sine dayanır. Stanislavski yöntemi/dizgesi, daha sonraları ABD'de Elia Kazan ile Lee Strasberg tarafından 1931'de "Group Theater", 1951'de "Actor's Studio"da, tiyatro ve sinema oyuncularının yetiştirilmelerinde kullanılmaya başlandı. Actor's Studio'dan yetişen başlıca oyuncular arasında Anne Bancroft, Julie Harris, Eva Marie Saint, Eli Wallach, Marlon Brando, Rod Steiger, James Dean, Sidney Poitier, Warren Beatty, Dustin Hoffman vardır ☐ *oyuncu*

yörünge, uydu yörüngesi [E.t. *mahrek, peyk mahreki* ‖ Fr. *orbite (de satellite)* ‖ İng. *orbit, satellite orbit* ‖ Al. *Bahn, Satellitenbohn, Umlaufbahn* ‖ İta. *orbita (di satellite)*] *TV.* İletişim uydularının dünya çevresini dolanırken izledikleri yol. Bu uyduların yörüngeleri genellikle üç biçimdedir: kutupsal çembersel, eşleksel çembersel, söbemsi. Bu son durumda yörünge, eşlek düzlemiyle bir eğiklik oluşturur; buna yörünge eğikliği denir. Yörünge yüksekliği genellikle 1.600 km ile 37.000 km arasındadır. Bu yüksekliklerdeki yörüngeyi uydu 2 ile 24 saat arasında tamamlar. Dünyanın en kalabalık bölgeleri genellikle 60° kuzey ile 60° derece güney enlemleri arasında yer aldığından eşleksel yörünge iletişim uydularına daha elverişlidir ☐ *eşlemeli yörünge, uydu*

YSD ☐ yapım sonrası düzenleştiricisi

YSTV ☐ yüksek seçiklikli televizyon

"yukarıya çevrin!" [Fr. *pano haut!* ‖ İng. *tilt up!* ‖ Al. *kamera von unten!* ‖ İta. *pano alto!*] *S/TV.* Alıcı yönetmenine, yukarıya çevrinme için verilen komut ☐ *alıcı', alıcı yönetmeni, yukarıya çevrinme*

yukarıya çevrinme [Fr. *pano haut* ‖ İng. *upward tilting* ‖ Al. *vertikales Kameraschwenk* ‖ İta. *panoramica verticale in alto*] *S/TV.* Düşey çevrinmenin yukarıya doğru olanı; aşağıya çevrinme'nin karşıtı ☐ *aşağıya çevrinme, çevrinme, düşey çevrinme*

"yukarıya kaydır!" [Fr. *travelling haut!* ‖ İng. *track up!* ‖ Al. *heben!* ‖ İta. *carrello alto!*] *TV.* Alıcı yönetmenine, yukarıya kaydırma için verilen komut ☐ *alıcı', alıcı yönetmeni, yukarıya kaydırma*

yukarıya kaydırma [Fr. *travelling vertical vers haut* ‖ İng. *upward vertical tracking* ‖ Al. *vertikales Bewegen der Kamera nach oben* ‖ İta. *carrello verticale verso in alto*] *S/TV.* Düşey kaydırmanın yukarıya doğru olanı; aşağıya kaydırma'nın karşıtı ☐ *aşağıya kaydırma, düşey kaydırma, kaydırma*

yumuşak [Fr. *peu contrasté* ‖ İng. *soft* ‖ Al. *weich* ‖ İta. *tenue*] *S/TV.* Görüntünün karanlık bölümlerinden aydınlık bölümlerine geçişin keskin olmaması, aşırı sert ile aşırı yumuşak arası ☐ *aşırı sert, aşırı yumuşak, görüntü, sertlik*

yumuşak aydınlatma [Fr. *éclairage doux* ‖ İng. *ambient lighting* ‖ Al. *Raumbleuchtung*] *S.* **1.** Sinema salonunda gösterim sırasındaki aydınlatma. *TV.* **2.**

Televizyon izlenirken göz sağlığı için gerekli oda aydınlatması ⊐ *aydınlatma, gösterim, sinema, televizyon*

yumuşak ışık [Fr. *lumière douce* || İng. *soft light, north light* || Al. *weiches Licht* || İta. *luce tenue*] *S/TV.* Konunun dağınık ışık kaynaklarıyla aydınlatılmasından dolayı gölge ile ışığın birbirine karıştığı durum. Çiğ ışık karşıtı ⊐ *aydınlatma, çiğ ışık, ışık kaynağı*

yumuşak odak [E.t. *flu* || Fr. *flou artistique* || İng. *soft focus, image diffusion* || Al. *Weichzeichnung, "Sfumato". "Flou"* || İta. *sfumato (artistico), "flou" (artistico)*] *S/TV.* Merceği belli belirsiz odak dışına kaydırarak görüntüde tatlı bir bulanıklık sağlama ⊐ *mercek, odak, odak dışı, bulanık*

yumuşak odaklı mercek [Fr. *objectif à flou (pour adoucir)* || İng. *soft focus lens, diffusing lens, diffuser lens* || Al. *Weichzeichner, Weichzeichendesobjektiv*] *S/TV.* Yumuşak odağı sağlayabilen özel mercek ⊐ *mercek, odak, yumuşak odak*

Yuri [Fr. *"Yuri"* || İng. *"Yuri"* || Al. *"Yuri"* || İta. *"Yuri"* || "Yuri" Japoncadır] *TV.* Japonya'da Ulusal Uzay Geliştirme Ajansı'nca 1978'den beri çalıştırılan uydu dizisi ⊐ *uydu*

YUSVA ⊐ **yarı uğraşman sayısal video alıcısı**

yuva [E.t. *priz, soket* || Fr. *prise* || İng. *plug socket, socket, jack* || Al. *Steckdose, Fassung, Buchse* || İta. *presa*] *S/TV/V/BS.* **1.** Çeşitli aygıtlarda elektrik akımını almak için fişin sokulduğu yuva; fiş yuvası. **2.** Çeşitli aygıtlarda giriş ve çıkış bağlantılarını sağlayan, çok değişik biçimlerdeki dişi ve erkek fiş yuvaları ⊐ *akım*

yuvarsal dalgalık [İng. *spherical aerial (ABD: antenna), multi-focus aerial (ABD: antenna)* || Al. *Multifokusantenne*] *TV.* Yuvarsal olduğundan dolayı aynı anda birden çok uydudan im alabilen dalgalık ⊐ *dalgalık, im, uydu*

yuvarsal köy [E.T. *global köy, küresel köy* İng. *global village*] *TV/V/BS.* Televizyon ağlarıyla birbirine bağlanmış, dolayısıyla tek bir "köy" durumuna gelmiş dünyayı anlatan terim. Buckminster Fuler'in ortaya attığı, Marshall McLuhan'ın geliştirdiği bu görüş, daha sonra bilgisayar ağlarının, Internet'in de katılmasıyla, tüm dünyadaki insanların, tıpkı bir köyde yaşayanların köyde olup biten her şeyi öğrenmeleri gibi, dünyada olup bitenleri de kolayca öğrenebildiği bir durumu anlatır ⊐ *bilgisayar, Internet*

yuvarsal mercek [E.t. *küresel mercek* || Fr. *lentille sphérique* || İng. *spherical lens* || Al. *sphärische Linse* || İta. *lente sferica*] *S/TV/V.* Yüzeyi bir yuvarın kesitinden oluşan mercek, olağan mercek ⊐ *mercek*

yuvarsal sapınç [E.t. *inhirafı kürevi, küresel sapınç* || Fr. *aberration sphérique* || İng. *spherical aberration* || Al. *sphärische Aberration* || İta. *aberrazione sferica*] *S/TV.* Bir konudan gelen ışınların, aynı odak noktasında kesişmemelerinden dolayı görüntünün kenarlarında seçikliğin bozulması biçiminde ortaya çıkan mercek kusuru. Bu mercek kusuru, genellikle, merceğin kenarlarından geçen ışınların, eksene yakın bölümünden geçen ışınlardan daha kısa bir odağa düşmelerinden ileri gelir ⊐ *ışın, kanu, mercek, odak noktası*

yük aktarım aygıtı, YAA [İng. *charge coupled device, CCD*] *TV/V.* Kimi video alıcılarında, ışığı elektrik imlerine çeviren, alıcı ışıtacının yerine geçen yonga. YAA, bir katı durum tümleşik çevrimidir. Konudan gelen ışık, YAA'daki yongaya düşünce, konunun resmi binlerce parçaya ayrılır; ışığa duyar bir yüzeyin üzerine düşen bu parçalar bu yüzeyde elektrik yüküne çevrilir. Başka çevrimler de bu yükleri tarayarak televizyon imlerini oluşturur. Ufacık bir yonga olan YAA'nın, çok büyük boydaki alıcı ışıtacının yerini alması, video alıcılarının boyunun ve ağırlığının büyük ölçüde azalmasını sağlamıştır. Özellikle günümüzde ev video alıcılarının, sayısal fotoğraf aygıtlarının hemen hepsi YAA ile donatılmıştır □ *alıcı[1], alıcı ışıtacı, ev videosu, katı durum çevrimi, sayısal fotoğraf aygıtı, tümleşik çevrim, video imi, yonga, yük*

yük aktarım aygıtlı film yayın aygıtı [İng. *ccd telecine*] *S/TV/V.* Temeli YAA'ya dayanan FYA. Bir ışık kaynağı filmin üzerine düşürülür. Filmden geçerek gelen ışık, YAA'daki yongaya düşünce, filmdeki resim binlerce parçaya ayrılır; ışığa duyar bir yüzeyin üzerine düşen bu parçalar bu yüzeyde elektrik yüküne çevrilir. Başka çevrimler de bu yükleri tarayarak televizyon imlerini oluşturur. Televizyon imleri renk ve parlaklık düzeltmelerinden sonra sayısaldan örneksele çevrilir. Bir düzgü çözücü yardımıyla televizyon yayınına hazır duruma getirilir □ *çevrim, film yayın aygıtı, im[1], örneksel, parlaklık, renk, televizyon, yayın, yonga, yük, yük aktarım aygıtı*

yükleç [Fr. *şarjör* || Fr. *chargeur* || İng. *charger* || Al. *Ladegerät* || İta. *caricatore*] *S/TV/V/BS.* Boşalan bir pili, bataryayı, akımtopları yeniden akım verir duruma getirmek için kent akımına bağlanarak çalıştırılan aygıt; yükleme[2] aygıtı □ *akım, akımtoplar, batarya, kent akımı, pil, yükleme[2]*

yükleme[1] [Fr. *chargement* || İng. *loading* || Al. *Belastung* || İta. *caricamento*] *V.* **1.** Video aygıtlarında kutucukların kullanılmak üzere yükleme bölümüne yerleştirilmesi. Video kutucuğu, video aygıtının yükleme bölmesine itilince, bölmenin toz girmesini önleyen oynar kapakçığı içeri doğru açılır; kutucuk dörtte birine dek içeri itilince, yükleme bölmesinin özdevinimli düzeneği çalışarak kutucuğu tutup tümüyle içeri çeker ve yerine yerleştirir. Bu durumda kimi kapakçıkların üzerinde "cassette loaded" (kutucuk yüklendi) yazısı belirir. Eski video aygıtlarında kutucuk, aygıtın üstünde yer alan bir yükleme bölmesine yüklenmekteydi. Günümüzde hemen tüm aygıtlarda bu yükleme bölmesi, aygıtın önünde yer almaktadır. **2.** Kutucuklu ses aygıtlarında kutucuğun kullanılmak üzere yükleme bölmesine yerleştirilmesi. Ses aygıtlarında, yükleme bölmesinin düğmesine basılınca bölmenin kapağı aygıtın ön yüzeyinden 45°'lik açı yapacak biçimde aralanır. Kutucuk burada bulunan kızağa itilir; kapak kapanınca kutucuk ve kuşak[1] aygıta yüklenmiş olur □ *kuşak[1], kutucuk, kutucuklu ses aygıtı, M yüklemesi, önden yükleme, takma, U yüklemesi, üstten yükleme, video aygıtı, video kutucuğu*

yükleme[2] [E.t. *şarj, şarj etme, doldurma* || Fr. *chargement* || İng. *charging* || Al. *Aufladen* || İta. *ricarica*] *S/TV.* Boşalan bir bataryaya, akımtoplara boşalma yönünün tersine akım vererek, elektrikuçlarını ve elektroliti yeniden akım sağlar

duruma getirme ☐ *akımtoplar, elektrik ucu, yükleç*

yükleme bölmesi [Fr. *logement de cassette* ‖ İng. *cassette compartment*] *V.* **1.** Eski video aygıtlarında üstte, yenilerinde önde bulunan ve video kutucuklarının kullanılmak üzere yerleştirildikleri bölüm. **2.** Kutucuklu ses aygıtlarının önünde kutucukların yüklendiği düşey bölme ☐ *kutucuk, kutucuklu ses aygıtı, önden yükleme, üstten yükleme, video aygıtı, yükleme*

yüklü [İng. *busy*] *S/TV.* Herhangi bir görünçlüğün kişilerle, nesnelerle, ayrıntılarla dopdolu, devinim yönünden yoğun olması. Bu durum, kişilerin, nesnelerin ve nedensiz devinimlerin çokluğuyla izleyicinin dikkatini dağıtan, temel ereğin gözden kaçmasına yol açan bir özellik taşır *görünçlük*

yüksek gerilim [E.t. *yüksek voltaj* ‖ Fr. *haute tension* ‖ İng. *high tension, HT, high voltage, HV* ‖ Al. *Hochspannung* ‖ İta. *alta tansione*] *S/TV.* Yüzlerce volttan oluşan gerilim ☐ *gerilim, volt*

yüksek görüş noktası [Fr. *point de vue haute de caméra* ‖ İng. *high camera view-point* ‖ Al. *Höhenverstellung* ‖ İta. *punto di vista alta della macchina da presa*] *S/TV.* Bir alıcının, orta boyda bir insanın görüş düzeyinden yukarıda bulunduğu durum. Alçak görüş noktası'nın karşıtı ☐ *alçak görüş noktası, alıcı[1], görüş noktası*

yüksek kuşak [İng. *high band* ‖ Al. *Highband*] *V.* Renkli video kuşaklarında çok nitelikli resim elde etmek için kullanılan 7,1 ile 10 Mhz arası taşıyıcı yinelenim. 1 parmaklık (2,54 cm), Betacam, 3/4 (1,9 cm) parmak ve sayısal video, yüksek kuşak saptama kullanır. Alçak kuşak' karşıtı *alçak kuşak, Betacam, kuşak[1], resim, saptama[2], sayısal video*

yükseklik [Fr. *hauteur (de l'image), amplitude verticale* ‖ İng. *height (of image), vertical size, image height, picture height, frame height* ‖ Al. *Bildhöhe* ‖ İta. *altezza (dell'immagine)*] *TV.* Almaçtaki resmin düşey uzunluğu ☐ *almaç, resim*

yükseklik ayarı [Fr. *réglage de la hauteur de l'image, contrôle de la hauteur* ‖ İng. *height control, vertical size control* ‖ Al. *Bildhöheregelung* ‖ İta. *controllo dell'altezza dell'immagine, regolazione dell'altezza dell'immagine*] *TV.* Almaç görüntülüğündeki resmin alt ve üstünde siyahlık gözükmemesi için yapılan, resmin tam görüntülük yüksekliğini kaplamasını sağlayan ayarlama ☐ *almaç, görüntülük, resim, yükseklik*

yükseklik ayarı düğmesi [Fr. *bouton de la réglage de hauteur (d'amplitude verticale)* ‖ İng. *height control button (knob)* ‖ Al. *Bildhöheregelungsknopf* ‖ İta. *manopola di regolazione dell'altezza*] *TV.* Yükseklik ayarını sağlayan düğme ☐ *yükseklik, yükseklik ayarı*

yüksek seçiklik [Fr. *haute définition* ‖ İng. *high definition* ‖ İta. *alta definizione*] *TV.* Satır sayısı çok iyi bir seçiklik sağlayacak denli yüksek olan yayın ölçünü ☐ *düşük seçiklik, orta seçiklik, seçiklik*

yüksek seçiklikli televizyon, YSTV [Fr. *télévision haute définition, TVHD* ‖ İng. *high definition television, HDTV* ‖ İta. *televisione alta definizione*] *TV.* Resimlerinin seçikliği olağan televizyonunkinden çok olan, geniş görüntülüklü

televizyon. Olağan televizyonun satır sayısı genelde 525 (NTSC) ile 625 (PAL) olduğu halde, YSTV'nin satır sayısı çok değişiktir. Zaten bu alandaki gelişmelere en büyük engel, belirli bir ölçünün benimsenmesinde tam bir anlaşmaya varılamamasıdır. Bu alanda, Japonya, ABD ve Avrupa arasında bir çekişme vardır. Bugüne dek ortaya çıkan belli başlı YSTV ölçünleri şunlardır (ilk sayı satır sayısı; ikinci sayı alan sayısıdır): 1.250/50, Avrupa; 1.125/60, Japonya; 1.050/60, ABD; 875/60 Zenith. Görüldüğü gibi bu alanda en yüksek seçiklik Avrupalıların benimsediği ölçündür. Bu ölçün 1986'da başlıca Avrupa ülkelerinin katıldığı Eurêka Bilimsel Araştırmalar İzlencesi çerçevesinde kabul edilmişti. Bu izlence, aynı zamanda bu alandaki araçları geliştirmeyi de ereklemekteydi. Fransız Thomson Ortaklığı da, 1988'in ortasında ilk kez gerçekleştirdiği 1.250/60 ölçünündeki televizyon alıcısını, aynı yılın eylülünde Brighton'da (İngiltere) toplanan International Broadcasting Convention'da tanıtmıştı. YSTV'de satır sayısının artmasıyla, resim iminde daha çok ayrıntının yer almasını sağlanmakta; satır çizgileri hemen hemen görünmezleşmektedir. 1,6 milyon noktadan oluşan resmiyle seçiklik neredeyse film görüntülerinin seçikliğine ulaşmaktadır. YSTV'de çerçeve oranı 16:9'dur (Avrupa); bu da sinemadaki CinemaScope çerçeve oranına yaklaşır ⊐ *alan, alan sayısı, çerçeve oranı, geliştirilmiş seçiklikli televizyon, geniş görüntülük, NTSC (renk işlemi), PAL (renk işlemi), resim, resim imi, satır sayısı, seçiklik, televizyon, yayın ölçünleri*

yüksek yeğinlikli ışık yayı [Fr. *arc à haute intensité* || İng. *high intensity arc, HI arc (lamp)* || Al. *Hochintensitätslampe* || İta. *arco ad alta tensione*] *S.* İçinde çeşitli tuzlar bulunduğundan olağanın çok üstünde akım geçirebilen, dolayısıyla ışık yeğinliği artan ışık yayı ⊐ *ışık yayı, yüksek yeğinlikli kömür*

yüksek yeğinlikli kömür [Fr. *charbon à haute intensité (pour arc à haute intensité)* || İng. *high-intensity carbon, HI carbon* || Al. *Hochintensitätskohle* || İta. *carbone per arco ad alta tensione*] *S.* Yüksek yeğinlikli ışık yayında kullanılan kömür çeşidi ⊐ *kömür, yüksek yeğinlikli ışık yayı*

yüksek yinelenim(ler), YY [E.t. *yüksek frekans* || Fr. *haute fréquence, HF* || İng. *high frequency, HF* || Al. *Hochfrequenz. HF* || İta. *alta frequenza*] *TV.* 3.000-30.000 kHz arasındaki radyo yinelenimi ⊐ *radyo yinelenimi, yinelenim*

yüksek yinelenim(ler) katı [E.t. *yüksek frekans katı* || Fr. *étage haute fréquence* || İng. *high frequency stage* || Al. *Hochfrequenzstuf*] *TV.* **1.** Almaçtan gelen imi yükselten kat; dalgalığın aldığı imin ulaştığı ilk kat. **2.** Verici yayaçta, kuvarslı salınım üretecinin oluşturduğu yüksek yinelenimli akımın gücünü yükselten kat ⊐ *akım, almaç, dalgalık, im[1], kat, kuvars, verici yayaç, yayaç*

yükselteç, ses yükselteci [E.t. 1. *müşeddide, amplifikatör,* 2. *ses amplifikatörü, ampli* || Fr. 1. *amplificateur,* 2. *amplificateur (de son)* || İng. 1. *amplifier,* 2. *sound amplifier, audio amplifier* || Al. 1. *Verstärker,* 2. *Tonverstärker, Niederfrequenzverstärker* || İta. 1. *amplificatore,* 2. *amplificatore del suono*] *S/TV.* **1.** Ayrı bir kaynaktan güç alan ve içinden geçen elektriksel imin gücünü artıran elektronik aygıt. **2.** Bunun, ses imlerinin gücünü artırıcı çeşidi; ses yükselteci. Ses yükselteci sesi yaklaşık 20 - 20.000

Hz arasında yükseltir ☐ *im[1], ses imi*

yükseltme[1] [Fr. *amplification* || İng. *amplification* || Al. *Verstärkung* || İta. *amplificazione*] *S/TV.* **1.** Elektronik aygıtlarda yüksek erke gerektiren çeşitli bileşenlere gönderilmek üzere, bir elektrik akımının gerilim ya da yeğinliğini artırma işlemi. **2.** Yayın sırasında çok zayıflamış olan imin, varış noktasında güçlendirilmesi işlemi *akım, erke, gerilim, im[1], yayın, yeğinlik*

yükseltme[2] [İng. *boost* || Al. *Anhebung* || İta. *aumento*] *S/TV/V.* Sesin gürlüğünü ya da elektrik yinelenimini istenilen düzeye çıkarma ☐ *gürlük, yinelenim*

yürek biçimi sestoplar [İng. *cardioid microphone* || Al. *Nierenmikrofon, Niere* (a.)] *S/TV.* Ana bölümü yürek biçiminde olan, tek yönlü sestoplar. Önde 180°'lik kapsama alanı olan bu sestopların arkadaki kapsam alanı çok dardır. Genellikle oyuncuların söyleşmelerini saptamada kullanılır ☐ *saptama[2], sestoplar, söyleşme, tek yönlü sestoplar*

yürür köprü [Fr. *pont roulant* || İng. *overhead crane, mobile hoist* || Al. *Loufkran* || İta. *ponte mobile*] *S/TV.* Alıcıyla birlikte birkaç kişiyi de kaldıran ve çok çeşitli, çapraşık devinimleri gerçekleştirebilen en büyük işlik vinci ☐ *alıcı[1], işlik, vinç*

yürütücü tırnak [Fr. *griffe d'entraînement* || İng. *driving pin, claw, feeding claw, pulldown claw, shuttle pin* || Al. *Transportgreifer* || İta. *griffa di trasporto*] *S.* Kimi sinema aygıtlarında filmin deliklerine girerek filmi bir resim boyu devindiren çıkıntı. Dikiş makinelerindeki mekik düzeneğine benzer biçimde çalışan bu tırnaklar, belirli aralıklarla, filmin düzenli biçimde sıralanan deliklerine girip bir resim boyu devindirerek filmin geçişini sağlar ☐ *delik, resim, tırnak, tutucu tırnak*

yüz çekimi, YÇ [İng. *full face shot*] *S/TV/V.* Ayrıntı çekiminin, bir kişinin önden ya da yandan yalnızca yüzünü veren çeşidi ☐ *ayrıntı çekimi, çekim*

yüzde [E.t. *pursantaj* || Fr. *pourcentage* || İng. *percentage* || İta. *contratto percentuale*] Yapımcı ya da dağıtımcı ile oynatımcı arasında, gösterilecek filmin gelirinden yüzde hesabıyla alınacak paya dayanan anlaşma ☐ *dağıtımcı, götürü, oynatımcı, yapımcı*

yüzde yüz sözlü (film) [Fr. *film parlant cent pour cent* || İng. *hundred per cent talkie, all talking film* || Al. *hundert Prozent Tonfilm* || İta. *film parlato cento per cento*] *S.* Sesli sinemanın ilk yıllarında yalnız kimi bölümleri değil tümü sözlü olan filmleri anlatır terim ☐ *sesli film, sesli sinema, sözlü (film)*

yüzey [E.t. *pano* || Fr. *châssis* || İng. *flat* || Al. *Wand* || İta. *fondale*] *S/TV.* Yan yana çatılarak bezemin çeperlerini ortaya çıkaran, üzerlerine kontrplak çakılmış değişik boydaki çerçevelerden oluşan parçalar ☐ *bezem*

180° kuralı [Fr. *loi des 180°* || İng. *rule of 180°, 180° rule, principle of the imaginary line, rule of the imaginary line*] *S/TV/V.* Açı - karşı açı ya da uç çekimlerinde, çekim değişirken, alıcının iki konu arasından geçtiği varsayılan çizginin öte yanına atlamaması, alıcının her vakit, çizginin bir yanındaki 180°'lik açı içinde kalması kuralı. Bu kurala uyulmadığı zaman ortaya bir uyumsuzluk çıkar; bir çekimde çerçevenin bir yanında görünen konu, öbür çekimde çerçevenin karşı yanına geçmiş görünür

alıcı[1], açı - karşı açı, çekim, çerçeve, çizgiyi aşma, konu, uç, uyumsuzluk, varsayımsal çizgi

yüz yüze [İng. *talk to camera*] *S/TV/V.* Bir kimsenin doğrudan doğruya alıcının merceğine bakması ve konuşması durumu. Öykülü filmlerde doğallığı hemen bozan ve çok az kullanılan bu uygulama, belgesellerde, haber filmlerinde, görüşümlerde, özellikle de televizyonlardaki haber, görüşüm, tartışma, hava durumu gibi izlencelerde katılımcılar ya da sunucularca sık sık kullanılır □ *alıcı[1], belgesel, görüşüm, görüşüm filmi, haber filmi, hava durumu, mercek, öykülü film, sunucu*

YY □ **yüksek yinelenim(ler)**

Z

zamandaş [E.t. *senkronik, eşsüremli, eşzamanlı* || Fr. *synchronique* || İng. *synchronic* || Al. *synchronisch* || İta. *sincronico*] *GB.* **1.** Bir dilin belirli bir zaman dilimi içindeki durumunu, dili o andaki yapısına getiren etkilerin, evrimin dışında ele alıp, kendi başına bir dizge olarak incelemeyle ilgili. *S/TV/V.* **2.** Sinemada, televizyon videodaki film çözümlemede, yapıtın bütün öğelerinin, yönlerinin birden ele alınıp incelenmesiyle ilgili durumu anlatır. Artzamanlı'nın karşıtı = *artzamanlı, film çözümlemesi*

zamandaş gelişim [Fr. *actions synchrones* || İng. *synchronous action (development)* || Al. *synchron Handlung* || İta. *azioni sincroni*] *S/TV/V.* Birbiriyle ilişkili iki ya da daha çok olgunun ve parçalarının aynı zamanda oluştuklarını belirtecek yolda anlatılması yöntemi = *koşut gelişim, koşut kurgu, nöbetleşe kurgu*

zamandaş renk işlemi [Fr. *système simultané* || İng. *simultanous system* || Al. *Simultanverfahren, Simultansystem* || İta. *sistema simultaneo*] *TV.* Alt taşıyıcının her an iki ayrı renklilik bilgisini taşıyacak biçimde değiştirime uğramasıyla ortaya çıkan renkli televizyon işlemi. Üç birincil renk aynı anda alıcıyla saptanıp aynı anda almaca gönderilir. NTSC ile PAL bu işleme dayanır. Almaşık renk işlemi'nin karşıtı = *alıcı[1], alt taşıyıcı, birincil renkler, değiştirim, keşiklemeli NTSC, PAL (renk işlemi), renk işlemi, renklilik bilgisi, renkli televizyon*

zamandaş yayın [Fr. *émission simultanée* || İng. *simulcast* || Al. *Simultanübertragung* || İta. *emissione simultaneo* || İngilizce'deki "simulcast" sözcüğü, "*simul*taneous" ile "broad*cast*" sözcüklerinin ilk ve son seslemleriyle yapılan kısaltmadır] *TV.* Herhangi bir izlencenin değişik yayın oluklarında aynı anda yayımlanması durumu. Örneğin bir dinletinin televizyonda görüntülü ve sesli olarak verilirken, radyodan da sesin yayımlanması ya da aynı sesli izlencenin radyoda hem AM hem FM oluklarından aynı anda aktarılması = *izlence, oluk, yayımlamak, yayın*

zaman dilimi [İng. *time, time slot, slot*] *TV.* Bir izlenceye ya da tanıtıya akış içinde ayrılmış belirli zaman = *akış, izlence, tanıtı*

zaman düzeltici, ZD [İng. *time base corrector, TBC* || Al. *Zeitbasiskorrekur, Zeitablenkungkorrektur*] *TV/V.* Videoda saptama[2], okuma[3], kurgu ve etkiler sırasında doğru, düzgün ve nitelikli bir görüntü sağlanmasını gerçekleştiren elektronik aygıt. ZD'ler, tüm video aygıtlarından gelen video imlerinin yayın, bileştirme, etkiler alanındaki işlenmesinde de vazgeçilmez aygıtlardır. ZD'nin vazgeçilmezliği, video imlerindeki zaman yanlışlarını düzeltebilmelerinden ileri gelir. Çünkü videoların dönüş hızlarındaki dalgalanmalar bu imlerde bozulmalara, bu bozulmalar da görüntü niteliğinde düşüşe yol açar. Video aygıtının içinde ya da dışında yer alan ZD'ler, video imlerini izlenebilir görüntülere dönüştürür. ZD, ayrıca, video aygıtlarının birlikte çalıştığı öbür aygıtlar arasındaki zaman düzenlemelerini

sağlayarak, çeşitli kaynaklardan gelen video imlerini alan bu aygıtlarla uyumlu biçimde çalışmasını da sağlar. Video imleriyle ilgili bilgileri biriktiren ZD, bunları, video dizgesinin geri kalan bölümüyle uyum içinde, zamanında gönderme işlevini üstlenmiştir. ZD'nin bir başka işlevi de, video imini oluşturan siyah düzeyi, video düzeyi, renk düzeyi, renközü gibi dört bileşeninin gösterim sırasındaki düzeylerini düzenlemesidir ⊏ *bileştirme, siyah düzeyi, etkiler, gösterim, kurgu, renk düzeyi, renközü, saptama*[2]*, video aygıtı, video imi, yayın*

zaman kaydırma [İng. *time shift*] *TV/V.* Televizyondaki herhangi bir izlencenin, vakit olmadığından, başka bir izlence izlendiğinden ya da evde bulunulmadığından. yayımlandığı anda izlenmeyip özdevinimli ya da özdevinimsiz olarak video aygıtıyla saptanması ve başka bir zamanda izlenmesi durumu ⊏ *izlence, izleme, özdevinimli, video aygıtı*

zamanlama [Fr. *"timing"* || İng. *timing* || Al. *"Timing"* || İta. *"timing"*] *S/TV.* Oyuncunun söze girme, sözünü sürdürme ve bitirme sürecini belirli bir tartım içinde, ustalık ve sezgiyle, öbür oyuncularla ilişkisini de göz önünde bulundurarak gerçekleştirebilmesi. Özellikle güldürülerde büyük bir önem kazanır ⊏ *güldürü, oyuncu, tartım*

zamanlayıcı [İng. *timer*] *V.* Video aygıtlarının herhangi bir izlenceyi önceden saptanan tarih ve saatte özdevinimli olarak saptamasını, yani izlencelemeyi sağlayan zaman ayarlarını gerçekleştiren bölümü. Bu bölüm, video aygıtlarının saat ayarlarının bulunduğu bölümde yer alır. Genelde gelişmiş video aygıtları iki haftalık bir süre içinde saptanacak izlenceleri, çok çeşitli gün ve saatlerde gerçekleştirebilecek biçimde ayarlanabilir. Bu tür saptamalarda gün adı, başlama ve bitiş saatleri saat ayarına benzer biçimde ve aynı düğmelerden yararlanılarak yapılır ⊏ *izlence, izlenceleme, saat, saptama*[2]*, video aygıtı*

zamanlayıcı düğmesi [İng. *timer button (knob)*] *V.* Zamanlayıcı çalıştıran düğme ⊏ *zamanlayıcı*

zaman düzgüsü [İng. *time code*] *S.* **1.** Ses ve görüntü kuşaklarına zaman düzgüsü üreteciyle konan düzgülü eşleme imleri. 1973'te Avrupa Yayın Birliği'nin üyesi olan yayın ortaklıkları, ses ve görüntü kuşaklarına düzgülü eşleme imleri konması için harekete geçtiler. Ses kuşağındaki imler, belli bir ses aygıtında çeyrek parmaklık (6,35 mm) ayrı bir ses yolu olarak yerleştirilir. Alıcıdaysa negatifin bir kenarı boyunca belirli aralıklarla çubuk düzgüyü (barcode) andıran imleri basan ışık salan diyot ağları vardır. Bütün bu imler daha sonra ses ve görüntü eşlemesine temel alınır. *V.* **2.** Bir video kuşağında her bir video resminin yerini belirlemeyi, dolayısıyla kurguda çeşitli kolaylıkları sağlayan düzgü. Zaman temeline dayanan bu düzgü "resim:saniye:dakika:saat" olarak video kuşağına ya da benzer gerece elektronik bir im' olarak düzgün bir sırayla saptanır. Bu düzgü, zaman düzgüsü üreticiyle yaratılır. Zaman düzgüsü iki yöntemle saptanır: Birincisi, zaman düzgüsünü bir ses imi olarak sayısal yolla çözen saptamadır; buna uzunlamasına zaman düzgüsü denir. İkincisi de zaman düzgüsünü resim imi olarak sayısal yolla çözen saptamadır; buna da düşey zaman düzgüsü denir. Bu düzgülerin okunabilmesi için çözülmeleri gerekir. Kimi sinema, video ve ses aygıtlarında bu zaman düzgülerini okuyan bölümler vardır. Zaman düzgüleri ge-

nellikle video kuşaklarına ilk saptama[2] yapılırken eklenir. Bununla birlikte, kuşağın tümüyle kullanılmasından sonra da zaman düzgüleri eklenebilir. İzlencelerin çoğu, zaman düzgüleri bir ses oluğuna ya da zaman düzgüsü oluğuna saptanırken gerçekleştirilir. Daha sonra bu izlencenin video eşlemi çıkarılarak zaman düzgüleri de bu oluklardan kuşağa aktarılır □ *alıcı[1], atlanmamış resim zaman düzgüsü, atlanmış resim zaman düzgüsü, Avrupa Yayın Birliği, bağlı zaman düzgüsü, düşey zaman düzgüsü, düzgü, eşlem, eşleme imi, görüntü kuşağı, ışık salan diyot, kurgu, negatif, oluk, resim, resim imi, saptama[2], sayısal, ses, ses aygıtı, ses imi, ses kuşağı, ses yolu, uzunlamasına zaman düzgüsü, video kuşağı, yenilenmiş zaman düzgüsü, zaman düzgüsü üreteci*

zaman düzgüsü üreteci [İng. *time code generator*] *V.* Zaman düzgülerini sırasıyla gerçekleştiren ve saptayan elektronik aygıt. Video aygıtıyla kullanıldığında bu aygıtın ya video aygıtına ya da dizgenin genel eşlemesine kilitlenmesi gerekir. Bu kilitlenme olmaz, aygıt video ya da genel eşlemeyle uyumlu çalışamazsa, zaman düzgüleri hiçbir işe yaramayabilir □ *eşleme, genel eşleme, video, video aygıtı, zaman düzgüsü*

zamazingo (a.) [Fr. *bidule* (a.), *machin* (a.) ‖ İng. *gizmo* (a.), *gimmick* (a.) ‖ İta. *aggeggio*] *S/TV/V.* Herhangi bir araç ya da gerecin ya da bunların herhangi bir parçasının adı bilinmediğinde ya da o anda anımsanmadığında bunların yerine kullanılan sözcük.

zar [Fr. *diaphragme* ‖ İng. *diaphragm* ‖ Al. *Membran* ‖ İta. *membrana*] *S/TV.* Sestoplarda, sesyayarda üzerine gelen ses dalgalarına ya da elektrik akımına uygun titreşimler yapan parça □ *akım, ses dalgası, sestoplar, sesyayar, titreşim*

zarf boyu [İng. *letterbox*] *S/TV.* Geniş görüntülüğe göre çevrilmiş bir filmi, televizyon görüntülüğünde özgün boyutunda gösterebilmek için, görüntülüğün alt ve üstünde kullanılan siyah çubuklarla oluşturulan dikdörtgen çerçeve □ *çerçeve, geniş görüntülük, görüntülük*

ZD □ **zaman düzeltici**

zenci filmi/izlencesi [İng. *black film (movie)/programme*] *S/TV.* Erek yığını zenciler olan film ya da televizyon izlencesi. ABD'deki zenci izleyiciler için çevrilen, bunların gittikleri sinema salonu ağında gösterime giren film. Genellikle tüm oyuncuları zencilerden oluşur; zenci yaşamını, zencilerle ilgili konuları ele alır. 1970'lerde yerini zenci sömürüsü filmlere bırakmıştır □ *film, izlence, zenci sömürüsü filmi*

zenci sömürüsü filmi/izlencesi [İng. *black exploitation film (movie)/programme* (ABD: *program), blaxploitation film (movie)/programme* ‖ "blaxploitation" sözcüğü, "black" (zenci) ile "exploitation" (sömürü) sözcüklerinin bileştirilmesinden oluşmuştur] *S/TV.* 1970'lerin başında ortaya çıkan, kahramanları zenci olan, zencileri yücelten film ya da televizyon filmi/izlencesi. Genellikle zencilerin yaşadığı yerleşim yerlerinde geçen; cinayetlere, cinsellik ve şiddete dayanan, daha çok melodram havası içinde yüzeysel bir toplumsal eleştiriye yer veren sinema türüdür. ABD'de zenci haklarının sağlanmasından önceki Hollywood filmlerinde zenciler ağırkanlı, edilgin, tembel, uyuşuk, geri zekâlı, sindirilmiş, zavallı, gülünç kişiler olarak gösteriliyor; en iyi kötü terler olarak da ancak sadık uşak ya da

hizmetçi; müzikli, şarkılı filmlerde şarkıcı, dansçı, çalgıcı rolüne çıkıyorlardı. Zenci hakları için savaşım ve kimi hakların edinilmesi, "Afrikalı Amerikalılar" kimliğinin belirginleşmesi, militan zenci kuruluşlarının (Kara Panterler, Kara Müslümanlar vb) çoğalmasıyla bunlara bağlı sorunlar, konular ele alınmaya, zencilere sinema ve televizyonlarda daha çok yer verilmeye başlandı. Giderek uğraş sahibi zenciler, kişilikli zenciler; atılgan, militan, saldırgan zenciler; öfke, şiddet, cinsellik; zenci getolarındaki yaşam; uyuşturucu, polis baskısı, işkencesi; argo, açık saçık konuşma, sövme; beyazlara meydan okuyan, zenci ırkçılığı yapan kimlikler ortaya çıkmaya başladı. Bunları işleyen zenci yönetmenler, oyunluk yazarları, oyuncular çoğaldı. Bütün bunları gerçekçi tutumla işleyen sinema sanatçılarının yanı sıra, 1970'lerin sonlarında onlardan daha çok sayıda, beyaz ve özellikle zenci izleyici yığınları için bu işin tecimini, sömürüsünü yapanlar da ortaya çıktı. Zenci sömürüsü filmi/izlencesi bu ikinci bölüme giren filmleri/izlenceleri anlatır□ *film, izlence, melodram, zenci filmi*

"Z" filmi [Fr. *film "Z"* ‖ İng. *"Z" picture* ‖ Al. *"Z"-Film, "Z-Picture"* ‖ İta. *film "Z"*] *S.* Dar bütçeyle, çok kısa zamanda çevrilen ve daha çok gençleri erekleyen film. Genellikle motosikletli gençleri, kumsalda oyun oynayan ya da sörf yapanların başlarından geçenleri, çocuk suçluluğunu ele alan filmlerdir □ çocuk suçluluğu filmi, dar bütçeli film

"zincirle!" [Fr. *laissez fondre!, mixez!, enchaînez!* ‖ İng. *mix to!..., dissolve to!..., cross fade!, change over!* ‖ Al. *überblenden!, durchblenden!, mischen!*] *TV.* Resim seçiciye, bir kaynaktan gelen resmi, başka bir kaynaktan gelen resme zincirlemesi için verilen komut. Zincirleme yapılacak ikinci kaynağın sayısı belirtilerek "ikiye zincirle!, dörde zincirle!..." biçiminde söylenir □ *resim, resim seçici, zincirleme*

zincirleme [E.t. *dissolvens, fondü kruvaze, dissolvens kruvaze, erime, eritme, geçme, sahne geçişi, anşene, feyding* ‖ Fr. *enchaîné, fondu enchaîné* ‖ İng. *dissolve, DX, lap dissolve, mix (dissolve), fade (over), cross dissolve (fade), oil dissolve, fading* ‖ Al. *Überblendung, Bildüberblendung, Blende, Durchblendung, Überblenden, weiche Überblendung* ‖ İta. *dissolvenza incrociata, impasto* (a.), *"fading"*] *S/TV.* **1.** İlk çekimin son görüntüleri yavaş yavaş güçsüzleşirken, ikinci çekimin ilk görüntülerinin gittikçe güçlenerek belirmesine, belli bir noktada iki çekimin görüntülerinin üst üste binmesine, bunun ardından ilk çekimin son görüntülerinin gittikçe güçsüzleşerek yerini ikinci çekimin gittikçe güçlenen ilk görüntülerine bırakmasına dayanan bir noktalama, bindirme çeşidi. Sinemadaki zincirleme işlemelikte, televizyondaki zincirlemeyse yönetim masasında gerçekleştirilir. *V.* **2.** Videodaki zincirlemenin gerçekleştirilmesi için, zincirlemeci yapılacak parçaların A ve B makaralarında, iki ayrı video aygıtında yer alması gerekir. Zincirleme, bu makaralardaki parçaların birinden öbürüne yavaş yavaş geçişin ana denetim masasında yapılmasıyla gerçekleşir. *S/TV/V.* **3.** Sinema, televizyon ve videoda görüntülerde gerçekleştirilen bu işlemin, seste gerçekleştirilmesi, ses zincirlemesi □ *ana denetim masası, bindirme, çekim, görüntü, işlemelik, makara, noktalama, ses zincirlemesi, video, video aygıtı, yönetim masası*

zincirlemek [Fr. *enchaîner, laisser fondre* || İng. *dissolve, mix, fade* || Al. *überblenden, durchblenden, mischen* || İta. *dissolvera*] *S/TV/V.* Zincirleme eylemi ☐ *zincirleme*

zombi filmi [İng. *zombie film (movie)*] *S.* Büyüyle yeniden yaşama döndürülen "yaşayan ölü"lerin filmi. Voodoo (Haiti dini) inancına göre, büyücüler, ruhu olmayan ölüyü canlandırarak ya da canlı bir insanın ruhunu alarak onları zombiye çevirir; böylelikle büyücünün kulu olan zombi ona hizmet eden bir yaşayan ölü olur. Zombi ayrıca, Batı Afrika'daki kimi boyların taptıkları piton (yılan) Tanrı'dır. Kölelerle birlikte Amerika kıtasına da göçen bu Tanrı'ya Haiti'de ve ABD'nin güney eyaletlerinde hâlâ gizlice tapınılmaktadır. Büyücülerin zombi ayinleri bu tapınmayla birleşmiştir. Zaten ölü olduklarından yok edilmeleri güç olan; bilinçleri olmadığından büyücü efendilerinin buyruklarını yerine getiren, insan eti ve beyniyle beslenen zombiler yılgı filmleri arasında önemli bir yer tutar *yılgı filmi*

Zoomar™ [Fr. *Zoomar* || İng. *Zoomar* || Al. *Zoomar* || İta. *Zoomar* || "Zoomar" ayırmaçtır] *S.* ABD'de Zoomar Corporation tarafından ilk kez 1947'de 16 mm'lik alıcılar için üretilen değişir odaklı mercek. Aynı ortaklık 1954'te bunun 35 mm'lik alıcılar için olanını üretti. Odak uzunluğu değişme oranı 3:1'di ☐ *değişir odaklı mercek*

zorunlu izlenceleme [E.t. *mecburi programasyon* || Fr. *programmation obligatoire* || İng. *obligatory programming* || Al. *obligatorische Programmplannung* || İta. *programmazione obligatoria*] *S.* **1.** Bir ülkede yerli yapımları korumak için yılda ya da bir sinema mevsiminde belirli sayıda yerli yapımın izlencelere konması zorunluluğu. **2.** Kimi ülkelerde, sinema izlencelerinin, nicelik ve nitelik yönünden uymak zorunda olduğu kurallara göre düzenlenmesi ☐ *izlenceleme, sinema mevsimi, yapım, yerli film, yerli sinema*

DİZİN

ESKİ TERİMLER –TÜRKÇE

A

aberasyon sapınç
abone sürdürümcü
açıcı düğme açma-kapama düğmesi
açık açılma
~ **dekor** açık bezem
~ **devre televizyonu** açık yayın
~ **hava** dışarıda çevirim
~ **havada** dışarıda çevirim
~ **havada çevirme** dışarıda çevirim
~ **set** açık bezem
~**ta** dışarıda çevirim
açılma dissolvens açılma
açma açılma; ağartma
~ **banyosu** ağartma banyosu
açmak ağartmak
adaptasyon uyarlama
~ **hakkı** uyarlama hakkı
adapte uyarlanmış
~ **eden** uyarlamacı
~ **etmek** uyarlamak
adaptör uyarlaç
adese mercek
~**i mütebait** ıraksak mercek
~**i mütekaribe** yakınsak mercek
adi iki kutuplu çiftucay
afiş ası
agrandisman büyültme
ağır film durgun film
ağkat izlenimi görme sürerliği
ağtabaka persistansı görme sürerliği
ahize almaç
ahize makinesi alıcı[1]
ahzetme alma
ahzetmek çevirmek
aile
~ **komedisi** aile güldürüsü
~ **programı** aile izlencesi
air condition iklimleme; iklimleyici
akis yansıma[1]
akromatik renksemez
~ **adese** renksemez mercek
~ **objektif** renksemez mercek
aks dingil
akselere hızlandırılmış devinim
aksesuar donatım
~**cı** donatımcı
~ **deposu** donatım korunağı
aksettirmek göstermek
aksi plan karşı açı; karşı açı çekimi
aksiseda yankı
aksiyon devinim; olgu
"aksiyon!" başla!
aktif çizgi sayısı etkin satır sayısı
aktör erkek oyuncu
aktris kadın oyuncu
aktüalite haber filmi
~ **filmi** haber filmi
~ **filmi operatörü** alıcılı bildirmen
~ **programı** haber izlencesi
aktüel film haber filmi
akustik sesdağılımı
akü(mülatör) akımtoplar
alamet belirti
alameti farika ayırmaç
alan
~ **düzenlemesi** bezem
~ **senkronizasyon sinyali** alan eşleme imi
~ **senkronizasyonu** alan eşlemesi
~ **silinmesi** alan boşluğu
~ **silme sinyali** alan boşluğu imi
alçak
~ **frekans** alçak yinelenim(ler)
~ **frekans amplifikasyonu** alçak yinelenim yükseltimi
~ **frekans katı** alçak yinelenim katı
~ **voltajlı lamba** alçak gerilimli ışıtaç
alegori yerine
aleni celse açıkoturum
alet alıcı[1]
~ **edevat** donatı
alev almayan film yanmaz film
algılayıcı duyargaç
alıcı almaç
~ **anten** alıcı dalgalığı;
~ **cihazı** almaç
~ **dalgalığı** almaç dalgalığı
~ **dalgalık gücü** almaç dalgalığı gücü
~ **eksen** alıcı dingil
~ **film makinesi** alıcı[1]
~ **hareketleri** alıcı devinimleri
~ **lambası** alıcı ışıtacı
~ **oyunluğu** alıcı oyunluğu
~ **sinema makinesi** alıcı[1]
alınan film dolu film
alınmamış film boş film
alma çevirim
~ **makinesi** alıcı[1]
almak çevirmek
alt
~ **açı** alttan görüş
~ **bukle** alt büklüm
~ **dişli tambur** alıcı dişli
~ **film makarası** alıcı makara
~ **makara** alıcı makara
~ **üst sahne konumu** uç
alternatif
~ **akım** dalgalı akım

~ **cereyan** dalgalı akım
alternatör dalgalı akım üreteci
alyazılı kopya altyazılı eşlem
AM genlik değiştirimi
amatör özenci sinemacı
~ **aktör** özenci oyuncu
~ **filmi** dar film; özenci filmi
~ **kamerası** özenci alıcısı
~ **oyuncu** özenci oyuncu
~ **projeksiyon makinesi** özenci göstericisi
~ **sinemacı** özenci sinemacı
~ **sineması** özenci sineması
amil yapımcı
~**lik** yapımcılık
Amerikan komedisi Amerikan güldürüsü
~ **plan(ı)** diz çekimi
amfi(teatr) basamaklı salon
amors karşı açı çekimi; kılavuz; uç
ampermetre amperölçer
Ampex Ampex; video aygıtı
ampli(fikatör) dalgalık güçlendirici; yükselteç
amplitude modulation genlik değiştirimi
amplitüt genlik
~ **modülasyonu** genlik değiştirimi
ana
~ **fikir** ana konu
~ **komuta mühendisi** ana denettim görevlisi
~ **komuta odası** ana denetim odası
~ **kontrol stüdyosu** ana denetim odası
~ **kumanda** ana denetim odası
~ **kumanda mühendisi** ana dene tim görevlisi
~ **kumanda odası** ana denetim odası
~ **kopya** ana eşlem
~ **monitor** ana denetlik
~ **rule** yaprak
anaglif ikiz resim
~ **gözlüğü** üçboyutlu gözlüğü
anahtar ışık ana ışık
anamorfoz sıkıştırma[1]
~**cul katsayı** sıkıştırma[1] katsayısı
~**cu mercek** sıkıştırmaç
anamorfozör sıkıştırmaç
anastigmat astigmatönler (mercek)
~ **objektif** alan düzenleyici
animasyon canlandırma
~ **filmi** canlandırma filmi
ankadraman çerçeve; çerçeveleme
ankoş çentik
~ **yapmak** çentiklemek
anot artıuç
anşene zincirleme
anten dalgalık
~ **direği** dalgalık direği
~ **girişi** dalgalık girişi
~ **girişi** dalgalık gücü
~ **kazancı** dalgalık kazancı
~ **kuvveti** dalgalık gücü
~ **kuvvetlendiricisi** dalgalık güçlendirici
~ **prizi** dalgalık girişi
~ **uzunluğu** dalgalık uzunluğu
~ **yöneltici** dalgalık yöneltici
~ **yuvası** dalgalık yuvası
antihalo ağılönler
antrakt ara
aptal kutusu
ara
~ **alıcı dalgalığı** aktarıcı alıcı dalgalık
~ **frekans** ara yinelenim
~ **frekans amplifikatörü** ara yinelenim yükselteci
~ **frekans katı** ara yinelenim katı
~ **istasyonu** aktarıcı
~ **işareti** ara imi
~ **plan** ara çekim
~ **sahne** ara çekim
~ **yinelenim amplifikatörü** ara yinelenim yükselteci
aralı hareket aralı devinim
~ **dişlisi** aralı devinim dişlisi
aralıklı tarama geçmeli tarama
aranjman müzik düzenlemesi
aranjör müzik düzenleyici
arayüz arabirim
ar direktör sanat yönetmeni
ark ışık yayı
~ **kömürü** kömür
~ **lambası** ışık yaylı ışıtaç
arka
~ **düzlük** satır ardı boşluğu
~ **ışığı** geriden aydınlatma
~ **müziği** destekleyici müzik
~ **plan** dip
arşiv belgelik
art
~ **aydınlatma** geriden aydınlatma
~**süremli** artzamanlı
~ **yansıtma** geriden gösterim
artık yan bant güçsüzleştirilmiş yan kuşak[3]
artist oyuncu
~ **namzedi** yıldızcık
ASA derecesi ASA duyarlığı
asıl kopya özgün evirim
asistan yönetmen yardımcısı
asma araçlar borulu askı
astigmatizm astigmatlık
aşağıdan alttan görüş
aşırı yıkama aşırı açındırma
aşk filmi kösnül film
atmosfer hava
atom öğecik
atölye işlik
avans öndelik
avangart öncü
~ **film** öncü film

~ **sinema** öncü sineması
avantür serüven filmi
~ **filmi** serüven filmi
ayak üçayak
ayar odaklama
~ **butonu** ayar düğmesi
~ **çubuğu** odaklama kolu
~ **etmek** odaklamak
~ **kolu** odaklama kolu
~ **mesafesi** odaklama uzaklığı
aydınlatma
~ **dağıtım tablosu** dağıtımlık
~ **yönetmeni** başışıkçı
ayın göz
ayırım seçme gücü
ayırma gücü seçme gücü
ayine ayna
ayna çekimi cam çekimi
aynalı galvanometre aynalı miniakımölçer

B

background dip bezemi
~ **müziği** destekleyici müzik
badman kötü adam
bağlantı noktalama
bağlayıcı istasyonlar telsiz bağlantısı
bakış
~ **açısı** açı
~ **boşluğu** yan boşluk
bakire pelikül boş film
baldır bacak filmi cinsel sömürü filmi
banda alma videoya saptama
bant kuşak[1]; mıknatıslı kuşak[1]; mıknatıslı ses kuşağı
~ **V** Kuşak V
~ **I** Kuşak I
~ **IV** Kuşak IV
~ **geçirici** kuşak geçirimi
~ **genişliği** kuşak genişliği
~ **II** Kuşak II
~ **kayıt** videoya saptama
~**pas** kuşak geçirimi
~**tan yayın** kuşaktan yayın
~ **III** Kuşak III
basari görsel
basıcı basaç
basit tarama düz tarama
baskı
~ **devre** baskı çevrim[2]
~ **tablası** basaç
baş
~ **aktör** başoyuncu
~ **aktris** başoyuncu
~ **artist** başoyuncu
~ **elektrikçi** başışıkçı
~ **kameraman** alıcı yönetmeni
~ **kameraman** alıcı yönetmeni
~ **montör** kurgucu
~ **operatör** görüntü yönetmeni
~ **plan** baş çekimi
~ **üstü boşluğu** üst boşluk
başlık yazı
bayas öngerilim
bebek üçayak ufak üçayak
bedmen kötü adam
bekravnd geriden gösterim
belediye eğlendirici rüsumu eğlendirici resmi
belge film belgesel film
~ **filmi** belgesel film
belgesel program belgesel izlence
belginlik ayarı odaklama
belirtici çekim giriş çekimi
bel plan bel çekimi
benek projektör nokta ışıldağı
berrak seçik
besleme gerilimi regülatörü düzengeç
bestekâr besteci
beyaz
~ **film**[2] İslamcı film
~ **perde** görüntülük
~ **seviyesi** beyaz düzeyi
~ **sinema** İslamcı sinema
beyazlatma ağartma
~ **banyosu** ağartma banyosu
bildirişim iletişim
bildirişme iletişim
bileşik kopya bileşik eşlem
bileştirme masası seslendirme masası
bilet ücreti girimlik
bilgisayar
~ **animasyonu** bilgisayar canlandırması
~ **grafiği** bilgisayarlı çizi
billur(lu) mikrofon kırılcalı sestoplar
biner ikili[1]
bipack usulü çift film
bir
~ **bobinlik film** tek makaralık film
~ **kanal için anten** tek oluk dalgalığı
birinci
~ **kopya** ilk eşlem
~ **plan** göğüs çekimi; ön
~ **plan aktör** baş oyuncu
~ **vizyon** genel oynatım
~ **vizyon sinema** genel oynatım sineması
~ **vizyon sineması** ilk oynatım sineması
birleştirilmiş devre tümleşik devre
bit ikili[2]
biyografik film yaşamöyküsel film
bobin makara; sarımlık
borulu ızgaralar borulu askı
boy plan boy çekimi
boyut oranı çerçeve oranı
boyun mikrofonu boyun sestopları
bozmak karıştırmak
bölge
~ **istasyonu** bölge yayıcı

~**sel istasyon** bölge yayacı
bölüm ayrım
bölüştürülen seçiklik odak bölünmesi
brüt
~ **gelir** kesintisiz gelir
~ **hasılat** kesintisiz gelir
~ **kazanç** kesintisiz gelir
BSI derecesi BSI duyarlığı
buat kutu
bug aksaklık
bukle büklüm, dolam
bulanık
~ **çevrinme** yıldırım geçişi
~ **sahne** yıldırım geçişi
~ **dairesi** bulanıklık tekeri
bürlesk savruklama
büyük
~ **boy diya(pozitif)** büyük boy saydam resim
~ **film** uzun film
~ **ileri plan** omuz çekimi
~ **plan** baş çekimi; genel çekim; omuz çekimi
büyüklük boy

C

cam elyaf cam tel
camia toplaç
camlı
~ **kamara** seslendirme odası
~ **stüdyo** camlı işlik
canlı şema canlı çizem
CD tıkız teker
~ **çalıcı** tıkız tekerçalar
cereyan akım
~**ı elektriki** akım
~**ı müteınadi** doğru akım
cihazı ahiz almaç
C somunu C yuvası
cut kesme

Ç

çalışma
~ **cetveli** çalışma çizelgesi
~ **kopyası** iş eşlemi
~ **tablosu** çalışma çizelgesi
çanak anten çanak dalgalık
çapraz
~ **çekim** uç
~ **çift(kutup)** çapraz çiftucay
çekim çevirim
~ **dışı** çerçeve dışı
~ **içi** çerçeve içi
~ **izni** çevirim izni
~ **senaryosu** çevirim oyunluğu
çekme çevirim
~ **izni** çevirim izni
çekmek çevirmek
çember dolam
çerçeve resim
çevirici çevireç
çevirim
~ **raporu** çevirim yazanağı
~ **senaryocusu** çevirim oyunluğu yazarı
~ **senaryosu** çevirim oyunluğu
çevirme çevirim;
~ **kitabı** çevirim oyunluğu
~ **kolu** kol
çevre donatımı çevre birimi
çevre düzenlemesi bezem
çevresel kayıp çevresel yitim
çevrilebilen film evrilir film
çift
~ **çalışan makine** çift gösterici
~ **dizgeli ses kayıt yöntemi** ayrı çevirim
~ **telli simetrik kablo** yassı kablo
çip yonga
çizgi satır
~ **film** canlıresim
~ **frekansı** saniyede satır (sayısı)
~ **sayısı** satır sayısı
~ **senkronizasyon sinyali** satır eşleme imi
~ **silinmesi** satır boşluğu
~ **silme periyodu** satır boşluğu süresi
~ **silme sinyali** satır boşluğu imi
~ **tarama jeneratörü** satır üreteci
çocuk programı çocuk izlencesi
çok
~ **çok yüksek frekanslar** pek yüksek yinelenim(ler)
~ **çok ışıklama** aşırı ışıklama
~ **kontrast** çok sert
~ **normlu alıcı** çok ölçünlü almaç
~ **uzak çekim** toplu çekim
~ **yakın çekim** baş çekimi
~ **yüksek frekans** çok yüksek yinelenim(ler)
~ **yüksek frekans bantları** çok yüksek yinelenim kuşakları
~ **yüksek tansiyon** çok yüksek gerilim
~ **yüksek voltaj** çok yüksek gerilim
çoklu ortam çok araçlılık
çözülüş çözüm
çubuklu mikrofon kuşaklı sestoplar

D

dadaizm dadacılık
dağılma dağılım
dağıtıcı dağıtım kutusu
dağıtım tablosu dağıtımlık
dahilde içeride çevirim
dahili
~ **anten** içeri dalgalığı
~ **sahne** iç; içeride (çevirim)
dakikada fit dakikada ayak[1]
dalga

~ **boyu** dalga uzunluğu
~ **osilografı** dalga salınımçizeri
~ **osiloskopu** dalga salınımçizeri
dansite yoğunluk
dansitometre yoğunlukölçer
dansitometri yoğunlukölçümü
dar
~ **film gösteren makine** dar film göstericisi
~ **film kamerası** özenci alıcısı
~ **film makinesi** özenci alıcısı
~ **kopya** dar eşlem
darbe vuru
darüssınaa işlik
deformasyon biçimbozumu
degrade kararma
değişen
~ **obtüratör** değişir örtücü
~ **ziya kesafeti usulü** değişir yoğunluklu işlem
değişik yoğunluklu sistem değişir yoğunluklu işlem
değmeli kopya değmeli eşlem
dehşet filmi yılgı filmi
dekadraj kayma
deklanşör çalıştırma düğmesi
~ **kablosu** telli düğme
dekolte film açık film
dekor bezem
~ **atölyesi** bezem işliği
~ **bezi** bezem bezi
~ **bölümü** bezem bölümü
~**cu** bezemci
~ **değiştirme** bezem değişimi
~ **deposu** bezem korunağı
~ **içi** içeride (çevirim)
~ **kalfası** bezemci
~ **kurma** bezem kurma
~ **kurmak** bezem kurmak
~ **planı** bezem tasarı
~ **ressamı** bezemci
~ **sökme** bezem sökme
~ **sökmek** bezem sökmek
~ **tuvali** bezem bezi
dekoratör bezemci
dekupaj çevirim oyunluğu; kurgulama
~**lı senaryo** çevirim oyunluğu
~ **senaryosu** çevirim oyunluğu
~ **yapma** kurgulama
~ **yapmak** kurgulamak
dekupe
~ **etme** kurgulama
~ **etmek** kurgulamak
delikli maske elek
demo tanıtımlık
demodülasyon bulma
deneme kopyası deneme eşlemi
denetim denetleme
deniz dibinde sinema deniz altı sineması
depo donatım korunağı; korunak
depolama korunaklama
derecei vüsat açıklık
derleme
~ **kopyası** derleme eşlemi
~ **nüshası** derleme eşlemi
~ **sayısı** derleme eşlemi
ders filmi öğretici film
desen resim
~ **anime** canlıresim
destek ışığı doldurma ışık
destekleyici program destekleyici izlence
deşarj boşalma
detay ayrıntı (çekimi)
detektif filmi polis filmi
detektör bulucu
devamlılık yazmanı yazman
develope
~ **edilmiş film** açındırılmış film
developman açındırma
~ **banyosu** açındırma banyosu
~ **küveti** açındırma teknesi
~ **makinesi** açındırma aygıtı
~ **müddeti** açındırma süresi
devir dönem
~**li** dönemsel
devlet nüshası derleme eşlemi
devre çevrim[2]
devri dönemsel
DIN derecesi DIN duyarlığı
dış
~ **anten** dışarı dalgalığı
~ **sahne** dış
~ **yayın** canlı yayın; dışarıda (canlı) yayın
dışbükey mercek yakınsak mercek
didaktik film öğretici film
difraksiyon kırınım
difüzyon yayınım
digital kamera sayısal fotoğraf aygıtı
dijital sayısal
~ **animasyon** bilgisayar canlandırması
~ **animasyon sineması** bilgisayar canlandırması
~ **fotoğraf makinesi** sayısal fotoğraf aygıtı
~ **kamera** sayısal fotoğraf aygıtı
dikey
~ **kaydırma** düşey kaydırma
~ **yükseliş** düşey kaydırma
diklemesine kaydırma düşey kaydırma
dinamik devingen
~ **film** devingen film
~ **montaj** devingen kurgu
~ **plan** devingen çekim
~ **sahne** devingen ayrım
dini film dinsel film
dini program dinsel izlence
dinleme kamarası seslendirme odası
diopter mercek ek mercek
dip
~ **dekoru** dip bezemi
~ **müziği** destekleyici müzik
dipçik göğüs ayağı
dipol (anteni) çiftucay

direktör yöneltici; yönetmen
dirijör yönetmen
disk yerleşik teker
~ **jokey** teker sunucu
disket tekercik
diskriminatör ayırıcı
dispersiyon dağılım
dissolvens açılma; zincirleme
~ **kapalı** kararma
~ **kruvaze** zincirleme
distribüsyon dağıtım
~ **acentesi** dağıtımevi
distribütör dağıtımcı
dişli tambur dişli makara
diyafram ışık düzengeci
diyalog söyleşme
~**cu** söyleşme yazarı
~ **yazarı** söyleşme yazarı
diyalogist söyleşme yazarı
diya(pozitif) saydam resim
~ **boyu** saydam resim boyu
~ **çerçevesi** saydam resim çerçevesi
~ **ebadı** saydam resim boyu
~ **forması** saydam resim boyu
~ **projektörü** saydam resim göstericisi
~ **şeridi** saydam resim kuşağı
~ **verici** saydam resim tarayıcısı
dizge görünümü yapılanış
diz plan(ı) diz çekimi
doğrultucu yöneltici
dokümanter belgesel
~ **(film)** belgesel film
doldurma yükleme[2]
doldurma ışığı doldurma ışık
dolgu ışığı doldurma ışık
dolly kaydırma arabası
döndürmek çevirmek
dönen obtüratör değişir örtücü
döner dolap çapraz çiftucay
dublaj sözlendirme
~**cı** sözlendirici
~ **filmi** sözlendirilmiş (film)
~ **odası** sözlendirme işliği
~ **rejisörü** sözlendirme yönetmeni
~ **sanatkârı** sözlendirici
~ **stüdyosu** sözlendirme işliği
~ **versiyonu** sözlendirilmiş evirim
dublaj yapmak sözlendirmek
duble etme sözlendirme
duble etmek sözlendirmek
dublör benzer
dudak
~ **senkronizasyonu** dudak eşlemesi
~ **senkronu** dudak eşlemesi
duhuliye girimlik; ön
durum kâğıdı alıcı dökümü
durum komedisi durum güldürüsü
duyarlı duyar
düğüm düzgü
düğüm çözme düzgü çözme
düğüm çözmek düzgü çözmek
düğüm çözücü düzgü çözücü
düğümleme düzgüleme
düğümlemek düzgülemek
dünya havadisleri (filmi) haber filmi
düpleksör köprü[3]
düşey
~ **alçalış** düşey kaydırma
~ **lineerlik ayarı** düşey doğrusallık ayarı
~ **polarizasyon** düşey ucaylama
~ **senkronizasyon** alan eşlemesi; resim eşlemesi
~ **senkronizasyon işareti** resim eşleme imi
~ **senkronizasyon sinyali** alan eşleme imi
~ **silinme** alan boşluğu
düzeltme süzgeci düzeltici süzgeç
düz
~ **ekran** düz görüntülük
~ **kopya** düz eşlem

E

ebat boy
ecnebi filın yabancı fim
ecnebi sinema yabancı sinema
edebiyat programı yazın izlencesi
efekt etkiler; ses etkileri
~ **lambası** toplayıcı ışıldak
eğitim programı eğitim izlencesi
eğlendirici
~ **filmi** eğlendirici film
~ **programı** eğlendirici izlence
Eidophor televizyon göstericisi
ek
~ **çekim** bağlayıcı çekim
~ **objektif** ek mercek
~ **örtüsü** yama
~ **plan** bağlayıcı çekim
ekip takım
ekipman donatı
eko yankı
ekran görüntülük
~ **boyu** boy; görüntülük eni
~ **boyutu** boy
~ **ebadı** boy; görüntülük eni
~ **kartı** görüntü kartı
~ **lambası** almaç ışıtacı
~ **parlaklığı** görüntülük parlaklığı
eksitasyon
~ **ampulü** uyarıcı ışıtaç
~ **lambası** uyarıcı ışıtaç
eksitatör uyarıcı ışıtaç
ekspozisyon ışıklama
ekspresyonist dışavurumcu
ekspresyonizm dışavurumculuk
elbise giysi
elektrik
~ **arkı** ışık yayı
~ **cereyanı** akım
~**çi** ışıkçı
~ **enerjisi** elektrik erkesi
~ **kuvveti** güç
~ **motorlu kamera** elektrik

motorlu alıcı
elektriki saha elektrik alanı
elektrikiyet elektrik
~i mıknatısiye elektromıknatıslık
elektrisyen ışıkçı
elektrojen grubu üreteç
elektromagnetizma elektromıknatıslık
elektromanyetik
~ alan elektromıknatıs alan
~ dalgalar elektromıknatıs dalgalar
~ radyasyon ışınım
~ tayf elektromıknatıs izge
elektromanyetizm elektromıknatıslık
elektromotris kuvvet elektromotor kuvvet
elektron
~ huzmesi elektron demeti
~ kaynağı elektron topu
~ tabancası elektron topu
~ tüfeği elektron topu
elektronik
~ beyin bilgisayar
~ bilgi işlem sistemi bilgisayar
~ bilgisayar bilgisayar
~ hesap makinesi bilgisayar
~ kamera alıcı[1]
~ kompüter bilgisayar
~ usulle kanal seçimi elektronik oluk seçme
~ vizör bakaç
elektrot elektrikucu
eleman öğe
element öğe
eleştirme eleştiri
~ci eleştirmen
elvanı müvellide ana renkler
Emekçi Kültürü Emekçi Ekini
emniyet
~ nizamnamesi güvenlik yönetmeliği
~ talimatnamesi güvenlik yönetmeliği
~ tedbirleri güvenlik önlemleri
empedans içdirenç
~ çevirici içdirenç dönüştürgeci
~ muhavvilesi içdirenç dönüştürgeci
empresyone edilmiş film dolu film
empresyonist izlenimci
empresyonizm izlenimcilik
empülsiyon vuru
emsile dizi
emülsiyon duyarkat
~lu taraf duyarkat yüzü
~ numarası duyarkat sayısı
~suz taraf taban yüzü
endüstri
~ filmi işleyim filmi
~ sineması işleyim sineması
enerji erke
enformasyon bilgi
enfraruj (radyasyon) kızılaltı (ışınımı)
enine
~ iz enine im[1]
~ izli video kaydedici enine video aygıtı
enlilik en
enmuzeci evvel ilkörnek
enstallatör ışıkçı
enstantane şipşak
entegral devre tümleşik çevrim[2]
enterferans girişim
entervalometre aralık düzenleyici
en yakın çekim ayrıntı (çekimi)
epizot bölüm
erime zincirleme
eritme zincirleme
erotik film kösnül film
esas
~ anten çiftucay
~ film başfilm
~ renkler ana renkler
eser
~ sahibi yapıt iyesi
~ sahipliği yapıt iyeliği
eşhas oynayanlar
eşel çekim ölçeği; taslak
eşeksenli kablo eksendeş kablo
eş merkezli kablo eşeksenli kablo
eşsüremli zamandaş
eşzamanlı zamandaş
etaj kat
evci arz yeröte
evveliyat geçmiş

F

fabrika işlik
facia ağlatı
fader ses ve resim düğmesi
fading alkınma
farklılık sertlik
fasıl bölüm
fasılalı
~dönüş aralı devinim
~ geçiş aralı geçiş
~ hareket aralı devinim
~ hareket mekanizması aralı devinim düzeneği
~ hareket tamburu aralı devinim dişlisi
faz evre
~ modülasyonu evre değiştirimi
f değeri f sayısı
feding alkınma
feet numarası kenar sayısı
felaket filmi yıkım filmi
fenni film bilimsel film
festival şenlik
feyding zincirleme
fıçı bükülmesi fıçı sapması
fidbek geribeslem
figürasyon figüran topluluğu
fiks götürü
~ fiyat götürü
filaman tel

film
- ~ **aktörü** sinema oyuncusu
- ~ **aktrisi** sinema oyuncusu
- ~ **alıcı makine** alıcı[1]
- ~ **alma** çevirim
- ~ **almak** çevirmek
- ~ **alma makinesi** alıcı[1]
- ~ **amili** yapımcı
- ~ **amilliği** yapımcılık
- ~ **arşivi** filmlik
- ~ **artisti** sinema oyuncusu
- ~ **bobini** makara
- ~ **çekme** çevirim
- ~ **çekmek** çevirmek
- ~ **çekme makinesi** alıcı[1]
- ~ **çevirme** çevirim
- ~ **deposu** konınak
- ~ **direktörü** yönetmen
- ~ **dizini** film dizelgesi
- ~**e alma hakkı** çevirim hakkı
- ~**e çekmek** çevirmek
- ~ **festivali** şenlik;
- ~ **gazetesi** haber filmi
- ~ **geçmek** göstermek
- ~ **göstermeye mahsus otomobil** sinema arabası
- ~ **gösterme makinesi** film yayın aygıtı; gösterici
- ~ **hızı** duyarlık
- ~ **hikâyesi** geliştirim; öykü
- ~ **ihracatçısı** film dışsatımcısı
- ~ **ihracatı** film dışsatımı
- ~ **ilanı** tanıtı
- ~**in ismi** ad
- ~**in resimle öyküsü** resimli taslak
- ~ **ithalatçısı** film dışalımcısı
- ~ **ithalatı film** dışalımı
- ~**i tutarak gösterme** resim durdurma
- ~ **kamerası** alıcı[1]
- ~ **kanalı** yatak
- ~ **kapasitesi** film sığası
- ~ **kataloğu** film sıralağı
- ~ **kitaplığı** filmlik
- ~ **kontrolü** denetleme
- ~ **kumpanyası** yapımevi
- ~ **kütüphanesi** filmlik
- ~ **makinesi** alıcı[1]
- ~ **matbaası** basım işliği
- ~ **mecmuası** sinema dergisi
- ~ **mevzuu** konu
- ~ **mimarı** sanat yönetmeni
- ~ **müessesesi** yapımevi
- ~ **münekkidi** eleştirmen
- ~ **okuyucu** film yayın aygıtı
- ~ **operatörü** alıcı yönetmeni
- ~ **prodüktörlüğü** yapımcılık
- ~ **prodüktörü** yapımcı
- ~ **projeksiyon makinesi** gösterici
- ~ **rejisörü** yönetmen
- ~ **reklamı** tanıtı
- ~ **sanatkârı** sinema oyuncusu
- ~ **sansörü** denetleyici
- ~ **sansürü** denetleme
- ~ **senaryosu** oyunluk
- ~ **seyretme** izleme
- ~ **seyretmek** izlemek
- ~ **sürati** duyarlık
- ~ **şeridi** saydam resim kuşağı
- ~ **şirketi** yapımevi
- ~ **taciri** yapımcı
- ~ **tenkidi** eleştiri
- ~ **tenkitçisi** eleştirmen
- ~ **tüccarı** yapımcı
- ~ **verici** film yayın aygıtı
- ~ **yapıştırma eczası** yapıştırıcı

filmarşiv filmlik
filmografi film dizelgesi
filmojeni filmegiderlik
filmojenik filmegider
filmoloji filmbilim
filtre süzgeç
- ~ **dichroïque** yansıtır-geçirir süzgeç
- ~ **orangé** turuncu süzgeç
- ~ **vert** yeşil süzgeç

final bitiş
firma yapımevi
fitilli kömür göbekli kömür
flaş çarpıcı çekim; yıldırım haber
- ~ **(lambası)** çakar (ışıtaç)

fleşbek geriye dönüş
flu bulanık; yumuşak odak
flüoresan ışınır
- ~ **ekran** ışınır görüntülük
- ~ **lamba** ışınır ışıtaç

flüoresans ışınırlık
flüorışı ışınırlık
flüorışıl ışınır
flüori ışınır
FM yinelenim değiştirimi
fokus odak
- ~**u değişebilen objektif** değişir odaklı mercek
- ~ **uzunluğu** odak uzunluğu

fon dip; diplik
- ~ **müziği** destekleyici müzik
- ~ **müzikçisi** besteci

fondü kararma
- ~ **açık** açılma
- ~ **dissolvens** açılma - kararma
- ~ **kapalı** kararma
- ~ **kruvaze** zincirleme

forma boy
fosforesan fosforlanmalı
- ~ **ekran** fosforlanmalı görüntülük

fosforesans fosforlanma
fosforışı fosforlanma
fosforışıl fosforlanmalı
fosfori fosforlanmalı
fosfor noktası renkli nokta
foto
- ~ **direktörü** görüntü yönetmeni
- ~ **muhabiri** foto bildirmeni

fotoelektrik ışıkelektrik
- ~ **hücresi** ışıkgörür
- ~ **lamba** ışıkgözü
- ~ **sel** ışıkgözü

fotoelektriksel ışıkelektriksel

fotoelektron ışıkelektron
fotoflaş çakar (ışıtaç)
fotoğraf alıcı yönetmeni; resim
~çı alıcı yönetmeni
~ **direktörü** görüntü yönetmeni
~ **heyeti** alıcı takımı
~ **makinesi** fotoğraf aygıtı
fotoiletken lamba ışıkiletken ışıtaç
fotoiletkenlik ışıkiletkenlik
fotojeni resmegiderlik
fotojenik resmegider
fotokatot eksiuç ışıtacı; ışıkeksiucu
fotometre ışıkölçer
fotometri ışıkölçümü
foton ışıközü
fotosel ışıkgözü
~ **hücresi** ışıkgözü
~**li pozmetre** ışıkgözlü ışıkölçer
foto yayıcı lamba ışıksalan ışıtaç
fragman tanıtma filmi
f rakamı f sayısı
frekans yinelenim
~ **bandı** kuşak[1]
~ **modülasyonu** yinelenim değiştirimi
~ **tahsisi** yinelenim özgüleme
frequency modulation yinelenim değiştirimi
Fresnel
~ **projektörü** Fresnel ışıldak
~ **spot projektör** Fresnel ışıldak
fuaye gezinek
fut-kendil ayak-mum
fut lambert ayak-lambert
fütürist gelecekçi
fütürizm gelecekçilik

G

gag gülüt
~**men** gülütçü
gala önoynatım
galat-i his yanılsama
galeri yönetim odası
galvanometre miniakımölçer
gardıropçu giydirici
gayri
~ **şeffaf** saydamsız
~ **şeffaflık** saydamsızlık
gazışı ışıldama
gazışıl ışıldar
gece filtresi gece süzgeci
geçici bant kuşak geçirimi
geçme geçiş; noktalama; zincirleme
geçmek göstermek
gelecek program tanıtma filmi
genç kız genç
Geneva tekerleği Malta haçı
geniş
~ **çekim** genel çekim
~ **ekran** geniş görüntülük
~ **perde** geniş görüntülük
~ **perde usulü** geniş görüntülük işlemi
~ **plan** genel çekim
genişletme büyültme
genişlik en
genlik modülasyonu genlik değiştirimi
gerçek dışı görüntü sanal görüntü
gereç donanım
gerginlik gerilim
geri
~ **alma** tersine çevirim
~**bildirim** geribeslem
~ **plan** dip
~ **sarma** geriye sarma: tersine geçiş; tersine çevirim
~ **sarma düğmesi** geriye sarma düğmesi
~**ye döndürme** ters geçiş
~**ye zoom** "genişlet!"
gerilim regülatörü düzengeç
giriş ücreti girimlik
gişe
~ **hanılatı** gelir
~ **memuru** bilet(çi
~ **şampiyonu** gişe birincisi
giyim giysi
gizli
~ **kamera** gizli alıcı
~ **kamera şakası** gizli alıcı şakası
global köy yuvarsal köy
göğüs plan göğüs çekimi; omuz çekimi
gökışığı süzgeci gök süzgeci
gölgelenme gölge
görmelik görünç
görme ve işitme
~ **araçları** görsel-işitsel araçlar
~ **metodu** görsel-işitsel yöntem
~ **yoluyla eğitim** görsel-işitsel eğitim
görü görüntü
görünmeyen resim gizli görüntü
görüntü
~ **bandı** video kuşağı
~ **boyu** resim boyu
~ **boyutu** çerçeve oranı
~ **düzeyi** odak düzlemi
~ **gürültü oranı** im-gürültü oranı
~ **hatırlatma** iz bırakma
~ **kayıt aygıtı** video aygıtı
~ **lambası** alıcı ışıtacı, almaç ışıtacı
~ **monitoru** görüntü denetliği
~ **oranı** çerçeve oranı
~ **parlaklığı** parlaklık
~ **sayısı** resim sayısı
~**-ses aralığı** resim-ses aralığı
~**-ses montajı** resim-ses kurgusu
~ **sinyali** resim imi
~ **şeridi** video kuşağı
~ **tutulması** iz bırakma
~ **yakalama** görüntü aktarımı
~ **yakalama kartı** görüntü aktarımı

rını kartı
~ **yazımlayıcı aygıt** video aygıtı
görüntülü konferans görüntülü toplantı
görüşme görüşüm
görüş zaviyesi açı
gösterici lambalı televizyon televizyon göstericisi
gösterme gösterim
gözleme monitoru denetlik
grafik çizi
~ **adaptörü** görüntü kartı
~**çi** çizici
~ **kartı** görüntü kartı
~ **malzemesi** çizi gereci
gralist çizici
grandangüler geniş açılılar
gran spektakl üstünyapım
gren tanecik
gri
~ **filtre** yoğunluk süzgeci
~ **koyuluklar cetveli** gri ölçeği
grif tırnak
~ **tırnağı** tırnak
gros plan omuz çekimi
güç dağıtım tablosu dağıtımlık
gümüş perde gümüş görüntülük
güncel film haber filmi
gündüz ışığı gün ışığı
güneş
~ **diyaframı** güneşlik
~ **şuaı** güneş ışınımı
~ **ziyası** güneş ışığı
güvenli alan güvenilir alan
güvenlikli alan güvenilir alan

H

haber
~ **programı** haber izlencesi
~ **servisi** haber bölümü
~ **spikeri** sunucu
~ **stüdyosu** haber işliği
haberleşme iletişim
haç Malta haçı
hadidi arz yerberi
hadisat filmi haber filmi
hafiye filmi polis filmi
haile ağlatı
hakiki hayal gerçek görüntü
hakkı telif yapıt hakkı; yapıt hakkı iyeliği
halâ boşluk
hale ağıl; ayla
halka büklüm; dolanı
halliyet asetat
halo ağıl
ham film boş film
H anten H dalgalık
hardware donanım
hareket devinim
hareketli
~ **bakımlık** devinimli bakımlık
~ **dekor** dip bezemi
~ **film** devingen film
~ **montaj** devingen kurgu
~ **plan** devingen çekim
~ **raylar** kaydırma askısı
~ **resim** canlıresim
~ **sahne** devingen ayrım
~ **sekans** devingen ayrım
hareketsiz
~ **film** durgun film
~ **montaj** durgun kurgu
~ **plan** durgun çekim
~ **sahne** durgun ayrım
harici dış; dışarıda çevirim
~ **anten** dışarı dalgalığı
~ **hoparlör** ek sesyayar
~ **sahne** dış
hariçte dışarıda çevirim
harp filmi savaş filmi
hasılat gelir
hassas duyar
hassasiyet duyarlık
havadis haber filmi
hava perspektifi hava görüngesi
havai travelling düşey kaydırma
hayal gölge; görüntü
~**i hakiki** gerçek görüntü
~**i zahiri** sanal görüntü
~ **tüpü** almaç ışıtacı
hayalet gölge
hayfideliti tıpkılık
hazne birikimlik
hedef erek
heveskâr özenci sinemacı
~ **makinesi** özenci alıcısı
~ **sineması** özenci sineması
hız duyarlık
hızlandırılmış hareket hızlandırılmış devinim
hızlı
~ **çevrinme** yıldırım geçişi
~ **hareket** hızlandırılmış devinim
hidrolik
~ **ayak** subasınçlı ayak
~ **kamera ayağı** subasınçlı ayak
~ **yükselmeli kamera ayağı** subasınçlı ayak
high fidelity tıpkılık
hikâye öykü
hiperfokal mesafesi odakötesi uzaklığı
hiperfrekans pek yüksek yinelenim(ler)
~ **kafası** yüksek yinelenim(ler) kafası
hoparlör sesyayar
huzme demet
~**i ziyaiye** ışın demeti
H ve D
~ **derecesi** H ve D duyarlığı
~ **hızı** H ve D duyarlığı

I

ıra güldürüsü karakter güldürüsü
ışık
~ **ayarlı lamba** toplayıcı ışıldak
~ **demeti** ışın demeti

~ **huzmesi** ışın demeti
~ **kesici** örtücü
~ **noktası projektörü** nokta ışıldağı
~ **örtücü kepenkler** yayındırıcı kanat
~ **serpinmesi** dağılım
~ **toplayıcı** ışıktoplar
~ **toplayıcı yarım küre** ışıktoplar
~ **yöneltici kepenkler** yayındırıcı kanat
~ **yönetimi** düzenleme
ışıklandırma aydınlatma
~ **mühendisi** başışıkçı

İ

iç
~ **anten** iç dalgalık; içeri dalgalığı
~ **kamera** işlik alıcısı
~ **konuşma** içinden (konuşma)
~ **konuşma sistemi** içiletişim
~ **monolog** içinden (konuşma)
~ **sahne** iç
içbükey mercek ıraksak mercek
içeriye zoom "darlaştır!"
ide ana konu
ihtilafı manzar ıraklık açısı
ihtizaz salınım
iki
~ **bobinlik film** iki makaralık film
~ **buutlu** ikiboyutlu
~ **ekranlı alıcı** çift görüntülüklü almaç
~ **kutuplu** çiftucay
~ **kutuplu anten** çiftucay
~ **taraflı delikli film** çift delikli film
~ **yönlü mikrofon** çift yönlü sestoplar
ikinci
~ **negâtif** çoğaltım eşlemi
~ **vizyon** ikinci oynatım
~ **vizyon sineması** ikinci oynatım sineması
ikon görüntüsel gösterge; simge[3]
ikonoskop
~ **kamera** ikonoskop (alıcı)
~ **lambası** ikonoskop (ışıtaç)
ilan tanıtı
~ **filmi** tanıtı filmi
ilanat filmi tanıtı filmi
ilave hoparlör ek sesyayar
ilaveyle terkip katmalı işlem
ileri travelling öne kaydırma
ilk
~ **dişli tambur** verici dişli
~ **plan** göğüs çekimi; omuz çekimi
~ **vizyon sineması** ilk oynatım sineması
illüzyon yanılsama
ilmi film bilimsel film
ilmi savt sesdağılımı
imaj görüntü
~**ortikon kamera** görüntü-ortikon alıcı
~**ortikon lambası** görüntü-ortikon ışıtacı
~**ortikon televizyon kamera resim lambası** görüntü-ortikon ışıtacı
~**ortikon televizyon kamerası** görüntü-ortikon alıcı
imal (etme) yapım
impedans içdirenç
impulse vuru
imtisas soğurma
ince montaj ince kurgu
inç parmak
indikatör gösterge
indüktance irkilimlik
inhirafı kürevi yuvarsal sapınç
inikâs yansıma[1]
iniş (hattı) iniş kablosu
inklisur kırılma
~ **indisi** kırılma göstergesi
inkişaf hunyosu açındırma banyosu
input girdi
inşia ışıma; ışınım
intişar ayrılma; yayılma
~**ı ziya** yayınım
inverzibl evrilir
~ **film** evrilir film
iptidai renkler birincil renkler
irae gösterim
irisle
~ **açılma** noktalı açılma
~ **fondü** noktalı açılma - kararma
~ **kararma** noktalı kararma
irtical doğaçlama
isim ad
~ **kaydı** ad yazdırımı
~ **tescili** ad yazdırımı
İslami film İslamcı film
İslami sinema İslamcı sinema
istasyon radyo yayacı; televizyon yayacı
~ **adı** yayaç adı
istiare eğretileme
istiarei temsiliye yerine
istihbarat şefi haber müdürü
istiktap ucaylama; ucaylanma
~ **etmek** ucaylamak
işaret gösterge[1], im[1], im[2]
~**bilim** göstergebilim
~ **dili** im dili
~**gürültü oranı** im-gürültü oranı
işba doyma
iş
~ **filmi** tecimsel film
~ **günü** çevirim günü
~ **kopyası** iş eşlemi
~ **planı** çalışma çizelgesi
işletme
~ **kontratı** dağıtım sözleşmesi

~ **mukavelesi** dağıtım sözleşmesi
itki vuru
iyelik hakkı yapıt hakkı
iyi resim verme resmegiderlik
iyonosfer iyonyuvarı
izahat açıklama; altyazı; arayazı
izhar açındırma
~ **banyosu** açındırma banyosu
~ **küveti** açındırma teknesi
~ **makinesi** açındırma aygıtı
~ **müddeti** açındırma süresi
izin vesikası denetleme belgesi
izleyici denetlik
izli yan bant güçsüzleştirilmiş yan kuşak[3]

J

janr sinema türleri; televizyon türleri
jeneratör üreteç
jenerik (yazısı) tanıtma yazısı
jön genç
~ **erkek** genç
~ **karakter** genç
~ **kız** genç
~ **prömiye** genç
jurnal haber filmi

K

kabartma film üçboyutlu (film)
kabza sap
kadans gösterici hızı
kaçak
~ **kopya** kaçak eşlem
~ **eşlem** korsan eşlem
kadem ayak[2]
kadr çerçeve; resim
~ **dışı** çerçeve dışı; dıştan (ses)
~ **içi** çerçeve içi; içten (ses)
kadraj çerçeveleme
kafa plan baş çekimi
kalevi alkali
kalıcı görüntü iz bırakma
kam aşık
kamara deliği gözetleme deliği
kamera alıcı[1]
~ **adesesi** alıcı merceği
~**cı** alıcı yönetmeni
~ **çerçevesi** pencere
~ **denetim odası** alıcı denet odası
~ **denetleme birlmi** alıcı denet masası
~ **eklbi** alıcı takımı
~ **görüş noktası** alıcı görüş noktası
~ **gürültüsü** alıcı gürültüsü
~ **hareketleri** alıcı devinimleri
~ **hızı** alıcı hızı
~ **ışığı** alıcı ışığı
~ **kablo** kablo
~ **kanalı** alıcı oluğu
~ **kartı** alıcı dökümü
~ **kontrol** alıcı deneti
~ **kontrol masası** alıcı denet masası
~ **kontrol odası** alıcı denet odası
~ **lambası** alıcı ışıtacı
~ **mesafesi** uzaklık
~ **metni** alıcı oyunluğu
~ **motoru** alıcı motoru
~**nın yeri** yerleştirme
~ **objektifi** alıcı merceği
~ **penceresi** pencere
~ **prova** genel sınama
~ **sürati** alıcı hızı
~ **şakası** gizli alıcı şakası
~ **takımı** alıcı takımı
~ **tüpü** alıcı ışıtacı
~ **uzaklığı** uzaklık
~ **yerleştirmesi** yerleştirme
~ **yönetmeni** alıcı yönetmeni
~ **yönetmeni yardımcısı** alıcı yönetmeni yardımcısı
~ **zaviyesi** açı
kameraman alıcı yönetmeni
~ **asistanı** alıcı yönetmeni yardımcısı
~ **yardımcısı** alıcı yönetmeni yardımcısı
kanal oluk; yatak
~ **genişliği** oluk genişliği
~ **ince ayarı** ince ayar
~ **numarası** oluk sayısı
~ **seçici** oluk seçici
~ **seçme** oluk seçme
~ **seçme tuşu** oluk seçme düğmesi
kapalı devre televizyon sistemi kapalı yayın
kapalı devre (televizyonu) kapalı yayın
kapalı hava içeride (çevirim)
kar karlanma
~**lama** karlanma
~**lı görüntü** karlanma
~**lı resim** karlanma
kara komedi kara güldürü
kara liste kara dizelge
karakter
~ **aktörü** karakter oyuncusu
~ **artisti** karakter oyuncusu
~ **cihazı** yazı üreteci
~ **efektleri** yazı etkileri
~ **komedisi** karakter güldürüsü
karakterizasyon karakter çizme
karanlık oda karanlık kutu
"karart!" "azalt!"
karartıcı azaltıcı
karartma kararma
karartmak azaltmak
kare çerçeve; görüntü; resim
~ **sayısı** resim sayısı
~**leme** çerçeve düzeltme
karıştırma masası seslendirme masası
karikatür resim
karinei inkisar kırılma göstergesi

karşıtlık sertlik
karton (film) canlıresim
kaset doldurmalık; kutucuk
~**li teyp** kutucuklu ses aygıtı
~ **teyp** kutucuklu ses aygıtı
kast oynayanlar
kaş örtü
kaşe ödemelik
kataloglama sıralaklama
katlanır pano katlanır yüzey
katlanmış
~ **dipol** katlanmış çiftucay
~ **iki kutuplu anten** katlanmış çiftucay
katot eksiuç
~ **ışınları** eksiuç ışınları
~ **ışınlı osilograf tüpü** eksiuçlu salınımçizer
~ **lambalı projektör** eksiuç ışıtaçlı gösterici
~ **lambası** eksiuç ışıtacı
~**lu osiloskop** salınımçizer
~ **osiloskopu** salınımçizer
~ **şuaları** eksiuç ışınları
kavis büklüm
kayıp film yitik film
kayıt videoya saptama
~ **makinesi** optik seslendirici
kaynaşık devre tümleşik çevrim[2]
kaynaşmış devre tümleşik çevrim[2]
kendi kendini sansür özdenetleme
kepenk yayındırıcı kanat
kesafet yoğunluk
kesin senaryo kesin oyunluk
kesinti kesme
keskinlik seçiklik
kesme kesim
kılavuz
~ **bant** kılavuz
~ **film** kılavuz
~ **kavram** yinelemeli kavram
kırılma indisi kırılma göstergesi
kırmızı
~ **altı (radyasyon)** kızılaltı (ışınımı)
~ **sinyal** im[1] ışığı
kırpışım kırpışma
kısa
~ **mihrak mesafeli objektif** kısa odaklı mercek; geniş açılı mercek
~ **odak mesafeli objektif** geniş açılı mercek; kısa odaklı mercek
~ **plan** kısa çekim
kısım bölüm
kıta boy
kıyafet giysi
kızılötesi (radyasyon) kızılaltı (ışınımı)
kim yaptı filmi suçlu kim filmi
kineskop filme saptama; filme saptayıcı
kitle
~ **haberleşme araçları** yığınsal iletişim araçları
~ **haberleşmesi** yığınsal iletişim
~ **iletişimi** yığınsal iletişim
~ **iletişim araçları** yığınsal iletişim araçları
klaket çekim tahtası; şakşak
~**çi** şakşakçı
klavye dokunaç
klima iklimleme
~ **cihazı** iklimleyici
~ **tesisatı** iklimleyici
klimatizasyon iklimleme
koaksiyal kablo eksendeş kablo
kod düzgü
kod çözme düzgü çözme
kod çözmek düzgü çözmek
kod çözücü düzgü çözücü; renk çözücü
kodlama düzgüleme
kodlamak düzgülemek
kodlayıcı düzgüleyici
kolektif anten ortak dalgalık
~ **anten prizi** ortak dalgalık yuvası
kolektör toplaç
koltuk planı yer tasarı
komanter açıklama
komedi güldürü
~ **filmi** güldürü (filmi)
komedyen güldürü oyuncusu
komik (aktör) güldürü oyuncusu
komik film canlıresim; güldürü (filmi)
kompakt disk tıkız teker
~ **çalıcı** tıkız tekerçalar
kompars ufak rol oyuncusu
komplemanter renkler tümler renkler
kompozisyon düzenleme; karakter çizme
~ **artisti** karakter oyuncusu
~ **yaratma** karakter çizme
kompüter bilgisayar
komünikasyon iletişim
komütatör anahtar
kondansatör aydınlatma merceği; yoğunlaç
~**lü mikrofon** yoğunlaçlı sestoplar
kondansör aydınlatma merceği
konkav adese iraksak mercek
kontör sayaç
kontrast sertlik
~ **ayarı** sertlik ayarı
~ **ayarı düğmesi** sertlik düğmesi
~ **filtresi** sertlik süzgeci
~ **kaybı** sertlik düşmesi
~**lık** sertlik oranı
~ **yokluğu** sertlik eksikliği
kontrat yapma sözleşme yapma
kontrjur geriden aydınlatma
kontrol denetim; denetleme
~**e tabi tutmak** denetlemek
~ **etmek** denetlemek
~ **komisyonu** denetleme kurulu

~ **komisyonu azası** denetleyici
~ **odası** seslendirme odası; yönetim odası
kontrolör bilet kesici
kontrplan karşı açı çekimi
kontrplonje alttan görüş
kontrpuan karşıtsürüm
kontrtip çoğaltım eşlemi
konulu film öyküllü film
konum yerleştirme
konuşma(lar) söyleşme
konuşma sistemi içiletişim
konveks adese yakınsak mercek
konvertör çevireç
koordinatlar konaçlar
koprodüksiyon ortakyapım
kopya eşlem
~ **alma** çoğaltım
~ **alma hakkı** çoğaltım hakkı
~ **atölyesi** basım işliği
~ **basma** çoğaltım
~ **basma hakkı** çoğaltım hakkı
~ **başına hak** eşlem başına hak
~ **çıkarma** çoğaltım; eşlemleme
~ **çıkarma hakkı** çoğaltım hakkı
~ **çıkarmak** basmak; eşlemlemek
~ **etmek** basmak
~ **makinesi** basım aygıtı
~ **ziyası** basım ışığı
koregraf dans düzenleyici
koregrafi dans düzeni
koreograf dans düzenleyici
koreografi dans düzeni
korsan
~ **istasyon** korsan yayaç
~ **kopya** korsan eşlem
koruma deposu korumak
kostüm giysi
~cü giysici
~ **deposu** giysi korunağı
~**lü film** giysili film
kostümist giysici
kota oynatım saptancası
~ **filmi** saptanca filmi
kozmik
~ **ışınlar** evren ışınları
~ **şualar** evren ışınları
köşeleme çevrinme köşegen çevrinme
kötü kadın uğursuz kadın
kreatör giysi yaratıcısı
kreatris giysi yaratıcısı
kritik eleştiri; eleştirmen
kromatik renkser
krominans renklilik
~ **kanalı** renklilik oluğu
~ **sinyali** renklilik imi
krua dö malt Malta haçı
kudret erke
~**i elektrikiyye** elektrik erkesi
kukla filmi canlıresim
kulis görünçlük çevresi
kumanda masası seslendirme masası
kumpanya yapımevi
kurdele kuşak[1]
kurgu filmi derleme film
kurgulu alıcı kurmalı alıcı
kurma yaylı kamera kurmalı alıcı
kutup uç
~ **değiştirme** uç değiştirme
kutuplama ucaylama
~ **filtresi** ucaylama süzgeci
~ **yönü** ucaylanma
kutuplamak ucaylamak
kutuplaşmış
~ **şua** ucaylanmış ışık
~ **ziya** ucaylanmış ışık
kutuplayıcı ucaylayıcı
~ **gözlük** ucaylayıcı gözlük
kuvantum nicem
kuvars iyotlu lamba kuvars ışıtaç
kuvve
~**i basıra** görme keskinliği;
~**i elektrikiyye** güç
~**i müteharrik bi'l elektrik** elektromotor kuvvet
kuvvetlendirici dalgalık güçlendirici
~ **posta** aktarıcı
kuvvetli ana ışık güçlü ana ışık
kuvvet noktaları güçlü noktalar
kuvvet rayları kaydırma askısı
küçük
~ **alıcı** el televizyonu
~ **rol** ufak rol
kültür
~ **filmi** ekin filmi
~ **programı** ekin izlencesi
küresel
~ **köy** yuvarsal köy
~ **mercek** yuvarsal mercek
~ **sapınç** yuvarsal sapınç
küvet tekne

L

laboratuvar işlemelik
lamba ışıtaç
~ **boynu** boyun
~ **gardlyeni** ışıkçı
lantern majik büyülü fener
leitmotiv yinelemeli kavram
lemean ışıldama
~**i flüori** ışınırlık
~**i fosfori** fosforlanma
~**li** ışıldar
levandel mavi eşlem
levn renk
lider kılavuz
lineerlik doğrusallık
~ **ayarı** doğrusallık ayarı
link telsiz bağlantısı
lisan dil
lobi tanıtı resmi
lokasyon çevirim yeri; işlik arsası
long play uzunçalar
longpley uzunçalar
lup dolam

M

macenta mavi-kırmızı
macera filmi sertiven filmi
madde özdek
magazin doldurmalık
mahlul eriyik
mahrek yörünge
mahrut koni
mail panoramik köşegen çevrinme
makine
~ **dairesi** gösterim odacığı
~ **hareketleri** alıcı devinimleri
makinist düzlük işçisi; gösterimci
~ **çırağı** gösterimci yardımcısı
~ **muavini** gösterimci yardımcısı
makro mercek ek mercek
makyaj mütehassısı makyajcı
makyör makyajcı
maliyet gider
malzeme donatım
~ **deposu** donatım korunağı
manivel kol
manivela kol
~ **kolu** kol
manyetik mıknatıssal
~ **alan** mıknatıslı alan
~ **bant** mıknatıslı kuşak[1]; mıknatıslı ses kuşağı; video kuşağı
~ **delikli bant** mıknatıslı film
~ **film** mıknatıslı film
~ **kayıt kafası** mıknatıslı seslendirme kafası
~ **kuşak**[1] video kuşağı
~ **şerit** mıknatıslı kuşak[1]; video kuşağı
~ **resim kayıt aracı** video aygıtı
~ **resim kayıt cihazı** video aygıtı
~ **ses alma makinesi** ses aygıtı
~ **ses bandı** mıknatıslı ses kuşağı
~ **ses kaydı** mıknatıslı seslendirme
~ **ses kayıt cihazı** ses aygıtı
manyetoskop video aygıtı
marka ayırmaç
manzara almak çevirmek
mas soğurma
masaüstü kamera Web alıcısı
maske efek; silinme
~**leme** tabakası elek
~**li resim tüpü** elekli ışıtaç
~**li tüp** elekli ışıtaç
masraf gider
matine gündüz gösterimi
matipo basım aygıtı
maverası benefşevi morötesi (ışınımı)
mayi kristal sıvı kırılca
mecazı mürsel düzdeğişmece
mecburi programasyon zorunlu izlenceleme
megafon sesbüyütür
mekanik akortlu kanal seçme mekanik oluk seçme
mekanik usulle kanal seçimi mekanik oluk seçme
mekân yer
~ **seçimi** yer seçimi
mektep filmi okul filmi
menazır görünge
menbaı ziya ışık kaynağı
menfî pelikül negatif boş film
menşur biçme
menü seçke
merkezi işlem birimi ana işlem birimi
mesafe dürbünü uzaklıkölçer
meslek dergisi uğraş dergisi
mesleki hakikiyyun gerçekçilik
mesut
~ **bitiş** mutlu son
~ **sonuç** mutlu son
meşum kadın uğursuz kadın
metamorfoz başkalaştırma
metot yöntem
metör un sen yönetmen
metraj metreyle uzunluk
metre olarak uzunluk metreyle uzunluk
mevce dalga
~ **boyu** dalga uzunluğu
~ **tulü** dalga uzunluğu
mevcelenme dalgalanma
mevzu konu
~**lu film** öykülü film
mıknatısi mıknatıssal
mıknatısi elektriki elektromıknatıs
mıknatısiyet mıknatıslık
Mickey Mouse canlıresim
mihrak odak
~ **mesafesi** odak uzunluğu
~ **noktası** odak
~ **uzunluğu** odak uzunluğu
miki canlıresim
~ **filmi** canlıresim
mikroçip yonga
mikrofilm minifilm
mikrofon sestoplar
~**cu** sestoplarcı
~ **gölgesi** sestoplar gölgesi
~ **hareketleri** sestoplar devinimleri
~ **kolu** sestoplar kamışı; sestoplar kolu
~ **sürücü** sestoplarcı
~ **teknisyeni** sestoplarcı
~ **vinci** sestoplar arabası
mikroişlemci miniişlemci
mikrosinematografi ufakölçek sineması
miksaj bileştirme
miksefe aydınlatma merceği
mikyası kesafet yoğunlukölçer
milletlerarası
(M)~ **Telekomünikasyon Birliği** Uluslararası İrtibatlaşma

Birliği
~ **şebeke** uluslararası ağ
~ **şebekesi** uluslararası televizyon ağı
milli
~ **film** İslamcı film; yerli film
~ **sinema** İslamcı sinema; yerli sinema
~ **şebeke** ulusal ağ
~ **televizyon şebekesi** ulusal ağ
mimar sanat yönetmeni
mir ayar resmi
mirat ayna
mizansen görünçlükleme
moda
~ **mütehassısı** giysi yaratıcısı
~ **ressamı** giysi yaratıcısı
model maket
~**ci** giysi yaratıcısı
modülasyon değiştirim
modülatör değiştirimci
modüleetmek değiştirimlemek
molekül özdecik
momentum devinirlik
monitor denetlik; görüntülük
monitör denetlik; görüntülük
monoskop tekresimlik
montaj kurgu
~ **bölümü** kurgu odası
~ **bürosu** kurgu odası
~**cı** kurgucu
~**cı asistanı** kesici
~ **dairesi** kurgu odası
~ **filmi** derleme film
~ **kopyası** kurgu eşlemi
~ **masası** kurgu masası
~ **odası** kurgu odası
~ **operatörü** kurgucu
~ **yapmak** kurgulamak
montör kurgucu
~ **asistanı** kesici
Moriton kurgu aygıtı
"motor!" "al!"
Moviola kurgu aygıtı
muaddit optik seslendirici
muayene denetleme
~ **etmek** denetlemek
~ **resmi** ayar resmi
mudhike güldürü
muhabere iletişim
muhafaza koruma
muharrir yazar; oyunluk yazarı
muhavere söyleşme
muhavvile dönüştürgeç
mukavele yapma sözleşme yapma
mukavemet direnç
murakabe denetleme
~ **etmek** denetlemek
~ **komisyonu** denetleme kurulu
musiki müzik
mutabakat eşlemelik.
muzi ışık kaynağı
mübeddil çevireç
mücessem
~ **film** üçboyutlu (film)
~ **sinema** üçboyutlu sinema
müdahale karışma
~ **etmek** karıştırmak
müdür yönetmen
müellif oyunluk yazarı
mükâleme söyleşme
mükessife aydıntatma merceği
mülakat görüşüm
mültimedya çok araçlılık
mümessil oyuncu
münekkit eleştirmen
müphemiyet belirsizlik
müphemlik belirsizlik
müsaade vesikası denetleme belgesi
müsbet pelikül pozitif boş film
müstaktap ziya ucaylanmış ışık
müstehcen film açık film
müşavir danışman
müşeddide yükselteç
müş'ir gösterge
müşteri alıcı[2]
mütebait ıraksak
mütemmim renkler tümler renkler
mütenavip cereyan dalgalı akım
müteşehhip akkor
müvellit üreteç
müzik
~ **direktörü** müzik görevlisi
~ **programı** müzik izlencesi
müzisyen besteci

N

nabız sistemi vuru eşlemesi
nâkil iletken
nâkiliyet iletkenlik
naklen yayın aktarma yayın; canlı yayın; dolaylı yayın
~ **arabası** yayın arabası
~ **aracı** yayın arabası
namzet yıldızcık
narı beyza akkor
narrativ anlatı
nâzım düzengeç
negatif
~ **develope edilmesi** negatif açındırması
~ **kopya** negatif eşlem
~ **renkli kopya** renkli negatif işlem
neorealizm Yeni Gerçekçilik
neşriyat yayın
net seçik
~ **ayarı** odaklama
~ **gelir** kesintili gelir
~ **hasılat** kesintili gelir
~ **kazanç** kesintili gelir
~ **kesinti** kesme
~ **keskinliği** odakötesi uzaklığı
~**lik** seçiklik
~**lik sahası** alan
~ **olma sahası** odakötesi uzaklığı
~ **yapmak** odaklamak
nim şeffaf yarısaydam

nispi
- ~ **açıklık** bağıntılı açıklık
- ~ **rutubet** bağılnem

nişan im^2

nitroselüloz selüloz nitrat

nokta ışık projektörü nokta ışıldağı

noktai mihrak odak

normal
- ~ **ebat** ölçün film
- ~ **film** ölçün film
- ~ **görüş noktası** olağan görüş noktası
- ~ **mihrak mesafeli objektif** olağan odaklı mercek
- ~ **odak mesafeli objektif** olağan odaklı mercek
- ~ **sürat** ölçün hız
- ~ **tarama** düz tarama

nöbetleşe kurgu almaşık kurgu

nötr filtre yoğunluk süzgeci

numara çekim sayısı

nümerik sayısal

O

obje konu

objektif mercek
- ~ **ayarı** odaklama
- ~ **hassasiyeti** bağıntılı açıklık
- ~ **ışık kuvveti** ışıklılık
- ~ **kudreti** bağıntılı açıklık

obtüratör örtücü
- ~ **açıklığı** örtücü açıklığı
- ~**le fondü** örtücüyle kararma
- ~**le karartma** örtücüyle kararma

odaküstü uzaklığı odakötesi uzaklığı

oküler gözyeri

olaylar dizisi ayrım

omnidireksiyonel anten yönelt-mesiz dalgalık

omuz plan omuz çekimi

opak saydamsız

opasite saydamsızlık

operatör alıcı yönetmeni; gösterimci

optik
- ~ **aks** optik eksen
- ~ **mihver** optik eksen
- ~ **okuyucu** optik okuma kafası
- ~ **prizma** biçme
- ~ **ses kaydı** optik seslendirme

oral işitsel

orijinal özgün evirim
- ~ **ad** özgün ad
- ~ **kopya** ana kuşak[1]
- ~ **müzik** özgün müzik
- ~ **negatif** ana negatif
- ~ **senaryo** özgün oyunluk
- ~ **versiyon** özgün evirim

orkestra şefi orkestra yöneticisi

orta
- ~ **çekim** diz çekimi
- ~ **frekans** orta yinelenim(ler)
- ~ **odak uzunluğu olan mercek** olağan odaklı mercek
- ~ **plan** boy çekimi; diz çekimi; orta
- ~ **umumi plan** genel çekim; yarı genel çekim
- ~ **uzak çekim** boy çekimi
- ~ **yakın çekim** bel çekimi

ortak eksenli kablo eksendeş kablo

osilatör salıngaç

osilograf salınımçizer

osiloskop salınımçizer

otobiyografik film özyaşamöyküsel film

otokö akıl defteri

otomatik özdevinimli
- ~ **ayar** özdevinimli odaklama
- ~ **diyafram ayarı** özdevinimli ışık düzengeci
- ~ **fondü** örtücüyle kararma
- ~ **frekans ayarı** özdevinimli yinelenim ayarı
- ~ **kamera** özdevinimli alıcı
- ~ **kazanç ayarı** özdevinimli kazanç ayarı
- ~ **volüm ayarı** özdevinimli gürlük ayarı
- ~ **zoom** özdevinimli kaydırma

otosansür özdenetleme

35 mm'lik kopya 35 mm'lik eşlem

output çıktı

oyun çubuğu yönelteç

Ö

ön
- ~ **düzlük** satır önü boşluğu
- ~**e zoom** "darlaştır!"
- ~ **plan** göğüs çekimi; ön
- ~ **yazı** tanıtma yazısı

önceleme filmi bilimkurgu filmi

örf ve âdet komedisi töre güldürüsü

örnek kopyası çoğaltım negatifi

özel etkiler etkiler

öznel kamera öznel anlatı

P

paket program hazır izlence

pan çevrinme; yatay çevrinme
- ~ yapmak çevrinmek

Pan-Cinor değişir odaklı mercek

panel toplugörüşme

pano yüzey

panorama çevrinme

panoramik çevrinme
- ~ **ekran** geniş görüntülük
- ~ **panoramik yapmak** çevrinmek

pantograf yaylı askı

parabolik
- ~ **anten** çanak dalgalık
- ~ **yansıtıcı** çanak yansıtıcı

paradi üst balkon
paralaks ıraklık açısı
paralel
~ **izleme** yanlamasına kaydırma
~ **kayma hareketi** yanlamasına kaydırma
~ **telli kablo** yassı kablo
parasol güneşlik
parasoley güneşlik
parlaklık sinyali parlaklık imi
parlama parıltı
parodi gırgırlama
pek çok uzak çekim uzak çekim
pek çok yakın çekim ayrıntı (çekimi)
pelikül boş film
perde görüntülük; titrem
~ **ayarı** titrem ayarı
~ **boyu** görünlük eni
~ **genişliği** görüntülük eni
perforasyon delik
perforeli manyetik bant mıknatıslı kuşak[1]
peri gölge
periyodik dönemsel
periyot dönem
perspektif görünge
perspektif dekor görüngesel bezem
perş sestoplar kanışı
perşmen sestoplarcı
pestlik ayarı kalınlık ayarı
peyk uydu
~ **mahreki** yörünge
piezoelektrik basınç elektriği
pikap tekerçalar
piksel nokta[1]
plak teker
~**çalar** tekerçalar
~ **sunucu** teker sunucu
plambikon
~ **lamba** plumbikon ışıtaç
~ **televizyon kamerası** plumbikon ışıtaç
plan çekim
~ **ebadı** çekim ölçeği ,
~-**kontr plan** açı - karşı açı
~ **numarası** çekim sayısı
planlama toplantısı yapım toplantısı
plastik yoğruk; yoğrumsal
~ **analiz** yoğrumsal çözümleme
~ **film** üçboyutlu (film)
~ **malzeme** yoğrumsal gereç
~ **materyel** yoğrumsal gereç
~ **perde** yoğruk görüntülük
plato düzlük
~ **amiri** düzlük yönetmeni
~ **rejisörü** düzlük yönetmeni
playback önceden seslendirme
pleybek önceden seslendirme
plonje üstten görüş
polarizasyon ucaylama
~ **filtresi** ucaylama süzgeci
~ **yönü** ucaylanma
polisiye film polis filmi
portatif alıcı taşınabilir televizyon
~ **kamera** el alıcısı
~ **makine** el alıcısı
posta radyo yayacı; televizyon yayacı
postmodernizm artçağdaşçılık
potansiyometre ses ve resim düğmesi
poz
~ **müddeti** ışıklama süresi
~ **ölçen** ışıkölçer
~ **verme** ışıklama
pozitif
~ **develope edilmesi** pozitif açındırması
~ **kontrtip** ana pozitif
~ **kopya** pozitif eşlem
~ **pelikül** pozitif boş film
pozlandırma
~ **müddeti** ışıklama süresi
~ **süresi** ışıklama süresi
pozometre ışıkölçer
preamplifikatör önyükselteç
prensipal rol başlıca rol
primer renkler birincil renkler
priz yuva
prizma biçme
prodüksiyon yapım
~ **amiri** yapım yönetmeni
~ **bölümü** yapım bölümü
~ **direktörü** yapım yönetmeni
~ **ekibi** yapım takımı
~ **kontratı** yapım sözleşmesi
~ **masrafı** gider
~ **merkezi** yapım merkezi
~ **muavini** yardımcı yapımcı
~ **mukavelesi** yapım sözleşmesi
~ **müdürü** yapım yönetmeni
~ **müfettişi** yapım yönetmen yardımcısı
~ **sekreteri** yazman
~ **şirketi** yapımevi
~ **tarihi** yapım tarihi
prodüktör yapımcı
~**lük** yapımcılık
~-**rejisör** yapımcı-yönetmen
~-**rejisör-senarist** yapımcı-yönetmen-oyunluk yazarı
profesyonel
~ **aktör** uğraşman oyuncu
~ **aktris** uğraşman oyuncu
~ **sinemacı** uğraşman sinemacı
program izlence; izlence dergisi
~**a katılan** katılımcı
~ **bölümü** izlence bölümü; yapım bölümü
~ **cetveli** izlence çizelgesi
~**cı** izlenceci; yapımcı
~**cılık** yapımcılık
~ **dergisi** izlence dergisi
~ **düğmesi** oluk seçme düğmesi
~**ın adı** ad
~**ın ismi** ad
~**lama** izlenceleme
~**lamak** izlencelemek
~ **mecmuası** izlence dergisi

~ **mübadelesi** izlence değişimi
~ **planlaması** izlenceleme
~ **prodüksiyon merkezi** yapım merkezi
~ **prodüksiyonu** yapım
~ **prodüktörlüğü** yapımcılık
~ **prodüktörü** yapımcı
~ **seçme** izlenceleme
~ **stüdyosu** izlence işliği
~ **süresi** yayın süresi
~ **takdimcisi** sunucu
~ **yayın bölümü** izlence yayın bölümü

projeksiyon gösterim
~ **adesesi** gösterici merceği
~ **ampulü** gösterici ışıtacı
~**cu** gösterimci
~ **çerçevesi** gösterici penceresi
~ **dairesi** gösterim odası
~ **ekranı** görüntülük
~ **kabinesi** gösterim odacığı
~ **kamarası** gösterim odacığı
~ **kopyası** gösterim eşlemi
~ **lambası** gösterici ışıtacı
~ **makinesi** gösterici
~ **mesafesi** uzaklık
~ **müddeti** gösterim süresi
~ **objektifi** gösterici merceği
~ **odası** gösterim odası
~ **perdesi** görüntülük
~ **salonu** gösterim odası
~ **sürati** gösterici hızı
~ **yapmak** göstermek

projekte etmek göstermek

projektör gösterici; ışıldak
~ **ampulü** gösterici ışıtacı
~ **lambası** gösterici ışıtacı
~ **sehpası** gösterici ayağı

prova sınama
~ **salonu** sınama salonu
~ **şeridi** denemelik

prömiyer önoynatımı

pursantaj yüzde

pus parmak

R

radyasyon ışınım

radyo
~ **ahizesi** almaç
~ **alıcısı** almaç
~ **frekansı** radyo yinelenimi
~ **istasyonu** radyo yayacı
~ **lambası** radyo ışıtacı
~ **postası** radyo yayacı
~ **yayın istasyonu** radyo yayacı

radyodifüzyon yayın

radyolink telsiz bağlantısı
~ **yayını** telsiz bağlantısı
~ **istasyonu** telsiz bağlantısı yayacı

rakor uyum

raks salınım

rakursi kısaltım

ralanti yavaşlatılmış devinim

ralantisörle alınmış resimler yavaşlatılmış devinim

raster kafes

rastgele erişimli bellek ana bellek

rating izleyici ölçümü

realizm gerçekçilik

real time animasyon gerçek zamanlı canlandırma

redresör doğrultmaç

refleks vizör yansımalı bakaç

reflektör yansıtaç; yansıtıcı

regülatör düzengeç

reji yönetim
~ **asistanı** yönetmen yardımcısı
~ **masası** yönetim denetliği
~ **odası** yönetim odası

rejisör yönetmen
~ **asistanı** yönetmen yardımcısı
~ **sekreteri** yazman

reklam tanıtı
~ **arası** tanıtı arası
~**cı** tanıtıcı
~ **filmi** tanıtı filmi
~ **müdürü** tanıtı yöneticisi
~ **programı** tanıtı

remake yeni çevirim

remiz simge[1]

renk filtresi süzgeç

renklerin
~ **çıkarılması işlemi** çıkarmalı işlem
~ **ilavesiyle terkip usulü** katmalı işlem
~ **tefazulüyle terkip usulü** çıkarmalı işlem
~ **toplamı işlemi** katmalı işlem

renkli
~ **alıcı** renkli almaç
~ **diya** renkli saydam resim
~ **kopya** renkli eşlem
~ **pelikül** renkli boş film
~ **slayt** renkli saydam resim
~ **televizyon alıcısı** renkli almaç
~ **televizyon cihazı** renkli almaç

renk merdiveni gri ölçeği

reosta azaltıcı

replik son söz

reseptör almaç

resim görüntü
~ **başı işareti** resim işleme imi
~ **borusu** almaç ışıtacı
~ **boyutları oranı** çerçeve oranı
~ **büyüklüğü** resim boyu
~ **çizgisi** çerçeve çizgisi
~ **ebadı** resim boyu
~ **frekansı** saniyede resim (sayısı)
~ **kayıt cihazı** video aygıtı
~ **kuvvetlendirici(si)** resim ara yinelenim yükselteci
~ **lambası** almaç ışıtacı
~**li film** canlıresim
~ **modülasyonu** resim değiştirimi
~ **modülasyonunun polaritesi** resim değiştirim yönü
~ **monitoru** görüntü denetliği
~ **negatifi** görüntü negatifi

~ **reji odası** yönetim odası
~ **senkronizasyon ayar düğmesi** resim eşleme düğmesi
~ **senkronizasyon ayarı** resim eşleme ayarı
~ **senkronizasyon işareti** resim eşleme imi
~ **senkronizasyonu** resim eşlemesi
~ **sinyali** resim imi
~ **tüpü** almaç ışıtacı
~ **ve sesin tevazünü** eşleme
resme geliş resmegider
ressam bezemci; canlandırıcı
retina persistansı görme sürerliği
retroaksiyon geribeslem
reyting izleyici ölçümü
reversal evrilir
~ **film** evrilir film
~ **film banyosu** evrilir film işlemesi
~ **film developmanı** evrilir film işlemesi
~ **renkli film** renkli evrilir film
rezervasyon yer ayırtma
rezervuar birikimlik
rezistans direnç
ritim tartım
rol dağıtımı oyuncu seçimi
rolü yapmak oynamak
rotor dalgalık yöneltici
rotule dalgalık yöneltici
röle
~ **alıcısı** aktarıcı alıcı dalgalık
~ **istasyonu** aktarıcı
~ **vericisi** aktarıcı verici dalgalık
röntgen şuaları röntgen ışınları
röporlaj görüşüm
~ **filmi** görüşüm filmi
ruhsat televizyon belgesi
~**name** televizyon belgesi
rutubetlendirme nemlendirme

S

saat sayaç
~ **yaylı makine** kurmalı alıcı
sabit
~ **disk** yerleşik teker
~ **mihrak** değişmez odak
~ **mihraklı objektif** değişmez odaklı mercek
~ **objektif mihrakı** değişmez odak
~ **plan** değişmez çekim
sabitleşmiş kare dondurulmuş resim
"sağa pan!" "sağa çevrin!"
sahaı mıknatısiyye mıknatıslı alan
sahne ayrım; görünçlük
~ **donatımı** donatım
~ **düzeni** görünçlükleme
~ **geçişi** zincirleme
~**leme** görünçlükleme
~ **planı** düzlük tasarı
~ **tanzimi** görünçlükleme
~**ye koyan** yönetmen
sahte
~ **kopya** korsan eşlem
~ **nüsha** korsan eşlem
salon planı yer tasarı
sanal dünya iletişim uzayı
sanal uzay iletişim uzayı
sanat direktörü sanat yönetmeni
sanatkâr oyuncu
saniyede
~ **geçen tam resim sayısı** saniyede resim (sayısı)
~ **geçen yarı resim sayısı** saniyede alan (sayısı)
~ **inç** saniyede parmak
~**ki kare sayısı** saniyede resim (sayısı)
~ **tam resim sayısı** saniyede resim (sayısı)
~ **yarı resim (sayısı)** saniyede alan (sayısı)
~ **24 fotoğraf** saniyede 24 resim
~ **24 kare** saniyede 24 resim
sansitometre duyarlıkölçer
sansitometri duyarlıkölçümü
sansitometrist duyarlıkölçücü
sansör denetleyici
sansür denetleme
~**cü** denetleyici
~**den geçirmek** denetlemek
~ **heyeti** denetleme kurulu
~ **komisyonu** denetleme kurulu
~ **kopyası** denetlenmiş eşlem
~ **üyesi** denetleyici
~ **vesikası** denetleme belgesi
saptama pimi tutucu tırnak
saptırma
~ **bobini** saptırma sarımlığı
~ **devresi** saptırma çevrimi
~**senkronizasyon sinyalleri** eşleme imleri
sarma kutusu alıcı kutu
satır
~ **frekansı** saniyede satır (sayısı)
~ **senkronizasyon ayar düğmesi** satır eşleme düğmesi
~ **senkronizasyon ayarı** eşleme ayarı
~ **senkronizasyon işareti** satır eşleme imi
~ **satır senkronizasyonu** satır eşlemesi
~ **silinmesi** satır boşluğu
~ **sistemi** satır sayısı
satranç tahtası tekniği damalı basım
savt ses
sayıcı sayaç
sayısal kamera sayısal fotoğraf aygıtı
sayklorama gök görüntülüğü
Scheiner derecesi Scheiner duyarlığı
science-fiction bilimkurgu filmi

script girl yazman
seans gösterim
sehpa üçayak
sekans ayrım
8 mm'lik kamera 8 mm'lik alıcı
8 mm'lik projeksiyon makinesi 8 mm'lik gösterici
seks
~ **filmi** cinsel sömürü filmi
~ **videosu** cinsel sömürü videosu
seloteypli yapıştırma kuşaklı yapıştırma
sembol simge[1]
sem'i işitsel
semiyoloji göstergebilim
senarist oyunluk yazarı
senaryo çevirim oyunluğu; oyunluk
~**cu** oyunluk yazarı
~ **görevlisi** oyunluk görevlisi
~ **muharriri** oyunluk yazarı
~ **mukavelesi** oyunluk sözleşmesi
~**nun tescili** oyunluk yazdırımı
~ **yazıcısı** oyunluk yazarı
~ **yazarı** oyunluk yazarı
~ **yazmak** oyunluk yazmak
senkron eşlemeli
~ **ayırıcı** eşleme ayırıcı
~ **makinesi** eşleyici
~ **masası** eşleme masası
~ **peyk** eşlemeli uydu
senkronik zamandaş
senkronizasyon eşleme
~ **ayarı** eşleme ayarı
~ **ayırıcı** eşleme ayırıcı
~ **işareti** eşleme imi
~ **işaretleri** eşleme imleri
~ **sinyalleri** eşleme imleri
~ **sinyalleri jeneratörü** eşleme üreteci
senkronize eşlemeli
~ **etmek** eşlemek
senkronizm eşlemelik
seri dizi
~ **ismi** dizi adı
seriyal bölüntülü film
ses
~ **alıcısı** ses yönetmeni
~ **alma** seslendirme
~ **alma makinesi** ses aygıtı
~ **alma odacığı** seslendirme odası
~ **amplifikatörü** yükselteç
~ **arşivi** seslik
~ **asistanı** sestoplarcı
~ **bandı** ses kuşağı; ses yolu
~ **belgeliği** seslik
~ **dairesi** seslendirme işliği
~ **filmi** ses kuşağı
~ **ekibi** ses takımı
~ **filtresi** ses süzgeci
~ **frekansı** ses yinelenimi
~ **görüntüsü** ses imi
~ **hacmi** gürlük
~ **ile hareketi birbirine raptetme** eşleme
~ **ile hareketi birbirine uydurma** eşleme
~**i kaydetmeğe mahsus kısım** ses yolu
~ **kaseti** kutucuk
~ **kaydeden makine** optik seslendirici
~ **kaydedilen yer** ses yolu
~ **kaydetmek** seslendirmek
~ **kaydı** seslendirme
~ **kayıt cihazı** ses aygıtı
~ **kayıt makinesi** optik seslendirici
~ **kopyası** ses eşlemi
~ **makinesi** optik seslendirici; ses alıcısı
~ **makinisti** sestoplarcı
~ **modülasyonu** ses değiştirimi
~ **montajı** ses kurgusu
~ **mühendisi** ses başyönetmeni
~ **perdesi** titrem
~ **perdesi ayarı** titrem ayarı
~ **perspektifi** ses derinliği
~ **pisti** ses yolu
~ **reji masası** seslendirme masası
~ **reji odası** ses yönetim odası
~ **rengi** tını
~ **sinyali** ses imi
~ **sistemi** ses işlemi
~ **stüdyosu** seslendirme işliği
~ **şefi** ses yönetmeni
~ **şeridi** mıknatıslı ses kuşağı; ses kuşağı
~ **şiddet ayarı** gürlük ayarı
~ **taşıyıcı frekansı** ses taşıyıcı yinelenimi
~ **tayfı** izge
~ **tespit ve kaydetmek** seslendirmek
~ **tespit ve kaydı** seslendirme
~ **tonu** titrem
~ **ve resim taşıyıcıları arasındaki fark** ses-resim taşıyıcı aralığı
~ **ve resim verici frekans farkı** ses-resim taşıyıcı aralığı
~ **ve resim verici frekansları arasındaki fark** ses-resim taşıyıcı aralığı
~ **volümü** gürlük
sesli
~ **film makinesi** ses alıcısı; sesli gösterici
~ **film stüdyosu** sesli işliği
~ **film sürati** sesli (film) hızı
~ **kamera** sesli alıcı
~ **projeksiyon makinesi** sesli gösterici
sessiz
~ **film makinesi** sessiz gösterici
~ **film sürati** sessiz (film) hızı
~ **kamera** sessiz alıcı
~ **kopya** sessiz eşlem

~ **plan** sessiz çekim
~ **projeksiyon makinesi** sessiz gösterici
~ **sinema makinesi** sessiz gösterici
set almaç; düzlük
~ **işçisi** düzlük işçisi
sevk makarası verici makara
seyahat filmi gezi filmi
seyelan akı
~**ı ziya** akı
seyirci izleyici
~ **adedi** izleyici sayısı
~**ler** izleyiciler
~ **sayısı** izleyici sayısı
seyirlik görünç
seyretme izleme
seyretmek izlemek
seyyar sinema gezici sinema
sho(o)t etmek çevirmek
sıklık yinelenim
sınai
~ **direktör** sanat yönetmeni
~ **film** işleyim filmi
~ **sinema** işleyim sineması
sınıflandırma bölümleme; sıralama
sıvı kristal sıvı kırılca
sia sığa
siber
~ **spas** iletişim uzayı
~ **uzay** iletişim uzayı
sihirli fener büyülü fener
sihir siracı büyülü fener
sikl çevrim[1]
siklorama gök görüntülüğü
silici baş silme kafası
silme boşluk
~ **periyodu** boşluk süresi
~ **seviyesi** boşluk düzeyi
~ **sinyali** boşluk imi
simetrik
~ **çift telli kablo** yassı kablo
~ **kablo** yassı kablo
sinejeni filmegiderlik
sinejenik filmegider
sinema
~ **acentesi** dağıtımcı
~ **adamı** sinema sanatçısı
~ **aktörü** sinema oyuncusu
~ **aktrisi** sinema oyuncusu
~ **âlemi** sinema dünyası
~ **alıcı makinesi** alıcı[1]
~ **alma makinesi** alıcı[1]
~ **amatörü** özenci sinemacı
~ **amili** yapımcı
~ **amilliliği** yapımcılık
~ **artisti** sinema oyuncusu
~ **binası** sinema
~ **çekici makinesi** alıcı[1]
~ **endüstrisi** sinema işleyimi
~ **edebiyatı** sinema yazınlığı
~ **eseri** sinema yapıtı
~**evi** filmlik
~ **festivali** şenlik
~ **gösterme makinesi** gösterici
~ **grameri** sinema dilbilgisi
~ **hikâyesi** geliştirim
~ **hilesi** hile
~ **hukuku** sinema türesi
~ **kabinesi** gösterim odacığı
~ **kanunu** sinema yasası
~ **komisyoncusu** dağıtımcı
~ **kulübü** sinema derneği
~ **kültürü** sinema ekini
~ **makinesi** alıcı[1]; gösterici
~ **makinisti** gösterimci
~ **mecmuası** sinema dergisi
~ **memuru** alıcı yönetmeni
~ **müdürü** sinema yöneticisi
~ **münekkidi** eleştirmen
~ **müptelası** sinema düşkünü
~ **nazariyatı** sinema kuramı
~ **nazariyesi** sinema kuramı
~ **operet(i)** operet filmi
~ **prodüktörlüğü** yapımcılık
~ **prodüktörü** yapımcı
~ **programı** izlence
~ **projektörü** gösterici
~ **rejisörü** yönetmen
~ **sahibi** oynatımcı
~ **salonu hasılatı** gelir
~ **sanatkârı** sinema oyuncusu; sinema sanatçısı
~ **sanayii** sinema işleyimi
~ **sarayı** sinema
~ **seyircisi** izleyici
~ **sezonu** sinema mevsimi
~ **sicili** sinema kütüğü
~ **stüdyosu** işlik
~ **şirketi müdürü** yapımcı
~ **tekniği** sinema uygulayımı
~ **teknisyeni** uygulaman
~ **tenkidi** eleştiri
~ **tenkitçisi** eleştirmen
~ **tiyatrosu** sinema
sinemacılık mesleği sinemacılık uğraşı
Sinemaskop CinemaScope
~ **perde(si)** CinemaScope görüntülüğü
sinematek filmlik
sinematograf sinema
sinematografik sinemalık
~ **hikâye** geliştirim
~**lik** sinemalık
~ **mevzu** konu
~ **şema** taslak
~ **zaman** filmsel zaman
Sinerama Cinerama
~ **perdesi** Cinerama görüntülüğü
sineskop almaç
sinopsis özet
sinyal im[1]
~**-gürültü oranı** im-gürültü oranı
~ **kuvveti** im[1] düzeyi
~ **plakası** im[1] yüzeyi
siparişçi ısmarlayıcı
sistem
~ **belleği** ana bellek

~ **kartı** anakart
siyah
~ **seviyesi** siyah düzeyi
~ **seviyesi genliği** boşluk düzeyi
siyah-beyaz
~ **alıcı** siyah-beyaz almaç
~ **televizyon alıcısı** siyah-beyaz almaç
~ **televizyon cihazı** siyah-beyaz almaç
siyan mavi-yeşil
slayt saydam resim
~ **boyu** saydam resim boyu
~ **çerçevesi** saydam resim çerçevesi
~ **projektörü** saydam resim göstericisi
~ **şeridi** saydam resim kuşağı
~ **verici** saydam resim tarayıcı
"software" yazılım
soğuk prova soğuk sınama
soket yuva
"sola pan!" "sola çevrin!"
son
~ **dişli tambur** alıcı dişli
~ **kontrol (odası)** ana denetim odası
~ **parça filmi** art kılavuz
sosyal film toplumsal film
sosyalist gerçekçilik toplumcu gerçekçilik
sosyalist realizm toplumcu gerçekçilik
söz bandı söz kuşağı
spiker sunucu
~ **stüdyosu** sunucu işliği
spor programı spor izlencesi
spot kısa tanıtı; tarayıcı nokta
~**lu lamba** toplayıcı ışıldak
~ **projektör** nokta ışıldağı
stabilizatör düzengeç
standart
~ **boş film** ölçün boş film
~ **çevireci** ölçün çevireci
~ **çevirme** ölçün çevirme
~ **delik** ölçün delik
~ **film** ölçün film
~ **forma** ölçün film
~ **hız** ölçün hız
~ **8 (mm'lik film)** ölçün 8 (mm'lik film)
~ **sürat** ölçün hız
standing benzer
star yıldız
~ **sistemi** yıldızcılık
starlet yıldızcık
statik duruk
stereo(foni) üçboyutlu ses
stil biçem
"stop!" "kes!"
stroboskop dönüşgözler
stroboskop etkisi dönüşgözler etkisi
stüdyo işlik
~ **arsası** işlik arsası
~**da çevirim** işlikte çevirim
~ **dahilinde** içeride (çevirim)
~ **haricinde** dışarıda çevirim
~ **içi** içeride (çevirim)
~ **içinde** içeride (çevirim)
~ **işçisi** düzlük işçisi
~ **kamerası** işlik alıcısı
~ **kontratı** işlik sözleşmesi
~ **konuşma** sistemi içiletişim
~ **monitoru** işlik denetliği
~ **planı** düzlük tasarı
~ **yönetmeni** işlik yönetmeni
suare gece gösterimi
sudevelope düşük açındırılmış
sudevelopman düşük açındırma
suekspoze düşük ışıklı
suekspozisyon düşük ışıklama
suni
~ **ışık** yapma ışık
~ **peyk** uydu
~ **ziya** yapma ışık
sunucu stüdyosu sunucu işliği
Super 8 mm büyük 8
sureti temsil oyun
surimpression bindirme
sübjektif kamera özel anlatı
süje konu
süperheterodin sesüstü yinelemeli almaç
süperiletken aşıriletken
süperiletkenlik aşıriletkenlik
süperpoze bindirme
süperprodüksiyon üstünyapım
süpervizör gözetmen
süper yüksek frekans pek çok yüksek yinelenim(ler)
sürat alıcı hızı; duyarlık; gösterici hızı
~**i ziya** ışık hızı
~**li geçiş** silinmeli kararma - açılma
~**li hareket** hızlandırılmış devinim
~**li kapatılma - açılma** silinmeli kararma - açılma
sürdevelope aşırı açındırılmış
sürdevelopman aşırı açındırma
sürekli
~ **dizi film** bölüntülü film
~ **hareket** sürekli devinim
sürekspoze aşırı ışıklı
sürekspozisyon aşırı ışıklama
sürempresyon bindirme
sürrealist gerçeküstücü
sürrealizm gerçeküstücülük
süspans geciktirim
sütlü cam buzlu cam
sving çevrinme

Ş

şairane realizm ozansı gerçekçilik
şakuli hatlar düşey çizgiler
şarj yükleme[2]
~ **etme** yükleme[2]
şarjör doldurmalık; ufak doldurmalık; yükleç

şaryo kaydırma arabası
şasi doldurmalık
şatıllama mekikleme
şebeke ağ
~ **cereyanı** kent akımı
~ **frekansı** akım yinelenimi
şef dekoratör sanat yönetmeni
şeffaf ekran saydam görüntülük
şef operatör alıcı yönetmeni
şehevi film kösnül film
şehir cereyanı kent akımı
şehvani film kösnül film
şema çizem; taslak
~ **filmi** çizem filmi
şerit kuşak[1]; mıknatıslı kuşak[1]; saydam resim kuşağı
~ **makinesi** video aygıtı
şiddet yeğinleme
şifre düzgü
şifre çözme düzgü çözme
şifre çözmek düzgü çözmek
şifre çözücü düzgü çözücü; renk çözücü
şifreleme düzgüleme
şifrelemek düzgülemek
şifreleyici düzgüleyici
şirket yapımevi
~ **müdürü** yapımcı
şua ışın
~ **huzmesi** ışın demeti
~**ı ziyai** ışık ışını

T

tabaka kat[1]
~**ı şebekiye persistansı** görme sürerliği
tabanca mikrofon namlu sestoplar
tabetmek basmak
tabii
~ **dekor** doğal bezem
~ **ışık** doğal ışık
~ **yerlerde** dışarıda çevirim
tabiilik doğallık
tablo görüntülük
tacir yapımcı
tahallül ayrışma
taharrüf sapınç
takat güç
takdim sunma
~**ci** sunucu
~**ci stüdyosu** sunucu işliği
takimetre hızölçer
takma mercek ek mercek
takoz kıskı
tali objektif ek mercek
tamamlanmış devre tümleşik çevrim
tamamlayan renkler tümler renkler
tambur makara; dişli makara
tanıtma kartı ayar resmi
tank birikinılık
tansiyon gerilim
tarama çizgisi satır
~ **huzmesi** tarayıcı demet
~ **jeneratörü** tarama üreteci
~ **noktası** tarayıcı nokta
~ **spotu** tarayıcı nokta
tarihi film tarihsel film
tarzı temsil oyun
tas biçimli projektör tas ışıldak
tasnif sıralama
tas projektörü tas ışıldak
taşıyıcı frekans taşıyıcı yinelenimi
tayf izge
tayf renkleri izge renkleri
T değeri T sayısı
tecrübe
~ **filmi** deneme filmi
~ **kopyası** deneme eşlemi
~ **yayını** deneme yayını
tedahül girişim
tefazulle terkip çıkarmalı işlem
tefsir yorum
~**ci** yorumcu
tek
~~**çift tarama** geçmeli tarama
~ **dizgeli ses kayıt yöntemi** birlikte çevirim
~ **görüntülü çevirim** tek resimli çevirim
~ **resim alma** tek resimli çevirim
~ **tek görüntü kamerası** tek resim alıcısı
~ **tek resim alma** tek resimli çevirim
tekâsür kırınım
~**ü ziya** kırınım
tekerlekli kaide tekerlekli üçgen
teknik
~ **arıza** uygulayımsal aksaklık
~ **arıza diyası** uygulayımsal aksaklık resmi
~ **ekip** çevirim takımı; uygulayım takımı
~ **senaryo** çevirim oyunluğu
~ **yönetmen** ana denetim mühendisi
teknisyen uygulaman
~**ler ekibi** uygulayım takımı
teksif (adesesi) aydınlatma merceği
teksir hakkı çoğaltım hakkı
TELECOM 71 TELECOM 71
telefilm televizyon filmi
telefonlu televizyon görüntülü telefon
telefoto merceği tele mercek
telejeni televizyonagiderlik
telejenik televizyonagider
telekomünikasyon ırakiletişim
~ **peyki** uydu
telekonferans görüntülü toplantı
tele merceği ırak merceği
telemetre uzaklıkölçer
teleobjektif tele merceği
telepromptır akıl defteri
telesine(ma) film yayın aygıtı; film yayını

teleskopik anten geçmeli dalgalık
televizyon
~ **âlemi** televizyon dünyası
~ **alıcı ruhsat vergisi** vergi
~ **alıcısı** almaç
~ **alıcısı yıllık ruhsat vergisi** vergi
~ **anten gücü** alıcı dalgalık gücü
~ **anteni** alıcı dalgalığı; dalgalık
~ **bandı** video kuşağı
~ **cihazı** almaç
~**culuk mesleği** televizyonculuk uğraşı
~ **dersi** televizyonla öğretim
~ **ekibi** televizyon takımı
~ **ekranı** görüntülük
~ **endüstrisi** televizyon işleyimi
~ **festivali** şenlik
~ **frekansı** video yinelenimi
~ **gazeteciliği** televizyon bildirmenliği
~ **gazetecisi** televizyon bildirmeni
~ **grameri** televizyon dilbilgisi
~ **hukuku** televizyon türesi
~ **istasyonu** televizyon yayacı
~ **kameracısı** alıcı yönetmeni
~ **kamerası** alıcı[1]
~ **kanalı** oluk
~ **kanunu** televizyon yasası
~ **konvertörü** çevireç
~ **kulübü** televizyon derneği
~ **kültürü** televizyon ekini
~**la teşhis** televizyonla tanı
~**lu telefon** görüntülü telefon
~ **mecmuası** televizyon dergisi
~ **mesleği** televizyonculuk uğraşı
~ **muhabiri** televizyon bildirmeni
~ **muhabirliği** televizyon gazeteciliği
~ **münekkidi** eleştirmen
~ **nazariyatı** televizyon kuramı
~ **nazariyesi** televizyon kuramı
~ **peyki** uydu
~ **plağı** video tekeri
~ **plakçaları** video tekerçaları
~ **postası** televizyon yayacı
~ **prodüksiyon merkezi** yapım merkezi
~ **prodüksiyonu** yapım
~ **prodüktörlüğü** yapımcılık
~ **prodüktörü** yapımcı
~ **programı** izlence
~ **rejisörü** yönetmen
~ **reklamı** tanıtı
~ **röle istasyonu** aktarıcı
~ **ruhsatı** televizyon belgesi
~ **ruhsatnamesi** televizyon belgesi
~ **ruhsat ücreti** vergi
~ **sanayii** televizyon işleyimi
~ **senaryosu** oyunluk
~ **seti** almaç
~ **seyircisi** izleyici
~ **seyretme** izleme
~ **seyretmek** izlemek
~ **spikeri** sunucu
~ **stüdyosu** işlik
~ **şebekesi** ağ
~ **tekniği** televizyon uygulayımı
~ **teknisyeni** uygulaman
~ **tenkidi** eleştiri
~ **tenkitçisi** eleştirmen
~ **tıkız plağı** video tıkız tekeri
~ **tıkız plakçaları** video tıkız tekerçaları
~ **transmisyonu** yayın
~ **ücreti** vergi
~ **yayın postası** televizyon yayacı
~ **yıllık ruhsat ücreti** vergi
telif
~ **hakkı** yapıt hakkı
~ **hakkı sahibi** yapıt hakkı iyesi
~ **hakkı sicili** yapıt hakkı kütüğü
~ **ücreti** yapıt hakkı ödemeliği
telmih anıştırma
tema izlek; konu
temaşa görünç
~ **endüstrisi** görünç işleyimi
~ **sanayii** görünç işleyimi
temaşager izleyici
tembre tını
temel
~ **ışık** ana ışık
~ **müzik** destekleyici müzik
tempo dizem
temsil gösterim; oyun
~ **etmek** oynamak
tenevvür aydınlanma
tenevvürü satıh aklık
tenkit eleştiri
~**çi** eleştirmen
tenvirat aydınlatma
tepeden tepeye doruktan doruğa
terbiyevi film eğitici film
terminal uç
termoplastik ısılyoğruk
~ **bant** ısılyoğruk kuşak[1]
~ **kuşak**[1] ısılyoğruk kuşak[1]
ters
~ **açı** karşı açı
~ **açılı çekim** karşı açı çekimi
~ **açılı plan** karşı açı çekimi
~ **çevrilme** tersine çevirim
~ **döndürme** tersine çevirim
~ **hareket** tersine devinim
tertip etmek çevirmek
tespit saptama[1]
~ **banyosu** saptama banyosu
test
~ **diyası** ayar resmi
~ **resmi** ayar resmi
teşaşuru ziya yayınım
teşehhüp akkorluk
teşrifatçı yer gösterici
tetikli kabza tetikli sap
tevcihli yöneltmeli
~ **anten** yöneltmeli dalgalık

~ **mikrofon** yöneltmeli sestoplar
tevzi dağıtım
~ **tablosu** dağıtımlık
~ **ve işletilme hakkı** dağıtım hakkı
teyp ses aygıtı
~ **bandı** video kuşağı; kuşak[1]; miknatıslı ses kuşağı
~ **makinesi** ses aygıtı
tezat sertlik
tezli film savlı film
tıkız plak tıkız teker
~ **çalıcı** tıkız tekerçalar
tınnet tını
ticaret markası ayırmaç
ticari film tecimsel film
tilt düşey çevrinme
tim takım
timsal simge[1]
tiraj basım
~ **atölyesi** basım işliği
tirör basıcı
tiröz basıcı
titr yazı
titraj yazılama
titreme kırpışma
tizlik ayarı incelik ayarı
ton titrem
~ **ayarı** titrem ayarı
tonmayster ses başyönetmeni
toplayıcı
~ **anten** ortak dalgalık
~ **makara** alıcı makara
toplu
~ **anten** ortak dalgalık
~ **ışıklı lambalar topluluğu** küme ışıldak
topluluk çekimi genel çekim
tragedya ağlatı
trajedi ağlatı
tram kafes
transdüktör değiştirgeç
transformatör dönüştürgeç
transmisyon yayın
transparans projeksiyon geriden gösterim
travelling kaydırma
~ **arabası** kaydırına arabası
~ **geriye** geriye kaydırına
~ **ileri** öne kaydırma
travel rayı kaydırmalık
treatman geliştirim
tretman geliştirim
trik hile
trük hile
trükaj hile
~ **makinesi** optik basım aygıtı
tuluat doğaçlama
tulü mevç dalga uzunluğu
tuner anahtar; oluk seçici
turnike X dalgalık
~ **anten** X dalgalık
tuş açma-kapama düğmesi
tuvalet giysi
tüccar yapımcı
tül süzek
tümleşik devre tümleşik çevrim[2]
tünek adamı sestoplarcı
tüp almaç ışıtacı
~ **boynu** boyun
Türkçe (versiyon) sözlendirilmiş evirim

U

ufki hatlar yatay çizgiler
UHF
~ **frekans bantları** pek yüksek yinelenim kuşakları
~ **selektörü** çok yüksek yinelenim(ler) seçici
ultra
~ **kısa dalga** çok yüksek yinelenim(ler)
~ **yüksek frekanslar** pek yüksek yinelenim(ler)
ultraviyole morötesi (ışınımı)
Uluslararası
~ **Film Arşivleri Federasyonu** Uluslararası Filmlikler Federasyonu
~ **Telekomünikasyon Birliği** Uluslararası Irakiletişim Birliği
umumi
~ **görünüş** genel çekim
~ **plan** genel çekim
uvertür açıklık
uyarlayıcı uyarlamacı
uygulama uyarlama
uygulayıcı uyarlamacı
uzak
~ **çekim** genel çekim
~ **plan** genel çekim
uzakiletişim irakiletişim
uzaktan
~ **kontrol** uzaktan yönetme
~ **kontrol cihazı** uzaktan yönetme aygıtı
~ **kumanda** uzaktan yönetme
~ **kumanda cihazı** uzaktan yönetme aygıtı
uzatma tüpü uzatma eki
uzun
~ **metrajlı film** uzun film
~ **mihrak mesafeli objektif** uzun odaklı mercek
~ **odak mesafeli objektif** uzun odaklı mercek
~ **odak uzunluğu olan mercek** uzun odaklı mercek

Ü

ücret ödemelik
üç
~ **bobinlik film** üç makaralık film
~ **buut** üçboyut
~ **buutlu** üçboyutlu
~ **buutlu film** üçboyutlu (film)
~ **buutlu gözlüğü** üçboyutlu

gözlüğü
~ **buutlu sinema** üçboyutlu sinema
3D
~ **kartı** 3B kartı
~ **hızlandırıcı kart** 3B kartı
üçlü perde üçlü görüntülük
üçüncü (derecede) rol ufak rol
ünite birim
üslup biçem
üst
~ **açı** üstten görüş
~ **bukle** üst büklüm
~ **dişli tambur** verici dişli
~ **film makarası** verici makara
~ **makara** verici makara
~ **üste çekim** bindirme
~ **üste film çekme** bindirme

V

vahdet birlik
vahidi kıyasi birim
vahit birim
vaka konu
vakum boşluk
valve de lumière ışıklama düzengeci
vamp (kadın) uğursuz kadın
vazı sahne eden yönetmen
vehm-i havas yanılsama
verici
~ **anten çıkış gücü** verici dalgalık gücü
~ **çıkış gücü** verici gücü
~ **eksen** verici dingil
~**nin çalışma gücü** verici gücü
~ **televizyon istasyonu** verici yayaç
versiyon evirim
vesika mahiyetinde film belgesel film
vestigial yan bant güçsüzleştirilmiş yan kuşak[1]
vestiyer giysilik
VHF frekans bantları çok yüksek yinelenim kuşakları
vibrasyon titreşim
video video aygıtı
~ **bandı** video kuşağı
~ **bant** video kuşağı
~ **bant kaydı (yapma)** videoya saptama
~ **frekans** video yinelenimi
~ **işareti** video imi
~ **işleme kartı** görüntü aktarım kartı
~ **kartı** görüntü kartı
~ **kaset** kutucuk
~ **kaydedici** video aygıtı
~ **kayıt aracı** video aygıtı
~ **kayıt makinesi** video aygıtı
~ **konferans** görüntülü toplantı
~ **montajı** kurgu
~ **mühendisi** alıcı denetçisi
~ **sinyali** video imi
~ **sistemleri** video dizgeleri
~ **tekniği** video uygulayımı
~**teyp** video aygıtı
~**teyp bandı** video kuşağı
~**teyp kayıt aygıtı** video aygıtı
~ **yakalama kartı** görüntü aktarım kartı
viraj renklendirme[1]
vites atıcı hızı
vizör bakaç
vizüel görsel
vizyonöz bakımlık
vole silinmeli kararma - açılma
voltaj gerilim
~ **azalması** gerilim düşmesi
~ **düşmesi** gerilim düşmesi
~ **düşüklüğü** gerilim düşmesi
~ **regülatörü** düzengeç
voltmetre gerilimölçer
voltölçer gerilimölçer
volüm gürlük
~ **ayarı** gürlük ayarı
voltmetre gürlükölçer
vödet yıldız
V şeklinde anten tavsım kulağı (dalgalık)
vüsat genişlik

W

Web Web
~ **kamerası** Web alıcısı
Weston derecesi Weston duyarlığı

X

X ışığı röntgen ışınları
X ışını röntgen ışınları

Y

yakın
~ **çekim** baş çekimi
~ **görünüş** baş çekimi
~ **plan** baş çekimi; boy çekimi; göğüs çekimi
yan
~ **bant** yan kuşak[1]
~ **ışık** yandan aydınlatma
yana travelling yanlamasına kaydırma
yanlamasına hareket yanlamasına geçiş
yanlış aksaklık
yan rol ufak rol
yansıtıcı aktarıcı
yansıyan ışık
~ **ışıkölçeri** yansıyan ışıkölçer
pozometresi yansıyan ışıkölçer
yapan yapımcı
yapım ekibi yapım takımı
yapışkan altlık astar
yapıştırıcı yapıştırma aygıtı
~ **sıvı** yapıştırıcı
yapıştırma
~ **makinesi** yapıştırma aygıtı

~ **yeri** ek yeri
yapma yapım
yardımcı
~ **aktör** yardımcı oyuncu
~ **aktris** yardımcı oyuncu
~ **donatım** alıcı donatısı
~ **verici** aktarıcı
yarı
~ **belge-film** yarı belgesel (film)
~ **dokümanter** yarı belgesel (film)
yarınsama filmi bilimkurgu filmi
yarışma programı yarışma izlencesi
yastık distorsiyonu yastık sapması
yatay
~ **çevrinme hareketi** yatay çevrinme
~ **dairesel hareket** yatay çevrinme
~ **linearlik ayarı** yatay doğrusallık ayarı
~ **polarizasyon** yatay ucaylama
~ **senkronizasyon işareti** satır eşleme imi
~ **senkronizasyon sinyali** satır eşleme imi
~ **silme** satır boşluğu
yatık çerçeveleme eğik çerçeveleme
yavaş
~ **çekim** yavaşlatılmış devinim
~ **hareket** yavaşlatılmış devinim
yaygın ışıklı lambalar topluluğu küme ışıldak
yayıcı yayındırıcı
yayın
~ **bölgesi** yayın alanı
~ **istasyonu** televizyon yayacı
~**lisansı** yayın izni
~ **postası** radyo yayacı; televizyon yayacı
~ **uydusu** aktarıcı uydu
yaylı
~ **film bastırma kapağı** basaç
~ **mandal** basaç
~ **plak** basaç
~ **tambur** basaçlı makara
yazı altyazı; arayazı
yazımlama görüntü saptama
yeniden kaydetme yeniden seslendirme
yerinde filme alma dışarıda çevirim
yer istasyonu yer yayacı
yıkama açındırma
~ **aygıtı** açındırma aygıtı
~ **banyosu** açındırma banyosu
~ **makinesi** açındırma aygıtı
yıkamaç açındırmaç
yıkanmış film açındırılmış film
yıkayıcı açındırıcı
yıldırım geçişi çevrinmesi yıldırım geçişi
yıldız nazmedi yıldızcık
yonga plakası yonga yaprağı
yönetici yönetmen
~ **asistanı** yönetmen yardımcısı
yönetim toplantısı yapım toplantısı
yukarıdan üstten görüş
yüksek
~ **frekans** yüksek yinelenim(ler)
~ **frekans katı** yüksek yinelenim(ler) katı
~ **kafa** altlık
~ **voltaj** yüksek gerilim
yükseklik diklik
yürüme geçiş

Z

zahiri
~ **görüntü** sanal görüntü
~ **hayal** sanal görüntü
zaman pertavsızı
~ **resimleri** yavaşlatılmış devinim
~**yla alınmış resimler** yavaşlatılmış devinim
zamk yapıştırıcı
zarf uçeğri
zaviye açı
~ **planı** açı çekimi
zayıflatıcı güçsüzleştirici
zemberek kurma yayı
zemberekli
~ **alıcı** kurmalı alıcı
~ **kamera** kurmalı alıcı
~ **motor** kurmalı motor
zımba delgeç
~ **atmak** delmek
zincir ağ
ziya ışık
~ **ile tevazün** optik dengeleyici
~**-ses sistemi** optik ses
~**ya karşı** geriden aydınlatma
~**yi münakis** yansıyan ışık
~**yı nari beyza** akkor ışık
~**yı şems** güneş ışığı
~**yı varit** gelen ışık
zoom optik kaydırma
~ **merceği** değişir odaklı mercek
~ **mercek düzeni** değişir odaklı mercek
~ **objektifi** değişir odaklı mercek
zürafa tekerlekli kol

FRANSIZCA – TÜRKÇE

A

A amper
Å angström
aberration sapınç
- ~ **chromatique** renkser sapınç
- ~ **optique** sapınç
- ~ **sphérique** yuvarsal sapınç

abrasion çizinti
A-B roll editing A, B dizilemesi
absorbant soğurucu
- ~ **de lumière** soğurucu
- ~ **du son** soğurucu

absorption soğurma
- ~ **de lumière** soğurma
- ~ **du son** soğurma

ABU Asya Yayın Birliği
"Academy of Motion Picture Arts and Sciences" Sinema Sanat ve Bilimleri Akademisi
accéléré hızlandırılmış devinim
accessoires alıcı donatısı
- ~ **à main** el donatımı
- ~ **de la caméra** alıcı donatısı
- ~ **d'une caméra** alıcı donatısı
- ~ **d'un studio** donatım

accessoiriste donatımcı
- ~ **de plateau** donatımcı
- ~ **d'extérieur** dışarı donatımcısı

accord fin ince ayar
accu(mulateur) akımtoplar
acétate asetat
- ~ **de cellulose** selüloz asetat

acétone aseton
achromatique renksemez
acide acétique asetik asit
Acmeola kurgu aygıtı
acoustique sesdağılımı
acquisition vidéo görüntü aktarımı
acteur erkek oyuncu; oyuncu
acteur(trice) oyuncu
- ~ **amateur** özenci oyuncu
- ~ **ayant un petit rôle** ufak rol oyuncusu
- ~ **chargé du doublage** sözlendirici
- ~ **comique** güldürü oyuncusu
- ~ **de cinéma** sinema oyuncusu
- ~ **de complément** ufak rol oyuncusu; figüran
- ~ **de composition** karakter oyuncusu
- ~ **de premier plan** baş oyuncu
- ~ **de la télévision** televizyon oyuncusu
- ~ **non professionnel(le)** özenci oyuncu
- ~ **professionnel(le)** uğraşman oyuncu
- ~ **qui seconde les premiers rôles** yardımcı oyuncu
- ~ **virtuel** sanal oyuncu

actinisme etkenlik
action! "başla!"
action devinim; olgu
- ~ **inverse** tersine devinim
- ~**s parallèles** koşut gelişim
- ~**s synchrones** zamandaş gelişim

"action stili" film fotoğrafı
actrice kadın oyuncu; oyuncu
actualités haber filmi
- ~ **télévisées** haber izlencesi

ACTV İleri Bağdaşır Televizyon
aculté keskinlik
- ~ **de l'oeil** seçme gücü
- ~ **visuelle** görme keskinliği

adaptable uyarlanabilir
- ~ **au cinéma** uyarlanabilir

adaptateur uyarlamacı
adaptation uyarlama
- ~ **cinématographique** uyarlama

adaptatrice uyarlamacı
adaptée uyarlanmış
adapter uyarlamak
adapteur uyarlaç
Add-A-Vision Add-A-Vision
additif katmalı işlem
adhésif yapıştırıcı
ad libitum doğaçlama
administrateur de production yapım yönetmen yardımcısı
administration (de studio) işlik yönetimi
admittance geçirgenlik
ADO ADO
"Advanced Compatible Television" İleri Bağdaşır Televizyon
affaiblissement saydamlama
affichage görüntüleme
- ~ **sur l'écran** görüntülükte görüntüleme

affiche asi
AFNOR Fransız Ölçün Birliği
Agascope Agascope
agent menajer
- ~ **de publicité** tanıtı görevlisi

Agfacolor Agfacolor
Agfa-Gevaert Agfa-Gevaert
agitateur çalkayıcı
agitation çalkama
agrandir büyültmek
agrandissement büyültme
aide
- ~ **costumier** başgiysici yardımcısı
- ~-**électricien** yardımcı ışıkçı
- ~-**metteur en scène** yönetmen yardımcısı
- ~-**monteur(-euse)** kesici

~ **monteur(-euse) de négatif** negatif kesici
~ **opérateur** alıcı yönetmeni yardımcısı
~ **opérateur projectionniste** gösterimci yardımcısı
~-**projectionniste** gösterimci yardımcısı
~-**régisseur** yapım görevlisi yardımcısı

AIF saydam resim tarayıcı
aigu seçik
aimant mıknatıs
aimantation mıknatıslama
AIR Amerikalılararası Yayın Birliği
aire de prémontage bezem kurma salonu
ajustage ayar
~ **de linéarité** doğrusallık ayarı
à l'antenne yayında
albedo aklık
alcali alkali
Alexcope Alexcope
à l'image çerçeve içi
alimentation besleme[1]
allégorie yerine
allocation des fréquences yinelenim özgüleme
"all star cast" yıldızlar filmi
"all talking, all singing, all dancing" (film) baştan başa sözlü, şarkılı, danslı film
allumer açmak
allusion anıştırma
alternateur dalgalı akım üreteci
AM genlik değiştirimi
amateur de cinéma özenci sinemacı
ambiance dağıtıcı; hava
ambiguïté belirsizlik
American Standards Association Amerika Ölçünler Birliği
"American National Standards Institute" Amerika Ulusal Ölçünler Birliği
amorce kılavuz; uç
~ **de commencement de bobine** ön kılavuz
~ **de fin de bobine** art kılavuz
~ **de l'Académie** Akademi kılavuzu
~ **développeuse** açındırma kılavuzu
~ **d'identification** tanıtıcı kılavuz
~ **opérateur** gösterim kılavuzu
~ **pour téléciné** televizyon kılavuzu
~ **pour télévision** televizyon kılavuzu
~ **projection** gösterim kılavuzu
~ **synchronisation** eşleme kılavuzu

AMPAS Sinema Sanat ve Bilimleri Akademisi
ampère amper
~**mètre** amperölçer

Ampex Ampex; video aygıtı
amphithéâtre basamaklı salon
ampli(ficateur) dalgalık güçlendirici yükselteç
~ **à moyenne fréquence** ses ara yinelenim yükselteci
~ **(d'antenne)** dalgalık güçlendirici
~ **de son** yükselteç
~ **de vidéo** resim yükselteci
~ **d'image à moyenne fréquence** resim ara yinelenim yükselteci
~ **fréquence intermédiaire** ara yinelenim yükselteci
~ **frequence intermédiaire image** resim ara yinelenim yükselteci
~ **fréquence intermédiaire son** ses ara yinelenim yükselteci

amplification yükseltme[1]
~ **de basse fréquence** alçak yinelenim yükseltimi

amplitude genlik
~ **d'une onde** dalga genliği
~ **horizontale** genişlik
~ **verticale** yükseklik

ampoule ampul
~ **flash** çakar (ışıtaç)

anaglyphe ikiz resim
analogique örneksel
analogue örneksel
analyse tarama
~ **cinégraphique** sinemalık çözümleme
~ **cinématographique** sinemalık çözümleme
~ **de film** film çözümlemesi
~ **de l'image** tarama
~ **de public** izleyici çözümlemesi
~ **des plans** çekim çözümlemesi
~ **filmographique** film çözümlemesi
~ **plastique** yoğrumsal çözümleme

analyser taramak
analyseur
~ **de couleur** renk çözümleyici
~ **d'images fixes** saydam resim tarayıcı

anamorphose sıkıştırma[1]
anamorphoseur sıkıştırmaç
anastigmat alan düzleyici; astigmatönler (mercek)
Angénieux Angénieux
angle açı
~ **de champ** alan açısı
~ **de déflexion** saptırma açısı
~ **de déviation** saptırma açısı
~ **de faisceau lumineux** ışık açısı
~ **de prise de vues** açı
~ **opposé** karşı açı

~ **optique** açı
~**s complémentaires** tümler açılar
~ **visuel** açı
angström angström
Animascope Animascope
animateur(trice) açıkoturum yöneticisi; canlandırıcı; sunucu; teker sunucu
~ **graphique** çizici
animation canlandırma
~ **avec cellulos** saydam yaprakla canlandırma
~ **graphique** çizi gereci
~ **image par image** tek resimli canlandırma
~ **par double image** çift resimli canlandırma
~ **par trois images** üç resimli canlandırma
animatrice açıkoturum yöneticisi; canlandırıcı; sunucu; teker sunucu
~ **graphique** canlandırıcı
Animographe Animographe
année cinématographique sinema yılı
annnonceur çığırtkan; sunucu
anode artıuç
~ **cylindrique** çeper artıucu
Anscochrome Anscochrome
Ansco Color Ansco Color
Anscolor Anscolor
ANSI Amerika Ulusal Ölçünler Birliği
antagoniste karşıt kahraman
antenne yayında
~ **aérien** dalgalık
~ **5-12** 5-12 dalgalık
~ **collective** ortak dalgalık
~ **commune** ortak dalgalık
~ **d'émission de relais** aktarıcı verici dalgalık
~ **d'émission de relais hertzien** aktarıcı verici dalgalık
~ **d'émission** verici dalgalık
~ **d'émission de télévision** verici dalgalık
~ **de réception** alıcı dalgalığı
~ **de télévision** verici dalgalık
~ **de télévision aérien** dalgalık
~ **de transmission** verici dalgalık
~ **2-4** 2-4 dalgalık
~ **directionnelle** yöneltmeli dalgalık
~ **directive** yöneltmeli dalgalık
~ **émettrice** verici dalgalık
~ **émettrice de télévision** verici dalgalık
~ **extérieur** dışarı dalgalığı
~ **H** H dalgalık
~ **hertzienne** ara verici dalgalığı
~ **incorporé** iç dalgalık
~ **intérieure** içeri dalgalığı
~ **omnidirectionnelle** yöneltmesiz dalgalık
~ **orientable** yöneltilir dalgalık
~ **parabollque** parabolik dalgalık
~ **pour canal unique** tek oluk dalgalığı
~ **réceptrice** alıcı dalgalığı
~ **réceptrice de relais** aktarıcı alıcı dalgalık
~ **réceptrice de relais hertzien** aktarıcı alıcı dalgalık
~ **télescopique** geçmeli dalgalık
~ **toutes ondes** tüm kuşak[3] dalgalığı
~ **Y** tavşan kulağı (dalgalık)
~ **Yagi(-Udi)** Yagi dalgalığı
antiabrasif çizintiönler
anticinématographique sinemadışı
anticlimax doruk aşağı
antihalo ağılönler
antihéros karşıt kahraman
Antilope Antilope
antireflet yansımadönler (kat)
antisoufflе uğultudönler
apogée yeröte
appareil
~ **à faire le vent** yel aygıtı
~ **à pellicule unique** sesli alıcı
~ **à tube pour projection** gösterici ışıtaçlı televizyon
~ **à vent** yel aygıtı
~ **de mixage** seslendirme masası
~ **de montage** kurgu aygıtı
~ **d'enregistrement (sonore)** optik seslendirici
~ **de prise de son** ses alıcısı
~ **lecteur** elektronik okuyucu
~ **photo(graphique)** fotoğraf aygıtı
~ **photo numérique** sayısal fotoğraf aygıtı
~**s d'éclairage** aydınlatma donatımı
appareil de prise de vues alıcı[1]
~ **à manivelle** kollu alıcı
~ **à plusieurs vitesses** değişir hızlı alıcı
~ **à ultra-rapide** aşırı hızlı alıcı
~ **en muet** sessiz alıcı
~ **insonorisé** sessizlenmiş alıcı
~ **9,5 mm** 9,5 mm'lik alıcı
~ **pour 8 mm** 8 mm'lik alıcı
~ **pour professionnel** tecimsel sinema alıcısı
~ **pour 16 mm** 16 mm'lik alıcı
~ **pour 35 mm** 35 mm'lik alıcı
appareil de projection gösterici
~ **bi-film** ikili gösterici
~ **cinématographique** gösterici
~ **de films** gösterici
~ **8 mm** 8 mm'lik gösterici
~ **muet** sessiz gösterici
~ **9,5 mm** 9,5 mm'lik gösterici
~ **portatif** taşınabilir gösterici
~ **pour analyse** çözümleme

göstericisi
~ **pour deux formats** ikili gösterici
~ **pour film fixe** saydam resim kuşağı göstericisi
~ **pour 8 mm** 8 mm'lik gösterici
~ **pour 9,5 mm** 9,5 mm'lik gösterici
~ **pour 16 mm** 16 mm'lik gösterici
~ **pour Super-8 mm** büyük 8 mm'lik gösterici
~ **pour 35 mm** 35 mm'lik gösterici
~ **pour trois formats** üçlü gösterici
~ **pour un format** birli gösterici
~ **pour vues fixes** saydam resim göstericisi
~ **16 mm** 16 mm'lik gösterici
~ **sonore** sesli gösterici
~ **Super-8 mm** büyük 8 mm'lik gösterici
~ **35 mm** 35 mm'lik gösterici
~ **trifilm** üçlü gösterici

apparition graduelle açılma
"appraisal değerlendirme
~ **panel"** değerlendirme kurulu
appréciation değerlendirme
appréciation cinématographique değerlendirme
arabesque arabesk
arc ışık yayı
~ **à basse intensité** alçak yeğinlikli ışık yayı
~ **à charbon** kömürlü ışık yayı
~ **à haute intensité** yüksek yeğinlikli ışık yayı
~ **à vapeur de mercure** cıva buğulu ışık yayı
~ **225 ampères** büyük ışıldak
archétype ilkörnek
architecte-chef décorateur sanat yönetmeni
architecte-decorateur (chef) sanat yönetmeni
archive belgelik
~ **cinématographique** belgelik
~ **des effets sonores** ses etkileri belgeliği
~ **sonore** seslik
ardoise çekim tahtası
armoire dolap
~ **à films** dolap
~ **de séchage** kurutma dolabı
AromaRama AromaRama
arraché yıldırım geçişi
arrangement musical müzik düzenlemesi
arrangeur müzik düzenleyici
arrêt durdurma
~ **du son** ses kapama
~ **du temps** dondurulmuş resim
~ **sur l'image** resim durdurma
arrière plan dip
Arriflex Arriflex
art
~ **cinématographique** sinema sanatı
~ **de la télévision** televizyon sanatı
~ **du cinéma** sinema sanatı
~ **du vidéo** video sanatı
~**s de la communication** iletişim sanatları
~ **télévisuel** televizyon sanatı

artiste sinema sanatçısı
artiste-peintre-décorateur boyacı
ASA Amerikan Ölçünler Birliği
aspects de l'image çerçeve oranı
assemblage dizileme
~ **A et B** A, B dizilemesi
~ **B** B dizilemesi
~ **des rushes** günlük çekim dizilemesi

assistant
~ **accessoiriste** yardımcı donatımcı
~ **animateur(trice)** canlandırıcı yardımcısı
~ **caméraman** alıcı yönetmeni yardımcısı
~ **chariot** kaydırmacı
~ **chef électricien** başışıkçı yardımcısı
~ **décorateur** yardımcı bezemci
~ **de mise au point** odaklayıcı
~ **de production** yönetmen yardımcısı
~ **du régisseur de plateau** yapım görevlisi yardımcısı
~ **du son** sestoplarcı
~ **metteur en scène** yönetmen yardımcısı
~ **monteur** kesici
~ **opérateur** alıcı yönetmeni yardımcısı
~ **operateur de cabine** gösterici yardımcısı
~ **projectionniste** gösterimci yardımcısı
~ **réalisateur** yönetmen yardımcısı

assistante de plateau yazman
association
~ **audio-visuelle** görsel-işitsel çağrışım
~ **d'images** çağrışım
~ **Française de Normalisation** Fransız Ölçün Birliği
~ **Interaméricaine de Radiodiffusion** Amerikalılararası Yayın Birliği

assurance de production yapım sigortası
astigmatlsme astigmatlık
ASTRA ASTRA
asynchrone eşlemesiz
asynchronisme eşlemesizlik
atelier işlik

~ **de décoration** bezem işliği
~ **de menuiserie** marangoz işliği
~ **de plâtrier** alçı işliği
~ **des maquettes** maket işliği
~ **de staffeur** alçı işliği
~ **de tirage** basım işliği

atmosphère hava
atome öğecik
à travers l'objectif mercekten
à trois dimensions üçboyutlu
attention! "kalkışa geç!"
atténuateur güçsüzleştirici
atténuation alkınma; güçsüzleşme
"audimeter" izleyiciölçer
attribution des fréquences yinelenim özgüleme
audio ses
"(A)~-Animatronics" sesli-canlı robotlar uygulayımı
~-visuel görsel işitsel
"audio-mixer" seslendirme masası
auditeur(trice) dinleyici
auditif işitsel
audition deneme
~ **binauriculaire** iki kulakla işitme
~ **channel** dinleme oluğu
au point odakta
auréol ayla
Auricon Auricon
auteur yazar
~ **de cinéma** yazar
~ **de film** yaratıcı
~ **des dialogues** söyleşme yazarı
~ **de scénario** oyunluk yazarı
~ **de télévision** yazar
auto-censure özdenetleme
auto-contrôle özdenetleme
automatique özdevinimli
autorisation
~ **de projection** gösterim izni
~ **de tourner** çevirim izni
~ **pour adultes seulement** "A" belgesi
~ **pour tous publique** "U" belgesi
autospectacle park sineması
avance öndelik
avant-garde öncü
avant-plan ön
avant-premier ilk oynatım
avertisseur de fin de bobine geçme imi
avoir un trou tutulmak
à vous caméra "al!"
axe ana yaprak; dingil
~ **débiteur** verici dingil
~ **d'entraînement** geçiş dingili
~ **de projection** gösterim ekseni
~ **moteur** geçiş dingili
~ **optique** optik eksen
~ **récepteur** alıcı dingil

B

B byte
b-Y m - Y
"baby spot" küçük ışıldak
"back-projection" geriden gösterim
backup
~ **copy** yedek eşlem
~ **track** yedek ses yolu
baffle panjur
bague
~ **de commande du diaphragme** ışık düzengeci bileziği
~ **de mise au point** odaklama bileziği
baie camlı bölme
~ **de synchro** alıcı denet masası
~ **de voie (caméra)** alıcı denet masası
bain banyo
~ **chimique** banyo
~ **d'arrêt** durdurma banyosu
~ **de blanchiment** ağartma banyosu
~ **de clarification** durulama banyosu
~ **de développement** açındırma banyosu
~ **de fixage** saptama banyosu
~ **de nettoyage** temizleme banyosu
~ **de renforçateur** koyulaştırma banyosu
~ **de renforcement** koyulaştırma banyosu
baisser (les lumières) azaltmak
baissez
~ **la lumière!** "azalt!"
~ **les lumières!** "azalt!"
balayage tarama; yıldırım geçişi
~ **à faisceau électronique** elektronik film tarama
~ **à faisceau électronique du film** elektronik film tarama
~ **de demi image** alan taraması;
~ **de film** film tarama
~ **de ligne** satır sayısı
~ **entrelace** geçmeli tarama
~ **hélicoïdal** eğik tarama
~ **horizontal** yatay tarama
~ **mécanique** mekanik tarama
~ **normal** düz tarama
~ **ordinaire** düz tarama
~ **progressif** aşamalı tarama
~ **simple** düz tarama
~ **transversal** enine tarama
~ **vertical** düşey tarama
balayer taramak
balcon balkon
banc
~ **d'eclairage** küme ışıldak
~ **de lampes à incandescence** küme ışıldak
~ **titre** yazılama masası
bande kuşak[1]

~ **acétate** asetat kuşak[1]
~ **adhésive** kuşak yapıştırıcı
~ **affaiblié** güçsüzleştirilmiş kuşak[3]
~ **amorce** kılavuz;
~-**annonce** tanıtma filmi
~ **attenuée** güçsüzleştirilmiş kuşak[3]
~ **cache-lumière** basım ışığı kuşağı
~ **V** Kuşak V
~ **d'actualités** haber filmi
~ **de bruits** etkiler kuşağı
~ **de changement de lumière** basım ışığı kuşağı
~ **de contrôle** kılavuz ses kuşağı
~ **de fréquence** kuşak[3]
~ **de lancement** tanıtma filmi
~ **des couleurs** renk çubuğu
~ **d'essai** deneme kuşağı; deneme parçası
~ **dessinée** resimli roman
~ **d'étalonnage** kerteleme[1] örneği
~ **II** Kuşak II
~-**dialogue** söyleşme kuşağı
~ **effets sonores** etkiler kuşağı
~ **enregistrée** dolu kuşak[1]
~ **étalon** kertelenie[1] örneği
~ **image** görüntü kuşağı
~ **latérale** yan kuşak[3]
~ **latérale** affaiblie
~ **latérale atténuée** güçsüzleştirilmiş yan kuşak[3]
~ **latérale inférieure** alt yan kuşak[3]
~ **latérale supérieure** üst yan kuşak[3]
~ **laterale unique** tek yan kuşak[3]
~ **magnétique** mıknatıslı kuşak[1]; mıknatıslı ses kuşağı
~ **magnétique originale** ana mıknatıslı kuşak[1]
~ **magnétique perforée** mıknatıslı film
~ **magnétique sonore separée** ayrı mıknatıslı ses
~ **musique** müzik kuşağı
~ **parole** söz kuşağı
~ **passante** kuşak geçirimi
~ **perforée** delikli film
~ **pilote** kılavuz ses kuşağı
~ **IV** Kuşak IV
~ **rythmo** sözlendirme kılavuzu
~ **S S** kuşağı
~ **sensitométrique** deneme parçası
~ **son** ses kuşağı
~ **son internationale** sözsüz ses kuşağı
~ **son optique optik** ses kuşağı
~ **sonore** ses kuşağı
~ **sonore modulée** dolu ses kuşağı
~ **sonore non modulée** boş ses kuşağı
~**s UHF** pek yüksek yinelenim kuşakları
~**s VHF** çok yüksek yinelenim kuşakları
~ **témoin** denemelik
~ **thermoplastique** ısılyoğruk kuşak[1]
~ **III** Kuşak III
~ **I** Kuşak I
~-**vidéo** video kuşağı

baffle yankıönler

balance de la couleur renk dengelenie

banque de données veri bankası

barre
~ **cadre** çerçeve çizgisi
~ **de cadrage** çerçeve çizgisi
~**s métalliques** borulu askı

barrette
~ **de diaphragme** ışık düzenleci kolu
~ **de mise au point** odaklama kolu

base taban

basse
~ **définition** düşük seçiklik
~ **fréquence** alçak yinelenim(ler)

battant askı

battement intermittent aralı devinim

batterie batarya

Bell & Howell Bell & Howell

bénéfice net kesintili gelir

béquille bezem desteği

Betacam Betacam

Betacam SP Betacam SP

Betamax Betamax

BF alçak yinelenim(ler)

bibliothèque
~ **de la télévision** televizyon kitaplığı
~ **du cinéma** sinema kitaplığı

bichromie çift renkli işlem

bidule zamazingo

bi-film ikili gösterici

Big Mac Big Mac

billet bilet
~ **de location** bilet
~ **d'entrée** bilet

"billing" ad sıralaması

binaire ikili[1]

binaural ikiboyutlu (ses)

"bipack" çift film

bistandard çift ölçünlü almaç

bit ikili[2]

BLA güçsüzleştirilmiş yan kuşak[3]

"Black Maria" "Black Maria"

blanchiment ağartma

blanchir ağartmak

bleu lavande mavi eşlem

bleu-vert mavi-yeşil

bloc
~ **optique** resim bölümü
~-**programme** izlence yayın

bölümü; yönetim odası
~ **sonore** okuma kafası; ses bölümü
blocage
~ **de ligne** satır boşluğu
~ **d'image** alan boşluğu
"block booking" toptan kiralama
"blockbuster" bomba
blockhaus pour film korunak
BLV tek yan kuşak[1]
"blue screen effect" mavi diplik işlemi
"blue screen process" mavi diplik işlemi
bobinage sarma
bobine makara; sarımlık
~ **B** B dizilemesi
~ **chargeable en plein de jour** ışıkta takma makarası
~ **de balayage horizontal** yatay saptırma sarımlığı
~ **de balayage vertical** düşey saptırma sarımlığı
~ **débitrice** verici makara
~ **de déflexion** saptırma sarımlığı
~ **de déviation** saptırma sarımlığı
~ **de déviation horizontale** yatay saptırma sarımlığı
~ **de déviation verticale** düşey saptırma sarımlığı
~ **d'enroulement** alıcı makara
~ **de projection** gösterim makarası
~ **déviatrice** saptırma sarımlığı
~ **pour film** makara
~ **réceptrice** alıcı makara
~**s A et B** A, B dizilemesi
bobineuse sarıcı
boîte kutu
~ **à accessoires** donatı çantası
~ **à film** kutu
~ **à mixage** seslendirme masası
~ **de jonction** dağıtım kutusu
~ **magasin** doldurmalık
boîtier de télécommande uzaktan yönetme aygıtı
bol dağıtıcı
bombardement électronique elektron bombardımanı
bon
~ **film** iyi film
~ **pour le son!** "ses hazır!"
bonimenteur çığırtkan
bonisseur çığırtkan
bonnette ek mercek
bord kenar
borne uç
bouchon (d'objectif) mercek kapağı
boucle büklüm; dolam
~ **inférieur** alt büklüm
~ **pour doublage** sözlendirme dolamı
~ **supérieur** üst büklüm
bougie mum
bourrage (de film) dolaşma
bout
~ **à bout** kaba kurgu
~ **d'essai** deneme parçası
~ **d'essai (pour un acteur/trice)** deneme filmi
bouton (touche) açma-kapama düğmesi; ayar düğmesi; çalıştırma düğmesi
~ **d'amplitude horizontale** genişlik ayarı düğmesi
~ **d'amplitude verticale** yükseklik ayarı düğmesi
~ **d'arrêt** durdurma düğmesi
~ **de déclenchement** çalıştırma düğmesi
~ **de luminosité** parlaklık düğmesi
~ **de marche** çalıştırma düğmesi
~ **de mise en veille** bekleme düğmesi
~ **d'enregistrement** saptama düğmesi
~ **de réglage** ayar düğmesi
~ **de réglage de contraste** sertlik düğmesi
~ **de réglage de hauteur** yükseklik ayarı düğmesi
~ **de réglage de largeur** genişlik ayarı düğmesi
~ **de réglage des canaux** oluk seçme düğmesi
~ **de réglage de synchronisation horizontale** satır eşleme düğmesi
~ **de réglage de synchronisation verticale** resim eşleme düğmesi
~ **de rembobinage** geriye sarma düğmesi
~ **de rembobinage** geriye sarma düğmesi
~ **de volume** ses ve resim düğmesi
~ **positif-négatif** pozitif-negatif anahtarı
bouts günlük çekim(ler)
"box-office" gişe
bras
~ **de microphone** sestoplar kolu
~ **élévateur** vinç kolu
~ **flexible** yaylı askı
"breakaway" dağılır bezem
"breezeway" geçit
brèves (nouvelles) kısa haberler
brillance parlaklık
~ **de l'écran** görüntülük parlaklığı
~ **de l'image** parlaklık
brin directeur yöneltici
British Standards Institute İngiliz Ölçünler Enstitüsü
bromure d'argent gümüş bromür
brouillage bozulma

brouiller (une émission) karıştırmak
bruit gürültü
~ **causé par un collage** ek gürültüsü
~ **cause par une collure** ek gürültüsü
~ **d'ambiance** yerel gürültü (ses)
~ **de caméra** alıcı gürültüsü
~ **de collure** ek gürültüsü
~ **de fond** uğultu
~ **de souffle** uğultu
~ **inhérent** içsel gürültü
~ **off** dıştan (gürültü)
~ **on** içten (gürültü)
~ **produit par la collure** ek gürültüsü
~ **vidéo** karlanma
bruitage ses etkileri
bruiteur ses etkicisi
bruits ses etkileri
"maxi brute" büyük ışıldak
BSI Ingiliz Ölçünler Enstitüsü
budget bütçe
bulletin météorologique hava durumu
burlesque savrukluk
"butt cut" kesme
"butt edit" kesme
byte byte

C

c mum
C kulon
C renklilik
cabestan döndürme çubuğu
cabine gösterim odacığı
~ **d'enregistrement** seslendirme odası
~ **d'enregistrement mobile** seslendirme arabası
~ **de programme** izlence işliği
~ **de projection** gösterim odacığı
~ **de mixage** seslendirme odası
~ **de régie** yönetim odası
~ **de son** seslendirme odası
~ **sonore** seslendirme odası
~ **de speaker(ine)** sunucu işliği
cabinet noir karanlık oda
câble kablo
~ **à retard** geciktirme kablosu
~ **coaxial (blindé)** eşeksenli kablo
~ **de connexion** bağlantı kablosu
~ **de cuivre** bakır kablo
~ **de descente** iniş kablosu
~ **de caméra** kablo
~ **de l'antenne** iniş kablosu
~ **de liaison** iniş kablosu
~ **(électrique)** kablo
~ **en ruban** yassı kablo
~ **hertzien** telsiz bağlantısı
"cableman" kablocu
câbliste kablocu
cache örtü
~ **animé** devinimli örtü
~ **de l'Académie** Akademi örtüsü
~ **de projecteur** gösterici örtüsü
~ **en dents de scie** yarıklı örtü
~ **jointure** ek çentiği; yama
~ **mobile** devinimli örtü
cachet ödemelik
cadence alıcı hızı
~ **de prise de vues** alıcı hızı
~ **de projecteur** gösterici hızı
~ **d'image** saniyede resim (sayısı)
~ **normale** olağan hız
cadmium kadmiyum
cadrage çerçeve düzeltme; çerçeveleme
~ **désordonné** düzensiz çerçeveleme
~ **oblique** eğik çerçeveleme
~ **penché** eğik çerçeveleme
cadre çerçeve; çerçeve oranı; resim; saydam resim çerçevesi
~ **à pression** basaç
~ **de diapo** saydam resim çerçevesi
~ **de vue** saydam resim çerçevesi
~ **dynamique** değişir çerçeve
~ **presseur** basaç
cadrer çerçeve düzeltmek; çerçevelemek
cadreur alıcı yönetmeni
CAP özdevinimli yinelenim ayarı
CAG özdevinimli kazanç ayarı
caisse gişe
caissier(ière) biletçi
caisson
~ **d'insonorisation** sessizleme kutusu
~ **insonore** sessizleme kutusu
calculatrice bilgisayar
calcul en pied ayakla uzunluk
caligarisme dışavurumculuk
calorie kalori
came aşık
caméra alıcı; fotoğraf aygıtı
~ **à cassette** kutucuklu alıcı
~ **à deux tubes** iki ışıtaçlı alıcı
~ **à grande vitesse** aşırı hızlı alıcı
~ **à main** el alıcısı
~ **à manivelle** kollu alıcı
~ **amateur** özenci alıcısı
~ **à miroir** aynalı alıcı
~ **à moteur** motorlu alıcı
~ **à moteur à ressort** kurmalı alıcı
~ **à moteur électrique** elektrik motorlu alıcı
~ **à moteur mécanique** kurmalı alıcı
~ **à plusieurs vitesses** değişir

hızlı alıcı
~ **à quatre tubes** dört ışıtaçlı alıcı
~ **à ressort** kurmalı alıcı
~ **arrêtée** değiştirim
~ **à télévision à tube vidicon** vidikon (alıcı)
~ **à tourelle** döner mercekli alıcı
~ **à trois-bandes** üç kuşak[1] alıcısı
~ **à trois couleurs** üç renkli alıcı
~ **à trois tubes** üç ışıtaçlı alıcı
~ **automatique** özdevinimli alıcı
~ **automatique perfectionnée** tam özdevinimli alıcı
~ **avec entraînement à main** kollu alıcı
~ **avec moteur électrique** elektrik motorlu atıcı
~ **à viseur électronique** elektronik bakaçlı alıcı
~ **à viseur réflexe** yansımalı bakaçlı alıcı
~ **bipack** çift filmli alıcı
~-**car** kaydırma arabası
~ **cinématographique** alıcı[1]
~ **couleur** renkli alıcı
~ **d'animation** canlıresim alıcısı
~ **de plateau** işlik alıcısı
~ **de reportage** el alıcısı
~ **de studio** işlik alıcısı
~ **de télévision** alıcı[1]
~ **digital** sayısal fotoğraf aygıtı
~ **dissimulé** gizli alıcı
~ **éléctronique** alıcı[1]
~ **en muet** sessiz alıcı
~ **fixe** değişmez çekim
~ **Hi-8** Hi-8 alıcı
~ **8 mm** 8 mm'lik alıcı
~ **insonorisé** sessizlenmiş alıcı
~ **invisible** Televizyon-Gerçek
~ **mobile** telsiz bağlantılı alıcı
~ **9,5 mm** 9,5 mm'lik alıcı
~ **noire et blanche** siyah-beyaz alıcı
~ **objective** nesnel anlatı
~ **Panavision** Panavision alıcı
~ **Polaroid** Polaroid (fotoğraf aygıtı)
~ **portable** el alıcısı
~ **portative** el alıcısı
~ **pour cinéradiographie** röntgen alıcısı
~ **pour format réduit** özenci alıcısı
~ **pour 8 mm** 8 mm'lik alıcı
~ **pour image par image** tek resim alıcısı
~ **pour les extérieurs** orta boy alıcı
~ **pour les prise de vues dessin animé** canlıresim alıcısı
~ **pour prise de vues sous-marine** deniz altı alıcısı
~ **pour single 8** tek 8 alıcı
~ **professionnelle** tecimsel sinema alıcısı
~-**robot** tam özdevinimli alıcı
~ **16 mm** 16 mm'lik alıcı
~ **semi-automatique** yarı özdevinimli alıcı
~ **65** Caméra 65
~ **son** ses alıcısı
~ **sonore** sesli alıcı
~-**stylo** alıcı-kalem
~ **subjective** öznel anlatı
~ **Super-8 mm** büyük 8 mm'lik alıcı
~ **télévision à tube iconoscope** ikonoskop (alıcı)
~ **télévision à tube image-orthicon** görüntü-ortikon alıcı
~ **télévision à tube supericonoscope** süperikonoskop (alıcı)
~ **télévision à tube super-orthicon** süperortikon (alıcı)
~ **35 mm** 35 mm'lik alıcı
~ **ultra-rapide** aşırı hızlı alıcı
~ **video** alıcı[1]
~ **Web** Web alıcısı

caméraman alıcı yönetmeni
~-**cadreur** alıcı yönetmeni
~ **chariot** kaydırmacı

Camérascope Camérascope

caméscope video alıcısı
~ **digital** sayısal video alıcısı

camion
~ **d'enregistrement** seslendirme arabası
~ **de son** seslendirme arabası
~ **son** seslendirme arabası
~ **sonore** seslendirme arabası

canal
~ **de chrominance** renklilik oluğu
~ **de télévision** oluk
~ **direct** doğru oluk
~ **inverse** ters oluk
~ **local** yerel oluk
~ **son** ses oluğu
~ **sonore** seslendirme oluğu
~ **vision** alıcı oluğu

candela kandela

"Candid Eye" Arı Göz

canon à électron elektron topu

capacité koltuk sayısı; sığa
~ **de la salle** koltuk sayısı

caractère karakter

caractérisation karakter çizme

cardan yalpalık

car de reportage seslendirme arabası
~ **télévision** yayın arabası

carré blanc beyaz im[1]

carrière cinématographique sinemacılık uğraşı

carrière de télévision televizyonculuk uğraşı

carrousel döner saydam resimlik

carte
- ~ **d'acquisition vidéo** görüntü aktarım kartı
- ~ **son** ses kartı
- ~ **télévision (TV)** televizyon kartı
- ~ **vidéo** görüntü kartı

carton arayazı; yazı; yazı kartonu
- ~ **à tirette** canlı çizgiler
- ~ **d'art** resim kartonu
- ~ **de générique** tanıtma yazısı kartonu
- ~ **de titre** ad kartonu
- ~ **générique** tanıtma yazısı kartonu
- ~ **graphique** çizi kartonu

"cartoon" resim
cascadeur cambaz
casemate korunak
casque
- ~ **d'ecoute** kulaklık
- ~ **téléphonique** kulaklık

casse-cou cambaz
casse-gueule cambaz
casserolle ışıldak; tas ışıldak
cassette kutucuk
- ~ **à bande magnétique** kutucuklu ses kuşağı
- ~ **magnétique** kutucuk

cassure kopma
- ~ **du film** kopma

"cast" oynayanlar
"casting" oyuncu seçimi
catalogage sıralaklama
catalogue de films film sıralağı
cathode eksiuç
"Cathode Potential Stabilized" émitron süperikonoskop (ışıtaç)
cathoscope eksiuç ışıtacı
CAV özdevinimli gürlük ayarı
CCIR Uluslararası Radyo İletişimi Danışma Kurulu
CCIR 601 CCIR 601
cd kandela
CDS Cinema Digital Sound
CDV video tıkız tekeri
CD-vidéo video tıkız tekeri
CECLES Avrupa Taşıyıcı Füze Hazırlama ve Yapma Kurulu
cell saydam yaprak
cello saydam yaprak
cellul saydam yaprak
cellule
- ~ **au sulfure de cadmium** kadmiyum sülfitli ışıkölçer
- ~ **photo-électrique** ışıkgözü

cellulo saydam yaprak
- ~**s principaux** ana resimler

celluloïd selüloit
cellulose selüloz
cement yapıştırıcı
censeur denetleyici
censure denetleme
- ~ **centrale** merkez denetlemesi
- ~ **municipale** belediye denetlemesi
- ~ **de télévision** denetleme
- ~ **de vidéo** denetleme

censurer denetlemek
100-200 W küçük ışıldak
centrage ortalama
centre
- ~ **de commutation** ana denetim odası
- ~ **d'émission** verici
- ~ **de production** yapım merkezi
- ~ **de production régional** bölgesel yapını merkezi
- ~ **de programme** yapım merkezi
- ~ **de télévision** verici
- ~ **émetteur** verici
- ~ **optique** optik özek
- ~ **vidéo** yapım merkezi

centrez! "ortala!"
cercle
- ~ **chromatique** renk çemberi
- ~ **de confusion** bulanıklık tekeri
- ~ **de diffusion** bulanıklık tekeri

certificat
- ~ **"A"** belgesi
- ~ **de destruction** yok etme belgesi
- ~ **"H"** "H" belgesi
- ~ **"U" belgesi** "U" belgesi
- ~ **"X"** "X" belgesi

césium sezyum
CETS Avrupa Uyduyla Irakiletişim Konferansı
chaîne ağ; oluk
- ~ **commerciale** ticimsel televizyon
- ~ **d'écoute** dinleme oluğu
- ~ **d'émetteurs de télévision** ağ
- ~ **d'enregistrement (sonore)** seslendirme oluğu
- ~ **de salles** ağ
- ~ **de télévision** alıcı oluğu
- ~ **électrique** oluk
- ~ **vidéo** alıcı oluğu

chambre
- ~ **d'écho** yankı odası
- ~ **noire** karanlık kutu; karanlık oda

champ alan; görüş alanı
- ~-**contrechamp** açı - karşı açı
- ~ **couvert** görüntü alanı
- ~ **d'audibilité** işitilebilirlik sınırı
- ~ **de netteté** alan
- ~ **d'image** görüntü alanı
- ~ **électrique** elektrik alanı
- ~ **électromagnétique** elektromıknatıs alan
- ~ **en profondeur** derinlemesine görüntü
- ~ **fixe** değişmez çekim
- ~ **magnétique** mıknatıslı alan
- ~ **visuel** görüş alanı

champion de box-office gişe birincisi
changement

~ **continu rapide de cadrage** optik kaydırma
~ **de décor** bezem değişimi
~ **de la distance focale** odak uzunluğu değiştirme
~ **simple de plan** kesme

changez (image)! "geç!"
"changing-bag" değiştirme torbası
chanson de film film şarkısı
chanteur(euse) şarkıcı
chaplinesque Şarlomsu
charbon kömür
~ **à haute intensité** yüksek yeğinlikli kömür
~ **à mèche** göbekli kömür
~ **d'arc** kömür
~ **de lampe à arc** kömür
~ **pour arc à haute intensité** yüksek yeğinlikli kömür
~ **pour projection** gösterici kömürü

charge électrique elektrik yükü
chargement takma; yükleme²
~ **automatique** özdevinimli takma
~ **de la caméra** takma
~ **en plein jour** ışıkta takma

charger takmak
~ **une caméra** takmak

chargeur ufak doldurmalık; yükleç
"charging-bag" değiştirme torbası
chariot kaydırma; kaydırma arabası
~ **porte-caméra** kaydırma arabası
~ **travelling** kaydırma arabası

chasseur-aboyeur çığırtkan
chasseur-annonceur çığırtkan
châssis yüzey
~ **passe-vues** saydam resim taşıyıcı
~ **pliant** katlanır yüzey

chaud sıcak

chef
~ **animateur(trice)** canlandırıcı
~ **assistant du son** ses yönetmeni
~ **caméraman** görüntü yönetmeni
~ **costumier** başgiysici
~ **décorateur** sanat yönetmeni
~ **de la chaîne** ana denetim görevlisi
~ **de la figuration** oyuncu yönetmeni
~ **de la régie finale** ana denetim görevlisi
~ **d'émission** yönetmen; ana denetim görevlisi
~ **de plateau** yönetmen yardımcısı
~ **de poste** sinema yöneticisi
~ **de production** başyapımcı; yapım yönetmeni
~ **de publitcité** tanıtı yöneticisi
~ **d'équipe des éclairagistes** başışıkçı
~ **d'équipe des électriciens** başışıkçı
~ **d'équipe des machinistes de plateau** ustabaşı
~ **des informations** haber müdürü
~ **d'orchestre** orkestra yöneticisi
~ **du plateau** düzlük yönetmeni
~-**électricien** başışıkçı
~ **maquilleur(euse)** baş makyajcı
~ **monteur(euse)** kurgucu
~ **opérateur** görüntü yönetmeni
~ **opérateur de cabine** başgösterimci
~ **opérateur de prise de son** ses başyönetmeni
~ **opérateur du son** ses başyönetmeni
~ **technique de production** yönetmen

chercheur de champ bakaç
chevalet çizi desteği; yazı desteği
chevauchement aşma; binme
cheville kıskı
chiffre
~ **f f** sayısı
~**s repères** kenar sayısı
~ **T T** sayısı

chlorure
~ **d'argent** gümüş klorür
~ **de polyvinyle** polivinilklorit

choix seçim
~ **de lieu** yer seçimi
~ **d'émission** oluk seçme
~ **de programme automatique par tuner électronique** elektronik oluk seçme
~ **de programme par tuner mécanique** mekanik oluk seçme
~ **des interprètes** oyuncu seçimi
~ **des programmes** oluk seçme

chorégraphe dans düzenleyici
chorégraphie dans düzeni
chroma renklilik
"chroma key", "chromakey" mavi diplik işlemi
chromaticité renkserlik
chromatique renkser
chrominance renklilik
chronométrer dakikalamak
chute
~ **de tension** gerilim düşmesi
~ **d'intensité sonore** alkınma
~**s (de films)** kırpıntı (film)

chutier askı
ciblc (du tube) erek
CICE Avrupa Sinema Endüstrisi Komitesi
CIE Uluslararası Aydınlatma Ku

rulu
ciné- sine-
ciné
~ac haber filmi sineması
~aste sinemacı; sinema sanatçısı
~aste amateur özenci sinemacı
~aste professionnel uğraşman sinemacı
~-bref haber filmi sineması
~-bus sinema arabası
~ caméra alıcı[1]
~-cassette kutucuk
~-club sinema derneği
~génie filmegiderlik
~-jardin açık sinema
~-journal dergi-film
~magazine dergi-film
~microphotographie ufaköfçek sineması
(C)**~-Œil** Sinema-Göz;
~phile sinemasever
(C)**~-Pravda** Sinema-Gerçek
~radiographie sinema-röntgen
~-roman bölüntülü film; foto-roman; sinema romanı
(C)**~-Vérité** Sinema-Gerçek
Cinecolor Cinecolor
cinéma sinema; sinemacılık
~ accéléré hızlandırılmış devinim sineması
~ à grande vitesse aşırı hız sineması
~ ambulant gezici sinema
~ à programme permanent sürekli gösterim sineması
~ au ralenti yavaşlatılmış devinim sineması
~ brechtien Brechtçi sinema
~ commercial tecimsel sinema
~ contemporain çağdaş sinema
~ d'amateur özenci sineması
~ d'animation canlandırma sineması
~ d'art sanat sineması
~ d'art et d'essai sanat sineması
~ d'auteur yaratıcılar sineması
~ d'avant-garde öncü sineması
~ de papa geleneksel sinema
~ de poche cep sineması
~ de première vision genel oynatım sineması
~ des auteurs yaratıcılar sineması
~ d'essai sanat sineması
~ d'évasion kaçış sineması
~ d'exclusivité öncelik oynatımı sineması; önoynatım sineması
(C)**~ Digital Sound** Cinema Digital Sound
~ direct dolaysız sinema
~ éducatif eğitim sineması
~ en couleur renkli sinema
~ en plein air açık sinema
~ en relief üçboyutlu sinema
~ forain panayır sineması
~ étranger yabancı sinema
~ improvisé doğaçlama sineması
~ industriel işleyim sineması
~ intellectuel anlıksal sinema
(C)**~ Libre** Özgür Sinema
~ mobile gezici gösterim takımı
~ muet sessiz sinema
~ national yerli sinema
~ non commercial özel sinema
~ parc park sineması
~ parlant sözlü sinema
~ pédagogique eğitim sineması
~ permanent yerleşik sinema; sürekli gösterim sineması
~ Polaroid Polaroid sinema
~ politique siyasal sinema
~ pour autos park sineması
~ pour industrie işleyim sineması
~ pur arı sinema
~ scientifique bilimsel sinema
~ sonore sesli sinema
~ sous-marin deniz altı sineması
~ ultra-ralenti aşırı yavaş sineması
~ ultra-rapide aşırı hız sineması
(C)**~ Underground** yeraltı sineması
(C)**~-Vérité** Sinema-Gerçek
CinémaScope CinemaScope
~ 55 CinémaScope 55
cinémathécaire filmlik görevlisi
cinémathèque filmlik
cinématographe sinemacı; sinemacılık; sinematograf
~ ambulant gezici sinema
~ image par image tek resim sineması
cinématographie sinema; sinemacılık
~ accélérée hızlandırılmış devinim
~ aérienne havacılık sineması
~ au ralenti yavaşlatılmış devinim sineması
~ en couleur renkli sinema
~ médicale tıp sineması
cinématographier çevirmek
cinématographique sinemalık
cinématologie sinemabilim
Cinémiracle Cinemiracle
Cinépanoramic Cinepanoramic
Cinérama Cinerama
55 mm 55 mm'lik film
525 lignes 525 satır
5400K 5400K
cintre asma donatım
cirage mumlama
Circarama Circarama
Circlorama Circlorama
Circlevision Circlevision
circuit ağ; çevrim[2]
~ de déflexion saptırma çevrimi

~ **de déviation** saptırma çevrimi
~ **de l'état solide** katı durum çevrimi
~ **de salles** ağ
~ **électrique** çevrim²
~ **fermé (de télévision)** kapalı yayın
~ **imprimé** baskı çevrim²
~ **integré** tümleşik çevrim²

clap şakşak
"clapman" şakşakçı
"clapper-boy" şakşakçı
"clapper-loader" şakşakçı-takıcı
claqueman şakşakçı
claquette şakşak
~ **!** "şakşak!"
~ **image** resim şakşağı
~ **son** ses şakşağı
clarté (de l'image) parlaklık
classification bölümleme; sıralama
~ **morale** *türel bölümleme*
clavier dokunaçlık
clef de voûte kilit taşı
client alıcı²
climatisation iklimleme
climatiseur iklimleyici
climax doruk nokta
"clip" parça
"close up" omuz çekimi
club de fan hayranlar derneği
"CMX" CMX
"CMX 6000" CMX 6000
codage düzgüleme
code düzgü
coder düzgülemek
codeur renk bileştirici
coefficient
~ **anamorphotique** sıkıştırma¹ katsayısı
~ **du filtre** süzgeç katsayısı
coffre (pour transport des film) sandık
coffret de contrôle alıcı denet masası
coiffeur(use)-perruquier(-ière) berber
col du tube boyun
colle yapıştırıcı
~ **à film** yapıştırıcı
~ **pour film** yapıştırıcı
collecteur iniş kablosu; toplaç
coller yapıştırmak
collerette makara yanağı
colleuse yapıştırma aygıtı
~ **à bande adhésive** kuşaklı yapıştırma aygıtı
~ **bande-vidéo** yapıştırma aygıtı
~ **par chevauchement** çerçeve çizgisi yapıştırma aygıtı
~ **positive** uç uca yapıştırma aygıtı
collimation koşutlama
collure ek yeri; yapıştırma
~ **avec bande adhésive** kuşaklı yapıştırma
~ **chevauchement** binmeli yapıştırma
~ **dans une barre de cadrage** çerçeve çizgisi yapıştırması
~ **diagonale** köşegen yapıştırma
~ **droite** düz yapıştırma
~ **negative** binmeli yapıştırma
~ **positive** uç uca yapıştırma
coloration boyama
colorer boyamak
coloriage boyama
colorimètre renkölçer
colorimétrie renkölçümü
"color-tip" renk karışmasıönler
"colour-killer" renkönleyici
coma kuyruk sapması
combiné bileşik
comédie güldürü
~ **américaine** Amerikan güldürüsü
~ **anglaise** İngiliz güldürüsü
~ **de caractère** karakter güldürüsü
~ **de mœurs** töre güldürüsü
~ **de situation** durum güldürüsü
~ **italienne** commedia dell'arte
~ **larmoyante** acıklı güldürü
~ **legère** hafif güldürü
~ **musicale** müzikli güldürü
~ **noire** kara güldürü

comique güldürü oyuncusu
Comité
~ **Consultatif International des Radiocommunications** Uluslararası Radyo İletişimi Danışma Kurulu
~ **de l'industrie de la ciné matographie européenne** Avrupa Sinema Endüstrisi Komitesi

COMMAG mıknatıslı sesli film
commande
~ **à distance** uzaktan yönetme
~ **automatique de fréquence** öz devinimli yinelenim ayarı
~ **automatique de gain** özdevinimli kazanç ayarı
~ **automatique de volume** özdevinimli gürlük ayarı
~ **de réglage** çerçeveleyici
~ **loupe** büyüteç düğmesi

commanditaire ısmarlayıcı
"commedia dell'arte" commedia dell'arte
commentaire açıklama; yorum
~ **pilote** kılavuz açıklama

commentateur(trice) açıklayıcı; yorumcu
commercial tecimsel film, tecimsel izlence
commission
~ **de censure** denetleme kurulu
~ **de contrôle** denetleme kurulu
(C)~ **Internationale d'Eclairage** Uluslararası Aydınlatma Kurulu

communication iletişim

~ **avec satellite** uydu iletişimi
~ **de masse** yığınsal iletişim
"Communications Satellite Corporation" İletişim Uydusu Ortaklığı
commutateur anahtar
~**-mélangeur** ana denetim masası
commutation kilitlenme
~ **du programme** oluk seçme
complet kapalı gişe
COMOPT optik sesli film
COMSAT İletişim Uydusu Ortaklığı
comparse ufak rol oyuncusu
compatibilité bağdaşım
~ **directe** düz bağdaşım
~ **inverse** ters bağdaşım
compatible bağdaşır
~ **composition** uygun çerçeveleme
compensateur optique optik dengeleyici
compensation optique optik dengeleme
complément ikinci film
~ **de programme** ek film
"complex" tam bezem
complexes çok salonlu (sinema)
compositeur (de musique de film) besteci
composition (de l'image) düzenleme
compression sıkıştırma[1,2]
~ **digitale** sayısal sıkıştırma
compte à rebours geriye sayım
compteur
~ **de longueur** sayaç
~ **de mètres** sayaç
~ **d'image** sayaç
~ **en pied** ayak[2] sayacı
~ **métrique** metre sayacı
"computer
~ **animation"** bilgisayar canlandırması
~ **film"** bilgisayar filmi
~ **music"** bilgisayar müziği
concentration de l'ion hydrogène hidrojen iyonu yoğunluğu
condensateur aydınlatma merceği; yoğunlaç
~ **électrique** yoğunlaç
~ **optique** aydınlatma merceği
condensation chronologique değişik zaman
condenseur aydınlatma merceği
conditionnement de l'air iklimleme
conducteur alıcı dökümü; çalışma dökümü; izlence taslağı; iletkenlik
~ **visuel** resimli taslak
conductibilité iletkenlik
conduite
~ **d'éclairage** aydınlatma tasarı
~ **des costumes** giysi çizelgesi
cône koni
conférence de programme yapım toplantısı
Conférence européenne de télécommunication par satellites Avrupa Uyduyla Haberleşme Konferansı
confetti konfeti
configuration yapılanış
conflit çatışma
~ **binaire** ikili çatışma
connexion bağlantı[1]
connotation yananlam
Conseil
~ **européen pour la mise au point et la construction de lanceurs d'engins spatiaux** Avrupa Taşıyıcı Füze Hazırlama ve Yapma Kurulu
~ **général de la télévision de l'UNESCO** UNESCO (Birleşmiş Milletler Eğitim, Bilim ve Ekin Örgütü) Televizyon Genel Kurulu
conseiller danışman
~ **à la couleur** renk danışmanı
conservation du film koruma
console
~ **de mélange du son** seslendirme masası
~ **de mixage** seslendirme masası
consultant danışman
contingentement (à l'écran) oynatım saptancası
continuité akıcılık; ayrımlama
~ **dialoguée** ayrımlama
contraste sertlik
~ **maximum** aşırı sert
~ **minimum** aşırı yumuşak
contrat
~ **de distribution** dağıtım sözleşmesi
~ **de location** kiralama sözleşmesi
~ **de location de studio** işlik sözleşmesi
~ **d'entreprise** işlik sözleşmesi
~ **de participation** ortaklık sözleşmesi
~ **de production** yapım sözleşmesi
~ **scénario** oyunluk sözleşmesi
~ **d'exploitation** dağıtım sözleşmesi
contre
~**-cache** dişi örtü
~ **champ** karşı açı
~**-griffe** tutucu tırnak
~**-jour** geriden aydınlatma
~**-plongée** alttan görüş
contrefaçon korsan eşlem
contrepoint karşıtsürüm
~ **audio-visuel** görsel-işitsel karşıtsürüm
contretypage çoğaltım

contretype ana pozitif; çoğaltım eşlemi
~ **négatif** çoğaltım negatifi; negatif eşlem
~ **négatif couleur** renkli negatif eşlem
~ **positif** ana positif
contretyper çoğaltmak
contrôle ayar; denetim; denetleme
~ **de caméra** alıcı deneti
~ **de film** denetleme
~ **de gain** kazanç ayarı
~ **de la hauteur** yükseklik ayarı
~ **de la largeur** genişlik ayarı
~ **du défilement horizontal** yatay doğrusallık ayarı
~ **du défilement vertical** dönme ayarı; düşey doğrusallık ayarı
~ **son** ses yönetim odası
contrôleur bilet kesici
convergence çakışma
Convergence Convergence
conversion
~ **de norme** ölçün çevirme
~ **de standard** ölçün çevirme
convertisseur çevireç
~ **de norme** ölçün çevireci
~ **de standard** ölçün çevireci
~ **des ondes radioélectrique** radyo yinelenim çevireci
~ **électronique** elektronik çevirgeç
coordonnées konaçlar
copie eşlem
~ **antenne** yayın eşlemi
~ **à piste magnétique couchée** mıknatıslı sesli film
~ **à piste optique** optik sesli film
~ **approuvée par la censure** denetlenmiş eşlem
~ **bleue** mavi eşlem
~ **combinée** bileşik eşlem
~ **contact** değmeli eşlem
~ **contretypée** çoğaltım eşlemi
~ **couleur** renkli eşlem
~ **de censure** denetlenmiş eşlem
~ **de distribution** dağıtım eşlemi
~ **de montage** kurgu eşlemi
~ **de montage finale** son kurgu eşlemi
~ **de présentation** önoynatım eşlemi
~ **de projection** gösterim eşlemi
~ **de réduction** dar eşlem
~ **de référence** örnek eşlem
~ **de réglage** ana eşlem; ilk eşlem
~ **d'essai** deneme eşlemi
~ **de travail** iş eşlemi
~ **de travail image** görüntü iş eşlemi
~ **de travail son** ses iş eşlemi
~ **d'exploitation** dağıtım eşlemi
~ **d'exploitation en 16 mm** 16 mm'lik eşlem
~ **d'exploitation en 35 mm** 35 mm'lik eşlem
~ **d'exploitation en version doublée** sözlendirilmiş dağıtım eşlemi
~ **épreuve** ilk eşlem
~ **étalon** ilk eşlem
~ **grain fin** kırmızı eşlem
~ **image** görüntü eşlemi
~ **lavande** mavi eşlem
~ **marron** kırmızı eşlem
~ **mouillée** yaş eşlem
~ **muette** sessiz eşlem
~ **mutilée** çiziklenmiş eşlem
~ **négative** negatif eşlem
~ **négatif couleur** renkli negatif eşlem
~ **neuve** yeni eşlem
~ **copie numéro un** ilk eşlem
~ **numéro 0** ana eşlem
~ **obtenue par réduction** dar eşlem
~ **obtenue par tirage contact** değmeli eşlem
~ **obtenue par tirage direct** değmeli eşlem
~ **originale** ana kuşak[1]
~ **par procédé contact** değmeli eşlem
~ **par réduction optique** optik küçültme eşlemi
~ **pilote** renk kılavuzu
~ **positive** pozitif eşlem
~ **son** ses eşlemi
~ **sous-titrée** altyazılı eşlem
~ **standard** ana eşlem
~ **sur support teinte en bleu** mavi eşlem
~ **travail** iş eşlemi
~ **version étrangère** yabancı ülke evirimi
~ **zéro** ana eşlem; ilk eşlem
coproduction ortakyapım
"copyright" yapıt hakkı
corps gövde
correction de la couleur renk düzeltme
correction de l'aigu incelik ayarı
correction des graves kalınlık ayarı
corridor de sevice iskele
costumes giysi
costumier(ière) giysici
cotation morale törel bölümleme
cote morale törel bölümleme
côte
~ **emulsion** duyarkat yüzü
~ **support** tabın yüzü
côté
~ **cour** görünçlük solu
~ **jour** görünçlük sağı
couchage kat çekme; mıknatıslama
~ **de piste magnétique** mıknatıslama
couche kat[1]

~ **aluminisée** alüminyum katı
~ **antireflet** yansımaönler (kat)
~ **d'aluminium** alüminyum katı
~ **magnétique** mıknatıslı kat
couleur renk; renközü
~ **dominante** başat renk
~**s chauds** sıcak renkler
~**s complémentaires** tümler renkler
~**s de spectre** izge renkleri
~**s fondamentales** ana renkler
~**s froides** soğuk renkler
~**s génératrice** ana renkler
~**s primaires** birincil renkler
coulisses görünçlük çevresi
couloir yatak
coulomb kulon
coup de bâton sopalama
coupe budama; kesinti[1]
couper söndürmek
coupez! "kes!"; "söndür!"
~ **le son!** "sesi kes!"
couplage bağlama (düzeni)
~ **optique** optik birleştirme aygıtı
coupure çıkarma; kesinti[1]; kesme
~ **de l'image** resim kesilmesi
~ **directe** kesme
~ **du son** ses kesilmesi
~ **franche** kesme
courant
~ **atternatif** dalgalı akım
~ **continu** doğru akımı
~ **électrique** akım
~ **fort** kent akımı
~ **industriel** kent akımı
courbe
~ **de perception** algılama eğrisi
~**sensitométrique** duyarlıkölçümü eğrisi
courbure de champ alan sapması
courrier des admirateurs izleyici mektubu
cours télévisé televizyonla öğretim
court métrage kısa film
~ **dramatique** öykülü kısa film
coût
~ **de la production** gider
~ **d'un film** gider
couturière giydirici
couvrir açılama
CP CP
CPS émitron süperikonoskop (ışıtaç)
crayon gras yağlı kalem
créateur(trice) de costumes giysi yaratıcısı
crête doruk
~ **à crête** doruktan doruğa
cristal basınç elektriği aygıtı
~ **liquide** sıvı kırılca
critique eleştiri; eleştirmen
~ **cinématographique** eleştirmen
~**de la télévision** eleştiri
~ **de télévision** eleştirmen
~ **du film** eleştiri
croix de Malte Malta haçı
~ **double** ikili Malta haçı
Cronar Cronar
CS CinémaScope
culture
~ **cinématographique** sinema ekini
~ **Prolétarienne** Emekçi Ekini
~ **télévisuelle** televizyon ekini
"cut" kesme
cuve tekne
~ **à développer** açındırma teknesi
cycle çevrim[1]
cyclorama gök görüntülüğü
cylindre de Wenhelt Wenhelt yuvağı

D

D1 D1
D2 D2
D3 D3
dadaïsme dadacılık
dans le champ çerçeve içi; içten (ses)
date
~ **de diffusion** yayın tarihi
~ **de réalisation** yapım tarihi
dB desibel
D2-MAC D2-MAC
débobinage öne sarma
~ **rapide** hızlı öne sarma
Debrie Debrie
début de la ligne satırbaşı
décadrage kayma
décalage resim-ses aralığı
~ **entre l'image et le son** resim-ses aralığı
~ **standard** ölçün aralık
décharge (électrique) boşalma
déchargement çıkarma
décharger çıkarmak
déchet (de film) kırpıntı (film)
déchirement yırtılma
~ **de film** yırtılma
~ **horizontal** yırtılma
déchirure de film yırtılma
décibel desibel
déclenchement çalıştırma
déclencher çalıştırmak
déclencheur çalıştırma düğmesi
~ **souple** telli düğme
décodage düzgü çözme
décoder düzgü çözmek
décodeur düzgü çözücü; renk çözücü
décomposition ayrışma
~ **des couleurs** renk çözülmesi
décompression açma[2]
décor bezem
~ **à transformations** çabuk değişir bezem
~ **avec effet de perspective** görüngesel bezem

- **construit** üçboyutlu bezem; yapma bezem
- **de plafond** dip bezemi
- **de plateau qui s'effondrer** dağılır bezem
- **en "complexe"** tam bezem
- **fermé** kapalı bezem
- **naturel** doğal bezem
- **ouvert** açık bezem
- **projeté** geriden gösterim; yansıtılmış bezem
- **qui s'effondrer** dağılır bezem
- **réel** doğal bezem
- **unique** tek bezem

décorateur(trice) bezemci
décoration bezem bölümü
découpage kesim; kurgulama
- **du négatif** negatif kesimi
- **électronique** alan bölünmesi; devinimsiz örtülü görüntü; örtülü bileştirme
- **et montage** kesim ve kurgu
- **final** çevirim oyunluğu
- **technique** çevirim oyunluğu
- **technique définitif** son çevirim oyunluğu
- **technique final** çevirim oyunluğu

découper kurgulamak
découpeur çevirim oyunluğu yazarı
découverte dip bezemi; dip fotoğrafı
- **photographique** dip fotoğrafı

découvreur de talent yıldız avcısı
dédoublage ayırma
défaut de transmission bozulma
défilement geçiş
- **continu** sürekli geçiş
- **horizontal** yanlamasına geçiş
- **intermittent** aralı geçiş
- **latéral** yanlamasına geçiş
- **vertical** dönme

définition seçiklik
déflexion saptırma
- **horizontale** yatay saptırma
- **verticale** düşey saptırma

"defocusing" bulanıklaştırma
déformation biçimbozumu; film bozulması
- **de la pellicule** film bozulması
- **du film** film bozulması

dégausseur tümden silici
dégroupage ayırma
Delrama Delrama
démagnétisation mıknatıstan arındırma; tümden silme
démagnétiseur mıknatıstan arındırıcı; tümden silici
demi-gros plan bel çekimi
demi-image alan
demi-piste yarım ses yolu
demi-pouce yarım parmak
démo tanıtımlık
démodulateur bulucu
- **-image** resim bulucu
- **-son** ses bulucu

démodulation bulma
démolir (les décors) bezem sökmek
démontage du décor bezem sökme
démonter bezem sökmek
dénotation düzanlam
dénouement çözüm
densité yoğunluk
densitomètre yoğunlukölçer
densitométrie yoğunlukölçümü
dent diş
- **de scie** testere dişi
- **de tambour** diş

département
- **cinématographique** sinema bölümü
- **de recherches** araştırma bölümü
- **interprétation** oyuncu bölümü

départ image başlangıç resmi
dépassement aşma
déplacement (du film) geçiş
dépoli buzlu cam
dépôt korunak
- **de décors** bezem korunağı
- **de scénario** oyunluk yazdırımı
- **de titre** ad yazdırımı
- **légal** derleme eşlemi

dépouillement döküm
dérayer çiziksizlemek
dérayage çiziksizleme
Derbie tekerlekli üçgen
dernier plan du film bitiş çekimi
déroulant döner yazı
déroulement geçiş
dérouleuse çizi döndürücü
descendez la grue! "vinç aşağı!"
descente d'antenne iniş kablosu
dessèchement gevreme
dessin resim
- **anime** canlıresim
- **s animés à la main** alıcısız film

dessinateur ressam
désynchronisé eşlemesiz
detail ayrıntı (çekimi)
détecteur bulucu
détection bulma
détenteur(trice) de permis de récepteur televizyon iyesi
détérioration film bozulması
- **de la pellicule** film bozulması
- **de l'image** görüntü bozulması
- **du film** film bozulması

deux dimensions ikiboyutlu
deux dipôles associés à angle droit çapraz çiftucay
deux vitesses çift hızlı
deuxième
- **assistant-opérateur adjoint** takıcı

- ~ **assistant-réalisateur** ikinci yardımcı
- ~ **assistant-opérateur de prise de vues** takıcı
- ~ **assistant son** sestoplarcı
- ~ **balcon** ikinci balkon
- ~ **exclusivité** ilk oynatım
- ~ **vision** ikinci oynatım

développateur açındırmaç
développement açındırma
- ~ **négatif** negatif açındırması
- ~ **par inversion** evrilir film işlemesi
- ~ **positif** positif açındırması

développeur açındırıcı
développeuse açındırma aygıtı
- ~ **à la lumière du jour** gün ışığı açındırma aygıtı

déviation saptırma
- ~ **horizontale** yatay saptırma
- ~ **verticale** düşey saptırma

devis gider
dévolteur gerilim düşürücü
DGP bel çekimi
"diabolo" şeytan makarası
diachronique artzamanlı
diagonale köşegen
dialogue söyleşme
dialoguiste söyleşme yazarı
diamètre de bobine makara çapı
diaphragme ışık düzengeci; zar
- ~ **automatique** özdevinimli ışık düzengeci
- ~ **iris** ışık düzengeci

diapo(sitive) saydam resim
- ~ **d'excuse** uygulayımsal aksaklık resmi
- ~ **en couleurs** renkli saydam resim
- ~ **passe-vue** saydam resim görüntülüğü

diascope saydam resim göstericisi
diathèque saydam resimlik
diégèse öykü
diffraction kırınım
diffuser yayımlamak
diffuseur yayındırıcı; yayındırıcı örtü
- ~ **de soie** yayındırıcı örtü

diffusion yayın; yayınım
- ~ **de la lumière** yayınım
- ~ **par câble** kablolu televizyon
- ~ **télévisuelle** yayın

dimension
- ~**-150** Dimension-150
- ~ **de bobine** makara boyu
- ~ **de l'image** resim boyu
- ~ **de l'écran** boy; görüntülük eni

DIN Alman İşleyim Ölçünü
diode diyot (ışıtaç)
dioptrie diyoptri
dioxyde de chrome krom dioksit (kuşak)
"diplexer" köprü[2]
diplexeur köprü[2]
dipôle çiftucay
- ~ **en trombone** katlanmış çiftucay
- ~ **replié en trombone** katlanmış çiftucay
- ~ **simple** çiftucay

direct
- ~ **en extérieur** dışarıda (canlı) yayın
- ~ **en studio** işlikte canlı yayın

directeur yöneltici
- ~ **artistique** sanat yönetmeni
- ~ **de département interprétation** oyuncu yönetmeni
- ~ **de dialogue** söyleşme yönetmeni
- ~ **de la photo(graphie)** görüntü yönetmeni
- ~ **de l'équipe** takımbaşı
- ~ **de production** yapım yönetmeni
- ~ **de publicité** tanıtı yöneticisi
- ~ **de salle** sinema yöneticisi
- ~ **de studio** işlik yönetmeni
- ~ **du scénario** oyunluk görevlisi
- ~ **musical** müzik görevlisi
- ~ **technique** ana denetim görevlisi

directionnel yöneltmeli
discriminateur ayırıcı
"disk-jockey" teker sunucu
disparition yitim
- ~ **graduelle** kararma

dispersion ayrılma
- ~ **de lumière** dağılım
- ~ **de lumière diachromie** çift renkli işlem

dispositif
- ~ **de poursuite automatique du satellite** özdevinimli dalgalık yöneltici
- ~ **de télécommande** uzak tan yönetme aygıtı

disposition des noms ad sıralaması
disque teker
- ~ **compact** tıkız teker
- ~ **de long durée** uzunçalar (teker)
- ~ **de Nipkow** Nipkow çarkı
- ~ **dur** yerleşik teker
- ~ **souple** tekercik
- ~ **vidéo** video tekeri
- ~ **vidéo à laser** laserli video tekeri
- ~ **vidéo digitale** sayısal video tekeri

disquette tekercik
dissecteur
- ~ **de Fransworth** resim çözümleyici
- ~ **de l'image** resim çözümleyici

distance
- ~ **de caméra** uzaklık
- ~ **de mise au point** odaklama

uzaklığı
~ **de projection** uzaklık
~ **d'observation** izleme uzaklığı
~ **focale** odak uzunluğu
~ **hyperfocale** odakötesi uzaklığı
~ **minimum de mise au point** en yakın odaklama uzaklığı
- **rétro-focus** geri odak uzunluğu

distorsion biçimbozumu; bozum; bozulma;
~ **artistique** biçimbozumu
~ **d'image** bozum
~ **du son** bozulma; bozum
~ **en barillet** fıçı sapması
~ **en coussinet** yastık sapması

distribuer dağıtmak

distributeur dağıtımcı

distribution dağıtım; oynayanlar; oyuncu seçimi
~ **artistique** oyuncu seçimi
~ **commerciale** ticimsel dağıtım
~ **en dehors des circuits commerciaux** ticimdışı dağıtım

"diva" yıldız

divergent ıraksak

divertissement eğlendirici izlence

Divcon Divcon

divisme yıldızcılık

"divo" yıldız

dix d'Hollywood Hollywood Onu

"18" "18"

18 images par seconde saniyede 18 resim

17,5 mm 17,5 mm'lik film

documentaire belgesel; belgesel film

documentariste belgeci

Dolby Dolby
~ **A** Dolby A
~ **AC-3** Dolby AC-3
~ **B** Dolby B
~ **C** Dolby C
~ **Digital** Dolby Sayısal
~ **NR** Dolby NR
~ **Pro Logic** Dolby Pro Logic
~ **Shure** Dolby Shure
~ **SR** Dolby SR
~ **SR-D** Dolby SR-D
~ **Stéréo** Dolby Stereo
~ **Surround** Dolby Surround

"dolly" kaydırma arabası

donnée veri
~ **d'entrée** girdi
~ **de sortie** çıktı

"dope sheet" döküm kâğıdı

dossier dosya

doublage sözlendirme

double benzer; cambaz
~ **action** çifte devinim
~ **ambiance** çift dağıtıcı
~ **articulation** çift eklemleme
~ **bande** ayrı çevirim; çift kuşak
~ **collure** çift yapıştırma
~ **compatibilité** ters bağdaşım
~ **exposition** ikizleme
~ **8** çift 8
~ **image** çift boy resim; çift resim
~ **impression** ikizleme
~ **piste (sonore)** çift ses yolu
~ **programme** ikili izlence
~ **16 mm** çift 16
~ **Super-8 mm** çift büyük 8

doubler sözlendirmek; yedeklemek

doublet replié katlanmış çiftucay

doublet (simple) çiftucay

doubleur de champ alan genişletici

doublure benzer
~ **casse-cou** cambaz
~ **éclairage** ışık benzeri
~ **jeu** oyun benzeri
~ **lumière** ışık benzeri
~ **nue** çıplak benzer

"12" "12"

dramatique dramatik

drame dram

drapeau ışık örtüsü

"drive-In" park sineması

droit
~ **d'auteur** yapıt hakkı; yapıt hakkı ödemeliği
~ **cinématographique** sinema tüzesi
~ **de la cinématographie** sinema tüzesi
~ **de la télévision** televizyon tüzesi
~ **du cinéma** sinema tüzesi

droits
~ **à la copie** eşlem başına hak
~ **d'adaptation cinématographique** çevirim hakkı
~ **de distribution** dağıtım hakkı
~ **de distribuer en dehors de circuits commerciaux** ticimdışı dağıtım hakkı
~ **de projection** gösterim hakkı
~ **de production (cinématographique)** çoğaltım hakkı
~ **de télévision** televizyon hakkı
~ **d'exclusivité** öncelik hakkı
~ **d'exploitation** dağıtım hakkı
~ **en totalité** tüm haklar
~ **limités** sınırlı haklar
~ **scolaires** okullarda oynatım hakkı

du cinéma sinemalık

Dufaycolor Dufaycolor

Dunning séparation colorée Dunning işlemi

duplexeur köprü[2]

duplicata çoğaltım eşlemi

"duplicating" çoğaltım; çoğaltım eşlemi

durée

~ **de blocage d'image** alan boşluğu süresi
~ **de bobine** makara süresi
~ **de ligne** satır süresi
~ **de préparation** hazırlık süresi
~ **de prise de vues** çevirim süresi
~ **de production** yapım süresi
~ **de projection** gösterim süresi
~ **de suppresion** boşluk aralığı (süresi)
~ **de suppression de ligne** satır boşluğu süresi
~ **de tournage** çevirim süresi
~ **d'exploitation** dağıtım süresi
~ **d'exposition** ışıklama süresi
~ **du développement** açındırma süresi

DVD sayısal video tekeri
DVI sayısal video-etkileşimli
Dyalisrope Dyaliscope
Dynalens Dynalens
Dynamic Frame Dynamic Frame
dynamique devingen
dynode dinot

E

Eastmancolor Eastmancolor
éblouissement kamaşma
écart entre porteuse son et porteuse vision ses-resim taşıyıcı aralığı
échange des programmes izlence değişimi
échantillonage örnekleme
échelle taslak
~ **de l'image** çekim ölçeği
~ **de lumière (de tirage)** basım aygıtı ölçeği
~ **des gris** gri ölçeği
~ **des plans** çekim ölçeği
écho gölge; yankı; yansıma'
~ **image** gölge

Echo
~ **I** Echo I
~ **II** Echo II
éclairage aydınlatma
~ **à contre jour** geriden aydınlatma
~ **à feux croisés** çapraz aydınlatma
~ **ambient** dağınık aydınlatma
~ **artificiel** yapma aydınlatma
~ **d'ambiance de la pièce** oda aydınlığı
~ **de côté** yandan aydınlatma
~ **de face** önden aydınlatma
~ **d'effet** etki aydınlatması
~ **de fond** geriden aydınlatma
~ **de salle** salonun aydınlatılması
~ **de sécurité** güvenlik aydınlatması
~ **de service** çalışma aydınlatması
~ **de studio** işlik aydınlatması
~ **direct** dolaysız aydınlatma
~ **doux** yumuşak aydınlatma
~ **dure** çiğ aydınlatma
~ **en contre-plongée** alttan aydınlatma
~ **en extérieur** açık hava aydınlatması
~ **en lumière ambiance** dağınık aydınlatma
~ **en plongée** üstten aydınlatma
~ **en profondeur** üstten aydınlatma
~ **faible sur le plan principal** cılız ana ışık
~ **fort sur le plan principal** güçlü ana ışık
~ **frontal** önden aydınlatma
~ **latéral** yandan aydınlatma
~ **naturel** doğal aydınlatma
~ **par plafonnier** üstten aydınlatma
~ **plat** önden aydınlatma
~ **principal** ana ışık
~ **venant de haut** üstten aydınlatma
~ **vertical** üstten aydınlatma

éclairagiste ışıkçı
Éclair Cameflex Éclair Cameflex
éclairement aydınlanma
~ **sur le plan principal** ana ışık
école
~ **de cinéma** sinema okulu
~ **de New York** New York Okulu
~ **des Buttes-Chaumont** Buttes- Chaumont okulu
~ **de télévision** televizyonculuk okulu
~ **(documentariste) anglaise** İngiliz (belgesel) okulu
écoute dinleme
écouter dinlemek
écouteur sesyayar
~ **serre-tête** kulaklık
écran görüntülük; süzgeç
~ **à ouverture automatique** katlanır görüntülük
~ **bleu** mavi diplik
~ **circulaire** çember görüntülük işlemi
~ **concave** içbükey görüntülük
~ **couleur** süzgeç
~ **courbé** içbükey görüntülük
~ **d'argent** gümüş görüntülük
~ **de cinéma** görüntülük
~ **de CinémaScope** CinemaScope görüntülüğü
~ **de Cinérama** Cinerama görüntülüğü
~ **de contrôle** yönetim denetliği
~ **d'épingles** iğneli yüzey
~ **de polarisation** ucaylama süzgeci
~ **de projection** görüntülük

~ **de télévision** görüntülük
~ **diffuseur** yayındırıcı örtü
~ **en contre-plaque découpé** oymalı örtü
~ **fluorescent** ışınır görüntülük
~ **géant** dev görüntülük
~ **givré** incili görüntülük
~ **large** geniş görüntülük
~ **lenticulaire** merceksi görüntülük
~ **mat** donuk görüntülük
~ **métallique** maden görüntülük
~ **métallisé** ışık örtüsü
~ **opaque** ışık örtüsü; yayındırıcı kanat
~ **panoramique** geniş görüntülük
~ **parasoleil** ışık örtüsü
~ **par transparence** geriden gösterim görüntülüğü
~ **perforé (pour films sonores)** delikli görüntülük
~ **perlé** incili görüntülük
~ **perméable au son** sesgeçirir görüntülük
~ **phosphorescent** fosforlanmalı görüntülük
~ **plastique** yoğrulk görüntülük
~ **flat** düz görüntülük
~ **polaroïd** ucaylama süzgeci
~ **poreux** delikli görüntülük
~ **portable** katlanır görüntülük
~ **pour films sonores** sesli (film) görüntülüğü
~ **projection pour films sonores** sesli (film) görüntülüğü
~ **réflecteur** yansıtaç
~-**témoin** yönetim denetliği
~ **translucide** yarısaydam görüntülük
~ **transparent** saydam görüntülük
~ **transsonore** sesgeçirir görüntülük
écrire un scénario oyunluk yazmak
Ediflex Ediflex
Editola kurgu aygıtı
éducation
~ **cinématographique** sinema öğretimi
~ **de télévision** televizyon öğretimi
effacement silme
effacer silmek
effet
~ **Callier** Callier etkisi
~ **de bord** kenar etkisi
~ **de brouillard** sis etkisi
~ **d'écho** yankı etkisi
~ **d'éclair** şimşek etkisi
~ **de claire de lune** ay ışığı etkisi
~ **de jour** gündüz etkisi
~ **de mémoire** iz bırakma
~ **de neige** kar etkisi
~ **de nuit** gece etkisi
~ **de pluie** yağmur etkisi
~ **de relief** ruhsal üçboyutlu
~ **d'espace** ses derinliği
~ **de tonnerre** yıldırım etkisi
~ **de travelling optik** optik kaydırma etkisi
~ **de vagues** dalga etkisi
~ **Doppler** Doppler etkisi
~ **dynode** dinot etkisi
~ **Eberhard** Eberhard etkisi
~ **halo** ağıl etkisi
~ **kaléidoscope** çiçek dürbünü etkisi
~ **Koulechov** Kuleşov deneyi
~ **Larsen** Larsen etkisi
~ **phi** phi olayı
~ **photo-électrique** ışıkelektrik etkisi
~ **piézo-électrique** basınç elektriği
~ **stéréophonique** üçboyutlu ses
~ **stroboscopique** dönüşgözleri etkisi
effets etkiler
~ **électroniques** elektronik etkiler
~ **mécaniques** mekanik etkiler
~ **optiques** optik etkiler
~ **sonores** ses etkileri
~ **spéciaux** etkiler
EIA Elektrik İşleyimleri Birliği
Eidhophor Eidophor
Eidophor Eidophor
Eidophore Eidophor
Ektachrome Ektachrome
Ektacolor Ektacolor
élargir genişletmek
élargissez! "genişlet!"
élargissez! "mercek geriye!"
Électric Industries Association Elektrik İşleyimleri Birliği
électricien (de plateau) ışıkçı
électricité elektrik
~ **statique** duruk elektrik
électrique elektrik
électro-aimant elektromıknatıs
électrode elektrikucu
électrogène üreteç
électromagnetisme elektromıknatıslık
électro-multiplicatrice elektron çoğaltıcı
électron elektron
~ **libéré** ikincil elektron
~ **primaire** birincil elektron
~ **secondaire** ikincil elektron
Electronicam Electronicam
Electronic-Cam Electronicam
Electronic Video Recording Electronic Video Recording
électronique elektronik
électrophone tekerçalar
élément öğe
~ **de décor** bezem öğesi

~ **de l'image** resim öğesi
~ **de réception infrarouge** uzaktan yönetme duyargacı
~ **rayonnant** yayıcı öğe
~**s de l'image** görüntü öğeleri
élévation dikey kesit
élongations symetriques bakışımlı ses imi
embobinage sarma
embobiner sarmak
embobineuse sarıcı
emetteur verici
~ **d'appoint** aktarıcı
~ **de faible puissance** aktarıcı
~ **de radio** verici
~ **de radiodiffusion** verici
~ **de télévision** verici
~ **pirate** korsan yayaç
~**récepteur miniature** el telsizi
~ **son** verici
~ **vision** verici
émettre yayımlamak
émission televizyonla yayımlama; yayın
~ **à l'antenne** yayında
~ **compensée** tanıtı
~ **d'actualités** haber izlencesi
~ **de comédie** güldürü izlencesi
~ **de jeux** yarışma izlencesi
~ **de la mire** ayar yayını
~ **d'enseignement** okul televizyonu
~ **de programme magnétoscope** kuşaktan yayın
~ **de propagande** propaganda izlencesi
~ **des jeux olympiques** olimpiyat yayını
~ **d'essai** deneme yayını
~ **de télévision pour la jeunesse** genç izlencesi
~ **de télévision pour les enfants** çocuk izlencesi
~ **de variétés** eğlendirici izlence
~ **d'information** haber izlencesi
~ **documentaire** belgesel izlence
~ **dramatique** televizyon oyunu
~ **éducative** eğitim izlencesi
~ **en différé** dolaylı yayın
~ **en direct** canlı yayın
~ **enfantine** çocuk izlencesi
~ **littéraire** yazın izlencesi
~ **musicale** müzik izlencesi
~ **pilote** ayar yayını
~ **pirate** korsan yayın
~ **préscolaire** okul öncesi yayını
~ **secondaire** ikincil yayını
~ **simultanée** zamandaş yayın
~ **télévisuelle** yayın
émitron süperikonoskop (ışıtaç)
emmagasinage korunaklama
emplacement çevirim yeri
emplacements dışarıda çevirim yeri
émulsion duyarkat
~ **à l'extérieur** duyarkat dışta
~ **à l'intérieur** duyarkat içte
~ **infrarouge** kızılaltı duyarkatı
~ **inversible** evrilir duyarkat
~ **negative** negatif duyarkat
~ **ortho(chromatique)** ortokromatik duyarkat
~ **ortho-pancbromatique** ortopankromatik duyarkat
~ **panchromatique** pankromatik duyarkat
~ **positive** pozitif duyarkat
~ **super-pancbromatique** ortopankromatik duyarkat
émulsionnage duyarkatlama
encadrement çerçeveleme
enceinte sesyayar .
enchaîné zincirleme
enchaînement sonore ses zincirlemesi
enchaîner zincirlemek
enchaînez! "zincirle!"
encoche çentik
encbère à l'aveugle görmeden artırma
~ **sonore** ek çentiği
encocber çentiklemek
encocbeuse çentikleyici
encodage düzgüleme
encre pour éliminateur örtme mürekkebi
en direct canlı yayın
endroit très éclairé parlak nokta
énergie erke
~ **électrique** elektrik erkesi
en exclusivité öncelik (oynatımı)
en extérieur dışarıda çevirim
engagement sözleşme yapma
enlever bezem sökmek
enlevez! "sök!"
enquête sur le public izleyici araştırması
enregistrement saptama[1]; seslendirme
~ **à balayage transversal** enine görüntü saptama
~ **à densité constante** değişir alanlı seslendirme
~ **à densité fixe** değişir alanlı seslendirme
~ **à densite variable** değişir yoğunluklu seslendirme
~ **à double (piste)** çift kenarlı seslendirme
~ **à élongation variable** değişir alanlı seslendirme
~ **asynchrone** eşlemesiz seslendirme
~ **balayage helicoïdal** eğik görüntü saptama
~ **bande magnétique digital** sayısal video saptama
~ **bande unique** birlikte çevirim
~ **de la musique** müziklendirme

~ **de télé** filme saptama; görüntü saptama
~ **double bande** ayrı çevirim
~ **du commentaire** açıklama seslendirmesi
~ **du son** seslendirme
~ **électromagnétique** mıknatıslı seslendirme
~ **électronique** elektronik film saptama; elektronik görüntü saptama
~ **magnétique** mıknatıslı seslendirme; videoya saptama
~ **magnétique (des images, des signaux de télévision, de télé)** videoya saptama
~ **optique** optik seslendirme
~ **par faisceau électronique** elektronik film saptama
~ **push-pull** ters-düz seslendirme
~ **quadruplex** dörtlü görüntü saptama
~ **simple** tek kenarlı seslendirme
~ **sonore** seslendirme
~ **stéréophonique** üçboyutlu seslendirme
~ **sur bande magnétique** mıknatıslı seslendirme
~ **sur magnétoscope** videoya saptama
~ **thermoplastique** ısılyoğruk saptama
~ **thermoplastique en couleur** ısılyoğruk renkli saptama

enregistrer seslendirmek

enregistreur optik seslendirici; saptayıcı
~ **à faisceau électronique** elektronik film saptayıcı
~ **magnétique** ses aygıtı
~ **sonore** optik seslendirici
~ **thermoplastique** ısılyoğruk saptayıcı

en relief üçboyutlu

enroulement sarma
~ **de la pellicule dans le sens A** A sarması
~ **de la pellicule dans le sens B** B sarması
~ **de la pellicule dans le sens A ou B** A, B sarması
~ **rapide** hızlı sarma

enrouler sarmak

enrouleuse sarıcı
~ **bande-vidéo** sarıcı

enseignement
~ **audio-visuel** görsel-işitsel eğitim
~ **cinématographique** sinemacılık öğretimi
~ **de la technique cinématographique** sinemacılık öğretimi
~ **de la technique de la télévision** televizyonculuk öğretimi
~ **de la télévision** televizyonculuk öğretimi

ensemblier döşemeci

en sync(hronisme) eşlemeli

entr'acte ara

entraînement geçiş
~ **continu** sürekli devinim
~ **intermittent** aralı devinim

entrée giriş[1]
~ **audio** ses girişi
~ **S-Vidéo** Y/C girişi
~ **Y/C** Y/C girişi
~ **Y/C vidéo** Y/C girişi

entrefer aralık

entrelacement geçmeli tarama

entretien bakım; görüşüm

en veille "bekle!"; bekleme

enveloppe uçeğri

épaule (de la courbe) omuz

épidiascope saydamsız-saydam resim göstericisi

épiscope saydamsız resim göstericisi

épisode bölüm; bölüm

epreuve contact değmeli eşlem

epreuves (de tournage) günlük çekim(ler)

équilibre dengeleme

équipe takım
~ **de caméra** alıcı takımı
~ **de prise de vues** alıcı takımı
~ **de prise de vues extérieur** dışarıda yayın takımı
~ **de production** yapım takımı
~ **de télévision** televizyon takımı
~ **de tournage** çevirim takımı
~ **de tournage en extérieur** dışarıda çevirim takımı
~ **du son** ses takımı
~ **minima** en küçük takım
~ **technique** uygulayım takımı

équipement donatı

ériger bezem kurmak

ERP verici dalgalık gücü

espace
~ **chromatique** renk uzayı
~ **filmique** filmsel uzam

esquisse skeç

essuyage temizleme

esthétique
~ **de la télévision** televizyon estetiği
~ **du cinéma** sinema estetiği
~ **du vidéo** video estetiği

estimation du public izleyici araştırması

étage kat
~ **à fréquence intermédiaire** ara yinelenim katı
~ **basse fréquence** alçak yinelenim katı
~ **haute fréquence** yüksek yinelenim katı

étalonnage kerteleme[1]

étalonner kertelemek
étalonneur kerteleyici
éteignez! "söndür!"
éteindre söndürmek
étoile yıldız
~ **de télévision** televizyon yıldızı
étude
~ **de la télévision** televizyonculuk öğretimi
~ **du cinéma** sinemacılık öğretimi
~ **du marché** pazar araştırması
Eurimages Eurimages
Euroradio Euroradio
EUROSPACE Avrupa Uzay Birliği
Eurovision Eurovision
Eutelsat Avrupa Irakiletişim Uydusu Örgütü; Eutelsat
évanouissement du son alkınma
événements spéciaux özel olaylar
EVR Electronic Video Recording
examinateur du scénario oyunluk görevlisi
exclusivité öncelik (oynatımı)
exécutive başyapımcı
exemplaire du dépôt légal derleme eşlemi
exploitant (de salle) oynatıcı
exploitation oynatım
exploiter oynatmak
exploration tarama
~ **de l'image** tarama
~ **horizontale** yatay tarama
~ **verticale** düşey tarama
explorer taramak
exportateur de film film dışsatımcısı
exportation de film film dışsatımı
exposé dolu film
exposition ışıklama; ışıklama süresi; serim
~ **automatique** özdevinimli ışıklama
~**s multiples** çok çevirim
expressionnisme dışavurumculuk
expressionniste dışavurumcu
extérieur dış; dışarıda (canlı) yayın
extérieurs dışarıda çevirim
extra figüran
extrêmes ana resimler

F

F farad
fabrication de programme (vidéo) yapım
Fabrique de l'Acteur Excentrique Ayrıksı Oyuncu Üretimliği
face à la öne doğru
facteur d'exposure ışıklama katsayısı
"fader" ses ve resim düğmesi
"fading" alkınma
faire
~ **la mise au point** odaklamak
~ **un film** çevirmek
~ **un travel(l)ing** kaydırmak
faisceau demet
~ **d'analyse** tarayıcı demet
~ **d'électrons** elektron demeti
~ **de rayons** ışın demeti
~ **électronique** elektron demeti
~ **étroit** dar (açılı) ışın
~ **explorateur** tarayıcı demet
~ **hertzien** telsiz bağlantısı
~ **large** geniş (açılı) ışın
~ **lumineuse** ışın demeti
~ **radioélectrique** telsiz bağlantısı
faites
~ **une surimpression!** "bindir!"
~ **un "pano" à droite!** "sağa çevrin!"
~ **un "pano" à gauche!** "sola çevrin!"
"fan" sinema delisi
Fantasound Fantasound
fantôme gölge
farad farad
fauteuil koltuk
faux-raccord uyumsuzluk
FCC Federal İletişim Kurulu
Federal Communications Commission Federal İletişim Kurulu
Fédération
~ **Internationale des Archives du Film** Uluslararası Filmlikler Federasyonu
~ **Internationale des Ciné-Clubs** Uluslararası Sinema Dernekleri Federasyonu
"feeder" besleme kablosu; iniş kablosu
FEM elektromotor kuvvet
femme fatale uğursuz kadın
fenêtre pencere
~ **de caméra** pencere
~ **de contrôle** gözetleme deliği
~ **de l'image** pencere
~ **de prise de vues** alıcı penceresi
~ **de projecteur** gösterici penceresi
~ **de projection** gösterim penceresi
~ **de visée** gözetleme deliği
~ **d'exposition** pencere
~ **d'observation** gözetleme deliği
fente ışıklama yarığı
fermer le diaphragme ışık düzengecini kısmak
fermeture kısma
~ **de la voie son** kısma
~ **de l'obturateur** örtücüyle kararma
~ **du diaphragme** ışık düzenge-

cini kısma
- **du diaphragme** ışık düzeneciyle kararma
- **en diaphragme** ışık düzeneciyle kararma
- **en fondu** kararma
- **en fondu par volet** silinmeli kararma
- **en iris** noktalı kararma
- **en spirale** sarmal kararma
- **et ouverture par cachet mobile** silinmeli kararma - açılma
- **et ouverture par volet** silinmeli kararma-açılma

fermez! "karart!", "sesi kıs!"
Ferranicolor Ferraniacolor
fervent du cinéma sinema delisi
festival şenlik
- **de cinéma** şenlik
- **de télévision** şenlik
- **du film** şenlik

feuille ışık örtüsü
- **de service** günlük döküm
- **de travail** günlük döküm

feuilleton (télévise) dizi
feutre de pression basaç yastığı
FEX Ayrıksı Oyuncu Üretimliği
FI ara yinelenim
fiabilité güvenirlik
FIAF Uluslararası Filmlikler Federasyonu
fibre cam tel
FICC Uluslararası Sinema Dernekleri Federasyonu
fiche akım fişi
- **de maquillage** makyaj fişi
- **de prise de courant** akım fişi
- **de référence** film fişi
- **technique (de tournage)** döküm kâğıdı

fiction kurmaca
fidélité des couleurs renk doğruluğu
"field rate converter" alan çevirgeci
figurant figüran
- **s** figüran topluluğu

filage kayma; yıldırım geçişi
- **dans une projection** kayma
- **d'image** kayma

filament tel
filé yıldırım geçişi
filée soğuk sınama
film boş film
- **"A"** "A" filmi
- **absolu** salt film
- **abstrait** soyut film
- **acétate** asetat film
- **à deux rangées de perforations** çift delikli film
- **à double perforation** çift delikli film
- **à épisodes** bölüntülü film
- **à grain fin** ince tanecikli film
- **à l'odeur** kokulu film
- **amorce noir** saydamsız kılavuz
- **amorce opaque** saydamsız kılavuz
- **amorce transparent** saydam kılavuz
- **-annonce** tanıtma filmi
- **anthropologique film** insanbilim filmi
- **antique** eskil film
- **à piste magnétique** mıknatıslı sesli film
- **à recettes record** gişe birincisi
- **à simple perforation** tek delikli film
- **à succès** başarılı film; gişe birincisi
- **à sujet contemporain** çağdaş film
- **à thèse** savlı film
- **à trucs** hileli film
- **à une rangée de perforations** tek delikli film
- **autobiographique** özyaşamöyküsel film
- **avec histoire** öyküllü film
- **à vedettes** yıldızlar filmi
- **ayant un très grand succès** gişe birincisi
- **"B"** "B" filmi
- **ballet** bale filmi
- **biographique** yaşamöyküsel film
- **blanc** beyaz film[1]
- **-cache** örtülü film
- **chantant** şarkılı film
- **-cinéma** film
- **cinématographique** film
- **cinématographique vièrge** boş film
- **classique** klasik film
- **coloré** boyanmış film
- **combustible** yanar film
- **comique** güldürü (filmi)
- **commercial** ölçün film; te - cimsel film
- **contemporain** çağdaş film
- **costume** giysili film
- **criminel** polis filmi
- **culturel** ekin filmi
- **d'abstraction** soyut film
- **d'action** devingen film
- **d'actualités** haber filmi
- **d'amateur** özenci filmi
- **d'amour** aşk filmi
- **d'animation** canlandırma filmi
- **d'animaux** hayvan filmi
- **d'anticipation** önceleme filmi
- **d'archive** belgelik filmi
- **d'art** sanat filmi; Sanat Filmi
- **d'auteur** yaratıcı filmi
- **d'avant-garde** öncü film
- **d'aventure** serüven filmi

~ **de bon qualité** iyi film
~ **catastrophe** yıkım filmi
~ **de 55 mm** 55 mm'lik film
~ **de cirque** sirk filmi
~ **de collage** yapıştırma film
~ **de complément** ikinci film
~ **de contingentement** saptanca filmi
~ **de court métrage** kısa film
~ **de court métrage de fiction** öyküllü kısa film
~ **de cowboy** kovboy filmi
~ **de danse** dans filmi
~ **de détective** polis filmi
~ **de deux bobines** iki makaralık film
~ **de deuxieme partie** başfilm
~ **de divertissement** eğlendirici film
~ **de 17,5 mm** 17,5 mm'lik film
~ **de fiction** öyküllü film
~ **de fond de programme** baş film
~ **de gangster** gangster filmi
~ **de guerre** savaş filmi
~ **de 8 mm** 8 mm'lik film
~ **de 8 mm (standard)** ölçün 8 (mm'lik film)
~ **de 8,75 mm** 8,75 mm'lik film
~ **de karate** karate filmi
~ **de Kung-fu** kungfu filmi
~ **de long métrage** uzun film
~ **de mafia** mafya filmi
~ **de marionettes** kukla filmi
~ **de masse** yığın filmi
~ **de mauvaise qualité** kötü film
~ **de montage** derleme film
~ **de montagne** dağcılık filmi
~ **de monstre** canavar filmi
~ **de moyen métrage** orta uzunlukta film
~ **de moyen métrage de fiction** öyküllü kısa film
~ **de musique** müzikli film
~ **de mystère** suçlu kim filmi
~ **de nature** doğa filmi
~ **de 9,5 mm** 9,5 mm'lik film
~ **de Noël** Noel filmi
~ **d'enseignement** öğretici film
~ **de pantins** kukla filmi
~ **d'époque** çağ filmi
~ **de poupée** kukla filmi
~ **d'épouvante** korku filmi
~ **de poursuite** kovalama filmi
~ **de premiere partie** ikinci film
~ **de propagande** propaganda filmi
~ **de quota** saptanca filmi
~ **de recherche** araştırma filmi
~ **de reportage** görüşüm filmi
~ **de samouraï** samuray filmi
~ **de schéma** çizem filmi
~ **de science-fiction** önceleme filmi
~ **de sécurite** yanmaz film
~ **de 16 mm** 16 mm'lik film
~ **des familles** aile filmi
~ **de 65 mm** 65 mm'lik film
~ **de 70 mm** 70 mm'lik film
~ **d'essai** deneme filmi
~ **d'espion** casus(luk) filmi
~ **d'espionnage** casus(luk) filmi
~ **studio** işlik filmi
~ **de Super-8** mm büyük 8
~ **de Super-16 mm** büyük 16
~ **de télévision** televizyon filmi
~ **de tourisme** turizm filmi
~ **de 35 mm** 35 mm'lik film
~ **de 32 mm** 32 mm'lik film
~ **de trois bobines** üç makaralık film
~ **de trucage** hileli film
~ **de truquage** hileli film
~ **d'étudiant(e)** öğrenci filmi
~ **de vampire** vampir filmi
~ **d'évasion** kaçış filmi
~ **développé** açındırılmış film
~ **de voyage** gezi filmi
~ **d'expédition** gezi filmi
~ **d'exploitation** sömürü filmi
~ **d'horreur** yılgı filmi
~ **didactique** öğretici film
~ **digital** sayısal film
~ **documentaire** belgesel film
~ **d'ombres chinoises** gölge filmi
~ **d'origine communautaire** Ortak Pazar filmi
~ **double** sözlendirilmiş film
~ **dramatique** öyküllü film
~ **du commerce** tecimsel film
~ **d'un bobine** tek makaralık film
~ **dynamique** devingen film
~ **éducatif** eğitici film
~ **éducatif servant de résumé** genel bilgi filmi
~ **électronique** elektronik film
~ **en bande** saydam resim kuşağı
~ **(en) boucle** dolam
~ **en couleur** renkli film
~ **en episodes** bölüntülü film
~ **en noir et blanc** siyah-beyaz (film)
~ **en relief** üçboyutlu (film)
~ **épopée** destan filmi
~ **érotique** kösnül film
~ **étalon** kerteleme örneği
~ **ethnique** budun filmi
~ **ethnographique** budunbilim filmi
~ **étranger** yabancı film
~ **étroit** dar film
~ **experimental** deneysel film
~ **exposé** dolu film
~ **fantastique** düşlemsel film
~ **féerique** masal filmi
~ **féministe** feminist film

~ **fixe** saydam resim
~ **fixe** saydam resim kuşağı
~ **flammable** yanar film
~ **flou** bulanık film
~ **format réduit** dar film
~ **gothique** gotik film
~ **"grandeur"** geniş film
~ **grotesque** grotesk film
~ **historique** çağ filmi; tarihsel film
~ **image-son** bileşik
~ **impressionné** dolu film
~ **indépendant** bağımsız film
~ **industriel** işleyim filmi
~ **inflammable** yanar film
~ **ininflammable** yanmaz film
~ **intellectuel** anlıksal film
~ **interdit** yasak film
~ **inversible** evrilir film
~ **inversible en couleur** evrilir renkli film
~ **Kalvar** Kalvar film
~-**karaté** karate filmi
~ **large** geniş film
~ **lent** durgun film; yavaş film
~ **licencieux** açık film
~ **locomotive** lokomotif
~ **magnétique** mıknatıslı film
~ **marron** kırmızı eşlem
~ **médiocre** kötü film
~ **mélodramatique** melodram filmi
~ **monochrome** siyah-beyaz (film)
~ **monumental** anıtsal film
~ **muet** sessiz (film)
~ **multiple** çok filmli işlem
~ **musical** müzikal (film)
~ **national** yerli film
~ **négatif** negatif film
~ **négatif en noir et blanc** siyah-beyaz negatif film
~ **nitrate** nitrat film
~ **noir** kara film
~ **non-commercial** ticarîdışı film
~ **non-inflammable** yanmaz film
~ **normal** ölçün film
~ **nudiste** çıplaklık filmi
~ **obscène** açık film
~ **parlant** sözlü (film)
~ **parlant cent pour cent** yüzde yüz sözlü (film)
~ **perdu** yitik film
(F)~ **Plus** Film Plus
~ **poétique** ozansı film
~ **policier** polis filmi
~ **politique** siyasal film
~ **polyester** polyester film
~ **porno(graphique)** cinsel sömürü filmi
~ **positif** pozitif film
~ **positif en noir et blanc** siyah-beyaz pozitif film
~ **pour adultes** yetişkin filmi
~ **pour enfants** çocuk filmi
~ **pour femmes** kadın filmi
~ **pour hommes** erkek filmi
~ **pour la jeunesse** genç filmi
~ **pour lumière artificielle** yapma ışık (boş) filmi
~ **pour transparence** diplik filmi
~ **principal** başfilm
~ **psychologique** ruhsal film
~ **publicitaire** tanıtı filmi
~ **rapide** hızlı film
~ **rayé** çizikli film
~ **réduit** dar film
~ **réalisé sur commande** ısmarlama film
~ **récréatif** eğlendirici film
~ **religieux** dinsel film
~ **sans cadre** çerçevesiz film
~ **sans caméra** alıcısız film
~ **sans fin** sonsuz film
~ **s aux téléphones blancs** beyaz telefonlu filmler
~ **scientifique** bilimsel film
~ **semi-documentaire** yarı belgesel (film)
~**s jumeaux** ikiz (film)
~**s jumelés** ikiz (film)
~ **social** toplumsal film
~ **sonore** sesli (film)
~ **sonorisé** sesli evirim
~ **sportif** spor filmi
~ **standard** ölçün film
~ **stéréo(scopique)** üçboyutlu (film)
~ **substandard** dar film
~ **support** ininflammable yanmaz film
~ **sur l'alpinisme** dağcılık filmi
~ **sur l'art** sanat üzerine film
~ **sur papier** kâğıda basım
~ **surréaliste** gerçeküstücü film
~ **trop court** çok kısa film
~ **trop long** çok uzun film
~ **venant de développement** yaş film
~ **vierge** boş film
~ **"Z" film** "Z" filmi

filmage çevirim
filmer çevirmek
filmique filmsel
filmogénie filmegiderlik
filmogénique filmegider
filmographie film dizelgesi
filmologie filmbilim
filmothécaire filmlik görevlisi
filmothèque filmlik
filovision kablolu televizyon
filtre süzgeç
~ **anticalorique** ısıkeser süzgeç
~ **bleu** mavi süzgeç
~ **coloré** süzgeç
~ **correcteur** düzeltici süzgeç
~ **couleur** süzgeç
~ **de compensation** dengeleme

süzgeci
- ~ **de contraste** sertlik süzgeci
- ~ **de correction de la couleur** renk düzeltme süzgeci
- ~ **d'effets** etki süzgeci
- ~ **dégradé** kerteli süzgeç
- ~ **de nuit** gece süzgeci
- ~ **de polarisation** ucaylama süzgeci
- ~ **de son** süzgeç
- ~ **d'étoile** yıldız süzgeci
- ~ **de voile** sis süzgeci
- ~ **diffuseur** yayındırıcı süzgeç
- ~ **gris** yoğunluk süzgeci
- ~ **jaune** sarı süzgeç
- ~ **neutre** yoğunluk süzgeci
- ~ **polarisant** ucaylama süzgeci
- ~ **polarisateur** ucaylama süzgeci
- ~ **pour le ciel** gök süzgeci
- ~ **rouge** kırmızı süzgeç
- ~ **ultraviolet** morötesi süzgeci
- ~ **UV** morötesi süzgeci
- ~ **vert** yeşil süzgeç

fin
- ~ **de bobine** makara sonu
- ~ **heureuse** mutlu son

final bitiş

finesse seçiklik

FireWire FireWire

"fish-eye" balık gözü (mercek)

fixage saptama

fixateur saptama banyosu

fixer saptamak

fix-focus değişmez odaklı mercek

flammable yanar boş film

flash çakar (ışıtaç); çarpıcı çekim; yıldırım haber

"flash-back" geriye dönüş

flash inverse ileriye atlayış

"flash forward" ileriye atlayış

flasque makara yanağı

"floodlight" yaygın ışık; yaygın ışıldak

flou bulanık
- ~ **artistique** yumuşak odak
- ~ **de l'image** bulanık

fluorescence ışınırlık

fluorescent ışınır

flux (lumineux) akı

"flying-spot" tarayıcı nokta

FM yinelenim değiştirimi

focal différentiel ayrışık odak

focalisation odaklama

focus odak

fond dip; diplik
- ~ **bleu** mavi diplik
- ~ **de générique** tanıtma yazısı dipliği
- ~ **musical** destekleyici müzik
- ~ **noir** kara diplik
- ~ **sonore** sesli diplik
- ~ **tournant** döner diplik

fondu açılma-kararma
- ~ **à la fermeture** kararma
- ~ **à l'obturateur** örtücüyle açılma-kararma
- ~ **à l'ouverture** açılma
- ~ **au blanc** açılma
- ~ **au diaphragme** ışık düzengeciyle açılma-kararma
- ~ **au noir** kararma
- ~ **chimique** kimyasal kararma
- ~ **(combine à l'ouverture et à la fermeture)** açılma-kararma
- ~ **d'obturateur** örtücüyle açılma-kararma
- ~ **effacé** silinme
- ~ **enchaîné** zincirleme
- ~ **en iris** noktalı açılma-kararma
- ~ **sonore** kısma

"footage" ayakla uzunluk

"foot-room" alt boşluk

force kuvvet
- ~ **électromotrice** elektromotor kuvvet

formaldéhyde formaldehit

format boy; saydam resim boyu
- ~ **de bande-vidéo** boy
- ~ **de diapo** saydam resim boyu
- ~ **de fenêtre** pencere boyu
- ~ **de fenêtre pour film muet** sessiz penceresi
- ~ **de film** boy
- ~ **de l'écran** boy; görüntülük eni
- ~ **de l'image** çerçeve oranı; resim boyu
- ~ **de l'image muette** sessiz çerçevesi
- ~ **de l'image sonore** sesli çerçevesi
- ~ **digital** sayısal boy
- ~ **17,5 mm** 17,5 mm'lik film
- ~ **8 mm** 8 mm'lik film
- ~ **9,5 mm** 9,5 mm'lik film
- ~ **16 mm** 16 mm'lik film
- ~ **65 mm** 65 mm'lik film
- ~ **70 mm** 70 mm'lik film
- ~ **standard** ölçün film
- ~ **substandard** dar film
- ~ **Super-8 mm** büyük 8
- ~ **format Super-16 mm** büyük 16
- ~ **35 mm** 35 mm'lik film
- ~ **32 mm** 32 mm'lik film

formation professionnelle sinemacılık öğretimi; televizyonculuk öğretimi

forme d'onde dalga biçimi

fosse düzlük çukuru

Fox Grandeur Fox Grandeur

Fox Movietone Fox Movietone

foyer gezinek; odak
- ~ **d'artistes** dinlenme salonu
- ~ **fixe** değişmez odak
- ~ **principal** ana odak
- ~ **réel** gerçek odak
- ~ **virtuel** görünen odak

fragment (de film) parça; tanıtma filmi

frais gider
~ **de location** kiralıma tutarı
"frame stretch" yinelemeli basım
Franscope Cinepanoramic
"Free Cinéma" Özgür Sinema
fréquence alıcı hızı; yinelenim
~ **d'analyse horizontale** saniye - yede satır (sayısı)
~ **d'analyse verticale** saniyede alan (sayısı)
~ **de ligne** saniyede satır (sayısı)
~ **de l'onde porteuse du son** ses taşıyıcı yinelenim
~ **de l'onde porteuse vision** resim taşıyıcı yinelenim
~ **demi-image** saniyede alan (sayısı)
~ **des images** saniyede resim (sayısı)
~ **du courant** akım yinelenimi
~ **image** saniyede resim (sayısı)
~ **intermédiaire** ara yinelenim
~ **intermédiaire image** resim ara yinelenimi
~ **intermédiaire son** ses ara yinelenimi
~**-ligne** saniyede satır (sayısı)
~ **porteuse** taşıyıcı yinelenim
~ **son** ses yinelenimi
~ **ultrasonique** sesüstü yinelenim
~ **vidéo** video yinelenimi
fréquentation izleyici sayısı
froid soğuk
Frontier Film Frontier Film
Fujicolor Fujicolor
Fuji single 8 Fuji tek 8
futurisme gelecekçilik
futuriste gelecekçi

G

"G" "G"
"gag" gülüt
"gagman" gülütçü
gain kazanç; dalgalık kazancı
~ **d' antenne** dalgalık kazancı
gala gala
galerie üst balkon
galet
~ **de guidage** kılavuz makara
~ **denté** dişli makara
~ **guide** kılavuz makara
~ **presseur** basaçlı makara
galvanomètre miniakımölçer
~ **à miroir** aynalı miniakımölçer
gamelle ışıldak
gamma gama
gamme de luminance parlaklık oranı
Gasparcolor Gasparcolor
gaufrage kabarma
GB gigabyte
gigabyte gigabyte
gyga octet gigabyte
gélatine jelatin
Gemini Gemini
"gendai-geki" çağdaş film
générale genel sınama
générateur üreteç
~ **de balayage** tarama üreteci
~ **de balayage horizontal** satır üreteci
~ **de balayage image** resim üreteci
~ **de balayage ligne** satır üreteci
~ **des effets spéciaux** etkiler üreteci
~ **de synchronisation** eşleme üreteci
~ **de synchronisation combiné** bileşik eşleme üreteci
~ **ultrasonique** sesüstü üreteci
génération kuşak[2]
génératrice üreteç
générique tanıtma yazısı
genre documentaire belgesel tür
genres
~ **cinématographiques** sinema türleri
~ **de la télévision** televizyon türleri
~ **d'émission** televizyon türleri
~ **du cinéma** sinema türleri
~ **du film** sinema türleri
~ **télévisés** televizyon türleri
~ **télévisuels** televizyon türleri
géographie créatrice yaratıcı coğrafya
gérant sinema yöneticisi
Gevachrome Gevachrome
Gevacolor Gevacolor
gigabyte gigabyte
giraffe tekerlekli kol
GO uzun dalga
Go gigabyte
gondolage kabarma
gonflement büyültme
gonfler büyültmek
gong gonk
GP omuz çekimi
gradateur (de lumière) azaltıcı
graduation kerteleme[2]
graduer (les lumières) azaltmak
grain tanecik
~ **d'émulsion** tanecik
~ **fin** ince tanecik
grammaire
~ **cinématographique** sinema dilbilgisi
~ **de la télévision** televizyon dilbilgisi
grand
~ **angle** geniş açılı mercek
~ **écran** geniş görüntülük; salon televizyonu
~**es ondes** uzun dalga
~ **film** başfilm; uzun film
~ **s angulaires** geniş açılılar
Grandeur Grandeur
grandeur de l'image resim boyu
granulation taneciklilik

graphique çizi
graphiste çizici
graphite grafit
grattage kazıma
grattoir kazıyıcı
griffe tırnak
~ **de fixité** tutucu tırnak
~ **d'entrainement** yürütücü tırnak
gril iskele; kaydırma askısı
grille ızgara; izlence çizelgesi; renk ızgarası
~ **de post-déviation** renk ızgarası
~ **de post-focalisation** renk ızgarası
~ **des programmes** izlence çizelgesi
~ **horaire** izlence çizelgesi
~ **métallique** borulu askı
grimage yaşlandırma
gros
~ **grain** iri tanecik
~ **plan** omuz çekimi
grosseur des plans çekim ölçeği
groupage dizileme
Groupe de nouveau cinéma américain Yeni Amerikan Sinema Topluluğu
groupe électrogène üreteç
grue vinç
~ **américain** vinç
~ **caméra** vinç
~ **de micro(phone)** sestoplar arabası
guichet gişe

H

H henry
habilleuse giydirici
habitué du cinéma sinema düşkünü
halation ağıl
half d'entrée girişlik
halo ağıl
halogénures d'argent gümüş halojenürleri
"happy end" mutlu son
haute
~ **définition** yüksek seçiklik
~ **fidélité** tıpkılık
~ **fréquence** yüksek yinelenim(ler)
~ **tension** yüksek gerilim
hauteur yükseklik; diklik
~ **(de l'image)** yükseklik
~ **(du son)** diklik
haut-parleur sesyayar
~ **de contrôle** denetim sesyayarı
~ **supplémentaire** ek sesyayar
Hazeltine Hazeltine
"head-room" üst boşluk
henry henry
héroïne kahraman (kadın)
héros kahraman (erkek)
hertz hertz
heure saat
~ **d'antenne** yayın süresi
~ **de grande écoute** yoğun saatler
~ **de pointe** yoğun saatler
HF yüksek yinelenim(ler)
Hi-Fi tıpkılık
Hi-8 (mm) Hi-8 (mm)
histoire öykü
~ **de la télévision** televizyon tarihi
~ **du cinéma** sinema tarihi
historien
~ **de télévision** televizyon tarihçisi
~ **du cinéma** sinema tarihçisi
Hi-Vision Hi-Vision
HMI HMI
hologramme hologram
holographie holografi
honoraires ödemelik
Horizon Çevren
horizontales yatay çizgiler
hors champ çerçeve dışı
~ **de l'image** çerçeve dışı
"horse opera" at operası
819 lignes 819 satır
huitième art sekizinci sanat
8 mm 8 mm'lik film
"hum" uğultu
humidification nemlendirme
humidité nemlilik
~ **relative** bağılnem
"HYPER" aşırı yinelenim(ler)
hyperfocale odakötesi uzaklığı
Hypergonar Hypergonar
hypermédia bağlantılı çok araçlılık
hypertexte bağlantılı metin
hypo hipo
~**sulfite de soude** hipo

I

icône görüntüsel gösterge; simge
iconique signe görüntüsel gösterge
iconoscope ikonoskop (alıcı); ikonoskop (ışıtaç)
~**-image** görüntü ikonoskopu
idée (cinématographique) ana konu
identification (à la vedette) özdeşleşme
IEEE-1394 IEEE-1394
illumination aydınlanma
illusion yanılsama
~ **de mouvement** devinim yanılsaması
~ **d'optique** göz yanılsaması
image görüntü; resim
~ **chimique** kimyasal görüntü
~**-choc** çarpıcı çekim
~ **combinée** bileşik resim
~ **composite réalisée par cache et contre-cache animés** de -

vinimli örtülü film
~ **composite réalisée par cache et contre-cache fixe** devinimsiz örtülü film
~ **de la piste sonore** ses imi
~ **de la vingt-cinquantième** eşikaltı görüntü
~ **de télévision** resim
~ **dissector"** resim çözümleyici
~ **du son** ses imi
~ **électronique** elektronik görüntü
~ **et son combinés** bileşik
~ **fantôme** gölge
~ **flou** bulanık görüntü
~ **granuleuse** iri tanecikli görüntü
~ **horizontale** yatay resim
~ **latente** gizli görüntü
~ **négative** negatif görüntü
~ **oblique** eğik im[1]
~ **optique** optik görüntü
~ **par image** tek resim; tek resimli çevirim
~ **perpendiculaire** enine im[1]
~ **positive** pozitif görüntü
~ **projetée** yansımış görüntü
~ **réelle** gerçek görüntü
~ **rémanente** iz bırakma
~**s par seconde** saniyede resim (sayısı)
~**s/seconde** saniyede resim (sayısı)
~ **subliminale** eşikaltı görüntü
~ **transversale** enine im[1]
~ **verticale** düşey resim
~ **virtuelle** sanal görüntü
~ **zéro** başlangıç resmi

Imax Imax

Imax Solido Imax Solida

imbibition emme

impédance iç direnç

importateur de film film dışalımcısı

Importation de film film dışalımı

impôt sur les spectacles eğlendirici resmi

impressionnisme izlenimcilik

impressionniste izlenimci

improvisation doğaçlama

impulsion devinirlik; vuru
~ **à la fin de ligne** satır boşluğu imi
~ **à la fin d'image** alan boşluğu imi
~ **de blocage** alan boşluğu imi; satır boşluğu imi

incandescence akkorluk

incandescent akkor

"inch" parmak

incident technique uygulayımsal aksaklık

inclinaison salon eğimi

incrustation örtülü bileştirme

indice belirti

index de films film dizelgesi

indicateur gösterge
~ **de diaphragme** ışık düzenleci göstergesi
~ **des canaux** oluk sayısı
~ **de vitesse** hız göstergesi

indicatif
~ **audio** tanıtma sesi
~ **musical** tanıtma müziği
~ **vidéo** tanıtma resmi

indice
~ **de réfraction** kırılma göstergesi
~ **d'exposure** duyarlık göstergesi

inductance irkilimlik

industrie
~ **cinématographique** sinema işleyimi
~ **de la télévision** televizyon işleyimi
~ **du film** sinema işleyimi
~ **du spectacle** görünç işleyimi
~ **vidéo** video işleyimi

Infidélité des couleurs renk yanlışlığı

infini sonsuz

inflammable yanar film

inflammation yanma[1]
~ **de la pellicule** yanma[1]
~ **du film** yanma[1]

information bilgi; haber
~ **de chrominance** renklilik bilgisi
~ **de luminance** parlaklık bilgisi

informations haberler; haber izlencesi
~ **économiques** ekonomi haberleri
~ **étrangères** dış haberler
~ **intérieures** iç haberler
~ **internationales** dış haberler
~ **locales** bölgesel haberler
~ **nationales** iç haberler
~ **régionales** bölgesel haberler
~ **télévisées** haber izlencesi

ingénieur mühendis
~ **du son** ses başyönetmeni
~ **en chef** ses başyönetmeni

ininflammable yanmaz film

"inlay" örtülü bileştirme

"insert" ara filmi; ara görüntü

insertion araya koyum; bileştirme

insonore ses geçirmez

insonorisation ses geçirmezleme; sessizleme

instabilité sallanma

installation yerleştirme
~ **d'appareil** yerleştirme
~ **de caméra** yerleştirme
~ **des sources de lumière** yerleştirme

instantané şipşak

institut
~ **de la télévision** televizyon enstitüsü
~ **du cinéma** sinema enstitüsü
~ **du film** sinema enstitüsü

Intelsat Intelsat; Uluslararası Irakiletişim Uyduları Örgütü
intensification koyulaştırma
intensité gürlük; yeğinleme
~ **du son** gürlük
~ **sonore** gürlük
interactif etkileşimli
~ **film** etkileşimli film
interaction etkileşim
intercaleur ara resimleyici
"intercarrier" ara taşıyıcı
intercepteur de lumière ışıkkesen
interdiction aux moins de 16 ans "A" belgesi
interface arabirim
interférence girişim; karışma
~ **des canaux** oluk karışması
intérieur iç
"interlock" bağlama (düzeni)
interlude ara imi, ara (verme)
intermédiaire ara kuşak[1]
intermédiaires ara resimler
interprétation oynayanlar; oyun
interprète oyuncu
~ **principal** başoyuncu
interpréter oynamak
interphone içiletişim
interporteuse ara taşıyıcı
interrupteur
~ **de télécommande** uzaktan yönetme düğmesi
~ **secteur** açma-kapama düğmesi
interruption kesilme; yayın kesilmesi
Internet Internet
Intersputnik Intersputnik
Intertel Intertel
intertitre arayazı
intervalle de contraste sertlik
intervalles ara resimler
intervalliste ara resimleyici
intervalomètre aralık düzenleyici
"interview" görüşüm
Intervision Intervision
intrigue örgü
inversible evrilir
inversion evrilir film işlemesi; tersine devinim
~ **de mouvement** tersine devinim
~ **de polarité** uç değiştirme
~ **image** resim evrilmesi
~ **ligne** tarama evrilmesi
~ **trame** resim evrilmesi
ion iyon
ionisation iyonlaşma
ionosphère iyonyuvarı
iris ışık düzengeci; iris
Iscomorphot Iscomorphot
isolement
~ **phonique** ses geçirmezleme; sessizleme

J

J jul
jaune sarı
jeu oyun
~ **d'orgue de lumières** aydınlatma masası
jeune
~ **cinéma** Yeni Sinema
~ **Cinéma Allemand** Genç Alman Sineması
~ **premier(lère)** genç
jeux oyun izlencesi
"jidai-geki" çağ filmi
"jingle" cingıl
jouer oynamak
joint ek yeri
~ **à bille** bilyalı eklem
~ **à sphère** bilyalı eklem
~ **sphérique** bilyalı eklem
joule jul
jour gündüz
journal haber filmi; yazanak
~ **cinématographique** haber filmi
~ **télévisé** haber izlencesi
journalisme
~ **de desk** televizyon bildirmenliği
~ **de plateau** televizyon bildirmenliği
~ **de télévision** televizyon bildirmenliği
journaliste
~ **de desk** televizyon bildirmeni
~ **de plateau** televizyon bildirmeni
~ **de télévision** televizyon bildirmeni
~**présentateur(trice)** televizyon bildirmeni
journée
~ **de prise de vues** çevirim günü
~ **de studio** işlik günü
"joystick" yönelteç
JPEG JPEG
jumbo dev görüntülük

K

K kelvin
"kammerspiel" kammerspiel
"kammerspielfilm" kammerspiel filmi
karaté chinois kungfu filmi
KB kilobyte
kc kilosikl
kc/s kilosikl
kelvin kelvin
Kem Kem
kelvinomètre renk sıcaklıkölçeri
KEYKODE KEYKODE
kHz kilohertz
kilo- kilo-
kilo
~**byte** kilobyte
~**cycle** kilosikl
~**cycle par seconde** kilosikl
~**hertz** kilohertz

~ **octet** kilobyte
~**watt** kilovat
Kinemacolor Kinemacolor
kinescope filme saptama; filme saptayıcı
~ **en couleur** renkli saptayıcı
~ **en noir et blanc** siyah-beyaz saptayıcı
"Kino-Glaz" Sinema-Göz
"kinoki" Sinema-Gözcüler
"kinoks" Sinema-Gözcüler
Kinopanorama Kinopanorama
"Kino-Pravda" Sinema-Gerçek
Kino-Vario Kino-Vario
klystron klistron
Ko kilobyte
Kodachrome Kodachrome
Kodacolor Kodacolor
Kodak Super-8 mm Kodak büyük 8
kW kilovat

L

l lambert
labo(ratoire) işlemelik
~ **de tirage** basım işliği
laisser fondre zincirlemek
laissez fondre! "zincirle!"
lambert lambert
lampe ışıtaç; radyo ışıtacı
~ **à arc** ışık yaylı ışıtaç
~ **à basse tension** alçak gerilimli ışıtaç
~ **à filament de tungstène** tungsten ışıtaç
~ **à halogène tungsten** halojen ışıtaç
~ **à incandescence** akkor ışıldak
~ **à lumière du jour** gün ışığı ışıtacı
~ **à tungstène** tungsten ışıtaç
~ **à vapeur de mercure** civa buğulu ışıtaç
~ **à vide** radyo ışıtacı
~ **à xénon** ksenon ışıtaç
~**d'ambiance** dağıtıcı
~ **de bas-voltage** alçak gerilimli ışıtaç
~ **d'enregistrement** ışıklama ışıtacı
~ **de projecteur** gösterici ışıtacı
~ **de radio** radyo ışıtacı
~ **d'excitation** uyarıcı ışıtaç
~ **d'exposition** ışıklama ışıtacı
~ **éclair** çakar (ışıtaç)
~ **excitatrice** uyarıcı ışıtaç
~ **fluorescente** ışınır ışıtaç
~ **quartz-halogène** kuvars ışıtaç
~ **réflecteur** yansıtıcı ışıtaç
lancement (d'un film) sürüm
lancer (un film) sürmek
langage dil
~ **cinématographique** sinema dili
~ **télévisuel** televizyon dili
langue dil
Lani Bird Lani Bird
lanterne magique büyülü fener
largeur en; genişlik
~ **de bande** kuşak[1] genişliği
~ **de canal** oluk genişliği
~ **de l'ecran** görüntülük eni
~ **de l'image** görüntü eni
~ **d'image** genişlik
laser laser
LaserVision LaserVision
latensification gizli görüntü yeğinlemesi
latitude
~ **de pose** ışıklama genliği
~ **d'exposition** ışıklama genliği
lavage yıkama
lavande mavi eşlem
laver yıkamak
leçon télévisée televizyonla öğretim
lecteur elektronik okuyucu; okuma kafası; oyunluk görevlisi, sunucu
~ **à faisceau électronique** elektronik film tarayıcı
~ **de CDV** video tıkız tekerçaları
~ **de disque vidéo à laser** laserli video tekerçalar
~ **de disque vidéo digitale** sayısal video tekerçalar/sürü-cü
~ **de manuscrit** oyunluk görevlisi
~ **de son** okuma kafası; okutaç
~ **de télé-cinéma** film yayın aygıtı
~ **disque compact** tıkız tekerçalar
~ **de vidéo** video tekerçaları
~ **sonore** okuma kafası
lectrice sunucu
lecture okuma[1,2]
légende altyazı
leitmotiv yinelemeli kavram
lentille mercek
~ **additionnelle** ek mercek
~ **additionnelle negative** negatif ek mercek
~ **additionnelle positive** pozitif ek mercek
~ **astigmatique** astigmat mercek
~ **concave** iraksak mercek
~ **condensatrice** aydınlatma merceği
~ **convergente** yakınsak mercek
~ **convexe** yakınsak mercek
~ **déformante** biçimbozucu mercek
~ **de fresnel** Fresnel merceği
~ **divergente** iraksak mercek
~ **électromagnétique** mercek
~ **électronique** mercek
~ **sphérique** yuvarsal mercek
~ **traitée** yansımaönlerli mercek
liaison

~ **hertzienne** telsiz bağlantısı
~-**image** bağlayıcı görüntü

licence
~ **de diffusion** yayın izni
~ **de transmission** yayın izni
~ **générale** toplu izin

lieu yer
~ **de prise de vues** çevirim yeri
~ **de prise de vues extérieur** dışarıda çevirim yeri
~ **de tournage** çevirim yeri

ligne satır; tümce
~ **à retard** geciktirme satırı
~ **d'analyse** satır
~ **de la vision** görüş çizgisi
~ **de Lecher** yassı kablo
~ **de séparation de deux images** çerçeve çizgisi
~ **imaginaire** varsayımsal çizgi
~**s fortes** güçlü çizgiler
~**s horizontales** yatay çizgiler
~**s obliques** eğik çizgiler
~**s verticales** düşey çizgiler

limites de netteté alan

linéarité doğrusallık
~ **de balayage** doğrusallık
~ **horizontale** yatay doğrusallık ayarı
~ **verticale** düşey doğrusallık ayarı

liste
~ **de films** film dizelgesi
~ **de numéro de code** eşleme sayısı dizelgesi
~ **des accessoires** donatım dökümü
~ **des interprètes** oynayanlar
~ **des mouvements de caméra** alıcı oyunluğu
~ **des plans** çekim dizelgesi
~ **de sons nécessaire au réenregistrement** ses dizelgesi

liste noire kara dizelge

littérature
~ **cinématographique** sinema yazınlığı
~ **de la télévision** televizyon yazınlığı

livre de programmation izlence çizelgesi

lm lümen

local équipement image alıcı denet odası

location kiralama; yer ayırtma
~ **à l'aveugle** görmeden kiralama
~ **en bloc** toptan kiralama
~ **sans projection préalable** görmeden kiralama

"location" dışarıda çevirim

locomotive lokomotif

loge loca
~ **d'artiste** giyinme odası

logement de cassette yükleme bölmesi

logiciel yazılım

loi
~ **des 180°** 180° kuralı
~ **sur la télévision** televizyon yasası
~ **sur le cinéma** sinema yasası

lointain geriye doğru

long
~ **film** uzun film
~ **métrage** uzun film

longueur uzunluk
~ **d'antenne** dalgalık uzunluğu
~ **de bobine** makara boyu
~ **de plan** çekim uzunluğu
~ **de tirage** basım uzunluğu
~ **d'onde** dalga uzunluğu
~ **d'un film** uzunluk
~ **en pieds** ayakla uzunluk
~ **focal** odak uzunluğu
~ **original** özgün uzunluk

"looking room" yan boşluk

loueur de film dağıtımcı

Louma Louma

loupe de mise au point odaklama büyüteci

lucarne de projection gösterim penceresi

lumen lümen

lumière ışık
~ **!** "ışık!"
~ **à incandescence** akkor ışık
~ **artificielle** yapma ışık
~ **blanche** beyaz ışık; gün ışığı
~ **chaude** sıcak ışık
~ **concentrée** toplu ışık
~ **d'ambiance** dağınık ışık
~ **d'appoint** doldurma ışık
~ **de base** ana ışık
~ **de coté** yandan aydınlatma
~ **de face** önden aydınlatma
~ **d'effet** toplu ışık
~ **de sécurité** güvenişığı
~ **de tirage** basım ışığı
~ **diffusée** yayınmış ışık
~ **douce** yumuşak ışık
~ **du jour** gün ışığı
~ **dure** çiğ ışık
~ **du soleil** gün ışığı
~ **en contre-jour** geriden aydınlatma
~ **et ombre** ışık ve gölge
~ **incidente** gelen ışık
~ **froide** soğuk ışık
~ **naturelle** doğal ışık
~ **noire** kara ışık
~ **parasite** parıltı
~ **polarisée** ucaylanmış ışık
~ **réflechie** yansıyan ışık
~ **solaire** güneş ışığı

luminance parlaklık; parlaklık imi

lumination ışıklama

luminescence ışıldama

luminescent ışıldar

luminophore renkli nokta

luminosité ışıklılık; parlaklık
~ **de l'écran** görüntülük parlaklığı

~ **de l'image** parlaklık

lunettes

~ **polaroïd** ucaylayıcı gözlük

~ **pour anaglyphe** üçboyutlu gözlüğü

lux lüks

~**mètre** lüksölçer

LV LaserVision

lx lüks

M

MII MII

MAC MAC

machin zamazingo

machine

~ **à bruit** gürültü aygıtı

~ **à bruiter** gürültü aygıtı

~ **à cirer** mumlayıcı

~ **à coder** eşleme sayılayıcısı

~ **à coller** yapıştırma aygıtı

~ **à depolir le film** parlatıcı

~ **à développement continu** sürekli açındırma aygıtı

~ **à développer** açındırma aygıtı

~ **à émulsionner** duyarkatlama aygıtı

~ **à étalonner** kerteleme[1] aygıtı

~ **à nettoyer** temizleme aygıtı

~ **à perforer** delik açıcı

~ **à piéter** sayılayıcı

~ **à sécher** kurutma aygıtı

~ **à tirer** basım aygıtı

~ **à voile** sis aygıtı

~ **de truca**ge optik basım aygıtı

~ **de truquage** optik basım aygıtı

~ **pour numéroter** sayılayıcı

machiniste (de plateau) düzlük işçisi

machino düzlük işçisi

macrocinéma(tographie) iriölçek sineması

Macrozoom Macrozoom

magasin doldurmalık; korunak; kutu

~ **coaxial** eksendeş doldurmalık

~ **débitrice** verici kutu

~ **des accessoires** donatım korunağı

~ **des costumes** giysi korunağı

~ **des decors** bezem korunağı

~ **des maquettes** maket korunağı

~ **du mobilier** döşeme korunağı

~ **récepteur** alıcı kutu

~ **supérieur** verici kutu

magazine magazin (izlencesi)

~ **filmé** dergi-film

~ **sportif** spor magazini

Magic Box Magic Box

Magirama Magirama

Magiscope Magiscope

Magnafilm Magnafilm

Magnascope Magnascope

magnétique mıknatıssal

~**optique** mıknatıslı-optik

magnétisme mıknatıslık

magnétophone ses aygıtı

~ **à cassette** kutucuklu ses aygıtı

~ **à cassette audio-digitale** sayısal ses aygıtı

~ **à film magnétique** mıknatıslı filmli ses aygıtı

~ **à demi-piste** yarım ses yollu aygıt

magnétoscope video aygıtı

~ **à balayage hélicoïdal** eğik video aygıtı

~ **à balayage transversal** enine video aygıtı

~ **à vidéocassette** kutucuklu video aygıtı

~**hande digital** sayısal video kuşağı

~ **multi-système** çok işlemli video

~ **digital** sayısal video

~ **portable** taşınabilir video aygıtı

~ **transportable** taşınabilir video aygıtı

magnétothèque mıknatıslı seslik

mag-opt mıknatıslı-optik

maison

~ **de distribution** dağıtımevi

~ **de production** yapımevi

mamma süzek

manchon noir değiştirme torbası

manette yönelteç

~ **de jeu** yönelteç

manivelle kol

~ **de la plateforme panoramique** çevrinme kolu

manque de contraste sertlik eksikliği

maquette maket

~ **de premier plan** tümler maket

~ **en avant-plan** tümler maket

~ **grandeur** bezem

maquettiste maketçi

maquillage makyaj

~ **de base** temel makyaj

~ **de composition** karakter makyajı

maquiller makyaj yapmak

maquilleur(euse) makyajcı

marche çalışma

~**arrêt** açma-kapama düğmesi

~ **arrière** tersine devinim; ters geçiş

~ **arrière rapide** hızlı tersine devinim

~ **avant** düz devinim; düz geçiş

~ **avant rapide** hızlı düz devinim

~ **image par image** tek resimli devinim

marque im[2]

~ **de commerce** ayırmaç

~ **de départ** başlangıç imi

~ **de fabrique** ayırmaç
~ **de passage** geçme izni
~ **de synchronisation** eşleme imi
~ **fin de bobine** geçme imi
marron kırmızı eşlem
maser maser
masque örtü
~ **à ouverture** yarıklı örtü
~ **de fenêtre** pencere örtüsü
~ **d'incrustation** bileştirme örtüsü
~ **en tôle d'acier** elek
~ **perforé** elek
mât d'antenne dalgalık direği
matériel donanım
~ **de traitement de l'information** donanım
~ **plastique** yoğrumsal gereç
matière özdek
~ **plastique** yoğrumsal gereç
matinée gündüz gösterimi
matrice (de tirage couleur) kalıp
Mauritone kurgu aygıtı
mauvais film kötü film
mauve mavi eşlem
MG megabyte
Mc megasikl
~/**s** megasikl
mécanisme
~ **de l'image par image** tek resim düzeneği
~ **d'entrainement** geçiş düzeneği
~ **intermittent** aralı devinim düzeneği
~ **Mitchell** Mitchell düzeneği
médiathèque iletişimlik
mégabyte megabyte
mégacycle megasikl
~ **par seconde** megasikl
mégahertz megahertz
méga octet megabyte
mégaphone sesbüyütür
mélange bileştirme
~ **des images** resim seçme
~ **des sons** bileştirme
mélanguer bileştirici; seslendirme masası
~ **de son** bileştirici
~ **de synchronisation** eşleme bileştirici
~ **d'Images** resim seçici
~ **vidéo** resim seçici; yönetim masası
mélodrame melodram
membre
~ **de la commission de censure** denetleyici
~ **de la commission de contrôle** denetleyici
mémoire bellek
~ **à accès direct** ana bellek
mémorisation bellekleme
~ **visuelle** iz bırakma
menu seçke
menuisier marangoz-doğramacı
~-**charpentier** marangoz-doğramacı
~ **en décor** marangoz-doğramacı
MESECAM MESECAM
message (publicitaire) kısa tanıtı
mesures de sécurité güvenlik önlemleri
métaphore eğretileme
météo(rologie) hava durumu
~ **ASA** ASA duyarlığı
~ **audio-visuelle** görsel-işitsel yöntem
~ **BSI** BSI duyarlığı
~ **DIN** DIN duyarlığı
~ **H et D** H ve D duyarlığı
~ **Scheiner** Scheiner duyarlığı
~ **Weston** Weston duyarlığı
méthode yöntem
~ **audio-visuelle** görsel-işitsel yöntem
métonymie düzdeğişmece
métrage metreyle uzunluk
~ **de film** parça
~ **original** özgün uzunluk
~ **utile** yararlı uzunluk
métreuse metre sayacı
metteur
~ **au point** odaklayıcı
~ **en onde** yönetmen
~ **en scène** yönetmen
~ **en scène (de cinéma)** yönetmen
~ **en scène (de télévision)** yönetmen
mettre
~ **au point** odaklamak
~ **en distribution** dağıtmak; sürmek
~ **en scène** yönetmek
MF ara yinelenim
mho mho
MHz megahertz
MIDI MIDI
Mica Mica
"Mickey Mousing" Mickey Mousing
micro
~**cinéma(tographie)** ufakölçek sineması
~**film** minifilm
~**module** tümleşik çevrim²
~-**onde** minidalga
~**processor** miniişlemci
micron mikron
micro(phone) sestoplar
~ **à charbon** kömürlü sestoplar
~ **à condensateur** yoğunlaçlı sestoplar
~ **à cristal** kırılcalı sestoplar
~ **au charbon** kömürlü sestoplar
~ **bidirectionnel** çift yönlü sestoplar
~-**condensateur** yoğunlaçlı sestoplar

~-**cravate** boyun sestopları
~ **de table** masa sestopları
~ **directionnel** yöneltmeli sestoplar
~ **dissimulé** gizli sestoplar
~ **électrodynamique à bobine** döner sarımlıklı sestoplar
~ **électrodynamique à ruban** kuşaklı sestoplar
~-**émetteur** verici sestoplar
~ **haute fréquence** verici sestoplar
~ **mitrailleuse** namlu sestoplar
~ **non-directionnel** yöneltmesiz sestoplar
~ **omnidirectionnel** yöneltmesiz sestoplar
~ **piezo-âlectrique** kırılcalı sestoplar
~ **ultradirectionnel** namlu sestoplar
~ **unidirectionnel** tek yönlü sestoplar

microsillon uzunçalar (teker)
milieu hava; orta
mini-cassette kutucuk
miniature maket
minutage dakikalama
minuter dakikalamak
mire ayar resmi
~ **couleur** renkli ayar resmi
mired mired
miroir ayna
~ **dichroïque** yansıtır-geçirir ayna
~ **obturateur** aynalı örtücü
mise
~ **à la terre** topraklama
~ **au point** odaklama
~ **au point automatique** özdevinimli odaklama
~ **au point fixe** değişmez odak
~ **en marche** çalıştırma
~ **en marche et arrêt** açma-kapama
~ **en place** soğuk sınama; yerleştirme
~ **en place (de caméra)** yerleştirme
~ **en scène** görünçlükleme; yönetim
~ **en veille** bekleme

Mitchell Mitchell
mixage bileştirme
~ **digitale** sayısal bileştirme
mixeur bileştirici; seslendirme masası
~ **de son** bileştirici
mixez! "zincirle!"
MJPEG MJPEG
Mo megabyte
mobilier döşeme
mobilophone el telsizi
modelages animés yontu canlandırma
modèle réduit maket
modem modem
modulateur değiştirimci
modulation
~ **d'amplitude** genlik değiştirimi
~ **de fréquence** yinelenim değiştirimi
~ **de phase** evre değiştirimi
~ **du son** ses değiştirimi
~ **négative (d'amplitude)** negatif değiştirim
~ **positive (d'amplitude)** pozitif değiştirim
~ **vidéo** resim değiştirimi

moduler değiştirimlemek
moirage ızgara etkisi
molécule özdecik
Molnya Molniya
monaural tekboyutlu (ses)
monde
~ **de la télévision** televizyon dünyası
~ **du cinéma** sinema dünyası

Mondovision Mondovision
moniteur denetlik
~ **principal** ana denetlik
~ **vidéo** görüntü denetliği

monochromatique tek renkli
monofilm birli gösterici
monologue intérieur içinden (konuşma)
monopack tek kuşak[1]
monophonique tekboyutlu (ses)
monopode tekayak
monoscope monoskop; tek resimlik
montage kurgu
~ **A et B** A, B kurgusu
~ **alternant** almaşık kurgu
~ **alterné** almaşık kurgu
~ **analytique** çözümleyici kurgu
~ **audio-visuel** görsel-işitsel kurgu
~ **copie originale** ana kuşak[1] kurgusu
~ **d'attraction** çarpıcı kurgu
~ **de bande-vidéo** kurgu
~ **de rushes** günlük çekim dizilemesi
~ **des attractions** çarpıcı kurgu
~ **du son** ses kurgusu
~ **dynamique** devingen kurgu
~ **électronique** elektronik kurgu
~ **final** ince kurgu; son kurgu
~ **image** görüntü kurgusu
~ **image-son** resim-ses kurgusu
~ **intellectuel** anlıksal kurgu
~ **intérieur** iç kurgu
~ **lent** yavaş kurgu
~ **métrique** ölçümlü kurgu
~ **narratif** düz anlatı
~ **négatif** negatif kesimi
~ **normal** düz anlatı
~ **numérique** sayısal video kurgusu
~ **parallèle** koşut kurgu

~ **par analogie** benzetmeli kurgu
~ **par antithèse** karşıtlamalı kurgu
~ **par leitmotif** yinelemeli kurgu
~ **par refrain** yinelemeli kurgu
~ **préalable** kaba kurgu
~ **premier positif** dizileme
~ **préliminaire** kaba kurgu
~ **rapide** hızlı kurgu
~ **relationel** bağıntılı kurgu
~ **rythmique** tartımlı kurgu
~**son** ses kurgusu
~ **sonore** ses kurgusu
~ **statique** durgun kurgu
~ **supratonal** üsttitremsel kurgu
~ **syntbétique** bireşimci kurgu
~ **tonal** titremsel kurgu
~ **visuel** görüntü kurgusu

Montage Montage
monter kurgulamak
monteur kurgucu
~**adjoint** kesici
~ **magnétoscope** kurgucu
~ **son** seskurgucusu
monteuse kurgucu
~ **son** ses kurgucusu
montez la grue! "vinç yukarı!"
montrer göstermek
monture mercek yuvası
~ **à baïonette** süngülü yuva
~ **C** C yuvası
~ **des objectifs** mercek yuvası
~ **tubulalre d'objectif** mercek çerçevesi
Moritone kurgu aygıtı
mosaïque mozaik
~ **photoélectrique** mozaik
~ **photosensible** mozaik
mot de la fin bitiş sözü
moteur alıcı motoru; motor
~ **!** "al!"
~ **à cristal** kırılcalı motor
~ **à ressort** kurmalı motor
~ **asynchrone** eşlemesiz motor
~ **électrique** elektrik motoru
~ **mécanique** kurmalı motor
~ **pour caméra** alıcı motoru
~ **Selsyn** eşleme motoru
~ **synchrone** eşleme motoru

motif conducteur yinelemeli kavram
mousseline süzek
mouvement devinim; geçiş
~ **accéléré** hızlandırılmış devinim
~ **continu** sürekli devinim
~ **horizontal de caméra** yatay çevrinme
~ **intermittent** aralı devinim
~ **primaire** birincil devinim
~ **saccadé** aralı devinim
~**s de la caméra** alıcı devinimleri
~**s de micro** sestoplar devinimleri
~ **secondaire** ikincil devinim
~ **vertical de caméra** düşey çevrinme

Moviela kurgu aygıtı
Movieola kurgu aygıtı
"Movietone frame" sesli çerçevesi
Moviola kurgu aygıtı; Moviola
Movitone kurgu aygıtı
moyen
~ **métrage** orta uzunlukta film
~**s audio-visuels** görsel-işitsel araçlar
~**s auditifs** işitsel araçlar
~**s de communication de masse** yığınsal iletişim araçları
~**s visuels** görsel araçlar

moyenne
~ **définition** orta seçiklik
~ **fréquence** ara yinelenim

MP evre değiştirimi
MPEG MPEG
MP3 MP3
muet sessiz (film)
"multicam" çok alıcılı çevirim; çok alıcılı işlem
multifocal bakaç
multimédia çok araçlılık
"Multiplane" çok düzlem alıcısı
multiplex çok imli (aygıt)
multiplexer çok imli (aygıt)
"multiplexer" optik bileştirme aygıtı
multiplexeur images saydam resim tarayıcı
multiplicateur d'électrons elektron çoğaltıcı
multisalles çok salonlu (sinema)
musée du cinéma sinema müzesi
musical müzikal (film)
musicien besteci
musique müzik
~ **concrète** somut müzik
~ **d'archive** belgelik müziği
~ **de film** film müziği
~ **de fond** destekleyici müzik;
~ **électronique** elektronik müzik
~ **en conserve** hazır müzik
~ **originale** özgün müzik
~ **synthétique** çalgısız müzik

mutilateur çizikleyici
mutilation çiziklenme
Mylar Mylar

N

N newton
Nagra Nagra
narrateur(trice) öyküleyici
narration anlatı; öyküleme
narrative öykü
National Association of Television Arts and Sciences Ulusal Televizyon Sanat ve Bilimleri Birliği

National Television System Committee Ulusal Televizyon Dizgesi Kurulu
Natural Vision Natural Vision
Naturama Naturama
naturel doğallık
navet kötü film
"NC-17" "NC-17"
négatif negatif
- ~ **avec piste sonore** ses yollu negatif
- ~ **B** B negatifi
- ~ **combiné image et son** bileşik negatif
- ~ **contretype** çoğaltım negatifi
- ~ **contretype combiné image et son** bileşik çoğaltım negatifi
- ~ **couleur** renkli negatif film
- ~ **déposé** yapıt hakkı negatifi
- ~ **image** görüntü negatifi
- ~ **image et son** görüntü ve ses negatifi
- ~ **image original** özgün görüntü negatifi
- ~ **image pour tirage de copies d'exploitation** negatif dağıtım eşlemi
- ~ **intermédiaire** ara negatifi
- ~ **original** ana negatif
- ~ **pour contretypage** basım negatifi
- ~ **pour montage** kurgu negatifi
- ~ **son** ses negatifi
- ~ **son original** özgün ses negatifi
- ~ **trois-bandes** üç kuşak[1] negatifi

nègre akıl defteri
neige karlanma
neo-réalisme Yeni Gerçekçilik
Net Internet
nette seçik
netteté seçiklik
- ~ **de l'image** resim seçikliği

nettoyage temizleme
- ~ **ultrasonique** sesüstü temizleme

9,5 mm 9,5 mm'lik film
newton newton
"Next Wave" Sonraki Dalga
NHK NHK
ni-cad ni-cad
"nickelodeon" nickelodeon
nitrate de cellulose selüloz nitrat
nitrocellulose selüloz nitrat
niveau gürlük
- ~ **de noir maximum** siyah doruğu
- ~ **de signal** im[1] düzeyi
- ~ **de suppression** boşluk düzeyi
- ~ **du blanc** beyaz düzeyi
- ~ **du blanc maximum** beyaz doruğu
- ~ **du noir** siyah düzeyi
- ~ **sonore** ses düzeyi
- ~ **sonore** gürlük

nœud düğüm; düğüm noktası
- ~ **de l'action** düğüm

noir et blanc siyah-beyaz (film)
"noiseless" uğultuönler
nom de l'émetteur yayaç adı
nombre
- ~ **de demi-images** alan sayısı
- ~ **de lignes actifs par image** etkin satır sayısı
- ~ **de ligne par image** satır sayısı
- ~ **de place** koltuk sayısı
- ~ **d'images** resim sayısı
- ~ **d'or** altın sayı

non commercial tecimdışı film
non exposé boş film
non-flammable yanmaz film
"non-theatrical distribution" tecimdışı dağıtım
"non theatrical rights" tecimdışı dağıtım hakkı
normal olağan ayar
normes de télévision yayın ölçünleri
Nouveau Cinéma Yeni Sinema
- ~ **Américain** Yeni Amerikan Sineması
- ~ **Australien** Yeni Avustralya Sineması

nouvelle
- ~ **vague** Yeni Dalga
- ~ **version** yeni çevirim

nouvelle(s) haber(ler)
noyau göbek
NTSC Ulusal Televizyon Dizgesi Kurulu
nuance (de couleur) renközü
nuit gece
- ~ **américaine** gece etkisi

numéral sayısal
numérique sayısal
numéro çekim sayısı
- ~ **de bord** kenar sayısı
- ~ **de code** eşleme sayısı
- ~ **de fabrication** duyarkat sayısı
- ~ **de "footage"** kenar sayısı
- ~ **d'émulsion** duyarkat sayısı
- ~ **de négatif** duyarkat sayısı
- ~ **de prise** çevirim sayısı
- ~ **de production** yapım sayısı
- ~ **du canal** oluk sayısı
- ~ **(du plan)** çekim sayısı
- ~ **f f** sayısı
- ~ **T T** sayısı

O

objectif mercek
- ~ **achromatique** renksemez mercek
- ~ **à court distance focale** kısa odaklı mercek
- ~ **à court foyer** kısa odaklı mercek
- ~ **additionnel** ek mercek
- ~ **à distance focale variable**

değişir odaklı mercek
~ **à distance focale variée** değişir odaklı mercek
~ **à flou** yumuşak odaklı mercek
~ **à focale normale** olağan odaklı mercek
~ **à focale variable** değişir odaklı mercek
~ **à foyer fixe** değişmez odaklı mercek
~ **à foyer variable** değişir odaklı mercek
~ **à grande distance focale** uzun odaklı mercek
~ **à grande ouverture** büyük açıklıklı mercek
~ **à long foyer** uzun odaklı mercek
~ **à mise au point fixe** değişmez odaklı mercek
~ **anamorphoseur** sıkıştırmaç
~ **anamorphotique** sıkıştırmaç
~ **anastigmatique** alan düzleyici; astigmatönler (mercek)
~ **à petite ouverture** yavaş mercek
~ **apochromatique** renksemez mercek
~ **astigmatique** astigmat mercek
~ **à trois grande ouverture** üstün açıklıklı mercek
~ **de caméra** alıcı merceği
~ **de la tireuse** basım aygıtı merceği
~ **de prise de vues** alıcı merceği
~ **de projection** gösterici merceği
~ **désanamorphoseur** yaymaç
~ **de visée** gözyeri merceği
~ **endoscopique** içgörümsel mercek
~ **grand angle** geniş açılı mercek
~ **grand angulaire** geniş açılı mercek
~ **interchangeable** değiştirilebilir mercek
~ **lumineux** hızlı mercek
~ **normal** olağan açılı mercek
~ **pour adoucir** yumuşak odaklı mercek
~ **traité** kaplamalı mercek; yansımaönlerli mercek
objet konu
obliques eğik çizgiler
obturateur örtücü
~ **à miroir** aynalı örtücü
~ **d'incendie** ışıkeser örtücü
~ **ouverture variable** değişir örtücü
~ **secteur variable** değişir örtücü
~ **variable** değişir örtücü
OC kısa dalga
octet byte
oculaire (de visee) gözyeri
œil göz
~ **cathodique** göz ışıtacı
~ **magique** göz ışıtacı
OERS Avrupa Uzay Araştırmaları Örgütü
œuvre
~ **cinématographique** sinema yapıtı
~ **télévisuelle** televizyon yapıtı
"off" çerçeve dışı; dıştan (ses)
~ **micro"** sestoplar dışı
~ **the record"** açıklanmamak koşuluyla
officieuse açıklanmamak koşuluyla
officieux açıklanmamak koşuluyla
ohm ohm
OIRT Uluslararası Radyo ve Televizyon Örgütü
OIS Uluslararası Ölçünler Örgütü
OL uzun dalga
OM çok yüksek yinelenim(ler); orta dalga
ombre çalışma gölgesi
~ **de microphone** sestoplar gölgesi
onde dalga
~ **courte** kısa dalga
~ **directe** yansımamış dalga
~ **horizontalement polarisée** yatay ucaylanmış yayın
~ **indirecte** yansımış dalga
~ **porteuse** taşıyıcı dalga
~ **porteuse de la vision** resim taşıyıcı dalga
~ **porteuse d'image** resim taşıyıcı dalga
~ **porteuse du son** ses taşıyıcı dalga
~**s centimétriques** pek çok yüksek yinelenim(ler)
~**s décimétriques** pek yüksek yinelenim(ler)
~**s électromagnétiques** elektromıknatıs dalgalar
~**s hectométriques** orta yinelenim
~**s hertziennes** hertz dalgaları
~**s longues** uzun dalga
~**s métriques** çok yüksek yinelenim(ler)
~**s moyennes** orta dalga
~ **sonore** ses dalgası
~ **sous-porteuse** alt taşıyıcı (dalga)
~**s radioélectriques** radyo yinelenimi
~**s radiophoniques** radyo dalgaları
~**s transversales** enine dalgalar
~**s ultra-courtes** çok yüksek yinelenim(ler)
~ **verticalement polarisée** düşey ucaylanmış yayın
ondulations dalgalanma
"on-line" son kurgu

opacité saydamsızlık
opaque saydamsız
opéra filmé opera filmi
opérateur alıcı denetçisi; gösterimci
~-**adjoint** alıcı yönetmen yardımcısı
~ **chef de poste** başgösterimci
~ **chef d'equipe** başgösterimci
~ **d'actualités** alıcılı bildirmen
~ **de cabine** gösterimci
~ **de directe** alıcı yönetmeni
~ **de dessin animé** canlı resim alıcı yönetmeni
~ **de la voie** alıcı denetçisi
~ **de mélanges** resim seçici
~ **de plateau** alıcı yönetmeni
~ **de prise de vues** alıcı yönetmeni
~ **du son** ses yönetmeni
~ **du téléciné** film yayıncısı
~ **magnétoscope** video görüntücüsü
~ **projectionniste** gösterimci
~-**realisateur** yönetmen alıcı-yönetmeni
operette filmée operet filmi
optique maser laser
orbite
~ **de satellite** yörünge
~ **géostationnaire** eşlemeli yörünge
~ **géosynchrone** eşlemeli yörünge
~ **polaire** kutupsal yörünge
~ **synchrone** eşlemeli yörünge
orchestre birinci; ön
ordinateur bilgisayar
~ **personnel** kişisel bilgisayar
Organisation
~ **des Nations Unis pour l'éducation, la science et la culture** UNESCO
~ **européenne de recherches spatiales** Avrupa Uzay Araştırmaları Örgütü
~ **Internationale de Radiodiffusion et Télévision** Uluslararası Radyo ve Televizyon Örgütü
~ **Internationale des Standards** Uluslararası Ölçünler Örgütü
~ **Internationale des Télécommunications par Satellites** Uluslararası Irakiletişim Uyduları Örgütü
orientation des particles magnétiques mıknatıssal yönelme
orthicon(oscope) ortikon ışıtaç
ortho(chromatique) ortokromatik
ortho-panchromatique ortopankromatik; ortopankromatik duyarkat
Orwocolor Orwocolor
Oscar Oscar
oscillateur salıngaç
oscillation salınım
oscillographe dalga salınımçizeri; salınımçizer
~ **à rayons cathodiques** salınımçizer
~ **cathodique** salınımçizer; dalga salınımçizeri
oscilloscope salınımçizer
~ **à rayons cathodiques** salınımçizer
~ **cathodique** salınımçizer
ouverture açıklık; açma!
~ **de l'Académie** sesli penceresi
~ **de la voie son** açma!
~ **de la voie son!** "sesi aç!"
~ **de l'obturateur** örtücüyle açılma
~ **d'obturateur** açıklık
~ **d'obturateur** örtücü açıklığı
~ **du diaphragme** ışık düzengeci açıklığı; ışık düzengeciyle açma; ışık düzengeciyle açılma
~ **en diaphragme** ışık düzengeciyle açılma
~ **en fondu** açılma
~ **en fondu par volet** silinmeli açılma
~ **en iris** noktalı açılma
~ **en spirale** sarmal açılma
~ **et fermeture en iris** noktalı açılma-kararma
~ **maximale** bağıntılı açıklık
~ **maximum** en son açıklık
~ **mécanique** açıklık
~ **outile** açıklık
~ **relative** bağıntılı açıklık
ouvrage tombé dans le domaine public kamu malı yapıt
ouvreur(euse) yer gösterici
ouvrez! "aç"; "sesi aç!"
ouvrier du viellissement aşınlayıcı
ouvrir le diaphragme ışık düzengecini açmak
"overlay" elektronik örtülü bileştirme
oxyde de fer demir oksit
ozone ozon

P

PA diz çekimi
"package" hazır izlence
paella western İspanyol kovboy filmi
paiement à la séance izlence başına ödeme
Paint Box Paint Box
Panaglide Panaglide
Panavision Panavision
pancake seki
Pan-Cake Pan-Cake
pancarte çekim tahtası

pan(chromatique) pankromatik
Pan-Cinor Pan-Cinor
panier
~ **à film** kap
~-**classeur** saydam resim doldurmalığı
panne kesilme
panneau de distribution dağıtımlık çevrinme
~ **bas!** "aşağıya çevrin!"; aşağıya çevrinme
~ **haut!** "yukarıya çevrin!"; yukarıya çevrinme
~ **travelling** çevrinmeli kaydırma
panoramique çevrinme
~ **à droite** sağa çevrinme
~ **à gauche** sola çevrinme
~ **d'accompagnement** izleyici çevrinme
~ **d'exploration** tanıtıcı çevrinme
~ **diagonal** köşegen çevrinme
~ **filé** yıldırım geçişi
~ **horizontal** yatay çevrinme
~ **oblique** köşegen çevrinme
~ **rapide** yıldırım geçişi
~ **vertical** düşey çevrinme
panoramiquer çevrinmek
pantalon değiştirme torbası; dip fotoğrafı
pantographe yaylı askı
papillon yayındırıcı örtü
papillotage kırpışma
papillottement kırpışma
paradigme dizi
paradis üst balkon
parallaxe iraklık açısı
parallèle seki
parasite parazit
parasoleil güneşlik
parebrise yelkıran
parodie gırgırlama
paroi vitrée camlı bölme
parole söz
parterre koltuk, lüks koltuk
partez! "başla!"
participant katılımcı
~ **au programme** katılımcı
participation katılım
partie bölüm
~ **sonore** ses kuşağı
PAS yan diz çekimi
pas delik aralığı
~ **au point** odak dışı
~ **de perforation** delik aralığı
passage geçiş; geçme
~ **au flou** bulanıklaştırma
~ **automatique** özdevinimli geçme
~ **immédiat** kesme
passe
~-**film** saydam resim kuşağı göstericisi
~-**vue à magasin** saydam resim doldurmalığı
~-**vues** saydam resim taşıyıcı
passerelle iskele
passez au flou! "bulamklaştır!"
"pattern generator" biçim üreteci
pause ara (verme), ara verme, dondurma düğmesi
pavage düzlük kaplaması
pavé publicitaire ası
PE genel çekim
"peak programme meter" ses imi ölçer
peintre boyacı
~-**decorateur** ressam-bezemci
~ **de décor** ressam-bezemci
~ **en décor** boyacı
peinture éllminant le bruit du collage örtme mürekkebi
pellicule boş film
~ **acétate** yanmaz boş film
~ **à trois couches** tek kuşak[1]
~ **cinématographique** boş film
~ **couleur** renkli boş film
~ **de sécurité** yanmaz boş film
~ **format réduit** dar boş film
~ **format standard** ölçün boş film
~ **grain fin** ince tanecikli boş film
~ **ininflammable** yanmaz boş filın
~ **inversible** evrilir boş film
~ **négative** negatif boş film
~ **négative en noir et blanc** siyah-beyaz negatif film
~ **nitrate** yanar boş film
~ **nonflam** yanmaz boş film
~ **ortho(chromatique)** ortokromatik (boş) film
~ **orthopanchromatique** ortopankromatik (boş) film
~ **panchromatique** pankromatik (boş) film
~ **positive** pozitif boş film
~ **positive en noir et blanc** siyah-beyaz pozitif film
~ **pour copie lavande** mavi eşlem (boş) filmi
~ **pour lumière artificielle** yapma ışık (boş) filmi
~ **pour prise de vues à la lumière du jour** gün ışığı (boş) filmi
~ **pour prise de vues nocturne** gece boş filmi
~ **standard** ölçün boş film
~ **sub-standard** dar boş film
~ **support acétate** yanmaz boş film
~ **support sécurité** yanmaz boş film
~ **vièrge** boş film
pendule composé sarkaçlı film
pénombre yarıgölge
"Peoplemeter" izleyiciölçer
perche (microphonique) sestoptar kamışı

perchiste sestoplarcı
"perchman" sestoplarcı
péremption son kullanma tarihi
perforage delik açma
perforation delik
- **Bell & Howell** Bell & Howell delikleri
- **CinémaScope** CinemaScope delikleri
- **négative** negatif deliği
- **positive** pozitif deliği
- **rectangulaire** pozitif deliği
- standard ölçün delik
- **unilatéral** tek sıra delik
- **un seul côté** tek sıra delik

perforer delik açmak
perforeuse delik açıcı
périphérique çevre birimi
périgée yerberi
période dönem
- **d'exploitation** dağıtım süresi

périodique dönemsel
- **de la télévision** televizyon dergisi
- **du cinéma** sinema dergisi
- **technique** uğraş dergisi

perméable au son ses geçirir
permis de récepteur televizyon belgesi
perruquier(-ière) berber
persistance rétinienne görme sürerliği
personnage rol
personnel takım
- **technique** uygulayım takımı

perspective görünge
- **aérienne** hava görüngesi
- **sonore** ses derinliği

perte de contraste sertlik düşmesi
perturbation karışma
- **des canaux** oluk karışması

PES photicon süperikonoskop (ışıtaç)
pétard kestanefişeği
petit
- **écran** küçük görüntülük
- **chariot-grue** yanlamasına kaydırma arabası
- **grue** ufak vinç
- **-es ondes** orta dalga
- **nègre** ışık örtüsü
- **projecteur** küçük ışıldak
- **rôle** ikinci rol
- **spot** küçük ışıldak
- **trépied** ufak üçayak

peu contrasté yumuşak
PG genel çekim; "PG"
"PG-13" "PG-13"
pH hidrojen iyonu yoğunluğu
phase evre
- **d'arrêt** durma evresi
- **de mouvement** devinim evresi

phone fon
phonothèque seslik
phosphore fosfor; renkli nokta
phosphorescence forforlanma
phosphorescent forforfanmalı
photicon süperikonoskop (ışıtaç)
photo- foto-
- **-électricité** ışıkelektrik
- **-électrique** ışıkelektriksel
- **-électron** ışıkelektron
- **-Electron-Stabilized"**

photicon süperikonoskop (ışıtaç)
photo foto; fotoğraf
- **-cathode** ışıkeksiucu
- **-conductivité** ışıkiletkenlik
- **d'artiste** oyuncu fotoğrafı
- **-decor** dip fotoğrafı
- **de plateau** çalışma fotoğrafı
- **de production** çalışma fotoğrafı
- **de scène** film fotoğrafı
- **de travail** çalışma fotoğrafı
- **-émissif diode** ışıksalan diyot
- **extraite du film** film fotoğrafı
- **-génie** resmegiderlik
- **-génique** resmegider
- **-gramme** resim
- **magnétique** mıknatıslı fotoğraf aygıtı
- **-mètre à cellule photo-électrique** ışıkgözlü ışıkölçer
- **-métrie** ışıkölçümü
- **-roman** fotoroman
- **publicitaire** tanıtı resmi
- **-sensible** ışığaduyar
- **-thèque** resimlik

photographe fotoğrafçı
- **de plateau** fotoğrafçı
- **de production** fotoğrafçı
- **du journal télévise** foto bildirmeni

photographie fotoğraf; fotoğrafçılık
photographier fotoğraf çekmek
photon ışıközü
PI diz çekimi
pick-up tekerçalar
- **disque-vidéo** video teker - çaları
- **électrique** tekerçalar

Pictographe Pictographe
Pictoscope Pictoscope
pièce
- **de télévision** televizyon oyunu
- **de télévision originale** özgün televizyon oyunu
- **filmée** tiyatro filmi

pied ayak[2]; ayakucu; üçayak
- **-bougie** ayak-mum
- **-boule** subasınçlı ayak
- **de chariot** tekerlekli üçgen;
- **de la courbe sensitométrique** ayakucu
- **de l'épaule** omuzluk
- **de poitrin** göğüs ayağı
- **de projecteur** gösterici ayağı
- **de rouleau** film çıkrığı
- **gyroscopique** denge topaçlı başlık

~ **hydraulique** subasınçlı ayak
~-**lambert** ayak-lambert
~ **monopode** tekayak
~**s par minute** dakikada ayak[1]
~ **support** film çıkrığı
~ **téléscopique** geçmeli destek
piétage kenar sayısı
pigiste serbest
pile pil
~ **sèche** pil
~ **solaire** güneş pili
Pilotone Pilotone
pinceau
~ **de rayons** ışın demeti
~ électronique elektron demeti
piscine düzlük çukuru
pistage mıknatıslama
piste ses yolu
~ **de compensation** dengeleme yolu
~ **de contrôle** kılavuz ses yolu
~ **d'elTets sonores** etkiler ses yolu
~ **de guidage** kaydırmalık
~ **pilote** kılavuz ses yolu
~ **sonore** ses yolu
~ **sonore à densité constante** değişir alanlı ses imi
~ **sonore à densité fixe** değişir alanlı ses imi
~ **sonore à densité variable** değişir yoğunluklu ses imi
~ **sonore à élongation variable** değişir alanlı ses imi
~ **sonore à largeur variable** değişir alanlı ses imi
~ **sonore asynchrone** eşlemesiz ses yolu
~ **piste sonore internationale** sözsüz ses yolu
~ **sonore magnétique** mıknatıslı ses yolu
~ **sonore modulée** dolu ses yolu
~ **sonore multiple** çok yollu ses
~ **sonore non modulée** boş ses yolu
~ **sonore optique** optik ses yolu
~ **sonore sans enregistrement** boş ses yolu
~ **sonore synchrone** eşlemeli ses yolu
~ **symétrique** bakışımlı ses imi;
~ **vidéo** video yolu
pixel nokta[1]
PL genel çekim
place koltuk; yer
plan çekim
~ **abstrait** soyut çekim
~ **aérien** havadan çekim
~ **américain** diz çekimi
~ **américain serré** yarı diz çekimi
~ **avec deux acteurs** ikili çekim
~ **avec effet de rapprochement ou d'éloignement** optik kaydırma çekimi
~ **avec grand angulaire** geniş açılı çekim
~ **avec un acteur** birli çekim
~ **avec trois acteurs** üçlü çekim
~ **B** B çekimi
~ **combiné** bileşik çekim
~ **concret** somut çekim
~ **contre champ** karşı açı çekimi; tepki çekimi
~ **court** kısa çekim
~ **croisés** açı - karşı açı
~ **d'accompagnement** izleyici çekim
~ **d'action** devingen çekim
~ **d'angle** açı çekimi
~ **d'archives** belgelik çekimi
~ **de chariot** kaydırmalı çekim
~ **de cinémathèque** belgelik çekimi
~ **de coupe** bağlayıcı çekim
~ **découverte** dip bezemi
~ **de demi-ensemble** yarı genel çekim
~ **de demi-général** yarı genel çekim
~ **de detail** ayrıntı (çekimi)
~ **de location** yer tasarı
~ **de liaison** bağlayıcı çekim
~ **de maquette** maket çekimi
~ **de modèle réduit** maket çekimi
~ **de mouvement** devingen çekim
~ **d'ensemble** genel çekim
~ **de petit-ensemble** yarı genel çekim
~ **de point de vue de caméra** görüş noktası çekimi
~ **de présentation** giriş çekimi
~ **de production** çalışma çizelgesi
~ **de raccord** bağlayıcı çekim
~ **de répétitions** sınama tasarı
~ **descriptif** betimleyici çekim
~ **de semi-ensemble** yarı genel çekim
~ **de situation** giriş çekimi
~ **d'essai** deneme çekimi
~ **de tête** baş çekimi
~ **de tournage** çalışma çizelgesi
~ **de travail** çalışma çizelgesi
~ **de travail quotidien** günlük döküm
~ **du studio** düzlük tasarı
~ **dynamique** devingen çekim
~ **éloigné** toplu çekim
~ **en contre-plongée** alttan görüş
~ **en plongée** üstten görüş
~ **en travelling** kaydırmalı çekim
~ **explicatif** açıklayıcı çekim
~ **fixe** değişmez çekim
~ **focal** odak düzlemi
~ **général** genel çekim
~ **grand ensemble** toplu çekim

~ **inséré** ara çekim
~ **italien** düz çekimi
~ **lent** durgun çekim
~ **lointain** genel çekim
~ **long** uzun çekim
~ **mi-moyen** bel çekimi
~ **mi-rapproché** bel çekimi
~ **moyen** boy çekimi
~ **moyen large** genel çekim
~ **moyen serré** diz çekimi
~ **muet** sessiz çekim
~ **non prévu au découpage** ek çekim
~ **oblique** eğik çekim
~ **pris d'une grue** vinç çekimi
~ **pris en mouvement** izleyici çekim; kaydırmalı çekim
~ **provenant d'une cinémathèque** belgelik çekimi
~ **rapide** devingen çekim
~ **rapproché** göğüs çekimi
~ **rapproché poitrine** göğüs çekimi
~ **refait** yeni çekim
~ **renversé** baş aşağı çekim
~**séquence** çekim-ayrım
~ **statique** değişmez çekim
~ **subjectif** öznel çekim
~ **sur l'épaule profil perdu** uç
~ **très grand ensemble** uzak çekim
~ **truqué** hileli çekim
~ **truqué par le procédé du miroir** Schüfftan işlemi
~ **truqué par le procédé du verre** cam çekimi;
~ **variable** devingen çekim

plantation du décor bezem kurma
planter bezem kurmak
plaque
~ **de couloir** yatak bölümü
~ **de signal** im[1] yüzeyi
plastifiant esnekleştirici
plastique yoğruk; yoğrumsal
plat yavan
plateau düzlük
~ **de studio** düzlük
~ **de télévision** düzlük
plateforme başlık; seki
~ **à engrenage** dişli başlık
~ **à panoramique horizontal et vertical** çevrinme başlığı
~ **de prise de vues** seki
~ **panoramique et de bascule** çevrinme başlığı
plâtre alçı
plâtrier alçıcı
"playback" önceden seslendirme
plein air dış
pleurage titreme
plissage kırışma
plongée üstten görüş
pluie yağmur etkisi
plumbicon plumbikon ışıtaç
PM boy çekimi
PML genel çekim
PMS diz çekimi
PO orta dalga
poignée sap
~**déclic** tetikli sap
poinçonner delmek
poinçonneuse delgeç
point nokta[2]
~ **brillant** parlak nokta
~ **de vue basse de caméra** alçak görüş noktası
~ **de vue de caméra** alıcı görüş noktası
~ **de vue haute de caméra** yüksek görüş noktası
~ **de vue normal** olağan görüş noktası
~ **focal** odak
~ **lumineux** nokta[2]
~ **mort** ölü nokta
~**s forts** güçlü noktalar
~**s principaux** ana noktalar
~ **sur la une!** (la deux!...) "o dakla!"
pointeur odaklayıcı
polarisation ucaylama; ucaylanma
~ **horizontale** yatay ucaylama
~ **verticale** düşey ucaylama
polariser ucaylamak
polaroïd ucaylayıcı
Polaroid Polaroid (fotoğraf aygıtı)
Polaroïd ucaylayıcı gözlük
"pola-screen" ucaylama süzgeci
polissage parlatma
politique des auteurs yaratıcılar siyasası
Polivision Polivision
Polyecran Polyecran
polyester polyester
Polyvision Polyvision
pompage tümselme
ponctuation noktalama
pont roulant yürür köprü
pont-volant iskele
porno cinsel sömürü filmi; cinsel sömürü videosu
porte-accessoires donatı çantası
porte-cache örtü kutusu
porteuse borulu askı
~ **de projecteurs** borulu askı
~ **son** ses taşıyıcı dalga
~ **vision** resim taşıyıcı dalga
porte-voix sesbüyütür
pose ışıklama
pose le rail kaydırmalık döşeme
posemètre ışıkölçer
~ **à cellule photo-électrique** ışıkgözlü ışıkölçer
~ **à lumière incidente** gelen ışıkölçer
~ **à lumière réfléchie** yansıyan ışıkölçer
~ **incorporé** iç ışıkölçer
positif pozitif
~ **combiné image et son** bileşik eşlem

- ~ **contretype** çoğaltım pozitifi
- ~ **couleur** renkli pozitif film
- ~ **couleur pour contretypage** renkli ana pozitif
- ~ **direct** evrilir film
- ~ **double bande** ayrık pozitif
- ~ **duplicating image et son** bileşik ana pozitif
- ~ **duplicating "images"** pozitif görüntü eşlemi
- ~ **image** görüntü pozitifi
- ~ **intermédiaire** ara pozitifi
- ~ **modèle** kurgu pozitifi
- ~ **pour contretypage** ana pozitif
- ~ **son** ses pozitifi

positions-clefs ana durumlar

poste
- ~ **de radio** almaç
- ~ **phériphérique** çevrel yayaç
- ~ **récepteur** almaç

postmodernisme artçağdaşçılık

postproduction yapım sonrası

post-sonorisation sonradan seslendirme

post-synchronisation sonradan seslendirme

post-synchroniser sonradan seslendirmek

potentiomètre ses ve resim düğmesi

pouce parmak

poulailler üst balkon

pourcentage yüzde
- ~ **d'auteur** yapıt hakkı ödemeliği

pourpre mavi-kırmızı

poursuite kovalama

pousseur kaydırmacı
- ~ **de résolution** seçme gücü
- ~ **résolvant** seçme gücü
- ~ **séparateur** seçme gücü
- ~ **separateur de l'œil** seçme gücü

"power zoom" özdevinimli kaydırma

"Power Zoom" odak uzunluğu motoru

PP göğüs çekimi

PR göğüs çekimi

praticable seki

"pravdisti" Sinema-Gerçekçiler

pré
- ~-**amplificateur** önyükselteç
- ~-**antenne** yayın öncesi
- ~**censure** öndenetleme
- ~**doublage** önceden sözlendirme
- ~**enregistrement** önceden seslendirme
- ~ **minutage** dakikalama
- ~-**mixage** ön bileştirme
- ~**production** yapım öncesi
- ~**sélection** izlenceleme
- ~**sélection des images** resim önseçimi
- ~**synchronisation musicale** önceden müziklendirme
- ~**visions météorologiques** hava durumu

premier
- ~ **assistant decorateur** sanat yönetmen yardımcısı
- ~ **assistant(-opérateur)** odaklayıcı
- ~ **assistant-réalisateur** yönetmen yardımcısı
- ~ **balcon** birinci balkon
- ~ **caméraman** alıcı yönetmeni
- ~ **montage** kaba kurgu
- ~ **plan** göğüs çekimi; ön
- ~ **rôle** başrol
- ~ **tour de manivelle** ilk çevirim günü

première önoynatım
- ~ **copie** ilk eşlem
- ~ **mondiale** dünyada ilk oynatım
- ~ **prise de vues** ilk çevirim günü
- ~ **sortie** öncelik (oynatımı)
- ~ **vision** genel oynatım

prendre (un film) çevirmek

preneur de son sesçi

préparation hazırlık

présentateur(trice) sunucu
- ~ **de la télévision** sunucu
- ~ **de programme** sunucu

présentation sunma; sunuş
- ~ **corporative** alıcılara oynatma
- ~ **non annoncée** habersiz oynatım
- ~ **officielle** resmi oynatım
- ~ **pour la presse** basına gösterim
- ~ **privée** özel oynatım
- ~ **publique** kamuya oynatım
- ~ **surprise** habersiz oynatım

présenter göstermek

présentoir çizi desteği; yazı desteği

président des débats açıkoturum yöneticisi

presse
- ~ **à coller** yapıştırma aygıtı
- ~-**bouton (touche)** çalıştırma düğmesi
- ~ **cinématographique** sinema basını
- ~ **de la télévision** televizyon basını
- ~ **filmée** haber filmi

presseur basaç
- ~ **intermittent** aralı basaç

pression de couloir yatak baskısı

"preview" deneme oynatımı

priorités öncelik (oynatımı)

prise priz; yuva
- ~ **d'antenne** dalgalık girişi; dalgalık yuvası
- ~ **d'antenne collective** ortak dalgalık yuvası

~ **d'antenne du mur** ortak dalgalık yuvası
~ **de casque** kulaklık yuvası
~ **de courant** priz
~ **pour antenne UHF** pek yüksek yinelenim(ler) dalgalığı yuvası
~ **pour antenne VHF** çok yüksek yinelenim(ler) dalgalığı yuvası
~ **pour casque d'écoute** kulaklık yuvası
~ **pour commande à distance** uzaktan yönetme yuvası
~ **pour haut-parleur supplémentaire** ek sesyayar yuvası
~ **pour l'antenne** dalgalık yuvası
~ **pour microphone** sestoplar yuvası
~ **pour magnétophone** ses aygıtı yuvası
~ **pour télécommande** uzaktan yönetme yuvası
~ **vidéo** televizyon girişi

prise çevirim; seslendirme
~ **de son** seslendirme
~ **de vues** çevirim

prise de vues çevirim
~ **accélérée** hızlı çevirim
~ **à grande vitesse** aşırı hızlı çevirim
~ **à haute fréquence** aşırı hızlı çevirim
~ **anamorphotique** sıkıştırmaçlı çevirim
~ **à ultra-ralenti** aşırı yavaş çevirim
~ **à ultra-rapide** aşırı hızlı çevirim
~ **au ralenti** yavaş çevirim
~ **avec maquette** maket çekimi
~ **avec modèle réduit** maket çekimi
~ **cinématographique** çevirim
~ **défectueuse** kötü çekim; yaramaz
~ **électronique** televizyona alma
~ **en chariot** kaydırmalı çekim
~ **en extérieur** dışarıda çevirim
~ **en intérieur** içeride (çevirim)
~ **en mouvement** kaydırmalı çekim
~ **en muet** sessiz çevirim
~ **en studio** işlikte çevirim
~ **en suivant le mouvement** izleyici çekim
~ **extérieur** dışarıda (canlı) yayın
~ **image par image** tek resimli çevirim
~ **inverse** tersine çevirim
~ **poursuite** izleyici çekim
~ **ratée** kötü çekim
~ **renversée** baş aşağı çevirim
~ **réussie** iyi çekim
~ **sonore** sesli çevirim
~ **sous-marine** deniz altında çevirim
~ **synchronisée** eşlemeli çevirim
~ **vidéo** televizyona alma

prisme biçme
~ **diviseur** ışık bölücü biçme
~ **optique** biçme
~ **pour mouvement continu** sürekli devinim biçmesi

prix
~ **de la place** girimlik
~ **d'entrée** girimlik
~ **de revient de film** gider
~ **de télévision** ödül
~ **du cinéma** ödül
~ **Emmy** Emmy Ödülleri

procédé
~ **additif** katmalı işlem
~ **à densité constante** değişir alanlı işlem
~ **à densité fixe** değişir alanlı işlem
~ **à densité variable** değişir yoğunluklu işlem
~ **bichrome** çift renkli işlem
~ **de cache et contre-cache** devinimli örtülü film
~ **de cinéma en couleur** renkli film işlemi
~ **de contretypage** çoğaltım işlemi
~ **de couleurs additifs** katmalı işlem
~ **de couleurs par synthèse additive** katmalı işlem
~ **de couleurs soustractifs** çıkarmalı işlem
~ **d'enregistrement à densité variable** değişir yoğunluklu işlem
~ **de réduction** küçültme işlemi
~ **des anaglyphes** ikiz resim işlemi
~ **de tirage** basım işlemi
~ **Dunning** Dunning işlemi
~ **écran large** geniş görüntülük işlemi
~ **écrans multiples** çok görüntülüklü işlem
~ **Fulvue** Fulvue işlemi
~ **inversible** evrilir film işlemesi
~ **Kalvar** Kalvar işlemi
~ **négatif-positif** negatif pozitif işleme
~ **"noiseless"** uğultuönler
~ **panoramique** geniş görüntülük işlemi
~ **"schlieren"** kırılma fotoğrafı
~ **Schüfftan** Schüfftan işlemi
~ **sonore** ses işlemi
~ **soustractif** çıkarmalı işlem
~ **stéréoscopique** üçboyutlu işlemi

~ **Super-8 mm** büyük 8 yöntemi

producteur(trice) yapımcı

~ **adjoint** yardımcı yapımcı

~ **associé** yardımcı yapımcı

~ **de télévision** yapımcı

~ **du film** yapımcı

~ **indépendant** bağımsız yapımcı

~ **réalisateur** yapımcı-yönetmen

~ **réalisateur-scénariste** yapımcı- yönetmen-oyunluk yazarı

production yapım; yapımcılık

~ **cinématographique** yapım

~ **de programme** yapım

productrice yapımcı

produit pour essuyer le film temizleyici

professeur de télévision televizyon öğretmeni

~ **du cinéma** sinema öğretmeni

profession cinématographique sinemacılık uğraşı

profondeur derinlik

~ **dans une image** derinlik

~ **dans une scène** derinlik

~ **dans un plan** derinlik

~ **de champ** alan derinliği

~ **de foyer** alan derinliği

programmateur izlenceci

programmation izlenceleme

~ **automatique** özdevinimli izlenceleme

~ **avant vision** görmeden kiralama

~ **obligatoire** zorunlu izlenceleme

programme izlence; izlence dergisi

~ **commercial** ticimsel izlence

~ **complémentaire** destekleyici izlence

~ **culturel** ekin izlencesi

~ **d'application** uygulama (izlencesi)

~ **de cinéma** izlence

~ **d'éducation physique** neden eğitimi izlencesi

~ **de télévision** izlence

~ **en direct** canlı yayın

~ **enregistrement sur kinéscope** filme saptanmış

~ **local** yerel izlence

~ **national** merkez izlencesi

~ **pour les familles** aile izlencesi

~ **réalisé sur commande** ısmarlama yapım

~ **régional** bölgesel izlence

~ **religieux** dinsel izlence

~ **scolaire** okul televizyonu

~ **sportif** spor izlencesi

~ **sportif en direct** spor yayını

programmer izlencelemek

projecteur gösterici; ışıldak

~ **à cassette** kutucuklu gösterici

~ **à faisceau dirigé** toplayıcı ışıldak

~ **à grande image** televizyon göstericisi

~ **à incandescence** akkor ışıldak

~ **avec son magnétique** mıknatıslı sesli gösterici

~ **avec son optique** optik sesli gösterici

~ **bifilm** ikili gösterici

~ **cinéma 8 mm** 8 mm'lik gösterici

~ **cinéma 9,5 mm** 9,5 mm'lik gösterici

~ **cinéma 16 mm** 16 mm'lik gösterici

~ **cinéma Super-8 mm** büyük 8 mm'lik gösterici

~ **cinématographique** gösterici

~ **cinéma 35 mm** 35 mm'lik gösterici

~ **500 W** beş yüzlük

~ **de 5 kilos** beşlik

~ **5 kW** beşlik

~ **concentré** toplayıcı ışıldak

~ **continu** sürekli gösterici

~ **convergent** toplayıcı ışıldak

~ **de cinéma** gösterici

~ **de 2 kilos** ikilik

~ **de l'image télévisée** televizyon göstericisi

~ **de lumière** ışıldak

~ **de poursuite** izleyici ışıldak

~ **de télévision** televizyon göstericisi

~ **de télévision à tube cathodique** eksiuç ışıtaçlı gösterici

~ **de 1 kilo** birlik

~ **2 kW** ikilik

~ **de vues fixe** saydam resim göstericisi

~ **diffuseur** yayındırıcı ışıldak

~ **10 kW** onluk

~ **double** çift gösterici

~ **double-bande** çift kuşak' gösterici

~ **fixe** saydam resim kuşağı göstericisi

~ **Fresnel** Fresnel ışıldak

~ **muet** sessiz gösterici

~ **par transparence** geriden gösterici

~ **portatif** taşınabilir gösterici

~ **pour deux format** ikili gösterici

~ **pour diapo(sitive)** saydam resim göstericisi

~ **pour film digital** sayısal film gösterici

~ **pour film fixe** saydam resim kuşağı göstericisi

~ **pour film muet** sessiz gösterici

~ **pour film sonore** sesli göste-

rici
- ~ **pour film substandard** dar film göstericisi
- ~ **pour format réduit** özenci göstericisi
- ~ **pour 8 mm** 8 mm'lik gösterici
- ~ **pour la lumière du jour** gün ışığı göstericisi
- ~ **pour 9,5 mm** 9,5 mm'lik gösterici
- ~ **pour 16 mm** 16 mm'lik gösterici
- ~ **pour Super-8 mm** büyük 8 mm'lik gösterici
- ~ **pour 35 mm** 35 mm'lik gösterici
- ~ **pour trois formats** üçlü göste rici
- ~ **pour un format** birli gösterici
- ~ **750 W** dağıtıcı
- ~ **solaire** ışıldak
- ~ **sonore** sesli gösterici
- ~ **trifilm** üçlü gösterici
- ~ **1 kW** birlik

projection gösterim
- ~ **à la lumière du jour** gün ışığında gösterim
- ~ **anamorphotique** yaymaçlı gösterim
- ~ **cinématographique** gösterim
- ~ **continue** sürekli gösterim
- ~ **de dispositive** saydam resim gösterimi
- ~ **de film** gösterim
- ~ **de l'image télévisée** televizyon gösterimi
- ~ **de télévision à grande image** televizyon gösterimi
- ~ **de travail** günlük çekim gösterimi
- ~ **double** çift göstericili gösterim
- ~ **double poste** çift göstericili gösterim
- ~ **en plein jour** gün ışığında gösterim
- ~ **frontale** önden gösterim
- ~ **image par image** tek resimli gösterim
- ~ **muet** sessiz gösterim
- ~ **par transparence** geriden gösterim
- ~ **sonore** sesli gösterim

projectionniste gösterimci
projeter göstermek
Proletkult Emekçi Ekini
promenoir girişlik
propagation yayılma
proportion
- ~ **divine** altın oran
- ~ **dorée** altın oran

propriétaire
- ~ **de droit d'auteur** yapıt hakkı iyesi
- ~ **de salle** oynatımcı
- ~ **d'œuvre** yapıt iyesi

propriété d'œuvre yapıt iyeliği
protagoniste kahraman
public izleyiciler
publicitaire tanıtıcı; tanıtı görevlisi
publicité tanıtı
- ~ **à la télévision** tanıtı
- ~ **de lancement** tanıtı
- ~ **tapageuse** tantana

puce yonga
puissance güç
- ~ **apparente rayonnée** verici gücü
- ~ **d'antenne** dalgalık gücü
- ~ **d'antenne réceptrice** alıcı dalgalık gücü
- ~ **de l'émetteur** verici gücü
- ~ **effective rayonnée** verici dalgalık gücü
- ~ **électrique** güç

pupitre çizi desteği; yazı desteği
- ~ **avec ordinateur pour le mélange des images** bilgisayarlı yönetim masası
- ~ **d'éclairage** aydınlatma masası
- ~ **de commande du chef d'émission** ana denetim masası
- ~ **de commande du son** seslendirme masası
- ~ **de mélange du son** seslendirme masası
- ~ **de mélange (image)** yönetim masası
- ~ **de mixage** seslendirme odası
- ~ **général** ana denetim masası
- ~ **pour le mélange des images** yönetim masası

pureté de couleur renk arılığı
"push-pull" ters-düz seslendirme
pylône direk

Q

quadraphonique dört oluklu
qualité du son ses niteliği
quantité de mouvement devinirlik
quantum nicem
quart pouce çeyrek parmaklık
quartz kuvars
405 lignes 405 satır
"quickie" çırpıştırma film
"15" "15"
quota (à l'écran) oynatım saptancası

R

"R" "R"
r - Y k - Y
raccord uyum
- ~ **dans le mouvement** devinimde uyum

~ **de couleurs** renk uyumu
~ **de direction** yönde uyum
~ **de mouvement** devinimde uyum
~ **de regard** bakış uyumu
~ **des images** resim uyumu

raccordement bağlaç

raccourci kısaltım

racks
~ **des voies de caméra** alıcı denet masası
~ **opérateur de voies** alıcı denetçisi

raclage kazıma

raclette kazıyıcı

radiation ışınım
~ **de Van Allen** Van Allen ışınım kuşakları
~ **électromagnétique** ışınım
~ **infrarouge** kızılaltı (ışınımı)
~ **ultraviolet** morötesi (ışınımı

radio radyo

radiocommunication radyo iletişimi

radiodiffusion radyo; yayın
~ **sonore** radyo; yayın
~ **sonore et visuelle** yayın
~ **visuelle** radyo

radio-diffusion yayın

rails
~ **de travelling** kaydırmalık
~ **pour caméra** kaydırmalık
~ **pour travelling** kaydırmalık

ralenti yavaşlatılmış devinim

rallonge uzatma eki
~ **surélever la caméra** altlık

ramification dallanma

rampe eğik yüzey; taban ışıtaçları

rang (de fauteuils) sıra

Rank Cintel Rank Cintel

rapidité bağıntılı açıklık; duyarlık
~ du film duyarlık

rapport
~ **de compression** sıkıştırma oranı[1,2]
~ **de contraste** sertlik oranı
~ **de signal-parasite** im-gürültü oranı
~ **de tournage** çevirim yazanağı
~ **de travail** çevirim yazanağı
~ **d'une journée** çevirim yazanağı
~ **signal sur bruit** im-gürültü oranı

rapporteur d'objectif mercek iletkisi

rapproché göğüs çekimi

ration d'or altın oran

rayon ışın
~ **lumineux** ışık ışını
~**s cathodiques** eksiuç ışınları
~**s cosmiques** evren ışınları
~**s hertziens** telsiz bağlantısı
~**s X** röntgen ışınları
~ **visuel** bakış çizgisi

rayonnement ışına
~ **lumineux visible** görülebilir ışık
~ **solaire** güneş ışınımı

rayure çizik
~ **négative** negatif çizik
~ **positive** pozitif çizik

réalisateur(trice) yönetmen
~ **de cinéma** yönetmen
~ **de doublage** sözlendirme yönetmeni
~ **de film documentaire** belgeci
~ **de seconde équipe** ikinci takım yönetmeni
~ **de télévision** yönetmen
~ **indépendant** bağımsız yönetmen

réalisation yönetim

réaliser yönetmek

réalisme gerçekçilik
~ **poétique** ozansı gerçekçilik
~ **socialiste** toplumcu gerçekçilik

réaliste gerçekçi

réalité
~ **filmique** filmsel gerçek
~ **virtuel** sanal gerçek

rébobinage rapide hızlı öne sarma

récepteur almaç
~ **de contrôle** denetlik
~ **de contrôle (avant diffusion)** öndenetlik
~ **de contrôle (de plateau)** işlik denetliği
~ **de contrôle principal** ana denetlik
~ **de contrôle** öndenetlik
~ **de poche** cep televizyonu
~ **de radiodiffusion** almaç
~ **régie** öndenetlik
~ **de salon** salon televizyonu
~ **de télévision** almaç
~ **de télévision en couleur** renkli almaç
~ **monochrome** siyah-beyaz almaç
~ **monostandard** tek ölçünlü almaç
~ **multicanaux** çok oluklu almaç
~ **multicanaux** multi-standard çok oluklu, çok ölçünlü almaç
~ **multi-standard** çok ölçünlü almaç
~ **multi-système** çok işlemli almaç
~ **portable** el televizyonu
~ **radio** almaç
~ **superhétérodyne** sesüstü yinelenimli almaç
~ **transportable** taşınabilir televizyon

réception alma
~ **en classe** okul televizyonu

recette gelir
~ **brute** kesintisiz gelir

~ **d'un film** gelir
~**salle** gelir
recherche
~ **des canaux** oluk seçme
~ **sur le public** izleyici araştırması
récit konu; öykü
~ **cinématographique** öykü
reconstruction yeniden düzenleme; yeniden kuruş
"recorder" ses yönetmeni
"recordman" ses yönetmeni
rectangle
~ **blanc** beyaz im[1]
~ **d'or** altın dikdörtgen
recto-panchromatique ortopankromatik duyarkat
récupération d'argent gümüş çıkarma
redevance vergi
rediffusion yeniden yayımlama
redresseur doğrultmaç
réducteur küçültmeci
~ **de bruit Dolby** Dolby NR
réduction küçültme
~ **des bruits** gürültü azaltma
~ **(optique)** küçültme
réduire küçültmek
réduit küçültülmüş (film)
rééditer yeniden sürmek
réédition yeniden sürüm
réembobineuse sarıcı
réémetteur aktarıcı
réenregistrement yeniden seslendirme
réenregistrer yeniden seslendirmek
réflecteur yansıtıcı; yansıtaç
~ **dicroïque** yansıtır-geçirir ayna
~**-diffuseur** yansıtıcı-yaymdırıcı
~ **dure** çiğ yansıtıcı
~ **parabolique** parabolik yansıtıcı
reflet parıltı
réflexion yansıma[1]; yansıma[2]
réfraction kırılma
refroidissement soğutma
regarder
~ **la télévision** izlemek
~ **le film** izlemek
régénérateur tazeleyici
régénération tazeleme
régie yönetim; yönetim odası
~ **des dialogues** söyleşme yönetimi
~ **du studio** yönetim odası
~ **finale** ana denetim odası
~ **générale** ana denetim odası
région (cinématographique) dağıtım bölgesi
régisseur yapım görevlisi
~ **adjoint** oyuncu yönetmen yardımcısı
~ **de plateau** düzlük yönetmeni; yapım görevlisi
~ **d'extérieur** dışarıda çevirim görevlisi
~ **général** yapım görevlisi
registre de droit d'auteur yapıt hakkı kütüğü
registre (public) du cinéma sinema kütüğü
réglage ayar
~ **de conraste** sertlik ayarı
~ **de la balance** dengeleme ayarı
~ **de la brillance** parlaklık ayarı
~ **de l'accord** oluk seçme
~ **de la hauteur de l'image** yükseklik ayarı
~ **de l'aigu** incelik ayarı
~ **de largeur d'image** genişlik ayarı
~ **de la stabilité horizontale** yatay doğrusallık ayarı
~ **de la stabilité verticale** dönme ayarı; düşey doğrusallık ayarı
~ **de l'image** resim ayarı
~ **de linéarité** doğrusallık ayarı
~ **de l'obturateur** örtücü ayarı
~ **de luminosité** parlaklık ayarı
~ **des canaux** oluk seçme
~ **des lumières** düzenleme
~ **de synchronisation** eşleme ayarı
~ **de synchronisatlon horizontale** satır eşleme ayarı
~ **de synchronisation verticale** resim eşleme ayarı
~ **de tonalité** titrem ayarı
~ **d'intensité sonore** gürlük ayarı
~ **du diaphragme** ışık düzengeci ayarı
~ **du grave** kalınlık ayarı
~ **du son** ses ayarı
~ **électronique** elektronik ayar
~ **fin** ince ayar
~ **fin automatique** özdevinimli ince ayar
réglement
~ **de séance** gösterim yönetmeliği
~ **de sécurité** güvenlik yönetmeliği
~**s internationaux des télécommunications** uluslararası ırakiletişim kuralları
regroupement kümeleme
régulateur düzengeç
~ **chroma** renk düzengeci
~ **de luminance** parlaklık düğmesi
~ **de tension** düzengeç
~ **d'intensité** düzengeç
relais (de télévision) aktarıcı
Relay Relay
relief sonore üçboyutlu ses
"remake" yeni çevirim

rémanence iz bırakma
rembobinage geriye sarma
~ **rapide** hızlı geriye sarma
remise à l'état initial özgün ayar
"remix" yeniden bileştirme
remontage de l'original negatif kesimi
remontée alan başı yapma
remonter kurmak
remplir şişirmek
renforçateur koyulaştırıcı
renforcement koyulaştırma
repérage imleme; tutma; yer seçimi
repéreur sayılayıcı
répétition sınama; yineleme[1]
~ **dans la continuité** soğuk sınama
~ **d'image** yineleme[1]
~ **en studio** işlikte sınama
~ **générale** genel sınama
~ **placer** yerleştirme
~ **pour la voix** ses sınaması
~ **pour les éclairage** ışık sınaması
~ **pour le son** ses sınaması
~ **sans technique** soğuk sınama
répiquage aktarma, yeniden seslendirme
réplique son söz
reportage görüşüm
~ **documentaire** görüşüm
~ **télévisé** görüşüm
"reporter-cameraman" alıcılı bildirmen
reporter d'images alıcılı bildirmen
~ **photographique** foto bildirmeni
représentation spéciale özel oynatım
reprise yeniden sürüm
reproduction okuma[3]
reproduire okumak
"re-recording" yeniden seslendirme
réseau ağ
~ **d'emetteurs** ağ
~ **de télévision** ağ
~ **international (de la télévision)** uluslararası televizyon ağı
~ **national** ulusal ağ
réservation yer ayırtma
réserve yedek
réservoir birikimlik
résistance (électrique) direnç
ressort kurma yayı
résumé özet
"retake" yeni çekim
réticulation ağsılaşma
réticule bakaç çizgileri
retour geriye dönüş; satırbaşı yapma
~ **de ligne** satırbaşı yapma
~ **du spot** resim başı (yapma)
~ **en arrière** geriye dönüş
~ **rapide** hızlı geriye sarma
retrait (du film) büzülme
retransmission
~ **de film par la télévision** televizyonda gösterim
~ **d'un film par la télévision** film yayını
rétrécissement
~ **de la pellicule** büzülme
~ **du film** büzülme
rétro anma gösterisi
~**action** geribeslem
~~**compatibilite** ters bağdaşım
~~**focus** geri odaklı mercek
~~**projecteur** tepegöz
~**projection** geriden gösterim
~**spective** anma gösterisi
réunion de production yapım toplantısı
révélateur açındırmaç
réverbération yankı
revêtement
~ **antireflet** yansımaönler (kat)
~ **métallique servant d'anode** çeper artıucu
revue
~ **cinématographique** sinema dergisi
~ **corporative** uğraş dergisi
~ **de la télévision** televizyon dergisi
~ **de métier** uğraş dergisi
~ **du cinéma** sinema dergisi
rhéostat direnç düzengeci
rideau perde
~ **de fond** dip bezi
"rifle spot" nokta ışıldağı
rinçage yıkama
rincer yıkamak
rôle rol
~ **avec quelques mots** ufak rol
~ **principal** başlıca rol
~ **secondaire** ikinci rol
~~**titre** ad rolü
romance aşk filmi
roman-photos fotoroman
ronflement uğultu
"Rotator" dalgalık yöneltici
Rotoscope Rotoscope
rotule de pied bilyalı başlık
roue
~ **dentée** dişli makara
~ **d'entraînement** geçiş makarası
~ **des filtres** süzgeç tekeri
rouge alıcı ışığı; im[1] ışığı; kırmızı ışık
rouleau kangal
~ **guide** kılavuz makara
Rouxcolor Rouxcolor
ruban
~ **à couche magnétique** mıknatıslı ses kuşağı
~ **magnétique** mıknatıslı ses kuşağı

rupture (du film) kopma
"rushes" günlük çekim(ler)
r, v, b birincil renkler
rythme tartım

S

sac çanta
- **~ de chargement** değiştirme torbası
- **~ de sable** kum torbası
- **~ pour chargement (en plein jour)** değiştirme torbası
- **~ "toujours prêt"** donatı çantası

saison cinématographiques sinema mevsimi
saison de la télévision televizyon mevsimi
salle salon; sinema
- **~ d'amplificateurs** alıcı denet odası
- **~ de cinéma** salon; sinema
- **~ de cinéma d'actualités** haber filmi sineması
- **~ de circuit** ağ sineması
- **~ de deuxième vision** ikinci oynatım sineması
- **~ de doublage** sözlendirme işliği
- **~ de mixage** seslendirme odası
- **~ de montage** kurgu odası
- **~ de première vision** genel oynatım sineması; ilk oynatım sineması
- **~ de prémontage** bezem kurma salonu
- **~ de projection** gösterim odası; salon
- **~ d'équipements** alıcı denet odası
- **~ de régie** yönetim odası
- **~ de répétition** sınama salonu
- **~ de vision** gösterim odası
- **~ d'exclusivité** öncelik oynatımı sineması
- **~ du contrôle de caméra** alıcı denet odası
- **~ obscure** salon
- **~ réverbérante** yankı odası
- **~s quatre murs** içkili sinema
- **~ spécialisée** sanat sineması
- **~ standard** kapalı sinema

salve renk eşleme imi
- **~ de référence** renk eşlemesi imi
- **~ de synchronisation de couleur** renk eşleme imi

sas ışıkkesen
SATCOM uydu iletişimi
satellite uydu
- **~ actif** aktarıcı uydu
- **~ à défilement** eşlemesiz uydu
- **~ artificiel** uydu
- **~ de communication** uydu
- **~ de diffusion directe** dolaysız yayın uydusu
- **~ de télécommunication** uydu
- **~ de télévision** uydu
- **~ de télévision directe** dolaysız yayın uydusu
- **~ géostationnaire** eşlemeli uydu
- **~ géosynchrone** eşlemeli uydu
- **~ non synchrone** eşlemesiz uydu
- **~ passif** yansıtıcı uydu
- **~ réémetteur** aktarıcı uydu
- **~ stationnaire** eşlemeli uydu
- **~ synchrone** eşlemeli uydu

Saticon Saticon
saturation doyma
saut atlama!
sautillement titreme
sauvetage à la dernière minute "son anda kurtarış"
Scanoscope Scanoscope
scénario oyunluk
- **~ découpe** çevirim oyunluğu
- **~ de répétition** sınama oyunluğu
- **~ d'exploitation** kesin oyunluk
- **~ original** özgün oyunluk

scénariste oyunluk yazarı
scène görünçlük
- **~ coulissante** kayar görünçlük
- **~ de foule** kalabalık görünçlük
- **~ provenante d'une cinema - thèque** belgelik çekimi

schéma çizem
- **~ animé** canlı çizem
- **~ de plantation des décors** bezem tasarı

science-fiction bilimkurgu filmi
scintillement kırpışma
"scoop" dağıtıcı
"screw-ball comedy" çılgın güldürü
"script" çevirim oyunluğu; oyunluk; yazman
- **~ girl"** yazman

séance (de cinéma) gösterim
séchage kurutma
- **~ par radiation infrarouge** kızılaltı kurutması

sécher kurutmak
sécheur(euse) kurutucu
séchoir kurutma aygıtı
second
- **~ plan** dip
- **~e équipe** ikinci takım

secrétaire
- **~ de plateau** yazman
- **~ de production** yapım görevlisi

secteur (électrique) kent akımı
16 images par seconde saniyede 16 resim
16 mm 16 mm'lik film
Selecta-Vision Selecta-Vision
sélecteur
- **~ de canal** oluk seçici

- **de voie** oluk seçici
- **UHF** pek yüksek yinelenim(ler) seçici
- **VHF** çok yüksek yinelenim(ler) seçici

sélectivité seçebilirlik
semi-automatique caméra yarı özdevinimli alıcı
semi-conducteur yariletken
semi-documentaire yarı belgesel (film)
sémiologie göstergebilim
- **du cinéma** sinema göstergebilimi
- **du film** sinema göstergebilimi

sémiotique göstergebilim
sensation de relief ruhsal üçboyutlu
sens de modulation vidéo resim değiştirim yönü
sensibilisateur duyarlaştırıcı
sensibilité duyarlık
- **chromatique** renk duyarlığı
- **du film** duyarlık
- **ISO** ISO duyarlığı

sensible duyar
sensitomètre duyarlıkölçer
sensitométrique duyarlıkölçümü
sensitométriste duyarlıkölçücü
Sensurround Sensurround
séparateur des signaux de synchronisation eşleme ayırıcı
séparation
- **négatif** ayırıcı negatif
- **négatif original** ayırıcı ana negatif

SEPMAG ayrı nıknatıslı ses
SEPOPT ayrı optik ses
septième art yedinci sanat
séquence ayrım
- **d'action** devingen ayrım
- **dynamique** devingen ayrım
- **finale** bitiş ayrımı
- **lente** durgun ayrım

"serial" bölüntülü film
série dizi
- **de diapositives** saydam resim kuşağı
- **pour les familles** aile dizisi
- **rose** pembe dizi

serre-joint C C kelepçesi
serrez! "darlaştır!"; "mercek öne!"
service
- **cinéma** sinema bölümü
- **de la présentation** sunma bölümü
- **de production** yapım bölümü
- **de programme** izlence bölümü
- **des émissions dramatiques** oyun bölümü
- **d'information (télévisée)** haber bölümü

servo
- **mécanisme** özdevinimli düzenek
- **moteur** yardımcı motor
- **régleur** özdevinimli düzenek

SES Avrupa Uydu Ortaklığı
"set" düzlük
SI SI birimleri
siège koltuk
signal im[1]; ım ışığı
- **audio** ses imi
- **combiné** bileşik im
- **de chrominance** renklilik imi
- **de départ** başlangıç imi
- **de différence de la couleur** renk başkalığı imi
- **de fin de bobine** geçme imi
- **de fin de ligne** satır eşleme imi
- **de fin d'image** alan eşleme imi; resim eşleme imi
- **de luminance** parlaklık imi
- **de passage** geçme imi
- **de suppression** boşluk imi
- **de suppression de ligne** satır boşluğu imi
- **de suppression de trame** alan boşluğu imi
- **de synchronisation de couleur** renk eşleme imi
- **de synchronisation de ligne** satır eşleme imi
- **de synchronisation de trame** alan eşleme imi
- **de télévision** video imi
- **de test** sınama imi
- **de trame** alan boşluğu imi
- **de vision** resim imi
- **d'identification** tanıtma imi
- **horaire** saat ayarı
- **son** ses imi
- **vidéo** video imi
- **video combine** bileşik resim imi

signaux
- **des balayage** eşleme imleri
- **de suppression de ligne et de trame** bileşik boşluk
- **de synchronisation** eşleme imleri
- **de synchronisation combinés** bileşik eşleme imi

signe gösterge[1]
- **blanc** beyaz im[1]

signifiant gösteren
signifié gösterilen
silence sessizlik
- **!** "susunuz!"

silhouette oymalı örtü; ufak rol
simple piste tek ses yolu
Simplifilm Simplifilm
single 8 tek 8
625 lignes 625 satır
"skip printing" atlamalı basım
"slapstick" sopalama
Smell-O-Vision Smell-O-Vision
"snowing" karlanma
"snuff film" tecavüz ve öldürme filmi

"soap opera" sabun operası
Société européenne des satellites Avrupa Uydu Ortaklığı
société productrice yapımevi
sociologie
~ **de la télévision** televizyon toplumbilimi
~ **du cinéma** sinema toplumbilimi
"software" yazılım
soirée gece gösterimi
65 mm 65 mm'lik film
~ **Todd-AO** 65 mm Todd-AO
70 mm 70 mm'lik film
solution eriyik
~ **pour fondu** kararma eriyiği
son ses
~ **magnétique séparé-double bande** ayrı mıknatıslı ses
~ **naturel** doğal ses(ler)
~**-off** dıştan (ses)
~**-on** içten (ses)
~ **optique** optik ses
~ **optique séparé** ayrı optik ses
~ **quadraphonique** dört oluklu ses
~ **stéréophonique** üçboyutlu ses
~ **synchrone** eşlemeli ses
~ **synthétique** çalgısız ses
~**-témoin** kılavuz ses
sondeur sesçi
sonore sesli (film)
sonorisation seslendirme
sonoriser seslendirmek
sonothèque seslik
sortie çıkış[1,2]; sürüm
~ **audio** ses çıkışı
~ **d'un film** sürüm
~ **générale** genel oynatım
sortir (un film) sürmek
soufflet körük
source
~ **de lumière** ışık kaynağı
~ **de son** ses kaynağı
sous-
~**développé** düşük açındırılmış
~**développement** düşük açındırma
~**développer** düşük açındırmak
~**exposé** düşük ışıklı
~**exposer** düşük ışıklamak
~**exposition** düşük ışıklama
~**porteuse chrominance** renklilik alt taşıyıcısı
~**titrage** altyazılama
~**titre** altyazı; arayazı; öbür ad
~**titre** altyazılı
~**titreur** altyazılayıcı
soustractif çıkarmalı işlem
Sovcolor Sovcolor
Soviet Scope Soviet Scope
Spacevision Spacevision
spaghetti-western İtalyan kovboy filmi
speaker(ine) sunucu
spectacle görünç
~ **solo** tek kişilik gösteri
spectateur(trice) izleyici
spectateurs izleyiciler
spectre izge
~ **audible** izge
~ **électromagnétique** elektromıknatıs izge
~ **visible** görülebilir izge
"split focus" odak bölünmesi
spot nokta[2]; kısa tanıtı; toplayıcı ışıldak
~ **d'analyse volant** tarayıcı nokta
~ **d'exploration** tarayıcı nokta
~ **light** toplayıcı ışıldak
~ **lighting** toplu ışık
~ **lumineux** nokta[2]
stabilisateur düzelteç; pekiştirici; sallanmaönler
stabilisation tutma
stabilité dayanıklılık; sallanmazlık
staffeur alçıcı
stage kat'
standard ölçün tüm
~ **DIN** DIN ölçünleri
~ **EIA** EIA ölçünü
~**s AFNOR** AFNOR ölçünleri
~**s ASA** ASA ölçünleri
~**s BSI** BSI ölçünleri
~**s CCIR** CCIR ölçünleri
~**s de l'Académie** Akademi ölçünleri
~**s FCC** FCC ölçünleri
~**s ISO** ISO ölçünleri
"stand-in" benzer
star yıldız
~**system"** yıldızcılık
starlette yıldızcık
station televizyon yayacı
~ **au sol** yer yayacı
~ **automatique de télécommunication** bağlı yayaç
~ **d'amplification** aktarıcı
~ **de relais hertziens** telsiz bağlantısı aracı
~ **télécommunication** yayın uydusu
~ **de télécommunications spatiales** uzay yayacı; yayın uydusu
~ **de télévision** televizyon yayacı
~ **émetteur de télévision** verici yayaç
~ **émettrice de télévision** verici yayaç
~ **en haute mer** korsan yayaç
~ **locale** bölge yayacı
~ **pirate** korsan yayaç
~ **radio(phonique)** radyo yayacı
~ **réémettrice** aktarıcı
~ **régionale** bölge yayacı
statique duruk
Steadicam Steadicam
Steenbeck Steenbeck

Stéréokino Stereokino
stéréophonie üçboyutlu ses
stéréotypage kalıplaştırma
stéréotypes kalıp kişiler
Stéréovision Stereovision
stockage korunaklama
"stock phots" belgelik çekimi
"stock shots" belgelik çekimi
"storage device" biriktirme aygıtı
"storyboard" resimli taslak
strie mıknatıslı ses izi; video izi
~ **sonore** mıknatıslı ses izi
stroboscope dönüşgözler
structuralisme yapısalcılık
structure dramatique dramatik yapı
studio
~ **cinématographique** işlik
~ **cinq voies** beş oluklu işlik
~ **d'actualités** haber işliği
~ **de complément** sunucu işliği
~ **de prémontage** bezem kurma salonu
~ **de prise de vues** işlik
~ **de prise de vues en sonore** sesli işliği
~ **de répétition** sınama salonu
~ **de speaker(in)** sunucu işliği
~ **de télévision** işlik
~ **sonore** sesli işliği
~ **vitrée** camlı işlik
"stunt man" cambaz
style biçem
substitution değiştirim
substratum astar
sucrer bezem sökmek
sucrez! "sök!"
suite devam filmi; devam izlencesi
suivre le point odak değiştirmek
sujet konu
"sunlight" ışıldak
super
~**conductif** aşırıiletken
~**conductivité** aşırıiletkenlik
~**émitron** süperikonoskop (ışıtaç)
~**8 mm** büyük 8
~**iconoscope** süperikonoskop (alıcı, ışıtaç)
~**orthicon** süperortikon (alıcı)
~**Panavision** Super-Panavision
~**panchromatique** ortopankromatik
~**position** bindirme
~**production** üstünyapım
~**scope** Superscope
~**16 mm** büyük 16
~ **Technirama 70** Super Technirama 74
~**Techniscope** SuperTechniscope
~**VHS** büyük VHS
superviseur gözetmen
supevision gözetim
support taban
~ **acétate** asetat taban
~ **de caméra** destek
~ **de film coupé pour montage** askı
~ **de sécurité** yanmaz taban
~ **gris** gri taban
~ **micro** sestoplar ayağı
~ **nitrate** nitrat taban
~ **polyester** polyester taban
~ **rotatif** dalgalık yöneltici
~ **téléscopique** geçmeli askı
~**triacétate** triasetat taban
suppression boşluk
~ **de ligne** satır boşluğu
~ **de trame** alan boşluğu
~ **d'interférence couleurs** renk karışmasıönler
supraton üsttitrem
surdéveloppé aşırı açındırılmış
surdéveloppement aşırı açındırma
surexposé aşırı ışıklı
surexposition aşırı ışıklama
surimpression bindirme; elektronik örtülü bileştirme
~ **sonore** ses bindirmesi
surimpressionner bindirmek
surréalisme gerçeküstücülük
surréaliste gerçeküstücü
survolteur gerilim yükseltici
suspense geciktirim
SVHS büyük VHS
S-VHS büyük VHS
S-Vidéo Y/C imi
symbole simge!
symphonie de la ville kent senfonisi
synchrone eşlemeli
synchronique zamandaş
synchronisation eşleme
~ **avec les impulsions** vuru eşlemesi
~ **des lèvres** dudak eşlemesi
~ **des rushes** günlük çekim eşlemesi
~ **d'image** alan eşlemesi
~ **horizontale** satır eşlemesi
~**ligne** satır eşlemesi
~**trame** resim eşlemesi
synchroniser eşlemek
synchroniseuse eşleyici
~ **à quatre bandes** dörtlü eşleyici
synchronisme eşlemelik
~ **à montage** kurgu eşlemesi
~ **à tirage** basım eşlemesi
Syncom Syncom
synecdoque kapsamlayış
synopsis özet
syntagme dizim
synthèse
~ **additive des couleurs** katmalı işlem
~ **soustractive des couleurs** çıkarmalı işlem
synthé(tiseur) ses üreteci
syntonisation précise ince ayar

système
- ~ **CIE** CIE yöntemi
- ~ **de circulation** dolaşım düzeni
- ~ **de codage sequential** almaşık renk işlemi
- ~ **d'enregistrement** seslendirme dizgesi
- ~**de rails** kaydırma askısı
- ~ **de studio** yapımevi dizgesi
- ~**EVR** Electronic Video Recording
- ~ **interlock** bağlama (düzeni)
- ~ **International (d'Unites)** SI birimleri
- ~ **NTSC** NTSC (renk işlemi)
- ~ **optique** optik dizge
- ~ **PAL** PAL (renk işlemi)
- ~**s de télévision en couleur** renkli televizyon işlemleri
- ~ **SECAM** SECAM (renk işlemi)
- ~ **séquentiel** almaşık renk işlemi
- ~ **simultané** zamandaş renk işlemi
- ~ **sonore** ses yöntemi
- ~ **textuel** metinsel dizge

System 35 System 35

T

table
- ~ **à synchroniser** eşleme masası
- ~ **d'animation** canlandırma masası
- ~ **de collage** yapıştırma masası
- ~ **de mélange** seslendirme masası
- ~ **de mixage** seslendirme masası
- ~ **de montage** kurgu masası
- ~ **d'enroulement** sarma masası
- ~ **de rebobinage** sarma masası
- ~ **encocheuse** çentikleme masası

tableau çekim tahtası
- ~ **de distribution (électrique)** dağıtımlık
- ~ **de service** günlük döküm
- ~ **de travail** çalışma çizelgesi

tache d'eau su lekesi
tachymètre hızölçer
tailleur terzi
"talkie" sözlü (film)
tambour kasnak; makara
- ~ **à miroir** aynalı kasnak
- ~ **débiteur** verici dişli
- ~ **denté** dişli makara
- ~ **denté d'entraînement** geçiş makarası
- ~ **denté intermittent** aralı devinim dişlisi
- ~ **inférieur** alıcı dişli
- ~ **presseur** basaçlı makara
- ~ **récepteur** alıcı dişli
- ~ **supérieur** verici dişli

tam-tam tantana
tandem iki film
tannage sertleştirme
tapissier döşemeci yardımcısı
- ~**décorateur** döşeme ressamı

tarlatane yayındırıcı örtü
taux
- ~ **à l'écran** oynatım saptancası
- ~ **de contingentement** oynatım saptancası

taxe
- ~ **de télévision** vergi
- ~ **sur les spectacles** eğlendirici resmi

TB terabyte
"team" takım
technicien uygulaman
- ~ **cinématographique** uygulaman
- ~ **de bruitage** ses etkicisi
- ~ **de télévision** uygulaman
- ~ **de truquage** etkici
- ~ **du mixage** bileştirici
- ~ **du son** bileştirici

Technicolor Technicolor
technique
- ~ **cinématographique** sinema uygulayımı
- ~ **de la télévision** televizyon uygulayımı
- ~ **du cinéma** sinema uygulayımı
- ~ **du vidéo** video uygulayımı
- ~ **"multicam"** çok alıcılı işlem
- ~**s d'animation** canlandırma yön- temleri

Technirama Technirama
Techniscope Techniscope
teinte renközü
télé- tele-
télé tele; ırak merceği
téléaste televizyon sanatçısı
téléciné film yayın aygıtı; film yayını
téléciné à flying spot tarayıcı film aygıtı
téléciné à vidicon vidikon film aygıtı
téléciné(ma) film yayın aygıtı; film yayını
téléciné(ma) en couleurs renkli film yayın aygıtı
télécinématographie telesine(ma)
téléclub televizyon derneği
télécom ırakiletişim
télécom 1 télécom I
TELECOM 71 TELECOM 71
télécommande uzaktan yönetme; uzaktan yönetme aygıtı
télécommunication ırakiletişim
téléconference görüntülü toplantı
télécritique eleştirmen
télé-débat açıkoturum
télédiagnose televizyonla tanı
télédialogue söyleşi
télédistribution (par câbles) kablolu televizyon
télédrame televizyon oyunu

télé-élève öğrenci izleyici
télé-émission yayın
télé-enseignement televizyonla öğretim
télélilm televizyon filmi
téléforum açıkoturum
télégénie televizyonagiderlik
télégénique televizyonagider
télégraphie sans fil radyo
Telejector Telejector
télémètre uzaklıkölçer
"télénovéla" teleroman
télé(objectif) irak merceği
téléphile televizyonsever
téléphone télévisé görüntülü telefon
Téléplayer elektronik okuyucu
TelePrompTer TelePrompTer
téléprompteur akıl defteri
"téléputer" telesayar
téléreportage görüşüm
téléreporter televizyon bildirmeni
téléspeaker(in) sunucu
téléspectateur(trice) izleyici
télétexte yazı görüntüleme
téléthéâtre televizyon oyunu
téléthèque televizyonluk
télétransmission yayın
téléviser televizyona almak; televizyonla yayımlamak; yayımlamak
téléviseur almaç
- **à double écran** çift görüntülüklü almaç
- **à grand écran** salon televizyonu
- **bistandard** çift ölçünlü almaç
- **de poche** cep televizyonu
- **de salon** salon televizyonu
- **monostandard** tek ölçünlü almaç
- **multi-système** çok işlemli almaç
- **portable** el televizyonu
- **transportable** taşınabilir televizyon

télévision televizyon
- **à cassette** kutucuklu televizyon
- **aéroportée** uçaktan yayın
- **à transistors** transistorlu almaç
- **avec satellite** uydu televizyonu
- **commerciale** ticimsel televizyon
- **d'enseignement** okul televizyonu
- **diffusion** televizyonla yayınlama
- **digitale** sayısal televizyon
- **directe par satellite** dolaysız yayın
- **educative** eğitim televizyonu
- **en circuit fermé** kapalı yayın
- **en couleur** renkli televizyon
- **en noir et blanc** siyah-beyaz televizyon
- **en relief** üçboyutlu sinema
- **filaire** kablolu televizyon
- **haute définition** yüksek seçiklikli televizyon
- **interactive** etkileşimli televizyon
- **mécanique** mekanik televizyon
- **médicale** tıp televizyonu
- **nationale** ulusal televizyon
- **par câble (coaxial)** kablolu televizyon
- **payante** paralı televizyon
- **pour la jeunesse** genç televizyonu
- **pour les enfants** çocuk televizyonu
- **sur antenne** açık yayın
- **sur grand écran** televizyon gösterimi
- **(T)~-Vérité** Televizyon-Gerçek

Televisor Televisor
télévisuel televizyonluk
Telstar Telstar
température de couleur renk sıcaklığı
tempo dizem
temps
- **cinématographique** filmsel zaman
- **condensé** derişik zaman
- **de développement** açındırma süresi
- **de pose** ışıklama süresi
- **de projection** gösterim süresi
- **filmique** filmsel zaman
- **mort** ölü nokta

tension gerilim
- **de polarisation** öngerilim
- **de signal** im[1] düzeyi
- **de signalisation** im[1] düzeyi

terabyte terabyte
terminal uç
terminez! "toparlanın!"
terrain
- **de studio** işlik arsası
- **d'extérieur** işlik arsası

test
- **de stabilité** dayanıklılık sınaması
- **étalonnage** kerteleme[1] örneği

tête kafa
- **de doublage** sözlendirme kafası
- **d'effacement** silme kafası
- **de lecture** okuma kafası; ses bölümü
- **d'enregistrement** saptama kafası; seslendirme kafası
- **d'enregistrement quadruplex** dörtlü saptama kafası
- **de pied** başlık
- **de pied à friction** sürtünmeli başlık

~ **de pied à liquide** sıvı başlık
~ **de pied à roues dentées** dişli başlık
~ **de pied directionnelle** yöneltmeli başlık
~ **de projecteur** resim bölümü
~ **de projection** resim bölümü
~ **de reproduction** okuma kafası
~ **de trépied** başlık
~ **enregistreur optique** optik seslendirme kafası
~ **hyperfréquence** pek yüksek yinelenim(ler) kafası
~ **joint sphérique** eklemli başlık
~ **magnétique** mıknatıslı kafa
~ **magnétique d'enregistrement** mıknatıslı seslendirme kafası
~ **magnétique de reproduction** mıknatıslı okuma kafası
~ **optique** resim bölümü
~ **optique de reproduction** optik okuma kafası
~ **plate-forme et de bascule** okuma kafası; ses bölümü

texte metin; oyunluk
~ **introductif** açıklama yazısı

texture doku

TGP baş çekimi

Theatarama Theatarama

théâtre
~ **en conserve** tiyatro filmi
~ **filmé** tiyatro filmi

"theatrical distribution" tecimsel dağıtım

thème izlek

théoricien
~ **de la télévision** televizyon kuramcısı
~ **du cinéma** sinema kuramcısı

théorie
~ **de la télévision** televizyon kuramı
~ **des auteurs** yaratıcılar kuramı
~ **du cinéma** sinema kuramı

thermocolorimètre renk sıcaklı-kölçeri

thermoplastique ısılyoğruk

Three-perf. Three-perf.

Thrillarama Thrillarama

THX THX

ticket (d'entrée) bilet

timbre tını

"timing" zamanlama

tirage basım; eşlemleme
~ **A, B et C** A, B, C basımı
~ **A et B** A, B basımı
~ **continu** sürekli basım
~ **image par image** aralı basım
~ **mouillé** yaş basım
~ **optique** optik basım
~ **par contact** değmeli basım
~ **par reduction** küçültme basımı
~ **réductif** küçültme basımı
~ **soustractif** çıkarmalı basım

tirer basmak
~ **une copie** eşlemlemek

tireur(euse) basıcı

tireuse basım aygıtı
~ **continue** sürekli basım aygıtı
~ **continue par contact** sürekli değmeli basım aygıtı
~ **multi-têtes** çok kafalı basım aygıtı
~ **optique** optik basım aygıtı
~ **optique continue** sürekli optik basım aygıtı
~ **optique image par image** aralı optik basım aygıtı
~ **par contact** değmeli basım aygıtı
~ **par contact image par image** ara değmeli basım aygıtı
~ **pour reduction** küçültme aygıtı

titrage yazılama

titre yazı
~ **alternatif** obur ad
~ **de feuilleton** dizi adı
~ **définitif** kesin ad
~ **de l'emission** ad
~ **de programme** ad
~ **de série** dizi adı
~ **de travail** geçici ad
~ **du film** ad
~ **en déroulant** döner yazı
~ **final** son yazısı
~ **original** özgün ad
~ **principal** ad
~ **provisoire** geçici ad
~ **roulant** döner yazı
~ **surimpressionné** bindirmeli yazı

titreur yazısı

titreuse yazıcı aygıt

Todd-AO Todd-AO

toile bezem bezi
~ **à decor** bezem bezi
~ **de fond** dip bezi

tolérance yanılma payı

ton titrem

tonalité (de couleur) renközü

top alıcı ışığı; vuru; yapım imleri
~ **de claquette** eşleme imi
~ **magnétoscope!** "video!"
~ **téléciné!** "film!"

Totalscope Totalscope

Totalvision Totalvision

touche (bouton) dokunaç
~ **loupe** büyüteç düğmesi
~ **pour le choix des programmes** oluk seçme düğmesi
~ **sous-titre** altyazı düğmesi

tour kule
~ **d'antenne** kule
~ **de télévision** kule
~ **hertzienne** telsiz bağlantı yayacı

tourelle mercek tablası
~ **à objectif** mercek tablası
~ **d'objectif** mercek tablası
~ **mobile** mercek tablası
~ **tournante d'objectif** mercek tablası
tournage çevirim
tourne-disque vidéo video tekerçaları
tourner çevirmek
tourniquet X dalgalık
tous droits tüm haklar
trace iz; optik ses imi; ses imi
~ **acoustique** optik ses imi
~ **optique** optik ses imi
tragédie ağlatı
traînage (tube vidicon) iz bırakma
traitement geliştirim; işleme; ödemelik
~ **continu** sürekli işleme
~ **couleur** renkli film işlemesi
~ **de la pellicule** işleme
~ **de la pellicule inversible** evrilir film işlemesi
~ **d'inversion** evrilir film işlemesi
~ **négatif-positif** negatif-pozitif işleme
traître kötü adam
trame alan; kafes; örgü; süzek
transcodage renk çevirme
transcodeur renk çevirici
transducteur değiştirgeç
transformateur dönüştürgeç
~ **d'adaptation** iç direnç dönüştürgeci
~ **dévolteur** gerilim düşürücü
~ **d'impedance** iç direnç dönüştürgeci
~ **élévateur de tension** gerilim yükseltici
~ **survolteur** gerilim yükseltici
transistor transistor
translucide yarısaydam
transmettre yayımlamak
transmission aktarma yayın; ışık geçirgenliği; yayın
~ **du son** yayın
~ **en couleur** renkli yayın
~ **en noir et blanc** siyah-beyaz yayın
~ **télévisuelle** yayın
transparence (animée) geriden gösterim
transparent saydam
transsonore ses geçirir
travelling
~ **à droite** sağa kaydırma
~ **à droite!** "sağa kaydır!"
~ **à gauche** sola kaydırma
~ **à gauche!** "sola kaydır!"
~ **arrière** geriye kaydırma
~ **arrière!** "geriye kaydır!"
~ **avant** öne kaydırma
~ **avant!** "öne kaydır!"
~ **bas!** "aşağıya kaydır!"
~ **complexe** çapraşık kaydırma
~ **en dehors** geriye kaydırma
~ **en profondeur** derinlemesine kaydırma
~ **haut!** "yukarıya kaydır!"
~ **horizontal** yanlamasına kaydırma
~ **latéral** yanlamasına kaydırma
~ **matte"** örtülü film
~ **oblique** köşegen kaydırma
~ **optique** optik kaydırma
~ **optique en arrière** optik geriye kaydırma
~ **optique en avant** optik öne kaydırma
~ **parallèle** koşut kaydırma
~ **vertical vers bas** aşağıya kaydırma
~ **vertical vers haut** yukarıya kaydırma
"travellingman" kaydırmacı
35 mm 35 mm'lik film
32 mm 32 mm'lik film
30 images par seconde saniyede 30 resim
trépied üçayak
~ **gyroscopique** denge topaçlı başlık
très gros plan baş çekimi
très hautes fréquences çok yüksek yinelenim(ler)
très haute tension çok yüksek gerilim
triacétate de cellulose selüloz triasetat
triade üçlü nokta
triangle üçgen
~ **des couleurs** renk üçgeni
tribune açıkoturum
trichromie üç renkli işlem
trifilm üçlü gösterici
Trinitron Trinitron
triode triyot (ışıtacı)
triple écran üçlü görüntülük
trois-bande üç kuşak[1]
3-D üçboyutlu (film)
trois dimensions üçboyut
troisième programme üçüncü izlence
trop contrasté çok sert
trop peu contrasté aşırı yumuşak
Truca optik basım aygıtı
trucage hile
~ **optique** optik etkiler
~ **par cache et contre-cache** devinimli örtülü film
trucman etkici
trucs (de cinéma) hile
Truecolor Truecolor
truquage hile; hileli çevirim
~ **à la prise de vues** hileli çevirim
~ **électronique** elektronik etkiler
~ **optique** optik etkiler

~s d'animation canlandırma hileleri
truqueur etkici
TSF radyo
TTL mercekten
tube alıcı ışıtacı
~ **analyseur** alıcı ışıtacı
~ **à rayons cathodiques** eksiuç ışıtacı
~ **à vide** radyo ışıtacı
~ **cathodique** eksiuç ışıtacı
~ **cathodiques couleurs tricanon** üç elektron toplu ışıtaç
~ **cathodique de télévision** almaç ışıtacı
~ **de l'image** eksiuç ışıtacı
~ **de prise de vues** alıcı ışıtacı
~ **électronique** almaç ışıtacı
~ **iconoscope** ikonoskop (ışıtaç)
~-**image** almaç ışıtacı
~-**image couleur** renkli almaç ışıtacı
~ **"image-dissector"** resim çözümleyici
~ **image-orthicon** görüntü-ortikon ışıtacı
~ **Lawrence** Lawrence ışıtacı
~ **masque perforé** elekli ışıtaç
~ **monocanon** tek elektron toplu ışıtaç
~ **photo-conducteur** ışıkiletken ışıtaç
~ **photo-émissif** ışıksalan ışıtaç
~ **plumbicon** plumbikon ışıtaç
~ **récepteur** almaç ışıtacı
~ **supericonoscope** süperikonoskop (ışıtaç)
~ **super-orthicon** süperortikon (ışıtaç)
~ **vidicon** vidikon ışıtaç
tulle süzek
~ **bleu** mavi süzek
~ **noir** siyah süzek
tungstène tungsten
TV televizyon
~-**câble** kablolu televizyon
TVHD yüksek seçiklikli televizyon
typage tipleme
type tip
~ **A** A tipi
~ **A film** A tipi
~ **B** B tipi
~ **B film** B tipi
~ **C** C tipi

U

UER Avrupa Yayın Birliği
UHF pek yüksek yinelenim(ler)
UIT Uluslararası Irakiletişim Birliği
Ultimatte Ultimatte
ultra-accéléré aşırı hız
ultra haute fréquence pek yüksek yinelenim(ler)
Ultra-Panavision Ultra-Panavision
ultra-ralenti aşırı yavaş
Ultrascope Ultrascope
Ultra Semi-Scope Ultra Semi-Scope
ultrason sesüstü (ses)
U-Matic U-Matic
U-Matic SP U-Matic SP
UNESCO
– **(Organisation des Nations Unis pour l'éducation, la science et la culture), La Division du Film et l'Information Visuelle** UNESCO (Birleşmiş Milletler Eğitim, Bilim ve Ekin Örgütü) Film ve Görsel İletişim Bölümü
Union
~ **asiatique de radiodiffusion** Asya Yayın Birliği
~ **européenne de radiodiffusion** Avrupa Yayın Birliği
~ **Internationale des Télécommunications** Uluslararası Irakiletişim Birliği
unité birim; birlik
~ **de cinéma mobile** sinema arabası
~ **de mésure** birim
~ **d'enregistrement magnétique mobile** videoya saptama arabası
~ **de projection par transparence** geriden gösterim birimi
~ **de télévision mobile** yayın arabası
~ **périphérique** çevre birimi
univers filmique filmsel evren
Université Radiophonique et Télévisuelle Internationale Uluslararası Radyo ve Televizyon Üniversitesi
URTI Uluslararası Radyo ve Televizyon Üniversitesi
usager kullanıcı
usure (de film) yıpranma

V

v - Y y - Y
V volt
valeur de tirage basım aygıtı sayısı
vamp uğursuz kadın
Varamorph Varamorph
variante öbür ad
variateur azaltıcı
"VariCon" Varicon
vaudeville vodvil
VCR kutucuklu video aygıtı
vedette yıldız
vedettisme yıldızcılık

vélocilateur kaydırma arabası
ventilation havalandırma
vérificateur(trice) denetçi
verification denet
vernier d'accord ince ayar düğmesi
vernis vernik
vernissage vernikleme
verre
~ **dépoli** buzlu cam
~ **pour fondu au noir** kararma camı
version evirim
~ **doublée** sözlendirilmiş evirim
~ **en langue étrangère** yaban-cı dilde evirim
~ **étrangère** yabancı dilde evirim
~ **intégrale** kesintisiz evirim
~ **mutilée** kesintili evirim
~ **originale** özgün evirim
~ **sonore** sesli evirim
verticales düşey çizgiler
vestiaire giysilik
vestibule girişlik
VHF çok yüksek yinelenim(ler)
VHS VHS
VHS-C VHS-C
vibration titreşim
vidéo video imi; video
~ **a plusieurs vitesses** değişir hızlı video
~**-cassette** kutucuk
("V")~-Cassette-Recorder" kutucuklu video aygıtı
~**conférence** görüntülü toplantı
~ **de poche** cep video aygıtı
~ **digitale** sayısal video
~ **digitale-interactif** sayısal video-etkileşimli
~ **enregistreur magnétique** video aygıtı
~ **enregistreur sur film** filme saptayıcı
~**fréquence** video yinelenimi
~ **interactive** etkileşimli video
~ **jockey"** video sunucu
~ **linéaire** düz video
~**phone** görüntülü telefon
~ **porno(graphique)** cinsel sömürü videosu
~**projecteur** video gösterici
~ **recorder"** video aygıtı
~ **tape"** video kuşağı
~ **tape recorder"** video aygıtı
~**téléphone** görüntülü telefon
~**texte** yazı görüntüleme
~**thèque** videoluk
Vidéographe video aygıtı
~ **portatif** taşınabilir video aygıtı
~ **transportable** taşınabilir video aygıtı
Vidicanı Vidicanı
vidicon vidikon (alıcı); vidikon (işıtaç)
vidigraphe filme saptayıcı
Vidireal Vidireal
"Vidtronics" renkli kuşak' aktarması
vieillissement aşınlama
vignette görüntü içinde görüntü; örtü
vilain kötü adam
"villain" kötü adam
25 images par seconde saniyede 25 resim
24 images par seconde saniyede 24 resim
24x36 mm diapositive büyük boy saydam resim
virage renklendirme'
visa
~ **de censure** denetleme belgesi
~ **pour film d'epouvante** "H" belgesi
~ **toutes catégories** "U" belgesi
viseur bakaç
~ **à visée réflexe** yansımalı bakaç
~ **de mise au point** bakaç
~ **électronique** bakaç
~ **optique** bakaç
~ **réflexe** yansımalı bakaç
~ **réflexe continu** sürekli yansımalı bakaç
~ **réflexe non continu** süreksiz yansımalı bakaç
visioconférence görüntülü toplantı
vision izleme
~ **binoculaire** iki gözle görme
visionnement préalable deneme oynatımı
visionneuse bakımlık
~ **à film** bakımlık
~ **animée** devinimli bakımlık
~ **fixe** devinimsiz bakımlık
~ **pour diapositive** saydam resim bakımlığı
visiophone görüntülü telefon
visiophonie görüntülü telefon
visograph bakaç
Vistarama Vistarama
Vistavision Vistavision
visualisation görselleştirme
visuel görsel
Vitaphone Vitaphone
vitesse alıcı hızı
~ **de défilement du film** alıcı hızı; gösterici hızı
~ **de la lumière** ışık hızı
~ **d'enregistrement (du son)** seslendirme hızı;
~ **de prise de vues** alıcı hızı
~ **de projection** gösterici hızı
~ **de propagation du son** ses hızı
~ **d'obturateur** örtücü hızı
~ **d'obturation** örtücü hızı
~ **du muet** sessiz (film) hızı
~ **du son** ses hızı
~ **du sonore** sesli (film) hızı

~ **normale** olağan hız: ölçün hız
vitre camlı bölme
voie alıcı oluğu; oluk
~ **d'amplification** alıcı denet odası
~ **de la caméra** alıcı denet odası
~ **d'équipement** alıcı oluğu
~ **d'equipements** alıcı denet odası
~ **d'une caméra** alıcı oluğu
voile sis
~ **aux bords (du film)** kenar sislenmesi
~ **éliminant le bruit du collage** yama
voilé sisli
voir
~ **la télévision** izlemek
~ **le film** izlemek
voiture
~ **de prise de vues (télévision)** yayın arabası
~ **travelling** kaydırma arabası
voix
~ **dans le champ** içten (ses)
~ **hors du champ** dıştan (ses)
~ **intérieur** içinden (konuşma)
~-**off** dıştan (ses)
~-**on** içten (ses)
volet silinme; yayındırıcı kanat
~ **articulé** yayındırıcı kanat;
~ **à rideau** silinme
volt volt
~**mètre** gerilimölçer
voltage gerilim
volume (du son) gürlük
volumètre gürlükölçer
voyant veille bekleme göstergesi
vue resim
~ **fixe** saydan resim
vumètre gürlükölçer
VV Vistavision

W

W vat
"walkie-talkie" el telsizi
WarnerSuperScope WarnerSuperScope
watt vat
"western" kovboy filmi
~ **à l'italienne** İtalyan kovboy filmi
~ **espagnol** İspanyol kovboy filmi
~ **italien** İtalyan kovboy filmi
"wipe" silinme
Worldnet Worldnet
World Wide Web Web
WWW Web

X

x x
xlr üçlü bağlaç

Y

Y parlaklık imi
Y/C Y/C imi
~ **vidéo** Y/C imi
"Yuri" Yuri

Z

zapon liquide örtme mürekkebi
zaponnage örtme
zone
~ **d'audibilite** işitilebilirlik alanı
~ **de diffusion** yayın alanı
~ **de netteté** alan
zoom değişir odaklı mercek
~ **automatique** özdevinimli kaydırma
~ **manuel** elle kaydırmak
Zoomar Zoomar

İNGİLİZCE – TÜRKÇE

A

A amper
- ~ **winding** A sarması

Å angström

A and B
- ~ **printing** A, B basımı
- ~ **editing** A, B kurgusu
- ~ **reels** A, B makaraları
- ~ **roll assembly** A, B dizilemesi
- ~ **roll editing** A, B kurgusu
- ~ **roll method** A, B dizilemesi
- ~ **roll printing** A,B basımı
- ~ **rolls A, B** dizilemesi
- ~ **winding** A, B sarması

A, B and C printing A, B, C basımı

aberration sapınç

above-the-line çizgi üstü giderler
- ~ **cost** çizgi üstü giderler

above-the-title ad üstü

abrasion çizinti

abrupt passage kesme

absolute film salt film

abstract
- ~ **film** soyut film
- ~ **sequence** soyut çekim
- ~ **shot** soyut çekim

A-B test A, B sınaması

ABU Asya Yayın Birliği

AC alıcı yönetmeni yardımcısı; dalgalı akım

Academy
- ~ **aperture** sesli penceresi
- ~ **Awards** Oscar
- ~ **leader** Akademi kılavuzu
- ~ **mask** Akademi örtüsü
- ~ **numbers** Akademi kılavuzu
- ~ **of Motion Picture Arts and Sciences** Sinema Sanat ve Bilimleri Akademisi
- ~ **standards** Akademi ölçünleri

accelerated
- ~ **montage** hızlı kurgu
- ~ **motion** hızlandırılmış devinim

accessories
- ~ **hold-all case** donatı çantası
- ~ **of camera** alıcı donatısı

accumulator akımtoplar

"A" certificate "A" belgesi

ACES özdevinimli alıcı etkileri dizgesi

acetate asetat; saydam yaprak
- ~ **base** asetat taban
- ~ **base film** yanmaz film
- ~ **film** asetat film
- ~ **stock** yanmaz boş film
- ~ **tape** asetat kuşak[1]

acetic acid asetik asit

acetone aseton

acetyl-cellulose selüloz asetat

achromatic renksemez
- ~ **lens** renksemez mercek

Acmeola kurgu aygıtı

acoustic
- ~ **baffle** yankıönler
- ~ **perspective** ses derinliği
- ~ **feedback** geribeslem
- ~**al feedback** geribeslem
- ~ **feedback** geribeslem

acoustics sesdağılımı

act oynamak

acting oyun

actiny etkenlik

action "başla!"; devinim; görüntü; görüntü kuşağı; olgu
- ~ **film** devingen film
- ~ **scene** devingen ayrım
- ~ **sequence** devingen ayrım
- ~ **shot** devingen çekim
- ~ **sketch** olgu taslağı
- ~ **still** film fotoğrafı
- ~ **theme** konu
- ~ **viewer** bakaç

active
- ~ **communications satellite** aktarıcı uydu
- ~ **lines per picture** etkin satır sayısı
- ~ **line time** etkin satır süresi
- ~ **repeater** aktarıcı uydu
- ~ **satellite** aktarıcı uydu

ACS aktarıcı uydu

active jamming bozma

actor erkek oyuncu
- ~ **of composition** karakter oyuncusu

actress kadın oyuncu

actuality haber filmi

actual sound doğal ses(ler)
- ~ **monitor** ana denetlik

actuator döndüreç

ACTV İleri Bağdaşır Televizyon

acuity keskinlik

acutance keskinlik

AD yönetmen yardımcısı

A/D örneksel - sayısal çevireç

adapt uyarlamak

adaptable uyarlanabilir

adaptation uyarlama

adaptator uyarlamacı

adapted uyarlanmış

adapter uyarlaç; uyarlamacı

adaptor uyarlaç; uyarlamacı

ADC örneksel - sayısal çevireç

add

~! "bindir!"
~ **sound to a film** seslendirmek
Add-A-Vision Add-Avision
added colour (tinting) ekleme renk
additional
~ **development** güçlendirilmiş açındırma
~ **dialogue replacement** özdevinimli söyleşme değiştirme
~ **lens** ek mercek
additive
~ **colour process** katmalı işlem
~ **colour synthesis** katmalı işlem
~ **colour system** katmalı işlem
~ **method** katmalı işlem
~ **process** katmalı işlem
~ **printing** katmalı basım
adhesive yapıştırıcı
~ **substratum** astar
~ **tape** kuşak yapıştırıcı
ADI başat yayaç bölgesi
adjustment ayar; düzenleme
~ **button (knob)** ayar düğmesi
ad lib(bing) doğaçlama
ad libitum doğaçlama
administration işlik yönetimi
admission
~ **fee** girimlik
~ **price** girimlik
~ **ticket** bilet
admittance geçirgenlik
ADO ADO
ADR özdevinimli söyleşme değiştirme
adult film yetişkin filmi
advance geçiş; öndelik; resim-ses aralığı
~ **booking** yer ayırtma
~ **showing** ilk oynatım
Advanced Compatible Television İleri Bağdaşır Televizyon
adventure film serüven filmi
advertisement tanıtı
advertising tanıtı
~ **agent** tanıtı görevlisi
~ **break** kısa tanıtı
~ **film** tanıtı filmi
~ **filmlet** tanıtı filmi
~ **manager** tanıtı yöneticisi
~ **still picture** tanıtı resmi
adviser danışma
aerial (antenna) dalgalık
~ **amplifier** dalgalık güçlendirici
~ **cable** iniş kablosu
~ **cinematography** havacılık sineması
~ **feeder** besleme kablosu
~ **gain** dalgalık kazancı
~ **image** yansıtılmış görüntü
~ **image animation stand** yansıtılmış görüntü canlandırma masası
~ **image cinematography** yansıtılmış görüntü sineması
~ **image photography** yansıtılmış görüntü saptama
~ **image printer** yansıtılmış görüntü basım aygıtı
~ **image printing** yansıtılmış görüntü basımı
~ **image projector** yansıtılmış görüntü göstericisi
~ **input** dalgalık girişi
~ **lead-in** besleme kablosu
~ **length** dalgalık uzunluğu
~ **mast** dalgalık direği
~ **outlet** ortak dalgalık yuvası
~ **power** dalgalık gücü
~ **shot** havadan çekim
~ **socket** dalgalık yuvası
~ **terminal** dalgalık yuvası
~ **tower** kule
AF ses yinelenimi
AFC özdevinimli yinelenim ayarı
affiliate (station) anlaşmalı yayaç
AFNOR Fransız Ölçün Birliği
~ **standards** AFNOR ölçünleri
AFT özdevinimli ince ayar
after
~ **glow** iz bırakma
~ **image** iz bırakma
afternoon performance gündüz gösterimi
against the light geriden aydınlatma
Agascope Agascope
AGC özdevinimli kazanç ayarı
ageing aşınlama
agent menajer
ager aşınlayıcı
Agfacolor Agfacolor
Agfa-Gevaert Agfa-Gevaert
aging aşınlama; yaşlandırma
agitation çalkama
agitator çalkayıcı
AGN uğultuönler
AGS Canlı Çizi Dizgesi
AIR Amerikalılararası Yayın Birliği
air
~ **condition** iklimleme
~ **conditioner** iklimleyici
~ **conditioning** iklimleme
~ **copy** yayın eşlemi
~ **date** yayın tarihi
~ **knife** hava püskürtme
~ **quality** yayın niteliği
~ **squeegee** hava püskürtme
~ **time** yayın süresi
airborne
~ **link** uçaktan yayın
~ **television** uçaktan yayın
albedo aklık
alcali alkali
A-lens sıkıştırmaç
Alexcope Alexcope
alignment tape eşleme kuşağı
allegory yerine
all star cast yıldızlar filmi

all talking, all singing, all dancing (film) baştan başa sözlü, şarkılı, danslı film
all talking film yüzde yüz sözlü (film)
allusion anıştırma
alternating
~ **current** dalgalı akım
~ **voices** almaşık ses
alternative title öbür ad
alternator dalgalı akım üreteci
aluminium (aluminum) coating alüminyum katı
AM genlik değiştirimi
amateur
~ **actor(tress)** özenci oyuncu
~ **camera** özenci alıcısı
~ **cinematography** özenci sineması
~ **film** özenci filmi
~ **film-maker** özenci sinemacı
~ **movie-maker** özenci sinemacı
~ **talent show** yetenek yarışması
ambiance hava; yerel gürültü (ses)
ambient
~ **light** dağınık ışık
~ **lighting** dağınık aydınlatma; oda aydınlığı; yumuşak aydınlatma
~ **noise** yerel gürültü (ses)
~ **room lighting** oda aydınlığı
~ **sound** yerel gürültü (ses)
ambiguity belirsizlik
ambiguous time belirsiz zaman
American
~ **comedy** Amerikan güldürüsü
~ **National Standards Institute"** Amerika Ulusal Ölçünler Birliği
~ **Standards Association** Amerika Öçünler Birliği
ammeter amperölçer
amp amper
AMPAS Sinema Sanat ve Bilimleri Akademisi
ampere amper
ampermeter amperölçer
Ampex Ampex; video aygıtı
ampexing videoya saptama
amphitheatre (amphitheater) basamaklı salon
amplification yükseltme[1]
amplifier yükselteç
amplitude genlik; gürlük
~ **modulation** genlik değiştirimi
~ **of a wave** dalga genliği
~ **of sound** gürlük
anaglyph ikiz resim
~ **spectales** üçboyutlu gözlüğü
anaglyphic process ikiz resim işlemi
analog örneksel
~ **audio** örneksel ses
~ **recording** örneksel saptama
~ **sound** örneksel ses
analogic(al) örneksel
analog-to-digital converter örneksel-sayısal çevireç
analytic
~ **editing** çözümleyici kurgu
~ **projector** çözümleme göstericisi
analytical editing çözümleyici kurgu
anamorphic
~ **cinematography** sıkıştırma[1]
~ **coefficient** sıkıştırma katsayısı
~ **compression** sıkıştırma[1]
~ **converter** yaymaç
~ **factor** sıkıştırma katsayısı
~ **lens** sıkıştırmaç; yaymaç
~ **photography** sıkıştırmaçlı çevirim
~ **process** sıkıştırma[1]
anamorphosis sıkıştırma[1]
anamorphote lens sıkıştırmaç
anamorphotic sıkıştırmaç
anastigmat (lens) astigmatönler (mercek)
anastigmatic (lens) astigmatönler (mercek)
anchor başsunucu
~**man** başsunucu; sunucu
~**people** başsunucu
~**person** başsunucu
~**woman** başsunucu
ancient film eskil film
ancillary rights yan haklar
angel hair kılçık
Angénieux Angénieux
angle açı
~ **of a camera lens** açı
~ **of field** alan açısı
~ **of view** açı
~ - **reverse angle** açı - karşı açı
~ **shot** açı çekimi
angström angström
Animascope Animascope
animated
~ **caption** canlı çizgiler;
~ **cartoon** canlıresim
~ **cinema** canlandırma sineması
~ **diagram** canlı çizem
~ **film** canlandırma filmi
(A)~ **Graphic System** Canlı Çizi Dizgesi
~ **picture** canlıresim
~ **sound** çalgısız ses
~ **viewer** devinimli bakımlık
animation canlandırma; canlı çizgiler
~ **bench** canlandırma masası
~ **board** canlandırma masası
~ **camera** canlıresim alıcısı
~ **crane** canlandırma masası
~ **rostrum** canlandırma masası
~ **stand** canlandırma masası
~ **techniques** canlandırma yöntemleri
animations canlandırma hileleri; canlandırma sineması
animator canlandırıcı

Animographe Animographe
announcer sunucu
~ **booth** sunucu işliği
~ **studio** sunucu işliği
announcement sunma
announcing booth sunucu işliği
anode artıuç
Anscochrome Anscochrome
Ansco Color Ansco Color
Anscolor Ansco Color
ANSI Amerika Ulusal Ölçünler Birliği
answer print ilk eşlem
antagonist karşıt kahraman
antenna aerial
anthology film seçki filmi
anthropological film insanbilim filmi
antiabrasive çizintiönler
anticlimax doruk aşağı
antifading özdevinimli gürlük ayarı
anti-ground-noise uğultuönler
antihalation ağılönler
~ **backing** ağılönler
~ **coating** ağılönler
antihalo ağılönler
~ **backing** ağılönler
antihero karşıt kahraman
Antiope Antiope
antique film eskil film
antireflective
~ **bloom** yansımaönler
~ **coat** yansımaönler
~ **coating** yansımaönler
aperture açıklık; pencere
~ **grille** renk ızgarası
~ **mask** elek
~ **number** f sayısı
~ **of diaphragm** ışık düzengeci açıklığı
~ **plate** yatak bölümü
~ **size** pencere boyu
"A" picture "A" filmi
apogee yeröte
application programme uygulama (izlencesi)
appraisal değerlendirme
~ **panel** değerlendirme kurulu
apron tank tekne
approval print ilk eşlem
APS özdevinimli izlence arama
aquarium seslendirme odası; sunucu işliği
AR çerçeve oranı
arabesque arabesk
arc değirmi çekim; ışık yayı
~ **carbon** kömür
~ **lamp** ışık yaylı ışıtaç
~ **light** ışık yaylı ışıtaç
~ **shot** değirmi çekim
ARC özdevinimli saptama deneti
archetype ilkörnek
architect sanat yönetmeni
architectural setting üçboyutlu bezem
archive belgelik
~ **film** belgelik filmi
arcing değirmi
area
~ **of dominant influence** başat yayaç bölgesi
~ **of dominant station influence** başat yayaç bölgesi
ark
~ **film** tek bezemli film
~ **movie** tek bezemli film
arm swinger kaydırmacı
AromaRama AromaRama
Arri Arriflex
Arriflex Arriflex
arrangement müzik düzenlemesi
arrenger müzik düzenleyici
art
~ **card** resim kartonu
~ **cinema** sanat sineması
~ **department** bezem bölümü
~ **director** sanat yönetmeni
~ **feature** sanat filmi
~ **film** sanat filmi; film sanat üzerine film
~ **Film** Sanat Filmi
~ **house** sanat sineması
~ **of the film** sinema sanatı
~ **of the television** televizyon sanatı
~ **still** oyuncu fotoğrafı
~ **theater** sanat sineması
~ **title** süslü arayazı
artificial
~ **light** yapma ışık
~ **light film** yapma ışık (boş) filmi
~ **lighting** yapma aydınlatma
~ **satellite** uydu
~ **sound** çalgısız ses
artist oyuncu
ASA Amerika Ölçünler Birliği
~ **exposure index** ASA duyarlığı
~ **film speeed** ASA duyarlığı
~ **numbers** ASA duyarlığı
~ **rating** ASA duyarlığı
~ **speed** ASA duyarlığı
~ **standards** ASA ölçünleri
ashcan birlik
Asian Broadcasting Union Asya Yayın Birliği
aspect ratio çerçeve oranı
assemble edit dizileme
assemble edit(ing) toplu kurgu
assemble recording toplu saptama
assembly dizileme
~ **editing** dizileme
assistant
~ **animator** canlandırma yardımcısı
~ **art director** bezemci; sanat yönetmen yardımcısı
~ **cameraman** alıcı yönetmen yardımcısı
~ **camerawoman** alıcı yönet

meni yardımcısı
~ **cartoon film artist** canlandırıcı yardımcısı
~ **cartoon film designer** canlandırıcı yardımcısı
~ **continuity** yazman
~ **designer** yardımcı bezemci
~ **director** yönetmen yardımcısı
~ **draper** döşemeci yardımcısı
~ **dress designer** başgiysici yardımcısı
~ **editor** kesici
~ **electrician** başışıkçı yardımcı - sı; yardımcı ışıkçı
~ **film editor** kesici
~ **floor manager** düzlük yönetmeni; yapım görevlisi yardımcısı
~ **operator** alıcı yönetmeni yardımcısı
~ **producer** yardımcı yapımcı; yönetmen yardımcısı
~ **production manager** yapım görevlisi yardımcısı
~ **projectionist** gösterimci yardımcısı
~ **studio manager** yapım görevlisi yardımcısı

associate producer yapım yönetmeni; yardımcı yapımcı
Association Française de Normalisations Fransız Ölçün Birliği
association
~ **of frames** çağrışım
~ **of pictures** çağrışım
astigmatic lens astigmat mercek
astigmatism astigmatlık
ASTRA ASTRA
atmosphere dip; hava; yerel gürültü (ses)
~ **loop** yerel gürültü (ses) dolamı
~ **noise** yerel gürültü (ses)
~ **person** figüran
atmos(phere) loop yerel gürültü (ses) dolamı
atmospheric
~ **distortion** parazit
~ **interference** parazit
~ **light** dağınık ışık
atmospherics parazit
atom öğecik
ATR ses aygıtı
attachment lens ek mercek
attendance izleyici sayısı
attention getting dikkat çelme
attention span dikkat süresi
attenuation alkınma; güçsüzleşme
~ **loss** güçsüzleşme
attenuator güçsüzleştirici
audibility range işitilebilirlik sınırı
audible range işitilebilirlik sınırı
audience izleyiciler
~ **analysis** izleyici çözümlemesi
~ **participation** katılım
~ **participation programme** katılımlı izlence
~ **rating** izleyici ölçümü
~ **research** izleyici ölçümü
~ **sight line** görüş çizgisi
~ **survey** izleyici ölçümü

audimeter izleyiciölçer
audio ses
~ **amplifier** yükselteç
(A)--**Animatronics** sesli-canlı robotlar uygulayımı
~ **band** kuşak[1]
~ **channel** ses oluğu
~ **control console** seslendirme masası
~ **control engineer** ses başyönetmeni
~ **controlman** bileştirici
~ **dubbing** ses ekleme
~ **engineer** ses başyönetmeni
~ **effects** ses etkileri
--**frequency** ses yinelenimi
~ **head** seslendirme kafası
~ **in-out (socket)** ses giriş-çıkışı
~ **input** ses girişi
~ **input jack** ses girişi
~ **mixer** seslendirme masası
~ **mixing console** seslendirme masası
~ **output** ses çıkışı
~ **output jack** ses çıkışı
~ **signal** ses imi
~ **spectrum** izge
~ **tape** mıknatıslı ses kuşağı
~ **tape recorder** ses aygıtı
~ **tape speed** mıknatıslı ses kuşağı hızı

audio-visual görsel-işitsel
~ **association** görsel-işitsel çağrışım
~ **counterpoint** görsel-işitsel karşısürüm
~ **education** görsel-işitsel eğitim
~ **media** görsel-işitsel araçlar
~ **methods** görsel-işitsel yöntem
~ **montage** görsel-işitsel kurgu

audition dinleme
auditorium salon; seslendirme işliği
~ **lighting** salonun aydınlatılması
aural işitsel
aureol ayla
Auricon Auricon
"auteurism" yaratıcılar kuramı
"auteur" theory yaratıcılar kuramı
author yazar
~ **of cinema** yazar
~ **of film** yaratıcı
~ **of television** yazar
~ **of the script** oyunluk yazarı
~ **theory** yaratıcılar kuramı

author's right yapıt hakkı
autobiographical film özyaşa-

möyküsel film

auto-

~assembly özdevinimli dizileme

~censorship özdenetleme

~cue akıl defteri

~ daylight saving time özdevinimli kış/yaz saati ayarı

~focus özdevinimli odaklama

(A)~-● akıl defteri

~rewind özdevinimli geriye sarma

~tuning özdevinimli ince ayar

automated camera effects system özdevinimli alıcı etkileri dizgesi

automatic özdevinimli

~ camera özdevinimli alıcı

~ change-over (between projectors) özdevinimli geçme

~ dialogue replacement özdevinimli söyleşme değiştirme

~ diaphragm system özdevinimli ışık düzengeci

~ exposure özdevinimli ışıklama

~ fine tuning özdevinimli ince ayar

~ focusing özdevinimli odaklama

~ frequency control özdevinimli yinelenim ayarı

~ gain control özdevinimli gürlük ayarı

~ light metering özdevinimli ışık düzengeci

~ presetting özdevinimli izlenceleme

~ programme search özdevinimli izlence arama

~ recording check özdevinimli saptama deneti

~ shut-off özdevinimli kapanma

~ slate sesli im[1]

~ threading özdevinimli takma

~ volume control özdevinimli gürlük ayarı

~ zoom özdevinimli kaydırma

auxiliary lens ek mercek

AV görsel-işitsel

available light doğal ışık

avant-garde öncü

~ cinematography öncü sinema

~ film öncü film

AVC özdevinimli gürlük ayarı

aviation movie havacılık filmi

B

B byte

b - Y m - Y

baby küçük ışıldak

~ keg küçül ışıldak

~-legs ufak üçayak

~ spot küçük ışıldak

~ star çocuk yıldız;

~ tripod ufak üçayak

back

~ angle karşı açı

~cloth dip bezi

~drop dip bezi

~ coating ağılönler

~ drive ters geçiş

~ focal distance geri odak uzunluğu

~ focus geri odak uzunluğu

~ laying sondan

~ light(ing) geriden aydınlatma

~ light photography morötesi çevirim

~ light ultraviolet photography morötesi çevirim

~ lot işlik arsası

~ porch satır ardı boşluğu

~ projection geriden gösterim

~ projection film diplik film

~ projection key diplik film

~ projection plate diplik film

~ projection screen geriden gösterim görüntülüğü

~ projector geriden gösterici

~ run ters geçiş

~ time geri dakikalama

~ timing geri dakikalama

backer ısmarlayıcı

background dip; diplik; geçmiş

~ action dip devinimi

~ artist diplik ressamı

~ film diplik film; genel bilgi filmi

~ level dip düzeyi

~ light işlik aydınlatması

~ music destekleyici müzik

~ noise uğultu

~ plate diplik

~ player figüran

~ projection geriden gösterim

~ projector geriden gösterici

~ set(ting) dip bezemi

backing ağılönler; dip fotoğrafı; diplik; taban

backup

~ camera yedek alıcı

~ copy yedek eşlem

~ schedule yedek çekim izlencesi

backward take tersine çevirim

bad

~ film kötü film

~ footage kötü çekim

~ take kötü çekim

badman kötü adam

baffle panjur; yankıönler

~ board yankıönler

balance dengeleme

~ adjustment dengeleme ayarı

~ head dengeli başlık

balancing

~ magnetic stripe dengeleme

yolu
~ **stripe** dengeleme yolu
balcony balkon
ball and socket
~ **head** bilyalı başlık; eklemli başlık
~ **joint** bilyalı eklem
ballet film bale filmi
ballyhoo tantana
band kuşak[1,3]
~ **film** sonsuz film
~ **V** Kuşak V
~ **IV** Kuşak IV
~ **of freqency** kuşak[3]
~ **I** Kuşak I
~ **III** Kuşak III
~ **II** Kuşak II
~**width** kuşak genişliği
bandpass kuşak geçirimi
~ **filter** kuşak geçirimi
B and W siyah-beyaz (film)
bank küme ışıldak; seslendirme masası
~ **of lights** küme ışıldak
banned film yasak film
banner imlik
barn-door, barn door(s) yayındırıcı kanat
barney sessizleme örtüsü
barrel distortion fıçı sapması
barring öncelik (oynatımı)
base taban
~ **band** temel kuşak[1]
~ **side** taban yüzü
basher alıcı ışıldağı
basic make-up temel makyaj
bass (tone) control kalınlık ayarı
batch yaprak
~ **number** duyarkat sayısı
bath banyo
Bathing
~ **Beauties** Kumsal Güzelleri
~ **Girls** Kumsal Güzelleri
batten askı
battery akımtoplar; batarya; pil
~ **belt** batarya kemeri
~ **pack** batarya
bay bezem korunağı; korunak
bayonet mount süngülü yuva
BC yayın
b'cast yayın
BCB orta dalga
BCS baş çekimi
BCU baş çekimi
beaded screen incili görüntülük
beam demet; elektron demeti; yöneltmeli dalgalık
~ **aerial** yöneltmeli dalgalık
~**shaping mask** yarıklı örtü
~ **splitter** ışık bölücü biçme
~ **splitter prism** ışık bölücü biçme
beard sürçme
beat
~ **picture** resim şakşağı
~ **record** ses şakşağı
beater mechanism aralı devinim düzeneği
beep sesli im[1]
behind-the-lens mercekten
~ **filter** mercek ardı süzgeç
behind-the-scenes film perde arkası filmi
Bell & Howell Bell & Howell
~ **perforation** Bell & Howell deliği
~ **standard** Bell & Howell deliği
bellows körük
~ **attachment** körük
bells on/bells off uyarıcı im[1]
below-the-line çizgi altı giderler
~ **cost** çizgi altı giderler
belt battery batarya kemeri
benchwork canlandırma masası
bestboy başışıkçı yardımcısı
best time available en elverişli zaman
Betacam Betacam
Betacam SP Betacam SP
Betamax Betamax
BG dip
bias öngerilim
bidirectional microphone çift yönlü sestoplar
bifilm projector ikili gösterici
big
~ **close shot** baş çekimi
~ **close-up** baş çekimi
~ **eye** onluk
~ **film** uzun film
(B)~ Mac Big Mac
~~**screen projection** televizyon gösterimi
~~**screen televislon** geniş perde; televizyon gösterimi
~~**screen television projector** televizyon göstericisi
~ **shot** omuz çekimi
bilateral sound track bakışımlı ses imi
billing ad sıralaması
bin kap
binary ikili[1]
~ **conflict** ikili çatışma
binaural ikiboyutlu (ses)
~ **hearing** iki kulakla işitme
binder astar
binocular vision iki gözle görme
biographical
~ **film** yaşamöyküsel film
~ **picture** yaşamöyküsel film
biopic yaşamöyküsel film
bio sheet film dizelgesi
bipack çift film
~ **camera** çift filmli alıcı
~ **contact matte printing** örtülü film
bird uydu
bird's eye çanak yansıtıcılı ışıldak
~ **view** üstten görüş
bit ikili[2]; ufak rol

~ **actor** ufak rol oyuncusu
~ **part** ufak rol
~-**part actor** ufak rol oyuncusu
~ **player** ufak rol oyuncusu
~-**rate** ikili oranı
BJ'er televizyon bildirmeni
black
~ **backing** kara diplik
~ **comedy** kara güldürü
~ **drop** kara diplik
~ **exploitation film** zenci sömürüsü filmi
~ **exploitation movie** zenci sömürüsü filmi
~ **exploitation programme** zenci sömürtüsü izlencesi
~ **film** zenci filmi
~ **jack** döndüreç
~ **leader** saydamsız kılavuz
~ **level** siyah düzeyi
~ **light** kara ışık
~ **movie** zenci filmi
~ **programme** zenci izlencesi
~ **reference** siyah ölçüsü
black-and white siyah-beyaz (film)
~ **camera** siyah-beyaz alıcı
~ **film** siyah-beyaz (film)
~ **kinescope** siyah-beyaz saptayıcı
~ **negative film** siyah-beyaz negatif film
~ **negative stock** siyah-beyaz negatif boş film
~ **positive stock** siyah-beyaz pozitif boş film
~ **positif film** siyah-beyaz pozitif film
~ **programme** siyah-beyaz yayın
~ **telerecorder** siyah-beyaz saptayıcı
~ **television** siyah-beyaz televizyon
~ **transmisson** siyah-beyaz yayın
blacklist kara dizelge
Black Maria Black Maria
blackout boşluk; karartma
blank boş film; boş kuşak[1]; tutulmak
~ **film** boş film
~ **tape** boş kuşak[1]
blanket licence toplu izin
blanking boşluk
~ **interval** boşluk aralığı (süresi)
~ **level** boşluk düzeyi
~ **period** boşluk aralığı (süresi)
~ **pulse** boşluk imi
blast gürleme
blasting gürleme
blaxploitation
~ **film** zenci sömürüsü filmi
~ **movie** zenci sömürüsü filmi
~ **programme** zenci sömürüsü izlencesi
bleach ağartmak
bleaching ağartma
~ **bath** ağartma banyosu
bleed taşma
bleep bipleme
~ **tone** sesli im[1]
blend-line bileşme çizgisi
blimp sessizleme kutusu
BlimpCam sessizlenmiş alıcı
blimped camera sessizlenmiş alıcı
blind
~ **bidding** görmeden artırma
~ **booking** görmeden kiralama
blip tıp
blistering kabarcıklanma
block
~ **booking** toptan kiralama
~ **programming** küme izlenceleme
block(ing) yerleştirme
blockbuster bomba
blood
~ **bag** kan torbacığı
~ **capsule** kan torbacığı
bloom parıldama; yansımaönler (kat)
bloomed lens yansımaönlerli mercek
bloop ek gürültüsü; yama
blooper dil sürçmesi
blooping ek gürültüsü; örtme
~ **ink** örtme mürekkebi
~ **notch** ek çentiği
~ **patch** yama
blow tutulmak
blow-up büyültme; büyültmek
blue mavi eşlem
~ **backing** mavi diplik
~ **filter** mavi süzgeç
~ **movie** cinsel sömürü filmi
~ **net** mavi süzek
~ **print** mavi eşlem
~ **screen** mavi diplik
~ **screen process** mavi diplik işlemi
blur bulanık
~ **circle** bulanıklık tekeri
~ **pan** yıldırım geçişi
blurb şişirme
blurred bulanık
~ **picture** bulanık görüntü
"B" movie "B" filmi
B negative B negatifi
BO gelir
board aydınlatma masası; seslendirme masası
~ **of censors** denetleme kurulu
~ **of review** denetleme kurulu
boarder light dizi ışıklar
bobbin göbek
bomb fiyasko
boob tube gerzek kutusu
body
~ **brace** gövde desteği
~ **double** çıplak benzer
~ **frame** gövde desteği

~ **pod** gövde desteği
boob tube gerzek kutusu
book katlanır yüzey; oyunluk
~**-flat** katlanır yüzey
booking kiralama; sözleşme yapma; yer ayırtma
~ **contract** kiralama sözleşmesi
~ **of seat** yer ayırtma
boom sestoplar arabası; sestoplar kolu; vinç
~ **boy** sestoplarcı
~ **man** sestoplarcı
~ **operator** sestoplarcı
~ **shot** vinç çekimi
~ **slinger** sestoplarcı
~ **swinger** sestoplarcı
boomy boğuk
boost yükseltme[2]
booster gerilim yükseltici; doldurma ışık
~ **light** doldurma ışık
~ **station** aktarıcı
booth gösterim odacığı; seslendirme odası; sunucu işliği
~ **man** gösterimci
bottom
~ **loop** alt büklüm
~ **sprocket** alıcı dişli
bounced light yansıyan ışık
bounce light yansıyan ışık
bouncing tümselme
box almaç; gösterim odacığı; loca
~ **scene** kapalı bezem
~ **set(ting)** kapalı bezem
box-office gelir; gişe
~ **champion** gişe birincisi
~ **hit** gişe birincisi
~ **plan** yer tasarı
~ **receipt** gelir
~ **success** gişe birincisi
~ **takings** gelir
"B" picture "B" filmi; ikinci film
BP geriden gösterici; geriden gösterim
brace bezem desteği
bracketing yoklama[2]
branching dallanma
brand ayırmaç
break ara (verme), kopma; yayın kesilmesi
~ **in programme** yayın kesilmesi
~ **in sound** ses kesilmesi
~ **in the film)** kopma
~ **in transmission** yayın kesilmesi
breakaway
~ **props** dağılır bezem
~ **scenery** dağılır bezem
breakdown ayırma; döküm
breaking kopma
~ **down** kesim
~ **of set** bezem sökme
~ **(of the film)** kopma
breakup kesilme
breathing tümselme
brechtian cinema Brechtçi sinema
B reel B dizilemesi
breen denetlemek
breezeway geçit
bridge iskele; köprü[1]
bridging
~ **shot** bağlayıcı çekim
~ **title** arayazı
brief kısa haberler
brightness parlaklık
~ **control** parlaklık ayarı
~ **control button (knob)** parlaklık düğmesi
~ **knob** parlaklık düğmesi
~ **of image** parlaklık
~ **range** parlaklık oranı
~ **separation overlay** elektronik örtülü birleştirme
brilliance ışıklılık; parlaklık
~ **of image** parlaklık
brilliancy parlaklık
~ **of image** parlaklık
British
~ **comedy** İngiliz güldürüsü
~ **(documentary) school** İngiliz (belgesel) okulu
~ **Standards Institute** İngiliz Ölçünler Enstitüsü
brittleness gevreme
broad dağınık ışık
~ **light** dağınık ışık
~ **pulse** alan eşleme imi
~**s** küme ışıldak
broadcast yayın: yayımlamak
~ **band** orta dalga; kuşak[3]
~ **journalism** televizyon bildirmenliği
~ **journalist** televizyon bildirmeni
~ **quality** seçiklik; yayın niteliği
~ **television** televizyon
broadcasting radyo; yayın
~ **station** radyo yayacı
~ **transmitter** verici
broadside yansıtıcı-yayındırıcı; yayındırıcı ışıldak
B roll B dizilemesi
brute ışıldak
B scene B çekimi
BSI İngiliz Ölçünler Enstitüsü
~ **film speed** BSI duyarlığı
~ **speed** BSI duyarlığı
~ **speed rating** BSI duyarlığı
~ **standards** BSI ölçünleri
BTA en elverişli zaman
B team ikinci takım
BTL mercekten
bucket yaygın ışık
buckle dolam; dolaşma; kabarma
~ **in film** dolam
~ **switch** özdevinimli durdurma
buckling dolaşma; kabarma; yan büzülme
~ **of film** dolaşma
buddy film kanka filmi
budget bütçe

buff sinema delisi
bug aksaklık
build-up hızlanan kurgu; pazarlama; yama
built-in
~ **aerial** iç dalgalık
~ **light meter** iç ışıkölçer
bulb ampul
bulk
~ **erase** tümden silme
~ **eraser** tümden silici
bullet squib yalancı mermi
bull horn sesbüyütür
bump artist cambaz
bumper köprüleyici
~ **footage** yedek resimler
bumping büyültme
bump up büyültmek
bungalow alıcı kulübesi
"burlesque" savruklama
burned-in iz bırakma
~ **image** iz bırakma
burned up düşük açındırılmış
burn-in yanma[2]
burn up düşük açındırmak
business manager menajer
bust shot göğüs çekimi
busy yüklü
butt
~ **cut** kesme
~ **edit** kesme
~ **join** uç uca yapıştırma
~ **joiner** uç uca yapıştırma aygıtı
~ **splice** uç uca yapıştırma
~ **splicer** uç uca yapıştırma aygıtı
butterfly yayındırıcı örtü
button (knob) açma-kapama düğmesi; çalıştırma düğmesi
~ **for horizontal picture hold** satır eşleme düğmesi
~ **for switching** açma-kapama düğmesi
~ **for vertical picture hold** resim eşleme düğmesi
~ **up** sonuçlandırma
buzz uğultu
buzzard kötü çekim
buzz track boş ses yolu; ses sınama kuşağı; yerel gürültü (ses) dolamı
BW kuşak[3] genişliği
B winding B sarması
byte byte

C

c mum
C kulon
C renklilik
cabin seslendirme odası
cable kablo
~ **guard** kablo koruyucu
~ **household** kablolu ev
~ **release** telli düğme
~ **television** kablolu televizyon
~ **TV** kablolu televizyon
cableman kablocu
cableless synch kırılcalı eşleme
cablevision kablolu televizyon
CAD bilgisayar destekli tasarım
cadiotropic lens aynalı mercek
cadmium kadmiyum
~ **sulphide cell** kadmiyum sülfitli ışıkölçer
~ **sulphide meter** kadmiyum sülfitli ışıkölçer
caesium sezyum
calibration kerteleme[2]
caligarism dışavurumculuk
call günlük döküm
~ **letters** tanıtma imi
~ **numbers** tanıtma imi
~ **sheet** günlük döküm
~ **sign** tanıtma imi
~ **time** günlük döküm
Callier effect Callier etkisi
calorie kalori
calory kalori
cam aşık
~ **intermittent** aşık
camcorder video alıcısı
cameo çarpıcı rol
~ **appearance** çarpıcı rol
~ **lighting** vurgulayıcı aydınlatma
~ **role** çarpıcı rol
camera "al!"; alıcı[1]; fotoğraf aygıtı
~ **accessories** alıcı donatısı
~ **alignment** yerleştirme
~ **and event synchronizer** alıcı - olay eşleyici
~ **angle** açı
~ **aperture** pencere; ışık düzengeci açıklığı
~ **assistant** alıcı yönetmeni yardımcısı
~ **boom** vinç
~ **booth** alıcı kulübesi
~ **buckle** dolaşma
~ **cable** kablo
~ **car** kaydırma arabası
~ **card** alıcı dökümü
~ **card holder** döküm askısı
~ **cassette recorder** video alıcısı
~ **chain** alıcı oluğu
~ **channel** alıcı oluğu
~ **control** alıcı deneti
~ **control desk** alıcı denet masası
~ **control operator** alıcı denetçisi
~ **control room** alıcı denet odası
~ **control unit** alıcı denet masası
~ **coverage** görüş alanı
~ **crane** vinç
~ **crew** alıcı takımı
~ **cue** alıcı ışığı

~ **cue light** alıcı ışığı
~ **cue card** alıcı dökümü
~ **department** alıcı bölümü
~ **distance** uzaklık
~ **dolly** alıcı arabası
~ **equipment** atıcı donatısı
~ **film** boş film
~ **helmet** alıcı başlığı
~ **lens** alıcı merceği
~ **lens protractor** mercek iletkisi
~ **light** alıcı ışıldağı
~ **line-up** yerleştirme'
~ **log** çevirim yazanağı
~ **master** ana kuşak
~ **matching** alıcı düzenleşimi
~ **motions** alıcı devinimleri
~ **motor** alıcı motoru
~ **mount(ing)** destek
~ **movements** alıcı devinimleri
~ **noise** alıcı gürültüsü
~ **obscura** karanlık kutu
~ **operator** alıcı yönetmeni
~ **original** ana kuşak
~ **placing** yerleştirme
~ **positioning** yerleştirme
~ **prompter system** akıl defteri
~ **rails** kaydırmalık
~ **rehearsal** genel sınama
~ **report** çevirim yazanağı
~ **right/camera left** alıcı sağı/solu
~ **script** alıcı oyunluğu
~ **setup** yerleştirme
~ **shake** sallanma
~**'s height** görüş noktası
~ **shot** çekim
~ **shooting** çevirim
~ **65** Camera 65
~ **slate** çekim tahtası
~ **speed** alıcı hızı
~ **stand** üçayak
~-**stylo** alıcı-kalem
~ **support** destek
~ **synopsis** alıcı oyunluğu
~ **system** alıcı oluğu
~ **tape** işlik yapıştırıcısı
~ **team** alıcı takımı
~ **test** alıcı sınaması
~ **tracks** kaydırmalık
~ **trap** alıcı duldası
~ **truck** kaydırma arabası
~ **tube** alıcı ışıtacı
~ **view-point** görüş noktası
cameraless animation alıcısız film
cameraman alıcı yönetmeni
Camerascope Camerascope
camerawoman alıcı yönetmeni
Camerette Éclair Cameflex
can birlik; kutu
candela kandela
Candid Eye Arı Göz
candid camera gizli alıcı şakası
candid shot arı çekim
canned
~ **laughter** hazır gülme
~ **music** hazır müzik
~ **programme** hazır izlence
~ **theatre** tiyatro filmi
cans kulaklık
canted shot eğik çekim
canvas bezem bezi
cap mercek kapağı
capacitance sığa
capacitator yoğunlaç
capacitor yoğunlaç
~ **microphone** yoğunlaçlı sestoplar
capstan döndürme çubuğu
~ **servo** döndürme çubuğu motoru
capsule kutucuk
caption çizi; yazı
~ **board** ad kartonu
~ **card** çizi kartonu
~ **easel** yazı desteği
~ **generator** yazı üreteci
~ **roller** çizi döndürücü
~**s** altyazı; yazı
~ **stand** çizi desteği; yazı desteği
carbon kömür
~ **arc** kömürlü ışık yayı
~ **microphone** kömürlü sestoplar
~ **rod** kömür
~ **rod for projection** gösterici kömürü
cardioid microphone yürek biçimi sestoplar
card rate tanıtı tarifesi
carousel döner saydam resimlik
carpenter marangoz-doğramacı
~**'s shop** marangoz işliği
carrier taşıyıcı dalga
~ **frequency** taşıyıcı yinelenim
~ **wave** taşıyıcı dalga
~ **carrying handle** sap
carrousel **carousel**
cart kaydırma arabası
cartoon canlıresim; resim
~ **cameraman** canlıresim alıcı yönetmeni
cartoon (film) canlıresim
~ **artist** canlandırıcı
~ **designer** canlandırıcı
cartridge kutucuk
~ **camera** kutucuklu alıcı
~ **machine** kutucuk aygıtı
~ **projector** kutucuklu gösterici
~ **recorder** kutucuklu ses aygıtı
carts kutucuk
case çanta; sandık
cassette kutucuk
~ **compartment** yükleme bölmesi
~ **loading projector** kutucuklu gösterici
~ **tape** kutucuklu ses kuşağı
~ **tape recorder** kutucuklu ses aygıtı

~ **television** kutucuklu televizyon
~ **videotapetape recorder** kutucuklu video aygıtı
cast oynayanlar
~ **list** oynayanlar
~ **of characters** oynayanlar
caster alçıcı
casting oyuncu seçimi
~ **assistant director** oyuncu yönetmen yardımcısı
~ **department** oyuncu bölümü
~ **director** oyuncu yönetmeni
~ **of actors** oyuncu seçimi
~ **office** oyuncu bölümü
cataloging sıralaklama
cataloguing sıralaklama
catastrophe film yıkım filmi
catchlights göz ışığı
cathode eksiuç
~ **Potential Stabilized emitron** süperikonoskop (ışıtaç)
~ **ray oscilloscope** salınımçizer
~ **rays** eksiuç ışınları
~ **ray tube** eksiuç ışıtacı
~ **ray tube projector** eksiuç ışıtaçlı gösterici
CATV kablolu televizyon
catwalk iskele
CC kapalı yayın; örtülü altyazılama
CCD yük aktarım aygıtı
CCD telecine yük aktarım aygıtlı film yayın aygıtı
CC filter renk düzeltme süzgeci
CCIR 601 CCIR 601
CCIR standards CCIR ölçünleri
C clamp C kelepçesi
CCR video alıcısı
CCTV kapalı yayın
CCU alıcı denet masası
cd kandela
CD tıkız teker
~ **driver** tıkız teker sürücü
CD-DA tıkız teker-sayısal ses
CD-I tıkız teker-etkileşimli
CD player tıkız tekerçalar
CD-R TT-saptanabilir
CD-read-only memory TT-salt okunabilir bellek
CD-recordable TT-saptanabilir
CD-ROM tıkız teker-salt okunabilir bellek
CD-movie video tıkız tekeri
CDRW tıkız teker yazıcı
CD-RW tıkız teker-yeniden yazılabilir
CDS Cinema Digital Sound
CdS-cell kadmiyum sülfitli ışıköl-çer
CdS-meter kadmiyum sülfitli ışı kölçer
CEG bilgisayarla geliştirilmiş çizi
cell pil
cel(l) saydam yaprak
~ **animation** saydam yaprakla canlandırma
~ **side** taban yüzü
celluloid saydam yaprak; selüloit
~ **side** taban yüzü
cellulose selüloz
~ **acetate** saydam yaprak; selüloz asetat
~ **nitrate** selüloz nitrat
~ **triacetate** selüloz triasetat
cement yapıştırıcı
~ **splice** yapıştırıcılı yapıştırma
~ **splicer** yapıştırma aygıtı
censcissor denetleyici
censor denetlemek; denetleyici
~ **board** denetleme kurulu
~ **print** denetlenmiş eşlem
~**'s certificate** denetleme belgesi
~ **title** denetleme belgesi
censorship denetleme
center centre
centering ortalama
central
~ **aerial system** ortak dalgalık
~ **aerial** television kablolu televizyon
~ **censorship** merkez denetlemesi
~ **control** ana denetim odası
~ **control room** ana denetim odası
~ **control switcher** ana denetim masası
~ **processing unit** ana işlem birimi
centre
~ **focus aerial** özek odaklı dalgalık
~ **up!** "ortala!"
centring ortalama
cesium sezyum
CG bilgisayarlı çizi; yazı üreteci
CGI bilgisayarla üretilmiş görüntü
CH oluk
chain break ara (verme)
chairman açıkoturum yöneticisi
change
~ **focus** odak değiştirmek
~ **of focal length** odak uzunluğu değiştirme
~ **of scene** bezem değişimi
~ **of scenery** bezem değişimi
~**over** geçme
~ **over!** "zincirle!"
~**over** cue geçme imi
changing bag değiştirme torbası
channel alıcı oluğu; oluk
~ **indication** oluk sayısı
~ **number** oluk sayısı
~ **select** oluk seçme
~ **selector** oluk seçici
~ **selector switch** oluk seçici
~ **switch** oluk seçici
~ **tuning** oluk seçme
~ **width** oluk genişliği

chaplinesque Şarlomsu
character karakter; rol
~ **actor** karakter oyuncusu
~ **actress** karakter oyuncusu
~ **effects** yazı etkileri
~ **generator** yazı üreteci
~ **make-up** karakter makyajı
~ **part** karakter rolü
~ **role** karakter rolü
characteristic curve duyarlıkölçümü eğrisi
characterization karakter çizme
charge coupled device yük aktarım aygıtı
charger ufak doldurmalık; yükleç
charging yükleme[2]
~ **bag** değiştirme torbası
chase kovalama
~ **film** kovalama filmi
~ **scene** kovalama görünçlüğü
chaser kötü film
chat show söyleşi (izlencesi)
cheat hile
~ **shot** hileli çekim
check print ilk eşlem
checkerboard
~ **assembly** damalı dizileme
~ **cutting** damalı kurgu
~ **printing** damalı basım
cheese cloth yayındırıcı örtü
chemical
~ **fade** kimyasal kararma
~ **image** kimyasal görüntü
chest
~ **microphone** boyun sestopları
~ **mike** boyun sestopları
~**pod** göğüs ayağı
~ **shot** göğüs çekimi
chief
~ **cameraman** görüntü yönetmeni
~ **electrician** başışıkçı
~ **make-up artist** başmakyajcı
~ **of information** haber müdürü
~ **recordist** ses başyönetmeni
child actor çocuk oyuncu
children
~**'s film** çocuk filmi
~**'s programme** çocuk izlencesi
~**'s television** çocuk televizyonu
chinagraph yağlı kalem
china pencil yağlı kalem
chinch marks yanal çizinti
chin scrim yayındırıcı örtü
chip marangoz-doğramacı; yonga
chippie marangoz-doğramacı
chippy marangoz-doğramacı
choice
~ **of actors** oyuncu seçimi
~ **of location** yer seçimi
~ **of programme** oluk seçme
choker baş çekimi
chopping dilme
choreographer dans düzenleyici
choreography dans düzeni
Christmas Noel Noel filmi
chroma renklilik
~ **burst** renk eşleme imi
~ **control** renk düzengeci
~ **crawling** renk bulaşması
~ **key, chromakey** mavi diplik işlemi
chromatic renkser
~ **aberration** renkser sapınç
~ **circle** renk çemberi
~ **sensibility** renk duyarlığı
~ **sensitivity** renk duyarlığı
chromaticity renkserlik
chromatron tube Lawrence ışıtacı
chrominance renklilik
~ **channel** renklilik oluğu
~ **information** renklilik bilgisi
~ **signal** renklilik imi
~ **subcarrier** renklilik alt taşıyıcısı
chromium dioxide (tape) krom dioksit (kuşak[1])
chromoscope renkli almaç ışıtacı
chrom. sig. renklilik imi
church broadcasting dinsel izlence
CIE Uluslararası Aydınlatma Kurulu
CIE system CIE yöntemi
cinch marks yanal çizinti
cine- sine-
cine
~**ast** sinemacı
~**color** Cinecolor
~**-film** film
~**graphic analysis** sinemalık çözümleme
~**macrography** iriölçek sinemacılık
~**magazine** dergi-film
~**melodrama** melodram filmi
~**miracle** Cinemiracle
~**musical** müzikal (film)
(C)~**panoramic** Cinepanoramic
~**plexe** çok salonlu (sinema)
~**radiography**
~**radiology** sinema-röntgen
~**radiology camera** röntgen alıcısı
~**rama** Cinerama
~**rama screen** Cinerama görüntülüğü
~**semiotics** sinema göstergebilimi
cinema sinema
~ **award** ödül
~ **camera** alıcı[1]
~ **car sinema** arabası
~ **d'auteur"** yaratıcılar sineması
~**-floor rake** salon eğimi
~**goer** izleyici; sinema düşkünü
~ **historian** sinema tarihçisi
~ **house** sinema
~ **lamp** gösterici ışıtacı
~**land** sinema dünyası
~ **law** sinema tüzesi

~ **lighting** salonun aydınlatılması
~ **manager** sinema yöneticisi
~ **of escapism** kaçış sineması
~ **owner** oynatımcı
~ **periodical** sinema dergisi
~ **profession** sinemacılık uğraşı
~ **programme** izlence
~ **season** sinema mevsimi
~ **theatre** sinema
~ **truck** sinema arabası
~ **van** sinema arabası
~-**Verité"** Sinema-Gerçek
~ **world** sinema dünyası

Cinema Digital Sound Cinema Digital Sound

CinemaScope CinemaScope
~ **65** CinemaScope 65
~ **perforation** CinemaScope delikleri
~ **screen** CinemaScope görüntülüğü

cinematic sinemalık
~ **space** filmsel uzam
~ **time** filmsel zaman

cinematize uyarlamak

cinematograph çevirmek; gösterici; sinemacılık; sinematograf
~ **act** sinema yasası
~ **film** film
~ **register** sinema kütüğü

cinematographer alıcı yönetmeni

cinematographic sinemacılık
~ **genres** sinema türleri
~ **works** sinema yapıtı

cinematographical
~ **analysis** sinemalık çözümleme
~ **year** sinema yılı

cinematography sinema; sinemacılık
~ **of authors** yaratıcılar sineması

cinematology sinemabilim

cinemicrography ufakölçek sineması

cinephile sinemasever

cineplex çok salonlu (sinema)

Cinex
~ **printer** kerteleme aygıtı
~ **strip** kerteleme örneği
~ **test** kerteleme örneği

Circarama Circarama

circle in circle out ışık düzengeciyle açılma-kararma

circled take iyi çekim

circle of confusion bulanıklık tekeri

circle shot 360°'lik çevrinme

Circlorama Circlorama; Kinopanorama

Circlevision Circlevision

circuit ağ; çevrim[2]
~ **theatre** ağ sineması

circulating system dolaşım düzeni

circus film sirk filmi

city symphony kent senfonisi

clap eşleme imi
~! "şakşak!"
~ **board** çekim tahtası
~ **(mark)** eşleme imi
~ **stick** şakşak

clapper çekim tahtası; şakşak; şakşakçı
~**board** çekim tahtası
~ **boy** şakşakçı
~-**loader** şakşakçı-takıcı
~ **mark** eşleme imi
~ **stick** şakşak

Clarke belt eşlemeli yörünge

class A time yoğun saatler

classic film klasik film

classification bölümleme; sıralama

classroom
~ **film** okul filmi
~ **reception** okul televizyonu

claw tırnak; yürütücü tırnak

clay
~ **animation** yontu canlandırma

claymation yontu canlandırma

clean
~ **edit** temiz kurgu
~ **list** kurgu dizelgesi

cleaning temizleme
~ **bath** temizleme banyosu
~ **machine** temizleme aygıtı

cleansing temizleme

clear
~ **acetate** saydam yaprak
~ **leader** saydam kılavuz
~ **run** genel sınama

clearance izin

clearer-hoor man döşemeci

clearing bath durulama banyosu

click track tıklama kuşağı

client alıcı[2]

cliffhanger bölüntülü film

cliff hangover serüven filmi

climax doruk nokta

clip parça; kesme

clipping düzey ayarı

clippings belgelik çekimi

clips belgelik çekimi; kırpıntı (film)

clipstrip dizi ışıldak

cloack and dagger casus(luk) filmi

cloakroom giysilik

clock set saat ayarı

clockwork motor kurmalı motor

clogged head kirli kafa

clone öyküntü

close
~-**captioned** örtülü altyazılımı
~ **diaphragm** ışık düzengecini kısmak
~ **medium shot** bel çekimi; diz çekimi
~ **shot** göğüs çekimi

closed
~ **captioned** örtülü altyazılama
~ **captioning** örtülü altyazılama

~ **circuit** kapalı yayın
~ **circuit television** kapalı yayın
~ **set** kapalı düzlük
close-up omuz çekimi
~ **lens** pozitif ek mercek
~ **view** omuz çekimi
closing
~ **caption** son yazısı
~ **credits** son tanıtma yazısı
~ **scene** bitiş
~ **sequence** bitiş ayrımı
~ **title** son yazısı
cluster küme ışıldak
cluttervision tanıtı bulantısı
C-mount C yuvası
CMS bel çekimi; diz çekimi
CMX CMX
CMX 6000 CMX 6000
coarse grain iri tanecik
~ **image** iri tanecikli görüntü
coarse-grained image iri tanecikli görüntü
coat kat[1]
coated
~ **lens** kaplamalı mercek; yansımaönlerli mercek
coating kat[1]; kat çekme
coax eksendeş kablo
coaxial
~ **cable** eksendeş kablo
~ **feeder** eksendeş kablo
~ **magazine** eksendeş doldurmalık
cobweb
~ **gun** örümcek ağı aygıtı
~-**maker** örümcek ağı aygıtı
co-channel interference oluk karışması
code düzgü; düzgülemek
~ **book** eşleme sayısı dizelgesi
~ **number** eşleme sayısı
coder düzgüleyici; renk bileştirici
coding düzgüleme; eşleme sayılaması
coding machine eşleme sayılayıcısı
co-feature ikinci film
"coiffeuse" berber
coil sarımlık
cold sınamasız; soğuk
~ **colours (colors)** soğuk renkler
~ **light** soğuk ışık
~ **reading** sınamasız sunma
cold-mirror reflector soğuk yansıtıcı
collage film yapıştırma film
collector toplaç
collimation koşutlama
color colour
color boyamak
~ **analyser** renk çözümleyici
~ **bar** renkli ayar resmi
~ **kinescope** renkli almaç ışıtacı; renkli saptayıcı
~**plexer** renk bileştirici
~ **test bar** renkli ayar resmi
~-**tip** renk karışmasıönler
colorimeter renkölçer
colorimetry renkölçümü
colour boyamak; renk; renközü
~ **balance (balancing)** renk dengeleme
~ **bar(s)** renk çubuğu
~ **breakup** renk çözülmesi
~ **burst** renk eşleme imi
~ **carrier** renklilik alt taşıyıcısı
~ **cinematography** renkli sinema
~ **compensation filter** renk düzeltme süzgeci
~ **control contrast viewing filter** renk sınama süzgeci
~ **conversion filter** düzeltici süzgeç
~ **correction filter** renk düzeltme süzgeci
~ **corrector** renk düzeltici
~ **consultant** renk danışmanı
~ **converter** renk çevirici
~ **correction** renk düzeltme
~ **correction filter** düzeltici süzgeç
~ **decoder** renk çözücü
~ **demodulator** renk çözücü
~ **difference signal** renk başkalığı imi
~ **display tube** renkli almaç ışıtacı
~ **dupe negative** renkli negatif eşlem
~ **duplicate negative** renkli negatif eşlem
~ **edging** renk saçağı
~ **encoder** renk bileştirici
~ **error** renk yanlışlığı
~ **fidelity** renk doğrulluğu
~ **film** renkli film
~ **film analyzer** renkli film çözümleyici
~ **film system** renkli film işlemesi
~ **film teleрecorder** renkli saptayıcı
~ **filter** süzgeç
~ **grading** renk kertelemesi
~-**hue error** renk yanlışlığı
~ **interference suppression** renk karışmasıönler
~ **jelly** süzgeç
~ **key** mavi diplik işlemi
~ **killer** renkönler
~ **lily** renk örneği
~ **master positive** renkli ana pozitif
~ **master positive intermediate** ara pozitifi
~ **match(ing)** renk uyumu
~ **matrix** kalıp
~ **modulator** renk bileştirici
~ **negative (film)** renkli negatif film

~ **picture signal** renkli resim imi
~ **picture tube** renkli almaç ışıtacı
~ **print** renkli eşlem
~ **print film** renkli eşlem
~ **positive (film)** renkli pozitif film
~ **process(ing)** renkli film işlemesi
~ **programme** renkli yayın
~ **purity** renk arılığı
~ **receiver** renkli almaç
~ **registration** renk örtüşmesi
~ **reversal film** renkli evrilir film
~ **reversal intermediate** renkli evrilir ara negatifi
~ **reversal internegative** renkli evrilir ara negatifi
~ **saturation** doyma
~ **slide** renkli saydam resim
~ **space** renk uzayı
~ **stock** renkli boş film
~ **strip** renk çubuğu
~ **synchronizing burst** renk eşleme imi
~ **sync(hronizing) signal** renk eşleme imi
~ **telecine** renkli film yayın aygıtı
~ **telerecorder** renkli saptayıcı
~ **television** renkli televizyon
~ **television camera** renkli alıcı
~ **television receiver** renkli almaç
~ **television systems** renkli televizyon işlemleri
~ **temperature** renk sıcaklığı
~ **temperature meter** renk sıcaklıkölçeri
~ **test card** renkli ayar resmi
~ **timing** renk kertelemesi
~ **transmission** renkli yayın
~ **triad** üçlü nokta
~ **triangle** renk üçgeni
~ **tube** renkli almaç ışıtacı

coloured
~ **film** boyanmış film
~ **filter** süzgeç
~ **light** renkli ışık

colouring boyama

colourisation renklendirme[2]

colourising renklendirme[2]

colourised film renklendirilmiş film

coma kuyruk sapması

combat camera el alıcısı

combination shot bileşik çekim

combined
~ **dupe** bileşik çoğaltım negatifi
~ **film** bileşik
~ **magnetic (sound)** mıknatıslı sesli film
~ **negative** bileşik negatif; görüntü ve ses negatifi
~ **optical (sound)** optik sesli film
~ **positive** bileşik eşlem
~ **print** bileşik eşlem
~ **projector for three sizes** üçlü gösterici
~ **projector for two sizes** ikili gösterici

combo shot bileşik çekim

comedian güldürü oyuncusu

comedy güldürü
~ **film** güldürü (filmi)
~ **book** fotoroman
~ **film** güldürü (filmi)
~ **of characters** karakter güldürüsü
~ **of manners** töre güldürüsü
~ **programme** güldürü izlencesi

cometing kuyrukluyıldız

comet tail iz bırakma

comic
~ **strip** resimli roman

comics resimli roman

coming attractions tanıtma filmi

coming-of-age movie ergenlik filmi

COMMAG mıknatıslı sesli film

"commedia dell'arte" commedia dell'arte

commentary açıklama; görüşüm; yorum

commentator açıklayıcı; yorumcu

commercial ölçün film; tanıtı; tanıtı filmi; tecimsel izlence
~ **break** tanıtı arası
~ **cutter** tanıtı önleyici
~ **film** tecimsel film
~ **programme** tecimsel izlence
~ **television** tecimsel televizyon
~ **theatre** tecimsel sinema

commissioned film ısmarlama film

"Commission Internationale d'Eclairage" Uluslararası Aydınlatma Kurulu

Common Market film Ortak Pazar filmi

communal aerial ortak dalgalık

communication iletişim
~ **arts** iletişim sanatları
~ **satellite** uydu

communications içiletişim

(C)~ Satellite Corporation İletişim Uydusu Ortaklığı

community
~ **aerial television** kablolu televizyon
~ **antenna television** kablolu televizyon
~ **television** kablolu televizyon

COMOPT optik sesli film

Compact Cassette kutucuklu ses aygıtı

compact disk (disc) tıkız teker
~ **disk-digital audio** tıkız teker sayısal ses

~-**interactive** tıkız teker-etkileşimli
~ **player** tıkız tekerçalar
~-**read-only memory** tıkız teker-salt okunabilir bellek
~-**recordable** tıkız teker-saptanabilir
~-**rewritable** tıkız teker-yeniden yazılabilir
~ **rewriter** tıkız teker yazıcı
compatibility bağdaşım
compatible bağdaşır
~ **colour** bağdaşım
Comp-Editor resim-ses eşleyici
compensation filter dengeleme süzgeci
compensator düzengeç
compère sunucu
compilation film derleme film
complementary
~ **angles** tümler açılar
~ **colours** tümler renkler
complete video bileşik im[1]
complex tam bezem
~ **travelling** çapraşık kaydırma
component bileşen
~ **video** bileşen im[1]
~ **video signal** bileşen im[1]
composer (of film music) besteci
composite bileşik
~ **blanking** bileşik boşluk
~ **dupe** bileşik çoğaltım negatifi
~ **dupe negative** bileşik çoğaltım negatifi
~ **magnetic (sound)** mıknatıslı sesli film
~ **master positive** bileşik ana pozitif
~ **negative** bileşik negatif
~ **optical** optik sesli film
~ **picture** bileşik resim
~ **picture signal** bileşik im[1]
~ **print** bileşik eşlem
~ **set** tam bezem
~ **shot** devinimsiz örtülü film
~ **signal** bileşik im[1]
~ **sync(h) generator** bileşik eşleme üreteci
~ **sync(h) signals** bileşik eşleme imi
~ **TV signal** bileşik im[1]
~ **video** bileşik im[1]
~ **video signal** bileşik im[1]; bileşik resim imi
composition düzenleme
compound
~ **move** bileşik devinim
~ **pendelum** sarkaçlı film
compression sıkıştırma[1,2]
~ **factor** sıkıştırma katsayısı
~ **ratio** sıkıştırma oranı[1,2]
computer bilgisayar
~-**aided design** bilgisayar destekli tasarım
~ **animation** bilgisayar canlandırması
~ **assisted switcher** bilgisayarlı yönetim masası
~ **controlled motion** bilgisayar destekli devinim
~-**drawn cartoon** bilgisayar canlandırması
~ **disk (disc)** tekercik
~ **enhanced graphics** bilgisayarla geliştirilmiş çizi
~ **film** bilgisayar filmi
~ **generated animation** bilgisayarlı canlandırma
~ **generated image(s)** bilgisayarla üretilmiş görüntü
~ **graphics** bilgisayarlı çizi
~ **music** bilgisayar müziği
~ **switcher** bilgisayarlı yönetim masası
COMSAT İletişim Uydusu Ortaklığı
concave lens ıraksak mercek
concealed
~ **camera** gizli alıcı
~ **microphone** gizli sestoplar
~ **mike** gizli sestoplar
concrete
~ **music** somut müzik
~ **sequence** somut çekim
~ **shot** somut çekim
condenser aydınlatma merceği; yoğunlaç
~ **microphone** yoğunlaçlı sestoplar
~ **mike** yoğunlaçlı sestoplar
condensing
~ **lens** aydınlatma merceği
~ **time** derişik zaman
conductibility iletkenlik
conductor orkestra yöneticisi; iletken
cone koni
~ **light** koni ışık
confetti konfeti
configuration yapılanış
confirming negatif kesimi
conflict çatışma
conforming negatif kesimi
connecting cable bağlantı kablosu
connection bağlantı[1]
connector bağlaç
connotation yananlam
console ana denetim masası; seslendirme masası
constant speed motor değişmez hızlı motor
constructed set üçboyutlu bezem
construction
~ **carpenter** marangoz-doğramacı
~ **unit** bezem öğesi
consultant danışman
consumer
~ **digital camcorder** özenci sayısal video alıcısı
~ **digital video camera** özenci sayısal video alıcısı

~ **DV camera** özenci sayısal video alıcısı
~ **grade** tüketici türü
contact
~ **print** değmeli eşlem
~ **printer** değmeli basım aygıtı
~ **printing** değmeli basım
container kutu
contemporary
~ **cinema** çağdaş sinema
~ **film** çağdaş film
~-**life film** çağdaş film
continuity akıcılık; akış; ayrımlama; uyum
~ **clerk** yazman
~ **cutting** düz anlatı
~ **department** akış bölümü
~ **editing** düz anlatı
~ **girl** yazman
~ **log** uyum yazanağı
~ **man** çevirim oyunluğu yazarı
~ **master** ana denetim masası
~ **programme control** ana denetim odası
~ **sheet** ayrımlama
~ **shooting** sıralı çevirim
~ **sketches** resimli taslak
~ **studio** sunucu işliği
~ **suite** izlence yayın bölümü
~ **title** arayazı
~ **writer** oyunluk yazarı
continuous
~-**contact printer** sürekli değmeli basını aygıtı
~ **developing machine** sürekli açındırma aygıtı
~ **film-printer** sürekli basım aygıtı
~ **loop** dolanı
~ **motion** sürekli devinim
~-**motion film camera** sürekli devinimli alıcı
~ **motion prism** sürekli devinim biçmesi
~ **movement** sürekli devinim
~ **optical printer** sürekli optik basım aygıtı
~ **performance theatre** sürekli gösterim sineması
~ **printer** sürekli basım aygıtı
~ **printing** sürekli basım
~ **processing** sürekli işleme
~ **processing machine** sürekli açındırma aygıtı
~ **programme theatre** sürekli gösterim sineması
~ **projection** sürekli gösterim
~ **projector** sürekli gösterici
~ **reflex finder** sürekli yansımalı bakaç
~ **reflex viewfinder** sürekli yansı malı bakaç
~ **rotary printer** sürekli basım aygıtı
~ **run** sürekli devinim
~ **running** sürekli geçiş
~ **shot** izleyici çekim
~ **show theatre** sürekli gösterim sineması
continuously-moving film camera sürekli devinimli alıcı
contour gürlük ayarı
contrast sertlik
~ **control** sertlik ayarı
~ **control button (knob)** sertlik düğmesi
~ **filter** sertlik süzgeci
~ **range** sertlik aralığı
~ **ratio** sertlik oranı
~ **reduction** sertlik düşmesi
"contre jour" geriden aydınlatma
control ayar
~ **band** basım ışığı kuşağı
~ **box** yönetim odası
~ **button (knob)** ayar düğmesi
~ **console** ana denetim masası
~ **desk** ana denetim masası; seslendirme masası
~ **film** denemelik
~ **grid** ızgara
~ **panel** ana denetim masası
~ **room** yönetim odası
~ **strip** denemelik
~ **track** denet izi; kılavuz ses kuşağı; kılavuz ses yolu
convergence bileşke; çakışma
Convergence Convergence
convergent lens yakınsak mercek
converging lens yakınsak mercek
conversion
~ **filter** dengeleme süzgeci; düzeltici süzgeç
converter çevireç
convertor çevireç
convex lens yakınsak mercek
cooked aşırı açındırılmış
cookie oymalı örtü
cooking aşırı açındırma
cooling soğutma
coop cıva buğulu ışıtaç
coordinates konaçlar
copper cable bakır kablo
coproduction ortakyapım
copter mount helikopter desteği
copy eşlem; metin
~ **lens** basım aygıtı merceği
copying basım; eşlemleme
~ **process** basım işlemi
copyright çoğaltım hakkı; yapıt hakkı
~ **owner** yapıt hakkı iyesi
cord kablo
cording off imleme
cordless
~ **sync(h)** kırılcalı eşleme
~ **synchronization** kırılcalı eşleme
core göbek
cored carbon göbekli kömür
correction filter dengeleme süzgeci
corrective make-up düzeltici

makyaj
correspondent televizyon bildirmeni
cosmic rays evren ışınları
costs gider
costume
~ **adviser** giysici
~ **assistant** başgiysici yardımcısı
~ **designer** giysi yaratıcısı; terzi
~ **director** başgiysici
~ **drama** giysili film
~ **film** giysili film
~ **list** giysi çizelgesi
~ **mistress** giydirici
~ **picture** giysili film
~ **plot** giysi çizelgesi
~ **store** giysi korunağı
costumer giysici
costumier giysici
costumes giysi
costumier giydirici
coulomb kulon
countdown geriye sayım
counter sayaç
~ **button** sayaç düğmesi
~ **matte** dişi örtü
~ **memory** sayaç belleği
~ **programming** karşı izlenceleme
counterfeit korsan eşlem
counterpoint karşıstirim
courtroom film duruşma filmi
coverage açılama; yayın alanı
cover shot bağlayıcı çekim; giriş çekimi
CP CP
CPS emitron süperikonoskop (ışıtaç)
CPU ana işlem birimi
crab yanlamasına kaydırma
~ **dolly** yanlamasına kaydırma arabası
~ **left** sola kaydırma
~ **left!** "sola kaydır!"
~ **right** sağa kaydırma
~ **right!** "sağa kaydır!"
crabbing yanlamasına kaydırma
cradle mercek desteği
~ **head** beşik başlık
crane vinç
~ **arm** vinç kolu
~ **down!** "vinç aşağı!"
~ **shot** vinç çekimi
~ **truck** ufak vinç
~ **up!** "vinç yukarı!"
craning
~ **down** vinçle alçalma
~ **up** vinçle yükselme
crank kol
~ **hand drive camera** kollu alıcı
~ **handle** kol
crawl döner yazı
~ **title** döner yazı
crawling title döner yazı
creasing kırışma
creative geography yaratıcı coğrafya
credit
~ **lines** tanıtma yazısı
~ **sheet** film dizelgesi
~ **titles** tanıtma yazısı
credits tanıtma yazısı
creep kayma
creeper title döner yazı
creepie korku filmi
creeple-peeple el alıcısı
creeping kayma
~ **title** döner yazı
crest doruk
~ **to crest** doruktan doruğa
crew takım; uygulayım takımı
~ **call** günlük döküm
CRI renkli evrilir ara negatifi
crib card akıl defteri; alıcı dökümü
crisis düğüm
critic eleştirmen
criticism eleştiri
CRO salınımçizer
Cronar (base) Cronar
crop(ping) budama
cross
~ **cutting** almaşık kurgu
~ **dissolve**
~ **fade** zincirleme
~ **fade!** "zincirle!"
~ **hairs** ince artı
~-**hatch** kümeleme
~ **lighting** çapraz aydınlatma
~-**plot** kümeleme
~ **talk** taşma
~ **wheel** Malta haçı
crossing the line çizgiyi aşma
crowd figüran
~ **artist** figüran
~ **burble** rabarba
~ **of extras** figüran topluluğu
~ **person** figüran
~ **scene** kalabalık görünçlük
~ **shot** genel çekim
crowfoot üçgen
CRT eksiuç ışıtacı
crystal basınç elektriği aygıtı
~ **control** kırılcalı eşleme
~ **microphone** kırılcalı sestoplar
~ **motor** kırılcalı motor
~ **sync(h)** kırılcalı eşleme
CS CinemaScope; göğüs çekimi
~ **perforation** CinemaScope delikleri
CTL track denet izi
CTV kablolu televizyon
CU omuz çekimi
cucaloris oymalı örtü
cucalorus oymalı örtü
cue alıcı ışığı; son söz; yapım imleri
~ **card** akıl defteri; alıcı dökümü
~ **card holder** döküm askısı
~ **flipper** akıl defteri
~ **light** alıcı ışığı; im[1] ışığı

~ **marks** geçme imi
~ **sheet** günlük döküm; ses dizelgesi
~ **signal** başlangıç imi
cukaloris oymalı örtü
cult
~ **film** tapınç filmi
~ **movie** tapınç filmi
cultural
~ **film** ekin filmi
~ **programme** ekin izlencesi
curl kıvrım
current akım
current frequency akım yinelenimi
curriculum okul televizyonu
curtain perde
curvature of field alan sapması
curved screen içbükey görüntülük
cushion kıtık
custard pie kremalı pasta; sopalama
~ **comedy** sopalama
cut çıkarma; kesme; kurgulamak
~**!** "geç!"; "kes!"
~ **back** almaşık kurgu; geriye dönüş
~ **in blanking** boşlukta kesme
~ **negative** negatif kesimi; kurgu negatifi
~ **sound!** "sesi kes!"
~ **to!** "geç!"
cutaway ara çekim; bağlayıcı çekim; kesme
~ **shot** ara çekim
cutdown stock makara sonu
cut-in scene bağlayıcı çekim
cutout eklemli resim; kesme
~ **hanger** askı
cuts belgelik çekimi; kesinti[1]; kırpıntı (film)
~ **rack** askı
cutter kesici
cutting kesim
~ **and editing** kesim ve kurgu
~ **barrel** kap
~ **bench** kurgu masası
~ **copy** iş eşlemi
~ **in the camera** alıcıda kurgu
~ **print** iş eşlemi; kurgu eşlemi
~ **room** kurgu odası
~ **room floor** kırpıntı (film)
~ **sync(h)** kurgu eşlemesi
~ **table** kurgu masası
~ **to the beat** ölçülü kurgu
CW taşıyıcı dalga
cyan mavi-yeşil
CYC gök görüntülüğü
cycle çevrim[1]
~ **animation** yinelemeli canlandırma
cyclic film sonsuz film
cyc(lorama) gök görüntülüğü
cyke gök görüntülüğü
cylindrical screen çember görüntülük işlemi

D

D1 D1
D2 D2
D3 D3
DA dağıtım yükselteci; yöneltmeli dalgalık
D/A sayısal-örneksel çevireç
DAC sayısal-örneksel çevireç
dadaism dadacılık
dailies çevirim yazanağı; günlük çekim(ler)
~ **masterprint** ana kuşak[1]
daily
~ **assembly** dizileme; günlük çekim dizilemesi
~ **rushes** günlük çekim(ler)
~ **rush print** günlük çekim(ler)
damping nemlendirme; yankı önleme
dance film dans filmi
dark
~ **chamber** karanlık kum
~ **end** karanlık bölme
~ **room** karanlık kutu, karanlık oda
DAT sayısal ses aygıtı
data veri
~ **bank** veri bankası
~ **highway** bilgi hızyolu
~ **superhighway** ilgi hızyolu
~ **processing system** bilgisayar
date of expiration son kullanma tarihi
DAW sayısal ses işleme aygıtı
day gündüz
~ **effect** gündüz etkisi
day-for-night gece etkisi
~ **effect** gece etkisi
~ **lighting** gece etkisi
daylight gün ışığı
~ **colour film** gün ışığı renkli filmi
~ **conversion filter** düzeltici süzgeç
~ **developing machine** gün ışığı açındırma aygıtı
~ **film** gün ışığı (boş) filmi
~ **lamp** gün ışığı ışıtacı
~ **loading** ışıkta takma
~ **loading spool** ışıkta takma makarası
~ **projection** gün ışığında gösterim
~ **projector** gün ışığı göstericisi
dayplayer günü birlik oyuncu
daytime serial gündüz serisi
dazzle kamaşma
dB desibel
~ **meter** dB metre
DB ertelenmiş yayın
DBS dolaysız yayın uydusu
DC doğru akım
DDR sayısal teker saptayıcı
dead

~ **air** ölü nokta
~ **camera** kapalı alıcı[1]
~ **microphone** kapalı sestoplar
~ **mike** kapalı sestoplar
~ **point** ölü nokta
~ **synch** kurgu eşlemesi
debate açıkoturum
deblooping örtme
Debrie Debrie
decibel desibel
declic handle tetikli sap
decode düzgü çözmek
decoder düzgü çözücü; renk çözücü
decoding düzgü çözme
decomposition ayrışma
decompression açma[2]
decor bezem
decoration bezem
"decoupage" kurgulama
deep
~ **field cinematography** derinlemesine görüntü sineması
~ **focus** alan derinliği
definition seçiklik
~ **chart** ayar resmi
~ **of image** seçiklik
~ **of picture** seçiklik
deflection saptırma
~ **angle** saptırma açısı
~ **circuit** saptırma çevrimi
~ **coil** saptırma sarımlığı
~ **yoke** saptırma boyunduruğu
defocus "bulanıklaştır!"
~ **mix** bulanık zincirleme
~ **transition** bulanık zincirleme
defocused dissolve bulanık zincirleme
defocusing bulanıklaştırma
degausser tümden silici
degauss(ing) tümden silme
delay
~ **cable** geciktirme kablosu
~ **line** geciktirme satırı
delayed broadcast ertelenmiş yayın
Delrama Delrama
demagnetization mıknatıstan arındırma; tümden silme
demagnetizer mıknatıstan arındırıcı; tümden silici
demagnetizing mıknatıstan arındırma; tümden silme
demo tanıtımlık
~ **film** tanıtımlık
~ **tape** tanıtımlık
demonstration tanıtımlık
demodulation bulma
demodulator bulucu
denotation düzanlam
denouement çözüm
"dénouement" çözüm
densitometer yoğunlukölçer
densitometry yoğunlukölçümü
density yoğunluk
deposit copy derleme eşlemi
deposited negative yapıt hakkı negatifi
depth derinlik
~ **in shot** derinlik
~ **of a scene** derinlik
~ **of field** alan derinliği
~ **of focus** alan derinliği
~ **of focus** alan derinliği
descriptive
~ **scene**
~ **shot** betimleyici çekim
design bezem
~ **department** bezem bölümü
designer bezemci; ressam
desk
~ **editor** haber müdürü
~ **microphone** masa sestopları
~ **stand** sestoplar desteği
desktop video masaüstü video
destruction certificate yok etme belgesi
detail
~ **image** ayrıntı (çekimi)
~ **picture** ayrıntı (çekimi)
~ **shot** ayrıntı (çekimi)
detection bulma
detective film polis filmi
detector bulucu
deuce ikilik
developed film açındırılmış film
developer açındırıcı; açındırmaç
developing açındırma
~ **agent** açındırmaç
~ **bath** açındırma banyosu
~ **machine** açındırma aygıtı
~ **solution** açındırmaç
~ **tank** açındırma teknesi
development açındırma; geliştirim
~ **time** açındırma süresi
device driver aygıt sürücü
DTH dolaysız yayın uydusu
diabolo şeytan makarası
diachronic artzamanlı
diagonal köşegen
~ **cut** köşegen yapıştırma
~ **join** köşegen yapıştırma
~ **pan(ning)** köşegen çevrinme
~ **splice** köşegen yapıştırma
~ **tracking** köşegen kaydırma
diagram çizem
~ **film** çizem filmi
dialog söyleşme
dialogue söyleşme
~ **coach** söyleşme yönetmeni
~ **direction** söyleşme yönetimi
~ **director** söyleşme yönetmeni
~ **title** söyleşme yazısı
~ **track** söyleşme kuşağı
~ **writer** söyleşme yazarı
dialoguist söyleşme yazarı
diaphragm ışık düzengeci; zar
~ **aperture** ışık düzengeci açıklığı
~ **indicator** ışık düzengeci göstergesi
~ **ring** ışık düzengeci bileziği

~ **rod** ışık düzengeci kolu
~ **scale** ışık düzengeci göstergesi
~ **setting** ışık düzengeci ayarı
diapositive saydam resim
~ **size** saydam resim boyu
diascope saydam resim göstericisi
dichroic
~ **filter** yansıtır-geçirir süzgeç
~ **mirror** yansıtır-geçirir ayna
~ **reflector** yansıtır-geçirir ayna
didactic film öğretici film
diegesis öykü
different camera setups açılama
differential
~ **focus** ayrışık odak
~ **focusing** ayrışık odaklama
diffraction kırınım
diffused light yayınmış ışık
diffuser yayındırıcı
~ **lens** yumuşak ışıklı mercek
~**scrim** yayındırıcı örtü
diffusing
~ **filtre** yayındırıcı süzgeç
~ **hemisphere** ışıktoplar
~ **lens** yumuşak odaklı mercek
~ **screen** yayındırıcı örtü
~ **scrim** yayındırıcı örtü
diffusion yayınım
~ **filter** yayındırıcı süzgeç
digital sayısal
~ **audio** sayısal ses
~ **audio tape** sayısal ses aygıtı; sayısal ses kuşağı
~ **audio workstation** sayısal ses işleme aygıtı
~ **Betacam** sayısal Betacam
~ **camera** sayısal fotoğraf aygıtı
~ **camescope** sayısal video alıcısı
~ **compression** sayısal sıkıştırma
~ **disk recorder** sayısal teker saptayıcı
~ **editing** sayısal video kurgusu
~ **film** sayısal film
~ **film projector** sayısal film gösterici
~ **format** sayısal boy
~ **mixing** sayısal bileştirme
~ **recording** sayısal saptama
~ **sound** sayısal ses
~ **tape** sayısal ses kuşağı
~ **television** sayısal televizyon
~**-to-analog converter** sayısal-örneksel çevireç
~ **versatile disk** sayısal video tekeri
~ **video** sayısal video
~ **video camcorder** sayısal video alıcısı
~ **video camera** sayısal video alıcısı
~ **video disk** sayısal video tekeri
~ **video disk player/driver** sayısal video tekerçalar/sürücü
~ **video editing** sayısal video kurgusu
~ **video effects** sayısal televizyon etkileri
~ **video effects device** sayısal televizyon etkileri aygıtı
~ **video-interactive** sayısal video-etkileşimli
~ **video recording** sayısal video saptama
~ **video tape** sayısal video kuşağı
~ **video tape recording** sayısal video saptama
digitization sayısallaştırma
digitizing sayısallaştırma
digitizer sayısallaştırıcı
dim azaltmak
~**!** "azalt!"
~ **lights!** "azalt!"
Dimension-150 Dimension-150
dimmer azaltıcı
~ **banks** azaltıcı kutuc
DIN Alman İşleyim Ölçünü
~ **exposure index** DIN duyarlığı
~ **film speed** DIN duyarlığı
~ **speed** DIN duyarlığı
~ **speed rating** DIN duyarlığı
~ **standards** DIN ölçünleri
dinky küçük ışıldak
~ **inky** küçük ışıldak
diode diyot (ışıtaç)
diorama maket
diopter **dioptre**
dioptre diyoptri
~ **lens** çift alanlı mercek; ek mercek
diplexer köprü[2]
dipole çiftucay
~ **(aerial)** çiftucay
direct yönetmek
~ **broadcast by satellite** dolaysız yayın
~ **broadcasting by satellite** dolaysız yayın
~ **broadcast satellite** dolaysız yayın uydusu
~ **broadcast(ing) satellite** dolaysız yayın uydusu
~ **cinema** dolaysız sinema
~ **compatibility** düz bağdaşım
~ **current** doğru akım
~ **cut** kesme
~ **film** dolaysız film
~ **lighting** dolaysız aydınlatma
~ **pickup** canlı yayın
~ **print** değmeli eşlem
~ **recepion** dolaysız alış
~ **recording** birlikte çevirim
~ **sound** sesli çevirim
~**-to-home satellite** dolaysız yayın uydusu
~ **wave** yansımamış dalga
~ **viewfinder** bakaç
directing yönetim
direction yönetim

directions açıklamalar
directional yöneltmeli
~ **aerial** yöneltmeli dalgalık
~ **antenna** yöneltmeli dalgalık
~ **continuity** uyum
~ **link** telsiz bağlantısı
~ **microphone** yöneltmeli sestoplar
director yöneltici; yönetmen
~-**cameraman** yönetmen-alıcı yönetmeni
~ **of photography** görüntü yönetmeni
~ **of programmes** yönetmen
~ **of television**
~ **of television programmes** yönetmen
~**'s finder** yönetmen bakacı
dirty
~ **movie** cinsel sömürü filmi
~ **video** cinsel sömürü videosu
disappearance yitim
disaster
~ **film** yıkım filmi
~ **movie** yıkım filmi
disc **disk**
discharge boşalma
discontinuity uyumsuzluk
discovery shot bulgu çekimi
discriminating cinegoer sinemasever
discriminator ayırıcı
discussion
~ **leader** açıkoturum yöneticisi
~ **programme** açıkoturum
dish çanak yansıtıcı
~ **aerial (antenna)** çanak dalgalık
~ **pan** çanak yansıtıcı
dishing çukurlaşma
disk (disc) teker; tekercik
~ **jockey** teker sunucu
diskette tekercik
disorderly framing düzensiz çerçeveleme
dispersion ayrılma
~ **of light** dağılım
display görüntüleme
~ **tube** almaç ışıtacı
dissector tube resim çözümleyici
dissolve açılma (TV); kararma (TV); zincirleme; zincirlemek
~ **to!...** "zincirle!"
distance
~ **between the sync(h) picture and sound on a marrled print** resim-ses aralığı
~ **fog** dip sisi
~ **shot** toplu çekim
distorting lens biçimbozucu mercek
distortion biçimbozumu; bozulma; bozum
distribute dağıtmak
distributing print dağıtım eşlemi
distribution dağıtım; oyuncu seçimi
~ **agency** dağıtımevi
~ **amplifier** dağıtım yükselteci
~ **company** dağıtımevi
~ **contract** dağıtım sözleşmesi
~ **panel** dağıtımlık
~ **print** dağıtım eşlemi
~ **rights** dağıtım hakkı
~ **table** dağıtımlık
distributor dağıtımcı
ditty
~ **bag** donatı torbası
~ **box** donatı torbası
Divcon Divcon
divergent ıraksak
~ **lens** ıraksak mercek
diverging lens ıraksak mercek
divine proportion altın oran
DJ teker sunucu
D log E curve duyarlıkölçümü eğrisi
D/N gece etkisi
dock bezem korunağı; korunak
dockable
~ **camera** bağlantılı video alıcısı
~ **video camera** bağlantılı video alıcısı
docudrama yarı belgesel (film)
documentarist belgeci
documentary belgesel; belgesel film
~ **film** belgesel film
~ **film-maker** belgeci
~ **genre** belgesel tür
~ **programme** belgesel izlence
dog kötü film
Dolby Dolby
~ **A** Dolby A
~ **AC-3** Dolby AC-3
~ **B** Dolby B
~ **C** Dolby C
~ **Digital** Dolby Sayısal
~ **NR** Dolby NR
~ **Pro Logic** Dolby Pro Logic
~ **Shure** Dolby Shure
~ **sound** Dolby
~ **SR** Dolby SR
~ **SR-D** Dolby SR-D
~ **Stereo** Dolby Stereo
~ **Surround** Dolby Surround
doll buggy kaydırma arabası
dolly kaydırma arabası; kaydırmak
~ **back** geriye kaydırma
~ **back!** "geriye kaydır!"
~ **in** öne kaydırma
~ **in!** "öne kaydır!"
~ **man** kaydırmacı
~ **out** geriye kaydırma
~ **out!** "geriye kaydır!"
~ **pusher** kaydırmacı
~ **shot** kaydırmalı çekim
dollying kaydırma
~ **shot** izleyici çekim
domestic
~ **comedy** aile güldürüsü
~ **news** iç haberler

dominant colour başat renk
donut gözyeri halkası
dope sheet döküm kâğıdı; film fişi
Doppler
~ **effect** Doppler etkisi
~ **shift** Doppler etkisi
~**'s principle** Doppler etkisi
dot pitch nokta aralığı
double benzer; yedeklemek
~ **action** çifte devinim
~ **articulation** çift eklemleme
~ **bank** açık bezem
~ **broad** çift dağıtıcı
~ **edge (recording)** çift kenarlı seslendirme
~**-8 (mm film)** çift 8
~ **exposure** ikizleme
~ **feature** iki film
~ **feature programme** ikili izlence
~ **frame** çift boy resim; çift resim
~ **frame animation** çift resimli canlandırma
~ **frame (slide)** büyük boy saydam resim
~ **framing** yinelemeli basım
~**-headed (print)** çift kuşak
~**-headed projection** çift göstericili gösterim
~**-head projector** çift gösterici; çift kuşak[1] göstericisi
~ **image** gölge
~ **Maltese cross** ikili Malta haçı
~**-perf** çift delikli film
~**-perforated film** çift delikli film
~**-perforated stock** çift delikli film
~ **perforation** çift delikli film
~ **printing** bindirme; yinelemeli basım
~ **recording system** çift kenarlı seslendirme
~**-run 8 mm** çift 8
~**-run 16 mm** çift 16
~ **screen receiver** çift görüntülüklü almaç
~ **sided recording** çift kenarlı seslendirme
~ **16 mm (film)** çift 16
~ **speed** çift hızlı
~ **splice** çift yapıştırma
~ **Super-8 mm** çift büyük 8
~ **system** ayrı çevirim
~ **system sound recording** ayrı çevirim
~ **take** çifte bakış
~ **track** çift ses yolu
doubling yeniden seslendirme
down
~ **angle** üstten görüş
~ **converter** yinelenim çevirici
~ **link** yer bağlantısı
~ **shot** üstten görüş
downshooter canlandırma masası
downstage öne doğru
downward
~ **tilting** aşağıya çevrinme
~ **vertical tracking** aşağıya kaydırma
dowser ışıkkeser
drama dram
dramatic dramatik
~ **programme** televizyon oyunu
~ **programme department** oyun bölümü
~ **structure** dramatik yapı
dramatis personae oynayanlar
drape perde
draper döşeme ressamı
drawing resim
~**-room comedy** töre güldürüsü
dream mode düşlem görüntüsü
dress bezem kurmak; donatmak
~ **a set** bezem kurmak
~ **circle** birinci balkon
~ **designer** başgiysici
~ **extra** figüran
~ **rehearsal** genel sınama
dresser giydirici
dressing
~ **light** işlik aydınlatması
~ **room** giyinme odası
drier kurutma aygıtı; kurutucu
drive çalışma; geçiş
drive-in park sineması
~ **cinema** park sineması
~ **theater** park sineması
driver aygıt sürücü
driving
~ **mechanism** geçiş düzeneği
~ **pin** yürütücü tırnak
~ **shaft** geçiş dingili
~ **sprocket** geçiş makarası
~ **wheel** geçiş makarası
drop dip bezi
~ **frame** atlanmış resim
~ **shadow** gölgeli yazı
~ **time code** atlanmış resim zaman düzgüsü
drop-out atlama[2]
~ **compensator** atlama dengeleyici
drug film uyuşturucu filmi
drum döner yazı; kasnak; makara
dry kurutmak
~ **battery** pil
~ **box** kurutma dolabı
~ **cell** pil
~ **run** soğuk sınama
~**-up** tutulmak
drying kurutma
~ **cabinet** kurutma dolabı
~ **chamber** kurutma dolabı
~ **machine** kurutma aygıtı
DS gündüz dizisi
DTV desktop video
D2-MAC D2-MAC
dual
~**-gauge projection** ikili gösterici

~ **role** çifte rol
~ **standard projector** ikili gösterici
~ **standard receiver** çift ölçünlü almaç
~ **track** yarım ses yolu
~ **track recorder** yarım ses yollu aygıt
~ **track tape recorder** yarım ses yollu aygıt

dub eşlem; ses eşlemi; ses eşlemlemek; sözlendirmek; yeniden seslendirmek
~ **mode** eşlemleme durumu

dubbed
~ **film** sözlendirilmiş evirim
~ **version** sözlendirilmiş evirim

dubber ses eşlemleyici; sözlendirici

dubbing bileştirme; eşlem; eşlemleme; seslendirme; sözlendirme; yeniden seslendirme
~ **actor** sözlendirici
~ **actress** sözlendirici
~ **bay** seslendirme odası
~ **director** sözlendirme yönetmeni
~ **head** sözlendirme kafası
~ **loop** sözlendirme dolamı
~ **master** yedek eşlem
~ **room** seslendirme odası
~ **sheet** bileştirme dizelgesi
~ **speaker** sözlendirici
~ **stage** seslendirme işliği
~ **studio** sözlendirme işliği
~ **theatre** sözlendirme işliği; sözlendirme odası

dud kötü film

Dufaycolor Dufaycolor

dull yavan

dulling spray donuklaştırıcı fısfıs

dummy room seslendirme odası

dump tanks boca depoları

Dunning
~ **process** Dunning işlemi
~ **shot** Dunning işlemi

dupe ana pozitif; çoğaltım; çoğaltım eşlemi; çoğaltmak
~ **negative** çoğaltım negatifi; negatif eşlem
~ **positive** ana pozitif
~ **positive** çoğaltım pozitifi
~ **print** çoğaltım eşlemi

duping
~ **positive** mavi eşlem
~ **print** mavi eşlem

duplicate ana pozitif; çoğaltım; çoğaltım eşlemi; çoğaltmak; eşlem
~ **negative** çoğaltım negatifi; negatif eşlem
~ **positive** çoğaltım pozitifi
~ **print** ana pozitif

duplicating çoğaltım
~ **negative** basım negatifi
~ **positive** mavi eşlem
~ **print** kırmızı eşlem
~ **process** çoğaltım işlemi

duplication çoğaltım

duration of transmission yayın süresi

Dutch
~ **angle** eğik çerçeveleme
~ **tilt** eğik çerçeveleme
~ **tilt angle** eğik çerçeveleme

DV sayısal video

DVC sayısal video alıcısı

DVD sayısal video tekeri
~ **player/driver** sayısal video tekerçalar/sürücü

DVE sayısal televizyon etkileri
~ **device** sayısal televizyon etkileri aygıtı

DVR sayısal video saptama

DVTR sayısal video saptama

DX ikizleme; uzak erişim; zincirleme

Dyaliscope Dyaliscope

dye boyamak; renközü

dyeing boyama

Dynalens Dynalens

dynamic devingen
~ **cutting** devingen kurgu
~ **editing** devingen kurgu
~ **film** devingen film
~ **Frame** Dynamic Frame
~ **microphone** döner sarımlıklı sestoplar
~ **range** incelik - kalınlık aralığı
~ **scene** devingen ayrım
~ **sequence** devingen ayrım
~ **shot** devingen çekim
~ **square** değişir çerçeve
~ **tracking** devingen uyumlama

dinky ink küçük ışıldak

DVE sayısal televizyon etkileri

DVE device sayısal televizyon etkileri aygıtı

DVI sayısal video-etkileşimli

Dykstraflex bilgisayar destekli devinim

dynky inky küçük ışıldak

dynode dinot
~ **effect** dinot etkisi
~ **flare** dinot etkisi
~ **spots** dinot etkisi

E

earphone jack kulaklık yuvası

earphones kulaklık

earpiece kulaklık

earthing topraklama

earth station yer yayacı

easel çizi desteği

eastern kungfu filmi
~ **soja** kungfu filmi

Eastman
~ **color** Eastmancolor
~ **standard perforation** pozitif deliği

Eberhard effect Eberhard etkisi
EBR elektronik film saptama; elektronik film saptayıcı
EBU Avrupa Yayın Birliği
echo gölge; yankı
~ **chamber** yankı odası
~ **effect** yankı etkisi
~ **room** yankı odası
Echo
~ **I** Echo I
~ **II** Echo II
Éclair Cameflex Éclair Cameflex
ECO Ektochrome
Ecofilm çevre filmi
economics news ekonomi haberleri
ECU ayrıntı (çekimi)
ED dizi
edge kenar
~ **effect** kenar etkisi
~ **fog(ging)** kenar etkisi
~ **fringing** kenar etkisi
~-**lighting** yandan aydınlatma
~ **number** kenar sayısı
~ **numbering machine** sayılayıcı
~ **stripe** mıknatıslı ses yolu
~ **track** mıknatıslı ses yolu
~ **waxing** mumlama
edged caption gölgeli yazı
Ediflex Ediflex
edit ek yeri; kurgulamak
~ **black** imleme
~ **decision list** kurgu karar dizelgesi
~ **start control** kurgu başlama deneti
edited master kurgulu video kuşağı
editing kurgu
~ **bay** kurgu odası
~ **bench** kurgu masası
~ **bin** kap
~ **by analogy** benzetmeli kurgu
~ **by antithesis** karşıtlamalı kurgu
~ **by leitmotive** yinemeli kurgu
~ **by theme** yinemeli kurgu
~ **in the camera** alıcıda kurgu
~ **machine** kurgu aygıtı
~ **pulse** kurgu imi
~ **rack** askı
~ **room** kurgu odası
~ **sync(h)** kurgu eşlemesi
~ **table** kurgu masası
Editola kurgu aygıtı
editor kesici; kurgucu
~**'s synch** kurgu eşlemesi
editorial
~ **cut** kurgu eşlemesi
~ **newsroom** haber bölümü
~ **reconditioning** içeriksel onarım
~ **restoration** içeriksel onarım
~ **sync(hronization)** kurgu eşlemesi
EDL kurgu karar dizelgesi
EDTV geliştirilmiş seçikliki televizyon
educational
~ **broadcast** eğitim izlencesi
~ **cinematography** eğitim sineması
~ **film** eğitici film
~ **television** eğitim televizyonu
edutainment eğlenceli eğitim
EFA Avrupa Film Akademisi
Effect lighting etki aydınlatması
effective radiated power verici dalgalık gücü
effects etkiler
~ **box** örtü kutusu
~ **filter** etki süzgeci
~ **library** ses etkileri belgeliği
~ **machine** gürültü aygıtı
~ **track** etkiler kuşağı; etkiler ses yolu
EFP dışarıda videoya saptama
EFS Add-A-Vision
EFX etkiler
EG bilgisayarlı çizi
EGG bilgisayarlı çizi üreteci
EHF aşırı yüksek yinelenim(leri)
EHS tam üstten görüş
EI duyarlık göstergesi
EIA Elektrik İşleyimleri Birliği
~-**System** EIA ölçünü
Eidophor Eidophor
"18" "18"
18 frames per second saniyede 18 resim
819 lines 819 satır
8 mm 8 mm'lik; 8 mm'lik film; 8 mm'lik video alıcısı; 8 mm'lik video kuşağı
~ **camera** 8 mm'lik alıcı
~ **film** 8 mm'lik film
~ **film projector** 8 mm'lik gösterici
~ **projector** 8 mm'lik gösterici
~ **Type S** büyük 8
~ **video** 8 mm'lik video alıcısı
8,75 mm film 8,75 mm'lik film
eighth art sekizinci sanat
80A filter mavi süzgeç
eject çıkarma
Ektachrome Ektachrome
Ektacolor Ektacolor
elapsed-time hızlandırılmış devinim
ELDO Avrupa Taşıyıcı Füze Hazırlama ve Yapma Kurulu
electric
~ **arc** ışık yayı
~ **charge** elektrik yükü
~ **circuit** devre
~ **current** akım
~ **driven camera** elektrik motorlu alıcı
~ **field** elektrik alanı
~ **Industries Association** Elektrik İşleyimleri Birliği

~ **motor** elektrik motoru
~ **power** güç
electrical
~ **capacity** sığa
~ **charge** elektrik yükü
~ **condenser** yoğunlaç
~ **discharge** boşalma
~ **energy** elektrik erkesi
~ **filter** süzgeç
~ **power** güç
~ **resistance** direnç
electrician ışıkçı
electricity elektrik
electrode elektrikucu
electromagnet elektromıknatıs
electromagnetic
~ **field** elektromıknatıs alan
~ **radiation** ışınım
~ **spectrum** elektromıknatıs izge
~ **tape** mıknatıslı kuşak[1]
~ **waves** elektromıknatıs dalgalar
electromagnetism elektromıknatıslık
electromotive force elektromotor kuvvet
electron elektron
~ **beam** elektron demeti
~ **beam film scanner** elektronik film tarayıcı
~ **beam film scanning** elektronik film tarama
~ **beam recorder** elektronik film saptayıcı
~ **beam recording** elektronik film saptama
~ **camera** alıcı[1]
~ **gun** elektron topu
~ **image** elektronik görüntü
~ **lens** mercek
~ **multiplier** elektron çoğaltıcı
~-**ray tube** göz ışıtacı
~**s bombardment** elektron bombardımanı
~ **tube** alıcı ışıtacı
electronic elektronik
~ **analyser (analyzer)** renk çözümleyici
~ **animation** bilgisayar canlandırması
~ **art** video sanatı
~ **beam** elektron demeti
~ **beam recording** elektronik film saptama
~ **camera** alıcı[1]
~ **church** tapınaktan yayın
~ **clapper** elektronik çekin tahtası
~ **control** elektronik ayar
~ **converter** çevireç
~ **cue dots** geçme imi
~ **cut** elektronik kurgu
~ **editing** elektronik kurgu
~ **effects** elektronik etkiler
~ **field recording** dışarıda videoya saptama
~ **film** elektronik film
~ **graphics** bilgisayarlı çizi
~ **graphics generator** bilgisayarlı çizi üreteci
~ **insertion** bileştirme
~ **journalism** televizyon bildirmenliği
~ **lens** mercek
~ **line replacement** özdevinimli söyleşme değiştirme
~ **moving mat(t, te)** elektronik örtülü bileştirme
~ **music** elektronik müzik
~ **news gathering** dışarıda haber saptama
~ **programme selecting** elektronik oluk seçme
~ **slate** elektronik çekim tahtası
~ **special effects** elektronik etkiler
~ **Video Recording** Electronic Video Recording
~ **viewfinder** bakaç
~ **viewfinder camera** elektronik bakaçlı alıcı
Electronicam Electronicam
Electronic-Cam Electronicam
electronics elektronik
~ **to electronics** hazır durumu
electrostatic microphone yoğunlaçlı sestoplar
element öğe
~**s of image** görüntü öğeleri
elephant ears ışık örtüsü
elevation dalgalık açısı; dikey kesit; seki
elevator shot düşey kaydırma
ellipsoidal
~ **spot** söbemsi ışıldak
~ **spotlight** söbemsi ışıldak
ELR özdevinimli söyleşme değiştirme
ELS uzak çekim
embossing tümselme
emcee sunucu
emergency light(ing) güvenlik aydınlatması
EMF elektromotor kuvvet
emission yayın
Emmy Awards Emmy Ödülleri
emulsion duyarkat
~ **batch** yaprak
~ **batch number** duyarkat sayısı
~ **carrier** taban
~ **coating** duyarkat
~ **coating** duyarkatlama
~ **coating machine** duyarkatlama aygıtı
~ **layer** duyarkat
~ **number** duyarkatlama sayısı
~ **side** duyarkat yüzü
~ **side in** duyarkat içte
~ **side out** duyarkat dışta
~ **speed** duyarlık
~ **support** yaban

encode düzgülemek
encoder düzgüleyici; renk bileştirici
encoding düzgüleme
end
~ **caption** son yazısı
~ **credits** son tanıtma yazısı
~ **of tape** özdevinimli kapanma
~ **slate** çekim ardı tahtası
~ **sync(h) mark** son eşleme imi
~ **test** son sınama
~ **title** son yazısı
~ **titles** son tanıtma yazısı
ending bitiş; çözüm
endoscopic lens içgörümsel mercek
energy erke
ENG dışarıda haber saptama
engagement sözleşme yapma
ENG camera dışarıda haber saptama alıcısı
engineer mühendis
engineering department mühendislik bölümü
enhanced
~ **definition television** geliştirilmiş seçiklikli televizyon
~ **television** geliştirilmiş seçiklikli televizyon
enhancement görüntü geliştirme
enhancer görüntü geliştirici
enlarge büyültmek
enlargement büyültme
enlarging büyültme
entertainment görünç
~ **feature** eğlendirici film
~ **film** eğlendirici film
~ **taxe** eğlendirici resmi
entrance hall girişlik
envelope uçeğri
environmental sound çevre sesi
EOT özdevinimli kapanma
epic iyi film
~ **film** destan filmi
epidiascope saydamsız - saydam resim göstericisi
episcope saydamsız resim göstericisi
episode bölüm
episodic bölüntülü anlatı
~ **drama** dizi
~ **TV** dizi
EQ yinelenim düzenleyici
equalization yinelenim düzenleme
equalizer yinelenim düzenleyici
equalizing yinelenim düzenleme
equal time eşit zaman
erase silmek
~ **head** silme kafası
eraser silme kafası
erasing silme
~ **head** silme kafası
erasion silme
erasure silme
erotic film kösnül film
ERP verici dalgalık gücü
ESA Avrupa Uzay Ajansı
ESC kurgu başlama deneti
escapist
~ **film** kaçış filmi
~ **cinema** kaçış sineması
esplonage film casus(luk) filmi
ESRO Avrupa Uzay Araştırmaları Örgütü
essential are güvenilir alan
establishing shot giriş çekimi
ethnic film budun filmi
ethnographic film budunbilim filmi
E to E hazır durumu
ETV eğitim televizyonu; geliştirilmiş seçiklikli televizyon
Eurimages Eurimages
European
~ **Broadcasting Union** Avrupa Yayın Birliği
~ **Conference on Satellite Telecommunications** Avrupa Uydusuyla Irakiletişim Konferansı
~ **Film Academy** Avrupa Film Akademisi
~ **Launcher Development Organization** Avrupa Taşıyıcı Füze Hazırlama ve Yapma Kurulu
~ **Space Agency** Avrupa Uzay Ajansı
~ **Space Research Organization** Avrupa Uzay Araştırmaları Örgütü
~ **Telecommunications Satellite Organization** Avrupa Irakiletişim Örgütü
Euroradio Euroradio
EUROSPACE Avrupa Uzay Birliği
Eurovision Eurovision
Eutelsat Avrupa Irakiletişim Uydusu Örgütü
evening performance gece gösterimi
event synchronizer alıcı' - olay eşlemesi
ever-ready case donatı çantası
EVR Electronic Video Recording
examiner denetçi
exciter
~ **filter** morötesi süzgeci
~ **lamp** uyarıcı ışıtaç
exclusive
~ **rights** öncelik hakkı
~ **run** öncelik (oynatımı)
exclusivity öncelik (oynatımı)
executive (producer) başyapımcı
exhibit göstermek; oynatmak
exhibition oynatım
~ **period** dağıtım süresi
~ **rights** gösterim hakkı
exhibitor oynatımcı
existing light doğal ışık
exit çıkış'

expanded
~ **cinema** genişletilmiş sinema
~ **film** genişletilmiş film
~ **time** uzatılmış zaman
expedition film gezi filmi
experimental film deneysel film
expiration date son kullanma tarihi
expiry date son kullanma tarihi
explanatory shot açıklayıcı çekim
exploitation film sömürü filmi
exposed dolu film
~ **film** dolu film
~ **footage** dolu film
exposition serim
exposure ışıklama
~ **control** ışıklama deneti
~ **factor** ışıklama katsayısı
~ **index** duyarlık göstergesi
~ **lamp** ışıklama ışıtacı
~ **latitude** ışıklama genliği
~ **meter** ışıkölçer
~ **setting** ışıklama ayarı
~ **slit** ışıklama yarığı
~ **time** ışıklama süresi
expressionism dışavurumculuk
expressionist dışavurumcu
EXT dış
extended
~ **definition television** geliştirilmiş seçiklikli televizyon
~ **development** güçlendirilmiş açındırma
~ **time** uzatılmış zaman
extension
~ **loudspeaker** ek sesyayar
~ **speaker** ek sesyayar
~ **tube** uzatma eki
exterior dış
~ **lighting** açık hava aydınlatması
~ **lot** işlik arsası
~ **shot** dış
external aerial dışarı dalgalığı
extra figüran
~ **scene** ek çekim
~ **shot** ek çekim
extras figüran topluluğu
extreme
~ **aperture** en son açıklık
~ **close-up** ayrıntı (çekimi)
~ **high-angle shot** tam üstten görüş
~ **high shot** tam üstten görüş
~ **long shot** uzak çekim
~ **low shot** tam alttan görüş
~**s** ana resimler
extremely high frequency aşırı yüksek yinelenim(ler)
eye göz
~ **cup** gözyeri lastiği
~ **level** göz düzeyi
~**-level view** olağan görüş noktası
~ **light** alıcı ışıldağı
~ **line** bakış çizgisi
~ **line match** bakış uyumu
~**-piece** gözyeri
~**-piece lens** gözyeri merceği
eyebrow güneşlik
eyewitness görtişüm
exercise programme beden eğitimi izlencesi

F

f f sayısı
F farad
FA sessiz penceresi
face shot baş çekimi
facilities
~ **director** dışarıda çevirim görevlisi
~ **man** düzlük işçisi
~ **woman** düzlük işçisi
fact
~ **film** belgesel film
~ **sheet** akış dizelgesi
Factory of the Eccentric Actor Ayrıksı Oyuncu Üretimliği
factual film belgesel film
fade açılma-kararma; kısma; zincirleme; zincirlemek
~ **down** kısma
~ **down!** "sesi kıs!"
~**-in** açılma
~**-in black** kararma
~**-in (light)** açılma
~**-in (shot)** açılma
~ **made camera shutter** örtücüyle açılma-kararma
~ **out** kararma
~**-out!** "karart!"
~ **out scene**
~ **out shot** bitiş çekimi
~ **over** zincirleme
~ **sound and picture!** "ses ve resmi kapat!"
~ **to black!** "karart!"
~ **up!** "aç!"; "sesi aç!"
~ **up** açılma; açma!
fader ses ve resim düğmesi
fading alkınma; zincirleme
~ **glass** kararma camı
~ **shutter** değişir örtücü
~ **solution** kararma eriyiği
~**-up** açılma
fair-ground film show panayır sineması
fairy
~ **feature** masal filmi
~ **tale film** masal filmi
false front diplik
family
~ **film** aile filmi
~ **programme** aile izlencesi
~ **series** aile dizisi
fan sinema delisi
~ **club** hayranlar derneği
~ **mail** izleyici mektubu
Fantasound Fantasound
fantastic film düşlemsel film

fantasy film düşlemsel film
farad farad
farce-comedy vodvil
farcical comedy vodvil
far shot genel çekim
fast hızlı film
~ **cutting** hızlı kurgu
~ **film** hızlı film
~ **forward wind** hızlı öne sarma
~ **forward wind-search** hızlı öne sarma-arama
~ **lens** hızlı mercek
~**mo** hızlandırılmış devinim
~ **motion** hızlandırılmış devinim
~ **reverse wind** hızlı geriye sarma
~ **rewind** hızlı geriye sarma
~ **wind** hızlı sarma
fault caption uygulayımsal aksaklık resmi
FCC Federal İletişim Kurulu
~ **standards** FCC ölçünleri
feature
~ **film** başfilm; uzun film
~ **player** başoyuncu
featured music iç müzik
featurette öykülü kısa film
Federal Communications Commission Federal İletişim Kurulu
fee ödemelik
~**television** paralı televizyon
feed geçiş
~ **axis** verici dingil
~**back** geribeslem
~ **lines** okunmuş söyleşi
~ **reel** verici makara
~ **spool** verici makara
~ **sprocket** verici dişli
feeder besleme kablosu; iniş kablosu
feeding besleme[1]
~ **claw** yürütücü tırnak
feet per minute dakikada ayak[1]
female matte dişi örtü
feminist film feminist film
Ferraniacolor Ferraniacolor
ferric oxide demir oksit
ferrous oxide demir oksit
FEX Ayrıksı Oyuncu Üretimliği
FG ön
FIAF Uluslararası Filmlikler Federasyonu
fiber fibre
fibre (fiber) optic cam tel
fiction kurmaca
fictional film öykülü film
fiction film öykülü film
field alan; dışarıda (çevirim)
~ **blanking** alan boşluğu
~ **blanking pulse** alan boşluğu imi
~ **camera** orta boy alıcı
~ **deflection** düşey saptırma
~ **flattener** alan düzleyici
~ **flyback** alan başı yapma
~ **frequency** saniyede alan (sayısı)
~ **lens** ırak merceği
~ **of coverage** görüş alanı
~ **of image** görüntü alanı
~ **of sharpness** alan
~ **of view** görüş alanı
~ **of vision** görüş alanı
~ **pick-up** dışarıda (canlı) yayın
~ **rate converter** alan çevireci
~ **reporting** olay yerinden haber
~ **scanning** alan taraması
~ **scan synchronization** alan eşlemesi
~ **suppression** alan boşluğu
~ **suppression period** alan boşluğu süresi
~ **synchronism** alan eşlemesi
~ **synchronizing pulse**
~ **sync(h) pulse** alan eşleme imi
~ **time base** resim üreteci
fifty-fifty yarı yarıya
5400K 5400K
"15" "15"
15 inches per second saniyede 15 parmak
15 ips saniyede 15 parmak
55 mm (film) 55 mm'lik film
figure of eight microphone çift yönlü sestoplar
filament tel
file dosya
fill doldurma ışık; kırpıntı (film)
~ **light** doldurma ışık
filler doldurma ışık
~ **lantern** dağıtıcı
~ **light** doldurma ışık
fill-in light dağıtıcı; doldurma ışık
fill-up ek film
film boş film; çevirmek; film
~ **actor** sinema oyuncusu
~ **actress** sinema oyuncusu
~ **adaptation** uyarlama
~ **advance** geçiş
~ **aesthetics** sinema estetiği
~ **analysis** film çözümlemesi
~ **aperture assembly** yatak bölümü
~ **appreciation** değerlendirme
~ **archive** belgelik; filmlik
~ **barrel** kap
~ **base** taban
~ **bin** kap
~ **blanc"** beyaz film[1]
~ **books library** sinema kitaplığı
~ **budget** gider
~ **camera** alıcı[1]
~ **cameraman** alıcı yönetmeni
~ **can** kutu
~ **capacity** film sığası
~ **car** sinema arabası
~ **cartridge** kutucuk
~ **cassette** kutucuk
~ **catalogue** film sıralığı
~ **cement** yapıştırıcı

~ **chain** film bölümü
~ **checker** denetçi
~ **cleaning** temizleme
~ **cleanser** temizleyici
~ **clip** tanıtma filmi
~ **clip(s)** belgelik çekimi
~ **club** sinema derneği
~-**coating machine** duyarkatlama aygıtı
~ **comedy** güldürü (filmi)
~ **continuity** akıcılık
~ **copying machine** basım aygıtı
~ **cost** gider
~ **crew** takım
~ **critic** eleştirmen
~ **criticism** eleştiri
~ **culture** sinema ekini
~ **d'art"** Sanat Filmi
~ **degradation** film bozulması
~ **department** sinema bölümü
~ **deterioration** film bozulması
~ **development** açındırma
~ **dimension** boy
~ **director** yönetmen
~ **division** sinema bölümü
~ **drive** geçiş
~ **drying machine operator** kurutucu
~ **editor** kurgucu
~ **education** sinema öğretimi
~ **enlargement** büyültme
~ **esthetics** sinema estetiği
~ **examination** denet
~ **examiner** denetçi
~ **exportation** film dışsatımı
~ **exporter** film dışsatımcısı
~ **fan** sinema delisi
~ **festival** şenlik
~ **for adults** yetişkin filmi
~ **for children** çocuk filmi
~ **format** boy
~ **for schools** okul filmi
~ **for television** televizyon filmi
~ **for young people** genç filmi
~ **frame rate** saniyede resim (sayısı)
~ **gate** pencere; yatak
~ **gate mask** pencere örtüsü
~ **gauge** boy
~ **grader** kerteleyici
~ **grammar** sinema dilbilgisi
~ **history** sinema tarihi
~ **horse** film çıkrığı
~ **image** resim
~ **importation** film dışalımı
~ **importer** film dışalımcısı
~ **industry** sinema işleyimi
~ **institute** sinema enstitüsü
~ **island** film bölümü
~ **jam** dolaşma
~ **joiner** yapıştırma aygıtı
~ **language** sinema dili
~ **leader** kılavuz
~ **length** uzunluk
~ **librarian** filmlik görevlisi
~ **library** filmlik; sinema kitaplığı
~ **list** film dizelgesi
~ **literature** sinema yazınlığı
~ **loader** takıcı
~ **loop** büklüm; dolam
~ **lover** sinemasever
~ **magazine** dergi-film; doldurmalık; sinema dergisi
~-**maker** sinemacı; sinema sanatçısı
~-**making** sinemacılık; yapım; yapımcılık
~ **movement** geçiş
~ **museum** sinema müzesi
~ **music** film müziği
~ **noir"** kara film
~ **numberer** sayılayıcı
~ **numbering machine** sayılayıcı
~ **of author** yaratıcı filmi
~ **of ideas** savlı film
~ **on art** sanat üzerine film
~ **on television** televizyonda gösterim
~ **pick-up** film yayın aygıtı
~ **plane** film düzlemi
(F)~ Plus
~ **polishing machine** parlatıcı
~ **preservation** koruma
~ **press** sinema basını
~ **price** ödül
~ **prize** ödül
~ **processing** işleme
~ **producer** yapımcı
~ **producer's Indemnity insurance** yapım sigortası
~ **production** yapım
~ **projection** gösterim
~ **projector** gösterici
~ **publicity** tanıtı filmi
~ **rack** askı
~ **rate** saniyede resim (sayısı)
~ **recorder** optik seslendirici
~ **reel** makara
~ **register** tutucu tırnak
~ **rejects** belgelik çekimi
~ **release** dağıtım; sürüm
~ **reproducer head** okuma kafası
~ **reservoir** birikimlik
~ **review** eleştiri; sinema dergisi; tanıtıcı yazı
~ **reviewer** eleştirmen
~ **rights** çevirim hakkı; çoğaltım hakkı; uyarlama hakkı
~ **run** geçiş
~ **running speed** alıcı hızı; gösterici hızı
~ **rupture** kopma
~ **scanner** film yayın aygıtı; tarayıcılı film yayın aygıtı
~ **scanning** film tarama
~ **scene** görünçlük
~ **school** sinema okulu
~ **score** film müziği

~ **screening** gösterim
~ **script** oyunluk
~ **sensitivity** duyarlık
~ **service** sinema bölümü
~ **shooting** çevirim
~ **showing** gösterim
~ **size** boy
~ **slide** saydam resim
~ **slitter** kesme aygıtı
~ **society** sinema derneği
~ **speed** alıcı hızı; duyarlık; gösterici hızı
~ **speed indicator** sayaç
~ **splice** ek yeri
~ **splicer** yapıştırma aygıtı
~ **spool** makara
~ **stability** dayanıklılık
~ **stability** test dayanıklılık sınaması
~ **star** yıldız
~ **stock** boş film
~ **storage** korunaklama
~ **storage unit** birikimlik
~ **story** öykü; sinema romanı
~ **strip** saydam resim kuşağı
~ **strip projector** saydam resim kuşağı göstericisi
~ **structure** dramatik yapı
~ **studio** işlik
~ **study** sinemacılık öğretimi
~ **teacher** sinema öğretmeni
~ **teaching** sinema öğretmeni
~ **tear(ing)** yırtılma
~ **technican** uygulaman
~ **technique** sinema uygulayımı
~ **telerecorder** filme saptayıcı
~ **telerecording** filme saptama
~ **televising** film yayını
~ **theory** sinema kuramı
~ **threading** takma
~ **time** filmsel zaman
~-**to-tape transfer** filmden kuşağa aktarma
~ **transfer** filme saptama
~ **transport** geçiş
~ **travel** geçiş
~-**Truth** Sinema-Gerçek
~ **unit** çevirim takımı; takım
~ **vault** korunak
~ **viewer** bakımlık
~ **wear** yıpranma
~ **window** gösterici penceresi; pencere
~ **with music** müzikli film
~ **without camera** alıcısız film

filmable uyarlanabilir
filmdom sinema dünyası
filmed
~ **play** tiyatro filmi
~ **production** filme saptanmış
~ **programme** filme saptanmış
~ **theatre** tiyatro filmi
filmgoer izleyici
filmic filmsel
~ **reality** filmsel gerçek
~ **space** filmsel uzam
~ **time** filmsel zaman
~ **universe** filmsel evren
~ **weave** yalpa
filming çevirim
~ **permission** çevirim izni
~ **permit** çevirim izni
filmland sinema dünyası
filmogenic filmegider
filmogenie filmegiderlik
filmogeny filmegiderlik
filmography film dizelgesi
filmology filmbilim
filmusical müzikal (film)
filter süzgeç
~ **coefficient** süzgeç katsayısı
~ **factor** süzgeç katsayısı
~ **mic(rophone)** süzgeçli sestoplar
~ **wheel** süzgeç tekeri
final
~ **cut** son kesim
~ **editing** son kurgu
~ **edlting print** son kurgu eşlemi
~ **print** dağıtım eşlemi
~ **scene** bitiş
~ **sequence** bitiş ayrımı
~ **shooting script** son çevirim çevirimliği
~ **trial composite** son kurgu eşlemi
finder bakaç
~ **lens** gözyeri merceği
fine
~ **cut** ince kurgu
~ **cut print** kurgu pozitifi
~ **grain** ince tanecik
~-**grain duping print** mavi eşlem
~-**grain duplicating positive** mavi eşlem
~-**grain film** ince tanecikli film
~-**grain master positive** kırmızı eşlem
~-**grain positive** kırmızı eşlem
~-**grain print (for duping)** kırmızı eşlem
~-**grain stock** ince tanecikli boş film
~ **grain stock for duping** mavi eşlem (boş) filmi
~ **slow** doğal yavaş
~ **tuning** ince ayar
~ **tuning button**
~ **tuning knob** ince ayar düğmesi
fire shutter ışıkeser örtücü
FireWire FireWire
first
~ **answer print** ilk eşlem
~ **assembly** dizileme
~ **assistant cameraman** odak layıcı
~ **assistant director** yönetmen yardımcısı
~ **balcony** birinci balkon

~ **cameraman** görüntü yönetmeni
~ **feature** başfilm
~ **generation** birinci kuşak[2]
~ **generation dupe** çoğaltım negatifi
~ **print** ilk eşlem
~ **projectionist** başgösterimci
~ **release** öncelik (oynatımı)
~ **run** genel oynatım
~ **run house** öncelik oynatımı sineması
~ **runner** öncelik oynatımı sineması
~ **run theatre** öncelik oynatımı sineması
~ **screening** önoynatım
~ **screening house** önoynatım sineması
~ **screening theatre** ilk oynatım sineması ,
~ **shooting day** çevirim günü
~ **take** ilk çevirim günü

fishbone pattern kılçık biçim
fish-eye (lens) balık gözü (mercek)
fishing rod sestoplar kamışı
fishpole sestoplar kamışı
525 lines 525 satır
500 W projector beş yüzlük
5-inch reel 5 parmaklık makara
5 kW beşlik
5-12 aerial 5-12 dalgalık
fix saptamak
fixation saptama[1]
fixed
~ **angle** değişmez çekim
~ **camera** değişmez çekim
~ **density recording** değişir alanlı seslendirme
~ **focal length lens** değişmez odaklı mercek
~ **focus** değişmez odak
~ **focus lens** değişmez odaklı mercek
~ **shot** değişmez çekim

fixer saptama banyosu
fixing saptama[1]
~ **bath** saptama banyosu
~ **solution** saptama banyosu
flag ışık örtüsü
flaking soyuntu
flammable yanar film
~ **film** yanar film
~ **stock** yanar boş film
flange makara yanağı
flaps yayındırıcı kanat
flare kamaşma; parıltı
~ **spot** parlak nokta
flaring parıltı
flash çakar (ışıtaç); çarpıcı çekim; kamaşma; yıldırım haber
~ **ahead** ileriye atlayış
~**back** geriye dönüş
~**bulb** çakar (ışıtaç)
~ **cutting** hızlı kurgu
~ **forward** ileriye atlayış
~ **pan** yıldırım geçişi

flash'em! "söndür!"
flashing ışığa tutma
flat aşırı yumuşak; yavan; yüzey
~**bed** kurgu masası
~~**figure animation** düz gölge filmi
~~**figure film** düz gölge filmi
~ **glass** düz camı
~ **light** düz aydınlatma
~ **print** düz eşlem
~ **process** düz geniş görüntülük
~ **screen** düz görüntülük
~ **wide-screen** düz geniş görüntülük

flesh film çıplaklık filmi
flick film
flicker(ing) kırpışma
flicker(s) film
flicks (the -) sinema
flies asma donatım
flip döner resim
flip card akıl defteri
flipover dönmeli silinme
~ **wipe** dönmeli silinme
flip pan yıldırım geçişi
flipper devinimli örtü; oymalı örtü
flip(ping) ayna görüntüsü
floating wall eğreti duvar
floats taban ışıtaçları
floodlight yaygın ışıldak
~ **projector** yaygın ışıldak
floor düzlük
~ **covering** düzlük kaplaması
~ **director** yapım görevlisi
~ **man** düzlük işçisi
~ **manager** yapım görevlisi; yönetmen yardımcısı
~ **mixer** ses yönetmeni; söyleşme bileştirici
~ **plan** düzlük tasarı
~ **secretary** yazman
~ **shooting** işlikte çevirim
~ **stand** sestoplar ayağı
~ **woman** düzlük işçisi

flooring düzlük kaplaması
flop kötü film
flopover dönme
floppy disk (disc) tekercik
FLS genel çekim
flub tekleme
fluff sürçme
fluid
~ **camera** sallanmaz alıcı
~ **head** sıvı başlık

fluorescence ışınırlık
~ **photography** morötesi çevirim
fluorescent ışınır
~ **lamp** ışınır ışıtaç
~ **light** soğuk ışık
~ **screen** ışınır görüntülük
~ **tube** ışınır ışıtaç

fluting kenar kabarması
flutter titreme
flux akı

fly(s) asma donatım
flyback resim başı (yapma)
fly-bar borulu askı
flybridge iskele
flying
- ~ **bridge** iskele
- ~ **erase head** silme kafası
- ~ **film scanner** tarayıcı film aygıtı
- ~ **spot** tarayıcı nokta
- ~ **spot film scanner** tarayıcı film aygıtı
- ~ **spot telecine** tarayıcı film aygıtı

fly space üst uzam
FM yinelenim değiştirimi; yönetmen yardımcısı
f number f sayısı
FO! "karart!"
focal
- ~ **aperture** ışık düzengeci açıklığı
- ~ **distance** odak uzunluğu
- ~ **field** alan
- ~ **length** odak uzunluğu
- ~ **plane** odak düzlemi
- ~ **point** odak

focus odak; odaklamak
- ~ **magnifier** odaklama büyüteci
- ~-**mask tube** Lawrence ışıtacı
- ~ **one!, two!. ..** "odakla!"
- ~ **pull** odak kaydırma
- ~ **pull transition** bulanık zincirleme
- ~ **puller** odaklayıcı
- ~ **up!** "odakla!"

focusing odaklama
- ~ **distance** odaklama uzaklığı
- ~ **light** odaklanabilir ışık
- ~ **microscope** odaklama büyüteci
- ~ **ring** odaklama bileziği
- ~ **rod** odaklama kolu
- ~ **teleseope** odaklama büyüteci
- ~ **tube** bakaç

fog sis
- ~ **effect** sis etkisi
- ~ **filter** sis süzgeci
- ~ **gun** sis tabancası
- ~ **machine** sis aygıtı
- ~**maker** sis aygıtı

fogging sis
- ~ **mark** yama
- ~ **the negative** ışığa tutma

foggy sisli
folded dipole katlanmış çiftucay
folding stand geçmeli destek
foley artist ses etkicisi
follow
- ~ **action shot** izleyici çekim;
- ~ **focus** odak değiştirmek
- ~ **focus cameraman** odaklayıcı
- ~ **focus shot** izleyici çekim
- ~ **pan** izleyici çevrinme
- ~ **shot** izleyici çekim
- ~ **spot(light)** izleyici ışıldak

following shot izleyici çekim
foot ayak[2]; makara sonu
- ~-**candle** ayak-mum
- ~-**lambert** ayak-lambert
- ~-**room** alt boşluk
- ~ **switch** ayaklık

footage ayakla uzunluk
- ~ **counter**
- ~ **indicator** ayak sayacı; sayaç
- ~ **number** kenar sayısı

footlights taban ışıtaçları
footprint kapsama alanı
force kuvvet
forced
- ~ **development** güçlendirilmiş açındırma
- ~ **perspective** görüngesel bezem
- ~ **processing** güçlendirilmiş açındırma

foreground ön
- ~ **miniature** tümler maket

foreign
- ~ **cinema** yabancı sinema
- ~ **film** yabancı film
- ~ **news** dış haberler
- ~ **version** yabancı dilde evirim
- ~ **version release print** sözlendirilmiş dağıtım eşlemi; yabancı ülke evirimi

foreshortening kısaltım
formaldehyde formaldehit
format boy; çerçeve oranı; resim boyu
forum açıkoturum
forward
- ~ **action** düz devinim
- ~ **motion** düz devinim
- ~ **run** düz geçiş
- ~ **wind(ing)** öne sarma

four channel dört oluklu
- ~ **sound** dört oluklu ses
- ~-**wall(ing)** götürü

14-inch reel 14 parmaklık makara
4-head recorder dörtlü video aygıtı
405 lines 405 satır
four-tube camera dört ışıtaçlı alıcı
four synchronizer dörtlü eşleyici
four-walled set dört duvarlı bezem
four walls cinema içkili sinema
four winder dörtlü eşleyici
Fox
- ~ **Grandeur** Fox Grandeur
- ~ **Movietone** Fox Movietone

foxholes CinemaScope delikleri
fpm dakikada ayak[1]
fps saniyede resim (sayısı)
frame çerçeve; çerçeve düzeltmek; çerçevelemek; resim; saydam resim çerçevesi; tek resimli geçiş
- ~ **advance** tek resimli geçiş
- ~ **bar** çerçeve çizgisi
- ~ **by frame projection** tek resimli gösterim

~ **composition** düzenleme
~ **counter** sayaç
~ **coupling** bağlayıcı görüntü
~ **distortion** bozum
~ **flyback** resim başı (yapma)
~ **frequency** saniyede resim (sayısı)
~ **height** yükseklik
~ **hold** düşey doğrusallık ayarı
~ **inversion** resim evrilmesi
~ **line** çerçeve çizgisi
~-**line join** çerçeve çizgisi yapıştırması
~-**line splice** çerçeve çizgisi yapıştırması
~-**line splicer** çerçeve çizgisi yapıştırma aygıtı
~-**per-frame exposure** tek resimli çevirim
~ **range** kuşak[3]
~ **rate** saniyede resim sayısı
~ **rate conversion** resim yinelenimi çevirme
~ **repetition rate** saniyede alan (sayısı)
~ **reversal** resim evrilmesi
~**s per second** saniyede resim (sayısı)
~ **size** resim boyu
~ **store** resim bellekleyici
~ **strecth** yinelemeli basım
~ **sync(h)** resim eşleme imi
~ **synchronization** resim eşlemesi
~ **synchronizing pulse** resim eşleme imi
~ **up!** "ortala!"
~ **width** görüntü eni

frameless film çerçevesiz film
framer çerçeveleyici
framing çerçeve düzeltme; çerçeveleme
~ **device** çerçeveleyici
~ **knob** çerçeveleyici düğmesi
~ **lever** çerçeveleyici düğmesi
~ **mask** pencere örtüsü
~ **movement** çerçeveleme dokunuşu

Franscope Cinepanoramic
Free Cinema Özgür Sinema
free head sürtünmeli başlık
free-lance serbest
~ **producer** bağımsız yapımcı

freeze resim dondurma; tutulmak
~ **effect** resim dondurma
~ **frame** resim dondurma; dondurulmuş resim
~-**frame effect** resim dondurma; dondurulmuş resim
~ **framing** resim dondurma

freezing (frames) resim dondurma
French
~ **film** cinsel sömürü filmi
~ **flag** ışık örtüsü

frequency alıcı hızı; yinelenim
~ **allocation** yinelenim özgüleme
~ **band** kuşak[3]
~ **modulation** yinelenim değiştirimi
~ **range** yinelenim aralığı
~ **response** yinelenim duyarlığı

Fresnel Fresnel merceği
~ **lenses** Fresnel merceği
~ **lens spotlight** Fresnel ışıldak
~ **spot** Fresnel ışıldak

friction head sürtünmeli başlık
fringe
~ **area** kenar alanı
~ **effect** kenar etkisi
~ **time** durgun saatler

fringing saçaklanma
frog's eye view alttan görüş
from the top! "baştan!"
front
~ **end** yapım öncesi giderleri; yinelenim çevireci
~ **lighting** önden aydınlatma
~-**loading** önden yükleme
~ **porch** satır önü boşluğu
~ **projection** önden gösterim
~ **screen projection** önden gösterim

frontal light(ing) önden aydınlatma
Frontier Film Frontier Film
frosted glass buzlu cam
frozen picture dondurulmuş resim
FS genel çekim
f/s saniyede resim (sayısı)
FSFMV tüm görüntülüklü tüm devinimli görüntü
f-stop f sayısı
ft ayak[2]
FU! "aç!"; "sesi aç!"
Fujicolor Fujicolor
Fuji single-8 Fuji tek 8
full
~ **aperture** sessiz penceresi
~ **circle process** çember görüntülük işlemi
~ **coat** mıknatıslı film; tüm katlı
~ **face shot** yüz çekimi
~ **frame** sessiz çerçevesi
~ **house** kapalı gişe
~-**length feature** uzun film
~-**length film** uzun film
~-**length shot** boy çekimi; genel çekim
~ **rights** tüm haklar
~-**screen full-motion video** tüm görüntülüklü tüm devinimli görüntü
~ **shot** genel çekim
~ **track** mıknatıslı ses yüzeyi

fully automatic camera tam özdevinimli alıcı
Fulvue process Fulvue işlemi
fundamental colours ana renkler
funnel yayındırıcı kanat
funny film güldürü (filmi)
furnishing store döşeme korunağı

furniture döşeme
~ **store** döşeme korunağı
futurism gelecekçilik
futurist gelecekçi
f-value f sayısı
FX etkiler; ses etkileri

G

"G" "G"
~**rated"** "G"
g - Y y - Y
gadget box donatı çantası
gaffer başşıkçı
~ **grip** tutamaç
~**'s tape** işlik yapıştırıcısı
~ **tape** işlik yapıştırıcısı
gag gülüt
gagman gülütçü
gain kazanç
~ **control** kazanç ayarı
gala gala
gallery iskele; üst balkon; yönetim odası
galvanometer miniakımölçer
game oyun
~ **show** yarışma izlencesi
gamma gama
~ **strip** denemelik
gang dişli makara
~ **synchronizer** eşleyici
gangster film gangster filmi
gantries iskele
gantry iskele
gap aralık
Gasparcolor Gasparcolor
gate yatak
~ **mask** pencere örtüsü
~ **pressure** yatak baskısı
gating boşluk
gauge boy
gauze süzek
gay film eşcinsel filmi
GB gigabyte
gear head dişli başlık
geared head dişli başlık
gel jelatin; süzgeç
gelatin ' **gelatine**
gelatine jelatin
~ **filter** süzgeç
Gemini Gemini
"gendai-geki" çağdaş film
general
(G)~ **Assembly for Television of UNESCO** UNESCO (Birleşmiş Milletler Eğitim, Bilim ve Ekin Örgütü) Televizyon Genel Kurulu
~ **audience programme** aile izlencesi
~ **production insurance** yapım sigortası
~ **release** genel oynatım
~ **release house** genel oynatım sineması
~ **release print** dağıtım eşlemi; önoynatım eşlemi
~ **release theatre** genel oynatım sineması
~ **shot** genel çekim
generation kuşak[2]
generation loss kuşak[2] yitimi
generator üreteç
~ **lock** kilitlenme
Geneva cross Malta haçı
genlock kilitlenme
genre sinema türleri; televizyon türleri
GEOS eşlemeli uydu
geostationary
~ **orbit** eşlemeli yörünge
~ **satellite** eşlemeli uydu
geosynchronous
~ **orbit** eşlemeli yörünge
~ **satellite** eşlemeli uydu
get a wider shot! "genişlet!"
Gevachrome Gevachrome
Gevacolor Gevacolor
ghost gölge
~ **film** hayalet filmi
~ **image** gölge; kayma
gigabyte gigabyte
gimbal(s) yalpalık
~ **mount** yalpalık
~ **tripod** yalpalık
gimmick zamazingo
gizmo zamazingo
glass
~**beaded screen** incili görüntülük
~**enclosed studio** camlı işlik
~ **matte shot** cam çekimi
~ **pearl screen** incili görüntülük
~ **shot** cam çekimi
~ **work** cam çekimi
glasses cam gözlük-alıcı
glitch kesinti[2]
glob kapsama alanı
global village yuvarsal köy
gobo ışık örtüsü
gods üst balkon
gofer yönetmen yardımcısı
goggle box gerzek kutusu
golden
~ **number** altın sayı
~ **ratio** altın oran
~ **rectangle** dikdörtgen
~ **section** altın oran
gong gonk
good
~ **film** iyi film
~ **footage** iyi çekim
~ **take** iyi çekim
goof sheet akıl defteri
goose kaydırma arabası
gothic film gotik film
governer motor değişmez hızlı motor
gowns giysi
grade kertelemek
grader kerteleme[1] aygıtı; kertele-yici

grading kerteleme[1]; renk kerteleme-
si
~ **band** ilk eşlem; kerteleme[1]
örneği
~ **copy** ilk eşlem; kerteleme[1] ö
kerteleme örneği
~ **print** ilk eşlem; kerteleme[1]
örneği
~ **strip** kerteleme[1] örneği
gradual filter kerteli süzgeç
graduated filter kerteli süzgeç
graduation kerteleme[2]
gramaphone record teker
grammar
~ **of the film** sinema dilbilgisi
~ **of the television** televizyon
dilbilgisi
Grandeur Grandeur
~ **film** 70 mm'lik film
grain karlanma; tanecik
~ **reduction** tanecik azaltma
graininess taneciklilik
granularity taneciklilik
graph çizem
graphic çizi
~ **animation** alıcısız film
~ **artist** çizici
~ **design** çizi gereci
~ **designer** çizici
graphical user interface kullanıcı
çizisel arabirimi
graphics çizi gereci
graphite grafit
gray grey
grease pencil yağlı kalem
green
~ **film** yaş film
~ **film print** yaş eşlem
~ **filter** yeşil süzgeç
~ **print** yaş eşlem
~ **room** dinlenme salonu
grey
~ **base** gri taban
~ **card** gri ölçeği
~ **filter** yoğunluk süzgeci
~ **scale** gri ölçeği
grid borulu askı; ızgara; iskele;
renk ızgarası
grille renk ızgarası
grind (house) sürekli gösterim
sineması
grip düzlük işçisi
~ **boss** ustabaşı
~ **foreman** ustabaşı
gross receipt kesintisiz gelir
grotesque film grotesk film
ground
~**-angle shot** alttan görüş
~ **glass** buzlu cam
~ **noise** uğultu
~ **plan** düzlük tasarı
~ **station** yer yayacı
~ **tripod** altlık
~ **wave** yansımamış dalga
grounding topraklama
group shot toplu çekim
GS genel çekim
GSAPC görüş noktası alıcısı
guard flap koruyucu kapak
guest
~ **artist** konuk oyuncu
~ **star** konuk oyuncu
GUI kullanıcı çizisel arabirimi
guide
~ **roller** basaçlı makara; kılavuz
makara
~ **track** kılavuz ses
~ **tracks (for dolly)** kaydırmalık
guillotine splicer giyotinli yapış-
tırma aygıtı
gun namlu sestoplar
~ **mike** namlu sestoplar
~ **sight aiming point camera**
görüş noktası alıcısı
gyro head denge topaçlı başlık
gyroscopic head denge topaçlı
başlık
gyro-tripod denge topaçlı başlık

H

H henry
H-aerial H dalgalık
hair
~**dresser** berber
~ **stylist** berber
halation ağıl
half
~**-inch** yarım parmak
~**-lap dissolve** bindirme
~**-shadow** yarı gölge
~ **track** yarım ses yolu
balo ağıl
~ **effect** ağıl etkisi
halogen lamp tungsten halojen
ışıtaç
halter microphone boyun
sestopları
ham abartıcı
hand
~**bill** izlence dergisi
~ **boom** sestoplar kolu
~ **camera** el alıcısı
~ **crank** kol
~ **cue** el imleri
~**-drawn music** çalgısız müzik
~**-drawn sound** çalgısız ses
~**grip** sap
~**-held** elde çevirim
~**-held camera** el alıcısı
~ **held TV camera** el alıcısı
~**-hold** sap
~ **painted animation** alıcısız
film
~**-painted music** çalgısız müzik
~ **painted sound** çalgısız ses
~ **props** el donatımı
~ **receiver** el televizyonu
~ **signals** el imleri
~ **viewer** bakımlık
H and D
~ **curve** duyarlıkölçümü eğrisi
~ **speed** H ve D duyarlığı

handle sap
hankie sulu göz film
happy end mutlu son
hard
~-**core** cinsel sömürü filmi
~ **disk** yerleşik teker
~ **light** çiğ ışık
~ **lighting** çiğ aydınlatma
~ **reflector** çiğ yansıtıcı
hardening sertleştirme
hardware donanım
hard-top kapalı sinema
harsh light çiğ ışık
haunted house film hayaletli ev filmi
haze
~-**cutting filter** pus süzgeci
~ **filter** pus süzgeci
Hazeltine Hazeltine
hazy bulanık
"H" certificate "H" belgesi
HDTV yüksek seçiklikli televizyon
head baş; başlık; gövde; kafa
~ **adjustment** kafa ayarı
~ **alignment** kafa ayarı
~ **cameraman** görüntü yönetmeni
~-**cleaning cassette** kafa temizleme kutucuğu
~ **close shot** baş çekimi
~ **electrician** başışıkçı
~ **gaffer** başışıkçı
~ **grip** ustabaşı
~ **leader** ön kılavuz
~-**mounted display** başlık görüntülüğü
~ **of production** yapım yönetmeni
~-**on shot** dikeyine çekim
~-**out** ucu dışarıda
~**phone(s)** kulaklık
~ **receiver** kulaklık
~-**room** üst boşluk
~**set** kulaklık
~ **shot** baş çekimi
~ **slate** çekim tahtası
~**up** ucu dışarıda
heat
~ **absorbing filter** ısıkeser süzgeç
~ **filter** ısıkeser süzgeç
~ **protection filter** ısıkeser süzgeç
heavy kötü adam
height yükseklik
~ **control button (knob)** yükseklik ayarı düğmesi
~ **control** yükseklik ayarı
~ **of image** yükseklik
held cell değişmez yaprak
helical
~ **scanning** eğik tarama
~ **scan recorder** eğik video aygıtı
~ **scan recording** eğik görüntü saptama
~ **track** eğik im[1]
helicopter
~ **camera mount** helikopter desteği
~ **mount** helikopter desteği
~ **shot** helikopter çekimi
helmsman kaydırmacı
hemisphere photosphere ışıktoplar
henry henry
hero kahraman (erkek)
heroine kahraman (kadın)
hertz hertz
hertzian waves hertz dalgaları
HF yüksek yinelenim(ler)
HI arc (lamp) yüksek yeğinlikli ışık yayı
HI carbon yüksek yeğinlikli kömür
hi-con aşırı sert
Hi-8 (mm) Hi-8 (mm)
Hi-8 camera Hi-8 alıcı
hifi, Hi-Fi tıpkılık
~ **video recorder** tıpkılık video su
high
~ **angle** üstten görüş
~-**angle shot** üstten görüş
~ **band** yüksek kuşak[1]
~ **camera viewpoint** yüksek görüş noktası
~ **contrast** aşırı sert
~ **definition** yüksek seçiklik
~ **definition television** yüksek seçiklikli televizyon
~ **fidelity** tıpkılık
~ **frequency** yüksek yinelenim(ler)
~ **frequency stage** yüksek yinelenim katı
~ **hat** altlık
~ **intensity arc** yüksek yeğinlikli ışık yayı
~ **intensity carbon** yüksek yeğinlikli kömür
~ **key lighting** güçlü ana ışık
~**light** parlak nokta
~ **shot** üstten görüş
~-**speed camera** aşırı hızlı alıcı
~-**speed cinematography** hızlandırılmış devinim sineması
~-**speed film** çok hızlı film
~-**speed lens** üstün açıklıklı mercek
~-**speed pictures** hızlandırılmış devinim
~-**speed shooting** hızlı çevirim
~ **tension** yüksek gerilim
~ **voltage** yüksek gerilim
highly directional microphone namlu sestoplar
highly directional mike namlu sestoplar
hip shot yan dizi çekimi
historical film tarihsel film

history
~ **of cinema** sinema tarihi
~ **of film** sinema tarihi
~ **of television** televizyon tarihi
hit başarılı film; gişe birincisi
~ **song** film şarkısı
~ **tune** film şarkısı
Hi-Vision Hi-Vision
HMD başlık görüntülüğü
HMI HMI
~ **discharge lamp** HMI
hocus focus boy odaklayıcı
hold "ayır!"; ayrılmış çekim; resim dondurma
~-**all case** donatı çantası
~ **control** düşey doğrusallık ayarı
~ **frame** dondurulmuş resim
~ **framing** resim dondurma
~-**out matte** devinimsiz örtülü film; devinimsiz örtülü görüntü
~ **take** ayrılmış çekim
~ **to BG!** "dip düzeyi!"
~ **under!** "dip düzeyi!"
Hollywood
~ **Moviola** Moviola
~ **Ten** Hollywood Onu
holocaust film Yahudi soykırımı filmi/dizisi
hologram hologram
holography holografi
home movie özenci filmi
~ **camera** özenci alıcısı
~ **making** özenci sineması
~ **video** ev videosu
~ **video deck** ev videosu
~ **video recorder** ev videosu
honey wagon kıyak gezerev
hoodlum film gangster filmi
hook yamulma
Horizon Çevren
horizon cloth gök görüntülüğü
horizontal
~ **blanking pulse** satır boşluğu imi
~ **compression** sıkıştırma[1]
~ **deflection** yatay saptırma
~ **deflection coil** yatay saptırma sarımlığı
~ **flyback** satırbaşı yapma
~ **frequency** saniyede satır (sayısı)
~ **hold** satır eşleme ayarı; satır eşlemesi; yatay doğrusallık ayarı
~ **image** yatay resim
~ **line frequency** saniyede satır (sayısı)
~ **lock** satır eşleme ayarı; yatay doğrusallık ayarı
~ **pan(ning)** yatay çevrinme
~ **picture hold** satır eşleme ayarı
~ **polarization** yatay ucaylama;
~ **polarized transmission** yatay ucaylanmış yayın
~ **running** yanlamasına geçiş
~ **scanning** yatay tarama
~ **scanning generator** satır üreteci
~ **size** genişlik
~ **size** control genişlik ayarı
~ **synchronizing pulse** satır eşleme imi
~ **tracking** yanlamasına kaydırma
horizontals (lines) yatay çizgiler
horrific film yılgı filmi
horror
~ **film** yılgı filmi
~ **movie** yılgı filmi
horse film çıkrığı
~ **opera** at operası
hospital film/serie hastane filmi/dizisi
host sunucu
hot
~ **camera** açık alıcı
~ **head** yöneltmeli başlık
~ **mike** açık sestoplar
~ **splicer** ısıtmalı yapıştırıcı
~ **spot** parlak nokta
hour saat
house
~ **full** kapalı gişe
~ **light(s)** çalışma aydınlatması; salonun aydınlatılması
~ **lighting** salonun aydınlatılması
~ **reel** gösterim makarası
housing deniz altı koruyucusu
HT yüksek gerilim
hue renközü
hum uğultu
~ **bar** uğultu çizgisi
~ **filter** uğultu süzgeci
humidity nemlilik
humming noise uğultu
hundred per cent talkie yüzde yüz sözlü (film)
HV yüksek gerilim
hybride
~ **film** melez film
~ **movie** melez film
hydraulic
~ **pedestal** subasınçlı ayak
~ **stand** subasınçlı ayak
hydrogen ion concentration hidrojen iyonu yoğunluğu
hype tantana
HYPER aşırı yinelenim(ler)
hyperfocal distance odakötesi uzaklığı
hyperfrequence aşırı yinelenim(ler)
Hypergonar Hypergonar
hypermedia bağlantılı çok araçlılık
hypertext bağlantılı metin
hyphenates çokyönlüler
hypo hipo

hyposulphite of sodium hipo

I

IC tümleşik çevrim[2]
ice-box alıcı kulübesi
icon görüntüsel gösterge; simge[3]
iconic
~ **memorization** iz bırakma
~ **sign** görüntüsel gösterge
iconoscope ikonoskop (alıcı); ikonoskop (ışıtaç)
~ **camera** ikonoskop (alıcı)
~ **tube** ikonoskop (ışıtaç)
ID tanıtma imi
idea ana konu
identification özdeşleşme
~ **caption** tanıtma resmi
~ **leader** tanıtıcı kılavuz
~ **music** tanıtma müziği
~ **signal** tanıtma imi
~ **sound** tanıtma sesi
~ **tune** tanıtma müziği
~ **with the star** özdeşleşme
idiot
~ **hoard** akıl defteri
~ **box** gerzek kutusu
~ **card** akıl defteri
~ **sheet** akıl defteri
IDTV geliştirilmiş seçiklikli televizyon
IEEE Elektrik ve Elektronik Mühendisleri Birliği
~-**1394** IEEE-1394
IF ara yinelenim
Ike ikonoskop (ışıtaç)
illumination aydınlanma
~ **meter** lüksölçer
~ **photometer** lüksölçer
illusion yanılsama
~ **of movement** devinim yanılsaması
illsutrated title süslü arayazı
image görüntü; resim
~ **area** görüntü alanı
~ **carrier** resim taşıyıcı dalga
~ **compression** sıkıştırma[1]
~ **converter** ölçün çevireci
~ **degradation** görüntü bozulması
~ **deterioration** görüntü bozulması
~ **diffusion** yumuşak odak
~ **distortion** bozum
~ **drop-out** resim kesilmesi
~ **enhancement** görüntü geliştirme
~ **enhancer** görüntü geliştirici
~ **height** yükseklik
~ **iconoscope** görüntü ikonoskopu
~ **intensifier** görüntü güçlendirici
~ **orthicon camera** görüntü-ortikon alıcı
~ **orthicon tube** görüntü-ortikon ışıtacı
~ **plane** görüntü düzlemi
~ **processing** görüntü işleme
~ **retention** iz bırakma
~ **scale** çekim ölçeği
~ **size** resim boyu
~ **transfer converter** ölçün çevirgeci
imaginary line varsayımsal çizgi
Imax Imax
Imax Solido Imax Solida
Imax3D film Imax Solida
imbibition emme
~ **printing** emme
IMM etkileşimli çok araçlılık
Immy görüntü-ortikon ışıtacı
impendance iç direnç
~ **matching transformer** iç direnç dönüştürgeci
~ **transformer** iç direnç dönüştürgeci
impressionism izlenimcilik
impressionnist izlenimci
improved definition television geliştirilmiş seçiklikli televizyon
improvisation doğaçlama
improvised cinema doğaçlama sineması
impulse vuru
IN ara negatifi
in-betweener ara resimleyici
in-betweens ara resimler
incandescence akkorluk
incandescent akkor
~ **lamp** akkor ışıldak
~ **light** akkor ışık
~ **tungsten lamp** akkor ışıldak
inch parmak
~ **per second** saniyede parmak
inching yoklama[1]
~ **button** yoklama düğmesi
~ **knob** yoklama düğmesi
incidence exposure meter gelen ışıkölçer
incidental music film müziği
incident light gelen ışık
~ **exposure meter**
~ **meter** gelen ışıkölçer
independent bağımsız yapımcı; bağımsız yönetmen
~ **director** bağımsız yönetmen
~ **feature** bağımsız film
~ **film** bağımsız film
~ **producer** bağımsız yapımcı
index belirti
~ **beam** kılavuz demeti
~ **of films** film dizelgesi
~ **of refraction** kırılma göstergesi
indexing beam kılavuz demeti
indication of the station yayaç adı
indicator gösterge
indie bağımsız yapımcı
~ **film** bağımsız film
~ **movie** bağımsız film
indigenous sound doğal ses(ler)

indirect wave yansımış dalga
indoor (studio shot) iç
inductance irkilimlik
industrial uğraş filmi, izlencesi
~ **cinematography** işleyim sineması
~ **film** işleyim filmi
~ **grade** tecimsel tür
infinity sonsuz
inflammable yanar film
~ **film** yanar film
~ **stock** yanar film
inflammation (of film) yanma[1]
in focus odakta
infomercial tanıtı-belgesel
information bilgi
~ **highway** bilgi hızyolu
~ **pan** tanıtıcı çevrinme
~ **screening** özel oynatım
~ **superhighway** bilgi hızyolu
informational
~ **program (programme)** haber izlencesi
~ **programming** haber izlencesi
infotainment eğlenceli bilgi
in frame çerçeve içi
in-frame edit uyum resmi
infrared
~ **cinematography** kızılaltı sineması
~ **commander** uzaktan yönetme aygıtı
~ **controller** uzaktan yönetme aygıtı
~ **drying** kızılaltı kurutması
~ **emulsion** kızılaltı duyarkatı
~ **radiation** kızılaltı (ışınımı)
~ **remote control receiver** uzaktan yönetme duyargacı
ingenue esas kız
inherent noise içsel ses
inkie küçük ışıldak
inky akkor ışıldak; küçük ışıldak
~ **dink** küçük ışıldak
~ **dinky** küçük ışıldak
inlay örtülü bileştirme
~ **mask** bileştirme örtüsü
inner monologue içinden (konuşma)
in picture çerçeve içi
in point başlangıç sayısı
input girdi; giriş[1]
insert ara filmi; ara görüntü; ayrıntı (çekimi)
~ **car** kaydırma arabası
~ **edit(ing)** katmalı kurgu
~ **recording** katmalı saptama
~ **shot** ara görüntü
insertion bileştirme
inset
~ **image** katma görüntü
~ **scene** katma görüntü
in shot çerçeve içi
inspection window gözetleme deliği
instantaneous şipşak
instant replay hemen yineleme
Institute of Electrical and Electronics Engineers Elektrik ve Elektronik Mühendisleri Enstitüsü
instructional
~ **broadcast** okul televizyonu
~ **film** eğitici film
~ **program (programme)** okul televizyonu
~ **television** okul televizyonu
instruments of mass communications yığınsal iletişim araçları
in sync(h) eşlemeli
INT. iç
integral
~ **film** tek kuşak[1]
~ **screen** üçboyutlu görüntülüğü
~ **tripack** tek kuşak[1]
~ **version** kesintisiz evirim
integrated circuit tümleşik devre
intellectual
~ **cinema** anlıksal sinema
~ **film** anlıksal film
~ **montage** anlıksal kurgu
Intelsat Intelsat; Uluslararası Haberleşme Uyduları Örgütü
intensification koyulaştırma
intensifier koyulaştırıcı
intensifying koyulaştırma
~ **bath** koyulaştırma banyosu
intensity gürlük; yeğinleme
interaction etkileşim
interactive etkileşimli
~ **film** etkileşimli film
~ **movie** etkileşimli film
~ **multimedia** etkileşimli çok araçlılık
~ **television** etkileşimli televizyon
~ **video** etkileşimli video
Interamerican Radio Association Amerikalılararası Yayın Birliği
intercarrier (sound) ara taşıyıcı
interchangeable lens değiştirilebilir mercek
intercom(munication) system içiletişim
intercut ara çekim
intercutting almaşık kurgu; araya koyum
interdupe ara negatifi
interface arabirim
interference girişim; karışma; parazit
interfield
~ **cutting** boşlukta kesme
~ **switching** boşlukta kesme
interior iç
~ **monologue** içinden (konuşma)
~ **filming** içeride (çevirim)
~ **shooting** içeride (çevirim)
~ **shot** iç

~ **voice** içinden (konuşma)
interlace geçmeli tarama
interlaced scanning geçmeli tarama
interlacing geçmeli tarama
interlock bağlama (düzeni)
interlock system bağlama (düzeni)
intermediate ara kuşak[1]
~ **frequency** ara yinelenim
~ **frequency amplifier** ara yinelenim yükselteci
~ **frequency stage** ara yinelenim katı
~ **negative** ara negatifi
~ **positive** ara pozitifi
intermission ara
intermittent
~ **contact printer** ara değmeli basım aygıtı
~ **mechanism** aralı devinim düzeneği
~ **pressure plate** aralı basaç
~ **printing** aralı basım
~ **running** aralı geçiş
~ **sprocket** aralı devinim dişlisi
internal
~ **aerial** içeri dalgalığı
~ **editing** iç kurgu
~ **monologue** içinden (konuşma)
~ **network** uluslararası televizyon ağı
international
(I)~ Radio Consultative Committee Uluslararası Radyo İletişimi Danışma Kurulu
(I)~ Federation of Film Archives Uluslararası Filmlikler Federasyonu
~ **network** uluslararası televizyon ağı
~ **news** dış haberler
~ **Radio and Television Organization** Uluslararası Radyo ve Televizyon Örgütü
~ **Radio-Television University** Uluslararası Radyo ve Televizyon Üniversitesi
~ **sound** sözsüz ses kuşağı
~ **sound track** sözsüz ses kuşağı; sözsüz ses yolu
(I)~Standards Organization Uluslararası Ölçünler Örgütü
(I)~Telecommunications Satellite Consortium Uluslararası Irakiletişim Uyduları Örgütü
(I)~Telecommunication Union Uluslararası Irakiletişim Birliği
~ **television network** uluslararası televizyon ağı
~ **track** sözsüz ses kuşağı; sözsüz ses yolu
interneg ara negatifi
internegative ara negatifi
Internet Internet
Internetçi ağdaş
interpositive ara pozitifi
interruption yayın kesilmesi
Intersputnik Intersputnik
intersync(h) eşleşimlik
Intertel Intertel
intertitle arayazı
interval ara; resim-ses aralığı
~ **between sound and picture** resim-ses aralığı
~ **signal** ara imi
intervalometer aralık düzenleyici
intervals ara resimler
inteview görüşüm
Intervision Intervision
in the can kutuda
introductory text açıklama yazısı
inversion resim evrilmesi; tersine devinim
inverted telephoto lens geri odaklı mercek
investigative journalism araştırmacı gazetecilik
invisible
~ **cut(ting)** görünmez kesme
~ **editing** görünmez kurgu
~ **join** görünmez ek
~ **splicing** görünmez ek
in vision çerçeve içi
IO görüntü-ortikon ışıtacı
ion iyon
ionization iyonlaşma
ionosphere iyonyuvarı
ionospheric wave yansımış dalga
IP ara pozitifi
ips saniyede parmak
IRCC Uluslararası Radyo İletişimi Danışma Kurulu
iris ışık düzengeci; iris
~ **aperture** ışık düzengeci açıklığı
~ **diaphragm** ışık düzengeci
~ **fade in** noktalı açılma
~ **fade in - fade out** noktalı açılma - kararma
~ **fade out** noktalı kararma
~ **in** ışık düzengeciyle açılma
~ **in - out** ışık düzengeciyle açılma - kararma
~ **out** ışık düzengecini açmak; ışık düzengeciyle kararma
~ **ring** ışık düzengeci bileziği
~ **wipe** noktalı açılma - kararma
iron
~ **cross** Malta haçı
~ **oxide** demir oksit
IRTO Uluslararası Radyo ve Televizyon Örgütü
Iscomorphot Iscomorphot
island film bölümü
ISO ayrık alıcı; Uluslararası Ölçünler Örgütü
~ **sensibility** ISO duyarlığı

~ **speed** ISO duyarlığı
ISO standards ISO ölçünleri
isolated camera ayrık alıcı
isolation booth seslendirme odası
Italian western İtalyan kovboy filmi
Italo-western İtalyan kovboy filmi
it's
~ **a print!** "basıla!"
~ **a wrap!** "toparlanın!"
~ **on the air!** "canlı yayını başlat!"
ITU Uluslararası İrakiletişim Birliği
~ **country code** ITU ülke kısaltması
~ **region** ITU bölgeleri
ITV okul televizyonu

J

J jul
jack döndüreç; yuva
jacketed lamp tungsten halojen ışıtaç
jam dolaşma
~ **sync(h)** eşleme kilitlemesi
jamming bozma
Japanese western samuray filmi
jeeped monitor tekerlekli denetlik
jelly süzgeç; yayındırıcı
jenny üreteç
jib
~ **arm** vinç kolu
jibbing yanlamasına kaydırma
"jidai-geki" çağ filmi
jingle cingıl
jitter titreme
jockey roller dengeleme makarası
jog(ging) tarama[2]
join ek yeri; yapıştırmak
joiner kesici; yapıştırma aygıtı
joining yapıştırma
~ **cement** yapıştırıcı
jointer yapıştırma aygıtı
joule jul
joystick yönelteç
JPEG JPEG
juice güç
juicer ışıkçı
jump atlama[1]
~ **cut** atlama[1]
jumping cue erken girme
junction hox dağıtım kutusu
junior ikilik
~ **spot** ikilik
juvenile esas oğlan
~ **delinquency film** çocuk suçluluğu filmi
~ **lead** genç

K

K kelvin
kaleidoscope effect çiçek dürbünü etkisi
Kalvar
~ **film** Kalvar film
~ **motion picture film** Kalvar film
~ **process** Kalvar işlemi
"kammerspiel" kammerspiel
"kammerspielfilm" kammerspiel filmi
karate film karate filmi
KB kilobyte
kc kilosikl
kc/s kilosikl
keep take ayrılmış çekim
keg küçük ışıldak
kelvin kelvin
kelvin meter renk sıcaklıkölçeri
Kem Kem
key ana ışık; dokunaç
~ **animation** ana resim canlandırması
~ **announcer** başsunucu
~ **drawings** ana resimler
~ **grip** ustabaşı
~ **light** ana ışık
~ **lettering** kenar sayısı
~ **make-up artist** başmakyajcı
~ **number** kenar sayısı
~ **poses** ana resimler
~ **positions** ana durumlar
keyboard dokunaçlık
keyed-insertion örtülü bileştirme
keying kenar sayısı dizelgeleme; örtülü bileştirme
KEYKODE KEYKODE
keys ana resimler
keystone kilit taşı
Keystone
~ **Cops** Keystone Aynasızları
~ **Kops** Keystone Aynasızları
kHz kilohertz
kick yansıma[2]
kicker destek ışığı
~ **light** destek ışığı
kidvid çocuk izlencesi
kill bezem sökmek; söndürmek
~! "sök!", "söndür!"
~ **a set** bezem sökmek
kilo- kilo-
kilo
~**byte** kilobyte
~**cycle** kilosikl
~**cycle per second** kilosikl
~**hertz** kilohertz
~**watt** kilovat
kine- kine-
kine filme saptama; filme saptayıcı
kinema sinema
Kinemacolor Kinemacolor
kinematograph sinemacılık; sinematograf
kinematography sinema; sinemacılık
kines filme saptama
kinescope almaç ışıtacı; filme saptama; filme saptayıcı
~ **camera** filme saptayıcı

~ **recording** filme saptama
Kino-Eye Sinema-Göz
"Kino-Glaz" Sinema-Göz
"kinoki" Sinema-Gözcüler
"kinoks" Sinema-Gözcüler
Kinopanorama Kinopanorama
"Kino-Pravda" Sinema-Gerçek
Kino-Vario Kino-Vario
kitsch kötü film
Klieg light Klieg ışıtacı
klystron klistron
knee shot diz çekimi
knob (button) çalıştırma düğmesi
~ **twister** ses yönetmeni
knockabout comedy sopalama
knot düğüm
Kodachrome Kodachrome
Kodacolor Kodacolor
Kodak
~ **perforation** pozitif deliği
~**'s Super-8 mm** Kodak büyük 8
~ **standard** pozitif deliği
~ **standard perforation** pozitif deliği
Kollimation koşutlama
kookie oymalı örtü
Koordinaten konaçlar
KS pozitif deliği
kukaloris oymalı örtü
kuke oymalı örtü
kukie oymalı örtü
Kuleshov effect Kuleşov deneyi
kung-fu film kungfu filmi
kW kilowatt

L

L lambert
lab işlemelik
laboratory işlemelik
~ **fade** kimyasal kararma
lace takmak
lacing takma
lack of contrast sertlik eksikliği
lacquer vernik
lacquering vernikleme
lag iz bırakma
lambert lambert
lamp ışıtaç
~ **operator** ışıkçı
landscape film gezi filmi; turizm filmi
language dil
Lani Bird Lani Bird
lantern slide saydam resim
~ **size** saydam resim boyu
lanyard microphone boyun sestopları
lap sayaç
~ **dissolve** zincirleme
~ **splice** binmeli yapıştırma
lapel
~ **microphone** yaka sestopları
~ **mike** yaka sestopları
large
~ **format** film geniş film
~**-screen television** geniş görüntülük
~**-screen television (projection)** televizyon gösterimi
~ **screen television projector** televizyon göstericisi
Larsen effect Larsen etkisi
laser laser
~**disc** laserli video tekeri
~ **videodisc** laserli video tekeri
~ **videodisc player** laserli video tekerçalar
~ **videodisc recorder** laserli video tekeri saptayıcı
LaserVision LaserVision
last-minute rescue "son anda kurtarış"
latency gecikme süresi
latensification gizli görüntü yeğinlemesi
latent
~ **edge number** kenar sayısı
~ **image** gizli görüntü
lateral
~ **framing** eğik çerçeveleme
~ **shot** eğik çekim
~ **track** eğik im[1]
~ **tracking** yanlamasına kaydırma
latitude (of exposure) ışıklama genliği
laugh-track gülme kuşağı
launching sürüm
lav boyun sestopları
lavalier(e)
~ **microphone** boyun sestopları
~ **mike** boyun sestopları
lavender mavi eşlem
~ **net** mor süzek
~ **print** mavi eşlem
law of cinematography sinema tüzesi
Lawrence tube Lawrence ışıtacı
layer kat[1]
layering ekleme
laying sound ses kurgusu
lazy arm tekerlekli kol
lazy boy yaylı askı
lead baş rol; kılavuz
leader Akademi kılavuzu; kılavuz
~ **for television** televizyon kılavuzu
~ **strip** kılavuz
lead-in giriş[2]; iniş kablosu
leading
~ **lady** başoyuncu
~ **man** başoyuncu
~ **motive** yinelemeli kavram
~ **part** başrol
~ **performer** başoyuncu
~ **player** başoyuncu
~ **question** yönlendirmeli soru
~ **role** başrol

~ **young actor** genç
~ **young actress** genç
LED ışıksalan diyot
legal deposit derleme eşlemi
legs üçayak
leitmotif yinelemeli kavram
leitmotiv yinelemeli kavram
length uzunluk
~ **counter** sayaç
~ **in metres counter**
~ **in metres indicator** metre sayacı
~ **of reel** makara boyu
~ **of shot** çekim uzunluğu
lens mercek
~ **angle** açı
~ **adapter** mercek uyarlacı
~ **aperture** açıklık; ışık düzengeci açıklığı
~ **barrel** mercek çerçevesi
~ **cap** mercek kapağı
~ **carrier** mercek desteği
~ **coating** yansımaönler (kat)
~ **cradle** mercek desteği
~ **diaphragm** ışık düzengeci
~ **flare** parıltı
~ **hood** güneşlik
~ **housing** mercek yuvası
~ **mount** mercek çerçevesi; mercek yuvası
~ **opening** açıklık
~ **protractor** mercek iletkisi
~ **setting** ışık düzengeci ayarı
~ **shade** güneşlik
~ **speed** bağıntılı açıklık
~ **stop** f sayısı
~ **support** mercek desteği
~ **turret** mercek tablası
lenser odaklayıcı
lenticular screen merceksi görüntülük
lesbian film eşcinsel filmi
letterbox zarf boyu
level
~ **angle**
~ **camera** olağan görüş noktası
~ **cut** kurgu eşlemesi
~ **indicator** gürlükölçer
~ **shot** olağan görüş noktası
~ **sync(h)** kurgu eşlemesi
lever kol
LF alçak yinelenim(ler)
library
~ **film** belgelik filmi
~ **footage** belgelik çekimi
~ **material** belgelik çekimi
~ **music** belgelik müziği
~ **of film books** sinema kitaplığı
~ **of stock shot** belgelik
~ **of television books** televizyon kitaplığı
~ **shot** belgelik çekimi
~ **vault** korunak
licence (license) yayın izni
light ışık
~**!** "ışık!"
~ **absorber** soğurucu
~ **absorption** soğurma
~ **and dark** ışık ve gölge
~ **and shade** ışık ve gölge
~ **balancing filter** ışık dengeleme süzgeci
~ **beam** ışın demeti
~ **beam angle** ışık açısı
~ **board** aydınlatma masası
~ **box** ışıklı kutu
~ **change band** basım ışığı kuşağı
~ **change board** aydınlatma masası
~ **change point** basım aygıtı sayısı
~ **comedy** hafif güldürü
~ **controller** kerteleyici
~ **diffusing screen** yayındırıcı örtü
~ **emitting diode** ışıksalan diyot
~ **entertainment programme** eğlendirici izlence
~ **level** aydınlanma düzeyi
~ **lock** ışıkkesen
~ **meter** ışıkölçer
~ **picture** eğlendirici film
~ **pipe** borulu askı
~ **plan** aydınlatma tasarı
~ **plot** aydınlatma tasarı
~ **ray** ışık ışını
~ **rehearsal** ışık sınaması
~ **scatter(ing)** yayınımı
~ **sensitive mosaic** mozaik
~ **source** ışık kaynağı
~ **speed** ışık hızı
~~**splitting prism** ışık bölücü biçme
~~**struck** ışık yemiş
~ **tight** ışıkgeçirmez
~ **trap** ışıkkesen
lightening (a print) saydamlama
lighting aydınlatma; düzenleme
~ **bridge** iskele
~ **cameraman** görüntü yönetmeni
~ **camerawoman** görüntü yönetmeni
~ **console** aydınlatma masası
~ **contrast ratio** sertlik oranı
~ **control console** aydınlatma masası
~ **control equipment** aydınlatma masası
~ **director** başışıkçı
~ **electrician** ışıkçı
~ **engineer** başışıkçı
~ **equipment** aydınlatma donatımı
~ **from above** üstten aydınlatma
~ **from behind** geriden aydınlatma
~ **from below** alttan aydınlatma
~ **gantry** iskele
~ **grid** borulu askı
~ **plan** aydınlatma tasarı

~ **plot** aydınlatma tasarı
~ **rail** kaydırma askısı
~ **rehearsal** ışık sınaması
~ **setting** yerleştirme
~ **setup** yerleştirme
~ **supervisor** başışıkçı; görüntü yönetmeni

lightning effect şimşek etkisi
lightweight camera el alıcısı
liko söbemsi ışıldak
lily renk örneği
limbo belirsiz dip
~ **set** açık diplik
limited
~ **rights** sınırlı haklar
~ **serial** minidizi
~ **serie** minidizi
limiter sınırlayıcı
limits görüş alanı
~ **of audibility** işitilebilirlik sınırı
~ **of definition** alan
line satır; tümce
~ **blanking** satır boşluğu
~ **blanking pulse** satır boşluğu imi
~ **deflection** yatay saptırma
~ **deflection coil** yatay saptırma sarımlığı
~ **duration** satır süresi
~ **flyback** satırbaşı yapma
~ **frequency** saniyede satır sayısı
~ **generator** satır üreteci
~ **interlace** geçmeli tarama
~ **microphone** namlu sestoplar
~ **monitor** ana denetlik
~ **number** satır sayısı
~ **of sight** bakış çizgisi
~ **of sight** yöneltmeli yayın
~ **of vision** bakış çizgisi
~ **period** satır süresi
~ **producer** yapım görevlisi
~ **pulse** satır eşleme imi
~ **rate converter** satır çevireci
~ **reversal** tarama evrilmesi
~ **scanning** satır taraması
~**s per frame** satır sayısı
~ **store converter** satır biriktirici çevireç
~ **suppression period** satır boşluğu süresi
~~**sync(hronizing) pulse** satır eşleme imi
~ **synchronization** satır eşlemesi
~ **synchronizing pulse**
~ **synchronization signal** satır eşleme imi
~ **time** satır üreteci
~ **valve** ışıklama düzengeci

linear
~ **editing** düz kurgu
~ **time code** uzunlamasına zaman düzgüsü
~ **video** düz video

linearity doğrusallık
~ **hold** doğrusallık ayarı
linehold dönme
liner tanıtma imi
line-up time hazırlık süresi
lining up hazırlık; hazırlık süresi; yer seçimi
link bağlantı[2]
linking shot bağlayıcı çekim
linkman sunucu
linkwoman sunucu
lip
~ **microphone** dudak sestopları
~ **mike** dudak sestopları
~ **sync(h)** dudak eşlemesi
~ **synchronization** dudak eşlemesi

lipstick camera görüş noktası alıcısı
liquid
~ **crystal** sıvı kırılca
~ **head** sıvı başlık
liquid gate çizikönleri
~ **printing** çizikönleri
listen dinlemek
listener dinleyici
listening dinleme
~ **shot** dinleme çekimi
list
~ **cleaning** dizelge temizliği
~ **of credits** tanıtma yazısı
~ **of films** film dizelgesi
literary programme yazın izlencesi
live canlı yayın
~ **action** canlı çalışma
~ **action card animation** canlı çizgiler
~ **broadcast** canlı yayın
~ **direct** canlı yayın
~ **from the studio** işlikte canlı yayın
~ **mike** açık sestoplar
~~**on-tape** canlı saptama
~ **outdoor pick-up** dışarıda (canlı) yayın
~ **outside broadcast** dışarıda (canlı) yayın
~ **presentation** canlı yayın
~ **production** canlı yayın
~ **relay** canlı yayın
~ **sound** doğal ses(ler)
~ **stage** düzlük
~ **studio programme** işlikte canlı yayın
~ **television** canlı yayın
~ **television broadcasting** canlı yayın
~ **transmission** canlı yayın

lm lümen
LNA im[1] yükselteci
load takmak
loader (boy) takıcı
loading (of the camera) takma
lobby gezinek; girişlik
~ **card** tanıtı resmi

LOC dışarıda (çevirim)
local
~ **broadcasting** yerel izlence
~ **channel** yerel oluk
~ **news** bölgesel haberler
~ **programme** yerel izlence
~ **regulations** gösterim yönetmeliği
~ **station** bölge yayacı
~ **transmitter** aktarıcı
location çevirim yeri; dışarıda (çevirim); yer
~ **director** dışarıda çevirim görevlisi
~ **hunt** yer seçimi
~ **man**
~ **manager** dışarıda çevirim görevlisi
~ **point** dışarıda çevirim yeri
~ **scout** yer seçici
~ **scouting** yer seçimi
~ **shooting** dışarıda çevirim
~ **unit** dışarıda çevirim takımı
locking kilitlenme
lock-off değişmez çekim
lock-up eşleme kilitlenmesi
~ **time** eşleme kilitlenmesi
locomotive lokomotif
log yazanak
~ **sheet** çevirim yazanağı
logo simge[2]
long
~ **distance** uzak erişim
~ **focal length lens** ırak merceği
~ **focus lens** uzun odaklı mercek
~ **lens** ırak merceği
~-**play** uzunçalar (teker)
~-**play(ing) record** uzunçalar (teker)
~-**playing disk** uzunçalar (teker)
~-**range microphone** uzun erimli sestoplar
~ **shot** genel çekim; uzun çekim
~ **take** çekim-ayrım
~ **waves** uzun dalga
longitudinal time code uzunlamasına zaman düzgüsü
looking room yan boşluk
loop büklüm; dolam
~ **film** sonsuz film
looping sonradan seslendirme
loose framing gevşek çerçeveleme
loosen shot! "genişlet!"
lossless (compression) yitimsiz sıkıştırma
loss of the edge çevresel yitim
lossy (compression) yitimli sıkıştırma
lot işlik arsası
loud haler sesbüyütür
loudness gürlük; ses düzeyi
~ **contour** gürlük ayarı
loudspeaker sesyayar
Louma Louma
lounge gezinek
love film aşk filmi
low
~-**angle shot** alttan görüş
~ **band** alçak kuşak
~-**budget film** dar bütçeli film
~ **camera view-point** alçak görüş noktası
~-**con** aşırı yumuşak
~ **contrast** aşırı yumuşak
~ **definition** düşük seçiklik
~ **frequency** alçak yinelenim(ler)
~ **frequency amplification** alçak yinelenim(ler) yükseltimi
~ **frequency stage** alçak yinelenim katı
~ **intensity arc** alçak yeğinlikli ışık yayı
~ **key (lighting)** cılız ana ışık
~ **noise amplifier** im[1] yükselteci
~ **point of view** alçak görüş noktası
~-**power transmitter** aktarıcı
~ **shot** alttan görüş
~-**shrink base** az büzülür taban
~ **tension lamp**
~ **voltage lamp** alçak gerilimli ışıtaç
lower
~ **sideband** alt yan kuşak[3]
~ **spool box** alıcı kutu
LP uzunçalar (teker)
LS genel çekim
LTC uzunlamasına zaman düzgüsü
lub mumlama
lubrication mumlama
luma parlaklık
lumen lümen
luminaire ışık kaynağı; ışıldak
luminance parlaklık; parlaklık imi
~ **channel** parlaklık oluğu
~ **information** parlaklık bilgisi
~ **range** parlaklık oranı
~ **signal** parlaklık imi
luminescence ışıldama
luminescent ışıldar
luminosity parlaklık
luminous flux akı
lux lüks
luxmeter lüksölçer
LV LaserVision
LVR laserli video tekeri saptayıcı
LW uzun dalga
lx lüks
lyricist söz yazarı
lyrics söz
lyrist söz yazarı

M

MII MII
MAC MAC
macaroni film
machine leader açındırma kılavuzu
macrocinema(tography) iriölçek

sineması
macro lens iriölçek merceği
Macrozoom Macrozoom
made-for-television
~ **feature** televizyon filmi
~ **movie** televizyon filmi
mafia film mafya filmi
mag doldurmalık; mıknatıslı film
~ **film** mıknatıslı film
~ **stock** mıknatıslı film
~ **stripe** mıknatıslı ses yolu
~ **track** mıknatıslı ses yolu
magazine dergi-film; dergi-televizyon; doldurmalık
~ **format** dergi-televizyon
~ **programme** magazin (izlencesi)
magenta mavi-kırmızı
magic
(M) ~ **Box** Magic Boz
~ **eye** göz ışıtacı
~ **lantern** büyülü fener
Magirama Magirama
Magiscope Magiscope
Magnafilm Magnafilm
Magnascope Magnascope
magnet mıknatıs
magnetic mıknatıssal
~ **balance track** dengeleme yolu
~ **disk (disc)** tekercik
~ **field** mıknatıslı alan
~ **film** mıknatıslı film
~ **film recorder** mıknatıslı filmli ses aygıtı
~ **film recording machine** mıknatıslı filmli ses aygıtı
~ **focusing** mıknatıslı odaklama
~ **head** mıknatıslı kafa
~ **layer** mıknatıslı kat
~**optical projector** mıknatıslı-optik gösterici
~ **particle orientation** mıknatıssal yönelme
~ **picture tape** video kuşağı
~ **recorder** ses aygıtı
~ **recording** mıknatıslı seslendirme
~ **recording head** mıknatıslı seslendirme kafası; saptama kafası
~ **reproducing head** mıknatıslı okuma kafası
~ **sound** mıknatıslı ses
~ **sound projector** mıknatıslı sesli gösterici
~ **sound recorder** ses aygıtı
~ **sound recording** mıknatıslı seslendirme
~ **sound stripe** mıknatıslı ses yolu
~ **sound stripe film** mıknatıslı sesli film
~ **sound track** mıknatıslı ses imi; mıknatıslı ses yolu
~ **stock** mıknatıslı film
~ **storage** mıknatıslı biriktirme (dizgesi)
~ **storage unit** mıknatıslı biriktirme (dizgesi)
~ **stripe** mıknatıslı ses kuşağı; mıknatıslı ses yolu
~ **striping** mıknatıslama
~ **tape** mıknatıslı kuşak[1]
~ **tape recorder** ses aygıtı
~ **tape speed** mıknatıslı ses kuşağı hızı
~ **track** mıknatıslı ses yolu
magnetism mıknatıslık
magnetization mıknatıslama
magnifier button (knob) büyüteç düğmesi
magniscale büyük maket
magopt mıknatıslı-optik; mıknatıslı-optik eşlem
~**ical** mıknatıslı-optik
~**ical copy** mıknatıslı-optik eşlem
~**ical print** mıknatıslı optik eşlem
~**ical projector** mıknatıslı optik gösterici
~**ical release print** mıknatıslı optik eşlem
main
~**board** anakart
~ **feature** başfilm
~ **feature film** başfilm
~ **film** başfilm
~ **memory** ana bellek
~ **title** ad
~ **title card** ad kartonu
~ **titles** tanıtma yazısı
mains kent akımı
~ **electricity** kent akımı
~ **plug** akım fişi
maintenance bakım
make
~ **a print** eşlemlemek
~ **a sound recording** seslendirmek
make-up derleme; makyaj; makyaj yapmak
~**artist** makyajcı
~ **card** makyaj fişi
~ **chart** makyaj fişi
~ **man** makyajcı
~ **person** makyajcı
~ **supervisor** başmakyajcı
~ **table** derleme masası
male-oriented film erkek filmi
Maltese cross Malta haçı
management işlik yönetimi
M and E track(s) sözsüz ses kuşağı; sözsüz ses yolu
man's film erkek filmi
manual zoom elle kaydırma
mark ayırmaç; imi', yapım imleri
market research pazar araştırması
marking pencil yağlı kalem
married bileşik
~ **print** bileşik eşlem

martial arts film dövüş sanatları filmi
maser maser
mask örtü; saydam resim çerçevesi
mass
~ **communication** yığınsal iletişim
~ **film** yığın filmi
~ **media** yığınsal iletişim araçları
mast direk
master ana mıknatıslı kuşak[1]
~ **control** ana denetim odası
~ **control operator** ana denetim görevlisi
~ **control room** ana denetim odası
~ **control switcher** ana denetim masası
~ **copy** ana kuşak[1]
~ **log book** ana yazanak
~ **magnetic tape** ana mıknatıslı kuşak[1]
~ **matching** ana kuşak[1] kurgusu
~ **monitor**
~ **of ceremonies** sunucu
~ **of ceremony** sunucu
~ **picture monitor** ana denetlik
~ **positive** ana pozitif
~ **print** ana pozitif
~ **script** ana oyunluk
~ **scene script** ayrımlama
~ **shot** genel çekim
~ **switcher** ana denetim masası
~ **tape** ana mıknatıslı kuşak[1]
mat(t, tte) örtü
~ **bleed** örtü çizgisi
~ **box** örtü kutusu
~ **glass** buzlu cam
~ **rolls** örtülü film
~ **scan** örtü taraması
~ **screen** donuk görüntülük
~ **shot** maket çekimi; devinimsiz örtülü film
~ **white screen** donuk görüntülük
match uyum
~ **action** devinimde uyum
~ **cut** uyum kesmesi
~ **dissolve** uyum zincirlemesi
~ **frame** uyum resmi
~-**frame edit** uyum resmi
~ **image cut** uyum kesmesi
matched shot açı - karşı açı; negatif kurgusu; uyum
matched cut uyum kesmesi
matching uyum
~ **action** devinimde uyum
~ **direction** yönde uyum
~ **looks** bakış uyumu
~ **of actions** devinimde uyum
~ **negative** negatif kesimi
~ **shot** açı - karşı açı; bağlayıcı çekim
~ **stock** uyumlu boş film
~ **transformer** içdirenç dönüştürgeci
"matinee" gündüz gösterimi
matrice kalıp
matrix kalıp
matt · **mat**
matte **mat**
matter özdek
Mauritone kurgu aygıtı
maxi brute büyük ışıldak
maximum
~ **aperture** bağıntılı açıklık; en son açıklık
~ **contrast** aşırı ışıklı
MB megabyte
Mc megasikl
MC sunucu
MCR yayın arabası
MCS bel çekimi; diz çekimi
Mc/s megasikl
MCU göğüs çekimi
measurement in metres metreyle uzunluk
measuring unit birim
mechanical
~ **effects** mekanik etkiler
~ **programme selecting** mekanik oluk seçme
~ **scanning** mekanik tarama
~ **television** mekanik televizyon
medical
~ **cinematography** tıp sineması
~ **television** tıp televizyonu
medium
~ **close shot** bel çekimi; diz çekimi
~ **close up** göğüs çekimi
~ **frequencies** orta yinelenim(ler)
~ **long shot** yarı genel çekim
~ **shot** boy çekimi
~ **waves** orta dalga
~ **waves band** orta dalga
megabyte megabyte
megacycle megasikl
~ **per second** megasikl
megahertz megahertz
megaphone sesbüyütür
melodrama melodram; melodram filmi
memory bellek
men's film erkek filmi
menu seçke
mercury
~ **arc** cıva buğulu ışık yayı
~-**cadmium lamp**
~ **discharge lamp** cıva buğulu ışıtaç
~ **vapour arc** cıva buğulu ışık yayı
~ **vapour lamp** cıva buğulu ışıtaç
MESECAM MESECAM
mesh
~ **effect**
~ **patterning** ızgara etkisi
metallic screen maden görüntülük

metal tape krom dioksit (kuşak[1])
metaphor eğretileme
method yöntem
metonymy düzdeğişmece
metric
~ **editing**
~ **montage** ölçümlü kurgu
MF ara yinelenim; orta yinelenim(ler)
MFD en yakın odaklama uzaklığı
mho mho
MHz megahertz
MIDI MIDI
mic sestoplar
Mica Mica
Mickey Mousing Mickey Mousing
microchip yonga
microcinematography ufaköl̈çek sineması
microcircuit tümleşik devre
microfilm minifilm
micron mikron
microphone sestoplar
~ **boom** sestoplar arabası; sestoplar kolu
~ **boom man** sestoplarcı
~ **jack** sestoplar yuvası
~ **motions** sestoplar devinimleri
~ **movement** sestoplar devinimleri
~ **operator** sestoplarcı
~**processor** minişlemci
~ **shadow** sestoplar gölgesi
~ **stand** sestoplar ayağı
~ **support** sestoplar ayağı
microwave minidalga
~ **link** telsiz bağlantısı
~ **relays** telsiz bağlantısı
~ **relay station** telsiz bağlantısı yayacı
middle orta
~ **definition** orta seçiklik
~ **frequencies** orta yinelenim
~ **frequency** ara yinelenim
~ **shot** boy çekimi
~ **waves** orta dalga
midget akkor ışıldak
mid shot bel çekimi; boy çekimi
mike sestoplar
~ **boom** sestoplar arabası
~ **man** sestoplarcı
milieu hava
mini akkor ışıldak
~ **lite** küçük ışıldak
~-**serie** minidizi
miniature maket
~ **model** maket
~ **shot** maket çekimi
minimal film salt film
minimum
~ **contrast** aşırı yumuşak
~ **crew** en küçük takım
~ **focusing distance** en yakın odaklama uzaklığı
minor character ufak karakter
minute dakikalamak
mired mired
mirror ayna
~ **camera** aynalı alıcı
~ **drum** aynalı kasnak
~ **effect** Schüfftan işlemi
~ **galvanometer** aynalı galvanometre
~ **image** ayna görüntüsü
~ **optic lens** aynalı mercek
~ **reflex shutter** aynalı örtücü
~ **reflex viewfinder** yansımalı bakaç
~ **shot** ayna çekimi; Schüfftan işlemi
~ **shutter** aynalı örtücü
mirrored shutter aynalı örtücü
mirroring ayna görüntüsü
miscast yanlış oyuncu seçimi
"mise en scène" görünçlükleme
misframe kayma
mismatch uyumsuzluk
Mitchell Mitchell
~ **mechanism** Mitchell düzeneği
mix zincirleme; zincirlemek
~ **dissolve** zincirleme
~-**minus** sözsüz
~ **to!...** "zincirle!"
~ **track** bileştirilmiş kuşak
mixed
~ **syncs** bileşik eşleme imi
~ **signals** bileşik eşleme imi
~ **track** bileştirilmiş kuşak
mixer bileştirici; eşleme bileştirici; resim seçici; seslendirme masası; yönetim masası
~ **bank** yönetim masası
~ **console** yönetim masası
~ **panel** yönetim masası
mixing bileştirme; örtülü bileştirme
~ **bay** seslendirme odası
~ **board** seslendirme masası
~ **console** seslendirme masası
~ **table** seslendirme masası
MJPEG MJPEG
M-load M yüklemesi
MLS yarı genel çekim
mobile
~ **camera** telsiz bağlantılı alıcı
~ **cinema unit** sinema arabası
~ **control room** yayın arabası
~ **hoist** yürür köprü
~ **outside broadcast unit** yayın arabası
~ **projection unit** gezici gösterim takımı
~ **recording track** seslendirme arabası
~ **recording unit** seslendirme arabası; videoya saptama ara- bası
~ **television unit** yayın arabası
~ **transmission truck** yayın arabası
~ **transmission van** yayın ara-

bası
~ **unit** gezici gösterim takımı; yayın arabası
~ **videotape recorder** videoya saptama arabası
~ **VTR** videoya saptama arabası
mock-up maket; yarım donatım
mode kurgu biçimi
model maket
~ **animation** maket canlandırması
~ **maker** maketçi
~ **mat(t, te) shot** maket çekimi
~ **sheet** örnek yaprak
~ **shot** maket çekimi
~ **store** maket korunağı
~ **workshop** maket işliği
modeling light ana ışık
modem modem
moderator açıkoturum yöneticisi
modulate değiştirimlemek
modulated track dolu ses kuşağı; dolu ses yolu
modulation değiştirim
modulator değiştirimci
moiré pattern(ing) ızgara etkisi
mold maker alçıcı
~**'s workshop** alçı işliği
molecule özdecik
Molnya Molniya
momentum devinirlik
Mondovision Mondovision
monitor denetlik; dinlemek; görüntülük
~ **finder** bakaç
~ **finder camera** elektronik bakaçlı alıcı
~ **head** kulaklık
~ **loudspeaker** denetim sesyayarı
~ **man** ses yönetmeni
~ **screen** yönetim denetliği
~ **viewfinder** bakaç
~ **viewfinder camera** elektronik bakaçlı alıcı
monitoring denetim; dinleme
monochromatic tek renkli
monochrome tek renkli
~ **receiver** siyah-beyaz almaç
~ **television** siyah-beyaz televizyon
~ **television receiver** siyah-beyaz almaç
~ **transmission** siyah-beyaz yayın
mono tekboyutlu (ses)
monofilm birli gösterici
monopack tek kuşak[1]
monophonic tekboyutlu (ses)
~ **recording** tekboyutlu (ses) saptama
monopod tekayak
monopole geçmeli askı
monoscope monoskop; tekresimlik
monostandard television receiver tek ölçünlü almaç
monster film canavar filmi
montage çarpıcı kurgu; kurgu
~ **film** derleme film
~ **of attractions** çarpıcı kurgu
Montage Montage
monumental film anıtsal film
mood music destekleyici müzik
Moog Moog ses üreteci
~ **synthesizer** Moog ses üreteci
moonlight effect ayışığı etkisi
moral classification törel bölümleme
Moritone kurgu aygıtı
morph(ing) başkalaştırma
MOS sessiz çekim
mosaic mozaik
~ **electrode** mozaik
motherboard anakart
motif yinelemeli kavram
motion çalışma
~ **control** bilgisayar destekli devinim
(M)~ **JPEG** MJPEG
motion picture film; sinema
~ **actor** sinema oyuncusu
~ **actress** sinema oyuncusu
~ **camera** alıcı[1]
~ **film** boş film; film
~ **industry** sinema işleyimi
~ **institute** sinema enstitüsü
~ **projector** gösterici
~ **studio** işlik
~ **technique** sinema uygulayımı
~ **theatre** sinema
~ **theatre owner** oynatımcı
motion pictures sinemacılık
motor motor
~ **driven camera** motorlu alıcı
~ **driven zoom** özdevinimli kaydırma
motorized zoom lens özdevinimli kaydırma
mountain film dağcılık filmi
mounting destek
movement çalışma; devinim; geçiş
~ **of the film** geçiş
~ **phase** devinim evresi
movie film; sinema
~**-about-a-movie** film üzerine film
~**box** kutucuk
~ **buff** sinema delisi
~ **camera** alıcı[1]
~ **house** sinema
~ **magazine** sinema dergisi
~**-maker** sinema sanatçısı
~ **movie** sinema üzerine film
~ **music** film müziği
~ **theatre** sinema
~ **star** yıldız
~**-within-the-movie** film içinde film
moviedom sinema dünyası
moviegoer izleyici; sinema düşkünü
Moviola kurgu aygıtı

movieland sinema dünyası
Movieola kurgu aygıtı
movies sinema
Movietone
~ **aperture** sesli penceresi
~ **frame** sesli çerçevesi
movietonews haber filmi
Movitone kurgu aygıtı
moving
~ **back** projection geriden gösterim
~-**coil microphone** döner sarımlıklı sestoplar
~ **picture** film; sinema
~ **pictures lamp** gösterici ışıtacı
~ **shot** kaydırmalı çekim
Moviola kurgu aygıtı; Moviola
MPEG MPEG
MP3 MP3
~ **player** MP3çalar
MS boy çekimi
muddy çamur gibi
mug shot omuz çekimi
multicam çok alıcılı çevirim; çok alıcılı işlem
~ **technique** çok alıcılı işlem
multicamera technique çok alıcılı işlem
multi-channel
~ **aerial** tüm kuşak[1] dalgalığı
~ **multi-standard television receiver** çok oluklu, çok ölçünlü almaç
~ **television receiver** çok oluklu almaç
multi-directional
~ **microphone** yönelimsiz sestoplar
~ **mike** yönelimsiz sestoplar
multi-film
~ **system** çok filmli işlem
~ **travelling mat(t, te)** devinimli örtülü film
multi-focus aerial (antenna) yuvarsal dalgalık
multi-head printer çok kafalı basım aygıtı
multi-image çok resimli işlem
~ **process** çok resimli işlem
multi-layer
~ **colour film**
~ **film** tek kuşak[1]
multimedia çok araçlılık
multiplane çok düzlem alıcısı
~ **photography** çokdüzlemli işlem
multiple
~ **camera** çok alıcılı çevirim
~ **camera setup** çok alıcılı çevirim
~ **exposure** çok çevirim
~ **film system** çok filmli işlem
~ **image** çok resimli işlem
~ **image process** çok resimli işlem
~ **lens turret** mercek tablası
~ **printing** yinelemeli basım
~ **reel** film uzun film
~ **screen** çok görüntülüklü işlem
~ **screen process** çok görüntülüklü işlem
~ **turntable** eşleme masası
~ **voices** almaşık ses
multiplex çok imli (aygıt); çok salonlu (sinema)
~ **cinema** çok salonlu (sinema)
multiplexer çok imli aygıt; optik bileştirme aygıtı
multiscreen çok görüntülüklü işlem
~ **process** çok görüntülüklü işlem
multi-standard television receiver çok ölçünlü almaç
multi-system
~ **television** çok işlemli almaç
~ **system video recorder** çok işlemli video
~ **multi-system VTR** çok işlemli video
multi-track sound çok yollu ses
municipal censorship belediye denetlemesi
music müzik
~ **and effects track(s)** sözsüz ses kuşağı; sözsüz ses yolu
~ **arranger** müzik düzenleyici
~ **broadcast** müzik izlencesi
~ **director** müzik görevlisi
~ **library** müzik belgeliği
~ **recording** müziklendirme
~ **score composer** besteci
~ **track** müzik kuşağı
~ **without instruments** çalgısız müzik
musical müzikal (film)
~ **arrangement** müzik düzenlemesi
~ **comedy** müzikli güldürü
~ **director** müzik görevlisi
~ **film** müzikal (film)
~ **programme** müzik izlencesi
musician besteci
mute ses kapama; sessiz çevirim; sessiz (film)
~ **camera** sessiz alıcı
~ **film** görüntü kuşağı
~ **negative** görüntü negatifi
~ **print** sessiz eşlem
~ **shooting** sessiz çevirim
mutilated version kesintili evirim
mutilation çizikleme
MUX çok imli aygıt; optik bileştirme aygıtı
MVTR videoya saptama arabası
MW orta dalga
M/W minidalga
M-wrap M yüklemesi
Mylar Mylar
~ **splice** kuşaklı yapıştırma
~ **tape** Mylar

N

n nano
N newton
Nagra Nagra
nano- nano-
narration anlatı; öyküleme
narrative title öyküleme yazısı
narrator öyküleyici
narrow
~ **angle beam** dar (açılı) ışın
~ **film** dar film
~-**gauge** dar film
~-**gauge cine camera** özenci alıcısı
~-**gauge film** dar film
~-**gauge projector** özenci göstericisi
national
(N)~ **Association of Television Arts and Sciences** Ulusal Televizyon Sanat ve Bilimleri Birliği
~ **film** yerli film
~ **cinema** yerli sinema
~ **network** ulusal ağ
~ **news** iç haberler
~ **programme** merkez izlencesi
~ **television** ulusal televizyon
~ **Television System Committee** Ulusal Televizyon Dizgesi Kurulu
natural
~ **actor** özenci oyuncu
~ **actress** özenci oyuncu
~ **light** doğal ışık
~ **lighting** doğal aydınlatma
~ **setting** doğal bezem
~ **slow** doğal yavaş
~ **Vision** Natural Vision
naturalness doğallık
Naturama Naturama
nature film doğa filmi
"NC-17" "NC-17"
N/D gündüz etkisi
ND filter yoğunluk süzgeci
neck
~ **microphone** boyun sestopları
~ **mike** boyun sestopları
~ **of the tube** boyun
necklace microphone boyun sestoplar
needle drop bir kezlik
neg negatif
~ **cutter** kesici
~ **splice** binmeli yapıştırma
negative negatif
~ **assembly** negatif kesimi
~ **negative cut list** negatif kurgu dizelgesi
~ **cutter** kesici; negatif kesici
~ **cutting** negatif kesimi
~ **developing** negatif açındırması
~ **development** negatif açındırması
~ **editing** negatif kesimi
~ **emulsion** negatif duyarkat
~ **film** negatif film
~ **image** negatif görüntü
~ **lens** ıraksak mercek
~ **matcher** negatif kesici
~ **matching** negatif kesimi
~ **modulation** negatif değiştirim
~ **number** kenar sayısı
~ **perforation** negatif deliği
~ **picture** negatif görüntü
~-**positive process** negatif-pozitif işleme
~ **projection** resim evrilmesi
~ **scratch** negatif çizik
~ **splice** binmeli yapıştırma
~ **stock** negatif hoş film
~ **supplementary lens** negatif ek mercek
~ **with sound track** ses yollu negatif
neighbourhood theatre semt sineması
nemo dışarıda (canlı) yayın
neo-realism Yeni Gerçekçilik
neo-realist Yeni Gerçekçi
net süzek; yayındırıcı örtü
~ **profit** kesintili gelir
Net Internet
netizen ağdaş
network ağ
~ **of television stations** ağ
neutral
~ **density filter** yoğunluk süzgeci
~ **filter** yoğunluk süzgeci
~ **test card** gri ölçeği
New
~ **American Cinema** Yeni Amerikan Sineması
~ **American Group** Yeni Amerikan Sinema Topluluğu
~ **Australian Cinema** Yeni Avustralya Sineması
(n)~ **cinema** Yeni Sinema
(n)~ **wave** Yeni Dalga
~ **York School** New York okulu
new print yeni eşlem
news haber filmi; haber(ler)
~ **announcer** sunucu
~ **broadcast** haber izlencesi
~ **camera** haber alıcısı
~**cast** haber izlencesi
~**caster** sunucu
~ **cinema** haber filmi sineması
~ **commentary** yorum
~ **commentator** yorumcu
~ **coverage** görüştüm
~ **desk** haber bölümü
~ **director** haber müdürü
~ **editor** haber müdürü
~ **feature programme** haber izlencesi;
~ **film** haber filmi
~ **flash** yıldırım haber
~ **headlines** kısa haberler

~ **in brief** kısa haberler
~**man** televizyon bildirmeni
~ **on television** haber(ler)
~ **pic** haber filmi
~ **programme** haber izlencesi
~**reader** sunucu
~ **report** görüşüm
~**room** haber bölümü
~ **studio** haber işliği
~ **summary** kısa haberler
~ **theatre** haber filmi sineması

newsie haber filmi
newsreel haber filmi
~ **cameraman** alıcılı bildirmen
~ **coverage** görüşüm filmi
newton newton
Next Wave Sonraki dalga
NG kötü çekim; yaramaz
~ **take** kötü çekim
NHK NHK
ni-cad ni-cad
NiCad nikel kadmiyum pili (akımtopları)
nick çentik
nickel-cadmium nikel kadmiyum pili (akımtopları)
~ **battery** nikel kadmiyum pili (akımtopları)
nickelodeon nickelodeon
nigger ışık örtüsü
night gece
~ **effect** gece etkisi
~ **film stock** gece boş filmi
~ **filter** gece süzgeci
~**-for-day** gündüz etkisi
~**-for-day effect** gündüz etkisi
~**-for-day lighting** gündüz etkisi
~**-for-night** gece çevirimi
9,5 mm 9,5 mm'lik film
~ **camera** 9,5 mm'lik alıcı
~ **film** 9,5 mm'lik film
~ **projector** 9,5 mm'lik gösterici
ninja film ninja filmi
Nipkow disk Nipkow çarkı
nitrate
~ **base** nitrat taban
~ **film** nitrat film
~ **stock** yanar boş film
nitrocelliulose selüloz nitrat
~ **film** nitrat film
~ **stock** yanar boş film
node düğüm noktası
nod(ding) shot onay çekimi
no good kötü çekim; yaramaz
~ **take** kötü çekim
noise gürültü; uğultu
~ **machine** gürültü aygıtı
~ **reducer** gürültü azaltıcı
~ **reduction** gürültü azaltma
~ **suppression** uğultuönler
noiseless uğultuönler
~ **camera** sessizlenmiş alıcı
non-commercial theatre özel sinema
non-continuous
~ **reflexe finder**
~ **viewfinder** süreksiz yansımalı bakaç
non-curl backing kıvrımönler
non-directional microphone yöneltmesiz sestoplar
non-drop frame time code atlanmamış resim zaman düzgüsü
non-exposed stock boş film
non-fiction film belgesel film
non-flam yanmaz film
~ **film** yanmaz film
~ **stock** yanmaz boş film
non-halation ağılönler
non-inflammable (film) yanmaz film
non-interlaced scanning düz tarama
non-linear editing girişik kurgu
non-overlap splice uç uca yapıştırma
non-professional özelci oyuncu
non-programme material izlencedışı gereç
non-stationary satellite eşlemesiz uydu
non-sync(h) eşlemesiz
~ **recording** eşlemesiz seslendirme
~ **sound track** eşlemesiz ses yolu
non-synchronism eşlemesizlik
non-synchronous eşlemesiz
~ **satellite** eşlemesiz uydu
non-theatrical tecimdışı film
~ **distribution** tecimdışı dağıtım
~ **rights** tecimdışı dağıtım hakkı
normal olağan ayar
~ **angle lens** olağan açılı mercek
~ **focal length lens** olağan odaklı mercek
~ **lens** olağan odaklı mercek
~ **speed** olağan hız
~ **viewpoint** olağan görüş noktası
north light yumuşak ışık
notch çentik; çentiklemek
notcher çentikleyici
notching table çentikleme masası
not contrasted enough aşırı yumuşak
NTSC Ulusal Televizyon Dizgesi Kurulu
~ **system** NTSC (renk işlemi)
nudie çıplaklık filmi
nudist
~ **camp film** çıplaklık filmi
~ **film** çıplaklık filmi
number çekim sayısı
~ **board** çekim tahtası
~ **of fields** alan sayısı
~ **of fields per second** saniyede alan (sayısı)
~ **of frames** alan sayısı; resim sayısı

~ **of frames per second** saniyede resim (sayısı)
~ **of lines** satır sayısı
~ **of lines per second** saniyede satır (sayısı)
~ **of lines seen in viewed picture** etkin satır sayısı
~ **of shot** çekim sayısı
numbering machine sayılayıcı
numeric(al) sayısal
nut gider
nx haber(ler)

O

oater at operası
OB dışarıda (canlı) yayın
Obie light alıcı ışıldağı
object konu
objective mercek
~ **barrel** mercek çerçevesi
~ **camera** nesnel anlatı
~ **mount** mercek çerçevesi
~ **standard** mercek çerçevesi
obligatory programming zorunlu izlenceleme
oblique
~ **pan** köşegen çevrinme
~ **travelling** köşegen kaydırma
obliques eğik çizgiler
observation
~ **hole** gözetleme deliği
~ **port** gözetleme deliği
OBU dışarıda yayın takımı
OB van yayın arabası
off çerçeve dışı; dıştan (ses)
~ **angle** eğik çerçeveleme
~-**camera** alıcı dışı
~-**line** ön kurgu
~-**line editing** ön kurgu
~-**line videotape editing** ön kurgu
~-**microphone** sestoplar dışı
~-**mike** sestoplar dışı
~ **noise** dıştan (gürültü)
~-**screen** alıcı dışı
~-**screen narration** öyküleme
~-**screen voice** dıştan (ses)
~**set** geçmeli tarama
~**set title** gölgeli yazı
~-**stage** alıcı dışı
~-**sync(h)** eşleşmesiz
~ **the record** açıklanmamak koşuluyla
official presentation resmi oynatım
ohm ohm
oil dissolve zincirleme
OK take iyi çekim
o.k. for sound! "ses hazır!"
omnidirectional
~ **aerial** yöneltmesiz dalgalık
~ **microphone** yöneltmesiz sestoplar
~ **mike** yöneltmesiz sestoplar
on içten (ses)
~ **air** yayında
~ **camera** alıcıda
~ **hold** el altında
~-**line** son kurgu
~ **location** dışarıda çevirim
~ **noise** içten (gürültü)
~ **screen** görüntülükte görüntüleme; içten (ses)
~ **the air** yayında
~ **the nose** saati saatine
on and off açma-kapama
180° rule 180° kuralı
one-light tek ışıklamalı eşlem
~ **print** tek ışıklamalı eşlem
~ **videotape** düz aktarma
one man show tek kişilik gösteri
one-reel film tek makaralık film
one-shot birli çekim; tek çevirim
one-sided perforation tek sıra delik
one-to-many broadcasting yöneltmesiz yayın
one-to-one broadcasting yöneltmeli yayın
one turn one picture tek resimli çevirim
on-line son kurgu
~ **editing** son kurgu
~ **videotape editing** son kurgu
on-off açma-kapama; açma-kapama düğmesi
~ **control** açma-kapama düğmesi
~ **switch** açma-kapama düğmesi
OOV çerçeve dışı
opacity saydamsızlık
opaque saydamsız
~ **leader** saydamsız kılavuz
open
~ **air cinema** açık sinema
~ **air house** açık sinema
~ **air theatre** açık sinema
~-**circuit television** açık yayın
~ **diaphragm** ışık düzengecini açmak
~-**end** açık uçlu izlence
~-**ended film** açık uçlu film
~-**end programme** açık uçlu izlence
~ **mike** açık sestoplar
~ **reel** açık makara
~ **set** açık bezem
~ **up** ışık düzengecini açmak
opening
~ **captions** tanıtma yazısı
~ **credits** tanıtma yazısı
~ **of aperture** ışık düzengecini açma
~ **of diaphragm** ışık düzengecini açma
~ **shot** giriş çekimi
~ **titles** tanıtma yazısı
~ **up** ışık düzengecini açma
opera film opera filmi
operator alıcı yönetmeni; göste-

rimci

optical
- ~ **aberration** sapınç
- ~ **axis** optik eksen
- ~ **centre** optik özek
- ~ **compensation** optik dengeleme
- ~ **compensator** optik dengeleyici
- ~ **condenser** aydınlatma merceği
- ~ **effects** optik etkiler
- ~ **enlargement** büyültme
- ~ **fibre (fiber)** cam tel
- ~ **film recording** optik seslendirme
- ~ **filter** süzgeç
- ~ **illusion** göz yanılsaması
- ~ **image** optik görüntü
- ~ **intermittent** optik örtücü
- ~ **intermittent printer** aralı optik basım aygıtı
- ~-**magnetic projector** mıknatıslı-optik gösterici
- ~ **maser** laser
- ~ **multiplexer** optik bileştirme aygıtı
- ~ **picture film with magnetic sound track** mıknatıslı sesli film
- ~ **printer** optik basım aygıtı
- ~ **printing** optik basım
- ~ **prism** biçme
- ~ **recorder** optik seslendirici
- ~ **recording apparatus** optik seslendirici
- ~ **recording** optik seslendirme
- ~ **reduction** küçültme
- ~ **reduction printer** küçültme aygıtı; optik basım aygıtı
- ~ **reproducing head** optik okuma kafası
- ~ **sound** optik ses
- ~ **sound head** optik seslendirme kafası
- ~ **sound image** optik ses imi
- ~ **sound lamp** uyarıcı ışıtaç
- ~ **sound projector** optik sesli gösterici
- ~ **sound recorder** optik seslendirici
- ~ **sound recording** optik seslendirme
- ~ **sound reel** optik ses kuşağı
- ~ **sound track** optik ses imi; optik ses kuşağı; optik ses yolu
- ~ **system** optik dizge
- ~ **track** optik ses yolu
- ~ **trick** optik etkiler
- ~ **viewfinder** bakaç

optically-reduced print optik küçültme eşlemi

opticals optik etkiler

orange filter turuncu süzgeç

orbit yörünge

order of appearance görünüş sırası

orientation
- ~ **of magnetic particle** mıknatıssal yönelme
- ~ **shot** giriş çekimi

original ana kuşak[1]
- ~ **camera negative** ana negatif
- ~ **footage** özgün uzunluk
- ~ **language** print ana eşlem
- ~ **length** özgün uzunluk
- ~ **music** özgün müzik
- ~ **negative** ana negatif
- ~ **picture negative** özgün görüntü negatifi
- ~ **scenario** özgün oyunluk
- ~ **screenplay** özgün oyunluk
- ~ **sound negative** özgün ses negatifi
- ~ **television play** özgün televizyon oyunu
- ~ **title** özgün ad
- ~ **version** özgün evrim

orthicon ortikon ışıtaç

orthiconoscope ortikon ışıtaç

orthicon tube ortikon ışıtaç

ortho ortokromatik
- ~ **film** ortokromatik (boş) film

orthochromatic ortokromatik
- ~ **emulsion** ortokromatik duyar kat
- ~ **film** ortokromatik (boş) film
- ~ **raw stock** ortokromatik (boş) film

orthopranchromatic ortopankromatik
- ~ **emulsion** ortopankromatik duyarkat
- ~ **film** ortopankromatik (boş) film
- ~ **raw stock** ortopankromatik (boş) film

Orwocolor Orwocolor

Oscar Oscar

oscillation salınım

oscillator salıngaç

oscillograph salınımçizer

oscilloscope salınımçizer

OSV dıştan (ses)

OTS uç[2]

out son söz
- ~**cue** son söz
- ~ **cuts** belgelik çekimi; kırpıntı (film)
- ~ **of focus** bulanık; odak dışı
- ~ **of focus film** bulanık film
- ~ **of frame** çerçeve dışı; kayma
- ~ **of rack** kayma
- ~ **of shot** çerçeve dışı
- ~ **of sync(chronization)** eşlemesiz
- ~ **of vision** çerçeve dışı
- ~ **takes** belgelik çekimi; kırpıntı (film)
- ~ **time** bitiş zamanı

outdoor dış

~ **aerial** dışarı dalgalığı
~ **pick-up** dışarıda (canlı) yayın
~ **shooting** dışarıda çevirim
outfit donatı
outlet priz
outline özet; taslak
output çıktı
outs kırpıntı (film)
outside
~ **broadcast** dışarıda (canlı) yayın
~ **broadcast unit** dışarıda yayın takımı
~ **broadcast van** yayın arabası
~ **broadcast vehicle** yayın arabası
~ **property man** dışarı donatımcısı
overage aşma
overcranking yavaşlatılmış devinim
over-developed aşırı açındırılmış
over-development aşırı açındırma
overdubbing sözlendirme
over-exposed aşırı ışıklı
over-exposure aşırı ışıklama
overfootage çok uzun film
~ **film** çok uzun film
~**feature** çok uzun film
overhead
~ **crane** yürür köprü
~ **lighting** üstten aydınlanma
~ **projector** gün ışığı göstericisi; tepegöz
~ **shot** üstten görüş
overlaid title bindirmeli yazı
overlap aşma; binme
overlapped splice binmeli yapıştırma
overlapping
~ **action** örtüşmeli devinim
~ **sound** örtüşmeli ses
overlay elektronik örtüki bileştirme
overlighting üstten aydınlatma
overprint bindirme
overrun aşma
overs belgelik çekimi
overscanning geniş tarama
overshooting aşma[4]
over-the-shoulder uç[2]
~ **shot** uç[2]
overtonal montage üsttitremsel kurgu
overtone üsttitrem
owner of copyright yapıt hakkı iyesi
ownership of work yapıt iyeliği
oxide demir oksit
~ **of iron** demir oksit
ozone ozon

P

P! "basıla!"
PA yönetmen yardımcısı
pace tartım
package hazır izlence
pack shot ürün çekimi
pad şişirmek
paella western İspanyol kovboy filmi
Paint Box Paint Box
painted mat(t, tte) boyalı örtülü film
painter boyacı
PAL system PAL (renk işlemi)
pan çevrinme; çevrinmek; pankromatik; yatay çevrinme
~ **and scan** çevrinme-tarama
~ **and tilt head** çevrinme başlığı
~ **blur** yıldırım geçişi
~ **down** düşey çevrinme
~ **film** pankromatik (boş) film
~ **handle** çevrinme kolu
~ **head** çevrinme başlığı
~ **left** sola çevrinme
~ **left!** "sola çevrin!"
~ **right** sağa çevrinme
~ **right!** "sağa çevrin!"
~ **shot** çevrinme
~ **title** çevrinmeli yazı
~ **up** düşey çevrinme
Panaglide Panaglide
Panavision Panavision
~ **camera** Panavision alıcı
panchromatic pankromatik
~ **emulsion** pankromatik duyarkat
~ **film** pankromatik (boş) film
~ **raw stock** pankromatik (boş) film
~ **viewing filter** pankromatik sınama süzgeci
Pan-Cinor Pan-Cinor
panel ana denetim masası; seslendirme masası; toplugörüşme
panfocus derinlemesine görüntü
~ **photography** derinlemesine görüntü
panning çevrinme
~ **bar** çevrinme kolu
~ **handle** çevrinme kolu
~ **head** çevrinme başlığı
~ **shot** çevrinme
panorama cloth gök görtintülüğü
panoramic
~ **and tilting head** çevrinme başlığı
~ **screen** geniş görüntülük
~ **shot** çevrinme
pano-travelling çevrinmeli kaydırma
pantograph yaylı askı
paper print kâğıda basım
papering imleme
parabolic
~ **aerial** çanak dalgalık
~ **reflector** çanak yansıtıcı
paradigm dizi
parallax iraklık açısı

parallel seki
~ **action** koşut gelişim
~ **development** koşut gelişim
~ **editing** koşut kurgu
~ **sync(h)** kurgu eşlemesi
~ **travelling** koşut kaydırma
~ **wire** yassı kablo
parallels kaydırmalık
PAR
~ **light** çanak yansıtıcılı ışıldak
~ **luminaire** çanak yansıtıcılı ışıldak
parlour game yarışma izlencesi
parody gırgırlama
part bölüm; rol
participant katılımcı
participation katılım; öznel çekim
passband kuşak geçirimi
passive
~ **communication satellite** yansıtıcı uydu
~ **satellite** yansıtıcı uydu
patch tutturmalık; yama
~ **bay** bağlantılık
~ **cord** bağlantı kablosu
~ **panel** bağlantılık
patching bağlantı[1]
~ **jack** bağlantı kablosu
patron izleyici
patrons izleyiciler
pattern generator biçim üreteci
pause ara verme, dondurma düğmesi
~-**still** ara verme-dondurma
pay paralı televizyon
~-**as-you-see-television** paralı televizyon
~-**per-view** izlence başına ödeme
~ **television** paralı televizyon
~ **TV** paralı televizyon
PC baskı çevrim[2]; kişisel bilgisayar
PCM vuru düzgüsü değiştirimi
peak doruk
~ **black** siyah doruğu
~ **black level** siyah doruğu
~ **programme meter** ses imi ölçer
~ **time** yoğun saatler
~-**to-peak** doruktan doruğa
~ **white** beyaz doruğu
~ **white level** beyaz doruğu
~ **wieving time** yoğun saatler
pearl screen incili görüntülük
PEC ışıkgözü
ped(estal) subasınçlı ayak
pedestal siyah düzeyi
peg
~ **bar** tutturma çubuğu
~**s** tutturma çubuğu; tutucu tırnak
pencil of light ışın demeti
Peoplemeter izleyiciölçer
perambulator küçük araba
percentage yüzde
~ **payment to author** yapıt hakkı ödemeliği
perception curve algılama eğrisi
perchist sestoplarcı
perchman sestoplarcı
perf delik
perforate delik açmak
perforated
~ **film** delikli film
~ **magnetic film** mıknatıslı film
~ **magnetic tape** mıknatıslı film
~ **screen** delikli görüntülük
~ **tape** mıknatıslı film
perforating machine delik açıcı
perforation delik; delik açma
~ **hole** delik
perforator delik açıcı
performance görünç; gösterim
performer oyuncu
perigee yerberi
period dönem
~ **film** çağ filmi
periodic dönemsel
periodisation dönemleme
peripheral çevre birimi
~ **equipment** çevre birimi
~ **station** çevrel yayaç
~ **unit** çevre birimi
permanent
~ **cinema** yerleşik sinema
~ **set(ting)** tek bezem
persistence iz bırakma
~ **of vision** görme sürerliği
personal computer kişisel bilgisayar
perspective görünge
~ **aerial** hava görüngesi
~ **building** görüngesel bezem
~ **built set** görüngesel bezem
~ **set building** görüngesel bezem
PES Photicon süperikonoskop (ışıtaç)
"PG" "PG"
"PG"-rated "PG"
"PG-13" "PG-13"
pH hidrojen iyonu yoğunluğu
PH evre
phase evre
~ **modulation** evre değiştirimi
~ **reverse** resim evrilmesi
phasing evreleme
phi
~ **effect** phi olayı
~ **phenomenon** phi olayı
phon fon
phones kulaklık
phonograph record teker
phonotheque seslik
phosphor fosfor; fosforlanmalı
~ **dot** renkli nokta
~ **screen** fosforlanmalı görüntülük
phosphorescence fosforlanma
phosphorescent fosforlanmalı
photo- foto-

photo foto; fotoğraf
~ **backing** dip fotoğrafı
photocathode ışıkeksiucu
~**cell** ışıkgözü
~ **photometer** ışıkgözlü ışıkölçer
photo-conductive tube ışıkileten ışıtaç
photoconductivity ışıkiletkenlik
photoelectric ışıkelektriksel
~ **cell** ışıkgözü
~ **effect** ışıkelektrik etkisi
~ **exposure meter** ışıkgözlü ışıkölçer
~ **meter** ışıkgözlü ışıkölçer
photoelectricity ışıkelektrik
photoelectron ışıkelektron
Photo-Electron-Stabilized Photicon süperikonoskop (ışıtaç)
photoemission tube ışıkyayan ışıtaç
photoemissive tube ışıksalan ışıtaç
photoflash lamp çakar (ışıtaç)
photoflood akkor ışıldak
photogenic resmegider
photogenie resmegiderlik
photogeny resmegiderlik
photograph fotoğraf; fotoğrafçı
~ **library** resimlik
photographed stage-play tiyatro filmi
photographer fotoğrafçı
photographic
~ **density** yoğunluk
~ **image** resim
~ **intensification** koyulaştırma
~ **mural** dip fotoğrafı
~ **sound** optik ses
~ **sound recording** optik seslendirme
~ **sound track** optik ses yolu
photography fotoğrafçılık
~ **director** görüntü yönetmeni
~~**in-depth** derinlemesine görüntü
photometer ışıkölçer
photometric filter düzeltici süzgeç
photometry ışıkölçümü
photomultiplier elektron çoğaltıcı
photon ışıközü
photoplay oyunluk; öykülü film; tiyatro filmi
photosensitive ışığaduyar
phototheque resimlik
phototube ışıkgözü
pH value hidrojen iyonu yoğunluğu
physical education film beden eğitimi izlencesi
PIP resim içinde resim
pic film
pick-up ara çekim; tekerçalar
~ **crew** devşirme takım
~ **device** saptayıcı
~ **shot** ara çekim
~ **tube** alıcı ışıtacı
pic-sync resim-ses eşleyici
Pictograph Pictographe
"Pictographe" Pictographe
Pictoscope Pictoscope
picture film; fotoğraf; resim
~ **adjustment** resim ayarı
~~**and-sound disk** video plağı
~ **and sound synchronization** eşleme
~ **beat** resim şakşağı
~ **checkprint** iş eşlemi
~ **clap** resim şakşağı
~ **composition** düzenleme
~ **counter** sayaç
~ **definition** resim seçikliği
~ **demodulator** resim bulucu
~ **display tube** almaç ışıtacı
~ **duping print** pozitif görüntü eşlemi
~ **editing** görüntü kurgusu
~ **element** resim öğesi
~ **film** görüntü kuşağı
~ **flutter** titreme
~ **flyback** resim başı yapma
~ **frequency** saniyede resim (sayısı)
~ **gate** pencere; yatak
~ **generator** resim üreteci
~ **head** resim bölümü
~ **height** yükseklik
~ **house** sinema
~~**in-picture** resim içinde resim
~ **insertion** bileştirme
~ **inversion** resim evrilmesi
~ **locking** kilitlenme
~ **master positive** ana pozitif
~ **matching** resim uyumu
~ **mixing** resim seçme
~ **monitor**
~ **monitoring receiver** görüntü denetliği
~ **negative** görüntü negatifi
~ **noise** karlanma
~ **positive** görüntü pozitifi
~ **print** görüntü eşlemi
~ **quality** seçiklik
~ **raster** kafes
~ **ratio** çerçeve oranı
~ **reel** görüntü kuşağı
~ **registration** tutma
~ **release negative** negatif dağıtım eşlemi
~ **repetition frequency** saniyede resim (sayısı)
~ **retention** iz bırakma
~ **safe** güvenilir alan
~ **safety area** güvenilir alan
~ **scale** çekim ölçeği
~ **scanning** tarama
~ **sharpness** resim seçikliği
~ **signal** resim imi
~ **size** resim boyu
~~**sound editing** resim-ses kur-

gusu
~s **per second** saniyede resim (sayısı)
~ **story** sinema romanı
~ **synchronization** resim eşlemesi
~ **synchronizer** resim-ses eşleyici
~ **tearing** yırtılma
~ **tonal gradation** ton kertelemesi
~ **transmission** televizyon
~ **tube** almaç ışıtacı; eksiuç ışıtacı
~ **window** gösterici penceresi
~ **work print** görüntü iş eşlemi

picturedom sinema dünyası
picturegoer sinema düşkünü
pictures sinema
piezo-electricity basınç elektriği
pig-sequel television paralı televizyon
pile-up dolaşma
pilot deneme yayını; renk kılavuzu
~ **beam** kılavuz demeti
~ **claw** tutucu tırnak
~ **commentary** kılavuz açıklama
~ **pin** tutucu tırnak
~ **print** renk kılavuzu
~ **programme** deneme yayını
~ **tone** kılavuz ses

Pilotone Pilotone
pin
~ **belt** tutturmalık
~ **registered** tırnakla tutturma
~ **screen (animation)** iğneli yüzey
~**s** tutucu tırnak

pinch roller basaçlı makara
pincushion distortion yastık sapması
ping-pong shot açı - karşı açı
pipe grids borulu askı
piping besleme[2]
pirate
~ **broadcast** korsan yayın
~ **station** korsan yayaç

pirated copy korsan eşlem
pistol grip tetikli sap
pit koltuk; lüks koltuk
pitch delik aralığı; diklik
~ **advertising** abartılı tanıtı
~ **of a note** diklik
~ **of sound** diklik

pix film
pixel nokta[1]
pixil(l)ated animation kıpırtılı canlandırma
pixillation devinimsiz canlandırma; kıpırtılı canlandırma
planning meeting yapım toplantısı
"plan-sequence" çekim-ayrım
plasma display plazma görüntülük
plaster (of Paris) alçı
plasterer alçıcı
plastic yoğruk; yoğrumsal
~ **analysis** yoğrumsal çözümle- me
~ **material** yoğrumsal gereç
~ **screen** yoğruk görüntülük

plasticizer esnekleştirici
plastics yoğrumsal gereç
platform seki
platter teker
play oynamak; okuma[3]
playback önceden seslendirme
~ **head** okuma kafası

player oyuncu
'plexes çok salonlu (sinema)
plopping focus odak kaydırma
plot örgü
plug akım fişi; örtülü tanıtı
~ **socket** yuva

plumbicon tube plumbicon ışıtaç
plunging shot üstten görüş
plus dioptre ek mercek
PM evre değiştirimi; yapım gözlevisi; yapım yönetmeni

pocket
~ **receiver** cep televiz yönü
~ **video** cep videosu

poetic
~ **film** ozansı film
~ **realism** ozansı gerçekçilik

point
~**casting** yöneltmeli yayın
~ **of view** görüş noktası
~ **of view camera** görüş noktası alıcısı
~ **of view shot** görüş noktası çekimi
~**-to-multipoint** yöneltmesiz yayın
~**-to-point** yöneltmeli yayın

polarity
~ **of vision modulation** resim değiştirim yönü
~ **reversal** uç değiştirme

polarization ucaylama; ucaylanma
polarize ucaylamak
polarized light ucaylanmış ışık
polarizer ucaylama süzgeci; ucaylayıcı

polarizing
~ **filter** ucaylama süzgeci
~ **screen** ucaylama süzgeci

polaroid ucaylayıcı
~ **filter** ucaylama süzgeci
~ **spectacles** ucaylayıcı gözlük

Polaroid Polaroid (fotoğraf aygıtı); ucaylayıcı gözlük
~ **camera** Polaroid (fotoğraf aygıtı)
~ **cinema** Polaroid sinema

polar orbite kutupsal yörünge
polar screen ucaylama süzgeci
pola-screen ucaylama süzgeci
pole-cat geçmeli askı
police film polis filmi
polishing parlatma
polish out çiziksizleme

çiziksizlemek
political
~ **cinema** siyasal sinema
~ **film** siyasal film
politics of authors yaratıcılar siyasası
polit kino siyasal sinema
Polivision Polivision
polydirectional
~ **microphone** yöneltmesiz sestoplar
~ **mike** yöneltmesiz sestoplar
Polyecran Polyecran
polyester polyester
~ **base** polyester taban
~ **base film** polyester film
~ **film** polyester film
polyvinyl chloride polivinilklorit
Polyvision Polyvision
pool-hall lighting tepe aydınlatması
pop video pop video
porch satır boşluğu
porn cinsel sömürü filmi; cinsel sömürü videosu
porno(graphic)
~ **film** cinsel sömürü filmi
~ **movie** cinsel sömürü filmi
~ **production** cinsel sömürü filmi
~ **video** cinsel sömürü videosu
porous screen delikli görüntülük
portable
~ **camera** el alıcısı
~ **deck** taşınabilir video aygıtı
~ **projector** taşınabilir gösterici
~ **receiver** el televizyonu; taşınabilir televizyon
~ **recorder** taşınabilir video aygıtı
~ **set** el televizyonu; taşınabilir televizyon
~ **video recorder** taşınabilir video aygıtı
portapack taşınabilir video aygıtı
portrait lens pozitif ek mercek
positioning yerleştirme
positive pozitif
~ **developing** pozitif açındırması
~ **development** pozitif açındırması
~ **emulsion** pozitif duyarkat
~ **film** pozitif film
~ **image** pozitif görüntü
~ **lens** yakınsak mercek
~ **modulation** pozitif değiştirim
~ **negative switch** pozitif-negatif anahtarı
~ **perforation** pozitif deliği
~ **picture** pozitif görüntü
~ **print** pozitif eşlem
~ **scratch** pozitif çizik
~ **splice** uç uca yapıştırma
~ **standard perforation** pozitif deliği
~ **stock** pozitif boş film
~ **supplementary lens** pozitif ek mercek
post deflection focus tube Lawrence ışıtacı
poster ası
post-dubbing sonradan seslendirme
post-flashing sonradan ışığa tutma
postmodernism artçağdaşçılık
post-production yapım sonrası
~ **editor** yapım sonrası düzenleştiricisi
post-recording sonradan seslendirme
post-scoring sonradan besteleme
post-sync(h) sonradan seslendirme; sonradan seslendirmek
~ **line-blanking period** satır ardı boşluğu
post-synching sonradan seslendirme
post-synchronization sonradan seslendirme
post-synchronize sonradan seslendirmek
post-synchronizing sonradan seslendirme
pot ses ve resim düğmesi
potentiometer ses ve resim düğmesi
pot'meter ses ve resim düğmesi
POV görüş noktası
~ **camera** görüş noktası alıcısı
~ **shot** görüş noktası çekimi
power güç
~ **of a lens** bağıntılı açıklık
~ **pack** batarya
~ **plug** akım fişi
~ **supply system** kent akımı
~ **witch** açma-kapama düğmesi
~ **unit** üreteç
powerful
~ **lines** güçlü çizgiler
~ **points** güçlü noktalar
Power-Zoom odak uzunluğu motoru; özdevinimli kaydırma
PPE yapım spnrası düzenleştiricisi
PPM ses imi ölçer
pps saniyede resim (sayısı)
PPV izlence başına ödeme
practical set doğal bezem
"pravdlsti" Sinema-Gerçekçiler
pray television dinsel izlence
pre-amp(lifier) önyükselteç
pre-censorship öndenetleme
pre-dubbing önceden sözlendirme
pre-empt önceleme
pre-flashing önceden ışığa tutma
prelaying ön ses kurgusu
preliminary shooting ayrımlama
premiere ön oynatım
"première" ön oynatım
pre-mixing ön bileştirme
pre-production yapım öncesi
pre-production meeting yapım

toplantısı

prequel dönüş filmi; dönüş izlencesi

pre-recorded tape dolu kuşak[1]

pre-recording önceden seslendirme

pre-release ilk oynatım

~ **theatre** ilk oynatım sineması

preroll kilitlenme süresi

pre-school broadcasting okul öncesi yayını

pre-scoring önceden besteleme

preselection resim önseçimi

presence hava

present göstermek

presentation sunma; sunuş

~ **controller** ana denetim görevlisi

~ **department** sunma bölümü

~ **mixer** ana denetim masası

~ **operator** ana denetim görevlisi

~ **studio** sunucu işliği

~ **suite** ana denetim odası

presenter sunucu

preservation koruma

presetting izlenceleme

~ **hall** bezem kurma salonu

~ **studio** bezem kurma salonu

press show basına gösterim

pressure

~ **microphone** döner sarımlıklı sestoplar

~**pad** basaç yastığı

~ **plate** basaç

~ **roller** basaçlı makara

prestriped mıratıslanmış (film)

presync line-blanking period satır önü boşluğu

pre-transmission yayın öncesi

preview deneme oynatımı; ilk oynatım; ön izleme

~ **bank** öndenetlik

~ **monitor** öndenetlik

~ **picture monitor** öndenetlik

~ **print** önoynatım eşlemi

~ **screen** öndenetlik

price of admission girimlik

primary

~ **colours** birincil renkler

~ **electrons** birincil elektron

~ **movement** birincil devinim

prime

~ **focus aerial** özek odaklı dalgalık

~ **lens** değişmez odaklı mercek

~ **time** yoğun saatler

principal

~ **focus** ana odak

~ **points** ana noktalar

~ **role** başlıca rol

principle of the imaginary line 180° kuralı

print "basıla!"; basmak; eşlem

~ **approved by censor's board** denetlenmiş eşlem

~ **film** pozitif boş film

~ **it!** "basıla!"

~ **stock** pozitif boş film

~**through** bulaşma

printed

~ **circuit** baskı çevrim[2]

~ **matte shot** devinimsiz örtülü film

printer basıcı; basım aygıtı

~ **control band** basım ışığı kuşağı

~ **light** basım ışığı

~ **point** basım aygıtı sayısı

~ **scale** basım aygıtı ölçeği

~ **step** basım ışığı

~ **synchronization** basım eşlemesi

printing basım; eşlemleme

~ **department** basım işliği

~ **dupe** çoğaltım eşlemi

~ **laboratory** basım işliği

~ **length** basım uzunluğu

~ **light** basım ışığı

~ **machine** basım aygıtı

~ **process** basım işlemi

~ **sync(hronization)** basım eşlemesi

print-up büyültme; büyültmek

prism biçme

~ **lens** biçme mercek

private

~~**eye film** polis filmi

~ **screening** özel oynatım

~ **showing** özel oynatım

probe lens irdeleme merceği

proc amp düzenleyici yükselteç

process

~ **background** geriden gösterim

~ **photography** geriden gösterim

~ **projection** geriden gösterim

~ **screen** geriden gösterim görüntülüğü

~ **shot** Dunning işlemi; geriden gösterim

processing işleme

~ **amplfier** düzenleyici yükselteç

~ **machine** açındırma aygıtı

produce yönetmek

producer yapımcı

~~**director** yapımcı-yönetmen

~~**director-writer** yapımcı-yönetmen-oyuntuk yazarı

producing company yapımevi

production yapım; yapımcılık

~ **assistant** yönetmen yardımcısı

~ **budget** bütçe

~ **centre** yapım merkezi

~ **company** yapımevi

~ **conference** yapım toplantısı

~ **contract** yapım sözleşmesi

~ **control room** yönetim odası

~ **costs** gider

~ **crew** yapım takımı

~ **credits** tanıtma yazısı

~ **date** yapım tarihi
~ **designer** sanat yönetmeni
~ **director** sanat yönetmeni
~ **department** yapım bölümü
~ **manager** yapım görevlisi; yapım yönetmeni
~ **meeting** yapım toplantısı
~ **mixer** söyleşme bileştirici
~ **notes** çevirim yazanağı
~ **number** yapım sayısı
~ **report** çevirim yazanağı
~ **schedule** çalışma çizelgesi
~ **secretary** yapım görevlisi; yazman
~ **staff** yapım takımı
~ **still** çalışma fotoğrafı
~ **stock** negatif boş film
~ **team** yapım takımı
~ **time** yapım süresi
~ **unit** yapım takımı

professional
~ **actor** uğraşman oyuncu
~ **actress** uğraşman oyuncu
~ **camera** tecimsel sinema alıcısı
~ **digital camcorder** uğraşman sayısal video alıcısı
~ **digital video camera** uğraşman sayısal video alıcısı
~ **DV camera** uğraşman sayısal video alıcısı
~ **film-maker** uğraşman sinemacı
~ **movie-maker** uğraşman sinemacı
~ **quality** yayın niteliği

profile board oymalı örtü

program programme

program-block izlence yayın bölümü

programmatist izlenceci

programme izlence; izlence dergisi; izlencelemek
~ **controller** ana denetim görevlisi
~ **department** izlence bötümü
~ **director** yönetmen
~ **exchange** izlence değişimi
~ **filler** destekleyici izlence
~ **leaflet** izlence dergisi
~ **length** yayın süresi
~ **monitor** yönetim denetliği
~ **network** ağ
~ **production** yapımcılık
~ **schedule** izlence çizelgesi
~ **selector** oluk seçici
~ **selector button (knob)** oluk seçme düğmesi
~ **servicing department** yapım bölümü
~ **switcher** ana denetim masası
~ **switching centre** ana denetim odası
~ **title** ad

programmer ikinci film; izlenceci

programming izlenceleme
~ **department** izlenceleme bölümü

programmist izlenceci

progressive scanning aşamalı tarama; düz tarama

project göstermek

projected scenery yansıtılmış bezem

projection gösterim
~ **aperture** gösterici penceresi
~ **axis** gösterim ekseni
~ **booth** gösterim odacığı
~ **box** gösterim odacığı
~ **distance** uzaklık
~ **head** resim bölümü
~ **lamp** gösterici ışıtacı
~ **leader** gösterim kılavuzu
~ **lens** gösterici merceği
~ **permit** gösterim izni
~ **port** gösterim penceresi
~ **print** gösterim eşlemi
~ **printing** optik basım
~ **rate** gösterici hızı
~ **reel** gösterim makarası
~ **room** gösterim odası
~ **screen** görüntülük
~ **speed** gösterici hızı
~ **synchronism** basım eşlemesi
~ **synchronization** basım eşlemesi
~ **television** televizyon gösterimi
~ **television system** televizyon gösterimi
~ **throw** uzaklık
~ **time** gösterim süresi
~ **tube television** gösterici ışıtaçlı televizyon
~ **window** gösterim penceresi

projectionist gösterimci
~ **gang boss** baş gösterimci

projector gösterici; ışıldak
~ **aperture** gösterici penceresi
~ **lamp** gösterici ışıtacı
~ **lens** gösterici merceği
~ **mask** gösterici örtüsü
~ **stand** gösterici ayağı
~ **throw** uzaklık

Proletarian Culture Emekçi Ekini

Proletkult Emekçi Ekini

promenade girişlik

promotion spot tanıtma filmi

prompter akıl defteri

prompting akıl defteri

pronouncer söyleyiş kılavuzu

pronunciation check list söyleyiş kılavuzu

prop
~ **plot** donatım dökümü
~ **room** donatım korunağı

propaganda
~ **film** propaganda filmi
~ **programme** propaganda izlen- cesi

propagation yayılma

properties donatım
property
- ~ **list** donatım dökümü
- ~ **man** donatımcı
- ~ **manager** donatımcı
- ~ **man assistant** yardımcı donatımcı
- ~ **master** donatımcı
- ~ **mistress** donatımcı
- ~ **plot** donatım dökümü
- ~ **room** donatım korunağı
- ~ **store** donatım korunağı
- ~ **woman** donatımcı

proprietor of the work yapıt iyesi
props donatım
- ~ **boy** donatımcı
- ~ **hustler** donatımcı
- ~ **man** donatımcı
- ~ **manager** donatımcı
- ~ **master** donatımcı
- ~ **mistress** donatımcı
- ~ **woman** donatımcı

prosumer
- ~ **digital camcorder** yarı uğraşmasn sayısal video alıcısı
- ~ **DV camera** yarı uğraşmasn sayısal video alıcısı
- ~ **digital video camera** yarı uğraşmasn sayısal video alıcısı

protagonist kahraman
protection
- ~ **copy** yedek eşlem
- ~ **master** yedek eşlem
- ~ **shot** ara çekim

protective
- ~ **flap** koruyucu kapak
- ~ **head leader** koruyucu kılavuz
- ~ **leader** koruyucu kılavuz
- ~ **master** yedek ana pozitif

provisional title geçici ad
p/s sanşyede resim (sayısı)
PSC ana denetim odası
psychological film ruhsal film
public izleyiciler
- ~ **screening**
- ~ **showing** kamuya oynatım

publicity tanıtı
- ~ **agent** tanıtıcı
- ~ **chef** tanıtı yöneticisi
- ~ **director** tanıtı yöneticisi
- ~ **film** tanıtı filmi
- ~ **man** tanıtı görevlisi
- ~ **manager** tanıtıcı

puck döndürme çubuğu
pull-back geriye kaydırma
pulldown geçiş
- ~ **claw** yürütücü tırnak

pull focus odak değiştirmek
pull(ing) focus odak kaydırma
pull stop ışık düzengeci ayarı
pulse vuru
- ~ **code modulation** vuru düzgüsü değiştirimi
- ~ **sync(hronization)** vuru eşlemesi

pulsed lamp yanar söner ışıtaç
punch delmek
puncher delgeç
punching machine delgeç
punctuation noktalama
puppet
- ~ **animation film** kukla filmi
- ~ **film** kukta filmi

pure cinema arı sinema
pursuit kovalama
push güçlendirilmiş açındırma
- ~ **processing** güçlendirilmiş açındırma

push-button çalıştırma düğmesi
pushed in developing güçlendirilmiş açındırma
pusher kaydırmacı
pushing film güçlendirilmiş açındırma
push-over wipe silinme
push-pull (sound recording) ters-düz seslendirme
PVC polivinilklorit

Q

quad dörtlü görüntü saptama
quadraphonic dört oluklu
quad-8 dört 8
quadruplex dörtlü görüntü saptama
- ~ **head** dörtlü saptama kafası
- ~ **recorder** dörtlü video aygıtı
- ~ **recording** dörtlü görüntü saptama

quality of sound ses niteliği
quantum nicem
quarter inch çeyrek parmaklık
quartz kuvars
- ~-**halogen lamp** kuvars ışıtaç
- ~-**iodine lamp** tungsten halojen ışıtaç
- ~ **lamp** kuvars ışıtaç

quick
- ~-**change seenery** çabuk değişir bezem
- ~ **cut(ting)** hızlı kurgu
- ~ **forward action** hızlı düz devinim
- ~ **motion** hızlandırılmış devinim
- ~ **reverse (action)** hızlı tersine devinim
- ~ **shot** çarpıcı çekim
- ~ **study** kavrayışlı

quickie çırpıştırma filmi
quiet! "susunuz!"
quizmaster yarışma sunucusu
quiz programme yarışma izlencesi
quota oynatım saptancası
- ~ **film** saptanca filmi
- ~ **quickie** çırpıştırma film

R

"R" "R"
r - Y k - Y
RA sesli penceresi
rabbit ear tavşan kulağı (dalgalık)
~ **aerial** tavşaş kulağı (dalgalık)
rack askı; çerçeve düzeltmek; makara dizisi
~ **for editing** askı
~ **operator** alıcı denetçisi
racking focus odak kaydırma
rackover kaydırmalı bakaç
racks alıcı denet odası
radiating element (of aerial) yayıcı öğe
radiation ışıma; ışınım
radiator yayıcı öğe
radio almaç; radyo
~ **broadcasting** radyo; yayın
~ **camera** telsiz bağlantılı alıcı
~ **communication** radyo ışıtacı
~ **frequency** radyo yinelenimi
~ **frequency converter** radyo yinelenini çevireci
~ **link** telsiz bağlantısı
~ **microphone** kablosuz sestoplar
~ **mike** kablosuz sestoplar
~ **receiver** almaç
~ **relay** yayın
~ **station** radyo yayacı
~ **television camera** telsiz bağlantılı alıcı
~ **transmission** yayın
~ **transmitter** verici
~ **tube** radyo ışıtacı
~ **valve** radyo ışıtacı
~ **waves** radyo dalgaları
rails kaydırmalık
rain çizik; yağmur etkisi
~ **cluster** yağmurlayıcı
~ **effect** yağmur etkisi
rainbow
~ **generator** gökkuşağı üreteci
~ **test pattern generator** gökkuşağı üreteci
rake bezem kurmak
RAM ana bellek
ramp eğik yüzey
random access
~ **editing** değişken kurgu
~ **memory** ana bellek
range
~**finder** uzaklıkölçer
~ **of audibility** işitilebilirlik sınırı
~ **of frequency** kuşak[3]
Rank Cintel Rank Cintel
rapid scene devingen çekim
raster kafes
rating duyarlık; izleyici ölçümü; kerteleme
ratio çerçeve oranı; çevirim - kurgu oranı
raw
~ **stock** boş film
~ **stock dimension** boy
~ **tape** boş kuşak
ray ışın
RCA Photophone system RCA Photophone dizgesi
reaction shot tepki çekimi
reader okutaç; oyunluk görevlisi
reading okuma[1,2]
read-through okuma[1]
real
~ **focus** gerçek odak
~ **image** gerçek görüntü
~ **time** gerçek zaman
~ **time animation** gerçek zamanlı canlandırma
~ **time video** gerçek zamanlı video
realism gerçekçillk
realist gerçekçi
reality
~ **programming** gerçeklik izlencesi
~ **show** gerçeklik izlencesi
~ **television** gerçeklik izlencesi
~ **video** gerçeklik izlencesi
rear projection geriden gösterim
~ **screen** geriden gösterim görün- tülüğü
~ **screen projection** geriden gösterim
~ **unit** geriden gösterim birimi
rebroadcast ertelenmiş yayın
~ **recelver** aktarıcı
~ **transmitter** aktarıcı
recans yeniden kullanma
recce yer seçimi
receiver almaç
~ **picture tube** almaç ışıtacı
receiving
~ **aerial** alıcı dalgalığı
~ **aerial of microwave relay transmitter** ara alıcı dalgalığı
~ **aerial power** alıcı dalgalık gücü
reception alma
reconditioning onarım
reconstruction yeniden düzenleme; yeniden kuruş
record seslendirmek; teker
~ **best** ses şakşağı
~ **button** güvenlik tırnağı; saptama düğmesi
~ **clap** ses şakşağı
~ **film** araştırma filmi
~ **knob** saptama düğmesi
~ **player** tekerçalar
~ **reproducer** tekerçalar
~ **select** saptama seçici
~ **tab** güvenlik tırnağı
recorded programme dolaylı yayın
recorder saptayıcı; ses aygıtı; video aygıtı
recording çevirim; saptama[2]

~ **car** seslendirme arabası
~ **channel** seslendirme oluğu
~ **director** ses başyönetmeni
~ **down both edges of film** çift kenarlı seslendirme
~ **down one edge of film** tek kenarlı seslendirme
~ **head** saptama kafası; seslendirme kafası
~ **jack** ses aygıtı yuvası
~ **lamp** ışıklama ışıtacı
~ **of commentary** açıklama seslendirmesi
~ **speed** saptama hızı
~ **studio** seslendirme işliği
~ **sync(h)** kurgu eşlemesi
~ **system** seslendirme dizgesi
~ **tape** mıknatıslı ses kuşağı
~ **truck** seslendirme arabası
~ **van** seslendirme arabası

recordist ses yönetmeni
recordman ses yönetmeni
rectifier doğrultmaç
redevelopment koyulaştırma
red
~ **filter** kırmızı süzgeç
~ **flag words** kırmızılı sözcükler
~ **master** kırmızı eşlem
reduce küçültme; küçültmek
reduced küçültülmüş (film)
~ **aperture** sesli penceresi
reducer küçültmeci
reduction küçültme
~ **print** dar eşlem
~ **printer** küçültme aygıtı
~ **printing** küçültme basımı
~ **process** küçültme işlemi
re-edit yeniden sürmek
reel makara
~ **diameter** makara çapı
~ **end** makara sonu
~ **end alarm** geçme imi
~ **playing time** makara süresi
~ **size** makara boyu
~ **summary** makara özeti
reference
~ **black** siyah ölçüsü
~ **burst** renk eşleme imi
~ **print** örnek eşlem
~ **track** kılavuz ses
~ **white** beyaz ölçüsü
reflectance exposure meter yansıyan ışıkölçer
reflected light yansıyan ışık
~ **exposure meter** yansıyan ışıkölçer
~ **meter** yansıyan ışıkölçer
~ **ultraviolet photography** morötesi çevirim
reflected wave yansımış dalga
reflection yansıma[1]
reflector yansıtaç; yansıtıcı
~ **lamp** yansıtıcı ışıtaç
~ **screen** yansıtaç
reflex
~ **camera** yansımalı bakaçlı alıcı
~ **finder** yansımalı bakaç
~ **shutter** aynalı örtücü
~ **television monitor** televizyon- lu bakaç
~ **viewfinder** yansımalı bakaç
refraction kırılma
refractive index kırılma göstergesi
refresh rate yenileme hızı
regenerated time code yenilenmiş zaman düzgüsü
regional
~ **news** bölgesel haberler
~ **production centre** bölgesel ya- pım merkezi
~ **programme** bölgesel izlence
~ **station** bölge yayacı
register tutucu tırnak
~ **of copyright** yapıt hakkı kütüğü
~ **pin** tutucu tırnak
registration tutma
~ **pin** tutucu tırnak
regular-8 (film) ölçün 8 (mm'lik film)
regulator düzengeç
rehearsal sınama
~ **on stage** işlikte sınama
~ **plan** sınama tasarı
~ **room** sınama salonu
~ **script** sınama oyunluğu
~ **studio** sınama salonu
reissue yeniden sürmek; yeniden sürüm
rejects belgelik çekimi
relational editing bağıntılı kurgu
relative
~ **aperture** bağıntılı açıklık
~ **humidity** bağılnem
relay
~ **satellite** aktarıcı uydu
~ **station** aktarıcı
~ **transmitter** aktarıcı
Relay Relay
release çalıştırma; çalıştırmak; dağıtım; dağıtım eşlemi; dağıtmak; düğme; sürüm
~ **a motor** çalıştırma; çalıştırmak
~ **button (knob)** çalıştırma düğmesi
~ **print** dağıtım eşlemi
~ **schedule** izlence çizelgesi
~ **script** kesin oyunluk
~ **title** kesin ad
releaser dağıtımcı; çalıştırma düğmesi
reliability güvenilirlik
religious
~ **film** dinsel film
~ **programme** dinsel izlence
remake yeni çevirim
Rembrandt lighting Rembrandt aydınlatması
remix yeniden bileştirme

rem jet ağılönler
remote dışarıda (canlı) yayın
~ **broadcast** dışarıda (canlı) yayın
~ **commander** uzaktan yönetme aygıtı
~ **control** uzaktan yönetme
~ **control detector** uzaktan yönetme duyargacı
~ **control equipment** uzaktan yönetme aygıtı
~ **controller** uzaktan yönetme aygıtı
~ **control unit** uzaktan yönetme aygıtı
~ **pick-up** dışarıda (canlı) yayın
~ **switch** uzaktan yönetme düğmesi
~ **van** yayın arabası
rent dağıtmak
rental kiralama tutarı
renter dağıtımcı
renting dağıtım
~ **agency** dağıtımevi
~ **company** dağıtımevi
repair bakım
repeat yeniden yayımlama; yineleme[3]
~ **program** yineleme[3]
repeated
~ **frame**
~ **picture** yinelenmiş resim
repeater (receiver) aktarıcı
repetition yineleme[1]
replay önceden seslendirme; yineleme[2]
~ **head** okuma kafası
replenisher tazeleyici
replenishment tazeleme
report görüşüm
~ **sheet** çevirim yazanağı; döküm kâğıdı
reportage görüşüm
reporter televizyon bildirmeni
~ **camera** el alıcısı
~-**cameraman** alıcılı bildirmen
reprint yama
reproduce okumak
reproducer head okuma kafası
reproducing head okuma kafası
reproduction okuma[3]; önceden seslendirme
rerecord yeniden seslendirme
rerecording aktarma; yeniden seslendirme
~ **man** bileştirici
rerecordist bileştirici
re-release yeniden sürüm
rerun yeniden sürmek; yeniden sürüm
research
~ **department** araştırma bölümü
~ **film** araştırma filmi
reservoir birikimlik
reset özgün ayar; sıfırlama
~**ting** özgün ayar, sıfırlama
~ **button (knob)** sıfırlama düğmesi
residual income ek ödeme
residuals ek ödeme
resistance direnç
resolution seçme gücü
~ **pattern** ayar resmi
resolver im[1] okuyucu
resolving power seçme gücü
restoration onarım
retake yeni çekim
reticulation ağsılaşma
reticle bakaç çizgileri
retrofocus lens geri odaklı mercek
retro(spective) anma gösterisi
return trace resim başı (yapma)
reveal shot bulgu çekimi
reverberation yankı
reversal evrilir
~ **emulsion** evrilir duyarkat
~ **film** evrilir film
~ **film process** evrilir film işlemesi
~ **optical** optik tersine devinim
~ **process** evrilir film işlemesi
~ **stock** evrilir boş film
~-**type colour film** evrilir renkli film
reverse açı - karşı açı; karşı açı
~ **action** tersine devinim
~ **angle** açı - karşı açı; karşı açı
~ **angle shot** karşı açı çekimi
~ **compatibility** ters bağdaşım
~ **lighting** geriden aydınlatma
~ **mask** dişi örtü
~ **motion** ters geçiş; tersine devinim
~ **shooting** baş aşağı çekim
~ **shot** baş aşağı çekim
~ **shot** karşı açı çekimi; uç
~ **wind(ing)** geriye sarma
reversible evrilir
~ **emulsion** evrilir duyarkat
~ **film** evrilir film
~ **process** evrilir film işlemesi
~ **stock** evrilir boş film
review eleştiri; tanıtıcı yazı
reviewer eleştirmen
review room gösterim odası
revolutions per minute dakikada dönüş
revolutions per second saniyede dönüş
rewind geriye sarma; sarıcı
~ **button (knob)** geriye sarma düğmesi
~-**search** hızlı geriye sarma-arama
rewinder sarıcı
rewinding geriye sarma
rewinds sarıcı
RF radyo yinelenimi
~ **converter** radyo yinelenim çevireci
r, g, b birincil renkler
RH bağılnem

rhythm alıcı hızı; tartım
~ **tape** sözlendirme kılavuzu
rhythmic montage tartımlı kurgu
ribbon mıknatıslı ses kuşağı
~ **microphone** kuşaklı sestoplar
~ **mike** kuşaklı sestoplar
rifle
~ **microphone** namlu sestoplar
~ **mike** namlu sestoplar
~ **spot** nokta ışıldağı
rig donatı
rigger düzlük işçisi
rigging yerleştirme!
right of reproduction çoğaltım hakkı
rights
~ **for projections in schools** okullarda oynatım hakkı
~ **per print** eşlem başına hak
ringing ağıl etkisi
ring-type recording head çember saptama kafası
rinse yıkama; yıkamak
rinsing yıkama
ripple uğultu
~ **effects** dalgalanma
riser altlık
road
~ **film** yol filmi
~ **movie** yol filmi
~ **picture** yol filmi
roadshow gala
rock and roll dubbing öne - geriye bileştirme
role rol
rôle rol
roll dönme; kangal
~-**back dubbing** öne - geriye bileştirme
~-**back editing** geriden kurgu
~ **camera!** "al!"
~ **drum** döner yazı
~ **'em!** "al!"
~ **film!** "al!", "film!"
~ **of frame** dönme
~ **over** dönme
~ **sound!** "ses!"
~ **tape!** "video!"
~ **telecine!** "film!"
~ **TK!** "film!"
~-**up title** döner yazı
~ **VTR!** "video!"
roller makara
~ **caption** döner yazı
~ **title** döner yazı
rolling
~ **back** döner diplik
~ **stage** döner görünçlük
~ **title** döner yazı
romance aşk filmi
room tone çevre sesi; yerel gürültü (ses)
~ **tone loop** yerel gürültü (ses) dolamı
Röntgen rays röntgen ışınları
rostrum seki; yazılama masası
~ **camera** canlıresim alıcısı
rotary
~ **disk shutter** değişir örtücü
~ **erase head** silme kafası
rotating disk scanner Nipkow çarkı
Rotator dalgalık yöneltici
rotor dalgalık yöneltici
Rotoscope Rotoscope
rough
~ **assembly** dizileme
~ **cut** kaba kurgu
router özdevinimli bağlantılık
routine sheet yazanak
routing switcher özdevinimli bağlantılık
Rouxcolor Rouxcolor
row sıra
royalty yapıt hakkı ödenekliği
RP geriden gösterim
rpm dakikada dönüş
rps saniyede dönüş
"R-rated" "R"
RSP geriden gösterim
RTV gerçek zamanlı video
rubber number eşleme sayısı
rule
~ **of 180°** 180° kuralı
~ **of the imaginary line** 180° kuralı
rumble uğultu
~ **filter** uğultu süzgeci
run geçiş
~ **back** ters geçiş
~ **out** art kılavuz
~ **out switch** özdevinimli durdurma
~ **tape!** "video!"
~ **telecine!** "film!"
~ **TK!** "film!"
~ **VTR!** "video!"
run-down sheet akıl dizelgesi
running
~ **commentary** görüşüm
~ **lines** söyleşme sınaması
~ **order** çalışma dökümü; döküm; izlence taslağı
~ **shot** izleyici çekim
~ **speed** alıcı hızı; gösterici hızı
~ **time** gösterim süresi
~ **title** döner yazı
run-through soğuk sınama
run-up hızlanma süresi
~ **time** hızlanma süresi
rupture kopma
rural film köy filmi
rushes günlük çekim(ler)
~ **assembly** günlük çekim dizilemesi
rush print deneme eşlemi
RX almaç

S

SAD ikinci yardımcı
safe dolap

~ **action area** güvenilir alan
~ **area** güvenilir alan
~ **light** güvenışığı
~ **picture area** güvenilir alan
~ **title area** güvenilir yazı alanı
safety
~ **base** yanmaz taban
~ **film** yanmaz film
~ **master** yedek eşlem
~ **measures** güvenlik önlemleri
~ **regulations** güvenlik yönetmeliği
~ **shutter** ısıkeser örtücü
~ **stock** yanmaz boş film
~ **tab** güvenlik tırnağı
salad dolaşma
salary ödemelik
sample örnek
~ **print** deneme eşlemi; kurgu eşlemi
sampler örnekleyici
sampling örnekleme
samurai film samuray filmi
sandbag kum torbası
SATCOM uydu iletişimi
satcoms uydu iletişimi
satellite uydu
~ **broadcasting** uydudan yayın
~ **communications** uydu iletişimi
~ **dish** çanak dalgalık
~ **orbit** yörünge
~ **station** uzay yayacı; yayın uydusu
~ **television** uydu televizyonu
~ **television programme** uydudan yayın
~ **television transmission** uydudan yayın
~ **transmission** uydudan yayın
~ **transponder** aktarıcı uydu
Saticon Saticon
saturation doyma
save
~ **the camera!** "durdur!"
~ **the lights!** "söndür!"
sawed-offs ufak üçayak
saw-tooth testere dişi
S-band S kuşağı
scale of shots çekim ölçeği
scan taramak
~ **line** satır
~ **linearity** doğrusallık
scanning tarama; yıldırım geçişi
~ **beam** tarayıcı demet
~ **dot** tarayıcı demet
~ **dot** tarayıcı nokta
~ **generator** tarama üreteci
~ **line** satır
~ **linearity** doğrusallık
~ **reversal** tarama evrilmesi
~ **spot** tarayıcı nokta
Scanoscope Scanoscope
scattering (of light) yayınım
scenario oyunluk
~ **editor** oyunluk görevlisi
~ **writer** oyunluk yazarı
scenarist oyunluk yazarı
scenarize oyunluk yazmak
scene bezem; görünçlük
~ **hand** düzlük işçisi
~-**painter** ressam-bezemci
~ **shift** bezem değişimi
~ **shifter** düzlük işçisi
~ **tester** kerteleme[1] aygıtı
scenery bezem
~ **designer** bezem; bezemci
~ **hand** düzlük işçisi
~ **set** bezem
~ **storage** bezem korunağı
~ **store** bezem korunağı.
scenic maket
~ **artist** boyacı
~ **service man** düzlük işçisi
schedule yazanak
Scheiner
~ **film speed** Scheiner duyarlığı
~ **speed** Scheiner duyarlığı
schlieren photography kırılma fotoğrafı
schlock
~ **film** kötü film
~ **movie** kötü film
school
~ **broadcast** okul televizyon
~-**s television programme** okul televizyonu
~ **viewer** öğrenci izleyici
Schüfftan
~ **process** Schüfftan işlemi
~ **shot** Schüfftan işlemi
science
~-**fiction** bilimkurgu filmi
~-**fiction film** bilimkurgu filmi
~ **film** bilimsel film
scientific
~ **cinematography** bilimsel sinema
~ **film** bilimsel film
sci-fi bilimkurgu filmi
scissors denetleme; denetleyici
scoop dağıtıcı; tas ışıldak
scope geniş görüntülük
score film müziği; müzik
scorer besteci
scoring müziklendirme
scout(er) yıldız avcısı
scrambie karıştırmak
scrambling bozulma
scrape kazıma
scraper kazıyıcı
scraping kazıma
~ **tool** kazıyıcı
scratch çizik; geçici ad
~ **print** çiziklenmiş eşlem
~ **removal** çiziksizleme
~ **track** kılavuz ses
scratched
~ **film** çizikli film
~**print** çiziklenmiş eşlem
screen görüntülük; göstermek
~ **adaptation** uyarlama

~ **advertising** tanıtı filmi
~ **brightness** görüntülük parlaklığı
~ **credits** tanıtma yazısı
~ **direction** alıcı sağı/solu
~ **luminance** görüntülük parlaklığı
~ **opera** opera filmi
~ **operatta** operet filmi
~ **picture** yansımış görüntü
~**play** oyunluk
~ **ratio** çerçeve oranı
~ **right/screen left** alıcı sağı/solu
~ **size** boy; görüntülük eni
~ **star** yıldız
~ **story** öykü
~ **test** deneme filmi
~ **time** gösterim süresi
~ **width** görüntülük eni
~**writer** oyunluk yazarı

screendom sinema dünyası

screening gösterim
~ **of the rushes** günlük çekim gösterimi
~ **room** gösterim odası

screenland sinema dünyası

screw-ball comedy çılgın güldürü

scribe kazıyıcı; tanıtı yöneticisi

scrim yayındırıcı örtü

script çevirim oyunluğu; oyunluk; oyunluk yazmak
~ **breakdown** çalışma dökümü; gider dökümü
~ **clerk** yazman
~ **contract** oyunluk sözleşmesi
~ **deposit** oyunluk yazdırımı
~ **editor** oyunluk görevlisi
~ **girl** yazman
~ **roller** akıl defteri
~ **supervisor** yazman
~**writer** oyunluk yazarı

scripted order dizileme

scripter oyunluk yazarı

scrub! "kaldır!"

sculpmation yontu canlandırma

seat koltuk; yer

seating
~ **capacity** koltuk sayısı
~ **plan** yer tasarı

SECAM system SECAM (renk işlemi)

second
~ **asistant cameraman** takıcı
~ **assistant director** ikinci yardımcı
~ **balcony** ikinci balkon
~ **cameraman** alıcı yönetmeni yardımcısı
~ **feature** ikinci film
~ **run** ikinci oynatım
~ **run house** ikinci oynatım sineması
~ **run theatre** ikinci oynatım sineması
~ **unit** ikinci takım
~ **unit director** ikinci takım yönetmeni
~ **unit man** ikinci yardımcı

secondary
~ **colours** tümler renkler
~ **electron** ikincil elektron
~ **emission** ikincil yayın
~ **lighting** güvenlik aydınlatması
~ **movement** ikincil devinim
~ **programme** destekleyici izlence

secretary of the producer yazman

security
~ **television** güvenlik televizyonu
~ **video** güvenlik videosu

seeing izleme

SEG etkiler üreteci

segue ses zincirlemesi

Selecta-Vision Selecta-Vision

selection (of shots; of takes) seçim

selectivity seçebilirlik

selector
~ **UHF** pek yüksek yinelenim(ler) se- çici
~ **VHF** çok yüksek yinelenim(ler) seçici

self-blimped camera sessizlenmiş alıcı

self-erecting screen katlanır görüntülük

Selsyn motor eşleme motoru

semi
~ **automatic camera** yarı özdevinimli alıcı
~**conductor** yarıiletken
~**documentary** yarı belgesel (film)
~ **long shot** yarı genel çekim
~ **transparent screen** yarı saydam görüntülük

semiology göstergebilim
~ **of the cinema** sinema göstergebilimi

semiotics göstergebilim
~ **of the cinema** sinema göstergebilimi

senior
~ **spot** beşlik
~ **television engineer** alıcı denetçisi

sense of vision modulation resim değiştirim yönü

sensibility duyarlık

sensitester kerteleme[1] aygıtı

sensitive duyar

sensitivity duyarlık

sensitizer duyarlaştırıcı

sensitometer **sensitometre**

sensitometre duyarlıkölçer
~ **strip** deneme parçası

sensitometric test strip deneme parçası

sensitometrist duyarlıkölçücü

sensitometry duyarlıkölçümü
sensor duyargaç
Sensurround Sensurround
separate
~ **magnetic sound (track)** ayrı mıknatıslı ses
~ **optical sound (track)** ayrı optik ses
separation
~ **light** geriden aydınlatma
~ **master** ayırıcı ana negatif
~ **negative** ayırıcı negatif
SEPMAG ayrı mıknatıslı ses
SEPOPT ayrı optik ses
sequel devam filmi; devam izlencesi
sequence ayrım
~ **shot** çekim-ayrım
sequential
~ **scanning** düz tarama
~ **system** almaşık renk işlemi
serial bölüntülü film; dizi
~ **film** bölüntülü film
~**s** bölüntülü film
series dizi
~ **of slides** saydam resim kuşağı
~ **on television**
~ **title** dizi adı
serves giydirici
servo
~~**control** özdevinimli düzenek
~~**focus** özdevinimli odaklama
~~**focus system** özdevinimli odaklama
~~**mechanism** özdevinimli düzenek
~~**motor** yardımcı motor
set almaç; bezem; bezem kurmak
~ **decorator** bezemci
~ **designer** bezemci
~ **dresser** bezemci
~ **dresser** donatımcı
~ **dressings** donatım
~ **lights** işlik aydınlatması
~ **plan** bezem tasarı
~ **up** bezem kurmak
setting bezem
~ **of shutter** örtülcü ayarı
~ **up** bezem kurma
~ **workshop** bezem işliği
setup siyah düzeyi; yerleştirme
17.5 mm (film) 17,5 mm'lik film
seventh art yedinci sanat
70 mm (film) 70 mm'lik film
sex
~ **film** cinsel sömürü filmi
~ **movie** cinsel sömürü filmi
~ **video** cinsel sömürü videosu
sexploitation cinsel sömürü filmi
SFX etkiler; ses etkileri
shade renközü
shadow çalışma gölgesi
~ **mask** elek
~ **mask tube** elekli ışıtaç
shaft dingil
shared screen devinimsiz örtülü görüntü
sharing contract ortaklık sözleşmesi
sharp seçik
sharpness seçiklik
~ **of image** seçiklik
~ **of vision** seçme gücü
shedding dökülme
SHF pek çok yüksek yinelenim(ler)
shock cut sarsıcı kesim
shoot çevirmek
shooting çevirim
~ **and reverse angle** açı-karşı açı
~ **angle** açı
~ **aperture** ışık düzengeci açıklığı
~ **call** günlük döküm
~ **day** çevirim günü
~ **in studio** işlikte çevirim
~ **period** çevirim süresi
~ **permission** çevirim izni
~ **permit** çevirim izni
~ **range** uzaklık
~ **ratio** çevirim - kurgu oranı
~ **schedule** çalışma çizelgesi
~ **script** çevirim oyunluğu
~ **script writer** çevirim oyunluğu yazarı
short kısa film; kısa haberler
~ **down** makara sonu
~ **feature** orta uzunlukta film; öykülü kısa film
~ **film** kısa film
~ **focus lens** kısa odaklı mercek
~ **shot** kısa çekim
~ **subject** öykülü kısa film
~ **wave** kısa dalga
shortie kısa film
shorty ufak üçayak
shot çekim
~ **analysis** çekim çözümlemesi
~ **assembly** dizileme
~ **box** uzaktan yönetme aygıtı
~ **list** çevirim oyunluğu; alıcı dökümü
~ **listing** çekim dizelgesi
~**maker** kaydırma arabası
~ **number** çekim sayısı
~ **reaction shot** açı-karşı açı
~ **sheet** alıcı dökümü
shotgun microphone namlu mikrofon
shoulder omuz
~~**mounted camera** omuzluklu alıcı
~ **pod** omuzluk
~ **shot** omuz çekimi
~ **tripod** omuzluk
show eğlendirici izlence; görünç; gösterim; göstermek
~~**biz** görünç işleyimi
~ **business** görünç işleyimi
~ **copy** ön oynatım işlemi
~ **print** ön oynatım eşlemi

showing gösterim
shrinkage büzülme
shrinking büzülme
shutter örtücü
~ **aperture** ışık düzengeci; örtücü açıklığı
~ **fade** örtücüyle açılma-kararma
~ **fade in** örtücüyle açılma
~ **fade out** örtücüyle kararma
~ **opening** örtücü açıklığı
~ **speed** örtücü hızı
shuttle aralı devinim; mekikleme
~ **pin** yürütücü tırnak
SI SI birimleri
~ **units** SI birimleri
S/I bindirme
side
~**kick** deli
~ **lighting** yandan aydınlatma
~ **perforation** tek sıra delik
sideband yan kuşak[3]
sideways running yanlamasına geçiş
sight line görüş çizgisi
sign gösterge[1]; yapım imleri
~ **language** im dili
~ **off** kapanış
~ **on** açılış
signal im[1]; yapım imleri
~ **mark** başlangıç imi
~ **plate** im yüzeyi
~ **splitter** im bölücü
~ **strength** im düzeyi
~-**to-interference ratio** im-gürültü oranı
~-**to-noise ratio** im-gürültü oranı
signified gösterilen
signifier gösteren
silence sessizlik
~! "susunuz!"
silenced motion picture camera sessizlenmiş alıcı
silent sessiz (film)
~ **aperture** sessiz penceresi
~ **bit** figüran
~ **camera** sessiz alıcı
~ **cinematography** sessiz sinema
~ **film** sessiz (film); sessiz sinema
~ **frame** sessiz çerçevesi
~ **motion picture** sessiz sinema
~ **motion picture camera** sessiz alıcı
~ **picture** sessiz (film)
~ **projection** sessiz gösterim
~ **projector** sessiz gösterici
~ **speed** sessiz (film) hızı
silhouette ufak rol
~ **animation** düz gölge filmi
~ **film** gölge filmi
silk yayındırıcı örtü
silver
~ **bromide** gümüş bromür
~ **chloride** gümüş klorür
~ **halides** gümüş halojenürleri
~ **recovery** gümüş çıkarma
~ **reflector** yansıtaç
~ **screen** yansıtaç; gümüş görüntülük
simple colours ana renkler
Simplifilm Simplifilm
simulcast zamandaş yayın
simultaneous system zamandaş renk işlemi
singer şarkıcı
singie şarkılı film
singing film şarkılı film
single birli çekim
~ **broad light** dağıtıcı
~ **channel aerial** tek oluk dalgalığı
~-**concept film** tek kavramlı film
~-**8** tek 8
~-**8 camera** tek 8 alıcı
~-**8 mm film** tek 8
~ **frame** resim; tek resim
~-**frame animation** tek resimli canlandırma
~-**frame exposure** tek resimli çevirim
~-**frame mechanism** tek resim düzeneği
~ **frame shooting** tek resimli çevirim
~ **gun colour picture tube** tek elektron toplu ışıtaç
~-**perf** tek delikli film
~-**perforated film** tek delikli film
~ **picture taking** tek resimli çevirim
~ **run 8 mm film** tek 8
~ **sideband** tek yan kuşak[3]
~-**stripe film** mıknatıslı tek ses
~-**system sound camera** sesli alıcı
~-**system sound recording** birlikte çevirim
~ **track** tek ses yolu
"sink" eşleme
sitcom durum güldürüsü
situation comedy durum güldürüsü
16 frames per second saniyede 16 resim
16 mm 16 mm'lik film
~ **film** 16 mm'lik film
~ **camera** 16 mm'lik alıcı
~ **projector** 16 mm'lik gösterici
~ **release print** 16 mm'lik eşlem
625 lines 625 satır
65 mm 65 mm'lik film
~ **film** 65 mm'lik film
~ **Todd-AO** 65 mm Todd-AO
~ **Type S** büyük 16
~ **Type S film** büyük 16
~ **Type S format** büyük 16

size boy
~ **of image** resim boyu
~ **of the picture screen** boy
sketch skeç
skew yamulma
skid tekerlekli üçgen
skill film eğitici film
skin flick çıplaklık filmi
skip
~-**frame** atlamalı basım; atlanmış resim
~ **framing** atlamalı basım
~ **printing** atlamalı basım
skivings kılçık
sky
~ **cloth** gök görüntülüğü
~ **filter** gök süzgeci
~ **wave** yansımış dalga
skyhook geçmeli askı
skylight gök ışıtacı
~ **filter** gök süzgeci
SL im dili
slasher film kesme biçme filmi
slanting lines eğik çizgiler
slant track eğik im'
slapstick sopalama
~ **comedy** sopalama
slash print çiziklenmiş eşlem
slate çekim tahtası
~ **board** çekim tahtası
~ **number** çekim sayısı
slave bağlı; bağlı yayaç
~ **station** bağlı yayaç
slaved time code bağlı zaman düzgüsü
sleeve odaklama bileziği
slide saydam resim
~ **carrier** saydam resim değiştirici; saydam resim taşıyıcı
~ **changer** saydam resim değiştirici
~ **film** saydam resim; saydam resim kuşağı
~ **library** saydam resimlik
~ **magazine** saydam resim doldurmalığı
~ **mound** saydam resim çerçevesi
~ **projection** saydam resim gösterimi
~ **projector** saydam resim göstericisi
~ **scanner** saydam resim tarayıcı
~ **size** saydam resim boyu
~ **viewer** saydam resim bakımlığı
sliding stage kayar görünçlük
slit ışıklama yarığı
~ **microphone** namlu sestoplar
slitter kesme aygıtı
slitting ikiye ayırma
slo-mo yavaşlatılmış devinim
slot zaman dilimi
slotted grid kaydırma askısı
slow yavaş film
~ **cutting** yavaş kurgu
~ **film** durgun film; yavaş film
~ **lens** yavaş mercek
~ **motion** yavaşlatılmış devinim
~ **motion cinematography** yavaşlatılmış devinim sineması
~ **motion effect** yavaşlatılmış devinim
~ **motion picture** yavaş çevirim
~ **scene** durgun ayrım
~ **shot** durgun çekim
~-**speed film** yavaş film
slug imlik; yama
~ **of ambient sound** yerel gürültü (ses) dolamı
SM düzlük yönetmeni; işlik yönetmeni; yapımı görevlisi
small
~ **boom** tekerlekli kol; ufak vinç
~ **cinema** cep sineması
~ **crane** ufak vinç
~ **film** dar film
~ **flag** ışık örtüsü
~ **format** dar film
~ **part** ikinci rol; ufak rol
~ **part actor** ufak rol oyuncusu
~ **part player** ufak rol oyuncusu
~ **screen** küçük görüntülük
smart television sayısal televizyon
smash hit gişe birincisi
smellie kokulu film
Smell-O-Vision Smell-O-Vision
smog and fog effect sis etkisi
SMPTE Sinema ve Televizyon Mühendisleri Derneği
S/N ratio im-gürültü oranı
snap yıldırım haber
snapshot şipşak
sneak preview habersiz oynatım
snoot uzatma eki; yayındırıcı kanat
snow karlanma
~ **effect** kar etkisi
~**ing** karlanma
snuff film tecavüz ve öldürme filmi
soap sabun operası
~ **opera** sabun operası
social film toplumsal film
socialist realism toplumcu gerçekçilik
Society of Motion Picture and Television Engineers Sinema ve Televizyon Mühendisleri Derneği
sociology
~ **of film** sinema toplumbilimi
~ **of television** televizyon toplumbilimi
socket yuva
~ **for extension (loud speaker)** ek sesyayar yuvası
~ **for headphone** kulaklık yuvası
~ **for remote-control** uzaktan yönetme yuvası
~ **for tape recorder** ses aygıtı

yuvası
- ~ **for UHF aerial** pek yüksek yinelenim dalgalığı yuvası
- ~ **for VHF aerial** çok yüksek yinelenim dalgalığı yuvası

sodium hyposulphite hipo
SOF birlikte çevirim
s/off kapanış
soft yumuşak
- ~**core** açık film
- ~**core pornography** açık film
- ~ **focus** yumuşak odak
- ~ **focus lens** yumuşak odaklı mercek
- ~ **light** yumuşak ışık
- ~ **porn** açık film

SoftDVD sayısal video tekeri yazılımı
soft-top açık sinema; park sinema-sı
software yazılım
solar
- ~ **cell** güneş pili
- ~ **radiation** güneş ışınımı

solid-state circuit katı durum çevrimi
solution eriyik
s/on açılış
soot and whitewash çok sert
SOS ses üstüne ses
SOT birleşik çevirim
sound ses
- ~ **absorber** soğurucu
- ~ **absorption** soğurma
- ~ **adjustment** ses ayarı
- ~ **advance** resim-ses aralığı
- ~ **amplifier** yükselteç
- ~ **and picture advance** resim-ses aralığı
- ~ **and picture loop** dolam
- ~ **and vision transmission** yayın
- ~ **archive** seslik
- ~ **backing** sesli diplik
- ~ **baffle** yankıönler
- ~ **balancer** bileştirici
- ~ **barney** sessizleme örtüsü
- ~ **bay** ses işliği
- ~ **blimp** sessizleme kutusu
- ~ **boom** sestoplar arabası
- ~ **booth** seslendirme odası
- ~ **broadcasting** yayın
- ~ **camera** ses alıcısı; sesli alıcı
- ~ **cameraman** ses yönetmeni
- ~ **camera operator** ses yönetmeni
- ~ **card** ses kartı
- ~ **carrier** ses taşıyıcı dalga
- ~ **carrier frequency** ses taşıyıcı yinelenimi
- ~ **carrier relative to edge channel** ses taşıyıcı-oluk kenarı aralığı
- ~ **carrier relative to vision carrier** ses-resim taşıyıcı aralığı
- ~ **channel** seslendirme oluğu; ses oluğu
- ~ **cinematography** sesli sinema
- ~ **clap** ses şakşağı
- ~ **console** seslendirme masası
- ~ **control desk** seslendirme masası
- ~ **control room** ses yönetim odası
- ~ **crew** ses takımı
- ~ **cutting** ses kurgusu
- ~ **demodutator** ses bulucu
- ~ **director** ses başyönetmeni
- ~ **dissolve** ses zincirlemesi
- ~ **distortion** bozulma; bozum
- ~ **editing** ses kurgusu
- ~ **editor** ses kurgucusu
- ~ **effects** ses etkileri
- ~ **effects library** ses etkileri belgeliği
- ~ **effects man** ses etkicisi
- ~ **effects track** etkiler kuşağı
- ~ **engineer** bileştirici, ses başyönetmeni
- ~ **fade** kısma
- ~ **fading** alkınma
- ~ **film** sesli (film); sesli sinema
- ~ **film screen** sesli (film) görüntülüğü
- ~ **film speed** sesli (film) hızı
- ~ **filter** süzgeç
- ~ **head** okuma kafası; ses bölümü
- ~ **image** ses imi
- ~ **insulation** sessizleme
- ~ **intensity** gürlük
- ~ **intermediate frequency** ses ara yinelenimi
- ~ **intermediate frequency amplifier** ses ara yinelenim yükselteci
- ~ **lead** resim-ses aralığı
- ~ **level** ses düzeyi
- ~ **library** seslik
- ~ **log** ses yazanağı
- ~ **man** sesçi; ses yönetmeni
- ~ **master positive** ses ana pozitifi
- ~ **media** işitsel araçlar
- ~ **mixer** bileştirici; seslendirme masası
- ~ **mixing** bileştirme
- ~ **mixing console** seslendirme masası
- ~ **mixing desk** seslendirme masası
- ~ **mixing panel** seslendirme masası
- ~ **modulation** ses değiştirimi
- ~ **motion picture** sesli (film); sesli sinema
- ~ **negative** ses negatifi
- ~ **on film** birlikte çevirim
- ~ **on sound** ses üstüne ses
- ~ **on tape** birlikte çevirim
- ~ **operator** ses yönetmeni

~ **perspective** ses derinliği
~ **picture** sesli (film)
~ **porous** ses geçirir
~ **porous screen** ses geçirir görüntülük
~ **positive** ses pozitifi
~ **print** ses eşlemi
~ **projection** sesli gösterim
~ **projector** sesli gösterici
~ **quality** ses niteliği
~ **reader** okutaç
~ **recording** seslendirme
~ **recording speed** seslendirme hızı
~ **recording tape** mıknatıslı ses kuşağı
~ **recordist** bileştirici; ses yönetmeni
~ **reel** ses kuşağı
~ **rehearsal** ses sınaması
~ **report** ses yazanağı
~ **reproducer** okuma kafası
~ **screen** sesli (film) görüntülüğü
~ **shooting** sesli çevirim
~ **signal** ses imi
~ **source** ses kaynağı
~ **speed** sesli (film) hızı
~ **stage** sesli işliği
~ **stock** mıknatıslı fim
~ **stripe** mıknatıslı ses yolu
~ **studio** seslendirme işliği; sesli işliği
~ **superimposure** ses bindirmesi
~ **supervisor** ses yönetmeni
~ **system** ses işlemi; ses yönetmeni
~ **take-off** ses kesilmesi
~ **tape** ses kuşağı
~ **tape library** mıknatıslı seslik
~ **track** ses kuşağı; ses yolu
~ **track advance** resim-ses aralığı
~ **transfer** aktarma
~ **transmission** yayın
~ **transmitter** verici
~ **truck** seslendirme arabası
~ **velocity** ses hızı
~ **version** sesli evirim
~ **volume** gürlük
~ **wave** ses dalgası
~ **work print** ses iş eşlemi

soundproof ses geçirmez
~ **booth** alıcı kulübesi; seslendirme odası
~ **camera** sessizlenmiş alıcı
~ **window** camlı bölme

soundproofing ses geçirmezleme; sessizleme
~ **casing** sessizleme kutusu

soup açındırmaç; sis

source
~ **lighting** kaynak aydınlatması
~ **music** iç müzik

Sovcolor Sovcolor

Soviet Scope Soviet Scope

Spacevision Spacevision

spaghetti film; dolaşma
~ **western** İtalyan kovboy filmi

Spanish western İspanyol kovboy filmi

spares belgelik çekimi

sparks ışıkçı

speaker sesyayar; sunucu
~ **output** sesyayar çıkışı

special effect hile
~**s** etkiler
~**s generator** etkiler üreteci
~**s man** etkici

special events özel olaylar

specialized hall sanat sineması

spectacle görünç

spectator izleyici

spectators izleyiciler

spectrum izge; elektromıknatıs izge
~ **colours (colors)** izge renkleri
~ **of electromagnetic radiations** elektromıknatıs izge

speech söz
~ **band** söz kuşağı

speed alıcı hızı; bağıntılı açıklık; duyarlık
~**!** "hazır!"
~ **indicator** hız göstergesi
~ **of a lens** bağıntılı açıklık
~ **of film movement** alıcı hızı; gösterici hızı
~ **of shooting** alıcı hızı
~ **of taking** alıcı hızı

speeded-up hızlandırılmış devinim

SPG eşleme üreteci

spherical
~ **aberration** yuvarsal sapınç
~ **aerial (antenna)** yuvarsal dalgalık
~ **lens** yuvarsal mercek

spider üçgen
~ **box** bağlantı kutusu
~ **dolly** örümcek araba

spill
~ **light** yayınmış ışık
~ **tanks** boca depoları

spillover sınıraşırılık

spindle döndürme çubuğu
~ **for channel tuning** ince ayar düğmesi

spinner örümcek ağı aygıtı

spinoff öyküntü

splice ek yeri; yapıştırmak
~ **bump** ek gürültüsü
~ **noise** ek gürültüsü

splicer yapıştırma aygıtı
~ **tape** kuşak yapıştırıcı

splicing yapıştırma
~ **bench** yapıştırma masası
~ **cement** yapıştırıcı
~ **girl** kesici
~ **machine** yapıştırma aygıtı
~ **press** yapıştırma aygıtı

~ **scene** bağlayıcı çekim
~ **table** yapıştırma masası
~ **tape** kuşak yapıştırıcı
split
~ **field lens** çift alanlı mercek
~ **field picture** alan bölünmesi
~ **focus** odak bölünmesi
~ **focus shot** çift alanlı çekim
~ **image** ayrıntı (çekimi)
~ **picture** ayrıntı (çekimi)
~ **reel** geçme makara
~ **screen** alan bölünmesi; devinimsiz örtülü görüntü
~ **screen process** devinimsiz örtülü görüntü
~ **screen shot** devinimsiz örtülü film
spoken title söyleşme yazısı
sponsor ısmarlayıcı
sponsored
~ **film** ısmarlama film
~ **programme** ısmarlama yapım
spoof gırgırlama
spool makara; sarmak
~ **box** kutu
spooling sarma
sports
~ **and events** spor izlencesi
~ **broadcast** spor yayını
~**cast** spor yayını
~**caster** spor sunucusu
~ **film** spor filmi
~ **magazine** spor magazini
spot nokta[2]; kısa tanıtı; toplayıcı ışıldak
~ **bar** borulu askı
spotlamp toplayıcı ışıldak
spotlight toplayıcı ışıldak
spotlighting toplu ışık
spotting bulma
spreader üçgen
spring kurma yayı
~ **driven camera** kurmalı alıcı
~ **motor** kurmalı motor
~ **wound** kurmalı motor
sprocket dişli makara
~ **drum** dişli makara
~ **hole** delik
~ **tooth** diş
~ **wheel** dişli makara
sprocketed (magnetic) tape mıknatıslı film
spyder dolly örümcek araba
spy film casus(luk) filmi
squawk okutaç
squeegee hava püskürtme
squeeze sıkıştırma[1]
~ **track** değişir alanlı ses imi
squeezed print sıkıştırılmış eşlem
squib kestane fişeği
SSB tek yan kuşak[3]
stability dayanıklılık; sallanmazlık
stabilization saptama[1]
stabilizer düzelteç; düzengeç; pekiştirici; sallanmaönler; saptama banyosu
staff uygulayım takımı
~ **shop** alçı işliği
stag düzlük işçisi
~ **film** cinsel sömürü filmi
~ **picture** cinsel sömürü filmi
stage düzlük; görünçlük; işlik; kat[2]
~ **brace** bezem desteği
~ **hand** düzlük işçisi
~ **left** görünçlük solu
~ **manager** yapım görevlisi
~ **plan** düzlük tasarı
~ **right** görünçlük sağı
stagger-through soğuk sınama
staging görünçlükleme
~ **plan** düzlük tasarı
stalls birinci; ön
stand üçayak
~**-by** "bekle!"
~ **by (for a rise)!** "kalkışa geç!"
standard
~ **copy** ana eşlem
~ **8 (film)** ölçün 8 (mm'lik film)
~ **8 mm film** ölçün 8 (mm'lik film)
~ **film** ölçün film
~ **format** ölçün film
~ **gauge** ölçün film
~ **interval** ölçün aralık
~ **leader** Akademi kılavuzu
~ **perforation** ölçün delik
~ **projector for 35 mm** 35 mm'lik gösterici
~ **size** ölçün film
~ **sizestock** ölçün boş film
~ **speed** ölçün hız
~ **stock** ölçün boş film
standards
~ **conversion** ölçün çevirme
~ **converter** çevireç; ölçün çevirgeç
stand-by bekleme; yedek
~ **button (knob)** bekleme düğmesi
~ **response indicator** bekleme göstergesi
~ **transmitter** aktarıcı
stand-in benzer
~ **double** ışık benzeri
~ **man** benzer
standstill resim durdurma
stand-up ayaküstücü
Stanislavsky method yöntem
star yıldız
~ **effect filter** yıldız süzgeci
~ **filter** yıldız süzgeci
~**-system** yıldızcılık
starlet yıldızcık
start çalıştırmak
~ **mark** başlangıç imi
~ **of line** satırbaşı
starting çalıştırma
~ **sign** başlangıç imi
static durnk; durnk elektrik izi; parazit
~ **cutting** durgun kurgu
~ **editing** durgun kurgu

~ **electricity** duruk elektrik
~ **electronic mat(t, te)** örtülü bileştirme
~ **interference** parazit
~ **shot** değişmez çekim
station televizyon yayacı
~ **break** ara (verme); tanıtma imi
~ **ident(ification)** tanıtma imi
~ **licence (license)** yayın izni
~ **signal** tanıtma imi
stationary orbit eşlenmeli yörünge
Steadicam Steadicam
steerer kaydırmacı
Steenbeck Steenbeck
step
~-**contact printer** ara değmeli basım aygıtı
~-**down transformer** gerilim düşürücü
~-**optical printer** aralı optik basım aygıtı
~ **printer** ara değmeli basım aygıtı
~ **printing** aralı basım
~-**up transformer** gerilim yükseltici
~ **wedge** deneme parçası
stepped lens Fresnel merceği
stereo üçboyutlu ses
Stereokino Stereokino
stereophonic
~ **recording** üçboyutlu seslendirme
~ **sound** üçboyutlu ses
~ **sound recording** üçboyutlu seslendirme
stereophony üçboyutlu ses
stereoscopic
~ **cinema** üçboyutlu sinema
~ **cinematography** üçboyutlu sinema
~ **film** üçboyutlu (film)
~ **system** üçboyutlu işlemi
~ **television** üçboyutlu televizyon
stereotypes kalıp kişiler
stereotyping kalıplaştırma
Stereovision Stereovision
stick şakşak
sticking iz bırakma
~ **memory** iz bırakma
~ **retention** iz bırakma
sticks üçayak
still fotoğraf
~ **camera** fotoğraf aygıtı
~ **cameraman** fotoğrafçı
~ **frame** dondurulmuş resim; resim durdurma
~ **man** fotoğrafçı
~ **photographer** fotoğrafçı
~ **picture** resim dondurma; dondurulmuş resim; saydam resim
~**s library** resimlik
~-**video camera** sayısal fotoğraf aygıtı
stock boş film
~ **film** belgelik filmi
~ **footage** belgelik çekimi
~ **footage library** belgelik
~ **keeper** döşemeci
~ **material** belgelik çekimi
~ **phot** belgelik çekimi
~ **shot** belgelik çekimi
~ **shot film** belgelik filmi
~ **shot library** belgelik
stomp up subasınçlı ayak
stop durdurma; f sayısı; ışık düzengeci; resim durdurma
~ **button (knob)** durdurma düğmesi
~**!** "kes!"
~-**action camera** tek resim alıcısı
~-**action cinematography** tek resim sineması
~-**action mechanism** tek resim düzeneği
~-**action photography** tek resimli çevirim
~ **bath** durdurma banyosu
~ **camera** dondurulmuş resim
~ **camera effect** dondurulmuş resim; resim dondurma
~ **down** ışık düzengecini kısmak
~ **frame** dondurulmuş resim
~ **frame mechanism** tek resim düzeneği
~ **frame shooting** tek resimli çevirim
~ **framing** resim dondurma
~ **indicator** ışık düzengeci göstergesi
~-**motion** tek resimli çevirim; tek resimli devinim
~-**motion camera** tek resim alıcısı
~-**motion cinematography** tek resim sineması
~-**motion photography** tek resimli çevirim
~ **pull** ışık düzengeci ayarı
~ **ring** ışık düzengeci bileziği
stopping
~ **down** ışık düzengecini kısma
~ **phase** durma evresi
storage korunaklama
~ **battery** akımtoplar
~ **cabinet** dolap
~ **device** biriktirme aygıtı
~ **switch** biriktirme aygıtı
~ **unit** birikimlik
~ **vault** korunak
store bellekleme
story görüşüm; konu; öykü
~ **analyst** oyunluk görevlisi
~**board** resimli taslak
~ **editor** oyunluk görevlisi
~ **film** öykülü film
~ **reader** oyunluk görevlisi
~-**telling film** öykülü film

straight
~ **cut** düz yapıştırma; kesme; kurgu eşlemesi
~ **join** düz yapıştırma
~ **on** olağan görüş noktası
stray light yayınmış ışık
streaking iz bırakma
strength yeğinlik
striation video izi
strike bezem sökmek
~**!** "sök!"
strip deneme parçası; kuşak[1]; parça; saydam resim kuşağı; sıra ışıklar
~ **light** sıra ışıklar
~ **of film** parça
~**-title** altyazı
stripe mıknatıslı ses kuşağı
striping mıknatıslama
~ **process** mıknatıslama
~ **sound track** mıknatıslama
striplights taban ışıtaçları
strobe effect dönüşgözler etkisi
strobing dönüşgözler etkisi
~ **effect** dönüşgözler etkisi
stroboscope dönüşgözler
stroboscopic
~ **effect** dönüşgözler etkisi
~ **interference** dönüşgözler etkisi
structural film salt film
structuralism yapısalcılık
structure dramatik yapı
student film öğrenci filmi
studio düzlük; işlik
~ **administration** işlik yönetimi
~ **camera** işlik alıcısı
~ **carpenter** marangoz-doğramacı
~ **centre** yapım merkezi
~ **complex** yapım merkezi
~ **contract** işlik sözleşmesi
~ **day** işlik günü
~ **film** işlik filmi
~ **floor manager** yapım görevlisi
~ **lamp** ışıldak
~ **lighting** işlik aydınlatması
~ **lights** işlik aydınlatması
~ **management** işlik yönetimi
~ **manager** düzlük yönetmeni; işlik yönetmeni; yapım görevlisi
~ **monitor** işlik denetliği
~ **picture** işlik filmi
~ **plan** düzlük tasarı
~ **rehearsal** işlikte sınama
~ **shooting** işlikte çevirim
~ **stage** düzlük
~ **system** yapımevi dizgesi
~ **tank** düzlük çukuru
~ **with five channels** beş oluklu işlik
stunt
~ **man** cambaz
~ **person** cambaz
~ **woman** cambaz
stunting atılım
style biçem
subbing layer astar
subcarrier alt taşıyıcı (dalga)
subject konu
~**-to-camera** uzaklık
subjective
~ **camera** öznel anlatı
~ **shot** öznel çekim
subliminal
~ **cut** eşikaltı görüntü
~ **image** eşikaltı görüntü
submaster yedek eşlem
submersible camera deniz altı alıcısı
subscriber sürdürümcü
subcription television paralı televizyon
substandard dar film
~ **film** dar film
~ **film projector** dar film göstericisi
~ **film stock** dar boş film
~ **gauge** dar film
~ **projector for 8 mm** 8 mm'lik gösterici
~ **projector for 9.5 mm** 9,5 mm'lik gösterici
~ **projector for 16 mm** 16 mm'lik gösterici
~ **projector for Super-8 mm** büyük 8 mm'lik gösterici
~ **size** dar film
~ **size stock** dar boş film
~ **stock** dar boş film
substitution değiştirim
substratum astar
subtitle altyazı; arayazı; öbür ad
~ **button (knob)** altyazı düğmesi
subtitled arayazılı
subtitling altyazılama
~ **machine** altyazılayıcı
subtractive
~ **colour process**
~ **colour system** çıkarmalı işlem
~ **printing** çıkarmalı basım
~ **process**
~ **system** çıkarmalı işlem
successive frame process üç resimli renk işlemi
summary özet
sun
~ **arc** ışıldak
~ **arc light** ışıldak
~ **visor** güneşlik
sunlight ışıldak; güneş ışığı
sunshade güneşlik
sunshield güneşlik
super bindirme; bindirmeli yazı
super! "bindir!"
superconductive aşırıiletken
superconductivity aşırıiletkenlik
supered
~ **image** bindirme

~ **title** bindirmeli yazı

super-8

~ **camera** büyük 8 mm'lik alıcı

~ **mm (film)** büyük 8

~ **mm process** büyük 8 yöntemi

~ **mm projector** büyük 8 mm'lik gösterici

superemitron süperikonoskop (ışıtaç)

superhed sesüstü yinelenimli almaç

superheterodyne (receiver) sesüstü yinelenimli almaç

super-high

~ **frequency** pek çok yüksek yinelenim

~ **speed camera** aşırı hızlı alıcı

~ **speed cinematography** aşırı hız sineması

~ **speeded up** aşırı hız ,

~ **speed photography** aşırı hızlı çevirim

supericonoscope süperikonoskop (alıcı); süperikonoskop (ışıtaç)

~ **camera** süperikonoskop (alıcı)

~ **emitron** süperikonoskop (ışıtaç)

~ **tube** süperikonoskop (ışıtaç)

superimpose bindirmek; bindirmeli yazı

~**!** "bindir!"

superimposed

~ **image** bindirme

~ **print** altyazılı eşlem

~ **title** bindirmeli yazı

superimposition bindirme

~ **of sound** ses bindirmesi

superimposure bindirme

superorthiton süperortikon (alıcı)

~ **camera** süperortikon (alıcı)

~ **tube** süperortikon (ışıtaç)

Super-Panavision Super-Panavision

superpanchromatic ortopankromatik

~ **emulsion** ortopankromatik duyarkat

Superscope Superscope

Super-16 mm (film) büyük 16

Super Technirama 70 Super Technirama 70

SuperTechniscope SuperTechniscope

Super-VHS büyük VHS

supervising

~ **dress designer** giysi yaratıcısı

~ **editor** kurgucu

supervision gözetim

supervisor gözetmen

supplementary

~ **lens** ek mercek; pozitif ek mercek

~ **programme** destekleyici izlence

supplied title yakıştırma ad

supply besleme[1]

~ **reel** ek film; verici makara

~ **spool** verici makara

support destek; taban; üçayak

supporting

~ **actor** yardımcı oyuncu

~ **actress** yardımcı oyuncu

~ **programme** destekleyici izlence

~ **role** ikinci rol

suppression pulse boşluk imi

supratonal montage üsttitremsel kurgu

supratone üsttitrem

surface wave yansımamış dalga

surrealism gerçeküstücülük

surrealist gerçeküstücü

surrealistic film gerçeküstücü film

surround sound çepeçevre ses

survival

~ **film** ölüm kalım filmi

~ **movie** ölüm kalım filmi

~ **picture** ölüm kalım filmi

suspended animation dondurulmuş resim

suspense geciktirim

sustained programme özyapım

sustaining özyapım

~ **programme** özyapım

SVHS büyük VHS

S-VHS büyük VHS

S-Video Y/C imi

~**-Video input** Y/C girişi

SW kısa dalga

sweep çevrinme; tarama[1]; taramak

sweeps tarama[3]

sweetened edited master video ana kurgusu

sweetening video ses kurgusu

swish pan yıldırım geçişi

switch

~ **back** almaşık kurgu

~ **on** açmak

switcher resim seçici; yönetim masası

symbol simge[1]

sync(h) eşleme

~ **advance** resim-ses aralığı

~ **bench** eşleme masası

~ **cue** eşleme imi

~ **generator** eşleme üreteci

~ **leader** eşleme kılavuzu

~ **mark** eşleme imi

~ **motor** eşleme motoru

~ **pulse** vuru eşlemesi

~ **pulse generator** eşleme üreteci

~ **pulses** eşleme imleri

~ **roll** dönme

~ **separation** resim-ses aralığı

~ **separator** eşleme ayırıcı

~ **sound** eşlemeli ses

~ **track** eşlemeli ses yolu

~ **track recording** eşlemeli çe-

virim
synchronic zamandaş
synchronism eşlemelik
synchronization eşleme
~ **control** eşleme ayarı
synchronize eşlemek
synchronized shooting eşlemeli çevirim
synchronize pulse generator eşleme üreteci
synchronizer eşleyici
synchronizing
~ **bench** eşleme masası
~ **generator** eşleme üreteci
~ **leader** eşleme kılavuzu
~ **mark** eşleme imi
~ **pulse generator** eşleme üreteci
~ **pulses** eşleme imleri
~ **rushes** günlük çekim eşlemesi
~ **separator** eşleme ayırıcı
~ **signals** eşleme imleri
synchronous
~ **actions** zamandaş gelişim
~ **development** zamandaş gelişim
~ **motor** eşleme motoru
~ **orbit** eşlemeli yörünge
~ **satellite** eşlemeli uydu
~ **sound** eşlemeli ses
~ **speed** eşlemeli hız
syncing (up) eşleme
Syncom Syncom
synecdoche kapsamlayış
synopsis özet
syntagm dizim
synthetic
~ **editing** bireşimci kurgu
~ **image** yapay görüntü
~ **music** çalgısız müzik
~ **processing** yapay görüntü işleme
~ **sound** çalgısız ses
synthesizer ses üreteci
synthespian sanal oyuncu
system (of television stations) ağ
System 35 System 35

T

table
~ **microphone** masa sestopları
~ **stand** sestoplar desteği
tachometer hızölçer
tag bitiş sözü
~ **line** bitiş sözü
tail makara sonu
~ **leader** art kılavuz
~**-out** ucu içeride
~ **slate** çekim ardı tahtası
take çekim; çevirim; çevirmek; gelir
~**!** "al"
~ **board** çekim tahtası
~ **camera!** "al!"
~ **down (light level)!** "azalt!"
~ **it away!** "canlı yayını başlat!"
~ **number** çevirim sayısı
~**-off axis** verici dingil
~**-off spool** verici makara
~ **out sound!** "sesi kes!"
~**-up** alıcı makara
~**-up axis** alıcı dingil
~**-up reel** alıcı makara
~**-up spool** alıcı makara
~**-up sprocket** alıcı dişli
taking çevirim
~ **angle** açı
~ **lens** alıcı merceği
talent oyuncu
~ **scout(er)** yıldız avcısı
~ **spotter** yıldız avcısı
~ **show** yetenek yarışması
talk
~ **programme** konuşma izlencesi
~ **show** söyleşi (izlencesi)
~ **to camera** yüz yüze
talkback (circuit) içiletişim
talkie sözlü (film)
talking
~ **film** sözlü (film)
~ **motion pictures** sözlü sinema
~ **picture** sözlü (film)
tally light alıcı ışığı; im ışığı
tank düzlük çukuru; tekne
tanning sertleştirme
tape mıknatıslı kuşak[1]; mıknatıslı ses kuşağı; videoya saptama
~ **base** taban
~ **capsule** kutucuk
~ **cartridge** kutucuk
~ **cassette** kutucuk
~ **counter** sayaç
~ **editing** kurgu
~ **editor** kurgucu
~ **joiner** kuşaklı yapıştırma aygıtı
~ **lacing** takma
~ **leader** kılavuz
~ **operator** video görüntücüsü
~ **path** mıknatıslı kuşak[1] yolu
~ **recorder** ses aygıtı
~ **recording** videoya saptama; mıknatıslı seslendirme
~ **remaining indicator** sayaç
~ **run** kuşak[1] dönüyor
~ **search** resim arama
~ **speed** mıknatıslı ses kuşağı hızı
~ **splice** kuşaklı yapıştırma
~ **splicer** kuşaklı yapıştırma aygıtı
~**-to-tape** makaralı
target erek; erek yığın; ışık örtüsü
~ **audience** erek yığın
TB terabyte
TBC zaman düzenleyici
TC film yayın aygıtı
TD ana denetim görevlisi; düzlük yönetmeni; resim seçici
teaching film öğretici film
team takım

tear yırtılma
tearing parıldama; yırtılma
tearjerker acıklı güldürü; sulu göz film
teaser tanıtı
technical
~ **adviser** danışman
~ **director** ana denetim görevlisi; düzlük yönetmeni; resim seçici
~ **failure** uygulayımsal aksaklık
~ **fault** uygulayımsal aksaklık
~ **manager** ana denetim görevlisi
~ **operation manager** ana denetim görevlisi
~ **periodical** uğraş dergisi
~ **reconditioning** uygulayımsal onarım
~ **restoration** uygulayımsal onarım
technician ışıkçı; uygulaman
Technicolor Technicolor
Technirama Technirama
Techniscope Techniscope
teen movie genç filmi
tele- tele-
tele tele
telecast canlı yayın; televizyonla yayımlamak; yayımlamak
telecasting yayın
telecine film yayın aygıtı; film yayını
~ **copy** yayın eşlemi
~ **machine** film yayın aygıtı
~ **operator** film yayıncısı
~ **print** yayın eşlemi
telecinema film yayını
telecinematography telesine(ma)
telecom irakiletişim
"Télécom 1" Télécom 1
TELECOM 71 TELECOM 71
telecommunication irakiletişim
~ **satellite** uydu
teleconference görüntülü toplantı
teleconferencing görüntülü toplantı
telecourse televizyonla öğretim
telediagnosis televizyonla tanı
telefilm televizyon filmi
telegenic televizyonagider
telegeny televizyonagiderlik
Telejector saydam resim tarayıcı; Telejector
telekinema film yayını
telekinematography telesine(ma)
tele-lens ırak merceği
telemeter uzaklıkölçer
telemovie televizyon filmi
"telenovela" teleroman
telephoto lens ırak merceği
teleplay televizyon oyunu
Teleplayer elektronik okuyucu
teleprompter akıl defteri
TelePrompTer TelePrompTer
tele-pupil öğrenci izleyici
teleputer telesayar
telerecorder filme saptayıcı
telerecording filme saptama; görüntü saptama .
telescopic
~ **aerial** geçmeli dalgalık
~ **floor** stand geçmeli destek
~ **hanger** geçmeli askı
~ **pipe** geçmeli askı
teletext yazı görüntüleme
teletheque televizyonluk
televiewer izleyici
televise televizyona almak; televizyonla yayımlamak; yayımlamak
televised lesson televizyonla öğretim
televising televizyona alma; televizyonla yayımlama
~ **of a film** televizyonda gösterim
television almaç; televizyon
~ **act** televizyon yasası
~ **actor** televizyon oyuncusu
~ **actress** televizyon oyuncusu
~ **advertisement** tanıtı
~ **advertising** tanıtı
~ **aerial** dalgalık
~ **aesthetic** televizyon estetiği
~ **art** televizyon sanatı
~ **audience research** izleyici araştırması
~ **audience survey** izleyici araştırması
~ **award** ödül
~ **band** kuşak[1]
~ **black** siyah ölçüsü
~ **books library** televizyon kitaplığı
~ **broadcast** televizyonla yayınlama; yayın
~ **broadcasting** yayın
~ **broadcasting centre** yayın merkezi
~ **broadcast of a film** televizyonda gösterim
~ **broadcast station** televizyon yayacı
~ **camera** alıcı
~ **cameraman** alıcı yönetmeni
~ **camera truck**
~ **car** yayın arabası
~ **card** televizyon kartı
~ **censorship** denetleme
~ **centre** yayın merkezi
~ **channel** oluk
~ **correspondance course** televizyonla öğretim
~ **course** televizyonla öğretim
~ **coverage** yayın alanı
~ **critic** eleştirmen
~ **criticism** eleştiri
~ **culture** televizyon ekini
~ **director** yönetmen
~ **drama** televizyon oyunu
~ **education** televizyon öğretimi

~ **festival** şenlik
~ **film** televizyon filmi
~ **film leader** televizyon kılavuzu
~ **film recording** filme saptama
~ **franchise** televizyon belgesi
~ **genre** televizyon türleri
~ **grammar** televizyon dilbilgisi
~ **historian** televizyon tarihçisi
~ **home** televizyonlu ev
~ **image** resim
~ **industry** televizyon işleyimi
~ **input** televizyon girişi
~ **institute** televizyon enstitüsü
~ **journalism** televizyon bildirmenliği
~ **journalist** televizyon bildirmeni
~ **language** televizyon dili
~ **law** televizyon türesi
~ **leader** televizyon kılavuzu
~ **library** televizyon kitaplığı
~ **licence** televizyon belgesi
~ **licence fee** vergi
~ **licence holder** televizyon iyesi
~ **literature** televizyon yazınlığı
~ **lover** televizyonsever
~ **magazine** televizyon dergisi
~ **monitor** görüntü denetliği
~ **monitor viewing** televizyonlu bakaç
~ **movie** televizyon filmi
~ **network** ağ
~ **news (programme)** haber izlencesi
~ **outside broadcast van** yayın arabası
~ **performer** televizyon oyuncusu
~ **periodical** televizyon dergisi
~ **photographer** foto bildirmeni
~ **pick-up device** alıcı ışıtacı
~ **pick-up tube** alıcı ışıtacı
~ **picture** resim
~ **picture projector** televizyon göstericisi
~ **play** televizyon oyunu
~ **price** ödül
~ **prize** ödül
~ **producer** yapımcı
~ **production** yapımcılık
~ **profession** televizyonculuk uğraşı
~ **programme** izlence; yapım
~ **programme for children** çocuk izlencesi
~ **programme for young people** genç izlencesi
~ **programme for youth** genç izlencesi
~ **programme** production yapım
~ **projector** televizyon göstericisi
~ **prompter** akıl defteri
~ **receive-only** çanak dalgalık
~ **receiver** almaç
~ **receiving aerial** alıcı dalgalığı
~ **recorder** filme saptayıcı
~ **recording** filme saptama
~ **recording equipment** filme saptayıcı
~ **remote pick-up truck** yayın arabası
~ **reporter** televizyon bildirmeni
~ **reporting van** yayın arabası
~ **review** eleştiri; tanıtıcı yazı; televizyon dergisi
~ **reviewer** eleştirmen
~ **rights** televizyon hakkı
~ **satellite** uydu
~ **school** televizyonculuk okulu
~ **screen** görüntülük
~ **script** oyunluk
~ **season** televizyon mevsimi
~ **signal** video imi
~ **society** televizyon derneği
~ **set** almaç
~ **sports news** spor izlencesi
~ **standards converter** çevirici; ölçün çevirici
~ **star** televizyon yıldızı
~ **station** televizyon yayıcı
~ **studio** düzlük; işlik
~ **study** televizyonculuk öğretimi
~ **system** yayın ölçünleri
~ **tape recorder** video aygıtı
~ **teacher** televizyon öğretmeni
~ **teaching** televizyon öğretimi
~ **technician** uygulaman
~ **technique** televizyon uygulayımı
~ **technology** televizyon uygulayımı
~ **telerecording** filme saptama
~ **telephone** görüntülü telefon
~ **tower** kule
~ **translator** aktarıcı
~ **transmission** televizyonla yayınlama; yayın
~ **transmission network** ağ
~ **transmission of a film** televizyonda gösterim
~ **transmitter** verici; verici yayaç
~ **transmitting aerial** verici dalgalık
~ **transponder** aktarıcı
~ **tube** alıcı ışıtacı; almaç ışıtacı
~ **unit** televizyon takımı
(T)~-**Vérité**" Televizyon-Gerçek
~ **white** beyaz ölçüsü
~ **work** televizyon yapıtı
~ **world** televizyon dünyası

televisionist televizyoncu
Televisor Televisor
telewiever's
~ **club** televizyon derneği

~ **society** televizyon derneği
telly almaç; televizyon
Telstar Telstar
tempo dizem
temporal concentration derişik zaman
10 kW onluk
tenner onluk
tension gerilim
~ **roller** dengeleme makarası
terabyte terabyte
terminal uç
territory dağıtım bölgesi
test
~ **bar** renkli ayar resmi
~ **card** ayar resmi
~ **card transmisssion** ayar yayını
~ **chart** ayar resmi
~ **film** deneme filmi; kerteleme[1] örneği
~ **pattern** ayar resmi
~ **print** ilk eşlem
~ **shot** deneme çekimi
~ **signal** sınama imi
~ **strip** deneme parçası
~ **tape** deneme kuşağı
~ **system** metinsel dizge
texture doku
~ **mapping** doku eşlemi
T-grain T-grain
Theatarama Theatarama
theater **theatre**
theatre sinema
~ **advertising** tanıtı filmi
~ **film** öykülü film
~ **hall** salon
~ **manager** sinema yöneticisi
~ **owner** oynatımcı
~ **projectionist** gösterimci
~ **screen** görüntütülük
~ **television** televizyon gösterimi
theatrical
~ **distribution** tecimsel dağıtım
~ **film** tecimsel film
theme izlek
~ **music** yinelemeli kavram
theorician
~ **of the film** sinema kuramcısı
~ **of the television** televizyon kuramcısı
theorist
~ **of the film** sinema kuramcısı
~ **of the television** televizyon kuramcısı
theory
~ **of the film** sinema kuramı
~ **of the television** televizyon kuramı
thermionic
~ **tube** radyo ışıtacı
~ **valve** radyo ışıtacı
thermoplastic ısılyoğruk
~ **colour recording** ısılyoğruk renkli saptama
~ **recorder** ısılyoğruk saptayıcı
~ **recording** ısılyoğruk saptama
~ **recording tape**
~ **tape** ısılyoğruk kuşak[1]
~ **tape recorder** ısılyoğruk saptayıcı
~ **video recording** ısılyoğruk saptama
thesis film savlı film
thiosulfate hipo
third programme üçüncül izlence
30 frames per second saniyede 30 resim
35 mm 35 mm'lik film
~ **camera** 35 mm'lik alıcı
~ **film** 35 mm'lik film
~ **projector** 35 mm'lik gösterici
~ **release print** 35 mm'lik eşlem
32 mm film 32 mm'lik film
threading takma
thread up takmak
three-camera technique üç alıcı yöntemi
three-colour
~ **method** üç renkli işlem
~ **process** üç renkli işlem
~ **system** üç renkli işlem
3D üçboyutlu; üçboyutlu (film)
~ **card** 3B kartı
~ **system** üçboyutlu işlemi
three-dimensional üçboyutlu
~ **cinematography** üçboyutlu sinema
~ **effect** ruhsal üçboyutlu
~ **film** üçboyutlu (film)
~ **system** üçboyutlu işlemi
~ **television** üçboyutlu televizyon
three dimensions üçboyut
three-fold flat katlanır yüzey
360° projection çember görüntülük işlemi
three-gun colour tube üç elektron toplu ışıtaç
three-gun tube üç elektron toplu ışıtaç
360° pan 360°'lik çevrinme
Three-perf. Three-perf.
three-pin connector üçlü bağlaç
three reelers üç makaralık film
three-shot üçlü çekim
three-sixty 360°'lik çevrinme
three-strip üç kuşak[1]
~ **camera** üç kuşak[1] alıcısı
~ **film** mıknatıslı üç ses yolu
~ **negative** üç kuşak[1] negatifi
three-two pulldown iki üç, iki üç tarama
three-tube camera üç ışıtaçlı alıcı
Thrillarama Thrillarama
through-the-lens mercekten
~ **light metering** özdevinimli ışık düzengeci
~ **viewfinder** yansımalı bakaç
throw uzaklık

throwing focus odak kaydırma
thunder effect yıldırım etkisi
THX THX
ticket bilet
~ **collector** bilet kesici
~ **office** gişe
~ **price** girimlik
~ **seller** biletçi
~ **taker** bilet kesici
tigh shot yarı diz çekimi
tight ucu ucuna
~ **close shot** baş çekimi
~ **close -up** baş çekimi
~ **shot** ayrıntı (çekimi)
tighten shot! "darlaştır!"
tilt düşey çevrinme
~ **down!** "aşağıya çevrin!"
~ **shot** alttan görüş
~ **up!** "yukarıya çevrin!"
tilting düşey çevrinme
timbre tını
time dakikalamak; zaman dilimi
~ **code** zaman düzgüsü
~ **code generator** zaman düzgüsü üreteci
~ **compress** derişik zaman
~ **slot** zaman dilimi
~ **out** ara (verme)
~ **shift** zaman kaydırma
time-base
~ **corrector** zaman düzeltici
~ **generator** tarama üreteci
time-lapse hızlandırılmış devinim
~ **cinematography** hızlandırılmış devinim sineması
~ **recording** tek resimli çevirim
~ **shooting** tek resimli çevirim
time-lens yavaşlatılmış devinim
~ **cinematography** yavaşlatılmış devinim sineması
time on circuit dağıtım süresi
timer kerteleme[1] aygıtı; kerteleyici; zamanlayıcı
~ **button (knob)** zamanlayıcı düğmesi
time signal saat ayarı
timing dakikalama; kerteleme[1]; renk kertelemesi; tartım; zamanlama
tin kutu
tint boyama; boyamak; renközü
tinted base boyalı taban
tinting boyama
title ad; yazı
~ **background** tanıtma yazısı dipliği
~ **bench** yazılama masası
~ **caption** tanıtma yazısı kartonu; yazı kartonu
~ **card** tanıtma yazısı kartonu; yazı kartonu
~ **title** ad değiştirme
~ **character** ad rolü
~ **music** tanıtma yazısı müziği
~ **part** ad rolü
~ **printer** yazıcı aygıt
~ **printing machine** yazıcı aygıt
~ **registration** ad yazdırımı
~ **role** ad rolü
~**s** tanıtma yazısı; yazı
~ **stand** yazı desteği
~ **worker** yazıcı
titler yazıcı aygıt
titling yazılama
~ **artist** yazıcı
~ **bench** yazılama masası
TK film yayın aygıtı
~ **copy** film yayın eşlemi
~ **print** film yayın eşlemi
TM ana denetim görevlisi; devinimli örtülü film
T-number T sayısı
to black! "karart!"
Tobis-Klang system Tobis-Klang dizgesi
Todd-AO Todd-AO
toe ayakucu
~ **mark** im[2]
tolerance yanılma payı
TOM ana denetim görevlisi
tonal
~ **gradation** ton kertelemesi
~ **montage** titremsel kurgu
tone renközü; titrem; ~ **control** titrem ayarı
tongue yanlamasına kaydırma
toning renklendirme[1]
too
~ **contrasty** çok sert
~ **hard** çok sert
~ **light a contrast** aşırı yumuşak
~ **slight a contrast** aşırı yumuşak
~ **soft** aşırı yumuşak
tooth diş
top
~ **hat** altlık
~ **lighting** üstten aydınlatma
~~**loadlng** üstten yükleme
~ **loop** üst büklüm
~ **player** başoyuncu
~ **shot** üstten görüş
~ **sun** tepe güneşi
topical görüşüm filmi; haber filmi
~ **film** görüşüm filmi
Totalscope Totalscope
Totalvision Totalvision
touch
~**screen** dokunmalı görüntülük
~~**sensitive screen** dokunmalı görüntülük
tourist film turizm filmi
tower kule
TPR ısılyoğruk saptama
TR filme saptama; görüntü saptama;videoya saptama; mıknatıslı seslendirme
trace iz
track kaydırmak; kaydırmalı çekim; kuşak[1]; ses imi; ses yolu; televizyon izi
~ **back** geriye kaydırma

~ **back!** "geriye kaydır!"
~ **down!** "aşağıya kaydır!"
~ **in** öne kaydırma
~ **in!** "öne kaydır!"
~ **laying** kaydırmalık döşeme; ses kurgusu
~ **up!** "yukarıya kaydır!"
~ **out** geriye kaydırma
~ **out!** "geriye kaydır!"
~**s** kaydırmalık

tracker kaydırmacı

tracking kaydırma; uyumlama
~ **back** geriye kaydırma
~ **in** öne kaydırma
~ **out** geriye kaydırma
~ **rails** kaydırmalık
~ **shot** izleyici çekim; kaydırmalı çekim

trade
~ **magazine** uğraş dergisi
~ **mark** ayırmaç
~ **show** alıcılara oynatma

trades uğraş dergisi

traditional cinema geleneksel sinema

traffic department izlenceleme bölümü

tragedy ağlatı

trailer art kılavuz; tanıtma filmi

train de galets makara dizisi

training film eğitici film

transcoder renk çevirici

transcoding renk çevirme

transducer değiştirgeç

transfer aktarma
~ **loss** aktarma yitimi

transformer dönüştürgeç

transistor transistor

transistorized receiver transistorlu almaç

transite case sandık

transition noktalama

trnaslator aktarıcı

translucent yarısaydam
~ **screen** yarısaydam görüntülük

transmission aktarma yayın; geçirgenlik; yayın
~ **copy** yayın eşlemi
~ **date** yayın tarihi
~ **monitor** ana denetlik
~ **network** ağ
~ **number** T sayısı
~ **of a film** film yayını
~ **of light** ışık geçirgenliği
~ **of sports event** spor yayını
~ **of the Olympic Games** olimpiyat yayını
~ **print** yayın eşlemi
~ **time** yayın süresi

transmit yayımlamak

transmitter verici
~ **output power** verici gücü
~ **power** verici gücü

transmitting
~ **aerial** verici dalgalık
~ **aerial of microwave relay** transmitter aktarıcı verici dalgalık
~ **microphone** verici sestoplar
~ **station** verici yayaç

transparency diplik film; saydam resim
~ **process** geriden gösterim

transparent saydam
~ **screen** saydam görüntülük
~ **tape** kuşak yapıştırıcı

transport geçiş

transportable screen katlanır görüntülük

transponder aktarıcı

transsonor ses geçirir
~ **screen** ses geçirir görüntülük

transverse
~ **recorder** enine video aygıtı
~ **recording** enine görüntü saptama
~ **scanning** enine tarama
~**-scan recorder** enine video aygıtı
~**-scan recording** enine görüntü saptama
~**-scan track** enine im[1]
~ **waves** enine dalgalar

trash kötü film

trashy film kötü film

T-rating T sayısı

travel geçiş
~ **film** gezi filmi
~ **ghost** kayma

traveling . · **travelling**

travelling kaydırma
~ **and pan** çevrinmeli kaydırma
~ **film show** gezici sinema
~ **masks** örtülü film
~ **mat(t, te)** devinimli örtülü film; örtülü film
~ **process** devinimli örtülü film
~ **shot** kaydırmalı çekim
~ **truck** kaydırma arabası

travelog gezi filmi

travelogue gezi filmi

treatment geliştirim; işleme

treble
~ **control** incelik ayarı
~ **tone control** incelik ayarı

triacetate base triasetat taban

triad üçlü nokta

trial
~ **composite print** son kurgu eşlemi
~ **print** bileşik negatif
~ **programme** deneme yayını

trlangle üçgen

trichromatic
~ **camera** üç renkli alıcı
~ **process** üç renkli işlem

trick hile
~ **film** hileli film
~ **machine** optik basım aygıtı
~ **shot** hileli çevirim

tricolor **tricolour**

tracker

~ **camera** üç renkli alıcı
~ **system** üç renkli işlem
trifilm (projector) üçlü gösterici
trigger çalıştırma düğmesi
trim kömür
~ **bin** kap
trimming budama
~ **fitter** düzeltici süzgeç
trims belgelik çekimi; kırpıntı (film)
Trinitron Trinitron
triode triyot (ışıtaç)
tripack dupe negative ara negatifi
triple-frame animation üç resimli canlandırma
tripod üçayak
~ **dolly** üç tekerlekli araba
~ **head** başlık
~ **scooter** üç tekerlekli araba
trip switch özdeviminli durdurucu
triptych screen üçlü görüntülük
trolley kaydırma arabası
trouper izleyici ışıldak
Truca optik basım aygıtı
truck kaydırma arabası; kaydırmak; seslendirme arabası
trucking kaydırma
~ **shot** izleyici çekim; kaydırmalı çekim
Truecolor Truecolor
true f-stop T sayısı
T-stop T sayısı
TTL mercekten
~ **metering** özdevinimli ışık düzengeci
~ **viewfinder** yansımalı bakaç
tubby boğuk
tube alıcı ışıtacı; radyo ışıtacı
~ **microphone** namlu sestoplar
tulle süzek
tuner anahtar; besteci; oluk seçici; şarkılı film
~ **UHF** pek yüksek yinelenim(ler) seçici
~ **VHF** çok yüksek yinelenim(ler) seçici
tungsten tungsten
~ **filament lamp** tungsten ışıtaç
~ **film** tungsten film
~ **halogen lamp** tungsten halojen ışıtaç
~ **lamp** tungsten ışıtaç
tuning oluk seçme
~ **card** ayar resmi
~ **button (knob)** oluk seçme düğmesi
turbulation çalkama
turkey kötü film
turnstile aerial X dalgalık
turret mercek tablası
~ **front camera** döner mercekli alıcı
TV televizyon
T-values T sayısı
TV card televizyon kartı
TV mask güvenilir alan
TV reticle kareli buzlu cam
TVRO çanak dalgalık
"12" "12"
25 frames per second saniyede 25 resim
24 frames per second saniyede 24 resim
twin benzer
~ **interlaced scanning** geçmeli tarama
~ **lens flying spot** telecine
~ **scanner** çift mercekli tarayıcı
~ **track projector** çift kuşak[1] göstericisi
~ **wire** yassı kablo
two-colour
~ **process** çift renkli işlem
~ **system** çift renkli işlem
2D ikiboyutlu
two dimensional ikiboyutlu
two-fold flat katlanır yüzey
2 kW ikilik
two reelers iki makaralık film
two-shot ikili çekim
two-strip çift film
two-three-two-three scanning iki üç, iki üç tarama
2-4 aerial 2-4 dalgalık
two track projector çift kuşak[1] göstericisi
two-tube camera iki ışıtaçlı alıcı
TX aktarma yayın; verici
"typage" tipleme
type tip
~ **A** A tipi
~ **A film** A tipi
~ **B** B tipi
~ **B film** B tipi
~ **C** C tipi
~ **A film** yapma ışık (boş) filmi
~ **S film** büyük 16
~ **8 format** büyük 8
typecasting tipleme
typing tipleme

U

"U" certificate "U" belgesi
UF sesüstü yinelenim
UHF pek yüksek yinelenim(ler)
~ **bands** pek yüksek yinelenim kuşakları
UHS aşırı hız
U-load U yüklemesi
Ultimatte Ultimatte
ultradirectional microphone namlu sestoplar
ultra high
~ **cinematography** aşırı hız sineması
~ **frequency** pek yüksek yinelenim(ler)
~ **speed** aşırı hız
~ **speed camera** aşırı hızlı alıcı
~ **speeded up** aşırı hız
~ **speed photography** aşırı hızlı

çevirim
Ultra-Panavision Ultra-Panavision
Ultrascope Ultrascope
Ultra Semi-Scope Ultra Semi-Scope
ultrashort wave çok yüksek yinelenim(ler)
ultra-slow
~ **motion** aşırı yavaş
~ **motion cinematography** aşırı yavaş sineması
~ **motion photography** aşırı yavaş çevirim
ultrasonic
~ **cleaning** sesüstü temizleme
~ **frequency** sesüstü yinelenim
~ **generator** sesüstü üreteci
~ **sound** sesüstü (ses)
ultra-speed
~ **camera** aşırı hızlı alıcı
~ **cinematography** aşırı hız sineması
ultraspeed up aşırı hız
ultraviolet
~ **filter** morötesi süzgeci
~ **photography** morötesi çevirim
~ **radiation** morötesi (ışınımı)
U-Matic U-Matic
U-Matic SP U-Matic SP
umbrella light şemsiye ışığı
uncinematic sinemadışı
uncontrolled cinema dolaysız sinema
under! "dip düzeyi!"
undercranking hızlandırılmış devinim
underdevelop düşük açındırmak
underdeveloped düşük açındırılmış
underdeveloping düşük açındırma
underdevelopment düşük açındırma
underexpose düşük ışıklama
underexposed düşük ışıklı
underexposing düşük ışıklama
underexposition düşük ışıklama
underexposure düşük ışıklama
underfootage çok kısa film
~ **feature** çok kısa film
~ **film** çok kısa film
Underground Cinema Yeraltı Sineması
underlighting alttan aydınlatma
underplay ölçülü oynamak
underscanning dar tarama
understudy oyun benzeri; yedek
underwater
~ **camera** deniz altı alıcısı
~ **cinema(tography)** deniz altı sineması
~ **filming** deniz altında çevirim
~ **housing** deniz altı koruyucusu
~ **shooting** deniz altında çevirim
~ **shot** deniz altında çevirim
UNESCO
~**(United Nations Educational, Scientific, and Cultural Organization) Film and Visual Department** UNESCO (Birleşmiş Milletler Eğitim, Bilim ve Ekin Örgütü) Film ve Görsel İletişim Bölümü
unexposed boş film
~ **film** boş film
unidirectional microphone tek yönlü sestoplar
unit birim; takım
~ **manager** takımbaşı
~ **production manager** yapım yönetmen yardımcısı
United Nations Educational, Scientific, and Cultural Organization UNESCO
unity birlik
universal leader Akademi kılavuzu
unload çıkarmak
unloading çıkarma
unmarried çift kuşak
~ **print** ayrık pozitif
unmod
~ **track** boş ses kuşağı; boş ses yolu
unmodulated
~ **track** boş ses kuşağı; boş ses yolu
unsharp bulanık
~ **picture** bulanık görüntü
unsqueeze yayma
unsteadiness sallanma
up angle alttan görüş
uplink uydu bağlantısı
UPM yapım yönetmen yardımcısı
upper
~ **circle** ikinci balkon
~ **loop** üst büklüm
~ **sideband** üst yan kuşak[3]
~ **spool box** verici kutu
~ **sprocket** verici dişli
upstage geriye doğru
upward
~ **tilting** yukarıya çevrinme
~ **vertical tracking** yukarıya kaydırma
Ursa Ursa
URTI Uluslararası Radyo ve Tele - vizyon Üniversitesi
useful length yararlı uzunluk
user kullanıcı
~ **interface** kullanıcı arabirimi
usher(ette) yer gösterici
utility
~ **man** ayakçı
~ **woman** ayakçı
UV morötesi (ışınımı)
~ **filter** morötesi süzgeci
~ **photography** morötesi çevirim
U-wrap U yüklemesi

V

V volt
vactor sanal oyuncu
vacuum boşluk
~ **tube** ışıtaç; radyo ışıtacı
~ **valve** radyo ışıtacı
V-aerial tavşan kulağı (dalgalık)
valve radyo ışıtacı
vamp uğursuz kadın
vampire
~ **film** vampir filmi
~ **movie** vampir filmi
Van Allen radiation belts Van Allen ışınım kuşakları
V-antenna tavşan kulağı (dalgalık)
Varamorph Varamorph
variable
~ **aperture shutter** değişir örtücü
~ **area recording** değişir örtücü
~ **area sound recording** değişir alanlı seslendirme
~ **area sound track** değişir alanlı ses izi
~ **area system** değişir alanlı işlem
~ **density recording** değişir yoğunluklu seslendirme
~ **density recording system** değişir yoğunluklu işlem
~ **density sound recording** değişir yoğunluklu seslendirme
~ **density sound track** değişir yoğunluklu ses izi
~ **density system** değişir yoğunluklu işlem
~ **density track** değişir yoğunluklu ses izi
~ **focal length lens** değişir odaklı mercek
~ **focus lens** değişir odaklı mercek
~ **shutter** değişir örtücü
~ **sound track** değişir alanlı ses izi
~ **speed motor** eşlemesiz motor
~ **speed playback** değişir hızlı video
~ **width recording** değişir alanlı seslendirme
~ **width sound track** değişir alanlı ses izi
VariCon VariCon
variety programme eğlendirici izlencesi
varifocal lens değişir odaklı mercek
varnish vernik
~ **layer** vernik
varnishing vernikleme
"vaudville" vodvil
vault dolap; korunak
VC kutucuk
VCD video tıkız tekeri
VCD player video tıkız tekerçaları
V-Chip televizyon yongası
VCR kutucuklu video aygıtı
VCS baş çekimi
VCU baş çekimi
vectorscope renkserlikölçer
vee jay video sunucu
veiling sis
velocilator kaydırma arabası
velocity
~ **microphone** kuşaklı sestoplar
~ **mike** kuşaklı sestoplar
~ **of light** ışık hızı
~ **of sound** ses hızı
ventilation havalandırma
version evirim
vertical
~ **blanking interval** düşey boşluk aralığı (süresi)
~ **blanking period** düşey boşluk aralığı (süresi)
~ **cut** düz yapıştırma
~ **deflection** düşey saptırma
~ **deflection coil** düşey saptırma sarımlığı
~ **frequency** saniyede alan (sayısı)
~ **hold** düşey doğrusallık ayarı; resim eşlemesi
~ **image** düşey resim
~ **interval** düşey boşluk aralığı (süresi)
~ **interval recording** düşey boşluk bilgileri
~ **interval reference signal** düşey örnek izi
~ **interval test signal** düşey sınama izi
~ **interval time code** düşey zaman düzgüsü
~ **lock** dönme ayarı; düşey doğrusallık ayarı; resim eşleme ayarı
~ **pan(ning)** düşey çevrinme
~ **picture hold** resim eşleme ayarı
~ **polarisation** düşey ucaylama
~ **roll** dönme
~ **scanning** düşey tarama
~ **scanning generator** resim üreteci
~ **size** yükseklik
~ **size control** yükseklik ayarı
~ **sync(chronizing) pulse** resim eşleme izi
vertically polarized transmission düşey ucaylanmış yayın
verticals düşey çizgiler
~ **lines** düşey çizgiler
very
~ **big close-up** ayrıntı (çekimi)
~ **close shot**
~ **close-up** baş çekimi
~ **high frequency** çok yüksek yinelenim(ler)

~ **high tension** çok yüksek gerilim
~ **high voltage** çok yüksek gerilim
~ **long shot** toplu çekim
~ **low frequency** çok alçak yinelenim(ler)
vestigial sideband güçsüzleştirilmiş yan kuşak
VF video imi; video yinelenimi
VHF çok yüksek yinelenim(ler)
~ **bands** çok yüksek yinelenim kuşakları
VHS VHS
VHS-C VHS-C
VIRS düşey örnek imi
VITC düşey zaman düzgüsü
VITS düşey sınama imi
vibration titreşim
Vi-Chip televizyon yongası
video televizyon; video
~ **aesthetics** video estetiği
~ **amplifier** resim yükselteci
~ **art** video sanatı
~ **artist** video sanatçısı
~ **assist** video desteği
~ **black** imleme
~ **blues** televizyon stresi
~ **broadcasting formats** yayın ölçünleri
~ **cable** eksendeş kablo
~ **camera** video alıcısı
~ **camera operator** alıcı yönetmeni
~ **camera recorder** video alıcısı
~ **capture** görüntü aktarımı
~ **capture board** görüntü aktarım kartı
~ **capture card** görüntü aktarım kartı
~ **card** görüntü kartı
~ **cassette** kutucuk
~ **cassette recording** video kutucuğuna saptama
~-**Cassette-Recorder** kutucuklu video aygıtı
~ **channel** alıcı oluğu
~ **cinema** video sineması
~ **clip** parça
~ **compact disk** video tıkız tekeri
~ **compact disk player** video tıkız tekerçalar
~ **conference** görüntülü toplantı
~ **conferencing** görüntülü toplantı
~ **console** yönetim masası
~ **control operator** resim seçici
~ **control panel** ana denetim masası
~ **control room** yönetim odası
~ **director** resim seçici
~ **disk** video plağı
~ **disk pick-up** video tekerçalar
~ **disk player** video tekerçalar
~ **disk recorder** video tekeri saptayıcı
~ **disk reproducer** video tekerçalar
~ **editing** kurgu
~ **editing bay** kurgu odası
(V)~ **8** 8 mm'lik; 8 mm'lik video kuşağı
~ **engineer** alıcı denetçisi
~ **esthetics** video estetiği
~ **for film** video filmi
~ **format** boy
~ **formats** yayın ölçünleri
~ **frequency** video imi
~-**frequency** video yinelenimi
~ **frequency amplifier** resim yükselteci
~ **frequency signal** televizyon imi
~ **game** oyun
~ **graphics** televizyon çizisi
(V)~ **Home System** VHS
~ **industry** video işleyimi
~ **jockey** video sunucu
~ **leader** kılavuz
~ **master** kurgulu video kuşağı
~ **mixer** yönetim masası
~ **mixing** resim seçme
~ **mixing desk** yönetim masası
~ **monitor** denetlik
~ **monitoring** video desteği
~ **nasty** cinsel sömürü videosu
~ **noise** karlanma
~ **playback** video desteği
~ **program (programme)** video izlencesi
~ **projector** video gösterici
~ **recorder** video aygıtı
~ **rights** video hakkı
~ **safe** güvenilir alan
~ **signal** video imi
~ **store** videocu
~ **sunglasses** gözlük-alıcı
~ **switching console** yönetim masası
~ **systems** video dizgeleri
~ **tap** video çıkışı
~**tape** video kuşağı
~**tape cartridge** kutucuk
~**tape cassette** kutucuk
~**tape editing** kurgu
~**tape editor** kurgucu
~**tape format** boy
~**tape leader** kılavuz
~**tape library** videoluk
~**tape machine** video aygıtı
~**tape operator** video görüntücüsü
~**tape recorder** video aygıtı
~**tape recording** videoya saptama
~**tape recording unit** videoya saptama birimi
~**tape splicer** yapıştırma aygıtı
~**tape transmission** kuşaktan yayın
~**tape width** boy

~**tape winder** sarıcı
~ **technique** video uygulayımı
~ **technology** video uygulayımı
~ **telephone** görüntülü telefon
~ **telephony** görüntülü telefon
~ **track** video izi; video yolu
~ **viewfinder** video desteği
~ **wall** görüntü duvarı
videogenic televizyonagider
videogeny televizyonagiderlik
videographer alıcı yönetmeni
videophone görüntülü telefon
Videotex yazı görüntüleme
videotext yazı görüntüleme
Vidicam Vidicam
vidicon vidikon alıcı; vidikon (ışıtaç)
~ **camera** vidikon alıcı
~ **lag** iz bırakma
~ **telecine** vidikon film aygıtı
~ **tube** vidikon (ışıtaç)
Vidireal Vidireal
Vidtronics renkli kuşak[1] aktarması
view izlemek
~ **a film** izlemek
~ **television** izlemek
viewdata yazı görüntüleme
viewer bakımlık; denetçi; izleyici
viewfinder bakaç
viewing izleme
~ **distance** izleme uzaklığı
~ **filter** pankromatik sınama süzgeci; renk sınama süzgeci
~ **gadget** devinimsiz bakımlık
~ **of a film** izleme
~ **port** gösterim penceresi
~ **television** izleme
~ **theatre** gösterim odası
vignette görüntü içinde görüntü; örtü
villain kötü adam
VI meter gürlükölçer
virgin tape boş kuşak
virtual
~ **actor** sanal oyuncu
~ **focus** görünen odak
~ **image** sanal görüntü
~ **image photography** yansımış görüntü saptama
~ **reality** sanal gerçek
viscous processing yapışkan eriyikli işleme
visible light görülebilir ışık
~ **spectrum** görülebilir izge
vision izleme
~ **break** resim kesilmesi
~ **carrier** resim taşıyıcı dalga
~ **carrier frequency** resim taşıyıcı yinelenim
~ **check receiver** görüntü denetliği
~ **clap** resim şakşağı
~ **control** alıcı deneti
~ **control engineer** alıcı denetçisi
~ **control operator** alıcı denetçisi
~ **control room** alıcı denet odası; yönetim odası
~ **control supervisor** alıcı denetçisi
~ **director** resim seçici
~ **frequency** resim taşıyıcı yinelenimi
~ **intermediate frequency** resim ara yinelenimi
~ **intermediate frequency amplifier** resim ara yinelenim yükselteci
~ **mixer** resim seçici; yönetim masası
~ **mixing** resim seçme
~ **mixing desk** yönetim masası
~ **modulation** resim değiştirimi
~ **operator** resim seçici
~ **screen** yönetim denetliği
~ **signal** resim imi
~ **switcher** resim seçici
~ **switching matrix** yönetim masası
~ **transmitter** verici
Vistarama Vistarama
vista shot toplu çekim
VistaVision VistaVision
visual görsel
~ **acuity** görme keskinliği
~ **angle** açı
~ **effects** optik etkiler
~ **field** görüş alanı
~ **image photography** yansıtılmış görüntü saptama
~ **media** görsel araçlar
~ **memory** iz bırakma
~ **search** resim arama
~ **tape** sözlendirme kılavuzu
visualization görselleştirme
visualizer akıl defteri
visuals görüntü kuşağı
Vitaphone Vitaphone
VJ video sunucu
VLF çok alçak yinelenim(ler)
VLS toplu çekim
VO açıklama
voice
~ **artist** sözlendirme sanatçısı
~-**over** açıklama
~ **slate** sesli im
~ **test** ses sınaması
volt volt
voltage gerilim
~ **drop** gerilim düşmesi
~ **regulator** düzengeç
voltmeter gerilimölçer
volume
~ **adjustment** gürlük ayarı
~ **control** gürlük ayarı
~ **indicator meter** gürlükölçer
~ **range** gürlük aralığı
~ **unit meter** gürlükölçer
VR sanal gerçek
VT video kuşağı
VTR video aygıtı; videoya sapta

ma
VTR unit videoya saptama birimi
VTS video tekeri saptayıcı
VU gürlük birimi
~ **meter** gürlükölçer
VV VistaVision

W

W vat
wafer yonga yaprağı
wagon-wheel effect dönüşgözler etkisi
waist shot bel çekimi
walkie-lookie el alıcısı
walkie-talkie el telsizi
walk-on figüran
walk-through soğuk sınama
wall anode çeper artıucu
Walla-Walla rabarba
wall-to-wall silme
wardrobe giysi korunağı
~ **department** giysi bölümü
~ **mistress** giydirici
war film savaş filmi
warm sıcak
~ **colours (colors)** sıcak renkler
~ **light** sıcak ışık
~-**up** ısınma
~-**up time** hazırlık süresi
Warner Super Scope Warner Super Scope
warning
~ **light** kırmızı ışık
~ **sign** uyarı imi
wash yıkamak
wash(ing) yıkama
waste film kırpıntı (film)
watch-dog denetleyici
water spot su lekesi
watt vat
wave dalga
~ **band** kuşak[3]
~ **effect** dalga etkisi
~ **machine** dalga makinesi
waveform dalga biçimi
~ **monitor** dalga salınımçizeri
~ **oscilloscope** dalga salınımçizeri
wavelength dalga uzunluğu
waxing mumlama
~ **machine** mumlayıcı
wax pencil yağlı kalem
weak aşırı yumuşak
weakie kötü film
wear yıpranma
weather
~ **forecest** hava durumu
~ **report** hava durumu
weave yalpa
weaving yalpa
Web Web
~ **camera** Web alıcısı
wedge kerteleme aygıtı; kıskı
weeper sulu göz film
weepie sulu göz film
weepy sulu göz film
Wenhelt cylinder Wenhelt yuvağı
werewolf
~ **film** kurt adam
~ **movie** kurt adam
western kovboy filmi
~ **picture** kovboy filmi
Western Electric system Western Electric dizgesi
Weston
~ **film speed** Weston duyarlığı
~ **speed Weston** duyarlığı
wet
~ **gate** yaş basım
~ **gate printer** yaş basım aygıtı
~ **gate printing** yaş basım
~ **printing** yaş basım
WFM dalga salınımçizeri
WFO dalga salınımçizeri
wheeled telescopic stand geçmeli destek
whip pan yıldırım geçişi
whirley vinç
whirling
~ **fade-in** sarmal açılma
~ **fade-out** sarmal kararma
white
~ **camera tape** beyaz yapıştırıcı
~ **level** beyaz düzeyi
~ **light** beyaz ışık
~ **reference** beyaz ölçüsü
~ **tape** beyaz yapıştırıcı
~ **telephone film** beyaz telefonlu filmler
whodunit suçlu kim filmi
wide
~-**angle beam** geniş (açılı) ışın
~-**angle lens** geniş açılı mercek
~-**angle shot** geniş açılı çekim
~ **angles** geniş açılılar
~-**angle supplementary lens** alan genişletici
~ **aperture lens** hızlı mercek
~ **film** geniş film
~-**gauge film** geniş film
~ **screen** geniş görüntülük
~-**screen process** geniş görüntülük işlemi
widen genişletmek
widen shot! "genişlet!"
width boy; en; genişlik
~ **control** genişlik ayarı
~ **control button (knob)** genişlik ayarı düğmesi
~ **of image** genişlik
wig maker berber
wild
~ **motor** eşlemesiz motor
~ **recording** eşlemesiz seslendirme
~ **shooting** sessiz çevirim
~ **shot** sessiz çekim
~ **sound** eşlemesiz ses yolu
~ **track** eşlemesiz ses yolu
~ **wall** eğreti duvar
wind kurmak; sarmak

~ **breaker** yelkıran
~-**gag** yelkıran
~ **machine** yel aygıtı
~ **screen** yelkıran
~ **shield** yelkıran
~ **sleeve** yelkıran
~-**up** bitirme imi
~ **up stand** geçmeli destek
winder sarıcı
winding sarma
~ **bench** sarma masası
~ **diameter** makara çapı
~ **machine** sarıcı
~ **spool** verici makara
~ **table** sarma masası
window pencere
~ **dub** iş eşlemi
wings görünçlük çevresi
wipe silinme; silinmeli kararma - açılma; silmek
~ **off** silinmeli kararma
~ **off and on** silinmeli kararma açılma
~ **on** silinmeli açılma
wiping silme
~ **head** silme kafası
wire
~ **broadcasting** kablolu televizyon
~ **distribution** service kablolu televizyon
~ **grid** renk ızgarası
wired television (system) kablolu televizyon
wireless radyo
~ **microphone** kablosuz sestoplar
~ **mike** kablosuz sestoplar
~ **set** almaç
woman film kadın filmi
woman's film kadın filmi
women's film kadın filmi
women film kadın filmi
womp parlak nokta
work
~ **in the public domain** kamu malı yapıt
~ **print** iş eşlemi
work light çalışma aydınlatması
working
~ **aperture** ışık düzengeci açıklığı
~ **light** çalışma aydınlatması
~ **print** iş eşlemi
~ **title** geçici ad
work print iş eşlemi
workshop işlik
Worldnet Worldnet
world premiere dünyada ilk oynatım
World Wide Web Web
worm's eye view alttan görüş
wow titreme
wrap! "toparlanın!"
~ **up!** "toparlanın!"
writer
~ **of cinema** yazar
~ **of television** yazar
writing
~ **beam** görüntü demeti
~ **speed** saptama hızı
WS bel çekimi
WWW Web

X

x x
"X" certificate "X" belgesi
XCU ayrıntı (çekimi)
xenon lamp ksenon ışıtaç
X-form aerial X dalgalık
XHS tam üstten görüş
xlr üçlü bağlaç
xmitter verici
"X"-rated "X" belgesi
X-ray omuz çekimi
~ **cinematography** sinema-röntgen
~**s** röntgen ışınları

Y

Y parlaklık imi
~ **signal** parlaklık imi
Y/C Y/C imi
~ **video** Y/C imi
Yagi
~ **aerial** Yagi dalgalığı
~-**Uda aerial** Yagi dalgalığı
"yakuza eiga" yakuza filmi
yakuza film yakuza filmi
Y/C input Y/C girişi
~ **video input** Y/C girişi
yellow sarı
~ **filter** sarı süzgeç
young cinema Yeni Sinema
Young German Cinema Genç Alman Sineması
young leading woman esas kız
young leading man esas oğlan
young people's television genç televizyonu
youth
~ **movie** genç filmi
~ **television** genç televizyonu
youth's television genç televizyonu
"Yuri" Yuri

Z

Zeppelin windscreen borulu yelkıran
zero frame başlangıç resmi
zip pan yıldırım geçişi
zombie
~ **film** zombi filmi
~ **movie** zombi filmi
zoom değişir odaklı mercek
~ **control** optik kaydırma yönetimi

~ **effect** optik kaydırma etkisi
~ **in!** "darlaştır!"; "mercek öne!"
~ **lens** değişir odaklı mercek
~ **lens motor** değişir odaklı mercek motoru
~ **out!** "genişlet!"; "mercek geriye!"
~ **ratio** optik kaydırma oranı
~ **shot** optik kaydırma çekimi
zooming optik kaydırma
~ **in** optik öne kaydırma
~ **out** optik geriye kaydırma
~ **ratio** optik kaydırma oranı
Zoomar Zoomar
"Z" picture "Z" filmi

ALMANCA - TÜRKÇE

A

A amper
A
- ~ **Aufrollen** A sarması
- ~ **und B Aufrollen** A, B sarması
- ~ **und B Kopierverfahren** A, B basımı
- ~ **und B Rohschnitt** A, B dizilemesi
- ~ **und B Rollen** A, B makaraları
- ~ **und B Schnitt** A, B kurgusu

Å angström
abbauen bezem sökmek
- ~**!** "sök!"

Abbildungsgüte seçiklik
Abblende kararma; kısma; örtücüyle açılma - kararma
- ~ **durch eine Kamera** örtücüyle açılma-kararma
- ~ **mit Verschluss** örtücüyle açılma - kararma

abblenden azaltmak: ışık düzengecini kısmak
- ~**!** "karart!"; "sesi kes!"

Abblendung ışık düzengecini kısma; ışık düzengeciyle kararma; kararma; kısma; noktalı kararına
abendfüllender Film başfilm; uzun film
Abendvorstellung gece gösterimi
Abenteuerfilm serüven filmi
abfahren! "film!"; "video!"
Abgang çıkış
Abhör
- ~**kanal dinleme oluğu**
- ~**kontrolle** dinleme
- ~**lautsprecher** denetim sesyayarı

Abhören dinleme
abhören dinlemek
Abhörer denetim sesyayarı
Ablauf
- ~**plan** çalışma dökümü; döküm; resimli taslak
- ~**spule** verici makara

Ablenk
- ~**generator** tarama üreteci
- ~**schaltung** saptırma çevrimsi
- ~**spule** saptırma sarımlığı

ablenken taramak
Ablenkung saptırma; tarama
- ~ **vertikal** düşey doğrusallık ayarı
- ~**swinkel** saptırma açısı

Abnahme deneme oynatımı
- ~**kopie** yayın eşlemi

Abnutzung yıpranma
Abrasion çizinti
Abrieb çizinti
Abschwächer güçsüzleştirici
- ~**Operateur** küçültmeci

Abschwächung güçsüzleşme; saydamlama
absoluter Film salt film
Abspann son tanıtma yazısı
- ~**titel** son tanıtma yazısı

Abspielen önceden seslendirme
Abspielung gösterim
Abspielgerät elektronik okuyucu
Abstimm
- ~**anzelgeröhre** göz ışıtacı
- ~**knopf** açma-kapama düğmesi
- ~**skala** anahtar
- ~**variometer** anahtar

Abstimmung des Kanals oluk seçme
abstoppen dakikalamak
abstrahlen yayımlamak
abstrakte Einstellung soyut çekim
abstrakter Film soyut film
Abstraktfilm soyut film
abstufen kertelemek
Abtast
- ~**linearität** doğrusallık
- ~**punkt** tarayıcı nokta
- ~**röhre** alıcı ışıtacı
- ~**strahl** tarayıcı demet
- ~**zeile** satır

abtasten taramak
Abtastung tarama
- ~**inversion** tarama evrilmesi

ABU Asya Yayın Birliği
A, B und C Kopierverfahren A, B, C basımı
Abwärtsverbindung uydu bağlantısı; yer bağlantısı
Abwickel
- ~**spule** verici makara
- ~**trommel** verici makara

abziehen basmak
Abzug eşlem
Abzweig bağlaç
- ~**dose** dağıtım kutusu

"Academy"
- ~ **leader"** Akademi kılavuzu
- ~ **mask"** Akademi örtüsü
- ~**Normen** Akademi ölçünleri
- ~ **of Motion Pictures Arts and Sciences"** Sinema Bilim ve Sanatları Akademisi

"A"-Certificate "A" belgesi
achromatisch renksemez
- ~**e Linse** renksemez mercek

Achse bakış çizgisi, dingil
Achsensprung karşı açı
achte Kunst sekizinci sanat
Achtermikrofon çift yönlü

sestoplar

819-Zeilen-Norm 819 satır

8,75-mm-Film 8,75 mm'lik film

8-mm

~-Aufnahmekamera 8 mm'lik alıcı

~-Film 8 mm'lik film

~-Filmprojektor 8 mm'lik gösterici

~-Format 8 mm'lik film

~-Schmalfilm(format) 8 mm'lik film

Achtung! "kalkışa geç!"

Achtungszeichen uyarı imi

"18" "18"

18 Bilder

~ pro Sekunde saniyede 18 resim

~/s saniyede 18 resim

18 B/s saniyede 18 resim

Acmeola kurgu aygıtı

"Action-Film" devingen film

"Action Still" film fotoğrafı

ACTV İleri Bağdaşır Televizyon

Add-A-Vision Add-A-Vision

additive

~ Farbsynthese katmalı işlem

~ Mischung katmalı işlem

~n Farbfilmtechnik katmalı işlem

~s Farbverfahren katmalı işlem

~s Verfahren katmalı işlem

ADO ADO

"Advanced Compatible Television" İleri Bağdaşır Televizyon

A-Film "A" filmi

AFNOR Fransız Ölçün Birliği

~ Normen AFNOR ölçünleri

Agascope Agascope

Agfacolor Agfacolor

Agfa-Gevaert Agfa-Gevaert

Aggregat üreteç

A-Impuls boşluk imi

AKI haber filmi sineması

Akku(mulator) akımtoplar

Aktinität etkenlik

Aktion

~-Film devingen film

~sbildfolge devingen ayrım

~-Szene devingen ayrım

aktiver Satellit aktarıcı uydu

Aktivsatellit aktarıcı uydu

Aktualitäten haber filmi

~kino haber filmi sineması

~studio haber işliği

Akustik sesdağılımı

akustische

~ Lehrmittel işitsel araçlar

~ Spektrum izge

Albedo aklık

Alexcope Alexcope

Alkali alkali

Allegorie yerine

Alleinvertrieb öncelik (oynatımı)

allgemeine Beleuchtung doldurma ışık

Allonge tanıtıcı kılavuz

"All Star Cast" yıldızlar filmi

"All-talking, all-singing, all-dancing (film)" baştan başa sözlü, şarkılı, danslı film

Alterung aşınlama; yaşlandırma

Aluminiumüberzug alüminyum katı

AM genlik değiştirimi

Amateur

~-Film özenci filmi

~filmer özenci sinemacı

~filmkamera özenci alıcısı

~-Filmwesen özenci sineması;

~kamera özenci alıcısı

~schauspieler(in) özenci oyuncu

~spieler(in) özenci oyuncu

ambiguität belirsizlik

"American National Standards Institute" Amerika Ulusal Ölçünler Birliği

"American Standards Association" Amerika Ölçünler Birliği

amerikanische

~ Aufnahme diz çekimi

~ Einstellung diz çekimi

~ Komödie Amerikan güldürüsü

AMPAS Sinema Sanat ve Bilimleri Akademisi

Ampere amper

~messer amperölçer

~meter amperölçer

Ampex Ampex; video aygıtı

Amphitheater basamaklı salon

Amplitude genlik

~n-Frequenzgang yinelenim duyarlığı

~nmodulation genlik değiştirimi

~nschrift değişir alanlı ses imi

Anaglyph ikiz resim

~enverfahren ikiz resim işlemi

Analog örneksel

analoges örneksel

Analogie

~montage benzetmeli kurgu

~schnitt benzetmeli kurgu

analytische Montage çözümleyici kurgu

anamorphische Projektion yaymaçlı gösterim

Anamorphose sıkıştırma'

Anamorphot biçimbozucu mercek; sıkıştırmaç

~objektiv sıkıştırmaç

anamorphotisch sıkıştırmaç

~e Aufnahme sıkıştırmaçlı çevirim

~e Koefizient sıkıştırma' katsayısı

~e Linse sıkıştırmaç

~e Objektiv sıkıştırmaç
Anastigmat astigmatönler
anastigmatische Linse alan düzleyici
Andruck
~kufe tekerlekli üçgen; basaç yastığı
~platte basaç
~rolle basaçlı makara
Aneinanderhängen uç uca yapıştırma
Angel sestoplar kamışı
Angénieux Angénieux
angström angström
Anhebung yükseltme[2]
Animascope Animascope
Animation canlandırma; canlandırma sineması
~kino canlandırma sineması
~sfilm canlandırma filmi
~skamera canlıresim alıcısı
~stechnik canlandırma yöntemleri
Animographe Animographe
Ankleide
~kabine giyinme odası
~raum giyinme odası
Anode artıuç
Ansager(in) sunucu
Ansagestudio sunucu işliği
Anschluß bağlantı[1]
~dose dağıtım kutusu; priz
~für Kopfhörer kulaklık yuvası
~ für UHF Antenne pek yüksek yinelenim(ler) dalgalığı yuvası
~ für VHF-Antenne çok yüksek yinelenim(ler) dalgalığı yuvası
~klemme uç
Anscochrome Anscochrome
Ansco Color Ansco Color
Anscolor Ansco Color
ANSI Amerika Ulusal Ölçünler Birliği
Anspielung anıştırma
Anstalt televizyon yayacı
Ansteckmikrofon yaka sestopları
Anstreicher boyacı .
Antenne dalgalık
~nanschluss dalgalık girişi
~buchse dalgalık yuvası
~ngewinn dalgalık kazancı
~nkabel besleme kablosu; iniş kablosu
~nlänge dalgalık uzunluğu;
~nleistung dalgalık gücü
~nleitung besleme kablosu
~nmast dalgalık direği
~nspiegel çanak dalgalık
~nsteckdose dalgalık yuvası
~nstrahler yayıcı öğe
~nverstärker dalgalık güçlendirici
~nverstärkung dalgalık kazancı
~nzuleitung besleme kablosu; iniş kablosu
anthropologische Film insanbilim filmi
Antikfilm eskil film
Antiklimax doruk aşağı
Antiope Antiope
Antireflex yansımaönler (kat)
antitetische Schnitt karşıtlamalı kurgu
Antrieb çalışına
~swerke geçiş dingili
Anzeichen belirti
Anzeige
~gerät gösterge
~n görüntüleme
~n auf dem Bildschirm Görüntülükte görüntüleme
~nwerbung tanıtı
Apertur açıklık
"A-Picture" "A" filmi
Apogeum yeröte
"Appraisal" değerlendirme
~ Panel" değerlendirme kurulu
Arabesque arabesk
Arbeit
~sbrücke iskele
~skople iş eşlemi
~slicht çalışma aydınlatması
~sphoto çalışma fotoğrafı
~splan çalışma çizelgesi
~sprojektor gün ışığı göstericisi
~stitel geçici ad
Archetyp ilkörnek
Architekt bezemci; sanat yönetmeni
Archiv belgelik
~aufnahme belgelik çekimi;
~film belgelik film
~musik belgelik müziği
AromaRama AromaRama
Arriflex Arriflex
ASA Amerikan Ölçünler Birliği
~-Empfindlichkeit ASA duyarlığı
~-Normen ASA ölçünleri
Asiatische Rundfunk- und Fernsehunion Asya Yayın Birliği
Association Française de Normalisation Fransız Ölçün Birliği
Ästhetik
~ des Fernsehen televizyon estetiği
~ des Film sinema estetiği
astigmatisch Linse astigmat mercek
Astigmatismus astigmatlık
ASTRA ASTRA
asynchron eşlemesiz
~ Motor eşlemesiz motor
~ Satellit eşlemesiz uydu
~ Tonaufnahme eşlemesiz seslendirme
~ Tonspur eşlemesiz ses yolu
Asynchronismus eşlemesizlik

Atelier işlik
~**arbeiter** düzlük işçisi
~**aufnahme** işlikte çevirim
~**fundus** donatım
~**gelände** işlik arsası
~**kamera** işlik alıcısı
~**kran** vinç
~**leitung** işlik yönetimi
~**sekretärin** yazman
Atmen tümselme
Atmosphäre hava
atmosphärische
~ **Beleuchtung** dağınık aydınlatma
~**s Licht** dağınık ışık
~ **Störung** parazit
Atom öğecik
Attraktionsmontage çarpıcı kurgu
AÜ dışarıda (canlı) yayın
"Audimeter" izleyiciölçer
audio ses
"Audio-Animatronics" sesli-canlı robotlar uygulayımı
Audioausgang ses çıkışı
Audioeingang ses girişi
Audiosignal ses imi
audio-visuell görsel-işitsel
~ **Assoziation** görsel-işitsel çağrışım
~**e Bildung** görsel-işitsel eğitim
~**e Bildungsmittel** görsel-işitsel araçlar
~**e Kontrapunkt** görsel-işitsel karşısürüm
~**e Lehrmedien** görsel-işitsel araçlar
~**e Medien** görsel-işitsel araçlar
~**e Methode** görsel-işitsel yöntem
~**e Montage** görsel-işitsel kurgu
auditive işitsel
~ **Medien** işitsel araçlar
auf Antenne sein yayında
aufbauen bezem kurmak
Aufbauten bezem
Aufbewahrung koruma
Aufblende açılma
~ **mit Verschluss** örtücüyle açılma
aufblenden ışık düzengecini açmak
~**!** "aç!"; "sesi aç!"
Aufblendung açılma; ışık düzengecini açma; ışık düzengeciyle açılma; noktalı açılma
Aufführende oyuncu
Aufführung gösterim
~**srecht** gösterim hakkı
aufgezeichnete Sendung dolaylı yayın
Aufheller dağıtıcı; doldurma ışık
Aufhellicht doldurma ışık
Aufhellschirm yansıtaç
Auflösung eriyik
~**svermögen** seçme gücü
Aufklärungsfilm öğretici film
Aufladen yükleme[2]
Auflagemaß geri odak uzunluğu
Aufnahme çekim; çevirim; resim; saptama
~**!** "kalkışa geç!"
~**analyse** çekim çözümlemesi
~ **aus der Froschperspektive** alttan görüş
~**bericht** çevirim yazanağı; film fişi
~**entfurnung** uzaklık
~**frequenz** alıcı hızı
~**gelände** çevirim yeri; dışarıda çevirim yeri; işlik arsası; yer
~**genehmigung** çevirim izni
~**gerät** saptayıcı
~**geschwindigkeit** alıcı hızı
~**gruppe** alıcı takımı; çevirim takımı; takım
~**gruppe für Bild** çevirim takımı
~**gruppe (für Ton)** ses takımı
~**kamera** alıcı[1]
~**kopf** saptama kafası; seslendirme kafası
~**leiter** düzlük yönetmeni; işlik yönetmeni; yapım görevlisi; yönetmen yardımcısı
~**leiterassistent** yapım görevlisi yardımcısı
~**leitung** işlik yönetimi
~**maschine** saptayıcı
~**material** boş film
~**nummer** çevirim sayısı
~**objekt** konu
~**operateur** alıcı yönetmeni
~**ort** çevirim yeri; işlik arsası; yer
~**plan** çalışma çizelgesi; çevirim oyunluğu
~**raum** düzlük
~**röhre** alıcı ışıtacı
~**stab** alıcı takımı; çevirim takımı; takım; yapım takımı
~**standpunkt** görüş noktası
~**studio** düzlük; işlik
~**system** seslendirme dizgesi
~**team** çevirim takımı; uygulayım takımı; yapım takımı
~**termin** yapım tarihi
~**tricks** hile
~**wagen** yayın arabası;
~**winkel** açı
~**zeit** ışıklama süresi
~**zug** yayın arabası
aufnehmen çevirmek; fotoğraf çekmek seslendirmek
Aufprojektion önden gösterim
Aufriß dikey kesit
auf Sendung sein yayında
Aufspringschirm katlanır görüntülük
Auftrag
~**sfilm** ısmarlama film
~**sproduktion** ısmarlama yapım
Auf- und Abblendung açılma -

kararma; ışık düzengeciyle açılma - kararma; noktalı açılma kararına

Aufwendungen gider

Aufwickel

~achse alıcı dingil

~magazin alıcı kutu

~rolle alıcı makara

~spule alıcı makara

~zahnrad alıcı dişli

Aufzeichnung saptama[2]

~skopf saptama kafası

~sprotokoll uyum yazanağı

~staste saptama düğmesi

~swagen videoya saptama arabası

aufziehen genişletmek; kurmak

~! "genişlet!"; "mercek geriye!"

Auge göz

~höhe göz düzeyi

~nlicht göz ışığı

Aureole ayla

Auricon Auricon

aus! "kes!"

Ausbeutungsfilm sömürü filmi

ausbleichen ağartmak

Ausblende kararma; kısma

ausblenden! "karart!"

Ausblendung alkınma; kararma; kısma; noktalı kararma

~ mit Verschluss örtücüyle kararma

Ausbreitung yayılma

ausdrehen söndürmek

~! "söndür!"

Ausführender erkek oyuncu

Ausgabe çıktı

Ausgang çıkış[1,2]

Ausgleich dengeleme

~sspur dengeleme yolu

Aus-Kamera leicht von oben üstten görüş

auslandische

~ Film yabancı film

~ Fössung sözlendirilmiş dağıtım eşlemi; yabancı ülke evirimi

~ Kino yabancı sinema

auslegen çıkarmak

Ausleger vinç kolu

Ausleuchtung aydınlatma; düzenleme

Auslöseknopf çalıştırma düğmesi

auslösen çalıştırmak

Auslöser çalıştırma düğmesi

Auslösung çalıştırma

Ausrüstung donatı

Ausschließlichkeit öncelik (oynatımı)

~srechte öncelik hakkı

~-Theater öncelik oynatımı sineması

Ausschnitt ayrım; kırpıntı (film)

Außenantenne dışarı dalgalığı

Aussenaufnahme dış; dışarıda (canlı) yayın; dışarıda çevirim

~leiter dışarıda çevirim görevlisi

~stab dışarıda çevirim takımı

Aussenbeleuchtung açık hava aydınlatması

Aussenfernsehsendung dışarıda (canlı) yayın

Aussenrequisiteur dışarı donatımcısı

Aussenübertragung dışarıda (canlı) yayın

~sstab dışarıda yayın takımı

Ausstattung bezem

~sabteilung bezem bölümü

Aussteuerung değiştirim

~smesser gürlükölçer

aussteuern değiştirimlemek

ausstrahlen yayımlamak

Ausstrahlung yayın

~slizenz yayın izni

Austast

~impuls boşluk imi

~niveau boşluk düzeyi

~pegel boşluk düzeyi

~periode boşluk süresi

~signal boşluk imi

~wert boşluk düzeyi

Austastung boşluk

Austönung alkınma

Ausverkauft kapalı gişe

auswechselbare Objektiv değiştirilebilir mercek

Auswertung

~srechte dağıtım hakkı

Auszeichnung değerlendirme

ausziehbare

~ Antenne geçmeli dalgalık

~s Haken geçmeli askı

~s Kamera gizli alıcı

~s Mikrofon gizli sestoplar

~s Stativ geçmeli destek

Auszug

~smutternegativ ayırıcı ana negatif

~snegativ ayırıcı negatif

autobiographischer Film özyaşamöyküsel film

Autokino park sineması

automatisch özdevinimli

~e Belichtung özdevinimli ışıklama

~er Blendeneinstellung özdevinimli ışık düzengeci

~e Einfädelung özdevinimli takma

~e Feinabstimmung özdevinimli ince ayar

~e Filmkamera özdevinimli alıcı

~e Lautstärkeregelung özdevinimli gürlük ayarı

~e Schärfeinstellung özdevinimli odaklama

~e Überblendvorrichtung (an Projektoren) özdevinimli

geçme
~e **Verstärkerregelung** özdevinimli kazanç ayarı
~e **Vorwahl** özdevinimli izlenceleme
~e **Zoom** özdevinimli kaydırma
Autor oyunluk yazarı; yazar
~**enfilm** yaratıcı filmi; yaratıcılar sineması
"Avantgarde" öncü
~-**Film** öncü film
~-**Kino** öncü sineması
AVB görsel-işitsel araçlar
AVL görsel-işitsel araçlar
AVM görsel-işitsel araçlar
Azetat asetat
~**band** asetat kuşak[1]
~**film** asetat film
~**träger** asetat taban
Azeton aseton
Azetylzellulose selüloz asetat

B

B byte
b - Y m - Y
"Baby-Spot" küçük ışıldak
"Background" dip
~**großfoto** dip fotoğrafı
Bad banyo
Bädertank açındırma teknesi
Bahn yörünge
Bajonettonjektivhalter süngülü yuva
Balanceregelung dengeleme ayarı
Balg güneşlik
Balgen körük
Balkon balkon
Ballempfänger aktarıcı
Balletfilm bale filmi
Band kuşak[1,3]
~**antrieb** döndürme çubuğu
~**breite** kuşak[3] genişliği; yinelenim aralığı
~**chenmikrofon** kuşaklı sestoplar
~ **III** Kuşak III
~ **I** Kuşak I
~**fehlstelle** atlama[2]
~**fehlstelle-Ausgleicher** atlama dengeleyici
~**filter** kuşak geçirimi
~**geschwindigkeit** mıknatıslı ses kuşağı hızı
~ **V** Kuşak V
~**kassette** kutucuk
~**pass** kuşak geçirimi
~**passfilter** kuşak geçirimi
~**spieler** ses aygıtı
~**transportrolle** döndürme çubuğu
~ **IV** Kuşak IV
~ **II** Kuşak II
BAS-Signal bileşik im[1]
Bassregelung kalınlık ayarı
Batterie batarya
~**packung** batarya
Bau
~**licht** çalışma aydınlatması
~**plan** düzlük tasarı
bauen bezem kurmak
B Aufrollen B sarması
bearbeiten uyarlamak
Bearbeiter müzik düzenleyici; uyarlamacı
Bearbeitung işleme; uyarlama
Bedämfung nemlendirme
Bedienung bakım
~**sknopf** düğme
~**sraum** yönetim odası
Begleit
~**text** döküm kâğıdı
~**ton** yerel gürültü (ses)
Begrenzer sınırlayıcı
Begriff ana konu
Beiprogramm destekleyici izlence; ek film
Beitrang metin
Beleuchter ışıkçı
~**assistent** başışıkçı yardımcısı
~**brücke** iskele
~**bühne** iskele
~**galerie** iskele
~**gang** iskele
Beleuchtung aydınlanma; aydınlatma; ışıklılık
~**sanlage** aydınlatma donatımı
~**sbrücke** iskele
~**sbühne (im Studio)** küme ışıldak
~**seinrichtung** aydınlatma donatımı
~**sgeräte** aydınlatma donatımı
~**slinse** aydınlatma merceği
~**smelster** başışıkçı
~**smessung durch das Objektiv** mercekten
~**splan** aydınlatma tasarı
~**srampe** taban ışıtaçları
~**smaterial** aydınlatma donatımı
~**sprobe** ışık sınaması
~**ssteuerfeld** azaltıcı küme
~**stärke** aydınlanma düzeyi
~**swesen** aydınlatma
~ **von unten** alttan aydınlatma
belichtet dolu film
betichteter Film dolu film
Belichtung ışıklama
~**sfaktor** ışıklama katsayısı
~**sindex** duyarlık katsayısı
~**smesser** ışıkölçer
~**sschleier** sis
~**sspielraum** ışıklama genliği
~**stechniker** yardımcı ışıkçı
~**szeit** ışıklama süresi
Belletrisksendung yazın izlencesi
Bell & Howell Bell & Howell
Bell & Howell-Perforation Bell-Howell delikleri
Benutzer(in) kullanıcı
Berater danışman
Bereitschaft bekleme

~sanzeige bekleme göstergesi
~stasche donatı çantası
~staste bekleme düğmesi
Bergfilm dağcılık filmi
Berichterstatter televizyon bildirmeni; yorumcu
~ Ausland dış haberler
~ Inland iç haberler
Beruf
~sfilmmacher uğraşman sinemacı
~skamera tecimsel sinema alıcısı
~sschauspieler(in) uğraşman oyuncu
Beschichtung kat çekme
beschleunigte Montage hızlı kurgu
Beschneidung budama
beschrankte Rechte sınırlı haklar
beschreibende Bildfolge betimleyici çekim
Besetzung oynayanlar; oyuncu seçimi
~sleiter oyuncu yönetmeni
~sleiterassistent oyuncu yönetmen yardımcısı
Bespurung(sverfahren) mıknatıslama
bestandige Dekoration tek bezem
Besuch izleyici sayısı
~er izleyici; sinema düşkünü
Betacam Betacam
Betacam SP Betacam SP
Betamax Betamax
Betitetung yazılama
Betrachter bakımlık
Betrachtung
~sabstand izleme uzaklığı
~swinkel açı
Betrieb gözetmen
~saufsicht denetim
~sfernsehen kapalı yayın
~singenieur ana denetim görevlisi
~ssicherheit güvenilirlik
Beugung kırınım
Beunruhigung çalkama
Bewegung devinim
~sablauf (des Film) geçiş
~sgrösse devinirlik
~sphase devinim evresi
Bezahlung nach Fuss ayakla uzunluk
Beziehungsmontage bağıntılı kurgu
Bezug
~band deneme kuşağı
~skopie örnek eşlem
~sschwarz siyah ölçüsü
~sweiß
B-Film "B" filmi
Big Mac Big Mac
Bild görüntü; resim
~ablenkung tarama
~abtastung tarama
~ampassung resim uyumu
~-Arbeitskopie görüntü iş eşlemi
~archiv resimlik
~archivmaterial belgelik çekimi
~assistent alıcı yönetmen yardımcısı
~aufnahme çevirim
~aufnahmeröhre alıcı ışıtacı
~aufnahmewagen yayın arabası
~aufzeichnung videoya saptama
~aufzeichnung mit Elektronenbündel elektronik filmi saptama
~aufzeichnungsgerät filme saptayıcı; video aygıtı
~aufzeichnungsgerät mit Elektronenbündel elektronik film saptayıcı
~ausfall resim kesilmesi
~ausschnitt görüntü alanı
~ausschnittsucher yönetmen bakacı
~austastimpuls boşluk imi
~austastsynchronsignal bileşik im[1]
~band kerteleme[1] örneği; saydam resim kuşağı; video kuşağı
~bandarchiv videoluk
~bandgerät video aygıtı
~bandkassette kutucuk
~bandkassettengerät kutucuklu video aygıtı
~bandsendung kuşaktan yayın
~band und Tonband auf gleiche Lange ziehen dudak eşlemesi
~beeinträchtigung görüntü bozulması
~begrenzung çerçeveleme
~bereit görüntü eni
~berichter alıcılı bildirmen
~betrachter saydam resim bakımlığı
~breiten genişlik
~breitenregelung genişlik ayarı
~breitenregelungsknopf genişlik ayarı düğmesi
~bühnenelnstellung çerçeveleme
~demodulator resim bulucu
~durchfallen dönme
~ebene odak düzlemi
~eindruck görme sürerliği; çerçeve oranı
~einstellen çerçevelemek
~einstellung çerçeveleme; resim ayarı
~element resim öğesi
~envereinlgung çağrışım
~erdauer (in den Augen) görme sürerliği
~erinnerungsvermögen iz bı-

rakma

~ern pro Sekunde saniyede resim (sayısı)

~ern/s saniyede resim (sayısı)

~errahmen çerçeve

~fang düşey doğrusallık ayarı; resim eşleme ayarı

~fangregelung düşey doğrusallık ayarı; resim eşleme ayarı

~fangregler çerçeveleyici; dönme ayarı; düşey doğrusallık ayarı

~feld çerçeve

~feldmaske pencere örtüsü

~fenster gösterici penceresi; pencere

~fensterabdeckung pencere örtüsü

~fenstereinsatz pencere örtüsü

~fenstergrösse pencere boyu

~fenstergrösse für Stummfilm sessiz penceresi

~fenstergrösse für Tonfilm sesli penceresi

~fensterplatte yatak bölümü

~feld görüntü alanı

~film mit Cordband ayrı mıknatıslı ses

~fixieren saptama[1]

~flackern titreme

~flimmern kırpışma

~folgefrequenz saniyede resim (sayısı)

~format çerçeve oranı; resim boyu

~frequenz alıcı hızı; saniyede resim (sayısı)

~führung yönetim

~funk televizyon

~-für-Bild-Aufnahme tek resimli çevirim

~-für-Bild-Projektion tek resimli gösterim

~generator resim üreteci

~geschichte resimli roman

~gestaltung düzenleme

~grösse resim boyu

~güte seçiklik

~helligkeit parlaklı

~ingenieur alıcı denetçisi

~höhe yükseklik

~hüheregelung yükseklik ayarı

~höheregetungsknopf yükseklik ayarı düğmesi

~kanal alıcı oluğu; yatak

~kassette kutucuk.

~kennung tanıtma resmi

~kippregelung düşey doğrusallık ayarı

~komposition düzenleme

~kontrollempfänger denetlik; görüntü denetliği

~kontrottraum yönetim odası

~kopf resim bölümü

~kopie görüntü eşlemi

~kopiermaschine basım aygıtı

~linie çerçeve çizgisi

~linieklebepresse çerçeve çizgisi yapıştırma aygıtı

~linieklebestelle. çerçeve çizgisi yapıştırması

~maske pencere örtüsü

~mischer yönetim masası

~mischer(in) resim seçici

~mischpult yönetim masası

~mischung resim seçme

~monitor denetlik; görüntü denetliği

~muster günlük çekim(ler)

~mustersynchronisation günlük çekim eşlemesi

~negativ görüntü negatifi

~operator alıcı denetçisi

~platte video plağı

~plattenspieler video tekerçaları

~positiv görüntü pozitifi; pozitif görüntü

~punkt resim öğesi

~qualität seçiklik

~raster kafes

~rauschen karlanma

~regiekontrollraum

~regieraum yönetim odası

~regisseur yönetmen

~röhre almaç ışıtacı

~röhre mit Lochmaske elekli ışıtaç

~rücklauf alan başı yapma; resim evrilmesi

~schallplatte video plağı

~schallplattenspieler video tekerçalar

~schärfe resim seçikliği; seçiklik

~schieber saydam resim değiştirici

~schirm görüntülük

~schirmbreite görüntülük eni

~schirmdiagonale köşegen

~schirmformat boy; görüntülük eni

~schirmtext yazı görüntüleme

~schirmübertragung yayın

~schnitt görüntü kurgusu

~schramme çizik

~script alıcı oyunluğu

~seitenverhältnis çerçeve oranı

~sender verici

~sendung yayın

~signal resim imi

~signalverstärkung dalgalık kazancı

~sprung atlama[1]

~spur video yolu

~steg çerçeve çizgisi

~streifen görüntü kuşağı; saydam resim kuşağı

~strich çerçeve çizgisi

~stricheinstellung çerçeve düzeltme

~sucher bakaç

~synchronimpuls alan eşleme imi; resim eşleme imi
~synchronisation resim eşleme ayarı; resim eşlemesi
~synchronisationstaste resim eşleme düğmesi
~synchronismus alan eşlemesi
~synchronsignal resim eşleme imi
~-Ton-Abstand resim - ses aralığı
~-Ton-Platte video plağı
~-Ton-Schnitt resim - ses kurgusu
~-Ton-Versatz resim-ses aralığı
~träger resim taşıyıcı dalga
~trägerfrequenz resim taşıyıcı yinelenim
~überlendung zincirleme
~übertragung televizyon
~- und Tonregiepult ana denetim masası
~verbindung bağlayıcı görüntü
~verstellung çerçeveleme
~verzeichnung bozum
~verzerrung bozum
~wand görüntülük
~wandgrösse görüntülük eni
~wandler ölçün çevireci; çevirgeç
~wechsel bezem değişimi
~wechselfrequenz saniyede resim (sayısı)
~wechselimpuls resim eşleme imi
~werfer gösterici; saydam resim göstericisi
~werferkabine gösterim odacığı
~werferraum gösterim odacığı
~wiedergabegerät denetlik
~wiedergaberöhre almaç ışıtacı
~winkel açı; görüntü alanı
~zwischenfrequenz resim ara yinelenimi
~zwischenfrequenzverstärker resim ara yinelenim yükselteci
~wurf-Apparat gösterici
~zahl resim sayısı
~zähler sayaç
~zeile satır
Bildung
~sfernsehen eğitim televizyonu
~sfilm eğitici film
~skino eğitim sineması
"Billing" ad sıralaması
binär ikili[1]
~e Konflikt ikili çatışma
binaural ikiboyutlu (ses)
~ Gehör iki kulakla işitme
Binder astar
binokular Sehen iki gözle görme
biographische Film yaşamöyküsel film
"Bipack" çift film
~kamera çift filmli alıcı
~system çift renkli işlem
Bit ikili[2]
"Bit" ufak rol
"Black Maria" "Black Maria"
Blankfilm kılavuz; saydam kılavuz
blau
(B)~filter mavi süzgeç
(B)~-Grün mavi-yeşil
~ Hintergrund mavi diplik
~ Netzstoff mavi süzek
(B)~stanzverfahren mavi diplik işlemi
~ Tüll mavi süzek
(B)~wand mavi diplik
Bleichbad ağartma banyosu
Bleichen ağartma
Bleichung ağartma
Blende ışık düzengeci; ışık düzengeci açıklığı; ışıkkeser; yayındırıcı; yayındırıcı kanat; zincirleme
~neinstellung ışık düzengeci ayarı
~nflügel aynalı örtücü
~nhebel ışık düzengeci kolu
~nöffnung açıklık; ışık düzengeci açıklığı; ışık düzengeci açma
~nring ışık düzengeci bileziği
~nskal ışık düzengeci göstergesi
~nzeiger ışık düzengeci göstergesi
~ öffnen ışık düzengecini açmak
Blick
~feld alan; görüş alanı
~winkel açı
"Blimp" sessizleme kutusu
~-Kamera sessizlenmiş alıcı
Blind
~bieten görmeden artırma
~buchen görmeden kiralama
Blitz çakar (ışıtaç); çarpıcı çekim
~lampe çakar (ışıtaç)
~lichteffekt şimşek etkisi
~lichtlampe çakar (ışıtâç)
Blockbuchen toptan kiralama
"Blockbuster" bomba
Blockhaus korunak
Blockierung kilitlenme
"Blue Screen Effect" mavi diplik işlemi
"Blue Screen Process" mavi diplik işlemi
B Negativ B negatifi
Bobby göbek; makara
Boden
~station yer yayacı
~welle yansımamış dalga
Bogen ışık yayı
~lampe ışık yaylı ışıtaç
~lampenkohle für Projektion gösterici kömürü
"Boom" sestoplar arabası

"Box-Office" gişe
Braunsche Röhre eksiuç ışıtacı
"Breakaway" dağılır bezem
brechtistich Kino Brechtçi sinema
Brechung kırılma; kopma
~-Exponent kırılma göstergesi
~-Zahl kırılma göstergesi
"Breezeway" geçit
Breit
~film geniş film
~schirm geniş görüntülük
~wand geniş görüntülük
~wand-Verfahren geniş görüntülük işlemi
Breite en
~ des Frequenzbandes kuşak³ genişliği
~nwinkelaufnahme geniş açılı çekim
~r Lichtkegel geniş (açılı) ışın
Brenn
~ebene odak düzlemi
~punkt odak
~punktebene odak düzlemi
~weite odak uzunluğu
~weite nacheinstellung odakötesi uzaklığı
~weitenänderung
~weitenverstellung odak uzunluğu değiştirme
Brillanz parlaklık
British Standards Institute İngiliz Ölçünler Enstitüsü
B-Rolle B dizilemesi
Bromsilber gümüş bromür
Brumm uğultu
~filter uğultu süzgeci
~streifen uğultu çizgisi
~ton uğultu
Bruststativ göğüs ayağı
"Maxi-Brute" büyük ışıldak
Bruttoeinrahmen kesintisiz gelir
B/s saniyede resim (sayısı)
BSI İngiliz Ölçünler Enstitüsü
~-Empfindlichkeit BSI duyarlığı
~-Normen BSI ölçünleri
B-Signal resim imi
B-Spule B dizilemesi
B-Szene B çekimi
BTX yazı görüntüleme
Buch çevirim oyunluğu; oyunluk
Buchse kutu
Bühne bezem; bezem işliği; düzlük; görünçlük
~narbeiter düzlük işçisi
~nbild bezem
~nbildner bezemci; sanat yönetmeni
~nbildnerassistent yardımcı bezemci
~nbildprojektion yansıtılmış bezem
~nbild· wechsel bezem değişimi
~nmeister sanat yönetmeni
~ntischler marangoz-doğramacı
Bündel demet
Bündelung odaklama
Burleske savruklama
"Burst" renk eşleme imi
"Butt Cut" kesme
"Butt Edit" kesme
byte byte

C

c mum
C kulon
C renklilik
"Cache" örtü
Cadmium kadmiyum
~-Sulfid-Belichtungsmesser kadmiyumlu ışıkölçer
~-Sulfid-Zelle kadmiyumlu ışıkölçer
Caligarismus dışavurumculuk
Callier-Effekt Callier etkisi
Camera 65 Camera 65
Camera Obscura karanlık kutu
Camerascope Camerascope
"Caméra-stylo" alıcı-kalem
Candela kandela
"Candid Eye" Arı Göz
"Cartoon" resim
Cash örtü
"Cast" oynayanlar
"Casting Director" oyuncu yönetmeni
CCIR Uluslararası Radyo İletişimi Danışma Kurulu
CCIR 601 CCIR 601
CCIR-Normen CCIR ölçünleri
cd kandela
CD tıkız teker
CD-spieler tıkız tekerçalar
CDS Cinema Digital Sound
CdS-Belichtungsmesser kadmiyumlu ışıkölçer
CdS-Zelle kadmiyumlu ışıkölçer
C-Klammer C kelepçesi
"Cell" saydam yaprak
"Changing-bag" değiştirme torbası
"chaplinesque" Şarlomsu
Charakter karakter
~darsteller(in) karakter oyuncusu
~isierung karakter çizme
~rolle karakter rolü
~slustspiel karakter güldürüsü
~spieler(in) karakter oyuncusu
Charge ufak rol oyuncusu; yaprak
~ndarsteller(in) ufak rol oyuncusu
"Charging-bag" değiştirme torbası
Chef
~beleuchter başışıkçı
~kameramann görüntü yönetmeni
~redaktion haber bölümü
~vorführer başgösterimci

chemisch
~**es Bild** kimyasal görüntü
~ **Blende** kimyasal kararma
"Chip" yonga
Chlorsilber gümüş klorür
Choreograf dans düzenleyici
Choreografie dans düzeni
chromatisch renkser
~**er Fehler** renk yanlışlığı
Chromdioxid krom dioksit (kuşak[1])
Chrominanz renklilik
~**kanal** renklilik oluğu
~**signal** renklilik imi
~-**Zwischenträger** renklilik alt taşıyıcısı
Chronik
~**film** derleme film
~**montagefilm** derleme film
CIE Uluslararası Aydınlatma Kurulu
CIE-System CIE yöntemi
Cineast sinemacı; sinema sanatçısı
Cinecolor Cinecolor
"Cinema d'auteur" yaratıcılar sineması
Cinema Digital Sound Cinema Digital Sound
"Cinema Pur" arı sinema
CinemaScope CinemaScope
~**breitwand** CinemaScope görüntülüğü
~ **55** CinemaScope 55
~-**Perforation** CinemaScope delikleri
"Cinématologie" sinemabilim
Cinemiracle Cinemiracle
Cinepanoramic Cinepanoramic
Cinerama Cinerama
~**breitwand** Cinerama görüntülüğü
"Ciné-Roman" sinema romanı
Circarama Circarama
Circlorama Circlorama
Circlevision Circlevision
"Clapper-Loader" şakşakçı-takıcı
"Clip" parça
"Close-Up" omuz çekimi
"CMX" CMX
"CMX 6000" CMX 6000
C-Objektivhalter C yuvası
Code düzgü
Codierung düzgüleme; eşleme sayılaması
"Colorkiller" renkönleyici
Colornegativfilm renkli negatif film
"Color-Tip" renk karışmasıönler
Color-Umkehrfilm evrilir renkli film
"Comic-Strip" resimli roman
COMMAG mıknatıslı sesli film
"Commedia dell'Arte" commedia dell'arte
"Commission Internationale d'Eclairage" Uluslararası Aydınlatma Kurulu
"Communications Satellite Corporations" İletişim Uydusu Ortaklığı
COMOPT optik sesli film
"Compact Cassette" tıkız kutucuk
"Complex" tam bezem
COMSAT İletişim Uydusu Ortaklığı
Computer bilgisayar
~ **Animation"** bilgisayar canlandırması
~ **Film"** bilgisayar filmi
~-**Mischpult** bilgisayarlı yönetim masası
~ **Music"** bilgisayar müziği
"Continuity" ayrımlama
Convergence Convergence
"Copyright" yapıt hakkı
Cord mıknatıslı film
~**band** mıknatıslı film
~**maschine** mıknatıslı filmli ses aygıtı
~**spieler** mıknatıslı filmli ses aygıtı
Coulomb kulon
CP CP
Cronar Cronar
"Cross Cutting"-Verfahren almaşık kurgu
CS CinemaScope
"Cut" kesme
~ **Back"** almaşık kurgu
Cutter(in) kurgucu
~**assistent** kesici
"Cutting" kesim
Cyan mavi-yeşil
"Cyclorama" gök görüntülüğü

D

D1 D1
D2 D2
D3 D3
Dadaismus dadacılık
Dämpfung güçsüzleşme; nemlendirme
~**sglied** güçsüzleştirici
darstellen oynamak
Darsteller erkek oyuncu
~**besetzung** benzer
~-**Doubel** benzer
~**garderobe** giyinme odası
~**garderobier** giydirici
~**in** kadın oyuncu
~**in-Doubel** benzer
Darstellung oyun
Datei dosya
Daten veri
Datenstation uç
Daucrkino yerleşik sinema
dB desibel
Debrie Debrie
Deckung tutma; yoğunluk
"Decoupage" kurgulama

"Defocusing" bulanıklaştırma
Defokus! "bulanıklaştır!"
Dekoder düzgü çözücü; renk çözücü
Dekodierung düzgü çözme; renk çevirme
Dekor bezem
Dekorateur bezemci
~**werkstatt** bezem işliği
Dekoration bezem
~**sabbau** bezem sökme
~**saufbau** bezem kurma
~**sfundus** bezem korunağı
~**sgrundriss** bezem tasarı
~**slager** bezem korunağı
~**smaler** boyacı; ressam-bezemci
~**ssetzen** bezem kurma
~**sstück** bezem öğesi
Delrama Delrama
Demo tanıtımlık
Demodulation bulma
Demodulator bulucu
Demonstrationsprojektor gün ışığı göstericisi
Denotation düzanlam
"Dénouement" çözüm
Densitometer yoğunlukölçer.
Densitometrie yoğunlukölçümü
Depot korunak
Detail
~**aufnahme** ayrıntı (çekimi)
~**bild** ayrıntı (çekimi)
Detektivfilm polis filmi
Detektor bulucu
Deutsche Industrie-Norm Alman İşleyim Ölçünü
Dezibel desibel
Dezimeterwelten pek yüksek yinelenim kuşakları
Dezistrecke telsiz bağlantısı
Dia saydam resim
~**abtaster** saydam resim tarayıcı
~**betrachter** saydam resim bakımlığı
~**-Format** saydam resim boyu
~**geber** saydam resim tarayıcı
~**halter** saydam resim taşıyıcı
~**kopie** saydam resim
~**-Magazin** saydam resim doldurmalığı
~**-Nutzformat** saydam resim boyu
~**-Nutzformat 24x36 mm** büyük boy saydam resim
~**positiv** saydam resim
~**positivbetrachter** saydam resim bakımlığı
~**positivhalter** saydam resim taşıyıcı
~**positivprojektion** saydam resim gösterimi
~**positiv-Wechselschlitten** saydam resim değiştirici; saydam resim taşıyıcı
~**projektionsgerät** saydam resim göstericisi
~**projektor** saydam resim göstericisi
~**rahmen** saydam resim çerçevesi
~**-Serien** saydam resim kuşağı
~**thek** saydam resimlik
~**wechselschieber** saydam resim değiştirici
~**wechselschlitten** saydam resim taşıyıcı
~**werfer** saydam resim göstericisi
"Diabolo" şeytan makarası
diachronisch artzamanlı
Diagonal
~**e** köşegen
~**kamerafahrt** köşegen kaydırma
~**klebestelle** köşegen yapıştırma
~**schwenkung** köşegen çevrinme
Diagramm çizem
~**film** çizem filmi
Dialog söyleşme
~**autor** söyleşme yazarı
~**band** söyleşme kuşağı
~**führung** söyleşme yönetimi
~**ist** söyleşme yazarı
~**leiter** söyleşme yönetmeni
~**regie** söyleşme yönetimi
~**regisseur** söyleşme yönetmeni
~**verfasser** söyleşme yazarı
dichroitischer
~ **Spiegel** yansıtır-geçirir ayna
~**filter** yansıtır-geçirir süzgeç
Dichte yoğunluk
~**filter** yoğunluk süzgeci
Differentialfokus ayrışık odak
Diffuser yayındırıcı
Diffusion yayınım
~**sfilter** yayındırıcı süzgeç
digital sayısal
(D)~ sayısal
(D)~-**Betacam** sayısal Betacam
(D)~-**einsatzung** sayısal bileştirme
(D)~**fernsehen** sayısal televizyon
(D)~**format** sayısal boy
~**(e) Fotokamera** sayısal fotoğraf aygıtı
(D)~**kamera** sayısal fotoğraf aygıtı
(D)~**kompression** sayısal sıkıştırma
(D)~**magnetaufzeichnung** sayısal video saptama
(D)~-**Video** sayısal video
(D)~**videokamera** sayısal video alıcısı
(D)~**videoband** sayısal video kuşağı
(D)~-**Videoplatte** sayısal video tekeri
(D)~**videoplattenspieler** sayısal

video tekerçalıcı/sürücü
(D)~videoschnitt sayısal video kurgusu
(D)~-Video-Wechselvirkung sayısal video-etkileşimli
Dimension-150 Dimension-150
DIN Alman İşleyim Ölçünü
~-Empfindlichkeit DIN duyarlığı
~-Normen DIN ölçünleri
Diode diyot (ışıtacı)
Dioptrie diyoptri
Dipol(antenne) çiftucay
"Diplexer" köprü[2]
direkt
~e Übergang kesme
~e Satellitenübertragung dolaysız yayın
~ Kompatibilität düz bağdaşım
Direktbeleuchtung dolaysız aydınlatma
Direktempfang dolaysız alış
Direktsendung canlı yayın;
Direktübertragung canlı yayın
Direktor yöneltici
"Diskette" tekercik
Disk-Jockey teker sunucu
diskontinuirlischer Bewegung aralı devinim
Diskriminateur ayırıcı
Diskussion açıkoturum; toplugörüşme
~sleiter açıkoturum yöneticisi
~ssendung açıkoturum
Dispersion ayrılma
Dispositionsplan çalışma çizelgesi
Diva yıldız
Divcon Divcon
divergierend ıraksak
Dokumentar
~archivfilm belgelik filmi
~film belgesel film
~filmmacher belgeci
~ist belgeci
~sendung belgesel izlence
dokumentarisch belgesel
~e Gattung belgesel tür
~er Film belgesel film
Dolby Dolby
~ A Dolby A
~ AC-3 Dolby AC-3
~ B Dolby B
~ C Dolby C
~ Digital Dolby Sayısal
~ NR Dolby NR
~ Pro Logic Dolby Pro Logic
~ Shure Dolby Shure
~ SR Dolby SR
~ SR-D Dolby SR-D
~ Stereo Dolby Stereo
Dolly kaydırma arabası
~fahrer kaydırıncı
~-Fahrwagen kaydırma arabası
~ Vorfahren öne kaydırma
~ Zurückfahren geriye kaydırma
dominant Farbe başat renk
"Dope Sheet" döküm kâğıdı; film fişi
Doppel
~-8-mm-film çift 8
~aufzeichnung çift kenarlı seslendirme
~belichtung bindirme; ikizleme
~bild çift boy resim
~dekoration açık bezem
~-Film iki film
~formatprojektor ikili gösterici
~gengäraufnahme bindirme
~gliederung çift eklemleme
~malteserkreuz ikili Malta haçı
~programm ikili izlence
~-16-mm-Film çift 16
~spur çift ses yolu
~-Super-8-mm çift büyük 8
~zackenschrift bakışımlı ses imi
doppeln çoğaltmak
doppelt
~ Hundlung çifte devinim
~ Kleben çift yapıştırma
~ perforierter Film çift delikli film
Dopplereffekt Doppler etkisi
Dose kutu
Doubel benzer
Doubeln sözlendirme
~kopf sözlendirme kafası
doubeln sözlendirmek
"Doublage" sözlendirme
Double benzer
Draht tel
~auslöser telli düğme
drahtlose Kamera telsiz bağlantılı alıcı
Drama dram
dramatisch dramatik
~e Struktur dramatik yapı
Dramaturg oyunluk görevlisi; oyunluk yazarı
Draufsicht üstten görüş
Dreh çevirim
~arbeiten çevirim
~buch çevirim oyunluğu; oyunluk
~buchautor çevirim oyunluğu yazarı; oyunluk yazarı
~buchverfasser oyunluk yazarı
~erlaubnis çevirim izni
~geschwindigkeit alıcı hızı
~knopf ayar düğmesi
~knopf für Kanaleinstellung oluk seçme düğmesi
~ort çevirim yeri; yer
~plan çalışma çizelgesi
~stab yapım takımı
~tag çevirim günü
~verhältnis çevirim - kurgu oranı
~zeit çevirim süresi
drehen çevirmek

Drei
- **~akter** üç makaralık film
- **~band** üç kuşak[1]
- **~bandkamera** üç kuşak[1] alıcısı
- **~band-Negativ** üç kuşak[1] negatifi
- **~bandprojektor** üçlü gösterici
- **~dimension** üçboyut
- **~eck** üçgen
- **~elektronenröhre** triyot (ışıtaç)
- **~er-Einstellung** üçlü çekim
- **~farbenfernsehkamera** üç renkli alıcı
- **~farbensystem** üç renkli işlem
- **~farbenverfahren** üç renkli işlem
- **~fuss** üçayak
- **~-Röhren-Kamera** üç ışıtaçlı alıcı
- **~spulenfilm** üç makaralık film
- **~strahlröhe** üç elektron toplu ışıtaç

3-D üçboyutlu; üçboyutlu (film)

dreidimensionaler üçboyutlu; üçboyutlu (film)
- **~ Effekt** ruhsal üçboyutlu
- **~-Film** üçboyutlu (film)
- **~ Kinematografie** üçboyutlu sinema
- **~ Klang** üçboyutlu ses

30 Bilder pro Sekunde saniyede 30 resim

35-mm
- **~-Aufnahmekamera** 35 mm'lik alıcı
- **~-Format** 35 mm'lik film
- **~-Normalfilm** 35 mm'lik film
- **~-Verleihkopie** 35 mm'lik eşlem

dritte Programm üçüncü izlence

"Drive-In" park sineması

"Dubbing" sözlendirme

Dufaycolor Dufaycolor

Dunkel
- **~kammer** karanlık oda
- **~kammerlampe** güvenişığı
- **~raum** karanlık kutu; karanlık oda
- **~sack** değiştirme torbası

Dunning(-Verfahren) Dunning işlemi

Dup çoğaltım eşlemi
- **~farbnegativ** renkli negatif eşlem
- **~farbpositivfilm** renkli ana pozitif
- **~-Negativ** çoğaltım negatifi; negatif eşlem
- **~-Positiv** çoğaltım pozitifi

"Duplicating"-Verfahren çoğaltım işlemi

"Duplication" çoğaltım

Duplikat çoğaltım; çoğaltım eşlemi
- **~farbnegativ** renkli negatif film
- **~negativ** basımı negatifi; çoğaltım negatifi; negatif eşlem
- **~positiv** ana pozitif; çoğaltım pozitifi; kırmızı eşlem; mavi eşlem
- **~prozess** çoğaltım işlemi

duppen çoğaltmak

Durchblende bindirme

durchblenden bindirmek; zincirlemek
- **~!** "bindir!"; "zincirle!"

Durchblendentitel bindirmeli yazı

Durchblendung bindirme; zincirleme

Durchfallen dönme

Durchlassung ışık geçirgenliği

Durchlauf soğuk sınama
- **~entwicklung** sürekli işleme
- **~entwicklungsmaschine** sürekli açındırma aygıtı
- **~kopiermaschine** sürekli basım aygıtı
- **~kopierung** sürekli basım
- **~projektion** sürekli gösterim
- **~projektor** sürekli gösterici
- **~trickkopiermaschine** sürekli optik basım aygıtı
- **~- und Kontaktkopiermaschine** sürekli değmeli basını aygıtı

Durchprojektion geriden gösterim
- **~einheit** geriden gösterim birimi

Durchsage kısa tanıtı

durchscheinend yarısaydam

durchsichtig saydam

DVD sayısal video tekeri

DVI sayısal video-etkileşimli

Dyaliscope Dyaliscope

Dynalens Dynalens

Dynamic Frame Dynamic Frame

Dynamik
- **~bereich** incelik - kalınlık aralığı
- **~umfang** incelik - kalınlık aralığı

dynamisch devingen
- **~e Aufnahme** devingen çekim
- **~e Film** devingen film
- **~ Kader** değişir çerçeve
- **~e Montage** devingen kurgu
- **~e Schnitt** devingen kurgu
- **~e Sequenz** devingen ayrım
- **~es Mikrofon** döner sarımlıklı sestoplar

Dynode dinot
- **~-Effekt** dinot etkisi

D2-MAC D2-MAC

E

"Eastern" kungfu filmi

Eastmancolor Eastmancolor

Eberhardeffekt Eberhard etkisi

E-Cam Electronicam

Echo gölge; yankı

~raum yankı etkisi
Echo
~ I Echo I
~ II Echo II
Éclair Cameflex Éclair Cameflex
Ediflex Ediflex
Editola kurgu aygıtı
Effekt
~beleuchtung etki aydınlatması
~licht etki aydınlatması
~spitze etki aydınlatması
Effekte-Filter etki süzgeci
effektive Strahlungsleitung verici dalgalık gücü
EIA Elektrik İşleyimleri Birliği
~-Norm EIA ölçünü
~-System EIA ölçünü
Eidophor Eidophor
~-Projektion Eidophor
~-Projektor Eidophor
~-Verfahren Eidophor
Eigengeräusch içsel gürültü
Eigenrauscher uğultu
Einakter(film) tek makaralık film
Ein- und Ausschalt açma-kapama
~-Schalter açma-kapama düğmesi
Einband
~aufzeichnung birlikte çevirim
~projektor birli gösterici
Einbein-Stativ tekayak
Einblender(in) resim seçici
Einblendtitel yazı
Einblendung açılma; açma[1]
Einergang tek resimli çevirim
Einfädelautomatik özdevinimli takma
einfallendes Licht gelen ışık
einfarbig tek renkli
Einfärbung boyama
Einführungstext açıklama yazısı
Eingabe girdi
Eingang giriş[1]
Eingangshalle girişlik
eingebaute
~ Antenne iç dalgalık
~ Belichtungsmesser iç ışıköl-çer
eingelagertes Negativ negatif boş film; yapıt, hakkı negatifi
Eingenproduktion özyapını
Einheit birim; birlik
einkanatig tekboyutlu (ses)
einkopierter Titel bindirmeli yazı
Einlegemarke başlangıç imi
einlegen takmak
Einleuchtung yerleştirme
Einnahme gelir
1 kW birlik
Einsatz ara çekim; sürüm; yapım imleri
~signal yapım imleri
~ung bileştirme
einschalten açmak
Einschnitt bağlayıcı çekim
Einseiteband tek yan kuşak[3]
einseitigen Perforation tek sıra delik
einseitig perforierter Film tek delikli film
einspielen seslendirmek
Einspielung saptama[2]
~sgeschwindlgkeit saptama hızı
Einspur tek ses yolu
Einstelebene odak düzlemi
einstellen çerçevelemek; odaklamak
Einstelltaste ayar düğmesi
Einstellung çekim; çerçeveleme; odaklama; yerleştirme
~ der Kamera yerleştirme
~snummer çekim sayısı
~splan alıcı dökümü
~ssequenz çekim-ayrım
Eintastung kenar sayısı dizelgeleme
Eintaumen des Kopfes kafa ayarı
Eintritt
~skarte bilet
~sprels girimlik
Einzackensehrlft tek kenarlı seslendirme
Einzelaufstellung des Drehhuches dökümü
Einzelbild resim; resim durdurma; tek resim; tek resimli devinim
~aufnahme tek resimli çevirim; tek resimli devinim;
~kontaktkopiermaschine ara değmeli basım aygıtı
~projektion tek resimli gösterim
~schaltung tek resim alıcısı
~vergrösserung film fotoğrafı
~zeichentrick tek resimli canlandırma
einzelne Tonspur tek ses yolu
Eisenoxyd demir oksit
Ektachrome Ektachrome
Ektacolor Ektacolor
Electric Industries Association Elektrik İşleyimleri Birliği
Electronicam Electronicam
Electronic-Cam Electronicam
Electronic Video Recording Electronic Video Recording
Elektriker ışıkçı
elektrische
~ Energie elektrik erkesi
~ Entladung boşalma
~ Ladung elektrik yükü
~r Widerstand direnç
~s Feld elektrik alam
Elektrizität elektrik
Elektrode elektrikucu
elektrodynamisches Mikrofon döner sarımlıklı sestoplar
Elektromagnet elektromıknatıs
elektromsgnetische
~ Feld elektromıknatıs alan
~n Welle elektromıknatıs dalgalar

~ **Strahlung** ışınım
Elektromagnetismus elektromıknatıslık
Elektromotor elektrik motoru
elektromotorische
~ **Kamera** elektrik motorlu alıcı
~ **Kraft** elektromotor kuvvet
Elektron elektron
~**enbild** elektronik görüntü
~**enbombardement** elektron bombardımanı
~**enbündel** elektron demeti
~**enkanone** elektron topu
~**enröhre** radyo ışıtacı
~**ensrahl** elektron demeti
~**enstrahtaufzeichnung** elektronik film saptama
~**enstrahlaufzeichnungsgerät** elektronik film saptayıcı
~**enstrahlbündel** elektron demeti
~**envervielfacher** elektron çoğaltıcı
Elektronik elektronik
elektronisch elektronik
~**e Bildaufzeichnung** elektronik görüntü saptama
~**e Fernsehkamera** alıcı[1]
~**e Fernsehumsetzer** çevireç
~**e Film** elektronik film
~**e Kamera** alıcı[1]
~**e Linse** mercek
~**e Musik** elektronik müzik
~**e Programmwählautomatik** elektronik oluk seçme
~**er Bildsucher** bakaç
~**e Regelung** elektronik ayar
~**er Kamerasucher** elektronik bakaçlı alıcı
~**er Schnitt** elektronik kurgu
~**er Spezialeffekt** elektronik etkiler
~**er Strom** akım
~**er Sucher** bakaç
~**e Schnittbearbeitung** elektronik kurgu
~**e Tricks** elektronik etkiler
Element öğe
Elementardipol çiftucay
Elemente der Bild görüntü öğeleri
Emmy-Preis Emmy Ödülleri
Empfang alma
~**santenne** alıcı dalgalığı
~**santennenleistung** alıcı dalgalık gücü
~**bereich** yinelenim aralığı
~**gebiet** yinelenim aralığı
~**sgerät** almaç
Empfänger almaç
empfindlich duyar
Empfindlichkelt duyarlık
~**smesser** duyarlıkölçer
Emulsion duyarkat
~**scharge** yaprak
~**schargennummer** duyarkat sayısı
~**sebene** duyarkat yüzü
~**snummer** duyarkat sayısı
~**sschicht** duyarkatlama
~**sschichtmaschine** duyarkatlama aygıtı
Endekontrole ana denetim odası
endoscopische Linse içgörümsel mercek
endgültig
~**er Titel** kesin ad
~**es Drehbuch** son çevirim çevirimliği
Endtitel son yazısı
Energie erke
~**leitung** besleme kablosu
Engagement sözleşme yapma
enge Lichtkegel dar (açılı) ışın
englisch
~**e Dokumentarfilmbewegung** İngiliz (belgesel) okulu
~**er Komödie** İngiliz güldürüsü
Enkoder düzgüleyici; renk bileştirici
Entfernungsmesser uzaklıkölçer
entladen çıkarmak
Entladung çıkarma
Entmagnetisierung mıknatıstan arındırma; tümden silme
Entmagnetisierungsdrossel mıknatıstan arındırıcı; tümden silici
entwickelter Film açındırılmış film
Entwickler açındırıcı; açındırmaç
~**bad** açındırma banyosu
~**dose** açındırma teknesi
~**regenierung** tazeleme
~**tank** açındırma teknesi
Entwicklung açındırma
~**sabteilung** araştırma bölümü
~**smaschine** yıkama aygıtı
~**ssubstanz** açındırmaç
~**svorspann** açındırma kılavuzu
~**szeit** açındırma süresi
Entwurf özet
Endzeit bitiş zamanı
entzerren kertelemek
Entzerrer kerteleyici; yinelenim düzenleyici
Entzerrung kerteleme[1]; yinelenim düzenleme
Epidiaskop saydamsız -saydam resim göstericisi
epischer Film destan filmi
Episkop saydamsız resim göstericisi
Episode bölüm
Episodenfilm bölüntülü film
erbautes Buhnenbild üçboyutlu bezem
Erdefunkstelle yer yayacı
Erdichtung kurmaca
Erdung topraklama
Erhaltung koruma
Erkennung
~**smelodie** tanıtma müziği
~**ston** tanıtma sesi

~szeichen tanıtma imi
erklärende Bildfolge açıklayıcı çekim
Erklärer açıklayıcı
Eröffnungsblende açılma
erotische Film kösnül film
ERP verici dalgalık gücü
Ersatzschauspieler(in) oyun benzeri
Ersatzsender aktarıcı
Erstaufführung ön oynatım
~stheater ön oynatım sineması
erst
~e Filmschaufe üst büklüm
~e Filmschleife üst büklüm
~e Kopie birinci kuşak[2]; ilk eşlem
~e Privatvorführung ilk oynatım
~er Drehtag ilk çevirim günü
~er Film başfilm
~er Kameramann görüntü yönetmeni
~er Mischung ön bileştirme
~er Rang birinci balkon
~er Regieassistent yardımcı yönetmen
~er Tonassistent ses yönetmeni
Erwähnung des Namen ad sıralaması
Erzähler öyküleyici
Erzählung anlatı; öyküleme
Erziehung
~sfernsehen eğitim televizyonu
~sfilm eğitici film
~ssendung eğitim izlencesi
ESB tek yan kuşak[3]
Essigsäure asetik asit
Etat bütçe
ethnische Film budun filmi
ethnografische Film budunbilim filmi
Eurimages Eurimages
Europäische
~ Konferenz für Fernmeldeverbildungen mittels Satelliten Avrupa Uyduyla Irakiletişim Konferansı
~ Organisation für die Entwicklung und den Bau von Raumfahrzeugträgern Avrupa Taşıyıcı Füze Hazırlama ve Yapma Kurulu
~ Rundfunk-Union Avrupa Yayın Birliği
~ Weltraumforschungsorganisation Avrupa Uzay Araştırmaları Örgütü
Euroradio Euroradio
EUROSPACE Avrupa Uzay Birliği
Eurovision Eurovision
Eutelsat Avrupa Irakiletişim Uydusu Örgütü; Eutelsat
EVR Electronic Video Recording
~-Abtastgerät elektronik okuyucu
~-System Electronic Video Recording
~-Verfahren Electronic Video Recording
Expeditionsfilm gezi filmi
Experimentalfilm deneysel film
Exposé özet
Exposition serim
Expressionismus dışavurumculuk
Expressionist dışavurumcu
"Extra" figüran

F

F farad
Fabrik des exzentrische Schauspieler Ayrıksı Oyuncu Üretimliği
Fachberater danışman
Fachzeitschrift uğraş dergisi
Faden
~kreuz ince artı
~netz bakaç çizgileri
Fahr
~aufnahme izleyici çekim; kaydırma; kaydırmalı çekim
~barer Kamerastander kaydırma arabası
~plan çalışma dökümü; alıcı dökümü
~stativ kaydırma arabası
Fahrt kaydırmalı çekim
Fälschung korsan eşlem
Faltdipol katlanmış çiftucay
Familie
~nfilm aile filmi
~nprogramm aile izlencesi
~nserie aile dizisi
"Fan" sinema delisi
~brief izleyici mektubu
~ Club hayranlar derneği
Fantasound Fantasound
Farad farad
Farb
~abgleich renk dengeleme
~abschalter renkönleyici
~abstimmung renk dengeleme
~abtaster renk çözümleyici
~abweichung renkser sapınç
~abzug renkli eşlem
~anpassung renk uyumu
~art renkserlik
~artsignal renklilik imi
~aufbrechen renk çözülmesi
~balance renk dengeleme
~balken renk çubuğu
~berater renk danışmanı
~bildaustaststsignal renkli resim imi
~bildröhre renkli almaç ıştıcı
~bildsignal renkli resim imi
~dekoder renk çözücü
~dia renkli saydam resim
~differenzsignal renk başkalığı

imi
~**dreieck** renk üçgeni
~**duplikatnegativ** ara negatifi
~-**Dup-Negativ** ara negatifi
~**e** renk; renközü
~**einheit** renk arılığı
~**empfänger** renkli almaç
~**empflindlich** ortokromatik
~**empfindlichkeit** renk duyarlığı
~**enkinematografie** renkli sinema
~**enraum** renk uzayı
~**entreue** renk doğruluğu
~**enzerstreuung** ayrılma
~**fehler** renk yanlışlığı
~**fernseh** renkli televizyon
~**fernsehempfänger** renkli almaç
~**fernsehen-Systeme** renkli televizyon işlemleri
~**fernsehkamera** renkli alıcı
~**film** renkli film
~**filmabtaster** renkli film yayın aygıtı
~**filmaufzeichnungsgerät** renkli saptayıcı
~**filmmaterial** renkli boş film
~**filmverfahren** renkli film işlemi
~**filter** süzgeç
~**gebung** boyama
~**gleichgewicht** renk dengeleme
~**igkeit** renkserlik
~**information** renklilik bilgisi
~**kamera** renkli alıcı
~**kompensationsfilter** renk düzeltme süzgeci
~**kopie** renkli eşlem
~**korrektur** renk düzeltme
~**korrekturfilter** renk düzeltme süzgeci
~**korrigierten Objektiv** renksemez mercek
~**kreis** renk çemberi
~**lavendel** ara pozitifi
~**lehre** renkölçümü
~**lichtbestimmer** renk sıcaklıkölçeri
~**los** renksemez
~**matrix** kalıp
~**matrize** kalıp
~**messer** renkölçer
~**messung** renkölçümü
~**metrik** renkölçümü
~**negativfilm** renkli negatif film
~**normwandler** renk çevirici
~**pegelregler** renk düzengeci
~**positivfilm** renkli pozitif film
~**sättigung** doyma
~**schablonentrick** mavi diplik işlemi
~**sendung** renkli yayın
~**sperre** renkönleyici
~**synchronsignal** renk eşlemesi imi
~**temperatur** renk sıcaklığı
~**temperaturmesser** renk sıcaklıkölçeri
~**testbild** renkli ayar resmi
~**ton** renközü
~**tripel** üçlü nokta
~**übertragung** renkli yayın
~**umkehrfilm** renkli evrilir film
~**umkehrinternegativ** renkli evrilir ara negatifi
~**umkoderer** renk çevirici
~**verfahren** renkli film işlemesi
~**wert** renközü; renkserlik
~**wertsignal** renklilik imi
~**zerlegender Spiegel** yansıtırgeçirir ayna
Faseroptik cam tel
Fassung evirim; yuva
~**svermögen** koltuk sayısı
FAZ filme saptama
~-**Anlage** filme saptayıcı
FBA-Signal renkli resim imi
FCC Federal İletişim Kurulu
~-**Normen** FCC ölçünleri
Feder kurma yayı
~**werk** kurma yayı
~**werkkamera** kurmalı alıcı
~**werkmotor** kurmalı motor
Federal Communications Commission Federal İletişim Kurulu
"Feeder" besleme kablosu; iniş kablosu
Fein
~**abstimmknopf** ince ayar düğmesi
~**abstimmung** ince ayar
~**korn** ince tanecik
~**kornfilm** ince tanecikli film; ince tanecikli boş film
~**kornkopie** kırmızı eşlem
~**kornzwischenpositiv** mavi eşlem
~**schnitt** ince kurgu
FEKS Ayrıksı Oyuncu Üretimliği
Feld çerçeve
~**krümmung** alan sapması
~**winkel** alan açısı
Fern
~**bediengerät** uzaktan yönetme aygıtı
~**bedienung** uzaktan yönetme
~**bedienungsabstimmknopf** uzaktan yönetme düğmesi
~**bedienungssensor** uzaktan yönetme duyargacı
~**bedienungsstockdose** uzaktan yönetme yuvası
~**betätigung** uzaktan yönetme;
~**bildlinse** ırak merceği
~**meldetechnik** ırakiletişim
~**meldewesen** ırakiletişim
~**schaltung** uzaktan yönetme
~**steuerung** uzaktan yönetme
Fernseh
~**anschluss** televizyon girişi

~ansager(in) sunucu
~ansehen izlemek
~anstalt televizyon yayacı
~antenne dalgalık
~apparat almaç
~ästhetik televizyon estetiği
~aufnahme filme saptama; görüntü saptama; televizyona alma
(f)~aufnahmen televizyona almak
~aufnahmestudio düzlük
~aufnahmewagen videoya saptama arabası; yayın arabası
~aufzeichnung filme saptama; görüntü saptama
~ausstrahlung yayın
~band kuşak[1]
~bereich kuşak[1]
~bereich I Kuşak I
~bereich III Kuşak III
~bereich V Kuşak V
~bereich IV Kuşak IV
~bereich II Kuşak II
~berichterstattung yayın alanı
~berufe televizyonculuk uğraşı
~bibliothek televizyon kitaplığı
~bild resim
~bildaufzeichnung görüntü saptama
~bildprojektor televizyon göstericisi
~bildröhre almaç ışıtacı
~bildschirm görüntülük
~bildsender verici
~bildübertragung televizyon
~club televizyon derneği
~diagnose televizyonla tanı
~direktor yönetmen
~empfänger almaç
~empfänger für mehrere Kanäle çok oluklu almaç
~empfänger für mehrere Kanäle mit verschiedenen Fernsehnormen çok oluklu, çok ölçünlü almaç
~empfänger mit monostandard tek ölçünlü almaç
~empfänger mit verschiedenen Fernsehnormen çok ölçünlü almaç
~empfangsantenne alıcı dalgalığı
~empfangsgerät almaç
~en televizyon
~enes Freund televizyonsever
~en in Kurzschlussbetrieb kapalı yayın
~en über Videokabel kablolu televizyon
~er almaç; izleyici
~erziehung televizyon öğretimi
~festspiele şenlik
~film televizyon filmi
~filmvorspann televizyon kılavuzu
~fluter dağıtıcı
~gebühr vergi
~genegmigung televizyon belgesi
~gerdt almaç
~geschichte televizyon tarihi
~gesellschaft televizyon yayacı
~gesetz televizyon yasası
~grammatik televizyon dilbilgisi
~großbild geniş görüntülük
~großbildprojektion televizyon gösterimi
~großprojektion televizyon gösterimi
~großbildprojektor Eidophor; televizyon göstericisi
~handkamera el alıcısı
~historiker televizyon tarihçisi
~industrie televizyon işleyimi
~institut televizyon enstitüsü
~inszenierung yapım
~interview görüşüm
~journalism televizyon bildirmenliği
~journalist televizyon bildirmeni
~kabel eksendeş kablo
~kamera alıcı[1]
~kameramann alıcı yönetmeni
~kanal oluk
~karte televizyon kartı
~kassette kutucuk
~kassettenprojektor kutucuklu gösterici
~kommentar yorum
~kommentator yorumcu
~komplex yayın merkezi
~kontrolle denetleme
~kritik eleştiri
~kritiker eleştirmen
~kultur televizyon ekini
~kunde-Unterricht televizyonculuk öğretimi
~kunst televizyon sanatı
~kursus televizyonla öğretim
~lehrer televizyon öğretmeni
~leitungsnetz ağ
~literatur televizyon yazınlığı
~lizenz televizyon belgesi
~nachrichten haber izlencesi
~netz ağ
~preis ödül
~presse televizyon basını
~produktion yapını; yapımcılık
~produzent yapımcı
~programm izlence
~programmdirektor yönetmen
~projektion televizyon gösterimi
~projektionsempfänger televizyon göstericisi
~projektor televizyon göstericisi

~recht televizyon tüzesi
~rechte televizyon hakkı
~regie yönetim
~regisseur yönetmen
~reklame tanıtı
~reportage görüşüm
~reporter televizyon bildirmeni
~röhre almaç ışıtacı
~rundfunk yayın
~saison televizyon mevsimi
~satellit uydu
~schauspieler(in) televizyon oyuncusu
~schirm görüntülük
~schriftsteller yazar
~schule televizyon okulu
~schüler öğrenci izleyici
~sendeantenne verici dalgalık
~sender televizyon yayacı; verici; verici yayaç
~senderanlage
~senderkomplex verici yayaç
~sendung televizyonla yayınlama; yayın
~serie dizi
~signal video imi
~spiel televizyon oyunu
~spielfilm televizyon filmi
~spiel-Hauptabteilung oyun bölümü
~sprache televizyon dilbilgisi
~sprecher(in) sunucu
~station televizyon yayacı; verici yayaç
~stern televizyon yıldızı
~studio işlik
~studium televizyonculuk öğretimi
~team televizyon takımı
~technik televizyon uygulayımı
~techniker uygulaman
~teilnehmer televizyon iyesi
~telefon görüntülü telefon
~telefonie görüntülü telefon
~theorie televizyon kuramı
~theoritiker televizyon kuramcısı
~ton aus ses kapama
~tricks hile
~turm kule
~übertragung televizyonla yayınlama; yayın
~übertragung eines Film film yayını; televizyonda gösterim
~übertragungswagen yayın arabası
~übertragungszug yayın arabası
~übertragung über Satelliten uydudan yayın
~umsetzer çevireç; ölçün çevirgeci
~umsetzung çevirme; ölçün çevirme
~versorgung yayın alanı
~werbung tanıtı
~werk televizyon yapıtı
~wirtschaft televizyon işleyimi
~zentrum yayın merkezi
~zuschauer izleyici
Ferraniacolor Ferraniacolor
fertig! "kalkışa geç!"
Fertigungszeit yapım sözleşmesi
feste Einstellung değişmez çekim
Festkörperschaltkreis katı durum çevrimi
Festobjektiv değişmez odaklı mercek
Festplatte yerleşik teker
Fettblende yayındırıcı
Fettstift yağlı kalem
Feucht
~igkeit nemlilik
~kopiermaschine yaş basım aygıtı
~kopierung yaş basım
Feuerschutzklappe ısıkeser örtücü
FIAF Uluslararası Filmlikler Federasyonu
"field rate converter" alan çevirgeci
figürlischer Trick canlandırma
Fiktion kurmaca
Film boş film; film; sinema
~ ab! · "film!"
~abtasten film tarama
~abtasten mit Elektronenbündel elektronik film tarama
~abtasterfilm yayın aygıtı
~abtaster mit Elektronenbündel elektronik film tarayıcı
~abtasteroperateur film yayıncısı
~abtastgerät film yayın aygıtı
~abzug eşlem
~akrobat cambaz
~amateur özenci sinemacı
~analyse film çözümlemesi
~ ansehen izlemek
~apparat alıcı[1]
~architekt bezemci; sanat yönetmeni
~architekt-Assistent sanat yönetmeni
~architektur bezem
~archiv belgelik; filmlik
~archivar filmlik görevlisi
~ästhetik sinema estetiği
~atelier düzlük; işlik
~aufnahme çevirim
~aufnahme des Fernsehsendung filme saptanmış
~aufnahme-Erlaubnis çevirim izni
~aufnahmegenehmigung çevirim izni
~aufnahmekamera alıcı[1]
~aufnahmestudio işlik

~aufnehmen çevirmek
~aufzeichnung filme saptama; görüntü saptama
~aufzeichnungsgerät filme saptayıcı
~aufzeichnung (vom Bildschirm) filme saptama
~aufzeit alıcı hızı
~ausfuhr film dışsatımı
~auswertung ausserhalb der Filmtheater tecimdışı dağıtım
~autor yaratıcı
~band film; kuşak[1]
~bearbeitung işleme; uyarlama
~berichterstatter açıklayıcı
~berufe sinemacılık uğraşı
~bespurung mıknatıslama
~besucher sinema düşkünü
~beschuer-Organisation hayranlar derneği
~betrachter bakımlık
~betrachtungssaal gösterim odası
~bewertung değerlendirme
~bewertungsstelle değerlendirme kurulu
~bibliothek sinema kitaplığı
~bild resim
~bildkamera alıcı[1]
~ blanc" beyaz film[1]
~blockhaus korunak
~brand yanma
~breite en
~burleske savruklama
~büro sinema bölümü
~club sinema derneği
~darsteller(in) sinema oyuncusu
~d'Art" Sanat Filmi
~dekor bezem
~dekoration bezem
~ der Gegenwart çağdaş film
~dialog söyleşme
~ direkt auf das Filmband alıcısız film
~ direkt auf Zelluoid alıcısız film
~diva yıldız
~e des weißen Telefons beyaz telefonlu filmler
~einfuhr film dışalımı
~einlegen takma
~einnahme gelir
~empfindlichkeit duyarlık
~enthusiast sinema delisi
~entwickler açındırıcı
~entwicklung açındırma
~ertrag gelir
~erzahlung öykü
~erziehung sinema öğretim
~es Freund sinemasever
~exporteur film dışsatımcısı
~fenster pencere
~festspiele şenlik
~firma yapımevi
~format boy
~fortschaltung aralı devinim; aralı devinim düzeneği; geçiş
~ 35 mm 35 mm'lik film
~ 65 mm 65 mm'lik film
~ für Erwaschsene yetişkin filmi
~geber film yayın aygıtı
~gelände işlik arsası
~geschichte sinema tarihi
~gesellschaft yapımevi
~gesetz sinema yasası
~gewerbe sinemacılık
~gruppe takım.
~handkamera el alıcısı
~hersteller yapımcı
~herstellung yapım; yapımcılık
~hlstorlker sinema tarihçisi
~hobel kazıyıcı
~idee ana konu
~importeur film dışalımcısı
~industrie sinema işleyimi
~institut sinema enstitüsü
~kamera alıcı[1]
~kanal yatak
~kassette kutucuk
~katalog film sıralağı
~kitt yapıştırıcı
~klebepresse yapıştırma aygıtı
~kleber(in) kesici
~kleber negatif kesici
~komödie güldürü (filmi)
~komparse(n) figüran
~komponist besteci
~kontrolle denetleme
~kopie eşlem
~kopiermaschine basım aygıtı
~kosten gider
~kren göbek
~kritik eleştiri
~kritiker eleştirmen
~kunde filmbilim
~kunde-Unterricht sinemacılık öğretimi
~kunst sinema sanatı
~kunsttheater özel sinema; sanat sineması
~ladekassette kutucuk
~lagerung korunaklama
~länge uzunluk
~längenmessuhr sayaç
~lauf geçiş
~laufzelt gösterim süresi
~lehrer(in) sinema öğretmeni
~leihvertrag kiralama sözleşmesi
~leinwand görüntülük
~literatur sinema yazınlığı
~lustspiel güldürü (filmi)
~macher sinemacı; sinema sanatçısı
~magazin doldurmalık; sinema dergisi
~magazinierung korunaklama
~manager sinema yöneticisi
~manuskript oyunluk

~material boş film
~mettiermaschine parlatıcı
~miete kiralama
~mietebetrag kiralama tutarı
~mietevertrag kiralama sözleşmesi
~ mit Magnetspur mıknatıslı sesli film
~ mit Musik müzikli film
~montage kurgu
~museum sinema müzesi
~musical müzikal (film)
~musik film müziği
~musiker besteci
~narr sinema delisi
~negativ negatif film
~noir" kara film
~ogen filmegider
~ogénie" filmegiderlik
~ographie film dizelgesi
~ologie filmbilim
~operette operet filmi
~opern opera filmi
~othek filmlik
~othekar filmlik görevlisi
~ Plus Film Plus
~polierenmaschine parlatıcı
~positiv pozitif film
~preis ödül
~presse sinema basını
~produktion yapım
~produktionschef yapım yönetmeni
~produktionsleiter yapım yönetmeni
~produzent yapımcı
~programm izlence
~projektion gösterim
~projektor gösterici
~projektor für Analyse çözümleme göstericisi
~projektor für 35 mm 35 mm'lik gösterici
~prüfer denetçi; denetleyici
~prüfung denet
~publikum izleyiciler
~recht sinema tüzesi
~regie yönetim
~regisseur yönetmen
~reklame tanıtı filmi
~riss kopma; yırtılma
~rolle kangal; makara
~roman sinema romanı
~salat dolaşma
~schauspieler(in) sinema oyuncusu
~schlager başarılı film
~schlager(melodie) film şarkısı
~schlaufe büklüm
~schleife büklüm; dolam
~schneidetisch kurgu masası
~schnitt kurgu
~schnittkopie kurgu pozitifi
~schrank birikimlik
~schriftsteller yazar
~schule sinema okulu
~semiologie sinema göstergebilimi
~sendung film yayını
~senslbilität duyarlık
~sequenz ayrım
~serle dizi
~ 70 mm 70 mm'lik film
~sprache sinema dili
~spule makara
~star yıldız
~statist figüran
~sternchen yıldızcık
~stoff boş film
~streifen film; kuşak[1]; saydam resim kuşağı
~streifenprojektor saydam resim kuşağı göstericisi
~studio işlik
~studiovertrag işlik sözleşmesi
~studium sinemacılık öğretimi
~sujet konu
~szene görünçlük
~technlk sinema uygulayımı
~techniker uygulaman
~text açıklama; oyunluk
~theater(bau) sinema
~theaterbesucher izleyici
~theaterbesitzer oynatımcı
~theaterkreis ağ
~theaterleiter sinema yöneticisi
~theater-Manager oynatımcı
~theaterstickauszug tiyatro filmi
~theoretiker sinema kuramcısı
~theorie sinema kuramı
~titel ad
~titelregistrierung ad yazdırımı
~ton optik ses
~träger taban
~transport geçiş
~transportmechanismus geçiş düzeneği
~transportrolle verici dişli
~tresor korunak
~tricks hile
~ über Kunstwerk sanat üzerine film
~übertragung film yayını
~übertragungsanlage film yayın aygıtı
~untertiteş altyazı
~verleih dağıtım
~verleihbezirk dağıtım bölgesi
~verleiher dağıtımcı
~verleihfirma dağıtımevi
~verleihunternehmen dağıtımevi
~verleihtrag dağıtım sözleşmesi
~verzeichnis film dizelgesi
~vorführapparat gösterici
~vorführer gösterimci
~vorführraum gösterim odacığı
~schnittkopie kurgu pozitifi
~schrank birikimlik

~schriftsteller yazar
~schule sinema okulu
~semiologie sinema göstergebilimi
~sendung film yayını
~sensibilität duyarlık
~sequenz ayrım
~serie dizi
~ 70 mm 70 mm'lik film
~sprache sinema dili
~spule makara
~star yıldız
~statist figüran
~sternchen yıldızcık
~stoff boş film
~streifen film; kuşak[1]; saydam resim kuşağı
~streifenprojektor saydam resim kuşağı göstericisi
~studio işlik
~studiovertrag işlik sözleşmesi
~studium sinemacılık öğretimi
~sujet konu
~szene görünçlük
~technik sinema uygulayımı
~techniker uygulaman
~text açıklama; oyunluk
~theater(bau) sinema
~theaterbesucher izleyici
~theaterbesitzer oynatımcı
~theaterkreis ağ
~theaterleiter sinema yöneticisi
~theater-Manager oynatımcı
~theaterstickauszug tiyatro filmi
~theoretiker sinema kuramcısı
~theorie sinema kuramı
~titel ad
~titelregistrierung ad yazdırımı
~ton optik ses
~träger taban
~transport geçiş
~transportmechanismus geçiş düzeneği
~transportrolle verici dişli
~tresor korunak
~tricks hile
~ über Kunstwerk sanat üzerine film
~übertragung film yayını
~übertragungsanlage film yayın aygıtı
~untertitel altyazı
~verleih dağıtım
~verleihbezirk dağıtım bölgesi
~verleiher dağıtımcı
~verleihfirma dağıtımevi
~verleihunternehmen dağıtımevi
~verleihtrag dağıtım sözleşmesi
~verzeichnis film dizelgesi
~vorführapparat gösterici
~vorführer gösterimci
~vorführraum gösterim odacığı
~vorführung gösterim
~vorführzeit gösterim süresi
~vorschau tanıtma filmi
~vorschub geçiş
vorspann kılavuz; ön kılavuz
~vorstellung gösterim
~werk sinema yapıtı
~wirtschaft sinema işleyimi
~zeitschrift dergi-film; sinema dergisi
~zensur denetleme
filmen çevirmek
filmisch filmsel
~e Bearbeitung uyarlama
~en Originalstoff özgün çevirimlik
~e Raum filmsel uzam
~e Realität filmsel gerçek
~e Universum filmsel evren
~e Zeichensetzung noktalama
~e Zeit filmsel zaman
Filter süzgeç
~faktor süzgeç katsayısı
~rad süzgeç tekeri
~revolver süzgeç tekeri
FireWire FireWire
Fischauge(objektiv) balıkgözü (mercek)
Fixfocus değişmez. odak
~-Einstellung değişmez çekim
~-Objektiv değişmez odaklı mercek
Fixier
~bad saptama banyosu
~en saptama[1]
(f)~en saptamak
~natron hipo
~saltz hipo
Flächenleuchte küme ışıldak
Flackern kırpışma; titreme
flach yavan
(F)~bildschirm düz görüntülük
Flansch makara yanağı
"Flash" çarpıcı çekim; yıldırım haber
~back" geriye dönüş
~-Forward" ileriye atlayış
flau bulanık; aşırı yumuşak
Fliege ek çentiği
Fliegeraufnahme havadan çekim
Flimmern kırpışma
"Floppy" tekercik
"Flou" bulanık; yumuşak odak
Flügelblende değişir örtücü
Fluoreszenz ışınırlık
~lampe ışımr ışıtaç
fluoreszierend ışınır
flüssiger Kristall sıvı kırılca
Flüssigkeitskopf sıvı başlık
Flutlicht
~scheinwerfer yaygın ışıldak
"Flying Spot"(-Prinzip) tarayıcı nokta
FM yinelenim değiştirimi
Fokus odak
~differenz alan derinliği; odak derinliği

fokussieren odaklamak
Fokussierung odaklama.
Folge devam filmi; devam izlencesi
~**aufnahme** izleyici çekim
~**verfahren** almaşık renk işlemi
"Foot Room" alt boşluk
Formaldehyd formaldehit
Format boy; çerçeve oranı
Forschungsfilm araştırma filmi
Forsetzung akıcılık
~**sfilm** bölüntülü film
~**sreihe** dizi
~**sserie** dizi
foto- foto-
Foto foto; fotoğraf
~**apparat** fotoğraf aygıtı
~**archiv** resimlik
~**effekt** ışıkelektrik etkisi
(f)~**elektrisch** ışıkelektriksel;
(f)~**elektrische Effekt** ışıkelektrik etkisi
(f)~**elektrische Zelle** ışıkgözü
~**elektron** ışıkelektron
~**element** ışıkgözü
~**emissions Diode** ışıksalan diyot
(f)~**gen** resmegider
~**graf** fotoğrafçı
~**grafie** fotoğraf; fotoğrafçılık
(f)~**grafieren** fotoğraf çekmek
(f)~**grafische Apparat** fotoğraf aygıtı
(f)~**grafische Bildaufzeichnung** filme saptama
(f)~**grafische Tonspur** optik ses yolu
(f)~**grafische Tonaufzeichnung** optik seslendirme
(f)~**grafischer Vergrösserung** dip fotoğrafı
(f)~**grafische Versterkung** koyulaştırma
~**kamera** fotoğraf aygıtı
~**kathode** ışıkeksiucu
~**meter** ışıkölçer
~**roman** fotoroman
~**selenzelle** ışıkgözü
~**stelle** resimlik
~**zelle** ışıkgözü
~**zelle Belichtungsmesser** ışıkgözlü ışıkölçer
Fox Grandeur Fox Grandeur
Fox Movietone Fox Movietone
Foyer gezinek
"Frame Stretch" yinelemeli basım
Franscope Cinépanoramic
Frauenfilm kadın filmi
"Free Cinema" Özgür Sinema
frei serbest
(F)~**gabebescheid** gösterim izni
~**gewordenes Werk** kamu malı yapıt
(F)~**stellung** izin
Freilicht
~**aufnahme** dışarıda çevirim
~**filmtheater** açık sinema
~**kino** açık sinema
~**vorfiihrung** gün ışığında gösterim
Freiwillige Selbstkontrolle özde netleme
Fremdproduktion ısmarlama yapım
fremdsprachige Passung yabancı dilde evirim
Frequenz alıcı hızı; yinelenim
~**abstand zwischen Bild- und Tonträgerfrequenz** ses - resim taşıyıcı aralığı
~**band** kuşak[3]
~**bereich** yinelenim aralığı
~**gang** yinelenim duyarlığı
~**modulation** yinelenim değiştirimi
~**verteilung** yinelenim özgüleme
Fresnel Fresnel merceği
~-**Spot** Fresnel ışıldak
fresnelsche Linse Fresnel merceği
Friktionskopf sürtünmeli başlık
Frisseur(-euse) berber
Frontal
~**beleuchtung** önden aydınlatma
~**licht** önden aydınlatma
Frontier Film Frontier Film
Frosch
~**aufnahme** alttan görüş
~**perspektive** alttan görüş
FS televizyon
F-Signal renklilik imi
Führung ana ışık
~**slicht** ana ışık
~**srolle** kılavuz makara
Fujiculor Fujicolor
Fuji Single-8 Fuji tek 8
Füll
~**licht** doldurma ışık
~**sender** aktarıcı
Fulvue-Verfahren Fulvue işlemi
Fundus bezem korunağı
~**gegenstande** donatım
~**verwalter** döşemeci
5-12 Antenne 5-12 dalgalık
525-Zeilen-Norm 525 satır
500 W-Scheinwerfer beş yüzlük
5 kW-Scheinwerfer beşlik
5400K 5400K
55-mm-Film 55 mm'lik film
25 Bilder pro Sekunde saniyede 25 resim
"15" "15"
Funk radyo
~**amateur** abartıcı
~**sendung** yayın
~**sprechgerät** el telsizi
~**verbindung**
~**verkehr** radyo iletişimi
~**wellen** radyo dalgaları

Fuß ayak[2]
~-Kerze ayak-mum
~-Lambert ayak-lambert
~längenzahler ayak sayacı; sayaç
~nummer kenar sayısı
~ pro Minute dakikada ayak[1]
~rampe taban ışıtaçları
~titel altyazı
~titelkopie altyazzlı eşlem
~titelmaschine altyazılayıcı
~titelung altyazılama
Futurismus gelecekçilik
Futurist gelecekçi

G

"G" "G"
g - Y y - Y
"Gag" gülüt
~man" gülütçü
Gage ödemelik
Gala gala
Galerie üst balkon
Galgen askı; sestoplar arabası
Galvanometer miniakımölçer
Gamma gama
Gangsterfilm gangster filmi
ganz
~ groß baş çeklmi
~ nah çekimi
Ganzgroßeinstellung baş çekimi
Garderobe giyinme odası; giysilik
~naufseher giysici
Garderobier giydirici
Gasparcolor Gasparcolor
Gattungen
~ des Films sinema türleri
~ die Fernsehen televizyon türleri
Gaze süzek
GB gigabyte
Gebrauchsgrafiker çizici
gedruckte
~r Schaltkreis baskı çevrim[2]
~ Schaltung baskı çevrim[2]
Gefahrendouhle cambaz
Gefäß tekne
Gefüge doku
Gegen
~einstellung karşı açı; karşı açı çekimi; tepki çekimi
~farben tümler renkler
~licht geriden aydınlatma
~lichtaufnahme geriden aydınlatma
~lichtblende güneşlik
~maske dişi örtü
~sätliche-Einstellung karşı açı
~schleifmittel çizintiönler
~schuß karşı açı; karşı açı çekimi; tepki çekimi
~sprechanlage içiletişim
~streiflicht destek ışığı
~taktaufzeichnung ters-düz seslendirme
~wartsfilm çağdaş film
Gegner karşıt kahraman
Gehalt ödemelik
Gehäuse deniz altı koruyucusu
Geisterbild gölge
Gelände işlik arsası
Gelatine jelatin
Gelatinefiler süzgeç
Gelb sarı
~filter sarı süzgeç
Gemeinschaft
~santenne ortak dalgalık
~santennenanlage kablolu televizyon
~santennen-Anchluss ortak dalgalık yuvası
~sfilm yerli film
~sproduktion ortakyapım
~sprogramm merkez izlencesi
Gemini Gemini
"gendai-geki" çağdaş film
geneigte Kamera düşey çevrinme; üstten görüş
General Herassbringen eines Film(e)s genel oynatım
Generalprobe genel sınama
Generation kuşak[2]
Generator üreteç
Genre televizyon türleri
geostationärer Satellit eşlemeli uydu
geosynchroner Satellit eşlemeli uydu
Gerät donatı
Geräusch gürültü
~archiv ses etkileri belgeliği
~atmosphäre yerel gürültü (ses)
~band etkiler kuşağı
~dämpfung ses geçirmezleme; sessizleme
~e dıştan (gürültü); ses etkileri
~emacher ses etkicisi
~kulisse ses etkileri
~spur etkiler ses yolu
~techniker ses etkicisi
~unterdrückung uğultuönler
gerichtet yöneltmeli
~es Mikrofon yöneltmeli sestop lar
~es Stativkopf yöneltmeli başlık
Gesamt
~aufnahme genel çekim; giriş çekimi
~spektrum der elektromagnetischen Wellen elektromıknatıs izge
Gesangsfilm şarkılı film
Geschichte
~ des Fernsehen televizyon tarihi
~ des Films sinema tarihi
geschlossen
~e Dekoration kapalı bezem
~es Fernsehsystem kapalı yayın
~e Vorfiihrung özel oynatım

Geschwindigkeit alıcı hızı
~smesser hızölçer
~szeiger hız göstergesi
Gesellschafter ısmarlayıcı
Gesicht
~sfeld görüş alanı
~slinie bakış çizgisi; görüş çizgisi
~swinkel açı
gespeicherte Sendung dolaylı yayın
gesponsorte Sendung ısmarlama yapım
Gespräch görüşüm
gestorben bezeni sökmek
~! "sök!"
geteiltes Bild alan bölünmesi
Gevachrome Gevachrome
Gevacolor Gevacolor
Gewandmeister başgiysici
Gewerbefachmagazin meslek dergisi
Gewinn kazanç
Gewölbe kornak
gewölbte Bildwand içbükey görüntülük
"gidai geki" çağ filmi
gigabyte gigabyte
Gips alçı
~werkstatt alçı işliği
Gipser alçıcı
"Giraffe" tekerlekli kol
Gitter erek; ızgara; renk ızgarası
~decke borulu askı; iskele;
~rostdecke borulu askı
~struktur ızgara etkisi
Glasverfahren cam çekimi
Gleich
~gewicht dengeleme
~-lauf eşlemelik
~laufschwankung titreme
~nummer eşleme sayısı
~nummerliste eşleme sayısı dizelgesi
~nummermaschine eşleme sayılayıcısı
~richter bulucu; doğrultmaç
~strom doğru akım
~zeitigkeismark eşleme imi
glückliches Ende mutlu son
Glüh
~draht tel
~en akkorluk
~faden tel
~lampe akkor ışıldak
~licht akkor ışık
goldene
~r Schnitt altın oran
~s Rechteck altın dikdörtgen
~s Verhältnis altın oran
~ Zahl altın sayı
Gong gonk
gothische Film gotik film
göttliche Proportion altın oran
Gradation kerteleme[1]
Gradeintellung kerteleme[2]
Grafik çizem; çizi; çizi gereci
~er çizici
~rolle çizi döndürücü
~ständer çizi desteği; yazı desteği
grafischer Zeichner çizici
Grammatik
~ der Film sinema dilbilgisi
~ des Fernsehen televizyon dilbilgisi
Grandeur Grandeur
Graphit grafit
Grau
~filter yoğunluk süzgeci
~keil gri ölçeği
~schichtträger gri taban
~skala gri ölçeği
Greifer tırnak
Grobkorn iri tanecik
grobkörnig Bild iri tanecikli görüntü
groß göğüs çekimi
~e Brenweiteobjektiv uzun odaklı mercek
Groß
~aufnahme göğüs çekimi; omuz çekimi
~einstellung göğüs çekimi
~gemeinschaftsantennenfernsehen kablolu televizyon
~sstadtssymphonie kent senfonisi
Grösse çerçeve oranı
Groteskfilm grotesk film
Grund
~geräusch uğultu
~licht (bei der Aufnahme) ana ışık
~rauschen uğuttu
Grünlicht im[1] ışığı
Gruppe
~neinstellung genel çekim
~ Neuer Amerikanischer Film Yeni Amerikan Sineması Topluluğu
Gruselfilm korku filmi
Guckkasten gerzek kutusu
gültig bis son kullanma tarihi
Gummilinse değişir odaklı mercek
~ zuziehen! "darlaştır!"
gut Film iyi Film

H

H henry
halb
~automatische Kamera yarı özdevinimli alıcı
(H)~bild alan
(H)~bildabtastung alan taraması
(H)~bilder/sec. saniyede alan (sayısı)
(H)~bildfrequenz saniyede alan (sayısı)
(H)~bildzahl alan sayısı

(H)~**figur** bel çekimi
(H)~**leiter** yarıiletken
(H) ~**nahe** boy çekimi
(H)~**schatten** yarı gölge
(H)~**spur** yarım ses yolu;
(H)~**totalaufnahme**
(H)~**totale** genel çekim; yarı genel çekim
(H)~**zoll** yarım parmak
Hall yankı
~**effekt** yankı etkisi
~**igkeit** yankı
~**raum** yankı odası
Haloeffekt ağıl etkisi
Halogenlampe tungsten halojen ışıtaç
Halt durdurma
~**phase** durma evresi
~**taste** durdurma düğmesi
Hand
~**fernsehempfänger** el televizyonu
~**funksprechgerät** el telsizi
~**kamera** el alıcısı
(h)~**koloriert Film** boyanmış film
~**kolorierung** boyama
~**kurbel** kol
Handelsfilm ticimsel film
Handlung devinim; olgu
~**sablauf** örgü
~**sknote** düğüm
"Happy End" mutlu son
Hardware donanım
hart
~**er Schnitt** kaba kurgu
~**es Licht** çiğ ışık
~**es Reflektor** çiğ yansıtıcı
~**e Überblendung** kesme
Hartung sertleştirme
Haupt
~**abteilung Programmplanung** izlence bölümü
~**antennensystem** ortak dalgalık
~**darsteller(in)** başoyuncu
~**film** başfilm
~**leitung** kent akımı
~**licht** anaışık
~**phasen** ana durumlar
~**phasenzeichner** canlandırıcı
~**punktes** ana noktalar
~**rolle** başrol
~**sendezeit** yoğun saatler
~**titel** ad
~**zwischenphasenzeichner** canlandırıcı yardımcısı
Hazeltine Hazeltine
"H"-Certificate "H" belgesi
"Head-Room" üst boşluk
heben! "yukarıya kaydır!"
Heimatfilm köy filmi
heiße Probe genel sınama
Heizfaden tel
Held kahraman (erkek)
Heldin kahraman (kadın)
Helicalabtastung eğik tarama
Helligkeit parlaklık
~**sinformation** parlaklık bilgisi
~**sregelung** parlaklık ayarı
~**sregslungsknopf** parlaklık düğmesi
~**sreichweite** parlaklık oranı
~**ssignal** parlaklık imi
~**ssteuerung** parlaklık ayarı
~**sumfang** sertlik aralığı
henry henry
Herabtransformator gerilim düşürücü
Herauftransformator gerilim yükseltici
herausbringen sürmek
Hersteller yapımcı
Herstellung yapım; yapımcılık
~**sgruppe** yapım takımı
~**skosten** gider
~**splan** çalışma çizelgesi
~**svertrag**
~**szeit** yapım sözleşmesi
Hertz hertz
hertzsche Wellen hertz dalgaları
herunterregeln azaltmak
~ **Licht!** "azalt!"
Hesselbach eşleyici
Heuler başarılı film; titreme
HF radyo yinelenimi; yüksek yinelenim(ler)
H-Form H dalgalık
"Hi-Fi" tıpkılık
~ **MAZ** tıpkılık videosu
"High Hat" altlık
hi-hat altlık
Hi-8 (mm) Hi-8 (mm)
Hi-8-Kamera Hi-8 alıcı
Hilf
~**stonspur** kılavuz ses yolu
~**sträger** alt taşıyıcı (dalga)
~**svorführer** gösterimci yardımcısı
Himmelfilter gök süzgeci
H-Impuls satır eşleme imi
hinten geriye doğru
hintere Schwarzschulter satır ardı boşluğu
Hintergrund dip
~**aufbauten** dip bezemi
~**ausleuchtung** geriden aydınlatma
~**dekor** diplik
~**dekoration** dip bezemi
~**musik** destekleyici müzik
~**projektion** geriden gösterim
~**projektor** geriden gösterici
Hinterlicht geriden aydınlatma
Hintersetzer diplik
hinüberblicktentgegesetze Einstellungen açı - karşı açı
Historienfilm tarihsel film
historische Film çağ filmi; tarihsel film
Hit başarılı film
Hi-Vision Hi-Vision

HMI HMI

hoch

(H)~bild düşey resim

(H)~frequrenz radyo yinelenimi; yüksek yinelenim(ler)

(H)~frequenzstuf yüksek yinelenim katı

(H)~intensitätskohle yüksek yeğinlikli kömür

(H)~intensitätslampe yüksek yeğinlikli ışık yayı

(H)~laufzeit hızlanma süresi

(H)~parkett koltuk; lüks koltuk

(H)~spannung yüksek gerilim

(H)~tonbereich incelik ayarı

hohe

~ Empfindlichkeitslinse üstün açıklıklı mercek

~ Wiedergabegüte tıpkılık

Höhe diklik

~nverstellung yüksek görüş noktası

~punkt doruk nokta

Hohlspiegel yansıtaç

Hologramm hologram

Holographie holografi

Honorar ödemelik

Hör

~bereich işitilebilirlik sınırı

~er(in) dinleyici

~er kulaklık

~frequenz ses yinelenimi

~funk(übertragung) yayın

~kopf okuma kafası

~rundfunk yayın

Horizont Çevren; gök görüntülüğü

Horizontal

~ablenkung yatay tarama

~ablenkungspule yatay saptırma sarımlığı

~abtastung yatay tarama

~e yatay çizgiler

(h)~e Ablenkung genişlik ayarı; satır eşleme ayarı

(h)~e Ablenkungtaste satır eşleme düğmesi

~filmlauf yanlamasına geçiş

~frequenz saniyede satır (sayısı)

~impuls satır eşleme imi

(h) ~ Polarisation yatay ucaylanmış yayın

(h) ~ polarisiert Sendung yatay ucaylanmış yayın

(h) ~ Polarisierung yatay ucaylama

~schwenk yatay çevrinme

~-Synchronimpuls satır eşleme imi

~synchronisation satır eşlemesi

Hinterlicht geriden aydınlatma

historicher Film tarihsel film

Historienfilm tarihsel film

Horrorfilm yılgı filmi

"Horse Opera" at operası

Hubschrauberstativ helikopter desteği

Hüllkurve uçeğri

H und D-Empfindlichkeit H ve D duyarlığı

hundert Prozent Tonfilm yüzde yüz sözlü (film)

hydraulischer Stativ subasınçlı ayak

"HYPER" aşırı yinelenim(ler)

Hypergonar Hypergonar

I

Idee ana konu

~nskizze ana konu

Identifizierung özdeşleşme

IEEE-1394 IEEE-1394

Ikon görüntüsel görüntü; simge[1]

Ikonoskop ikonoskop (alıcı); ikonoskop (ışıtaç)

~-Bildaufnahmeröhre ikonoskop (ışıtaç)

~-Kamera ikonoskop (alıcı)

Illusion yanılsama

~ die Bewegung devinim yanılsaması

im

~ Bild çerçeve içi

~ Off çerçeve dışı

Image

~-Dissector" resim çözümleyici

~-Ikonoskop görüntü ikonospu

~-Orthikon-Büdaufnahmeröhre görüntü-ortikon ışıtacı

~-Orthikon-Fernsehkamera görüntü-ortikon alıcı

Imax Imax

Imax Solido Imax Solida

impedanz içdirenç

Impressionismus izlenimcilik

Impressionnist

Improvisierung doğaçlama

Impuls devinirlik; vuru

~trenende eşleme ayırıcı

in Bereitschaft! "bekle!"

"In-betweener" ara resimleyici

"Inch" parmak

"Incident light"-Messer gelen ışıkölçer

in die Unschürfe ziehen! "bulanıklaştır!"

Indikativ tanıtma imi; tanıtma müziği

Indiz belirti

Induktanz irkilimlik

Industrie

~film işleyim filmi

~-Kino işleyim sineması

(i)~Iles Fernsehen kapalı yayın

Infobahn bilgi hızyolu

Information bilgi

~en haber(ler)

~ssendung haber izlencesi

infrarot

(I)~-Empfangselement uzaktan

yönetme duyargacı
(I)~**emulsion** kızılaltı duyarkatı
~**e Strahlung** kızılaltı (ışınımı)
Ingenieur mühendis
~ **vom Dienst** ana denetim görevlisi
~**wesenabteilung** mühendislik bölümü
Inhaltsangabe döküm kâğıdı; konu
"Inky-Dinky" küçük ışıldak
"Inlay" örtülü bileştirme
~ **Mask"** bileştirme örtüsü
innen
(I)~**antenne** içeri dalgalığı
(I)~**aufnahme** iç; içeride (çevirim)
(I)~**aufnahmeleiter** düzlük yönetmeni
(I)~**inessung** mercekten
(I)~**reqisiteur** donatımcı
innere
~ **Montage** iç kurgu
~ **Rede** içinden (konuşma)
~ **Schnitt** iç kurgu
inoffiziell açıklanmamak koşuluyla
Insert ara filmi; ara görüntü; yazı
~**karten** çizi kartonu
~**pult** çizi desteği; yazı desteği
~**ständer** çizi desteği; yazı desteği
Inspizient düzlük yönetmeni; yapım görevlisi
inszenieren yönetmek
Inszenierung görünçlükleme; yönetim
integrierte
~**r Baustein** tümleşik çevrim[2]
~**r Schaltkreis** tümleşik çevrim[2]
~ **Schaltung** tümleşik çevrim[2]
intellektuellen
~ **Film** anlıksal film
~ **Kino** anlıksal sinema
~ **Montage** anlıksal kurgu
Intelsat Intelsat; Uluslararası Irakiletişim Uyduları Örgütü
Intensität yeğinlik
~**sschrift** değişir yoğunluklu ses imi
Intercarrierverfahren ara taşıyıcı
"Intercutting" almaşık kurgu; araya koyum
Interessentenvorführung alıcılara oynatma
Interferenz girişim; karışma
"Interlock" bağlama (düzeni)
"Intermediate" ara kuşak[1]
Intermed-Positiv ara pozitifi
intermittierender
~ **Andruckplatte** aralı basaç
~ **Bewegungsablauf** aralı geçiş
~ **Filmlauf** aralı devinim
~ **Kopieren** aralı basım
~ **optiche Kopiermaschine** aralı optik basım aygıtı
~ **Vorrichtung** aralı devinim düzeneği
~ **Zahnrad** aralı devinim dişlisi
Internationale
~ **Fernmelde-Union** Uluslararası Irakiletişim Birliği
~ **Organisation für Standardesierung** Uluslararası Ölçünler Örgütü
~ **Rundfunk- und Fernsehorganisation** Uluslararası Radyo ve Televizyon Örgütü
~ **Rundfunk- und Fernsehuniversität** Uluslararası Radyo ve Televizyon Üniversitesi
Internationaler
~ **Beratender Ausschuß für den Funkdienst** Uluslararası Radyo İletişimi Danışma Kurulu
~ **Verband des Film Archivs** Uluslararası Filmlikler Federasyonu
~ **Verband des Filmclubs** Uluslararası Sinema Dernekleri Federasyonu
internationales
(I)~ **Fernmeldesatelliten-Konsortium** Uluslararası Irakiletişim Uyduları Örgütü
~ **Fernsehnetz** uluslararası televizyon ağı
~ **Tonband** sözsüz ses kuşağı
~ **Tonspur** sözsüz ses yolu
Internegativ ara negatifi
Interpositiv ara pozitifi
Internet Internet
Intersputnik Intersputnik
Intertel Intertel
Intervalls ara resimler
Intervalometer aralık düzenleyici
"Interview" görüşüm
Intervision Intevision
Inversion resim evrilmesi
Ion iyon
~**isation** yonlaşma
~**isierung** iyonlaşma
~**osphäre** iyonyuvarı
Iris ışık düzengeci; iris
~**blende** ışık düzengeci
Iscomorphot Iscomorphot
ISO Uluslararası Ölçünler Örgütü
~-**Normen** ISO ölçünleri
~-**Sensibilität** ISO duyarlığı
italianische Western İtalyan kovboy filmi
Italo-Western İtalyan kovboy filmi
IT-Band sözsüz ses kuşağı
IT-Spur sözsüz ses yolu
ITU Uluslararası Irakiletişim Birliği
IvD ana denetim görevlisi

J

J jul
Jahrmarktskino panayır sineması
Jaulen titreme
"Jeune Premier" genç
"jingle" cingıl
Joule jul
"Joystick" yönelteç
JPEG JPEG
Jugend
~**fernsehen** genç televizyonu
~**film** genç filmi
~**frei Certificat** "U" belgesi
~**programm** genç izlencesi
~**sendung** genç izlencesi
~**verbot für Kinder unter 16 Jahren** "A" belgesi
Junger
~ **deutscher Film** Genç Alman Sineması
~ **Kino** Yeni Sinema
Jupiterlampe yaygın ışık
Justiergreifer tutucu tırnak
Justierung ayar
~**band** eşleme kuşağı

K

K kelvin
Kabel kablo
~**fernsehen** kablolu televizyon; kapalı yayın
~**fernsehenn system** kablolu televizyon
~**hilfe** kablocu
Kabine gösterim odacığı; seslendirme odası
~**nfenster** gösterim penceresi; gözetleme deliği
Kader çerçeve
Kagel koni
Kalorie kalori
kalt soğuk
~**e Farben** soğuk renkler
~**e Probe** soğuk sınama
(K)~**licht** soğuk ışık
Kalvar
~-**Film** Kalvar film
~-**Verfahren** Kalvar işlemi
Kamera alıcı[1]; fotoğraf aygıtı
~**!** "al!"
~ **als Federhalter** alıcı - kalem
~**assistent** alıcı yönetmeni yardımcısı
~**aufnahme** çevirim
~**auge** görüş noktası
~**bewegung** alıcı devinimleri
~**distanz** uzaklık
~**einstellung** görüş noktası; yerleştirme
~ **(1, 2...) Schärfo ziehen!** "odakla!"
~**entfernung** uzaklık
(k)~**fahren** kaydırmak
~**fahrer** kaydırmacı
~**fahrgestell** kaydırma arabası; subasınçlı ayak
~**fahrt** kaydırma
~**fahrtaufnahme** kaydırmalı çekim
~**fahrt in Langsrichtung** çevrinmeli kaydırma
~**fahrt nach links** sola kaydırma
~**fahrt nach links!** "sola kaydır!"
~**fahrt nach rechts** sağa kaydırma
~**fahrt nach rechts!** "sağa kaydır!"
~**fahrt rückwärts** geriye kaydırma
~**fahrt vorwärts** öne kaydırma
~**fenster** pencere
~ **Kamerageräusch** alıcı gürültüsü
~**haltergriff** tetikli sap
~**handgriff** sap
~**helm** alıcı başlığı
~**kabel** kablo
~**kette** alıcı oluğu
~**kontrollbedienung** alıcı denetçisi
~**kontrolle** alıcı deneti
~**kontrollgerät** alıcı denet masası
~**kontrollraum** alıcı denet odası
~**kontrollschrank** alıcı denet masası
~**kran** vinç
~**leute** alıcı yönetmeni
~**linse** alıcı merceği
~**lupe** gözyeri
~**mann** alıcı yönetmeni
~ **mit Handkurbel** kollu alıcı
~ **mit Objektivrevolver** döner mercekli alıcı
~ **mit zwei Röhren** iki ışıtaçlı alıcı
~**neigung** düşey çevrinme
~**notiz** alıcı dökümü
~**objektiv** alıcı merceği
~**position** yerleştirme
~**probe** genel sınama
~**rechts/Kameralinks** alıcı sağı/solu
~**rotlicht** alıcı ışığı
~**röhre** alıcı ışıtacı
~**rückfahrt**
~**rückwärts** geriye kaydırma
~**schwenk** çevrinme
~**schwenkkopf** çevrinme başlığı
~**schwenkung** çevrinme
~**script** alıcı oyunluğu
~**standort** yerleştirme
~**standpunkt** görüş noktası
~**standpunktaufnahme** görüş noktası çekimi
~**stativ** destek
~**stellprobe** genel sınama
~**team** alıcı takımı

~ (usw) ab! "al!"
~verschluss örtücü
~ von oben üstten görüş
~ von oben! "aşağıya çevrin!"
~ von unten alttan görüş
~ von unten! "yukarıya çevrin!"
~wagen kaydırma arabası; yayın arabası
~zeichen alıcı ışığı
~zubehör alıcı donatısı
~zug alıcı oluğu
Kamm aşık
Kammerspiel kamnerspiel
~film kammerspiel filmi
Kanal oluk; ses oluğu
~antenne tek oluk dalgalığı
~breite oluk genişliği
~einstellung oluk seçme
~enzeige oluk sayısı
~interferenz oiuk karışması
~schalter oluk seçici
~wähler oluk seçici
Kapazität koltuk sayısı; sığa
Kapelmeister müzik görevlisi; orkestra yöneticisi
Karate-Film karate filmi
Kardanringe yalpalık
Kasch örtü
Kascheur alçıcı
Kaskadeur cambaz
Kasse gişe
~neingangen gelir
~nerfolg gişe birincisi
~nrekord gişe birincisi
~schlager gişe birincisi
Kassette kutucuk
~nabspielgerät elektronik okuyucu
~nband kutucuklu ses kuşağı
~nfernsehen kutucuklu televizyon
~nkamera kutucuklu alıcı
~nmagnettonband kutucuklu ses kuşağı
~nprojektor kutucuklu gösterici
~nrecorder kutucuklu ses aygıtı
~weschselsack değiştirme torbası
Kassier(in) biletçi
Katalogisierung sıralaklama
Katastrophenfilm yıkım filmi
Kathode eksiuç
~nstrahlen eksiuç ışınları
~nstrahloszillograf dalga salınımçizeri
~nstrahloszilloskop salınımçizer
~nstrahlröhre eksiuç ışıtacı
~nstrahlröhreprojektor eksiuç ışıtaçlı gösterici
KB kilobyte
Keil kıskı
kelvin kelvin
Kem Kem
Kennungssignal tamtma imi
Kerbe çentik
~nmaschine çentikleyici
~ntisch çentikleme masası
kerben çentiklemek
Kerze mum
KEYKODE KEYKODE
kHz kilohertz; kilosikl
Kilo- kilo-
Kilo
~byte kilobyte
~hertz kilohertz; kilosikl
~watt kilovat
Kinder
~fernsehen çocuk televizyonu
~film çocuk filmi
~programm çocuk izlencesi
Kine- sine-
~film film
Kinema
~color Kinemacolor
~thek filmlik
~thekar filmlik görevlisi
~tograf sinematograf
~tografie sinema, sinemacılık
~turgie sinema sanatı
kinematographisch sinemalık
~e Analyse sinemalık çözümleme
Kinescope filme saptama; filme saptayıcı
Kino- sine-
Kino sinema
~amateur özenci sinemacı
~-Auge Sinema-Göz
~bau sinema
~besucher izleyici
~ der Autoren yaratıcılar sinması
~ der Gegenwart çağdaş sinema
~film film
~format boy
~-Glaz" Sinema-Göz
~grammatik sinema dilbilgisi
~kasse gişe
~lampe gösterici ışıtacı
~maschine gösterici
~mobil gezici gösterim takımı
~neigekopf başlık
~panorama Kinopanorama
~-Pravda" Sinema-Gerçek
~programm izlence
~publikum izleyici
~-Registratur sinema kütüğü
~saal salon
~semiologie sinema göstergebilimi
~stativ üçayak
~technik sinema uygulayımı
~theaterbesitzer oynatımcı
~-Vario KinoVario
~vorstellung gösterim
~wagen sinema arabası
~Wahrheit Sinema-Gerçek
~-Zeichenlehre sinema göstergebilimi

"kinoki" Sinema-Gözcüler
"kinoks" Sinema-Gözcüler
Kintopp sinema
Kissenverzerrung yastık sapması
Kitsch(film) kötü film
kitschige Film kötü film
KKG alıcı denet masası
Klamotte sopalama
Klang ses
~farbe tını
~farbenregelung titrem ayarı
~filter süzgeç
~perspektive ses derinliği
~quelle ses kaynağı
~übertragung yayın
Klapp-Kulisse katlanır yüzey
Klappe çekim tahtası; şakşak
~! "şakşak!"
~nbild resim şakşağı
~nschlag eşleme imi
~nschläger şakşakçı
~ntonaufzeichnung ses şakşağı
~rmann şakşakçı
Klärbad durulama banyosu
Klassenempfang okul televizyonu
klassische Film klasik film
Klassifikation bölümleme; sıralama
Klebe
~band işlik yapıştırıcısı
~blade yapıştırma aygıtı
~n kaba kurgu; yapıştırma
~presse kuşaklı yapıştırma aygıtı; yapıştırma aygıtı
~r yapıştırıcı
~r(in) kesici; negatif kesici
~stelle ekyeri
~stellenlack örtme mürekkebi
~stellung örtme
~tisch yapıştırma masası
~vorgang kuşaklı yapıştırma
kleben yapıştırmak
Kleiderablage giysilik
klein
(K)~bild saydam resim
(K)~darsteller(in) ufak rol oyuncusu
~er Kran ufak vinç
~er Lichtkegel dar (açılı) ışın
(K)~film dar film
(K)~schirm küçük görüntülük
(K)~sender aktarıcı
(K)~stativ ufak üçayak
Klemme uç
Klient alıcı[2]
Klima
~anlage iklimleyici
~tisierung iklimleme
Klystron klistron
Knackenband tıklama kuşağı
Knicken kabarma
knochig çok sert
Knopf ayar düğmesi
~lochmikrofon yaka sestopları
Knoten düğüm noktası
Koaxial
~kabel eksendeş kablo
~magasin eksendeş doldurmalık
Kodachrome Kodachrome
Kodacolor Kodacolor
Kodak-Super-8-mm-Film Kodak büyük 8
Kode düzgü
Koder düzgüleyici; renk bileştirici
kodieren düzgülemek; karıştırmak
Kodierung düzgüleme; eşleme sayılaması
Koffer sandık
~gerät taşınabilir televizyon
~projektor taşınabilir gösterici
Kohle kömür
~körnermikrofon
~mikrofon kömürlü sestoplar
~nbogen kömürlü ışık yayı
~nlampe ışık yaylı ışıtaç
Kolben ampul
~hals boyun
Kollektor toplaç
kolorieren boyamak
Kolorierung boyama
Koma kuyruk sapması
kombinierte
~ Kopie bileşik eşlem
~n Bild-Ton-Kopie bileşik eşlem
~r bileşik
~r Bild bileşik resim
~r Bildsignal bileşik resim imi
~r Duplikatnegativ bileşik çoğaltım negatifi
~r Dupnegativ bileşik çoğaltım negatifi
~r Einband Negativ bileşik negatif
~r Lichtton optik sesli film
~r Magnetton mıknatıslı sesli film
~r Signal bileşik im[1]
~r Synchronsignals bileşik eşleme imi
~r Synchronsignalsgeber bileşik eşleme üreteci
~s Negativ görüntü ve ses negatifi
Komiker güldürü oyuncusu
komischer Einfall gülüt; sopalama
komischer Einfälle Author gülütçü
Kommanditist ismarlayıcı
Kommando(zeichen) yapım imleri
Kommentar açıklama; yorum
~aufnahme açıklama seslendirmesi
Kommentator açıklayıcı; yorumcu
kommerziell
~e Filmtheater tecimsel sinema
~en Film tecimsel film
~e Sendung tecimsel izlence
~es Fernsehen tecimsel televiz-

yon
~e **Verleih** tecimsel dağıtım
Kommunikation iletişim
~**sart** iletişim sanatları
Komödie güldürü
~**programın** güldürü izlencesi
Komparse(n) figüran
~**rie** figüran topluluğu
~**rieleiter** oyuncu yönet nertmeni
~**rieleiter-Assistent** oyuncu yönetmen yardımcısı
kompatibel bağdaşır
Kompatibilität bağdaşım
Kompendium güneşlik; örtü kutusu
Kompensationsfilter dengeleme süzgeci
Kompilationsfilm derleme film
Komplemänterfarben tümler renkler
Komplementwinkel tümler açılar
komplexer Leitwert geçirgenlik
Komplexkamerafahrt çarpaşık kaydırma
Komponist besteci
Komposition der Bild düzenleme
Kompression sıkıştırma[1,2]
~**sverhältnis** sıkıştırma oranı[1,2]
Kondensator yoğunlaç
~**mikrofon** yoğunlaçlı sestoplar
Kondensor aydınlatma merceği
Konfetti konfeti
Konfiguration yapılanış
Konflikt çatışma
Konkav-Linse iraksal mercek
konkrete Einstellung somut çekim
Konnotation yananlam
konstanter
~ **Breite** değişir yoğunluklu ses imi
~ **Breiteverfahren** değişir yoğunluklu işlem
~ **Schwärzung** değişir alanlı ses imi
~ **Schwärzungverfahren** değişir alanlı işlem
Konstanthalter düzelteç; pekiştirici; sallanmaönler
Kontakt
~**abzug** değmeli eşlem
~**kopie** değmeli eşlem
~**kopieren** değmeli basım
~**kopiermasehine** değmeli basım aygıtı
~**verfahren** değmeli basım
kontinuierlicher
~ **Bewegung** sürekli devinim
~ **Filmlauf** sürekli geçiş
~ **Filmlaufprism** sürekli devinim biçmesi
Kontinuität ayrımlama
Kontrapunkt karşısürüm
Kontrast sertlik
(k)~**arm** aşırı yumuşak
~**bereich** sertlik aralığı
~**filter** sertlik süzgeci
~**losigkeit** sertlik eksikliği
~**minderung** sertlik düşmesi;
~**montage** karşıtlamalı kurgu
~**regelung** sertlik ayarı
~**regelungsknopf** sertlik düğmesi
(k)~**reich** aşırı sert
~**umfang** sertlik ayarı; sertlik oranı
~**verhältnis** sertlik oranı
Kontroll denetim
~**lautsprecher** denetim sesyayarı
~**bildschirm** öndenetlik; yönetim denetliği
~**e** denetleme
~**empfänger** denetlik
~**eur** bilet kesici
~**gerät** denetlik
~**icht** im[1] ışığı
~**monitor** ana denetlik; görüntü denetliği
~**pult** alıcı denet masası; ana denetim masası
~**raum** alıcı denet odası; yönetim odası
~**spur** kılavuz ses yolu
konventionelle Kino geleneksel sinema
Konvergenz çakışma
Koversationszimmer dinlenme salonu
Konversionsfilter dengeleme süzgeci
Konverter çevireç
Konvex-Linse yakınsak mercek
konzentrische Kabel eksendeş kablo
Kopf kafa
~**geschirr** kulaklık
~**hörer** kulaklık
~**hörer-Buchse** kulaklık yuvası
~**hörsprechgarnitur** kulaklık
kopfstehende
~ **Einstellung** baş aşağı çekim
~ **Kamera** baş aşağı çevirim
Kopie eşlem; yeniden seslendirme
~**ranlage** basım aygıtı
~**ranstalt** basim; basım işliği
~**ren** basım
~**rlänge** basım uzunluğu
~**rlicht** basım ışığı
~**rmaschine** basım aygıtı
~**rmaschine-Linse** basım aygıtı merceği
~**rmasehine-Operateur** basıcı
~**rprozeß** basım işlemi
~**rung** basım; eşlemleme; yeniden seslendirme
~**rverfahren** basım işlemi
~**rwork** basım
~ **ziehen** basmak
kopieren basım
Koproduktion ortakyapım

Korn tanecik
Körnigkeit taneciklilik
Körperdouble çıplak benzer
Korrekturfilter dengeleme süzgeci; düzeltici süzgeç
Korrespondent televizyon bildirmeni
kosmische Strahlen evren ışınları
Kosten gider
Kostüm giysi
~**berater** giysici
~**bildner** başgiysici
~**bildnerassistent** başgiysici yardımcısı
~**film** giysili film
~**fundus** giysi korunağı
~**gestalter** terzi
~**liste** giysi çizelgesi
~**magazin** giysi korunağı
~**probe** genel sınama
~**zeichner** giysi yaratıcısı
Krachmaschine gürültü aygıtı
Kraft kuvvet
~**stecker** akım fişi
~**strom** güç
Kran vinç
~**arm** vinç kolu
~**aufnahme** vinç çekimi
~**höher!** "vinç yukarı!"
~**tiefer!** "vinç aşağı!"
Kratze çizik
Kreis çevrim²
~**kino** ağ sineması
~**laufsystem** dolaşım düzeni
Kreisel
~**kopf** denge topaçlı başlık
~**stativ** denge topaçlı başlık
Kreuz
~**beleuchtung** çapraz aydınlatma
~**dipol** çapraz çiftucay; X dalgalık
~**schnitt** almaşık kurgu
Kriegsfilm savaş filmi
Kriminafilm polis filmi
Kristall basınç elektriği aygıtı
~-**Motor** kırılcalı motor
~-**Mikrofon** kırılcalı sestoplar
~**perlwand** incili görüntülük
~**schirm** incili görüntülük
Kritik eleştiri
Kritiker eleştirmen
Krümmung kabarma
Kufendruck yatak baskısı
Kugel yöneltmesiz sestoplar
~**gelenk** bilyalı eklem; eklemli başlık
~**gelenkopf** bilyalı başlık
~**mikrofon** yöneltmesiz sestoplar
Kühlung soğutma
Kuleschow
-**Effekt** Kuleşov deneyi
~**Experiment** Kuleşov deneyi
Kulisse görünçlük çevresi
~**nhalle** bezem korunağı
Kultur
~**film** ekin filmi
~**programm** ekin izlencesi
Kung-Fu Film kungfu filmi
Kunst
~ **der Film** sinema sanatı
~ **der Video** video sanatı
~**die Fernsehen** televizyon sana- tı
~**film** sanat filmi; sanat üzerine film
~**karton** resim kartonu
~**licht** yapma ışık
~**lichtfarbfilm** yapma ışık (boş) filmi
~**lichtfilm** yapma ışık (boş) filmi
~**maler** boyacı
~**stoff** yoğrumsal gereç
Künst
~**lerfoyer** dinlenme salonu
~**lergarderobe** giyinme odası
(k)~**leriche Film** tecrıdışı film
~**lerzimmer** dinlenme salonu
(k)~**liche Beleuctung** yapma aydınlatma
(k)~**licher Satellit** uydu
Kupferkabel bakır kablo
Kurbel kol
kurz
~**e Brennweite-Ohjektiv** kısa odaklı mercek
~**e Einstellung** kısa çekim
(K)~**film** kısa film
(K)~**nachrichten** kısa haberler
(K)~**spielfilm** öykülü kısa film
(K)~**stopp** ara verme, dondurma düğmesi
(K)~**welle** kısa dalga
Küvette tekne
KW kısa dalga
kW kilovat

L

l lambert
Labor(atorium) işlemelik
Lack
~**er** vernik
~**ieren** vernikleme
Ladegerät yükleç
Ladung elektrik yükü
Lagerhaus korunak
Laienakteur özenci oyuncu
Laiendarsteller(in) özenci oyuncu
Lambert lambert
Lampe ışıtaç
~**nkohle** kömür
~**nschere** yaylı askı
Länder dağıtım bölgesi
lang
~**e Brennweite-Objektiv** uzun odaklı mercek
~**e Einsteilung** uzun çekim
(L)~**film** uzun film
(L)~**spielplatte** uzunçalar

(teker)
(L)~welle uzun dalga
Länge uzunluk
langsame
~ **Aufnahme** durgun çekim
~ **Bildfolge** durgun ayrım
~ **Film** durgun film
~ **Montage** durgun kurgu; yavaş kurgu
~ **Schnitt** yavaş kurgu
~ **Sequenz** durgun ayrım
~ **Tonhöhenschwankungen** titreme
Längstwellenfrequenz çok alçak yinelenim(ler)
Lani Bird Lani Bird
Lanterna Magica büyülü fener
Larsenelfekt Larsen etkisi
Laser(strahl) laser
LaserVision LaserVision
Lassoband işlik yapıştırıcısı
Latensifikation gizli görüntü yeğinlemesi
latentes Bild gizli görüntü
Latte aski
Lauf
~**katze** iskele
~**kran** yürür köprü
~**rolle** kılavuz makara
~**schiene** kaydırmalık
~**steg** iskele
~**zeit** dakikalama; gösterim süresi; makara süresi
~**zeitglied** geciktirme satırı
~**zeitkette** geciktirme satırı
~**zeitleitung** geciktirme satırı
läuft! "başla!"; "kalkışa geç!"
Laut ses
~**archiv** seslik
~**heit** ses düzeyi
~**sprecher** sesyayar
~**stärke** gürlük
~**stärkepegel** ses düzeyi
~**stärkeregelung** gürlük ayarı
~**stärkeregelungsknopf** ses düğmesi
~**stärkeregler** gürlük ayarı
~**stärkeregterknopf** ses ve resim düğmesi
Lavendel mavi eşlem
~**kopie** mavi eşlem
~**net** mor süzek
~**material** mavi eşlem (boş) filmi
Lawrence-Bildröhre Lawrence ışıtacı
Lecherleitung yassı kablo
Leerband boş kuşak[3]
Lehr
~**fernseh** okul televizyonu; eğitim televizyonu
~**film** eğitici film; öğretici film
~**plan** okul televizyonu
Leibeserziehungsprogramm beden eğitimi izlencesi
leicht
~**e Komödie** hafif güldürü
~**e Underhaltung** eğlendirici izlence
Leinen bezem bezi
Leinwand bezem bezi; görüntüllük
Leistung güç
Leitungsfähigkeit iletkenlik
Leiter iletken
Leitmotiv yinelemeli kavram
~**montage** yinelemeli kurgu
Leitung çevrim[2]
Lesen okuma[1]
Leucht
~**blendung** açılma
~**dichte** ışıklılık; parlaklık; parlaklık imi
~**dichtesignal** parlaklık imi
~**dichteumfang** sertlik aralığı
~**e** ışıtaç
~**fleck** parlak nokta
~**schirm** fosforlanmalı görüntülük; ışınır görüntülük
~**stoff** ışıldar
~**stofflampe** ışınır ışıtaç
~**stoffpunkt** renkli nokta
~**stoffschirm** ışınır görüntülük
Licht ışık
~**! "ışık!"**
~**absorber** soğurucu
~**absorption** soğurma
~**bahn** ışın demeti
~**bank** küme ışıldak
~ **bestimmen** kertelemek
~**bestimmer** kerteleyici
~**bestimmung** kerteleme[1]
~**bestimmungskopie** kerteleme[1] örneği
~**bestimmunngsmaschine** kerteleme aygıtı
~**bild** fotoğraf; saydam resim
~**bildaufnahme** fotoğrafçılık
~**bildgerät** saydam resim göstericisi
~**bildner** fotoğrafçı
~**blende** yayındırıcı kanat
~**bogen** ışık yayı
~**bogenlampe** ışık yaylı ışıtaç
~**bündel** ışın demeti
~**bündelswinkel** ışık açısı
(I)~dicht ışıkgeçirmez
~**double** ışık benzeri
(I)~undurchlässig ışıkgeçirmez
(I)~elektrisch ışıkelektriksel
(I)~elektrische Effekt ışıkelektrik etkisi
(I)~elektriktrische Leitfähigkeit ışıkiletkenlik
~**elektrizität** ışık elektrik
(I)~empfindlich ışığaduyar
~**farbmessgerät** renk sıcaklıöl çeri
~**feld** ışıklı kutu
~**geschwindigkeit** ışık hızı
~**gestalter** görüntü yönetmeni
~**gitter** borulu aski

~hof ağıl
~hofeffekt ağıl etkisi
~hofschutz ağılönler
~kasten ışıklı kutu; küme ışıldak
~klappe ışıkkeser
~leiste kaydırma askısı
~messergerät ışıkölçer
~messung ışıkölçümü
~orgel aydınlatma masası
~plan aydınlatma tasarı
~punkt nokta[2]; tarayıcı nokta
~punktabtaster tarayıcı film aygıtı
~quant ışıközü
~quelle ışık kaynağı
~rampe taban ışıtaçları
~regelanlage aydınlatma masası
~regler azaltıcı
~relais ışıklama düzengeci
~schleuse ışıkkesen
~setzung yerleştirme
~spiel sinema
~spielhaus sinema
~spieltheater sinema
~spieltheaterbesitzer oynatımcı
~spieltheater-Geschäftsführer oynatımcı
~spieltheaterleiter sinema yöneticisi
~stärke aydınlanma düzeyi; bağıntılı açıklık
~stärkemessung ışıkölçümü
(l)~stärkes Objektiv hızlı mercek
~stellanlage aydınlatma masası
~steuerband basım ışığı kuşağı; kerteleme[1] örneği
~steuergerät azaltıcı
~strahl ışık ışını; ışın demeti
~strom akı
~struung dağılım
~ton optik ses
~tonaufnahmeknopf optik seslendirme kafası
~tonaufzeichnung optik seslendirme
~tonband optik ses kuşağı
~tonfilm optik sesli film
~tonkamera ses alıcısı
~tonkopie optik sesli film
~tonlampe uyarıcı ışıtaç
~tonmaschine optik seslendirici
~tonpositiv ses pozitifi
~tonprojektor optik sesli gösterici
~ton-Randspur optik ses yolu
~tonschrift optik ses imi; ses imi
~tonspur optik ses yolu
~tonwobbel ses sınama kuşağı
~ und Schatten ışık ve gölge
(l)~undurchlässig saydamsız
~wertzahl basım aygıtı sayısı
~wurflampe gösterici ışıtacı
~zeile kaydırma askısı
Linearvideo düz video
Linearität doğrusallık
~ der Ablenkung doğrusallık
~regelung doğrusallık ayarı
Links görünçlük solu
links Kameraschwenkung sola çevrinme
Linse mercek
~förmigbildwand merceksi görüntülük
~ mit veränderlichen Fokus değişir odaklı mercek
Lippenmikrofon dudak sestopları
Live
~programm canlı yayın
~sendung canlı yayın
~übertragung canlı yayın
lm lümen
"Location" dışarıda çevirim
Loch
~maske elek
~stanze delgeç
lochen delik açmak; delmek
Log yazanak
Loge loca
Lohn ödemelik
Lokaltermin yer seçimi
Lokomotive lokomotif
"Looking Room" yan boşluk
Lösch
~kopf silme kafası
~ung silme
löschen silmek
Lösung çözüm; eriyik
~ des Knotens çözüm
"Lot" işlik arsası
Louma Louma
Low-band alçak kuşak[3]
"Low Key Lighting" cılız ana ışık
LP uzunçalar (teker)
Luft
~aufnahme havadan çekim
~bild sanal görüntü
~verbindung uçaktan yayın
Lüftung havalandırma
Lumen lümen
Luminanz parlaklık; parlaklık imi
~kanal parlaklık oluğu
~signal parlaklık imi
Lumineszenz ışıldama
Lupe gözyeri
Lustspielfilm eğlendirici film; güldürü (filmi)
Lux lüks
~meter lüksölçer
LV LaserVision
LW uzun dalga
lx lüks
Lyrik söz
lyrische Dichter söz yazarı

M

MII MII
MAC MACI
machen ein Kopie eşlem çıkar-

mak

mächtig

~e Linien güçlü çizgiler

~e Punkts güçlü noktalar

Macrozoom Macrozoom

Magazin doldurmalık; korunak; ufak doldur malık

~ierung korunaklama

~sendung magazin (izlencesi)

Magic Box Magic Box

Magirama Magirama

magisches Auge göz ışıtacı

Magiscope Magiscope

Magnafilm Magnafilm

Magnascope Magnascope

Magnet mıknatıs

~aufzeichnung videoya saptama

~aufzeichnungsgerät video aygıtı

~aufzeichnungsgerät-Operateur video görüntücüsü

~aufzeichnungswagen videoya saptama arabası

~ausgleichsspur dengeleme yolu

~band mıknatıslı kuşak[1]; mıknatıslı ses kuşağı

~bandaufzeichnung videoya saptama

~bandaufzeichnungsgerät video aygıtı

~bandbearbeitung kurgu

~bandcutter kurgucu

~bandcutting kurgu

~bandschichtträger taban

~bandschnitt kurgu

~bezugsband deneme kuşağı

~bildaufzeichnung videoya saptama

~bildaufzeichnungsanlage video aygıtı

~bildaufzeichnungsgerät video aygıtı

~bildband video ku şağı

~bildbandheimgerät video aygıtı

~bildbandkassette kutucuk

~bildbandschnitt kurgu

~feld mıknatıslı alan

~film mıknatıslı film

~filmgerät mıknatıslı filmli ses aygıtı

~isierung mıknatıslanma

~ismus mıknatıslık

~kopf mıknatıslı kafa

~ofon ses aygıt

~ofonband mıknatıslı ses kuşağı

~ofongerät ses aygıtı

~ogramm video izi

~perfoband mıknatıslı film

~randbeschichten mıknatıslama

~randbespuren mıknatıslama

~randspur mıknatıslı ses imi

~schallspur mıknatıslı ses yolu

~splitfilm mıknatıslı film

~spur mıknatıslı ses imi; mıknatıslı ses yolu

~ton mıknatıslı ses

~tonaufnahme mıknatıslı seslendirme

~tonaufnahmekopf mıknatıslı seslendirme kafası

~tonband mıknatıslı ses kuşağı

~tonbandarchiv mıknatıslı seslik

~tongerät ses aygıtı

~tonkopf mıknatıslı seslendirme kafası

~tonprojektor mıknatıslı sesli gösterici

~tonrandspur mıknatıslı ses yolu

~tonspur mıknatıslı ses imi; mıknatıslı ses yolu

~tonverfahren mıknatıslı seslendirme

magnetisch mıknatıssal

~e Bildaufzeichnung videoya saptama

~e Bildaufzeichnungsgerät video aygıtı

~e Fokussierung mıknatıslı odaklama

~e Schicht mıknatıslı kat

~e Schreiber ses aygıtı

~e Tonaufnahme mıknatıslı seslendirme

~optisch mıknatıslı-optik

"magopt(ical)" mıknatıslı-optik

Magoptical-Kopie mıknatıslı-optik eşlem

Mahziehen iz bırakma

"Make-Up" makyaj

Makrokinematografie iriölçek sineması

Maler boyacı

Malleinwand bezem bezi

Malteserkreuz Malta haçı

manueller Zoom elle kaydırma

Manuskript oyunluk

~vertrag oyunluk sözleşmesi

Märchenfilm masal filmi

Marke ayırmaç; geçme imi; im[2]

Marron(kopie) kırmız eşlem

Maser maser

Maske Akademi örtüsü; makyaj; makyajcı; örtü

~ machen makyaj yapmak

~~bildner(in) makyajcı

~nröhre elekli ışıtaç

Masse

~nfilm yığın filmi

~nkommunikation yığınsal iletişim

~nkommunikationsmittel yığınsal iletişim araçları

~nmedien yığınsal iletişim araçları

~nszene kalabalık görünçlük
Masseinheit birim
Mast direk
"Matinée" gündüz gösterimi
~-**Film** orta uzunlukta film
Matrix kalıp
Matrize kalıp
Matt
~**scheibe** buzlu cam
~**schirm** donuk görüntülük
Matteverfahren örtülü film
Mauritone kurgu aygıtı
Maximal
~**kontrast** aşırı sert
~**öffnung** en son açıklık
maximale Öffnung bağıntılı açıklık; en son açıklık
MAZ video aygıtı; videoya saptama
~ **ab!** "video!"
~-**Wagen** videoya saptama arabası
MB megabyte
mechanische
~ **Bildabtastung** mekanik tarama
~ **Fernsehen** mekanik televizyon
~ **Programm** mekanik oluk seçme
~ **Tricks** mekanik etkiler
~ **Trickvorrichtungen** canlandırma hileleri
Mediatheque iletişimlik
medizinischen
~ **Fernsehen** tıp televizyonu
~ **Kinematografie** tıp sineması
Megabyte megabyte
Megahertz megahertz; megasikl
Megaphon sesbüyütür
Mehr
~**bereichverstkrker** tüm kuşak dalgalığı
~**fachbelichtung** çok çevirim
~**geschwindigkeitskamera** değişir hızlı alıcı
~**kopfkopiermaschine** çok kafalı basını aygıtı
~**schichtenfarhfilm** tek kuşak'
~**schirmverfahren** çok görüntülüklü işlem
~**systemfernsehgerät** çok işlemli almaç
~**systemvideomagnetbantgerät** çok işlemli video
~**tonspur** çok yollu ses
Meisterkopie ana kuşak
Melodram melodram
melodramatische Film melodram filmi
Membran zar
Menschenfilm erkek filmi
Menü seçke
MESECAM MESECAM
Meß
~**film** deneme filmi
~**signal** sınama imi
metallislerten Bildwand maden görüntülük
Metallochmaske elek
Metapher eğretileme
Meter
~**länge** metreyle uzunluk
~**wellenfrequenz** çok yüksek yinelenim(ler)
~**zähler** metre sayacı; sayaç
Methode yöntem
Metonymie düzdeğişmece
metrische Montage ölçümlü kurgu
mho mho
MHz megahertz; megasikl
MIDI MIDI
Mica Mica
"Mickey Mousing" Mickey Mousing
Mikro
~**film** minifilm
~**kinematografie** ufakölçek sineması
~**welle** minidalga
~**wellenrelaisstation** telsiz bağlantısı yayacı
~**wellenwerbindung** telsiz bağlantısı
Mikro sestoplar
~**assistent** sestoplarcı
~**fon** sestoplar
~**fonangel** sestoplar kamışı; sestoplar kolu
~**fonanchluss** sestoplar yuvası
~**fonbewegung** sestoplar devinimleri
~**fongalgen** sestoplar arabası
~**fonkran** sestoplar arabası
~**fonmann** sestoplarcı
~**mann** sestoplarcı
~**fonschatten** sestoplar gölgesi
~**fonstativ** sestoplar ayağı
~ **mit Achtercharakteristik** çift yönlü sestoplar
Mikron mikron
Mime erkek oyuncu
Miniatur maket
Mired mired
Misch
~**atelier** seslendirme odası
~**er** bileştirici
~**plan** ses dizelgesi
~**pult** seslendirme masası; yönetim masası
~**studio** sözlendirme işliği
~**ung(der Tonbinder)** bileştirme
mischen zincirlemek
~**!** "zincirle!"
Mitchell Mitchell
Mitchell-Mechanismus Mitchell düzeneği
mit out sound sessiz çekim
Mitschwenk izleyici çekim
Mittel

~aufnahme bel çekimi
~grund orta
~punkt optik özek
~welle orta dalga
~wellen orta yinelenim(ler)
mittlere
~ Nahaufnahme göğüs çekimi; yarı diz çekimi
mit zweierlei Geschwindigkeit çift hızlı
mixen bileştirmek
MJPEG MJPEG
MM yığınsal iletişim araçları
Möbel döşeme
~fundus döşeme korunağı
~magazin döşeme korunağı
Modell maket
~aufnahme maket çekimi
~bauer maketçi
~macher maketçi
~magazin maket korunağı
~werkstatt maket işliği
~schreiner maketçi
~trick maket çekimi
Modem Modem
Moderator açıkoturum yöneticisi; sunucu
Modulation değiştirim
~ des Bildsenders resim değiştirimi
~ des Tonsenders ses değiştirimi
Modulator değiştirimci
modulieren değiştirimlemek
modulierte
~ Tonband dolu ses kuşağı
~ Tonspur dolu ses yolu
Moiré ızgara etkisi
Molekül özdecik
Molnya Molniya
Moment
~aufnahme
~fotografie şipşak
monaural tekboyutlu (ses)
Mondlichtseffekt ay ışığı etkisi
Mondovision Mondovision
Monitor denetlik; öndenetlik
monochromatisch tek renkli
Monopack(film) tek kuşak[1]
monophon tekboyutlu (ses)
Monopod tekayak
Monoskop monoskop; tek resimlik
Monsterfilm canavar filmi
Montage kurgu; Montage
~halle bezem kurma salonu
~protokoll kesin oyunluk
montieren kurgulamak
Monumentalfilm anıtsal film; üstünyapım
Moritone kurgu aygıtı
Mosaik(-Elektrode) mozaik
Motiv yer
~besichtigung yer seçimi
~suche yer seçimi
~sucher bakaç
Motor alıcı motoru; motor
~antriebkamera motorlu alıcı
Moviela kurgu aygıtı
Movieola kurgu aygıtı
Movietone
~Frame" sesli çerçevesi
Movitone kurgu aygıtı
Moviola kurgu aygıtı; Moviola
MPEG MPEG
MP3 MP3
"Multicam" çok alıcılı çevirim; çok alıcılı işlem
~-Verfahren çok alıcılı işlem
"Multifilm"-System çok filmli işlem
Multifokusobjektiv değişir odaklı mercek
Multimedia çok araçlılık
"Multiplane" çok düzlem alıcısı
multiplex, Multiplex çok imli (aygıt)
Multiplexer çok imli (aygıt)
"Multiplexer" optik bileştirme aygıtı
Multiplikationsfilm canlandırma filmi; canlıresim
Münzfersehen paralı televizyon
"Musical" müzikal (film)
~ Comedy" müzikli güldürü
Musik müzik
~alfilm müzikal (film)
~arrangement müzik düzenlemesi
~aufnahme müziklendirme
~aufnahme (bevor das Bild aufgenommen wird) önce - den besteleme
~band müzik kuşağı
~-Direktor müzik görevlisi
~erfilm müzikli film
~konserve hazır müzik
~ mit Film müzikli film
~programm müzik izlencesi
~sendung müzik izlencesi
musikalische
~ Einrichtung müzik düzenlemesi
~ Komödie müzikli güldürü
~ Kulisse destekleyici müzik
"Musique Concrète" somut müzik
Muster günlük çekim(ler)
~kopie ana eşlem; ilk eşlem
~zusammenstellen dizileme
Mutterkopie ana kuşak
MW orta dalga
Mylar Mylar
Mysterienspiel-Film suçlu kim filmi

N

n nano
N newton

Nagra Nagra
Nachauffführung genel oynatım
Nachauffführungstheater genel oynatım sineması; ikinci oynatım sineması
Nachaufnahme yeni çekim
Nacheinstellung yeni çekim
Nachhall yankı
~**raum** yankı odası
Nachlauf art kılavuz
Nachleuchter iz bırakma
Nachproduktion yapım sonrası
Nachrichten haber(ler); haber izlencesi
~**film** haber filmi
~**redaktion** haber bölümü
~**satellit** uydu
~**sendung** haber izlencesi
~**sprecher(in)** sunucu
~**studio** haber işliği
Nachschneiden damalı basım; negatif kesimi
Nachspann son yazısı
Nachspieltheater ikinci oynatım sineması
Nachsynchronisation sonradan seslendirme
nachsynchronisieren sonradan seslendirmek
Nachsynchronisierung sonradan seslendirme
Nachsynchronisierverfahren sonradan seslendirme
Nacht gece
~**aufnahmen** gece etkisi
~**filter** gece süzgeci
~**rohfilm** gece boş filmi
nach unten Schwenk aşağıya çevrinme
nach Vorn öne doğru
Nacktkulturfilm çıplaklık filmi
Nadelsystem iğneli yüzey
Nah bel çekimi; omuz çekimi
~**aufnahme** omuz çekimi
~**einstellung** bel çekimi; omuz çekimi
Nahbesprechungsmikrofon dudak sestopları
näherfahren! "darlaştır!"; "mercek öne!"; "öne kaydır!"
Nahtstelle arayüz
Namenvorspann tanıtma yazısı
nano- nano-
National
~ **Association of Television Arts and Sciences** Ulusal Televizyon Sanat ve Bilimleri Birliği
~**fernsehen** ulusal televizyon
nationales
~ **Fernsehnetz** ulusal ağ
~ **Film** yerli film
~ **Kino** yerli sinema
National Televizyon System Committee Ulusal Televizyon Dizgesi Kurumu
Natriumthiosulfat hipo
Natural Vision Natural Vision
Naturama Naturama
naturgetreues Modell yarım donatım
natürliche
~ **Beleuchtung** doğal aydınlatma
~ **Dekoration** doğal bezem
~ **Licht** doğal ışık
Natürlichkeit doğallık
"NC-17" "NC-17"
Nebel
~**effekt** sis etkisi
~**smaschine** sis aygıtı
Neben
~**darsteller(in)** yardımcı oyuncu
~**geräusch** yerel gürültü (ses)
~**rolle** ikinci rol
~**sender** bağlı yayaç
~**titel** öbür ad
Negativ negatif
~**abzieher** negatif kesici
~**bild** görüntü negatifi; negatif görüntü
~**cutter** negatif kesici
~**emulsion** negatif duyarkat
~**entwicklung** negatif açındırması
~**farbfilm** renkli negatif film
~**film** negatif boş film; negatif film
~**material** negatif boş film
~ **mlt Tonspur** ses yollu negatif
~**modulation** negatif değiştirim
~**montage** negatif kesimi
~**perforation** negatif deliği
~-**Positiv-Verfahren** negatif-pozitif işleme
~**schneiden** negatif kesimi
~**schnitt** negatif kesimi
~**schnitter(in)** negatif kesici
~**schramme** negatif çizik
~-**Zusatsobjektiv** negatif ek mercek
Neger akıl defteri; ışık örtüsü; oymalı örtü
Neorealismus Yeni Gerçekçilik
Neoverismus Yeni Gerçekçilik
Net Internet
Netz kent akımı
~**schalter** açma-kapama düğmesi
~**stoff** süzek
~**werk** ağsılaşma
neu
(N)~**ausgabe** yeniden sürüm
~**e Film** Yeni Sinema
~**e Kino** Yeni Sinema
~**e Kopie** yeni eşlem
~**er Amerikanischer Film** Yeni Amerikan Sineması
~**er Australischer Film** Yeni Avustralya Sineması
~**e Welle** Yeni Dalga

(N)~**produktion** yeni çevirim
(N)~**verfilmung** yeni çevirim
9,5-mm
~-**Film** 9,5 mm'lik film
~-**Format** 9,5 mm'lik film
~-**Pathéformat** 9,5 mm'lik film
~-**Schmalfilm** 9,5 mm'lik film
Neutralgraufilter yoğunluk süzgeci
Newton newton
"Next Wave" Sonraki Dalga
NP alçak yinelenim(ler); ses yinelenimi
NHK NHK
ni-cad ni-cad
nicht
~ **belichteter Film** boş film
~ **freigegebener Film** yasak film
~ **im Bild** çerçeve dışı
(N)~**kopierer** kötü çekim
~**öffentliches Fernsehen** kapalı yayın
(N)~**schauspieler(in)** özenci oyuncu
"Nickelodeon" nickelodeon
Nieder
~**frequenz** alçak yinelenim(ler); ses yinelenimi
~**frequenzstuf** alçak yinelenim katı
~**frequenzverstärker** yükselteç
~**frequenzvertärkung** alçak yinelenim yükseltimi
~**intensitätsbogenlampe** alçak yeğinlikli ışık yayı
~**spannungslampe** alçak gerilimli ışıtaç
~**voltlampe** alçak gerilimli ışıtaç
niedrig alçak görüş noktası
Niere yürek biçimi sestoplar
~**nmikrofon** yürek biçimi sestoplar
Nipkowscheibe Nipkow çarkı
Nitraphotlampe tungsten ışıtaç
Nitro
~**film** nitrat film
~**schichtträger** nitrat taban
~**zellulose** selüloz nitrat
~**zellulosefilm** nitrat film
~**zelluloseschichtträger** nitrat taban
NK kötü çekim
"Noiseless" uğultuönler
"Nonfictionfilm" belgesel film
"non-theatrical"
~ **Distribution** tecimdışı dağıtım
~ **Rights"** tecimdışı dağıtım hakkı
normal olağan ayar
(N)~**brennweite** olağan odaklı mercek
~**e Stellung der Kamera** olağan görüş noktası
(N)~**film** ölçün film
(N)~**filmformat** ölçün film
(N)~**format** ölçün film
(N)~**geschwindigkeit** olağan hız; ölçün hız
(N)~**kopie** ana eşlem
(N)~**objektiv** olağan odaklı mercek
(N)~**rohfilm** ölçün boş film
(N)~**winkelobjektiv** olağan açılı mercek
Normenwandler ölçün çevireci
Normenwandlung ölçün çevirme
Notbeleuchtung güvenlik aydınlatması
NTSC Ulusal Televizyon Dizgesi Kurulu
~-**System** NTSC (renk işlemi)
Nummer des Kanals kanal sayısı

O

Ober
~**beleuchter** baştışıkçı
(o)~**er Rang** ikinci balkon
~**licht** üstten aydınlatma
~**sicht** üstten görüş
~**ton** üsttitrem
Objekt konu
Objektiv mercek
~**brennweite** odak uzunluğu
~**deckel** mercek kapağı
~**fassung** mercek çerçevesi; mercek yuvası
~**halterung** mercek çerçevesi; mercek yuvası
~**mit veränderlicher Brennweite** değişir odaklı mercek
~ **mit verstellebarer Brennweite** değişir odaklı mercek
~**revolver** mercek tablası
~**ring** odaklama bileziği
~-**Winkelmesser** mercek iletkisi
objektive Kamera nesnel anlatı
obligatorische Programmplannung zorunlu izlenceleme
"Off" çerçeve dışı; dıştan (gürültü); dıştan (ses)
~-**Mikro"** sestoplar dışı
~-**Stimme** dıştan (ses)
~ **the Record"** açıklanmamak koşuluyla
offene Vorführung kamuya oynatım
öffentlich
~**es Fernsehen** açık yayın
~**e Vorführung** kamuya oynatım
offizielle Vorführung resmi oynatım

Öffnung açıklık; ışık düzengeci açıklığı
~ **der Blende** ışık düzengecini açma
~**szahl** f sayısı
Ohm ohm
Ohrhörerbusche kulaklık yuvası
OIRT Uluslararası Radyo ve Tele - vizyon Örgütü
Okular gözyeri
Olymp üst balkon
"On" içten (ses)
~-**Geräusche** içten (gürültü)
Opazität saydamsızlık
Operateur alıcı yönetmeni; gösterimci
Operettenfilm operet filmi
Opernfilm opera filmi
Oppositionsmontage karşıtlamalı kurgu
optisch
~**e Achse** optik eksen
~**e-akustische Lehrmittel** görsel-işitsel araçlar
~**e-akustische Medien** görsel-işitsel araçlar
~**e Ausgleicher** optik dengeleyici
~**e Bank** optik basım aygıtı; yansıtılmış görüntü basım aygıtı
~**e Bild** optik görüntü
~**e Fahraufnahme** optik kaydırma
~**e Fahrt** optik kaydırma
~**e Kopiermaschine** optik basım aygıtı
~**e Lehrmittel** görsel araçlar
~**e Linse** mercek
~**en Kennzeichen** tanıtma resmi
~**er Ausgleich** optik dengeleme
(O)~**ersucher** bakaç
~**e Rückfahrt** optik geriye kaydırma
~**es Kopieren** optik basım
~**e System** optik dizge
~**e Täuschnung** göz yanılsaması
~**e Tricks** optik etkiler
~**e Verkleinerungskopie** optik küçültme eşlemi
~**e Vortahrt** optik öne kaydırma
Orangefilter turuncu süzgeç
Original
~**band** ana mıknatıslı kuşak[1]
~**drehbuch** özgün oyunluk
~**fernsehspiel** özgün televizyon oyunu
~**filmlänge** özgün uzunluk
~**haupttitel** özgün ad
~**kopie** ana kuşak[1]
~**kopieschnitt** ana kuşak[1] kurgu - su
~**motiv** yer
~**negativ** ana negatif
~**musik** özgün müzik
~**stoff** özgün oyunluk
~**übertragung** canlı yayın
Ort
~**santennenanlage** kablolu televizyon
~**skanal** yerel oluk
~**ssender** aktarıcı
Orthikon-Bildaufnahmeröhre ortikon ışıtaç
ortho
~**chromatisch** ortokromatik
~**chromatische Emulsion** ortokromatik duyarkat
~**chromatische Film**
(O)~**film** ortokromatik (boş) film
~**panchromatisch** ortopankromatik
~**panchromatische Emulsion** ortopankromatik duyarkat
~**panchromatische Film** ortopankromatik (boş) film
~**panfilm** ortopankromatik (boş) film
Orwocolor Orwocolor
Oscar Oscar
Oszillator salıngaç
Oszillograf dalga salınımçizeri; salınımçizer
Oszilloskop salınımçizer
"Overhead"-Projektor günışığı göstericisi
"Overlay" elektronik örtülü bileştirme
Ozon ozon

P

"Package" hazır izlence
Paint Box Paint Box
PAL
~-**Norm** PAL (renk işlemi)
~-**Prinzip** PAL (renk işlemi)
~-**System** PAL (renk işlemi)
pan
~**chromatisch** pankromatik
~**chromatische Emulsion** pankromatik duyarkat
~**chromatische Film** pankromatik (boş) film
(P)~**film** pankromatik (boş) film
Panaglide Panaglide
Panavision Panavision
~**kamera** Panavision alıcı
Pan-Cake Pan-Cake
Pan-Cinor Pan-Cinor
Panfocusverfahren derinlemesine görüntü
Panikbeleuchtung güvenlik aydınlatması
Panne kesilme; uygulayımsal aksaklık
Panorama
~**bildwand** geniş görüntülük
~**kopf** çevrinme başlığı
~**leinwand** geniş görüntülük

~mitschwenk izleyici çevrinme
~schwenk çevrinme
panoramieren çevrinmek
Panotravelling çevrinmeli kaydırma
Pantograph yaylı askı
Parabol
~-Antenne çanak dalgalık
~spiegel çanak yansıtıcı
parabolischer Reflektor çanak yansıtıcı
Paradigma dizi
Paraffin
~~iermaschine mumlayıcı
~ierung mumlama
Parallanode dinot
Parallaxe ıraklık açısı
parallel
(P)~fahrt yanlamasına kaydırma
(P)~handlung koşut gelişim
(P)~kamerafahrt koşut kaydırma
~montage koşut kurgu
~schnitt koşut kurgu
Parkett birinci; ön
Parkplatztheater park sineması
Parodie gırgırlama
Partitur müzik
passiv
~er Satellit yansıtıcı uydu
(P)~satellit yansıtıcı uydu
"Pattern Generator" biçim üreteci
Pause ara
~nfüller ara imi
~nlosevorführung sürekli gösterim
~nzeichen ara imi; tanıtma imi
Pegel
~anzeiger gürlükölçer
~vektorskop renkserlikölçer
Pendelsystem sarkaçlı film
"Peoplemeter" izleyiciölçer
"Perchman" sestoplarcı
Perfo
~band delikli film; mıknatıslı film
~magnetband mıknatıslı film
Perforation delik; delik açma
~sloch delik
~srand kenar
~sseite kenar
perforier
(P)~maschine delik açıcı
~te Bildwand delikli görüntülük
~ten Magnetfilm mıknatıslı film
Perigeum yerberi
Periode dönem
periodisch dönemsel
Perlwand incili görüntülük
"Personal-Computer" kişisel bilgisayar
Personengruppe takım
Perspektive görünge
~-Bühnenbild görüngesel bezem
Perückenmacher berber
Pflichtexamplar derleme eşlemi
"PG" "PG"
"PG-13" "PG-13"
pH hidrojen iyonu yoğunluğu
phantastische Film düşlemsel film
Phase evre
~neinstellung evreleme
~nmodulation evre değiştirimi
~ntrickzeichner canlandırıcı
~nzeichner canlandırıcı
Phon fon
Phosphor fosfor
Phosphoreszens fosforlanma
Phosphorpunkt renkli nokta
Photo Foto
Photo Background dip fotoğrafı
"Photogénie" resmegiderlik
Photograph Fotograf
Photon ışıközü
"Pictographe" Pictographe
Pictoscope Pictoscope
piezoelektrischen Mikrofon kırılcalı sestoplar
Piezoelektrizität basınç elektriği
Piktograph Pictographe
Pilot
~kommentar kılavuz açıklama
~kopie renk kılavuzu
~ton kılavuz ses
~träger kılavuz demeti
Pilotone Pilotone
Piratensender korsan yayaç
Pixel nokta[1]
PL yapım görevlisi
Plakat ası
"Plan-Séquence" çekim-ayrım
Plastikbildwand yoğruk görüntülük
plastisch yoğruk
~e Analysis yoğrumsal çözümleme
~e Material yoğrumsal gereç
~er Film üçboyutlu (film)
Plastik yoğruk
Platte
~nmaschine tekerçalar
~nspieler tekerçalar
Platz yer
~anzahl koltuk sayısı
~anweiser(in) yer gösterici
"Play-Back"(-Verfahren) önceden seslendirme
Pulimbikon(-Röhre) plumbikon ışıtaç
PM evre değiştirimi
Podest seki
Podiumdiskussion açıkoturum
poetisch
~er Film ozansı film
~er Realismus ozansı gerçekçilik
Pol uç

~**arisation** ucaylama;ucaylanma
~**arisationsfilter** ucaylama süzgeci
(p)~**arisieren** ucaylamak
(p)~**arisiertes Licht** ucaylanmış ışık
~**arisierung** ucaylama
~**aritätumkehrung** uçdeğiştirme
~**aroid** ucaylayıcı
~**aroid-Kamera** Polaroid (fotoğraf aygıtı)
~**aroid-Kino** Polaroid sinema
~**aroid-Verfahren** ucaylayıcı gözlük

Polarbalın kutupsal yörünge
Polieren parlatma
politisch
~**er Film** siyasal film
~**es Kino** siyasal sinema
Polivision Polivision
Polizeifilm polis filmi
Polyecran Polyecran
Polyester polyester
~**film** polyester film
~-**Schichtträger** polyester taban
Polyvinylchloride polivinilklorit
Polyvision Polyvision
porno
~ **Film** cinsel sömürü filmi
~**graphische Film** cinsel sömürü filmi
Position yerleştirme
Positiv pozitif; pozitif görüntü
~**abzug** pozitif eşlem
~**bild** görüntü pozitifi; pozitif görüntü
~**emulsion** pozitif duyarkat
~**entwicklung** pozitif açındırması
~**farbfilm** renkli pozitif film
~**film** pozitif film
~**filmmaterial** pozitif boş film
~**kopie** pozitif eşlem
~**material** pozitif boş film
~**modulation** pozitif değiştirim
~-**Negatif Schalter** pozitif-negatif anahtarı
~**perforation** pozitif deliği
~**schramme** pozitif çizik
~**vorsatzlinse** pozitif ek mercek
~-**Zusatzobjektiv** pozitif ek mercek
Postmodernismus artçağdaşçılık
Pot(entiometer) ses ve resim düğmesi
"Power-Zoom" odak uzunluğu motoru
Presentation sunma; sunuş
~**abteilung** sinema bölümü
Präsentator sunucu
Pratikabel seki
"pravdisti" Sinema-Gerçekçiler
Premiere ön oynatım
"Pre-view" deneme oynatımı
Primär
~**hewegung** birincil devinim
~**elektronen** birincil elektron
~**farbe** birincil renkler
~**strahler** yayıcı öğe
~**valenz** birincil renkler
Prinzipal
~**fokus** ana odak
~**rolle** başlıca rol
Prisma biçme
Probe sınama
~**aufnahme** deneme çekimi
~**bild** ayar resmi
~**hühne** sınama salonu
~**drehbuch** sınama oyunluğu
~**film** deneme filmi
~ **in der Dekoration** işlikte sınama
~**kopie** iş eşlemi
~**plan** sınama tasarı
~**raum** sınama salonu
~**schnitt** deneme parçası
~**studio** sınama salonu

Probier
~**aufnahme** deneme çekimi
~**film** deneme filmi
Produktion yapım; yapımcılık
~**sablauf** çalışına dökümü; izlence taslağı
~**sabteilung** yapım bölümü
~**sassistent** yardımcı yapımcı; yönetmen yardımcısı
~**sbesprechung** yapım toplantısı
~**sbetrieb** yapım bölümü
~**schef** başyapımcı; yapım görevlisi; yapım yönetmeni
~**seinheit** yapım takımı
~**sfirma** yapımevi
~**sgang** yapım takımı
~**sgesellschaft** yapımevi
~**singenieur** ana denetim görevlisi
~**skomplex** yapım merkezi
~**skosten** gider
~**sleiter** yapım görevlisi; yapım yönetmeni
~**sleiterassistent** yapım görevlisi yardımcısı; yapım yönetmen yardımcısı
~**szahl** yapım sayısı
~**splan** çalışma çizelgesi
~**ssekretärin** yapım görevlisi
~**ssitzung** yapım toplantısı
~**steam** yapım takımı
~**stermin** yapım tarihi
~**sversicherung** yapım sigortası
~**szeit** yapım süresi
~**szentrum** yapım merkezi
Produzent yapımcı
~-**Regisseur** yapımcı-yönetmen
~-**Regisseur-Autor** yapımcı-yönetmen-oyunluk yazarı
Programm izlence; izlence dergisi
~**ablauf(plan)** çalışma dökümü; alıcı dökümü
~**ateur** izlenceci
~**austausch** izlence değişimi

~ **austellen** izlencelemek
~**auswahl** oluk seçme
~**direktor** yönetmen
~**formen** televizyon türleri
~**füller** ek film
~**gestalter** izlenceci
~**heft** izlence dergisi
~**ingenieur** ana denetim görevlisi
~**konserve** hazır izlence
~**nummer** oluk sayısı
~**planung** izlenceleme
~**produktion** yapım
~**schema** izlence çizelgesi
~**sendezeit** yayın tarihi
~**titel** ad
~**umschaltung** oluk seçme
~**unterbrechung** ara (verme), yayın kesilmesi
~**wahl** oluk seçme
~**wahlanfage** oluk seçici
~**wahltaster** oluk seçme düğmesi

Projektion gösterim
~**achse** gösterim ekseni
~**bogenlampe** gösterici ışıtacı
~**sapparat** gösterici
~**sentfernung** uzaklık
~**sfernsehen** televizyon gösterimi
~**sfrequenz** gösterici hızı
~**sgerät** gösterici
~**slampe** gösterici ışıtacı
~**slinse** gösterici merceği
~**smaske** gösterici örtüsü
~**sraum** gösterim odası
~**srolle** gösterim makarası
~**sschirm** görüntülük
~**svorspann** gösterim kılavuzu
~**swand** görüntülük
~**swandgrösse** görüntülük eni

Projektor gösterici
~**bildfenster** gösterici penceresi
~**stativ** gösterici ayağı
~**verschluss** örtücü

projizieren göstermek
proletarische Kultur Emekçi Ekini
Proletkult Emekçi Ekini
Propaganda
~**-Film** propaganda filmi
~**-Sendung** propaganda izlencesi
Prospekt dip bezi
~**maler** boyacı
Proszeniumsvorhang perde
Protagonist kahraman
Protokoll nach der Montage kesin oyunluk
Prüf
~**bild** ayar resmi
~**film** deneme filmi
~**signal** sınama imi
~**ungsausschuß** değerlendirme kurulu; denetleme kurulu
~**zeile für Kamera** alıcı sınaması
psychologisches Film ruhsal film
Pubertätsfilm ergenlik filmi
Publikum izleyiciler
Pubtizität tanıtı
Pumpen tümselme
Pumpstativ subasınçlı ayak
Punk
~**licht** tarayıcı nokta
~**lichtabtaster** tarayıcı film aygıtı
Puppen
~**film** kukla filmi
~**trickfilm** kukla filmi
Purpur mavi-kırmızı
putzen çiziksizlemek
~ **einer Kopie** çiziksizleme
PVC polivinilklorit
PWA oluk seçici
Pylon direk
Pyrotechniker etkici

Q

quadraphonisch dört oluklu
~**e Ton** dört oluklu ses
"Quadruplex"
~**-Aufzeichnungsgerät** dörtlü video aygıtı
~**-Aufzeichnungskopf** dörtlü saptama kafası
Quanten nicem
Quartz kuvars
~**-Halogen-Lampe** kuvars ışıtaç
~**lampe** kuvars ışıtaç
~**steuerung** kırılcalı eşleme
Quecksilberdamf
~**bogenlicht** cıva buğulu ışık yayı
~**lampe** cıva buğulu ışıtaç
Quer
~**bild** yatay resim
~**schrift** enine im[1]
~**schriftaufzeichnung** enine görüntü saptama
~**schriftgerät** enine video aygıtı
~**schriftverfahren** enine görüntü saptama
~**spur** enine im[1]
~**spuraufzeichnung** enine görüntü saptama
~**spurgerät** enine video aygıtı
~**spurverfahren** enine görüntü saptama
"Quickie" çırpıştırma film
Quizsendung yarışma izlencesi
Quota oynatım saptancası
~**-Film** saptanca filmi

R

"R" "R"
r - Y k - Y
Radio radyo

~**apparat** almaç
~**empfänger** almaç
~**frequenz** radyo yinelenimi
~**frequenzkonverter** radyo yinelenim çevireci
~**gerät** almaç
~**röhre** radyo ışıtacı
Rahmen(gestell) çerçeve
Rampe eğik yüzey
Rand
~**effekt** kenar etkisi
~**numerierungsmaschine** sayılayıcı
~**nummer** kenar sayısı
~**schleier** kenar sislenmesi
Random
~-**Access-Montage** değişken kurgu
~-**Access-Montage-Gerät** değişken kurgu aygıtı
~-**Access-Montage-Verfahren** değişken kurgu aygıtı
~-**Access-Schnitt** değişken kurgu
~-**Access-Schnitt-Gerät** değişken kurgu aygıtı
~-**Access-Schnitt-Verfahren** değişken kurgu aygıtı
Rang balkon
Rangierfeld dağıtımlık
Rank Cintel Rank Cintel
rasche
~ **Montage** hızlı kurgu
~ **Schnitt** hızlı kurgu
Raster kafes; süzek
~**wechselfrequenz** saniyede alan (sayısı)
Raubsender korsan yayaç
Raum
~**beleuchtung** oda aydınlığı; yumuşak aydınlatma
~**film** üçboyutlu (film)
~**licht** dağınık ışık
~**ton** üçboyutlu ses
~**welle** yansımış dalga
~**wirkung** ses derinliği
Rausch
~**abstand** im-görültü oranı
~**en** gürültü; parazit
~**ton** gürültü; uğultu
Reallsator yapımcı; yönetmen
Realismus gerçekçilik
Realist gerçekçi
Rechenanlage bilgisayar
Rechte
~ **ab der Kopie** eşlem başına hak
~ **für Filmauswertung ausserhalb der Filmtheater** tecimdışı dağıtım hakkı
~ **zur Vorführung in Schulen** okullarda oynatım hakkı
rechts
(R)~ görünçlük sağı
~ **Kameraschwenkung** sağa çevrinme
(R)~- und Links Bildwerfer çift gösterici
Recorder saptayıcı
Redakteur oyunluk görevlisi; yapımcı
Redaktion(sraum) haber bölümü
Rede söz
Reduktion küçültme
reelles
~ **Bild** gerçek görüntü
~ **Brennpunkt** gerçek odak
reflektiertes Licht yansıyan ışık
Reflektor yansıtaç; yansıtıcı
Reflex parıltı
~**sucher** yansımalı bakaç
Reflexion yansıma[1]; yansıma[2]
Refraktion kırılma
Regelung ayar
~**sknopf** ayar düğmesi
Regen
~**aufnahme** yağmur etkisi
~**bogenfarben** ana renkler
~**bogengenerator** gökkuşağı üreteci
~**effekt** yağmur etkisi
Regeneration tazeleme
Regenerierflüssigkeit tazeleyici
Regenerierung tazeleme
Regie yönetim; yönetim odası
~**assistent** yardımcı yönetmen; yönetmen yardımcısı
~**besprechung** yapım toplantısı
~ **führen** yönetmek
~**kanzel** yönetim odası
~**leitung** içiletişim
~**pult** ana denetim masası
~**raum** yönetim odası
~**zentrale** ana denetim odası; yönetim odası
Regional
~**anstalt** bölge yayacı
~**nahrichten** bölgesel haberler
~**produktionszentrum** bölgesel yapım merkezi
~**programm** bölgese izlence
~**sender** bölge yayacı
Regisseur yönetmen
~-**Kameramann** yönetmen-alıcı yönetmeni
Regler azaltıcı; düzelteç; düzengeç; sallanmaönler
Regnen çizik
Reihe dizi; sıra
~**ndekoration** tam bezem .
rein
~**e Film** arı sinema
(R)~gewinn kesintili gelir
(R)~kohlenbogen kömürlü ışık yayı
Reinigung temizleme
~**sbad** temizleme banyosu
~**smaschine** temizleme aygıtı
Reise
~**empfänger** taşınabilir televiz - yon
~**film** gezi filmi; turizm filmi

~kino gezici sinema
~-MAZ taşınabilir video aygıtı
~videomagnetbandgerät taşınabilir video aygıtı
Reißschwenk yıldırım geçişi
Reklame tanıtı
~chef tanıtıcı; tanıtı görevlisi
~fachmann tanıtıcı
~film tanıtı filmi
~-Tamtam tantana
Rekompatibilität ters bağdaşım
Rekonstruktion yeniden düzenleme; yeniden kuruş
Relais
~sender aktarıcı
~sendersantenne aktarıcı dalgalığı
~station aktarıcı
~stelle aktarıcı
relative
~ Feuchtigkeit bağıl nem
~ Öffnung bağıntılı açıklık
Relay Relay
Relieffilm üçboyutlu (film)
religiöser Film dinsel film
"Remake" yeni çevirim
Remanenz iz bırakma
"Remix" yeniden bileştirme
Reparatur bakım
Reportage görüşüm
~film görüşüm filmi
~wagen seslendirme arabası
Reporter televizyon bildirmeni
~fernsehkamera el alıcısı
~kamera el alıcısı
Reprise yeniden sürüm
Requisit donatım
~e donatını korunağı
~en donatım; el donatımı
~enfundus donatım korunağı
~enkammer donatım korunağı
~enliste donatım dökümü
~enmagazin donatım korunağı
~enmeister döşemeci
~enraum donatım korunağı
~eur donatımcı
~eurassistent yardımcı donatımcı
Reserve yedek
~aufnahme ayrılmış çekim
Restseitenband güçsüzleştirilmiş yan kuşak[3]
"Retake" yeni çekim
Retro-Fokus geri odaklı mercek
Retro(spektive) anma gösterisi
Rettung in letzter Minute "son anda kurtarış"
Revolvergriff tetikli sap
Revolverkopf mercek tablası
RF radyo yinelenimi
r, g, b birincil renkler
Rheostat azaltıcı
rhythmische Montage tartımlı kurgu
Rhythmus alıcı hızı; tartım
~träger sözlendirme kılavuzu
Richt
~antenne yöneltmeli dalgalık
~fernsehsendung yöneltmeli yayın
~fernsehübertragung yöneltmeli yayın
~funkstrecke telsiz bağlantısı
~funkverbindung telsiz bağlantısı
~strahlantenne yöneltmeli dalgalık
richtung
~sempfindliches Mikrofon yöneltmesiz sestoplar
(R)~slampe toplayıcı ışıldak
Riffel dalgalanma
~muster ızgara etkisi
"Rifle Spot" nokta ışıldağı
Rillendecke kaydırma askısı
Riss kopma; yırtılma
roh
(R)~drechhuch ayrımlama
(R)~film(material) boş film
(R)~schnitt kaba kurgu
Röhre alıcı ışıtacı; radyo ışıtacı
~nkolben ampul
Roll
~e kangal; makara; rol
~eformat makara boyu
~elange makara boyu
(r) ~ ender Titel döner yazı
~titel döner yazı
Romanze aşk filmi
Röntgen
~kamera röntgen alıcısı
~kinematografie sinema-röntgen
~strahlung röntgen ışınları
rot
(R)~filter kırmızı süzgeç
(R)~licht alıcı ışığı; im[1] ışığı; kırmızı ışık
"Rotator" dalgalık yöneltici
Rotoscope Rotoscope
Rouxcolor Rouxcolor
Rundmagazin döner saydam resimlik
Rück
~blende geriye dönüş
~enlicht geriden aydınlatma
~fahrt geriye kaydırma
~koplung geribeslem
~lauf geriye sarma; resim başı (yapma); ters geçiş; tersine devinim
~lauftaste geriye sarma düğmesi
~laufsustastung boşluk
~laufverfahren tersine çevirim
~leitung geribeslem
~meldung geribeslem
~pro geriden gösterici; geriden gösterim
~pro-Einheit geriden gösterim birimi
~projektion geriden gösterim

~**projektioneinheit** geriden gösterim birimi
~**projektionsfilm** diplik filmi
~**projektor** geriden gösterici
~**proleinwand** geriden gösterim görüntülüğü
~**proschirm** geriden gösterim görüntülüğü; yarısaydam görüntülük
~**protechnik** geriden gösterim
~**seite** bağlaç
~**setzer** diplik
~**spielen** önceden seslendirme
~**sprechleitung** içiletişim
~**spulung** geriye sarma
~**stellung** özgün ayar
~**taste** sıfırlama düğmesi
~**wärtsgang** tersine devinim
~**wirkung** geribeslem

Ruhe sessizlik
~ton uğultuönler

Rühr
~**er** çalkalayıcı
~**stück** acıklı güldürü
~**werk** çalkalayıcı

Rund
~**empfangsantenne** yöneltmesiz dalgalık
~**funk** radyo
~**funkanstalt** radyo yayacı
~**funkempfänger** almaç
~**funkröhre** radyo ışıtacı
~**funksender** verici
~**funkstation** radyo yayacı
~**funkübertragung** yayın
~**horizont** gök görüntülüğü
~**magazin** saydam resim doldurmalığı
~**strahlantenne** yöneltmesiz dalgalık
~**tischgesprächen** açıkoturum

"Rushes" günlük çekim(ler)

S

Saal salon
~**beleuchtung** salon aydınlatılması

Sado-Western İtalyan kovboy filmi

Sägezahn testere dişi

Salbenblende yayındırıcı

Samm
~**elektrode** toplaç
~**linse** aydınlatma merceği; yakın- sak mercek

sämtliche Rechte tüm haklar

Samuraifilm samuray filmi

Sandsack kum torbası

Sänger(in) şarkıcı

SATCOM uydu iletişimi

Satellit uydu
~**enbahn** yörünge
~**enfernsehen** uydu televizyonu
~**enkommunikation** uydu iletişimi
~**enfernsehprogramm** yayın uydusu
~**enstation** uzay yayacı; yayın uydusu
~**enübertragung** uydudan yayın
~ **für direkte Sendung** dolaysız yayın uydusu

Saticon Saticon

Sättigung doyma

S-Band S-kuşağı

Scanoscope Scanoscope

Schabe kazıma
~**messer** kazıyıcı

Schall ses
~**absorber** soğurucu
~**absorption** soğurma
~**archiv** seslik
~**aufnahme** seslendirme
~**aufzeichnung** seslendirme
~**aufzeichnungsraum** seslendirme işliği
~**box** sessizleme kutusu
~**dämfung** sessizleme
(s)~**dicht** ses geçirmez
(s)~**dichte Hülle** sessizleme kutusu
~**dichtung** ses geçirmezleme; sessizleme
~**film** sesli (film)
~**geschwindigkeit** ses hızı
~**hülle** sessizleme kutusu
~**intensität** gürlük
~**platte** teker
~**plattenabspielgerät** tekerçalar
~**plattenabtaster** tekerçalar
~**quelle** ses saynağı
~**schutzhaube** sessizleme kutusu
~**stärke** gürlük
~**trichter** sesbüyüttür
~**wand** yankıönler
~**welle** ses dalgası

Schalt
~**band** kılavuz ses kuşağı
~**brett** dağıtımlık
~**kreis** çevrim[2]
~**raum** yönetim odası
~**rolle** dişli makara
~**tafel** dağıtımlık
~**ung** bağlantı[1]
~**zentrale** ana denetim odası

scharf odakta; seçik
(S)~**abstimmknopf** ince ayar düğmesi
(S)~·**abstimmung** ince ayar
(S)~**abstimmungsautomatik** özdevinimli yinelenim ayarı
~ **einstellen** odaklamak
(S)~**einstellung** odaklama
(S)~**einstellungsdistanz** odaklama uzaklığı
(S)·**eintellungslupe** odaklama büyüteci
(s)~**e Überblendung** kesme

Schärfe keskinlik; seçiklik

~assistent odaklayıcı
~ einstellen odaklamak
~ntiefe alan derinliği; derinlemesine görüntü; odaklama derinliği
~ntiefering odaklama bileziği
~rad odaklama kolu
~ ziehen odaklamak
~zieher odaklayıcı
Schatten çalışma gölgesi
~film gölge filmi
Schau
~foto oyuncu fotoğrafı
~platz çevirim yeri; yer
~spiel görünç
~spieler erkek oyuncu
~spielerin kadın oyuncu
~spielhaus sinema
Schein
~leitwerk geçirgenlik
~werfer ışıldak; toplayıcı ışıldak; yansıtaç
~werferhalter borulu askı
~werferlicht toplu ışık
~werfernase yayındırıcı kanat
~werfertor yayındırıcı kanat
~werferzug borulu askı
~widerstand içdirenç
Scheiner-Empfindligkeit Scheiner duyarlığı
Scheitelpegel
~ für Schwarz siyah doruğu
~ für Weiß beyaz doruğu
Scheuklappe yayındırıcı kanat
Scheunentor yayındırıcı kanat
Schicht duyarkat; kat[1]
~lage duyarkat yüzü
~seite duyarkat yüzü
~träger taban
~trägerseite taban yüzü
Schiebe
~blende silinme; silinmeli kararma - açılma
~bühne kayar görünçlük
~insert canlı çizgiler
~r azaltıcı; ayar düğmesi
Schienenwagen kaydırma arabası
schinden şişirmek
Schirm görüntülük
~bild yansımış görüntü
~breite boy
~grösse boy
~luminanz görüntülük parlaklığı
~rechts/Schirmlinks alıcı sağı/solu
Schlager başarılı film; film şarkısı; gişe birincisi
schlechte Aufnahme kötü çekim
Schleier sis
~filter sis süzgeci
Schleife büklüm; dolam
~nfilm sonsuz film
Schlierenverfahren kırılma fotoğrafı
Schluß bitiş
~aufnahme bitiş çekimi
~bildtolge bitiş ayrımı
~blende kararma
~klappe çekim ardı tahtası
~sequenz bitiş ayrımı
~stein kilit taşı
~szene bitiş
~titel son yazısı
~wort bitiş sözü
schmal
(S)~film dar film
(S)~film 8 mm 8 mm'lik film
(S)~filmformat dar film
(S)~filmkamera özenci alıcısı
(S)~filmkamera für 9,5 mm 9,5 mm'lik alıcı;
(S)~filmkamera für Super-8-mm büyük 8 mm'lik alıcı
(S)~film 9,5 mm 9,5 mm'lik film
(S)~filmprojektor dar film göstericisi
(S)~filmprojektor für 8 mm 8 mm'lik film
(S)~filmprojektor für 9,5 mm 9,5 mm'lik gösterici
(S)~filmprojektor für 16 mm 16 mm'lik gösterici
(S)~filmprojektor für Super-8- mm büyük 8 mm'lik gösterici
(S)~film 16 mm 16 mm'lik film
(S)~film 17,5 mm 17,5 mm'lik film
(S)~kamera özenci alıcısı
(S)~rohfilm dar boş film
Schmink
~e makyaj
~er makyajcı
~meister başmakyajcı
~vorlage makyaj fişi
Schmierenkomödiant abartıcı
schminken makyaj yapmak
Schnappschuß şipşak
Schnee karlanma~
-Effekt kar etkisi
Schneide
~impuls kurgu imi
~lehre yapıştırma aygıtı
~raum kurgu odası
~tisch kurgu masası
schneiden kurgulamak
schnell
~e Bildfolge devingen çekim
~er Rücklauf hızlı geriye sarma
~er Rückwärtsgang hızlı tersine devinim
~er Vorwärtsgang hızlı düz devinim
~rer Wicklung hızlı sarma
~er Worlauf hızlı öne sarma
~e Tonhöheschwankungen titreme
(S)~zeitraffer aşırı hız
(S)~zeitrafferaufnahme aşırı hızlı çevirim

(S)~**zeitrafferkamera** aşırı hızlı alıcı
(S)~**zeitrafferkino** aşırı hız sineması
Schnitt çıkarma; kesim; kesme; kurgu
~**bearbeitung** kesim; kurgu
~**er(in)** kesici
~**forderung** yok etme belgesi
~**kopie** iş eşlemi; kurgu eşlemi
~**meister(in)** kurgucu
~**negativ** kurgu negatifi
~**stelle** arabirim
~ **und Montage** kesim ve kurgu
~**vorführung** günlük çekim gösterimi
schnitt! "geç!"
Schnürsenkel çeyrek parmaklık
schöpferische Geographie yaratıcı coğrafya
schräg
~**e Aufnahme** eğik çekim
~**e Einstellung** eğik çekim; eğik çerçeveleme
~**e Filmschnitt** köşegen yapıştırma
(S)~**linie** eğik çizgiler
(S)~**schrift** eğik im¹
(S)~**schriftgeräte** eğik video aygıtı
(S)~**schriftverfahren** eğik görüntü saptama
(S)~**spur** eğik im¹
(S)~**spurgerät** eğik video aygıtı
(S)~**spurverfahren** eğik görüntü saptama
Schrank dolap
Scramme çizik
Schreibprojektor gün ışığı göstericisi
Schriftinsert yazı
Schutzmarke ayırmaç
"Scoop" tas ışıldak
"Script" yazman
~ **Girl"** yazman
Schritt
~**kopiermaschine** ara değmeli basım aygıtı
~**schaltwerk** aralı devinim
Schrumfung büzülme; film bozulması
~ **des Filmmaterials** film bozulması
Schüfftanverfahren Schüfftan işlemi
Schul
~**fernseh** okul televizyonu
~**fernsehen** eğitim televizyonu;
~**fernsehsendung** okul televizyonu
~**film** okul filmi
(s)~**internes Fernsehen** kapalı yayın
Schulter omuz
~**stativ** omuzluk
~**stützekamera** omuzluklu alıcı
Schund und Schmutz cinsel sömürü filmi
Schurke kötü adam
Schuß
~-**Gegenschuß** açı - karşı açı
~ **von Oben** üstten görüş
Schutzkappe mercek kapağı
schwank
~**ender Breite** değişir alanlı ses imi
~**ender Schwärzung** değişir yoğunluklu ses imi
~**ender Schwärzungverfahren** değişir yoğunluklu işlem
(S)~**ung** salınım
Schwank vodvil
schwarz
(S)~**blende** kararma
(S)-**blendung** kararma
~**e Komödie** kara güldürü
~**e Liste** kara dizelge
~**e Netzstoff** siyah süzek
~**er Film** kara film
~**er Vorhang** kara diplik
~**e Tüll** siyah süzek
~**e Wand** ışık örtüsü
(S)~**film** saydamsız kılavuz
~ **Hintergrund-Dekor** kara diplik
(S)~**licht** kara ışık
(S)~**negativfilm** siyah-beyaz film
(S)~**negativmaterial** siyah-beyaz negatif boş film
(S)~**pegel** siyah düzeyi
(S)~**positivfilm** siyah-beyaz pozitif film
(S)~**positivmaterial** siyah-beyaz pozitif boş film
(S)~**schulter** satır boşluğu
(S)~**tastung** boşluk
(S)~**weißempfänger** siyah-beyaz almaç
(S)~**weißsendung** siyah-beyaz yayın
(S)~**weißübertragung** siyah-beyaz yayın
(S)~**weißfernsehen** siyah-beyaz televizyon
(S)~**weißfernsehkamera** siyah-beyaz atıcı
~**weißfilm** siyah-beyaz (film)
~**weißfilmaufzeichnungsgerät** siyah-beyaz saptayıcı
~**wert** siyah düzeyi
Schwärz
(s)~**gefarbten Film** kara film
~**ung** yoğunluk
schweig! "susunuz!"
Schwenk çevrinme
~**arm** çevrinme kolu
(S)~**en** çevrinmek
~**hebel** çevrinme kolu
~**kopf** çevrinme başlığı
(s)~ **nach links!** "sola çevrin!"

(s)~ **nach rechts!** "sağa çevrin!"
~- **und Neigekopf** çevrinme başlığı
~**ung** çevrinme
Schwing
~**spiegel** aynalı örtücü
~**ung** salınım; titreşim
~**ungsweite** genlik
~**ungszug** çevrim[1]
Schwund alkınma
"Science-Fiction"-Film önceleme filmi
"Scramble" karıştırmak
"Scrambling" bozulma
"Screw-Ball Comedy" çılgın güldürü
"Script" yazman
~ **Girl"** yazman
"Séance" gösterim
sebstgeblimpte Kamera sessizlenmiş alıcı
SECAM-System SECAM (renk işlemi)
65-mm
~-**Film** 65 mm'lik film
~-**Format** 65 mm'lik film
~-**Todd-AO** 65 mm Todd-AO
625-Zeilen-Norm 625 satır
16
~ **Bilder pro Sekunde** saniyede 16 resim
~ **Bilder/s** saniyede 16 resim
~ **B/s** saniyede 16 resim
~-**mm-Aufnahmekamera** 16 mm'lik alıcı
~-**mm-Film** 16 mm'lik film
~-**mm-Format** 16 mm'lik film
~-**mm-Schmalfilm** 16 mm'lik film
~-**mm-Schmalfilmformat** 16 mm'lik film
~-**mm-Verleihkopie** 16 mm'lik eşlem
"Second Unit" ikinci takım
~ **Director"** ikinci takım yönetmeni
seh
(S)~**er** izleyici
(S)~**funk** televizyon
(S)~**schärfe** görme keskinliği; seçme gücü
sehr
(S)~**großaufhamme** baş çekimi
~ **hohe Frequenz** çok yüksek yinelenim(ler)
~ **hohe Spannung** çok yüksek gerilim
Seite
~**nband** yan kuşak[1]
~**nbeleuchtung** yandan aydınlatma
~**nverhältnis** çerçeve oranı
~**nverstelltung** alçak görüş noktası
Sekretärin yazman
Sektorenblende değişir örtücü
Sekundär
~**bewegung** ikincil devinim
~**elektronen** ikincil elektron
~**elektronenemission** ikincil yayım
~**elektronenvervielfacher** elektron çoğaltıcı
selbst
(S)~**kontrolle** özdenetleme
~**strahlend** fosforlanmalı
Selecta-Vision Selecta-Vision
Selektion seçim
Selsynmotor eşleme motoru
Semeologie göstergebilim
Semidokumentar yarı belgesel
~**film** yarı belgesel
Semiologie göstergebilim
Semiotik göstergebilim
~ **der Film** sinema göstergebilimi
sende
(S)~**antenne** verici dalgalık
(S)~**folge** dizi
(S)~**ingenieur** ana denetim görevlisi
(S)~**komplex** ana denetim odası; izlence yayın bölümü; yayın merkezi
(S)~**kopie** yayın eşlemi
(S)~**leistung** verici gücü
(S)~**mikrofon** verici sestoplar
~**n** televizyonla yayımlamak; yayımlamak
(S)~**plan** izlence çizelgesi
(S)~**r** televizyon yayacı; verici
(S)~**rbenennung** yayaç adı
(S)~**regie** ana denetim odası
(S)~**reihe** dizi
(S)~**rgruppe** ağ
(S)~**rkette** ağ
(S)~**rnetz** ağ
(S)~**station** radyo yayacı
(S)~**termin** yayın tarihi
(S)~**ung** yayın
(S)~**ungslizenz** yayın izni
(S)~**ungstitel** ad
(S)~**zeit** yayın süresi
(S)~**zentrum** yayın merkezi
senk
~**en!** "aşağıya kaydır!"
(S)~**rechte** düşey çizgiler
~**rechte Lichtleiste** üstten aydınlatma
~**rechter Schwenk nach oben** vinçle yükselme
~**rechter Schwenk nach unten** vinçle alçalma
(S)~**rechtschwenk nach oben** vinçle yükselme
(S)~**rechtschwenk nach unten** vinçle alçalma
(S)~**ung** aşağıya kaydırma
Scnsationsdarsteller cambaz
Sensibilisator duyarlaştırıcı
Sensitometer duyarlıkölçer
~**kurven** duyarlıkölçümü eğrisi

~**streifen** deneme parçası
Sensitometrie duyarlıkölçümü
Sensurround Sensurround
separat
~**er Lichtton** ayrı optik ses
~**er Magnetton** ayrı mıknatıslı ses
(S)~**or** eşleme ayırıcı
SEPMAG ayrı mıknatıslı ses
SEPOPT ayrı optik ses
Sequentialverfahren almaşık renk işlemi
Sequenz ayrım
~**system** düz tarama; almaşık renk işlemi
~**verfahren** almaşık renk işlemi
"Serials" bölüntülü film
Serie dizi
~**nlfilme** bölüntülü film
~-**Titel** dizi adı
Servo
~**motor** yardımcı motor
~**steuerung** özdevinimli düzenek
Sex
~-**Film** açık film
~**ual-Film** açık film
"Sfumato" yumuşak odak
Shotlist çekim dizelgesi
"Show"(-Sendung) eğlendirici izlence
SI SI birimleri
Sicherheit
~**sfilm** yanmaz boş film; yanmaz film
~**smassnahme** güvenlik önlemleri
~**ssehichtträger** yanmaz taban
~**svorschriften** güvenlik yönetmeliği
Sicht izleme
(s)~**bares Licht** görülebilir ışık
(s)~**bare Spektrum** görülebilir izge
~**barmachung** görselleştirme
~**veranstaltung** alıcılara oynatma
~**vorführung** alıcılara oynatma
siebente Kunst yedinci sanat
17,5-mm
~-**Film** 17,5 mm'lik film
~-**Format** 17,5 mm'lik film
~-**Schmalfilm** 17,5 mm'lik film
~-**Schmalfilmformat** 17,5 mm'lik film
70-mm
~-**Film** 70 mm'lik film
~-**Format** 70 mm'lik film
Signal im^{1}
~**bildmonitor** görüntü denetliği
~**gemisch** bileşik im^{1}
~**lampe** im^{1} ışığı
~**mischer** eşleme bileştirici
~**platte** im^{1} yüzeyi
~**stärke** im^{1} düzeyi
~**verstärkung** kazanç
Signifikant gösteren
Signifikat gösterilen
Silber
~-**Halogenide** gümüş halojenürleri
~**saltz** gümüş halojenürleri
~**schirm** yansıtaç; gümüş görüntülük
Silhouettenfilm gölge filmi
Simplifilm Simplifilm
simultan
(S)~**aufnahme** bileşik çekim
(S)~**montage** koşut kurgu
(S)~**system** zamandaş renk işlemi
(S)~**übertragung** zamandaş yayın
(S)~**verfahren** zamandaş renk işlemi
Single-8
~-**Aufnahmekamera** tek 8 alıcı
~-**mm-Film** tek 8
Singspiel vodvil
Sitten
~**komödie** töre güldürüsü
~**stuck** töre güldürüsü
Situationskomödie durum komedisi
Sitz
~**plan** yer tasarı
~**platz** koltuk; yer
~**platzzahl** koltuk sayısı
"Sketch" skeç
"Skip Printing" atlamalı basım
Skizze skeç; taslak
"Skylightfilter" gök süzgeci
Slaglicht toplayıcı ışıldak
"Slapstick"(-Komödie) sopalama
Smell-O-Vision Smell-O-Vision
"Snowing" karlanma
"Snuff-Film" tecavüz ve öldürme filmi
"Soap Opera" sabun operası
Softscheibe süzek
"Software" yazılım
"Soirée" gece gösterimi
Sonne
~**nblende** güneşlik
~**nlicht** güneş ışığı
~**nschutz** güneşlik
~**nstrahlung** güneş ışınımı
~**ntubus** güneşlik
~**nzelle** güneş pili
Soundkarte ses kartı
Sovcolor Sovcolor
Soviet Scope Soviet Scope
Sozialfilm toplumsal film
sozialistischer Realismus toplumcu gerçekçilik
Soziologie
~ **der Film** sinema toplumbilimi
~ **die Fernsehen** televizyon toplumbilimi
Spacevision Spacevision
Spalt aralık
~**blende** ışıklama yarığı

~**optik** ışıklama düzengeci
spanische Western İspanyol kovboy filmi
Spannrolle dengeleme makarası
Spannung gerilim
~**sabfall** gerilim düşmesi
~**smesser** gerilimölçer
~**sregler** düzengeç
~**ssteller** düzengeç
~**swert** gerilim
Speicher bellek; belleklenme
Speicherung iz bırakma; saptama
Speiseleitungskabel iniş kablosu
Speisung besleme!
Spektralfarbe izge renkleri
Spektrum izge
~ **der elektromagnetischen Wellen** elektromıknatıs izge
Sperrgreiler tutucu tırnak
Spezialeffekt etkiler
speziellen Effekte etkiler
sphärische
~ **Aberration** yuvarsal sapınç
~ **Linse** yuvarsal mercek
Spiegel ayna; yansıtaç
~**hlende** aynalı örtücü
~~**Galvanometer** aynalı galvanometre
~**linse** aynalı mercek
~**linsenobjektiv** aynalı mercek
~**rad** aynalı kasnak
~**trickverfahren** Schüfftan işlemi
~**trommel** aynalı kasnak
~**zylinder** aynalı kasnak
Spiel oyun
~**double** oyun benzeri
(s)~**en** oynamak
~**film** öykülü film; uzun film
~**gelung** yansıma
~**leiter** yarışma sunucusu; yönetmen
~**leitung** yönetim
~**requisit(en)** donatım
Spinnwebmaschine örümcek ağı aygıtı
Spionagefilm casus(luk) filmi
Spion(in)film casus(luk) filmi
Spitze doruk
~**naussteuerungsmesser** ses imi ölçer
~**nfilm** başfilm
~~**zu-Spitze** doruktan doruğa
"Split" mıknatıslı film
~ **Focus"** odak bölünmesi
~ **Screen"** alan bölünmesi; devinimsiz örtülü film; devinimsiz örtülü görüntü
Sponsorsendung ısmarlama yapım
Sport spor izlencesi; spor yayını
~**film** spor filmi
~**magazin** spor magazini
~**schau** spor izlencesi
~**sendung** spor yayını
"Spot" kısa tanıtı; toplayıcı ışıldak
~**licht** toplayıcı ışıldak
~**light"** toplayıcı ışıldak
Sprach söz
~**band** söz kuşağı
~**e** dil
Sprech
~**anlage** içiletişim
~**er(in)** sunucu
~**erstudio** sunucu işliği
~**ertext** açıklama
~**film** sözlü (film)
~**probe** ses sınaması
~**text** açıklama
Sprödigkeit gevreme
Sprossenschrift değişir yoğunluklu ses imi; değişir yoğunluklu seslendirme
~**aufzeichnung** değişir yoğunluklu seslendirme
Sprung atlama!
Spule makara; sarımlık
(s)~**n** sarmak
~**ndurchmesser** makara çapı
~**nkörper** göbek
Spur iz; kuşak3: ses yolu
Stab takım
~**antenne**
~**dipol** çiftucay
Stabilisierung pekiştirici
Stabitität dayanıklılık; sallanmazlık
~**probe** dayanıklılık sınaması
Stadtzensur belediye denetlemesi
Stand
~**bild** resim durdurma; saydam resim
~**bildverlängerung** dondurulmuş resim; resim dondurma
~**foto** çalışma fotoğrafı; saydam resim
~**fotograf** fotoğrafçı
~**kopie** dondurulmuş resim
~**kopieren** resim dondurma
~**ort** çevirim yeri; yer
Standard
~~**8mm-Film** ölçün 8 (mm'lik film)
~~**Bild-Ton-Versatz** ölçün aralık
~**kopie** ana eşlem
~**perforation** ölçün delik
~**vorspann** Akademi kılavuzu
Standarte mercek çerçevesi; mercek yuvası
Stanze geçme imi; delgeç
~**n** bileştirme
Stanztrick mavi diplik işlemi
"Star yıldız
(S)~**let"** yıldızcık
(S)~**System"** yıldızcılık
stark
~ **gebündeltes Mikrofon** namlu sestoplar
(S)~**stromnetz** kent akımı
Start
~**band** kılavuz; ön kılavuz

~**bild** başlangıç resmi
~**forlaufzeit** hızlanma süresi
~**impuls** eşleme imi
~**marke** başlangıç imi
~**markierung** başlangıç imi
~**vorlaufzeit** geriye sayım
~**vorspann** kılavuz; ön kılavuz
~**werbung** tanıtı
~**zeichen** başlangıç imi
~**zeit** geriye sayım

Station televizyon yayacı
(s)~**ärer Satellit** eşlemeli uydu
~ **für Satellitenübertragung** uzay yayacı
~**skennung** tanıtma imi

statisch duruk
~**e Aufnahme** değişmez çekim
~**e Elektrizität** durık elektrik

Statist figüran (erkek)
~**en** figüran topluluğu
~**erie** figüran topluluğu
~**in** figüran (kadın)

Stativ destek; üçayak
~**fahrwagen** üç tekerlekli araba
~**kopf** başlık
~**kopf mit Zahntrieb verstellung** dişli başlık

Steadicam Steadicam

Steckdose yuva
~ **für Zusatzlautsprecher** ek sesyayar yuvası
~**leiterplatte** baskı çevrim[1]

Steckenbleibten tutulmak

Stecker akım fişi

Steigtitel döner yazı

Steilheft gama

Steenbeck Steenbeck

Stell
~**er** azaltıcı; ayar düğmesi
~**motor** yardımcı motor
~**probe** soğuk sınama; yerleştirme
(s)~**vertretend Fernsehdirektor** yönetmen

Stereo üçboyutlu ses
~**aufnahme** üçboyutlu seslendir- me
(s)~**fonischer Ton** üçboyutlu· ses
~**fonie** üçboyutlu ses
~**kino** Stereokino
(s)~**plastischer Fernsehen** üçboyutlu televizyon
~**plastischer Film** üçboyutlu (film)
(s)~**skopischer Film** üçboyutlu (film)
~**skopisches Verfahren** üçboyutlu işlemi
~**tonaufnahme** üçboyutlu seslendirme
~**typen** kalıp kişiler
~**vision** Stereovision

Stern yıldız
~**chen** yıldızcık
~**filter** yıldız süzgeci
~**system** yıldızcılık

Steuer
~**band** denemelik
~**elektrode** Wenhelt yuvağı
~**knopf** ayar düğmesi
~**pult** seslendirme masası

Stichwort son söz; yapım imleri

Stil biçem

Still
~**bildfotograf** fotoğrafçı
~**stand** resim durdurma

Stimmprobe ses sınaması

Stoff konu; özdek
~**ührender** oyunluk görevlisi
~**plan** okul televizyonu

Stopp! "kes!"; "sesi kes!"
~**bad** durdurma banyosu
~**Still** ara verme-dondurma
~**trick** değiştirim; dondurulmuş resim; resim dondurma

Stör
~**abstand** im-gürültü oranı
~**geräusch** bozma; parazit
~**ung** bozma; karışma
~**ungsdia** uygulayımsal aksaklık resmi

"Storage Device" biriktirme aygıtı

"Story-Board" resimli taslak

Strahl demet; ışın
~**enkranz** ayla
~**enteilerprlsma** ışık bölücü biçme
~**er** sesyayar
~**rücklauf** resim başı (yapma)
~**ung** ışıma; ışınım

Strassenfilm kammerspiel filmi

Streif
~**en** film; video izi
~**licht** toplayıcı ışıldak

Streu
~**licht** yayınmış ışık
~**lichtscheinwerfer** yansıtıcı-yayındırıcı; yayındırıcı ışıldak
~**lichtschirm** yayındırıcı örtü
~**schirm** yayındırıcı örtü
~**ung** ayrılma; sapınç; yayınım

Stroboskop dönüşgözler
(s)~**ischer Effekt** dönüşgözler etkisi

Strom akı; akım
~**frequenz** akım yinelenimi
~**kreis** çevrim[2]
~**leiter** iletken
~**messer** amperölçer
~**versorgung** besleme[1]

Strukturalism yapısalcılık

Student(in)film öğrenci filmi

Studio düzlük; işlik
~**beleuchwug** işlik aydınlatması
~**empfänger** işlik denetliği
~**fernsehsendung** işlikte canlı yayın
~**film** işlik filmi
~**freigelände** işlik arsası
~**grundriss** i;lik tasarı

~kamera işlik alıcısı
~komplex yapım merkezi
~licht çalışma aydınlatması
~master yapım görevlisi
~ mit fünf Kanalen beş oluklu işlik
~monitor işlik denetliği
~plan düzlük tasarı
~probe işlikte sınama
~redaktor başsunucu
~system yapımevi dizgesi
~tage işlik günü
~tonmeister söyleşme bileştirici
Stufe kat[2]
~nlinse Fresnel merceği
~nlinsenscheinwerfer Fresnel ışıldak
Stukkateur alçıcı
stumm sessiz (film);
~ Aufnahme sessiz çevirim
(S)~bildformat sessiz çerçevesi
~e Aufnahme sessiz çekim
~e Kamera sessiz alıc
(S)~film sessiz (film); sessiz sinema
(S)~filmgeschwindtgkeit sessiz (film) hızı
(S)~filmprojektion sessiz gösterim
(S)~filmprojektor sessiz gösterici
(S)~kopie sessiz eşlem
(S)~projektor sessiz gösterici
(S)~schalt ses kapama
Stumpfklebelade uç uca yapıştırma aygıtı
Stumpfklebepresse uç uca yapıştırma aygıtı
Stunde saat
"Stuntman" cambaz
Stütze bezem desteği
subjektive
~ Einstellung öznel çekim
~ Kamera öznel anlatı
subraktive
~ Mischung çıkarmalı işlem
~s Farbverfahren çıkarmalı işlem
~s Kopierung çıkarmalı basım
Sucher bakaç
~objektiv gözyeri merceği
~okular gözyeri
Sujet konu
Summensignal bileşik im[1]
"Sunlight" ışıldak
Super-8
~-mm büyük 8
~-mm-Film büyük 8
~-mm-Format büyük 8
~-mm-Schmalfilm büyük 8
~-Verfahren büyük 8 yöntemi
superhohe Frequenz pek çok yüksek yinelenim(ler)
Super-Ikonoskop görüntü ikonoskopu; süperikonoskop (alıcı); süperikonoskop (ışıtaç)
~-Kamera süperikonoskop (alıcı)
~röhre süperikonoskop (ışıtaç)
Superimposierung bindirme
superkontrast aşırı sert
Super-Orthikon süperortikon (alıcı); süperortikon (ışıtaç)
~-Kamera süperortikon (alıcı)
~röhre süperortikon (ışıtaç)
Super-Panavision Super-Panavision
superpanchromatisch ortopankromatik
~e Emulsion ortopankromatik duyarkat
Superscope Superscope
Super-16 büyük 16
~-mm-Film büyük 16
~-mm -Format büyük 16
~-mm -Schmalfilm büyük 16
Super Technirama 70 Super Technirama 70
SuperTechniscope SuperTechniscope
Super-VHS büyük VHS
Supraleiter aşıniletken
Supraleitfähigkeit aşıniletkenlik
Surrealismus gerçeküstücülük
Surrealist gerçeküstücü
surrealistischer Film gerçeküstücü film
"Suspense" geciktirim
SVHS büyük VHS
S-VHS büyük VHS
S-Video Y/C imi
~-Eingang Y/C girişi
"Switch Back" almaşık kurgu
Symbol simge[1]
synchron eşlemeli
(S)~abziehtisch eşleyici
(S)~atelier sözlendirme işliği
(S)~bahn eşlemeli uydu
~ Handlung zamandaş gelişim
(S)~impulse eşleme imleri
~isch zamandaş
(S)~isation eşleme; sözlendirme
(S)~isationstisch eşleme masası
(S)~isationsregelung eşleme ayarı
(S)~isator eşleyici
(S)~isieren sözlendirme
~isieren eşlemek; sözlendirmek
~isierte Fassung sözlendirilmiş evirim
~isierte Film sözlendirilmiş film
~isierter Taktgeber eşleme üreteci
~isiert Filmaufnahme eşlemeli çevirim
(S)~isierung eşleme; sözlendirme
(S)~ismus eşlemelik
(S)~ität eşlemelik
(S)~klappe çekim tahtası; şak-

şak
(S)~**leife** sözlendirme dolamı
(S)~**marke**
(S)~**marken von Klappe** eşleme imi
(S)~**motor** eşleme motoru
(S)~**regisseur** sözlendirme
(S)~**satellit** eşlemeli uydu
(S)~**signalgemisch** bileşik eşleme imi
(S)~**sprecher(in)** sözlendirici
(S)~**studio** sözlendirme
(S)~**ton** eşlemeli ses
(S)~**Tonspur** eşlemeli ses yolu
(S)~**zeichen** eşleme imi
Syncom Syncom
Synekdoche kapsamlayış
Synopsis özet
Syntagma dizim
synthetische Montage bireşimci kurgu
System 35 System 35
Szenarium oyunluk
Szene bezem; çekim; görüngülük
~**nbild** bezem
~**nbildner** bezemci; sanat yönetmeni
~**nfolge** ayrım
~**nlänge** çekim uzunluğu
~**nnummer** çekim sayısı
~**nübergang** noktalama
~**nwechsel** bezem değişimi

T

Tafel çekim tahtası
Tag gündüz
~**aufnahmen** gündüz etkisi
~**esausbeute** günlük çekim(ler)
~**esbericht** ayrımlama; çevirim yazanağı
~**eskino** sürekli gösterim sineması
~**eslicht** gün ışığı
~**eslichtbeleuchtung** doğal aydınlatma
~**eslichtentwicklungsmaschine** gün ışığı açındırma aygıtı
~**eslichtfilm** gün ışığı (boş) filmi
~**eslichtladung** ışıkta takma
~**lichtlampe** gün ışığı ışıtacı
~**lichtprojektor**;
~**lichtschreibprojektor** gün ışığı göstericisi
~**lichtspule** ışıkta takma makarası
~**lichtvorführung** gün ışığında gösterim
~**esordnung** günlük döküm
~**esschau** haber(ler); haber izlencesi
~**esschausprecher(in)** sunucu
tägliches Ausmustern von Aufnahmen dizileme
"Take" çekim
~**number"** çevirim sayısı
Takt vuru
~**synchronisierung** vuru eşlemesi
Tank tekne
Tamtam tantana
Tantieme yapıt hakkı ödemeliği
Tanzfilm dans filmi
Tapezierer döşemeci yardımcısı; döşeme ressamı
"Target" erek
Tasche çanta
Tastatur dokunaçlık
Taste dokunaç
Tastung kenar sayısı dizelgeleme
Tatsachenfilm belgesel film
Team takım
TB terabyte
Technicolor Technicolor
Techniker uygulaman
Technirama Technirama
technisch
~**er Betriebsleiter** ana denetim görevlisi
~**er Direktor** ana denetim görevlisi
~**es Drehbuch** çevirim oyunluğu
~**e Störung** uygulayımsal aksaklık
Techniscope Techniscope
Teil bölüm; parça; rol
~**bild** alan; kafes
~ **eines Films** parça
~**habervertrag** ortaklık sözleşmesi
~**nahme** katılım
~**nehmer** katılımcı; sürdürümcü
~**nehmer im Programm** katılımcı
~**nehmermessung** izleyici araştırması
Tele- Tele-
Tele
~**fotoobjektiv** ırak merceği
(t)~**gen** televizyonagider
(")~**genie"** televizyonagiderlik
~**jector** Telejector
~**kinematografie** telesine(ma)
~**kolleg** televizyonla öğretim
~**objektiv** ırak merceği
(")~**player"** elektronik okuyucu
~**prompter** akıl defteri
~**satellit** uydu
~**skopantenne** geçmeli dalgalık
~**technik** televizyon uygulayımı
~**text** yazı görüntüleme
~**thek** televizyonluk
"Télécom 1" Télécom 1
TELECOM 71 TELECOM 71
"Telenovela" teleroman
TelePrompTer TelePrompTer
"Teleputer" telesayar
Television-Gerät almaç
"Télévision-Vérité" Televizyon-Gerçek

Televisor Televisor
Telstar Telstar
Tempo dizem
Terabyte terabyte
Test
~**band** deneme kuşağı
~**bild** ayar resmi
~**bildsendung** ayar yayını
~**film** deneme filmi
~**kopie** deneme eşlemi; kertelemel örneği
~**sendung** ayar yayını; deneme yayını
~**signal** sınama imi
Text oyunluk
~**band** sözlendirme kılavuzu
~**buch** oyunluk
~**buch eines Film** oyunluk
~**dichter** oyunluk yazarı
texten oyunluk yazmak
Texter oyunluk yazarı
TF taşıyıcı yinelenim
Theatarama Theatarama
Theater
~**film** tiyatro filmi
~**kopie** gösterim eşlemi
~**leiter** sinema yöneticisi
"theatrical distribution" tecimsel dağıtım
Thema izlek
Theorie
~ **der Autoren** yaratıcılar kuramı
~ **der Film** sinema kuramı
~ **die Fernsehen** televizyon kuramı
Thermoplastik ısıyoğruk
Thesenfilm savlı film
Three-perf. Three-perf.
Thrillarama Thrillarama
THX THX
Tief
~**e** derinlik
~**eneinstellungen** derinlemesine görüntü
~**enschärfe** alan derinliği; odak derinliği
~**enwirkung der Einstellungen** derinlemesine görüntü
~**tonbereich** kalınlık ayarı
Tierfilme hayvan filmi
"Timing" dakikalama; zamanlama
Tisch~
~**ler** marangoz-doğramacı
~**lerei** marangoz işliği
~**lerwerkstat** marangoz işliği
~**mikrofon** masa sestopları
Titel yazı
~**anfertiger** yazıcı
~**bank** yazılama masası
~ **der Sendung** ad
~**gerät** ad
~**insert** yazı
~**karton** ad kartonu
~**liste** tanıtma yazısı
~**maschine** yazıcı aygıt
~**musik** tanıtma yazısı müziği
~**registrierung** ad yazdırımı
~**rolle** ad rolü
~**ständer** çizi desteği; yazı desteği
~**untergrund** tanıtma yazısı dipliği
~**vorlage** ad kartonu; tanıtma yazısı kartonu; yazı kartonu
~**vorspann** tanıtma yazısı; tanıtma yazısı kartonu
~**zeichner** yazıcı
Tochtersender bağlı yayaç
Todd-AO Todd-AO
Tolerenz yanılma payı
Ton ses; titrem
~**abnahmer** tekerçalar
~**abschaltung** ses kesilmesi
~**angler** sestoplarcı
~**arbeitskopie** ses iş eşlemi
~**archiv** seslik
~**assistent** sesçi; ses yönetmeni,
~**atelier** seslendirme işliği
~**aufnahme** seslendirme
~**aufnahmegeschwindigkeit** seslendirme hızı
~**aufnahmepult** seslendirme masası
~**aufnahmestudio** seslendirme işliği; sesli işliği
~**aufnahmewagen** seslendirme arabası
~**aufzeichnung** seslendirme
~ **aus!** "sesi kes!"
~**ausblendung** kısma
~**ausfall** ses kesilmesi
~**band** mıknatıslı ses kuşağı; ses kuşağı
~**bandaufnahme** mıknatıslı seslendirme
~**bandgerät** ses aygıtı
~**bandgerät-Anschluss** ses aygıtı yuvası
~**band im Sprossenschrift** değişir yoğunluklu ses imi
~**band im Sprossenschrift-System** değişir yoğunluklu işlem
~**band im Zackenschrift** değişir alanlı ses imi
~**bandkassette** kutucuk
~**bandmaschine** ses aygıtı
~~**Bildaufzeichnung** videoya saptama
~**Bildaufzeichnungsgerät** kutucuklu video aygıtı; video aygıtı
~~**Bild-Platte** video plağı
~**blende** kısma;
~**blubbern** ek gürültüsü
~**box** seslendirme odası
~**demodulator** ses bulucu
~**einblendung** açma[1]
~**einstellung** ses ayarı
~**farbe** tını
~**fassung** sesli evirim

~film sesli (film); sesli sinema; sözlü (film);
~filmbildformat sesli çerçevesi
~filmgeschwindigkeit sesli (film) hızı
~filmkamera ses alıcısı; sesli alıcı
~filmmusik film müziği
~filmprojektion sesli gösterim
~filmprojektor sesli gösterici
~filmschirm sesli (film) görüntülüğü
~filmstudio seslendirme işliği
~frequenz ses yinelenimi
~galgen sestoplar arabası
~höhe diklik
~ingenieur ses başyönetmeni
~kabine seslendirme odası
~kamera ses alıcısı; sesli alıcı
~kanal seslendirme oluğu; ses oluğu
~kassette kutucuk
~ klar! "ses hazır!"
~kopf okuma kafası; ses bölümü
~kopie ses eşlemi
~lampe ışıklama ışıtacı
~lesegerät okuma kafası; okutaç
~maschine optik seslendirici
~meister ses başyönetmeni
~meisterpult seslendirme masası
~mischer bileştirici; seslendirme masası
~mischermeister bileştirici
~mischpult seslendirme masası
~mischung bileştirme
~ mit Ton ses üstüne ses
~negativ ses negatifi
~pegel ses düzeyi
~popel ek çentiği; yama
~positiv ses pozitifi
~probe ses sınaması
~projektor sesli gösterici
~projektorlampe uyarıcı ışıtaç
~qualität ses niteliği
~regie(raum) ses yönetim odası
~rundfunk yayın
~schnitt ses kurgusu
~schnittmeisrter(in) ses kurgucusu
~schrift ses imi
~schwund alkınma
~sender verici
~signal ses imi
~spur ses imi; ses yolu
~stärke gürlük; ses düzeyi
~studio seslendirme işliği
~system ses işlemi; ses yöntemi
~techniker bileştirici; ses yönetmeni
~teil ses kuşağı
~träger ses taşıyıcı dalga
~trägerfrequenz ses taşıyıcı yinelenimi
~überblendung bileştirme; ses zincirlemesi
~überlagerung ses bindirmesi
~- und Bildübertragung yayın
~verlauf resim - ses aralığı
~verstärker yükselteç
~verzerrung bozulma; bozum
~wagen seslendirme arabası
~wiedergabe okuma[3]
~zwischenfrequenz ses ara yinelenimi
~zwischenfrequenzrerstärker ses ara yinelenim yükselteci
tonnenförmige Verzeichnung fıçı sapması
Tonnereffekt yıldırım etkisi
Tor(blende) yayındırıcı kanat
Tornister
~sender el telsizi
~sprechfunkgerät el telsizi
total
(T)~aufnahme toplu çekim
(T)~e toplu çekim
(T)~scope Totalscope
(T)~vision Totalvision
tote Punkt ölü nokta
Trabant uydu
"Trade Show" alıcılara oynatma
Trafo dönüştürgeç
Träg
~heit des Auges görme sürerliği
~heitseffekt görme sürerliği
tragbar
~e Fernsehkamera el alıcısı
~es Funksprechgerät el telsizi
~es Sprechfunkgerät el telsizi
Träger taban; taşıyıcı dalga
~frequenz taşıyıcı yinelenim
~welle taşıyıcı dalga
Tragödie ağlatı
"Trailer" tanıtma filmi
Transduktor değiştirgeç
Transfokator değişir odaklı mercek
Transformator dönüştürgeç
Transistor transistor
~empfänger transistorlu almaç
Transkoder renk çevirici
Transkodierung renk çevirme
Transparenz geriden gösterim
~schirm saydam görüntülük
Transport
(t)~abel Bildwand katlanır görüntülük
~greifer yürütücü tırnak
Transsonor ses geçirir
~schirm ses geçirir görüntülük
Transversal
~abtastung enine tarama
~aufzeichnung enine görüntü tarama
~wellen enine dalgalar
Trauerspiel ağlatı
"Travelling" kaydırma
~ Matte" devinimli örtülü film; örtülü film
~-Matte-Verfahren devinimli

örtülü film
"Treatment" geliştirim
Trefferfilm başarılı film
Trennschärfe seçebilirlik
Trennweiche köprü[2]
Triazetat-Schichtträger triasetat taban
Tribüne açıkoturum; seki
Trick etkiler
~aufnahme hileli çevirim
~bank canlandırma masası
~dekor dağılır bezem
~einblendung bindirme
~film canlandırma filmi; canlı-resim; hileli resim
~filmzeichner canlandırıcı
~gerät optik basım aygıtı
~grafik canlı çizgiler
~kamera canlıresim alıcısı
~kameramann canlıresim alıcı yönetmeni
~kopiermaschine optik basım aygıtı; yansıtılmış görüntü basım aygıtı
~kopierung yansıtılmış görüntü basımı
~meister etkici
~mischer etkiler üreteci
~s hile
~szene hileli çekim
~tisch canlandırma masası
~zeichner canlandırıcı
Trieb
~film kammerspiel filmi
~rad geçiş makarası
Trinitron Trinitron
Tripel üçlü nokta
~formatprojektor üçlü gösterici
Trock
~enapparat kurutma aygıtı
~enapparatoperateur kurutucu
~enbatterie pil
~enschrank kurutma dolabı
(t)~nen kurutmak
~nung kurutma
~nung mit infrarote Strahlung kızılaltı kurutması
Trog tekne
Trommel kasnak; makara
Truca optik basım aygıtı
~aufnahme hile
~verfahren hile
Truecolor Truecolor
"TTL"
~-Messung mercekten
~-Prinzip mercekten
Tubus uzatma eki; yayındırıcı kanat
Tüll süzek
Turm kule
Tute uzatma eki; yayındırıcı kanat
Tüte ırak merceği; sestoplar
TV-Gerät alıcı
TV-karte televizyon kartı
Typ tip
~enbildung tipleme

U

überbelicht aşırı ışıklı
~eter (Film) aşırı ışıklı
(Ü)**~ung** aşırı ışıklama
überblend
(Ü)**~en** bindirme; geçme; zincirleme
~en zincirlemek
~en! "zincirle!"
(Ü)**~er** geçme
(Ü)**~ung** bindirme; geçme; zincirleme
(Ü)**~zeichen** geçme imi
über-die-Schulter-Einstellung uç
Übereinstimmung eşlemelik
~ mit dem (der) Filmstar özdeşleşme
überentwickelt aşırı açındırılmış
Überentwicklung aşırı açındırma
über Fernsch ausstrahlen televizyonla yayımlamak
über Fernsehen ausstrahlen yayımlamak
Übergang noktalama
Überhörfrequenz sesüstü yinelenim
Überlagerung bindirme
~sempfänger sesüstü yinelenimli almaç
Überlängefilm çok uzun film
Überlappung aşma; binme
~skleben binmeli yapıştırma
Übermittlungsdauer yayın süresi
Übernahme ertelenmiş yayın
übersetzen yayımlamak
überspiel
~en yeniden seslendirmek
(Ü)**~ung** aktarma; yeniden seslendirme
Überstellung der Kamera üstten görüş
Übersteuerung gürleme
Überstrahlung kamaşma; parıldama; parıltı
übertragen yayımlamak
Übertragung aktarma yayın; yayın
~ der Olympischenspiele olimpiyat yayını
~swagen yayın arabası
~szeit yayın süresi
~szug yayın arabası
Überwachung denetim; gözetim
~spult ana denetim masası
~sraum ana denetim odası
Überziehen aşma
Überzug kat[1]
"U-Certificate" "U" belgesi
UER Avrupa Yayın Birliği
UHF pek yüksek yinelenim(ler)
~-Bänder pek yüksek yinelenim(ler) kuşakları

~-**Kanalwähler** pek yüksek yinelenim seçici
Uhraufführungskino ilk oynatım sineması
UKW çok yüksek yinelenim(ler); pek yüksek yinelenim(ler)
~-**Bänder** çok yüksek yinelenim kuşakları
~-**Bereich** Kuşak II
~-**Kanalwähler** çok yüksek yinelenim seçici
Ultimatte Ultimatte
ultra
~**hohe Frequenz** pek yüksek yinelenim(ler)
(U)~**kurzwelle** çok yüksek yinelenim(ler); pek yüksek yinelenim(ler)
(U)~**kurzwellenbereich** çok yüksek yinelenim kuşakları
(U)~-**Panavision** Ultra-Panavision
(U)~**richtungsmikrofon** namlu sestoplar
(U)~**schall** sesüstü (ses)
(U)~**schallgenerator** sesüstü üreteci
(U)~**schallreinigung** sesüstü temizleme
(U)~**scope** Ultrascope
(U)~**Semi-Scope** Ultra Semi-Scope
(U)~**violettaufnahme** morötesi çevirimi
(U)~**violettfilter** morötesi süzgeci
(U)~**violettstrahlung** morötesi (ışınımı)
(U)~**zeitdehner** aşırı yavaş
(U)~**zeitdehneraufnahme** aşırı yavaş çevirim
(U)~**zeitdehnerkino** aşırı yavaş sineması
U-Matic U-Matic
U-Matic SP U-Matic SP
Umformer çevireç
Umgebungslicht dağınık ışık
Umhängemikrofon boyun sestopları
Umkehr evrilir
~**emulsion** evrilir duyarkat
~**farbfilm** renkli evrilir film
~**film** evrilir film
~**Rohfilm** evrilir boş film
~**ung** evrilir
~**verfahren** evrilir film işlemesi
Umkodierer renk çevirici
Umkodlerung renk çevirme
umkopieren basmak; yeniden seslendirmek
Umlauf
~**bahn** yörünge
~**blende** değişir örtücü
Umlenkrolle kılavuz makara
Umroller sarıcı
umschalt
~**bar** çift hızlı
(U)~**pause** yayın kesilmesi
Umschneiden yeniden seslendirme
(u)~ yeniden seslendirmek
Umschnitt yeniden seslendirme
(u)~! "geç!"
Umsetzer çevireç
umspiel
~**en** ses eşlemlemek; yeniden seslendirmek
(U)~**ung** yeniden seslendirme
Umspuler sarıcı
unabhängige
~ **Film** bağımsız film
~ **Produzent** bağımsız yapımcı
~ **Regisseur** bağımsız yönetmen
unbelichtet boş film
~**er Film** boş film
Unbeständigkeit sallanma
"uncontrolled Cinema" dolaysız sinema
"Underground"-Kino Yeraltı Sineması
undurchsichtig saydamsız
~ **Filmvorspann** saydamsız kılavuz
(U)~**keit** saydamsızlık
unendlich s onsuz
unfilmisch sinemadışı
ungerichtet
~**e Antenne** yöneltmesiz dalgalık
~**es Mikrofon** yöneltmesiz sestoplar
Union der Asiatischen Rundfunkorganisitionen Asya Yayın Birliği
unkontrolfierten Film dolaysız sinema
unmodilierte
~ **Tonband** boş ses kuşağı
~ **Tonspur** boş ses yolu
unscharf bulanık; odak dışı
~**es Bild** bulanık görüntü
~ **Film** bulanık film
unsichtbares Bild gizli görüntü
unterbelicht
~**en** düşük ışıklamak
~**et** düşük ışıklı
(U) ~**ung** düşük ışıklama
unterbetitelt altyazılı
Unterbrechung ara (verme), kesilme; yayın kesilmesi
~**sbad** durdurma banyosu
unterentwickeln düşük açındırmak
unterentwickelt düşük açındırılmış
Unterentwicklung düşük açındırma
Unterhaltung
~**sfilm** eğlendirici film
~**sprogramm** eğlendirici izlence
~**ssendung** eğlendirici izlence
Unterlängefilm çok kısa film

untermal
~ende Musik destekleyici müzik
(U)~ung destekleyici müzik
Unterricht
~sfernsehen eğitim televizyonu
~sfilm öğretici film
Unterschicht astar
Untersicht alttan görüş
unterste
~ Filmschlaufe alt büklüm
~ Filmschleife alt büklüm
Unterstellung der Kamera alttan görüş
Untertitel altyazı; öbür ad
~knopf altyazı düğmesi
~maschine altyazılayıcı
~ n altyazılama
Unterwasser
~aufnahme deniz altında çevirim
~kamera deniz altı alıcısı
~kinematografie deniz altı sineması
unvorbereitet Kino doğaçlama sineması
Uraufführung ön oynatım
~skopie ön oynatım eşlemi
~steater ön oynatım sineması
Urheber yazar
~recht yapıt hakkı
~rechtsbesitzer yapıt hakkı iyesi
~rechtsregister yapıt hakkı kütüğü
Ursa Ursa
UV-Filter morötesi süzgeci
Ü-Wagen yayın arabası
Ü-Zug yayın arabası

V

V volt
V-Ablenkspule düşey saptırma sarması
Vakuum boşluk
Vamp uğursuz kadın
Vampirfilm vampir filmi
V-Antenne tavşan kulağı (dalgalık)
Varamorph Varamorph
Variabelverschluß değişir örtücü
"VariCon" VariCon
Vario-Objektiv değişir odaklı mercek
Varioptik değişir odaklı mercek
Vaselineblende yayındırıcı
Vaudville vodvil
VCR kutucuklu video aygıtı
Vektoroszilloskop renkserlikölçer
Vektorskop renkserlikölçer
Verband der Rundfunkorganisationen in den amerikanischer Staaten Amerikalılararası Yayın Birliği
Verbindung bağlantı[1]
~skabel bağlantı kablosu
~sstück bağlayıcı çekim
~sszene bağlayıcı çekim
Verdichtung der Zeitablauf derişik zaman
Verdrehung biçimbozumu
verdunkeln azaltmak
Verdunkler azaltıcı
Verfasser yazar
verfilm
~en çevirmek
~te Theater tiyatro filmi
(V)~ung evirim; uyarlama
~ungsrechte çevirim hakkı
Verfolg
~er izleyici ışıldak
~erscheinwerfer izleyici ışıldak
~erspot izleyici ışıldak
~sscheinwerfer izleyici ışıldak
~ungsaufnahme izleyici çekim
~ung kovalama
~ungsfilm kovalama filmi
~ungsszene kovalama görüntüsü
Vergangenheit geçmiş
Vergnügungssteuer eğlence resmi
vergrößer
~n büyültmek
(V)~ung büyültme
(V)~ungsglaskopf büyüteç düğmesi
(V)~ungs- oder Verkleinerungseffekt Einstellung optik kaydırma çekimi
vergütetes Objektiv kaplamalı mercek
Verhältnis çerçeve oranı
verkleinen küçültmek
verkleiner
~t küçültülmüş (film)
~t Kopieren küçültme basımı
(V)~ung küçültme
(V)~kopie dar eşlem
(V)~ungsmaschine küçültme aygıtı
(V)~ungverfahren küçültme işlemi
Verkürzung kısaltım
Verlängerungstubus uzatma eki
Verlauf
~blende kerteli süzgeç
~filter kerteli süzgeç
Verleih
~bezirk dağıtım bölgesi
~bezirke ağ
~chef dağıtımcı
~direktor dağıtımcı
(v)~en dağıtmak
~er dağıtımcı
~firma dağıtımevi
~gesschäftführer dağıtımcı
~jahr sinema yılı
~kopie dağıtım eşlemi
~programm izlence

~rechte dağıtım hakkı
~saison sinema mevsimi
~unternehmen dağıtımevi
~vertrag dağıtım sözleşmesi
verlorene Film yitik film
verregneter Film çizikli film
Verriegelung kilitlenme
verschleiert sisli
Verschnitt kırpıntı (film)
Verschluß örtücü
~einstellung örtücü ayarı
~geschwindigkeit örtücü hızı
~öffnung örtücü açıklığı
verschobener Bildstrich kayma
Verschwinden yitim
Versorgung besleme[1]
verspiegelte Lampe yansıtıcı ışıtaç
Verstärker dalgalık güçlendirici; koyulaştırıcı; yükselteç
~amt aktarıcı
~station für Satellitenübertragung aktarıcı uydu
Verstärkung dalgalık kazancı; kazanç; koyulaştırma; yükseltme[1]
~sbad koyulaştırma banyosu
~sregelung kazanç ayarı
Verstümmel
~kopie çizikli eşlem
~ung çizikleme
~ungsapparat çizikleyici
Versuchssendung deneme yayını
Verteiler(tabel) dağıtım tablosu
vertikal
(V)**~ablenkspule** düşey saptırma sarımlığı
(V)**~ablenkung** düşey saptırma
~ Ablenkung dönme'
(V)**~abtastung** düşey tarama
(V)**~austasdauer** alan boşluğu süresi
(V)**~austasimpuls** alan boşluğu imi
(V)**~austasten** alan boşluğu
(V)**~austastung** alan boşluğu
~e düşey çizgiler
(v)**~es Bewegen der Kamera nach oben** yukarıya kaydırma
(v)**~es kameraschwenk** yukarıya çevrinme
(V)**~frequenz** saniyede alan (sayısı)
~ Polarisation düşey ucaylanmış yayın
~ polarisiert Sendung düşey ucaylanmış yayın
~ Polarisierung düşey uoaylama
(V)**~schwenk** düşey çevrinme
(V)**~synchronimpuls** alan eşleme imi
(V)**~synchronisation** resim eşlemesi
verton
~en seslendirmek
(V)**~ung** seslendirme
verträglich bağdaşır
(V)**~keit** bağdaşım
Vervielfältigung eşlemleme
~srechte çoğaltım hakkı
Verwandlung
~sszenerie çabuk değişir bezem
~strick değiştirim
Verwertung
~sgesellschaft dağıtımevi
~srecht dağıtım hakkı
~svertrag dağıtım sözleşmesi
~szeit dağıtım süresi
Verwicklung örgü
Verzehrkino içkili sinema
Verzeichnung biçimbozumu
verzerr
~tes Linse biçimbozucu mercek
(V)**~ung** biçimbozumu
Verziehen kabarma
Verzögerung geciktirim
~sleitung geciktirme satırı
Verzweigung dallanma
Vestibül girişlik
VF video imi; video yinelenimi
V-Formantenne tavşan kulağı (dalgalık)
V-Frequenz saniyede alan (sayısı)
VF-Verstärker resim yükselteci
VHF çok yüksek yinelenim(ler)
VHS VHS
VHS-C VHS-C
Video televizyon; video
~ästhetik video estetiği
~aufzeichnung videoya saptama
~aufzeichnungsgerät video aygıtı
~band video kuşağı
~bandformat boy
~bandkasette kutucuk
~bandklebepresse yapıştırma aygıtı
~bandumroller sarıcı
~camrecorder video alıcısı
~-Cassette-Recorder" kutucuklu video aygıtı
~disk-Player video tekerçaları
~einlegen takma
~frequenz video yinelenimi
~frequenzverstärker resim yükselteci
~-Jockey" video sunucu
~kamera video alıcısı
~kanal alıcı oluğu
~kassette kutucuk
~-Kassetten-Recorder kutucuklu video aygıtı
~kontrolle denetleme
~kunst video sanatı
~magnetband video kuşağı
~msgnetbandgerät video aygıtı
~platte video plağı
~plattenspieler video teker -

çaları
~-Recorder" video aygıtı
~-Recorder-Kassette kutucuk
~schallplatte televizyon plağı
~signal video imi
~signalspur video yolu
~spur video yolu
~tape" video kuşağı
~ Tape Recorder" video aygıtı
~technik video uygulayımı
~text yazı görüntüleme
~thek videoluk
~verstärker resim yükselteci
~zentrum yayın merkezi

Vidicam Vidicam
Vidikon vidikon (alıcı); vidikon ışıtaç
~-Filmabtaster vidikon film aygıtı
~-Filmgeber vidikon film aygıtı
~-Kamera vidikon (alıcı)
~röhre vidikon ışıtaç
Vidireal Vidireal
"Vidtronics" renkli kuşak[1] aktarması
405-Zeilen-Norm 405 satır
Vierröhrenkamera dört ışıtaçlı alıcı
24
~ Bilder pro Sekunde saniyede 24 resim
~ Bilder/s saniyede 24 resim
~ B/s saniyede 24 resim
Vignette görüntü içinde görüntü; örtü
Viragierung renklendirme[1]
virtuelles
~ Realität sanal gerçek
~ Bild sanal görüntü
Vision izleme
Vistarama Vistarama
VistaVision VistaVision
visuell görsel
~e Medien görsel araçlar
Vitaphone Vitaphone
VO değişir odaklı mercek
Vogelperspektive üstten görüş
voll
(V)~bild resim
~es Licht çiğ ışık
~es Licht Beleuchtung çiğ aydınlatma
(V)~spur mıknatıslı ses yüzeyi
Volt volt
~meter gerilimölçer
Vorarbeiter ustabaşı
Vorbau
~halle bezem kurma salonu
~studio bezem kurma salonu
Vorbereitung hazırlık
~szeit hazırlık süresi
Vorbesichtugung yer seçimi
vorder
~e Schwarzschulter satır önü boşluğu
(V)~grund ön
(V)~grundaufnahme göğüs çekimi
(V)~grundmodell tümler maket
(V)~licht önden aydınlatma
vor der Premiere ilk oynatım
vorfahren! "öne kaydır!"
Vorfahrt öne kaydırma
Vorführ
~apparat gösterici
~dauer gösterim süresi
(v)~en göstermek; oynatmak
~er gösterimci
~genehmigung gösterim izni
~gerät gösterici
~geschwindigkeit gösterici hızı
~kabine gösterim odacığı
~kassettenprojektor kutucuklu gösterici
~kopie gösterim eşlemi; ön oynatım eşlemi
~raum gösterim odası
~ung gösterim; oynatım
~ungsanweisung gösterim yönetmeliği
~ungskopie gösterim eşlemi
~unslizenz gösterim izni
~ungsrechte gösterim hakkı
~zeit gösterim süresi
Vorhalle girişlik
Vorhang perde
Vorlauf düz devinim; düz geçiş; öne sarma
~band kılavuz
~zeit hazırlık süresi
vorläufinger Titel geçici ad
Vorpremiere ilk oynatım
Vorproduktion yapım öncesi
vorproduizerte Fernsehsendung dolaylı yayın
Vorrangmeldung yıldırım haber
Vorsantzlinse ek mercek
~ für Nahaufnahme pozitif ek mercek
Vorschaltzeit hazırlık süresi
Vorschau tanıtma filmi
Vorschulprogramm okulöncesi yayın
Vorschuß öndelik
Vorspann kılavuz; tanıtma yazısı
~dia tanıtma resmi
~film ön kılavuz
Vorspannung öngerilim
Vorspielrechte öncelik hakkı
Vorstellung ana konu; gösterim
Vorsynchronisation önceden sözlendirme
Vorübertragung yayın öncesi
Vorverkauf yer ayırtma
Vorverstärker önyükselteç
Vorwahl izlenceleme; resim önseçimi
Vorwärtsgang düz devinim
Vorwickel
~achse verici dingil
~rolle verici dişli
Vorzensur öndenetleme

~ **für Press** basına gösterim
VU-Meter gürlükölçer
VV VistaVision

W

W vat
waagerechte
(W)~ yatay çizgiler
~ **Lichtleiste** yandan aydınlatma
Wagen mit Schwenkarm ufak vinç
Wahrnehmungskurve algılama eğrisi
"Walkie-Tallkie" el telsizi
Wand yüzey
~**anode** çeper artıucu
Wandel
~**gang** gezinek
~**halle** girişlik
Wander
~**kino** gezici sinema
~**maske** devinimli örtü
~**maskenverfahren** devinimli örtülü film
Wandler çevireç; değiştirgeç
Warenzeichen ayırmaç
warm soğuk
~**e Farben** soğuk renkler
(W)~**licht** sıcak ışık
Wärmenschutzfilter ısıkeser (süzgeç)
WarnerSuperScope WarnerSuperScope
Wartung bakım
waschen yıkamak
Wasserfleck su lekesi
wassern yıkamak
Wasserstoffionenkonzentration hidrojen iyonu yoğunluğu
Wässerung yıkama
Watt vat
Web Web
~**-Kamera** Web alıcısı
Wechsel
~**objektiv** değiştirilebilir mercek
~**sack** değiştirme torbası
~**schnitt** almaşık kurgu
~**sprechanlage** içiletişim
~**strom** dalgalı akım
(w)~**wirkend** etkileşimli
~**wirkung** etkileşim
~**wirkungfernsehen** etkileşimli televizyon
~**wirkungfilm** etkileşimli film
weich bulanık; aşırı yumuşak; yumuşak
~**e Ausblendung** kararma
~**e Einblendung** açılma
~**er Schnitt** ince kurgu
~**es Licht** yumuşak ışık
~**e Überblendung** zincirlerime
(W)~**strahler** dağıtıcı; yayındırıcı
(W)~**zeichendesobjektiv** yumuşak odaklı mercek
(W)~**zeichner** yayındırıcı örtü; yumuşak odaklı mercek
(W)~**zeichnung** yayınım; yumuşak odak
Weiche köprü[2]
Weichnachtsfilm Noel filmi
weiß
~**en Telefone Spielen** beyaz telefonlu filmler
~**es Licht** beyaz ışık
(W)~**film** boş film
(W)~**glühend** akkor
(W)~**glühlicht** akkor ışık
(W)~**glut** akkorluk
(W)~**pegel**
(W)~**wert** beyaz düzeyi
weit
(W)~**einstellung** genel çekim; uzak çekim
(W)~**winkelobjektiv** geniş açılı mercek
(W)~**winkels** geniş açılılar
(W)~**winkel-Zusatzobjektiv** alan genişletici
weiterkopiertes Einzelbild dondurulmuş görüntü
Welle dalga
~**namplitude** dalga genliği
~**nband** kuşak[3]
~**neffekt** dalga etkisi
~**nform** dalga biçimi
~**nlänge** dalga uzunluğu
~**nschwund** alkınma
Welt
~ **der Film** sinema dünyası
~ **des Fernsehen** televizyon dünyası
~**uraufführung** dünyada ilk oynatım
Werbe
~**chef** tanıtı yöneticisi
~**einblendung** kısa tanıtı
~**fachmann** tanıtıcı; tanıtı görevlisi
~**fernsehen** tanıtı; tecimsel televizyon
~**film** tanıtı filmi
~**leiter** tanıtıcı
Werbung tanıtı
Wer-ist-der-Täter suçlu kim filmi
Werk
~**aufnahme** çalışma fotoğrafı;
~**herr** yapıt iyesi
~**herrschaft** yapıt iyeliği
~**meister** ustabaşı
~**statt** işlik
~**titel** geçici ad
"Western" kovboy filmi
Weston-Empfindlichkeit Weston duyarlığı
Wetter
~**bericht** hava durumu
~**vorhersage** hava durumu
"Whodunit" suçlu kim filmi
Wickeldurchmesser makara çapı
Wicklung sarma

~**stisch** sarma masası
Widerstand direnç
~**stransformator** içdirenç dönüştürgeci
wieder
(W)~**aufnahme** yeni çekim
(W)~**gabe** okuma
(W)~**gabekopf** mıknatıslı okuma kafası; okuma kafası
(W)~**gabemagnetkopf** mıknatıslı okuma kafası
(W)~**gaberöhre** almaç ışıtacı; eksiuç ışıtacı
(W)~**gabetonkopf** optik okuma kafası
~**geben** göstermek; okumak
~**herausgeben** yeniden sürmek
(W)~**holung** ertelenmiş yayın; yeni çekim; yeniden sürüm; yeniden yayımlama; yineleme[1]
(W)~**verfilmung** yeni çevirim
Wildwestfilm kovboy filmi
Wind
~**schutz** yelkıran
~**maschine** yel aygıtı
Winkel açı
Wirlichtkeitsflucht
~**film** kaçış filmi
~**kino** kaçış sineması
Wischblende silinme; silinmeli açılma - kararma
wissenschaftlicher
~ **Film** bilimsel film
~ **Kino** bilimsel sinema
Wochenschau haber filmi
~-**Kameramann** alıcılı bildirmen
Wolfram tungsten
Worldnet Worldnet
World Wide Web Web
WWW Web

X

x x
"X"-Certifikat "X" belgesi
Xenonlampe ksenon ışıtaç
X-Form çapraz çiftucay
~**antenne** X dalgalık
xlr üçlü bağlaç

Y

Y parlaklık imi
~-**Signal** parlaklık imi
Y/C Y/C imi
~-**Eingang** Y/C girişi
~ **Video** Y/C imi
~ **Video-Eingang** Y/C girişi
Yagi(-Uda)antenne Yagi dalgalığı
"Yuri" Yuri

Z

Zacken
~**blende** yarıklı örtü
~**schrift** değişir alanlı ses imi
~**scbriftaufzeichnung** değişir alanlı seslendirme
Zähler sayaç
Zahn diş
~**rad** dişli makara
~**trommel** dişli makara
Zäsium sezyum
10 kW-Scheinwerfer onluk
zehn von Hollywood Hollywood Onu
Zeich
~**en** gösterge[1]; yapım imleri
~**enfilm** canlıresim
~**engenerator** yazı üreteci
~**enlehre** göstergebilim
~**entrick** canlı çizem
~**entrickfilm** canlıresim
~**envorlage** yazı kartonu
~**ner** canlandırıcı; ressam
~**nung** çizem; resim; skeç
Zeile satır; tümce
~**nablenkung** satır taraması; yatay saptırma
~**nabtastung** satır boşluğu; satır taraması
~**nabtastungsdauer** satır boşluğu süresi
~**naustasimpuls** satır boşluğu imi
~**ndauer** satır süresi
~**nfangregelung** genişlik ayarı; satır eşleme ayarı; yatay doğrusallık ayarı
~**nfrequenz** saniyede satır (sayısı)
~**ngenerator** satır üreteci
~**ngleichlaufsignal** satır eşleme imi
~**nnorm** satır sayısı
~**nrücklauf** satırbaşı yapma
~**nsprung** geçmeli tarama
(z)~**nsprungartie Abtastung** geçmeli tarama
~**nsynchronimpuls** satır eşleme imi
~**nsynchronisation** satır eşlemesi
~**nzahl (je Bild)** satır sayısı
~**nzeit** satır süresi
Zeit
~**ablenkgenerator** tarama üreteci
~**ablenkungkorrektur** zaman düzeltici
~**aufnahme** dakikalama
~**basiskorrektur** zaman düzeltici
~**dehner** yavaşlatılmış devinim
~**dehneraufnahme** yavaş çevirim
~**dehnereffekt** yavaşlatılmış devinim

~dehnerkamera aşırı hızlı alıcı
~dehnerkino yavaşlatılmış devinim sineması
~lupe aynalı alıcı; yavaşlatılmış devinim
~lupeneffekt yavaşlatılmış devinim
~lupenkino yavaşlatılmış devinim sineması
~lupentempo yavaşlatılmış devinim
~raffer hızlandırılmış devinim; tek resim alıcısı; tek resimli devinim
~rafferaufnahme hızlandırılmış devinim; hızlı çevirim; tek resimli çevirim; tek resimli devinim
~raffer-Effekte hızlandırılmış devinim
~rafferkinematografie tek resim sineması
~rafferkino hızlandırılmış devinim sineması
~überschreitung aşma
~zeichen saat ayarı

Zell
~e saydam yaprak
~hornfilm yanar boş film; yanar film

Zell
~uloid selüloit
~uloidstreifen kuşak[1]
~ulose selüloz
~uloseazetat selüloz asetat
~ulosetriazetat selüloz triasetat

zensieren denetlemek

Zensur denetleme
~ausschuss denetleme kurulu
~karte denetleme belgesi
~kopie denetlenmiş eşlem

Zentral
~filmzensur merkez denetlemesi
~programm merkez izlencesi

zentrieren! "ortala!"

Zerhacker dalgalı akım üreteci

Zerreißen (des Bildes) yırtılma

Zersetzung ayrışma

Zerstreuung ayrılma; yayınım
~skreis bulanıklık tekeri; kuyruk sapması
~slinse ıraksak mercek
~spunkt görünen odak

ZF ara yinelenim

"Z"-Film "Z" filmi

"Z-Picture" "Z" filmi

ziehen basmak; odaklamak
~de Blende
(Z)~ des Bildes kayma

Zimmerantenne içeri dalgalığı

Zirkusfilm sirk filmi

Zoll parmak

"Zoom" değişir odaklı mercek
~effekt optik kaydırma etkisi
~en optik kaydırma
~-Objektiv değişir odaklı mercek

Zoomar Zoomar

Zubehör einer Kamera alıcı donatısı

Zuführung besleme[1]

Züge asma donatım

Zugstange borulu askı

zu hart çok sert

Zuhörer dinleyici
~forschung izleyici ölçümü

zu kontrastreich çok sert

zurück
~fahren! geriye kaydır!
~nehmen! "azalt!"
~nehmen (Licht!) "azalt!"

Zusammenfassung özet

zusammenschneiden yapıştırmak

Zusatz
~lautsprecher ek sesyayar
~~objektiv ek mercek

zuschalten açmak

Zuschauer(in) izleyici; izleyiciler
~analyse izleyici çözümlemesi
~befragung izleyici ölçümü
~forschung izleyici ölçümü
~messung izleyici ölçümü
~raum gösterim odası

Zutastung boşluk

Zuverlässigkeit güvenilirlik

zuziehen! "darlaştır!"

zwei
(Z)~band ayrık pozitif; ayrı mıknatıslı ses; çift kuşak
(Z)~bandaufzeizchnung ayrı çevirim
(Z)~band nicht kombiniertes Positiv ayrık pozitif
(Z)~bandsystem
(Z)~bandverfahren ayrı mıknatıslı ses
(Z)~bandvorführapparat çift kuşak[1] göstericisi
(Z)~belichtung ikizleme
(Z)~bild çift resim
~bildtrick çift resimli canlandırma
~~4 Antenne 2-4 dalgalık
~dimensional ikiboyutlu
(Z)~ereinstellung ikili çekim
(Z)~farbverfahren çift renkli işlem
(Z)~formatbildprojektor ikili gösterici
(Z)~formatprojektor
(2)~kW ikilik
(Z)~normenfernsehempfänger çift ölçünlü almaç
(Z)~schirmenpfänger çift görüntülüklü almaç
~seitig gerichtetes Mikrofon çift yönlü sestoplar
~seitig perforierter Film çift delikli film
(Z)~spulenfilm iki makaralık film

(Z)~spurmaschine yarım ses yollu aygıt
(Z)~taufführung ikinci oynatım
~ten Stab ikinci takım
~ter Film ikinci film
~ter Kameraassistent takıcı
~ter Rapt ikinci balkon
~ter Regieassistent ikinci yardımcı
~ter Tonassistent sestoplarcı
~unddreißig (32)-mm-Film 32 mm'lik film
~unddreißig (32)-mm-Format 32 mm'lik film
Zweit
~programm yineleme[3]
~sendung yineleme[3]
Zwischen.
~frequenz ara yinelenimi
~frequenzstufe ara yinelenim katı
~frequenzverstärker ara yinelenim yükselteci
~negativ ara negatifi
~positiv kırmızı eşlem; mavi eşlem
~positiv auf Marronmaterial kırmızı eşlem
~schnitt uyum
~stück uyarlaç
~titel arayazı
~träger alt taşıyıcı dalga
~trägerverfahren ara taşıyıcı
~zeilenabtastung geçmeli tarama
"12" "12"
zylindrisch Schirm çember görüntülük işlemi

İTALYANCA - TÜRKÇE

A

A amper
Å angström
abassare azaltmak
abassare! "azalt!"
abbagliamento kamaşma; parıltı
abbombamento kabarma; tümsel-me
abbonato sürdürümcü
aberrazione sapınç
~ **cromatica** renkser sapınç
~ **sferica** yuvarsal sapınç
abrasione çizinti
ABU Asya Yayın Birliği
"Academy leader" Akademi kılavuzu
"Academy of Motion Picture Arts and Sciences" Sinema Sanat ve Bilimleri Akademisi
"Academy standards" Akademi ölçünleri
accelerato hızlandırılmış devinim
accendere açmak
~ **e spegnere** açma-kapama
accessori alıcı donatısı; donatım
~ **a mano** el donatımı
~ **di una macchina da presa** alıcı donatısı
accessorista donatımcı
~ **di esterni** dışarı donatımcısı
accomodante ısmarlayıcı
accorciare
~**!** "mercek öne!"
~ **la distanza!** "darlaştır!"
accu akımtoplar
accumulatore akımtoplar
"A" Certificate "A" belgesi
acetato asetat
~ **di celluloso** selüloz asetat
acetone aseton
acido acetico asetik asit
Acmeola kurgu aygıtı
acquisto
~ **a scatola chiusa** görmeden kiralama
~ **in blocco** toptan kiralama
acrobata cambaz, kavgacı
acromatico renksemez
"action still" film fotoğrafı
ACTV İleri Bağdaşır Televizyon
acustica sesdağılımı
acutezza keskinlik
~ **visiva** görme keskinliği
acuto seçik
adattamento (cinematografico) uyarlama
adattato uyarlanmış
adattare uyarlamak
adattato uyarlanmış
adattatore(trice) uyarlamacı
Add-A-Vision Add-A-Vision
addetto al carrello kaydırmacı
addetto alla distribuzione delle parti oyuncu yönetmen yardımcısı
addetto alla produzione yapım yönetmen yardımcısı
addetto all'esame degli scenari oyunluk görevlisi
addetto al missaggio delle immagini resim seçici
a destra del palcoscenico görünçlük sağı
a sinistra del palco scenico görünçlük solu
ADO ADO
"Advanced Compatible Television" İleri Bağdaşır Televizyon
affisso ası
AFNOR Fransız Ölçün Birliği
a fuoco odakta
a tre dimensioni üçboyutlu
a voi camera 1, 2... "al!"
Agascope Agascope
agente menajer
~ **di pubblicità** tanıtı görevlisi
Agfa-Gevaert Agfa-Gevaert
Agfacolor Agfacolor
aggeggio zamazingo
agitatore çalkayıcı
agitazione çalkama
Ah ampersaat
AIR Amerikalılararası Radyo Birliği
aiuto
~ **architetto** sanat yönetmen yardımcısı
~ **accessorista** yardımcı donatımcı
~ **costumista** başgiysici yardımcısı
~ **da presa** alıcı yönetmeni yardımcısı
~ **del capo elettricista** başışıkçı yardımcısı
~ **di segretario di produzione** yapım görevlisi yardımcısı
~ **elettricista** yardımcı ışıkçı
~ **montatore di negativo** negatif kesici
~ **montatore** kesici
~**operatore** alıcı yönetmeni yardımcısı
~ **proiezionista** gösterimci yardımcısı
~ **regista** yönetmen yardımcısı
albedo aklık
albero dingil; direk
~ **dell'antenna** dalgalık direği
~ **motore** geçiş dingili
~ **telescopica** geçmeli dalgalık
alcali alkali

Alexcope Alexcope
alimentazione besleme[1]
allargare genişletmek
~! "genişlet!"; "mercek geriye!"
~ **l'inquadratura!** "genişlet!"
~ **quadro!** "genişlet!"
allegoria yerine
allestimento scenico görünçlükleme
allestire (una scenografia) bezem kurmak
"all star cast" yıldızlar filmi
"all talking, all singing, all dancing (film)" "baştan başa sözlü, şarkılı, danslı film"
allineamento yerleştirme[1]
~ **di sorgente di luce** yerleştirme[1]
allogazione di frequenza yinelenim özgüleme
allusione anıştırma
aloide tuzlar
alone ağıl
alt! "kes!"
alta
~ **definizione** yüksek seçiklik
~ **fideltà** tıpkılık
~ **frequenza** yüksek yinelenim(ler)
~ **tansione** yüksek gerilim
alternatore dalgalı akım üreteci
altezza diklik,yükseklik
~ **dell'immagine** yükseklik
~ **di suono** diklik
altissima frequenza çok yüksek yinelenim(ler)
~ **tensione** çok yüksek gerilim
altoparlante sesyayar
~ **di controllo** denetim sesyayarı
~ **supplementare** ek sesyayar
alzare! "aç!"
alzare il sonoro! "sesi aç!"
"American National Standards Institute" Amerika Ulusal Ölçünler Birliği
"American Standards Association" Amerika Ölçünler Birliği
ambiguità belirsizlik
ammisslone geçirgenlik
AMPAS Sinema Sanat ve Bilimleri Akademisi
ampere amper
ampere-ora ampersaat
amperometro amperölçer
Ampex Ampex; video aygıtı
ampiezza en; genlik
~ **dell'immagine** genişlik; görüntü eni
amplificatore yükselteç
~ **dell'antenna** dalgalık güçlendirici
~ **della video-frequenza intermedia** resim ara yinelenim yükselteci
~ **del suono** yükselteç
~ **del suono frequenza intermedia** ses ara yinelenim yükselteci
~ **di frequenza intermedia** ara yinelenim yükselteci
~ **di video** resim yükselteci
amplificazione kazanç; yükseltme[1]
~ **dell'antenna** dalgalık kazancı
~ **di bassa frequenza** alçak yinelenim yükseltimi
anaglifi ikiz resim işlemi
anaglifo ikiz resim
analisi cinegrafica sinemalık çözümleme
~ **di film** film çözümlemesi
~ **di publico** izleyici çözümlemesi
~ **plastica** yoğrumsal çözümleme
~ **di quadro** çekim çözümlemesi
analizzare taramak
analizzatore di colori renk çözümleyici
analizzi tarama[1]
analogico örneksel
analogo örneksel
anamorfosi sıkıştırma[1]
anello dolam
~ **di film** dolam
~ **di diaframma** ışık düzengeci bileziği
~ **di messa a fuoco** odaklama bileziği
~ **anello per doppiaggio** sözlendirme dolamı
~ **per la sincronizzazione** sözlendirme dolamı
anfiteatro basamaklı salon
Angénieux Angénieux
angolazione açı
~ **a volo d'uccello** üstten görüş
~ **dall'alto** üstten görüş
~ **dal basso** alttan görüş
~ **del'obiettivo** açı
angolazioni
~ **corrispondenti** uç[2]
~ **simmetriche** uç[2]
angolo
~ **di deflessione** saptırma açısı
~ **di fascio di luce** ışık açısı
~ **di presa** açı
~ **di campo** alan açısı
~ **di ripresa** açı
~ **visivo** açı
angström angström
animare canlandırmak
Animascope Animascope
animatore(trice) canlandırıcı; açıkoturum yöneticisi; sunucu
animazione canlandırma
~ **fotogramma per fotogramma** tek resimli canlandırma
~ **immagine per immagine** tek

resimli canlandırma
Animographe Animographe
annebbiamento bozulma
annebbiare karıştırmak
anno cinematografico sinema yılı
annunciatore(trice) sunucu
annunci di programma tanıtma filmi
anode artıuç
Ansco Color Ansco Color
Anscochrome Anscochrome
Anscolor Ansco Color
ANSI Amerika Ulusal Ölçtünler Birliği
antagonista karşıt kahraman
antenna dalgalık
~ **a dipolo** çiftucay
~ **centralizzata** kablolu televizyon
~ **direzionale** yöneltmeli dalgalık
~ **5-12** 5-12 dalgalık
~ **2-4** 2-4 dalgalık
~ **esterno** dışarı dalgalığı
~ **H** H dalgalık
~ **incorporata** iç dalgalık
~ **interno** içeri dalgalığı
~ **onnidirezionale** yöneltmesiz dalgalık
~ **per tutti canali** tüm kuşak[1] dalgalığı
~ **ricevente** almaç dalgalığı
~ **televisiva emittente** verici
~ **televisivo** dalgalık
~ **V** tavşan kulağı (dalgalık)
~ **Yagi(-Uda)** Yagi dalgalığı
anteprima ilk oynatım
antiabrasivo çizintiönler
antialone ağılönler
anticinematografico sinemadışı
anticipato öndelik
"anticlimax" doruk aşağı
Antiope Antiope
apassionato del cinematografo sinema delisi
apertura açıklık
~ **a iride** noktalı açılma
~ **a spirale** sarmal açılma
~ **circolare** noktalı açılma
~ **del diaframma** ışık düzengeci açıklığı; ışık düzengecini açma; ışık düzengeciyle açılma
~ **dell'otturatore** örtücü açıklığı
~ **in dissolvenza** açılma
~ **per mascherino mobile** silinmeli açılma
"A-picture" "A" filmi
apogeo yeröte
apparecchi
~ **d'illuminazione** aydınlatma donatımı
~ **di proiezione Super-8 mm** büyük 8 mm'lik gösterici
apparecchiatura donatı
apparecchio
~ **a pellicola unica** sesli alıcı
~ **di sviluppo** açındırma aygıtı
~ **radiofonico** almaç
~ **televisivo** almaç
apparecchio da presa alıcı[1]
~ **a mano** kollu alıcı
~ **a motore** motorlu alıcı
~ **a velocità multipla** değişir hızlı alıcı
~ **16 mm** 16 mm'lik alıcı
~ **insonoro** sessizlenmiş alıcı
~ **9,5 mm** 9,5 mm'lik alıcı
~ **8 mm** 8 mm'lik alıcı
~ **per disegno animato** canlıresim alıcısı
~ **Super-8 mm** büyük 8 mm'lik alıcı
~ **35 mm** 35 mm'lik alıcı
apparecchio da proiezione gösterici
~ **di cinema** gösterici
~ **16 mm** 16 mm'lik gösterici
~ **muto** sessiz gösterici
~ **9,5 mm** 9,5 mm'lik gösterici
~ **8 mm** 8 mm'lik gösterici
~ **per analisi** çözümleme göstericisi
~ **per diapositiva** saydam resim göstericisi
~ **per due formati** ikili gösterici
~ **per film fisso** saydam resim kuşağı göstericisi
~ **per tre formati** üçlü gösterici
~ **per uno formato** birli gösterici
~ **portabile** taşınabilir gösterici
~ **sonora** sesli gösterici
~ **35 mm** 35 mm'lik gösterici
apparecchio da ripresa alıcı[1]
~ **a grande velocità** aşırı hızlı alıcı
~ **a manovella** kollu alıcı
apparecchio di registrazione optik seslendirici
~ **sonora** optik seslendirici
apparecchio di ripresa del suono ses alıcısı
apparecchio per ripresa sottomarina deniz altı alıcısı
apparecchio ricevente televisivo a colori renkli almaç
apparecchio ricevente televisivo almaç
appassionato di televisione televizyonsever
"appraisal" değerlendirme
"appraisal panel" değerlendirme kurulu
apprezzamento (del film) değerlendirme
aprire il diaframma ışık düzengecini açmak
arabesco arabesk
archetipo ilkörnek
architetto scenografo sanat yö-

netmeni
archivio belgelik
~ **cinematografico** belgelik
~ **dei effetti sonori** ses etkileri belgeliği
~ **del suono** seslik
~ **sonoro** seslik
arco ışık yayı
~ **a bassa tensione** alçak yeğinlikli ışık yayı
~ **a carbone** kömürlü ışık yayı
~ **ad alta tensione** yüksek yeğinlikli ışık yayı
~ **a mercurio** civa buğulu ışık yayı
armadio
~ **di asciugamento** kurutma dolabı
~ **di essiccazione** kurutma dolabı
~ **di seccaggio** kurutma dolabı
~ **per film** dolap
AromaRama AromaRama
arrangiamento müzik düzenlemesi
arrangiatore müzik düzenleyici
arresto durdurma
~ **dell'immagine** resim dondurma
Arriflex Arriflex
arte
~ **della televisione** televizyon sanatı
~ **del video** video sanatı
~ **televisiva** televizyon sanatı
arti della communicazione iletişim sanatları
artista grafico çizici
ASA Amerikan Ölçünler Birliği
asciugamento kurutma
ascoltare dinlemek
ascoltatore(trice) dinleyici
ascolto dinleme
asincronismo eşlemesizlik
asincrono eşlemesiz
"Asociacion Interamericana de Radiodifusion" Amerikalılararası Radyo Birliği
asonoro ses geçirmez
aspetto dell'immagine çerçeve oranı
asse
~ **debitrice** verici dingil
~ **ottico** optik eksen
~ **raccoglitrice** alıcı dingil
assicurazione di produzione yapım sigortası
assistente
~ **ai fuochi** odaklayıcı
~ **alla produzione** yardımcı yapımcı
~ **alla regia** yönetmen yardımcısı
~ **al montaggio** kesici
~ **animatore(-trice)** canlandırıcı yardımcısı
~ **del suono** sestoplarcı
~ **di produzione** yönetmen yardımcısı
~ **montatore** kesici
~ **operatore** alıcı yönetmeni yardımcısı
~ **per la scelta degli attori** oyuncu yönetmen yardımcısı
~ **regista** yönetmen yardımcısı
~ **scenografo** yardımcı bezemci
"Association Française de Normalisation" Fransız Ölçün Birliği
associazione
~ **audio-visivo** görsel-işitsel çağrışım
~ **di immagini** çağrışım
assorbimento soğurma
~ **del suono** soğurma
~ **di caloria** ısıkeser süzgeç
~ **di luce** soğurma
assorbitore soğurucu
~ **del suono** soğurucu
assorbitore di luce soğurucu
astigmatismo astigmatlık
ASTRA ASTRA
atmosfera hava
atomo öğecik
attenuazione alkınma; güçsüzleşme
attenzione! "kalkışa geç!"
attesa bekleme
attinicità etkenlik
attore erkek oyuncu
~ **con particina** ufak rol oyuncusu
~ **di carattere** karakter oyuncusu
~ **professionista** uğraşman oyuncu
~ **televisivo** televizyon oyuncusu
~ **virtuale** sanal oyuncu
attore/attrice
~ **bambino/bambina** çocuk oyuncu
~ **di cinema** sinema oyuncusu
~ **dilettante** özenci oyuncu
~ **di primo piano** başoyuncu
~ **in una parte secondaria** yardımcı oyuncu
~ **televisivo/televisiva** televizyon oyuncusu
attrezzatura donatı
attrezzeria donatım korunağı
attrezzi donatım
attrezzista (di scena) donatımcı
attrice kadın oyuncu
~ **professionista** uğraşman oyuncu
attualità haber filmi
~ **cinematografiche** haber filmi
"Audimeter" izleyiciölçer
audio ses
"(A)~-Animatronics" seslicanlı robotlar uygulayımı

~ **consolle** seslendirme masası
~-**frequenze** ses yinelenimi
~-**visivo** görsel-işitsel
auditivo işitsel
aumento yükseltme[2]
~ **di intensita** açma[1]
aureola ayla
Auricon Auricon
autocarro sonoro seslendirme arabası
autocensura özdenetleme
automatica özdevinimli
autore yazar
~ **della musica** besteci
~ **della scenaggiatura** oyunluk yazarı
~ **di cinematografo** yazar
~ **di film** yaratıcı
~ **di televisione** yazar
autorizzazione a proiezione gösterim izni
avanguardia öncü
avanzamento geçiş
avaria kesilme
avvolgere sarmak
avvolgimento sarma
~ **A** A sarması
~ **A e B** A, B sarması
~ **B** B sarması
avvolgitrice sarıcı
~ **nastro video** sarıcı
azione devinim[2]; olgu
~**!** "başla!"
~ **sincroni** zamandaş gelişim
~ **parallele** koşut gelişim

B

B byte
b - Y m - Y (m eksi Y)
"baby" ufak üçayak
~ **spot"** küçük ışıldak
bacinella tekne
~ **di sviluppo** açındırma teknesi
"back-projection" geriden gösterim
bagno banyo
~ **chimico** banyo
~ **d'arresto** durdurma banyosu
~ **di fissaggio** saptama banyosu
~ **di pulizia** temizleme banyosu
~ **di sbiancamento** ağartma banyosu
~ **di sviluppo** açındırma banyosu
~ **rinforzatore** koyulaştırma banyosu
balcone balkon
banco di missaggio seslendirme masası; yönetim masası
banda kuşak[1,3]
~ **banda acetato** asetat kuşak[1]
~ **di frequenza** kuşak[3]
~ **di luce di stampa** basım ışığı kuşağı
~ **effetti sonori** etkiler kuşağı
~ **laterale** yan kuşak
~ **laterale unica** tek yan kuşak[3]
~ **passante** kuşak geçirimi
~ **rumori** etkiler kuşağı
~ **sonora** ses kuşağı
~ **sonora di guida** kılavuz ses kuşağı
~ **sonora internazionale** sözsüz ses kuşağı
~ **sonora modulata** dolu ses kuşağı
~ **suono** ses kuşağı
~ **suono non modulato** boş ses kuşağı
~ **suono ottico** optik ses kuşağı
~ **visiva** görüntü kuşağı
Banda
~ **I** Kuşak I
~ **II** Kuşak II
~ **III** Kuşak III
~ **IV** Kuşak IV
~ **V** Kuşak V
bandi UHF pek yüksek yinelenim kuşakları
bandiera ışık örtüsü
bassa
~ **definizione** düşük seçiklik
~ **frequenza** alçak yinelenim(ler)
batteria batarya
battimento intermittente aralı devinim
battuta finale bitiş sözü
Bell & Howell Bell & Howell
beneficio netto kesintili gelir
bersaglio (del tubo) erek
Betacam Betacam
~ **digitale** sayısal Betacam
~ **SP** Betacam SP
Betamax Betamax
bianco e nero siyah-beyaz (film)
biaurale ikiboyutlu (ses)
biblioteca
~ **cinematografica** sinema kitaplığı
~ **televisiva** televizyon kitaplığı
bicromia çift renkli işlem
biglietto (d'ingresso) bilet
bigliettario bilet kesici
Big Mac Big Mac
"billing" ad sıralaması
binario ikili[1]
~ **per il carrello** kaydırmalık
"bipack" çift film
bit ikili[2]
"Black Maria" "Black Maria"
blocco-programma izlence yayın bölümü
"blockbuster" bomba
BLU tek yan kuşak[1]
"blue screen effect" mavi diplik işlemi
"blue secreen process" mavi diplik işlemi
blu-verde mavi-yeşil
bobina makara; sarımlık

~ **di avvolgimento** alıcı makara
~ **avvolgitrice** alıcı makara
~ **bobina B** B makarası
~ **debitrice** verici makara
~ **di deflessione** saptırma sarımlığı
~ **di deflessione orizzontale** yatay saptırma sarımlığı
~ **di deflessione verticale** düşey saptırma sarımlığı
~ **di racicamento** verici makara
~ **per film** makara
~ **raccoglitrice** alıcı makara

bobini A e B A, B makaraları
bolletino meteorologico hava durumu
bombardamento elettronico elektron bombardımanı
"boom" vinç
bordo kenar
bottega işlik
~ **di gessaio** alçı işliği
~ **di scenografia** bezem işliği
~ **di vernice** boya işliği
botteghino gişe
"box-office" gişe
"B-Picture" "B" filmi
braccio del microfono sestoplar kolu
"breakaway" ağılır bezem
"breezeway" geçit
brillanza (dell'immagine) parlaklık
"British Standards Institute" İngiliz Ölçünler Enstitüsü
bromuro d'argento gümüş bromür
"maxi brute" büyük ışıldak
BSI İngiliz Ölçünler Enstitüsü
buono film iyi film
burlesco savruklama
"burst" renk eşleme imi
"butt cut" kesme
"butt edit" kesme
byte byte

C

c mum
C kulon
C renklilik
cabestano döndürme çubuğu
cabina
~ **audio** seslendirme odası
~ **cinematografica** gösterim odacığı
~ **di controllo audio** ses yönetim odası
~ **di montaggio** kurgu odası
~ **di missaggio** seslendirme odası
~ **di proiezione** gösterim odacığı
~ **di regia** yönetim odası
~ **di registrazione** seslendirme odası
~ **di registrazione mobile** seslendirme arabası
~ **di sonorizzazione** seslendirme işliği
~ **fonica** seslendirme odası
~ **sonora** seslendirme odası
~ **suono** seslendirme odası

"cableman" kablocu
cadenza alıcı hızı
~ **delle immagini** alıcı hızı
~ **di presa** alıcı hızı
~ **di proiettore** gösterici hızı
~ **normale** olağan hız

cadmio kadmiyum
caduta kırpıntı (film)
~ **della pellicola** kırpıntı (film)
~ **caduta di tensione** gerilim düşmesi

"caduta" delle immagini dönme
calcolare i tempi dakikalamak
calcolatore bilgisayar
calcolo del tempo dakikalama
caldo sıcak
caligarismo dışavurumculuk
caloria kalori
cambia! "geç!"
cambiamento di scena bezem değişimi
camera alıcı[1]
~ **a cassetta** kutucuklu alıcı
~ **a mano** el alıcısı
~ **a torretta girevole** döner mercekli alıcı
~ **a velocità multipla** değişir hızlı alıcı
~ **a visore elettronico** elektronik bakaçlı alıcı
~ **bipack** çift filmli alıcı
~ **cinematografico** alıcı[1]
~ **del suono** ses alıcısı
~ **digitale** sayısal fotoğraf aygıtı
~ **di Panavision** Panavision alıcı
~ **di registrazione sonora** ses alıcısı
~ **di televisione a colori** renkli alıcı
~ **Hi-8** Hi-8 alıcı
~ **obiettivo** nesnel anlatı
~**obscura** karanlık kutu; karanlık oda
~**per trucchi** optik basım aygıtı
~ **portatile** el alıcısı
(C)~ **65** Camera 65
~ **soggettivo** öznel anlatı
~ **sonora** ses alıcısı
~**ultra-accelerato** aşırı hızlı alıcı
~ **Web** Web alıcısı

cameraman alıcı yönetmeni
Camerascope Camerascope
"caméra stylo" alıcı-kalem
camerino giyinme odası
camma aşık
campi corrispondenti uç[2]

campo alan; çekim
- **~ d'immagine** çekim; görüntü alanı
- **~ - controcampo** açı-karşı açı
- **~ di contrasto** sertlik aralığı
- **~ di nitidezza** alan
- **~ d'insieme** genel çekim
- **~ di vista** görüş alanı
- **~ elettrico** elektrik alanı
- **~ fissa** değişmez çekim
- **~ lontano** toplu çekim
- **~ lunghissimo** uzak çekim
- **~ lungo** genel çekim
- **~ magnetico** mıknatıslı alan
- **~ medio** boy çekimi
- **~ totale** toplu çekim
- **~ visivo** görüş alanı

canale alıcı oluğu; oluk; yatak
- **~ del suono** ses oluğu
- **~ di ascolto** dinleneme oluğu
- **~ di registrazione del suono** seslendirme oluğu
- **~ di televisivo** oluk
- **~ locale** yerel oluk

cancellare silmek

cancellazione silme!

candela kandela; mum

"Candid Eye" Ari Göz

canna sestoplar kamışı

cannone
- **~ elettrone** elektron topu
- **~ elettronico** elektron topu

cantante şarkıcı

cantatrice şarkıcı

cantinella askı

canzone di film film şarkısı

capacità sığa; koltuk sayısı
- **~ della sala** koltuk sayısı

capo
- **~ a macchinista di scena** ustabaşı
- **~ costumista** başgiysici
- **~ dei servizi tecnici** ana denetim görevlisi
- **~ dell'ufficio pubblicità** tanıtı yöneticisi
- **~ di produzione** başyapımcı
- **~ elettricista** başışıkçı
- **~ montatore** kurgucu
- **~-operatore** görüntü yönetmeni
- **~ proiezionista** başgösterimci
- **~ truccatore** başmakyajcı

cappellone kovboy filmi

caratterizzazione karakter çizme

carbone kömür
- **~ per arco** kömür
- **~ carbone per arco ad alta tensione** yüksek yeğinlikli kömür
- **~ per proiettore** gösterici kömürü

carettera karakter

carica elettrica elektrik yükü

caricamento takma; yükleme
- **~ a luce del giorno** ışıkta takma
- **~ automatico** özdevinimli takma
- **~ della macchina da presa** takma
- **~ della pellicola** takma
- **~ di un film** takma

caricare kurmak; takmak

caricatore ufak doldurmalık; yükleç

carosello döner saydam resimlik

carpenteria marangoz işliği

carpentiere marangoz-doğramacı

carrella a destra sağa kaydırma

carrellare kaydırmak
- **~ a destra** "sağa kaydır!"
- **~ a sinistra!** "sola kaydır!"

carrellata kaydırma
- **~ aerea** düşey kaydırma
- **~ aerial** düşey kaydırma
- **~ in avanti!** "öne kaydır!"
- **~ indietro!** "geriye kaydır!"
- **~ laterale** yanlamasına kaydırma
- **~ obliqua** köşegen kaydırma
- **~-panoramica** çevrinmeli kaydırma

carrellista kaydırmacı

carrello kaydırma
- **~ a seguire** izleyici çekim
- **~ a sinistra** sola kaydırma
- **~ alto!** "yukarıya kaydır!"
- **~ arretranti** geriye kaydırma
- **~ avanzanti** öne kaydırma
- **~ basso!** "aşağıya kaydır!"
- **~ diagonale** köşegen kaydırma
- **~ in avanti** öne kaydırma
- **~ in avanti ottico** optik öne kaydırma
- **~ indietro** geriye kaydırma
- **~ intricato** çapraşık kaydırma
- **~ laterale** yanlamasına kaydırma
- **~ orrizontale** yanlamasına kaydırma
- **~-panoramico** çevrinmeli kaydırma
- **~ parallelo** koşut kaydırma
- **~ verticale verso il basso** aşağıya kaydırma
- **~ verticale verso in alto** yukarıya kaydırma

carriera
- **~ televisiva** televizyonculuk uğraşı
- **~ cinematografica** sinemacılık uğraşı

carro sonoro seslendirme arabası

cartello yazı kartonu

cartone
- **~ d'arte** resim kartonu
- **~ di titolo** ad kartonu

cartoni animati canlıresim

"cartoon" resim

casa
- **~ di distribuzione** dağıtımevi
- **~ di noleggio** dağıtımevi
- **~ di produzione** yapımevi

~ **di stampa** basım işliği
cascatore cambaz, kavgacı
cassetta çanta; kutucuk
~ **per nastro magnetico** kutucuk; kutucuklu ses kuşağı
~ **per trasporto di film** sandık
cassiere biletçi
"cast" oynayanlar
"casting" oyuncu seçimi
~ **department"** oyuncu bölümü
~ **director"** oyuncu yönetmeni
~ **office"** oyuncu bölümü
catalogazzione sıralaklama
catalogo dei film film sıralağı
catena ağ
~ **camera** alıcı oluğu
~ **di cinema** ağ
~ **di trasmettitori** ağ
~ **video** alıcı oluğu
catodo eksiuç
cattivo film kötü film
cavalletto üçayak
~ **per titoli** çizi desteği; yazı desteği
cavo kablo
~ **della telecamera** kablo
~ **di alimentazione** iniş kablosu
~ **di collegamento** bağlantı kablosu
~ **di ramo** bakır kablo
CB kilobyte
CCIR 601 CCIR 601
cd kandela
CD tıkız teker
CDS Cinema Digital Sound
cellula saydam yaprak
~ **fotoelettrica** ışıkgözü
celluloide saydam yaprak; selüloit
cellulosa selüloz
censore denetleyici
censura denetleme
~ **centrale** merkez denetlemesi
~ **di televisione** denetleme
~ **municipale** belediye denetlemesi
~ **di video** denetleme
censurare denetlemek
centraggio ortalama
~ **delle lampada** ortalama
centrare! "ortala!"
centro
~ **di produzione** yapım merkezi
~ **di produzione regionale** bölgesel yapım merkezi
~ **ottico** optik özek
~ **video** yayın merkezi
certificato di distruzione yok etme belgesi
"changing bag" değiştirme torbası
"chaplinesque" şarlomsu
"chroma key" mavi diplik işlemi
"chromakey" mavi diplik işlemi
cesio sezyum
chiaroscura ışık ve gölge
chiave di volta kilit taşı
chilo- kilo-
chilo
~**byte** kilobyte
~**ciclo** kilosikl
~**ciclo per secondo** kilosikl
~**hertz** kilohertz
~**watt** kilovat
"chip" yonga
chiudere il diaframma ışık düzengecini kısmak
chiusura
~ **a iride** noktalı kararma
~ **a spirale** sarmal kararma
~ **circolare** noktalı kararma
~ **del diaframma** ışık düzengeciyle kararma
~ **di diaframma** ışık düzengecini kısma
~ **ed apertura per mascherino mobile** silinmeli kararma-açılma
~ **in dissolvenza** kararma
~ **per mascherino mobile** silinmeli kararma
choreografia dans düzeni
choreografo dans düzenleyici
ciacchista şakşakçı
ciak çekim tahtası; şakşak; yapım imleri
~**!** "şakşak!"
~ **immagine** resim şakşağı
~ **suono** ses şakşağı
CICE Avrupa Sinema İşleyimi Komitesi
ciclo çevrim[1]
ciclorama gök görüntülüğü
CIE Uluslararası Aydınlatma Kurulu
cilindro Wenhelt Wenhelt yuvağı
cine
~- sine-
~-**amatore** özenci sineması
~ **camera per passo ridotto** özenci alıcısı
~-**cartuccia** kutucuk
~-**cassetta** kutucuk
(C)~-**Occhio** Sinema-Göz
~ **reporter** alıcılı bildirmen
~**seria** bölüntülü film
(C)~-**Verità** Sinema-Gerçek
cineasta sinemacı; sinema sanatçısı
~ **professionista** uğraşman sinemacı
cineattualità haber filmi sineması
cineclub sinema derneği
Cinecolor Cinecolor
cinedilettante özenci sinemacı
cinegiornale dergi-film
cinema sinema; sinemacılık
~ **a colori** renkli sinema
~ **all'aperto** açık sinema
~ **ambulante** gezici sinema
~ **avanguardia** öncü sineması
~ **brechtista** Brechtçi sinema
~ **commerciale** tecimsel sinema

~ **contemporaneo** çağdaş sinema
~ **culturali e "d'essai"** sanat sineması
~ **d'animazione** canlandırma sineması
~ **d'autori** yaratıcılar sineması
~ **di evasione** kaçış sineması
~ **di fiera** panayır sineması
~ **educativo** eğitim sineması
~**giovane** Yeni Sinema
~ **improvisato** doğaçlama sineması
~ **intellettuale** anlıksal sinema
~ **mobile** gezici gösterim takımı
~ **muto** sessiz sinema
~ **nazionale** yerli sinema
~ **nuovo** Yeni Sinema[1]
~ **nuovo** Yeni Sinema[2]
(C)~-**Occhio** Sinema-Göz
~ **parlato** sözlü sinema
~ **per industria** işleyim sineması
~ **permanente** yerleşik sinema
~ **puro** arı sinema
~ **rallentato** yavaşlatılmış devinim sineması
~ **scientifico** bilimsel sinema
~ **sonoro** sesli sinema
~ **sottomarino** deniz altı sineması
~ **straniero** yabancı sinema
~ **ultra rapido** aşırı hız sineması
~ **Underground** Yeraltı Sineması

"cinéma d'auteur" yaratıcılar sineması
Cinema Digital Sound Cinema Digital Sound
"Cinéma Vérité" Sinema-Gerçek
CinemaScope CinemaScope
CinemaScope 55 CinemaScope 55
cinemateca filmlik
cinematecario filmlik görevlisi
cinematografia sinema; sinemacılık
~ **con arresto** tek resim sineması
~ **in bianco e nero** siyah-beyaz sinema
~ **in rilievo** üçboyutlu sinema
~ **medica** tıp sineması
~ **politica** siyasal sinema
~ **sottomarina** deniz altı sineması
~ **stereoscopica** üçboyutlu sinema
~ **tridimensionale** üçboyutlu sinema

cinematografico sinemalık
cinematografo salon; sinemacılık; sinematograf
~ **ambulante** gezici sinema
~ **a posteggio** park sineması

cinematologia sinemabilim
cinemicrofotografia ufakölçek sineması
Cinemiracle Cinemiracle
Cinepanoramic Cinepanoramic, Franscope
Cinerama Cinerama
cinerassegna dergi-film
cineroman fotoroman
cineromanzo aşk filmi
"ciné-roman" sinema romanı
cinescopio eksiuç ışıtacı
cineteca filmlik
cinetecario filmlik görevlisi
525 righe 525 satır
56 mm 55 mm'lik film
5400K 5400K
Circarama Circarama
Circlorama Circlorama
Circlevision Circlevision
circolo
~ **della televisione** televizyon derneği
~ **cromatico** renk çemberi
~ **del cinema** sinema derneği

circuito ağ; çevrim[2]
~ **chiuso** kapalı yayın
~ **di deflessione** saptırma çevrimi
~ **di sale** ağ
~ **integrale** tümleşik çevrim
~ **stampato** baskı çevrim

CL genel çekim
"clapper-loader" şakşakçı-takıcı
classificazione bölümleme; sıralama
claymation balçıklı canlandırma
clean shot yalın çekim
clear the frame! "çerçeveden çık!"
cliente alıcı[2]
"climax" doruk nokta
"clip" parça
cloruro
~ **di argento** gümüş klorür
~ **di polivinile** polivinilklorit

CM boy çekimi
CMX CMX, CMX 6000
CMX 6000 CMX, CMX 6000
CNN CNN
coda kılavuz
~ **da inizio** kılavuz
~ **di Accademia** Akademi kılavuzu
~ **d'identificazione** tanıtıcı kılavuz
~ **di macchina a sviluppo** açındırma kılavuzu
~ **di proiezione** gösterim kılavuzu
~ **di testa del film** kılavuz
~ **finale** art kılavuz
~ **iniziale** kılavuz
~ **nera** saydamsız kılavuz
~ **opaca** saydamsız kılavuz
~ **per televisione** televizyon kılavuzu

~ **trasparente** saydam kılavuz
"coder" renk bileştirici
codice düzgü
codifica düzgüleme
codificare düzgülemek
codificazione düzgüleme
colla yapıştırıcı
~ **per film** yapıştırıcı
collarino boyun sestopları
collegamento bağlantı[1]
~ **a micrionde** telsiz bağlantısı
~ **onde hertziane** telsiz bağlantısı
~ **radiofonico** telsiz bağlantısı
collegare yapıştırmak
collettore toplaç
collimazione koşutlama
collo di tubo boyun
colonna kuşak[1]
~ **compensazione** dengeleme yolu
~ **di controlla** denemelik
~ **effetti sonori** etkiler ses yolu
~ **internazionale** sözsüz ses yolu
~ **magnetica perforata** delikli mıknatıslı kuşak[1]
~ **musica** müzik kuşağı
~ **perforata** delikli film
~ **rumori** etkiler ses yolu
~ **semplice** tek ses yolu
~ **sonora** ses yolu
~ **sonora ad area variabile** değişir alanlı ses imi
~ **sonora a densità variabile** değişir yoğunluklu ses imi
~ **sonora asincrona** eşlemesiz ses yolu
~ **sonara di guida** kılavuz ses yolu
~ **sonora magnetica** mıknatıslı ses yolu
~ **sonora magnetica separata** ayrı mıknatıslı ses yolu
~ **sonora modulata** dolu ses yolu
~ **sonora ottica** optik ses yolu
~ **sonora ottica separata** ayrı optik ses
~ **sonora sincrona** eşlemeli ses yolu
~ **suono non modulato** boş ses yolu
~ **video** video yinelenimi
~ **visiva** görüntü kuşağı
colorazione renklendirme[1]
colore renk; renközü
~ **dominante** başat renk
coloremetro renkölçer
colori
~ sıcak renkler
~ **complementari** tümler renkler
~ **dello spettro** izge renkleri
~ **fondamentali** ana renkler
~ **freddi** soğuk renkler
~ **primarie** birincil renkler
colorimetria renkölçümü
colorire boyamak
coloritura boyama
"color-tip" renk karışmasıönler
"colour killer" renkönler
combinata bileşik
comico güldürü oyuncusu
Comitato dell'Industria cinematografica Europa Avrupa Sinema İşleyimi Komitesi
COMMAG mıknatıslı sesli film
commando
~ **a distanza** uzaktan yönetme
~ **automatico dell'aumento** özdevinimli kazanç ayarı
~ **automatico dell'intensita** özdevinimli gürlük ayarı
commedia güldürü
~ **americana** Amerikan güldürüsü
~ **dell'arte** commedia dell'arte
~ **di carattere** karakter güldürüsü
~ **di maniere** töre güldürüsü
~ **di situazione** durum güldürüsü
~ **drammatica** acıklı güldürü
~ **hollywoodiana** Amerikan güldürüsü
~ **inglese** İngiliz güldürüsü
~ **musicale** müzikli güldürü
~ **nera** kara güldürü
commentario yorum
commentatore(trice) açıklayıcı; yorumcu
~ **introduttivo** açıklama yazısı
commento açıklama
~ **piloto** kılavuz açıklama
commissione di censura denetleme kurulu
"Commission Internationale d'Eclairage" Uluslararası Aydınlatma Kurulu
"communications" içiletişim
"Communications Satellite Corporation" İletişim Uydusu Ortaklığı
COMOPT optik sesli film
"compact cassette" tıkız kutucuk
compagnia cinematografica yapımevi
comparsa figüran, ufak rol oyuncusu
compatibile bağdaşır
compatibilità bağdaşım
~ **inversa** ters bağdaşım
compendio güneşlik; örtü kutusu
compensatore ottico optik dengeleyici
compensazione ottica optik dengeleme
complemento di programma destekleyici izlence; ek film; ek izlence
"complex" tam bezem

componente bileşen
compositore besteci
composizione (dell'immagine) düzenleme
compressione sıkıştırma[1,2]
"computer animation" bilgisayar canlandırması
"computer film" bilgisayar filmi
"computer music" bilgisayar müziği
computer personale kişisel bilgisayar
COMSAT İletişim Uydusu Ortaklığı
comunicazione iletişim
~ **con satellite** uydu iletişimi
condensatore aydınlatma merceği; yoğunlaç
condizionamento d'aria iklimleme
condizionatore dell'aria iklimle-yici
conducibilità iletkenlik
conduttore çalışma dökümü; iletken; izlence taslağı
~ **della telecamera** alıcı dökümü
confetti konfeti
configurazione yapılanış
conflitto çatışma
~ **binario** ikili çatışma
congiungere yapıştırmak
connotazione yananlam
cono koni
conservazione del film koruma
Consiglio generale della Televizione dell'UNESCO UNESCO (Birleşmiş Milletler Eğitim, Bilim ve Ekin Örgütü) Televizyon Genel Kurulu
consolle
~ **di missaggio** seslendirme masası; yönetim masası
consulente danışman
~ **del colore** renk danışmanı
contafotogramma sayaç
contaimmagini sayaç
contatore
~ **di lunghezza** sayaç
~ **fotogramma** sayaç
~ **immagine** sayaç
~ **in piede** ayak[2] sayacı
~ **metrico** metre sayacı
conteggio del pubblico izleyici ölçümü
continuazione devam filmi; devam izlencesi
continuità akıcılık; ayrımlama
contraffatto korsan eşlem
contrafigura oyun benzeri
contrappunto karşısürüm
~ **audio-visivo** görsel-işitsel karşısürüm
contrasto sertlik
contratipo
~ **negativo** negatif eşlem
~ **negativo colori** renkli negatif eşlem
contratto
~ **di distribuzione** dağıtım sözleşmesi
~ **di locazione** kiralama sözleşmesi
~ **di noleggio** kiralama sözleşmesi
~ **di partecipazione** ortaklık sözleşmesi
~ **di produzione** yapım sözleşmesi
~ **di sceneggiatura** oyunluk sözleşmesi
~ **di teatro di posa** işlik sözleşmesi
~ **percentuale** yüzde
contrazione della pellicola büzülme
contro
~-**campo** karşı açı
~-**griffa** tutucu tırnak
~-**mascherino** dişi örtü
controfigura benzer
~ **di illuminazione** ışık benzeri
~ **nuda** çıplak benzer
controllo ayar; denetim; denetleme
~ **automatica della frequenza** özdevinimli yinelenim ayarı
~ **dei film** denetleme
~ **dell'altezza dell'immagine** yükseklik ayarı
~ **dell'ampiezza del' immagine** genişlik ayarı
~ **di camera** alıcı deneti; alıcı denet masası; alıcı denet odası
~ **di linearità** dönme ayarı
~ **di linearite orizzontale** yatay doğrusallık ayarı
~ **di linearita verticale** düşey doğrusallık ayarı
~ **di luminosità** parlaklık ayarı
~ **di sincronizzazione** eşleme ayarı
~ **di tonalità** titrem ayarı
~ **orizzontale** satır eşleme ayarı
~ **verticale** resim eşleme ayarı
controllore delle luci kerteleyici
controluce geriden aydınlatma
controtipaggio çoğaltım
controtipo çoğaltım eşlemi
~ **negativo** çoğaltım negatifi
~ **positivo** çoğaltım pozitifi
Convergence Convergence
convergenza çakışma
conversione di norma ölçün çevirme
convertitore çevireç
~ **di norma** ölçün çevireci
~ **elettronica** elektronik çevirgeç
coordinate konaçlar
copia eşlem
~ **approvata della censura** de-

netlenmiş eşlem
~ **a stampa combinata** bileşik eşlem
~ **campione** ana mıknatıslı kuşak; deneme eşlemi; iş eşlemi
~ **colori** renkli eşlem
~ **con pista magnetica orizzontale** mıknatıslı sesli film
~ **con pista ottica** optik sesli film
~ **da mandare in onda** yayın eşlemi
~ **di distribuzione** dağıtım eşlemi
~ **di lavorazione** iş eşlemi
~ **di lavoro** iş eşlemi
~ **di lavoro scena** görüntü iş eşlemi
~ **di lavoro suono** ses iş eşlemi
~ **di montaggio** kurgu eşlemi
~ **di noleggio** dağıtım eşlemi
~ **di presentazione** ön oynatım eşlemi
~ **di proiezione** gösterim eşlemi
~ **di sfruttamento** dağıtım eşlemi
~ **di sfruttamento doppiata** sözlendirilmiş dağıtım eşlemi
~ **di sfruttamento in 16 mm** 16 mm'lik eşlem
~ **di sfruttamento in 35 mm** 35 mm'lik eşlem
~ **in formato ridotto** dar film
~ **lavanda** mavi eşlem
~ **lavender** mavi eşlem
~ **muta** sessiz eşlem
~ **mutilata** çiziklenmiş eşlem
~ **normale** ana eşlem
~ **nuova** yeni eşlem
~ **ottenuta per riduzione ottica** optik küçültme eşlemi
~ **pilota** renk kılavuzu
~ **positiva** pozitif eşlem
~ **ridotta** dar eşlem
~ **sonora** ses eşlemi
~ **sottotitolato** altyazılı eşlem
~ **standard** ana eşlem
~ **versione straniera** yabancı ülke evirimi

copione oyunluk
~ **del suggeritore** akıl defteri
~ **per il suggeritore** akıl defteri

copriobiettivo mercek kapağı
coproduzione ortakyapım
"copyright" yapıt hakkı
corrente
~ **alternata** dalgalı akım
~ **continua** doğru akımı
~ **elettrica** akım

corrispondente cinematografico alıcılı bildirmen
corso televisivo televizyonla öğretim
~ **per corrispondenza** televizyonla öğretim

cortometraggio kısa film
~ **a soggetto** öykülü kısa film
~ **di presentazione** tanıtma filmi

costo gider
~ **del film** gider

costruire bezem kurmak
costume giysi
costumista giysici
coulomb kulon
Courier Courier
covo coassiale eksendeş kablo
CP CP
cristallo basınç elektriği aygıtı
~ **liquido** sıvı kırılca

critica eleştiri
~ **cinematografica** eleştiri
~ **televisiva** eleştiri

critico eleştirmen
~ **cinematografico** eleştirmen
~ **televisivo** eleştirmen

croce di Malta Malta haçı
~ **doppia** ikili Malta haçı

croma renklilik
cromaticita renkserlik
cromatico renkser
Cronar Cronar
cronista cinematografico alıcılı bildirmen
cronometrare dakikalamak
CS CinemaScope
"cue lamp" im ışığı
cuffia kulaklık
~ **afonica** sessizleme kutusu
~ **ricevente** kulaklık

cultura
~ **cinematografica** sinema ekini
(C)~ **Proletario** Emekçi Ekini
~ **televisiva** televizyon ekini

cuneo kıskı
curcuito çevrim²
curva
~ **di percezione** algılama eğrisi
~ **sensitoria** duyarlıkölçümü eğrisi

curvatura di campo alan sapması
custodia della pellicola koruma
"cut" kesme

D

D1 D1
D2 D2
D2-MAC D2-MAC, D2MAC/PACQUET
D3 D3
dadaismo dadacılık
"daily assembly" günlük çekim dizilemesi

data
~ **di emissione** yayın tarihi
~ **di produzione** yapım tarihi
~ **di realizazzione** yapım tarihi

dati veri
datore di luci elettricista ışıkçı

dB desibel
"deblooping" örtme
Debrie Debrie
decibel desibel
"decoder" renk çözücü
decodifica düzgü çözme
decodificatore düzgü çözücü
decodificazione düzgü çözme
decomposizione ayrışma
~ **dei colori** renk çözülmesi
decompressione açma[2]
decoratore bezemci
decorazione bezem
"decoupage" kurgulama
~ **elettronico** devinimsiz örtülü görüntü
~ **elettronico** alan bölünmesi
defilamento verticale dönme
definizione seçiklik
deflessione saptırma
"defocusing" bulanıklaştırma
Delrama Delrama
demagnetizzazione tümden silme
demagnetizzazore mıknatıstan arındırıcı; tümden silici
demo tanıtımlık
demodulatore bulucu
~ **immagine** resim bulucu
~ **suono** ses bulucu
demodulazione bulma[2]
demolire (delle costruzione) bezem sökmek
demolizione (delle costruzione) bezem sökme
denotazione düzanlam
"dénouement" çözüm
densità yoğunluk
densitometria yoğunlukölçümü
densitometro yoğunlukölçer
dente diş
~ **di sega** testere dişi
deposito korunak[1]
~ **del materiale** bezem korunağı
~ **di costumi** giysi deposu
~ **di mobili** döşeme korunağı
~ **di modellino** maket korunağı
~ **obbligatorio** derleme eşlemi
descrizione açıklamalar
detentore di permesso di ricevitore televizyon iyesi
deterioramento de l'immagine görüntü bozulması
dettaglio ayrıntı (çekimi)
deviazione saptırma
~ **orizzontale** yatay saptırma
~ **verticale** düşey saptırma
"diabolo" şeytan makarası
diacronico artzamanlı
diaframma ışık düzengeci
~ **ad iride** ışık düzengeci
~ **automatica** özdevinimli ışık düzengeci
~ **iride** ışık düzengeci
diaframmatura ışık düzengeci ayarı
diagonale köşegen
diagramma çizem
~ **animato** canlı çizem
dialoghista söyleşme yazarı
dialogo söyleşme
diametro di bobina makara çapı
diapositiva saydam resim
~ **a colori** renkli saydam resim
diascopia saydam resim göstericisi
diascopio geriden gösterici
diateca saydam resimlik
dibattito açıkoturum
17,5 mm 17,5 mm'lik film
18 immagini al secondo saniyede 18 resim
didascalia arayazı; yazı
~ **a tamburo** döner yazı
~ **evolvente** döner yazı
dieci di Hollywood Hollywood Onu
dietroscena geriye doğru
difetto di pellicola film bozulması
diffrazione kırınım
diffusa yayındırıcı
diffusione (della luce) yayınım
diffusore yayındırıcı
digitale sayısal
dilettante di cinema özenci sinemacı
dimanticare tutulmak
Dimension-150 Dimension-150
dimensione di bobina makara boyu
dimensioni
~ **del fotogramma muto** sessiz çerçevesi
~ **del fotogramma sonoro** sesli çerçevesi
diminuire azaltmak
diminuzione di intensità kısma
DIN DIN
dinamico devingen
dinodo dinot
diodo diyot (ışıtacı)
diossido di cromo krom dioksit (kuşak[1])
diottria diyoptri
"diplexer" köprü[2]
dipolo çiftucay
~ **ripiegato** katlanmış çiftucay
"direct cinema" dolaysız sinema
direttore yöneltici
~ **artistico** gözetmen
~ **cinematografo** yönetmen
~ **del dialogo** söyleşme yönetmeni
~ **dell'allestimento scenico** sanat yönetmeni
~ **della musica** müzik görevlisi
~ **della stabilimento** yapım görevlisi
~ **di doppiaggio** sözlendirme yönetmeni
~ **della fotografia** görüntü yönetmeni

~ **di produzione** yapım yönetmeni
~ **di sala** sinema yöneticisi
~ **di studio** yönetmen yardımcısı
~ **di teatro di posa** işlik yönetmeni
~ **d'orchestra** orkestra yöneticisi
~ **per la scelta degli attori** oyuncu yönetmeni
~ **scenica** sanat yönetmeni
~ **tecnico** ana denetim görevlisi

direttore(trice) di dibattito açıkoturum yöneticisi

direttore-operatore yönetmen-alıcı yönetmeni

direzionale yöneltmeli

direzione yönetim

direzione dello stabilimento işlik yönetimi

diritti
~ **di adattamento cinematografici** çevirim hakkı
~ **di adattamento (cinematografico)** uyarlama hakkı
~ **d'autore** yapıt hakkı
~ **di distribuzione** dağıtım hakkı
~ **di distribuzione scolastica** okullarda oynatım hakkı
~ **di esclusiva** öncelik hakkı
~ **di proiezione** gösterim hakkı
~ **di riproduzione cinematografici** çoğaltım hakkı
~ **limitati** sınırlı haklar
~ **non commerciali** tecim dışı dağıtım hakkı
~ **per copia** eşlem başına hak
~ **per la televisione** televizyon hakkı
~ **televisivi** televizyon hakkı

diritto
~ **cinematografico** sinema tüzesi
~ **televisione** televizyon tüzesi
~ **televisivo** televizyon tüzesi

disco teker
~ **compacto** tıkız teker
~ **di Nipkow** Nipkow çarkı
~ **video** video tekeri
~ **video digitale** sayısal video tekeri

discriminatore ayırıcı

discussione açıkoturum

disegnatore(trice) giysi yaratıcısı; ressam

disegno resim
~ **animato** canlıresim

dlsinserimento suono ses kapama

"diskette" tekercik

"disk jockey" teker sunucu

dispersione ayrılma; dağılım

dispositivo
~ **di commando a distanza** uzaktan yönetme aygıtı
~ **di scatto** düğme

disposizione dei nomi ad sıralaması

dissolvenza açılma-kararma
~ **ad diaframma** ışık düzengeciyle açılma-kararma
~ **ad otturatore** örtücüyle açılma-kararma
~ **chimica** kimyasal kararma
~ **in apertura** açılma
~ **in apertura ad otturatore** örtücüyle açılma
~ **in apertura e in chiusura** açılma-kararma
~ **in chiusura** kararma
~ **in chiusura ad otturatore** örtücüyle kararma
~ **incrociata** zincirleme
~ **in iride** noktalı açılma-kararma
~ **in luce** açılma
~ **per oscuramento** kararma
~ **sonora** kısma; ses zincirlemesi

dissolvera zincirlemek

distanza
~ **della macchina da presa** uzaklık
~ **di messa a fuoco** odaklama uzaklığı
~ **di proiezione** uzaklık
~ **iperfocale** odakötesi uzaklığı
~ **minima di messa a fuoco** en yakın odaklama uzaklığı

distorsione biçimbozumu; bozulma; bozum
~ **della immagine** bozum
~ **a bariletto** fıçı sapması
~ **con puntaspilli** yastık sapması

distribuere dağıtmak

distributore dağıtımcı

distribuzione dağıtım
~ **commerciale** tecimsel dağıtım
~ **degli attore** oyuncu seçimi
~ **generale** genel oynatım
~ **non commerciale** tecimdışı dağıtım

disturbo alkınma; bozma

diurno gündüz gösterimi

diva yıldız

Divcon Divcon

divergente ıraksak

divismo yıldızcılık

divo yıldız

documentario belgesel, belgesel film; belgesel izlence
~ **televisivo** belgesel izlence

documentarista belgeci

"12" "12"

Dolby Dolby
~ **A** Dolby A
~ **AC-3** Dolby AC-3
~ **B** Dolby B
~ **C** Dolby C

~ **Digital** Dolby Sayısal
~ **NR** Dolby NR
~ **Pro Logic** Dolby Pro Logic
~ **Shure** Dolby Shure
~ **SR** Dolby SR
~ **SR-D** Dolby SR-D
~ **Stereo** Dolby Stereo
~ **Surround** Dolby Surround

"dope sheet" döküm kâğıdı

doppia
~ **articulazione** çift eklemleme
~ **azione** çifte devinim
~ **esposizione** ikizleme
~ **velocità** çift hızlı

doppiaggio (di film) sözlendirme

doppiamento ikizleme

doppiare sözlendirmek

doppiatore(trice) sözlendirici

doppio
~ **giuntaggio** çift yapıştırma
~ **8 mm** çift 8
~ **programma** ikili izlence
~ **16 mm** çift 16
~ **Super-8 mm** çift büyük 8

doppione çoğaltım eşlemi

dramma dram
~ **televisiva** televizyon oyunu
~ **televisivo originale** özgün televizyon oyunu

drammatico dramatik

"drive-in" park sineması

due dimensioni ikiboyutlu

Dufaycolor Dufaycolor

Dunning Dunning işlemi

durata
~ **della proiezione** gösterim süresi
~ **della ripresa** çevirim süresi
~ **di bobina** makara süresi
~ **di distribuzione** dağıtım süresi
~ **di linea** satır süresi
~ **di produzione** yapım süresi

durezza çok sert

DVD sayısal video tekeri

Dynalens Dynalens

Dynamic Frame Dynamic Frame

E

Eastmancolor Eastmancolor

Echo I Echo I

Echo II Echo II

Éclair Cameflex Éclair Cameflex

eco gölge; yankı

Ediflex Ediflex

Editola kurgu aygıtı

edizione sürüm; genel oynatım
~ **di un film** genel oynatım; sürüm

educazione
~ **audiovisiva** görsel-işitsel eğitim
~ **cinematografica** sinema öğretimi
~ **televisiva** televizyon öğretimi

effetti
~ **elettronici** elektronik etkiler
~ **meccaniche** mekanik etkiler
~ **ottiche** optik etkiler
~ **sonori** ses etkileri
~ **speciali** etkiler

effetto
~ **alone** ağıl etkisi
~ **caleidescopio** çiçek dürbünü etkisi
~ **Callier** Callier etkisi
~ **dell'eco** yankı etkisi
~ **di bordo** kenar etkisi
~ **di fulmine** şimşek etkisi
~ **di giorno** gündüz etkisi
~ **di increspamento d'acqua** dalgalanma
~ **di nebbia** sis etkisi
~ **di neve** kar etkisi
~ **dinodo** dinot etkisi
~ **di pioggia** yağmur etkisi
~ **di rallentamento** yavaşlatılmış devinim
~ **di tridimensionale** ruhsal üçboyutlu
~ **di tuono** yıldırım etkisi
~ **di zoomata** optik kaydırma etkisi
~ **d'onde** dalga etkisi
~ **Doppler** Doppler etkisi
~ **Eberhard** Eberhard etkisi
~ **fotoelettrico** ışıkelektrik etkisi
~ **Kuleşov** Kuleşov deneyi
~ **Larsen** Larsen etkisi
~ **lunare** ay ışığı etkisi
~ **pioggia** yağmur etkisi
~ **speciale di mascherino e contromascherino** devinimli örtülü film
~ **stroboscopico** dönüşgözler etkisi

EIA Elektrik İşleyimleri Birliği

Eidoforo Eidophor

Ektachrome Ektachrome

Ektacolor Ektacolor

Electric Industries Association Elektrik İşleyimleri Birliği

Electronic Cam Electronicam

Electronic Video Recording Electronic Video Recording

Electronicam Electronicam

elementi dell'immagine görüntü öğeleri

elemento öğe[1]; öğe[2]
~ **d'immagine** resim öğesi

elenco di film film dizelgesi

elettricità elektrik
~ **statica** duruk elektrik

elettrodo elektrikucu

elettrogeno üreteç

elettromagnete elektromıknatıs

elettromagnetismo elektromıknatıslık

elettrone elektron
~ **primario** birincil elektron

~ **secondario** ikincil elektron
elettronica elektronik
elettronico elektronik
eliminizione suono ses kapama
emissione
~ **dal vero** canlı yayın
~ **di monoscopio** ayar yayını
~ **diretta** canlı yayın
~ **educativo** eğitim izlencesi
~ **letterario** yazın izlencesi
~ **pilota** ayar yayını
~ **pirata** korsan yayın
~ **secondario** ikincil yayın
~ **simultaneo** zamandaş yayın
~ **sperimentale** deneme yayını
~ **televisiva** yayın
emittente verici
emulsione duyarkat
~ **all'esterno** duyarkat dışta
~ **all'interno** duyarkat içte
~ **infrarosso** kızılaltı duyarkatı
~ **inversibile** evrilir duyarkat
~ **negativo** negatif duyarkat
~ **ortocromatica** ortokromatik duyarkat
~ **ortopancromatica** ortopankromatik duyarkat
~ **pancromatica** pankromatik duyarkat
~ **positivo** pozitif duyarkat
~ **supepancromatica** ortopankromatik duyarkat
"encoder" renk bileştirici
energia erke
~ **elettrica** elektrik erkesi; güç
entrata giriş[1]
~ **dell'antenna** dalgalık girişi
~ **della televisione** televizyon girişi
epidiascopio saydamsız-saydam resim göstericisi
episcopio saydamsız resim göstericisi
episodio bölüm
equilibrio dengeleme
erg erg
eroe kahraman (erkek)
eroina kahraman (kadın)
esaurito kapalı gişe
esclusività öncelik (oynatımı)
esercente oynatımcı
esercire oynatmak
esercizio oynatım
esplorare taramak
esplorazione tarama[1]
~ **orizzontale** yatay tarama
~ **verticale** düşey tarama
esportazione di film film dışsatımı
esposimetro ışıkölçer
~ **a luce incidente** gelen ışıkölçer
~ **incorperato** iç ışıkölçer
esposizione ışıklama; serim
~ **automatica** özdevinimli ışıklama
~ **multipla** çok çevirim
espressionismo dışavurumculuk
espressionista dışavurumcu
essicamento kurutma; gevreme
~ **ad radiazione infrarossa** kızılaltı kurutması
esterni dışarıda (çevirim); yer[1]
esterno dış
estetica
~ **cinematografica** sinema estetiği
~ **del cinema** sinema estetiği
~ **della televisione** televizyon estetiği
~ **del video** video estetiği
~ **televisiva** televizyon estetiği
estremità (elettrica) uç[1]
Eurimages Eurimages
Euroradio Euroradio
EUROSPACE Avrupa Uzay Birliği
Eurovision Eurovision
Eutelsat Avrupa Irakiletişim Uydusu Örgütü; Eutelsat
eventi speciali özel olaylar
EVR Electronic Video Recording

F

Fabbrica dell'attore eccentrico Ayrıksı Oyuncu Üretimliği
facette elettronico elektron demeti
"fade down" kısma
"fade up" açma[1]
"fading" zincirleme
"fan" sinema delisi
fanatico (del cinema) sinema delisi
"fan club" hayranlar derneği
Fantasound Fantasound
far scattare çalıştırmak
farad farad
fare
~ **delle tacche** çentiklemek
~ **un controtipo** çoğaltmak
fascio demet
~ **di luce** ışın demeti
~ **di luce ampio** geniş (açılı) ışın
~ **esploratore** tarayıcı demet
~ **luminosa** ışın demeti
fase evre
~ **d'arresto** durma evresi
~ **di movimento** devinim evresi
fattore
~ **del filtro** süzgeç katsayısı
~ **di posa** ışıklama katsayısı
FCC Federal İletişim Kurulu
fedeltà del colori renk doğruluğu
Federal Communications Commission Federal İletişim Kurulu
Federazione Internazionale degli Archivi del Film Uluslararası Filmlikler Federasyonu
Federazione Internazionale dei

Cine Clubs Uluslararası Sinema Dernekleri Federasyonu
"feeder" besleme kablosu; iniş kablosu
FEKS Ayrıksı Oyuncu Üretimliği
fenditure ışıklama yarığı
ferma
~**il magnetoscopio!** "video!"
~ **il telecine!** "film!"
fermo sull'immagine resim dondurma
Ferraniacolor Ferraniacolor
ferromagnetismo demirmıknatıslık
festival şenlik
~ **cinematografico** şenlik
~ **di cinema** şenlik
~ **di televisione** şenlik
FIAF Uluslararası Filmlikler Federasyonu
fiammabile yanar film
fibra cam tel
FICC Uluslararası Sinema Dernekleri Federasyonu
"field rate converter" alan çevirgeci
figura intera boy çekimi
figurante figüran
figuranti figüran topluluğu
figurini giysi
figurinista giysici
fila sıra
filamento tel
film film
~ **"A"** "A" filmi
~ **acetato** asetat film
~ **a colonna sonora magnetica** mıknatıslı sesli film
~ **a colori** renkli film
~ **ad telefoni bianchi** beyaz telefonlu filmler
~ **a lungometraggio** uzun film
~ **antico** eskil film
~ **antropologico** insanbilim filmi
~ **a seria** bölüntülü film
~ **a soggetto** öykülü film
~ **a soggetto contemporaneo** çağdaş film
~ **a soggetto dramatico** öykülü film
~ **assoluto** salt film
~ **astratto** soyut film
~ **a successo** başarılı film
~ **a tesi** savlı film
~ **a trucchi** hileli film
~ **autobiografico** özyaşamöyküsel film
~ **"B"** "B" filmi
~ **balletto** bale filmi
~ **biografico** yaşamöyküsel film
~ **blanc"** beyaz film!
~ **campione** kerteleme! örneği
~ **cinematografico** film
~ **classico** klasik film
~ **colorate** boyanmış film
~ **colossale** anıtsal film
~ **comico** güldürü (filmi)
~ **commerciale** tecimsel film
~ **con fantocci** kukla filmi
~ **con marionette** kukla filmi
~ **con pupazzi** kukla filmi
~ **contemporaneo** çağdaş film
~ **con truccbi** hileli film
~ **cortometraggio** kısa film
~ **criminale polis filmi**
~ **culturale** ekin filmi
~ **d'amore** aşk filmi
~ **d'amatore** özenci filmi
~ **d'animazione** canlandırma filmi
~ **d'archivio** belgelik filmi
~ **d'art"** Sanat Filmi
~ **d'arte** sanat filmi
~ **d'autore** yaratıcı filmi
~ **d'epoca** çağ filmi
~ **di animali** hayvan filmi
~ **di attualità** haber filmi
~ **di avanguardia** öncü film
~ **di avventura** serüven filmi
~ **di azione** devingen film
~ **di buona qualità** iyi film
~ **di cantanti** şarkılı film
~ **di catastrofe** yıkım filmi
~ **di cattiva qualita** kötü film
~ **di 55 mm** 55 mm'lik film
~ **di circo** sirk filmi
~ **di complemento** ikinci film
~ **di cowboy** kovboy filmi
~ **di danza** dans filmi
~ **di "detective"** polis filmi
~ **di 17,5 mm** 17,5 mm'lik film
~ **didattico** öğretici film
~ **di dilettante** özenci filmi
~ **di evasione** kaçış filmi
~ **di fantascienza** bilimkurgu filmi
~ **di fantocci** kukla filmi
~ **di gangster** gangster filmi
~ **di guerra** savaş filmi
~ **di insegnamente** öğretici film
~ **di karate** karate filmi
~ **di kung fu** kungfu filmi
~ **di mafia** mafya filmi
~ **di montagna** dağcılık filmi
~ **di mostro** canavar filmi
~ **di musica** müzikli film
~ **dinamico** devingen film
~ **di Natale** Noel filmi
~**d'inseguimento** kovalama filmi
~ **di 9,5 mm** 9,5 mm'lik film
~ **di ombre cinesi** gölge filmi
~ **di 8 mm** 8 mm'lik film
~ **di 8 mm (standard)** ölçün 8 (mm'lik film)
~ **di 8,75 mm** 8,75 mm'lik film
~ **di propaganda** propaganda filmi
~ **di quota** saptanca filmi
~ **di reportage** görüşüm filmi
~ **di ricerca** araştırma filmi

~ **di richiamo** tanıtı filmi
~ **di samurai** samuray filmi
~ **di 16 mm** 16 mm'lik film
~ **di 65 mm** 65 mm'lik film
~ **di 70 mm** 70 mm'lik film
~ **d'istruzione** eğitici film
~ **di suffrattamento** sömürü filmi
~ **di silhouettes** gölge filmi
~ **di spedizione** gezi filmi
~ **di spionaggio** casus(luk) filmi
~ **di spione** casus(luk) film
~ **di studente(ssa)** öğrenci filmi
~ **di studio** işlik filmi
~ **di Super-16 mm** büyük 16
~ **di Super-8 mm** büyük 8
~ **di trattamento** eğlendirici film
~ **di 35 mm** 35 mm'lik gösterici
~ **di 32 mm** 32 mm'lik film
~ **di tre rulli** üç makaralık film
~ **divertente** eğlendirici film
~ **di vampiro** vampir filmi
~ **di viaggio** gezi filmi
~ **documentario** belgesel film
~ **doppiato** sözlendirilmiş (film)
~ **educativo** eğitici film
~ **elettronico** elektronik film
~ **epico** destan filmi
~ **episodi** bölüntülü film
~ **erotico** kösnül film; açık film
~ **etnico** budun filmi
~ **etnografico** budunbilim filmi
~ **fantastico** düşlemsel film
~ **femminista** feminist film
~ **fiabesco** masal filmi
~ **fiammabile** yanar film
~ **fisso** saydam resim kuşağı
~ **gotico** gotik film
~ **grana fine** ince taneciklı film
~ **grandeur** geniş film
~ **grottesco** grotesk film
~ **impressionato** dolu film
~ **in bianco e nero** siyah-beyaz (film)
~ **in costume** giysili film
~ **indipendente** bağımsız filmi
~ **in due rulli** iki makaralık film
~ **in episodi** bölüntülü film
~ **in rilievo** üçboyutlu (film)
~ **industriale** işleyim filmi
~ **infiammabile** yanar film
~ **ininfiammabile** yanmaz film
~ **intellettuale** anlıksal film
~ **inversibile** evrilir film
~ **inversibile a colori** renkli evrilir film
~ **Kalvar** Kalvar film
~ **largo** geniş film
~ **lento** durgun film
~ **magnetico** mıknatıslı film
~ **melodrammatico** melodram filmi
~ **monumentale** anıtsal film
~ **musicale** müzikal (film)
~ **muto** sessiz (film)
~ **nazionale** yerli film
~ **negativo** negatif film
~ **nitrato** nitrat film
~ **noir"** kara film
~ **non commerciale** tecim dışı film
~ **normale** ölçün film
~ **nudista** çıplaklık filmi
~ **odoroso** kokulu film
~ **opera** opera filmi
~ **operetta** operet filmi
~ **parlato** sözlü (film)
~ **parlato cento per cento** yüzde yüz sözlü (film)
~ **per adulti** yetişkin filmi
~ **per bambini** çocuk filmi
~ **per donne** kadın filmi
~ **per giovani** genç filmi
~ **per la famiglia** aile filmi
~ **per ragazzi** çocuk filmi
~ **per retroproiezione** diplik film
~ **per uomini** erkek filmi
~ **plastico** üçboyutlu (film)
(F)~ **Plus** Film Plus
~ **poema** ozansı film
~ **politico** siyasal film
~ **poliziesco** polis filmi
~ **pornografico** cinsel sömürü filmi
~ **positivo** pozitif film
~ **principale** başfilm
~ **proibito** yasak film
~ **psicologico** ruhsal film
~ **pubblicitario** tanıtı filmi
~ **raccapricciante** yılgı filmi
~ **realizzato per commissione** ısmarlama film
~ **reclamistico** tanıtı filmi
~ **religioso** dinsel film
~ **ricreativo** eğlendirici film
~ **rigato** çizikli film
~ **scientifico** bilimsel film
~ **scolastico** okul filmi
~ **semidocumentario** yarı belgesel
~ **senza camera** alıcısız film
~ **senza fine** sonsuz film
~ **sfocato** bulanık film
~ **silenzioso** sessiz (film)
~ **smarrito** yitik film
~ **sociale** toplumsal film
~ **sonorizzato** sesli evirim
~ **sonoro** sesli (film)
~ **sperimentale** deneysel film
~ **spettacolare** başfilm
~ **sportivo** spor filmi
~ **standard** ölçün film
~ **stereoscopico** üçboyutlu (film)
~ **storico** tarihsel film
~ **straniero** yabancı film
~ **sull'arte** sanat üzerine film
~ **surrealista** gerçeküstücü film
~ **sviluppato** açındırılmış film

~ **terrificante** korku filmi
~ **troppo corto** çok kısa film
~ **troppo lungo** çok uzun film
~ **turistico** turizm filmi
~ **western** kovboy filmi
~ **"Z"** "Z" filmi

filmabile uyarlanabilir
filmare çevirmek
filmico filmsel
filmine saydam resim kuşağı
filmogenia filmegiderlik
filmogenico filmegider
filmologia filmbilim
filmoteca filmlik
filmotecario filmlik görevlisi
filmstrip saydam resim kuşağı
filtro dağıtıcı; süzgeç
~ **blu** mavi süzgeç
~ **coloro** süzgeç
~ **compensazione** dengeleme süzgeci
~ **d'arancio** turuncu süzgeç
~ **d'effetti** etki süzgeci
~ **degrado** kerteli süzgeç
~ **del suono** süzgeç
~ **di contrasto** sertlik süzgeci
~ **diffusore** yayındırıcı süzgeç
~ **di velo** sis süzgeci
~ **giallo** sarı süzgeç
~ **neutro** yoğunluk süzgeci
~ **di notte** gece süzgeci
~ **per cielo** gök süzgeci
~ **per ultravioletto** morötesi süzgeci
~ **polarizzatore** ucaylama süzgeci
~ **rosso** kırmızı süzgeç
~ **ultravioletto** morötesi süzgeci
~ **verde** yeşil süzgeç

filza dosya
finale bitiş
fine di bobina makara sonu
finestra
~ **dell'immagine** pencere
~ **di proiettore** gösterici penceresi
~ **di ripresa** pencere

finestrella della cabina gösterim penceresi
finestrino pencere
~ **di proiezione** gösterim penceresi

FireWire FireWire
"fish-eye" balık gözü (mercek)
"fishpole" sestoplar kamışı
fissaggio saptama[1]
fissare saptama kafası
flangia makara yanağı
flash çarpıcı çekim
"flash" yıldırım haber
"flashback" geriye dönüş
"flash forward" ileriye atlayış
"flicker" kırpışma
"floodlight" yaygın ışık
"floodlight" yaygın ışıldak
"floppy" tekercik
"flou" bulanık; yumuşak odak
~ **artistico** yumuşak odak

fluorescente ışınır
fluorescenza ışınırlık
flusso akı
~ **luminoso** akı

FM yinelenim değiştirimi
foglio giornalieri günlük döküm
fon fon
fondale dip fotoğrafı; yüzey
fondino dip fotoğrafı
fondo dip
~ **blu** mavi diplik
~ **di titoli** tanıtma yazısı dipliği
~ **nero** kara diplik

fonico seslendirme masası
~ **recordista** ses başyönetmeni

fonoriproduzione önceden seslendirme
fonorivelatore tekerçalar
fonoteche seslik
"foot-room" alt boşluk
forma d'onda dalga biçimi
formaldeide formaldehit
formato boy; saydam resim boyu
~ **di diapositivo** saydam resim boyu
~ **di nastro video** boy
~ **commerciale** ölçün film
~ **del teleschermo** boy
~ **dell'immagine** resim boyu; çerçeve oranı
~ **di finestrino** pencere boyu
~ **di finestrino per film muto** sessiz penceresi
~ **digitale** sayısal boy
~ **di schermo** görüntülük genişliği
~ **grandeur** geniş film
~ **normale** ölçün film
~ **ridotto** dar film
~ **standard** ölçün boş film

foro delik
~ **di proiezione** gösterim penceresi

forza kuvvet
~ **elettromotrice** elektromotor kuvvet

fosforescente fosforlanmalı
fosforescenza fosforlanma
fosforo fosfor
fot fot
fot./sec. saniyede resim (sayısı)
foto foto; fotoğraf
foto- foto-
fotocatodo ışıkeksiucu
fotoconduttività ışıkiletkenlik
fotoelettricita ışıkelektrik
fotoelettrico ışıkelektriksel
fotoelettrone ışıkelektron
fotogenia resmegiderlik
fotogenico resmegider
fotografare fotoğraf çekmek
fotografia fotoğraf; fotoğrafçılık
~ **della lavorazione** çalışma fotoğrafı

- **di scena** çalışma fotoğrafı
- **estratta dal film** film fotoğrafı

fotografo fotoğrafçı
fotogramma resim
- **del ciak** eşleme imi
- **per fotogramma** tek resim

fotometria ışıkölçümü
fotone ışıközü
fotoroman fotoroman
fotosensibile ışığaduyar
fototeca resimlik
fotovalvola ışıklama düzengeci
Fox Grandeur Fox Grandeur
Fox Movietone Fox Movietone
"frame stretch" yinelemeli basım
Franscope Cinepanoramic, Franscope
freddo soğuk
"Free Cinema" Özgür Sinema
frequentatori di cinema sinema düşkünü
frequenza alıcı hızı; izleyici sayısı; yinelenim
- **cinematografica** izleyici sayısı
- **di corrente** akım yinelenimi
- **di onda portante del suono** ses taşıyıcı yinelenimi
- **di onda portante di visione** resim taşıyıcı yinelenimi
- **di presa** alıcı hızı
- **di proiezione** gösterici hızı
- **immagine** saniyede resim (sayısı)
- **intermedia** ara yinelenimi
- **intermedia di suono** ses ara yinelenimi
- **linea** saniyede satır (sayısı)
- **portante** taşıyıcı yinelenimi
- **semi-quadro** saniyede alan (sayısı)
- **ultra elevata** pek yüksek yinelenim(ler)
- **ultrasonica** sesüstü yinelenim
- **video** video yinelenimi

frequenze audio ses yinelenimi
Frontier Film Frontier Film
Fuji single-8 Fuji tek 8
Fujicolor Fujicolor
funzionario programmi yapımcı
fuoco odak
- **differenziale** ayrışık odak
- **fisso** değişmez odak
- **principale** ana odak
- **reale** gerçek odak
- **virtuale** görünen odak

fuori çerçeve dışı
- **campo** çerçeve dışı
- **quadro** çerçeve dışı

futurismo gelecekçilik
futurista gelecekçi

G

"G" "G"
"gag" gülüt
"gagman" gülütçü
gala gala
galvanometro miniakımölçer
- **a specchio** aynalı miniakımölçer

gambe telescopico geçmeli destek
gamma gama
garza ışıkkesen; süzek
Gasparcolor Gasparcolor
GB gigabyte
gelatina jelatin
gelatino yayındırıcı
Gemini Gemini
"gendai-geki" çağdaş film
generatore üreteç
- **d'effetti speciali** etkiler üreteci
- **di corrente** üreteç
- **di impulsi di sincronizzazione** eşleme üreteci
- **di scansione** tarama üreteci
- **di scansione orizzontale** satır üreteci
- **di scansione verticale** resim üreteci
- **di segnali di sincronizzazione combinato** bileşik eşleme üreteci
- **ultrasonico** sesüstü üreteci

generazione kuşak[2]
genere documentario belgesel tür
generi
- **cinematografici** sinema türleri
- **televisivi** televizyon türleri

generico ufak rol oyuncusu
geografia creativa yaratıcı coğrafya
gerente di sala sinema yöneticisi
gessalo alçıcı
gessaiuolo alçıcı
gesso alçı
Gevachrome Gevachrome
Gevacolor Gevacolor
giallo sarı
gigabyte gigabyte
giornale yazanak
- **cinematografica** haber filmi
- **cinematografico** dergi-film

giornalieri günlük çekim(ler)
giornalismo di televisione televizyon bildirmenliği
giornata
- **di ripresa** çevirim günü
- **in un teatro di posa** işlik günü

giorno çevirim günü; gündüz
Giovane Cinema Tedesco Genç Alman Sineması
giraffa tekerlekli kol
giraffista sestoplarcı
girare (un film) çevirmek
giri

~ **al minuto** dakikada dönüş
~ **al secondo** saniyede dönüş
giunta
~ **diagonale** köşegen yapıştırma
~ **interlinea** çerçeve çizgisi yapıştırması
giuntaggio
~ **a sovrapposizione** binmeli yapıştırma
~ **con nastro adesivo** kuşaklı yapıştırma
giuntatrice yapıştırma aygıtı
~ **a nastro adesivo** kuşaklı yapıştırma aygıtı
~ **interlinea** çerçeve çizgisi yapıştırma aygıtı
giunto sferico bilyalı eklem
giuntura yapıştırma
giuoco oyun
gobbo ışık örtüsü
gong gonk
goniometro di obiettivo mercek iletkisi
graffiatura çizik
~ **negativa** negatif çizik
~ **positiva** pozitif çizik
grafico çizi; çizi gereci
grafite grafit
grammatica
~ **cinematografica** sinema dilbilgisi
~ **del film** sinema dilbilgisi
~ **della televisione** televizyon dilbilgisi
~ **televisiva** televizyon dilbilgisi
grana tanecik
~ **della pellicola** tanecik
~ **dell'emulsione** tanecik
~ **fina** ince tanecik
~ **grossa** iri tanecik
grandangolari geniş açılılar
grande
~ **film** üstünyapım
~ **ripresa d'insieme** toplu çekim
~ **schermo** geniş görüntülük
Grandeur Grandeur
grandi luci çiğ ışık
grandissime riprese d'insieme uzak çekim
granulazione taneciklilik
grifTa tırnak
~ **di trasporto** yürütücü tırnak
griglia renk ızgarası
~ **oraria** izlence çizelgesi
gru vinç
~ **in alto** "vinç yukarı!"
~ **in basso!** "vinç aşağı!"
gruppo takım
~ **addetto alla camera** alıcı takımı
~ **di produzione** yapım takımı
~ **di ripresa** alıcı takımı
~ **di ripresa** çevirim takımı
~ **di ripresa** ses takımı
~ **di ripresa in esterno** dışarıda çevirim takımı; dışarıda yayın takımı
~ **di televisione** televizyon takımı
~ **elettrogeno** üreteç
~ **mobile** üreteç
~ **di generatori** üreteç
guinta ek yeri

H

H henry
"happy end" mutlu son
Hazeltine Hazeltine
"H"-Certificate "H" belgesi
"head room" üst boşluk
henry henry
hertz hertz
"Hi-Fi" tıpkılık
"high hat" altlık
highlight parlak nokta
Hi-8 Hi-8
Hi-Vision Hi-Vision
HMI HMI
"borse opera" at operası
hot spot parlak nokta
"hum" uğultu
"HYPER" aşırı yinelenim(ler)
Hypergonar Hypergonar

I

icona görüntüsel gösterge; simge[3]
iconoscopio ikonoskop (alıcı)
idea ana konu
identificazione özdeşleşme
IEEE-1394 IEEE-1394
illuminazione aydınlanma, aydınlatma; düzenleme
~ **a fuochi incrociati** çapraz aydınlatma
~ **ambientale** dağınık aydınlatma
~ **ambiente** oda aydınlığı
~ **artificiale** yapma aydınlatma
~ **dal basso** alttan aydınlatma
~ **dall'alto** üstten aydınlatma
~ **debole sul piano principale** cılız ana ışık
~ **d'effetto** etki aydınlatması
~ **della sala** salonun aydınlatılması
~ **del teatra di posa** işlik aydınlatması
~ **di fondo** geriden aydınlatma
~ **di posteriora** geriden aydınlatma
~ **diretto** dolaysız aydınlatma
~ **di servizio** çalışma aydınlatması
~ **di sicurezza** güvenlik aydınlatması
~ **duro** çiğ aydınlatma
~ **esterna** açık hava aydınlatması
~ **frontale** önden aydınlatma

- ~ **generale** dağınık aydınlatma; doldurma ışık
- ~ **laterale** yandan aydınlatma
- ~ **naturale** doğal aydınlatma
- ~ **principale** ana ışık
- ~ **sul piano principale** ana ışık
- ~ **verticale** üstten aydınlatma

illusione yanılsama
- ~ **di movimento** devinim yanılsaması
- ~ **ottica** göz yanılsaması

"image dissector" resim çözümleyici
"image iconoscope" görüntü ikonoskopu
Imax Imax
Imax Solido Imax Solido
imbibizione emme
immagazzinamento korumakla-ma
immagine görüntü
- ~ **chimica**
- ~ **combinata** bileşik resim
- ~ **del fonogramma** ses imi
- ~ **di televisione** resim
- ~ **elettronico** elektronik görüntü
- ~ **fantasma** gölge
- ~ **"flou"** bulanık görüntü
- ~ **latente** gizli görüntü
- ~ **negativa** negatif görüntü
- ~ **orizzontale** yatay resim
- ~ **ottica** optik görüntü
- ~ **per immagine** tek resim
- ~ **positiva** pozitif görüntü
- ~ **proiettata** yansımış görüntü
- ~ **reale** gerçek görüntü
- ~ **sfumato** bulanık görüntü
- ~ **verticale** düşey resim
- ~ **virtuale** sanal görüntü

immagini per secondo saniyede resim (sayısı)
impasto zincirleme
impedenza içdirenç
impegno sözleşme yapma
importatore di film film dışalımcısı
importazione di film film dışalımı
impresario menajer
impressionato dolu film
impressione
- ~ **dei sottotitoli** altyazılama
- ~ **multipla** çok çevirim

impressionismo izlenimcilik
impressionista izlenimci
improvvisazione doğaçlama
impulsi di sincronizzazione di semiquadri alan eşleme imi
impulso vuru
"in-betweener" ara resimleyici
"inch" parmak
indice belirti
informazioni
- ~ **internazionali** dış haberler
- ~ **regionali** bölgesel haberler

in fronte öne doğru
"inky-dinky" küçük ışıldak
"inlay örtülü bileştirme
"insert" ara filmi
in sincronizzazione eşlemeli
incandescente akkor
incandescenza akkorluk
incaricato delle schelta degli esterni dışarıda çevirim görevlisi
incasso gelir
- ~ **lordo** kesintisiz gelir

inceratura mumlama
inchiesta sul pubblico izleyici ölçümü
incidente tecnico uygulayımsal aksaklık
incisione del suono seslendirme
incollatrice yapıştırma aygıtı
incollatura ek yeri
- ~ **diagonale** köşegen yapıştırma

indebolimento saydamlama
indicatore gösterge
- ~ **dei canali** oluk sayısı
- ~ **di attesa** bekleme göstergesi
- ~ **di diaframma** ışık düzengeci göstergesi
- ~ **di tachimetro** hız göstergesi

indice
- ~ **di posa** duyarlık göstergesi
- ~ **di rifrazione** kırılım göstergesi

indipendente serbest
indurimento sertleştirme
industria
- ~ **cinematografica** sinema işleyimi
- ~ **del film** sinema işleyimi
- ~ **della televisione** televizyon işleyimi
- ~ **del video** video işleyimi
- ~ **televisiva** televizyon işleyimi

induttanza irkilimlik
infarcire şişirmek
infiammazione yanma[1]
- ~ **della pellicola** yanma[1]
- ~ **di film** yanma[1]

infideltà dei colori renk yanlışlığı
infinito sonsuz
informazione bilgi
- ~ **di luminanza** parlaklık bilgisi
- ~ **di qualità cromatica** renklilik bilgisi

informazione(i) haber(ler)
- ~ **confidenziali** açıklanmamak koşuluyla
- ~ **ufficiose** açıklanmamak koşuluyla

ingegnere mühendis
- ~ **del suono** ses başyönetmeni
- ~ **fonico** ses başyönetmeni
- ~ **in capo del suono** ses başyönetmeni

ingrandimento büyültme
ingrandire büyültmek
ingresso
- ~ **audio** ses girişi
- ~ **S-Video** Y/C girişi

~ **video** Y/C girişi
~ **Y/C** Y/C girişi
ininfiammabile yanmaz film
inquadrare çerçevelemek
inquadratura çekim; çerçeveleme
~ **astratta** soyut çekim
~ **breve** kısa çekim
~ **combinata** bileşik çekim
~ **concreta** somut çekim
~ **corta** kısa çekim
~ **dall'alto** üstten görüş
~ **dal basso** alttan görüş
~ **da terra** alttan görüş
~ **dinamico** devingen çekim
~ **di prova** deneme çekimi
~ **inclinata** eğik çerçeveleme
~ **lenta** durgun çekim
~ **lunga** uzun çekim
~ **opposite** açı - karşı açı
~ **soggettivo** öznel çekim
~ **statica** değişmez çekim
insalata dolaşma
insegnamento
~ **del cinema** sinemacılık öğretimi
~ **di televisione** televizyonculuk öğretimi
inseguimento kovalama
inserto ara çekim: ara görüntü; örtülü bileştirme
~ **elettronico** örtülü bileştirme
inserzione bileştirme
instabilità sallanma
instantaneo şipşak
intaccatrice çentikleyici
integral version kesintisiz evirim
Intelsat Intelsat; Uluslararası Irakiletişim Uyduları Örgütü
intensità gürlük; yeğinlik
~ **del suono** gürlük
"intercarrier" ara taşıyıcı
"intercutting" araya koyum
interferenza girişim; karışma
interfono içiletişim
interlinea çerçeve çizgisi
"interlock" bağlama düzeni
intermedio ara kablo
internegativo ara negatifi
Internet Internet
interno iç
interpositivo ara pozitifi
interpretazione oyun
interprete oyuncu
interpreti oynayanlar
interruttore
~ **di rete** açma-kapama düğmesi
~ **per commando a distanza** uzaktan yönetme düğmesi
~ **positivo-negativo** pozitif-negatif anahtarı
interruzione kesilme; yayın kesilmesi
Intersputnik Intersputnik
Intertel Intertel
intervalli ara resimler
intervallo ara; ara (verme)
intervalometro aralık düzenleyici
"interview" görüşüm
Intervision Intervision
intervista görüşüm
intreccio örgü
invecchiamento aşınılama
inversibile evrilir
inversione tersine devinim
~ **dell'inquadratura** resim evrilmesi
~ **di polarita** uç değiştirme
inverzione di traccia tarama evrilmesi
inviluppo ıçeğri
ione iyon
ionizzazione iyonlaşma
ionosphere iyonyuvarı
ipermedia bağlantılı çok araçlılık
ipertesto bağlantılı metin
iposolfito di sodio hipo
iride ışık düzengeci; iris
irraggiamento ışıma
ISO Uluslararası Ölçünler Örgütü
isolamento fonico ses geçirmezleme; sessizleme
istituto
~ **cinematografico** sinema enstitüsü
~ **della televisione** televizyon enstitüsü
~ **televisivo** televizyon enstitüsü

J

J jul
"jeune premier" genç
"jidai-geki" çağ filmi
"jingle" cingıl
joule jul
"joystick" yönelteç
JPEG JPEG

K

K kelvin
kammerspiel kammerspiel
~**-film"** kammerspiel filmi
kc kilosikl
kc/s kilosikl
kelvin kelvin
Kem Kem
KEYKODE KEYKODE
kHz kilohertz
Kinemacolor Kinemacolor
kinescope filme saptama
~ **a bianco e nero** siyah-beyaz saptayıcı
~ **a colori** renkli saptayıcı
"Kino-Glaz" Sinema-Göz
"kinoki" Sinema-Gözcüler
"kinoks" Sinema-Gözcüler
"Kino-Pravda" Sinema-Gerçek
Kino-Vario Kino-Vario
Kinopanorama Kinopanorama
klystron klistron

Kodachrome Kodachrome
Kodacolor Kodacolor
Kodak Super-8 mm Kodak büyük 8
kW kilovat

L

l lambert
labo işlemelik
laboratorio işlemelik
~ **di stampa** basım işliği
lambert lambert
lampa da di proiettore gösterici ışıtacı
lampada ışıtaç
~ **a vapori di mercurio** civa buğulu ışıtaç
~ **a xenon** ksenon ışıtaç
~ **ad alogene** tungsten halojen ışıtaç
~ **ad arco di carboni** ışık yaylı ışıtaç
~ **ad incandescenza** akkor ışıldak
~ **al tungesteno** tungsten ışıtaç
~ **di bassa tensione** alçak gerilimli ışıtaç
~ **di esposizione** ışıklama ışıtacı
~ **di registrazione** ışıklama ışıtacı
~ **eccitatrice** uyarıcı ışıtaç
~ **fluorescente** ışınır ışıtaç
~ **per proiezione** gösterici ışıtacı
~ **quarzo-alogeno** kuvars ışıtaç
~ **spia** im[1] ışığı
lampadina ampul
~ **elettrica** ampul
lampo di magnesio çakar (ışıtaç)
Lani Bird Lani Bird
lanterna magica büyülü fener
larghezza
~ **di banda** kuşak[1] genişliği
~ **di canale** oluk genişliği
~ **di schermo** görüntülük genişliği
laser laser
LaserVision LaserVision
latensificazione gizli görüntü yeğinlemesi
latitudine di posa ışıklama genliği
lato emulsione duyarkat yüzü
lavaggio yıkama
lavanda mavi eşlem
lavander mavi eşlem
lavare yıkamak
lavorazione işleme
~ **continuo** sürekli işleme
~ **della pellicola** işleme
~ **della pellicola inversibile** evrilir film işlemesi
~ **negativo-positivo** negatif-pozitif işleme
legante astar
legge
~ **cinematografica** sinema yasası
per la cinematografia sinema yasası
per la televisione televizyon yasası
sulla cinematografia sinema yasası
sulla televisione televizyon yasası
televisiva televizyon yasası
"leitmotiv" yinelemeli kavram
lente mercek
addizionale ek mercek
addizionale negativa negatif ek mercek
addizionale positiva pozitif ek mercek
astigmatica astigmat mercek
~ **concava** ıraksak mercek
~ **con fuoco variabile** değişir odaklı mercek
~ **convergente** yakınsak mercek
~ **di Fresnel** Fresnel merceği
~ **d'ingrandimento di messa a fuoco** odaklama büyüteci
~ **divergente** ıraksak mercek
~ **elettronica** mercek
~ **fuoco aggiustabile** değişir odaklı mercek
~ **sferica** yuvarsal mercek
letteratura
~ **cinematografica** sinema yazınlığı
~ **televisiva** televizyon yazınlığı
lettore
~ **del suono** okuma kafası
~ **del suono** okutaç
~ **di videodischi** video tekerçaları
~ **di videodisco digitale** sayısal video tekerçalar/sürücü
lettura okuma[1,2]
leva
~ **del diaframma** ışık düzenleci kolu
~ **di messa a fuoco** odaklama kolu
~ **panoramica** çevrinme kolu
licenza yayın izni
~ **d'emissione** yayın izni
~ **di trasmissione** yayın izni
linea satır; tümce
~ **di scansione** satır .
~ **di separazione dei fotogrammi** çerçeve çizgisi
~ **di visione** görüş çizgisi
~ **elettrica** elektrik kordonu
~ **visione** bakış çizgisi
linee verticali düşey çizgiler
lingua dil
linguaggio dil

~ **cinematografico** sinema dili
~ **del film** sinema dili
~ **della televisione** televizyon dili
~ **televisivo** televizyon dili

lista
~ **degli attori** tanıtma yazısı
~ **degli accessori** donatım dizelgesi
~ **di ripresa** çekim dizelgesi
~ **nera** kara dizelge

livello
~ **del bianco** beyaz düzeyi
~ **del suono** ses düzeyi
~ **di nero** siyah düzeyi
~ **di soppressione** boşluk düzeyi

lm lümen
"location" dışarıda (çevirim)
locomativo lokomotif
"looking room" yan boşluk
"lot" işlik arsası
Louma Louma
"loupe" bakaç
luce ışık
~! "ışık!"
~ **a incandescenza** akkor ışık
~ **ambientale** dağınık ışık
~ **artificiale** yapma ışık
~ **bianca** beyaz ışık
~ **caldo** sıcak ışık
~ **del sole** güneş ışığı
~ **di ambiente** dağıtıcı
~ **diffusa** yayınmış ışık
~ **di fondo** geriden aydınlatma
~ **di rinforzo** doldurma ışık
~ **di stampa** basım ışığı
~ **diurna** gün ışığı
~ **duro** çiğ ışık
~ **e ombra** ışık ve gölge
~ **freddo** soğuk ışık
~ **incidente** gelen ışık
~ **naturale** doğal ışık
~ **nera** kara ışık
~ **solare** güneş ışığı
~ **tenue** yumuşak ışık
~ **visibile** görülebilir ışık

lumen lümen
luminanza parlaklık imi
~ **di schermo** görüntülük parlaklığı

luminescente ışıldar
luminescenza ışıldama
luminosità ışıklılık; parlaklık
~ **dell'immagine** parlaklık
lunetta annerita ek çentiği
lunghezza uzunluk
~ **dell'antenna** dalgalık uzunluğu
~ **di un film** uzunluk
~ **di bobina** makara boyu
~ **di piano** çekim uzunluğu
~ **di stampa** basım uzunluğu
~ **d'onda** dalga uzunluğu
~ **focale** odak uzunluğu
~ **in piede** ayakla uzunluk
~ **originale** özgün uzunluk

lungometraggio uzun film
luogo di produzione çevirim yeri
lustrare çiziksizlemek
lux lüks
luxmetro lüksölçer
LV LaserVision
lx lüks

M

MAC MAC
macchia d'acqua su lekesi
macchina
~ **ad essicamento** kurutma aygıtı
~ **a incerare** mumlayıcı
~ **a spalla** el alıcısı
~ **a sviluppo** açındırma aygıtı
~ **a sviluppo continuo** sürekli açındırma aygıtı
~ **a sviluppo diurno** gün ışığı açındırma aygıtı
~ **a velo** sis aygıtı
~ **a verificare** kerteleme[1] aygıtı
~ **calcolatrice** bilgisayar
~ **da presa** alıcı[1]
~ **da presa ad specchio** aynalı alıcı
~ **da presa a mano** el alıcısı
~ **da presa a manovella** kollu alıcı
~ **da presa a motore a molla** kurmalı alıcı
~ **da presa a motore elettrico** elektrik motorlu alıcı
~ **da presa a tre pellicola** üç kuşak[1] alıcısı
~ **da presa automatica** özdevinimli alıcı
~ **da presa di teatro di posa** işlik alıcısı
~ **da presa insonora** sessizlenmiş alıcı
~ **da presa muto** sessiz alıcı
~ **da presa 8 mm** 8 mm'lik alıcı
~ **da presa per dilettante** özenci alıcısı
~ **da presa per Röntgencinematografia** röntgen alıcısı
~ **da presa per single 8** tek 8 alıcı
~ **da presa portatile** el alıcısı
~ **da presa professionale** tecimsel sinema alıcısı
~ **da presa semiautomatica** yarı özdevinimli alıcı
~ **da presa visiva-sonora** sesli alıcı
~ **da proiezione** gösterici
~ **da ripresa** alıcı[1]
~ **di fotogramma per fotogramma** tek resim alıcısı
~ **di immagine per immagine**

tek resim alıcısı
~ **fotografica** fotoğraf aygıtı
~ **fotografica Polaroid** Polaroid (fotoğraf aygıtı)
~ **per il vento** yel aygıtı
~ **per pulire il film** parlatıcı
~ **per trucchi** optik basım aygıtı

macchinista (di scena) düzlük işçisi
macrocinematografia iriölçek sinerası
Macrozom Macrozom
magazzino doldurmalık; korunak²; saydam resim doldurmalığı
~ **di diapositiva** saydam resim doldurmalığı
~ **coassiale** eksendeş doldurmalık
Magic Box Magic Box
Magirama Magirama
Magiscope Magiscope
Magnafilm Magnafilm
Magnascope Magnascope
magnete mıknatıs
magnetico mıknatıssal
magnetismo mıknatıslık
magnetizzazione mıknatıslanma
magnetofono ses aygıtı
~ **a cassetta** kutucuklu ses aygıtı
~ **a film magnetico** mıknatıslı filmli ses aygıtı
magnetoscopio video aygıtı
~ **multi-sistema** çok işlemli video
~ **portabile** taşınabilir video aygıtı
~ **trasportabile** taşınabilir video aygıtı
magnetoteca mıknatıslı seslik
mag-opt mıknatıslı-optik
malva mavi eşlem
mancanza di contrasto sertlik eksikliği
mangetico-ottico mıknatıslı-optik
manopola
~ **d'arresto** durdurma düğmesi
~ **di controllo orizzontale** satır eşleme düğmesi
~ **di controllo verticale** resim eşleme düğmesi
~ **di magnificatore** büyüteç düğmesi
~ **di pausa** ara verme düğmesi
~ **di regolazione** ayar düğmesi
~ **di regolazione dei canali** oluk seçme düğmesi
~ **di regolazione del contrasto** sertlik düğmesi
~ **di regolazione dell'altezza** yükseklik ayarı düğmesi
~ **di regolazione dell'ampiezza** genişlik ayarı düğmesi
~ **di regolazione della luminosità** parlaklık düğmesi
~ **di riabbobinaggio** geriye sarma düğmesi
~ **di sintonizzazion ottima** ince ayar düğmesi
~ **per regolazione del suono** ses ve resim düğmesi
~ **sottotitolo** altyazı düğmesi

manoscritto oyunluk
manovella kol
manutenzione bakım
marca ayırmaç
marchio ayırmaç
~ **di fabbrica** ayırmaç
marcia
~ **a passo uno** tek resimli devinim
~ **avanti** düz devinim
~ **avanti rapida** hızlı düz devinim
~ **in avanti** düz geçiş
~ **indietro** ters geçiş; tersine devinim
~ **indietro rapida** hızlı tersine devinim

maschera yer gösterici
mascherino örtü
~ **di finestrino** pencere örtüsü
~ **di proiettore** gösterici örtüsü
~ **mobile** devinimli örtü
~ **mobile** silinme
~ **per colonna sonora** Akademi örtüsü
~ **per inserto** bileştirme örtüsü

maser maser
massa figüran topluluğu
massima
~ **apertura (di diaframma)** en son açıklık
~ **apertura di obiettivo** bağıntılı açıklık

"master control" supervisore ana denetim görevlisi
"master control room" ana denetim odası; ana denetlik
materiale metin
materia plastica yoğrumsal gereç
matiera özdek
matrice (di stampa colore) kalıp
Mauritone kurgu aygıtı
MB megabyte
Mc megasikl
Mc/s megasikl
MII MII
MII zoom manuele elle kaydırma
mecanismo
~ **fotogramma per fotogramma** tek resim düzeneği
~ **di immagine per immagine** tek resim düzeneği
~ **di trasporto** geçiş düzeneği
~ **di un solo fotogramma** tek resim düzeneği
~ **intermittente** aralı devinim düzeneği
~ **Mitchell** Mitchell düzeneği

medio
~ **definizione** orta seçiklik
~ **metraggio** orta uzunlukta film
~ **piano** boy çekimi
megabyte megabyte
megaciclo megasikl
~ **per secondo** megasikl
megafono sesbüyütür
megahertz megahertz
melodramma melodram
membrana zar
membro della commissione di censura denetleyici
memoria bellek
memorizzazione bellekleme
~ **iconica** iz bırakma
menu seçke
MESECAM MESECAM
messa
~ **a fuoco** odaklama
~ **a fuoco automatica** özdevinimli odaklama
~ **a punto della macchina da presa** yerleştirme[1]
~ **a terra** topraklama
~ **in quadro** çerçeveleme
metafora eğretileme
metodo yöntem
~ **audio-visivo** görsel-işitsel yöntem
~ **Dunning** Dunning işlemi
metonimia düzdeğişmece
metraggio metreyle uzunluk
mettere
~ **a fuoco** odaklamak
~ **a fuoco (la 1!, la 2!...)** "odakla!"
~ **in commercio (un film)** sürmek
~ **in distribuzione** dağıtmak
mezza figura bel çekimi
mezzi
~ **audio-visivi** görsel-işitsel araçlar
~ **auditivi** işitsel araçlar
~ **visivi** görsel araçlar
mezzo
~ **campo lungo** yarı genel çekim
~ **pollice** yarım parmak
~ **primo piano** bel çekimi
MF bel çekimi; evre değiştirimi
mho mho
Mhz megahertz
MIDI MIDI
Mica Mica
"Mickey Mousing" Mickey Mousing
micro sestoplar
microcinematografia ufakölçek sineması
microfilm minifilm
microfonista sestoplarcı
microfono sestoplar
~ **a bobina mobile** döner sarmalı sestoplar
~ **a carbone** kömürlü sestoplar
~ **a collare** boyun sestopları
~ **a condensatore** yoğunlaçlı sestoplar
~ **a cravatta** boyun sestopları
~ **a cristallo** kırılcalı sestoplar
~ **a nastro** kuşaklı sestoplar
~ **da collo** boyun sestopları
~ **direzionale** yöneltmeli sestoplar
~ **onnidirezionale** yöneltmesiz sestoplar
~ **trasmittente** verici sestoplar
~ **ultradirezionale** namlu sestoplar
~ **unidirezione** tek yönlü sestoplar
micron mikron
microondo minidalga
microsolco uzunçalar (teker)
miniatura maket
minimo garantito götürü
mired mired
mirino bakaç
missaggio bileştirme
~ **digitale** sayısal bileştirme
missare bileştirmek
misure
~ **AFNOR** AFNOR ölçünleri
~ **ASA** ASA ölçünleri
~ **BSI** BSI ölçünleri
~ **CCIR** CCIR ölçünleri
~ **di sicurezza** güvenlik önlemleri
~ **EIA** EIA Ölçünleri
~ **FCC** FCC ölçünleri
~ **ISO** ISO ölçünleri
Mitchell Mitchell
"mixer" eşleme bileştirici; seslendirme masası; yönetim masası
MJPEG MJPEG
mobili döşeme
modellino (in scala ridotta) maket
modellista giysi yaratıcısı; maketçi
modello maket
~ **di primo piano** tümler maket
modem modem
moderatore(trice) açıkoturum yöneticisi
modilazione positivo pozitif değiştirim
modulare değiştirimlemek
modulatore değiştirimci
modulazione değiştirim[2]
~ **di fase** evre değiştirimi
~ **di frequenza** yinelenim değiştirimi
~ **di suono** ses değiştirimi
~ **negativo** negatif değiştirim
~ **video** resim değiştirimi
molecola özdecik
molla kurma yayı
Molnya Molniya
moltiplicatore optik bileştirme ay-

gıtı
~ **elettronico** elektron çoğaltıcı
~ **immagini** saydam resim tarayıcı
mondo
~ **del cinema** sinema dünyası
~ **della televisione** televizyon dünyası
Mondovision Mondovision
monitor görüntü denetliği; öndenetlik
~ **di studio** işlik denetliği
monochromatico tek renkli
monofonico tekboyutlu (ses)
"monopack" tek kuşak[1]
monopode tekayak
monoscope tekresimlik
monoscopia a colori renkli ayar resmi
monoscopio ayar resmi
monoscopio monoskop
Montage Montage
montaggio bezem kurma; kurgu
~ **A e B** A, B kurgusu
~ **alla Griffith** "son anda kurtarış"
~ **alternato** almaşık kurgu
~ **analitico** çözümleyici kurgu
~ **a ripetizione** yinelemeli kurgu
~ **audio-visivo** görsel-işitsel kurgu
~ **B B** dizilemesi
~ **copia originale** ana kuşak[1] kurgusu
~ **definitivo** ince kurgu
~ **delle attrazioni** çarpıcı kurgu
~ **del negativo** negatif kesimi
~ **di A e B** A, B dizilemesi
~ **digitale** sayısal video kurgusu
~ **dinamico** devingen kurgu
~ **di nastri** kurgu
~ **elettronico** elektronik kurgu
~ **incrociato** almaşık kurgu
~ **intellettuale** anlıksal kurgu
~ **lento** yavaş kurgu
~ **lungo** kaba kurgu
~ **metrico** ölçümlü kurgu
~ **parallelo** koşut kurgu
~ **per analogia** benzetmeli kurgu
~ **preliminare** kaba kurgu
~ **preventivo** dizileme
~ **rapido** hızlı kurgu
~ **relativo** bağıntılı kurgu
~ **ritmico** tartımlı kurgu
~ **sintetico** bireşimci kurgu
~ **sonoro** ses kurgusu
~ **sovratonale** üsttitremsel kurgu
~ **statico** durgun kurgu
~ **tonale** titremsel kurgu
~ **visivo** görüntü kurgusu
montare kurgulamak
~ **le scene** bezem kurmak
montatore(trice) kurgucu
~ **di banda sonora** ses kurgucusu
~ **di nastri** kurgucu
montatura mercek yuvası
~ **ad baionetta** süngülü yuva
~ **C C** yuvası
~ **di lenti** mercek çerçevesi
~ **di obiettivo** mercek çerçevesi
Moritone kurgu aygıtı
morsa C C kelepçesi
mosaico mozaik
mostra
~ **cinematografica** şenlik
~ **di televisione** şenlik
motivo guida yinelemeli kavram
moto continuo sürekli devinim
motore alıcı motoru; motor
~**!** "al!"
~ **a cristallo** kırılcalı motor
~ **a molla** kurmalı motor
~ **asincrono** eşlemesiz motor
~ **elettrico** elektrik motoru
~ **per macchina da presa** alıcı motoru
~ **Selsyn** eşleme motoru
~ **sincrono** eşleme motoru
Moviela kurgu aygıtı
Movieola kurgu aygıtı
"Movietone frame" sesli çerçevesi
movimenti
~ **di macchina da presa** alıcı devinimleri
~ **di microfono** sestoplar devinimleri
movimento çalışma; devinim[1]; geçiş
~ **accelerato** hızlandırılmış devinim
~ **del film** geçiş
~ **intermittente** aralı devinim
~ **primario** birincil devinim
~ **rallentato** yavaşlatılmış devinim
~ **secondario** ikincil devinim
moviola bakımlık
Moviola kurgu aygıtı; Moviola
Movitone kurgu aygıtı
MP boy çekimi
MPEG MPEG
MPP bel çekimi
MP3 MP3
"multicam" çok alıcılı çevirim; çok alıcılı işlem
"multi-film" çok filmli işlem
multimedia çok araçlılık
Multiplane çok düzlem alıcısı
multiplex çok imli (aygıt)
multiplexer çok imli (aygıt); optik bileştirme aygıtı
museo del cinema sinema müzesi
musica müzik
~ **d'archivio** belgelik müziği
~ **del film** film müziği
~ **di fondo** destekleyici müzik
~ **elettronica** elektronik müzik

~ **originale** özgün müzik
~ **per film** film müziği
~ **riprodotta** hazır müzik
musicale müzikal (film)
musicista besteci
"musique concrète" somut müzik
mutilatore çizikleyici
mutilazione çizikleme
muto sessiz (film)
Mylar Mylar

N

n nano-
N newton
Nagra Nagra
nano- nano-
narratage öyküleme
narratore(trice) öyküleyici
narrazione anlatı
nastro
~ **adhesivo** kuşak yapıştırıcı
~ **di partenza** kılavuz
~ **magnetico** mıknatıslı kuşak[1]
~ **magnetico** mıknatıslı ses kuşağı
~ **sonoro** ses kuşağı
~ **video** video kuşağı
~ **video digitale** sayısal video kuşağı
~ **visivo** görüntü kuşağı
"National Association of Television Arts and Sciences" Ulusal Televizyon Sanat ve Bilimleri Birliği
National Television System Committee Ulusal Televizyon Dizgesi Kurulu
naturalezza doğallık
Natural Vision Natural Vision
Naturama Naturama
"NC-17" "NC-17"
negativo negatif
~ **a tre pellicole** üç kuşak[1] negatifi
~ **B** B negatifi
~ **combinato** bileşik negatif
~ **con pista sonora** ses yollu negatif
~ **del suono** ses negatifi
~ **depositato** yapıt hakkı negatifi
~ **originale** ana negatif
~ **per controtipo** basım negatifi
~ **per montaggio** kurgu negatifi
~ **scena** görüntü negatifi
~ **sceno e sonoro** görüntü ve ses negatifi
~ **suono** ses negatifi
~ **visivo** görüntü negatifi
negro ışık örtüsü
neorealismo Yeni Gerçekçilik
Net Internet
netto seçik
neve karlanma
newton newton
"Next Wave" Sonraki Dalga
NHK NHK
ni-cad ni-cad
"nickelodeon" nickelodeon
nitidezza seçiklik
~ **d'immagine** resim seçikliği
nitrocellulosa selüloz nitrat
nocciolo düğüm
nodo düğüm; düğüm noktası
noleggiare dağıtmak
noleggiatore dağıtımcı
noleggio dağıtım; kiralama
~ **alla cieca** görmeden kiralama
~ **a scatola chiusa** görmeden kiralama
~ **in blocco** toptan kiralama
nome di trasmettitore yayaç adı
non commerciale tecim dışı film
non esposto boş film
non-stationary satellite eşlemesiz uydu
nonsynchronous satellite eşlemesiz uydu
"non-theatrical distribution" tecimdışı dağıtım
"non-theatrical rights" tecim dışı dağıtım hakkı
normale olağan ayar
norme televisive yayın ölçünleri
notizie in breve kısa haberler
notte gece
9,5 mm 9,5 mm'lik film
"nouvelle vague" Yeni Dalga
novella cinematografica öykülü kısa film
NTSC Ulusal Televizyon Dizgesi Kurulu
nucleo göbek
~ **del soggetto** ana konu
numero
~ **aureo** altın sayı
~ **del canale** oluk sayısı
~ **della ripresa** çevirim sayısı
~ **del quadro** çekim sayısı
~ **dell'emulsione** duyarkat sayısı
~ **dell'inquadratura** çekim sayısı
~ **di bordo** kenar sayısı
~ **di codice** eşleme sayısı
~ **di identificazione** kenar sayısı
~ **di immagini** resim sayısı
~ **di linea per immagine** satır sayısı
~ **di posti a sedere** koltuk sayısı
~ **di produzione** yapım sayısı
~ **di semiquadri** alan sayısı
~ **d'ordine della ripresa** çevirim sayısı
~ **f** f sayısı
~ **sul negativo** kenar sayısı
nuova ondata Yeni Dalga

O

obiettivo mercek
- ~ **a corto fuoco** kısa odaklı mercek
- ~ **acromatico** renksemez mercek
- ~ **distanza focale variabile** değişir odaklı mercek
- ~ **a fuoco fisso** değişmez odaklı mercek
- ~ **a fuoco variabile** değişir odaklı mercek
- ~ **a grande apertura** hızlı mercek
- ~ **a lunghezza focale normale** olağan odaklı mercek
- ~ **a lunghezza focale variabile** değişir odaklı mercek
- ~ **a lungo fuoco** uzun odaklı mercek
- ~ **anamorfico** sıkıştırmaç
- ~ **anastigmatico** alan düzleyici; astigmatönler (mercek)
- ~ **a piccola apertura** yavaş mercek
- ~ **della macchina da presa** alıcı merceği
- ~ **di lupe** gözyeri merceği
- ~ **di piccolo lunghezza focale** kısa odaklı mercek
- ~ **di proiezione** gösterici merceği
- ~ **di stampatrice** basım aygıtı merceği
- ~ **intercambiabile** değiştirilebilir mercek
- ~ **normale** olağan açılı mercek
- ~ **transfocale** değişir odaklı mercek

obliqua, sghemba eğik çizgiler
OC kısa dalga
occhio göz
- ~ **magico** göz ışıtacı

oculare gözyeri
offerta alla cieca görmeden kiralama
officina işlik
"off-micro" sestoplar dışı
"off the record" açıklanmamak koşuluyla
oggetto konu
ohm ohm
OL uzun dalga
olografia holografi
ologramma hologram
OM orta dalga
ombra çalışma gölgesi
- ~ **di microfono** sestoplar gölgesi

onda dalga
- ~ **diretta** yansımamış dalga
- ~ **indiretta** yansımış dalga
- ~ **portante** taşıyıcı dalga
- ~ **portante del suono** ses taşıyıcı dalga
- ~ **portante di visione** resim taşıyıcı dalga
- ~ **sonora** ses dalgası

onde
- ~ **corte** kısa dalga
- ~ **elettromagnetiche** elektromıknatıs dalgalar
- ~ **hertziane** hertz dalgaları
- ~ **lunghe** uzun dalga
- ~ **medie** orta dalga
- ~ **trasversale** enine dalgalar

onorari ödemelik
opacità saydamsızlık
opaco saydamsız
opera
- ~ **del cinema** sinema yapıtı
- ~ **della televisione** televizyon yapıtı
- ~ **televisiva** televizyon yapıtı

operatore alıcı yönetmeni; gösterimci
- ~ **al controllo** alıcı denetçisi
- ~ **alla macchina** alıcı yönetmeni
- ~ **alla macchina da proezione** gösterimci
- ~ **cinematografico** alıcı yönetmeni
- ~ **d'attualità** alıcılı bildirmen
- ~ **del suono** ses yönetmeni
- ~ **di cabina** gösterimci
- ~ **di disegno animato** canlıresim alıcı yönetmeni
- ~ **di macchina ad essiccamento** kurutucu
- ~ **di magnetoscopio** video görüntücüsü
- ~ **di presa** alıcı yönetmeni
- ~ **di proiezione** gösterimci
- ~ **di riduzione** küçültmeci
- ~ **di ripresa** alıcı yönetmeni
- ~ **di telecinema** film yayıncısı
- ~ **proiezionista** gösterimci

ora saat
- ~ **di maggiore ascolto** yoğun saatler
- ~ **di punta** yoğun saatler

orbita
- ~ **di satellite** yörünge
- ~ **polare** kutupsal yörünge
- ~ **sincrona** eşlemeli yörünge

ordine del giorno günlük döküm
orizzontali yatay çizgiler
Orizzonte Çevren
orto ortokromatik
- ~**cromatica** ortokromatik
- ~**pancromatica** ortopankromatik

Orwocolor Orwocolor
Oscar Oscar
oscillatore salıngaç
oscillazione salınım
oscillografo dalga salınımçizeri; salınımçizer

oscilloscopio a raggi catodici salınımçizer
oscuratore (di luce) azaltıcı
ossido di ferro demir oksit
8 mm 8 mm'lik film
819 righe 819 satır
ottava arte sekizinci sanat
otturatore örtücü
~ **ad specchio** aynalı örtücü
~ **a settori** değişir örtücü
~ **per dissolvenza** değişir örtücü
"overlay" elektronik örtülü bileştirme
ozono ozon

P

PA diz çekimi; yan diz çekimi
pacco di batterie batarya
"package" hazır izlence
padellone tas ışıldak
padelloni yansıtıcı-yayındırıcı; yayındırıcı ışıldak
paga ödemelik
Paint Box Paint Box
palco loca
~**scenico** görünçlük
~**scenico scorrevole** kayar görünçlük
pan pankromatik
~**cromatica** pankromatik
Panaglide Panaglide
Panavision Panavision
Pan-Cake Pan-Cake
Pan-Cinor Pan-Cinor
pannello
~ **di controllo** ana denetim masası
~ **di comando per l'illuminazzione** aydınlatma masası
pano
~ **alto!** "yukarıya çevrin!"
~ **basso!** "aşağıya çevrin!"
panoramica çevrinme
~ **a destra** sağa çevrinme
~ **a sinistra** sola çevrinme
~ **diagonale** köşegen çevrinme
~ **orizzontale** yatay çevrinme
~ **verticale** düşey çevrinme
~ **verticale in alto** yukarıya çevrinme"
~ **verticale verso il basso** aşağıya çevrinme
panoramicare çevrinmek
~ **a destra!** "sağa çevrin!"
~ **a sinistra!** "sola çevrin!"
pantografo yaylı askı
paraboloide çanak dalgalık
parabrezza yelkıran
paradi üst balkon
paradigma dizi
parallasse ıraklık açısı
paraluce güneşlik
parasole güneşlik
parassita parazit
parodia girgirlama
parola söz
parrucchiere(iera) berber
parte rol
~ **con quache battuta** ufak rol
~ **secpndaria** ikinci rol
~ **terminale del tubo catodico** erek
partecipante katılımcı
partecipazione katılım
pasaggio di quadro kesme
passa-film gösterimci yardımcısı; kesici
passaggio geçiş; geçme
~ **automatlco** özdevinimli geçme
~ **orrizontale** yanlamasına geçiş
~ **per stacco** kesme
passerella iskele
passo (delle perforazioni) delik aralığı
"pattern generator" biçim üreteci
pausa ara verme
pavimento düzlük kaplaması
PE genel çekim
"peak programme meter" ses imi ölçer
pelicola boş film
~ **a colori** renkli boş film
~ **a doppia perforazione** çift delikli film
~ **all'acetato** yanmaz boş film
~ **annerita** saydamsız kılavuz
~ **a perforazione bilaterale** çift delikli film
~ **a semplice perforazione** tek delikli film
~ **cinematografica** boş film
~ **cinematografica vergine** boş film
~ **di prova** deneme parçası
~ **di sicurezza** yanmaz boş film
~ **formato ridotto** dar boş film
~ **grana fine** ince tanecikli boş film
~ **infiammabile** yanar boş film
~ **ininfiammabile** yanmaz boş film
~ **inversibile** evrilir boş film
~ **negativa** negatif boş film
~ **nera** saydamsız kılavuz
~ **non impressionata** boş film
~ **normale** ölçün boş film
~ **ortocromatica** ortokromatik (boş) film
~ **ortopancromatica** ortopankromatik (boş) film
~ **pancromatica** pankromatik (boş) film
~ **per lavander** mavi eşlem (boş) filmi
~ **per luce artificiale** yapma ışık (boş) filmi
~ **per luce naturale** gün ışığı (boş) filmi

~ **per ripresa notturna** gece boş filmi
~ **positiva** pozitif boş film
~ **superpancromatica** ortopankromatik (boş) film
~ **vergine** boş film
pendolo composito sarkaçlı film
pennello elettronico elektron demeti
penombra yarıgölge
"Peoplemeter" izleyiciölçer
percentuale d'autore yapıt hakkı ödemeliği
perforatrice delik açıcı
perforazione delik; delik açma
~ **Bell & Howell** Bell & Howell delikleri
~ **CinemaScope** CinemaScope delikleri
~ **negativo** negatif deliği
~ **positiva** pozitif deliği
~ **rettangolare** pozitif deliği
~ **standard** ölçün delik
perigeo yerberi
periodico dönemsel
periodo dönem
permanenza dell'immagine iz bırakma
permesso di ricevitore televizyon bildirmeni
~ **di ripresa** çevirim izni
persistenza iz bırakma
~ **delle immagini** görme sürerliği
~ **retiniche** görme sürerliği
personaggio rol
perspettico aereo hava görüngesi
petardo kestanefişeği
pezzetto parça
~ **di film** parça
pezzo di cineteca belgelik çekimi
PG eşleme üreteci; "PG"
"PG-13" "PG-13"
photoconductive tube ışıkiletken ışıtaç
piani corrispondenti uç[2]
piano
~ **ad grandangolare** geniş açılı çekim
~ **all'americano** yarı diz çekimi
~ **americano** diz çekimi
~ **avvicinato** göğüs çekimi
~ **B B** çekimi
~ **delle luci** aydınlatma tasarı
~ **dello studio** düzlük tasarı
~ **di lavorazione** döküm
~ **di lavoro**
~ **di lavorazione di produzione** çalışma çizelgesi
~ **di lavoro** çalışma çizelgesi
~ **d'insieme** genel çekim
~ **di produzione** çalışma çizelgesi
~ **di prova** sınama tasarı
~ **di punto di vista di camera** görüş noktası çekimi
~ **di ripresa** çalışma çizelgesi
~ **di sfondo** dip bezemi
~ **di spalla** uç[2]
~ **focale** odak düzlemi
~ **medio** boy çekimi
~ **medio stretto** bel çekimi
~-**sequenza** çekim-ayrım
~ **totale** toplu çekim
pianta dei posti yer tasarı
piastra della finestra yatak bölümü
piazzamento çevirim yeri; dışarıda çevirim yeri
piccola parte ufak rol
piccole luci sul piano principale cılız ana ışık
piccolo schermo küçük görüntülük
"pick-up" tekerçalar
pick-up di disco video video tekerçaları
"Pictographe" Pictographe
Pictoscope Pictoscope
piede ayak[2]; üçayak
~-**candela** ayak-mum
~-**lambert** ayak-lambert
piedi per minuto dakikada ayak[1]
piezo-elettricità basınç elektriği
pila pil
~ **a secco** pil
~ **solare** güneş pili
Pilotone Pilotone
pioggia çizik
piscina düzlük çukuru
pista
~ **a densità variabile** değişir yoğunluklu ses izi
~ **doppia** çift kuşak
~ **doppia (sonora)** çift ses yolu
~ **magnetica** mıknatıslı ses yolu
Pittografo Pictographe
pittore boyacı
~ **scenografo** ressam-bezemci
pixel nokta[1]
placca di segnale im[1] yüzeyi
plan medio largo genel çekim
"plan-séquence" çekim-ayrım
plastico maket; yoğruk; yoğrumsal
plastificante esnekleştirici
platea koltuk; lüks koltuk
"playback" önceden seslendirme
PM boy çekimi
PML genel çekim
PMS bel çekimi
poema cinematografico ozansı film
polarizzazione ucaylama; ucaylanma
~ **orizzontale** yatay ucaylama
polarizzare ucaylamak
polarizzatore ucaylayıcı
Polaroid Polaroid (fotoğraf aygıtı); ucaylayıcı gözlük
poliester polyester
"politique des auteurs" yaratıcı-

lar siyasası
pollice parmak
poltrona birinci; ön; yer²
poltrona di platea birinci
Polyecran Polyecran
Polyvision Polyvision
ponte
~ **dei volanti** iskele
~ **di lavoro sopra la scena** iskele
~-**luce** iskele
~ **mobile** yürür köprü
~ **radio** telsiz bağlantısı
porpora mavi-kırmızı
porta
~ **cartello** yazı desteği
~ **titolo** yazı desteği
portatore di diapositiva saydam resim taşıyıcı
posa ışıklama
posa le rotaie kaydırmalık döşeme
posemetro a cellula fotoelettrico ışıkgözlü ışıkölçer
positivo pozitif
~ **colori per controtipo** renkli ana pozitif
~ **del suono** ses pozitifi
~ **di lavorazione** iş eşlemi
~ **maestro** ara pozitifi
~ **di montaggio** kurgu pozitifi
~ **per controtipo** ana pozitif
~ **pista doppia** ayrık pozitif
~ **scena** görüntü eşlemi; görüntü pozitifi
~-**suono** ses pozitifi
~ **visivo** görüntü pozitifi
posometro ışıkölçer
posta degli ammiratori izleyici mektubu
postmodernismo artçağdaşçılık
posto koltuk; yer²
postproduzione yapım sonrası
postsincronizzare sonradan seslendirmek
postsincronizzazione sonradan seslendirme
postsonorizzazione sonradan seslendirme
potenza güç
~ **dell'antenna** dalgalık gücü
~ **dell'antenna ricevente** almaç dalgalığı gücü
potenziometro ses ve resim düğmesi
potere risolvente seçme gücü
~ **risolvente di occhio** seçme gücü
"Power-Zoom" odak uzunluğu motoru
PP göğüs çekimi; ön
praticabile seki
"pravdisti" Sinema-Gerçekçiler
preamplificatore önyükselteç
precedimento schlieren kırılım fotoğrafı
precensura öndenetleme
predoppiaggio önceden sözlendirme
"première" ön oynatım
premio
~ **di cinema** ödül
~ **di televisione** ödül
~ **Emmy** Emmy Ödülleri
premissaggio ön bileştirme
prendere (un film) çevirmek
prenotazione yer ayırtma
preparazione hazırlık
preproduzione yapım öncesi
preregistrazione önceden seslendirme
presa priz; yuva
~ **per il microfono** sestoplar yuvası
presa çevirim
~ **ad ultra rallentato** aşırı yavaş çevirim
~ **angolazione da terra** alttan görüş
~ **a seguimento** kaydırmalı çekim
~ **a seguire** kaydırmalı çekim
~ **a vole** üstten görüş
~ **cattiva** sessiz çevirim
~ **cuffie** kulaklık yuvası
~ **da alta frequenza** aşırı hızlı çevirim
~ **dell'antenna** dalgalık yuvası
~ **di antenna** dalgalık yuvası
~ **di antenna centrale** ortak dalgalık yuvası
~ **di pioggia** yağmur etkisi
~ **diretta in studio** işlikte canlı yayın
~ **di suono** sesçi
~ **foto-fonica** eşlemeli çevirim
~ **in esterno** dışarıda (çevirim); dışarıda (canlı) yayın
~ **in interno** içeride (çevirim)
~ **in teatro** işlikte çevirim
~ **passa uno** tek resimli çevirim
~ **per altoparlante supplementare** ek sesyayar yuvası
~ **per antenna UHF** pek yüksek yinelenim(ler) dalgalığı yuvası
~ **per antenna VHF** çok yüksek yinelenim(ler) dalgalığı yuvası
~ **per commando a distanza** uzaktan yönetme yuvası
~ **per cuffia (ricevente)** kulaklık yuvası
~ **per magnetofono** ses aygıtı yuvası
~ **vislva** çevirim
preselezione izlenceleme; resim önseçimi
~ **automatica** özdevinimli izlenceleme
presentatore(trice) sunucu
~ **di "quiz"** yarışma sunucusu
presentazione sunma; sunuş

- ~ **a sorpresa** habersiz oynatım
- ~ **commerciale** alıcılara oynatma
- ~ **del prossimo film** tanıtma filmi
- ~ **non annunciata** habersiz oynatım
- ~ **per la stampa** basına gösterim
- ~ **privata** özel oynatım
- ~ **pubblico** kamuya oynatım
- ~ **ufficiale** resmi oynatım

presincronizzazione önceden seslendirme
- ~ **musicale** önceden besteleme

pressore intermittente aralı basaç
preventivo bütçe
"preview" deneme oynatımı
previsione del tempo hava durumu
prezzo
- ~ **di entrata** girimlik
- ~ **fisso** götürü

prima ön oynatım
- ~ **balconata** birinci balkon
- ~ **parte** başrol
- ~ **presentazione** öncelik (oynatımı)
- ~ **proiezione** öncelik (oynatımı)
- ~ **proiezionista** gösterimci
- ~ **visione** genel oynatım

primissimo piano göğüs çekimi; omuz çekimi
primo
- ~ **aiuto del regista** yönetmen yardımcısı
- ~ **attore(trice)** başoyuncu
- ~ **montaggio** kaba kurgu
- ~ **operatore** alıcı yönetmeni
- ~ **piano** göğüs çekimi; ön
- ~ **prospettico** ön

prisma biçme
- ~ **per moto continuo** sürekli devinim biçmesi

procedimento
- ~ **di cinema a colori** renkli film işlemi
- ~ **di controtipaggio** çoğaltım işlemi
- ~ **di film a colori** renkli film işlemesi
- ~ **d'inversione** evrilir film işlemesi
- ~ **di presa a colori** renkli film işlemi
- ~ **di stampa** basım işliği
- ~ **di vetro** cam çekimi
- ~ **Dunning** Dunning işlemi
- ~ **Fulvue** Fulvue işlemi
- ~ **inversibile** evrilir film işlemesi
- ~ **Kalvar** Kalvar işlemi
- ~ **"matte"** devinimli örtülü film
- ~ **negativo-positivo** negatif-pozitif işleme
- ~ **per sintesi additiva** katmalı işlem
- ~ **schermo grande** geniş görüntülük işlemi
- ~ **schermo panoramico** geniş görüntülük işlemi
- ~ **Schüfftan** Schüfftan işlemi
- ~ **sonoro** ses işlemi
- ~ **stereoscopico** üçboyutlu işlemi
- ~ **Super-8 mm** büyük 8 yöntemi
- ~ **trasparente** geriden gösterim

processione della immagine sul suono resim-ses aralığı
processo
- ~ **additivo** katmalı işlem
- ~ **a densità costante** değişir alanlı işlem
- ~ **a densità fissa** değişir alanlı işlem
- ~ **a densità variabile** değişir yoğunluklu işlem
- ~ **cromatico additivo** katmalı işlem
- ~ **matte** örtülü film
- ~ **sottrattivo** çıkarmalı işlem

"process shot" geriden gösterim
produttore yapımcı
- ~ **associato** yardımcı yapımcı
- ~ **cinematografico** yapımcı
- ~ **di programmi televisivi** yapımcı
- ~ **indipendente** bağımsız yapımcı
- ~ **-regista** yapımcı-yönetmen
- ~ **-regista-scenarista** yapımcı-yönetmen-oyunluk yazarı
- ~ **televisivo** yapımcı

produzione yapım; yapımcılık
- ~ **cinematografica** yapım
- ~ **del giorno** günlük çekim(ler)
- ~ **di programmi televisivi** yapım
- ~ **televisiva** yapım

professore del cinema sinema öğretmeni
- ~ **della televisione** televizyon öğretmeni

profondità derinlik
- ~ **di campo** alan derinliği

programma izlence; izlence dergisi
- ~ **a puntate** dizi
- ~ **commerciale** ticimsel izlence
- ~ **culturale** ekin izlencesi
- ~ **dal vivo** canlı yayın
- ~ **d'educazione fisica** beden eğitimi izlencesi
- ~ **di cinema** izlence
- ~ **di commedia** güldürü izlencesi
- ~ **di "quiz"** yarışma izlencesi
- ~ **di televisione** izlence
- ~ **di varietà** eğlendirici izlence
- ~ **documentario** belgesel izlence

~ **in presa diretta** canlı yayın
~ **locale** yerel izlence
~ **musicale** müzik izlencesi
~ **per giovani** genç izlencesi
~ **per ragazzi** çocuk izlencesi
~ **realizzato per commissione** ısmarlama yapını
~ **regionale** bölgesel izlence
~ **registrato** dolaylı yayın
~ **registrato su kinescope** filme saptanmış
~ **scolastica** okul televizyonu
~ **sportivo** spor izlencesi

programmare izlencelemek
programmatore izlenceci
programmazione izlenceleme
~ **cinematografica** izlenceleme
~ **obligatoria** zorunlu izlenceleme
proiettare göstermek
proiettore gösterici; ışıldak
~ **a cassetta** kutucuklu gösterici
~ **ad arco di carboni** ışık yaylı ışıtaç
~ **a luce incandescente** akkor ışıldak
~ **a tubo catodico** eksiuç ışıtaçlı gösterici
~ **cinematografico** gösterici
~ **continua** sürekli gösterici
~ **da 2000** ikilik
~ **da 1000** birlik[2]
~ **da 500** beş yüzlük
~ **da 5000** beşlik
~ **dell'immagine televisiva** televizyon göstericisi
~ **di film fisso** saydam resim kuşağı göstericisi
~ **di formato ridotto** dar film göstericisi
~ **di luce** ışıldak
~ **doppio** çift gösterici
~ **Fresnel** Fresnel ışıldak
~ **magnetico** mıknatıslı sesli gösterici
~ **muto** sessiz gösterici
~ **per diapositiva** saydam resim göstericisi
~ **per due formati** ikili gösterici
~ **per famiglia** özenci göstericisi
~ **per filmine** saydam resim kuşağı göstericisi
~ **per immagini fisse** saydam resim göstericisi
~ **per luce diurno** gün ışığı göstericisi
~ **per telefoto** saydam resim tarayıcı
~ **per trasparenza** geriden gösterici
~ **per uno formato** birli gösterici
~ **pista doppia** çift kuşak[1] göstericisi
~ **sonoro** sesli gösterici

proiettori abbinati çift gösterici
proiezione gösterim
~ **alla luce del giorno** gün ışığında gösterim
~ **anamorfotica** yaymaçlı gösterim
~ **cinematografica** gösterim
~ **continua** sürekli gösterim
~ **dei giornalieri** günlük çekim gösterimi
~ **dell'immagine televisiva** televizyon gösterimi
~ **di diapositiva** saydam resim gösterimi
~ **di film** gösterim
~ **di giorno** gün ışığında gösterim
~ **frontale** önden gösterim
~ **immagine per immagine** tek resimli gösterim
~ **muto** sessiz gösterim
~ **per trasparenza** geriden gösterim
~ **per tre formati** üçlü gösterici
~ **portabile** taşınabilir gösterici
~ **privata** özel oynatım
~ **sonora** sesli gösterim
~ **speciale** özel oynatım

proiezionista gösterimci
Proletkult Emekçi Ekini
propagazione yayılma
proporzione
~ **aurea** altın oran
~ **divina** altın oran

proprietà d'opera yapıt iyeliği
proprietario
~ **di diritti d'autore** yapıt hakkı iyesi
~ **d'opera** yapıt iyesi

prospettiva görünge
~ **sonora** ses derinliği

prossima tanıtma filmi
prossimamenti tanıtma filmi
protagonista kahraman
prova sınama
~ **delle luci** ışık sınaması
~ **di stabilità** dayanaklılık sınaması
~ **generale** genel sınama
~ **generale solo per gli attori** soğuk sınama
~ **in studio** işlikte sınama; soğuk sınama
~ **per il suono** ses sınaması
~ **per la voce** ses sınaması

provino deneme filmi; deneme parçası
~ **attore** deneme filmi
~ **di stampa** kerteleme[1] örneği

pubblicità tanıtı
pubblico izleyiciler
~ **registro cinematografico** sinema kütüğü

"pulse generator" eşleme üreteci
pulita parlatma

pulitura temizleme
pulizia temizleme
~ **ultrasonica** sesüstü temizleme
punteggiatura noktalama
punti principali ana noktalar
punto
~ **di morte** ölü nokta
~ **di presa** görüş noktası
~ **di ripresa** görüş noktası
~ **di vista alta della macchina da presa** yüksek görüş noktası
~ **di vista bassa della macchina da presa** alçak görüş noktası
~ **di vista normale** olağan görüş noktası
~ **focale** odak
punzonare delmek
punzone delgeç
pupazzi animati kukla filmi
purità di colore renk arılığı

Q

quadrafonico dört oluklu
quadriccio pencere
~ **della macchina da presa** pencere
~ **di esposizione** pencere
quadro çekim; çerçeve; çerçeveleme; çerçeve oranı; saydam resim çerçevesi
~ **buono** iyi çekim
~ **con effetto di avvicinamento o allontanamento** optik kaydırma çekimi
~ **di diapositiva** saydam resim çerçevesi
~ **di lavoro** çalışma çizelgesi
~ **di visione** alıcı denet masası
~ **fissa** değişmez çekim
~ **mobile** devingen çekim
~ **pressore** basaç
quadruccio del proiettore gösterici penceresi
qualità seçiklik
~ **cromatica** renklilik
~ **suono** ses niteliği
quantità di moto devinirlik
quanto nicem
quarto pollice çeyrek parmaklık
quarzo kuvars
"quickie" çırpıştırma film
"15" "15"
quinta a paravento katlanır yüzey
quinte görünçlük çevresi
quota oynatım saptancası
405 righe 405 satır

R

"R" "R"
racconto öykü
~ **cinematografico** öykü
~ **giallo** suçlu kim filmi
raccordo bağlaç; bağlayıcı çe-kim; uyum
~ **a fumetti** resimli roman
~ **di colori** renk uyumu
~ **di immagini** resim uyumu
raddrizzatore doğrultmaç
radiazione ışınım
~ **elettromagnetica** ışınım
~ **infrarossa** kızılaltı (ışınımı)
~ **solare** güneş ışınımı
~ **ultravioletto** morötesi (ışınımı)
radio radyo
~**comunicazione** radyo iletişimi
~**diffusione** yayın
~**frequenza** radyo yinelenimi
~**onde** radyo dalgaları
~**ricevitore** almaç
~~**trasmettitore** verici
~**trasmissione** yayın
raffreddamento soğutma
raggi
~ **catodici** eksiuç ışınları
~ **cosmici** evren ışınları
raggio ışın
~ **di luce** ışık ışını
~ **luminoso** ışık ışını
~ **Röntgen** röntgen ışınları
~ **stretto** dar (açılı) ışın
~ **x** röntgen ışınları
ragruppamento kümeleme
rallentamento yavaşlatılmış devinim
rallentato yavaşlatılmış devinim
ramificazione dallanma
rampa eğik yüzey
Rank Cintel Rank Cintel
rapidità bağıntılı açıklık
~ **d'emulsione** duyarlık
~ **di contrasto** sertlik oranı
~ **di ripresa** çevirim yazanağı
rapporto
~ **di compressione** sıkıştırma oranı[1.2]
~ **segnale-rumore** im-gürültü oranı
raschiatura kazıma
raschietto kazıyıcı
~ **per giunte** kazıyıcı
realismo gerçekçilik
~ **sociale** toplumsal gerçekçilik
~ **socialistico** toplumcu gerçekçilik
realista gerçekçi
realità
~ **filmica** filmsel gerçek
~ **virtuale** sanal gerçek
realizzare yönetmek
recitare oynamak
recordista ses yönetmeni
"recordman" ses yönetmeni
reduzione del contrasto sertlik düşmesi
regia yönetim

~ **cinematografica** yönetim
~ **definitiva** ana denetim odası
~ **del dialogo** söyleşme yönetimi
~ **televisiva** yönetim
~ **video** resim seçme

regione dağıtım bölgesi

regista yönetmen
~ **cinematografo** yönetmen
~ **della seconda troupe** ikinci takım yönetmeni
~ **documentarista** belgeci
~ **indipendente** bağımsız yönetmen
~ **televisivo** yönetmen

registrare seslendirmek

registrato a fascetta elettronico elektronik film saptayıcı

registratore saptayıcı

registrazione saptama²
~ **ad area variabile** değişir alanlı seslendirme
~ **a densità costante** değişir alanlı seslendirme
~ **a densità fissa** değişir alanlı seslendirme
~ **a densità variabile** değişir yoğunluklu seslendirme
~ **a pista sonora in controfase** ters-düz seslendirme
~ **asyncrona** eşlemesiz seslendirme
~ **banda doppia** ayrı çevirim
~ **banda unica** birlikte çevirim
~ **con fascette elettronico** elektronik film saptama
~ **del commento** açıklama seslendirmesi
~ **della musica** müziklendirme
~ **del suono** seslendirme
~ **di titolo** ad yazdırımı
~ **doppia** çift kenarlı seslendirme
~ **elettronico** elektronik görüntü saptama
~ **foto-acustica** optik seslendirme
~ **magnetica** mıknatıslı seslendirme; videoya saptama
~ **magnetica digitale** sayısal video saptama
~ **ottica** optik seslendirme
~ **semplice** tek kenarlı seslendirme
~ **sonora** seslendirme
~ **stereofonica** üçboyutlu seslendirme
~ **su magnetoscopio** videoya saptama
~ **su nastrotelevisiva** videoya saptama
~ **televisiva (di un filmato)** filme saptama

registro
~ **cinematografico** sinema kütüğü
~ **di diritti d'autore** yapıt hakkı kütüğü

regolamento
~ **di proiezione** gösterim yönetmeliği
~ **di sicurezza** güvenlik yönetmeliği

regolatore düzengeç
~ **di tensione** düzengeç

regolatore di croma renk düzengeci

regolazione ayar
~ **dei canali** oluk seçme
~ **dei toni alti** incelik ayarı
~ **del contrasto** sertlik ayarı
~ **del diaframma** ışık düzengeci ayarı
~ **dell'altezza dell'immagine** yükseklik ayarı
~ **dell'ampiazze dell'immagine** genişlik ayarı
~ **dell'otturatore** örtücü ayarı
~ **del volume** gürlük ayarı
~ **d'equilibratura** dengeleme ayarı
~ **di colore** renk ayarı
~ **di immagine** resim ayarı
~ **di suono** ses ayarı
~ **elettronico** elektronik ayar

reincidere yeniden seslendirmek

reincisione yeniden seslendirme

Relay Relay

"remix" yeniden bileştirme

reostato azaltıcı

repetizione della continuità soğuk sınama

"reportage" görüşüm

"rerecording" yeniden seslendirme

resistenza direnç

restringimento della pellicola büzülme

rete ağ; ızgara
~ **internazionale (televisiva)** uluslararası ağ

reticolo bakaç çizgileri

retinatura ağsılaşma

retro-fuoco geri odaklı mercek

retroproiezione geriden gösterim

retro(spettivo) anma gösterisi

retromarcia tersine devinim

rettangolo aureo altın dikdörtgen

riabbobinaggio geriye sarma
~ **rapido** hızlı geriye sarma

riavvolgimento geriye sarma

riavvolgitore (trice) sarıcı

ribalta taban ışıtaçları

ricarica yükleme²

riccio büklüm
~ **di film** büklüm
~ **inferiore** alt büklüm
~ **superiore** üst büklüm

ricevitore almaç
~ **a transistor** transistorlu almaç
~ **monocromo** siyah-beyaz al-

maç
~ **monostandard** tek ölçünlü almaç
~ **multi-canali** çok oluklu almaç
~ **multistandard** çok ölçünlü almaç
~ **supereterodina** sesüstü yinelenimli almaç
~ **televisivo** almaç
~ **(televisore) multi-sistema** çok işlemli almaç

ricezione alma
riconstruzione yeniden kuruş
ricupero di argento gümüş çıkarma
ridiffusione yeniden yayımlama
ridotto gezinek; küçültülmüş (film); uyarlanmış
ridurre azaltmak; küçültmek
riduttore azaltıcı
riduzione küçültme
riduzione uyarlama
~ **cinematografica** uyarlama
rieditare yeniden sürmek
riedizione yeni çevirim; yeniden sürüm
rievocazione geriye dönüş
rifacimento yeni çekim; yeni çevirim
~ **di un film** yeni çevirim
~ **di inquadratura** yeni çekim
~ **di quadro** yeni çekim
"rifle spot" nokta ışıldağı
riflessione gölge; yansıma[1]
riflettore yansıtaç; yansıtıcı
~ **duro çiğ** yansıtıcı
~ **parabolico** çanak yansıtıcı
rifrazione kırılım
rigatura çizikstzleme
rigeneratore tazeleyici
rigenerazione tazeleme
rilievo sonoro üçboyutlu ses
rinforzamento koyulaştırma
rinforzatore koyulaştırıcı
ripetitore stazione di collegamento aktarıcı
ripetizione sınama; yeni çekim; yineleme[1]
~ **di inquadratura** yeni çekim
~ **di quadro** yeni çekim
ripresa çekim; çevirim; yeniden sürüm
~ **accelerato** hızlı çevirim
~ **a grande velocità** aşırı hızlı çevirim
~ **anamorfica** sıkıştırmaçlı çevirim
~ **buona** iyi çekim
~ **cinematografica** çevirim
~ **con carrello** kaydırmalı çekim
~ **con interruzione** tek resimli çevirim
~ **con miniature** maket çekimi
~ **con modellino** maket çekimi
~ **contro-campo** karşı açı çekimi; ters bağdaşım
~ **dal basso in alto** alttan görüş
~ **dall'alto in basso** üstten görüş
~ **del film** çevirim
~ **delle teste** baş çekimi
~ **difettosa** kötü çekim
~ **di immagine per immagine** tek resimli çevirim
~ **di modellino** maket çekimi
~ **d'insieme** genel çekim
~ **di profilo** üç[2]
~ **di un solo fotogramma** tek resimli çevirim
~ **esplicativa** açıklayıcı çekim
~ **fotogramma per fotogramma** tek resimli çevirim
~ **inclinata** eğik çekim
~ **in esterno** dışarıda (canlı) yayın
~ **in esterno** dışarıda (çevirim)
~ **in trasparenza** geriden gösterim
~ **inversa** tersine çevirim
~ **muto** sessiz çekim
~ **non prevista nella scenaggiatura** ek çekim
~ **rallentata** yavaş çevirim
~ **sbagliata** sessiz çevirim
~ **seguendo il movimento** izleyici çekim
~ **sonora** seslendirme
~ **sottomarina** deniz altında çevirim
~ **una gru** vinç çekimi
~ **video** televizyona alma

ripristino özgün ayar
riprodurre okumak
riproduttore acustico tekerçalar
riproduzione okuma[3]
riregistrare yeniden seslendirmek
riregistrazione aktarma, yeniden seslendirme
riserva yedek
ritaglio kırpıntı (film)
~ **di film** kırpıntı (film)
ritiro della pellicola büzülme
ritmo tartım
ritmografia sözlendirme kılavuzu
ritorno dello spot alan başı yapma; resim başı (yapma)
~ **di linea** satırbaşı yapma
ritrasmissione di un film per la televisione televizyonda gösterim
ritratto oyuncu fotoğrafı
riunione di produzione yapım toplantısı
rivelatore açındırmaç
rivestimento kat çekme
rivista
~ **cinematografica** sinema dergisi
~ **corporativa** uğraş dergisi

~ **televisiva** televizyon dergisi
r - Y k - Y (k eksi Y)
rocchetto
~ **dentato** dişli makara
~ **dentato inferiore** alıcı dişli
~ **dentato intermittente** aralı devinim dişlisi
~ **dentato superiore** verici dişli
rollo kangal
romanzo
~ **d'amore** aşk filmi
~ **sceneggiato** dizi
Röntgencinematografia sinema-röntgen
rosso alıcı ışığı; kırmızı ışık
"Rotator" dalgalık yöneltici
Rotoscope Rotoscope
rottura kopma
Rouxcolor Rouxcolor
rullo
~ **di guida** basaçlı makara
~ **di guida** kılavuz makara
rumore alkınma; gürültü
~ **ambientale** yerel gürültü (ses)
~ **d'ambiente** yerel gürültü (ses)
~ **delle giunte** ek gürültüsü
~ **di fondo** uğultu
~ **di macchina da presa** alıcı gürültüsü
~ **esterno** dıştan (gürültü)
~ **inerente** içsel gürültü
~ **interno** içten (gürültü)
~ **video** karlanma
rumori ses etkileri
ruolo rol
~ **principale** başlıca rol
~ **dei filtri** süzgeç tekeri
ruota motrice geçiş makarası
"rushes" günlük çekim(ler)

S

sacchetto di sabbia kum torbası
sala salon
~ **cinematografica** salon; sinema
~ **degli artisti** dinlenme salonu
~ **di cinema** salon
~ **di cinema a programma permanente** sürekli gösterim sineması
~ **di cinema a spettacolo continuato** sürekli gösterim sineması
~ **di cinema per attualità** haber filmi sineması
~ **di circuito** ağ sineması
~ **di controllo di camera** alıcı denet odası
~ **di montaggio** kurgu odası
~ **di premontaggio** bezem öğesi
~ **di prima visione** ilk oynatım sineması
~ **di prima visione** genel oynatım sineması
~ **di proiezione** gösterim odası; salon
~ **di prova** sınama salonu
~ **di ripetizione** sınama salonu
~ **di seconda visione** ikinci oynatım sineması
~ **di sincronizzazione** sözlendirme işliği
~ **di sviluppo** işlemelik
~ **di visione** gösterim odası
~ **di visione esclusiva** öncelik oynatımı sineması; ön oynatım sineması
~ **obscura** salon
~ **speciale** sanat sineması
salto atlama[1]
salvataggio in ultimo minuto son anda kurtarış"
sarta giydirici; terzi
sarto terzi
SATCOM uydu iletişimi
satellite uydu
~ **activo** aktarıcı uydu
~ **artificiale** uydu
~ **di televisione** uydu
~ **geostazionario** eşlemeli uydu
~ **passivo** yansıtıcı uydu
~ **per comunicazioni** uydu
~ **per telecomunicazioni** uydu
~ **stazionario** eşlemeli uydu
Saticon Saticon
saturazione doyma
sbiancamento ağartma
sbiencare ağartmak
scala
~ **dei diaframmi** ışık düzengeci göstergesi
~ **dei grigi** gri ölçeği
~ **dell'inquadratura** çekim ölçeği
scaletta özet
scaletta taslak
scambio di programmi izlence değişimi
Scanoscope Scanoscope
scansare taramak
scansione tarama[1]
~ **di linea** satır taraması
~ **inclinata** eğik tarama
~ **interlacciata** geçmeli tarama
~ **orizzontale** yatay tarama
~ **trasversale** enine tarama
~ **verticale** düşey tarama
scaricare çıkarmak
scarimento çıkarma
scarto kırpıntı (film)
scatola kutu
~ **per film** kutu
~ **raccoglitrice** alıcı kutu
~ **parafuoco** kutu
scatto çalıştırma
~ **ad un solo fotogramma** tek resimli devinim
~ **flessibile** telli düğme
scelta seçim
~ **di interpreti** oyuncu seçimi

scena görünçlük
- ~ **aperta** açık bezem
- ~ **d'inseguimento** kovalama görünçlüğü
- ~ **di camera** kapalı bezem
- ~ **di raccordo** bağlayıcı çekim
- ~ **di ripertorio** belgelik çekimi
- ~ **erotica** açık görünçlük
- ~ **retrospettiva** geriye dönüş
- ~ **scorrevole** kayar görünçlük

scenaggiatore(trice) oyunluk yazarı
scenario oyunluk
scenarista oyunluk yazarı
sceneggiare kurgulamak
sceneggiatura kurgulama; oyunluk
- ~ **definitiva** son çevirim oyunluğu
- ~ **di prova** sınama oyunluğu
- ~ **originale** özgün oyunluk
- ~ **tecnica** çevirim oyunluğu

scenetta skeç
scenografia bezem; bezem bölümü
- ~ **artificiale** yapma bezem
- ~ **destinato a crollare** ağılır bezem
- ~ **in prospettiva** görüngesel bezem
- ~ **naturale** doğal bezem
- ~ **unica** tek bezem

scenografo bezemci
scheda
- ~ **di costumi** giysi çizelgesi
- ~ **di riferimento** film fişi
- ~ **di truccatura** makyaj fişi

schema çizem
- ~ **di scenografia** bezem tasarı

schermo
- ~ **acustico** yankıöteci
- ~ **anteluce** ışık örtüsü
- ~ **a perlino** incili görüntülük
- ~ **a stucco** yoğruk görüntülük
- ~ **blu** mavi diplik
- ~ **cinematografico** görüntülük
- ~ **controluce** ışık örtüsü
- ~ **della televisiva** görüntülük
- ~ **di CinemaScope** CinemaScope görüntülüğü
- ~ **di Cinerama** Cinerama görüntülüğü
- ~ **di grande formato** geniş görüntülük
- ~ **di proiezione** görüntülük
- ~ **di proiezione per film sonoro** sesli (film) görüntülüğü
- ~ **diffusore** yayındırıcı örtü
- ~ **di spilli** iğneli yüzey
- ~ **fluorescente** ışınır görüntülük
- ~ **fosforescente** fosforlanmalı görüntülük
- ~ **ghiacciato** incili görüntülük
- ~ **gigante** Eidophor
- ~ **grande** geniş görüntülük
- ~ **lenticolare** merceksi görüntülük
- ~ **metallico** maden görüntülük
- ~ **opaca** donuk görüntülük: ışık örtüsü; yayındırıcı kanat
- ~ **panoramico** geniş görüntülük
- ~ **per diascopio** geriden gösterim görüntülüğü
- ~ **perlinato** incili görüntülük
- ~ **perforato** delikli görüntülük
- ~ **piatto** düz görüntülük
- ~ **poroso** delikli görüntülük
- ~ **portatile** katlanır görüntülük
- ~ **riflettente** yansıtaç
- ~ **traslucido** yarısaydam görüntülük
- ~ **trasparente** saydam görüntülük
- ~ **trassonoro** ses geçirir görüntülük

sciallo yavan
scintillamento kırpışma
scintillio kırpışma
scorcio kısaltım
scorrimento (elettrico) boşalma
"screw-ball comedy" çılgın güldürü
"script deposit" oyunluk yazdırımı
"script girl" yazman
scrittore
- ~ **dei dialoghi** söyleşme yazarı
- ~ **di camera** alıcı oyunluğu
- ~ **di sottotitoli** altyazılayıcı

scrivere uno scenario oyunluk yazmak
sculture animate yontu canlandırma
scuola del documentario britannica İngiliz (Belgesel) Okulu
- ~ **di cinema** sinemacılık okulu
- ~ **di televisione** televizyonculuk okulu

seconda
- ~ **halconata** ikinci balkon
- ~ **troupe** ikinci takım
- ~ **visione** ikinci oynatım

secondo
- ~ **assistente del suono** sestoplarcı
- ~ **assistente operatore di ripresa** takıcı
- ~ **auito del regista** ikinci yardımcı
- ~ **piano** dip

16 mm 16 mm'lik film
16 immagini al secondo saniyede 16 resim
segnale im[1]; son söz
- ~ **acustico** ses imi
- ~ **audio** ses imi
- ~ **automatico** akıl defteri
- ~ **combinato** bileşik im[1]
- ~ **della fine del rullo** geçme imi
- ~ **d'identificazione** tanıtma imi
- ~ **di fine di bobina** geçme imi

~ **di luminanza** parlaklık imi
~ **d'intervallo** ara imi
~ **di prova** sınama imi
~ **di qualità cromatica** renklilik imi
~ **di soppressione** boşluk imi
~ **di visione (d'immagine)** resim imi
~ **luminoso** im[1] ışığı
~ **orario** saat ayarı
~ **video** video imi
~ **video combinato** bileşik resim imi

segnali di sincronizzazione combinato bileşik eşleme imi

segni
~ **di sincronizzazione** eşleme imleri
~ **di sincronizzazione di immagine** resim eşleme imi
~ **di sincronizzazione di linee** satır eşleme imi

segno gösterge[1]; im[2]
~ **di partenza** başlangıç imi
~ **di passaggio** geçme imi
~ **per la sincronizzazione** eşleme imi

segretaria(o)
~ **di edizione** yazman
~ **di produzione** yapım görevlisi; yazman
~ **di scena** donatımcı; yazman

seguito devam filmi; devam izlencesi

625 righe 625 satır

65 mm Todd-AO 65 mm'lik Todd-AO

Selecta-Vision Selecta-Vision

selenio selenyum

selettività seçebilirlik

selettore
~ **di canale** oluk seçici
~ **UHF** pek yüksek yinelenim(ler) seçici
~ **VHF** çok yüksek yinelenim(ler) seçici

selezione
~ **di canale con tuner elettronico** elektronik oluk seçme
~ **di canale con tuner meccanico** mekanik oluk seçme

semiconduttore yariletken

semidocumentario yarı belgesel

semiologia göstergebilim
~ **del film** sinema göstergebilimi

semiotica göstergebilim

semiquadro alan

sensibile duyar

sensibilità duyarlık
~ **ASA** ASA duyarlığı
~ **BSI** BSI duyarlığı
~ **cromatica** renk duyarlığı
~ **dell'emulsione** duyarlık
~ **DIN** DIN ölçünleri
~ **H e D** H ve D duyarlığı
~ **ISO** ISO duyarlığı
~ **Scheiner** Scheiner duyarlığı
~ **Weston** Weston duyarlığı

sensibilizzatore duyarlaştırıcı

sensitometria duyarlıkölçümü

sensitometrista duyarlıkölçücü

sensitometro duyarlıkölçer

sensore duyargaç
~ **a infrarossi** uzaktan yönetme duyargacı

Sensurround Sensurround

separatore dei segni disincronizzazione eşleme ayırıcı

SEPMAG ayrı mıknatıslı ses

SEPOPT ayrı optik ses

sequenza ayrım
~ **descrittiva** betimleyici çekim
~ **di azione** devingen ayrım
~ **di movimento** devingen ayrım
~ **dinamico** devingen ayrım
~ **finale** bitiş ayrımı
~ **lenta** durgun ayrım
~ **rapida** devingen ayrım
~ **ultima** bitiş ayrımı

sequenziario ayrımlama

serata gece gösterimi

"serial" bölüntülü film

serie dizi
~ **di luminanza** parlaklık oranı
~ **per famiglia** aile dizisi

servizio
~ **cinematografico** sinema bölümü
~ **di dramma televisivo** oyun bölümü
~ **d'informazione** haber bölümü
~ **di presentazione** sunma bölümü
~ **di produzione** yapım bölümü
~ **di programma** izlence bölümü
~ **scenografico** bezem bölümü

servo motore yardımcı motor

"set" düzlük

70 mm 70 mm'lik film

settima arte yedinci sanat

sezione
~ **aurea** altın oran
~ **ingegnere** mühendislik bölümü

sfarfallamento kırpışma

sfarfallio kırpışma; titreme

sfocare! "bulanıklaştır!"

sfocato bulanık; odak dışı

sfocatura (dell'imagine) bulanık

sfondo dip; diplik
~ **della scena** dip bezemi

sfruttamento oynatım

sfumato (artistico) yumuşak odak

sgombrare bezem sökmek

sgombrare! "sök!"

"shadow mask" elek

"shadow mask tube" elekli ışıtaç

SI SI birimleri
"si gira" çalışma fotoğrafı
sigla
~ **audio** tanıtma sesi
~ **musicale** tanıtma müziği
~ **video** tanıtma resmi
significante gösteren
significato gösterilen
silenzio sessizlik
silenzio! "susunuz!"
simbolo simge[1]
Simplifilm Simplifilm
sincronico eşlemeli; zamandaş
sincronismo eşlemelik
sincronizzare eşlemek
sincronizzatore eşleyici
sincronizzazione eşleme
~ **dei giornalieri** günlük çekim eşlemesi
~ **di labbra** dudak eşlemesi
~ **di linea** satır eşlemesi
~ **d'immagine** resim eşlemesi
~ **di semiquadro** alan eşlemesi
sineddoche kapsamlayış
single 8 tek 8
sinfonia della città kent senfonisi
sinossi özet
sintonia fine ince ayar
~ **fine automatica** özdevinimli ince ayar
sintonizzatore anahtar
sintonizzazione
~ **di programma** oluk seçme
~ **ottima** ince ayar
sipario perde
sistema
~ **ad antenna centrale** ortak dalgalık
~ **additivo** katmalı işlem
~ **a due colori** çift renkli işlem
~ **CIE** CIE yöntemi
~ **circolare** dolaşım düzeni
~ **di registrazione** ses bilgisi dizgesi
~ **di studio** yapımevi dizgesi
~ **NTSC** NTSC (renk işlemi)
~ **ottico** optik dizge
~ **PAL** PAL (renk işlemi)
~ **SECAM** SECAM (renk işlemi)
~ **seguenta** almaşık renk işlemi
~ **simultaneo** zamandaş renk işlemi
~ **sonoro** ses yöntemi
~ **sonoro "noiseless"** uğultuönler
~ **sottrattivo** çıkarmalı işlem
~ **televisivo** yayın ölçünleri
~ **testuale** metinsel dizge
sistemi
~ **a due colori** ikiz resim işlemi
~ **di televisione a colori** renkli televizyon işlemleri
"sketch" skeç
"skip printing" atlamalı basım
"slapstick" sopalama
smagnetizzazione tümden silme
Smell-O-Vision Smell-O-Vision
smorzamento ses geçirmezleme
"snuff film" tecavüz ve öldürme filmi
"soap opera" sabun operası
società
~ **di produzione** yapımevi
~ **produttrice** yapımevi
sociologia
~ **cinematografica** sinema toplumbilimi
~ **televisiva** televizyon toplumbilimi
soffietto körük
"software" yazılım
soggettista oyunluk yazarı
soggettivazione della macchina da presa öznel anlatı
soggetto konu; oyunluk; özet
"soirée" gece gösterimi
soluzione eriyik
sonorizzare seslendirmek
sonorizzazione seslendirme
sonoro sesli (film)
soppressione boşluk[2]
sorgente
~ **di luce** ışık kaynağı
~ **di suono** ses kaynağı
sospensione geciktirim
~ **cardanica** yalpalık
sostegno bezem desteği; destek
~ **dell'antenna** dalgalık direği
~ **di micro** sestoplar ayağı
~ **idrolico** subasınçlı ayak
sostituzione değiştirim[1]
sotto portante alt taşıyıcı (dalga)
sottoesporre düşük ışıklamak
sottoesposizione düşük ışıklama
sottoespoto düşük ışıklı
sottosviluppare düşük açındırmak
sottosviluppato düşük açındırılmış
sottosviluppo düşük açındırma
sottotitolato altyazılı
sottotitolo altyazı; öbür ad
sottrattivo çıkarmalı işlem
Sovcolor Sovcolor
Soviet Scope Soviet Scope
sovrappone! "bindir!"
sovrapposizione binme
sovratonale üsttitrem
sovresporre aşırı ışıklamak
sovresposizione aşırı ışıklama
sovresposto aşırı ışıklı
sovrimpressionare bindirmek
sovrimpressione bindirme; elektronik örtülü bileştirme
~ **sonora** ses bindirmesi
söz kuşağı banda parola
Spacevision Spacevision
spalla omuz
sparizione yitim
spazio cinematografico filmsel uzam
spazzolatrice temizleme aygıtı

specchio ayna
spegnere söndürmek
spegnere! "söndür!"
spese gider
~ **di produzione** gider
spettacolo görünç
spettatore(trice) izleyici
spettatori izleyiciler; izleyici sayısı
spettro izge
~ **elettromagnetico** elektromıknatıs izge
~ **visibile** görülebilir izge
spezzato mobile a cerniera oymalı örtü
spina akım fişi
~ **di corrente** akım fişi
"split focus" odak bölünmesi
"split-screen" devinimsiz örtülü film
sportelli regolabili per proiettori yayındırıcı kanat
sportello di proiettore gösterim penceresi
Sportmagazin spor magazini
spostamento resim-ses aralığı
"spot" kısa tanıtı; nokta[2]; toplayıcı ışıldak
"spotlighting" toplu ışık
squadra
~ **di ripresa** çevirim takımı
~ **di produzione** yapım takımı
stabilimento
~ **cinematografico** işlik
~ **di stampa** basım işliği
stabilità dayanıklılık; sallanmazlık
stabilizzatore pekiştirici; sallanmaönler
stacco kesme
~ **musicale** tanıtma müziği
stadio kat[2]
~ **di bassa frequenza** alçak yinelenim katı
~ **di frequenza intermedia** ara yinelenim katı
stagione
~ **cinematografica** sinema mevsimi
~ **della televisione** televizyon mevsimi
stampa basım; televizyon basını
~ **A e B** A, B basımı
~ **A, B e C** A, B, C basımı
~ **cinematografica** sinema basını
~ **continua** sürekli basım
~ **della pellicola** basım
~ **immagine per immagine (fotogramma per fotogramma)** aralı basım
~ **ottica** optik basım
~ **per contatto** değmeli basım
~ **per controtipo** çoğaltım
~ **per riduzione** küçültme basımı
~ **riduttiva** küçültme basımı
~ **sottrattivo** çıkarmalı basım
~ **televisiva** televizyon basını
stampare basmak; iz bırakma
~ **un controtipo** çoğaltmak
~ **una copia** eşlemlemek
stampatore basıcı
stampatrice basım aygıtı
~ **per pellicola** basım aygıtı
~ **a contatto** değmeli basım aygıtı
~ **a contatto d'immagine per immagine** ara değmeli basım aygıtı
~ **continua** sürekli basım aygıtı
~ **continua e contatto** sürekli değmeli basım aygıtı
~ **continua ed ottico** sürekli optik basım aygıtı
~ **ottica** optik basım aygıtı
~ **ottica intermittente** aralı optik basım aygıtı
~ **per contatto** değmeli basım aygıtı
~ **per riduzione** küçültme aygıtı
stampatura iz bırakma
standard ölçün film
"star-system" yıldızcılık
statico durık
stativo üçayak
~ **del proiettore** gösterici ayağı
stazione
~ **automatica per telecomunicazioni** bağlı yayaç
~ **della televisione** televizyon yayacı
~ **locale** bölge yayacı
~ **periferico** çevrel yayaç
~ **pirata** korsan yayaç
~ **radiofonico** radyo yayacı
~ **regionale** bölge yayacı
~ **relais a microonde** telsiz bağlantısı yayacı
~ **televisiva** televizyon yayacı
~ **trasmittente (televisiva)** verici yayaç
stazioni
~ **di telecomunicazioni spaziali** aktarıcı uydu
~ **di telecomunicazioni spaziali** uzay yayacı
Steadicam Steadicam
Steenbeck Steenbeck
stella yıldız
~ **del cinema** yıldız
~ **televisiva** televizyon yıldızı
stellina yıldızcık
stereocinematografia üçboyutlu sinema
stereofonia üçboyutlu ses
Stereokino Stereokino
stereotipi kalıp kişiler
stereotipia kalıplaştırma
Stereovision Stereovision
stille biçem

stop! "kes!"
"storage-device" biriktirme aygıtı
storia öykü
~ **del cinema** sinema tarihi
~ **della televisione** televizyon tarihi
storico
~ **del cinema** sinema tarihçisi
~ **della televisione** televizyon tarihçisi
"storyboard" resimli taslak
strappato yıldırım geçişi
strato kat
~ **antireflesso** yansımaönler (kat)
~ **di alluminio** alüminyum katı
~ **magnetico** mıknatıslı kat
~ **sensibile** duyarkat
striatura video izi
stringere "darlaştır!"
~ **delle lampada** ortalamın
~ **l'inquadratura!** "darlaştır!"
striscia dei colori renk çubuğu
stroboscopia dönüşgözler
strombazzata pubblicitaria tantana
struttura drammatica dramatik yapı
strutturalismo yapısalcılık
stuccatore alçıcı
stucco alçı
studio düzlük; işlik
~ **ad cinque canali** beş oluklu işlik
~ **di registrazione** seslendirme işliği
~ **di ripresa** işlik
~ **di sonorizzazione** seslendirme işliği
~ **per registrazione sonora** ses işliği
~ **per ripresa col sonoro** ses işliği
~ **sonoro** ses işliği
~ **televisivo** işlik
"stunt man" cambaz, kavgacı
substrato astar
sull'antenna yayında
"sunlight" ışıldak
sunto del soggetto ana konu
suono ses
~ **magnetico** mıknatıslı ses
~ **ottico** optik ses
~ **quadrafonico** dört oluklu ses
~ **sincrono** eşlemeli ses
~ **stereofonico** üçboyutlu ses
Super
~**16 mm** büyük 16
~**8 mm** büyük 8
~**Panavision** Super-Panavision
~ **Technirama 70** Super Technirama 70
~**Technoscope** SuperTechnoscope
~**VHS** büyük VHS
~**VHS-C** büyük VHS C
supermento (del tempo) aşırı
superconduttività aşırıiletkenlik
superconduttore aşırıiletken
superdemoscopia süperdemoskop (oylaç)
superdemoscopio süperdemoskop (alıcı)
superortiscopio süperortiskop (alıcı)
superpancromatico ortopankromatik
Superscope Superscope
supersviluppare aşırı açındırmak
supersviluppato aşırı açındırılmış
supersviluppo aşırı açındırma
supervisione gözetim
supervisore ana denetim görevlisi; gözetmen
supporto taban
~ **acetato** asetat taban
~ **a telescopio** geçmeli askı
~ **di sicurezza** yanmaz taban
~ **grigio** gri taban
~ **nitrato** nitrat taban
~ **per proiettori** borulu askı
~ **poliester** polyester taban
~ **triacetato** triasetat taban
surrealismo gerçeküstücülük
surrealista gerçeküstücü
SVHS büyük VHS
S-VHS büyük VHS
S-Video Y/C imi
sviluppare açındırmak
sviluppatore açındırıcı; açındırmaç
sviluppo açındırma
~ **negativo** negatif açındırması
~ **positivo** pozitif açındırması
Syncom Syncom
synopsis özet
syntagma dizim
System 18 System 18

T

taccia çentik
tachimetro hızölçer
tagliate il suono! "ses kes!"
taglio budama, kesim, kesme
~ **del negativo** negatif kesimi
~ **e montaggio** kesim ve kurgu
tamburo kasnak; makara
~ **ad specchio** aynalı kasnak
~ **dentato** dişli makara
~ **dentato inferiore** alıcı dişli
~ **dentato superiore** verici dişli
~ **grafico** çizi döndürücü
tappezziere döşemeci yardımcısı; döşeme ressamı
"target" erek
tassa sugli spettacoli eğlendirici resmi
tastiera dokunaçlık
tasto dokunaç
~ **di attesa** bekleme düğmesi

tavola
- ~ **d'animazione** canlandırma masası
- ~ **da tacca** çentikleme masası
- ~ **sincronizzazione** eşleme masası

tavoletta çekim tahtası
tavolo
- ~ **di missaggio** seslendirme masası
- ~ **di montaggio** kurgu masası
- ~ **di riavvolgimento** sarma masası

TB terabyte
teatro düzlük
- ~ **di posa** işlik
- ~ **filmato** tiyatro filmi

Technicolor Technicolor
Technirama Technirama
Techniscope Techniscope
tecnica
- ~ **cinematografica** sinema uygulayımı
- ~ **del cinema** sinema uygulayımı
- ~ **del film** sinema uygulayımı
- ~ **della televisione** televizyon uygulayımı
- ~ **televisiva** televizyon uygulayımı
- ~ **del video** video uygulayımı

tecnici d'animazione canlandırma yöntemleri
tecnico uygulaman
- ~ **cinematografico** uygulaman
- ~ **del cinema** sinema sanatı
- ~ **delle luci** ışıkçı
- ~ **del missaggio** bileştirici
- ~ **del montaggio** kurgucu
- ~ **del suono** bileştirici; ses başyönetmeni
- ~ **di effetti sonori** ses etkicisi
- ~ **di effetto speciale** etkici
- ~ **televisiva** uygulaman

tela bezem bezi
tele tele
tele- tele-
teleallievo öğrenci izleyici
teleast televizyon sanatçısı
"téléaste" televizyoncu
telecamera alıcı[1]
- ~ **ad iconoscopio** ikonoskop (alıcı)
- ~ **ad immagine orthicon** görüntü-ortikon alıcı
- ~ **ad supericonoscopio** süperikonoskop (alıcı)
- ~ **ad superorthicon** süperortikon (alıcı)
- ~ **ad vidicon** vidikon (alıcı)
- ~ **a tre colori** üç renkli alıcı
- ~ **bianco e nero** siyah-beyaz alıcı
- ~ **mobile** telsiz bağlantılı alıcı

telecine film yayın aygıtı; film yayını
- ~ **a colori** renkli film yayın aygıtı
- ~ **ad vidicon** vidikon film aygıtı
- ~ **a flying-spot** tarayıcı film aygıtı

telecinema film yayın aygıtı; film yayını
- ~ **a colori** renkli film yayın aygıtı

~**tografia** telesine(ma)
teleclub televizyon derneği
telecom ırakiletişim
"Télécom 1" Télécom 1
TELECOM 71 TELECOM 71
telecommando uzaktan yönetme aygıtı
telecomunicazione ırakiletişim
telecronaca yorum
telecronista yorumcu
telediagnosia televizyonla tanı
telefilm televizyon filmi
telefonovisore görüntülü telefon
telefonovisore televizyonlu telefon
telegenia televizyonagiderlik
telegenico televizyonagider
Telejector Telejector
telemetro uzaklıkölçer
"telenovela" teleroman
teleobiettivo ırak merceği
teleoperatore alıcı yönetmeni
"Teleplayer" elektronik okuyucu
Teleprompter akıl defteri
TelePrompTer TelePrompTer
"teleputer" telesayar
teleregistrazione (di film) filme saptama
teleschermo görüntülük
telespettatore(trice) izleyici
teleteca televizyonluk[2]
"Télétel" Télétel
teletesto yazı görüntüleme
teletrasmettere yayımlamak; televizyonla yayımlamak
teletrasmissione yayın
televisera televizyona almak
televisione televizyon
- ~ **a circuito chiuso** kapalı yayın
- ~ **a colori** renkli televizyon
- ~ **alta definizione** yüksek seçiklikli televizyon
- ~ **a ripresa diretta** canlı yayın
- ~ **commerciale** ticimsel televizyon
- ~ **con satellite** uydu televizyonu
- ~ **digitale** sayısal televizyon
- ~ **educativa** eğitim televizyonu
- ~ **in bianco e nero** siyah-beyaz televizyon
- ~ **in rilievo** üçboyutlu televizyon
- ~ **mecanico** mekanik televizyon
- ~ **medica** tıp televizyonu
- ~ **nationale** ulusal televizyon
- ~ **per cavo coassiale** kablolu

televizyon
~ **per giovani** genç televizyonu
~ **per ragazzi** çocuk televizyonu
~ **scolastica** okul televizyonu
~ **stereoscopica** üçboyutlu televizyon
~ **tridimensionale** üçboyutlu televizyon
"Télévision-Vérité" Televizyon-Gerçek
televisivo a cassetta kutucuklu televizyon
Televisor Televisor
televisore almaç
~ **a colori** renkli almaç
~ **portatile** el televizyonu
~ **trasportabile** taşınabilir televizyon
telone perde
~ **di sfondo** dip bezi
Telstar Telstar
tema izlek
temperatura di colore renk sıcaklığı
tempo dizem
~ **cinematografico** filmsel zaman
~ **di emissione** yayın süresi
~ **di posa** ışıklama süresi
~ **di sviluppo** açındırma süresi
~ **ristretto** derişik zaman
tendina silinme
tensione gerilim[1,2]
~ **elettrica** gerilim[2]
~ **del segnale** im[1] düzeyi
tenue yumuşak
teoria
~ **cinematografica** sinema kuramı
~ **d'autori** yaratıcılar kuramı
~ **del film** sinema kuramı
~ **della televisione** televizyon kuramı
~ **televisiva** televizyon kuramı
teorica del film sinema kuramı
teorico
~ **del cinema** sinema kuramcısı
~ **del film** sinema kuramcısı
~ **della televisione** televizyon kuramcısı
terabyte terabyte
terazione della pellicola film bozulması
termine di scadenza son kullanma tarihi
termoplatico ısılyoğrulk
terreno
~ **della studio** işlik arsası
~ **della teatro di posa** işlik arsası
~ **per esterni** işlik arsası
terzo programma üçüncü izlence
testa kafa
~ **del treppiede** başlık
~ **del treppiede a frizione** sürtünmeli başlık
~ **del treppiede a liquido** sıvı başlık
~ **di cancellamento** silme kafası
~ **di doppiaggio** sözlendirme kafası
~ **di lettura (sonora)** okuma kafası
~ **di lettura magnetica** mıknatıslı okuma kafası
~ **di lettura ottica** optik okuma kafası
~ **di registrazione** seslendirme kafası
~ **di registrazione foto-acustica** optik seslendirme kafası
~ **di riproduzione** okuma kafası
~ **di scena** resim bölümü
~ **di scena del proiettore** resim bölümü
~ **di treppiede regolabile** dişli başlık
~ **magnetica** mıknatıslı kafa
~ **panoramica** çevrinme başlığı
~ **sferica** bilyalı başlık; eklemli başlık
~ **sonora** ses bölümü
"test card" ayar resmi
testina
~ **di registrazzione magnetica** mıknatıslı seslendirme kafası
~ **giroscopica** çevrinme baş-lığı
Theatarama Theatarama
"theatrical distribution" tecimsel dağıtım
Three-perf. Three-perf.
Thrillarama Thrillarama
"through-the-lens" mercekten
THX THX
timbro tını
"timing" zamanlama
tingere boyamak
tinta (del colori) renközü
tipaggio tipleme
tipo tip
tirare un controtipo çoğaltmak
"title part" ad rolü
"title role" ad rolü
titolatrice yazıcı aygıt
titolatura yazılama
titoli di testa tanıtma yazısı; tanıtma yazısı kartonu
titolo tanıtma yazısı; yazı
~ **alternativo** öbür ad
~ **con "fine"** son yazısı
~ **definitivo** kesin ad
~ **di programma** ad
~ **di serie** dizi adı
~ **finale** son yazısı
~ **originale** özgün ad
~ **provvisorio (di lavoro)** geçici ad
~ **scorrevole (a tamburo)** canlı çizgiler

~ **sovrimpressione** bindirmeli yazı
Todd-AO Todd-AO
tolleranza yanılma payı
tono titrem
top alıcı ışığı
torre kule
~ **di antenna** kule
~ **di televisione** kule
torretta mercek tablası
~ **girevole porta obiettivi** mercek tablası
~ **porta obiettivi** mercek tablası
totale toplu çekim
Totalscope Totalscope
Totalvision Totalvision
traccia iz; tarama[1]
~ **acustica** optik ses imi
~ **a fascette elettronico (di film)** elektronik film tarama
~ **bilaterale** bakışımlı ses imi
~ **di film** film tarama
~ **di semiquadro** alan taraması
~ **inclinata** eğik im[1]
~ **magnetica sonora** mıknatıslı ses imi
~ **mecanica** mekanik tarama
~ **ottica** optik ses imi
~ **sonora** ses imi
~ **sonora ad area variabile** değişir alanlı ses imi
~ **sonora a densità costante** değişir alanlı ses imi
~ **sonora a densità fissa** değişir alanlı ses imi
~ **sonora a densità variabile** değişir yoğunluklu ses imi
~ **sonora a larghezza variabile** değişir alanlı ses imi
~ **sonora senza registrazione** boş ses yolu
tracciare a fascette elettronico elektronik film tarayıcı
traditore kötü adam
tragedia ağlatı
trama doku; kafes; örgü
"transcoder" renk çevirici
"transcoding" renk çevirme
"transducer" değiştirgeç
Transfocator değişir odaklı mercek
transistor transistor
transsonoro ses geçirir
trascinamento (tubo vidicon) iz bırakma
trascrittore filme saptayıcı
trasformatore dönüştürgeç
~ **elevatore** gerilim yükseltici
~ **riduttore** gerilim düşürücü
traslucido yarısaydam
trasmettere yayımlamak
trasmettitore verici
~ **suono** verici
~ **televisivo** verici
~ **ricevitore portatile** el telsizi
trasmissione aktarma yayın; ışık geçirgenliği; televizyonla yayımlama
~ **a colori** renkli yayın
~ **dei giuochi olimpici** olimpiyat yayını
~ **del suono** yayın
~ **del suono e visione** yayın
~ **di programma registrato (su magnetoscopio)** kuşaktan yayın
~ **di propaganda** propaganda izlencesi
~ **diretta** canlı yayın
~ **in bianco e nero** siyah-beyaz yayın
~ **in onda** yayında
~ **per le scuole** okul televizyonu
~ **pre-scolastica** okul öncesi yayını
~ **scolastica** okul televizyonu
~ **su antenna** açık yayın
~ **televisiva** yayın
trasparente saydam; saydam resim; geriden gösterim
~ **animato** geriden gösterim
trasparenza geriden gösterim
trasporto geçiş
~ **continuo** sürekli geçiş
~ **intermittente** aralı geçiş
trattamento geliştirim; işleme; ödemelik
~ **della pellicola** işleme
"travelling matte" devinimli örtülü film; örtülü film
"treatment" geliştirim
tre
~ **dimensioni** üçboyut
~ **pellicola** üç kuşak[1]
3 D üçboyutlu (film)
32 mm 32 mm'lik film
35 mm 35 mm'lik gösterici
30 immagini al secondo saniyede 30 resim
treppiede üçayak
~ **del proiettore** gösterici ayağı
~ **giroscopico** denge topaçlı başlık
~ **nano** ufak üçayak
triacetato di celluloso selüloz triasetat
triangolino nero yama
triangolo üçgen
~ **di colori** renk üçgeni
tricromia üç renkli işlem
Trinitron Trinitron
troppo
~ **contrasto** çok sert
~ **poco contrasto** aşırı yumuşak
"troupe" takım
trovarobe donatımcı
trovata gülüt
Truca optik basım aygıtı
truccare makyaj yapmak
truccatore(trice) makyajcı
truccatura makyaj
trucchi

~ **d'animazione** canlandırma hileleri
~ **elettronici** elektronik etkiler
trucco hile; hileli çevirim; mak-yaj
~ **a ripresa** hileli çevirim
~ **con mascherino e contromascherino** devinimli örtülü film
~ **ottico** optik etkiler
truppa takım; çevirim takımı
~ **di produzione** yapım takımı
~ **tecnico** uygulayım takımı
TTL mercekten
tubo
~ **a raggi catodici per televisione** almaç ışıtacı
~ **catodico** eksiuç ışıtacı
~ **di allungamento** uzatma eki
~ **di ripresa** alıcı ışıtacı
~ **Iconoscopio** ikonoskop (ışıtaç)
~ **Immagine orthicon** görüntü-ortikon ışıtacı
~ **Immagini** almaç ışıtacı
~ **Immagini colore** renkli almaç ışıtacı
~ **Lawrence** Lawrence ışıtacı
~ **orthicon** ortikon ışıtaç
~ **plumbicon** plumbikon ışıtaç
~ **supericonoscopio** süperikonoskop (ışıtaç)
~ **superorthicon** süperortikon (ışıtaç)
tungsteno tungsten
tutti i diritti tüm haklar

U

"U-Certificate" "U" belgesi
udito binaurale iki kulakla işitme
ufficio ricerche araştırma bölümü
ultima
~ **quadro del film** bitiş çekimi
~ **scena** bitiş
~ **scena del film** bitiş çekimi
Ultimatte Ultimatte
ultra
~ **rallentato** aşırı yavaş
(U)~ **Semi-Scope** Ultra Semi-Scope
~**accelerato** aşırı hız
(U)~**Panavision** Ultra-Panavision
(U)~**scope** Ultrascope
~**sonico** sesüstü (ses)
U-Matic U-Matic
U-Matic SP U-Matic SP
umettazione nemlendirme
umidità nemlilik
~ **relativa** bağılnem
Unione asiatica di radiodifusione Asya Yayın Birliği
(u)~ **per l'immagine** bağlayıcı görüntü
unità birim; birlik[1]
~ **cinematografiche mobili** gezici gösterim takımı
~ **di controllo** alıcı denet masası
~ **di misura** birim
~ **di registrazione** seslendirme arabası
~ **mobile di produzione** yayın arabası
~ **mobile registrazione** videoya saptama arabası
~ **mobile televisiva** yayın arabası
~ **di proiezione per transperanza** geriden gösterim birimi
universo filmico filmsel evren
Ursa Ursa
uscita a generale genel oynatım
uscita çıkış[1,2]; çıktı; sürüm
~ **audio** ses çıkışı
~ **di un film** sürüm
utente kullanıcı
utile netto kesintili gelir

V

V volt
valorizzazione di film değerlendirme
valutazzione değerlendirme
~ **del film** değerlendirme
~ **del numero dei telespettatori** izleyici ölçümü
~ **del pubblico** izleyici ölçümü
valvola radyo ışıtacı
~ **a bagliore** ışıklama düzenleci
~ **termolonica** radyo ışıtacı
vamp uğursuz kadın
Varamorph Varamorph
"VariCon" VariCon
VCR kutucuklu video aygıtı
"vaudville" vodvil
"vedette" yıldız
velatino süzek
~ **blu** mavi süzek
~ **nero** siyah süzek
velato sisli
velo sis
velocità alıcı hızı
~ **della luce** ışık hızı
~ **dell'otturatore** örtücü hızı
~ **del muto** sessiz (film) hızı
~ **del sonoro** sesli (film) hızı
~ **del suono** ses hızı
~ **di registrazione del suono** seslendirme hızı
~ **di rotazione** alıcı hızı
~ **normale** olağan hız; ölçün hız
ventilazione havalandırma
25 immanagini al secondo saniyede 25 resim
24 immanagini al secondo saniyede 24 resim

24x36 mm diapositiva büyük boy saydam resim
verifica denet; kerteleme[1]
verificare kertelemek
verificatore denetçi
vernice vernik
verniciare vernikleme
versione evirim
~ **doppiata** sözlendirilmiş evirim
~ **originale** özgün evirim
~ **sonora** sesli evirim
~ **straniera** yabancı dilde evirim
verticali düşey çizgiler
vestibolo girişlik
vetrino smerigliato buzlu cam
vetro smerigliato buzlu cam
VFC dıştan (ses)
VHF çok yüksek yinelenim(ler)
VHS VHS
~**-C** VHS-C
vibrazione titreşim
video görüntü denetliği; video
~ **a velocità multipla** değişir hızlı video
~**camera** video alıcısı
~**camera digitale** sayısal video alıcısı
~**cassette** kutucuk
~**"(V)-Cassette-Recorder"** kutucuklu video aygıtı
~ **digitale** sayısal video
~**(V)- 2000** Video 2000
~ **frequenza intermedia** resim ara yinelenimi
~ **jockey"** video sunucu
~ **lineare** düz video
~ **recorder"** video aygıtı
~**registratore** video aygıtı
~**registratore portabile** taşınabilir video aygıtı
~**registratore trasportablle** taşınabilir video aygıtı
~**tape"** video kuşağı
~**tape recorder"** video aygıtı
~**teca** videoluk
~**testo** yazı görüntüleme
Vidicam Vidicam
vidicon vidikon (alıcı)
vidigrafo filme saptayıcı
Vidireal Vidireal
"Vidtronics" renkli kuşak[1] aktarması
"viewfinder" elettronico bakaç
vignetta görüntü içinde görüntü
viraggio renklendirme[1]
visionare izlemek
visione izleme
~ **binoculare** iki gözle görme
~ **preventiva** deneme oynatımı
~ **privata** özel oynatım
visivo görsel
visore bakaç
~ **elettronico** bakaç
~ **ottico** bakaç
~ **reflesso** yansımalı bakaç
Vistarama Vistarama
Vistavision Vistavision
visto
~ **di censura** denetleme belgesi
~ **di censura solamente per adulti** "A" belgesi
~ **per tutte le categorie**
~ **per un film terrificante** "H" belgesi
visuale görsel
visualizazzione görüntüleme
Vitaphone Vitaphone
Vitaphone Vitaphone
Vitarama Vitarama
v - Y y - Y (y eksi Y)
voce
~ **fiori campo** dıştan (ses)
~ **in quadro** içten (ses)
~ **interna** içinden (konuşma)
volanti asma donatım
volt volt
voltaggio gerilim[2]
voltmetro gerilimölçer
vuoto boşluk[1]
VV Vistavision

W

W vat
"walkie-talkie" el telsizi
WarnerSuperScope WarnerSuper Scope
watt vat
Web Web
"whodunit" suçlu kim filmi
Worldnet Worldnet
World Wide Web Web
WWW Web

X

x x
"X"-certificate "X" belgesi

Y

Y parlaklık imi
Y/C Y/C imi
~ **imi** Y/C imi
"Yuri" Yuri

Z

"zapping" oluklama
"zoom" değişir odaklı mercek
Zoomar Zoomar
zoomata optik kaydırma
zoom elettrico özdevinimli kaydırma
"Z-Picture" "Z" filmi

ÖBÜR DİLLER - TÜRKÇE

Asociacion Interamericana de Radiodifusion Amerikalılararası Radyo Birliği [İspanyolca]
cinema nôvo [Portekizce]
Fabrika Eksentriçeskogo Aktöra, FEKS Ayrıksı Oyuncu Üretimliği [Rusça]
gendai-geki çağdaş film [Japonca]
Gorizont Çevren [Rusça]
jidai-geki çağ filmi [Japonca]
kaiju eika canavar filmi [Japonca]
Kino-Glaz Sinema-Göz [Rusça]
kinoki Sinema-Gözcüler [Rusça]
kinoks Sinema-Gözcüler [Rusça]
Kino-Pravda Sinema-Gerçek [Rusça]
lanterna magica büyülü fener [Latince]
Molnia Molniya [Rusça]
Pravdisti Sinema-Gerçekçiler [Rusça]
Proleterskaya Kultura Emekçi Ekini [Rusça]
telenovela teleroman [İspanyolca]
yakuza eiga yakuza filmi [Japonca]
Yuri Yuri [Japonca

SİNEMA TELEVİZYON VİDEO, BİLGİSAYARLI SİNEMA SÖZLÜĞÜ

NİJAT ÖZÖN

Elinizdeki sözlüğün 1963 ve 1981 yıllarında Türk Dil Kurumu tarafından yapılan baskılarında ana amaç, çoğu yabancı kökenli sinema ve televizyon terimine Türkçe karşılık bulmaktı. Bu işlevini başarıyla yerine getiren kitap yeni baskısında çok daha kapsamlı bir amaç güdüyor: Günümüzün gelişen teknolojisinde sinema ve televizyonla etkileşimde bulunan bütün dallardan alınan terimlere de Türkçe karşılık bulunması ve asıl önemlisi de 5000'den fazla maddenin ansiklopedik açıklamalarının verilmesi. Aynı zamanda sözlüğe, her terimin eskiden kullanılan hali ve İngilizce, Fransızca, Almanca, İtalyanca karşılığı eklenmiştir. Türkçeye yaptığı katkılarla tanınan Nijat Özön'ün yoğun çalışmalarının ürünü olan bu sözlük temel bir başvuru kaynağıdır.

ISBN 975-8240-25-0
9 789758 240258